Bundel - Politieke Avond - Sessie 1(Raadzaal) van 7 juni 2022

1 Opening

2 Beeldvormend / Vaststelling bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

- Voorstel en besluit - Vaststelling bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020
- Bijlage 1 Planregels Buitengebied Berkelland 2020
- Bijlage 2 Plantoelichting Buitengebied Berkelland 2020
- Bijlage 3 Memo Hekkelman over stikstofregeling
- Bijlage 4 Bijlage Aanvulling op memo Hekkelman
- R_Bijlage 1 Indicatieve bedrijvenlijst functieverandering
- R_Bijlage 2 Tabel toelaatbare nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven
- R_Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering
- R_Bijlage 4 Staat van bedrijfsactiviteiten
- R_Bijlage 5 Parkeernormen
- R_Bijlage 6 Natuurtoestemmingen
- R_Bijlage 7 Meerdere vbo met een woonfunctie
- R_Bijlage 8 Maatregelenpakketten Plussenbeleid
- T_Bijlage 1 Lijst van afkortingen en begrippen
- T_Bijlage 2 Lijst van informatie
- T_Bijlage 3 Ruimtelijk beleidskader
- T_Bijlage 4 Bedrijven vermeld in het risico-register
- T_Bijlage 5 Indicatieve bedrijvenlijst
- T_Bijlage 6 Kadernota Achterhoekse erven veranderen
- T_Bijlage 7 Plan MER inclusief bijlagen
- T_Bijlage 8 Rapport externe veiligheid
- T_Bijlage 9 Archeologische waarden- en verwachtingkaart
- T_Bijlage 10 Monumentenlijst
- T_Bijlage 11 Cultuurhistorische gebiedsbeschrijving
- T_Bijlage 12 Cultuurhistorische waardenkaart
- T_Bijlage 13 Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone
- T_Bijlage 14 Het bestemmingsplan _Berkelland Buitengebied 2020_ en de GNN_GO
- T_Bijlage 15 Plan van Aanpak bestemmingsplan _Buitengebied Berkelland 2016
- T_Bijlage 16 Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan _Buitengebied Berkelland 2016
- T_Bijlage 17 Aanvulling uitgangspuntennotitie bp _Bg Berkelland 2016
- T_Bijlage 18 Verslag vooroverleg vobpBB2020
- T_Bijlage 19 Inspraakverslag vobpBB2020
- T_Bijlage 20 Zienswijzennota
- T_Bijlage 20 Zienswijzennota _kaartbijlagen ambtshalve
- T_Bijlage 20 Zienswijzennota _kaartbijlagen nav zienswijzen
- Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-00 (legenda)
- Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-01
- Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-02
- Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-03
- Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-04

Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-05
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-06
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-07
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-08
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-09
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-10
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-11
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-12
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-13
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-14
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-15
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-16
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-17
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-18
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-19
Verbeelding (Buitengebied 2020_P200970)-Blad-20 (archeologie)
Antwoord op agendavragen over Bestemmingsplan buitengebied
Antwoord op agendavragen - Bijlage 1 - Rubricering onderwerpen zienswijzen ontwerp-bp

3 Sluiting

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	290481
Raadsvergadering	:	**28-06-2022**
Onderwerp	:	**vaststelling bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"**
Collegevergadering	:	10-05-2022
Portefeuillehouder	:	Wethouder G.P.L. ter Denge
Steller	:	Hans, G.J., Team Dienstverlening omgeving B tel. : 0545250320

Te nemen besluit

1. de “Zienswijzennota bij het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020””, vaststellen met inbegrip van de daarin opgenomen beoordelingen van de ingediende zienswijzen met bijbehorende wijzigingsvoorstellen en ambtshalve wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan;
2. het “Plan-MER bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020”, dat als bijlage 7 deel uitmaakt van de plantoelichting van het bestemmingsplan, vaststellen met de bijbehorende passende beoordeling;
3. het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” gewijzigd vaststellen, met inachtneming van de onder 1. genoemde zienswijzennota en het onder 2. genoemde Plan-MER;
4. voor het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” geen exploitatieplan vaststellen.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Van 14 oktober tot en met 24 november 2021 lag het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland” met het bijbehorende milieueffectrapport (Plan-MER) ter inzage. Over het ontwerpbestemmingsplan zijn 157 zienswijzen ingediend waaronder 3 zienswijzen die na afloop van de termijn werden ingediend. De indieners daarvan zijn op 12 april en 20 april in de gelegenheid gesteld om hun zienswijzen mondeling bij u toe te lichten. De ingebrachte zienswijzen en de daarop eventueel gegeven mondelinge toelichting zijn samengevat en beoordeeld in de zienswijzennota. Daarin is voor elk van de zienswijzen aangegeven of deze beoordeling aanleiding geeft tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan. Ook geeft de zienswijzennota een overzicht van de ambtshalve wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Met de vaststelling van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” kan voor vrijwel het hele gemeentelijk buitengebied een actueel, digitaal en geharmoniseerd bestemmingsplan in werking treden. Dit nieuwe bestemmingsplan sluit aan op het actuele gemeentelijk beleid op het gebied van ruimtelijke ordening en op de actuele hogere wet- en regelgeving en jurisprudentie over onder meer de stikstofproblematiek.

Argumentatie

1. Over het ontwerpbestemmingsplan zijn 157 zienswijzen ingediend. Deze zijn samengevat en beoordeeld in de “Zienswijzennota bij het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020””, dit tegen de achtergrond van het actuele ruimtelijke beleid en de

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

vastgestelde uitgangspunten voor het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland;
2. Bij het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan voor het gemeentelijk buitengebied is ook een milieueffectrapportage (m.e.r.) gevoerd. Dit heeft geresulteerd in het “Plan-MER bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020” waarin het toetsingsadvies van de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) is opgenomen. Deze Commissie wees in haar toetsingsadvies van 21 januari 2021 niet op essentiële tekortkomingen in het Plan-MER maar gaf nog wel enige aandachtspunten mee die in het Plan-MER zijn verwerkt;
3. In de afgelopen jaren is toegewerkt naar een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Berkelland. Dit nieuwe bestemmingsplan is opgesteld via een open en interactief proces. Het bestemmingsplan biedt voor het gemeentelijk buitengebied een actueel ruimtelijk kader dat digitaal beschikbaar is en de onderlinge verschillen tussen de nog geldende bestemmingsplannen opheft. Daarbij sluit het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” aan op het actuele ruimtelijk beleid;
4. Omdat het bestemmingsplan geen basis biedt voor het toepassen van het kostenverhaal, hoeft u bij het vaststellen van het bestemmingsplan geen exploitatieplan vast te stellen. Dit moet gelet op artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening uitdrukkelijk worden benoemd in het raadsbesluit.

Kanttekeningen en risico’s
Tegen een raadsbesluit tot vaststelling van een bestemmingsplan kan beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling). Dit is mogelijk voor belanghebbenden die bij u zienswijzen indienden tegen het ontwerpbestemmingsplan, maar ook voor belanghebbenden die dat niet hebben gedaan. Verder kunnen degenen die beroep instellen ook een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening richten aan de Voorzitter van de Afdeling. Dit alles wordt vermeld in de gebruikelijke publicatie tot bekendmaking van een raadsbesluit over de vaststelling van een bestemmingsplan. Ook worden de indieners van de zienswijzen hierover geïnformeerd door toezending van uw raadsbesluit en uw beoordeling van hun zienswijzen.
Bij een raadsbesluit tot vaststelling van een bestemmingsplan moet duidelijk worden aangegeven op welke manier de gemeenteraad bij het vaststellen van het bestemmingsplan wijzigingen doorvoert ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan. Bij het bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland zijn de gewijzigd vast te stellen onderdelen genoemd in de zienswijzennota die als bijlage deel gaat uitmaken van het uiteindelijk vast te stellen bestemmingsplan.

Financiën
Alle kosten voor het maken van het bestemmingsplan en als gevolg van eventuele planschade (tegenwoordig ‘tegemoetkoming in schade’) zijn voor rekening van de gemeente. Deze kosten zijn bij een algemene bestemmingsplanherziening niet te verhalen op derden. Daarbij is wel van belang dat het nieuwe bestemmingsplan de bestemmingen toekent op basis van de feitelijk bestaande situatie en dat procedure- en planschadekosten bij het toepassen van de in het nieuwe bestemmingsplan opgenomen afwijkings- of wijzigingsbevoegdheden wel kunnen worden verhaald op de aanvrager daarvan. Omdat het bestemmingsplan geen basis biedt voor het toepassen van kostenverhaal, hoeft u bij het vaststellen van het bestemmingsplan geen exploitatieplan vast te stellen. Gelet op artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening moet dit uitdrukkelijk worden benoemd in het raadsbesluit.
De werkzaamheden voor het opstellen van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” en het bijbehorende Plan-MER zijn verricht op basis van een toegekend budget.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking
n.v.t.

Communicatie
Het college stelt de gemeenteraad voor om het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" gewijzigd vast te stellen met inbegrip van het bijbehorende milieueffectrapport (Plan-MER).

Initiatief, participatie en rol gemeente

De gemeente is initiatiefnemer voor het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor haar buitengebied. U bent als gemeenteraad uiteindelijk bevoegd om te besluiten over de vaststelling van het bestemmingsplan en het bijbehorende Plan-MER.

Planning en evaluatie
Bij een gewijzigde vaststelling van een bestemmingsplan vindt de bekendmaking van het raadsbesluit zes weken na de vaststelling plaats (artikel 3.8, lid 4 Wet ruimtelijke ordening). Na deze bekendmaking start de beroepstermijn die ook zes weken duurt. Het gewijzigd vastgestelde bestemmingsplan treedt in werking daags na afloop van de beroepstermijn, tenzij een verzoek om voorlopige voorziening wordt ingediend bij de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dit betekent dat het gewijzigd vast te stellen bestemmingsplan op z'n vroegst ongeveer drie maanden na de vaststelling in werking treedt.

Alternatieven
Wanneer u besluit om het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" niet vast te stellen, dan blijven de huidige bestemmingsplannen voor het buitengebied gelden. Dit betekent dat er dan geen sprake is van een geactualiseerd planologisch kader waaraan aanvragen om omgevingsvergunning kunnen worden getoetst. Voor de gebruikers van het buitengebied blijft dan de situatie bestaan dat (soms langdurige) procedures moeten worden doorlopen voor ontwikkelingen die niet passen in de geldende bestemmingsplannen maar wel in het gemeentelijk ruimtelijk beleid. Ook blijft dan sprake van verschillende bestemmingsplannen in het gemeentelijk buitengebied met op onderdelen zeer verschillende regelingen voor soortgelijke ontwikkelingen in het buitengebied.

Het nieuwe bestemmingsplan kent in bijlage 6 bij de planregels een lijst van onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en de Wet natuurbescherming (Wnb). Bij het samenstellen van deze lijst is aangesloten op de rechtspraak over de stikstofproblematiek die aangeeft hoe deze 'natuurtoestemmingen' (vergunningen en 'verklaringen van geen bedenkingen' op grond van de Nbw/Wnb) mogen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Die rechtspraak wijst onder meer uit dat natuurtoestemmingen niet mogen worden verwerkt in een bestemmingsplan als deze zijn afgegeven met toekenning van ontwikkelingsruimte op grond het in 2019 nietig verklaarde Programma Aanpak Stikstof (PAS). Ook de sinds begin 2021 door de provincie afgegeven 'positieve weigeringen' kunnen niet worden opgenomen in het bestemmingsplan omdat deze niet zijn voorzien van een passende beoordeling en met deze besluiten geen nieuwe rechten zijn toegekend. Ook is het niet mogelijk om vergunningen of meldingen op grond van de Wet milieubeheer te verwerken in de bijlage met natuurtoestemmingen, tenzij deze zijn gekoppeld aan 'verklaring van geen bedenkingen' op grond van de Nbw/Wnb waarbij geen toepassing is gegeven aan de PAS en ook geen sprake is van een 'positieve weigering'. De stand van de rechtspraak biedt geen mogelijkheden om hierbij een meer ruimhartige benadering te kiezen zonder vergroting van het risico dat dit in beroep met succes wordt aangevochten bij de Afdeling.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 28-06-2022

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 mei 2022;

overwegende, dat het wenselijk is om voor het buitengebied van de gemeente Berkelland een geactualiseerd en geharmoniseerd bestemmingsplan vast te stellen dat is gebaseerd op het digitale instrumentarium van de Wet ruimtelijke ordening en een conserverend karakter heeft maar binnen de actuele wettelijke kaders en jurisprudentie mogelijkheden biedt voor flexibiliteit;

dat het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” en het ontwerp van het “Plan-MER bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020” overeenkomstig de Inspraakverordening na kennisgeving voor iedereen ter inzage is gelegd en digitaal beschikbaar is gesteld en over het voorontwerpbestemmingsplan bovendien overeenkomstig artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening overleg heeft plaatsgevonden met rijksdiensten, provincies, waterschappen en andere instanties en maatschappelijke organisaties die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening;

dat de resultaten van de inspraakprocedure en van het overleg volgens artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening zijn verwerkt in het Inspraakverslag en het Verslag van het vooroverleg die beiden als bijlagen deel uitmaken van de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”;

dat bij het maken van een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland volgens de Wet milieubeheer, het Besluit milieueffectrapportage en de Wet natuurbescherming een milieueffectrapportage (m.e.r.) moet worden gevoerd en daartoe het milieueffectrapport “Plan-MER bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020” (Plan-MER) is opgesteld met een bijbehorende Passende Beoordeling, waarover de Commissie voor de milieueffectrapportage op 12 januari 2021 een toetsingsadvies heeft uitgebracht (projectnummer 3515);

dat met ingang van 14 oktober tot en met 24 november 2021 gedurende zes weken voor een ieder ter inzage heeft gelegen en op de wettelijk voorgeschreven wijze digitaal beschikbaar is gesteld het ontwerp van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” en het bijbehorende Plan-MER (bijlage 7 bij de plantoelichting);

dat van deze terinzagelegging op de wettelijk voorgeschreven (digitale) wijze kennisgeving is gedaan langs elektronische weg, via publicaties in het Gemeenteblad en het BerkelBericht van 13 oktober 2021;

dat over het ontwerpbestemmingsplan en de bijbehorende documenten 157 zienswijzen zijn ingediend die zijn beoordeeld in de “Zienswijzennota bij het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”” waarin is aangegeven of en in hoeverre de zienswijzen aanleiding geven tot het aanbrengen van wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan (gewijzigde vaststelling) of tot aanpassingen in het Plan-MER;

dat daarnaast ook ambtshalve aanleiding bestaat voor het vaststellen van wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan op de onderdelen zoals die zijn beschreven in de zienswijzennota;

dat artikel 6.12, lid 2 van de Wet ruimtelijke ordening onder meer bepaalt dat de gemeenteraad kan besluiten om bij de vaststelling van een bestemmingsplan geen exploitatieplan vast te stellen wanneer het verhaal van kosten van de grondexploitatie over de in het bestemmingsplan begrepen gronden anderszins verzekerd is;

dat bij het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” geen verhaalbare kosten zijn zodat voor het vaststellen daarvan geen exploitatieplan hoeft te worden vastgesteld;

dat het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is voorbereid overeenkomstig artikel 3.1 en artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening en voldoet aan de eisen die bij of krachtens de Wet ruimtelijke ordening worden gesteld aan een bestemmingsplan;

dat het Plan-MER is voorbereid overeenkomstig hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer;

gelet op de bepalingen in de Algemene wet bestuursrecht, de Wet ruimtelijke ordening, de Woningwet, de Wet milieubeheer en de Wet natuurbescherming;

b e s l u i t :

1. De “Zienswijzennota bij het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”” vast te stellen, met inbegrip van de daarin opgenomen beoordelingen van de ingediende zienswijzen met bijbehorende wijzigingsvoorstellen en ambtshalve wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan;
2. Het “Plan-MER bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020”, dat als bijlage 7 deel uitmaakt van de plantoelichting van het bestemmingsplan, vast te stellen met de bijbehorende Passende Beoordeling;
3. Het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”, bestaande uit de geometrisch bepaalde planobjecten zoals opgenomen in het GML-bestand: NL.IMRO.1859. BPBGB2020-0100.gml met de bijbehorende bestanden, met inachtneming van de onder 1. genoemde zienswijzennota, gewijzigd vast te stellen, waarbij voor de locatie van de geometrisch bepaalde planobjecten gebruik is gemaakt van een ondergrond die is ontleend aan de BGT en BRK van 24 december 2019 (o_NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100.dxf), en het onder 2. genoemde Plan-MER;
4. Voor het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” geen exploitatieplan vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 28 juni 2022

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : vaststelling bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

Van 14 oktober tot en met 24 november 2021 lag het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland” met het bijbehorende milieueffectrapport (Plan-MER) ter inzage. Over het ontwerpbestemmingsplan zijn 157 zienswijzen ingediend. Deze zijn samengevat en beoordeeld in de zienswijzennota. Daarbij is voor elk van de zienswijzen aangegeven of deze beoordeling aanleiding geeft tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan. Ook geeft de zienswijzennota aan welke ambtshalve wijzigingen worden voorgesteld bij de vaststelling van het bestemmingsplan.

De indieners van de zienswijzen zijn na vaststelling van de concept-zienswijzennota door ons college geïnformeerd over de voorlopige beoordeling van hun zienswijzen. Daarbij zijn zij uitgenodigd om hun zienswijzen mondeling toe te lichten tijdens hoorzittingen (beeldvormende raadsvergaderingen) die werden gehouden op 12 en 20 april 2022.

Voor het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland heeft u als gemeenteraad de uitgangspunten vastgesteld. Daarbij vertaalt het voorliggende bestemmingsplan ook het vastgestelde gemeentelijk ruimtelijke beleid, evenals het beleid en de regelgeving dat op landeijk en provinciaal is vastgesteld. De zienswijzen zijn dan ook beoordeeld tegen deze achtergrond.
Gelet op de diversiteit aan functies in het buitengebied is het daarbij vanzelfsprekend dat in de zienswijzen een groot aantal onderwerpen aan de orde kwam. In grote lijnen kan daarover het volgende worden vermeld over een aantal terugkerende thema’s en vraagstukken:

- wanneer in zienswijzen alsnog werd aangegeven dat de agrarische bedrijfsactiviteiten op een agrarisch bouwvlak inmiddels waren beëindigd, dan is de agrarische bestemming omgezet in een bestemming ‘Wonen’. Daarbij zijn soms toch ook nog weer enige agrarische bedrijfsactiviteiten opgepakt op een klein aantal locaties die volgens het geldende bestemmingsplan nog een agrarische bestemming hebben en in het ontwerpbestemmingsplan waren bestemd als ‘Wonen’. Wanneer deze in de zienswijzen benoemde agrarische bedrijfsactiviteiten groot genoeg waren om te voldoen aan de vastgestelde uitgangspunten voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak, dan kan daarvoor alsnog worden voorzien in het behoud van een agrarisch bouwvlak met een doorgaans zeer bescheiden omvang;
- het aantal ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ in een woning is waar nodig in overeenstemming gebracht met de bestaande situatie, dit op basis van dossieronderzoek en/of opname van de feitelijke toestand;
- de eventuele aanpassing van agrarische bouwvlakken is afgestemd op de uitgangspunten dat het agrarische bouwvlak ruimte biedt aan de bedrijfsgebouwen en een eerstvolgende ontwikkelingsstap van het bedrijf (‘bouwvlak-op-maat’-principe). Daarbij is bij wensen voor vergroting van een agrarisch bouwvlak voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) een maximale omvang van 1,5 ha aangehouden;
- bij het verwerken van onherroepelijke toestemmingen op grond van de Nbw en de Wnb is de rechtspraak over de stikstofproblematiek gevolgd. Dit betekent dat in de bijlage bij de planregels met natuurtoestemmingen niet zijn opgenomen de Nbw/Wnb-toestemmingen die zijn afgegeven met toekenning van ontwikkelingsruimte op grond het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en ook niet de zogenaamde ‘positieve weigeringen’ (provinciale besluiten die aangeven dat voor een project geen Wnb-toestemming vereist is vanwege het toepassen van interne saldering). Ook is het niet mogelijk om vergunningen of meldingen op grond van de Wet milieubeheer te verwerken in de bijlage met natuurtoestemmingen, tenzij deze is gekoppeld aan ‘verklaring van geen bedenkingen’ op grond van de Nbw/Wnb waarbij geen toepassing is gegeven aan de PAS en ook geen sprake is van een ‘positieve weigering’. De redactie van de in de planregels opgenomen stikstofregeling is juridisch beoordeeld, een beoordeling die ook is verwerkt in de plantoelichting, en de lijst met onherroepelijke natuurtoestemmingen is waar mogelijk aangevuld met gegevens;
- bij eventuele aanpassingen van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ is de door de gemeenteraad vastgestelde cultuurhistorische waardenkaart als vertrekpunt gehanteerd.

Weergave van het gevoerde proces
Het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is van 29 oktober tot en met 23 december 2020 ter inzage gelegd en digitaal beschikbaar gesteld via de gemeentelijke website (pdf) en www.ruimtelijkeplannen.nl. Tijdens deze inspraakperiode kon iedereen via een mondelinge of schriftelijke inspraakreactie zienswijzen indienen over het voorontwerp en het eveneens ter inzage gelegde ontwerp-Plan-MER. Over het voorontwerpbestemmingsplan werden 344 inspraakreacties ingediend die zijn samengevat en beoordeeld in het inspraakverslag.
Ook is het voorontwerpbestemmingsplan in het kader van het vooroverleg toegezonden aan organisaties en bestuurlijke instanties die betrokken zijn bij de ruimtelijke ordening. De adviezen vanuit dit vooroverleg zijn samengevat en beoordeeld in het verslag van het vooroverleg en gaven net als de inspraakreacties aanleiding om het bestemmingsplan op onderdelen aan te passen. De aanpassingen naar aanleiding van de inspraakreacties en het bestuurlijk vooroverleg zijn verwerkt in het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” dat ter inzage lag van 14 oktober tot en met 24 november 2021.

Informatie en communicatie
Bij het maken van het nieuwe bestemmingsplan voor het gemeentelijke buitengebied is ook een milieueffectrapportage (m.e.r.) gevoerd. Het eindresultaat van de m.e.r. is een milieueffectrapport (Plan-MER) dat samen met het bestemmingsplan moet worden vastgesteld. Het “Plan-MER bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020” maakt als bijlage 7 deel uit van de toelichting van het voorliggende bestemmingsplan. Het Plan-MER lag samen met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage nadat het ontwerp-Plan-MER met het voorontwerpbestemmingsplan ter inzage was gelegd.
.
Over het Plan-MER konden zienswijzen worden ingediend. De ingediende zienswijzen gaven geen aanleiding tot aanpassing van het Plan-MER (zie zienswijzennota). Daarnaast heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) op 21 januari 2021 een toetsingsadvies afgegeven over het ontwerp-Plan-MER. Uit het toetsingsadvies kwamen geen essentiële tekortkomingen naar voren. Wel adviseerde de commissie om enige aanvullingen op te nemen in het Plan-MER. In de preambule van het Plan-MER is aangegeven op welke manier deze meer redactionele opmerkingen zijn verwerkt door bijvoorbeeld te voorzien in een publieksvriendelijke samenvatting.

De zienswijzen
Zoals gezegd lagen het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” en het bijbehorende Plan-MER, dat als bijlage 7 deel uitmaakt van de plantoelichting, ter inzage van 14 oktober tot en met 24 november 2021. Over het ontwerpbestemmingsplan zijn 157 zienswijzen ingediend, waarvan een aantal ook betrekking had op het Plan-MER. Deze zienswijzen zijn beoordeeld in de zienswijzennota die als bijlage aan het vast te stellen bestemmingsplan hoort. De indieners van de zienswijzen zijn tijdens de extra raadsvergaderingen (beeldvormende sessies) van 12 april en 20 april 2022 in de gelegenheid gesteld om een mondelinge toelichting te geven op hun zienswijzen. De ingebrachte mondelinge toelichting is meegenomen bij de definitieve beoordeling van de zienswijzen in de bijgevoegde zienswijzennota.

Over de inhoud van de zienswijzen kan worden opgemerkt dat er daarvan ongeveer 90 agrarisch gerelateerd zijn. Daarvan richt ongeveer een-derde zich op de stikstofregeling in de planregels. Deze stikstofregeling sluit aan op de huidige stand van zaken in de rechtspraak over de manier waarop rechten die zijn toegekend op grond van de Nbw/Wnb mogen worden verwerkt in nieuw vast te stellen bestemmingsplan. Centraal punt daarbij is dat provinciale vergunningen en ‘verklaringen van geen bedenkingen’ die met gebruikmaking van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) zijn afgegeven, niet als vergunde stikstofrechten mogen worden benoemd in het bestemmingsplan. Dit geldt ook voor de zogeheten ‘positieve weigeringen’ die de provincie Gelderland sinds vorig jaar heeft afgegeven met een verwijzing naar de ‘Logtsebaan-uitspraak’ van 20 januari 2021. Deze positieve weigeringen kennen immers geen nieuw stikstofrechten toe terwijl de besluiten ook niet berusten op een passende beoordeling die beantwoordt aan de eisen vanuit de Wet natuurbescherming.
Verder richten ongeveer 20 zienswijzen zich op de bestemming ‘Wonen’ en/of het aantal ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ in een (bedrijfs)woning. Een even groot aantal heeft

daarnaast betrekking op niet-agrarische bedrijven in het buitengebied. Een kleiner aantal gaat over de functies recreatie en diverse vormen van nevenfuncties. Ook zijn zienswijzen ingediend over de gebiedsbestemmingen ‘Bos’, ‘Groen – Landschapselement’ en ‘Natuur’ en over bijzondere gebiedsaanduidingen. Voor de inhoudelijke beoordeling van deze zienswijzen verwijzen wij u naar de inhoud van de zienswijzennota en de plantoelichting waarvan zij deel uitmaakt.

Uit de zienswijzennota komt naar voren dat aan een groot deel van de zienswijzen kan worden tegemoetgekomen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan en via een aanvulling van de plantoelichting. Ook zijn er echter zienswijzen die niet kunnen worden overgenomen omdat het ruimtelijke beleid dat niet toelaat. Omdat in zienswijzen soms meerdere punten worden aangevoerd, zijn er tenslotte ook zienswijzen waaraan gedeeltelijk kan worden tegemoetgekomen. Naar aanleiding van het voorgaande stellen wij u voor om met inachtneming van de beoordeling van de ingediende zienswijzen te besluiten tot gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” en tot vaststelling van het bijbehorende Plan-MER. Verder stellen wij u voor om te besluiten geen exploitatieplan vast te stellen.

Bijlagen:
- vast te stellen bestemmingsplan, bestaande uit de planregels met bijlagen, de verbeelding en de plantoelichting met bijlagen (pdf-formaat)
- zienswijzennota (tekst en bijlagen);
- kaartbijlagen aanpassingen verbeelding (volgorde: nummering zienswijzen en ambtshalve wijzigingen);
- memo Hekkelman d.d. 26 januari 2022 en aanvulling daarop.

Bestemmingsplan

- Regels -

Buitengebied Berkelland 2020

Gemeente Berkelland

pouderoyentonnaer.nl

BESTEMMINGSPLAN

- Regels -

Buitengebied Berkelland 2020

Gemeente Berkelland

IDN-nummer:	NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100
Status:	vastgesteld
Datum:	10 mei 2022

Locatie Nijmegen
St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught
Parklaan 21
5261 LR Vught

024 - 322 45 79

info@pouderoyentonnaer.nl
www.pouderoyentonnaer.nl

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	**Inleidende regels**	**5**
Artikel 1	Begrippen	5
Artikel 2	Wijze van meten	24
Hoofdstuk 2	**Bestemmingsregels**	**27**
Artikel 3	Agrarisch	27
Artikel 4	Agrarisch met waarden - Landschapswaarden	45
Artikel 5	Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden	66
Artikel 6	Bedrijf	86
Artikel 7	Bedrijf - Nutsvoorziening	99
Artikel 8	Bos	105
Artikel 9	Cultuur en ontspanning	108
Artikel 10	Groen - Landschapselement	115
Artikel 11	Horeca	117
Artikel 12	Maatschappelijk	125
Artikel 13	Natuur	134
Artikel 14	Recreatie - Dagrecreatie	136
Artikel 15	Recreatie - Recreatiewoning	144
Artikel 16	Recreatie - Verblijfsrecreatie	145
Artikel 17	Sport	153
Artikel 18	Sport - Manege	159
Artikel 19	Verkeer	165
Artikel 20	Verkeer - N18	166
Artikel 21	Verkeer - Railverkeer	167
Artikel 22	Water	168
Artikel 23	Wonen	170
Artikel 24	Leiding	178
Artikel 25	Waarde - Archeologie 1	180
Artikel 26	Waarde - Archeologie 2	183
Artikel 27	Waarde - Archeologie 3	186
Artikel 28	Waarde - Archeologie 4	189
Artikel 29	Waarde - Archeologie 5	192
Artikel 30	Waarde - Archeologie 6	195
Artikel 31	Waarde - Archeologisch rijksmonument	198
Artikel 32	Waarde - Cultuurhistorie	199
Artikel 33	Waterstaat - Waterberging	201
Hoofdstuk 3	**Algemene regels**	**203**
Artikel 34	Antidubbeltelregel	203

Artikel 35 Algemene bouwregels 204
Artikel 36 Algemene gebruiksregels 205
Artikel 37 Algemene aanduidingsregels 207
Artikel 38 Algemene afwijkingsregels 217
Artikel 39 Algemene wijzigingsregels 221
Artikel 40 Algemene procedureregels 224
Artikel 41 Overige regels 225

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels 227

Artikel 42 Overgangsrecht 227
Artikel 43 Slotregel 228

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan:

het bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020 van de gemeente Berkelland;

1.2 bestemmingsplan:

de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100 met de bijbehorende regels en bijlagen;

1.3 aan- en uitbouw:

een aan het (hoofd)gebouw aanwezig gebouw dat in ruimtelijk en/of architectonisch opzicht ondergeschikt is aan dat (hoofd)gebouw, maar in functioneel opzicht deel uitmaakt van dat (hoofd)gebouw;

1.4 aanduiding:

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.5 aanduidingsgrens:

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.6 aan huis verbonden bedrijf:

een bedrijf of op bedrijfsmatige wijze uitgeoefende activiteit met een kleinschalig karakter niet zijnde een aan-huis-verbonden beroep, dat in een gedeelte van de (bedrijfs)woning en/of de daarbij behorende (bij)gebouwen wordt uitgeoefend, waarbij de woonfunctie van de (bedrijfs)woning en de daarbij behorende (bij)gebouwen als primaire functie behouden en herkenbaar blijft en dat een ruimtelijke uitstraling heeft die met de woonfunctie in overeenstemming is;

1.7 aan huis verbonden beroep:

een beroep of het beroepsmatig verlenen van diensten op administratief, juridisch, medisch, therapeutisch, kunstzinnig, ontwerptechnisch of hiermee gelijk te stellen gebied, dat door zijn beperkte omvang in een (bedrijfs)woning en daarbij behorende (bij)gebouwen wordt uitgeoefend, waarbij de woonfunctie van de (bedrijfs)woning en de daarbij behorende (bij)gebouwen als primaire functie behouden en herkenbaar blijft en dat een ruimtelijke uitstraling heeft die met de woonfunctie in overeenstemming is;

1.8 afwijking:

afwijking als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onder 1, sub 1° onder a Wabo;

1.9 afrastering:

afscheiding in de vorm van een open hekwerk of draadwerk waarmee een deel van een perceel wordt omheind. Een afrastering is transparant en met palen in de grond verankerd. Deze palen worden onderling verbonden door draad of gaas;

1.10 agrarisch bedrijf:

een bedrijf dat gericht is op het bedrijfsmatig produceren van voedsel-, genots- of grondstoffen door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren, als mede het verrichten van agrarisch natuurbeheer, waarbij alleen opslag van door het bedrijf ter plaatse voortgebrachte producten en het met biogasinstallaties vergisten van in hoofdzaak bedrijfseigen mest en co-substraten is toegestaan evenals het scheiden of indikken van bedrijfseigen mest als vorm van mestverwerking zonder biogasinstallatie. Van een volwaardig agrarisch bedrijf is hierbij sprake indien de bedrijfsomvang een duurzaam werk en inkomen biedt aan tenminste één volwaardige arbeidskracht.

a. **grondgebonden agrarisch bedrijf:**
   een agrarisch bedrijf gericht op het ontwikkelen van activiteiten, waarbij de productie geheel of nagenoeg geheel afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond, bijvoorbeeld akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij;
b. **niet-grondgebonden agrarisch bedrijf:**
   een agrarisch bedrijf dat gericht is op het ontwikkelen van activiteiten, waarbij de productie geheel of nagenoeg geheel plaatsvindt in gebouwen en niet of slechts in ondergeschikte mate afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond.
c. **agrarisch bedrijf, glastuinbouwbedrijf:**
   een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf waarbij de productie geheel of overwegend gericht is op de teelt of veredeling van gewassen, ruimtelijk gezien geheel of nagenoeg geheel met behulp van een constructie van glas, kunststof of een andere materiaalsoort voor een overkapte teelt of veredeling van gewassen (zoals kassen, boog-, tunnel- en rolkassen en wandelkappen) waarbij de gezamenlijke oppervlakte van deze constructies meer dan 2.500 m² bedraagt;
d. **overig niet-grondgebonden agrarisch bedrijf:**
   een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf niet zijnde een niet-grondgebonden veehouderij of glastuinbouwbedrijf;
e. **agrarisch bedrijf, gebruiksgerichte paardenhouderij:**
   een agrarisch aanverwant bedrijf dat in hoofdzaak is gericht op het africhten, het opleiden en het trainen, alsmede het opvangen en stallen van paarden en/of pony's in de vorm van een paardenpension, al dan niet in combinatie met elkaar;
f. **agrarisch bedrijf, productiegerichte paardenhouderij:**
   een agrarisch bedrijf dat in hoofdzaak is gericht op het door middel van een gericht (op)fok- en/of africhtingsprogramma trachten een paard op een hoger niveau te brengen, waardoor de waarde van dat paard in het economisch verkeer toeneemt, zoals (op)fokkerijbedrijven, hengstenstations, africhtings- en trainingsbedrijven.
g. **agrarisch bedrijf, grondgebonden veehouderijbedrijf:**
   agrarisch bedrijf dat gericht is op het ontwikkelen van activiteiten waarbij de productie voor meer dan 50 procent afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond waarover het bedrijf in de omgeving van de bedrijfsgebouwen kan beschikken;
h. **agrarisch bedrijf, grondgebonden veehouderijtak:** onderdeel van een agrarisch bedrijf waarvoor het bedrijf beschikt over voldoende agrarische cultuurgrond in de omgeving van de bedrijfsgebouwen om de dieren binnen de veehouderijtak voor meer dan 50 procent zelf te kunnen voeren;
i. **agrarisch bedrijf, niet-grondgebonden veehouderijbedrijf:**
   agrarisch bedrijf dat hoofdzakelijk is gericht op veehouderij waarvan het voer voor de landbouwhuisdieren voor het grootste gedeelte niet geteeld wordt op de gronden die in de nabijheid van het agrarisch bouwvlak zijn gelegen en waarop de veehouderij rechten heeft;
j. **agrarisch bedrijf, niet-grondgebonden veehouderijtak:**
   onderdeel van een agrarisch bedrijf dat is gericht op niet-grondgebonden veehouderij;
k. **agrarisch bedrijf, aquacultuur:**

een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf waarbij de productie geheel of overwegend gericht is op de teelt van (zout)watergebonden organismen waaronder begrepen planten, algen, weekdieren, schelpdieren en vissen, nader te onderscheiden in:

1. aquacultuur in natuurlijke omstandigheden (niet in bassins of gebouwen);
2. aquacultuur in bassins;
3. aquacultuur in gebouwen.

1.11 agrarisch aanverwant bedrijf/ bedrijf met agrarisch aanverwante functies:

een bedrijf of functie dat qua aard van de bedrijfsuitoefening vergelijkbaar is met het agrarisch bedrijf;

1.12 ammoniakbuffergebied:

gebied in een zone van 250 meter rondom zeer gevoelige natuur in het Gelders natuurnetwerk waar de emissie van ammoniak niet mag toenemen bij uitbreiding van niet-grondgebonden veehouderij;

1.13 antenne:

stang of stangenstelsel respectievelijk draad of draadsamenstel en apparatuur voor het ontvangen van elektromagnetische golven;

1.14 archeologische waarde(n):

waarde(n) die bestaan uit de aanwezigheid van een bodemarchief met sporen van vroegere menselijke bewoning en/of grondgebruik daarin, en als zodanig van wetenschappelijk belang zijn en het cultuurhistorisch erfgoed vertegenwoordigen;

1.15 archeologische verwachtingswaarde(n):

verwachtingswaarde(n), die kunnen bestaan uit de aanwezigheid van een bodemarchief met sporen van vroegere menselijke bewoning en/of grondgebruik daarin, en als zodanig van wetenschappelijk belang kunnen zijn en het cultuurhistorisch erfgoed kunnen vertegenwoordigen;

1.16 bebouwing:

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde;

1.17 Bed and Breakfast:

een kleinschalige, aan de woonfunctie ondergeschikte bedrijfsmatige logiesverstrekkende voorziening voor kortdurend toeristisch verblijf met ontbijt, die deel uitmaakt van het hoofdgebouw en/of is gevestigd in (vrijstaande) bijgebouwen;

1.18 bedrijfsgebouw:

een gebouw dat dienst doet voor de uitoefening van één of meer bedrijfsactiviteiten;

1.19 bedrijfswoning:

een woning in of bij een gebouw of op een terrein, bedoeld voor (het huishouden van) een persoon, wiens huisvesting daar gelet op de bestemming van het gebouw of het terrein, noodzakelijk is.

1.20 beperkt kwetsbaar object:

een object waarvoor ingevolge het Besluit externe veiligheid inrichtingen een richtwaarde voor het risico c.q. een risicoafstand is bepaald, waarmee rekening moet worden gehouden;

1.21 bergbezinkbassin:

een bijzondere vorm van een riooloverstort, om het onder bepaalde omstandigheden geloosde afvalwater te verminderen en/of de samenstelling van dit afvalwater te wijzigen;

1.22 beschermingszone natte landnatuur:

gebied in een zone rondom natte natuur in het Gelders natuurnetwerk waar ter bescherming van die natte natuur in beginsel geen ruimtelijke of waterhuishoudkundige ontwikkeling mogelijk is die door hydrologische beïnvloeding via het grondwatersysteem negatief effect heeft op de natte natuurwaarden;

1.23 bestaand:

bij gebruik:

het legale gebruik zoals aanwezig op het moment van inwerkingtreding van het plan, tenzij in de regels anders is bepaald;

bij bouwwerken:

de legaal aanwezige bebouwing die op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan bestaat, wordt gebouwd of mag worden gebouwd krachtens een daartoe verleende omgevingsvergunning.

1.24 bestaande afstands-, hoogte-, inhouds-, en oppervlaktematen:

afstands-, hoogte-, inhouds- en oppervlaktematen, die op het moment van inwerkingtreding van het plan tot stand zijn gekomen of tot stand kunnen komen krachtens een daartoe verleende omgevingsvergunning;

1.25 bestemmingsgrens:

de grens van een bestemmingsvlak;

1.26 bestemmingsvlak:

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.27 bevoegd gezag:

bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van een besluit ten aanzien van een aanvraag om een omgevingsvergunning of ten aanzien van een al verleende omgevingsvergunning;

1.28 bijgebouw:

een gebouw, behorende bij een op hetzelfde bouwperceel gelegen hoofdgebouw, dat zowel qua afmeting als in functioneel opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

1.29 biogasinstallatie:

een installatie bedoeld voor het opwekken, opslaan en benutten van biogas waarbij het maximale volume mest 25.000 m³ per jaar bedraagt en waarbij sprake is van de inbreng van minimaal 50% eigen mest dan wel gebruik op eigen gronden;

1.30 bouwen:

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats;

1.31 bouwgrens:
de grens van een bouwvlak;

1.32 bouwlaag:
een doorlopend gedeelte van een gebouw dat door op gelijke of nagenoeg gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw en zolder.

1.33 bouwperceel:
een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.34 bouwperceelgrens:
een grens van een bouwperceel;

1.35 bouwvlak:
een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten;

1.36 bouwwerk:
elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond;

1.37 bouwwijze:
de wijze van bouwen van een hoofdgebouw van een woning, te weten vrijstaand, twee-aaneen (halfvrijstaand) of aaneengebouwd, waarbij

a. onder “vrijstaand” wordt verstaan dat het hoofdgebouw van een woning niet begrensd is door scheidingsmuren van andere hoofdgebouwen op een aangrenzend perceel;
b. onder “twee-aaneen” wordt verstaan dat het hoofdgebouw van een woning naar één zijde door een scheidsmuur van een naastgelegen hoofdgebouw is begrensd;
c. onder “aaneengebouwd” wordt verstaan dat het hoofdgebouw deel uitmaakt van een blok van meer dan twee hoofdgebouwen, die naar twee zijden door scheidsmuren van naastgelegen hoofdgebouwen zijn begrensd, met uitzondering van de hoofdgebouwen die de aldus gevormde rij beëindigen;
d. onder “gestapeld” wordt verstaan een gebouw, dat uit meerdere naast elkaar en/of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen (appartementen) bestaat en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid beschouwd kan worden.

1.38 café:
een horecabedrijf, niet zijnde een discotheek of bar/dancing, dat tot hoofddoel heeft het verstrekken van alcoholische en niet-alcoholische dranken voor consumptie ter plaatse, met als nevenactiviteit het verstrekken van kleine etenswaren, al dan niet ter plaatse bereid;

1.39 chalet:

een bouwwerk, bestaande uit een lichte constructie en lichte materialen, niet zijnde een kampeermiddel of stacaravan, dat naar de aard en de inrichting bedoeld is voor recreatief dag- en/of nachtverblijf. Een chalet met een oppervlakte van meer dan 55 m² en/of met meer dan één bouwlaag wordt beschouwd als recreatiewoning;

1.40 compenserende maatregelen

maatregelen die worden betroffen ter bescherming of ontwikkeling van kernkwaliteiten en/of omgevingscondities in verband met een, op een andere locatie voorkomende, aantasting van kernkwaliteiten en/of omgevingscondities;

1.41 cultuurhistorische(landschaps)waarden:

landschappelijke structuren en/of elementen in een gebied die getuigen van een lange, nog herkenbare ontwikkelingsgeschiedenis, inclusief archeologische waarden;

1.42 dagrecreatie:

recreatieve activiteiten in de vorm van ontspanning, sport, spel, toerisme en educatie, waarbij overnachting niet is toegestaan;

1.43 detailhandel:

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die die goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit;

1.44 discotheek of bar/dancing:

een horecabedrijf, gericht op het bedrijfsmatig bieden van gelegenheid tot dansen op mechanische en/of levende muziek op een dansvloer van meer dan 10 m² en het verstrekken van alcoholische en niet-alcoholische dranken voor consumptie ter plaatse;

1.45 escortbedrijf:

een natuurlijke persoon, groep van personen of rechtspersoon, die bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, prostitutie aanbiedt, die op een andere plaats dan in de bedrijfsruimte wordt uitgeoefend zoals escortservices en bemiddelingsbureaus;

1.46 erfbeplanting:

opgaande beplanting, zijnde bomen en struiken, die een scherm vormt op (de grens van) een bouwperceel waarop bebouwing voorkomt, en welke beplanting mede bepalend is voor de inpassing van de betreffende bebouwing in het landschap (landschappelijke inpassing);

1.47 erfbeplantingsplan:

plan voor de aanleg en het beheer van erfbeplanting;

1.48 erker:

hoekige of ronde uitbouw aan een gevel;

1.49 evenement:

elk voor publiek buiten de daarvoor ingerichte inrichtingen toegankelijke festiviteit, grootschalige sportwedstrijd, auto- of motorcrosswedstrijd, optocht, georganiseerd vuurwerk en alle overige tot vermaak en recreatie bedoelde activiteiten voor publiek, met uitzondering van markten zoals bedoeld in de Gemeentewet, kansspelen zoals bedoeld in de Wet op de kansspelen, en betogingen, samenkomsten en vergaderingen zoals bedoeld in de Wet openbare manifestaties;

1.50 extensief agrarischgebruik:

agrarisch medegebruik in de vorm van natuurbeheer;

1.51 extensieve (dag)recreatie:

vormen van (dag)recreatief medegebruik van het agrarisch en/of natuurgebied door middel van al dan niet aangelegde en aanwezige voorzieningen, waarbij de recreatie geen specifiek beslag legt op de ruimte, zoals wandel-, ruiter- en fietspaden, vis- en picknickplaatsen en strandjes;

1.52 functie:

doeleinden ten behoeve waarvan gebruik van gebouwen en/of gronden of aangewezen delen daarvan is toegestaan;

1.53 gastenverblijf:

een ruimte, al dan niet behorend tot een (bedrijfs)woning, die geschikt is voor incidentele overnachting van gasten en waarbij geen sprake is van permanente bewoning of van een bedrijfsmatig geëxploiteerd recreatieverblijf;

1.54 gebiedspassendebedrijven:

niet-agrarische bedrijven die op zich op een bedrijventerrein of binnen de bebouwde kom horen, maar die ruimtelijk verantwoord passen of zijn in te passen in (delen van) het buitengebied;

1.55 gebouw:

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.56 Gelders Natuurnetwerk (GNN):

samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuur van internationaal, nationaal en provinciaal belang;

1.57 geluidgevoeliggebouw:

woningen of andere geluidgevoelige gebouwen, waaronder groepsaccommodaties en recreatiewoningen, zoals bedoeld in de Wet geluidhinder, het Besluit grenswaarden binnen zones rond industrieterreinen, het Besluit geluidhinder binnen zones langs wegen en/of het Besluit geluidhinder spoorwegen;

1.58 Groene Ontwikkelingszone(GO):

zone die bestaat uit gebieden met andere bestemmingen dan natuur die ruimtelijk verweven zijn met het GNN en daar functioneel mee samenhangen en waarin wordt ingezet op versterking van die samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden;

1.59 groepsaccommodatie:

een gebouw bestemd voor recreatief verblijf van groepen van personen die elders hun hoofdverblijf hebben, en dat niet bestemd is voor permanente bewoning;

1.60 groepskamperen:

het gelegenheid geven tot het plaatsen of geplaatst houden van kampeermiddelen buiten een kampeerterrein, door groepen uitgaande van een vereniging of andere organisatie, gerelateerd aan een evenement en gedurende een in de ontheffing c.q. omgevingsvergunning aangegeven, al dan niet aaneengesloten periode;

1.61 groom:

verzorger van paarden en onderhouder van zadels, tuigen en andere benodigdheden;

1.62 herbouw:

reconstructie, wederopbouw, opnieuw bouwen van een bouwwerk;

1.63 hervestiging van een veehouderijbedrijf:

vestiging van een nieuw op te richten of een van elders te verplaatsen veehouderijbedrijf op een bestaand agrarisch bouwvlak;

1.64 hoofdgebouw:

een gebouw, dat op een bouwperceel in ruimtelijk en architectonisch opzicht, dan wel gelet op de bestemming als het belangrijkste gebouw valt aan te merken;

1.65 horecabedrijf:

een bedrijf of instelling waar bedrijfsmatig dranken en/of etenswaren voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en/of waar bedrijfsmatig logies wordt verstrekt en/of ter plaatse zaalruimten worden verhuurd en beschikbaar worden gesteld, alsmede afhaalzaken en maaltijdbezorgdiensten;

1.66 horecagebruiksruimte:

ruimte die wordt gebruikt voor het schenken van dranken en verstrekken van spijzen, alsmede voor het nuttigen van dranken en spijzen welke ter plaatse worden verstrekt. Keukens en toiletgroepen worden hieronder niet begrepen;

1.67 hoveniersbedrijf:

een bedrijf, gericht op de aanleg, inrichting, verfraaiing en het onderhoud van tuinen en groenvoorzieningen, met de daarbij noodzakelijke hulpmaterialen met uitzondering van detailhandel;

1.68 huishouden:

een persoon of groep van personen, die duurzaam een gemeenschappelijk huishouden voert, waarbij sprake is van onderlinge verbondenheid en continuïteit in de samenleving;

1.69 inrichting:

elke door de mens bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, ondernomen bedrijvigheid die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht;

1.70 jachtstoel:

kleine verblijven van 2 m^2 op palen die met een trap/ladder bereikbaar zijn en gebruikt worden voor de jacht;

1.71 kampeermiddel:

een tent, een tentwagen/vouwcaravan, een kampeerauto/camper of een caravan, dan wel enig ander daarmee vergelijkbaar voertuig of onderkomen, dat geheel of ten dele is bestemd of opgericht dan wel wordt of kan worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf. Onder kampeermiddelen wordt niet verstaan: stacaravans, chalets en trekkershutten;

1.72 kampeerseizoen:

de periode van 15 maart tot en met 31 oktober waarin een kleinschalig kampeerterrein mag worden geëxploiteerd;

1.73 kas:

een gebouw, waarvan de wanden en het dak geheel of grotendeels bestaan uit glas of ander lichtdoorlatend materiaal, dienend voor een overkapte teelt of veredeling van gewassen (zoals kassen, boog-, tunnel- en rolkassen en wandelkappen);

1.74 kernkwaliteiten:

de wezenlijke landschappelijke en/of ecologische kenmerken van een bepaald gebied, gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur en/of het Nationaal Landschap;

1.75 kleinschaligkampeerterrein:

een kampeerterrein, zonder kantine en/of kampwinkel, met maximaal 25 kampeerplaatsen dat uitsluitend als zodanig mag worden geëxploiteerd tijdens het kampeerseizoen;

1.76 kuilvoerplaat:

een betonnen plaat waarop het kuilvoer (persvoer/veevoer) met een plastic zeil wordt afgedekt. Hierop worden een zandlaag of autobanden gelegd om het kuilvoer goed aan te drukken;

1.77 kunstwerk:

een bouwwerk, geen gebouw zijnde, ten behoeve van civieltechnische en/of infrastructurele doeleinden, zoals een brug, een dam, een duiker, een tunnel, een via- of aquaduct, een sluis, dan wel een daarmee gelijk te stellen voorziening;

1.78 kwetsbaar object:

een object waarvoor ingevolge het Besluit externe veiligheid inrichtingen een grenswaarde voor het risico c.q. een risicoafstand tot een risicovolle inrichting is bepaald, die in acht moet worden genomen;

1.79 landschappelijkeinpassing:

een zodanige vormgeving en inpassing dat deze optimaal is afgestemd op bestaande dan wel nog te ontwikkelen ruimtelijke, natuurlijke en cultuurhistorische landschapswaarden;

1.80 landschapswaarde/landschappelijkewaarde:

de aan een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door de waarneembare verschijningsvorm van dat gebied en van de aanwezigheid van waarneembare landschappelijke structuren en/of elementen in dat gebied;

1.81 (agrarisch)loonbedrijf:

Een bedrijf dat – voornamelijk met behulp van verplaatsbare werktuigen – diensten verleent aan agrarische bedrijven en aan groene en recreatieve functies, hetzij in verband met de bodemcultuur, hetzij ter uitvoering van grondwerkzaamheden als nevenfunctie waarbij grondopslag op het bedrijfsterrein mogelijk is.

1.82 maatschappelijkevoorzieningen:

educatieve, medische, sociaal-medische, religieuze en levensbeschouwelijke voorzieningen, voorzieningen ten behoeve van opvang van mensen en dieren én voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening, alsook ondergeschikte detailhandel en ondergeschikte horeca ten dienste van deze voorzieningen;

1.83 manege:

een publieksgericht paardenhouderijbedrijf dat gericht is op het lesgeven in paardrijden en daarvoor paarden en/of pony's houdt, in combinatie met een of meer van de volgende hiermee samenhangende activiteiten of voorzieningen: het in pension houden van paarden en/of pony's, ondergeschikte horeca (kantine, foyer en dergelijke), verenigingsaccommodatie en het houden van wedstrijden of andere evenementen;

1.84 mantelzorg:

langdurige, intensieve niet georganiseerde zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt gegeven aan een ieder die hulpbehoevend is op het fysieke, psychische en/of sociale vlak door één of meer leden uit diens directe dan wel sociale omgeving, waarbij de zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie;

1.85 mestbassin:

een reservoir voor de opslag van dunne mest in de vorm van een foliebassin of mestsilo;

1.86 mestsilo:

een silo bestemd en geschikt voor het bewaren van dunne mest;

1.87 milieucategorie:

milieucategorieën van bedrijven zoals opgenomen in de bij deze regels behorende Staat van Bedrijfsactiviteiten ofwel voorzover bedrijven hierin niet genoemd de milieucategorie van bedrijven zoals opgenomen in de VNG Brochure bedrijven en milieuzonering (d.d. 2009);

1.88 mitigerende maatregelen:

maatregelen die de aantasting van kernwaliteiten en/of omgevingscondities beperken;

1.89 nadere eis:

een nadere eis als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder d van de Wet ruimtelijke ordening;

1.90 Natura 2000:

een samenhangend netwerk van leefgebieden en soorten die van belang zijn vanuit het perspectief van de Europese Unie als geheel, ingesteld door de Europese Unie. Op die gebieden is de Vogel- en/of Habitatrichtlijn van toepassing;

1.91 Natura 2000-gebied:

gebied als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid van de Wet natuurbescherming;

1.92 natuurontwikkeling:

het scheppen van abiotische voorwaarden waarna een geheel of grotendeels spontaan natuurlijk proces ontstaat, waardoor (meestal gewenste maar niet altijd te voorspellen) levensgemeenschappen ontstaan met een hogere natuurwaarde dan de natuurwaarden die daarvoor aanwezig waren;

1.93 natuurwaarde/natuurlijkewaarde:

de aan een gebied eigen zijnde ecologische waarde;

1.94 Nederlandse grootte-eenheid (nge):

maat voor de (economische) omvang van agrarische bedrijven;

1.95 nevenactiviteit:

activiteiten waarvoor een gedeelte van de vloeroppervlakte van de bedrijfsgebouwen als zodanig mag worden gebruikt, die uitgevoerd worden naast het eigenlijke beroep of de hoofdactiviteit en die zowel ruimtelijk als bedrijfseconomisch ondergeschikt is aan de primair toegekende functie (vaak agrarisch);

1.96 nieuwvestiging van een veehouderijbedrijf:

vestiging van of het planologisch mogelijk maken van een veehouderijbedrijf op een nieuw agrarisch bouwvlak;

1.97 nieuwe economische dragers:

een nevenactiviteit die bij een agrarisch bedrijf, of als zelfstandige activiteit bij een voormalig agrarisch bedrijf, mag worden ondernomen;

1.98 omgevingscondities:

de kwaliteiten van de omgeving voor zover deze van invloed zijn op de kwaliteiten van een bepaald gebied, gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur;

1.99 omgevingsdialoog:

Het voeren van overleg met de directe omgeving waarbij:

a. de initiatiefnemer voor een plan waarop het Plussenbeleid van toepassing is de omwonenden en/of eigenaren van omliggende percelen die daarvan invloed zullen ondervinden, benadert om deel te nemen aan een overleg over zijn plan;
b. de initiatiefnemer zijn plan toelicht aan de deelnemers aan het overleg, waarbij tevens wordt benoemd in welke aanvullende maatregelen kan worden voorzien in het kader van het Plussenbeleid;
c. de deelnemers aan het overleg in de gelegenheid worden gesteld om te reageren op dit plan en de daarin voorziene aanvullende maatregelen, en om bij de toepassing van het Plussenbeleid andere aanvullende

maatregelen voor te stellen;

d. de initiatiefnemer, tijdens het overleg of op een later moment aangeeft:
   1. met welke reacties vanuit het overleg in het plan rekening gehouden kan/zal worden en op welke manier dat wordt gedaan;
   2. met welke reacties vanuit het overleg in het plan geen rekening gehouden kan/zal worden en waarom dat niet wordt gedaan;
e. de initiatiefnemer een schriftelijk verslag opstelt van het gevoerde overleg en dit aan de deelnemers van het overleg toestuurt;
f. de deelnemers binnen twee weken na verzending van het verslag schriftelijk kunnen reageren in de richting van de initiatiefnemer;
g. de initiatiefnemer het verslag van het gevoerde overleg samen met eventuele schriftelijke reacties indient bij het aanvragen van een omgevingsvergunning en/of wijziging van het bestemmingsplan op grond van het bepaalde in dit bestemmingsplan (ontvankelijkheidseis).

1.100 omgevingsvergunning:

vergunning voor activiteiten als genoemd in artikel 2.1 of artikel 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

1.101 omschakelingnaar een niet-grondgebonden veehouderijbedrijf:

het geheel of gedeeltelijk omzetten en/of uitbreiden van een grondgebonden agrarisch bedrijf in een niet-grondgebonden veehouderijbedrijf als bedoeld in artikel 1.10 onder i;

1.102 ondergeschikte horeca:

een lichte vorm van horeca, in de vorm van het verstrekken van dranken en kleine versnaperingen, die ondergeschikt is aan en ten dienste staat van de functie waarbij de horeca wordt uitgeoefend;

1.103 onderkomen:

een voor verblijf geschikt, al dan niet aan zijn bestemming onttrokken, vaar- of voertuig, ark of caravan, voor zover dat/die niet als een bouwwerk is aan te merken, alsook een tent;

1.104 ongewenste horeca:

horecavormen die niet gewenst zijn in het buitengebied:

- gelegenheden voor het geven van feesten en partijen (feestzaal/ partycentrum e.d.);
- café's/ bars;
- discotheken/ muziekcafé's;
- cafetaria's/ snackbars;
- overige vormen van horeca met een oppervlakte groter dan 100 m^2 (excl. de oppervlakte van een terras);

1.105 overkapping:

elk bouwwerk, geen gebouw zijnde, van één bouwlaag, dat een overdekte ruimte vormt met ten hoogste één wand;

1.106 paardenbak:

een omheind terrein waarvan de natuurlijke bovenlaag is vervangen door zand of ander doorlatend materiaal ten behoeve van het rijden op paarden;

1.107 paddock:

een omheind terrein waar één of meerdere paarden ter ontspanning en naar eigen inzicht vrij kunnen bewegen;

1.108 pand:

kleinste bij de totstandkoming functioneel en bouwkundig-constructief zelfstandige eenheid die direct en duurzaam met de aarde is verbonden en betreedbaar en afsluitbaar is;

1.109 pension:

een inrichting die geheel of in overwegende mate is gericht op het verstrekken van nachtverblijf aan personen;

1.110 permanente bewoning:

het gebruik van een gebouw of ander onderkomen als woonruimte op een wijze, die ingevolge de bepalingen van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, noopt tot inschrijving van de bewoner(s) in het bevolkingsregister van de gemeente waarin dat gebouw is gelegen, hetzij, indien betrokkene op meer dan één adres woont, het gebruik van het gebouw of ander onderkomen als verblijf waar betrokkene naar redelijke verwachting gedurende een half jaar de meeste malen zal overnachten met dien verstande dat van permanente of tijdelijke bewoning voorts wordt geacht sprake te zijn wanneer buiten het kampeerseizoen (dat loopt van 15 maart tot 31 oktober) in een kalenderjaar ter plaatse door betrokkene meer dan 70 maal nachtverblijf wordt gehouden en door betrokkene niet aannemelijk is of kan worden gemaakt, dat elders over een hoofdwoonverblijf kan worden beschikt;

1.111 plattelandswoning:

Een bij een agrarisch bedrijf behorende woning of voorheen bij een bedrijf behorende woning die als bedrijfswoning en/of door een derde bewoond mag worden, in de zin van artikel 1.1a van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

1.112 plussenbeleid:

aanvullende kwaliteitsvoorwaarden die gelden voor het ruimtelijk beleid van de gemeente Berkelland bij het toestaan van een uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderijbedrijf. Een en ander zoals door de gemeenteraad van Berkelland d.d. 19 maart 2019 vastgesteld in de 'Structuurvisie Plussenbeleid (beleidskaders voor de grondgebonden veehouderij en voor de niet-grondgebonden veehouderij (Plussenbeleid))' en zoals vervat in het GML-bestand NL.IMRO.1859.SVBKL20180001-0100.

1.113 plusmaatregel(-en):

aanvullende fysieke maatregel(-en) ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving in de omgeving zoals bedoeld in het plussenbeleid;

1.114 productiegebonden detailhandel:

detailhandel in goederen die ter plaatse worden vervaardigd, gerepareerd en/of toegepast in het productieproces, waarbij de detailhandelsfunctie ondergeschikt is aan het productieproces;

1.115 prostitutie:

het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding;

1.116 raamprostitutie:

een seksinrichting met één of meer ramen van waarachter de prostituee/prostitué tracht de aandacht van passanten op zich te vestigen;

1.117 recreatief medegebruik:

een recreatief gebruik van gronden dat ondergeschikt is aan de functie van de bestemming waarbinnen dit recreatieve gebruik is toegestaan;

1.118 recreatiewoning:

verblijfsobject met een recreatiefunctie in de vorm van een permanent aanwezig gebouw , geen woonkeet, caravan of ander bouwsel op wielen zijnde, bestemd om uitsluitend door een huishouden of een daarmee gelijk te stellen groep van personen, die het hoofdverblijf elders heeft, gedurende een gedeelte van het jaar te worden bewoond en dat niet bestemd is voor permanente bewoning. Een chalet met maximaal één bouwlaag en/of een oppervlakte die groter is dan 55 m² wordt beschouwd als recreatiewoning;

1.119 rijhal:

een gebouw uitsluitend bestemd voor het africhten van paarden en pony's, ten dienste van en behorende bij een paardenfokkerij, een paardenhouderij of een manege;

1.120 seizoengebonden standplaatsen:

een gedeelte van een terrein bestemd voor de plaatsing van een kampeermiddel, inclusief bij het kampeermiddel behorende ondergeschikte onderkomens, zoals bijzettenten, uitsluitend gedurende het kampeerseizoen;

1.121 seksinrichting:

een voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was seksuele handelingen worden verricht of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden.

Onder een seksinrichting worden in ieder geval verstaan: een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater, een parenclub, of een prostitutiebedrijf, waaronder tevens begrepen een erotische massagesalon, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.122 semi-bedrijfsmatige gebruiksgerichte paardenhouderij:

een gebruiksgerichte paardenhouderij waarvan het bestaansrecht niet geheel afhankelijk is van het daarmee te genereren bedrijfsresultaat en die qua aard en omvang niet kan worden aangemerkt als hobbymatige gebruiksgerichte paardenhouderij;

1.123 silo:

een bouwwerk ten behoeve van opslagdoeleinden;

1.124 sleufsilo:

een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met opstaande randen voor het opslaan van veevoeder;

1.125 Staat van Bedrijfsactiviteiten:

een als bijlage bij deze regels behorende en daarvan onderdeel uitmakende lijst van bedrijven en instellingen;

1.126 stacaravan:

een caravan of soortgelijk onderkomen al dan niet op wielen, dat mede, gelet op de afmetingen, niet bestemd is om regelmatig en op normale wijze op de verkeerswegen over grote afstanden als aanhangsel van een auto te worden voortbewogen, bestemd om uitsluitend voor recreatieve doeleinden gedurende een gedeelte van het jaar te worden bewoond door een huishouden of daarmee gelijk te stellen groep van personen, dat het hoofdverblijf elders heeft;

1.127 statische opslag:

stalling van niet voor detailhandel of verhuur te gebruiken of daarvoor bedoelde goederen, die geen regelmatige verplaatsing behoeven, zoals caravans, andere kampeermiddelen, auto's, boten en dergelijke;

1.128 steilrand:

een abrupt hoogteverschil in de geomorfologie van een gebied, dat kan samenhangen met historische oevers, erosie door rivieren en eeuwenlange ophoging van dekzandruggen en –welvingen door mest vermengd met heideplaggen en/of bosstrooisel;

1.129 straatprostitutie:

het door handelingen, houding, woord, gebaar of op andere wijze passanten tot prostitutie bewegen, uitnodigen dan wel aanlokken;

1.130 streekeigen producten/streekproducten:

voedingsmiddelen of andere producten die (veelal van oudsher) in de streek worden geproduceerd, al dan niet onder een aan de streek gerelateerde naam;

1.131 Structuurvisie Bovenplanse sloopbonusregeling buitengebied

de door de gemeenteraad d.d. 7 November 2017 vastgestelde 'Structuurvisie Bovenplanse sloopbonusregeling buitengebied' als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.1859.SVBKL20170001-0100.

1.132 Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied

de door de gemeenteraad d.d. 14 april 2020 vastgestelde 'Structuurvisie woningsplitsing buitengebied' als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.1859.SVBGB20190001-0100

1.133 teeltondersteunende voorzieningen:

voorzieningen ter ondersteuning, bescherming en bevordering van de vollegrondsteelt van groente, fruit, bomen of potplanten die een directe relatie hebben met het grondgebruik en die op een locatie voor onbepaalde tijd worden gebruikt, te onderscheiden in de volgende categorieën:

lage tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen:

teeltondersteunende voorzieningen met een hoogte van maximaal 1,5 m, uitsluitend toegestaan zolang de teelt het vereist met een maximum van 8 maanden, zoals bijvoorbeeld insectengaas, afdekfolie en lage tunnelkassen.

lage permanente teeltondersteunende voorzieningen:

teeltondersteunende voorzieningen met een hoogte van maximaal 1,5 m en met een permanent karakter (langer dan 8 maanden), zoals bijvoorbeeld containervelden en voorzieningen ten behoeve van aquacultuur.

hoge tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen:

teeltondersteunende voorzieningen met een hoogte van minimaal 1,5 m en maximaal 2 m, uitsluitend toegestaan zolang de teelt het vereist met een maximum van 8 maanden, zoals bijvoorbeeld menstoegankelijke wandelkappen, schaduwhallen en hagelnetten.

hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen:

teeltondersteunende voorzieningen met een hoogte van minimaal 1,5 m en maximaal 3,5 m met een permanent karakter (langer dan 8 maanden), zoals bijvoorbeeld stellingteelt (bakken in stellingen, regenkappen) en teeltondersteunende kassen.

overige teeltondersteunende voorzieningen:

andere teeltondersteunende voorzieningen zoals bijvoorbeeld vraatnetten en boomteelthekken.

1.134 terrashooiberg:

een overkapping in de vorm van een hooiberg die dienst doet als terras en bestaat uit één of meerdere palen en een dak, dat langs de palen op en neer kan bewegen;

1.135 toename van stikstofemissie en stikstofdepositie:

a. Er is sprake van een **toename** van **stikstofemissie** van **gronden en bouwwerken** wanneer de emissie N/kg/jaar * meer bedraagt dan de emissie N/kg/jaar afkomstig van het ten tijde van de vaststelling van het plan feitelijk aanwezige en planologisch legale gebruik van de betreffende **gronden en bouwwerken**.
b. Er is sprake van een **toename** van **stikstofemissie** van **gronden en bouwwerken behorend tot de inrichting** wanneer de emissie N/kg/jaar meer bedraagt dan de emissie N/kg/jaar afkomstig van het ten tijde van de vaststelling van het plan feitelijk aanwezige en planologisch legale gebruik van de betreffende **gronden en bouwwerken behorend tot de inrichting**.
c. Indien een **gelijkblijvende of een afname van emissie** N/kg/jaar afkomstig van het ten tijde van de vaststelling van het plan feitelijk aanwezige en planologisch legale gebruik van de betreffende **gronden en bouwwerken** een **hogere stikstofdepositie** veroorzaakt op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied, dan wordt dit eveneens beschouwd als een toename van stikstofemissie.
d. Indien een **gelijkblijvende of een afname van emissie** N/kg/jaar afkomstig van het ten tijde van de vaststelling van het plan feitelijk aanwezige en planologisch legale gebruik van de betreffende **gronden en bouwwerken behorend tot de inrichting** een **hogere stikstofdepositie** veroorzaakt op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied dan wordt dit eveneens beschouwd als een toename van stikstofemissie.
e. Als **uitzondering** op lid a, lid b, lid c en lid d van deze bepaling geldt het volgende:
   Er is geen sprake van een toename van **stikstofemissie** vanuit bouwwerken wanneer er sprake is van één van de volgende situaties:
   1. de emissie N/kg/jaar afkomstig van het (agrarisch) bedrijf bedraagt niet meer dan de emissie N/kg/jaar afkomstig van het gebruik van de betreffende bouwwerken als bedoeld in lid a of c of het gebruik van de betreffende bouwwerken behorend tot de inrichting als bedoeld in lid b of d conform een ten tijde van de vaststelling van dit bestemmingsplan **verleende en onherroepelijke vergunning als bedoeld in artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998 en/of artikel 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming**, en waarvoor een passende beoordeling is gemaakt, dan wel een verleende en onherroepelijke **omgevingsvergunning die met toepassing van hoofdstuk IX Natuurbeschermingswet 1998** dan wel onder toepassing van artikel 2.2aa Bor juncto artikel 2.1 lid 1 onder i Wabo is verleend en waarvoor een passende beoordeling is gemaakt. De bedoelde Natuurbeschermingswetvergunningen zijn als zodanig opgenomen in Bijlage 6 Onherroepelijke

vergunningen op basis van Wet natuurbescherming resp. Natuurbeschermingswet 1998;
2. voorzover er sprake is van een toename van stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied vanwege bij algemene maatregel van bestuur aangewezen activiteiten van de bouwsector, zoals bedoeld in artikel 2.9a Wet Natuurbescherming.

* wanneer in deze regels 'emissie N/kg/jaar' wordt gebruikt, wordt de hiervan onderdeel uitmakende hoofdletter 'N' bedoeld als verzamelnaam voor NH3 en NOx.

1.136 torensilo:

een gebouw ten behoeve van opslagdoeleinden;

1.137 tredmolen/trainingsmolen:

een bouwwerk (eventueel overdekt) in de vorm van een cirkel, waar meerdere paarden tegelijk kunnen stappen, draven of galopperen, al dan niet door middel van aansturing via een computergestuurde bedieningskast;

1.138 trekkershut:

een (houten) huisje met uitsluitend slaap- en kookgelegenheden, zonder verwarming of sanitaire voorzieningen, dat dienst doet als overnachtingsgelegenheid;

1.139 tuincentrum:

een detailhandelsvestiging waar de volgende goederen ter verkoop worden aangeboden:

a. boomkwekerijproducten, planten, kamerplanten, (bloem)bollen, knollen, zaden en snijbloemen;
b. gewasbeschermingsmaterialen, meststoffen, grondproducten;
c. attributen voor de verfraaiing en het onderhoud van tuinen, zoals tuingereedschappen, en daarbij nodige hulpmaterialen, zoals bestratingsmateriaal, tuinhout en vijvermateriaal;
d. tuinmeubilair, tuinhuisjes en kassen;
e. randassortiment, waarbij de volgende goederen worden onderscheiden:
    1. potterie;
    2. dieren en dierbenodigdheden;
    3. verlichtingsartikelen;
    4. cadeau-artikelen;
    5. kerst- en paasartikelen;
    6. tuinaccessoires, zoals barbecuebenodigdheden.

1.140 tunnelkas:

elke constructie van hout, metaal of ander materiaal, welke met plastic of in gebruik daarmee overeenstemmend materiaal is afgedekt en dient als teeltondersteuning voor bedekte teelten;

1.141 verblijfsobject:

kleinste binnen één of meer panden gelegen en voor woon-, bedrijfsmatige, of recreatieve doeleinden geschikte eenheid van gebruik die ontsloten wordt via een eigen afsluitbare toegang vanaf de openbare weg, een erf of een gedeelde verkeersruimte, onderwerp kan zijn van goederenrechtelijke rechtshandelingen en in functioneel opzicht zelfstandig is;

1.142 verblijfsrecreatieve voorzieningen:

het totaal van voorzieningen om te recreëren op een bepaalde plaats waarbij recreatief nachtverblijf centraal staat;

1.143 verevening:

behoud en beheer van bepaalde waarden, dan wel de totstandbrenging van nieuwe waarden die de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving ten goede komen (ruimtelijke kwaliteitsbijdrage);

1.144 vergunning op grond van de Wet Natuurbescherming:

een vergunning op grond van artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998 of artikel 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming;

1.145 volkstuin:

een particuliere tuin, die niet bij de eigen woning ligt en benut wordt voor de teelt van groenten, fruit, kruiden, bloemen, siergewassen, etc.;

1.146 voorgevelrooilijn:

de lijn waarin de voorgevel van een bouwwerk is gelegen alsmede het verlengde daarvan;

1.147 voor stikstofgevoelige habitats:

stikstofgevoelig habitattypen of leefgebiedtypen binnen Natura2000-gebieden waarbij de Kritische Depositie Waarde (KDW) wordt overschreden of er sprake is van een naderende overschrijding (KDW minus 70 mol N/ha/jr, zoals opgenomen in de meest actuele versie van de het wettelijk voorgeschreven rekenmodel AERIUS Calculator, zoals beschikbaar op www.aerius.nl of een eventuele wettelijk bepaalde opvolger van dat rekenmodel.

1.148 werk:

een constructie geen gebouw of bouwwerk zijnde;

1.149 werktuigenloods:

een bouwwerk, veelal voorzien van een kort voordak en een langer achterdak, ten behoeve van de stalling van (agrarische) machines, werktuigen, etc;

1.150 windturbine:

een bouwwerk, geen gebouw zijnde, ten behoeve van de opwekking van windenergie;

1.151 wijziging van het bestemmingsplan:

een wijziging als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a van de Wet ruimtelijke ordening;

1.152 woning:

een complex van ruimten, geschikt en bestemd voor de huisvesting van één of meerdere huishoudens. Hierbij geldt dat elk verblijfsobject met een woonfunctie binnen een woning, voorzover toegelaten op grond van dit bestemmingsplan, geschikt en bestemd is voor de huisvesting van één huishouden;

1.153 woonwagen:

een voor bewoning bestemd gebouw dat is geplaatst op een standplaats en dat in zijn geheel of in delen kan worden verplaatst, waaronder niet begrepen een caravan;

1.154 woonwagenstandplaats:

een kavel bestemd voor het plaatsen van een woonwagen waarop voorzieningen aanwezig zijn die op het leidingnet van de openbare nutsbedrijven, andere instellingen of van de gemeente kunnen worden aangesloten;

1.155 zorgboerderij:

een zorgfunctie als hoofdtak waarbij de sociaal-medische opvang van personen, die al dan niet ter plaatse woonachtig zijn, gecombineerd wordt met agrarische activiteiten waarbij de cliënten in enige zin behulpzaam zijn bij de agrarische of natuurbeherende activiteiten;

1.156 zonnecollector:

een apparaat dat zonlicht omzet in warmte;

1.157 zonnepaneel:

een paneel dat, met behulp van fotovoltaïsche cellen in het paneel, een deel van de fotonen uit het zonlicht omzet in elektriciteit.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 afstand tot de zijdelingse perceelsgrens:

de kortste afstand van het verticale vlak in de zijdelingse perceelsgrens tot enig punt van het op dat bouwperceel voorkomende bouwwerk.

2.2 bebouwd oppervlak van een bouwperceel:

de oppervlakte van alle op een bouwperceel aanwezige bouwwerken tezamen.

2.3 bebouwingspercentage:

het oppervlak dat met bouwwerken is bebouwd, uitgedrukt in procenten van de oppervlakte van het bouwperceel, voor zover dat is gelegen binnen de bestemming, of binnen een in de regels nader aan te duiden gedeelte van die bestemming.

2.4 bouwdiepte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan het diepst onder het peil gelegen punt van (de fundering van) een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde.

2.5 bouwhoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwdelen.

2.6 breedte, diepte c.q. lengte van een bouwwerk:

de afstand tussen (de lijnen getrokken door) de buitenzijde van de gevels en/of het hart van de scheidingsmuren van een bouwwerk of van een gebouw, geen gebouw zijnde.

2.7 dakhelling:

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

2.8 goothoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.

2.9 hoogte van een windturbine:

vanaf het peil tot aan de (wieken)as van de windturbine.

2.10 inhoud van een bouwwerk:

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.11 oppervlakte van een bouwwerk:

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.12 peil:

a. voor bouwwerken, waarvan de hoofdtoegang onmiddellijk aan de weg grenst: de hoogte van die weg ter plaatse van de hoofdtoegang vermeerderd met 0,20 m.
b. in andere gevallen: de gemiddelde hoogte van het aansluitende maaiveld of het afgewerkte bouwterrein vermeerderd met 0,20 m.

2.13 tiphoogte van een windturbine:

de totale hoogte van een windturbine, vanaf het peil tot aan het uiteinde van de tip van de rotor in de hoogste stand.

2.14 ondergeschikte bouwdelen:

De in deze regels gegeven bepalingen omtrent plaatsing, afstanden en maten zijn niet van toepassing op gevel- en kroonlijsten, pilasters, plinten, stoeptreden, erkers, kozijnen, dorpels, dakgoten en overstekende daken, ventilatiekanalen, schoorstenen, balustrades en soortgelijke ondergeschikte bouwdelen mits de bestemmingsgrens, de gevel (zijnde voor-, zij- of achtergevel) van het hoofdgebouw of de aangegeven gevellijn en de overschrijding van de maximaal toegestane bouwhoogte van het betrokken bouwwerk door schoorstenen of ventilatiekanalen met niet meer dan 1,50 meter wordt overschreden.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Agrarisch

3.1 Bestemmingsomschrijving

3.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Agrarisch' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. agrarische doeleinden, waaronder mede wordt verstaan agrarisch natuurbeheer, in de vorm van agrarische bodemexploitatie met bijbehorende voorzieningen;
b. grondgebonden agrarische bedrijven;
c. niet-grondgebonden agrarische bedrijven;
d. gebruiksgerichte paardenhouderijen al dan niet in samenhang met een agrarisch bedrijf, dan wel een combinatie van een gebruiksgerichte en een productiegerichte paardenhouderij ter plaatse van de aanduiding 'paardenhouderij'; met bijbehorende voorzieningen zoals onder meer tred- of trainingsmolens;
e. ondergeschikte (productiegerichte) paardenhouderijen;
f. wonen in een bedrijfswoning;
g. de uitoefening van nevenactiviteiten, ondergeschikt aan het agrarisch bedrijf, uitsluitend na verlening van omgevingsvergunning als opgenomen onder 3.6, alsmede de bestaande nevenactiviteiten en nevenactiviteiten zoals opgenomen in 36.1;
h. de uitoefening van niet-agrarische bedrijfsfuncties, zoals opgenomen in de tabel in 3.1.2 onder b, ondergeschikt aan het agrarisch bedrijf;
i. kleinschalig kamperen, uitsluitend na verlening van omgevingsvergunning als opgenomen in 3.6.3, alsmede de bestaande kleinschalige kampeerterreinen;
j. extensieve recreatie;
k. aan-huis-verbonden beroepen of bedrijven;
l. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Eimersweg', tevens een zonnepark;
m. (onverharde) paden en wegen;
n. landschapelementen en landschappelijke inpassing door erfbeplanting;
o. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals water, waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen, erfverhardingen en parkeervoorzieningen;
p. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - bergbezinkbassin', tevens een bergbezinkbassin;
q. parkeervoorzieningen ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein';
r. ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke vorm van agrarisch – beleveniseiland’, tevens een hindernisbaan;

en overeenkomstig de in 3.1.2. opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

3.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in 3.1.1:

a Bouwvlak

Voor een bouwvlak gelden de volgende bepalingen:

1. Per bouwvlak is maximaal één agrarisch bedrijf toegestaan.

2. Indien tussen bouwvlakken de aanduiding 'relatie' is aangegeven, dan worden deze bouwvlakken aangemerkt als één bouwvlak.

b Tabel niet-agrarische bedrijfsfuncties, ondergeschikt aan het agrarisch bedrijf

Code	Adres en plaats	Soort bedrijvigheid
(sa-01)	Ringweg 28 (Beltrum)	Loon- en grondverzetbedrijf, fourage- en transportbedrijf
(sa-02)	Hambroekweg 6 (Borculo)	IJsmakerij/ijssalon, educatie-/vergaderruimte in multifunctionele ruimte met ondergeschikte horeca, dagrecreatie (speeltuin)
(sa-03)	Slemphutterweg 13 (Eibergen)	Ambachtelijke vleesverwerking
(sa-04)	Scheiddijk 8 (Ruurlo)	Stratenmakersbedrijf
(sa-05)	Hambroekweg 6 (Borculo)	Camperplaatsen (maximaal 10, jaarrond toegestaan)

c Bedrijfswoning

Voor bedrijfswoningen gelden de volgende bepalingen:

1. Per bouwvlak is ten hoogste het bestaande aantal bedrijfswoningen toegestaan;
2. Per toegestane bedrijfswoning, als bedoeld onder 1, is één verblijfsobject met een woonfunctie toegestaan, tenzij anders vermeld in Bijlage 7;
3. Op een bouwvlak met de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' is geen bedrijfswoning toegestaan.

d Omschakeling

Voor omschakeling gelden de volgende bepalingen:

1. een grondgebonden agrarisch bedrijf niet zijnde een veehouderij, mag omschakelen naar een grondgebonden veehouderij;
2. een agrarisch bedrijf mag omschakelen naar een grondgebonden agrarisch bedrijf, niet zijnde een veehouderij;
3. een niet-grondgebonden veehouderij(tak) mag omschakelen naar een grondgebonden veehouderij;
4. een agrarisch bedrijf niet zijnde een veehouderij of een grondgebonden veehouderij mag niet omschakelen naar een niet-grondgebonden veehouderij(tak);
5. binnen een niet-grondgebonden veehouderij(tak) is uitsluitend de bestaande diersoort toegestaan.

e Niet-grondgebonden veehouderijen

Voor niet-grondgebonden veehouderijen gelden de volgende bepalingen:

1. Uitsluitend een bestaande niet-grondgebonden veehouderij(tak) is toegestaan;
2. Voor de in de tabel aangeduide adreslocatie ter plaatse van de aanduiding 'overige zone – ammoniakbuffergebied' geldt de hieronder genoemde stalvloeroppervlakte als de bestaande stalvloeroppervlakte die mag worden gebruikt voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak):

Adres en plaats	Bestaande toegestane stalvloeroppervlakte in m^2
Ruurloseweg 212 (Beltrum)	980 m^2

3. Hervestiging van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en de omschakeling naar een niet-grondgebonden veehouderij is niet toegestaan op een agrarisch bouwvlak zonder een bestaande niet-grondgebonden veehouderij(tak).

f Zonneparken

Voor binnen deze bestemming voorkomende zonneparken gelden de navolgende voorwaarden:

1. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Eimersweg' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 18 november 2020 (25850).

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemeen

Voor het bouwen van bouwwerken gelden de volgende voorwaarden:

a. Gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn met uitzondering van het bepaalde in 3.2.7, uitsluitend binnen een bouwvlak toegestaan.
b. Het bouwvlak mag volledig worden bebouwd, met dien verstande dat de afstand van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die hoger zijn dan 2 m, tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen niet minder mag bedragen dan 3 m.
c. Permanente teeltondersteunende voorzieningen zijn uitsluitend toegestaan binnen het bouwvlak van een agrarisch bedrijf met grondgebonden agrarische activiteiten.

3.2.2 Bedrijfsgebouwen

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 4 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 12 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
c. Bedrijfsgebouwen zijn niet toegestaan vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing.
d. In afwijking van het bepaalde onder a en b mag de hoogte van teeltondersteunende kassen niet meer bedragen dan 5 m.
e. De oppervlakte aan teeltondersteunende kassen mag niet meer bedragen dan 1000 m^2.
f. In afwijking van het bepaalde onder a mag de goothoogte voor een werktuigenloods aan één zijde niet meer bedragen dan 6 m, met dien verstande dat deze afwijkende goothoogte uitsluitend is toegestaan aan de naar het erf gekeerde zijde.
g. De oppervlakte aan bedrijfsgebouwen ten behoeve van nevenactiviteiten, zoals vermeld in 3.1.1 onder g mag niet meer bedragen dan:
    1. de bestaande oppervlakte die daarvoor in gebruik is, en/of;
    2. de oppervlakte die op grond van het bepaalde in 36.1 daarvoor in gebruik is, en/of;
    3. de oppervlakte die op grond van verlening van een omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels, zoals vermeld in 3.6.2, is toegestaan.
h. Ter plaatse van de aanduiding voor niet-agrarische bedrijfsfuncties, zoals vermeld in 3.1.2 onder b, mag de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor deze niet-agrarische bedrijfsfuncties niet meer bedragen dan 120% van de bestaande oppervlakte die daarvoor in gebruik is.
i. Het bouwen van veestallen voor een bestaande niet-grondgebonden veehouderij(tak), is toegestaan voorzover dit per vijf jaar niet leidt tot een uitbreiding van de stalvloeroppervlakte met meer dan 500 m^2. Een grotere uitbreiding per vijf jaar is uitsluitend mogelijk na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 3.4.1.
j. het vergroten van de bestaande stalvloeroppervlakte van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - ammoniakbuffergebied' mag niet leiden tot een toename van de emissie van ammoniak.

3.2.3 Bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen mag per verblijfsobject met een woonfunctie niet meer bedragen dan 150 m², dit met inbegrip van bijgebouwen waarvoor een omgevingsvergunning is verleend met toepassing van artikel 38.1 onder b.
b. De inhoud van de bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, mag niet meer bedragen dan 1.000 m³, met dien verstande dat de bedrijfswoning niet in de richting mag uitbreiden van:
    1. een veehouderij, als de bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is;
    2. een weg, tenzij de afstand tot de as van deze weg groter blijft dan 250 m.
c. De goothoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
d. De bouwhoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 9 m.
e. De goothoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
f. De bouwhoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 7 m.
g. Vrijstaande bijgebouwen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
h. De afstand tussen de gevel van vrijstaande bijgebouwen en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m.
i. Herbouw van een bedrijfswoning, uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een veehouderij waarvoor deze bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is, of uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een weg waarvan de as op minder dan 250 m afstand is gelegen, is uitsluitend toegestaan na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 3.4.

3.2.4 Overkappingen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van overkappingen bij bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 5 m.
c. De gezamenlijke oppervlakte aan overkappingen mag niet meer bedragen dan 25 m² per verblijfsobject met een woonfunctie.
d. Overkappingen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
e. De afstand tussen een overkapping en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij daarvoor een omgevingsvergunning is verleend als bedoeld in 38.1 onder b.

3.2.5 Gebruiksgerichte paardenhouderij

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ter plaatse van de aanduiding 'paardenhouderij' gelden de volgende voorwaarden naast hetgeen reeds is bepaald in 3.2.1 tot en met 3.2.4:

a. De oppervlakte van een rijhal mag niet meer bedragen dan 1.200 m².
    1. De goothoogte van een rijhal mag niet meer bedragen dan 4 m.
    2. De bouwhoogte van een rijhal mag niet meer bedragen dan 12 m.
    3. De goothoogte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 3 m.
    4. De bouwhoogte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
    5. De oppervlakte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 325 m².

3.2.6 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde, binnen het bouwvlak

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, binnen het bouwvlak gelden de volgende voorwaarden :

a. De bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat de hoogte vóór de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan 1 m.

b. De bouwhoogte van een torensilo mag niet meer bedragen dan 15 m.
c. De bouwhoogte van een mestsilo of een biogasinstallatie mag niet meer bedragen dan 8 m.
d. De bouwhoogte van een mestbassin mag niet meer bedragen dan 3 m.
e. De bouwhoogte van een sleufsilo mag niet meer bedragen dan 2,5 m.
f. De bouwhoogte van vlaggenmasten en lichtmasten mag niet meer bedragen dan 6 m.
g. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.

3.2.7 Bouwwerken buiten het bouwvlak

Voor het realiseren van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en gebouwen buiten het bouwvlak gelden de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte aan tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen mag niet meer bedragen dan 2 ha, met dien verstande dat op gronden met de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone' geen tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen zijn toegestaan.
b. Voor het overige zijn buiten de aanduiding 'bouwvlak' uitsluitend afrasteringen toegestaan. De bouwhoogte hiervan mag niet meer bedragen dan 2 m.
c. In afwijking van het bepaalde onder a. en b. zijn eveneens de bestaande bouwwerken, geen gebouwen zijnde en voorzieningen, zoals paardenbakken, kuilvoerplaten en mestplaten, toegestaan.
d. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)' zijn uitsluitend de bestaande gebouwen toegestaan, alsmede herbouw hiervan met de bestaande maatvoering als maximum, met dien verstande dat een uitbreiding van de bebouwde oppervlakte van maximaal 10% is toegestaan.
e. Ter plaatse van de aanduiding ‘specifieke vorm van agrarisch – beleveniseiland’ is een hindernisbaan toegestaan met bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een hoogte van 2,2 m.

3.3 Nadere eisen

a. Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bebouwing:
    1. Ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken.
    2. Ter waarborging van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de naaste omgeving.
    3. Ter waarborging van de verkeersveiligheid.
    4. Ter waarborging van de ongestoorde ligging van kabels en leidingen.
b. Voor het stellen van een nadere eis geldt de in 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

3.4 Afwijken van de bouwregels

3.4.1 Afwijken ten behoeve van stalvloeroppervlakte niet-grondgebonden veehouderij

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.1.2 onder e en 3.2.2 onder h voor het vergroten van de stalvloeroppervlakte voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het bouwvlak, mits de uitbreiding van de stalvloeroppervlakte niet leidt tot een toename van de stikstofemissie en wordt voldaan aan de navolgende voorwaarden ter invulling van het plussenbeleid:

a. de aanvrager toont aan dat een omgevingsdialoog: is gevoerd met de omgeving over het invullen van plusmaatregel(-en): die aan de orde zijn rond zijn aanvraag;
b. de aanvrager toont aan dat invulling aan plusmaatregel(-en): wordt gegeven overeenkomstig Bijlage 8 Maatregelenpakketten Plussenbeleid.

3.4.2 Afwijken ten behoeve van overschrijding bouwvlak

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.2.1 onder a voor het bouwen van een werktuigenloods die de grenzen van het bouwvlak van het agrarisch bedrijf waarvoor deze nodig is overschrijdt, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De overschrijding is alleen toelaatbaar voor zover plaatsing in het bouwvlak niet mogelijk of niet doelmatig is.
b. De overschrijding mag niet meer dan 20 m bedragen.
c. De toegang tot de werktuigenloods moet gelegen zijn aan de erfzijde.
d. Het overschrijden van het bouwvlak mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
e. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

3.4.3 Afwijken ten behoeve van een paardenbak buiten het bouwvlak

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.2.7 en 3.5.1 voor het realiseren van één paardenbak buiten het bouwvlak van het agrarisch bedrijf, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De paardenbak grenst direct aan het bouwvlak of aan gronden met de bestemming 'Bedrijf', 'Horeca', 'Maatschappelijk', 'Sport - Manege' of 'Wonen'.
b. De afstand van een paardenbak tot woningen van derden mag niet minder bedragen dan 50 m.
c. De oppervlakte van een paardenbak mag niet meer bedragen dan 1.200 m^2.
d. Een paardenbak moet gelegen zijn achter de voorgevelrooilijn van de dichtst naar de weg gelegen gevel op het aangrenzende bouw- of bestemmingsvlak.
e. De bouwhoogte van afrasteringen mag niet meer bedragen dan 1,5 m.
f. Het realiseren van een paardenbak buiten het bouwvlak, leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
g. Op gronden met de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone' zijn bij paardenbakken geen lichtmasten toegelaten.
h. Op gronden met de aanduiding 'overige zone - nationaal landschap' zijn lichtmasten bij paardenbakken uitsluitend toegelaten als daarbij geen sprake is van een onevenredige inbreuk op de landschappelijke waarden.
i. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

3.4.4 Afwijken ten behoeve van waterbassins, sleufsilo's, kuilvoerplaten, mestkelders, mestplaten, mestbassins, mestsilo's en biogasinstallaties buiten het bouwvlak

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.2.1 onder a voor het realiseren van waterbassins, sleufsilo's, kuilvoerplaten, mestkelders, mestplaten, mestbassins, mestsilo's, biogasinstallaties en andere voorzieningen ten behoeve van het agrarisch bedrijf buiten het bouwvlak van het agrarisch bedrijf waarvoor deze nodig zijn, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Plaatsing binnen het bouwvlak is niet mogelijk of niet doelmatig.
b. De voorziening grenst direct aan het bouwvlak of de al aanwezige voorzieningen voor het agrarisch bedrijf.
c. De biogasinstallatie mag uitsluitend geheel of hoofdzakelijk gebruik maken van biomassastromen uit de directe omgeving.
d. Het realiseren van de genoemde voorziening buiten het bouwvlak leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
e. De bouwhoogte van een waterbassin of een sleufsilo mag niet meer bedragen dan 2,5 m.
f. De bouwhoogte van een mestbassin mag niet meer bedragen dan 3 m.

g. De bouwhoogte van een mestsilo of een biogasinstallatie mag niet meer bedragen dan 8 m.
h. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

3.4.5 Afwijken ten behoeve van het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.2.1 onder b voor het verkleinen van de afstand van de bebouwing tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit stedenbouwkundig en landschappelijk oogpunt aanvaarbaar.
b. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit verkeerskundig oogpunt aanvaardbaar.
c. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.
d. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.

3.4.6 Afwijken ten behoeve van teeltondersteunende voorzieningen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.2.7 onder a voor het toestaan van tijdelijke en lage permanente teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak van een agrarisch bedrijf met grondgebonden agrarische activiteiten tot ten hoogste 3 ha op voorwaarde dat wordt aangetoond dat dit noodzakelijk is voor een doelmatige bedrijfsvoering en dat de realisatie van deze teeltondersteunende voorzieningen niet leidt tot:

a. negatieve effecten op de waterhuishouding;
b. een onevenredige aantasting van de in het gebied aanwezige landschaps- en/of natuurwaarden;
c. een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen;
d. er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing op basis van een erfbeplantingsplan.

3.4.7 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de oppervlakte teeltondersteunende kassen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 3.2.2 onder e voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte aan teeltondersteundende kassen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte aan teeltondersteunende kassen mag niet meer bedragen dan 2.500 m^2
b. Er is geen sprake van negatieve effecten op de waterhuishouding;
c. Er is geen sprake van een onevenredige aantasting van de in het gebied aanwezige landschaps- en/of natuurwaarden;
d. Er is geen sprake van een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.

3.4.8 Uitbreiding of herbouw bedrijfswoning op een andere locatie of op dezelfde locatie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 3.2.3 onder b, voor het uitbreiden van een bedrijfswoning of herbouwen van een bedrijfswoning op een andere locatie binnen het bouwvlak of op dezelfde locatie in de richting van een veehouderij en/of een weg, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. De herbouw c.q. uitbreiding dient plaats te vinden binnen het bouwvlak en volgens de bestaande bouwwijze, waarbij het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie niet mag toenemen maar wel mag afnemen ten opzichte van het bestaande aantal.
b. De herbouw c.q. uitbreiding op een andere locatie dient stedenbouwkundig, verkeerskundig en

landschappelijk aanvaardbaar te zijn.

c. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning mag geen onevenredige beperking opleveren voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.
d. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning dient aanvaardbaar te zijn uit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon-en leefklimaat.
e. De gevelbelasting op de te herbouwen c.q. uit te breiden bedrijfswoning dient te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder of aan een verkregen hogere grenswaarde.
f. Voor het herbouwen van een bestaande bedrijfswoning is het bepaalde in de bouwregels over bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen voor deze bestemming van overeenkomstige toepassing.

3.4.9 Afwijken bouwen bedrijfsgebouwen vóór de voorgevelrooilijn

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in:

1. 3.2.2 voor het bouwen van bedrijfsgebouwen vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing,

met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. indien het een geluidgevoelig gebouw betreft, dient voldaan te worden aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder, of een reeds verkregen hogere waarde.
b. de situering is stedenbouwkundig aanvaardbaar.
c. de situering is vanuit verkeerskundig- en verkeersveiligheidsoogpunt aanvaardbaar.
d. er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.

3.4.10 Afwijken ten behoeve van het verhogen van de goothoogte voor bedrijfsgebouwen

Het bevoegd gezag kan, al dan niet in combinatie met de afwijkingsbevoegdheid uit 3.4.2, een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.2.2 onder a voor het verhogen van de goothoogte van bedrijfsgebouwen tot ten hoogste 6 m indien dat noodzakelijk is voor een verantwoorde bedrijfsvoering en de verhoging van de bouwhoogte niet leidt tot een onevenredige aantasting van de in het gebied aanwezige landschapswaarden. Voor zover het daarbij een werktuigenloods betreft, gelden de volgende voorwaarden:

a. De verhoging is uitsluitend aan de naar het erf gekeerde zijde toegestaan.
b. Indien het vanuit bedrijfsmatig oogpunt niet mogelijk is om de verhoging aan de naar het erf gekeerde zijde te realiseren is het toegestaan deze naar de buitenzijde van het erf te realiseren.
c. De verhoging van de goothoogte is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.

3.4.11 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor niet-agrarische bedrijfsfuncties bij een agrarisch bedrijf

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 3.2.2 onder g voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte aan bedrijfsbebouwing voor niet-agrarische bedrijfsfuncties binnen het bouwvlak, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Op basis van een bedrijfsplan is aangetoond dat de uitbreiding van de oppervlakte aan bestaande bedrijfsbebouwing voor de niet-agrarische bedrijfsfunctie bedrijfseconomisch vereist is en het verplaatsen van de bedrijfsfunctie naar een bedrijventerrein (bedrijfs)economisch onhaalbaar is;
b. Uitbreiding van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor de niet-agrarische bedrijfsfunctie is toegestaan met maximaal 25% van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die is toegelaten volgens 3.2.2.
c. Er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.
d. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing op basis van een erfbeplantingsplan.

3.4.12 Afwijken ten behoeve van een tweede bedrijfswoning

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.2.3 onder a voor het realiseren van een tweede bedrijfswoning, met daarin ten hoogste één verblijfsobject met een woonfunctie, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Afwijking is alleen toegestaan indien de tweede bedrijfswoning voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering noodzakelijk is, waarbij in ieder geval sprake moet zijn van een omvang van het bedrijf die duurzaam werk en inkomen biedt aan twee volwaardige arbeidskrachten en waar permanent toezicht vereist is.
b. Afwijking is niet toegestaan als op het bouwvlak een plattelandswoning aanwezig is.
c. Alvorens de afwijking toe te passen vraagt het bevoegd gezag hierover schriftelijk en gemotiveerd advies van een onafhankelijke instantie die deskundig is op het agrarisch gebied.
d. De onderlinge afstand tussen de tweede bedrijfswoning en de reeds bestaande bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij de afstand tussen de tweede bedrijfswoning en de reeds bestaande bedrijfsgebouwen niet meer bedraagt dan 10 m.
e. De tweede bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
f. Voor het bouwen van een tweede bedrijfsbebouwing is het bepaalde in artikel 3.2.3 en 3.2.4 van overeenkomstige toepassing.

3.4.13 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.2.3 onder b voor het vergroten van de inhoudsmaat van een bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de afwijkingsbevoegdheid mag alleen worden toegepast indien de vergroting wordt gerealiseerd door de inpandige bedrijfsruimte, die tezamen met de bedrijfswoning als één gebouw is gebouwd, geheel of gedeeltelijk aan de bedrijfswoning toe te voegen.
b. Het vergroten van de bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
c. Door het inpandig vergroten van de bedrijfswoning ontstaat geen nieuw verblijfsobject met een woonfunctie.

3.4.14 Afwijken ten behoeve van het vergroten van een rijhal bij een gebruiksgerichte paardenhouderij

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.2.5 onder a voor het vergroten van een rijhal, met inachtneming van de volgende voorwaarden :

a. De oppervlakte van de rijhal mag niet meer bedragen dan 2.000 m^2 .
b. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
c. Het vergroten van de rijhal leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
d. De noodzaak voor het vergroten van de rijhal dient aangetoond te worden door middel van een bedrijfsplan. Alvorens de afwijking toe te passen vraagt het bevoegd gezag hierover schriftelijk advies bij een onafhankelijke instantie die deskundig is op het agrarisch gebied.

3.4.15 Afwijken ten behoeve van het verhogen van de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.2.6 voor het verhogen van de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, binnen het bouwvlak, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De bouwhoogte van een torensilo mag niet meer bedragen dan 20 m.
b. De bouwhoogte van een hooiberg mag niet meer bedragen dan 10 m.
c. De verhoging van de bouwhoogte is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.
d. De verhoging van de bouwhoogte leidt niet tot een onevenredige aantasting van de in het gebied aanwezige landschapswaarden.

3.4.16 Afwijken ten behoeve van tredmolens en trainingsmolens buiten het bouwvlak

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in artikel 3.2.7 voor het realiseren van een tredmolen of een trainingsmolen buiten het bouwvlak met de aanduiding 'paardenhouderij', met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De tredmolen of de trainingsmolen grenst direct aan het bouwvlak of aan de al aanwezige voorzieningen voor de gebruiksgerichte paardenhouderij.
b. De goothoogte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 3 m.
c. De bouwhoogte van de tredmolen of de trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
d. De oppervlakte van de tredmolen of de trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 325 m^2.
e. Plaatsing van de tredmolen of de trainingsmolen binnen het bouwvlak is niet mogelijk of doelmatig.
f. Het realiseren van de tredmolen of de trainingsmolen buiten het bouwvlak leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
g. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

3.5 Specifieke gebruiksregels

3.5.1 Gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Het gebruiken of het laten gebruiken van:
    1. gronden en bouwwerken niet behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken is niet toegestaan.
    2. gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting, waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende inrichting is niet toegestaan.
b. Het houden van dieren binnen gebouwen is alleen toegestaan in één bouwlaag.
c. Aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan, met dien verstande dat de omvang van de activiteit niet meer mag bedragen dan 30% van de oppervlakte van de bedrijfswoning met een maximum van 50 m^2.
d. De oppervlakte aan nevenactiviteiten, zoals vermeld in 3.1.1 onder g mag niet meer bedragen dan:
    1. de bestaande oppervlakte die daarvoor in gebruik is, en/of;
    2. de oppervlakte die op grond van het bepaalde in 36.1 daarvoor in gebruik is, en/of;
    3. de oppervlakte die op grond van verlening van een omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels, zoals vermeld in 3.6.2, is toegestaan.
e. Ter plaatse van de aanduiding voor niet-agrarische bedrijfsfuncties, zoals vermeld in 3.1.2 onder b, mag de oppervlakte aan niet-agrarische bedrijfsfuncties binnen bedrijfsgebouwen niet meer bedragen dan 120% van de bestaande oppervlakte die daarvoor in gebruik is.
f. Paardenbakken zijn uitsluitend toegestaan binnen het bouwvlak.
g. Bij een paardenbak op gronden buiten de aanduiding 'bouwvlak' met de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone' is het gebruik van verlichting door middel van lichtmasten niet toegestaan.
h. Detailhandel is niet toegestaan, met uitzondering van de op het eigen bedrijf agrarisch geteelde producten onder de voorwaarden zoals opgenomen in 36.1.
i. Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen, geen gebouwen en geen bouwwerken, zijn toegestaan met

een maximum van 2 ha, met dien verstande dat op gronden met de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone' geen teeltondersteunende voorzieningen zijn toegestaan.

j. Het gebruik van gronden buiten het bouwvlak voor de opslag van hooibalen, al dan niet verpakt in folie, gedurende een periode langer dan 6 weken is niet toegestaan.

k. Het opslaan, storten of bergen van materialen, producten en mest is niet toegestaan, behoudens voor zover zulks noodzakelijk is voor het op de bestemming gerichte gebruik of plaatsvindt ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak', alsmede ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)'.

l. Het gebouw ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)' mag uitsluitend voor agrarische doeleinden worden gebruikt, alsmede voor het gebruik als opgenomen in navolgende tabel:

Aanduiding	Adres en plaats	Toegestaan gebruik
[sba-vs 02]	nabij Heelweg 5 (Beltrum)	Opslag
[sba-vs08]	Batendijk 2b (Haarlo)	houtopslag, loods, agrarisch
[sba-vs13]	Krabbenweg, tegenover 3a (Beltrum)	schuur
[sba-vs18]	Achter Eibergseweg 29 (Neede)	Paardenboxen
[sba-vs 20]	nabij Rietmolenseweg 8 (Eibergen)	werktuigenberging
[sba-vs 22]	Bruggertweg 3b (Beltrum)	berg-/hobbyruimte voor het hobbymatig stallen en opknappen van een oldtimer, caravan en/of auto
[sba-vs 25]	Spilmansdijk 13 e.o. (Beltrum)	Opslag

3.5.2 Zonnepanelen op de grond

Het op de grond plaatsen van zonnecollectoren wordt als gebruik overeenkomstig de bestemming aangemerkt, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. de grond is gelegen ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak';
b. de zonnecollectoren worden geplaatst achter de voorgevelrooilijn;
c. de totale grondoppervlakte die gebruikt wordt voor het plaatsen van de zonnecollectoren bedraagt maximaal 250 m^2;
d. de geschatte opbrengst in kilowattuur mag niet meer bedragen dan ten hoogste het geschatte eigen verbruik;
e. de aanwezige daken van de gebouwen zijn onvoldoende geschikt door vorm, monumentale waarde, afmeting of oriëntatie om de zonnecollectoren op te bevestigen;
f. er wordt geen onevenredige afbreuk gedaan aan de belangen van landschap en beeldkwaliteit.

3.6 Afwijken van de gebruiksregels

3.6.1 Afwijken ten behoeve van detailhandel

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.5.1 onder f voor het toestaan van detailhandel, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Detailhandel mag uitsluitend plaatsvinden ten behoeve van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijke vervaardigde producten.
b. De totale oppervlakte die voor detailhandel van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk

vervaardigde producten wordt gebruikt, mag niet meer bedragen dan 50% van de bestaande bedrijfsvloeroppervlakte met een maximum van 100 m².

c. Het verlenen van de omgevingsvergunning leidt niet tot onevenredige beperking voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.

3.6.2 Afwijken ten behoeve van nevenactiviteiten, met uitzondering van kleinschaligkamperen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.5.1 onder d door binnen het bouwvlak bij agrarische bedrijven nevenactiviteiten toe te staan die zijn genoemd in Bijlage 2 Tabel toelaatbare nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. De agrarische functie op het bouwvlak als hoofdfunctie aanwezig en herkenbaar blijft en de omvang van het inpandige deel van de nevenactiviteit niet meer mag bedragen dan 50% van de oppervlakte van de bedrijfsbebouwing tot een maximale oppervlakte zoals per type nevenactiviteit en per gebied is aangegeven in Bijlage 2 Tabel toelaatbare nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven.
b. Het bouwvlak mag ten behoeve van de nevenactiviteit niet worden vergroot.
c. Er dient te worden voorzien in een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
d. Buitenopslag ten behoeve van de nevenactiviteit is niet toegestaan, tenzij deze plaatsvindt in een bestaande sleufsilo en de hoogte van de buitenopslag niet hoger is dan de hoogte van betrokken sleufsilo.
e. De volgende vormen van nevenactiviteiten bij het agrarisch bedrijf zijn toegestaan per bouwvlak:
    1. verblijfsrecreatieve voorzieningen, met dien verstande dat:
        - de inhoud van recreatiewoningen/ recreatieappartementen niet meer mag bedragen dan 300 m³ en de bebouwde oppervlakte niet meer mag bedragen dan 75 m²;
        - er minimaal 2 recreatiewoningen/ recreatieappartementen aanwezig moeten zijn;
        - permanente bewoning van verblijfsrecreatieve voorzieningen niet is toegestaan;
    2. dagrecreatieve voorzieningen;
    3. zorgboerderijen;
    4. opslag;
    5. nieuwe economische dragers en/of gebiedspassende bedrijven;
    6. ondergeschikte horeca ten dienste van de nevenactiviteit en als onderdeel daarvan met een maximum van 100 m² aan horecagebruiksruimte (exclusief terras), met dien verstande dat:
        - ongewenste horeca niet is toegestaan;
        - de openingstijden van de ondergeschikte horeca zijn beperkt tot de openingstijden van de hoofdfunctie of nevenactiviteit waarmee zij verband houdt.
f. De nevenactiviteiten mogen niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
g. Er moet sprake zijn van een goed verblijfsklimaat voor de nevenactiviteit, waarbij het aspect geur moet worden betrokken.
h. De nevenactiviteiten mogen niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
i. De nevenactiviteiten mogen niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

3.6.3 Afwijken ten behoeve van kleinschaligkamperen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.1.1 onder i voor het toestaan van kleinschalig kamperen gedurende het kampeerseizoen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het aantal seizoengebonden standplaatsen mag niet meer bedragen dan 25.
b. Het kleinschalig kamperen moet in of aansluitend aan het bouwvlak worden gerealiseerd, dan wel direct grenzend aan gronden met de bestemming 'Bedrijf', 'Cultuur en ontspanning', 'Horeca', 'Maatschappelijk', 'Recreatie - Dagrecreatie', 'Sport - Manege' of 'Wonen'.

c. De omgevingsvergunning voor kleinschalig kamperen wordt niet verleend voor permanente bewoning van kampeermiddelen.
d. Sanitairgebouwen en/of recreatieruimten moeten binnen bestaande gebouwen gerealiseerd worden.
e. In afwijking van het bepaalde onder d mag 80 m² aan sanitairgebouwen en/of recreatieruimten gebouwd worden indien aangetoond is dat dit niet in bestaande gebouwen gerealiseerd kan worden. Dit is toegestaan buiten de aanduiding 'bouwvlak' of het betreffende detailbestemmingsvlak, mits is aangetoond dat dit niet binnen de aanduiding 'bouwvlak' of het betreffende detailbestemmingsvlak kan worden gesitueerd.
f. Er wordt op eigen terrein voorzien in voldoende parkeergelegenheid, waarbij geldt dat het aantal parkeerplaatsen niet minder mag bedragen dan 110% van het aantal seizoengebonden standplaatsen.
g. De afstand tussen de gronden in gebruik ten behoeve van kleinschalig kamperen en het meest nabij gelegen bouwvlak of bestemmingsvlak van derden mag niet minder bedragen dan 50 m.
h. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
i. Het kleinschalig kamperen leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.

3.6.4 Afwijken ten behoeve van opslaan hooibalen buiten bouwvlak

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 3.5.1 onder h ten behoeve van het opslaan van hooibalen buiten de aanduiding 'bouwvlak' gedurende een periode langer dan 6 weken, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. de hooibalen worden direct grenzend aan de aanduiding 'bouwvlak' opgeslagen;
b. de hoogte en oppervlakte bedragen respectievelijk maximaal 2,5 m en 100 m²;
c. in afwijking van het bepaalde onder b kan de maximaal toegestane oppervlakte van 100 m² worden overschreden, indien ten minste voor het deel dat de maximaal toegestane oppervlakte overschrijdt gebruik wordt gemaakt van bestaande kuilvoerplaten en/of sleufsilo's of van kuilvoerplaten en/of sleufsilo's waarvoor met toepassing van het bepaalde in 3.4.4 omgevingsvergunning is verleend;
d. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de aanwezige waarden zoals opgenomen in 3.1;
e. de opslag dient landschappelijk te worden ingepast.

3.6.5 Afwijken ten behoeve van zonnepanelen op de grond buiten het bouwvlak

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 3.5.2 ten behoeve van het plaatsen van zonnecollectoren op de grond buiten de aanduiding 'bouwvlak', mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. de zonnecollectoren staan ten dienste aan de nabijgelegen functie, zoals een agrarisch bedrijf, een bedrijfswoning, bedrijfsgebouwen, en/of een woning;
b. de grond waarop de zonnecollectoren geplaatst worden is aansluitend aan het bouwvlak of het agrarische bouwvlak waartoe de zonnecollectoren behoren;
c. de totale oppervlakte die gebruikt wordt voor het plaatsen van zonnecollectoren bedraagt maximaal 150 m²;
d. de belangen van de gebruikers en/of eigenaren van nabijgelegen gronden worden niet onevenredig geschaad;
e. er vindt geen onevenredige aantasting plaatst van de milieusituatie;
f. er vindt geen significante aantasting plaats van ecologische waarden;
g. het terrein waarop de zonnecollectoren worden gesitueerd, wordt voorzien van een goede landschappelijke inpassing.
h. de geschatte opbrengst in kilowattuur mag niet meer bedragen dan ten hoogste het geschatte eigen verbruik;
i. de aanwezige daken van de gebouwen zijn onvoldoende geschikt door vorm, monumentale waarde, afmeting of oriëntatie om de zonnecollectoren op te bevestigen;

3.6.6 Afwijken ten behoeve van een andere niet-grondgebondenveehouderij(-tak)

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.1.2 onder d sub 5 en 3.1.2 onder e voor het toestaan van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de bestaande , mits dit niet leidt tot:

a. een toename van de stikstofemissie;
b. nadeligere milieueffecten;
c. een aantasting van het bestaande woon- en leefklimaat.

3.7 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

3.7.1 Verboden werkzaamheden

Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. Het verharden van paden en wegen, met uitzondering van het aanleggen van erfverharding, kuilvoerplaten en kavelpaden.
b. Het graven, baggeren en/of verbreden van sloten en poelen.

3.7.2 Uitzonderingen

Het in 3.7.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:

a. plaatsvinden binnen een bouwvlak.
b. het normale onderhoud en/of gebruik betreffen.
c. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan.

3.7.3 Toelaatbaarheid

De in 3.7.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke waarden.

3.8 Wijzigingsbevoegdheid

3.8.1 Van toepassingverklaringstikstofregeling

De stikstofbepaling zoals deze is opgenomen in 3.5.1 is onverkort van toepassing op de navolgende wijzigingsbevoegdheden.

3.8.2 Vormverandering bouwvlakagrarischbedrijf

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de vorm van het bouwvlak van het agrarisch bedrijf te veranderen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte van een bouwvlak mag niet worden vergroot.
b. De verandering van het bouwvlak is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering, voor toepassing van milieuvoorschriften en/of wegens andere wettelijke bepalingen.
c. De verandering van het bouwvlak mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
d. De verandering van het bouwvlak mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
e. De verandering van het bouwvlak mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.
f. De verandering van een bouwvlak voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) ter plaatse van de

aanduiding 'overige zone - ammoniakbuffergebied' mag niet leiden tot een toename van de emissie van ammoniak;

3.8.3 Vergroting bouwvlak agrarisch bedrijf

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de omvang van het bouwvlak van het agrarisch bedrijf te vergroten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Vergroting van het bouwvlak voor grondgebonden agrarische bedrijven is toegestaan met maximaal 40% van de aanduiding 'bouwvlak', tot maximaal 2 ha.
b. Vergroting van het bouwvlak voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) is toegestaan met maximaal 40% van de aanduiding 'bouwvlak', tot maximaal 1,5 ha.
c. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' is geen uitbreiding van de aanduiding 'bouwvlak' toegestaan.
d. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groene ontwikkelingszone' gelden aanvullend de regels, zoals opgenomen in 37.3.
e. De noodzaak van de vergroting van het bouwvlak en de levensvatbaarheid van het agrarisch bedrijf is aangetoond door middel van een bedrijfsplan. Alvorens de wijzigingsbevoegdheid toe te passen vragen burgemeester en wethouders schriftelijk advies over het bedrijfsplan bij een onafhankelijke deskundige.
f. Bij de vergroting van het bouwvlak voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak), groter dan 500 m² per vijf jaar, wordt voldaan aan de navolgende voorwaarden ter invulling van het plussenbeleid: :
    1. de aanvrager toont aan dat een omgevingsdialoog: is gevoerd met de omgeving over zijn aanvraag;
    2. de aanvrager toont aan dat invulling wordt gegeven aan Bijlage 8 Maatregelenpakketten Plussenbeleid.
g. De vergroting van het bouwvlak vindt plaats aansluitend aan het bestaande bouwvlak.
h. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
i. De vergroting van het bouwvlak mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
j. De vergroting van het bouwvlak mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
k. De vergroting van het bouwvlak mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

3.8.4 Wijzigen door toekenning van de aanduiding 'Paardenhouderij'

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen ten behoeve van een gebruiksgerichte paardenhouderij door daaraan de aanduiding 'Paardenhouderij' toe te kennen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
b. De toekenning van de aanduiding leidt niet tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
c. De toekenning van de aanduiding mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
d. De toekenning van de aanduiding mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.
e. Alvorens het bestemmingsplan te wijzigen, vraagt het bevoegd gezag hierover schriftelijk en gemotiveerd advies van een onafhankelijke instantie die deskundig is op het agrarisch gebied.

3.8.5 Wijzigen naar de bestemming Bedrijf

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen in de bestemming 'Bedrijf' ten behoeve van het vestigen van een niet-agrarisch bedrijf, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het agrarisch bedrijf ter plaatse is beëindigd.
b. Alleen gebiedspassende bedrijven tot en met milieucategorie 2 en voor zover genoemd in Bijlage 1

Indicatieve bedrijvenlijst functieverandering zijn toegestaan.

c. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Bedrijf' is uitsluitend toegestaan ter plaatse van het bouwvlak waarbij uitsluitend gebruik mag worden gemaakt van feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen.
d. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt hergebruikt voor een niet-agrarisch bedrijf mag niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen tot een maximale oppervlakte zoals per type hoofdfunctie en per gebied is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering, met dien verstande dat minimaal 25% van de bestaande agrarische bedrijfsbebouwing moet worden gesloopt.
Indien minder dan 50% van de bestaande agrarische bebouwing wordt gesloopt, dan dient te worden gemotiveerd waarom niet aan die eis kan worden voldaan, terwijl voor het mindere verevening dient plaats te vinden middels natuurontwikkeling, verbetering van de infrastructuur, aanleg van recreatieve voorzieningen en/of een financiële bijdrage die wordt ingezet voor een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage op een andere locatie.
e. De onder punt d genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan agrarische bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
f. Buitenopslag is niet toegestaan, tenzij deze plaatsvindt in een bestaande sleufsilo en de hoogte van de buitenopslag niet hoger is dan de hoogte van betrokken sleufsilo.
g. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
h. De levensvatbaarheid van het bedrijf is aangetoond door middel van een bedrijfsplan.
i. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
j. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
k. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

3.8.6 Wijzigen naar de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' of naar de bestemming 'Recreatie - Verblijfsrecreatie'

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' ten behoeve van recreatieve voorzieningen, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het agrarisch bedrijf ter plaatse is beëindigd.
b. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' is uitsluitend toegestaan ter plaatse van het bouwvlak waarbij uitsluitend gebruik mag worden gemaakt van feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen.
c. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt (her)gebruikt voor recreatieve voorzieningen mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet meer mag zijn dan de maximale oppervlakte die voor de betreffende verblijfs- of dagrecreatieve hoofdfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering.
Nieuwbouw ten behoeve van de functie is eveneens toegestaan, tot de oppervlakte en inhoudsmaat van de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen en voor zover gesitueerd op dezelfde locatie. De resterende bebouwing, te weten de bebouwing die niet wordt gebruikt voor of ten behoeve van de recreatieve functie, alsmede alle gebouwen boven de op grond van de tabel toegestane oppervlakte, wordt gesloopt.

d. De onder punt c genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan agrarische bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
e. Voor verblijfsrecreatieve voorzieningen geldt dat:
    - de inhoud van recreatiewoningen/ recreatieappartementen niet meer mag bedragen dan 300 m³ en de bebouwde oppervlakte niet meer mag bedragen dan 75 m²;
    - er minimaal 2 recreatiewoningen/ recreatieappartementen aanwezig moeten zijn;
    - permanente bewoning van verblijfsrecreatieve voorzieningen niet is toegestaan.
f. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
g. De levensvatbaarheid van het bedrijf is aangetoond door middel van een bedrijfsplan.
h. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
i. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
j. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

3.8.7 Wijzigen naar de bestemming Maatschappelijk

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen in de bestemming 'Maatschappelijk', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het agrarisch bedrijf ter plaatse is beëindigd.
b. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' is uitsluitend toegestaan voor (veterinaire) zorgfuncties, dit met uitzondering van forensisch-psychiatrische zorg.
c. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' is uitsluitend toegestaan ter plaatse van het bouwvlak waarbij uitsluitend gebruik mag worden gemaakt van feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen.
d. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt (her)gebruikt voor zorgfuncties mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet meer mag zijn dan die voor de betreffende zorgfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering. Nieuwbouw ten behoeve van de functie is eveneens toegestaan, tot de oppervlakte en inhoudsmaat van de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen en voor zover gesitueerd op dezelfde locatie. De resterende bebouwing, te weten de bebouwing die niet wordt gebruikt voor of ten behoeve van de betreffende zorgfunctie , alsmede alle gebouwen boven de op grond van de tabel toegestane oppervlakte, wordt gesloopt.
e. De onder punt d genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan agrarische bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
f. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
g. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

h. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
i. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

3.8.8 Wijzigen naar de bestemming Wonen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen in de bestemming 'Wonen', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een toename van het aantal woningen en/of het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie.
b. Het bouwvlak kan worden verkleind tot de voormalige agrarische bedrijfswoning met bijhorende gebouwen, tuinen, erven en verhardingen. Het overige deel van het te wijzigen bouwvlak houdt de bestemming 'Agrarisch'.
c. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' is aanvaardbaar vanuit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon- en leefklimaat.
d. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies.
e. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

Artikel 4 Agrarisch met waarden - Landschapswaarden

4.1 Bestemmingsomschrijving

4.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Agrarisch met waarden - Landschapswaarden' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. agrarische doeleinden, waaronder mede wordt verstaan agrarisch natuurbeheer, in de vorm van agrarische bodemexploitatie met bijbehorende voorzieningen;
b. grondgebonden agrarische bedrijven;
c. niet-grondgebonden agrarische bedrijven;
d. glastuinbouwbedrijven ter plaatse van de aanduiding 'glastuinbouw';
e. gebruiksgerichte paardenhouderijen al dan niet in samenhang met een agrarisch bedrijf, dan wel een combinatie van een gebruiksgerichte en een productiegerichte paardenhouderij, met bijbehorende voorzieningen zoals onder meer tred- of trainingsmolens, ter plaatse van de aanduiding 'paardenhouderij';
f. semi-bedrijfsmatige gebruiksgerichte paardenhouderijen ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - semi-bedrijfsmatige gebruiksgerichte paardenhouderij';
g. ondergeschikte (productiegerichte) paardenhouderijen;
h. wonen in een bedrijfswoning;
i. de uitoefening van nevenactiviteiten, ondergeschikt aan het agrarisch bedrijf, uitsluitend na verlening van omgevingsvergunning als opgenomen onder 4.6, alsmede de bestaande nevenactiviteiten en nevenactiviteiten zoals opgenomen in 36.1;
j. de uitoefening van niet-agrarische bedrijfsfunctie, zoals opgenomen in de tabel in 4.1.2 onder b; ondergeschikt aan het agrarisch bedrijf;
k. behoud, herstel en ontwikkeling van de landschapswaarden in het algemeen en in het bijzonder voor:
    1. aardkundig waardevolle waarden ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - aardkundig waardevol';
    2. cultuurhistorisch waardevolle akkers, ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - cultuurhistorisch waardevolle akker';
    3. natte landnatuur, ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - beschermingszone natte landnatuur';
l. kleinschalig kamperen, uitsluitend na verlening van omgevingsvergunning als opgenomen in 4.6.3, alsmede de bestaande kleinschalige kampeerterreinen;
m. extensieve recreatie;
n. aan-huis-verbonden beroepen of bedrijven;
o. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden – natuurijsbaan', tevens een natuurijsbaan;
p. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden – bergbezinkbassin', tevens een bergbezinkbassin;
q. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Brokersweg ong.', tevens een zonnepark;
r. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Eimersweg', tevens een zonnepark;
s. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Hoondermaatsweg', tevens een zonnepark;
t. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Munsterjansdijk', tevens een zonnepark;
u. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Batendijk', tevens een zonnepark;
v. (onverharde) paden en wegen;

w. landschapselementen en landschappelijke inpassing door erfbeplanting;
x. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals water, waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen, erfverhardingen en parkeervoorzieningen;
y. parkeervoorzieningen ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein'.

en overeenkomstig de in 4.1.2. opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

4.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in 4.1.1:

a Bouwvlak

Voor een bouwvlak gelden de volgende bepalingen:

1. Per bouwvlak is maximaal één agrarisch bedrijf toegestaan.
2. Indien tussen bouwvlakken de aanduiding 'relatie' is aangegeven, dan worden deze bouwvlakken aangemerkt als één bouwvlak.

b Tabel niet-agrarische bedrijfsfuncties, ondergeschikt aan het agrarisch bedrijf

Code	Adres en plaats	Soort bedrijvigheid
(saw-01)	Horstweg 3-5 (Geesteren)	Kwekerij met ruimte voor workshops
(saw-02)	Kienvenneweg 1 (Rekken)	Houtzagerij
(saw-03)	Hengeloseweg 10-10a (Ruurlo)	Loon- en grondverzetbedrijf met fouragehandel
(saw-04)	Boskapelweg 3-5 (Ruurlo)	Loon- en grondverzetbedrijf
(saw-05)	Keerdijk 2a (Eibergen)	Caravanstalling/werkplaats
(saw-06)	Koeweidendijk 29 (Neede)	Loonbedrijf (inpandige stalling, onderhoud en reparatie van het machinepark)
(saw-07)	Jongermanssteeg 6 (Ruurlo)	Tentoonstelling en dagrecreatie
(saw-08)	Barchemseweg 45 (Borculo)	ambachtelijke slagerij met verkoop
(saw- 11)	Molenweg 17 (Eibergen)	Slagerij/worstenmakerij met verkoop

c Bedrijfswoning

Voor bedrijfswoningen gelden de volgende bepalingen:

1. Per bouwvlak is ten hoogste het bestaande aantal bedrijfswoningen toegestaan.
2. Per toegestane bedrijfswoning, als bedoeld onder 1, is één verblijfsobject met een woonfunctie toegestaan, tenzij anders vermeld in Bijlage 7.
3. Op een bouwvlak met de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' is geen bedrijfswoning toegestaan.

d Omschakeling

Voor omschakeling gelden de volgende bepalingen:

1. een grondgebonden agrarisch bedrijf niet zijnde een veehouderij, mag omschakelen naar een grondgebonden veehouderij;
2. een agrarisch bedrijf mag omschakelen naar een grondgebonden agrarisch bedrijf, niet zijnde een veehouderij;
3. een niet-grondgebonden veehouderij(tak) mag omschakelen naar een grondgebonden veehouderij;
4. een agrarisch bedrijf niet zijnde een veehouderij of een grondgebonden veehouderij mag niet omschakelen naar een niet-grondgebonden veehouderij(tak);
5. binnen een niet-grondgebonden veehouderij(tak) is uitsluitend de bestaande diersoort toegestaan.

e niet-grondgebonden veehouderijen

Voor niet-grondgebonden veehouderijen gelden de volgende bepalingen:

1. Uitsluitend een bestaande niet-grondgebonden veehouderij(tak) is toegestaan.
2. Voor de in de tabel aangeduide adreslocaties ter plaatse van de aanduiding 'overige zone – ammoniakbuffergebied' geldt de hieronder genoemde stalvloeroppervlakte als de bestaande stalvloeroppervlakte die mag worden gebruikt voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak):

Adres en plaats	**Bestaande stalvloeroppervlakte**
Achterveldweg 4 (Rietmolen)	2.231 m² (gedeeltelijk)
Achterveldweg 7 (Rietmolen)	376 m²
Teesselinkweg 3 (Rietmolen)	420 m²
Veenhutweg 5 (Rietmolen)	975 m²
Flipsweg 11 (Rietmolen)	2.066 m²
Boskapelweg 3 (Ruurlo)	968 m² (gedeeltelijk)

3. Hervestiging van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en de omschakeling naar een niet-grondgebonden veehouderij is niet toegestaan op een agrarisch bouwvlak zonder een bestaande niet-grondgebonden veehouderij(tak).

f Zonneparken

Voor binnen deze bestemming voorkomende zonneparken gelden de navolgende voorwaarden:

1. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Brokersweg ong.' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 12 maart 2019 (OU2018020);
2. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Eimersweg' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 18 november 2020 (25850);
3. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Hoondermaatsweg' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 25 februari 2020 (OU2018004);
4. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Munsterjansdijk' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 17 oktober 2019 (OU2018023);
5. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Batendijk' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 30 oktober 2019 (OU2019002).

4.2 Bouwregels

4.2.1 Algemeen

Voor het bouwen van bouwwerken gelden de volgende voorwaarden:

a. Gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn met uitzondering van het bepaalde in 4.2.8, uitsluitend binnen een bouwvlak toegestaan.
b. Het bouwvlak mag volledig worden bebouwd, met dien verstande dat de afstand van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die hoger zijn dan 2 m, tot de zijdelingse en achterste

eigendomsgrenzen niet minder mag bedragen dan 3 m.

c. Permanente teeltondersteunende voorzieningen zijn uitsluitend toegestaan binnen het bouwvlak van een agrarisch bedrijf met grondgebonden agrarische activiteiten, met dien verstande dat op gronden met de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone' geen permanente teeltondersteunende voorzieningen zijn toegestaan.

4.2.2 Bedrijfsgebouwen

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 4 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 12 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
c. Bedrijfsgebouwen zijn niet toegestaan vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing.
d. In afwijking van het bepaalde onder a en b mag de hoogte van teeltondersteunende kassen niet meer bedragen dan 5 m.
e. De oppervlakte aan teeltondersteunende kassen mag niet meer bedragen dan 1000 m^2.
f. In afwijking van het bepaalde onder a mag de goothoogte voor een werktuigloods aan één zijde niet meer bedragen dan 6 m, met dien verstande dat deze afwijkende goothoogte uitsluitend is toegestaan aan de naar het erf gekeerde zijde.
g. De oppervlakte aan bedrijfsgebouwen ten behoeve van nevenactiviteiten, zoals vermeld in 4.1.1 onder i mag niet meer bedragen dan:
    1. de bestaande oppervlakte die daarvoor in gebruik is, en/of;
    2. de oppervlakte die op grond van het bepaalde in 36.1 daarvoor in gebruik is, en/of;
    3. de oppervlakte die op grond van verlening van een omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels, zoals vermeld in 4.6.2, is toegestaan.
h. Ter plaatse van de aanduiding voor niet-agrarische bedrijfsfuncties zoals vermeld in 4.1.2, onder b, mag de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor deze niet-agrarische bedrijfsfuncties niet meer bedragen dan 120% van de bestaande oppervlakte die daarvoor in gebruik is.
i. Het bouwen van veestallen voor een bestaande niet-grondgebonden veehouderij(tak), is toegestaan voorzover dit per vijf jaar niet leidt tot een uitbreiding van de stalvloeroppervlakte met meer dan 500 m^2. Een grotere uitbreiding per vijf jaar is uitsluitend mogelijk na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 4.4.1.
j. het vergroten van de bestaande stalvloeroppervlakte van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - ammoniakbuffergebied' mag niet leiden tot een toename van de emissie van ammoniak.

4.2.3 Bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen mag per verblijfsobject met een woonfunctie niet meer bedragen dan 150 m^2, dit met inbegrip van bijgebouwen waarvoor een omgevingsvergunning is verleend met toepassing van artikel 38.1 onder b.
b. De inhoud van de bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, mag niet meer bedragen dan 1.000 m^3, met dien verstande dat de bedrijfswoning niet in de richting mag uitbreiden van:
    1. een veehouderij, als de bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is;
    2. een weg, tenzij de afstand tot de as van deze weg groter blijft dan 250 m.
c. De goothoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
d. De bouwhoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 9 m.
e. De goothoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
f. De bouwhoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 7 m.
g. Vrijstaande bijgebouwen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.

h. De afstand tussen de gevel van vrijstaande bijgebouwen en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m.
i. Herbouw van een bedrijfswoning, uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een veehouderij waarvoor deze bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is, of uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een weg waarvan de as op minder dan 250 m afstand is gelegen, is uitsluitend toegestaan na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 4.4.

4.2.4 Overkappingen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van overkappingen bij bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 5 m.
c. De gezamenlijke oppervlakte aan overkappingen mag niet meer bedragen dan 25 m^2 per verblijfsobject met een woonfunctie. .
d. Overkappingen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
e. De afstand tussen een overkapping en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij daarvoor een omgevingsvergunning is verleend als bedoeld in 38.1 onder b.

4.2.5 Kassen

Voor het realiseren van kassen gelden de volgende voorwaarden :

a. Kassen, met uitzondering van teeltondersteunende kassen, zijn uitsluitend toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'glastuinbouw'.
b. De bouwhoogte van kassen mag op gronden met de aanduiding 'glastuinbouw' niet meer bedragen dan 7 m.

4.2.6 Gebruiksgerichte paardenhouderij

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen en voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden ter plaatse van de aanduiding 'paardenhouderij' de volgende voorwaarden naast hetgeen reeds is bepaald in 4.2.1. tot en met 4.2.4:

a. De oppervlakte van een rijhal mag niet meer bedragen dan 1.200 m²;
b. De goothoogte van een rijhal mag niet meer bedragen dan 4 m;
c. De bouwhoogte van een rijhal mag niet meer bedragen dan 12m;
d. De goothoogte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 3 m;
e. De bouwhoogte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 4,5 m;
f. De oppervlakte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 325 m².

4.2.7 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde, binnen het bouwvlak

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, binnen het bouwvlak gelden de volgende voorwaarden :

a. De bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat de hoogte vóór de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan 1 m.
b. De bouwhoogte van een torensilo mag niet meer bedragen dan 15 m.
c. De bouwhoogte van een mestsilo of een biogasinstallatie mag niet meer bedragen dan 8 m.
d. De bouwhoogte van een mestbassin mag niet meer bedragen dan 3 m.
e. De bouwhoogte van een sleufsilo mag niet meer bedragen dan 2,5 m.
f. De bouwhoogte van vlaggenmasten en lichtmasten mag niet meer bedragen dan 6 m.
g. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.
h. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden – natuurijsbaan' is het

bestaande verenigingsgebouw toegelaten, zijn vlaggenmasten toegestaan tot een hoogte van 6 m en zijn lichtmasten ten behoeve van het gebruik van de gronden als natuurijsbaan toegestaan tot een hoogte van 10 m.

4.2.8 Bouwwerken buiten het bouwvlak

Voor het realiseren van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en gebouwen buiten het bouwvlak gelden de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte aan tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen mag niet meer bedragen dan 2 ha, met dien verstande dat op gronden met de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone' geen tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen zijn toegestaan.
b. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - semi-bedrijfsmatige gebruiksgerichte paardenhouderij' mag de bestaande mestopslag worden vergroot tot een oppervlakte van maximaal 58 m², waarbij de bouwhoogte maximaal 1,5 m mag bedragen.
c. Voor het overige zijn buiten de aanduiding 'bouwvlak' uitsluitend afrasteringen toegestaan. De bouwhoogte hiervan mag niet meer bedragen dan 2 m.
d. In afwijking van het bepaalde onder a. en c. zijn eveneens de bestaande bouwwerken, geen gebouwen zijnde en voorzieningen, zoals paardenbakken, kuilvoerplaten en mestplaten, toegestaan.
e. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)' zijn uitsluitend de bestaande gebouwen toegestaan, alsmede herbouw hiervan met de bestaande maatvoering als maximum, met dien verstande dat een uitbreiding van de bebouwde oppervlakte van maximaal 10% is toegestaan.

4.3 Nadere eisen

a. Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bebouwing:
    1. Ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken.
    2. Ter waarborging van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de naaste omgeving.
    3. Ter waarborging van de verkeersveiligheid.
    4. Ter waarborging van de ongestoorde ligging van kabels en leidingen
b. Voor het stellen van een nadere eis geldt de 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

4.4 Afwijken van de bouwregels

4.4.1 Afwijken ten behoeve van stalvloeroppervlakte niet-grondgebonden veehouderij

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.1.2 onder e en 4.2.2 onder h voor het vergroten van de stalvloeroppervlakte voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het bouwvlak, mits de uitbreiding van de stalvloeroppervlakte niet leidt tot een toename van de stikstofemissie en wordt voldaan aan de navolgende voorwaarden ter invulling van het plussenbeleid:

a. de aanvrager toont aan dat een omgevingsdialoog: is gevoerd met de omgeving over het invullen van plusmaatregel(-en): die aan de orde zijn rond zijn aanvraag;
b. de aanvrager toont aan dat invulling aan plusmaatregel(-en): wordt gegeven overeenkomstig Bijlage 8 Maatregelenpakketten Plussenbeleid.

4.4.2 Afwijken ten behoeve van overschrijding bouwvlak

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.2.1 onder a voor het bouwen van een werktuigenloods die de grenzen van het bouwvlak van het agrarisch bedrijf waarvoor deze nodig is overschrijdt, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De overschrijding is alleen toelaatbaar voor zover plaatsing in het bouwvlak niet mogelijk of niet doelmatig is.

b. De overschrijding mag niet meer dan 20 m bedragen.
c. De toegang tot de werktuigenloods moet gelegen zijn aan de erfzijde.
d. Het overschrijden van het bouwvlak mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
e. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
f. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

4.4.3 Afwijken ten behoeve van een paardenbakbuiten het bouwvlak

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.2.8 en 4.5.1 voor het realiseren van één paardenbak buiten het bouwvlak, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De paardenbak grenst direct aan het bouwvlak of aan gronden met de bestemming 'Bedrijf, 'Horeca', 'Maatschappelijk', 'Sport - Manege' of 'Wonen'.
b. De afstand van een paardenbak tot woningen van derden mag niet minder bedragen dan 50 m.
c. De oppervlakte van een paardenbak mag niet meer bedragen dan 1.200 m^2.
d. Een paardenbak moet gelegen zijn achter de voorgevelrooilijn van de dichtst naar de weg gelegen gevel op het aangrenzende bouw- of bestemmingsvlak.
e. De hoogte van afrasteringen mag niet meer bedragen dan 1,5 m.
f. Het realiseren van een paardenbak buiten het bouwvlak leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
g. Op gronden met de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone' zijn bij paardenbakken geen lichtmasten toegelaten.
h. Op gronden met de aanduiding 'overige zone - nationaal landschap' zijn lichtmasten bij paardenbakken uitsluitend toegelaten als daarbij geen sprake is van een onevenredige inbreuk op de landschappelijke waarden.
i. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
j. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

4.4.4 Afwijken ten behoeve van waterbassins, sleufsilo's, kuilvoerplaten, mestkelders, mestplaten, mestbassins, mestsilo's en biogasinstallatiesbuiten het bouwvlak

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.2.1 onder a voor het realiseren van waterbassins, sleufsilo's, kuilvoerplaten, mestkelders, mestplaten, mestbassins, mestsilo's, biogasinstallaties en andere voorzieningen ten behoeve van het agrarisch bedrijf buiten het bouwvlak van het agrarisch bedrijf waarvoor deze nodig zijn, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Plaatsing binnen het bouwvlak is niet mogelijk of niet doelmatig.
b. De voorziening grenst direct aan het bouwvlak of de al aanwezige voorzieningen voor het agrarisch bedrijf.
c. De biogasinstallatie mag uitsluitend geheel of hoofdzakelijk gebruik, maken van biomassastromen uit de directe omgeving.
d. Het realiseren van de genoemde voorziening buiten het bouwvlak leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
e. De bouwhoogte van een waterbassin of een sleufsilo mag niet meer bedragen dan 2,5 m.
f. De bouwhoogte van een mestbassin mag niet meer bedragen dan 3 m.
g. De bouwhoogte van een mestsilo of een biogasinstallatie mag niet meer bedragen dan 8 m.
h. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
i. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

4.4.5 Afwijken ten behoeve van het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.2.1 onder b voor het verkleinen van de afstand van de bebouwing tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit stedenbouwkundig en landschappelijk oogpunt aanvaarbaar.
b. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit verkeerskundig oogpunt aanvaardbaar.
c. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.
d. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
e. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

4.4.6 Afwijken ten behoeve van teeltondersteunende voorzieningen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.2.8 onder a voor het toestaan van tijdelijke en lage permanente teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak van een agrarisch bedrijf met grondgebonden agrarische activiteiten tot ten hoogste 3 ha op voorwaarde dat wordt aangetoond dat dit noodzakelijk is voor een doelmatige bedrijfsvoering en dat de realisatie van deze teeltondersteunende voorzieningen niet leidt tot:

a. negatieve effecten op de waterhuishouding;
b. een onevenredige aantasting van de in het gebied aanwezige landschaps- en/of natuurwaarden;
c. een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen;
d. er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing op basis van een erfbeplantingsplan.

4.4.7 Afwijken ten behoeve van het verhogen van de goothoogte voor bedrijfsgebouwen

Het bevoegd gezag kan, al dan niet in combinatie met de afwijkingsbevoegdheid uit 4.4.2, een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.2.2 onder a voor het verhogen van de goothoogte van bedrijfsgebouwen tot ten hoogste 6 m indien dat noodzakelijk is voor een verantwoorde bedrijfsvoering en de verhoging van de bouwhoogte niet leidt tot een onevenredige aantasting van de in het gebied aanwezige landschapswaarden. Voor zover het daarbij een werktuigenloods betreft, gelden de volgende voorwaarden:

a. De verhoging is uitsluitend aan de naar het erf gekeerde zijde toegestaan.
b. Indien het vanuit bedrijfsmatig oogpunt niet mogelijk is om de verhoging aan de naar het erf gekeerde zijde te realiseren is het toegestaan deze naar de buitenzijde van het erf te realiseren.
c. De verhoging van de goothoogte is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.

4.4.8 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de oppervlakte teeltondersteunende kassen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 4.2.2 onder e voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte aan teeltondersteundende kassen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte aan teeltondersteunende kassen mag niet meer bedragen dan 2.500 m^2
b. Er is geen sprake van negatieve effecten op de waterhuishouding;
c. Er is geen sprake van een onevenredige aantasting van de in het gebied aanwezige landschaps- en/of natuurwaarden;
d. Er is geen sprake van een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van

de nabijgelegen percelen.

4.4.9 Uitbreiding of herbouw bedrijfswoning op een andere locatie of op dezelfde locatie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 4.2.3 onder b voor het uitbreiden van een bedrijfswoning of herbouwen van een bedrijfswoning op een andere locatie binnen het bouwvlak of op dezelfde locatie in de richting van een veehouderij en/of een weg, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. De herbouw c.q. uitbreiding dient plaats te vinden binnen het bouwvlak en volgens de bestaande bouwwijze, waarbij het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie niet mag toenemen maar wel mag afnemen ten opzichte van het bestaande aantal.
b. De herbouw c.q. uitbreiding op een andere locatie dient stedenbouwkundig, verkeerskundig en landschappelijk aanvaardbaar te zijn.
c. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning mag geen onevenredige beperking opleveren voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.
d. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning dient aanvaardbaar te zijn uit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon-en leefklimaat.
e. De gevelbelasting op de te herbouwen c.q. uit te breiden bedrijfswoning dient te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder of aan een verkregen hogere grenswaarde.
f. Voor het herbouwen van een bestaande bedrijfswoning is het bepaalde in de bouwregels over bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen voor deze bestemming van overeenkomstige toepassing.

4.4.10 Afwijken bouwen bedrijfsgebouwen vóór de voorgevelrooilijn

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in:

1. 4.2.2 voor het bouwen van bedrijfsgebouwen vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing,

met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. indien het een geluidgevoelig gebouw betreft, dient voldaan te worden aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder, of een reeds verkregen hogere waarde.
b. de situering is stedenbouwkundig aanvaardbaar.
c. de situering is vanuit verkeerskundig- en verkeersveiligheidsoogpunt aanvaardbaar.
d. er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.

4.4.11 Afwijken ten behoeve van een tweede bedrijfswoning

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.2.3 onder a voor het realiseren van een tweede bedrijfswoning, met daarin ten hoogste één verblijfsobject met een woonfunctie, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Afwijking is alleen toegestaan indien de tweede bedrijfswoning voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering noodzakelijk is, waarbij in ieder geval sprake moet zijn van een omvang van het bedrijf die duurzaam werk en inkomen biedt aan twee volwaardige arbeidskrachten en waar permanent toezicht vereist is.
b. Afwijking is niet toegestaan als op het bouwvlak een plattelandswoning aanwezig is.
c. Alvorens de afwijking toe te passen vraagt het bevoegd gezag hierover schriftelijk en gemotiveerd advies van een onafhankelijke instantie die deskundig is op het agrarisch gebied.
d. De onderlinge afstand tussen de tweede bedrijfswoning en de reeds bestaande bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij de afstand tussen de tweede bedrijfswoning en de reeds bestaande bedrijfsgebouwen niet meer bedraagt dan 10 m.
e. De tweede bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.

f. Voor het bouwen van een tweede bedrijfsbebouwing is het bepaalde in 4.2.3 en 4.2.4 van overeenkomstige toepassing.

4.4.12 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor niet-agrarische bedrijfsfuncties bij een agrarisch bedrijf

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 4.2.2 onder g voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte aan bedrijfsbebouwing voor niet-agrarische bedrijfsfuncties binnen het bouwvlak, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Op basis van een bedrijfsplan is aangetoond dat de uitbreiding van de oppervlakte aan bestaande bedrijfsbebouwing voor de niet-agrarische bedrijfsfunctie bedrijfseconomisch vereist is en het verplaatsen van de bedrijfsfunctie naar een bedrijventerrein (bedrijfs)economisch onhaalbaar is;
b. Uitbreiding van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor de niet-agrarische bedrijfsfunctie is toegestaan met maximaal 25% van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die is toegelaten volgens 4.2.2.
c. Er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.
d. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing op basis van een erfbeplantingsplan.

4.4.13 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.2.3 onder b voor het vergroten van de inhoudsmaat van een bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de afwijkingsbevoegdheid mag alleen worden toegepast indien de vergroting wordt gerealiseerd door de inpandige bedrijfsruimte, die tezamen met de bedrijfswoning als één gebouw is gebouwd, geheel of gedeeltelijk aan de bedrijfswoning toe te voegen.
b. Het vergroten van de bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
c. Door het inpandig vergroten van de bedrijfswoning ontstaat geen nieuw verblijfsobject met een woonfunctie.

4.4.14 Afwijken ten behoeve van het vergroten van een rijhal bij een gebruiksgerichte paardenhouderij

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.2.6 onder a voor het vergroten van een rijhal, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte van de rijhal mag niet meer bedragen dan 2.000 m² .
b. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
c. Het vergroten van de rijhal leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
d. De noodzaak voor het vergroten van de rijhal dient aangetoond door middel van een bedrijfsplan. Alvorens de afwijking toe te passen vraagt het bevoegd gezag hierover schriftelijk advies bij een onafhankelijke instantie die deskundig is op het agrarisch gebied.
e. De in het gebied aanwezige landschapswaarden mogen blijven behouden of worden versterkt.

4.4.15 Afwijken ten behoeve van het verhogen van de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.2.7 voor het verhogen van de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, binnen het bouwvlak met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De bouwhoogte van torensilo's mag niet meer bedragen dan 20 m.
b. De bouwhoogte van hooibergen mag niet meer bedragen dan 10 m.

c. De verhoging van de bouwhoogte is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.
d. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

4.4.16 Afwijken ten behoeve van tredmolens en trainingsmolens buiten het bouwvlak

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in artikel 4.2.6 voor het realiseren van een tredmolen of een trainingsmolen buiten het bouwvlak met de aanduiding 'paardenhouderij', met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De tredmolen of de trainingsmolen grenst direct aan het bouwvlak of aan de al aanwezige voorzieningen voor de gebruiksgerichte paardenhouderij.
b. De goothoogte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 3 m.
c. De bouwhoogte van de tredmolen of de trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
d. De oppervlakte van de tredmolen of de trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 325 m^2.
e. Plaatsing van de tredmolen of de trainingsmolen binnen het bouwvlak is niet mogelijk of doelmatig.
f. Het realiseren van de tredmolen of de trainingsmolen buiten het bouwvlak leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
g. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

4.5 Specifieke gebruiksregels

4.5.1 Gebruiksbepaling

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Het gebruiken of het laten gebruiken van:
    1. gronden en bouwwerken niet behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken is niet toegestaan.
    2. gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting, waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende inrichting is niet toegestaan.
b. Het houden van dieren binnen gebouwen is alleen toegestaan in één bouwlaag.
c. Boomkwekerijen zijn niet toegestaan ter plaatse van de aanduidingen 'overige zone - cultuurhistorisch waardevolle akker'.
d. Aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan, met dien verstande dat de omvang van de activiteit niet meer mag bedragen dan 30% van de oppervlakte van de bedrijfswoning met een maximum van 50 m^2.
e. De oppervlakte aan nevenactiviteiten, zoals vermeld in 4.1.1 onder i mag niet meer bedragen dan:
    1. de bestaande oppervlakte die daarvoor in gebruik is, en/of;
    2. de oppervlakte die op grond van het bepaalde in 36.1 daarvoor in gebruik is, en/of;
    3. de oppervlakte die op grond van verlening van een omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels, zoals vermeld in 4.6.2, is toegestaan.
f. Ter plaatse van de aanduiding voor niet-agrarische bedrijfsfuncties, zoals vermeld in 4.1.2 onder b, mag de oppervlakte aan niet-agrarische bedrijfsfuncties binnen bedrijfsgebouwen niet meer bedragen dan 120% van de bestaande oppervlakte die daarvoor in gebruik is.
g. Paardenbakken zijn uitsluitend toegestaan binnen het bouwvlak.
h. Bij een bestaande paardenbak op gronden buiten de aanduiding 'bouwvlak' met de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone' is het gebruik van verlichting door middel van lichtmasten niet toegestaan.
i. Detailhandel is niet toegestaan, met uitzondering van de op het eigen bedrijf agrarisch geteelde producten onder de voorwaarden zoals opgenomen in 36.1. Als uitzondering hierop geldt dat ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden - persoonsgebonden overgangsrecht-1' de bestaande verkoop van wintersportartikelen mag worden voortgezet door diegene die de gebouwen daarvoor gebruikt ten tijde van het ter inzage leggen van het ontwerp van dit bestemmingsplan (persoonsgebonden overgangsrecht). Zodra de verkoop van wintersportartikelen door de dan bestaande

gebruiker(s) wordt beëindigd, vervalt het recht op gebruik van deze gebouwen voor detailhandel. Als bestaande gebruiker wordt aangemerkt een persoon die op het moment van ter inzage legging van het ontwerp van dit bestemmingsplan volgens de gemeentelijke basisadministratie van de gemeente Berkelland op het adres van de betreffende bedrijfswoning staat ingeschreven als hoofdbewoner, alsmede diens partner.

j. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden - persoonsgebonden overgangsrecht-2' mag het houden van 10 stuks rundvee worden voortgezet door diegene die de gebouwen daarvoor gebruikt ten tijde van het ter inzage leggen van het ontwerp van dit bestemmingsplan (persoonsgebonden overgangsrecht). Zodra het houden van rundvee door de dan bestaande gebruiker(s) wordt beëindigd, vervalt het recht op gebruik van deze gebouwen voor het houden van rundvee. Als bestaande gebruiker wordt aangemerkt de eigenaar(s) van de gebouwen op het moment van ter inzage legging van het ontwerp van dit bestemmingsplan.

k. Ter plaatse van de aanduiding 'semi-bedrijfsmatige gebruiksgerichte paardenhouderij' mogen de gronden worden gebruikt voor een hobbymatige of semi-bedrijfsmatige manege waar paarden worden gehouden en instructie wordt gegeven in de reeds bestaande buitenrijbak en paddock, alsmede voor het parkeren ten dienste van de paardenhouderij. Daarbij geldt dat het geven van groepsinstructie in hoofdzaak zal plaatsvinden in de buitenrijbak en is toegestaan gedurende zeven uur per week, met dien verstande dat het daarnaast is toegestaan om gedurende één lang weekend per jaar (maximaal vier dagen) een ruiterkamp te houden, al dan niet in combinatie met een onderlinge wedstrijd.

l. Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen, geen gebouwen en geen bouwwerken, zijn toegestaan met een maximum van 2 ha, met dien verstande dat op gronden met de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone' geen teeltondersteunende voorzieningen zijn toegestaan.

m. Het gebruik van gronden buiten het bouwvlak voor de opslag van hooibalen, al dan niet verpakt in folie, gedurende een periode langer dan 6 weken is niet toegestaan.

n. Het opslaan, storten of bergen van materialen, producten en mest is niet toegestaan, behoudens voor zover zulks noodzakelijk is voor het op de bestemming gerichte gebruik of plaatsvindt ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak', alsmede ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)'.

o. Het gebouw ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)' mag uitsluitend voor agrarische doeleinden worden gebruikt, alsmede voor het gebruik als opgenomen in navolgende tabel:

Aanduiding	**Adres en plaats**	**Toegestaan gebruik**
[sba-vs03]	Oude Needseweg 1 (Eibergen)	verenigingsgebouw
[sba-vs05]	Kieftendijk, achter 1 (Neede)	materiaalopslag, onderkomen dieren (hobbymatig en agrarisch gebruik)
[sba-vs06]	Nieuwenhuishoekweg ong. (Ruurlo)	schuilgelegenheid vee
[sba-vs07]	Buskerdijk, naast 3-5 (Ruurlo)	veestalling/ schuur
[sba-vs10]	Vaarwerkweg 2 (Eibergen)	paardenstal
[sba-vs11]	Hupselse Markenweg 7 (Eibergen)	paardenstal
[sba-vs12]	Oude Groenloseweg, naast 5 (Eibergen)	melkstal
[sba-vs14]	Hölterweg 16/16a (Rekken)	kippenschuur
[sba-vs15]	Winterswijkseweg 17a (Eibergen)	opslagruimte (niet bedrijfsmatige opslag)
[sba-vs19]	Hoge Haarweg 2a (Eibergen)	Berging met toiletruimte

[sba-vs 23]	Paaldersteeg, naast 1a (Ruurlo)	Materiaalopslag
[sba-vs 24]	Waterleidingdijk-Kieftenndijk (Rietmolen)	Opslagruimte met schuur
[sba-vs 27]	Tegenover Eibergseweg 46-48 (Haarlo)	opslagruimte (niet bedrijfsmatige opslag)

4.5.2 Zonnepanelen op de grond

Het op de grond plaatsen van zonnecollectoren wordt als gebruik overeenkomstig de bestemming aangemerkt, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. de grond is gelegen ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak';
b. de zonnecollectoren worden geplaatst achter de voorgevelrooilijn;
c. de totale grondoppervlakte die gebruikt wordt voor het plaatsen van de zonnecollectoren bedraagt maximaal 250 m^2;
d. de geschatte opbrengst in kilowattuur mag niet meer bedragen dan ten hoogste het geschatte eigen verbruik;
e. de aanwezige daken van de gebouwen zijn onvoldoende geschikt door vorm, monumentale waarde, afmeting of oriëntatie om de zonnecollectoren op te bevestigen;
f. er wordt geen onevenredige afbreuk gedaan aan de belangen van landschap en beeldkwaliteit.

4.6 Afwijken van de gebruiksregels

4.6.1 Afwijken ten behoeve van detailhandel

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.5.1 onder g voor het toestaan van detailhandel, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Detailhandel mag uitsluitend plaatsvinden ten behoeve van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten.
b. De totale oppervlakte die voor detailhandel van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten wordt gebruikt, mag niet meer bedragen dan 50% van de bestaande bedrijfsvloeroppervlakte met een maximum van 100 m².
c. Het verlenen van de omgevingsvergunning leidt niet tot onevenredige beperking voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.

4.6.2 Afwijken ten behoeve van nevenactiviteiten, met uitzondering van kleinschaligkamperen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.5.1 onder e door binnen het bouwvlak bij agrarische bedrijven nevenactiviteiten toe te staan die zijn genoemd in Bijlage 2 Tabel toelaatbare nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. De agrarische functie op het bouwvlak blijft als hoofdfunctie aanwezig en herkenbaar en de omvang van de nevenactiviteit niet meer mag bedragen dan 50% van de oppervlakte van de bedrijfsbebouwing tot de maximale oppervlakte die voor de betreffende nevenactiviteit is aangegeven in Bijlage 2 Tabel toelaatbare nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven (de cellen 'afwijking' in de kolom behorend bij de bestemming 'AW - L').
b. Het bouwvlak mag ten behoeve van de nevenactiviteit niet worden vergroot.
c. Er dient te worden voorzien in een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
d. Buitenopslag ten behoeve van de nevenactiviteit is niet toegestaan, tenzij deze plaatsvindt in een bestaande sleufsilo en de hoogte van de buitenopslag niet hoger is dan de hoogte van betrokken sleufsilo.

e. De volgende vormen van nevenactiviteiten bij het agrarisch bedrijf zijn toegestaan per bouwvlak:
   1. verblijfsrecreatieve voorzieningen, met dien verstande dat:
      - de inhoud van recreatiewoningen/ recreatieappartementen niet meer mag bedragen dan 300 m^3 en de bebouwde oppervlakte niet meer mag bedragen dan 75 m^2;
      - er minimaal 2 recreatiewoningen/ recreatieappartementen aanwezig moeten zijn;
      - permanente bewoning van verblijfsrecreatieve voorzieningen niet is toegestaan;
   2. dagrecreatieve voorzieningen;
   3. zorgboerderijen;
   4. opslag;
   5. nieuwe economische dragers en/of gebiedspassende bedrijven;
   6. ondergeschikte horeca ten dienste van de nevenactiviteit en als onderdeel daarvan met een maximum van 100 m^2 aan horecagebruiksruimte (exclusief terras), met dien verstande dat:
      - ongewenste horeca niet is toegestaan;
      - de openingstijden van de ondergeschikte horeca zijn beperkt tot de openingstijden van de hoofdfunctie of nevenactiviteit waarmee zij verband houdt.
f. De nevenactiviteiten mogen niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
g. Er moet sprake zijn van een goed verblijfsklimaat voor de nevenactiviteit, waarbij het aspect geur moeten worden betrokken.
h. De nevenactiviteiten mogen niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
i. De nevenactiviteiten mogen niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.
j. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

4.6.3 Afwijken ten behoeve van kleinschaligkamperen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.1.1 onder l voor het toestaan van kleinschalig kamperen gedurende het kampeerseizoen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het aantal seizoengebonden standplaatsen mag niet meer bedragen dan 25.
b. Het kleinschalig kamperen moet in of aansluitend aan het bouwvlak worden gerealiseerd, dan wel direct grenzend aan gronden met de bestemming 'Bedrijf', 'Cultuur en ontspanning', 'Horeca', 'Maatschappelijk', 'Recreatie - Dagrecreatie', 'Sport - Manege' of 'Wonen'.
c. De omgevingsvergunning voor kleinschalig kamperen wordt niet verleend voor permanente bewoning van kampeermiddelen.
d. Sanitairgebouwen en/of recreatieruimten moeten binnen bestaande gebouwen gerealiseerd worden.
e. In afwijking van het bepaalde onder d mag 80 m^2 aan sanitairgebouwen en/of recreatieruimten gebouwd worden indien aangetoond is dat dit niet in bestaande gebouwen gerealiseerd kan worden. Dit is toegestaan buiten de aanduiding 'bouwvlak' of het betreffende detailbestemmingsvlak, mits is aangetoond dat dit niet binnen de aanduiding 'bouwvlak' of het betreffende detailbestemmingsvlak kan worden gesitueerd.
f. Dit is toegestaan buiten de aanduiding 'bouwvlak' of het betreffende detailbestemmingsvlak, mits is aangetoond dat dit niet binnen de aanduiding 'bouwvlak' of het betreffende detailbestemmingsvlak kan worden gesitueerd.
g. Er wordt op eigen terrein voorzien in voldoende parkeergelegenheid, waarbij geldt dat het aantal parkeerplaatsen niet minder mag bedragen dan 110% van het aantal seizoengebonden standplaatsen.
h. De afstand tussen de gronden in gebruik ten behoeve van kleinschalig kamperen en het meest nabij gelegen bouwvlak of bestemmingsvlak van derden mag niet minder bedragen dan 50 m.
i. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
j. Het kleinschalig kamperen leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.

k. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

4.6.4 Afwijken ten behoeve van opslaan hooibalen buiten bouwvlak

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 4.5.1 onder k ten behoeve van het opslaan van hooibalen buiten de aanduiding 'bouwvlak' gedurende een periode langer dan 6 weken, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. de hooibalen worden direct grenzend aan de aanduiding 'bouwvlak' opgeslagen;
b. de hoogte en oppervlakte bedragen respectievelijk maximaal 2,5 m en 100 m²;
c. In afwijking van het bepaalde onder b kan de maximaal toegestane oppervlakte van 100 m^2 worden overschreden, indien ten minste voor het deel dat de maximaal toegestane oppervlakte overschrijdt gebruik wordt gemaakt van bestaande kuilvoerplaten en/of sleufsilo's of van kuilvoerplaten en/of sleufsilo's waarvoor met toepassing van het bepaalde in 4.4.4 omgevingsvergunning is verleend;
d. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de aanwezige waarden zoals opgenomen in 4.1;
e. de opslag dient landschappelijk te worden ingepast.

4.6.5 Afwijken ten behoeve van zonnepanelen op de grond buiten het bouwvlak

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 4.5.2 ten behoeve van het plaatsen van zonnecollectoren op de grond buiten de aanduiding 'bouwvlak', mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. de zonnecollectoren staan ten dienste aan de nabijgelegen functie, zoals een agrarisch bedrijf, een bedrijfswoning, bedrijfsgebouwen, en/of een woning;
b. de grond waarop de zonnecollectoren geplaatst worden is aansluitend aan het bouwvlak of het agrarische bouwvlak waartoe de zonnecollectoren behoren;
c. de totale oppervlakte die gebruikt wordt voor het plaatsen van zonnecollectoren bedraagt maximaal 150 m^2;
d. de belangen van de gebruikers en/of eigenaren van nabijgelegen gronden worden niet onevenredig geschaad;
e. er vindt geen onevenredige aantasting plaatst van de milieusituatie;
f. er vindt geen significante aantasting plaats van ecologische waarden;
g. het terrein waarop de zonnecollectoren worden gesitueerd, wordt voorzien van een goede landschappelijke inpassing.
h. de geschatte opbrengst in kilowattuur mag niet meer bedragen dan ten hoogste het geschatte eigen verbruik;
i. de aanwezige daken van de gebouwen zijn onvoldoende geschikt door vorm, monumentale waarde, afmeting of oriëntatie om de zonnecollectoren op te bevestigen;

4.6.6 Afwijken ten behoeve van een andere niet-grondgebondenveehouderij(-tak)

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.1.2 onder d sub 5 en 4.1.2 onder e voor het toestaan van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de bestaande , mits dit niet leidt tot:

a. een toename van de stikstofemissie;
b. nadeligere milieueffecten;
c. een aantasting van het bestaande woon- en leefklimaat.

4.7 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

4.7.1 Verboden werkzaamheden

Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag de werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. Het verharden van paden en wegen, met uitzondering van het aanleggen van erfverharding, kuilvoerplaten en kavelpaden;
b. Het graven, baggeren en/of verbreden van sloten en poelen, alsmede:
c. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - aardkundig waardevol':
    1. het verzetten of vergraven van grond, waarbij het maaiveld over meer dan 100 m^2 per perceel of meer dan 0,45 m wordt gewijzigd of waarbij de maaiveldniveaus van steilranden worden gewijzigd;
    2. het omzetten van grond of uitvoeren van bodemingrepen dieper dan 0,45 m onder maaiveld;
    3. het verlagen van de grondwaterstand door aanleg van drainage of bemaling;
    4. het aanleggen dempen of wijzigen van (oevers, profiel, doorstroom- of bergingscapaciteit (van) oppervlaktewateren.
d. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - cultuurhistorisch waardevolle akker';
    1. het verzetten of vergraven van grond, waarbij het maaiveld over meer dan 100 m^2 per perceel of meer dan 0,45 m wordt gewijzigd of waarbij de maaiveldniveaus van steilranden worden gewijzigd;
    2. het omzetten van grond of uitvoeren van bodemingrepen dieper dan 0,45 m onder maaiveld;
    3. het aanleggen dempen of wijzigen van (oevers, profiel, doorstroom- of bergingscapaciteit (van) oppervlaktewateren;
    4. het verwijderen of rooien van bos-, natuur-, en landschapselementen en ander opgaand houtgewas zonder productiefunctie;
    5. het aanleggen of aanplanten van bos-, natuur- en landschapselementen of ander opgaand houtgewas zonder productiefunctie;
    6. het aanleggen of aanplanten van hoger dan 1,5 m opgaand of dieper dan 0,45 m onder maaiveld wortelend houtgewas met productiefunctie;
    7. het verwijderen van perceelsindelingen, zoals tot uiting komend in greppels, sloten, waterlopen en het verwijderen van paden en onverharde wegen;
    8. het aanleggen en/of verharden van wegen, paden, parkeerterreinen of het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen, geen containervelden zijnde en indien meer dan 100 m^2 per perceel.
e. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - beschermingszone natte landnatuur';
    1. het verzetten of vergraven van grond, waarbij het maaiveld over meer dan 100 m^2 per perceel of meer dan 0,45 m wordt gewijzigd of waarbij de maaiveldniveaus van steilranden worden gewijzigd;
    2. het verlagen van de grondwaterstand door aanleg van drainage of bemaling;
    3. het aanleggen dempen of wijzigen van (oevers, profiel, doorstroom- of bergingscapaciteit (van) oppervlaktewateren;
    4. het verwijderen of rooien van bos-, natuur-, en landschapselementen en ander opgaand houtgewas zonder productiefunctie;
    5. het aanleggen of aanplanten van bos-, natuur- en landschapselementen of ander opgaand houtgewas zonder productiefunctie;
    6. het aanleggen of aanplanten van hoger dan 1,5 m opgaand of dieper dan 0,45 m onder maaiveld wortelend houtgewas met productiefunctie;
    7. het aanleggen en/of verharden van wegen, paden, parkeerterreinen of het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen, geen containervelden zijnde en indien meer dan 100 m^2 per perceel.

4.7.2 Uitzonderingen

Het in 4.7.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:

a. plaatsvinden binnen een bouwvlak, met uitzondering van het verzetten of vergraven van grond.
b. het normale onderhoud en/of gebruik betreffen.
c. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan.

4.7.3 Toelaatbaarheid

De in 4.7.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de in de bestemmingsomschrijving genoemde waarden en aan de cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke waarden.

4.8 Wijzigingsbevoegdheid

4.8.1 Van toepassingverklaringstikstofregeling

De stikstofbepaling zoals deze is opgenomen in 4.5.1 is onverkort van toepassing op de navolgende wijzigingsbevoegdheden.

4.8.2 Vormverandering bouwvlak agrarisch bedrijf

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de vorm van het bouwvlak van het agrarisch bedrijf te veranderen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte van een bouwvlak mag niet worden vergroot.
b. De verandering van het bouwvlak is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering, voor toepassing van milieuvoorschriften en/of wegens andere wettelijke bepalingen.
c. De verandering van het bouwvlak mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
d. De verandering van het bouwvlak mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.
e. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.
f. De verandering van een bouwvlak voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - ammoniakbuffergebied' mag niet leiden tot een toename van de emissie van ammoniak;

4.8.3 Vergroting bouwvlak agrarisch bedrijf

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de omvang van het bouwvlak van het agrarisch bedrijf te vergroten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Vergroting van het bouwvlak voor grondgebonden agrarische bedrijven is toegestaan met maximaal 40% van de aanduiding 'bouwvlak', tot maximaal 2 ha.
b. Vergroting van het bouwvlak voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) is toegestaan met maximaal 40% van de aanduiding 'bouwvlak', tot maximaal 1,5 ha.
c. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' is geen uitbreiding van de aanduiding 'bouwvlak' toegestaan.
d. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groene ontwikkelingszone' gelden aanvullend de regels, zoals opgenomen in 37.3.
e. De noodzaak van de vergroting van het bouwvlak en de levensvatbaarheid van het agrarisch bedrijf is aangetoond door middel van een bedrijfsplan. Alvorens de wijzigingsbevoegdheid toe te passen vragen burgemeester en wethouders schriftelijk advies over het bedrijfsplan bij een onafhankelijke deskundige.
f. Bij de vergroting van het bouwvlak voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak), groter dan 500 m^2 per vijf jaar, wordt voldaan aan de navolgende voorwaarden ter invulling van het plussenbeleid: :
    1. de aanvrager toont aan dat een omgevingsdialoog: is gevoerd met de omgeving over zijn aanvraag;
    2. de aanvrager toont aan dat invulling wordt gegeven aan Bijlage 8 Maatregelenpakketten

Plussenbeleid.

g. De vergroting van het bouwvlak vindt plaats aansluitend aan het bestaande bouwvlak.
h. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
i. De vergroting van het bouwvlak mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
j. De vergroting van het bouwvlak mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
k. De vergroting van het bouwvlak mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.
l. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

4.8.4 Wijzigen door toekenning van de aanduiding'Paardenhouderij'

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen ten behoeve van een gebruiksgerichte paardenhouderij door daaraan de aanduiding 'Paardenhouderij' toe te kennen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
b. De oppervlakte aan bouwvlak per vrijgekomen agrarische bedrijfslocatie dient door sloop van overtollige bebouwing teruggebracht te worden tot 1,5 ha.
c. De toekenning van de aanduiding leidt niet tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
d. De toekenning van de aanduiding mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
e. De toekenning van de aanduiding mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.
f. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.
g. Alvorens het bestemmingsplan te wijzigen, vraagt het bevoegd gezag hierover schriftelijk en gemotiveerd advies van een onafhankelijke instantie die deskundig is op het agrarisch gebied.

4.8.5 Wijzigen naar de bestemming Bedrijf

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen in de bestemming 'Bedrijf' ten behoeve van het vestigen van een niet-agrarisch bedrijf, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het agrarisch bedrijf ter plaatse is beëindigd.
b. Alleen gebiedspassende bedrijven tot en met milieucategorie twee en voor zover genoemd in Bijlage 1 Indicatieve bedrijvenlijst functieverandering zijn toegestaan.
c. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Bedrijf' is uitsluitend toegestaan ter plaatse van het bouwvlak waarbij uitsluitend gebruik mag worden gemaakt van feitelijke bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen.
d. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt hergebruikt voor een niet-agrarisch bedrijf mag niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen tot een maximale oppervlakte zoals per type hoofdfunctie en per gebied is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering, met dien verstande dat minimaal 25% van de bestaande agrarische bedrijfsbebouwing moet worden gesloopt.
   Indien minder dan 50% van de bestaande agrarische bebouwing wordt gesloopt, dan dient te worden gemotiveerd waarom niet aan die eis kan worden voldaan, terwijl voor het mindere verevening dient plaats te vinden middels natuurontwikkeling, verbetering van de infrastructuur, aanleg van recreatieve voorzieningen en/of een financiële bijdrage die wordt ingezet voor een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage op een andere locatie.
e. De onder punt d genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan agrarische bedrijfsbebouwing die aanwezig is

voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.

f. Buitenopslag is niet toegestaan, tenzij deze plaatsvindt in een bestaande sleufsilo en de hoogte van de buitenopslag niet hoger is dan de hoogte van betrokken sleufsilo.
g. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
h. De levensvatbaarheid van het bedrijf is aangetoond door middel van een bedrijfsplan.
i. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
j. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
k. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking,
l. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

4.8.6 Wijzigen naar de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' of naar de bestemming 'Recreatie - Verblijfsrecreatie'

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' ten behoeve van recreatieve voorzieningen, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het agrarisch bedrijf ter plaatse is beëindigd.
b. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' is uitsluitend toegestaan ter plaatse van het bouwvlak waarbij uitsluitend gebruik mag worden gemaakt van feitelijke bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen.
c. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt (her)gebruikt voor recreatieve voorzieningen mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet meer mag zijn dan de maximale oppervlakte die voor de betreffende verblijfs- of dagrecreatieve hoofdfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering. Nieuwbouw ten behoeve van de functie is eveneens toegestaan, tot de oppervlakte en inhoudsmaat van de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen en voor zover gesitueerd op dezelfde locatie. De resterende bebouwing, te weten de bebouwing die niet wordt gebruikt voor of ten behoeve van de recreatieve functie, alsmede alle gebouwen boven de op grond van de tabel toegestane oppervlakte, wordt gesloopt.
d. De onder punt c genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan agrarische bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
e. Voor verblijfsrecreatieve voorzieningen geldt dat:
    - de inhoud van recreatiewoningen/ recreatieappartementen niet meer mag bedragen dan 300 m³ en de bebouwde oppervlakte niet meer mag bedragen dan 75 m²;
    - er minimaal 2 recreatiewoningen/ recreatieappartementen aanwezig moeten zijn;
    - -permanente bewoning van verblijfsrecreatieve voorzieningen niet is toegestaan.
f. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
g. De levensvatbaarheid van het bedrijf is aangetoond door middel van een bedrijfsplan.
h. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
i. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Recreatie –

Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.

j. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

k. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

4.8.7 Wijzigen naar de bestemming Maatschappelijk

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen in de bestemming 'Maatschappelijk', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het agrarisch bedrijf ter plaatse is beëindigd.

b. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' is uitsluitend toegestaan voor (veterinaire) zorgfuncties, dit met uitzondering van forensisch-psychiatrische zorg.

c. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' is uitsluitend toegestaan ter plaatse van het bouwvlak waarbij uitsluitend gebruik mag worden gemaakt van feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen.

d. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt (her)gebruikt voor zorgfuncties mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet meer mag zijn dan de maximale oppervlakte die voor de betreffende zorgfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering. Nieuwbouw ten behoeve van de functie is eveneens toegestaan, tot de oppervlakte en inhoudsmaat van de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen en voor zover gesitueerd op dezelfde locatie. De resterende bebouwing, te weten de bebouwing die niet wordt gebruikt voor of ten behoeve van de betreffende zorgfunctie , alsmede alle gebouwen boven de op grond van de tabel toegestane oppervlakte, wordt gesloopt.

e. De onder punt d genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan agrarische bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.

f. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

g. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

h. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.

i. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

j. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

4.8.8 Wijzigen naar de bestemming Wonen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen in de bestemming 'Wonen', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een toename van het aantal woningen en/of het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie.

b. Het bouwvlak kan worden verkleind tot de voormalige agrarische bedrijfswoning met bijhorende gebouwen, tuinen, erven en verhardingen. Het overige deel van het te wijzigen bouwvlak houdt de bestemming 'Agrarisch met waarden - Landschapswaarden'.

c. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' is aanvaardbaar vanuit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon- en leefklimaat.

d. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies.
e. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

Artikel 5 Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden

5.1 Bestemmingsomschrijving

5.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. agrarische doeleinden, waaronder mede wordt verstaan agrarisch natuurbeheer, in de vorm van agrarische bodemexploitatie met bijbehorende voorzieningen;
b. grondgebonden agrarische bedrijven;
c. niet-grondgebonden agrarische bedrijven;
d. gebruiksgerichte paardenhouderijen al dan niet in samenhang met een agrarisch bedrijf, dan wel een combinatie van een gebruiksgerichte en een productiegerichte paardenhouderij, met bijbehorende voorzieningen zoals onder meer tred- of trainingsmolens, ter plaatse van de aanduiding 'paardenhouderij';
e. ondergeschikte (productiegerichte) paardenhouderijen;
f. wonen in een bedrijfswoning;
g. de uitoefening van nevenactiviteiten, ondergeschikt aan het agrarisch bedrijf, uitsluitend na verlening van omgevingsvergunning als opgenomen onder 5.6, alsmede de bestaande nevenactiviteiten en nevenactiviteiten zoals opgenomen in 36.1;
h. de uitoefening van niet-agrarische bedrijfsfuncties, zoals opgenomen in de tabel in 5.1.2 onder b, ondergeschikt aan het agrarisch bedrijf;
i. behoud, herstel en ontwikkeling van de landschapswaarden in het algemeen en in het bijzonder voor:
    1. aardkundig waardevolle waarden ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - aardkundig waardevol';
    2. cultuurhistorisch waardevolle akkers, ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - cultuurhistorisch waardevolle akker';
    3. weidevogelgebieden, ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - weidevogelgebieden';
    4. natte landnatuur, ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - beschermingszone natte landnatuur';
j. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden – natuurijsbaan', tevens een natuurijsbaan;
k. kleinschalig kamperen, uitsluitend na verlening van omgevingsvergunning als opgenomen in 5.6.3, alsmede de bestaande kleinschalige kampeerterreinen;
l. extensieve recreatie;
m. aan-huis-verbonden beroepen of bedrijven;
n. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Batendijk', tevens een zonnepark;
o. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Braakmansdijk', tevens een zonnepark;
p. (onverharde) paden en wegen;
q. landschapselementen en landschappelijke inpassing door erfbeplanting;
r. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals water, waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen, erfverhardingen en parkeervoorzieningen;
s. parkeervoorzieningen ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein';
t. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden - natuurobservatietoren', tevens een natuurobservatietoren;

en overeenkomstig de in 5.1.2. opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

5.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in 5.1.1:

a Bouwvlak

Voor een bouwvlak gelden de volgende bepalingen:

1. Per bouwvlak is maximaal één agrarisch bedrijf toegestaan.
2. Indien tussen bouwvlakken de aanduiding 'relatie' is aangegeven, dan worden deze bouwvlakken aangemerkt als één bouwvlak.

b Tabel niet-agrarische bedrijfsfuncties, ondergeschikt aan het agrarisch bedrijf

Code	Adres en plaats	Soort bedrijvigheid
(saw-09)	Huttendijk 4 (Rekken)	Bestaand lasbedrijf

c Bedrijfswoning

Voor bedrijfswoningen gelden de volgende bepalingen:

1. Per bouwvlak is ten hoogste het bestaande aantal bedrijfswoningen toegestaan.
2. Per toegestane bedrijfswoning, als bedoeld onder 1, is één verblijfsobject met een woonfunctie toegestaan, tenzij anders vermeld in Bijlage 7.
3. Op een bouwvlak met de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' is geen bedrijfswoning toegestaan.

d Omschakeling

Voor omschakeling gelden de volgende bepalingen:

1. een grondgebonden agrarisch bedrijf niet zijnde een veehouderij, mag omschakelen naar een grondgebonden veehouderij;
2. een agrarisch bedrijf mag omschakelen naar een grondgebonden agrarisch bedrijf, niet zijnde een veehouderij;
3. een niet-grondgebonden veehouderij(tak) mag omschakelen naar een grondgebonden veehouderij;
4. een agrarisch bedrijf niet zijnde een veehouderij of een grondgebonden veehouderij mag niet omschakelen naar een niet-grondgebonden veehouderij(tak);
5. binnen een niet-grondgebonden veehouderij(tak) is uitsluitend de bestaande diersoort toegestaan.

e Niet-grondgebonden veehouderijen

Voor niet-grondgebonden veehouderijen gelden de volgende bepalingen:

1. Uitsluitend een bestaande niet-grondgebonden veehouderij(tak) is toegestaan.
2. Voor de in de tabel aangeduide adreslocaties ter plaatse van de aanduiding 'overige zone – ammoniakbuffergebied' geldt de hieronder genoemde stalvloeroppervlakte als de bestaande stalvloeroppervlakte die mag worden gebruikt voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak):

Adres en plaats	Bestaande stalvloeroppervlakte
Wiersseweg 53-53a (Ruurlo)	362 m²
Dekkersweg 1 (Ruurlo)	1.926 m²

3. Hervestiging van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en de omschakeling naar een niet-grondgebonden veehouderij is niet toegestaan op een agrarisch bouwvlak zonder een bestaande niet-grondgebonden veehouderij(tak).

f Zonneparken

Voor binnen deze bestemming voorkomende zonneparken gelden de navolgende voorwaarden:

1. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Batendijk' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 30 oktober 2019 (OU2019002);
2. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Braakmansdijk' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 18 november 2020 (25852).

5.2 Bouwregels

5.2.1 Algemeen

Voor het bouwen van bouwwerken gelden de volgende voorwaarden:

a. Gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn met uitzondering van het bepaalde in 5.2.7 uitsluitend binnen een bouwvlak toegestaan.
b. Het bouwvlak mag volledig worden bebouwd, met dien verstande dat de afstand van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, die hoger zijn dan 2 m, tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen niet minder mag bedragen dan 3 m.
c. Permanente teeltondersteunende voorzieningen zijn uitsluitend toegestaan binnen het bouwvlak van een agrarisch bedrijf met grondgebonden agrarische activiteiten, met dien verstande dat op gronden met de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone' geen permanente teeltondersteunende voorzieningen zijn toegestaan.

5.2.2 Bedrijfsgebouwen

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 4 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 12 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
c. Bedrijfsgebouwen zijn niet toegestaan vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing.
d. In afwijking van het bepaalde onder a en b mag de hoogte van teeltondersteunende kassen niet meer bedragen dan 5 m.
e. De oppervlakte aan teeltondersteunende kassen mag niet meer bedragen dan 1000 m^2.
f. In afwijking van het bepaalde onder a mag de goothoogte voor een werktuigloods aan één zijde niet meer bedragen dan 6 m, met dien verstande dat deze afwijkende goothoogte uitsluitend is toegestaan aan de naar het erf gekeerde zijde.
g. De oppervlakte aan bedrijfsgebouwen ten behoeve van nevenactiviteiten, zoals vermeld in 5.1.1 onder g mag niet meer bedragen dan:
    1. de bestaande oppervlakte die daarvoor in gebruik is, en/of;
    2. de oppervlakte die op grond van het bepaalde in 36.1 daarvoor in gebruik is, en/of;
    3. de oppervlakte die op grond van verlening van een omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels, zoals vermeld in 5.6.2, is toegestaan.
h. Ter plaatse van de aanduiding voor niet-agrarische functies, zoals vermeld in 5.1.2 onder b, mag de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor deze niet-agrarische bedrijfsfuncties niet meer bedragen dan 120% van de bestaande oppervlakte die daarvoor in gebruik is.
i. Het bouwen van veestallen voor een bestaande niet-grondgebonden veehouderij(tak), is toegestaan voorzover dit per vijf jaar niet leidt tot een uitbreiding van de stalvloeroppervlakte met meer dan 500 m^2. Een grotere uitbreiding per vijf jaar is uitsluitend mogelijk na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 5.4.1.
j. het vergroten van de bestaande stalvloeroppervlakte van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) ter

plaatse van de aanduiding 'overige zone - ammoniakbuffergebied' mag niet leiden tot een toename van de emissie van ammoniak.

5.2.3 Bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen mag per verblijfsobject met een woonfunctie niet meer bedragen dan 150 m², dit met inbegrip van bijgebouwen waarvoor een omgevingsvergunning is verleend met toepassing van artikel 38.1 onder b.
b. De inhoud van de bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, mag niet meer bedragen dan 1.000 m^3, met dien verstande dat de bedrijfswoning niet in de richting mag uitbreiden van:
    1. een veehouderij, als de bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is;
    2. een weg, tenzij de afstand tot de as van deze weg groter blijft dan 250 m.
c. De goothoogte van bedrijfswoningen mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
d. De bouwhoogte van bedrijfswoningen mag niet meer bedragen dan 9 m.
e. De goothoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
f. De bouwhoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 7 m.
g. Vrijstaande bijgebouwen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
h. De afstand tussen de gevel van vrijstaande bijgebouwen en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m.
i. Herbouw van een bedrijfswoning, uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een veehouderij waarvoor deze bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is, of uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een weg waarvan de as op minder dan 250 m afstand is gelegen, is uitsluitend toegestaan na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 5.4.

5.2.4 Overkappingen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van overkappingen bij bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 5 m.
c. De gezamenlijke oppervlakte aan overkappingen mag niet meer bedragen dan 25 m^2 per verblijfsobject met een woonfunctie.
d. Overkappingen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
e. De afstand tussen een overkapping en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij daarvoor een omgevingsvergunning is verleend als bedoeld in 38.1 onder b.

5.2.5 Gebruiksgerichte paardenhouderij

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen en voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden ter plaatse van de aanduiding 'paardenhouderij' de volgende voorwaarden naast hetgeen reeds is bepaald in 5.2.1 tot en met 5.2.4:

a. De oppervlakte van een rijhal mag niet meer bedragen dan 1.200 m²;
b. De goothoogte van een rijhal mag niet meer bedragen dan 4 m;
c. De bouwhoogte van een rijhal mag niet meer bedragen dan 12m;
d. De goothoogte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 3 m;
e. De bouwhoogte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 4,5 m;
f. De oppervlakte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 325 m².

5.2.6 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde, binnen het bouwvlak

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, binnen het bouwvlak gelden de volgende voorwaarden :

a. De bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat de hoogte vóór de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan
   1 m.
b. De bouwhoogte van een torensilo mag niet meer bedragen dan 15 m.
c. De bouwhoogte van een mestsilo of een biogasinstallatie mag niet meer bedragen dan 8 m.
d. De bouwhoogte van een mestbassin mag niet meer bedragen dan 3 m.
e. De bouwhoogte van een sleufsilo mag niet meer bedragen dan 2,5 m.
f. De bouwhoogte van vlaggenmasten en lichtmasten mag niet meer bedragen dan 6 m.
g. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.

5.2.7 Bouwwerken buiten het bouwvlak

Voor het realiseren van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en gebouwen buiten het bouwvlak gelden de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte aan tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen mag niet meer bedragen dan 2 ha, met dien verstande dat op gronden met de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone' geen tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen zijn toegestaan.
b. Voor het overige zijn buiten de aanduiding 'bouwvlak' uitsluitend afrasteringen toegestaan. De bouwhoogte hiervan mag niet meer bedragen dan 2 m.
c. In afwijking van het bepaalde onder a. en b. zijn eveneens de bestaande bouwwerken, geen gebouwen zijnde en voorzieningen, zoals paardenbakken, kuilvoerplaten en mestplaten, toegestaan.
d. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)' zijn uitsluitend de bestaande gebouwen toegestaan, alsmede herbouw hiervan met de bestaande maatvoering als maximum, met dien verstande dat een uitbreiding van de bebouwde oppervlakte van maximaal 10% is toegestaan.
e. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden - natuurobservatietoren' is de bestaande natuurobservatietoren toegestaan.

5.3 Nadere eisen

a. Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bebouwing:
   1. Ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken.
   2. Ter waarborging van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de naaste omgeving.
   3. Ter waarborging van de verkeersveiligheid.
   4. Ter waarborging van de ongestoorde ligging van kabels en leidingen
b. Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

5.4 Afwijken van de bouwregels

5.4.1 Afwijken ten behoeve van stalvloeroppervlakte niet-grondgebonden veehouderij

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.1.2 onder e en 5.2.2 onder h voor het vergroten van de stalvloeroppervlakte voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het bouwvlak, mits de uitbreiding van de stalvloeroppervlakte niet leidt tot een toename van de stikstofemissie en wordt voldaan aan de navolgende voorwaarden ter invulling van het plussenbeleid:

a. de aanvrager toont aan dat een omgevingsdialoog: is gevoerd met de omgeving over het invullen van plusmaatregel(-en): die aan de orde zijn rond zijn aanvraag;

b. de aanvrager toont aan dat invulling aan plusmaatregel(-en): wordt gegeven overeenkomstig Bijlage 8 Maatregelenpakketten Plussenbeleid.

5.4.2 Afwijken ten behoeve van overschrijding bouwvlak

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.2.1 onder a voor het bouwen van een werktuigenloods die de grenzen van het bouwvlak van het agrarisch bedrijf waarvoor deze nodig is overschrijdt, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De overschrijding is alleen toelaatbaar voor zover plaatsing in het bouwvlak niet mogelijk of niet doelmatig is.
b. De overschrijding mag niet meer dan 20 m bedragen.
c. De toegang tot de werktuigenloods moet gelegen zijn aan de erfzijde.
d. Het overschrijden van het bouwvlak mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
e. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
f. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

5.4.3 Afwijken ten behoeve van een paardenbak buiten het bouwvlak

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.2.7 en 5.5 voor het realiseren van één paardenbak buiten het bouwvlak, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De paardenbak grenst direct aan het bouwvlak of aan gronden met de bestemming 'Bedrijf', 'Horeca', 'Maatschappelijk' , 'Sport - Manege' of 'Wonen'.
b. De afstand van een paardenbak tot woningen van derden mag niet minder bedragen dan 50 m.
c. De oppervlakte van een paardenbak mag niet meer bedragen dan 1.200 m^2.
d. Een paardenbak moet gelegen zijn achter de voorgevelrooilijn van de dichtst naar de weg gelegen gevel op het aangrenzende bouw- of bestemmingsvlak.
e. De hoogte van afrasteringen mag niet meer bedragen dan 1,5 m.
f. Het realiseren van een paardenbak buiten het bouwvlak leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
g. Op gronden met de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone' zijn bij paardenbakken geen lichtmasten toegelaten.
h. Op gronden met de aanduiding 'overige zone - nationaal landschap' zijn lichtmasten bij paardenbakken uitsluitend toegelaten als daarbij geen sprake is van een onevenredige inbreuk op de landschappelijke waarden.
i. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
j. De in het gebied aanwezige landschaps- en natuurwaarden blijven behouden of worden versterkt.

5.4.4 Afwijken ten behoeve van waterbassins, sleufsilo's, kuilvoerplaten, mestkelders, mestplaten, mestbassins, mestsilo's en biogasinstallaties buiten het bouwvlak

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.2.1 onder a voor het realiseren van waterbassins, sleufsilo's, kuilvoerplaten, mestkelders, mestplaten, mestbassins,mestsilo's, biogasinstallaties en andere voorzieningen ten behoeve van het agrarisch bedrijf buiten het bouwvlak van het agrarisch bedrijf waarvoor deze nodig zijn, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Plaatsing binnen het bouwvlak is niet mogelijk of niet doelmatig.
b. De voorziening grenst direct aan het bouwvlak of de al aanwezige voorzieningen voor het agrarisch bedrijf.
c. De biogasinstallatie mag uitsluitend geheel of hoofdzakelijk gebruik, maken van biomassastromen uit de directe omgeving.

d. Het realiseren van de genoemde voorziening buiten het bouwvlak leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
e. De bouwhoogte van een waterbassin of een sleufsilo mag niet meer bedragen dan 2,5 m.
f. De bouwhoogte van een mestbassin mag niet meer bedragen dan 3 m.
g. De bouwhoogte van een mestsilo of een biogasinstallatie mag niet meer bedragen dan 8 m.
h. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
i. De in het gebied aanwezige landschaps- en natuurwaarden blijven behouden of worden versterkt.

5.4.5 Afwijken ten behoeve van het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.2.1 onder b voor het verkleinen van de afstand van de bebouwing tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit stedenbouwkundig en landschappelijk oogpunt aanvaarbaar.
b. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit verkeerskundig oogpunt aanvaardbaar.
c. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.
d. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
e. De in het gebied aanwezige landschaps- en natuurwaarden blijven behouden of worden versterkt.

5.4.6 Afwijken ten behoeve van teeltondersteunende voorzieningen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.2.7 onder a voor het toestaan van tijdelijke en lage permanente teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak van een agrarisch bedrijf met grondgebonden agrarische activiteiten tot ten hoogste 3 ha op voorwaarde dat wordt aangetoond dat dit noodzakelijk is voor een doelmatige bedrijfsvoering en dat de realisatie van deze teeltondersteunende voorzieningen niet leidt tot:

a. negatieve effecten op de waterhuishouding;
b. een onevenredige aantasting van de in het gebied aanwezige landschaps- en/of natuurwaarden;
c. een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen;
d. er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing op basis van een erfbeplantingsplan.

5.4.7 Afwijken ten behoeve van het verhogen van de goothoogte voor bedrijfsgebouwen

Het bevoegd gezag kan, al dan niet in combinatie met de afwijkingsbevoegdheid uit 5.4.2, een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.2.2 onder a voor het verhogen van de goothoogte van bedrijfsgebouwen tot ten hoogste 6 m indien dat noodzakelijk is voor een verantwoorde bedrijfsvoering en de verhoging van de bouwhoogte niet leidt tot een onevenredige aantasting van de in het gebied aanwezige landschaps- en natuurwaarden. Voor zover het daarbij een werktuigenloods betreft, gelden de volgende voorwaarden:

a. De verhoging is uitsluitend aan de naar het erf gekeerde zijde toegestaan.
b. Indien het vanuit bedrijfsmatig oogpunt niet mogelijk is om de verhoging aan de naar het erf gekeerde zijde te realiseren is het toegestaan deze naar de buitenzijde van het erf te realiseren.
c. De verhoging van de goothoogte is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.

5.4.8 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de oppervlakte teeltondersteunende kassen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 5.2.2 onder e voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte aan teeltondersteundende kassen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte aan teeltondersteunende kassen mag niet meer bedragen dan 2.500 m^2
b. Er is geen sprake van negatieve effecten op de waterhuishouding;
c. Er is geen sprake van een onevenredige aantasting van de in het gebied aanwezige landschaps- en/of natuurwaarden;
d. Er is geen sprake van een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.

5.4.9 Uitbreiding of herbouw bedrijfswoning op een andere locatie of op dezelfde locatie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 5.2.3 onder b voor het uitbreiden van een bedrijfswoning of herbouwen van een bedrijfswoning op een andere locatie binnen het bouwvlak of op dezelfde locatie in de richting van een veehouderij en/of een weg, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. De herbouw c.q. uitbreiding dient plaats te vinden binnen het bouwvlak en volgens de bestaande bouwwijze, waarbij het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie niet mag toenemen maar wel mag afnemen ten opzichte van het bestaande aantal.
b. De herbouw c.q. uitbreiding op een andere locatie dient stedenbouwkundig, verkeerskundig en landschappelijk aanvaardbaar te zijn.
c. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning mag geen onevenredige beperking opleveren voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.
d. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning dient aanvaardbaar te zijn uit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon-en leefklimaat.
e. De gevelbelasting op de te herbouwen c.q. uit te breiden bedrijfswoning dient te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder of aan een verkregen hogere grenswaarde.
f. Voor het herbouwen van een bestaande bedrijfswoning is het bepaalde in de bouwregels over bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen voor deze bestemming van overeenkomstige toepassing.

5.4.10 Afwijken bouwen bedrijfsgebouwen vóór de voorgevelrooilijn

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in:

1. 5.2.2 voor het bouwen van bedrijfsgebouwen vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing,

met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. indien het een geluidgevoelig gebouw betreft, dient voldaan te worden aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder, of een reeds verkregen hogere waarde.
b. de situering is stedenbouwkundig aanvaardbaar.
c. de situering is vanuit verkeerskundig- en verkeersveiligheidsoogpunt aanvaardbaar.
d. er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.

5.4.11 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor niet-agrarische bedrijfsfuncties bij een agrarisch bedrijf

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 5.2.2 onder g voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte aan bedrijfsbebouwing voor niet-agrarische bedrijfsfuncties binnen het bouwvlak, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Op basis van een bedrijfsplan is aangetoond dat de uitbreiding van de oppervlakte aan bestaande bedrijfsbebouwing voor de niet-agrarische bedrijfsfunctie bedrijfseconomisch vereist is en het verplaatsen van de bedrijfsfunctie naar een bedrijventerrein (bedrijfs)economisch onhaalbaar is;
b. Uitbreiding van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen voor de niet-agrarische bedrijfsfunctie is toegestaan met maximaal 25% van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die is toegelaten volgens 5.2.2.
c. Er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.
d. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing op basis van een erfbeplantingsplan.

5.4.12 Afwijken ten behoeve van een tweede bedrijfswoning

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.2.3 onder a voor het realiseren van een tweede bedrijfswoning, met daarin ten hoogste één verblijfsobject met een woonfunctie, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Afwijking is alleen toegestaan indien de tweede bedrijfswoning voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering noodzakelijk is, waarbij in ieder geval sprake moet zijn van een omvang van het bedrijf die duurzaam werk en inkomen biedt aan twee volwaardige arbeidskrachten en waar permanent toezicht vereist is.
b. Afwijking is niet toegestaan als op het bouwvlak een plattelandswoning aanwezig is.
c. Alvorens de afwijking toe te passen vraagt het bevoegd gezag hierover schriftelijk en gemotiveerd advies van een onafhankelijke instantie die deskundig is op het agrarisch gebied.
d. De onderlinge afstand tussen de tweede bedrijfswoning en de reeds bestaande bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij de afstand tussen de tweede bedrijfswoning en de reeds bestaande bedrijfsgebouwen niet meer bedraagt dan 10 m.
e. De tweede bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
f. Voor het bouwen van een tweede bedrijfsbebouwing is het bepaalde in 5.2.3 en 5.2.4 van overeenkomstige toepassing.

5.4.13 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.2.3 onder b voor het vergroten van de inhoudsmaat van een bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de afwijkingsbevoegdheid mag alleen worden toegepast indien de vergroting wordt gerealiseerd door de inpandige bedrijfsruimte, die tezamen met de bedrijfswoning als één gebouw is gebouwd, geheel of gedeeltelijk aan de bedrijfswoning toe te voegen.
b. Het vergroten van de bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
c. Door het inpandig vergroten van de bedrijfswoning ontstaat geen nieuw verblijfsobject met een woonfunctie.

5.4.14 Afwijken ten behoeve van het vergroten van een rijhal bij een gebruiksgerichte paardenhouderij

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.2.5 onder a voor het vergroten van een rijhal, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte van de rijhal mag niet meer bedragen dan 2.000 m² .
b. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
c. Het vergroten van de rijhal leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
d. De noodzaak voor het vergroten van de rijhal dient aangetoond door middel van een bedrijfsplan. Alvorens de afwijking toe te passen vraagt het bevoegd gezag hierover schriftelijk advies bij een onafhankelijke instantie die deskundig is op het agrarisch gebied.
e. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

5.4.15 Afwijken ten behoeve van het verhogen van de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.2.6 voor het verhogen van de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, binnen het bouwvlak met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De bouwhoogte van torensilo's mag niet meer bedragen dan 20 m.
b. De bouwhoogte van hooibergen mag niet meer bedragen dan 10 m.
c. De verhoging van de bouwhoogte is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.
d. De in het gebied aanwezige landschaps- en natuurwaarden blijven behouden of worden versterkt.

5.4.16 Afwijken ten behoeve van tredmolens en trainingsmolens buiten het bouwvlak

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in artikel 5.2.5 voor het realiseren van een tredmolen of een trainingsmolen buiten het bouwvlak met de aanduiding 'paardenhouderij', met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De tredmolen of de trainingsmolen grenst direct aan het bouwvlak of aan de al aanwezige voorzieningen voor de gebruiksgerichte paardenhouderij.
b. De goothoogte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 3 m.
c. De bouwhoogte van de tredmolen of de trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
d. De oppervlakte van de tredmolen of de trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 325 m^2.
e. Plaatsing van de tredmolen of de trainingsmolen binnen het bouwvlak is niet mogelijk of doelmatig.
f. Het realiseren van de tredmolen of de trainingsmolen buiten het bouwvlak leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
g. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

5.5 Specifieke gebruiksregels

5.5.1 Gebruiksbepaling

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Het gebruiken of het laten gebruiken van:
    1. gronden en bouwwerken niet behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken is niet toegestaan.
    2. gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting, waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende inrichting is niet toegestaan.
b. Het houden van dieren binnen gebouwen is alleen toegestaan in één bouwlaag.
c. Boomkwekerijen zijn niet toegestaan ter plaatse van de aanduidingen 'overige zone - cultuurhistorisch waardevolle akker' en 'overige zone - weidevogelgebieden'.

d. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden – permanente teeltondersteunende voorzieningen' is het gebruik van netten op palen niet toegestaan.
e. Aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan, met dien verstande dat de omvang van de activiteit niet meer mag bedragen dan 30% van de oppervlakte van de bedrijfswoning met een maximum van 50 m².
f. De oppervlakte aan nevenactiviteiten, zoals vermeld in 5.5.1 onder g mag niet meer bedragen dan:
    1. de bestaande oppervlakte die daarvoor in gebruik is, en/of;
    2. de oppervlakte die op grond van het bepaalde in 36.1 daarvoor in gebruik is, en/of;
    3. de oppervlakte die op grond van verlening van een omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels, zoals vermeld in 5.6.2, is toegestaan.
g. Ter plaatse van de aanduiding voor niet-agrarische bedrijfsfuncties, zoals vermeld in 5.1.2 onder b, mag de oppervlakte aan niet-agrarische bedrijfsfuncties binnen bedrijfsgebouwen niet meer bedragen dan 120% van de bestaande oppervlakte die daarvoor in gebruik is.
h. Paardenbakken zijn uitsluitend toegestaan binnen het bouwvlak.
i. Bij een bestaande paardenbak op gronden buiten de aanduiding 'bouwvlak' met de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone' is het gebruik van verlichting door middel van lichtmasten niet toegestaan.
j. Detailhandel is niet toegestaan, met uitzondering van de op het eigen bedrijf agrarisch geteelde producten onder de voorwaarden zoals opgenomen in 36.1.
k. Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen, geen gebouwen en geen bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegestaan met een maximum van 2 ha, met dien verstande dat op gronden met de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone' geen teeltondersteunende voorzieningen zijn toegestaan.
l. Het gebruik van gronden buiten het bouwvlak voor de opslag van hooibalen, al dan niet verpakt in folie, gedurende een periode langer dan 6 weken is niet toegestaan.
m. Het opslaan, storten of bergen van materialen, producten en mest is niet toegestaan, behoudens voor zover zulks noodzakelijk is voor het op de bestemming gerichte gebruik of plaatsvindt ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak', alsmede ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)'.
n. Het gebouw ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)' mag uitsluitend voor agrarische doeleinden worden gebruikt, alsmede voor het gebruik als opgenomen in navolgende tabel:

Aanduiding	**Adres en plaats**	**Toegestaan gebruik**
[sba-vs01]	Kipkesdijk 14 (Neede)	schaapskooi annex kapschuur
[sba-vs04]	Needseweg 2 (Eibergen)	verenigingsgebouw
[sba-vs09]	Apedijk 1 (Eibergen)	schuilplaats voor vee
[sba- vs16]	Koeweidendijk t.o. 33 (Neede)	berging/stal/schuur
[sba- vs28]	Tolhutterweg, t.o. 16 (Ruurlo)	schuilruimte voor vee

5.5.2 Zonnepanelen op de grond

Het op de grond plaatsen van zonnecollectoren wordt als gebruik overeenkomstig de bestemming aangemerkt, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. de grond is gelegen ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak';
b. de zonnecollectoren worden geplaatst achter de voorgevelrooilijn;
c. de totale grondoppervlakte die gebruikt wordt voor het plaatsen van de zonnecollectoren bedraagt maximaal 250 m^2;
d. de geschatte opbrengst in kilowattuur mag niet meer bedragen dan ten hoogste het geschatte eigen verbruik;

e. de aanwezige daken van de gebouwen zijn onvoldoende geschikt door vorm, monumentale waarde, afmeting of oriëntatie om de zonnecollectoren op te bevestigen;
f. er wordt geen onevenredige afbreuk gedaan aan de belangen van landschap en beeldkwaliteit.
g. de geschatte opbrengst in kilowattuur mag niet meer bedragen dan ten hoogste het geschatte eigen verbruik;
h. de aanwezige daken van de gebouwen zijn onvoldoende geschikt door vorm, monumentale waarde, afmeting of oriëntatie om de zonnecollectoren op te bevestigen;

5.6 Afwijken van de gebruiksregels

5.6.1 Afwijken ten behoeve van detailhandel

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.5.1 onder h voor het toestaan van detailhandel, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Detailhandel mag uitsluitend plaatsvinden ten behoeve van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten.
b. De totale oppervlakte die voor detailhandel van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten wordt gebruikt mag niet meer bedragen dan 50% van de bestaande bedrijfsvloeroppervlakte met een maximum van 100 m².
c. Het verlenen van de omgevingsvergunning leidt niet tot onevenredige beperking voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.

5.6.2 Afwijken ten behoeve van nevenactiviteiten, met uitzondering van kleinschaligkamperen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.5.1 onder f door binnen het bouwvlak bij agrarische bedrijven nevenactiviteiten toe te staan die zijn genoemd in Bijlage 2 Tabel toelaatbare nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. De agrarische functie op het bouwvlak blijft als hoofdfunctie blijft aanwezig en herkenbaar en de omvang van de nevenactiviteit niet meer mag bedragen dan 50% van de oppervlakte van de bedrijfsbebouwing tot de maximale oppervlakte die voor de betreffende nevenactiviteit is aangegeven in Bijlage 2 Tabel toelaatbare nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven (de cellen 'afwijking' in de kolom behorend bij de bestemming 'AW - NL').
b. Het bouwvlak mag ten behoeve van de nevenactiviteit niet worden vergroot.
c. Er dient te worden voorzien in een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
d. Buitenopslag ten behoeve van de nevenactiviteit is niet toegestaan, tenzij deze plaatsvindt in een bestaande sleufsilo en de hoogte van de buitenopslag niet hoger is dan de hoogte van betrokken sleufsilo.
e. De volgende vormen van nevenactiviteiten bij het agrarisch bedrijf zijn toegestaan per bouwvlak:
    1. verblijfsrecreatieve voorzieningen, met dien verstande dat:
        - de inhoud van recreatiewoningen/ recreatieappartementen niet meer mag bedragen dan 300 m³ en de bebouwde oppervlakte niet meer mag bedragen dan 75 m²;
        - er minimaal 2 recreatiewoningen/ recreatieappartementen aanwezig moeten zijn;
        - permanente bewoning van verblijfsrecreatieve voorzieningen niet is toegestaan;
    2. dagrecreatieve voorzieningen;
    3. zorgboerderijen;
    4. opslag;
    5. nieuwe economische dragers en/of gebiedspassende bedrijven;
    6. ondergeschikte horeca ten dienste van de nevenactiviteit en als onderdeel daarvan met een maximum van 100 m² aan horecagebruiksruimte (exclusief terras), met dien verstande dat:
        - ongewenste horeca niet is toegestaan;
        - de openingstijden van de ondergeschikte horeca zijn beperkt tot de openingstijden van de

hoofdfunctie of nevenactiviteit waarmee zij verband houdt.

f. De nevenactiviteiten mogen niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
g. Er moet sprake zijn van een goed verblijfsklimaat voor de nevenactiviteit, waarbij het aspect geur moeten worden betrokken.
h. De nevenactiviteiten mogen niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
i. De nevenactiviteiten mogen niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.
j. De in het gebied aanwezige natuur- en landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

5.6.3 Afwijken ten behoeve van kleinschaligkamperen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken als bedoeld in 5.1.1 onder k voor het toestaan van kleinschalig kamperen gedurende het kampeerseizoen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het aantal seizoengebonden standplaatsen mag niet meer bedragen dan 25.
b. Het kleinschalig kamperen moet in of aansluitend aan het bouwvlak worden gerealiseerd, dan wel direct grenzen aan gronden met de bestemming 'Bedrijf', 'Cultuur en ontspanning', 'Horeca', 'Maatschappelijk', 'Recreatie - Dagrecreatie', 'Sport - Manege' of 'Wonen'.
c. De omgevingsvergunning voor kleinschalig kamperen wordt niet verleend voor permanente bewoning van kampeermiddelen.
d. Sanitairgebouwen en/of recreatieruimten moeten binnen bestaande gebouwen gerealiseerd worden.
e. In afwijking van het bepaalde onder d mag 80 m^2 aan sanitairgebouwen en/of recreatieruimten gebouwd worden indien aangetoond is dat dit niet in bestaande gebouwen gerealiseerd kan worden. Dit is toegestaan buiten de aanduiding 'bouwvlak' of het betreffende detailbestemmingsvlak, mits is aangetoond dat dit niet binnen de aanduiding 'bouwvlak' of het betreffende detailbestemmingsvlak kan worden gesitueerd.
f. Er wordt op eigen terrein voorzien in voldoende parkeergelegenheid, waarbij geldt dat het aantal parkeerplaatsen niet minder mag bedragen dan 110% van het aantal seizoengebonden standplaatsen.
g. De afstand tussen de gronden in gebruik ten behoeve van kleinschalig kamperen en het meest nabij gelegen bouwvlak of bestemmingsvlak van derden mag niet minder bedragen dan 50 m.
h. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
i. Het kleinschalig kamperen leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
j. De in het gebied aanwezige natuur- en landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

5.6.4 Afwijken ten behoeve van opslaan hooibalen buiten bouwvlak

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 5.5.1 onder j ten behoeve van het opslaan van hooibalen buiten de aanduiding 'bouwvlak' gedurende een periode langer dan 6 weken, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. de hooibalen worden direct grenzend aan de aanduiding 'bouwvlak' opgeslagen;
b. de hoogte en oppervlakte bedragen respectievelijk maximaal 2,5 m en 100 m^2;
c. In afwijking van het bepaalde onder b kan de maximaal toegestane oppervlakte van 100 m^2 worden overschreden, indien ten minste voor het deel dat de maximaal toegestane oppervlakte overschrijdt gebruik wordt gemaakt van bestaande kuilvoerplaten en/of sleufsilo's of van kuilvoerplaten en/of sleufsilo's waarvoor met toepassing van het bepaalde in 5.4.4 omgevingsvergunning is verleend;
d. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de aanwezige waarden zoals opgenomen in 5.1;
e. de opslag dient landschappelijk te worden ingepast.

5.6.5 Afwijkingten behoeve van zonnepanelen op de grond buiten het bouwvlak

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 5.5.2 ten behoeve van het plaatsen van zonnecollectoren op de grond buiten de aanduiding 'bouwvlak', mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. de zonnecollectoren staan ten dienste aan de nabijgelegen functie, zoals een agrarisch bedrijf, een bedrijfswoning, bedrijfsgebouwen, en/of een woning;
b. de grond waarop de zonnecollectoren geplaatst worden is aansluitend aan het bouwvlak of het agrarische bouwvlak waartoe de zonnecollectoren behoren;
c. de totale oppervlakte die gebruikt wordt voor het plaatsen van zonnecollectoren bedraagt maximaal 150 m^2;
d. de geschatte opbrengst in kilowattuur mag niet meer bedragen dan ten hoogste het geschatte eigen verbruik;
e. de aanwezige daken van de gebouwen zijn onvoldoende geschikt door vorm, monumentale waarde, afmeting of oriëntatie om de zonnecollectoren op te bevestigen;
f. de belangen van de gebruikers en/of eigenaren van nabijgelegen gronden worden niet onevenredig geschaad;
g. er vindt geen onevenredige aantasting plaatst van de milieusituatie;
h. er vindt geen significante aantasting plaats van ecologische waarden;
i. het terrein waarop de zonnecollectoren worden gesitueerd, wordt voorzien van een goede landschappelijke inpassing.

5.6.6 Afwijken ten behoeve van een andere niet-grondgebondenveehouderij(-tak)

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.1.2 onder d sub 5 en 5.1.2 onder e voor het toestaan van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de bestaande , mits dit niet leidt tot:

a. een toename van de stikstofemissie;
b. nadeligere milieueffecten;
c. een aantasting van het bestaande woon- en leefklimaat.

5.7 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

5.7.1 Verboden werkzaamheden

Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag de werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. Het verharden van paden en wegen, met uitzondering van het aanleggen van erfverharding, kuilvoerplaten en kavelpaden;
b. Het aanleggen en/of ophogen van wallen;
c. Het graven, baggeren en/of verbreden van sloten en poelen, alsmede:
d. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - aardkundig waardevol':
    1. het verzetten of vergraven van grond, waarbij het maaiveld over meer dan 100 m^2 per perceel of meer dan 0,45 m wordt gewijzigd of waarbij de maaiveldniveaus van steilranden worden gewijzigd;
    2. het omzetten van grond of uitvoeren van bodemingrepen dieper dan 0,45 m onder maaiveld;
    3. het verlagen van de grondwaterstand door aanleg van drainage of bemaling;
    4. het aanleggen dempen of wijzigen van (oevers, profiel, doorstroom- of bergingscapaciteit (van) oppervlaktewateren.
e. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - cultuurhistorisch waardevolle akker';
    1. het verzetten of vergraven van grond, waarbij het maaiveld over meer dan 100 m^2 per perceel of meer

dan 0,45 m wordt gewijzigd of waarbij de maaiveldniveaus van steilranden worden gewijzigd;
2. het omzetten van grond of uitvoeren van bodemingrepen dieper dan 0,45 m onder maaiveld;
3. het aanleggen dempen of wijzigen van (oevers, profiel, doorstroom- of bergingscapaciteit (van) oppervlaktewateren;
4. het verwijderen of rooien van bos-, natuur-, en landschapselementen en ander opgaand houtgewas zonder productiefunctie;
5. het aanleggen of aanplanten van bos-, natuur- en landschapselementen of ander opgaand houtgewas zonder productiefunctie;
6. het aanleggen of aanplanten van hoger dan 1,5 m opgaand of dieper dan 0,45 m onder maaiveld wortelend houtgewas met productiefunctie;
7. het verwijderen van perceelsindelingen, zoals tot uiting komend in greppels, sloten, waterlopen en het verwijderen van paden en onverharde wegen;
8. het aanleggen en/of verharden van wegen, paden, parkeerterreinen of het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen, geen containervelden zijnde en indien meer dan 100 m^2 per perceel.

f. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - beschermingszone natte landnatuur';
1. het verzetten of vergraven van grond, waarbij het maaiveld over meer dan 100 m^2 per perceel of meer dan 0,45 m wordt gewijzigd of waarbij de maaiveldniveaus van steilranden worden gewijzigd;
2. het verlagen van de grondwaterstand door aanleg van drainage of bemaling;
3. het aanleggen dempen of wijzigen van (oevers, profiel, doorstroom- of bergingscapaciteit (van) oppervlaktewateren;
4. het verwijderen of rooien van bos-, natuur-, en landschapselementen en ander opgaand houtgewas zonder productiefunctie;
5. het aanleggen of aanplanten van bos-, natuur- en landschapselementen of ander opgaand houtgewas zonder productiefunctie;
6. het aanleggen of aanplanten van hoger dan 1,5 m opgaand of dieper dan 0,45 m onder maaiveld wortelend houtgewas met productiefunctie;
7. het aanleggen en/of verharden van wegen, paden, parkeerterreinen of het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen, geen containervelden zijnde en indien meer dan 100 m^2 per perceel.

g. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - weidevogelgebieden';
1. het verzetten of vergraven van grond, waarbij het maaiveld over meer dan 100 m^2 per perceel of meer dan 0,45 m wordt gewijzigd of waarbij de maaiveldniveaus van steilranden worden gewijzigd;
2. het omzetten van grond of uitvoeren van bodemingrepen dieper dan 0,45 m onder maaiveld;
3. het verlagen van de grondwaterstand door aanleg van drainage of bemaling;
4. het aanleggen dempen of wijzigen van (oevers, profiel, doorstroom- of bergingscapaciteit (van) oppervlaktewateren;
5. het aanleggen of aanplanten van bos-, natuur- en landschapselementen of ander opgaand houtgewas zonder productiefunctie;
6. het aanleggen of aanplanten van hoger dan 1,5 m opgaand of dieper dan 0,45 m onder maaiveld wortelend houtgewas met productiefunctie;
7. het permanent (voor meer dan 2 jaar aaneengesloten) omzetten van grasland naar een andere bodemcultuur;
8. het aanleggen en/of verharden van wegen, paden, parkeerterreinen of het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen, geen containervelden zijnde en indien meer dan 100 m^2 per perceel.

5.7.2 Uitzonderingen

Het in 5.7.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:

a. plaatsvinden binnen een bouwvlak, met uitzondering van het verzetten of vergraven van grond.
b. het normale onderhoud en/of gebruik betreffen.
c. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan.

5.7.3 Toelaatbaarheid

De in 5.7.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de in de bestemmingsomschrijving genoemde waarden en aan de cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke waarden.

5.8 Wijzigingsbevoegdheid

5.8.1 Van toepassingverklaringstikstofregeling

De stikstofbepaling zoals deze is opgenomen in 5.5 is onverkort van toepassing op de navolgende wijzigingsbevoegdheden.

5.8.2 Vormverandering bouwvlak agrarisch bedrijf

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de vorm van het bouwvlak van het agrarisch bedrijf te veranderen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte van een bouwvlak mag niet worden vergroot.
b. De verandering van het bouwvlak is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering, voor toepassing van milieuvoorschriften en/of wegens andere wettelijke bepalingen.
c. De verandering van het bouwvlak mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
d. De verandering van het bouwvlak mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en of verkeersaantrekkende werking.
e. De in het gebied aanwezige natuur- en landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.
f. De verandering van een bouwvlak voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - ammoniakbuffergebied' mag niet leiden tot een toename van de emissie van ammoniak;

5.8.3 Vergroting bouwvlak agrarisch bedrijf

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de omvang van het bouwvlak van het agrarisch bedrijf te vergroten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Vergroting van het bouwvlak voor grondgebonden agrarische bedrijven is toegestaan met maximaal 40% van de aanduiding 'bouwvlak', tot maximaal 2 ha.
b. Vergroting van het bouwvlak voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) is toegestaan met maximaal 40% van de aanduiding 'bouwvlak', tot maximaal 1,5 ha.
c. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' is geen uitbreiding van de aanduiding 'bouwvlak' toegestaan.
d. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groene ontwikkelingszone' gelden aanvullend de regels, zoals opgenomen in 37.3.
e. De noodzaak van de vergroting van het bouwvlak en de levensvatbaarheid van het agrarisch bedrijf is aangetoond door middel van een bedrijfsplan. Alvorens de wijzigingsbevoegdheid toe te passen vragen burgemeester en wethouders schriftelijk advies over het bedrijfsplan bij een onafhankelijke deskundige.
f. Bij de vergroting van het bouwvlak voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak), groter dan 500 m^2 per vijf jaar, wordt voldaan aan de navolgende voorwaarden ter invulling van het plussenbeleid: :
    1. de aanvrager toont aan dat een omgevingsdialoog: is gevoerd met de omgeving over zijn aanvraag;
    2. de aanvrager toont aan dat invulling wordt gegeven aan Bijlage 8 Maatregelenpakketten Plussenbeleid.
g. De vergroting van het bouwvlak vindt plaats aansluitend aan het bestaande bouwvlak.
h. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
i. De vergroting van het bouwvlak mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van gebruiks- en

ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
j. De vergroting van het bouwvlak mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
k. De vergroting van het bouwvlak mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.
l. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

5.8.4 Wijzigen door toekenning van de aanduiding'Paardenhouderij'

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen ten behoeve van een gebruiksgerichte paardenhouderij door daaraan de aanduiding 'Paardenhouderij' toe te kennen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
b. De oppervlakte aan bouwvlak per vrijgekomen agrarische bedrijfslocatie dient door sloop van overtollige bebouwing teruggebracht te worden tot 1,5 ha.
c. De toekenning van de aanduiding leidt niet tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
d. De toekenning van de aanduiding mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
e. De toekenning van de aanduiding mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.
f. De in het gebied aanwezige natuur- en landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.
g. Alvorens het bestemmingsplan te wijzigen, vraagt het bevoegd gezag hierover schriftelijk en gemotiveerd advies van een onafhankelijke instantie die deskundig is op het agrarisch gebied.

5.8.5 Wijzigen naar de bestemming Bedrijf

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen in de bestemming 'Bedrijf' ten behoeve van het vestigen van een niet-agrarisch bedrijf, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het agrarisch bedrijf ter plaatse is beëindigd.
b. Alleen gebiedspassende bedrijven tot en met milieucategorie twee en voor zover genoemd in Bijlage 1 Indicatieve bedrijvenlijst functieverandering zijn toegestaan.
c. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Bedrijf' is uitsluitend toegestaan ter plaatse van het bouwvlak waarbij uitsluitend gebruik mag worden gemaakt van feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen.
d. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt hergebruikt voor een niet-agrarisch bedrijf mag niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen tot een maximale oppervlakte zoals per type hoofdfunctie en per gebied is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering, met dien verstande dat minimaal 25% van de bestaande agrarische bedrijfsbebouwing moet worden gesloopt.
Indien minder dan 50% van de bestaande agrarische bebouwing wordt gesloopt, dan dient te worden gemotiveerd waarom niet aan die eis kan worden voldaan, terwijl voor het mindere verevening plaats dient te vinden middels natuurontwikkeling, verbetering van de infrastructuur, aanleg van recreatieve voorzieningen en/of een financiële bijdrage die wordt ingezet voor een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage op een andere locatie.
e. De onder punt d genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan agrarische bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
f. Buitenopslag is niet toegestaan, tenzij deze plaatsvindt in een bestaande sleufsilo en de hoogte van de buitenopslag niet hoger is dan de hoogte van betrokken sleufsilo.
g. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

h. De levensvatbaarheid van het bedrijf is aangetoond door middel van een bedrijfsplan.
i. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
j. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
k. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.
l. De in het gebied aanwezige natuur- en landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

5.8.6 Wijzigen naar de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' of naar de bestemming 'Recreatie - Verblijfsrecreatie'

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' ten behoeve van recreatieve voorzieningen, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het agrarisch bedrijf ter plaatse is beëindigd.
b. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' is uitsluitend toegestaan ter plaatse van het bouwvlak waarbij uitsluitend gebruik mag worden gemaakt van feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen.
c. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt (her)gebruikt voor recreatieve voorzieningen mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet meer mag zijn dan de maximale oppervlakte die voor de betreffende verblijfs- of dagrecreatieve hoofdfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering. Nieuwbouw ten behoeve van de functie is eveneens toegestaan, tot de oppervlakte en inhoudsmaat van de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen en voor zover gesitueerd op dezelfde locatie. De resterende bebouwing, te weten de bebouwing die niet wordt gebruikt voor of ten behoeve van de recreatieve functie, alsmede alle gebouwen boven de op grond van de tabel toegestane oppervlakte, wordt gesloopt.
d. De onder punt c genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan agrarische bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
e. Voor verblijfsrecreatieve voorzieningen geldt dat:
    - de inhoud van recreatiewoningen/ recreatieappartementen niet meer mag bedragen dan 300 m³ en de bebouwde oppervlakte niet meer mag bedragen dan 75 m²;
    - er minimaal 2 recreatiewoningen/ recreatieappartementen aanwezig moeten zijn;
    - permanente bewoning van verblijfsrecreatieve voorzieningen niet is toegestaan.
f. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
g. De levensvatbaarheid van het bedrijf is aangetoond door middel van een bedrijfsplan.
h. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
i. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
j. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of

verkeersaantrekkende werking.

k. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

5.8.7 Wijzigen naar de bestemming Maatschappelijk

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen in de bestemming 'Maatschappelijk', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het agrarisch bedrijf ter plaatse is beëindigd.
b. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' is uitsluitend toegestaan voor (veterinaire) zorgfuncties, dit met uitzondering van forensisch-psychiatrische zorg.
c. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' is uitsluitend toegestaan ter plaatse van het bouwvlak waarbij uitsluitend gebruik mag worden gemaakt van feitelijke bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen.
d. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt (her)gebruikt voor zorgfuncties mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet meer mag zijn dan de maximale oppervlakte die voor de betreffende zorgfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering. Nieuwbouw ten behoeve van de functie is eveneens toegestaan, tot de oppervlakte en inhoudsmaat van de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen en voor zover gesitueerd op dezelfde locatie. De resterende bebouwing, te weten de bebouwing die niet wordt gebruikt voor of ten behoeve van de betreffende zorgfunctie , alsmede alle gebouwen boven de op grond van de tabel toegestane oppervlakte, wordt gesloopt.
e. De onder punt d genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan agrarische bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
f. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
g. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
h. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
i. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.
j. De in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

5.8.8 Wijzigen naar de bestemming Wonen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak te wijzigen in de bestemming 'Wonen', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een toename van het aantal woningen en/of het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie.
b. Het bouwvlak kan worden verkleind tot de voormalige agrarische bedrijfswoning met bijhorende gebouwen, tuinen, erven en verhardingen. Het overige deel van het te wijzigen bouwvlak houdt de bestemming 'Agrarisch met waarden – natuur- en landschapswaarden'.
c. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' is aanvaardbaar vanuit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon- en leefklimaat.
d. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies.
e. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' mag niet

leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.

f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

Artikel 6 Bedrijf

6.1 Bestemmingsomschrijving

6.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. bedrijven zoals opgenomen in de 'Tabel Bedrijven' bij dit artikel;
b. wonen in een bedrijfswoning;
c. aan-huis-verbonden bedrijven of beroepen;
d. groenvoorzieningen in de vorm van erfbeplanting, waaronder beplanting ten behoeve van landschappelijke inpassing;
e. (onverharde) paden en wegen;
f. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals water en waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen, erfverhardingen en parkeervoorzieningen;
g. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Bedrijf - zonnepark 't Bellegoor', tevens een zonnepark;

en overeenkomstig de in 6.1.2. opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

6.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in 6.1.1:

a Bestemmingsvlak

Voor een bestemmingsvlak gelden de volgende bepalingen:

1. Per bestemmingsvlak is bebouwing ten behoeve van niet meer dan één bedrijf toegestaan, tenzij volgens de 'Tabel Bedrijven' sprake is van bedrijfsverzamelgebouwen.
2. Indien tussen bestemmingsvlakken de aanduiding 'relatie' is aangegeven, dan worden deze bestemmingsvlakken aangemerkt als één bestemmingsvlak.

b Tabel Bedrijven

Code	Adres en plaats	Soort bedrijf
(sb-02)	Barchemseweg 84a (Ruurlo)	Tankstation (met LPG) met wasstraat, opslag van bouwmaterialen en zand overeenkomstig het besluit van B&W van Ruurlo van 25 juni 2002
(sb-03)	Groenloseweg 7 (Eibergen)	Tankstation (zonder LPG)
(sb-05)	Foekendijk ong. (Ruurlo)	Opslag van zand, hout en grond
(sb-12)	Ruilverkavelingsweg 2 (Neede)	Opslag
(sb-13)	Jonkersweg 3 (Gelselaar)	Maken en verkopen van ambachtelijke meubelen en houten hekwerken
(sb-14)	Winterswijkseweg 30 (Eibergen)	Grondverzetbedrijf
(sb-15)	Pierinkdijk 15-17 (Gelselaar)	Groothandel in ijzer- en metaalwaren
(sb-17)	Veenhutweg 7-9 (Rietmolen)	Smeden/constructiewerk
(sb-19)	Schaghorstweg 2 (Gelselaar)	Timmerwerkplaats/aannemersbedrijf

(sb-20)	Molenweg 7-9 (Geesteren)	Glaszetterij/schildersbedrijf
(sb-21)	Ringweg 27a (Beltrum)	Bouwbedrijf (timmerwerkplaats/ aannemersbedrijf)
(sb-22)	Dennendijk 15 (Geesteren)	Aannemersbedrijf
(sb-23)	Lage Broekdijk 3 (Neede)	Caravanstalling met minicamping (zonder keuken)
(sb-24)	Elsmansdijk 17 (Neede)	Aannemersbedrijf
(sb-25)	Elsmansdijk 3-5 (Neede)	Installatiebedrijf
(sb-26)	Geerdinkweg 3a (Neede)	Groothandelsbedrijf, caravanverhuur en –onderhoud
(sb-27)	Eigdeweg 5-7 (Neede)	Loon- en grondverzetbedrijf
(sb-28)	Bergweg 11 (Neede)	Ijzergieterij
(sb-29)	G.L. Rutgersweg 16-18 (Neede)	Landbouwmechanisatiebedrijf
(sb-30)	Diepenheimseweg 30 (Neede)	Winkel in tuinbenodigdheden, tuinornamenten, bloemen en planten en productie van tuinornamenten
(sb-31)	Esweg 1b (Neede)	Bouwbedrijf
(sb-33)	Rondweg 14 (Neede)	Tankstation (met LPG) en wasstraat
(sb-34)	G.L. Rutgersweg 1-3 (Neede)	Timmerfabriek
(sb-35)	Borculoseweg 159a (Neede)	Loon- en grondverzetbedrijf en land- en tuinbouwmechanisa-tiebedrijf
(sb-36)	Kisvelderweg 1 (Neede)	Bedrijfsverzamelgebouwen tot en met milieucategorie 3.2 en verkeersindice 2
(sb-37)	Hekweg 19 (Geesteren)	Grondwerken
(sb-38)	Visschemorsdijk 22a (Neede)	Hoveniersbedrijf
(sb-39)	Visschemorsdijk 24 (Rietmolen)	Loon- en grondverzetbedrijf
(sb-40)	Flipsweg 13a (Rietmolen)	Transportbedrijf, grondverzetbedrijf, landbouwloonbedrijf (machineverhuur/cultuurtechnische werken), sloopbedrijf, opslag van puin tot maximaal 400 m² en 1.000 m³ en 20.000 ton, bovengrondse opslag van propaangas (tank van 1.200 liter), ondergrondse opslag van huisbrandolie (tank van 5.000 liter), kantoorruimte, wasstraat en opslagschuur, detailhandel in puin, zand en bestratingsmateriaal, boomschors, menggranulaat, stabilisatiecement, opslag t.b.v. akkerbouw (1.081 m²), op- en overslag van buiten de inrichting en van eigen werken afkomstige afvalstromen, grond en vormzand, afvalbrengpunt/milieustraat (afvalopslag, -overslag, -bewerking en -storting van grond, berm- en slootmaaisel, snoeihout, bouw- en sloopafval, bedrijfsafval, grof huisvuil, verpakt asbest, oude metalen, wit- en bruingoed, dakafval, grind, glas, hout, papier, karton, kunststof, gips gasbeston, vloerbedekking, autobanden, lege emballage, eternit platen, veegvuil, asfaltpuin, KCA, vormzand)
(sb-41)	St. Isidorushoeveweg 17-17a (Rietmolen)	Aannemersbedrijf
(sb-42)	St. Isidorushoeveweg 21 (Rietmolen)	Wapenmakerij

(sb-43)	St. Isidorushoeveweg 9-9a (Rietmolen)	Garagebedrijf
(sb-44)	St. Isidorushoeveweg 5-7 (Rietmolen)	Installatiebedrijf, kachels, haarden en schouwen
(sb-45)	Kieftendijk 1a (Neede)	Loon- en grondverzetbedrijf
(sb-46)	G.L. Rutgersweg 1 (Neede)	Land- en tuinbouwmechani-satiebedrijf
(sb-47)	Kieftendijk 5 (Neede)	Opslag van hooi en stro t.b.v. landbouwmechanisatiebedrijf
(sb-48)	Schurinkweg 3 (Neede)	Groenvoorziening-hovenier
(sb-49)	Voorste Russchemorsdijk 6-6a (Rietmolen)	Transportbedrijf
(sb-50)	Voorste Russchemorsdijk 8 (Rietmolen)	Timmerbedrijf met agrarische activiteiten
(sb-51)	Achterste Russchemorsdijk 3 (Rietmolen)	Houtzagerij/houthandel en ontwerp/prefabricage van houtconstructies met daaraan gelieerde machinehandel
(sb-52)	Rondweg 18b (Neede)	Tuincentrum
(sb-53)	Tosveldweg 3a (Eibergen)	Adviesbureau/modelmakerij
(sb-54)	Gotinkveldweg 1-1a (Ruurlo)	Loonbedrijf
(sb-55)	Wildenborchseweg 33 (Ruurlo)	Zakelijke dienstverlening
(sb-56)	Haaksbergseweg 144a (Rietmolen)	Opslag en wormenkwekerij
(sb-57)	Höfteweg 8 (Ruurlo)	Dienstverlening voor akkerbouw en/of tuinbouw en grondverzet
(sb-58)	Höfteweg 1 (Ruurlo)	Opslag caravans, groothandel in machines
(sb-59)	Borculoseweg 79 (Ruurlo)	Bosbeheer/exploitatie
(sb-60)	Eibergseweg 58 (Haarlo)	Hoveniersbedrijf
(sb-61)	Oude Eibergseweg 7-9 (Haarlo)	Gasleverancier/opslag gasflessen (propaan)
(sb-62)	Deventer Kunstweg 3 (Beltrum)	Agrarisch verzorgingsbedrijf
(sb-63)	Slootsdijk 21 (Ruurlo)	Agrarisch loonwerk, sloopwerkzaamheden, bestratingswerkzaamheden, grondverzet, afvalbrengpunt/milieustraat, op- en overslag van buiten de inrichting afkomstige afvalstromen, breken van steen- en betonpuin met een verwerkingscapaciteit van < 100.000 ton/jaar, diverse opslagen, waaronder: grond, bermmaaisel, snoeihout, bouw- en sloopafval, verpakt asbest, oude metalen
(sb-64)	Haaksbergseweg 19 (Eibergen)	Hoveniersbedrijf
(sb-67)	Groenloseweg 3 (Eibergen)	Machinereparatie/handel
(sb-68)	Rekkenseweg 14-16 (Rekken)	Autohandel/tankstation met LPG

(sb-69)	Oldenkotseweg 7a (Rekken)	Loon- en grondverzetbedrijf, fouragehandel en land- en tuinbouwmechanisatiebedrijf en machineverhuur
(sb-70)	Rekkense Binnenweg 22 (Rekken)	loon- en aannemingsbedrijf agrarische sector, landbouwmechanisatie (alleen eigen materieel), grondverzet, sloopwerkzaamheden, pslag grond, zand en gebroken puin
(sb-71)	Holterweg 18-18a (Rekken)	Installatiebedrijf met detailhan-del in witgoed en bruingoed
(sb-72)	Holterweg 28 (Rekken)	Bouwbedrijf
(sb-73)	Oude Borculoseweg 2 (Eibergen)	Schildersbedrijf
(sb-74)	Zuid Rekkenseweg 32 (Rekken)	Kunst- en siersmederij met groepsaccommodatie
(sb-75)	Rekkense Binnenweg 51-53 (Rekken)	Metaalbewerking, vervaardiging sport-artikelen
(sb-76)	Apedijk 15 (Rekken)	Bouwbedrijf
(sb-77)	Vredenseweg 15a (Eibergen)	Hoveniersbedrijf en tuincentrum
(sb-78)	Hengeloseweg 7 (Ruurlo)	Aannemers/bouwbedrijf
(sb-79)	Haarweg 3 (Ruurlo)	Landbouwmechanisatiebedrijf, constructiebedrijf
(sb-80)	Tolhutterweg 10 (Ruurlo)	landbouwmechanisatiebedrijf
(sb-81)	Batsdijk 6b - 8 (Ruurlo)	Stratenmakersbedrijf (grond-, riool en straatwerken)
(sb-82)	Arfmanssteeg 1 (Ruurlo)	detailhandel, mini-camping (zonder keuken) en 2 recreatie-appartementen toegestaan
(sb-83)	Houtwal 1 (Ruurlo)	Kantoor en atelier
(sb-84)	Houtwal 2 (Ruurlo)	Montagebedrijf, opslag en siloreiniging
(sb-85)	Elzeboomweg 1 (Ruurlo)	Opslag en werktuigenberging waterschap
(sb-87)	Ruurloseweg 43-43b (Borculo)	Opslag van bedrijfsgoederen, huisraad en auto’s
(sb-88)	Kormelinkweg 2a-4 (Eibergen)	Imkerij
(sb-89)	Ruurloseweg 202b (Beltrum)	Bouwbedrijf
(sb-90)	Krabbenweg 2 (Beltrum	Houthandel/bosbouw
(sb-91)	Zieuwensteweg 16 (Beltrum)	Aannemers- en bouwbedrijf
(sb-92)	Zieuwentseweg 6 (Beltrum)	Groothandel in land- en tuinbouwgereedschappen/instal-laties
(sb-93)	Grolseweg 2 (Beltrum)	Geveltechniek
(sb-94)	Grolseweg 13-17 (Beltrum)	Landbouwmechanisatiebedrijf
(sb-95)	Heelweg 3 (Beltrum)	Varkenshandel
(sb-96)	Velddijk 3 (Beltrum)	Timmerwerken
(sb-97)	Heelweg 15, 15a-c (Beltrum)	Aannemers- en bouwbedrijf
(sb-98)	Zwarteweg 9-11 (Beltrum)	Landbouwmechanisatiebedrijf

(sb-99)	Bultemansweg 4-4a (Beltrum)	Loon- en grondverzetbedrijf
(sb-100)	Bultemansweg 2a (Beltrum)	Loonbedrijf en groenonderhoud met werkplaats
(sb-102)	Grolseweg 26 (Beltrum)	Autobedrijf
(sb-103)	Oude Diepenheimseweg 37-37a-37b (Geesteren)	Meubel-/timmerfabriek en meubelwinkel
(sb-104)	Polhaarweg 4 (Neede)	Bosbouw- en verhuurbedrijf
(sb-105)	Grolseweg 34 (Beltrum)	Houtzagerij, –handel en -opslag
(sb-106)	Molenweg 16 (Eibergen)	Agrarisch loonbedrijf
(sb-107)	Groenloseweg 40 (Eibergen)	Landbouwmechanisatiebedrijf
(sb-108)	Groenloseweg 36-38 (Eibergen)	Hoveniersbedrijf, een ballonvaartbedrijf en kantoorfuncties
(sb-109)	Waterhoekdijk 7a (Haarlo)	Bosbouwbedrijf
(sb-111)	Winterswijkseweg 19 (Eibergen)	Loon- en grondverzetbedrijf, opslag van afvalstoffen (grond, zand, bouw- en sloopafval, ongebroken puin en puingranulaat)
(sb-112)	Winterswijkseweg 18 (Eibergen)	Motorhandel
(sb-113)	Kerkdijk 22a (Eibergen)	Inzamelen sloop- en reststoffenhandel en produceren van betonelementen
(sb-114)	Schurinkweg 5a (Neede)	Loonbedrijf
(sb-115)	't Oltwater 3-5 (Ruurlo)	Hoveniersbedrijf en opslag
(sb-116)	Schurinkweg 5 (Neede)	Hoveniersbedrijf
(sb-117)	Kempersweg 15 (Beltrum)	Opslag
(sb-118)	Vredensebaan 1a (Rekken)	Loon- en grondverzetbedrijf, afvalbewerking, afvalverwerking (met op- en overslag) en houden van vee
(sb-119)	Tolhutterweg 24 (Ruurlo)	landbouwmechanisatiebedrijf
(sb-120)	Buitenvelderweg 1 (Ruurlo)	Productie van blokhutten
(sb-121)	Schuurmansweg 3a (Beltrum)	Groenbedrijf, verblijfsrecreatie, toltuin (overeenkomstig omgevingsvergunning van 10 december 2020, zaaknummer 99770)
(sb-122)	Veldpapendijk, achter nr. 2-2a (Beltrum)	Houtzagerij, uitsluitend houtopslag
(sb-124)	Ringweg 26 (Beltrum)	Autoschadebedrijf
(sb-125)	Wolinkweg 1 (Eibergen)	Overslagactiviteiten t.b.v. hei-werken, transport- (wegen)bouw en aannemersbedrijf, met inbegrip van bijbehorende stallingen en op- en overslag van bouwmateriaal
(sb-127)	Kreunertweg 1 (Borculo)	Hoveniersbedrijf/bestratingsbedrijf
(sb-128)	Lebbenbruggedijk 28 (Borculo)	Stoelen en meubelfabriek
(sb-130)	Ruurloseweg 30 (Borculo)	Sportwapenhandel incl. bestaande opslag munitie

(sb-131)	Ruurloseweg 45 (Borculo)	Garagebedrijf – tankstation (zonder LPG)
(sb-132)	Wessel van Eylllaan 4 (Borculo)	Loonwerk, grondverzet, landbouwmechanisatie, verhuur van machines, aannemersbedrijf voor agrarische en cultuurtechnische werken, landschapsinrichting en –onderhoud, transport, grondwaterwinningsactiviteiten sloopwerkzaamheden, ondersteuning bij calamiteiten inname/opslag grond, afvalinname van eigen werk meststoffendistributie, diverse opslagen, waaronder groenafval, bouwstoffen, zand en grond
(sb-135)	Borculoseweg 37 (Haarlo)	Bouwbedrijf
(sb-136)	Heure 7b/c (Borculo)	Landgoedbeheer/opslag
(sb-138)	Deventer Kunstweg 2a (Beltrum)	Biomassavergistingsinstallatie
(sb-139)	G.L. Rutgersweg 21 (Neede)	Opslag (franse artikelen en aanverwanten)
(sb-140)	Winterswijkseweg ong. (Eibergen)	Garagebedrijf
(sb 142)	Haaksbergseweg 117 (Rietmolen)	Garagebedrijf
(sb-146)	Hekweg 4 (Borculo)	Technisch adviesbureau met opslag
(sb-148)	Rekkense Binnenweg 2 (Eibergen)	Opslag
(sb-149)	Gunninkweg 1-3 (Beltrum)	Opslag
(sb-150)	Uitslagdijk 6 (Neede)	Opslag
(sb-153)	Krabbenweg 3a (Beltrum)	Opslag voor stratenmakersbedrijf
(sb-154)	Karnebeeksteeg 8 (Ruurlo)	Dienstverlening t.b.v. landbouw
(sb-155)	Kerkloolaan 6 (Eibergen)	Hoveniersbedrijf

c Bedrijfswoning

Voor bedrijfswoningen gelden de volgende bepalingen:

1. Per bouwvlak is ten hoogste het bestaande aantal bedrijfswoningen toegestaan.
2. Per toegestane bedrijfswoning, als bedoeld onder 1, is één verblijfsobject met een woonfunctie toegestaan, tenzij anders vermeld in Bijlage 7;
3. Op een bouwvlak met de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' is geen bedrijfswoning toegestaan.

d Zonnepark

Voor het binnen deze bestemming voorkomende zonnepark geldt dat ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Bedrijf - zonnepark 't Bellegoor' een zonnepark is toegestaan voor zover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 30 oktober 2020 (zaaknummer 42582).

6.2 Bouwregels

6.2.1 Algemeen

Voor het bouwen van bouwwerken gelden de volgende voorwaarden:

a. Bedrijfsgebouwen en bedrijfswoningen zijn uitsluitend binnen een bouwvlak toegestaan.
b. Bijgebouwen, overkappingen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn zowel binnen het bouwvlak als het bestemmingsvlak toegestaan.
c. De afstand van gebouwen tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet minder bedragen dan 3 m.

6.2.2 Bedrijfsgebouwen

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 4 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 12 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
c. De oppervlakte aan bedrijfsgebouwen mag niet meer bedragen dan 120% van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, waarbij tevens geldt dat:
    1. de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen niet met meer dan 250 m² mag toenemen, en;
    2. als gevolg van de uitbreiding de totale oppervlakte aan bedrijfsgebouwen niet meer dan 1000 m² bedraagt.

    In afwijking hiervan geldt ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%)' het met deze aanduiding aangegeven bebouwingspercentage als maximum.
d. De uitbreiding van de bebouwde oppervlakte is niet toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groene ontwikkelingszone'.

6.2.3 Bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen mag per per verblijfsobject met een woonfunctie niet meer bedragen dan 150 m², dit met inbegrip van bijgebouwen waarvoor een omgevingsvergunning is verleend met toepassing van artikel 38.1 onder b.
b. De inhoud van de bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, mag niet meer bedragen dan 1.000 m³, met dien verstande dat de bedrijfswoning niet in de richting mag uitbreiden van:
    1. een veehouderij, als de bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is;
    2. een weg, tenzij de afstand tot de as van deze weg groter blijft dan 250 m.
c. De goothoogte van bedrijfswoningen mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
d. De bouwhoogte van bedrijfswoningen mag niet meer bedragen dan 9 m.
e. De goothoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
f. De bouwhoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 7 m.
g. Vrijstaande bijgebouwen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
h. De afstand tussen de gevel van vrijstaande bijgebouwen en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m.
i. Herbouw van een bedrijfswoning, uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een veehouderij waarvoor deze bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is, of uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een weg waarvan de as op minder dan 250 m afstand is gelegen, is uitsluitend toegestaan na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 6.4.

6.2.4 Overkappingen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van overkappingen bij bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 5 m.
c. De gezamenlijke oppervlakte aan overkappingen mag niet meer bedragen dan 25 m² per verblijfsobject met een woonfunctie.
d. Overkappingen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de

bedrijfswoning te worden gebouwd.

e. De afstand tussen een overkapping en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij daarvoor een omgevingsvergunning is verleend als bedoeld in 38.1 onder b.

6.2.5 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende voorwaarden:

a. De bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat de hoogte vóór de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan
1 m.
b. De bouwhoogte van torensilo's mag niet meer bedragen dan 15 m.
c. De bouwhoogte van vlaggenmasten en lichtmasten mag niet meer bedragen dan 6 m.
d. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.

6.3 Nadere eisen

a. Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bebouwing:
    1. Ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken.
    2. Ter waarborging van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de naaste omgeving.
    3. Ter waarborging van de verkeersveiligheid.
    4. Ter waarborging van de ongestoorde ligging van kabels en leidingen.
b. Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

6.4 Afwijken van de bouwregels

6.4.1 Afwijken ten behoeve van het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 6.2.1 onder c voor het verkleinen van de afstand van de bebouwing tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit stedenbouwkundig oogpunt aanvaarbaar.
b. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit verkeerskundig oogpunt aanvaardbaar.
c. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.
d. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.

6.4.2 Afwijken ten behoeve van het verhogen van de goothoogte van bedrijfsgebouwen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 6.2.2 onder a voor het verhogen van de goothoogte van bedrijfsgebouwen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 6 m.
b. De verhoging van de goothoogte dient noodzakelijk te zijn voor een doelmatige bedrijfsvoering en/of -ontwikkeling van het bedrijf.
c. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

6.4.3 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 6.2.2 onder c voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte aan bedrijfsbebouwing binnen het bouwvlak, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Op basis van een bedrijfsplan is aangetoond dat de uitbreiding van de oppervlakte aan bestaande bedrijfsbebouwing bedrijfseconomisch vereist is en het verplaatsen van het bedrijf naar een bedrijventerrein (bedrijfs)economisch onhaalbaar is.
b. De uitbreiding is regionaal afgestemd.
c. Uitbreiding van de in 6.2.2 toegestane oppervlakte aan bedrijfsgebouwen is toegestaan met maximaal 25% van die oppervlakte. Het verlenen van een omgevingsvergunning is ook mogelijk wanneer daarbij sprake is van een uitbreiding die groter is van 250 m² en/of een uitbreiding van de totale oppervlakte aan bedrijfsgebouwen tot meer dan 1.000 m². Het verlenen van een omgevingsvergunning volgens deze bepaling is niet mogelijk indien op de verbeelding een bebouwingspercentage is aangegeven.
d. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groene ontwikkelingszone' gelden aanvullend de regels, zoals opgenomen in 37.3.
e. Er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.
f. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing op basis van een erfbeplantingsplan.

6.4.4 Uitbreiding of herbouw bedrijfswoning op een andere locatie of op dezelfde locatie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 6.2.3 onder b voor het uitbreiden van een bedrijfswoning of herbouwen van een bedrijfswoning op een andere locatie binnen het bouwvlak of op dezelfde locatie in de richting van een veehouderij en/of een weg, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. De herbouw c.q. uitbreiding dient plaats te vinden binnen het bouwvlak en volgens de bestaande bouwwijze, waarbij het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie niet mag toenemen maar wel mag afnemen ten opzichte van het bestaande aantal.
b. De herbouw c.q. uitbreiding op een andere locatie dient stedenbouwkundig, verkeerskundig en landschappelijk aanvaardbaar te zijn.
c. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning mag geen onevenredige beperking opleveren voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.
d. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning dient aanvaardbaar te zijn uit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon-en leefklimaat.
e. De gevelbelasting op de te herbouwen c.q. uit te breiden bedrijfswoning dient te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder of aan een verkregen hogere grenswaarde.
f. Voor het herbouwen van een bestaande bedrijfswoning is het bepaalde in de bouwregels over bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen voor deze bestemming van overeenkomstige toepassing.

6.4.5 Afwijken bouwen bedrijfsgebouwen vóór de voorgevelrooilijn

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in:

1. 6.2.2 voor het bouwen van bedrijfsgebouwen vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing,

met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. indien het een geluidgevoelig gebouw betreft, dient voldaan te worden aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder, of een reeds verkregen hogere waarde.
b. de situering is stedenbouwkundig aanvaardbaar.

c. de situering is vanuit verkeerskundig- en verkeersveiligheidsoogpunt aanvaardbaar.
d. er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.

6.4.6 Afwijken ten behoeve van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 6.2.5 onder a voor het bouwen van terreinafscheidingen tot een hoogte van maximaal 2 m voor de voorgevelrooilijn, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.

6.4.7 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 6.2.3 onder b voor het vergroten van de inhoudsmaat van een bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de afwijkingsbevoegdheid mag alleen worden toegepast indien de vergroting wordt gerealiseerd door de inpandige bedrijfsruimte, die tezamen met de bedrijfswoning als één gebouw is gebouwd, geheel of gedeeltelijk aan de bedrijfswoning toe te voegen.
b. Het vergroten van de bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
c. Door het inpandig vergroten van de bedrijfswoning ontstaat geen nieuw verblijfsobject met een woonfunctie.

6.5 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan, met dien verstande dat de omvang van de activiteit niet meer mag bedragen dan 30% van de oppervlakte van de bedrijfswoning met een maximum van 50 m^2;
b. Detailhandel is niet toegestaan, tenzij sprake is van productiegebonden detailhandel of van reeds bestaande detailhandelsbedrijven die als zodanig zijn bestemd.
c. Het gebruik van gronden ten behoeve van kleinschalig kamperen is niet toegestaan.
d. Buitenopslag behorend bij de legaal aanwezige bedrijfsactiviteit is toegestaan, met een hoogte van maximaal 2 m. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - 113' (sb-113) mag buitenopslag van (afval)stoffen plaatsvinden tot een hoogte van maximaal 5 m en mag buitenopslag van (on)gebroken puin plaatsvinden tot een hoogte van maximaal 8 m.
e. Het gebruiken of het laten gebruiken van:
    1. gronden en bouwwerken niet behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken niet toegestaan.
    2. gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting, waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende inrichting niet toegestaan.

6.6 Afwijken van de gebruiksregels

6.6.1 Afwijken ten behoeve van detailhandel

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 6.5 onder b voor het toestaan van detailhandel, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Detailhandel mag uitsluitend plaatsvinden ten behoeve van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten.
b. De totale oppervlakte die voor detailhandel van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten wordt gebruikt mag niet meer bedragen dan 50% van de bestaande bedrijfsvloeroppervlakte met een maximum van 100 m^2.

c. Het verlenen van de omgevingsvergunning leidt niet tot onevenredige beperking voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.

6.6.2 Afwijken voor een ander bedrijf met vergelijkbare milieucategorie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 6.1 onder a voor het voor het toestaan van bedrijven voor zover genoemd in Bijlage 4 Staat van bedrijfsactiviteiten, dan wel bedrijven die naar aard en milieubelasting of ruimtelijke impact (verkeersaantrekkende werking, ruimtebeslag, aantal arbeidsplaatsen e.d.) vergelijkbaar zijn met de toegestane bedrijven, met dien verstande dat:

a. De afwijking mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu;

6.6.3 Afwijken hogere buitenopslag

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 6.5 teneinde een grotere hoogte aan buitenopslag toe te staan, met dien verstande dat de:

a. buitenopslag zorgvuldig landschappelijk wordt ingepast;
b. maximum hoogte van de opslag 5 m bedraagt;
c. buitenopslag wordt gesitueerd tenminste 5 m achter de voorgevelrooilijnen tenminste 2 m vanaf bestemmingsgrens;
d. de buitenopslag niet is toegestaan ter plaatse van de aanduidingen 'overige zone - gelders natuurnetwerk', ''overige zone - groene ontwikkelingszone' en de dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorie'.

6.7 Wijzigingsbevoegdheid

6.7.1 Van toepassingverklaringstikstofregeling

De stikstofbepaling zoals deze is opgenomen in 6.5 is onverkort van toepassing op de navolgende wijzigingsbevoegdheden.

6.7.2 Vormverandering bouwvlak

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de vorm van een bouwvlak op gronden met de bestemming 'Bedrijf' te veranderen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte van een bouwvlak mag niet worden vergroot.
b. De verandering van het bouwvlak is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering, voor toepassing van milieuvoorschriften en/of wegens andere wettelijke bepalingen.
c. De verandering van het bouwvlak mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
d. De stikstofbepaling zoals deze is opgenomen in 6.5 is onverkort van toepassing op de navolgende wijzigingsbevoegdheden.

6.7.3 Wijzigen naar de bestemming Recreatie - Dagrecreatie en/of Recreatie - Verblijfsrecreatie

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf' te wijzigen in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' ten behoeve van recreatieve voorzieningen, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het bedrijf ter plaatse is beëindigd.
b. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt (her)gebruikt voor recreatieve voorzieningen mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet meer mag zijn dan de maximale oppervlakte die voor de betreffende verblijfs- of dagrecreatieve

hoofdfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering. De resterende bebouwing, te weten de bebouwing die niet wordt gebruikt voor of ten behoeve van de recreatieve functie, alsmede alle gebouwen boven de op grond van de tabel toegestane oppervlakte, wordt gesloopt.

c. De onder b genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
d. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
e. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf' in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking of tot een onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

6.7.4 Wijzigen naar de bestemming Maatschappelijk

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf' te wijzigen in de bestemming 'Maatschappelijk', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het bedrijf ter plaatse is beëindigd.
b. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf' in de bestemming 'Maatschappelijk' is uitsluitend toegestaan voor (veterinaire) zorgfuncties, dit met uitzondering van forensisch psychiatrische zorg.
c. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt (her)gebruikt voor de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet meer mag zijn dan de maximale oppervlakte die voor de betreffende maatschappelijke hoofdfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering. De resterende bebouwing, te weten de bebouwing die niet wordt gebruikt voor of ten behoeve van de recreatieve functie, alsmede alle gebouwen boven de op grond van de tabel toegestane oppervlakte, wordt gesloopt.
d. De onder c genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
e. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf' in de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking of tot een onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

6.7.5 Wijzigen naar de bestemming Wonen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf' te wijzigen in de bestemming 'Wonen', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een toename van het aantal woningen en/of het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie.
b. Het bedrijf ter plaatse is beëindigd.
c. Het bestemmingsvlak voor de bestemming 'Wonen' kan ten opzichte van het te wijzigen bestemmingsvlak voor 'Bedrijf' worden verkleind tot de voormalige bedrijfswoning met bijhorende gebouwen, tuinen, erven en verhardingen. Het overige deel van het te wijzigen bestemmingsvlak kan de bestemming 'Agrarisch',

'Agrarisch met waarden – landschapswaarden' of 'Agrarisch met waarden – natuur- en landschapswaarden' krijgen.

d. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf' in de bestemming 'Wonen' is aanvaardbaar vanuit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon- en leefklimaat.
e. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies.
f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
g. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

Artikel 7 Bedrijf - Nutsvoorziening

7.1 Bestemmingsomschrijving

7.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf - Nutsvoorziening' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. gebouwen en bouwwerken, geen gebouw zijnde, ten behoeve van het openbaar nut, zoals gebouwen ten behoeve van de energie-, warmte- en bestaande telecommunicatievoorziening, en naar de aard daarmee gelijk te stellen gebouwen, zoals opgenomen in de tabel in 7.1.2 onder b;
b. wonen in een bedrijfswoning;
c. aan-huis-verbonden bedrijven of beroepen;
d. ontsluitingswegen;
e. (onverharde) paden en wegen;
f. groenvoorzieningen, in de vorm van erfbeplanting, en verhardingen.

en overeenkomstig de in 7.1.2. opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

7.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in 7.1.1:

a Bestemmingsvlak

Voor een bestemmingsvlak gelden de volgende bepalingen:

1. Per bestemmingsvlak is bebouwing ten behoeve van niet meer dan één bedrijf ten behoeve van het openbaar nut toegestaan.
2. Indien tussen bestemmingsvlakken de aanduiding 'relatie' is aangegeven, dan worden deze bestemmingsvlakken aangemerkt als één bestemmingsvlak.

b Tabel Bedrijf - Nutsvoorziening

Code	Adres en plaats	Soort nutsvoorziening
(sb-01)	Wildenborchseweg ong. (Ruurlo)	C2000-mast
(sb-04)	Haaksbergseweg 30 (Eibergen)	Watertoren
(sb-06)	Spilmansdijk 1-01 (Beltrum)	Gasontvangststation
(sb-07)	Avinkweg 2 (Haarlo)	Rioolwaterzuivering/RWZI Haarlo
(sb-08)	Lintveldseweg 11 (Eibergen)	Grondwaterpompstation
(sb-09)	Bergweg 14a (Neede)	Reinwaterkelder/distributiereservoir met pompruimte en opjaaginrichting
(sb-10)	Groenloseweg, nabij 45-45a (Ruurlo)	GSM-mast
(sb-11)	Vredenseweg 12 (Eibergen)	GSM-mast
(sb-16)	Haardijk 14 (Neede)	Grondwaterpompstation
(sb - 32)	Brummelweg (Neede)	GSM-mast
(sb - 65)	Meiweg (Geesteren)	Rioolgemaal
(sb-66)	Oude Eibergseweg ong. (Haarlo)	Grondwaterpompstation met tranformatorruimte
(sb-126)	Groenloseweg, nabij 53 (Ruurlo)	GSM-mast

(sb-134)	Rekkense Binnenweg 30 (Rekken)	Nutsgebouw (telefonie)
(sb - 141)	Heelweg (Beltrum)	Rioolgemaal
(sb-143)	Needseweg 18 (Eibergen)	110/10kV-transformatorstation/hoogspanningsschakelstation
(sb-144)	Hallerweg 4 (Ruurlo)	Rioolwaterzuivering/RWZI Ruurlo
(sb-145)	Buitinksweg 3 (Beltrum)	Meet- en Regelstation Gasunie
(sb - 147)	Oude Zelhemseweg (Ruurlo)	Rioolgemaal
(sb-151)	Lebbenbruggedijk, nabij 11 (Borculo)	GSM-mast
(sb-152)	Nijkampsweg ong. (Beltrum)	GSM-mast
(sb-156)	Dennenweg (Haarlo)	GSM-mast
(sb-157)	Oude Diepenheimseweg 18 (Geesteren)	GSM-mast
(sb- 158)	Heelweg, nabij 3 (Borculo)	Afsluiterlocatie Gasunie

c Bedrijfswoning

1. Per bouwvlak is ten hoogste het bestaande aantal bedrijfswoningen toegestaan.
2. Per toegestane bedrijfswoning, als bedoeld onder 1, is één verblijfsobject met een woonfunctie toegestaan, tenzij anders vermeld in Bijlage 7;

7.2 Bouwregels

7.2.1 Algemeen

Voor het bouwen van bouwwerken gelden de volgende voorwaarden:

a. Bedrijfsgebouwen en bedrijfswoningen zijn uitsluitend binnen een bouwvlak toegestaan.
b. Bijgebouwen, overkappingen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn zowel binnen het bouwvlak als het bestemmingvlak toegestaan.
c. De afstand van gebouwen tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet minder bedragen dan 3 m.

7.2.2 Bedrijfsgebouwen

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen gelden de volgende voorwaarden:

a. Bedrijfsgebouwen mogen uitsluitend binnen het aangegeven bouwvlak worden gebouwd.
b. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 4 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
c. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 6 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven
d. De oppervlakte aan bedrijfsgebouwen mag niet meer bedragen dan 125% van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven middels een daarop aangeduid bebouwingspercentage.

7.2.3 Bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen mag per per verblijfsobject met een woonfunctie niet meer bedragen dan 150 m², dit met inbegrip van bijgebouwen waarvoor een omgevingsvergunning is verleend met toepassing van artikel 38.1 onder b.
b. De inhoud van de bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, mag niet meer bedragen dan 1.000 m^3, met dien verstande dat de bedrijfswoning niet in de richting mag uitbreiden van:
    1. een veehouderij, als de bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is;
    2. een weg, tenzij de afstand tot de as van deze weg groter blijft dan 250 m.

c. De goothoogte van bedrijfswoningen mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
d. De bouwhoogte van bedrijfswoningen mag niet meer bedragen dan 9 m.
e. De goothoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
f. De bouwhoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 7 m.
g. Vrijstaande bijgebouwen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
h. De afstand tussen de gevel van vrijstaande bijgebouwen en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m.
i. Herbouw van een bedrijfswoning, uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een veehouderij waarvoor deze bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is, of uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een weg in de richting van een weg waarvan de as op minder dan 250 m afstand is gelegen, is uitsluitend toegestaan na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 7.4.

7.2.4 Overkappingen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van overkappingen bij bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 5 m.
c. De gezamenlijke oppervlakte aan overkappingen mag niet meer bedragen dan 25 m² per verblijfsobject met een woonfunctie.
d. Overkappingen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
e. De afstand tussen een overkapping en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij daarvoor een omgevingsvergunning is verleend als bedoeld in 38.1 onder b.

7.2.5 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende voorwaarden:

a. De bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag niet meer dan 2 m bedragen, met dien verstande dat de hoogte vóór de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan 1 m. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - 143' (sb-143) mag de bouwhoogte van een erf- en terreinafscheiding niet meer bedragen dan 2,5 m.
b. De bouwhoogte van bestaande signalerings- en telecommunicatiemasten mag niet meer bedragen 28 m.
c. De bouwhoogte van vlaggenmasten en lichtmasten mag niet meer bedragen dan 6 m.
d. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.
e. Ter plaatse van de aanduiding '(sb-143)' zijn bij het hoogspanningsschakelstation toegestaan:
    1. een schakeltuin met afspanportalen, waarvan de bouwhoogte niet meer mag bedragen dan 12 m, en;
    2. transformatorboxen, waarvan de bouwhoogte niet meer mag bedragen dan 6,5 m, en;
    3. bliksempieken, waarvan de bouwhoogte niet meer mag bedragen dan 20 m.

7.3 Nadere eisen

a. het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bebouwing:
    1. Ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken.
    2. Ter waarborging van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de naaste omgeving.
    3. Ter waarborging van de verkeersveiligheid.
    4. Ter waarborging van de ongestoorde ligging van kabels en leidingen.
b. Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

7.4 Afwijken van de bouwregels

7.4.1 Afwijken ten behoeve van het verhogen van de goothoogte van bedrijfsgebouwen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 7.2.2 onder b voor het verhogen van de goothoogte van bedrijfsgebouwen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 6 m.
b. De verhoging van de goothoogte dient noodzakelijk te zijn voor een doelmatige bedrijfsvoering en/of -ontwikkeling van het bedrijf.
c. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

7.4.2 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 7.2.2 onder d voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte aan bedrijfsbebouwing binnen het bouwvlak, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Op basis van een bedrijfsplan is aangetoond dat de uitbreiding van de oppervlakte aan bestaande bedrijfsbebouwing bedrijfseconomisch vereist is en het verplaatsen van het bedrijf naar een bedrijventerrein (bedrijfs)economisch onhaalbaar is;
b. Uitbreiding van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen is toegestaan met maximaal 25% van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die is toegelaten volgens 7.2.2. Indien op de verbeelding een bebouwingspercentage is aangegeven, dan mag de oppervlakte aan bedrijfsbebouwing na het verlenen van de afwijking niet groter zijn dan het aangegeven bebouwingspercentage.
c. Er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.
d. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing op basis van een erfbeplantingsplan.

7.4.3 Uitbreiding of herbouw bedrijfswoning op een andere locatie of op dezelfde locatie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 7.2.3 onder b voor het uitbreiden van een bedrijfswoning of herbouwen van een bedrijfswoning op een andere locatie binnen het bouwvlak of op dezelfde locatie in de richting van een veehouderij en/of een weg, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. De herbouw c.q. uitbreiding dient plaats te vinden binnen het bouwvlak en volgens de bestaande bouwwijze, waarbij het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie niet mag toenemen maar wel mag afnemen ten opzichte van het bestaande aantal.
b. De herbouw c.q. uitbreiding op een andere locatie dient stedenbouwkundig, verkeerskundig en landschappelijk aanvaardbaar te zijn.
c. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning mag geen onevenredige beperking opleveren voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.
d. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning dient aanvaardbaar te zijn uit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon-en leefklimaat.
e. De gevelbelasting op de te herbouwen c.q. uit te breiden bedrijfswoning dient te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder of aan een verkregen hogere grenswaarde.
f. Voor het herbouwen van een bestaande bedrijfswoning is het bepaalde in de bouwregels over bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen voor deze bestemming van overeenkomstige toepassing.

7.4.4 Afwijken bouwen bedrijfsgebouwen vóór de voorgevelrooilijn

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in:

1. 7.2.2 voor het bouwen van bedrijfsgebouwen vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing,

met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. indien het een geluidgevoelig gebouw betreft, dient voldaan te worden aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder, of een reeds verkregen hogere waarde.
b. de situering is stedenbouwkundig aanvaardbaar.
c. de situering is vanuit verkeerskundig- en verkeersveiligheidsoogpunt aanvaardbaar.
d. er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.

7.4.5 Afwijken ten behoeve van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 7.2.5 onder a voor het bouwen van terreinafscheidingen tot een hoogte van maximaal 2 m voor de voorgevelrooilijn, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.

7.4.6 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 7.2.3 onder b voor het vergroten van de inhoudsmaat van een bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De afwijkingsbevoegdheid mag alleen worden toegepast indien de vergroting wordt gerealiseerd door de inpandige bedrijfsruimte, die tezamen met de bedrijfswoning als één gebouw is gebouwd, geheel of gedeeltelijk aan de bedrijfswoning toe te voegen.
b. Het vergroten van de bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
c. Door het inpandig vergroten van de bedrijfswoning ontstaat geen nieuw verblijfsobject met een woonfunctie.

7.5 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan, met dien verstande dat de omvang van de activiteit niet meer mag bedragen dan 30% van de oppervlakte van de bedrijfswoning met een maximum van 50 m^2;
b. Detailhandel is niet toegestaan, tenzij sprake is van productiegebonden detailhandel of van reeds bestaande detailhandelsbedrijven die als zodanig zijn bestemd.
c. Het gebruik van gronden ten behoeve van kleinschalig kamperen is niet toegestaan.
d. Het gebruiken of het laten gebruiken van:
    1. gronden en bouwwerken niet behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken niet toegestaan.
    2. gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting, waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende inrichting niet toegestaan.

7.6 Afwijken van de gebruiksregels

7.6.1 Afwijken ten behoeve van detailhandel

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 7.5 onder b voor het toestaan van detailhandel, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Detailhandel mag uitsluitend plaatsvinden ten behoeve van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten.
b. De totale oppervlakte die voor detailhandel van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk

vervaardigde producten wordt gebruikt mag niet meer bedragen dan 50% van de bestaande bedrijfsvloeroppervlakte met een maximum van 100 m².

c. Het verlenen van de omgevingsvergunning leidt niet tot onevenredige beperking voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.

7.7 Wijzigingsbevoegdheid

7.7.1 Van toepassingverklaringstikstofregeling

De stikstofbepaling zoals deze is opgenomen in 7.5 is onverkort van toepassing op de navolgende wijzigingsbevoegdheden.

7.7.2 Vormverandering bouwvlak

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de vorm van een bouwvlak op gronden met de bestemming 'Bedrijf - Nutsvoorziening' te veranderen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte van een bouwvlak mag niet worden vergroot.
b. De verandering van het bouwvlak is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering, voor toepassing van milieuvoorschriften en/of wegens andere wettelijke bepalingen.
c. De verandering van het bouwvlak mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

7.7.3 Wijzigen naar de bestemming Wonen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf-Nutsvoorziening' te wijzigen in de bestemming 'Wonen', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf-Nutsvoorziening' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een toename van het aantal woningen en/of het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie.
b. Het bedrijf ter plaatse is beëindigd.
c. Het bestemmingsvlak voor de bestemming 'Wonen' kan ten opzichte van het te wijzigen bestemmingsvlak voor 'Bedrijf-Nutsvoorziening' worden verkleind tot de voormalige bedrijfswoning met bijhorende gebouwen, tuinen, erven en verhardingen. Het overige deel van het te wijzigen bestemmingsvlak kan de bestemming 'Agrarisch met waarden – landschapswaarden', 'Agrarisch met waarden – natuur- en landschapswaarden' of 'Bos' krijgen.
d. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf-Nutsvoorziening' in de bestemming 'Wonen' is aanvaardbaar vanuit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon- en leefklimaat.
e. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf-Nutsvoorziening' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige aantting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies.
f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf-Nutsvoorziening' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
g. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Bedrijf-Nutsvoorziening' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

Artikel 8 Bos

8.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bos' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. behoud, herstel en/of ontwikkeling van het bos en bijbehorende bosgroeiplaats van de voorkomende kruid-, struik- en/of boomlaag;
b. behoud, herstel en/of ontwikkeling van ecologische, natuurlijke en/of cultuurhistorische en/of landschappelijke waarden;
c. rationeel bosbeheer binnen de kaders van de Wet natuurbescherming;
d. (onverharde) paden, wegen en parkeervoorzieningen;
e. water en waterhuishoudkundige voorzieningen;
f. extensief recreatief medegebruik;
g. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bos – hondensportterrein', tevens een hondensportterrein;
h. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bos – klimbos' tevens een klimbos;
i. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bos - gedenkbos' tevens een gedenkbos met speelgelegenheden, rustpunt voor recreanten en activiteiten passend bij de functie van een gedenkbos;
j. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bos – dierenbegraafplaats' tevens een dierenbegraafplaats".
k. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bos - vrijheidsbos', tevens een vrijheidsbos met bijbehorende voorzieningen.

8.2 Bouwregels

Op of in de gronden met de bestemming 'Bos' zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan. De inhoud van bestaande gebouwen mag met ten hoogste 10% worden vergroot.

8.2.1 Bouwwerken

a. De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.
b. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bos – klimbos' zijn bouwwerken, geen gebouw zijnde, ten behoeve van een klimbos toegelaten mits de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 18 m.
c. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bos - gedenkbos' is een schuilhut toegelaten mits de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 4 m en de oppervlakte niet meer bedraagt dan 45 m².
d. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)' zijn uitsluitend de bestaande gebouwen toegestaan, alsmede herbouw hiervan met de bestaande maatvoering als maximum, met dien verstande dat een uitbreiding van de bebouwde oppervlakte van maximaal 10% is toegestaan.
e. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bos - vrijheidsbos' is toegestaan een schuilhut mits de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 5 meter en de oppervlakte niet meer bedraagt dan 20 m².

8.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 8.2 voor:

a. Het bouwen van bouwwerken ten behoeve van bos- en natuurbeheer, mits:
   1. de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 4,5 m;
   2. de oppervlakte niet meer bedraagt dan 10 m².
b. Het bouwen van jachtstoelen, mits de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 6 m, de oppervlakte niet meer bedraagt dan 2 m² en het nut en de noodzaak van de jachtstoel is aangetoond.

8.4 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Het opslaan, storten, bergen of lozen van materialen, producten en mest is niet toegestaan, behoudens voor zover zulks noodzakelijk is voor het op de bestemming gerichte gebruik en plaatsvindt ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak', alsmede ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)'.
b. het stallen van voertuigen of machines of onderdelen daarvan en het plaatsen van bouw- of opslagketen buiten de in 8.1 genoemde parkeervoorzieningen is niet toegestaan.
c. Het gebouw ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)' mag uitsluitend voor bosbeheerdoeleinden worden gebruikt, alsmede voor het gebruik als opgenomen in navolgende tabel:

Aanduiding	Adres en plaats	Toegestaan gebruik
[sba-vs 21]	Molenbos 3 Ruurlo	opslag van materialen t.b.v. het beheer van het landgoed

8.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

8.5.1 Verboden werkzaamheden

Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. Het omzetten van grond of uitvoeren van bodemingrepen dieper dan 0,45 m onder maaiveld, alsmede het ophogen, egaliseren, verplaatsen, afdekken of verdichten van gronden en/of het aanbrengen van rioleringen, kabels, leidingen en drainage.
b. Het aanleggen, dempen of wijzigen van (oevers, profiel, doorstroom- of bergingscapaciteit van) oppervlaktewateren, zoals sloten en greppels.
c. Het verwijderen of rooien van bos-, natuur-, en landschapselementen en ander opgaand houtgewas zonder productiefunctie, alsmede het kappen en rooien van bomen en struiken.
d. Het verwijderen van perceelsindelingen, zoals tot uiting komend in greppels, sloten, waterlopen en het verwijderen van paden en onverharde wegen.
e. Het aanleggen en/of verharden van wegen, paden, parkeerterreinen of het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen.

8.5.2 Uitzonderingen

Het in 8.5.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:

a. het normale bosonderhoud en/of gebruik betreffen, waaronder begrepen houtproduktie in het kader van rationeel bosbeheer binnen de kaders van de Wet natuurbescherming en gericht zijn op het bepaalde in 8.1;
b. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende omgevingsvergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het moment van inwerkingtreding van dit plan.;

8.5.3 Toelaatbaarheid

De in 8.5.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Er is aangetoond dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de

ontwikkeling van de in de bestemmingsomschrijving genoemde waarden.

b. Het bevoegd gezag kan aan de omgevingsvergunning compenserende maatregelen verbinden.

Artikel 9 Cultuur en ontspanning

9.1 Bestemmingsomschrijving

9.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Cultuur en ontspanning' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. voorzieningen voor cultuur en ontspanning, zoals opgenomen in de tabel in 9.1.2 onder b;
b. horeca, uitsluitend in ondergeschikte vorm en dienstbaar aan de ter plaatse toegestane voorzieningen voor cultuur en ontspanning;
c. wonen in een bedrijfswoning;
d. aan-huis-verbonden bedrijven of beroepen;
e. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van cultuur en ontspanning – hondensportterrein', tevens een hondensportterrein;
f. groenvoorzieningen in de vorm van erfbeplanting, waaronder beplanting ten behoeve van landschappelijke inpassing;
g. (onverharde) paden en wegen;
h. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals water en waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen, erfverhardingen en parkeervoorzieningen.

en overeenkomstig de in 9.1.2. opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

9.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in 9.1.1:

a Bestemmingsvlak

Voor een bestemmingsvlak gelden de volgende bepalingen:

1. Per bestemmingsvlak is bebouwing ten behoeve van niet meer dan één voorziening voor cultuur en ontspanning toegestaan.
2. Indien tussen bestemmingsvlakken de aanduiding 'relatie' is aangegeven, dan worden deze bestemmingsvlakken aangemerkt als één bestemmingsvlak.

b Tabel Cultuur en Ontspanning

Code	Adres en plaats	Soort voorziening
(sco-01)	Lebbenbruggedijk ong. (Borculo)	Openluchttheater
(sco-02)	Mallumse Molenweg 37 (Eibergen)	Watermolen/museum
(sco-03)	Kapersweg 4 (Ruurlo)	Verenigingsgebouw
(sco-04)	Vosheuvelweg 1 (Ruurlo)	Verenigingsgebouw
(sco-05)	Lebbenbruggedijk 25 (Borculo)	Museum
(sco-06)	Slaapdijk 2 (Gelselaar)	Museum met ondergeschikte horeca
(sco-07)	Vordenseweg 2 - 2a (Ruurlo)	Museum met trouwzaal en bruidssuite, waarbij in het kasteel één bedrijfswoning is toegestaan

c Bedrijfswoningen

Voor bedrijfswoningen gelden de volgende bepalingen:

1. Per bouwvlak is ten hoogste het bestaande aantal bedrijfswoningen toegestaan.
2. Per toegestane bedrijfswoning, als bedoeld onder 1, is één verblijfsobject met een woonfunctie toegestaan, tenzij anders vermeld in Bijlage 7.
3. Op een bouwvlak met de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' is geen bedrijfswoning toegestaan.

d Horeca

Voor horeca gelden de volgende aanvullende bepalingen: ondergeschikte horeca is toegestaan ten dienste van en ondergeschikt aan de hoofdfunctie en als onderdeel daarvan met een maximum van 100 m^2 aan horecagebruiksruimte (exclusief terras), met dien verstande dat:

1. ongewenste horeca niet is toegestaan;
2. de openingstijden van de ondergeschikte horeca zijn beperkt tot de openingstijden van de hoofdfunctie of nevenactiviteit waarmee zij verband houdt.

9.2 Bouwregels

9.2.1 Algemeen

Voor het bouwen van bouwwerken gelden de volgende voorwaarden:

a. Bedrijfsgebouwen en bedrijfswoningen zijn uitsluitend binnen een bouwvlak toegestaan.
b. Bijgebouwen, overkappingen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn zowel binnen het bouwvlak als het bestemmingvlak toegestaan.
c. De afstand van gebouwen tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet minder bedragen dan 3 m.

9.2.2 Bedrijfsgebouwen

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 4 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 10 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
c. De oppervlakte aan bedrijfsgebouwen mag niet meer bedragen dan 110% van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen.

9.2.3 Bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen mag per per verblijfsobject met een woonfunctie niet meer bedragen dan 150 m^2, dit met inbegrip van bijgebouwen waarvoor een omgevingsvergunning is verleend met toepassing van artikel 38.1 onder b.
b. De inhoud van de bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, mag niet meer bedragen dan 1.000 m^3, met dien verstande dat de bedrijfswoning niet in de richting mag uitbreiden van:
    1. een veehouderij, als de bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is;
    2. een weg, tenzij de afstand tot de as van deze weg groter blijft dan 250 m.
c. De goothoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
d. De bouwhoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 9 m.
e. De goothoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
f. De bouwhoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 7 m.
g. Vrijstaande bijgebouwen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
h. De afstand tussen de gevel van vrijstaande bijgebouwen en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m.

i. Herbouw van een bedrijfswoning, uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een veehouderij waarvoor deze bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is, of uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een weg waarvan de as op minder dan 250 m afstand is gelegen, is uitsluitend toegestaan na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 9.4.

9.2.4 Overkappingen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van overkappingen bij bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 5 m.
c. De gezamenlijke oppervlakte aan overkappingen mag niet meer bedragen dan 25 m² per verblijfsobject met een woonfunctie.
d. Overkappingen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
e. De afstand tussen een overkapping en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij daarvoor een omgevingsvergunning is verleend als bedoeld in 38.1 onder b.

9.2.5 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende voorwaarden:

a. De bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat de hoogte vóór de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan 1 m.
b. De bouwhoogte van vlaggenmasten en lichtmasten mag niet meer bedragen dan 6 m.
c. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.

9.3 Nadere eisen

a. Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bebouwing:
    1. Ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken.
    2. Ter waarborging van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de naaste omgeving.
    3. Ter waarborging van de verkeersveiligheid.
    4. Ter waarborging van de ongestoorde ligging van kabels en leidingen
b. Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

9.4 Afwijken van de bouwregels

9.4.1 Afwijken ten behoeve van het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 9.2.1 onder c voor het verkleinen van de afstand van de bebouwing tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit stedenbouwkundig oogpunt aanvaarbaar.
b. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit verkeerskundig oogpunt aanvaardbaar.
c. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.
d. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
e. De in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast.

9.4.2 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 9.2.2 onder c voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De vergroting dient noodzakelijk te zijn voor een doelmatige bedrijfsvoering en/of -ontwikkeling van de voorziening voor cultuur en ontspanning.
b. Uitbreiding is toegestaan met maximaal 25% van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die is toegelaten volgens 9.2.2.
c. Er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.
d. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

9.4.3 Uitbreiding of herbouw bedrijfswoning op een andere locatie of op dezelfde locatie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 9.2.3 onder b voor het uitbreiden van een bedrijfswoning of herbouwen van een bedrijfswoning op een andere locatie binnen het bouwvlak of op dezelfde locatie in de richting van een veehouderij en/of een weg, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. De herbouw c.q. uitbreiding dient plaats te vinden binnen het bouwvlak en volgens de bestaande bouwwijze, waarbij het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie niet mag toenemen maar wel mag afnemen ten opzichte van het bestaande aantal.
b. De herbouw c.q. uitbreiding op een andere locatie dient stedenbouwkundig, verkeerskundig en landschappelijk aanvaardbaar te zijn.
c. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning mag geen onevenredige beperking opleveren voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.
d. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning dient aanvaardbaar te zijn uit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon-en leefklimaat.
e. De gevelbelasting op de te herbouwen c.q. uit te breiden bedrijfswoning dient te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder of aan een verkregen hogere grenswaarde.
f. Voor het herbouwen van een bestaande bedrijfswoning is het bepaalde in de bouwregels over bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen voor deze bestemming van overeenkomstige toepassing.

9.4.4 Afwijken bouwen bedrijfsgebouwen vóór de voorgevelrooilijn

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in:

1. 9.2.2 voor het bouwen van bedrijfsgebouwen vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing,

met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. indien het een geluidgevoelig gebouw betreft, dient voldaan te worden aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder, of een reeds verkregen hogere waarde.
b. de situering is stedenbouwkundig aanvaardbaar.
c. de situering is vanuit verkeerskundig- en verkeersveiligheidsoogpunt aanvaardbaar.
d. er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.

9.4.5 Afwijken ten behoeve van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 9.2.5 onder a voor het bouwen van terreinafscheidingen tot een hoogte van maximaal 2 m voor de voorgevelrooilijn, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.

9.4.6 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 9.2.3 onder b voor het vergroten van de inhoudsmaat van een bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de afwijkingsbevoegdheid mag alleen worden toegepast indien de vergroting wordt gerealiseerd door de inpandige bedrijfsruimte, die tezamen met de bedrijfswoning als één gebouw is gebouwd, geheel of gedeeltelijk aan de bedrijfswoning toe te voegen.
b. Het vergroten van de bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
c. Door het inpandig vergroten van de bedrijfswoning ontstaat geen nieuw verblijfsobject met een woonfunctie.

9.5 Specifieke gebruiksregels

9.5.1 Gebruiksbepaling

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan, met dien verstande dat de omvang van de activiteit niet meer mag bedragen dan 30% van de oppervlakte van de bedrijfswoning met een maximum van
   50 m^2;
b. Detailhandel is niet toegestaan.
c. Het gebruik van gronden ten behoeve van kleinschalig kamperen is niet toegestaan.
d. Het gebruiken of het laten gebruiken van:
   1. gronden en bouwwerken niet behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken niet toegestaan.
   2. gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting, waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende inrichting niet toegestaan.

9.6 Afwijken van de gebruiksregels

9.6.1 Tabel cultuur en ontspanning

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 9.1.1 onder a voor:

a. het toestaan van voorzieningen voor cultuur en ontspanning met dezelfde milieucategorie of met een lagere milieucategorie als de reeds toegelaten voorziening, voor zover de voorziening naar aard en invloed op de omgeving (gelet op de specifieke werkwijze of de bijzondere verschijningsvorm) geacht kan worden te behoren tot dezelfde milieucategorie zoals in 9.1.1 onder a genoemde voorziening;
b. het toestaan van voorzieningen die niet in de tabel Cultuur en Ontspanning zijn genoemd, voor de betrokken voorziening naar aard en invloed op de omgeving geacht kan worden te behoren tot dezelfde milieucategorieën als de in 9.1.1 onder a genoemde voorziening.

9.6.2 Afwijken ten behoeve van detailhandel

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 9.5.1 onder b voor het toestaan van detailhandel, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Detailhandel mag uitsluitend plaatsvinden ten behoeve van streekeigen producten en van ter plaatse

ambachtelijk vervaardigde producten.

b. De totale oppervlakte die voor detailhandel van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten wordt gebruikt mag niet meer bedragen dan 50% van de bestaande bedrijfsvloeroppervlakte met een maximum van 100 m².
c. Het verlenen van de omgevingsvergunning leidt niet tot onevenredige beperking voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.

9.7 Wijzigingsbevoegdheid

9.7.1 Van toepassingverklaringstikstofregeling

De stikstofbepaling zoals deze is opgenomen in 9.5.1 is onverkort van toepassing op de navolgende wijzigingsbevoegdheden.

9.7.2 Vormverandering bouwvlak

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de vorm van een bouwvlak op gronden met de bestemming 'Cultuur en Ontspanning' te veranderen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte van een bouwvlak mag niet worden vergroot.
b. De verandering van het bouwvlak is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering, voor toepassing van milieuvoorschriften en/of wegens andere wettelijke bepalingen.
c. De verandering van het bouwvlak mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

9.7.3 Wijzigen naar de bestemming Bedrijf

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Cultuur en Ontspanning' te wijzigen in de bestemming 'Bedrijf' ten behoeve van het vestigen van een niet-agrarisch bedrijf, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. De voorziening voor cultuur en ontspanning ter plaatse is beëindigd.
b. Alleen gebiedspassende bedrijventot en met een milieucategorie twee en voor zover genoemd in Bijlage 1 Indicatieve bedrijvenlijst functieverandering zijn toegestaan.
c. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Cultuur en Ontspanning' in de bestemming 'Bedrijf' is uitsluitend toegestaan wanneer gebruik wordt gemaakt van feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen.
d. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt hergebruikt voor een niet-agrarisch bedrijf mag niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen tot een maximale oppervlakte van 900 m², met dien verstande dat minimaal 25% van de bestaande bedrijfsbebouwing moet worden gesloopt. Indien minder dan 50% van de bestaande bebouwing wordt gesloopt, dan dient te worden gemotiveerd waarom niet aan die eis kan worden voldaan, terwijl voor het mindere verevening dient plaats te vinden middels natuurontwikkeling, verbetering van de infrastructuur, aanleg van recreatieve voorzieningen en/of een financiële bijdrage die wordt ingezet voor een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage op een andere locatie.
e. De onder punt d genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
f. Buitenopslag is niet toegestaan.
g. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
h. De levensvatbaarheid van het bedrijf is aangetoond door middel van een bedrijfsplan.
i. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Cultuur en Ontspanning' in de

bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

j. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Cultuur en Ontspanning' in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
k. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Cultuur en Ontspanning' in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.
l. De in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast.

9.7.4 Wijzigen naar de bestemming Wonen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Cultuur en Ontspanning' te wijzigen in de bestemming 'Wonen', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Cultuur en Ontspanning' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een toename van het aantal woningen en/of het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie.
b. De voorziening voor cultuur en ontspanning ter plaatse is beëindigd.
c. Het bestemmingsvlak voor de bestemming 'Wonen' kan ten opzichte van het te wijzigen bestemmingsvlak voor 'Cultuur en Ontspanning' worden verkleind tot de voormalige bedrijfswoning met bijhorende gebouwen, tuinen, erven en verhardingen. Het overige deel van het te wijzigen bestemmingsvlak kan de bestemming 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden – landschapswaarden' of 'Agrarisch met waarden – natuur- en landschapswaarden' krijgen.
d. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Cultuur en Ontspanning' in de bestemming 'Wonen' is aanvaardbaar vanuit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon- en leefklimaat.
e. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Cultuur en Ontspanning' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies.
f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Cultuur en Ontspanning' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
g. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Cultuur en Ontspanning' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

Artikel 10 Groen - Landschapselement

10.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Groen - Landschapselement' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. behoud, herstel en/of ontwikkeling van groene landschapselementen met bijbehorende groeiplaats van de voorkomende kruid-, struik- en/of boomlaag;
b. behoud, herstel en/of ontwikkeling van ecologische, natuurlijke en/of cultuurhistorische en/of landschappelijke waarden;
c. bestaande (onverharde) paden en wegen;
d. water- en waterhuishoudkundige voorzieningen;
e. extensief recreatief medegebruik.
f. parkeervoorzieningen ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein'.

10.2 Bouwregels

Op of in de gronden met de bestemming 'Groen - Landschapselement' zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan.

10.2.1 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het realiseren van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende voorwaarden:

a. De hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen 3 m.

10.3 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Het opslaan, storten, bergen of lozen van materialen, producten en mest is niet toegestaan, behoudens voor zover zulks noodzakelijk is voor het op de bestemming gerichte gebruik en plaatsvindt ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak'.
b. het stallen van voertuigen of machines of onderdelen daarvan en het plaatsen van bouw- of opslagketen buiten de in 10.1 genoemde parkeervoorzieningen is niet toegestaan.

10.4 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

10.4.1 Verboden werkzaamheden

Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. Het omzetten van grond of uitvoeren van bodemingrepen dieper dan 0,45 m onder maaiveld, alsmede het ophogen, egaliseren, verplaatsen, afdekken of verdichten van gronden en/of het aanbrengen van rioleringen, kabels, leidingen en drainage.
b. Het aanleggen, dempen of wijzigen van (oevers, profiel, doorstroom- of bergingscapaciteit van) oppervlaktewateren, zoals sloten en greppels.
c. Het verwijderen of rooien van bos-, natuur-, en landschapselementen en ander opgaand houtgewas zonder productiefunctie, alsmede het kappen en rooien van bomen en struiken.
d. Het aanleggen en/of verharden van wegen, paden, parkeerterreinen of het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen.

10.4.2 Uitzonderingen

Het in 10.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaameden die:

a. Het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn, en gericht zijn op het bepaalde in 10.1, onder a en b.
b. Reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende omgevingsvergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het moment van inwerkingtreding van dit plan.

10.4.3 Toelaatbaarheid

De in 10.4.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Er is aangetoond dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de in de bestemmingsomschrijving genoemde waarden.
b. het bevoegd gezag kan aan de omgevingsvergunning compenserende maatregelen verbinden.

Artikel 11 Horeca

11.1 Bestemmingsomschrijving

11.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Horeca' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. horecabedrijven met bijbehorende voorzieningen die zijn opgenomen in de 'Tabel Horeca' bij dit artikel;
b. wonen in een bedrijfswoning;
c. aan-huis-verbonden beroepen en bedrijven;
d. terras, tuinen en erven;
e. speelvoorzieningen;
f. groenvoorzieningen in de vorm van erfbeplanting, waaronder beplanting ten behoeve van landschappelijke inpassing;
g. (onverharde) paden en wegen;
h. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals water en waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen, erfverhardingen en parkeervoorzieningen;

en overeenkomstig de in 11.1.2. opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

11.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in 11.1.1:

a Bestemmingsvlak

Voor een bestemmingsvlak gelden de volgende bepalingen:

1. Per bestemmingsvlak is bebouwing ten behoeve van niet meer dan één horecabedrijf toegestaan.
2. Indien tussen bestemmingsvlakken de aanduiding 'relatie' is aangegeven, dan worden deze bestemmingsvlakken aangemerkt als één bestemmingsvlak.

b Tabel Horeca

Code	Adres en plaats	Soort horecavoorziening
(sh-01)	Oude Nettelhorster-weg 8 (Borculo)	Restaurant
(sh-02)	Diepenheimseweg 21 (Neede)	Café-restaurant
(sh-03)	Van Everdingenstraat 70 (Rietmolen)	Hotel-Café-Restaurant
(sh-04)	Ruurloseweg 51 (Borculo)	Café-restaurant-zalencentrum
(sh-07)	Ruurloseweg 208 (Beltrum)	Café
(sh-08)	Hengeloseweg 1 (Ruurlo)	Hotel-restaurant
(sh-10)	Batsdijk 1 (Ruurlo)	Café
(sh-11)	Groenloseweg 57 (Ruurlo)	Café-restaurant ,zalencentrum en functioneel aan de schietsport verbonden detailhandel
(sh-12)	Grolseweg 18 (Beltrum)	Café
(sh-13)	Vredenseweg 2 (Eibergen)	Café-zalen-restaurant
(sh-14)	Veldweg 1 (Haarlo)	Kantine, feestzaal
(sh-15)	Stapeldijk 1 (Ruurlo)	Restaurant, zalencentrum
(sh-16)	Hengeloseweg 2 (Ruurlo)	Restaurant

(sh-17)	Broekhuisdijk 5-7 (Gelselaar)	Restaurant, zalencentrum
(sh-18)	Mallumse Molenweg 112-114 (Eibergen)	Café-Restaurant, zalencentrum
(sh-19)	Oldenkotseweg 11 (Rekken)	Café-restaurant, catering, winkel en kapsalon
(sh-22)	Lutterweg 1 (Eibergen)	Appartementenhotel-restaurant met o.m. 6 aaneengebouwde vakantieappartementen
(sh-23)	Haaksbergseweg 27 (Eibergen)	Restaurant
(sh-24)	Haaksbergseweg 16-18 (Eibergen)	B&B-hotel

c Bedrijfswoningen

Voor bedrijfswoningen gelden de volgende bepalingen:

1. Per bouwvlak is ten hoogste het bestaande aantal bedrijfswoningen toegestaan.
2. Per toegestane bedrijfswoning, als bedoeld onder 1, is één verblijfsobject met een woonfunctie toegestaan, tenzij anders vermeld in Bijlage 7;
3. Op een bouwvlak met de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' is geen bedrijfswoning toegestaan.

11.2 Bouwregels

11.2.1 Algemeen

Voor het bouwen van bouwwerken gelden de volgende voorwaarden:

a. Bedrijfsgebouwen en bedrijfswoningen zijn uitsluitend binnen een bouwvlak toegestaan.
b. Bijgebouwen, overkappingen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn zowel binnen het bouwvlak als het bestemmingvlak toegestaan.
c. De afstand van gebouwen tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet minder bedragen dan 3 m.

11.2.2 Bedrijfsgebouwen

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 4 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 10 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
c. De oppervlakte aan bedrijfsgebouwen mag niet meer bedragen dan 110% van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven middels een daarop aangeduid bebouwingspercentage.

11.2.3 Bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen mag per verblijfsobject met een woonfunctie niet meer bedragen dan 150 m², dit met inbegrip van bijgebouwen waarvoor een omgevingsvergunning is verleend met toepassing van artikel 38.1 onder b.
b. De inhoud van de bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, mag niet meer bedragen dan 1.000 m³, met dien verstande dat de bedrijfswoning niet in de richting mag uitbreiden van:
    1. een veehouderij, als de bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is;
    2. een weg, tenzij de afstand tot de as van deze weg groter blijft dan 250 m.
c. De goothoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
d. De bouwhoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 9 m.
e. De goothoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
f. De bouwhoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 7 m.
g. Vrijstaande bijgebouwen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de

bedrijfswoning te worden gebouwd.

h. De afstand tussen de gevel van vrijstaande bijgebouwen en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m.
i. Herbouw van een bedrijfswoning, uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een veehouderij waarvoor deze bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is, of uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een weg waarvan de as op minder dan 250 m afstand is gelegen, is uitsluitend toegestaan na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 11.4.

11.2.4 Overkappingen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van overkappingen bij bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 5 m.
c. De gezamenlijke oppervlakte aan overkappingen mag niet meer bedragen dan 25 m² per verblijfsobject met een woonfunctie.
d. Overkappingen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
e. De afstand tussen een overkapping en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij daarvoor een omgevingsvergunning is verleend als bedoeld in 38.1 onder b.

11.2.5 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het realiseren van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, buiten het bouwvlak gelden de volgende voorwaarden:

a. De bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat de hoogte vóór de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan 1 m.
b. De bouwhoogte van vlaggenmasten en lichtmasten mag niet meer bedragen dan 6 m.
c. De hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.

11.3 Nadere eisen

a. het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bebouwing:
    1. Ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken.
    2. Ter waarborging van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de naaste omgeving.
    3. Ter waarborging van de verkeersveiligheid.
    4. Ter waarborging van de ongestoorde ligging van kabels en leidingen
b. Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

11.4 Afwijken van de bouwregels

11.4.1 Afwijken ten behoeve van het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 11.2.1 onder c voor het verkleinen van de afstand van de bebouwing tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit stedenbouwkundig oogpunt aanvaarbaar.
b. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit verkeerskundig oogpunt aanvaardbaar.
c. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is noodzakelijk voor een

verantwoorde bedrijfsvoering.

d. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
e. De in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast.

11.4.2 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 11.2.2 onder c voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De vergroting dient noodzakelijk te zijn voor een doelmatige bedrijfsvoering en/of -ontwikkeling van het horecabedrijf.
b. Uitbreiding is toegestaan met maximaal 25% van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die is toegelaten volgens 11.2.2.
c. De vergroting van het bebouwd oppervlak mag geen onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking tot gevolg hebben.
d. Er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.
e. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

11.4.3 Afwijken ten behoeve van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in:

a. 11.2.5 onder a voor het bouwen van terreinafscheidingen tot een hoogte van maximaal 2 m voor de voorgevelrooilijn, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.
b. 11.2.5 onder c voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een hoogte van maximaal 6 m, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.

11.4.4 Uitbreiding of herbouw bedrijfswoning op een andere locatie of op dezelfde locatie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 11.2.3 onder b voor het uitbreiden van een bedrijfswoning of herbouwen van een bedrijfswoning op een andere locatie binnen het bouwvlak of op dezelfde locatie in de richting van een veehouderij en/of een weg, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. De herbouw c.q. uitbreiding dient plaats te vinden binnen het bouwvlak en volgens de bestaande bouwwijze, waarbij het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie niet mag toenemen maar wel mag afnemen ten opzichte van het bestaande aantal.
b. De herbouw c.q. uitbreiding op een andere locatie dient stedenbouwkundig, verkeerskundig en landschappelijk aanvaardbaar te zijn.
c. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning mag geen onevenredige beperking opleveren voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.
d. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning dient aanvaardbaar te zijn uit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon-en leefklimaat.
e. De gevelbelasting op de te herbouwen c.q. uit te breiden bedrijfswoning dient te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder of aan een verkregen hogere grenswaarde.
f. Voor het herbouwen van een bestaande bedrijfswoning is het bepaalde in de bouwregels over bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen voor deze bestemming van overeenkomstige toepassing.

11.4.5 Afwijken bouwen bedrijfsgebouwen vóór de voorgevelrooilijn

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in:

1. 11.2.2 voor het bouwen van bedrijfsgebouwen vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing,

met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. indien het een geluidgevoelig gebouw betreft, dient voldaan te worden aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder, of een reeds verkregen hogere waarde.
b. de situering is stedenbouwkundig aanvaardbaar.
c. de situering is vanuit verkeerskundig- en verkeersveiligheidsoogpunt aanvaardbaar.
d. er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.

11.4.6 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 11.2.3 onder b voor het vergroten van de inhoudsmaat van een bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de afwijkingsbevoegdheid mag alleen worden toegepast indien de vergroting wordt gerealiseerd door de inpandige bedrijfsruimte, die tezamen met de bedrijfswoning als één gebouw is gebouwd, geheel of gedeeltelijk aan de bedrijfswoning toe te voegen.
b. Het vergroten van de bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
c. Door het inpandig vergroten van de bedrijfswoning ontstaat nieuw verblijfsobject met een woonfunctie.

11.5 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan, met dien verstande dat de omvang van de activiteit niet meer mag bedragen dan 30% van de oppervlakte van de bedrijfswoning met een maximum van 50 m^2;
b. Het gebruik van gronden ten behoeve van kleinschalig kamperen is niet toegestaan.
c. Het gebruiken of het laten gebruiken van:
    1. gronden en bouwwerken niet behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken niet toegestaan.
    2. gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting, waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende inrichting niet toegestaan.

11.6 Afwijken van de gebruiksregels

11.6.1 Tabel Horeca

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 11.1.1 onder a voor:

a. het toestaan van horecabedrijven met dezelfde milieucategorie of met een lagere milieucategorie als het reeds toegelaten horecabedrijf, voor zover het betrokken bedrijf naar aard en invloed op de omgeving (gelet op de specifieke werkwijze of bijzondere verschijningsvorm) geacht kan worden te behoren tot dezelfde milieucategorie zoals in 11.1.1 onder a genoemde voorziening;
b. het toestaan van horecabedrijven die niet in de tabel Horeca zijn genoemd, voor zover het betrokken bedrijf naar aard en invloed op de omgeving geacht kan worden te behoren tot dezelfde milieucategorieën als de in 11.1.1 onder a genoemde voorziening.

11.7 Wijzigingsbevoegdheid

11.7.1 Van toepassingverklaringstikstofregeling

De stikstofbepaling zoals deze is opgenomen in 11.5 is onverkort van toepassing op de navolgende wijzigingsbevoegdheden.

11.7.2 Vormverandering bouwvlak

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de vorm van een bouwvlak op gronden met de bestemming 'Horeca' te veranderen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte van een bouwvlak mag niet worden vergroot.
b. De verandering van het bouwvlak is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering, voor toepassing van milieuvoorschriften en/of wegens andere wettelijke bepalingen.
c. De verandering van het bouwvlak mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

11.7.3 Wijzigen naar de bestemming Bedrijf

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' te wijzigen in de bestemming 'Bedrijf' ten behoeve van het vestigen van een niet-agrarisch bedrijf, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het bedrijf ter plaatse is beëindigd.
b. Alleen gebiedspassende bedrijven tot en met een milieucategorie twee en voor zover genoemd in Bijlage 1 Indicatieve bedrijvenlijst functieverandering zijn toegestaan.
c. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' in de bestemming 'Bedrijf' is uitsluitend toegestaan wanneer gebruik wordt gemaakt van feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen.
d. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt hergebruikt voor een niet-agrarisch bedrijf mag niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen tot een maximale oppervlakte van 900 m², met dien verstande dat minimaal 25% van de bestaande bedrijfsbebouwing moet worden gesloopt. Indien minder dan 50% van de bestaande bebouwing wordt gesloopt, dan dient te worden gemotiveerd waarom niet aan die eis kan worden voldaan, terwijl voor het mindere verevening dient plaats te vinden middels natuurontwikkeling, verbetering van de infrastructuur, aanleg van recreatieve voorzieningen en/of een financiële bijdrage die wordt ingezet voor een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage op een andere locatie.
e. De onder punt d genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
f. Buitenopslag is niet toegestaan.
g. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
h. De levensvatbaarheid van het bedrijf is aangetoond door middel van een bedrijfsplan.
i. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
j. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
k. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

l. De in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast.

11.7.4 Wijzigen naar de bestemming Recreatie - Dagrecreatie en/of Recreatie - Verblijfsrecreatie

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' te wijzigen in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' ten behoeve van recreatieve voorzieningen, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het bedrijf ter plaatse is beëindigd.
b. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt (her)gebruikt voor recreatieve voorzieningen mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet meer mag zijn dan de maximale oppervlakte die voor de betreffende verblijfs- of dagrecreatieve hoofdfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering. De resterende bebouwing, te weten de bebouwing die niet wordt gebruikt voor of ten behoeve van de recreatieve functie, alsmede alle gebouwen boven de op grond van de tabel toegestane oppervlakte, wordt gesloopt.
c. De onder punt b genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
d. Voor verblijfsrecreatieve voorzieningen geldt dat:
    - de inhoud van recreatiewoningen/ recreatieappartementen niet meer mag bedragen dan 300 m³ en de bebouwde oppervlakte niet meer mag bedragen dan 75 m²;
    - er minimaal 2 recreatiewoningen/ recreatieappartementen aanwezig moeten zijn;
    - permanente bewoning van verblijfsrecreatieve voorzieningen niet is toegestaan.
e. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking of tot een onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

11.7.5 Wijzigen naar de bestemming Maatschappelijk

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' te wijzigen in de bestemming 'Maatschappelijk', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het horecabedrijf ter plaatse is beëindigd.
b. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' in de bestemming 'Maatschappelijk' is uitsluitend toegestaan voor (veterinaire) zorgfuncties, dit met uitzondering van forensisch psychiatrische zorg.
c. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt (her)gebruikt voor de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet meer mag zijn dan de maximale oppervlakte die voor de betreffende maatschappelijke hoofdfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering. De resterende bebouwing, te weten de bebouwing die niet wordt gebruikt voor of ten behoeve van de recreatieve functie, alsmede alle gebouwen boven de op grond van de tabel toegestane oppervlakte, wordt gesloopt.
d. De onder c genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
e. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' in de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking of tot een onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

11.7.6 Wijzigen naar de bestemming Wonen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' te wijzigen in de bestemming 'Wonen', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een toename van het aantal woningen en/of het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie.
b. Het bedrijf ter plaatse is beëindigd.
c. Het bestemmingsvlak voor de bestemming 'Wonen' kan ten opzichte van het te wijzigen bestemmingsvlak voor 'Horeca' worden verkleind tot de voormalige bedrijfswoning met bijhorende gebouwen, tuinen, erven en verhardingen. Het overige deel van het te wijzigen bestemmingsvlak kan de bestemming 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden – landschapswaarden' of 'Agrarisch met waarden – natuur- en landschapswaarden' krijgen.
d. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' in de bestemming 'Wonen' is aanvaardbaar vanuit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon- en leefklimaat.
e. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies.
f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
g. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Horeca' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

Artikel 12 Maatschappelijk

12.1 Bestemmingsomschrijving

12.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Maatschappelijk' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. maatschappelijke voorzieningen zoals opgenomen in de 'Tabel Maatschappelijk' bij dit artikel;
b. horeca, uitsluitend in ondergeschikte vorm en dienstbaar aan de ter plaatse toegestane maatschappelijk voorzieningen;
c. wonen in een bedrijfswoning;
d. aan-huis-verbonden beroepen en bedrijven;
e. groenvoorzieningen in de vorm van erfbeplanting, waaronder beplanting ten behoeve van landschappelijke inpassing;
f. (onverharde) paden en wegen;
g. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals water en waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen, erfverhardingen en parkeervoorzieningen.

en overeenkomstig de in 12.1.2. opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

12.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in 12.1.1:

a Bestemmingsvlak

Voor een bestemmingsvlak gelden de volgende bepalingen:

1. Per bestemmingsvlak is bebouwing ten behoeve van niet meer dan één maatschappelijke voorziening toegestaan.
2. Indien tussen bestemmingsvlakken de aanduiding 'relatie' is aangegeven, dan worden deze bestemmingsvlakken aangemerkt als één bestemmingsvlak.

b Bedrijfswoningen

Voor bedrijfswoningen gelden de volgende bepalingen:

1. Per bouwvlak is ten hoogste het bestaande aantal bedrijfswoningen toegestaan.
2. Per toegestane bedrijfswoning, als bedoeld onder 1, is één verblijfsobject met een woonfunctie toegestaan, tenzij anders vermeld in Bijlage 7;
3. Op een bouwvlak met de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' is geen bedrijfswoning toegestaan.

c Tabel Maatschappelijk

Code	Adres en plaats	Soort voorziening
(sm-01)	Pierinkdijk 6 (Gelselaar)	Begraafplaats
(sm-02)	Molenweg 13 (Geesteren)	Molen de Ster
(sm-03)	Geesterseweg 16 (Gelselaar)	Diergeneeskundig centrum
(sm-04)	Markveldsedijik 3 (Neede)	Groepszorgwoning
(sm-05)	Bergweg 14 (Neede)	Begraafplaats
(sm-06)	Diepenheimseweg 23 (Neede)	De Hollandsche molen
(sm-07)	Koeweidendijk 25 (Neede)	Natuurhuis /scouting
(sm-08)	Koeweidendijk 12 (Neede)	Zorgcentrum Bernadettebos

(sm-09)	Borculoseweg-Karssenbargweg (Ruurlo)	Begraafplaats
(sm-10)	Leo-Stichting (Borculo)	Speciaal onderwijs
(sm-11)	Leo-Stichting (Borculo)	Jeugdzorg
(sm-12)	Bergweg 9a (Neede)	Scouting en kinderdagverblijf (buitenschoolse opvang)
(sm-13)	Ruurloseweg ong. (Borculo)	Opslag en tuin t.b.v. onderwijs
(sm-14)	Wenninkweg 4 (Neede)	verenigingsgebouw
(sm-15)	Needse Tolweg 25 (Geesteren)	Zorglocatie
(sm-16)	Haarlosesteeg 2-4 (Haarlo)	Zorginstelling
(sm-17)	Winterswijkseweg 17 (Eibergen)	Sportmedisch adviescentrum/trainings- en buitensport centrum
(sm-18)	Rekkense Binnenweg ong. (Eibergen)	Begraafplaats
(sm-19)	Zwilbroekseweg 42-46 (Eibergen)	Militair kamp, noordelijk deel voor antenneveld (At)
(sm-20)	Rekkense Binnenweg 26 (Rekken)	Verenigingsgebouw
(sm-21)	Dr. Slotlaan 16 (Rekken)	Verslavingszorg
(sm-22)	Van Ouwenallerlaan ong. (Rekken)	Begraafplaats
(sm-23)	Kapersweg 4-6 (Ruurlo)	Basisschool
(sm-24)	Batsdijk 23 (Ruurlo)	Basisschool
(sm-25)	Winterswijkseweg ong. (Eibergen)	Verenigingsgebouw/ kantine
(sm-26)	Hoge Diek 1 (Eibergen)	Verenigingsgebouw
(sm-28)	Oude Diepenheimse-weg 22 (Geesteren)	Begraafplaats
(sm-29)	Oude Diepenheimse-weg 18a (Geesteren)	Begraafplaats
(sm-30)	Oude Diepenheimse-weg 18 (Geesteren)	Scouting
(sm-31)	Hontjerweg 1 (Neede)	Begraafplaats
(sm-32)	Visschemorsdijk 18 (Neede)	Zorgboerderij (dagopvang)
(sm-33)	St. Isidorushoeveweg 6 (Rietmolen)	Zorgcentrum
(sm-34)	Gotinkveldweg 3 (Ruurlo)	Scouting
(sm-35)	Lintveldseweg 17 (Eibergen)	Clubgebouw klootschietvereniging
(sm-36)	Oude Needseweg 3 (Eibergen)	Scoutingterrein
(sm-37)	Haaksbergseweg 27a (Eibergen)	Begraafplaats
(sm-38)	Rekkense Binnenweg 7-9 (Eibergen)	Verenigingsgebouw
(sm-39)	Slotmansweg 6 (Eibergen)	Hondenpension
(sm-40)	Barchemseweg 30 (Borculo)	Paardenkliniek
(sm-41)	Van Ouwenallerlaan 6 (Rekken)	Biodanza (danslessen), workshops en cursussen

(sm-42)	Severtweg 6 (Beltrum)	Kinderdagverblijf (dagopvang)
(sm-43)	Kerkdijk 10 (Eibergen)	Praktijk voor bodystressrelease
(sm-44)	Zwilbroekseweg 42-46 (Eibergen)	Militair kamp (kazerneterrein)
(sm-45)	Zwilbroekseweg 50 (Eibergen)	Kennel/dierenpension
(sm-46)	Hagensweg 13 (Eibergen)	Militair terrein, antenneveld (At)
(sm-47)	Drostlerweg 2 (Eibergen)	Zorgboerderij
(sm-48)	Noachweg 1 (Eibergen)	Militair terrein, antenneveld met gebouwen (An) (hoofdantenneveld)
(sm-49)	Zwilbroekseweg, achter nr. 54 (Eibergen)	Centrum voor natuureducatie
(sm-50)	Bussinkdijk 3 (Haarlo)	Zorgboerderij
(sm-51)	Arfmanssteeg 2 (Ruurlo)	Zorgboerderij
(sm-52)	Peppelendijk 8-10 (Neede)	Trainings- en congreslocatie met gastenverblijven voor zover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 2 maart 2018 (OU 2017003)
(sm-27)	Schoolweg 4 (Neede)	Clubgebouw met berging

d Horeca

Voor horeca gelden de volgende aanvullende bepalingen: ondergeschikte horeca is toegestaan ten dienste van en ondergeschikt aan de hoofdfunctie en als onderdeel daarvan met een maximum van 100 m^2 aan horecagebruiksruimte (exclusief terras), met dien verstande dat:

1. ongewenste horeca niet is toegestaan;
2. de openingstijden van de ondergeschikte horeca zijn beperkt tot de openingstijden van de hoofdfunctie of nevenactiviteit waarmee zij verband houdt.

12.2 Bouwregels

12.2.1 Algemeen

Voor het bouwen van bouwwerken gelden de volgende voorwaarden:

a. Bedrijfsgebouwen en bedrijfswoningen zijn uitsluitend binnen een bouwvlak toegestaan.
b. Bijgebouwen, overkappingen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn zowel binnen het bouwvlak als het bestemmingvlak toegestaan.
c. De afstand van gebouwen tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet minder bedragen dan 3 m.

12.2.2 Bedrijfsgebouwen

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 4 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 10 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
c. De oppervlakte aan bedrijfsgebouwen mag niet meer bedragen dan 110% van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen.
d. Indien op de verbeelding een bebouwingspercentage is aangegeven, dan mag de oppervlakte van de bebouwing van het bouwperceel waarvoor dat bebouwingspercentage geldt niet groter zijn dan het aangegeven bebouwingspercentage.

12.2.3 Bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen mag per verblijfsobject met een woonfunctie niet meer bedragen dan 150 m², dit met inbegrip van bijgebouwen waarvoor een omgevingsvergunning is verleend met toepassing van artikel 38.1 onder b.
b. De inhoud van de bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, mag niet meer bedragen dan 1.000 m³, met dien verstande dat de bedrijfswoning niet in de richting mag uitbreiden van:
    1. een veehouderij, als de bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is;
    2. een weg, tenzij de afstand tot de as van deze weg groter blijft dan 250 m.
c. De goothoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
d. De bouwhoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 9 m.
e. De goothoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
f. De bouwhoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 7 m.
g. Vrijstaande bijgebouwen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
h. De afstand tussen de gevel van vrijstaande bijgebouwen en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m.
i. Herbouw van een bedrijfswoning, uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een veehouderij waarvoor deze bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is, of uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een weg waarvan de as op minder dan 250 m afstand is gelegen, is uitsluitend toegestaan na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 12.4.

12.2.4 Overkappingen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van overkappingen bij bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 5 m.
c. De gezamenlijke oppervlakte aan overkappingen mag niet meer bedragen dan 25 m² per verblijfsobject met een woonfunctie.
d. Overkappingen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
e. De afstand tussen een overkapping en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij daarvoor een omgevingsvergunning is verleend als bedoeld in 38.1 onder b.

12.2.5 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende voorwaarden:

a. De bouwhoogte van overige erfafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat de hoogte vóór de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan 1 m.
b. De bouwhoogte van vlaggenmasten en lichtmasten mag niet meer bedragen dan 6 m.
c. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.
d. Ter plaatse van de gronden met de aanduiding 'specifieke vorm van maatschappelijk - 46' (sm-46) mogen gebouwen worden gebouwd ten behoeve van het antennesysteem met een maximale oppervlakte van 250 m² en een maximale bouwhoogte van 8 m.
e. Ter plaatse van de gronden met de aanduiding 'specifieke vorm van maatschappelijk - 19' (sm-19) en ter plaatse van gronden met de aanduiding 'specifieke vorm van maatschappelijk - 46' (sm-46) mogen worden gebouwd:
    1. antennes met een maximale hoogte van 30 m;
    2. bouwwerken, geen gebouw zijnde, met een hoogte van maximaal 8 m.

12.3 Nadere eisen

a. Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bebouwing:
   1. Ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken.
   2. Ter waarborging van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de naaste omgeving.
   3. Ter waarborging van de verkeersveiligheid.
   4. Ter waarborging van de ongestoorde ligging van kabels en leidingen
b. Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

12.4 Afwijken van de bouwregels

12.4.1 Afwijken ten behoeve van het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 12.2.1 onder c voor het verkleinen van de afstand van de bebouwing tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit stedenbouwkundig oogpunt aanvaarbaar.
b. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit verkeerskundig oogpunt aanvaardbaar.
c. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.
d. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
e. De in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast.

12.4.2 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 12.2.2 onder c voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De vergroting dient noodzakelijk te zijn voor een doelmatige bedrijfsvoering en/of -ontwikkeling van de maatschappelijke voorziening.
b. Uitbreiding is toegestaan met maximaal 25% van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die is toegelaten volgens 12.2.2.
c. De vergroting van het bebouwd oppervlak mag geen onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking tot gevolg hebben.
d. Er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.
e. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

12.4.3 Afwijken ten behoeve van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in:

a. 12.2.5 onder a voor het bouwen van terreinafscheidingen tot een hoogte van maximaal 2 m voor de voorgevelrooilijn, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.
b. 12.2.5 onder c voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een hoogte van maximaal 6 m, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.

12.4.4 Uitbreiding of herbouw bedrijfswoning op een andere locatie of op dezelfde locatie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 12.2.3 onder b voor het uitbreiden van een bedrijfswoning of herbouwen van een bedrijfswoning op een andere locatie binnen het bouwvlak of op dezelfde locatie in de richting van een veehouderij en/of een weg, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. De herbouw c.q. uitbreiding dient plaats te vinden binnen het bouwvlak en volgens de bestaande bouwwijze, waarbij het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie niet mag toenemen maar wel mag afnemen ten opzichte van het bestaande aantal.
b. De herbouw c.q. uitbreiding op een andere locatie dient stedenbouwkundig, verkeerskundig en landschappelijk aanvaardbaar te zijn.
c. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning mag geen onevenredige beperking opleveren voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.
d. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning dient aanvaardbaar te zijn uit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon-en leefklimaat.
e. De gevelbelasting op de te herbouwen c.q. uit te breiden bedrijfswoning dient te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder of aan een verkregen hogere grenswaarde.
f. Voor het herbouwen van een bestaande bedrijfswoning is het bepaalde in de bouwregels over bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen voor deze bestemming van overeenkomstige toepassing.

12.4.5 Afwijken bouwen bedrijfsgebouwen vóór de voorgevelrooilijn

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in:

1. 12.2.2 voor het bouwen van bedrijfsgebouwen vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing,

met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. indien het een geluidgevoelig gebouw betreft, dient voldaan te worden aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder, of een reeds verkregen hogere waarde.
b. de situering is stedenbouwkundig aanvaardbaar.
c. de situering is vanuit verkeerskundig- en verkeersveiligheidsoogpunt aanvaardbaar.
d. er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.

12.4.6 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 12.2.3 onder b voor het vergroten van de inhoudsmaat van een bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de afwijkingsbevoegdheid mag alleen worden toegepast indien de vergroting wordt gerealiseerd door de inpandige bedrijfsruimte, die tezamen met de bedrijfswoning als één gebouw is gebouwd, geheel of gedeeltelijk aan de bedrijfswoning toe te voegen.
b. Het vergroten van de bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
c. Door het inpandig vergroten van de bedrijfswoning ontstaat geen nieuw verblijfsobject met een woonfunctie.

12.5 Specifieke gebruiksregels

12.5.1 Gebruiksbepaling

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan, met dien verstande dat de omvang van de activiteit niet meer mag bedragen dan 30% van de oppervlakte van de bedrijfswoning met een maximum van 50 m^2;
b. Detailhandel is niet toegestaan.
c. Het gebruik van gronden ten behoeve van kleinschalig kamperen is niet toegestaan.
d. Het gebruiken of het laten gebruiken van:
    1. gronden en bouwwerken niet behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken niet toegestaan.
    2. gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting, waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende inrichting niet toegestaan.

12.6 Afwijken van de gebruiksregels

12.6.1 Afwijken ten behoeve van detailhandel

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 12.5.1 onder b voor het toestaan van detailhandel, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Detailhandel mag uitsluitend plaatsvinden ten behoeve van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten.
b. De totale oppervlakte die voor detailhandel van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten wordt gebruikt mag niet meer bedragen dan 50% van de bestaande bedrijfsvloeroppervlakte met een maximum van 100 m^2.
c. Het verlenen van de omgevingsvergunning leidt niet tot onevenredige beperking voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.

12.6.2 Tabel Maatschappelijk

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 12.1.1 onder a voor:

a. het toestaan van maatschappelijke voorzieningen met dezelfde milieucategorie of met een lagere milieucategorie als de reeds toegelaten voorziening, voor zover de voorziening naar aard en invloed op de omgeving (gelet op de specifieke werkwijze of de bijzondere verschijningsvorm) geacht kan worden te behoren tot dezelfde milieucategorie zoals in 12.1.1 onder a genoemde voorziening;
b. het toestaan van voorzieningen die niet in de tabel Maatschappelijk zijn genoemd, voor de betrokken voorziening naar aard en invloed op de omgeving geacht kan worden te behoren tot dezelfde milieucategorieën als de in 12.1.1 onder a genoemde voorziening

12.7 Wijzigingsbevoegdheid

12.7.1 Van toepassingverklaringstikstofregeling

De stikstofbepaling zoals deze is opgenomen in 12.5 is onverkort van toepassing op de navolgende wijzigingsbevoegdheden.

12.7.2 Vormverandering bouwvlak

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de vorm van een bouwvlak op gronden met de bestemming 'Maatschappelijk' te veranderen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte van een bouwvlak mag niet worden vergroot.
b. De verandering van het bouwvlak is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering, voor toepassing van milieuvoorschriften en/of wegens andere wettelijke bepalingen.
c. De verandering van het bouwvlak mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

12.7.3 Wijzigen naar de bestemming Bedrijf

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Maatschappelijk' te wijzigen in de bestemming 'Bedrijf' ten behoeve van het vestigen van een niet-agrarisch bedrijf, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. De maatschappelijke voorziening ter plaatse is beëindigd.
b. Alleen gebiedspassende bedrijven tot en met een milieucategorie twee en voor zover genoemd in Bijlage 1 Indicatieve bedrijvenlijst functieverandering zijn toegestaan.
c. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Maatschappelijk' in de bestemming 'Bedrijf' is uitsluitend toegestaan wanneer gebruik wordt gemaakt van het bouwvlak waarbij uitsluitend gebruik mag worden gemaakt van feitelijke bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen.
d. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt hergebruikt voor een niet-agrarisch bedrijf mag niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen tot een maximale oppervlakte van 900 m², met dien verstande dat minimaal 25% van de bestaande bedrijfsbebouwing moet worden gesloopt. Indien minder dan 50% van de bestaande bebouwing wordt gesloopt, dan dient te worden gemotiveerd waarom niet aan die eis kan worden voldaan, terwijl voor het mindere verevening dient plaats te vinden middels natuurontwikkeling, verbetering van de infrastructuur, aanleg van recreatieve voorzieningen en/of een financiële bijdrage die wordt ingezet voor een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage op een andere locatie.
e. De onder punt d genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
f. Buitenopslag is niet toegestaan.
g. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
h. De levensvatbaarheid van het bedrijf is aangetoond door middel van een bedrijfsplan.
i. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Maatschappelijk' in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
j. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Maatschappelijk' in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
k. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Maatschappelijk' in de bestemming 'Bedrijf' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.
l. De in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast.

12.7.4 Wijzigen naar de bestemming Recreatie - Dagrecreatie en/of Recreatie - Verblijfsrecreatie

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Maatschappelijk' te wijzigen in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' ten behoeve van recreatieve voorzieningen, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. De maatschappelijke voorziening ter plaatse is beëindigd.
b. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt (her)gebruikt voor recreatieve voorzieningen mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet meer mag zijn dan de maximale oppervlakte die voor de betreffende verblijfs- of dagrecreatieve hoofdfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering. De resterende bebouwing, te weten de bebouwing die niet wordt gebruikt voor of ten behoeve van de recreatieve functie, alsmede alle gebouwen boven de op grond van de tabel toegestane oppervlakte, wordt gesloopt.
c. De onder punt b genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
d. Voor verblijfsrecreatieve voorzieningen geldt dat:
    - de inhoud van recreatiewoningen/ recreatieappartementen niet meer mag bedragen dan 300 m³ en de bebouwde oppervlakte niet meer mag bedragen dan 75 m^2;
    - er minimaal 2 recreatiewoningen/ recreatieappartementen aanwezig moeten zijn;
    - permanente bewoning van verblijfsrecreatieve voorzieningen niet is toegestaan.
e. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Maatschappelijk' in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' of 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking of tot een onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

12.7.5 Wijzigen naar de bestemming Wonen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Maatschappelijk' te wijzigen in de bestemming 'Wonen', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Maatschappelijk' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een toename van het aantal woningen en/of het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie.
b. De maatschappelijke voorziening ter plaatse is beëindigd.
c. Het bestemmingsvlak voor de bestemming 'Wonen' kan ten opzichte van het te wijzigen bestemmingsvlak voor 'Maatschappelijk' worden verkleind tot de voormalige bedrijfswoning met bijhorende gebouwen, tuinen, erven en verhardingen. Het overige deel van het te wijzigen bestemmingsvlak kan de bestemming 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden – landschapswaarden' of 'Agrarisch met waarden – natuur- en landschapswaarden' krijgen.
d. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Maatschappelijk' in de bestemming 'Wonen' is aanvaardbaar vanuit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon- en leefklimaat.
e. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Maatschappelijk' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies.
f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Maatschappelijk' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
g. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Maatschappelijk' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

Artikel 13 Natuur

13.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Natuur' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. behoud, herstel en/of ontwikkeling van de natuurwaarden;
b. behoud, herstel en/of ontwikkeling van de cultuurhistorische en landschappelijke waarden;
c. (onverharde) paden, wegen en parkeervoorzieningen;
d. water en waterhuishoudkundige voorzieningen;
e. extensief recreatief medegebruik;
f. extensief agrarisch gebruik;
g. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van natuur – hondensportterrein', tevens een hondensportterrein;
h. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van natuur – jachthut', tevens een jachthut.

13.2 Bouwregels

13.2.1 Algemeen

Op of in de gronden met de bestemming 'Natuur' zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan. Bebouwing door gebouwen is niet toegestaan, met dien verstande dat ter plaatse van de aanduiding:

a. 'specifieke vorm van natuur - jachthut' de bestaande jachthut is toegestaan met de bestaande inhoud, goothoogte en bouwhoogte;
b. 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)' uitsluitend de bestaande gebouwen zijn toegestaan, alsmede herbouw hiervan met de bestaande maatvoering als maximum, met dien verstande dat een uitbreiding van de bebouwde oppervlakte van maximaal 10% is toegestaan.

13.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.

13.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 13.2 en 13.2.2 voor:

a. Het bouwen van bouwwerken ten behoeve van bos- en natuurbeheer, mits:
    1. de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 4,5 m;
    2. de oppervlakte niet meer bedraagt dan 10 m².
b. Het bouwen van jachtstoelen, mits de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 6 m, de oppervlakte niet meer bedraagt dan 2 m² en het nut en de noodzaak van de jachtstoel is aangetoond.

13.4 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. het opslaan, storten, bergen of lozen van materialen, producten en mest is niet toegestaan, behoudens voor zover zulks noodzakelijk is voor het op de bestemming gerichte gebruik en plaatsvindt ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak', alsmede ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)'.
b. het stallen van voertuigen of machines of onderdelen daarvan en het plaatsen van bouw- of opslagketen buiten de in 13.1 genoemde parkeervoorzieningen is niet toegestaan.
c. Het gebouw ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)' mag

uitsluitend voor natuurdoeleinden worden gebruikt, alsmede voor het gebruik als opgenomen in navolgende tabel:

Aanduiding	Adres en plaats	Toegestaan gebruik
(sba-vs - 26)	Goordijk (Gelselaar)	opslagruimte t.b.v. natuurontwikkeling

13.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

13.5.1 Werken en werkzaamheden

Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. het omzetten van grond of uitvoeren van bodemingrepen dieper dan 0,45 m onder maaiveld, alsmede het ophogen, egaliseren, verplaatsen, afdekken of verdichten van gronden en/of het aanbrengen van rioleringen, kabels, leidingen en drainage;
b. het aanleggen, dempen of wijzigen van (oevers, profiel, doorstroom- of bergingscapaciteit van) oppervlaktewateren zoals sloten en greppels;
c. het verwijderen of rooien van bos-, natuur-, en landschapselementen en ander opgaand houtgewas zonder productiefunctie alsmede het kappen en rooien van bomen en struiken;
d. het verwijderen van perceelsindelingen, zoals tot uiting komend in greppels, sloten, waterlopen en het verwijderen van paden en onverharde wegen;
e. het aanleggen en/of verharden van wegen, paden, parkeerterreinen of het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen.

13.5.2 Uitzonderingen

Het in 13.5.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:

a. het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn en gericht zijn op het bepaalde in 13.1, onder a en b;
b. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende omgevingsvergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het moment van inwerkingtreding van dit plan.

13.5.3 Toelaatbaarheid

De in 13.5.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. er is aangetoond dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de in de bestemmingsomschrijving genoemde waarden.
b. het bevoegd gezag kan aan de omgevingsvergunning compenserende maatregelen verbinden

Artikel 14 Recreatie - Dagrecreatie

14.1 Bestemmingsomschrijving

14.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Recreatie - Dagrecreatie' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. recreatieve voorzieningen zoals opgenomen in de 'Tabel Recreatie - Dagrecreatie' bij dit artikel;
b. horeca; uitsluitend in ondergeschikte vorm en dienstbaar aan de ter plaatse toegestane recreatieve voorzieningen;
c. wonen in een bedrijfswoning;
d. aan-huis-verbonden bedrijven of beroepen;
e. terras, tuinen en erven;
f. speelvoorzieningen;
g. groenvoorzieningen in de vorm van erfbeplanting, waaronder beplanting ten behoeve van landschappelijke inpassing;
h. (onverharde) paden en wegen;
i. parkeervoorzieningen ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein';
j. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals water en waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen, erfverhardingen en parkeervoorzieningen.

en overeenkomstig de in 14.1.2. opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

14.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in 14.1.1:

a Bestemmingsvlak

Voor een bestemmingsvlak gelden de volgende bepalingen:

1. Per bestemmingsvlak is bebouwing ten behoeve van niet meer dan één dagrecreatieve voorziening toegestaan.
2. Indien tussen bestemmingsvlakken de aanduiding 'relatie' is aangegeven, dan worden deze bestemmingsvlakken aangemerkt als één bestemmingsvlak.

b Tabel dagrecreatieve functies

Code	Adres en plaats	Soort dagrecreatie
(sr-08)	Teeselinkweg ong. (Rietmolen)	Kleiduivenschietbaan
(sr-17)	Mallumse Molenweg 39 (Eibergen)	Kruidentuin
(sr-22)	Vunderinkslaan 3 (Eibergen)	Shortgolfbaan, agrarische neventak toegestaan
(sr-23)	Mallumse Molenweg ong. (Eibergen)	Doolhof
(sr-26)	Van Ouwenallerlaan 35 (Rekken)	Natuurzwembad

(sr-27)	Den Borgweg 20 (Rekken)	Dagrecreatie (o.m. kano en fietsenverhuur, klompengolf, indoor-curling), workshops en mini-camping
(sr-31)	Hengeloseweg (Ruurlo)	Doolhof
(sr-33)	Groenloseweg 57 (Ruurlo)	Kleiduivenschietbaan
(sr-37)	Wildenborchseweg ong. (Ruurlo)	Speelterrein, skatebaan
(sr-39)	Lintveldseweg 1a (Eibergen)	Speel- en belevingsaccommodatie
(sr-40)	Stokkersweg 4 (Eibergen)	Openluchtzwembad
(sr-43)	Zwilbroekseweg ong. (Eibergen)	Volkstuinen
(sr-44)	Ringweg 5 (Beltrum)	Ruimte voor workshops/excursies, dagrecreatie en daaraan ondergeschikte horeca

c Bedrijfswoningen

Voor bedrijfswoningen gelden de volgende bepalingen:

1. Per bouwvlak is ten hoogste het bestaande aantal bedrijfswoningen toegestaan.
2. Per toegestane bedrijfswoning, als bedoeld onder 1, is één verblijfsobject met een woonfunctie toegestaan, tenzij anders vermeld in Bijlage 7;
3. Op een bouwvlak met de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' is geen bedrijfswoning toegestaan.

d Horeca

Voor horeca gelden de volgende aanvullende bepalingen: ondergeschikte horeca is toegestaan ten dienste van en ondergeschikt aan de hoofdfunctie en als onderdeel daarvan met een maximum van 100 m^2 aan horecagebruiksruimte (exclusief terras), met dien verstande dat:

1. ongewenste horeca niet is toegestaan;
2. de openingstijden van de ondergeschikte horeca zijn beperkt tot de openingstijden van de hoofdfunctie of nevenactiviteit waarmee zij verband houdt.

14.2 Bouwregels

14.2.1 Algemeen

Voor het bouwen van bouwwerken gelden de volgende voorwaarden:

a. Bedrijfsgebouwen en bedrijfswoningen zijn uitsluitend binnen een bouwvlak toegestaan.
b. Gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn zowel binnen het bouwvlak als het bestemmingsvlak toegestaan.
c. De afstand van gebouwen tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet minder bedragen dan 3 m.

14.2.2 Bedrijfsgebouwen

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 4 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 10 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
c. De oppervlakte aan gebouwen mag niet meer bedragen dan 110% van de bestaande oppervlakte' aan bedrijfsgebouwen, tenzij op de verbeelding de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage (%)' is opgenomen, dan geldt dit aangeduide percentage als maximum.

d. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - 33' (sr-33) is onder meer ten behoeve van het treffen van geluidwerende voorzieningen toegestaan een oppervlakte aan bedrijfsgebouwen van maximaal 350 m², waarvan 200 m² aan overkappingen met meerdere wanden en met een maximale bouwhoogte van 3,5 m.

14.2.3 Bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen mag per verblijfsobject met een woonfunctie niet meer bedragen dan 150 m², dit met inbegrip van bijgebouwen waarvoor een omgevingsvergunning is verleend met toepassing van artikel 38.1 onder b. .
b. De inhoud van de bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, mag niet meer bedragen dan 1.000 m^3, met dien verstande dat de bedrijfswoning niet in de richting mag uitbreiden van:
    1. een veehouderij, als de bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is;
    2. een weg, tenzij de afstand tot de as van deze weg groter blijft dan 250 m.
c. De goothoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
d. De bouwhoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 9 m.
e. De goothoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
f. De bouwhoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 7 m.
g. Vrijstaande bijgebouwen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
h. De afstand tussen de gevel van vrijstaande bijgebouwen en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m.
i. Herbouw van een bedrijfswoning, uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een veehouderij waarvoor deze bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is, of uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een weg waarvan de as op minder dan 250 m afstand is gelegen, is uitsluitend toegestaan na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 14.4.

14.2.4 Overkappingen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van overkappingen bij bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 5 m.
c. De gezamenlijke oppervlakte aan overkappingen mag niet meer bedragen dan 25 m^2 per verblijfsobject met een woonfunctie.
d. Overkappingen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
e. De afstand tussen een overkapping en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij daarvoor een omgevingsvergunning is verleend als bedoeld in 38.1 onder b.

14.2.5 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende voorwaarden:

a. De bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat de hoogte vóór de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan 1 m.
b. De bouwhoogte van vlaggenmasten en lichtmasten mag niet meer bedragen dan 6 m.
c. De bouwhoogte van voor de dagrecreatieve functie noodzakelijke geluidwerende voorzieningen mag niet meer bedragen dan 6 m.
d. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.
e. Ten behoeve van het treffen van geluidwerende vooorzieningen zijn ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - 33' (sr-33) geluidschermen toegestaan met een maximale bouwhoogte

van 6,5 m, alsmede lichtmasten met een maximale bouwhoogte van 12 m en bouwliften met een maximale bouwhoogte van 9 m.

14.2.6 Volkstuinen

Op gronden waar volgens de 'Tabel Recreatie-Dagrecreatie' volkstuinen gevestigd zijn, mogen uitsluitend bouwwerken ten dienste van de bestemming worden gebouwd, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Op iedere volkstuin mag een gebouw of overkappingen worden gebouwd, met dien verstande dat:
   1. de grondoppervlakte van een plantenkas niet meer dan 12 m² mag bedragen;
   2. de grondoppervlakte van andere gebouwen en overkappingen niet meer dan 6 m² mag bedragen;
   3. de bouwhoogte van gebouwen niet meer dan 3 m mag bedragen.
b. De bouwhoogte van bouwwerken geen gebouwen zijnde mag niet meer bedragen dan 1 m.
c. Binnen een gebied waar volgens de 'Tabel Recreatie-Dagrecreatie' volkstuinen gevestigd zijn mag ten hoogste één gebouw met een oppervlakte van ten hoogste 50 m² worden gebouwd ten behoeve van het beheer en sanitaire voorzieningen, op voorwaarde dat het betrokken gebied een oppervlakte heeft van ten minste 0,5 ha.

14.3 Nadere eisen

a. Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bebouwing:
   1. Ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken.
   2. Ter waarborging van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de naaste omgeving.
   3. Ter waarborging van de verkeersveiligheid.
   4. Ter waarborging van de ongestoorde ligging van kabels en leidingen
b. Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

14.4 Afwijken van de bouwregels

14.4.1 Afwijken ten behoeve van het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 14.2.1 onder c voor het verkleinen van de afstand van de bebouwing tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit stedenbouwkundig oogpunt aanvaarbaar.
b. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit verkeerskundig oogpunt aanvaardbaar.
c. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.
d. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
e. De in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast.

14.4.2 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 14.2.2 onder c voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De afwijkingsbevoegdheid mag niet worden toegepast op gronden waar volgens de 'Tabel Recreatie-Dagrecreatie' volkstuinen gevestigd zijn.

b. De vergroting dient noodzakelijk te zijn voor een doelmatige bedrijfsvoering en/of -ontwikkeling van de dagrecreatieve voorziening.
c. Uitbreiding is toegestaan met maximaal 25% van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die is toegelaten volgens 14.2.2.
d. Er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.
e. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

14.4.3 Afwijken ten behoeve van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in:

a. 14.2.5 onder a voor het bouwen van terreinafscheidingen tot een hoogte van maximaal 2 m voor de voorgevelrooilijn, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.
b. 14.2.5 onder d voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een hoogte van maximaal 6 m, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.

14.4.4 Uitbreiding of herbouw bedrijfswoning op een andere locatie of op dezelfde locatie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 14.2.3 onder b voor het uitbreiden van een bedrijfswoning of herbouwen van een bedrijfswoning op een andere locatie binnen het bouwvlak of op dezelfde locatie in de richting van een veehouderij en/of een weg, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. De herbouw c.q. uitbreiding dient plaats te vinden binnen het bouwvlak en volgens de bestaande bouwwijze, waarbij het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie niet mag toenemen maar wel mag afnemen ten opzichte van het bestaande aantal.
b. De herbouw c.q. uitbreiding op een andere locatie dient stedenbouwkundig, verkeerskundig en landschappelijk aanvaardbaar te zijn.
c. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning mag geen onevenredige beperking opleveren voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.
d. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning dient aanvaardbaar te zijn uit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon-en leefklimaat.
e. De gevelbelasting op de te herbouwen c.q. uit te breiden bedrijfswoning dient te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder of aan een verkregen hogere grenswaarde.
f. Voor het herbouwen van een bestaande bedrijfswoning is het bepaalde in de bouwregels over bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen voor deze bestemming van overeenkomstige toepassing.

14.4.5 Afwijken bouwen bedrijfsgebouwen vóór de voorgevelrooilijn

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in:

1. 14.2.2 voor het bouwen van bedrijfsgebouwen vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing,

met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. indien het een geluidgevoelig gebouw betreft, dient voldaan te worden aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder, of een reeds verkregen hogere waarde.
b. de situering is stedenbouwkundig aanvaardbaar.
c. de situering is vanuit verkeerskundig- en verkeersveiligheidsoogpunt aanvaardbaar.
d. er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.

14.4.6 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 14.2.3 onder b voor het vergroten van de inhoudsmaat van een bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De afwijkingsbevoegdheid mag alleen worden toegepast indien de vergroting wordt gerealiseerd door de inpandige bedrijfsruimte, die tezamen met de bedrijfswoning als één gebouw is gebouwd, geheel of gedeeltelijk aan de bedrijfswoning toe te voegen.
b. Het vergroten van de bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
c. Door het inpandig vergroten van de bedrijfswoning ontstaat geen nieuw verblijfsobject met een woonfunctie.

14.5 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan, met dien verstande dat de omvang van de activiteit niet meer mag bedragen dan 30% van de oppervlakte van de bedrijfswoning met een maximum van 50 $m^{2.}$
b. Detailhandel is niet toegestaan.
c. Het gebruik van gronden ten behoeve van kleinschalig kamperen is niet toegestaan.
d. Het gebruiken of het laten gebruiken van:
    1. gronden en bouwwerken niet behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken niet toegestaan.
    2. gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting, waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende inrichting niet toegestaan.

14.6 Afwijken van de gebruiksregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 14.1.1. onder a voor:

a. het toestaan van dagrecreatieve voorzieningen met dezelfde milieucategorie of met een lagere milieucategorie als de reeds toegelaten voorziening, voor zover de voorziening naar aard en invloed op de omgeving (gelet op de specifieke werkwijze of de bijzondere verschijningsvorm) geacht kan worden te behoren tot dezelfde milieucategorie zoals in 14.1.1 onder a genoemde voorziening;
b. het toestaan van voorzieningen die niet in de tabel Recreatie -- Dagrecreatie zijn genoemd, voor de betrokken voorziening naar aard en invloed op de omgeving geacht kan worden te behoren tot dezelfde milieucategorieën als de in 14.1.1 onder a genoemde voorziening.

14.7 Wijzigingsbevoegdheid

14.7.1 Van toepassingverklaringstikstofregeling

De stikstofbepaling zoals deze is opgenomen in 14.5 is onverkort van toepassing op de navolgende wijzigingsbevoegdheden.

14.7.2 Vormverandering bouwvlak

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de vorm van een bouwvlak op gronden met de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' te veranderen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte van een bouwvlak mag niet worden vergroot.
b. De verandering van het bouwvlak is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering, voor toepassing van milieuvoorschriften en/of wegens andere wettelijke bepalingen.
c. De verandering van het bouwvlak mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

14.7.3 Wijzigen naar Recreatie - Verblijfsrecreatie

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' te wijzigen in de bestemming 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' ten behoeve van verblijfsrecreatieve voorzieningen, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. De dagrecreatieve voorziening ter plaatse is beëindigd.
b. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt (her)gebruikt voor recreatieve voorzieningen mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet meer mag zijn dan de maximale oppervlakte die voor de betreffende verblijfs- of dagrecreatieve hoofdfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering. De resterende bebouwing, te weten de bebouwing die niet wordt gebruikt voor of ten behoeve van de recreatieve functie, alsmede alle gebouwen boven de op grond van de tabel toegestane oppervlakte, wordt gesloopt.
c. De onder punt b genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.
d. Voor verblijfsrecreatieve voorzieningen geldt dat:
    - de inhoud van recreatiewoningen/ recreatieappartementen niet meer mag bedragen dan 300 m³ en de bebouwde oppervlakte niet meer mag bedragen dan 75 m²;
    - er minimaal 2 recreatiewoningen/ recreatieappartementen aanwezig moeten zijn;
    - permanente bewoning van verblijfsrecreatieve voorzieningen niet is toegestaan.
e. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' in 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking of tot een onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

14.7.4 Wijzigen naar de bestemming Maatschappelijk

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' te wijzigen in de bestemming 'Maatschappelijk', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. De dagrecreatieve voorziening ter plaatse is beëindigd.
b. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' in de bestemming 'Maatschappelijk' is uitsluitend toegestaan voor (veterinaire) zorgfuncties, dit met uitzondering van forensisch psychiatrische zorg.
c. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen die wordt (her)gebruikt voor de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet meer mag zijn dan de maximale oppervlakte die voor de betreffende maatschappelijke hoofdfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering. De resterende bebouwing, te weten de bebouwing die niet wordt gebruikt voor of ten behoeve van de recreatieve functie, alsmede alle gebouwen boven de op grond van de tabel toegestane oppervlakte, wordt gesloopt.
d. De onder c genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en

op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan bedrijfsbebouwing die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden binnen het bouwvlak.

e. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' in de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking of tot een onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.

14.7.5 Wijzigen naar de bestemming Wonen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' te wijzigen in de bestemming 'Wonen', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een toename van het aantal woningen en/of het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie .
b. Het bedrijf ter plaatse is beëindigd.
c. Het bestemmingsvlak voor de bestemming 'Wonen' kan ten opzichte van het te wijzigen bestemmingsvlak voor 'Recreatie - Dagrecreatie' worden verkleind tot de voormalige bedrijfswoning met bijhorende gebouwen, tuinen, erven en verhardingen. Het overige deel van het te wijzigen bestemmingsvlak kan de bestemming 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden – landschapswaarden' of 'Agrarisch met waarden – natuur- en landschapswaarden' krijgen.
d. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' in de bestemming 'Wonen' is aanvaardbaar vanuit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon- en leefklimaat.
e. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies.
f. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
g. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' in de bestemming 'Wonen' mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.

Artikel 15 Recreatie - Recreatiewoning

15.1 Bestemmingsomschrijving

De als Recreatie - Recreatiewoning aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. recreatiewoningen;
b. groenvoorzieningen in de vorm van erfbeplanting, waaronder beplanting ten behoeve van landschappelijke inpassing;
c. (onverharde) paden en wegen;
d. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals water en waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen, erfverhardingen en parkeervoorzieningen.

15.2 Bouwregels

15.2.1 Recreatiewoningen

Voor het bouwen van recreatiewoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. Er mag niet meer dan één recreatiewoning per bouwvlak worden gebouwd.
b. De inhoud van een recreatiewoning mag inclusief kelder en (aangebouwde) bijgebouwen niet meer bedragen dan 300 m³.
c. De oppervlakte van een recreatiewoning, inclusief (aangebouwde) bijgebouwen mag niet meer bedragen dan 75 m².
d. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 3 m.
e. De bouwhoogte van een recreatiewoning mag niet meer bedragen dan 7 m.
f. Bij een recreatiewoning mag maximaal één bijgebouw worden gebouwd op voorwaarde dat:
    1. de gezamenlijke inhoud van de recreatiewoning en het bijgebouw niet meer bedraagt dan 300 m³, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven;
    2. de gezamenlijke oppervlakte van de recreatiewoning en het bijgebouw niet meer bedraagt dan 75 m²;
g. De afstand tussen de gevel van een vrijstaand bijgebouw en de gevel van een recreatiewoning mag niet meer bedragen dan 5 m;
h. De goothoogte van een bijgebouw bij een recreatiewoning mag niet meer bedragen dan 2 m;
i. De bouwhoogte van een bijgebouw bij een recreatiewoning mag niet meer bedragen dan 3 m.

15.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende

voorwaarden:

a. De bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat de hoogte vóór de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan 1 m.
b. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.
c. Vrijstaande overkappingen zijn niet toegestaan.

15.3 Specifieke gebruiksregels

Binnen deze bestemming mag de recreatiewoning niet worden gebruikt voor permanente bewoning.

Artikel 16 Recreatie - Verblijfsrecreatie

16.1 Bestemmingsomschrijving

16.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. bedrijfsmatig voeren van een verblijfsrecreatief bedrijf zoals opgenomen in de 'Tabel Recreatie – Verblijfsrecreatie' bij dit artikel;
b. natuurkampeerterrein ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - natuurkampeerterrein';
c. groepsaccommodaties ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - groepsaccommodaties';
d. horeca, uitsluitend in ondergeschikte vorm en dienstbaar aan de ter plaatse toegestane verblijfsrecreatieve voorzieningen en de in samenhang daarmee bestaande dagrecreatieve voorzieningen en evenementen;
e. kampwinkel, uitsluitend in ondergeschikte vorm en dienstbaar aan de ter plaatse toegestane verblijfsrecreatieve voorzieningen;
f. wonen in een bedrijfswoning;
g. aan-huis-verbonden bedrijven of beroepen;
h. terras, tuinen en erven;
i. speelvoorzieningen;
j. groenvoorzieningen in de vorm van erfbeplanting, waaronder beplanting ten behoeve van landschappelijke inpassing;
k. (onverharde) paden en wegen;
l. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals kampeermiddelen en verblijfsrecreatieve voorzieningen, water en waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen, erfverhardingen en parkeervoorzieningen.

en overeenkomstig de in 16.1.2. opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

16.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in 16.1.1:

a Bestemmingsvlak

Voor een bestemmingsvlak gelden de volgende bepalingen:

1. Per bestemmingsvlak is bebouwing ten behoeve van niet meer dan één verblijfsrecreatief bedrijf toegestaan.
2. Indien tussen bestemmingsvlakken de aanduiding 'relatie' is aangegeven, dan worden deze bestemmingsvlakken aangemerkt als één bestemmingsvlak.

b Tabel Recreatie - Verblijfsrecreatie

Code	Adres en plaats	Soort verblijfsrecreatie	Toegestaan aantal recreatiewoningen
(sr-01)	Mengersdijk 9 (Neede)	Recreatiepark/buitenplaats	63
(sr-02)	Diepenheimseweg 44 (Neede)	Camping	4
(sr-03)	Karelsdijk 2a (Neede)	Bungalowpark	48

(sr-04)	Diepenheimseweg 38 (Neede)	Camping	2
(sr-05)	Winterswijkseweg 22-22a-22b (Eibergen)	Vakantiehuis, kleinschalig kamperen met wijnhoeve (incl. wijnbouw, wijnproeverij en verkoop van eigen wijn) en bestaande ondersteunende horeca	0
(sr-06)	Stoffersweg 8 (Geesteren)	Recreatiepark	30
(sr-07)	Bliksteeg 1 (Neede)	Camping met groepsaccommodatie	4
(sr-09)	Wildpad 3 (Ruurlo)	Camping	0
(sr-10)	Goordijk ong. (Gelselaar)	Bungalowpark	32
(sr-11)	Koskampweg 3 (Ruurlo)	Camping/ Bospark	64
61(sr-12)	Höfteweg ong. (Ruurlo)	Bungalowpark	19
(sr-13)	De Huikert 8-10 (Ruurlo)	Groepsvakantiecentrum	0
(sr-14)	Ruurloseweg 51 (Borculo)	Buitencentrum/ Camping	5
(sr-16)	Hogebrugweg 2 (Haarlo)	Camping	0
(sr-18)	Wolinkweg 41-43 (Haarlo)	Camping	0
(sr-19)	Bruggertweg 5 (Beltrum)	Camping /groepsaccommodaties	5
(sr-20)	Eibergseweg 42-44 (Haarlo)	Logiesverhuur	1
(sr-21)	Veldweg 1-3 (Haarlo)	Camping	2
(sr-24)	Rekkenseweg 25 (Rekken)	Camping	0
(sr-28)	Oldenkotseweg 8 (Rekken)	Camping	10
(sr-29)	Sikkelerweg 8-8a/ Wolbarg ong. (Ruurlo)	Bungalowpark/buitengoed	130
(sr-32)	Bekkenwal 2 (Ruurlo)	Camping	2
(sr-34)	Hupselse Markenweg 25 (Eibergen)	Natuurkampeerterrein met groepsaccommodaties	0
(sr-35)	Vredenseweg 12 (Eibergen)	Camping	10

(sr-36)	Manpadweg 8 (Ruurlo)	Pensionbedrijf	0
(sr-38)	Diepenheimseweg ong. (Neede)	Kampeerterrein	0
(sr-41)	Kerkdijk 1 (Eibergen)	Camping	35
(sr-42)	Hupselse Markenweg 4 (Eibergen)	Camping	60
(sr-45)	Haardijk 9 (Neede)	Beheergebouw / berging	0
(sr-46)	Barchemseweg 75/77/79	Kleinschalig kamperen met recreatieappartementen	4
(sr-47)	Kreunertweg 4 (Borculo)	groepsaccommodaties	0

c Bedrijfswoningen

Voor bedrijfswoningen gelden de volgende bepalingen:

1. Per bouwvlak is ten hoogste het bestaande aantal bedrijfswoningen toegestaan.
2. In afwijking van het bepaalde onder 1 is ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie – groepsaccommodaties' één bedrijfswoning toegestaan.
3. Per toegestane bedrijfswoning, als bedoeld onder 1 en 2, is één verblijfsobject met een woonfunctie toegestaan, tenzij anders vermeld in Bijlage 7;
4. Op een bouwvlak met de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' is geen bedrijfswoning toegestaan.

d Horeca

Voor horeca gelden de volgende aanvullende bepalingen: ondergeschikte horeca is toegestaan ten dienste van en ondergeschikt aan de hoofdfunctie en als onderdeel daarvan met een maximum van 100 m^2 aan horecagebruiksruimte (exclusief terras), met dien verstande dat:

1. ongewenste horeca niet is toegestaan, met uitzondering van de bestaande vormen hiervan met de bestaande oppervlakte als maximum;
2. de openingstijden van de ondergeschikte horeca zijn beperkt tot de openingstijden van de hoofdfunctie of nevenactiviteit waarmee zij verband houdt.

16.2 Bouwregels

16.2.1 Verblijfsrecreatieve voorzieningen

Voor het bouwen van verblijfsrecreatieve voorzieningen gelden de volgende voorwaarden:

a. Het aantal recreatiewoningen mag niet meer bedragen dan is aangegeven in de 'Tabel Recreatie – Verblijfsrecreatie'.
b. De inhoud van een recreatiewoning mag niet meer bedragen dan 300 m³.
c. De oppervlakte van een recreatiewoning, inclusief kelder en (aangebouwde) bijgebouwen mag niet meer bedragen dan 75 m^2.
d. De bouwhoogte van een recreatiewoning mag niet meer bedragen dan 7 m.
e. De oppervlakte van een trekkershut mag niet meer bedragen dan 30 m². De bouwhoogte van een trekkershut mag niet bedragen dan 3,5 m.
f. De oppervlakte van een stacaravan mag niet meer bedragen dan 55 m². De bouwhoogte van een stacaravan mag niet bedragen dan 3 m. Bij een stacaravan is één berging toegestaan waarvan de hoogte niet meer mag bedragen dan 2,5 m en de oppervlakte niet meer mag bedragen dan 6 m².

g. De oppervlakte van een chalet mag niet meer bedragen dan 55 m². De goothoogte van een chalet mag niet bedragen dan 2,5 m. De bouwhoogte van een chalet mag niet meer bedragen dan 4 m. Voor bestaande chalets met een oppervlakte van meer dan 55 m² zijn de bouwregels voor recreatiewoningen van toepassingen.
h. De bestaande groepsaccommodaties zijn toegestaan. De goothoogte van een groepsaccommodatie mag niet meer bedragen dan 4,5 m. De bouwhoogte van een groepsaccommodatie mag niet meer bedragen dan 7 m.
i. Nieuwe groepsaccommodaties zijn uitsluitend toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie – groepsaccommodaties'. Op gronden met de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie – groepsaccommodaties' mogen ten dienste van de verblijfsrecreatieve functie tevens worden gebouwd voorzieningen zoals een recreatieruimte, kantine, kampwinkel, kantoorruimte, sanitaire voorzieningen en maximaal 5 trekkershutten. De oppervlakte van de kampwinkel mag maximaal 100 m² bedragen. De oppervlakte van alle toegestane gebouwen mag niet meer bedragen dan 10% van de gronden met de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie – groepsaccommodaties'. De goothoogte van de toegestane gebouwen mag niet meer bedragen dan 4,5 m. De bouwhoogte van de toegestane gebouwen mag niet meer bedragen dan 7 m.
j. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - natuurkampeerterrein' mag het aantal standplaatsen voor kampeermiddelen niet meer bedragen dan 80.
k. Op een standplaats voor een kampeermiddel mag een sanitaire voorziening ten behoeve van die standplaats worden opgericht (privé-sanitair) waarvan de bouwhoogte niet meer mag bedragen dan 3 m en de oppervlakte niet meer mag bedragen dan 10 m².
l. De afstand tussen verblijfsrecreatieve voorzieningen (niet zijnde kampeermiddelen) onderling en de afstand tussen verblijfsrecreatieve voorzieningen (niet zijnde kampeermiddelen) tot aan de bestemmingsgrens mag niet minder bedragen dan 5 m.

16.2.2 Bedrijfsgebouwen

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen gelden de volgende voorwaarden:

a. Bedrijfsgebouwen, niet zijnde recreatiewoningen en bedrijfswoningen, zijn uitsluitend binnen een bouwvlak toegestaan.
b. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 4 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
c. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 10 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
d. De oppervlakte aan bedrijfsgebouwen mag niet meer bedragen dan 110% van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen.
e. In afwijking van het bepaalde onder a mag buiten een bouwvlak maximaal 500 m^2 aan sanitairgebouwen worden gebouwd.

16.2.3 Bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. Bedrijfswoningen en bijgebouwen zijn uitsluitend binnen een bouwvlak toegestaan.
b. De gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen mag per verblijfsobject met een woonfunctie niet meer bedragen dan 150 m², dit met inbegrip van bijgebouwen waarvoor een omgevingsvergunning is verleend met toepassing van artikel 38.1 onder b.
c. De inhoud van de bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, mag niet meer bedragen dan 1.000 m^3,tenzij op de verbeelding anders is aangegeven, met dien verstande dat de bedrijfswoning niet in de richting mag uitbreiden van:
    1. een veehouderij, als de bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is;
    2. een weg, tenzij de afstand tot de as van deze weg groter blijft dan 250 m.
d. De goothoogte van bedrijfswoningen mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
e. De bouwhoogte van bedrijfswoningen mag niet meer bedragen dan 9 m.
f. De goothoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 m.

g. De bouwhoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 6 m.
h. Vrijstaande bijgebouwen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
i. De afstand tussen de gevel van vrijstaande bijgebouwen en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m.
j. Herbouw van een bedrijfswoning, uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een veehouderij waarvoor deze bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is, of uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een weg waarvan de as op minder dan 250 m afstand is gelegen, is uitsluitend toegestaan na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 16.4.

16.2.4 Overkappingen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van overkappingen bij bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. Overkappingen worden binnen het bouwvlak gebouwd.
b. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
c. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 5 m.
d. De gezamenlijke oppervlakte aan overkappingen mag niet meer bedragen dan 25 m² per verblijfsobject met een woonfunctie.
e. Overkappingen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
f. De afstand tussen een overkapping en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij daarvoor een omgevingsvergunning is verleend als bedoeld in 38.1 onder b.

16.2.5 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde, binnen het bouwvlak

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ter plaatse van de aanduiding 'bouwvlak' gelden de volgende voorwaarden:

a. Bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de bedrijfswoning zijn uitsluitend binnen het bouwvlak toegelaten.
b. De bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat de hoogte vóór de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan
1 m.
c. De bouwhoogte van vlaggenmasten en lichtmasten mag niet meer bedragen dan 6 m.
d. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.

16.2.6 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde, buiten het bouwvlak

Buiten de aanduiding 'bouwvlak' zijn uitsluitend de volgende bouwwerken, geen gebouwen zijnde, in de daarbij opgenomen maatvoering, toegestaan:

a. De bouwhoogte van terreinafscheidingen mag niet meer bedragen dan 1 m.
b. De bouwhoogte van speelvoorzieningen mag niet meer bedragen dan 6 m.
c. De bouwhoogte van een pergola mag niet meer bedragen dan 3 m.

16.3 Nadere eisen

a. Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bebouwing:
    1. Ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken.
    2. Ter waarborging van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de naaste omgeving.
    3. Ter waarborging van de verkeersveiligheid.
    4. Ter waarborging van de ongestoorde ligging van kabels en leidingen
b. Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

16.4 Afwijken van de bouwregels

16.4.1 Afwijken omvang en inhoud recreatiewoning/trekkershut

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 16.2.1 onder b en c voor het vergroten van de toegestane inhoud en/of oppervlakte van een recreatiewoning tot ten hoogste 600 m³ en/of 125 m² inclusief kelder en (aangebouwde) bijgebouwen, of voor het afwijken van het bepaalde in 16.2.1 onder e voor het vergroten van een trekkershut tot ten hoogste 35 m², indien is aangetoond dat in de toeristische markt behoefte bestaat aan het realiseren van recreatiewoningen of trekkershutten met grotere maatvoeringen op de betreffende locatie.

16.4.2 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 16.2.2 onder d voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De vergroting dient noodzakelijk te zijn voor een doelmatige bedrijfsvoering en/of -ontwikkeling van het recreatiebedrijf.
b. Uitbreiding is toegestaan met maximaal 25% van de aangegeven bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die is toegelaten volgens 16.2.2.
c. De vergroting van het bebouwd oppervlak mag geen onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking tot gevolg hebben.
d. Er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.
e. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

16.4.3 Uitbreiding of herbouw bedrijfswoning op een andere locatie of op dezelfde locatie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 16.2.3 onder b voor het uitbreiden van een bedrijfswoning of herbouwen van een bedrijfswoning op een andere locatie binnen het bouwvlak of op dezelfde locatie in de richting van een veehouderij en/of een weg, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. De herbouw c.q. uitbreiding dient plaats te vinden binnen het bouwvlak en volgens de bestaande bouwwijze, waarbij het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie niet mag toenemen maar wel mag afnemen ten opzichte van het bestaande aantal.
b. De herbouw c.q. uitbreiding op een andere locatie dient stedenbouwkundig, verkeerskundig en landschappelijk aanvaardbaar te zijn.
c. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning mag geen onevenredige beperking opleveren voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.
d. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning dient aanvaardbaar te zijn uit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon-en leefklimaat.
e. De gevelbelasting op de te herbouwen c.q. uit te breiden bedrijfswoning dient te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder of aan een verkregen hogere grenswaarde.
f. Voor het herbouwen van een bestaande bedrijfswoning is het bepaalde in de bouwregels over bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen voor deze bestemming van overeenkomstige toepassing.

16.4.4 Afwijken bouwen bedrijfsgebouwen vóór de voorgevelrooilijn

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in:

1. 16.2.2 voor het bouwen van bedrijfsgebouwen vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing,

met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. indien het een geluidgevoelig gebouw betreft, dient voldaan te worden aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder, of een reeds verkregen hogere waarde.
b. de situering is stedenbouwkundig aanvaardbaar.
c. de situering is vanuit verkeerskundig- en verkeersveiligheidsoogpunt aanvaardbaar.
d. er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.

16.4.5 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 16.2.3 onder c voor het vergroten van de inhoudsmaat van een bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de afwijkingsbevoegdheid mag alleen worden toegepast indien de vergroting wordt gerealiseerd door de inpandige bedrijfsruimte, die tezamen met de bedrijfswoning als één gebouw is gebouwd, geheel of gedeeltelijk aan de bedrijfswoning toe te voegen.
b. Het vergroten van de bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
c. Door het inpandig vergroten van de bedrijfswoning ontstaat geen nieuw verblijfsobject met een woonfunctie.

16.4.6 Afwijken ten behoeve van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in:

a. 16.2.6 onder a voor het bouwen van terreinafscheidingen tot een hoogte van maximaal 2 m, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.
b. 16.2.6 onder c voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een hoogte van maximaal 6 m, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.

16.5 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan, met dien verstande dat de omvang van de activiteit niet meer mag bedragen dan 30% van de oppervlakte van de bedrijfswoning met een maximum van 50 m^2;
b. De oppervlakte van een kampwinkel mag niet meer bedragen dan 100 m^2;
c. De bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die wordt gebruikt voor ondergeschikte horeca mag met maximaal 25% worden uitgebreid.
d. Binnen deze bestemming mogen verblijfsrecreatieve voorzieningen niet worden gebruikt voor permanente bewoning.
e. Het gebruiken of het laten gebruiken van:
    1. gronden en bouwwerken niet behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken niet toegestaan.
    2. gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting, waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende inrichting niet toegestaan.

16.6 Wijzigingsbevoegdheid

16.6.1 Van toepassingverklaringstikstofregeling

De stikstofbepaling zoals deze is opgenomen in 16.6.1 is onverkort van toepassing op de navolgende wijzigingsbevoegdheden.

16.6.2 Vergroting bouwvlak

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de oppervlakte van een bouwvlak te vergroten, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. De oppervlakte van een bouwvlak mag met maximaal 25% worden vergroot.
b. De wijziging is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering, voor toepassing van milieuvoorschriften en/of wegens andere wettelijke bepalingen.
c. De wijziging leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
d. De vergroting van het bouwvlak mag geen onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking tot gevolg hebben
e. De in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast.

Artikel 17 Sport

17.1 Bestemmingsomschrijving

17.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Sport' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. sportvoorzieningen zoals opgenomen in de 'Tabel Sport' bij dit artikel;
b. horeca, uitsluitend in ondergeschikte vorm en dienstbaar aan de ter plaatse toegestane sportvoorzieningen;
c. wonen in een bedrijfswoning;
d. aan-huis-verbonden bedrijven of beroepen;
e. groenvoorzieningen in de vorm van erfbeplanting, waaronder beplanting ten behoeve van landschappelijke inpassing;
f. (onverharde) paden en wegen;
g. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals water en waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen, erfverhardingen en parkeervoorzieningen;

en overeenkomstig de in 17.1.2. opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

17.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in 17.1.1:

a Bedrijfswoningen

Voor bedrijfswoningen gelden de volgende bepalingen:

1. Per bouwvlak is ten hoogste het bestaande aantal bedrijfswoningen toegestaan.
2. Per toegestane bedrijfswoning, als bedoeld onder 1, is één verblijfsobject met een woonfunctie toegestaan, tenzij anders vermeld in Bijlage 7;
3. Op een bouwvlak met de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' is geen bedrijfswoning toegestaan.

b Tabel Sport

Code	Adres en plaats	Soort sportvoorziening
(ss-01)	Oude Nettelhorsterweg 8 (Borculo)	Sportschool
(ss-02)	Dennendijk 11 (Geesteren)	Tennisbanen en voetbalvelden
(ss-03)	Oude Diepenheimseweg 16 (Geesteren)	Ruitersportterrein
(ss-04)	Bergweg ong. (Neede)	Ruitersportterrein
(ss-06)	Diepenheimseweg ong. (Neede)	Voetbalvelden
(ss-07)	Diepenheimseweg 32a (Neede)	Voetbalvelden met kantine/noaber-hus
(ss-08)	Waterleidingdijk 2 (Neede)	IJsbaan

(ss-09)	Palsenborgweg 2 (Borculo)	Sportterrein (touwtrekken)
(ss-10)	't Wievenveld ong. (Eibergen)	Ruitersportterrein
(ss-11)	Haaksbergseweg 26-26a (Eibergen)	Sportterrein (touwtrekken)
(ss-12)	Apedijk 1a (Eibergen)	Modelvliegtuigveld
(ss-13)	Kappermaatsweg ong. (Borculo)/ De Brille 1 (Ruurlo)	Oefencrossterrein
(ss-15)	Grolseweg 18a (Beltrum)	Sportveld
(ss-18)	Platvoetsdijk 8 (Borculo)	Voetbalvelden
(ss-21)	Rietmolenseweg 5-5a-5b(Eibergen)	Voetbalvelden en wieler/skeelerbaan/natuurijsbaan
(ss-22)	Rietmolenseweg 6-6a (Eibergen)	Tennisbanen en atletiekbaan
(ss-23)	Rommelderdijk 4 (Ruurlo)	Ruitersportterrein
(ss-24)	Zuid-Rekkenseweg 36 (Rekken)	Ruitersportterrein
(ss-25)	Overkenningsweg 2-2a	Tennisbanen en voetbalvelden

c Horeca

Voor horeca gelden de volgende aanvullende bepalingen: ondergeschikte horeca is toegestaan ten dienste van en ondergeschikt aan de hoofdfunctie en als onderdeel daarvan met een maximum van 100 m^2 aan horecagebruiksruimte (exclusief terras), met dien verstande dat:

1. ongewenste horeca niet is toegestaan;
2. de openingstijden van de ondergeschikte horeca zijn beperkt tot de openingstijden van de hoofdfunctie of nevenactiviteit waarmee zij verband houdt.

17.2 Bouwregels

17.2.1 Algemeen

Voor het bouwen van bouwwerken gelden de volgende voorwaarden:

a. Binnen het bouwvlak zijn uitsluitend de bestaande bedrijfsgebouwen en bedrijfswoningen met de bestaande situering toegestaan, alsmede de uitbreiding als beschreven in 17.2.2 onder c.
b. Bijgebouwen, overkappingen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden binnen het bouwvlak gebouwd.
c. De afstand van gebouwen tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet minder bedragen dan 3 m.

17.2.2 Bedrijfsgebouwen

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 4 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 10 m tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
c. De oppervlakte aan bedrijfsgebouwen mag niet meer bedragen dan 110% van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen.

17.2.3 Bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen mag per verblijfsobject met een woonfunctie niet meer bedragen dan 150 m², dit met inbegrip van bijgebouwen waarvoor een omgevingsvergunning is verleend met toepassing van artikel 38.1 onder b.
b. De inhoud van de bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, mag niet meer bedragen dan 1.000 m^3, met dien verstande dat de bedrijfswoning niet in de richting mag uitbreiden van:
    1. een veehouderij, als de bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is;
    2. een weg, tenzij de afstand tot de as van deze weg groter blijft dan 250 m.
c. De goothoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
d. De bouwhoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 9 m.
e. De goothoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
f. De bouwhoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 7 m.
g. Vrijstaande bijgebouwen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
h. De afstand tussen de gevel van vrijstaande bijgebouwen en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m.
i. Herbouw van een bedrijfswoning, uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een veehouderij waarvoor deze bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is, of uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een weg waarvan de as op minder dan 250 m afstand is gelegen, is uitsluitend toegestaan na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 17.4.

17.2.4 Overkappingen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van overkappingen bij bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 5 m.
c. De gezamenlijke oppervlakte aan overkappingen mag niet meer bedragen dan 25 m^2 per verblijfsobject met een woonfunctie.
d. Overkappingen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
e. De afstand tussen een overkapping en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij daarvoor een omgevingsvergunning is verleend als bedoeld in 38.1 onder b.

17.2.5 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende voorwaarden:

a. De bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat de hoogte vóór de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan 1 m.
b. De bouwhoogte van ballenvangers en vlaggenmasten mag niet meer bedragen dan 6 m.
c. De bouwhoogte van lichtmasten mag niet meer bedragen dan 15 m.
d. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.
e. Uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van sport - oefencrossterrein' (ss-13) zijn terrein- en baanafscheidingen, springschansen en springwallen toegestaan, één en ander met een maximale bouwhoogte van 8 m.

17.3 Nadere eisen

a. Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bebouwing:
    1. Ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken.
    2. Ter waarborging van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de naaste omgeving.
    3. Ter waarborging van de verkeersveiligheid.
    4. Ter waarborging van de ongestoorde ligging van kabels en leidingen.
b. Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

17.4 Afwijken van de bouwregels

17.4.1 Afwijken ten behoeve van het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 17.2.1 onder c voor het verkleinen van de afstand van de bebouwing tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit stedenbouwkundig oogpunt aanvaarbaar.
b. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit verkeerskundig oogpunt aanvaardbaar.
c. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.
d. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
e. De in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast.

17.4.2 Afwijken ten behoeve van bebouwde oppervlakte bedrijfsbebouwing

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 17.2.2 onder c voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De vergroting dient noodzakelijk te zijn voor een doelmatige bedrijfsvoering en/of -ontwikkeling van het bedrijf.
b. Uitbreiding is toegestaan met maximaal 25% van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die is toegelaten volgens 17.2.2.
c. De vergroting van het bebouwd oppervlak mag geen onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking tot gevolg hebben.
d. Er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.
e. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

17.4.3 Uitbreiding of herbouw bedrijfswoning op een andere locatie of op dezelfde locatie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 17.2.3 onder b voor het uitbreiden van een bedrijfswoning of herbouwen van een bedrijfswoning op een andere locatie binnen het bouwvlak of op dezelfde locatie in de richting van een veehouderij en/of een weg, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. De herbouw c.q. uitbreiding dient plaats te vinden binnen het bouwvlak en volgens de bestaande bouwwijze, waarbij het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie niet mag toenemen maar wel mag afnemen ten opzichte van het bestaande aantal.
b. De herbouw c.q. uitbreiding op een andere locatie dient stedenbouwkundig, verkeerskundig en

landschappelijk aanvaardbaar te zijn.

c. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning mag geen onevenredige beperking opleveren voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.
d. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning dient aanvaardbaar te zijn uit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon-en leefklimaat.
e. De gevelbelasting op de te herbouwen c.q. uit te breiden bedrijfswoning dient te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder of aan een verkregen hogere grenswaarde.
f. Voor het herbouwen van een bestaande bedrijfswoning is het bepaalde in de bouwregels over bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen voor deze bestemming van overeenkomstige toepassing.

17.4.4 Afwijken bouwen bedrijfsgebouwen vóór de voorgevelrooilijn

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in:

1. 17.2.2 voor het bouwen van bedrijfsgebouwen vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing,

met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. indien het een geluidgevoelig gebouw betreft, dient voldaan te worden aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder, of een reeds verkregen hogere waarde.
b. de situering is stedenbouwkundig aanvaardbaar.
c. de situering is vanuit verkeerskundig- en verkeersveiligheidsoogpunt aanvaardbaar.
d. er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.

17.4.5 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 17.2.3 onder c voor het vergroten van de inhoudsmaat van een bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de afwijkingsbevoegdheid mag alleen worden toegepast indien de vergroting wordt gerealiseerd door de inpandige bedrijfsruimte, die tezamen met de bedrijfswoning als één gebouw is gebouwd, geheel of gedeeltelijk aan de bedrijfswoning toe te voegen.
b. Het vergroten van de bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
c. Door het inpandig vergroten van de bedrijfswoning ontstaat geen nieuwe zelfstandige woning.

17.4.6 Afwijken ten behoeve van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in:

a. 17.2.5 onder a voor het bouwen van terreinafscheidingen tot een hoogte van maximaal 2 m voor de voorgevelrooilijn, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.
b. 17.2.5 onder c voor het bouwen van lichtmasten tot een hoogte van maximaal 20 m, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld, de verkeersveiligheid en de lichthinder in de omgeving niet onevenredig wordt aangetast.
c. 17.2.5 onder d voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, anders dan lichtmasten tot een hoogte van maximaal 6 m, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.

17.5 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan, met dien verstande dat de omvang van de activiteit niet meer mag bedragen dan 30% van de oppervlakte van de bedrijfswoning met een maximum van
   50 m^2;
b. Detailhandel is niet toegestaan.
c. De bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die wordt gebruikt voor ondergeschikte horeca mag met maximaal 10% worden uitgebreid.
d. Het gebruik van gronden ten behoeve van kleinschalig kamperen is niet toegestaan.
e. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van sport - 13' (ss-13) mogen de gronden worden gebruikt als oefencrossterrein, waarbij het crossen met motoren en/of bromfietsen uitsluitend is toegestaan als training en gedurende maximaal vijf uur per week, met dien verstande dat het gedurende maximaal twee dagen per jaar is toegestaan om een wedstrijd te verrijden. Bij dit alles zijn benzine-opslagputten niet toegestaan.
f. Het gebruiken of het laten gebruiken van:
   1. gronden en bouwwerken niet behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken niet toegestaan.
   2. gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting, waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende inrichting niet toegestaan.

Artikel 18 Sport - Manege

18.1 Bestemmingsomschrijving

18.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De als Sport - Manegeaangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. maneges met bijbehorende voorzieningen zoals opgenomen in de 'Tabel Sport – Manege' bij dit artikel;
b. horeca; uitsluitend in ondergeschikte vorm en dienstbaar aan de ter plaatse toegestane manege;
c. wonen in een bedrijfswoning;
d. aan-huis-verbonden bedrijven of beroepen;
e. groenvoorzieningen in de vorm van erfbeplanting, waaronder beplanting ten behoeve van landschappelijke inpassing;
f. (onverharde) paden en wegen;
g. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals water en waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen, erfverhardingen en parkeervoorzieningen.

en overeenkomstig de in 18.1.2. opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

18.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in 18.1.1:

a Bestemmingsvlak

Voor een bestemmingsvlak gelden de volgende bepalingen:

1. Per bestemmingsvlak is bebouwing ten behoeve van niet meer dan één manege toegestaan.
2. Indien tussen bestemmingsvlakken de aanduiding 'relatie' is aangegeven, dan worden deze bestemmingsvlakken aangemerkt als één bestemmingsvlak.

b Tabel Sport - Manege

Code	Adres en plaats	Soort sportvoorziening
(ss-14)	Groenloseweg 44 (Eibergen)	Paardenstal/manege
(ss-16)	Kerkdijk 6 (Eibergen)	Paardenstal/manege met B&B
(ss-17)	Hekweg 2 (Geesteren)	Paardenstal/manege
(ss-19)	Wesselsdijk 2 (Eibergen)	Paardenstal/manege
(ss-20)	Oude Groenloseweg 1 (Eibergen)	Paardenstal/manege
(ss-26)	Nieuwenhuishoekweg 1b (Ruurlo)	Ponystalling met manegeactiviteiten

c Bedrijfswoningen

Voor bedrijfswoningen gelden de volgende bepalingen:

1. Per bouwvlak is ten hoogste het bestaande aantal bedrijfswoningen toegestaan.
2. Per toegestane bedrijfswoning, als bedoeld onder 1, is één verblijfsobject met een woonfunctie toegestaan, tenzij anders vermeld in Bijlage 7;
3. Op een bouwvlak met de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' is geen bedrijfswoning toegestaan.

18.2 Bouwregels

18.2.1 Algemeen

Voor het bouwen van bouwwerken gelden de volgende voorwaarden:

a. Bedrijfsgebouwen en bedrijfswoningen zijn uitsluitend binnen een bouwvlak toegestaan.
b. De afstand van gebouwen tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet minder bedragen dan 3 m.

18.2.2 Bedrijfsgebouwen

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 6 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 12 m, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
c. De oppervlakte aan bedrijfsgebouwen mag niet meer bedragen dan 120% van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen.
d. De oppervlakte van een rijhal mag niet meer bedragen dan 1.200 m².

18.2.3 Bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen mag per verblijfsobject met een woonfunctie niet meer bedragen dan 150 m², dit met inbegrip van bijgebouwen waarvoor een omgevingsvergunning is verleend met toepassing van artikel 38.1 onder b.
b. De inhoud van de bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, mag niet meer bedragen dan 1.000 m^3, met dien verstande dat de bedrijfswoning niet in de richting mag uitbreiden van:
    1. een veehouderij, als de bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is;
    2. een weg, tenzij de afstand tot de as van deze weg groter blijft dan 250 m.
c. De goothoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
d. De bouwhoogte van een bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 9 m.
e. De goothoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
f. De bouwhoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 7 m.
g. Vrijstaande bijgebouwen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
h. De afstand tussen de gevel van vrijstaande bijgebouwen en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m.
i. Herbouw van een bedrijfswoning, uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een veehouderij waarvoor deze bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is, of uitbreiding van een bedrijfswoning in de richting van een weg waarvan de as op minder dan 250 m afstand is gelegen, is uitsluitend toegestaan na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 18.4.

18.2.4 Overkappingen bij bedrijfswoningen

Voor het bouwen van overkappingen bij bedrijfswoningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
b. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 5 m.
c. De gezamenlijke oppervlakte aan overkappingen mag niet meer bedragen dan 25 m^2 per verblijfsobject met een woonfunctie.
d. Overkappingen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de bedrijfswoning te worden gebouwd.
e. De afstand tussen een overkapping en de gevel van de bedrijfswoning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij daarvoor een omgevingsvergunning is verleend als bedoeld in 38.1 onder b.

18.2.5 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende voorwaarden:

a. De bouwhoogte van erfafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat de hoogte vóór de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan 1 m.
b. De bouwhoogte van lichtmasten en vlaggenmasten mag niet meer bedragen dan 6 m.
c. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.
d. De goothoogte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 3 m.
e. De bouwhoogte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 4,5 m.
f. De oppervlakte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 325 m².

18.3 Nadere eisen

a. Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bebouwing:
    1. Ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken.
    2. Ter waarborging van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de naaste omgeving.
    3. Ter waarborging van de verkeersveiligheid.
    4. Ter waarborging van de ongestoorde ligging van kabels en leidingen
b. Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

18.4 Afwijken van de bouwregels

18.4.1 Afwijken ten behoeve van het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 18.2.1 onder c voor het verkleinen van de afstand van de bebouwing tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit stedenbouwkundig oogpunt aanvaarbaar.
b. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is vanuit verkeerskundig oogpunt aanvaardbaar.
c. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen is noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.
d. Het verkleinen van de afstand tot de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
e. De in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast.

18.4.2 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bebouwde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 18.2.2 onder c voor het vergroten van de toegestane bebouwde oppervlakte bedrijfsbebouwing, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De vergroting dient noodzakelijk te zijn voor een doelmatige bedrijfsvoering en/of -ontwikkeling van het bedrijf.
b. Uitbreiding is toegestaan met maximaal 25% van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die is toegelaten volgens 18.2.2.
c. Er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.
d. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

18.4.3 Afwijken ten behoeve van vergroten rijhal

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 18.2.2 onder d voor het vergroten van de toegestane oppervlakte van een rijhal, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De vergroting dient noodzakelijk te zijn voor een doelmatige bedrijfsvoering en/of -ontwikkeling van het bedrijf.
b. De oppervlakte van een rijhal mag niet meer bedragen dan 2.000 m^2.
c. Er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.
d. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
e. Het vergroten van de rijhal leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.

18.4.4 Uitbreiding of herbouw bedrijfswoning op een andere locatie of op dezelfde locatie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 18.2.3 onder b voor het uitbreiden van een bedrijfswoning of herbouwen van een bedrijfswoning op een andere locatie binnen het bouwvlak of op dezelfde locatie in de richting van een veehouderij en/of een weg, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. De herbouw c.q. uitbreiding dient plaats te vinden binnen het bouwvlak en volgens de bestaande bouwwijze, waarbij het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie niet mag toenemen maar wel mag afnemen ten opzichte van het bestaande aantal.
b. De herbouw c.q. uitbreiding op een andere locatie dient stedenbouwkundig, verkeerskundig en landschappelijk aanvaardbaar te zijn.
c. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning mag geen onevenredige beperking opleveren voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.
d. De herbouw c.q. uitbreiding van de bedrijfswoning dient aanvaardbaar te zijn uit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon-en leefklimaat.
e. De gevelbelasting op de te herbouwen c.q. uit te breiden bedrijfswoning dient te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder of aan een verkregen hogere grenswaarde.
f. Voor het herbouwen van een bestaande bedrijfswoning is het bepaalde in de bouwregels over bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen voor deze bestemming van overeenkomstige toepassing.

18.4.5 Afwijken bouwen bedrijfsgebouwen vóór de voorgevelrooilijn

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in:

1. 18.2.2 voor het bouwen van bedrijfsgebouwen vóór de dichtst naar de weg gekeerde gevel van de bestaande (bedrijfs)bebouwing,

met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. indien het een geluidgevoelig gebouw betreft, dient voldaan te worden aan de voorkeursgrenswaarden van de Wet geluidhinder, of een reeds verkregen hogere waarde.
b. de situering is stedenbouwkundig aanvaardbaar.
c. de situering is vanuit verkeerskundig- en verkeersveiligheidsoogpunt aanvaardbaar.
d. er mag geen sprake zijn van milieuhygiënische belemmeringen.

18.4.6 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 18.2.3 onder b voor het vergroten van de inhoudsmaat van een bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de afwijkingsbevoegdheid mag alleen worden toegepast indien de vergroting wordt gerealiseerd door de inpandige bedrijfsruimte, die tezamen met de bedrijfswoning als één gebouw is gebouwd, geheel of gedeeltelijk aan de bedrijfswoning toe te voegen.
b. Het vergroten van de bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
c. Door het inpandig vergroten van de bedrijfswoning ontstaat geen nieuw verblijfsobject met een woonfunctie.

18.4.7 Afwijken ten behoeve van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in:

a. 18.2.5 onder a voor het bouwen van terreinafscheidingen tot een hoogte van maximaal 2 m voor de voorgevelrooilijn, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.
b. 18.2.5 onder c voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een hoogte van maximaal 6 m, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.

18.5 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan, met dien verstande dat de omvang van de activiteit niet meer mag bedragen dan 30% van de oppervlakte van de bedrijfswoning met een maximum van 50 m^2.
b. Detailhandel is niet toegestaan.
c. De bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die wordt gebruikt voor ondergeschikte horeca mag met maximaal 10% worden uitgebreid.
d. Het gebruiken van een gebouw ten behoeve van de huisvesting van grooms is niet toegestaan, tenzij daarvoor een omgevingsvergunning is verleend als bedoeld in 36.4.
e. Het gebruik van gronden ten behoeve van kleinschalig kamperen is niet toegestaan.
f. Het gebruiken of het laten gebruiken van:
    1. gronden en bouwwerken niet behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken niet toegestaan.
    2. gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting, waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende inrichting niet toegestaan.

18.6 Afwijken van de gebruiksregels

18.6.1 Afwijken ten behoeve van kleinschaligkamperen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 18.5 onder f voor het toestaan van kleinschalig kamperen bij een manege gedurende het kampeerseizoen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het aantal seizoengebonden standplaatsen mag niet meer bedragen dan 25.
b. Het kleinschalig kamperen moet in of aansluitend aan het bouwvlak worden gerealiseerd.
c. De omgevingsvergunning voor kleinschalig kamperen wordt niet verleend voor permanente bewoning van

kampeermiddelen.

d. Sanitairgebouwen en/of recreatieruimten moeten binnen bestaande gebouwen gerealiseerd worden.
e. In afwijking van het bepaalde onder d mag 80 m^2 aan sanitairgebouwen en/of recreatieruimten gebouwd worden indien aangetoond is dat dit niet in bestaande gebouwen gerealiseerd kan worden.
f. Er wordt op eigen terrein voorzien in voldoende parkeergelegenheid, waarbij geldt dat het aantal parkeerplaatsen niet minder mag bedragen dan 110% van het aantal standplaatsen.
g. De afstand tussen de gronden in gebruik ten behoeve van kleinschalig kamperen en het meest nabij gelegen bouwvlak of bestemmingsvlak van derden mag niet minder bedragen dan 50 m.
h. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
i. Het kleinschalig kamperen leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.

Artikel 19 Verkeer

19.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. voorzieningen voor verkeer en verblijf, waaronder (on)verharde wegen met het bestaande aantal rijstroken, bermen, paden en parkeervoorzieningen;
b. parkeervoorzieningen ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein';
c. geluidswerende voorzieningen;
d. groenvoorzieningen, zoals wegbeplanting;
e. nutsvoorzieningen;
f. water en waterhuishoudkundige voorzieningen.

19.2 Bouwregels

Op of in de gronden met de bestemming 'Verkeer' zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan.

19.2.1 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde gelden de volgende regels:

a. De bouwhoogte van palen, masten en portalen voor geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer mag niet meer bedragen dan 12 m.
b. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.

Artikel 20 Verkeer - N18

20.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer - N18' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wegen
b. voet- en fietspaden;
c. tunnels, viaducten, bruggen en bijbehorende bermen en taluds
d. parkeervoorzieningen;
e. groenvoorzieningen;
f. waterpartijen, -lopen, -bergingen, wadi's, infiltratiestroken en andere voorzieningen ten behoeve van waterhuishouding;
g. kunstwerken;
h. (openbare) nutsvoorzieningen;
i. busbanen en bussluizen;
j. bij deze doeleinden behorende gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde, straatmeubilair en andere werken.

20.2 Bouwregels

20.2.1 Algemeen

Op de voor 'Verkeer - N18' aangewezen gronden mogen uitsluitend gebouwen en bouwwerken in overeenstemming met het bepaalde in lid 20.1 worden gebouwd.

20.2.2 Gebouwen

De bouwhoogte van gebouwen mag maximaal 4 meter bedragen en de inhoud mag per

gebouw maximaal 50 m³ bedragen.

20.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

De maximum bouwhoogte van bouwwerken voor bewegwijzering, beveiliging en regeling

van het verkeer, kunstobjecten, vlaggen- en lichtmasten bedraagt 10 meter.

20.2.4 Nutsvoorzieningen

Voor het bouwen van nutsvoorzieningen gelden de volgende bepalingen:

a. de oppervlakte van een bouwwerk mag maximaal 25 m^2 bedragen;
b. de goothoogte van een bouwwerk mag maximaal 3 meter bedragen;
c. de maximum bouwhoogte van een bouwwerk bedraagt 5 meter.

20.2.5 Bestaande bebouwing

Bestaande bebouwing, die afwijkt van het bepaalde in de leden 20.2.1, 20.2.3 en/of 20.2.4 mag worden gehandhaafd en/of vernieuwd.

Artikel 21 Verkeer - Railverkeer

21.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer - Railverkeer' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. spoorwegen en de daarbij behorende bermen, taluds en spoorwegovergangen;
b. geluidswerende voorzieningen;
c. groenvoorzieningen en ecologisch groen;
d. nutsvoorzieningen;
e. (ontsluitings)wegen;
f. water en waterhuishoudkundige voorzieningen.

21.2 Bouwregels

21.2.1 Gebouwen

Op de gronden met de bestemming 'Verkeer - Railverkeer' mogen uitsluitend gebouwen van openbaar nut worden gebouwd waarvan de inhoud niet meer mag bedragen dan 50 m^3.

21.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende voorwaarden:

a. De bouwhoogte van palen, masten en portalen voor geleiding, beveiliging en regeling van het railverkeer mag niet meer bedragen dan 12 m.
b. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 3 m.

Artikel 22 Water

22.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Water' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. water en waterhuishoudkundige voorzieningen, waaronder voorzieningen voor waterberging, -aanvoer en -afvoer, zoals watergangen, waterlopen en waterpartijen, stuwen en voorzieningen voor waterkering;
b. bescherming en instandhouding van de oevers en oeverbeplanting;
c. voorzieningen voor verkeer en verblijf zoals bruggen, steigers en duikers;
d. groenvoorzieningen en ecologisch groen;
e. extensief recreatief medegebruik;
f. behoud, herstel en/of ontwikkeling van de natuurwaarden en van de hydrologische waarden van het water.

22.2 Bouwregels

22.2.1 Gebouwen

Op of in de gronden met de bestemming 'Water' zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan.

22.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden per bouwwerk geen gebouw zijnde, de volgende voorwaarden:

a. De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 4 m.

22.3 Specifieke gebruiksregels

22.3.1 Strijdig gebruik

Tot een gebruik in strijd met de bestemming wordt in ieder geval gerekend:

a. het opslaan, opgeslagen houden, storten en lozen van puin, vuil of andere vloeibare afvalstoffen;
b. het dempen en/of verondiepen van oppervlaktewater met grond- en/of baggerspecie, zuiveringsslib, dan wel enig ander restmateriaal.

22.4 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

22.4.1 Werken en werkzaamheden

Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. het dempenen/of verondiepen of wijzigen van (oevers, profiel, doorstroom- of bergingscapaciteit) van oppervlaktewater;
b. het graven en dempen van sloten, de aanleg of het dempen van poelen, de aanleg van dammen, het aanbrengen van oeverbeschoeiing en het aanbrengen van oppervlakteverhardingen.

22.4.2 Uitzonderingen

Het in 22.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:

a. het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn;
b. reeds in uitvoering zijn, dan wel krachtens een verleende omgevingsvergunning reeds mogen worden

uitgevoerd op het moment van inwerkingtreding van dit plan.

22.4.3 Toelaatbaarheid

De in 22.4.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de in de bestemmingsomschrijving genoemde waarden, de landschappelijke waarden en natuurwaarden van de gronden.

Artikel 23 Wonen

23.1 Bestemmingsomschrijving

23.1.1 Algemene bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wonen in een woning;
b. wonen in woonwagens uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'woonwagenstandplaats';
c. aan-huis-verbonden beroepen of bedrijven;
d. terras, tuinen en erven;
e. speelvoorzieningen;
f. groenvoorzieningen in de vorm van erfbeplanting en landschappelijke inpassing;
g. (onverharde) wegen en paden;
h. bij deze bestemming behorende voorzieningen, zoals water en waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen, erfverhardingen en parkeervoorzieningen.

en overeenkomstig de in 23.1.2. opgenomen nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving.

23.1.2 Nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving

In het onderstaande is een nadere detaillering opgenomen van het bepaalde in 23.1.1:

a Bestemmingsvlak

Voor een bestemmingsvlak gelden de volgende bepalingen:

1. Indien tussen bestemmingsvlakken de aanduiding 'relatie' is aangegeven, dan worden deze bestemmingsvlakken aangemerkt als één bestemmingsvlak.

b Woningen

Voor woningen gelden de volgende bepalingen:

1. Het aantal woningen per bestemmingsvlak mag niet meer bedragen dan het bestaande aantal.
2. Nieuwbouw van een woning is uitsluitend toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden', waarbij het aantal nieuw te bouwen woningen niet meer mag bedragen dan met deze aanduiding is aangegeven.
3. Per toegestane woning, als bedoeld onder 1 en 2, is één verblijfsobject met een woonfunctie toegestaan, tenzij anders vermeld in Bijlage 7.
4. Op een bouwvlak ter plaatse van de bouwaanduiding 'bijgebouwen' is geen woning toegestaan.

c Tabel bedrijfsfuncties, ondergeschikt aan het wonen

Code	Adres en plaats	Soort bedrijvigheid
(sw- 01)	Ruurloseweg 61-61a (Borculo)	Bestaande handel in light roof systems met kantoor en opslag. Geen productie
(sw- 12)	Apedijk 10 (Rekken)	Visopslag (visbewerking en detailhandel niet toegestaan)

23.2 Bouwregels

23.2.1 Woningen en bijgebouwen bij woningen

Voor het bouwen van woningen gelden de volgende voorwaarden:

a. De gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie mag niet meer bedragen dan 150 m², dit met inbegrip van bijgebouwen waarvoor een omgevingsvergunning is verleend met toepassing van artikel 38.1 onder b, tenzij:
   1. dit op de verbeelding anders is aangegeven;
   2. toepassing wordt c.q. is gegeven aan de afwijkingsbevoegdheid als bedoeld onder 23.4.2, 23.4.3 of aan de wijzigingsbevoegdheid als bedoeld onder 23.7.1.
b. De inhoud van de woning, inclusief aan- en uitbouwen, mag per woning niet meer bedragen dan 1.000 m^3, tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
c. De woning mag niet in de richting uitbreiden van:
   1. een veehouderij, als de woning aan die zijde de dichtstbijzijnde woning is;
   2. een weg, tenzij de afstand tot de as van deze weg groter blijft dan 250 m.
d. De goothoogte van een woning mag niet meer bedragen dan 4,5 m tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
e. De bouwhoogte van een woning mag niet meer bedragen dan 9 m tenzij op de verbeelding anders is aangegeven.
f. De goothoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
g. De bouwhoogte van een bijgebouw mag niet meer bedragen dan 7 m.
h. Vrijstaande bijgebouwen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de woning te worden gebouwd.
i. De afstand tussen de gevel van vrijstaande bijgebouwen en de gevel van de woning mag niet meer bedragen dan 25 m.
j. Ter plaatse van de aanduiding 'bijgebouwen' zijn uitsluitend bijgebouwen toegestaan.
k. Herbouw van een woning, uitbreiding van een woning in de richting van een veehouderij waarvoor deze bedrijfswoning aan die zijde de dichtstbijzijnde (bedrijfs)woning is, of uitbreiding van een woning in de richting van een weg waarvan de as op minder dan 250 m afstand is gelegen, is uitsluitend toegestaan na het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 23.4.

23.2.2 Overkappingen bij woningen

Voor het bouwen van overkappingen bij woningen gelden de volgende voorwaarden:

a. ter plaatse van de aanduiding 'woonwagenstandplaats' zijn geen overkappingen toegestaan.
b. De goothoogte mag niet meer bedragen dan 3,5 m.
c. De bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 5 m. De bouwhoogte van terrashooibergen mag, met inbegrip van de palen, niet meer bedragen dan 10 m.
d. De gezamenlijke oppervlakte aan overkappingen per verblijfsobject met een woonfunctie mag niet meer bedragen dan 25 m², dit met inbegrip van overkappingen waarvoor een omgevingsvergunning is verleend met toepassing van artikel 38.1 onder b.
e. Overkappingen dienen op een afstand van ten minste 1 m achter de voorgevelrooilijn van de woning te worden gebouwd.
f. De afstand tussen een overkapping en de gevel van de woning mag niet meer bedragen dan 25 m, tenzij daarvoor een omgevingsvergunning is verleend als bedoeld in 38.1 onder b.

23.2.3 Woonwagenstandplaatsen

Voor het bouwen van woonwagens en hoofdgebouwen op woonwagenstandplaatsen gelden de volgende voorwaarden:

a. Op gronden met de aanduiding 'woonwagenstandplaats' mag het aantal woonwagens of hoofdgebouwen niet meer bedragen dan 1.
b. De oppervlakte van een woonwagen mag niet meer bedragen dan 100 m².
c. De bouwhoogte van een woonwagen mag niet meer bedragen dan 4 m.
d. Voor het bouwen van bijgebouwen in de vorm van sanitaire units en bergingsruimten gelden de volgende voorwaarden:

1. Er mag niet meer dan één sanitaire unit c.q. bergingsruimte per standplaats worden gebouwd.
2. De totale oppervlakte aan sanitaire units en bergingsruimten mag niet meer bedragen dan 30 m².
3. De goothoogte van een sanitaire unit c.q. een bergingsruimte mag niet meer bedragen dan 3 m.

23.2.4 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende voorwaarden:

a. De bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat de hoogte vóór de voorgevelrooilijn niet meer mag bedragen dan 1 m.
b. De bouwhoogte van vlaggenmasten en lichtmasten mag niet meer bedragen dan 6 m;
c. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde mag niet meer bedragen dan 3 m;
d. De goothoogte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 3 m;
e. De bouwhoogte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 4,5 m;
f. De oppervlakte van een tredmolen en een trainingsmolen mag niet meer bedragen dan 325 m².

23.2.5 Paardenbakken

Voor het bouwen van paardenbakken gelden de volgende voorwaarden:

a. Paardenbakken zijn uitsluitend toegestaan binnen het bestemmingsvlak.
b. De afstand van een paardenbak tot woningen van derden mag niet minder bedragen dan 50 m.
c. De oppervlakte van een paardenbak mag niet meer bedragen dan 1.200 m².
d. Een paardenbak moet zijn gelegen achter de voorgevelrooilijn van de dichtst naar de weg gelegen gevel.
e. De bouwhoogte van afrasteringen mag niet meer bedragen dan 1,5 m.
f. Het bouwen van lichtmasten bij paardenbakken is niet toegestaan ter plaatse van de aanduidingen 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of 'overige zone - groene ontwikkelingszone'.

23.3 Nadere eisen

a. Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen aan de plaats, vorm en afmeting van de bebouwing:
   1. Ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken.
   2. Ter waarborging van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de naaste omgeving.
   3. Ter waarborging van de verkeersveiligheid.
   4. Ter waarborging van de ongestoorde ligging van kabels en leidingen
b. Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

23.4 Afwijken van de bouwregels

23.4.1 Uitbreiding of herbouw woning op een andere locatie of op dezelfde locatie

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 23.1.2 onder b voor het uitbreiden van een woning of herbouwen van een woning op een andere locatie binnen het bestemmingsvlak of op dezelfde locatie in de richting van een veehouderij en/of een weg, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

a. De herbouw c.q. uitbreiding dient plaats te vinden binnen het bestemmingsvlak en volgens de bestaande bouwwijze, waarbij het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie niet mag toenemen maar wel mag afnemen ten opzichte van het bestaande aantal.
b. De herbouw c.q. uitbreiding op een andere locatie dient stedenbouwkundig, verkeerskundig en landschappelijk aanvaardbaar te zijn.
c. De herbouw c.q. uitbreiding van de woning mag geen onevenredige beperking opleveren voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.
d. De herbouw c.q. uitbreiding van de woning dient aanvaardbaar te zijn uit een oogpunt van een milieuhygiënisch verantwoord woon-en leefklimaat.

e. De gevelbelasting op de te herbouwen c.q. uit te breiden woning dient te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van de Wet geluidhinder of aan een verkregen hogere grenswaarde.
f. Voor het herbouwen van een bestaande woning is het bepaalde in 23.1.2 onder b en in de bouwregels bij deze bestemming van overeenkomstige toepassing.

23.4.2 Afwijken voor het vergroten van de bijgebouwenoppervlakte (sloop-bonusregeling)

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 23.2.1 onder a voor het overschrijden van de oppervlakte aan bijgebouwen bij een woning, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. voor elke 2 m² die aan bestaande bijgebouwen wordt gesloopt, mag 1 m² worden ingezet voor het bouwen van nieuwe bijgebouwen (sloop-bonusregeling);
b. het inruilen van de oppervlakte aan bestaande bijgebouwen voor het bouwen van nieuwe bijgebouwen tot een oppervlakte van meer dan 150 m² wordt alleen toegestaan wanneer de oppervlakte aan bestaande bijgebouwen meer dan 150 m² bedraagt;
c. alleen het gedeelte van de bestaande oppervlakte aan bijgebouwen boven de 150 m² die al is toegestaan volgens 23.2.1 onder a, kan worden ingezet voor het bouwen van nieuwe bijgebouwen;
d. door toepassing van de sloop-bonusregeling uit 23.4.2 neemt de oppervlakte aan bijgebouwen boven de toegestane 150 m² af met de helft van de te slopen oppervlakte aan bijgebouwen.

23.4.3 Afwijken t.b.v. het vergroten van de bijgebouwenoppervlakte (bovenplanse sloop-bonusregeling)

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 23.2.1 onder a voor het overschrijden van de oppervlakte aan bijgebouwen bij een woning ((her-)bouwlocatie) vanwege het slopen van gebouwen op een andere locatie met een bestemmingsvlak 'Wonen' (de slooplocatie), met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Sloop van monumentale bebouwing op de slooplocatie kan niet worden betrokken bij de toepassing van deze bovenplanse sloop-bonusregeling.
b. De minimaal te slopen oppervlakte aan gebouwen op de slooplocatie moet 150 m² aaneen gebouwd zijn. Het moet gaan om gebouwen die binnen de grenzen van de gemeente Berkelland liggen.
c. Van het te slopen oppervlak op de slooplocatie mag maximaal 25% worden herbouwd op de herbouwlocatie.
d. De bijgebouwenoppervlakte op de herbouwlocatie mag door toepassing van de bovenplanse sloop-bonusregeling toenemen tot maximaal 300 m².
e. De afstand van de op de herbouwlocatie te bouwen bijgebouw(en) tot aan het hoofdgebouw mag maximaal 25 m1 bedragen.
f. Bij de toepassing van de bovenplanse sloop-bonusregeling kan op de slooplocatie alleen gebruik worden gemaakt van 'overmatige' legale bebouwing met een minimale omvang van 150 m², waarbij de te slopen bebouwing niet als monument mag zijn aangewezen. Er is sprake van 'overmatige' bijgebouwen als en voor zover de bijgebouwenoppervlakte op de slooplocatie groter is dan 150 m² en ook na uitvoering van de sloop groter blijft of gelijk is aan 150 m².
g. Als gebruik wordt gemaakt wordt van de sloop-bonusregeling, dan moet worden verzekerd dat op de slooplocatie de oppervlakte van de te slopen bebouwing niet mag worden herbouwd. Met de aanvrager en de eigenaar van de slooplocatie wordt dit vastgelegd in de omgevingsvergunning en een overeenkomst.
h. De op de herbouwlocatie toe te voegen bebouwing mag de belangen van derden in redelijkheid niet schaden.
i. In afwijking van het bepaalde in de aanhef en onder b, c, f en g kan, overeenkomstig de Structuurvisie Bovenplanse sloopbonusregeling buitengebied voor elke toename van 1 m2 bijgebouw worden voorzien in een geldelijke bijdrage gelijk aan de gemiddelde sloopkosten van 4m2 gebouw in het buitengebied in het gemeentelijke sloopfonds.
j. De herbouwlocatie mag niet liggen in gebieden met de gebiedsaanduiding 'overige zone - cultuurhistorisch waardevolle akker'.

23.4.4 Afwijken ten behoeve van het vergroten van de woning door het bijtrekken van inpandige ruimten

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 23.2.1 onder b voor het vergroten van de inhoudsmaat van een bedrijfswoning door het bijtrekken van inpandige ruimten, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de afwijkingsbevoegdheid mag alleen worden toegepast indien de vergroting wordt gerealiseerd door de inpandige bedrijfsruimte, die tezamen met de bedrijfswoning als één gebouw is gebouwd, geheel of gedeeltelijk aan de bedrijfswoning toe te voegen.
b. Het vergroten van de bedrijfswoning leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
c. Door het inpandig vergroten van de bedrijfswoning ontstaat geen nieuw verblijfsobject met een woonfunctie.

23.4.5 Afwijken ten behoeve van bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in:

a. 23.2.4 onder a voor het bouwen van terreinafscheidingen tot een hoogte van maximaal 2 m voor de voorgevelrooilijn, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.
b. 23.2.4 onder c voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een hoogte van maximaal 6 m, mits hierdoor het stedenbouwkundig/ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid niet wordt aangetast.

23.5 Specifieke gebruiksregels

23.5.1 Gebruiksbepaling

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. Aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan, met dien verstande dat de omvang van de activiteit niet meer mag bedragen dan 30% van de oppervlakte van de woning met een maximum van 50 m^2;
b. Detailhandel is niet toegestaan.
c. Het gebruik van gronden ten behoeve van kleinschalig kamperen, recreatiewoningen, recreatieappartementen is niet toegestaan.
d. Het bedrijfsmatig gebruiken of het bedrijfsmatig laten gebruiken, als bedoeld onder lid a, van:
    1. gronden en bouwwerken niet behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken niet toegestaan.
    2. gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting, waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende inrichting niet toegestaan.

23.6 Afwijken van de gebruiksregels

23.6.1 Afwijken ten behoeve van detailhandel

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 23.5.1 onder b voor het toestaan van detailhandel, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Detailhandel mag uitsluitend plaatsvinden ten behoeve van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten.
b. De totale oppervlakte die voor detailhandel van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten wordt gebruikt mag niet meer bedragen dan 50% van de bestaande bedrijfsvloeroppervlakte met een maximum van 100 m^2.
c. Het verlenen van de omgevingsvergunning leidt niet tot onevenredige beperking voor de

bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.

23.6.2 Afwijken ten behoeve van kleinschaligkamperen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 23.5.1 onder c voor het toestaan van kleinschalig kamperen bij een woning gedurende het kampeerseizoen, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het aantal seizoengebonden standplaatsen mag niet meer bedragen dan 25.
b. De omgevingsvergunning voor kleinschalig kamperen wordt niet verleend voor permanente bewoning van kampeermiddelen.
c. Sanitairgebouwen en/of recreatieruimten moeten binnen bestaande gebouwen gerealiseerd worden.
d. In afwijking van het bepaalde onder c mag 80 m^2 aan sanitairgebouwen en/of recreatieruimten gebouwd worden indien aangetoond is dat dit niet in bestaande gebouwen gerealiseerd kan worden.
e. Er wordt op eigen terrein voorzien in voldoende parkeergelegenheid, waarbij geldt dat het aantal parkeerplaatsen niet minder mag bedragen dan 110% van het aantal standplaatsen.
f. De afstand tussen de gronden in gebruik ten behoeve van kleinschalig kamperen en het meest nabij gelegen bouwvlak of bestemmingsvlak van derden mag niet minder bedragen dan 50 m.
g. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
h. Het kleinschalig kamperen leidt niet tot onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen.
i. De in het gebied aanwezige waarden mogen niet onevenredig worden aangetast.

23.6.3 Afwijken ten behoeve van gebruik recreatiewoning / recreatieappartement

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 23.5.1 onder c voor het toestaan van het gebruik van een of meerdere recreatiewoning(-en) / recreatieappartement(-en) bij een woning met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. de inhoud van recreatiewoningen/ recreatieappartementen niet meer mag bedragen dan 300 m^3 en de bebouwde oppervlakte niet meer mag bedragen dan 75 m^2;
b. er minimaal 2 recreatiewoningen/ recreatieappartementen aanwezig moeten zijn;
c. permanente bewoning van verblijfsrecreatieve voorzieningen niet is toegestaan;
d. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing;
e. De levensvatbaarheid van het bedrijf is aangetoond door middel van een bedrijfsplan.

23.7 Wijzigingsbevoegdheid

23.7.1 Wijzigen t.b.v. het vergroten van de bijgebouwenoppervlakte (bovenplanse sloop-bonusregeling)

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de planregels van de bestemming 'Wonen' het bepaalde in 23.2.1 onder c te wijzigen voor het vergroten van de oppervlakte aan bijgebouwen bij een woning (herbouwlocatie) vanwege het slopen van gebouwen op een andere locatie die buiten dit bestemmingsvlak is gelegen (de slooplocatie), met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Sloop van monumentale bebouwing op de slooplocatie kan niet worden betrokken bij de toepassing van de bovenplanse sloop-bonusregeling.
b. De minimaal te slopen oppervlakte aan gebouwen op de slooplocatie moet 150 m^2 aaneen gebouwd zijn. Het moet gaan om gebouwen die binnen de grenzen van de gemeente Berkelland liggen.
c. Van het te slopen oppervlak op de slooplocatie mag maximaal 25% worden herbouwd op de herbouwlocatie.
d. De bijgebouwenoppervlakte op de herbouwlocatie mag door toepassing van de bovenplanse sloop-bonusregeling toenemen tot maximaal 300 m^2.
e. De afstand van de op de herbouwlocatie te bouwen bijgebouw(en) tot aan het hoofdgebouw mag maximaal 25 m1 bedragen.

f. Bij de toepassing van de bovenplanse sloop-bonusregeling kan op de slooplocatie alleen gebruik worden gemaakt van 'overmatige' legale bebouwing met een minimale omvang van 150 m², waarbij de te slopen bebouwing niet als monument mag zijn aangewezen. Er is sprake van 'overmatige' bijgebouwen als en voor zover de bijgebouwenoppervlakte op de slooplocatie groter is dan 150 m² en ook na uitvoering van de sloop groter blijft of gelijk is aan 150 m².
g. Als gebruik wordt gemaakt wordt van de sloop-bonusregeling, dan moet worden verzekerd dat op de slooplocatie de oppervlakte van de te slopen bebouwing niet mag worden herbouwd. De slooplocatie maakt onderdeel uit van het wijzigingsplan. Dit kunnen eveneens gebouwen ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)' betreffen. Met de aanvrager en de eigenaar van de slooplocatie wordt dit bovendien vastgelegd in een overeenkomst.
Indien de sloop van bebouwing op een binnenplanse locatie plaatsvindt, dan kan hiervoor gebruik worden gemaakt van de in 39.5 opgenomen wijzigingsbevoegdheid, om herbouw van het gesloopte uit te sluiten.
h. De op de herbouwlocatie toe te voegen bebouwing mag de belangen van derden in redelijkheid niet schaden.
i. In afwijking van het bepaalde in de aanhef en onder b, c, f en g kan, overeenkomstig de Structuurvisie Bovenplanse sloopbonusregeling buitengebied, voor elke toename van 1 m2 bijgebouw worden voorzien in een geldelijke bijdrage gelijk aan de gemiddelde sloopkosten van 4m2 gebouw in het buitengebied in het gemeentelijke sloopfonds.
j. De herbouwlocatie mag niet liggen in gebieden met de gebiedsaanduiding 'overige zone - cultuurhistorisch waardevolle akker'.

23.7.2 Wijzigen naar de bestemming Bedrijf, Cultuur en Ontspanning, Horeca, Maatschappelijk, Recreatie-Dagrecreatie of Recreatie-Verblijfsrecreatie

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming van de gronden met de bestemming 'Wonen' te wijzigen in de bestemmingen 'Bedrijf', 'Cultuur en Ontspanning', 'Horeca', 'Maatschappelijk', 'Recreatie-Dagrecreatie' of 'Recreatie-Verblijfsrecreatie' ten behoeve van het vestigen van een niet-agrarisch bedrijf, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. Alleen gebiedspassende bedrijven en functies tot en met milieucategorie twee en voor zover genoemd in Bijlage 1 Indicatieve bedrijvenlijst functieverandering zijn toegestaan. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Wonen' in de bestemming 'Maatschappelijk' is uitsluitend toegestaan voor (veterinaire) zorgfuncties, dit met uitzondering van forensisch-psychiatrische zorg.
b. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Wonen' in de bestemming 'Bedrijf', 'Cultuur en Ontspanning', 'Horeca', 'Maatschappelijk', 'Recreatie-Dagrecreatie' of 'Recreatie-Verblijfsrecreatie' is uitsluitend toegestaan ter plaatse van het bestemmingsvlak waarbij uitsluitend gebruik mag worden gemaakt van feitelijke bestaande, legaal opgerichte (voormalige) bedrijfsgebouwen en van bestaande bijgebouwen.
c. De oppervlakte van de bestaande(voormalige) bedrijfsgebouwen of de bestaande bijgebouwen die wordt hergebruikt ten behoeve van een onder b genoemde bestemming mag niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van de feitelijk bestaande, legaal opgerichte (voormalige) bedrijfsgebouwen en bestaande bijgebouwen tot een maximale oppervlakte die voor de betreffende hoofdfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering, met dien verstande dat minimaal 25% van de oppervlakte aan bestaande (voormalige) bedrijfsgebouwen en bestaande bijgebouwen moet worden gesloopt. Indien minder dan 50% van de oppervlakte aan bestaande (voormalige) bedrijfsgebouwen en bestaande bijgebouwen wordt gesloopt, dan dient te worden gemotiveerd waarom niet aan die eis kan worden voldaan, terwijl voor het mindere verevening dient plaats te vinden middels natuurontwikkeling, verbetering van de infrastructuur, aanleg van recreatieve voorzieningen en/of een financiële bijdrage die wordt ingezet voor een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage op een andere locatie. De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen of de bestaande bijgebouwen die wordt (her)gebruikt voor zorgfuncties mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet

meer mag zijn dan de maximale oppervlakte die voor de betreffende zorgfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via functieverandering.

d. De hierboven onder punt c genoemde sloopverplichting is niet van toepassing op rijks- en gemeentelijke monumenten en op een maximale oppervlakte van 150 m² aan bijgebouwen per verblijfsobject met een woonfunctie. Gebouwen die zijn aangewezen als een rijks- of een gemeentelijk monument worden echter wel meegeteld bij het bepalen van de oppervlakte aan (voormalige) bedrijfsgebouwen en bestaande bijgebouwen die aanwezig is voorafgaand aan de wijziging van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Wonen'.
e. Voor verblijfsrecreatieve voorzieningen geldt dat:
    - de inhoud van recreatiewoningen/ recreatieappartementen niet meer mag bedragen dan 300 m³ en de bebouwde oppervlakte niet meer mag bedragen dan 75 m^2;
    - er minimaal 2 recreatiewoningen/ recreatieappartementen aanwezig moeten zijn;
    - permanente bewoning van verblijfsrecreatieve voorzieningen niet is toegestaan.
f. Buitenopslag is niet toegestaan, tenzij deze plaatsvindt in een bestaande sleufsilo en de hoogte van de buitenopslag niet hoger is dan de hoogte van betrokken sleufsilo.
g. Er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
h. De levensvatbaarheid van het bedrijf is aangetoond door middel van een bedrijfsplan.
i. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Wonen' in de bestemming 'Maatschappelijk' mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
j. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Wonen' in bestemmingen zoals genoemd in de aanhef van dit artikel mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
k. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Wonen' in de bestemmingen zoals genoemd in de aanhef van dit artikel mag niet leiden tot een onevenredige publieks- en/of verkeersaantrekkende werking.
l. Het wijzigen van de bestemming van de gronden met de bestemming 'Wonen' in de bestemmingen zoals genoemd in de aanhef van dit artikel mag niet leiden tot een gebruik waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt.

Artikel 24 Leiding

24.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:

a. de aanleg, instandhouding en/of bescherming van:
   1. ondergrondse gasleidingen ter plaatse van de aanduiding 'hartlijn leiding - gas';
   2. bovengrondse hoogspanningsverbindingen ter plaatse van de aanduiding 'hartlijn leiding – hoogspanningsverbinding';
   3. ondergrondse rioolpersleidingen ter plaatse van de aanduiding 'hartlijn leiding – riool';
   4. ondergrondse waterleidingen ter plaatse van de aanduiding 'hartlijn leiding - water';
b. groenvoorzieningen.

24.1.1 Nadere detaillering bestemmingsomschrijving

a Voorrangsregeling

In geval van onderlinge strijdigheid van bepalingen vanwege voorkomende bestemming(en) gaan de regels van de bestemming 'Leiding' vóór de bepalingen die ingevolge andere bestemmingen op de desbetreffende gronden van toepassing zijn. Voorzover bestemmingsvlakken van verschillende dubbelbestemmingen geheel of gedeeltelijk samenvallen heeft de dubbelbestemming behorende bij de figuur 'hartlijn leiding - gas' voorrang.

24.2 Bouwregels

In afwijking van hetgeen elders in deze regels is bepaald ten aanzien van het bouwen krachtens de overige bestemmingen van deze gronden, mogen op of in deze bestemming begrepen grond uitsluitend worden gebouwd:

a. bouwwerken voor de aanleg en instandhouding van de in 24.1 genoemde leidingen tot een maximale bouwhoogte van 2 m;
b. bouwwerken voor de aanleg en instandhouding van de in 24.1 onder a, onder 2 bedoelde hoogspanningsverbindingen ter plaatse van de aanduiding 'hartlijn leiding - hoogspanningsverbinding' tot een maximale bouwhoogte van 40 m.
c. gebouwen en/of bouwwerken die dienen ter vervanging, vernieuwing of verandering van bestaande gebouwen en/of bouwwerken, indien de oppervlakte en bouwhoogte niet wordt vergroot en hierbij gebruik wordt gemaakt van de bestaande fundering.

24.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 24.2 voor het bouwen ten behoeve van de overige bestemmingen van deze gronden, waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. De veilige ligging en de continuïteit van de brandstof-, gas-, energie- of watervoorziening en riolering dienen te zijn gewaarborgd.
b. Nieuwe kwetsbare objecten worden niet toegestaan.
c. Het bevoegd gezag dient schriftelijk advies te hebben ingewonnen bij de betreffende leidingbeheerder.

24.4 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken gelden tevens de volgende voorwaarden:

a. het opslaan van goederen is niet toegestaan. Een en ander met uitzondering van het opslaan van goederen:

1. ten behoeve van insprectie en onderhoud van de leiding;
2. voorzover sprake is van bestaand gebruik vanwege de overige bestemming(-en).

b. het wijzigen van het gebruik van bestaande gebouwen, indien daardoor een nieuw kwetsbaar object wordt toegelaten.

24.5 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

24.5.1 Werken en werkzaamheden

Het is verboden op de gronden met de bestemming 'Leiding' zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning voor het aanleggen de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. het aanleggen van wegen of paden en/of andere oppervlakteverhardingen;
b. het uitvoeren van graafwerkzaamheden;
c. het uitvoeren van heiwerken of het anderszins indrijven van voorwerpen in de bodem;
d. het aanbrengen van diepwortelende beplanting en/of bomen;
e. het ophogen, verlagen, afgraven of egaliseren van de bodem, of anderszins wijzigen in maaiveld- of weghoogte;
f. het permanent opslaan van goederen;
g. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
h. het aanbrengen en/of rooien van hoogopgaande beplanting en/of bomen;
i. het aanbrengen en/of slopen van bovengrondse constructies, installaties, opstallen of apparatuur anders dan ten dienste van deze bestemming;
j. het aanleggen van zonneparken.

24.5.2 Uitzonderingen

Het in 24.5.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden:

a. die het normale onderhoud betreffen overeenkomstig de overige bestemmingen van deze gronden, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn en/of voortvloeien uit het normale gebruik overeenkomstig de bestemming;
b. die reeds in uitvoering zijn op het moment van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan;
c. zijnde, graafwerkzaamheden als bedoeld in de Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken;
d. die mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

24.5.3 Toelaatbaarheid

a. De in 24.5.1 genoemde omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, indien het behoud van een veilige ligging en de continuïteit van de brandstof-, gas-, energie- en watervoorziening en riolering zijn gewaarborgd.
b. Alvorens te beslissen omtrent een omgevingsvergunning als bedoeld in dit 24.5.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de betreffende leidingbeheerder.

Artikel 25 Waarde - Archeologie 1

25.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 1' aangewezen gronden zijn, naast de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen (basisbestemmingen), tevens bestemd voor het behoud de bescherming en/of het herstel van archeologische waarden in de bodem.

25.2 Bouwregels

25.2.1 Algemeen

Voor het oprichten van bebouwing gelden de volgende regels:

a. Bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het oprichten van een bouwwerk met een bodemingreep dieper dan 0,3 m beneden maaiveld moet de aanvrager een rapport overleggen, waarin de archeologische waarde van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft voldoend eis vastgesteld.
b. Als uit het in 25.2.1, onder a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het oprichten van het vergunde bouwwerk zullen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor (ondanks de uitvoering van een bouw- of aanlegplan) archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden, zoals alternatieven voor heiwerk, het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht; of
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; of
    3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring te laten begeleiden door een archeologisch deskundige op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; en/of
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden schriftelijk verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeologische waarden is omgegaan.
c. Het overleggen van een rapport is niet nodig als de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie, hetgeen is getoetst door de archeologisch deskundige, voldoende is vastgesteld. Het in 25.2.1, onder b bepaalde is van overeenkomstige toepassing.

25.2.2 Advies archeoloog

Voordat het bevoegd gezag beslist over een vergunning als bedoeld in 25.2.1, onder a, wint het advies in bij de archeologisch deskundige over de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en zo ja welke voorwaarden moeten worden opgenomen.

25.2.3 Uitzondering bouwregels

Het bepaalde onder 25.2.1, onder a geldt niet als:

a. op basis van archeologisch onderzoek reeds is aangetoond dat op betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn; of
b. het bouwplan betrekking heeft op vervanging van bestaande bouwwerken, waarbij de oppervlakte met maximaal 50 m^2 wordt uitgebreid en de bestaande fundering wordt benut, met uitzondering van nieuwe kelders; of
c. gebouwen maximaal 2,50 m uit de bestaande fundering worden vergroot, waarbij de bestaande funderingen behouden blijven.

25.3 Nadere eisen

25.3.1 Nadere eis

Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen ten aanzien van de situering en de afmetingen van bouwwerken, de inrichting en het gebruik van gronden, als uit archeologisch onderzoek blijkt dat ter plaatse behoudens- en beschermenswaardige archeologische monumenten of resten aanwezig zijn. De nadere eisen zijn er op gericht de archeologische waarden zoveel mogelijk in de grond (in situ) te behouden.

25.3.2 Procedure

Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidings-procedure.

25.4 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

25.4.1 Vergunningplicht

Onverminderd het in de Erfgoedwet bepaalde is het verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende andere werken of werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. het ophogen van de bodem met meer dan 1 m;
b. grondwerkzaamheden dieper dan 0,30 m onder het maaiveld, waartoe worden gerekend woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage en/of oppervlakteverhardingen;
c. bodem verlagen of afgraven (ook voor het verwijderen van bestaande funderingen) van gronden waarvoor geen ontgrondingenvergunning is vereist;
d. het verlagen van het waterpeil;
e. het tot stand brengen en/of in exploitatie brengen van boor- en pompputten;
f. het uitvoeren van heiwerken en/of indrijven van scherpe voorwerpen in de bodem;
g. het verwijderen van boomstobben en/of het aanleggen of rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
h. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

25.4.2 Uitzonderingen vergunningplicht

Het onder 25.4.1 opgenomen verbod geldt niet:

a. Voor werken en werkzaamheden die niet dieper reiken dan 0,30 m onder het bestaande maaiveld;
b. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale beheer en onderhoud, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen en beplantingen binnen bestaande tracés van kabels en leidingen;
c. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale agrarische gebruik;
d. voor werken en werkzaamheden binnen een afstand van maximaal 2,50 m uit een bestaande fundering van een bestaand bouwwerk;
e. voor werken en werkzaamheden in de bodem waarvoor op het moment van inwerkingtreding van dit plan een omgevingsvergunning in dit kader is verleend;
f. ingeval op grond van de Erfgoedwet een vergunning nodig is dan wel overige bepalingen van de Erfgoedwet van toepassing zijn.

25.4.3 Beoordelingscriteria

Voor de onder 25.4.1 genoemde vergunning gelden de volgende beoordelingscriteria:

a. De vergunning kan slechts worden verleend voor zover de archeologische waarden niet onevenredig worden aangetast, wat moet blijken uit een rapport dat de aanvrager bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning als bedoeld in 25.4.1 moet overleggen. In het rapport moeten de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag voldoende zijn vastgesteld. Als het rapport daarvoor aanleiding geeft, dan moet op advies van de archeologisch deskundige zo nodig een opgraving plaatsvinden.
b. Het overleggen van een rapport is niet nodig als naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie, hetgeen is getoetst door de archeologisch deskundige, afdoende is vastgesteld.

25.4.4 Voorwaarden aan een omgevingsvergunning

a. Overeenkomstig het in artikel 2.22, tweede lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bepaalde kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning voorschriften verbinden, waaronder:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor (ondanks de uitvoering van een bouw- of aanlegplan) archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden, zoals het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht; of
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; of
    3. de verplichting de activiteit die tot een bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een archeologisch deskundige op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; en/of
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden schriftelijk verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeologische waarden is omgegaan.
b. Voordat het bevoegd gezag beslist over het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 25.4.1 wint het advies in bij een archeologisch deskundige over de vraag of door het verlenen van een omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en zo ja welke voorwaarden moeten worden opgenomen.

25.5 Wijzigingsbevoegdheid

25.5.1 Wijzigen dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 1'

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het bestemmingsplan te wijzigen door de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 1' geheel of gedeeltelijk te laten vervallen indien:

a. op basis van nader archeologisch onderzoek is aangetoond, dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn; dan wel
b. er niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is.

Artikel 26 Waarde - Archeologie 2

26.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 2' aangewezen gronden zijn, naast de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen (basisbestemmingen), tevens bestemd voor het behoud en de bescherming van archeologische waarden in de bodem.

26.2 Bouwregels

26.2.1 Algemeen

Voor het oprichten van bebouwing gelden de volgende regels:

a. Bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het oprichten van een bouwwerk groter dan 50 m^2 en waarbij de bodemingreep dieper is dan 0,3 m beneden maaiveld moet de aanvrager een rapport overleggen, waarin de archeologische waarde van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft voldoende is vastgesteld.
b. Als uit het in 26.2.1, onder a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het oprichten van het vergunde bouwwerk zullen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor (ondanks de uitvoering van een bouw- of aanlegplan) archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden, zoals alternatieven voor heiwerk, het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht; of
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; of
    3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring te laten begeleiden door een archeologisch deskundige op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; en/of
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden schriftelijk verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeologische waarden is omgegaan.
c. Het overleggen van een rapport is niet nodig als de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie, hetgeen is getoetst door de archeologisch deskundige, voldoende is vastgesteld. Het in 26.2.1, onder b bepaalde is van overeenkomstige toepassing.

26.2.2 Advies archeoloog

Voordat het bevoegd gezag beslist over een vergunning als bedoeld in 26.2.1, onder a, wint het advies in bij de archeologisch deskundige over de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en zo ja welke voorwaarden moeten worden opgenomen.

26.2.3 Uitzondering bouwregels

Het bepaalde onder 26.2.1, onder a geldt niet als:

a. op basis van archeologisch onderzoek reeds is aangetoond dat op betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn; of
b. het bouwplan betrekking heeft op vervanging van bestaande bouwwerken, waarbij de oppervlakte met maximaal 50 m^2 wordt uitgebreid en de bestaande fundering wordt benut, met uitzondering van nieuwe kelders; of
c. gebouwen maximaal 2,50 m uit de bestaande fundering worden vergroot, waarbij de bestaande funderingen behouden blijven.

26.3 Nadere eisen

26.3.1 Nadere eis

Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen ten aanzien van de situering en de afmetingen van bouwwerken, de inrichting en het gebruik van gronden, als uit archeologisch onderzoek blijkt dat ter plaatse behoudens- en beschermenswaardige archeologische monumenten of resten aanwezig zijn. De nadere eisen zijn er op gericht de archeologische waarden zoveel mogelijk in de grond (in situ) te behouden.

26.3.2 Procedure

Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

26.4 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

26.4.1 Vergunningplicht

Onverminderd het in de Erfgoedwet bepaalde is het verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende andere werken of werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. het ophogen van de bodem met meer dan 1 m;
b. grondwerkzaamheden met een oppervlakte groter dan 50 m^2 en waarbij de bodemingreep dieper is dan 0,3 m beneden maaiveld, waartoe worden gerekend woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage en/of oppervlakteverhardingen;
c. bodem verlagen of afgraven (ook voor het verwijderen van bestaande funderingen) van gronden waarvoor geen ontgrondingenvergunning is vereist;
d. het verlagen van het waterpeil;
e. het tot stand brengen en/of in exploitatie brengen van boor- en pompputten;
f. het uitvoeren van heiwerken en/of indrijven van scherpe voorwerpen in de bodem;
g. het verwijderen van boomstobben en/of het aanleggen of rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
h. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

26.4.2 Uitzonderingen vergunningplicht

Het onder 26.4.1 opgenomen verbod geldt niet:

a. Voor werken en werkzaamheden die niet dieper reiken dan 0,30 m onder het bestaande maaiveld;
b. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale beheer en onderhoud, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen en beplantingen binnen bestaande tracés van kabels en leidingen;
c. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale agrarische gebruik;
d. voor werken en werkzaamheden binnen een afstand van maximaal 2,50 m uit een bestaande fundering van een bestaand bouwwerk;
e. voor werken en werkzaamheden in de bodem waarvoor op het moment van inwerkingtreding van dit plan een omgevingsvergunning in dit kader is verleend;
f. ingeval op grond van de Erfgoedwet een vergunning nodig is dan wel overige bepalingen van de Erfgoedwet van toepassing zijn.

26.4.3 Beoordelingscriteria

Voor de onder 26.4.1 genoemde vergunning gelden de volgende beoordelingscriteria:

a. De vergunning kan slechts worden verleend voor zover de archeologische waarden niet onevenredig worden aangetast, wat moet blijken uit een rapport dat de aanvrager bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning als bedoeld in 26.4.1 moet overleggen. In het rapport moeten de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag voldoende zijn vastgesteld. Als het rapport daarvoor aanleiding geeft, dan moet op advies van de archeologisch deskundige zo nodig een opgraving plaatsvinden.
b. Het overleggen van een rapport is niet nodig als naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie, hetgeen is getoetst door de archeologisch deskundige, afdoende is vastgesteld.

26.4.4 Voorwaarden aan een omgevingsvergunning

a. Overeenkomstig het in artikel 2.22, tweede lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bepaalde kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning voorschriften verbinden, waaronder:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor (ondanks de uitvoering van een bouw- of aanlegplan) archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden, zoals het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht; of
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; of
    3. de verplichting de activiteit die tot een bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een archeologisch deskundige op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; en/of
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden schriftelijk verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeologische waarden is omgegaan.
b. Voordat het bevoegd gezag beslist over het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 26.4.1 wint het advies in bij een archeologisch deskundige over de vraag of door het verlenen van een omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en zo ja welke voorwaarden moeten worden opgenomen.

26.5 Wijzigingsbevoegdheid

26.5.1 Wijzigen dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 2'

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het bestemmingsplan te wijzigen door de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 2' geheel of gedeeltelijk te laten vervallen indien:

a. op basis van nader archeologisch onderzoek is aangetoond, dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn; dan wel
b. er niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is.

Artikel 27 Waarde - Archeologie 3

27.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 3' aangewezen gronden zijn, naast de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen (basisbestemmingen), tevens bestemd voor het behoud, de bescherming en/of het herstel van archeologische waarden in de bodem.

27.2 Bouwregels

27.2.1 Algemeen

Voor het oprichten van bebouwing gelden de volgende regels:

a. Bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het oprichten van een bouwwerk groter dan 250 m^2 en waarbij de bodemingreep dieper is dan 0,4 m beneden maaiveld moet de aanvrager een rapport overleggen, waarin de archeologische waarde van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft voldoende is vastgesteld.
b. Als uit het in 27.2.1, onder a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het oprichten van het vergunde bouwwerk zullen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor (ondanks de uitvoering van een bouw- of aanlegplan) archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden, zoals alternatieven voor heiwerk, het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht; of
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; of
    3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring te laten begeleiden door een archeologisch deskundige op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; en/of
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden schriftelijk verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeologische waarden is omgegaan.
c. Het overleggen van een rapport is niet nodig als de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie, hetgeen is getoetst door de archeologisch deskundige, voldoende is vastgesteld. Het in 27.2.1, onder b bepaalde is van overeenkomstige toepassing.

27.2.2 Advies archeoloog

Voordat het bevoegd gezag beslist over een vergunning als bedoeld in 27.2.1, onder a, wint het advies in bij de archeologisch deskundige over de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en zo ja welke voorwaarden moeten worden opgenomen.

27.2.3 Uitzondering bouwregels

Het bepaalde onder 27.2.1, onder a geldt niet als:

a. op basis van archeologisch onderzoek reeds is aangetoond dat op betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn; of
b. het bouwplan betrekking heeft op vervanging van bestaande bouwwerken, waarbij de oppervlakte met maximaal 250 m^2 wordt uitgebreid en de bestaande fundering wordt benut, met uitzondering van nieuwe kelders; of
c. gebouwen maximaal 2,50 m uit de bestaande fundering worden vergroot, waarbij de bestaande funderingen behouden blijven.

27.3 Nadere eisen

27.3.1 Nadere eis

Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen ten aanzien van de situering en de afmetingen van bouwwerken, de inrichting en het gebruik van gronden, als uit archeologisch onderzoek blijkt dat ter plaatse behoudens- en beschermenswaardige archeologische monumenten of resten aanwezig zijn. De nadere eisen zijn er op gericht de archeologische waarden zoveel mogelijk in de grond (in situ) te behouden.

27.3.2 Procedure

Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

27.4 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

27.4.1 Vergunningplicht

Onverminderd het in de Erfgoedwet bepaalde is het verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende andere werken of werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. het ophogen van de bodem met meer dan 1 m;
b. grondwerkzaamheden met een oppervlakte groter dan 250 m^2 en waarbij de bodemingreep dieper is dan 0,4 m beneden maaiveld, waartoe worden gerekend woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage en/of oppervlakteverhardingen;
c. bodem verlagen of afgraven (ook voor het verwijderen van bestaande funderingen) van gronden waarvoor geen ontgrondingenvergunning is vereist;
d. het verlagen van het waterpeil;
e. het tot stand brengen en/of in exploitatie brengen van boor- en pompputten;
f. het uitvoeren van heiwerken en/of indrijven van scherpe voorwerpen in de bodem;
g. het verwijderen van boomstobben en/of het aanleggen of rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
h. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

27.4.2 Uitzonderingen vergunningplicht

Het onder 27.4.1 opgenomen verbod geldt niet:

a. Voor werken en werkzaamheden die niet dieper reiken dan 0,40 m onder het bestaande maaiveld;
b. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale beheer en onderhoud, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen en beplantingen binnen bestaande tracés van kabels en leidingen;
c. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale agrarische gebruik;
d. voor werken en werkzaamheden binnen een afstand van maximaal 2,50 m uit een bestaande fundering van een bestaand bouwwerk;
e. voor werken en werkzaamheden in de bodem waarvoor op het moment van inwerkingtreding van dit plan een omgevingsvergunning in dit kader is verleend;
f. ingeval op grond van de Erfgoedwet een vergunning nodig is dan wel overige bepalingen van de Erfgoedwet van toepassing zijn.

27.4.3 Beoordelingscriteria

Voor de onder 27.4.1 genoemde vergunning gelden de volgende beoordelingscriteria:

a. De vergunning kan slechts worden verleend voor zover de archeologische waarden niet onevenredig worden aangetast, wat moet blijken uit een rapport dat de aanvrager bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning als bedoeld in 27.4.1 moet overleggen. In het rapport moeten de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag voldoende zijn vastgesteld. Als het rapport daarvoor aanleiding geeft, dan moet op advies van de archeologisch deskundige zo nodig een opgraving plaatsvinden.
b. Het overleggen van een rapport is niet nodig als naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie, hetgeen is getoetst door de archeologisch deskundige, afdoende is vastgesteld.

27.4.4 Voorwaarden aan een omgevingsvergunning

a. Overeenkomstig het in artikel 2.22, tweede lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bepaalde kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning voorschriften verbinden, waaronder:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor (ondanks de uitvoering van een bouw- of aanlegplan) archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden, zoals het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht; of
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; of
    3. de verplichting de activiteit die tot een bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een archeologisch deskundige op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; en/of
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden schriftelijk verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeoloogische waarden is omgegaan.
b. Voordat het bevoegd gezag beslist over het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 27.4.1 wint het advies in bij een archeologisch deskundige over de vraag of door het verlenen van een omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en zo ja welke voorwaarden moeten worden opgenomen.

27.5 Wijzigingsbevoegdheid

27.5.1 Wijzigen dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 3'

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het bestemmingsplan te wijzigen door de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 3' geheel of gedeeltelijk te laten vervallen indien:

a. op basis van nader archeologisch onderzoek is aangetoond, dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn; dan wel
b. er niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is.

Artikel 28 Waarde - Archeologie 4

28.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 4' aangewezen gronden zijn, naast de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen (basisbestemmingen), tevens bestemd voor het behoud en de bescherming van de te verwachten archeologische waarden in de bodem.

28.2 Bouwregels

28.2.1 Algemeen

Voor het oprichten van bebouwing gelden de volgende regels:

a. Bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het oprichten van een bouwwerk groter dan 250 m^2 en waarbij de bodemingreep dieper is dan 0,3 m beneden maaiveld moet de aanvrager een rapport overleggen, waarin de archeologische waarde van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft voldoende is vastgesteld.
b. Als uit het in 28.2.1, onder a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het oprichten van het vergunde bouwwerk zullen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor (ondanks de uitvoering van een bouw- of aanlegplan) archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden, zoals alternatieven voor heiwerk, het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht; of
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; of
    3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring te laten begeleiden door een archeologisch deskundige op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; en/of
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden schriftelijk verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeologische waarden is omgegaan.
c. Het overleggen van een rapport is niet nodig als de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie, hetgeen is getoetst door de archeologisch deskundige, voldoende is vastgesteld. Het in 28.2.1, onder b bepaalde is van overeenkomstige toepassing.

28.2.2 Advies archeoloog

Voordat het bevoegd gezag beslist over een vergunning als bedoeld in 28.2.1, onder a, wint het advies in bij de archeologisch deskundige over de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en zo ja welke voorwaarden moeten worden opgenomen.

28.2.3 Uitzondering bouwregels

Het bepaalde onder 28.2.1, onder a geldt niet als:

a. op basis van archeologisch onderzoek reeds is aangetoond dat op betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn; of
b. het bouwplan betrekking heeft op vervanging van bestaande bouwwerken, waarbij de oppervlakte met maximaal 250 m^2 wordt uitgebreid en de bestaande fundering wordt benut, met uitzondering van nieuwe kelders; of
c. gebouwen maximaal 2,50 m uit de bestaande fundering worden vergroot, waarbij de bestaande funderingen behouden blijven.

28.3 Nadere eisen

28.3.1 Nadere eis

Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen ten aanzien van de situering en de afmetingen van bouwwerken, de inrichting en het gebruik van gronden, als uit archeologisch onderzoek blijkt dat ter plaatse behoudens- en beschermenswaardige archeologische monumenten of resten aanwezig zijn. De nadere eisen zijn er op gericht de archeologische waarden zoveel mogelijk in de grond (in situ) te behouden.

28.3.2 Procedure

Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

28.4 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

28.4.1 Vergunningplicht

Onverminderd het in de Erfgoedwet bepaalde is het verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende andere werken of werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. het ophogen van de bodem met meer dan 1 m;
b. grondwerkzaamheden met een oppervlakte groter dan 250 m^2 en waarbij de bodemingreep dieper is dan 0,3 m beneden maaiveld, waartoe worden gerekend woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage en/of oppervlakteverhardingen;
c. bodem verlagen of afgraven (ook voor het verwijderen van bestaande funderingen) van gronden waarvoor geen ontgrondingenvergunning is vereist;
d. het verlagen van het waterpeil;
e. het tot stand brengen en/of in exploitatie brengen van boor- en pompputten;
f. het uitvoeren van heiwerken en/of indrijven van scherpe voorwerpen in de bodem;
g. het verwijderen van boomstobben en/of het aanleggen of rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
h. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

28.4.2 Uitzonderingen vergunningplicht

Het onder 28.4.1 opgenomen verbod geldt niet:

a. Voor werken en werkzaamheden die niet dieper reiken dan 0,30 m onder het bestaande maaiveld;
b. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale beheer en onderhoud, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen en beplantingen binnen bestaande tracés van kabels en leidingen;
c. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale agrarische gebruik;
d. voor werken en werkzaamheden binnen een afstand van maximaal 2,50 m uit een bestaande fundering van een bestaand bouwwerk;
e. voor werken en werkzaamheden in de bodem waarvoor op het moment van inwerkingtreding van dit plan een omgevingsvergunning in dit kader is verleend;
f. ingeval op grond van de Erfgoedwet een vergunning nodig is dan wel overige bepalingen van de Erfgoedwet van toepassing zijn.

28.4.3 Beoordelingscriteria

Voor de onder 28.4.1 genoemde vergunning gelden de volgende beoordelingscriteria:

a. De vergunning kan slechts worden verleend voor zover de archeologische waarden niet onevenredig worden aangetast, wat moet blijken uit een rapport dat de aanvrager bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning als bedoeld in 28.4.1 moet overleggen. In het rapport moeten de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag voldoende zijn vastgesteld. Als het rapport daarvoor aanleiding geeft, dan moet op advies van de archeologisch deskundige zo nodig een opgraving plaatsvinden.
b. Het overleggen van een rapport is niet nodig als naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie, hetgeen is getoetst door de archeologisch deskundige, afdoende is vastgesteld.

28.4.4 Voorwaarden aan een omgevingsvergunning

a. Overeenkomstig het in artikel 2.22, tweede lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bepaalde kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning voorschriften verbinden, waaronder:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor (ondanks de uitvoering van een bouw- of aanlegplan) archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden, zoals het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht; of
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; of
    3. de verplichting de activiteit die tot een bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een archeologisch deskundige op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; en/of
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden schriftelijk verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeoloogische waarden is omgegaan.
b. Voordat het bevoegd gezag beslist over het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 28.4.1 wint het advies in bij een archeologisch deskundige over de vraag of door het verlenen van een omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en zo ja welke voorwaarden moeten worden opgenomen.

28.5 Wijzigingsbevoegdheid

28.5.1 Wijzigen dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 4'

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het bestemmingsplan te wijzigen door de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 4' geheel of gedeeltelijk te laten vervallen indien:

a. op basis van nader archeologisch onderzoek is aangetoond, dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn; dan wel
b. er niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is.

Artikel 29 Waarde - Archeologie 5

29.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 5' aangewezen gronden zijn, naast de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen (basisbestemmingen), tevens bestemd voor het behoud en de bescherming van de te verwachten archeologische waarden in de bodem.

29.2 Bouwregels

29.2.1 Algemeen

Voor het oprichten van bebouwing gelden de volgende regels:

a. Bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het oprichten van een bouwwerk groter dan 1.000 m^2 en waarbij de bodemingreep dieper is dan 0,3 m beneden maaiveld moet de aanvrager een rapport overleggen, waarin de archeologische waarde van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft voldoende is vastgesteld.
b. Als uit het in 29.2.1, onder a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het oprichten van het vergunde bouwwerk zullen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor (ondanks de uitvoering van een bouw- of aanlegplan) archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden, zoals alternatieven voor heiwerk, het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht; of
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; of
    3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring te laten begeleiden door een archeologisch deskundige op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; en/of
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden schriftelijk verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeologische waarden is omgegaan.
c. Het overleggen van een rapport is niet nodig als de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie, hetgeen is getoetst door de archeologisch deskundige, voldoende is vastgesteld. Het in 29.2.1, onder b bepaalde is van overeenkomstige toepassing.

29.2.2 Advies archeoloog

Voordat het bevoegd gezag beslist over een vergunning als bedoeld in 29.2.1, onder a, wint het advies in bij de archeologisch deskundige over de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en zo ja welke voorwaarden moeten worden opgenomen.

29.2.3 Uitzondering bouwregels

Het bepaalde onder 29.2.1, onder a geldt niet als:

a. op basis van archeologisch onderzoek reeds is aangetoond dat op betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn; of
b. het bouwplan betrekking heeft op vervanging van bestaande bouwwerken, waarbij de oppervlakte met maximaal 1.000 m^2 wordt uitgebreid en de bestaande fundering wordt benut, met uitzondering van nieuwe kelders; of
c. gebouwen maximaal 2,50 m uit de bestaande fundering worden vergroot, waarbij de bestaande funderingen behouden blijven.

29.3 Nadere eisen

29.3.1 Nadere eis

Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen ten aanzien van de situering en de afmetingen van bouwwerken, de inrichting en het gebruik van gronden, als uit archeologisch onderzoek blijkt dat ter plaatse behoudens- en beschermenswaardige archeologische monumenten of resten aanwezig zijn. De nadere eisen zijn er op gericht de archeologische waarden zoveel mogelijk in de grond (in situ) te behouden.

29.3.2 Procedure

Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

29.4 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

29.4.1 Vergunningplicht

Onverminderd het in de Erfgoedwet bepaalde is het verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende andere werken of werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. het ophogen van de bodem met meer dan 1 m;
b. grondwerkzaamheden met een oppervlakte groter dan 1.000 m^2 en waarbij de bodemingreep dieper is dan 0,3 m beneden maaiveld, waartoe worden gerekend woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage en/of oppervlakteverhardingen;
c. bodem verlagen of afgraven (ook voor het verwijderen van bestaande funderingen) van gronden waarvoor geen ontgrondingenvergunning is vereist;
d. het verlagen van het waterpeil;
e. het tot stand brengen en/of in exploitatie brengen van boor- en pompputten;
f. het uitvoeren van heiwerken en/of indrijven van scherpe voorwerpen in de bodem;
g. het verwijderen van boomstobben en/of het aanleggen of rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
h. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

29.4.2 Uitzonderingen vergunningplicht

Het onder 29.4.1 opgenomen verbod geldt niet:

a. Voor werken en werkzaamheden die niet dieper reiken dan 0,30 m onder het bestaande maaiveld;
b. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale beheer en onderhoud, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen en beplantingen binnen bestaande tracés van kabels en leidingen;
c. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale agrarische gebruik;
d. voor werken en werkzaamheden binnen een afstand van maximaal 2,50 m uit een bestaande fundering van een bestaand bouwwerk;
e. voor werken en werkzaamheden in de bodem waarvoor op het moment van inwerkingtreding van dit plan een omgevingsvergunning in dit kader is verleend;
f. ingeval op grond van de Erfgoedwet een vergunning nodig is dan wel overige bepalingen van de Erfgoedwet van toepassing zijn.

29.4.3 Beoordelingscriteria

Voor de onder 29.4.1 genoemde vergunning gelden de volgende beoordelingscriteria:

a. De vergunning kan slechts worden verleend voor zover de archeologische waarden niet onevenredig worden aangetast, wat moet blijken uit een rapport dat de aanvrager bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning als bedoeld in 29.4.1 moet overleggen. In het rapport moeten de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag voldoende zijn vastgesteld. Als het rapport daarvoor aanleiding geeft, dan moet op advies van de archeologisch deskundige zo nodig een opgraving plaatsvinden.
b. Het overleggen van een rapport is niet nodig als naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie, hetgeen is getoetst door de archeologisch deskundige, afdoende is vastgesteld.

29.4.4 Voorwaarden aan een omgevingsvergunning

a. Overeenkomstig het in artikel 2.22, tweede lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bepaalde kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning voorschriften verbinden, waaronder:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor (ondanks de uitvoering van een bouw- of aanlegplan) archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden, zoals het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht; of
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; of
    3. de verplichting de activiteit die tot een bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een archeologisch deskundige op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; en/of
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden schriftelijk verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeoloogische waarden is omgegaan.
b. Voordat het bevoegd gezag beslist over het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 29.4.1 wint het advies in bij een archeologisch deskundige over de vraag of door het verlenen van een omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en zo ja welke voorwaarden moeten worden opgenomen.

29.5 Wijzigingsbevoegdheid

29.5.1 Wijzigen dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 5'

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het bestemmingsplan te wijzigen door de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 5' geheel of gedeeltelijk te laten vervallen indien:

a. op basis van nader archeologisch onderzoek is aangetoond, dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn; dan wel
b. er niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is.

Artikel 30 Waarde - Archeologie 6

30.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 6' aangewezen gronden zijn, naast de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen (basisbestemmingen), tevens bestemd voor het behoud en de bescherming van de te verwachten archeologische waarden in de bodem.

30.2 Bouwregels

30.2.1 Algemeen

Voor het oprichten van bebouwing gelden de volgende regels:

a. Bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het oprichten van een bouwwerk groter dan 5.000 m^2 en waarbij de bodemingreep dieper is dan 0,3 m beneden maaiveld moet de aanvrager een rapport overleggen, waarin de archeologische waarde van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft voldoende is vastgesteld.
b. Als uit het in 30.2.1, onder a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het oprichten van het vergunde bouwwerk zullen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor (ondanks de uitvoering van een bouw- of aanlegplan) archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden, zoals alternatieven voor heiwerk, het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht; of
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; of
    3. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring te laten begeleiden door een archeologisch deskundige op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; en/of
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden schriftelijk verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeologische waarden is omgegaan.
c. Het overleggen van een rapport is niet nodig als de archeologische waarde van de gronden in andere beschikbare informatie, hetgeen is getoetst door de archeologisch deskundige, voldoende is vastgesteld. Het in 30.2.1, onder b bepaalde is van overeenkomstige toepassing.

30.2.2 Advies archeoloog

Voordat het bevoegd gezag beslist over een vergunning als bedoeld in 30.2.1, onder a, wint het advies in bij de archeologisch deskundige over de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en zo ja welke voorwaarden moeten worden opgenomen.

30.2.3 Uitzondering bouwregels

Het bepaalde onder 30.2.1, onder a geldt niet als:

a. op basis van archeologisch onderzoek reeds is aangetoond dat op betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn; of
b. het bouwplan betrekking heeft op vervanging van bestaande bouwwerken, waarbij de oppervlakte met maximaal 5.000 m^2 wordt uitgebreid en de bestaande fundering wordt benut, met uitzondering van nieuwe kelders; of
c. gebouwen maximaal 2,50 m uit de bestaande fundering worden vergroot, waarbij de bestaande funderingen behouden blijven.

30.3 Nadere eisen

30.3.1 Nadere eis

Het bevoegd gezag kan nadere eisen te stellen ten aanzien van de situering en de afmetingen van bouwwerken, de inrichting en het gebruik van gronden, als uit archeologisch onderzoek blijkt dat ter plaatse behoudens- en beschermenswaardige archeologische monumenten of resten aanwezig zijn. De nadere eisen zijn er op gericht de archeologische waarden zoveel mogelijk in de grond (in situ) te behouden.

30.3.2 Procedure

Voor het stellen van een nadere eis geldt de in artikel 40 genoemde voorbereidingsprocedure.

30.4 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

30.4.1 Vergunningplicht

Onverminderd het in de Erfgoedwet bepaalde is het verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende andere werken of werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. het ophogen van de bodem met meer dan 1 m;
b. grondwerkzaamheden met een oppervlakte groter dan 5.000 m^2 en waarbij de bodemingreep dieper is dan 0,3 m beneden maaiveld, waartoe worden gerekend woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage en/of oppervlakteverhardingen;
c. bodem verlagen of afgraven (ook voor het verwijderen van bestaande funderingen) van gronden waarvoor geen ontgrondingenvergunning is vereist;
d. het verlagen van het waterpeil;
e. het tot stand brengen en/of in exploitatie brengen van boor- en pompputten;
f. het uitvoeren van heiwerken en/of indrijven van scherpe voorwerpen in de bodem;
g. het verwijderen van boomstobben en/of het aanleggen of rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
h. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

30.4.2 Uitzonderingen vergunningplicht

Het onder 30.4.1 opgenomen verbod geldt niet:

a. Voor werken en werkzaamheden die niet dieper reiken dan 0,30 m onder het bestaande maaiveld;
b. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale beheer en onderhoud, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen en beplantingen binnen bestaande tracés van kabels en leidingen;
c. voor werken en werkzaamheden in het kader van het normale agrarische gebruik;
d. voor werken en werkzaamheden binnen een afstand van maximaal 2,50 m uit een bestaande fundering van een bestaand bouwwerk;
e. voor werken en werkzaamheden in de bodem waarvoor op het moment van inwerkingtreding van dit plan een omgevingsvergunning in dit kader is verleend;
f. ingeval op grond van de Erfgoedwet een vergunning nodig is dan wel overige bepalingen van de Erfgoedwet van toepassing zijn.

30.4.3 Beoordelingscriteria

Voor de onder 30.4.1 genoemde vergunning gelden de volgende beoordelingscriteria:

a. De vergunning kan slechts worden verleend voor zover de archeologische waarden niet onevenredig worden aangetast, wat moet blijken uit een rapport dat de aanvrager bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning als bedoeld in 30.4.1 moet overleggen. In het rapport moeten de archeologische waarden van de gronden waarop de aanvraag betrekking heeft naar het oordeel van het bevoegd gezag voldoende zijn vastgesteld. Als het rapport daarvoor aanleiding geeft, dan moet op advies van de archeologisch deskundige zo nodig een opgraving plaatsvinden.
b. Het overleggen van een rapport is niet nodig als naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie, hetgeen is getoetst door de archeologisch deskundige, afdoende is vastgesteld.

30.4.4 Voorwaarden aan een omgevingsvergunning

a. Overeenkomstig het in artikel 2.22, tweede lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bepaalde kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning voorschriften verbinden, waaronder:
    1. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor (ondanks de uitvoering van een bouw- of aanlegplan) archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden, zoals het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht; of
    2. de verplichting tot het doen van opgravingen op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; of
    3. de verplichting de activiteit die tot een bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een archeologisch deskundige op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen; en/of
    4. de verplichting om na beëindiging van de werken en werkzaamheden schriftelijk verslag uit te brengen waaruit blijkt op welke wijze met de archeoloogische waarden is omgegaan.
b. Voordat het bevoegd gezag beslist over het verlenen van een omgevingsvergunning als bedoeld in 30.4.1 wint het advies in bij een archeologisch deskundige over de vraag of door het verlenen van een omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en zo ja welke voorwaarden moeten worden opgenomen.

30.5 Wijzigingsbevoegdheid

30.5.1 Wijzigen dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 6'

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het bestemmingsplan te wijzigen door de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 6' geheel of gedeeltelijk te laten vervallen indien:

a. op basis van nader archeologisch onderzoek is aangetoond, dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn; dan wel
b. er niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is.

Artikel 31 Waarde - Archeologisch rijksmonument

De voor 'Waarde - Archeologisch rijksmonument' aangewezen gronden zijn, naast de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen (basisbestemmingen), tevens bestemd voor het behoud, de bescherming en/of het herstel van archeologische rijksmonumenten.

Binnen de bestemming 'Waarde - Archeologisch rijksmonument' zijn de regels van artikel 25.1 tot en met 25.4 van overeenkomstige toepassing. Daarnaast geldt de specifieke bescherming van deze archeologische rijksmonumenten op grond van de Erfgoedwet.

Artikel 32 Waarde - Cultuurhistorie

32.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Cultuurhistorie' aangewezen gronden zijn, naast de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen (basisbestemmingen), tevens bestemd voor het behoud, de bescherming en/of het herstel van:

a. het beschermde dorpsgezicht Gelselaar;
b. het beschermde dorpsgezicht Mallumsche Molen;
c. de historische buitenplaats Ruurlo,

wat tot uitdrukking komt in de structuur en de ruimtelijke kwaliteit van de beschermde dorpsgezichten en de historische buitenplaats.

32.2 Bouwregels

Op de voor 'Waarde - Cultuurhistorie' aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd ten dienste van de bestemming, met dien verstande dat de hoofdvorm van de gebouwen, bepaald door de oppervlakte van het grondvlak, de gevelbreedte, de goot- en bouwhoogte, de dakhelling en de nokrichting, zoals die bestond op het tijdstip van de vaststelling van het plan gehandhaafd moet worden, met dien verstande dat een afwijking van de goothoogte en/of de bouwhoogte van ten hoogste 5% is toegestaan, waarbij de dakhelling dienovereenkomstig mag worden aangepast.

32.3 Nadere eisen

Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing, de nokrichting van de kappen van gebouwen, de gevelindeling en het materiaal- en kleurgebruik ten behoeve van het behoud, de versterking en/of het herstel van het beschermde dorpsgezicht, danwel historische buitenplaatsen.

32.4 Afwijken

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de regel in 32.2 en toestaan dat de hoofdvorm van de gebouwen, zoals die bestond op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerp van dit plan niet wordt gehandhaafd.

32.4.1 Afwegingskader

De in 32.4 genoemde omgevingsvergunning wordt slechts verleend:

a. voor zover de gebouwen voldoen aan de regels van de basisbestemming;
b. het beschermde dorpsgezicht, danwel de historische buitenplaatsen niet onevenredig worden aangetast;
c. nadat een onafhankelijke, deskundige instantie daar omtrent is gehoord.

32.5 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

32.5.1 Verbod

Het is verboden zonder omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden de volgende werken of werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren voor:

a. Het vellen, rooien, zaaien of aanplanten van bomen en andere houtopstanden, voor zover het beplanting betreft die niet in de gemeentelijke bomenverordening of de Wet natuurbescherming is geregeld, zoals deze regelingen luidden op het tijdstip van de terinzagelegging van het plan.
b. Het planten van bomen.
c. Het ontgronden, afgraven, egaliseren of ophogen van gronden.

d. Het verharden van de openbare ruimte, alsmede de onbebouwde ruimte vóór de voorgevelrooilijnen.
e. het wijzigen van de aard van de oppervlakteverhardingen.

32.5.2 Uitzondering op verbod

Het in 32.5.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:

a. Het normale onderhoud en/of de normale exploitatie betreffen.
b. Reeds in uitvoering zijn op het moment van inwerkingtreding van dit plan.
c. Waarin de Erfgoedwet voorziet.

32.5.3 Afwegingskader

De in 32.5.1 genoemde omgevingsvergunning wordt slechts verleend:

a. Indien door de werken of werkzaamheden of door de direct of indirect te verwachten gevolgen daarvan geen gevaar of onevenredig nadeel ontstaat voor het beschermde dorpsgezicht of de historische buitenplaats.
b. Nadat een onafhankelijke, deskundige instantie daaromtrent is gehoord.

Artikel 33 Waterstaat - Waterberging

33.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waterstaat - Waterberging' aangegeven gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor tijdelijke opvang van water.

33.2 Bouwregels

In afwijking van hetgeen elders in deze regels is bepaald ten aanzien van het bouwen krachtens de overige bestemmingen van deze gronden, mogen op of in deze bestemming begrepen grond uitsluitend bouwwerken tot een maximale bouwhoogte van 2 m worden gebouwd ten behoeve van deze bestemming.

33.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 33.2 voor het bouwen ten behoeve van de overige bestemmingen van deze gronden, waarbij moet worden voldaan aan de volgende regels:

a. De bebouwing mag niet leiden tot een vermindering of verslechtering van het waterbergend vermogen van de gronden.
b. Het bevoegd gezag dient schriftelijk advies in te winnen bij het betrokken waterschapsbestuur.

33.4 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

33.4.1 Verboden werkzaamheden

Binnen deze bestemming is een omgevingsvergunning vereist om de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. Het aanleggen en/of verharden van wegen, paden, parkeerterreinen of het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen, voor zover groter dan 100 m².
b. Het verlagen van de grondwaterstand door aanleg van drainage of bemaling.
c. Het aanleggen, dempen of wijzigen van (oevers, profiel, doorstroom- of bergingscapaciteit van) oppervlaktewateren.
d. Het ophogen van gronden, aanleggen en/of wijzigen van kaden.

33.4.2 Uitzonderingen

Het in 33.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. Het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn.
b. Reeds in uitvoering zijn krachtens een verleende omgevingsvergunning, dan wel krachtens een verleende omgevingsvergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het moment van inwerkingtreding van dit plan.

33.4.3 Toelaatbaarheid

a. De in 33.4.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het waterbergend vermogen van de gronden.
b. Alvorens te beslissen over het verlenen van een omgevingsvergunning wint het bevoegd gezag advies in bij het betrokken waterschapsbestuur.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 34 Antidubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 35 Algemene bouwregels

35.1 Bestaande afwijkende maatvoering

Met betrekking tot bestaande maten gelden de volgende regels:

a. De op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan bestaande afstands-, (goot- en/of bouw-)hoogte-, inhouds-, hellings- en oppervlaktematen, die meer bedragen dan de maximale maten welke in hoofdstuk 2 zijn voorgeschreven, moeten bij de beoordeling van aanvragen om omgevingsvergunning ten aanzien van het betrokken bouwwerk als ten hoogste toelaatbaar worden aangehouden.
b. De op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan bestaande afstands-, hoogte-, inhouds-, hellings- en oppervlaktematen die minder bedragen dan de minimale maten welke hoofdstuk 2 is voorgeschreven, moeten als ten minste toelaatbaar worden aangehouden.
c. De op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan bestaande gebouwen waarin, anders dan in hoofdstuk 2 is voorgeschreven, dieren worden gehouden in meer dan één bouwlaag, moeten als toelaatbaar worden beschouwd.
d. In geval van herbouw is het bepaalde onder a, b en c slechts van toepassing, indien de herbouw op dezelfde plaats plaatsvindt.

35.2 Ondergronds bouwen

Voor het bouwen van ondergrondse bouwwerken gelden, behoudens de in de bestemmingsregels opgenomen afwijkingen, de volgende voorwaarden:

a. Ondergrondse bouwwerken zijn uitsluitend binnen de fundering van gebouwen, sleufsilo's en mestbassins toegestaan.
b. De bouwdiepte van kelders en andere ondergrondse bouwwerken mag niet meer bedragen dan 3,5 m.

Artikel 36 Algemene gebruiksregels

36.1 Algemene gebruiksregels

De algemene gebruiksregels luiden als volgt:

a. groepskamperen buiten een regulier kampeerterrein ten behoeve van evenementen is toegestaan gedurende maximaal 10 dagen per jaar.
b. detailhandel bij een verblijfsobject met een woonfunctie van op eigen perceel geteelde producten is toegestaan, mits:
    1. gebruik wordt gemaakt van bestaande gebouwen, of;
    2. een uitstalling in de vorm van een kraamopstelling of automaat van ten hoogste 10 $m^{2;}$
    3. dit niet leidt tot onevenredige beperking voor de bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling van omliggende (agrarische) bedrijven.
c. de inrichting van de gronden dient zodanig plaats te vinden dat wordt voldaan aan de gemeentelijke parkeernormen zoals genoemd in Bijlage 5 Parkeernormen.
d. een bedrijfswoning bij een (agrarisch) bedrijf mag uitsluitend worden gebruikt als woning voor (het huishouden van) een persoon wiens huisvesting daar noodzakelijk is voor het betreffende (agrarisch) bedrijf.
e. vrijstaande bijgebouwen en bedrijfsgebouwen mogen niet worden gebruikt als woning. Hieronder wordt niet verstaan het, anders dan door middel van commerciële verhuur, incidentele gebruik als gastenverblijf voor ten hoogste 1 maand per jaar van vrijstaande bijgebouwen en bedrijfsgebouwen.
f. het (proef)boren naar gas (waaronder schalie- en steenkoolgas) geldt in ieder geval als strijdig gebruik;
g. het (doen of laten) gebruiken van gronden en opstallen ten behoeve van een seksinrichting geldt als strijdig gebruik. Eveneens is het niet toegestaan via functieverandering door middel van een afwijkingsbevoegdheid of een wijzigingsbevoegdheid een seksinrichting toe te staan.

36.2 Afwijking van de parkeernormen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 36.1 onder c voor het afwijken van de gemeentelijke parkeernormen waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. De noodzakelijke parkeervoorzieningen kunnen in onvoldoende mate worden gerealiseerd, terwijl op een andere passende wijze in de parkeerruimte kan worden voorzien.
b. De situering van de parkeerplaatsen tasten het stedenbouwkundig beeld van de omgeving, de verkeersveiligheid en de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de aangrenzen gronden niet onevenredig aan.

36.3 Afwijken van het gebruik als bedrijfswoning (plattelandswoning)

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 36.1 onder d voor het gebruiken van een bestaande bedrijfswoning en bijbehorende bijgebouwen bij een agrarisch bedrijf als plattelandswoning waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. De betreffende bedrijfswoning wordt niet meer bewoond of gaat niet meer worden bewoond door een persoon wiens huisvesting daar noodzakelijk is voor het betreffende agrarisch bedrijf.
b. Het verlenen van de afwijking mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu ter plaatse van de betrokken bedrijfswoning vanwege fijnstof en/of luchtkwaliteit.
c. Het verlenen van de afwijking voor het gebruik van een bedrijfswoning als plattelandswoning levert voor het betrokken agrarisch bedrijf geen mogelijkheid op voor het realiseren van een andere (tweede) bedrijfswoning en levert geen mogelijkheden op voor het realiseren van een extra verblijfsobject met een woonfunctie.

d. Voor het overige blijven de bouwregels en de gebruiksregels die van toepassing zijn op de bedrijfswoning die volgens een omgevingsvergunning mag worden gebruikt als plattelandswoning ook na het verlenen van de omgevingsvergunning van toepassing.

36.4 Afwijken ten behoeve van het huisvesten van grooms

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 18.5 onder e en 36.1 onder d dit bestemmingsplan ten behoeve van bewoning van bedrijfsruimten bij een productiegerichte of gebruiksgerichte paardenhouderij of een manege van grooms, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Het gebruik is alleen toelaatbaar voor zover het huisvesten van grooms binnen de bestaande bedrijfswoning niet mogelijk of redelijk is.
b. De totale vloeroppervlakte die voor het huisvesten van grooms in gebruik wordt genomen mag niet meer bedragen dan 80 m².
c. Er mag geen zelfstandige woning of verblijfsobject met een woonfunctie ontstaan.
d. Er dient sprake te zijn van een goed woon- en verblijfsklimaat.
e. Er mag geen onevenredige aantasting plaatsvinden van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.
f. Er bestaat een aantoonbare behoefte aan huisvesting van grooms ten behoeve van de verzorging van paarden.
g. Wanneer een aangebouwd bijgebouw wordt gebruikt ten behoeve van het huisvesten van grooms, dan is daarvoor geen eigen voordeur toegelaten.

Artikel 37 Algemene aanduidingsregels

37.1 Beschermingszone natte landnatuur

37.1.1 Zoneomschrijving

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - beschermingszone natte landnatuur' zijn de gronden tevens bestemd voor de instandhouding van natte landnatuur en is voor het onttrekken van grondwater of oppervlaktewater een vergunning nodig van de (grond)waterbeheerder.

37.1.2 Bescherming

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - beschermingszone natte landnatuur' worden geen functies toegestaan die significant nadelige effecten kunnen hebben op de instandhouding van de natte landnatuur, tenzij:

a. er geen reële alternatieven zijn;
b. sprake is van een reden van groot openbaar belang;
c. de nadelige effecten worden gemitigeerd of gecompenseerd overeenkomstig het bepaalde in 37.2.2 onder c t/m e.

Voor zover de gronden met de aanduiding 'overige zone - beschermingszone natte landnatuur' tevens de aanduiding 'overige zone - groene ontwikkelingszone' hebben, worden functies enkel toegestaan onder toepassing van de compensatieregeling als bedoeld in 37.2 en 37.3.

37.2 Gelders Natuurnetwerk (GNN)

37.2.1 ZoneomschrijvingGNN

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' zijn de gronden tevens bestemd voor bescherming, behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden. Hiertoe worden niet gerekend de gronden die vallen binnen een aanduiding 'bouwvlak', dan wel de bestemming Bedrijf, Bedrijf - Nutsvoorziening, Cultuur en ontspanning, Horeca, Maatschappelijk, Recreatie - Dagrecreatie, Recreatie - Recreatiewoning, Recreatie - Verblijfsrecreatie, Sport, Sport - Manege, Wonen.

37.2.2 Voorwaarden omgevingsvergunningof wijzigingsbevoegdheid

a. Er worden geen nieuwe functies mogelijk gemaakt ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.2.1 met een besluit tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouw- of gebruiksregels of voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, dan wel voor het toepassen van een in het plan opgenomen wijzigingsbevoegdheid, tenzij:
    1. die geen nadelige gevolgen kan hebben voor de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang als bedoeld in artikel 2.39 van de Omgevingsverordening Gelderland, of;
    2. wordt voldaan aan de navolgende voorwaarden:
        - geen reële alternatieven aanwezig zijn;
        - sprake is van redenen van groot openbaar belang;
        - de negatieve effecten op de kernwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
        - de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd overeenkomstig artikel 2.40 omgevingsverordening Gelderland.
b. In afwijking van het bepaalde in lid a is nieuwe bebouwing of terreinverharding binnen omheinde militaire terreinen mogelijk, indien:

1. de negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
2. de overblijvende effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd overeenkomstig artikel 2.41 omgevingsverordening Gelderland.

c. Bij de toepassing van het bepaalde in lid a en b wordt een onderzoek naar de kernkwaliteiten van het Gelders Natuurnetwerk ingericht overeenkomstig hetgeen is bepaald in artikel 2.45 van de Omgevingsverordening Gelderland.
d. Indien compensatie plaatsvindt, dan gelden voor compensatie de regels als bedoeld in 39.2.
e. Bij het mogelijk maken van een ontwikkeling als bedoeld onder a en b wordt voorzien in:
   1. een compensatieplan overeenkomtig artikel 2.48 van de Omgevingsverordening Gelderland;
   2. een voorwaarde verbonden aan een omgevingsvergunning danwel een voorwaardelijke verplichting in het wijzigingsplan, waarin wordt bepaald dat:
      - alleen gebruik kan worden gemaakt van de bouw- of gebruiksmogelijkheden van de omgevingsvergunning danwel het wijzigingsplan als de maatregelen overeenkomstig het compensatieplan worden uitgevoerd binnen een termijn van uiterlijk vijf jaar na verlening van de omgevingsvergunning danwel vaststelling van het wijzigingsplan waarin de activiteit is toegelaten; en;
      - de maatregelen overeenkomstig het versterkingsplan in stand worden gehouden.
f. In afwijking van het bepaalde in lid b onder 2, geldt dat als op de locatie van de fysieke ingreep een beschermde inheemse diersoort of een soort, genoemd in de nationale Rode Lijsten, voorkomt, alleen gebruik kan worden gemaakt van de bouw- of gebruiksmogelijkheden van de omgevingsvergunning danwel het wijzigingsplan nadat de maatregelen conform het compensatieplan zijn uitgevoerd.

37.2.3 Uitbreiding bestaande functies

Uitbreiding van bestaande functies ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.2.1 is mogelijk, indien:

a. er voor die uitbreiding geen alternatieve locatie buiten de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' beschikbaar is;
b. in de toelichting van de omgevingsvergunning danwel het wijzigingsplan, aan de hand van onderzoek als bedoeld in artikel 2.45 van de Omgevingsverordening Gelderland, wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo worden versterkt, en;
c. deze versterking planologisch is verankerd in hetzelfde dan wel een ander, gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan.

37.3 Groene ontwikkelingszone(GO)

37.3.1 ZoneomschrijvingGO

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - groene ontwikkelingszone' zijn de gronden tevens bestemd voor bescherming, behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden. Hiertoe worden niet gerekend de gronden die vallen binnen een aanduiding 'bouwvlak', dan wel de bestemming Bedrijf, Bedrijf - Nutsvoorziening, Cultuur en ontspanning, Horeca, Maatschappelijk, Recreatie - Dagrecreatie, Recreatie - Recreatiewoning, Recreatie - Verblijfsrecreatie, Sport, Sport - Manege, Wonen.

37.3.2 Voorwaarden omgevingsvergunningof wijzigingsbevoegdheid

a. Ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.3.1 wordt een nieuwe (grootschalige) ontwikkeling uitsluitend mogelijk gemaakt met een besluit tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouw- of gebruiksregels of voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, dan wel door het toepassen van een in het plan opgenomen wijzigingsbevoegdheid, als uit onderzoek (overeenkomstig het bepaalde in artikel 2.53a van de Omgevingsverordening Gelderland) blijkt dat:
   1. de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen, genoemd in de bijlage 'Kernkwaliteiten Gelders

natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone' bij de regels van de Omgevingsverordening Gelderland, per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt; en;
    2. de samenhang niet verloren gaat.
b. Bij het mogelijk maken van een ontwikkeling als bedoeld onder a wordt voorzien in:
    1. een versterkingsplan overeenkomtig artikel 2.53b van de Omgevingsverordening Gelderland;
    2. een voorwaarde verbonden aan een omgevingsvergunning danwel een voorwaardelijke verplichting in het wijzigingsplan, waarin wordt bepaald dat:
        - alleen gebruik kan worden gemaakt van de bouw- of gebruiksmogelijkheden van de omgevingsvergunning danwel het wijzigingsplan als de maatregelen overeenkomstig het versterkingsplan worden uitgevoerd binnen een termijn van uiterlijk vijf jaar na verlening van de omgevingsvergunning danwel vaststelling van het wijzigingsplan waarin de activiteit is toegelaten; en;
        - de maatregelen overeenkomstig het versterkingsplan in stand worden gehouden.
c. In afwijking van het bepaalde in lid b onder 2, geldt dat als op de locatie van de fysieke ingreep een beschermde inheemse diersoort of een soort, genoemd in de nationale Rode Lijsten, voorkomt, alleen gebruik kan worden gemaakt van de bouw- of gebruiksmogelijkheden van de omgevingsvergunning danwel het wijzigingsplan nadat de maatregelen conform het versterkingsplan zijn uitgevoerd.
d. Indien compensatie plaatsvindt, dan gelden voor compensatie de regels als bedoeld in 39.2.

37.3.3 Uitbreiding grondgebonden agrarisch bedrijf en/of extensieve recreatie en/of Nsw-landgoed

Ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.3.1 kunnen een grondgebonden agrarisch bedrijf en/of extensieve openluchtrecreatie en/of een landgoed overeenkomstig de Natuurschoonwet 1928 voorzover het betreft opstallen als bedoeld in het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928, uitbreiden indien:

a. uit de onderbouwing van de omgevingsvergunning danwel het wijzigingsplan blijkt dat de uitbreiding zodanig wordt ingepast in het betreffende landschapstype dat de kernkwaliteiten, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo niet significant worden aangetast; en
b. deze inpassing planologisch is verankerd in hetzelfde dan wel in een ander, gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan.

Hierbij gelden de voorwaarden als bedoeld onder a en b niet voor nevenfuncties bij een grondgebonden agrarisch bedrijf.

37.3.4 Het vellen van een houtopstand

a. Ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.3.1 wordt een functie, ten behoeve waarvan een houtopstand als bedoeld in de Wet natuurbescherming dient te worden verwijderd, anders dan in het kader van de normale bosexploitatie, slechts mogelijk gemaakt indien wordt voorzien in een extra compensatie voor het areaal bos dat verloren gaat.
b. Indien compensatie plaatsvindt, dan gelden voor compensatie de regels als bedoeld in 39.2.

37.4 Nationaal landschap

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - nationaal landschap', voorzover dit valt buiten de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of buiten de aanduiding 'overige zone - groene ontwikkelingszone', laat het bestemmingsplan ten opzichte van het op 17 oktober 2014 geldende bestemmingsplan alleen uitbreidingen en functieveranderingen toe, die de kernkwaliteiten van een Nationaal Landschap niet aantasten ten opzichte van de met dit bestemmingsplan toegestane bestemming. Deze kernkwaliteiten zijn vastgelegd in de Bijlage Kernkwaliteiten Nationale Landschappen van de Omgevingsverordening Gelderland. In afwijking hiervan zijn activiteiten die deze kernkwaliteiten aantasten alleen mogelijk indien:

a. er geen reëele alternatieven zijn;
b. er sprake is van redenen van groot openbaar belang;
c. compenserende maatregelen plaatsvinden ter waarborging van de kernkwaliteiten zoals deze zijn

vastgelegd in de Bijlage Kernkwaliteiten Nationale Landschappen van de Omgevingsverordening Gelderland.

37.5 Evenemententerrein

Op de gronden ter plaatse van de aanduiding 'evenemententerrein' gelden de volgende regels:

a. de gronden ter plaatse van de aanduiding 'evenemententerrein' mogen worden gebruikt ten behoeve van de in de onderstaande tabel aangegeven evenementen:

Adres en plaats	**Evenement**
Hoek Diepenheimseweg - Oude Deldenseweg (Neede)	Volksfeest/Kermis
Schoolweg 4 (Neede)	Kermis
Wiersseweg, naast 70 (Ruurlo)	Muziekfestival
Kapersweg 6 (Ruurlo)	Volksfeest/Kermis
Grolseweg 18 (Beltrum)	Volksfeest/Kermis Voor-Beltrum
Vredenseweg 2 (Eibergen)	Volksfeest
Vredenseweg, nabij 12 (Eibergen)	Autocross

b. ter plaatse van de aanduiding 'evenemententerrein' mogen geen permanente bouwwerken worden opgericht ten dienste van de evenementen.
c. de gronden ter plaatse van de aanduiding 'evenemententerrein' mogen, inclusief op- en afbouwperiode, gedurende maximaal 7 dagen per jaar worden gebruikt voor de in 37.5 onder a aangegeven evenementen.
d. in afwijking van het bepaalde in 37.5 onder c mogen de gronden ter plaatse van de aanduiding 'evenemententerrein' op de locatie Wiersseweg, naast 70 (Ruurlo), inclusief op- en afbouwperiode, maximaal 14 dagen per jaar worden gebruikt voor het in 37.5 onder a aangegeven evenement.

37.6 Geluidzone - industrie

Op de gronden ter plaatse van de aanduiding 'geluidzone - industrie' mogen, ongeacht het bepaalde in de afzonderlijke bestemmingen, geen geluidsgevoelige gebouwen worden opgericht, tenzij daarvoor een hogere waarde is vastgesteld bij of krachtens de Wet geluidhinder.

37.7 Milieuzone - geurzone

37.7.1 Zoneomschrijving

De gronden ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone - geurzone' zijn de gronden mede bestemd voor de bescherming van de geuremissie in verband met de aanwezige rioolwaterzuiveringsinstallatie en rioolgemalen.

37.7.2 Bouwregels

Binnen de op de plankaart aangeduide geurzone rondom de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) en rioolgemalen zijn in verband met geuremissie geen geurgevoelige bestemmingen toegestaan.

37.8 Milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied

37.8.1 Zoneomschrijving

De gronden ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone – grondwaterbeschermingsgebied' zijn behalve voor de daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor de waterwinning en de bescherming van de kwaliteit van het grondwater.

37.8.2 Bouwregels

Op deze gronden mogen uitsluitend bouwwerken ten behoeve van de andere, expliciet aan deze gronden toegekende bestemmingen worden gebouwd.

37.8.3 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a Verbod

Het is verboden zonder omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden de volgende werken of werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren voor:

a. het ontgronden, vergraven, afgraven, egaliseren, diepploegen, woelen, mengen en ophogen van gronden;
b. het aanleggen, verbreden, en verharden van wegen, paden, banen, parkeervoorzieningen en andere oppervlakteverhardingen;
c. het aanleggen, verdiepen, verbreden en dempen van sloten, watergangen en overige waterpartijen;
d. het gebruiken, storten en opslaan van meststoffen, bestrijdingsmiddelen, verontreinigde grond en/of schadelijke stoffen;
e. het aanleggen van ondergrondse of bovengrondse transport-, energie- en/of communicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur;
f. werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden die een verandering van de waterhuishouding of het grondwaterpeil tot gevolg hebben, zoals drainage en (onder)bemaling.

b Uitzonderingen op verbod

Het in a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:

a. het normale onderhoud en beheer betreffen;
b. in uitvoering zijn op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan of uitgevoerd kunnen worden op grond van een voor dat tijdstip verleende vergunning.

c Afwegingskader

De in a genoemde omgevingsvergunning wordt slechts verleend:

a. Indien door de werken of werkzaamheden of door de direct of indirect te verwachten gevolgen daarvan het risico voor grondwaterverontreiniging niet toeneemt.
b. Nadat advies is verkregen van het waterleidingbedrijf.

37.9 Milieuzone - boringsvrije zone

Ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone - boringsvrije zone' gelden de regels ten aanzien van boringsvrije zones van de provincie Gelderland, zoals vastgelegd in de Omgevingsverordening Gelderland of een herziene versie hiervan ten tijde van vaststelling van dit bestemmingsplan.

37.10 Milieuzone - koude-warmteopslagvrijezone

Ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone - koude-warmteopslagvrije zone' gelden de regels ten aanzien van koude-warmteopslagvrije zones (KWO-vrije zone) van de provincie Gelderland, zoals vastgelegd in de Omgevingsverordening Gelderland of een herziene versie hiervan ten tijde van vaststelling van dit bestemmingsplan.

37.11 Milieuzone - waterwingebied

37.11.1 Zoneomschrijving

De gronden ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone – waterwingebied' zijn behalve voor de daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor:

a. de instandhouding en oprichting van gebouwen en bouwwerken uitsluitend ten behoeve van een grondwaterwinningsbedrijf;
b. onttrekking en verwerking van grondwater ten behoeve van de drinkwatervoorziening en daarmee samenhangende waterzuivering;
c. instandhouding van het puttenveld ten behoeve van de waterwinning;
d. de landschappelijke inpassing welke deel uitmaakt van de bestemming.

37.11.2 Bouwregels

Op de gronden ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone – waterwingebied' gelden met betrekking tot de bouw van bouwwerken de volgende voorwaarden:

a. Gebouwen, met uitzondering van gebouwen ten behoeve van de waterwinning, zijn niet toegestaan.
b. Bouwwerken, geen gebouwen zijnde mogen uitsluitend ten dienste van het waterwingebied worden gebouwd, met inachtneming van de voorwaarden:
    1. De bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag niet meer bedragen dan 2 m.
c. De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde mag niet meer bedragen dan m.

37.11.3 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a Verbod

Het is verboden zonder omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden de volgende werken of werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren voor:

a. het ontgronden, vergraven, afgraven, egaliseren, diepploegen, woelen, mengen en ophogen van gronden;
b. het aanleggen, verbreden, en verharden van wegen, paden, banen, parkeervoorzieningen en andere oppervlakteverhardingen;
c. het aanleggen, verdiepen, verbreden en dempen van sloten, watergangen en overige waterpartijen;
d. het gebruiken, storten en opslaan van meststoffen, bestrijdingsmiddelen, verontreinigde grond en/of schadelijke stoffen;
e. het aanleggen van ondergrondse of bovengrondse transport-, energie- en/of communicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur;
f. werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden die een verandering van de waterhuishouding of het grondwaterpeil tot gevolg hebben, zoals drainage en (onder)bemaling.

b Uitzondering op verbod

Het in a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:

a. het normale onderhoud en beheer betreffen;
b. in uitvoering zijn op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan of uitgevoerd kunnen worden op grond van een voor dat tijdstip verleende vergunning.

c Afwegingskader

De in a genoemde omgevingsvergunning wordt slechts verleend:

a. Indien door de werken of werkzaamheden of door de direct of indirect te verwachten gevolgen daarvan het risico voor grondwaterverontreiniging of voor de grondwaterwinning niet toeneemt.
b. Nadat advies is verkregen van het waterleidingbedrijf.

37.12 Milieuzone - stiltegebied

Ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone - stiltegebied ' zijn de gronden tevens bestemd voor het bewaren en bevorderen van stilte en rust, tenzij er sprake is van gebiedseigen activiteiten zoals agrarische bedrijfsvoering, wonen inclusief aan huis verbonden beroep en/of aan huis verbonden bedrijf, kleinschalige kampeerterreinen en het normale onderhoud en beheer van de gronden.

37.13 Veiligheidszone - bevi

37.13.1 Bouw- en gebruiksregels

Ter plaatse van de aanduiding 'veiligheidszone – bevi', mogen in afwijking van hetgeen elders in deze regels is bepaald ten aanzien van het bouwen op en gebruik van de betreffende gronden, binnen bedoelde zone geen kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten gerealiseerd worden.

37.13.2 Afwijken van de bouw- en gebruiksregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 37.13.1 indien uit nader onderzoek is gebleken dat door het nemen van maatregelen of anderszins voldaan kan worden aan het Besluit externe veiligheid inrichtingen en de daarop gebaseerde regelingen.

37.14 Veiligheidszone - bedrijven

37.14.1 Bouw- en gebruiksregels

Ter plaatse van de aanduiding 'veiligheidszone - bedrijven', geldt in afwijking van hetgeen elders in deze regels is bepaald ten aanzien van het bouwen op en gebruik van de betreffende gronden, dat binnen bedoelde zone geen kwetsbare objecten worden gerealiseerd.

37.14.2 Afwijken van de bouw- en gebruiksregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 37.14.1 indien uit nader onderzoek is gebleken dat door het nemen van maatregelen of anderszins voldaan kan worden aan de vereiste basisveiligheid.

37.15 Vrijwaringszone - antenneveld 1

Al dan niet in afwijking van het bepaalde in hoofdstuk 2, geldt ter plaatse van de aanduiding 'vrijwaringszone – antenneveld 1' dat een omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk buiten een bestemmingsvlak of een bouwvlak, niet zijnde een afrastering, pas wordt verleend nadat is komen vast te staan dat het bouwwerk de werking van het betrokken (hoofd)antenneveld niet verstoord.

37.16 Vrijwaringszone - antenneveld 2

Al dan niet in afwijking van het bepaalde in hoofdstuk 2, geldt ter plaatse van de aanduiding 'vrijwaringszone – antenneveld 2' dat een omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk dat hoger is dan 22 m pas wordt verleend nadat is komen vast te staan dat het bouwwerk de werking van het betrokken (hoofd)antenneveld niet verstoord.

37.17 Vrijwaringszone - laagvliegroute straaljagers

37.17.1 Zoneomschrijving

De gronden ter plaatse van de aanduiding 'vrijwaringszone - laagvliegroute straaljagers' zijn naast de overige daaraan gegeven bestemmingen mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de laagvliegroutes voor straaljagers.

37.17.2 Bouwregels

Ter plaatse van de aanduiding 'vrijwaringszone - laagvliegroute straaljagers' geldt een laagvliegroute voor straaljagers en is geen bebouwing hoger dan 40 m toegestaan.

37.18 Vrijwaringszone - molenbiotoop

37.18.1 Zoneomschrijving

De gronden ter plaatse van de aanduiding 'vrijwaringszone – molenbiotoop 1', de aanduiding 'vrijwaringszone – molenbiotoop 2', en/of de aanduiding 'vrijwaringszone – molenbiotoop 3' zijn naast de overige daaraan gegeven bestemmingen mede bestemd voor het behoud, het herstel en de bescherming van de windvang van de molen.

37.18.2 Bouwregels

a. Op de voor 'vrijwaringszone - molenbiotoop (numeriek)' aangewezen gronden mag de bouwhoogte van bouwwerken in afwijking van hetgeen elders is bepaald, niet meer bedragen dan:
   1. 6,80 m tot op een afstand van 100 m gerekend vanuit het middelpunt van de molen ter plaatse van de aanduiding 'vrijwaringszone - molenbiotoop 1';
   2. 4,10 m tot op een afstand van 100 m gerekend vanuit het middelpunt van de molen ter plaatse van de aanduiding 'vrijwaringszone - molenbiotoop 2';
   3. 2,80 m tot op een afstand van 100 m gerekend vanuit het middelpunt van de molen ter plaatse van de aanduiding 'vrijwaringszone - molenbiotoop 3';

met dien verstande dat bestaande bouwwerken mogen worden herbouwd tot dezelfde hoogte.

b. binnen de zone gemeten van 100 m vanaf de molen tot een afstand van 400 m gemeten vanaf de molen, mogen geen hogere bouwwerken worden gebouwd dan door middel van onderstaande formule wordt bepaald: $H = X/n + c \cdot z$

Waarin:

H = de toelaatbare bouwhoogte in meters (gemeten vanaf het peil ter plaatse van de molen)

X = de afstand in meters vanaf het gebouw tot de wieken van de molen

n = de ruwheidcoëfficiënt volgens de ruwheidsklassentabel van Wieringa:

- 140 voor open gebied;

- 75 voor een ruw gebied;

- 50 voor een gesloten gebied.

c = 0,2 (constante in verband met een windreductie van 5%)

z = de askophoogte van de molen (incl. de hoogte van de belt, berg of stelling).

37.18.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor afwijken van het bepaalde in 37.18.2 voor het bouwen overeenkomstig de andere voorkomende bestemming(en) nadat de beheerder van de molen daarover is gehoord en met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Op basis van nader onderzoek door een onafhankelijke molendeskundige wordt aangetoond dat het functioneren van de molen door middel van windvang niet wordt beperkt;
b. De in het gebied aanwezige landschapswaarden en de waarde van de molen als landschapsbepalend element mogen niet onevenredig worden aangetast.

37.18.4 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a Verbod

Het is verboden zonder omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden gronden op te hogen of beplanting te plaatsen tot hoogte die meer bedraagt dan de hoogte die volgens 37.18.2 is toegestaan voor bouwwerken.

b Afwegingskader

De in a genoemde omgevingsvergunning wordt slechts verleend indien:

a. kan worden aangetoond dat door de daarin genoemde werkzaamheden of door de direct of indirect te verwachten gevolgen daarvan het functioneren van de molen door middel van windvang niet wordt beperkt;
b. de in het gebied aanwezige landschapswaarden en de waarde van de molen als landschapsbepalend element niet onevenredig worden aangetast;
c. advies is ingewonnen bij een onafhankelijke molendeskundige en bij de beheerder van de molen.

c Uitzonderingen op verbod

Het in a vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:

a. het normale onderhoud en beheer betreffen;
b. in uitvoering zijn op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan of uitgevoerd kunnen worden op grond van een voor dat tijdstip verleende vergunning.

37.19 Vrijwaringszone - radar 1

Al dan niet in afwijking van het bepaalde in hoofdstuk 2, geldt ter plaatse van de aanduiding 'vrijwaringszone - radar 1' dat windturbines hoger dan 114 m (tiphoogte) boven NAP niet worden toegestaan, tenzij uit een toetsing door het Ministerie van Defensie van een radarverstoringsonderzoek blijkt dat geen sprake is van een onaanvaardbare verstoring van het radar.

37.20 Vrijwaringszone - radar 2

Al dan niet in afwijking van het bepaalde in hoofdstuk 2, geldt ter plaatse van de aanduiding 'vrijwaringszone - radar 1' dat windturbines hoger dan 118 m (tiphoogte) boven NAP niet worden toegestaan, tenzij uit een toetsing door het Ministerie van Defensie van een radarverstoringsonderzoek blijkt dat geen sprake is van een onaanvaardbare verstoring van het radar.

37.21 Wetgevingzone - reservering voorkeurstracé buisleidingenstrook

37.21.1 Algemeen

Ter plaatse van de aanduiding 'wetgevingzone - reservering voorkeurstracé buisleidingenstrook' gelden ter bescherming van de belangen van de aanleg van een buisleidingenstrook de hierna volgende bepalingen:

37.21.2 Bouwen

Op de in 37.21.1 bedoelde gronden is het bouwen van gebouwen niet toegestaan, tenzij dat niet in strijd was met het bestemmingsplan dat gold op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan.

37.21.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 37.21.2 teneinde het oprichten van gebouwen ten behoeve van de op deze gronden liggende bestemmingen toe te staan, mits hierbij het belang van de toekomstige aanleg van een buisleidingenstrook niet onevenredig wordt geschaad door deze onmogelijk dan wel onnodig duur te maken.

37.22 Wetgevingzone - zoekgebied voorkeurstracé buisleidingenstrook

Ter plaatse van de aanduiding 'wetgevingzone - zoekgebied voorkeurstracé buisleidingenstrook' kunnen burgemeester en wethouders deze aanduiding wijzigen in de aanduiding 'wetgevingzone - reservering voorkeurstracé buisleidingenstrook' ter optimalisatie van het beoogde voorkeurstracé voor de aanleg van een buisleidingenstrook. Een en ander na een zorgvuldige afweging van de betrokken belangen.

37.23 Overige gebiedsaanduidingen

Voor de overige gebiedsaanduidingen gelden de volgende regels:

a. ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - aardkundig waardevol': van toepassing is het bepaalde in artikel 4 en 5;
b. ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - cultuurhistorisch waardevolle akker': van toepassing is het bepaalde in artikel 4 en 5;
c. ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - weidevogelgebieden': van toepassing is het bepaalde in artikel 5. Daarnaast geldt het navolgende: ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - weidevogelgebieden' zijn geen nieuwe windturbines toegestaan en zijn nieuwe activiteiten of ontwikkelingen alleen toegestaan als deze geen nadelige gevolgen kunnen hebben voor de functie als broedgebied voor weidevogels ;
d. ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - ammoniakbuffergebied': van toepassing is het bepaalde in artikel 3, 4 en 5.

Artikel 38 Algemene afwijkingsregels

38.1 Algemene afwijkingsregels

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van:

a. de in de regels genoemde (goot)hoogtematen met ten hoogste 10%.
b. de regels over het bouwen van een bijgebouw of een overkapping, voor het bouwen van een bijgebouw of een overkapping op een afstand van meer dan 25 m van een (bedrijfs-)woning binnen de bestemmingen 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden - Landschapswaarden' of 'Agrarisch met waarden - Natuur- en Landschapswaarden', 'Bedrijf', 'Bedrijf - Nutsvoorziening', 'Cultuur en ontspanning', 'Horeca', 'Maatschappelijk', 'Recreatie - Dagrecreatie', 'Sport', 'Sport - Manege', 'Wonen', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:
    1. de vergroting van de onderlinge afstand is noodzakelijk in verband met een doelmatige inrichting van het perceel, waarbij de afstand ten opzichte van andere gebouwen dan het hoofdgebouw niet groter mag zijn dan 10 m;
    2. er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing;
    3. door het verlenen van de afwijking mag de oppervlakte aan bijgebouwen bij het betreffende verblijfsobject met een woonfunctie niet meer bedragen dan 150 m², tenzij toepassing wordt c.q. is gegeven aan de afwijkingsbevoegdheid als bedoeld onder 23.4.2, 23.4.3 of aan de wijzigingsbevoegdheid als bedoeld onder 23.7.1.
c. de regels en toestaan dat het beloop of het profiel van wegen of de aansluiting van wegen in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of –intensiteit daartoe aanleiding geeft.
d. de regels en toestaan dat bouwgrenzen met maximaal 2 m wordt overschreden, indien een meetverschil daartoe aanleiding geeft.
e. de regels en toestaan dat een luifel aan de voorgevel van een hoofdgebouw wordt gebouwd mits:
    1. de diepte gemeten vanuit de voorgevel niet meer bedraagt dan 2 m;
    2. de bouwhoogte niet meer bedraagt dan de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw;
    3. er geen bezwaren bestaan vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid.
f. de regels en toestaan dat openbare nutsgebouwen, waaronder wachthuizen ten behoeve van het openbaar vervoer, telefooncellen, gebouwen ten behoeve van de bediening van kunstwerken en naar aard daarmee gelijk te stellen gebouwen worden gebouwd, mits:
    1. de inhoud per gebouw niet meer dan 60 m^3 zal bedragen;
    2. de bouwhoogte niet meer dan 3 m zal bedragen;
g. de regels ten aanzien van de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, en toestaan dat deze worden vergroot:
    1. ten behoeve van kunstwerken, geen gebouwen zijnde, tot maximaal 10 m;
    2. ten behoeve van de hoogte van een windturbine op of aangrenzend aan een bouwperceel tot maximaal 25 m (ashoogte) , dit met uitzondering van gronden ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - weidevogelgebieden', waarbij de afstand tussen een windturbine en een hogedruk gasleiding groter moet zijn dan de afstand die het product is van de ashoogte van de turbine vermenigvuldigd met 1/3 van de wieklengte;
h. het bepaalde ten aanzien van de maximale bouwhoogte van gebouwen en toestaan dat de bouwhoogte ten behoeve van plaatselijke verhogingen, zoals schoorstenen, luchtkokers, liftkokers, lichtkappen en technische ruimten wordt vergroot, mits:
    1. De maximale oppervlakte van de vergroting niet meer bedraagt dan 10% van het betreffende platte dakvlak of de horizontale projectie van het schuine dakvlak;
    2. De bouwhoogte niet meer bedraagt dan 1,25 maal de maximale bouwhoogte van het betreffende gebouw;
i. het bepaalde ten aanzien van de maximum bebouwde oppervlakte van veldschuren voorzien van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - veldschuur (numeriek)' teneinde een uitbreiding van de

bebouwde oppervlakte toe te staan, mits dit wordt gecombineerd met het slopen van gebouwen op een andere locatie. Hierbij zijn de navolgende voorwaarden van toepassing:

1. Sloop van monumentale bebouwing op de slooplocatie kan niet worden betrokken bij de toepassing van deze bovenplanse sloop-bonusregeling;
2. De minimaal te slopen oppervlakte aan gebouwen op de slooplocatie moet 150 m² aaneen gebouwd zijn. Het moet gaan om gebouwen die binnen de grenzen van de gemeente Berkelland liggen;
3. Van het te slopen oppervlak op de slooplocatie mag maximaal 25% worden herbouwd op de herbouwlocatie;
4. De gebouwenoppervlakte op de herbouwlocatie mag door toepassing van de bovenplanse sloop-bonusregeling toenemen tot maximaal 100 m²;
5. Bij de toepassing van de bovenplanse sloop-bonusregeling kan op de slooplocatie alleen gebruik worden gemaakt van 'overmatige' legale bebouwing met een minimale omvang van 150 m², waarbij de te slopen bebouwing niet als monument mag zijn aangewezen. Er is sprake van 'overmatige' bijgebouwen als en voor zover de bijgebouwenoppervlakte op de slooplocatie groter is dan 150 m² en ook na uitvoering van de sloop groter blijft of gelijk is aan 150 m²;
6. Als gebruik wordt gemaakt wordt van de sloop-bonusregeling, dan moet worden verzekerd dat op de slooplocatie de oppervlakte van de te slopen bebouwing niet mag worden herbouwd. Met de aanvrager en de eigenaar van de slooplocatie wordt dit vastgelegd in de omgevingsvergunning en een overeenkomst;
7. De op de herbouwlocatie toe te voegen bebouwing mag de belangen van derden in redelijkheid niet schaden
8. In afwijking van het bepaalde in de aanhef en onder 2, 3, 5 en 6 kan, overeenkomstig de Structuurvisie Bovenplanse sloopbonusregeling buitengebied voor elke toename van 1 m² gebouw worden voorzien in een geldelijke bijdrage gelijk aan de gemiddelde sloopkosten van 4m² gebouw in het buitengebied in het gemeentelijke sloopfonds.
9. De herbouwlocatie mag niet liggen in gebieden met de gebiedsaanduiding 'overige zone - cultuurhistorisch waardevolle akker'.

j. de regels ten aanzien van het gebruik van bedrijfsgebouwen en toestaan dat deze worden gebruikt voor statische opslag als nevenactiviteit.

k. het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning als bedoeld in dit artikel verlenen met inachtneming van de volgende voorwaarden:

1. de omgevingsvergunning leidt niet tot onevenredige aantasing van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en of leefmlieu;
2. de omgevingsvergunning leidt niet tot negatieve effecten op de waterhuishouding;
3. de omgevingsvergunning leidt niet tot een onevenredige aantasting van de infrastructuur;
4. de in het gebied aanwezige landschaps- en natuurwaarden blijven behouden of worden versterkt;
5. bij toepassing van het bepaalde in lid g onder 2 wordt pas omgevingsvergunning verleend mits op basis van ecologisch onderzoek is aangetoond dat er geen sprake is van significante aantasting van ecologische waarden.

38.2 Bed and Breakfast

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van de bestemmingsregels voor het toestaan van voorzieningen voor Bed and Breakfast bij (bedrijfs)woningen, waarbij voldaan moet worden aan de volgende voorwaarden:

a. De voorzieningen voor Bed and Breakfast mogen alleen worden gevestigd binnen de bestaande bebouwing. Een voorziening voor Bed and Breakfast blijft voor de toepassing van de bouwregels in dit plan deel uitmaken van de bestaande (bedrijfs)woning, de bestaande bijbehorende bijgebouwen of de bestaande bedrijfsgebouwen. Het vestigen daarvan levert dus geen nieuwe bouwmogelijkheden voor het vergroten van de (bedrijfs)woning of voor het bouwen of vergroten van bijgebouwen of bedrijfsgebouwen.

b. De vloeroppervlakte die gebruikt wordt ten behoeve van Bed and Breakfast mag niet meer bedragen dan 50% van de gezamenlijke vloeroppervlakte van de (bedrijfs)woning en de bijbehorende bijgebouwen en/of bedrijfsgebouwen met een maximum oppervlakte van 50 m² per bed and breakfast eenheid.
c. De omgevingsvergunning voor Bed and Breakfast wordt niet verleend voor permanente bewoning van de voorzieningen en mag niet leiden tot een toename van het aantal woningen.

38.3 Toestaan van een extra verblijfsobject met een woonfunctie binnen een (bedrijfs-)woning

Burgemeester en wethouders zijn, ter invulling van de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied, bevoegd in afwijking van de bestemmingen 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden - Landschapswaarden', 'Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden', 'Bedrijf', 'Bedrijf - Nutsvoorziening', 'Cultuur en ontspanning', 'Horeca', 'Maatschappelijk', 'Recreatie - Dagrecreatie', 'Recreatie - Verblijfsrecreatie', 'Sport', 'Sport - Manege', 'Wonen' alsmede Bijlage 7 Lijst woningen met meerdere toegestane verblijfsobjecten met een woonfunctie een extra verblijfsobject met een woonfunctie onder navolgende voorwaarden:

1. De betreffende bestemming staat een bestaande (bedrijfs)woning toe en deze (bedrijfs)woning is voorzien van het BAG-gebruiksdoel ‘wonen’;
2. Het betreft een karakteristiek gebouw, zoals aangemerkt in de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied. Indien géén sprake is van een karakteristiek gebouw, dan is het toekennen van een extra verblijfsobject met een woonfunctie binnen de woning uitsluitend mogelijk tot een maximum aantal van 50 binnen het plangebied;
3. Het toekennen van een extra verblijfsobject met een woonfunctie leidt niet tot meer dan 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie binnen een woning;
4. De inhoud van de woning waarbinnen een extra verblijfsobject met een woonfunctie wordt toegestaan, bedraagt minimaal 900 m^3;
5. De woning mag na het toekennen van een extra verblijfsobject met een verblijfsfunctie worden vergroot tot een gezamenlijke inhoud van max.1.000 m^3. Indien de bestaande inhoud groter is, dan geldt dit als maximum gezamenlijk inhoud m^3;
6. De totale oppervlakte aan bijgebouwen op het perceel mag maximaal 300 m^2 bedragen, tenzij de bestaande oppervlakte aan bijgebouwen groter is;
7. Er wordt voorzien in een erfinrichtingsplan en de realisatie en instandhouding wordt juridisch geborgd;
8. Voor het toekennen van een extra verblijfsobject met een woonfunctie geldt een sloopverplichting. Aan deze sloopverplichting kan ter invulling van de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied worden voorzien in:
    a. Fysieke sloop (minimum brutovloeroppervlakte 1.000 m^2 sloop, waarvan tenminste 150 m^2 per slooplocatie) in de navolgende voorkeursvolgorde:
        i. Eigen erf;
        ii. Elders in het buitengebied van Berkelland;
    b. Een financiële bijdrage in een gemeentelijk sloopfonds, conform het bepaalde in de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied die is afgeleid van de gemiddelde sloopkosten van 1000 m^2 aan gebouwen.
9. Het toekennen van een extra verblijfsobject met een woonfunctie past binnen de uitgangspunten van het regionaal woonbeleid;
10. Het toekennen van een extra verblijfsobject met een woonfunctie leidt niet tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden binnen de te wijzigen bestemming en omliggende bestemmingen, waaronder begrepen functies en waarden alsmede het woon- en/of leefklimaat. Daarbij is het toekennen van een extra verblijfsobject met een woonfunctie binnen een bedrijfswoning is daarom alleen mogelijk als de bewoners van beide verblijfsobjecten met een woonfunctie (deels) werkzaam zijn op het betreffende (agrarische) bedrijf;
11. De locatie(s) waar gebouwen worden gesloopt, worden voorzien van een passende herbestemming die de herbouw van gebouwen in de omvang die wordt gesloopt, niet mogelijk maakt.

38.4 Afwijken op basis van verschilberekening volgens rekenmodel AERIUS-Calculator

Burgemeester en wethouders kunnen een omgevingsvergunning verlenen om af te wijken van het bepaalde in de artikelleden 3.5.1 onder a, 4.5.1 onder a, 5.5.1 onder a, 6.5 onder e, 7.5 onder d, 9.5.1 onder d, 11.5 onder c, 12.5.1 onder d, 14.5 onder d, 16.5 onder e, 17.5 onder f, 18.5 onder f, 23.5.1 onder d van deze planregels, onder de navolgende voorwaarden:

a. de emissie afkomstig van het met deze omgevingsvergunning aangevraagde 'gebruik na wijziging van gronden en bouwwerken', ten opzichte van de emissie afkomstig van de feitelijke planologisch legale situatie ten tijde van de vaststelling van het plan vanuit die gronden en bouwwerken leidt niet tot een toename van stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol N/ha/jr op voor stikstofgevoelige habitats in enig Natura 2000-gebied;
b. of sprake is van een toename van stikstofdepositie als bedoeld onder a, dient als volgt te worden bepaald:
    1. er wordt een verschilberekening gemaakt met gebruik van de op het moment van indienen van de aanvraag om omgevingsvergunning meest actuele versie van het wettelijk voorgeschreven rekenmodel AERIUS Calculator.

Artikel 39 Algemene wijzigingsregels

39.1 Toestaan van een extra verblijfsobject met een woonfunctie binnen een (bedrijfs-)woning

Burgemeester en wethouders zijn, ter invulling van de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied, bevoegd de bestemmingen 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden - Landschapswaarden', 'Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden', 'Bedrijf', 'Bedrijf - Nutsvoorziening', 'Cultuur en ontspanning', 'Horeca', 'Maatschappelijk', 'Recreatie - Dagrecreatie', 'Recreatie - Verblijfsrecreatie', 'Sport', 'Sport - Manege', 'Wonen' alsmede Bijlage 7 te wijzigingen ten behoeve van het toestaan van een extra verblijfsobject met een woonfunctie en een (of meerdere) slooplocatie(s) van gebouwen te voorzien van een passende herbestemming onder navolgende voorwaarden:

1. De betreffende te wijzigen bestemming staat een bestaande (bedrijfs)woning toe en deze (bedrijfs)woning is voorzien van het BAG-gebruiksdoel ‘wonen’;
2. Het betreft een karakteristiek gebouw, zoals aangemerkt in de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied. Indien géén sprake is van een karakteristiek gebouw, dan is het toekennen van een extra verblijfsobject met een woonfunctie binnen de woning uitsluitend mogelijk tot een maximum aantal van 50 binnen het plangebied;
3. Het toekennen van een extra verblijfsobject met een woonfunctie leidt niet tot meer dan 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie binnen een woning;
4. De inhoud van de woning waarbinnen een extra verblijfsobject met een woonfunctie wordt toegestaan, bedraagt minimaal 900 m^3;
5. De woning mag na het toekennen van een extra verblijfsobject met een verblijfsfunctie worden vergroot tot een gezamenlijke inhoud van max.1.000 m^3. Indien de bestaande inhoud groter is, dan geldt dit als maximum gezamenlijk inhoud m^3;
6. De totale oppervlakte aan bijgebouwen op het perceel mag maximaal 300 m^2 bedragen, tenzij de bestaande oppervlakte aan bijgebouwen groter is;
7. Er wordt voorzien in een erfinrichtingsplan en de realisatie en instandhouding wordt juridisch geborgd;
8. Voor het toekennen van een extra verblijfsobject met een woonfunctie geldt een sloopverplichting. Aan deze sloopverplichting kan ter invulling van de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied worden voorzien in:
    a. Fysieke sloop (minimum brutovloeroppervlakte 1.000 m^2 sloop, waarvan tenminste 150 m^2 per slooplocatie) in de navolgende voorkeursvolgorde:
        i. Eigen erf;
        ii. Elders in het buitengebied van Berkelland;
    b. Een financiële bijdrage in een gemeentelijk sloopfonds, conform het bepaalde in de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied, die is afgeleid van de gemiddelde sloopkosten van 1000 m^2 aan gebouwen.
9. Het toekennen van een extra verblijfsobject met een woonfunctie past binnen de uitgangspunten van het regionaal woonbeleid;
10. Het toekennen van een extra verblijfsobject met een woonfunctie leidt niet tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden binnen de te wijzigen bestemming en omliggende bestemmingen, waaronder begrepen functies en waarden alsmede het woon- en/of leefklimaat.Daarbij is het toekennen van een extra verblijfsobject met een woonfunctie binnen een bedrijfswoning is daarom alleen mogelijk als de bewoners van beide verblijfsobjecten met een woonfunctie (deels) werkzaam zijn op het betreffende (agrarische) bedrijf;
11. De locatie(s) waar gebouwen worden gesloopt, worden voorzien van een passende herbestemming die de herbouw van gebouwen in de omvang die wordt gesloopt, niet mogelijk maakt.

39.2 Wijzigingnaar Bos, Groen - Landschapselement, Natuur

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden - Landschapswaarden' en 'Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden' te wijzigen in de bestemming 'Bos', 'Groen - Landschapselement' en/of 'Natuur' ten behoeve van behoud en/of ontwikkeling van bos, landschapselementen en/of de natuur.

Indien de wijziging plaatsvindt in het kader van een vereiste compensatie in het kader van de Omgevingsverordening Gelderland, dan dient te worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. De wijziging kan uitsluitend plaatsvinden ten behoeve van de realisatie van vastgesteld natuur- en landschapsbeleid, zoals het beleid voor het gelders natuurnetwerk (GNN) en de groene ontwikkelingszone (GO), het landschappelijk raamwerk en bos-, natuur-, en/of landschapscompensatie.
b. De wijziging vindt pas plaats nadat de aankoop/overdracht van de gronden in voldoende mate verzekerd is of al heeft plaatsgevonden.
c. Indien:
    - fysieke compensatie plaatsvindt van het gelders natuurnetwerk als bedoeld in 37.2.2 sub a en b, dan wordt gewijzigd in de bestemming 'Natuur' en gelden de hierna genoemde voorwaarden:
    - fysieke compensatie plaatsvindt van de groene ontwikkelingszone als bedoeld in 37.3.2 sub a, dan wordt gewijzigd in de bestemming 'Natuur' en gelden de hierna genoemde voorwaarden:
    - een houtopstand wordt geveld als bedoeld in 37.3.4, dan gelden de hierna genoemde voorwaarden:

    1. de compensatie wordt gerealiseerd op gronden die nog geen natuurbestemming hebben in of grenzend aan de aanduiding 'overige zone - groene ontwikkelingszone' of grenzend aan de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' of in het zoekgebied van 7300 ha nieuwe natuur in het GNN.
    2. de compensatie wordt, voor zover mogelijk, gerealiseerd aan of nabij het aangetaste gebied, met dien verstande dat een duurzame situatie ontstaat;
    3. de compensatie wordt planologisch verankerd op grond van toepassing van een wijzigingsbevoegdheid uit dit plan dan wel in een ander gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan.
d. Indien fysieke compensatie niet mogelijk is, kan gebruik worden gemaakt van een compensatiepoule als bedoeld in artikel 2.51 van de Omgevingsverordening Gelderland mits wordt voldaan aan de hierin gestelde voorwaarden.
e. De omvang van de compensatie als bedoeld onder c wordt overeenkomstig artikel 2.54 van de Omgevingsverordening Gelderland bepaald door de omvang van het aangetaste areaal waarbij een toeslag op de omvang van het aangetaste areaal wordt berekend, zowel in oppervlak, als in budget, te onderscheiden in de categorieën:
    1. natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag;
    2. tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak, vermeerderd met de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer;
    3. tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak, vermeerderd met de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer;
    4. bij een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar: de toeslag van tenminste 2/3 in oppervlak en de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer zijn maatwerk.

39.3 Wijzigingvoor het vergroten van de bestemming 'Wonen'

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de bestemming 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden - Landschapswaarden' en 'Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden', 'Bos', 'Groen - Landschapselement' en/of 'Natuur' te wijzigen in de bestemming 'Wonen' ten behoeve van het vergroten van bestaande bestemmingsvlakken voor 'Wonen', waarbij moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. De wijzigingsbevoegdheid wordt toegepast voor zover geen stedenbouwkundige bezwaren bestaan, gelet

op de aanwezige functies in de omgeving, tegen de vergroting van het bestemmingsvlak voor 'Wonen'.
b. De wijziging mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
c. De wijziging mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
d. De wijziging mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de infrastructuur.
e. De in het gebied aanwezige landschaps- en natuurwaarden blijven behouden of worden versterkt.
f. De wijziging mag niet leiden tot een toename van het aantal woningen en/of van het aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie.

39.4 Wijziging van aanduidingen

Burgemeester en wethouders kunnen de op de verbeelding weergegeven gebiedsaanduidingen en figuren wijzigen en de functieaanduidingen, bouwaanduidingen en maatvoeringen binnen de bestemmingen wijzigen in een bestemming zonder functie-, bouw- of maatvoeringsaanduiding of met een andere functie- , bouw- of maatvoeringsaanduiding, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. De wijzigingsbevoegdheid wordt toegepast voor zover geen stedenbouwkundige bezwaren bestaan, gelet op de aanwezige functies in de omgeving, tegen de verandering van functie- of bouwaanduiding.
b. De wijziging mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies of van het woon- en/of leefmilieu.
c. De wijziging mag niet leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding.
d. De wijziging mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de infrastructuur.
e. De in het gebied aanwezige landschaps- en natuurwaarden blijven behouden of worden versterkt.

39.5 Wijzigen t.b.v. het verwijderen van bebouwing t.b.v. bovenplanse sloop-bonusregeling

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de planregels en/of de verbeelding van de betreffende bestemming te wijzigen, teneinde in het kader van het bepaalde in 23.4.2, 23.4.3 en 23.7.1 uitvoering te kunnen geven aan het bepaalde om herbouw van de betreffende te slopen dan wel gesloopte vierkante meters bebouwing te voorkomen.

Artikel 40 Algemene procedureregels

40.1 Nadere eisen

Voor een besluit tot het stellen van een nadere eis geldt de volgende voorbereidingsprocedure:

a. het voornemen ligt met bijbehorende stukken gedurende twee weken ter inzage;
b. de terinzagelegging wordt vooraf bekendgemaakt en één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze;
c. de bekendmaking vermeldt de mogelijkheid voor belanghebbenden om schriftelijk en/of mondeling hun zienswijze over het voornemen bij het bevoegd gezag kenbaar te maken gedurende de onder a genoemde termijn;
d. het bevoegd gezag deelt aan hen die zienswijzen naar voren hebben gebracht de beslissing daaromtrent mede.

Artikel 41 Overige regels

41.1 Verwijzing naar andere wettelijke regelingen

Waar in dit plan wordt verwezen naar andere wettelijke regelingen, wordt geduid op de regelingen zoals die luiden op het tijdstip van vaststelling van het bestemmingsplan.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 42 Overgangsrecht

42.1 Overgangsrecht bouwwerken

a. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel kan worden gebouwd krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,
   1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   2. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

b. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het bepaalde onder a een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld onder a met maximaal 10 %.

c. Het bepaalde onder a is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

42.2 Overgangsrecht gebruik

a. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

b. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in het bepaalde onder a, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

c. Indien het gebruik, bedoeld in het bepaalde onder a, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

d. Het bepaalde onder a is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 43 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020.

POUDEROYEN TONNAER

pouderoyentonnaer.nl

Bestemmingsplan

- Toelichting -

Buitengebied Berkelland 2020

Gemeente Berkelland

pouderoyentonnaer.nl

BESTEMMINGSPLAN

- Toelichting -

Buitengebied Berkelland 2020

Gemeente Berkelland

IDN-nummer:	NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100
Status:	vastgesteld
Datum:	10 mei 2022

Locatie Nijmegen
St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught
Parklaan 21
5261 LR Vught

024 - 322 45 79

info@pouderoyentonnaer.nl
www.pouderoyentonnaer.nl

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding 5

1.1 Aanleiding 5
1.2 Plangebied, doel en status 6
1.3 Totstandkoming plan 9
1.4 Opzet en inhoud plan 10

Hoofdstuk 2 Ruimtelijk beleidskader 11

2.1 Algemeen 11
2.2 Samenvatting beleidskader 11

Hoofdstuk 3 Beschrijving en analyse plangebied 23

3.1 Gebiedskarakteristiek 23
3.2 Beschrijving en analyse gebied 23
3.3 Gebiedsgerichte aandachtspunten 39

Hoofdstuk 4 Hoofdlijnen bestemmingsplan 41

4.1 Doelen en uitgangspunten plan 41
4.2 Plansystematiek 42
4.3 Planthema's 43

Hoofdstuk 5 Natuur-, water- en milieuaspecten 101

5.1 Natuurparagraaf/natuurtoets 101
5.2 Waterparagraaf/watertoets 104
5.3 Milieuparagraaf/milieutoets 107

Hoofdstuk 6 Proces en procedure 123

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De aanleiding voor deze planherziening is zowel juridisch als inhoudelijk. Juridisch gezien gelden er binnen de gemeente Berkelland vier grote verschillende bestemmingsplannen voor het buitengebied van de voormalige gemeenten Borculo (1994), Eibergen (1996), Neede (1974-1979/1991) en Ruurlo (1996). Naast deze bestemmingsplannen geldt in het buitengebied van Berkelland nog een groot aantal (partiële) bestemmingsplanherzieningen, wijzigingsplannen en planologische toestemmingen (vrijstellingen/ontheffingen, afwijkingen, projectbesluiten). Deze zijn op basis van een ruimtelijke onderbouwing verleend voor individuele ontwikkelingen in het landelijk gebied.

Het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012“ moest zorgen voor een uniformering van de geldende bestemmingsplannen. Ook kwam dit plan tegemoet aan de toen nog geldende wettelijke verplichting om bestemmingsplannen om de 10 jaar te actualiseren. Daarbij was het opgesteld volgens de normen voor standaardisering en digitalisering van bestemmingsplannen (IMRO2012 en SVBP2012). Na een proces van een aantal jaren stelde de gemeenteraad van Berkelland op 26 juni 2013 dit bestemmingsplan vast. Nadat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State het vastgestelde bestemmingsplan op 27 augustus 2014 geheel vernietigde, besloot de gemeente om opnieuw toe te werken naar een nieuw bestemmingsplan voor haar buitengebied.

Met het oog daarop stelde de gemeenteraad op 3 maart 2015 een “Plan van Aanpak bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” (Plan van Aanpak) vast. In dit Plan van aanpak, dat als Bijlage 15 aan deze plantoelichting is toegevoegd, maakte het gemeentebestuur enige keuzes die verband hielden met de uitspraak van de Afdeling. Ook formuleerde het een aantal vertrekpunten voor een nieuw te maken bestemmingsplan voor het buitengebied. Dit document werd aangevuld met een uitgangspuntennotitie die de gemeenteraad vaststelde op 12 januari 2016 (zie Bijlage 16). De uitgangspunten uit het Plan van Aanpak en de uitgangspuntennotitie werden verwerkt in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016”.

Dit voorontwerpbestemmingsplan heeft ter inzage gelegen van 19 april tot en met 13 juni 2017. Sindsdien deed zich een aantal ontwikkelingen voor die aanleiding zijn geweest voor het opstellen van een nieuw voorontwerpbestemmingsplan. Zo is in 2017 een motie aangenomen over het gemeentelijk geurbeleid en werd in 2018 gewerkt aan de opstelling van het Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij. Verder is in 2019 toegewerkt naar een structuurvisie waarin de mogelijkheden voor woningsplitsing (d.w.z. het toelaten van een extra 'verblijfsobject met een woonfunctie') in het buitengebied werden vastgelegd. Daarnaast zijn de bestaande woonsituaties in het buitengebied geïnventariseerd zodat deze in het nieuwe bestemmingsplan konden worden vastgelegd volgens de terminologie van de Wet Basisadministratie Adressen en Gebouwen (BAG) het aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' te benoemen. Dit alles heeft geleid tot het nu voorliggende bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”.

Inhoudelijk gezien zijn er daarmee nog altijd diverse feitelijke en beleidsmatige ontwikkelingen, die vragen om herziening van de geldende bestemmingsplannen. Hierbij valt te denken aan ontwikkelingen op het terrein van landbouw (bedrijfsbeëindiging, nevenfuncties, doorwerking milieuwetgeving, nieuwe provinciale regelgeving), recreatie (bedrijfsontwikkeling), wonen en natuur en landschap. De toelichting gaat daarom in op de harmonisatie en actualisatie van de bestaande plannen/regels, de ruimtelijke structuur, de infrastructuur (wegen en waterlopen), de doorvertaling van nieuw provinciaal en lokaal beleid (de provinciale omgevingsvisie Gaaf Gelderland, de Omgevingsverordening Gelderland (geconsolideerde versie d.d. 28 februari 2022, inclusief het op 15 december 2021 vastgestelde Actualisatieplan 8), de Structuurvisie Berkelland 2025 en haar partiële herzieningen, de regionale nota “Functies Zoeken Plaatsen Zoeken Functies” en de verfijning daarop voor wat betreft kleinschalige en ondergeschikte horeca), de omgevingsaspecten (natuur, water, milieu en ruimtelijke kwaliteit) en de haalbaarheid. Tegen deze achtergrond wil de gemeente

voor haar buitengebied een actueel bestemmingsplan opstellen dat binnen de wettelijke kaders en de geldende beleidskaders zo goed mogelijk inspeelt op de te verwachten ontwikkelingen.

1.2 Plangebied, doel en status

Berkelland is een grensgemeente in de Gelderse Achterhoek. Zij wordt in het zuiden begrensd door de gemeente Oost Gelre, in het westen door de gemeenten Bronckhorst en Lochem, in het noorden door de Overijsselse gemeenten Hof van Twente en Haaksbergen en in het oosten door Stadt Vreden (Duitsland). Het buitengebied van Berkelland kent een keur aan landschappelijke verschijningsvormen, waarin zowel de vroege als de recente historie van het zandlandschap doorklinkt. De vier oude gemeenten waaruit Berkelland in 2005 ontstond, delen samen één aangesloten landschap met beken, dekzandruggen, veldontginningen en bossen.

Opvallend zijn enkele bovenregionale verkeersstromen en de bedrijvigheid die hierdoor wordt aangetrokken. Berkelland is een plattelandsgemeente met een cultuurlandschap waarin het agrarisch gebruik nog steeds een grote rol speelt.

Plangebied

De gemeente Berkelland ontstond op 1 januari 2005 uit de voormalige gemeenten Borculo, Eibergen, Neede en Ruurlo. Sinds de grenscorrectie van 1 januari 2018 is zij 26.021 ha groot. De gemeente telde op 1 november 2020 43.748 inwoners.

Het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” omvat het buitengebied van de gemeente Berkelland (circa 24.000 ha) met uitzondering van enkele gebieden/percelen waarvoor in de afgelopen jaren digitale bestemmingsplannen zijn opgesteld. Deze voorzien meestal in locatiespecifieke regelingen, waarbij de uitvoering van sommige projecten nog niet volledig is afgerond. Het is daarom wenselijk om deze regelingen nog in stand te laten, terwijl zij zich daarnaast vanwege een op de concrete situatie afgestemde planologische regeling ook niet goed laten verwerken in een generiek bestemmingsplan voor het gehele buitengebied. Tot de bedoelde gebieden horen:

- het terrein van het Forensisch Psychiatrisch Centrum Oldenkotte in Rekken (bestemmingsplan “Buitengebied, FPC Oldenkotte 2010”);
- de terreinen van Rentray (bestemmingsplan “Panovenweg-Dr. Slotlaan”);
- Haarweg 10 (Ruurlo) e.o.. Voor dit gebied is het bestemmingsplan “Buitengebied, Landgoed Oldenhorst Ruurlo 2011” onherroepelijk in werking getreden, dat voorziet in een planologische regeling voor een nieuw landgoed;
- Kieftendijk 15 (Neede) e.o. Voor dit gebied is het bestemmingsplan “Buitengebied, Kieftendijk 15 Neede 2011” onherroepelijk in werking getreden, dat voorziet in een specifieke regeling voor een inmiddels gestopt agrarisch bedrijf;
- Oude Nettelhorsterweg 1-3 (Borculo). Voor dit gebied is het bestemmingsplan “Buitengebied, Erve Giegink Borculo 2012” onherroepelijk in werking getreden, dat voorziet in een specifieke planologische regeling voor een nieuw landgoed;
- Laarbergweg 8/Schothorstweg 3 (Gelselaar). Voor deze percelen is het bestemmingsplan “Buitengebied, Laarbergweg 8 Gelselaar 2014” in werking getreden, dat voorziet in een specifieke planologische regeling voor de agrarische bedrijfslocatie Laarbergweg 8;
- Eigdeweg 5 (Neede/Noordijk). Voor dit perceel is het bestemmingsplan “Buitengebied, Eigdeweg 5 Neede 2014” onherroepelijk in werking getreden, dat voorziet in een specifieke regeling met een bijzondere aanduiding voor de landschappelijke inpassing bij het te bouwen bedrijfsgebouw;
- Meenweg 4 (Beltrum). Voor dit perceel is het bestemmingsplan “Buitengebied, Meenweg 4 Beltrum 2013” in werking getreden, dat voorziet in een specifieke regeling voor de recreatieve functie op dit perceel met de bijbehorende aanduidingen;

- Groenloseweg 2 (Haarlo). Voor dit perceel en enige nabijgelegen percelen is op 15 oktober 2015 het bestemmingsplan “Buitengebied, Crematorium Haarlo 2014” onherroepelijk in werking getreden. Dit bestemmingsplan voorziet in een specifieke planologische regeling voor een crematorium en de daaraan gekoppelde compenserende maatregelen in de omgeving.
- G.L. van Everdingenstraat ong (Rietmolen). Voor deze gronden is op 20 september 2016 het bestemmingsplan 'Rietmolen, 't Halt 2 2013' vastgesteld. Het bestemmingsplan voorzien in een specifieke regeling voor de uitbreiding van een aannemersbedrijf alsmede de realisering van een nieuwe ontsluitingsweg;
- Schuppendijk 3-5 (Gelselaar). Voor deze percelen is het bestemmingsplan “Buitengebied, Schuppen Recreatie 2018” onherroepelijk in werking getreden, dat voorziet in een specifieke verblijfsrecreatieve bestemming;
- Haaksbergseweg 69 (Neede). Voor dit perceel hebben Provinciale Staten van Gelderland het inpassingsplan “Haaksbergseweg 69 te Neede” vastgesteld dat onherroepelijk in werking is getreden en voorziet in een woonbestemming;
- N315 in Neede en omstreken. Voor de kruising Haaksbergseweg – Rondweg in Neede hebben Provinciale Staten van Gelderland het inpassingsplan “Aanpassing Haaksbergseweg – Rondweg N315” vastgesteld. Verder hebben Provinciale Staten voor het gedeelte van de Haaksbergseweg tussen de kom van Neede en de gemeentegrens het inpassingsplan “Inpassingsplan N315 Kom Neede – Aansluiting grens tracébesluit N18” vastgesteld. Beide inpassingsplannen richtten zich op het treffen van infrastructurele maatregelen aan de N315 en zijn vastgesteld nadat de gemeenteraad daarover is gehoord;
- Diepenheimseweg 29 (Neede). Voor dit perceel is het bestemmingsplan “Diepenheimseweg 29 Neede 2019” onherroepelijk in werking getreden. Dit bestemmingsplan voorziet in een specifieke regeling voor het daar gevestigde agrarische bedrijf;
- De Brille 1 (Borculo). Voor dit perceel is het bestemmingsplan “Buitengebied, De Brille 1 Borculo 2018” onherroepelijk in werking getreden. Dit bestemmingsplan voorziet in een specifieke bouwregeling voor het daar aanwezige oefen crossterrein;
- Branderveenweg 4 e.o. (Ruurlo). Voor dit perceel is het bestemmingsplan “Buitengebied, Camping de Meibeek 2019” onherroepelijk in werking getreden. Dit bestemmingsplan voorziet in een specifieke gebruiksregeling voor de uitbreiding van camping 'de Meibeek';
- Berenschotweg 3b (Ruurlo). Voor dit perceel is het bestemmingsplan “Buitengebied, Berenschotweg 3b Ruurlo 2018” onherroepelijk in werking getreden. Dit bestemmingsplan voorziet in een specifieke regeling bij de toegekende woonbestemming;
- Molenweg 5 (Eibergen). Voor dit perceel is het bestemmingsplan “Buitengebied, Molenweg 5 Eibergen 2019” onherroepelijk in werking getreden. Dit bestemmingsplan voorziet in een specifieke regeling bij de toegekende woonbestemming;
- Hambroekplassen e.o. (Borculo). Voor de Hambroekplassen en hun directe omgeving loopt een gebiedsontwikkeling waarvoor een aparte planologische procedure wordt gevoerd. Dit gebied maakt daarom geen deel uit van het plangebied van het voorliggende bestemmingsplan;
- Veldpapendijk 1-3a in Beltrum. Voor dit perceel is het bestemmingsplan “Buitengebied, Veldpapendijk 1-3a, Beltrum 2017” in werking getreden. Dit bestemmingsplan voorziet in een specifieke regeling voor de daar aanwezige houtzagerij;
- Beijershorstdijk 1 in Borculo. Voor dit perceel is het bestemmingsplan “Buitengebied, Beijershorstdijk 1 Borculo 2021” in procedure gebracht. Dit bestemmingsplan voorziet in een specifieke regeling voor een zorgboerderij met een minicamping;
- Ballastweg (Eibergen). Voor dit gebied ter hoogte van de ontsluiting op de N18 is het bestemmingsplan “Eibergen, Bedrijventerreinen 2011, herziening 2021-1 (Ballastweg)” in procedure gebracht. Dit bestemmingsplan voorziet in het herstellen van de bedrijfsbestemming en sluit aan op het geldende bestemmingsplan voor de Eibergse bedrijventerreinen;
- Kaapdijk 3-3a in Ruurlo: Voor dit perceel is het bestemmingsplan “Buitengebied, Kaapdijk 3-3a Ruurlo 2021” in procedure gebracht. Dit bestemmingsplan voorziet in een specifieke regeling voor een hoveniersbedrijf en de naastgelegen woning.

- Grolseweg 19 in Beltrum: Voor dit perceel is het bestemmingsplan "Buitengebied, Grolseweg 19 Beltrum 2022" in procedure gebracht. Dit bestemmingsplan voorziet in een specifieke regeling voor het gebruik van de resterende agrarische bedrijfsgebouwen en de toegekende woonbestemming.

Om te voorkomen dat het nieuwe bestemmingsplan voor het gehele buitengebied de vastgestelde planologische regeling voor deze locaties doorkruist, blijven zij buiten het plangebied van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020". Vanwege hun beperkte omvang, komt dat overigens niet voor alle locaties even duidelijk naar voren op de afbeelding van de begrenzing van het plangebied in deze plantoelichting.

Ook de dorpskernen Beltrum, Borculo, Eibergen, Geesteren, Gelselaar, Haarlo, Neede, Noordijk, Rekken, Rietmolen, Ruurlo en het bedrijventerrein bij Beltrum blijven buiten het plangebied (zie afbeelding begrenzing plangebied (kommen)). Voor deze gebieden zijn digitale bestemmingsplannen in werking getreden voor de woongebieden, de bedrijventerreinen en de centrumgebieden.

Doel

Het doel van het nieuwe bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is het bieden van een ontwikkelingsgericht, actueel, eenduidig, toegankelijk en uitvoerbaar/handhaafbaar planologisch-juridisch beleidskader voor het buitengebied van de gemeente Berkelland. 'Plattelandsvernieuwing' en 'ruimtelijke kwaliteit' zijn hierbij de sleutelwoorden.

Het kader is tweeledig. Enerzijds is het gericht op het beheer van bestaande kwaliteiten en functies, anderzijds biedt het binnen de benoemde randvoorwaarden ook mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen, kwaliteiten en functies. Op deze manier wil het gemeentebestuur in dit bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden ruimte bieden voor ontwikkelingen, maar daarbij ook grenzen stellen ter bescherming van de waardevolle kwaliteiten. De beleidsgedachte is gestoeld op het bereiken van evenwicht tussen flexibiliteit (gericht op ontwikkeling) en rechtszekerheid (gericht op duidelijkheid).

Relatie met het vernietigde bestemmingsplan

Op 26 juni 2013 stelde de gemeenteraad van Berkelland het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” vast. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vernietigde dit bestemmingsplan echter in haar uitspraak van 27 augustus 2014 (nr. 201308008/1/R2). In deze uitspraak verklaarde de Afdeling twee van de in totaal veertien beroepschriften over het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” gegrond. Daarbij kan worden opgemerkt dat de twaalf ongegrond of niet-ontvankelijk verklaarde beroepschriften zich richtten op diverse onderdelen van het bestemmingsplan. Dit had zowel betrekking op locatiespecifieke bestemmingen voor een concreet perceel, als op onderdelen van de generieke juridische regeling in het bestemmingsplan over bijvoorbeeld de bestemmingen “Bedrijf” en “Wonen”, over begripsbepalingen en over het aanduiden van nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven via een zogenaamde 'specifieke aanduiding'. Op basis van de uitspraak over deze beroepschriften kan worden geconcludeerd dat de systematiek van het vernietigde bestemmingsplan en de daarbij gekozen bestemmingen de goedkeuring van de Afdeling kon wegdragen.

Daar staat tegenover dat de Afdeling twee van de veertien beroepschriften gegrond verklaarde. Daarbij had de gegrondverklaring van het beroepschrift over een recreatieobject aan de Bergweg in Neede vooral te maken met de werking van het overgangsrecht van het bestemmingsplan uit 1974, in combinatie met het gebruik van het perceel sinds de jaren '90 (zie in de uitspraak onder r.o. 15.4). De Afdelingsuitspraak brengt met zich mee dat bij het maken van het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” voor het betrokken perceel al is uitgegaan van de bestemming “Recreatie – Recreatiewoning” en niet van de bestemming “Recreatie – Dagrecreatie”. Deze lijn is voortgezet in het voorliggende bestemmingsplan.

De gegrondverklaring van het andere beroepschrift was echter veel ingrijpender. Niet alleen omdat dit beroep voor de Afdeling aanleiding was om het vastgestelde bestemmingsplan in zijn geheel te vernietigen, maar ook omdat dit verband hield met een belangrijk uitgangspunt in een bestemmingsplan voor een gemeentelijk buitengebied: de ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven (m.n. veehouderijen). De uitspraak en de alsmaar voortschrijdende jurisprudentie over de relatie tussen milieueffectrapportages en bestemmingsplannen maakten het nodig om bij dit complexe thema na te denken over andere uitgangspunten. In het op 3 maart 2015 vastgestelde “Plan van Aanpak” is hiertoe een oplossingsrichting bepaald die vervolgens is uitgewerkt in de milieueffectrapportage en in de planologische regeling in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016”.

Bij het maken van het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” kon veel basisinformatie vanuit het vorige bestemmingsplanproces nog altijd worden gebruikt. Zo kon een groot deel van het tekenwerk, een zeer arbeidsintensief onderdeel van het maken van een bestemmingsplan voor een gemeentelijk buitengebied, worden overgenomen vanuit het vernietigde bestemmingsplan. Vanzelfsprekend is daarbij wel uitgegaan van de IMRO2012-systematiek, terwijl ook sindsdien gewijzigde beleidsinzichten en de zich ontwikkelende jurisprudentie een plek konden krijgen. Daarnaast werden ook aanpassingen ten opzichte van het vernietigde bestemmingsplan doorgevoerd aan de hand van de ervaringen die waren opgedaan in de periode waarin dat plan in werking was (18 september 2013 tot en met 27 augustus 2014). Vanzelfsprekend waren feitelijke veranderingen ten opzichte van de beschikbare inventarisatiegegevens ook bijgehouden en waar nodig verwerkt in het in 2017 ter inzage gelegde voorontwerpbestemmingsplan.

Hiervoor is al benoemd waarom de gemeente in 2020 opnieuw een voorontwerpbestemmingsplan ter inzage heeft gelegd (zie paragraaf 1.1). Ook daarbij is opnieuw voortgebouwd op de eerder gevolgde systematiek. Dit alles heeft geleid tot het nu voorliggende bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”.

Status

Het nieuwe bestemmingsplan zelf heeft niet alleen een beleidsmatige status (toelichting), maar ook een juridische status (verbeelding en planregels). De toelichting en haar bijlagen hebben geen directe juridische status, maar vormen een onderbouwing van de keuzes, die gemaakt zijn bij de opstelling van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”. In de toelichting wordt ook de uitvoerbaarheid van het plan aangetoond.

De regels en de verbeelding hebben wel een juridische status. Volgens de Wet ruimtelijke ordening is het bestemmingsplan het belangrijkste instrument voor ruimtelijke ordening binnen een gemeente. Dit plan bindt zowel de burgers als de gemeente en dient als toetsingskader voor omgevingsvergunningen en voor het gebruik van gronden en gebouwen.

1.3 Totstandkoming plan

Bij de totstandkoming van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is voortgebouwd op het proces dat leidde tot het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” en op de terinzagelegging van het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016”. Het in 2013 vastgestelde bestemmingsplan kwam tot stand via een gefaseerde, projectmatige aanpak, waarbij per fase het verzamelen en verwerken van informatie is afgewisseld met een terugkoppeling naar de projectorganisatie. De totstandkoming is begeleid door een breed samengestelde ambtelijke projectgroep, van waaruit terugkoppeling met de bestuurder plaatsvond.

Naast diverse vakdisciplines vanuit de gemeente, namen aan de voorbereiding van de uitgangspuntennotitie voor het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” ook vertegenwoordigers van de Gebiedscommissie Berkelland deel. Voor de communicatie rondom het project heeft het college van burgemeester en wethouders een communicatieplan vastgesteld. Dit communicatieplan richtte zich op het betrekken van de bewoners en de gebruikers van het buitengebied bij de totstandkoming van het bestemmingsplan en op de terugkoppeling

van de voortgang van het proces naar het college en de gemeenteraad. Bij de formele procedure voorzag het verder in de toepassing van de gemeentelijke Inspraakverordening. Aanvullend hierop is voorafgaand aan de inspraakfase een uitgebreide inventarisatie verricht om op locatieniveau een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de agrarische bedrijfsactiviteiten en toekomstplannen.

Bij het maken van het nieuwe bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” werd niet opnieuw een algehele inventarisatie verricht, maar is in belangrijke mate voortgebouwd op de informatie die op deze manier al was verkregen. Hierbij zijn wel andere keuzes gemaakt wanneer recente ontwikkelingen, zoals bedrijfsuitbreidingen of bedrijfsbeëindigingen, of geactualiseerde gegevens daartoe aanleiding gaven. Tijdens de inspraakprocedure kregen alle betrokkenen (waaronder maatschappelijke instanties) ook weer ruimschoots de gelegenheid om te reageren op het voorontwerpbestemmingsplan en de daarin opgenomen gegevens.

De uitkomsten van deze inspraakprocedure en van het bestuurlijk vooroverleg met instanties zijn op hun beurt weer meegenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”. Ook daarbij zijn de onderliggende gegevens weer geactualiseerd op basis van de beschikbare informatie. Voor het opstellen van dit bestemmingsplan is gebruik gemaakt van alle ruimtelijk relevante, beschikbare informatie over het plangebied. Een overzicht van de gebruikte informatie is opgenomen als Bijlage 2 bij deze plantoelichting.

1.4 Opzet en inhoud plan

Het bestemmingsplan bestaat uit een juridisch bindende verbeelding met bijbehorende planregels en een (beleidsmatige) toelichting, die geen juridisch bindend karakter heeft.

In hoofdstuk 2 is het relevante beleid samengevat dat ten grondslag ligt aan dit plan. Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving en een analyse van het plangebied op basis van de lagenbenadering. Hoofdstuk 4 omvat de hoofdlijnen van het plan (plansystematiek, ruimtelijk relevante planthema's) en gaat in op de vormgeving van de planregels. Hoofdstuk 5 beschrijft hoe in het nieuwe bestemmingsplan wordt omgegaan met de natuur-, water- en milieuaspecten en geeft de resultaten van het milieueffectrapport (het plan-MER) weer. Hoofdstuk 6 gaat in op het gevolgde proces en de procedure voor het tot stand komen van het bestemmingsplan en het daaraan verbonden plan-MER.

Hoofdstuk 2 Ruimtelijk beleidskader

2.1 Algemeen

In dit hoofdstuk is het ruimtelijk relevante beleid voor het plangebied samengevat in een tabel. Het betreft hier zowel integraal ruimtelijk beleid (Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, de omgevingsvisie Gaaf Gelderland en Omgevingsverordening Gelderland (geconsolideerde versie)), als ruimtelijk relevant facet- en sectorbeleid dat afkomstig is van verschillende overheidslagen en -instanties. Daarbij is vaak te zien dat het rijksbeleid via het provinciaal beleid doorwerkt naar het gemeentelijke niveau.

Inhoudelijk is van belang dat het ruimtelijk beleid is vastgelegd in het instrumentarium uit de Wet ruimtelijke ordening, waarbij zowel het Rijk als het provinciaal beleid inmiddels voorsorteren op de in voorbereiding zijnde Omgevingswet. Daartoe stelden Provinciale Staten op 19 december 2018 de omgevingsvisie Gaaf Gelderland vast, evenals een actualisatie van de op 24 september 2014 vastgestelde Omgevingsverordening Gelderland. Van de enige malen geactualiseerde Omgevingsverordening is een geconsolideerde versie beschikbaar (geconsolideerde versie 28 februari 2022, inclusief het op 15 december vastgestelde Actualisatieplan 8). De Omgevingsverordening wordt vertaald in dit nieuwe bestemmingsplan voor zover dat mogelijk is.

2.2 Samenvatting beleidskader

De relevante beleidsdocumenten worden in de onderstaande tabel benoemd. De tabel noemt per beleidsdocument kort het doel, de status en de ruimtelijke doorwerking. Per beleidsdocument is aangegeven welke aspecten/onderwerpen uit dat document ruimtelijk van belang zijn voor het plangebied. Daarna is aangegeven welke status de inhoud van het benoemde document heeft, wat met het betreffende aspect is gedaan, of er een bestemming of aanduiding voor is opgenomen en of er nog specifieke opmerkingen voor gelden. De term 'optioneel' geeft daarbij aan dat de gemeente voor het betreffende onderwerp een keuze kan maken om het wel of niet mee te nemen in het nieuwe bestemmingsplan voor haar buitengebied. Daarbij bevat Bijlage 3 bij deze plantoelichting de achtergrondinformatie over het relevante ruimtelijk beleidskader.

Overige beleidsstukken zijn niet in de tabel opgenomen omdat zij geen directe ruimtelijke gevolgen hebben voor de inhoud van het bestemmingsplan. Het gaat hierbij om documenten zoals bijvoorbeeld de Marke-werkboeken en de notitie “Achterhoekse erven veranderen (Kadernota ruimtelijke kwaliteit)”. Dit soort documenten komt echter wel aan de orde in Bijlage 3 omdat zij vanuit een breder perspectief wel achtergrondinformatie bevatten die van belang is voor het maken van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”.

Ruimtelijk beleidskader bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” (bpBB2020)

aspect/ onderwerp	status	bpBB2020	bestemming/ aanduiding	opmerking
Rijksniveau				
Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) met de bijbehorende Amvb Ruimte (Barro)				

Robuust hoofdnet van wegen incl. de achterlandverbindingen (SVIR, Nationaal belang 5)	Verplicht (onherroepelijk Tracébesluit N18)	Het tracé van de N18 is voorzien van een separate bestemming	Bestemming	
Ruimte voor behoud en versterking van cultuurhistorische kwaliteiten (SVIR, Nationaal belang 10)	Verplicht	Overgenomen	Dubbel-bestemmingen en gebiedsaan-duidingen	Wederopbouw-gebied Beltrum komt aan de orde in de plantoelichting.
Ruimte voor een nationaal netwerk (Natuurnetwerk Nederland) voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten (SVIR, Nationaal belang 11),	Verplicht	Overgenomen	Gebieds-aanduidingen volgens de huidige NNN-zonering (voorheen: EHS)	
Ruimte voor militaire terreinen en activiteiten (SVIR, Nationaal belang 12)	Verplicht	Overgenomen	Bestemmingen / functieaan-duidingen en gebieds-aanduidingen	
Algemeen: aanwezige gebiedskwaliteiten / -waarden	Verplicht	Overgenomen / nader begrensd.	Gebieds-bestemmingen met (hierop afgestemde) detail-bestemmingen en ontwikkelings-mogelijkheden.	
Natuurgebieden	Verplicht	Overgenomen / nader begrensd in Omgevingsvisie / -verordening Gelderland	Bos/Natuur	
Verbrede landbouw	Optioneel	Doorvertaald via regionale en lokale uitwerkingen.	Bestemmings-omschrijving, wijzigings- en afwijkings-bevoegdheden.	
Beleidsregel Rood-voor Rood buitengebied Berkelland 2022 (vastgesteld bij raadsbesluit van 8 maart 2022)	Optioneel	Niet doorvertaald in bestemmingen	Plantoelichting	Via buitenplanse procedures. Het bestemmingsplan biedt geen mogelijkheden voor toepassing van het Rood-voor-Rood-beleid.
Nieuwe landgoederen	Optioneel	Buitenplans	-	Maatwerk

Nationale Landschappen	Verplicht	Overgenomen	Als gebiedsaan-duiding verbeeld.	

Wet natuurbescherming

Natura 2000-gebieden en (leefgebied) beschermde soorten flora en fauna.	Verplicht	Plan-MER / Voortoets, plantoelichting	Planregels over ammoniak-emissie en -depositie op Natura 2000-gebieden	

Erfgoedwet

Cultuurhistorische en archeologische waarden.	Verplicht	Archeologische beleidswaarden-kaart, plan-MER / Voortoets	Waarde – Archeologie, gebiedsaandui-dingen / -bestemmingen.	De op 19 september 2017 vastgestelde beleids-waardenkaart wordt verwerkt in het bestemmings-plan.

Visie erfgoed en ruimte. Kiezen voor karakter (2011)

Beschrijving Wederopbouw-gebieden	Verplicht	Plantoelichting	-	Wederopbouw-gebied Beltrum komt aan de orde in de plantoelichting.

Waterbeleid 21e eeuw/Nationaal Beleidsakkoord Water

Waterbergings-gebieden (Omgevingsvisie/ver ordening Gelderland)	Verplicht	Doorvertaald via voormalige Streekplan-uitwerking 'Waterberging', dit in combinatie met het Waterbeheerplan van het WRIJ.	Dubbel-bestemming	

Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

Algemeen waterbeleid	Verplicht	Waterdoelen / watertoets. Plantoelichting	-	
Waterwingebie-den (Omgevings-verordening Gelderland)	Verplicht	Overgenomen.	Milieuzones	

Nationaal milieubeleid (Wet geluidhinder; Wet milieubeheer; Wet geurhinder en veehouderij)

Algemeen milieubeleid.	Verplicht	Plan-MER/Voortoets en milieuparagraaf. Plantoelichting	-	

Provinciaal en regionaal niveau

Omgevingsvisie Gaaf Gelderland / Omgevingsverordening Gelderland

Zoekzones wonen en werken	Optioneel	Buitenplans / niet doorvertaald	-	Eventueel via een apart project (buitenplans)
Wonen	Optioneel	-	Agrarische gebiedsbestem-mingen en detailbestem-mingen	Nieuw 'verblijfsobject met een woonfunctie' alleen mogelijk als tweede agrarische bedrijfswoning of i.g.v. woningsplitsing
Detailhandel	Optioneel	Doorvertaald via regionale en lokale uitwerkingen.	Hoofdfunctie: bestaande detailhandel als zodanig bestemd. Nevenfunctie: bij agrarische bedrijven en bij ambachtelijke productie (max 50% bvo tot max 100 m²).	
Recreatie-woningen (solitair)	Optioneel	Geïnventariseerd.	Bestaand: als zodanig bestemd (R-RW) Nieuw: niet mogelijk.	Permanente bewoning wordt niet toegelaten
Recreatieparken	Optioneel	Geïnventariseerd.	Bestaande rechten bestemd.	Permanente bewoning wordt niet toegelaten
Glastuinbouw-gebieden	Verplicht	Geïnventariseerd	Bestaande rechten bestemd (solitaire glastuinbouw).	Concentraties niet aanwezig, slechts één individuele locatie.
Water / algemeen waterbeleid	Verplicht	Waterwin-gebieden en beschermings-zones overgenomen.	Gebiedsaan-duidingen / milieuzones. Bestaande wateren als zodanig bestemd	Volgens Omgevingsveror-dening.

Ecologische hoofdstructuur (Natuurnetwerk Nederland)	Verplicht	Provinciale begrenzing overgenomen (Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelings-zone).	Gerealiseerd: Bos / Natuur, gebiedsaan-duiding Nog niet gerealiseerd: gebiedsaan-duiding en wijzigings-bevoegdheden	
Landschap	Verplicht	Nationale landschappen overgenomen en beschreven in plantoelichting.	Via aanwezige waarden: gebiedsbestem-mingen en gebiedsaandui-dingen	
Vestigingsbeleid bedrijven (Regionaal Programma Werklocaties Achterhoek 2019-2023)	-	Niet van toepassing voor het plangebied.	-	
Regionale energiestrategie (RES) Achterhoek 1.0 (vastgesteld bij raadsbesluit van 23 november 2021)	verplicht	niet doorvertaald in bestemmingen	Plantoelichting	Het bestemmingsplan biedt geen mogelijkheden voor het oprichten (clusters) van windmolens en/of zonneakkers

Natuurbeheerplan 2022

Algemeen natuurbeleid (sluit aan op Omgevingsver-ordening Gelderland)	Verplicht	Plan-MER / Voortoets en natuurparagraaf Plantoelichting.	-	
Ecologische verbindingszones en robuuste verbindingen (Natuurnetwerk Nederland)	Verplicht	Provinciale begrenzing overgenomen (Omgevingsvisie Gaaf Gelderland / Omgevingsver-ordening Gelderland)	Gerealiseerd: Bos / Natuur, gebiedsaan-duidingen; Nog niet gerealiseerd: gebiedsaan-duiding en wijzigings-bevoegdheden	

RichtlijnCompensatie Natuur en Bos

Regeling voor bos- en natuurcompen-satie buiten de EHS	Verplicht	Overgenomen	Planregels/ aanleg-vergunningstelsel	

Functies zoeken plaatsen zoeken functies (Fzpzf)

Hergebruik / functieverande-ring vrijkomende (agrarische) bebouwing.	Optioneel	Gedeeltelijk doorvertaald.	Bestemmings-omschrijving, wijzigings- en afwijkings-bevoegdheden.	Functieveran-dering naar 'wonen' wordt niet geregeld in het plan (zie plantoelichting)

Watervisie 2030 en Waterbeheerplan 2016-2021 (Waterschap Rijn en IJssel)

Algemeen waterbeleid	Verplicht	Waterdoelen / watertoets.	-	
Concrete (water)doelen.	Verplicht	Doorvertaald.	Bestemmings-omschrijving en omgevingsver-gunningenstelsel.	
(Natte) ecologische verbindingszone.	Verplicht	Overgenomen / nader begrensd vanuit Omgevingsvisie / -verordening Gelderland.	Gerealiseerd: Bos / Natuur; Nog niet gerealiseerd: wijzigings-bevoegdheden	
Natte natuurgebieden met beschermings-zone.	Verplicht	Overgenomen / nader begrensd vanuit Omgevingsvisie / -verordening Gelderland.	Bos / Natuur / Agrarisch met waarden en milieuzones.	
Grondwater-beschermings-gebieden	Verplicht	Waterwin-gebieden en beschermings-zones overgenomen uit Omgevingsvisie / -verordening Gelderland.	Milieuzones	

Watervisie 2050 (Waterschap Vechtstromen)

Beleid Waterschap Vechtstromen	Optioneel	Overgenomen	Bestemmings-omschrijvingen	Vastgesteld op 14 april 2021

Waterbeheerplan 2016-2021 (Waterschap Vechtstromen)

Beleid Regge en Dinkel	Optioneel	Overgenomen	Bestemmings-omschrijvingen	

Gemeentelijk niveau

Geldende bestemmingsplannen

Bestaande rechten	Verplicht, mits benut	Overgenomen / doorvertaald.	Regels	

Structuurvisie Berkelland 2025 / Ruimtelijke Visie Buitengebied Berkelland

Algemeen buitengebied-beleid	Optioneel	Overgenomen / doorvertaald.	Plantoelichting	
Welstandsbeleid	Optioneel	-	Plantoelichting	Welstands-beoordeling blijft verlopen via het welstandsbeleid.
Beleidsregel nieuwe horeca in het buitengebied door functieverande-ring van gebouwen	Optioneel	Alleen kleinschalige en ondergeschikte horeca toegelaten (max. 100 m², feesten en partijen worden niet toegestaan)	Begrips-bepalingen, bestemmings-omschrijvingen, wijzigings- en afwijkings-bevoegdheden.	Beleid vastgesteld (collegebesluit 18 maart 2014 en raadsbesluit 13 mei 2014).
Structuurvisie bovenplanse sloopbonus-regeling buitengebied Berkelland 2017	Optioneel	Regeling voor bovenplanse verevening verwerken i.c.m. vergroting oppervlakte bijgebouwen	m.n. bestemming 'Wonen'	Subsidieregeling ondersteunt de sloopopgave
Structuurvisie Plussenbeleid	Verplicht	Beperking uitbreiding stallen voor niet-grondgebonden veehouderij	Agrarische gebiedsbestem-ming en	
Structuurvisie woningsplitsing buitengebied	Optioneel	Mogelijkheden voor woningsplitsing (extra vbo met een woonfunctie)	Diverse bestemmingen	

OntwikkelingsvisieLeo-Stichting e.o.

Rangschikken van de functies in het gebied van de Leo-Stichting (onderwijs, jeugdzorg en wonen)	Optioneel	Doorvertaald op de verbeelding	Bestemmingen (maatschappelijk en wonen) en vastlegging bouwvlakken bij de maatschappelijke functies	

Notitie Beleef het in Berkelland

Algemeen beleid recreatie en toerisme	Optioneel	Overgenomen / doorvertaald.	Plantoelichting	
Verblijfsrecreatie	Verplicht	Doorvertaald.	Recreatieve bestemmingen, bestemmings-omschrijvingen, wijzigings- en afwijkings-bevoegdheden.	

Beleidsvisie Externe Veiligheid (geactualiseerd, 2016)

Algemeen beleid externe veiligheid.	Optioneel.	Overgenomen / doorvertaald.	Plan-MER en milieuparagraaf; risicocontouren.	Als bijlage bij de toelichting opgenomen.

Cultuurhistorisch beleid gemeente Berkelland

Archeologie-beleid gemeente Berkelland.	Verplicht	Doorvertaald.	Waarde – Archeologie, gebiedsaanduidingen / -bestemmingen	De op 19 september 2017 vastgestelde beleids-waardenkaart wordt verwerkt in het bestemmings-plan.
Cultuur-historische waardenkaart en beleidsregel cultuurhistorie en ruimtelijk beleid	Verplicht	doorvertaald in bestemmingen	Plantoelichting (eerder opgestelde gebiedsbeschrijving is daarin ook als bijlage opgenomen)	De op 19 september 2017 vastgestelde cultuurhistorische waardenkaart is een uitwerking van de gebiedsbeschrijving.

Welstandsbeleid

Welstandsnota Berkelland	Optioneel	-	Plantoelichting	Welstands-beoordeling blijft verlopen via het welstandsbeleid.

Bomenbeleidsplan 2020-2029 Gemeente Berkelland

Bomenbeleidsplan 2020-2029 Gemeente Berkelland	Optioneel	-	Plantoelichting	Vastgesteld op 24 november 2020, aanpassing van de Bomenverordening volgt.

Biodiversiteitsplan Gemeente Berkelland

Biodiversiteitsplan Gemeente Berkelland	Optioneel		Plantoelichting	Vastgesteld op 26 oktober 2021

Milieubeleid

Berkelland Energieneutraal (beleids-uitspraak)	Optioneel	Buitenplans (te formuleren beleid wordt na vaststelling vertaald in een gemeentebreed bestemmings-plan)	Plantoelichting	Regels over windturbines, biogasinstallaties en grondgebonden zonnepanelen op / nabij bebouwde erven
Beleidsnotitie Ruimtelijke Ordening en Duurzame energieopwekking in Berkelland (RODE) (incl. Herijking RODE beleid 2022)	Optioneel	Onderdelen zijn verwerkt (kleine windturbines, zonnepanelen)	m.n. agrarische gebiedsbestemminge n	Regels over windturbines, biogasinstallaties en grondgebonden zonnepanelen op/nabij bebouwde erven
Allicht, een actieplan licht	Optioneel	-	Plantoelichting	

Verkeersbeleid

module Wegcategori-sering van het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan	Optioneel	Basis voor akoestisch onderzoek	Plantoelichting	Akoestisch onderzoek is verwerkt in plantoelichting

Plan van Aanpak bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016" (PvA)

- Ontwikkel-ruimte agrarische bedrijven ("ammoniak-dilemma") - Nieuwvesti-gings- en omschakelings-mogelijhkheden voor agrarische bedrijven - Uitbreidings-mogelijkheden niet-agrarische bedrijven - Groene bestemmingen - Bestemming 'Wonen' - Archeologie - Reconstruc-tiewetzones - Grondwater-bescherming - Nieuwe onderwerpen	Optioneel	Verwerking beleidskeuzes in nieuw te maken bestemmings-plan	Planregels, verbeelding (dubbelbestem-mingen / aanduidingen), plantoelichting	

Onderwerpen - Verruimen mogelijkheden detailhandel (maatwerk) - Toelaten woningsplitsing - Bovenplanse sloop-bonusregeling - Solitaire (vergunde) schuren - Bescherming van minder dan 10 m brede landschapselementen - Inhoudsmaat voor woningen - Regeling opslag van hooibalen - Gebruiksregels (planregels) zo kort mogelijk houden	Optioneel	Verwerking beleidskeuzes in nieuw te maken bestemmingsplan	Planregels, verbeelding (dubbelbestemmingen/aanduidingen), plantoelichting	
Aanvulling Uitgangspuntennotitie bp BB2016	Optioneel		Diverse bestemmingen	
Beleid plaatsing antennemasten	Optioneel		Bestemming 'B-NV'	Geen regeling opgenomen voor het plaatsen van nieuwe masten
Subsidieregeling landschapselementen 2019-2023	Optioneel	-	-	subsidieregeling

Hoofdstuk 3 Beschrijving en analyse plangebied

3.1 Gebiedskarakteristiek

De gemeente Berkelland ligt in het noorden van de Achterhoek, op niet al te grote afstand van de stedelijke gebieden Hengelo-Enschede, Apeldoorn-Deventer-Zutphen en de Stadsregio Arnhem-Nijmegen (het voormalige KAN-gebied). Vanuit Duitsland stroomt de Berkel de gemeente binnen. Waar voorheen vele beken uiteen waaierden in een moerasgebied, stromen ze nu gekanaliseerd richting de rivier de IJssel. In het moerasgebied lagen grote en kleine 'eilanden'. Deze gebieden zijn in de 19e en 20e eeuw ontgonnen en recht verkaveld. In het westen van de gemeente liggen bossen met landgoederen. Aan de noordzijde overstijgt de Needse Berg met zijn 34 m boven NAP alle andere hoogtes in de gemeente. Net als de grondmorenebulten waarop Gelselaar en Geesteren liggen, is dit een zichtbaar overblijfsel uit de Ijstijd. Verder heeft het gebied veel dekzandruggen, met name rond Beltrum en langs de Berkel en de Bolksbeek. Midden in deze landschappen liggen de grotere kernen Eibergen, Neede, Borculo en Ruurlo.

3.2 Beschrijving en analyse gebied

De beschrijving van het plangebied is opgezet volgens de lagenbenadering, waarbij de voor dit bestemmingsplan relevante aspecten aan de orde komen. De lagenbenadering omvat de volgende drie lagen:

1. de landschappelijke onderlegger (paragraaf 3.2.1);
2. de droge en natte infrastructuur en technische infrastructuur (paragraaf 3.2.2);
3. het grondgebruik/de functies (paragraaf 3.2.3).

3.2.1 De landschappelijkeonderlegger

Deze laag beschrijft welke abiotische en biotische aspecten ruimtelijk van belang zijn. Het begrip 'abiotische aspecten' doelt daarbij op niet-levende elementen in het gebied zoals geologie, bodem, cultuurhistorie en landschap. Daarnaast hebben biotische aspecten betrekking op levende organismen, zoals de flora en fauna in het plangebied.

Ondergrond

Voor een korte beschrijving van de ondergrond in het plangebied wordt hierna kort ingegaan op de geologie, de bodem, het grondwater en de aardkundige waarden in het plangebied.

Geologie

De oudste afzettingen worden gerekend tot het Tertiair (55 tot 2,5 miljoen jaar oud). In deze periode lag de kustlijn over Oost-Nederland en zijn hier sedimentatiepaketten van klei en fijn zand ontstaan. Het gaat om Oligocene klei (omgeving Rekken). Op de meeste plaatsen ligt deze klei niet direct aan de oppervlakte, maar onder een laag dekzand.

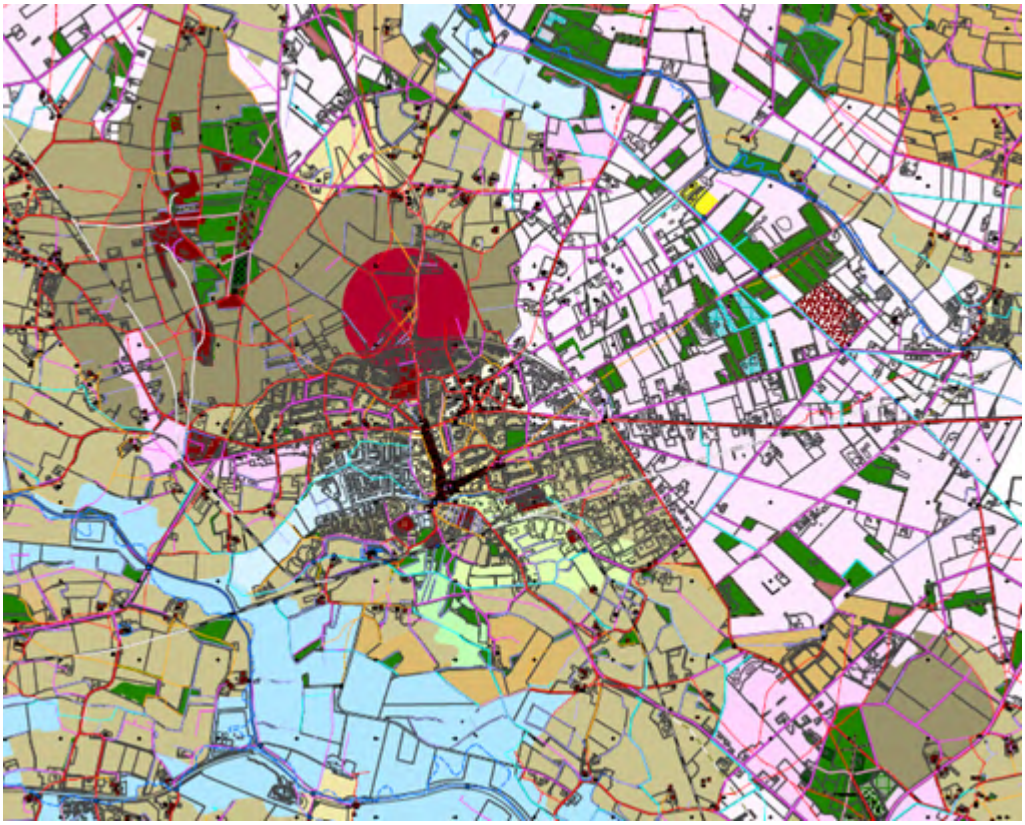
Het grootste deel van de gemeente kreeg zijn vorm in het Pleistoceen, het tijdperk van de Ijstijden. Dit tijdperk duurde van zo'n 2,5 miljoen jaar tot 10.000 jaar geleden. Toch komen ook aardlagen aan de oppervlakte die veel ouder zijn. Die liggen op het zogenaamde Oost-Nederlands Plateau. Dat plateau ligt grofweg oostelijk van de lijn Delden-Neede-Groenlo-Lichtenvoorde-Aalten. In de Saale-ijstijd stuwde de gletsjer stuwwallen op. De Needse Berg is daarvan een voorbeeld.

Bodem

In de gemeente komen overwegend veldpodzolgronden en beek- en gooreerdgronden voor. In het Ruurlose en Lintveldse Broek komen associaties van beekeerdgronden met rivierklei voor. Ook langs de Berkel en de Bolsbeek komt op vrij grote schaal beekklei voor. Op de essen en enken zijn dikke zwarte enkeerdgronden te vinden, die zijn ontstaan door eeuwenlange ophoging met heideplaggen en materiaal uit de potstallen. Vaak zijn dit al vanouds hoger gelegen (dekzand)ruggen, die nog eens extra opgehoogd zijn en zo de karakteristieke esvorm kregen. Ze zijn rond alle kernen zichtbaar. Een groot complex bevindt zich op de Needse Berg en rond Ruurlo. Tussen Beltrum en Groenlo ligt een stelsel van kleine essen op de dekzandruggen. Op de potstalcultuur wordt hierna nader ingegaan in de paragraaf Cultuurhistorie.

Aardkundige waarden

Op het onderstaande kaartfragment uit de cultuurhistorische waardenkaart is te zien dat veel van de hiervoor genoemde gebieden zijn gewaardeerd voor hun aardkundige kwaliteit. In de gemeente Berkelland liggen gebieden met kwaliteiten van nationaal, provinciaal en regionaal niveau. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de escomplexen bij Geesteren en Gelselaar, de flanken van de Needse Berg, het gebied langs de Berkel tussen Rekken en Eibergen, de Mallumse es en de Hupselse es. De contouren van deze gebieden zijn ook terug te zien op de gemeentelijke archeologische beleidswaardenkaart.

Kaartfragment cultuurhistorische waardenkaart

Grondwater

De gemeente Berkelland kent een kleinschalig patroon van wegzijgend grondwater en kwel. De topografie speelt daarbij een belangrijke rol. Zo infiltreert het neerslagwater in hoge gebieden, op de plateauranden en –vlakten en op de dekzandruggen in het bekken. De dalen en laagtes zijn verzamelplaatsen van water. Vooral het plateau kent tamelijk lokale kwel, waarbij het neerslagwater een korte afstand aflegt van de hellingen naar de plaats waar het weer bovenkomt. Dit komt door de ondiepe moeilijk doorlatende lagen van keileem en Pleistocene klei op het plateau. De kwelgebieden zijn erosiedalen (bijvoorbeeld het dal van de Hupselse Beek en het vroegere dal van de gletsjerrivier bij Rekken-Zwillbrock). Onder aan de plateaurand zijn er enkele terreinen met veel kwel. Het gaat hierbij om een klein gebied bij het Noordijkerveld (Elsmansgoot), de zuidrand van Neede, De Kiefte ten zuiden van Eibergen en tussen Neede en Rietmolen (omgeving Kieftendijk).

Cultuurhistorie

De gemeente heeft in 2012 een cultuurhistorische gebiedsbeschrijving opgesteld (vastgesteld 11 december 2012) die als Bijlage 11 is toegevoegd aan de plantoelichting. Onder de titel “Berkelland beschreven” bevat zij een cultuurhistorische gebiedsinventarisatie van het hele gemeentelijke grondgebied en identificeert zij (potentieel) waardevolle ensembles.

In aansluiting op deze cultuurhistorische gebiedsbeschrijving stelde de gemeenteraad op 19 september 2017 de 'Cultuurhistorische waardenkaart Berkelland 2017' vast met een toelichtend rapport '…waarheen de zandweg tusschen de velden ons leidt…' (RAAP-rapport 3102). Dit rapport is als Bijlage 12 toegevoegd aan de plantoelichting. De bijbehorende beleidsregel 'Cultuurhistorie in het ruimtelijk beleid' gaf aan op welke manier deze cultuurhistorische kaart zou worden verwerkt in het toekomstige bestemmingsplan voor het

gemeentelijk buitengebied. In het voorliggende bestemmingsplan is dat niet alleen gedaan door het stellen van eisen aan cultuurhistorisch waardevolle akkers, maar ook door landschappelijke randvoorwaarden te stellen aan de toepassing van binnenplanse afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden en het verlenen van aanlegvergunningen. De “Cultuurhistorische waardenkaart Berkeland 2017” wordt op die manier ingezet als beleidsmatig toetsingskader voor aanvragen om omgevingsvergunning en verzoeken tot wijziging van het bestemmingsplan. Afhankelijk van de aard en omvang van eventuele aanvragen en/of verzoeken kan daarbij ook extra aandacht of nader onderzoek nodig zijn wanneer het gaat om een locatie die is gelegen binnen één van de 13 cultuurhistorische ensembles zoals die zijn beschreven en begrensd in de cultuurhistorische waardenkaart en het bijbehorende RAAP-rapport.

Landschap

De eerste bewoning dateert uit het Neolithicum (circa 2.000 voor Chr.). Ook zijn urnenvelden uit de Late Bronstijd en de IJzertijd gevonden.

De hogere zandruggen in het natte gebied hebben een hoge verwachtingswaarde voor archeologische vondsten, omdat dit plekken zijn die het eerst in gebruik zijn genomen voor bewoning. Vaak liggen de oude nederzettingen in of onder het esdek.

In de vierde eeuw na Chr. woonden in deze streek de Chamaven. Tijdens de grote volksverhuizing werd hun plaats deels ingenomen door de Saksen. Toen de bevolking toenam, moest de landbouwproductie groeien. De bouwlanden werden bemest met mest van schapen en met plaggen. Aanvankelijk waren de akkers geconcentreerd op vruchtbare plaatsen, zoals op het plateau en de stuwwal (Mallemse Es, Needse Berg, Gelselaarse Es en Geesterse Es). Later zwermden de boeren meer uit over het gebied. Door de vergroting van het areaal akkers, moest ook het heideareaal zich uitbreiden, om voldoende mest te kunnen krijgen. Zo verdween steeds meer aaneengesloten bos. Omdat op veel plaatsen het landschap van nature echter niet zeer geschikt was voor landbouw, bijvoorbeeld in de beekdalen en moerassige laagten, bleef er vrij veel bos over.

Landschap en ruimte/landschapsbeeld

In Berkelland ligt een reeks historische dorpen en buurtschappen, ieder met een eigen identiteit, historie en landschappelijke karakteristiek van dorp en omliggend buitengebied. Bij een aantal van die dorpen zijn hierin nog de oude dorpsmarken te herkennen. In die marken was er een functionele samenhang tussen het dorp, de akkers op de essen, de weides in beekdalvlaktes en heidevelden. In het zuiden ligt nog een speciaal landschapsensemble dat wordt gevormd door een grote moderne ontginning van het grote moerassige broekgebied in het lage midden van de Achterhoek.

Figuur: Berkel, dorpsmarken en beken; bron: Structuurvisie Berkelland 2025

Het landschap van de gemeente Berkelland kent de volgende drie zones:

- in het oosten het glooiende landschap op het plateau;

- in het westen het zogenaamde 'plat';
- en daartussen een gebied met grote en kleine eilanden 'in het nat'.

Het meest oostelijke deel van Berkelland ligt op het Oost-Nederlandse plateau. Het meest westelijke stukje van de gemeente ligt op de gronden op het plat tussen Hengelo (Gelderland) en de Lochemse Berg. Tussen het plateau en het plat ligt een gebied dat veel nattigheid heeft gekend (water dat vanuit Duitsland het plateau afstroomde). Deze drie zones zijn verder onder te verdelen in zogenaamde landschapsensembles.

In de Ruimtelijke Visie Buitengebied (RVB), inmiddels opgevolgd door de Structuurvisie Berkelland 2025, en de marke-werkboeken zijn deze landschapsensembles geschetst. Daarmee is het landschap van de gemeente ingedeeld in 11 dorpsmarken en een boermarke als eigentijdse landschapsensembles.

De Berkel loopt als een blauwe ader van oost naar west door het buitengebied en raakt ook direct de kernen Eibergen en Borculo. De Berkel is de verbindende schakel tussen de verschillende gebieden, maar tevens een belangrijk landschapselement.

Het woord ensemble wordt gebruikt om te benadrukken dat het om delen van het landschap gaat, die niet altijd eenvormig zijn, maar die in deze tijd wel als samenhangende delen worden ervaren. Hieronder staan de onderscheiden ensembles weergegeven.

Op het plateau:

1. Rekken aan de Berkel: de entree van de Berkel tussen ruggen en veldontginningen.
2. Eibergen en het dynamische veld: de zone van de N18.
3. Buurtschap Mallem: de noordelijke uitwaaiering van het Oost-Nederlandse Plateau.

Eilanden in het nat:

4. Rietmolen en omgeving
5. Nederzettingen rond de Needse Berg: nederzettingen en randkampen.
6. Geesteren en Gelselaar op de essen: 'middelgrote eilanden'.
7. De strategische stad Borculo: stad op eilandjes in het nat.
8. Haarlo en Overbiel en omgeving: het groene hart van Berkelland.
9. Beltrum en omgeving: het eilandenrijk.
10. De jonge veld- en broekontginningen: veld- en broekgebieden tussen Beltrum en Ruurlo.

Op het plat:

11. Het moderne dorp Ruurlo en omgeving: dorp tussen landgoederen en kampen.

Figuur: zones in het buitengebied

Hierna wordt per ensemble een korte omschrijving gegeven. Samen vormen deze landschapseenheden het landschap van de gemeente.

Ad 1: Rekken

De eerste twee kilometers kronkelt de rivier de Berkel door een besloten landschap. Aan weerszijden van de Berkel liggen grote dekzandruggen, die eeuwen geleden als bewoningsplek werden gekozen. Zo ontstonden kampontginningen. Verder zijn de veldontginningen relevant voor het landschap.

Ad 2: Eibergen

Dit ensemble kent oude en jonge ontginningen, essen, beken, beekdalen, grindgroeves, bossen, een nieuw gegraven waterloop, glooiend reliëf en een plateaurand. Aan de westzijde wordt deze zone inmiddels doorsneden door het nieuwe N18-tracé.

Ad 3: Mallem

De Mallemse es is één van de grootste escomplexen van het gebied en is nog steeds een groot open akkergebied. Ten oosten van Mallem ligt het oude en grote bosgebied Hoones bos. Verder ligt in het gebied nog een oude meander van de Berkel.

Ad 4: Rietmolen en omgeving

Rietmolen ligt aan de Buurserbeek tussen kampontginningen. Stroomafwaarts liggen langs de beek grote waardevolle natuurterreinen. Verder is bij Rietmolen de paraboldekzandrug vermeldenswaardig (de grootste van Nederland). Op de historische kaart van 1900 is de vorm duidelijk te zien.

Ad 5: Needse Berg

De Needse Berg is een hoge stuwwal, omgeven door een krans van gordeldekzandwelvingen en –ruggen. Dit landschap is een ensemble van de Needse Berg, met een bos op de top, omgeven door een krans van kampontginningen (randkampen). Aan de noordkant daarvan liggen het Needse Achterveld en het Noordijkerveld, terwijl aan de zuidkant het Berkel- en Bolksbeekdal liggen. In dit gebied lag duizend jaar geleden waarschijnlijk een overstromingsvlakte, met afwisselend broekbos en weides.

Ad 6: Geesteren en Gelselaar

Geesteren is een oud esdorp dat tussen twee grote essen ligt. Aan de westkant liggen randkampen. Aan de oostkant ligt een oude kleinschalige veldontginning. Verder heeft het gebied veel zandpaden en kerkepaden en een natuurgebiedje ('t Goor).

Gelselaar is een oud esdorp. De hoge esgronden liggen als een hoefijzer rond het dorp. De steilrand is nog duidelijk zichtbaar. Het geheel van dorp en es ligt als een eilandje tussen het beekdal van de Elsmansgoot/Koningsbeek en het natte gebied waar de Bolksbeek vroeger vaak het land blank zette. Achter de Koningsbeek gaat het landschap over in de veldontginning van het Noordijkerveld. Het Gelselaarse broek is een jonge ontginning. Verspreid in het gebied liggen verder dekzandkopjes.

Ad 7: Borculo

Aan de westkant van Borculo liggen relatief veel steilranden die nog intact zijn. In het gebied ligt de Lebbinkbeek, met de historische plek Lebbenbrugge en een bosje met een vijver, genaamd de Waterster (van oorsprong behorend bij Havezate de Hoeve).

Ad. 8: Het groene hart van Berkelland rond Haarlo

In dit gebied liggen veel kleine dekzandruggen met eenmansessen. Rond Haarlo en Overbiel worden deze afgewisseld door enkele grote bosschages.

Ad 9: Het eilandenrijk van Beltrum

In het gebied rond Beltrum liggen kronkelige wegen en dekzandkopjes met essen.

Ad 10: Jonge veld- en broekgebieden tussen Beltrum en Ruurlo

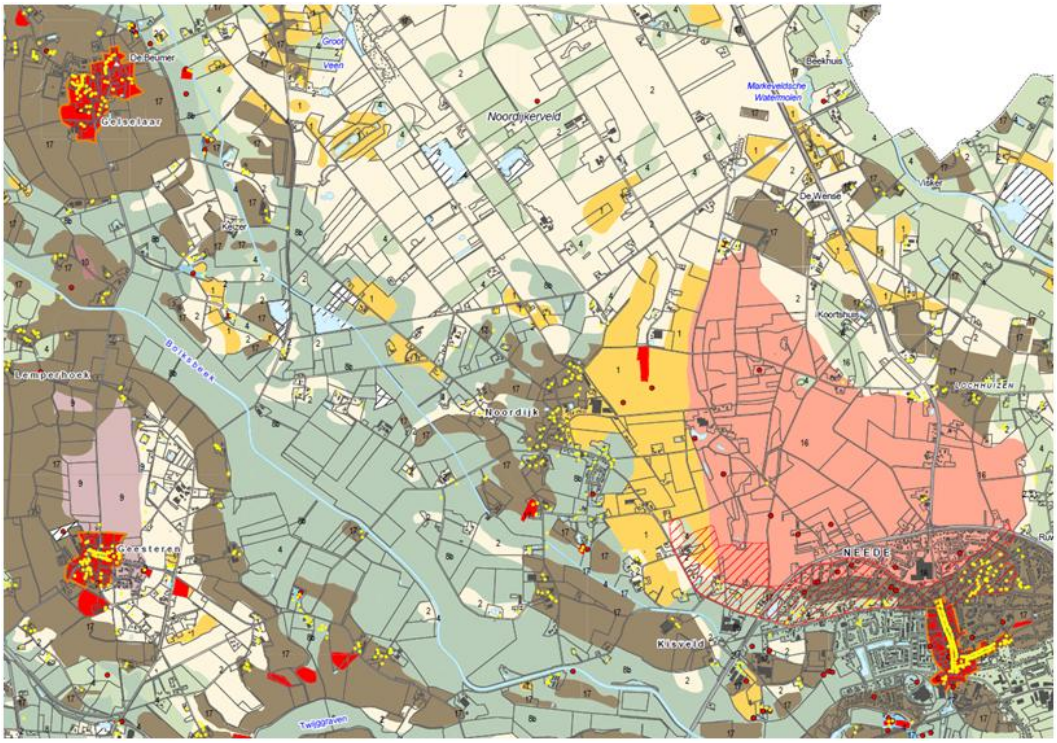
Veel beken stromen door en vanuit dit gebied. De Baakse Beek is de belangrijkste.

Ad 11: Ruurlo tussen landgoederen en kampen

Hier liggen landgoedbossen en grote oude bouwlanden.

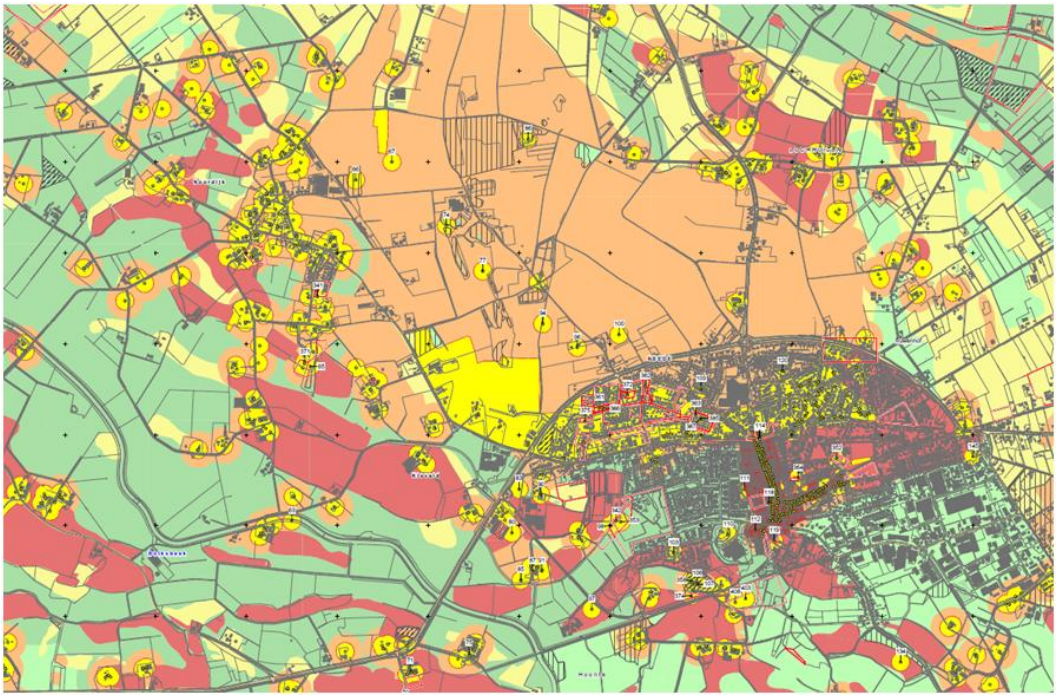
Archeologie

De gemeenteraad van Berkelland heeft op 19 september 2017 een nieuwe archeologische beleidswaardenkaart vastgesteld. Deze beleidswaardenkaart is gebaseerd op een rapportage van Archeologisch Adviesbureau RAAP (RAAP-rapport 2878) met als titel “Archeologie in de gemeente Berkelland. Een actualisatie van de archeologische waarden- en verwachtingskaart”. Het rapport geeft een actualisatie van het al eerder beschreven gemeentelijk beleid op archeologisch gebied uit RAAP-rapport 1701 (2009) en RAAP-rapport 2501 (2012). De in 2017 opnieuw vastgestelde archeologische rapportage is als Bijlage 9 opgenomen in deze plantoelichting.

Figuur: Aardkundige kaart bron: RAAP-rapport 2878

De voorgaande afbeelding is een uitsnede uit de aardkundige kaart met reliëfvormen en ontstaanswijzen die een onderlegger vormde voor de geactualiseerde gemeentelijke archeologische beleidskaart. Voor het buitengebied van Berkelland zijn de vele zones met een hoge of middelhoge historisch geografische waardering kenmerkend. De aanwezigheid van deze waarden is te verklaren door de oude ontginning en bewoning van het gebied. Hierdoor kent het gebied ook monumentale en/of beeldbepalende bebouwing. In de gemeentelijke archeologische beleidskaart is dit zichtbaar via Archeologisch Waardevolle Gebieden (AWG, 4 categorieën) en Archeologische Waardevolle Verwachtingsgebieden (AWV, 5 categorieën). Dit is te zien in de onderstaande figuur, een uitsnede van blad 2 van de archeologische beleidskaart (kaartbijlage 3 bij RAAP-rapport 2878). Deze gebiedsindeling is gehanteerd bij het toekennen van de archeologische dubbelbestemming, zie hiervoor ook paragraaf 4.3.4 van de plantoelichting.

Figuur: uitsnede Archeologische beleidskaart bron: RAAP-rapport 2878

Monumenten

De gemeente Berkelland kent 121 rijksmonumenten en 212 gemeentelijke monumenten. Deze worden beschermd via de Erfgoedwet en de Erfgoedverordening van de gemeente Berkelland (vastgesteld op 26 januari 2010). Vermeldenswaardig zijn de omgeving van de Mallumsche Molen (Eibergen) en Kasteel Huize Ruurlo waarvan de omgeving is aangewezen als beschermd stads- en dorpsgezicht of beschermde historische buitenplaats (zie paragraaf 3.2.4).

Daarnaast is de kern Gelselaar en haar directe omgeving op 13 september 2013 aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Voor de delen van het aangewezen beschermd dorpsgezicht die zich uitstrekken over het buitengebied, voorziet dit bestemmingsplan in een planologische regeling.

De bescherming van archeologische monumenten is anders geregeld dan die van gebouwde monumenten. Daarbij bevinden zich binnen de gemeente 4 archeologische rijksmonumenten. Dit betreft (een deel van) de Circumvallatielinie Groenlo en een aantal grafheuvels in de omgeving van Eibergen. Voor deze archeologische rijksmonumenten is een aparte dubbelbestemming opgenomen.

Biotische aspecten: natuur en ecologie/landschapsecologie

De natuur in Berkelland staat op veel plaatsen in relatie tot het water. Niet toevallig liggen de bijzondere natuurterreinen in kwelgebieden: het Noordijkerveld, Needse Achterveld, Teeselinkven en Beekvliet. Een uitzondering is de boswachterij Ruurlo, maar de natuurwaarden zijn hier dan ook minder bijzonder dan in de genoemde natte gebieden.

De ecologische hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. De EHS, inmiddels Natuurnetwerk Nederland (NNN) genoemd, is in de afgelopen jaren herijkt en vormt de basis voor het Nederlandse natuurbeleid. Daarbij geven de provincies, die sinds 2014 verantwoordelijk zijn voor het NNN, bij de inzet van middelen voor inrichting en beheer prioriteit aan de internationale verplichtingen op het gebied van Natura 2000-gebieden, soortenbescherming

en de toepassing van de Europese Kaderrichtlijn Water. Binnen de NNN, waartoe ook de Natura 2000-gebieden behoren, geldt voor nieuwe ontwikkelingen een saldobenadering en een compensatie-regeling.

De Gelderse EHS wordt gevormd door het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het GNN omvat een samenhangend netwerk van bestaande en de te ontwikkelen natuur van internationaal, nationaal en provinciaal belang in Gelderland. Daarbij behoren de Natura 2000-gebieden als internationaal beschermde natuurgebieden ook tot het GNN. Zij bestaat uit alle terreinen met een natuurbestemming binnen de voormalige EHS en kent ook zoekgebieden voor nieuwe natuur (7.300 ha) waarvan het grootste deel (5.300 ha) in 2025 moet zijn gerealiseerd. Ook de reeds gerealiseerde delen van verbindingszones maken deel uit van de GNN.

Ter versterking van de ecologische samenhang tussen aangrenzende natuurgebieden binnen de GNN is een Groene Ontwikkelingszone aangewezen voor de aanleg van zogeheten ecologische verbindingszones. De GO bestaat uit alle gebieden met een andere bestemming dan natuur binnen de voormalige Gelderse EHS. De GO heeft een dubbele doelstelling door zich te richten op economische ontwikkeling in combinatie met (substantiële) versterking van de kernkwaliteiten natuur en landschap. Het gaat daarbij vaak om nieuw te realiseren natuur in lijn- of vlakvormige structuren of elementen, die ertoe dienen om bestaande natuurgebieden met elkaar te verbinden en zodoende migratiemogelijkheden te scheppen voor flora, fauna, insecten etc.

In het plangebied zijn de GNN en GO voor een belangrijk deel gekoppeld aan water. Zo beslaat de GO onder meer gebieden langs de Baakse Beek, de Slinge, de Hupselse Beek-Leerinkbeek, de Berkel, de Middelhuisgoot, de Horstgoot, de Koffiegoot en de Buurserbeek. Daarnaast kent het plangebied droge ecologische verbindingszones (EVZ) langs de spoorlijn Winterswijk-Ruurlo, de verbinding vanaf de Groenlose Slinge via Eibergen naar Duitsland en een verbinding van de Buurserbeek via het Noordijkerveld naar Zwiep en Ampsen (zie kaartbijlagen bij de Omgevingsverordening Gelderland). Toch is ook deze laatste EVZ voor een groot deel ook gekoppeld aan natte terreinen zoals de Horstgoot en een stukje Berkel. De Horstgoot heeft een belangrijke functie bij de instandhouding en verspreiding van de boomkikker.

De gemeente Berkelland kent weinig terreinen met voedselarmoede, zoals schrale heide met vennen en schraalland. Het is wel belangrijk dat er een verbinding gemaakt wordt tussen de bestaande terreinen. Hierdoor kunnen soorten en levensgemeenschappen die gebonden zijn aan schrale tot matig voedselrijke milieuomstandigheden, levensvatbare populaties houden. Dit kan worden bereikt door de aanleg van kleine en grote stapstenen en verbindingszones, zodat het heideschraalland aan de Konijnendijk, de Nijkampseheide aan de Nijkampsweg, het Haaksbergerveen met Lankheet, het Needse Achterveld, de 'Parel de Breken', het Roeterinksbroek, 't Veller, het Wanninkhof, het Stelkampsveld (Lochem), Zwillbrock (Duitsland), Grote Veld (Lochem) en delen van Noordijkerveld met elkaar worden verbonden. Stapstenen en verbindingszones zijn overigens niet alleen van belang voor natte heide en schrale graslanden, maar ook voor de natuurwaarden in het Teeselinkven.

Omdat de natuur in Berkelland vooral is gerelateerd aan natte situaties, zijn de beken goede dragers van de verbindingszones. Deze verbinden de natuur van het Nederlands Plateau met die van de IJssel en daarmee het hele rivierengebied. Ze vormen verder aantrekkelijke leefgebieden voor amfibieën, zoals de boomkikker, heikikker en kamsalamander, vlinders en libellen, maar ook voor vleermuizen en karakteristieke beekvissen zoals de winde.

Ook zijn er belangrijke droge verbindingszones die plaatselijk ruimte bieden populaties zandhagedissen (de spoorlijn Zutphen-Winterswijk en de verbinding vanaf de Groenlose Slinge via Eibergen naar Duitsland).

In het Berkellandse buitengebied ligt het Teeselinkven dat tot voor enige jaren in beeld was om te worden aangewezen als Natura 2000-gebied. Daarnaast liggen in de directe omgeving van de gemeente Berkelland de Natura 2000-gebieden Stelkampsveld (Beekvliet), Buurserzand en Haaksbergerveen, Korenburgerveen, en de Duitse Natura 2000-gebieden Zwillbrocker Venn und Ellewicker Feld, Moore und Heiden des westlichen Münsterlandes, Witte Venn Krosewicker Grenzwald en Lüntener Fischteich und Ammeloer Venn. De bovenvermelde gebieden en elementen met hun actuele waarden (onder andere dieren- en plantensoorten) vormen samen de drager van het ecologisch potentieel binnen de gemeente en haar directe omgeving.

3.2.2 De droge en natte infrastructuur en leidingen

Droge infrastructuur

Het buitengebied van de gemeente Berkelland kent een aantal provinciale wegen en een rijksweg N18. Voor deze rijksweg is in mei 2018 een nieuw tracé in gebruik genomen nadat daarvoor een Tracébesluit was vastgesteld. Het vervolgens vastgestelde bestemmingsplan “Berkelland, Tracébesluit N18 2015” is inmiddels onherroepelijk geworden en wordt overgenomen in het voorliggende bestemmingsplan.

De belangrijkste infrastructurele lijnen die het buitengebied doorsnijden zijn de N319 (Zutphen – Winterswijk), de N312 (Lochem – Lichtenvoorde), de N315 (Doetinchem – Enschede), de al genoemde N18 (Varsseveld – Enschede), de N824 (Neede – Diepenheim), N822 (Borculo – Eibergen) en de N825 (Lochem – Borculo). De kernen zijn goed ontsloten door geasfalteerde wegen. Ten zuiden van Ruurlo ligt een spoorlijn van Zutphen naar Winterswijk.

Figuur: wegenstructuur in het plangebied

Voor de beperking van verkeersonveiligheid en overlast door wegverkeer, is het van belang om het verkeer te concentreren op de daarvoor bedoelde verkeersaders met een duurzaam veilige inrichting. Daardoor kunnen verblijfsgebieden zo worden ingericht dat de rust, variatie en kleinschaligheid van het landschap behouden blijft.

Op 24 juni 2008 hebben burgemeester en wethouders hiertoe de module Wegcategorisering van het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan vastgesteld. Dit document bevat een indeling van het gemeentelijk wegennet in verschillende categorieën. De basis voor deze wegcategorisering is de N18 en de daarop aansluitende provinciale ontsluitingswegen. Dit zijn de verkeersaders voor het afwikkelen van het regionale verkeer.

De toegangswegen zorgen voor de verbinding tussen de kernen, terwijl de woon- en buurtwegen tot het

verblijfsgebied horen. Onder deze laatste categorie vallen ook de talrijke zandwegen in het buitengebied.

Natte infrastructuur

Vanuit Duitsland, waar de Berkel meandert, loopt de Berkel met een strakke boog over het Nederlandse Plateau. Net voorbij Eibergen loopt zij het lager gelegen, centraal Achterhoekse gebied in, met brede beekdalvlaktes en hogere ruggen. Midden in dit zeer natte gebied stroomt ze langs Borculo. Weer verder naar het westen stroomt ze richting het iets hoger gelegen gebied, dat vanouds Graafschap heet. Op de overgang naar dit gebied met vele bosrijke landgoederen, tussen Kulsdom en Zwiep, stroomt ze de gemeente uit naar het westen, om bij Zutphen in de IJsselvallei te stromen.

Naast de Berkel stromen er diverse beken min of meer parallel aan elkaar naar de IJssel. De beken stromen globaal oost-west. De belangrijkste beken zijn de Buurserbeek-Schipbeek, Baakse Beek, Bolksbeek, Slinge, Leerinkbeek, Hupselse Beek, Ramsbeek en de Veengoot.

Technische infrastructuur (leidingen en veiligheidszones)

In het buitengebied van Berkelland bevinden zich delen van drie bovengrondse hoogspanningsverbindingen. Daarvan heeft TenneT de twee 150kV-hoogspanningsverbindingen Lochem-Borculo en Borculo-Winterswijk in eigendom en beheer. Ook zijn in het plangebied aardgastransportleidingen, persleidingen, watertransportleidingen en een brandstofleiding aanwezig. Alhoewel delen van de brandstofleiding inmiddels zijn verwijderd is het wenselijk om deze leiding nog wel op te nemen in het bestemmingsplan. Dit om het resterende deel met het oog op de veiligheid te blijven beschermen.

Daarnaast ligt een deel van de gemeente Berkelland binnen een toetsingszone in verband met de radarverstoring (radarverstoringsgebied) en een laagvliegroute. Ook lopen er straalverbindingszones/straalpaden over het plangebied. Deze worden net als de toetsingszone rondom Kamp Holterhoek op de verbeelding weergegeven (zie paragraaf 4.3).

De leidingbeheerders zullen worden betrokken bij het vooroverleg over het bestemmingsplan.

3.2.3 Het grondgebruik/de functies

Berkelland is een plattelandsgemeente waarin het agrarisch gebruik van gronden van oudsher de voornaamste economische drager is geweest. Van het totale grondgebied van de gemeente was in 2019 circa 68% in agrarisch gebruik (ca. 17.729 ha van in totaal 26.053 ha).

De omgevingsdienst heeft in de gemeente Berkelland ,in het kader van een inventarisatie van de gemeentelijke veehouderij, in 2020 ruim 800 veehouderijen geteld. Verreweg het grootste deel van de bedrijven (478) zijn ‘klassieke’ melkveehouderijen. Bijna 100 bedrijven houden kippen en/of varkens, en gelden als niet-grondgebonden veehouderij. Ruim tweehonderd bedrijven staan te boek als gemengd bedrijf, schapenhouderij, paardenhouderij of zijn gespecialiseerd in het houden van een ander soort dan de boven genoemden. De melkveehouderij is dus binnen de agrarische sector de grootste bedrijfstak, gevolgd door de varkenshouderij.

Tevens waren er ongeveer 168 bedrijven met akkerbouw en 37 bedrijven met tuinbouw aanwezig. Verder kent het plangebied 1 bedrijf met glastuinbouw. Uit de CBS-data is op te maken dat het aantal agrarische bedrijven in de periode 2005-2019 met circa 34% is afgenomen. In absolute aantallen nam het aantal agrarische bedrijven tussen 2005 en 2019 af van 999 naar 663.

Deze afname in aantallen, een trend die ook al in daarvoor gaande jaren zichtbaar was, is bij alle bedrijfstypen waarneembaar. Voor de veehouderijbedrijven geldt dat de nominale daling van het aantal bedrijven sterker is dan de krimp van de veestapel. Dit houdt verband met de eveneens zichtbare trend van schaalvergroting binnen de resterende bedrijven. Dit alles komt ook als algemeen beeld naar voren uit de keukentafelgesprekken die Hogenkamp Agrarische Coaching in 2017-2019 voerde met een groot aantal agrarische ondernemers in Berkelland.

Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan is gebleken dat het aantal agrarische bedrijven is blijven afnemen. Zo kent het nieuwe bestemmingsplan aanzienlijk minder agrarische bouwvlakken dan de geldende bestemmingsplannen gezamenlijk. Deze trend heeft zich ook voortgezet na de vaststelling van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” op 26 juni 2013 en de ter inzage legging van het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkeland 2016”. Er is dus nog steeds sprake van een afnemend aantal agrarische bedrijven, waarbij op een groeiend aantal agrarische bedrijven ook nevenfuncties worden uitgeoefend naast de agrarische hoofdfunctie.

Verder komen er ook andere bedrijven voor dan landbouwbedrijven. Het gaat dan in z'n algemeenheid om agrarisch-technische hulpbedrijven, agrarisch verwante bedrijven, paardenhouderijen, aan het buitengebied gebonden bedrijven en niet-agrarische bedrijven. Ook komen er in het buitengebied veel burgerwoningen voor.

Recreatie is in het buitengebied van Berkelland vooral kleinschalig van karakter. Er zijn veel kleinschalige voorzieningen, zoals (mini)campings, bed & breakfast-accommodaties, hotels en pensions. Verder is er een dagrecreatief attractiepunt met een meer regionaal karakter, in de vorm van de Hambroekplas. Hier vindt vooral strandrecreatie plaats. Aangezien voor de Hambroekplas momenteel een planontwikkeling in voorbereiding is, zal voor dit gebied een apart bestemmingsplan worden opgesteld.

3.2.4 Bijzondere gebieden

In het Berkellandse buitengebied liggen aan aantal bijzondere gebieden. Deze zijn bijzonder te noemen vanwege hun beschermde status, of vanwege hun functie in combinatie met hun omvang.

Historische Buitenplaats Ruurlo

Kasteel Huize Ruurlo wordt al in 1326 genoemd en is vanaf de 15e eeuw in handen van de Nederlandse adellijke familie Van Heeckeren geweest. Na een restauratie aan het begin van de jaren '80 werd het kasteel tot aan de fusie met de andere gemeentes van Berkelland gebruikt als gemeentehuis. Tegenwoordig hebben het kasteel en het bijbehorende koetshuis een museumfunctie. Doordat er in alle voorgaande eeuwen permanent aan het kasteel gebouwd werd, bestaat het gebouw uit een mengelmoes van bouwstijlen. Het kasteel ligt in een park. In dat park staat naast het kasteel de Orangerie. De Orangerie heeft een horecafunctie waarbij ook vergaderingen, seminars, workshops en brunches plaatsvinden.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft op 17 juli 2008 besloten het complex Vordenseweg 2 e.a. in Ruurlo, plaatselijk bekend als kasteel Huize Ruurlo en omgeving, aan te wijzen als beschermd monument. De aanwijzing is een samenvoeging van verschillende besluiten die eerder voor onderdelen van het complex werden genomen. Het geheel wordt nu aangeduid als 'Complex Historische Buitenplaats Ruurlo'.

Beschermd dorpsgezicht Gelselaar

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister van Infrastructuur en Milieu besloten op 13 september 2013 om Gelselaar aan te wijzen als beschermd dorpsgezicht. Gelselaar is een bijzonder dorp omdat de ontwikkeling van een laat middeleeuws brinkdorp tot een moderne agrarische nederzetting in het begin van de 20e eeuw nog goed te zien is aan het dorp. In het kort zijn binnen dit gebied bijzonder:

- het essencomplex, samen met het dorp, de vrijstaande boerderijen en de begraafplaats;
- de openheid vanaf de essen naar het dorp; het coulisselandschap;
- de vorm van het dorp met verschillende boerenerven;
- de gebouwen en het historische wegen- en voetpadennetwerk met vertakkingen en kruisingen;
- landschapselementen als hoogteverschillen, sloten en houtwallen;
- de boerenerven, die bestaan nog echt uit een boerderij, bijgebouwen, erf en een toegangsweg;
- de 'maat' van de bebouwing en de samenhang tussen de gebouwen omdat je kunt zien dat ze gebouwd zijn volgens de (destijds) lokale bouwtraditie.

Beschermd dorpsgezicht Mallumsche Molen

De Mallumsche Molen is een onderslagwatermolen in Mallem. De vroegste vermelding van deze watermolen stamt uit 1424. De huidige molen is in 1748 gebouwd, nadat zijn voorganger in 1746 afbrandde. Oorspronkelijk bevond zich aan de overzijde een oliemolen, die in 1917 is gesloopt. De molen maakte deel uit van het Hof te Mallem. De Mallumsche Molen heeft tot 1943 gemalen. Behalve korenmolen is de molen ook als pelmolen in bedrijf. In 1972 is de Mallumsche Molen en omgeving aangewezen als beschermd dorpsgezicht.

Wederopbouwgebied Beltrum

Ten aanzien van het Berkellandse landschap is de omgeving van Beltrum in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en de Visie Erfgoed en Ruimte aangewezen als een van de 30 naoorlogse wederopbouwgebieden met een bijzondere cultuurhistorische betekenis. De gebieden geven samen een goed beeld van hoe er gedacht, gebouwd en ingericht werd in het tijdperk van de wederopbouw (1940-1965).

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft vervolgens onderzoek gedaan naar de te beschermen (landschappelijke) kwaliteiten in dit gebied.

Bijzonder aan de ruilverkaveling van Beltrum (1950) is dat voor het gebied een landschapsplan werd gemaakt met oog voor het bestaande landschap, nog voordat de Ruilverkavelingswet (1954) ertoe verplichtte.

Voor de ruilverkaveling lag er rond Beltrum een wirwar van verspreid liggende, kleine en daardoor onrendabele kaveltjes. Armoede en kennisachterstand waren hiervan bijverschijnselen.

Bij de ruilverkaveling vond schaalvergroting plaats, waarbij de agrarische kavels zijn vergroot, het wegennetwerk is opgeschaald (grotendeels verhard) en kavelgrensbeplantingen zijn verwijderd. Bestaande boerderijen werden gemoderniseerd en er kwamen ook agrarische bedrijven bij, relatief kleinschalig met veel diversiteit aan bebouwing.

Naast de agrarische doelen omvatte de ruilverkaveling ook maatschappelijke doelen. De streekverbetering was mede bedoeld om maatschappelijke achterstanden te bestrijden. Daarnaast werd er naar gestreefd om de voornaamste karakteristieken van de bestaande landschapsstructuur herkenbaar te houden. Deze structuur bestond uit vier deelgebieden, elk met hun eigen kenmerken: de Beltrumer es, het kampenlandschap, de jonge heideontginningen en het beekdal. Hiertoe omvatte het ruilverkavelingsplan ook een beplantingsplan ter 'aankleding' van het landschap. Dankzij herstel en behoud van beplanting langs de vaak gekromde wegen en bij bestaande boerderijen werd een tamelijk intiem karakter behouden.

De uitvoering vond vervolgens plaats tussen 1952 en 1957. In een gebied van 2.770 ha werd daarbij de wegenstructuur aangepast en werden met name in het kampenlandschap diverse zandwegen verhard. De meeste wegen kregen bovendien nieuwe beplanting, terwijl in samenhang met de kavelruil beplanting langs wegen en vooral langs erfranden uitgedund of verwijderd werd. Daarnaast zijn de bestaande beken grotendeels rechtgetrokken en zijn er greppels en sloten gegraven om natte plekken voldoende te ontwateren. Door de ruilverkaveling zijn de contrasten tussen de deelgebieden verwaterd, maar een aantal onderscheidende kenmerken zijn behouden gebleven. Zo zijn de kronkelige wegen en de hoge dichtheid aan oude boerderijen kenmerkend voor het kampenlandschap. In het heideontginningslandschap daarentegen liggen de boerderijen veel verder uit elkaar en is de wegenstructuur rechtlijniger.

Sinds de ruilverkaveling hebben in de landschapsstructuur weinig veranderingen meer plaatsgevonden. De wegenstructuur is nauwelijks meer veranderd. Aan het begin van de 21^{e} eeuw heeft een nieuwe ruilverkaveling plaats gevonden, maar die was hoofdzakelijk administratief van karakter, waarbij de kavels in hoofdzaak ongewijzigd zijn gebleven. Op een aantal beektrajecten van de Slinge en Oude Leerinkbeek zijn beekherstelprojecten uitgevoerd, waarbij meanders zijn hersteld en oevers zijn verflauwd. Verder loopt momenteel een gemeentelijk kavelruilproject dat echter niet de status heeft van een ruilverkaveling.

Vanuit het RCE-onderzoek over het wederopbouwgebied Beltrum is de gemeente geadviseerd om nieuwe ontwikkelingen in het gebied vorm te geven volgens de principes die zijn gehanteerd in het landschapsplan. Bestaande weg- en kavelgrensbeplantingen en oude klinkerbestratingen dienen behouden te blijven. Hiervoor is een goed beheer van wegen, bermen en wegbeplanting noodzakelijk.

Daarnaast kan het kleinschalig karakter van het kampenlandschap worden versterkt door aanleg van nieuwe paden langs oude routes en bomenrijen. Bij schaalvergroting in de landbouw kan de landschapsstructuur worden versterkt door versterking van de beplantingsstructuur langs wegen en kavelranden. Erfbeplanting in de vorm van dichte houtsingels past niet bij de huidige landschapsstructuur.

In dit bestemmingsplan zijn alle waardevolle landschapselementen geïnventariseerd en in het

bestemmingsplan voorzien van een beschermende regeling. Hoewel het voorliggende bestemmingsplan niet voorziet in infrastructurele ingrepen in het wederopbouwgebied, biedt het wel mogelijkheden voor het doorvoeren van landschappelijke versterkingsmaatregelen.

Leo-Stichting

De Leo-Stichting (ook wel genaamd Klein-Borculo) is een gemeenschap twee kilometer ten zuiden van Borculo. Het betreft hier een 17de/18de eeuws landgoed dat sinds 1898 plaats bood aan een katholiek jongensinternaat waaraan verschillende scholen, woningen en bedrijfsgebouwen zijn toegevoegd. Wonen, onderwijs en jeugdzorg zijn de belangrijkste functies. De woonfunctie is geconcentreerd aan de westkant van Leo-Stichting.

Daarnaast zijn in het gebied van oudsher diverse instellingen gevestigd voor onderwijs en voor het opvangen van jongeren die professionele hulp nodig hebben. Deze jongeren wonen in de instellingen die op het terrein aanwezig zijn en volgen voor een deel daar ook het onderwijs. Het gebied vervult deze functie al ruim 100 jaar.

Voor het gebied Leo-Stichting is een Omgevingsvisie (2010) opgesteld. Deze geeft de ruimtelijke ontwikkelingsrichting van Leo-Stichting weer. Uitgangspunt bij het opstellen van de omgevingsvisie was het maken van keuzes ten aanzien van de hoofdfuncties van het gebied, het kaderstellend beleid vanuit gemeente en provincie en het verminderen van de verwevenheid van conflicterende functies.

Het college van burgemeester en wethouders heeft op basis van de Omgevingsvisie Leo-Stichting gekozen voor de optie 'consolideren' van het bestaande gebruik. Dit houdt in dat het huidige gebruik (wonen, zorg en opleiding) wordt voortgezet en ook planologisch wordt vertaald.

LSG Rentray

LSG Rentray was een multi-sectorale (jeugd)zorgorganisatie voor jongeren en volwassenen met gedragsproblemen. Over het algemeen behandelde zij cliënten met een licht verstandelijke beperking. Doel van LSG Rentray was hen zó op te voeden, te behandelen en te onderwijzen, dat ze een maatschappelijk aanvaardbare leefstijl ontwikkelden.

Op 12 maart 2010 werd bekend dat het gebruik van LSG Rentray te Rekken als justitiële jeugdinrichting (JJI) op termijn zou worden beëindigd. In plaats daarvan plaatsen LSG Rentray en Trajectum vergelijkbare jongeren en volwassenen zonder strafrechtelijke veroordeling in open of gesloten behandeling waarbij de opgebouwde expertise blijvend ingezet kan worden. Voor de terreinen van LSG Rentray en Trajectum is kort geleden een afzonderlijk bestemmingsplan opgesteld dat vormgeeft aan deze ontwikkeling. Het gebied is daarom buiten het plangebied van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” gelaten.

Voormalige FPC Oldenkotte

De voormalige forensisch-psychiatrische kliniek FPC Oldenkotte bevindt zich ten noordoosten van de kern Rekken aan de Kienvenneweg. Op die plek is sinds het begin van de 20e eeuw een vorm van opvang aanwezig, beginnend als een voorziening voor in de gevangenis verblijvende zwakzinnige mannen. Toen in 1928 de tbr-maatregel (nu tbs) werd geïntroduceerd, werd “Rekken” de eerste kliniek voor veroordeelden met een tbr-maatregel. Na talloze uitbreidingen is in 1990 het huidige hoofdgebouw in gebruik genomen waardoor de patiëntencapaciteit van enkele tientallen opliep tot boven de honderd. Sinds het begin van deze eeuw worden in de kliniek patiënten opgevangen. FPC Oldenkotte is nu een onderdeel van een zelfstandige stichting. Voor de FPC is in 2010 een eigen bestemmingsplan opgesteld dat was toegesneden op de toekomstplannen van de kliniek. Daarna is besloten om FPC Oldenkotte niet langer in gebruik te houden als tbs-kliniek. Het proces om een nieuwe invulling te geven aan de bebouwing en het bijbehorende terrein kan in planologische zin het beste worden verwerkt in een herziening van het bestemmingplan “Buitengebied, FPC Oldenkotte 2010”. Om

die reden blijft het terrein van het gesloten FPC buiten het plangebied van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”.

3.3 Gebiedsgerichte aandachtspunten

Deze paragraaf noemt puntsgewijs gebiedsgerichte aandachtspunten die van belang zijn bij de verdere uitwerking van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”:

- Landbouw, een goede juridisch-planologische regeling voor de agrarische bedrijven binnen de kaders van de geldende wetgeving en de daarop gebaseerde rechtspraak;
- Een juridisch-planologische regeling voor functieverandering van bestaande vrijgekomen/vrijkomende gebouwen;
- regeling voor (bedrijfs)woningen afstemmen op de begrippen uit de Wet Basisadministratie Adressen en Gebouwen (BAG)
- Een goede juridisch-planologische regeling voor water, beken en hun beekdalen mede in relatie tot beleid over natte ecologische verbindingszones (EVZ, behorend tot GO);
- Mogelijkheden opnemen voor inrichtingsmaatregelen langs de oevers van wateren die vallen onder de Kaderrichtlijn Water (KRW);
- Versterken en realiseren van droge ecologische verbindingszones;
- Behoud van kwaliteit van bos- en natuurgebieden;
- Behoud van kwaliteit van aardkundig waardevolle gebieden;
- Behoud van cultuurhistorische en archeologische waarden en in het landschap, door deze aan te duiden en/of mede te bestemmen in het bestemmingsplan;
- Infrastructuur: interlokale en lokale verbindingswegen apart bestemmen en overige wegen binnen gebiedsbestemmingen laten vallen.

Hoofdstuk 4 Hoofdlijnen bestemmingsplan

4.1 Doelen en uitgangspunten plan

Voor het bestemmingsplan voor het Berkellandse buitengebied geldt de volgende hoofddoelstelling:

Het ontwikkelingsgerichte bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" richt zich op het behoud en waar mogelijk de ontwikkeling en versterking van de ruimtelijke en functionele kwaliteit van het plangebied. Het richt zich hierbij vooral op het consolideren van de kwaliteit voor aan het buitengebied gebonden functies (wonen, werken, landbouw, bos, natuur, landschap, recreatie en water), dit in samenhang met de dynamiek van die functies en van de aanwezige waarden.

De ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied wordt bepaald door de gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde. De aanwezige cultuurhistorische waarden (cultuurhistorie, archeologie en monumenten), landschappelijke waarden en natuurwaarden spelen hierbij een belangrijke rol. Daarbij houdt het bestemmingsplan rekening met ruimtelijk relevante water- en milieuaspecten. Ook gaat het in op de overige functies in het plangebied. Vaak is het planologisch beleid voor deze overige functies ondergeschikt aan de hoofdfuncties van het buitengebied.

De hoofddoelstelling is in het bestemmingsplan uitgewerkt in de volgende subdoelen:

1. Landbouw: behoud en waar mogelijk versterking van de agrarische bedrijvigheid binnen de mogelijkheden die de wetgeving en de daarop gebaseerde rechtspraak biedt. Hierbij houdt het bestemmingsplan rekening met de aanwezige landbouw (qua agrarische bedrijfsvoering en bedrijfsontwikkeling), landbouw met een neventak en verbrede landbouw;
2. Bos / Natuur: behoud en waar mogelijk versterking van de ecologische verscheidenheid. Het bestemmingsplan houdt rekening met de aanwezige soorten en met de bescherming, realisatie/versterking van de aanwezige ecologische (hoofd)structuur (water, bosgebieden, natuurgebieden, landschapselementen).
3. Landschap: behoud en waar mogelijk versterking van de landschappelijke identiteit en verscheidenheid, zowel visueel-ruimtelijk als cultuurhistorisch gezien. Het bestemmingsplan houdt hierbij rekening met de landschappelijke onderlegger van de verschillende (deel)gebieden.
4. Archeologie / Cultuurhistorie: behoud en waar mogelijk verheldering van archeologische gebieden en cultuurhistorische structuren. Hierbij biedt het bestemmingsplan ook mogelijkheden voor herstel door ontwikkeling op basis van de gemeentelijke cultuurhistorische beschrijving.
5. Recreatie: behoud en waar mogelijk versterking van de mogelijkheden voor recreatie en recreatief (mede)gebruik. Het bestemmingsplan gaat hierbij uit van de aanwezige toeristisch-recreatieve infrastructuur (paden, routes, bossen) en van het al vastgestelde beleid ('Beleef het in Berkelland').
6. Water: behoud, herstel en ontwikkeling van het bestaande watersysteem. Bij dit doel houdt het bestemmingsplan rekening met het vasthouden en bergen van gebiedseigen water.

Voor het bereiken van de subdoelen gelden de volgende uitgangspunten:

1. het scheiden (waar nodig) dan wel het verweven (waar mogelijk) van de verschillende functies in het buitengebied (wonen, werken, landbouw, bos, natuur en landschap, water, alsmede recreatie en toerisme);
2. het voorkómen van een onevenredige toename van niet-agrarische functies en niet functioneel aan het buitengebied gebonden functies (wonen en werken) in het primair agrarisch gebied / landbouwontwikkelingsgebied door een zonering van de mogelijkheden voor hergebruik van Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB) en Nieuwe Economische Dragers (NED) die een relatie legt met de begrenzing van de ecologische hoofdstructuur. Voor de woonfunctie is het volgens de Wet Basisadministratie Adressen en Gebouwen (BAG) bestaande aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' binnen een

woning het vertrekpunt voor de bestemmingsregeling;
3. het behouden en waar mogelijk versterken van het landelijke karakter van het buitengebied, mede in relatie tot de functie als uitloopgebied voor extensieve recreatie;
4. het behouden en versterken van aanwezige landschappelijke waarden en natuurwaarden binnen het plangebied, onder meer door de bescherming van landschapselementen via de verbeelding;
5. het zoveel mogelijk vasthouden van gebiedseigen water, het terugdringen van verdroging en het bereiken van de chemische en ecologische waterkwaliteit;
6. het zoveel mogelijk rekening houden met milieuzoneringen/milieuzones en het bereiken van de algemene milieukwaliteit;
7. ruimtelijke inrichting van oevers die bijdragen aan vasthouden van water en een betere waterkwaliteit.

4.2 Plansystematiek

De gemeente Berkelland kiest voor het buitengebied voor een ontwikkelingsgericht bestemmingsplan met ontwikkelingsmogelijkheden die aansluiten op de wetgeving en de daarop gebaseerde rechtspraak. Daarom kiest zij voor een globaal en flexibel plan, dat uitgaat van een adequate bescherming van aanwezige waarden en kwaliteiten binnen het plangebied en zijn directe omgeving, maar ook voor ontwikkelingsmogelijkheden met randvoorwaarden ten aanzien van de ruimtelijke kwaliteit in en nabij het plangebied. Dit betekent dat het bestemmingsplan waar mogelijk globaal en flexibel is, maar waar nodig ook gedetailleerd is. Op deze manier beoogt het bestemmingsplan de waarden in het buitengebied te beschermen, maar tegelijkertijd ook enige ruimte bieden voor nieuwe ontwikkelingen, binnen de wettelijke kaders en actuele jurisprudentie.

Van 19 april tot en met 13 juni 2017 heeft het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” ter inzage gelegen. Ook is de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie MER) om advies gevraagd over het bijbehorende milieueffectrapport (Plan-MER) dat als bijlage bij het voorontwerpbestemmingsplan was gevoegd.

Sinds de ter inzage legging van dit voorontwerpbestemmingsplan heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan. Zo heeft de gemeenteraad op 19 maart 2019 de 'Structuurvisie Plussenbeleid' vastgesteld, is een beleidsregel vastgesteld over (bestaande) dubbele bewoning van woningen in het buitengebied en is de Structuurvisie Woningsplitsing op 14 april 2020 vastgesteld. Verder deed de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op 29 mei 2019 uitspraak over het Programma Aanpak Stikstof (PAS), een uitspraak met forse consequenties voor allerlei ruimtelijke besluitvormingsprocessen.

Zo levert zij het beeld op dat het moeilijker wordt om voor het buitengebied een bestemmingsplan vast te stellen met de afwijkings- en wijzigingsmogelijkheden (flexibiliteit), zoals met het voorontwerpbestemmingsplan uit 2017 werd beoogd. Daarbij zal het alleen nog maar mogelijk zijn om afwijkings- en wijzigingsmogelijkheden op te nemen die geen dusdanige toename van stikstofemissie veroorzaken die leidt tot een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Het is dus niet te voorkomen dat in de toekomst afzonderlijke procedures (buitenplanse afwijkingen, planherzieningen) nodig zullen zijn bij plannen die niet passen in het nieuwe 'kale' bestemmingsplan. Dit geldt onder meer voor ontwikkelingen, waarbij getoetst moet worden of deze al dan niet leiden tot een toename van depositie op nabijgelegen Natura 2000 gebieden, waartoe sinds de vernietiging van het PAS een noodzaak toe is ontstaan.

Het nieuwe bestemmingsplan bevat verschillende elementen. Er is sprake van waarden die beschermd moeten worden, waarbij sommige te beschermen waarden / gebieden zoals de Natura 2000-gebieden ook zijn gesitueerd buiten het plangebied. Daarnaast zijn er ook functies die grotendeels vastliggen. Het plan consolideert de bestaande situatie waar nodig en geeft een algemene regeling voor toekomstige (kleinschalige) ontwikkelingen, waaraan de gemeente de ruimte wil geven.

Het ontwikkelingsgerichte karakter van het bestemmingsplan komt het meest duidelijk naar voren in de mogelijkheden voor het verlenen van afwijkingen en voor het wijzigen van het bestemmingsplan. Deze zogenaamde 'binnenplanse flexibiliteitbepalingen' bieden mogelijkheden voor behoud en herstel van waarden door ontwikkeling, maar ook voor beperkte afwijkingen van maatvoorschriften in bouwregels. Door

voorwaarden te stellen aan het verlenen van afwijkingen / wijziging, bevat het bestemmingsplan een afwegingskader voor nieuwe ontwikkelingen dat rekening houdt met de te beschermen waarden en de mogelijke stikstofeffecten op Natura 2000-gebieden.

Binnen het plangebied worden deze ontwikkelingen verwacht op het terrein van landbouw (onder meer functieverandering van vrijkomende agrarische gebouwen), natuur en landschap, recreatie, water, duurzaamheid et cetera. Daar waar deze zijn voorzien, zullen deze in gebieden met bijzondere waarden nader worden afgewogen aan de hand van randvoorwaarden die in de planregeling zijn verwerkt.

Afhankelijk van de zwaarte van de ontwikkeling kan dit via afwijking of wijziging plaatsvinden, als aan de voorwaarden wordt voldaan die in het bestemmingsplan gesteld zijn. Op deze wijze wordt rekening gehouden met actuele waarden in of nabij het plangebied en zijn nieuwe ontwikkelingen niet op voorhand uitgesloten. De ontwikkelingsgerichtheid van het bestemmingsplan komt daarmee vooral tot uiting via de afwijkings- en wijzigingsregels bij de toegekende bestemmingen en de daaraan gekoppelde randvoorwaarden.

4.3 Planthema's

Voor het buitengebied van Berkelland is een groot aantal planthema's van belang. Deze planthema's worden hieronder toegelicht. Daarbij worden ook de bij het thema horende planregels toegelicht. Bij wijze van algemene toelichting op de planregels kan worden opgemerkt dat zij beginnen met inleidende regels. Zij bevatten de begripsbepalingen en de meetvoorschriften. Deze laatste groep planregels (wijze van meten) sluit aan op de SVBP2012. Deze regeling is overigens gehanteerd bij de juridische opzet van het hele bestemmingsplan.

4.3.1 Planthema landbouw

Agrarische gebiedsbestemmingen

Bij de toekenning van de agrarische gebiedsbestemmingen gaat het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” uit van een driedeling in bestemmingen:

1. De bestemming 'Agrarisch' (lettercode 'A') richt zich op het agrarisch gebied waar de landbouwfunctie voorop staat. Dit gebied heeft geen specifieke landschaps- of natuurwaarden;
2. De bestemming 'Agrarisch met waarden – Landschapswaarden', (lettercode 'AW-L') richt zich op de agrarische gronden, waar naast de agrarische functie bestaande en met de bijbehorende gebiedsaanduidingen beschreven landschappelijke waarden beschermd dienen te worden. Beschermingsmaatregelen zoals een omgevingsvergunningstelsel richten zich op het behoud van deze waarden;
3. De bestemming 'Agrarisch met waarden – Natuur en landschapswaarden' (lettercode 'AW-NL') richt zich op agrarische gronden, waar naast de agrarische functie bestaande en met de bijbehorende gebiedsaanduidingen beschreven natuur- en landschapswaarden beschermd dienen te worden. De bescherming van de aanwezige waarde speelt een grotere rol dan in de andere twee agrarische gebiedsbestemmingen.

De begrenzing van deze gebiedsaanduidingen is afgestemd op de agrarische bestemmingen uit de geldende bestemmingsplannen, de ruimtelijke zonering uit de Structuurvisie Berkelland 2025 als uitwerking van de Ruimtelijke Visie Buitengebied (RVB) en de gebiedsindeling voor bijzondere gebieden uit de Omgevingsverordening Gaaf Gelderland en de Omgevingsverordening Gelderland. Ook is gelet op het bestaande grondgebruik en de bestaande natuur- en/of landschapswaarden. Bijzondere waarde-aanduidingen zijn door middel van gebiedsaanduidingen of een dubbelbestemmingen op de verbeelding opgenomen. Voor het bescherming van landschappelijke waarden in het plangebied kan daarnaast worden teruggevallen op de cultuurhistorische waardenkaart die de gemeenteraad in 2017

vaststelde.

Voorbeelden van gebiedsaanduidingen zijn: cultuurhistorisch waardevolle akkers, aardkundig waardevol gebied en weidevogelgebieden. De begrenzing van de aardkundig waardevolle gebieden en van cultuurhistorisch waardevolle akkers is overgenomen van de begrenzing uit de geldende bestemmingsplannen en de cultuurhistorische waardenkaart. In de gemeente Berkelland gaat het daarbij om de escomplexen bij Geesteren en Gelselaar, de flanken van de Needse Berg, het gebied langs de Berkel tussen Rekken en Eibergen, de Mallumse es en de Hupselse es.

De beschermingszone voor natte landnatuur is opgenomen voor gebied gelegen rond natte natuurgebieden. De begrenzing van die gebieden, die een buffer vormen rondom de natte natuurgebieden, is overgenomen van de begrenzing uit de provinciale Omgevingsvisie. Ook de begrenzing van het weidevogelgebied (ten noordwesten van Neede) is overgenomen van de begrenzing uit de provinciale Omgevingsvisie Gaaf Gelderland ('Planfiguur Natuur en Landschap'), terwijl de instructieregel uit het op 31 maart 2021 vastgestelde Actualisatieplan 7 is verwerkt in de planregels. Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - weidevogelgebieden' zijn nieuwe windturbines niet toegestaan en zijn nieuwe activiteiten of ontwikkelingen alleen toegestaan als deze geen nadelige gevolgen kunnen hebben voor de functie als broedgebied voor weidevogels.Daarbij is relevant dat het voorliggende bestemmingsplan geen mogelijkheden biedt voor realiseren van windturbineparken en/of zonne-akkers.

De onderverdeling naar gebiedsaanduidingen in de verschillende agrarische gebieden met waarden is in het volgende schema weergegeven.

Waarden en de agrarische gebiedsbestemmingen	A	AW-L	AW-NL
Landschapswaarden:			
Aardkundig waardevol	-	X	X
Beschermingszone natte natuur (hydrologisch waardevol)	-	X	X
Cultuurhistorisch waardevolle akker	-	X	X
Nationaal landschap	-	X	X
Natuurwaarden:			
Weidevogelgebieden	-	-	X

In verband met de bescherming van de landschaps- en natuurwaarden in het plangebied is het wenselijk dat een aantal werken en werkzaamheden in het agrarisch gebied (buiten het bouwvlak) eerst wordt getoetst voordat daarvoor toestemming wordt verleend. Deze toetsing verloopt via een omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden (vroeger 'aanlegvergunning'). Dit omgevingsvergunningenstelsel wordt soms gekoppeld aan de nadere aanduiding bij de agrarische gebiedsbestemmingen, maar er zijn ook algemeen geldende vergunningplichten. Op deze manier wordt geprobeerd om een omgevingsvergunning alleen verplicht te stellen wanneer dit echt noodzakelijk is met het oog op de bescherming van aanwezige waarden.

Agrarische bouwvlakken zijn uitgezonderd van sommige omgevingsvergunningplichten. Zo wordt bereikt dat ook voor die gebieden alleen een omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden nodig is als activiteiten de eventueel aanwezige waarden zouden kunnen aantasten. Zo is binnen het weidevogelgebied een omgevingsvergunningstelsel van toepassing dat zich vooral richt op het geschikt houden van dit gebied voor weidevogels.

Verharde en onverharde wegen en paden die geen verkeersbestemming hebben gekregen, zijn doorgaans binnen de agrarische gebiedsbestemmingen opgenomen en toegelaten. Voor de aanleg van en het verharden van (on)verharde paden is een omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden (aanlegvergunning) opgenomen. Dit verbod en het bijbehorende vergunningstelsel geldt ook voor het aanbrengen van halfverhardingen omdat ook daarbij sprake is van het verharden van wegen en paden. Voor werkzaamheden die zich richten op kleine watergangen, die ook in de agrarische gebiedsbestemmingen zijn opgenomen, geldt ook een omgevingsvergunningstelsel.

In het bestemmingsplan is verder een vergunningstelsel opgenomen voor de opslag van hooibalen buiten de agrarische bouwvlakken, al dan niet verpakt in folie, gedurende een periode van langer dan zes weken. Deze regeling is in het bestemmingsplan opgenomen vanuit landschappelijke motieven. Het bijbehorende vergunningstelsel voorziet dan ook in randvoorwaarden op het gebied van landschappelijke inpassing en het voorkomen van aantasting van aanwezige waarden. Daarbij is de opslag van hooibalen gedurende meer dan zes weken alleen toegestaan aansluitend aan een agrarisch bouwvlak of op al bestaande en/of na een landschappelijke afweging vergunde opslagvoorzieningen (kuilvoerplaten/sleufsilo's) buiten het bouwvlak, tot een hoogte van 2,5 m en tot een oppervlakte van 100 m² (buiten de bestaande en/of vergunde opslagvoorzieningen). Daarbij is de hoogte van 2,5 m afgestemd op het gegeven dat verpakte hooibalen veelal 1,2 m hoog zijn, terwijl de mogelijkheden om hooibalen op te slaan op nieuw te realiseren opslagvoorzieningen kunnen worden betrokken bij de landschappelijke afweging bij het toestaan van die voorzieningen.

Toekenning bouwvlakken agrarische bedrijven

De toekenning en begrenzing van bouwvlakken voor het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is bepaald vanuit een aantal uitgangspunten die voor een belangrijk deel aansluiten op het proces dat werd doorlopen bij de voorbereiding van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” en het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016”:

- Er is uitgegaan van getekende bouwvlakken voor agrarische bedrijven en van de daar aanwezige (bedrijfs)bebouwing. Elk agrarisch bedrijf dat bedrijfsmatig een agrarische activiteit uitoefent heeft een bouwvlak toegekend gekregen op basis van een afweging tussen de agrarische belangen en de omgevingswaarden. De omvang van het agrarisch bedrijf moet dan wel groter zijn dan 10 NGE (Nederlandse Grootte-Eenheden), dit komt overeen met een huidig gehanteerde norm standaard verdien capaciteit (SVC) van ca 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor de beantwoording van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee eventuele agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.
- De omvang van het bouwvlak is afgestemd op de aard (akkerbouw, grondgebonden landbouw, grondgebonden / niet-grondgebonden veehouderij etc.), omvang en behoefte van het bedrijf en de aard van de omgevingskwaliteiten (ligging ten opzichte van bijvoorbeeld natuur en landschap).
- Bij het bepalen van de omvang en vorm van het bouwvlak is uitgegaan van de huidige gegevens over de bestaande situatie en omvang van het bedrijf en van de luchtfoto (voorjaar 2020). Op die manier is de vorm van het nieuwe bouwvlak ten opzichte van het geldende bouwvlak waar nodig aangepast aan de feitelijk bestaande situatie. Op deze manier zijn de in het verleden verleende vrijstellingen/ontheffingen/afwijkingen, wijzigingen en eventuele bedrijfsbeëindigingen in het nieuwe bestemmingsplan vertaald. Daarnaast heeft de gemeente de agrariërs bij de voorbereiding van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” in de gelegenheid gesteld om hun toekomstplannen

kenbaar te maken. Voor het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” is geen nieuwe algehele inventarisatie uitgevoerd, maar voortgebouwd op de eerder verrichte inventarisatie. Uitsluitend de bij de gemeente bekende wijzigingen in de bedrijfssituatie zijn hierbij doorgevoerd. Tijdens de inspraakprocedure die is gevoerd op basis van het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” is vervolgens opnieuw informatie ontvangen die is verwerkt in het nu voorliggende bestemmingsplan.

- Er is dus niet uitgegaan van vaste standaard omvangsmaten voor agrarische bouwvlakken, maar van het 'bouwvlakken op maat'-principe. Hiermee zijn meer gedetailleerde bouwvlakken ontstaan, afgestemd op de specifieke, feitelijke bedrijfssituatie.
- Vrijstaande bebouwing die nog in gebruik is voor het agrarische bedrijf, is verder voorzien van een agrarisch bouwvlak met de functieaanduiding '-bw' (bedrijfswoning uitgesloten). Op deze manier kan het bestaande agrarische gebruik worden voortgezet zonder dat er echter de mogelijkheid ontstaat om het solitaire bedrijfsgebouw te voorzien van een bedrijfswoning.
- In de bestemmingsplanregeling zijn als gevolg van de conclusies van het plan-MER verbodsbepalingen opgenomen in de gebruiksregels die uitsluiten dat de ammoniakemissie van een in het plangebied aanwezig agrarisch bedrijf zodanig wijzigt dat de Natura 2000-gebieden in de omgeving te maken krijgen met een toenemende stikstofdepositie ten opzichte van de huidige, feitelijke en planologisch legale situatie die geldt bij vaststelling van voorliggend bestemmingsplan. Ontwikkelingen, die mogelijk zijn op basis van een verleende en (uiteindelijk) onherroepelijke natuurvergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998/Wet natuurbescherming zijn via de opgenomen begripsbepalingen uitgezonderd van deze verbodsbepalingen. Er geldt tevens op basis van recente wet- en regelgeving (Wet stikstofreductie en natuurverbetering) een uitzondering op de verbodsbepalingen indien de toename van stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied beperkt is tot afgerond 0,00 mol/ha/jaar. Dit betreft toenames van stikstofdepositie kleiner dan 0,005 mol/ha/jaar. Daarnaast geldt de uitzondering ook voor voor projecten die enkel tijdens de bouwfase een toename van de stikstofemissie – en depositie op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied kennen (opgenomen in artikel 2.9a van de Wet natuurbescherming). Dit om te voorkomen dat handelingen die niet leiden tot een significant effect op de stikstofdepositie op een blokkade vanuit het bestemmingsplan buitengebied stuiten. Op deze manier wil de gemeente de regeling in het bestemmingsplan in overeenstemming brengen met de huidige natuurwetgeving op basis van de meest recente jurisprudentie, waarbij reeds verkregen rechten en ontwikkelingsruimte in het kader van de natuurwetgeving zo goed mogelijk in het plan zijn geborgd. Sinds de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:1603) kan daarbij geen gebruik meer worden gemaakt van het vroegere Programma Aanpak Stikstof 2015-2021 nu dat programma in die uitspraak onverbindend werd verklaard.

Het nieuwe bestemmingsplan laat agrarische bedrijfsgebouwen en bijbehorende voorzieningen in principe alleen toe binnen agrarische bouwvlakken. Daarbij heeft het zogeheten Plussenbeleid geleid tot een specifieke regeling voor het uitbreiden van stalruimte ten behoeve van de niet-grondgebonden veehouderij(tak). Verder bevat het bestemmingsplan afwijkingsmogelijkheden om voorzieningen zoals onder meer kuilvoerplaten, sleufsilo's, mestsilo's / biogasinstallaties, andere voorzieningen ten behoeve van het agrarisch bedrijf en paardenbakken direct aangrenzend buiten het bouwvlak te realiseren. Met de term 'aangrenzend' wordt gedoeld op de situatie dat de nieuwe voorzieningen buiten het bouwvlak één geheel vormen met het bestaande erf en daar dus direct aan grenzen. Daarnaast is tevens voorzien in een afwijkingsregeling die foliebassins en opslag van hooibalen buiten het agrarisch bouwvlak toelaat. Voor het verlenen van deze afwijkingen gelden dan wel voorwaarden ter bescherming van eventueel aanwezige landschapswaarden.

Voor de oprichting van biogasinstallaties geldt conform het provinciaal beleid dat deze uitsluitend zijn toegestaan indien gebruik wordt gemaakt van biomassastromen die liggen in de directe omgeving. Voorkomen moet worden dat er onnodig vervoer van biomassa ontstaat en dat extra transport van biomassa leidt tot overbelasting van het bestaande wegennet en tot verkeersonveilige situaties.

Als sprake is van een initiatief waarbij gebruik van biomassastromen uit de omgeving aan de orde is, dan dient eerst een zorgvuldige locatie afweging plaats te vinden. Daarbij moet eerst de mogelijkheid tot vestiging op een bedrijventerrein, bij een rwzi of bij een mestverwerkingsbedrijf worden afgewogen. Een dergelijke afwijking vraagt maatwerk en kan niet zonder meer gemaakt worden op basis van het voorliggende bestemmingsplan. Voor dit soort initiatieven is daarom een buitenplanse procedure noodzakelijk.

Daarnaast kent het bestemmingsplan als vertaling van de beleidsnotitie 'Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking in Berkelland' (zie ook paragraaf 4.3.9) een regeling voor het plaatsen van windturbines tot een ashoogte van maximaal 25 m. Ook voorziet het bestemmingsplan (aanvullend op de vergunningsvrije mogelijkheden, waarover het bestemmingsplan dus geen regels stelt en de directe bouwregels op basis van de generieke regels over oprichting van bouwwerken, geen gebouw zijnde) in een regeling voor oprichting van grondgebonden zonnepanelen tot een maximale oppervlakte van 250 m² binnen een agrarisch bouwvlak ten behoeve van de eigen energievoorziening. Aangezien een agrarisch bouwvlak doorgaans meer ruimte biedt is de toegestane oppervlakte aan zonnenpanelen gereguleerd. Via een afwijkingsregeling mogen aansluitend aan agrarische bouwvlakken, maar ook aan bestemmingsvlakken van overige functies (bv. wonen en bedrijf) zonnecollectoren worden opgericht tot maximaal 150 m². Belangrijke randvoorwaarden zijn wel dat wordt voorzien in een goede landschappelijke inpassing, terwijl overige waarden en functies in de omgeving niet mogen worden geschaad. De gemeentelijke beleidskaders over het realiseren van (grootschaligere) zonne-akkers / zonneweides en (clusters van) windmolens, thema's die een plek hebben gekregen in de Regionale Energiestrategie 1.0 Achterhoek, worden niet verwerkt in dit bestemmingsplan, omdat voor dat soort ontwikkelingen specifieke afweging op locatieniveau nodig is.

Verder is via de algemene aanduidingsregels ook het beleid voor bijzondere gebieden van toepassing op het verlenen van afwijkingen of het wijzigen van het bestemmingsplan. Ten aanzien van de agrarische bouwvlakken is niet gewerkt met een bebouwingspercentage. Dit betekent dat het hele bouwvlak mag worden bebouwd, waarbij dan wel moet worden voldaan aan de overige bouwregels en aan de planologische gebruiksregeling over stikstofemissie en -depositie. Ook kan de gemeente in het kader van de beeldkwaliteit nadere eisen stellen via het bestemmingsplan en de welstandsnota.

<u>De stikstofregeling</u>

Het wettelijk kader: de plantoets

Het gebiedsbeschermingsrecht is geregeld in (hoofdstuk 2 van) de Wet natuurbescherming (Wnb). Uit artikel 2.7 Wnb volgt dat er voor plannen (lid 1) én projecten (lid 2) een zelfstandige verplichting bestaat om de effecten daarvan op Natura 2000-gebieden te onderzoeken.

Voor de vaststelling van een bestemmingsplan is de plantoets uit artikel 2.7 lid 1 Wnb relevant. De raad mag een bestemmingsplan dat significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied uitsluitend vaststellen, indien voldaan wordt aan artikel 2.8 van de Wnb. Beoordeeld moet dus worden of het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Die toetsing vindt plaats in de zogenaamde voortoets. Daarin worden de gevolgen van het plan - gelet op de maximale mogelijkheden (inclusief flexibiliteitsbepalingen) - beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Uit vaste rechtspraak volgt dat in de plantoets als hoofdregel voor de referentiesituatie geldt de “*feitelijk bestaande, planologisch legale situatie voorafgaand aan de vaststelling van het plan*”.[1] (zie ABRS 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:212 (Bergeijk); ABRS 4 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:683 (Beverwijk) en ABRS 1 september 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1960 (Heiloo). Dit betekent dat de <u>feitelijke</u> situatie bepalend is en niét de onbenutte planologische mogelijkheden (zie onder meer ABRS 16 september 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2909 (Den Haag), r.o. 4.4). Voor de referentiesituatie is de natuur- of milieuvergunde situatie niet relevant. Voorzover de vergunde situatie niet geheel feitelijk (planologisch legaal) is gerealiseerd maakt deze dus geen onderdeel uit van de referentiesituatie.

Wanneer het plan leidt tot een toename van stikstofdepositie op reeds overbelaste stikstofgevoelige habitats in een Natura 2000-gebied ten opzichte van de referentiesituatie, zullen significante gevolgen doorgaans niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. In dat geval moet een passende beoordeling voor het bestemmingsplan opgesteld worden (artikel 2.8 lid 1 Wnb). In die passende beoordeling dienen de gevolgen van de toename van stikstofdepositie nader te worden onderzocht. In de passende beoordeling mag rekening worden gehouden met mitigerende maatregelen (zoals externe saldering). Alleen wanneer uit een passende beoordeling volgt dat met zekerheid de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, kan het bestemmingsplan vervolgens vastgesteld worden (artikel 2.8 lid 3 van de Wnb). Zie ook expliciet ABRS 19 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:498 (Doetinchem), r.o. 4.2 e.v.

In artikel 2.8 lid 2 Wnb is een uitzondering opgenomen voor de verplichting tot het opstellen van een passende beoordeling. Indien voor een feitelijk nog niet (volledig) gerealiseerde ontwikkeling een natuurvergunning gebaseerd op een passende beoordeling is verkregen en onherroepelijk is geworden, dan kan deze (onder voorwaarden) één-op-één worden ingepast in een bestemmingsplan. Voor de vaststelling van het bestemmingsplan hoeft dan, voor wat betreft die vergunde activiteiten, niet nogmaals een passende beoordeling te worden opgesteld.

Voor het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is voor wat betreft stikstof volstaan met een voortoets, in die zin dat geen stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied passend is beoordeeld. Om tot de conclusie te komen dat op voorhand significante gevolgen vanwege stikstofdepositie zijn uitgesloten, zijn begrenzingen aangebracht in de planregels ten aanzien van het gebruik van gronden en bouwwerken, waardoor de stikstofdepositie 0,00 mol N/ha/jr bedraagt. Die begrenzingen zijn ook relevant voor beweiden en bemesten. Daarnaast is toepassing gegeven aan de uitzondering verwoord in artikel 2.8 lid 2 Wnb (waardoor ten opzichte van de feitelijke situatie een toename mogelijk is die reeds passend moet zijn beoordeeld), door in de planregels een koppeling aan te brengen met zeer veel in het verleden verleende natuurvergunningen.

Plansystematiek en stikstofregeling

Het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” verzet zich in beginsel niet tegen een uitbreiding of wijziging van (grondgebonden) veehouderijen (agrarische bedrijven), al dan niet in de vorm van het houden van meer dieren in bestaande stallen. Aan (onder meer) de agrarische bestemmingen (het bestemmingsplan heeft drie agrarische bestemmingen: 'Agrarisch' (artikel 3 van de planregels), 'Agrarisch met waarden – Landschapswaarden' (artikel 4 van de planregels) en 'Agrarisch met waarden – Natuur- en landschapswaarden (artikel 5 van de planregels)) zijn echter (specifieke) gebruiksregels verbonden waarin is opgenomen dat “*het gebruiken of het laten gebruiken van gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken niet is toegestaan*”. Eenzelfde regeling is opgenomen voor gronden en bouwwerken die niet behoren tot een inrichting. Deze bepaling is opgenomen in onderscheidenlijk artikel 3.5.1 onder a onder 1 en 2, artikel 4.5.1 onder a onder en 1 en 2 en artikel 5.5.1 onder a onder 1 en 2 van de planregels.

Vervolgens volgt uit de begripsbepaling wat wordt verstaan onder een 'toename van stikstofemissie' (artikel 1.136). Dit artikel luidde in het ontwerpbestemmingsplan als volgt:

“1.136 toename van stikstofemissie en stikstofdepositie:

*a. Er is sprake van een toename van stikstofemissie van gronden en bouwwerken wanneer de emissie N/kg/jaar * meer bedraagt dan de emissie N/kg/jaar afkomstig van het ten tijde van de vaststelling van het plan feitelijk aanwezige en planologisch legale gebruik van de betreffende gronden en bouwwerken.*

b. Er is sprake van een toename van stikstofemissie van gronden en bouwwerken behorend tot de inrichting wanneer de emissie N/kg/jaar meer bedraagt dan de emissie N/kg/jaar afkomstig van het ten tijde van de vaststelling van het plan feitelijk aanwezige en planologisch legale gebruik van de betreffende gronden en

bouwwerken behorend tot de inrichting.

c. *Indien een gelijkblijvende of een afname van emissie N/kg/jaar afkomstig van het ten tijde van de vaststelling van het plan feitelijk aanwezige en planologisch legale gebruik van de betreffende gronden en bouwwerken een hogere stikstofdepositie veroorzaakt op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied, dan wordt dit eveneens beschouwd als een toename van stikstofemissie.*

d. *Indien een gelijkblijvende of een afname van emissie N/kg/jaar afkomstig van het ten tijde van de vaststelling van het plan feitelijk aanwezige en planologisch legale gebruik van de betreffende gronden en bouwwerken behorend tot de inrichting een hogere stikstofdepositie veroorzaakt op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied dan wordt dit eveneens beschouwd als een toename van stikstofemissie.*

e. *Als uitzondering op lid a, lid b, lid c en lid d van deze bepaling geldt het volgende:*

f. Er is geen sprake van een toename van stikstofemissie wanneer er sprake is van één van de volgende situaties:
   1. de emissie N/kg/jaar afkomstig van het (agrarisch) bedrijf bedraagt niet meer dan de emissie N/kg/jaar afkomstig van het gebruik van gronden en bouwwerken als bedoeld in lid a of c of het gebruik van gronden en bouwwerken behorend tot de inrichting als bedoeld in lid b of d conform een ten tijde van de vaststelling van dit bestemmingsplan verleende en onherroepelijke vergunning als bedoeld in artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998 en/of artikel 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming, en waarvoor een passende beoordeling is gemaakt, dan wel een verleende en onherroepelijke omgevingsvergunning die met toepassing van hoofdstuk IX Natuurbeschermingswet 1998 dan wel onder toepassing van artikel 2.2aa Bor juncto artikel 2.1 lid 1 onder i Wabo is verleend en waarvoor een passende beoordeling is gemaakt. De bedoelde Natuurbeschermingswetvergunningen zijn als zodanig opgenomen in Bijlage 6 Onherroepelijke vergunningen op basis van Wet natuurbescherming resp. Natuurbeschermingswet 1998
   2. voorzover er sprake is van een toename van stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied die kleiner is dan 0,005 mol/ha/jaar;
   3. voorzover er sprake is van een toename van stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied vanwege bij algemene maatregel van bestuur aangewezen activiteiten van de bouwsector, zoals bedoeld in artikel 2.9a Wet Natuurbescherming.

** wanneer in deze regels 'emissie N/kg/jaar' wordt gebruikt, wordt de hiervan onderdeel uitmakende hoofdletter 'N' bedoeld als verzamelnaam voor NH3 en NOx".*

Bijlage 6 bevat vervolgens een zeer omvangrijke lijst met natuurvergunningen, waarmee beoogd wordt om toepassing te geven aan artikel 2.8 lid 2 Wnb (zie paragraaf 1).

De gemeente heeft stilgestaan bij de vraag of met deze systematiek en met deze stikstofregeling voldoende (juridisch) wordt geborgd dat het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" niet voorziet in een toename van stikstof als gevolg van (een (mogelijke) toename van) beweiding en/of bemesting van agrarische gronden in het plangebied. Over de vraag op welke wijze in het bestemmingsplan moet worden omgegaan met (de gevolgen van) beweiden en bemesten van agrarische gronden, is rechtspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) voorhanden. Daaruit volgt dat voor de toetsing een onderscheid moet worden gemaakt tussen het 'beweiden van agrarische gronden' en het 'bemesten van agrarische gronden'. Deze worden hierna afzonderlijk besproken.

Toepassing artikel 2.8 lid 2 Wnb gelet op bijlage 6 planregels

Bijlage 6 bevat een zeer omvangrijke lijst met natuurtoestemmingen (natuurvergunningen en omgevingsvergunningen met verklaring van geen bedenkingen vanwege artikel 2.2aa Bor), waarmee beoogd wordt om toepassing te geven aan de uitzondering opgenomen in artikel 2.8 lid 2 Wnb (zie paragraaf 1).

De belangrijkste (algemene) voorwaarden om gebruik te mogen maken van deze uitzondering zijn:

1. er moet sprake zijn van een onherroepelijke natuurtoestemming die is verleend op basis van een passende beoordeling;
2. het plan mag niet meer mogelijk te maken dan in de passende beoordeling is onderzocht (één-op-één-inpassing); en
3. er dienen redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten te zijn op basis waarvan een nieuwe passende beoordeling moet worden opgesteld. Zo mag de natuurvergunning niet verleend zijn op basis van het PAS. (Zie voor die voorwaarden onder meer: ABRS 1 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1515, r.o. 49.9, ABRS 22 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1745, r.o. 14.4 en 14.5, ABRS 11 april 2018, ECLI:NL:RVS:2018:1185, r.o. 5.7 t/m 5.8, ABRS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603, r.o. 36, ABRS 2 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3325 en ABRS 29 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:288, r.o. 6.3.)

Voorwaarde 1 ziet op een vergunning als bedoeld in artikel 2.7 lid 2 Wnb of de daaraan voorafgaande artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998, dan wel een verklaring van geen bedenkingen die op basis van deze artikelen (gebiedsbeschermingsrecht) is verleend. Gelet op deze voorwaarden kunnen andere besluiten/meldingen (zoals milieutoestemmingen (wanneer in de toekomst een agrarisch bedrijf dat beschikt over 'bestaande rechten' in het projectspoor op basis van een besluit die niet is genoemd in Bijlage 6, ten opzichte van de bestaande feitelijke situatie wil uitbreiden, kan de agrariër wel een verzoek indienen voor een (buitenplanse) omgevingsvergunning planologisch gebruik (artikel 2.1 lid 1 onder c en 2.12 lid 1 sub a onder 3 van de Wabo). Voor een dergelijke omgevingsvergunning wordt niet de plantoets maar de projecttoets doorlopen. Daarvoor geldt als referentiesituatie de vergunde situatie (natuurvergunning of milieutoestemming op referentiedatum). Wanneer de agrariër al beschikt over een dergelijke toereikende toestemming, speelt het Natura 2000-gebiedsbeschermingsrecht bij het verlenen van die omgevingsvergunning verder geen rol), een pas-melding (zie hierover expliciet ABRS 19 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:508, r.o. 11.3. Maar ook ABRS 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:212 (Bergeijk)) of een positieve afwijzing) of natuurtoestemmingen zonder dat daarvoor een passende beoordeling is verricht, niet op grond van artikel 2.8 lid 2 van de Wnb in het bestemmingsplan worden ingepast. Er wordt dan niet voldaan aan de voorwaarden om artikel 2.8 lid 2 Wnb toe te passen. Die besluiten bevatten ook geen passende beoordeling (zoals de milieutoestemming of de positieve afwijzing). Of er wordt verwezen naar een passende beoordeling die de toets aan voorwaarde 3 niet doorstaat (PAS-melding). Dergelijke besluiten kunnen dan ook niet - zonder dat alsnog de effecten ten opzichte van de referentiesituatie passend worden beoordeeld - worden opgenomen in Bijlage 6 van de planregels.

In bijlage 6 zijn uitsluitend (onherroepelijke) natuurtoestemmingen opgenomen die verleend zijn op basis van een passende beoordeling die niet gestoeld is op het PAS. Bij dit punt (voorwaarde 3) is ook de PAS-uitspraak van belang (ABRS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603, r.o. 36). Daarin oordeelt de Afdeling dat vanwege haar conclusies omtrent de houdbaarheid van het PAS, thans een onherroepelijke natuurtoestemming gebaseerd op het PAS niet één op één in een bestemmingsplan kan worden ingepast ter voldoening aan artikel 2.8 lid 2 Wnb. De Afdeling overweegt dat thans een passende beoordeling voor het plan redelijkerwijs nieuwe gegevens en inzichten oplevert ten opzichte van de (onherroepelijke natuurvergunning gebaseerd op het PAS), zodat niet voldaan wordt aan de voorwaarden van dit artikel. Ook natuurvergunningen die zijn verleend op basis van het PAS kunnen dus niet in Bijlage 6 van de planregels worden opgenomen. Datzelfde geldt logischerwijs ook voor PAS-meldingen, nu die ook gestoeld zijn op basis van de passende beoordeling bij het PAS, (Zo volgt uit ABRS 19 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:508, r.o. 11.3.).

Beweiden van agrarische gronden in het bestemmingsplan

Het is vaste rechtspraak dat het weiden van vee, anders dan het bemesten van gronden (zie hierna), onlosmakelijk samenhangt met de oprichting, exploitatie of uitbreiding van de stallen waarin melkvee wordt gehouden (Zie onder meer ABRS 9 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:20193417, r.o. 17.2 (Halderberge)) en ABRS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1604, r.o. 11.4 (PAS). De Afdeling betrekt daarbij het stalsysteem wat is

aangevraagd en vergund. Wanneer een stalsysteem wordt aangevraagd rekening houdend met beweiden, wordt rekening gehouden met een reductie in de emissie-uitstoot van de stallen. Een aanvraag voor een dergelijk stalsysteem impliceert daarmee dan ook dat beweiden plaats moet vinden. Het weiden van vee maakt dan onlosmakelijk onderdeel uit van het aangevraagde/vergunde project). Dit betekent dat de gevolgen van het weiden van vee bij de vaststelling van een bestemmingsplan moeten worden beoordeeld, wanneer het bestemmingsplan voorziet in meer melkvee. Het weiden van vee (voor zover dat onlosmakelijk verbonden is aan de bedrijfsvoering) leidt immers tot extra stikstofemissie ten opzichte van de feitelijke situatie en kan daarmee significante gevolgen hebben voor reeds overbelaste stikstofgevoelige habitats in de betrokken Natura 2000-gebieden.

Zie bijvoorbeeld ABRS 9 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:20193417:

"17.2. (…) De Afdeling heeft in de uitspraak van 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1604 overwogen dat het weiden van vee door een melkveehouderij onlosmakelijk samenhangt met de oprichting, uitbreiding of exploitatie van de stallen waarin het melkvee wordt gehouden. Dit betekent dat naar aanleiding van een aanvraag om een natuurvergunning voor het oprichten, exploiteren of wijzigen van een veehouderij ook de gevolgen van het daarmee samenhangende weiden van vee beoordeeld moeten worden.

Het gegeven dat het weiden van vee onlosmakelijk samenhangt met de oprichting, exploitatie of uitbreiding van de stallen waarin het melkvee wordt gehouden, betekent naar het oordeel van de Afdeling dat de gevolgen van het weiden van vee bij de vaststelling van een bestemmingsplan moeten worden beoordeeld als een bestemmingsplan voorziet in de (nieuw)vestiging of uitbreiding van een melkveehouderij waarin het weiden van het melkvee onderdeel uitmaakt van de bedrijfsvoering."

Relevant is daarom de vraag of het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet in mogelijkheden om meer melkvee te houden in een stalsysteem dat beweiden impliceert. En daarnaast of het plan daarmee voorziet in een toename van stikstofdepositie als gevolg van beweiden ten opzichte van de referentiesituatie die passend moet worden beoordeeld. In het kader van de tweede vraag moet worden bezien of de in de planregels opgenomen stikstofregeling voldoende borgt dat een eventuele toename van beweiding van gronden, niét kan leiden tot een toename van stikstofemissie/depositie.

4. Algemeen emissieplafond planregels

Ingevolge de stikstofregeling is sprake van een toename als de stikstofemissie van gronden en bouwwerken (al dan niet behorende tot een inrichting) méér bedraagt dan de stikstofemissie als gevolg van het ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan aanwezig planologisch legaal gebruik van gronden en bouwwerken. Zie de gebruiksverboden in samenhang met artikel 1.136 onder a en onder b van de planregels. Het beweiden is aan te merken als gebruik van gronden van een agrarisch bedrijf (inrichting). In zoverre voorziet het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" daarom niet in een toename van beweiden ten opzichte van de referentiesituatie. Het beweiden valt onder de stikstofregeling, die zich immers (ook) uitstrekt over de agrarische (onbebouwde) gronden. (Dit zou anders zijn wanneer de stikstofregeling bijvoorbeeld alleen op het gebruik van gebouwen en overkappingen zou zien. Dan zou het, bijvoorbeeld door interne saldering/toepassen stikstof reducerende stalsystemen/maatregelen, mogelijk zijn dat het aantal dieren in de stal toe kan nemen zonder dat ter plaatse sprake is van een toename van stikstofemissie, maar dat vervolgens wel kan leiden tot een toename van het aantal dieren in de wei (waar de gevolgen dan niet van zijn onderzocht). Dan zou gewerkt moeten worden met het vastleggen van het bestaande aantal dieren. Het vastleggen van de hoeveelheid emissie volstaat dan immers niet. Zie ABRS 21 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1603 (r.o. 15.9 (Westerveld)). Vgl. ABRS 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:212 (r.o. 9.4 (Bergeijk)) en bijvoorbeeld ABRS 4 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:684 (r.o. 23.12 (Aalten)).

ABRS 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:212:

"9.4. De Afdeling ziet zich gesteld voor de vraag of het plan door de stikstofregeling voorziet in een toename van de stikstofdepositie als gevolg van beweiden ten opzichte van de referentiesituatie die passend moet worden beoordeeld. De stikstofregeling bepaalt dat in twee situaties van een toename sprake is.

Ten eerste is sprake van een toename als de stikstofdepositie méér bedraagt dan de stikstofdepositie als gevolg van het ten tijde van de vaststelling van het plan aanwezig planologisch legaal gebruik van de gronden en bouwwerken van dat agrarisch bedrijf (de eerste referentiesituatie). Het beweiden is aan te merken als het gebruik van gronden van een agrarisch bedrijf. De Afdeling stelt dan ook vast dat ook de stikstofdepositie als gevolg van het beweiden onder de eerste referentiesituatie valt, zodat het plan in zoverre niet voorziet in een toename van beweiden ten opzichte van die referentiesituatie. (…)".

5. Verwijzing naar onherroepelijke natuurvergunningen

In de stikstofregeling van het ontwerpbestemmingsplan werd echter een uitzondering gemaakt op de feitelijke bestaande situatie van gronden en bouwwerken (artikel 1.136 onder e onder 1). Meer concreet als sprake is van een verleende en onherroepelijke natuurtoestemming (Natuurvergunning als bedoeld in artikel 2.7 lid 2 Wnb of verklaring van geen bedenkingen als bedoeld in artikel 2.2aa onder a Bor gekoppeld aan een verleende omgevingsvergunning) met passende beoordeling, waarin bijvoorbeeld meer dieren (melkvee) zijn vergund dan feitelijk worden gehouden. Deze natuurvergunningen zijn opgenomen in bijlage 6 van de planregels.

Indien in bijlage 6 natuurtoestemmingen zijn opgenomen voor melkveehouderijen met een stalsysteem waarbij vee permanent op stal staat is de huidige regeling toereikend. De uitbreiding van dergelijke melkveehouderijen in overeenstemming met de natuurtoestemming zal dan niet leiden tot een toename van het weiden van vee. Het weiden van vee is bij dergelijke melkveehouderijen immers niet vergund en daarmee ook niet toegestaan (Zie bijvoorbeeld ABRS 9 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:20193417 (r.o. 17.3 (Halderberge)), ABRS 4 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:684 (r.o. 23.12 (Aalten)) en ABRS 9 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2170 (r.o. 6.4 (Ruchpen)). Het eventueel (extra) beweiden van vee valt dan 'gewoon' onder het algemene emissieplafond, waaruit reeds volgt dat de emissie niet mag toenemen. Datzelfde geldt uiteraard wanneer de vergunde situatie gelijk is aan de feitelijke bestaande legale situatie (de vergunde capaciteit is volledig benut). In dat geval is er geen sprake van een toename.

Voor zover in bijlage 6 echter wordt verwezen naar natuurtoestemmingen voor melkveehouderijen, die:

1. zien op het houden van (melk)vee in een stalsysteem dat het weiden van vee impliceert; en
2. de vergunning niet feitelijk volledig wordt benut;

is dat anders. In dat geval zou het toepassen van de uitzondering opgenomen in artikel 2.8 lid 2 Wnb uitsluitend mogelijk zijn, indien:

3. het (extra) beweiden van vee passend is beoordeeld bij de natuurtoestemmingen waarnaar in de planregels wordt verwezen.

Zie bijvoorbeeld ABRS 21 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1603:

15.9 (…) Voor zover in bijlage 1 wordt verwezen naar natuurvergunningen voor melkveebedrijven, waarin vee wordt gehouden in een stalsysteem dat het weiden van vee impliceert, en die natuurvergunningen wat dieraantallen betreft nog niet volledig zijn benut, maakt het plan een uitbreiding van die veebedrijven mogelijk. Als gevolg daarvan zou het aantal dieren dat wordt beweid ten opzichte van het ten tijde van de vaststelling van het plan aanwezig planologisch legaal gebruik van de gronden kunnen toenemen. De gevolgen van een toename moeten in een passende beoordeling worden betrokken. (…)".

De in bijlage 6 opgenomen natuurtoestemmingen hebben onder meer betrekking op melkveebedrijven waaronder zich ook bedrijven bevinden met een vergund huisvestingssysteem dat er vanuit gaat dat het melkvee een x aantal uren per jaar moeten worden beweid.

Uit het in de plan-MER (bijlage 7 van de plantoelichting) opgenomen vergunningenbestand volgt dat het verschil tussen de vergunde capaciteit en de feitelijke capaciteit gebaseerd op gegevens van het CBS soms groot is (zie pagina 182 e.v. van het plan-MER). Dit betekent dat de vergunde capaciteit niet volledig zal zijn

benut. In zoverre is ook sprake van een situatie bedoeld onder 2.

Tot slot is relevant dat in de passende beoordelingen bij de natuurtoestemmingen opgenomen in bijlage 6 van het ontwerpbestemmingsplan geen rekening is gehouden met de exacte gevolgen van beweiden door het extra (vergunde) melkvee en daarmee ook niet aan de hiervoor genoemde voorwaarde punt 3.

Dit komt omdat ook de Afdeling er lange tijd vanuit is gegaan dat de activiteit beweiden niet vergunningplichtig was, (zie ABRS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1604). Gelet op deze omstandigheid is het volgens de rechtspraak aannemelijk en waarschijnlijk dat een natuurvergunning, die betrekking heeft op een uitbreiding van een melkveehouderij met een stalsysteem dat het weiden van vee impliceert, niet de toename van de activiteit weiden van vee als zodanig omvat. De gevolgen van de toename van het te beweiden vee zijn in die gevallen dus niet in een passende beoordeling onderzocht. Volgens de rechtspraak moet de gemeenteraad daarom – om aan te tonen dat is voldaan aan de vereisten van artikel 2.8 lid 2 en 3 Wnb - (1) onderzoeken of de toename van het weiden van vee onderdeel uitmaakt van de in de bijlage opgenomen natuurvergunningen, en (2), indien dat wel het geval is, of het beweiden van vee ook in de aan die natuurvergunningen ten grondslag gelegde passende beoordelingen is betrokken (Zie ABRS 9 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2170 (r.o. 6.5 (Ruchpen)) en ABRS 9 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:20193417 (r.o. 17.4 (Halderberge)). Zo niet, dan dienen deze gevolgen alsnog te worden beoordeeld.

Zie bijvoorbeeld ABRS 9 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2170:

"6.5 (…) Onder verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling van 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1604, onder 12.2, overweegt de Afdeling dat er lange tijd van uit is gegaan dat de activiteit weiden van vee niet vergunningplichtig was. Toen door de uitspraak van 4 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:316, duidelijk werd dat het weiden van vee wel vergunningplichtig kan zijn, werd het weiden van vee vervolgens uitgezonderd van de vergunningplicht. Gelet hierop is aannemelijk dat een natuurvergunning, die betrekking heeft op een uitbreiding van een melkveehouderij met een stalsysteem dat het weiden van vee impliceert, niet de toename van de activiteit weiden van vee als zodanig omvat. De gevolgen van de toename van het te beweiden vee zijn in die gevallen aldus niet in een passende beoordeling onderzocht. De Afdeling stelt vast dat de raad niet heeft onderzocht of de toename van het weiden van vee onderdeel uitmaakt van de in bijlage 5 opgenomen natuurvergunningen, en, indien dat wel het geval is, of dat in de aan die natuurvergunningen ten grondslag gelegde passende beoordelingen is betrokken. Daarmee heeft de raad niet aangetoond dat is voldaan aan de vereisten van artikel 2.8, tweede lid, van de Wnb. Gelet op het voorgaande is het plan in strijd met de vereiste zorgvuldigheid en artikel 2.8, derde lid, van de Wnb vastgesteld.".

Uit deze rechtspraak volgt dus dat niet zonder meer verwezen kan worden naar natuurtoestemmingen voor een uit te breiden melkveebedrijf met een stalsysteem dat het weiden van vee impliceert. De gevolgen van het beweiden zijn immers niet in het kader van die natuurtoestemming passend beoordeeld, zodat geen toepassing kan worden gegeven aan artikel 2.8 lid 2 Wnb. In zoverre bestaat er een procesrisico door de in de planregels van het ontwerpbestemmingsplan gekozen uitzondering en plansystematiek. Dit procesrisico is hersteld door de regeling uit het ontwerpbestemmingsplan aan te passen bij de vaststelling van het bestemmingsplan.

4. Aanpassing planregeling beweiden (bij vaststelling)

In de planregels is reeds een algemeen emissieplafond opgenomen. Dit plafond ziet op het gebruik van zowel de (onbebouwde) gronden als bouwwerken. Nu het weiden van vee moet worden aangemerkt als het gebruik van de (onbebouwde) gronden, valt het weiden van vee in zoverre reeds onder de stikstofregeling.

Het hierboven beschreven gebrek is in dit geval uitsluitend gerelateerd aan de uitzondering op dat algemene emissieplafond. Die uitzondering is gemaakt voor de in de bijlage 6 van de planregels opgenomen natuurtoestemmingen. Door de in artikel 1.136 onder e onder 1 opgenomen uitzondering voor natuurvergunningen aan te passen bij de vaststelling van het bestemmingsplan, zal de uitzondering alleen betrekking hebben op de emissie binnen het bouwwerk/bouwvlak van het agrarische bedrijf en dus niét op het gebruik van (onbebouwde) gronden. Op die manier valt het weiden van vee buiten de uitzonderingsbepaling en wordt dat gebruik reeds ingeperkt door het algemeen emissieplafond (zoals nader bepaald in 1.136 onder

a en b).

Dat kan door de planregeling 1.136 onder e bij de vaststelling van het bestemmingsplan als volgt te wijzigen (zie onderstreepte zinsnedes en doorhalingen):

"Er is geen sprake van een toename van stikstofemissie vanuit bouwwerken wanneer er sprake is van één van de volgende situaties:

1. *de emissie N/kg/jaar afkomstig van het (agrarisch) bedrijf bedraagt niet meer dan de emissie N/kg/jaar afkomstig van het gebruik van de betreffende ~~gronden en~~ bouwwerken als bedoeld in lid a of c of het gebruik van de betreffende ~~gronden en~~ bouwwerken behorend tot de inrichting als bedoeld in lid b of d conform een ten tijde van de vaststelling van dit bestemmingsplan verleende en onherroepelijke vergunning als bedoeld in artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998 en/of artikel 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming, en waarvoor een passende beoordeling is gemaakt, dan wel een verleende en onherroepelijke omgevingsvergunning die met toepassing van hoofdstuk IX Natuurbeschermingswet 1998 dan wel onder toepassing van artikel 2.2aa Bor juncto artikel 2.1 lid 1 onder i Wabo is verleend en waarvoor een passende beoordeling is gemaakt. De bedoelde Natuurbeschermingswetvergunningen zijn als zodanig opgenomen in Bijlage 6 Onherroepelijke vergunningen op basis van Wet natuurbescherming resp. Natuurbeschermingswet 1998;"*

Wanneer overigens geen van de natuurvergunningen zoals opgenomen in bijlage 6 voorzien in stalsystemen die het beweiden van vee impliceert, of wanneer voor alle gevallen de vergunde situatie volledig feitelijk wordt benut, zou een dergelijke gewijzigde vaststelling van deze planregel niet nodig zijn geweest.

Bemesten van agrarische gronden in het bestemmingsplan

Voor het beoordelen of het een bestemmingsplan voorziet in een toename qua bemesting geldt een iets andere systematiek. Dit komt doordat het bemesten van gronden een op zichzelf staand project betreft, waardoor de verwijzing in de planregels naar een verleende natuurvergunning niet maakt dat meer bemesting plaatsvindt.

De gevolgen daarvan hoeven, anders dan bij beweiden, niét in samenhang met de oprichting, uitbreiding of exploitatie van een agrarisch bedrijf te worden beoordeeld, maar op zichzelf. Dit betekent dat bij een aanvraag voor een natuurvergunning voor het oprichten, wijzigen of exploiteren van een veehouderij de gevolgen van bemesten niet beoordeeld hoeven te worden (dat mag overigens wel). Dit heeft de Afdeling overwogen in de PAS-uitspraak inzake beweiden en bemesten van 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1604 (r.o. 20.2).

De Afdeling overweegt in de uitspraak van 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:212 (r.o. 8.2) dat in het kader van bestemmingsplan de gevolgen van bemesten daarom (ook) niet kunnen worden toegerekend aan de bestemmingsregeling die voorziet in ruimtelijke ontwikkelingen voor agrarische bedrijfsgebouwen, zoals het houden van vee in stallen. Meer vee in de stallen impliceert niet dat meer bemesting plaatsvindt. Daartoe overweegt de Afdeling dat het toestaan van meer vee in stallen niet perse betekent dat de daardoor (mogelijk) veroorzaakte extra mest ook op gronden binnen het plangebied wordt uitgereden (dat kan ook buiten het plangebied gebeuren, of de mest kan worden afgevoerd naar een mestverwerkingsinstallatie).

Uit (vaste) rechtspraak volgt dat de gevolgen van bemesting in ieder geval wél moeten worden onderzocht wanneer het voorgaande bestemmingsplan voor onbebouwde gronden niet in een bestemming voor agrarisch grondgebruik voorzag en het nieuwe bestemmingsplan daar wel in voorziet. In een dergelijk geval is sprake van een ruimtelijke ontwikkeling die gepaard gaat met een bemesting van gronden en waarvan de gevolgen voor Natura 2000-gebieden in het kader van de vaststelling van een bestemmingsplan moeten worden onderzocht. Datzelfde geldt wanneer zowel het vorige bestemmingsplan, als het nieuwe bestemmingsplan dezelfde onbebouwde gronden zijn bestemd voor agrarisch gebruik, maar die gronden feitelijk (nog) niet als zodanig zijn gebruikt.

Wanneer de bestemming voor agrarisch grondgebruik van onbebouwde gronden in het voorgaande bestemmingsplan wel is verwezenlijkt (agrarisch bestemd en in gebruik) en het nieuwe plan voorziet in dezelfde bestemming, is géén sprake van een ruimtelijke ontwikkeling. In dat geval bestaat er geen aanleiding om de het bemesten nader te onderzoeken (Zie voor wat betreft het bovenstaande ABRS 21 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1603 (r.o. 15.10 (Westerveld)), ABRS 4 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:684 (r.o. 24.1 (Aalten)) en ABRS 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2012 (r.o. 8.3 (Bergeijk)).

Het gaat er dus concreet om dat de onbebouwde agrarische gronden ten tijde van de vaststelling van het plan feitelijk en planologische legaal reeds agrarisch in gebruik zijn. Uit de plan-MER en de daarin opgenomen natuurtoets (bijlage 7 van de plantoelichting) volgt dat er geen sprake is van een toename van het areaal landbouwgrond, zowel in planologisch als in feitelijk opzicht. Dit betekent dat de gevolgen van bemesten niet nader hoeven te worden beoordeeld in het kader van de vaststelling van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”. Bovendien voorzien de planregels in een regeling waaruit volgt dat de stikstofemissie niet mag toenemen ten opzichte van de feitelijk bestaande situatie (de uitzondering voor de reeds verleende natuurtoestemmingen is niet relevant, zoals aan het begin van deze paragraaf reeds opgemerkt). Het aspect bemesten is daarmee toereikend onderzocht in de natuurtoets en begrensd in de planregels.

Uitzondering drempelwaarde 0,005 mol/ha/jr is risicovol

In artikel 1.136 onder e onder 2 van de planregels van het ontwerpbestemmingsplan is een uitzondering opgenomen ten aanzien van stikstofdeposities die kleiner zijn dan 0,005 mol/ha/jaar. In afwijking van het bepaalde in artikel 1.136 onder a t/m d is er volgens deze bepaling géén toename van stikstofemissie wanneer “*sprake is van een toename van stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied die kleiner zijn dan 0,005 mol/ha/jaar*”.

Uit rechtspraak volgt dat wanneer met een AERIUS-berekening is aangetoond dat sprake is van toename minder dan 0,005 mol/ha/jaar, er in zoverre geen significante gevolgen optreden (zie bijvoorbeeld Rb. Overijssel 18 december 2020, ECLI:NL:RBOVE:2020:4393, r.o. 8.3). Desondanks brengt deze in het ontwerpbestemmingsplan opgenomen regeling (depositieplafond) handhavings- en procesrisico's met zich mee. Ook kan de regeling tot rechtsonzekerheid leiden wanneer tijdens de planperiode bijvoorbeeld het AERIUS-model wijzigt en daardoor ook depositie-uitkomsten wijzigen. Door een wijziging van AERIUS zou bepaald gebruik lopende de planperiode alsnog planologisch strijdig gebruik kunnen worden. Om die reden is de drempelwaarde van 0,005 mol N/ha/jr bij de vaststelling van het bestemmingsplan niét expliciet in de directe gebruiksregels gereguleerd en benoemd maar vertaald naar een binnenplans ontheffingsstelsel dat dezelfde gebruiksmogelijkheden toestaat.

Om hierin te voorzien is bij de vaststelling van het bestemmingsplan artikel 1.136 onder e onder 2 van de regels bij het ontwerpbestemmingsplan geschrapt. Vervolgens is in de algemene afwijkregels in artikel 38 van de planregels een binnenplans ontheffingsstelsel gekoppeld aan het gebruiksverbod (toename van stikstofemissie) opgenomen waarin verwezen wordt naar een depositieplafond van 0,00 mol/ha/jaar. Doordat de planregels met deze gewijzigde vaststelling voorzien in een nader beoordelingsmoment, wordt niet alleen de rechtszekerheid maar ook het procesrisico vanwege het depositieplafond van 0,005 mol N/ha/jaar (aanzienlijk) ingeperkt.

Aard van de agrarische bedrijvigheid

De ontwikkelingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven zijn mede afhankelijk van het type agrarische bedrijf (niet-grondgebonden veehouderijbedrijf, grondgebonden veehouderijbedrijf, overige grondgebonden bedrijven of een glastuinbouwbedrijf) en aan de hieraan gestelde randvoorwaarden uit de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland en met name de Omgevingsverordening Gelderland.

De verschillende vormen van agrarische activiteiten (akkerbouw, grondgebonden veehouderij,

niet-grondgebonden veehouderij) zijn niet specifiek aangeduid op de verbeelding, maar komen wel terug in de juridische regeling zoals de bouw- en gebruiksregels.

Zo wordt onderscheid gemaakt tussen een grondgebonden veehouderij(tak) en een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Dit onderscheid heeft betrekking op de mate van grondgebondenheid van de veehouderij(tak). Een veehouderij(tak) wordt volgens de provinciale definitie als grondgebonden beschouwd wanneer het bedrijf over voldoende agrarische cultuurgrond in de omgeving van de bedrijfsgebouwen beschikt om het vee voor meer dan 50% zelf te kunnen voeren. Wanneer aan die eis niet kan worden voldaan, is er sprake van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). De provinciale omgevingsverordening hanteert daarvoor de volgende definitie: “agrarisch bedrijf dat hoofdzakelijk gericht is op veehouderij waarvan het voer voor de landbouwhuisdieren voor het grootste gedeelte niet geteeld wordt op de gronden die in de nabijheid van het agrarisch bouwperceel zijn gelegen en waarop de veehouderij rechten heeft” (art. 1.1). Deze definities sluiten aan op de bepalingen uit de Wet verantwoorde groei melkveehouderij en het Besluit grondgebonden groei melkveehouderij die er ook van uitgaan dat eigen dieren grotendeels kunnen worden gevoerd met de opbrengst afkomstig van de grond die tot het bedrijf hoort.

Een glastuinbouwbedrijf betreft een bedrijf dat is gericht op de teelt of veredeling van gewassen geheel of nagenoeg geheel met behulp van een glasopstand van minimaal 2.500 m². Deze maatvoering sluit aan op de provinciale definitie van de term 'glastuinbouwbedrijf' (art. 1.1 Omgevingsverordening). Verder betreffen de overige agrarische bedrijven met name akkerbouwbedrijven.

Nieuwvestiging van agrarische bedrijven

De term 'nieuwvestiging' heeft betrekking op de aanwijzing van een nieuw agrarisch bouwvlak op een locatie die nog niet is voorzien van een agrarisch bouwvlak. In lijn met het provinciaal beleid is nieuwvestiging van een niet-grondgebonden veehouderij niet toegestaan (art. 2.29 Omgevingsverordening).

Nieuw- en hervestiging van een grondgebonden veehouderij kan op basis van de Omgevingsverordening nog wel incidenteel worden toegestaan, maar hiervoor gelden strenge randvoorwaarden. Zo dient onder meer aangetoond te worden dat hervestiging op een bestaand agrarisch bouwperceel bedrijfseconomisch niet mogelijk is en dat de nieuwvestiging een verbetering van de landbouwstructuur oplevert (art. 2.28 omgevingsverordening). Dit is alleen anders wanneer een bestaande veehouderij op initiatief van de overheid moet worden verplaatst in verband met het realiseren van ruimtelijke doelen van algemeen maatschappelijk belang. In alle gevallen geldt bovendien dat bij een dergelijke ontwikkeling ook nog moet worden aangetoond dat de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden door een bedrijfsverplaatsing/nieuw agrarisch bouwvlak niet zal toenemen.

In de afgelopen jaren zijn in Berkelland zeer zelden concrete initiatieven aan de orde geweest voor bedrijfsverplaatsingen naar locaties waar geen bestaand bouwperceel aanwezig is of voor het vestigen van een nieuw agrarisch bouwvlak voor een grondgebonden veehouderij. Daarom is de mogelijkheid tot nieuwvestiging van een grondgebonden veehouderij niet in dit bestemmingsplan opgenomen. In voorkomende gevallen dient dus een afzonderlijke procedure gevolgd te worden. Deze kan vanzelfsprekend pas worden gestart als een initiatief kan voldoen aan de voorwaarden uit de provinciale omgevingsverordening.

Ook voor nieuwvestiging van overige grondgebonden agrarische bedrijven (bijv. een akkerbouwbedrijf) zal in voorkomende gevallen een afzonderlijke procedure gevolgd moeten worden. De gemeente is voorstander van het zoveel mogelijk benutten van bestaande bebouwde locaties en biedt in het bestemmingsplan wèl mogelijkheden om dat te doen. In incidentele situaties kan zonodig maatwerk geleverd worden.

Omschakeling van agrarische bedrijven (hervestigen van een niet-grondgebonden veehouderij)

De provinciale omgevingsverordening laat het vestigen van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) op een bestaand agrarisch bouwvlak voor een grondgebonden agrarisch bedrijf alleen toe binnen de kaders van het

Plussenbeleid. Dit betekent dat de omvang van de niet-grondgebonden veehouderijtak 500 m² kan gaan bedragen en dat bij een grotere omvang de beleidsregels van het Plussenbeleid van toepassing zijn.

Gelet op de mogelijke nadelige milieueffecten die met een dergelijke omschakeling samenhangen, zijn in het bestemmingsplan geen rechtstreekse mogelijkheden opgenomen voor de hervestiging van een niet-grondgebonden veehouderijtak op een bestaand agrarisch bouwperceel waar nog geen sprake is van een niet-grondgebonden veehouderijtak. Dit zal alleen via een buitenplanse procedure, waarbij maatwerk aan de orde is, mogelijk gemaakt kunnen worden. Daarbij is het Plussenbeleid kaderstellend, dat onder voorwaarden mogelijkheden biedt voor het vergroten van een niet-grondgebonden veehouderijtak binnen een gemengd bedrijf (met een grondgebonden en een niet-grondgebonden veehouderijtak). Dit, onder de voorwaarde dat de vergroting van de niet-grondgebonden veehouderijtak niet mag leiden tot toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de omgeving.

Daarnaast is naar aanleiding van de resultaten van het plan-MER opgenomen dat bij een bestaande niet-grondgebonden veehouderijtak met betrekking tot de toegestane diersoorten uitsluitend de vergunde hoofdcategorieen uit de Rav (=Regeling ammoniak en veehouderij) zijn toegestaan, waaronder rundvee (A), varkens (D) en kippen (E). Omschakeling naar een andere hoofdcategorie dan vergund (bijv. hoofdcategorie D - varkens i.p.v. hoofdcategorie E - kippen) wordt in dit bestemmingsplan niet zonder meer toegestaan.

Het is niet de verwachting dat er binnen de sector veel behoefte bestaat aan dergelijke ontwikkelingen maar dat laat onverlet dat het omschakelen op grote schaal tot nadelige en ongewenste milieueffecten zou kunnen leiden vanwege een toename van de fijnstof emissie, geurhinder of stikstofdepositie. Om de toename van stikstofdepositie te voorkomen is al wel een adequate regeling opgenomen in het bestemmingsplan. Om op bedrijfsniveau de toename van fijnstof emissies en/of geurhinder te reguleren bestaan adequate sectorale regelingen. Ervaring elders in Nederland heeft laten zien dat als er meerdere bedrijven op korte afstand van elkaar de bedrijfsvoering substantieel intensiveren er vanwege cumulatie toch knelpunten ontstaan in zo'n gebied, ondanks dat elke individuele uitbreiding aantoonbaar voldoet aan de sectorale normen voor geur en/of fijnstof.

Binnen de niet grond gebonden veehouderijsector in Berkelland is de varkenshouderij verreweg de grootste. Bij het omschakelen van een varkenshouderij naar een pluimveehouderij verschuift het emissieprofiel: varkens kenmerken zich door met name de geur, die vrij komt terwijl bij pluimvee er meer sprake is van fijnstof emissies. Als, op basis van expert judgement, het mogelijk effect van het omschakelen van varkens naar kippen (hoe onwaarschijnlijk dat ook is) daarbij wordt betrokken is het aannemelijk dat niet langer overal aan de grenswaarde– uit de Wet luchtkwaliteit kan worden voldaan. Om dit te kunnen voorkomen is bepaald dat omschakelen naar een andere hoofdcategorie dan is vergund niet zonder meer is toegestaan binnen de regels van het plan.

In Berkelland is de pluimveesector slechts beperkt van omvang. Maar het effect van omschakelen van het houden van pluimvee naar het houden van varkens (hoe onwaarschijnlijk dat ook is) heeft een ongewenst effect op de kwaliteit van de leefomgeving gezien de in potentie hoge achtergrond geur belasting die al zou kunnen ontstaan zonder omschakeling. Om ook dit te kunnen voorkomen is bepaald dat omschakelen naar een andere hoofdcategorie dan is vergund niet is toegestaan binnen de regels van het plan.

Om toch een zekere flexibiliteit binnenplans mogelijk te maken is er, in reactie op de ingebrachte zienswijzen, voor gekozen om in de regels een afwijkingsbevoegdheid op te nemen. In afwijking van het verbod op omschakelen tussen hoofdcategorieën zou dat in een specifiek geval wel kunnen worden toegestaan. Als voorwaarde voor het mogelijk maken van die afwijking zou de initiatiefnemer aan moet tonen dat een omschakeling niet leidt tot nadeliger milieueffecten dan het huidige gebruik en dat er geen sprake van aantasting van het bestaande woon- en leefklimaat. Daarnaast mag geen sprake zijn van een toename van de stikstofemissie.

Opgemerkt wordt dat een dergelijke generieke voorwaarde in sommige gevallen onnodig beperkend zou kunnen werken omdat het namelijk niet zo is dat de grenzen van de leefomgevingskwaliteit overal in het geding zijn. Een dergelijke generiek geformuleerde voorwaarde laat beschikbare milieugebruiksruimte

onbenut. Om in die gevallen de beschikbare milieugebruiksruimte wel te kunnen benutten zal toch gebruik gemaakt moeten worden van een buitenplanse procedure: een initiatief tot omschakelen kan dan integraal worden beoordeeld op basis van een locatie specifieke afweging van alle belangen.

Omdat het bestemmingsplan geen mogelijkheden biedt voor het vestigen van een niet-grondgebonden veehouderijtak op een agrarisch bouwvlak waar zo'n veehouderijtak nog niet is gevestigd, moet bij uitbreiding van een grondgebonden veehouderij worden aangetoond dat daarbij ook geen sprake is van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Het bedrijf kan de grondgebondenheid aantonen aan de hand van een overzicht van de nabijgelegen gronden waarover het beschikt ten behoeve van de voerbehoefte.

Omschakeling naar of nieuwvestiging van een glastuinbouwbedrijf (glasopstand groter dan 2.500 m²) is conform provinciaal beleid niet toegestaan. De omgevingsverordening laat dit soort ontwikkelingen uitsluitend toe in delen van de provincie waartoe het grondgebied van Berkelland niet behoort. Wel is beperkte uitbreiding van een bestaand glastuinbouwbedrijf mogelijk.

Omschakeling van een niet-grondgebonden veehouderij naar een grondgebonden veehouderij kan bij recht worden toegestaan. Hierbij dient conform de gebruiksregels wel aangetoond te worden dat bij de omschakeling de ammoniakemissie niet zodanig toeneemt dat de Natura 2000-gebieden in de omgeving te maken krijgen met een toenemende stikstofdepositie ten opzichte van de huidige, feitelijke en planologisch legale situatie die geldt bij vaststelling van voorliggend bestemmingsplan.

Omschakeling van een overig grondgebonden agrarisch bedrijf (bv. akkerbouwbedrijf) naar een grondgebonden veehouderij (hervestiging) wordt in beginsel bij recht toegestaan. Hier geldt echter naar aanleiding van de resultaten van het plan-MER, dat net als bij omschakeling van een niet-grondgebonden veehouderij naar een grondgebonden veehouderij, ook hier aangetoond dient te worden dat dit niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de omgeving.

Omschakeling van een veehouderij of overig grondgebonden agrarisch bedrijf naar een overig niet-grondgebonden agrarisch bedrijf (zoals een champignonkwekerij, viskwekerij, etc.) wordt middels een wijzigingsbevoegdheid mogelijk gemaakt binnen de gebiedsbestemming 'Agrarisch'. De landschappelijke kwaliteit van het buitengebied is hierbij een belangrijk toetsingskader.

Uitbreiding bouwvlakken agrarische bedrijven

Niet-grondgebonden veehouderijbedrijven / takken

Het bestemmingsplan kent mogelijkheden om aan de uitbreiding van bestaande veehouderijen mee te werken via een wijziging van het toegekende agrarische bouwvlak. In welke richting uitbreiding mogelijk is, wordt (te zijner tijd) bepaald door de aard van het bedrijf en de bestaande natuurlijke, landschappelijke, archeologische en cultuurhistorische kwaliteiten van de omgeving. Deze kwaliteiten zijn vertaald in de randvoorwaarden die het bestemmingsplan stelt aan de toepassing van de daarin opgenomen wijzigingsbevoegdheden. Wijzigingsbevoegdheden kunnen worden ingezet als aan de gestelde randvoorwaarden kan worden voldaan. Ook hierbij borgen planregels dat de wijzigingsbevoegdheid alleen kan worden toegepast als daarbij kan worden voldaan aan de planologische gebruiksregeling, die uitsluit dat de ammoniakemissie van een in het plangebied aanwezig agrarische bedrijf zodanig toeneemt dat de Natura 2000-gebieden in de omgeving te maken krijgen met een toenemende stikstofdepositie.

De provincie heeft in de afgelopen jaren toegewerkt naar een systematiek waarbij de sturing op (maximale) oppervlakte van agrarische bouwvlakken voor de niet-grondgebonden veehouderij wordt vervangen door sturing op ruimtelijke kwaliteit. De provincie wilde hiermee een op ruimtelijke kwaliteit gericht kader opzetten om de in deze sector verwachte schaalvergroting op een duurzame wijze mogelijk te kunnen maken. Met dat doel is in maart 2017 het Gelders Plussenbeleid vastgelegd in de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland en in de Omgevingsverordening Gelderland. De provinciale regels over het Plussenbeleid zijn inmiddels te

vinden in art. 2.30 en art. 2.31 van de geactualiseerde Omgevingsverordening (vastgesteld 19 december 2018).

Dit Plussenbeleid richt zich op ontwikkelruimte voor de niet-grondgebonden veehouderij, in combinatie met het plegen van investeringen in bovenwettelijke maatregelen op het gebied van dierwelzijn, landschappelijke inpassing en milieu (ruimtelijke kwaliteit). Op deze manier moeten op bedrijfsniveau ruimtelijke kwaliteitsmaatregelen worden getroffen als tegenprestatie voor een eventuele bedrijfsuitbreiding. Hierbij is het aan de ondernemer om concrete voorstellen voor de noodzakelijke investeringsbijdrage in te dienen bij de gemeente en te bespreken met de omwonenden (omgevingsdialoog). Ter beoordeling van uitbreidingsplannen voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) moet het gemeentebestuur beleidsregels opstellen, aldus de provinciale Omgevingsverordening.

Dit laatste is in de gemeente Berkelland gebeurd met de vaststelling van de 'Structuurvisie Plussenbeleid'. (beleidskaders voor de grondgebonden veehouderij en voor de niet-grondgebonden veehouderij (Plussenbeleid))'. De gemeenteraad stelde deze structuurvisie op 19 maart 2019 vast in lijn met het Gelders Plussenbeleid. De structuurvisie geeft de volgende vertrekpunten voor de toepassing van het Plussenbeleid:

- Alleen uitbreidingen van de bebouwing van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) waarvoor een herziening van het bestemmingsplan of een grote buitenplanse afwijking (uitgebreide procedure) vereist is vallen onder het Plussenbeleid;
- Daarbij is het gemeentelijk Plussenbeleid na vaststelling niet van toepassing op uitbreidingen van de bedrijfsbebouwing voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) waarvan de oppervlakte kleiner is dan 500 m², tenzij deze uitbreiding binnen vijf jaar wordt gevolgd door een nieuwe uitbreiding die er voor zorgt dat de gezamenlijke uitbreiding alsnog groter wordt dan 500 m².
- Bij een bestemmingsplanherziening is voor het bepalen van de omvang van de 'Plus-investering' de bruto stalvloeroppervlakte van de totale uitbreiding van de bebouwing maatgevend. Bij een grote buitenplanse afwijking (uitgebreide procedure) is het gedeelte van de uitbreiding dat in strijd is met het geldende bestemmingsplan maatgevend;
- In het 'Ammoniakbuffergebied' is toename van de ammoniakemissie niet toegestaan (NB: t.t.v. de vaststelling van de Structuurvisie was het Programma Aanpak Stikstof (PAS) nog in werking).

Verder koos de gemeente Berkelland bij de toepassing van het gemeentelijk Plussenbeleid voor:

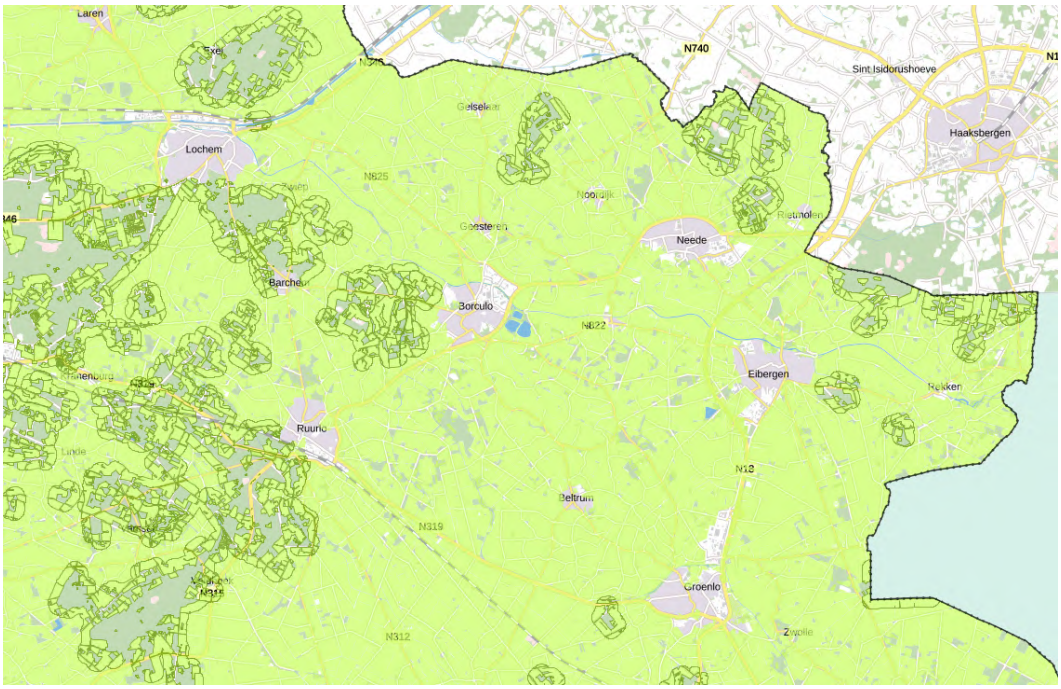
- Een door de initiatiefnemer te voeren dialoog voorafgaand aan het indienen van de formele aanvraag om omgevingsvergunning zodat het verslag van de dialoog bij deze aanvraag kan worden gevoegd en ook deel uitmaakt van de gemeentelijke inspraakprocedure;
- Een hoogte van de 'Plus-investering' van € 15,- per vierkante meter bruto stalvloeroppervlakte die onder het Plussenbeleid wordt uitgebreid;
- Het invullen van de 'Plussen' door maatregelen op het gebied van:

i. milieu: fijnstof, geur, geluid en (extra) zonnepanelen (t.b.v. duurzaamheidsdoelen);
ii. ruimtelijke kwaliteit: natuur en landschap (incl. ecologie),
iii. water (bescherming grondwater en vasthouden/vertraagd afvoeren van water),
iv. sloop van leegstaande gebouwen of een bijdrage in het Sloopfonds (tot maximaal 50% van de totale 'Plus-investering';
v. dierwelzijn (mits ter bescherming van de ruimtelijke kwaliteit)

- Het vastleggen van de 'Plus-investering' in overeenkomsten (met boetebeding) en in vergunningvoorschriften (buitenplanse afwijking) of voorwaardelijke verplichtingen (bestemmingsplan);
- Het hanteren van de rangorde (i) op het erf, (ii) in de directe omgeving van het erf, (iii) in de omgeving van direct-omwonenden bij het treffen van 'Plus-maatregelen'.

De door de gemeenteraad vastgestelde Structuurvisie Plussenbeleid is verwerkt in de planregels die betrekking hebben op de uitbreidingsmogelijkheden van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Dit

betekent dat de beginselen van het Plussenbeleid (middels een afwijkingsregel) van toepassing worden verklaard voor elke uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderijtak met meer dan 500 m², ook als deze bebouwing wel binnen het toe te kennen agrarisch bouwvlak past. Een besluit over een aanvraag tot afwijking is gebaseerd op een ontvankelijkheidstoets, waarbij onder meer wordt beoordeeld op welke wijze invulling is gegeven aan de omgevingsdialoog en tot welke plusmaatregelen of plusinvesteringen deze heeft geleid. Dit alles, onder de voorwaarde dat de uitbreiding niet leidt tot toename van de depositie van stikstof op Natura 2000-gebied in de omgeving.

Niet-grondgebonden veehouderij (Bron: Omgevingsverordening Gelderland, kaart 'Regels landbouw')

Onder de werking van het inmiddels vervallen Reconstructieplan Achterhoek en Liemers was het landelijk gebied ingedeeld in landbouwontwikkelingsgebieden, verwevingsgebieden en extensiveringsgebieden. Dit onderscheid was van belang voor de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij.

Met het vervallen van het Reconstructieplan is in de Omgevingsverordening een nieuwe gebiedsindeling ingevoerd die betrekking heeft op de niet-grondgebonden veehouderij. Deze gebiedsindeling onderscheidt het 'Ammoniakbuffergebied' van de rest van het gemeentelijk grondgebied. Daarbij geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat in het ammoniakbuffergebied geen nieuw- en hervestiging van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) mogelijk is, terwijl uitbreiding van een bestaande niet-grondgebonden veehouderij(tak) daar alleen mogelijk is als de emissie van ammoniak niet toeneemt (art. 2.31). Deze criteria zijn geformuleerd als instructieregels voor bestemmingsplannen en zijn daarom ook in de planregels verwerkt. Daarbij wordt de begrenzing van de ammoniakbuffergebieden, die overigens overeenkomt met die

van de voormalige extensiveringsgebieden, overgenomen uit de Omgevingsverordening.

Naar aanleiding van de resultaten van het plan-MER geldt voor de bouwvlakken van niet-grondgebonden veehouderijtakken dat een uitbreiding van maximaal 40% van het agrarisch bouwvlak is toegestaan, voor zover de maximale oppervlaktemaat conform de Omgevingsverordening niet wordt overschreden. Deze bedraagt voor agrarische bouwvlakken 1,5 hectare. Deze maximale maatvoering voor niet-grondgebonden veehouderijen is bevestigd in de Structuurvisie Plussenbeleid die op 19 maart 2019 werd vastgesteld.

Grondgebonden veehouderijbedrijven

Voor de grondgebonden veehouderijtakken kan evenals voor de niet-grondgebonden veehouderijtakken een uitbreiding van 40% van het bestaande agrarisch bouwvlak via wijziging worden gerealiseerd. Hierbij geldt echter als maximale oppervlaktemaat 2 ha, conform het amendement dat de gemeenteraad op 27 oktober 2009 aannam bij de vaststelling van de uitgangspuntennotitie voor het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012”. Deze maximale maatvoering voor grondgebonden veehouderijen is bevestigd in de Structuurvisie Plussenbeleid die op 19 maart 2019 werd vastgesteld.

Overige grondgebonden agrarische bedrijven

Voor de overige grondgebonden agrarische bedrijven (bv akkerbouwbouwbedrijven) is ingestoken op een stelsel dat een vergroting van het toegekende bouwvlak toelaat met 0,5 ha tot maximaal 2 ha (grondgebonden agrarische bedrijven).

Gemengde veehouderijbedrijven

Gemengde bedrijven zijn bedrijven met een grondgebonden en een niet-grondgebonden veehouderijtak. Voor de afzonderlijke bedrijfsonderdelen gelden dezelfde beleidsuitgangspunten en ontwikkelingsmogelijkheden als hierboven zijn beschreven voor de niet-grondgebonden veehouderijtakken, respectievelijk de grondgebonden veehouderijbedrijven. Ook dit is op 19 maart 2019 bevestigd bij de vaststelling van de Structuurvisie Plussenbeleid.

Glastuinbouwbedrijven

Binnen het plangebied is één glastuinbouwbedrijf aanwezig, dat is gesitueerd binnen de agrarische gebiedsbestemming 'agrarisch met landschapswaarden'. Het bedrijf kent ongeveer 6.500m² aan glasopstanden en legt zich naast de kwekerij ook toe op dagrecreatieve activiteiten. De locatie is niet gelegen in een (reserve)glastuinbouwontwikkelingsgebied of een (zoekzone) regionaal cluster glastuinbouw, waarvoor de Omgevingsverordening bijzondere bepalingen kent. Volgens de Omgevingsverordening moet zij worden aangemerkt als 'glastuinbouw als neventak of gemengd bedrijf'.

Volgens art. 2.23 van de Omgevingsverordening mag ter plaatse de bestaande omvang van de glasopstanden (peildatum 29 juni 2005) éénmalig worden vergroot met 20%. Eventuele verdere uitbreiding is uitsluitend mogelijk wanneer dit noodzakelijk is voor een doelmatige voortzetting van het bedrijf en wanneer verplaatsing naar een glastuinbouwontwikkelingsgebied bedrijfseconomisch niet mogelijk is. Deze uitbreidingsmogelijkheden worden verwerkt in de planregels.

Volgens art. 2.17 van de Omgevingsverordening mag ter plaatse de bestaande omvang van de glasopstanden (peildatum 29 juni 2005) éénmalig worden vergroot tot 5 ha. Een dergelijke uitbreiding is uitsluitend mogelijk wanneer dit noodzakelijk is voor een doelmatige voortzetting van het bedrijf, wanneer verplaatsing naar een glastuinbouwontwikkelingsgebied bedrijfseconomisch niet mogelijk is en deze uitbreiding zich verdraagt met de ter plaatse relevante omgevingskwaliteiten. Deze uitbreidingsmogelijkheid is niet overgenomen in het

bestemmingsplan. In voorkomend geval is herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk.

Boomkwekerij/boomteeltbedrijven

Boomkwekerijen/boomteeltbedrijven zijn bestemd als agrarische bedrijven. Boomkwekerijen zijn toegestaan op agrarische gronden binnen het gehele plangebied. De boomteelt zelf wordt echter niet toegelaten op de cultuurhistorisch waardevolle akkers (betreffen open essen) en in weidevogelgebied. Deze cultuurhistorisch waardevolle akkers zijn net als het weidevogelgebied op de verbeelding aangegeven met een gebiedsaanduiding. De beperking voor boomteelt is voor die gebieden opgevoerd omdat de teelt van bomen de ruimtelijke beleving van cultuurhistorisch waardevolle akkers kan benadelen, zeker wanneer er sprake is van meerjarige teelt. Verder is het handhaven van de openheid een beleidsdoel voor het weidevogelgebied.

Paardenhouderijen

De bestaande paardenhouderijen in het plangebied zijn onder te verdelen in een drietal categorieën:

- als agrarisch bedrijf (productiegerichte paardenhouderijen zoals een paarden(op)fokkerij, hengstenhouderijen, paardenmelkerijen). Deze bedrijven hebben een agrarisch bouwvlak gekregen;
- als een bijzondere soort agrarisch bedrijf (gebruiksgerichte paardenhouderijen zoals een verhuurbedrijf/pensionstalling, een paardenhandel/transportbedrijf, wedstrijdstallen, oefenaccommodaties). Bij deze categorie van paardenhouderijen gaat het naast het fokken van paarden primair om het africhten en trainen van paarden. Bij deze categorie speelt met name bij topfokkers/wedstrijdstallen soms het vraagstuk over de huisvestingsmogelijkheden voor grooms, reden waarom de planregels daarvoor enige ruimte bieden. Deze bedrijven hebben een agrarisch bouwvlak gekregen met de nadere aanduiding 'paardenhouderij' (ph);
- als manege (publieksgerichte paardenhouderij). Bij deze groep van paardenhouderijen is het rijden met het paarden primair gericht op de ruiter/amazone. Zij zijn ondergebracht in de bestemming “Sport-Manege” (zie ook paragraaf 4.3.2). Bij deze vorm van paardenhouderij is het verkeersaspect meestal nadrukkelijker in beeld dan bij de andere vormen. Ook deze bestemming biedt mogelijkheden voor de huisvesting van grooms.

Voor de gebruiksgerichte paardenhouderij en maneges mogen rijhallen worden gebouwd tot een oppervlakte van 1.200 m². Via een afwijkingsregeling wordt voor deze categorieën van paardenhouderijen een oppervlakte van 2.000 m² toegelaten als kan worden voldaan aan de randvoorwaarden uit de planregels.

Het bestemmingsplan laat geen nieuwvestiging voor de publieksgerichte paardenhouderij (maneges) toe. Hervestiging van productiegerichte paardenhouderij en gebruiksgerichte paardenhouderij is in principe overal op bestaande agrarische bouwvlakken mogelijk. Daarbij is onafhankelijk advies van een deskundige vereist.

In gebieden met de bestemming 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden (AW-NL)' moet het bestaande bouwvlak benut worden. Er mogen geen publieks- en/of verkeersaantrekkende voorzieningen worden gebouwd en/of aangelegd.

Uitbreiding van paardenhouderijen kan plaatsvinden in 'Agrarisch gebied' en in 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden (AW-L)' tot maximaal 1,5 ha (wijzigingsbevoegdheid). Daarbij is van belang dat een paardenhouderij niet altijd kan worden gezien als een grondgebonden veehouderij maar soms ook geldt als een vorm van niet-grondgebonden veehouderij. Wanneer dat het geval is, dan gelden voor eventuele uitbreidingen de regels van het Plussenbeleid.

Nieuwvestiging van publieksgerichte paardenhouderijen (manege's e.d.) vraagt om een maatwerkbenadering vanwege de specifieke ruimtelijke consequenties.Een dergelijke ontwikkeling is dan ook lastig te vertalen in een algemene regeling in het bestemmingsplan voor het hele buitengebied. De planregels kennen dan ook geen bepaling over het wijzigen van de bestemming van een agrarisch bouwvlak in de bestemming “Sport –

Manege". Eventuele ontwikkelingen in die richting moeten in de toekomst dus worden begeleid via een daarop toegesneden herziening van het bestemmingsplan.

Bij het opstellen van het bestemmingsplan is voor paardenhouderijen een regeling opgezet voor de huisvesting van grooms. De gemeente is hiertoe overgegaan omdat daarvoor een behoefte bestaat bij de paardenhouderijen die zich richten op het topsegment van de paardenhandel/fokkerij. Daarbij zal voorop staan dat de bedrijfsmatige noodzaak van dergelijke verblijfsruimten moet worden aangetoond en dat de regeling niet kan leiden tot het ontstaan van volwaardige (bedrijfs)woningen. Ook voorzien de planregels voor gebruiksgerichte paardenhouderijen in een afwijkingsregeling voor het realiseren van tredmolens buiten het bouwvlak.

Verder is voor een perceel aan de Munsterjansdijk in Rietmolen voorzien in een aanduiding voor een semi-bedrijfsmatige gebruiksgerichte paardenhouderij. Deze is in het bestemmingsplan opgenomen als vertaling van een geldend bestemmingsplan dat voor dit perceel een vrij specifieke planoloogische regeling bevatte. De aanduiding (saw-sbph) is opgenomen op de verbeelding en in de regels voorzien van een regeling bij de bouw- en gebruiksregels van de bestemming 'Agrarisch met waarden - Landschapswaarden'.

Woningen ten dienste van het agrarisch bedrijf

Het overgrote deel van de agrarische bedrijven kent ook een woning die bewoond wordt door personen die werkzaam zijn op het betreffende agrarische bedrijf. Voorheen werd een dergelijke woning aangeduid met de term 'bedrijfswoning'. Omdat deze woningen vaak meer dan één 'verblijfsobject met een woonfunctie' in de zin van de Wet Basisadministratie Adressen en Gebouwen (BAG) bevatten, leverde de term nogal eens verwarring op bij het bepalen van het bestaande aantal 'bedrijfswoningen'. Om die reden spreekt het nieuwe bestemmingsplan voortaan over een 'woning ten dienste van het bedrijf' (vroeger: 'bedrijfswoning') en geeft het aan hoeveel 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' (BAG) daarbinnen worden toegelaten.

Bestaande 'woningen ten dienste van het bedrijf' zijn volgens de planregels toegelaten en als zodanig dus bestemd. Daarbij geven de planregels aan dat in een 'woning ten dienste van een bedrijf' het bestaande aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' is toegestaan. Daarbij maakt het bijvoorbeeld dus niet uit of twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' onderling bereikbaar zijn of niet.

Bij een agrarisch bedrijf is in principe één 'woning ten dienste van het bedrijf' toegestaan met de daarin al aanwezige 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Vervanging van een bestaande 'woning ten dienste van het bedrijf' is mogelijk. De maximale inhoudsmaat voor een vrijstaande 'woning ten dienste van het bedrijf' of van het woongedeelte dat met de bedrijfsruimte in één gebouw is gevestigd bedraagt, net als bij de generieke regeling voor burgerwoningen, in beginsel 1.000 m³, ongeacht of de woning bestaat uit één of meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Een uitbreiding van een woning / woongedeelte tot die maat is mogelijk, tenzij deze uitbreiding plaatsvindt in de richting een direct nabijgelegen veehouderij waarvoor de betrokken bedrijfswoning als meest nabijgelegen (bedrijfs)woning geldt of een binnen 250 m afstand gelegen weg. Wanneer dat laatste aan de orde is, dan is een afwijkingsprocedure noodzakelijk, zodat onderzoek kan worden gevraagd naar de meest betrokken milieuaspecten zoals geur of geluid. Voor het uitbreiden of verplaatsen van een bedrijfswoning in de richting van een weg is van belang dat zich in het buitengebied geen wegen bevinden met meer dan twee rijbanen. Voor dit soort wegen kent de Wet geluidhinder een akoestische onderzoekszone van 250 meter vanuit de as van de weg. Dit betekent dat voor een (bedrijfs)woninguitbreiding- of verplaatsing in de richting van een weg geen akoestisch onderzoek hoeft te worden verricht als de afstand tot de as van een weg minimaal 250 meter blijft bedragen. Een bedrijfswoning die buiten deze akoestische onderzoekszone ligt en ook niet de meest nabijgelegen bedrijfswoning is voor een nabijgelegen agrarische bedrijf, kan echter zonder nadere ruimtelijke afweging worden vergroot tot 1.000 m³.

De maximaal toegestane inhoudsmaat van 1.000 m³ kan uitsluitend worden overschreden door het woongedeelte dat met de bedrijfsruimte in één gebouw is gevestigd te vergroten met bestaande inpandige (voormalige) bedrijfsruimte. Daarnaast zijn tuinen, erven en bijgebouwen (maximaal 150 m² per

'verblijfsobject met een woonfunctie'), speelvoorzieningen, groenvoorzieningen in de vorm van erfbeplanting, aan-huis-verbonden beroepen of bedrijven, (onverharde) paden en wegen, water en waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen en parkeervoorzieningen toegestaan.

De mogelijkheid om op een agrarisch bedrijf een tweede 'woning ten dienste van het bedrijf' te vestigen is afhankelijk van de aard en omvang van het betrokken bedrijf. Alleen agrarische bedrijven waar de landbouwkundige noodzaak voor een tweede woning wordt aangetoond, kunnen daarvoor in aanmerking komen. Om deze landbouwkundige noodzaak te bepalen, wint de gemeente onafhankelijk extern advies in bij de Stichting Advisering Agrarische Bouwplannen (SAAB). De planregels zullen voorzien in een regeling waarin ook plaats is voor dit deskundigenadvies. Daarbij geeft de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied aan dat splitsing van een 'woning ten dienste van het bedrijf' in twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' mogelijk is als de bewoners van beide verblijfsobjecten (deels) werkzaam zijn op het betreffende agrarische bedrijf. Voor het realiseren van een vrijstaande tweede 'woning ten dienste van het bedrijf' vraagt de bestemmingsplanregeling net als voorheen echter om een goede motivering van de landbouwkundige noodzaak (SAAB-advies). Om bij de komst van een vrijstaande tweede bedrijfswoning de clustering van de gebouwen op een erf in landschappelijk opzicht te waarborgen, is daaraan een afstandseis gekoppeld ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning (15 m) of de bestaande bedrijfsbebouwing (10 m).

Daar waar geen 'woning ten dienste van het bedrijf' is toegestaan, is de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' (-bw) opgenomen. Deze aanduiding is met name gebruikt voor agrarische bouwvlakken op de gemeentegrens waarvan de 'woning ten dienste van het bedrijf' / de bedrijfswoning in een buurgemeente ligt. Verder komt deze aanduiding voor bij op zichzelf staande agrarische bedrijfsgebouwen die in het verleden 'in het veld' zijn opgericht op (grote) afstand van het erf van de eigenaar. Ook is zij toegepast bij agrarische bouwvlakken zonder een woning die voorheen deel uitmaakten van een zogenaamd 'gekoppeld bouwvlak'. Het nu afgesplitste onderdeel van het bouwvlak kon volgens het geldende bestemmingsplan in de regel niet worden voorzien van een eigen bedrijfswoning, een situatie die door de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' (-bw) blijft voortbestaan.

Bij alle 'woningen ten dienste van het bedrijf' is het uitoefenen van een aan-huis-gebonden beroep/bedrijf toegestaan tot 30% van de oppervlakte van het 'verblijfsobject met een woonfunctie', tot maximaal 50 m². Verder is per 'verblijfsobject met een woonfunctie' 50 m² aan bijgebouwen toegestaan, waarbij het bijgebouw in verhouding moet blijven met de (hoofd)woning. Dit wordt gewaarborgd door welstandstoetsing.

Een agrarische bedrijfswoning die niet meer als zodanig wordt gebruikt, kan middels een omgevingsvergunning afwijkend gebruik worden aangemerkt als 'plattelandswoning'. Deze regeling is uitsluitend toepasbaar op bestaande woningen; aan het als 'plattelandswoning' aanmerken van een woning die via vervangende nieuwbouw wordt gerealiseerd, kan geen planologische medewerking worden verleend.

Teeltondersteunende voorzieningen (TOV)

Het gebruik van teeltondersteunende voorzieningen (TOV) is voor agrarische bedrijven van belang voor verlenging van het seizoen, voor een meer gelijkmatige arbeidsverdeling en voor het terugdringen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Deze voorzieningen kunnen consequenties hebben voor perceelsgebonden natuur- en landschapswaarden. De toelaatbaarheid van deze voorzieningen wordt via het bestemmingsplan afgewogen, op basis van natuurlijke, landschappelijke en agrarische motieven. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in vier categorieën:

- Hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen
- Lage permanente teeltondersteunende voorzieningen
- Hoge tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen
- Lage tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen

Uitgangspunt is allereerst dat, conform provinciaal beleid, teeltondersteunende voorzieningen niet zijn

toegestaan binnen het Gelders Natuurnetwerk. Hoge permanente TOV (stellingen, regenkappen) zijn verder alleen toegestaan op het agrarisch bouwvlak.

Lage permanente TOV (zoals containervelden) zijn in beginsel ook uitsluitend binnen een bouwvlak toegestaan. Daarnaast worden buiten het agrarisch bouwvlak de bestaande lage permanente TOV toegelaten, met een absoluut maximum van 2 ha voor zover deze niet zijn gelegen binnen de gebiedsbestemmingen 'Bos' en 'Natuur' en/of de aanduiding 'overige zone – Gelders natuurnetwerk'. De bestaande lage permanente TOV betreffen met name containervelden bij bestaande kwekerijbedrijven. De omvang van lage permanente TOV binnen de agrarische gebiedsbestemmingen kan via een afwijkingsregeling worden vergroot tot maximaal 3 ha. Hierbij geldt in ieder geval dat er geen sprake mag zijn van onevenredig nadelige effecten op de aanwezige landschaps- en natuurwaarden ingevolge de gebiedsbestemming.

Tijdelijke TOV komen voor in de vorm van lage (zoals insectengaas, afdekfolie en tunnelkassen tot een hoogte van 1,5 m) en hoge voorzieningen (zoals schaduwhallen, wandelkappen en hagelnetten). Ze zijn zowel binnen als buiten agrarische bouwvlakken bij recht toegelaten tot maximaal 2 ha per bedrijf, voor zover ze niet zijn gelegen binnen de gebiedsbestemmingen 'Bos' en 'Natuur' en/of de aanduiding 'overige zone – Gelders natuurnetwerk'. Een verdere vergroting kan na een nadere afweging via een afwijking worden toegestaan tot maximaal 3 ha.

Kassen voor glastuinbouwbedrijven zijn alleen toegestaan bij het bestaande glastuinbouwbedrijf, die met de aanduiding 'glastuinbouw' op de verbeelding is weergegeven (betreft slechts 1 bedrijf binnen de gemeente). Als neventak bij grondgebonden agrarische bedrijven zijn kassen binnen het bouwvlak toegestaan tot een omvang van 1.000 m². Binnen de agrarische gebiedsbestemmingen 'Agrarisch', 'AW-L' en 'AW-NL' is een afwijkingsregeling opgenomen die een verhoging van deze oppervlakte toelaat tot 2.500 m² wanneer aan de gestelde randvoorwaarden kan worden voldaan.

Functieverandering/plattelandsvernieuwing

Algemeen

Er is sprake van functieverandering wanneer een bestaand gebouw een nieuwe functie krijgt. Vaak gaat het hierbij om (agrarische) bedrijfsbebouwing die vrijkomt, omdat het bedrijf wordt beëindigd. Maar het kan ook gaan om bebouwing die al enige tijd niet meer wordt gebruikt voor het (agrarische) bedrijf. In het laatste geval is het zelfs mogelijk dat de vroegere agrarische bestemming volgens het geldende bestemmingsplan al is vervangen door een woonbestemming. Het functieveranderingsbeleid is daarom niet alleen verwerkt in de planregels over de agrarische gebiedsbestemmingen, maar ook in de woonbestemming en in andere detailbestemmingen. Het bestemmingsplan biedt zodoende ook in die situaties mogelijkheden voor hergebruik van vrijkomende of vrijgekomen voormalige (agrarische) bedrijfsbebouwing in het gemeentelijk buitengebied.

Regionotitie 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies'

Op het gebied van functieverandering zijn een aantal belangrijke uitgangspunten vastgelegd in de regionale beleidsnotitie 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies', zie Bijlage 3. Gedeputeerde Staten van Gelderland stelden deze regionale uitwerking van het functieveranderingsbeleid op 9 januari 2007 vast als afwijking van het toenmalige Streekplan Gelderland 2005. Deze beleidsnotitie geeft op basis van bestaande gebiedskwaliteiten aan welke aard/omvang van niet-agrarische bedrijvigheid toelaatbaar is in bestaande bedrijfsgebouwen die niet meer in gebruik zijn. Daarbij houdt het functieveranderingsbeleid rekening met gebiedskenmerken zoals de ligging van een locatie binnen de GNN, binnen de GO of binnen agrarische gebieden met beschermde landschaps- of natuurwaarden (AW-L of AW-NL).

Voor de toepassing van het functieveranderingsbeleid is van belang dat bij het bepalen van de omvang van de bestaande oppervlakte aan (agrarische) bedrijfsbebouwing alleen de feitelijk bestaande, legaal opgerichte

gebouwen meetellen die in gebruik zijn (geweest) voor de (agrarische) bedrijfsfunctie. Niet-gerealiseerde gebouwen die volgens een nog niet gebruikte vergunning mogen worden gebouwd, kunnen daarvoor dus niet worden ingezet, evenals illegaal opgerichte gebouwen. Het 'slopen' van nog niet gebouwde gebouwen levert immers geen ruimtelijke kwaliteitswinst op, terwijl het vanzelfsprekend is dat het realiseren van illegale bebouwing niet alsnog moet worden beloond via een functieveranderingsplan.

Bij dit laatste punt moet echter wel in aanmerking worden genomen dat de bouwregelgeving in de afgelopen jaren een aantal malen vrij ingrijpend is veranderd. Dit heeft onder meer tot gevolg dat bebouwing die in het verleden misschien illegaal was, inmiddels als vergunningsvrij en als legaal moet worden aangemerkt. Dit gegeven maakt het soms lastig om aan te geven welke bebouwing legaal is opgericht. De gemeente baseert zich daarbij echter in eerste instantie op het bouwdossier en de gearchiveerde bouw- en omgevingsvergunningen.

De regionotitie 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies' gaat er van uit dat voor nieuwe activiteiten of functies waarvoor een afwijking of planwijziging nodig is, ook een tegenprestatie moet worden geleverd. 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies' werkt hierbij met het begrip 'verevening'. Deze verevening kan bestaan uit een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage op het perceel zoals bijvoorbeeld de sloop van vrijkomende of vrijgekomen gebouwen, het behoud van monumentale gebouwen, natuurontwikkeling, verbetering van de infrastructuur, de aanleg van recreatieve voorzieningen of het leveren van een financiële bijdrage aan een vorm van verevening op een andere locatie.

Bij verevening door het behoud van karakteristieke bebouwing is de lijst met karakteristieke panden (MIP-inventarisatie) het uitgangspunt. Verevening kan daarbij worden bereikt door op verzoek van de aanvrager monumentwaardige bebouwing op te nemen op de gemeentelijke monumentenlijst. Hiervoor zal dan wel eerst een waardestellend onderzoek moeten worden verricht om concreet na te gaan of een gebouw monumentwaardige kwaliteiten bezit.

Verder gelden de uitgangspunten en de criteria uit de notitie 'Achterhoekse erven veranderen. Kadernota ruimtelijke kwaliteit' (zie Bijlage 6) bij functieveranderingen als beleidsmatige leidraad voor het ontwerp van de bebouwing en het erfinrichtingsplan. Voor initiatiefnemers bevat zij denkrichtingen die bij de planopzet kunnen worden gehanteerd. Daarbij geldt landschappelijke inpassing altijd als randvoorwaarde bij functieveranderingsprocessen zodat de denklijnen uit de notitie 'Achterhoekse erven veranderen' bijna altijd kunnen worden opgepakt bij de planvorming. Daarnaast kunnen ook de markewerkboeken en de recent door de provincie vrijgegeven 'Streekgids Achterhoek: ruimtelijke kwaliteit & landschap' als inspiratiebronnen dienen.

In combinatie met het gemeentelijke welstandsbeleid stuurt de notitie 'Achterhoekse erven veranderen' bij functieveranderingsprocessen dus aan op het behoud of zelfs de versterking van de landschappelijke kwaliteit. Voor de duidelijkheid moet worden opgemerkt dat landschappelijke inpassing op zichzelf niet geldt als vereveningsbijdrage.

In procedureel opzicht valt over functieveranderingen te melden dat een verandering van de hoofdfunctie via een separate planologische procedure verloopt en moet samengaan met intrekking van de geldende milieuvergunning of –melding door de aanvrager. Verder sluit de gemeente met de aanvrager een overeenkomst over het verhalen van 'tegemoetkoming in schade' (vroeger 'planschade') en eventueel over de uitvoering van de verevening. Afhankelijk van de concrete situatie kan het sluiten van deze overeenkomsten ook aan de orde zijn bij nevenactiviteiten. In beide gevallen wordt de uitvoering van vereveningsmaatregelen ook publiekrechtelijk geborgd via het spoor van de omgevingsvergunning.

Functieverandering: twee soorten

Bij hergebruik van vrijgekomen of vrijkomende (agrarische) bedrijfsbebouwing in het buitengebied onderscheidt de uitgangspuntennotitie twee hoofdvormen: 'functieverandering naar wonen' en 'functieverandering naar werken'. De eerste hoofdvorm van functieverandering doet zich voor wanneer

(agrarische) bedrijfsgebouwen worden ingezet om nieuwe woningen te realiseren. In verband met de demografische toekomstverwachtingen heeft de gemeenteraad op 26 oktober 2010 en op 25 januari 2011 besloten om geen toepassing meer te geven aan dit 'rood-voor-rood'-beleid. De beleidswijziging had tot gevolg dat het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” al geen mogelijkheden meer bood voor het opheffen van agrarische bedrijfsbestemmingen in combinatie met een toename van het aantal aanwezige woningen. Deze lijn werd voortgezet in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en in het nu voorliggende bestemmingsplan zodat ook daarin geen 'rood-voor-rood'-regeling is opgenomen.

Wel biedt het nieuwe bestemmingsplan net als de geldende bestemmingsplannen de mogelijkheid om de bestemming van een agrarisch bedrijf bij bedrijfsbeëindiging om te zetten in een woonbestemming, indien dit overeenstemt met het gebruik en verder niet leidt tot extra woningen / verblijfsobjecten met een woonfunctie.

Bij de tweede hoofdvorm van functieverandering, die hierna aan de orde komt, gaan agrarische bedrijfsgebouwen worden gebruikt voor niet-agrarische bedrijfsfuncties. Deze vorm heeft ook wel 'functieverandering naar werken'.

Functieverandering naar werken

Zoals vermeld, gaat het bij functieverandering naar werken meestal om het gebruik van bestaande (voormalige) agrarische bedrijfsgebouwen voor niet-agrarische bedrijfsfuncties. De regionotitie 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies' bevat een bedrijvenlijst en zogenaamde 'menukaarten'. Op die manier geeft zij aan welk soort bedrijvigheid tot welke omvang is toegestaan in de verschillende gebiedstypen die de Achterhoek kent.

Het bestemmingsplan voor het buitengebied heeft dit systeem overgenomen door de bedrijvenlijst en de menukaarten uit de regionotitie over te nemen in de bijlagen bij de planregels, iets waarbij deze wel zijn afgestemd op de nieuwe benamingen en begrenzingen van het GNN en de GO. Daarbij is de opgenomen bedrijvenlijst bij de regels niet bedoeld als een volledige en dus limitatieve opsomming. Wel geldt als vertrekpunt dat uitsluitend wordt meegewerkt aan bedrijfsactiviteiten in de lagere milieucategorieën (t/m milieucategorie 2).

Benadrukt wordt dat de gemeente via functieverandering in ieder geval géén mogelijkheden wil bieden voor grootschalige en geconcentreerde bedrijfsbebouwing in het buitengebied. Het bestemmingsplan volgt bij 'functieverandering naar werken' de richtlijnen uit de RVB en de daarop voortbouwende uitgangspuntennotitie. Zo maakt het functieverandering alleen mogelijk in bestaande gebouwen, terwijl buitenopslag in beginsel niet is toegestaan tenzij dit noodzakelijk is voor het op de bestemming gerichte gebruik en plaatsvindt binnen al bestaande opslagvoorzieningen binnen een bouwvlak (bijvoorbeeld een al aanwezige sleufsilo). Bij de verbouwing van het her te gebruiken bedrijfsgebouw dient de hoofd- en verschijningsvorm in stand te blijven en gelden de ontwerpuitgangspunten uit de notitie 'Achterhoekse erven veranderen. Kadernota ruimtelijke kwaliteit'. Voor 'functieverandering naar werken' wordt bij voorkeur de landschappelijk meest waardevolle bebouwing ingezet.

In aanvulling op het regionale beleid biedt het bestemmingsplan zoals gezegd ook enige ruimte voor buitenopslag als daarbij gebruik wordt gemaakt van al bestaande opslagvoorzieningen, zoals een sleufsilo. Gelet op het behoud van de landschappelijke kwaliteit geldt daarbij dan wel als randvoorwaarde dat de opslag niet hoger mag zijn dan de wanden van de bestaande sleufsilo. Naast de mogelijkheid voor hergebruik van een gebouw voor een nieuwe functie, gaat deze regeling dus ook uit van hergebruik van aanwezige buitenopslagvoorzieningen. Bij functieverandering is de realisatie van nieuwe voorzieningen voor buitenopslag dus niet toegelaten, terwijl in het kader van de landschappelijk inpassing nog altijd kan worden verlangd om overbodige voorzieningen te verwijderen.

De tabellen die als vertaling van het functieveranderingsbeleid zijn verwerkt in de bijlagen bij de planregels, zijn ook hierna opgenomen.

Tabel 1: Toelaatbare nevenactiviteiten (via afwijking)

Maximaal 50% van de oppervlakte van de bestaande bedrijfsgebouwen mag worden ingezet voor nevenactiviteiten tot de in deze tabel genoemde maximale oppervlakte.

Neven- functies: bij recht danwel via afwijking	aanduiding 'overige zone – Groene ontwikkelingszone '	bestemming 'Agrarisch' ('A') , 'AW – L' en 'AW – NL'
Dag- en verblijfsrecreatie / toerisme of zorg	< 750 m² [1]	< 750 m²
Opslag	< 500 m² [1]	< 750 m²
NED	< 500 m² [1]	< 750 m²

[1] Nevenfuncties met een omvang > 350 m² binnen de aanduiding 'Groene ontwikkelingszone' zijn uitsluitend toegestaan, indien dat leidt tot versterking van de kernkwaliteiten.

Met uitzondering van de algemeen toegestane ondergeschikte nevenactiviteiten in het kader van aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten (30% van de gebouwen tot ten hoogste 50 m²), staat het bestemmingsplan overige nevenactiviteiten niet rechtstreeks toe maar alleen via een afwijkingsbevoegdheid. De maximale toegestane oppervlakte is afhankelijk van de situering van de locatie en het soort nevenactiviteit (zie bovenstaande tabel). Randvoorwaarden betreffen onder meer dat niet meer dan de helft van de bedrijfsbebouwing mag worden gebruikt voor de nevenactiviteit en dat er geen sprake mag zijn van oprichting van een extra geurgevoelig object dat een extra belemmering kan vormen voor bestaande bedrijven in de omgeving. Bovendien geldt dat er conform de gebruiksregels ter bescherming van de Natura 2000-gebieden geen sprake mag zijn van een toename van de stikstofdepositie als gevolg van bijvoorbeeld sterk toegenomen aantal verkeersbewegingen met bijbehorende stikstofemissie. Indien bij de nevenfunctie sprake is van een Nieuwe Economische Drager dan moet deze opgenomen te zijn in de als bijlage 1 opgenomen indicatieve lijst met bedrijven of vergelijkbaar te zijn met de daarop vermelde bedrijfstypes.

Ten behoeve van de nevenactiviteit wordt in beginsel hergebruik van bestaande bebouwing voorgestaan. Nieuwbouw wordt echter eveneens toegestaan bij nevenactiviteiten op actieve agrarische bedrijven. Een verbod op nieuwbouw voor de nevenactiviteit wordt niet doelmatig geacht, omdat voor de agrarische hoofdfunctie binnen het bestemmingsvlak de oprichting van nieuwe bedrijfsgebouwen al wordt toegelaten. Het is in de regel dus mogelijk om eerst een agrarisch bedrijfsgebouw op te richten en dat vervolgens te verbouwen voor de nevenactiviteit. Om dit soort procedurele dubbeling te voorkomen is het plegen van nieuwbouw voor een nevenactiviteit op een agrarisch bedrijf niet uitgesloten.

De tegenprestatie bij het toepassing van de afwijkingsregeling moet bij het vestigen van een nevenactiviteit ook bestaan uit (een verbetering van de) landschappelijke inpassing. Voor locaties gelegen binnen de Groene ontwikkelingszone geldt daarnaast als aanvullende voorwaarde dat aangetoond dient te worden, dat de nevenactiviteit leidt tot een versterking van de kernkwaliteiten.

Overigens bestaan op een aantal locaties in het buitengebied agrarische bedrijven met een nevenactiviteit die door de jaren heen de omvang hebben gekregen van een volwaardige niet-agrarisch bedrijfstak. Voor deze situaties is een aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch (…)' opgenomen waarbij de niet-agrarische bedrijfstak concreet is benoemd. Via de planregels heeft deze niet-agrarische bedrijfstak dezelfde uitbreidingsmogelijkheden als een niet-agrarisch bedrijf met de bestemming 'Bedrijf'.

Bij functieverandering is sprake van een nieuwe hoofdfunctie wanneer de agrarische activiteiten worden gestopt of inmiddels zijn gestopt. Daarbij is het vestigen van een nieuwe hoofdfunctie op een agrarisch bouwvlak alleen mogelijk als de agrarische bestemming ook wordt omgezet in een nieuwe bestemming die past bij de nieuwe bedrijfsactiviteit. Dit laatste kan alleen gebeuren door wijziging van het bestemmingsplan omdat een geldende bestemming alleen op die manier kan worden aangepast. De gehanteerde maten sluiten aan op de kaders uit 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies' en brengen tot uitdrukking dat recreatie, toerisme en zorg in het functieveranderingsbeleid zijn aangemerkt als speerpunten. Voor deze functies is via een planwijziging namelijk een maximumoppervlakte van 900 m² in beeld, terwijl bij de andere nieuwe functies hoogstens 750 m² haalbaar is (zie tabel 2).

Tabel 2: Toelaatbare hoofdfunctie

Hoofdregel is dat maximaal 50% van de oppervlakte van de bestaande bedrijfsgebouwen mag worden ingezet voor een hoofdfunctie, dit tot de in onderstaande tabel genoemde maximale oppervlakte.

Hoofdfuncties: via wijzigingsbevoegdheid	aanduiding 'overige zone – Groene ontwikkelingszone' [1]	bestemming 'Agrarisch' ('A'), 'AW – L' en 'AW – NL'
Dag-, verblijfsrecreatie/ Toerisme / Zorg	< 750 m²;	< 900 m²
Opslag	< 750 m²	< 750 m²
NED	< 750 m²	< 750 m²

[1] Functieverandering binnen de aanduiding 'Groene ontwikkelingszone' is uitsluitend toegestaan, indien dat leidt tot versterking van de kernkwaliteiten.

Voor het vestigen van een nieuwe hoofdfunctie moet een tegenprestatie worden geleverd (verevening). Het bestemmingsplan hanteert voor deze verevening de uitgangspunten van de regionotitie 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies'. Deze verevening bestaat uit een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage op het perceel die kan bestaan uit de sloop van vrijkomende of vrijgekomen gebouwen, het behoud van monumentale gebouwen, natuurontwikkeling, verbetering van de infrastructuur, de aanleg van recreatieve voorzieningen of het leveren van een financiële bijdrage aan een vorm van verevening op een andere locatie.

Wanneer wordt gekozen voor het slopen van vrijkomende/vrijgekomen bedrijfsgebouwen, dan moet in principe minimaal 50% van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen worden gesloopt. Het slopen van een kleiner deel van deze oppervlakte is mogelijk, wanneer strikte hantering van de 50%-norm onwenselijk is en de aanvrager ook op een andere manier een vereveningsbijdrage levert die in verhouding staat tot het verschil tussen de werkelijk te slopen oppervlakte en de 50%-norm. In deze uitzonderingssituatie moet echter nog altijd wel minimaal 25% van de bestaande oppervlakte aan (agrarische) bedrijfsgebouwen worden gesloopt.

Uitgaande van het beleid uit de uitgangspuntennotitie voor dit bestemmingsplan, wordt het verschil in sloopoppervlakte daarbij in financiële zin doorberekend en per m² 'gemiste' sloop een kengetal van € 25,00 aangehouden. Voor iedere 100 m² tekort aan sloopoppervlakte dient dus € 2.500,00 worden geïnvesteerd in andere vormen van verevening. Deze maatwerkregeling verdraagt zich met de regionotitie die een andere invulling van de 50%-regeling mogelijk maakt in situaties waarin minder sloop wenselijk is.

Omdat glasopstanden en tunnelkassen doorgaans een grote oppervlakte hebben en in constructief opzicht

niet kunnen worden vergeleken met andere bedrijfsgebouwen, is bij het opstellen van het functieveranderingsbeleid als vertrekpunt gekozen dat zij bij functieveranderingsprocessen daarmee niet op één lijn kunnen worden gesteld. Dit betekent dat de oppervlakte van (tunnel)kassen niet meetelt bij het bepalen van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die kan worden ingezet voor functieverandering. Dit komt tot uitdrukking in de bijlagen bij de planregels over de mogelijkheden tot het realiseren van nieuwe neven- en/of hoofdfuncties. .

Voor functieverandering naar recreatie en zorg geldt geen verplicht slooppercentage. Voor deze bestemmingswijzigingen behoeft uitsluitend de resterende bebouwing boven de maximaal toegestane 900 m² danwel 750 m² (binnen de GO) te worden gesloopt. Voor het hergebruik van alle bestaande gebouwen voor deze nieuwe functie biedt de wijzigingsbevoegdheid geen ruimte. Mocht de gemeente daaraan willen meewerken, dan kan dat dus uitsluitend via een aparte herziening van het bestemmingsplan.

Beroeps- en bedrijfsmatige activiteiten aan huis

Het bestemmingsplan voor het buitengebied bevat een regeling voor het beroeps- en bedrijfsmatig gebruik van (bedrijfs)woningen. Deze regeling ziet toe op het gebruik van een beperkt deel van bestaande (bedrijfs)woningen en/of hun bijgebouwen voor zulke lichte bedrijfsactiviteiten dat er zelfs bij een woonbestemming sprake is van een gebruik dat ruimtelijk ondergeschikt is aan de woonfunctie.

De ondergeschiktheid van de beroeps- of bedrijfsmatige functie komt in de planregels tot uitdrukking via de begripsbepalingen. De rechtspraak heeft voor dit soort nevenactiviteiten criteria gevormd, die ook in de planregels van het bestemmingsplan zijn verwerkt en soms al waren verwerkt in diverse geldende bestemmingsplannen.

Bij beroeps- en bedrijfsmatige activiteiten aan huis valt te denken aan activiteiten, die niet vallen onder de werking van de Wet milieubeheer en vanuit die optiek en vanwege hun beperkte ruimtelijke uitstraling ruimtelijk ondergeschikt zijn aan de woonfunctie. Zij mogen binnen bestaande gebouwen, en daarmee dus ook in een vrijstaand bijgebouw, een oppervlakte van hooguit 30% van de woning beslaan (bij (agrarische) bedrijven 30% van het al voor bewoning gebruikte deel van de woning) tot maximaal 50 m². Voorbeelden van dit soort activiteiten zijn een kantoor-, praktijk- of atelierruimte aan huis. Vanwege de beperkte ruimtelijke uitstraling van dit soort gebruiksvormen is voor het vestigen daarvan geen vereveningsbijdrage vereist zoals bijvoorbeeld de sloop van gebouwen. Pas wanneer de bedrijfsactiviteiten een groter gedeelte van de bestaande bebouwing gaan omvatten, zal er sprake kunnen zijn van het vestigen van een nieuwe hoofdfunctie waarvoor dus verevening vereist kan zijn.

4.3.2 Planthema's werken en wonen

Niet-agrarische bedrijven

De bestaande niet-agrarische bedrijven zijn positief bestemd via de bestemming 'Bedrijf' en een bijbehorende specifieke functieaanduiding.

Bedrijfstype

De bestemming 'Bedrijf' is toegekend aan de in het buitengebied aanwezige niet-agrarische bedrijven. De verschillende bedrijfsvormen zijn in één detailbestemming geregeld ('Bedrijf'). In de regels is een tabel opgenomen waarin de bedrijfsdoeleinden per adres zijn gespecificeerd. Via een aanduiding op de verbeelding en een tabel in de planregels geeft het bestemmingsplan aan welke bedrijfsactiviteiten op een concrete locatie zijn toegelaten. De gebruiksregels bieden daarbij via een afwijkingsregeling de mogelijkheid om andere bedrijfsactiviteiten toe te staan met een vergelijkbare milieucategorie. Vanwege het landschappelijke

effect wordt buitenopslag bij bedrijven toegestaan tot een hoogte van 2 m. Hiervan kan worden afgeweken tot een hoogte van 4 m als aan een aantal voorwaarden, waaronder landschappelijke inpassing, kan worden voldaan.

Het gemeentebestuur vindt het namelijk wenselijk dat de bestemmingsregeling een instrument bevat, waardoor na de beëindiging van een bedrijfsactiviteit in beginsel andere bedrijfsactiviteiten kunnen worden gevestigd. Daartoe zijn enkele afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden opgenomen in de planregels voor de bestemming “Bedrijf”. Door middel van een omgevingsvergunning (afwijking van de gebruiksregels) kunnen andere bedrijfsmatige activiteiten met een vergelijkbare milieucategorie zoals die zijn genoemd in de Staat van Bedrijfsactiviteiten, worden uitgevoerd. Ook kunnen daarin niet-genoemde bedrijfsactiviteiten worden toegelaten, op voorwaarde dat zij aansluiten op het ruimtelijk beleid voor het buitengebied (geen bedrijven die qua aard en omvang thuishoren op een bedrijventerrein) en naar aard en invloed op de omgeving in de praktijk vergelijkbaar zijn met de toegelaten bedrijfsfuncties. De beoordeling van de toelaatbaarheid van het afwijkend gebruik omvat in elk geval de invloed van dit gebruik op de stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige Natura 2000-gebieden.

Woningen ten dienste van het bedrijf

Per bedrijf is het bestaande aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' volgens de Wet BAG toegestaan binnen de bestaande woningen. Dit betekent dat het bestemmingsplan bij niet-agrarische bedrijven voor de meeste bedrijven één bedrijfswoning toelaat. Dit is alleen anders als er al meer woningen op het bedrijf aanwezig zijn of wanneer voor het bedrijf geen vergunning is verleend voor een 'verblijfsobject met een woonfunctie'.

Het bestemmingsplan biedt geen mogelijkheden voor een extra 'woning ten dienste van het bedrijf'. Deze zijn alleen toelaatbaar als deze ter plaatse nodig zijn voor de bedrijfsvoering. Voor niet-agrarische bedrijven kan dat nagenoeg nooit verantwoord worden op het moment dat op het bedrijf al sprake is van een woning, zeker wanneer dat al meer dan één 'verblijfsobject met een woonfunctie' kent. Vervanging van een bestaande 'woning ten dienste van het bedrijf' is wel mogelijk. De maximale inhoudsmaat voor een vrijstaande 'woning ten dienste van het bedrijf' of van het woongedeelte dat met de bedrijfsruimte in één gebouw is gevestigd bedraagt, net als bij de generieke regeling voor burgerwoningen, in beginsel 1.000 m³. Een uitbreiding van een woning / woongedeelte tot die maat is mogelijk, tenzij deze uitbreiding plaatsvindt in de richting een direct nabijgelegen veehouderij waarvoor de betrokken bedrijfswoning als meest nabijgelegen (bedrijfs)woning geldt of een binnen 250 m afstand gelegen weg. Wanneer dat laatste aan de orde is, dan is een afwijkingsprocedure noodzakelijk, zodat onderzoek kan worden gevraagd naar de meest betrokken milieuaspecten zoals geur of geluid. Voor het uitbreiden of verplaatsen van een bedrijfswoning in de richting van een weg is van belang dat zich in het buitengebied geen wegen bevinden met meer dan twee rijbanen. Voor dit soort wegen kent de Wet geluidhinder een akoestische onderzoekszone van 250 meter vanuit de as van de weg. Dit betekent dat voor een (bedrijfs)woninguitbreiding- of verplaatsing in de richting van een weg geen akoestisch onderzoek hoeft te worden verricht als de afstand tot de as van een weg minimaal 250 meter blijft bedragen. Een bedrijfswoning die buiten deze akoestische onderzoekszone ligt en ook niet de meest nabijgelegen bedrijfswoning is voor een nabijgelegen agrarische bedrijf, kan echter zonder nadere ruimtelijke afweging worden vergroot tot 1.000 m³.

De maximaal toegestane inhoudsmaat van 1.000 m³ kan uitsluitend worden overschreden door het woongedeelte dat met de bedrijfsruimte in één gebouw is gevestigd te vergroten met bestaande inpandige (voormalige) bedrijfsruimte. Daarnaast zijn tuinen, erven en bijgebouwen (maximaal 150 m² per 'verblijfsobject met een woonfunctie'), speelvoorzieningen, groenvoorzieningen in de vorm van erfbeplanting, aan-huis-verbonden beroepen of bedrijven, (onverharde) paden en wegen, water en waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen en parkeervoorzieningen toegestaan.

Bouwvlak

De niet-agrarische bedrijven hebben in principe een strakker afgebakend bouw- en bestemmingsvlak gekregen dan agrarische bedrijven, dit ter bescherming van de agrarische functie en van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het buitengebied. De bouw- en bestemmingsvlakken zijn gebaseerd op het huidige gebruik volgens de laatst beschikbare BGT-ondergrond.

De bedrijfsbebouwing is uitsluitend toegestaan binnen het op de verbeelding aangegeven bouwvlak, dat vooral bij de wat kleinere bedrijfslocaties soms samenvalt met het bestemmingsvlak. Met name bij bedrijven met hogere milieucategorieën zijn bouwvlakken vaak kleiner dan het bestemmingsvlak voor de bestemming “Bedrijf”. Verder gaat het hierbij soms om bedrijven die op hun perceel ook behoefte hebben aan onbebouwde ruimte (bijvoorbeeld loonbedrijven). De gemeente wil dit mogelijk maken, zeker wanneer het geldende bestemmingsplan dit ook al toeliet, maar wil tegelijkertijd voorkomen dat de onbebouwde terreingedeelten ook (volledig) kunnen worden bebouwd.

Bij de in de gemeente aanwezige loonbedrijven bestaat de wens om bestemmingsvlakken toe te laten van meer dan 1 ha. Als een bedrijf die behoefte concreet kan maken, dan is de gemeente bereid om daarin mee te denken. Op de verbeelding bij dit bestemmingsplan gaat de gemeente echter uit van het bestaande bestemmingsvlak waarbij een uitbreiding alleen aan de orde is als de uitbreidingswens nu al concreet is ingebracht.

Vormverandering

Het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” kent een regeling voor de verandering van de vorm van een bouwvlak. Deze kan worden benut als bebouwing gewenst is op een plek die buiten het bouwvlak ligt maar wel binnen de bestemming voor 'Bedrijf'. Van belang is dat de omvang van het bouwvlak niet kan worden vergroot via deze wijziging. Verder is zij in de praktijk alleen zinvol voor bedrijven waarvan het bouwvlak kleiner is dan het bestemmingsvlak. Verder geldt bij deze wijzigingsbevoegdheid de gebruikelijke randvoorwaarde ten aanzien van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Uitbreiding bedrijfsbebouwing

Voor de uitbreidingsmogelijkheden van de bedrijfsbebouwing is aangesloten op de regeling zoals verwoord in de regionotitie 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies' in combinatie met de regels uit de huidige Omgevingsverordening Gelderland. In het nieuwe bestemmingsplan geeft de gemeente een planologische regeling die is gebaseerd op de uitzonderingsmogelijkheden voor maatwerk die de regionotitie biedt.

Bestaande bedrijven hebben bij recht een uitbreidingsmogelijkheid van 20% van de bestaande bedrijfsbebouwing. Via een afwijkingsbevoegdheid biedt het bestemmingsplan vervolgens de mogelijkheid om onder voorwaarden een verdere vergroting met maximaal 25% van de bij recht toegelaten oppervlakte toe te staan (in regionotitie 10% (via afwijking) en vervolgens 15% (via planwijziging).

Bij het hanteren van deze uitbreidingspercentages wordt het niet reëel geacht om ondernemers bij zeer geringe uitbreidingen van de bedrijfsgebouwen te laten onderzoeken of het mogelijk is om hun bedrijf te verplaatsen naar een bedrijventerrein. Gesprekken in die richting zijn beter te voeren bij meer substantiële uitbreidingen die bedrijfseconomisch vereist zijn. Om die reden legt de planregeling een koppeling met de grenzen uit art. 2.12 van de Omgevingsverordening Gelderland. Zodoende wordt een uitbreiding van de bedrijfsgebouwen met 20%, zijnde maximaal 250 m², tot ten hoogste 1.000 m² rechtstreeks mogelijk gemaakt. Bij een grotere uitbreiding zal een verplaatsingsonderzoek moet worden uitgevoerd en moet ook invulling worden gegeven aan de andere voorwaarden uit de Omgevingsverordening (instructieregel).

Voor bedrijfsuitbreidingen die verder gaan dan de regeling in het bestemmingsplan zal een bestemmingsplanherziening noodzakelijk zijn om een juiste afweging van belangen te kunnen maken. Hierbij

zal onder meer ook aandacht moeten worden besteed aan de 'ladder van duurzame verstedelijking', ter motivering van de noodzaak voor de gewenste uitbreiding en de economische (on)mogelijkheden voor verplaatsing.

In afwijking van bovenstaande geldt voor eventuele bebouwinguitbreiding van niet-agrarische bedrijven gelegen binnen de GO, dat dit niet rechtstreeks is toegestaan. Binnen deze zone kan een uitbreiding van de bestaande bedrijven worden toegestaan op voorwaarde dat de kernkwaliteiten GO naar rato van de ingreep worden versterkt en de samenhang niet verloren gaat (art. 2.52 e.v., Omgevingsverordening). Om te kunnen beoordelen of op een goede manier invulling wordt gegeven aan het GO-beleid, voorzien de planregels voor dit soort ontwikkelingen binnen de GO in een afwijkingsprocedure, waarbij wordt aangehaakt bij de provinciale regels. Bij de te maken afweging kan zodoende altijd worden getoetst of met de voorgestane uitbreiding de kernkwaliteiten worden versterkt.

Tabel : Uitbreidingsmogelijkheden bestaande bedrijven

Bestemming 'Bedrijf', gelegen binnen de …	Rechtstreeks	Bij afwijking
aanduiding 'GO'	Niet toegestaan zonder nadere toetsing aan GO-beleid	Mits kernkwaliteiten worden versterkt en de samenhang niet verloren gaat
bestemming 'Agrarisch' ('A'), 'AW – L' en 'AW – NL', voorzover niet gelegen binnen GO	20% uitbreiding	Verdere uitbreiding met 25%

Daarnaast is voor enkele bedrijven een **specifieke maatwerk regeling** opgenomen met betrekking tot de uitbreidingsmogelijkheden. Uitbreiding is voor deze locaties bij recht toegestaan voorzover dit in overeenstemming is met het op de verbeelding opgenomen **bebouwingspercentage**. Dit betreft enkele niet-agrarische bedrijfslocaties waar volgens het geldende bestemmingsplan ruime uitbreidingsmogelijkheden bestaan en het bedrijfsperceel volledig bebouwd kan worden. Voor deze locaties is in dit bestemmingsplan een bebouwingspercentage opgenomen, dat is afgestemd op de ingebrachte uitbreidingswensen en/of op de bestaande bouwmogelijkheden, waarbij het echter niet langer mogelijk blijft om een bedrijfsperceel volledig te bebouwen. De gemeente acht deze insteek reëel omdat de bestaande bouwmogelijkheden bij deze bedrijven enerzijds nooit volledig zijn ingevuld, en het anderzijds ook een te grote stap is om deze bouwmogelijkheden terug te brengen tot een niveau dat voor andere bedrijven al langer gold en ook blijft gelden.

Er wordt dus gekozen voor een tussenweg die recht doet aan de bestaande planologische situatie voor deze groep van bedrijven en tegelijkertijd aansluiting zoekt bij de generieke regeling voor niet-agrarische bedrijven in het buitengebied, zoals die onder meer voortvloeit uit de instructieregels van de Omgevingsverordening.

Nutsvoorzieningen

Binnen de bestemming 'Bedrijf-Nutsvoorziening' zijn de in het plangebied voorkomende nutsbedrijven en nutsvoorzieningen opgenomen. Het betreft bestaande nutsbedrijven en/of nutsvoorzieningen zoals meet- en regelstations, transformatorstations, pompstations voor de hoge drukriolering, rioolgemalen, rioolwaterzuiveringsinstallaties, antennemasten, grondwaterpompstations en een watertoren (zie de tabel bij de bestemming). Bergbezinkbassins zijn via een aanduiding (saw-bbb) opgenomen op de verbeelding en geregeld binnen de agrarische gebiedsbestemmingen. Transformatorhuisjes zijn toegestaan binnen de gebiedsbestemmingen. Deze laatste groep van nutsvoorzieningen is (vanwege hun beperkte omvang) dan ook

niet weergegeven op de verbeelding. Omdat bij één van de nutsvoorzieningen een bedrijfswoning aanwezig is, zijn de planregels voorzien van de bepalingen die daarbij horen.

Detailhandel

De gemeente heeft in de RVB al vastgelegd dat zij bij detailhandel in het buitengebied wil aansluiten bij de tradities van het buitengebied in Berkelland. Dit betekent dat zij detailhandel in het buitengebied in beginsel niet toestaat, met uitzondering van verkoop van zelfgeteelde of zelfgeproduceerde agrarisch producten, eventueel aangevuld met agrarische producten afkomstig van bedrijven uit de omgeving. De verkoop van laatstgenoemde productsoort wordt rechtstreeks toegestaan.

Het gemeentebestuur wil naast deze klassieke 'agrarische verkoop' ook mogelijkheden bieden voor ondergeschikte detailhandel in ter plaatse vervaardigde of streekeigen ambachtelijk geproduceerde producten. Hieraan koppelt zij een maximum van 50% van de bedrijfsvloeroppervlakte tot maximaal 100 m². In de planregels komt dit tot uiting in een afwijkingsregeling bij de gebruiksregels voor de agrarische gebiedsbestemmingen Bij initiatieven zal via een afwijkingsprocedure het afwegingskader 'nee, tenzij' worden gehanteerd, nadrukkelijk gekoppeld aan het streekeigen karakter van de activiteit en aan de functies landbouw, toerisme, recreatie en cultuurhistorie.

Aan bestaande reguliere detailhandelsbedrijven is de bestemming 'Bedrijf' toegekend aan gebouwen en gronden die al een detailhandelsfunctie hebben. Binnen deze bestemming is detailhandel toegestaan via de bijgevoegde tabel in de regels. De bedrijfsbebouwing mag alleen worden opgericht binnen het bouwvlak dat soms samenvalt met het bestemmingsvlak. Zoals gezegd zijn binnen de bestemming 'Bedrijf' de 'woningen ten dienste van het bedrijf' en 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' toegestaan voor zover zij al aanwezig zijn. Verder is voor Spilbroek 3 in Neede voorzien in persoonsgebonden overgangsrecht dat voorziet in het voortzetten van bestaande detailhandel in wintersportartikelen. Dit persoonsgebonden overgangsrecht is verwerkt in de gebruiksregels bij de bestemming 'Agrarisch met waarden - Landschapswaarden' en op de verbeelding aangegeven met de aanduiding (saw-por).

Cultuur en ontspanning

Deze bestemming is toegekend aan gebouwen en terreinen met een culturele bestemming. Het gaat daarbij in hoofdzaak om musea en buurtverenigingsgebouwen, terwijl ook een openluchttheater onder 'Cultuur en Ontspanning' is gerangschikt. 'Woningen ten dienste van het bedrijf' met de daarin al aanwezige 'verblijfsopbjecten met een woonfunctie' zijn toegestaan, terwijl er mogelijkheden zijn voor ondergeschikte horeca (zie hierna).

Horeca

Deze bestemming is toegekend aan gebouwen en gronden die een horecafunctie hebben. Binnen deze bestemming is horeca toegestaan, zoals genoemd in de bijgevoegde tabel in de regels. Bij het toekennen van de horeca-bestemming is aansluiting gezocht bij de bestemmingen uit de geldende bestemmingsplannen. 'Woningen ten dienste van het bedrijf' met de daarin al aanwezige 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' zijn toegestaan. De bedrijfsbebouwing mag alleen worden opgericht binnen het bouwvlak dat soms overigens samenvalt met het bestemmingsvlak. Daarnaast zijn de volgende voorzieningen toegestaan: aan-huis-verbonden beroepen en bedrijven, terras, tuinen en erven, speelvoorzieningen, groenvoorzieningen in de vorm van erfbeplanting, (onverharde) paden en wegen, water en waterhuishoudkundige voorzieningen, nutsvoorzieningen en parkeervoorzieningen.

In het buitengebied zijn horeca-activiteiten ook als nevenactiviteit toegestaan binnen andere (gebieds)bestemmingen. Hierbij valt niet alleen te denken aan kantines bij sportterreinen of

recreatiebedrijven (ondergeschikt aan de hoofdfunctie), maar ook aan kleinschalige horeca bij agrarische bedrijven of woningen in het buitengebied.

Bij de ondergeschikte horeca geven de planregels aan dat deze alleen is toegestaan als zij dienstbaar is aan de hoofdfunctie. Op die manier laat het bestemmingsplan geen zelfstandige horeca toe bij bijvoorbeeld sportkantines of recreatiebedrijven.

Voor kleinschalige horeca op agrarische bedrijven en bij woningen biedt het bestemmingsplan ruimte via het functieveranderingsbeleid. Dit is ook verwoord in de LTO-publicatie 'Kleinschalige en ondersteunende horeca in het buitengebied. Een leidraad voor (Achterhoekse) gemeenten' die samen met de Achterhoekse gemeenten tot stand is gekomen. Uit deze leidraad komt naar voren dat de gemeente maximaal 100 m² toelaat voor vormen van ondergeschikte/ondersteunende horeca. Dit is in de planregels verwerkt in de afwijkingsregelingen voor nevenactiviteiten. Bestaande ondergeschikte horeca

nevenactiviteiten bij recreatie bedrijven mogen de huidig toegestane oppervlakte met 25% vergroten (hier geldt de beperking tot maximaal 100 m² niet voor).

Voor het vestigen van nieuwe horecafuncties door functieverandering van gebouwen in het buitengebied heeft de gemeente in 2014 afzonderlijk beleid vastgesteld. De kern van dat beleid is dat kleinschalige of ondergeschikte horeca bij functieveranderingsprocessen wordt toegelaten tot een maximale oppervlakte van 100 m². Verder geeft de beleidsregel “Nieuwe horeca in het buitengebied door functieverandering van gebouwen” uitdrukkelijk aan dat het gebruik van de betrokken gebouwen voor het houden van feesten en partijen niet wordt toegelaten. Het college van burgemeester en wethouders van Berkelland stelde de beleidsregel vast op 18 maart 2014. Na vaststelling door de gemeenteraad op 13 mei 2014, is de vastgestelde beleidsregel op 27 mei 2014 bekendgemaakt via een publicatie in het huis-aan-huisblad.

Maatschappelijkevoorzieningen

Deze bestemming is toegekend aan gebouwen en gronden die een maatschappelijke functie hebben. Binnen het plangebied zijn verschillende maatschappelijke functies aanwezig (onder meer begraafplaatsen, onderwijsgebouwen, zorgfuncties). De verschillende terreinen zijn voorzien van een voor dat type terrein passende aanduiding die de bestaande functie vastlegt. Door middel van deze bestemming blijft de huidige situatie van deze terreinen gehandhaafd, met op de functie en omgeving afgestemde ontwikkelingsmogelijkheden. De (bedrijfs)bebouwing moet worden opgericht binnen het bouwvlak dat meestal niet samenvalt met het bestemmingsvlak en dan dus goed herkenbaar is op de verbeelding. 'Woningen ten dienste van het bedrijf' met de daarin al aanwezige 'verblijfsopbjecten met een woonfunctie' zijn daarbij toegestaan.

Voorgaande is ook geregeld voor een aantal bijzondere locaties. Een voorbeeld hiervan is het gebied van de Leo-Stichting waar sprake is van jeugdzorg en van bijzonder onderwijs. Verder zijn voor de militaire terreinen in de omgeving van Kamp Holterhoek specifieke aanduidingen en bouwregels opgenomen die aansluiten op de daarvoor geldende bestemmingsplannen.

Zoals in de inleiding al werd gezegd, is voor de kliniek Oldenkotte en voor de terreinen van Rentray een afzonderlijke planologische procedure doorlopen, reden waarom deze buiten het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” zijn gebleven.

Sportvoorzieningen

De bestemming 'Sport' heeft betrekking op diverse in het buitengebied gelegen sportvoorzieningen. Het gaat hier met name om sportterreinen en maneges, waarbij de laatste categorie specifiek zijn bestemd als 'Sport – Manege'.

In het plangebied worden enige locaties gebruikt als hondenoefenterrein. Deze terreinen zijn via

aanduidingen aangegeven binnen de hoofdbestemmingen 'Bos', Cultuur en ontspanning' en 'Sport'. Verder kent het buitengebied een aantal natuurijsbanen waarvan de ondergrond buiten het winterseizoen meestal agrarisch wordt gebruikt. De natuurijsbanen in Haarlo en Ruurlo zijn op de verbeelding aangegeven via een aanduiding binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden – Natuur- en Landschapswaarden' op basis waarvan de planregels het gebruik van het aangeduide gebied als natuurijsbaan regelen. De ijsbaan aan de Waterleidingdijk in Neede is echter voorzien van een bestemming 'Sport' omdat deze permanente voorzieningen kent en buiten het winterseizoen niet wordt gebruikt voor agrarische doeleinden.

Burgerwoningen/bijgebouwen

Aan burgerwoningen is op de verbeelding een bestemmingsvlak voor de bestemming 'Wonen' toegekend. Dit vlak is gebaseerd op het huidige gebruik volgens de laatst beschikbare luchtfoto. Erven en tuinen zijn zoveel mogelijk binnen het bestemmingsvlak opgenomen. Het bestemmingsplan kent een wijzigingsregeling voor het vergroten van het bestemmingsvlak voor 'Wonen'. Deze zou kunnen worden benut wanneer een verplaatsing van een bestaande woning niet past binnen het toegekende bestemmingsvlak maar vanuit een oogpunt van ruimtelijke ordening wel kan worden gemotiveerd. Ook kan een uitbreiding van het gebied dat wordt gebruikt voor de woonfunctie, bijvoorbeeld na een grondtransactie, zonodig worden begeleid door een wijzigingsprocedure tot vergroting van het bestemmingsvlak.

Hoofdbebouwing ('woning', 'verblijfsobject met een woonfunctie' en 'splitsing')

De gemeentelijke bestemmingsplannen kennen nu nog verschillende regels voor het maximale volume van woningen. Daardoor varieert het huidige toegestane woningvolume van 600 m³ tot 750 m³, terwijl de bestemmingsplannen elk hun eigen mogelijkheden kennen tot het vergroten van een bestaande woning tot deze maximale maten. Daarnaast kon met een 10%-afwijking het woningvolume bijvoorbeeld verder worden vergroot tot 825 m³.

De nu geldende bestemmingsplannen voor het buitengebied werken bij het beschrijven van de woonbestemming met de term 'woning'. Omdat een 'woning' soms echter meer dan één 'verblijfsobject met een woonfunctie' in de zin van de Wet Basisadministratie Adressen en Gebouwen (BAG) bevat, leverde deze term nogal eens verwarring op bij het bepalen van het bestaande aantal 'woningen'. Om die reden is in het bestemmingsplan naast het begrip 'woning' ook voorzien in een nieuw begrip 'verblijfsobject met een woonfunctie' en integratie van dit begrip in het begrip 'woning'. Een en ander wordt gecombineerd met bestemmingsregels waaruit blijkt hoeveel verblijfsobjecten met een woonfunctie per woning zijn toegestaan.

Met het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voert de gemeente in het hele buitengebied hetzelfde maximale woningvolume en dezelfde bijgebouwenoppervlakte in.

Als nieuwe generieke norm geldt in beginsel een toegestane inhoud van maximaal 1.000 m³ (exclusief ondergrondse ruimten, zoals kelders) per woning, ongeacht het daarin aanwezige aantal 'verblijfsfuncties met een woonfunctie'. Voor uitbreiding van een woning in de richting van een binnen 250 m afstand gelegen weg danwel in de richting van een veehouderij, waarbij het 'verblijfsobject met een woonfunctie' aan die zijde de dichtstbijzijnde is, kan uitbreiding alleen worden toegestaan via een afwijkingsbevoegdheid. Hiermee dient een nadere afweging plaats te vinden van de voorgenomen uitbreiding in relatie tot overige milieu- en/of omgevingsaspecten zoals geluidhinder, een goed woon- en leefklimaat en een mogelijke belemmering voor omliggende bedrijven. Voor het uitbreiden of verplaatsen van een woning in de richting van een weg is van belang dat zich in het buitengebied geen wegen bevinden met meer dan twee rijbanen. Voor dit soort wegen kent de Wet geluidhinder een akoestische onderzoekszone van 250 meter vanuit de as van de weg. Dit betekent dat voor een woninguitbreiding- of verplaatsing in de richting van een weg geen akoestisch onderzoek hoeft te worden verricht als de afstand tot de as van een weg minimaal 250 meter blijft bedragen. Een woning die buiten deze akoestische onderzoekszone ligt en ook niet de meest nabijgelegen woning is voor een nabijgelegen agrarische bedrijf, kan echter zonder nadere ruimtelijke afweging worden vergroot tot 1.000

m³.

In de planregels is 1.000 m³ als maximumvolume opgenomen voor een woning, ongeacht het daarin aanwezige aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie', of voor een woongedeelte(s) binnen een groter gebouw (bijv. het woongedeelte van een voormalige boerderij). Voor een beperkt aantal locaties is via een aanduiding op de verbeelding een groter volume toegelaten voor de daar aanwezige woning. Deze is dan overgenomen van een expliciete bepaling voor een afwijkend woningvolume in het voor die locaties geldende bestemmingsplan.

Verder bieden de planregels mogelijkheden voor het overschrijden van het maximale woningvolume van 1000 m³ door (voormalige) inpandige bedrijfsruimte bij de woning aan te trekken. Het moet dan echter wel gaan om inpandige bedrijfsruimte die tezamen met de woning als één geheel is gebouwd. Dit betekent dat de woning en de daarbij aan te trekken bedrijfsruimte tegelijkertijd moeten zijn gebouwd en dat het niet mogelijk wordt om bedrijfsruimte die later is gerealiseerd bij een woning te voegen. Deze regeling is er dus voor bedoeld om oorspronkelijke, gelijktijdig gerealiseerde inpandige bedrijfsruimte bij de woning te kunnen voegen. Een soortgelijke regeling is ook opgenomen in de overige bestemmingen met een regeling voor daarbinnen aanwezige bedrijfswoningen.

Burgerwoningen zijn op de verbeelding voorzien van een bestemmingsvlak voor de bestemming 'Wonen' waarbinnen de woning aanwezig is of op basis van een geldende omgevingsvergunning gebouwd mag worden. Het bestemmingsvlak is gebaseerd op het huidige gebruik, zoals dat op de laatst beschikbare luchtfoto is waar te nemen.

Als sprake is van twee of meer aaneen gebouwde woningen of van woonpercelen die aan elkaar grenzen, dan is op de verbeelding één bestemmingsvlak weergegeven met daarin eenmaal de letter 'W'. Dit betekent echter niet dat er nog slechts één woning is toegestaan omdat de planregels het bestaande aantal woningen toelaten in hun bestaande bouwwijze. Daarbij is het bouwdossier maatgevend voor het aantal toegestane woningen. Dit betekent dat het aantal woningen is toegestaan waarvoor bouwvergunning / omgevingsvergunning is verleend, ongeacht het aantal verblijfsobjecten dat volgens de BAG in een pand aanwezig is. In dat opzicht bestaat er dus geen inhoudelijk verschil met een aanpak waarin het aantal bestaande (bedrijfs)woningen wél op de verbeelding zou worden aangegeven. Ook daarbij zou het bouwdossier immers de grondslag vormen voor het aan te duiden aantal woningen.

De afzonderlijke woonpercelen zijn daarbij niet voorzien van individuele bouwvlakken; de bouwmogelijkheden zijn generiek beschreven in de planregels. Op de verbeelding is op een klein aantal locaties echter wel een bouwvlakaanduiding opgenomen, waarbij ook het maximaal toegelaten aantal woningen / 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' is aangeduid. Het gaat hierbij om locaties waar via (zeer) recent totstandgebrachte bestemmingsplannen woningbouw is toegelaten maar waar nog geen vergunning is verleend voor het bouwen van deze woningen met elk één 'verblijfsobject met een woonfunctie'. Door de aanduiding op de verbeelding blijft het mogelijk om op die locatie de beoogde woningen te realiseren.

Meerdere woonpercelen of aaneengebouwde woningen kunnen binnen één bestemmingsvlak zijn opgenomen. Incidenteel is een bouwvlakaanduiding en een aanduiding van het maximaal toegelaten aantal woningen opgenomen

In aansluiting op de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied biedt het bestemmingsplan mogelijkheden tot het toevoegen van een extra 'verblijfsobject met een woonfunctie' in een woning waarin één 'verblijfsobject met een woonfunctie' aanwezig is. Het bestemmingsplan biedt deze mogelijkheid als het gaat om de karakteristieke gebouwen zoals die zijn vermeld in bijlage 2 van de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied, een bijlage die is overgenomen in de bijlagen bij de planregels. Wanneer in een dergelijke karakteristieke woning een 'verblijfsobject met een woonfunctie' aanwezig is, dan kan de woning worden gesplitst in twee aparte 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Verder biedt de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied de mogelijkheid om voor 50 niet-karakteristieke gebouwen mee te werken aan woningsplitsing (d.w.z. het vestigen van een extra 'verblijfsobject met een woonfunctie' in een gebouw waarin zich al één 'verblijfsobject met een woonfunctie' bevindt).

Het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” laat toe dat een bestaande woning binnen de bestemming 'Wonen' wordt vervangen door een nieuwe woning. Daarbij geldt dan wel als voorwaarde dat de bestaande bouwwijze (vrijstaand, aaneengebouwd) moet worden 'voortgezet' bij de bouw van de nieuwe woning en dat het aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' niet mag toenemen. Zo biedt het bestemmingsplan dus niet de mogelijkheid om twee vrijstaande woningen met elk één 'verblijfsobject met een woonfunctie' te bouwen ter vervanging van verblijfsobjecten met een woonfunctie' die ooit door een woningsplitsing zijn ontstaan in één woning. In die situatie mag de best aande woning alleen worden vervangen door een nieuwe woning als ten hoogste het bestaande aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' ook daarin onder één kap wordt samengebracht. Deze voorwaarde over het hanteren van de 'bestaande bouwwijze' is net als een aantal andere voorwaarden ondergebracht in een afwijkingsregeling die zich richt op het vervangen van bestaande woningen.

Verder gelden voor de vervangende woningen de maatvoeringen uit het nieuwe bestemmingsplan. Daarmee is het bijvoorbeeld niet mogelijk om een woning van 1.600 m³ te vervangen door een even grote nieuwe woning. Ook in die situatie geldt 1.000 m³ als maximumvolume voor de nieuwe woning, ongeacht het aantal 'verblijfswoningen met een woonfunctie' dat daarin mag worden ondergebracht. Andere voorwaarden hebben betrekking op het landschappelijke effect, de verkeersveiligheid en het respecteren van hindercontouren van (agrarische) bedrijven en wegen (akoestiek).

Bijgebouwen

De gemeentelijke bestemmingsplannen kennen nu nog verschillende regels voor de maximaal toegelaten oppervlakte aan bijgebouwen bij woningen. Daarom bestaat de wens om overal in het buitengebied dezelfde maat aan te houden als maximaal toegestane bijgebouwenoppervlakte en om daarbij voortaan uit te gaan van het aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' in de zin van de Wet BAG.

Voor het bouwen van bijgebouwen gaat het nieuwe bestemmingsplan uit van een maximale oppervlakte van 150 m² voor elk in een woning aanwezig 'verblijfsobject met een woonfunctie'. Deze maat staat ongeveer gelijk aan de ruimste regeling uit de geldende bestemmingsplannen voor het Berkellandse buitengebied en sluit aan bij de keuze om de bijgebouwenoppervlakte te koppelen aan het aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. In verband met concrete ontwikkelingen is voor één locatie een afwijkende oppervlaktemaat toegestaan via een aanduiding op de verbeelding.

De planregels geven aan dat de afstand tussen een hoofdgebouw en een bijgebouw maximaal 25 m mag bedragen. Deze afstand kan worden vergroot door toepassing van een algemene afwijkingsregel die is voorzien van een landschappelijke randvoorwaarde. Het plaatsen van een bijgebouw op meer dan 25 m afstand van een woning, levert echter geen mogelijkheden op voor een vergroting van de maximale bijgebouwenoppervlakte bij het betrokken 'verblijfsobject met een woonfunctie'. De maximale oppervlakte van 150 m² blijft dus ook gelden wanneer bijvoorbeeld buiten het bestemmingsvlak voor 'Wonen' een bijgebouw is opgericht ten behoeve van een 'verblijfsobject met een woonfunctie'. Dit uitgangspunt is ook verwerkt in de bouwregels bij de diverse detailbestemmingen. Overigens worden bestaande bijgebouwen op korte afstand van een bestemmingsvlak op de verbeelding voorzien van een eigen bestemmingsvlak en gekoppeld via de figuur 'relatie' op de verbeelding.

In situaties waar sprake is van voormalige agrarische bedrijven, komt het vaak voor dat op een perceel meer bijgebouwen aanwezig zijn dan het bestemmingsplan toestaat. Het verbouwen van dergelijke gebouwen wordt toegestaan volgens de landelijk opgestelde regels van het overgangsrecht. Het is echter vaak zo dat een eigenaar niet geholpen is met een verbouwing van bestaande gebouwen en daarom een behoef te ontstaat aan nieuwbouw van een bijgebouw. Om aan deze wens tegemoet te kunnen komen en tegelijkertijd te voorkomen dat de bijgebouwenoppervlakte op een perceel nog verder toeneemt, kent het bestemmingsplan een zogenaamde 'sloop-bonusregeling'.

Deze sloop-bonusregeling biedt een mogelijkheid om nieuwe bijgebouwen toe te laten wanneer de bestaande bijgebouwenoppervlakte al groter is dan 150 m² per 'verblijfsobject met een woonfunctie'. Daarbij mag een eigenaar van elke 2 m² die boven de 150 m² wordt gesloopt weer 1 m² toevoegen aan de normaal toegestane 150 m². Dit zou betekenen dat bij het slopen van 400 m² van de aanwezige 550 m² de mogelijkheid ontstaat om uiteindelijk 350 m² aan bijgebouwen over te houden (de norm vermeerderd met de helft van de gesloopte oppervlakte).

Daarnaast kent het bestemmingsplan een regeling voor het vergroten van de bijgebouwenoppervlakte bij een 'verblijfsobject met een woonfunctie' tot maximaal 300 m² per 'verblijfsobject met een woonfunctie' in combinatie met het slopen van bebouwing op andere percelen in het gemeentelijke buitengebied. Daarbij geldt dan wel dat voor elke toe te voegen m² (boven de 150 m²) elders 4 m² moet worden gesloopt en dat herbouw van (bij)gebouwen op de slooplocatie moet worden voorkomen. Ook kan een initiatiefnemer er voor kiezen om de sloopopgave te laten verlopen via een bijdrage aan het sloopfonds dat is gebaseerd op de

Structuurvisie bovenplanse sloopbonusregeling die de gemeenteraad op 7 november 2017 vaststelde.

De mogelijkheid tot het ophogen van de bijgebouwenoppervlakte tot 300 m² wordt vanuit landschappelijke overwegingen overigens niet geboden in gebieden die zijn aangeduid als cultuurhistorisch waardevolle akker.

Via deze regelingen wil de gemeente in het bestemmingsplan extra bouwmogelijkheden bieden voor situaties waarbij sprake is van het elders (gedeeltelijk) slopen van een overmaat aan bijgebouwen. Voor eigenaren kan deze regeling een stimulans zijn om oude bebouwing te vervangen door nieuwe bijgebouwen.

Vergunningsvrije aanbouwen, uitbouwen en bijgebouwen zijn er in vele soorten en maten. In de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) worden ze 'bijbehorende bouwwerken' genoemd. Een 'bijbehorend bouwwerk' is een bouwwerk dat leidt tot een uitbreiding van het bouwvolume van of bij een hoofdgebouw. Dit hoofdgebouw is meestal een woning maar kan bijvoorbeeld ook een kantoorgebouw zijn. Bijbehorende bouwwerken zijn in de Wabo in drie groepen verdeeld. Belangrijk is de afstand van het bijbehorende bouwwerk tot het hoofdgebouw waar het bij geplaatst wordt. Zo worden als bijbehorend bouwwerk aangemerkt:

- gebouwen die in een achtererfgebied binnen een afstand van 2,5 meter van een hoofdgebouw worden gebouwd (verder 'de 2,5 meter zone' genoemd);
- gebouwen die in een achtererfgebied buiten de 2,5 meter zone van een hoofdgebouw worden gebouwd;
- overige kleine bouwwerken, bijvoorbeeld hondenhokken. Deze mogen ook op een voorerf gebouwd worden mits ze geen grotere oppervlakte hebben dan 2 m² en niet hoger zijn dan 1 meter.

Het bijbehorende bouwwerk mag volgens de geldende wet- en regelgeving alleen bedoeld zijn voor ondergeschikt gebruik. Dit wil zeggen dat de bijbehorende bouwwerken niet mogen worden gebruikt als slaap- of woonkamer, keuken en dergelijke. Een bijbehorend bouwwerk buiten de 2,5 meter zone mag alleen gebruikt worden als bijvoorbeeld garage, bijkeuken, atelier, tuinhuisje, (fietsen)berging of hobbyruimte. Bijbehorende bouwwerken mogen dus niet worden gebruikt voor bewoning.

Overkappingen

De planregels laten toe dat naast de 150 m² aan bijgebouwen per 'verblijfsobject met een woonfunctie' ook nog 25 m² aan overkappingen mag worden gerealiseerd. Dit soort bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag vaak ook zonder omgevingsvergunning worden gebouwd. Dit is de reden dat de oppervlakte waarvoor volgens de bouwregels ook nog vergunning kan worden verleend vrij beperkt is gebleven. De planregels bevatten verder mogelijkheden voor een bijzondere groep overkappingen, de zogenaamde terrashooibergen. Omdat deze bouwwerken vanwege de gebruikte palen meestal niet kunnen voldoen aan de eisen van een vergunningsvrij bouwwerk, is daarvoor in het bestemmingsplan een regeling opgenomen.

Bijzondere woonvormen

Het is bij woonfuncties in het buitengebied ook denkbaar dat er een wens of behoefte ontstaat om een bijzondere woonvorm te realiseren. Hierbij valt te denken aan een wooncomplex voor starters, aan ouderenhuisvesting, aan gehandicaptenhuisvesting etc. Deze vormen van wonen kunnen zeer gevarieerd voorkomen. In het ene geval is vestiging geen probleem, in het andere geval wel. De aanvaardbaarheid is volledig afhankelijk van de aard en omvang van het initiatief en van de specifieke locatie waarop het zich richt.

Vandaar dat een bestemmingsplan voor het totale buitengebied niet kan voorzien in een algemene regeling voor dit soort zeer specifieke plannen. Per voorkomend geval zal daarom buiten het bestemmingsplan om maatwerk geleverd worden via een afzonderlijke bestemmingsplanprocedure. Daarbij zal de beoordeling van eventueel project op het woningbouwbeleid een belangrijk onderdeel zijn van de besluitvorming.

Inwoning/mantelzorg

Voor mantelzorg bood het vernietigde bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” mogelijkheden om extra woonruimte te creëren. De in dat bestemmingsplan verwerkte regeling stelde wel als voorwaarde dat het bieden van woonruimte in het kader van mantelzorg niet mocht leiden tot extra woningen in het buitengebied. Om die reden wilde de gemeente deze extra woonruimte (maar geen extra zelfstandige woning) toelaten met een afwijking via inwoning (binnen de bestaande woning) en via aanwoning (binnen een aangebouwd bijgebouw). Om te voorkomen dat door de mantelzorgfunctie een zelfstandige woning zou ontstaan, moest het mantelzorggedeelte één geheel blijven vormen met de aanwezige woonruimte en daar dus direct aan blijven grenzen. Daarbij moest de voordeur van de hoofdwoning tevens blijven dienen als voordeur van het mantelzorggedeelte. Verder werd de oppervlakte die mocht worden ingezet voor mantelzorg beperkt tot 80 m². Op deze wijze moest worden voorkomen dat er een nieuwe zelfstandige woning kon ontstaan. Ook diende sprake te zijn van een aantoonbare zorgbehoefte die niet binnen de bestaande (bedrijfs)woning kon worden opgevangen, terwijl er geen sprake mocht zijn van een onevenredige aantasting van de omgeving of van de gebruiks- of ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende functies.

Omdat het niet de bedoeling was om na beëindiging van de mantelzorg door woningsplitsing alsnog een tweede woning te laten ontstaan, mocht een eventuele uitbreiding voor mantelzorg geen woning opleveren die groter zou zijn dan 900 m³. Sinds de vernietiging van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” is echter een wijziging van het Besluit omgevingsrecht doorgevoerd. Deze wijziging trad in werking op 1 november 2014 en bevatte onder meer een regeling voor het zonder omgevingsvergunning realiseren van huisvesting voor mantelzorg in een woning of in een bijgebouw bij een woning. Daarbij moet sprake zijn van het bieden van verzorging in de huishoudelijke sfeer, terwijl de gemeente kan vragen om een verklaring waarin de medische behoefte aan zorg wordt onderbouwd. Na beëindiging van de mantelzorg moeten de daarvoor aangebrachte voorzieningen weer worden verwijderd. Wanneer aan alle voorwaarden wordt voldaan, biedt het Besluit omgevingsrecht in het landelijk gebied mogelijkheden voor het plaatsen van een mantelzorgvoorziening van maximaal 100 m².

Deze voorziening telt dan niet mee voor het bepalen van de bijgebouwenoppervlakte op het perceel.

Het nu voorliggende bestemmingsplan laat bij een woning of bij een gedeelte van een gebouw dat als 'verblijfsobject met een woonfunctie' in gebruik is een volume van 1.000 m³ toe. Het gemeentebestuur is van mening dat met deze ophoging van het woningvolume ook kan worden tegemoetgekomen aan de eventuele behoefte aan woonruimte ten behoeve van mantelzorg. Het bestemmingsplan kent daarom geen specifieke regeling voor het vergroten van het dit volume ten behoeve van mantelzorg tot meer dan 1.000 m³.

Ook kent het bestemmingsplan geen regeling voor het toelaten van mantelzorg in bijgebouwen bovenop de mogelijkheden die het Besluit omgevingsrecht daarvoor al kent. Dit alles betekent dat (nieuwe) bijgebouwen in het buitengebied alleen kunnen worden ingezet voor de mantelzorgfunctie als zij niet groter zijn dan 100 m² en ook voor het overige voldoen aan de eisen die het Besluit omgevingsrecht stelt.

Schuilgelegenheden buiten bouwperceel

Op dit punt legt de gemeente Berkelland via het nieuwe bestemmingsplan voor haar buitengebied het restrictieve beleid vast dat in grote delen van haar buitengebied al veel langer geldt. Nieuwe schuilgelegenheden voor dieren worden buiten een bouwvlak daarom niet toegestaan. De gemeente kiest hiervoor om bebouwing in het vrije veld te voorkomen en omdat het buitengebied voldoende leegstaande bebouwing kent die ook in de behoefte kan voorzien.

Op basis van dossieronderzoek heeft de gemeente bestaande schuilgelegenheden / solitaire schuren buiten agrarische bouwvlakken waarvoor in het verleden (bouw)vergunning is verleend op de verbeelding weergegeven via een bouwaanduiding (specifieke bouwaanduiding - veldschuur) en voorzien van een planologische regeling. Deze 'veldschuren' mogen uitsluitend worden benut voor bestaand gebruik. Herbouw van de aangeduide schuren is toegestaan ter plaatse van de bestaande situering. Daarnaast is een

uitbreiding van een aangeduide 'veldschuur' toegelaten tot 10% van de bestaande oppervlakte. Wanneer een aangeduide 'veldschuur' kleiner is dan 100 m², dan kan deze vervolgens tot die maat worden vergroot via een afwijkingsbevoegdheid. De daarbij gekozen regeling sluit aan op het principe uit de 'bovenplanse sloop-bonusregeling' en het elders slopen van het viervoudige van de extra uitbreiding.

Paardenbakken

Een paardenbak bestaat veelal uit een omheining (bouwwerk geen gebouwen zijnde) rondom een bodem van zand of een ander materiaal. Een paardenbak heeft meestal een omvang van 20 bij 40 m of van 20 bij 60 m, maar kan bij menwagens ook 40 bij 60 m bedragen. Het bestemmingsplan laat paardenbakken toe binnen bouwvlakken en direct daaraan grenzend. Voor nieuwe paardenbakken buiten bouw- of bestemmingsvlakken moet de afstand ten opzichte van woningen van derden minimaal 50 m bedragen. Daarbij gaat het bestemmingsplan er van uit dat de paardenbak is gesitueerd op of aangrenzend aan het bouwvlak. In het laatste geval zal voor de aanleg van de paardenbak een omgevingsvergunning nodig zijn. Voor de omheining zal via een afwijking, zo nodig, een vergunning kunnen worden verleend. Het geheel moet landschappelijk worden ingepast, zeker als de paardenbak buiten het bouwvlak ligt.

Paardenbakken kunnen binnen de agrarische gebiedsbestemmingen in principe bij alle functies gerealiseerd worden. Om lichthinder tegen te gaan, zijn bij paardenbakken buiten een bouwvlak geen lichtmasten toegestaan wanneer het gaat om een locatie binnen de GNN en/of GO. Bij paardenbakken in gebieden die zijn aangeduid als 'nationaal landschap' zijn lichtmasten buiten een bouwvlak alleen toegestaan als dat geen onevenredige inbreuk op de landschappelijke waarden oplevert.

4.3.3 Planthema's bos, natuur en landschap

Bestaande bos- en natuurgebieden zijn bestemd als 'Bos' en/of 'Natuur'. Voor deze gebieden is een omgevingsvergunningenstelsel ontworpen, dat uitgaat van aanwezigheid van kwetsbare soorten en van hun bescherming.

De bestemming 'Bos' is van toepassing op de gronden waarop meer dan 0,5 ha bos aanwezig is. De gekozen oppervlaktemaat is de minimale maat waarbij een boslevensgemeenschap kan ontstaan. Het betreft zowel bossen met de hoofdfunctie natuur als multifunctionele bossen. Ook gaat het hierbij zowel om grotere boscomplexen, die onderdeel zijn van het GNN, als om kleine bosgebiedjes die daarbuiten liggen. Door middel van de bosbestemming verzekert het bestemmingsplan dat de functies van het bos gehandhaafd blijven en/of zich verder kunnen ontwikkelen. Ook waarborgt deze bestemming het behoud van met het bos samenhangende landschappelijke en natuurlijke waarden. De bosgebieden zijn begrensd op basis van de luchtfoto, topografische gegevens en de geldende bestemmingsplannen. Ook zijn in het verleden verleende vrijstellingen, ontheffingen en afwijkingen planologisch doorvertaald.

In het omgevingsvergunningstelsel bij de bestemming 'Bos' is het beleid over boscompensatie vertaald. Daarbij is het realiseren van zogenaamd compensatiebos mogelijk via een algemene wijzigingsregeling die toelaat dat de bestemming van agrarisch bestemde gronden wordt omgezet in 'Bos', 'Groen-Landschapselement' of 'Natuur'. Bij toepassing van deze wijzigingsregeling wordt het provinciale compensatiebeleid toegepast, iets wat overigens ook geldt voor de overige 'groene' bestemmingen. Afhankelijk van de benodigde hersteltijd van de te compenseren natuur geldt een compensatie toeslag. Zo geldt bijvoorbeeld voor natuur met een ontwikkeltijd van vijf tot vijfentwintig jaar een toeslag van 33%.

De bestemming 'Bos' kent een aantal aanduidingen die betrekking hebben op al aanwezige functies. Zo wijst de aanduiding (sbo-kl) op het klimbos dat ten westen van Ruurlo is gerealiseerd, terwijl de op de verbeelding opgenomen aanduiding (sbo-gbo) betrekking heeft op het gedenkbos aan de Waterleidingdijk in Neede. Ook is voorzien in een aanduiding van het nog te ontwikkelen vrijheidsbos aan de Oude Diepenheimseweg-Needse Tolweg in Geesteren. Deze aanduidingen zijn in de planregels voorzien van een gebruiksregime en van bouwregels. Zoals gezegd kent de bosbestemming ook een aanduiding voor de al aanwezige

hondensportterreinen.

De bestemming 'Natuur' betreft de gronden die een onderdeel vormen van grotere bos- en natuurcomplexen, die onderdeel zijn van het GNN, maar, in tegenstelling tot de bestemming 'Bos', bestaan uit grasland-, heide- en moerasvegetaties. Meer dan in bosgebieden ligt hier het primaire doel bij natuurbeheer. De natuurgebieden zijn begrensd op basis van luchtfoto's, topografische gegevens en de GNN. Verder zijn ook bij deze bestemming de in het verleden verleende vrijstellingen, ontheffingen en afwijkingen planologisch doorvertaald. Binnen de bestemming 'Natuur' is voor de bestaande jachthut Wessel van Eylllaan 5-01 in Borculo in aansluiting op het geldende bestemmingsplan een aanduiding (sn-j) opgenomen.

Aanwezige landschapswaarden zijn in het bestemmingsplan vooral beschermd via de gebiedsbestemmingen. De op de verbeelding aangegeven waardevolle landschapselementen zijn ontleend aan de daarvoor opgestelde basisinventarisatiekaarten uit de in 2017 vastgestelde 'cultuurhistorische waardenkaart'. Daarbij hebben landschapselementen en heel bijzondere landschapswaarden een specifieke bestemming 'Groen - Landschapselement' gekregen, tenzij zij deel uitmaken van een bestemming 'Bos' of 'Natuur' en als onderdeel daarvan worden beheerd/geëxploiteerd.

Onder landschapselementen zijn de bos- en natuurgebieden bestemd met een oppervlakte kleiner dan 0,5 ha. De bestemming 'Groen-Landschapselement' kent net als de bos- en natuurbestemming een vergunningstelsel dat insteekt op het behoud van deze elementen en op het toepassen van compensatie. Verder komt in de doeleindenomschrijving bij deze bestemming naar voren dat zij is bestemd voor het behoud, herstel en ontwikkeling van landschapselementen met bijbehorende groeiplaatsen van de voorkomende kruid-, struik- en/of boomlaag. Bij het toekennen van deze bestemming is uitgegaan van de bovengenoemde inventarisatiekaarten, de bestemmingen en aanduidingen in de geldende bestemmingsplannen en de feitelijk bestaande situaties.

Het Gelders Natuurnetwerk (voorheen ecologische hoofdstructuur (EHS)) en de Groene Ontwikkelingszone, zoals opgenomen in de provinciale Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening, zijn in het plangebied doorvertaald in de bestemmingen 'Bos' en 'Natuur' wanneer het gaat om bestaande bos- en natuurgebieden. Delen van het GNN die agrarisch worden gebruikt zijn verder veelal ondergebracht in de gebiedsbestemming 'Agrarisch met waarden – Natuur- en landschapswaarden'. Verder kent het bestemmingsplan de gebiedsaanduidingen 'overige zone – gelders natuurnetwerk' en 'overige zone – groene ontwikkelingszone' met een bijbehorende beschermende regeling.

Deze gebiedsaanduidingen liggen ook over agrarische gronden die nog geen specifieke bos- of natuurbestemming hebben gekregen. Via de algemene aanduidingsregels is het beschermingsregime van toepassing op omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde (aanlegvergunningen), en op afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden binnen het GNN of de GO. Deze regeling besteedt ook aandacht aan de aspecten mitigatie, verevening en compensatie binnen de GNN. Daarnaast is met het oog op de realisatie van ecologische verbindingszones aan laatstgenoemde gebiedsaanduiding een regeling gekoppeld die zich richt op het wijzigen van de bestemming in de bestemmingen 'Bos' of 'Natuur'. Omzetting van agrarische gronden in een natuurbestemming voor de ontwikkeling van de GNN of een EVZ is op die manier pas mogelijk als de aankoop van deze gronden in voldoende mate verzekerd is. Natuurontwikkeling (wijziging naar 'Bos', 'Natuur' of 'Groen') in het kader van de realisatie van ecologische verbindingszones, de versterking van het GNN en de GO en het uitvoeren van bos-, natuur- en landschapsecologische compensatie is mogelijk gemaakt met behulp van een wijzigingsbevoegdheid. Daarbij moet worden opgemerkt dat agrarisch natuurbeheer als een agrarische activiteit wordt beschouwd en dus vrijwel altijd zonder procedure kan worden toegepast. De voor agrarische natuurbeheer bestaande subsidiemogelijkheden kunnen overigens ook door niet-agrariërs worden benut.

Verder is in de planregels ook een vergunningsregeling opgenomen voor de aanleg van poelen binnen de agrarische gebiedsbestemmingen (omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden). Daarnaast kennen de agrarische gebiedsbestemmingen voor de landschappelijk waardevolle gebieden met een specifieke gebiedsaanduiding ook een vergunningstelsel voor het realiseren en het verwijderen van

landschapselementen die niet zijn ondergebracht in de 'groene' bestemmingen.

Ook de bestemmingen “Groen – Landschapselement”, “Bos” en “Natuur” kennen een aanlegvergunningstelsel. Daarbij is van belang dat voor werkzaamheden die in strijd zijn met de bestemmingsomschrijvingen van deze bestemmingen geen aanlegvergunning kan worden verleend. Dit geldt ook voor werkzaamheden die op zichzelf vallen onder de uitzonderingen voor het aanvragen van een aanlegvergunning maar qua gebruik in strijd zijn met de bestemmingsomschrijving. Dit betekent dus bijvoorbeeld dat ook een bodemingreep die niet dieper is dan 0,45 meter in strijd kan zijn met het bestemmingsplan als deze bodemingreep niet past binnen de bestemmingsomschrijving van de betreffende locatie. Bij werkzaamheden tot een diepte van 45 cm die wel passen binnen de bestemmingsomschrijvingen valt te denken aan het plaggen of chopperen van heide en het afgraven van de voedselrijke bouwvoor ter bevordering van natuurontwikkeling. Verder is in de bestemming 'Bos' duidelijk gemaakt dat daarbinnen rationeel bosbeheer is toegestaan. Daarvan is volgens dit bestemmingsplan sprake wanneer wordt gewerkt op basis van de ministerieel vastgestelde gedragscode zoals bedoeld in artikel 4.4, lid 1, sub d van de Wet natuurbescherming.

Ook is van belang dat de huidige Wet natuurbescherming het karakter heeft van een areaalwet voor bossen groter dan 1.000 m² en bomenrijen van meer dan 20 bomen. Om ook de minder grote landschapselementen/bossen te beschermen via het bestemmingsplan, is het daarin aanlegvergunningstelsel ook daarop van toepassing. Om die reden is de aanvankelijk opgevoerde uitzondering voor werkzaamheden die vallen onder de Boswet/Wet natuurbescherming komen te vervallen. Dit geldt voor zowel de agrarische gebiedsbestemmingen als de bestemmingen “Groen – Landschapselement”, “Bos” en “Natuur".

Nationale landschappenzijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten en, in samenhang daarmee, bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Het doel van de Nationale Landschappen is om landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten te behouden, duurzaam te beheren en waar mogelijk te versterken. Binnen een dergelijk gebied geldt voor nieuwe ontwikkelingen een 'ja-mits' benadering. Ontwikkelingen kunnen worden toegestaan, mits de kernkwaliteiten behouden blijven of versterkt worden. Hiertoe is een beschermingsregime opgenomen in de Omgevingsverordening.

Het zuidwestelijk deel van het plangebied maakt onderdeel uit van het Nationaal Landschap 'de Graafschap', deelgebied 'Graafschap'. De belangrijkste kernkwaliteiten van het deelgebied Graafschap betreffen:

- talrijke landgoederen als samenhangende ruimtelijke eenheden bestaande uit een statig huis;
- (oprij)lanen, historische tuin, bos, landerijen;
- oost-west stromende gekanaliseerde beken in halfgesloten landschap;
- halfgesloten landschap met mozaïek van bossen, weilanden en grote boerderijen, parkachtige uitstraling;
- samenhangende eenheid van hooggelegen beboste en besloten stuwwalkern van Lochemerberg met karakteristieke krans van open essen;
- karakteristieke, ook cultuurhistorisch waardevolle open essen, micro-reliëf.

Verder maakt het uiterste zuidoostelijke deel van het plangebied, gelegen ten zuiden van de Vredenseweg, deel uit van het Nationaal Landschap 'Winterswijk'. De belangrijkste kernkwaliteiten van dit gebied, waarvan slechts een heel klein deel tot het plangebied behoort, zijn:

- het kleinschalig, organisch gegroeide halfopen landschap met afwisseling van bosjes, houtwallen, landbouwgrond, lanen, beken en boerderijen;
- het micro-reliëf (steilranden, essen en eenmansessen) met een duidelijke terrasrand aan de westzijde;
- meanderende beken in smalle dalen;
- fraaie open essen en bijzondere broekgebieden;
- verspreid gelegen boerderij die veelal zijn voorzien van een eenmanses.

Nationaal landschap (voor zover gelegen buiten GO/GNN) (Bron: Omgevingsvisie Gaaf Gelderland)

De gronden die onderdeel uitmaken van het Nationaal Landschap, zijn op de verbeelding aangeduid met de gebiedsaanduiding 'overige zone – Nationaal Landschap' en voorzien van een beschermende maatregel.

4.3.4 Planthema cultuurhistorie

De gemeente heeft in 2012 een cultuurhistorische gebiedsbeschrijving vastgesteld met als titel "Berkelland beschreven". Deze is als Bijlage 11 toegevoegd aan de plantoelichting. Dit document bevat een cultuurhistorische gebiedsinventarisatie van het hele gemeentelijke grondgebied en identificeert (potentieel) waardevolle ensembles. De cultuurhistorische gebiedsbeschrijving dient onder meer als afwegingskader bij functieveranderingsprojecten en bij aanvragen om een omgevingsvergunning voor werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden (aanlegvergunning). In het verlengde daarvan besteed het bestemmingsplan aandacht aan diverse aspecten van cultuurhistorie zoals archeologie, historische geografie en historische (steden)bouwkunde.

Daardoor sluit het bestemmingsplan aan op de bedoeling uit de landelijke beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg (MoMo).

Cultuurhistorie: landschap

Zoals hierboven al is verteld zijn de landschappelijke waarden vooral geborgd via de gebiedsbestemmingen, met de bijbehorende gebiedsaanduidingen, en via de bestemming 'Groen – Landschapselement'. In aansluiting op de cultuurhistorische gebiedsbeschrijving uit 2012 stelde de gemeenteraad daartoe op 19 september 2017 de al genoemde 'Cultuurhistorische waardenkaart Berkelland 2017' vast (RAAP-rapport 3102). Deze waardenkaart, die als Bijlage 12 bij de toelichting is gevoegd, is de basis voor de verwerking van het cultuurhistorische aspect in dit bestemmingsplan voor het gemeentelijk buitengebied, zie bijvoorbeeld de aanduiding en bescherming van open essen/cultuurhistorisch waardevolle akkers.

Verder wordt voor kenmerkende open gebieden en voor het weidevogelgebied de openheid bewaakt door

bomenteelt bijvoorbeeld niet toe te laten. Ook kennen de regels in het bestemmingsplan over afwijkingen en planwijzigingen voorwaarden over de landschappelijke inpassing bij nieuwe ontwikkelingen. Voor het voorheen provinciaal begrensde waardevol landschap gebeurt dit bijvoorbeeld via een gebiedsaanduidingen 'cultuurhistorisch waardevolle akker' en 'aardkundig waardevol' met een bijbehorende algemene aanduidingsregel. Op deze manier wil het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” niet alleen de bestaande landschappelijke kwaliteit vastleggen, maar waar nodig ook handvatten bieden voor het bewaken of versterken daarvan.

Ten aanzien van het Berkellandse landschap is de omgeving van Beltrum in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en de Visie Erfgoed en Ruimte verder aangewezen als een wederopbouwgebied. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft vervolgens onderzoek gedaan naar de te beschermen (landschappelijke) kwaliteiten in dit gebied. Deze aanpak strookten met het inmiddels opgestelde uitvoeringsprogramma 2013-2015 voor de wederopbouwgebieden.

Uit het rapport 'Wederopbouwgebied Ruilverkaveling Beltrum. Analyse en aanbevelingen' (juli 2014) kwam naar voren dat de kwaliteiten van het wederopbouwgebied niet nader hoeven te worden beschermd op bestemmingsplanniveau, omdat er geen sprake is van ontwikkelingen die daarom vragen. Ook de RCE-publicatie 'Berkelland – Beltrum Toonbeeld van de wederopbouw' wijst daar niet op. Het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” bevat daarom geen specifieke regeling voor het 'wederopbouwgebied Beltrum I/II'. Daarbij is overigens van belang om te weten dat het bestemmingsplan ook geen rechtstreekse basis biedt voor nieuwe ontwikkelingen binnen het wederopbouwgebied en ook hier vooral insteekt op het planologisch vastleggen van de bestaande situatie (zie ook Bijlage 3 bij deze plantoelichting). Het bestemmingsplan steekt daarmee ook niet in op ontwikkelingen die indruisen tegen de aanwijzing van het gebied als wederopbouwgebied.

Cultuurhistorie: monumenten

Aanwezige rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten worden informatief vermeld in bijlage 9 bij de plantoelichting. Het bestemmingsplan duidt beeldbepalende, karakteristieke en cultuurhistorisch waardevolle gebouwen niet als zodanig aan op de verbeelding. Voor deze gebouwen is geen omgevingsvergunningstelsel opgenomen ter bescherming tegen sloop.

In dat verband kent de Erfgoedwet in combinatie met de Wabo immers al een weigeringsgrond voor het verlenen van een vergunning. Deze bescherming zal in de toekomst in de Omgevingswet worden opgenomen.

Molenbiotopen

In of nabij het plangebied bevinden zich drie molens. Dit zijn de Piepermolen in Rekken, molen de Ster in Geesteren en de Hollandsche Molen in Neede. Om het functioneren daarvan in ruimtelijke besluitvorming te waarborgen, werd in 1973 het begrip 'molenbiotoop' geïntroduceerd. De molenbiotoop heeft betrekking op de hele omgeving van een molen, voor zover die van invloed is op het functioneren van die molen als maalwerktuig én als monument. Naast windvang dient dan ook te worden gelet op de belevingswaarde van de molen.

Gebouwen en bomen kunnen de molenbiotoop aantasten. Bomen en boomgroepen veroorzaken een extra nadeel voor de windvang, omdat zij met hun bladerkroon de wind enige tijd vasthouden, waardoor er grotere turbulentie optreedt en de wind met grotere kracht en met vlagen op de molen afkomt.

Een tweede aspect van de molenbiotoop heeft te maken met de belevingswaarde. Molens zijn een belangrijk element in het landschap en hebben vaak te maken met de ontstaansgeschiedenis van dat landschap. Omdat molens wind moesten kunnen vangen, stonden ze in een open landschap of staken ze in ieder geval boven hun omgeving uit. Die voor molens kenmerkende situatie moet zoveel mogelijk worden bewaard, willen de werktuigen volledig tot hun recht komen. Met andere woorden: molens horen in het zicht te staan. Als dat het

geval is blijken molens zeer belangrijke herkenningspunten in een gebied te zijn.

In 1946 zijn voor de biotoop praktijknormen vastgelegd in de zogenaamde 1:100-regel. Deze regel houdt in dat elke 100 meter verder van de molen een obstakel 1 meter hoger mag zijn; de eerste 100 meter moet wel vrij blijven. Omdat de 1:100 regel in de bebouwde omgeving niet langer toepasbaar bleek, zijn door De Hollandsche Molen in 1982 nieuwe normen ontwikkeld. Deze zijn vastgelegd in het rapport "De inrichting van de omgeving van molens", rapport van de werkgroep Molenbiotoop van de Hollandsche Molen, vereniging tot behoud van molens in Nederland. Daarin staat aangegeven op welke manier met de molen rekening kan worden gehouden.

Er is een formule ontwikkeld om te bepalen hoe hoog een obstakel mag zijn op een bepaalde afstand van een molen zonder te veel windbelemmering te veroorzaken. Deze biotoopformule luidt als volgt:

$H_x = X/n + cxz$ of $X = n(H_x - cxz)$

Waarin:

H = de toelaatbare bouwhoogte in meters (gemeten vanaf het peil ter plaatse van de molen)

X = de afstand in meters vanaf het gebouw tot de wieken van de molen

n = de ruwheidcoëfficiënt volgens de ruwheidsklassentabel van Wieringa:

- 140 voor open gebied;

- 75 voor een ruw gebied;

- 50 voor een gesloten gebied.

c = 0,2 (constante in verband met een windreductie van 5%)

z = de askophoogte van de molen.

Het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” beschermt de aanwezige molenbiotopen tegen ongewenste ontwikkelingen door gebruik te maken van deze formule uit de Gelderse Molenverordening. Deze verordening is bij de eerste herziening van de Ruimtelijke Verordening Gelderland (RVG) van 27 juni 2012 ingetrokken waarbij de regeling ter bescherming van molenbiotopen is overgeheveld naar de herziene RVG en een instructieregel in de huidige Omgevingsverordening Gelderland.

De Omgevingsverordening verlangt dat bestemmingsplannen geen nieuwe bebouwing of beplanting toestaat die strijdig is met de bescherming van de molenbiotoop tenzij wordt aangetoond dat het functioneren van de betrokken molen (de windvang) daardoor niet wordt beperkt. In de planregels over de molenbiotoop wordt deze beschermingsregeling verwerkt in een afwijkings- en vergunningsregeling waaraan toepassing kan worden gegeven nadat duidelijk is dat ontwikkelingen niet ten koste gaan van de windvang of van de landschapswaarde van de molen. Hierbij moet onafhankelijk deskundigenadvies worden ingewonnen, terwijl ook de beheerder van de molen moet worden gehoord over ontwikkelingen binnen de molenbiotoop.

Ook worden op de verbeelding beschermingszones afgebeeld waaraan een planregel wordt gekoppeld die beperkingen oplegt aan de bouwhoogte binnen de molenbiotoop. Op de verbeelding en in de planregels zijn de molenbiotopen verwerkt van de Piepermolen (Rekkenseweg 87, Rekken), van molen de Ster (Molenweg 13, Geesteren) en van de Hollandsche Molen (Diepenheimseweg 23, Neede). De omvang van de molenbiotoop is bepaald met als uitgangspunt dat de askophoogten en de ruwheidscoëfficiënt van de drie genoemde molens uitkomen op 14,45 m en 75 m (Piepermolen, ruw gebied), 18,55 m en 50 m (de Ster, gesloten gebied) en 17,10 m en 50 m (Hollandsche Molen, gesloten gebied). Op basis hiervan gelden de volgende conclusies die ook zijn verwerkt in de planregels:

- Voor de Piepermolen geldt dat binnen een afstand van 100 meter van de molen een gebouw (obstakel) niet hoger mag zijn dan 2,80 meter. Buiten deze eerste 100 meter geldt dat de biotoopformule moet worden toegepast;

- Voor De Ster geldt dat binnen een afstand van 155 meter van de molen een gebouw (obstakel) niet hoger mag zijn dan 6,80 meter. Buiten deze eerste 155 meter geldt dat de biotoopformule moet worden toegepast;
- Voor de Hollandsche Molen geldt dat binnen een afstand van 100 meter van de molen een gebouw (obstakel) niet hoger mag zijn dan 4,10 meter. Buiten deze eerste 100 meter geldt dat de biotoopformule moet worden toegepast.

Beschermd dorpsgezicht

Ter bescherming van de beschermde stads- en dorpsgezicht bij de Mallumsche Molen is verder een dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie' opgenomen voor dat betreffende deel van het plangebied. Ook voorziet het bestemmingsplan in een dubbelbestemming voor het esdorp Gelselaar, dat in 2013 is aangewezen als beschermd stads- en dorpsgezicht. Volgens deze dubbelbestemming mag alleen worden gebouwd voor zover de binnen het beschermde stads- en dorpsgezicht te beschermen waarden niet worden geschaad, iets waarbij vooraf advies aan de Monumentencommissie moet worden gevraagd. Er mogen geen wezenlijke veranderingen worden aangebracht in de relevante bouwdelen die zijn benoemd in het besluit tot aanwijzing van de gebieden als beschermd monument. Ook voor de historische buitenplaats Kasteel Huize Ruuro is een soortgelijke dubbelbestemming met bijbehorende beschermende regeling opgenomen. Hierbij is de begrenzing gevolgd van de historische buitenplaats zoals die op 17 juli 2008 ministerieel werd vastgelegd.

Cultuurhistorie: Archeologie

Binnen de gemeente bevinden zich enige archeologische rijksmonumenten. Dit betreft de Circumvallatielinie Groenlo en een aantal grafheuvels in de omgeving van Eibergen. Rijksmonumenten worden reeds beschermd op basis van de Erfgoedwet, maar is informatief op de verbeelding opgenomen met een archeologische dubbelbestemming 'Waarde – Archeologisch rijksmonument', waarbij wordt verwezen naar de bescherming in de Erfgoedwet.

Voor de verschillende gebieden met archeologische waarden is een zestal dubbelbestemmingen 'Waarde - Archeologie' opgenomen. Hierbij is uitgegaan van de archeologische beleidswaardenkaart die de gemeenteraad op 17 november 2015 initieel vaststelde.

Voor deze gebieden is in het bestemmingsplan een omgevingsvergunningenstelsel opgenomen ter bescherming van de te verwachten of de aanwezige waarden. Bij de vormgeving van de planregels is aansluiting gezocht met de voorbeeldtekst die de Achterhoekse gemeenten samen met de regionale archeoloog hebben opgesteld. De daarin verwerkte normen voor het verrichten van onderzoek zijn op de beleidswaardenkaart uit 2015 en in de bijbehorende rapportage (RAAP-2878) aangepast naar aanleiding de praktijkervaringen die inmiddels waren opgedaan en de onderzoeksresultaten uit de afgelopen jaren. De planregels bij het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” gaan uit van de aangepaste normering uit het RAAP-rapport 2878 en de bijbehorende archeologische beleidswaardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 vastgesteld heeft (zie Bijlage 9).

De voor 'Waarde – Archeologie' bestemde gronden zijn mede bestemd voor de bescherming van aanwezige archeologische waarden en van archeologische verwachtingswaarden. Voor het bouwen overeenkomstig de andere geldende bestemming dient de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen soms een archeologisch rapport te overleggen. Aan de omgevingsvergunning kunnen voorwaarden verbonden worden. De archeologische waarden zijn ook beschermd doordat bouwwerken vanaf een bepaalde omvang uitsluitend mogen worden uitgevoerd met een omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden.

Het bestemmingsplan kent zes categorieën van beschermingsregimes voor archeologische waarden. In afnemend 'gewicht' is een onderzoek verplicht voor:

1. ingrepen dieper dan 30 cm beneden maaiveld;
2. ingrepen dieper dan 30 cm beneden maaiveld met een oppervlakte groter dan 50 m^2;
3. ingrepen dieper dan 40 cm beneden maaiveld met een oppervlakte groter dan 250 m^2;
4. ingrepen dieper dan 30 cm beneden maaiveld met een oppervlakte groter dan 250 m^2;
5. ingrepen dieper dan 30 cm beneden maaiveld met een oppervlakte groter dan 1.000 m^2;
6. ingrepen dieper dan 30 cm met een oppervlakte groter dan 5.000 m^2.

Op de verbeelding is de archeologische (verwachtings)waarde in het plangebied te herkennen aan de aanduiding met '+'. Daarbij komt de hoogte van de dichtheid aan '+'-tekens overeen met de hoogte van de archeologische (verwachtings)waarde. Met andere woorden: hoe groter de dichtheid van de '+'-tekens, hoe hoger de archeologische waarde van het gebied.

4.3.5 Planthema water

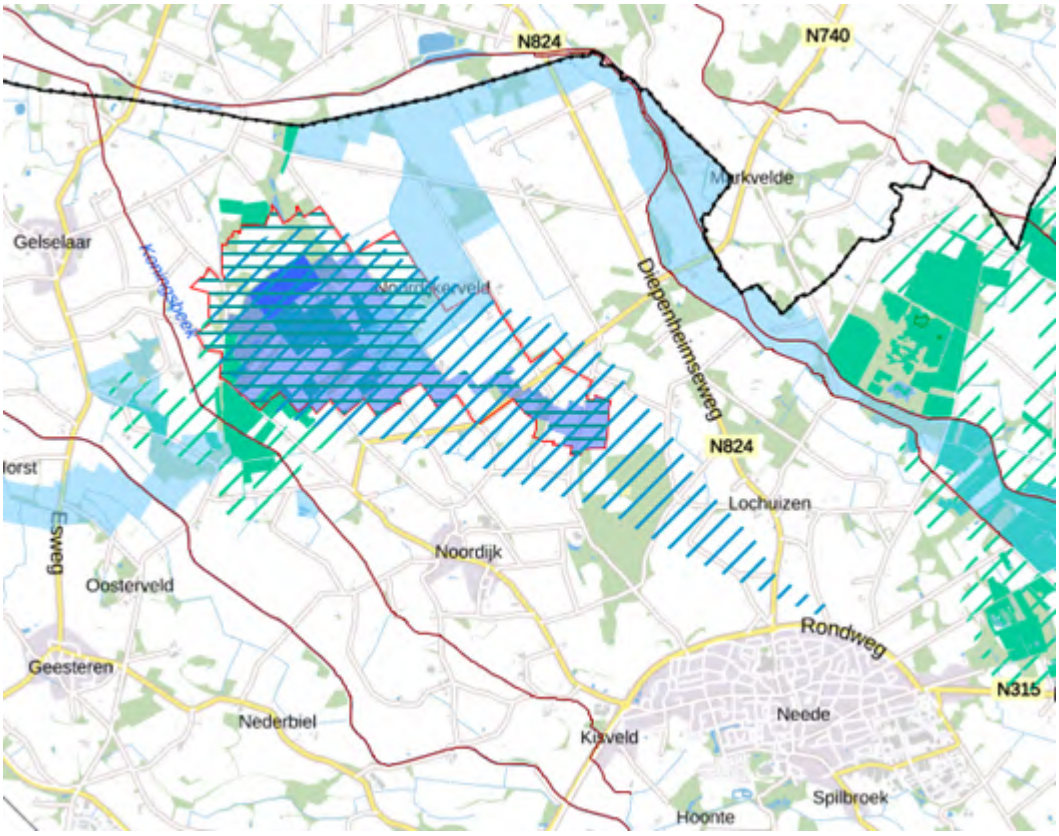
Water

De bestemming 'Water' is toegekend aan al het open water binnen het plangebied. Het water is als zodanig bestemd en vervult vaak meerdere functies (waterberging, recreatie, natuur). Onder meer de leggerwaterlopen in waterschapseigendom, die ook in de huidige bestemmingsplannen zijn bestemd of aangeduid als 'water(gang)', grote beken, kanalen, grote vennen en plassen binnen het plangebied zijn opgenomen in de bestemming 'Water'. Binnen deze bestemming is water, voor aan- en afvoer, zoals watergangen, waterlopen en waterpartijen, oevers en taluds toegestaan. Daarnaast is de bestemming gericht op het behoud van bijzondere waarden van de oevers en oeverbeplanting. De bestemming mag ook worden gebruikt voor extensief recreatief medegebruik.

Grondwaterbeschermingsgebieden

Beschermingszones rond drinkwaterwinningen zijn ingevoerd om er voor te zorgen dat grondwater bij waterwinlocaties zo goed mogelijk. De ruimtelijke regeling voor grondwaterbescherming is verankerd in de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland en de Omgevingsverordening Gelderland. Zij onderscheiden waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones, terwijl voor de eerste maal ook sprake is van 'koude-warmteopslagvrije zones' (de zogenaamde KWO-vrije zones). Met de vaststelling van de Actualisatieplannen is de begrenzing van deze gebieden, die het bestemmingsplan overneemt, herijkt op basis van de meest recente inzichten.

Binnen het plangebied liggen de drinkwaterpompstations Noordijkerveld, Olden-Eibergen en Haarlo. Bij de actualisatie van de Omgevingsverordening zoals die op 19 december 2018 is vastgesteld zijn ook regels ingevoerd ten aanzien van de zogenaamde intrekgebieden (art. 3.33 Omgevingsverordening).

Waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zone, KWO-vrije zone en intrekgebieden (Themakaart Waterbeleid bij omgevingsverordening Gaaf Gelderland)

De waterwingebieden omvatten de directe omgeving van het puttenveld. Hier bereikt het grondwater binnen één jaar de waterpompputten. Het belang van de waterwinning is hier zo groot, dat het projecteren van andere bestemmingen niet mogelijk is. De mogelijkheden tot uitbreiding van aanwezige bebouwing (anders dan voor de waterwinning) worden tot het uiterste beperkt.

In het overige deel van de grondwaterbeschermingsgebieden zijn nieuwe bestemmingen met grotere grondwaterrisico's dan de bestaande functies niet acceptabel. Het ondiepere grondwater is hier namelijk binnen 25 jaar bij de waterpompputten. Uitbreiding van bestaande activiteiten mag ook geen hoger risico opleveren (standstill). Er wordt gestreefd naar vermindering van risico's voor de waterwinning.

In de boringsvrije zones is het grondwater, dat er onder een beschermende kleilaag ligt, binnen 25 jaar bij de waterpompputten. Voorkomen moet worden dat de kleilaag wordt doorbroken en het diepere grondwater kan worden verontreinigd.

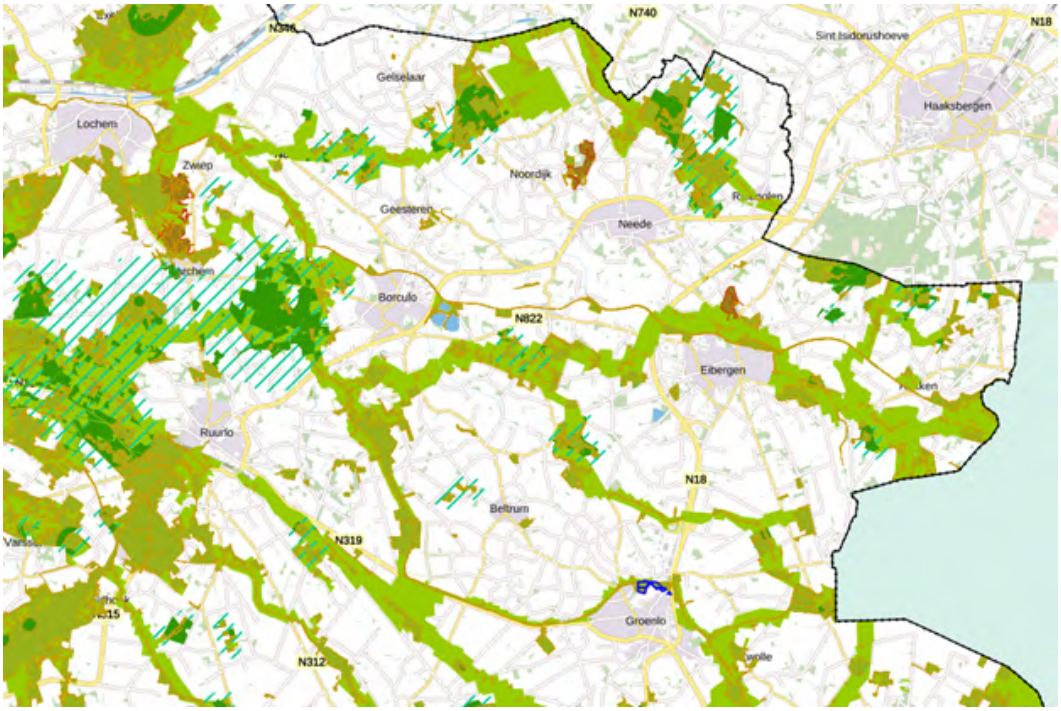
Voor de 'KWO-vrije-zones' komt het diepere grondwater binnen 25 jaar bij de waterpompputten. In dit gebied is boven het grondwater geen beschermende kleilaag aanwezig zodat er bodembeschermende regels nodig zijn die al onder het maaiveld gelden. De KWo-vrije zone maakt in zijn geheel onderdeel uit van de aangeduide boringsvrije zones. Voor de intrekgebieden formuleert de Omgevingsverordening Gelderland tenslotte een verbod tot het verrichten van handelingen ten behoeve van de winning van fossiele energie. Deze verbodsbepaling is in het bestemmingsplan overgenomen in een generiek verbod op de winning van fossiele energie. De intrekgebieden zijn om die reden niet als zone op de verbeelding opgenomen.

De uitgangspunten voor deze zones zijn in de planregels en op de verbeelding verwerkt via de

gebiedsaanduidingen 'Milieuzone – Waterwingebied', 'Milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied', 'Milieuzone – Boringsvrije zone', 'Milieuzone – KWO-vrije zone' en de bijbehorende algemene aanduidingsregels. Voor de bescherming van de 'Boringsvrije zone' en de 'KWO-vrije zone' wordt in de regels verwezen naar de beschermingsregeling van de Omgevingsverordening.

Natte landnatuur

Natte landnatuur betreft natuur die direct afhankelijk is van de grondwatersituatie ter plekke. De waarden van natte landnatuur zijn vaak zo sterk afhankelijk van de omgeving, dat deze natuur en de directe omgeving als één geheel (moeten) worden beschouwd.

Natte landnatuur Gelderland (arcering, Kaart Regels Natuur bij Omgevingsverordening Gelderland)

Voor de instandhouding van de natte landnatuur is het wenselijk de lokale grondwatersituatie te beschermen tegen activiteiten die daar een significant negatief effect op kunnen hebben. Hiertoe zijn gebieden rondom natte landnatuur waar de grondwatersituatie directe invloed heeft op de instandhouding van de natte landnatuur conform de Omgevingsverordening in het bestemmingsplan hydrologische beschermingsgebieden aangegeven via de gebiedsaanduiding 'beschermingszone natte landnatuur'.

Nieuwe ruimtelijke ingrepen / ontwikkelingen (waaronder toename van bebouwing en/of verharding) dienen te worden getoetst op een significant nadelig effect op de instandhouding van de natte landnatuur. Deze mogen niet leiden tot verlaging van de grondwaterstand in en om de natte landnatuur, (bij wateren) tot verslechtering van de waterkwaliteit of tot aantasting van de morfologie van de beken en waterlopen.

Waterberging

In het plangebied is tussen Eibergen en Rekken een waterbergingsgebied aangeduid langs de Berkel. Hiervoor is een hydrologische basisbescherming van toepassing en is ook de keur van de waterschappen van belang.

Daarbij gaat het om een (potentieel) overstromingsgebied dat ook al in het geldende bestemmingsplan als zodanig is aangeduid.

Dit gebied, dat een functie blijft vervullen voor de wateropgave, zal als zodanig beschermd worden via de dubbelbestemming 'Waterstaat - Waterbergingsgebied' met bijbehorende beschermende regeling. Ook in het al geldende bestemmingsplan was dit gebied al aangemerkt voor de retentiefunctie.

4.3.6 Planthema recreatie

Algemeen

Recreatiebedrijven en recreatieterreinen hebben in het nieuwe bestemmingsplan een recreatieve bestemming gekregen, waarbij een uitsplitsing is gemaakt in de bestemmingen dagrecreatie en verblijfsrecreatie. De hoofdvoorzieningen bij deze recreatieve functies liggen binnen het bouwvlak. Bij verblijfsrecreatieve bestemmingen wordt permanente bewoning van recreatieve onderkomens niet toegestaan. Dit uitgangspunt is vastgelegd in het gemeentelijk recreatiebeleid èn in het handhavingsbeleid. De regeling in het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” bouwt voort op het beleid uit de beleidsnota 'Beleef het in Berkelland'.

Dagrecreatie

Algemeen

De bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' is toegekend aan de bestaande dagrecreatieve voorzieningen in het buitengebied. Deze categorie is divers van aard. Zo gaat het hierbij om dagrecreatieve voorzieningen zoals het openluchtzwembad het Vinkennest bij Eibergen, maar ook om recreatieve attracties, zoals de doolhof in Ruurlo en de shortgolfbaan aan de Berkel in Eibergen. Ook volkstuincomplexen en de twee in het buitengebied aanwezige kleiduivenschietbanen zijn ondergebracht in de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie'. De verschillende vormen van dagrecreatie die in het bestemmingsplan worden toegelaten zijn inzichtelijk gemaakt via een tabel in de betrokken planregel.

Recreatief medegebruik

Het begrip 'recreatief medegebruik' doelt op de situatie waarbij de recreatieve functie medegebruiker is van een gebied of een perceel dat een andere hoofdfunctie heeft (meestal natuur, water landbouw of wonen). Afhankelijk van de kwaliteiten en waarden van een gebied, biedt het bestemmingsplan mogelijkheden voor recreatief medegebruik. Deze mogelijkheden verschillen per gebiedstype en komen tot uiting in de doeleindenomschrijving bij de gebiedsbestemmingen.

Evenementen(terreinen)

Voor terreinen waar (jaarlijks) terugkerende evenementen plaatsvinden is een regeling opgenomen in het bestemmingsplan. Dit is gebeurd door middel van een aanduiding op de verbeelding waarbij het daarmee bedoelde evenement is benoemd.

Het gaat hierbij vooral om terreinen waar al sinds vele jaren kermissen of volksfeesten worden gehouden. Overigens kennen de Wabo en het Besluit omgevingsrecht een algemene mogelijkheid om een buitenplanse afwijking te verlenen voor het houden van evenementen waarin het bestemmingsplan zelf niet voorziet.

Verblijfsrecreatiebedrijven

Algemeen

Voor de verblijfsrecreatieve functies in het buitengebied staat voorop dat permanente bewoning van recreatieve voorzieningen niet is toegestaan. Recreatiebedrijven hebben een bouwvlak op maat gekregen, inclusief een uitbreiding van 20% van het bestaande bebouwingsoppervlak voor de hoofdvoorzieningen. In het Gelders Natuurnetwerk heeft het bestemmingsplan in navolging van het gemeentelijk recreatiebeleid een meer restrictief beleid vastgelegd (nee, tenzij en binnen bestaande bebouwing). Sanitairgebouwen zijn tot een gezamenlijke oppervlakte van maximaal 500 m² toegestaan buiten het bouwvlak, een regeling die aansluit op de geldende bestemmingsplannen. Daarnaast kent het bestemmingsplan een regeling voor privé-sanitair voor standplaatsen die geschikt zijn voor kampeermiddelen. Deze voorzieningen mogen per standplaats niet groter zijn dan 10 m², terwijl hun bouwhoogte maximaal 3 m mag bedragen. Met deze regeling speelt het bestemmingsplan in op de toenemende vraag naar hoogwaardige kampeerplaatsen op de recreatiemarkt. Deze planologische regeling voor privé-sanitair is overigens zo opgezet dat de oppervlakte aan privé-sanitair niet ten koste gaat van de mogelijkheid om 'gezamenlijke' sanitairgebouwen voor algemeen gebruik op te richten.

Het plangebied kent een aantal verblijfsrecreatiebedrijven met groepsaccommodaties waarvoor een aparte regeling is opgezet omdat groepsaccommodaties doorgaans een ander effect op de omgeving hebben dan kleinschaliger accommodaties zoals (solitaire) recreatiewoningen. Voor de bestaande groepsaccommodaties kennen de planregels een regeling. Nieuwe groepsaccommodaties zijn alleen toegestaan ter plaatse van een speciale aanduiding binnen de bestemming 'Recreatie - Verblijfsrecreatie'. Deze voorziening is opgenomen om ruimte te bieden aan een lopend plan voor nieuwe groepsaccommodaties op een locatie waar het geldende bestemmingsplan deze ook al toelaat. De bouw hiervan wordt planologisch gefaciliteerd via de aanduiding (sr-gac) en de planregels bij de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie'.

Recreatiewoningen op recreatieterreinen of bungalowparken

In aansluiting op het gemeentelijk recreatiebeleid, zoals vastgelegd in de beleidsnotitie 'Beleef het in Berkelland' (zie Bijlage 3), sluit het nieuwe bestemmingsplan de mogelijkheid uit om kampeerterreinen om te zetten in bungalowparken. Dit is gedaan om ook in de toekomst ruimte te blijven bieden aan toeristische kampeerders, terwijl bovendien de planologische restcapaciteit aan recreatiewoningen wordt afgeroomd voor wat betreft het gedeelte dat nog nooit is benut door deze zogenaamde 'omzetting'. Wanneer in de geldende bestemmingsplannen een maximaal aantal toegelaten recreatiewoningen is benoemd, dan is dat aantal in de nieuwe planregels overgenomen via de bijbehorende tabel.

Het bestemmingsplan maakt de overgang van recreatiewoningen naar een woonbestemming niet mogelijk. Verder laat het nieuwbouw en uitbreiding van een recreatiewoning alleen toe als zeker is dat het recreatieve gebruik blijft bestaan. Het bestemmingsplan gaat daarom voor recreatiewoningen uit van een maximale omvang van 75 m² en 300 m³ (inclusief kelders en bijgebouwen). Oprichting van solitaire recreatiewoningen is niet toegestaan. Bij recreatiewoningen zijn geen bijgebouwen toegelaten. Bergingen zijn alleen toegestaan als onderdeel van recreatiewoning waarbij de omvang van het totale pand ook dan maximaal 75 m² en 300 m³ mag bedragen. De maximale hoogte van een recreatiewoning is vastgesteld op 7 m en dus enigszins verruimd ten opzichte van de geldende bestemmingsplannen. Dit is gedaan omdat het Bouwbesluit door de jaren heen is uitgegaan van ruimere bouwhoogten.

De maximale oppervlakte- en inhoudsmaten voor recreatiewoningen komen voort uit het provinciaal beleid en lagen voorheen vast in de Ruimtelijke Verordening Gelderland (RVG), het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke bestemmingsplan. Dezelfde Verordening bood echter ook ruimte voor een grotere omvang van recreatiewoningen op recreatieparken. Deze mogelijkheid wordt in de planregels vertaald in een afwijkingsregeling voor het vergroten van de omvang/inhoud van een recreatiewoningen binnen de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' tot maximaal 125 m² en 600 m³ (inclusief kelder en aangebouwde bijgebouwen). Recreatieondernemers kunnen deze optie dan benutten voor het realiseren van bijvoorbeeld

groepsaccommodaties. Voorwaarde is dan wel dat kan worden aangetoond dat in de toeristische markt behoefte bestaat aan het realiseren van een recreatiewoning die groter is dan 75 m²/300 m³. Voor de duidelijkheid wordt opgemerkt dat het bestemmingsplan deze afwijkingsmogelijkheid niet biedt voor solitaire recreatiewoningen met de bestemming 'Recreatie-Recreatiewoning'. Het toelaten van de vergroting van recreatiewoningen buiten de bedrijfsmatig geëxploiteerde recreatieparken, kan permanente bewoning daarvan namelijk in de hand werken. De gemeente vindt dit onwenselijk.

Stacaravans en chalets

De bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' richt zich op ook op andere soorten recreatieverblijven dan alleen recreatiewoningen. Zo bevat zij ook regels voor stacaravans. Daarbij is een stacaravan een type caravan dat gedurende langere tijd op een kampeerterrein op dezelfde plaats staat. Door zijn plaatsing is een stacaravan direct of indirect met de grond verbonden, dan wel vindt zij direct of indirect steun in of op de grond. Hierdoor is een stacaravan in tegenstelling tot een toercaravan aan te merken als een bouwwerk.

Stacaravans die groter zijn dan 55 m² worden in het bestemmingsplan aangeduid als chalets. In aansluiting op het vastgestelde recreatiebeleid zijn in het bestemmingsplan ook regels opgenomen voor chalets. Een chalet is een bouwwerk bestaande uit een lichte constructie en lichte materialen, niet zijnde een kampeermiddel of stacaravan. Een chalet bestaat uit één bouwlaag, heeft een maximale grootte van 55 m² en wordt beschouwd als recreatiewoning.

Bij stacaravans zijn bergingen van oudsher wel toegelaten, zij het tot een zeer beperkte omvang. Het bestemmingsplan staat bij stacaravans daarom schuurtjes toe tot een oppervlakte van maximaal 6 m² en een hoogte van 2,5 m.

Trekkershutten

Voor trekkershutten geldt een maximale maat van 30 m². Ze zijn alleen toelaatbaar in combinatie met andere recreatievoorzieningen op kampeerterreinen en kennen een beperkt voorzieningenniveau. Door dit laatste zijn trekkershutten vooral geschikt als overnachtingsgelegenheid en niet te beschouwen als een volwaardige recreatiewoning.

Kleinschalig kamperen

Ook voor kleinschalig kamperen heeft de gemeente al beleidsuitgangspunten vastgelegd in de beleidsregel 'Beleef het in Berkelland'. Bij kleinschalig kamperen gaat zij uit van maximaal 25 kampeerplaatsen. Dit aantal kampeerplaatsen wordt nog als kleinschalig ervaren en kan nog worden beschouwd als een nevenactiviteit. Voor de kleinschalige kampeerterreinen terreinen geldt een kampeerseizoen van 15 maart tot en met 31 oktober. Op kleinschalige kampeerterreinen laat het bestemmingsplan alleen mobiele kampeermiddelen toe. Stacaravans, chalets en trekkershutten zijn niet toegestaan, evenals ondersteunende voorzieningen zoals een kantine of een kampwinkel. Deze criteria, die vanuit het recreatiebeleid zijn doorvertaald in het bestemmingsplan, moeten er voor zorgen dat kleinschalige kampeerterreinen buiten het kampeerseizoen ontruimd zijn en dus niet kunnen worden voorzien van permanente recreatieverblijven.

De gemeente ziet dit als een waarborg voor het behoud van het kleinschalige karakter van deze kampeerterreinen en wil hiermee de landschappelijk impact van deze terreinen beperkt houden.

De kleinschalige kampeerterreinen zijn gekoppeld aan het agrarisch bouwvlak of aan het bestemmingsvlak van waaruit zij worden gerund. Dit betekent dat het kampeerterrein zoveel mogelijk op het bouw- c.q. bestemmingsvlak ligt of anders aansluitend daaraan. Uitgangspunt is dat sanitaire voorzieningen alleen gerealiseerd mogen worden binnen al bestaande bebouwing. Alleen wanneer kan worden aangetoond dat daarvoor redelijkerwijs geen ruimte bestaat, biedt het bestemmingsplan een afwijkingsmogelijkheid om een

sanitairgebouw van maximaal 80 m² te realiseren.

Natuurkamperen

Een bijzondere (extensieve) vorm van kamperen is natuurkamperen. Het betreft hier kamperen in ten minste 25 ha bos/natuur/landgoed, met een dichtheid van maximaal 30 kampeermiddelen per ha. Van deze vorm van verblijfsrecreatie is sprake bij camping De Vlierhof (Hupselse Markenweg, Eibergen) waar het aantal standplaatsen niet meer dan 80 mag bedragen. Dit natuurkampeerterrein is in het bestemmingsplan vertaald via de aanduiding (sr-nkt) die is gekoppeld aan de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie'.

Bed and Breakfast

De algemene afwijkingsregels bevatten een planologische regeling voor Bed and Breakfast. Dergelijke voorzieningen mogen uitsluitend in bestaande bebouwing worden gerealiseerd. De vloeroppervlakte die hiervoor gebruikt wordt, mag niet meer bedragen dan 50% van de gezamenlijke vloeroppervlakte van de woning en de bijbehorende bijgebouwen. Binnen dit oppervlak zijn meerdere Bed and Breakfast eenheden mogelijk, waarbij elke afzonderlijke eenheid niet meer dan 50 m^2 mag bedragen. Permanente bewoning is niet toegestaan. Het incidentele gebruik van een bijgebouw als gastenverblijf wordt in overeenstemming met de woonbestemming geacht, zolang dit gastenverblijf niet groter is dan 50 m^2, er geen sprake is van een bedrijfsmatige activiteit in de vorm van commerciële verhuur en het incidentele gebruik beperkt blijft tot hooguit 1 maand per jaar. Dit wordt in het bestemmingsplan toegestaan via een algemene gebruiksregel.

Naast de mogelijkheden voor Bed and Breakfast kent de bestemming 'Wonen' ook een afwijkingsregel voor het toelaten van een recreatiewoning / recreatieappartement. Het betreft een gebruiksafwijkingsregel die geen nieuwe bouwmogelijkheden oplevert en dus alleen van toepassing is op bestaande gebouwen. Om permanente bewoning te ontmoedigen, moet daarbij sprake zijn van minimaal 2 recreatiewoningen / recreatieappartementen. Ook wordt gevraagd om bij de aan te vragen omgevingsvergunning een bedrijfsplan aan te leveren waaruit onder meer naar voren moet komen dat er geen sprake is van permanente bewoning maar van verblijfsrecreatieve accommodaties.

Solitaire recreatiewoningen

In het buitengebied komen ook recreatiewoningen voor buiten de recreatieterreinen of bungalowparken. Deze solitaire recreatiewoningen krijgen de bestemming 'Recreatie - Recreatiewoning' met een bijbehorend bestemmingsvlak. De maximale inhoud en oppervlakte voor deze recreatiewoningen zijn gelijk aan die van de recreatiewoningen binnen de bestemming 'Recreatie - Verblijfsrecreatie' (75 m²/300 m³). Verder is ook het permanent bewonen van deze recreatiewoningen niet toegelaten.

De meeste solitaire recreatiewoningen zijn ook in de geldende bestemmingsplannen al als zodanig bestemd. Verder heeft de voormalige gemeente Neede aan het begin van de jaren '80 een inventarisatie uitgevoerd naar recreatieverblijven in het buitengebied die onder de werking van het overgangsrecht vielen. Deze inventarisatie is betrokken bij het toekennen van de bestemming 'Recreatie-Recreatiewoning' in het gedeelte van het plangebied dat voorheen tot de gemeente Neede behoorde. Daar waar bij de totstandkoming van dit bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” nog altijd een recreatiewoning aanwezig was, is namelijk deze bestemming opgevoerd.

4.3.7 Planthema infrastructuur

Bij dit thema wordt opgemerkt dat het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” het N18-Tracé overneemt zoals dat is vastgelegd in het Tracébesluit van 8 april 2015. Gelet op artikel 13, tiende lid, van de Tracéwet is dit tracé allereerst vertaald in het bestemmingsplan “Berkelland, Tracébesluit N18 2015”, dat op 29 mei 2019 onherroepelijk is geworden. In het nu voorliggende bestemmingsplan is dat bestemmingsplan op zijn beurt verwerkt via de bestemming 'Verkeer-N18' die alleen het bestaande aantal rijstroken toelaat.

Verkeer

Deze bestemming betreft de in het plangebied aanwezige interregionale, interlokale en lokale (verharde) wegen. De provinciale wegen binnen het plangebied zijn opgenomen in de bestemming 'Verkeer'. Dit geldt ook voor de meest belangrijke interlokale wegen. Er is daarbij geen planologische onderverdeling gemaakt tussen de verschillende typen wegen.

Ook de lokale wegen zijn grotendeels ondergebracht in de bestemming 'Verkeer'. Daarbij zijn onverharde wegen soms ondergebracht in de gebiedsbestemmingen, vooral wanneer zij geen doorgaande functie hebben en hun functie op het gebied van verkeersafwikkeling gering is. De gebiedsbestemming is voor (zand)wegen met een beperkte verkeersfunctie namelijk meer passend dan de verkeersbestemming, mede omdat zij betere mogelijkheden biedt om eventueel ongewenste verharding van zandwegen tegen te gaan. De bescherming van de cultuurhistorische waarden van de onverharde wegen is in die gevallen geregeld in de betreffende gebiedsbestemming via een vergunningstelsel. Daarbij geldt ook het aanbrengen van halfverharding als het “verharden van paden en wegen” zodat ook daarvoor een omgevingsvergunning vereist is.

Binnen de bestemming 'Verkeer' zijn verkeersdoeleinden toegestaan. De gronden mogen niet met gebouwen worden bebouwd. Bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden echter toegestaan voor zover deze ten dienste staan van de verkeersdoeleinden. Verder laat de verkeersbestemming alleen het bestaande aantal rijstroken toe.

Verkeer - Railverkeer

De bestemming 'Verkeer-Railverkeer' betreft de in het plangebied aanwezige spoorweg tussen Zutphen en Winterswijk. Binnen deze bestemming zijn spoorwegen en de daarbij behorende bermen, taluds en spoorwegovergangen toegestaan. De gronden mogen niet met gebouwen worden bebouwd. Bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn alleen toegestaan voor zover deze ten dienste staan van de bestemming 'Verkeer – Railverkeer'.

4.3.8 Planthema leidingen

Leiding (dubbelbestemming)

Deze bestemming betreft de binnen het plangebied aanwezige (hoofdtransport)leidingen. De (hoofdtransport)leidingen zijn overeenkomstig hun bestaande situatie bestemd en als zodanig beschermd. Denk hierbij aan een watertransportleiding, een aardgastransportleiding, een rioolwatertransportleiding, een brandstofleiding en hoogspanningsverbindingen.

Binnen deze bestemming zijn uitsluitend bouwwerken voor de aanleg en instandhouding van de betreffende leidingen, tot een maximale bouwhoogte van 2 m, rechtstreeks toegestaan. Vergunningplichtige werken, anders dan het reguliere onderhoud of gebruik, zijn niet toegestaan.

De belangrijkste leidingen worden op de verbeelding bij het bestemmingsplan weergegeven. De planregels gaan binnen de aangrenzende vrijwaringszones uit van een bouwverbod of van bebouwing na overleg met de leidingbeheerder (afwijkingsregeling). Dit geldt ook voor de persleiding die het Waterschap Rijn en IJssel

aanlegt tussen Haarlo en Borculo en voor de persleiding vanaf FrieslandCampina DOMO (Borculo) naar Lochem.

Voor wat betreft de brandstofleiding van de Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO) is van belang dat de Dienst Vastgoed Defensie (Directie Noord) van het Ministerie van Defensie (tegenwoordig het Rijksvastgoedbedrijf) de gemeente schriftelijk heeft meegedeeld dat in Berkelland alleen sprake is van permanent buiten bedrijf gestelde leidingen waardoor niet langer brandstof wordt vervoerd (brief van 18 augustus 2011, zaakcode 11/9-1). In 2015 is deze brandstofleiding verwijderd zodat deze niet langer is weergeven op de verbeelding.

4.3.9 Planthema duurzame energievoorziening

Met de beleidsnotitie 'Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking in Berkelland' (RODE) geeft de gemeente Berkelland mede invulling aan de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn. Deze ambitie vloeit voort uit het Akkoord van Groenlo (2009), waarin de Achterhoekse gemeenten deze doelstelling gezamenlijk hebben geadopteerd. De beleidsnotitie RODE biedt, naast het Energie Uitvoerings Programma (2016 & 2019), praktische handreikingen voor de ruimtelijke inpasbaarheid van installaties voor duurzame energie opwekking. Concreet betreft het hier installatietypen met bewezen technologie en een (te verwachten) marktpositie. Dit betreft installaties voor zonne-energie, wind en biomassa en (in mindere mate) bodemenergie en waterkracht. Bij de uitvoering van het RODE-beleid is van belang dat in de gemeente Berkelland maximaal 140 ha aan zonneparken wil toelaten.

De beleidsnotitie RODE bevat voor afzonderlijke gebiedstypen handreikingen voor de ruimtelijke inpassing van uiteenlopende installatietypen. Daar waar mogelijk, is in dit bestemmingsplan geanticipeerd op het toelaten van installaties op beperkte schaal.

Voor zonne-energie voorziet het bestemmingsplan aanvullend op de vergunningsvrije mogelijkheden (waarover het bestemmingsplan geen regels stelt) en de rechtstreekse bouwmogelijkheden binnen de verschillende bestemmingen op basis van de generieke bouwregels voor oprichting van bouwwerken, geen gebouw zijnde binnen de bestemmingen 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden - Landschapswaarden' en 'Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden' in een rechtstreekste mogelijkheid om zonnepanelen op de grond te realiseren, binnen het bouwvlak. Aangezien een bouwvlak veel ruimte kan bieden is de toegestane oppervlakte aan zonne-panelen hierbij gereguleerd tot een maximum oppervlak van 250 m^2, onder de voorwaarde dat de installatie ten dienste staat van het agrarisch bedrijf en er geen (voldoende) mogelijkheden bestaan om de panelen op (stal)daken te realiseren. Aanvullend voorziet het bestemmingsplan binnen de genoemde agrarische gebiedsbestemmingen in een afwijkingsbevoegdheid, waarmee het mogelijk is om buiten het bouwvlak (maar daar aan grenzend) tot 150 m^2 aan zonnepanelen op de grond te realiseren. Dit geldt niet alleen voor (agrarische) bedrijven, maar ook voor burgerwoningen. Als toetingscriteria gelden daarbij onder meer een goede landschappelijke inpassing, het niet aantasten van ecologische waarden en het watersysteem en een zorgvuldige belangenafweging .

Met het oog op windenergie voorziet het bestemmingsplan in een algemene afwijkingsbevoegdheid, waarmee onder voorwaarden op of aangrenzend aan een bouwperceel de plaatsing van een windturbine tot 25 m hoogte kan worden toegestaan.

Voor energieopwekking uit biomassa bevat het bestemmingsplan binnen de bestemmingen 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden - Landschapswaarden' en 'Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden' de afwijkingsbevoegdheid om een biogasinstallatie te realiseren buiten het bouwvlak. Het kan daarbij aan om verschillende vormen van biogasinstallaties zoals installaties voor monovergisting (vergisting van alleen mest) of co-vergistingsinstallaties waarbij substraten zoals bijvoorbeeld maïs, gras of perspulp worden toegevoegd aan de mest. Een specifieke randvoorwaarde daarbij is dat de installatie grotendeels of geheel moet draaien op biomassa uit de (directe) omgeving.

Voor meer grootschalige initiatieven (bijvoorbeeld wind- of zonneparken) waarbij de omvang en opwekkingscapaciteit de energiebehoefte van individuele eindgebruikers overstijgt, is een maatwerkafweging

nodig. Dergelijke initiatieven worden binnen dit bestemmingsplan dan ook niet (rechtstreeks) toegestaan. Naast de maatwerkafweging is in dat geval ook een zorgvuldige belangenafweging en participatie van belang. In de notitie RODE is daartoe een plannings- en participatieinstrument opgenomen. Wel zijn de zonneparken waarvoor een onherroepelijke omgevingsvergunning is verleend op de verbeelding aangegeven via specifieke aanduidingen.

Op 16 februari 2022 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over de herijking van het in 2018 vastgestelde RODE-beleid. Voor de inhoud van het voorliggende bestemmingsplan was daarbij van belang dat de maximale ashoogte voor windturbines niet werd aangepast en er ook geen nieuwe beleidskaders werden vastgesteld voor grondgebonden zonnepanelen voor eigen gebruik. Wel werden bij deze herijking uitgangspunten benoemd voor grote windmolens en grootschalige zonneparken. Omdat het voorliggende bestemmingsplan geen planregeling kent die dit soort grootschalige projecten als nieuwe ontwikkeling mogelijk maakt, leidt de vastgestelde herijking van het RODE-beleid dus ook niet tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Het thema 'klimaatadaptatie' en de verschillende facetten daarvan komen aan de orde in het Plan-MER (zie paragraaf 5.3) en de daaruit voortkomende conclusies ten aanzien van bijvoorbeeld hittestress worden ook benoemd in deze plantoelichting zelf. Verder bevat deze plantoelichting de resultaten van het overleg met het waterschap in het kader van de waterparagraaf/watertoets. Daarbij komen thema's als verdroging, wateroverlast en -veiligheid aan de orde (zie paragraaf 5.2). Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen geldt als een van de randvoorwaarden, dat dit niet mag leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding . Daarnaast wordt een goede landschappelijke inpassing vereist. Op deze manier is nader vorm en inhoud gegeven aan het bepaalde in het nieuwe artikel 2.65b (klimaatadaptatie) in afdeling 2.7a van de Omgevingsverordening Gelderland (geconsolideerde versie februari 2022).

4.3.10 Zone (algemene aanduidingsregels)

In dit artikel worden alleen die onderdelen voor bouwen van toepassing verklaard die relevantie hebben in het kader van het bestemmingsplan. In het plangebied zijn de volgende zones opgenomen:

- geluidzone – industrie;
- milieuzone – boringsvrije zone;
- milieuzone – geurzone;
- milieuzone – grondwaterbeschermingsgebied;
- milieuzone – koude-warmteopslagvrije zone;
- milieuzone – stiltegebied;
- milieuzone – waterwingebied;
- overige zone – aardkundig waardevol gebied;
- overige zone – ammoniakbuffergebied;
- overige zone – beschermingzone natte landnatuur;
- overige zone – cultuurhistorisch waardevolle akker;
- overige zone – gelders natuurnetwerk;
- overige zone – groene ontwikkelingszone;
- overige zone – nationaal landschap;
- overige zone – weidevogelgebied;
- veiligheidszone - bedrijven;
- veiligheidszone – bevi;
- vrijwaringszone – antenneveld 1/2;
- vrijwaringszone – laagvliegroute straaljagers.
- vrijwaringszone – molenbiotoop 1/2/3;
- vrijwaringszone – radar 1/2;
- wetgevingszone – reservering voorkeurstracé buisleidingenstrook;

- wetgevingszone – zoekgebied voorkeurstracé buisleidingenstrook

Deze zoneringen worden besproken in het volgende hoofdstuk omdat zij betrekking hebben op natuur, water en milieu. De aanduidingen 'waardevol landschap' en 'molenbiotoop' zijn echter al besproken in paragraaf 4.3.4. onder de kopjes cultuurhistorie/landschap en cultuurhistorie/monumenten.

Hoofdstuk 5 Natuur-, water- en milieuaspecten

5.1 Natuurparagraaf/natuurtoets

Algemeen

Ruimtelijke plannen moeten expliciet rekening houden met aanwezige natuurwaarden. Deze waarden zijn als zodanig vastgelegd in Europees beleid, rijksbeleid en provinciaal beleid. Hierna is aangegeven hoe er in dit plan rekening is gehouden met ecologische structuren, belangrijke gebieden en belangrijke soorten. De regeling in dit plan moet worden gezien als aanvullend op het natuurbeleid.

De natuur in Berkelland staat op veel plaatsen in relatie tot het water. Niet toevallig liggen de bijzondere natuurterreinen consequent in kwelgebieden: het Noordijkerveld, Needse Achterveld, Teeselinkven en Beekvliet (deels Natura 2000-gebied, gelegen buiten de gemeente Berkelland). De enige uitzondering is de boswachterij Ruurlo, maar de natuurwaarden zijn hier dan ook minder bijzonder dan in de andere terreinen. Ook het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone zijn voor een belangrijk deel gekoppeld aan water: hij beslaat vooral de zones langs de Baakse Beek, de Slinge, de Hupselse Beek-Leerinkbeek, de Berkel en de Buurserbeek.

Omdat de natuur in het plangebied vooral is gerelateerd aan natte situaties, zijn de beken goede dragers van de verbindingszones. Die verbinden de natuur van het Oost-Nederlands Plateau met die van de IJssel en daarmee het hele rivierengebied. Daarnaast zijn de beken natuurlijk leefgebied van onder andere vissen. Behalve aan het water verbonden natuur is ook voedselarme natuur kenmerkend voor Berkelland. Op veel plaatsen zijn kwel en voedselarme gebieden goed te herkennen in het landschap.

Het plangebied kent een droge ecologische verbinding langs de spoorlijn Winterswijk - Ruurlo en een verbinding van de Buurserbeek, via het Noordijkerveld naar Zwiep en Ampsen. Toch is deze laatste voor een groot deel ook gekoppeld aan natte terreinen, zoals de Horstgoot en een stukje Berkel. Deze laatste verbindingszone heeft een belangrijke functie bij de verspreiding van de boomkikker.

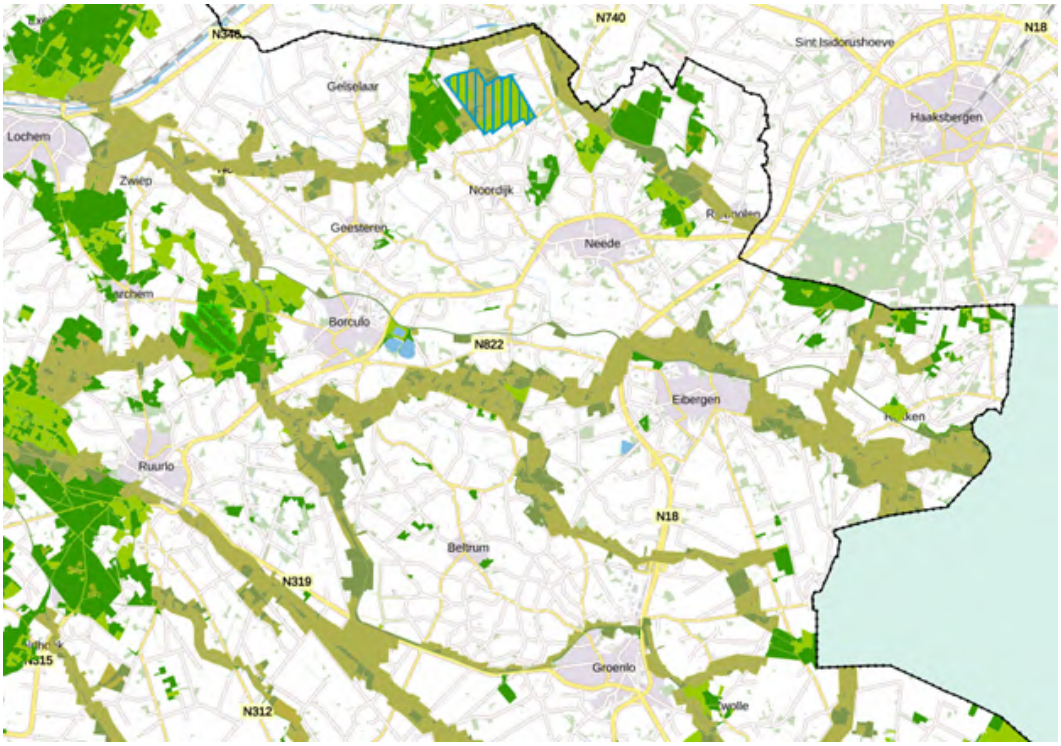
Bescherming ecologische structuren (GNN/ GO)

Het natuurbeleid van rijk en provincie is actief benut voor dit plan. Actuele natuur- en landschapswaarden zijn als zodanig beschermd. De provinciale zonering van het buitengebied vormt hiervoor de leidraad. Bescherming van deze waarden geschiedt via een gerichte gebiedsbestemming en een aanduiding van aanwezige waarden.

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft in 1990 de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) geïntroduceerd. De EHS bestaat uit een netwerk van bestaande en nieuwe natuurgebieden, die met elkaar verbonden worden door verbindingszones. Het doel van de EHS is de instandhouding en ontwikkeling van deze natuurgebieden, om daarmee een groot aantal soorten en ecosystemen te laten voortbestaan. De EHS is herbegrensd in de Omgevingsverordening Gelderland en van daaruit overgenomen in het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”.

Het inrichten van de ecologische verbindingszones doet de provincie Gelderland samen met gemeenten, waterschappen, grondeigenaren en andere betrokkenen. Gemeenten en waterschappen coördineren de uitvoering, de regie is in handen van de provincie.

Binnen Gelderland bestaat de EHS uit het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Daarbij geldt voor het Gelders Natuurnetwerk de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is, als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden aangetast. Afwijken van deze regel is alleen mogelijk als het maatschappelijk belang groot is en er geen reële alternatieven zijn. In de planregels bij het bestemmingsplan is het GNN-beleid verwerkt via gebiedsaanduidingen en bijbehorende algemene aanduidingsregels.

Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone (Themakaart Natuur- en landschapsbeleid bij omgevingsvisie Gaaf Gelderland)

Toch zijn er in binnen het GNN, maar met name de GO nog wel ontwikkelingen mogelijk. Deze ontwikkelingen mogen dan echter de geldende kernkwaliteiten niet aantasten en/of dienen deze kwaliteiten juist te versterken. De provincie Gelderland heeft de wezenlijke kenmerken en waarden beschreven in de bijlagen van de Omgevingsverordening met de titel 'Kernkwaliteiten GNN en GO'. De relevante gebieden binnen de gemeente Berkelland met bijbehorende te behouden kernkwaliteiten betreffen de navolgende deelgebieden: Land van Bolksbeek en Berkel, Ruurlose Broek – Groenlose Slinge, Beekvliet – Barchemse Veengoot, Eibergen-Borculo, Baakse Beek en Lievelde, Landgoederen Ruurlo – Vorden, Stelkampseveld, Needse Achterveld – Buurser Beek, Rekken - Holterhoek, Noordijkerveld en Veengoot.

In bijlage 14 bij deze plantoelichting is inzichtelijk gemaakt welke detailbestemmingen binnen de GNN en het GO voorkomen. Hierbij is een totaalbeeld geschetst van ontwikkelingsmogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan biedt binnen de GNN en GO. Daarbij is een vergelijking gemaakt met de ontwikkelingsmogelijkheden uit de geldende bestemmingsplannen. Over het geheel genomen is duidelijk dat het nieuwe bestemmingsplan binnen de GNN en GO minder ontwikkelingsmogelijkheden biedt dan de huidige bestemmingsplannen, iets wat vooral is terug te voeren op de 'bouwvlak op maat'-benadering voor de agrarische bouwvlakken die over het algemeen leidt tot kleinere agrarische bouwvlakken dan voorheen.

Bescherming gebieden (Natura 2000 / Wet natuurbescherming)

De gebiedenbescherming was primair geregeld via de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) die sinds 1 januari 2017 is opgegaan in de Wet natuurbescherming (Wnb). De al beschermde natuurmonumenten en de Natura 2000-gebieden worden via deze wet beschermd. De Natura 2000-gebieden genieten een bijzondere bescherming vanuit de Europese wetgeving (Habitatrichtlijn). Voor nieuwe ontwikkelingen in de omgeving van deze gebieden is getoetst op (mogelijke) negatieve effecten op de natuurwaarden. Indien er kans bestaat op negatieve effecten, dan is voor projecten bovendien sprake van vergunningplicht in het kader van de Natuurbeschermingswet (provinciale bevoegdheid). Daarbij geldt dan de benodigde vergunning alleen kan worden verleend wanneer de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden per saldo niet toeneemt.

Sinds er van is afgezien om het beoogde Natura 2000-gebied Teeselinkven ook formeel als zodanig aan te wijzen, kent het buitengebied van de gemeente Berkelland geen Natura 2000-gebieden. Wel liggen (direct) buiten de gemeentegrenzen Natura 2000-gebieden die met name vanwege stikstofemissie beïnvloed kunnen worden door ontwikkelingen in het plangebied. Hun aanwezigheid is daarmee van belang voor de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” kan bieden. Een voorbeeld is Stelkampsveld/Beekvliet dat gelegen is in de gemeente Lochem, maar grenst aan de gemeente Berkelland.

Voor de bescherming van de aanwezige natuurwaarden in de Natura 2000-gebieden in en om het plangebied, is een milieueffectrapport (plan-MER) opgesteld (inclusief passende beoordeling). In dit plan-MER zijn de ontwikkelingsmogelijkheden uit het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” onderzocht op mogelijk negatieve milieueffecten. De rapportage is als Bijlage 7 bij deze plantoelichting gevoegd.

In het integrale plan-MER is de volgende conclusie getrokken: Het bestemmingsplan is aangaande de bescherming van Natura 2000- gebieden redelijkerwijs uitvoerbaar. In het kader van de Passende beoordeling is met AERIUS een modelberekening gemaakt van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden door de mogelijke ontwikkelingen uit het bestemmingsplan. Hiervoor zijn verschillende scenario's berekend. Maximale invulling van alle ontwikkelmogelijkheden die agrarische bedrijven op basis van het bestemmingsplan hebben, leidt tot significant negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebieden als gevolg van forse toenames van stikstofdepositie. Door in het bestemmingsplan een gebruiksbeperking op te nemen voor de uitbreiding van veehouderijen (al dan niet in combinatie met het wijzigen en/of vergroten van agrarische bouwvlakken), waarbij sprake is van een wijziging in de stikstofemissie die kan leiden tot een toename van de stikstofdepositie in een Natura 2000-gebied, worden (significant) negatieve effecten uitgesloten. In het plan-MER is vervolgens aangetoond, dat er redelijkerwijs technische maatregelen beschikbaar zijn op basis waarvan de huidige agrarische bedrijven, mede op basis van interne saldering, gebruik kunnen maken van de geboden ontwikkelingsmogelijkheden in het voorliggende bestemmingsplan.

Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van stikstofdepostierechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbeheer.

Het concept van het plan-MER heeft samen met het voorontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegen. Het definitieve ontwerp plan-MER zal als bijlage bij het ontwerpbestemmingsplan opnieuw ter inzage gelegd worden om daarna formeel te kunnen worden vastgesteld door het bevoegd gezag (i.c. de gemeenteraad).

Bescherming soorten (voorheen Flora- en faunawet)

De soortenbescherming was voorheen geregeld via de Flora- en faunawet die per 1 januari 2017 ook is ondergebracht in de Wet natuurbescherming. Deze wet voorziet in de bescherming van in het wild voorkomende inheemse plant- en diersoorten. Zij kent een algemene zorgplicht met verbodsbepalingen, gedragscodes en ontheffingen. Voor beschermde soorten is het behoud van hun leefgebied van levensbelang. De bescherming van soortgroepen vindt waar nodig plaats via aanduidingen bij de verschillende gebiedsbestemmingen. Daarnaast is het provinciaal aangewezen weidevogelgebied binnen het plangebied weergegeven via een gebiedsaanduiding waaraan gebruiksregels en een aanlegvergunningstelsel zijn gekoppeld. In paragraaf 5.3 is aangeven op welke manier in het planMER aandacht is besteed aan het onderwerp soortenbescherming. Verder kan het op 26 oktober 2021 vastgestelde gemeentelijke biodiversiteitsplan behulpzaam zijn bij het bepalen van eventuele gevolgen van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen voor flora en fauna.

Verder is bij afwijkingen en wijzigingen als nadere eis opgenomen dat er geen negatieve effecten mogen zijn op beschermde gebieden, dan wel op beschermde planten en dieren. In de praktijk betekent dit dat bij ruimtelijke ontwikkelingen waarvoor een afwijking of een planwijziging nodig is ook aandacht moet worden besteed aan de aspecten flora en fauna. Op die manier krijgt de soortenbescherming een plek in ruimtelijke besluitvorming die is gebaseerd op het instrumentarium uit het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”. Overigens kent ook de Wabo al een koppeling met de Wet natuurbescherming, zowel als het gaat om de gebiedenbescherming als om de soortenbescherming. Dit houdt in dat toekomstige bouw/aanlegplannen moeten worden beoordeeld aan de Wet natuurbescherming, ook wanneer zij passen in het nieuwe bestemmingsplan.

5.2 Waterparagraaf/watertoets

Het rijk heeft voor belangrijke ruimtelijke plannen de opstelling van een waterparagraaf verplicht gesteld. Hierin wordt verwoord hoe er in het plan met water en ruimte rekening wordt gehouden (met name veiligheid en wateroverlast), mede in relatie tot de waterhuishouding en het waterbeleid. Deze paragraaf is/wordt opgesteld in overleg met de waterschappen waarvan het werkgebied zich uitstrekt over het gemeentelijk buitengebied. Bij dit vooroverleg staat de watertoets centraal. Bij het opstellen daarvan wordt de beschikbare informatie van de waterbeheerders (watergangen, dijken, verdroging, waterberging) actief betrokken bij dit plan. Daarbij gaat het over zowel het kwantitatieve waterbeheer als het kwantitatieve waterbeheer.

Watersysteem en waterketen

De belangrijkste watergang in de gemeente Berkelland is de Berkel. Vanuit Duitsland baant de Berkel zich vanaf Rekken een weg tot de IJssel in Zutphen. De Berkel is een belangrijk bepalend element voor de belevingswaarde van het gebied. Samen met haar zijbeken vormt de Berkel een watersysteem. Dit watersysteem vormt een belangrijke basis bij het verduurzamen van het waterbeheer, het versterken van de landschappelijke en ecologische kwaliteiten en het verbeteren van de recreatieve infrastructuur en toeristische voorzieningen.

De Berkel en bijna alle zijbeken zijn in het verleden gekanaliseerd en genormaliseerd. Verder zijn door waterhuishoudkundige maatregelen (drainage en ontwateringssloten) de natste laagtes langs de beken het hele jaar rond geschikt gemaakt voor de landbouw. Het bekensysteem is hierdoor zodanig veranderd dat:

- de beken en het landschap een minder aantrekkelijke uitstraling hebben gekregen.
- het water in natte tijden met grote pieken veel te snel wordt afgevoerd, wat benedenstrooms periodiek tot wateroverlast leidt.
- op diverse locaties vochttekorten voor de landbouw ontstaan en natuurgebieden verdrogen.

- de gestuwde beken ecologisch gezien soms slecht functioneren voor beekflora en fauna (stagnerend water in overgedimensioneerde beken, stuwen niet passeerbaar voor vissen, steile oevers).

Om het watersysteem van de Berkel weer te laten voldoen aan de eisen van het Waterbeleid 21e eeuw en de Kaderrichtlijn Water (KRW) wordt door Waterschap Rijn en IJssel (in samenwerking met andere overheden en belangengroepen) gewerkt aan het weer natuurlijker en veerkrachtiger maken van het watersysteem. Dat gebeurt in samenhang met het realiseren van het Nationaal Natuurnetwerk (NNN), inclusief natte verbindingszones en het tegengaan van de verdroging van natuurgebieden. Voor de Berkel is dit al gebeurd vanaf de grens bij Rekken tot aan Haarlo, terwijl ook verderop en langs de Slinge in de afgelopen jaren ingrijpende werkzaamheden zijn uitgevoerd ter versterking van de ecologische waarde. De landschappelijke en recreatieve betekenis van het gebied nemen ook toe door deze maatregelen. Deze aanpak geldt ook voor de watersystemen van de Bolksbeek, Schipbeek en de Baakse Beek waartoe ook delen van het grondgebied van Berkelland behoren.

Het Waterschap Rijn en IJssel en de provincie Gelderland zijn samen met onder andere de gemeente Berkelland aan de slag om het gebied Baakse Beek-Veengoot duurzaam te ontwikkelen. In het gebied liggen kansen voor het verbeteren van de waterkwaliteit, het aanpakken van verdroging, het versterken van de landbouw- en landschapsstructuur en natuurontwikkeling.

De gemeente is verplicht de beïnvloedingsgebieden natte natuur lokaal te beschermen, met name in het bestemmingsplan voor haar buitengebied. Natte landnatuur is gevoelig voor veranderingen in de grondwatersituatie en oppervlaktewaterpeilen. In gebieden met de aanduiding 'beschermingszone natte natuur' zijn ruimtelijke en waterhuishoudkundige ontwikkelingen die de natuurwaarden negatief beïnvloeden daarom in principe niet toegestaan.

Binnen de gemeente bevinden zich verder de drie grondwaterbeschermingsgebieden Olden Eibergen, Haarlo en Noordijkerveld. Deze gebieden zijn ruimtelijk en milieutechnisch beschermd door middel van de Omgevingsverordening Gelderland (zie paragraaf 4.3.5). Hierin zijn regelingen opgenomen voor de begrensde waterwingebieden zelf, de omliggende grondwaterbeschermingsgebieden, intrekgebieden, boringsvrije zones en de hierbinnen gelegen KWO-vrije zones. Met het oog op de drinkwaterwinning wordt op die manier het 'stand still/step forward'-principe wettelijk verankerd, evenals het streven om intensieve (en risicovolle) gebruiksfuncties binnen het intrekgebied te voorkomen of te vervangen.

Het plangebied kent met het Teeselinkven één gebied dat tot 2018 in de provinciale Omgevingsvisie werd aangemerkt als water van het Hoogste Ecologische Niveau (HEN). Verder zijn er twee waterlopen met een Specifiek Ecologische Doelstelling (SED). Het gaat daarbij om de Baakse Beek ten zuiden van Ruurlo en de Koffiegoot tussen Eibergen en Rekken. Deze wateren liggen binnen het Gelders Natuurnetwerk of binnen de Groene ontwikkelingszone.

Waterbeleid en waterbeheer

Het waterbeleid is in algemene bewoordingen benoemd in de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland en ook in Overijssel is het waterbeleid opgenomen in de Omgevingsvisie. Daarin is het gegroepeerd rondom de centrale thema's veiligheid, schoon en gezond water, gebruik van water, water als waardevol element en sturing waterbeleid.

In de Watervisie 2030 en Waterbeheerplan 2016-2021 heeft het Waterschap Rijn en IJssel zijn waterbeleid geformuleerd. Het op 1 januari 2014 ontstane Waterschap Vechtstromen deed dit in haar Waterbeheerplan 2016-2021 en de op 14 april 2021 vastgestelde Watervisie 2050 dat zal worden uitgewerkt in het waterbeheerprogramma 2022-2027. Genoemd beleid is actief betrokken bij het opstellen van het gemeentelijk waterbeleid en van dit bestemmingsplan. Van belang zijn de Natura 2000-gebieden, de (natte) ecologische verbindingszones, SED-wateren en de wateren die vallen onder de Europese Kaderrichtlijn Water.

Water in het plan

Het waterbeleid en het watersysteem vormen uitgangspunt voor voorliggend plan, onder andere via de doorvertaling van de aanwezige (water)functies. Bij de situering van bestemmingen is rekening gehouden met het aspect water. In het plan zit de bestemming 'Water'. Vennen en poelen zijn beschermd binnen de betreffende gebiedsbestemming. De aanwezige grondwaterbeschermingsgebieden en waterwingebieden zijn evenals de omliggende beschermingsgebieden aangeduid en van een passende regeling voorzien. Mede vanwege het consoliderende karakter en de aansluiting op de provinciale regelgeving heeft het voorliggende bestemmingsplan daarmee in principe geen negatieve gevolgen voor de waterhuishouding.

Verder is van belang te melden dat bestaande regelgeving van provincie en waterschap(pen), zoals onder meer de Omgevingsverordening Gelderland, de keur(en), de legger en eventueel peilbesluit(en), een afzonderlijk toetsingskader vormen. Zo bevatten de keuren van de waterschappen onder andere bepalingen voor de bescherming en het beheer en onderhoud van watergangen en oppervlaktewater. Het gaat hier bijvoorbeeld om activiteiten binnen 5 m van de insteek van watergangen.

In de 'Keur Waterschap Rijn en IJssel 2009' zijn de regels vastgelegd die gelden voor waterstaatswerken, zoals watergangen. In de Legger zijn de waterstaatswerken opgenomen waarop de Keur van toepassing is, zoals leggerwatergangen, kades, waterbergingsgebieden en bijbehorende zoneringen. Leggerwatergangen zoals bijvoorbeeld de Berkel, kennen een beschermde status waardoor een aantal (graaf)werkzaamheden niet zijn toegestaan. Deze beperkingen hoeven niet in een bestemmingsplan te worden vastgelegd maar het is voor de gebruikers van de betrokken percelen wel van belang dat werkzaamheden in de kern- en beschermingszone van waterstaatswerken vergunningplichtig zijn volgens de waterschapskeur. Het Waterschap Vechtstromen heeft geen kern- en beschermingszone vastgelegd. De inhoud van de 'Keur waterschap Vechtstromen' is van toepassing op het gebied bij de Buurserbeek in het noordoostelijke deel van het plangebied. De regels uit deze Keur hoeven echter ook niet te worden doorvertaald in het bestemmingsplan omdat zij al een zelfstandige werking hebben.

In het plan zijn geen bepalingen opgenomen die dubbelop zijn, dan wel indruisen tegen deze regelgeving. Zo zijn normale waterstaatskundige werkzaamheden uitgesloten van een vergunningplicht volgens het bestemmingsplan omdat het waterstaatkundige belang zonodig al wordt gewaarborgd via de Keur van de waterschappen.

Watertoets en wateradvies

De waterbeheerders zijn bij het opstellen van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” geïnformeerd over het gemeentelijke voornemen om de geldende bestemmingsplannen voor het Berkellandse buitengebied te herzien. Daarbij is indertijd al informatie aangeleverd over het watersysteem in relatie tot ruimtelijk relevante zaken. Zo heeft het Waterschap Rijn en IJssel informatie aangeleverd over de riolering en over haar plannen voor de realisatie van de natte ecologische verbindingszones langs de waterlopen in het plangebied. Deze informatie is ook bij het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en bij het voorliggende bestemmingsplan gebruikt bij het toekennen van bestemmingen in die gebieden of bij het ontwerpen van wijzigingsregelingen die zich richten op natuurontwikkeling. Ook is de informatie gebruikt bij het weergeven van de leidingzones voor de riolering. Daarbij zijn bij dit bestemmingsplan actuele gegevens opgevraagd.

In het kader van de verplichte watertoets worden het Waterschap Rijn en IJssel en het Waterschap Vechtstromen als waterbeheerders in de gelegenheid gesteld om te reageren op het voorontwerpbestemmingsplan.

5.3 Milieuparagraaf/milieutoets

Het ruimtelijk beleid en milieubeleid hebben raakvlakken. Kwaliteiten, waarden en functies hangen samen met het fysieke milieu (bodem, water, lucht). Het milieu stelt enerzijds randvoorwaarden aan de ruimtelijke ordening. De milieukwaliteit kan anderzijds verbeterd worden door ruimtelijke ordening.

De m.e.r. heeft als doel het milieu een volwaardige plaats te geven in de bestuurlijke besluitvorming. De gemeente Berkelland kan bovendien met de uitkomsten van m.e.r. een solide onderbouwing geven vanuit de milieuaspecten voor het vast te stellen bestemmingsplan buitengebied. Het milieueffectrapport stelt het gemeentebestuur in staat vast te stellen waar ontwikkelingen op een duurzame wijze naast elkaar kunnen plaatsvinden.

Voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied is het volgens de Wet Milieubeheer (hoofdstuk 7) verplicht een plan-MER op te stellen om de twee volgende redenen:

- Het nieuwe bestemmingsplan maakt het mogelijk om bestaande agrarische bouwvlakken te vergroten (kaderstelling vanuit Besluit m.e.r.).
- Het is niet uitgesloten dat het nieuwe bestemmingsplan significant negatieve effecten veroorzaakt op nabijgelegen Natura2000-gebieden (Wet natuurbescherming).

In het plan-MER dat met het bestemmingsplan ter inzage wordt gelegd, is onderzocht wat de effecten van het nieuwe bestemmingsplan op het milieu zijn. De m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten waarvoor het bestemmingsplan een kader biedt komen vooral voort uit de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen. De belangrijkste milieueffecten betreffen effecten op natuur, geurhinder, landschap en cultuurhistorie.

1. In dit MER zijn hiertoe de effecten van de verschillende functies in beeld gebracht voor drie alternatieven: de huidige situatie (alternatief 1): De referentiesituatie bestaat in principe uit de huidige situatie inclusief autonome ontwikkelingen. Dit alternatief is de situatie die in de toekomst ontstaat als het nieuwe bestemmingsplan niet wordt gerealiseerd;
2. de worstcase (alternatief 2): Hierbij is uitgegaan van de maximale invulling van de ontwikkelmogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020 mogelijk maakt. Het gaat om het benutten van alle ontwikkelmogelijkheden van het ontwerpbestemmingsplan zonder dat verdergaande (technische) emissiereducerende maatregelen worden ingezet door het bevoegd gezag of de ondernemers;
3. het planalternatief (alternatief 3): Het planalternatief bestaat uit de mogelijkheden die worden geboden in het voorliggende bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020 (zie paragraaf 3.3). Het verschil met het worstcase scenario (alternatief 2) is de toevoeging van een specifiek gebruiksverbod in de planregels van het bestemmingsplan Buitengebied. Door een toename van de depositie tot strijdig gebruik te verklaren wordt zeker gesteld dat uitvoering van het bestemmingsplan voor wat betreft stikstof niet leidt tot significant negatieve effecten op (omliggende) Natura 2000-gebieden.

Beoordeling effecten natuur

<u>Verzuring en eutrofiëring</u>

Uit dierverblijfplaatsen komt stikstof vrij waardoor de kwaliteit van de omliggende natuur kan worden aangetast. Dit komt door het verzurende en vermestende effect van stikstof dat in de bodem terecht komt. In het planMER is uitgerekend om hoeveel stikstof het gaat in de huidige situatie. Als er meer dieren bijkomen kan de hoeveelheid stikstof die vrij komt ook toenemen, tenzij er maatregelen worden genomen.

In het planMER is berekend wat er gebeurt als alle bouwvlakken met 40% groeien. Vastgesteld is dat bij een groei van 40%, samen met stalmaatregelen die er voor zorgen dat er minder stikstof vrij komt, er per saldo

niet meer stikstof uit het plangebied hoeft vrij te komen.

Zonder maatregelen kan de groei van het aantal dieren een toename veroorzaken van de hoeveelheid stikstof die neer komt op de beschermde natuurgebieden in de omgeving. Om dat te voorkomen is er een regeling in het bestemmingsplan opgenomen die dit verbied: er mag niet meer stikstof vrij komen dan nu het geval is.

Als bij de vaststelling van het bestemmingsplan er al een natuurvergunning (Wnb) is, maar de vergunde activiteiten nog niet volledig zijn gerealiseerd, dan heeft dat hier geen invloed op. Dit geldt niet als er sprake is van een overtreding van de regels uit het bestemmingsplan.

Dit betekent in juridische termen dat significant negatieve effecten op de kwalificerende habitats/soorten in Natura2000-gebieden kunnen worden voorkomen door in het plan een gebruiksbeperking voor alle gebruiksfuncties op te nemen. Met deze gebruiksbeperking geldt een toename van de stikstofdepositie als strijdig gebruik. Dat betekent dat het nieuwe bestemmingsplan dat niet toestaat. De regeling laat overigens wel toe dat de toegekende agrarische bouwvlakken 40% mogen groeien tot een vastgestelde maximale oppervlakte. Hierbij geldt dan ook de voorwaarde dat er voldoende maatregelen worden getroffen om de hoeveelheid stikstof die vrijkomt niet toe te laten nemen.

Natura 2000-gebieden

Rondom het bestemmingsplangebied liggen verschillende Natura 2000-gebieden. Het uitbreiden van agrarische bouwvlakken, is mogelijk zonder dat de natuur daar wordt aangetast als er maar voor wordt gezorgd dat de hoeveelheid stikstof die vrij kan komen niet méér wordt dan nu. Omdat hiervoor een regeling opgenomen is in het bestemmingsplan is het effect van het bestemmingsplan op Natura 2000-gebieden in het planMER dus als ‘neutraal’ beoordeeld.

Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone

In het plangebied liggen gebieden die de provincie heeft aangewezen als Gelders Natuurnetwerk (GNN) of Groene Ontwikkelingszone (GO). In het bestemmingsplan is de bescherming van de GNN en GO voldoende ingepast in de bestemming en planregels. De ontwikkelingsmogelijkheden (zoals het uitbreiden van een agrarisch bouwvlak met maximaal 40%) leiden niet tot aantasting van de GNN en GO. Het effect van het bestemmingsplan is dus als ‘neutraal’ beoordeeld.

Soortbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) regelt de bescherming van plant- en diersoorten en vogelnesten in Nederland. Het bestemmingsplan maakt geen ontwikkelingen mogelijk waarvan op voorhand een negatief effect op beschermde soorten wordt verwacht. De regels schrijven voor om, voordat ergens gebouwd wordt, onderzoek te doen naar de wat zwaarder beschermde soorten. Als blijkt dat dat nodig is kunnen maatregelen worden voorgeschreven om de dieren te beschermen. In sommige gevallen kan ook een ontheffing worden verleend. Hierdoor blijft het effect op de beschermde dieren in het plangebied beperkt. Daarom is het effect op dit onderdeel als ‘neutraal’ beoordeeld.

Beoordeling effecten landschap

Landschappelijke waarden worden in het bestemmingsplan geborgd door de bestemmingen ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’, ‘Agrarisch met Waarden - Natuur- en Landschapswaarden’ en ‘Groen - Landschapselement’ met bijbehorend omgevingsvergunningenstelsel. Gronden met deze bestemmingen zijn onder meer bestemd voor het behoud, herstel en de ontwikkeling van landschapswaarden. Tevens zijn deze gronden bestemd voor (onverharde) paden en wegen, landschapselementen en landschappelijke inpassing door erfbeplanting. Het behoud van aardkundig waardevolle gebieden en cultuurhistorisch waardevolle akkers is geborgd door de aanduidingen 'aardkundig waardevol' en 'cultuurhistorisch waardevolle akker'. Het behoud van al deze bijzondere landschapselementen en -waarden is in het bestemmingsplan geborgd

doordat je alleen mag bouwen met een speciale omgevingsvergunning. Verder worden veel ontwikkelingen pas mogelijk gemaakt als wordt gezorgd voor een goede landschappelijke inpassing.

Om aantasting van het landschap te voorkomen kunnen grondgebonden (veehouderij)bedrijven en nietgrondgebonden veehouderijen ook alleen onderstrikte randvoorwaarden het bouwvlak met maximaal 40% respectieveijk 25% uitbreiden tot maximaal 2,0 ha respectievelijk 1,5 ha. Vanuit de Omgevingsverordening Gelderland geldt hierbij een maximum aan het bruto vloer oppervlak (bvo) van 1.000 m^2.

Dit wordt onder andere versterkt door de werking van het (provinciaal) Plussenbeleid. Dit beleid is door de gemeente overgenomen uit de provinciale Omgevingsverordening. Het Plussenbeleid zorgt ervoor dat uitbreidingen van de stalvloeroppervlakte voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) met meer dan 500 m^2 alleen zijn toegestaan als er extra wordt geinvestereerd in de kwaliteit van de omgeving. Ten aanzien van nevenactiviteiten, de wijzigingsmogelijkheden naar de bestemming wonen en het inrichten van stoeterijen en paardenbakken zijn strikte randvoorwaarden gesteld om te voorkomen dat de landschappelijke karakteristiek wordt aangetast. Omschakeling naar niet-grondgebonden veehouderij en nieuwvestiging van agrarische bedrijven is niet toegestaan in het bestemmingsplan. Het effect op het thema landschap wordt daarom als neutraal beoordeeld (0).

Beoordeling effecten cultuurhistorie

Cultuurhistorie

De in het plangebied voorkomende behoudenswaardige cultuurhistorische waarden worden beschermd door een bestemming of aanduiding waar specifieke regels voor gelden (onder meer voor cultuurhistorisch waardevolle gebouwen). Daarnaast zijn deze waarden ook in het omgevingsvergunningstelsel opgenomen waarbij geen sprake mag zijn van onevenredige aantasting van cultuurhistorische waarden.

De cutluurhistorische waarden binnen het beschermd dorpsgezicht van Gelselaar en Mallum en de historische buitenplaats Ruurlo worden apart beschermd met de dubbelbestemming ‘Waarde - Cultuurhistorie’ en het bijbehorende omgevingsvergunningstelsel. Een belangrijke voorwaarde om een omgevingsvergunning te krijgen is dat de de voorgenomen activiteit niet leidt tot een aantasting van de karakteristieke waarden (bijvoorbeeld nokrichting, historische perceelsscheidingen, zichtlijnen) van het beschermde dorpsgezicht.

Op deze wijze, in combinatie met de bepalingen op het gebied van landschap, zijn historisch-geografische waarden in het gebied geborgd. De bescherming van rijks- en gemeentelijke monumenten in het plangebied gebeurt via regelgeving in de Erfgoedwet 2016 en de gemeentelijke Erfgoedverordening 2012. Alles bij elkaar zorgen de planregels ervoor dat de cultuurhistorische waarden goed worden beschermd. Het effect op dit thema is neutraal (0).

Archeologie

Op de verbeelding van dit bestemmingsplan staat waar er extra kans is dat er archeologische waarden in de bodem te vinden zijn (via zeven dubbelbestemmingen: ‘waarde – archeologie 1’ t/m ‘waarde – archeologie 6’, alsmede een dubbelbestemming voor archeologische rijksmonumenten). Deze weergave is gebaseerd op de archeologische verwachtingenkaart die in 2017 is vastgesteld. In die gebieden mag alleen worden gebouwd na aanvullend archeologisch onderzoek. Ook moet er een speciale omgevingsvergunning voor worden aangevraagd. Aantasting van archeologische waarden is door deze maatregelen in het bestemmingsplan niet aannemelijk. Het effect is neutraal (0).

Aardkunde

Behoud van de belangrijkste aardkundige waarden in het plangebied is geborgd door middel van de aanduiding ‘aardkundig waardevol’ binnen de enkelbestemmingen ‘Agrarisch met Waarden

-Landschapswaarden' en 'Agrarisch met Waarden - Natuur- en Landschapswaarden'. Gronden met deze bestemming zijn mede bestemd voor het behoud van het aardkundig waardevol gebied. Ook zijn er regels opgenomen in het bestemmingsplan voor het behoud, herstel en de ontwikkeling van aardkundige waarden. Hiermee wordt de aantasting van deze waarden zoveel mogelijk beperkt. Het effect is neutraal (0).

Bodem

In het bestemmingsplan worden geen functiewijzigingen bij recht mogelijk gemaakt. Bodemonderzoek is om deze reden in het kader van het bestemmingsplan niet nodig. In het bestemmingsplan wordenook geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die zorgen voor vervuiling van de bodem. Daarnaast geldt dat er buiten het bestemmingsplan om voldoende landelijke wet- en regelgeving is die het ontstaan van nieuwe bodemverontreiniging kan voorkomen. De ontwikkelingsmogelijkheden die worden geboden in het bestemmingsplan hebben dan ook geen gevolgen voor de bodemkwaliteit ter plaatse. Het effect is neutraal (0).

Water

De te beschermen waterwingebieden staan duideilijk op de verbeelding van dit bestemmingsplan aangegeven. Voor de natte natuurgebieden is in het bestemmingsplan geregeld dat de grondwaterstand op peil moet blijven. Ook blijven de bestaande watergangen in het plangebied behouden. Het is de verwachting dat de waterkwaliteit niet zal verslechteren. Mogelijk neemt het verhard oppervlak toe bij uitbreidingen, hiervoor zijn middels wetgeving voldoende compenserende en mitigerende maatregelen op te leggen (onder meer door het uitvoeren van de verplichte watertoets). Het effect op water is als neutraal (0) beoordeeld.

Verkeer

Het aantal verkeersbewegingen neemt maar zeer beperkt toe door de uitbreidingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Deze kleine groei van het verkeer zal voor de capaciteit van de lokale wegen niet tot problemen leiden. Nieuwe grootschalige functies zoals publiekstrekkende horeca en grootschalige recreatieve voorzieningen worden immers niet toegestaan in het plangebied. De ontwikkelingsruimte die wordt geboden aan kleinschalige recreatieve voorzieningen kan wel tot enig extra verkeer leiden. Omdat het alleen maar om kleinschalige ontwikkelingen gaat, leidet dit echter niet tot negatieve effecten op het verkeerssysteem: de wegen blivjen veilig en opstoppingen worden niet verwacht. Wel kan het voor fietsers gevaarlijk zijn op de smalle wegen in het buitengebied. Op sommige plekken kan op smalle wegen het aantal vrachtverkeersbewegingen toenemen. Als daar dan geen vrij-liggende fietspaden zijn kunnen onveilige situaties ontstaan. Dit conserverend bestemmningsplan is niet bedoeld voor het oplossen van eventuele nieuwe onveilige verkeerssituaties. Vanuit haar taak als wegbeheerder ziet de gemeente hier wel voortdurend op toe.

Geluid

De regels voor het beheersen van geluid zijn vastgelegd in de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet geluidhinder. Hierin staat bijvoorbeeld de toegestane geluidsbelasting van huizen in de omgeving van een (agrarisch) bedrijf. Een zekere (vergunbare) toename van de geluidsbelasting kan niet altijd worden uitgesloten op bedrijven die groeien. Maar daar staat tegenover dat het aantal actieve bedrijven af zal nemen. De toename van het aantal verkeersbewegingen door toedoen van het nieuwe bestemmingsplan is maar klein. Het wegverkeerslawaai zal dus niet of nauwelijks toenemen. Niettemin kent het nieuwe bestemmingsplan een regeling voor geluidzones en een regeling die woninguitbreidingen alleen toelaat als wordt voldaan aan de Wet geluidhinder. Het effect voor geluid is mede daarom per saldo neutraal (0).

Luchtkwaliteit

Op perceelniveau kan via landelijke milieuregelgeving worden uitgesloten dat er in de directe omgeving sprake is van een toename van de luchtverontreiniging tot boven de wettelijke grenswaarden. Maar, parallel aan deze lokale ontwikkelingen geldt dat het aantal stofbronnen in het buitengebied elk jaar minder wordt door de ontwikkelingen in de sector. Dat betekent dat per saldo het effect op luchtkwaliteit als neutraal wordt beoordeeld (0).

Geur

De afstemming met de geurwetgeving heeft in dit bestemmingsplan plaatsgevonden bij het toekennen van de agrarische bouwvlakken: hierbij is ook rekening gehouden met de afstand tot omringende woonbebouwing. In 2018 is er een uitgebreide geur-studie uitgevoerd, waar de huidige geursituatie in het buitengebied van Berkelland zeer gedetailleerd in beeld is gebracht. Daarbij is rekening gehouden met de aangepaste (naar beneden bijgestelde) geuremissiefactor voor combi -uchtwassers. Vastgesteld is dat:

- 95 % van de woningen in het buitengebied zich bevindt in een zeer goed tot redelijk goed leefklimaat
- Ongeveer 1 % van de woningen in het buitengebied zich bevindt in een matig tot slecht leefklimaat
- Beltrum de kern is met de hoogste achtergrond geurbelasting; 83% van de woningen in Beltrum bevind zich in een matig leefklimaat
- In de andere kernen bevindt zich meer dan 95 % van de woningen in een zeer goed tot redelijk goed leefklimaat

In het kader van dit planMER is het effect onderzocht dat op zou kunnen treden als alle (intensieve) veehouderijen in het plangebied maximaal gebruik zouden maken van de geboden uitbreidingsmogelijkheden, zonder geur reducerende maatregelen in te zetten. Een dergelijk worst case scenario zou tot gevolg hebben dat er in substantiële delen van het buitengebied sprake zou zijn van een slecht leefklimaat. In (meer dan) 25% van de woningen zou de geur dan als hinderlijk worden ervaren. Verder zou er in dit scenario sprake zijn van een (zeer) matig leefklimaat in alle woonkernen.

Daarom is onderzocht wat het effect zou kunnen zijn van de inzet van de technische maatregelen die overeen zouden komen met het planscenario zoals dat voor de stikstof berekeningen is vastgesteld. In de verspreidingsberekening is uitgegaan van de bijbehorende technieken uit de Regeling geurhinder en veehouderij. Een volledig benutten van de in het plan geboden uitbreidingsmogelijkheden, in combinatie met de inzet van deze technieken brengt de berekende geurachtergrondconcentratie ver terug. Vrijwel nergens is er dan nog sprake van een slecht leefklimaat, en in vrijwel alle woonkernen (met uitzondering van Beltrum en Haarlo) is er in dit scenario sprake van een goed leefklimaat.

Overigens geldt dat rondom de veehouderijen de geurbelasting gedurende de planperiode zal afnemen vanwege de verdergaande herstructurering van de sector. Omdat rondom de mogelijke groeiers wel sprake zal zijn van een toename van de geurbelasting (binnen de vigerende sectorale wet- en regelgeving) wordt het effect per saldo als neutraal beoordeeld (0).

Gezondheid

De komende jaren verandert er veel in de agrarische sector. Veel van de kleinere bedrijven stoppen. Dat betekent dat veel van de mogelijke bronnen van zoönosen (dat zijn ziektes die van dier op mens over kunnen gaan) zullen verdwijnen en de afstand tussen de bedrijven toe zal nemen.

Op de bedrijven die overblijven zullen steeds meer dieren dicht bij elkaar zijn. Dit zorgt voor een groter risico op een uitbraak van dierziekten. Bij het bouwen van nieuwe stallen is er echter ruimte voor maatregelen die de kans op verspreiding van ziektes kunnen verkleinen. De moderne bedrijfsvoering is er zoveel mogelijk op gericht om het risico van uitbraken te voorkomen.

In de zomer van 2016 bracht het RIVM een eerste onderzoek Veehouderij en gezondheid omwonenden uit (RIVM Rapport 2016-0058, 2016). Dit onderzoek beperkte zich tot Noord-Brabant en Noord-Limburg. Om te weten te komen of er in andere regio's ook een verband te vinden is tussen gezondheid en veehouderij, is het onderzoek nu ook uitgevoerd in gebieden in de provincies Gelderland, Utrecht en Overijssel. Ook in deze regio's zien de onderzoekers het extra risico op longontsteking rond geitenhouderijen, meerdere jaren achter elkaar en ook met verschillende manieren van onderzoek. Daarom gaan de onderzoekers ervan uit dat in het algemeen geldt dat mensen die rond geitenhouderijen wonen iets vaker longontsteking krijgen dan mensen die rond andere veehouderijen wonen en mensen die niet bij een veehouderij in de buurt wonen. Voor geitenhouderijen geldt daarom vanuit de provincie al een rechtstreeks werkend (vooralsnog tijdelijk) verbod op nieuwvestiging en uitbreiding.

In de onderzoeken zijn meer verbanden gevonden tussen het wonen in de omgeving van veehouderijen en de gezondheid. Sommige effecten zijn negatief voor de gezondheid, andere zijn positief. Bij het opstellen van dit planMER is kennisgenomen van dit onderzoek. De onderzoeksresultaten gaven echter geen aanleiding om de effectbeschouwing in dit planMER te wijzigen. Netto wordt het effect als neutraal beoordeeld, met de kanttekening dat dit een voorzichtige beoordeling is. Een (licht) negatief effect zou er ook aan toegekend kunnen worden, weer te geven als [0 (0/-)].

Klimaat

De ontwikkelingen die binnen het plan mogelijk zijn leiden ertoe dat het gebied minder klimaatbestendig wordt. Een verdere bebouwing zorgt voor het versterken van de effecten van klimaatverandering. Daarnaast geldt echter ook dat ontwikkelingen kansen bieden om zaken aan te pakken. Het kan dan gaan om hoe nieuwe bebouwing wordt aangelegd en ingepast, of bestaande situaties kunnen aangepast worden. Denk bijvoorbeeld aan het aanplanten van meer groen om hittestress te beperken wanneer een weg wordt aangepakt of aan het realiseren van nieuwe natuur. Dit is alleen niet hard als uitgangspunt opgenomen in het plan, maar biedt zeker mogelijkheden. Het effect wordt uiteindelijk als licht negatief beoordeeld (0/-).

Doorwerking MER in bestemmingsplan

Maximale invulling van alle ontwikkelmogelijkheden die agrarische bouwvlakken hebben (worstcase), leidt tot significant negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebieden als gevolg van forse stikstofdepositietoenames (op voor verzuring gevoelige habitats). Overige ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt leiden niet tot nauwelijks effecten op belangrijke gebiedswaarden en -kenmerken. Die effectresultaten hebben geen aanleiding gegeven het bestemmingsplan fundamenteel aan te passen.

Door in het bestemmingsplan voorwaarden voor het gebruik in de planregels op te nemen, wordt een ongewenste toename van stikstofdepositie ten opzichte van de huidige, feitelijke en planologisch legale situatie voorkomen, waardoor significant negatieve effecten uitgesloten zijn. De conclusie luidt daarom dat het bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020 uitvoerbaar is.

De volledige rapportage over het planMER is als Bijlage 7 bij de toelichting van dit plan opgenomen.

Milieuzonering

Bij de toekenning van functies is zoveel mogelijk rekening gehouden met de milieukwaliteit op basis van de volgende milieuaspecten: geluid, hinderlijke bedrijvigheid, externe veiligheid, luchtkwaliteit, geur/stank en locaties met bodemverontreiniging/oude stortplaatsen.

Zonering is een belangrijke methode om functies, waarden en kwaliteiten te ordenen. Er is vooral gekeken naar de aanwezigheid van milieuzonering(en) die ruimtelijk relevant zijn voor functieveranderingen in het bestemmingsplan, in de vorm van het toevoegen van woon- en/of verblijfsfuncties. Denk hierbij aan bedrijven en milieuzonering en aan milieuzones voor geluidhinder vanwege wegverkeer, railverkeer, vliegtuiglawaai en industrielawaai. Ruimtelijk relevante milieuzones zijn als zodanig vastgelegd op de verbeelding. Daarbij zijn ook geluidscontouren waarvan de bron buiten het plangebied ligt opgenomen op de verbeelding (bijv. de geluidgezoneerde industrieterreinen De Laarberg en Borculo). Het bestemmingsplan kent verder een Staat van Bedrijfsactiviteiten die de bedrijvigheid binnen het plangebied categoriseert.

Het is niet wenselijk om nieuwe niet-agrarische bedrijven uit een hogere milieucategorie dan 1 en 2 toe te laten in het plangebied. Om te voorkomen dat toekomstige functieveranderingsprocessen dit in de hand zullen werken, is bij de planregels een indicatieve bedrijvenlijst opgenomen van functies die in dat verband toelaatbaar kunnen zijn in het buitengebied. Bestaande bedrijven zijn verder voorzien van een

bedrijfsbestemming op maat. Deze laat weliswaar toe dat een bestaand bedrijf andere bedrijfsactiviteiten ontwikkelt, zij het dat het bedrijf daardoor niet tot een hogere milieucategorie gaat behoren.

Geluid

De Wet geluidhinder bepaalt vereiste zoneringen voor geluid. Zij bevat daarvoor een uitgebreid stelsel van bepalingen ter voorkoming en bestrijding van geluidhinder door onder meer industrie, wegverkeer, spoorwegverkeer en vliegverkeer. De wet richt zich onder andere op de bescherming van de burger in zijn woonomgeving en bevat bijvoorbeeld normen voor de maximale geluidsbelasting op de gevel van een huis.

Volgens de Wet geluidhinder heeft iedere weg (behalve 30 km-zones, onverharde wegen en wegen die als woonerf zijn ingericht) een onderzoekszone waarbinnen akoestisch onderzoek moet worden verricht als een bestemmingsplan de bouw van geluidgevoelige bebouwing mogelijk maakt. Deze mogelijkheid kan direct (conform de bestemming) en/of direct (bijvoorbeeld via een afwijkings- of wijzigingsbevoegdheid) in het bestemmingsplan zijn opgenomen. De geluidsregelgeving is erop gericht dat alle geluidsgevoelige bebouwing voldoet aan de grenswaarde voor de geluidsbelasting op de buitengevel. Indien dit niet overal mogelijk is en aan een aantal wettelijke voorwaarden wordt voldaan, kan om een hogere waarde worden verzocht.

Bij het opstellen van een bestemmingsplan moet worden nagegaan op welke locaties mogelijkheden kunnen worden geboden voor het bouwen van geluidhindergevoelige bebouwing. Daarbij moet dan worden onderzocht of deze locaties binnen de onderzoekszone van een (spoor)weg vallen. Als dit het geval is, dan moet een akoestisch onderzoek worden verricht waarbij op basis van akoestische gegevens per wegcategorie de ligging van de 48, 53 en 58 dB-contour wordt berekend waarbij:

- de 48 dB-contour aangeeft dat bebouwingsmogelijkheden buiten de contour voldoen aan de grenswaarde;
- voor geluidhindergevoelige bebouwing tussen de 48 en 53 dB-contour een hogere grenswaarde kan worden vastgesteld (tot maximaal 53 dB);
- voor geluidhindergevoelige bebouwing tussen 53 en 58 dB contour een hogere grenswaarde worden kan vastgesteld (tot maximaal 58 dB).

Op deze manier is het enerzijds mogelijk om voor een bouwinitiatief de plaats te bepalen om te voldoen aan de Wet geluidhinder en anderzijds te weten wat de geluidsbelasting is als er wordt gebouwd in de rooilijn/de bebouwingsgrens.

Het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet niet rechtstreeks in mogelijkheden voor het bouwen van nieuwe geluidgevoelige bebouwing. Het kent slechts mogelijkheden om via binnenplanse afwijking de bouw mogelijk te maken van:

- een extra agrarische bedrijfswoning;
- woningsplitsing, dit in lijn met de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied (extra verblijfsobject met een woonfunctie (BAG));
- recreatie (via functieverandering van gebouwen).

Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan heeft de gemeente berekend wat de geluidsbelasting van de wegen naar de omgeving is. Daarbij is uitgegaan van de wegen die zijn opgenomen in het gemeentelijke Verkeersmodel. Rond vele wegen in het plangebied ligt een 48 dB-contour die om aandacht vraagt bij het verlenen van medewerking aan nieuwe geluidgevoelige functies. Verder ligt alleen langs de drukste hoofdwegen, zoals de N18, een 58 dB-contour die de oprichting van geluidgevoelige bebouwing belemmert. Bij de overige wegen ligt die 53 dB-contour op de weg zelf zodat zij geen invloed heeft op de omgeving rondom de weg.

Bij het verlenen van bestemmingsplanafwijkingen moet de geluidsbelasting per weg bekeken worden en eventueel per weg een hogere grenswaarde worden vastgesteld. Om hieraan toepassing te geven is bij de afwijkingsregelingen voor geluidgevoelige functies de voorwaarde opgenomen dat akoestisch onderzoek moet worden verricht. Bij elke oprichting van een nieuwe agrarische bedrijfswoning en bij elke woningsplitsing (d.w.z. het toelaten van een extra 'verblijfsobject met een woonfunctie') zal daarom bijvoorbeeld altijd de akoestische situatie in beeld moeten worden gebracht. Op dat moment moet ook bekeken worden hoe de verkeersgegevens zich ontwikkeld hebben en wat dit voor gevolgen heeft. Op deze manier wordt voorkomen dat geluidgevoelige bebouwing kan worden opgericht op een locatie waar niet mogelijk is vanuit de geluidswetgeving.

Voor toetsing aan het Bouwbesluit moet overigens rekening worden gehouden met de geluidbelasting zonder correcties. Met een minimale geluidwering van de gevel van 20 dB is het vereiste binnenniveau gegarandeerd tot een gevelbelasting van 53 dB. Als de cumulatieve belasting, zonder aftrek Wet geluidhinder artikel 110g, van de omliggende wegen hoger is dan deze 53 dB zijn aanvullende isolerende maatregelen nodig. Bij het voorliggende bestemmingsplan is echter geen sprake van ontwikkelingen die noodzaken tot het treffen van dergelijke geluidwerende voorzieningen.

Externe Veiligheid

Externe veiligheid betreft het risico dat aan bepaalde activiteiten verbonden is voor niet bij de activiteit betrokken personen. Het externe veiligheidsbeleid richt zich op het voorkomen en beheersen van risicovolle bedrijfsactiviteiten en van risicovol transport. Het gaat daarbij om de bescherming van individuele burgers en groepen tegen ongevallen met gevaarlijke stoffen of potentieel risicovolle omstandigheden.

Daarbij gaat het enerzijds om de risico's verbonden aan 'risicovolle inrichtingen', waar gevaarlijke stoffen worden geproduceerd, opgeslagen of gebruikt en anderzijds om het 'vervoer van gevaarlijke stoffen' via wegen, spoorwegen, waterwegen en buisleidingen. Ook aan hoogspanningsleidingen zijn externe veiligheidsrisico's verbonden. Om voldoende ruimte te scheppen tussen risicobron en de personen of objecten die risico lopen (kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten) moeten vaak afstanden in acht worden genomen.

Bij externe veiligheid wordt onderscheid gemaakt in het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR). Het PR is de kans dat een persoon die (onafgebroken aanwezig en onbeschermd) op een bepaalde plaats overlijdt als gevolg van een calamiteit met een inrichting of een transportmodaliteit. Het GR bestaat uit de cumulatieve kans per jaar dat een groep van een bepaalde omvang overlijdt, als gevolg van een calamiteit met een inrichting of een transportmodaliteit. Voor het groepsrisico geldt een verantwoordingsplicht met als criterium een 'oriënterende waarde'.

In de gemeentelijke Beleidsvisie externe veiligheid, die op 24 februari 2009 door de gemeenteraad van Berkelland is vastgesteld, hebben de veiligheidsrisico's bij het werken met en het vervoeren van gevaarlijke stoffen een vaste plek gekregen bij besluitvorming rondom omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen. Voor het buitengebied geldt, op basis van de Beleidsvisie, de visie voor landelijk gebied.

Op 12 januari 2016 heeft de gemeenteraad de 'Gemeenschappelijke beleidsvisie externe veiligheid voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk' vastgesteld. Deze gemeenschappelijke beleidsvisie is ook vastgesteld door de gemeenteraden van de in de titel genoemde gemeenten en werd opgesteld door de Omgevingsdienst Achterhoek. Zij actualiseert de afzonderlijke gemeentelijke beleidsvisies en dus ook de Berkellandse beleidsvisie uit 2009. Per type gebied zijn daarbij de volgende ambities aangegeven:

Gebied	Toename groepsrisico (GR)
Woongebied (hieronder vallen ook de centrumgebieden en gebieden met functiemenging tussen wonen en werken)	- Binnen het invloedsgebied geen toename GR door nieuwe risicobronnen of uitbreiding van bestaande risicobronnen toestaan. - Binnen de 100% letaliteitcontour geen toename van het groepsrisico toestaan.
Buitengebied	- Bij nieuwe risicobronnen of uitbreiding van bestaande risicobronnen de 100% letaliteitcontour in acht nemen ter plaatse van (beperkt) kwetsbare objecten met minder zelfredzame personen.
Bedrijven- en industrieterrein	- Bij nieuwe risicobronnen of uitbreiding van bestaande risicobronnen de 100% letaliteitcontour in acht nemen ter plaatse van kwetsbare objecten met minder zelfredzame personen.

In het buitengebied is een toename van het groepsrisico toegestaan door zowel nieuwe risicobronnen als uitbreiding van bestaande risicobronnen, maar ook door vestiging van nieuwe kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied. Voor kwetsbare objecten met minder zelfredzame personen binnen de 100% letaliteitcontour gelden in het buitengebied dezelfde beperkingen als binnen woongebieden. Voor dergelijke zeer kwetsbare objecten is het gebiedstype van minder belang dan voor “normale” kwetsbare objecten. De gebiedsgerichte benadering biedt zodoende voldoende mogelijkheden en kansen binnen de algemene veiligheidsambitie “ruimte voor economische ontwikkelingen”.

Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de risico's van inrichtingen, transportroutes, buisleidingen en hoogspanningslijnen.

Risicovolle inrichtingen

In het 'Besluit externe veiligheid inrichtingen' (Bevi) worden risicovolle inrichtingen (waaronder lpg-tankstations) benoemd. Ook wordt daarin voor bepaalde gevallen aangegeven welke afstanden (voor het PR) moeten worden aangehouden, of in welk gebied (voor het GR) nader onderzoek moet worden gedaan. Met behulp van een inventarisatie van de gemeente is nagegaan of er sprake is van risicovolle activiteiten. De inventarisatie geeft aan dat er negentien inrichtingen zijn die van belang zijn. Het gaat hierbij om vijf lpg-tankstations, negen opslagplaatsen van propaan en één opslagplaats van chloorbleekloog. Deze zijn opgenomen in Bijlage 8 bij deze plantoelichting.

Volgens artikel 13 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen is het voor een aantal inrichtingen noodzakelijk om een verantwoording van het groepsrisico in de plantekst op te nemen. In de Bijlage 8 bij deze plantoelichting is deze verantwoording van het groepsrisico opgenomen. Hiernaar wordt in dit document verwezen.

Bij ontwikkelingen, die voorwaardelijk mogelijk worden gemaakt in het plangebied, dient er rekening gehouden te worden met de betreffende risicocontouren van de inrichtingen.

Risico's transportroutes

Voor de risico's voor het vervoer van gevaarlijke stoffen is het Besluit externe veiligheid transportroutes (BEVT) van kracht, met de bijbehorende regeling. Voor de uitwerking en toepassing van de risiconormen is zoveel mogelijk aangesloten bij Bevi en Revi. Informatie uit risicoatlassen en toepassing van vuistregels wijst uit dat in Berkelland sprake is van een laag risiconiveau. Door het plangebied lopen meerdere wegen waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Veelal is dit marginaal. De N18 is de enige weg in het

plangebied die qua externe veiligheid van belang is. Voor de normwaarde voor het plaatsgebonden risico (PR = 10^{-6} per jaar) ligt de contour op de weg zelf. Dat geldt zowel voor de huidige situatie als voor de situatie waarbij rekening is gehouden met de autonome groei van het wegverkeer in de komende 10 jaar.

Het plaatsgebonden risico brengt daarom geen beperkingen met zich mee voor ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van deze of andere wegen. Wel is voor de N18 het groepsrisico van belang. Uit berekening van het groepsrisico met het programma RBM II komt naar voren dat zelfs binnen de kern Eibergen geen sprake is van een overschrijding van de oriëntatiewaarde ten gevolge van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg. Dit geldt zowel voor de huidige situatie als voor de autonome ontwikkeling. Met de veel lagere bevolkingsdichtheid in het buitengebied is dan uiteraard in het geheel geen sprake van een groepsrisicoprobleem. Binnen een zone van 200 m rondom de weg zal bij nieuwe ontwikkelingen een groepsrisicoverantwoording moeten plaatsvinden. Naast de hoogte van het groepsrisico (afgezet tegen de oriënterende waarde van het groepsrisico) moet daarbij aandacht worden besteed aan zaken als bestrijdbaarheid, bereikbaarheid en zelfredzaamheid. De wegen binnen de gemeente Berkelland maken geen onderdeel uit van het Basisnet weg, waarin gebruiksruimtes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen aangegeven zijn. In Bijlage 8 wordt hier nader op in gegaan.

Risico's buisleidingen

Hierbij gaat het om buisleidingen voor het transport van (aard)gas en brandbare vloeistoffen, waarvoor veiligheids- en toetsingsafstanden zijn vastgelegd in diverse circulaires. Het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) geeft onder andere veiligheidsafstanden rond buisleidingen met gevaarlijke stoffen aan. De normstelling is in lijn met het Bevi. De risicoafstanden en de manier van risicoberekening staan, net als bij het Bevi, in een regeling (Revb). Voor het berekenen van risico's van ondergrondse gasleidingen ('Hogedruk aardgastransportleidingen') is het computerprogramma CAROLA beschikbaar.

Uit de inventarisatie is gebleken dat in het plangebied een aantal van de genoemde leidingen aanwezig is, namelijk:

- aardgastransportleidingen, persleidingen en watertransportleidingen;
- brandstofleiding.

Hogedruk aardgastransportleidingen

Voor hogedruk aardgas transportleidingen is de wet- en regelgeving opgenomen in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en de bijbehorende regeling (Revb).

De Gasunie heeft alle aardgasleidingen van haar transportsysteem doorgerekend volgens de voorschriften van het Bevb, de Revb en de Handleiding Risicoberekeningen Bevb. Daarbij is vastgesteld dat het plaatsgebonden risico van alle aardgasleidingen binnen Berkelland overal lager is dan 10-6 per jaar (de PR-contouren liggen op de leiding). In Berkelland bestaan dus geen PR-knelpunten.

Voor de aanwezige buisleidingen moet volgens het BEVB het groepsrisico worden verantwoord in het bestemmingsplan. In Bijlage 8 bij dit bestemmingsplan wordt nader ingegaan op de risico's rond de aanwezige buisleidingen. Volgens het Besluit externe veiligheid buisleidingen dient een verantwoording van het groepsrisico plaats te vinden voor de aanwezige buisleidingen. Deze verantwoording is eveneens opgenomen in Bijlage 8.

Brandstofleiding

Door het plangebied liep in het verleden het traject van een voormalige defensie transportleiding. Deze leiding is in 2016 volledig ontmanteld en niet meer aanwezig (controle bij DPO).

Risico's Hoogspanninglijnen

Door het plangebied lopen drie bovengrondse hoogspanningsverbindingen. Het gaat om de volgende verbindingen:

- Borculo-Winterswijk 150 KV;
- Haaksbergen-Eibergen 110 KV;
- Lochem-Borculo 150 KV.

De Europese Unie heeft aanbevelingen en adviezen opgesteld voor hoogspanningslijnen. Nederland heeft deze aanbevelingen en adviezen overgenomen, net als bijna alle Europese landen.

Daarnaast heeft de toenmalige staatssecretaris van VROM in oktober 2005 gemeenten, provincies en netbeheerders geadviseerd om zoveel mogelijk te vermijden dat er nieuwe situaties ontstaan waarbij kinderen langdurig verblijven in de directe omgeving van hoogspanningslijnen. Het advies heeft betrekking op plekken waar kinderen normaal gesproken langdurig verblijven, zoals woningen, scholen, crèches en kinderopvangplaatsen. Deze plekken worden ook wel 'gevoelige bestemmingen' genoemd. Gemeenten kunnen rekening houden met dit advies in hun bestemmingsplannen, waarin staat waarvoor bepaalde gebieden binnen de gemeente gebruikt mogen worden.

Omgekeerd geldt ook dat er bij de bouw van nieuwe hoogspanningslijnen rekening gehouden kan worden met al bestaande woningen, scholen, crèches en kinderopvangplaatsen. De grenswaarde waarboven het risico toeneemt, ligt in de buurt van 0,4 microTesla. Door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu zijn zogenaamde indicatieve zones van alle bovengrondse hoogspanningslijnen berekend, waarbinnen een waarde van 0,4 microTesla kan gelden. De breedte van de indicatieve zone is meestal een overschatting, omdat die is berekend op basis van conservatieve aannames.

Conclusie

Voor het milieuaspect externe veiligheid is een rapportage opgesteld die als Bijlage 8 aan de plantoelichting is gevoegd. Uit deze 'Beoordeling aspecten externe veiligheid' komt naar voren dat voor de opstelling van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” vanuit het oogpunt van externe veiligheid geen belemmeringen worden verwacht waar het gaat om het aanwezige plaatsgebonden risico en het aanwezig groepsrisico. Het bestemmingsplan bevat ook geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen die in dat opzicht van belang zijn maar brengt de bestaande situatie planologische in beeld. Wanneer via de afwijkings- of wijzigingsbevoegdheden nieuwe ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt, dan moet daarbij rekening worden gehouden met de gevolgen van de regelgeving op het gebied van externe veiligheid (zakelijke rechtstrook en eventuele risicocontouren). De motivatie van het groepsrisico voor de aanwezige risicobronnen is opgenomen in Bijlage 8.

Luchtkwaliteit

De wet van 11 oktober 2007 tot wijziging van de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen) is op 15 november 2007 in werking getreden. Het plan moet voldoen aan de eisen die daarin neergelegd zijn.

In de, op het 'Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)' gebaseerde, 'Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)' zijn categorieën van gevallen genoemd, die in elk geval als 'niet in betekenende mate' (nibm) worden aangemerkt. Voor deze categorieën staat namelijk vast dat zij 'niet in betekenende mate' bijdragen en hoeft geen onderzoek verricht te worden.

In de huidige situatie worden de grenswaarden van fijn stof en stikstofdioxide in het grootste deel van het gebied niet overschreden. Overschrijdingen van grenswaarden door uitbreidingen van stallen in de toekomst kunnen niet plaatsvinden aangezien er geen vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) wordt

afgegeven als de norm voor fijn stof wordt overschreden. Een aanvraag voor uitbreiding van een bestaande stal moet dus altijd voldoen aan de grenswaarden. Het transport van en naar de agrarische bedrijven heeft geen relevant effect op de luchtkwaliteit. Zowel voor bestaande als voor nieuwe situaties (na uitbreidingen) geldt dat de normen voor luchtkwaliteit niet overschreden mogen worden.

Overigens geldt wel dat op perceel-niveau kan niet worden uitgesloten dat er in de directe omgeving sprake zal zijn van een toename van de luchtverontreiniging. Maar, parallel aan deze lokale ontwikkelingen geldt dat het aantal stofbronnen in het buitengebied elk jaar minder wordt door de ontwikkelingen in de sector.

Geurhinder

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) van 2006 geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning). De geurbelasting wordt berekend en getoetst met het verspreidingsmodel V-Stacks vergunning. Dit geldt alleen voor dieren waarvoor geuremissiefactoren zijn opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij. Voor dieren zonder geuremissiefactor gelden minimaal aan te houden afstanden. De Regeling geurhinder en veehouderij is gepubliceerd op 18 december 2006 en daarna meerdere malen gewijzigd.

Bij gemeentelijke verordening kunnen gemeenten afwijken van de wettelijke normen. Voor de onderbouwing van andere normen wordt de geursituatie berekend met het verspreidingsmodel V-Stacks gebied. Vanwege de tijd benodigd voor het opstellen van een dergelijke verordening, kunnen vergunningaanvragen tijdelijk worden aangehouden via een aanhoudingsbesluit. De gemeenteraad heeft op 9 december 2008 de Verordening geurhinder en veehouderij Berkelland (geurverordening) vastgesteld voor de bebouwde kom van de kleine kernen in het kader van de Wet geurhinder en veehouderij. In deze verordening zijn voor deze gebieden specifieke, gemeentelijke geurnormen opgenomen, waaraan ontwikkelingen getoetst worden. Deze normen bedragen 6 odour units/m³ en 75 m, in plaats van 3 odour units/m³ en 100 m. Deze verordening is op 1 juli 2009 in werking getreden. Voor het buitengebied zijn nog steeds de landelijke normen van kracht.

Bij een uitbreiding van elke individuele onderneming zal het effect op de geurhinder aan sectorale wet- en regelgeving getoetst dienen te worden. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met geurhindercontouren van agrarische bedrijven. Het afbeelden van deze hindercontouren op de verbeelding is echter niet zinvol omdat veranderingen in veebezettingen kunnen leiden tot een andere geurhindercontour. Omdat de geurhindercontouren zodoende voortdurend in beweging zijn en dus het karakter hebben van een momentopname, is het niet mogelijk om een verbeelding bij een bestemmingsplan voor dat onderdeel actueel te houden. Een dergelijke insteek heeft bovendien geen meerwaarde omdat bij de beoordeling van bedrijfsontwikkeling ook via de Wgv dus al moet worden gekeken naar de geurcontouren van het betrokken bedrijf. Dit milieuaspect is op die manier dus al voldoende geborgd via de milieuwetgeving, waarbij het verwerken van een geurregeling in de bestemmingsplanregels al snel zou leiden tot een doorkruising van het wettelijk stelsel (zie ABRvS 18 maart 2020, nr. 201805604/1/R3).

In 2017-2018 is onderzoek verricht naar de mogelijke effecten van andere geurnormen dan de geurnormen die gehanteerd worden op basis van de geurverordening uit 2009. Bij dat onderzoek is ook gekeken naar het effect van de per 20 juli 2018 geldende geuremissiefactor (Regeling geurhinder en veehouderij) voor de zogenaamde combiluchtwassers. De uitkomst van het onderzoek is vastgelegd in twee rapporten van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, het rapport 'Veehouderij, geur en mogelijke effecten van andere geurnormen (fase 1)' en de aanvullende notitie 'Effect lagere geurverwijdering combiluchtwassers op de huidige geursituatie'. Op basis van deze rapporten heeft de gemeenteraad in september 2018 besloten om de geurnormen niet aan te passen.

Voor het onderzoek zijn actuele vergunningen en de bijbehorende geurbelasting getoetst en onderzocht wat de mogelijke effecten zijn als in Berkelland strengere geurnormen zouden worden gehanteerd. Uit het onderzoek bleek dat in de huidige situatie gemiddeld genomen de kwaliteit van het woon- en leefklimaat bijna overal in Berkelland (96%) 'zeer goed' of 'goed tot redelijk' is, maar dat er wel lokaal verschillen zijn. Met name in en rondom Beltrum is er sprake van een relatief hoge geurbelasting ten opzichte van de rest van de gemeente. Dit

is historisch zo gegroeid en gemiddeld genomen blijft de geurbelasting ook hier binnen de juridisch geaccepteerde waarden. Verder is een worstcase scenario (als alle bedrijven die nog ruimte hebben om te ontwikkelen, deze ook benutten) onderzocht. Dit leidde tot de conclusie dat bij eventuele uitbreidingen in de toekomst en de daarmee gepaard gaande toename van geurbelasting de kwaliteit van het woon- en leefklimaat nog steeds 'zeer goed' of 'goed tot redelijk' kan worden bestempeld (93%). Tegen die achtergrond besloot de gemeente om de geurverordening niet aan te passen en om ontwikkelingen ten aanzien van geurhinder te monitoren door in 2021 opnieuw een geuranalyse uit te voeren. Dit laatste staat echter los van het nu voorliggende bestemmingsplan.

Op de verbeelding zijn wel de geurzones weergegeven van niet-agrarische functies zoals de rioolwaterzuiveringsinstallaties in Ruurlo en Haarlo en de in het plangebied aanwezige rioolgemalen. Het gaat hierbij om vaste afstandsnormen die zich in tegenstelling tot agrarische geurcontouren wel lenen voor een weergave op de verbeelding.

Stiltegebieden

In het noorden van de gemeente en bij Ruurlo liggen de twee stiltegebieden Borculo-Noord en Wildenborch-De Bosket. Binnen de stiltegebieden streeft het ruimtelijk beleid naar het beperken of het voorkomen van geluidshinder volgens het principe van stand still – step forward. Deze gebieden zijn aangewezen in de Omgevingsverordening Gelderland, die inhoudelijk aansluit op de vroegere Provinciale Milieuverordening, en leggen geen beperkingen op aan agrarische functies, de woonfunctie (al dan niet in combinatie met een aan huis gebonden ambacht of beroep) of al bestaande andere functies (zie hoofdstuk 3 Omgevingsverordening).

De begrenzing van de in de Omgevingsverordening aangewezen stiltegebieden is overgenomen op de verbeelding waaraan een algemene aanduidingsregel is gekoppeld. Daardoor is het aspect 'stilte' één van de waarden die van belang zijn bij de beoordeling van initiatieven aan de randvoorwaarden voor het verlenen van binnenplanse afwijkingen of voor het wijzigen van het bestemmingsplan. Op deze manier zijn de beleidsdoelen voor de stiltegebieden meegenomen in het bestemmingsplan voor het Berkellandse buitengebied.

Bodemkwaliteit

Het verdient aanbeveling om locaties met bodemverontreiniging actief te betrekken bij de toekenning van bestemmingen en aanduidingen. Sommige functies zijn namelijk niet gewenst/mogelijk op verontreinigde locaties. Bij nieuwe bestemmingen moet worden bekeken of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het huidige of toekomstige gebruik van de bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Het uitgangspunt hierbij is dat aanwezige bodemverontreiniging geen onaanvaardbaar risico oplevert voor de gebruikers van de bodem en dat de bodemkwaliteit niet verslechtert door grondverzet (stand still-beginsel). Het is daarom van belang om de activiteiten, die mogelijk geleid hebben tot bodemverontreiniging in kaart te brengen (bijvoorbeeld voormalige stortlocaties (VOS-locaties)).

Het bestemmingsplan kent in beginsel geen nieuwe functies toe aan locaties waar nog geen functies aanwezig waren. In dat opzicht bouwt het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” dus voort op de al verrichte ruimtelijke besluitvorming. Afzonderlijk bodemonderzoek is voor het toekennen van bestemmingen dan ook niet noodzakelijk. Dit zal anders zijn als in de toekomst misschien verzoeken worden ingediend om bijvoorbeeld een nieuw agrarische bouwblok toe te kennen. Op dat moment zal voor de locatie in kwestie wellicht een bodemonderzoek moeten worden verricht. De resultaten daarvan moeten dan worden meegenomen in de motivering van de eventueel door te voeren bestemmingsplanwijziging, afwijking of –herziening. Daarnaast verplicht ook de bouwregelgeving soms tot het uitvoeren van bodemonderzoek als het gaat om plannen die wel passen binnen het bestemmingsplan. Het onderzoeken van de bodemkwaliteit wordt dus meestal pas actueel bij concrete bouwplannen en is niet aan de orde bij het opstellen van gebiedsdekkende, vooral conserverende bestemmingsplannen zoals het voorliggende.

Het (proef)boren naar gas (waaronder schalie- en steenkoolgas) wordt via een verbod in de algemene gebruiksregels van dit bestemmingsplan niet toegestaan.

Leefomgevingskwaliteit/Leefbaarheid

De kwaliteit van de leefomgeving is een breed begrip. Een goede leefomgevingskwaliteit houdt in dat bewoners, ondernemers en gebruikers hun leefomgeving als herkenbaar, prettig, schoon en aantrekkelijk ervaren, zodat ze er graag wonen, werken en verblijven. Een optimale leefomgevingskwaliteit wordt bereikt als de natuur-, landschaps-, water- en milieukwaliteit als uitgangspunt wordt genomen voor de planvorming. Dat is in voorliggend plan gedaan door het benoemen van randvoorwaarden in de afwijkings- en wijzigingsregels.

Dataverkeer

Het overheidsbeleid voor basisstations (zendmasten) voor GSM en UMTS is neergelegd in de nota Nationaal Antennebeleid (NAB) van 2000. De essentie van het beleid is dat alleen voor de masten die hoger zijn dan 5 m een vergunning vereist is. Afspraken met betrekking tot het plaatsen van deze vergunningsvrije antennes zijn, in het kader van het NAB, uitgewerkt in een convenant tussen overheid, VNG en de operators van mobiele telefonie. De belangrijkste afspraken in het convenant gaan over gemeentelijk inzicht in plaatsingsplannen, over een instemmingsprocedure voor huurders; over een antenneregister en over afspraken met betrekking tot blootstellingslimieten. Het NAB is Rijksbeleid. Het ministerie van Economische Zaken is hierbij het eerstverantwoordelijke departement. Ten aanzien van het nieuwe bestemmingsplan voor het Berkellandse buitengebied kan daarbij worden opgemerkt dat alleen de bestaande antennemasten zijn opgenomen in de bestemming 'Bedrijf-Nutsvoorzieningen'.

Dit betekent dat het bestemmingsplan geen ruimte biedt voor het realiseren van antennemasten op locaties waar deze nog niet aanwezig zijn. Voor het realiseren daarvan zal dus een afzonderlijke planologische procedure nodig zijn waarbij het op 9 april 2019 vastgestelde gemeentelijk antennebeleid als toetsingskader geldt.

Luchtverkeer

Rond burgerluchthavens, radars en bakens bestaan zogenaamd obstakelvlakken die nodig zijn om het veilig gebruik van luchthavens te waarborgen en het functioneren van radars en bakens te garanderen. De vorm en omvang van deze obstakelvlakken voor de burgerluchtvaart vloeien voort uit het Verdrag van Chicago (ICAO-verdrag) dat ook door Nederland is geratificeerd.

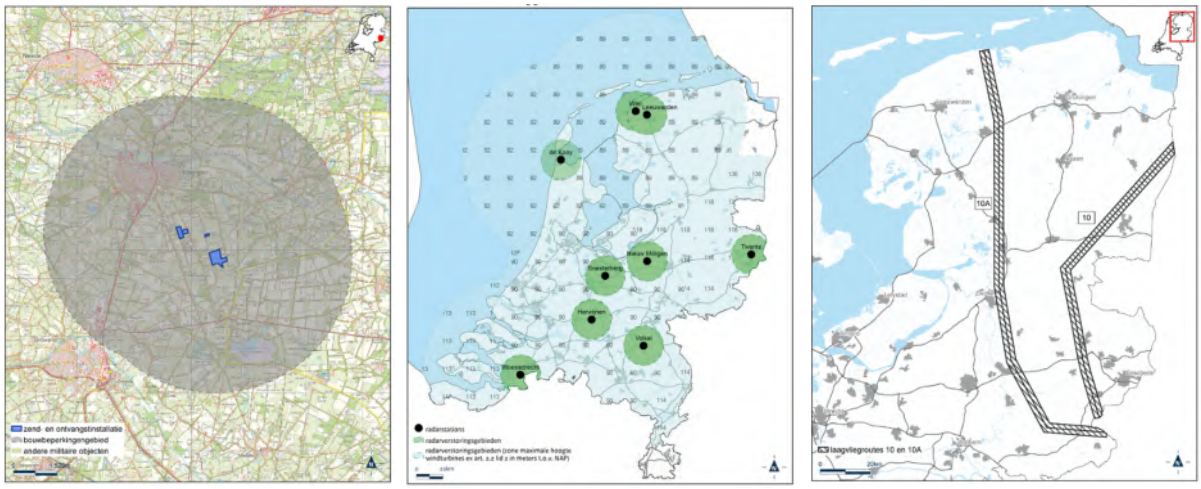
Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen dient rekening te worden gehouden met de bestaande hoogtebeperkingen rond luchthavens, radars en bakens. Voor regionale en kleine burgerluchthavens worden deze normen in de Luchtvaartwet verwerkt, terwijl voor radars en bakens aparte wetgeving zal worden ontworpen. Over het noordoostelijke deel van grondgebied van de gemeente Berkelland strekt zich een obstakelvlak uit in verband met de aanwezigheid van een baken nabij Rekken. Binnen het obstakelvlak mag vanaf de binnenste ring niet hoger dan 45 meter worden gebouwd, waarbij de vanwege het obstakelvlak toegestane maximale bouwhoogte naar de buitenste ring oploopt tot 185 meter. Ook buiten het obstakelvlak verzoeken de luchtvaartautoriteiten om betrokken te worden bij ruimtelijke plannen die betrekking hebben op bebouwing die hoger is dan 100 meter. Omdat het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” geen bebouwing van die hoogte toelaat, levert het geen obstakels op voor het baken.

Op grond van gewijzigde regelgeving (Barro en Rarro) kunnen binnen toetsingszones in verband met radarverstoring (radarverstoringsgebied) geen windturbines met een tiphoogte hoger dan 114 meter worden toegestaan, tenzij uit een toetsing van het Ministerie van Defensie van een door de initiatiefnemer uit te laten voeren radarverstoringsonderzoek blijkt dat er geen sprake is van een onaanvaardbare verstoring van het

radar. Bij het vaststellen van het bestemmingsplan is deze regelgeving verwerkt in de planregels.

Verder zijn op de verbeelding twee toetsingszones in verband met radarverstoring aangegeven rondom de antennevelden bij Kamp Holterhoek. De kleinste zone heeft een straal van 500 m waarin bij bebouwing buiten een bouw- of bestemmingsvlakken moet worden getoetst of deze verstorend werkt voor de antennevelden. In de grootste zone, die een straal heeft van 4.770 m, moet van bebouwing die hoger is dan 22 meter vooraf worden nagegaan of deze een verstoring kan opleveren voor de werking van de antennevelden.

Boven het grondgebied van de gemeente Berkelland bevinden zich twee militaire laagvliegroutes. Daarvan loopt de zogenaamde “Linkroute 10A” vanuit noordwestelijk richting om Ruurlo heen, om ten zuiden van het dorp in oostwaartse richting af te buigen. De tweede laagvliegroute, “Linkroute 10”, loopt vanuit noordelijke richting over Rekken.

Beperkingengebied rondom Kamp Holterhoek, toetsingszones i.v.m. radarverstoring en laagvliegroutes (Bijlage 6.2, 8.2 en 11.1 Rarro)

Binnen de laagvliegroute's mogen militaire straal- en transportvliegtuigen op een minimumhoogte van 75 meter boven hindernissen vliegen. Daarbij geldt aan weerszijden van de daadwerkelijke route een navigatietolerantie van 1852 meter die in het kader van de vliegverkeersveiligheid moet worden vrijgehouden van hoge bebouwing zoals windturbine's, torensilo's of telecommunicatiemasten. Het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” laat de bouw van nieuwe bouwwerken met deze hoogtematen niet toe en sluit bebouwing hoger dan 40 meter uit binnen de laagvliegroutes. Het ruimtelijk belang dat wordt gediend met de laagvliegroutes, en om die reden ook is verankerd in het landelijke Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro), wordt dan ook niet geschaad. Boven het grondgebied van de gemeente Berkelland ligt een gedeelte van de militaire laagvliegroute nr. 10. Op deze route mag in afwijking van de algemene minimum-vlieghoogte (300 meter) door militaire vliegtuigen worden gevlogen op een hoogte van minimaal 75 meter. Inclusief de ter weerszijden van de route toegelaten navigatietolerantie (van +/-1850 meter) betreft het een strook van circa 3700 meter breedte.

De coördinaten van de hartlijn van de laagvliegroute zijn vermeld in de Regeling VFR-nachtvluchten en minimum vlieghoogten voor militaire luchtvaarttuigen (Staatscourant 251, december 1994, laatstelijk gewijzigd 1998). Onder de laagvliegroute gelden beperkingen voor de bouw van obstakels (zoals telecommunicatiemasten, windturbines en dergelijke). Uit veiligheidsoogpunt acht de Koninklijke Luchtmacht de bouw van obstakels hoger dan 40 meter onder de laagvliegroute niet toelaatbaar.

Het gaat om een strook van 1852 meter (1 nautische mijl) ter weerszijden van de as van de route. De gehele route is dus 2x1852 meter breed. Onder de route geldt een maximale bouwhoogte van 40 meter. Voor

windturbines moet de tiphoogte hiervoor gebruikt worden. Een turbine met as-hoogte 40 meter is dus niet toegestaan.

Bij dit alles kan worden opgemerkt dat in de planregels een algemene afwijkingsregeling is opgenomen voor het realiseren van windturbines tot een hoogte van 25 meter. Omdat deze regeling alleen geldt op bouwpercelen en dus niet daarbuiten, verdraagt zij zich met het ruimtelijke beleid over de toetsingszones in verband met de radarverstoring. De gemeente heeft de afwijkingsregeling voor windturbines in de planregels verwerkt om voor de gebruikers van het buitengebied mogelijkheden te bieden om via windenergie te voorzien in de eigen energiebehoefte. Op deze manier wil de gemeente uitvoering geven aan dit onderdeel van haar klimaatbeleid (beleidsregel Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking in Berkelland), iets wat zij ook beoogt met de afwijkingsregelingen voor biogasinstallaties en zonnepanelen.

Lichthinder

Het beleid ten aanzien van licht is opgenomen in 'Nota ruimte; ruimte voor ontwikkeling, deel 4', 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur; nota natuur, bos en landschap in de 21e eeuw' en het 'Meerjarenprogramma vitaal platteland'. Marktpartijen, provincies en gemeenten en Rijk maakten daarover afspraken in het kader van de taskforce verlichting die in 2011 is opgeheven. Samengevat komt de kern van haar eindrapportage neer op het volgende: Donkerte hoort samen met onder andere rust en ruimte tot een van de kernkwaliteiten van het landschap onder het kopje belevingskwaliteit. Het rijksbeleid is gericht op het in beeld brengen, realiseren en veiligstellen van de gewenste leefomgevingskwaliteit door het terugdringen van verstoring door activiteiten op het platteland (geluid, licht, stank). Het rijksbeleid is erop gericht energiezuinige (straat)verlichting bij gemeenten en provincies te bevorderen met behoud van kwaliteit en (verkeers)veiligheid.

De gemeenteraad van Berkelland heeft op 14 september 2010 het Actieplan licht vastgesteld. Hierin worden mogelijke maatregelen opgesomd om de hoeveelheid licht in Berkelland beperkt te houden. Daarbij heeft de gemeenteraad uitgesproken dat een bestemmingsplan niet het meest geëigende middel is om regels te stellen over lichthinder. De raad heeft besloten dat maatregelen ter voorkoming van lichthinder moeten worden bereikt door overleg, door het sluiten van convenanten en door gebruik te maken van bestaande richtlijnen en praktische handreikingen. De gemeenteraad is tot deze beslissing gekomen na te hebben geconstateerd dat lichthinder in Berkelland slechts in geringe mate wordt beleefd.

Tenslotte

Wet- en regelgeving op het terrein van ruimtelijke ordening en milieu hebben ieder hun eigen toepassingsgebied. Wat in het kader van milieubeleid geregeld is, wordt in dit plan niet nogmaals geregeld. Overlap wordt niet wenselijk geacht. In het bestemmingsplan zijn dan ook geen aanvullende milieuvoorschriften opgenomen.

Verder richt het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” zich op de bescherming en het beheer van bestaande kwaliteiten en functies en op de ontwikkeling van nieuwe kwaliteiten en functies. Het betreft daarom een beheergericht plan met ontwikkelingscomponenten. Het brengt voor de gemeente geen bijzondere kosten met zich mee en is daarom uitvoerbaar te achten. Omdat het plan niet voorziet in ontwikkelingen waarvoor kostenverhaal van toepassing is, hoeft met dit bestemmingsplan geen exploitatieplan te worden vastgesteld. Wel heeft de gemeente waar nodig overeenkomsten gesloten met grondeigenaren om het risico op eventueel uit te betalen tegemoetkomingen in schade op hen te kunnen verhalen. De gemeente heeft dit gedaan in situaties waarbij zij wensen van eigenaren, die zich overigens niet altijd richtten op een verruiming van al bestaande ontwikkelingsmogelijkheden, heeft meegenomen in het nieuwe bestemmingsplan voor haar buitengebied.

Hoofdstuk 6 Proces en procedure

Het op 27 augustus 2014 vernietigde bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” werd opgesteld via een integraal en interactief planproces dat onder meer voorzag in een zeer uitgebreide inventarisatie van de agrarische bedrijvigheid in het plangebied, waarbij een brief is gestuurd naar elk adres dat volgens de geldende bestemmingsplannen een agrarisch bouwvlak kent. Op deze manier heeft de gemeente tussen december 2010 en mei 2011 ongeveer 1.850 brieven verstuurd. In ongeveer 700 brieven gaf de gemeente aan dat zij van mening was dat er niet langer sprake was van een actief agrarisch bedrijf. Voor die adressen is in het nieuwe bestemmingsplan een woonbestemming in het vooruitzicht gesteld.

Naar de adressen waar nog wèl sprake is van een actief agrarisch bedrijf stuurde de gemeente een brief met een voorstel voor het nieuwe agrarische bouwvlak. Naar aanleiding van de brieven hebben een groot aantal gesprekken plaatsgevonden. Ook zijn via het speciale mailadres reacties ingediend. Op basis van ongeveer 700 reacties zijn de bouwvlakken zo mogelijk aangepast aan de wensen van de indieners.

Het van 19 april tot en met 13 juni 2017 ter inzage gelegde voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” bouwde voort op deze inventarisatie, maar voorzag op diverse locaties wel in een actualisatie als er inmiddels sprake was van andere omstandigheden. Er werd opnieuw een ruim opgezet inspraaktraject doorlopen, ditmaal echter zonder de uitgebreide inventarisatie uit het vorige planproces helemaal te herhalen. Verder is bij het opstellen van het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” opnieuw een milieueffectrapportage verricht.

Bij het opstellen van het nu voorliggende bestemmingsplan is de opbrengst uit de in 2017 gevoerde inspraakprocedure verwerkt. Verder is actualiteitswaarde van de onderliggende gegevens gecontroleerd als daarvoor concrete aanleiding bestond en is de uitkomst van in de tussentijd doorlopen planologische procedures meegenomen.

Inspraak over het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

Het voorontwerpbestemmingsplan is, overeenkomstig de gemeentelijke inspraakverordening en artikel 1.3.1 van het Besluit ruimtelijke ordening, voor een ieder ter inzage gelegd van 29 oktober tot en met 23 december 2020. Het voorontwerp was in te zien op het gemeentehuis en kon digitaal worden ingezien via de gemeentelijke website en via de landelijke voorziening voor ruimtelijke plannen. Tijdens de inspraaktermijn heeft iedereen de gelegenheid gekregen om inspraakreacties in te dienen. De ingediende inspraakreacties zijn samengebracht en beoordeeld in een inspraakverslag dat als bijlage 19 bij deze plantoelichting is gevoegd. Hiermee maakt het inspraakverslag als zodanig deel uit van het ontwerpbestemmingsplan.

Vooroverleg

Verder is het voorontwerp overeenkomstig artikel 5.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening toegezonden aan de betrokken rijks- en provinciale diensten en diverse maatschappelijke organisatie. De reacties uit dit vooroverleg zijn opgenomen in een verslag van het vooroverleg dat als bijlage 18 bij deze plantoelichting is gevoegd. Hiermee maakt het verslag van het vooroverleg als zodanig deel uit van het ontwerpbestemmingsplan.

Ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" (ter inzage legging)

De resultaten van de inspraakprocedure en van het vooroverleg zijn betrokken bij de uitwerking van het voorontwerpbestemmingsplan tot ontwerpbestemmingsplan. Daarbij zijn het inspraakverslag en het verlag van het vooroverleg bij het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd als bijlagen bij de plantoelichting. Gelijktijdig met het ontwerpbestemmingsplan wordt ook het (ontwerp) milieueffectrapport (plan-MER) ter

inzage gelegd. De ter inzage legging is bekendgemaakt op 13 oktober 2021 waarna het opntwerpbestemmingsplan en de bijbehorende stukken ter inzage zijn gelegd van 14 oktober tot en met 24 november 2021. De zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan zijn samengevat en beoordeeld in de zienswijzennota bij het vastgestelde bestemmingsplan. In deze zienswijzennota is ook aangegeven op welke onderdelen het vastgestelde bestemmingsplan is gewijzigd ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Bijlagen bij de toelichting

Bijlage 1	Lijst van afkortingen en begrippen
Bijlage 2	Lijst van informatie
Bijlage 3	Ruimtelijk beleidskader
Bijlage 4	Bedrijven vermeld in het risicoregister
Bijlage 5	Indicatieve bedrijvenlijst
Bijlage 6	Kadernota Achterhoekse erven veranderen
Bijlage 7	Plan-MER inclusief bijlagen
Bijlage 8	Rapport externe veiligheid
Bijlage 9	Archeologische waarden- en verwachtingskaart
Bijlage 10	Monumentenlijst
Bijlage 11	Cultuurhistorische gebiedsbeschrijving
Bijlage 12	Cultuurhistorische waardenkaart
Bijlage 13	Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone
Bijlage 14	Het bestemmingsplan "Berkelland Buitengebied 2020" en de GNN/GO
Bijlage 15	Plan van Aanpak bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016"
Bijlage 16	Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016"
Bijlage 17	Aanvulling uitgangspuntennotitie bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016"
Bijlage 18	Verslag vooroverleg vobpBB2020
Bijlage 19	Inspraakverslag vobpBB2020

POUDEROYEN TONNAER

pouderoyentonnaer.nl

MEMO

AAN	:	(gemeente Berkelland)
VAN	:	(advocaten)
DATUM	:	26 januari 2022
BETREFT	:	Berkelland/Bp. Buitengebied 2020 (20211565); Advies stikstofregeling, beweiden en bemesten in het bestemmingsplan

Inleiding
De gemeenteraad van de gemeente Berkelland heeft het ontwerpbestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2020' (hierna: '*het bestemmingsplan Buitengebied*') ter inzage gelegd. Tegen dit ontwerpbestemmingsplan is een groot aantal zienswijzen ingediend.

De zienswijzen zien onder meer op de stikstofgevolgen van beweiden en bemesten door de vaststelling van het bestemmingplan Buitengebied. Naar aanleiding van die zienswijzen heeft u ons advies gevraagd over de vraag onder welke omstandigheden en in hoeverre de gevolgen van beweiding en bemesting van agrarische gronden in het kader van de vaststelling van het bestemmingsplan onderzocht moeten worden vanwege de mogelijke gevolgen daarvan voor beschermde Natura 2000-gebieden. U wilt aan de hand van (een uiteenzetting van) de wet- en regelgeving en de rechtspraak weten op welke wijze in het bestemmingsplan om moet worden gegaan met (de (mogelijke) stikstofgevolgen van beweiden en bemesten van agrarische gronden binnen het plangebied.

Daarnaast wilt u ook weten of in de huidige planregels van het bestemmingsplan Buitengebied voldoende (juridisch) is geborgd dat er geen sprake is van een toename van stikstofemissie/depositie als gevolg van (een (mogelijke) toename van) beweiding en/of bemesting van agrarische gronden in het plangebied.

Hierbij treft u ons advies aan. Het advies is als volgt opgebouwd:

1. Wettelijk kader; de plantoets 2
2. Plansystematiek en stikstofregeling 3
3. Toepassing artikel 2.8 lid 2 Wnb gelet op bijlage 6 planregels 5
4. Beweiden van agrarische gronden in het bestemmingsplan 6
4.1. Algemeen emissieplafond planregels 7
4.2. Verwijzing naar onherroepelijke natuurvergunningen 8
4.3. Oplossing voor herstel gebrek beweiden 10
5. Bemesten van agrarische gronden in het bestemmingsplan 11
6. Uitzondering drempelwaarde 0,005 mol/ha/jr risicovol 12

7. Conclusie 13

1. Wettelijk kader; de plantoets

Het gebiedsbeschermingsrecht is geregeld in (hoofdstuk 2 van) de Wet natuurbescherming (hierna: '*de Wnb*'). Uit artikel 2.7 van de Wnb volgt dat er voor plannen (lid 1) én projecten (lid 2) een zelfstandige verplichting bestaat om de effecten daarvan op Natura 2000-gebieden te onderzoeken.

Voor de vaststelling van een bestemmingsplan is de plantoets uit artikel 2.7 lid 1 Wnb relevant. De raad mag een bestemmingsplan dat significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied uitsluitend vaststellen, indien voldaan wordt aan artikel 2.8 van de Wnb. Beoordeeld moet dus worden of het bestemmingsplan Buitengebied significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Die toetsing vindt plaats in de zogenaamde voortoets. Daarin worden de gevolgen van het plan - gelet op de maximale mogelijkheden (inclusief flexibiliteitsbepalingen) - beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Uit vaste rechtspraak volgt dat in de plantoets als hoofdregel voor de referentiesituatie geldt de *"feitelijk bestaande, planologisch legale situatie voorafgaand aan de vaststelling van het plan"*.[1] Dit betekent dat de feitelijke situatie bepalend is en niét de onbenutte planologische mogelijkheden.[2] Voor de referentiesituatie is de natuur- of milieuvergunde situatie niet relevant. Voorzover de vergunde situatie niet geheel feitelijk (planologisch legaal) is gerealiseerd maakt deze dus geen onderdeel uit van de referentiesituatie.[3]

Wanneer het plan leidt tot een toename van stikstofdepositie op reeds overbelaste stikstofgevoelige habitats in een Natura 2000-gebied ten opzichte van de referentiesituatie, zullen significante gevolgen doorgaans niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. In dat geval moet een passende beoordeling voor het bestemmingsplan opgesteld worden (artikel 2.8 lid 1 van de Wnb). In die passende beoordeling dienen de gevolgen van de toename van stikstofdepositie nader te worden onderzocht. In de passende beoordeling mag rekening worden gehouden met mitigerende maatregelen (zoals externe saldering). Alleen wanneer uit een passende beoordeling volgt dat met zekerheid de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, kan het bestemmingsplan vervolgens vastgesteld worden (artikel 2.8 lid 3 van de Wnb).

In artikel 2.8 lid 2 van de Wnb is een uitzondering opgenomen voor de verplichting tot het opstellen van een passende beoordeling. Indien voor een feitelijk nog niet (volledig) gerealiseerde ontwikkeling een natuurvergunning gebaseerd op een passende beoordeling is verkregen en onherroepelijk is geworden, dan kan deze

---

[1] Zie ABRS 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:212 (Bergeijk); ABRS 4 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:683 (Beverwijk) en ABRS 1 september 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1960 (Heiloo).
[2] Zie onder meer ABRS 16 september 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2909 (Den Haag), r.o. 4.4.
[3] Zie expliciet ABRS 19 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:498 (Doetinchem), r.o. 4.2 e.v.

(onder voorwaarden) één-op-één worden ingepast in een bestemmingsplan. Voor de vaststelling van het bestemmingsplan hoeft dan, voor wat betreft die vergunde activiteiten, niet nogmaals een passende beoordeling te worden opgesteld.
Voor het bestemmingsplan Buitengebied is voor wat betreft stikstof volstaan met een voortoets, in die zin dat geen stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied passend is beoordeeld. Om tot de conclusie te komen dat op voorhand significante gevolgen vanwege stikstofdepositie zijn uitgesloten, zijn begrenzingen aangebracht in de planregels ten aanzien van het gebruik van gronden en bouwwerken, waardoor de stikstofdepositie 0,00 mol N/ha/jr bedraagt. Die begrenzingen zijn ook relevant voor beweiden en bemesten. Daarnaast is toepassing gegeven aan de uitzondering verwoord in artikel 2.8 lid 2 Wnb (waardoor ten opzichte van de feitelijke situatie een toename mogelijk is die reeds passend moet zijn beoordeeld), door in de planregels een koppeling aan te brengen met zeer veel in het verleden verleende natuurvergunningen.

2. Plansystematiek en stikstofregeling

Het bestemmingsplan Buitengebied verzet zich in beginsel niet tegen een uitbreiding of wijziging van (grondgebonden) veehouderijen (agrarische bedrijven), al dan niet in de vorm van het houden van meer dieren in bestaande stallen. Aan (onder meer) de agrarische bestemmingen[4] zijn echter (specifieke) gebruiksregels verbonden waarin is opgenomen dat "*het gebruiken of het laten gebruiken van gronden en bouwwerken behorende tot een inrichting waarbij een toename van stikstofemissie plaatsvindt vanuit de betreffende gronden of bouwwerken niet is toegestaan*". Eenzelfde regeling is opgenomen voor gronden en bouwwerken die niet behoren tot een inrichting. Deze bepaling is opgenomen in onderscheidenlijk artikel 3.5.1 onder a onder 1 en 2, artikel 4.5.1 onder a onder en 1 en 2 en artikel 5.5.1 onder a onder 1 en 2 van de planregels.

Vervolgens volgt uit de begripsbepaling wat wordt verstaan onder een 'toename van stikstofemissie' (artikel 1.136). Dit artikel luidt als volgt:

"1.136 toename van stikstofemissie en stikstofdepositie:

a. *Er is sprake van een toename van stikstofemissie van gronden en bouwwerken wanneer de emissie N/kg/jaar * meer bedraagt dan de emissie N/kg/jaar afkomstig van het ten tijde van de vaststelling van het plan feitelijk aanwezige en planologisch legale gebruik van de betreffende gronden en bouwwerken.*
b. *Er is sprake van een toename van stikstofemissie van gronden en bouwwerken behorend tot de inrichting wanneer de emissie N/kg/jaar meer bedraagt dan de emissie N/kg/jaar afkomstig van het ten tijde van de vaststelling van het plan feitelijk aanwezige en planologisch legale gebruik van de betreffende gronden en bouwwerken behorend tot de inrichting.*
c. *Indien een gelijkblijvende of een afname van emissie N/kg/jaar afkomstig van het ten tijde van de vaststelling van het plan feitelijk aanwezige en planologisch legale gebruik*

[4] Het ontwerpbestemmingsplan heeft drie agrarische bestemmingen: 'Agrarisch' (artikel 3 van de planregels), 'Agrarisch met waarden – Landschapswaarden' (artikel 4 van de planregels) en 'Agrarisch met waarden – Natuur- en landschapswaarden (artikel 5 van de planregels).

van de betreffende gronden en bouwwerken een hogere stikstofdepositie veroorzaakt op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied, dan wordt dit eveneens beschouwd als een toename van stikstofemissie.

d. *Indien een gelijkblijvende of een afname van emissie N/kg/jaar afkomstig van het ten tijde van de vaststelling van het plan feitelijk aanwezige en planologisch legale gebruik van de betreffende gronden en bouwwerken behorend tot de inrichting een hogere stikstofdepositie veroorzaakt op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied dan wordt dit eveneens beschouwd als een toename van stikstofemissie.*

e. *Als uitzondering op lid a, lid b, lid c en lid d van deze bepaling geldt het volgende:*
Er is geen sprake van een toename van stikstofemissie wanneer er sprake is van één van de volgende situaties:

1. *de emissie N/kg/jaar afkomstig van het (agrarisch) bedrijf bedraagt niet meer dan de emissie N/kg/jaar afkomstig van het gebruik van gronden en bouwwerken als bedoeld in lid a of c of het gebruik van gronden en bouwwerken behorend tot de inrichting als bedoeld in lid b of d conform een ten tijde van de vaststelling van dit bestemmingsplan verleende en onherroepelijke vergunning als bedoeld in artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998 en/of artikel 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming, en waarvoor een passende beoordeling is gemaakt, dan wel een verleende en onherroepelijke omgevingsvergunning die met toepassing van hoofdstuk IX Natuurbeschermingswet 1998 dan wel onder toepassing van artikel 2.2aa Bor juncto artikel 2.1 lid 1 onder i Wabo is verleend en waarvoor een passende beoordeling is gemaakt. De bedoelde Natuurbeschermingswetvergunningen zijn als zodanig opgenomen **in Bijlage 6** Onherroepelijke vergunningen op basis van Wet natuurbescherming resp. Natuurbeschermingswet 1998;*
2. *voorzover er sprake is van een toename van stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied die kleiner is dan 0,005 mol/ha/jaar;*
3. *voorzover er sprake is van een toename van stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied vanwege bij algemene maatregel van bestuur aangewezen activiteiten van de bouwsector, zoals bedoeld in artikel 2.9a Wet Natuurbescherming.*

** wanneer in deze regels 'emissie N/kg/jaar' wordt gebruikt, wordt de hiervan onderdeel uitmakende hoofdletter 'N' bedoeld als verzamelnaam voor NH3 en NOx".*

Bijlage 6 bevat vervolgens een zeer omvangrijke lijst met natuurvergunningen, waarmee beoogd wordt om toepassing te geven aan artikel 2.8 lid 2 Wnb (zie paragraaf 1).

De vraag is nu aan de orde of met deze systematiek en met deze stikstofregeling voldoende (juridisch) wordt geborgd dat het bestemmingsplan Buitengebied niet voorziet in een toename van stikstof als gevolg van (een (mogelijke) toename van) beweiding en/of bemesting van agrarische gronden in het plangebied. Over de vraag op welke wijze in het bestemmingsplan moet worden omgegaan met (de gevolgen van) beweiden en bemesten van agrarische gronden, is rechtspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: '*de Afdeling'*) voorhanden. Daaruit volgt dat voor de toetsing een onderscheid moet worden gemaakt tussen het 'beweiden van agrarische gronden' en het 'bemesten van agrarische gronden'. Deze worden hierna afzonderlijk besproken.

3. Toepassing artikel 2.8 lid 2 Wnb gelet op bijlage 6 planregels

Alvorens nader in te gaan op beweiden en bemesten wijzen wij op het volgende. Bijlage 6 bevat een zeer omvangrijke lijst met natuurtoestemmingen (natuurvergunningen en omgevingsvergunningen met verklaring van geen bedenkingen vanwege artikel 2.2aa Bor), waarmee beoogd wordt om toepassing te geven aan de uitzondering opgenomen in artikel 2.8 lid 2 Wnb (zie paragraaf 1).

De belangrijkste (algemene) voorwaarden om gebruik te mogen maken van deze uitzondering zijn:

1. er moet sprake zijn van een onherroepelijke natuurtoestemming die is verleend op basis van een passende beoordeling;
2. het plan mag niet meer mogelijk te maken dan in de passende beoordeling is onderzocht (één-op-één-inpassing); en
3. er dienen redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten te zijn op basis waarvan een nieuwe passende beoordeling moet worden opgesteld. Zo mag de natuurvergunning niet verleend zijn op basis van het PAS.[5]

   Voorwaarde 1 ziet op een vergunning als bedoeld in artikel 2.7 lid 2 Wnb of de daaraan voorafgaande artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998, dan wel een verklaring van geen bedenkingen die op basis van deze artikelen (gebiedsbeschermingsrecht) is verleend. Gelet op deze voorwaarden kunnen andere besluiten/meldingen (zoals milieutoestemmingen[6], een pas-melding[7] of een positieve afwijzing) of natuurtoestemmingen zonder dat daarvoor een passende beoordeling is verricht, niet op grond van artikel 2.8 lid 2 van de Wnb in het bestemmingsplan worden ingepast. Er wordt dan niet voldaan aan de voorwaarden om artikel 2.8 lid 2 Wnb toe te passen. Die besluiten bevatten ook geen passende beoordeling (zoals de milieutoestemming of de positieve afwijzing). Of er wordt verwezen naar een passende beoordeling die de toets aan voorwaarde 3 niet doorstaat (PAS-melding). Dergelijke besluiten kunnen ons inziens dan ook niet - zonder dat alsnog de effecten ten opzichte van de referentiesituatie passend worden beoordeeld - worden opgenomen in Bijlage 6 van de planregels.

---

[5] Zie voor die voorwaarden onder meer: ABRS 1 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1515, r.o. 49.9, ABRS 22 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1745, r.o. 14.4 en 14.5, ABRS 11 april 2018, ECLI:NL:RVS:2018:1185, r.o. 5.7 t/m 5.8, ABRS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603, r.o. 36, ABRS 2 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3325 en ABRS 29 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:288, r.o. 6.3.

[6] Wanneer in de toekomst een agrarisch bedrijf dat beschikt over 'bestaande rechten' in het projectspoor op basis van een besluit die niet is genoemd in Bijlage 6, ten opzichte van de bestaande feitelijke situatie wil uitbreiden, kan de agrariër wel een verzoek indienen voor een (buitenplanse) omgevingsvergunning planologisch gebruik (artikel 2.1 lid 1 onder c en 2.12 lid 1 sub a onder 3 van de Wabo). Voor een dergelijke omgevingsvergunning wordt niet de plantoets maar de projecttoets doorlopen. Daarvoor geldt als referentiesituatie de vergunde situatie (natuurvergunning of milieutoestemming op referentiedatum). Wanneer de agrariër al beschikt over een dergelijke toereikende toestemming, speelt het Natura 2000-gebiedsbeschermingsrecht bij het verlenen van die omgevingsvergunning verder geen rol.

[7] Zie hierover expliciet ABRS 19 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:508, r.o. 11.3. Maar ook ABRS 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:212 (Bergeijk).

Wij gaan er in het vervolg van dit memo vanuit dat in bijlage 6 uitsluitend (onherroepelijke) natuurtoestemmingen zijn opgenomen die verleend zijn op basis van een passende beoordeling. En dat die passende beoordelingen niet gestoeld zijn op het PAS. Wij hebben dit niet kunnen verifiëren.

> Zie voor dit punt (voorwaarde 3) ook de PAS-uitspraak (ABRS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603), r.o. 36. Daarin oordeelt de Afdeling dat vanwege haar conclusies omtrent de houdbaarheid van het PAS, thans een onherroepelijke N2000-vergunning gebaseerd op het PAS niet één op één in een bestemmingsplan kan worden ingepast ter voldoening aan artikel 2.8 lid 2 Wnb. De Afdeling overweegt dat thans een passende beoordeling voor het plan redelijkerwijs nieuwe gegevens en inzichten oplevert ten opzichte van de (onherroepelijke natuurvergunning gebaseerd op het PAS), zodat niet voldaan wordt aan de voorwaarden van dit artikel. Ook natuurvergunningen die zijn verleend op basis van het PAS kunnen dus niet in Bijlage 6 van de planregels worden opgenomen. Datzelfde geldt logischerwijs ook voor PAS-meldingen, nu die ook gestoeld zijn op basis van de passende beoordeling bij het PAS.[8]

4. Beweiden van agrarische gronden in het bestemmingsplan

Het is vaste rechtspraak dat het weiden van vee, anders dan het bemesten van gronden (zie paragraaf 5), onlosmakelijk samenhangt met de oprichting, exploitatie of uitbreiding van de stallen waarin melkvee wordt gehouden.[9] Dit betekent dat de gevolgen van het weiden van vee bij de vaststelling van een bestemmingsplan moeten worden beoordeeld, wanneer het bestemmingsplan voorziet in meer melkvee. Het weiden van vee (voor zover dat onlosmakelijk verbonden is aan de bedrijfsvoering) leidt immers tot extra stikstofemissie ten opzichte van de feitelijke situatie en kan daarmee significante gevolgen hebben voor reeds overbelaste stikstofgevoelige habitats in de betrokken Natura 2000-gebieden.

> Zie bijvoorbeeld ABRS 9 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:20193417:
> *"17.2. (…) De Afdeling heeft in de uitspraak van 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1604 overwogen dat het weiden van vee door een melkveehouderij onlosmakelijk samenhangt met de oprichting, uitbreiding of exploitatie van de stallen waarin het melkvee wordt gehouden. Dit betekent dat naar aanleiding van een aanvraag om een natuurvergunning voor het oprichten, exploiteren of wijzigen van een veehouderij ook de gevolgen van het daarmee samenhangende weiden van vee beoordeeld moeten worden.*
> *Het gegeven dat het weiden van vee onlosmakelijk samenhangt met de oprichting, exploitatie of uitbreiding van de stallen waarin het melkvee wordt gehouden, betekent naar het oordeel van de Afdeling dat de gevolgen van het weiden van vee bij de vaststelling van een bestemmingsplan moeten worden beoordeeld als een bestemmingsplan voorziet in de (nieuw)vestiging of uitbreiding van een*

[8] Zo volgt uit ABRS 19 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:508, r.o. 11.3.
[9] Zie onder meer ABRS 9 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:20193417, r.o. 17.2 (Halderberge)) en ABRS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1604, r.o. 11.4 (PAS). De Afdeling betrekt daarbij het stalsysteem wat is aangevraagd en vergund. Wanneer een stalsysteem wordt aangevraagd rekening houdend met beweiden, wordt rekening gehouden met een reductie in de emissie-uitstoot van de stallen. Een aanvraag voor een dergelijk stalsysteem impliceert daarmee dan ook dat beweiden plaats moet vinden. Het weiden van vee maakt dan onlosmakelijk onderdeel uit van het aangevraagde/vergunde project.

> *melkveehouderij waarin het weiden van het melkvee onderdeel uitmaakt van de bedrijfsvoering."*

Relevant is daarom de vraag of het bestemmingsplan Buitengebied voorziet in mogelijkheden om meer melkvee te houden in een stalsysteem dat beweiden impliceert. En daarnaast of het plan daarmee voorziet in een toename van stikstofdepositie als gevolg van beweiden ten opzichte van de referentiesituatie die passend moet worden beoordeeld. In het kader van de tweede vraag moet worden bezien of de in de planregels opgenomen stikstofregeling voldoende borgt dat een eventuele toename van beweiding van gronden, niét kan leiden tot een toename van stikstofemissie/depositie.

4.1. *Algemeen emissieplafond planregels*

Ingevolge de stikstofregeling is sprake van een toename als de stikstofemissie van gronden en bouwwerken (al dan niet behorende tot een inrichting) méér bedraagt dan de stikstofemissie als gevolg van het ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan aanwezig planologisch legaal gebruik van gronden en bouwwerken. Zie de gebruiksverboden in samenhang met artikel 1.136 onder a en onder b van de planregels. Het beweiden is aan te merken als gebruik van gronden van een agrarisch bedrijf (inrichting). In zoverre voorziet het bestemmingsplan Buitengebied daarom niet in een toename van beweiden ten opzichte van de referentiesituatie. Het beweiden valt onder de stikstofregeling, die zich immers (ook) uitstrekt over de agrarische (onbebouwde) gronden.[10] Vgl. ABRS 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:212 (r.o. 9.4 (Bergeijk)) en bijvoorbeeld ABRS 4 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:684 (r.o. 23.12 (Aalten)).

> ABRS 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:212:
> *"9.4. De Afdeling ziet zich gesteld voor de vraag of het plan door de stikstofregeling voorziet in een toename van de stikstofdepositie als gevolg van beweiden ten opzichte van de referentiesituatie die passend moet worden beoordeeld. De stikstofregeling bepaalt dat in twee situaties van een toename sprake is.*
>
> *Ten eerste is sprake van een toename als de stikstofdepositie méér bedraagt dan de stikstofdepositie als gevolg van het ten tijde van de vaststelling van het plan aanwezig planologisch legaal gebruik van de gronden en bouwwerken van dat agrarisch bedrijf (de eerste referentiesituatie). Het beweiden is aan te merken als het gebruik van gronden van een agrarisch bedrijf. De Afdeling stelt dan ook vast dat ook de stikstofdepositie als gevolg van het beweiden onder de eerste referentiesituatie valt, zodat het plan in zoverre niet voorziet in een toename van beweiden ten opzichte van die referentiesituatie. (…)".*

[10] Dit zou anders zijn wanneer de stikstofregeling bijvoorbeeld alleen op het gebruik van gebouwen en overkappingen zou zien. Dan zou het, bijvoorbeeld door interne saldering/ toepassen stikstof reducerende stalsystemen/maatregelen, mogelijk zijn dat het aantal dieren in de stal toe kan nemen zonder dat ter plaatse sprake is van een toename van stikstofemissie, maar dat vervolgens wel kan leiden tot een toename van het aantal dieren in de wei (waar de gevolgen dan niet van zijn onderzocht). Dan zou gewerkt moeten worden met het vastleggen van het bestaande aantal dieren. Het vastleggen van de hoeveelheid emissie volstaat dan immers niet. Zie ABRS 21 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1603 (r.o. 15.9 (Westerveld)).

4.2. *Verwijzing naar onherroepelijke natuurvergunningen*

In de stikstofregeling wordt echter een uitzondering gemaakt op de feitelijke bestaande situatie van gronden en bouwwerken (artikel 1.136 onder e onder 1). Meer concreet als sprake is van een verleende en onherroepelijke natuurtoestemming[11] met passende beoordeling, waarin bijvoorbeeld meer dieren (melkvee) zijn vergund dan feitelijk worden gehouden. Deze natuurvergunningen zijn opgenomen in bijlage 6 van de planregels.

Indien in bijlage 6 natuurtoestemmingen zijn opgenomen voor melkveehouderijen met een stalsysteem waarbij vee permanent op stal staat is de huidige regeling toereikend. De uitbreiding van dergelijke melkveehouderijen in overeenstemming met de natuurtoestemming zal dan niet leiden tot een toename van het weiden van vee. Het weiden van vee is bij dergelijke melkveehouderijen immers niet vergund en daarmee ook niet toegestaan.[12] Het eventueel (extra) beweiden van vee valt dan 'gewoon' onder het algemene emissieplafond, waaruit reeds volgt dat de emissie niet mag toenemen. Datzelfde geldt uiteraard wanneer de vergunde situatie gelijk is aan de feitelijke bestaande legale situatie (de vergunde capaciteit is volledig benut). In dat geval is er geen sprake van een toename.

Voor zover in bijlage 6 echter wordt verwezen naar natuurtoestemmingen voor melkveehouderijen, die:

1. zien op het houden van (melk)vee in een stalsysteem dat het weiden van vee impliceert; en
2. de vergunning niet feitelijk volledig wordt benut;

is dat anders. In dat geval zou het toepassen van de uitzondering opgenomen in artikel 2.8 lid 2 Wnb uitsluitend mogelijk zijn, indien:

3. het (extra) beweiden van vee passend is beoordeeld bij de natuurtoestemmingen waarnaar in de planregels wordt verwezen.

> Zie bijvoorbeeld ABRS 21 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1603:
> *15.9 (…) Voor zover in bijlage 1 wordt verwezen naar natuurvergunningen voor melkveebedrijven, waarin vee wordt gehouden in een stalsysteem dat het weiden van vee impliceert, en die natuurvergunningen wat dieraantallen betreft nog niet volledig zijn benut, maakt het plan een uitbreiding van die veebedrijven mogelijk. Als gevolg daarvan zou het aantal dieren dat wordt beweid ten opzichte van het ten tijde van de vaststelling van het plan aanwezig planologisch legaal gebruik van de gronden kunnen toenemen. De gevolgen van een toename moeten in een passende beoordeling worden betrokken. (…)".*

In dit geval lijken diverse natuurtoestemmingen opgenomen in bijlage 6 betrekking te hebben op melkveebedrijven. Daarvan zullen er ongetwijfeld een aantal vergund

---

[11] Natuurvergunning als bedoeld in artikel 2.7 lid 2 Wnb of verklaring van geen bedenkingen als bedoeld in artikel 2.2aa onder a Bor gekoppeld aan een verleende omgevingsvergunning.
[12] Zie bijvoorbeeld ABRS 9 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:20193417 (r.o. 17.3 (Halderberge)), ABRS 4 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:684 (r.o. 23.12 (Aalten)) en ABRS 9 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2170 (r.o. 6.4 (Ruchpen)).

zijn op basis van een huisvestingssysteem, waaruit volgt dat het melkvee een x aantal uren per jaar moeten worden beweid. Wij gaan daar voor nu vanuit; dit kan nader geverifieerd worden door de stikstofberekeningen bij de natuurvergunningen nader te beoordelen. Mocht immers geen sprake zijn van een situatie zoals hiervoor bedoeld onder 1, dan is de huidige planregeling toereikend. Zie echter ook de oplossing in paragraaf 4.3.

Uit het in de plan-MER (bijlage 7 van de plantoelichting) opgenomen vergunningenbestand volgt dat het verschil tussen de vergunde capaciteit en de feitelijke capaciteit gebaseerd op gegevens van het CBS soms groot is (zie pagina 182 e.v. van het plan-MER). Dit betekent dat de vergunde capaciteit niet volledig zal zijn benut. In zoverre is ook sprake van een situatie bedoeld onder 2.

Tot slot is relevant dat in de passende beoordelingen bij de natuurtoestemmingen opgenomen in bijlage 6 geen rekening zal zijn gehouden met de gevolgen van beweiden door het extra (vergunde) melkvee. Zodat niet aannemelijk is dat voldaan wordt aan de hiervoor genoemde voorwaarde punt 3.

Dit komt omdat ook de Afdeling er lange tijd vanuit is gegaan dat de activiteit beweiden niet vergunningplichtig was.[13] Gelet op deze omstandigheid is het volgens de rechtspraak aannemelijk en waarschijnlijk dat een natuurvergunning, die betrekking heeft op een uitbreiding van een melkveehouderij met een stalsysteem dat het weiden van vee impliceert, niet de toename van de activiteit weiden van vee als zodanig omvat. De gevolgen van de toename van het te beweiden vee zijn in die gevallen dus niet in een passende beoordeling onderzocht. Volgens de rechtspraak moet de gemeenteraad daarom – om aan te tonen dat is voldaan aan de vereisten van artikel 2.8 lid 2 en 3 van de Wnb - (1) onderzoeken of de toename van het weiden van vee onderdeel uitmaakt van de in de bijlage opgenomen natuurvergunningen, en (2), indien dat wel het geval is, of het beweiden van vee ook in de aan die natuurvergunningen ten grondslag gelegde passende beoordelingen is betrokken.[14] Zo niet, dan dienen deze gevolgen alsnog te worden beoordeeld.

> Zie bijvoorbeeld ABRS 9 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2170:
> *"6.5 (…) Onder verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling van 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1604, onder 12.2, overweegt de Afdeling dat er lange tijd van uit is gegaan dat de activiteit weiden van vee niet vergunningplichtig was. Toen door de uitspraak van 4 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:316, duidelijk werd dat het weiden van vee wel vergunningplichtig kan zijn, werd het weiden van vee vervolgens uitgezonderd van de vergunningplicht. Gelet hierop is aannemelijk dat een natuurvergunning, die betrekking heeft op een uitbreiding van een melkveehouderij met een stalsysteem dat het weiden van vee impliceert, niet de toename van de activiteit weiden van vee als zodanig omvat. De gevolgen van de toename van het te beweiden vee zijn in die gevallen aldus niet in een passende beoordeling onderzocht.*

[13] Zie ABRS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1604.
[14] Zie ABRS 9 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2170 (r.o. 6.5 (Ruchpen)) en ABRS 9 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:20193417 (r.o. 17.4 (Halderberge)).

> *De Afdeling stelt vast dat de raad niet heeft onderzocht of de toename van het weiden van vee onderdeel uitmaakt van de in bijlage 5 opgenomen natuurvergunningen, en, indien dat wel het geval is, of dat in de aan die natuurvergunningen ten grondslag gelegde passende beoordelingen is betrokken. Daarmee heeft de raad niet aangetoond dat is voldaan aan de vereisten van artikel 2.8, tweede lid, van de Wnb. Gelet op het voorgaande is het plan in strijd met de vereiste zorgvuldigheid en artikel 2.8, derde lid, van de Wnb vastgesteld.".*

Uit deze rechtspraak volgt dus dat niet zonder meer verwezen kan worden naar natuurtoestemmingen voor een uit te breiden melkveebedrijf met een stalsysteem dat het weiden van vee impliceert. De gevolgen van het beweiden zijn immers niet in het kader van die natuurtoestemming passend beoordeeld, zodat geen toepassing kan worden gegeven aan artikel 2.8 lid 2 Wnb (zie ook paragraaf 3 van dit memo). In zoverre bestaat er een procesrisico door de gekozen uitzondering en plansystematiek. Dit procesrisico lijkt evenwel zonder uitgebreid aanvullend onderzoek te kunnen worden voorkomen. Een oplossingsrichting wordt hierna voorgesteld.

4.3. *Oplossing voor herstel gebrek beweiden*

In de planregels is reeds een algemeen emissieplafond opgenomen. Dit plafond ziet op het gebruik van zowel de (onbebouwde) gronden als bouwwerken. Nu het weiden van vee moet worden aangemerkt als het gebruik van de (onbebouwde) gronden, valt het weiden van vee in zoverre reeds onder de stikstofregeling.

Het in paragraaf 4.2 beschreven gebrek is in dit geval uitsluitend gerelateerd aan de uitzondering op dat algemene emissieplafond. Die uitzondering is gemaakt voor de in de bijlage 6 van de planregels opgenomen natuurtoestemmingen.

Wanneer het niet wenselijk is om de gevolgen van het (extra) beweiden van vee alsnog passend te beoordelen, zou de in artikel 1.136 onder e onder 1 opgenomen uitzondering voor natuurvergunningen kunnen worden aangepast. Zodanig dat de uitzondering alleen betrekking heeft op de emissie binnen het bouwwerk/bouwvlak van het agrarische bedrijf en dus niét op het gebruik van (onbebouwde) gronden. Op die manier valt het weiden van vee buiten de uitzonderingsbepaling en wordt dat gebruik reeds ingeperkt door het algemeen emissieplafond (zoals nader bepaald in 1.136 onder a en b).

Dat kan door de planregeling 1.136 onder e als volgt te wijzigen (zie onderstreepte zinsnedes en doorhalingen):

"Er is geen sprake van een toename van stikstofemissie <u>vanuit bouwwerken</u> wanneer er sprake is van één van de volgende situaties:

1. *de emissie N/kg/jaar afkomstig van het (agrarisch) bedrijf bedraagt niet meer dan de emissie N/kg/jaar afkomstig van het gebruik van <u>de betreffende</u> ~~gronden en~~ bouwwerken als bedoeld in lid a of c of het gebruik van <u>de betreffende</u> ~~gronden en~~ bouwwerken behorend tot de inrichting als bedoeld in lid b of d conform een ten tijde van de vaststelling van dit*

> *bestemmingsplan verleende en onherroepelijke vergunning als bedoeld in artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998 en/of artikel 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming, en waarvoor een passende beoordeling is gemaakt, dan wel een verleende en onherroepelijke omgevingsvergunning die met toepassing van hoofdstuk IX Natuurbeschermingswet 1998 dan wel onder toepassing van artikel 2.2aa Bor juncto artikel 2.1 lid 1 onder i Wabo is verleend en waarvoor een passende beoordeling is gemaakt. De bedoelde Natuurbeschermingswetvergunningen zijn als zodanig opgenomen in Bijlage 6 Onherroepelijke vergunningen op basis van Wet natuurbescherming resp. Natuurbeschermingswet 1998;"*

Wanneer overigens geen van de natuurvergunningen zoals opgenomen in bijlage 6 voorzien in stalsystemen die het beweiden van vee impliceert, of wanneer voor alle gevallen de vergunde situatie volledig feitelijk wordt benut, is een dergelijke wijziging van de planregels niet nodig. Maar dan moet dit gesteld en zo nodig onderbouwd kunnen worden.

5. Bemesten van agrarische gronden in het bestemmingsplan

Voor het beoordelen of het plan voorziet in een toename qua bemesting geldt een iets andere systematiek. Dit komt doordat het bemesten van gronden een op zichzelf staand project betreft, waardoor de verwijzing in de planregels naar een verleende natuurvergunning niet maakt dat meer bemesting plaatsvindt.

> De gevolgen daarvan hoeven, anders dan bij beweiden, niét in samenhang met de oprichting, uitbreiding of exploitatie van een agrarisch bedrijf te worden beoordeeld, maar op zichzelf. Dit betekent dat bij een aanvraag voor een natuurvergunning voor het oprichten, wijzigen of exploiteren van een veehouderij de gevolgen van bemesten niet beoordeeld hoeven te worden (dat mag overigens wel). Dit heeft de Afdeling overwogen in de PAS-uitspraak inzake beweiden en bemesten van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:1604 (r.o. 20.2)). In de praktijk is ook nimmer een natuurvergunning met bemesting vergund, voor zover wij weten.

De Afdeling overweegt in de uitspraak van 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:212 (r.o. 8.2) dat in het kader van bestemmingsplan de gevolgen van bemesten daarom (ook) niet kunnen worden toegerekend aan de bestemmingsregeling die voorziet in ruimtelijke ontwikkelingen voor agrarische bedrijfsgebouwen, zoals het houden van vee in stallen. Meer vee in de stallen impliceert niet dat meer bemesting plaats vindt. Daartoe overweegt de Afdeling dat het toestaan van meer vee in stallen niet perse betekent dat de daardoor (mogelijk) veroorzaakte extra mest ook op gronden binnen het plangebied wordt uitgereden (dat kan ook buiten het plangebied gebeuren, of de mest kan worden afgevoerd naar een mestverwerkingsinstallatie).

Uit (vaste) rechtspraak volgt dat de gevolgen van bemesting in ieder geval wél moeten worden onderzocht wanneer het voorgaande bestemmingsplan voor onbebouwde gronden niet in een bestemming voor agrarisch grondgebruik voorzag en het nieuwe bestemmingsplan daar wel in voorziet. In een dergelijk geval is

sprake van een ruimtelijke ontwikkeling die gepaard gaat met een bemesting van gronden en waarvan de gevolgen voor Natura 2000-gebieden in het kader van de vaststelling van een bestemmingsplan moeten worden onderzocht. Datzelfde geldt wanneer zowel het vorige bestemmingsplan, als het nieuwe bestemmingsplan dezelfde onbebouwde gronden zijn bestemd voor agrarisch gebruik, maar die gronden feitelijk (nog) niet als zodanig zijn gebruikt.

Wanneer de bestemming voor agrarisch grondgebruik van onbebouwde gronden in het voorgaande bestemmingsplan wel is verwezenlijkt (agrarisch bestemd en in gebruik) en het nieuwe plan voorziet in dezelfde bestemming, is géén sprake van een ruimtelijke ontwikkeling. In dat geval bestaat er geen aanleiding om de het bemesten nader te onderzoeken.[15]

Het gaat er dus concreet om dat de onbebouwde agrarische gronden ten tijde van de vaststelling van het plan feitelijk en planologische legaal reeds agrarisch in gebruik zijn. Uit de plan-MER en de daarin opgenomen natuurtoets (bijlage 7 van de plantoelichting) volgt dat er geen sprake is van een toename van het areaal landbouwgrond, zowel in planologisch als in feitelijk opzicht. Dit betekent dat de gevolgen van bemesten niet nader hoeven te worden beoordeeld in het kader van de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied. Bovendien voorzien de planregels in een regeling waaruit volgt dat de stikstofemissie niet mag toenemen ten opzichte van de feitelijk bestaande situatie (de uitzondering voor de reeds verleende natuurtoestemmingen is niet relevant, zoals aan het begin van deze paragraaf reeds opgemerkt).

Het aspect bemesten is toereikend onderzocht in de natuurtoets en begrensd in de planregels.

6. Uitzondering drempelwaarde 0,005 mol/ha/jr risicovol

In artikel 1.136 onder e onder 2 is een uitzondering opgenomen ten aanzien van stikstofdeposities die kleiner zijn dan 0,005 mol/ha/jaar. In afwijking van het bepaalde in artikel 1.136 onder a t/m d (zie het citaat in paragraaf 2 van dit memo), is er géén toename van stikstofemissie wanneer *"sprake is van een toename van stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied die kleiner zijn dan 0,005 mol/ha/jaar".*

Uit rechtspraak volgt dat wanneer met een AERIUS-berekening is aangetoond dat sprake is van toename minder dan 0,005 mol/ha/jaar, er in zoverre geen significante gevolgen optreden (zie bijvoorbeeld Rb. Overijssel 18 december 2020, ECLI:NL:RBOVE:2020:4393, r.o. 8.3). Desondanks brengt deze regeling (depositieplafond) handhavings- en procesrisico's met zich mee. Ook kan de regeling tot rechtsonzekerheid leiden.

[15] Zie voor wat betreft het bovenstaande ABRS 21 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1603 (r.o. 15.10 (Westerveld)), ABRS 4 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:684 (r.o. 24.1 (Aalten)) en ABRS 22 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2012 (r.o. 8.3 (Bergeijk)).

Denk bijvoorbeeld aan de situatie wanneer het AERIUS-model in de planperiode wijzigt waardoor depositie-uitkomsten wijzigen. Door een wijziging van AERIUS zou bepaald gebruik lopende de planperiode alsnog planologisch strijdig gebruik kunnen worden. Redenen waarom wij adviseren om de drempelwaarde van 0,005 mol N/ha/jr niét expliciet in de directe gebruiksregels te reguleren en te benoemen. Maar om te werken met een binnenplans ontheffingsstelsel, die dezelfde gebruiksmogelijkheden toestaan. Dat kan door de volgende wijzigingen aan te brengen.

Artikel 1.136 onder e onder 2 kan worden geschrapt. Vervolgens kan in de algemene afwijkregels in artikel 38 van de planregels een binnenplans ontheffingsstelsel gekoppeld aan het gebruiksverbod (toename van stikstofemissie) worden opgenomen waarin verwezen wordt naar een depositieplafond van 0,00 mol/ha/jaar. Hieronder volgt een voorbeeld van een dergelijk binnenplans ontheffingsstelsel (let wel; expliciet moet afgeweken worden van de gebruiksverboden per bestemming):

<u>Artikel @@@ Afwijken</u>

a. *Burgemeester en wethouders kunnen een omgevingsvergunning verlenen om af te wijken van het bepaalde in artikel 3.5.1 onder a, [@toevoegen overige artikelen[16]] van deze planregels, indien de emissie afkomstig van het 'gebruik na wijziging', ten opzichte van de feitelijke planologisch legale situatie ten tijde van de vaststelling van het plan niet leidt tot een toename van stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol N/ha/jr op stikstofgevoelige habitats in enig Natura 2000-gebied;*
b. *Of sprake is van een toename van stikstofdepositie als bedoeld in artikel 3.6.7 onder a dient als volgt te worden bepaald:*
    - *er wordt een verschilberekening gemaakt met gebruik van het op het moment van indienen van de aanvraag om omgevingsvergunning meest recente AERIUS-Calculator model.*

Doordat de planregels met deze voorgestelde wijziging voorzien in een nader beoordelingsmoment, wordt niet alleen de rechtszekerheid maar ook het procesrisico vanwege het depositieplafond van 0,005 mol N/ha/jaar sec (aanzienlijk) ingeperkt.

7. Conclusie

De conclusie van dit memo luidt als volgt. Door de planregels uit het bestemmingsplan Buitengebied is het niet toegestaan dat het agrarische gebruik van gronden of bouwwerken (al dan niet behorende tot een inrichting) leidt tot een toename van stikstofemissie. Hierop zijn uitzonderingen geformuleerd. Niet alle uitzonderingen zijn verenigbaar met de Wnb en rechtspraak van de Afdeling.

[16] De stikstofregeling komt naast de agrarische bestemmingen ook terug in de bestemmingen 'bedrijf' (artikel 6), 'Bedrijf – Nutsvoorziening' (artikel 7), 'Cultuur en ontspanning' (artikel 9), 'Horeca' (artikel 11), ''Maatschappelijk' (artikel 12), 'Recreatie – Dagrecreatie' (artikel 14), 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' (artikel 16), 'Sport' (artikel 17), 'Sport – Manege' 'artikel 18' en 'Wonen' (artikel 23).

Beweiden
In de planregels is een algemeen emissieplafond opgenomen dat ziet op het gebruik van gronden en bouwwerken. Nu het weiden van vee moet worden aangemerkt als het gebruik van gronden, wordt het weiden van vee in zoverre gedekt door de stikstofregeling.

Artikel 1.136 onder e van e planregels bevat echter een uitzondering voor de in de bijlage 6 van de planregels opgenomen natuurvergunningen. Uit rechtspraak volgt dat niet zonder meer verwezen kan worden naar natuurtoestemmingen voor een uit te breiden melkveebedrijf met een stalsysteem dat het weiden van vee impliceert. De gevolgen van het beweiden zijn immers niet in het kader van die natuurtoestemmingen uit bijlage 6 passend beoordeeld, zodat geen toepassing kan worden gegeven aan artikel 2.8 lid 2 Wnb. In zoverre bestaat er een procesrisico door de gekozen uitzondering en plansystematiek. Dit procesrisico lijkt evenwel zonder uitgebreid aanvullend onderzoek te kunnen worden voorkomen. Daarvoor is in paragraaf 4.3 een redactionele wijziging van artikel 1.136 onder e voorgesteld.

Volledigheidshalve, wanneer geen van de natuurvergunningen zoals opgenomen in bijlage 6 voorzien in stalsystemen die het beweiden van vee impliceert, of wanneer voor alle gevallen de vergunde situatie volledig feitelijk wordt benut, is een dergelijke wijziging van de planregels niet nodig. Maar dan moet dit gesteld en zo nodig onderbouwd kunnen worden.

Bemesten
Het aspect bemesten is toereikend onderzocht in de natuurtoets en begrensd in de planregels. Zie paragraaf 5.

Drempelwaarde 0,005 mol/ha/jaar
Tot slot geldt dat de uitzondering opgenomen in 1.136 onder e onder 2 voor stikstofdeposities die kleiner zijn dan 0,005 mol/ha/jaar een procesrisico met zich brengt. De planregeling is ook rechtsonzeker en kan tot handhavingsproblemen leiden. In paragraaf 6 is een alternatieve regeling voorgesteld, die dezelfde gebruiksmogelijkheden toestaat.

Bijlage: aanvulling t.o.v. memo Hekkelman

De tekst van het nieuwe art. 38.4 van de planregels wordt i.v.m. het memo van Hekkelman wordt aangevuld met de termen die in hoofdletters zijn aangegeven

“**38.4 Afwijken op basis van verschilberekening volgens rekenmodel AERIUS-Calculator**

Burgemeester en wethouders kunnen een omgevingsvergunning verlenen om af te wijken van het bepaalde in de artikelleden 3.5.1 onder a, 4.5.1 onder a, 5.5.1 onder a, 6.5 onder e, 7.5 onder d, 9.5.1 onder d, 11.5 onder c, 12.5.1 onder d, 14.5 onder d, 16.5 onder e, 17.5 onder f, 18.5 onder f, 23.5.1 onder d van deze planregels, onder de navolgende voorwaarden:

a. de emissie afkomstig van het met deze omgevingsvergunning aangevraagde 'gebruik na wijziging VAN GRONDEN EN BOUWWERKEN’, ten opzichte van de EMISSIE AFKOMSTIG VAN DE feitelijke planologisch legale situatie ten tijde van de vaststelling van het plan VANUIT DIE GRONDEN EN BOUWWERKEN leidt niet tot een toename van stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol N/ha/jr op voor stikstofgevoelige habitats in enig Natura 2000-gebied;
b. of sprake is van een toename van stikstofdepositie als bedoeld onder a, dient als volgt te worden bepaald:
    1. er wordt een verschilberekening gemaakt met gebruik van de op het moment van indienen van de aanvraag om omgevingsvergunning meest actuele versie van het wettelijk voorgeschreven rekenmodel AERIUS Calculator.”

Indicatieve bedrijvenlijst functieverandering

Functie H = hoofdfunctie N = nevenactiviteit - = niet toegestaan	Aanduiding Gelders Natuurnetwerk (GNN)	Aanduiding Groene Ontwikkelingszone (GO)	Bestemming 'Agrarisch' (A')	Bestemming 'AW – L' en 'AW – NL'	Aanduiding 'Reconstructiewetzone - landbouwontwikkelingsgebied'
Landbouw verwante functies					
● agrarisch aanverwante bedrijven					
- loonbedrijven	-	-	N/H	N/H	N/H
- drainagebedrijven	-	-	N/H	N/H	N/H
- veehandelsbedrijven	-	-	N/H	N/H	N/H
● toeleverende bedrijven					
- spermabank	-	-	N/H	N/H	N
- fouragebank	-	-	N/H	N/H	N
- zaaizaad en potgoed	-	-	N/H	N/H	N
- opslag agrarische produkten	-	-	N/H	N/H	N
- hoefsmederij	-	-	N/H	N/H	N
● semi-agrarische bedrijven					
- hoveniersbedrijven	-	-	N/H	N/H	-
- boomverzorgingsbedrijven	-	N/H	N/H	N/H	-
- natuur- en landschapsbeheer	N/H	N/H	N/H	N/H	-
- bosbouwbedrijven	-	-	N/H	N/H	-
- tuincentrum	-	-	N/H	N/H	-
- vis-, escargot- en wormkwekerij	-	N/H	N/H	N/H	-
● sociale nevenfunctie op een agrarisch bedrijf (resocialisatie, therapie, gehandicaptenzorg)	-	N	N/H	N/H	-
Opslag					
- caravans/boten	N	N	N/H	N/H	-
- inboedel	N	N	N/H	N/H	-
- overige opslag	N	N	N/H	N/H	-
Recreatie					
● verblijfsrecreatie					
- kampeerboerderij	N/H	N/H	N/H	N/H	-
- recreatie-appartementen	N/H	N/H	N/H	N/H	-
- hotelaccommodatie	N/H	N/H	N/H	N/H	-
- pension	N/H	N/H	N/H	N/H	-

Functie H = hoofdfunctie N = nevenactiviteit - = niet toegestaan	Aanduiding Gelders Natuurnetwerk (GNN)	Aanduiding Groene Ontwikkelingszone (GO)	Bestemming 'Agrarisch' (A')	Bestemming 'AW – L' en 'AW – NL'	Aanduiding 'Reconstructiewetzone - landbouwontwikkelingsgebied'
● dagrecreatie					
- sauna	N/H	N/H	N/H	N/H	-
- fietsenverhuur	N	N	N	N	-
- kanoverhuur	N	N	N	N	-
- verhuur van trapauto's / skelters	N	N	N	N	-
- paardenpension/- stalling	N/H	N/H	N/H	N/H	-
- paardenverhuur	N	N	N	N	-
- manege	N	N	N/H	N/H	-
- huifkarcentrum	N	N	N/H	N/H	-
● horeca*					
- catering	N	N	N/H	N/H	-
					-
- restaurant	N/H	N/H	N/H	N/H	-
- eethuis	N/H	N/H	N/H	N/H	-
- ijssalon	N/H	N/H	N/H	N/H	-
- terras/theetuin	N/H	N/H	N/H	N/H	-
- theeschenkerij	N/H	N/H	N/H	N/H	-
					-
- bezoekerscentrum	N/H	N/H	N/H	N/H	-
● privé-kliniek	N/H	N/H	N/H	N/H	-
● kuuroord	N/H	N/H	N/H	N/H	-
● dagverblijf	N/H	N/H	N/H	N/H	-
● dierenkliniek	N/H	N/H	N/H	N/H	-
● groepspraktijk	N/H	N/H	N/H	N/H	-
● cursuscentrum	-	N/H	N/H	N/H	-
- crèche/peuterspeelzaal	-	N/H	N/H	N/H	-
● museum/tenstoonstellingsruimte	-	N/H	N/H	N/H	-
● dierenasiel/-pension	-	N/H	N/H	N/H	-
● kappersbedrijf	-	N/H	N/H	N/H	-
● computerservicebedrijf	-	N/H	N/H	N/H	-
● adviesbureau	-	N/H	N/H	N/H	-
● geluids- en/of TV-studio	-	N/H	N/H	N/H	-
● post- en koeriersdiensten	-	N/H	N/H	N/H	-
● telecommunicatie	-	N/H	N/H	N/H	-

* ongewenste vormen van horeca worden niet toegestaan

Functie H = hoofdfunctie N = nevenactiviteit - = niet toegestaan	Aanduiding Gelders Natuurnetwerk (GNN)	Aanduiding Groene Ontwikkelingszone (GO)	Bestemming 'Agrarisch' (A')	Bestemming 'AW – L' en 'AW – NL'	Aanduiding 'Reconstructiewetzone - landbouwontwikkelingsgebied'
● antiekhandel	-	N/H	N/H	N/H	-
● kunsthandel	-	N/H	N/H	N/H	-
- slachterij	-	-	N	N	N
- vleesverwerking	-	-	N	N	N
- zuivelverwerking	-	-	N	N	N
- plantaardige produktverwerking	-	-	N	N	N
- imkerij	N	N/H	N/H	N/H	N
- palingrokerij	-	N/H	N/H	N/H	N
- wijnmakerij	-	N/H	N/H	N/H	N
- ijsmakerij	-	N/H	N/H	N/H	N
- bierbrouwerij	-	N/H	N/H	N/H	N
- niet- en vlechtwerk	-	N/H	N/H	N/H	N
- bouwbedrijven	-	-	N/H	N/H	-
- glas in lood-zetterijen	-	-	N/H	N/H	-
- installatiebedrijven	-	-	N/H	N/H	-
- electrotechnisch installatiebedrijf	-	-	N/H	N/H	-
- dakdekkersbedrijf	-	-	N/H	N/H	-
- rietdekkersbedrijf	-	-	N/H	N/H	-
- houtzagerij en –schaverij	-	-	N/H	N/H	-
- speeltoestellenfabricage	-	-	N/H	N/H	-
● lasinrichtingen/bankwerkerijen	-	-	N/H	N/H	-
● vervaardiging medische instrumenten/precisie-instrumenten en orthopedische artikelen	-	-	N/H	N/H	-
● meubelmakerijen/-restauratie	-	-	N/H	N/H	-
● meubelstoffeerderijen	-	-	N/H	N/H	-
● vervaardigen en reparatie sieraden	-	-	N/H	N/H	-
● vervaardiging en reparatie muziekinstrumenten	-	-	N/H	N/H	-
● spel- en speelgoedfabricage	-	-	N/H	N/H	-
- spinnen en weven van textiel	-	N	N/H	N/H	-
- vervaardiging van textielwaren	-	N	N/H	N/H	-
- kledingvervaardiging	-	N	N/H	N/H	-
● reparatiebedrijven gebruiksgoederen	-	N	N/H	N/H	-

Functie H = hoofdfunctie N = nevenactiviteit - = niet toegestaan	Aanduiding Gelders Natuurnetwerk (GNN)	Aanduiding Groene Ontwikkelingszone (GO)	Bestemming 'Agrarisch' (A')	Bestemming 'AW – L' en 'AW – NL'	Aanduiding 'Reconstructiewetzone - landbouwontwikkelingsgebied'
● pottenbakkerij	-	N/H	N/H	N/H	-
● natuursteenbewerking/beeldhouwerij	-	N/H	N/H	N/H	-
● zeefdrukkerij	-	N/H	N/H	N/H	-
● grafische bedrijven	-	N/H	N/H	N/H	-

Nevenfunctie	**Overige zone – Gelders Natuurnetwerk (GNN)** [1]	**Overige zone – groene ontwikkelingszone (GO)** [2]	**overig Agrarisch (A), Agrarisch met waarden – Landschap (AW-L), Agrarisch met waarden – Natuur en landschap (AW-NL)**
Verblijfsrecreatie, dagrecreatie, toerisme en zorg	max 500 m² (via afwijking)	max 750 m² (via afwijking)	max 750 m² (via afwijking)
Opslag	n.t. [3]	max 500 m² (via afwijking)	max 750 m² (via afwijking)
Nieuwe Economische Dragers (NED) [4]	n.t.	max 500 m² (via afwijking)	max 750 m² (via afwijking)

- Ongewenste horeca is niet toegestaan;
- Nevenfuncties zijn toegestaan tot en met milieucategorie 2
- De oppervlakte van bestaande (tunnel)kassen telt niet mee bij het bepalen van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die kan worden ingezet voor functieverandering.

[1] Bij toepassing ter plaatse van de aanduiding ‘overige zone – gelders natuurnetwerk’ is het in 37.2 bepaalde t.b.v. het Gelders Natuurnetwerk (GNN) van overeenkomstige toepassing.

[2] Bij toepassing ter plaatse van de aanduiding ‘overige zone – groene ontwikkelingszone’ is het in 37.3 bepaalde t.b.v. de Groene ontwikkelingszone (GO) van overeenkomstige toepassing.

[3] n.t. = niet toegestaan.

[4] alleen gebiedspassende bedrijven zijn als Nieuwe Economische Dragers toegestaan.

Hoofdfunctie **(via wijzigings-bevoegdheid)**	**Overige zone – Gelders Natuurnetwerk (GNN)** [1]	**Overige zone – groene ontwikkelingszone (GO)** [2]	**overig Agrarisch (A), Agrarisch met waarden – Landschap (AW-L), Agrarisch met waarden – Natuur en landschap (AW-NL)**
Verblijfsrecreatie, dagrecreatie, toerisme en zorg	max 500 m²	max 750 m²	max 900 m²
Opslag	n.t. [3]	max 750 m²	max 750 m²
Nieuwe Economische Dragers (NED) [4]	n.t.	max 750 m²	max 750 m²

- Ongewenste horeca is niet toegestaan;
- Nevenfuncties zijn toegestaan tot en met milieucategorie 2
- De oppervlakte van bestaande (tunnel)kassen telt niet mee bij het bepalen van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen die kan worden ingezet voor functieverandering.

[1] Bij toepassing ter plaatse van de aanduiding ‘overige zone – gelders natuurnetwerk’ is het in 37.2 bepaalde t.b.v. het Gelders Natuurnetwerk (GNN) van overeenkomstige toepassing.

[2] Bij toepassing ter plaatse van de aanduiding ‘overige zone – groene ontwikkelingszone’ is het in 37.3 bepaalde t.b.v. de Groene ontwikkelingszone (GO) van overeenkomstige toepassing.

[3] n.t. = niet toegestaan.

[4] alleen gebiedspassende bedrijven zijn als Nieuwe Economische Dragers toegestaan.

Staat van Bedrijfsactiviteiten

SBI	VOLGNR	OMSCHRIJVING	RISICO	CATEGORIE
01	-	LANDBOUW EN DIENSTVERLENING T.B.V. DE LANDBOUW		
014		Dienstverlening t.b.v. de landbouw:		
014	1	- algemeen (onder andere loonbedrijven), b.o. < 500 m²		**2**
014	2	- algemeen (onder andere loonbedrijven), b.o. >= 500 m²		**3.1**
014	3	- plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven, b.o. < 500 m²		**2**
014	4	- plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven, b.o. >= 500 m²		**3.1**
0142		KI-stations		**2**
05	-	VISSERIJ- EN VISTEELTBEDRIJVEN		
0502	0	Vis- en schaaldierkwekerijen:		
0502	2	- visteeltbedrijven		**3.1**
15	-	VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN EN DRANKEN		
151	0	Slachterijen en overige vleesverwerking:		
151	1	- slachterijen en pluimveeslachterijen	R	**3.2**
151	4	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken, p.o. < 200 m²		**3.1**
151	5	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken, p.o. < 1.000 m²		**3.1**
151	6	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken, p.o. >= 1.000 m²	R	**3.2**
151	7	- loonslachterijen		**3.1**
151	8	- vervaardiging van snacks/kant-en-klaar-maaltijden, p.o. < 2.000 m²		**3.1**
152	0	Visverwerkingsbedrijven:		
152	4	- verwerken anderszins, p.o. < 300 m²		**3.1**
152	5	- verwerken anderszins, p.o. < 1.000 m²		**3.2**
1531	0	Aardappelproducten fabrieken:		
1531	2	- vervaardiging van snacks, p.o. < 2.000 m²	R	**3.1**
1532, 1533	0	Groente- en fruitconservenfabrieken:		
1532, 1533	1	- jam		**3.2**
1532, 1533	2	- groente algemeen		**3.2**
1532, 1533	3	- met koolsoorten		**3.2**
1551	0	Zuivelproducten fabrieken:		
1551	3	- melkproducten fabrieken v.c. < 55.000 t/j	R	**3.2**
1552	0	Consumptie-ijsfabrieken:		
1552	1	- p.o. < 200 m²		**2**
1552	2	- p.o. >= 200 m²	R	**3.2**
1581	0	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen:		
1581	1	- v.c. < 2500 kg meel/week		**2**
1581	2	- v.c. < 2500 kg meel/week		**3.2**
1582		Banket, biscuit- en koekfabrieken		**3.2**
1584	0	Verwerking cacaobonen en vervaardiging chocolade- en suikerwerk:		
1584	2	- vervaardigen chocoladewerken, p.o. < 200 m²		**2**
1584	3	- vervaardigen chocoladewerken, p.o. < 2.000 m²		**3.2**
1584	5	- Suikerwerkfabrieken zonder suiker branden, p.o. < 200 m²		**2**

1584	6	- Suikerwerkfabrieken zonder suiker branden, p.o. >= 200 m²	R	**3.2**
1585		Deegwarenfabrieken		**3.1**
1586	0	Koffiebranderijen en theepakkerijen:		
1586	2	- theepakkerijen		**3.2**
1589.2	0	Soep- en soeparomafabrieken:		
1589.2	1	- zonder poederdrogen		**3.2**
1592	0	Vervaardiging van ethylalcohol door gisting:		
1593 t/m 1595		Vervaardiging van wijn, cider e.d.		**2**
1598		Mineraalwater- en frisdrankfabrieken	R	**3.2**
16	-	VERWERKING VAN TABAK		
17	-	VERVAARDIGING VAN TEXTIEL		
171		Bewerken en spinnen van textielvezels		**3.2**
172	0	Weven van textiel:		
172	1	- aantal weefgetouwen < 50		**3.2**
173		Textielveredelingsbedrijven		**3.1**
174, 175		Vervaardiging van textielwaren		**3.1**
176, 177		Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen		**3.1**
18	-	VERVAARDIGING VAN KLEDING; BEREIDEN EN VERVEN VAN BONT		
181		Vervaardiging kleding van leer		**3.1**
182		Vervaardiging van kleding en -toebehoren (excl. van leer)		**2**
183		Bereiden en verven van bont; vervaardiging van artikelen van bont		**3.1**
19	-	VERVAARDIGING VAN LEER EN LEDERWAREN (EXCL. KLEDING)		
192		Lederwarenfabrieken (excl. kleding en schoeisel)		**3.1**
193		Schoenenfabrieken		**3.1**
20	-	HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING ARTIKELEN VAN HOUT, RIET, KURK E.D.		
2010.1		Houtzagerijen	R	**3.2**
2010.2	0	Houtconserveringsbedrijven:		
2010.2	2	- met zoutoplossingen		**3.1**
202		Fineer- en plaatmaterialenfabrieken		**3.2**
203, 204, 205	0	Timmerwerkfabrieken, vervaardigen overige artikelen van hout		**3.2**
203, 204, 205	1	Timmerwerkfabrieken, vervaardigen overige artikelen van hout, p.o.<200 m²		**3.1**
205		Kurkwaren-, riet- en vlechtwerkfabrieken		**2**
21	-	VERVAARDIGING VAN PAPIER, KARTON EN PAPIER- EN KARTONWAREN		
2112	0	Papier- en kartonfabrieken:		
2112	1	- p.c. < 3 t/u	R	**3.1**
212		Papier- en kartonwarenfabrieken	R	**3.2**
2121.2	0	Golfkartonfabrieken:		
2121.2	1	- p.c. < 3 t/u	R	**3.2**
22	-	UITGEVERIJEN, DRUKKERIJEN EN REPRODUKTIE VAN OPGENOMEN MEDIA		
221		Uitgeverijen (kantoren)		**1**
2221		Drukkerijen van dagbladen		**3.2**
2222		Drukkerijen (vlak- en rotatie-diepdrukkerijen)		**3.2**
2222.6		Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen		**2**
2223	A	Grafische afwerking		**1**

2223	B	Binderijen		**2**
2224		Grafische reproductie en zetten		**2**
2225		Overige grafische activiteiten		**2**
223		Reproductiebedrijven opgenomen media		**1**
23	-	AARDOLIE-/STEENKOOLVERWERK. IND.; BEWERKING SPLIJT-/KWEEKSTOFFEN		
2320.2	A	Smeeroliën- en vettenfabrieken	R	**3.2**
24	-	VERVAARDIGING VAN CHEMISCHE PRODUKTEN		
2442	0	Farmaceutische productenfabrieken:		
2442	1	- formulering en afvullen geneesmiddelen		**3.1**
2442	2	- verbandmiddelenfabrieken		**2**
2462	0	Lijm- en plakmiddelenfabrieken:		
2462	1	- zonder dierlijke grondstoffen		**3.2**
2464		Fotochemische productenfabrieken	R	**3.2**
2466	A	Chemische kantoorbenodigdhedenfabrieken	R	**3.1**
25	-	VERVAARDIGING VAN PRODUKTEN VAN RUBBER EN KUNSTSTOF		
2512	0	Loopvlakvernieuwingsbedrijven:		
2512	1	- vloeropp. < 100 m²		**3.1**
2513		Rubber-artikelenfabrieken	R	**3.2**
252	0	Kunststofverwerkende bedrijven:		
252	2	- prod. verpakkingsmateriaal/assemblage van kunststofbouwmaterialen		**3.1**
26	-	VERVAARDIGING VAN GLAS, AARDEWERK, CEMENT-, KALK- EN GIPSPRODUKTEN		
261	0	Glasfabrieken:		
261	1	- glas en glasproducten, p.c. < 5.000 t/j		**3.2**
2615		Glasbewerkingsbedrijven		**3.1**
262, 263	0	Aardewerkfabrieken:		
262, 263	1	- vermogen elektrische ovens totaal < 40 kW		**2**
262, 263	2	- vermogen elektrische ovens totaal >= 40 kW		**3.2**
2661.2	0	Kalkzandsteenfabrieken:		
2661.2	1	- p.c. < 100.000 t/j		**3.2**
2662		Mineraalgebonden bouwplatenfabrieken		**3.2**
2663, 2664	0	Betonmortelcentrales:		
2663, 2664	1	- p.c. < 100 t/u	R	**3.2**
2665, 2666	0	Vervaardiging van producten van beton, (vezel)cement en gips:		
2665, 2666	1	- p.c. < 100 t/d	R	**3.2**
267	0	Natuursteenbewerkingsbedrijven:		
267	1	- zonder breken, zeven en drogen, p.o. < 2.000 m²		**3.1**
267	2	- zonder breken, zeven en drogen, p.o. >= 2.000 m²		**3.2**
2681		Slijp- en polijstmiddelen fabrieken		**3.1**
2682	C	Minerale productenfabrieken n.e.g.		**3.2**
28	-	VERVAARD. VAN PRODUKTEN VAN METAAL (EXCL. MACH./TRANSPORTMIDD.)		
281	0	Constructiewerkplaatsen:		
281	1	- gesloten gebouw		**3.2**
281	1a	- gesloten gebouw, p.o. < 200 m²		**3.1**
284	B0	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d.:		

284	B1	- p.o. < 200 m²		**3.1**
284	B2	- p.o. >= 200 m²		**3.2**
2851	0	Metaaloppervlaktebehandelingsbedrijven:		
2851	1	- algemeen		**3.2**
2851	2	- scoperen (opspuiten van zink)		**3.2**
2851	3	- thermisch verzinken		**3.2**
2851	4	- thermisch vertinnen		**3.2**
2851	5	- mechanische oppervlaktebehandeling (slijpen, polijsten)		**3.2**
2851	6	- anodiseren, eloxeren		**3.2**
2851	7	- chemische oppervlaktebehandeling		**3.2**
2851	8	- emailleren		**3.2**
2851	9	- galvaniseren (vernikkelen, verchromen, verzinken, verkoperen e.d.)		**3.2**
2851	11	- metaalharden		**3.2**
2851	12	- lakspuiten en moffelen		**3.2**
2852	0	Overige metaalbewerkende industrie:		
2852	1	- inpandig p.o. < 200 m²		**3.2**
2852	2	- in open lucht/inpandig p.o. >= 200 m²		**3.1**
287	A0	Grofsmederijen, anker- en kettingfabrieken:		
287	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.:		**3.2**
287	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.; inpandig, p.o. < 200 m²		**3.1**
29	-	VERVAARDIGING VAN MACHINES EN APPARATEN		
29	0	Machine- en apparatenfabrieken:		
29	1	- p.o. < 2.000 m²		**3.2**
30	-	VERVAARDIGING VAN KANTOORMACHINES EN COMPUTERS		
30	A	Kantoormachines- en computerfabrieken		**2**
31	-	VERVAARDIGING VAN OVER. ELEKTR. MACHINES, APPARATEN EN BENODIGDH.		
314		Accumulatoren- en batterijenfabrieken		**3.2**
316		Elektrotechnische industrie n.e.g.		**2**
32	-	VERVAARDIGING VAN AUDIO-, VIDEO-, TELECOM-APPARATEN EN -BENODIGDH.		
321 t/m 323		Vervaardiging van audio-, video- en telecomapparatuur e.d.		**3.1**
3210		Fabrieken voor gedrukte bedrading		**3.1**
33	-	VERVAARDIGING VAN MEDISCHE EN OPTISCHE APPARATEN EN INSTRUMENTEN		
33	A	Fabrieken voor medische en optische apparaten en instrumenten e.d.		**2**
34	-	VERVAARDIGING VAN AUTO'S, AANHANGWAGENS EN OPLEGGERS		
341	0	Autofabrieken en assemblagebedrijven:		
343		Auto-onderdelenfabrieken	R	**3.2**
35	-	VERVAARDIGING VAN TRANSPORTMIDDELEN (EXCL. AUTO'S, AANHANGWAGENS)		
352	1	- algemeen		**3.2**
353	0	Vliegtuigbouw en -reparatiebedrijven:		
354		Rijwiel- en motorrijwielfabrieken	R	**3.2**
355		Transportmiddelenindustrie n.e.g.		**3.2**
36	-	VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN OVERIGE GOEDEREN N.E.G.		
361	1	Meubelfabrieken		**3.2**
361	2	Meubelstoffeerderijen b.o. < 200 m²		**1**

362		Fabricage van munten, sieraden e.d.		**2**
363		Muziekinstrumentenfabrieken		**2**
364		Sportartikelenfabrieken		**3.1**
365		Speelgoedartikelenfabrieken		**3.1**
3661.2		Vervaardiging van overige goederen n.e.g.		**3.1**
40	-	PRODUKTIE EN DISTRIB. VAN STROOM, AARDGAS, STOOM EN WARM WATER		
40	B0	Bio-energie-installaties (elektrisch vermogen < 50 MWe):		
40	B1	- covergisten, verbranden, vergassen: mest, slib, GFT, rest. voedingsind.	R	**3.2**
40	B2	- vergisten, verbranden, vergassen: overige biomassa	R	**3.2**
41	-	WINNING EN DISTRIBUTIE VAN WATER		
41	A0	Waterwinning-/bereiding- bedrijven:		
41	A2	- bereiding met chloorbleekloog e.d. en/of straling		**3.1**
41	B0	Waterdistributiebedrijven met pompvermogen:		
41	B1	- < 1 MW		**2**
41	B2	- 1 - 15 MW		**3.2**
45	-	BOUWNIJVERHEID		
45	0	Bouwbedrijven algemeen:		
45	1	- b.o. < 2.000 m²		**3.1**
45	2	- b.o. >= 2.000 m²		**3.2**
45	0	Aannemersbedrijven met werkplaats:		
45	1	- b.o. < 1.000 m²		**2**
45	2	- b.o. >= 1.000 m²		**3.1**
50	-	HANDEL/REPARATIE VAN AUTO'S, MOTORFIETSEN; BENZINESERVICESTATIONS		
501, 502, 504		Handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven		**2**
502		Groothandel in vrachtauto's (incl. import)		**3.2**
5020.4	A	Autoplaatwerkerijen		**3.2**
5020.4	B	Autobeklederijen		**1**
5020.4	C	Autospuitinrichtingen	R	**3.1**
5020.5		Autowasserijen		**2**
503, 504		Handel in auto- en motorfietsonderdelen en -accessoires		**2**
505	0	Benzineservicestations:		
505	2	- met LPG < 1.000 m³	R	**3.1**
505	3	- zonder LPG		**2**
51	-	GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING		
511		Handelsbemiddeling (kantoren)		**1**
5121	0	Grth. in akkerbouwproducten en veevoeders:		
5121	1	- op- of overslag met een verwerkingscapaciteit van < 500 t/u	R	**3.1**
5122		Grth. in bloemen en planten		**2**
5123		Grth. in levende dieren		**3.2**
5124		Grth. in huiden, vellen en leder		**3.1**
5125, 5131		Grth. in ruwe tabak, groenten, fruit en consumptieaardappelen	R	**3.1**
5132, 5133		Grth. in vlees, vleeswaren, zuivelproducten, eieren, spijsoliën	R	**3.1**
5134		Grth. in dranken		**2**
5135		Grth. in tabaksproducten		**2**

5136		Grth. in suiker, chocolade en suikerwerk		**2**
5137		Grth. in koffie, thee, cacao en specerijen		**2**
5138, 5139		Grth. in overige voedings- en genotmiddelen		**2**
514		Grth. in overige consumentenartikelen		**2**
5148.7	0	Grth. in vuurwerk en munitie:		
5148.7	1	- consumentenvuurwerk, verpakt, opslag < 10 ton	V	**2**
5148.7	2	- consumentenvuurwerk, verpakt, opslag 10 tot 50 ton	V	**3.1**
5148.7	5	- munitie		**2**
5151.1	0	Grth. in vaste brandstoffen:		
5151.1	1	- klein, lokaal verzorgingsgebied		**3.1**
5151.2	0	Grth. in vloeibare en gasvormige brandstoffen:		
5151.3		Grth. minerale olieproducten (excl. brandstoffen)		**3.2**
5152.1	0	Grth. in metaalertsen:		
5152.2/.3		Grth. in metalen en -halffabrikaten		**3.2**
5153	0	Grth. in hout en bouwmaterialen		
5153	1	- b.o. < 2.000 m²		**2**
5153	2	- b.o. >= 2.000 m²		**3.1**
5153.4	3	- grth. in zand en grind, b.o. < 200 m²		**2**
5153.4	4	- grth. in zand en grind, b.o. >= 200 m²		**3.2**
5154	0	Grth. in ijzer- en metaalwaren en verwarmingsapparatuur		**3.1**
5154	1	- b.o.< 2.000 m²		**2**
5154	2	- b.o.>= 2.000 m²		**3.1**
5155.1		Grth. in chemische producten	R	**3.2**
5155.2		Grth. in kunstmeststoffen	R	**2**
5156		Grth. in overige intermediaire goederen		**2**
5157	0	Autosloperijen:		
5157	1	- b.o. < 1.000 m²		**3.1**
5157	2	- b.o. >= 1.000 m²		**3.2**
5157.2/.3	0	Overige groothandel in afval en schroot:		
5157.2/.3	1	- b.o. < 1.000 m²		**3.1**
5157.2/.3	2	- b.o. >= 1.000 m²		**3.2**
5162	0	Grth. in machines en apparaten:		
5162	1	- machines voor de bouwnijverheid		**3.2**
5162	2	- overige machines		**3.1**
517		Overige grth (bedrijfsmeubels, emballage, vakbenodigdheden e.d.		**2**
52	-	DETAILHANDEL EN REPARATIE T.B.V. PARTICULIEREN		
5261		Postorderbedrijven		**3.1**
527		Reparatie t.b.v. particulieren (excl. auto's en motorfietsen)		**1**
55	-	LOGIES-, MAALTIJDEN- EN DRANKENVERSTREKKING		
5552		Cateringbedrijven		**2**
60	-	VERVOER OVER LAND		
6022		Taxibedrijven		**2**
6023		Touringcarbedrijven		**3.2**

6024	0	Goederenwegvervoerbedrijven (zonder schoonmaken tanks):		
6024	1	- b.o. < 1.000 m²		**3.1**
6024	2	- b.o. >= 1.000 m²		**3.2**
63	-	DIENSTVERLENING T.B.V. HET VERVOER		
6312		Veem- en pakhuisbedrijven, koelhuizen		**3.1**
6321	2	Stalling van vrachtwagens (met koelinstallaties)		**3.2**
634		Expediteurs, cargadoors (kantoren)		**1**
64	-	POST EN TELECOMMUNICATIE		
641		Post- en koeriersdiensten		**2**
642	A	Telecommunicatiebedrijven		**1**
71	-	VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN		
711		Personenautoverhuurbedrijven		**2**
712		Verhuurbedrijven voor transportmiddelen (excl. personenauto's)		**3.1**
713		Verhuurbedrijven voor machines en werktuigen		**3.1**
714		Verhuurbedrijven voor roerende goederen n.e.g.		**2**
72	-	COMPUTERSERVICE- EN INFORMATIETECHNOLOGIE		
72	A	Computerservice- en informatietechnologiebureaus e.d.		**1**
72	B	Switchhouses		**2**
73	-	SPEUR- EN ONTWIKKELINGSWERK		
731		Natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk		**2**
732		Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek		**1**
74	-	OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING		
747		Reinigingsbedrijven voor gebouwen		**3.1**
7481.3		Foto- en filmontwikkelcentrales		**2**
90	-	MILIEUDIENSTVERLENING		
9002.2	C0	Composteerbedrijven:		
9002.2	C3	- belucht v.c. < 20.000 t/j		**3.2**
93	-	OVERIGE DIENSTVERLENING		
9301.1	B	Tapijtreinigingsbedrijven		**3.1**
9301.2		Chemische wasserijen en ververijen	R	**2**

Parkeernormen niet-stedelijk gebied (buitengebied)			
functie	**Parkeer-norm**	**Bezoe-kers-aandeel**	**Eenheid**
Woning vrijstaand	2,0	0,3 ppw	woning
Woning twee-aan-één	1,8	0,3 ppw	woning
Woning aaneengebouwd	1,5	0,3 ppw	woning
Aanleunwoning/zorgwoning	0,3	0,3 ppw	woning
Recreatiewoning/recreatieappartement	1,0		recr. wo-ning/app
Detailhandel	3,0	85%	100 m² bvo
Arbeidsextensieve/bezoekersextensieve bedrijven (loods, opslag, groothandel/transportbedrijf)	0,8	5%	100 m² bvo
Arbeidsintensieve/bezoekersextensieve bedrijven (industrie, garagebedrijf, werkplaats, transportbedrijf)	2,5	5%	100 m² bvo
Arbeidsextensieve/bezoekersintensieve bedrijven (showroom/toonzaal)	1,7	35%	100 m² bvo
Café/bar/discotheek/cafetaria	6,0	90%	100 m² bvo
Restaurant	14,0	80%	100 m² bvo
Museum	0,6	95%	100 m² bvo
Bioscoop/theater/schouwburg	0,4		zitplaats
Sportveld (buiten)	20,0	95%	ha. netto sportter-rein
Dansstudio/sportschool	4,5	95%	100 m² bvo
Squasbanen	1,5	90%	baan
Tennisbanen	2,5	90%	baan
Golfbaan	7,0	95%	hole
Zwembad	11,0	90%	100 m² opp. bassin
Overdekte speeltuin/hal	3,0	90%	100 m² bvo
Manege	0,4	90%	box
Cultureel centrum/wijk- of verenigingsgebouw	3,0	90 m²	100 m² bvo

Arts/maatschap/kruisgebouw/therapeut	1,8	65%	Behan-delkamer
Middelbaar onderwijs	1,0		leslokaal
Basisonderwijs	0,8		leslokaal
Crèche/peuterspeelzaal/kinderdagverblijf	0,7		arbeids-plaats
Hotel	1,0		kamer
Volkstuin	0,3		perceel
Religiegebouw	0,2		zitplaats
Begraafplaats	20,0		gelijktij-dige be-gravenis

ppw= persoon per woning

bvo = bedrijfsvloeroppervlak

Parkeerplaatsen eigen terrein woningen			
parkeervoorziening	**theoretisch aantal**	**bereke-ningsaantal**	**opmerkingen**
Enkele oprit zonder garage	1	0,8	oprit minimaal 5 m diep
Lange oprit zonder garage	2	1,0	
Dubbele opzit zonder garage	2	1,7	oprit min. 4,5 m breed
Garage zonder oprit	1	0,4	
Garage met enkele oprit	2	1,0	oprit minimaal 5 m diep
Garage met lange oprit	3	1,3	
Garage met dubbele oprit	3	1,8	oprit min. 4,5 m breed

Aanwezigheidspercentages							
	werkdag			**koop-avond**	**Zaterdag**		**zondag-middag**
	over-dag	**mid-dag**	**avond**		**middag**	**avond**	
woningen	50	60	100	90	60	60	70
detailhandel	30	70	20	20	100	0	0
bedrijven	100	100	5	10	5	0	0
sociaal-cultureel	10	40	100	100	60	90	25
sociaal-medisch	100	100	30	15	15	5	5
dagonderwijs	100	100	0	0	0	0	0
museum	20	45	0	100	100	0	90
restaurant	30	40	90	70	70	100	40
café	30	40	90	75	75	100	45
theater	15	30	90	60	60	100	60
sport	30	50	100	100	100	90	85

Overzicht van onherroepelijke Nbw1998/Wnb-vergunningen

- **bij de verleende vergunningen is aangegeven welke provincie deze heeft verleend;**
- **bij toestemmingen via een 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) is aangegeven welke provincie deze heeft verleend en op welke omgevingsvergunning deze vvgb betrekking heeft;**
- **vergunningen en/of meldingen die zijn verleend/ingediend met gebruikmaking van ontwikkelruimte op basis van het PAS, zijn niet opgenomen in dit overzicht;**
- **Wnb-vergunningen die zijn geweigerd op grond van de Logtsebaan-jurisprudentie (zgn. 'positieve weigeringen') zijn niet vermeld in dit overzicht.**

Adres	**Postcode**	**Plaats**	**vergunning/vvgb nr.**	**datum (bij vvgb: nr. van het bijbehorende besluit)**
Abbinksweg 5	7156 RP	BELTRUM		
Abbinksweg 10	7156 RP	BELTRUM		
Avesterweg 11	7156 MH	BELTRUM	2014-013074 (verg. Gld)	8-5-2015
Avesterweg 21	7156 MH	BELTRUM		
Avesterweg 32	7156 LE	BELTRUM		
Avesterweg 38	7156 LE	BELTRUM		
Avesterweg 40-40a	7156 LE	BELTRUM		
Avesterweg 42	7156 LE	BELTRUM	2012-016927 (verg. Gld)	28-1-2013
Baksweg 1	7156 NG	BELTRUM	2017-000102 (verg. Gld)	25-7-2017
Baksweg 2-4-6	7156 NH	BELTRUM	2015-005186 (verg. Gld)	25-8-2015
Baksweg 3	7156 NC	BELTRUM	2012-021357 (verg. Gld)	21-3-2013
Baksweg 8-Peppelendijk 8	7156 NH	BELTRUM	2018-012558 (verg. Gld)	8-2-2019
Beekenweg 1-3	7156 RT	BELTRUM	2014-009151 (verg. Gld)	14-1-2015
Beekenweg 2	7156 RT	BELTRUM	2015-002975 (verg. Gld)	13-8-2015
Bellegoorsweg 1	7156 NA	BELTRUM		
Bellegoorsweg 4	7156 NA	BELTRUM	2012-016941 (verg. Gld)	4-2-2013
Bellegoorsweg 6	7156 NA	BELTRUM		
Bellegoorsweg 8	7156 NA	BELTRUM	2015-007616 (verg. Gld)	2-9-2015
Boschlaan 42-42a	7156 SN	BELTRUM		
Bosmansweg 3-3a	7156 LC	BELTRUM	2012-004765 (verg. Gld)	22-10-2012
Broedersweg 5	7156 RG	BELTRUM	2012-019801 (verg. Gld)	7-3-2013
Bruggertweg 1	7156 NB	BELTRUM	2012-011174 (verg. Gld)	19-11-2012
Bruggertweg 2	7156 NB	BELTRUM		
Bruggertweg 4	7156 NB	BELTRUM		
Bruggertweg 7	7156 NE	BELTRUM		
Bruinvisweg 2	7156 JA	BELTRUM		
Buitinksweg 1	7156 JC	BELTRUM		
Buitinksweg 2	7156 JC	BELTRUM		

Bumptmansweg 1	7156 RZ	BELTRUM		
Bumptmansweg 2-4	7156 RZ	BELTRUM	2012-016837 (verg. Gld)	21-1-2013
Deventer Kunstweg 1	7156 NW	BELTRUM		
Deventer Kunstweg 8	7156 NW	BELTRUM		
Deventer Kunstweg 11	7156 JA	BELTRUM		
Deventer Kunstweg 12	7156 NW	BELTRUM		
Deventer Kunstweg 18	7156 JE	BELTRUM		
Dwarsweg 2	7156 RD	BELTRUM		
Dwarsweg 4	7156 RD	BELTRUM	2014-008955 (vvgb)	29-7-2014 (OV nr. OR2014011, zaaknr. 66048 d.d. 2-10-2014)
Eibergseweg 1	7156 NC	BELTRUM		
Eibergseweg 4	7156 NR	BELTRUM	2011-019415 (verg Gld)	16-4-2012
Eibergseweg 5	7156 NR	BELTRUM	2011-017820 (verg. Gld)	20-2-2012
Eibergseweg 6	7156 NR	BELTRUM		
Eibergseweg 7-7a	7156 NR	BELTRUM	2016-004263 (verg. Gld)	9-8-2016
Eibergseweg 13-15-15a	7156 NR	BELTRUM	2015-005211 (verg. Gld)	3-9-2015
Eibergseweg 19-19a	7156 NZ	BELTRUM		
Frankweg 3	7156 SG	BELTRUM		
Frankweg 8	7156 SG	BELTRUM	2012-010054 (verg. Gld)	5-11-2012
Ganzepoelweg 1	7156 LC	BELTRUM		
Grolseweg 5	7156 LD	BELTRUM		
Haneveldsweg 1	7156 RM	BELTRUM	2013-018841 (verg. Gld)	13-6-2014
Haneveldsweg 4	7156 RM	BELTRUM		
Haneveldsweg 6	7156 RM	BELTRUM	2012-013265 (verg. Gld)	10-12-2012
Heelweg 1	7156 NJ	BELTRUM		
Heelweg 12	7156 ND	BELTRUM		
Heelweg 17-17a	7156 NJ	BELTRUM		
Helbargsweg 2	7156 LA	BELTRUM	2013-004285 (verg. Gld)	19-7-2013
Helbargsweg 3	7156 LA	BELTRUM	2013-011810 (verg. Gld)	13-1-2014
Hemminksweg 1-1a	7156 SB	BELTRUM	2017-004165 (verg. Gld)	12-6-2017
Hemminksweg 3	7156 SB	BELTRUM	2012-017510 (verg. Gld)	25-2-2013
Hooihaarsweg 3-5	7156 SE	BELTRUM		
Horsterweg 1	7156 NT	BELTRUM		
Horsterweg 4	7156 NT	BELTRUM	2011-013853 (verg. Gld)	26-3-2012
Huiskesdijk 1	7156 RG	BELTRUM		
Huiskesdijk 2	7156 RG	BELTRUM	2014-011179 (verg. Gld)	2-3-2015
Huiskesdijk 3	7156 RG	BELTRUM		
Huurninkallee 4-4a	7156 JE	BELTRUM		
Huurninkallee 11	7156 JE	BELTRUM	2012-019195 (vvgb Gld)	19-11-2012 (OV nr. MA2012030 d.d. 16-10-2013)

Kempersweg 2	7156 RC	BELTRUM	2015-008184 (verg. Gld)	17-9-2015
Kempersweg 6	7156 RC	BELTRUM	2012-004461 (verg. Gld)	22-10-2012
Kempersweg 7	7156 RB	BELTRUM	2013-013519 (verg. Gld)	3-4-2014
Kempersweg 13	7156 RB	BELTRUM	2014-007328 (verg. Gld)	17-3-2016
Kempersweg 16	7156 RB	BELTRUM	2012-000681 (verg. Gld)	17-9-2012
Klumpersweg 3	7156 LB	BELTRUM		
Kooierlaan 1-1a	7156 NE	BELTRUM	2011-015755 (vvgb Gld.)	14-3-2012 (OV nr. OU 2011129 d.d. 30-5-2012)
Kooierlaan 5	7156 NE	BELTRUM	2014-009857 (verg. Gld)	15-12-2014
Kooigootsweg ong.		BELTRUM		
Kooigootsweg 3	7156 NH	BELTRUM		
Kooigootsweg 7-7a	7156 NG	BELTRUM	2017-009504 (verg. Gld)	26-10-2017
Krabbenweg 1	7156 RS	BELTRUM		
Leunkweg 2	7156 RW	BELTRUM	2014-005175 (verg. Gld)	23-7-2014
Leunkweg 4	7156 RX	BELTRUM	2013-011188 (verg. Gld) 2014/0041909 (vvgb Ov)	8-10-2013 16-4-2014 (OV nr. OR2013022, zaaknr. 44255 d.d. 28-4-2014)
Leunkweg 6	7156 RX	BELTRUM		
Lieftinkweg 1	7156 RV	BELTRUM		
Meenweg 2	7156 NX	BELTRUM		
Meenweg 6	7156 NX	BELTRUM		
Mentinksweg 2	7156 RV	BELTRUM		
Mölleweg 8	7156 LG	BELTRUM		
Mölleweg 12	7156 LG	BELTRUM		
Nijkampsweg 2	7156 SC	BELTRUM	2013-007665 (verg. Gld)	9-9-2013
Oosterenk 3	7156 NS	BELTRUM		
Oosterenk 5	7156 NS	BELTRUM	2012-016610 (verg. Gld)	21-1-2013
Peppelendijk 2-2a	7156 NL	BELTRUM	2014-016352 (verg. Gld)	10-6-2015
Peppelendijk 6	7156 NG	BELTRUM		
Poeldersdijk 6	7156 RR	BELTRUM		
Poeldersdijk 18	7156 RG	BELTRUM	2014/0101105 (verg. Ov) 2013-017176 (verg Gld)	9-4-2014 4-4-2014
Poeldersdijk 20-20a	7156 RG	BELTRUM	2011-003757 (verg. Gld)	6-2-2012
Poeldersdijk 22	7156 RG	BELTRUM	2013-016335 (vvgb Gld) 2014/0318680 (vvgb Ov.)	14-4-2014 (OV nr. BG40204 d.d.7-4-2015) 17-12-2014 (OV nr. BG40204 d.d. 7-4-

				2015)
Rentinksweg 1	7156 RB	BELTRUM	2012-017696 (verg. Gld)	11-2-2013
Ringweg 1	7156 RN	BELTRUM	2014/0169325 (verg. Ov) (2013-018836 prov. Gld)	24-6-2014 13-6-2014
Ringweg 2	7156 RN	BELTRUM	2015-004775 (verg. Gld)	22-6-2015
Ringweg 7-7a	7156 RX	BELTRUM	2012-019449 (verg. Gld)	4-1-2013
Ringweg 14	7156 RX	BELTRUM	2013-012897 (verg. Gld)	13-12-2013
Ringweg 17	7156 SE	BELTRUM		
Ringweg 20	7156 RX	BELTRUM		
Ringweg 20b	7156 RX	BELTRUM		
Ringweg 22	7156 SE	BELTRUM		
Ringweg 25	7156 SH	BELTRUM		
Ringweg 26a	7156 SH	BELTRUM		
Ringweg 28	7156 SH	BELTRUM	2016-016851 (verg. Gld)	24-4-2017
Ringweg 29	7156 SG	BELTRUM		
Ringweg 30-30a	7156 SH	BELTRUM		
Ringweg 31	7156 SG	BELTRUM	2015-008182 (verg. Gld)	22-4-2016
Ringweg 32-32a	7156 SH	BELTRUM		
Ringweg 34-36	7156 SG	BELTRUM	2018-007992 (verg. Gld)	24-9-2018
Ruurloseweg 201	7156 RC	BELTRUM		
Ruurloseweg 202	7156 RC	BELTRUM		
Ruurloseweg 202a	7156 RC	BELTRUM	2014/0224935 (verg. Ov) 2013-018861 (verg. Gld.)	14-8-2014 12-6-2014
Ruurloseweg 204-204a	7156 SC	BELTRUM	2014/0224935 (verg Ov.) 2013-018861 (verg. Gld)	14-8-2014 12-6-2014
Ruurloseweg 212	7156 SC	BELTRUM		
Schuurmansweg 3	7156 SK	BELTRUM	2014-015253 (verg. Gld)	17-6-2015
Schuurmansweg 5	7156 SK	BELTRUM		
Schuurmansweg 6	7156 SK	BELTRUM	2014-017314 (verg. Gld)	17-6-2015
Severtweg 1-3	7156 RL	BELTRUM	2011-020810 (verg. Gld)	13-8-2012
Severtweg 7	7156 RG	BELTRUM		
Severtweg 10	7156 RL	BELTRUM	2012-022421 (verg. Gld)	10-4-2013
Spilmansdijk 7	7156 NV	BELTRUM		
Spilmansdijk 10	7156 NV	BELTRUM		
Startmansweg 1	7156 JB	BELTRUM		
Startmansweg 2-2a	7156 JB	BELTRUM		
Velddijk 1-1a	7156 ND	BELTRUM	2015-009074	23-11-2015

			(verg. Gld)	
Veldkampsweg 2	7156 RE	BELTRUM		
Veldkampsweg 3	7156 RE	BELTRUM		
Veldpapendijk 10	7156 KA	BELTRUM		
Waterdijk 1-1a	7156 NK	BELTRUM	2014-014224 (verg. Gld)	29-5-2015
Waterdijk 4	7156 NK	BELTRUM	2015-006524 (verg. Gld)	28-8-2015
Waterdijk 7-7a-9	7156 NE	BELTRUM	2014-015229 (verg. Gld)	10-6-2015
Waterdijk 10-12	7156 NE	BELTRUM	2014-011140 (verg. Gld)	25-2-2015
Zieuwentseweg 2	7156 RK	BELTRUM	2013-013463 (verg. Gld)	10-4-2014
Zieuwentseweg 3-3a	7156 RK	BELTRUM		
Zieuwentseweg 10	7156 RK	BELTRUM		
Zieuwentseweg 11-11a	7156 RE	BELTRUM	2019-014189 (verg. Gld)	4-1-2021
Zieuwentseweg 14	7156 RR	BELTRUM		
Zieuwentseweg 18	7156 RR	BELTRUM		
Zieuwentseweg 19	7156 RC	BELTRUM	2012-005614 (verg. Gld)	22-10-2012
Zieuwentseweg 20	7156 RR	BELTRUM	2014-016587 (verg. Gld)	30-6-2015
Zieuwentseweg 22	7156 RE	BELTRUM	2019-001969 (verg. Gld)	14-1-2021
Zieuwentseweg 23a-25	7156 RC	BELTRUM		
Zwarteweg 5	7156 NM	BELTRUM	2012-011330 (verg. Gld)	19-11-2012
Zwarteweg 6-8-8a	7156 NM	BELTRUM	2016-004579 (verg. Gld)	9-8-2016
Zwarteweg 10	7156 NC	BELTRUM		
Zwarteweg 12	7156 NC	BELTRUM	2014-009581 (verg. Gld)	15-12-2014
Zwarteweg 14	7156 NC	BELTRUM	2012-009322 (verg. Gld)	29-10-2012
Zwarteweg 15	7156 NC	BELTRUM		
Zwarteweg 17	7156 NC	BELTRUM		
Zwarteweg 21-21a	7156 NC	BELTRUM		
Zwarteweg 22	7156 NC	BELTRUM	2013-009005 (verg. Gld)	2-10-2013
Barchemseweg 40	7271 SM	BORCULO	2014-014915 (verg. Gld)	2-6-2015
Barchemseweg 43	7271 SL	BORCULO		
Barchemseweg 45-47	7271 SL	BORCULO		
Beekvliet 2	7271 PB	BORCULO	2015-005043 (verg. Gld)	5-4-2016
Beijershorstdijk 2-4	7271 NW	BORCULO	2015-007799 (verg. Gld)	15-9-2015
Beltrumseweg 3	7271 NB	BORCULO	2014-015958 (verg. Gld)	9-6-2015
Beltrumseweg 7	7271 NB	BORCULO	2013-002966 (verg. Gld)	9-7-2013
Beltrumseweg 8-10	7271 NB	BORCULO		
Beltrumseweg 12	7271 NB	BORCULO		
Beltrumseweg 13	7271 NB	BORCULO		

Beltrumseweg 14-Heelweg 1	7271 NB	BORCULO		
Geerdinksdijk 1-3-3a	7271 NC	BORCULO	2014-011008 (verg. Gld)	25-2-2015
Geerdinksdijk 10-12	7271 NC	BORCULO	2014-017151 (verg. Gld)	15-4-2015
Geerdinksdijk 14	7271 NC	BORCULO		
Hambroekweg 6	7271 NA	BORCULO	2012-008024 (verg. Gld)	29-10-2012
Heelweg 4	7271 ND	BORCULO		
Heure 9	7271 PA	BORCULO	2019-001280 (verg. Gld)	15-5-2019
Kooihuisweg 1	7271 NJ	BORCULO		
Lebbenbruggedijk 11	7271 SB	BORCULO		
Lebbenbruggedijk 17	7271 SB	BORCULO		
Lebbenbruggedijk 32-32a	7271 SB	BORCULO	2014-016639 (verg. Gld)	9-6-2015
Palsenborgweg 1	7271 PC	BORCULO	2014-001081 (verg. Gld)	8-10-2014
Palsenborgweg 5-7	7271 PC	BORCULO	2014-014918 (verg. Gld)	2-6-2015
Platvoetsdijk 9-11	7271 NG	BORCULO		
Platvoetsdijk 20-20a	7271 NG	BORCULO	2014-011032 (vvgb Gld)	11-8-2015 (OV nr. 81395 d.d. 26-8-2015)
Platvoetsdijk 22	7271 NG	BORCULO		
Platvoetsdijk 24	7271 NG	BORCULO	2015-008853 (verg. Gld)	13-10-2015
Ruurloseweg 26	7261 NG	BORCULO	2015-005115 (verg. Gld)	11-8-2015
Ruurloseweg 55	7271 RS	BORCULO		
Wessel van Eylllaan 3-3a	7271 NT	BORCULO		
Wessel van Eylllaan 8	7271 NT	BORCULO		
Wiechersweg 1	7271 NZ	BORCULO	2014-002476 (verg. Gld) 2014/211629 (verg. Ov.)	3-9-2014 4-8-2014
Steenmorsweg 11 (Steenmorsweg 11a Neede)	7478 PM	DIEPENHEIM		
Apedijk 2	7152 AM	EIBERGEN		
Apedijk 3-5	7152 AM	EIBERGEN		
Avinksstuw 1-2	7151 MS	EIBERGEN	2014-014159 (vvgb Gld.) 2015/0115152 (vvgb Ov.)	7-1-2015 (OV nr. OU2014006 / zaaknr. 117073 d.d. 4-5-2015) 1-5-2015 (OV nr. OU2014006 / zaaknr. 117073 d.d. 4-5-2015)
Biezebeekweg 8 (vh. Leugemorsweg 8)	7151 ML	EIBERGEN		
Borckinkweg 1	7151 HK	EIBERGEN		
Borculoseweg 51	7151 MS	EIBERGEN	2015-003653 (vvgb)	1-6-2015 (OV nr. OU 2015007 / zaaknr. 134906 d.d. 11-12-

				2015)
Borculoseweg 53-53a-53b	7151 MS	EIBERGEN		
Borculoseweg 54-54a	7151 MS	EIBERGEN		
Borculoseweg 64	7151 MS	EIBERGEN		
Borculoseweg 70	7151 MS	EIBERGEN		
Borculoseweg 74	7151 MS	EIBERGEN	2014-014826 (verg. Gld)	29-5-2015
Borculoseweg 76	7151 MS	EIBERGEN	2012-020240 (verg. Gld)	3-5-2013
Borculoseweg 80	7151 MS	EIBERGEN		
Brinkweg 2	7152 AW	EIBERGEN		
Eimersweg 1-3	7151 HB	EIBERGEN		
Groeneweg 2	7151 NC	EIBERGEN		
Groenloseweg 34	7151 HG	EIBERGEN	2014-015991 (verg. Gld)	10-6-2015
Haaksbergse Binnenweg 4	7152 AE	EIBERGEN	2013-003448 (verg. Gld) 2013/0148556 (verg. Ov)	18-7-2013 2-5-2013
Haaksbergseweg 29	7151 MA	EIBERGEN	2013-006080 (verg. Gld)	3-7-2013
Haaksbergseweg 32	7151 MA	EIBERGEN		
Hagensweg 2	7152 BR	EIBERGEN	2011-015667 (verg. Gld)	2-7-2012
Hagensweg 9-11	7152 BR	EIBERGEN		
Hoge Haarweg 6	7152 AP	EIBERGEN		
Hoondermaatsweg 3 (vh. Stokkersweg 17)	7151 MM	EIBERGEN		
Hoonesweg 1	7152 AB	EIBERGEN		
Hoonesweg 2-2a	7152 AB	EIBERGEN		
Hoonesweg 4	7152 AB	EIBERGEN		
Hoonesweg 5-7	7152 AH	EIBERGEN	2013-016456 (verg. Gld)	10-4-2014
Hoonesweg 8	7152 AH	EIBERGEN	2011-020298 (verg. Gld)	26-3-2012
Hupselse Dwarsweg 3	7151 HP	EIBERGEN	2015/0299673 (verg. Ov)	30-9-2015
Hupselse Dwarsweg 4	7151 HP	EIBERGEN	2012-010244 (verg. Gld)	13-11-2012
Hupselse Dwarsweg 5	7151 HP	EIBERGEN		
Hupselse Dwarsweg 7	7151 HP	EIBERGEN		
Hupselse Dwarsweg 9	7151 HP	EIBERGEN	2012-006345 (verg. Gld)	22-10-2012
Hupselse Dwarsweg 12	7151 HP	EIBERGEN	2012-107882 (verg. Gld)	25-1-2013
Hupselse Esweg 1	7161 HM	EIBERGEN		
Hupselse Markenweg 11-13 (vh. Kiefteweg 61-61a)	7151 NXV	EIBERGEN		
Hupselse Markenweg 21 (vh. Kiefteweg 67)	7151 NV	EIBERGEN		
Hupselse Markenweg 23 (vh. Kiefteweg 69)	7151 NV	EIBERGEN		
Hupselse Markenweg 14-16 (vh. Kiefteweg 98)	7151 NV	EIBERGEN		
Hupselse Markenweg 18-20 (vh. Kiefteweg 100)	7151 NV	EIBERGEN	2012-003861 (verg. Gld)	24-9-2012

Jukkertweg 12	7151 HS	EIBERGEN	2012-017487 (verg. Gld)	11-2-2013
Karmansweg 1	7152 CS	EIBERGEN		
Keerdijk 2	7152 BP	EIBERGEN		
Kerkdijk 3	7152 DB	EIBERGEN	2013-003904 (verg. Gld)	17-7-2013
Kerkdijk 5	7152 DB	EIBERGEN		
Kerkdijk 8-8a	7152 DB	EIBERGEN		
Kerkdijk 9	7152 DB	EIBERGEN	2013-013782 (verg. Gld)	22-1-2014
Kerkdijk 18	7152 DB	EIBERGEN		
Kerkloolaan 2	7152 BN	EIBERGEN	2015-009207 (verg. Gld)	15-9-2015
Koningsweg 4	7152 CD	EIBERGEN	2015-008779 (verg. Gld)	15-9-2015
Kormelinkbulten 5 (vh. Kormelinkweg 11)	7151 NE	EIBERGEN	2012-007513 (verg. Gld) 2015/0393486 (verg. Ov)	29-10-2012 9-12-2015
Kranenweg 5-Zwilbroekseweg 17	7152 CM	EIBERGEN	2017-005602 (verg. Gld)	25-7-2017
Kuipersweg 1-1a	7251 MT	EIBERGEN	2014-005556 (verg. Gld)	5-9-2014
Landweerdijk 1	7152 CE	EIBERGEN		
Landweerdijk 2-2a	7152 CE	EIBERGEN	2018-012816 (verg. Gld)	14-1-2021
Landweerdijk 5	7152 CE	EIBERGEN	2013-005573 (verg. Gld)	13-8-2013
Landweerdijk 7-7a	7152 CE	EIBERGEN	2015-009420 (verg. Gld)	20-10-2015
Leugemorsweg 3	7151 ML	EIBERGEN	2015-004962 (verg. Gld) 2015/0216134 (verg. Ov.)	24-8-2015 20-7-2015
Leugemorsweg 6	7151 ML	EIBERGEN	2018-001521 (verg. Gld)	11-4-2018
Lintveldseweg 6-6a	7151 NK	EIBERGEN	2019-014319 (verg. Gld)	24-12-2020
Lintveldseweg 7	7151 NK	EIBERGEN		
Lintveldseweg 12	7151 NK	EIBERGEN		
Lintveldseweg 19	7151 NK	EIBERGEN		
Looweg 2	7152 AL	EIBERGEN		
Looweg 3	7152 AL	EIBERGEN		
Mallumse Molenweg 116	7152 AV	EIBERGEN		
Meeldijk 4	7152 BM	EIBERGEN		
Meeldijk 6	7152 BM	EIBERGEN		
Meeldijk 9	7152 BM	EIBERGEN		
Molenweg 1	7151 NL	EIBERGEN		
Molenweg 6-6a	7151 NL	EIBERGEN	2015-007823 (verg. Gld)	15-9-2015
Molenweg 8	7151 HA	EIBERGEN	2013-005160 (verg. Gld)	1-8-2013
Molenweg 10	7151 HA	EIBERGEN		
Molenweg 12	7151 HA	EIBERGEN		
Molenweg 13	7151 HA	EIBERGEN		

Molenweg 17	7151 HA	EIBERGEN		
Molenweg 20-20a	7151 HA	EIBERGEN		
Molenweg 24	7151 HA	EIBERGEN	2015-008780 (verg. Gld)	14-10-2015
Needseweg 9	7151 MH	EIBERGEN	2013-001235 (verg. Gld) 2013/0137733 (verg. Ov)	18-4-2013 19-4-2013
Needseweg 10-10a	7151 MJ	EIBERGEN	2012-004192 (verg. Gld)	8-10-2012
Needseweg 33	7151 MH	EIBERGEN		
Needseweg 35-37	7151 MH	EIBERGEN		
Needseweg 39	7151 MH	EIBERGEN		
Noachweg 2	7151 CN	EIBERGEN		
Noachweg 5-5a	7152 CN	EIBERGEN		
Oosterinkweg 1-1a	7152 CB	EIBERGEN	2015-009418 (verg. Gld)	13-11-2015
Oude Borculoseweg 4	7151 NH	EIBERGEN	2017-012660 (verg. Gld)	16-1-2018
Oude Borculoseweg 5-5a	7151 NH	EIBERGEN	2013-010761 (verg. Gld)	4-11-2013
Oude Borculoseweg 6-6a	7151 NH	EIBERGEN	2015/0015991 (verg. Ov)	21-1-2015
Oude Borculoseweg 7	7151 NH	EIBERGEN	2014-015233 (verg. Gld)	8-7-2015
Oude Borculoseweg 13	7151 NH	EIBERGEN	2013-005315 (verg. Gld)	9-8-2013
Oude Groenloseweg 7 (vh. Groenloseweg 33)	7151 HC	EIBERGEN		
Oude Groenloseweg 9-11 (vh. Groenloseweg 35)	7151 HC	EIBERGEN	2013-0011509 (verg. Gld)	15-11-2013
Pieperweg 1	7151 NJ	EIBERGEN		
Rekkense Binnenweg 10	7152 AN	EIBERGEN		
Rekkense Binnenweg 16-16a	7152 AK	EIBERGEN		
Rekkense Binnenweg 23-23a	7152 AK	EIBERGEN	2011-013146 (verg. Gld)	5-3-2012
Rekkense Binnenweg 25-25a	7152 AK	EIBERGEN		
Rekkense Binnenweg 27-29	7152 AK	EIBERGEN	2018-014899 (verg. Gld)	20-3-2019
Rekkenseweg 15-15a	7152 AA	EIBERGEN		
Rietmolenseweg 7	7251 MD	EIBERGEN		
Roelvinkweg 3-5b (vh. Stokkersweg 11-11a)	7151 LA	EIBERGEN	2014-012328 (verg. Gld) 2014/0010270 (verg. Ov)	3-3-2015 16-1-2015
Slemphutterweg 13	7152 CR	EIBERGEN		
Slemphutterweg 18	7152 CR	EIBERGEN		
Slemphutterweg 20	7152 CR	EIBERGEN	2015-007882 (verg. Gld) 2015/0295516 (verg. Ov)	22-9-2015 30-9-2015
Slemphutterweg 24-24a	7152 CR	EIBERGEN	2013-009315	21-10-2013

			(verg. Gld) 2013/0312164 (verg. Ov)	6-9-2013
Slemphutterweg 30	7152 CR	EIBERGEN	2017-010110 (verg. Gld)	30-10-2017
Slotmansweg 1-2	7152 AC	EIBERGEN		
Slotmansweg 8	7152 AC	EIBERGEN		
Slotmansweg 10	7152 AC	EIBERGEN		
t Brendeke 6-8	7152 BT	EIBERGEN		
Tosveldweg 3 (vh. Munsterdijk 1a)	7151 MB	EIBERGEN	2013-008844 (verg. Gld)	25-9-2013
Tosveldweg ong. (vh. Munsterdijk 1b)	7151 MB	EIBERGEN	2013-008889 (verg. Gld)	14-10-2013
Vredenseweg 11	7152 CW	EIBERGEN		
Warfendijk 3	7156 NT	EIBERGEN		
Warfslatweg 5	7152 CA	EIBERGEN		
Warfslatweg 18	7152 CA	EIBERGEN	2012-007486 (vvgb Gld)	29-5-2012 (OV nr. MA2012011, d.d. 20-8-2012)
Wesselsdijk 3	7151 HR	EIBERGEN	2015-003109 (verg. Gld)	29-7-2015
Winterswijkseweg 16a-16b	7152 BW	EIBERGEN	2014-013847 (verg. Gld)	17-9-2015
Winterwijkseweg 23a-25	7152 BV	EIBERGEN	2012-022476 (verg. Gld)	19-4-2013
Winterwijkseweg 24	7152 CX	EIBERGEN		
Winterwijkseweg 25a	7152 BV	EIBERGEN	2012-013927 (verg. Gld)	14-1-2013
Winterwijkseweg 28	7152 CX	EIBERGEN		
Winterswijkseweg 31	7152 BV	EIBERGEN		
Winterwijkseweg 32-32a	7152 DX	EIBERGEN	2014-002166 (verg. Gld)	7-8-2014
Winterswijkseweg 37-37a	7152 DW	EIBERGEN		
Wolbrinkweg 1-1a	7151 HL	EIBERGEN		
Wolbrinkweg 3	7151 HL	EIBERGEN	2018-003207 (vvgb Gld)	18-7-2018 (OV nr. 212039 d.d. 19-7-2018)
Wolinkweg 2	7151 MK	EIBERGEN		
Wolvenkamerweg 2	7152 DC	EIBERGEN	2012-018814 (verg. Gld)	25-1-2013
Wolvenkamerweg 3	7152 DC	EIBERGEN		
Wolvenkamerweg 4	7152 DC	EIBERGEN		
Wolvenkamerweg 6	7152 DC	EIBERGEN	2013-001540 (verg. Gld)	2-7-2013
Zwilbroekseweg 7	7152 CL	EIBERGEN		
Zwilbroekseweg 9	7152 CL	EIBERGEN	2014-015227 (verg. Gld)	8-6-2015
Zwilbroekseweg 23-23a	7152 CL	EIBERGEN		
Zwilbroekseweg 25-25a	7152 CL	EIBERGEN	2017-012591 (verg. Gld)	16-1-2018
Boerenesweg 1	7274 GP	GEESTEREN	2012-013101 (verg. Gld)	10-12-2012
Boerenesweg 2	7274 GP	GEESTEREN	2011-004460 (verg. Gld)	12-9-2012
Boerenesweg 4	7274 GP	GEESTEREN	2012-003037 (verg. Gld)	15-10-2012

			2013/0138368 (verg. Ov)	19-4-2013
Brokersweg 6-8	7274 DE	GEESTEREN	2013-002210 (verg. Gld)	29-8-2013
Geesterse Broekweg 1-3	7274 GC	GEESTEREN		
Geesterse Broekweg 7-9	7274 GC	GEESTEREN		
Geesterse Broekweg 8	7274 GC	GEESTEREN	2013-018767 (verg. Gld)	26-5-2014
Griemerweg 1	7274 DG	GEESTEREN		
Griemerweg 2	7274 DG	GEESTEREN		
Griemerweg 3	7274 DG	GEESTEREN	2012-011664 (verg. Gld)	19-11-2012
Hallerdijk 2-4	7274 DV	GEESTEREN		
Hekweg 7	7274 DN	GEESTEREN		
Hekweg 9	7274 DN	GEESTEREN		
Hekweg 11	7274 DN	GEESTEREN		
Hekweg 22	7274 DP	GEESTEREN	2012-011670 (verg. Gld)	19-11-2012
Hekweg 24-26	7274 DP	GEESTEREN	2012-019147 (verg. Gld)	6-2-2013
Horstweg 3-5	7274 GE	GEESTEREN		
Horstweg 15-17	7274 GE	GEESTEREN		
Kiekebekkeweg 1	7274 DL	GEESTEREN	2014-009444 (verg. Gld)	25-11-2014
Kriegerweg 1-3	7274 ED	GEESTEREN		
Kriegerweg 2	7274 ED	GEESTEREN	2015-005727 (verg. Gld)	13-8-2015
Kulsdom 1	7274 EG	GEESTEREN	2012-019965 (verg. Gld)	25-1-2013
Kulsdom 2	7274 EG	GEESTEREN	2018-009087 (verg. Gld)	3-12-2018
Kulsdom 5	7274 EG	GEESTEREN	2012-019945 (verg. Gld)	25-1-2013
Kulsdom 9-11	7274 EG	GEESTEREN	2012-019945 (verg. Gld)	25-1-2013
Kulsdom 10	7274 EG	GEESTEREN	2012-007154 (verg. Gld)	22-10-2013
Meiweg 34-36	7274 AC	GEESTEREN	2016-016205 (verg. Gld)	18-4-2017
Morsweg 30	7274 AG	GEESTEREN	2011-009833 (verg. Gld)	7-11-2011
Needse Tolweg 4-6	7274 DJ	GEESTEREN	2012-021873 (verg. Gld)	11-3-2013
Needse Tolweg 7-9	7274 DJ	GEESTEREN		
Needse Tolweg 11-13	7274 DJ	GEESTEREN		
Needse Tolweg 15-17	7274 DJ	GEESTEREN	2015-009072 (verg. Gld)	13-10-2015
Nettelhorsterweg 21-23	7274 EA	GEESTEREN	2013-007462 (verg. Gld)	15-10-2013
Nettelhorsterweg 27-29	7274 EA	GEESTEREN	2017-015182 (verg. Gld)	24-1-2018
Nettelhorsterweg 30	7274 EB	GEESTEREN		
Nettelhorsterweg 40	7274 EB	GEESTEREN	2012-001391 (verg. Gld)	17-9-2012
Nettelhorsterweg 43-43a	7274 EA	GEESTEREN		
Nettelhorsterweg 44	7274 EB	GEESTEREN	2012-016764	16-4-2013

			(verg. Gld)	
Oosterveldweg 4	7274 DZ	GEESTEREN		
Op het Eiland 2	7174 GJ	GEESTEREN		
Op het Eiland 5	7274 GJ	GEESTEREN	2009-022562 (verg. Gld)	25-1-2010
Oude Diepenheimseweg 3-3a	7274 AB	GEESTEREN		
Oude Diepenheimseweg 15	7274 AB	GEESTEREN		
Oude Diepenheimseweg 36-36a	7274 AB	GEESTEREN		
Oude Diepenheimseweg 37c	7274 AB	GEESTEREN		
Overbielseweg 1	7274 DR	GEESTEREN		
Overbielseweg 3-5	7274 DR	GEESTEREN		
Overbielseweg 4	7274 DR	GEESTEREN		
Respelhoek 6	7274 EM	GEESTEREN		
Respelhoek 11	7274 EL	GEESTEREN	2015-004756 (verg. Gld)	30-9-2015
Respelhoek 12	7274 EM	GEESTEREN	2015-009324 (verg. Gld)	14-10-2015
Respelhoek 14	7274 EM	GEESTEREN		
Respelhoek 16	7274 EM	GEESTEREN	2019-004900 (verg. Gld)	7-7-2020
Respelhoek 24	7274 EM	GEESTEREN	2015-008635 (verg. Gld)	8-9-2015
Rietweg 1	7274 GR	GEESTEREN	2015-008791 (verg. Gld)	29-9-2015
Scherpenoordsdijk 1-3	7274 DS	GEESTEREN	2014-012959 (verg. Gld) 2014/0316124 (verg. Ov)	30-3-2015 3-12-2014
Slaapweg 4a	7274 GL	GEESTEREN	2012-007506 (verg. Gld)	5-6-2013
Slaapweg 5	7274 GK	GEESTEREN		
Slaapweg 6	7274 GL	GEESTEREN		
Slaapweg 12	7274 GK	GEESTEREN	2014-008940 (verg. Gld)	3-11-2014
Slaapweg 15	7274 GK	GEESTEREN		
Slaapweg 25	7274 GK	GEESTEREN	2011-018824 (verg. Gld)	10-4-2012
Stikkersweg 4	7274 ER	GEESTEREN		
Stoffersweg 2-4	7274 GA	GEESTEREN		
Veldsnijdersweg 1	7274 GB	GEESTEREN		
Veldsnijdersweg 4-6	7274 GB	GEESTEREN		
Velsweg 2-2a	7274 DM	GEESTEREN	2012-020955 (verg. Gld)	21-3-2013
Walemaatweg 2	7274 DT	GEESTEREN	2013-017253 (verg. Gld)	8-10-2014
Bollertweg 10	7275 BH	GELSELAAR		
Bollertweg 18	7275 BH	GELSELAAR		
Borghorstweg 1	7275 CJ	GELSELAAR		
Borghorstweg 3	7275 CJ	GELSELAAR		
Borghorstweg 5	7275 CJ	GELSELAAR		
Boshoek 2	7275 BL	GELSELAAR		
Boshoek 6	7275 BL	GELSELAAR		

Broekhuisdijk 2	7275 CB	GELSELAAR		
Broekhuisdijk 6	7275 CB	GELSELAAR	2016/0276750 (verg. Ov)	18-8-2016
Diepenheimseweg 41-43	7275 AP	GELSELAAR	2015-001015 (verg. Gld)	13-10-2015
Diepenheimseweg 80	7275 AR	GELSELAAR		
Geesterseweg 20-Laarbergweg 1	7275 BM	GELSELAAR	2013-013138 (verg. Gld) 2013/0379060 (verg. Ov)	3-4-2014 11-11-2013
Goordijk 11	7275 CA	GELSELAAR		
Hofmaatweg 1	7275 CL	GELSELAAR		
Jonkersweg 1	7275 AV	GELSELAAR		
Laarbergweg 3-5	7275 BN	GELSELAAR		
Laarbergweg 8	7275 BN	GELSELAAR	2014-000380 (verg. Gld)	11-6-2014
Oude Rengersweg 6-8-10	7275 BJ	GELSELAAR	2012-011618 (vvgb Gld)	10-7-2012 (OV nr. MA2012018 d.d. 26-6-2013)
Pierinkdijk 3	7275 AJ	GELSELAAR		
Pierinkdijk 7-9	7275 AJ	GELSELAAR		
Pierinkdijk 18	7275 AJ	GELSELAAR		
Pierinkdijk 20	7275 AJ	GELSELAAR		
Rodedijk 2	7275 BD	GELSELAAR		
Slaapdijk 1-3	7275 CH	GELSELAAR		
Slaapdijk 6	7275 CH	GELSELAAR		
Slaapdijk 17-19	7275 CH	GELSELAAR	2009-021472 (verg. Gld)	25-1-2010
Tieberinkweg 5-7	7275 AA	GELSELAAR	2013-008082 (verg. Gld)	11-9-2013
Twistdijk 4-6	7275 CG	GELSELAAR		
Van Bevervoordestraat 39	7275 AE	GELSELAAR		
Beltrumseweg 8	7141 VJ	GROENLO		
Koerboom 3	7142 JB	GROENLO		
Veldpapenweg 5	7141 JL	GROENLO		
Appelhofweg 4 - Krakeelsweg 10 (Rekken)	7481 VK	HAAKSBERGEN		
Appelhofweg 10	7481 VK	HAAKSBERGEN	2012/0060933 (verg. Ov)	1-3-2012
Avinkweg 1-1a	7273 PT	HAARLO		
Avinkweg 8	7273 PT	HAARLO		
Batendijk 1	7273 PA	HAARLO		
Batendijk 7-9	7273 PA	HAARLO	2014-000434 (vvgb Gld)	12-3-2014 (OV nr. 59862 d.d.19-3-2014)
Borculoseweg 30	7273 SJ	HAARLO		
Borculoseweg 40-42	7273 SJ	HAARLO		
Borculoseweg 49	7273 SJ	HAARLO		
Braakmansdijk 1-1a	7273 PD	HAARLO	2014-015897 (verg. Gld)	26-6-2015
Eibergseweg 46-48	7273 SR	HAARLO		
Eibergseweg 53	7273 SP	HAARLO		
Eibergseweg 56	7273 SR	HAARLO	2011-000139 (verg. Gld)	8-8-2011
Groenloseweg 13-15	7273 PG	HAARLO		

Holtmaatsdijk 11-11a	7273 PL	HAARLO		
Holtmaatsdijk 13-15	7273 PL	HAARLO		
Hupselsedijk 2-4	7273 PN	HAARLO		
Kanaalweg 6	7273 PH	HAARLO		
Kuipersdijk 2	7273 PM	HAARLO		
Oude Eibergseweg 1	7273 PJ	HAARLO		
Overbekkingsweg 8-10	7273 PW	HAARLO		
Veldweg 9	7273 PP	HAARLO		
Veldweg 13	7273 PP	HAARLO		
Veldweg 15-17	7273 PP	HAARLO		
Waterhoekdijk 7b	7273 PE	HAARLO		
Waterhoekdijk 8	7273 PE	HAARLO	2012-017415 (verg. Gld)	11-2-2013
Wolinkweg 10	7273 SL	HAARLO		
Wolinkweg 16	7273 SL	HAARLO		
Wolinkweg 25	7273 SL	HAARLO		
Gelselaarseweg 11	7475 PD	MARKELO		
Aaftinkdijk 4	7161 LJ	NEEDE		
Aasweg 1	7161 ND	NEEDE		
Benninkdijk 1	7261 LN	NEEDE		
Benninkdijk 1a-3	7161 LN	NEEDE		
Bielemanweg 1-3	7161 LX	NEEDE	2013-002444 (verg. Gld)	4-7-2013
Bliksteeg 2	7161 PG	NEEDE		
Borculoseweg 106-106a	7161 HC	NEEDE		
Borculoseweg 114	7161 HC	NEEDE		
Borculoseweg 171	7161 GW	NEEDE		
Borgersteeg 2	7161 NC	NEEDE		
Deldenseweg 3	7161 MA	NEEDE	2011-020754 (verg. Gld)	6-8-2012
Deldenseweg 4	7161 MA	NEEDE	2013-001558 (verg. Gld)	3-5-2013
Dennenweg 3-3a	7161 ML	NEEDE		
Dennenweg 4	7161 ML	NEEDE		
Dennenweg 6-6a	7161 ML	NEEDE		
De Venneriet 7	7161 MK	NEEDE		
De Voort 1-1a-3	7161 NB	NEEDE	2016-014271 (vvgb Gld)	10-5-2017 (OV nr. OU2016021, zaaknr. 183255 d.d. 24-5-2017)
Diepenheimseweg 36-36a	7161 LW	NEEDE	2015-009414 (verg. Gld)	20-10-2015
Diepenheimseweg 53	7161 MA	NEEDE		
Diepenheimseweg 57	7161 LW	NEEDE	2015-005804 (verg. Gld)	21-8-2015
Diepenheimseweg 59-61	7161 LW	NEEDE		
Elsmansdijk 2	7161 NA	NEEDE	2014-015490 (verg. Gld)	15-7-2015
Elsmansdijk 6-6a	7161 LJ	NEEDE		
Elsmansdijk 7	7161 NA	NEEDE		
Elsmansdijk 11-11a	7161 NA	NEEDE		
Fordweg 3	7161 RC	NEEDE		
Geerdinkweg 1-1a-1b	7161 PJ	NEEDE		
Geerdinkweg 5	7161 PJ	NEEDE		
Geesterseweg 2-2a	7161 NG	NEEDE		

G.L. Rutgersweg 9	7161 PC	NEEDE	2014-015957 (verg. Gld)	10-6-2015
G.L. Rutgersweg 14	7161 PC	NEEDE	2012-000545 (verg. Gld)	17-9-2012
Giffelerweg 1-4	7161 NG	NEEDE	2019-007631 (vvgb Gld.)	22-9-2020 (OV OU2019004, zaaknr. 55917 d.d. 29-9-2020)
Haarloseweg 3-3a	7161 HL	NEEDE	2012-005048 (verg. Gld)	15-10-2012
Hagdijk 5	7161 LH	NEEDE		
Hoonteweg 1	7161 LB	NEEDE	2012-008521 (verg. Gld)	29-10-2012
Hoonteweg 3	7161 LB	NEEDE	2013/0376768 (verg. Ov)	8-11-2013
Kappenweg 4	7161 LZ	NEEDE		
Karelsdijk 1	7161 LV	NEEDE		
Karelsdijk 2	7161 LV	NEEDE		
Kempersdijk 50-50a	7161 RG	NEEDE		
Kempersdijk 52	7161 RH	NEEDE		
Kipkesdijk 2	7161 MR	NEEDE		
Kipkesdijk 3	7161 LS	NEEDE		
Kipkesdijk 4-4a	7161 MR	NEEDE		
Kipkesdijk 5-5a	7161 LS	NEEDE	2014-014736 (verg. Gld)	1-6-2015
Kipkesdijk 8	7161 MR	NEEDE		
Kipkesdijk 11	7161 LS	NEEDE	2015-009104 (verg. Gld)	23-10-2015
Kipkesdijk 12	7161 LS	NEEDE	2012-008379 (verg. Gld)	29-10-2012
Kisvelderweg 5-5a	7161 LC	NEEDE		
Kisvelderweg 8-10	7161 LC	NEEDE		
Koeweidendijk 29	7161 RJ	NEEDE		
Koeweidendijk 33	7161 RJ	NEEDE		
Krebberweg 3	7161 MB	NEEDE		
Krebberweg 4a	7161 MB	NEEDE	2015-008028 (verg. Gld)	4-11-2015
Kupersweg 2-4	7161 PD	NEEDE	2013-000185 (verg. Gld)	4-7-2013
Kupersweg 3	7161 PD	NEEDE	2014-007169 (verg. Gld)	19-9-2014
Lage Broekdijk 4	7161 LJ	NEEDE	2011-015004 (vvgb Gld.)	14-2-2012 (OV nr. OU2011029 d.d. 29-5-2012)
Mengersdijk 1	7161 MS	NEEDE		
Mengersdijk 6	7161 LP	NEEDE	2012-020366 (verg. Gld)	4-3-2013
Negberinkweg 1	7161 MJ	NEEDE	2013-006597 (verg. Gld)	8-8-2013
Negberinkweg 4	7161 MJ	NEEDE		
Negberinkweg 7	7161 MJ	NEEDE		
Noordijkerveldweg 1	7161 LW	NEEDE		
Noordijkerveldweg 3	7161 LW	NEEDE		
Noordijkerveldweg 5	7161 LW	NEEDE		
Noordijkerveldweg 9	7161 LR	NEEDE	2014-016827 (verg. Gld)	31-7-2015
Noordijkerveldweg 12	7161 LR	NEEDE	2012-002125 (verg. Gld)	24-9-2012

Noordijkerveldweg 14	7161 LR	NEEDE		
Noordijkerveldweg 16-16a	7161 LR	NEEDE		
Oude Deldenseweg 7	7161 MD	NEEDE	2015/0299804 (verg. Ov)	3-11-2015
Oude Eibergseweg 19	7161 RS	NEEDE	2012-020427 (verg. Gld)	27-3-2013
Pagertweg 6	7161 MG	NEEDE	2017-011909 (verg. Gld)	16-1-2018
Pasmanweg 4	7161 ME	NEEDE		
Pasmanweg 6-6a	7161 ME	NEEDE		
Pasmanweg 8-8a	7161 ME	NEEDE		
Reurinkweg 2	7161 LL	NEEDE		
Rondweg 20	7161 PC	NEEDE		
Schurinkweg 1	7161 RS	NEEDE		
Schurinkweg 4	7161 RS	NEEDE	2012-018569 (verg. Gld)	30-9-2013
Spilbroek 3	7161 LA	NEEDE	2014-004640 (verg. Gld) 2013/0086496 (verg. Ov)	5-9-2014 13-3-2013
Stobbesteeg 1	7161 NE	NEEDE	2011-002184 (vvgb Gld)	30-8-2011 (OV nr. OU2011001, d.d. 7-9-2011)
Stobbesteeg 5	7161 NE	NEEDE	2018-001751 (verg. Gld)	20-4-2018
Visschemorsdijk 3	7161 RE	NEEDE		
Zijdeweg 2	7161 MP	NEEDE	2015-005183 (verg. Gld)	28-8-2015
Zijdeweg 4 - Horstmanweg 3	7161 MP	NEEDE		
Apedijk 4-6	7157 BA	REKKEN	2018-008809 (verg. Gld)	16-10-2018
Apedijk 7	7157 BA	REKKEN	2013-004743 (verg. Gld) 2013/0188525 (verg. Ov)	18-7-2013 10-6-2013
Apedijk 8	7157 BA	REKKEN	2018-008809 (verg. Gld)	16-10-2018
Apedijk 9	7157 BA	REKKEN		
Apedijk 11	7157 BA	REKKEN	2013-000107 (verg. Gld)	23-4-2013
Apedijk 12	7157 BA	REKKEN		
Apedijk 13	7157 BA	REKKEN	2013-012091 (verg. Gld) 2013/0363864 (verg. Ov)	4-12-2013 29-10-2013
Brökersweg 1	7157 CJ	REKKEN	2012-016880 (verg. Gld)	21-1-2013
Brökersweg 6	7157 CJ	REKKEN		
Deeskerweg 1-1a	7157 BS	REKKEN	2012/0246514 (verg. Ov)	22-10-2012
Deeskerweg 2	7157 BS	REKKEN		
Den Borgweg 9-9a	7157 BR	REKKEN		
Den Borgweg 11	7157 BR	REKKEN		

Den Borgweg 17	7157 BR	REKKEN	2012-019034 (verg. Gld)	4-3-2013
Den Borgweg 19	7157 BR	REKKEN		
Diekerweg 1-1a	7157 BC	REKKEN	2012-009367 (verg. Gld)	28-3-2013
Diekerweg 4-4a	7157 BC	REKKEN	2013-002905 (verg. Gld)	11-7-2013
Diekerweg 6	7157 BC	REKKEN	2012-016934 (verg. Gld) 2012/0283850 (verg. Ov)	4-2-2013 6-12-2012
Emausweg 3	7157 CT	REKKEN		
Hakertweg 1-1a	7157 CS	REKKEN		
Hakertweg 4-4a	7157 CS	REKKEN		
Havelandweg 2	7157 CK	REKKEN	2015-002386 (verg. Gld)	28-7-2015
Havelandweg 6	7157 CK	REKKEN	2014-012261 (verg. Gld) 2014/0358993 (verg. Ov)	4-3-2015 4-2-2015
Huttendijk 1-1a	7157 BN	REKKEN	2015-009344 (verg. Gld)	19-10-2015
Huttendijk 3-3a	7157 BN	REKKEN	2012/0128630 (verg. Ov)	1-5-2012
Huttendijk 4	7157 BN	REKKEN		
Huttendijk 8-10	7157 BN	REKKEN		
Kienvenneweg 1	7157 CC	REKKEN		
Koordesweg 4	7157 AA	REKKEN		
Koordesweg 6-8	7157 AA	REKKEN		
Krakeelsweg 2	7157 CE	REKKEN		
Krakeelsweg 9	7157 CE	REKKEN		
Lanneversweg 1-1a	7157 BH	REKKEN	2016/0015720 (vvgb Ov.)	15-1-2016 (OV nr. 140033, d.d. 25-1-2016)
Oldenkotseweg 9-9a	7157 BV	REKKEN	2013-011743 (verg. Gld) 2013/0367118 (verg. Ov)	17-2-2014 1-11-2013
Rammelbroeksweg 1a	7157 BD	REKKEN	2015-002028 (verg. Gld)	14-7-2015
Rammelbroeksweg 4-6	7157 BD	REKKEN	2012-002639 (verg. Gld) 2014/0150875 (verg. Ov)	20-11-2012 4-6-2014
Rammelbroeksweg 8	7157 BD	REKKEN		
Rekkense Binnenweg 18	7157 CD	REKKEN	2012-021118 (verg. Gld)	8-4-2013
Rekkense Binnenweg 20	7157 CD	REKKEN		
Rekkense Binnenweg 24-24a	7157 CD	REKKEN	2011-004552 (vvgb Gld.) 2011/0158233 (vvgb Ov.)	2-5-2012 (OV nr. MA2011004 d.d. 4-7-2012) 2-9-2011 (OV nr. MA2011004 d.d. 4-7-

				2012)
Rekkense Binnenweg 35	7157 CD	REKKEN	2018-000872 (vvgb Gld)	11-7-2018 (OV nr MA2018002 d.d. 10-8-2018)
Rekkense Binnenweg 37	7157 CD	REKKEN	2015/037305 (verg. Ov)	25-11-2015
Rekkense Binnenweg 39	7157 CD	REKKEN		
Rekkense Binnenweg 43	7157 CD	REKKEN	2018-006495 (verg. Gld)	10-8-2018
Rekkenseweg 12	7157 AD	REKKEN	2014-015996 (vvgb Gld) 2015/0293854 (vvgb Ov)	28-12-2015 (OV nr. 127441 d.d. 28-12-2015) 23-9-2015 (OV nr. 127441 d.d. 28-12-2015)
Rekkenseweg 31	7157 AB	REKKEN		
Rekkenseweg 43-43a	7157 AB	REKKEN		
Rode Slatweg 3	7157 CL	REKKEN		
Rode Slatweg 4	7157 CL	REKKEN	2013-011148 (verg. Gld)	17-12-2013
Sappegoorsweg 2	7157 CG	REKKEN		
Sappegoorsweg 4	7157 CG	REKKEN		
Slemphutterweg 1	7157 CX	REKKEN		
Slemphutterweg 3	7157 CX	REKKEN		
Slemphutterweg 5	7157 CX	REKKEN	2012-006609 (verg. Gld)	29-10-2012
Slemphutterweg 7-7a	7157 CX	REKKEN		
Slemphutterweg 16-16a	7157 CX	REKKEN		
Van Ouwenallerlaan 17	7157 AZ	REKKEN		
Vredensebaan 3-5	7157 BG	REKKEN	2013-006917 (verg. Gld)	13-8-2013
Wolfsweg 2a	7157 CA	REKKEN		
Wolfsweg 4-4a	7157 CA	REKKEN	2012-005307 (verg. Gld)	15-10-2012
Zuid Rekkenseweg 1	7157 BB	REKKEN		
Zuid Rekkenseweg 11	7157 BL	REKKEN		
Zuid Rekkenseweg 18	7157 BB	REKKEN	2012-008864 (verg. Gld)	29-10-2012
Zuid Rekkenseweg 20	7157 BL	REKKEN		
Zuid Rekkenseweg 28	7157 BL	REKKEN	2015-004141 (verg. Gld)	4-8-2015
Achterste Russchemorsdijk 6b	7165 AE	RIETMOLEN	2012-004681 (vvgb Gld)	11-5-2012 (OV nr. MA2012003 d.d. 16-8-2012)
Achterveldweg 4	7165 BD	RIETMOLEN	2020-001123 (verg. Gld)	17-8-2020
Achterveldweg 6	7165 BD	RIETMOLEN		
Achterveldweg 7	7165 BD	RIETMOLEN		
Achterveldweg 9	7165 BD	RIETMOLEN		
Achterveldweg 11-11a	7165 BD	RIETMOLEN	2014/0215539 (verg. Ov)	6-8-2014
Achterveldweg 15	7165 BD	RIETMOLEN	2013-002776 (verg. Gld)	24-9-2013
Broekdijk 5	7165 BK	RIETMOLEN		
De Steenweg 4	7165 BL	RIETMOLEN		
Flipsweg 4	7165 AV	RIETMOLEN		

Flipsweg 5	7165 AV	RIETMOLEN		
Flipsweg 6a	7165 AV	RIETMOLEN		
Flipsweg 9	7165 AV	RIETMOLEN		
Flipsweg 11	7165 BL	RIETMOLEN		
Flipsweg 23	7165 BL	RIETMOLEN		
Haaksbergseweg 107	7165 AB	RIETMOLEN		
Haaksbergseweg 152	7165 AB	RIETMOLEN		
Kieftweg 4	7165 BR	RIETMOLEN		
Krabbeweg 1	7165 BP	RIETMOLEN		
Krabbeweg 9	7165 BP	RIETMOLEN		
Mentinksweg 7	7165 AS	RIETMOLEN		
Munsterdijk 1-01	7165 AD	RIETMOLEN	2013-008887 (verg. Gld)	30-9-2013
Munsterjansdijk, naast 4	7165 AG	RIETMOLEN		
Oude Deldenseweg 6	7165 BG	RIETMOLEN		
Oude Deldenseweg 9	7165 BG	RIETMOLEN	2012-010600 (verg. Gld) 2012/0221672 (verg. Ov.)	13-11-2012 (Gld.) 20-9-2012 (Ov.)
Past. C.M. van Everdingenstraat 61	7165 AJ	RIETMOLEN	2012-021065 (verg. Gld)	3-4-2013
Saalmerinkweg 3	7165 AW	RIETMOLEN	2014-013893 (vvgb Gld) 2014/01348357 (vvgb Ov)	21-10-2014 (OV nr. AB2014102 / zaaknr. 64087 d.d. 19-12-2014) 14-12-2014 (OV nr. AB2014102 / zaaknr. 64087 d.d. 19-12-2014)
Saalmerinkweg 4	7165 AW	RIETMOLEN	2012-00414 (verg. Gld)	29-10-2012
St. Isidorushoeveweg 8	7165 AX	RIETMOLEN		
St. Isidorushoeveweg 10-25	7165 AX	RIETMOLEN	2017-005604 (verg. Gld)	25-7-2017
St. Isidorushoeveweg 11	7165 AX	RIETMOLEN		
Teesselinkweg 3	7165 BB	RIETMOLEN		
Teesselinkweg 9	7165 BB	RIETMOLEN		
Temminkweg 3	7165 AZ	RIETMOLEN		
Temminkweg 3a	7165 AZ	RIETMOLEN		
Temminkweg 4	7165 AZ	RIETMOLEN		
Veenhutweg 1	7165 BC	RIETMOLEN		
Veenhutweg 3	7165 BC	RIETMOLEN		
Veenhutweg 5	7165 BC	RIETMOLEN	2011-012191 (verg. Gld) 2012/0236932 (verg. Ov)	16-1-2012 9-10-2012
Veenhutweg 7	7165 BC	RIETMOLEN		
Voorste Russchemorsdijk 8	7165 AA	RIETMOLEN		
Weenkweg 3	7165 BA	RIETMOLEN		
Weenkweg 6	7165 BA	RIETMOLEN		
Weenkweg 13-15	7165 BA	RIETMOLEN	2012-019092 (verg. Gld)	17-9-2013
Weenkweg 14	7165 BA	RIETMOLEN	2014-017307 (verg. Gld)	12-6-2015
Baksmaatdijk 2-2a	7261 RK	RUURLO	2015-005473	31-8-2015

			(verg. Gld)	
Batsdijk 28	7261 SP	RUURLO		
Batsdijk 28a-28b	7261 SP	RUURLO	2017-003559 (vvgb Gld)	8-1-2018 (OV nr. OU2016023, zaaknr. 183957 2018 d.d. 30-1-2018)
Batsdijk 33	7261 SN	RUURLO		
Batsdijk 35-35a	7261 SN	RUURLO		
Bedelaarsdijk 8	7261 RZ	RUURLO		
Beemersteeg 3-3a	7261 RR	RUURLO	2017-001274 (verg. Gld)	25-4-2017
Berenpassteeg 1-1a	7261 NH	RUURLO	2015-004978 (verg. Gld)	1-9-2015
Berenpassteeg 2-2a	7261 NH	RUURLO		
Berenpassteeg 3	7261 NH	RUURLO		
Berenpassteeg 4-6	7261 NH	RUURLO		
Berenpassteeg 5-7-9	7261 NH	RUURLO	2012-003915 (verg. Gld)	15-10-2012
Berenschotweg 5	7261 RC	RUURLO		
Beumersteeg 3-3a	7261 LB	RUURLO		
Beumersteeg 4-6	7261 LB	RUURLO		
Beumersteeg 5	7261 LB	RUURLO		
Borculoseweg 66-66a	7261 NK	RUURLO	2014-010322 (verg. Gld)	17-7-2015
Borculoseweg 72	7261 NK	RUURLO	2012-010486 (verg. Gld)	5-11-2012
Boskapelweg 3-5	7261 LC	RUURLO	2013-014619 (verg. Gld)	17-1-2014
Boskapelweg 7	7261 LC	RUURLO		
Branddijk 3-5	7261 LH	RUURLO		
Branderveenweg 2	7261 RE	RUURLO	2012-022444 (verg. Gld)	11-4-2013
Branderveenweg 3-3a	7261 RE	RUURLO		
Branderveenweg 6	7261 RE	RUURLO	2014-015520 (verg. Gld)	2-6-2015
Broekweg 1-3	7261 RH	RUURLO	2012-006700 (verg. Gld)	22-10-2012
Brouwershoekweg 2a-4	7261 NA	RUURLO		
Buitenvelderweg 4	7261 KV	RUURLO		
De Huikert 6	7261 NX	RUURLO		
De Huikert 8-10	7261 NX	RUURLO	2012-019379 (verg. Gld)	4-3-2013
Dekkersweg 1	7261MC	RUURLO		
Dekkersweg 6	7261 MC	RUURLO		
Doornenbrink 2	7261 KN	RUURLO		
Elzeboomweg 4	7261 LD	RUURLO		
Elzeboomweg 6	7261 LD	RUURLO	2015-006155 (verg. Gld)	17-9-2015
Elzeboomweg 11	7261 LD	RUURLO	2015-004737 (verg. Gld)	8-9-2015
Elzeboomweg 13	7261 LD	RUURLO		
Formerhoekweg 1	7261 LX	RUURLO		
Formerhoekweg 4	7261 LX	RUURLO		
Formerhoekweg 5	7261 LX	RUURLO		
Goudvinkendijk 5	7261 RD	RUURLO	2012-004585 (verg. Gld)	24-9-2012
Groenloseweg 41	7261 RM	RUURLO		

Groenloseweg 50	7261 RN	RUURLO		
Groenloseweg 53	7261 RM	RUURLO		
Groenloseweg 62	7261 RN	RUURLO		
Hallerweg 2	7261 MH	RUURLO		
Hengeloseweg 10	7261 LV	RUURLO	2014-010137 (verg. Gld)	2-2-2015
Herkampweg 1-1a	7261 MG	RUURLO		
Herkampweg 2-2a	7261 MG	RUURLO	2015-009392 (verg. Gld)	19-10-2015
Herkampweg 4-6	7261 MG	RUURLO	2015-008623 (verg. Gld)	29-9-2015
Höfteweg 5-5a	7261 ND	RUURLO		
Höfteweg 6-6a-6b	7261 ND	RUURLO	2015-009005 (verg. Gld)	12-10-2015
Höfteweg 10-10a	7261 ND	RUURLO	2017-005771 (verg. Gld)	27-10-2017
Hoge Scheiddijk 7	7261 RJ	RUURLO		
Hukkersdijk 1-2	7261 MN	RUURLO	2012-019766 (verg. Gld)	17-6-2013
Hulshofweg 4-6	7261 SL	RUURLO	2011-017738 (verg. Gld)	19-3-2012
Jongermanssteeg 6	7261 KA	RUURLO		
Kaapdijk 6	7261 NV	RUURLO		
Kapersweg 1-3	7261 KZ	RUURLO		
Kapersweg 2	7161 KZ	RUURLO		
Kapersweg 12	7261 KZ	RUURLO		
Kapersweg 14	7261 KZ	RUURLO	2012-022217 (verg. Gld)	2-5-2013
Karssenbargweg 2	7261 NR	RUURLO	2012-009392 (verg. Gld)	5-11-2012
Karssenbargweg 4	7261 NR	RUURLO		
Kleine Wiersse 4-4a	7261 ME	RUURLO	2014-002094 (verg. Gld)	3-9-2014
Koedijk 1-1a	7261 SK	RUURLO	2012-015923 (verg. Gld)	14-1-2013
Koedijk 3-5	7261 SK	RUURLO		
Kooiersdijk 1-1a	7261 RB	RUURLO	2015-003439 (verg. Gld)	28-7-2015
Kooiersdijk 3	7261 RB	RUURLO		
Kooiersdijk 10	7261 RB	RUURLO		
Koskampweg 1-1a-1b	7261 MZ	RUURLO		
Lage Scheiddijk 2	7261 RL	RUURLO		
Lage Scheiddijk 3	7261 RL	RUURLO		
Lage Scheiddijk 4-4a	7261 RL	RUURLO		
Lage Scheiddijk 5-5a	7261 RL	RUURLO		
Lage Scheiddijk 7	7261 RL	RUURLO	2014-015948 (vvgb Gld)	14-1-2015 (OV nr. 118321 d.d. 22-5-2015)
Lage Scheiddijk 7a	7261 RL	RUURLO	2020-005387 (vvgb Gld)	23-10-2020 (OV zaaknr. 19584 d.d. 29-10-2020)
Manpadweg 4-4a	7261 KW	RUURLO		
Manpadweg 6-6a-6b	7261 KW	RUURLO	2015-000890 (verg. Gld)	25-6-2015
Manpadweg 10-10a	7261 KW	RUURLO	2012-021310 (verg. Gld)	27-8-2013

Manpadweg 14	7261 KW	RUURLO		
Mödijk 2	7261 KG	RUURLO		
Mödijk 2a	7261 KG	RUURLO	2011-012296 (vvgb Gld.)	4-9-2012 (OV nr. OU2011043 d.d. 9-5-2012)
Mödijk 4	7261 KG	RUURLO	2015-004642 (verg. Gld)	28-8-2015
Mödijk 6	7261 KG	RUURLO	2015-007766 (verg. Gld)	2-9-2015
Morsdijk 2-2a	7261 RX	RUURLO	2012-006693 (verg. Gld)	22-10-2012
Morsdijk 4-4a	7261 RX	RUURLO		
Morsdijk 5-5a	7261 RX	RUURLO	2015-008799 (verg. Gld)	14-7-2015
Morsdijk 6a	7261 RX	RUURLO		
Morsdijk 10	7261 RX	RUURLO	2014-016339 (verg. Gld)	1-7-2015
Muldersweg 7-7a	7261 LG	RUURLO		
Nieuwenhuishoekweg 2	7261 RA	RUURLO		
Nieuwenhuishoekweg 3	7261 NS	RUURLO		
Nieuwenhuishoekweg 4-6	7261 RA	RUURLO	2014-006972 (verg. Gld)	1-8-2014
Nieuwenhuishoekweg 14	7261 RA	RUURLO	2013-011323 (verg. Gld)	20-1-2014
Reurinkweg 1	7261 RG	RUURLO		
Ruiterboschweg 5	7261 LS	RUURLO		
Scheiddijk 1	7261 SM	RUURLO		
Scheiddijk 6	7261 SM	RUURLO		
Scheiddijk 8-8a	7261 SM	RUURLO	2015-005919 (verg. Gld)	13-8-2015
Scheiddijk 14-14a	7261 SM	RUURLO	2015-007302 (verg. Gld)	14-9-2015
Scheiddijk 16-16a	7261 SM	RUURLO		
Scholtenweg 2-2a	7261 KC	RUURLO	2013-004861 (verg. Gld)	22-7-2013
Sleumersteeg 1	7261 NE	RUURLO		
Slootsdijk 10	7261 SB	RUURLO	2014-015397 (verg. Gld)	10-6-2015
Slootsdijk 12a	7261 SB	RUURLO		
Slootsdijk 13	7261 SB	RUURLO	2015-000220 (verg. Gld)	26-6-2015
Slootsdijk 14-14a	7261 SB	RUURLO		
Slootsdijk 17-17a	7261 SB	RUURLO	2014-016818 (verg. Gld)	2-7-2015
Slootsdijk 19-19a	7261 SB	RUURLO	2019-003742 (verg. Gld)	3-7-2020
Slootsdijk 27	7261 SB	RUURLO	2015-006715 (verg. Gld)	31-8-2015
Spijkerdijk 2-4	7261 LH	RUURLO	2013-000471 (verg. Gld)	23-4-2013
Strengendijk 1	7261 KM	RUURLO	2015-008404 (verg. Gld)	31-8-2015
Strengendijk 3-3a	7261 KM	RUURLO	2014-016712 (verg. Gld)	11-8-2015
t Langenbarg 3	7261 MX	RUURLO		
t Oltwater 3-5	7261 NC	RUURLO		
Tolhutterweg 5-5a	7261 KS	RUURLO	2012-000531	17-9-2012

			(verg. Gld)	
Tolhutterweg 9b	7261 KS	RUURLO		
Tolhutterweg 11-11a	7261 KS	RUURLO		
Tolhutterweg 13	7261 KS	RUURLO	2013-014240 (verg. Gld)	21-1-2014
Tolhutterweg 15-15a	7261 KS	RUURLO	2013-010692 (verg. Gld)	7-11-2013
Tolhutterweg 17-17a	7261 KS	RUURLO		
Tolhutterweg 18-18a	7261 KT	RUURLO	2014-009594 (verg. Gld)	28-11-2014
Tolhutterweg 21-21a	7261 KS	RUURLO	2015-006004 (verg. Gld)	25-8-2015
Tolhutterweg 23-23a	7261 KS	RUURLO		
Tolhutterweg 25	7261 KS	RUURLO	2014-016710 (verg. Gld)	23-7-2015
Tolhutterweg 38	7261 KT	RUURLO	2015-000884 (verg. Gld)	17-7-2015
Tolhutterweg 40	7261 KT	RUURLO		
Tolhutterweg 42	7261 KS	RUURLO		
Tolhutterweg 44-46	7261 KT	RUURLO		
Veldermansdijk 3-3a	7261 KK	RUURLO		
Veldermansdijk 4	7261 KK	RUURLO		
Vellerdijk 1-1a	7261 KH	RUURLO	2013-014017 (verg. Gld)	14-10-2014
Vellerdijk 2	7261 KH	RUURLO		
Vellerdijk 6-6a	7261 KH	RUURLO		
Vellerdwarsdijk 5	7261 KJ	RUURLO		
Vlakkendijk 1-1a	7261 KX	RUURLO	2013-000139 (verg. Gld)	9-4-2013
Vlakkendijk 3-5	7261 KX	RUURLO	2014-008210 (verg. Gld)	7-10-2014
Vordenseweg 7-9	7261 LZ	RUURLO		
Vosheuvelweg 2a	7261 PD	RUURLO	2014-010168 (verg. Gld)	2-2-2015
Vosheuvelweg 9	7261 PD	RUURLO		
Vosheuvelweg 14-16	7261 PD	RUURLO	2013-007682 (verg. Gld) 2014/0216121 (verg. Ov)	9-9-2013 6-8-2014
Weusdijk 4-6	7261 NG	RUURLO	2012-002786 (verg. Gld)	1-10-2012
Wiechersweg 4	7261 NJ	RUURLO		
Wiechersweg 6	7261 NJ	RUURLO	2016-001888 (vvgb Gld)	14-10-2016 (OV nr. MA2016001/161821 d.d. 19-10-2016)
Wiersseweg 53-53a	7261 MB	RUURLO	2015-007771 (verg. Gld)	21-10-2015
Wiersseweg 55	7261 MB	RUURLO	2013-015487 (verg. Gld) 2014/0186302 (vvgb Ov.)	4-6-2014 10-7-2014 (OV nr. BG MA2013016/49106d.d. 14-7-2014)
Zelhemseweg 1	7261 LN	RUURLO	2015-000194 (verg. Gld)	16-7-2015

Zelhemseweg 3	7261 LN	RUURLO		
Zelhemseweg 4	7261 LN	RUURLO		
Zelhemseweg 13	7261 LN	RUURLO		
Zelhemseweg 15-17	7261 LN	RUURLO	2012-020934 (verg. Gld)	21-3-2013

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Adres	nr	toevoeging	postcode	plaats
Abbinksweg	1	a	7156RP	Beltrum
Abbinksweg	1		7156RP	Beltrum
Abbinksweg	2	a	7156RP	Beltrum
Abbinksweg	2		7156RP	Beltrum
Abbinksweg	8	a	7156RW	Beltrum
Abbinksweg	8		7156RW	Beltrum
Abbinksweg	9	a	7156RW	Beltrum
Abbinksweg	9		7156RW	Beltrum
Avesterweg	9	a	7156MH	Beltrum
Avesterweg	9		7156MH	Beltrum
Avesterweg	17	a	7156MH	Beltrum
Avesterweg	17		7156MH	Beltrum
Avesterweg	19	a	7156MH	Beltrum
Avesterweg	19		7156MH	Beltrum
Avesterweg	21	a	7156MH	Beltrum
Avesterweg	21		7156MH	Beltrum
Avesterweg	30	a	7156LE	Beltrum
Avesterweg	30		7156LE	Beltrum
Avesterweg	34	a	7156LE	Beltrum
Avesterweg	34		7156LE	Beltrum
Baksweg	10	a	7156NH	Beltrum
Baksweg	10		7156NH	Beltrum
Bosmansweg	3	a	7156LC	Beltrum
Bosmansweg	3		7156LC	Beltrum
Broedersweg	1		7156RH	Beltrum
Broedersweg	3		7156RH	Beltrum
Broedersweg	5		7156RH	Beltrum
Broedersweg	5	a	7156RH	Beltrum
Bruinvisweg	2	a	7156JA	Beltrum
Bruinvisweg	2		7156JA	Beltrum
Bultemansweg	4	a	7156NP	Beltrum
Bultemansweg	4		7156NP	Beltrum
Bultemansweg	6	a	7156NP	Beltrum
Bultemansweg	6		7156NP	Beltrum
Bumptmansweg	2		7156RZ	Beltrum
Bumptmansweg	4		7156RZ	Beltrum
Deventer Kunstweg	1	a	7156NW	Beltrum
Deventer Kunstweg	1		7156NW	Beltrum
Deventer Kunstweg	4	a	7156NW	Beltrum
Deventer Kunstweg	4		7156NW	Beltrum
Dorpsstraat	26	a	7156LL	Beltrum
Dorpsstraat	26		7156LL	Beltrum
Dwarsweg	2		7156RD	Beltrum

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Dwarsweg	2	a	7156RD	Beltrum
Eibergseweg	2	a	7156NR	Beltrum
Eibergseweg	2		7156NR	Beltrum
Eibergseweg	5		7156NR	Beltrum
Eibergseweg	5	a	7156NR	Beltrum
Eibergseweg	6	a	7156NZ	Beltrum
Eibergseweg	6		7156NZ	Beltrum
Eibergseweg	7	a	7156NR	Beltrum
Eibergseweg	7		7156NR	Beltrum
Eibergseweg	19	a	7156NZ	Beltrum
Eibergseweg	19		7156NZ	Beltrum
Frankweg	6	a	7156SG	Beltrum
Frankweg	6		7156SG	Beltrum
Ganzepoelweg	1	a	7156LC	Beltrum
Ganzepoelweg	1		7156LC	Beltrum
Grolseweg	5	a	7156LD	Beltrum
Grolseweg	5		7156LD	Beltrum
Grolseweg	6	a	7156LD	Beltrum
Grolseweg	6		7156LD	Beltrum
Grolseweg	12	a	7156LD	Beltrum
Grolseweg	12		7156LD	Beltrum
Grolseweg	14		7156LC	Beltrum
Grolseweg	16		7156LC	Beltrum
Grolseweg	23		7156LA	Beltrum
Grolseweg	25		7156LA	Beltrum
Grolseweg	36	a	7156LA	Beltrum
Grolseweg	36		7156LA	Beltrum
Gunninkweg	2	a	7156SH	Beltrum
Gunninkweg	2		7156SH	Beltrum
Gunninkweg	4	a	7156SH	Beltrum
Gunninkweg	4		7156SH	Beltrum
Haneveldsweg	7	a	7156RM	Beltrum
Haneveldsweg	7		7156RM	Beltrum
Heelweg	1		7156 NJ	Beltrum
Heelweg	1	1	7161NJ	Beltrum
Heelweg	14	a	7156ND	Beltrum
Heelweg	14		7156ND	Beltrum
Heelweg	15	a	7156NJ	Beltrum
Heelweg	15		7156NJ	Beltrum
Heelweg	16	a	7156ND	Beltrum
Heelweg	16		7156ND	Beltrum
Heelweg	17	a	7156NJ	Beltrum
Heelweg	17		7156NJ	Beltrum
Heelweg	19		7156ND	Beltrum

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Heelweg	21		7156ND	Beltrum
Heelweg	23	a	7156ND	Beltrum
Heelweg	23		7156ND	Beltrum
Helbargsweg	1	a	7156LA	Beltrum
Helbargsweg	1		7156LA	Beltrum
Helbargsweg	3	a	7156LA	Beltrum
Helbargsweg	3		7156LA	Beltrum
Hooihaarsweg	1	a	7156SJ	Beltrum
Hooihaarsweg	1	b	7156SJ	Beltrum
Hooihaarsweg	1		7156SJ	Beltrum
Hooihaarsweg	2	a	7156SJ	Beltrum
Hooihaarsweg	2		7156SJ	Beltrum
Horsterweg	1		7156 NT	Beltrum
Horsterweg	1	a	7156 NT	Beltrum
Huiskesdijk	2	a	7156RG	Beltrum
Huiskesdijk	2		7156RG	Beltrum
Huiskesdijk	3	a	7156 RG	Beltrum
Huiskesdijk	3		7156 RG	Beltrum
Huiskesdijk	4	a	7156RE	Beltrum
Huiskesdijk	4		7156RE	Beltrum
Huiskesdijk	8	a	7156RE	Beltrum
Huiskesdijk	8		7156RE	Beltrum
Huurninkallee	1	a	7156JD	Beltrum
Huurninkallee	1		7156JD	Beltrum
Huurninkallee	5	a	7156JE	Beltrum
Huurninkallee	5		7156JE	Beltrum
Kempersweg	1	a	7156RC	Beltrum
Kempersweg	1		7156RC	Beltrum
Kempersweg	3	a	7156RC	Beltrum
Kempersweg	3		7156RC	Beltrum
Kempersweg	5	a	7156RB	Beltrum
Kempersweg	5		7156RB	Beltrum
Kempersweg	12	a	7156RB	Beltrum
Kempersweg	12		7156RB	Beltrum
Kooierlaan	3	a	7156NE	Beltrum
Kooierlaan	3		7156NE	Beltrum
Kooierlaan	5		7156 NE	Beltrum
Kooierlaan	5	a	7156 NE	Beltrum
Krabbenweg	3	a	7156RS	Beltrum
Krabbenweg	3		7156RS	Beltrum
Leunkweg	1	a	7156RW	Beltrum
Leunkweg	1		7156RW	Beltrum
Leunkweg	6	a	7156RX	Beltrum
Mentinksweg	2	a	7156RV	Beltrum

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Mentinksweg	2		7156RV	Beltrum
Mölleweg	3		7156LJ	Beltrum
Mölleweg	3	a	7156LJ	Beltrum
Mölleweg	4	a	7156LJ	Beltrum
Mölleweg	4		7156LJ	Beltrum
Mölleweg	8	a	7156LG	Beltrum
Mölleweg	8		7156LG	Beltrum
Nijkampsweg	2	a	7156SC	Beltrum
Nijkampsweg	2		7156SC	Beltrum
Nijkampsweg	4	a	7156SC	Beltrum
Nijkampsweg	4		7156SC	Beltrum
Oosterenk	2	a	7156NS	Beltrum
Oosterenk	2		7156NS	Beltrum
Oosterenk	3	a	7156NS	Beltrum
Oosterenk	3		7156NS	Beltrum
Peppelendijk	1	a	7156NL	Beltrum
Peppelendijk	1		7156NL	Beltrum
Peppelendijk	3	a	7156NL	Beltrum
Peppelendijk	3		7156NL	Beltrum
Peppelendijk	4	a	7156NL	Beltrum
Peppelendijk	4		7156NL	Beltrum
Peppelendijk	6	a	7156NG	Beltrum
Peppelendijk	6		7156NG	Beltrum
Poeldersdijk	10	a	7156RJ	Beltrum
Poeldersdijk	10		7156RJ	Beltrum
Poeldersdijk	14		7156RJ	Beltrum
Poeldersdijk	16		7156RJ	Beltrum
Poeldersdijk	20	a	7156RG	Beltrum
Poeldersdijk	20		7156RG	Beltrum
Rentinksweg	1		7156 RB	Beltrum
Rentinksweg	1	a	7156 RB	Beltrum
Rentinksweg	2	a	7156RB	Beltrum
Rentinksweg	2		7156RB	Beltrum
Ringweg	6	a	7156RN	Beltrum
Ringweg	6		7156RN	Beltrum
Ringweg	9	a	7156RX	Beltrum
Ringweg	9		7156RX	Beltrum
Ringweg	13	a	7156SE	Beltrum
Ringweg	13		7156SE	Beltrum
Ringweg	15	a	7156SE	Beltrum
Ringweg	15		7156SE	Beltrum
Ringweg	18		7156RX	Beltrum
Ringweg	22		7156SE	Beltrum
Ringweg	22	a	7156SE	Beltrum

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Ringweg	23	a	7156SH	Beltrum
Ringweg	23		7156SH	Beltrum
Ringweg	24	a	7156SE	Beltrum
Ringweg	24		7156SE	Beltrum
Ringweg	26		7156SH	Beltrum
Ringweg	27	b	7156SH	Beltrum
Ringweg	27		7156SH	Beltrum
Ringweg	30	a	7156SH	Beltrum
Ringweg	30		7156SH	Beltrum
Ringweg	32	a	7156SH	Beltrum
Ringweg	32		7156SH	Beltrum
Ruurloseweg	204	a	7156SC	Beltrum
Ruurloseweg	204		7156SC	Beltrum
Ruurloseweg	206	a	7156SC	Beltrum
Ruurloseweg	206		7156SC	Beltrum
Ruurloseweg	210	a	7156SC	Beltrum
Ruurloseweg	210		7156SC	Beltrum
Schuurmansweg	2	a	7156SK	Beltrum
Schuurmansweg	2		7156SK	Beltrum
Schuurmansweg	6	a	7156SK	Beltrum
Schuurmansweg	6		7156SK	Beltrum
Severtweg	2	a	7156RL	Beltrum
Severtweg	2		7156RL	Beltrum
Severtweg	6		7156RL	Beltrum
Severtweg	6	b	7156RL	Beltrum
Severtweg	7	a	7156RG	Beltrum
Severtweg	7		7156RG	Beltrum
Sonderenweg	1	a	7156NN	Beltrum
Sonderenweg	1		7156NN	Beltrum
Sonderenweg	3		7156NN	Beltrum
Sonderenweg	4	a	7156NN	Beltrum
Sonderenweg	4		7156NN	Beltrum
Sonderenweg	5		7156NN	Beltrum
Sonderenweg	6		7156NN	Beltrum
Sonderenweg	8		7156NN	Beltrum
Spilmansdijk	5	a	7156NV	Beltrum
Spilmansdijk	5		7156NV	Beltrum
Startmansweg	2	a	7156JB	Beltrum
Startmansweg	2		7156JB	Beltrum
Startmansweg	3	a	7156JH	Beltrum
Startmansweg	3		7156JH	Beltrum
Velddijk	1	a	7156ND	Beltrum
Velddijk	1		7156ND	Beltrum
Velddijk	3	a	7156NG	Beltrum

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Velddijk	3		7156NG	Beltrum
Veldkampsweg	1	a	7156 RD	Beltrum
Veldkampsweg	1		7156 RD	Beltrum
Veldkampsweg	3	a	7156RD	Beltrum
Veldkampsweg	3		7156RD	Beltrum
Veldpapendijk	2	a	7156KA	Beltrum
Veldpapendijk	2		7156KA	Beltrum
Veldpapendijk	5	a	7156KA	Beltrum
Veldpapendijk	5		7156KA	Beltrum
Veldpapendijk	8	a	7156KA	Beltrum
Veldpapendijk	8		7156KA	Beltrum
Veldweg	2	a	7156RX	Beltrum
Veldweg	2		7156RX	Beltrum
Waterdijk	1	a	7156NK	Beltrum
Waterdijk	1		7156NK	Beltrum
Waterdijk	5	a	7156ND	Beltrum
Waterdijk	4		7156NK	Beltrum
Waterdijk	4	a	7156NK	Beltrum
Waterdijk	5		7156ND	Beltrum
Waterdijk	6		7156NK	Beltrum
Waterdijk	6	a	7156NK	Beltrum
Waterdijk	7	a	7156NE	Beltrum
Waterdijk	7		7156NE	Beltrum
Zieuwentseweg	4	a	7156RK	Beltrum
Zieuwentseweg	4		7156RK	Beltrum
Zieuwentseweg	13	a	7156RE	Beltrum
Zieuwentseweg	13		7156RE	Beltrum
Zieuwentseweg	14	a	7156RR	Beltrum
Zieuwentseweg	14		7156RR	Beltrum
Zieuwentseweg	15	a	7156RC	Beltrum
Zieuwentseweg	15		7156RC	Beltrum
Zieuwentseweg	30	a	7156RC	Beltrum
Zieuwentseweg	30		7156RC	Beltrum
Zieuwentseweg	32	a	7156RC	Beltrum
Zieuwentseweg	32		7156RC	Beltrum
Zwarteweg	8	a	7156NM	Beltrum
Zwarteweg	8		7156NM	Beltrum
Zwarteweg	9	a	7156NM	Beltrum
Zwarteweg	11		7156NM	Beltrum
Zwarteweg	17	a	7156NC	Beltrum
Zwarteweg	17		7156NC	Beltrum
Zwarteweg	21	a	7156NC	Beltrum
Zwarteweg	21		7156NC	Beltrum
Zwarteweg	24	a	7156NC	Beltrum

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Zwarteweg	24		7156NC	Beltrum
Barchemseweg	26		7271SM	Borculo
Barchemseweg	28		7271SM	Borculo
Beijershorstdijk	2		7271NW	Borculo
Beijershorstdijk	4		7271NW	Borculo
Beltrumseweg	6	a	7271NB	Borculo
Beltrumseweg	6		7271NB	Borculo
Beltrumseweg	7		7271NB	Borculo
Beltrumseweg	9		7271NB	Borculo
Beltrumseweg	8		7271NB	Borculo
Beltrumseweg	10		7271NB	Borculo
Beltrumseweg	11	a	7271NB	Borculo
Beltrumseweg	11		7271NB	Borculo
Beltrumseweg	15	a	7271NB	Borculo
Beltrumseweg	15		7271NB	Borculo
Drostenborgdijk	4		7271NV	Borculo
Elbrinksvonder	1		7271PH	Borculo
Elbrinksvonder	3		7271PH	Borculo
Geerdinksdijk	5		7271NC	Borculo
Geerdinksdijk	7		7271NC	Borculo
Geerdinksdijk	10		7271NC	Borculo
Geerdinksdijk	12		7271NC	Borculo
Hambroekweg	2		7271NA	Borculo
Hambroekweg	4		7271NA	Borculo
Heelweg	2	a	7271ND	Borculo
Heelweg	2		7271ND	Borculo
Kooihuisweg	2		7271NJ	Borculo
Kooihuisweg	4		7271NJ	Borculo
Kreunertweg	6		7271NH	Borculo
Kreunertweg	7	a	7271NH	Borculo
Kreunertweg	7		7271NH	Borculo
Kreunertweg	8		7271NH	Borculo
Kreunertweg	10	a	7271NH	Borculo
Kreunertweg	10		7271NH	Borculo
Lebbenbruggedijk	15	a	7271SB	Borculo
Lebbenbruggedijk	15		7271SB	Borculo
Lebbenbruggedijk	21		7271SB	Borculo
Lebbenbruggedijk	21	a	7271SB	Borculo
Palsenborgweg	5		7271PC	Borculo
Palsenborgweg	7		7271PC	Borculo
Platvoetsdijk	7	a	7271NE	Borculo
Platvoetsdijk	7		7271NE	Borculo
Platvoetsdijk	12		7271NG	Borculo
Platvoetsdijk	14		7271NG	Borculo

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Platvoetsdijk	24		7271NG	Borculo
Platvoetsdijk	24	a	7271NG	Borculo
Ruurloseweg	28		7271RT	Borculo
Ruurloseweg	28	a	7271RT	Borculo
Ruurloseweg	36		7271RT	Borculo
Ruurloseweg	38		7271RT	Borculo
Ruurloseweg	43		7271RS	Borculo
Ruurloseweg	50		7271RT	Borculo
Ruurloseweg	50	a	7271RT	Borculo
Ruurloseweg	61	a	7271RS	Borculo
Ruurloseweg	61		7271RS	Borculo
Ruurloseweg	63	a	7271RS	Borculo
Ruurloseweg	63		7271RS	Borculo
Wessel van Eylllaan	8	a	7271NT	Borculo
Wessel van Eylllaan	8		7271NT	Borculo
Wessel van Eylllaan	10		7271NT	Borculo
Wessel van Eylllaan	12		7271NT	Borculo
Wiechersweg	1	a	7271 NZ	Borculo
Wiechersweg	1		7271 NZ	Borculo
Wiechersweg	3	a	7271NZ	Borculo
Wiechersweg	3		7271NZ	Borculo
Apedijk	2		7152AM	Eibergen
Apedijk	2	1	7152AM	Eibergen
Apedijk	3		7152AM	Eibergen
Apedijk	5		7152AM	Eibergen
Borculoseweg	54	a	7151MS	Eibergen
Borculoseweg	54		7151MS	Eibergen
Borculoseweg	66		7151MS	Eibergen
Borculoseweg	68		7151MS	Eibergen
Borculoseweg	78	a	7151MS	Eibergen
Borculoseweg	78		7151MS	Eibergen
Bosdijk	2		7151NA	Eibergen
Bosdijk	4		7151NA	Eibergen
Drostlerweg	2	a	7152CV	Eibergen
Drostlerweg	2		7152CV	Eibergen
Drostlerweg	4	a	7152CV	Eibergen
Drostlerweg	4		7152CV	Eibergen
Eimersweg	1		7151HB	Eibergen
Eimersweg	3		7151HB	Eibergen
Eimersweg	5	a	7151HB	Eibergen
Eimersweg	5		7151HB	Eibergen
Groenloseweg	27		7151HH	Eibergen
Groenloseweg	27		7151HH	Eibergen
Groenloseweg	34		7151 HG	Eibergen

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Groenloseweg	34	a	7151 HG	Eibergen
Groenloseweg	46	a	7151HG	Eibergen
Groenloseweg	46		7151HG	Eibergen
Haaksbergse binnenweg	2	a	7152AE	Eibergen
Haaksbergse binnenweg	2		7152AE	Eibergen
Haaksbergseweg	19	a	7151AR	Eibergen
Haaksbergseweg	19		7151AR	Eibergen
Haaksbergseweg	33	a	7151MA	Eibergen
Haaksbergseweg	33		7151MA	Eibergen
Hagensweg	1	a	7152BR	Eibergen
Hagensweg	1		7152BR	Eibergen
Hagensweg	9		7152BR	Eibergen
Hagensweg	11		7152BR	Eibergen
Hoge Haarweg	4	a	7152AP	Eibergen
Hoge Haarweg	4		7152AP	Eibergen
Hoonesweg	1	a	7152AB	Eibergen
Hoonesweg	1		7152AB	Eibergen
Hoonesweg	2	a	7152AB	Eibergen
Hoonesweg	2		7152AB	Eibergen
Hoonesweg	5		7152AH	Eibergen
Hoonesweg	7		7152AH	Eibergen
Hupselse dwarsweg	8		7151HP	Eibergen
Hupselse dwarsweg	8	a	7151HP	Eibergen
Hupselse dwarsweg	10	a	7151HP	Eibergen
Hupselse dwarsweg	10		7151HP	Eibergen
Hupselse Markenweg	6		7151NV	Eibergen
Hupselse Markenweg	8		7151NV	Eibergen
Hupselse Markenweg	12		7151NV	Eibergen
Hupselse Markenweg	12	a	7151NV	Eibergen
Hupselse Markenweg	14		7151NV	Eibergen
Hupselse Markenweg	15		7151NV	Eibergen
Hupselse Markenweg	16		7151NV	Eibergen
Hupselse Markenweg	17		7151NV	Eibergen
Hupselse Markenweg	18		7151NV	Eibergen
Hupselse Markenweg	20		7151NV	Eibergen
Karmansweg	5	a	7152CS	Eibergen
Karmansweg	5		7152CS	Eibergen
Keerdijk	2	a	7152BP	Eibergen
Keerdijk	2	b	7152BP	Eibergen
Kerkdijk	8	a	7152DB	Eibergen
Kerkdijk	8		7152DB	Eibergen
Kerkdijk	10		7152DB	Eibergen
Kerkdijk	12		7152DB	Eibergen
Kerkdijk	14	a	7152DB	Eibergen

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Kerkdijk	14		7152DB	Eibergen
Kerkdijk	16	a	7152DB	Eibergen
Kerkdijk	16		7152DB	Eibergen
Kerkloolaan	6	a	7152BN	Eibergen
Kerkloolaan	6		7152BN	Eibergen
Kiefteweg	86	a	7151NS	Eibergen
Kiefteweg	86		7151NS	Eibergen
Klaverdijk	2	a	7152DV	Eibergen
Klaverdijk	2		7152DV	Eibergen
Koningsweg	2	a	7152CD	Eibergen
Koningsweg	2		7152CD	Eibergen
Koningsweg	4	a	7152 CD	Eibergen
Koningsweg	4		7152 CD	Eibergen
Kormelinkbulten	1		7151NE	Eibergen
Kormelinkbulten	3		7151NE	Eibergen
Kormelinkbulten	4		7151NE	Eibergen
Kormelinkbulten	6		7151NE	Eibergen
Kormelinkweg	1	a	7151NM	Eibergen
Kormelinkweg	1		7151NM	Eibergen
Kormelinkweg	2	a	7151NM	Eibergen
Kormelinkweg	4		7151NM	Eibergen
Kranenweg	1		7152CM	Eibergen
Kranenweg	3		7152CM	Eibergen
Kuipersweg	1	a	7151MT	Eibergen
Kuipersweg	1		7151MT	Eibergen
Kuipersweg	2		7151MT	Eibergen
Kuipersweg	2	b	7151MT	Eibergen
Landweerdijk	2	a	7152CE	Eibergen
Landweerdijk	2		7152CE	Eibergen
Lintveldseweg	3	a	7151NK	Eibergen
Lintveldseweg	3		7151NK	Eibergen
Lintveldseweg	6	a	7151NK	Eibergen
Lintveldseweg	6		7151NK	Eibergen
Lintveldseweg	12		7151NK	Eibergen
Lintveldseweg	14		7151NK	Eibergen
Looweg	5	a	7152AG	Eibergen
Looweg	5		7152AG	Eibergen
Meeldijk	9	a	7152BM	Eibergen
Meeldijk	9		7152BM	Eibergen
Molenweg	2	a	7151ND	Eibergen
Molenweg	2		7151ND	Eibergen
Molenweg	4	a	7151ND	Eibergen
Molenweg	4		7151ND	Eibergen
Molenweg	6	a	7151NL	Eibergen

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Molenweg	6		7151NL	Eibergen
Molenweg	9	a	7151NL	Eibergen
Molenweg	9		7151NL	Eibergen
Moleweg	17		7151HA	Eibergen
Moleweg	19		7151HA	Eibergen
Molenweg	20	a	7151HA	Eibergen
Molenweg	20		7151HA	Eibergen
Needseweg	10	a	7151MJ	Eibergen
Needseweg	10		7151MJ	Eibergen
Needseweg	23	a	7151MH	Eibergen
Needseweg	23		7151MH	Eibergen
Needseweg	35		7151MH	Eibergen
Needseweg	37		7151MH	Eibergen
Oude Borculoseweg	4	a	7151NH	Eibergen
Oude Borculoseweg	4		7151NH	Eibergen
Oude Borculoseweg	5	a	7151NH	Eibergen
Oude Borculoseweg	5		7151NH	Eibergen
Oude Borculoseweg	8	a	7151NH	Eibergen
Oude Borculoseweg	8		7151NH	Eibergen
Oude Borculoseweg	15	a	7151NH	Eibergen
Oude Borculoseweg	15		7151NH	Eibergen
Oude Groenloseweg	1		7151HC	Eibergen
Oude Groenloseweg	1	a	7151HC	Eibergen
Oude Groenloseweg	7		7151HC	Eibergen
Oude Groenloseweg	7	a	7151HC	Eibergen
Oude Needseweg	2		7151 ME	Eibergen
Oude Needseweg	2	a	7151 ME	Eibergen
Rekkense binnenweg	8	a	7152AN	Eibergen
Rekkense binnenweg	8		7152AN	Eibergen
Rekkense binnenweg	16	a	7152AK	Eibergen
Rekkense binnenweg	16		7152AK	Eibergen
Rekkense binnenweg	27		7152AK	Eibergen
Rekkense binnenweg	29		7152AK	Eibergen
Rekkense binnenweg	33	a	7152AK	Eibergen
Rekkense binnenweg	33		7152AK	Eibergen
Rekkenseweg	8		7152AA	Eibergen
Rekkenseweg	10		7152AA	Eibergen
Roelvinkweg	3		7151LA	Eibergen
Roelvinkweg	5		7151LA	Eibergen
Ruiterweg	6		7152DE	Eibergen
Ruiterweg	8		7152DE	Eibergen
Slemphutterweg	20	a	7152CR	Eibergen
Slemphutterweg	20		7152CR	Eibergen
Slemphutterweg	22	a	7152CR	Eibergen

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Slemphutterweg	22		7152CR	Eibergen
Slotmansweg	6	a	7152AC	Eibergen
Slotmansweg	6		7152AC	Eibergen
Slotmansweg	8	a	7152AC	Eibergen
Slotmansweg	8		7152AC	Eibergen
't Brendeke	6		7152BT	Eibergen
't Brendeke	8		7152BT	Eibergen
't Brendeke	10	a	7152BT	Eibergen
't Brendeke	10		7152BT	Eibergen
Tosveldweg	7		7151MB	Eibergen
Tosveldweg	9		7151MB	Eibergen
Voshaarweg	1		7152 CJ	Eibergen
Voshaarweg	1	a	7152 CJ	Eibergen
Vredenseweg	2	a	7152CW	Eibergen
Vredenseweg	2		7152CW	Eibergen
Vredenseweg	4		7152 CW	Eibergen
Vredenseweg	4	a	7152 CW	Eibergen
Vredenseweg	9	a	7152CW	Eibergen
Vredenseweg	9		7152CW	Eibergen
Vredenseweg	11	a	7152CW	Eibergen
Vredenseweg	11		7152CW	Eibergen
Vredenseweg	13	a	7152CW	Eibergen
Vredenseweg	15		7152CW	Eibergen
Vredenseweg	16	a	7152DJ	Eibergen
Vredenseweg	16		7152DJ	Eibergen
Weerkampsweg	2	a	7151 NW	Eibergen
Weerkampsweg	2		7151 NW	Eibergen
Winterswijkseweg	12	a	7152BW	Eibergen
Winterswijkseweg	12		7152BW	Eibergen
Winterswijkseweg	22	a	7152CX	Eibergen
Winterswijkseweg	22		7152CX	Eibergen
Winterswijkseweg	23	a	7152BV	Eibergen
Winterswijkseweg	25		7152BV	Eibergen
Winterswijkseweg	26	a	7152CX	Eibergen
Winterswijkseweg	26		7152CX	Eibergen
Winterswijkseweg	27	a	7152CX	Eibergen
Winterswijkseweg	27		7152CX	Eibergen
Wolbrinkweg	1	a	7151HL	Eibergen
Wolbrinkweg	1		7151HL	Eibergen
Wolvenkamerweg	4	a	7152DC	Eibergen
Wolvenkamerweg	4		7152DC	Eibergen
Zwilbroekseweg	3	a	7152CL	Eibergen
Zwilbroekseweg	3		7152CL	Eibergen
Zwilbroekseweg	11	a	7152CL	Eibergen

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Zwilbroekseweg	11		7152CL	Eibergen
Zwilbroekseweg	22		7152BS	Eibergen
Zwilbroekseweg	23	a	7152CL	Eibergen
Zwilbroekseweg	23		7152CL	Eibergen
Zwilbroekseweg	24		7152BS	Eibergen
Zwilbroekseweg	25	a	7152CL	Eibergen
Zwilbroekseweg	25		7152CL	Eibergen
Zwilbroekseweg	27	a	7152CL	Eibergen
Zwilbroekseweg	27		7152CL	Eibergen
Altena's dijk	3		7274GN	Geesteren
Altena's dijk	5		7274GN	Geesteren
Boerenesweg	2	a	7274GP	Geesteren
Boerenesweg	2		7274GP	Geesteren
Boerenesweg	4	a	7274GP	Geesteren
Boerenesweg	4		7274GP	Geesteren
Brokersweg	6		7274DE	Geesteren
Brokersweg	8		7274DE	Geesteren
Geesterse Broekweg	1		7274GC	Geesteren
Geesterse Broekweg	3		7274GC	Geesteren
Geesterse Broekweg	6	a	7274GC	Geesteren
Geesterse Broekweg	6		7274GC	Geesteren
Griemerweg	9		7274DG	Geesteren
Griemerweg	11		7274DG	Geesteren
Hallerdijk	2		7274DV	Geesteren
Hallerdijk	4		7274DV	Geesteren
Hekweg	14		7274DP	Geesteren
Hekweg	15		7274DN	Geesteren
Hekweg	16		7274DP	Geesteren
Hekweg	17		7274DN	Geesteren
Horstweg	2		7274GG	Geesteren
Horstweg	4		7274GG	Geesteren
Kriegerweg	1		7274ED	Geesteren
Kriegerweg	3		7274ED	Geesteren
Kriegerweg	6	a	7274ED	Geesteren
Kriegerweg	6		7274ED	Geesteren
Kulsdom	7	a	7274EG	Geesteren
Kulsdom	7		7274EG	Geesteren
Kulsdom	9	a	7274EG	Geesteren
Kulsdom	9		7274EG	Geesteren
Kulsdom	12	a	7274EG	Geesteren
Kulsdom	12		7274EG	Geesteren
Kulsdom	13	a	7274EG	Geesteren
Kulsdom	13		7274EG	Geesteren
Kulsdom	15		7274EG	Geesteren

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Kulsdom	17		7274EG	Geesteren
Meiweg	34		7274AC	Geesteren
Meiweg	36		7274AC	Geesteren
Molenweg	8	a	7274AA	Geesteren
Molenweg	8		7274AA	Geesteren
Molenweg	11	a	7274AA	Geesteren
Molenweg	11		7274AA	Geesteren
Molenweg	14		7274AA	Geesteren
Molenweg	16		7274AA	Geesteren
Molenweg	20		7274AA	Geesteren
Molenweg	22		7274AA	Geesteren
Morsweg	30		7274AG	Geesteren
Morsweg	32		7274AG	Geesteren
Needse Tolweg	1	a	7274DJ	Geesteren
Needse Tolweg	1		7274DJ	Geesteren
Needse Tolweg	12	a	7274DK	Geesteren
Needse Tolweg	12		7274DK	Geesteren
Needse Tolweg	11		7274 DJ	Geesteren
Needse Tolweg	13		7274 DJ	Geesteren
Nettelhorsterweg	21		7274EA	Geesteren
Nettelhorsterweg	23		7274EA	Geesteren
Nettelhorsterweg	27		7274EA	Geesteren
Nettelhorsterweg	29		7274EA	Geesteren
Nettelhorsterweg	32		7274EB	Geesteren
Nettelhorsterweg	34		7274EB	Geesteren
Nettelhorsterweg	37		7274EA	Geesteren
Nettelhorsterweg	39		7274EA	Geesteren
Nettelhorsterweg	44	a	7274EB	Geesteren
Nettelhorsterweg	44		7274EB	Geesteren
Nettelhorsterweg	45		7274EA	Geesteren
Nettelhorsterweg	47		7274EA	Geesteren
Op het Eiland	2	a	7274GJ	Geesteren
Op het Eiland	2		7274GJ	Geesteren
Oude Diepenheimseweg	24		7274AB	Geesteren
Oude Diepenheimseweg	26		7274AB	Geesteren
Oude Diepenheimseweg	36	a	7274AB	Geesteren
Oude Diepenheimseweg	36		7274AB	Geesteren
Overbielseweg	3		7274DR	Geesteren
Overbielseweg	5		7274DR	Geesteren
Riethorstdijk	3	a	7274DX	Geesteren
Riethorstdijk	3		7274DX	Geesteren
Rotmansdiekske	1		7274ES	Geesteren
Rotmansdiekske	3		7274ES	Geesteren
Scherpenoordsdijk	1		7274DS	Geesteren

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Scherpenoordsdijk	3		7274DS	Geesteren
Scherpzichtdijk	5		7274GH	Geesteren
Scherpzichtdijk	7		7274GH	Geesteren
Slaapweg	1		7274GK	Geesteren
Slaapweg	1	a	7274GK	Geesteren
Slaapweg	2	a	7274GL	Geesteren
Slaapweg	2		7274GL	Geesteren
Slaapweg	4	a	7274GL	Geesteren
Slaapweg	4		7274GL	Geesteren
Slaapweg	5	a	7274GK	Geesteren
Slaapweg	5		7274GK	Geesteren
Slaapweg	13	a	7274GK	Geesteren
Slaapweg	13		7274GK	Geesteren
Slaapweg	25	a	7274GK	Geesteren
Slaapweg	25		7274GK	Geesteren
Veldsnijdersweg	4		7274GB	Geesteren
Veldsnijdersweg	6		7274GB	Geesteren
Bollertweg	10	a	7275BH	Gelselaar
Bollertweg	10		7275BH	Gelselaar
Bollertweg	11		7275BH	Gelselaar
Bollertweg	13		7275BH	Gelselaar
Borghorstweg	2		7275CJ	Gelselaar
Borghorstweg	4		7275CJ	Gelselaar
Borghorstweg	5		7275CJ	Gelselaar
Borghorstweg	7		7275CJ	Gelselaar
Boshoek	6	a	7275BL	Gelselaar
Boshoek	6		7275BL	Gelselaar
Broekhuisdijk	1		7275CB	Gelselaar
Broekhuisdijk	2	a	7275CB	Gelselaar
Broekhuisdijk	2		7275CB	Gelselaar
Broekhuisdijk	3		7275CB	Gelselaar
Broekhuisdijk	6		7275CB	Gelselaar
Broekhuisdijk	8		7275CB	Gelselaar
Diepenheimseweg	41		7275AP	Gelselaar
Diepenheimseweg	43		7275AP	Gelselaar
Diepenheimseweg	70	a	7275AR	Gelselaar
Diepenheimseweg	70		7275AR	Gelselaar
Hagbrugweg	1		7275CP	Gelselaar
Hagbrugweg	3		7275CP	Gelselaar
Hofmaatweg	1		7275CL	Gelselaar
Hofmaatweg	3		7275CL	Gelselaar
Jonkersweg	3		7275AV	Gelselaar
Jonkersweg	5		7275AV	Gelselaar
Kanaaldijk	1	a	7275AW	Gelselaar

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Kanaaldijk	1		7275AW	Gelselaar
Kanaaldijk	3	a	7275AW	Gelselaar
Kanaaldijk	3		7275AW	Gelselaar
Laarbergweg	3		7275BN	Gelselaar
Laarbergweg	5		7275BN	Gelselaar
Oude Rengersweg	2		7275BJ	Gelselaar
Oude Rengersweg	4		7275BJ	Gelselaar
Oude Rengersweg	8		7275BJ	Gelselaar
Oude Rengersweg	10		7275BJ	Gelselaar
Pierinkdijk	3	a	7275AJ	Gelselaar
Pierinkdijk	3		7275AJ	Gelselaar
Pierinkdijk	5	a	7275AJ	Gelselaar
Pierinkdijk	5		7275AJ	Gelselaar
Scherpzichtdijk	2		7274 GH	Gelselaar
Schuppendijk	5	a	7275CD	Gelselaar
Schuppendijk	5		7275CD	Gelselaar
Slaapdijk	1		7275CH	Gelselaar
Slaapdijk	3		7275CH	Gelselaar
Slaapdijk	6		7275 CH	Gelselaar
Slaapdijk	6	a	7275 CH	Gelselaar
Slaapdijk	10		7275CH	Gelselaar
Slaapdijk	12		7275CH	Gelselaar
Twistdijk	4		7275CG	Gelselaar
Twistdijk	6		7275CG	Gelselaar
van Bevervoordestraat	39	a	7275AE	Gelselaar
van Bevervoordestraat	39		7275AE	Gelselaar
Avinkweg	4		7273 PT	Haarlo
Avinkweg	6		7273 PT	Haarlo
Borculoseweg	21		7273SJ	Haarlo
Borculoseweg	23		7273SJ	Haarlo
Borculoseweg	36		7273SJ	Haarlo
Borculoseweg	38		7273SJ	Haarlo
Borculoseweg	43	a	7273SJ	Haarlo
Borculoseweg	43		7273SJ	Haarlo
Borculoseweg	46		7273 SJ	Haarlo
Borculoseweg	46	a	7273 SJ	Haarlo
Braakmansdijk	2		7273PD	Haarlo
Braakmansdijk	4		7273PD	Haarlo
Bussinkdijk	7	a	7273PS	Haarlo
Bussinkdijk	7		7273PS	Haarlo
Groenloseweg	10	a	7273PG	Haarlo
Groenloseweg	10		7273PG	Haarlo
Groenloseweg	12		7273PG	Haarlo
Groenloseweg	13		7273PG	Haarlo

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Groenloseweg	14		7273PG	Haarlo
Groenloseweg	15		7273PG	Haarlo
Haarlosesteeg	3		7273PV	Haarlo
Haarlosesteeg	5		7273PV	Haarlo
Haarlosesteeg	6	a	7273PV	Haarlo
Haarlosesteeg	6		7273PV	Haarlo
Hogebrugweg	2		7273PB	Haarlo
Hogebrugweg	4		7273PB	Haarlo
Holtmaatsdijk	11	a	7273PL	Haarlo
Holtmaatsdijk	11		7273PL	Haarlo
Holtmaatsdijk	13		7273PL	Haarlo
Holtmaatsdijk	15		7273PL	Haarlo
Kuipersdijk	10	a	7273PM	Haarlo
Kuipersdijk	10		7273PM	Haarlo
Overbekkingsweg	12	a	7273PW	Haarlo
Overbekkingsweg	12		7273PW	Haarlo
Veldweg	1		7273PP	Haarlo
Veldweg	3		7273PP	Haarlo
Veldweg	5		7273PP	Haarlo
Veldweg	7		7273PP	Haarlo
Veldweg	9		7273PP	Haarlo
Veldweg	11		7273PP	Haarlo
Waterhoekdijk	7	a	7273PE	Haarlo
Waterhoekdijk	7		7273PE	Haarlo
Waterhoekdijk	8		7273PE	Haarlo
Waterhoekdijk	8	a	7273PE	Haarlo
Wolinkweg	14	b	7273SL	Haarlo
Wolinkweg	14		7273SL	Haarlo
Aasweg	1		7161ND	Neede
Aasweg	3		7161ND	Neede
Bennekerweg	2	a	7161RG	Neede
Bennekerweg	2		7161RG	Neede
Benninkdijk	2		7161MT	Neede
Benninkdijk	4		7161MT	Neede
Benninkdijk	5	a	7161LN	Neede
Benninkdijk	5		7161LN	Neede
Borculoseweg	110		7161HC	Neede
Borculoseweg	110	a	7161HC	Neede
Borculoseweg	169	a	7161GW	Neede
Borculoseweg	169		7161GW	Neede
Borgersteeg	1		7161NC	Neede
Borgersteeg	1	a	7161NC	Neede
de Venneriet	2	a	7161MK	Neede
de Venneriet	2		7161MK	Neede

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

de Voort	1	a	7161NB	Neede
de Voort	1		7161NB	Neede
de Voort	4	a	7161LG	Neede
de Voort	4		7161LG	Neede
Deldenseweg	3	a	7161 MA	Neede
Deldenseweg	3		7161 MA	Neede
Deldenseweg	4	a	7161MA	Neede
Deldenseweg	4		7161MA	Neede
Dennenweg	3		7161 ML	Neede
Dennenweg	3	a	7161 ML	Neede
Diepenheimseweg	24	a	7161MH	Neede
Diepenheimseweg	24		7161MH	Neede
Diepenheimseweg	47	a	7161MJ	Neede
Diepenheimseweg	47		7161MJ	Neede
Diepenheimseweg	53		7161MA	Neede
Diepenheimseweg	53	a	7161MA	Neede
Diepenheimseweg	59		7161LW	Neede
Diepenheimseweg	61		7161LW	Neede
Elsmansdijk	3		7161NA	Neede
Elsmansdijk	5		7161NA	Neede
Elsmansdijk	6	a	7161LJ	Neede
Elsmansdijk	6		7161LJ	Neede
Elsmansdijk	9	a	7161NA	Neede
Elsmansdijk	9		7161NA	Neede
Elsmansdijk	11	a	7161NA	Neede
Elsmansdijk	11		7161NA	Neede
Elsmansdijk	17	a	7161LJ	Neede
Elsmansdijk	17		7161LJ	Neede
Elsmansdijk	19	a	7161LJ	Neede
Elsmansdijk	19		7161LJ	Neede
G.L.Rutgersweg	3		7161PC	Neede
G.L.Rutgersweg	5		7161PC	Neede
G.L.Rutgersweg	17		7161PE	Neede
G.L.Rutgersweg	18	a	7161PE	Neede
G.L.Rutgersweg	18	b	7161PE	Neede
G.L.Rutgersweg	19		7161PE	Neede
Geerdinkweg	1	b	7161PJ	Neede
Geerdinkweg	1		7161PJ	Neede
Geesterseweg	2	a	7161NG	Neede
Geesterseweg	2		7161NG	Neede
Haaksbergseweg	124	a	7161BN	Neede
Haaksbergseweg	124		7161BN	Neede
Haaksbergseweg	128		7161BN	Neede
Haaksbergseweg	130		7161BN	Neede

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Haardijk	3	a	7161MX	Neede
Haardijk	3		7161MX	Neede
Haardijk	7	a	7161LL	Neede
Haardijk	7		7161LL	Neede
Hondelinkweg	3	a	7161HG	Neede
Hondelinkweg	3		7161HG	Neede
Horstmanweg	1	a	7161MN	Neede
Horstmanweg	1		7161MN	Neede
Karelsdijk	2		7161 LV	Neede
Karelsdijk	4		7161 LV	Neede
Kempersdijk	46		7161RG	Neede
Kempersdijk	48		7161RG	Neede
Kempersdijk	53	a	7161RA	Neede
Kempersdijk	53		7161RA	Neede
Kempersdijk	50	a	7161 RG	Neede
Kempersdijk	50		7161 RG	Neede
Kieftendijk	9		7161RL	Neede
Kieftendijk	11		7161RL	Neede
Kipkesdijk	4		7161MR	Neede
Kipkesdijk	4	a	7161MR	Neede
Kisvelderweg	8		7161LC	Neede
Kisvelderweg	10		7161LC	Neede
Koeweidendijk	29		7161RJ	Neede
Koeweidendijk	29	a	7161RJ	Neede
Krebberweg	4	a	7161MB	Neede
Krebberweg	4		7161MB	Neede
Lage Broekdijk	2	a	7161LK	Neede
Lage Broekdijk	2		7161LK	Neede
Lage Broekdijk	4	a	7161LJ	Neede
Lage Broekdijk	4		7161LJ	Neede
Markveldsedijk	3	a	7161LT	Neede
Markveldsedijk	3	b	7161LT	Neede
Mengersdijk	4	a	7161LP	Neede
Mengersdijk	4		7161LP	Neede
Mengersdijk	5	a	7161LP	Neede
Mengersdijk	5		7161LP	Neede
Mengersdijk	8	a	7161LP	Neede
Mengersdijk	8		7161LP	Neede
Pagertweg	2	a	7161MG	Neede
Pagertweg	2		7161MG	Neede
Pagertweg	3	a	7161MG	Neede
Pagertweg	3		7161MG	Neede
Pasmanweg	6	a	7161ME	Neede
Pasmanweg	6		7161ME	Neede

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Rondweg	16		7161 RA	Neede
Rondweg	16	a	7161RA	Neede
Schurinkweg	7	a	7161 RS	Neede
Schurinkweg	7		7161 RS	Neede
Schurinkweg	9	a	7161RS	Neede
Schurinkweg	9		7161RS	Neede
Stobbesteeg	5	a	7161NE	Neede
Stobbesteeg	5		7161NE	Neede
Uitslagdijk	6	a	7161ND	Neede
Uitslagdijk	6		7161ND	Neede
Visschemorsdijk	2	a	7161RE	Neede
Visschemorsdijk	2		7161RE	Neede
Visschemorsdijk	3		7161 RE	Neede
Visschemorsdijk	3	a	7161 RE	Neede
Visschemorsdijk	8		7161RE	Neede
Visschemorsdijk	10		7161RE	Neede
Visschemorsdijk	20	a	7161RE	Neede
Visschemorsdijk	20		7161RE	Neede
Visschemorsdijk	22	a	7161RE	Neede
Visschemorsdijk	22		7161RE	Neede
Waninkdijk	1		7161MV	Neede
Waninkdijk	3		7161MV	Neede
Zijdeweg	2		7161 MP	Neede
Zijdeweg	2	a	7161MP	Neede
Apedijk	4		7157BA	Rekken
Apedijk	6		7157BA	Rekken
Apedijk	15	a	7157BA	Rekken
Apedijk	15		7157BA	Rekken
Brokersweg	6	a	7157CJ	Rekken
Brokersweg	6		7157CJ	Rekken
Deeskerweg	1	a	7157BS	Rekken
Deeskerweg	1		7157BS	Rekken
Den Borgweg	15	a	7157BR	Rekken
Den Borgweg	15		7157BR	Rekken
Den Borgweg	16	a	7157BR	Rekken
Den Borgweg	16		7157BR	Rekken
Diekerweg	1	a	7157BC	Rekken
Diekerweg	1		7157BC	Rekken
Diekerweg	4	a	7157BC	Rekken
Diekerweg	4	b	7157BC	Rekken
Emausweg	2	a	7157CT	Rekken
Emausweg	2		7157CT	Rekken
Hakertweg	2	a	7157CS	Rekken
Hakertweg	2		7157CS	Rekken

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Hakertweg	4	a	7157CS	Rekken
Hakertweg	4		7157CS	Rekken
Havelandweg	2	a	7157CK	Rekken
Havelandweg	2		7157CK	Rekken
Havelandweg	4		7157 VK	Rekken
Havelandweg	4	a	7157 VK	Rekken
Havelandweg	6	a	7157CK	Rekken
Havelandweg	6		7157CK	Rekken
Holterweg	1		7157AG	Rekken
Holterweg	3		7157AG	Rekken
Holterweg	5		7157AG	Rekken
Holterweg	7		7157AG	Rekken
Holterweg	16	a	7157AH	Rekken
Holterweg	16	b	7157AH	Rekken
Holterweg	18	a	7157AH	Rekken
Holterweg	18		7157AH	Rekken
Huttendijk	3	a	7157BN	Rekken
Huttendijk	3		7157BN	Rekken
Koordesweg	1		7157AA	Rekken
Koordesweg	3		7157AA	Rekken
Krakeelsweg	2	a	7157CE	Rekken
Krakeelsweg	2		7157CE	Rekken
Lanneversweg	2	a	7157BH	Rekken
Lanneversweg	2		7157BH	Rekken
Loovelderweg	1	a	7157BW	Rekken
Loovelderweg	1		7157BW	Rekken
Niekerkerweg	6		7157CB	Rekken
Niekerkerweg	6	a	7157CB	Rekken
Nieuwenkampsweg	1	a	7157BE	Rekken
Nieuwenkampsweg	1		7157BE	Rekken
Oldenkotseweg	1	a	7157BV	Rekken
Oldenkotseweg	1		7157BV	Rekken
Oldenkotseweg	9	a	7157BV	Rekken
Oldenkotseweg	9		7157BV	Rekken
Oldenkotseweg	12		7157BV	Rekken
Oldenkotseweg	14		7157BV	Rekken
Panovenweg	36	a	7157BZ	Rekken
Panovenweg	36		7157BZ	Rekken
Rammelbroeksweg	2	a	7157BD	Rekken
Rammelbroeksweg	2		7157BD	Rekken
Rammelbroeksweg	4		7157BD	Rekken
Rammelbroeksweg	6		7157BD	Rekken
Rekkense binnenweg	18	a	7157CD	Rekken
Rekkense binnenweg	18		7157CD	Rekken

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Rekkense binnenweg	22	a	7157CD	Rekken
Rekkense binnenweg	22		7157CD	Rekken
Rekkense binnenweg	47	a	7157CD	Rekken
Rekkense binnenweg	47		7157CD	Rekken
Rekkenseweg	43	a	7157AB	Rekken
Rekkenseweg	43		7157AB	Rekken
Ruskesslatweg	3	a	7157BK	Rekken
Ruskesslatweg	3		7157BK	Rekken
Slemphutterweg	7	a	7157CX	Rekken
Slemphutterweg	7		7157CX	Rekken
Slemphutterweg	14		7157CX	Rekken
Slemphutterweg	14	a	7157CX	Rekken
Slemphutterweg	16	a	7157CX	Rekken
Slemphutterweg	16		7157CX	Rekken
Vredensebaan	3		7157BG	Rekken
Vredensebaan	4	a	7157BG	Rekken
Vredensebaan	4		7157BG	Rekken
Vredensebaan	5		7157BG	Rekken
Zuid Rekkenseweg	1		7157BB	Rekken
Zuid Rekkenseweg	3		7157BB	Rekken
Zuid Rekkenseweg	8		7157BB	Rekken
Zuid Rekkenseweg	10		7157BB	Rekken
Zuid Rekkenseweg	11	a	7157BL	Rekken
Zuid Rekkenseweg	11		7157BL	Rekken
Zuid Rekkenseweg	24	a	7157BL	Rekken
Zuid Rekkenseweg	24		7157BL	Rekken
Zuid Rekkenseweg	30	a	7157BL	Rekken
Zuid Rekkenseweg	30		7157BL	Rekken
Achterste Russchemorsdijk	1	a	7165AE	Rietmolen
Achterste Russchemorsdijk	1		7165AE	Rietmolen
Achterveldweg	6	a	7165BD	Rietmolen
Achterveldweg	6		7165BD	Rietmolen
Achterveldweg	15		7165 BD	Rietmolen
Achterveldweg	15	a	7165 BD	Rietmolen
Flipsweg	3	a	7165AV	Rietmolen
Flipsweg	3		7165AV	Rietmolen
Flipsweg	13	b	7165BL	Rietmolen
Flipsweg	13		7165BL	Rietmolen
Haaksbergseweg	146	a	7165AB	Rietmolen
Haaksbergseweg	146		7165AB	Rietmolen
Haaksbergseweg	154	a	7165AB	Rietmolen
Haaksbergseweg	154		7165AB	Rietmolen
Kieftendijk	4		7165BT	Rietmolen
Kieftendijk	6		7165BT	Rietmolen

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Kieftendijk	8	a	7165BT	Rietmolen
Kieftendijk	8		7165BT	Rietmolen
Krabbeweg	5	a	7165BP	Rietmolen
Krabbeweg	5		7165BP	Rietmolen
Munsterdijk	4	a	7165AD	Rietmolen
Munsterdijk	4		7165AD	Rietmolen
Oude Deldenseweg	13		7165BG	Rietmolen
Oude Deldenseweg	15		7165BG	Rietmolen
Past. C.M. van Everdingenstraat	41		7165AJ	Rietmolen
Past. C.M. van Everdingenstraat	43		7165AJ	Rietmolen
Saalmerinkweg	3	a	7165 AW	Rietmolen
Saalmerinkweg	3		7165 AW	Rietmolen
St. Isidorushoeveweg	8	a	7165AX	Rietmolen
St. Isidorushoeveweg	8		7165AX	Rietmolen
St. Isidorushoeveweg	9	a	7165AX	Rietmolen
St. Isidorushoeveweg	9		7165AX	Rietmolen
St. Isidorushoeveweg	23	a	7165AX	Rietmolen
St. Isidorushoeveweg	23		7165AX	Rietmolen
Teesselinkweg	3		7165BB	Rietmolen
Teesselinkweg	3	a	7165BB	Rietmolen
Teesselinkweg	5	a	7165BB	Rietmolen
Teesselinkweg	5		7165BB	Rietmolen
Teesselinkweg	8	a	7165BB	Rietmolen
Teesselinkweg	8		7165BB	Rietmolen
Teesselinkweg	10	a	7165BB	Rietmolen
Teesselinkweg	10		7165BB	Rietmolen
Temminkweg	3		7165AZ	Rietmolen
Temminkweg	3	b	7165AZ	Rietmolen
Tolhuisweg	1	a	7165AC	Rietmolen
Tolhuisweg	1		7165AC	Rietmolen
Veenhutweg	7		7165BC	Rietmolen
Veenhutweg	9		7165BC	Rietmolen
Visschemorsdijk	24	a	7165BH	Rietmolen
Visschemorsdijk	24		7165BH	Rietmolen
Weenkweg	3	a	7165BA	Rietmolen
Weenkweg	3		7165BA	Rietmolen
Weenkweg	6		7165 BA	Rietmolen
Weenkweg	6	a	7165 BA	Rietmolen
Weenkweg	14	a	7165BA	Rietmolen
Weenkweg	14		7165BA	Rietmolen
Weenkweg	16	a	7165BA	Rietmolen
Weenkweg	16		7165BA	Rietmolen
Arfmanssteeg	1		7261 KB	Ruurlo
Arfmanssteeg	1	c	7261 KB	Ruurlo

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Arfmanssteeg	3	a	7261KB	Ruurlo
Arfmanssteeg	3		7261KB	Ruurlo
Baksmaatdijk	2	a	7261RK	Ruurlo
Baksmaatdijk	2		7261RK	Ruurlo
Batsdijk	2	a	7261SP	Ruurlo
Batsdijk	2		7261SP	Ruurlo
Batsdijk	6	a	7261SP	Ruurlo
Batsdijk	6		7261SP	Ruurlo
Batsdijk	7	a	7261SN	Ruurlo
Batsdijk	7		7261SN	Ruurlo
Batsdijk	10		7261SP	Ruurlo
Batsdijk	12		7261SP	Ruurlo
Batsdijk	13		7261SN	Ruurlo
Batsdijk	13	a	7261SN	Ruurlo
Batsdijk	14	a	7261SP	Ruurlo
Batsdijk	14		7261SP	Ruurlo
Batsdijk	17	a	7261SN	Ruurlo
Batsdijk	17		7261SN	Ruurlo
Batsdijk	20		7261SP	Ruurlo
Batsdijk	35	a	7261SN	Ruurlo
Batsdijk	35		7261SN	Ruurlo
Bedelaarsdijk	3	a	7261RZ	Ruurlo
Bedelaarsdijk	3		7261RZ	Ruurlo
Bedelaarsdijk	4	a	7261RZ	Ruurlo
Bedelaarsdijk	4		7261RZ	Ruurlo
Bedelaarsdijk	6	a	7261RZ	Ruurlo
Bedelaarsdijk	6		7261RZ	Ruurlo
Beemersteeg	1	a	7261RR	Ruurlo
Beemersteeg	1		7261RR	Ruurlo
Berenpassteeg	1	a	7261NH	Ruurlo
Berenpassteeg	1		7261NH	Ruurlo
Berenpassteeg	2	a	7261NH	Ruurlo
Berenpassteeg	2		7261NH	Ruurlo
Beumersteeg	3	a	7261LB	Ruurlo
Beumersteeg	3		7261LB	Ruurlo
Beumersteeg	4		7261LB	Ruurlo
Beumersteeg	6		7261LB	Ruurlo
Borculoseweg	66	a	7261NK	Ruurlo
Borculoseweg	66		7261NK	Ruurlo
Borculoseweg	70	a	7261NK	Ruurlo
Borculoseweg	70		7261NK	Ruurlo
Boskapelweg	3		7261LC	Ruurlo
Boskapelweg	5		7261LC	Ruurlo
Branddijk	3		7261LH	Ruurlo

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Branddijk	5		7261LH	Ruurlo
Brouwershoekweg	33	a	7261NA	Ruurlo
Brouwershoekweg	33		7261NA	Ruurlo
Buitenvelderweg	4	a	7261KV	Ruurlo
Buitenvelderweg	4		7261KV	Ruurlo
Buskerdijk	1	a	7261ML	Ruurlo
Buskerdijk	1		7261ML	Ruurlo
De Brille	2	a	7261PC	Ruurlo
De Brille	2		7261PC	Ruurlo
De Huikert	2	a	7261NX	Ruurlo
De Huikert	2		7261NX	Ruurlo
De Huikert	3	a	7261NX	Ruurlo
De Huikert	3		7261NX	Ruurlo
Dekkersweg	6	a	7261MC	Ruurlo
Dekkersweg	6		7261MC	Ruurlo
Doornenbrink	1	a	7261KN	Ruurlo
Doornenbrink	1		7261KN	Ruurlo
Elzeboomweg	3		7261LD	Ruurlo
Elzeboomweg	5		7261LD	Ruurlo
Elzeboomweg	6	a	7261LD	Ruurlo
Elzeboomweg	6		7261LD	Ruurlo
Elzeboomweg	13	a	7261LD	Ruurlo
Elzeboomweg	13		7261LD	Ruurlo
Foekendijk	1	a	7261SG	Ruurlo
Foekendijk	1		7261SG	Ruurlo
Foekendijk	2		7261SG	Ruurlo
Foekendijk	3		7261SG	Ruurlo
Foekendijk	5		7261SG	Ruurlo
Formerhoekweg	1		7261LX	Ruurlo
Formerhoekweg	3		7261LX	Ruurlo
Gotinkveldweg	1	a	7261MP	Ruurlo
Gotinkveldweg	1		7261MP	Ruurlo
Goudvinkendijk	2	a	7261RD	Ruurlo
Goudvinkendijk	2		7261RD	Ruurlo
Groenloseweg	45	a	7261RM	Ruurlo
Groenloseweg	45		7261RM	Ruurlo
Groenloseweg	52	a	7261RN	Ruurlo
Groenloseweg	52		7261RN	Ruurlo
Groenloseweg	62	a	7261RN	Ruurlo
Groenloseweg	62		7261RN	Ruurlo
Haarweg	1		7261LE	Ruurlo
Haarweg	3	a	7261LE	Ruurlo
Haarweg	3		7261LE	Ruurlo
Hallerweg	2	a	7261MH	Ruurlo

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Hallerweg	2		7261MH	Ruurlo
Hengeloseweg	9		7261LV	Ruurlo
Hengeloseweg	11		7261LV	Ruurlo
Hengeloseweg	10	a	7261LV	Ruurlo
Hengeloseweg	10		7261LV	Ruurlo
Herkampweg	1	a	7261MG	Ruurlo
Herkampweg	1		7261MG	Ruurlo
Herkampweg	4		7261MG	Ruurlo
Herkampweg	6		7261MG	Ruurlo
Hofteweg	1	a	7261ND	Ruurlo
Hofteweg	1		7261ND	Ruurlo
Hofteweg	5	a	7261ND	Ruurlo
Hofteweg	5		7261ND	Ruurlo
Hofteweg	7		7261ND	Ruurlo
Hofteweg	9		7261ND	Ruurlo
Hofteweg	10	a	7261ND	Ruurlo
Hofteweg	10		7261ND	Ruurlo
Hoge Scheiddijk	3	a	7261RJ	Ruurlo
Hoge Scheiddijk	3		7261RJ	Ruurlo
Houtwal	3		7261SR	Ruurlo
Houtwal	5		7261SR	Ruurlo
Hukkersdijk	4	a	7261MN	Ruurlo
Hukkersdijk	4		7261MN	Ruurlo
Jongermanssteeg	2	a	7261KA	Ruurlo
Jongermanssteeg	2		7261KA	Ruurlo
Kaaldijk	12	a	7261SC	Ruurlo
Kaaldijk	12		7261SC	Ruurlo
Kaaldijk	13	a	7261 SC	Ruurlo
Kaaldijk	13		7261 SC	Ruurlo
Kaaldijk	15		7261SC	Ruurlo
Kaapdijk	3	a	7261NV	Ruurlo
Kaapdijk	3		7261NV	Ruurlo
Kaapdijk	4	a	7261NV	Ruurlo
Kaapdijk	4		7261NV	Ruurlo
Kaapdijk	5	a	7261NV	Ruurlo
Kaapdijk	5		7261NV	Ruurlo
Kapersweg	1		7261KZ	Ruurlo
Kapersweg	3		7261KZ	Ruurlo
Kapersweg	7	a	7261KZ	Ruurlo
Kapersweg	7		7261KZ	Ruurlo
Kapersweg	11	a	7261KZ	Ruurlo
Kapersweg	11		7261KZ	Ruurlo
Kapersweg	16		7261KZ	Ruurlo
Kapersweg	18		7261KZ	Ruurlo

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Kleine Wiersse	4	a	7261ME	Ruurlo
Kleine Wiersse	4		7261ME	Ruurlo
Kleine Wiersse	6	a	7261ME	Ruurlo
Kleine Wiersse	6		7261ME	Ruurlo
Koedijk	3		7261SK	Ruurlo
Koedijk	5		7261SK	Ruurlo
Kooiersdijk	1	a	7261RB	Ruurlo
Kooiersdijk	1		7261RB	Ruurlo
Kooiersdijk	2	a	7261RB	Ruurlo
Kooiersdijk	2		7261RB	Ruurlo
Kooiersdijk	5		7261 RB	Ruurlo
Kooiersdijk	7		7261 RB	Ruurlo
Koskampweg	5		7261MZ	Ruurlo
Koskampweg	7		7261MZ	Ruurlo
Koskampweg	14	a	7261MZ	Ruurlo
Koskampweg	14	b	7261MZ	Ruurlo
Kranenbargsteeg	2	a	7261RV	Ruurlo
Kranenbargsteeg	2		7261RV	Ruurlo
Laarbraakweg	1	a	7261KE	Ruurlo
Laarbraakweg	1		7261KE	Ruurlo
Lage Scheiddijk	9		7261RL	Ruurlo
Lage Scheiddijk	11		7261RL	Ruurlo
Leusinkbrink	4	a	7261 NP	Ruurlo
Leusinkbrink	4		7261 NP	Ruurlo
Leusinkbrink	10		7261NP	Ruurlo
Leusinkbrink	12		7261NP	Ruurlo
Manpadweg	6	a	7261KW	Ruurlo
Manpadweg	6		7261KW	Ruurlo
Manpadweg	10		7261KW	Ruurlo
Manpadweg	10	a	7261KW	Ruurlo
Morsdijk	3	a	7261RX	Ruurlo
Morsdijk	3		7261RX	Ruurlo
Morsdijk	5	a	7261RX	Ruurlo
Morsdijk	5		7261RX	Ruurlo
Morsdijk	7	b	7261RX	Ruurlo
Morsdijk	7		7261RX	Ruurlo
Morsdijk	9	a	7261RX	Ruurlo
Morsdijk	9		7261RX	Ruurlo
Muldersweg	7	a	7261LG	Ruurlo
Muldersweg	7		7261LG	Ruurlo
Nieuwenhuishoekweg	1	a	7261NS	Ruurlo
Nieuwenhuishoekweg	1		7261NS	Ruurlo
Nieuwenhuishoekweg	10	a	7261RA	Ruurlo
Nieuwenhuishoekweg	10		7261RA	Ruurlo

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Paaldersteeg	3	a	7261KL	Ruurlo
Paaldersteeg	3		7261KL	Ruurlo
Palssteeg	4		7261RT	Ruurlo
Palssteeg	6		7261RT	Ruurlo
Ruiterboschweg	2	a	7261LS	Ruurlo
Ruiterboschweg	2		7261LS	Ruurlo
Scheiddijk	1	a	7261SM	Ruurlo
Scheiddijk	1		7261SM	Ruurlo
Scheiddijk	2	a	7261SM	Ruurlo
Scheiddijk	2		7261SM	Ruurlo
Scheiddijk	8	a	7261SM	Ruurlo
Scheiddijk	8		7261SM	Ruurlo
Scheiddijk	16	a	7261SM	Ruurlo
Scheiddijk	16		7261SM	Ruurlo
Scheiddijk	20		7261SM	Ruurlo
Scheiddijk	20	a	7261SM	Ruurlo
Scholtenweg	4		7261KC	Ruurlo
Scholtenweg	6		7261KC	Ruurlo
Sikkelerweg	4	a	7261LP	Ruurlo
Sikkelerweg	4		7261LP	Ruurlo
Sikkelerweg	8		7261LP	Ruurlo
Sikkelerweg	8	a	7261LP	Ruurlo
Slootsdijk	6	a	7261RS	Ruurlo
Slootsdijk	6		7261RS	Ruurlo
Slootsdijk	7	a	7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	7		7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	8	a	7261RS	Ruurlo
Slootsdijk	8		7261RS	Ruurlo
Slootsdijk	12	a	7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	12		7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	15	a	7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	15		7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	16	a	7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	16		7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	17	a	7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	17		7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	19	a	7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	19		7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	20	a	7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	20		7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	25	a	7261SB	Ruurlo
Slootsdijk	25		7261SB	Ruurlo
Spijkerdijk	2		7261LH	Ruurlo
Spijkerdijk	4		7261LH	Ruurlo

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Strengendijk	3	a	7261KM	Ruurlo
Strengendijk	3		7261KM	Ruurlo
Strengendijk	5		7261KM	Ruurlo
Strengendijk	6		7261KM	Ruurlo
Strengendijk	8		7261KM	Ruurlo
Strikkersteeg	3	a	7261RW	Ruurlo
Strikkersteeg	3		7261RW	Ruurlo
Strikkersteeg	9		7261RW	Ruurlo
Strikkersteeg	11		7261RW	Ruurlo
't Oltwater	1	a	7261NC	Ruurlo
't Oltwater	1		7261NC	Ruurlo
't Rijkenbarg	1		7261NB	Ruurlo
't Rijkenbarg	3		7261NB	Ruurlo
Tolhutterweg	9	a	7261KS	Ruurlo
Tolhutterweg	9	b	7261KS	Ruurlo
Tolhutterweg	15	a	7261KS	Ruurlo
Tolhutterweg	15		7261KS	Ruurlo
Tolhutterweg	17	a	7261KS	Ruurlo
Tolhutterweg	17		7261KS	Ruurlo
Tolhutterweg	18		7261KT	Ruurlo
Tolhutterweg	18	a	7261KT	Ruurlo
Tolhutterweg	21	a	7261KS	Ruurlo
Tolhutterweg	21		7261KS	Ruurlo
Tolhutterweg	23	a	7261KS	Ruurlo
Tolhutterweg	23		7261KS	Ruurlo
Tolhutterweg	27	a	7261KS	Ruurlo
Tolhutterweg	27		7261KS	Ruurlo
Tolhutterweg	36		7261KT	Ruurlo
Tolhutterweg	42	a	7261KT	Ruurlo
Tolhutterweg	42		7261KT	Ruurlo
Tolhutterweg	44		7261KT	Ruurlo
Tolhutterweg	46		7261KT	Ruurlo
Veldermansdijk	3	a	7261KK	Ruurlo
Veldermansdijk	3		7261KK	Ruurlo
Veldermansdijk	6	a	7261KK	Ruurlo
Veldermansdijk	6		7261KK	Ruurlo
Vellerdijk	1	a	7261KH	Ruurlo
Vellerdijk	1		7261KH	Ruurlo
Vellerdijk	6	a	7261KH	Ruurlo
Vellerdijk	6		7261KH	Ruurlo
Vellerdijk	7	a	7261KH	Ruurlo
Vellerdijk	7		7261KH	Ruurlo
Vijverweg	2		7261MJ	Ruurlo
Vijverweg	4		7261MJ	Ruurlo

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Vlakkendijk	1	a	7261KX	Ruurlo
Vlakkendijk	1		7261KX	Ruurlo
Vosheuvelweg	3		7261PD	Ruurlo
Vosheuvelweg	4		7261PD	Ruurlo
Vosheuvelweg	5		7261PD	Ruurlo
Vosheuvelweg	7	a	7261PD	Ruurlo
Vosheuvelweg	7		7261PD	Ruurlo
Vosheuvelweg	12	a	7261PD	Ruurlo
Vosheuvelweg	12		7261PD	Ruurlo
Vosheuvelweg	15		7261PD	Ruurlo
Vosheuvelweg	17		7261PD	Ruurlo
Vosheuvelweg	20		7261PD	Ruurlo
Vosheuvelweg	20	b	7261PD	Ruurlo
Waterdijk	2	a	7261RM	Ruurlo
Waterdijk	2		7261RM	Ruurlo
Wiechersweg	4	a	7261NJ	Ruurlo
Wiechersweg	4		7261NJ	Ruurlo
Wiersseweg	72	a	7261MB	Ruurlo
Wiersseweg	72		7261MB	Ruurlo
Wiersseweg	78	a	7261MB	Ruurlo
Wiersseweg	78		7261MB	Ruurlo
Wildenborchseweg	31	a	7261MK	Ruurlo
Wildenborchseweg	31		7261MK	Ruurlo
Wildenborchseweg	37	a	7261MK	Ruurlo
Wildenborchseweg	37		7261MK	Ruurlo
Zelhemseweg	2	a	7261LN	Ruurlo
Zelhemseweg	2		7261LN	Ruurlo
Zelhemseweg	6	a	7261LN	Ruurlo
Zelhemseweg	6		7261LN	Ruurlo
Zelhemseweg	9	a	7261LN	Ruurlo
Zelhemseweg	9		7261LN	Ruurlo

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 3 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Adres	nr	toevoeging	postcode	woonplaats
Gunninkweg	1	a	7156SH	Beltrum
Gunninkweg	1		7156SH	Beltrum
Gunninkweg	3		7156SH	Beltrum
Kempersweg	9	a	7156RB	Beltrum
Kempersweg	9	b	7156RB	Beltrum
Kempersweg	9		7156RB	Beltrum
Ringweg	9	a	7156RX	Beltrum
Ringweg	9	b	7156RX	Beltrum
Ringweg	9		7156RX	Beltrum
Borculoseweg	53	a	7151MS	Eibergen
Borculoseweg	53	b	7151MS	Eibergen
Borculoseweg	53		7151MS	Eibergen
Molenweg	11	a	7151HA	Eibergen
Molenweg	11	b	7151HA	Eibergen
Molenweg	11		7151HA	Eibergen
Eibergseweg	46		7273SR	Haarlo
Eibergseweg	46	a	7273SR	Haarlo
Eibergseweg	48		7273SR	Haarlo
Eibergseweg	58	a	7273SR	Haarlo
Eibergseweg	58		7273SR	Haarlo
Eibergseweg	58	c	7273SR	Haarlo
Wolinkweg	41	a	7273SL	Haarlo
Wolinkweg	41		7273SL	Haarlo
Wolinkweg	43		7273SL	Haarlo
Wolinkweg	45	a	7273SL	Haarlo
Wolinkweg	45	b	7273SL	Haarlo
Wolinkweg	45		7273SL	Haarlo
Markveldsedijk	4	a	7161MS	Neede
Markveldsedijk	4	b	7161MS	Neede
Markveldsedijk	4		7161MS	Neede
Oude Deldenseweg	3	a	7161MD	Neede
Oude Deldenseweg	3	b	7161MD	Neede
Oude Deldenseweg	3		7161MD	Neede
Kieftweg	2	a	7165BR	Rietmolen
Kieftweg	2	b	7165BR	Rietmolen
Kieftweg	2		7165BR	Rietmolen
Teesselinkweg	4	a	7165BB	Rietmolen
Teesselinkweg	4	b	7165BB	Rietmolen
Teesselinkweg	4		7165BB	Rietmolen
Temminkweg	5	a	7165AZ	Rietmolen
Temminkweg	5	b	7165AZ	Rietmolen
Temminkweg	5		7165AZ	Rietmolen
Barchemseweg	75		7261MT	Ruurlo

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 3 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten

Barchemseweg	77		7261MT	Ruurlo
Barchemseweg	79		7261MT	Ruurlo
Berenschotweg	3	a	7261RC	Ruurlo
Berenschotweg	3	b	7261RC	Ruurlo
Berenschotweg	3		7261RC	Ruurlo
Brillensteeg	1		7261PA	Ruurlo
Brillensteeg	3		7261PA	Ruurlo
Brillensteeg	5		7261PA	Ruurlo
Hofteweg	2	a	7261ND	Ruurlo
Hofteweg	2	b	7261ND	Ruurlo
Hofteweg	2		7261ND	Ruurlo
Hofteweg	6	a	7261ND	Ruurlo
Hofteweg	6	b	7261ND	Ruurlo
Hofteweg	6		7261ND	Ruurlo
Koskampweg	1	a	7261MZ	Ruurlo
Koskampweg	1	b	7261MZ	Ruurlo
Koskampweg	1		7261MZ	Ruurlo
Tolhutterweg	1	a	7261KS	Ruurlo
Tolhutterweg	1	b	7261KS	Ruurlo
Tolhutterweg	1		7261KS	Ruurlo
Wildenborchseweg	54	a	7261MK	Ruurlo
Wildenborchseweg	54		7261MK	Ruurlo
Wildenborchseweg	56		7261MK	Ruurlo
Zelhemseweg	13	a	7261LN	Ruurlo
Zelhemseweg	13	b	7261LN	Ruurlo
Zelhemseweg	13		7261LN	Ruurlo

Bijlage 8 Maatregelenpakketten Plussenbeleid

Maatregelenpakketten Plussenbeleid:

Ter invulling van het plussenbeleid: is het van belang dat de plusmaatregel(-en): worden getroffen met in achtneming van het navolgende:

Inhoudelijkeaccenten binnen het maatregelenpakket:

Er worden extra* maatregelen geleverd op het gebied van:

- Milieu: fijnstof, geur en geluid (aspecten met een gezondheidscomponent);
- Ruimtelijke kwaliteit: natuur en landschap (incl. ecologie);
- Water: maatregelen ter bescherming van het grondwater en/of het vasthouden of vertraagd afvoeren van water;
- Ruimtelijke kwaliteit: sloop van leegstaande gebouwen in de omgeving, waarbij nieuwbouw op de slooplocatie wordt voorkomen en er vier maal zoveel wordt gesloopt als de uitbreiding die onder het plussenbeleid: valt (d.w.z.de uitbreiding van veestallen groter dan 500 m^2 per 5 jaar);
- Ruimtelijke kwaliteit: bijdrage aan het gemeentelijke Sloopfonds naar rato van de uitbreiding die onder het plussenbeleid: valt;
- Dierwelzijn/diervriendelijke werkwijze (mits ter bescherming van de ruimtelijke kwaliteit).

* = de standaard landschappelijke inpassing van een ruimtelijke ontwikkeling wordt niet als een 'plus' maatregel gezien.

Extra maatregelen gaan verder dan gangbare en/of wettelijk verplichte maatregelen en moeten worden geleverd op het gebied van:

- milieu (extra investering t.b.v. toepassing systemen, (extra) zonnepanelen) t.b.v. duurzaamheidsdoelen;
- ruimtelijke kwaliteit (extra investering op het gebied van natuur en landschap);
- water (extra investeringen ter bescherming van het grondwater en/of voor het vasthouden/vertraagd afvoeren van water);
- sloop van leegstaande gebouwen waarbij nieuwbouw op de slooplocatie wordt voorkomen;
- maximaal 50% van de 'plusmaatregel(-en):' kan worden ingebracht als bijdrage aan het gemeentelijke Sloopfonds;

- voor het bepalen van de hoogte van de 'plusmaatregel(-en):' wordt een bedrag aangehouden van € 15,- per vierkante meter bruto stalvloeroppervlakte die onder de werking van het plussenbeleid: wordt uitgebreid.

- Bij het kiezen van 'plusmaatregel(-en):' moet overeenkomstig het plussenbeleid: de volgende volgorde / rangorde worden gehanteerd:

(i) op het erf,

(ii) in de directe omgeving van het erf, en;

(iii) in de omgeving van direct omwonenden.

Lijst van afkortingen

BAG	Wet Basisadministratie Adressen en Gebouwen
Bevi	Besluit externe veiligheid inrichtingen
CHW	Cultuurhistorische waardenkaart
EHS	Ecologische hoofdstructuur
EVZ	Ecologische verbindingszone
FzPzF	Functies zoeken plaatsen zoeken functies
GMP-3	Gelders Milieuplan 3
GNN	Gelders Natuurnetwerk
GO	Groene Ontwikkelingszone
GR	Groepsrisico
GS	Gedeputeerde Staten
HEN	Hoogste Ecologische Niveau
IMRO 2012	Informatie Model Ruimtelijke Ordening 2012
KWP	Kwalitatief Woonprogramma
Min. van LNV	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Min. van OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Min. van I&R	Ministerie van Infrastructuur en Ruimte
NB-wet	Natuurbeschermingswet (oud)
NED	Nieuwe Economische Drager
NGE	Nederlandse grootte-eenheden
Nibm	Niet in betekenende mate
N.t.	Niet toegestaan
PR	Plaatsgebonden risico
PRBP2012	Praktijkrichtlijn Bestemmingsplannen 2012
PS	Provinciale Staten
RO	Ruimtelijke Ordening
RRGS	Risicoregister
RVB	Ruimtelijke Visie Buitengebied Berkelland
RvS	Raad van State
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SAAB	Stichting adviescommissie agrarische bouwaanvragen
SBE	Standaard Bedrijfs Eenheden
SVBP2012	Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2012
SVC	Standaard Verdien Capaciteit
TOK	Teeltondersteunende kassen
TOV	Teeltondersteunende voorzieningen
VAB	Vrijkomende Agrarische Bebouwing
Wgh	Wet geluidhinder
Wgv	Wet geurhinder en veehouderij
WHP-3	Gelders Waterhuishoudingsplan 3
Wnb	Wet natuurbescherming
WOR	Wet op de Openluchtrecreatie (ingetrokken)
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening (oud)
Wro	Wet ruimtelijke ordening (nieuw)

Lijst van informatie

- Arcadis (2010). *Structuurvisie Berkelland 2025*. Arnhem: Arcadis
- Croonen Adviseurs (2010a). *Plan-MER Bestemmingsplan buitengebied*. Gemeente Berkelland. Rosmalen: Croonen Adviseurs.
- Commissie m.e.r. (2017). *Bestemmingsplan buitengebied Berkelland 2016. Toetsingsadvies over het milieueffectrapport* (6 juli 2017, projectnummer 3073). Utrecht: Commissie m.e.r..
- Croonen Adviseurs (2010b). *Voortoets Natuurbeschermingswet Bestemmingsplan buitengebied Berkelland*. Rosmalen: Croonen Adviseurs.
- Ecorys (2019). *Regionaal Programma Werklocaties Achterhoek, periode 2019-2023*. Rotterdam: Ecorys.
- Europese Commissie (2000). Kaderrichtlijn Water. Brussel: Europese Commissie.
- Gebiedscommissie Berkelland (2007). *Ruimtelijke Visie Buitengebied Berkelland. Nieuwe noabers en moderne marken langs de Berkel*. Neede: Gebiedscommissie Berkelland.
- Gemeente Berkelland (2008). *Beleef het in Berkelland. Vogelvlucht toeristische ontwikkelingen en beleidskader voor kamperen*. Borculo: Gemeente Berkelland.
- Gemeente Berkelland (2008a). *Beleidsvisie Externe Veiligheid*. Borculo: Gemeente Berkelland.
- Gemeente Berkelland (2008b). *Marke-werkboeken*. Borculo: Gemeente Berkelland.
- Gemeente Berkelland (2008c).
- Gemeente Berkelland (2010). *Beleidsnotitie over mogelijke maatregelen lichthinder. Allicht, een actieplan licht*. Borculo: Gemeente Berkelland.
- Gemeente Berkelland (2012). *Berkelland beschreven. Cultuurhistorische gebiedsbeschrijving*. Borculo: gemeente Berkelland.
- Gemeente Berkelland (2018). *Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking in Berkelland (Beleidsregels RODE).* Borculo: gemeente Berkelland.
- Gemeente Berkelland (2019). *Structuurvisie Plussenbeleid (beleidskaders voor de grondgebonden veehouderij en voor de niet-grondgebonden veehouderij (Plussenbeleid))*. Borculo: gemeente Berkelland.
- Gemeente Berkelland (2019a). *Aanvulling uitgangspuntennotitie bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016* (2019). Borculo: gemeente Berkelland.
- Gemeente Berkelland (2020). *Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied (extra verblijfsobject met een woonfunctie (BAG))*. Borculo: gemeente Berkelland.
- H+N+S Landschapsarchitecten (2014). *Wederopbouwgebied Ruilverkaveling Beltrum. Analyse en aanbevelingen*. Amersfoort: H+N+S Landschapsarchitecten.
- Hogenkamp Agrarische Coaching (2017). *Onderzoeksrapportage uitkomsten keukentafelgesprekken varkenshouders in de gemeente Berkelland*. Wierden: Hogenkamp Agrarische Coaching.
- Hogenkamp Agrarische Coaching (2019). *Agrarische sector Berkelland naar de volgende fase*. Wierden: Hogenkamp Agrarische Coaching.
- Ministerie van LNV (2004). Agenda Vitaal Platteland. Den Haag: Ministerie van LNV.
- Ministerie van LNV (2018). *Landbouw, natuur en voedsel: waardevol en verbonden. Nederland als koploper in de kringlooplandbouw*. Den Haag: Ministerie van LNV.
- Ministerie van OCW (2009). *Beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg*. Den Haag: Ministerie OCW
- Ministerie van V&W (2000). *Waterbeleid voor de 21e eeuw/Nationaal Beleidsakkoord Water*. Den Haag: Ministerie van V&W
- Ministeries van VROM, LNV, EZ & V&W (2006). *Nota Ruimte. Ruimte voor ontwikkeling*. Den Haag: Ministerie van VROM.
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu (2012). *Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig*. Den Haag: Ministerie van Infrastructuur en Milieu.
- Pouderoyen Compagnons (2017). *Voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016 (m.i.v. bijlagen)*. Nijmegen: Pouderoyen Compagnons.
- Pouderoyen Compagnons (2017a). *Structuurvisie bovenplanse sloopbonusregeling buitengebied Gemeente Berkelland*. Nijmegen: Pouderoyen Compagnons.
- Pouderoyen Compagnons (2019). *Structuurvisie woningsplitsing buitengebied (extra verblijfsobject met een woonfunctie (BAG))*. Nijmegen: Pouderoyen Compagnons.
- Projecten LTO Noord (2011). *Kleinschalige en ondersteunende horeca in het buitengebied*. Zwolle: LTO Noord Projecten.
- Provincie Gelderland (2005). *Streekplan Gelderland 2005. Kansen voor de regio's*. Arnhem: Provincie Gelderland.

- Provincie Gelderland (2006). *Cultuurhistorische waardenkaart*. Arnhem: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2006a). *Streekplanuitwerking 'Kernkwaliteiten en omgevingscondities'*. Arnhem: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2007). *Streekplanuitwerking 'Nationale Landschappen'*. Arnhem: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2008). *Wro-agenda 2008. Veel instrumenten, één compositie*. Arnhem: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2009a). *Belvoir 3. Investeren in het verleden is werken aan de toekomst*. Arnhem: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2009b). *Partiële herziening Streekplan Gelderland 2005. Herbegrenzing Ecologische Hoofdstructuur*. Arnhem: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2009c). *Waterplan Gelderland 2010-2015*. Arnhem: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2009d). *Wonen in Gelderland 2009*. Arnhem: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2010). *Ruimtelijke Verordening Gelderland*. Arnhem: Provincie Gelderland (m.i.v. eerste herziening 2012).
- Provincie Gelderland (2010a). *Gelders Milieuplan Plan 4. Verantwoordelijkheid voor een duurzame leefomgeving*. Arnhem: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2022). *Omgevingsverordening Gelderland*. Arnhem: Provincie Gelderland (geconsolideerde versie d.d. 28 februari 2202, inclusief het Actualisatieplan 8, vastgesteld op 15 december 2021).
- Provincie Gelderland (2018a). *Omgevingsvisie 'Gaaf Gelderland'*. Arnhem: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2021). Natuurbeheerplan 2022. Arnhem: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2022). *Streekgids Achterhoek. Ruimtelijke kwaliteit & landschap*. Arnhem: Provincie Gelderland.
- RAAP Archeologisch Adviesbureau b.v. (2009). *Archeologische monumentenzorg in de gemeente Berkelland (RAAP-Rapport 1701, herziene versie)*. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau b.v.
- RAAP Archeologisch Adviesbureau b.v. (2012). *Archeologie met beleid. Afwegingskader voor archeologiebeleid in de Regio Achterhoek (RAAP-Rapport 2501)*. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau b.v.
- RAAP Archeologisch Adviesbureau b.v. (2014). *Archeologie in de gemeente Berkelland. Een actualisatie van de archeologische waarden- en verwachtingenkaart (RAAP-Rapport 2878)*. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau b.v.
- RAAP Archeologisch Adviesbureau b.v. (2016), *… waarheen de zandweg tusschen de velden ons leidt…; een cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Berkelland* (RAAP-Rapport 3102) Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau b.v.
- Regio Achterhoek (2006). *Functies zoeken plaatsen zoeken functies*. Doetinchem: Regio Achterhoek.
- Regio Achterhoek (2012). *Structuurvisie nieuwe stijl Regio Achterhoek; speerpunten voor het regionale ruimtelijk beleid 2011-2020*. Doetinchem: Regio Achterhoek.
- Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Oost (2007). *Stroomgebiedsplan Rijn-Oost*.
- Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Oost (2008). *Regionale Nota Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Oost*.
- Rijk (2006). *Wet op de archeologische monumentenzorg*. Den Haag:
- Rijk (2002). *Revitalisering Landelijk Gebied*. Den Haag: Rijk.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (2011). *Visie erfgoed en ruimte. Kiezen voor karakter*. Den Haag: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (2012). *Uitvoeringsprogramma 2013-2015: Wederopbouwgebieden*. Den Haag: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (2016). *Berkelland – Beltrum. Toonbeeld van de wederopbouw*. Den Haag: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- Telos/Brabants centrum voor duurzame ontwikkeling (2019). *Nationale monitor duurzame gemeenten 2018. Duurzaamheidstrends van 380 Nederlandse gemeenten tussen 2014 en 2018* (2018). Tilburg: Telos.
- Waterschap Rijn en IJssel (2004). *Nota recreatief medegebruik Waterschap Rijn en IJssel*. Doetinchem: Waterschap Rijn en IJssel.
- Waterschap Rijn en IJssel (2015). *Waterbeheerplan 2016-2021. Waterbeheer: veilig en op maat*. Doetinchem: Waterschap Rijn en IJssel.
- Waterschap Vechtstromen (2015). *Waterbeheerplan 2016-2021*. Almelo: Waterschap Vechtstromen.

Bijlage 3

Ruimtelijk beleidskader

Inhoud

1. **Beleid rijksniveau** 3
   1.1. Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (maart 2012) 3
   1.2. Tracé N18 4
   1.3. Duurzame landbouw 4
   1.4. Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming 5
   1.5. Wet natuurbescherming - soortenbescherming 6
   1.6. Erfgoedwet 6
   1.7. Modernisering Monumentenzorg (MoMo) 6
   1.8. Visie erfgoed en ruimte. Kiezen voor karakter (2011) 7
   1.9. Waterbeleid 21e eeuw / Nationaal Beleidsakkoord Water 7
   1.10. Kaderrichtlijn Water (Europese Commissie, 2000) 7
   1.11. Milieubeleid (Ministerie van VROM) 8
   1.12. Nationale omgevingsvisie 8
2. **Beleid provincial / regionaal niveau** 12
   2.1. Omgevingsverordening Gelderland (2014, geconsolideerde versie februari 2022) 12
   2.2. Omgevingsvisie 'Gaaf Gelderland' (december 2018) 17
   2.3. Natuurbeheerplan 2022 (september 2021) 17
   2.4. Functies zoeken plaatsen zoeken functies (2006) 17
   2.5. Regionale Structuurvisie 18
   2.6. Regionale Nota Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Oost (2008) 19
   2.7. Stroomgebiedsplan Rijn-Oost (2007) 19
   2.8. Watervisie 2050 / Waterbeheerplan 2016-2021 19
   2.9. Watervisie 2050 / Waterbeheerplan Waterschap Vechtstromen (2016-2021) 20
3. **Beleid gemeentelijk niveau** 21
   3.1. Ruimtelijke Visie Buitengebied Berkelland 21
   3.2. Marke-werkboeken (2008) 22
   3.3. Achterhoekse erven veranderen. Kadernota ruimtelijke kwaliteit (2008) 22
   3.4. Woningbouwprogrammering: toetsingscriteria / Structuurvisie Woningsplitsing 22
   3.5. Beleidsvisie Externe Veiligheid 23
   3.6. Archeologiebeleid gemeente Berkelland 24
   3.7. Cultuurhistorische gebiedsbeschrijving 25
   3.8. Allicht, een actieplan licht 25
   3.9. Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking in Berkelland 26
   3.10. Beleef het in Berkelland 26
   3.11. Structuurvisie Berkelland 2025 27

3.12. Structuurvisie Plussenbeleid 28
3.13. Plan van Aanpak en Uitgangspunten bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 30
3.14. Bomenbeleidsplan 2020-2029 Gemeente Berkelland 31

1. Beleid rijksniveau

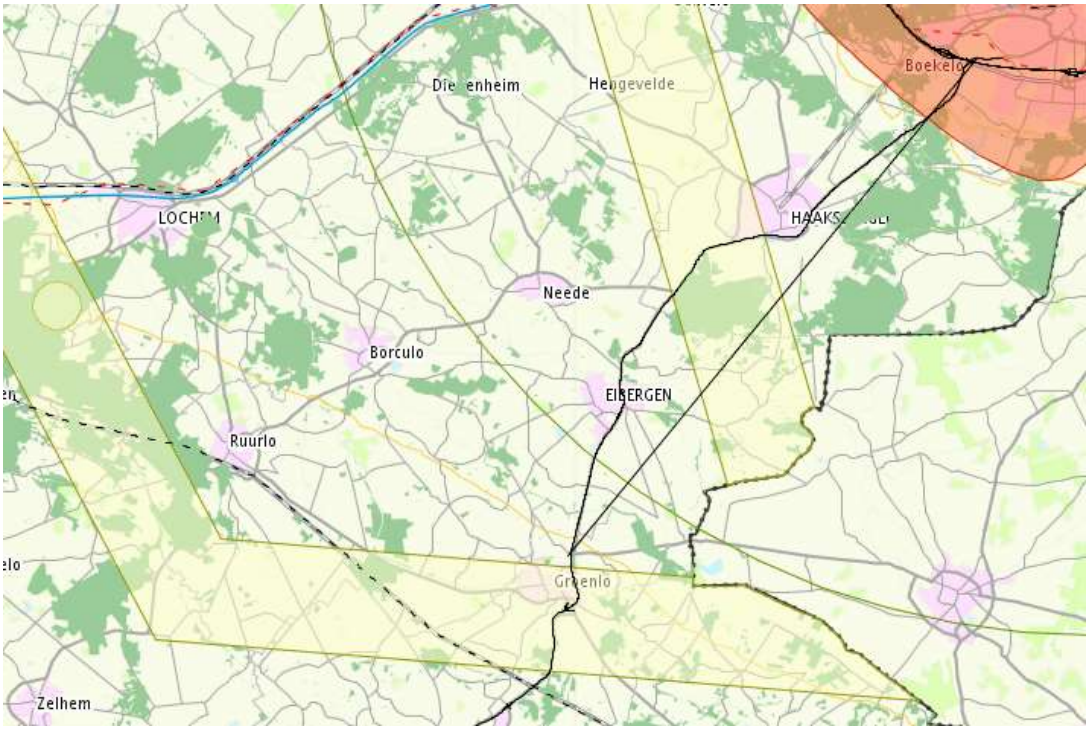
Ruimtelijk beleid

1.1. Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (maart 2012)

Op 13 maart 2012 heeft de minister van Infrastructuur en Ruimte de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld. Deze SVIR vervangt de Nota Ruimte, bouwt daarop soms voort en zet in op een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland. Zij richt zich op de periode tot 2040 en benoemt als opgaven het versterken van de concurrentiekracht van Nederland, het vinden van ruimte voor (wind)energie, inspelen op klimaatverandering en het omgaan met krimp, stagnatie en groei van het inwonertal en huishoudens naast elkaar in Nederland. Op basis van deze opgaven formuleert de SVIR 13 nationale belangen die bijdragen aan het versterken van de ruimtelijk-economische structuur, het verbeteren van de bereikbaarheid en het waarborgen van de kwaliteit van de leefomgeving. Het Rijk spreekt in de SVIR uit dat zij provincies en gemeenten daarbij de ruimte wil geven om in te spelen op de eigen situatie. In bijlage 2 geeft de SVIR aan op welke wijze zij hierbij voortbouwt op de Nota Ruimte.

De SVIR benoemt de gevolgen van een krimpende bevolking buiten het westen van het land en de afnemende behoefte aan woningen, kantoren en bedrijfslocaties in andere landsdelen. Zij signaleert dat veroudering en leegstand een steeds zichtbaarder probleem vormen en dat de veranderende behoefte aan woon- en werkfuncties vragen om een omslag van een kwantitatieve naar een kwalitatieve benadering.

De SVIR richt zich op het grondgebied van heel Nederland en bevat geen uitspraken die betrekking hebben op concrete Berkellandse situaties. Wel bevat dit document passages of afbeeldingen die van toepassing zijn op het gemeentelijk grondgebied. Daarbij stelt zij soms een toekomstige structuurvisie voor een concreet onderwerp in het vooruitzicht zoals bijvoorbeeld een Rijksstructuurvisie Ondergrond.

Figuur uitsnede kaart nationale ruimte hoofdstructuur

Voor het Berkellands grondgebied is vooral van belang dat het Rijk in de SVIR inzet op het verbeteren van de bereikbaarheid waarbij op de gepresenteerde afbeelding van het hoofdwegennet ook de opwaardering van de N18 herkenbaar is (zie hierna). Daarnaast spreekt de ontwerp-SVIR zich voor het landelijk gebied in algemene zin uit voor het behoud van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten en het realiseren van de herijkte nationale EHS.
Op de 'Kaart erfgoed' is op Berkellands grondgebied een zogeheten 'wederopbouwgebied' aangegeven dat in SVIR-bijlage 4 is aangeduid als het wederopbouwgebied 'Beltrum, I/II Berkelland'. De SVIR geeft aan dat de Visie Erfgoed en Ruimte de kernkwaliteiten van dit gebied toelicht en dat de wederopbouwgebieden gezamenlijk de maatschappelijke dynamiek van de Wederopbouw van Nederland na de Tweede Wereldoorlog weergeven.
Bij de afbeeldingen 'Kaart natuur' geeft de SVIR de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) aan. Daarbij wordt vermeld dat de provincies de begrenzing van de EHS gaan herijken en dat zij de herijkte EHS uiterlijk in 2012 zullen realiseren. De 'Kaart ruimte voor militaire activiteiten' geeft de voor Berkelland relevante laagvliegroutes en het radarverstoringsgebied bij Rekken aan, evenals de daar aanwezige zend- en ontvangstinstallaties. De SVIR meldt dat het Rijk werkt aan een nieuwe toetsingsmethode voor ruimtelijke ontwikkelingen in deze gebieden van militair belang. Deze gebieden zijn nader begrensd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en de ministeriële Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro).

De SVIR bevat ook een hoofdstuk dat op gebiedsgerichte wijze de rijksopgaven beschrijft. Ten aanzien van Oost-Nederland (de provincies Gelderland en Overijssel) formuleert de SVIR in zeer algemene termen een aantal opgaven die van nationaal belang zijn en ook hiervoor al zijn genoemd. Voor het grondgebied van Berkelland is daarbij vooral van belang het tot stand brengen en beschermen van de (herijkte) EHS, inclusief de Natura 2000-gebieden. Ook voor dit deel van het land spreekt het Rijk de verwachting uit dat de gevolgen van de bevolkingsdaling zich zullen laten voelen. Ook is de verbetering van de N18 in deze regioparagraaf in beeld, net als het ruimtebeslag voor militaire activiteiten.

1.2. Tracé N18

De SVIR formuleert onder meer als nationaal belang het realiseren van een robuust hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen rondom en tussen de belangrijkste stedelijke regio's inclusief de achterlandverbindingen. Op de 'Kaart ambitie 2040 hoofdwegennet' is onder meer de N18 aangegeven als een mogelijke nieuwe verbinding in het hoofdwegennet waarvan het tracé destijds nog niet was vastgesteld. Het inmiddels vastgestelde tracé van deze weg ligt voor een deel op Berkellands grondgebied en is intussen aangelegd op basis van het Tracébesluit N18 Varsseveld-Enschede dat de Minister van Infrastructuur en Milieu op 20 augustus 2013 heeft vastgesteld. Het tracé is in het voorliggend bestemmingsplan opgenomen als een separate bestemming.

1.3. Duurzame landbouw

Na de varkenspestepidemie van 1997 is de Reconstructiewet Concentratiegebieden opgesteld. Deze wet heeft vooral betrekking op de verbetering van de ruimtelijke structuur voor de intensieve veehouderij. De integrale zonering van het landelijk gebied voor de intensieve veehouderij is verder uitgewerkt in het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers. Dit plan werd in 2005 vastgesteld en verdeelde het landelijk gebied van Achterhoek en Liemers in landbouwontwikkelingsgebieden, verwevingsgebieden en extensiveringsgebieden. De Reconstructiewet maakte rechtstreekse doorwerking van het reconstructiebeleid naar streekplannen en bestemmingsplannen mogelijk. Het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers is inmiddels ingetrokken (zie hierna onder 'Beleid provinciaal / regionaal niveau').
In de afgelopen jaren is er op landelijke niveau meer aandacht besteed aan duurzame landbouw. Dit is vooral naar voren gekomen in de landbouwvisie van 2018, getiteld 'Landbouw, natuur en

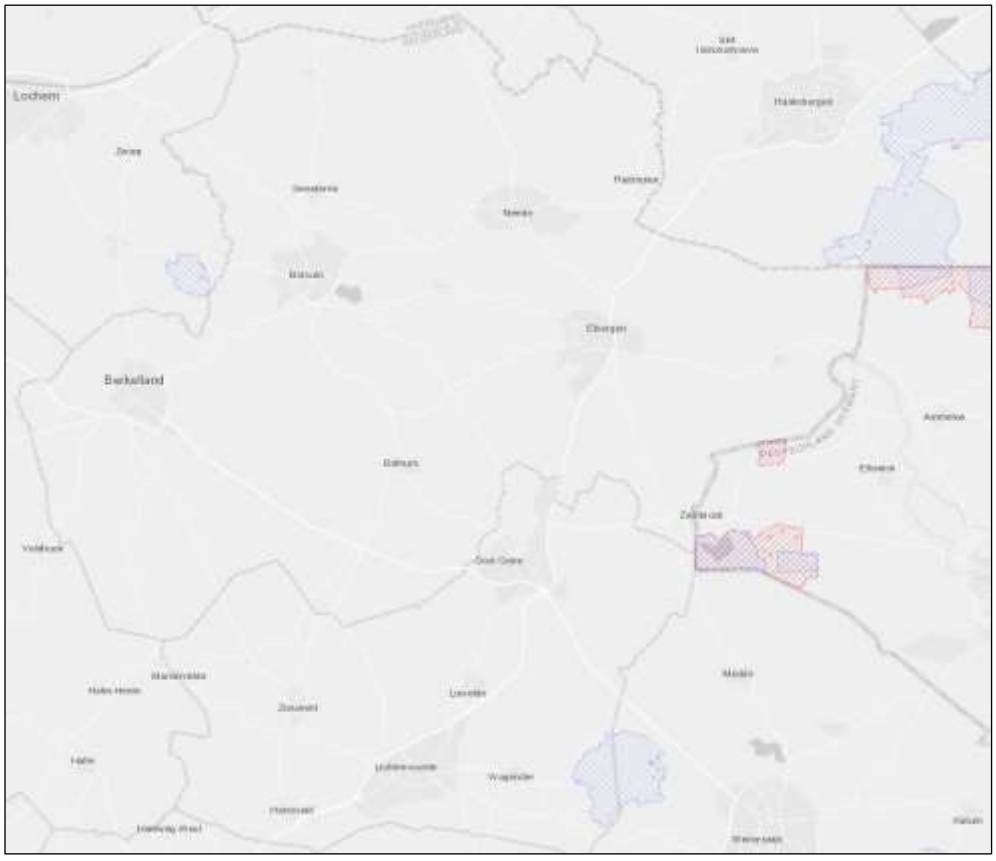
voedsel: waardevol en verbonden. Nederland als kploploper in kringlooplandbouw'. Hierin sprak de regering uit dat de toekomst van de voedselvoorziening alleen veilig kan worden gesteld door een overstap op kringlooplandbouw. Op die manier wil de regering voorkomen dat bodem, water en grondstoffen worden uitgeput en de temperatuur op aarde onaanvaardbaar wordt verhoogd. De beoogde transities voor het landelijk gebied hebben ook een prominente plek gekregen in de beleidskeuzen die in de ontwerp-Nationale omgevingsvisie zijn neergelegd. Zie paragraaf 1.12.

Beleid Natuur, landschap cultuurhistorie, archeologie en water

1.4. Wet natuurbescherming - gebiedsbescherming

Op 1 januari 2017 is de Natuurbeschermingswet samen met de Boswet en de Flora- en faunawet opgegaan in de Wet natuurbescherming. Net als onder de Natuurbeschermingswet 1998 voert de Wet natuurbescherming de gebiedsbescherming uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in Nederlandse wetgeving door. De wet biedt een beschermingskader voor natuurwaarden (leefgebieden en soorten) in Natura 2000-gebieden. Zij bepaalt verder dat projecten en andere handelingen in en nabij beschermde gebieden moeten worden getoetst op (mogelijke) negatieve effecten op deze natuurwaarden.

Op 29 mei 2019 deed de Afdeling bestuursrechtspraak een belangrijke uitspraak over de manier waarop de Europese Habitatrichtlijn was verwerkt in de Wet natuurbescherming en het daarin opgenomen Programma Aanpak Stikstof (PAS). Conclusie was dat het PAS niet voldeed aan de Europese wetgeving en dus niet-verbindend was. Naar aanleiding van die uitspraak wordt toegewerkt naar nieuwe wet- en regelgeving voor het verlenen van vergunningen op basis van de Wet natuurbescherming. In dit bestemmingsplan heeft dit geleid tot de algemene bepaling dat in geval van het vergroten of veranderen van agrarische bouwvlakken aangetoond moet worden dat de depositie van stikstof op in de omgeving gelegen Natura 2000-gebieden niet mag toenemen.

Natura 2000-gebieden nabij het plangebied

De zogenaamde ‘externe werking’ van de Natura 2000-gebieden kan gevolgen hebben voor het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”. In het plangebied ligt het Teeselinkven dat in beeld was om te worden aangewezen als Natura 2000-gebied maar uiteindelijk niet als zodanig is aangemerkt. Daarnaast liggen in de omgeving de Natura 2000-gebieden Stelkampsveld (Beekvliet), Buurserzand en Haaksbergerveen, Korenburgerveen, en in Duitsland de Natura 2000-gebieden Zwillbrocker Venn und Ellewicker Feld, Moore und Heiden des westlichen Münsterlandes, Witte Venn Krosewicker Grenzwald en Lüntener Fischteich und Ammeloer Venn (zie kaart).

De Wet natuurbescherming kent een vergunningstelsel, waarbij Gedeputeerde Staten rekening moeten houden met stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden en de daar heersende kritische depositiewaarde. Om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden bepalen, is AERIUS Calculator als rekenmethode opgesteld. Deze rekenmethode is aangepast naar aanleiding van de uitspraak van de Afdelingsuitspraak van 29 mei 2019 en is sindsdien een aantal malen geactualiseerd.

1.5. Wet natuurbescherming - soortenbescherming

Naast de gebiedsgerichte natuurwetgeving, is ook soortgerichte natuurwetgeving van belang. Sinds 1 april 2002 was in dit kader de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet regelde de bescherming van inheemse wilde planten en dieren binnen en buiten natuurgebieden. Zij verving daarin een aantal eerdere wetten en regelde ook de soortbescherming die voortkwam uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Zoals gezegd heeft het Rijk de afgelopen jaren toegewerkt naar de Wet natuurbescherming die ook op dit vlak voorziet in een samenvoeging van de Flora- en faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998.

1.6. Erfgoedwet

De invoering van het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving heeft plaatsgevonden door de toenmalige Monumentenwet 1988 en andere wetten gedeeltelijk te wijzigen en aan te vullen door middel van de raamwet Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz). De Wamz voerde tevens een aantal wijzigingen door in de Ontgrondingenwet, de Woningwet, de Wet milieubeheer en het Besluit ruimtelijke ordening. Er werd voor gekozen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande regelgeving, dit om extra wet- en regelgeving te vermijden en om de integratie te bevorderen.
De Wamz trad op 1 september 2007 in werking. De kern van de wet was dat gemeenten verantwoordelijk werden voor de archeologische monumentenzorg binnen de gemeentegrenzen. Bij de vaststelling van een bestemmingsplan moet de gemeente daarom rekening houden met de in de grond aanwezige, dan wel te verwachten archeologische waarden. Dit uitgangspunt is overgenomen in de Erfgoedwet die sinds 1 juli 2016 de Monumentenwet 1988/Wamz is opgevolgd. Deze wet richt zich ook op andere facetten van cultureel erfgoed dan uitsluitend de (archeologische) monumenten.

1.7. Modernisering Monumentenzorg (MoMo)

In 2009 stelde het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de beleidsbrief ‘Modernisering Monumentenzorg’ op. Het MoMo-beleid richt zich op het meewegen van cultuurhistorische belangen in de ruimtelijke ordening, op krachtiger en eenvoudiger regelgeving en op het bevorderen van herbestemmingen. Bij de eerste pijler vindt een verschuiving plaats naar een gebiedsgerichte aanpak van de monumentenzorg in plaats van de meer klassieke objectgerichte bescherming. Cultureel erfgoed moet daarmee als een belangrijke factor worden meegewogen bij ruimtelijke ontwikkelingen.
Zo moeten gemeenten een analyse maken van cultuurhistorische waarden in een plangebied en in het bestemmingsplan indien nodig voorzieningen inbouwen ter bescherming van cultuurhistorische

waarden. Bij dit laatste valt te denken aan het aanduiden van beschermde stads- en dorpsgezichten, historische buitenplaatsen, archeologische waarden en waardevolle cultuurlandschappen.

1.8. Visie erfgoed en ruimte. Kiezen voor karakter (2011)

In de SVIR geeft het kabinet aan dat het Rijk 30 wederopbouwgebieden heeft geselecteerd. Het is de bedoeling dat het Rijk met de gemeenten afspraken maakt over de manier waarop deze gebieden worden beschermd in bestemmingsplannen. De kernkwaliteiten van deze gebieden zijn verder toegelicht in de Visie erfgoed en ruimte.

In het landelijk gebied is het gebied “Beltrum I/II” aangeduid als een wederopbouwgebied. In de Visie erfgoed en ruimte benoemt de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de volgende fysieke kwaliteiten om de selectie van dit gebied te onderbouwen:

- kleinschalig ruilverkavelingslandschap met weiden, bos, akkerlanden;
- gedeeltelijk behouden coulisselandschap met bochtige wegen;
- verspreid voorkomen van wederopbouw en oudere bebouwing.

De gemeente heeft de selectie van “Beltrum I/II” als wederopbouwgebied ambtelijk besproken met vertegenwoordigers van de Rijksdienst. Daarbij is opgemerkt dat de begrenzing van het gebied niet duidelijk is en dat bij de benoeming van de kwaliteiten van het gebied niet is meegenomen dat het wederopbouwgebied onder meer een bebouwde kom en een landbouwontwikkelingsgebied omvat. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft samen met de gemeente nader onderzoek verricht naar de te beschermen (landschappelijke) kwaliteiten in dit gebied zodat vervolgens kon worden bezien hoe deze het beste kunnen worden geborgd. De op deze manier in beeld gebrachte cultuurhistorische waarden zijn verwerkt in een rapport waaruit kort gezegd naar voren kwam dat het wenselijk is om de bestaande weg- en kavelgrensbeplantingen te behouden en om eventuele nieuwe ontwikkelingen daarop af te stemmen.

1.9. Waterbeleid 21e eeuw / Nationaal Beleidsakkoord Water

In het verlengde van het Waterbeleid voor de 21e eeuw en het Nationaal Beleidsakkoord Water (Ministerie van V&W en Unie van Waterschappen, 2000) zijn verschillende overheden aan de slag met de uitwerking van de landelijke en stedelijke wateropgave. Dit houdt in dat zij in het verlengde van de trits ‘vasthouden-bergen-afvoeren’ actief op zoek gaan naar ruimte voor water (waterconservering en waterberging). Het meest actuele beleid met betrekking tot waterberging in de gemeente Berkelland is vastgelegd in de voormalige Streekplanuitwerking ‘Waterberging’ (zie paragraaf 2.2). Hierin werden voor de gemeente Berkelland geen zoekgebieden voor waterberging aangegeven.

1.10. Kaderrichtlijn Water (Europese Commissie, 2000)

Sinds 2000 is de Kaderrichtlijn Water van kracht. Deze Europese richtlijn streeft naar duurzame en robuuste watersystemen en is gericht op zowel oppervlaktewater als grondwater. Belangrijke aandachtspunten zijn de ecologische en chemische toestand van het grond- en oppervlaktewater, de brongerichte aanpak en het principe ‘de vervuiler betaalt’. De ecologische doelen voor waterlichamen, die eind 2009 zijn vastgesteld, moeten in principe in 2015 gerealiseerd zijn.

De Kaderrichtlijn Water gaat uit van een aanpak op het niveau van internationale stroomgebieden (stroomgebiedsplan). De gemeente Berkelland ligt in het stroomgebied Rijn-Oost. Door het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Oost zijn in (de omgeving) van de gemeente Berkelland de volgende plangebieden in het kader van de KRW aangewezen (zie ook paragraaf 2.2):

- de Natura 2000-gebieden Stelkampsveld (Beekvliet), Teeselinkven en Boddenbroek (de twee laatste gebieden zijn uiteindelijk niet aangewezen als Natura 2000-gebied);
- Buurserzand en Haaksbergerveen en Korenburgerveen;
- de zwemwateren Hambroekplas en Fontein;
- de waterwinningen Olden Eibergen/Haarlo en Noordijk;
- de oppervlaktewateren, inclusief oevergronden Baakse Beek, Veengoot, Leerinkbeek,
- Ramsbeek, Meibeek nieuwe waterleiding, Slinge, Berkel, Bolksbeek, Elsmansgoot, Elsbeek, Zuidelijk afwateringskanaal en Schipbeek.

1.11. Milieubeleid (Ministerie van VROM)

Voor het milieubeleid zijn de Wet geluidhinder (2007), de Wet milieubeheer (laatste wijziging 2008) en de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) belangrijke wetten. De Wet geluidhinder is op 1 januari 2007 herzien en kent zoneringen voor geluid. Zo kent zij een uitgebreid stelsel van bepalingen om geluidshinder, door onder meer industrie, wegverkeer en spoorwegverkeer, te voorkomen en/of te bestrijden. De wet richt zich vooral op de bescherming van de burger in zijn woonomgeving. Daarvoor bevat zij bijvoorbeeld normen voor de maximale geluidsbelasting op de gevel van een woning.

De Wet milieubeheer richt zich vooral op milieuvergunningen en is van belang voor bedrijven. Op 24 oktober 2006 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel voor de 'Wet luchtkwaliteit' goedgekeurd. De Wet luchtkwaliteit verving het Besluit luchtkwaliteit 2005 en maakt deel uit van de Wet milieubeheer. De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor milieuvergunningen waarbij sprake is van geurhinder door dierenverblijven van veehouderijen. De Wgv geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning). De geurbelasting wordt berekend en getoetst met het zogenaamde ‘verspreidingsmodel’. Dit geldt alleen voor dieren waarvoor geuremissiefactoren zijn opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij. Voor dieren zonder geuremissiefactor gelden minimaal aan te houden afstanden.
Bij gemeentelijke verordening kunnen gemeenten afwijken van de wettelijke normen. De gemeente heeft een geurverordening opgesteld voor de bebouwde kom van de kleine kernen in het kader van de Wet geurhinder en veehouderij. In deze verordening zijn voor deze gebieden specifieke, gemeentelijke geurnormen opgenomen, waaraan ontwikkelingen getoetst worden. Deze verordening is op 1 juli 2009 in werking getreden. Voor het buitengebied zijn nog steeds de landelijke normen van kracht.

1.12. Nationale omgevingsvisie

Het rijk heeft de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) vastgesteld, waarin nationale belangen en opgaven inzake onze leefomgeving zijn vertaald in strategische keuzes. In de basis hebben deze een nationaal karakter, maar de NOVI voorziet aanvullend in gebiedsgericht maatwerk. Hoewel de Novi formeel nog geen status heeft en daarmee geen formele zeggingskracht voor dit bestemmingsplan, is het zinvol om dit beleidskader in dit verband te schetsen, met een focus op de beoogde ontwikkeling van het landelijk gebied.

De opgaven die voortkomen uit de nationale belangen van het Rijk zijn binnen de NOVI vertaald in vier integrale prioriteiten:

- Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie;
- Duurzaam economisch groeipotentieel
- Sterke en gezonde steden en regio’s
- Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied

Voor wat betreft de prioriteit 'Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied zijn de volgende beleidskeuzen richtinggevend:

Beleidskeuze: In het landelijk gebied verbetert de balans tussen het landgebruik en de kwaliteit van landschap, bodem, water en lucht.
Dat doen we door zorgvuldiger om te gaan met de natuurlijke systemen in het landelijk gebied, die ons van allerlei diensten en hulpbronnen voorzien. Dit vraagt een betere afstemming van ontwikkelingen in de bovengrond op de natuurlijke processen in het bodem- en watersysteem, de ondergrond en de omgeving. De wijze waarop het landelijk gebied wordt benut, wentelt daar nu te veel op af.
Kringlooplandbouw speelt in op lokale omstandigheden. De agrarische functie maakt op duurzame wijze gebruik van het bodem- en watersysteem. Zo wordt een vitaal systeem gerealiseerd: de juiste (invulling van de) agrarische functie op de juiste plek zorgt voor een gezonder systeem, met lagere inzet van middelen en minder emissie.

Op de hoger gelegen (zand)gronden leiden langere perioden van droogte tot het wegzakken van (grond)waterstanden, en daarmee tot een tekort aan zoetwater. Zoetwatertekorten worden zoveel mogelijk binnen gebieden opgelost. Het landgebruik moet meer afgestemd worden op zoetwaterbeschikbaarheid en –gebruik. In gebieden met zoetwatertekorten (nu of op lange termijn) realiseren we geen nieuwe ontwikkelingen met een zoetwatervraag – denk bijvoorbeeld aan industrie, intensieve landbouw of waterstoffabrieken - zonder dat er voldoende voorzieningen voor een duurzame watervoorziening zijn getroffen. Daarnaast waarborgen we een duurzame drinkwatervoorziening en zorgen we voor voldoende nieuwe en alternatieve bronnen om ook in de toekomst over voldoende drinkwater te beschikken.

Beleidskeuze: De biodiversiteit wordt beschermd en versterkt en het natuurlijk kapitaal duurzaam benut.
De gemiddelde kwaliteit van de Nederlandse zoetwater- en landnatuur (en de biodiversiteit) is jarenlang achteruitgegaan. Dat proces keert voorzichtig, maar van bestendig herstel is nog geen sprake. De kerende trend is vooral het gevolg van de toename van het natuurareaal in Nederland en een verbetering van de kwaliteit van water- en natuurgebieden. Het kabinet wil dat de komende decennia de biodiversiteit herstelt. Dat vergt een robuust en verbonden geheel van natuurgebieden. Het Natuurnetwerk Nederland wordt in de toekomst daarom verder beschermd, vergroot en verbonden. Conform de afspraken in het Natuurpact met provincies zal tenminste 80.000 ha. extra natuur zijn ingericht voor 2027. Ook worden de water- en milieucondities van de natuurgebieden verbeterd. Zo wordt de biodiversiteit duurzaam beschermd. Daarnaast wordt ingezet op het koppelen van natuur- en landschapsontwikkeling aan de uitvoering van grote (civieltechnische) werken.

Beleidskeuze: Er wordt een duurzaam en vitaal landbouw- en voedselsysteem mogelijk gemaakt, gebaseerd op kringlopen en natuurinclusiviteit.

Kringlooplandbouw
De kern van de omslag naar kringlooplandbouw is dat de huidige keten – met een begin, een einde en lekken in schakels – verandert in een systeem met minimale onnodige verliezen. Landbouw, tuinbouw en visserij worden onderdeel van een circulair voedselsysteem. Kringlopen van grondstoffen en hulpbronnen worden op een zo laag mogelijk schaalniveau gesloten; regionaal, nationaal of internationaal. Akkerbouw, veehouderij en tuinbouw gebruiken in de eerste plaats grondstoffen uit elkaars ketens en reststromen uit de voedingsmiddelenindustrie en

voedingsketens. Gewasresten, voedselresten, procesafval en mest worden opnieuw benut of verwerkt tot nieuwe producten. Kringloopbedrijven verbruiken zo min mogelijk energie en gebruiken zo veel mogelijk hernieuwbare energie. Kringlooplandbouw speelt in op lokale omstandigheden: de agrarische functie maakt op duurzame wijze gebruik van het bodem- en watersysteem. Zo wordt een vitaal systeem gerealiseerd. De bodem- en waterkwaliteit en biodiversiteit worden bevorderd door grotere vruchtwisseling, meer mengteelten, bloemen- en kruidenrijke stroken, et cetera.

Deze ontwikkeling en realisatie daarvan moeten plaatsvinden in nauwe samenwerking met betrokken bedrijven en maatschappelijke partners. Het Rijk ondersteunt en faciliteert deze ontwikkeling op vele manieren. Onder andere de inzet vanuit het vernieuwde Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) zal deze ontwikkeling ondersteunen. Ook de trajecten Herbezinning mestbeleid en Verduurzaming veehouderij zullen bijdragen aan de ambities in het kader van kringlooplandbouw. Met de inzet van de innovatiekracht van de Nederlandse land- en tuinbouwsector kan Nederland internationaal koploper worden in duurzame kringlooplandbouw.

Het landelijk gebied levert meerdere belangrijke diensten aan onze samenleving: niet alleen voedsel, biomassa en energie, maar ook landschapsbeleving, een aantrekkelijke woonomgeving, hoogwaardig werk, ruimte voor recreatie en toerisme, waterberging, zuivering van lucht en water, de opslag van CO_2, en dergelijke. Met de transitie naar kringlooplandbouw en de combinatie tussen landbouw en natuur, levert het landelijk gebied in de toekomst nog veel grotere bijdragen aan ecosysteemdiensten en biodiversiteitsherstel en wordt afwenteling op de omgeving voorkomen.

Verduurzaming veehouderij
Verduurzaming is het meest urgent in de meest milieubelaste en kwetsbare gebieden, zoals nabij waardevolle natuurgebieden (bijv. met een grote culturele waarde) en grondwaterbeschermings-gebieden, bij gebieden waar de concentratie van bedrijven groot is of waar bedrijven dicht op bewoond gebied zijn gesitueerd.
In gebieden waar de druk vanuit de landbouw op de omgeving (natuur, volksgezondheid) te hoog is, wordt deze druk door gerichte inzet verminderd. Op regionaal niveau is hierbij een regierol weggelegd voor de provincies. In het regeerakkoord zijn maatregelen aangekondigd om gezondheids- en leefomgevingsrisico's in gebieden met zeer hoge veedichtheid te verminderen. Dat sluit aan bij de inzet op een transitie naar een verduurzaming van de veehouderij en de LNV-visie op de kringlooplandbouw. Met sectorpartijen en decentrale overheden is een gecombineerde aanpak langs twee sporen overeengekomen, namelijk een saneringsspoor en een verduurzamingsspoor. Daartoe is de (concept) Subsidieregeling sanering varkenshouderijen aan de Tweede Kamer aangeboden en voor publieke consultatie opengesteld. Deze saneringsregeling beoogt geuroverlast te verminderen door (locaties van) varkenshouderijen definitief te beëindigen, en varkensrechten te schrappen, waardoor onder andere ook milieudruk (door onder andere broeikasgassen) vermindert.

Verschillende ruimteclaims
Kringlooplandbouw vraagt voor gelijkblijvende waarde in veel gevallen meer ruimte, terwijl er vanuit andere ontwikkelingen ook behoefte is aan diezelfde ruimte. Nieuwe ruimte vragende functies mogen de leefomgevingskwaliteit zo min mogelijk aantasten. Dit betekent dat verschillende functies optimaal gecombineerd worden en er met gebiedsontwikkelingen (bijvoorbeeld gekoppeld aan het interbestuurlijk programma (IBP) Vitaal platteland) gezorgd moet worden dat de juiste functies op de juiste plek worden gesitueerd. Dit kan ook bijdragen aan de structuurversterking van de landbouw zelf, zodat de beste landbouwgronden voor de landbouw beschikbaar te blijven.

Indeling van het landelijk gebied
Een goede indeling van het landelijk gebied is nodig om een vitaal platteland te behouden, waar het prettig is om te werken, wonen en recreëren. Zo moet voorkomen worden dat versnippering plaatsvindt door bedrijfsbeëindiging van landbouwbedrijven. Ook moeten we voorkomen dat 'verloodsing' en verrommeling plaatsvindt, of dat vruchtbare landbouwgronden of gebieden met hoge landschappelijke of natuurlijke waarden worden bebouwd of vol gelegd worden met zonnepanelen. In sommige gebieden kan een transformatie van het landelijk gebied noodzakelijk zijn. Dit vraagt om gebiedsprocessen waar in overleg met betrokken partijen nieuwe afspraken worden gemaakt over de indeling en combinatie van functies in het landelijk gebied (gekoppeld aan het IBP Vitaal platteland).

Unieke landschappelijke kwaliteiten worden versterkt en beschermd. Nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied voegen landschapskwaliteit toe. Wildgroei van distributiecentra is ongewenst.

Landschapskwaliteit
Onze samenleving hecht grote waarde aan het Nederlandse landschap. Veel mensen wonen, werken en leven in dit landschap. Het geeft mensen identiteit en nodigt uit tot cultuurhistorische en ecologische beleving. Landschapskwaliteit is een zachte waarde, die moeilijk in geld is uit te drukken, maar wel van (economische) betekenis is. Er wordt soms onzorgvuldig met het landschap omgesprongen, ook al is dit doorgaans geen vooropgezette keuze. Vaak gebeurt het omdat een ontwikkeling vanuit een eenzijdig belang is ingestoken, er onvoldoende aandacht is geweest voor landschapskwaliteit en beperkt met bewoners of andere belanghebbenden uit de omgeving is overlegd.
Doordat allerlei nieuwe ontwikkelingen steeds meer ruimte vragen in het landelijk gebied, staat de landschappelijke kwaliteit onder druk. Zo is wildgroei van distributiecentra ('verloodsing') ongewenst. Daarom maken Rijk en regio over nieuwe locaties afspraken in de Omgevingsagenda's. Het behouden en ontwikkelen van onze landschappen vraagt extra aandacht van het Rijk, vanuit goede leefomgevingskwaliteit en het behouden en versterken van cultureel erfgoed en landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van (inter)nationaal belang. Daarom worden de unieke cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van onze Nederlandse landschappen bij ontwikkelingen in het landelijk gebied behouden en versterkt. Waar mogelijk voegen we nieuwe kwaliteiten toe, zoals rust en ontspanning, weidsheid, natuurlijkheid en identiteit van het landschap. Bij landschappelijke ontwikkeling is het belangrijk rekening te houden met de woon- en leefbaarheid en daarbij ook wordt nagedacht over de toegankelijkheid met onder andere goede fiets- en wandelnetten. Regionale partijen werken, waar dat nog niet is gebeurd, samen met partijen deze unieke landschappelijke kwaliteiten en onderliggende waarden gebiedsgericht uit. Ook hier staan volgens het afwegingsprincipe (zie 'afwegingsprincipes') de kenmerken en identiteit van een gebied centraal.

Binnen de gestelde prioriteiten (en daaronder begrepen beleidskeuzen) worden drie afwegingsprincipes onderscheiden, bedoeld om nadere beleidskeuzes te ondersteunen.
- Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies;
- Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal;
- Afwentelen wordt voorkomen.

2. Beleid provincial / regionaal niveau

2.1. Omgevingsverordening Gelderland (2014, geconsolideerde versie februari 2022)

Provinciale Staten van Gelderland stelden op 24 september 2014 de Omgevingsverordening Gelderland vast. Deze verordening trad op 17 oktober 2014 in werking en is sindsdien een aantal malen herzien. De verschillende aanpassingen zijn verwerkt in de geconsolideerde versie waarin de op 1 februari 2022 in werking getreden aanpassingen zijn verwerkt.

Met de Omgevingsverordening stelt de provincie onder meer regels aan bestemmingsplannen van gemeenten (zgn. instructieregels). De provincie richt zich hierbij op onderwerpen die van provinciaal belang zijn, zoals verstedelijking, natuur, nationale landschappen, water en glastuinbouw. Gemeenten krijgen op sommige terreinen meer beleidsvrijheid, terwijl ze op andere gebieden te maken krijgen met strikte provinciale richtlijnen. De regels in de verordening kunnen betrekking hebben op het hele provinciale grondgebied, delen van de provincie of gebiedsgerichte thema's. Gemeenten moeten binnen een bepaalde termijn hun bestemmingsplan op deze regels afstemmen. De voorschriften in de ruimtelijke verordening zijn gebaseerd op de provinciale structuurvisie (Omgevingsvisie 'Gaaf Gelderland', zie hierna).

Met betrekking tot het ruimtelijk beleid zijn onder meer over de volgende onderwerpen regels opgenomen in hoofdstuk 2 van de Omgevingsverordening ('Ruimte'):

- wonen;
- bedrijvigheid (solitaire bedrijvigheid/werklocaties);
- (grootschalige) detailhandel;
- recreatiewoningen;
- glastuinbouw;
- veehouderij;
- waterwingebied;
- grondwaterbeschermingsgebied;
- oppervlaktewater voor drinkwatervoorziening;
- natuur en landschap (o.m. ecologische hoofdstructuur);
- energie.

Wonen

Nieuwe woonlocaties en de daar te bouwen woningen moeten passen in het geldende, door GS vastgestelde Kwalitatief Woonprogramma voor de betreffende regio en het daarin opgenomen regiototaal aan woningen. In de toelichting op een bestemmingsplan dat deze locaties en woningen mogelijk maakt, moet worden aangegeven als kan worden gemotiveerd dat dit past binnen de vastgestelde kwantitatieve opgave voor wonen in de regio.

Dit aspect heeft geen specifieke doorwerking in voorliggend bestemmingsplan omdat dat niet voorziet in nieuwe woningbouwlocaties. Wel zijn de mogelijkheden voor het realiseren van nieuwe woningen afgestemd op het inmiddels geactualiseerde woningbouwbeleid dat rekening houdt met de demografische toekomstverwachtingen. Zo kent het nieuwe bestemmingsplan beperkte mogelijkheden voor woningsplitsing.

Detailhandel

Nieuwvestiging en uitbreiding van detailhandel mag niet leiden tot leegstand of versnippering van het bestaande detailhandelsbestand. De Omgevingsverordening staat namelijk geen duurzame ontwrichting van de bestaande detailhandelsstructuur toe. Vestiging van grootschalige detailhandelvoorzieningen (bruto vloeroppervlak > 1.500 m^2) is binnenstedelijk of perifeer

toegestaan. Grootschalige detailhandelvoorzieningen op perifere locaties zijn alleen toegestaan, indien deze vanwege specifieke ruimtelijke eisen –voluminositeit– en veiligheidseisen moeilijk inpasbaar zijn in, of aansluitend aan, bestaande winkelgebieden. Vestiging van detailhandel in voedings- en genotsmiddelen is op perifere locaties niet toegestaan.

In het buitengebied is op agrarische bedrijven detailhandel als nevenfunctie mogelijk voor zover het de verkoop van lokaal geproduceerde agrarische producten betreft. De gemeente vertaalt dit in het bestemmingsplan maar wil ook enige mogelijkheden bieden voor detailhandel in ter plaatse vervaardigde ambachtelijke producten. Hierbij wordt voorzien in een maximale oppervlaktemaat. Dit leidt volgens de gemeente niet tot een duurzame ontwrichting van de detailhandelsstructuur.

Recreatiewoningen
Solitaire recreatiewoningen zijn toegestaan op locaties waar ook reguliere woningen kunnen worden gebouwd. Permanente bewoning van recreatiewoningen is volgens de Omgevingsverordening niet toegestaan.

Bestaande recreatiewoningen zijn als zodanig bestemd. Nieuwe recreatiewoningen op plaatsen waar nog geen woning aanwezig is, worden niet mogelijk gemaakt in dit bestemmingsplan. Wel speelt het bestemmingsplan in op de mogelijkheid om voor recreatiewoningen op een verblijfsrecreatieterrein een grotere omvang toe te laten dan 75 m^2/300 m^3 (inclusief kelder/bijgebouwen). Deze mogelijkheid bestaat alleen voor niet-solitaire recreatiewoningen en is aan maximale maten gebonden.

Recreatieparken
Aan nieuwvestiging en uitbreiding van recreatieparken is de eis van bedrijfsmatige exploitatie verbonden. Daarbij wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze deze bedrijfsmatige exploitatie duurzaam zal worden verzekerd. Permanente bewoning van recreatiewoningen is in zijn algemeenheid niet toegestaan, en dus ook niet in recreatieparken. Dit aspect heeft geen nadere specifieke doorwerking in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. Bestaande situaties zijn daarin beheersgericht bestemd.

Glastuinbouw
De Omgevingsverordening benoemt de ruimtelijke randvoorwaarden voor de vestiging van glastuinbouwbedrijven en de uitbreiding van bestaande glastuinbouw aan de hand van een indeling in glastuinbouwontwikkelingsgebied, reserveglastuinbouwontwikkelingsgebied, regionale clusters voor glastuinbouw, zoekzones voor regionale clusters voor glastuinbouw en extensiveringsgebieden voor glastuinbouw. Daarnaast geeft zij ook regels voor glastuinbouw als neventak/gemengd bedrijf. Voor het gemeentelijke buitengebied is daarbij van belang dat Berkelland buiten (reserve)glastuinbouwontwikkelingsgebied ligt en ook geen (zoekzones) voor regionale glastuinbouwclusters of extensiveringsgebied glastuinbouw kent. Het bestemmingsplan mag daarom geen mogelijkheden bieden voor nieuwvestiging van glastuinbouwbedrijven (hieronder wordt verstaan: een bedrijf gericht op de teelt of veredeling van gewassen geheel of geheel nagenoeg met behulp van een glasopstand van minimaal 2.500 m^2). Aan solitair gelegen glastuinbouwbedrijven buiten deze gebieden glastuinbouw kan de mogelijkheid worden geboden de glasopstand eenmalig te vergroten met maximaal 20% van de omvang van de glasopstanden die op 29 juni 2005 aanwezig was. Nieuwvestiging van glastuinbouwbedrijven en uitbreiding van bestaande glastuinbouwbedrijven met meer dan 20% buiten de concentratiegebieden is mogelijk, voor zover deze nieuwvestigings- of uitbreidingsmogelijkheid is opgenomen in een op 3 november 2009 geldend bestemmingsplan dat door Gedeputeerde Staten is goedgekeurd na 29 juni 2005 of

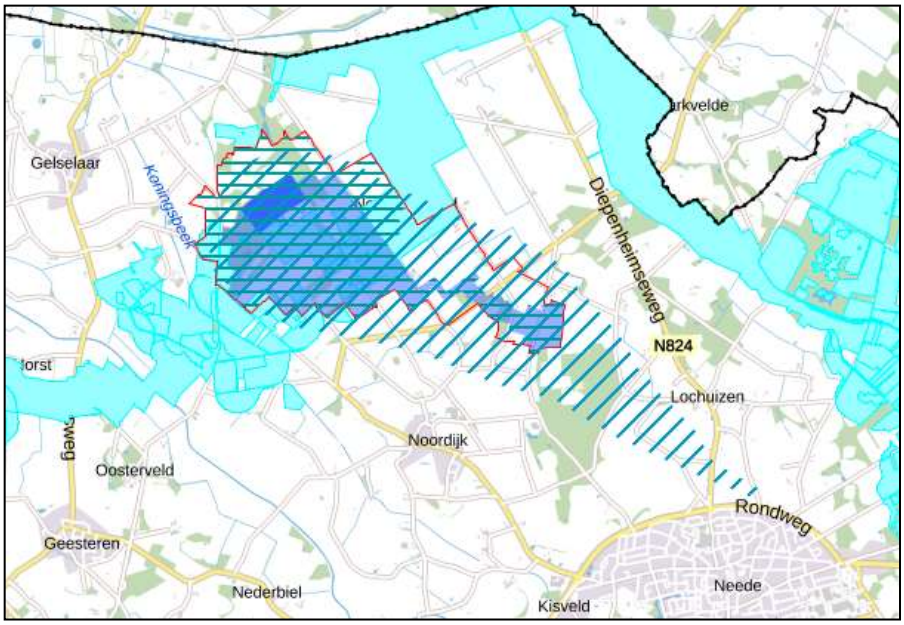
als sprake is van kassen bij een onderzoeks- of onderwijsinstelling. Ook is een uitbreiding met meer dan 20% mogelijk als dit noodzakelijk is voor een doelmatige voortzetting het bedrijf, verplaatsing naar een glastuinbouwontwikkelingsgebied of een regionaal cluster glastuinbouw bedrijfseconomisch niet mogelijk is en mits deze uitbreiding zich verdraagt met de gebiedskwaliteiten op het gebied van natuur, landschap en water.

Aan grondgebonden agrarische bedrijven met glastuinbouw als neventak en aan gemengde bedrijven biedt het bestemmingsplan in het multifunctioneel gebied de mogelijkheid om de op 29 juni 2005 bestaande omvang van de glasopstanden met maximaal 20% te vergroten. Een grotere uitbreiding voor glastuinbouw als neventak is alleen mogelijk als dit noodzakelijk is voor een doelmatige voortzetting het bedrijf en een verplaatsing naar een glastuinbouwontwikkelingsgebied of een regionaal cluster glastuinbouw bedrijfseconomisch niet mogelijk is. In het plangebied komt slechts één glastuinbouwbedrijf voor waarvoor een specifieke regeling is opgenomen.

Water

In het plangebied zijn drie waterwingebieden aanwezig, met voor elk van deze gebieden een bijbehorend grondwaterbeschermingsgebied. Waterwingebieden moeten een bestemming krijgen die ten goede komt aan hun functie als waterwingebied. Grondwaterbeschermingsgebieden moeten een bestemming krijgen die hetzelfde of een lager risico voor het grondwater met zich meebrengt dan de geldende bestemming mogelijk maakt. Daarbij moeten ook de bijbehorende 'boringsvrije zone' en de 'koude-warmteopslagvrije zone' worden meegenomen zoals die zijn vastgelegd in de Omgevingsverordening.

In de toelichting bij bestemmingsplannen voor grondwaterbeschermingsgebieden moet worden aangegeven hoe dit in planologisch wordt vertaald. In het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" wordt dit overigens gedaan door de gebiedsaanduidingen 'milieuzone – waterwingebied', 'milieuzone – grondwaterbeschermings-gebied', 'milieuzone – boringsvrije zone', 'milieuzone – koude-warmteopslagvrije zone' en de algemene aanduidingsregels.

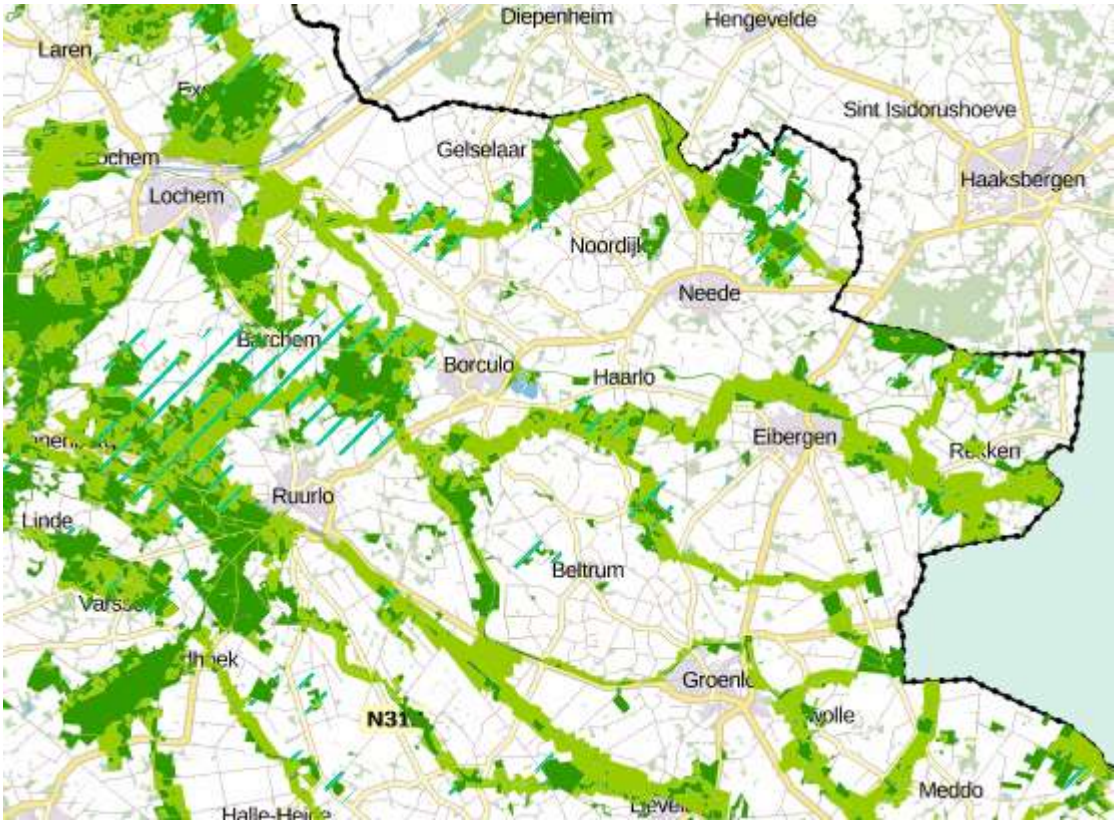
Figuur: grondwaterbeschermingsgebieden/zoneringen

Ecologische Hoofdstructuur

In Gelderland is de ecologische hoofdstructuur (EHS), tegenwoordig aangeduid als Natuurnetwerk Nederland (NNN), vormgegeven met het Gelders Natuurnetwerk (GNN). In het GNN, waartoe ook de Groene Ontwikkelingszone (GO) behoort, zijn geen bestemmingen en ontwikkelingen toegestaan die de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant kunnen aantasten. Deze kenmerken/waarden zijn aangegeven in de bijlage ('Kernkwaliteiten GNN en GO' bij de geconsolideerde Omgevingsverordening die Provinciale Staten van Gelderland op 15 december 2021 in zijn huidige vorm hebben vastgesteld.

Deze bijlage is bedoeld om te kunnen beoordelen of een geplande ingreep de kernkwaliteiten aantast of voldoende versterkt en om vervolgens richting te kunnen geven aan mitigerende en compenserende maatregelen. Op basis van de Omgevingsverordening kunnen Gedeputeerde Staten hierover regels vaststellen die onder meer aangeven hoe ingrepen binnen het GNN moeten worden verantwoord in de toelichting van een ruimtelijk plan en welke eisen er in dat verband worden gesteld aan een versterkingsplan. De Omgevingsverordening bevat daarnaast regels over de bevoegdheid van Gedeputeerde Staten tot herbegrenzing van het GNN en de GO.

Een eventuele ingreep binnen GNN of GO en de realisatie van de natuurdoelen moeten gelijktijdig worden gerealiseerd. De wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied mogen hierbij niet worden aangetast en er mogen geen barrières voor de gewenste samenhang worden gecreëerd. Dit laatste moet ook naar voren komen in een versterkingsplan. Bij het verlenen van planologische medewerking gelden de spelregels ten aanzien van mitigatie, compensatie en saldering, zoals opgenomen in de Omgevingsverordening.

Figuur: GNN (donkergroen), GO (lichtgroen) en beschermingszone natte landnatuur (arcering)

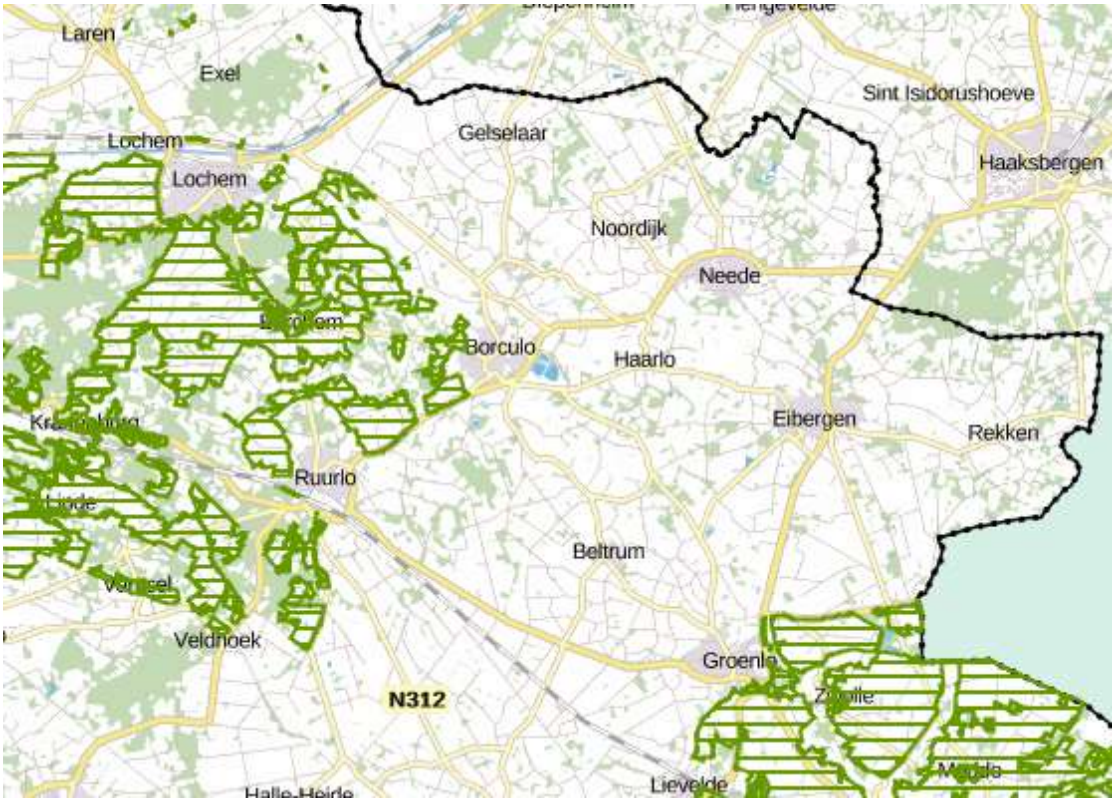
Veel van de bestaande bos- en natuurgebieden zijn aangemerkt als GNN. Meerdere (delen van) beekdalen zijn aangewezen als ecologische verbindingszones aangemerkt als GO. Deze twee zones

zijn overgenomen in het bestemmingsplan. Daartoe is de zonering aangegeven op de verbeelding, waarbij het EHS-beleid is verankerd in de algemene aanduidingsregels waarin ook de beginselen van saldering, mitigatie en compensatie zijn verwerkt. De gebieden zijn in het bestemmingsplan aangegeven via de gebiedsaanduiding 'overige zone – Gelders natuurnetwerk' en als 'overige zone – groene ontwikkelingszone'.

Het aangeduide weidevogelgebied (ten noordwesten van Neede) is eveneens voorzien van een bijbehorende gebiedsaanduiding. Ter plaatse zijn geen nieuwe windturbines toegestaan en zijn nieuwe activiteiten of ontwikkelingen alleen toegestaan als deze geen nadelige gevolgen kunnen hebben voor de functie als broedgebied voor weidevogels.

Landschap

In het westen van het plangebied ligt het Nationaal Landschap Graafschap, terwijl een klein gebied in het uiterste zuidoosten van het plangebied, gelegen ten zuiden van de Vredenseweg, tot het Nationaal Landschap Winterswijk Behoort. In de Nota Ruimte heeft het Rijk de begrenzing van het Nationaal Landschap globaal aangegeven op basis van de landschappelijke kwaliteiten. In de SVIR heeft het Rijk het beleid over de Nationale Landschappen aan de provincies gedelegeerd.
Met het vaststellen van de Omgevingsverordening stelde Provinciale Staten van Gelderland op 9 juli 2014 ook een bijlage 'Kernkwaliteiten Gelderse Nationale Landschappen' vast (bijlage 6 bij de Omgevingsverordening Gelderland). Dit document heeft ook betrekking op het Nationaal Landschap Graafschap en het Nationaal Landschap Winterswijk. In de bijlage zijn de kernkwaliteiten van beide Nationale Landschappen beschreven waarbij wordt aangegeven dat ontwikkelingen mogelijk zijn mits de kernkwaliteiten worden behouden of versterkt. De begrenzing van de Nationale Landschappen is in het bestemmingsplan overgenomen met de gebiedsaanduiding 'waardevol landschap' en de daaraan gekoppelde aanduidingsregels.

Figuur: Nationaal Landschappen Graafschap (links) en Winterswijk (rechts)

2.2. Omgevingsvisie 'Gaaf Gelderland' (december 2018)

Provinciale Staten van Gelderland stelden op 19 december 2018 de omgevingsvisie 'Gaaf Gelderland' vast als opvolger van de Omgevingsvisie Gelderland uit 2014. In deze nieuwe omgevingsvisie geeft het provinciebestuur aan de hand van zeven ambities aan hoe zij wil werken aan een gezond, veilig, schoon en welvarend Gelderland. Het gaat daarbij om ambities op de terreinen:

- energietransitie;
- klimaatadaptatie;
- circulaire economie;
- biodiversiteit;
- bereikbaarheid;
- economisch vestigingsklimaat;
- woon- en leefklimaat.

'Gaaf Gelderland' spreekt zich daarbij onder meer uit voor een klimaatneutraal en een klimaatbestendig Gelderland in 2050. Ook wil Gelderland de eerste afvalloze provincie worden waar in 2050 natuurinclusief wordt gewerkt en de biodiversiteit waar nodig wordt versterkt. Verder wordt gestreefd naar snelle, betaalbare en klimaatneutrale mobiliteit (w.o. goederenvervoer) en naar een vestigingsklimaat dat maximaal profiteert van de unieke combinatie van stedelijke en groene kwaliteiten. Tenslotte spreek 'Gaaf Gelderland' zich uit voor een goede balans tussen de vraag en het aanbod aan woningen, waarbij in 2050 sprake is van klimaatneutrale woningen.

2.3. Natuurbeheerplan 2022 (september 2021)

Het Natuurbeheerplan 2022 is op 2 september 2021 vastgesteld namens Gedeputeerde Staten van Gelderland. Het doel van dit gebiedsplan is het bieden van een subsidiekader voor bestaande natuurgebieden, gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd, landbouwgebieden die beheerd worden volgens agrarisch natuur en landschapsbeheer en de Natura 2000-gebieden. Daarbij beschrijft het per deelgebied de natuur-, landschaps- en waterdoelen waarbij het aansluit op de in de Omgevingsvisie vastgelegde begrenzing van het GNN.
Het Natuurbeheerplan bevat geen bindende regels of verplichtingen voor burgers en heeft geen planologische consequenties. Zij is daarmee beperkt in zijn formele werking en vooral kaderstellend voor het verlenen van subsidies volgens de Subsidieverordeningen Natuur en Landschap 2016 (SNL 2016).

2.4. Functies zoeken plaatsen zoeken functies (2006)

Het Streekplan Gelderland 2005 bood kaders om hergebruik van vrijgekomen gebouwen in het buitengebied vorm te geven. Tevens bood de provincie de regio's in dit Streekplan de mogelijkheid dit beleid op regionaal niveau nader uit te werken, waarbij van het Streekplanbeleid kon worden afgeweken, mits beargumenteerd en gedragen door de samenwerkende gemeenten in de regio. De Achterhoekse gemeenten waren van mening dat het Streekplanbeleid ten aanzien van dit hergebruik van vrijgekomen bebouwing op bepaalde onderdelen onvoldoende mogelijkheden bood om maatwerk te kunnen leveren en hebben daarom van deze gelegenheid gebruik gemaakt. De notitie 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies' (FzPzF) was hiervan het resultaat.

De Achterhoekse gemeenten stelden deze gezamenlijke notitie in 2006 op. In het document gaven zij hun visie weer op het vraagstuk van de vrijkomende bebouwing in het buitengebied. Het vrijkomen van (agrarische) gebouwen biedt volgens de regiogemeenten namelijk nieuwe kansen. Door op een goede manier hergebruik en/of functieverandering van deze gebouwen te stimuleren, krijgen de leefbaarheid, de vitaliteit en de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied een nieuwe impuls.

Gedeputeerde Staten van Gelderland stemden op 9 januari 2007 grotendeels in met dit regionale beleid. Verder laten zij sinds januari 2008 ook toe dat via functieveranderingen vrijstaande woningen kunnen worden gebouwd (brief 25 januari 2008). Aan de mogelijkheden voor 'functieverandering naar wonen' wordt sinds de woningbouwprogrammering van 2010 echter geen toepassing meer gegeven. FzPzF is sindsdien in gebruik als beleidskader voor 'functieverandering naar werken' en voor uitbreidingsmogelijkheden voor niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied.

In het regionale beleidsstuk is, op basis van het Streekplan, een aantal algemene uitgangspunten geformuleerd, waaraan alle initiatieven tot functieverandering in het buitengebied moeten voldoen:

- Functieverandering is alleen van toepassing op fysiek bestaande, legale vrijgekomen (en ook vrijkomende) gebouwen, die in het buitengebied liggen.
- Er kan bij nieuwe functies onderscheid worden gemaakt tussen een (nieuwe) nevenfunctie en de hoofdfunctie.
- Het beleid richt zich op maatwerk, waarbij wordt gestreefd naar win-winsituaties.
- Functieverandering moet leiden tot een bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit en vitaliteit, dan wel andere aan het buitengebied gebonden kwaliteiten.
- Verevening (kwaliteitsbijdrage) kan nadrukkelijk als instrument/voorwaarde worden ingezet om ruimtelijke kwaliteit te bewaken en/of te bereiken. Ook sloop wordt gezien als een vorm van verevening.
- De in de omgeving aanwezige functies mogen niet onevenredig worden geschaad.
- De nieuwe functies moeten binnen de aard en schaal van de omgeving passen. Door dit beleid voor functieverandering moet de (landschappelijke) kwaliteit van een gebied minimaal gelijk blijven, maar bij voorkeur verbeterd worden. Bij het bepalen van de landschappelijke kwaliteit, en de eventuele verbetering, wordt aansluiting gezocht bij gemeentelijke landschaps(ontwikkelings)plannen en de Streekplanuitwerking voor de 'Kernkwaliteiten' van waardevolle landschappen.
- De nieuwe functie mag geen onaanvaardbare aantasting zijn van karakteristieke of monumentale gebouwen.
- Nieuwe functies mogen geen onaanvaardbare verkeersaantrekkende werking tot gevolg hebben.
- Bij verbouw/nieuwbouw moet worden voldaan aan beleid voor beeldkwaliteit en welstand.
- Buitenopslag van goederen en stalling buiten is niet toegestaan.
- Detailhandel is slechts toegestaan voor streekeigen en/of ter plaatse vervaardigde agrarische producten.

Deze algemene uitgangspunten zijn in FzPzF verder uitgewerkt. In de plantoelichting komt bij de planthema's aan bod op welke manier de uitgewerkte punten in het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" zijn vertaald. Daarbij is het beleid vanzelfsprekend vertaald naar de inmiddels veranderde gebiedstypen. Zo kende de EHS voorheen drie zones, terwijl het beleid voor de GNN inmiddels uitgaat van twee zones.

2.5. Regionale Structuurvisie

In 2011 en 2012 hebben acht Achterhoekse gemeenten een regionale structuurvisie opgesteld met als titel "Speerpunten voor het regionale ruimtelijk beleid Achterhoek 2011-2020'. In maart 2012 hebben de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten dit document vastgesteld met de bedoeling om proactief in te spelen op de nieuwe provinciale structuurvisie/Omgevingsvisie. In verband daarmee gaat de regionale structuurvisie uit van maatschappelijke ontwikkelingen zoals energietransitie in het kader van het klimaatbeleid, bevolkingsverandering (krimp, vergrijzing en

ontgroening) en de veranderingen in de landbouw en het landelijk gebied. De regio spreekt zich onder meer uit voor nieuwe impulsen voor leefbaarheid en economische diversiteit in het landelijk gebied. Dit kan volgens de structuurvisie tot uiting komen door een grotere beleidsruimte op het gebied van functieverandering.

2.6. Regionale Nota Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Oost (2008)

De Regionale Nota is op 10 maart 2008 vastgesteld door het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Oost. De vertegenwoordigers van de verantwoordelijke besturen van provincies, waterschappen en gemeenten hebben met Rijkswaterstaat Oost Nederland op deze datum de intentieverklaring ondertekend.

De nota is opgesteld in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW richt zich op een duurzaam grond- en oppervlaktewatersysteem in alle delen van de Europese Unie. De KRW vraagt hiertoe alle lidstaten van de EU om de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in hun stroomgebieden op orde te brengen (zie beleid rijk).

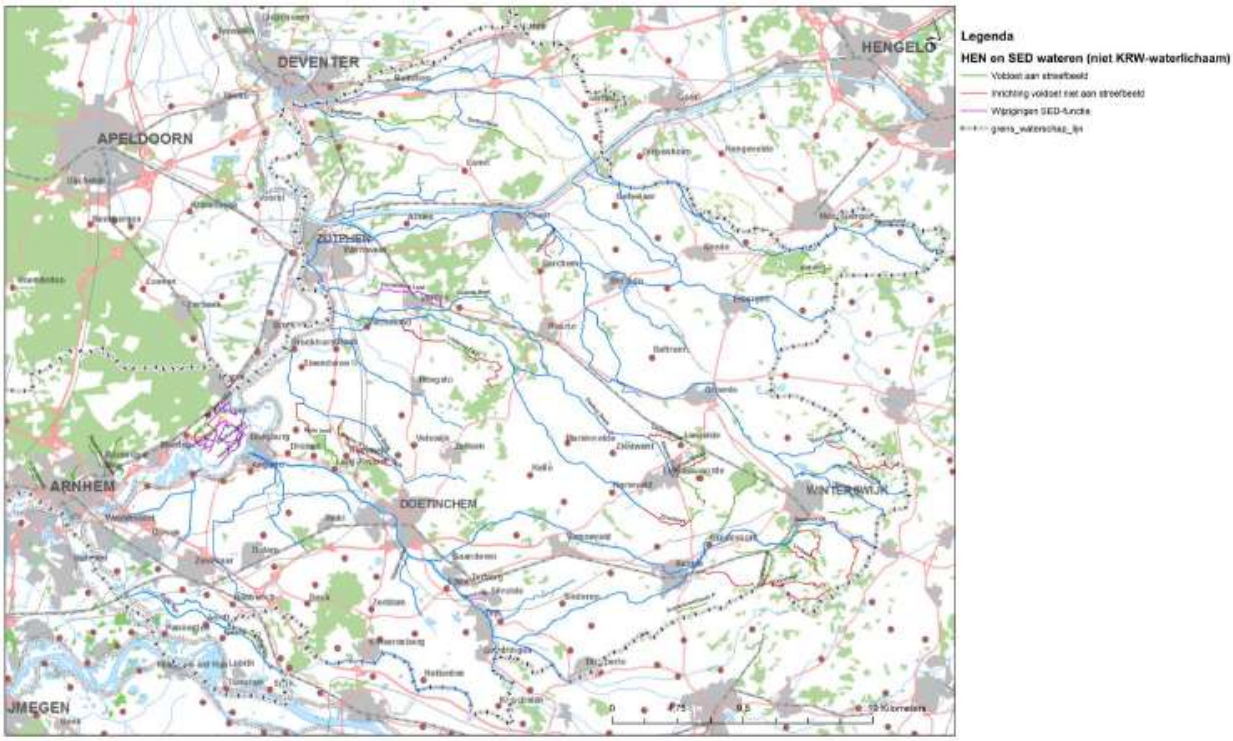
2.7. Stroomgebiedsplan Rijn-Oost (2007)

Dit gebiedsdocument wil volgens de KRW de ecologische doelen voor de waterlichamen uitwerken, met inbegrip van de bijbehorende maatregelenprogramma's en kosten. Daarnaast noemt zij ook alle andere maatregelen voor lokaal waterbeheer (buiten de KRW), zodat zij de totale input voor de waterbeheerplannen beschrijft. Dit gebiedsdocument op grond van de KRW vormt de overkoepelende uitwerking voor het beheergebied van het waterschap Rijn en IJssel. Zij beschrijft een uitwerking van doelen, maatregelen en kosten en van de bestuurlijke keuzes die daarbij zijn gemaakt.

2.8. Watervisie 2050 / Waterbeheerplan 2016-2021

Het Algemeen bestuur van het Waterschap Vechtstromen heeft op 7 mei 2013 de 'Watervisie 2030' vastgesteld. Dit bestuurlijk document is uitgewerkt in een 'Waterbeheerplan 2016-2021', dat het algemeen bestuur op 3 november 2015 vaststelde. In het Waterbeheerplan beschrijft het Waterschap op welke manier het tot 2021 wil zorgen voor een goede bescherming tegen hoog water, voor een goed functionerend regionaal watersysteem en voor het zuiveren van afvalwater. Het bevat voorstellen van maatregelen maar nog geen concrete projecten of uitgewerkte activiteiten. Ook besteedt het waterbeheerplan aandacht aan het recreatief gebruik van water in het stroomgebied in de vorm van varen en (sport)visserij.

Door de gemeente Berkelland lopen meerdere beken. Deze maken bijna allemaal deel uit van een natte ecologische verbindingszone (EVZ). Daarnaast ligt er in het buitengebied van Berkelland een aantal natte natuurgebieden met een beschermingszone. Verder zijn er drie drinkwateronttrekkingspunten en kent het buitengebied een drietal grondwaterbeschermingsgebieden voor drinkwater. Het ruimtelijk relevante waterbeleid is via gebiedsaanduidingen doorvertaald in het bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. In het bestemmingsplan is aandacht besteed aan natte natuur en aan de grondwaterbeschermingsgebieden. Verder kan een deel gebied tussen Eibergen en Rekken volgens het geldende bestemmingsplan worden ingezet als waterbergingsgebied. Dit gebied wordt ook in dit bestemmingsplan voorzien van een daarop toegesneden dubbelbestemming.

Figuur: Realisatie en opgave HEN en SED (uit Waterbeheerplan WRIJ)

2.9. Watervisie 2050 / Waterbeheerplan Waterschap Vechtstromen (2016-2021)

Het Algemeen bestuur van het Waterschap Vechtstromen heeft op 14 april 2021 de 'Watervisie 2050' vastgesteld. Dit bestuurlijk document wordt uitgewerkt in een nieuw Waterbeheerprogramma, dat in 2021 als concept gereed komt. Momenteel is het 'Waterbeheerplan 2016-2021' nog van toepassing, dat het Algemeen bestuur van het Waterschap Vechtstromen op 7 oktober 2015 vaststelde. Dit beheerplan kent. Dit beheerplan gaat ook over een gedeelte van het gebied ten noorden van de Buurserbeek dat tot het werkgebied van dit waterschap behoort. Het Waterbeheerplan van het Waterschap Vechtstromen kent dezelfde opzet en dezelfde doelstellingen als het Waterbeheerplan van het Waterschap Rijn en IJssel.

3. Beleid gemeentelijk niveau

Zoals gezegd, gelden voor het buitengebied van de gemeente Berkelland momenteel de bestemmingsplannen van de vier voormalige gemeenten. Naast deze belangrijkste 'moederplannen' zijn postzegelplannen, ruimtelijke onderbouwingen en wijzigingsplannen opgesteld, die richting geven aan de in het nieuwe bestemmingsplan op te nemen bestemmingen. Ditzelfde geldt voor de verleende vrijstellingen en ontheffingen van de geldende bestemmingsplannen.

3.1. Ruimtelijke Visie Buitengebied Berkelland

De gemeenteraad van Berkelland stelde op 11 december 2007 de Ruimtelijke Visie Buitengebied Berkelland (RVB) vast. Deze beleidsvisie, die inmiddels is verwerkt in de Structuurvisie Berkelland 2025, had tot doel om in het buitengebied van de gemeente Berkelland de kwaliteit van het landelijke gebied te verbeteren. Zij hield daarbij rekening met de komst van nieuwe functies in het buitengebied. De gemeente streefde met de RVB naar duurzame ontwikkeling, waarbij traditionele aandacht voor landbouw werd aangevuld met aandacht voor de verweving van landbouw met andere functies in het buitengebied. Met de visie wilde de gemeente het volgende bereiken:

- een door organisaties en inwoners gedragen visie, waarin de doelen van het Reconstructieplan zijn vertaald naar Berkelland. De, in het kader van het Reconstructieplan, te bereiken gebiedskwaliteiten, zijn aangevuld met te bereiken lokale gebiedskwaliteiten.
- een multifunctioneel duurzaam platteland;
- een agrarische sector met toekomstperspectief;
- betere sociaal-economische omstandigheden voor landbouw, recreatie en toerisme, wonen, werken en daardoor een betere leefbaarheid;
- een goede omgevingskwaliteit op het gebied van water, milieu, natuur, landschap en cultuurhistorie;
- kwalitatief goede initiatieven (economisch, landschappelijk en maatschappelijk duurzaam) die tot uitvoering komen;
- betere samenwerking tussen diverse belanghebbenden en het ontstaan van nieuwe samenwerkingsverbanden.

Meer concreet wilde de gemeente met de visie:
- de belangrijke landschappelijke overgangen langs de Berkel als parels oppoetsen;
- de identiteit versterken van de elf moderne dorpsmarken en een boermarke, ieder met hun eigen karakteristieke uiterlijk;
- bouwen aan een netwerk van natuurlijke grenzen tussen de marken en daaraan de doorgaande recreatieve paden te koppelen;
- daarbij inspelen op de hedendaagse functiezonering en stuwende krachten. Die zijn voor iedere marke anders.

De beleidsuitgangspunten uit de RVB zijn verwerkt in de Structuurvisie Berkelland 2025 en via die weg actief benut bij de uitwerking van de planthema's (zie hoofdstuk van de plantoelichting).

3.2. Marke-werkboeken (2008)

De gemeenteraad van Berkelland heeft op 28 oktober 2008 elf marke-werkboeken voor haar buitengebied vastgesteld. In deze werkboeken zijn de deelgebieden uit het RVB nader uitgewerkt. Zij vormen samen met de RVB (zie hiervoor) en het uitvoeringsprogramma (opsomming van allerlei projecten geordend in thema's) het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) van de gemeente Berkelland.

De Marke-werkboeken bieden voor elk van de elf landschapsensembles een bouwpakket met een handleiding aan dat kan helpen bij het beoordelen, realiseren en ontwikkelen van projecten. De Marke-werkboeken zijn bedoeld voor professionele betrokkenen in de gemeente Berkelland, die te maken hebben met ruimtelijke ontwikkelingen in de brede zin in het buitengebied. Ook initiatiefnemers van projecten in het landelijk gebied kunnen er hun voordeel mee doen en er inspiratie uithalen. Het boek wil handreikingen geven voor het ontwikkelen en begeleiden van dergelijke ontwikkelingen en projecten. Naast de beheersmatige aspecten, is juist de landschappelijke ontwikkeling, in combinatie met ruimtelijke ontwikkeling en beeldkwaliteit, speerpunt van dit beleid. De verschillende ensembles zijn in het voorliggende plan benut bij de analyse en beschrijving van het plangebied.

3.3. Achterhoekse erven veranderen. Kadernota ruimtelijke kwaliteit (2008)

De Achterhoekse gemeenten werkten samen met het Gelders Genootschap aan deze nota. Het document is bedoeld als inspiratiekader voor plannen die zich richten op bebouwing en op nieuwe functies op percelen in het buitengebied. Daarbij kan de gemeente de notitie ook gebruiken bij de beoordeling van initiatieven op het gebied van functieverandering. Dit laatste komt uitgebreider aan de orde bij de planthema's (hoofdstuk 4 plantoelichting). De nota is als beleidsregel vastgesteld en bekendgemaakt omdat het als bijlage deel uitmaakte van de uitgangspuntennotitie voor het bestemmingsplan.

3.4. Woningbouwprogrammering: toetsingscriteria / Structuurvisie Woningsplitsing

Op 15 april 2008 heeft de gemeenteraad van Berkelland de Woonvisie Berkelland vastgesteld. De Woonvisie Berkelland gold als een beleidskader voor het wonen voor de periode 2007-2020 in Berkelland. Voor het buitengebied zette de Woonvisie de volgende koers uit:

- De gemeente Berkelland stelt dat inbreiden zoveel mogelijk voor gaat op uitbreiden. Inbreiden mag echter niet ten koste gaan van de kwaliteit van bestaande wijken (groen, speelplekken, etc.);
- Woningbouw zal geconcentreerd zijn in de vier hoofdkernen;
- Daarbinnen is sprake van concentratie in Eibergen, in verband met de N18-ontwikkeling;
- In kleine kernen is woningbouw nodig op kleine schaal in en aan de bebouwde kom, daar waar zich mogelijkheden aandienen;
- In het buitengebied ziet de gemeente kansen voor het wonen, echter wel goed afgewogen.
- Particulier c.q. collectief opdrachtgeverschap, ook in de kleine kernen;
- In een aantal gevallen kan het toevoegen van kleine aantallen wooneenheden – mits landschappelijk goed ingepast - in het buitengebied rondom de dorpskern voordelen hebben boven het aanplakken van woonwijkjes bij de bestaande dorpskern, zeker waar die liggen op traditioneel open essen;
- Mogelijkheden voor het stichten van nieuwe landgoederen.

Op 25 januari 2011 heeft de gemeenteraad van Berkelland de Regionale Woonvisie Achterhoek 2010-2020 vastgesteld als opvolger van de gemeentelijke woonvisie uit 2008 en in aansluiting op zijn besluit van 26 oktober 2010 . Hiermee stemde de gemeenteraad in navolging van het college van burgemeester en wethouders in met de bijstelling van het woningbouwprogramma vanwege de

demografische toekomstverwachtingen. Dit op de demografische ontwikkelingen afgestemde beleid is daarna voortgezet in de Regionale Woonagenda Achterhoek 2015-2025 en in de lokale woonagenda. Op 13 december 2015 stelde de gemeenteraad de Lokale Woonagenda 2016-2020 vast.

Op 12 november 2019 stelde de gemeenteraad als nieuw kader vast de 'Kwalitatieve toetsingscriteria voor woningbouw in Berkelland'. Dit kon gebeuren nadat de zeven Achterhoekse gemeenten in september 2019 hadden ingestemd met de 'Kwalitatieve Toetsingscriteria voor woningbouw in de Achterhoek'. Met de kwalitatieve toetsingscriteria wil de gemeente binnen het regionaal afgestemde kader ruimte bieden voor extra nieuwbouw die voorziet in een aantoonbare behoefte en bijdraagt aan het oplossen van de mismatch op de lokale woningmarkt. De lokale toetsingscriteria vormen daarbij een Berkellandse verfijning van de regionale kwaliteitscriteria die inmiddels zijn vastgesteld door de provincie Gelderland.

Zij houden in dat de gemeente voor woningbouw de volgende toetsingscriteria hanteert:
- de behoefte is aangetoond: deze wordt per kern bepaald;
- voorrang voor transformatie van leegstaand vastgoed: de prioriteit voor herbestemming of sloop-nieuwbouw ligt in Berkelland bij leegstaande panden in aanloopstraten/zichtlocaties, cultuurhistorisch erfgoed en zorgvastgoed dat niet meer aan de huidige eisen voldoet. Daarbij is het vanuit ruimtelijk perspectief ongewenst geacht om in het buitengebied vastgoed toe te voegen. Daarom wordt aan de behoefte aan wonen op het platteland ingespeeld door onder voorwaarden mee te werken aan woningsplitsing, waarbij niet wordt uitgesloten dat incidenteel ruimte is voor nieuwe woningen om een ruimtelijk knelpunt op te lossen of een unieke kans te benutten;
- inbreiding gaat voor uitbreiding: in principe wordt niet meer gebouwd op uitleglocaties, tenzij verdere inbreiding niet meer mogelijk is;
- realisatietermijn: de gemeente hanteert een termijn van 3 jaar als maximale realisatietermijn voor goedgekeurde plannen;
- bouwlocaties op voorraad: om snel te kunnen inspelen op nieuwe marktontwikkelingen wil de gemeente in elke kern een aantal locaties/kavels 'op voorraad' hebben waar zo nodig snel gestart kan worden.

In een bijlage bij de 'Kwalitatieve toetsingscriteria voor woningbouw in Berkelland' is de actuele woningbehoefte per kern bepaald.

Voor het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied komen de lokale kwalitatieve toetsingscriteria vooral in beeld als het gaat om de regeling voor de mogelijkheden tot woningsplitsing. Deze zijn verder uitgewerkt in de Structuurvisie Woningsplitsing (extra verblijfsobject met een woonfunctie (BAG)) en vertaald in de planregels. Verder kent het bestemmingsplan een regeling voor tweede agrarische bedrijfswoningen die aansluit bij de regelingen uit de geldende bestemmingsplannen. Het bestemmingsplan kent echter geen regeling die het 'Rood-voor-Rood'-beleid vertaald zoals de gemeenteraad dat op 8 maart 2022 heeft vastgesteld.

3.5. Beleidsvisie Externe Veiligheid

Op 12 januari 2016 heeft de gemeenteraad van Berkelland de 'Gemeenschappelijke beleidsvisie externe veiligheid voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Brockhorst, Montferland, Oost Gelre, oude IJsselstreek en Winterswijk' vastgesteld. Voor de gemeente Berkelland vormde deze gemeenschappelijke beleidsvisie de opvolger van de op 24 februari 2009 vastgestelde gemeentelijke beleidsvisie. Met die beleidsvisie had het aspect externe veiligheid al een vaste plek

gekregen bij besluitvorming rondom omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen. Daarbij was het ambitieniveau afgestemd op het profiel van de gemeente Berkelland. Naast ruimte voor functies als landbouw, toerisme en wonen bestaat binnen de gemeente ook ruimte voor industriële bedrijvigheid. In de gemeentelijke beleidsvisie was daarom gekozen voor een gebiedsgerichte benadering. Zo stond voor woonwijken veiligheid hoog in het vaandel, terwijl op bedrijventerreinen ruimte bleef voor bedrijfsontwikkeling. Ook daar golden echter de wettelijke veiligheidsnormen.

De in 2016 vastgestelde gemeenschappelijke beleidsvisie is gebaseerd op de beleidsvisies van de afzonderlijke gemeenten. Daarbij zijn de volgende keuzes gemaakt:

- Bestaande situaties (bestemd, vergund) worden geaccepteerd. De beleidsvisie legt geen verdergaande saneringsverplichtingen op dan de verplichtingen die rechtstreeks voortvloeien uit de wetgeving;
- De wettelijke norm voor het plaatsgebonden risico (10^{-6} per jaar) geldt voor beperkt kwetsbare objecten (zoals bedrijfswoningen, sporthallen en kleine kantoren) als richtwaarde. Hiervan mag om gewichtige redenen worden afgeweken. De beleidsvisie stelt hieraan geen nadere voorwaarden;
- Voor de omgang met het groepsrisico geldt een combinatie van een brongerichte en een gebiedsgerichte insteek:
    - brongericht: nieuwe objecten met minder zelfredzame personen worden niet toegestaan in de onmiddellijke nabijheid van risicobronnen;
    - gebiedsgericht: voor woonwijken gelden hogere veiligheidsambities dan op bedrijventerreinen;
- Verantwoording van het groepsrisico vindt gestaffeld plaats, waarbij voor het onderscheid tussen een beperkte en een uitgebreide verantwoording wordt aangesloten bij de wettelijke grenzen. Voor de 'kruimelgevallen' (zeer geringe toename van het groepsrisico, maximaal 5 personen) wordt ingestoken op een algemene, beperkte motivering in plaats van een inhoudelijke afweging;
- Gemeenschappelijke routering van het transport van gevaarlijke stoffen wordt niet noodzakelijk geacht;
- Risicovolle bedrijven (Bevi-bedrijven) worden minimaal één keer per jaar gecontroleerd door de Omgevingsdienst Achterhoek op het naleefgedrag van voorschriften;
- Bij het vooroverleg voort vergunningen en bestemmingsplannen wordt waar nodig een specialist externe veiligheid betrokken;
- Gezien het risicoprofiel van de deelnemende gemeenten kan risicocommunicatie (communicatie over risico's waaraan mensen blootstaan voordat een ramp zich voordoet) beperkt blijven;
- Het beleid wordt jaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

3.6. Archeologiebeleid gemeente Berkelland

Op 26 januari 2010 heeft de gemeenteraad voor de eerste maal het gemeentelijk archeologiebeleid vastgesteld. Door een aanpassing in de toenmalige Monumentenwet 1988 was archeologie een verplicht en onlosmakelijk onderdeel van het ruimtelijke besluitvormingsproces geworden. Er was sprake van decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden waardoor gemeenten de verplichting kregen om hun verantwoordelijkheid voor het behoud van het archeologische erfgoed te nemen. Zij kregen een kerntaak in de uitvoering van de archeologische monumentenzorg, omdat ze bij de ruimtelijke besluitvorming het archeologische belang voortaan moesten afwegen tegen de andere belangen.

De gemeenteraad stelde op 17 november 2015 een actualisatie van de archeologische waarden- en verwachtingskaart vast (bijlage 9 bij de plantoelichting). Deze geactualiseerde gemeentelijke archeologische beleidskaart werd op 19 september 2017 nogmaals vastgesteld en geeft, net als de kaarten uit 2010, aan waar binnen de gemeente archeologische waarden zijn aangetroffen of

zijn te verwachten en op welke manier deze (te verwachten) waarden beschermd zijn. De archeologisch waardevolle gebieden en de archeologisch waardevolle verwachtingsgebieden zijn beide onderverdeeld in zes categorieën, met bijbehorende beschermingsregimes. Daarnaast is de circumvallatielinie bij Groenlo weergegeven als 'archeologisch rijksmonument'. In hoofdstuk 4 van de plantoelichting wordt nader ingegaan op de manier waarop deze gebieden en beschermingsregimes in het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" zijn doorvertaald. De in de planregels verwerkte normen voor het verrichten van archeologisch onderzoek, zijn na een regionale rapportage uit 2012 en de in 2015 en 2017 vastgestelde actualisatie aangepast naar aanleiding van de praktijkervaringen die inmiddels waren opgedaan. De planregels bij het bestemmingsplan gaan daarmee uit van de aangepaste normering uit deze notitie 'Archeologie met beleid'.

3.7. Cultuurhistorische gebiedsbeschrijving

De gemeente heeft in 2012 een cultuurhistorische gebiedsbeschrijving opgesteld die als bijlage 11 is toegevoegd aan de plantoelichting. De gemeenteraad heeft dit document op 11 december 2012 vastgesteld. Onder de titel "Berkelland beschreven" bevat zij een cultuurhistorische gebiedsinventarisatie van het hele gemeentelijke grondgebied en identificeert zij (potentieel) waardevolle ensembles. De cultuurhistorische gebiedsbeschrijving dient onder meer als afwegingskader bij functieveranderingsprojecten en bij aanvragen om een omgevingsvergunning voor werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden (aanlegvergunning). In het verlengde daarvan besteed het bestemmingsplan aandacht aan diverse aspecten van cultuurhistorie zoals archeologie, historische geografie en historische (steden)bouwkunde. Daardoor sluit het bestemmingsplan aan op de bedoeling uit de landelijke beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg (MoMo). Verder biedt de opgestelde cultuurhistorische gebiedsbeschrijving handvaten voor concreet beleid en voor verdere uitwerking van de gebiedsbeschrijving.
Als verdiepingsslag ten opzichte van de gebiedsbeschrijving uit 2012 is in 2016 een cultuurhistorische waardenkaart opgesteld die op 19 september 2017 werd vastgesteld. Zij is onder meer bedoeld als basis voor toekomstig cultuurhistorisch beleid (o.a. planologische borging) en als inspiratiebron voor ruimtelijk ontwerp (inrichting en beheer). De cultuurhistorische waardenkaart is als bijlage 12 aan de plantoelichting toegevoegd.
De cultuurhistorische waardenkaart heeft een kenmerkenkaart die als bronnenkaart fungeert en de feiten presenteert doe tijdens de analyse van het gemeentelijk grondgebied naar voren zijn gekomen. De kenmerkenkaart is gebaseerd op een landschaps- en nederzettingstypering en geeft daarbij de landschappelijke zones, structuren en objecten weer. Ook zijn stedenbouwkundige structuren en historische bouwkunst afgebeeld.
Naast deze kenmerkenkaart is ook een waarderingskaart opgesteld. Op dit onderdeel van de cultuurhistorische waardenkaart is het landschap gebiedsgericht gewaardeerd en zijn dertien bijzondere cultuurhistorische ensembles begrensd.

3.8. Allicht, een actieplan licht

De gemeenteraad van Berkelland heeft op 14 september 2010 'Allicht, een actieplan licht' vastgesteld. Hierin worden mogelijke maatregelen opgesomd om de hoeveelheid licht in Berkelland beperkt te houden. Daarbij heeft de gemeenteraad uitgesproken dat een bestemmingsplan niet het meest geëigende middel is om regels te stellen over lichthinder. De raad heeft besloten dat maatregelen ter voorkoming van lichthinder moeten worden bereikt door overleg, door het sluiten van convenanten en door gebruik te maken van bestaande richtlijnen en praktische handreikingen. De gemeenteraad is tot deze beslissing gekomen na te hebben geconstateerd dat lichthinder in Berkelland slechts in geringe mate wordt beleefd.

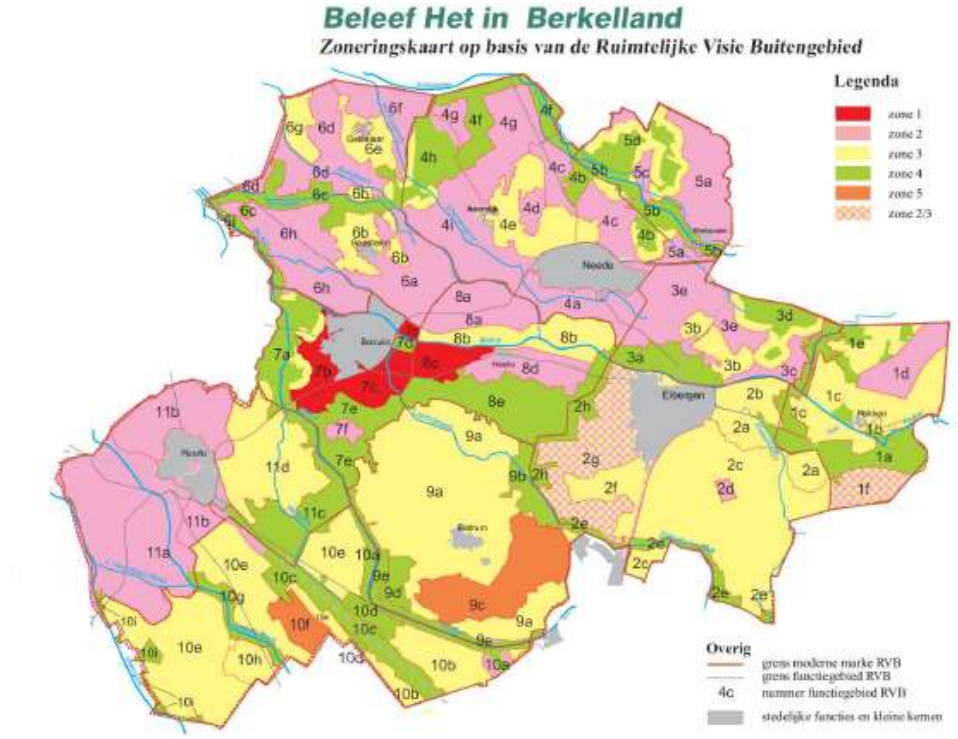
3.9. Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking in Berkelland

Met de beleidsnotitie 'Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking in Berkelland' (RODE) geeft de gemeente Berkelland mede invulling aan de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn. Deze ambitie vloeit voort uit het Akkoord van Groenlo (2009), waarin de Achterhoekse gemeenten deze doelstelling gezamenlijk hebben geadopteerd. De beleidsnotitie RODE biedt, naast het Energie Uitvoerings Programma (2016 & 2019), praktische handreikingen voor de ruimtelijke inpasbaarheid van installaties voor duurzame energie opwekking. Concreet betreft het hier installatietypen met bewezen technologie en een (te verwachten) marktpositie. Dit betreft installaties voor zonne-energie, wind en biomassa en (in mindere mate) bodemenergie en waterkracht.

De notitie bevat voor afzonderlijke gebiedstypen handreikingen voor de ruimtelijke inpassing van uiteenlopende installatietypen. Daar waar mogelijk, is in dit bestemmingsplan geanticipeerd op het toelaten van installaties op beperkte schaal. Voor meer grootschalige initiatieven (bijvoorbeeld zonneparken) is een maatwerkafweging nodig, deze worden dan ook niet rechtstreeks toegelaten. Naast deze maatwerkafweging is in dat geval ook een zorgvuldige belangenafweging en participatie van belang. In de notitie RODE is daartoe een plannings- en participatie-instrument opgenomen. Op 16 februari 2022 heeft de gemeenteraad een herijking van het RODE-beleid vastgesteld waarbij ook is ingegaan op de relatie met het raadsbesluit van 23 november 2021 over de Regionale Energiestrategie Achterhoek (RES1.0).

3.10. Beleef het in Berkelland

Het doel van deze beleidsnotitie is om in vogelvlucht de toeristische ontwikkelingen en de visie van de gemeente op recreatie en toerisme te beschrijven. Daarnaast schetst zij een beleidskader voor het kamperen in Berkelland. De visie is de leidraad voor het gemeentebestuur. Op deze manier kunnen beleidsbeslissingen en toekomstbeelden met elkaar verbonden worden. Het gewenste toekomstbeeld is gekoppeld aan een actielijst en verantwoordelijkheden van de gemeente en belanghebbenden in de sector.

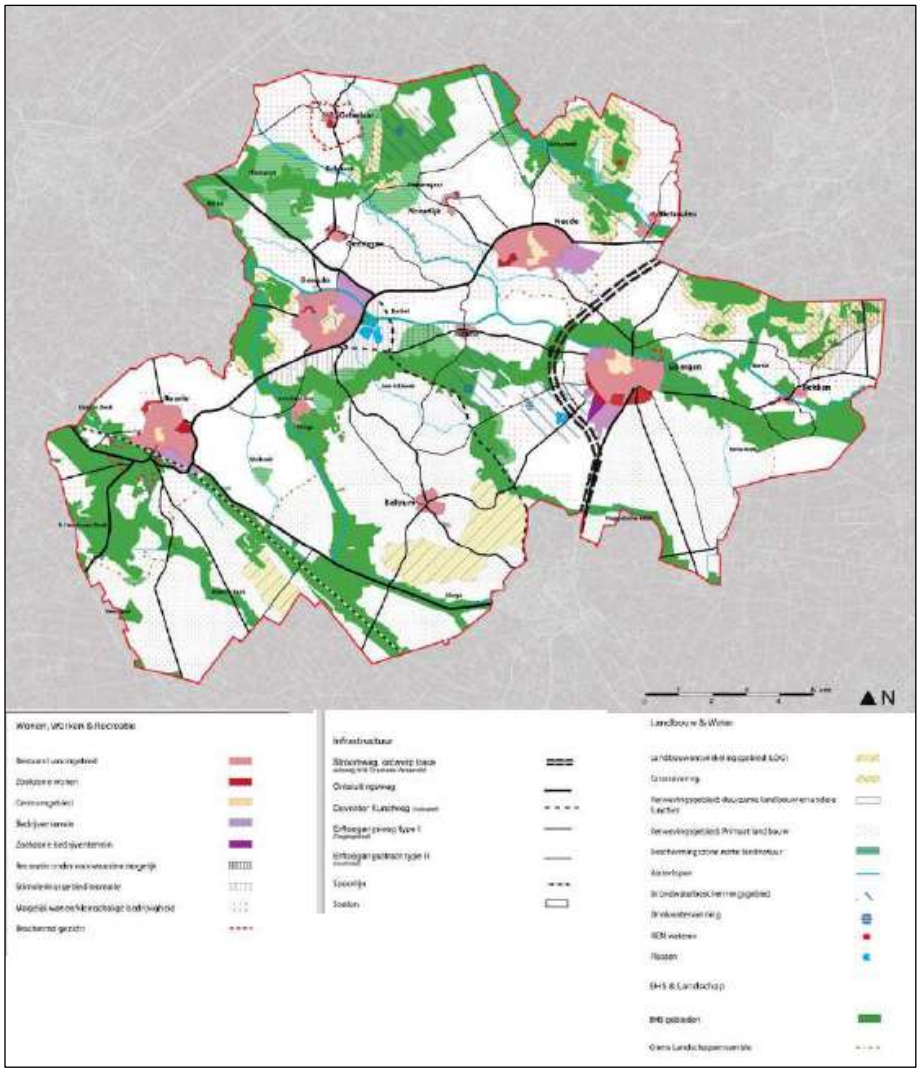
Figuur Zoneringskaart Beleef het in Berkelland en legenda (Gemeente Berkelland, 2008).

Door de intrekking van de Wet op de Openluchtrecreatie (WOR) per 1 januari 2008 is een aantal regels afgeschaft ter vermindering van de administratieve lastendruk. Gemeenten konden daardoor zelf beleid opstellen voor recreatie in het buitengebied. De beleidsnotitie dient als basis voor de planologische regeling in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. Daarbij is van belang dat het beleid geen ruimte biedt voor permanente bewoning van recreatiewoningen, een uitgangspunt dat ook is verankerd in het gemeentelijk handhavingsbeleid. Verder biedt het recreatiebeleid een basis om een einde te maken aan de omzettingsmogelijkheden waarbij sommige geldende bestemmingsplannen mogelijkheden bieden om campings om te vormen tot recreatieterreinen voor recreatiewoningen.

In de notitie is het gebied ten zuiden en ten zuidoosten van Borculo, ten zuidwesten van Haarlo aangewezen als stimuleringsgebied. Deze zone biedt de beste kansen voor recreatieve ontwikkeling op het gebied van dag-/verblijfsrecreatie. Het gebied is goed ontsloten door de rondweg om Borculo en nieuwe activiteiten kunnen goed aansluiten op de recreatieve mogelijkheden van de Hambroekplas. Daarbij kan het gaan om zowel de realisatie van nieuwe voorzieningen (ook grootschalig) als ook de uitbreiding of verbetering van de bestaande faciliteiten. Voorbeelden zijn een themapark of een bungalowpark.

3.11. Structuurvisie Berkelland 2025

De raad heeft op 26 oktober 2010 de Structuurvisie Berkelland 2025 vastgesteld. Wat betreft het buitengebied is in deze visie het geldend beleid uit onder meer de RVB overgenomen.

De Structuurvisie heeft voor het buitengebied als doel om de kwaliteit van het landelijke gebied te beschermen en te verbeteren, rekening houdend met de veranderende functie. Verbetering van de kwaliteit leidt tot duurzame landbouw, versterkte natuur, verbetering van recreatieve mogelijkheden, verlaging van de milieubelasting, verbetering van de infrastructuur, het woon- en werkklimaat en de economische structuur. Ten aanzien van functieverandering wordt nieuw beleid geformuleerd, onder andere in relatie tot verandering naar wonen, horeca en detailhandel. Dit beleid is waar mogelijk doorvertaald in voorliggend bestemmingsplan.

3.12. Structuurvisie Plussenbeleid

Met de vaststelling van de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening Gelderland op 1 maart 2017, is er een nieuw ruimtelijk beleidskader ontstaan voor de niet-grondgebonden veehouderij. Dit beleid is gebaseerd op het uitgangspunt dat groei van niet-grondgebonden veehouderij gepaard moet gaan met investeringen door het bedrijf in maatregelen op het gebied van landschappelijke kwaliteit, milieu en dierenwelzijn. Deze maatregelen moeten verder gaan dan waartoe het wettelijk verplicht is. Dit beleid staat bekend als het 'Gelders Plussenbeleid'.

In de gemeente Berkelland is dit verder uitgewerkt tot de 'Structuurvisie Plussenbeleid', vastgesteld door de gemeenteraad op 19 maart 2019. Deze structuurvisie vervangt paragraaf 4.2 (Landbouw) van de geldende 'Structuurvisie Berkelland 2025' en de 'Ruimtelijke Visie Landbouwontwikkelings-gebieden Berkelland & Oost-Gelre'. De Structuurvisie Plussenbeleid voorziet, naast de plussenbeleid- specifieke beleidskaders, ook in algemene en flankerende beleidskaders, zoals deze eerder in paragraaf 4.2 van de 'Structuurvisie Berkelland 2025' vervat waren.

Reikwijdte

Het Plussenbeleid is van toepassing op bestemmingsplanherzieningen en grote buitenplanse afwijkingen (omgevingsvergunning / uitgebreide procedure) die binnen de gemeente Berkelland voorzien in een uitbreiding van de bebouwing voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Het Plussenbeleid is daarbij *niet* van toepassing op uitbreidingen van de bedrijfsbebouwing voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) waarvan de oppervlakte kleiner is dan 500 m^2, tenzij deze uitbreiding binnen vijf jaar wordt gevolgd door een nieuwe uitbreiding die er voor zorgt dat de gezamenlijke uitbreiding alsnog groter wordt dan 500 m^2. Bij een bestemmingsplanherziening is voor het bepalen van de omvang van de 'Plusinvestering' de oppervlakte van de totale uitbreiding van de bebouwing maatgevend. Bij een grote buitenplanse afwijking (uitgebreide procedure) is maatgevend het gedeelte van de uitbreiding dat in strijd is met het geldende bestemmingsplan.

Algemene beleidskaders

Bouwvlakomvang

In de Structuurvisie Plussenbeleid is de kaderstelling voor de maximale bouwvlakomvang gebaseerd op het respecteren van eerder toegekende rechten. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) leidt dit tot een maximale omvang van 1,5 ha, voor grondgebonden agrarische bedrijven bedraagt deze 2 ha. Voor gemengde bedrijven betekent dit dat de omvang van het totale bouwvlak maximaal 3,5 ha kan zijn (maximaal 1,5 ha voor de niet-grondgebonden tak, maximaal 2 ha voor de grondgebonden tak).

Nieuwvestiging en hervestiging van veehouderijen

Ten aanzien van nieuwvestiging en hervestiging van veehouderijen zijn de volgende kaders opgenomen:

- Nieuwvestiging van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven is niet toegestaan;

- Hervestiging van niet-grondgebonden veehouderij is niet toegestaan in het 'Ammioniakbuffergebied';
- Nieuwvestiging van grondgebonden veehouderij is niet toegestaan, tenzij:
    - aangetoond wordt dat dit een verbetering oplevert van de landbouwstructuur en dat hervestiging op een bestaand agrarisch bouwperceel bedrijfseconomisch niet mogelijk is, of;
    - een bestaand bedrijf moet worden verplaatst op initiatief van de overheid ten behoeve van het realiseren van ruimtelijke doelen van algemeen maatschappelijk belang.

Het Berkellands plussenbeleid

Het Plussenbeleid voor de gemeente Berkelland is mede uitgewerkt aan de hand van vier aandachtsgebieden, zoals deze in de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland zijn gedefinieerd:

1. De gewenste werkwijze en dialoog rond een voorgenomen uitbreiding;
2. Inhoudelijke accenten in de extra maatregelen die gewenst zijn vanuit het lokale beleid en passend zijn voor het gebied, zodat lokaal maatwerk mogelijk wordt in de geest van de Omgevingswet en Gelderse Omgevingsvisie;
3. Het duiden van de ondergrens van de extra duurzaamheidsmaatregelen (wat zijn 'Plus-investeringen');
4. De wijze waarop met de ondernemer afspraken worden gemaakt over bijvoorbeeld de hoogte van de investering.

Ad 1 - Dialoog

Voordat een inspraakprocedure wordt gestart voor een plan waarop het Plussenbeleid van toepassing is, moet de initiatiefnemer een verslag aanleveren van de dialoog die hij heeft gevoerd met de omgeving over het invullen van de 'Plussen' die aan de orde zijn rond zijn initiatief.

Ad 2 – Inhoudelijke accenten binnen het maatregelenpakket

Extra maatregelen moeten / kunnen worden geleverd op het gebied van:

- Milieu: fijnstof, geur en geluid (aspecten met een gezondheidscomponent);
- Ruimtelijke kwaliteit: natuur en landschap (incl. ecologie);
- Water: maatregelen ter bescherming van het grondwater en/of het vasthouden of vertraagd afvoeren van water;
- Ruimtelijke kwaliteit: sloop van leegstaande gebouwen in de omgeving, waarbij nieuwbouw op de slooplocatie wordt voorkomen en er vier maal zoveel wordt gesloopt als de uitbreiding die onder het Plussenbeleid valt (d.w.z. uitbreiding buiten het geldende bouwvlak m.u.v. de eerste 500 m2 die daarvan eens per 5 jaar is vrijgesteld);
- Ruimtelijke kwaliteit: bijdrage aan het Sloopfonds naar rato van de uitbreiding die onder het Plussenbeleid valt;
- Dierwelzijn/diervriendelijke werkwijze (mits ter bescherming van de ruimtelijke kwaliteit).

Ad 3

Extra maatregelen gaan verder dan gangbare en/of wettelijk verplichte maatregelen en moeten worden geleverd op het gebied van:

- milieu (extra investering t.b.v. toepassing systemen, (extra) zonnepanelen) t.b.v. duurzaamheidsdoelen;
- ruimtelijke kwaliteit (extra investering op het gebied van natuur en landschap);
- water (extra investeringen ter bescherming van het grondwater en/of voor het vasthouden/vertraagd afvoeren van water);
- sloop van leegstaande gebouwen waarbij nieuwbouw op de slooplocatie wordt voorkomen;
- maximaal 50% van de 'Plus-investering' kan worden ingebracht als bijdrage aan het Sloopfonds;
- voor het bepalen van de hoogte van de 'Plus-investering' wordt een bedrag aangehouden van € 15,- per vierkante meter bruto stalvloeroppervlakte die onder de werking van het Plussenbeleid wordt uitgebreid.
- Bij het kiezen van 'Plus-maatregelen' moet de volgorde uit het Gelders Plussenbeleid worden gehanteerd, dat wil zeggen de rangorde (i) op het erf, (ii) in de directe omgeving van het erf en (iii) in de omgeving van direct omwonenden.

Ad 4

De uit te voeren extra maatregelen / 'Plus-investeringen' worden vastgelegd in:

- hetzelfde besluitvormingstraject als waarin ook de beoogde uitbreiding van het geldende bouwvlak mogelijk wordt gemaakt. Voor het gehele project wordt ook overeenkomst gesloten voor het verhalen van 'tegemoetkoming in schade';
- een privaatrechtelijke overeenkomst met een boetebeding;
- voorwaarden bij de omgevingsvergunning of voorwaardelijke verplichtingen in het nieuwe bestemmingsplan.

3.13. Plan van Aanpak en Uitgangspunten bestemmingsplan Buitengebied Berkelland

Na de vernietiging van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012”, stelde de gemeenteraad op 3 maart 2015 het “Plan van Aanpak bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016” vast (bijlage 15 bij de plantoelichting). In aansluiting daarop stelde de raad op 12 januari 2016 de “Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2016’” vast (bijlage 16 bij de plantoelichting). In deze documenten werd aangegeven welke aanpassingen ten opzichte van het vernietigde bestemmingsplan aan de orde waren vanwege inmiddels aangepaste regelgeving (o.m. verbod op nieuwvestiging van en omschakeling naar intensieve veehouderij, herbegrenzing EHS/GNN en grondwaterbeschermingsgebieden). Ook werd voor een aantal onderwerpen een nieuw beleidsuitgangspunt geformuleerd. Het gaat hierbij om:

• Uitbreidingsmogelijkheden niet-agrarische functies	- Geen onderscheid tussen gebiedsgebonden bedrijven en niet-gebiedsgebonden bedrijven; - Regeling: 20% bij recht / 25% afwijking of bebouwingspercentage; - Regeling voor functieverandering aanpassen aan nieuw provinciaal beleid.
• Reconstructiewetzones	Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Ruurlose Broek aanduiden als verwevingsgebied
• Nieuwe onderwerpen	Regeling voor grondgebonden zonnepanelen (binnen bouwvlakken, afwijkingsregeling voor zonnepanelen aangrenzend aan bouwvlakken)
• Verruimen mogelijkheden detailhandel (maatwerk)	- Regeling voor streekeigen en ambachtelijke producten (50% van bvo, max 100 m²) verwerken in de planregels.
• Bovenplanse sloop-bonusregeling	- Verhoging bijgebouwenoppervlakte tot max. 300 m² opnemen voor de bestemming “Wonen” (afwijkingsregel).
• Solitaire (vergunde) schuren	- Vergunde solitaire schuren aanduiden op de verbeelding, een 10%- uitbreidingsmogelijkheid aanhouden in combinatie met een bovenplanse sloop-bonusregeling (tot max. 100 m²) (afwijkingsregel).
• Bescherming van minder dan 10 m brede landschapselementen	- Aan landschapselementen van de nog te maken basisinventarisatiekaart een ‘groene’ bestemming toekennen, ook als zij minder breed zijn dan 10 m (nieuw uitgangspunt).
• Inhoudsmaat voor woningen	- Woningvolume verhogen van 750 m³ naar 1.000 m³ (incl. mogelijkheden voor mantelzorg).
• Opslag van hooibalen	- Regeling verwerken in de planregels.

Verder is in het Plan van Aanpak en in de Uitgangspuntennotitie aandacht besteed aan de manier waarop het gemeentelijk beleid over de ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven kan worden verwerkt in het nieuw te maken bestemmingsplan. Dit is gedaan met het oog op de zich voortdurende ontwikkelende rechtspraak over het zogenaamde ‘ammoniakdilemma’ die maakt dat het gemeentelijk beleid niet in zijn volle omvang kan worden verwerkt in een generiek bestemmingsplan voor het gehele buitengebied.

De gemeenteraad heeft de uitgangspuntennotitie voor het nieuw te maken bestemmingsplan op 12 november 2019 aangevuld met de vaststelling van de “Aanvulling uitgangspuntennotitie

bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016" (bijlage 17 bij de plantoelichting). Deze aanvulling geeft aan op welke manier de verschillende bestaande woonsituaties (dubbele bewoning) helder kunnen worden vastgelegd in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied en hoe daarbij gebruik kan worden gemaakt van de terminologie uit de wet Basisregistratie en Gebouwen (BAG). Uitvloeisel daarvan is onder meer dat in het nieuwe bestemmingsplan het BAG-begrip 'verblijfsobject met een woonfunctie' (vbo) wordt geïntroduceerd. Verder wordt de toegelaten bijgebouwenoppervlakte voortaan per 'vbo' benoemd in plaats van per 'woning'.

3.14. Bomenbeleidsplan 2020-2029 Gemeente Berkelland

In dit op 24 november 2020 vastgestelde beleidsplan wordt op hoofdlijnen aangegeven hoe wordt omgegaan met bomen en landschappelijke elementen in de komende 10 jaar. Dit zal vervolgens nader worden vastgelegd in de nieuwe nog vast te stellen Bomenverordening.

Bijlage 4 Bedrijven vermeld in Risico Register Gevaarlijke Stoffen (RRGS)

Naam inrichting	Adres	Plaats	Bevoegd gezag	Categorie	Wetgeving
De Veldster	Stoffersweg 8	Geesteren	Gemeente	Propaan	activiteitenbesluit
J.W. Hendriksen	't Oltwater 3	Ruurlo	Gemeente	Propaan	activiteitenbesluit
Grefte Vastgoed Ruurlo BV	Batsdijk 28a	Ruurlo	Gemeente	Propaan	Bevi
Recreatiepark De Fontein	Hupselse Markenweg 8	Eibergen	Gemeente	Propaan	activiteitenbesluit
Camping Den Blanken	Diepenheimseweg 44	Neede	Gemeente	Propaan	activiteitenbesluit
Gieterij Neede B.V.	Bergweg 11	Neede	Gemeente	Propaan	activiteitenbesluit
De Beek Eibergen	Groenloseweg 36	Eibergen	Gemeente	Propaan	activiteitenbesluit
Schuurmansweg Beheer B.V.	Schuurmansweg 5	Beltrum	Gemeente	Propaan	Bevi
Zwembad 't Vinkennest	Stokkersweg 4	Eibergen	Gemeente	Chloorbleekloog	activiteitenbesluit
Camping Het Eibernest B.V.	Kerkdijk 1	Eibergen	Gemeente	Propaan en Chloorbleekloog	activiteitenbesluit
Kanters Brandstoffen B.V.	Barchemseweg 84a	Ruurlo	Gemeente	LPG	Bevi
Esso Benzinestations Neede	Rondweg 14	Neede	Gemeente	LPG	Bevi
Autobedrijf Wassink Borculo B.V.	Ruurloseweg 45	Borculo	Gemeente	LPG	Bevi
Tankstation Brand Oil	Nettelhorsterweg 11	Geesteren	Gemeente	LPG-LNG-CNG	Bevi
Oosterveen's Oliehandel B.V.	Groenloseweg 24	Eibergen	Gemeente	LPG	Bevi

Tabel: Bedrijven in RRGS, peildatum september 2020

Bijlage 5

Indicatieve bedrijvenlijst

Indicatieve bedrijvenlijst (functieveranderingsbeleid)

Functie (t/m milieucategorie 2, tenzij al een bedrijf in een hogere milieucategorie aanwezig is) H = hoofdfunctie N = nevenactiviteit - = niet toegestaan	Aanduiding Gelders Natuurnetwerk (GNN)	Aanduiding Groene Ontwikkelingszone (GO)	Bestemming 'Agrarisch' (A')	Bestemming 'AW – L' en 'AW – NL'
Landbouw verwante functies				
● agrarisch aanverwante bedrijven				
- loonbedrijven	-	-	N/H	N/H
- drainagebedrijven	-	-	N/H	N/H
- veehandelsbedrijven	-	-	N/H	N/H
● toeleverende bedrijven				
- spermabank	-	-	N/H	N/H
- fouragebank	-	-	N/H	N/H
- zaaizaad en potgoed	-	-	N/H	N/H
- opslag agrarische produkten	-	-	N/H	N/H
- hoefsmederij	-	-	N/H	N/H
● semi-agrarische bedrijven				
- hoveniersbedrijven	-	-	N/H	N/H
- boomverzorgingsbedrijven	-	N/H	N/H	N/H
- natuur- en landschapsbeheer	N/H	N/H	N/H	N/H
- bosbouwbedrijven	-	-	N/H	N/H
- tuincentrum	-	-	N/H	N/H
- vis-, escargot- en wormkwekerij	-	N/H	N/H	N/H
● sociale nevenfunctie op een agrarisch bedrijf (resocialisatie, therapie, gehandicaptenzorg)	-	N	N/H	N/H
Opslag				
- caravans/boten	N	N	N/H	N/H
- inboedel	N	N	N/H	N/H
- overige opslag	N	N	N/H	N/H
Recreatie				
● verblijfsrecreatie				
- kampeerboerderij	N/H	N/H	N/H	N/H
- recreatie-appartementen	N/H	N/H	N/H	N/H
- hotelaccommodatie	N/H	N/H	N/H	N/H
- bed & breakfast	N/H	N/H	N/H	N/H

Functie (t/m milieucategorie 2, tenzij al een bedrijf in een hogere milieucategorie aanwezig is) H = hoofdfunctie N = nevenactiviteit - = niet toegestaan	Aanduiding Gelders Natuurnetwerk (GNN)	Aanduiding Groene Ontwikkelingszone (GO)	Bestemming 'Agrarisch' (A')	Bestemming 'AW – L' en 'AW – NL'
- pension	N/H	N/H	N/H	N/H
● dagrecreatie				
- sauna	N/H	N/H	N/H	N/H
- fietsenverhuur	N	N	N	N
- kanoverhuur	N	N	N	N
- trapauto's/skelters	N	N	N	N
- paardenpension/- stalling	N/H	N/H	N/H	N/H
- paardenverhuur	N	N	N	N
- manege	N	N	N/H	N/H
- huifkarcentrum	N	N	N/H	N/H
● horeca				
- catering	N	N	N/H	N/H
- restaurant	N/H	N/H	N/H	N/H
- eethuis	N/H	N/H	N/H	N/H
- ijssalon	N/H	N/H	N/H	N/H
- terras/theetuin	N/H	N/H	N/H	N/H
- theeschenkerij	N/H	N/H	N/H	N/H
- bezoekerscentrum	N/H	N/H	N/H	N/H
● privé-kliniek	N/H	N/H	N/H	N/H
● kuuroord	N/H	N/H	N/H	N/H
● dagverblijf	N/H	N/H	N/H	N/H
● dierenkliniek	N/H	N/H	N/H	N/H
● groepspraktijk	N/H	N/H	N/H	N/H
● cursuscentrum	-	N/H	N/H	N/H
- crèche/peuterspeelzaal	-	N/H	N/H	N/H
● museum/tenstoonstellingsruimte	-	N/H	N/H	N/H
● dierenasiel/-pension	-	N/H	N/H	N/H
● kappersbedrijf	-	N/H	N/H	N/H
● computerservicebedrijf	-	N/H	N/H	N/H
● adviesbureau	-	N/H	N/H	N/H
● geluids- en/of TV-studio	-	N/H	N/H	N/H
● post- en koeriersdiensten	-	N/H	N/H	N/H
● telecommunicatie	-	N/H	N/H	N/H
● antiekhandel	-	N/H	N/H	N/H

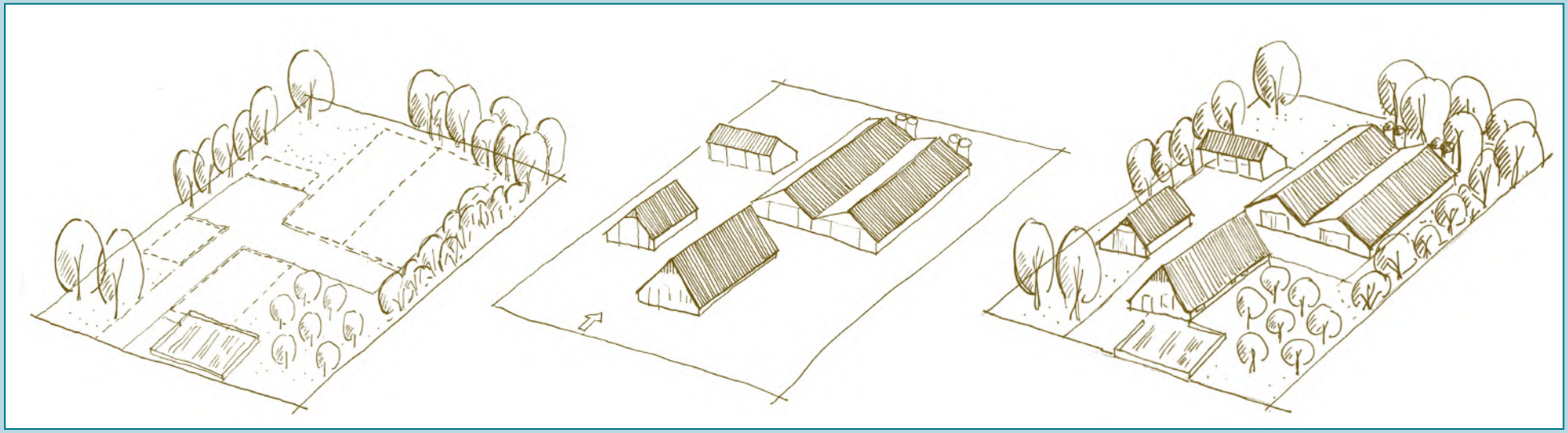
Functie (t/m milieucategorie 2, tenzij al een bedrijf in een hogere milieucategorie aanwezig is) H = hoofdfunctie N = nevenactiviteit - = niet toegestaan	Aanduiding Gelders Natuurnetwerk (GNN)	Aanduiding Groene Ontwikkelingszone (GO)	Bestemming 'Agrarisch' (A')	Bestemming 'AW – L' en 'AW – NL'
● kunsthandel	-	N/H	N/H	N/H
- slachterij	-	-	N	N
- vleesverwerking	-	-	N	N
- zuivelverwerking	-	-	N	N
- plantaardige produktverwerking	-	-	N	N
- imkerij	N	N/H	N/H	N/H
- palingrokerij	-	N/H	N/H	N/H
- wijnmakerij	-	N/H	N/H	N/H
- ijsmakerij	-	N/H	N/H	N/H
- bierbrouwerij	-	N/H	N/H	N/H
- niet- en vlechtwerk	-	N/H	N/H	N/H
- bouwbedrijven	-	-	N/H	N/H
- glas in lood-zetterijen	-	-	N/H	N/H
- installatiebedrijven	-	-	N/H	N/H
- electrotechnisch installatiebedrijf	-	-	N/H	N/H
- dakdekkersbedrijf	-	-	N/H	N/H
- rietdekkersbedrijf	-	-	N/H	N/H
- houtzagerij en –schaverij	-	-	N/H	N/H
- speeltoestellenfabricage	-	-	N/H	N/H
● lasinrichtingen/bankwerkerijen	-	-	N/H	N/H
● vervaardiging medische instrumenten/precisie-instrumenten en orthopedische artikelen	-	-	N/H	N/H
● meubelmakerijen/-restauratie	-	-	N/H	N/H
● meubelstoffeerderijen	-	-	N/H	N/H
● vervaardigen en reparatie sieraden	-	-	N/H	N/H
● vervaardiging en reparatie muziekinstrumenten	-	-	N/H	N/H
● spel- en speelgoedfabricage	-	-	N/H	N/H
- spinnen en weven van textiel	-	N	N/H	N/H
- vervaardiging van textielwaren	-	N	N/H	N/H
- kledingvervaardiging	-	N	N/H	N/H
● reparatiebedrijven gebruiksgoederen	-	N	N/H	N/H
● pottenbakkerij	-	N/H	N/H	N/H

Functie (t/m milieucategorie 2, tenzij al een bedrijf in een hogere milieucategorie aanwezig is) H = hoofdfunctie N = nevenactiviteit - = niet toegestaan	Aanduiding Gelders Natuurnetwerk (GNN)	Aanduiding Groene Ontwikkelingszone (GO)	Bestemming 'Agrarisch' (A')	Bestemming 'AW – L' en 'AW – NL'
● natuursteenbewerking/beeldhouwerij	-	N/H	N/H	N/H
● zeefdrukkerij	-	N/H	N/H	N/H
● grafische bedrijven	-	N/H	N/H	N/H
● verkoop eigen agrarische produkten	-	N	N	N/H

ACHTERHOEKSE ERVEN VERANDEREN

KADERNOTA RUIMTELIJKE KWALITEIT

MEI 2008

REGIO ACHTERHOEK
ADVIESCOMMISSIE VOLKSHUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING

ACHTERHOEKSE ERVEN VERANDEREN

KADERNOTA RUIMTELIJKE KWALITEIT

MEI 2008

COLOFON
In opdracht van de regio Achterhoek,
Adviescommissie Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Concept April 2008
Gelders Genootschap

AUTEURS
Jan Wabeke, Annemiek Weijs
Gelders Genootschap

REGIO ACHTERHOEK
ADVIESCOMMISSIE VOLKSHUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING
Gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost-Gelre,
Oude IJsselstreek, Winterswijk

Achtergronden en tekstblokken in de kadernota

- *Aanleidingen voor de kadernota 'Achterhoekse Erven Veranderen'* 7
- *Achtergrond van het beleid* 9
- *Schema van de opbouw van een erf* 10
- *Schaalvergroting door de jaren heen* 12
- *Voorbeelden van nieuwe gebouwen op bestaande erven* 16
- *Verschillen per streek* 20
- *Factoren die een rol spelen bij het herkennen van nederzettingsvormen* 23
- *Achtergrond: De ontwikkeling van kransen en zwermen van erven* 24
- *Es of enk* 24
- *Achtergrond: De ontwikkeling van het kampenlandschap* 28
- *Achtergrond: De ontwikkeling van de rivier- en beekdal nederzettingen* 32
- *Achtergrond: De ontwikkeling van landgoederen en scholtegoederen* 36
- *Achtergrond: De ontwikkeling van planmatige, rationele nederzettingen* 38
- *Streekeigen beplanting* 42
- *Landschappelijke versterking* 44
- *Inspiratie....* 45
- *Meerdere eigenaren op een erf* 46
- *Wat is oorspronkelijk?* 48
- *Dakenlandschap* 50
- *Vernieuwende ontwerpen, nieuwe vormen* 52
- *Altijd een erf met meerdere gebouwen?* 54
- *Sloop van bebouwing, draagt dit bij aan ruimtelijke kwaliteit?* 56
- *De status van het welstandsadvies (rood en groen)* 60
- *Stappen van het proces* 61
- *Vragen die inzicht kunnen bieden in de kwaliteit van een plek* 62
- *Wanneer de kadernota niet toereikend is voor de opgave....* 62
- *Een ontwerp omvat:* 62

INHOUD

1. INLEIDING
   - Aanleiding 7
   - Doel van de kadernota 7
   - Status en implementatie 9
   - Leeswijzer 11

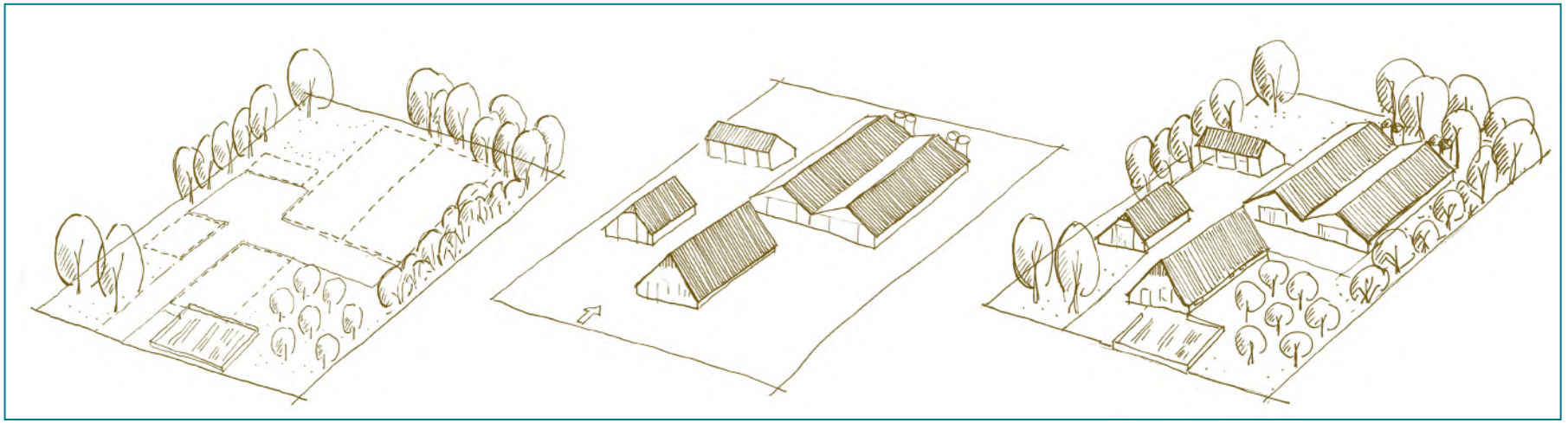
2. HET ERF
   - Ensemble van gebouwen 13
   - Hiërarchie 13
   - Toegang tot het erf 13
   - Indeling van het terrein: collectief gedeelte van het erf 15
   - Indeling van het terrein: privé-gedeelte van het erf 15
   - Indeling van de gebouwen 19
   - Massa en vorm 19

3. HET ERF IN ZIJN OMGEVING
   - Algemeen 23
   - Landschapstypen en nederzettingsvormen 23
   - Kransen of zwermen van erven 25
   - Kampnederzettingen 29
   - Rivier en beekdalnederzettingen 33
   - Landgoederen en scholtegoederen 37
   - Planmatige, rationele nederzettingen 39

4. VERSCHILLENDE OPGAVEN
   - Verbouwen van een boerderij 45
   - Splitsen van een boerderij 47
   - Wonen of werken in een schuur of stal 49
   - Nieuwe bebouwing 53
   - Realisatie grootschalige bedrijfsbebouwing 55

5. UITGANGSPUNTEN EN CRITERIA
   - Uitgangspunten voor transformerende erven 58
   - Beoordelingscriteria puntsgewijs 59

6. ONTWERPPROCES
   - Leeswijzer 61
   - Doelen in het planproces 63

v.l.n.r terrein met erfinrichting, het terrein met gebouwen en het totale erf

Het erf en het landschap hebben een sterke band met elkaar. De ondergrond waarop het erf is gesitueerd, het type landschap waarin het erf ligt en het type bedrijfsactiviteit zijn allen bepalend voor de ontwikkeling en verschijningsvorm van een erf. Om helder te kunnen communiceren over erven en veranderingen van erven is het van belang vast te stellen wat er onder een erf wordt verstaan.

ERF: een perceel grond (terrein) met de daarbij behorende terreininrichting en ensemble van gebouwen.

1. INLEIDING

Aanleiding
Van oudsher is de bebouwing in het Achterhoekse landschap gegroepeerd op erven. Op die erven vormen gebouwen en erfbeplanting een samenhangend geheel. De Achterhoekse gemeenten hebben momenteel te maken met een toenemend aantal aanvragen voor transformatie van erven (verbouw, nieuwbouw, splitsing, functieverandering, schaalvergroting, veranderingen aan terreininrichting, etc.). Evenals in andere regio's daalt het aantal agrarische bedrijven in de Achterhoek, terwijl de overige bedrijven zich moeten aanpassen aan de moderne bedrijfsvoering. Dit heeft directe gevolgen voor de vitaliteit van het landelijk gebied. Er ontstaat leegstand van stallen en soms ook van woningen, het landelijk gebied wordt op plekken niet langer beheerd door de agrariër en verrommelt steeds meer. Daarnaast is het landelijk gebied de laatste jaren steeds voller gebouwd en daardoor verder versteend. Om de vitaliteit van het landelijk gebied te vergroten is een verruiming van de mogelijkheden om nieuw te bouwen geboden. Daaraan zijn echter expliciet een aantal regels gebonden die ruimtelijke kwaliteitswinst tot doel hebben. Ook de schaalvergroting ligt gevoelig in kwetsbaar landschap en ook daar behoeft de ruimtelijke kwaliteit aandacht. De afgelopen jaren is in verschillende gemeenten ervaring opgedaan met functieverandering. Deze ervaring leert dat er behoefte is aan een nota waarin een aantal uitgangspunten voor veranderende erven is vastgesteld en borgen van ruimtelijke kwaliteit in het proces plaatsvindt. Doel is dan ook de ruimtelijke kwaliteitswinst daadwerkelijk plaats te laten vinden bij veranderingen van erven.

Doel van de kadernota
Deze nota vormt het beleidskader voor het ruimtelijk ontwerp van veranderingen van erven in het buitengebied in de regio Achterhoek. Bij veranderingen gaat

Aanleidingen voor de kadernota 'Achterhoekse erven veranderen'
Na een aantal jaren ervaring op te hebben gedaan op het gebied van functieverandering en erftransformaties is het volgende aan het licht gekomen:

- Vergelijkbare beleidskeuzes komen terug bij verschillende locaties. Het zou beter zijn niet steeds opnieuw het wiel uit te vinden, maar op hoofdlijnen een aantal uitgangspunten helder vast te stellen. Dit geeft ook duidelijkheid naar de initiatiefnemers.
- Anderzijds is er juist behoefte aan maatwerk per locatie, want elke locatie en opgave biedt specifieke mogelijkheden voor ruimtelijke kwaliteit. Dit pleit ervoor om kwaliteit niet te veel vooraf dicht te timmeren, maar in te zetten op borging via een goed proces.
- Deskundigheid m.b.t. architectuur en landschap moeten op het juiste moment worden ingebracht. Specifieke kennis is vaak beperkt aanwezig bij de ambtelijke projectleiders, die dit soort processen begeleiden. Als deze aspecten pas bij de welstandstoets aan de orde komen leidt dit tot ongewenste situaties en worden kansen gemist. In een goed proces kan de inbreng van welstand effectiever worden gemaakt.
- Veel welstandsnota's gaan uit van de bestaande kenmerken en bieden te weinig aanknopingspunten voor de veranderingen die nu aan de gang zijn.

INLEIDING

het om bouw- en aanlegactiviteiten in verband met functieveranderingen en ten behoeve van bestaande functies. Het kader kan ook gebruikt worden bij de aanleg van nieuwe erven en uitbreiding van een bestaand erf.
Met het ruimtelijk ontwerp wordt hier de integrale ontwerpopgave bedoeld, die speelt bij de transformatie van een (voormalig) agrarisch erf. Landschap, natuurwaarden, cultuurhistorie, gebruikswaarden, stedenbouw en architectuur worden daarbij in samenhang beschouwd.
Het beleidskader omvat algemene doelen, ontwerpuitgangspunten en een set van spelregels voor het ontwerp van bebouwing en erf. Het gaat over het landschap, de erfontwikkeling, de bebouwing en de erfinrichting. Het accent ligt op het schaalniveau van het erf.
Daarnaast omvat dit beleidskader uitgangspunten voor het ontwerpproces. Een proces, dat uitgaat van maatwerk per locatie, waarbij het accent meer ligt op regie en de begeleiding van plannen dan op toetsing. Inzet van de juiste deskundigheid op de juiste momenten.

Status en implementatie
Het is de bedoeling dat de Achterhoekse gemeenten dit beleidskader vaststellen als welstandsbeleid en ruimtelijke visie voor ontwikkelingen op erfniveau. Deze kadernota wordt door de Regio aangeboden aan de gemeenten ter implementatie.

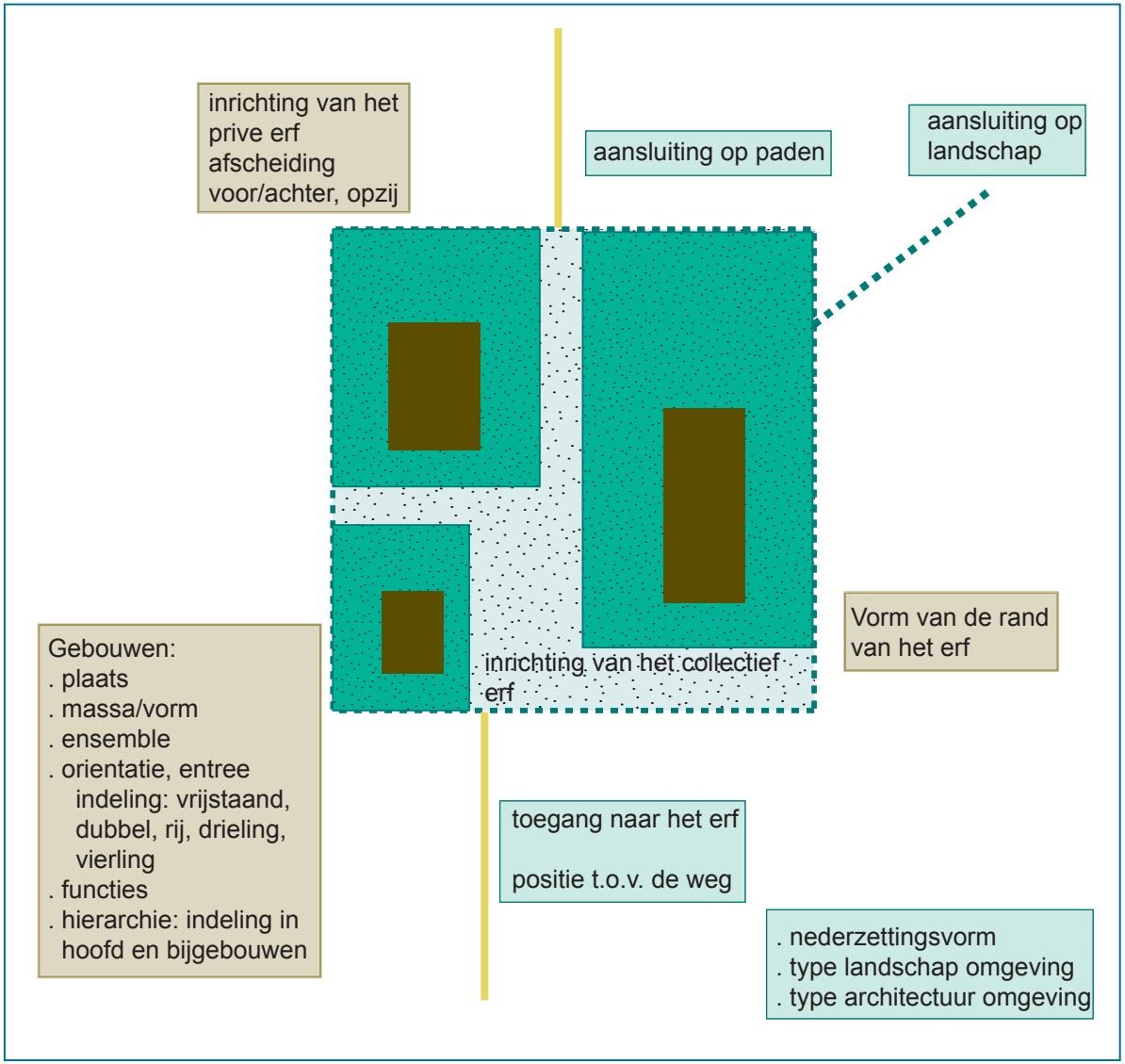
Achtergrond van het beleid
Landelijk VAB beleid:
In 2006 is de ‘Nota Ruimte’ vastgesteld. Hierin is verruiming van de mogelijkheid tot nieuwbouw in het landelijk gebied opgenomen, met als doel de vitaliteit van het landelijk gebied te vergroten. Het verruimen van de mogelijkheden is daarbij expliciet gekoppeld aan de ontwikkeling van landschappelijke kwaliteit, realisatie van extra natuurareaal of waterbergingscapaciteit.

Provinciaal VAB beleid:
De provincie heeft dit in het streekplan verwerkt door o.a. mogelijkheden tot functieverandering op te nemen. In het streekplan zijn een voorwaarden waaraan moet worden voldaan opgenomen. Verder wordt de mogelijkheid geboden om per regio een eigen, meer uitgewerkt beleid te hanteren.

Regionaal VAB beleid:
De Achterhoekse gemeenten hebben naar aanleiding van deze mogelijkheden gezamenlijk de beleidsnotitie “Functies zoeken plaatsen zoeken functies” vastgesteld en hebben zich daarin uitgesproken de ontwikkeling aan te grijpen om de ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid van het buitengebied een impuls te geven.

Ontwikkeling landbouw bedrijven:
Het reconstructieplan voor de Achterhoek en Liemers wil ruimte scheppen voor de ontwikkeling van de landbouw door schaalvergroting mogelijk te maken. Dit met behoud van landschappelijke waarden. De belangrijkste opgave voor de reconstructie is het herstel van bestaande waardevolle cultuurlandschappen en de ontwikkeling van nieuwe (functionele) landschappen. De landbouw kan zich ontwikkelen in zogenaamde verwevingsgebieden en in landbouwontwikkelingsgebieden (LOG’s). De LOG’s zijn bedoeld voor bedrijven die verplaatst moeten of willen worden, omdat ze op de huidige locatie niet kunnen groeien.
De landbouw ontwikkelt zich in principe nog steeds vanuit bestaande erven. Daarvoor blijven de erfprincipes van toepassing, die zijn beschreven in deze nota. Met name in LOG’s zullen ook nieuwe erven ontstaan, die een afwijkende vorm hebben.

Nieuwe landgoederen:
Volgens het Streekplan is een nieuw landgoed een openbaar toegankelijk bos- en/of natuurcomplex (al dan niet met overige gronden) met daarin een woongebouw ‘van allure’ met maximaal drie wooneenheden en een minimale omvang van de bebossing van 5 hectares. Bovendien vormt het woonhuis een architectonische eenheid met het omringende groen. Per gemeente kan voor nieuwe landgoederen aanvullend beleid worden opgesteld.
Deze nieuwe landgoederen kunnen ook worden aangelegd in van oorsprong agrarische landschappen. Het karakter van deze landschappen is dan richtinggevend voor de toekomstige ontwikkeling. Het landgoed zal dan meestal één of meer bestaande of nieuwe “erven” in de zin van deze nota omvatten.

Schema met de kenmerken van het erf en van het erf in zijn omgeving

INLEIDING

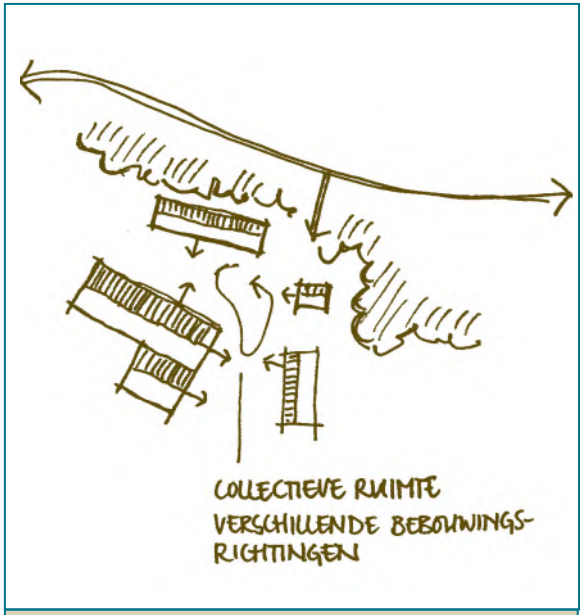
Leeswijzer
Deze kadernota is ingestoken vanuit de schaal van het erf. Elk erf bevat een aantal kenmerken die de verschijningsvorm van het erf bepalen. (Zie het schema op de pagina hiernaast) Deze kenmerken zijn variabel en zorgen er daardoor voor dat geen enkel Achterhoeks erf er hetzelfde uitziet. Toch zijn de erven in de Achterhoek wel te herkennen als typische 'Achterhoekse erven'. Een deel van de kenmerken is gericht op de landschappelijke context. Deze zorgen voor de verankering van het erf binnen de directe omgeving, maar ook binnen de Achterhoek als regio. Het zijn kenmerken die afhankelijk zijn van omgevingsfactoren als het landschapstype waarin het erf ligt, het type nederzettingsvorm en de architectuur van de streek. Het zorgt ervoor dat er binnen de Achterhoek verschillende typen erven voorkomen. Dit wordt beschreven in hoofdstuk 3 'het erf in zijn omgeving'.
De andere kenmerken die mede het uiterlijk van het erf bepalen zijn minder direct omgevingsafhankelijk. Deze zijn eveneens karakteristiek voor de Achterhoek. Ze zijn binnen een aantal basisprincipes in te delen en worden al eerder in hoofdstuk 2 'het erf' toegelicht.
In hoofdstuk 4 zijn de verschilllende opgaven die kunnen spelen bij erftransformaties nader toegelicht. Er wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de aandachtspunten bij de verschillende opgaves. De verschillende opgaves hebben betrekking op het verbouwen van een boerderij of stal en op het nieuw bouwen van een woning, kantoorgebouw of bedrijfsgebouw.
In hoofdstuk 5 zijn alle uitgangspunten en criteria puntsgewijs opgenomen.
Inzicht in zowel de omgevingskenmerken als de kenmerken van het erf zelf is belangrijk om tot een goede erftransformatie te komen. Het onderzoeken van de kenmerken en de waarden van het erf vormt het startpunt voor het ontwerpproces. In deze kadernota zijn doelen opgenomen die worden nagestreefd in de verschillende fasen van het ontwerproces. Hieraan kan elke gemeente zijn eigen invulling geven in de vorm van een eigen proces. De doelen zijn opgenomen in hoofdstuk 6 'Het ontwerpproces'.
Naast de inhoud in de hoofdstukken is er in de nota een aantal losse tekstblokken opgenomen. Hierin wordt verschillende informatie geboden, zowel achtergrondinfo als voorbeelden. De tekstblokken kunnen los van de doorlopende tekst gelezen worden, waar welke informatie staat is openomen in een lijst op pagina 6.

HET ERF

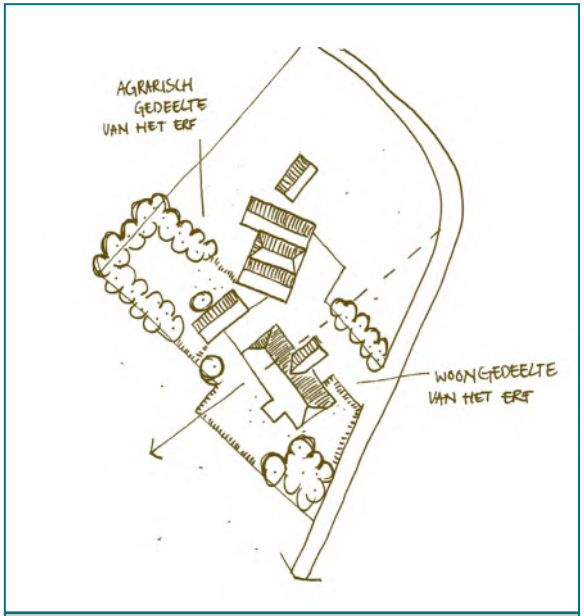
De kenmerken die binnen de Achterhoek omgevingsafhankelijk zijn:
- de nederzettingsvorm waarbinnen het erf valt,
- de aansluiting op het landschap,
- het type architectuur in de omgeving,
- de plaats van de gebouwen op het erf,
- de oriëntatie van de gebouwen,
- de positie van het erf t.o.v. de weg,
- de vorm van de rand van het erf,
- de aansluiting op paden.

HET ERF IN ZIJN OMGEVING

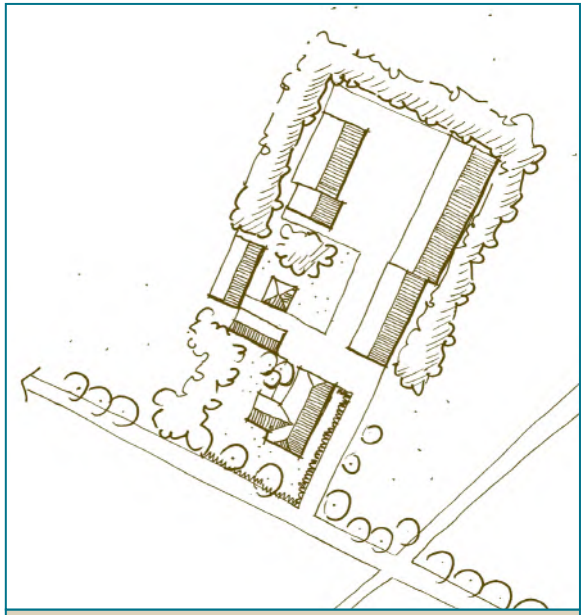
De kenmerken die binnen basisprincipes van de Achterhoek vallen zijn:
- het ensemble van gebouwen,
- de hiërarchie tussen hoofd en bijgebouwen,
- de toegang naar het erf,
- de inrichting van het collectieve gedeelte van een erf,
- de inrichting van het privé-gedeelte van het erf (scheiding van erven, voor, achter, opzij),
- de massa en vorm van de gebouwen,
- de indeling en de entree van de gebouwen.

Het hoofdgebouw vormt samen met de bijgebouwen een helder ensemble. De gebouwen dicht bij elkaar rond een collectieve ruimte gesitueerd.

In de erfopzet is duidelijk hiërarchie te zien. Het hoofdgebouw is dominant in vorm en massa en situering. De bijgebouwen zijn eenvoudiger in vorm, hebben minder massa en staan achter het hoofdgebouw geplaatst.

Een toegang tot het erf, waardoor het erf een ruimtelijke eenheid is

Schaalvergroting door de jaren heen:
Tot de jaren 60 bleven nieuwe schuren of stallen ondergeschikt aan het volume van de oorspronkelijke hoeve op het erf. De meeste boerenbedrijven hebben vanaf de jaren ’60 een eerste fase van schaalvergroting ondergaan waarbij de maten en volumes van de nieuw toegevoegde schuren soms groter zijn dan die van het hoofdgebouw. Deze passen echter wel binnen de maat en schaal van het erf en zijn vaak nog ondergeschikt aan het hoofdgebouw door bijvoorbeeld de situering. Een tweede fase van schaalvergroting vindt de laatste jaren plaats, waarbij de nieuwe schuren qua maat en schaal buitenproportioneel worden ten opzichte van de maat van de eerdere bebouwing en erf.

2. HET ERF

Het ensemble van gebouwen
De hoofd en bijgebouwen van een erf vormen gezamenlijk een ensemble. De gebouwen staan nooit verspreid op het terrein maar altijd geclusterd. De richting van de bebouwing binnen het ensemble is afhankelijk van de nederzettingsvorm en de plek in het landschap waar het erf zich bevindt. Op boerenerven waar schaalvergroting heeft plaatsgevonden zijn grote nieuwe schuren en stallen soms naast het oude erf geplaatst, waardoor er twee erven (soms enigszins in elkaar verknoopt) worden beleefd. Het heldere oorspronkelijke ensemble wordt daardoor vertroebeld. Het ensemble van gebouwen is een kenmerk van elk erf en bepaalt een groot deel van de ruimtelijke kwaliteit.

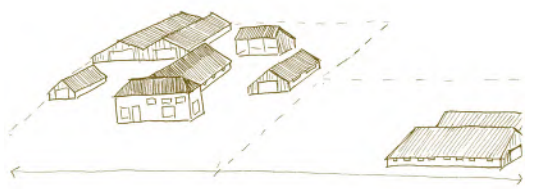
Aandachtspunten bij erftransformatie:
- *Alle gebouwen van het erf vormen gezamenlijk een ensemble van bebouwing*
- *Nieuwe bebouwing: bij afwezigheid hoofdgebouw, nieuw hoofdgebouw toevoegen, welke aansluit bij het reeds aanwezige ensemble. Alleen in bijzondere situaties is een andere compositie van gebouwen mogelijk.*
- *Nieuwe bebouwing: bij aanwezigheid hoofdgebouw enkel bijgebouwen toevoegen, die aansluiten bij het reeds aanwezige ensemble.*
- *Te slopen bebouwing zo kiezen dat het ensemble blijft bestaan of het oorspronkelijke ensemble wordt teruggebracht.*
- *Gaafheid van grote dakvlakken: licht*

Hiërarchie
De gebouwen op erven zijn over het algemeen volgens een bepaalde hiërarchie op het terrein gesitueerd. Op een boerenerf is sprake van een hoofdgebouw met bijgebouwen. De gebouwen staan nooit ver verspreid over het hele erf maar staan altijd geclusterd. Doordat functioneel alle schuren en stallen goed bereikbaar moeten zijn liggen deze aan een collectieve ruimte op het erf. Deze is voorzien van (half)verharding. Bijgebouwen die in de laatste jaren zijn toegevoegd passen soms niet meer bij de schaal van de overige bebouwing van het erf. Ze verstoren dan de oorspronkelijk aanwezige hiërarchie**.** Soms zijn ze enigszins los van het erf gesitueerd, aan de overzijde van de weg, of als bijgebouw dat niet is aangesloten bij het collectieve erf. Hiërarchie is het tweede principe van een boerenerf en uit zich zowel in de situering als in de architectuur en omvang van de gebouwen.

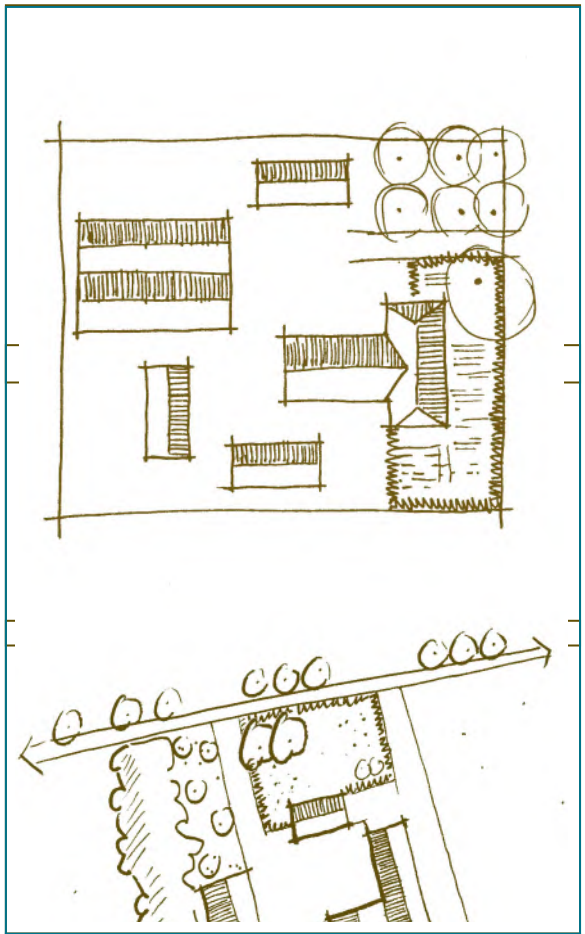
Aandachtspunten bij erftransformatie:
- *De oorspronkelijke boerderij of het oorspronkelijke woonhuis manifesteert zich in principe als het belangrijkste gebouw. Dit uit zich in situering, uitstraling: 'het gezicht', volume, massa, hoogte, detaillering en materiaalgebruik.*
- *Aandacht voor de vraag: welke gebouwen te slopen, en hoe nieuwe gebouwen te situeren?*
- *Aandacht voor de oorspronkelijke contour van het erf.*
- *Aandacht voor de bijzondere positie van het woongedeelte van het hoofdgebouw ten opzichte van de bijgebouwen. Woongedeelte uit het zicht van de bijgebouwen.*

De toegang tot het erf
Vanaf de doorgaande weg is er in principe één toegang tot het erf, vanaf het erf zijn er soms aansluitingen op een systeem van zandwegen en wandelpaden. Sporadisch snijdt de doorgaande weg het erf in tweeën. Een tweede ontsluiting van het achtererf (deze sluit niet aan op de toegangsweg) bestaat soms als het erf duidelijk uit twee compartimenten bestaat.

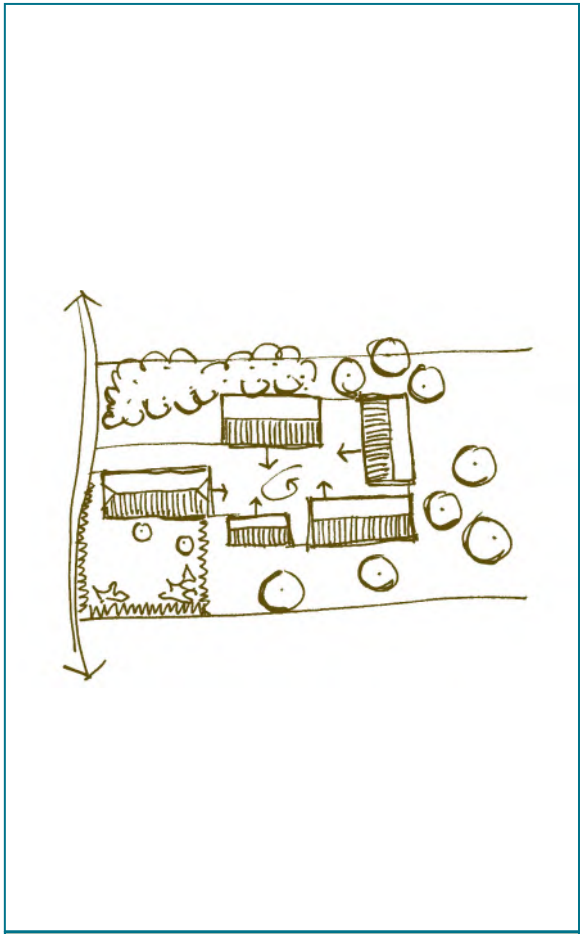
Voorbeeld:
Erven die schaalvergroting hebben ondergaan, zijn soms uitgebreid met grote stallen buiten de oorspronkelijke erfgrens. Bij erftransformaties kunnen deze gebouwen worden gesloopt waardoor het erf zijn oorspronkelijke contour weer terug krijgt.

Het privé- gedeelte van het erf is kleinschalig ingericht. De tuin, de boomgaard en twee grote bomen hebben hun plek.

Het collectieve gedeelte van het erf vormt het functionele centrale gedeelte. Alle bijgebouwen staan richting het collectieve deel van het erf.

HET ERF

Bij boerenerven die een schaalvergroting hebben ondergaan bestaat er soms een tweede toegang vanaf de doorgaande weg tot het erf. Een tweede toegang tot het erf is niet gewenst bij erven die getransformeerd worden tot woon- en leef erven omdat dit het beeld oproept van meer dan één erf.

Aandachtspunten bij erftransformatie:

- *Het erf heeft slechts één aansluiting op de doorgaande weg.*
- *Als het erf duidelijk uit twee compartimenten bestaat eventueel een tweede entree vanaf een andere toegangsweg tot achtererf.*
- *Aantakken op de bestaande zandpaden die makkelijk bereikbaar zijn vanaf het erf of herstellen van zandpaden.*

Indeling van het terrein: het collectieve gedeelte van het erf

Het collectieve gedeelte van het erf wordt als functioneel gedeelte van het boerenerf beschouwd. In het collectieve deel moeten grote werktuigen kunnen verplaatsen en daarom is dit deel verhard. Wanneer de collectieve ruimte groot is vindt er soms (tijdelijke) opslag plaats. De plek kan verschillen door de situering van de hoofd en bijgebouwen op het terrein. Voor de inrichting heeft dit geen gevolgen. Die is overal zo dat alle bijgebouwen en ook de achterzijde van het hoofdgebouw kunnen worden betreden vanaf het collectieve gedeelte van het erf. De grondvorm van het collectieve erf is soms afhankelijk van de nederzettingvorm waarvan het erf deel uitmaakt. Zo is deze bij erven die gesitueerd zijn in ontginningen bijna altijd rechthoekig van vorm en is de vorm minder duidelijk bij erven die gesitueerd zijn in het kampenlandschap. De bedrijfsgebouwen van boerenbedrijven worden steeds groter. De moderne bedrijfsvoering brengt met zich mee dat grote voertuigen bij het bedrijf moeten kunnen komen. Bij een aantal boerderijen ontstaat daardoor een tweedeling op het erf. Het oude erf wordt steeds meer een woon- en leef erf, terwijl daarnaast een functioneel erf ontstaat voor de bedrijfsvoering. De functionele bebouwing sluit dan niet meer aan bij het collectieve deel van het erf en krijgt vaak een eigen toegangsweg.

Aandachtspunten bij erftransformatie:

- *Bij nieuwbouw (ook van nieuwe stallen) aandacht voor clustering rond collectieve ruimte, de gebouwen staan dicht bij elkaar.*
- *Alle entrees van gebouwen (uitgezonderd die van het woongedeelte van het hoofdgebouw) richten op het collectieve gedeelte van het erf.*
- *Het collectieve gedeelte van het erf wordt bij erftransformaties in het kader van functieverandering in principe (semi-) openbaar terrein.*
- *Bergingen en garages plaatsen in eenvoudige volumes rond het collectieve erf.*
- *Bij verandering van het erf naar een woonfunctie het functionele erf met zijn ontsluiting opheffen, indien deze een eigen toegang heeft en niet aansluit op het collectieve erf.*

Indeling van het terrein: het privé-gedeelte van het erf

Het privé-gedeelte van het erf ligt in de meeste gevallen aan de zijde van het woonhuis dat grenzend aan de weg is gesitueerd. Het privé-gedeelte werd oorspronkelijk gebruikt voor de moestuin en de boomgaard. Deze hebben tegenwoordig vaak plaats gemaakt voor een siertuin met algemene beplanting. Streekeigen beplanting is soms verdwenen of is vervangen door algemeen in Nederland voorkomende soorten. Vaak staan er een of twee grote bomen bij de entree van het woonhuis.

Functies als de moestuin en houtopslag horen rond het privé gedeelte van het erf.

VOORBEELDEN VAN NIEUWE GEBOUWEN OP BESTAANDE ERVEN

Eenvoudig volume, zadeldak

Behoud van silhouet

Sober materiaalgebruik

Introverte gevel

Ingetogen door gesloten gevel

Schuurachtige uitstraling

Ingetogen door naar achter liggende open gevel

Hallehuisconstructie

Zadeldak, topgevel met hout bekleed

Lichttoetreding zonder dakopbouw

Sober materiaalgebruik

Introverte gevel

Beleving kappen vanuit omliggende landschap

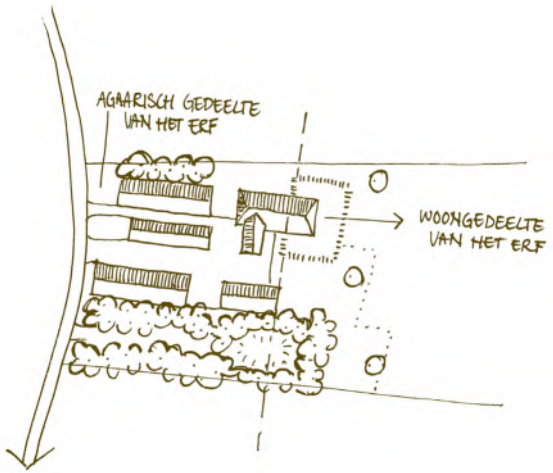
Hoofd en bijgebouwen verschillen in volume

Geïnspireerd door indeling woon en werk gedeelte T-huis

Bijgebouw, terughoudend kleurgebruik

Het woongedeelte en het werkgedeelte verschillen in oriëntatie. Rond het woongedeelte van het huis zijn woonfuncties als de moestuin en de boomgaard gesitueerd. De gebouwen van het bedrijfsgedeelte zijn allemaal gericht op het collectieve gedeelte van het erf.

Verschillen in woon en werkgedeelte komen naar voren in het beeld van de gevels. Het woongedeelte met meestal een groot raam, en een of twee kleinere ramen en een voordeur, het bedrijfsgedeelte met een grote staldeur en twee kleinere mestdeuren.

Voorbeeld: Vaak heeft een transformatie van het werkgedeelte van het hoofdgebouw in een woonfunctie tot gevolg dat er nieuwe eisen aan de bebouwing worden gesteld, bijvoorbeeld meer lichtinval in het gebouw. Hieraan kan tegemoet gekomen worden met behoud van de karakteristiek van de boerderij door bijvoorbeeld staldeuren om te vormen tot ramen. De ramen zijn naar achteren geplaatst zodat de oorspronkelijke opening zichtbaar blijft.

HET ERF

Aandachtspunten bij erftransformatie:
- *Het terrein rondom het woongedeelte van het hoofdgebouw is in principe kleinschalig ingericht (denk aan moestuin en boomgaard).*
- *Erfinrichting is verzorgd, bescheiden en in harmonie met de groene omgeving. Streekeigen beplanting, verhardingen, afrasteringen, hekken, poorten en verlichting nastreven.*

De indeling van de gebouwen

De hoofdgebouwen van de boerenerven kennen een indeling in een woon- en een werkgedeelte. Dit is ontstaan vanuit de 'oervorm' van de boerderij waarbij wonen en werken in een gebouw geïntegreerd waren. In het voorhuis van de boerderij werd gewoond en in het achterhuis bevonden zich de stallen: de deel. In schuren en hokken die in dezelfde stijl waren gebouwd stond vee. Deze onderverdeling uit zich in de architectuur van het gebouw: in de gevel van het woongedeelte zijn een aantal grotere ramen en een voordeur gesitueerd, die in eerste instantie alleen bij begrafenissen en bruiloften werd gebruikt. Het beeld van de zijgevels is introvert omdat deze laag zijn en de kap altijd gesloten is. Hierin zitten meestal in het woongedeelte een aantal kleine ramen en de keukendeur en in het stalgedeelte stalraampjes en soms een lage staldeur. Aan de achterzijde, het werkgedeelte, bevindt zich een grote staldeur (de deeldeur) en een tweetal kleine mestdeuren.
Tegenwoordig komt het steeds meer voor dat delen van het achterhuis of het gehele achterhuis worden ingenomen door de woonfunctie. Vaak is er vanuit het oorspronkelijke woongedeelte van de boerderij geen zicht op de bijgebouwen en richt dit gedeelte zich op het landschap.

Aandachtspunten bij erftransformatie:

Bij verbouw van bestaande boerderij tot woning:
- *Behoud hoofdvorm, in het bijzonder de kap.*
- *De indeling in woon- en werkgedeelte beleefbaar houden. Behoud van soberheid / geslotenheid van het werkdeel t.o.v. het meer sprekende woonhuis. Ook bij nieuwbouw hoofdgebouw gebruik maken van dit kenmerk.*
- *Bij transformatie van de deel gebruik maken van karakteristieke gevelindeling.*
- *De toegang naar het woonhuis; wanneer het oorspronkelijke woonhuisgedeelte van de ontsluitingsweg afgekeerd ligt, kan worden overwogen een entreezone in de deel op te nemen.*
- *Bergingen, garages, etc. situeren aan de werkzijde van het erf. Gebruik maken van grote volumes onder een zadeldak, of als wagenschuur*
- *Bijgebouwen sober qua vorm van massa en materialisatie.*

Bij verbouw van schuren tot woonhuis:
- *Entree naar erf bij deel, relatief gesloten gevel*
- *De woonzone naar de buitenzijde van het erf richten.*
- *Behoud van de eenvoud van de schuur t.o.v. het hoofdgebouw.*
- *Opener gevel op één plek mogelijk.*

Bij nieuwbouw:
- *Eenvoudige basisvorm, zadeldak, lage goten.*
- *Steile kap*
- *Nieuwbouw hoofdgebouw: Rekening houden met het beeld dat hoort bij de oorspronkelijke indeling van het hoofdgebouw.*
- *Nieuwbouw van stallen: introverte gevels*

Massa en vorm

Vaak is het oorspronkelijke hoofdgebouw nog op het erf aanwezig. Daarnaast zijn er door de jaren heen bijgebouwen op het erf gebouwd. Het voor de Achterhoek kenmerkende hoofdgebouw bestaat uit een rechthoekig grondvlak met daaraan soms een aanbouw. Het hoofdgebouw is opgebouwd met lage zijgevels en een grote kap (Hallehuistype). Vanaf een afstand zijn de zijgevels nauwelijks beleefbaar en wordt de dichte kap beleefd. Kenmerkend is ook dat er grote volumes vanuit de omgeving worden beleefd. Tijdens de ontwikkeling van het erf is de grondvorm van het gebouw soms ook mee ontwikkeld. Zo zijn in de loop der jaren de varianten T-huis (hallehuis dat aan de voorzijde in twee richtingen is uitgebreid) en krukhuis (hallehuis dat aan de voorzijde aan een kant is uitgebreid) ontstaan. Ook komen er boerderijtypen voor die een variant vormen op het T-huistype waarbij het achterhuis aan beide zijkanten is uitgebouwd en waarbij in eerste instantie alles in een gebouw gehuisvest was.

Aandachtspunten bij erftransformatie:
- *In de architectuur van nieuwe gebouwen de karakteristiek van de Achterhoekse boerderijen verwerken. Deze karakteristiek zit onder andere in de kappen van de bebouwing en de grote volumes.*
- *Zowel het hoofdgebouw als de bijgebouwen hebben een eenvoudige rechthoekige grondvorm.*
- *Vanuit de omgeving bestaat het beeld van gesloten tot de grond reikende kappen.*
- *Karakteristieke of historische bebouwing behouden, respecteren en alleen het verbouwen van de gebouwen toestaan. Dit met behoud van karakteristieke kenmerken.*
- *In de architectuur van nieuwbouw vorm, kleur en materiaalgebruik aanluiten bij de karakteristieken uit de omgeving. Eigentijdse oplossingen zijn dan mogelijk.*

VERSCHILLEN PER STREEK

Streekeigen kenmerken zijn het meest duidelijk afleesbaar aan de oudere bebouwing. Hoe jonger de agrarische bebouwing of het woonhuis op het erf hoe meer de architectuurmode van de tijd van realisatie doorklinkt in de vormgeving. Veel streekkarakteristieken verschuiven in de Achterhoek van oost naar west, van de IJsselvallei naar de Rijksgrens. Van noord naar zuid liep vroeger midden door de Achterhoek een gebied dat minder toegankelijk was. Het bestond uit bossen in het noorden en uitgestrekte veengebieden in het zuiden. Daardoor viel de manier van bouwen en erfontwikkeling, die in oorsprong overal hetzelfde was, ten oosten en westen van deze zone onder een andere culturele invloedssfeer. In het oosten zien we invloeden uit het Münsterland, die zich uiten in het verdwijnen van de afgewolfde daken, het opkomen van betimmerde houten topgevels en het verdwijnen van riet als dakbedekking. In het westen bleven de afgewolfde daken en het riet als dakbedekking gehandhaafd. Hier zien we vanuit Rijndal en IJsseldal eerder dan in het oosten de T-boerderij opkomen en komen ook wit geschilderde gevels voor. In de voornamere boerenhoeven in het westen zijn invloeden vanuit de stedelijke bouwkunst te vinden, die zijn te verklaren uit de nabijheid van de IJsselsteden.

Riet als dakbedekking in het westen van de Achterhoek

Scholtenboerderijen in het Oosten van de Achterhoek

Afgewolfde kappen in het westen van de Achterhoek

In het oosten van de Achterhoek: topgevels van hout met gaffelteken

In het westen komen wit gepleisterde boerderijen voor

Rond Winterswijk opvallend oranje-rode baksteen

In het middengebied komen beide invloedssferen samen. Hier treffen we verhoudingsgewijs veel jongere bebouwing aan. Op van oorsprong geïsoleerde plekken in dit midden zijn ook oudere hallehuizen gehandhaafd. Ook de geografie verschilt van oost naar west. Het oostelijk deel van de Achterhoek ligt op het oostnederlands plateau. Dit gebied ligt hoger en is reliëfrijker dan het westen. Men treft hier van oudsher op verschillende plaatsen leem aan in de grond evenals klei voor het bakken van dakpannen en bakstenen. Rond Winterswijk werd baksteen op industriële wijze gefabriceerd. Ook langs de IJssel en de Oude IJssel komt baksteenfabricage voor. Van oudsher heeft elke streek zijn eigen soort baksteen, die zorgt voor een streekeigen karakter. Vooral rond Winterswijk is de baksteen opvallend oranje rood.

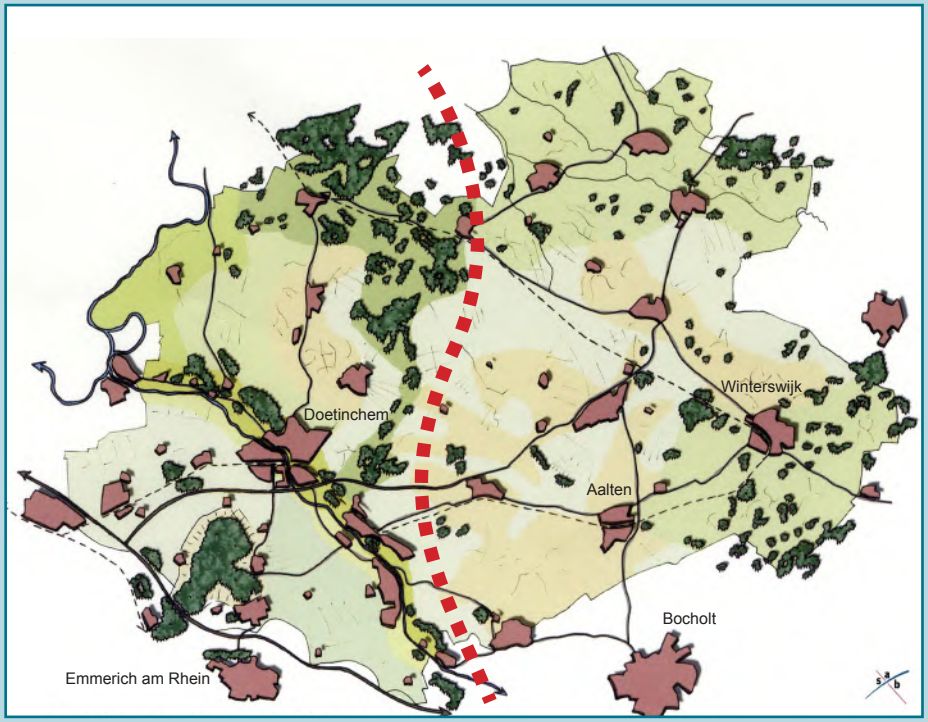
Langs de Duitse grens komt men op enkele plekken nog vakwerkboerderijen tegen. De meeste daarvan zijn verdwenen.

In het oosten komen ook de scholteboerderijen voor, met vaak grote monumentale woongedeeltes.

De ruimtelijke structuur van de Achterhoek wordt geschetst door het coulissenlandschap op het plateau van Winterswijk, het rationeel verkavelde agrarisch middengebied, het landgoederenlandschap van de Graafschap, het IJssellandschap, de Oude IJsselzone en Montferland.

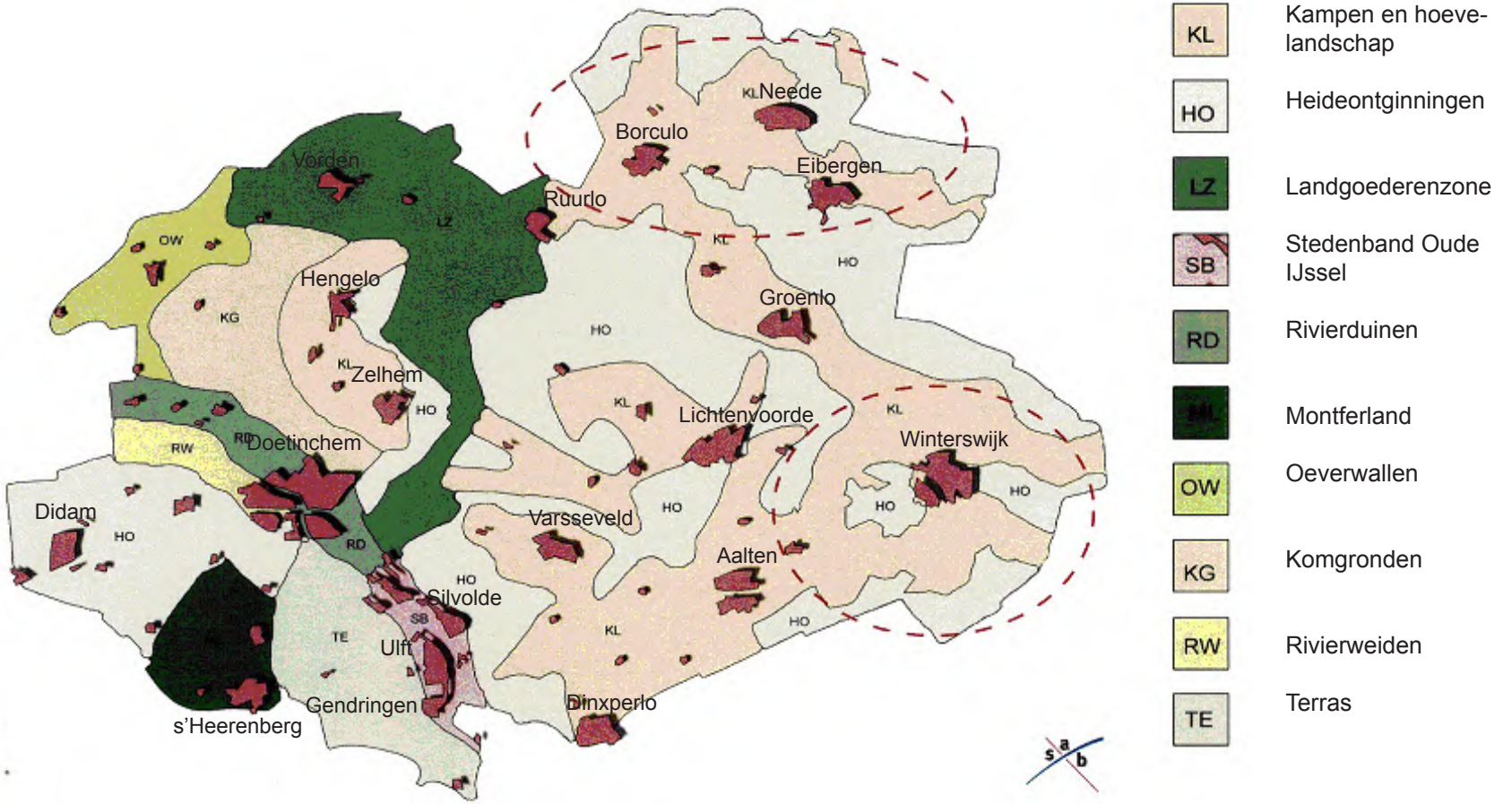
De landschappelijke verschillen vormen de belangrijkste identiteitsdrager van de Achterhoek. De Achterhoek is opgebouwd uit een unieke lappendeken van historisch gegroeide (agrarische) cultuurlandschappen. Deze worden aan elkaar geregen door oost-west lopende beken en watergangen die hun weg zoeken van het hoger gelegen Winterswijks plateau naar de IJsselvallei. Hoewel veranderd door schaalvergroting en intensivering in de landbouw, rationalisering van waterlopen en uitbreidingen voor wonen en werken bij dorpen en steden, is het cultuurlandschap in de Achterhoek nog relatief authentiek. De kleinschaligheid van het landschap is karakteristiek met zijn grote verwevenheid van natuur, landbouw, woningbouw, industrie en recreatie.

Het gevarieerde en authentieke landschap wordt vanwege de rust, ruimte, diversiteit en het groene karakter door velen als mooi bestempeld. De grote en kleine dorpen vormen het voor de Achterhoek zo karakteristieke kleinschalige landschap.

Kaart met grens over het midden van de Achterhoek, het gebied dat minder toegankelijk was.

DEELGEBIEDEN STAALKAART

Kaart met verschillende landschaps-typen. Uit de structuurvisie van de regio Achterhoek, gemaakt door SAB.

3. HET ERF IN ZIJN OMGEVING

Algemeen
Naast de eigenschappen die algemeen gelden voor erven in de Achterhoek zijn er ook eigenschappen die karakteristiek zijn voor de plek die het erf in het landschap heeft. Vragen die van belang zijn om een erf bij erftransformatie in het landschap te kunnen versterken zijn:
Hoe liggen de erven in het Achterhoekse landschap? Op welke plekken liggen ze en waarom? Op welke manier zijn ze verbonden met het landschap? Wat is de relatie met andere erven in de buurt? Hoe veranderen deze kenmerken in de tijd?
In de ruimtelijke structuurvisie voor de Achterhoek is een staalkaart van landschapstypen opgenomen. Deze staalkaart vormt de onderlegger voor het herkennen van patronen, waarop bebouwing in het Achterhoekse landschap voorkomt. Dit zijn de nederzettingsvormen.
De nederzettingsvormen zijn te herkennen in de wijze waarop bebouwing in het Achterhoekse landschap is gesitueerd. Sommige nederzettingsvormen zijn typisch voor een landschapstype, maar vergelijkbare vormen zien we in verschillende landschapstypen terugkomen.
De koppeling tussen landschapstypen en nederzettingsvormen staan in de tabel hiernaast weergegeven.
Bij de nederzettingsvormen is een onderscheid gemaakt tussen oude gegroeide patronen en geplande patronen. In de oude agrarische landschappen met de oude gegroeide patronen kan een onderscheid worden gemaakt tussen es- of enk nederzettingen, kampnederzettingen, beekdalnederzettingen en landgoederen. Er zijn duidelijke verschillen tussen deze vormen, maar ook overeenkomsten. In de praktijk zijn er ook veel overgangsvormen.
Het belangrijkste verschil tussen kamp- en es nederzettingen is dat bij een es nederzetting de ruimtelijke samenhang tussen afzonderlijke erven duidelijk in het landschap zichtbaar is. Bij een es liggen de erven bij elkaar in een krans of een zwerm. Bij een kampnederzetting liggen de erven meer verspreid. De overgang tussen een kampnederzetting en een nederzetting in een beekdal is ook niet scherp te trekken. Bij beekdalnederzettingen gaat het om de grotere beekdalen van de Oude IJssel en de Gelderse IJssel en om de kleinere beekdalen zoals de Berkel, de Slinge's en andere beken.
In tegenstelling tot de lagere delen van Nederland is het aantal nederzettingen met geplande patronen in de Achterhoek beperkt en van relatief jonge datum. De meeste planmatige structuren ontstonden bij de verkaveling en ontginning van voormalige woeste gronden en natte gronden in de 19de en in de 20ste eeuw.

Nederzettingvorm	Landschapstype
Oude gegroeide patronen	
Essen of enken	Kampen en hoevelandschap Rivierduinen Landgoederenzone
Kampen	Kampen en hoevelandschap Landgoederenzone
Rivier- en beekdalen	Rivierduinen Oeverwal, kommen Terras
Landgoederen etc.	Landgoederenzone Kampen en hoevelandschap
Geplande patronen	Heide- en veenontginning Komgronden Rivierweiden

Factoren die een rol spelen bij het herkennen van verschillende nederzettingsvormen
• *kleinschaligheid van het Achterhoekse landschap*.
De indeling uit de structuurvisie is gemaakt op macroniveau. Bij de verandering van een erf gaat het om het microniveau en dan kan sprake zijn van een ander landschapstype. Bijvoorbeeld een ontginning binnen een hoevelandschap.
• *planmatige patronen of gegroeide patronen*
Bij planmatige patronen is een gebied systematisch in cultuur gebracht. De meeste gebieden van deze gebieden in de Achterhoek zijn van jonger datum. Bij gegroeide patroon gaat het om hoevelandschappen, oeverwallen etc.
• *de ontwikkelingsgeschiedenis*
Er zijn oude erven (voor 1840), jongere erven (tot 1940), ruilverkaveling/ nieuw vestiging (na 1940). In elk landschaptype komen deze drie voor. De oude erven vooral in de gegroeide gebieden en de nieuwere erven vooral in de planmatige gebieden.
• *de oorspronkelijke functie en gebruiksmogelijkheden van gronden*
Oorspronkelijk zijn het vooral gemengde boerenbedrijven waarbij gewoond werd. De vaak beperkte gebruiksmogelijkheden van de gronden bepalen de ruimtelijke vorm. In de loop der tijd ontstaan er meer specialisaties van bedrijven. Omdat de gebruiksmogelijkheden van gronden toenemen, wordt de ruimtelijke en functionele relatie met het landschap functioneler.
• *eigendomssituatie/ bestuurlijke situatie*
Bijvoorbeeld grootgrondbezit, zoals landgoederen, scholtegoederen en bestuursvormen als de markegenootschappen. Ook de wijze waarop de eigen landbouwgronden zijn gelegen bepaalt de organisatie van het erf.

Achtergrond: de ontwikkeling van kransen en zwermen van erven.

In de late middeleeuwen werd in de Achterhoek een groot deel van de landbouwgronden bestuurd door marken, een samenwerkingsverband tussen boeren. De marke had de zeggenschap over de gemeenschappelijke bouwlanden (es of enk), weilanden en woestere gronden (heide, veld, broek).

De gewaarde boerderijen lagen aan de rand van de hoger gelegen es, op de overgang naar de lager gelegen weidegronden. Ze lagen ook vaak aan de rand van een beekdal. Zo ontstonden kransen of zwermen van boerderijen aan de rand van de es en/of langs beekdalen. De meeste boerderijen liggen nog steeds op de plek waar ze ooit zijn gesticht, terwijl de omgeving in de loop der tijd sterk is veranderd. Hun erfopzet is bepaald door de geschiedenis.

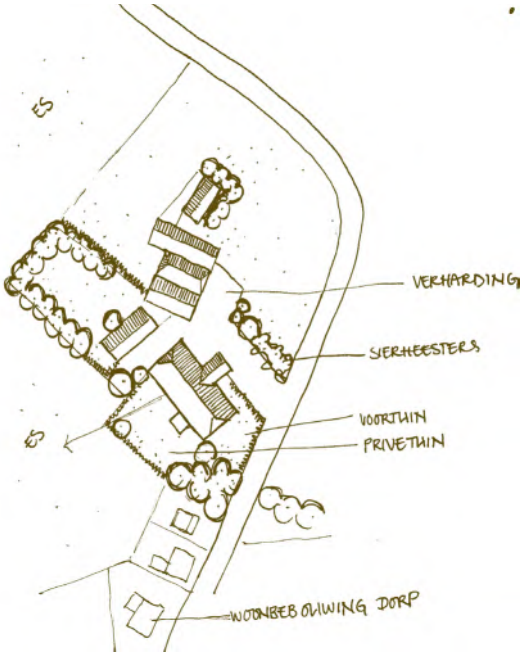
De situering van deze erven werd bepaald door de logistiek van het toenmalige grondgebruik. Op de es was de grond te waardevol om op te bouwen en lager kon niet, want daar was het weer te nat.

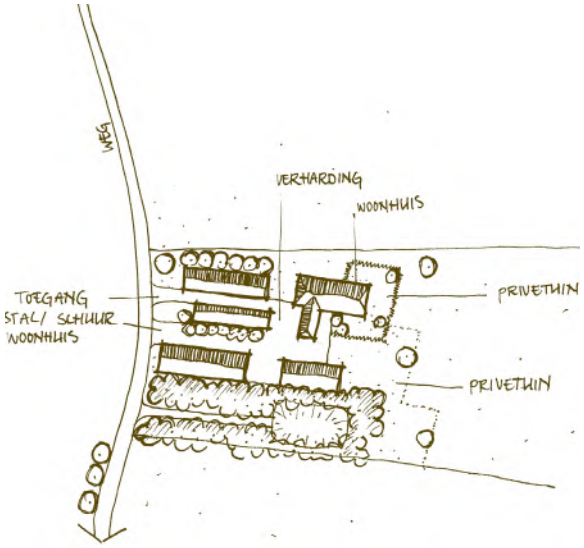
Vanaf elk erf was er een verbinding met de es, en een aantal verbindingen naar weidegronden en woeste gebieden. Deze wegen liepen van hoog naar laag. Via deze wegen was het erf aangesloten op een “doorgaande” verbinding, die bij voorkeur aan de lage kant van de erven liep, tenzij het daar te nat was. De erven lagen dus niet aan een doorgaande weg, maar elk op hun eigen plek onderaan de es.

De erven in een krans vormden een samenhangend geheel. Tussen de erven was er een fijnvertakt netwerk van voetpaden, met soms een kerkepad of schoolpad als hoofdpad. Het landschap in de krans was relatief kleinschalig. Het bestond uit privé-kavels, boomgaarden, moestuinen, bosjes en houtwallen. Rond veel erven lag oorspronkelijk een gracht, maar die zijn al lang verdwenen. Toch is de grens tussen het erf en de omgeving vaak wel duidelijk aangegeven, bijvoorbeeld door hagen. Doordat de erven niet direct aan de weg liggen wordt vanuit de omgeving vooral het silhouet van stoere kappen en erfbeplantingen ervaren. De lage zijgevels zijn door het reliëf van het landschap aan het zicht onttrokken. De toegangswegen leiden de bezoeker vaak eerst naar de deel, de oorspronkelijke bedrijfsfunctie van de boerderij, terwijl het oorspronkelijke woongedeelte gericht is naar het landschap.

De es werd verkaveld, evenals de natte en woeste gronden. De waterhuishouding verbeterd en soms werden essen zelfs geëgaliseerd. Daardoor is het oorspronkelijke landschap niet overal meer herkenbaar. Toch tekenen zich nog op veel plekken de essen af, doordat ze hoger liggen, relatief open zijn en grotendeels in gebruik zijn als landbouwgrond.

Een andere grote verandering vond plaats in het netwerk van wegen en paden. Het fijnvertakte padennetwerk tussen de erven is meestal volledig verdwenen. Één weg heeft een ontsluitingsfunctie gekregen, waarop de erven vaak met een eigen toegangsweg zijn aangesloten. In de kransen en zwermen zijn een groot aantal kleinschalige landschapselementen verdwenen. Door al deze veranderingen is het soms lastig een krans of zwerm nog als een samenhangend geheel te ervaren. Anderzijds is op veel plekken de omvang van de erven fors toegenomen. Er is veel meer en ook grotere bebouwing. Er ontstaat een spanning met de schaal van het oorspronkelijke erf. Daar waar de erven dicht bij elkaar liggen ontstaat daardoor soms een samenklontering van erven.

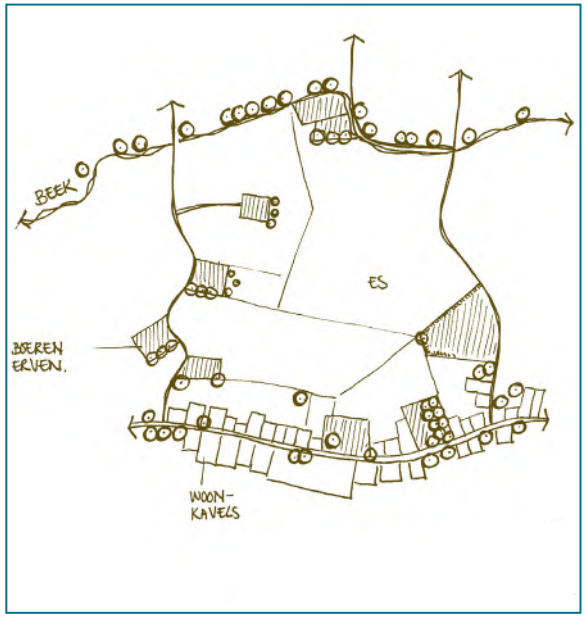
rechts: twee erven zoals ze voorkomen in kransen en zwermen van erven

Es of enk

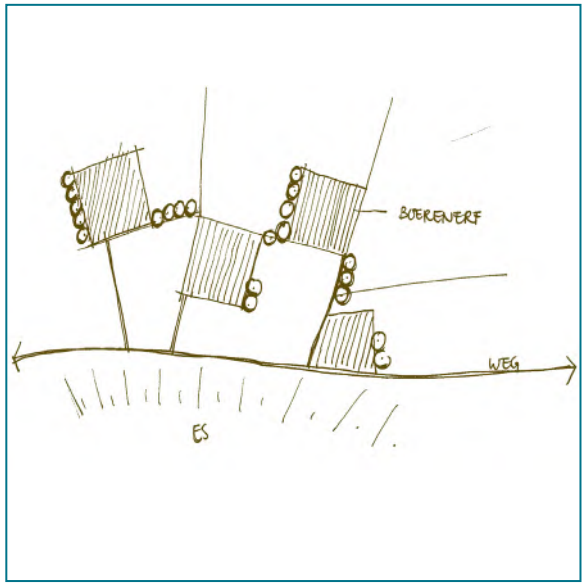
In het oostelijk deel van de Achterhoek spreekt men van Es of d’n Es. In het westen en in het zuiden gebruikt men de benaming eng of d’n enk

HET ERF IN ZIJN OMGEVING KRANSEN OF ZWERMEN VAN ERVEN (ES- OF ENK NEDERZETTINGEN)

Kransen of zwermen van erven
De erven die binnen een krans of binnen een overblijfsel van een krans zijn gesitueerd rondom en aan de rand van een hoger gelegen es. Ze liggen binnen het kampen- en hoevelandschap. Ook de zwermen van erven liggen aan de rand van een hoger gelegen es en zijn qua erfopbouw vergelijkbaar. De erven in een krans vormen van oudsher een samenhangend geheel. Tegenwoordig is dit soms lastig te herkennen. Toch tekenen zich nog op veel plekken de essen af, doordat ze hoger liggen, relatief open zijn en grotendeels in gebruik zijn als landbouwgrond.

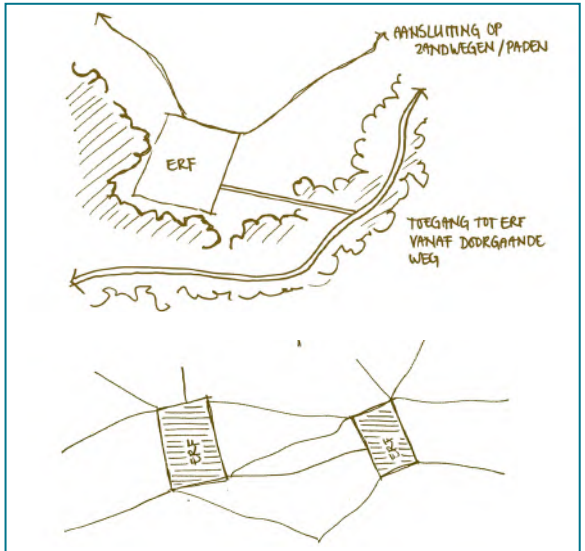

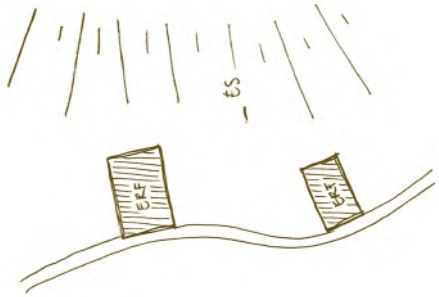

Boven: schema en luchtfoto van een krans van erven. Beneden: schema en luchtfoto van een zwerm van erven

Knooperven zoals deze oorspronkelijk voorkwamen. Een uitgebreid stelsel van kleine paden verbond de erven met elkaar. De paden liepen daarbij over het erf. De erven liggen aan de rand van de es op de overgang tussen hoog en laag gelegen grond

Door schaalvergroting is de wegenstructuur aangepast. Ook zijn de paden die de erven onderling verbonden grotendeels verdwenen. De erven liggen nu aan een grote geasfalteerde weg. De toegang tot het erf ligt daardoor vaak niet meer op de plek waar deze oorspronkelijk lag.

De erfbeplanting is gevarieerd in hoogte en soorten. Hierdoor ontstaat een afwisselend beeld van kappen en beplanting.

Toegang naar het erf en positie t.o.v. de weg
De boerderijen lagen oorspronkelijk aan een netwerk van paden en wegen. Veel van deze paden en wegen zijn verdwenen. De boerderijen worden nu ontsloten door een bredere asfaltweg waaraan de erven in kransen doorgaans direct zijn gepositioneerd. De erven in zwermen hebben vaker een toegangsweg als erfontsluiting.
Door de nieuwe positionering van de grotere weg worden de erven soms ontsloten met meer dan één toegang.

Oriëntatie van bebouwing
Het hoofdgebouw en de bijgebouwen vormen gezamenlijk een ensemble van bebouwing. Binnen dit ensemble is de oriëntatie van de gebouwen ten opzichte van elkaar van belang evenals de oriëntatie van het erf in het landschap. De gebouwen staan vaak scheef ten opzichte van elkaar in het grondplan. Het landschap is bepalend voor de plaatsing van de gebouwen, die is afgestemd op nattere en drogere gronden. De oriëntatie van het erf ten opzichte van de huidige weg gaat volgens een minder duidelijk principe. Dit komt omdat er bij de erven in zwermen en erven in kransen sprake is van een wegenstructuur die jonger is dan het erf zelf.

Vorm van de rand van het erf
Erven die aan de rand van een es zijn gepositioneerd hebben van oorsprong opgaande beplanting aan de zijde van de es staan die beschutting biedt aan de gebouwen en de ruimte direct eromheen. Veel voorkomende soorten in het essen- en hoevelandschap zijn populier en eik. De windwerende beplanting staat niet per definitie in een singel of houtwal maar staat meestal groepsgewijs aan de rand van het erf. Doordat er geen sprake is van doorgaande beplanting ontstaat er een beeld waarbij delen van de gesloten kappen en groen elkaar afwisselen.

Aansluiting op het landschap
De erven in het essen en hoevelandschap liggen op een logische plek in het landschap, op de overgang tussen hoog en laag, aan de rand van een es. De essen horen per definitie vrij te zijn van opgaande massa. Het contrast tussen de lege essen en de zone waarin de erven gelegen zijn was voorheen groter. Nu worden grote groene structuren beleefd door beplante beken en belangrijke wegen die herkenbaar zijn in het landschap.

Aansluiting op paden
De erven zijn niet meer sterk verbonden met de padenstructuur in het gebied. Oorspronkelijk was deze padenstructuur wel aanwezig (zie knooperven) maar deze is in de loop van de tijd verdwenen.

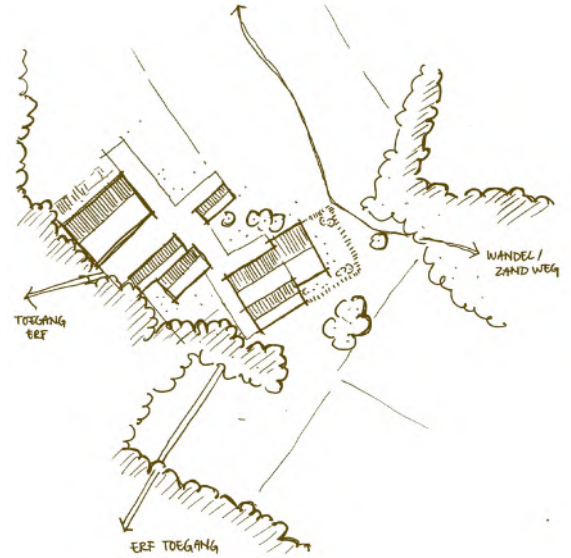
Aandachtspunten en kansen bij verandering
- *versterken samenhang krans of zwerm*
- *openheid van de es, samenhangend complex van landbouwgronden*
- *afbakening van het erf t.o.v. de omgeving*
- *verkleining van uitgegroeid erf tot oorspronkelijke landschappelijke contour*
- *padenstelsel door de krans / zwerm, paden naar nabijgelegen hoeven*
- *versterken kleinschalig landschap in de krans/zwerm (moestuinen, boomgaarden, bosjes, paardenweitjes, houtwallen)*
- *oriëntatie bebouwing naar lijnen in het landschap*
- *behoud silhouetwerking vanaf de es, dakenlandschap*
- *Kansen om het landschap te versterken zitten in het verdichten van de groene structuren in de zone waarin de erven zijn gepositioneerd.*

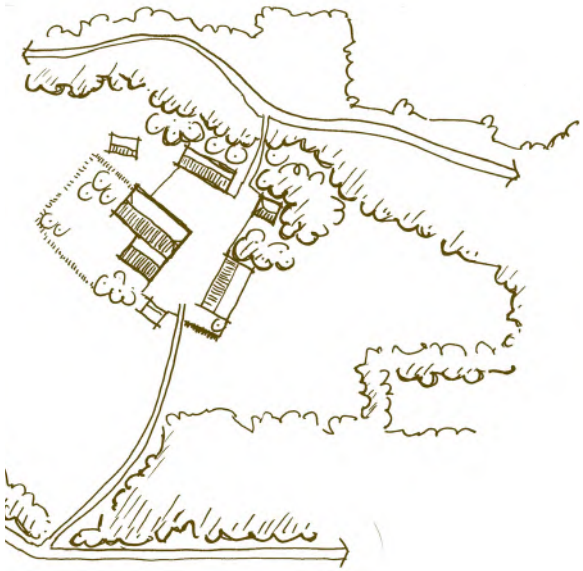
Achtergrond: de ontwikkeling van het kampenlandschap

Het systeem van de kampen heeft veel gemeen met dat van de essen. De erven liggen aan de rand van een zogenaamde bouwkamp of eenmans es. Deze kampen liggen op zichzelf en maken geen deel uit van een essencomplex. Het zijn kleine opbollende akkers. De boerderijen liggen op de overgang naar weidegrond maar het systeem is in tegenstelling tot een essencomplex individueel per kamp geregeld. De wegen in het kampenlandschap ontstonden vanuit elk erf, waarbij het beloop werd bepaald door het gebruik van eigen gronden. Door het aan elkaar knopen van deze privé weggetjes ontstond een wegenstelsel, dat grillig en bochtig was. De boeren in kampengebieden werkten samen. Er was een fijnvertakt padenstelsel, dat alle hoeven verbond en vaak ook met een kerkpad of schoolpad.

In het kampenlandschap zijn in de loop der jaren veranderingen opgetreden. De meeste kampenlandschappen zijn sterk gerationaliseerd. De kleinschalige, ongeordende structuur voldeed niet aan de eisen van de moderne landbouw. De schaal van de percelen is veel groter geworden, bouwkampen zijn vlak gemaakt en de natte en woeste onderdelen zijn in cultuur gebracht. De landschappen zijn daardoor veel opener en minder gevarieerd geworden. Nieuwe wegen zijn aangelegd en bochten afgesneden. Het padenstelsel is grotendeels verdwenen.

Veel hoeven liggen wat toevallig in het landschap, maar soms is de glooiing van de oorspronkelijke bouwkamp nog herkenbaar. Op veel plekken is de omvang van de erven fors toegenomen. Er is veel meer en ook grotere bebouwing. Door het uitbreiden van het oorspronkelijke erf met nieuwe en grotere gebouwen, ontstaat een spanning met de schaal van het oorspronkelijke erf. Daar waar de erven dicht bij elkaar liggen ontstaat daardoor soms een samenklontering van erven.

Rechts: twee erven zoals ze voorkomen in kampnederzettingen

HET ERF IN ZIJN OMGEVING KAMPNEDERZETTINGEN

Kampnederzettingen
Het kampenlandschap bestaat uit een aaneenschakeling van afzonderlijke erven, met elk hun eigen stukje landschap gevormd door bomenlanen en bosstructuren. De erven liggen aan de rand van de akker, meestal grenzend aan zowel een bosrand als een weiland. Op een aantal plekken is het kampenlandschap nog aanwezig zoals het er oorspronkelijk was. Op de meeste plekken is echter een groot deel van de beplantingsstructuren verdwenen. Door de kleinschaligheid van het landschap, de kleine ruimtes die ontstaan door de opgaande structuur, worden de afzonderlijke erven vanuit een beperkt aantal plekken in het landschap beleefd. Het totaal van kampnederzettingen is ruimtelijk zeer herkenbaar in het landschap.

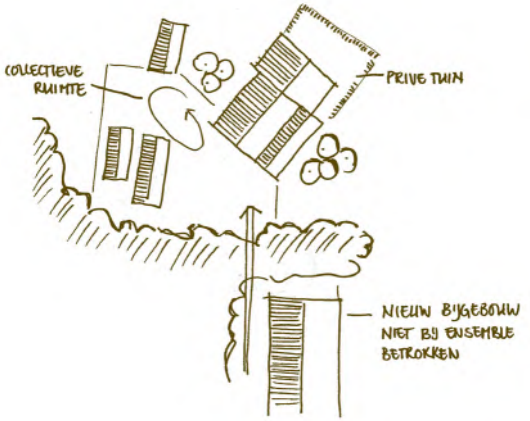

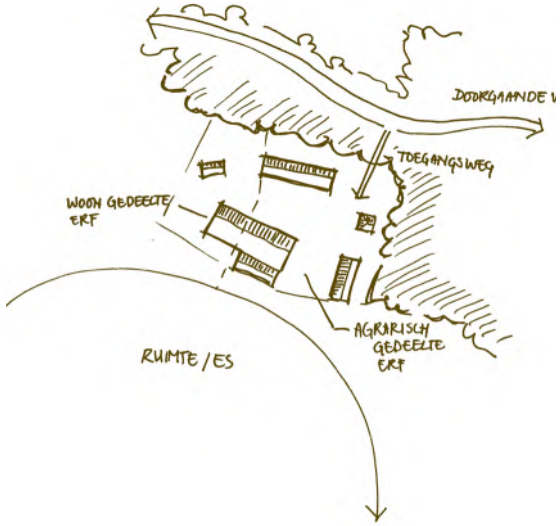

Schema en lucht-foto's van kampneder-zettingen.

Op sommige erven zijn de nieuwe bijgebouwen niet betrokken bij de oorspronkelijke opzet van het erf. Het terugbrengen tot de oorspronkelijke landschappelijke contour is dan aandachtspunt.

De oriëntatie van de boerderij op het erf verschilt per erf. Meestal heeft het woongedeelte zicht op de akker.

Het erf ligt altijd tegen een achtergrond van groen. Doordat elk erf zijn eigen ruimte heeft die wordt gevormd door bos- en laanstructuren, is er bij de erven minder noodzaak tot windkeringen aan de randen van het erf. Deze zijn vrij open met enkele clusters van opgaande bebouwing.

Toegang naar het erf en positie t.o.v. de weg
De boerderijen liggen veelal aan een vertakt systeem van wegen en paden. Vanaf de doorgaande weg is er in principe één toegang tot het erf. Vanaf het erf zijn er aansluitingen op een systeem van zandwegen en wandelpaden. Het principe van de knooperven is in het kampenlandschap op een aantal plekken nog terug te vinden. Bij boerenerven die een schaalvergroting hebben ondergaan bestaat er soms een tweede toegang vanaf de doorgaande weg tot het erf.

Oriëntatie van bebouwing
De oriëntatie van het hoofdgebouw op het erf en binnen de kamp is verschillend. Soms is het woongedeelte met de kopse kant op de es gericht maar vaak ook met de zijkant. De gebouwen staan nooit verspreid over de kamp maar altijd geclusterd. De bijgebouwen hebben altijd hun plek rondom het bedrijfsgedeelte van het hoofdgebouw.
Later toegevoegde bijgebouwen die noodzakelijk waren ten behoeve van schaalvergroting (vanaf jaren ’50) sluiten aan bij het cluster en hebben tevens een plek aan de collectieve ruimte. Bijgebouwen die in de laatste jaren zijn toegevoegd en niet meer passen bij de schaal van het erf met zijn bebouwing zijn vaak enigszins los van het erf gesitueerd. Soms aan de overzijde van de weg, soms als bijgebouw dat niet is aangesloten bij het collectieve gedeelte van het erf.

Vorm van de rand van het erf
De erven in het kampenlandschap liggen vrijwel allemaal met een of meerdere zijden tegen de rand van de ruimte die omsloten is met bos of laanstructuren. De andere zijden van de erven liggen vrij open in de ruimte. Aan deze zijden staan kleine boomgroepen boomgaarden of solitaire bomen.

Aansluiting op het landschap
De erven in het kampenlandschap liggen op de grens van hoog en laag op de rand van een kleine es of bouwkamp die duidelijk is omkaderd door bos en laanstructuren. Het kampenlandschap is op sommige plaatsen zeer herkenbaar aanwezig als gaaf landschap. De boerenerven in het kampenlandschap liggen in dit landschap verankerd, doordat de erven aan de rand van een eigen ruimte zijn gesitueerd. Hierdoor worden ze opgenomen in de massa van de randen van de ruimtes.

Aansluiting op paden
In het kampenlandschap is het knoopervensysteem beleefbaar. De erven zijn vaak aangesloten op één of meerdere zandwegen. Dit is karakteristiek voor dit landschap.

Aandachtspunten en kansen bij verandering
- *Versterken samenhang tussen erf en landschap (bouwkamp zichtbaar maken, houtwallen, paden).*
- *Afbakening van het erf t.o.v. de omgeving.*
- *Verkleining van uitgegroeid erf tot oorspronkelijke landschappelijke contour.*
- *Padenstelsel, paden naar nabijgelegen hoeven*
- *Versterken kleinschalige landschap rond erf (moestuinen, boomgaarden, bosjes, paardenweitjes, houtwallen).*
- *Oriëntatie bebouwing naar lijnen in het landschap.*
- *Behoud silhouetwerking vanaf de bouwkamp, dakenlandschap.*
- *Bebouwing tegen achtergrond van groen.*
- *Beplanting rondom het erf in kleine clusters van opgaande beplanting.*
- *Ligging van het erf in eigen ruimte m.b.t. mogelijkheden tot functieverandering.*

Voorbeeld Knooperven:
Op het erf van Boeyink in Zelhem is het knoopervensysteem beleefbaar. Het oude zandpad loopt vanuit de weilanden, over het erf, weer verder de weilanden in.

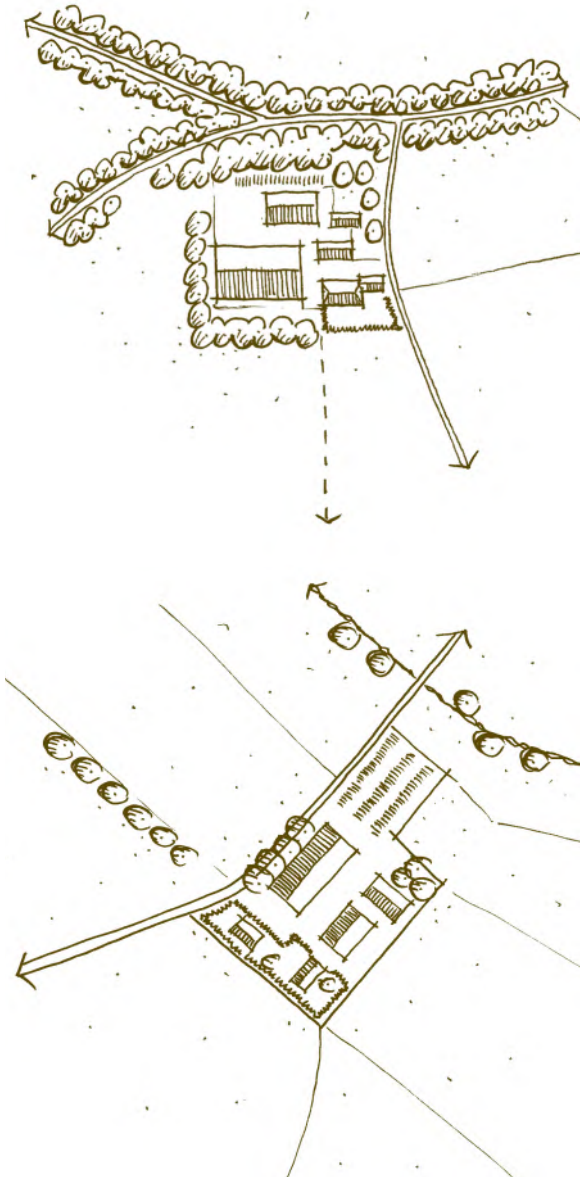
Achtergrond: de ontwikkeling van de rivier en beekdalnederzettingen

Grote delen van de Achterhoek liepen in vroeger tijd regelmatig onder water. Dit zorgde voor vruchtbare grond, maar beperkte de mogelijkheden voor vestiging van boerderijen. Dit is de reden dat veel boerderijen aan de rand van hoger gelegen essen of kampen liggen. In lager gelegen gebieden was men aangewezen op natuurlijke hoogtes, zoals rivierduinen, dekzandruggen, dekzandkopjes, stroomruggen en oeverwallen. Deze situatie komt voor in de bredere rivier- en beekdalen, zoals langs de Gelderse IJssel, de Oude IJssel en in mindere mate langs de Berkel, de Slinges en andere kleinere beken. Waar natuurlijke hoogtes ontbraken of te laag waren moest men de bouwplaats ophogen tot zogenaamde pollen of terpen.

In het nederzettingspatroon is dit terug te herkennen. De vorm van de natuurlijke hoogte is bepalend; soms langgerekt, soms rond. We zien een concentratie van erven op hogere plekken, die een contrast vormt met het ontbreken van erven in de omgeving.

Net als bij de essen en de kampen is de plaats van het erf in de eerste plaats bepaald door de landschappelijke condities. De wegen ontstonden vanuit elk erf, waarbij het beloop werd bepaald door het gebruik van eigen gronden. Ontsluitingswegen, die later ontstonden, volgen vaak de hoogte in het landschap, waardoor het lijkt dat de erven aan de weg staan. De erven zijn met een aparte toegangsweg ontsloten.

Op een aantal plekken is de bebouwing op de oeverwal of de stroomrug verder verdicht, waardoor de afzonderlijke erven lijken te zijn opgegaan in een klein dorp of buurtschap. Op andere plekken is het kleinschalige op de hoge rug verdwenen, waardoor de samenhang tussen de afzonderlijke erven is verzwakt.

rechts: twee erven zoals ze voorkomen in rivierdal- en beekdalnederzettingen

HET ERF IN ZIJN OMGEVING RIVIER- EN BEEKDALNEDERZETTINGEN

Rivier- en beekdalnederzettingen
Erven binnen deze nederzettingen liggen op de natuurlijk hoger gelegen delen van het rivier en beekdalenlandschap. De plek van de erven is in eerste instantie bepaald door de landschappelijke condities. Doordat de hogere delen vaak beperkt in ruimte zijn, liggen de erven relatief dicht bij elkaar. De erven liggen op terpen of pollen wanneer de hogere delen te beperkt in ruimte zijn. Dit is met name in de beekdalen.
In het landschap van de rivier- en beekdalen zijn vaak nog oude lopen van de beek of rivier te herkennen, de randen van deze oude lopen zijn fors ingeplant. De wegen zijn in dit nederzettingstype vaak van bomenrijen voorzien.

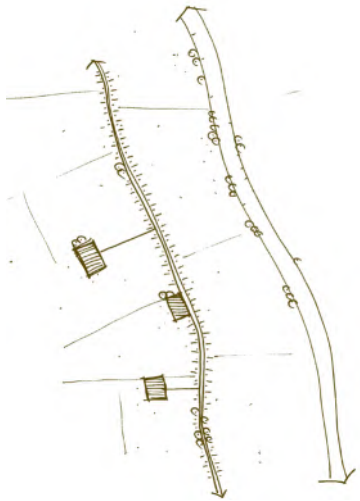

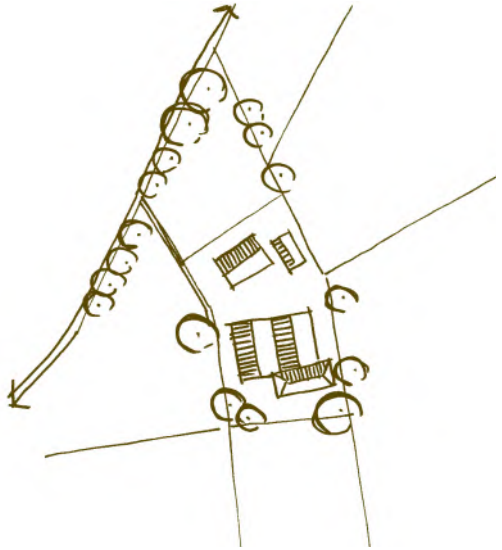

Schema en luchtfoto's van rivier- en beekdal nederzettingen

De erven zijn op de hogere delen gesitueerd. Omdat deze schaars zijn liggen de erven relatief dicht bij elkaar. De erven liggen zowel direct aan de weg als van de weg af gepositioneerd.

Bebouwing is georiënteerd op de lijnen in het landschap. De bebouwing staat evenwijdig of haaks ten opzichte van elkaar op het terrein. Soms is een kleine groep gebouwen op een andere lijn in het landschap georiënteerd. Binnen de groep staan de gebouwen dan wel in dezelfde richting.

In rivier- en beekdalnederzettingen komen sterk beplante en minimaal beplante erven voor. De mate waarin de erven beplant zijn hangt af van de plek in het landschap. Vanuit de omgeving zijn altijd (delen van) gebouwen zichtbaar.

Toegang naar het erf en positie t.o.v. de weg
De erven in de rivierdalen liggen zowel direct aan de weg als van de weg af. De erven hebben in principe één toegang. Opvallend zijn de relatief lange toegangswegen tot de erven die van de weg afliggen. Deze zijn in de delen waar veel opgaande beplanting voorkomst beplant. In de meer open gebieden zijn ze onbeplant. Vanaf de weg worden deze erven ervaren alsof ze midden in de weilanden liggen.

Oriëntatie van bebouwing
De bebouwing op erven in rivierdalen staat over het algemeen haaks of evenwijdig ten opzichte van elkaar gepositioneerd. Alle bebouwing is georiënteerd op lijnen in het landschap waardoor soms een deel van de bebouwing op het erf is gedraaid ten opzichte van de rest van de bebouwing. De grondvorm van de erven is daardoor vaak een veelhoek. De plaats van het woongedeelte op het erf varieert, maar ligt over het algemeen aan de wegzijde.

Vorm van de rand van het erf
De manier van erfbeplanting aan de rand van het erf verschilt binnen de rivierdalnederzettingen. De erven die op de oeverwallen liggen zijn heel gevarieerd, soms stevig beplant, soms liggen ze bijna kaal in het landschap.
De erven op de rivierduinen en rivierweiden zijn vaak wel stevig beplant aan alle zijden van het erf. Er bestaat wel altijd zicht op delen van het erf vanuit het landschap.

Aansluiting op het landschap
De erven in de rivierdalen zijn gesitueerd op de hogere delen van het landschap. Het landschap in de rivier en beekdalen bestaat voornamelijk uit weidegronden. De patronen die de beken en de rivier hebben achtergelaten in de loop der jaren zijn leesbaar in het landschap Kansen voor landschapsversterking zitten in het versterken van deze oude patronen in het landschap met behulp van beplanting.
De wegenstructuur rondom de beken en de rivier is vooral parallel op de beek of aan oude beeklopen georiënteerd. De meeste wegen worden begeleid door twee rijen bomen.
De erven in de rivierdalnederzettingen sluiten aan op de lijnen in het landschap, zowel met beplanting als met richtingen van bebouwing e.d. Er bestaan kansen voor landschapsversterking door hierop aan te sluiten.

Aansluiting op paden
Opvallend is dat veel erven in rivier- en beekdalnederzettingen aangesloten zijn op een of meer onverharde paden. Deze zijn echter meestal privé en daardoor niet toegankelijk voor recreatief gebruik.

Aandachtspunten en kansen bij verandering
- *Versterken samenhang per oeverwal, stroomrug, dekzandrug etc. (schaal, houtwallen, paden, moestuinen, boomgaarden, bosjes, paardenweitjes).*
- *Afbakening van het erf t.o.v. de omgeving, met o.a. windsingels en beplantingsclusters.*
- *Verkleining van uitgegroeid erf tot oorspronkelijke landschappelijke contour (op de pol, op de hoogte).*
- *Padenstelsel, herstel van paden naar nabijgelegen hoeven.*
- *Oriëntatie van de bebouwing naar lijnen in het landschap.*
- *Silhouetwerking vanaf open land.*

Achtergrond: de ontwikkeling van landgoederen en scholtegoederen

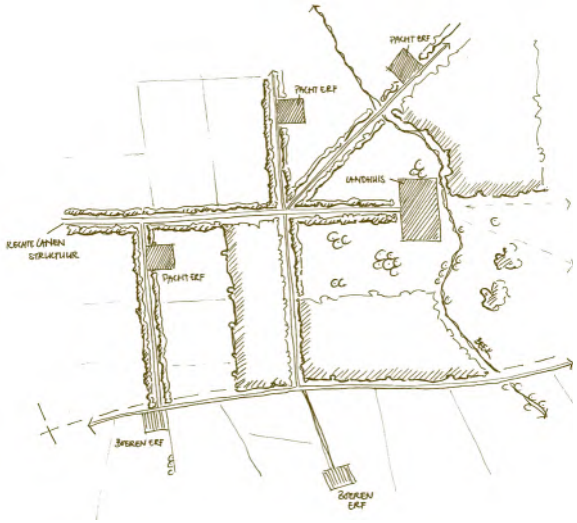
In de Achterhoek komen in de loop der tijd verschillende vormen van grootgrondbezit voor, waarbij de boerderijen onder gezag of leiding van de grootgrondbezitter werden geëxploiteerd. Dit heeft op een aantal plekken duidelijk zijn sporen achtergelaten in de kenmerken van het landschap en de erven. Een sterke concentratie van landgoederen is aanwezig in het noordwesten van de Achterhoek: rond Vorden en Ruurlo. Ook langs de IJssel en langs de Oude IJssel liggen veel landgoederen. Rond Winterswijk zijn de zogenaamde scholtegoederen een vorm van grootgrondbezit.

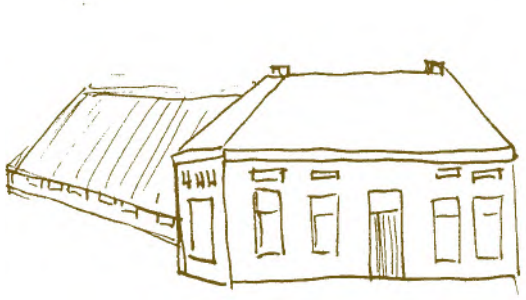
Vaak maken oorspronkelijke es- of kampnederzettingen onderdeel uit van een landgoed. De samenhang binnen het landgoed komt tot uiting in het wegenstelsel, de centrale positie van het huis van de landgoedeigenaar, overeenkomst in vormgeving van pachtboerderijen en andere bezittingen, systematische ontginningen van oorspronkelijke woeste gronden en vaak is er relatief veel bos.

In deze gebieden liggen erven, die veel overeenkomsten vertonen met erven in kamp- en es nederzettingen. Daarnaast liggen in deze gebieden oorspronkelijke landarbeiderswoningen, soms solitair of soms in een rij.

De meeste grootgrondbezitters waren behoudend. In deze gebieden is de rationalisatie van het landschap vaak minder ingrijpend geweest. De oorspronkelijke ligging van de erven is hier nog vaak goed herkenbaar. Ook de oorspronkelijke boerderijen zijn vaak behouden gebleven.

Rond sommige kleine landarbeiderswoningen is schaalvergroting opgetreden in de vorm van bedrijfsbebouwing.

Landgoederen en scholtegoederen
De landgoederenlandschappen kenmerken zich door een uitzonderlijke afwisseling. Deze bestaat uit opvallend grote scholtehuizen en villa's omsloten door dichte loofbossen, pachtboerderijen met rode daken temidden van essen, kronkelende beken omgeven door hoog opgaande bomen en bosranden, onregelmatige percelen, zandwegen en paden en rechte laanstructuren.
Vaak maken es- en kampnederzettingen onderdeel uit van het landgoed. Ook liggen landgoederen en scholtegoederen naast ontginningsnederzettingen en beekdalnederzettingen. Het belangrijke verschil met de overige nederzettingsvormen is de organisatievorm van de land- en scholtegoederen. Het zijn beide vormen van grootgrondbezit waarbij een grote villa of een scholteboerderij het hoofdgebouw vormen. Kleine pachtboerderijen en arbeiderswoningen maken deel uit van het bezit. De kenmerken en aandachtspunten van erven uit de andere nederzettingsvormen gelden ook voor de erven die deel uitmaken van de landgoederen en scholtegoederen. Met als onderscheid dat hier aangesloten kan worden op ruimtelijke samenhang binnen de landgoederen en scholtegoederen.

Aandachtspunten en kansen bij verandering
- *Versterken samenhang binnen het landgoed/ scholtegoed*
- *Samenhang in architectuur en erfopbouw*
- *Aandacht voor aanwezige kenmerken*
- *Aandacht voor de verschillende nederzettingsvormen waarvan de pachterven deel uitmaken*
- *Aandacht voor de nieuwe organisatievorm in relatie tot de ruimtelijke samenhang*

Schema en luchtfoto's van landgoederen en scholtegoederen

Achtergrond: de ontwikkeling van planmatige, rationele nederzettingen

In tegenstelling tot de lagere delen van Nederland is het aantal nederzettingen met een sterk planmatige structuur in de Achterhoek beperkt en van relatief jonge datum. De meeste planmatige structuren ontstonden bij de verkaveling en ontginning van voormalige woeste gronden en natte gronden in de 19de en in de 20ste eeuw.

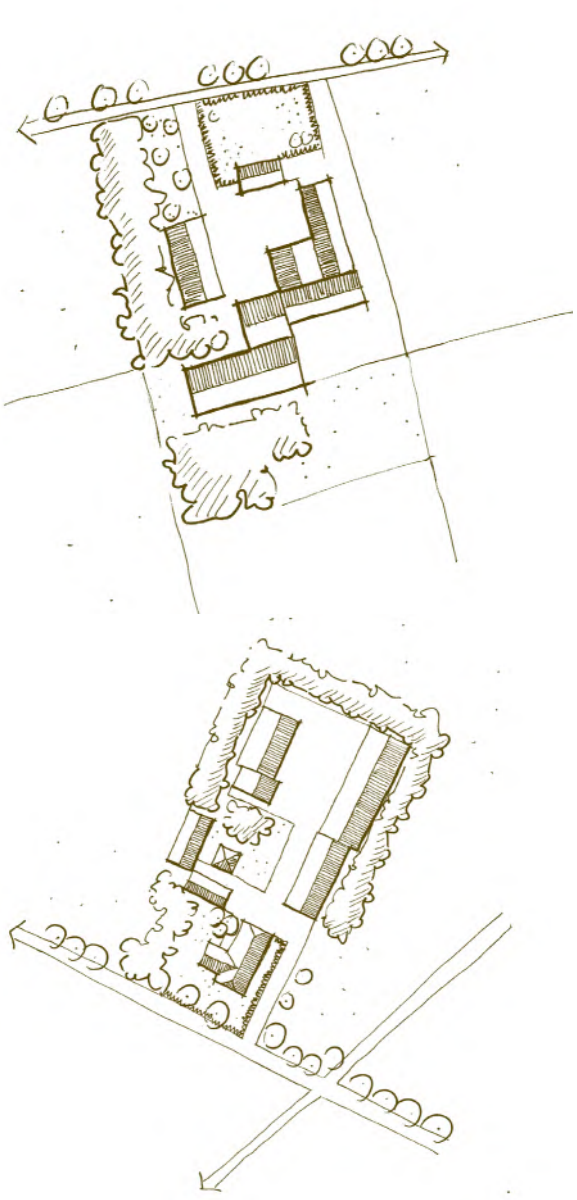
Veel jonge ontginningen zijn relatief klein van omvang en liggen aan de rand van oudere landschappen, waarvan ze lastig soms zijn te onderscheiden. Een aantal is vrij groot, zoals het Wolfersveen, het Halse Veen, het Ruurlose Broek, de Holterhoek/ Eibergse Veld. Ook door de naoorlogse ruilverkaveling zijn op sommige plekken rationele nederzettingspatronen ontstaan. Hier zijn de boerderijen van jonge datum.

Alle ontginningsgebieden worden gekenmerkt door rechte wegen, rechte sloten en rechte verkavelingen. Bij de grotere gebieden is de regelmaat groter dan bij de kleinere; vaak staan de lijnen haaks op elkaar. Bij de kleinere gebieden sluiten de lange lijnen aan bij het hoevelandschap, van waaruit de ontginning plaats vond en zijn de kavels meer trapeziumvormig.

Hoewel deze gebieden relatief vlak zijn en er vaak lange zichtlijnen zijn verschilt de mate van openheid per gebied sterk. De hoger gelegen ontginningsgebieden neigen meer naar een coulissenlandschap, omdat hier veel bosjes, houtwallen en wegbegeleidende beplanting voorkomen. De erven met hun bebouwing vallen in het beeld vaak weg tegen een bosrand. De lager gelegen gebieden zijn in het algemeen veel opener. De erven, die met bebouwing en erfbeplanting geconcentreerd liggen aan een weg, vormen een gestructureerd gegeven in het landschap.

In al deze gebieden liggen erven aan de weg. Soms geconcentreerd, soms gelijkmatig verspreid. Soms aan één kant van de weg en soms juist afwisselend aan de ene of aan de andere kant van de weg. De afstand van de erven tot de weg verschilt per situatie. Soms liggen ze direct aan de weg en soms heeft elk een eigen “oprijlaan”, vaak met opgaande beplanting erlangs.

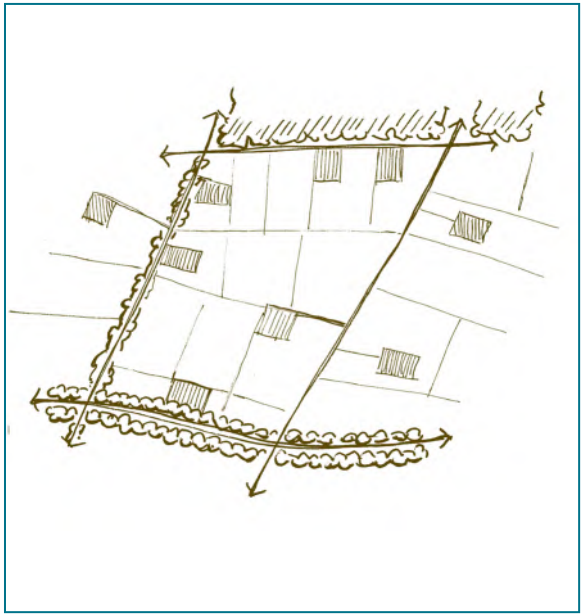
De bebouwing is volgens een rechthoekig patroon geplaatst, waarbij één as evenwijdig loopt aan de zijdelingse perceelsgrens. Als deze perceelgrens niet haaks op de wegas staat, staat de bebouwing dus scheef ten opzichte van de weg. Het woonhuisgedeelte van de boerderij is naar de weg gekeerd. Deze staat vaak (vrijwel) los van de schuren. Schuren staan achter het woonhuis met de nok evenwijdig aan de perceelsgrens. Vaak ontwikkelt de bebouwing zich in de loop der tijd steeds verder in de diepte van het perceel.

Rechts: twee erven zoals ze voorkomen in planmatige, rationele nederzettingen

HET ERF IN ZIJN OMGEVING PLANMATIGE, RATIONELE NEDERZETTINGEN

Planmatige, rationele nederzettingsvormen
Erven binnen planmatige rationele nederzettingen liggen gesitueerd aan een rechte ontginningsweg. De erven zelf hebben een rationele vorm met haakse hoeken. Het landschap is relatief jong en de boerenerven en boerderijen zijn dit ook. De mate van openheid en zicht binnen het gebied verschilt sterk. Hoger gelegen ontginningen zijn meer bebost en beplant, lager gelegen ontginningen bevatten een meer open structuur met veel weidse uitzichten.

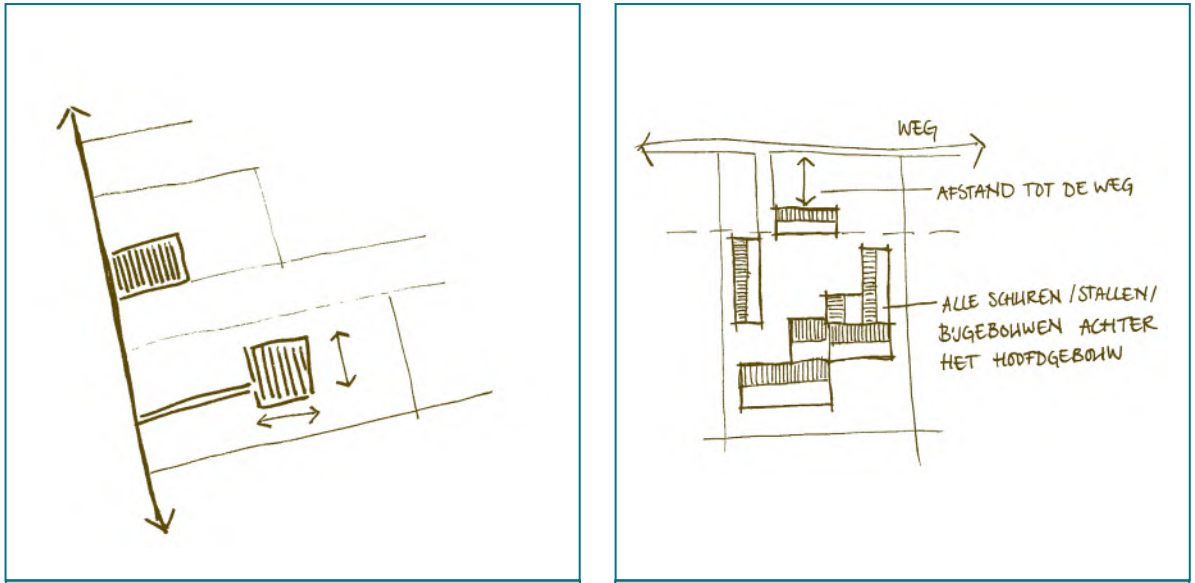

Boven: schema en luchtfoto van broekland
Onder: Links een sterk planmatige veenontginning en rechts een half open landschap

Positie van de erven aan de rechte ontginningsweg. De randen van de erven hebben dezelfde richting als de perceelsgrenzen binnen de ontginning.

Het woonhuis oriënteert zich op de weg. Er bestaat altijd een afstand tussen het woonhuis en de weg.

Toegang naar het erf en positie t.o.v. de weg
De erven binnen de planmatige rationele nederzettingen liggen aan de weg. De positie ten opzichte van de weg verschilt in: erven die direct aan de weg zijn gesitueerd en erven die verder van de weg af gesitueerd zijn en een toegangsweg bezitten. De vorm van de erven is rechthoekig en het erf is altijd georiënteerd op de richting van de verkaveling.

Oriëntatie van bebouwing
De planmatige rationele nederzettingen zijn relatief jong, in deze gebieden komt dan ook relatief meer bebouwing voor die niet typisch streekeigen is (d.w.z. boerderijen die door het hele land voorkomen). Naast het Hallehuistype komt er een zekere diversiteit aan andere boerderijtypen voor die van oorsprong in een andere streek van Nederland werden gebouwd. Ondanks de verschillende boerderijtypen zijn de gebouwen op het erf volgens een vast principe op het erf geplaatst. Dit principe houdt in dat het woonhuis een aantal meters vanaf de weg is geplaatst zodat er een voortuin ontstaat. Alle schuren, stallen en andere bijgebouwen zijn achter de woning geplaatst. De richting van de bebouwing is parallel aan de erfgrens. Er is wel variatie in richting, deze is echter alleen haaks op elkaar.

Vorm van de rand van het erf
De rand van het erf varieert in de verschillende ontginningsgebieden. Op hoger gelegen gebieden is er vaak meer erfbeplanting aanwezig dan in de lager gelegen gebieden.
Omdat er in de ontginningsgebieden sprake is van grote open ruimtes zijn rondom de erven windsingels en houtwallen toegepast. Soms eenzijdig, soms tweezijdig, afhankelijk van de oriëntatie van het erf. In grote open gebieden worden de erven soms rondom beplant met houtwallen.

Oorspronkelijk was de houtwal een functioneel onderdeel van het boerenbedrijf; men haalde er hakhout uit om het huis mee te verwarmen of om op te koken, gebruikte het om palen voor afrastering van te maken. De bomen die groot waren gegroeid werden gebruikt in de constructie van nieuwe schuren en stallen. Tegenwoordig vervult de houtwal meestal enkel nog de windwerende functie en draagt deze bij aan ecologische verbindingen, de cultuurhistorie en de beleving van het landschap.
Doordat in houtwallen een afwisseling zit tussen jonge bomen, oude bomen en struikvormers is het beeld op het boerenerf van buitenaf het meest groen met hier en daar een glimp van de bebouwing.

Aansluiting op het landschap
De erven in de ontginningsgebieden liggen ingebed in de structuur van het landschap. De erven liggen aan de ontginningswegen en de rechte verkavelingsrichting is terug te vinden in de rationele opzet van de erven. De mate van erfbeplanting neemt toe naarmate de ruimtes waarin de erven liggen groter worden.

Aansluiting op paden
Het gebied van de planmatige rationele nederzettingen is relatief jong. Het systeem van de knooperven werd in de tijd dat deze gronden werden ontgonnen al lang niet meer toegepast. De hoeveelheid aanwezige paden en zandwegen is van oorsprong niet zo groot. De wel aanwezige paden en zandwegen zijn vaak in privaat eigendom waardoor deze niet bijdragen aan de toegankelijkheid van het gebied.

Aandachtspunten en kansen bij verandering
- *Kenmerken planmatige structuur.*
- *Onderscheid open landschap + halfopen landschap.*
- *Lange zichtlijnen.*
- *Opvallende gebouwen in open landschap.*
- *Beplanting langs lange hoofdlijnen.*
- *Nieuwe paden langs kavelsloten t.b.v. toegankelijkheid van het gebied.*
- *In halfopen landschap: bossen en andere opgaande groene elementen.*
- *Contouren van het erf behouden, geen scheve stukken grond aan het erf verbinden.*
- *Nieuwe gebouwen schikken in de bestaande richtingen van gebouwen op het erf.*
- *Indien mogelijk een het erf aansluiten op bestaande wandelpaden en zandwegen.*

Streekeigen beplanting

Bij het boerenerf horen een aantal groene elementen zoals houtwallen, hagen, boomgaarden, beplanting op de erfgrens etc. De streekeigen soorten voor deze groene elementen zijn verschillend in gebieden die relatief nat en gebieden die relatief droog zijn. De verdeling op het erf in woon en werkgedeelte zijn ook in beplanting te herkennen. Aan de woonzijde zijn hagen, de boomgaard(en), de moestuin en de siertuin te vinden. Aan de achterzijde zijn meer de houtwallen, struiken, en boomsingels te vinden. Het toepassen van streekeigen beplanting draagt bij aan de verankering van het erf in het landschap.

Houtwallen

Houtwallen in kampnederzettingen en in es- en enk nederzettingen bestaan gedeeltelijk uit andere soorten dan houtwallen op boerenerven in heide en broekontginningen. Algemene soorten in alle houtwallen zijn eik, ruwe berk, meidoorn en veldesdoorn. In de kamp-, es- en enk nederzettingen komen ook de soorten lijsterbes, hazelaar, hondsroos, vuilboom, Gelderse roos en hulst voor. In heide en broekontginningen komen naast de algemene soorten ook zwarte els, boswilg, hondsroos en vooral in de broekontginningen ook es voor.

Houtwallen kunnen goed worden toepast als erfafscheiding, en daarnaast ook langs schuren en stallen. In de verschillende landschapstypen kunnen extra houtwallen bijdragen aan versterking van het karakter van het landschap omdat deze bijna overal voor het grootste deel zijn verdwenen. In het kampenlandschap geldt dit extra omdat ze hier zo kenmerkend voor het landschap zijn.

Struiken
De struiken die voorkomen op het erf zijn streekgebonden aan de Achterhoek. In de lagere delen waar de bodem wat natter is komen met name sering, boerenjasmijn en bessenstruiken voor. Op de wat drogere bodems komt naast deze soorten ook hulst voor.

Hagen
De moestuin, de boomgaard en de voortuin worden door hagen afgeschermd. De soorten voor de hagen van de moestuin en de voortuin zijn met name beuk, haagbeuk en liguster. Binnen de hagen rondom de moestuin en de siertuin wordt soms buxus gebruikt om delen van de tuinen te scheiden. In bosrijke gebieden staan vaker hekken rondom de tuinen met daartegen kamperfoelie en klimop geplant. De hagen rondom de boomgaarden zijn vaak van de soorten meidoorn of veldesdoorn.

Beekbegeleidende beplanting
Op erven die grenzen aan een beek kunnen soorten als grauwe wilg en inlandse vogelkers rond de beek bijdragen aan de verankering van het erf in het landschap. In heideontginningen langs sloten en in broekontginningen langs sloten en in lage delen komen knotwilgen voor.

Bomen
Rond het woonhuis staan vaak een of twee grote monumentale bomen zoals een kastanje, linde of notenboom in de kamp, es en enk nederzettingen. In de heide en broekontginningen is dat vaak een kastanje. Naast het huis komen verder nog berk, een hoogstamfruitbomen, sierappels of sierperen voor. Langs de toegangsweg tot het erf staan eiken die dicht bij elkaar zijn geplant, in alle nederzettingstypes. Soms staan er ook een of twee rijen eiken als erfafscheiding. In de boomgaard staan hoogstamfruitbomen als appel, peer, pruim, kers en op de drogere gronden ook noot. In kamp, es- en enk nederzettingen komen ook zogenaamde eikengaarden voor, groepen eiken in grid geplant, zonder onderbeplanting. Kleine bosjes die worden aangeplant in het kampenlandschap versterken het landschap. Langs schuren en stallen kunnen singels van bomen voor verankering in het landschap zorgen.

Verbouw van het oorspronkelijke hoofdgebouw

Landschappelijke versterking

Transformaties van erven die het verbouwen van bestaande gebouwen omvatten, hebben weinig impact op de landschappelijke verankering van het erf. Vaak verandert daar weinig aan. Om landschappelijke kwaliteitswinst te behalen kan gedacht worden aan het versterken van de eigenschappen die bij het nederzettingstype horen waarvan het erf deel uitmaakt. Bijvoorbeeld door laanstructuren aan te brengen in een Landgoederenlandschap of Kampenlandschap, door houtwallen aan te brengen langs kavelgrenzen van weilanden in rationele nederzettingen, of door beekbegeleidende beplanting aan te brengen in beekdalnederzettingen. Op het erf zelf kan gedacht worden aan het gebruiken van streekeigen beplantingen of het aanleggen van hoogstamboomgaarden. In het LOP heeft elke gemeente aangegeven welke onderdelen van het landschap kunnen worden versterkt.

4. VERSCHILLENDE OPGAVEN

Bij de veranderingen aan erven kan men verschillende opgaven onderscheiden. Daarbij spelen telkens andere aspecten een rol. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de volgende opgaven:

- Verbouw van een boerderij
- Splitsen van een boerderij
- Wonen of werken in een schuur of stal
- Sloop en nieuwbouw op het erf
- Realisatie grootschalige bedrijfsbebouwing

Een erf omvat zowel terrein, bebouwing als terreininrichting en heeft een landschappelijke context. Veranderingen aan gebouwen door verbouw, sloop of nieuwbouw hebben gevolgen voor de terreinindeling en daarmee ook voor het totale erf.

Verbouwen van een boerderij.
Het oorspronkelijke bedrijfsgedeelte van de boerderij wordt verbouwd tot woonruimte, berging/garage of nieuwe werkruimte behorend bij de woning. Bijvoorbeeld voor een kantoor aan huis, een atelier, een winkel in streekproducten of een werkplaats aan huis.

De inrichting van het erf
In deze gevallen blijft er één eigenaar op het erf, waardoor de aanpassing van de terreininrichting minder ingrijpend zal zijn. Die vinden vooral plaats rondom het voormalige bedrijfsgedeelte.

De boerderij
Bij de verbouwing worden de oorspronkelijke kenmerken van de boerderij gerespecteerd. Deze kunnen worden bepaald in een cultuurhistorische waardestelling. Zo dient de oorspronkelijke indeling van de boerderij met een woon- en een bedrijfsgedeelte ook na verbouw herkenbaar te zijn vanuit het omliggende landschap. Belangrijk is dat de gevels aan de voor- en achterzijde van de boerderij duidelijk anders worden behandeld, dat de grote dakvlakken in het oorspronkelijke bedrijfsgedeelte een gesloten beeld opleveren en dat erkers en serres (mits terughoudend vormgegeven) alleen aan het woongedeelte van de boerderij denkbaar zijn. Aan de binnenkant van de boerderij moet aandacht besteed worden aan het handhaven van de hoofdstructuur en van belangrijke karakteristieke elementen.

Inspiratie.....

- Er zijn verschillende boeken gemaakt over erven en erftransformaties. Enkele titels en sites ter inspiratie:
- www.bouwenbijboerderijen.nl
- www.bronckhorst.nl onder infobalie, plannen en projecten is een voorbeeldenboek opgenomen
- Traditie en vernieuwing: gezamenlijke uitgave van provincie Overijssel en het Oversticht.
- Kiezen voor een fraaie omgeving: uitgave van de gemeente Ede
- www.landschapsbeheergelderland.nl voor info over streekeigen beplanting

Rechtsboven: 'Deel' verbouwd tot slaapzaal voor 30 personen. Onder: gedeelte van de boerderij verbouwd tot restaurant

Meerdere eigenaren op één erf

De samenhang in vormgeving en inrichting van het erf komt min- of meer vanzelf tot stand zolang er sprake is van één eigenaar. Bij functieverandering naar wonen of woon-werkfuncties krijgen we te maken met meerdere eigenaren of huurders op één erf, die elk hun eigen wensen en ideeën hebben. Bijvoorbeeld m.b.t.:

- erf- en tuininrichting, erfafscheiding, erfbeplanting
- plaats en vorm van bijgebouwen
- onderhoud en verbouw van gebouwen

Mensen hebben verschillende wensen m.b.t. privacy en het idee van buiten wonen. Meerdere woningen op een erf betekent dat je niet om elkaar heen kunt en dat je samen een aantal zaken moet regelen.
Bij de indeling van het erf en de woonplattegronden zou zo moeten zijn dat bewoners de mogelijkheid hebben meer op zichzelf te wonen. Functies, die minder privacygevoelig zijn kan men daarom het best naar het collectieve gedeelte van het er richten; bijvoorbeeld de entree, bergingen, een kantoor of een keuken. Terwijl woonkamers en slaapkamers op de begane grond het best naar de buitenzijde gericht kunnen worden.
Collectieve zaken moeten op een zakelijke wijze worden geregeld, bijvoorbeeld via een vereniging van eigenaren. Over welke zaken collectieve afspraken gemaakt moeten worden hangt af van het ruimtelijk ontwerp en de relatie met het landschap. Onder meer m.b.t. onderhoud en beheer van:

- het gemeenschappelijke erf en de toegangswegen
- erfafscheidingen t.o.v. de omgeving
- erfafscheidingen tussen privétuinen
- opgaande beplanting als bomen, houtwallen en bosjes
- landschapselementen in de omgeving van het erf
- onderhoud, beheer, verbouw van gebouwen

VERSCHILLENDE OPGAVEN

Splitsen van een boerderij
Soms bestaat er behoefte aan een extra woning op het erf voor bijvoorbeeld een familielid dat meewerkt op de boerderij of voor ouders die niet meer op de boerderij werken. Aan deze behoefte wordt voldaan door de boerderij te splitsen. De ‘deel’ wordt dan getransformeerd tot een woning. Ook kan een deel van de boerderij worden afgesplitst t.b.v. recreatie, een gastenverblijf of een werkruimte, met een andere eigenaar en/of gebruiker dan de bestaande woning. Zo’n boerderij krijgt dan als het ware meerdere “voordeuren”.

De inrichting van het erf
Een belangrijk punt bij splitsing is de toegang naar de verschillende onderdelen. Ook is er vaak meer behoefte aan verharding, parkeerruimte, afbakening van verschillende privé-ruimte etc. Volledig toegeven aan deze wensen zou betekenen dat het erf uit elkaar valt. Het erfinrichtingsplan moet ervoor zorgen dat vanuit het omliggende landschap het erf met de bijbehorende bebouwing en erfinrichting als één samenhangend erf leesbaar blijft. Belangrijke punten zijn: één toegangsweg naar het erf, de plaats van de tuin op het erf en afscheidingen van de privé-tuinen. Afscheidingen van privé-tuinen als hagen en andere opgaande groenelementen passen goed bij het boerenerf. Wanneer een deel van het erf wordt gebruikt door een andere eigenaar, ontstaat soms (ook later) de behoefte naar bijvoorbeeld een tweede toegang tot het erf. Starten met een goed doordacht ontwerp waarin het ‘één erf principe’ is meegenomen is daarom belangrijk.

De boerderij
Evenals bij het verbouwen van een bestaande boerderij geldt; Aandacht voor de oorspronkelijke waarden. Deze kunnen worden bepaald in een cultuurhistorische waardestelling. Behoud van de indeling van de boerderij in woongedeelte en (voormalig) agrarisch bedrijfsgedeelte. De oorspronkelijke indeling is uitgangspunt voor een nieuwe indeling. Nieuwe kleine bijgebouwen passen niet bij de massa’s en volumes die kenmerkend zijn voor de gebouwen van een erf. Bijgebouwen als garages e.d. kunnen een plek vinden binnen de bestaande bebouwing. Wagenschuren of andere schuren kunnen hiervoor uitkomst bieden.

Wat is oorspronkelijk?

Veel Achterhoekse erven en boerderijen kennen een lange bouwgeschiedenis. De oudste erven zijn ontwikkeld vanaf de middeleeuwen. Tot in de 19de eeuw zijn het vooral hallehuizen en overheersen hout, riet en vakwerkconstructies met leem als bouwmateriaal. In de tweede helft van de 19de worden de meeste boerderijen gemoderniseerd. Vanaf dat moment is het gebruikelijk dat baksteen wordt toegepast voor gevels en dakpannen en soms riet voor de daken. Bij veranderingen werden de bestaande onderdelen, die nog bruikbaar waren, verwerkt in de nieuwe boerderij. Zo kan men in de 19de eeuwse boerderijen nog oudere gebintconstructies, vloeren, kelders, fundamenten, en bouwmuren aantreffen. Door de tijd heen hebben zich wijzigingen voorgedaan door nieuwbouw, sloop of verbouw van boerderijen. Ook werden vele panden uitgebreid of 'verfraaid' in de bouwmode welke op dat moment gangbaar was. Door al deze wijzigingen zijn er bij panden nog sporen uit het verleden herkenbaar, zoals gevelopeningen en 'moeten', bouwsporen in de gevel waaraan te zien is dat er ooit een bouwwerk tegen aan gestaan heeft of dat de betreffende gevel oorspronkelijk een andere vorm bezat. Ondanks deze wijzigingen bleef de structuur van de gebouwen wel overeind.

De hoofdstructuur van het boerderijcomplex
De historische boerderij bestaat uit verschillende onderdelen, die elk een duidelijke structuur bezitten. We onderscheiden het woongedeelte, het bedrijfsgedeelte (de "deel") en één of meer aangebouwde schuren. Gebinten verdelen de deel en de schuren in de lengterichting in meerdere traveeën. In de dwarsrichting zien we een open middendeel en stalruimtes langs de zijgevels.
Bij verbouw van het boerderijcomplex dient de aanwezige hoofdstructuur altijd behouden te blijven. Bij splitsing vormt de aanwezige indeling het uitgangspunt.

Respect voor de ontwikkelingsgeschiedenis
Veel boerderijen in de Achterhoek hebben een eeuwenlange bouwgeschiedenis. Het is dan ook lastig om te bepalen wat waardevol en oorspronkelijk is en wat niet. In beginsel dienen zoveel mogelijk elementen behouden te worden, die vertellen van het gebruik en de bewoners van de boerderij door de jaren heen.
Latere toevoegingen en verbouwingen kunnen als storend worden ervaren. Bijvoorbeeld een doorzonraam; kenmerkend voor de mode van de jaren 70. In die gevallen kan worden teruggegrepen op oudere situaties.
Bij verbouwingen dienen waardevolle elementen uit de bouwgeschiedenis van het pand zoveel mogelijk bewaard te worden. Bij meer ingrijpende bouwplannen dient daarom altijd een bouwhistorische scan te worden uitgevoerd. Er moet worden aangetoond, dat een zorgvuldige afweging is gemaakt tussen aanwezige historische waarden en hedendaagse wensen en mogelijkheden.

VERSCHILLENDE OPGAVEN

Wonen of werken in een schuur of stal
Stallen, schuren, spiekers, hooimijten en andere bebouwing maken van oudsher deel uit van het Achterhoekse boerenerf. Ze vormen met de boerderij het gebouwenensemble op het erf. Het behoud van deze bouwwerken is van belang voor de cultuurhistorische waarde en voor de agrarische karakteristiek van het landschap. Door deze gebouwen een nieuwe functie te geven, kunnen ze behouden blijven. Bijvoorbeeld één of meerdere woningen, een woning in combinatie met een kantoor, meerdere bedrijven of recreatieve functies. Soms kan een schuur ook gebruikt worden als bergruimte of voor één of meer garages.

Het te behouden gebouw
Bij het verbouwen van schuren, stallen etc. is uitgangspunt dat er met respect met de karakteristieke kenmerken wordt omgegaan. Deze kunnen worden bepaald in een cultuurhistorische waardestelling. Dit soort gebouwen zijn ondergeschikt aan de boerderij. Daarom past een zekere ingetogenheid bij verbouw. Belangrijk is dat het vaak eenvoudige silhouet in tact blijft. Wanneer meerdere eenheden in een gebouw worden gesitueerd zijn de entrees van de eenheden ook aandachtspunt. Daarnaast is voor de bebouwing een uitgangspunt dat de schuur als één gebouw beleefbaar blijft (aanbouwen zijn alleen mogelijk als ze passen bij de kenmerken van het gebouw).

Inrichting van het erf
Het erfinrichtingsplan moet ervoor zorgen dat vanuit het omliggende landschap het erf met de bijbehorende bebouwing en erfinrichting als één samenhangend erf leesbaar blijft. Belangrijke punten zijn: één toegangsweg naar het erf, de plaats van de tuin op het erf en afscheidingen van de privé-tuinen. Afscheidingen van privé-tuinen als hagen en andere opgaande groenelementen passen goed bij het boerenerf. Wanneer een deel van het erf wordt gebruikt door een andere eigenaar, ontstaat soms (ook later) de behoefte naar bijvoorbeeld een tweede toegang tot het erf. Starten met een goed doordacht ontwerp waarin het ‘één erf principe’ is meegenomen is daarom belangrijk.

Foto midden: Verbouw van schuur tot restaurant/ partycentrum Foto’s rechts: Verbouw van schuur tot kantoor.

Dakenlandschap

De Achterhoekse boerenerven kenmerken zich door het dakenlandschap. Vanuit het landschap worden erven beleefd als een groep bebouwing waarvan voornamelijk de daken met grote oppervlaktes zichtbaar zijn. Grote kappen zijn kenmerkend voor boerderijen en schuren in de Achterhoek. Dit dateert van oudsher toen dakpannen goedkoper bouwmateriaal was dan baksteen. De gevels werden bij aanbouw daarom laag gehouden en er werd zoveel mogelijk dak gebouwd. Dat zie je nu nog terug in het landschap.

Het dakenlandschap is kenmerkend voor de Achterhoek. Voor nieuw te bouwen boerderijen, bijgebouwen of schuren is dan ook het belangrijkste uitgangspunt de grote gesloten dakvlakken. Dan bouw je op een nieuwe manier verder in een oude traditie en worden de kenmerken van het Achterhoekse landschap versterkt.

Nieuw bouwen met grote gesloten dakvlakken lijkt een hele opgave. Toen de grote boerderijen met gesloten dakvlakken werden gebouwd, werden de ruimtes onder het dak niet gebruikt om te wonen, tegenwoordig is die wens er wel. Lichttoetreding is dan een belangrijke randvoorwaarde.
Vaak wordt in eerste instantie gedacht aan dakkappellen (dakopbouwen), deze breken echter het dakvlak en zijn daarom niet wenselijk. Het optillen van een deel van het dakvlak kan wel, mits op verantwoord ontworpen. Dat wil zeggen: in de bouwstijl van het gebouw en voldoende gedetailleerd. Er zijn echter veel meer mogelijkheden om ruimtes onder het dak van licht te voorzien. Verschillende voorbeelden zijn opgenomen om te laten zie hoe voor voldoende licht kan worden gezorgd, waarbij het dakvlak zo min mogelijk aangetast word. Lichtstraten en het optillen van het dakvlak zijn oplossingen voor lichttoetreding die zijn te verkiezen boven dakkapellen.
De daken in het Achterhoeks landschap voegen zich als het ware in de achtergrond. Mede daardoor worden de erven als vanzelfsprekend ervaren. Door de ouderdom wordt de kleur van het dak steeds minder opvallend en past het steeds meer bij de overige kleuren in het landschap. Door de juiste materialen en materiaalkleuren te gebruiken voegen nieuwe daken zich ook in het landschap. De aandachtpunten zijn dan de terughoudendheid in kleurgebruik en ook in de intensiteit van kleuren. Daarnaast is het materiaalgebruik aandachtspunt. Als uitgangspunt geldt dat er wordt aangesloten bij de steekeigen dakbedekking: (ongeglazuurde) pannen of riet.

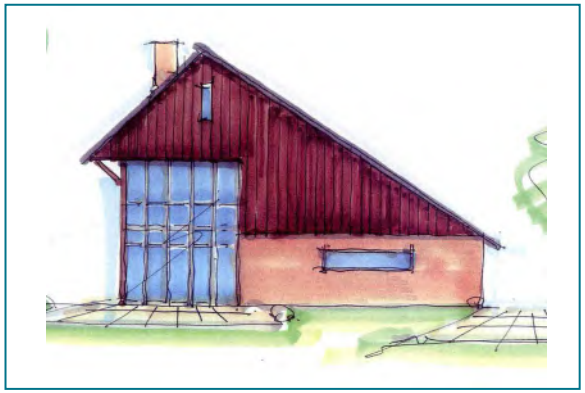

Vernieuwende ontwerpen, nieuwe vormen

De neiging bestaat om nieuwe ontwikkelingen te verpakken in oude vormen. Vormen worden afgeleid van bestaande vormen, die bedacht zijn voor andere functies en gemaakt werden met andere bouwtechnieken. Er is niets mis met het voortborduren op bestaande, streekeigen vormen en materialen. Maar nieuwe, inspirerende vormen kunnen ook een verrijking zijn voor de omgeving. Nieuwe opgaven en programma's mogen nieuwe vormen scheppen, die blijk geven van een creatief, eigentijds en bloeiend platteland.
De gemeenten in de regio Achterhoek willen initiatiefnemers en ontwerpers uitdagen tot het bedenken van nieuwe vormen, die een waardevolle bijdrage geven aan het toekomstige beeld van de Achterhoek. Het is mogelijk dat nieuwe vormen niet zondermeer passen binnen de randvoorwaarden, zoals in deze nota geformuleerd. Maar gemeentebesturen kunnen hiervan afwijken, wanneer overtuigend kan worden gemotiveerd, dat deze nieuwe vormen kwaliteit toevoegen aan het landschap en de architectuur van de streek. Plannen dienen wel altijd rekening te houden met bestaande kwaliteiten. Ook dienen nieuwe vormen in het algemeen niet zo extravert te zijn, dat ze als het ware het landschap overschreeuwen.

Midden: Rij ontwerpschetsen voor VAB locatie in Montferland, voortbordurend op bouwwerken als de T-boerderij en de wagenschuur. Rechts: Voorbeelden van nieuwe gebouwen in het landelijk gebied

VERSCHILLENDE OPGAVEN

Nieuwbouw op het erf
(binnen bestaande schaal)
Op erven waar bebouwing gesloopt wordt mogen nieuwe woningen gebouwd worden. Deze nieuwe bebouwing gaat deel uitmaken van het erf.

Plaats nieuwe gebouwen
Soms mag er nieuw gebouwd worden op een erf, omdat er storende of minder waardevolle gebouwen gesloopt worden. Juist in die situaties, waar relatief grote agrarische gebouwen gesloopt kunnen worden, die qua schaal en situering niet zo goed aansluiten bij het historische erf, kan een grote kwaliteitsverbetering worden bereikt. Het is dan wel van belang de omvang van het erf terug te brengen.
Vanuit de omgeving gezien is het belangrijk dat het erf als één geheel beleefbaar blijft. Wanneer gebouwen ver uit elkaar gesitueerd worden, wordt dat vanuit de omgeving beleefd als meerdere erven. Het tegengaan van de verstening wordt dan niet ervaren. Belangrijk is daarom dat de nieuwe gebouwen dicht bij de bestaande gebouwen gesitueerd worden, met ingangen aansluitend bij het collectieve gedeelte van het erf. De traditionele opzet van een erf is het vertrekpunt. De nieuwe gebouwen vormen een ensemble met de bestaande gebouwen.
Om te bereiken dat de nieuwbouw binnen de erfopzet ondergeschikt blijft ten opzichte van het hoofdgebouw, wordt deze achter het oorspronkelijke woongedeelte gesitueerd. Evenzo is een nieuw hoofdgebouw altijd prominent ten opzichte van de secundaire gebouwen gesitueerd.
De organisatie op het erf is altijd zodanig dat verharding wordt beperkt. Er wordt aandacht besteed aan de situering van de privé-gedeeltes. De richting van de nieuwe gebouwen sluit aan bij de lijnen in het landschap en bij de richtingen die kenmerkend zijn voor het nederzettingstype waarin het erf ligt. Bij het zoeken van een plaats voor nieuwe gebouwen draait het om de hiërarchie en het ensemble.

Versterking van het landschap en terreininrichting
Het erf dient vanuit de omgeving als een eenheid te worden ervaren. Aandacht voor de randen van het erf is belangrijk, deze kunnen fors aangezet worden met houtwallen of groepen van inheemse struikvormers en bomen. Bij sommige nederzettingstypen kunnen ook bosranden worden aangeplant. Aanwezige landschapselementen aansluitend aan het erf als houtwallen, bomenrijen, beekbegeleidende beplanting, maar ook zandpaden moeten behouden blijven. Om het landschap te versterken kunnen deze ook worden hersteld of toegevoegd. Erven, die in het verleden te ver zijn uitgegroeid, dienen te worden teruggebracht tot een omvang, die past binnen het landschap.
Op het erf zelf kan gedacht worden aan versterking van de terreininrichting door het toepassen van streekeigen beplanting als hagen, boomgaarden en siertuinen. Afscheidingen van privé-gedeeltes zijn altijd groene elementen. Verlichting is slechts beperkt aanwezig en eenvoudig vormgegeven. Met nieuwe verharding wordt terughoudend omgegaan.

Vorm van de gebouwen
Nieuwe gebouwen hebben een eenvoudig, rechthoekig grondplan. Nieuwe hoofdgebouwen kunnen een T-vorm als grondplan hebben, mits er voldoende volume gecreëerd wordt. De nieuwe volumes zijn voorzien van zadeldaken met lage goten en steile kappen van ca. 45 graden. Wolfskappen, mansardekappen en schildkappen kunnen worden toegepast mits dit past binnen de eigenschappen per streek en de goten laag zijn. De nieuw toe te voegen volumes zijn fors en passen bij de schaal van de bebouwing die bij een erf hoort. Hiertoe kunnen meerdere wooneenheden of functies samengevoegd worden onder één kap. Er moet gewaakt worden voor het ‘verdampen’ van de volumes die kenmerkend zijn voor bebouwing van een erf. Te kleine volumes hebben het effect dat het erf als ‘popperig’ ervaren wordt vanuit de omgeving. Ook nieuwe bijgebouwen hebben voldoende schaal, als referentie kunnen oude wagenschuren gebruikt worden.

Materiaalgebruik en detaillering
Aan nieuwe bebouwing mag gezien worden dat het gebouwd is in het ‘nu’. De gebouwen mogen een eigentijdse uitstraling hebben, maar moeten daarbij wel aansluiten bij de bestaande bebouwing in de omgeving. Dit wordt deels bereikt door de vorm van de gebouwen en deels door het materiaalgebruik en de detaillering. Bij materialen kan gedacht worden aan hout, baksteen, pannen en riet. Overige materialen zijn niet per definitie uitgesloten, het nieuwe gebouw straalt wel een zekere soberheid uit. Terughoudendheid in kleurgebruik is een vereiste. Nieuwe bijgebouwen zijn door de materialisering, kleur en detaillering altijd ondergeschikt aan het hoofdgebouw. De gevels van de gebouwen sluiten aan bij de oorspronkelijke indeling van de gevels: sprekende kopgevels en sobere zijgevels.

Altijd een erf met meerdere gebouwen?

Een boeren erf als ensemble van gebouwen en erfinrichting is een belangrijke bouwsteen van het Achterhoekse landschap. Het vervangen van zo'n erf door één woning (of één te klein gebouw) zorgt er meestal voor dat je een schakel in het landschapsbeeld gaat missen. Dit is zeker het geval als het erf deel uitmaakt van een reeks of een groep erven. Dit is ook zo als de landschapsstructuur in de omgeving sterk gericht is op dat erf.
Het vervangen van een erf door een aantal losse gebouwen elk op een apart perceel verstoort ook het evenwicht tussen landschap en bebouwing. Bebouwde percelen gaan sterker het landschapsbeeld domineren en dat is in strijd met de wens om verstening terug te dringen.

Naast het boeren erf komen ook andere bebouwingsthema's voor in het Achterhoekse landschap. In sommige situaties is het vervangen van een boeren erf door zo'n ander thema denkbaar.

Voorbeeld: Bebouwingslinten
Waar het bestaande erf onderdeel is van een relatief dicht bebouwingslint is het erf als afzonderlijke eenheid minder waarneembaar. In die situaties zou men kunnen kiezen om alleen het hoofdgebouw te handhaven, mits daardoor de samenhang in het bebouwingslint niet wordt verstoord. Wat ook meespeelt is dat met name in sterk rationele landschappen de structuur zo'n sterk kader kan vormen, dat de erven daaraan ondergeschikt zijn.

Foto's: Voorbeelden van nieuwe schuren, duidelijk een slag groter. Verschil is te zien in ligging kaal in het landschap of omgeven met groen en in eenduidige en gelede massa's

VERSCHILLENDE OPGAVEN

Realisatie grootschalige bedrijfsbebouwing
Agrarische bedrijven met toekomst hebben vaak behoefte aan stallen en gebouwen, die veel groter zijn dan de oorspronkelijke boerderij. Daarbij stelt de bedrijfsvoering specifieke eisen, die zich niet verdragen met de kenmerken van het oorspronkelijke agrarische erf. De toegankelijkheid voor zwaar verkeer stelt eisen aan de oprit en de verharding. Een kleinschalige erfinrichting ligt minder voor de hand.

Versterking van het landschap
Om de opname van dergelijke grote gebouwen in het landschap acceptabel te maken moet realisatie altijd samengaan met duurzame versterking van de structuur van het landschap. Hierbij wordt niet gedacht aan een randje zogenaamd schaamgroen rond het bedrijf of erfbeplanting, die bij de eerstvolgende uitbreiding zou kunnen sneuvelen. Gezocht moet worden naar structuren, die een lange houdbaarheidsdatum hebben, zoals wegen, paden, watergangen of bepaalde perceelsgrenzen. Gedacht kan worden aan de aanplant van een bosrand, enkele boomgroepen, een bomenrij of een houtwal. Wat gewenst is, is afhankelijk van het landschap ter plaatse. (In dynamische gebieden, zoals landbouwontwikkelings-gebieden, kan gedacht worden om deze structuren collectief aan te brengen en de kosten te verrekenen bij de vergunningverlening.)

Versterken oorspronkelijk erf
Het is belangrijk dat het oorspronkelijke erf een sterke eenheid blijft vormen; een sterke compositie van karakteristieke gebouwen, opgaande beplanting en erfinrichting. De erfinrichting dient vooral groen te zijn en zo min mogelijk verhard.

Plaats nieuwe bedrijfsgebouwen
Bij het zoeken naar een goede plek voor de nieuwe bedrijfsgebouwen kan met verschillende aspecten rekening worden gehouden.
Het moderne bedrijfserf is niet ondergeschikt, maar nevengeschikt ten opzichte van het oorspronkelijke boerenerf. Er is sprake van een twee-eenheid, waarbij beide erven een eigen karakteristiek hebben. Enkele stevige landschapselementen dragen bij aan de samenhang tussen beide erven (bijvoorbeeld een bosje, een houtwal, een boomgaard etc.)
Nieuwe bedrijfsgebouwen worden zo geplaatst, dat het oorspronkelijke erf het beeld domineert vanuit de belangrijkste gezichtspunten. Het bedrijfserf ligt achter het oude erf of ernaast, maar dan wat naar achter geschoven. Er wordt ook rekening gehouden met de lijnen in het landschap en andere bebouwde erven in de omgeving. Het bedrijfserf krijgt een aparte ontsluiting naar de weg. De organisatie op het erf is zodanig dat verharding wordt beperkt. Meer representatieve bedrijfsonderdelen worden gekeerd naar de weg of de belangrijkste zichtzijde. Opslag, voederkuilen etc. worden uit het zich geplaatst en opgenomen in erfbeplanting (bijvoorbeeld hagen).

Vorm van de bedrijfsgebouwen
Grote gebouwen dienen zo mogelijk geleed, waardoor het beeld ontstaat van meerdere gebouwen, die tegen elkaar zijn gebouwd. Logistiek, functionaliteit en bouwwijze bepalen wat hierin mogelijk is. De lengteas van de bedrijfsgebouwen speelt in op de lijnen van het landschap en/of op de dominante noklijnen van het bestaande gebouwen. Vanuit het landschap domineren de lange, steile kappen en de lage gootlijnen de zijgevels. Naar de belangrijkste zichtzijde wordt meer schaal aangebracht in de bouwmassa en de gevel, zodat een zekere harmonie ontstaat met de oorspronkelijke boerderij.

SLOOP VAN BEBOUWING. DRAAGT DIT BIJ AAN RUIMTELIJKE KWALITEIT?

Een belangrijke vraag bij erftransformaties is in hoeverre sloop van bebouwing bijdraagt aan verbetering van de ruimtelijke kwaliteit? De ruimtelijke kwaliteitswinst kan immers worden gecompenseerd door het toestaan van nieuwe functies en bouwmogelijkheden. De ruimtelijke kwaliteit, die bij sloop in het geding is, kan betrekking hebben op:

- De cultuurhistorische of de beeldkwaliteit van de opstallen op zichzelf.
- De cultuurhistorische of de beeldkwaliteit van de opstallen voor het erf als geheel en in relatie tot het landschap.

Of een gemeente sloop wel of niet moet stimuleren hangt af van het antwoord op de volgende vragen:
Is een sloopvergunning vereist?
Dit speelt bij een beschermd monument, een beschermd gebied of in geval het bestemmingsplan een aanlegvergunning eist. In deze regelingen zijn uitgangspunten opgenomen voor beoordeling van de sloopaanvraag.
In hoeverre levert sloop ruimtelijke kwaliteit op?

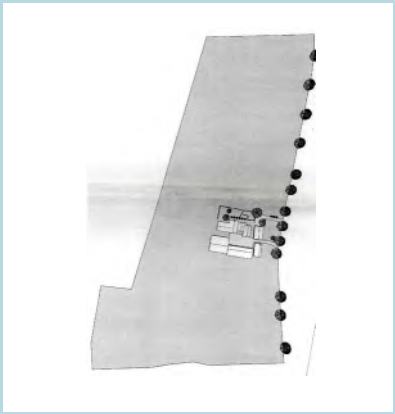
Sloop zorgt voor meer ruimtelijke kwaliteit.
Wanneer is aangetoond, dat sloop een ruimtelijke kwaliteitswinst oplevert, kan de volgende vraag worden gesteld: In hoeverre is compensatie in de vorm van nieuw rood mogelijk? Dit is afhankelijk van een aantal punten:

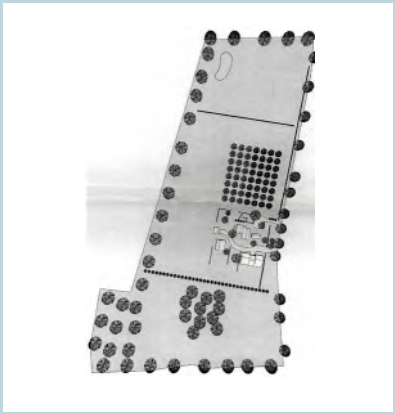
- Hoe groot is de ruimtelijke kwaliteitswinst?
- Wat zijn de sloopkosten?
- Is nieuw bouwvolume gewenst om het ensemble van gebouwen op het erf evenwichtig te houden?
- Is er op deze locatie behoefte aan nieuw rood?

Sloop vermindert de ruimtelijke kwaliteit.
Sloop kan leiden tot vermindering van ruimtelijke kwaliteit. In die gevallen wordt sloop niet bevorderd, maar wordt ingezet op behoud en hergebruik van de opstallen. Dan spelen de volgende punten:

- Draagt het toelaten van andere functies, bijvoorbeeld woningen, bij aan de mogelijkheden voor hergebruik?
- Als men toch kiest voor sloop zal het kwaliteitsverlies gecompenseerd moeten worden met nieuwe ruimtelijke kwaliteit.
- Wanneer de opstallen op zichzelf niet van waarde zijn, maar sloop leid tot een onevenwichtigheid in het ensemble van gebouwen op het erf, kan de mogelijkheid worden geboden om een nieuw bouwvolume te realiseren met een passende functie, bijvoorbeeld woningen. Deze optie komt in beeld als is aangetoond, dat hergebruik niet mogelijk is.

Sloop is neutraal. Het levert niet meer of minder ruimtelijke kwaliteit op.
Als sloop niet meer of minder ruimtelijke kwaliteit oplevert, is er geen noodzaak vanuit algemeen belang om sloop of hergebruik te stimuleren.

Voorbeeld van sloop en nieuwbouw
Een deel van de schuren is gesloopt, een woning is ervoor in de plaats gekomen. Het erf en de verankering ervan zijn versterkt

Bij functieverandering of hergebruik kan een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage worden gevraagd van de initiatiefnemer (verevening). Door uit te gaan van dit vereveningsprincipe kunnen de gemeenten waarborgen dat nieuwe initiatieven daadwerkelijk een positieve bijdrage leveren aan de typische kenmerken (karakter, identiteit) van een gebied of aan de prioriteiten die voor dat gebied zijn geformuleerd.

Keuze: Afbreken of restaureren?

UITGANGSPUNTEN VOOR ERFTRANSFORMATIE

Stedenbouwkundige kenmerken
Bij erftransformatie zijn in het bijzonder de volgende kenmerken van belang.

- Gebouwen zijn gegroepeerd en maken deel uit van een erf. De compositie van de bouwmassa's en de inrichting van het bijbehorende tererin roepen een evenwichtig beeld op.
- De opzet van het erf verschilt per landschapstype, nederzettingsvorm of de ouderdom van het erf. Zo liggen de erven in de oude hoevelandschappen vaak op enige afstand van de doorgaande wegen, terwijl in de jongere landschappen de erven aan de weg liggen. Per erf is er in principe één bescheiden toegangsweg.
- Op een erf is de oorspronkelijke boerderij het belangrijkste gebouw. Deze zijn meestal van het hallehuistype of varianten daarvan. Andere gebouwen op het erf zijn hieraan visueel ondergeschikt, bijvoorbeeld door situering, architectuur en/of omvang. Nieuwere schuren kunnen door hun situering, architectuur en/of omvang spanning oproepen met het oorspronkelijke gebouwenensemble. Functieverandering biedt dan mogelijkheden hier verbetering in aan te brengen.
- Er is een duidelijk onderscheid tussen de oriëntatie van de gebouwen naar het erf en de oriëntatie naar de omgeving. Agrarische gebouwen zijn in beginsel zijn gericht op het erf. Aan de buitenzijde van de bebouwing ligt vaak een tuin, die met hagen of houtwallen is omzoomd. Alleen het woonhuisgedeelte van de oorspronkelijke boerderij is gericht naar de omgeving. Bij jongere landschappen zijn woongedeeltes of aparte woonhuizen gericht naar de weg.

Beleiduitgangspunten
Belangrijk is dat wordt aangetoond dat het plan bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit en de vitaliteit van het buitengebied. Dit kan betrekking hebben op:

- De landschappelijke en/of ecologische kwaliteit. Bijvoorbeeld herstel of behoud van kleinschalige landschapselementen; een passende inrichting van het erf; versterken van erfbeplanting, versterking van aanwezige nederzettingsvormen.
- De kwaliteit van publieke ruimte Bijvoorbeeld het netwerk van fiets- en wandelpaden of andere routes.
- De beeldkwaliteit van de bebouwing. Bijvoorbeeld hergebruik van waardevolle gebouwen, sloop van storende gebouwen of zorgvuldige nieuwbouw en verbouw.

Groen en rood; landschapsontwerp
De gemeente wil dat "rood" en "groen" bij bouwen en aanleggen in samenhang worden beschouwd. Een landschapsontwerp op hoofdlijnen vormt de basis voor elke nieuwe ontwikkeling. Ingrijpende bouwplannen in het buitengebied gaan altijd vergezeld van een landschapsontwerp op hoofdlijnen en een plan van aanleg voor het erf en directe omgeving van het bouwwerk.

Planologische uitgangspunten functieverandering
(bron: regionale beleidsnotitie 'functies zoeken plaatsen zoeken functies' die ten grondslag ligt aan deze nota.)

- Functieverandering is alleen van toepassing op fysiek bestaande, legale vrijgekomen (en ook vrijkomende) gebouwen die gelegen zijn in het buitengebied;
- Er kan bij nieuwe functies onderscheid worden gemaakt tussen een (nieuwe) nevenfunctie en de hoofdfunctie;
- Het beleid richt zich op maatwerk waarbij wordt gestreefd naar win-win-situaties;
- Functieverandering moet leiden tot een bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit en vitaliteit dan wel andere aan het buitengebied gebonden kwaliteiten;
- Verevening (kwaliteitsbijdrage) kan nadrukkelijk als instrument / voorwaarde worden ingezet om ruimtelijke kwaliteit te bewaken en/of te bereiken. Ook sloop wordt gezien als een vorm van verevening;
- De in de omgeving aanwezige functies mogen niet onevenredig worden geschaad;
- De nieuwe functies moeten binnen de aard en schaal van de omgeving passen. Door dit beleid voor functieverandering moet de (landschappelijke) kwaliteit van een gebied minimaal gelijk blijven, maar bij voorkeur verbeterd worden. Bij het bepalen van de landschappelijke kwaliteit, en de eventuele verbetering, wordt aansluiting gezocht bij gemeentelijke landschaps (-ontwikkelings-) plannen en de Streekplanuitwerking voor de 'Kernkwaliteiten' van waardevolle landschappen;
- De nieuwe functie mag geen onaanvaardbare aantasting zijn van karakteristieke of monumentale gebouwen;
- Nieuwe functies mogen geen onaanvaardbare verkeersaantrekkende werking tot gevolg hebben;
- Bij verbouw/nieuwbouw moet worden voldaan aan beleid voor beeldkwaliteit en welstand;
- Buitenopslag van goederen en stalling buiten is niet toegestaan;
- Detailhandel is slechts toegestaan voor streekeigen en/of ter plaatse vervaardigde agrarische producten;

5. UITGANGSPUNTEN EN CRITERIA

BEOORDELINGSCRITERIA PUNTSGEWIJS

Algemeen
- De gemeente wil dat bij die bouwactiviteiten de bestaande waardevolle kenmerken behouden blijven en de vervlakking van het karakter van het buitengebied wordt tegengegaan. Het onderscheid in de landschappelijke identiteit van verschillende gebieden moet worden versterkt. In cultuurhistorisch waardevolle gebieden gebeurt dit zoveel mogelijk volgens oude patronen. In andere gebieden kan worden gekozen voor nieuwe vormen, die beter passen bij de huidige functies.
- De gemeente wil echter ook bevorderen dat nieuwe architectonische en landschappelijke kwaliteiten tot stand komen.
- De gemeente streeft naar plannen, die bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit en de vitaliteit van het buitengebied. Dit kan betrekking hebben op:
- De landschappelijke en/of ecologische kwaliteit. Bijvoorbeeld herstel of behoud van kleinschalige landschapselementen; een passende inrichting van het erf; versterken van erfbeplanting, versterking van aanwezige nederzettingsvormen.
- De kwaliteit van publieke ruimte. Bijvoorbeeld het netwerk van fiets- en wandelpaden of andere routes.
- De beeldkwaliteit van de bebouwing. Bijvoorbeeld hergebruik van waardevolle gebouwen, sloop van storende gebouwen of zorgvuldige nieuwbouw en verbouw.

Plaatsing/situering
- Behoud en versterking oorspronkelijke kenmerken boeren erf. Belangrijke vragen: Welke gebouwen te slopen? Hoe nieuwe gebouwen te situeren?
- Gebouwen geconcentreerd op afzonderlijke bouwpercelen. Verbrokkeling complex vermijden.
- Per ensemble roepen compositie van bouwmassa's en inrichting bijbehorende erf een evenwichtig beeld op.
- Compositie van gebouwen en inrichting erf passen bij landschapstype. Kenmerken landschap worden versterkt.
- Architectuur van nieuwbouw afgestemd op waardevolle kenmerken van te handhaven bebouwing in het ensemble en in andere ensembles in de omgeving, voorzover daarmee een visuele relatie bestaat (bijvoorbeeld in een krans langs een es of in een reeks langs de weg).
- Erfinrichting is verzorgd, bescheiden en in harmonie met de groene omgeving. Streekeigen verhardingen, afrasteringen, hekken en poorten nastreven. Per erf in beginsel één bescheiden toegangsweg.

Massa/vorm
- Bij nieuwbouw telkens meerdere woningen en/of functies combineren tot één bouwmassa onder één dak, zodat stevig volume ontstaat dat past bij bestaande bebouwing. (Vrijstaande woningen zijn mogelijk, mits voldoende volume, passend binnen ensemble en onder een zadeldak).
- Geen herhaling van gelijke bouwmassa's
- Eenvoudige hoofdvormen nastreven. Nieuwe gebouwen eenduidige, kloeke hoofdmassa; Duidelijk ondergeschikte toevoegingen; Zadeldaken met grote dakvlakken en lage gootlijnen.
- Oorspronkelijke boerderij of woonhuis manifesteert zich in principe als belangrijkste gebouw. Andere gebouwen op erf zijn hieraan visueel ondergeschikt, bijvoorbeeld door situering, architectuur en/of omvang.
- Gebouwen in beginsel gericht op gemeenschappelijk erf met aan buitenzijde van de bebouwing tuin, die door hagen of houtwallen op samenhangende wijze is ingekaderd.
- Op elk erf één herkenbaar hoofdgebouw, meestal oorspronkelijke boerderij of woonhuis, met ook gezicht naar omgeving.

Kleur- en materiaalgebruik
- Kleur- en materiaalgebruik afstemmen op de karakteristiek in het landschap, waarbij het gebruik van gedekte kleuren (roodbruine bakstenen voor de gevels en antracietgrijze pannen als dakbedekking) het meeste voorkomt.
- Rieten dakbedekking kan mits het voorkomt in de omgeving en dit past bij de stijl van het bouwwerk en zorgvuldig is gedetailleerd.
- Voor kozijnen en eventuele gevelbetimmering is in principe hout toegepast.
- Bij materialen en detailleringen zijn meer eigentijdse oplossingen mogelijk voor nieuwe gebouwen, mits afgestemd per erf. Afstemming op andere erven in de omgeving is nodig, indien daarmee een visuele relatie bestaat

Detaillering
- Bij detaillering moeten de aanwezige fijne en/of ambachtelijke onderdelen behouden blijven.
- De detaillering van nieuwe onderdelen moet qua vorm en uitstraling passen bij de aanwezige details.
- Geen onderbrekingen van doorgaande dakvlakken, lage goten. Kleine daken niet afgewolfd.

Afwerking erf

In het beeld van de erfinrichting overheersen natuurlijke elementen (hagen, heggen of houtwallen). Terughoudend wordt omgaan met de toepassing van bouwkundige elementen en objecten. Het toepassen van verharde oppervlakken wordt beperkt. Indien verharding nodig is dan bij voorkeur halfverharding.

De status van het welstandsadvies (rood en groen)

Gestreefd wordt naar één integraal advies over de ruimtelijke kwaliteit van bebouwing en erfinrichting. Juist de samenhang tussen rood en groen is van essentieel belang bij verandering van erven. Zo'n advies kan worden gegeven door een welstandscommissie, die deskundigheid heeft m.b.t. architectuur en landschap. Zo'n welstandscommissie wordt ook wel commissie ruimtelijke kwaliteit genoemd.
Het welstandsadvies is conform de woningwet een weigeringsgrond voor de bouwvergunning. Daarbij gaat het welstandsadvies over uiterlijk en plaatsing van gebouwen. Een erfinrichtingsplan is vereist, omdat het inzicht geeft in de ruimtelijke context van het bouwplan. Een welstandsadvies over de erfinrichting is geen weigeringsgrond voor de bouwvergunning.
Het welstandsadvies over de erfinrichting kan een rol spelen bij het verlenen van een aanlegvergunning, bij het verlenen van vrijstelling, het stellen van nadere eisen of bij wijziging van een bestemmingsplan. Dit dient in het bestemmingsplan te worden geregeld.
De gemeente kan het welstandsadvies over de erfinrichting ook betrekken bij het sluiten van privaatrechtelijke overeenkomsten om het beheer van de erfinrichting veilig te stellen.
Het is van belang dat in een integraal welstandsadvies over een erftransformatie het afzonderlijke oordeel over de bebouwing en de erfinrichting tot uiting komt.

Aan het begin van het proces moet voor de gemeente duidelijk worden wat de kwaliteiten van het te transformeren erf zijn. Een terreinbezoek kan daarbij helpen

6. PROCES

Het Achterhoekse erf is een belangrijk element in het landschapsbeeld van de Achterhoek. Het ontwerpen aan een Achterhoeks erf is maatwerk. Beleid en regels geven duidelijkheid over wat mogelijk is en wat niet mag, maar zorgen op zichzelf nog niet voor ruimtelijke kwaliteit. Daarvoor is inspiratie nodig, inzicht in de situatie, vakkennis en goed overleg. Daarom wordt in deze kadernota aandacht gevraagd voor het proces van planvorming. Een proces, waarbij aandacht is voor enerzijds de wensen van de initiatiefnemer en anderzijds voor de kwaliteit van de omgeving, waar vooral de gemeente voor staat. Zo'n proces moet laagdrempelig zijn. De initiatiefnemer moet worden uitgedaagd om vroeg in het proces in gesprek te treden. Vroeg in het proces moet de vraag worden gesteld, wat de bijdrage aan ruimtelijke kwaliteit zou kunnen zijn. Dan gaat het om bestaande kenmerken en waarden en nieuwe mogelijkheden. Gaandeweg het ontwerpproces wordt concreter welke resultaten bereikt kunnen worden. Wanneer op deze wijze wordt gewerkt kunnen de gemeente en haar adviseurs hun energie richten op begeleiding en sturing van het ontwerp in de goede richting en is toetsing achteraf een formaliteit.
De doelen die worden nagestreefd in het proces zijn inzichtelijk gemaakt, hier staat de regio Achterhoek als regio achter. Per gemeente wordt er een eigen invulling aan de doelen gegeven in de vorm van een vastgelegd proces. Het proces kan daarmee per gemeente verschillen, de doelen die elke gemeente daarmee voor ogen heeft, zijn overal in de regio gelijk.

1. INITIATIEF
- Publieksfolder, Infopakket, Keukentafelgesprek
- Overleg projectleider, inhoudelijk ambtenaar/ rayonarchitect
- Kenmerken en waarden locatie + Kadernota
- Meewerken ja/ nee
- Bepalen proces, afspraken

2. UITGANGSPUNTEN EN RANDVOORWAARDEN
- Initiatief complexer (niet binnen kadernota)
- Nader onderzoek -> notitie van uitgangspunten
- Uitgangspunten vastgesteld door gemeentebestuur

3. SCHETSPLAN OF VOORLOPIG ONTWERP
- Instemming over hoofdlijnen ontwerp
- Evt. bijstellen randvoorwaarden

4. VERGUNNINGEN/ CONTRACTEN/ CONVENANTEN

5. REALISATIE EN BEHEER

De volgende vragen kunnen inzicht bieden in de kwaliteit van de plek:

- Wat zijn de kwaliteiten en de kenmerken van het bestaande erf? Wat is waardevol aan bebouwing, groenelementen en overige terreininrichting?
- Wat zijn de historische, landschappelijke waarden en wat is de bestaande beeldkwaliteit? Staan er bijzondere bomen op het terrein? Zijn er nog zandpaden die het erf met een ander erf verbinden?
- Wat is de cultuurhistorische en archeologische verwachtingswaarde?
- Wat staat er in andere beleidsstukken, zoals het landschapsontwikkelingsplan, dat relevant is voor deze opgave?
- Welke kansen zijn er voor kwaliteitsverbetering?

Wanneer de kadernota niet toereikend is voor de opgave....

In dit kader kan een workshop georganiseerd worden waarin diverse deskundigen met de initiatiefnemer verkennen, wat de uitgangspunten zouden moeten zijn voor de uitwerking van het plan. Door alle disciplines en betrokkenen tegelijk bij elkaar te brengen voorkom je voor de initiatienemer een tocht langs de sectoren en krijg hij snel inzicht in de mogelijkheden. Inspiratie en creativiteit worden zo bevorderd.

Een ontwerp omvat:

De hoofdopzet van het erf. De compositie van bouwmassa's. De indeling van het erf en de ontsluiting. De samenhang met het landschap en het nederzettingspatroon. Schets van nieuwbouw en/of verbouwplan. Een idee over de toekomstige eigendom en beheer.

PROCES

Doel van het planproces
Hoofddoel is het borgen van ruimtelijke kwaliteit bij erftransformaties. Daarbij spelen de volgende subdoelen:

- Het helpen van de initiatiefnemer om op een hel dere en snelle manier door het proces van transformatie van een erf te lopen.
- Het integraal tegemoet komen aan de belangen van de gemeente. (zowel groen, als verkeer, als cultuurhistorie, als milieu, als stedenbouw komen voldoende aan bod)
- Het behalen van de beoogde ruimtelijke kwaliteitswinst door het proces van erftransformatie op een goede manier te doorlopen.

Uitgangspunten bepalen in de initiatieffase
Wanneer een initiatiefnemer bij de gemeente komt met een initiatief, is het van belang voor zowel de gemeente als voor de initiatiefnemer dat inzichtelijk wordt hoe het proces verder gaat verlopen. Een snel en doeltreffend verloop van het proces valt of staat bij duidelijke communicatie. Zowel voor de initiatiefnemer als voor de gemeente is het daarom gewenst dat in een vroeg stadium helder is:

- Wat de wensen van de initiatiefnemer zijn?
- Wat de bestaande kwaliteiten en kansen voor de plek zijn?
- Van welke kwaliteiten en kansen de gemeente zich tot doel heeft gesteld deze te willen behouden of versterken?
- Welk beleid er van toepassing is op de plek? (hindercircels, bestemmingsplan, LOP e.d.)

Met deze inzichten kan bepaald worden hoe het proces verder eruit zal zien, of er nog onderwerpen nader onderzocht moeten worden, of de uitgangspunten en randvoorwaarden uit deze nota toereikend zijn om het plan uiteindelijk op ruimtelijke kwaliteit te toetsen en of er aanvullingen op de uitgangspunten en randvoorwaarden nodig zijn.
Uiteindelijk moet duidelijk zijn aan welke uitgangspunten en randvoorwaarden er getoetst gaat worden voordat de initiatiefnemer verder kan met het schetsplan. Alleen op die manier kunnen in het schetsplan alle uitgangspunten en randvoorwaarden meegenomen worden.

Uitwerking van een schetsplan
Het is belangrijk dat in het schetsplan zowel de bebouwing, als de terreininrichting, als de verankering in het landschap inzichtelijk wordt gemaakt. Een deskundig ontwerper (architect, landschapsarchitect of stedenbouwkundige) kan daarbij helpen. Doel is dat een schetsplan uiteindelijk alle ingrediënten bevat zodat het getoetst kan worden aan de randvoorwaarden en uitgangspunten.
Daarnaast zorgt de gemeente voor een goede begeleiding van het ontwerpproces, zodat het ontwerp op een doeltreffende manier kan worden gemaakt en de aanpassingen die aan het ontwerp moeten worden gedaan kunnen plaatsvinden in een aantal doeltreffende slagen.

Vergunningen en beheer
Het plan moet getoetst worden aan de ruimtelijke uitgangspunten en randvoorwaarden door de welstandscommissie. Deze geeft vervolgens advies aan de burgemeester en wethouders, die uiteindelijk de vergunningen moet geven. Het is van belang dat er met de initiatiefnemer wordt afgesproken in welke fase van het proces deze worden aangevraagd zodat voor de initiatiefnemer duidelijk is wanneer deze wat moet doen.
Ook is het voor de gemeente van belang dat er afspraken worden gemaakt over beheer en onderhoud van landschapselementen en terreininrichting van het getransformeerde erf, zodat wanneer er meerdere eigenaren op het erf komen helder is wie waarop kan worden aangesproken en de ruimtelijke kwaliteit ook na realisatie kan worden behouden.

Tauw

PlanMER bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020

7 september 2021

Verantwoording

Titel	PlanMER bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020
Opdrachtgever	Pouderoyen Compagnons
Projectleider	Niels Bronsgeest
Auteur(s)	Lex Bekker, Niels Bronsgeest, Paulien Bloemenkamp
Projectnummer	1231397
Aantal pagina's	164
Datum	7 september 2021
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking.
	Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
T +31 57 06 99 91 1
E info.deventer@tauw.com

Inhoud

Preambule: van concept-MER naar definitief MER 8

Publieksvriendelijke samenvatting 18

1 Inleiding 26

1.1 Een nieuw bestemmingsplan buitengebied voor Berkelland 26

1.1.1 Doel van het bestemmingsplan 27

1.2 Waarom dit milieueffectrapport (planMER)? 27

1.3 Advies Commissie voor de m.e.r. over reikwijdte en detailniveau en PlanMER Bestemmingsplan Buitengebied 2016 29

1.4 Stappen in de m.e.r.-procedure 31

1.5 Initiatiefnemer en bevoegd gezag 32

1.6 Opbouw dit milieueffectrapport 32

2 Kader van dit MER 33

2.1 Kenmerken van het plangebied en omgeving 33

2.2 Plan- en studiegebied 35

2.3 Kenschets veehouderij Berkelland in de huidige situatie 36

2.4 Beleids- en wettelijke kaders 37

2.4.1 Beleid rondom stikstofdepositie 37

2.4.2 Andere bronnen van stikstof 38

2.4.3 Grondgebonden emissies 38

2.4.4 Overig verkeer 39

2.4.5 Stookinstallaties 40

2.5 Beweiden in het planMER 40

2.6 Bemesten in het planMER 41

2.7 De verspreidingsberekeningen 41

2.8 Consequenties op beleidsmatig niveau 42

2.8.1 Beleidskaders: paragraaf 2.4.1 42

2.8.2 Neveneffecten van de voorgestelde gebruiksbeperkingen: paragraaf 4.5.2 43

2.8.3 Mogelijkheden om af te wijken van de generieke gebruiksregel: paragraaf 4.5.3 43

2.9 Overige relevante wet- en regelgeving en beleidskaders 44

3 Onderzochte alternatieven en beoordelingsmethodiek 57

3.1 Alternatievenontwikkeling en -beoordeling 57

3.2 Te onderzoeken alternatieven: 58
3.2.1 Referentiesituatie 58
3.2.2 Worstcase 58
3.2.3 Het planalternatief 58
3.3 Mogelijkheden van het bestemmingsplan 58
3.4 Beoordelingsmethodiek 61
3.4.1 Beoordelingscriteria 61
3.4.2 Effectwaardering 62
4 Onderzoeksaanpak stikstof 63
4.1 Gebiedsgerichte benadering 63
4.1.1 Algemene toelichting op de methodiek 63
4.1.2 Vaststellen van de referentie situatie 64
4.1.3 Kenmerken van de bouwvlakken 64
4.2 Referentiesituatie 67
4.2.1 Referentie vanuit de wet natuurbescherming (Wnb) 67
4.2.2 Referentie vanuit de Wet milieubeheer (Wm): de Autonome Ontwikkeling 68
4.3 Worstcase alternatief: maximale ontwikkelmogelijkheden landbouwsector 69
4.4 Planalternatief 70
4.4.1 Planologisch slot op de muur 70
4.4.2 Fixeren van de harde muren 71
4.4.3 Fixeren van het aantal dierplaatsen, ook in de melkveehouderij 71
4.4.4 Fixeren van de emissie / depositie 71
4.5 Mogelijkheden en effecten van het fixeren van de emissie/depositie 73
4.5.1 Mogelijke maatregelen die de effecten kunnen voorkomen 73
4.5.2 De gebruiksregel geldt niet altijd 73
4.6 De resultaten van de emissieberekeningen samengevat 73
5 Effecten op de natuur 75
5.1 Beoordelingskader 75
5.2 Te verwachten effecten 76
5.3 Huidige natuurwaarden en autonome ontwikkeling 77
5.3.1 Algemeen 77
5.3.2 Autonome ontwikkeling biodiversiteit 77

5.3.3 Soortbescherming Natuurbescherming 78
5.3.4 Natura 2000-gebieden 84
5.3.5 Provinciale natuurbescherming Gelderland 88
5.3.6 Wet ammoniak en veehouderij (Wav) 89
5.4 Ecologische effectbeoordeling 91
5.4.1 Effecten Natura 2000-gebieden (passende beoordeling) 91
5.4.2 Effecten op de Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszone (GO) 93
5.4.3 Effecten beschermde soorten 94
5.4.4 Effecten kleine windturbines 99
5.4.5 Effecten op de Wav-gebieden 104
5.5 Resultaten van de gebiedsgerichte modelleringen (tweede deel passende beoordeling) 104
5.5.1 Mogelijke verzuring en eutrofiëring van Natura 2000-gebieden 104
5.6 Samenvatting 105
6 Milieueffecten overige thema's 107
6.1 Beoordelingsmethodiek effectenonderzoek 107
6.2 Landschap 108
6.2.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling 108
6.2.2 Landschap in het bestemmingsplan 120
6.2.3 Effecten 121
6.3 Cultuurhistorie, archeologie en aardkunde 125
6.3.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling Cultuurhistorie 125
6.3.2 Archeologie 126
6.3.3 Aardkundige waarden 127
6.3.4 Effecten op cultuurhistorie, archeologie en aardkunde 127
6.4 Geomorfologie en bodem 129
6.4.1 6.4.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling 129
6.4.2 Effecten 132
6.5 Hydrologie en water 133
6.5.1 Waterkwantiteit en waterkwaliteit oppervlaktewater en grondwater (huidige situatie en autonome ontwikkeling) 133
6.5.2 Effecten 134

6.6 Verkeer 135
6.6.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling 135
6.6.2 Effecten op verkeer buitengebied 135
6.7 Woon- en leefmilieu 137
6.7.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling 137
6.7.2 Effectbeoordeling 142
7 De effecten op een rij 152
7.1 Natuur 152
7.1.1 Natura 2000-gebieden 152
7.1.2 Wet natuurbescherming (soorten) 152
7.1.3 Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelzone 152
7.2 Landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkunde 152
7.2.1 Landschap 152
7.2.2 Cultuurhistorie 153
7.2.3 Archeologie 154
7.2.4 Aardkunde 154
7.3 Bodem en water 154
7.3.1 Bodem 154
7.3.2 Water 155
7.4 Verkeer 155
7.5 Woon- en leefmilieu 155
7.5.1 Geluid 155
7.5.2 Luchtkwaliteit 156
7.5.3 Geur 156
7.5.4 Gezondheid 157
7.5.5 Klimaat 158
7.6 Uitvoerbaarheid bestemmingsplan 158
7.6.1 Algemene beoordeling van de uitvoerbaarheid 158
7.6.2 Beoordeling van de uitvoerbaarheid op basis van een generiek vulgraad van 50 % 159
7.6.3 Beoordeling van de uitvoerbaarheid op basis van een vulgraad van 50/20-procent 159

7.6.4 Omschakelen 160
7.7 Conclusie 161
8 Leemten in kennis en evaluatie 163
8.1 Leemten in kennis en informatie 163
8.2 Monitoring en evaluatie 163

Bijlage 1 Stappen in uitgebreider m.e.r.-procedure
Bijlage 2 Begrippen- en afkortingenlijst
Bijlage 3 Uitgangspunten stikstofberekeningen
Bijlage 4 Literatuurlijst
Bijlage 5 Gebruikelijke vulgraad van een bouwvlak
Bijlage 6 Uitgangspunten voor de referentiesituatie
Bijlage 7 Uitvoerbaarheidstoets per perceel
Bijlage 8 Advies van de commissie-m.e.r.

Preambule: van concept-MER naar definitief MER

Voor U ligt het definitief PlanMER bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020. Inhoudelijk is dit planMER in essentie gelijk aan de concept versie zoals die op 29 juli 2020 is uitgebracht. De concept versie van het planMER heeft samen met het voorontwerp bestemmingsplan ter visie gelegen zodat een ieder een zienswijze kon indienen. Het planMER van 29 juli 2020 is ook ter toetsing aangeboden aan de commissie-m.e.r.. Die hebben er op 12 januari 2021 advies over uitgebracht (zie bijlage 8). In deze preambule wordt met name ingegaan op de adviezen van de commissie. Op advies van de commissie is er ook separaat een publieksvriendelijke samenvatting opgesteld. Vanuit het advies van de commissie, noch vanuit de ingediende zienswijzen, was er een reden om het concept planMER op essentiële onderdelen aan te passen of aan te vullen. Los van een beperkt aantal redactionele correcties is er inhoudelijk geen essentieel verschil tussen deze versie van het planMER en die van 29 juli 2020[1]. Deze definitieve versie van het planMER is dus ook niet opnieuw ter toetsing aan de commissie aangeboden.

0.1 Inleiding

De Commissie heeft zich in het aan haar gevraagde advies uitgesproken over de juistheid en de volledigheid van het voor het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2020' opgestelde milieueffectrapport (MER). In een dergelijk toetsingsadvies maakt de Commissie doorgaans onderscheid tussen essentiële tekortkomingen en aandachtspunten. Essentiële tekortkomingen wegen zwaar en moeten worden hersteld. Aandachtspunten wegen minder zwaar en kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de leesbaarheid, een nuancering van conclusies of bovenwettelijke inspanningen die bijdragen aan het behalen van bepaalde doelen. Die doelen hoeven niet per se hun vertaling te krijgen in het bestemmingsplan, maar kunnen ook via andere wegen worden opgepakt. Hieronder wordt het advies van de Commissie besproken op basis van dit onderscheid.

Essentiële tekortkomingen

De Commissie is van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat om een besluit te kunnen nemen waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen. Dat betekent dat de Commissie geen essentiële tekortkomingen heeft geconstateerd. Daarmee is sprake van wat wel wordt aangeduid als een positief toetsingsadvies. Wel geeft de Commissie aandachtspunten mee.

Aandachtspunten

Hieronder wordt ingegaan op de aandachtspunten uit het toetsingsadvies. Per aandachtspunt is aangegeven hoe daarmee wordt omgegaan.

0.2 Leesbaarheid

De Commissie geeft aan dat het MER veel technische en juridische termen bevat, zonder dat deze duidelijk worden uitgelegd. Dit geldt ook voor samenvatting, die juist bedoeld is om op een

[1] Met name de effectbeoordeling voor het aspect geur is, in lijn met de opmerking die de commissie daar over maakte, aangepast van 'neutraal' naar 'licht negatief'. De essentie van deze aanpassing staat beschreven en toegelicht in paragraaf 0.4 van deze preambule.

publieksvriendelijke manier de belangrijkste conclusies en keuzemogelijkheden op een rij te zetten.
Een MER is bij uitstek een technisch-juridisch document, waarbij gezien de complexiteit van de wet- en regelgeving en het geven van invulling daaraan, helaas niet valt te ontkomen aan het gebruik van dergelijke termen en jargon. Om het MER beter leesbaar te maken voor het publiek is daarom een publieksvriendelijke samenvatting toegevoegd, rekening houdend met de adviezen van de Commissie. Deze publieksvriendelijke samenvatting is in de plaats gekomen van de oorspronkelijke samenvatting. Er was vooral veel overlap tussen de oorspronkelijke samenvatting en de tekst van hoofdstuk 7. Door hoofdstuk 7 te handhaven en de samenvatting te vervangen door de nieuwe publieksvriendelijke samenvatting gaat er geen informatie verloren maar wordt het planMER wel beter toegankelijk en makkelijker leesbaar.

0.3 Stikstofdepositie en Natura 2000-gebieden
De Commissie constateert dat het MER voldoende informatie geeft over de effecten van stikstof, maar dat kansen om de beschikbare informatie te gebruiken voor differentiatie van beleid (meer sturing per deelgebied) ontbreken.
Het bestemmingsplan is geen beleidsvormend instrument, zodat de voorgestelde sturing per deelgebied hierin nu geen plek krijgt. Het al dan niet werken met deelgebieden en de gemeentelijke keuzes rondom stikstof moeten eerst landen in beleid, voordat vertaling in een bestemmingsplan of omgevingsplan aan de orde is. Daarbij moet worden opgemerkt dat het beschermingsniveau voor stikstof met de voorgestelde regeling in het bestemmingsplan al hoog is: een toename van stikstofdepositie wordt uitgesloten in de planregels.

De opmerking van de Commissie wordt wel ter harte genomen. Bij de ontwikkeling van nieuw beleid en de nog op te stellen omgevingsvisie is stikstofreductie op Natura 2000-gebieden nadrukkelijk in beeld. Daarbij wordt mede uitvoering gegeven aan de wettelijke verankering van de door het kabinet aangekondigde structurele aanpak van de stikstofproblematiek in de nieuwe Wet stikstofreductie en natuurverbetering die op 1 juli 2021 van kracht is geworden.

De Commissie vindt de informatie over de huidige situatie in het MER moeilijk toegankelijk en weinig specifiek. Het MER zelf bevat weinig informatie over stoppende bedrijven en uitbreidingsplannen. In de bijlagen van het MER is wel informatie over individuele bedrijven opgenomen, maar deze informatie is nog niet gebruikt om in het MER op een voor het publiek goed toegankelijke manier een nauwkeuriger beeld van de huidige en toekomstige situatie te geven.
Zoals de Commissie al aangeeft is in de bijlagen van het MER informatie over individuele bedrijven te vinden. Het gaat hierbij om veehouderijbedrijven die hun bedrijf willen voortzetten of in ieder geval nog niet gestopt zijn en daarom een agrarische bestemming moeten krijgen in het bestemmingsplan. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de veehouderij in Berkelland te zien (op basis van CBS-cijfers). Duidelijk is dat het aantal veehouderijen sterk is afgenomen en nog steeds dalende is.

Onderwerp	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Graasdieren |Aantal bedrijven| Graasdieren, totaal	**832**	**681**	**661**	**655**	**635**	**622**	**598**	**544**	**534**	**517**	**506**
Graasdieren |Aantal bedrijven| Rundvee, totaal	689	566	551	531	523	514	502	478	470	452	435
Graasdieren |Aantal bedrijven| Schapen	112	84	84	85	83	79	74	62	66	62	64
Graasdieren |Aantal bedrijven| Geiten| Geiten, totaal	59	37	38	47	40	44	41	35	33	32	32
Graasdieren |Aantal bedrijven| Paarden en pony's |Paarden en pony's, totaal	242	155	152	157	151	144	135	111	117	107	95
Hokdieren |Aantal bedrijven| Hokdieren, totaal	**340**	**225**	**197**	**183**	**169**	**154**	**139**	**136**	**127**	**118**	**110**
Hokdieren |Aantal bedrijven| Varkens| Varkens, totaal	316	207	181	164	155	137	124	119	111	106	98
Hokdieren |Aantal bedrijven| Kippen| Kippen, totaal	29	20	15	18	14	15	14	15	14	10	10
Hokdieren |Aantal bedrijven| Kalkoenen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hokdieren |Aantal bedrijven| Slachteenden	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0
Hokdieren |Aantal bedrijven| Overig pluimvee	2	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Hokdieren |Aantal bedrijven| Konijnen	0	0	0	1	0	2	1	2	2	2	2
Hokdieren|Aantal bedrijven| Edelpelsdieren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Uit het rapport ‘Barometer agrarische sector in de gemeente Berkelland’ (Wageningen Economic Research, september 2020, kenmerk 2020-075) blijkt dat in de periode 2005-2019 het totaal aantal agrarische bedrijven in Berkelland is afgenomen van 999 naar 663 bedrijven. De verdeling over bedrijfstypen is als volgt: 40 % melkveebedrijven, 25 % overige graasdierbedrijven, 10 % varkensbedrijven en 25 % overige bedrijven. Laatstgenoemde groep bestaat merendeels uit akkerbouwbedrijven en dan vooral die met voedergewassen. Dit zijn met name voormalige melkvee- en overige graasdierbedrijven zonder bedrijfsopvolging, die hun veestapel al hebben afgestoten en gras en snijmais telen voor derden.

De ontwikkeling van de veestapel in Berkelland in de periode 2005-2019 verschilt sterk per diersoort. Het aantal melkkoeien is door de jaren heen vrij stabiel gebleven rond de 25.000 stuks, maar het aantal varkens is met 2 procent per jaar gedaald tot 207.500 stuks. Daarentegen is het aantal geiten sinds 2005 ruimschoots verdubbeld tot 8.500 stuks.

De verwachting is dat de schaalvergroting en specialisatie in agrarisch Berkelland net als elders in het land de komende jaren zal doorzetten. Opgemerkt wordt dat de daling van het aantal gespecialiseerde melkveebedrijven (als gevolg van een verhoging van de kritieke kostprijs in de afgelopen vier jaren met circa 10 % vanwege extra milieu-investeringen) naar verwachting beduidend groter zal zijn dan in voorgaande jaren.

Uitbreidingsplannen van individuele bedrijven zijn bij de voorbereiding van het vorige bestemmingsplan uitvoerig doorgesproken. In het kader van voortschrijdend inzicht worden deze uitbreidingsplannen op aangeven van de desbetreffende ondernemers nu desgewenst in geactualiseerde vorm meegenomen bij de voorbereiding van het bestemmingsplan. Daarbij gaat het alleen om de eerstvolgende uitbreiding van een bedrijf en niet om grote uitbreidingsplannen voor de langere termijn. De beoogde agrarische bouwvlakken zijn daarom relatief beperkt qua uitbreidingsruimte. Uitbreidingsruimte is daarbij gerelateerd aan bestaande gebouwen. Ten

opzichte van de nu geldende bestemmingsplannen worden de bouwvlakken vaak zelfs aanzienlijk kleiner in oppervlak. De beoogde bouwvlakken zijn in het MER als uitgangspunt genomen bij de berekeningen voor stikstof, geur en fijn stof. Het voert in het kader van een bestemmingsplan buitengebied te ver om voor elk bouwvlak een individuele beschouwing te geven in het MER of de plantoelichting. Dat is ook geen gebruikelijke of noodzakelijk geachte werkwijze.

Voor wat betreft de stoppersregeling zijn er 125 stoppers in Berkelland. Deze bedrijven zouden voor 1 januari 2020 moeten zijn gestopt met het houden van varkens (en pluimvee). Let wel: ze kunnen met andere takken binnen het bedrijf gewoon blijven doorboeren (bijvoorbeeld met rundvee, paarden, schapen en akkerbouw). Het is dus niet zo dat het aantal agrarische bouwvlakken met 125 is verminderd. De oorspronkelijke stopperslijst was ook een stuk langer, maar er zijn ongeveer evenveel bedrijven die ervoor hebben gekozen om zodanige emissiereducerende maatregelen te treffen dat ze alsnog voldoen aan het Besluit emissiearme huisvesting. Die bedrijven kunnen legaal worden voortgezet en krijgen daarom een agrarisch bouwvlak.

Tot slot is er, om tegemoet te komen aan de ingebrachte zienswijzen, in de planregels een afwijkingsbevoegdheid opgenomen op basis waarvan omschakelen onder strikte voorwaarden mogelijk wordt. In paragraaf 7.4.6 wordt hier rekenschap over afgegeven.

De Commissie merkt op dat voor het bepalen van de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen gebruik wordt gemaakt van vaste percentages voor emissiereductie per diercategorie en van een gemiddelde 'vulgraad' van 50 %. De uitgangspunten over de vulgraad zijn – net als in het MER 2017 - gebaseerd op een historische analyse. Voor de toekomstige bezetting van veehouderijen vindt de Commissie deze niet langer realistisch. Omdat de grootte van het bouwblok vaak de meest beperkende factor is voor uitbreiding van veehouderijen is de trend dat intensiever gebruik wordt gemaakt van de beschikbare ruimte.
De opmerking van de commissie heeft betrekking op de analyse van de kenmerken van de bouwvlakken zoals die is gepresenteerd in paragraaf 4.1.3 van het planMER. In die paragraaf is onderscheid gemaakt tussen de vulgraad in bouwvlakken met grondgebonden (melkvee)houderij enerzijds en niet grondgebonden (intensieve) veehouderij anderzijds. Uit de in paragraaf 4.1.3 genoemde historische analyse van de vulgraad van melkveehouderijen is gebleken dat een redelijke aanname van de maximale vulgraad 20 % bedraagt: dierenverblijfplaatsen omvatten 20 % van het bouwvlak. Om rekening te houden met de (ook door de commissie benoemde) behoefte aan intensiever gebruik van de beschikbare ruimte is voor grondgebonden veehouderij uitgegaan van een vulgraad van 50 %. Uit de beschikbare data voor Berkelland blijkt dat een dergelijke hoge vulgraad nog nergens is gerealiseerd. Het nog verder verhogen ten behoeve van het berekenen van een worst-case gebied emissie is niet realistisch.
Uit de analyse van de bouwvlakken met niet grondgebonden veehouderij in Berkelland is gebleken dat, in de huidige situatie, de grootste bedrijven binnen de gemeente doorgaans een vulgraad hebben gerealiseerd van 30-40 %. In theorie zou het dan weliswaar mogelijk zijn om een vulgraad van meer dan 50 % te realiseren, maar dit wijkt wel heel veel af van de situatie in Berkelland. Daarom is er voor gekozen om voor de hele veehouderij sector in Berkelland uit te gaan van een vulgraad van 50 %, duidelijk meer dan de vulgraad die nu gangbaar is in deze

gemeente. Op die manier is op een zo realistisch mogelijke wijze invulling gegeven aan het bepalen van wat er maximaal mogelijk wordt gemaakt door het bestemmingsplan.

De Commissie adviseert om voor de besluitvorming over het bestemmingsplan buitengebied het vergunningenbestand te actualiseren, om een gedetailleerder en gebied specifiek overzicht te krijgen in de huidige situatie en autonome ontwikkeling.
Het vergunningenbestand zal gedurende het planproces verder worden geactualiseerd, zodat (nog) duidelijker wordt waar bedrijven gaan stoppen (of al gestopt zijn) en waar bedrijven actief blijven. De resultaten daarvan worden meegenomen bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. Overigens was al sprake van een opgeschoond vergunningenbestand op basis van uitgevoerde enquêtes, gevoerde gesprekken, overzicht deelnemers aan de stoppersregeling en door de ODA uitgevoerde bedrijfscontroles.

0.4 Geurhinder en gezondheid
De Commissie vindt de in het MER voor geurhinder opgenomen kaartjes lastig te interpreteren, aangezien een vergelijkbaar beeld van de referentiesituatie ontbreekt. Daardoor is bijvoorbeeld onduidelijk of de kaartjes de absolute geurhinder weergeven of het verschil ten opzichte van de referentiesituatie.
In de figuren 6.24 en 6.25 van het planMER worden de rekenresultaten weergegeven van de door TAUW uitgevoerde berekeningen. Het resultaat dat in de figuren is weergegeven is de berekende achtergrondwaarde in het gebied – een maat voor de absolute geurhinder. Uit de onderstaande tabel (tabel 6.10 uit het planMER) wordt duidelijk welk percentage geurgehinderden is te verwachten bij de berekende achtergrondbelastingen in de gemeente.

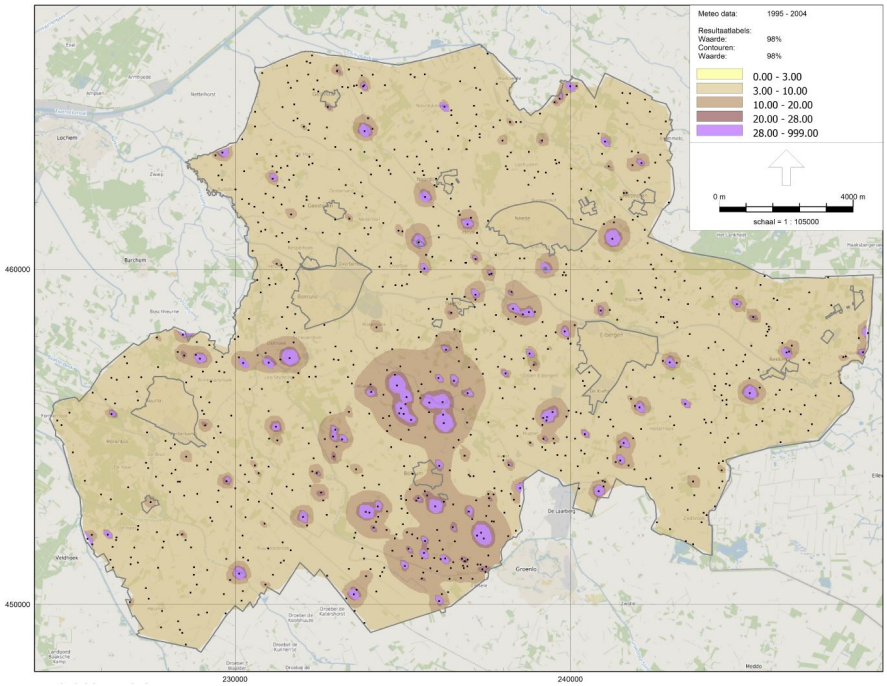
Tabel 0.1 De relatie leefkwaliteit voor geur, de berekende achtergrondbelasting en het te verwachten hinderpercentage (bron: bijlage 6 en 7 van de Handreiking Wgv)

Leefkwaliteit geur	Achtergrond belasting (ou_E/m^3)	Geurgehinderden (%)
Zeer goed	<3	<5
Goed	3-7	5-10
Redelijk goed	7-13	10-15
Matig	13-20	15-20
Tamelijk slecht	20-28	20-25
Slecht	28-38	25-30
Zeer slecht	38-50	30-35
Extreem slecht	50-65	35-40

Hieronder worden de rekenresultaten opnieuw gepresenteerd voor de huidige situatie (2x), het worst case alternatief en een variant op het plan alternatief.
Gebruik makend van de relatie tussen de berekende achtergrond belasting en de te verwachten geurhinder worden de rekenresultaten opnieuw geïnterpreteerd, om verwarring en onduidelijkheid te voorkomen en weg te nemen, gehoor gevend aan het advies van de commissie.

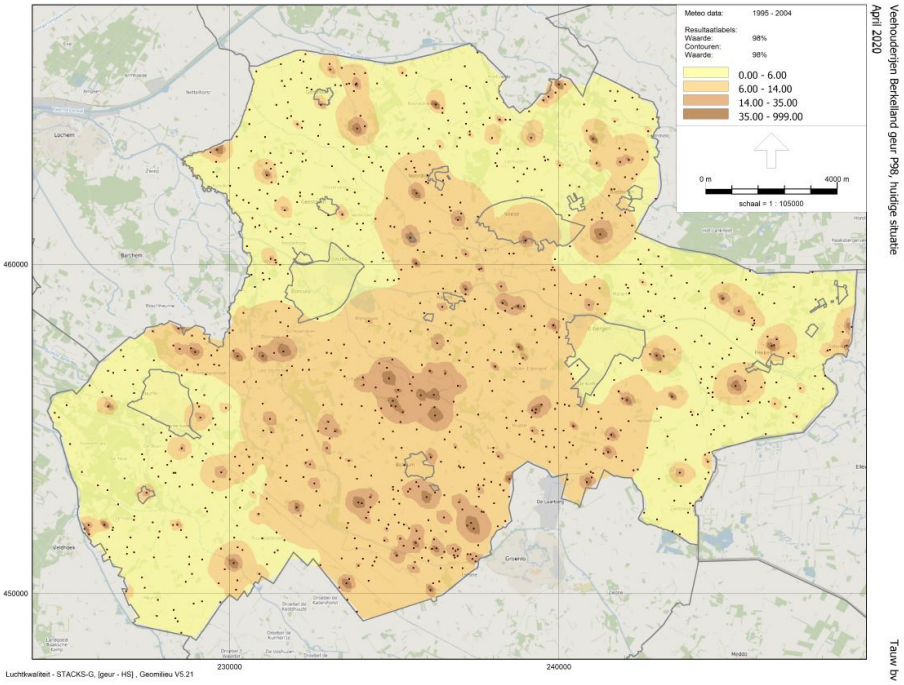
Figuur 0.1 laat zien dat er in de huidige situatie direct rondom de meeste intensieve veehouderijen er weliswaar sprake is van een slechte leefomgeving, maar dat deze zone (van >28 OU/m^3) zich eigenlijk niet tot over nabijgelegen woningen uitstrekt. In verreweg het grootste deel van de

gemeente is sprake van een (redelijk) goed leefklimaat (de lichtbruin gekleurde gebieden waar een achtergrondbelasting van 3-10 OU/m^3 wordt berekend).

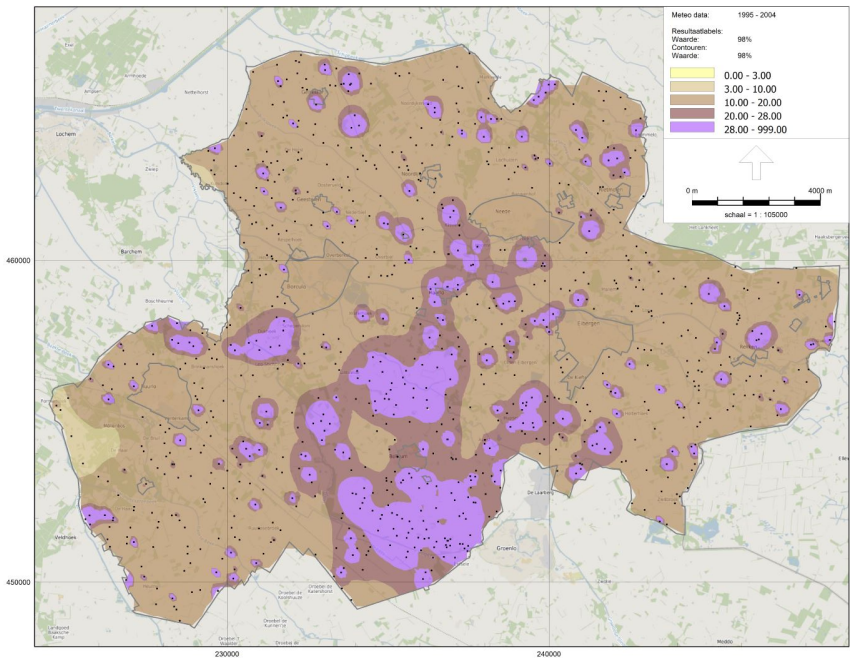
Figuur 0.1 Berekende achtergrondwaarde voor de huidige situatie met 5 geurklassen

Uit figuur 0.2 valt op te maken dat er met name in het centrale deel van de gemeente sprake is van licht verhoogde achtergrondconcentraties van 6-14 OU/m^3, waar bij ongeveer 10-15 % van de bewoners geurhinder kan worden verwacht. Aan de randen van het buitengebied (in de gele zones) wordt een goed leefklimaat berekend.

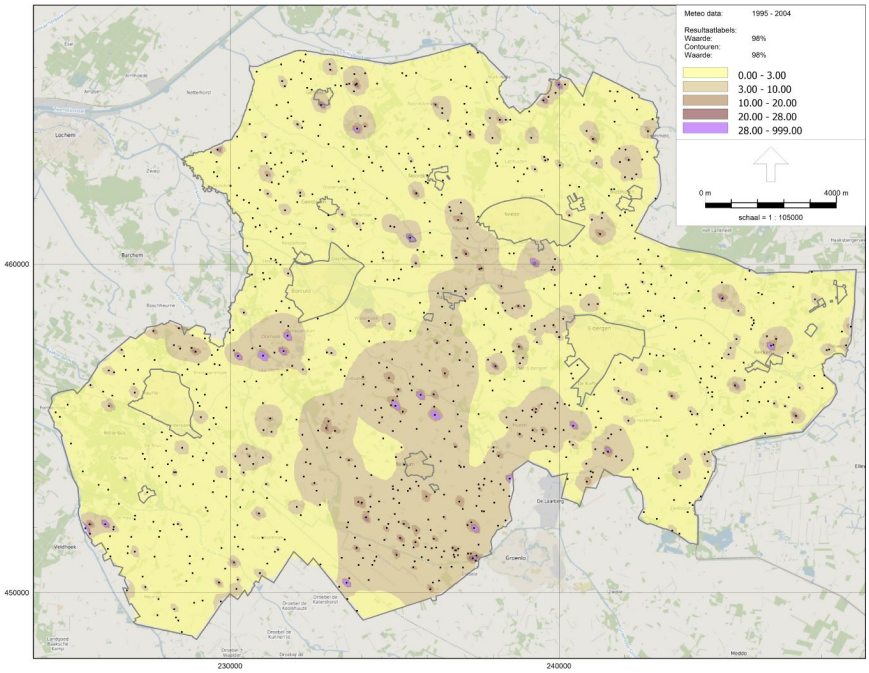

Figuur 0.2 Berekende achtergrondwaarde voor de huidige situatie met 4 geurklassen

Figuur 0.3 laat zien dat, als gevolg van het worst case alternatief, het leefklimaat in verreweg het grootste deel van de gemeente zou verslechteren tot matig, met 15-20 % geurgehinderden. De (paars ingekleurde) zones met een slechte leefomgeving strekken zich in dit alternatief (in tegenstelling tot de huidige situatie) vaak wel uit tot over nabijgelegen woningen.

Figuur 0.3 Berekende achtergrondwaarde voor het worst case alternatief

Figuur 0.4 Berekende achtergrondwaarde bij de maximaal mogelijke geur reductie

Tot slot laat figuur 0.4 zien dat, als in het plan alternatief de beschikbare geur reducerende technologie uit de Regeling geurhinder en veehouderij maximaal zou worden ingezet, er ondanks de groei van de veehouderij sprake kan zijn van een afname van de geurhinder: bijna nergens wordt in deze variant op het plan alternatief nog een achtergrond belasting berekend van meer dan 10 OU/m^3: het leefklimaat zou dan bijna overal ten minste redelijk goed kunnen worden. Opgemerkt wordt dat figuur 0.4 in het planMER wordt weergegeven als figuur 6.25. In de begeleidende tekst staat in het planMER per abuis vermeldt dat in figuur 6.25 de geurresultaten worden weergegeven die horen bij het planalternatief, gebruik makend van de inzet van de emissie-reducerende technieken die nodig zijn om de stikstof emissie per saldo niet toe te laten nemen.

De Commissie vindt de conclusie dat stikstofbeperkende maatregelen ook leiden tot reductie van geurhinder niet aannemelijk en onvoldoende onderbouwd. De effecten van technische maatregelen op de uitstoot van ammoniak zijn groter dan die op geur. De ruimte die het bestemmingsplan biedt voor uitbreiding van veehouderijen zal dus normaal gesproken leiden tot enige toename van geurhinder. Het aspect geurhinder zou daarin als (licht) negatief moeten worden beoordeeld.
In het bestemmingsplan wordt geen toename van stikstofdepositie toegestaan. De relatie tussen reductie van stikstof/ammoniak en geurreductie is inderdaad niet één op één. Vooral voor stalsystemen die ammoniak zeer vergaand reduceren blijft de geurreductie achter. Hoe dan ook begrenst de stikstofregeling in het bestemmingsplan wel in bepaalde mate de toename van de geuremissie. Zonder stikstofregeling zou de geuremissie verder kunnen groeien omdat de maximale inzet van geur reducerende technieken uit de Regeling geurhinder en veehouderij in de planregels niet is geborgd. In lijn met het advies van de Commissie is de beoordeling van het

aspect geurhinder daarom in de definitieve versie van het planMER op licht negatief gezet, in afwijking van de oorspronkelijke beoordeling in de conceptversie van juli 2020.

De insteek van de gemeente Berkelland is om de ontwikkeling van de geursituatie te blijven monitoren en waar nodig bij te sturen. Het bestemmingsplan biedt geen ruimte voor grootschalige uitbreidingen van veehouderijen. De omvang van het bouwvlak is hiervoor de beperkende factor. Daarom zal voor dergelijke uitbreidingen altijd een buitenplanse procedure moeten worden gevolgd, waarbij het aspect geur specifiek voor die ontwikkeling moet worden afgewogen. Daarbij is het zo dat voor uitbreidingen van meer dan 500 m^2 het Plussenbeleid van toepassing is en er een bovenwettelijke verplichting gaat gelden om maatregelen te treffen. Daarover moet een omgevingsdialoog worden gevoerd waarbij inmiddels is gebleken dat voor het geuraspect vaak extra aandacht wordt gevraagd. Daarnaast is voor dit soort uitbreidingen vrijwel altijd een (project-)m.e.r. of m.e.r.-beoordeling nodig. In dat kader vindt een uitgebreide omgevingstoets plaats.

Verder vindt in het milieuspoor altijd nog de individuele beoordeling van geurhinder plaats (de zogenaamde voorgrondbelasting) via toetsing aan de geurnormen en minimumafstanden. Hierover mag het bestemmingsplan niets regelen.

De Commissie merkt op dat de gezondheidskundige effecten van geurhinder in het MER op een andere manier zijn beoordeeld dan in het onderzoek van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. De waardering van de mate van geurhinder in de kernen is in dit onderzoek strenger getoetst dan in het MER.
In het MER is de milieukwaliteit bij een bepaalde mate van geurhinder beoordeeld aan de hand van de Handreiking geurhinder en veehouderij van Infomil. In jurisprudentie is het gebruik van deze handreiking geaccepteerd. In het MER is daarom aangesloten bij de in deze handreiking opgenomen beoordelingssystematiek. Het MER moet op objectieve wijze vaststellen wat de milieueffecten zijn en wat de milieugebruiksruimte is voor veehouderijen in het bestemmingsplan.

In het geuronderzoek van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant wordt anders dan in de handreiking een onderscheid gemaakt tussen geurgevoelige objecten binnen en buiten de bebouwde kom. Op die manier wordt beter aangesloten bij het verschil in hinderbeleving en ook bij het verschil in bevolkingsdichtheid tussen bewoners/gebruikers in de bebouwde kom en in het buitengebied. Het doel van dit geuronderzoek was om het gemeentebestuur inzicht te verschaffen over de geursituatie in Berkelland, zodat op basis daarvan kon worden bepaald of een herijking van geurbeleid nodig was. Uiteindelijk besloot de gemeenteraad op 18 september 2018 om de geurnormen op dat moment niet aan te passen. Het doel van het geuronderzoek van de Omgevingsdienst was dus niet om de gebruiksruimte voor veehouderijen te bepalen in het kader van bestemmingsplanprocedure, maar om te bekijken of de geursituatie in Berkelland aanleiding gaf tot het bijstellen van de geurnormen. Daarbij is aangesloten bij de in Noord-Brabant gebruikelijke systematiek.

0.5 Energie en klimaat
Het wordt de Commissie uit het voorontwerpbestemmingsplan niet duidelijk hoe de gemeente zich voorbereidt op de Omgevingswet, die moet leiden tot het opstellen van een integrale omgevingsvisie en omgevingsplan(nen) voor de gemeente. Het MER gaat niet dieper in op de

thema's energie en duurzaamheid, terwijl voor deze thema's wel gemeentelijke ambities zijn geformuleerd. Doordat deze thema's in het MER ontbreken is er geen inzicht in de wijze waarop via het bestemmingsplan gemeentelijke ambities kunnen worden gerealiseerd en wat de bijbehorende gevolgen zijn voor landschap, natuur en woon- en leefklimaat. De Commissie beveelt aan om hier bij de besluitvorming over het bestemmingsplan alsnog op in te gaan.
Het bestemmingsplan kent als vertaling van de beleidsnotitie 'Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking in Berkelland' een regeling voor het plaatsen van windturbines tot een hoogte van maximaal 25 m. Ook voorziet het in een regeling voor grondgebonden zonnepanelen tot een maximale oppervlakte van 250 m² binnen een agrarisch bouwvlak ten behoeve van de eigen energievoorziening. Via een afwijkingsregeling mogen aansluitend aan agrarische bouwvlakken en aan bestemmingsvlakken van overige functies (bv. wonen en bedrijf) zonnecollectoren worden opgericht tot maximaal 150 m².

De gemeentelijke beleidskaders over het realiseren van zonne-akkers en zonneweides worden niet verwerkt in dit bestemmingsplan, omdat voor dat soort ontwikkelingen een specifieke afweging op locatieniveau nodig is. Nu die ontwikkelingen niet worden gefaciliteerd in het bestemmingsplan, is er ook geen aanleiding om hiernaar onderzoek te doen in het MER voor dit bestemmingsplan.
Het bovenstaande wil niet zeggen dat de gemeente Berkelland de opgaven op het gebied van onder meer energie en duurzaamheid niet in het vizier heeft. De door de Commissie gevraagde aspecten komen aan de orde in de nog vast te stellen Omgevingsvisie Berkelland. In het daarop volgende omgevingsplan wordt vervolgens een juridische regeling opgenomen, waarbij het ook dan heel goed voorstelbaar is dat voor de grotere ontwikkelingen op het gebied van energie en duurzaamheden een afzonderlijke procedure moet worden gevolgd. Ontwikkelingen die tegen die tijd al een dergelijke procedure hebben doorlopen kunnen dan uiteraard een plek krijgen in het omgevingsplan.

Publieksvriendelijke samenvatting

De gemeente Berkelland stelt een nieuw bestemmingsplan Buitengebied op. In een bestemmingsplan staat waar en wat gebouwd of aangelegd mag worden en welk gebruik is toegestaan. Zo staat vermeld hoeveel, hoe groot en hoe hoog u mag bouwen en is er in het plan aan iedere locatie een bestemming gegeven, bijvoorbeeld wonen, bedrijf of horeca. Iedereen is aan het plan gebonden: niet alleen inwoners, bedrijven en instellingen, maar ook de gemeente zelf.

Waarom nu een nieuw bestemmingsplan?
De gemeente Berkelland is op 1 januari 2005 ontstaan vanuit de herindeling tussen de voormalige gemeenten Borculo, Ruurlo, Eibergen en Neede (BREN-gemeenten). Hierdoor is er voor het buitengebied van de gemeente op dit moment een lappendeken van diverse, veelal (sterk) verouderde, bestemmingsplannen. Daarom werkt de gemeente Berkelland aan een nieuw bestemmingsplan voor het hele buitengebied. In 2013 lag er al een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied, maar de Raad van State heeft deze toen afgekeurd. Daarom zijn we in 2017 begonnen met het maken van een nieuw bestemmingsplan. Vanwege diverse ontwikkelingen hebben we uiteindelijk in 2020 een nieuwe start gemaakt met het voorontwerpbestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2020’.

Met het nieuwe bestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2020’ wil de gemeente:
- Bestaande plannen gelijktrekken (opheffen bestaande onderlinge verschillen)
- Tegemoetkomen aan de wettelijke verplichting tot het digitaliseren van bestemmingsplannen
- Beter aansluiten bij de huidige stand van de wetgeving en beleid
- De actuele stand van zaken in het Berkellandse buitengebied weergeven

Daarbij richt het bestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2020’ zich op het behoud en waar mogelijk de ontwikkeling, van de kwaliteiten die het plangebied nu heeft.

Stappen die we tot nu toe hebben gezet
Om te komen tot een nieuw bestemmingsplan volgen we een lang en zorgvuldig proces. We schetsen kort wat we tot nu toe hebben gedaan:
- In het voorjaar van 2017 is het voorontwerpbestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2016’ ter inzage gelegd. Bij dit voorontwerpbestemmingsplan heeft ook een milieueffect rapport, het planMER ter inzage gelegen. Hierin staan wat de verwachte milieueffecten zijn van een plan, project of uitbreiding in het buitengebied van Berkelland. De onafhankelijke commissie m.e.r. toetste het planMER en beoordeelde of de gemeente alle informatie voor het milieubelang goed heeft meegewogen
- Tijdens de ter inzage legging van het voorontwerpbestemmingsplan hebben zich verschillende ontwikkelingen voorgedaan die invloed hebben op het nieuwe bestemmingsplan. Om deze ontwikkelingen mee te kunnen nemen in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied was het nodig om weer een nieuw voorontwerpbestemmingsplan op te stellen: het bestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2020’
- Met het eerdere toetsingsadvies van de commissie-m.e.r., is het planMER uit 2017 geactualiseerd en opnieuw aan de commissie m.e.r. voorgelegd voor advies

PlanMER

Zoals we ook al kort in de stappen hebben beschreven, moeten we als gemeente voor het nieuwe bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” een milieueffectrapport (planMER) opstellen. Dit is nodig, omdat er voor agrarische ondernemingen bepaalde uitbreidingsmogelijkheden zijn. Daarnaast kunnen we van tevoren niet uitsluiten dat het nieuwe bestemmingsplan een ongewenste impact heeft op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De commissie-m.e.r. heeft het daarom opgestelde planMER beoordeeld en hierover advies uitgebracht.

Het planMER is onderdeel van de toelichting van het bestemmingsplan. In het planMER staat wat de verwachte milieueffecten zijn van een plan, project of uitbreiding in het buitengebied van Berkelland.

De belangrijkste milieueffecten gaan over natuur, geurhinder, landschap en cultuurhistorie. We lichten de aandachtspunten uit het planMER toe en de effecten die wij verwachten op het milieu.

Natuur - verzuring en vermesting

Uit dierverblijfplaatsen komt stikstof vrij waardoor de kwaliteit van de omliggende natuur kan worden aangetast. Dit komt door het verzurende en vermestende effect van stikstof dat in de bodem terechtkomt. In het planMER is uitgerekend om hoeveel stikstof het gaat in de huidige situatie. Als er meer dieren bij komen kan de hoeveelheid stikstof die vrijkomt ook toenemen, tenzij er maatregelen worden genomen. In het planMER is berekend wat er gebeurt als alle bouwvlakken met 40% groeien. Vastgesteld is dat bij een groei van 40 %, samen met stalmaatregelen die ervoor zorgen dat er minder stikstof vrijkomt, er per saldo niet meer stikstof uit het plangebied hoeft vrij te komen. Zonder maatregelen kan de groei van het aantal dieren een toename veroorzaken van de hoeveelheid stikstof die neerkomt op de beschermde natuurgebieden in de omgeving. Om dat te voorkomen, is er een regeling in het bestemmingsplan opgenomen die dit verbiedt: er mag niet meer stikstof vrijkomen dan nu het geval is. Als bij de vaststelling van het bestemmingsplan er al een natuurvergunning is[2] maar de vergunde activiteiten nog niet volledig zijn gerealiseerd, dan heeft dat hier geen invloed op. Dit geldt niet als er sprake is van een overtreding van de regels uit het bestemmingsplan.

Dit betekent in juridische termen dat significant negatieve effecten op de kwalificerende habitats/soorten in Natura 2000-gebieden kunnen worden voorkomen door in het plan een gebruiksbeperking voor alle gebruiksfuncties op te nemen. Met deze gebruiksbeperking geldt een toename van de stikstofdepositie als strijdig gebruik. Dat betekent dat het nieuwe bestemmingsplan dat niet toestaat. Deze regeling laat overigens wel toe dat toegekende agrarische bouwvlakken 40 % mogen groeien tot een vastgelegd maximaal oppervlakte. Hierbij geldt dan ook de voorwaarde dat er voldoende maatregelen worden getroffen om de hoeveelheid stikstof die vrijkomt niet toe te laten nemen.

Natura 2000-gebieden

Rond het bestemmingsplangebied liggen verschillende Natura 2000-gebieden. Het uitbreiden van agrarische bouwvlakken is mogelijk zonder dat de natuur daar wordt aangetast, als er maar voor

[2] Die natuurvergunning moet dan wel voldoen aan de criteria beschreven in de uitspraak van 1 juni 2016 inzake het bestemmingsplan voor Weststellingwerf (zaak nummer 201201041/1/R4).

wordt gezorgd dat de hoeveelheid stikstof die vrij kan komen niet méér wordt dan nu. Omdat hiervoor een regeling is opgenomen in het bestemmingsplan is het effect van het bestemmingsplan op Natura 2000-gebieden in het planMER als ‘neutraal’ beoordeeld.

Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone
In het plangebied liggen gebieden die de provincie heeft aangewezen als Gelders Natuurnetwerk (GNN) of Groene Ontwikkelingszone (GO). In het bestemmingsplan is de bescherming van de GNN en GO voldoende ingepast in de bestemmingen en de planregels. De ontwikkelingsmogelijkheden (zoals het uitbreiden van een agrarisch bouwvlak met maximaal 40%) leiden niet tot aantasting van de GNN en GO. Het effect van het bestemmingsplan is dus als ‘neutraal’ beoordeeld.

Soortbescherming (Wnb)
De Wet natuurbescherming (Wnb) regelt de bescherming van plant- en diersoorten en vogelnesten in Nederland. Het bestemmingsplan maakt geen ontwikkelingen mogelijk waarvan op voorhand een negatief effect op beschermde soorten wordt verwacht. De regels schrijven voor om, voordat ergens gebouwd wordt, onderzoek te doen naar de wat zwaarder beschermde diersoorten. Als blijkt dat dat nodig is, kunnen maatregelen worden voorgeschreven om deze dieren te beschermen. In sommige gevallen kan de provincie ook een ontheffing verlenen en daaraan voorschriften verbinden. Hierdoor blijft het effect op de beschermde dieren in het plangebied beperkt. Daarom is het effect op dit onderdeel als ‘neutraal’ beoordeeld.

Landschap
Op de plankaart worden de bijzondere landschappelijke gebieden bestemd als ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’, ‘Agrarisch met Waarden - Natuur- en Landschapswaarden’ en ‘Groen - Landschapselement’. Het behoud van aardkundig waardevolle gebieden en cultuurhistorisch waardevolle akkers is geborgd door de aanduidingen 'aardkundig waardevol' en 'cultuurhistorisch waardevolle akker'. Het behoud van al deze bijzondere landschapselementen en -waarden is in het bestemmingsplan geborgd doordat je daar alleen mag bouwen met een speciale omgevingsvergunning. Verder worden veel ontwikkelingen pas mogelijk gemaakt als wordt gezorgd voor een goede landschappelijke inpassing.

Om aantasting van het landschap te voorkomen kunnen grondgebonden (veehouderij)bedrijven en niet-grondgebonden veehouderijen ook alleen onder strikte randvoorwaarden het bouwvlak uitbreiden tot maximaal 2 ha respectievelijk 1,5 ha. Dit wordt onder andere versterkt door de werking van het (provinciaal) Plussenbeleid. Dit beleid is door de gemeente overgenomen uit de provinciale Omgevingsverordening. Het Plussenbeleid zorgt ervoor dat uitbreidingen van de stalvloeroppervlakte voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) met meer dan 500 m² alleen zijn toegestaan als er extra wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van de omgeving. Het effect op het thema landschap wordt daarom als neutraal beoordeeld (0).

Cultuurhistorie
De in het plangebied voorkomende behoudenswaardige cultuurhistorische waarden worden beschermd door een bestemming of aanduiding waar specifieke regels voor gelden (onder meer voor cultuurhistorisch waardevolle gebouwen). Daarnaast zijn deze waarden ook in het

omgevingsvergunningstelsel opgenomen waarbij geen sprake mag zijn van onevenredige aantasting van cultuurhistorische waarden. De cultuurhistorische waarden binnen het beschermd dorpsgezicht van Gelselaar, Mallum en de historische buitenplaats Ruurlo worden apart beschermd via het omgevingsvergunningstelsel. Een belangrijke voorwaarde om een omgevingsvergunning te krijgen is dat de voorgenomen activiteit niet leidt tot een aantasting van de karakteristieke waarden van het beschermde dorpsgezicht.

Op deze wijze, in combinatie met de bepalingen op het gebied van landschap, zijn historische en geografische waarden in het gebied geborgd. De bescherming van rijks- en gemeentelijke monumenten in het plangebied gebeurt via regelgeving in de Erfgoedwet 2016 en de gemeentelijke Erfgoedverordening 2012. Alles bij elkaar zorgen de planregels ervoor dat de cultuurhistorische waarden goed worden beschermd. Het effect op dit thema is neutraal (0).

Archeologie
Op de plankaart staat waar extra kans is dat er archeologische waarden in de bodem te vinden zijn. Deze weergave is gebaseerd op de archeologische verwachtingenkaart die in 2017 is vastgesteld. In die gebieden mag alleen worden gebouwd na aanvullend archeologisch onderzoek. Ook moet er een speciale omgevingsvergunning voor worden aangevraagd. Aantasting van archeologische waarden is door deze maatregelen in het bestemmingsplan niet aannemelijk. Het effect is neutraal (0).

Aardkunde
Op de plankaart is aangegeven waar extra kans is dat er aardkundige waarden in de bodem te vinden zijn. Gronden met deze bestemming zijn mede bestemd voor het behoud van het aardkundig waardevol gebied. Ook zijn er regels voor het behoud, herstel en de ontwikkeling van aardkundige waarden. Hiermee wordt de aantasting van deze waarden zoveel mogelijk beperkt. Het effect is neutraal (0).

Bodem
Op de plankaart blijven alle functies gelijk ten opzichte van de huidige situatie. Bodemonderzoek is om deze reden in het kader van het bestemmingsplan niet nodig. In het bestemmingsplan worden ook geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die zorgen voor vervuiling van de bodem. Daarnaast geldt dat er buiten het bestemmingsplan om voldoende landelijke wet- en regelgeving is die het ontstaan van nieuwe bodemverontreiniging kan voorkomen. De ontwikkelingsmogelijkheden die worden geboden in het bestemmingsplan hebben dan ook geen gevolgen voor de bodemkwaliteit ter plaatse. Het effect is neutraal (0).

Water
De te beschermen waterwingebieden staan duidelijk op de plankaart aangegeven. Voor de natte natuurgebieden is in het bestemmingsplan geregeld dat de grondwaterstand op peil moet blijven. Ook blijven de bestaande watergangen in het plangebied behouden. Het is de verwachting dat de waterkwaliteit niet zal verslechteren. Mogelijk neemt het verhard oppervlak toe bij uitbreidingen, hiervoor zijn middels wetgeving voldoende compenserende en mitigerende maatregelen op te leggen (onder meer door het uitvoeren van de verplichte watertoets). Het effect op water is als neutraal (0) beoordeeld.

Verkeer
Het aantal verkeersbewegingen neemt maar zeer beperkt toe door de uitbreidingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Deze kleine groei van het verkeer zal voor de capaciteit van de lokale wegen niet tot problemen leiden. Nieuwe grootschalige functies, zoals publiekstrekkende horeca en grootschalige recreatieve voorzieningen worden immers niet toegestaan in het plangebied. De ontwikkelingsruimte die wordt geboden aan kleinschalige recreatieve voorzieningen kan wel tot enig extra verkeer leiden. Omdat het alleen maar om kleinschalige ontwikkelingen gaat, leidt dit echter niet tot negatieve effecten op het verkeerssysteem: de wegen blijven veilig en opstoppingen worden niet verwacht. Wel kan het voor fietsers gevaarlijk zijn op de smalle wegen in het buitengebied. Op sommige plekken kan op smalle wegen het aantal vrachtverkeersbewegingen toenemen. Als daar dan geen vrijliggende fietspaden zijn kunnen onveilige situaties ontstaan. Maar dit conserverend bestemmingsplan is niet bedoeld voor het oplossen van eventuele nieuwe onveilige verkeerssituaties. Vanuit haar taak als wegbeheerder ziet de gemeente hier wel voortdurend op toe.

Geluid
De regels voor het beheersen van geluid zijn vastgelegd in de Wet milieubeheer en de Wet geluidhinder. Hierin staat bijvoorbeeld hoe hoog de maximaal toelaatbare geluidsbelasting is van huizen in de omgeving van een (agrarisch) bedrijf. Een zekere (vergunbare) toename van de geluidsbelasting kan niet altijd worden uitgesloten op bedrijven die groeien. Maar daar staat tegenover dat het aantal actieve bedrijven af zal nemen. De toename van het aantal verkeersbewegingen door toedoen van het nieuwe bestemmingsplan is maar klein. Het wegverkeerslawaai zal dus niet of nauwelijks toenemen. Niettemin kent het nieuwe bestemmingsplan een regeling voor geluidszones en een regeling die woninguitbreidingen alleen toelaat als wordt voldaan aan de Wet geluidhinder. Het effect voor geluid is mede daarom per saldo neutraal (0).

Luchtkwaliteit
Op perceelniveau kan via landelijke milieuregelgeving worden uitgesloten dat er in de directe omgeving sprake is van een toename van de luchtverontreiniging tot boven de wettelijke grenswaarden. Maar, parallel aan deze lokale ontwikkelingen geldt dat het aantal stofbronnen in het buitengebied elk jaar minder wordt door de ontwikkelingen in de sector. Op basis van de aan de planregels toegevoegde voorwaardelijke afwijkingsbevoegdheid (omschakelen mag onder voorwaarde dat de initiatiefnemer aantoont dat een omschakeling niet leidt tot nadeliger milieueffecten dan het huidige gebruik) zijn ongewenste effecten op luchtkwaliteit door omschakeling uit te sluiten. Dat betekent dat per saldo het effect op luchtkwaliteit als neutraal wordt beoordeeld (0).

Geur
De afstemming met de geurwetgeving heeft in dit bestemmingsplan plaatsgevonden bij het toekennen van de agrarische bouwvlakken: hierbij is ook rekening gehouden met de afstand tot omringende woonbebouwing.

In 2018 is er een uitgebreide geur-studie uitgevoerd waar de huidige geursituatie in het buitengebied van Berkelland zeer gedetailleerd in beeld is gebracht. Daarbij is rekening gehouden

met de aangepaste (naar beneden bijgestelde) geuremissiefactor voor combi-luchtwassers. Vastgesteld is dat:

- 95 % van de woningen in het buitengebied zich bevindt in een zeer goed tot redelijk goed leefklimaat
- Ongeveer 1 % van de woningen in het buitengebied zich bevindt in een matig tot slecht leefklimaat
- Beltrum de kern is met de hoogste achtergrond geurbelasting; 83 % van de woningen in Beltrum bevindt zich in een matig leefklimaat[3]
- In de andere kernen bevindt zich meer dan 95 % van de woningen in een zeer goed tot redelijk goed leefklimaat

In het kader van dit planMER is het effect onderzocht dat op zou kunnen treden als alle (intensieve) veehouderijen in het plangebied maximaal gebruik zouden maken van de geboden uitbreidingsmogelijkheden, zonder geur reducerende maatregelen in te zetten. Een dergelijk worst case scenario zou tot gevolg hebben dat er in substantiële delen van het buitengebied sprake zou zijn van een slecht leefklimaat. In (meer dan) 25 % van de woningen zou de geur dan als hinderlijk worden ervaren. Verder zou er in dit scenario sprake zijn van een (zeer) matig leefklimaat in alle woonkernen.

Daarom is onderzocht wat het effect zou kunnen zijn van de inzet van de meest vergaande technische maatregelen uit de Regeling geurhinder en veehouderij. Een volledig benutten van de in het plan geboden uitbreidingsmogelijkheden, in combinatie met de inzet van deze technieken zou de berekende geurachtergrondconcentratie ver terug kunnen brengen. Vrijwel nergens is er dan nog sprake van een slecht leefklimaat, en in vrijwel alle woonkernen (met uitzondering van Beltrum en Haarlo) is er in dit scenario sprake van een goed leefklimaat.

Overigens geldt dat rondom de veehouderijen de geurbelasting gedurende de planperiode zal afnemen vanwege de verdergaande herstructurering van de sector. Op basis van de aan de planregels toegevoegde voorwaardelijke afwijkingsbevoegdheid (omschakelen mag onder voorwaarde dat de initiatiefnemer aantoont dat een omschakeling niet leidt tot nadeliger milieueffecten dan het huidige gebruik) zijn ongewenste effecten door omschakeling op geur uit te sluiten. Maar omdat de maximale inzet van geur reducerende technieken in de planregels niet is geborgd wordt het effect op geur als licht negatief beoordeeld (-).

Gezondheid

De komende jaren verandert er veel in de agrarische sector. Veel van de kleinere bedrijven stoppen. Dat betekent dat veel van de mogelijke bronnen van zoönosen (dat zijn ziektes die van dier op mens over kunnen gaan) zullen verdwijnen en de afstand tussen de bedrijven toe zal nemen. Op de bedrijven die overblijven zullen steeds meer dieren dicht bij elkaar zijn. Dit zorgt voor een groter risico op een uitbraak van dierziekten. Bij het bouwen van nieuwe stallen is er echter ruimte voor maatregelen die de kans op verspreiding van ziektes kunnen verkleinen. De moderne bedrijfsvoering is er zoveel mogelijk op gericht om het risico van uitbraken te voorkomen.

[3] Opgemerkt wordt dat de meest dominante geurbron die nu nog operationeel is in de omgeving van Beltrum al wel is aangemeld bij de saneringsregeling varkenshouderij. Het bedrijf is inmiddels beëindigd en de stallen zijn gesloopt.

In de zomer van 2016 bracht het RIVM een eerste onderzoek Veehouderij en gezondheid omwonenden uit (RIVM Rapport 2016-0058, 2016). Dit onderzoek beperkte zich tot Noord-Brabant en Noord-Limburg. Om te weten te komen of er in andere regio's ook een verband te vinden is tussen gezondheid en veehouderij, is het onderzoek nu ook uitgevoerd in gebieden in de provincies Gelderland, Utrecht en Overijssel. Ook in deze regio's zien de onderzoekers het extra risico op longontsteking rond geitenhouderijen, meerdere jaren achter elkaar en ook met verschillende manieren van onderzoek. Daarom gaan de onderzoekers ervan uit dat in het algemeen geldt dat mensen die rond geitenhouderijen wonen iets vaker longontsteking krijgen dan mensen die rond andere veehouderijen wonen en mensen die niet bij een veehouderij in de buurt wonen. Voor geitenhouderijen geldt daarom vanuit de provincie al een rechtstreeks werkend (vooralsnog tijdelijk) verbod op nieuwvestiging en uitbreiding.

In de onderzoeken zijn meer verbanden gevonden tussen het wonen in de omgeving van veehouderijen en de gezondheid. Sommige effecten zijn negatief voor de gezondheid, andere zijn positief. Bij het opstellen van dit planMER is kennisgenomen van dit onderzoek. De onderzoeksresultaten gaven echter geen aanleiding om de effectbeschouwing in dit planMER te wijzigen. Netto wordt het effect als neutraal beoordeeld, met de kanttekening dat dit een voorzichtige beoordeling is. Een (licht) negatief effect zou er ook aan toegekend kunnen worden, weer te geven als [0 (0/-)].

Klimaat

De ontwikkelingen die binnen het plan mogelijk zijn leiden ertoe dat het gebied minder klimaatbestendig wordt. Een verdere bebouwing zorgt voor het versterken van de effecten van klimaatverandering. Daarnaast geldt echter ook dat ontwikkelingen kansen bieden om zaken aan te pakken. Het kan dan gaan om hoe nieuwe bebouwing wordt aangelegd en ingepast, of bestaande situaties kunnen aangepast worden. Denk bijvoorbeeld aan het aanplanten van meer groen om hittestress te beperken wanneer een weg wordt aangepakt of aan het realiseren van nieuwe natuur. Dit is alleen niet hard als uitgangspunt opgenomen in het plan, maar biedt zeker mogelijkheden. Het effect wordt uiteindelijk als licht negatief beoordeeld (0/-).

Conclusies - doorwerking planMER in bestemmingsplan

Maximale invulling van alle ontwikkelmogelijkheden die agrarische bouwvlakken hebben (worst case), kan leiden tot significant negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebieden als gevolg van forse stikstofdepositietoenames (op voor verzuring gevoelige habitats). Overige ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt leiden niet tot nauwelijks tot effecten op belangrijke gebiedswaarden en -kenmerken. Door in het bestemmingsplan voorwaarden voor het gebruik[4] in de planregels op te nemen wordt echter een ongewenste toename van stikstofdepositie ten opzichte van de huidige, feitelijke en planologisch legale situatie voorkomen, waardoor significant negatieve effecten uitgesloten zijn.

Op basis van de aan de planregels toegevoegde voorwaardelijke afwijkingsbevoegdheid (omschakelen mag onder voorwaarde dat de initiatiefnemer aantoont dat een omschakeling niet

[4] Een activiteit die leidt tot een toename van de emissie/depositie van stikstof is op basis van de in de planregels opgenomen begripsbepalingen en gebruiksregels niet toegestaan.

leidt tot nadeliger milieueffecten dan het huidige gebruik) zijn ongewenste effecten op geur en luchtkwaliteit uit te sluiten.

De conclusie luidt daarom dat het bestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2020’ uitvoerbaar is.

1 Inleiding

Voor u ligt het milieueffectrapport (planMER) over het nieuwe bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2020' van de gemeente Berkelland. Dit hoofdstuk beschrijft de aanleiding voor de m.e.r. procedure, de belangrijkste betrokken partijen en de stappen die in de m.e.r. procedure worden gezet.

1.1 Een nieuw bestemmingsplan buitengebied voor Berkelland

De gemeente Berkelland is op 1 januari 2005 ontstaan vanuit de herindeling tussen de voormalige gemeenten Borculo, Ruurlo, Eibergen en Neede (BREN-gemeenten). Zij heeft een oppervlakte van circa 26.430 ha, meet van oost naar west zo'n 25 km en van noord naar zuid zo'n 17 km. Voor het buitengebied van de gemeente gold een lappendeken van diverse, veelal (sterk) verouderde, bestemmingsplannen. Tegen deze achtergrond heeft de gemeente Berkelland na de herindeling toegewerkt naar een nieuw bestemmingsplan dat haar hele buitengebied omvat. Dit heeft op 26 juni 2013 geleid tot de vaststelling van het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2012'. In haar uitspraak van 27 augustus 2014 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2012' geheel vernietigd (ABRvS, 27 augustus 2014, nr. 201308008). Dit maakt dat de gemeente opnieuw een bestemmingsplan moet opstellen voor haar buitengebied.

De vernietiging van het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2012' heeft geleid tot een situatie waarin de voorheen geldende bestemmingsplannen weer zijn gaan gelden, waaronder vier grote bestemmingsplannen buitengebied van de voormalige gemeenten Borculo (1994), Eibergen (1996), Neede (1974-1979/1991) en Ruurlo (1996). Naast deze bestemmingsplannen gelden in het buitengebied van Berkelland nog een groot aantal (partiële) bestemmingsplanherzieningen, vrijstellingen, ontheffingen, afwijkingen of projectbesluiten met ruimtelijke onderbouwingen of wijzigingsplannen die zijn gemaakt voor individuele ontwikkelingen. Een uitzondering op die situatie vormen twee locaties waar het vernietigde bestemmingsplan inmiddels was gewijzigd:

- Bestemmingsplan 'Buitengebied 2012, wijziging 2013-1' (Bussinkdijk 3, Haarlo), gewijzigd op 28 januari 2014
- Bestemmingsplan 'Buitengebied 2012, wijziging 2013-2' (Lebbenbruggedijkdijk 5, Borculo), gewijzigd op 11 maart 2014

Deze wijzigingsplannen blijven gelden voor de betrokken locaties.

Belangrijkste redenen om de geldende bestemmingsplannen voor het buitengebied te actualiseren zijn de volgende:

- Uniformeren ten opzichte van de bestaande plannen
- Tegemoetkomen aan de wettelijke verplichting tot digitalisering van bestemmingsplannen (IMRO2012)
- Verwerken van de huidige stand van wetgeving en beleid verwerken en de actuele stand van zaken in het Berkellandse buitengebied
- Het behouden en waar mogelijk ontwikkelen van de ruimtelijke en functionele kwaliteit van het plangebied

Omdat binnen de bestaande agrarische bouwvlakken nog ontwikkelruimte is, moet voor het nieuwe bestemmingsplan een milieueffectrapport worden gemaakt.

1.1.1 Doel van het bestemmingsplan

Het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2020' richt zich op het behoud en waar mogelijk de ontwikkeling van de ruimtelijke en functionele kwaliteit van het plangebied. Het richt zich hierbij vooral op de aan het buitengebied gebonden functies (wonen, werken, landbouw, bos, natuur, landschap, recreatie en water), dit in samenhang met de dynamiek ervan in relatie tot de aanwezige waarden en kwaliteiten.

Om negatieve effecten op beschermde Natura 2000-gebieden te voorkomen (en een haalbaar plan te maken) kiest de gemeente Berkelland ervoor om in de planregels van het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2020' een specifiek gebruiksverbod op te nemen. Door een toename van de depositie tot strijdig gebruik te verklaren, wordt zeker gesteld dat uitvoering van het bestemmingsplan voor wat betreft stikstof niet leidt tot significant negatieve effecten op (omliggende) Natura 2000-gebieden (zie figuur 2.3). In hoofdstuk 5 wordt hier verder op ingegaan.

1.2 Waarom dit milieueffectrapport (planMER)?

In de zomer van 2014 vernietigde de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna te noemen: de Afdeling) het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2012'. Om die reden is een nieuw bestemmingsplan gemaakt met inachtneming van de Afdellings-uitspraak. Bij het vernietigde bestemmingsplan is destijds (2012) een milieueffectrapport gemaakt (planMER). Ook dit planMER moest opnieuw worden gemaakt om als onderlegger te kunnen dienen voor het nieuw te maken bestemmingsplan.

Uitspraak Raad van State (vernietiging bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2012')

Volgens de Afdeling kon het planMER niet als basis dienen voor het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2012', aangezien hierin geen rekening was gehouden met de maximale planologische mogelijkheden die het bestemmingsplan bood. De Afdeling kon in het planMER niet terugzien op welke wijze rekening was gehouden met de afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden in het plan, doordat er in het plan geen maximum was opgenomen voor het aantal maal toepassen van deze afwijkings- en bevoegdheidsmogelijkheden. Het planMER ging er vanuit dat niet alle agrariërs in het gebied gebruik zouden maken van hun maximale doorgroeimogelijkheden. In het planMER werd gesteld dat het doorrekenen van een maximale invulling van alle planmogelijkheden weinig toevoeging zou hebben, omdat dat eenzelfde uitkomst zou geven ten aanzien van de Natura 2000-gebieden. De Afdeling volgde die redenatie niet. Er werd naar voren gebracht dat zelfs eenzelfde uitkomst in de doorrekening niet automatisch eenzelfde uitkomst oplevert ten aanzien van andere te onderzoeken aspecten in het planMER, zoals het woon- leefklimaat en de volksgezondheid. Op basis van deze onzekerheid mocht het planMER volgens de Afdeling niet aan het plan ten grondslag worden gelegd, reden waarom zij oordeelde dat het plan niet met de vereiste zorgvuldigheid was vastgesteld en daarom moest worden vernietigd.

Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied is planm.e.r.-plichtig omdat dit bestemmingsplan het kader vormt voor eventuele Besluitm.e.r. (beoordelings)plichtige activiteiten (bijvoorbeeld uitbreidingen van veehouderijen). In dat geval geldt vanuit het Besluitm.e.r, onderdeel D, categorie 14 dat voor het kaderstellende plan (het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2020') een planMER opgesteld dient te worden.

De milieueffectrapportage (m.e.r.[5]) heeft als doel het milieu een volwaardige plaats te geven in de bestuurlijke besluitvorming. De gemeente Berkelland kan bovendien met de uitkomsten van de m.e.r. een solide onderbouwing geven vanuit de milieuaspecten voor het vast te stellen bestemmingsplan voor het buitengebied. Het milieueffectrapport stelt het gemeentebestuur in staat vast te stellen waar ontwikkelingen op een duurzame wijze naast elkaar kunnen plaatsvinden.

Wettelijke m.e.r. plicht
De verplichting tot het voeren van een m.e.r. is wettelijk vastgelegd in de Wet milieubeheer (Wm). In hoofdstuk 7 van deze wet is geregeld dat het bij bepaalde plannen en/of besluiten met mogelijke grote milieugevolgen verplicht is informatie te verzamelen over de milieugevolgen van de beoogde ingreep. Het doel is het milieubelang volwaardig te laten meewegen bij dergelijke plannen en/of besluiten. Voor deze plannen en/of besluiten wordt de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. In de bijlage bij het Besluit m.e.r. is bepaald voor welke ingrepen een m.e.r. procedure doorlopen moet worden. Dit is mede afhankelijk van de aard en omvang van de activiteit en het soort besluit.

Onderscheid planm.e.r. projectm.e.r.
Daarnaast is er een onderscheid tussen planm.e.r. (voor (globale) kaderstellende plannen en besluiten) en besluitm.e.r. (voor (concrete) besluiten op basis waarvan realisatie mogelijk is). Uitgangpunt is dat het uiteindelijke milieueffectrapport (MER) aan moet sluiten bij het detailniveau van het plan of besluit waaraan het gekoppeld is. In casu is sprake van een planMER. Hierna worden echter steeds alleen de termen m.e.r. en planMER gebruikt.

[5] Binnen de m.e.r.-procedure worden de volgende afkortingen gebruikt: de m.e.r. en het MER. De m.e.r. duidt de procedure van milieueffectrapportage aan, zoals het onderzoek, de inspraak en alle bijkomende adviezen en dergelijke. De afkorting MER staat voor het eindproduct, het milieueffectrapport

1.3 Advies Commissie voor de m.e.r. over reikwijdte en detailniveau en PlanMER Bestemmingsplan Buitengebied 2016

In 2016 was de gemeente Berkelland voornemens de procedure omtrent het Bestemmingsplan Buitengebied opnieuw op te starten en daarbij een PlanMER op te stellen.

Op 19 april 2016 bracht de Commissie voor de m.e.r. haar advies uit over de reikwijdte en het detailniveau van het milieueffectrapport[6]. Met dit advies is bij het opstellen van dit planMER rekening gehouden. In deze paragraaf staat puntsgewijs de essentie van het advies, op welke manier daar in dit planMER rekening mee is gehouden en waar het betreffende aandachtspunt in dit planMER wordt behandeld.
In haar advies beschouwt de Commissie voor de m.e.r. onderstaande punten als essentiële informatie in het planMER.

- **Inzicht in de huidige, feitelijke situatie en in de ontwikkelbehoefte van agrarische bedrijven in het plangebied.** In paragraaf 2.1 tot en met 2.3 wordt achtereenvolgens ingegaan op de huidige kenmerken van het plangebied en omgeving (paragraaf 2.1), het plan- en studiegebied (paragraaf 2.2) en wordt de kenschets van veehouderij zoals die nu is gegeven (paragraaf 2.3). Daarnaast wordt van ieder aspect (cultuurhistorie, landschap, natuur et cetera) in de hoofdstukken 5 en 6 de huidige situatie beschreven. De ontwikkelbehoefte van de agrarische bedrijven staat in paragraaf 2.3 (kenschets van de veehouderij)
- **Een onderbouwing van de totstandkoming van de alternatieven en van de gehanteerde referentiesituatie.** Alternatieven staan uiteengezet in hoofdstuk 3 (paragraaf 3.2) en de gehanteerde referentiesituatie staat in paragraaf 4.2 uitgelegd
- **Beschrijving van een alternatief dat geen aantasting van natuurlijke kenmerken van nabijgelegen Natura 2000-gebieden met zich brengt.** Hoofdstuk 4 bevat de resultaten van het stikstofonderzoek. In dat hoofdstuk worden verschillende alternatieven beschouwd. In paragraaf 4.6 staan de resultaten van de emissieberekeningen samengevat. Hieruit wordt duidelijk onder welke voorwaarden het bestemmingsplan geen aantasting van natuurlijke kenmerken van nabijgelegen Natura 2000-gebieden met teweegbrengt
- **Beschrijving van een alternatief dat de ontwikkelingsmogelijkheden baseert op de verschillende voorkomende landschapstypen in het plangebied.** Het bestemmingsplan bevat een set regels die agrarische bedrijfsontwikkelingen sturen ter voorkoming van schade aan het landschap. Naast een grondige beschrijving / analyse van de bestaande landschapskwaliteiten, wordt in paragraaf 6.2 uiteengezet of sprake kan zijn van negatieve effecten op landschapswaarden als gevolg van uitvoering van het bestemmingsplan. Omdat de voorgenomen activiteit (het plan) regels bevat ter voorkomen van schade aan landschap, bevat dit planMER geen alternatief dat de ontwikkelingsmogelijkheden baseert op de diversiteit aan landschapstypen binnen de gemeente
- **Beschrijving van de maximaal mogelijke effecten van het voornemen op natuur, bodem en water, landschap, cultuurhistorie en leefomgeving, inclusief een passende beoordeling als significante gevolgen niet zijn uit te sluiten.** De maximaal mogelijke effecten staan beschreven in de effectparagrafen van hoofdstuk 5 (natuur) en hoofdstuk 6 (overige thema's). De passende beoordeling staat in paragraaf 5.4.1

[6] Commissie voor de m.e.r. / projectnummer: 3073, 19 april 2016

Op 6 juli 2017 bracht de Commissie voor de m.e.r. haar advies uit over het milieueffectrapport[7]. Het 'Bestemmingsplan Buitengebied 2016' is vervolgens niet in procedure gebracht. Met het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. in 2017 is bij het opstellen van dit planMER rekening gehouden. In deze paragraaf staat puntsgewijs de essentie van het advies, op welke manier daar in dit planMER rekening mee is gehouden en waar het betreffende aandachtspunt in dit planMER wordt behandeld. Ter voorbereiding op dit planMER is niet nogmaals een NRD opgesteld omdat het voornemen, vergeleken met het eerder in 2016 gestarte procedure vrijwel gelijk ia gebleven.

De Commissie voor de m.e.r. oordeelde in 2017 dat in het (concept) MER nog informatie ontbrak die essentieel is om het milieubelang goed te kunnen meenemen in de besluitvorming:

- **Het MER geeft onvoldoende aan waar in het buitengebied en/of kleinere kernen (lokale) geurknelpunten kunnen optreden en wat daarvan het effect is op het woon- en leefklimaat. Ook moet duidelijk zijn of er maatregelen te nemen zijn om deze negatieve effecten van geurhinder te voorkomen.** De geurknelpunten en het effect van de maximale inzet van geurbeperkende maatregelen op woon- en leefklimaat zijn beschreven in paragraaf 6.7 en paragraaf 7.5.3
- **In het MER zijn de effecten van (kleine) windturbines op vleermuizen en vogels niet beschreven. Ook hiervoor moet duidelijk zijn welke maatregelen er zijn om deze effecten te voorkomen. De Commissie vindt het essentieel voor de besluitvorming over het bestemmingsplan dat in het aangevulde MER de effecten van kleine windturbines op vleermuis- en vogelsoorten en mogelijke mitigerende maatregelen worden beschreven. Denk hierbij aan een vergunningenstelsel of een zonering voor de plaatsing van windmolens (dat wil zeggen dat plaatsing van windmolens in vleermuis- en vogelrijke landschapstypen niet mogelijk wordt gemaakt).** Paragraaf 5.4.4 gaat in op de effecten van (kleine) windturbines op een aantal soorten

De Commissie constateert dat geen invulling is gegeven aan het advies om een 'landschappelijk alternatief' te ontwikkelen, waarbij ontwikkelingen zoveel mogelijk worden afgestemd op het betreffende landschapstype. Daardoor worden mogelijk kansen gemist om integraal en gebiedsgericht landschappelijke kwaliteiten te verhogen of nieuwe kwaliteiten toe te voegen. De Commissie adviseert om bij verdere besluitvorming (vergunningverlening) de Markeboeken als inspiratiebron te gebruiken om met betrokken partijen (initiatiefnemers, belangenorganisaties, bewoners et cetera) kansen voor het versterken van landschappelijke waarden te benutten. De cultuurhistorische waardenkaart die naar verwachting binnenkort door de gemeenteraad zal worden vastgesteld kan hierbij eveneens een belangrijke rol spelen.
De effecten op landschap worden beschreven in paragraaf 6.2.

[7] Commissie voor de m.e.r. / projectnummer: 3073, 19 april 2016, 6 juli 2017

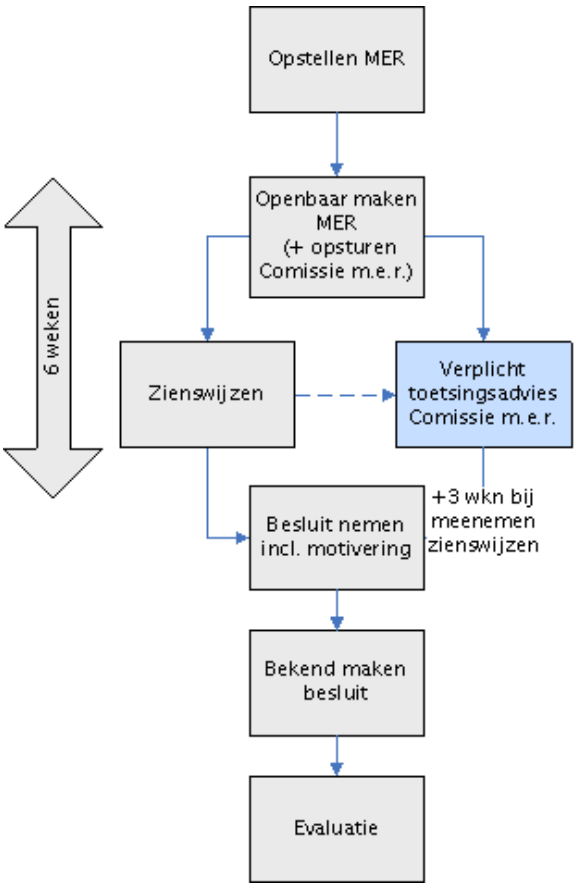
1.4 Stappen in de m.e.r.-procedure

Op deze milieueffectprocedure is de uitgebreide m.e.r.-procedure van toepassing (artikel 7.9 Wet Milieubeheer). Deze uitgebreide procedure is in acht genomen.

Het planMER is voorafgegaan door de notitie reikwijdte en detailniveau (vanaf hier: het startdocument). Dit document lag in de periode van 17 februari tot 29 maart 2016 ter inzage op het gemeentehuis (Marktstraat 1 te Borculo) en was in die periode te raadplegen via de website www.gemeenteberkelland.nl. Een ieder heeft de gelegenheid gekregen om zienswijzen in te dienen. Er is één zienswijze binnengekomen. Het gemeentebestuur heeft ervoor gekozen de Commissie voor de m.e.r. advies uit te laten brengen over het startdocument. Op 19 april 2016 heeft de Commissie voor de m.e.r. haar advies uitgebracht (zie paragraaf 1.4).
De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de procedure van het bestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2020’. Het planMER wordt samen met het voorontwerpbestemmingsplan ter visie gelegd. De reacties op het planMER worden verwerkt waarna het planMER opnieuw met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage ligt.

Vervolgens geeft de Commissie voor de m.e.r een (verplicht) toetsingsadvies (binnen de inspraaktermijn). De gemeenteraad neemt vervolgens een besluit over het vaststellen van het bestemmingsplan op basis van het MER, de inspraakreacties en overige adviezen. Het besluit wordt bekend gemaakt. De procesgang wordt in figuur 1.1 geïllustreerd.

Na afronding van deze plan-m.e.r.-procedure ten behoeve van het bestemmingsplan kan sprake zijn van Besluitm.e.r.-plicht voor activiteiten die dit bestemmingsplan voor het buitengebied mogelijk maakt, zoals uitbreidingen van veehouderijbedrijven. Dit is afhankelijk van de omvang van de bedrijven. De Besluitm.e.r. dient uitgevoerd te worden op individueel bedrijfsniveau in het kader van de vergunningverlening. Deze uitbreidingen zullen ook steeds getoetst moeten worden aan de Wet natuurbescherming (hierna te noemen Wnb), zowel aan soorten- als gebiedsbescherming. Niet uitgesloten is dat voor dergelijke uitbreidingen passende beoordelingen (op vergunningsniveau, artikel 2.7, Wnb) opgesteld moeten worden.

Figuur 1.1 Milieueffectprocedure (m.e.r.) vanaf ter inzage ligging met het ontwerp bestemmingsplan. Bron: Commissie voor de m.e.r.

1.5 Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Het planMER doorloopt zijn eigen procedure parallel aan die van het bestemmingsplan. In de m.e.r.-procedure is het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Berkelland initiatiefnemer en daarmee de opsteller van het MER. De gemeenteraad van de gemeente Berkelland is het bevoegd gezag voor de vaststelling van het planMER en heeft de formele en procedurele verantwoordelijkheid.

1.6 Opbouw dit milieueffectrapport

Hoofdstuk 1 bevat de inleiding (onder andere doel bestemmingsplan, aanleiding m.e.r.). De uitgangspunten en het kader van dit milieueffectrapport worden behandeld in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het plan en de alternatieven. De onderzoeksaanpak stikstof wordt beschreven in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 bevat de milieueffecten voor natuur. De overige milieueffecten zijn terug te vinden in hoofdstuk 6 (steeds voorafgegaan door de referentiesituatie). Een overzicht van de effecten staat in hoofdstuk 7, een overzicht van de leemten in kennis in hoofdstuk 8.

2 Kader van dit MER

Dit hoofdstuk staat stil bij het kader van het MER. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het plan- en studiegebied, het relevante beleid waaruit het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2020' is voortgekomen en de ontwikkelingen rondom het thema stikstof.

2.1 Kenmerken van het plangebied en omgeving

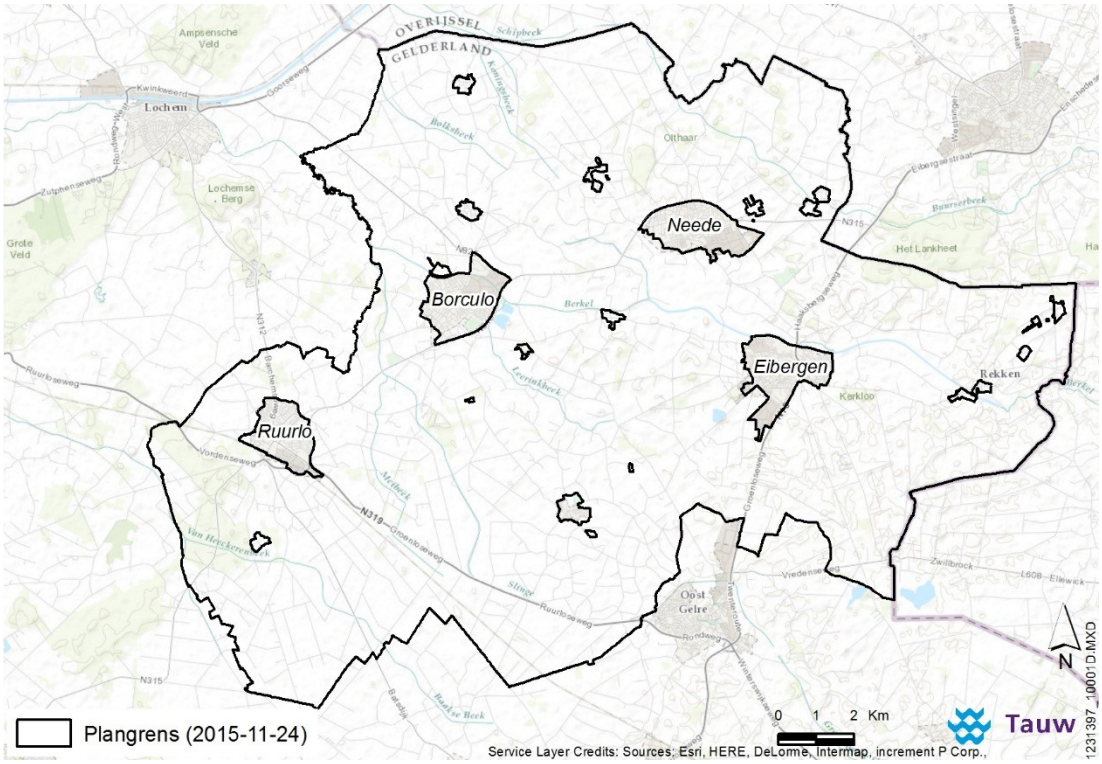
De gemeente Berkelland is een grote plattelandsgemeente in de Achterhoek van de provincie Gelderland. De gemeente wordt in het zuiden begrensd door de gemeente Oost Gelre, in het westen door de gemeenten Bronckhorst en Lochem, in het noorden door de Overijsselse gemeente Hof van Twente en Haaksbergen, en in het oosten door Stadt Vreden (Duitsland). De vier grote kernen in de gemeente zijn Borculo, Ruurlo, Eibergen en Neede, zoals te zien op figuur 2.1. De kleine kernen zijn Beltrum, Geesteren, Gelselaar, Haarlo, Noordijk, Rekken en Rietmolen. Het landelijke gebied van de gemeente betreft een zeer gevarieerd gebied met een oppervlak van in totaal circa 20.000 ha.

De omgevingsdienst heeft in de gemeente Berkelland ,in het kader van een inventarisatie van de gemeentelijke veehouderij, in 2020 ruim 800 veehouderijen geteld. Ongeveer 200 ervan hebben zelf aangegeven voor de stoppersregeling in aanmerking te (willen) komen[8]. Verreweg het grootste deel van de bedrijven (478) zijn 'klassieke' melkveehouderijen. Bijna 100 bedrijven houden kippen en/of varkens, en gelden als niet-grondgebonden veehouderij. Ruim tweehonderd bedrijven staan te boek als gemengd bedrijf, schapenhouderij, paardenhouderij of zijn gespecialiseerd in het houden van een ander soort dan de boven genoemden. De melkveehouderij is dus binnen de agrarische sector de grootste bedrijfstak, gevolgd door de varkenshouderij. Het buitengebied wordt doorkruist door de Twenteroute N18, de provinciale weg tussen Varsseveld en Enschede.

[8] Vermoed wordt dat van de 800 bedrijven die nog geregistreerd staan bij de omgevingsdienst er een substantieel aantal binnen kort ook formeel mee zullen stoppen. In de meitellingen worden door het CBS namelijk niet meer dan ongeveer 650 actieve bedrijven geregistreerd. Dit kan een verklaring zijn voor het relatief grote aantal stoppers.

Figuur 2.1 De watertoren in Eibergen aan de Oostzijde van de Haaksbergseweg

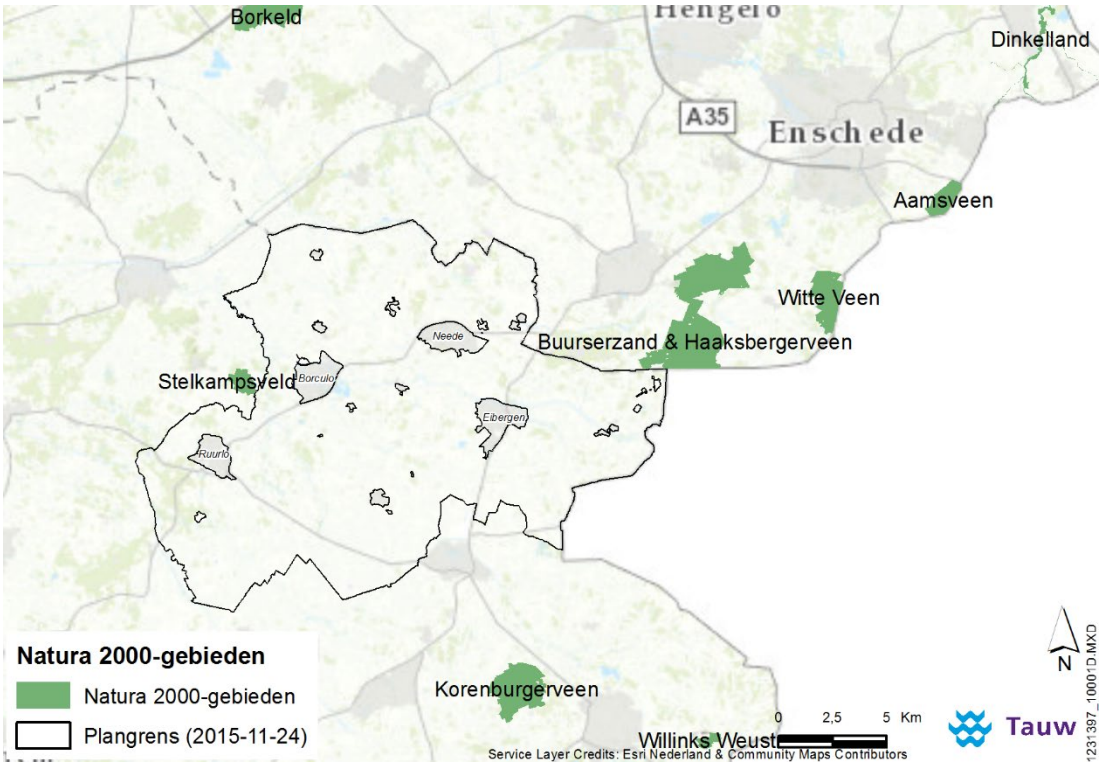

Figuur 2.2 Plangebied bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2020'

2.2 Plan- en studiegebied

De geografische reikwijdte van het planMER wordt gevormd door de grenzen van het bestemmingsplan. Het nieuwe bestemmingsplan beslaat het overgrote deel van het buitengebied van Berkelland waarbij alleen een aantal locaties waarvoor in de afgelopen jaren al een digitaal bestemmingsplan is vastgesteld buiten het plangebied zijn gelaten. Het beoogd plangebied behorend bij het bestemmingsplan staat globaal afgebeeld in figuur 2.2.

In de nabijheid van het plangebied liggen Natura 2000-gebieden die zich binnen de Nederlandse grenzen bevinden. Dit zijn de Borkeld, het Stelkampsveld, het Korenburgerveen, Willinks Weust, Bekendelle, Buursezand & Haaksbergerveen en het Witte Veen. Daarnaast bevinden zich nog Natura 2000-gebieden (net) over de grens in Duitsland. Dit zijn het Zwillbrocker Venn und Ellewicker Feld, Moore und Heiden des westlichen Münsterlandes, Witte Venn, Krosewicker Grenzwald en Lüntener Fischteich und Ammeloer Venn. De locatie van de Nederlandse Natura 2000-gebieden nabij het plangebied is weergegeven in figuur 2.3.

Figuur 2.3 Natura 2000-gebieden rondom het plangebied

Plangebied

Het plangebied van het planMER is het gebied waarin de daadwerkelijke aanpassingen plaatsvinden. Het plangebied ligt in de gemeente Berkelland. Figuur 2.2 geeft de begrenzing van het plangebied weer. In paragraaf 2.1 is een beschrijving opgenomen van de kenmerken van het plangebied.

Studiegebied
De effecten van de voorgestelde activiteiten kunnen echter verder reiken dan de grenzen van het bestemmingsplan. Gedurende de planm.e.r. wordt daar rekening mee gehouden, dit noemen we het studiegebied. Zowel binnen het plangebied als in de directe nabijheid liggen verschillende Natura 2000-gebieden. Deze gebieden maken onderdeel uit van het studiegebied. De omvang van het plangebied kan daardoor per milieuaspect verschillen. In de verschillende deelonderzoeken is per thema aangegeven wanneer het studiegebied afwijkt van het plangebied.

2.3 Kenschets veehouderij Berkelland in de huidige situatie

Binnen het plangebied van het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2020' liggen blijkens de recent uitgevoerde inventarisatie door de omgevingsdienst van de vergunningen en meldingen in totaal ruim 800 veehouderijen. Onderstaand wordt de bijdrage aan de stikstof emissie vanuit het plangebied geschetst:

- Melkveehouderij: 53 %
- Varkenshouderij: 23 %
- Pluimvee: 10 %
- Overig: 14 %

Huidige feitelijke situatie
De resultaten van de vergunningeninventarisatie zijn vergeleken met de gegevens van het CBS op basis van de mei-tellingen in 2019. Uit deze vergelijking blijkt dat het aantal dieren dat op de veehouderijen in het plangebied wordt gehouden volgens de mei-tellingen lager uitvalt dan de vergunde aantallen in het kader van de omgevingsvergunningen (onderdeel milieu) of meldingen op grond van het Activiteitenbesluit Milieubeheer (tabel 2.1).

Tabel 2.1 Aantal dieren in het plangebied (bronnen: CBS; gemeente Berkelland)

Aantal dieren	Inventarisatie 2019	CBS 2019[9]	Verschil
Rundvee totaal	103.867	48.162	54 %
Varkens totaal	246.453	207.489	16 %
Pluimvee totaal	1.132.003	502.863	56 %

De geconstateerde verschillen kunnen ontstaan doordat bedrijven minder dieren houden dan het maximaal vergunde aantal. Daarnaast kan een bedrijf een vergunning/melding hebben voor een uitbreiding maar deze nog niet hebben gerealiseerd. Verder is het zeer waarschijnlijk dat een behoorlijk aantal meldingen betrekking heeft op locaties waar inmiddels geen dieren meer worden gehouden. Bij het berekenen van de huidige situatie is voor de verschillen (tabel 2.1) gecorrigeerd (zie paragraaf 4.3.1).

Ontwikkelbehoefte veehouderijbedrijven
Om beter zicht te krijgen op ontwikkelbehoeften van agrarische ondernemers is in 2010 onderzoek gedaan naar de ontwikkelmogelijkheden en - wensen (agrarische enquête,

[9] Bron CBS, gecombineerde opgave 2019 (meitellingen)

gebiedscommissie Berkelland). Het doel van deze enquête was om inzicht te krijgen in het perspectief en kansen voor agrarische bedrijven. De Bedrijfsontwikkelingsplannen, zoals die zijn opgesteld voor de intensieve veehouderij, waren hier mede aanleiding toe[10]. In het vervolg op de landbouwvisie heeft LTO per gemeente een landbouwverkenning uitgevoerd. De verkenning geeft zicht op de ontwikkelingsmogelijkheden en -beperkingen voor de agrarische sector.

Het beeld is en blijft dat het aantal agrarische bedrijven verder zal afnemen en de schaalgrootte toe zal nemen. De inschatting is dat ruim de helft van het aantal bedrijven uiteindelijk zal verdwijnen.

Deze streek van de Achterhoek kent vanwege haar kleinschalige karakter weinig ruimte voor bedrijven met een zeer grote omvang. De bedrijven die overblijven groeien en zijn voornamelijk gezinsbedrijven. Tegen die achtergrond laat de gemeente in haar ruimtelijk beleid dan ook geen bouwvlakken toe die groter zijn dan 1,5 ha (niet-grondgebonden veehouderij) of 2 ha (grondgebonden veehouderij) en kent zij in het nieuwe bestemmingsplan bouwvlakken toe volgens het ‘bouwvlakken op maat’-principe. Deze bedrijven hebben behoefte aan een bouwvlak met enige ontwikkelruimte, om (naast een bedrijfswoning) mestbassins en sleufsilo’s te realiseren, en om te kunnen voldoen aan moderne welzijns- en milieueisen, alsmede te kunnen voldoen aan de vraag om energieopwekking op locatie. De groeimogelijkheden die in het planalternatief mogelijk worden gemaakt, zijn mede gebaseerd op bovenstaande ontwikkelbehoeften van agrarische bedrijven die in vergelijking met de geldende bestemmingsplannen over het algemeen leidt tot kleinere bouwvlakken (zie paragraaf 3.2.3).

2.4 Beleids- en wettelijke kaders

Het bestemmingsplan staat niet op zichzelf. De voorgenomen ontwikkelingen hebben een relatie met diverse beleidskaders van de overheid. In deze paragraaf worden de belangrijkste beleidsstukken weergegeven (zie bijlage 3). In paragraaf 2.4.1 worden de ontwikkelingen die spelen rondom (het beleid voor) stikstofdepositie uitgelegd. Het overige beleid komt in paragraaf 2.6.1 aan bod.

2.4.1 Beleid rondom stikstofdepositie

Probleemschets stikstofdepositie

In veel Nederlandse natuurgebieden (onder andere Natura 2000-gebieden) is er een overschot aan stikstof (ammoniak en stikstofoxiden). Verkeer, industrie en veehouderij zorgen ervoor dat er extra stikstof in de lucht komt (stikstofemissie). De stikstof komt daarna in de natuur terecht (stikstofdepositie). Dit is schadelijk voor de natuur (verzuring en eutrofiëring) doordat de kritische depositiewaarden (dat wil zeggen de stikstofneerslag die een habitattype kan verdragen) in natuurgebieden vaak worden overschreden. Dit belemmert ook vergunningverlening voor activiteiten van onder meer veehouders en ondernemers in de land- en tuinbouwsector. Daarom

[10] LTO Noord afdeling Berkelland ziet de uitkomsten van het onderzoek als een herkenbare en waarheidsgetrouwe weergave van de situatie. Landbouwvisie Berkelland 2011 - 2020, een actielijst voor de landbouw met ondernemerschap LTO Noord afdeling Berkelland, 2011

heeft het Rijk het initiatief genomen om deze stikstofproblemen aan te pakken. Daarvoor is in juli 2019 het Adviescollege stikstofproblematiek ingesteld, ook wel genoemd de Commissie Remkes.

2.4.2 Andere bronnen van stikstof

De commissie-m.e.r. schrijft in haar advies van 6 juli 2017 om naast de bronnen van stikstof die al in het planMER aan de orde worden gesteld, ook aandacht te besteden aan de effecten die voort kunnen komen uit mestaanwending, kunstmest, beweiding, overig verkeer en stookinstallaties. De te verwachten omvang vanuit deze bronnen wordt in deze paragraaf in het perspectief geplaatst van (de nauwkeurigheid van) het beschikbare gebiedsmodel. In paragraaf 2.5 en 2.6 worden emissies vanuit beweiden en bemesten nog verder in perspectief geplaatst.

2.4.3 Grondgebonden emissies

Vanuit het agrarisch gebruik van de gronden in het buitengebied kunnen stikstof emissies optreden die voort komen uit het aanwenden van natuurlijke mest en kunstmest. Ook vanuit beweiding komen emissies voort.

De hoeveelheid stikstof die vrij komt uit het gebruik van natuurlijke mest en kunstmest wordt bepaald door de gewassen die worden geteeld en de omvang van het gebruikte areaal. Zoals blijkt uit de tabel met de stikstofgebruiksnormen[11] wordt aan grasland de hoogte stikstof gift toegediend, te weten 250 kg N/ha/jaar. In het NEMA-model dat is ontwikkeld door de WUR[12] wordt een range aan aanwendingsverliezen aangehouden. De verliezen waar rekening mee wordt gehouden gaan uit van ongeveer 2 - 5 %. Bij een worst case stikstof aanwending van 250 kg/ha voor weiland zijn de grondgebonden emissies dus ongeveer 5 - 12,5 kg N/ha/jaar. Omdat het plangebied ongeveer 1.000 ha groot is zijn de grondgebonden verliezen ongeveer 5.000 - 12.500 kg/jaar.

Echter, de voorgenomen activiteit (i.c. het bestemmingsplan) heeft geen gevolgen voor de omvang van het voor bemesting beschikbare areaal. Het bevat ook geen mechanisme waardoor er ten gevolge van het plan meer areaal in gebruik genomen zal worden voor weiland (met een relatief hoge stikstofgebruiksnorm). Als er al sprake zou zijn van een gevolg voor het beschikbare areaal dan zou het bestemmingsplan ervoor zorgen dat het areaal afneemt ten opzichte van het huidig feitelijk gebruik: het opvullen met gebouwen van de nog beschikbare ruimte in de bij recht te gebruiken bouwvlakken.

Het beschikbare gebiedsmodel is gebaseerd op standaard uitgangspunten en aannames, en de werkelijke gebiedsemissie wordt dus met een relatief grote onnauwkeurigheidsmarge benaderd. Los van het feit dat het bestemmingsplan geen mechanisme in zich heeft waardoor de omvang van de mestaanwending zou kunnen toenemen is de berekende bijdrage vanuit mestaanwending van een dusdanige orde grote dat deze weg zou vallen in de onzekerheidsmarge van het beschikbare gebiedsmodel. Het toevoegen van deze stikstofbron aan het model zou de nauwkeurigheid van de modelleringen niet aanwijsbaar vergroten.

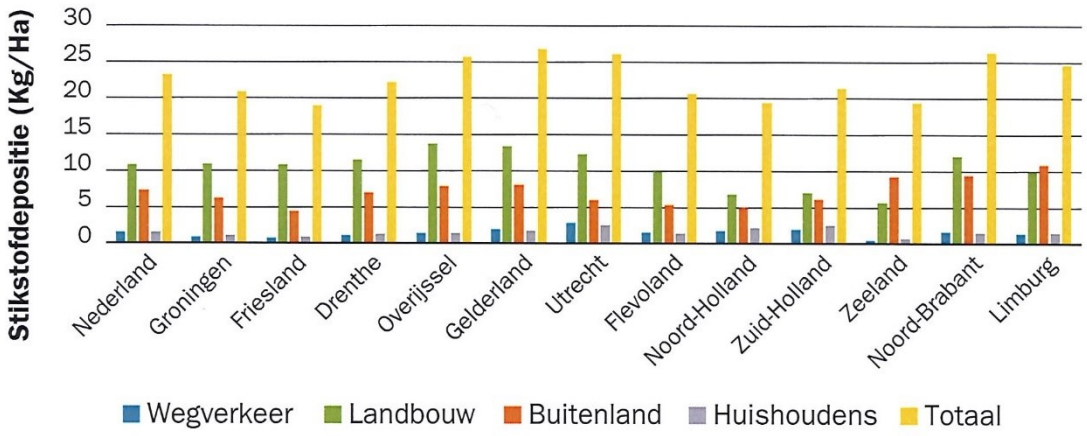
[11] Tabel 1 behorende bij het Mestbeleid 2019-2021
[12] Emissies naar lucht uit de landbouw in 2014 - Berekeningen met het model NEMA - WOt-technical report 90

2.4.4 Overig verkeer

In de TNO Factsheet d.d. oktober 2019 over de emissies en depositie van stikstof in Nederland wordt kort samengevat welke bronnen in welke mate bijdragen aan de depositie in Nederland. TNO rapporteert dat de belangrijkste bijdrage aan de totale depositie wordt veroorzaakt door de landbouw (= 45 %). Het Nederlands wegverkeer draagt slechts 6 % bij aan de totale depositie.

Er wordt ook ingegaan op mogelijke regionale verschillen. Uit de figuur 2.4 blijkt dat de variabele sectorbijdrage voor landbouw in Gelderland ongeveer 13 kg/ha bedraagt (168 mol/ha). Het wegverkeer in Gelderland draagt ongeveer 3 kg/ha bij (28 mol/ha). Deze door TNO gerapporteerde regionale variabele sectorbijdragen komen redelijk overeen met het landelijke beeld zoals geschetst door TNO.

Variabele sectorbijdragen per provincie

Figuur 2.4 Variabele sectorbijdragen aan de stikstofdepositie (bron: Factsheet emissies en depositie van stikstof in Nederland - oktober 2019)

Bovenstaande geeft weer dat in de huidige situatie de bijdrage aan de depositie vanuit het wegverkeer ongeveer 15 % is ten opzichte van de bijdrage aan de depositie vanuit de landbouw. Het is echter de vraag welke bijdrage de ontwikkelingsmogelijkheden die het plan biedt levert aan de groei van het verkeer. Opgemerkt wordt dat de ontwikkeling van de melkveehouderij zich vooral kenmerkt door een steeds verdergaande schaalvergroting. De schaalgrootte van de bedrijven neemt toe. Het lijkt daarom aannemelijk dat de aard van de verkeersaantrekkende werking ook gekenmerkt wordt door een steeds toenemende schaalgrote: de emissie per Groot Vee Eenheid (GVE) neemt dan af. Daarnaast geldt dat het in de lijn der verwachting ligt dat de omvang van de varkenshouderij, conform het landelijke beeld van de recent opengestelde ‘warme sanering’ met 7 - 10 % af zal nemen. Ook dit zal per saldo zorgen voor minder verkeer.

Dus, los van het feit dat het vooralsnog onduidelijk is of het bestemmingsplan wel een mechanisme in zich heeft waardoor de omvang van het lokale verkeer zou kunnen toenemen, is de te verwachten bijdrage vanuit het verkeer van een dusdanige orde grootte dat deze weg zou vallen in de onzekerheidsmarge van het beschikbare gebiedsmodel. Het toevoegen van deze

stikstofbron aan het model zou de nauwkeurigheid van de modelleringen niet aanwijsbaar vergroten.

2.4.5 Stookinstallaties

Voor het verwarmen van dierenverblijfplaatsen zijn stookinstallaties van beperkte omvang nodig. De mogelijke groei van het aantal dieren in het plangebied kan zorgen voor een beperkte groei van de opgestelde verwarmingscapaciteit. Stookinstallaties voor de glastuinbouw komen in het plangebied vrijwel niet voor.

Gezien het geringe effect op de depositie vanuit een toename van de veehouderij is het niet erg aannemelijk dat de groei van de stookinstallaties in de dierenverblijfplaatsen binnen het plangebied van een dusdanige orde grote zou zijn dat deze uit zal stijgen boven de onzekerheidsmarge van het beschikbare gebiedsmodel. Het toevoegen van deze stikstofbron aan het model zou de nauwkeurigheid van de modelleringen niet aanwijsbaar vergroten.

2.5 Beweiden in het planMER

Door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna te noemen: de Afdeling) is op 29 mei 2019 uitgesproken dat er geen rechtsgeldige reden is om voor het beweiden van vee een vrijstelling te verlenen van de vergunningplicht op grond van de Wnb[13].

Sinds beweiden na 29 mei 2019 niet langer is vrijgesteld van de vergunningplicht hoort het effect van de emissies vanuit de weidegang nu ook bij de mogelijke effecten die op kunnen treden vanuit een agrarisch buitengebied. Beweiden is daarom nu ook formeel onderdeel van de vergunning voor de stalemissies[14] . In het gebiedsmodel is in alle gevallen uitgegaan van de emissies die horen bij het 100 % op stal houden van het rundvee. In de WUR-publicatie *PASsend beweiden* van oktober 2016 is vastgesteld dat, als alle melk- en kalfkoeien minimaal 720 uur per kalenderjaar geweid worden, er sprake is van een ammoniakemissiereductie van 5 %. In het gebiedsmodel is geen differentiatie aangebracht voor het wel/niet beweiden van rundvee, maar is uitgegaan van de worst case: geen weidegang.

Zowel bij de berekening van de referentie situatie, als bij de berekening van de worst case, is uitgegaan van het gedurende 100 % van de tijd op stal houden van het rundvee. De absolute gebiedsemissie is daarom in beide gevallen een overschatting van de werkelijke situatie waarin het rundvee wel een deel van de tijd in het weiland staat. Het effect van het worst case alternatief op de depositie is vervolgens bepaald door beide alternatieven van elkaar af te trekken. Als de differentiatie voor beweiding wel aangebracht zou zijn, dan zou dat geen gevolgen hebben gehad voor de resultaten van het onderzoek zoals die in het planMER zijn gepresenteerd. Het worst case scenario betekent immers altijd een behoorlijke toename van stikstof ten opzichte van de referentie situatie ook al zouden beide gecorrigeerd worden voor beweiding. Daar komt bij dat het bestemmingsplan er niet op is gericht om het areaal dat gebruikt wordt voor agrarisch gebruik, dan wel (meer specifiek) voor beweiding, te beïnvloeden. In het licht van de te verwachten

[13] ECLI:NL:RVS:2019:1603
[14] Dit is sinds 17 april 2020 het formele standpunt van de provincies

ontwikkelingen in de sector in het algemeen, en in het buitengebied van Berkelland in het bijzonder, is het aannemelijk dat dat areaal in de planperiode eerder af dan toe zal nemen.

2.6 Bemesten in het planMER

De Afdeling sprak op 29 mei 2019 ook uit dat er geen rechtsgeldige reden is om voor het bemesten van gronden een vrijstelling te verlenen van de vergunningplicht op grond van de Wnb.

Eerder[15] stelde de Afdeling echter al vast dat het bemesten van gronden niet onlosmakelijk samenhangt met de exploitatie, oprichting en uitbreiding van een agrarisch bedrijf. Het uitrijden van mest is namelijk niet noodzakelijk voor de afvoer van mest van een agrarisch bedrijf, omdat er alternatieven zijn zoals de verwerking ervan op een andere locatie dan de gronden van het bedrijf. Ook geldt dat het areaal aan landbouwgrond in het plangebied niet toeneemt ten opzichte van het vorige bestemmingsplan en is evenmin sprake van een feitelijke toename van landbouwgrond. Eerder is er sprake van een geleidelijke afname daarvan.

Het uitrijden van mest is op zich zelf wel een vergunningsplichtige activiteit maar staat dus los van het in gebruik hebben van dierenverblijfplaatsen in het buitengebied, waar het planMER over gaat. Overigens geldt dat het toepassen van moderne mest injectie technieken de ammoniakverliezen aan de atmosfeer heeft teruggebracht van 74 % naar 2 %[16]. Dat betekent als het effect van bemesten wel zou zijn onderzocht, dan zou dat slechts marginale gevolgen hebben gehad voor de resultaten van het onderzoek zoals die in het planMER zijn gepresenteerd, los van het feit dat een effect van bemesten zich niet goed met planregels laat ondervangen.

2.7 De verspreidingsberekeningen

In het planMER is, op basis van de inventarisaties van de vergunning/melding dossiers zoals die door de omgevingsdienst in 2019 zijn uitgevoerd, een gebiedsmodel gebouwd. In dat gebiedsmodel zijn de kenmerken van de verschillende veehouderijen opgenomen. Het model richt zich met name op de gegevens die van belang zijn voor het vaststellen van de huidige stikstofemissie vanuit het gebied. Dit is gedaan op een dusdanige manier dat, op een abstractieniveau passend bij een bestemmingsplan, de data gebruikt kunnen worden om de stikstofdepositie vanuit het gebied op Natura 2000-gebieden met voldoende nauwkeurigheid vast te kunnen stellen. De bepalende parameters waar rekening mee is gehouden zijn het soort dieren, het aantal dieren, het soort stal en de omvang van het bouwvlak. Detailgegevens over het stalontwerp vallen buiten het gebiedsmodel. Voor berekeningen ten behoeve van een (vergunningaanvraag voor) een individueel bedrijf doen detailgegevens over het stal ontwerp er wel toe. Maar het onderzoek op gebiedsniveau vindt plaats op een ander abstractieniveau. Daarom volstaat voor een planMER het gebruik van (de voorgangers van) AERIUS2019, ondanks dat daarin nu nog geen rekening wordt gehouden met gebouwinvloeden op korte afstand.

In het planMER is, gebruik makend van het verspreidingsmodel AERIUS, doorgerekend hoe groot de stikstofdepositie vanuit het plangebied is in de huidige situatie. Vervolgens is, vanuit het in het

[15] ABRvS 17 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1260
[16] Emissies naar lucht uit de landbouw, 1990-2013; WOt-technical report 46

planMER beschreven worst-case alternatief, vastgesteld hoe groot de toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zou kunnen zijn als rekening wordt gehouden met de maximale groeimogelijkheden die er nog zijn binnen de toe te kennen bouwvlakken, zonder de emissiereducerende techniek aan te passen. Berekend is dat de toename van de stikstofdepositie dan ongeveer 50 mol/ha/jaar zal zijn. Ook bij een aangepaste set uitgangspunten voor deze berekeningen (zie paragraaf 3.1) zal er sprake zijn van een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

In het kader van de passende beoordeling is vastgesteld dat een toename van de stikstofdepositie aanleiding geeft tot significant negatieve effecten. Bij het beoordelen van de status van de in het planMER gepresenteerde rekenresultaten is relevant of er een kans is dat er op basis van een nieuwe berekening andere conclusies getrokken zouden moeten/kunnen worden. Het is een feit dat er in de worst case sprake kan zijn van een substantiële toename van de stikstofemissies uit het gebied (zoals onderbouwd in paragraaf 3.1.3). In een hernieuwde berekening, gebruik makend van bijvoorbeeld AERIUS 2019a, zal een dergelijke toename van de stikstofemissies uit het gebied zich zeker weten ook weer vertalen in een toename van de stikstofdepositie vanuit het plangebied, en dus van een ongewenst en significant effect.

Overigens wordt opgemerkt dat ook niet-agrarische bedrijvigheid weliswaar een (beperkt) stikstofeffect kan hebben, maar dat die niet-agrarische bedrijvigheid niet is gemodelleerd voor de stikstofberekening. Het ten opzichte van agrarische bedrijven ondergeschikte stikstofeffect in relatie tot de onnauwkeurigheidsmarges in het model maakt dat een verdergaande modellering niet tot wezenlijk andere resultaten zal leiden.

Het uitvoeren van meer gedetailleerd verspreidingsberekeningen zal dus geen ander resultaat opleveren: ook nieuwe berekeningen zullen laten zien dat de maximale mogelijkheden van het plan ongewenste effecten op de stikstofdepositie tot gevolg zullen hebben.

2.8 Consequenties op beleidsmatig niveau

In deze paragraaf worden de teksten in het planMER die betrekking hebben op kaderstellend beleid tegen het licht gehouden. Ook de gevolgen voor de manier waarop in het planMER wordt omgegaan met mogelijke (aanvullende) planregels wordt heroverwogen vanuit de nieuwe juridische randvoorwaarden.

2.8.1 Beleidskaders: paragraaf 2.4.1

In de vorige paragrafen van het planMER is ingegaan op de landbouw-specifieke beleidskaders die direct en indirect sturend kunnen werken op stikstofemissies en -depositie. Het PAS had geen directe consequenties voor bestemmingsplannen omdat ook onder de werking van het PAS geen ontwikkelruimte kon worden gereserveerd voor bestemmingsplannen. Het wegvallen van het PAS heeft in de context van een bestemmingsplan dan ook slechts beperkte gevolgen voor het bestemmingsplan zelf. Wel heeft het gevolgen voor de manier waarop de stikstofregeling in een bestemmingsplan moet worden verwerkt. In de bestemmingsplanregeling kan immers geen ruimte meer worden geboden voor eventuele toenemende stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden

die onder het PAS zouden zijn toegestaan voor Wnb-toestemmingen waarbij ontwikkelruimte zou worden toebedeeld. Met het wegvallen van het PAS kan in een bestemmingsplan dus in geen ruimte meer worden geboden voor een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden (tenzij het gaat om vergunde Wnb-rechten).
De PAS-maatregelen die gericht zijn op natuurherstel blijven van kracht. Ook de bronmaatregelen blijven bestaan en worden waarschijnlijk zelfs aangescherpt. Met betrekking tot het beleid voor het beoordelen van vergunningaanvragen voor projecten geldt dat dit beleid wordt heroverwogen. Een en ander heeft echter geen gevolgen voor de resultaten zoals die in het planMER worden gepresenteerd omdat dit onderwerpen zijn van landelijk beleid en zich op Berkellands grondgebied geen Natura 2000-gebieden bevinden.

2.8.2 Neveneffecten van de voorgestelde gebruiksbeperkingen: paragraaf 4.5.2

In paragraaf 4.5 van het planMER wordt voorgesteld om een voorwaardelijke beperking in het bestemmingsplan op te nemen: wijzigingen en/of uitbreidingen van de dierverblijfplaatsen zijn mogelijk binnen het in het nieuwe bestemmingsplan toe te kennen bouwvlak, met dien verstande dat het gebruik van de bestaande en nieuwe dierverblijfplaatsen niet wordt toegestaan als er sprake zou zijn van een toename van de stikstofemissie/depositie uit het bouwvlak ten opzichte van de referentie situatie. Ook met het wegvallen van het PAS blijft een dergelijke voorwaardelijke beperking een effectieve maatregel om ongewenste effecten te voorkomen.

Met het wegvallen van het PAS is het vooralsnog niet mogelijk om, ook niet binnen strikte randvoorwaarden, de emissies vanuit de bedrijfsvoering te doen toenemen.

Geconstateerd wordt dat een generieke gebruiksregel die tot doel heeft te voorkomen dat er sprake is van een toename van stikstofemissie/depositie, vanuit de ruimtelijke ordening gelijkwaardige randvoorwaarden oplegt aan de ondernemers in het plangebied als waarvan nu (na het wegvallen van het PAS) sprake is vanuit de sectorale natuurwetgeving.

2.8.3 Mogelijkheden om af te wijken van de generieke gebruiksregel: paragraaf 4.5.3

De uitspraak 201201041/1/R4 van 1 juni 2016 (in zake het bestemmingsplan Weststellingwerf) biedt in ieder geval één mogelijkheid om af te wijken van de gebruiksregel zoals die is beschreven in paragraaf 4.5.1. Deze door de Raad van State aangehaalde mogelijkheid om een uitzondering te maken op de gebruiksregel wordt gevormd door al die bouwvlakken waarvoor op de datum dat het bestemmingsplan definitief wordt vastgesteld geldt dat er een onherroepelijke Wnb-vergunning is afgegeven[17]. Deze bouwvlakken en Wnb-vergunningen worden in de planregels vermeld via een bijlage bij de planregels.

Verdergaande mogelijkheden om af te kunnen wijken van de generieke gebruiksregel zijn, na de uitspraak van 29 mei 2019, vooralsnog niet langer aan de orde. Het (vergunningen)beleid dat in samenspraak tussen het ministerie en de provincies wordt ontwikkeld richt zich op het structureren van de mogelijkheden die salderen biedt aan het realiseren van projecten zonder dat

[17] Voor de randvoorwaarden waaraan deze beschikking dient te voldoen wordt verwezen naar de uitspraak van 1 juni 2016 in het algemeen, en naar paragraaf 49.9 van deze uitspraak in het bijzonder.

er (per saldo) sprake is van een toename van de depositie. Dat betekent dat als er straks voldoende duidelijkheid ontstaat over het beleid voor de vergunningverlening, een afgegeven vergunning naar verwachting zal voldoen aan de randvoorwaarden die gelden bij het toepassen van de generieke gebruiksregel. Afwijken van de gebruiksregel is dan niet langer aan de orde.

De uitspraak van 29 mei 2019 verandert hier niets aan. De samenvatting van de resultaten van het stikstofonderzoek (zoals beschreven in paragraaf 4.6 van het planMER) sluiten aan op deze uitspraak.

2.9 Overige relevante wet- en regelgeving en beleidskaders

Nationaal

Wet verantwoorde groei melkveehouderij
Op 1 april 2015 is het systeem van melkquota vervallen. Met het vervallen van de melkquota is ook een indirecte beperking van het aantal melkkoeien vervallen. Om een verantwoorde groei van de melkveehouderij te borgen is op 1 januari 2015 de Wet verantwoorde groei melkveehouderij ingegaan. Kern van de wet is dat bedrijven met melkvee mogen groeien als er voldoende grond bij het bedrijf in gebruik is om de extra mest aan te wenden (grondgebondenheid), of als het bedrijf de extra geproduceerde mest volledig laat verwerken. Een combinatie van grond en mestverwerking om de extra mest te verantwoorden is ook mogelijk.

De hoeveelheid mest die een bedrijf op eigen grond mag aanwenden, de fosfaatruimte, is beperkt op basis van fosfaatgebruiksnormen voor landbouwgrond en natuurterreinen. De Wet verantwoorde groei melkveehouderij en de fosfaatnormen hebben daarmee invloed op de wijze waarop een bedrijf kan of mag uitbreiden. Om meer dieren te houden dient een bedrijf over voldoende oppervlakte landbouwgrond te beschikken of een bedrijf moet (meer) mest laten verwerken.

Wet grondgebonden groei melkveehouderij
Sinds 1 januari 2016 is de Wet grondgebonden groei melkveehouderij in werking. Deze wet heeft tot doel om een groei van melkveehouderij zonder bijbehorende grond te voorkomen. De wet introduceert via een getrapt stelsel een maximum op de hoeveelheid mest die verwerkt mag worden. De wet houdt in dat bij bedrijfsuitbreiding de eerste 20 kilo fosfaatoverschot per hectare zonder grondgebonden toepassing mag worden verwerkt. Bij overschotten tussen de 20-50 kilo per hectare moet 25 % van het overschot grondgebonden worden toegepast en bij overschotten boven de 50 kilo per hectare moet 50 % van het overschot grondgebonden worden toegepast. Daarmee is uitbreiding van melkveehouderijen zonder bijbehorende grond niet meer mogelijk.

Fosfaatrechtenstelsel
De Nederlandse veehouderij heeft in 2015 meer fosfaat geproduceerd dan is toegestaan op basis van Europese afspraken. De grootste toename komt van de melkveehouderij. Daarom is er sinds 1 januari 2018 het stelsel van fosfaatrechten. Het doel van het fosfaatrechtenstelsel voor melkvee

is dat de productie van fosfaat onder het fosfaatplafond komt en blijft. Het stelsel richt zich alleen op landbouwbedrijven met bedrijfsmatig gehouden melkvee (diercategorie 100, 101 en 102), omdat de melkveehouderij na het schrappen van het melkquotum sterk is gegroeid. Hierdoor is het productieplafond voor fosfaat overschreden. Het stelsel van fosfaatrechten is een aanvulling op de al bestaande stelsels, zoals de gebruiksnormen en -voorschriften, de mestverwerkingsplicht en de Verantwoorde Groei Melkveehouderij (VGM).
Vanaf 1 januari 2018 mag een veehouderij met bedrijfsmatig gehouden melkvee niet méér fosfaat produceren dan het aantal fosfaatrechten in de bestaande situatie. Fosfaatrechten worden uitgedrukt in kilogrammen fosfaat: 1 recht is 1 kg fosfaat. Landbouwbedrijven ontvangen fosfaatrechten voor bedrijfsmatig gehouden melkvee op 2 juli 2015 (diercategorie 100, 101 en 102). Dit is melkvee dat voor gebruiks- en winstdoeleinden gehouden wordt.

Een particulier houdt over het algemeen geen melkvee voor gebruiks- of winstdoeleinden, maar houdt de dieren vaak voor eigen gebruik. Dit valt onder hobbymatig gebruik. Als de dieren wel voor gebruiks- of winstdoeleinden gehouden worden, is er sprake van bedrijfsmatig melkvee en dus een landbouwbedrijf. Het is dus toegestaan voor particulieren en landbouwbedrijven om niet bedrijfsmatig melkvee te houden. Voor particulieren geldt daarbij dat de totale mestproductie van hun melkvee maximaal 100 kg fosfaat in een kalenderjaar is.

Besluit emissiearme huisvesting
Het Besluit emissiearme huisvesting bepaalt dat dierenverblijven emissiearm moeten zijn als er emissiearme huisvestingssystemen beschikbaar zijn. Het besluit bevat maximale emissiewaarden: alleen huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde zijn toegestaan. De maximale emissiewaarden (ammoniak/fijn stof) gelden voor melkvee, vleeskalveren, varkens, kippen, vleeskalkoenen en vlees-eenden.

Per 1 augustus 2015 is er een geactualiseerd Besluit emissiearme huisvesting in werking getreden. Een belangrijke wijziging is de uitbreiding en aanscherping van de maximale emissiewaarden voor ammoniak. Het beperken van de stalemissies is één van de maatregelen in het kader van de programmatische aanpak van het stikstofprobleem in Nederland. Daarnaast is uitbreiding en aanscherping nodig om te kunnen blijven voldoen aan de NEC-richtlijn. Tot slot zijn er ontwikkelingen in de stand der techniek (toepassen van Beste Beschikbare Technieken). Er zijn sinds inwerkingtreding van het besluit huisvesting diverse nieuwe emissiearme systemen beschikbaar gekomen. Deze systemen maken aanscherpen van de maximale emissiewaarden mogelijk. Een andere belangrijke wijziging is de opname van maximale emissiewaarden voor fijn stof. Dit zorgt op termijn voor verlaging van de fijn stofemissies. Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) neemt de wijziging op als maatregel om de lokaal hoge achtergrondconcentraties aan te pakken.

Natuurbeschermingswetgeving
De huidige natuurbeschermingswetgeving kan worden onderverdeeld in soortenbescherming en gebiedsbescherming:

- Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet beschermt Natura 2000-gebieden. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Wnb noodzakelijk
- Soortbescherming wordt ook gewaarborgd door de Wnb. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Wnb noodzakelijk
- De planologische bescherming van gebieden aangemerkt als Nationaal Natuur Netwerk vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen

Om de biodiversiteit binnen de Europese Unie te behouden en te herstellen is het Natura 2000-beleid opgesteld. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuur-gebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Het netwerk is nog in ontwikkeling en omvat alle gebieden die beschermd zijn op grond van de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992).

De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden. Het voegt drie bestaande natuurwetten samen, te weten de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. In de nieuwe wet worden de regels eenvoudiger en duidelijker voor de bescherming van in het wild levende dieren en planten, Natura 2000-gebieden en bossen. De beschermingswerking van Beschermde natuurmonumenten is komen te vervallen. Voor activiteiten waar een omgevingsvergunning nodig blijft, moet die binnen 13 weken worden gegeven. Als binnen die termijn niet wordt beslist, dan is de vergunning automatisch verleend (lex silencio positivo).

Cultuurhistorie

<u>Verdrag van Malta en WaMZ</u>
Volgens het Verdrag van Malta is een zorgvuldige omgang met archeologie gewenst. Ten aanzien van deze omgang moet bij ieder ruimtelijk initiatief rekening worden gehouden met archeologie. Door de ondertekening van het Verdrag van Malta oftewel ‘het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed’ in 1992 is de gang van zaken in de Nederlandse archeologie aanzienlijk veranderd. Het doel van het Verdrag van Malta is om beter zorg te dragen voor het archeologisch erfgoed dat zich in de bodem bevindt.

In het verleden is er veel archeologisch erfgoed verloren gegaan ten gevolge van ruimtelijke ontwikkelingen, omdat er vooraf niet werd onderzocht of er belangrijke archeologische waarden in de bodem aanwezig waren. Het uitgangspunt van het Verdrag van Malta is dat er in de ruimtelijke ordening rekening dient te worden gehouden met het belang van archeologie. Archeologische waarden moeten volwaardig worden meegewogen in de besluitvorming van de ruimtelijke inrichting.

In 2007 is het Verdrag van Malta in Nederlandse wetgeving geïmplementeerd, te weten in de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz). De Wamz is onder meer een wijziging van de Monumentenwet van 1988. Hierin is onder meer opgenomen dat de verantwoordelijkheid voor het bodemarchief wordt neergelegd bij de gemeenten, met het bestemmingsplan als centraal instrument. Daarnaast is een duidelijk rollenscheiding in het nieuwe bestel een belangrijke eis.[18]

Erfgoedwet

De Monumentenwetgeving is per 1 januari 2010 veranderd. Drie pijlers staan centraal in de Monumentenwet; cultuurhistorie meewegen in de ruimtelijke ordening, krachtiger en eenvoudiger regelgeving voor monumenten en herbestemmen van historisch waardevolle bebouwing. Voor de eerste pijlers betekent dit dat het Bro is aangepast, gemeente wordt verplicht geacht cultuurhistorische informatie te verzamelen en een zichtbare afweging te maken in het kader van het op te bestemmingsplan.

Geluid

Wet geluidhinder (ministerie van VROM, 2007)

De Wet geluidhinder (Wgh) bepaalt vereiste zoneringen voor geluid. Deze wet is onlangs herzien. De Wet geluidhinder bevat een uitgebreid stelsel van bepalingen ter voorkoming en bestrijding van geluidshinder door onder meer industrie, wegverkeer en spoorwegverkeer. De wet richt zich vooral op de bescherming van de burger in zijn woonomgeving en bevat bijvoorbeeld normen voor de maximale geluidsbelasting op de gevel van een huis.

Geur

Wet geurhinder en veehouderij (ministerie van VROM, 2007)

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieutoestemming, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. De Wet geurhinder en veehouderij geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning). De geurbelasting wordt berekend en getoetst met het verspreidingsmodel. Dit geldt alleen voor dieren waarvoor geuremissiefactoren zijn opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij. Voor dieren zonder geuremissiefactor gelden minimaal aan te houden afstanden. Bij gemeentelijke verordening kunnen gemeenten afwijken van de wettelijke normen.

Fijn Stof

Wet milieubeheer (ministerie van VROM)

De Wet milieubeheer (Wm) richt zich op verschillende inrichtingen, met name voor bedrijven. De wet van 11 oktober 2007 tot wijziging van de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen) is op 15 november 2007 in werking getreden. Op het ‘Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)’ is de ‘Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)’ gebaseerd. Deze regeling geeft regels over de wijze waarop inhoud moet worden gegeven aan het begrip ‘niet in betekenende mate bijdragen’. De hoofdregel is dat het initiatief ‘niet in

[18] Van Roode 2008

betekenende mate' bijdraagt indien door het initiatief de 3 % grens (van de grenswaarde van de jaargemiddelde concentratie van PM_{10} of NO_2, 40 µg/m_3, dus 0,4 µg/m^3) niet wordt overschreden. In de regeling zijn voorts categorieën van gevallen genoemd die in elk geval als 'niet in betekenende mate' worden aangemerkt. Voor deze categorieën staat namelijk vast dat zij in 'niet in betekenende mate' bijdragen. Het gaat hierbij onder meer om meer grootschalige woningbouwontwikkelingen. Dit wordt in dit bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt.

Gezondheid
In het kader van het in 2017 gepubliceerde voorontwerp voor het bestemmingsplan buitengebied heeft de GGD op 6 juli 2017 een advies aan de gemeente uitgebracht.

Water
Kaderrichtlijn Water (KRW)
De KRW is een Europese richtlijn met als doel het in stand houden en verbeteren van het aquatisch milieu. Met de uitvoering van de KRW realiseert Nederland een goede ecologische en chemische toestand van het watersysteem. De doelen van de KRW dienen in 2027 te zijn behaald. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft hiervoor het Innovatieprogramma KRW en de Stedelijke Synergie regeling KRW gelanceerd. Het Innovatieprogramma KRW richt zich vooral op het stimuleren van innovatieve projecten die vanwege hoge risico's en het ontbreken van een directe probleemeigenaar niet of onvoldoende door de markt worden opgepakt. Zowel kennisontwikkeling als praktijkgerichte projecten zijn mogelijk. Het accent ligt op de praktijkgerichte innovatieprojecten. Daarbij richt het Innovatieprogramma Kaderrichtlijn Water zich vooral op de kwaliteit van het oppervlaktewater.

De kwaliteit van het grondwater kan alleen in een project aan de orde komen als het project een wezenlijke verbetering van het oppervlaktewater beoogt. Het moet in alle gevallen gaan om innovatieve projecten die uitstijgen boven de maatregelen die al genomen worden om de Kaderrichtlijn in te vullen.

Bodem

Besluit bodemkwaliteit
Het Besluit Bodemkwaliteit (Bbk) stelt de milieuhygiënische randvoorwaarden voor de toepassing van grond, baggerspecie en bouwstoffen in bodem of oppervlaktewater. Het besluit vervangt onder meer het Bouwstoffenbesluit (1999), die middels een ruimte overgangsperiode mede van kracht blijft. Het besluit verandert het bodembeleid ingrijpend; het is gericht op een betere bescherming van de bodem en moet meer ruimte bieden voor nieuwe bouwprojecten, zoals woningen en wegen. Het besluit geeft gemeenten en provincies meer verantwoordelijkheid om de bodem te beheren.

Wet Bodembescherming
Bevat het wettelijk kader voor het bodembeleid. Op 1 januari 2006 is de Wbb gewijzigd (artikel 46, besluit financiële bepalingen bodemsanering). De grote hoeveelheid verontreinigde locaties

maakte dit noodzakelijk. Met de voortzetting van het toenmalige beleid zou het nog zeker honderd jaar duren voordat de Nederlandse bodem ‘schoon’ is. De nieuwe regels moeten er voor zorgen dat de bodemverontreinigingsproblematiek in circa 25 jaar wordt beheerst. Dit door bodemsaneringen beter aan te laten sluiten bij de maatschappelijke dynamiek. Het doel is zo te komen tot een effectiever bodembeleid.

Provincie Gelderland

Omgevingsvisie Gaaf Gelderland en Omgevingsverordening Gelderland
Op 19 december 2018 hebben Provinciale Staten de Omgevingsvisie Gelderland vastgesteld. De visie is op 1 maart 2019 in werking getreden. Een geconsolideerde versie is beschikbaar. Gelderland is mooi, krachtig en dynamisch. De optelsom van onderscheidende regio’s. De leefomgeving van ruim 2 miljoen Gelderlanders en standplaats van vele ondernemers en organisaties. Unieke kwaliteiten en waarden en ruimte voor dynamiek maken Gelderland Gaaf! De ontwikkelingen en uitdagingen die op ons afkomen, lijken urgenter en complexer dan ooit. Klimaatverandering, het energievraagstuk, de noodzaak tot hergebruik van grondstoffen, vergaande digitalisering, kwetsbare natuur, gezonde leefomgeving. Hoe gaan ze ons leven beïnvloeden? Welke kansen bieden ze ons? Welke risico’s zien wij? En, wat betekent dat voor Gelderland in de toekomst? En welke rol speelt het provinciebestuur hierin?

De Gelderse leefomgeving is in omvang beperkt en in de schaarse ruimte komen vele uiteenlopende belangen en inzichten bij elkaar. De provincie heeft gezocht naar een gedeelde stip op de horizon. Een gezamenlijk streven. Daarom heeft de provincie Gelderland – met de blik op de toekomst en in gesprek met haar inwoners en partners – al in 2014 de Gelderse Omgevingsvisie en Omgevingsverordening ontwikkeld en vastgesteld.

- Eén Omgevingsvisie voor alle terreinen waar de provincie verantwoordelijk voor is: ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer op de grond en in de lucht, cultureel erfgoed, enzovoort
- Eén Omgevingsverordening met alle regels die daar bij horen. Met de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland en Omgevingsverordening komt verdere samenhang in het omgevingsbeleid

Complexe vraagstukken kunnen zo vanuit verschillende invalshoeken beter bekeken worden, plannen beter op elkaar worden afgestemd en partijen beter betrokken. De Gelderse Omgevingsvisie en -verordening zijn daarmee meer dan papieren documenten: ze dagen uit tot een bepaalde manier van denken over en doen in onze Gelderse leefomgeving.

De 7 Gelderse ambities in een notendop:

- Energietransitie: In 2050 is Gelderland klimaatneutraal
- Klimaatadaptatie: In 2050 is Gelderland klimaatbestendig
- Circulaire economie: Wij willen de eerste afvalloze provincie van Nederland zijn
- Biodiversiteit: In 2050 gaat het goed met de biodiversiteit in Gelderland
- Bereikbaarheid: In 2050 is de groei van de mobiliteit op een slimme en duurzame manier opgevangen en verplaatsen mensen in Gelderland zich veilig, snel, betaalbaar en klimaatneutraal

- Vestigingsklimaat: In 2050 halen we maximaal profijt uit onze unieke combinatie van stedelijke en groene kwaliteiten en zijn alle werklocaties in Gelderland ingericht
- Wonen en leefomgeving: Woningen in Gelderland zijn in 2050 klimaatneutraal en passend bij de behoefte

In het beleid ten aanzien van de veehouderij wordt onderscheid gemaakt tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderijbedrijven en -takken. Binnen de grondgebonden landbouw is de melkveehouderij van dominante betekenis. Niet alleen in economisch opzicht, maar ook als gebruiker van ongeveer 60 % van het Gelderse platteland. Door dit grote ruimtegebruik is deze productietak ook van groot belang voor ecologische en landschappelijke waarden. Om deze waarden in de agrarische cultuurlandschappen te borgen, is het noodzakelijk een economisch gezonde landbouw te behouden. Grondgebonden veehouderijbedrijven (waaronder de melkveebedrijven) krijgen ruimte om zich te ontwikkelen. Daarbij moeten ze wel zorgen voor ruimtelijke kwaliteit en een goede landschappelijke inpassing. De grondgebonden landbouw zal duurzamer gaan produceren vanuit gesloten, groene kringlopen. Het is zaak dat in de kringloop bodem, gewas, veevoer, vee en de mest terug naar de bodem, zo min mogelijk verliezen optreden en de bodemkwaliteit op peil blijft. Een goede verhouding tussen het aantal dieren en de oppervlakte cultuurgrond waarover het bedrijf beschikt, is van invloed op een duurzame productie.

Een veehouderijbedrijf dient bij een verzoek tot uitbreiding aan te geven dat het over voldoende grond beschikt om de dieren in de nieuwe situatie grotendeels te kunnen voeren met de opbrengst afkomstig van de grond die tot het bedrijf behoort. Het gaat daarbij om grond in eigendom of in pacht bij het bedrijf, gelegen in de omgeving van de bedrijfsgebouwen. Een dergelijke grondgebondenheidstoets is een momentopname. Dat wil zeggen dat de grond in latere jaren kan verminderen door verkoop of beëindiging van pacht, en dat het (melk)veehouderbedrijf alsnog overgaat naar een niet-grondgebonden productie. Verdere ontwikkeling van het desbetreffende (melk)veehouderijbedrijf is dan alleen mogelijk als opnieuw aan de eis van grondgebondenheid wordt voldaan.
Voor nieuwvestiging en uitbreiding van grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderijbedrijven en -takken moeten regels opgenomen worden in bestemmingsplannen. Uitbreiding van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven en -takken kan alleen als de aanvrager extra maatregelen neemt op het gebied van dierwelzijn, landschappelijke inpassing en milieu. Voor deze extra maatregelen (‘plusmaatregelen’) moeten gemeenten beleidsregels opstellen Gedeputeerde Staten heeft voor dit ‘Plussenbeleid’ een handreiking met de kaders voor deze beleidsregels vastgesteld. Nieuwvestiging en uitbreiding van niet-grondgebonden veehouderijtakken in Ammoniakbuffergebieden is aan regels gebonden. Nevenactiviteiten van agrarische bedrijven zijn onder voorwaarden mogelijk. Voor geitenhouderijen geldt een tijdelijk verbod op nieuwvestiging en uitbreiding. Deze stop is in het gebiedsmodel verwerkt door de aantallen geiten per bedrijf te fixeren op de huidige situatie.

Gelders Plussenbeleid
Bij de actualisatie van de Omgevingsverordening hebben Provinciale Staten op 19 december 2018 tot uitdrukking gebracht dat het Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij overal in Gelderland moet worden toegepast op alle niet-grondgebonden veehouderijen. Daarbij heeft het Gelders Plussenbeleid uitsluitend betrekking op de niet-grondgebonden veehouderij(tak). Bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) gaat het om een veehouderij(tak) waarvan minder dan 50 % van het voer afkomstig is van gronden in de nabijheid van het agrarisch bouwperceel waarover het betrokken bedrijf rechten heeft. Dit betekent dat de meeste bedrijven die volgens het Reconstructieplan werden aangemerkt als 'intensieve veehouderij(tak)' nu als' niet-grondgebonden veehouderij(tak)'worden beschouwd omdat het daarvoor benodigde voer doorgaans niet op eigen grond wordt verbouwd. Dit laatste kan echter ook gelden voor biologische bedrijven die daarom nu gelden als 'niet-grondgebonden veehouderij' maar volgens het reconstructieplan niet als 'intensieve veehouderij' werden beschouwd. Het begrip 'niet-grondgebonden veehouderij(tak)' is dus niet helemaal synoniem aan het voorheen gebruikte Reconstructieplan-begrip 'intensieve veehouderij(tak)', omdat:

- Een veehouderij die voorheen als 'intensief werd aangemerkt, afhankelijk van de eigendomspositie van het bedrijf en de voervoorziening, tegenwoordig kan gelden als 'grondgebonden'
- Een biologische veehouderij die geen 'intensieve' veehouderij was nu wel een 'niet-grondgebonden veehouderij' kan zijn

De Omgevingsverordening en de Omgevingsvisie kennen geen algemeen verbindende regels voor rechtstreekse toepassing van het Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij. De provincie heeft gekozen voor een 'instructieregel' waardoor de vastlegging van het Plussenbeleid verloopt via het vaststellen van gemeentelijk beleid en het vertalen daarvan in bestemmingsplannen. Daarbij biedt de Omgevingsverordening echter geen ruimte om mee te werken aan 'Plussenbeleid-plichtige' uitbreidingen waarvoor een herziening van een bestemmingsplan of een grote buitenplanse afwijking (uitgebreide procedure) nodig is, zolang de gemeenteraad nog geen gemeentelijk beleid heeft vastgesteld.
De gemeenteraad van Berkelland heeft op 19 maart 2019 gemeentelijk Plussenbeleid vastgesteld dat in lijn is met het provinciale Plussenbeleid. Dit gemeentelijk Plussenbeleid wordt verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan en is daardoor ook van toepassing op uitbreidingen van de bedrijfsbebouwing binnen de agrarische bouwvlakken die dat bestemmingsplan toekent, mits deze groter zijn dan 500 m² (zie onder ‘Structuurvisie Plussenbeleid’).

Het 'Ammoniakbufferqebied': extra eisen/reqels
Bij het actualiseren van de Omgevingsverordening in 2018 hebben Provinciale Staten een andere systematiek ingevoerd als het gaat om de geografische reikwijdte het Plussenbeleid. De definitie van het begrip 'Ammoniakbuffergebied' is afgestemd op de nieuwe systematiek zonder dat de strekking er van is veranderd. De definitie maakt duidelijk dat het gaat om een zone rond rondom zeer gevoelige natuur in het Gelders Natuurnetwerk, dat wil zeggen het voormalige extensiveringsgebied.

In de geactualiseerde Omgevingsverordening is voor het 'Ammoniakbuffergebied' een instructieregel opgenomen. Deze geeft aan dat een bestemmingsplan binnen een 'Ammoniakbuffergebied' niet de nieuw- en hervestiging van een niet-grondgebonden veehouder[(tak) mogelijk kan maken. Verder mag een bestemmingsplan een uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderijtak in het 'Ammoniakbuffergebied' alleen mogelijk maken als de emissie van ammoniak daarmee niet toeneemt. Deze randvoorwaarden zijn verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied.

Gemeentelijk beleid

Structuurvisie Berkelland 2025
De gemeente Berkelland streeft naar een duurzame ontwikkeling van een enkelvoudige productieruimte naar een meervoudige gebruiksruimte. Dit betekent naast een blijvende aandacht voor ontwikkelingsruimte voor de landbouw en de andere in het buitengebied aanwezige functies, ook aandacht voor verweving met andere functies in het buitengebied. Het verbeteren van de kwaliteit van het landelijke gebied moet leiden tot duurzame landbouw, versterkte natuur, verbetering van recreatieve mogelijkheden, verlaging van de milieubelasting en een verbetering van de infrastructuur en de economische structuur.

Met betrekking tot de ecologische hoofdstructuur richt de gemeente zicht op het ontwikkelen van de EHS-verwevingsgebieden en de EHS-verbindingsgebieden, met name op plaatsen waarvoor geen specifieke natuurdoelen zijn. De beleidsvorming van de gemeente sluit aan op die van de provincie Gelderland.

Als aanvulling op de in 2010 vastgestelde structuurvisie ‘Berkelland 2025’, die nog uitging van de reconstructiezonering, heeft de gemeente in 2018-2019 invulling gegeven aan het Gelders Plussenbeleid. Een deel van de structuurvisie ‘Berkelland 2025’, waaronder de landbouwparagraaf, is hiermee te komen vervallen en vervangen door soms nieuwe beleidskaders.

Structuurvisie Plussenbeleid (beleidskaders voor de grondgebonden veehouderij en voor de niet-grondgebonden veehouderij (Plussenbeleid))
Het gemeentelijk Plussenbeleid uit de op 19 maart 2019 vastgestelde structuurvisie is van toepassing op bestemmingsplanherzieningen en grote buitenplanse afwijkingen (omgevingsvergunning met uitgebreide procedure) die binnen de gemeente Berkelland voorzien in een uitbreiding van de bebouwing voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) die in strijd is met het geldende bestemmingsplan. Dit betekent dat het gemeentelijk Plussenbeleid ook een plek krijgt in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied waarop dit planMER zich richt. Daarbij is het Plussenbeleid niet van toepassing op uitbreidingen van de bedrijfsbebouwing voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) waarvan de oppervlakte kleiner is dan 500 m², tenzij deze uitbreiding binnen vijf jaar wordt gevolgd door een nieuwe uitbreiding die er voor zorgt dat de gezamenlijke uitbreiding alsnog groter wordt dan 500 m².

Net als in de structuurvisie ‘Berkelland 2025’ wordt in het gemeentelijk Plussenbeleid de maximale omvang van een bouwvlak voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) 1,5 ha aangehouden. Verder is de maximale omvang voor agrarische bouwvlakken voor grondgebonden agrarische bedrijven 2 ha. Voor gemengde bedrijven betekent dit dat de omvang van hun totale bouwvlak maximaal 3,5 ha kan zijn (maximaal 1,5 ha voor de niet-grondgebonden tak, maximaal 2 ha voor de grondgebonden tak). Dit betekent echter niet dat elke veehouderij in het nieuwe bestemmingsplan direct een bouwvlak krijgt met deze omvang. Het nieuwe bestemmingsplan gaat immers uit van het ‘bouwvlak op maat’-principe en een beperkte uitbreidingsruimten ten opzichte van de bestaande situatie.

Ook is in de ‘Structuurvisie Plussenbeleid’ als algemeen beleidskader bevestigd dat nieuwvestiging van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven niet is toegestaan en dat hervestiging van niet-grondgebonden veehouderij niet is toegestaan in het 'Ammioniakbuffergebied'. Daarnaast is nieuwvestiging van grondgebonden veehouderij niet toegestaan, tenzij wordt aangetoond dat dit een verbetering oplevert van de landbouwstructuur en dat hervestiging op een bestaand agrarisch bouwperceel bedrijfseconomisch niet mogelijk is. Ook is nieuwvestiging van een grondgebonden veehouderij volgens het beleid mogelijk wanneer een bestaand bedrijf moet worden verplaatst op initiatief van de overheid ten behoeve van het realiseren van ruimtelijke doelen van algemeen maatschappelijk belang. Het nieuwe bestemmingsplan voorziet echter niet in de mogelijkheid om nieuwe agrarische bouwpercelen te vestigen, ook niet als het gaat om grondgebonden veehouderijen, omdat een dergelijke ontwikkeling zo incidenteel aan de orde is dat daarvoor een aparte bestemmingsplanherziening meer op zijn plaats is.

Inhoudelijk geeft het gemeentelijk Plussenbeleid aan dat bij uitbreidingen van de bebouwing voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) met meer dan 500 m² moet worden voorzien in bovenwettelijke maatregelen ten behoeve van de ruimtelijke kwaliteit. Daarbij moet een ‘Plus-investering’ in ruimtelijke kwaliteit worden gedaan die gelijkstaat aan EUR 15,00 per vierkante meter stalvloeroppervlakte die onder het Plussenbeleid wordt uitgebreid. Deze ‘Plus-investering’ kan na het voeren van een omgevingsdialoog worden ingevuld door ‘Plus-maatregelen’ op het gebied van:

- Milieu: fijnstof, geur, geluid en (extra) zonnepanelen (ten behoeve van duurzaamheidsdoelen)
- Ruimtelijke kwaliteit: natuur en landschap (inclusief ecologie)
- Water (bescherming grondwater en vasthouden/vertraagd afvoeren van water)
- Sloop van leegstaande gebouwen of een bijdrage in het Sloopfonds (tot maximaal 50 % van de totale ‘Plus-investering’
- Dierwelzijn (mits ter bescherming van de ruimtelijke kwaliteit)

Bij het treffen van ‘Plus-maatregelen’ geldt als rangorde (i) op het erf, (ii) in de directe omgeving van het erf, (iii) in de omgeving van direct-omwonenden. Hierbij levert de uitkomst van de omgevingsdialoog vanzelfsprekend een belangrijke input voor de uit te voeren ‘Plus-maatregelen’.

In lijn met de Omgevingsverordening geldt voor een uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) in het 'Ammoniakbuffergebied' als extra eis dat daarbij moet worden aangetoond dat er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie.
Deze bepaling is verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland.

Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied (extra verblijfsobject met een woonfunctie (BAG))
Op 14 april 2020 heeft de gemeenteraad van Berkelland de ‘Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied (extra verblijfsobject met een woonfunctie (BAG))’ vastgesteld. Op basis van het collegeprogramma zijn de voorwaarden waaronder de gemeente Berkelland medewerking wil verlenen uitgewerkt. Met de structuurvisie ontstaat er in het buitengebied ruimte voor woningsplitsing in karakteristieke gebouwen en in 50 niet-karakteristieke gebouwen. Het te splitsen gebouw moet volgens de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) in ieder geval het gebruiksdoel `wonen' hebben.

Karakteristieke gebouwen
De gemeente kiest voor het mogelijk maken van woningsplitsing in karakteristieke gebouwen om zo het Berkellandse cultuurlandschap mede in stand te houden en voor versterking van de ruimtelijke kwaliteit van het platteland.

Sociale behoefte
Daarnaast is er ruimte voor woningsplitsing in 50 niet-karakteristieke gebouwen om zo tegemoet te komen aan de sociale behoefte om bij elkaar te kunnen (blijven) wonen in het buitengebied. Deze sociale behoefte is naar voren gekomen in alle woonwensenonderzoeken die gehouden zijn in de kleine kernen. De gemeente ziet deze ruimte voor woningsplitsing van 50 niet-karakteristieke gebouwen als een pilot. Na een jaar of na 30 woningsplitsingen gaat de gemeente evalueren/monitoren wat het effect van de woningsplitsingen in niet-karakteristieke gebouwen is op het buitengebied en de (kleine) kernen en gaat de gemeente bijsturen als dat nodig is.

Naast genoemde voorwaarden zijn er ook een aantal andere voorwaarden waar woningsplitsing aan moet voldoen:

Sloop gebouwen
Belangrijke voorwaarde voor medewerking aan woningsplitsing is de sloop van 1.000 m² voormalige bedrijfsgebouwen in het buitengebied van Berkelland of storting van een bijdrage in het gemeentelijk sloopfonds (gekoppeld aan de sloopbonusregeling). Mogelijk heeft de slooplocatie een bestemming die herbouw van schuren mogelijk maakt. Om dit te voorkomen krijgt de slooplocatie een bestemming die herbouw niet toestaat.

Minimale inhoud
Daarnaast moet de inhoud van het te splitsen gebouw minimaal 900 m³ zijn. Uitbreiding van de gezamenlijke inhoud van het gesplitste gebouw is toegestaan tot 1.000 m³, mits bij karakteristieke panden de karakteristiek behouden blijft en mits het gebouw aaneengebouwd blijft. Als de

bestaande inhoud groter is dan 1.000 m³ geldt deze bestaande inhoud als maximaal toegestane inhoud.

Bijgebouwen
Na splitsing is op het perceel in totaal 150 m² aan bijgebouwen toegestaan per ‘verblijfsobject met een woonfunctie'. Als de bestaande oppervlakte groter is dan geldt deze bestaande oppervlakte als maximaal toegestane oppervlakte.

Erfinrichtingsplan
Bij het verzoek tot woningsplitsing moet een erfinrichtingsplan worden aangeleverd dat in ieder geval ingaat op landschappelijke inpassing, de ontsluiting van het erf en de verdeling van de schuren/bijgebouwen.

'Structuurvisie Bovenplanse sloopbonusreqelinq buitenqebied Berkelland 2017'
Op 7 november 2017 heeft de gemeenteraad de ‘Structuurvisie bovenplanse sloopbonusregeling buitengebied Berkelland 2017’ vastgesteld. Deze structuurvisie richt zich op een bovenplanse sloopbonusregeling voor het buitengebied van de gemeente Berkeland. Deze regeling streeft naar een versterking van de landschappelijke kwaliteit van het totale buitengebied. Daarbij biedt zij mogelijkheden voor het vergroten van de bijgebouwenoppervlakte bijwoningen tot hoogstens 300 m² en voor het vergroten van solitaire schuren tot maximaal 100 m². Bij het uitvoeren van dit soort bouwplannen moet dan wel een bijdrage worden geleverd aan het slopen van gebouwen elders in het gemeentelijk buitengebied. De verhouding tussen de te slopen oppervlakte en de nieuw te bouwen oppervlakte bedraagt hierbij 4 : 1. De te leveren ruimtelijke kwaliteitsbijdrage resulteert zodoende in een afname van de bebouwde oppervlakte en bevordert de sloop van leegstaande gebouwen in het buitengebied.

De op 7 november 2017 vastgestelde thematische structuurvisie geeft een beleidsmatige verantwoording voor het instellen van een bovenplanse sloopbonusregeling. Ook legt zij een juridische basis voor het leveren van een financiële bijdrage voor de ruimtelijke ontwikkelingen die zij mogelijk maakt. Zo biedt de structuurvisie de mogelijkheid om de sloopverplichting af te kopen door een bedrag te storten in het Sloopfonds van de gemeente. Vanuit dat Sloopfonds worden vervolgens subsidies verstrekt voor het slopen van gebouwen elders in het buitengebied. Hiervoor is een aparte 'Subsidieregeling sloop overtollige bebouwing buitengebied Berkelland 2019' vastgesteld.

Voor het toewijzen van deze subsidies is een prioritering vastgesteld die zich vooral richt op het slopen van gebouwen in waardevolle gebieden zoals het Gelders Natuurnetwerk, de Groene Ontwikkelingszone, de Nationale Landschappen en enige cultuurhistorisch waardevolle open akkercomplexen. Op deze manier wil de gemeente de sloop van leegstaande gebouwen bevorderen in gebieden die vanuit het oogpunt van natuur, cultuurhistorie en landschap als waardevol zijn aangemerkt.

Landschapsontwikkelingsplan Berkelland (Markewerkboeken)
Het landschapsontwikkelingsplan van de gemeente Berkelland bestaat uit de Ruimtelijke Visie Buitengebied in combinatie met de marke-werkboeken (uitwerkingen per deelgebied) en het uitvoeringsprogramma. De Ruimtelijke Visie Buitengebied Berkelland (RVB) heeft tot doel om in het buitengebied van de gemeente Berkelland de kwaliteit van het landelijke gebied te verbeteren. De gemeente Berkelland streeft met de RVB onder meer naar een multifunctioneel duurzaam en leefbaar platteland met toekomstperspectief voor de agrarische sector en een goede omgevingskwaliteit op het gebied van water, milieu, natuur, landschap en cultuurhistorie.

Meer concreet in relatie tot het buitengebied wil de gemeente met de visie de belangrijke landschappelijke overgangen langs de Berkel verbeteren, de identiteit van de verschillende landschappen versterken, recreatieve verbindingen koppelen aan een netwerk van natuurlijke grenzen tussen deze gebieden en daarbij inspelen op de hedendaagse functiezonering en stuwende krachten in de gebieden.

Beleidsnotitie Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking in Berkelland (RODE)
Het doel van de beleidsnotitie is de realisatie van installaties voor duurzame energieopwekking in Berkelland beter mogelijk te maken, door een eenduidig en duidelijk ruimtelijk kader te bieden, waarmee installaties voor duurzame energieopwekking zo goed mogelijk ruimtelijk zouden kunnen worden ingepast. Daarvoor zijn beleidsuitgangspunten (aangegeven met oranje kaders) en aanbevelingen (met groene kaders) nodig die de ontwikkeling stimuleren én tegelijk rekening houden met het raamwerk van ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke diversiteit in Berkelland. Door vaststelling van de beleidsnotitie en realisatie van de aanbevelingen zal een zekere winst ontstaan in proceduretijd, kwaliteit van de inpassing en lagere kosten voor realisatie van de duurzame opwekinstallaties. De gemeente Berkelland staat voor dat nieuwe opwekinstallaties worden gemaximeerd tot de capaciteit die nodig is voor een energie neutraal Berkelland in 2030. In het nieuwe bestemmingsplan worden niet alle denkbare vormen van duurzame energieopwekking meegenomen. Daarvoor is immers dermate veel locatiespecifieke informatie nodig, dat een generiek bestemmingsplan voor een heel buitengebied zich er niet voor leent om een basis te bieden voor dergelijke ontwikkelingen. Om die reden biedt het nieuwe bestemmingsplan alleen mogelijkheden voor het plaatsen van windturbines op een bouwvlak tot een hoogte van 25 m, voor zonnepanelen voor de eigen energievoorziening (250 m² binnen een bouwvlak, met een afwijking 150 m² buiten het bouwvlak) en voor biogasinstallaties bij agrarische bedrijven. Vanzelfsprekend krijgen de grotere zonneparken waarvoor al een omgevingsvergunning is verleend een plek in de planregeling. Daarbij wordt dan echter verwezen naar de inmiddels onherroepelijk geworden omgevingsvergunningen en de daarin opgenomen voorwaarden zodat de (m.n. landschappelijke) effecten van deze zonneparken niet opnieuw hoeven te worden onderzocht in dit planMER.

3 Onderzochte alternatieven en beoordelingsmethodiek

Kern van elk MER is de vergelijking van één of meer alternatieven met een referentiesituatie op verschillende (milieu-) aspecten. Dit hoofdstuk beschrijft de onderzochte varianten en de wijze waarop de verschillende varianten ontwikkeld zijn en met de referentiesituatie vergeleken worden (beoordelingskader en methodiek).

3.1 Alternatievenontwikkeling en -beoordeling

Wettelijk onderdeel van een milieueffectrapport is de ontwikkeling van alternatieven, het bepalen van de effecten van die alternatieven en de vergelijking van de effectresultaten. In dit milieueffectrapport worden de effecten van de verschillende functies aan de hand van verschillende alternatieven in beeld gebracht.

Kwantitatieve benadering

De alternatievenontwikkeling en -beoordeling vindt plaats in twee stappen. De eerste stap bestaat uit een kwantitatief onderzoek naar stikstofemissie en stikstofdepositie (hoofdstuk 4)[19]. In deze stap worden drie alternatieven uitgewerkt. Allereerst wordt de huidige situatie in beeld gebracht (zoals beschreven in paragraaf 3.2.1). Vervolgens wordt een Worstcase alternatief opgesteld (zoals beschreven in paragraaf 3.2.2). Dit alternatief bestaat uit maximale ontwikkelruimte voor (agrarische) functies zoals opgenomen in het voorontwerp van dit ruimtelijk plan.

Indien uit de emissieberekeningen blijkt dat dit alternatief leidt tot een toename van de depositie op stikstofgevoelige natuurgebieden, vindt aanvullend onderzoek plaats om te bepalen welke beperkingen noodzakelijk zijn om dergelijke effecten te voorkomen. De noodzakelijke maatregelen zoals die uit dit onderzoek voortvloeien liggen uiteindelijk aan de basis van het planalternatief zoals dat in het bestemmingsplan zal worden verwerkt en doorgevoerd.

Ook voor geur en stof zijn berekeningen uitgevoerd. Voor geur wordt het worstcase alternatief in eerste instantie vergeleken met de huidige situatie zoals die in 2018 in detail is vastgesteld en beoordeeld door de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. Daarna is het planalternatief separaat doorgerekend.

Kwalitatieve effectbeoordeling

De tweede stap in het MER bestaat vervolgens uit een kwalitatieve effectbeoordeling van het planalternatief op de overige aspecten die benoemd worden in paragraaf 3.4.1. Voor het aspect natuur vindt deze effectbeoordeling plaats in hoofdstuk 5, voor de overige aspecten in hoofdstuk 6. Het planalternatief wordt daarbij vergeleken met de referentie situatie.

[19] In hoofdstuk 6 wordt hier aansluiting op gezocht bij het vaststellen van mogelijke geurhinder

3.2 Te onderzoeken alternatieven:

In dit planMER zijn de effecten van de verschillende functies in beeld gebracht voor drie alternatieven: de huidige situatie, de worstcase en het planalternatief. In deze paragraaf worden deze alternatieven globaal toegelicht. In hoofdstuk 4 worden de details van de opgestelde alternatieven voor het stikstofonderzoek nader toegelicht.

3.2.1 Referentiesituatie

De referentiesituatie bestaat in principe uit de huidige situatie inclusief autonome ontwikkelingen. Dit alternatief is de situatie die in de toekomst ontstaat als het nieuwe bestemmingsplan niet wordt gerealiseerd. De effecten van de andere alternatieven worden hier mee vergeleken; in hoofdstuk 4 van het planMER wordt een onderscheid aangebracht tussen de referentiesituatie vanuit de Wnb en de referentiesituatie vanuit de Wet milieubeheer. In dit stadium is deze nuancering nog niet aan de orde.

3.2.2 Worstcase

Naast het in beeld brengen van de referentiesituatie, wordt als eerste alternatief de worstcase-situatie in beeld gebracht. Het gaat dan om de maximale invulling van de ontwikkelmogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2020’ mogelijk maakt (zie paragraaf 3.3). Het gaat om het benutten van alle ontwikkelmogelijkheden van het ontwerpbestemmingsplan zonder dat verdergaande (technische) emissiereducerende maatregelen worden ingezet door het bevoegd gezag of de ondernemers.

Nog los van de bestemmingsplantechnische maatregelen is eerst vastgesteld of deze worstcase binnen de milieugebruiksruimte past en of deze worstcase voldoende realiteitswaarde heeft. De overige ontwikkelingen, zoals die omtrent verbreding van de landbouw en kwaliteitsslagen binnen de recreatieve sector, zijn niet via alternatieven beschouwd. Van deze ontwikkelingen zal een inschatting van de (milieu)gevolgen worden gegeven als hier maximaal op wordt ingezet.

3.2.3 Het planalternatief

Het planalternatief bestaat uit de maximale mogelijkheden die worden geboden in het voorliggende bestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2020’ (zie paragraaf 3.3). Het verschil met het worstcase scenario is de toevoeging van een specifiek gebruiksverbod in de planregels van het bestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2020’. Door een toename van de depositie tot strijdig gebruik te verklaren wordt zeker gesteld dat uitvoering van het bestemmingsplan voor wat betreft stikstof niet leidt tot significant negatieve effecten op (omliggende) Natura 2000-gebieden.

3.3 Mogelijkheden van het bestemmingsplan

Bij de beoordeling van het planalternatief ten opzichte van de huidige situatie op de overige aspecten (hoofdstuk 6) wordt uitgegaan van de uitgangspunten zoals weergegeven in tabel 3.1.

Tabel 3.1 Overzicht uitgangspunten bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2020'

Onderwerp	Uitgangspunt
Ontwikkelruimte agrarische bedrijven	Agrarische bouwvlakken worden toegekend volgens het 'bouwvlak op maat'-principe. Grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderijen kunnen via een wijzigingsbevoegdheid het toegekende bouwvlak vergroten tot een bepaald percentage. Daarbij geldt bovendien een maximale omvang van 1,5 ha. respectievelijk 2,0 ha voor niet-grondgebonden veehouderijen respectievelijk grondgebonden veehouderijen.
Nieuwvestigings- en omschakelings-mogelijkheden voor agrarische bedrijven	• Geen wijzigingsregeling voor nieuwe agrarische bouwvlakken • Omschakeling naar niet-grondgebonden veehouderij is niet mogelijk
Uitbreidingsmogelijkheden niet- agrarische functies	• Geen onderscheid tussen gebied gebonden bedrijven en niet-gebied gebonden bedrijven • Regeling: 20 % bij recht / 25 % afwijking of bebouwingspercentage binnen provinciale beleidskaders voor solitaire bedrijvigheid (maximaal 250 m² uitbreiding tot maximaal 1.000 m², tenzij bedrijfsverplaatsing niet mogelijk is) • Regeling voor functieverandering aanpassen aan nieuw provinciaal beleid (m.n. de zoneringen)
Groene bestemmingen	• Verwerken begrenzing Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO) uit Omgevingsverordening Gelderland 2018 • Aanpassing regels voor functieverandering aan deze begrenzing
Bestemming 'Wonen'	• Vervangingsregeling verduidelijken • Niet-gerealiseerde 'Rood-voor-Rood'-woningen nog niet weg bestemmen daarvoor individuele trajecten volgen
Archeologie	Dubbelbestemmingen afstemmen op de meest recente inzichten (herbegrenzen op basis van geactualiseerde onderzoeksgegevens)
Grondwaterbescherming	Verwerken van de begrenzing en de regeling voor de vijf gebiedstypes van de beschermingsgebieden voor drinkwaterbronnen (uit de Omgevingsverordening Gelderland 2018): waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, koude-warmteopslagvrije zones, intrekgebieden en boringsvrije zones

Onderwerp	Uitgangspunt
Duurzaamheidsonderwerpen	RODE-beleid: Regeling voor grondgebonden zonnepanelen (binnen bouwvlakken, afwijkingsregeling voor zonnepanelen aangrenzend aan bouwvlakken) om te kunnen inspelen op de verwachte toekomstige initiatieven, voor windturbines (hoogte maximaal 25 m) en voor biogasinstallaties
Verruimen mogelijkheden detailhandel (maatwerk)	Regeling voor streekeigen en ambachtelijke producten (50 % van bvo, maximaal 100 m²) verwerken in de planregels
Toelaten woningsplitsing	Structuurvisie woningsplitsing buitengebied, onder voorwaarden toevoegen van een extra verblijfsobject met een woonfunctie (BAG)
Bovenplanse sloop-bonusregeling	Verhoging bijgebouwenoppervlakte tot maximaal 300 m² opnemen voor de bestemming 'Wonen' (wijzigingsregel)
Solitaire (vergunde) schuren	Vergunde solitaire schuren aanduiden op de verbeelding, een 10 %-uitbreidingsmogelijkheid aanhouden in combinatie met een bovenplanse sloop-bonusregeling (tot maximaal 100 m²)
Bescherming van minder dan 10 m brede landschapselementen	Aan landschapselementen van de nog te maken basisinventarisatiekaart een 'groene' bestemming toekennen, ook als zij minder breed zijn dan 10 m (nieuw uitgangspunt)
Inhoudsmaat voor woningen	Woningvolume verhogen van 750 m³ naar 1.000 m³ (incl. mogelijkheden voor mantelzorg)
Opslag van hooibalen	Regeling verwerken in de planregels
Gebruiksregels (planregels) zo kort mogelijk houden	Uitwerken in overleg met adviesbureau

3.4 Beoordelingsmethodiek

3.4.1 Beoordelingscriteria

De alternatieven worden op diverse thema's vergeleken. Deze te beschouwen thema's en de bijbehorende beoordelingsaspecten en -criteria staan weergegeven in tabel 3.2.

Tabel 3.2 Beoordelingscriteria per aspect

Functie/thema's	Relevante te beschouwen aspecten	Beoordelingscriteria
• Landbouw (veehouderijbedrijven) • (Verblijfs)recreatie • Werken/wonen • Overige thema's	• Natuur	Behoud en waar mogelijk versterking van de ecologische verscheidenheid (Natura 2000-gebieden, GNN en soorten)
	• Landschap	Behoud en waar mogelijk versterking van de landschappelijke identiteit en verscheidenheid in de verschillende deelgebieden, zowel visueel-ruimtelijk als cultuurhistorisch gezien
	• Cultuurhistorie, archeologie en aardkunde	Behoud en herstel van archeologische gebieden, cultuurhistorische waarden, structuren en clusters en aardkundige waarden
	• Water en bodem	Behoud, herstel en ontwikkeling van het bestaande watersysteem, mede in relatie tot het vasthouden en bergen van gebiedseigen water. Zo veel mogelijk vasthouden van gebiedseigen water, terugdringen van verdroging en het bereiken van de algemene waterkwaliteit
	• Woon- en leefruimte	Verslechteringen situaties op het gebied van geluid, geur en luchtkwaliteit. Kwalitatieve beschouwing effecten van veehouderijen op gezondheid (luchtkwaliteit, geur en zoönosen[20])
	• Verkeer	Toename / afname hinder, knelpunten binnen verkeersstructuur

[20] Een zoönose is een ziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen, denk aan Q-koorts of MRSA

3.4.2 Effectwaardering

De te verwachte effecten worden per aspect in tabellen gewaardeerd (gescoord). Hierbij worden de volgende waarderingen onderscheiden:

Tabel 3.3 Effectwaardering

Symbool	Betekenis
-	Negatief effect
0/-	Licht negatief effect
0	Geen effect (neutraal)
0/+	Licht positief effect
+	Positief effect

4 Onderzoeksaanpak stikstof

Het onderzoek naar de verzurende en eutrofiërende[21] werking van stikstof richt zich in eerste instantie op de emissies vanuit het gebied. Op basis van de uitkomsten van de (ruimtelijke) afwegingen die op basis van dat vooronderzoek tot stand zijn gekomen, is gekomen tot een set maatregelen die ten eerste is gericht om de kwaliteit van de natuur in de omgeving te beschermen. Maar ook is gezocht naar het bieden en borgen van de ruimtelijke mogelijkheden die in het kader van de Wet natuurbescherming bestaan.

4.1 Gebiedsgerichte benadering

Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van een ruimtelijk plan. Dit betekent dat de effecten op 'strategisch niveau' duidelijk moeten worden. Dit vraagt om een gebiedsgerichte benadering passend bij het abstractieniveau van het te nemen ruimtelijk besluit. In bijlage 3 zijn de uitgangspunten opgenomen die ten grondslag liggen aan het berekenen van het emissieprofiel van het plangebied.

4.1.1 Algemene toelichting op de methodiek

Om een gebiedsgericht onderzoek efficiënt in te kunnen richten, is het noodzakelijk om een zekere standaardisering aan te brengen. De bronsterkte voor stikstofemissies vanuit het gebied wordt bepaald door het staltype[22] en het aantal dierplaatsen. Het aantal dierplaatsen wordt grotendeels bepaald door de beschikbare omvang van het bouwvlak.

Mestvergisting

Biogasinstallaties als nevenactiviteit zijn bij alle agrarische bedrijven toegestaan indien de installatie is gericht op het verwerken van eigen geproduceerde mest (met eventuele toevoeging van derden afkomstige cosubstraten). Het betreft daarmee het lokaal bewerken van de vrijkomende mest. Jurisprudentie[23] leert dat het gebruik van dergelijke mestvergistingsinstallaties ten behoeve van het eigen agrarische bedrijf niet betrokken hoeven te worden in planMER's en de passende beoordelingen omdat het een ondergeschikt onderdeel van de agrarische bedrijfsvoering is dat niet afzonderlijk behoeft te worden onderzocht.

Ook omdat de inzet van een dergelijke installatie naar verwachting voor een afname van de bedrijfsemissies[24] zal zorgen is deze ontwikkeling niet meegenomen in de gebiedsgerichte modellering.

[21] Eutrofiërend = vermestend, door het vergroten van de voedselrijkdom van de bodem
[22] De emissies vanuit de verschillende staltypes staan vastgelegd in de Rav, alleen deze kentallen zijn gebruikt
[23] RvS-uitspraak 'Buitengebied' van de gemeente Oisterwijk', 14 augustus 2013 / ECLI:NL:RVS:2013:697
[24] Door de snelle verwerking van mest in een vergister wordt de emissie verlaagd; deze effecten zijn nog niet in een Rav-emissiefactor verdisconteerd. Dit betekent dat de nu berekende gebiedsemissie een overschatting is van de werkelijke situatie

Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij
Het Plussenbeleid stelt zekere (extra) randvoorwaarden die gelden als niet-grondgebonden veehouderijen willen uitbreiden. Door deze extra randvoorwaarden niet in het model te betrekken gaat de berekende gebiedsemissie feitelijk uit van een worst case voor het plan alternatief.

Andere beleidskaders
Naast het Plussenbeleid wordt in hoofdstuk 2 beschreven wat in potentie de impact van diverse andere relevante beleidskaders zou kunnen zijn, waarnaar hier wordt verwezen.

4.1.2 Vaststellen van de referentie situatie

De basis van het model is de inventarisatie van de vergunningen/meldingen dossiers zoals die bij de afdeling handhaving van de omgevingsdienst geregistreerd staan. De dossierkennis van de afdeling handhaving is hierin verwerkt zodat zo veel als mogelijk wordt aangesloten bij de huidige feitelijke situatie.

Het vertrekpunt is een door de planschrijver aangeleverde kaart met agrarische bouwvlakken geweest. Het gaat in totaal om ruim 800 bouwvlakken. In het model zijn hier de emissiegegevens uit het inrichtingenbestand (vergunde / gemelde dieraantallen / diercategorieën / stalsystemen) aan gekoppeld. Dit is het uitgangspunt geweest voor de uitgevoerde berekeningen. Het resultaat van deze opgeschoonde lijst is opgenomen in bijlage 6 - met de aanduiding ‘inventarisatie op basis van vergunningen’. Deze data set zou een gebiedsemissie opleveren van 1.270.917 kg/jaar.

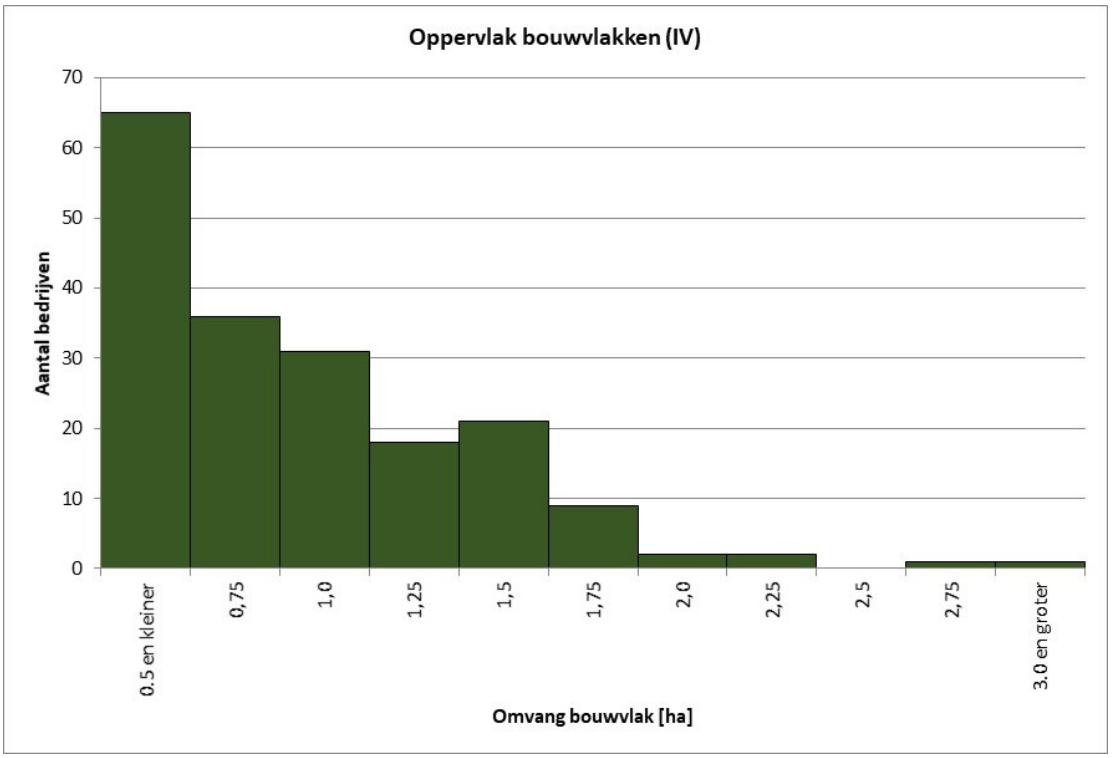
Tot slot zijn ook de dieraantallen gecorrigeerd voor de door het CBS gepubliceerde mei-tellingen uit 2019. Per diergroep zijn de verschillen tussen de inventarisatie en de CBS-statistieken vastgesteld (als percentage). Deze correctie is vervolgens doorgevoerd met een generieke correctie voor alle dieraantallen van een diergroep. Een verdere individualisering van deze correctie is niet goed mogelijk. Deze correctie levert een gebiedsemissie op van 731.705 kg/jaar.

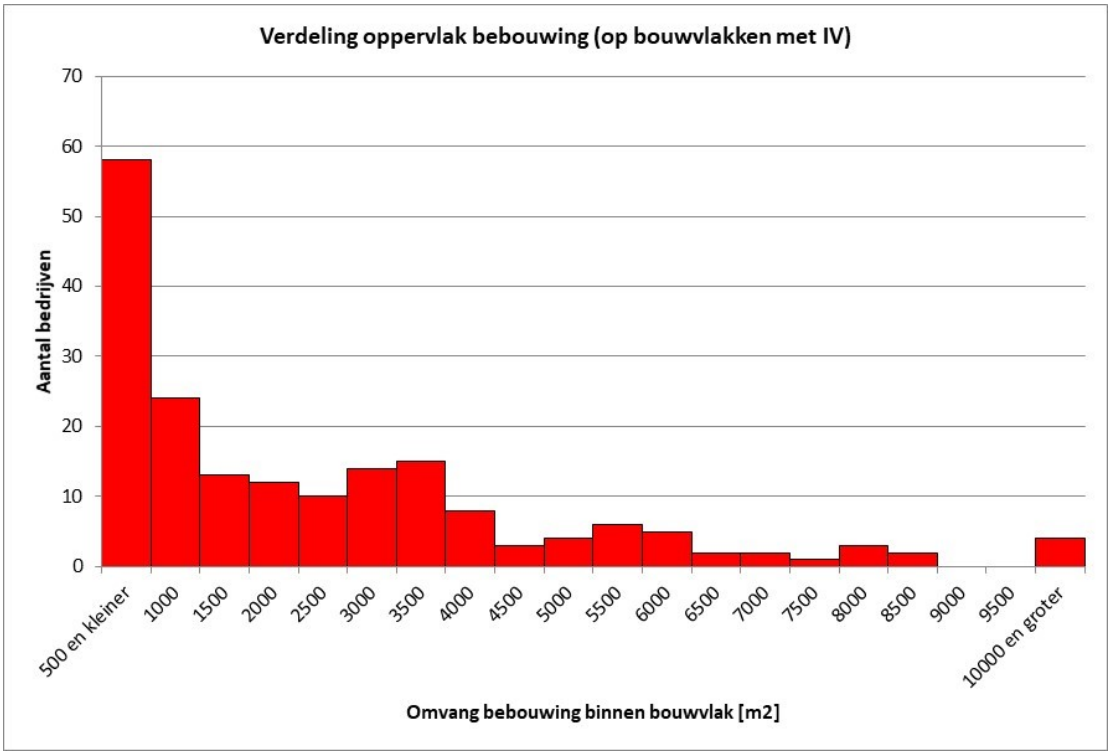
In bijlage 6 wordt de huidige situatie in detail gerapporteerd.

4.1.3 Kenmerken van de bouwvlakken

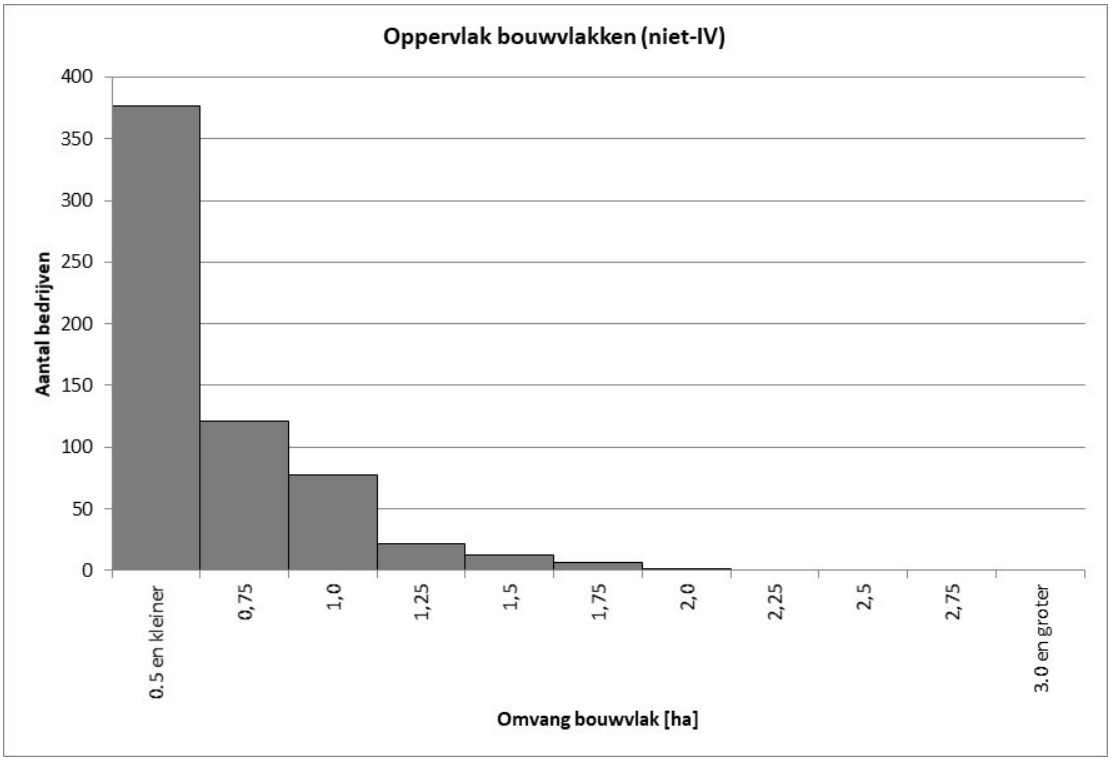
Op basis van de beschikbare informatie is een grafische analyse gemaakt van de omvang van de bouwvlakken zoals die nu bij recht bestaan. Deze is weergegeven in onderstaande grafieken. Opgemerkt wordt dat in de huidige situatie de ruimte die beschikbaar is binnen de bouwvlakken nog niet volledig is benut. Zoals in bijlage 5 is onderbouwd is een maximaal haalbare vulgraad voor een intensieve veehouderij/niet-grondgebonden veehouderij ongeveer 50 %. Dat dit binnen dit plangebied ook de praktijk is valt af te lezen uit de onderstaande staafdiagrammen.

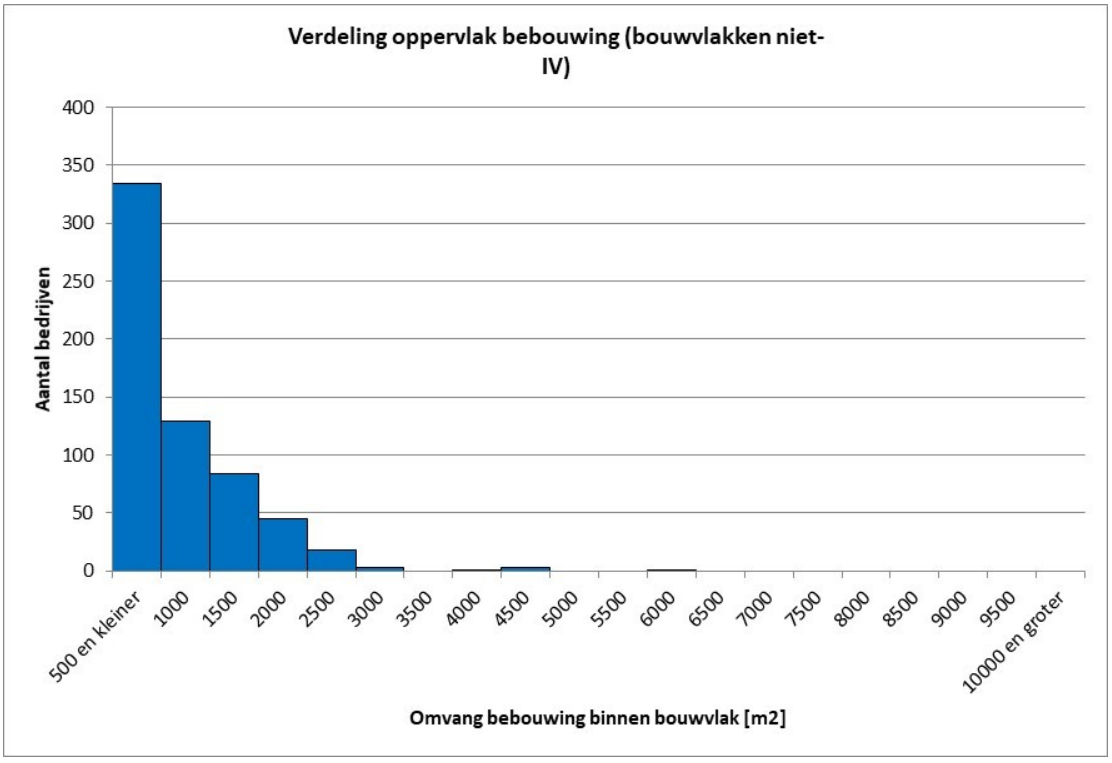
Het uitgangspunt voor de maximaal haalbare vulgraad is op basis van empirisch verkregen eigen data vastgesteld op 50 %. Dit kan gezien worden als een realistisch maximum. Deze aanname is ook getoetst bij de sector zelf (i.c. LTO). Bevestigd is dat een verdergaande vulgraad in feite onverantwoord is omdat er dan te veel concessies moeten worden gedaan aan de bereikbaarheid en de brandveiligheid.

Oppervlak bouwvlakken (IV)
Aantal bedrijven
70
60
50
40
30
20
10
0
0.5 en kleiner
0,75
1,0
1,25
1,5
1,75
2,0
2,25
2,5
2,75
3.0 en groter
Omvang bouwvlak [ha]

Verdeling oppervlak bebouwing (op bouwvlakken met IV)
Aantal bedrijven
70
60
50
40
30
20
10
0
500 en kleiner
1000
1500
2000
2500
3000
3500
4000
4500
5000
5500
6000
6500
7000
7500
8000
8500
9000
9500
10000 en groter
Omvang bebouwing binnen bouwvlak [m2]

Omdat bij de melkveehouderij de silo's, onder voorwaarden, ook buiten het bouwvlak gebouwd mogen worden geldt ook voor de melkveehouderij 50 % als het realistisch maximum. De onderstaande grafieken laten echter zien dat op veel bouwvlakken een dergelijke hoge vulgraad in de huidige situatie niet wordt gehaald.

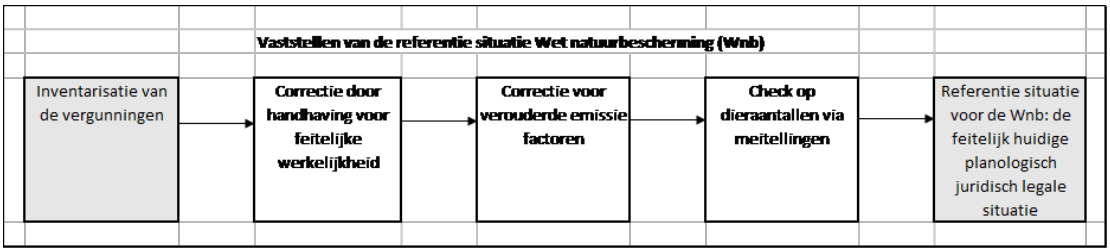
Opgemerkt wordt dat de gebruikte maximale vulgraadpercentages in feite aan de hoge kant zijn voor een bouwvlak dat zich bevindt in een historisch landschap. In een dergelijke omgeving zijn de eigenschappen van het omringende landschap mede bepalend voor de plaats en de vorm van het bouwvlak. Hierdoor is een optimale benutting van het beschikbare oppervlak vaak minder goed mogelijk. Als er in de berekeningen toch wordt uitgegaan van 50 %, is er sprake van een worst case aanname voor de emissies, en dus ook op depositie vanuit de dierverblijfplaatsen.

4.2 Referentiesituatie

In dit planMER wordt invulling gegeven aan de vereisten die voortvloeien uit de Wet milieubeheer en de Wet natuurbescherming. De referentiesituaties die gehanteerd worden voor de effectbeschouwingen zijn echter voor beide kaders verschillend. Hieronder wordt aangegeven op welke wijze dit onderscheid in het planMER wordt ingevuld.

4.2.1 Referentie vanuit de wet natuurbescherming (Wnb)

Vanuit de directe en indirecte kaders die worden gesteld vanuit de (jurisprudentie met betrekking tot de) Wet natuurbescherming zijn de uitgevoerde inventarisaties erop gericht om de voorgenomen activiteit te kunnen vergelijken met het ‘huidig gebruik’. De basis voor de bepaling van het huidige gebruik in dit planMER zijn de vergunningen/meldingen geweest zoals die staan geregistreerd bij de gemeente. Het betreft een interne gemeentelijke inventarisatie uit 2020. In de onderstaande figuur is verder toegelicht hoe de oorspronkelijke data zijn bewerkt om tot een valide referentie te kunnen komen.

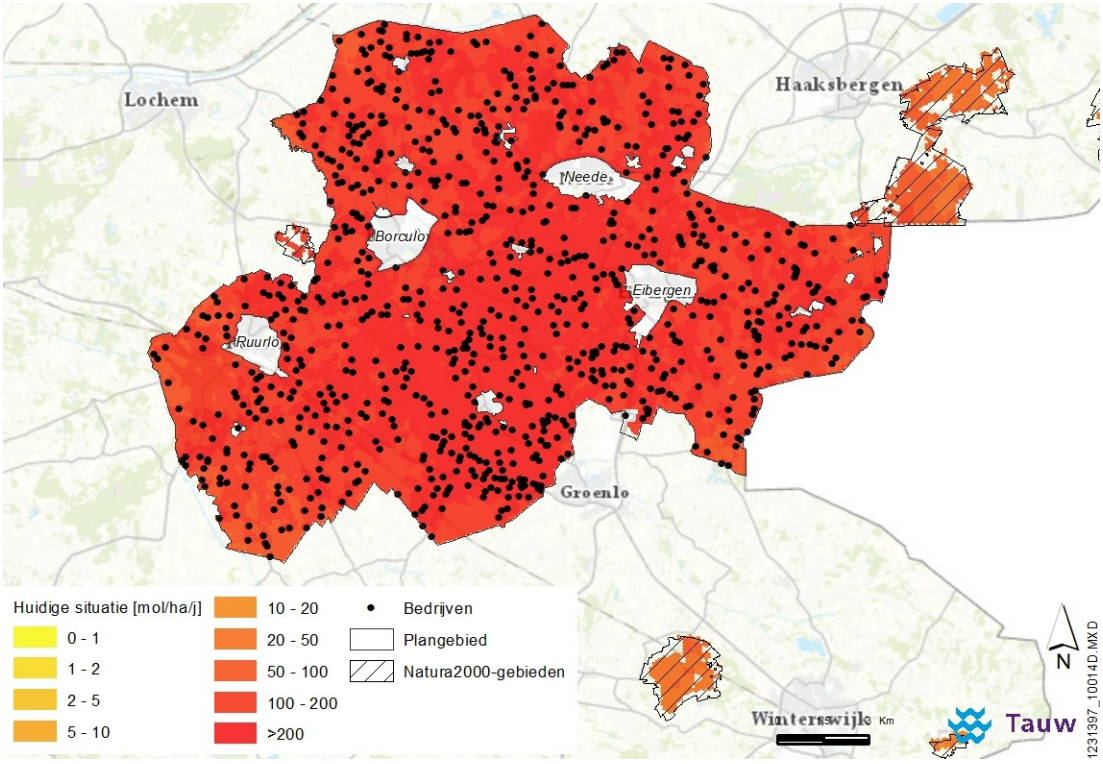

Figuur 4.1 Toelichting op het vaststellen van de referentiesituatie van de Wet natuurbescherming

Op basis van de geregistreerde gebruiksgegevens is een eerste gebiedskaart gemaakt. Deze is vervolgens gecorrigeerd naar de feitelijke situatie, gebruik makend van de gebiedskennis zoals die bij de handhavers beschikbaar is. Na de boven aangegeven correcties is vastgesteld dat de gebiedsemissie ten opzichte waarvan in de passende beoordeling getoetst wordt ruim 730.000 kg/jaar is.[25]

Daarmee is bewerkstelligd dat deze referentiesituatie zo goed als mogelijk overeenkomt met de definitie van ‘huidig gebruik’ zoals die voortkomt uit de Wet natuurbescherming. Het gaat dus om de feitelijke, planologisch legale situatie op het moment van publicatie van het ontwerpbestemmingsplan.

[25] De vergunde gebiedsemissie is veel hoger, namelijk meer dan 1,2 miljoen kg/jaar

Figuur 4.2 Resultaten van de gebiedsgerichte modelleringen van het huidig gebruik met een gebiedsemissie vanuit de melkveehouderij en de intensieve veehouderij, zoals berekend met Aerius (na correctie voor onder andere de meitellingen)

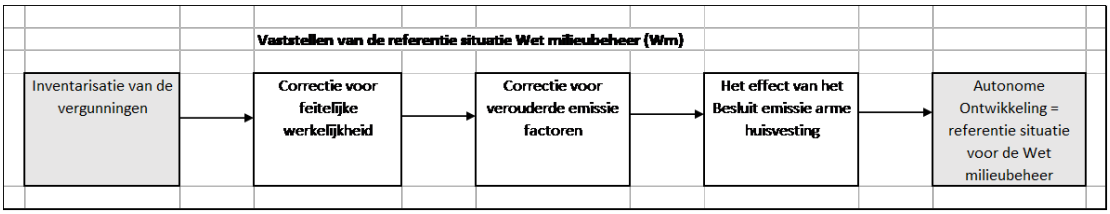
4.2.2 Referentie vanuit de Wet milieubeheer (Wm): de Autonome Ontwikkeling

Vanuit de eisen die de Wet milieubeheer aan een planMER stelt wordt de voorgenomen activiteit vergeleken met de autonome ontwikkeling. Daarvoor geldt dat in eerste instantie de huidige situatie in het referentiejaar 2020 beschreven moet worden en vervolgens de te verwachte autonome ontwikkelingen. Het gaat om de ontwikkelingen die voortkomen uit autonoom (reeds vastgesteld) beleid.

De referentiesituatie[26] bestaat uit:

- De huidige feitelijke situatie (vertrekpunt is geweest alle vergunde activiteiten die zijn gerealiseerd, uitgezonderd illegale activiteiten)
- De toekomstige, zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied: dit zijn bestemde en vergunde activiteiten die zeker binnenkort ingevuld worden
- Generieke, plan overstijgende ontwikkelingen, zoals normen die voortvloeien uit het strikt handhaven van het Besluit Huisvesting (voor veehouderij) of het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit

[26] Bron van deze opsomming is de Factsheet Referentiesituatie in MER voor bestemmingsplan van de Commissie voor de m.e.r. van 29 mei 2012

Figuur 4.3 Toelichting op de manier waarop de referentie situatie vanuit de Wm is vastgesteld

Vanuit het ruimtelijk spoor zijn er geen relevante autonome ontwikkelingen waar rekening mee gehouden moet worden. Vanuit de sectorale wetgeving is die er wel. Het Besluit emissiearme huisvesting schrijft namelijk voor dat de ammoniakemissies voor een aantal hoofdcategorieën dieren aan de grenswaardes uit het besluit moeten voldoen. Voor deze diergroepen zijn daartoe een aantal emissiegrenswaarden vastgesteld zonder dat is voorgeschreven met welke middelen deze grenswaarden gehaald dienen te worden.

Op grond van het Besluit emissiearme huisvesting mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden. Als op alle bestaande stallen de vanuit het Besluit emissiearme huisvesting opgelegde maatregelen worden geïnstalleerd om te kunnen voldoen aan de grenswaarden, zonder dat er sprake is van groei van de dierstapel, dan zal de vergunde gebiedsemissie dalen met ongeveer 10 % tot ruim 1,1 miljoen kg/N/jaar.

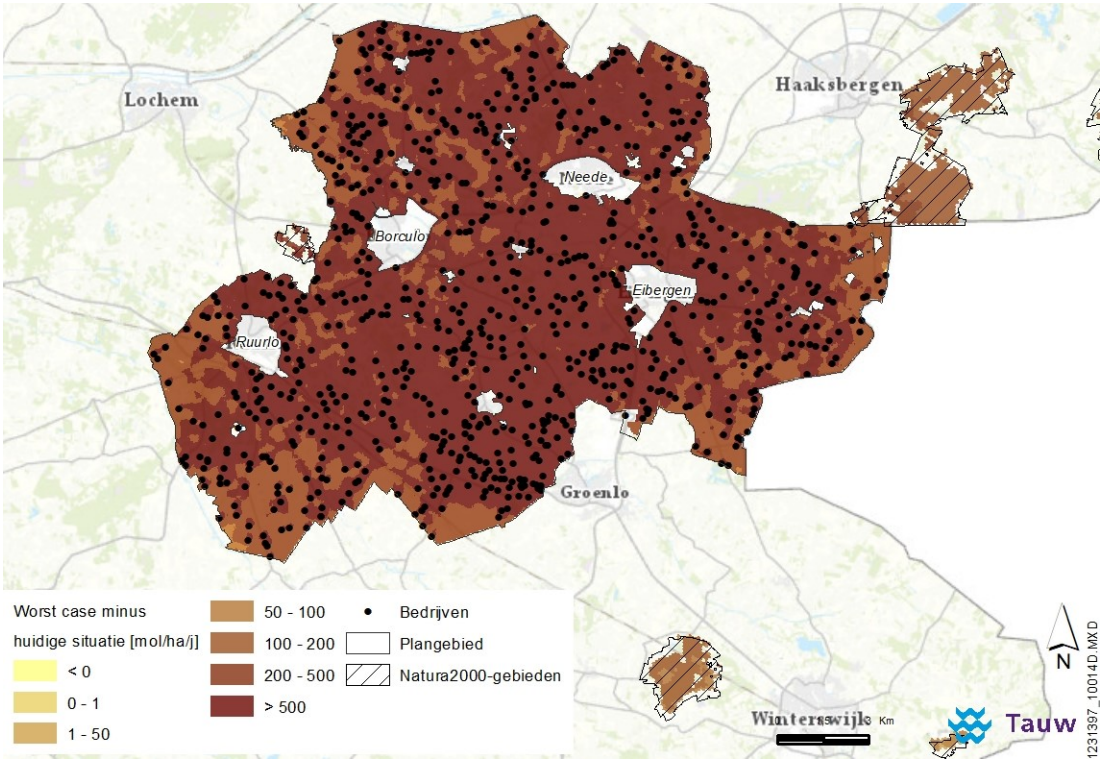
De stikstofdepositie op de omgeving neemt in de autonome ontwikkeling dus ook iets af ten opzichte van de huidige situatie. Dit is het resultaat van de emissiebeperkende maatregelen die vanuit het Besluit emissiearme huisvesting genomen zullen moeten worden.

4.3 Worstcase alternatief: maximale ontwikkelmogelijkheden landbouwsector

Vervolgens wordt vastgesteld wat het maximaal mogelijke effect kan zijn vanuit het bestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2020’ (‘worstcase’). Dat is gedaan door uit te gaan van de uitgangspunten en randvoorwaarden zoals die staan samengevat in paragraaf 3.3. Daarbij worden geen extra emissiebeperkende maatregelen voorzien ten opzichte van het Besluit emissiearme huisvesting.

Voor het maximaal opvullen van elk bouwvlak is daarbij uitgegaan van de maximale toename die nog past binnen de planologische randvoorwaarden. Zo geldt bijvoorbeeld (op basis van provinciaal beleid) dat binnen gebouwen ten hoogste één bouwlaag mag worden gebruikt voor het houden van dieren.

Op basis van de in bijlage 5 onderbouwde maximale vulgraad van 50 % is een worstcase gebiedsemissie berekend van bijna 3 miljoen kg/N/jaar. Het effect van deze toename op de depositie staat weergegeven in de onderstaande figuur.

Figuur 4.4 Verschil van de depositie vanuit het worstcase gebruik van de huidige bouwvlakken ten opzichte van de huidige situatie (dus groei zonder extra emissie beperkende maatregelen)

Grenzend aan het plangebied, net over de Duitse grens en in de gemeente Haaksbergen, liggen een aantal stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Deze gebieden zijn gevoelig voor iedere toename van de depositie van verzurende en eutrofiërende (uitspoelende) stoffen omdat hier in de huidige situatie de Kritische Depositie Waarde [27]al wordt overschreden. Daarom kan bij een dergelijke toename van de gebiedsemissie niet worden uitgesloten dat er significant negatieve effecten op zullen treden op de desbetreffende instandhoudingsdoelstellingen.

4.4 Planalternatief

Omdat er in de worstcase sprake blijkt te zijn van significant negatieve effecten op in (de omgeving van) het plangebied aanwezige Natura 2000-gebieden, worden, als onderdeel van de passende beoordeling, maatregelen onderzocht die kunnen voorkomen dat er sprake zal zijn van dergelijke ongewenste effecten.

4.4.1 Planologisch slot op de muur

In eerste instantie is onderzocht wat de effecten zouden kunnen zijn van het aanbrengen van een planologisch slot-op-de-muur. Een dergelijk slot-op-de-muur heeft gevolgen voor de omgeving, maar vooral voor de bedrijfsvoering. Het eindbeeld kan langs drie sporen worden bereikt:

- Fixeren van de harde veestalmuren op de nu geldende situatie
- Fixeren van het aantal dieren dat wordt gehouden
- Fixeren van de stikstofemissie / depositie op de nu geldende situatie

[27] De KDW is op dit moment de best beschikbare academisch vastgestelde maat voor de gevoeligheid van een habitattype, ook in de Duitse context.

Opgemerkt wordt dat in alle drie varianten het depositieprofiel van de huidige situatie niet verandert. Deze planregels kunnen dus, na invoering, significante effecten voorkomen ten opzichte van het huidig gebruik.

4.4.2 Fixeren van de harde muren

Het is in principe mogelijk om binnen het plangebied geen uitbreiding toe te staan van de ruimte die nu wordt gebruikt door gebouwen waarin dieren gehouden kunnen worden. In dat geval zou voor elke verbouwing een (uitgebreide) planologische procedure doorlopen moeten worden of in ieder geval een omgevingsvergunning die het toe staat om, in afwijking van de bestemming, een dergelijke uitbreiding toe te staan.

Een dergelijk planologisch slot op de muur garandeert dat het aantal dierplaatsen niet toe kan nemen op basis van het onderhavige plan. Het zorgt echter ook voor een zware procedurele last voor de ondernemers die, om gezond te kunnen blijven boeren, de mogelijkheid moeten hebben om (kleine) veranderingen / verbeteringen aan te kunnen brengen in de manier waarop de bedrijfsvoering plaats vindt.

Als er voor zou worden gekozen om binnen de bestaande muren een andere diersoort te houden, met een per m^2 hogere emissie, dan volstaat een dergelijke regeling niet.

Dit handvat volstaat niet altijd en biedt in ieder geval te weinig perspectief. Het zal niet worden aangegrepen.

4.4.3 Fixeren van het aantal dierplaatsen, ook in de melkveehouderij

Als het vanuit ruimtelijke overwegingen noodzakelijk is, kan worden overwogen om in het bestemmingsplan het aantal dierplaatsen vast te leggen in het bestemmingsplan (de uitspraak van 8 mei 2013 - nr. 201208118/1/R1 - bevestigt dat het vastleggen van een maximum aantal dieren in het bestemmingsplan kan). Een dergelijke invulling van een slot-op-de-muur geeft aan de ondernemers in het plangebied in ieder geval de mogelijkheid om verbeteringen aan te brengen in de bedrijfsgebouwen. Echter, omdat niet alleen het dieraantal, maar ook bijvoorbeeld het stalsysteem bepalend is voor het ruimtelijk effect zal alleen het fixeren van het aantal dierplaatsen niet het gewenste effect bewerkstelligen.

Groei van de onderneming, bijna altijd een randvoorwaarde om ontwikkelingen mogelijk te maken, is ook in dit spoor echter alleen mogelijk door (uitgebreide) planologische procedures te doorlopen of in ieder geval een omgevingsvergunning aan te vragen die het toe staat om, in afwijking van de bestemming, een dergelijke uitbreiding toe te staan. Dit spoor levert wel meer flexibiliteit maar zorgt toch ook voor extra procedurele verplichtingen met alle nadelen van dien.
Ook dit handvat biedt te weinig perspectief en zal niet worden benut.

4.4.4 Fixeren van de emissie / depositie

Een slot-op-de-muur kan ook langs een derde spoor worden bereikt, namelijk door in de planregels een gebruiksbepaling op te nemen, ook wel aangeduid als een ‘verbale regeling’ of een

'vangnet constructie'. In materiële zin laat een dergelijk regeling alleen ontwikkelingen toe als is aangetoond dat de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de nieuwe situatie niet zal toenemen ten opzichte van de huidige stikstofdepositie. Het voordeel van een dergelijke regeling is dat er voor bedrijfsontwikkelingen geen aanvullende procedures doorlopen hoeven te worden, mits de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden niet toeneemt vanwege de stikstofemissie vanuit het plangebied.

Doel van het onderzoek in dit stadium is aan te tonen of, en zo ja hoeveel, ontwikkelingsruimte er voor de sector beschikbaar is vanuit een interne saldering in het gebied, zonder dat er negatieve effecten op zullen treden ter plaatse van de kwalificerende habitats in de Natura 2000-gebieden. In de onderstaande matrixtabel is weergegeven wat het effect van sectorale emissiebeperkende maatregelen kan zijn, langs het spoor van interne saldering per bouwvlak, op de stikstofemissies uit het totale plangebied.

De matrix laat zien dat bij 0 % emissie reductie vanuit de dierverblijfplaatsen, de gebiedsemissie toe zal nemen van 731.705 kg/jaar tot 1.297.323 kg/jaar, als de bouwvlakken met 10 % in omvang toe kunnen nemen en een vulgraad van 50 % wordt aangehouden[28].

De matrix laat zien dat bij 80 % emissie reductie vanuit de niet-grondgebonden veehouderij en bij 54 % emissie reductie vanuit de grondgebonden veehouderij, de gebiedsemissie af zal nemen van 731.705 kg/jaar tot 515.255 kg/jaar, als de bouwvlakken met 10 % in omvang toe kunnen nemen en een vulgraad van 50 % wordt aangehouden. De gebiedsemissie af zal nemen van 731.705 kg/jaar tot 655.779 kg/jaar, als de bouwvlakken met 40 % in omvang toe kunnen nemen en een vulgraad van 50 % wordt aangehouden.

Huidige gebiedsemissie: 731.705 kg/jaar							
		vulgraad 50% versus 50%					
emissie reductie %		**uitbreiding van de bouwvlakken met een generiek percentage**					
Niet grondgebonden veehouderij	**Grond-gebonden houderij**	10% extra	20% extra	25% extra	30% extra	40% extra	50% extra
0	**0**	1.297.323	1.415.262	1.474.231	1.533.200	1.651.139	1.769.077
0	**26**	1.107.674	1.208.372	1.258.720	1.309.069	1.409.767	1.510.464
0	**54**	903.436	985.566	1.026.632	1.067.697	1.149.828	1.231.958
70	**0**	957.665	1.044.726	1.088.256	1.131.786	1.218.847	1.305.907
70	**26**	768.016	837.835	872.745	907.655	977.475	1.047.294
70	**54**	563.778	615.030	640.657	666.283	717.535	768.788
80	**0**	909.143	991.792	1.033.117	1.074.441	1.157.091	1.239.740
80	**26**	719.493	784.902	817.606	850.310	915.719	981.127
80	**54**	515.255	562.097	585.517	608.938	655.779	702.621
90	**0**	860.620	938.858	977.977	1.017.097	1.095.335	1.173.573
90	**26**	670.971	731.968	762.467	792.965	853.963	914.960
90	**54**	466.733	509.163	530.378	551.593	594.023	636.454

[28] Met een vulgraad van 50% wordt bedoeld dat op 50% van het bouwvlak dierenverblijfplaatsen zijn gerealiseerd en in gebruik zijn. Op de rest van het bouwvlak is sprake van wonen en ondersteunende bedrijfsactiviteiten.

4.5 Mogelijkheden en effecten van het fixeren van de emissie/depositie

In deze paragraaf wordt ingegaan op de mogelijkheden die geboden worden door het fixeren van de stikstofemissie / depositie op het referentieniveau. Daarbij wordt ook gekeken naar eventuele onwenselijke gevolgen van een dergelijke maatregel.

4.5.1 Mogelijke maatregelen die de effecten kunnen voorkomen

Om de negatieve effecten uit de worstcase te voorkomen zijn (planologische) maatregelen noodzakelijk. De emissieberekeningen gepresenteerd in paragraaf 4.4.4 hebben aangetoond dat bij de inzet van emissiebeperkende maatregelen op bestaande en nieuwe dierverblijfplaatsen, een groei van de bouwvlakken met 40 % redelijkerwijs mogelijk is zonder dat er sprake is van een toename van de stikstofemissies vanuit het plangebied[29]. Het is daarom niet onredelijk om een voorwaardelijke beperking in het bestemmingsplan op te nemen: wijzigingen en/of uitbreidingen van de dierverblijfplaatsen zijn mogelijk, binnen het bestaande bouwvlak dan wel op een bouwvlak dat wordt uitgebreid tot maximaal 40 % van de omvang zoals die nu bij recht op de plankaart wordt vastgelegd, met dien verstande dat het gebruik van de bestaande en nieuwe dierverblijfplaatsen onmogelijk is als er sprake zou zijn van een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden (als gevolg van emissies uit het bouwvlak) ten opzichte van de referentiesituatie.

Opgemerkt wordt dat het toepassen van deze regeling op basis van de uitspraak 201201041/1/R4 van 1 juni 2016 (in zake het bestemmingsplan Weststellingwerf) beschouwd kan worden als in lijn met de geldende jurisprudentie.

4.5.2 De gebruiksregel geldt niet altijd

De uitspraak 201201041/1/R4 van 1 juni 2016 (in zake het bestemmingsplan Weststellingwerf) biedt in ieder geval één mogelijkheid om een uitzondering te maken op de gebruiksregel zoals die is beschreven in paragraaf 4.5.1. Deze door de Raad van State aangehaalde mogelijkheid om een uitzondering te maken op de gebruiksregel wordt gevormd door al die bouwvlakken waarvoor op de datum dat het bestemmingsplan definitief wordt vastgesteld geldt dat er een onherroepelijke vergunning Wet natuurbescherming (voorheen Nb-wet vergunning) is afgegeven[30].

Tegelijk zal worden getoetst of er ter plaatse van de Duitse Natura 2000-gebieden sprake is van minder dan 7,14 mol extra N/ha/jaar. In dat geval geldt dat voldoende vast staat dat er aan de Duitse normstelling kan worden voldaan (zoals ook betoogd in de uitspraak 201502440/1/R2 d.d. 29 juni 2016).

4.6 De resultaten van de emissieberekeningen samengevat

Door emissieberekeningen is vastgesteld dat er maatregelen nodig zijn om de (agrarische) bouwvlakken in het bestemmingsplan volledig te kunnen benutten en om de agrarische bouwvlakken op basis van een generieke wijzigingsbevoegdheid te kunnen laten groeien tot een

[29] Een groei van meer dan 40% van de bouwvlakken laat weliswaar ook nog een afname van de gebiedsemissies zien, maar de uitvoerbaarheid op bedrijfsniveau van een dergelijk alternatief komt nog verder onder druk te staan dan een planalternatief dat uitgaat van een 40% toename van de bouwvlakken.
[30] Voor de randvoorwaarden waaraan deze beschikking dient te voldoen wordt verwezen naar de uitspraak van 1 juni 2016 in het algemeen, en naar paragraaf 49.9 van deze uitspraak in het bijzonder

maximum van 40 % van de omvang zoals die nu op de plankaart staat aangegeven, zonder dat daar significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de kwalificerende habitats in Natura 2000-gebieden uit voortvloeien.

Door in een generieke gebruiksbeperking de toename van stikstofdepositie tot strijdig gebruik te verklaren kunnen significante effecten worden voorkomen. Als er op het moment van het vaststellen van het plan er sprake is van een agrarisch bouwvlak met een nog niet gerealiseerde vergunning Wnb die voldoet aan de criteria beschreven in de uitspraak van 1 juni 2016 in zake het bestemmingsplan voor Weststellingwerf geldt de gebruiksbeperking niet[31].

[31] Opgemerkt wordt dat één-op-één-inpassing niet mogelijk is voor onder het PAS-regime verleende natuurvergunningen (m.u.v. de vergunningen die in die periode onder het overgangsrecht vielen en nog conform het pre-PAS-regime zijn verleend)

5 Effecten op de natuur

Belangrijk onderwerp van dit planMER is het aspect natuur. Inzichtelijk is gemaakt of door ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan wezenlijke negatieve effecten kunnen optreden op relevante natuurwaarden. Belangrijk is daarbij ook of eventuele effecten een probleem kunnen vormen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2020' in het licht van natuurwetgeving. Dit hoofdstuk gaat in op de effecten op natuurwaarden.

De toetsing van effecten op Natura 2000-gebieden betreft een passende beoordeling zoals bedoeld in artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming. Daarbij is onder andere ruime aandacht besteed aan de bouwmogelijkheden binnen de agrarische bouwvlakken en aan de uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bouwvlakken in relatie tot de milieukwaliteit binnen het Natura 2000-areaal (met name ammoniakdepositie).

5.1 Beoordelingskader

De ontwikkelingsruimte van het bestemmingsplan kan op verschillende manieren van invloed zijn op beschermde natuur. In onderstaande tabel is aangegeven welke beoordelingskaders zijn toegepast voor dit onderdeel.

Tabel 5.1 Wijze van beoordeling effecten op natuur

Onderdeel	Criterium
Natura 2000	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op instandhoudingsdoelen
Ecologische Hoofdstructuur (EHS/NNN en GNN) en overige provinciaal beschermde gebieden	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op wezenlijke waarden en kenmerken
Wet Natuurbescherming (soortbescherming)	Redelijke uitvoerbaarheid bestemmingsplan, betreft: Effecten op (zwaarder) beschermde soorten

De bovenstaande beoordelingskaders komen in dit hoofdstuk achtereenvolgens aan bod. Paragraaf 5.2 beschrijft de aanwezige natuurwaarden. In de navolgende paragrafen zijn de effecten per onderdeel (zie tabel 5.1) getoetst. Samen vormt dit een volledig beeld van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan op het gebied van de natuurwetgeving.

Naast effectbeoordeling op basis van gekwantificeerd onderzoek, heeft effectbeoordeling plaatsgevonden op basis van deskundigenoordeel. Achtereenvolgens komen aan bod effecten op beschermde soorten en biodiversiteit, effecten op de Ecologische Hoofdstructuur (EHS/NNN en GNN) en effecten op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Inzet van het planMER is een zodanige indicatie van te verwachten effecten te verschaffen dat het natuurlijk milieu een volwaardige plek krijgt in het planvormingsproces en dat voldoende zicht wordt geboden op de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Wijze van effectwaardering
De te verwachte effecten worden in tabellen gewaardeerd (gescoord). Dit gebeurt met behulp van plussen en minnen in een vijfpuntsschaal. De volgende waarderingen worden onderscheiden:

Tabel 5.2 Effectwaardering

Symbool	Betekenis
-	Negatief effect
0/-	Licht negatief effect
0	Geen effect (neutraal)
0/+	Licht positief effect
+	Positief effect

Uit de doorrekening van het worst case alternatief (zie hoofdstuk 4) is gebleken dat maximale invulling van alle ontwikkelmogelijkheden die agrarische bouwvlakken bieden leidt tot significant negatieve effecten in omliggende Natura 2000-gebieden als gevolg van forse stikstofdepositietoenames op voor verzuring gevoelige natuur. Dat betekent dat deze worst case niet uitvoerbaar is. Omdat de worst case niet uitvoerbaar is, wordt in dit hoofdstuk enkel het planalternatief met de referentiesituatie vergeleken.

5.2 Te verwachten effecten

De ontwikkelingen die het nieuwe bestemmingsplan mogelijk maakt, en een mogelijk effect op de natuurwaarden hebben zijn:

- Uitbreidingen van agrarische bedrijven
- Het omschakelen naar niet-grondgebonden (melk)rundveehouderijen wordt uitgesloten
- Het uitbreiden van niet-agrarische functies, zowel gebied gebonden als niet-gebied gebonden bedrijven
- Regeling voor grondgebonden zonnepanelen binnen bouwvlakken en buiten/aangrenzend aan bouwvlakken
- Bovenplanse sloop van solitaire schuren
- Splitsen van woningen
- Bescherming van minder dan 10 m brede landschapselementen
- Toestaan kleine windturbines op bouwvlakken (hoogte maximaal 25 m)
- Het bestemmingsplan maakt activiteiten mogelijk zoals sloop van een gebouw, kleinschalige waterhuishoudkundige ingrepen of het kappen van bomen

Type effecten
Effecten op natuur kunnen op verschillende manieren optreden. De typen effecten zijn te verdelen in directe en indirecte effecten. Hieronder zijn de typen effecten benoemd die kunnen optreden ten gevolge van de eerdergenoemde ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt. Op deze onderdelen is in de ecologische effectbeoordeling getoetst aan de relevante wetgeving: Wet Natuurbescherming (Wnb), Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO).

Directe effecten

- Oppervlakteverlies en versnippering
- Verandering populatiedynamiek en bewuste verandering soortensamenstelling
- Kap of snoei van vegetatie
- Aantasten of verwijderen van verblijfplaatsen

Indirecte effecten (externe werking)

- Verontreiniging
- Verstoring door geluid, licht, trilling of optische verstoring
- Verzuring of vermesting ten gevolge van stikstofuitstoot veehouderijen en verkeersaantrekkende werking
- Effecten watersysteem

5.3 Huidige natuurwaarden en autonome ontwikkeling

5.3.1 Algemeen

In het plangebied liggen geen Natura 2000-gebieden. In de omgeving van het plangebied liggen meerdere Natura 2000-gebieden. Het gaat daarbij om de Borkeld, het Stelkampsveld, het Korenburgerveen, Willinks Weust, Bekendelle, Buursezand & Haaksbergerveen, het Witte Veen (zie figuur 2.3) en de Duitse gebieden Zwillbrocker Venn und Ellewicker Feld, Moore und Heiden des westlichen Münsterlandes, Witte Venn/Krosewicker Grenzwald en Lüntener Fischteich und Ammeloer Venn. Verspreid over het plangebied liggen gebieden en structuren die onderdeel uitmaken van het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone.

5.3.2 Autonome ontwikkeling biodiversiteit

Bij de beschrijvingen van de natuurwaarden is geen nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. De achtergrond daarvan wordt hieronder toegelicht.

Autonome ontwikkeling

Voor veel zeldzame soorten in Nederland is sprake van een aanhoudende teruggang. Met name soorten die hoge eisen stellen aan de kwaliteit van het leefgebied en soorten die kenmerkend zijn voor het agrarisch landschap nemen in veel gevallen nog steeds sterk af. Deze negatieve trend valt onder meer te verklaren doordat milieucondities onvoldoende verbeteren. Door aanhoudende verdroging, vermesting, verzuring en een gebrek aan ruimtelijke samenhang blijft sprake van een ‘vervlakking’ van de biodiversiteit. (Planbureau voor de Leefomgeving, 2014).

Effecten van wet- en regelgeving

Er mag van worden uitgegaan dat de gebieds- en soortenbescherming in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb), behoud en ontwikkeling van het Nationaal Natuur Netwerk (NNN, opvolger van de EHS), het Gelders Natuur Netwerk (GNN), de Groene Ontwikkelingszone (GO) en andere ruimtelijke beschermingsregimes een belangrijke bijdrage leveren aan het remmen van de achteruitgang van biodiversiteit. Dat er desondanks toch nog steeds sprake is van een vervlakking van de biodiversiteit hangt, zoals hiervoor omschreven, dus vooral samen met een onvoldoende verbetering van duurzame milieucondities. Hoewel de milieucondities de laatste

decennia wel verbeterd zijn, is momenteel sprake van een afvlakking van de snelheid van verbetering. Op afzienbare termijn zullen daardoor de gestelde doelen voor duurzame milieucondities voor behoud van biodiversiteit nog niet gehaald worden.

Hoewel er veel onzekerheid is over de doelstellingen in de tijd, geldt wel dat de ambities voor het realiseren van de NNN grotendeels overeind blijven. In het kader van de Habitat- en Vogelrichtlijn heeft Nederland zich verder verplicht om zorg te dragen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebieden. Ook voor veel Europees en nationaal bedreigde soorten geldt dat sprake blijft van een passende soorten- en gebiedenbescherming via de Wnb, waar het gaat om bijvoorbeeld ruimtelijke ingrepen zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden.

Inpassing in ruimtelijk beleid en toetsing
Beïnvloeding van milieucondities hangt veelal samen met langlopende beleidsambities en ontwikkelingen op landelijke of zelfs internationale schaal. Deze worden niet wezenlijk beïnvloed door het ruimtelijke ordeningsspoor op lokale schaal en blijven hier verder buiten beschouwing. Vanuit het perspectief van de bestemmingsplannen wordt daarom in dit planMER als uitgangspunt genomen dat de autonome ontwikkeling van natuurwaarden op basis van geldend beleid en geldende wetgeving minimaal neutraal zal (moeten) zijn. Dit betekent concreet dat de autonome ontwikkeling gelijk wordt gesteld aan de huidige situatie. De toetsing van effecten op natuur vindt daarom plaats op basis van de huidige situatie.

5.3.3 Soortbescherming Natuurbescherming

Diverse dier- en plantensoorten zijn beschermd onder de Wnb die in dat opzicht fungeert als opvolger van de Flora- en faunawet (Ffw). In de Wnb zijn bepalingen opgenomen voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten. Het gaat onder meer om soorten die in Nederland, maar ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. De Wnb kent drie beschermingsregimes:

- Vogels: het gaat hier om alle inheemse vogels in hun natuurlijk verspreidingsgebied. Ze zijn beschermd via de Vogelrichtlijn
- Dieren en planten: het gaat hier om alle inheemse dieren en planten. Ze zijn beschermd via de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn
- Nationale soorten: het gaat hier om de soorten, die niet onder de reikwijdte van de Vogel- of Habitatrichtlijn vallen. Deze soorten zijn wel nationaal beschermd

De bescherming houdt in dat bij werkzaamheden of ruimtelijke ingrepen, schade aan deze soorten moet worden voorkomen. Als dit niet mogelijk is dan moet er worden gewerkt met een ontheffing.

Als vogels een nest in gebruik hebben om te broeden, is dit nest altijd beschermd. De nesten van een aantal vogelsoorten zijn ook buiten de broedperiode beschermd (namelijk jaarrond). Voor deze vogels hanteerde RVO (onder de Flora- en faunawet) een indeling van de vogels met een jaarrond beschermd nest in categorie 1 tot en met 4. Ook op grond van de Wnb blijven de nesten van deze vogels jaarrond beschermd; de categorieën veranderen hierbij (vooralsnog) niet.

Er bestaat ook een categorie 5 voor vogels. In deze categorie zijn meer algemeen voorkomende vogels opgenomen. Van deze soorten is voorafgaand aan ruimtelijke ontwikkelingen met mogelijke effecten op natuur, een inventarisatie gewenst.
In sommige gevallen is ook van deze soorten jaarronde instandhouding van het nest noodzakelijk. Omdat deze soorten vrij algemeen voorkomen, zijn zij in deze toetsing verder niet afzonderlijk benoemd.

In tabel 5.3 is weergegeven welke zwaarder beschermde soorten (ingedeeld in Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en Nationale soorten) en jaarrond beschermde vogelnesten (categorie 1 tot en met 4) kunnen voorkomen in en in de omgeving van het plangebied. Hierbij is onderscheid gemaakt in soorten waarvoor het agrarisch gebied belangrijk is als leefgebied en soorten die vooral beperkt zijn tot grootschalige natuurgebieden (met grote oppervlaktes moeras, water en dergelijke). Dit onderscheid is gemaakt omdat het bestemmingsplan vooral ontwikkelingsruimte biedt in het agrarisch gebied. Het belang van het agrarisch leefgebied voor de verwachte soorten is in de navolgende alinea's nader toegelicht.

Tabel 5.3 Beschermde soorten (Wnb) die in of nabij het plangebied te verwachten zijn. Het gaat hier om soorten die ook onder de Flora- en faunawet waren beschermd
Niet cursief: soorten die voorkomen in natuurgebied, bosgebied en/of het agrarisch buitengebied
Cursief: soorten die ook kunnen voorkomen in agrarisch gebied
Bronnen: [NDFF; Zoogdiervereniging, 2012; Ravon, 2012; Sovon, 2012; Naturalis 1999-2010]

Soortgroep	Soort	Beschermingsstatus
Vaatplanten		
	Bergnachtorchis	Nationale soort
	Blaasvaren	Nationale soort
	Drijvende waterweegbree	Habitatrichtlijnsoort
	Kruipend moerasscherm	Habitatrichtlijnsoort
	Schubvaren	Nationale soort
Grondgebonden zoogdieren	Bever	Habitatrichtlijnsoort
	Boommarter	Nationale soort
	Das	Nationale soort
	Eekhoorn	Nationale soort
	Steenmarter	Nationale soort
	Waterspitsmuis	Nationale soort
	Wild zwijn	Nationale soort
Vogels	*Boomvalk*	Categorie 1-4
	Buizerd	Categorie 1-4
	Gierzwaluw	Categorie 1-4
	Grote gele kwikstaart	Categorie 1-4
	Havik	Categorie 1-4
	Huismus	Categorie 1-4
	Kerkuil	Categorie 1-4
	Ooievaar	Categorie 1-4

Soortgroep	Soort	Beschermingsstatus
	Ransuil	Categorie 1-4
	Roek	Categorie 1-4
	Slechtvalk	Categorie 1-4
	Sperwer	Categorie 1-4
	Steenuil	Categorie 1-4
	Wespendief	Categorie 1-4
Vleermuizen	*Baardvleermuis*	Habitatrichtlijnsoort
	Bosvleermuis	Habitatrichtlijnsoort
	Brandt's vleermuis	Habitatrichtlijnsoort
	Franjestaart	Habitatrichtlijnsoort
	Gewone dwergvleermuis	Habitatrichtlijnsoort
	Gewone grootoorvleermuis	Habitatrichtlijnsoort
	Kleine dwergvleermuis	Habitatrichtlijnsoort
	Laatvlieger	Habitatrichtlijnsoort
	Meervleermuis	Habitatrichtlijnsoort
	Ruige dwergvleermuis	Habitatrichtlijnsoort
	Tweekleurige vleermuis	Habitatrichtlijnsoort
	Watervleermuis	Habitatrichtlijnsoort
	Rosse vleermuis	Habitatrichtlijnsoort
Amfibieën	Boomkikker	Habitatrichtlijnsoort
	Heikikker	Habitatrichtlijnsoort
	Kamsalamander	Habitatrichtlijnsoort
	Knoflookpad	Habitatrichtlijnsoort
	Poelkikker	Habitatrichtlijnsoort
	Rugstreeppad	Habitatrichtlijnsoort
Vissen	Beekprik	Nationale soort
	Grote modderkruiper	Nationale soort
Libellen	Gevlekte witsnuitlibel	Habitatrichtlijnsoort
Reptielen	Adder	Nationale soort
	Hazelworm	Nationale soort
	Levendbarende hagedis	Nationale soort
	Ringslang	Nationale soort

Vaatplanten

In het agrarisch gebied komen mogelijk enkele beschermde vaatplanten voor. Blaas- en schubvaren groeien onder meer op verhardingen en bouwwerken zoals oude muren, waterkeringen en waterputten. Kruipend moerasscherm groeit langs waterkanten, in extensief begraasde weilanden en op oude graslanden.

Grondgebonden zoogdieren

Een aantal grondgebonden zoogdieren kan voorkomen in het agrarisch gebied, waaronder boommarter, daseekhoorn en steenmarter (alle nationaal beschermd). Steenmarter heeft onder meer verblijfplaatsen in gebouwen zoals agrarische schuurtjes. Boommarter en eekhoorn hebben

verblijfplaatsen in bomen, maar foerageren hierbij ook in het agrarisch gebied. Ook de das foerageert in het agrarisch gebied. Het leefgebied van waterspitsmuis bevindt zich langs waterpartijen met natuurvriendelijke oevers en een rijke onderwater- en oevervegetatie.

Vleermuizen
Diverse vleermuissoorten kunnen voorkomen in het agrarisch buitengebied. Een deel van deze soorten maakt gebruik van bebouwing als vaste rust- en verblijfplaats. Een aantal soorten zijn voor hun vaste rust- en verblijfplaats afhankelijk van bomen. Daarnaast kunnen alle genoemde soorten gebruik maken van bijvoorbeeld bomenrijen en waterpartijen in het agrarisch gebied als vliegroute of als foerageergebied.

Vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4)
Wespendief is vrij schuw en broedt verscholen in dichte bossen met enige omvang. In het agrarisch buitengebied kunnen een aantal vogelsoorten broeden waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (categorie 1 tot en met 4). Zo broeden de steenuil en kerkuil in bebouwing en de huismus en gierzwaluw in en onder dakbedekking. Slechtvalk broedt op hoge gebouwen en soms op (elektriciteits)masten. Roek, buizerd, havik, sperwer, boomvalk en ransuil broeden in bomen, zoals in houtwallen in het agrarisch gebied.

Algemene broedvogels
Alle broedende vogels en in gebruik zijnde nesten van broedende vogels zijn beschermd. Ook is de functionele leefomgeving rond in gebruik zijnde nesten beschermd. De functionele leefomgeving is het leefgebied dat vogels nodig hebben om een broedsel succesvol groot te brengen. Voldoende schuil, rust en foerageergebieden zijn hierbij van belang. Algemene broedvogels kunnen in een uiteenlopend type biotopen worden verwacht zoals (oevers van) watergangen, grasland, ruigte, struweel, gebouwen en bomen.

Reptielen
De hazelworm en levendbarende hagedis komen voor in structuurrijke weg- en spoorbermen en ruigten. Ook ringslang leeft in onder meer spoorbermen, maar wel in nabijheid van water.

Amfibieën
Kamsalamander en poelkikker komen, behalve in natuurgebieden, soms ook voor in het agrarisch gebied. Hierbij worden sloten, poelen en oeverhoeken als leefgebied gebruikt. Daarnaast kan de rugstreeppad voorkomen in het agrarisch buitengebied. Deze soort bevolkt relatief eenvoudig tijdelijke habitats, vooral wanneer sprake is van ondiepe wateren en vergraven zandige terreinen zoals bij braakliggende bouwterreinen.

Vissen
Grote modderkruiper kan in waterlopen in het agrarisch gebied voorkomen. Grote modderkruiper is vrij zeldzaam maar kan ook in waterlopen in agrarisch gebied voorkomen. Dit geldt met name voor (verlande) waterlopen met een uitbundige oever- en onderwatervegetatie.

Overige soortgroepen
De overige soorten zijn in hun leefgebied vooral beperkt tot natuurgebieden en komen doorgaans niet voor in het agrarisch buitengebied, hoewel een enkel zwervend exemplaar van bijvoorbeeld gevlekte witsnuitlibel niet is uit te sluiten.

Nieuwe beschermde soorten
In het kader van de soortbescherming zijn ongeveer 100 soorten die voorheen niet beschermd waren onder de Wnb wel beschermd.

In tabel 5.4 zijn de mogelijk aanwezige beschermde soorten weergegeven. Voor de volledigheid van informatie zijn ook soorten benoemd in de tabel, waar provincie Gelderland in verordeningen voor de Wet natuurbescherming, vrijstellingsmogelijkheden zal bieden bij ruimtelijke plannen, zoals deze. De verordening is op het moment van opstellen van dit rapport nog niet definitief.

Op deze soorten hoeft om die reden niet te worden getoetst in het onderhavige planMER.

Tabel 5.4 Beschermde soorten (Wnb) die in of nabij het plangebied te verwachten zijn die niet beschermd waren onder de Ffw
Niet cursief: soorten die voorkomen in natuurgebied, bosgebied en/of het agrarisch buitengebied
Cursief: soorten die ook kunnen voorkomen in agrarisch gebied
Bronnen: [NDFF; Zoogdiervereniging, 2012; Ravon, 2012; Sovon, 2012; Naturalis 1999-2010]

Soortgroep	Soort	(voorlopige) vrijstelling Provincie Gelderland
Vaatplanten	*Akkerogentroost*	Nee
	Echte gamander	Nee
	Groot spiegelklokje	Nee
	Grote leeuwenklauw	Nee
	Korensla	Nee
	Wilde weit	Nee
Grondgebonden zoogdieren	*Aardmuis*	Ja
	Bosmuis	Ja
	Bunzing	Ja
	Dwergmuis	Ja
	Dwergspitsmuis	Ja
	Egel	Ja
	Gewone bosspitsmuis	Ja
	Haas	Ja
	Hermelijn	Ja
	Huisspitsmuis	Ja
	Konijn	Ja
	Ree	Ja
	Rosse Woelmuis	Ja
	Tweekleurige bosspitsmuis	Ja

Soortgroep	Soort	(voorlopige) vrijstelling Provincie Gelderland
	Veldmuis	Ja
	Vos	Ja
	Wezel	Ja
	Woelrat	Ja
Amfibieën	*Bruine kikker*	Ja
	Gewone pad	Ja
	Kleine watersalamander	Ja
	Meerkikker	Ja
	Bastaardkikker	Ja
Dagvlinders	Grote weerschijnvlinder	Nee
	Kleine ijsvogelvlinder	Nee
	Teunisbloempijlstaart	Nee
	Gentiaanblauwtje	Nee
Libellen	Beekrombout	Nee
	Hoogveenglanslibel	Nee

Vaatplanten

Ten opzichte van de Ffw is onder de Wnb de bescherming van veel vaatplanten komen te vervallen. Ook komen er vaatplanten bij die onder de Ffw niet beschermd waren. In het agrarisch gebied komen diverse beschermde vaatplanten voor beschermd onder de Wnb. Hiervan komen enkele voor in de gemeente Berkelland (zie tabel 5.3). Akkerogentroost komt met name op akkers voor. Groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, korensla en wilde weit hebben naast akkers ook bermen, dijken en braakliggende grond als groeiplaats. Echte gamander groeit vooral op (kalk)grasland, kale, stenige plaatsen, bosranden en zeeduinen.

Grondgebonden zoogdieren

Onder de Wnb worden ook alle algemeen voorkomende zoogdiersoorten beschermd. De in tabel 5.3 opgenomen soorten zijn (naar verwachting) allemaal vrijgesteld bij uitvoering van plannen. De grondgebonden zoogdieren die onder de Wnb beschermd zijn, komen met enkele uitzonderingen, allemaal ook voor in agrarisch gebied.

Vleermuizen

Ten opzichte van de Ffw blijft onder de Wnb de bescherming van vleermuizen gelijk.

Vogels

Ten opzichte van de Ffw blijft onder de Wnb de bescherming van vogels gelijk.

Reptielen

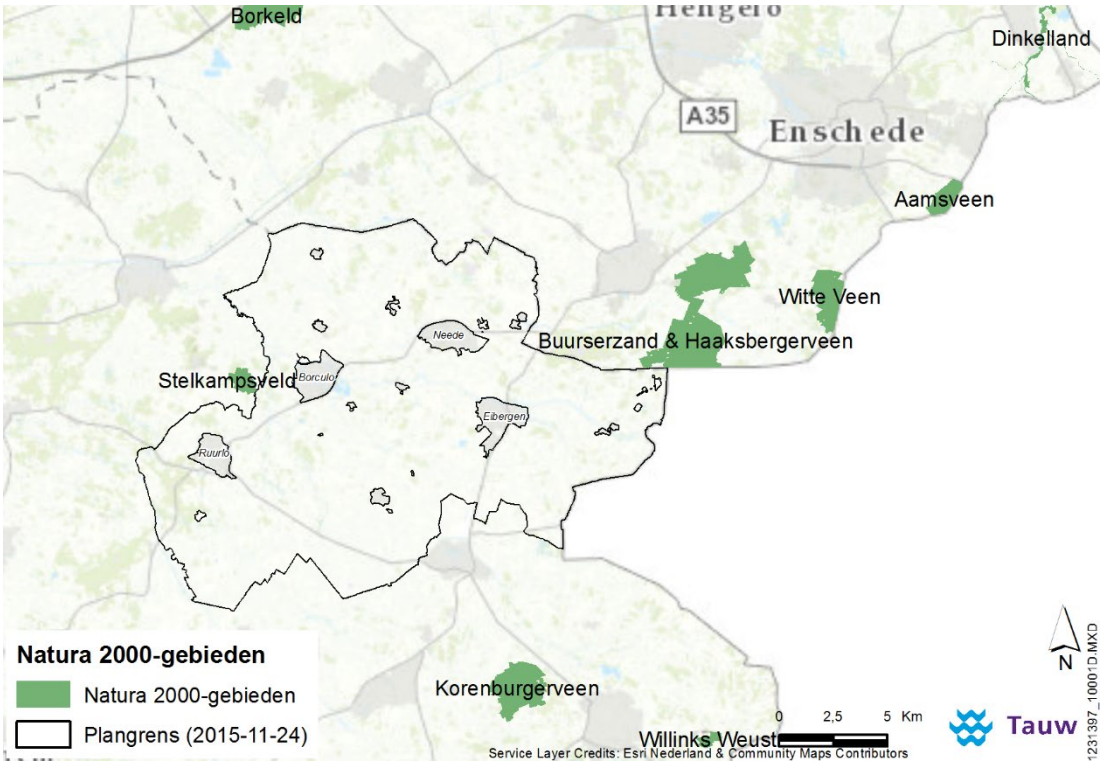
Ten opzichte van de Ffw blijft onder de Wnb de bescherming van de in Berkelland voorkomende reptielen gelijk.

Amfibieën
Onder de Wnb worden alle algemeen voorkomende amfibieën ook beschermd. De in tabel 5.3 opgenomen soorten zijn (naar verwachting) allemaal vrijgesteld bij uitvoering van plannen. De amfibieën die onder de Wnb beschermd zijn kunnen ook allemaal voorkomen in agrarisch gebied.

Vissen
Ten opzichte van de Ffw verdwijnt onder de Wnb de bescherming van enkele vissoorten, zoals die van bittervoorn, kleine modderkruiper en rivierdonderpad.

Overige soortgroepen
De overige soorten zijn in hun leefgebied vooral beperkt tot specifieke natuur(gebieden) en komen doorgaans niet voor in het agrarisch buitengebied, hoewel zwervende exemplaren niet uit te sluiten zijn.

5.3.4 Natura 2000-gebieden
Rondom het plangebied liggen diverse gebieden die zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming). In onderstaande figuur is de ligging van de Nederlandse Natura 2000-gebieden weergegeven ten opzichte van het plangebied.

Figuur 5.1 Ligging van de Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied bestemmingsplan

Direct over de grens in Duitsland liggen ook de gebieden Zwillbrocker Venn und Ellewicker Feld, Moore und Heiden des westlichen Münsterlandes, Witte Venn/Krosewicker Grenzwald en Lüntener Fischteich und Ammeloer Venn. De beschermde natuurwaarden over de grens, zoals in

het Zwillbrocker Venn, zijn vergelijkbaar aan de natuurwaarden in de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Opgemerkt wordt echter dat onder vigerende Duitse wet- en regelgeving, er in Duitsland voor verzuring en eutrofiering met een minder stringente normering wordt gewerkt dan in Nederland. De in Nederland geldende instandhoudingsdoelstellingen zijn dan ook veel kritischer dan de in Duitsland beschermde doelstellingen. De Duitse doelstellingen blijven dan ook verder buiten beschouwing in deze passende beoordeling[32].

Tabel 5.5 Afstand van het plangebied tot Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebied	Type gebied	Stikstofgevoelig	Kortste afstand tot plangebied (km)	Opgenomen in effectbeoordeling
Stelkampsveld	HR	Ja	0	Ja
Buurserzand & Haaksbergerveen	HR	Ja	0	Ja
Korenburgerveen	HR	Ja	6	Ja
Witte Veen	HR	Ja	7	Ja
Borkeld	HR	Ja	9	Ja
Willinks Weust	HR	Ja	10	Ja
Bekendelle	HR	Ja	11	Ja

Op de bovengenoemde gebieden kunnen zowel directe effecten als indirecte effecten optreden (externe werking). In de bovenstaande tabel is te zien dat in alle gebieden effecten door stikstofdepositie kunnen optreden. De al dan niet stikstofgevoelige instandhoudingsdoelen voor habitattypen in deze gebieden zijn in tabel 5.6 weergegeven. Daarnaast kunnen op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Stelkampsveld en Buurserzand & Haaksbergerveen ook meer lokale effecten optreden, bijvoorbeeld door verstoring. Na de tabel met habitattypen zijn deze doelen per gebied nader toegelicht.

Tabel 5.6 Instandhoudingsdoelstellingen voor Habitattypen van Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebied	Habitattypen	Stikstofgevoelig	KDW (mol N/ha/jaar)
Stelkampsveld	H3130- Zwakgebufferde vennen	Ja	571
	H4010A- Vochtige heiden (hogere zandgronden)	Ja	1.214
	H4030- Droge heiden	Ja	1.071
	H6230vka- Heischrale graslanden, vochtig kalkarm	Ja	714
	H6410- Blauwgraslanden	Ja	1.071
	H7150- Pioniervegetaties met snavelbiezen	Ja	1.429
	H7230- Kalkmoerassen	Ja	1.143

[32] Er is ook geen reden te veronderstellen dat de beschermende werking van de maatregelen die in de planregels zullen worden opgenomen over de grens niet zullen werken.

Natura 2000-gebied	Habitattypen	Stikstofgevoelig	KDW (mol N/ha/jaar)
	H91E0C- Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	Ja	1.857
Buurserzand & Haaksbergerveen	H2310- Stuifzandheiden met struikhei	Ja	1.071
	H3130- Zwakgebufferde vennen	Ja	571
	H4010A- Vochtige heiden (hogere zandgronden)	Ja	1.214
	H4030- Droge heiden	Ja	1.071
	H5130- Jeneverbesstruwelen	Ja	1.071
	H7110A- Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	Ja	500
	H7120ah- Herstellende hoogvenen, actief hoogveen	Ja	500
	H7230- Kalkmoerassen	Ja	1.143
	H91D0- Hoogveenbossen	Ja	1.786
	H91E0C- Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	Ja	1.857
Korenburgerveen	H3130- Zwakgebufferde vennen	Ja	571
	H6230vka- Heischrale graslanden (vochtig kalkarm)	Ja	714
	H6410- Blauwgraslanden	Ja	1.071
	H7110A -Actieve hoogvenen (hoogveenlandschap)	Ja	500
	H7120- Herstellende hoogvenen	Ja	500
	H7140- Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	Ja	1.214
	H7210- Galigaanmoerassen	Ja	1.571
	H91D0- Hoogveenbossen	Ja	1.786
	H91E0- Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	Ja	1.857

Natura 2000-gebied	Habitattypen	Stikstofgevoelig	KDW (mol N/ha/jaar)
Witte Veen	H3130- Zwakgebufferde vennen	Ja	571
	H3160- Zure vennen	Ja	714
	H4010A- Vochtige heiden (Hogere zandgronden)	Ja	1.214
	H4030- Droge heiden	Ja	1.071
	H7110B- Actieve hoogvenen (heideveentjes)	Ja	786
	H91D0- Hoogveenbossen	Ja	1.786
Borkeld	H2310- Stuifzandheiden met struikhei	Ja	1.071
	H3160- Zure vennen	Ja	714
	H4010A- Vochtige heiden (hogere zandgronden)	Ja	1.214
	H4030- Droge heiden	Ja	1.071
	H5130- Jeneverbesstruwelen	Ja	1.071
	H6230- Heischrale graslanden	Ja	714
	H7150- Pioniervegetaties met snavelbiezen	Ja	1.429
Willinks Weust	H5130- Jeneverbesstruwelen	Ja	1.071
	H6230- Heischrale graslanden	Ja	714
	H6410- Blauwgraslanden	Ja	1.071
	H9120- Beuken-eikenbossen met hulst	Ja	1.429
	H9160A- Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	Ja	1.429
Bekendelle	H9120- Beuken-eikenbossen met hulst	Ja	1.429
	H9160A- Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	Ja	1.429
	H91E0C- Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	Ja	1.857

De in de omgeving van het plangebied liggende Natura 2000-gebieden zijn allen aangewezen vanuit de Habitatrichtlijn. De habitatrichtlijnsoorten waarvoor in deze gebieden in instandhoudingsdoel is opgenomen zijn in tabel 5.7 weergegeven.

Tabel 5.7 Instandhoudingsdoelstellingen voor Habitatrichtlijnsoorten van Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebied	Habitatrichtlijnsoort
Stelkampsveld	Geen
Buurserzand & Haaksbergerveen	H1145 Grote modderkruiper *(Misgurnus fossilis)*
	H1166 Kamsalamander (*Triturus cristatus)*
Korenburgerveen	H1166 Kamsalamander *(Triturus cristatus)*
Witte Veen	H1166 Kamsalamander *(Triturus cristatus)*
Borkeld	Geen
Willinks Weust	H1166 Kamsalamander *(Triturus cristatus)*

5.3.5 Provinciale natuurbescherming Gelderland

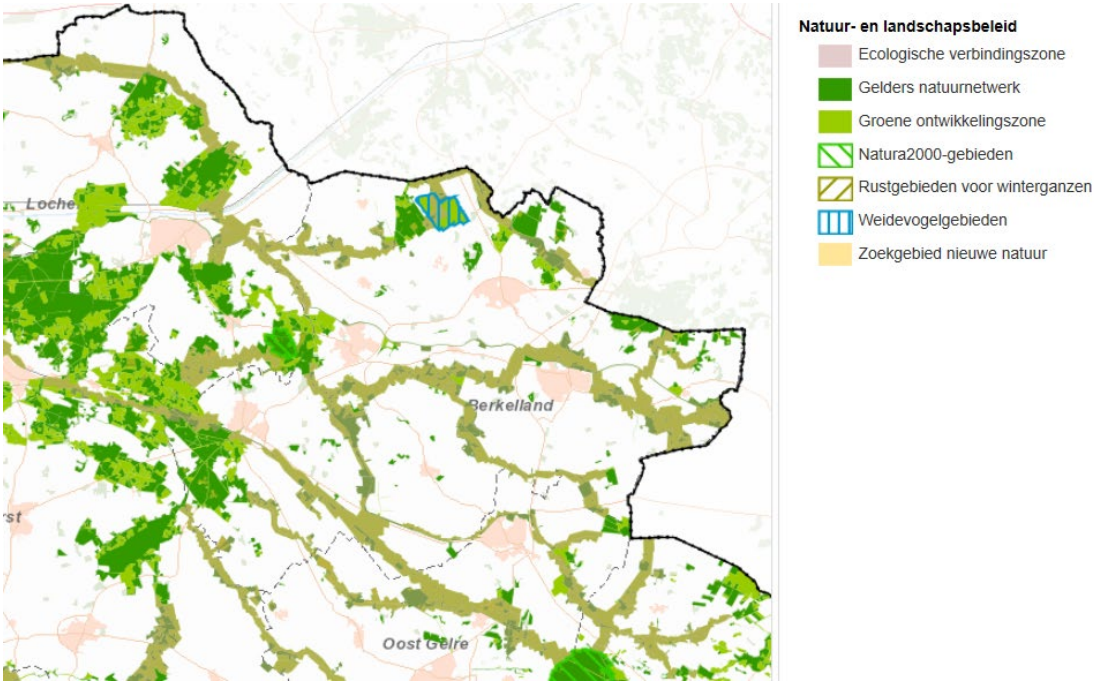
Gelders Natuurnetwerk

Het Gelders Natuurnetwerk (GNN) is provinciaal beschermd gebied dat vergelijkbaar is met de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het GNN maakt deel uit van het Natuurnetwerk Nederland. Het Natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Nederland, dat gericht is op het verbinden van leefgebieden om zo een zo hoog mogelijke biodiversiteit te kunnen realiseren. Het GNN is beschermd door planregels in de Omgevingsverordening Gelderland (Provincie Gelderland, 2018). Hierin is beschreven dat er in bestemmingsplannen binnen het GNN geen nieuwe functies mogelijk mogen worden gemaakt, tenzij er geen reële alternatieven zijn of er sprake is van een groot openbaar belang. Als dit niet het geval is, dan moeten negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied zo veel mogelijk worden beperkt, en moeten overige effecten worden gecompenseerd.

Groene ontwikkelingszone

De Groene ontwikkelingszone (GO) is beschermd door regels opgenomen in de omgevingsverordening Provincie Gelderland van december 2018 (Provincie Gelderland, 2018). Hierin is beschreven dat er in een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen de GO geen nieuwe grootschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt mogen worden die leiden tot een significante aantasting van de kernkwaliteiten van een gebied tenzij er geen reële alternatieven zijn en/of er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Als dit niet het geval is, dan moeten negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zo veel mogelijk worden beperkt, en moeten de overblijvende (overige) effecten de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd. In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen de GO kan uitbreiding van bestaande functies met meer dan 30 procent mogelijk worden gemaakt, indien in de toelichting bij het bestemmingsplan wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het betreffende gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo substantieel worden versterkt en deze versterking is verankerd in hetzelfde dan wel een ander, gelijktijdig vast te stellen

bestemmingsplan. Daarnaast kan in een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen de GO uitbreiding van bestaande functies met ten hoogste 30 % mogelijk worden gemaakt, indien uit de toelichting blijkt dat de uitbreiding zodanig wordt ingepast in het betreffende landschapstype dat de kernkwaliteiten, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo niet significant worden aangetast. Deze inpassing dient planologisch verankerd te worden in hetzelfde dan wel een ander, gelijktijdig vastgesteld bestemmingsplan.

Figuur 5.2 Ligging van het GNN en GO binnen het bestemmingsplangebied

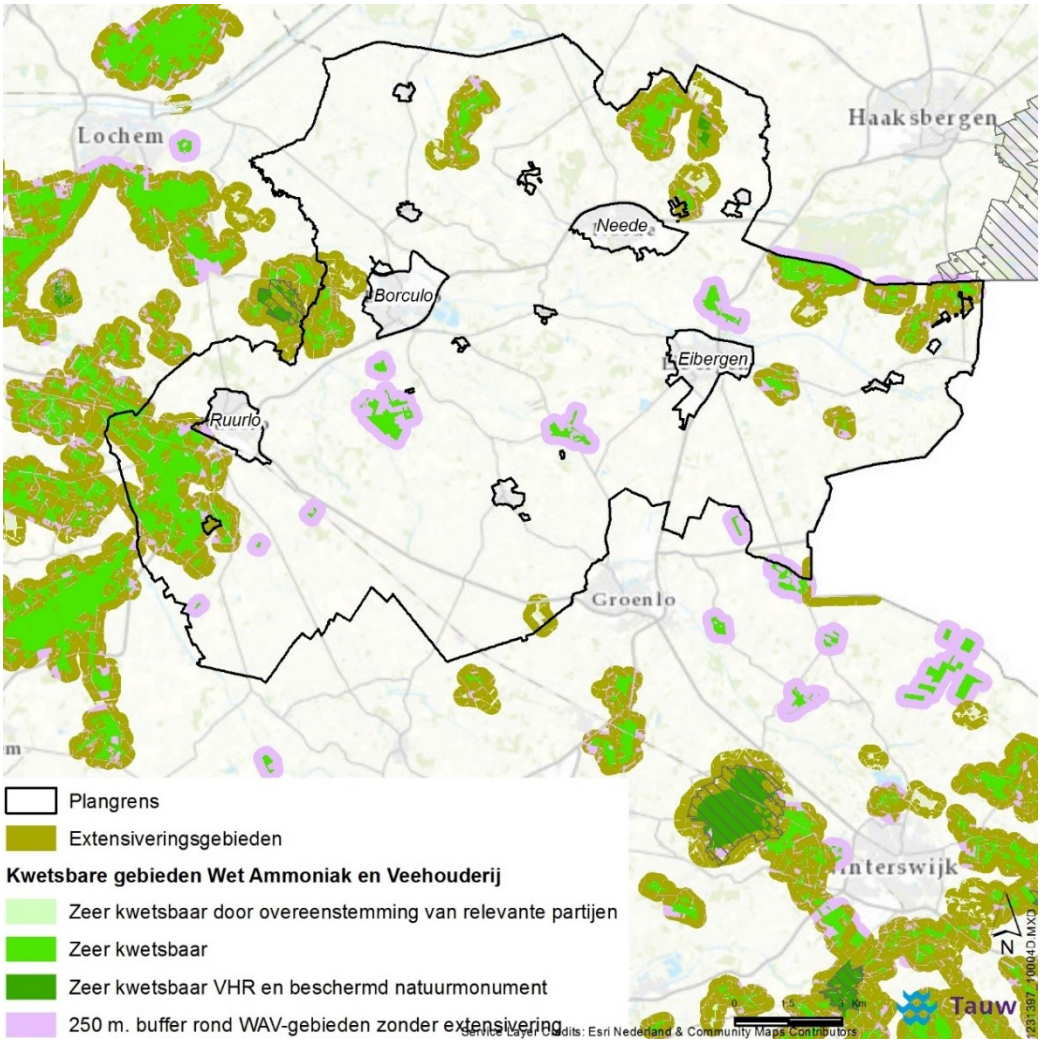
Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone

De kernkwaliteiten van het Gelders Natuurnetwerk zijn vastgelegd per deelgebied [zie provincie Gelderland, 2018]. Enkele voorbeelden van kernkwaliteiten zijn:

- Leefgebied van lokaal voorkomende soorten
- Aaneengeslotenheid met naastgelegen natuurgebieden
- Rust, ruimte en donkerte

5.3.6 Wet ammoniak en veehouderij (Wav)

In figuur 5.3 zijn de gebieden weergegeven die beschermd worden vanuit de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). Rondom deze gebieden geldt een beschermingszone van 250 m waarin geen nieuwe veehouderijen zich kunnen vestigen en waar alleen ontwikkelingen mogelijk zijn als deze, op basis van interne saldering, geen toename van de stikstofemissie veroorzaken.

Figuur 5.3 Wav-gebieden binnen de gemeente Berkelland

Zoals in het figuur duidelijk wordt, is het merendeel van deze zones door de provincie aangewezen als Ammoniakbuffergebied. Op basis van de gegevens van de omgevingsdienst is vastgesteld dat er bijna 20 intensieve veehouderijen/niet-grondgebonden veehouderijen gevestigd zijn in deze zones. Verreweg het grootste deel van de Wav-gebieden is later door de provincie opgenomen in het Gelders Natuur Netwerk (GNN).

5.4 Ecologische effectbeoordeling

5.4.1 Effecten Natura 2000-gebieden (passende beoordeling)

Bestemming
Binnen het bestemmingsplangebied liggen geen Natura 2000-gebieden. De bestemming van Natura 2000-gebieden is daarom niet aan de orde.

Effecten ontwikkelingsmogelijkheden
De ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, kunnen van invloed zijn op verschillende typen gevoeligheden van Natura 2000-gebieden. In de navolgende alinea's zijn de effecten toegelicht. De effecten zijn beoordeeld aan de hand van de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Hierbij worden de mogelijke effectcategorieën uit de effectenindicator[33] (Ministerie van EZ, 2016) in combinatie met de ontwikkelingsmogelijkheden uit paragraaf 5.2 behandeld.

Directe effecten

Oppervlakteverlies en versnippering
Er is geen sprake van directe ruimtelijke ingrepen in Natura 2000-gebieden omdat deze gebieden niet met het plangebied overlappen.

Verandering populatiedynamiek en bewuste verandering soortensamenstelling
Deze effecten zijn geen direct gevolg van ontwikkelingen in het bestemmingsplan. Deze aspecten blijven verder buiten beschouwing.

Indirecte effecten (externe werking)

Verontreiniging
Het bestemmingsplan biedt geen ruimte aan ontwikkelingen die verontreiniging in Natura 2000-gebieden veroorzaken. Dit aspect blijft dus verder buiten beschouwing.

Verstoring door geluid, licht, trilling of optische verstoring
Het bestemmingsplan maakt geen ontwikkelingen mogelijk die leiden tot een toename van verstoring van soorten waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. De ontwikkelingen vinden buiten de beschermde natuurgebieden plaats in gebieden waar in de huidige situatie al menselijk gebruik plaatsvindt. Het bestemmingsplan maakt het wijzigen en/of vergroten van agrarische bouwvlakken mogelijk onder de voorwaarde dat de bescherming van natuurwaarden van aangrenzende bos- en natuurgebieden en/of voor verdroging gevoelige natte natuur- en bosgebieden niet onevenredig worden aangetast. De uitbreidingsmogelijkheden op agrarische bouwvlakken zijn daarnaast van dusdanig lokale aard dat deze niet van invloed zijn op de Natura 2000-gebieden via verstoring door geluid, licht, trilling of optische verstoring.

[33] Opgemerkt wordt dat er vanuit wordt gegaan dat de effectenindicator in de Duitse Natura 2000-gebieden op eenzelfde manier kan worden toegepast als in Nederland.

Verzuring of vermesting ten gevolge van stikstofuitstoot veehouderijen en verkeersaantrekkende werking

Stikstofdepositie draagt op dit moment sterk bij aan verzuring en vermesting in natuurgebieden. Met name landbouw, industrie en verkeer vormen de belangrijkste bronnen van stikstofuitstoot. Het bestemmingsplan maakt het bebouwen van en/of het wijzigen/vergroten van agrarische bouwvlakken mogelijk onder de voorwaarde dat er vooraf dient te worden aangetoond dat er geen sprake is van een significante toename van de ammoniakdepositie in een Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied. In het kader van de passende beoordeling is met AERIUS een modelberekening gemaakt van de stikstofdepositie door de mogelijke ontwikkelingen uit het bestemmingsplan. Hiervoor zijn verschillende scenario's berekend. Hieruit blijkt dat, als de voorgestelde planregels in acht worden genomen (significant) negatieve effecten zijn uitgesloten. Voor de onderbouwing van deze conclusies wordt verwezen naar hoofdstuk 4. De beschermde werking van de planregels werkt ook door in de Duitse Natura 2000-gebieden, net over de grens.

Effecten watersysteem (verdroging)

Het bestemmingsplan maakt ter plekke van omliggende Natura 2000-gebieden geen wezenlijke (grootschalige) ingrepen in het watersysteem mogelijk. De te verwachten hydrologische maatregelen betreffen bijvoorbeeld tijdelijke bemaling bij (nieuw)bouw en ontwatering van weilanden. Gezien de lokale aard van deze maatregelen worden geen negatieve effecten op watersystemen in deze beschermde gebieden verwacht. Er treden geen negatieve effecten door verdroging, vernatting, verandering stroomsnelheid, verandering overstromingsfrequentie of verandering dynamiek substraat op in Natura 2000-gebieden, ten gevolge van de planregels.

Cumulatie

Een cumulatietoets is alleen aan de orde wanneer sprake is van effecten die afzonderlijk niet significant zijn maar dat in samenhang met andere effecten binnen het plan of effecten van andere plannen en projecten wel kunnen zijn. Navraag bij de gemeente leert dat binnen en net buiten het plangebied geen ontwikkelingen spelen die betrokken dienen te worden bij een cumulatietoets.

Conclusie

Het bestemmingsplan is aangaande de bescherming van Natura 2000-gebieden redelijkerwijs uitvoerbaar. Ontwikkelingsmogelijkheden zoals bebouwing van en/of wijziging/vergroting van agrarische bouwvlakken, leiden vanwege het stellen van randvoorwaarden op het gebied van stikstofemissie- en depositie naar verwachting niet tot negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden. Het effect op Natura 2000-gebieden is dus als 'neutraal' beoordeeld.

5.4.2 Effecten op de Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszone (GO)

In deze paragraaf is getoetst wat de effecten van het bestemmingsplan zijn op het GNN. Daarnaast is gekeken wat de effecten van het bestemmingsplan zijn op de GO. Het bestemmingsplan maakt een aantal ontwikkelingen mogelijk. Dit kan op de volgende manieren van invloed zijn op het GNN en op de GO:

- Direct effect door ruimtegebruik (oppervlakteverlies en versnippering)
- Direct effect door verstoring door uitbreidingsmogelijkheden agrarische bedrijven
- Indirect effect door verstoring door geluid, licht, trillingen, optische verstoring of mechanische effecten

Ruimtegebruik: bestemming

Het areaal aan GNN en GO binnen het plangebied is adequaat bestemd als ‘natuur’, ‘bos’, ‘water’, alsmede door middel van de gebiedsaanduidingen over alle bestemmingen, waaronder de agrarische gebiedsbestemmingen. Deze gronden zijn bestemd voor onder andere de bescherming van droge en natte natuurwaarden en landschapswaarden. Dit uit zich door beperkte ontwikkelmogelijkheden. De GNN en GO zijn zodoende gepast bestemd.

Ruimtegebruik: uitbreidingsmogelijkheden agrarische sector

Binnen de GNN en GO zijn binnen de agrarische bouwvlakken uitbreidingen van agrarische bedrijven mogelijk. De locaties van de bouwvlakken komen echter overeen met de ligging van de (overigens grotere) bouwvlakken in de geldende bestemmingsplannen. De bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan zijn, net als de andere bestemmingen, ingepast in het GNN en GO door middel van een gebiedsaanduiding voor GNN respectievelijk GO, met een beschermende regeling voor deze gebieden. Derhalve is er geen effect van het bestemmingsplan door toename van ruimtebeslag van het GNN en GO.

Verstoring

Uitbreiding van agrarische bedrijven wordt door het bestemmingsplan toegestaan binnen specifieke bouwvlakken. Mogelijk zal de verstoring, horende bij de exploitatie van agrarische bedrijven, in de gebieden die zijn aangewezen als GNN en/of GO, iets toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Deze toename is echter marginaal ten opzichte van de verstoring als gevolg van de huidige agrarische bedrijvigheid, terwijl de geldende bestemmingsplannen gemiddeld genomen aanzienlijk grotere agrarische bouwvlakken kennen. Gelet op het voorgaande heeft het nieuwe bestemmingsplan op het vlak verstoring geen (significant) effect.

Conclusie

Het bestemmingsplan heeft de bescherming van het GNN/GO voldoende ingepast in de planregels. De ontwikkelingsmogelijkheden leiden niet tot aantasting van deze gebieden. Het effect wordt als neutraal beoordeeld.

5.4.3 Effecten beschermde soorten

Het leefgebied van zwaarder beschermde soorten die kunnen voorkomen in het plangebied is grofweg onder te verdelen in twee groepen:

- (Bosrijke en waterrijke) natuurgebieden
- Het agrarisch gebied

Grote (bosrijke en waterrijke) natuurgebieden

Effecten op soorten die vooral voorkomen in natuurgebieden (zie tabel 5.8) worden voorkomen door de beperkende bouw- en gebruiksregels in deze gebieden (bestemming natuur). Hierbinnen worden dusdanig weinig ontwikkelingen mogelijk gemaakt, dat er geen belemmeringen zijn voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

Het agrarisch buitengebied

Bescherming van het leefgebied van soorten in overige delen van het agrarisch gebied is in de bestemmingsplanregels slechts beperkt vastgelegd. Dit is ook niet noodzakelijk. Ontwikkelingsmogelijkheden die effect kunnen hebben op deze soorten zijn vooral beperkt tot agrarische bouwblokken. Lokaal kunnen de volgende typen werkzaamheden effect hebben op beschermde soorten: bouw- en sloopwerkzaamheden, het kappen van beplanting of het kleinschalig aanpassen van ontwatering. Hoewel door het lokale karakter van deze ontwikkelingen de duurzame instandhouding op gebiedsniveau niet snel in het geding is, kan bij uitvoering wel sprake zijn van een overtreding van verbodsbepalingen en een daaruit volgende ontheffingsplicht. In de bestemmingsplanregeling wordt bovendien ingestoken op het verrichten van ecologisch onderzoek als voorwaarde voor het verlenen van medewerking aan binnenplanse afwijkingen of planwijzigingen.

Uitvoeringspraktijk

De uitvoeringspraktijk van de ontheffingverlening Wnb leert dat er doorgaans een duidelijke voorkeur is voor het zoveel mogelijk voorkomen of beperken van de negatieve effecten. Dit geldt dan ook als voorwaarde voor het voorkomen van een ontheffingsplicht of het verkrijgen van een ontheffing als dit onverhoopt toch nodig is. Voor alle genoemde beschermde soorten bestaan er in de praktijk ruime mogelijkheden om effecten te voorkomen of te minimaliseren door een passende locatiekeuze, inrichting en uitvoeringstijdstip. Zo nodig kunnen aanvullend ook mitigerende (verzachtende) maatregelen worden getroffen zoals het realiseren van alternatieve broedgelegenheid (bijvoorbeeld nestkasten) of kan de kwaliteit van het omringende leefgebied worden behouden of zelfs verbeterd. Hierbij is het werken volgens een gericht plan of werkprotocol noodzakelijk. Ook is het mogelijk om te werken onder een goedgekeurde gedragscode.

Tabel 5.8 Inschatting van geschikt leefgebied, effectbepaling en voorbeelden mogelijke mitigerende maatregelen van enkele soorten (niet limitatief)

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
Vaatplanten	Sporadisch zijn geschikte standplaatsen aanwezig in slootoevers en bermen.	Vernietigen standplaatsen door kleinschalige vergravingen of kleinschalige aanpassingen aan waterhuishouding	Verplaatsen van planten naar geschikte standplaatsen. Conform verschillende door het bevoegd gezag goedgekeurde Gedragscodes.
Boommarter, das, eekhoorn	Verblijfplaatsen in bossen foerageergebied (deels) in agrarische gebieden	Kleinschalige ontwikkelingen in foerageergebied	Niet nodig, betreft kleinschalige effecten in foerageergebied. Voldoende leefgebied blijft aanwezig en verblijfplaatsen blijven onaangetast
Steenmarter	Verblijfplaatsen in schuren, kelders en zolders in of nabij het buitengebied	Bij sloop of grootschalige verbouwing kunnen verblijfplaatsen verdwijnen	Ontoegankelijk maken gebouwen of gebruik afweermiddelen op basis van gemeentelijke ontheffing
Buizerd, havik, slechtvalk, sperwer, boomvalk	Op en direct rond agrarische bouwvlakken is doorgaans hoogopgaande beplanting aanwezig. Buizerd, havik, sperwer en boomvalk zijn wat minder kritisch qua locatiekeuze kunnen in deze erfbeplanting tot broeden komen. Slechtvalken hebben hoge masten en hoge gebouwen met daarin nestkasten nodig om in te broeden. Deze soort zal incidenteel in het plangebied aanwezig zijn	Bij het kappen van hoge bomen op en langs agrarische bouwvlakken verdwijnt nestgelegenheid en mogelijk een jaarrond beschermd nest	Niet van toepassing mits voldoende bomen en bosschages op en rond deze agrarische bouwvlakken blijven staan. Eventueel aanplanten van bomen en bosschages. Zie ook soortenstandaard[34]

[34] Bron: http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/flora-en-faunawet-ffw/ontheffing-vrijstelling/soortenstandaard

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
Ransuil	Bosschages en dichte naaldbomen in tuinen zijn geschikt als nestlocatie en vaste rust- en verblijfplaats. Voldoende nesten van zwarte kraai en ekster die als nest van de ransuil kunnen dienen. Uitgestrekt agrarisch gebied biedt voldoende foerageermogelijkheden	Door het kappen van bomen verdwijnt broedgelegenheid en mogelijk een jaarrond beschermde verblijfplaats	Behoud van voldoende bosschages en open landschap om te foerageren. Eventueel aanplanten van bomen in de nabijheid van geschikt foerageergebied
Steenuil	Het plangebied biedt geschikt leefgebied in de vorm van erven met schuren die in nestgelegenheid voorzien. Boerderijen met bomenrijen, paaltjes, grasland, rommelhoekjes voorzien in geschikt foerageergebied	Zeer gevoelig voor ruimtelijke ontwikkelingen door de onlosmakelijke samenhang tussen de vaste verblijfplaats en de functionele leefomgeving (foerageergebied) in de directe omgeving van de vaste verblijfplaats	Inventariseren van territoria van steenuilen. Plekken waar geen steenuilen zitten of waar gebouwd wordt geschikt maken voor steenuilen in combinatie met het aanbieden van alternatieve vaste verblijfplaatsen (nestkasten). Zie ook soortenstandaard
Kerkuil	Het plangebied biedt geschikt leefgebied in de vorm van erven met schuren die in nestgelegenheid voorzien. Boerderijen met bomenrijen, paaltjes, grasland, rommelhoekjes en uitgestrekt agrarisch gebied voorzien in geschikt foerageergebied	Gevoelig voor ruimtelijke ontwikkelingen. Vergelijkbaar met steenuil maar kerkuil is in staat om foerageergebieden te bereiken die verder van zijn vaste verblijfplaats af liggen	Inventariseren van territoria van kerkuilen. Op plekken waar geen kerkuilen zitten of waar gebouwd wordt kan een alternatieve vaste verblijfplaats (nestkast) worden aangeboden in een gebouw dat geschikt is als broedlocatie en binnen het bereik van geschikt foerageergebied ligt. Zie ook soortenstandaard
Gierzwaluw, huismus en vleermuizen	Veel type gebouwen (woningen, schuren etc.) herbergen potentiële verblijfplaatsen.	Bij aantasting verblijfplaatsen (sloop) kunnen effecten optreden. Het bestemmingsplan maakt	Mitigerende maatregelen bestaan uit het - na inventariseren - aanbrengen van tijdelijke of permanente

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
		dat niet rechtstreeks mogelijk.	alternatieve verblijfplaatsen (vogelkasten of geschikte vleermuiskasten).
	Daarnaast kunnen de bomen op en om agrarische bouwvlakken een rol spelen als paarplaats voor de ruige dwergvleermuis en als onderdeel van vliegroutes	Kap van bomen kan resulteren in aantasting van vliegroutes of paarplaatsen. Ook renovaties of verbouwingen kunnen verblijfplaatsen aantasten	Zie ook soortenstandaard voor huismus, gierzwaluw, gewone en ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Aantasting van vliegroutes kan voorkomen worden door het (her)plaatsen/of planten van bomen of struikgewas. Zie ook soortenstandaard
Ooievaar	Nestelt op speciale ooievaarspalen of op speciale geprepareerde plekken op daken, bomen in het plangebied lijken niet geschikt te zijn	Bij aantasting (sloop, renovatie of grote verbouwingen) kunnen effecten optreden. Het bestemmingsplan maakt dat niet rechtstreeks mogelijk	Mitigerende maatregelen zijn eenvoudig namelijk uit het aanbieden van een nestpaal op een geschikte locatie
Roek	Bosjes of bomenrijen in agrarisch gebied zijn geschikte locaties voor broedkolonies	Koloniebroeder, daardoor gevoelig voor kap van bomen. Hierdoor kan een hele broedkolonie verdwijnen	Inventariseren broedkolonie. Zo nodig bomen met broedkolonie ontzien, of aanbieden alternatieven nestlocaties. Zie ook soortenstandaard
Wespendief	Broedt in loofbos of gemengde bossen. Voedt zich aan bijen- en/of wespenvolken	Aantasting nestplaats of foerageergebied	Behoud van voldoende bosgebied en bijen- en/of wespenkolonies. Eventueel aanplanten van bomen in de nabijheid van geschikt foerageergebied
Rugstreeppad	Geschikt leefgebied komt voor in het gehele gebied. Voortplantingswateren bestaan uit de -kleine-watergangen. Landhabitat	In staat om snel nieuw leefgebied te koloniseren. Bij de beperkte ruimtelijke ontwikkelingen die het bestemmingsplan	Afschermen van werkgebieden zodat kolonisatie wordt voorkomen.

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
	kan onder andere bestaan uit schuilplaatsen onder of nabij bebouwing	toestaat is een kans dat de rugstreeppad het gebied koloniseert, voortzetting van de werkzaamheden is dan in overtreding van de Wnb. Bij vergraving van watergangen kan schade optreden	Eventueel aanwezige dieren wegvangen en in tijdelijk alternatief habitat (evt. nieuwe watergangen) uit zetten. Bij vergraving van watergangen dient aangrenzend alternatief leefgebied voorhanden te zijn en/of kunnen de watergangen geschikt gehouden blijven. Zie ook soortenstandaard
Boomkikker	Geschikt landhabitat aanwezig in struweelzone van bosranden, houtwallen en de zuidkant van braamstruwelen. Voortplantingshabitat in ondiepe, open gelegen poelen met goede oever- en watervegetatie	Bij werkzaamheden aan bos, houtwallen en struweel kan landhabitat aangetast raken. Bij vergraving van poelen kan aantasting van voortplantingshabitat optreden	Mitigerende maatregelen bestaan onder andere uit werkzaamheden doen plaatsvinden buiten de kwetsbare periode, werkzaamheden gefaseerd in ruimte en tijd uitvoeren, en individuen wegvangen en verplaatsen naar alternatief geschikt habitat
Grote modderkruiper	Geschikt leefgebied is aanwezig in alle deelgebieden. Voortplantingswateren bestaan uit de kleinere en grotere watergangen	Bij vergraving van watergangen kan schade optreden	Mitigerende maatregelen bestaan uit het creëren van geschikt alternatief leefgebied (watergangen) en/of geschikt houden van de te vergraven watergang en tijdens uitvoering voorkomen van verwonding en doding van individuen. Zie ook soortenstandaard

Vrijgestelde soorten Wnb
Gezien de minder specifieke eisen die gesteld worden aan de functionele leefomgeving van deze soorten zijn er voldoende mogelijkheden om in mitigerende maatregelen te nemen om negatieve effecten te voorkomen.

Effecten op soorten beschermd onder de Wnb, vallen samen met wat beschreven is in voorgaande paragrafen. Bijkomende beschermde soorten onder de Wnb die voorkomen in gemeente Berkelland zijn enkele vaatplanten, vlinders en libellen. Voor deze soorten geldt dat deze voornamelijk voorkomen in specifieke natuur(gebieden). Hiervoor geldt dan ook dat worden voorkomen door de beperkende bouw- en gebruiksregels in deze gebieden (bestemming natuur). Voor zwervende exemplaren van vlinders en libellen, of vaatplanten die ook sporadisch aangetroffen worden in agrarisch gebied zoals (graan)akkers, bestaat de mogelijkheid om eventuele negatieve effecten de mitigeren en/of te compenseren.

Conclusie
Op basis van de eisen die aan individuele ontwikkelingen worden gesteld en de praktische mogelijkheden om beschermde soorten in te passen in lokale ontwikkelingen, zijn als gevolg van het bestemmingsplan geen wezenlijke effecten op beschermde soorten te verwachten. Dit betekent dat ook geen belemmeringen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan aan de orde zijn. Het effect is dus als ‘neutraal’ beoordeeld.

5.4.4 Effecten kleine windturbines
Onderzocht is wat de effecten van kleinschalige windturbines op erven zijn op aanwezige soorten. Het gaat om kleinschalige windturbines met een ashoogte van maximaal 25 m en mini-windturbines die op gebouwen geplaatst kunnen worden. Uitgangspunt is om windturbines via een algemene afwijkingsregel op alle bouwvlakken toe te staan, ook bij woningen, niet agrarische woningen et cetera.

Beschermingsregime en effecten van windmolens op vleermuizen
Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd. Onder de Wet natuurbescherming vallen de soorten onder het beschermingsregime van artikel 3.5. De genoemde beschermingsregimes houden onder meer een verbod in op het opzettelijk doden van dieren.
Onder opzettelijk valt ook voorwaardelijke opzet. Hiervan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat deze gedragingen tot overtreding van verbodsbepalingen leidt, zoals de dood van een dier. Het plaatsen van een windmolen valt onder voorwaardelijke opzet omdat iemand weet of kan weten dat het plaatsen van een windmolen leidt tot risico’s voor vleermuizen.
In de afgelopen jaren zijn veel onderzoeksgegevens over de kans op aanvaringsslachtoffers onder vleermuizen door windmolens beschikbaar gekomen. Hoewel vleermuizen door middel van sonar bewegende (en stilstaande) objecten in de lucht goed kunnen waarnemen (hun vlieg- en foerageergedrag is hier geheel van afhankelijk) worden ze kennelijk toch verrast door de snelheid waarmee de wieken van een windmolen kunnen ronddraaien. Het aantal vleermuizen dat wordt gedood door windmolenwieken is enigszins vergelijkbaar met verkeersslachtoffers: 1 tot 5 % van

de populatie per jaar (Limpens et al., 2004). Behalve door directe aanvaringen met ronddraaiende rotorbladen kunnen vleermuizen ook indirect slachtoffer worden. Door veranderingen in de windsnelheid in en achter het rotorveld (zog-werking) kunnen vleermuizen worden meegezogen en als gevolg van onderdruk gedood worden.

De meeste aandacht van onderzoeken gaat uit naar grote windturbines (Limpens et al., 2007; Boonman et al., 2013; La Heye et al., 2013; Limpens et al., 2013). Effecten van kleine turbines zijn tot nu toe onderbelicht, terwijl wel van een risico moet worden uitgegaan (schrift. meded. H. Limpens, 18-10-2016). In een handleiding voor gemeenten bij de toepassing van mini-windturbines (Agentschap NL, 2010) staan vleermuizen slechts éénmaal genoemd: *'Wanneer het vermoeden bestaat dat miniturbines gevaarlijk kunnen zijn voor overvliegende vogels of vleermuizen, eist de vergunningverlener om een flora en faunaonderzoek te laten doen door een deskundige partij. Daaruit moet blijken of de risico's voor de vogelsterfte op de desbetreffende locatie acceptabel zijn'.*

Mogelijk in het plangebied voorkomende soorten vleermuizen

In het planMER is uitgegaan van de mogelijke aanwezigheid van soorten. Volgens globale verspreidingsgegevens kan in het plangebied een elftal soorten (zie tabel 5.9) voorkomen. Nader onderzoek zou kunnen uitwijzen welke van deze soorten daadwerkelijk gebruik maken van het plangebied.

Tabel 5.9 Vleermuissoorten (Flora- en faunawet) die in of nabij het plangebied te verwachten zijn

Soort	In agrarisch gebied?	Gebouw-bewonend?	Boom-Bewonend?	Vlieghoogte-foeragerend
Baardvleermuis	Ja	Ja	Ja	Middel
Franjestaart	Ja		Ja	Middel
Gewone dwergvleermuis	Ja	Ja		Middel
Gewone grootoorvleermuis	Ja	Ja	Ja	Middel
Kleine dwergvleermuis	Ja	Ja	Ja	Middel
Laatvlieger	Ja	Ja		Middel
Meervleermuis	Ja	Ja		Laag
Ruige dwergvleermuis	Ja	Ja	Ja	Middel
Tweekleurige vleermuis	Ja	Ja		Hoog
Watervleermuis	Ja		Ja	Laag
Rosse vleermuis	ja		Ja	Hoog

In de tabel is aangegeven of een soort gebruik maakt van het agrarisch gebied als leefgebied. Dit geldt voor alle genoemde soorten. Er zijn geen soorten die uitsluitend of voornamelijk beperkt zijn

tot grootschalige natuurgebieden (met grote oppervlaktes moeras, water en dergelijke). Alle soorten zijn daarmee, voor zover deze daadwerkelijk voorkomen, relevant in relatie tot het bestemmingsplan aangezien dit vooral ontwikkelingsruimte biedt in het agrarisch gebied. Een deel van deze soorten maakt gebruik van bebouwing als vaste rust- en verblijfplaats. Zowel woonhuizen en boerderijen als schuren en dergelijke binnen het plangebied kunnen als vaste rust- en verblijfplaats functioneren. Sommige soorten gebruiken daarnaast of in plaats daarvan holtes in bomen, nestkasten en dergelijke als vaste rust- en verblijfplaats. Ook dergelijke situaties kunnen zich in het plangebied voordoen. In de tabel is per soort aangegeven of deze gebouw- en/of boombewonend is.

Vleermuizen gebruiken in de meeste gevallen niet jaarrond dezelfde plek als rust- of verblijfplaats. Onderscheid kan worden gemaakt in winterverblijven, zomerverblijven en speciale plekken als paarverblijven, kraamkamers, mannenverblijven en dergelijke. Dit patroon, en de grootte van kolonies, verschilt per soort en per situatie. Van het landschap rond de verblijfplaatsen maken soorten gebruik voor hun vliegroutes en foerageergebieden. Sommige soorten gebruiken vliegroutes om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen, andere soorten foerageren ook op de vliegroutes. Bij de vliegroutes worden meestal elementen in het landschap gebruikt, zoals bomenrijen, watergangen en dergelijke. Veel soorten laten zich ten aanzien van de vlieghoogte vooral leiden door de landschapselementen. Meervleermuis en watervleermuis vliegen laag over het wateroppervlak van sloten en beken. Andere soorten vliegen wat hoger langs en vlak boven struiken en bomen. Veel soorten mijden open landschappen, maar andere soorten foerageren over het algemeen hoog in de lucht, zoals tweekleurige en rosse vleermuis. Een globale indicatie van de vlieghoogte is eveneens in de tabel aangegeven (waarbij Laag staat voor meestal tot enkele meters boven maaiveld, Middel staat voor enkele meters tot circa 20 m en Hoog staat voor meestal enkele tientallen meters of hoger).

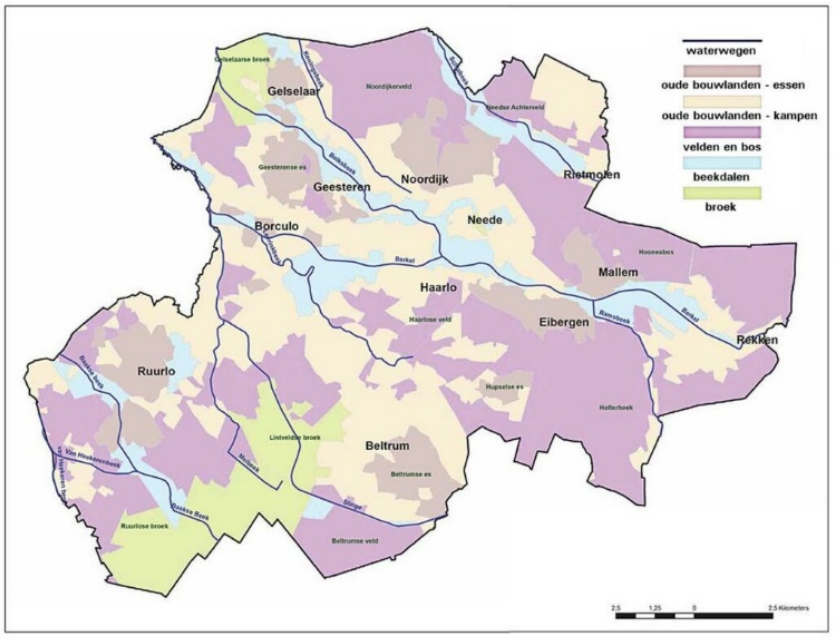
De meeste soorten kunnen zowel bij het uitvliegen uit hun rust- of verblijfplaatsen als bij het benutten van hun vliegroutes en tijdens het foerageren in de foerageergebieden hinder ondervinden van kleine windturbines. Voor meervleermuis en watervleermuis geldt dat dit vooral het geval is bij het uitvliegen uit hun rust- of verblijfplaatsen en minder tijdens het foerageren. Behalve hinder kan ook niet uitgesloten worden dat vleermuizen slachtoffer worden van aanvaringen (direct) dan wel zog-werking (indirect) en daardoor gedood worden.

Bij het voorgaande (en bij tabel 5.10) is de volgende literatuur gebruikt: Kapteyn (1995); Kuijper *et al*. (2006); Limpens *et al*. (1997); Niethammer & Krapp (2001-2004).

Inschatting risico's voor vleermuizen
Voor een inschatting van de risico's van miniwindmolens en/of maximaal 25 m hoge windturbines voor vleermuizen is het noodzakelijk een goed beeld te hebben van de daadwerkelijk aanwezige soorten en de plaatsen waar deze soorten gebruik van maken als rust- en verblijfplaats en voor vliegroutes en foerageergebieden. Dit beeld ontbreekt momenteel voor het buitengebied van Berkelland. De kans dat een enkele windmolen de staat van instandhouding van één of meer soorten schaadt is aan de ene kant gering. Aan de andere kant komen sommige soorten slechts

op een enkele zeer specifieke plaats voor. Een ongunstige plaatsing van een windmolen kan in zo'n geval aanzienlijke gevolgen voor een kolonie hebben.
In deze notitie is een globale inschatting van de risico's op slachtoffers onder vleermuizen gemaakt op basis van de landschapstypen en kernkwaliteiten van de verschillende landschapstypen die in de gemeente Berkelland voorkomen (tabel 5.10). De risico-inschatting is louter bedoeld om verschillen in de deelgebieden aan te duiden. Een groot risico betekent dat er een aanmerkelijke kans is op dodelijke slachtoffers onder vleermuizen onder de aanname dat deze voorkomen. De inschatting zegt niets over de aantasting van de staat van instandhouding van de verschillende soorten. Een goede inschatting van de aanvaringsrisico's en de eventuele invloed op de staat van instandhouding van de mogelijk voorkomende soorten is slechts mogelijk op basis van een adequate inventarisatie die pas kan worden uitgevoerd als zich een concreet project aandient.

Landschapstypen binnen de gemeente
Berkelland heeft een zeer uitgestrekt landelijk gebied. In het Landschapsontwikkelingsplan van de gemeente Berkelland wordt een sterk gedifferentieerde gebiedsindeling gehanteerd. Het landschap is ingedeeld in 11 zogeheten 'dorpsmarken' en een 'boermarke'. Deze gebiedsindeling kan worden samengevat in vier kenmerkende landschapstypen. Het gaat om de landschapstypen 'broek(ontginningen)', 'velden en bos', 'beekdalen' en 'oud bouwland (essen en kampen)'. Op onderstaande kaart zijn deze landschapstypen weergegeven.

Tabel 5.10 Landschappen in het plangebied en inschatting risico voor vleermuizen

Landschapstype	Kernkwaliteiten	Risico voor vleermuizen
Broekontginning (open landschap)	Contrast tussen de ruggen en kom- en broekgebieden. Openheid kom- en broekgebieden. Bebouwing op oude stroomruggen	Gering nabij bebouwing
Velden en bos (halfopen landschap)	Grootschaliger landschap met open karakter en soms rechtlijnige verkavelingspatroon. Ook meer halfgesloten landschappen met mozaïek van bossen, weilanden en boerderijen.	Matig tot groot nabij bebouwing en houtopstanden
Beekdalen (halfgesloten landschap)	Beekdalen in halfgesloten landschap met mozaïek van bossen, weilanden en boerderijen. Onder andere landgoederen als samenhangende ruimtelijke eenheden.	Groot nabij bebouwing, landgoederen en houtopstanden
Oud bouwland (halfopen landschap)	Oud cultuurlandschap gekenmerkt door kleinschaligheid, microreliëf, grillige patronen en oude boerderijen. Afwisseling boscomplexen, natuur en landbouwgronden. Mix tussen openheid en geslotenheid. De openheid van de essen/enken, overgangen tussen essen naar meer besloten kampen met vaak opgaande begroeiing. Delen behoren tot het Nationaal Landschap de Graafschap.	Matig tot groot nabij bebouwing en houtopstanden

Andere soorten

Behalve voor vleermuizen kunnen kleine windturbines ook een schadelijk effect voor andere diersoorten, mate name vogels, hebben. Ten denken valt aan onder meer vogels van het agrarische landschap, zoals kerkuil en steenuil.

Aanbevelingen

1. Omdat nadelige effecten van kleine windturbines voor vleermuizen (en vogelsoorten) niet op voorhand zijn uit te sluiten, wordt aanbevolen de voorschriften van het bestemmingsplan voor wat betreft het mogelijk maken van maximaal 25 m hoge windturbines te voorzien van een extra voorwaarde, inhoudende dat, voorafgaand aan plaatsing van een windmolen voor de eigen energievoorziening, uit een nader soortgericht onderzoek blijkt dat nadelige effecten op vleermuizen en vogels zijn uitgesloten. Dit moet terugkeren in de planregels
2. In plaats van een afzonderlijk nader soortgericht onderzoek bij elke nieuwe aanvraag is een inventarisatie naar vleermuizen en relevante soorten vogels over het landelijk gebied van de gemeente aan te bevelen. Het blijft dan echter de vraag of één en ander voldoende in beeld kan worden gebracht voor de situaties waarin zich een concreet project aandient

5.4.5 Effecten op de Wav-gebieden

Figuur 4.4 laat zien dat in de worstcase er sprake kan zijn van een toename van de stikstofdepositie met meer dan 500 mol/ha/jaar. Van de in het plan opgenomen gebruiksregel (het in gebruik nemen van nieuwe dierverblijfplaatsen mag als de stikstofemissie/depositie maar niet toeneemt ten opzichte van de referentie situatie) gaat een generieke bescherming uit die zich verder uitstrekt dan de Natura 2000-gebieden. Door een toename van de stikstofemissie/depositie op Natura 2000-gebieden tot strijdig gebruik te verklaren worden verzurende en eutrofiërende effecten ook op de Wav-gebieden voorkomen. Het effect is dus als ‘neutraal’ beoordeeld.

5.5 Resultaten van de gebiedsgerichte modelleringen (tweede deel passende beoordeling)

5.5.1 Mogelijke verzuring en eutrofiëring van Natura 2000-gebieden

De toetsing van effecten op Natura 2000-gebieden betreft een passende beoordeling zoals bedoeld in artikel 2.8 van de Wnb. Daarbij is onder meer ruime aandacht besteed aan uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bouwvlakken in relatie tot de milieukwaliteit binnen het Natura 2000-areaal (met name ammoniakdepositie).

De huidige achtergronddepositie is vrijwel in alle Natura 2000-gebieden in Nederland (en Duitsland) hoger dan de kritische depositiewaarde. Dit betekent dat alleen een bestemmingsplan dat de huidige gebiedsemissie borgt ook uitvoerbaar is. Als alle ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan zouden worden ingezet, zijn negatieve effecten namelijk niet uit te sluiten. Zo is gebleken uit voorliggende planMER bij beoordeling van het planalternatief waarbij uitbreiding mogelijk is van de nu aanwezige agrarische percelen. Het stikstofonderzoek heeft aangetoond dat er redelijkerwijs wel technische maatregelen beschikbaar zijn op basis waarvan de huidige agrarische ondernemers zouden opschalen tot de grenzen die het plan stelt.

In hoofdstuk 4 is aangetoond dat er mogelijkheden zijn om in het bestemmingsplan te regelen dat er gebruik gemaakt kan worden van de flexibiliteit van een interne saldering zonder dat dit, door bijvoorbeeld een cumulatie van parallelle ontwikkelingen, tot significante effecten aanleiding zou geven.

De voorgestelde regeling borgt dat er geen sprake is van een significant effect ten opzichte van de referentiesituatie vanuit de Wnb. In de autonome ontwikkeling zal er, door de werking van het Besluit emissiearme huisvesting, sprake zijn van een zekere daling van de gebiedsemissies. Deze daling is onderdeel van alle maatregelen die op macroniveau genomen zijn. Dit betekent dat het plan-effect voor verzuring en eutrofiering ten opzichte van de autonome ontwikkeling iets groter zal zijn dan ten opzichte van de huidige situatie. Om een onderscheidend vermogen aan te brengen kan dit als een negatief effect worden aangemerkt.

5.6 Samenvatting

In onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op natuur samengevat. De beoordeling, waarbij het planalternatief wordt vergeleken met de referentiesituatie, is toegelicht in onderstaande paragrafen.

Tabel 5.11 Beoordeling effecten op natuur, per onderdeel

Aspect	Beoordelingscriterium	Planalternatief t.o.v. de referentie
Natuur	Natura 2000	0
	Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelzone	0
	Soortbescherming (Wnb)	0
	Wet ammoniak en veehouderij (Wav)	0

Natura 2000-gebieden

Rondom het bestemmingsplangebied liggen verschillende Natura 2000-gebieden. Ontwikkelingsmogelijkheden zoals bebouwing en uitbreiding van agrarische bouwvlakken, leiden ten opzichte van de referentiesituatie naar verwachting niet tot (significant) negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van habitattypen- en soorten vanwege de randvoorwaarden die het bestemmingsplan daarbij zal stellen (geen toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden). Het effect op Natura 2000-gebieden is dus als ‘neutraal’ beoordeeld. Het neutrale effect van het planalternatief wordt geborgd door de planregel die toename van depositie voorkomt. Onderzoek heeft laten zien dat de worst case (waarin geen sprake is van een adequate regeling) niet uitvoerbaar is omdat significant negatieve effecten op de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen niet kunnen worden uitgesloten.

Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelzone

In het plangebied zijn gebieden aangewezen als Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelzone (GO). Het bestemmingsplan heeft de bescherming van de GNN en GO voldoende ingepast in de bestemming en planregels. De ontwikkelingsmogelijkheden leiden, ten opzichte van de referentie situatie, niet tot aantasting van de GNN en GO. Het effect is dus als ‘neutraal’ beoordeeld.

Soortbescherming (Wnb)

De Wnb regelt de bescherming van plant- en diersoorten en vogelnesten in Nederland. Het bestemmingsplan heeft een conserverend karakter, en maakt geen ontwikkelingen mogelijk waarvan op voorhand een negatief effect op beschermde soorten wordt verwacht. Incidenteel kunnen ruimtelijke ontwikkelingen die voortvloeien uit het nieuwe bestemmingsplan, een effect hebben op zwaarder beschermde soorten of vogelnesten. In dit geval kan in de planning- en uitvoeringsfase overtreding van de wet worden voorkomen. Afhankelijk van de soort(en) en het project, kan dit door te werken met een goedgekeurde gedragscode, het treffen van mitigerende of compenserende maatregelen, of het aanvragen van een ontheffing. Daarom is er, ten opzichte van de referentie situatie geen sprake van een effect. Dit onderdeel is als ‘neutraal’ beoordeeld. Verder voorziet het bestemmingsplan in het uitvoeren van ecologisch onderzoek voordat

medewerking kan worden verleend aan het plaatsen windturbines (hoogte max 25 m) op bouwvlakken.

Wet ammoniak en veehouderij

Door een toename van de stikstofemissie/depositie op Natura 2000-gebieden tot strijdig gebruik te verklaren worden verzurende en eutrofiërende effecten ook op de Wav-gebieden voorkomen. Het effect ten opzichte van de referentie situatie is dus als ‘neutraal’ beoordeeld.

6 Milieueffecten overige thema's

In hoofdstuk 5 staan de effecten voor natuur beschreven. Dit hoofdstuk geeft de effecten voor de andere thema's weer. De volgende thema's komen achtereenvolgens aan de orde: Landschap, Cultuurhistorie, Archeologie, Water en bodem, Verkeer en Woon- en leefmilieu (geluid, geur, luchtkwaliteit en gezondheid).

6.1 Beoordelingsmethodiek effectenonderzoek

De milieueffecten hebben betrekking op het plan- en studiegebied. De reikwijdte van het studiegebied kan per aspect verschillen. Om effecten correct te kunnen bepalen, moet eerst een goede referentiesituatie worden vastgelegd. Ten opzichte van wat scoren de alternatieven beter of slechter? De referentiesituatie betreft de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. De referentiesituatie wordt in dit hoofdstuk voor elk milieuaspect beschreven.

Tabel 6.1 Beoordelingscriteria per aspect

Functie / thema	Relevante te beschouwen aspecten[35]	Beoordelingscriteria
• Veehouderijbedrijven • Recreatie • Werken / wonen • Et cetera	• Landschap	Aantasting / versterking landschappelijke waarden. Toetsingscriteria worden onder meer ontleend aan bestaande bronnen over het landschap en ruimtelijke kwaliteit
	• Cultuurhistorie / archeologie	Aantasting / kwaliteit behoud waardevolle cultuurhistorische elementen, respecteren archeologische verwachting
	• Water en bodem	Aantasting / verduurzaming waterstructuren, ontstaan knelpunten / oplossingen waterhuishouding
	• Woon- en leefmilieu	Aantasting / verduurzaming waterstructuren, ontstaan knelpunten / oplossingen waterhuishouding Verslechtering en verbetering niveaus geluid, geur, luchtkwaliteit
	• Verkeer	Knelpunten binnen verkeersstructuur, onderscheid in (recreatieve en agrarische) verkeersstromen

[35] Getoetst zal worden aan de (indien beschikbare) aanwezige beleidsdocumenten en daarin vervatte doelen en aan bestaande wet- en regelgeving per aspect

Wijze van effectwaardering
De te verwachte effecten worden in tabellen gewaardeerd (gescoord). Hierbij worden de volgende waarderingen onderscheiden:

Tabel 6.2 Effectwaardering

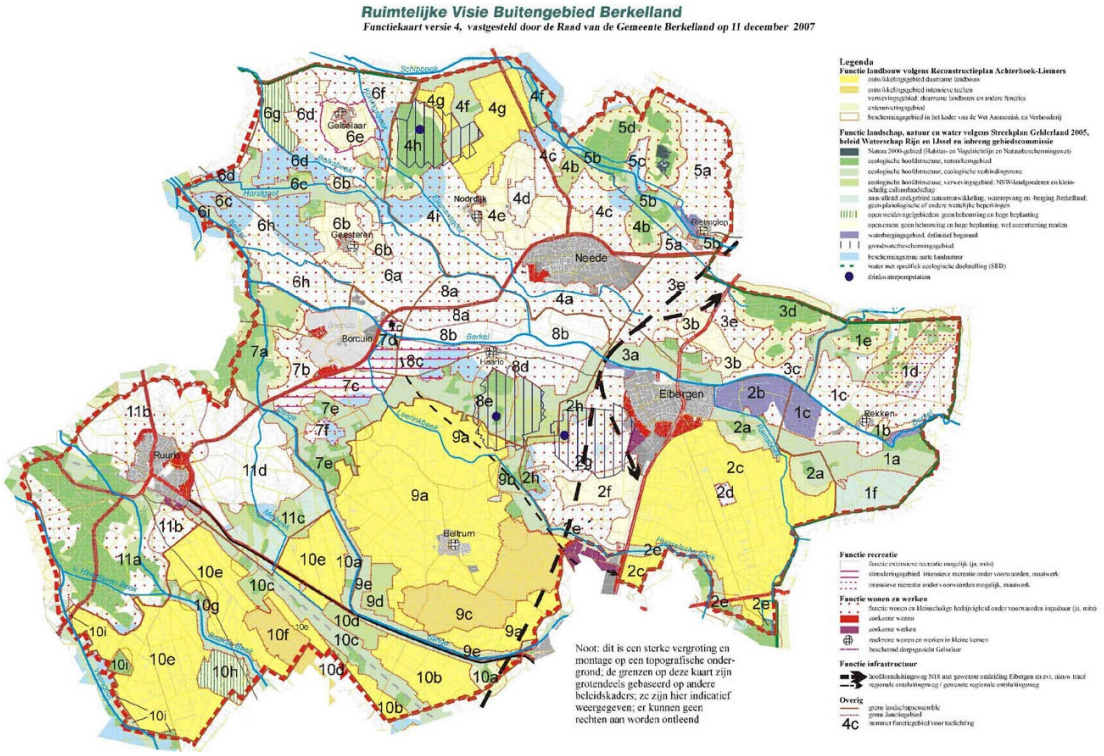
Symbool	Betekenis
-	Negatief effect
0/-	Licht negatief effect
0	Geen effect (neutraal)
0/+	Licht positief effect
+	Positief effect

Uit de doorrekening van de worst case (zie hoofdstuk 4) is gebleken dat maximale invulling van alle ontwikkelmogelijkheden die agrarische bouwvlakken bieden leidt tot significant negatieve effecten in omliggende Natura 2000-gebieden als gevolg van forse stikstofdepositietoenames op voor verzuring gevoelige natuur. Dat betekent dat de worst case niet uitvoerbaar is. Omdat de worst case niet uitvoerbaar is, wordt in dit hoofdstuk enkel het planalternatief met de referentiesituatie vergeleken.

6.2 Landschap

6.2.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Voor de beschrijving van de huidige situatie en de effectbeoordeling wordt gebruik gemaakt van de gebiedsindeling zoals die wordt gehanteerd in het Landschapsontwikkelingsplan van de gemeente Berkelland dat bestaat uit 11 Markewerkboeken.

Figuur 6.1 Indeling elf dorpsmarken gemeente Berkelland

De Berkel loopt van oost naar west door het buitengebied en raakt de kernen Eibergen en Borculo. Aan de westzijde van de gemeente Berkelland bevindt zich een gedeelte van het Nationaal Landschap de Graafschap, terwijl het meest zuidoostelijke puntje deel uitmaakt van het Nationaal Landschap Winterswijk. Het Nationaal Landschap de Graafschap is gelegen tussen Zutphen, Lochem en Ruurlo, en binnen de gemeente Berkelland grenst het aan Borculo en Ruurlo (zie figuur 6.2). Dit Nationaal landschap is een kleinschalig landschap met een groen karakter en bevat vele historische landschapselementen. Het Nationaal Landschap Winterswijk kenmerkt zich als kleinschalig halfopen landschap met afwisseling van bosjes, landschapselementen, landbouwgronden en bebouwing.

Figuur 6.2 Nationaal Landschap de Graafschap (bron: Synbiosys Alterra)

In tabel 6.3 staan de elf dorpsmarken en de kernkwaliteiten weergegeven. Deze worden kort toegelicht onder de tabel, waarbij ingezoomd wordt op elke dorpsmarke afzonderlijk.

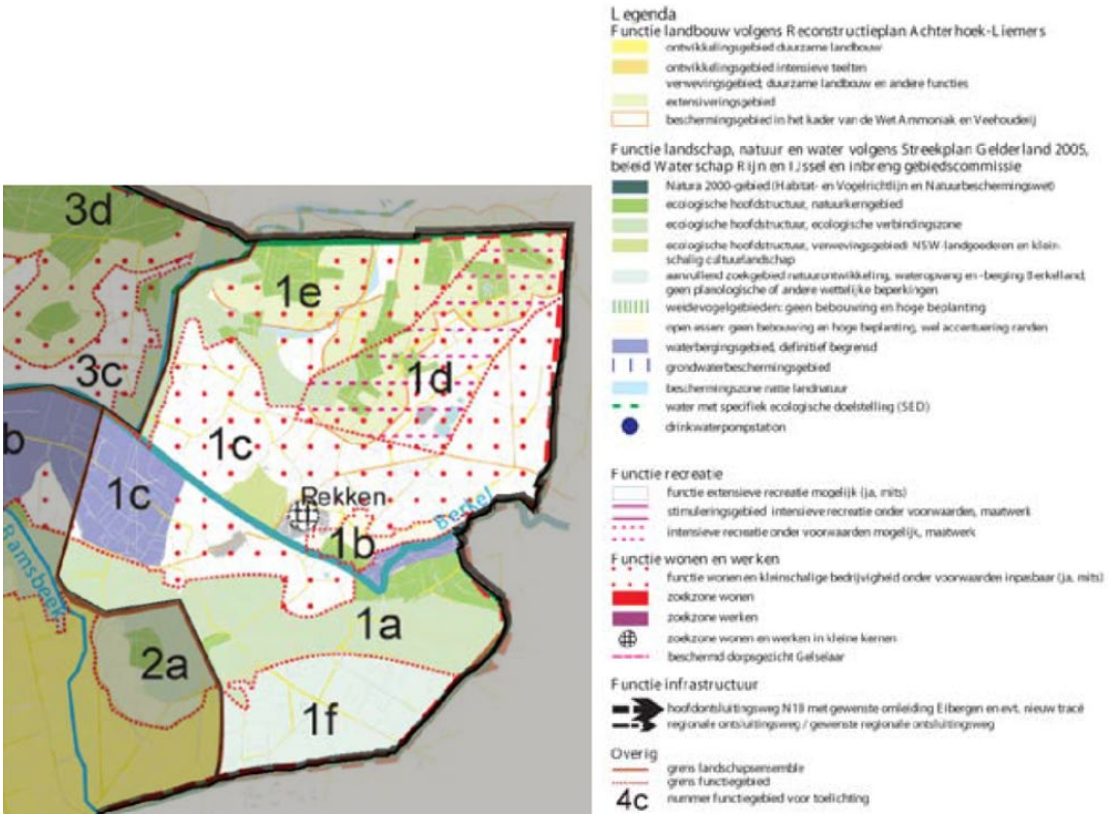
Tabel 6.3 Elf dorpsmarken en hun kernkwaliteiten

Marke	Kernkwaliteiten
Rekken	• Stil, groen gebied • Besloten landschap • Grote dekzandruggen aan weerszijden van de Berkel
Eibergen	• Afwisseling oude en jonge ontginningen • Glooiend reliëf • In het westen en zuiden, relatieve openheid en rechte patronen van wegen en waterlopen • Besloten landschap met hoogteverschillen aan de oostkant • Ligging op het hoge droge Oost-Nederlands Plateau, maar ook aanwezigheid van nattere delen
Mallem	• Mallemse es is één van de grootste escomplexen in het gebied

Marke	Kernkwaliteiten
	• Groot open akkergebied • Zeer besloten landschap tussen Berkel en de Mallemse es, maar open landschap in het ontgonnen deel van het Hoones bos
Neede Noordijk	• Needse Berg is hoge stuwwal met een bos op de top • Jonge ontginning aan de oostzijde • Besloten overgang naar het open beekdal aan de zuidkant van Neede
Rietmolen	• Stroomafwaarts aan de Buurserbeek liggen grote waardevolle natuurterreinen • Paraboldekzandrug in het oosten (grootste van Nederland) • Ontginningslandschap langs de beek
Geesteren en Gelselaar	• Beide zijn oude esdorpen • Hoge open esgronden • Jonge ontginning en open gebied (noordkant)
Borculo	• Relatief veel intacte steilranden aan de westkant • Afwisselend buitengebied met bossen en graslanden • Nationaal Landschap de Graafschap
Haarlo	• Groene hart van de gemeente • Zuidelijk een besloten landschap, met afwisseling van open ruimtes en bossen • Veel kleine dekzandruggen met eenmansessen • Open beekdalvlakte in omgeving Berkel (buiten Haarlo)
Beltrum	• Moderne landbouwessen • Hoge dekzandkopjes met essen • Besloten veld en open ruilverkavelingslandschap • Beltrumse Veld
Veld- en broekontginningen	• Voornamelijk agrarisch gebied • Ontginningsgebied, met noordelijk meer besloten landschap door bossen • Veel beken stromen door en vanuit het gebied • Dijken lopen als radialen vanuit Ruurlo naar het zuidwesten
Ruurlo	• Halfopen landschappen • Grote bospartijen, afwisselend met akkers en weilanden • Grote oude bouwlanden

Rekken en omgeving
Hier komt de Berkel Nederland binnen en vormt de ruggengraat van de marke. Het dorp Rekken ligt aan beide kanten van de huidige, maar ook aan de oude loop van de Berkel. De eerste twee kilometer kronkelt de Berkel door een besloten landschap en voorbij Rekken als een strakke lijn in een zeer open landschap, verscholen achter hoge dijken. Aan weerszijden van het riviertje liggen grote dekzandruggen die eeuwen geleden als ideale bewoningsplek werden gekozen. De kampontginningen die hierdoor zijn ontstaan, zijn nog herkenbaar aan het onregelmatig patroon van wegen en verkaveling en het verspreide beeld van boerderijen in het landschap.
De delen ten noorden en zuiden van de Berkel waren lange tijd woeste grond en zijn na 1850 ontgonnen.

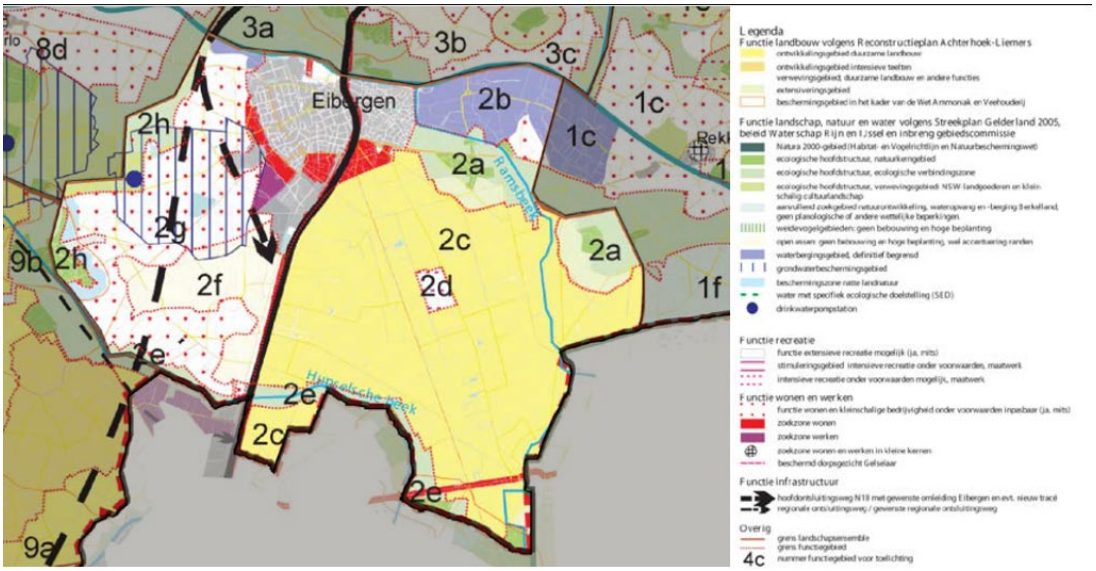
Figuur 6.3 geeft de marke Rekken weer. Hier is te zien dat het gebied is onderverdeeld in zes zones, ieder met een iets andere functionele karakteristiek.

Figuur 6.3 Zones van de marke Rekken

Eibergen

Dit landschap is een marke van het moderne dorp Eibergen aan de Berkel, een dynamische zone langs de N18 naar het zuiden en een afwisseling van oude en jonge ontginningen. Het gebied ligt op het plateau en heeft een glooiend reliëf. Aan de westzijde wordt de marke begrensd door de plateaurand en in het oosten door de grens met Duitsland. Het dorp ligt op een hoge plek langs de Berkel waar deze zich ingesneden heeft in het Oost-Nederlands plateau. Het dorp ligt tegenwoordig verscholen achter kampontginningen; een kleinschalig landschap met een afwisseling van grasland, bouwland en bosjes. Van Groenlo tot aan Berkelland's grondgebied groeit het regionaal bedrijventerrein Laarberg, waardoor nog een smalle landelijke zone tussen Groenlo en Eibergen overblijft.

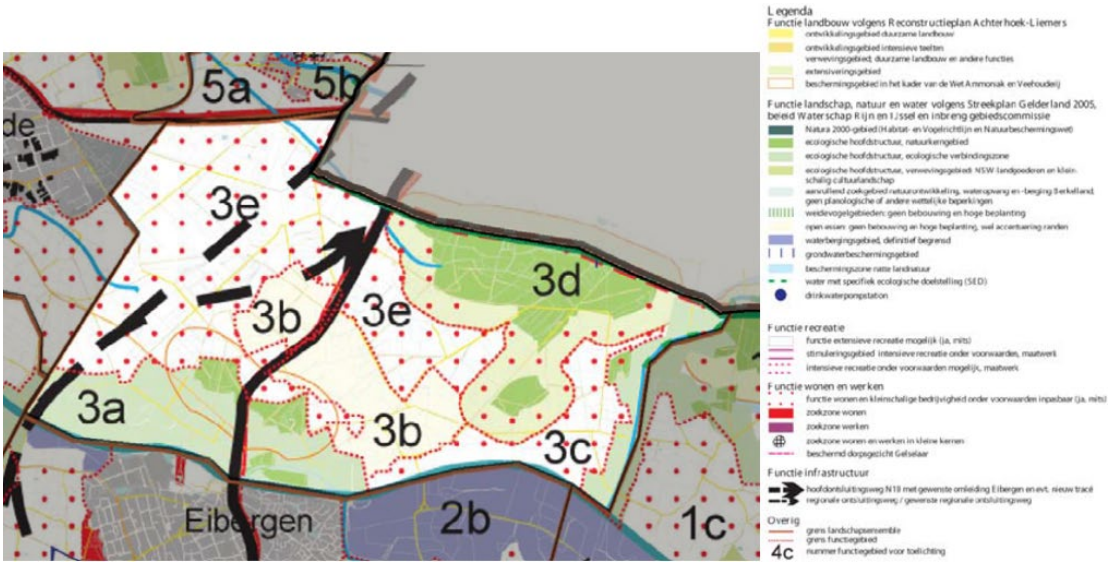
Figuur 6.4 Zones van de marke Eibergen

Mallem

In dit gebied is de historie nog goed zichtbaar in het landschap. Een van de weinige oude meanders van de Berkel ligt in deze marke, net als één van de twee overgebleven molens. Tussen de Berkel en de Mallemse es is het landschap zeer besloten door bosjes en lanen van eik, beuk of linde en de boerderijen liggen verzonken tegen hoge dekzandruggen.

De Mallemse es is een van de grootste escomplexen in het gebied en wordt gemarkeerd door een bekstenen watertoren die hier op het hoogste punt staat. De grote openheid van het akkergebied verdwijnt in de zomer door de maïs die er in grote oppervlaktes staat.

De woeste grond met vele bosgebieden bestaat deels nog in de es, maar een gedeelte hiervan is ontgonnen, waardoor het landschap hier vrij open is en een plek vormt waar weinig mensen komen.

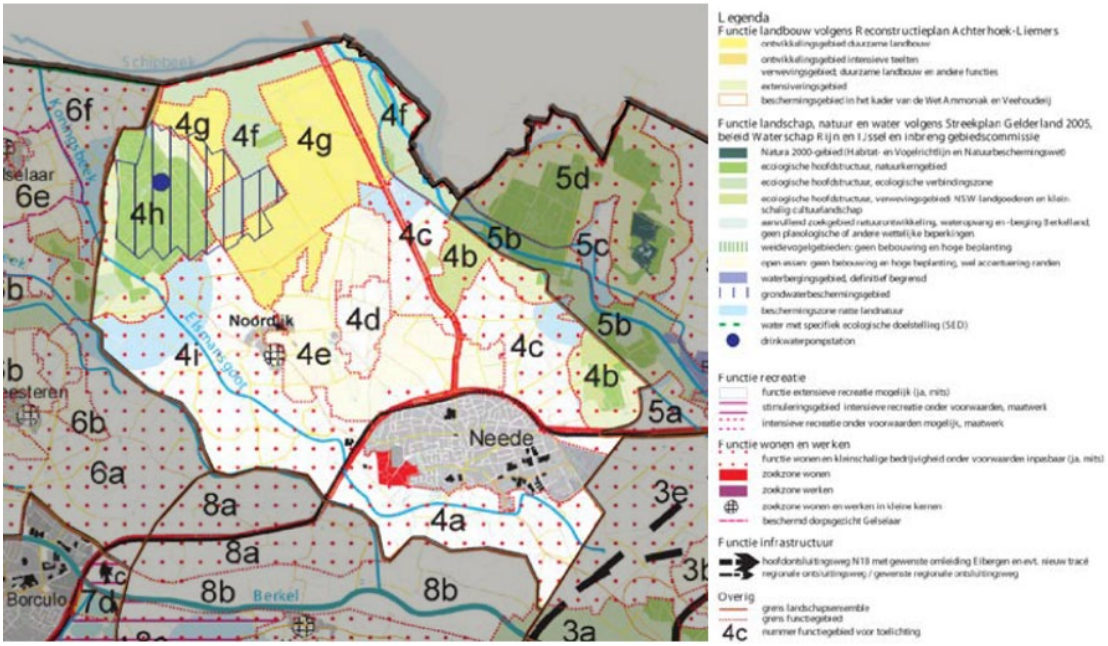

Figuur 6.5 Zones van de marke Mallem

Neede

In Neede bevindt zich de Needse Berg, een hoge stuwwal omgeven door gordeldekzandwelvingen en -ruggen. De Needse Berg kenmerkt zich door een open esgebied op de hellingen en een bos op de top, omgeven door kampenontginningen met daaromheen de grootschaligere landschappen het Needse Achterveld en het Noordijkerveld (noordkant) en het Berkel- en Bolksbeekdal (zuidkant). De N315 vormt de harde scheiding van de Needse bebouwing met de Needse es. De krans van kampontginningen wordt gekenmerkt door een afwisseling van bouw- en grasland en bosjes met verspreide bebouwing in een onregelmatig patroon. In het zuiden ligt een uitloopgebied, dat een besloten overgang vormt naar het zeer open beekdal waarin de Berkel ligt. Hier is geen bebouwing, maar enkel gras, bosjes en populierenrijen. Aan de noordzijde van Neede ligt een van de oudste jonge ontginningen, de Waterleidingdijk. Rond de Waterleidingdijk zelf is het nat en liggen grote stukken bos. In tegenstelling tot andere jonge ontginningen is de Waterleidingdijk kleinschalig, waardoor een groot contrast ontstaat met de open Needse es.

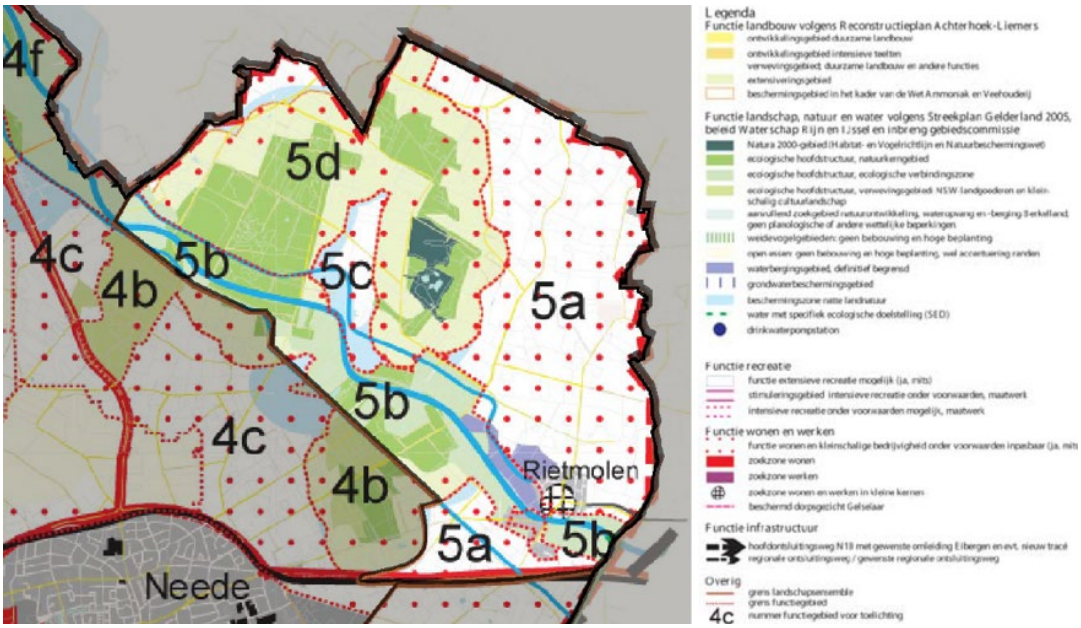
Aan de westzijde van de Needse Berg liggen eveneens kampenontginningen; clusters van boerderijen op dekzandruggen. Het landschap is hier vrij kleinschalig en veelvormig. Ten noorden van de Needse Berg ligt een voormalig heidegebied, waar tegenwoordig grasland overheerst.

Figuur 6.6 Zones van de marke Needé

Rietmolen

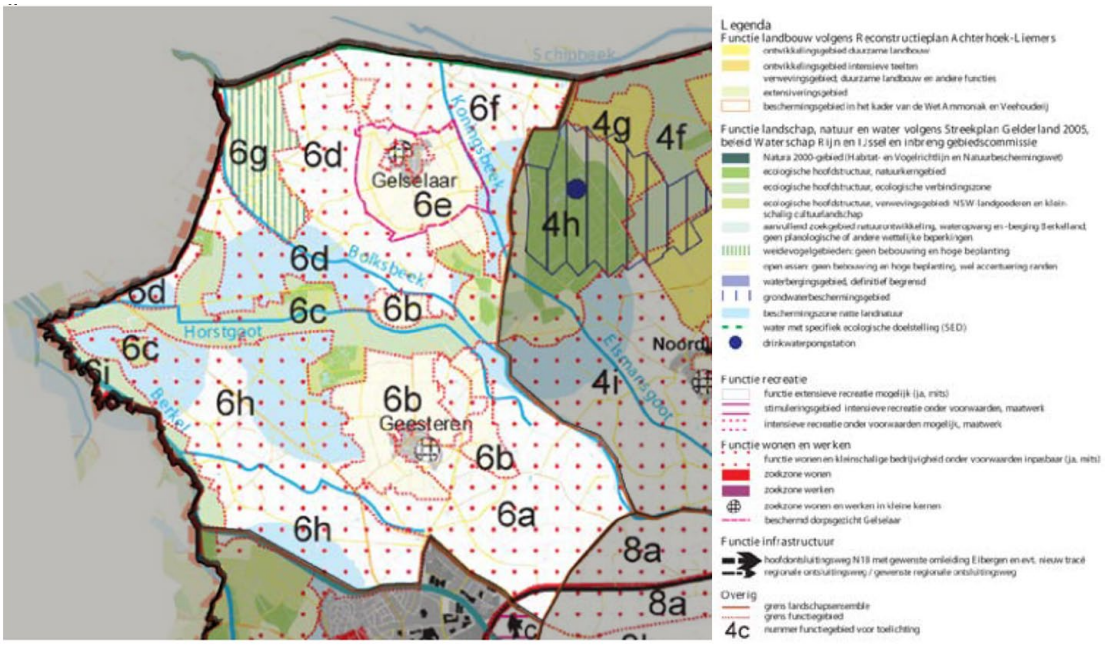
Aan de noordrand van de gemeente ligt Rietmolen tegen de grootste paraboolddekzandrug in Nederland aan (3 à 4 km lang, oost-west gericht). Historisch gezien was de rug in gebruik als akker en de uitgestoven laagte ertussen was natte, woeste grond. Door ontginningen en verkavelingen is er nog weinig te zien van de dekzandrug. Rietmolen wordt omgeven door kampenontginningen.

Figuur 6.7 Zones van de marke Rietmolen

Geesteren en Gelselaar

Gelselaar is een oud esdorp, waarbij de hoge esgronden als hoefijzer rond het dorp liggen met een opening aan de noordzijde. Aan de oostzijde is de es goed te herkennen door de zichtbaarheid van de bouwgronden en steilrand. Aan de andere kant van de dekzandrug is het grondgebruik overwegend grasland.
Geesteren is evenals Gelselaar een oud esdorp en ligt tussen twee grote essen. Alle randen van de essen hebben een besloten karakter. Aan de westkant liggen randkampen met groepjes boerderijen op dekzandruggen omgeven door bomen in een bochtig patroon van wegen en percelen. Aan de oostkant van de es ligt een kleinschalige veldontginning, het Oosterveld. De Bolksbeek stroomt door een zeer open landschap, waar hij richting Gelselaar doorstroomt tussen dekzandruggen en weer in de openheid verder stroomt bij het broekgebied.
In het noordwesten in de marke is de bodem een stuk droger met een afwisseling van beekeerdgronden en podzolgronden. Tegenwoordig is het een vlak en open gebied met verspreid liggende boerderijen. Langs de Berkel is de zone wat reliëfrijker, maar ook vrij open.

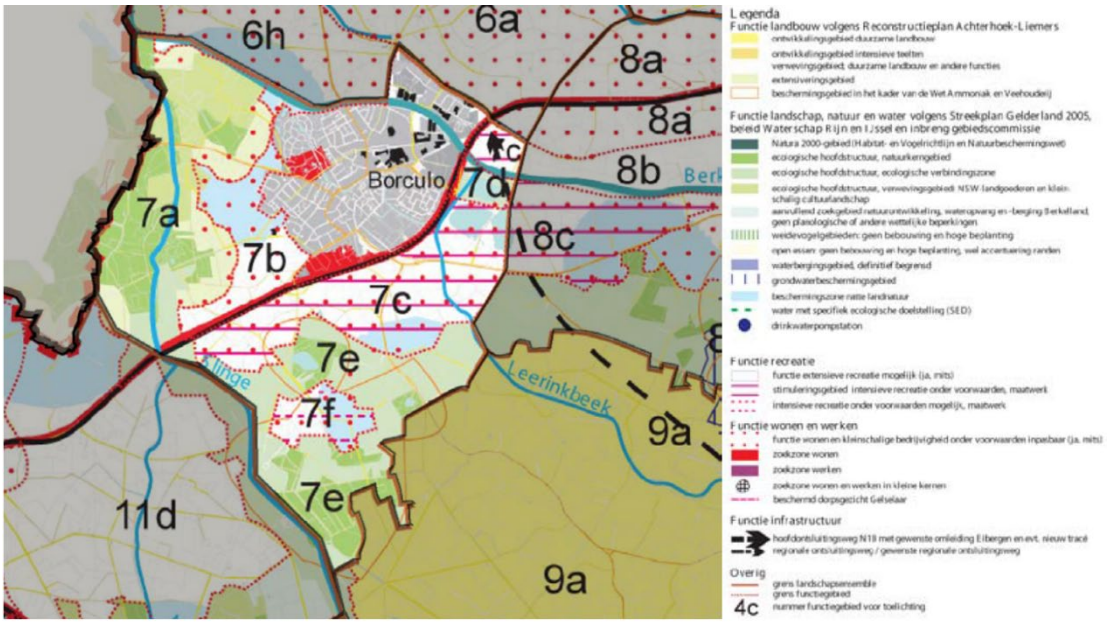

Figuur 6.8 Zones van de marke Geesteren en Gelselaar

Borculo
In tegenstelling tot de andere kernen ligt Borculo niet op een hoge plek, maar juist op enkele kleinere hogere ruggen midden in een laag, nat gebied. Er ligt een smalle tak van de Berkel om het historische centrum en de Berkel is gekanaliseerd in een brede stroom in een wijde boog om de noordkant van Borculo tussen dijken. Aan de zuidoostelijke kant van de stad vormt de weg Ruurlo-Neede (N315) een harde grens tussen bebouwing en landelijk gebied. Aan de overzijde van de N315 ligt de Hambroekplas, een voormalige zandwinning en gedeeltelijk recreatiegebied. Aan de noordzijde van de stad vormt het bedrijventerrein en de Nettelhorsterweg de harde noordgrens. Ten noorden hiervan heeft het landschap nog een landelijke, agrarische uitstraling. Het buitengebied is aan de westkant van Borculo goed toegankelijk. Afwisselend is het landschap hier graslanden en bospartijen. De Lebbinkbeek stroomt hier doorheen, met de historische plek de

Lebbenbrugge. In het zuiden bevonden zich van oorsprong woeste gronden die later zijn ontgonnen en waar nu een groot complex van instellingen en woningen ligt.

Borculo grenst aan het Nationale Landschap de Graafschap. Nationale landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschaps-, natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. ‘Behoud door ontwikkeling’ is het uitgangspunt voor het ruimtelijk beleid in deze gebieden. Een gedeelte van het Nationale Landschap de Graafschap is in figuur 6.8 weergegeven met de aanduiding 7a.

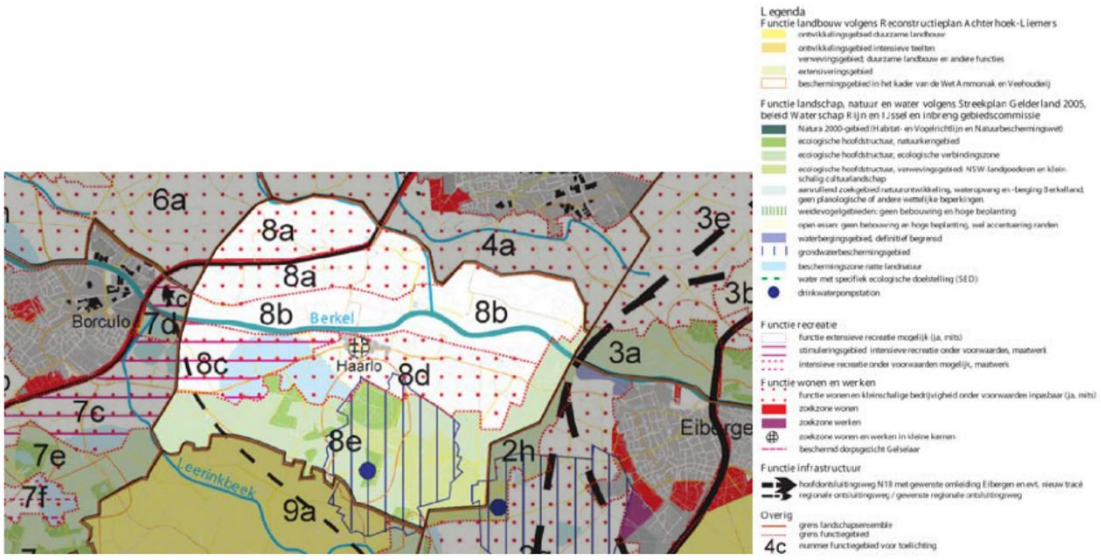

Figuur 6.9 Zones van de marke Borculo

Haarlo

De marke Haarlo bevindt zich tussen de dynamische kernen Borculo, Neede, Eibergen en Groenlo in. Het kenmerkt zich door een sterke afwisseling van bos en agrarisch land. Het dorp Haarlo ligt in het middel vlak aan de Berkel en is ontstaan als cluster van boerderijen die een hoge en droge plek zochten op een dekzandrug.

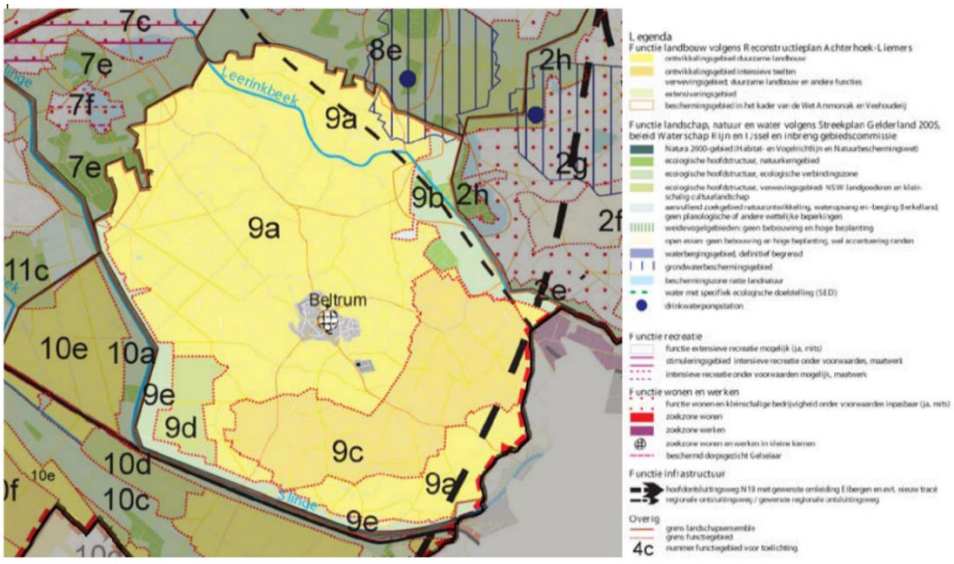
Het gebied wordt gekenmerkt door hoger gelegen bouwlanden, graslanden en een bochtig patroon van wegen en waterlopen. Buiten Haarlo is een grote open beekdalvlakte met lijnvormige beplantingen en bosjes. Ten zuiden van de lijn Borculo-Eibergen liggen veldontginningen, waar het landschap vrij besloten is met een afwisseling van open ruimtes en bospartijen.

Figuur 6.10 Zones van de marke Haarlo

Beltrum

Na de vier hoofdkernen is Beltrum de grootste kern in de gemeente. Het ligt te midden op een gebied dat is te karakteriseren als een zwerm eilandjes met boerderijen op kleine kopjes, eenmansessen, in een laaggelegen open gebied. De beslotenheid die het gebied historisch gezien had, is niet veel meer van over. De vele hagen en bosjes zijn in de loop van de tijd verdwenen. Het gebied heeft nu een sterk agrarische functie met intensief grondgebruik, er is veel melkveehouderij en varkenshouderij. De woeste gebieden zijn ontgonnen, in de omgeving van Beltrum zijn het Haarlose Veld (noorden), het Hupselse Veld (zuidoosten), het Beltrumse Veld (zuiden) en het Lindveldse Broek (westen) ontstaan.

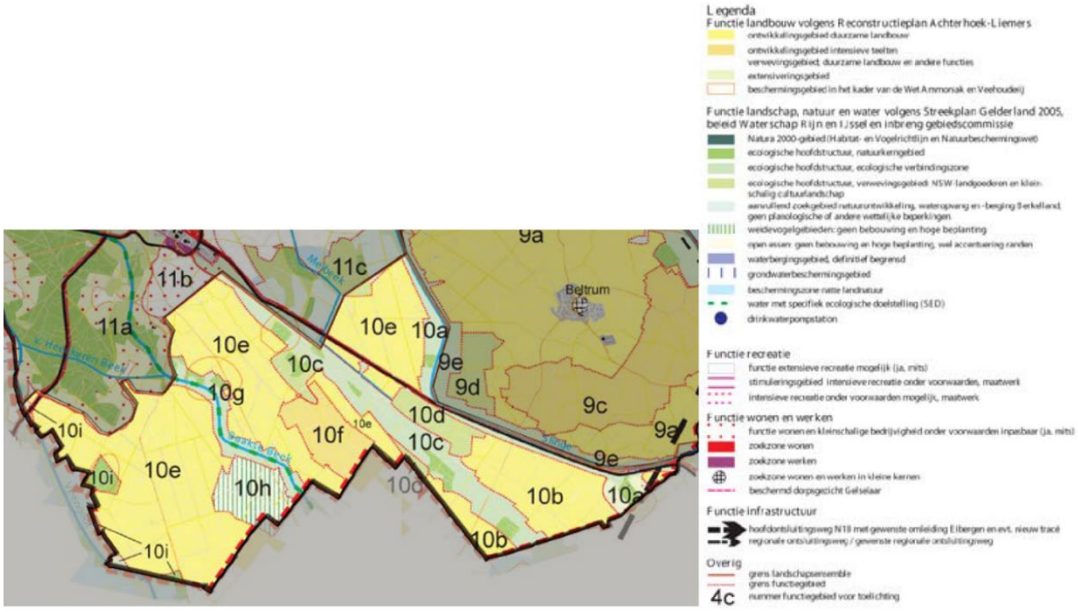

Figuur 6.11 Zones in de marke Beltrum

Veld- en broekontginningen

Lange tijd was dit gebied een uitgestrekte natte woestenij. De stroompjes die van het plateau kwamen liepen dood in dit gebied, doordat het te weinig verval had voor een goede doorstroom omdat het aan de westkant begrensd werd door hoogtes. Hierdoor ontstond een moerasachtig gebied, wat later in gedeeltes werd ontgonnen. Door ingrepen in het watersysteem en kunstmest werd het mogelijk om het gebied te bewonen. Het noordelijke deel van het complex ontginningen is droger dan het zuiden, waardoor hier meer bos is. Het landschap is daardoor meer besloten in het noorden dan in het zuidelijke deel.

Een hele serie dijken lopen als radialen vanuit Ruurlo naar het zuidoosten van het gebied, doordat de wegen op dijken zijn aangelegd.

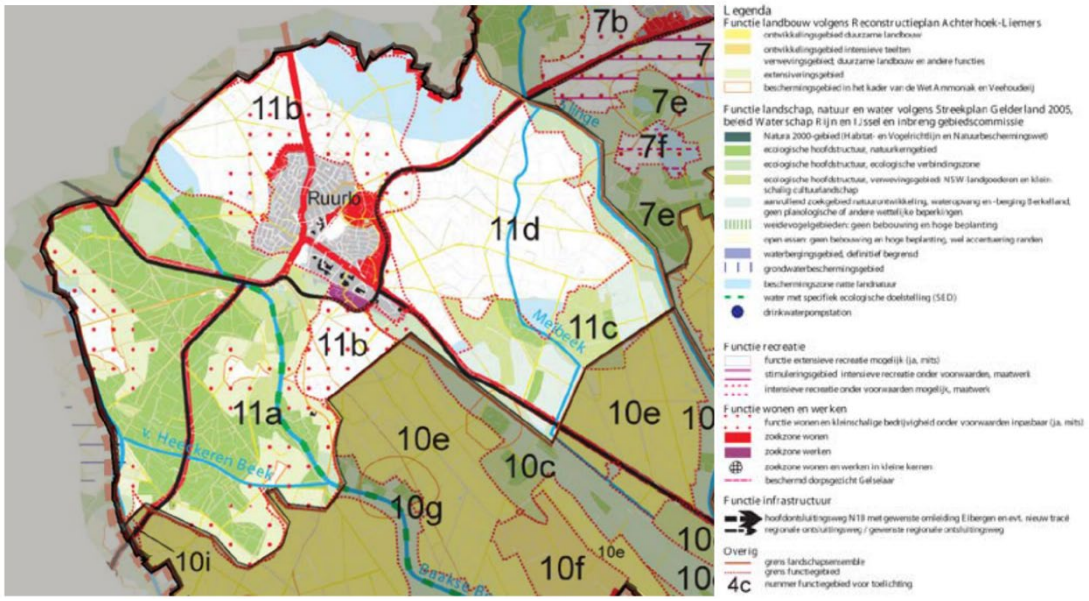

Figuur 6.12 Zones in de marke Veld- en broekontginningen

Ruurlo

Ruurlo ligt op de overgang van het besloten, bosrijke landschap rond de Veengoot en de Baakse Beek en het ontginningenlandschap in het centrum van de Achterhoek. De grote bospartijen worden afgewisseld met akkers, weilanden en verspreid staande boerderijen. Ten noorden van Ruurlo bevindt zich een groot, oud bosgebied. In het oosten werd de es van Ruurlo omgeven door een krans van kampontginningen die nog steeds herkenbaar zijn in het landschap, maar tegenwoordig een stuk opener dan in het verleden zijn.

De structuur van het dorp is mede door de aanleg van de nieuwe rondweg niet erg duidelijk. Evenals in Borculo werkt de rondweg met geluidswallen als een strikte scheiding tussen het dorp en het buitengebied.

Figuur 6.13 Zones in de marke Ruurlo

6.2.2 Landschap in het bestemmingsplan

Landschap

Landschappelijke waarden worden in het bestemmingsplan geborgd door de bestemmingen ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’, ‘Agrarisch met Waarden - Natuur- en Landschapswaarden’ en ‘Groen - Landschapselement’ met bijbehorend omgevingsvergunningenstelsel. Gronden met deze bestemmingen zijn onder meer bestemd voor het behoud, herstel en de ontwikkeling van landschapswaarden. Tevens zijn deze gronden bestemd voor (onverharde) paden en wegen, landschapselementen en landschappelijke inpassing door erfbeplanting. Het behoud van aardkundig waardevolle gebieden, cultuurhistorisch waardevolle akkers is geborgd door de aanduidingen 'aardkundig waardevol' en 'cultuurhistorisch waardevolle akker'. Het behoud van landschapselementen is in het bestemmingsplan geborgd middels het apart bestemmen van landschapselementen als ‘Groen - Landschapselement’ met bijbehorend omgevingsvergunningenstelsel voor:

- Het verharden van paden en wegen
- Het graven, baggeren en/of verbreden van sloten en poelen
- Het omzetten van grond of uitvoeren van bodemingrepen
- Het verzetten of vergraven van grond
- Het aanleggen, dempen of wijzigen van oppervlaktewateren
- Het verwijderen of rooien van bos-, natuur-, en landschapselementen
- Het aanleggen of aanplanten van bos-, natuur- en landschapselementen
- Het verwijderen van perceelsindelingen, zoals tot uiting komend in greppels, sloten, waterlopen en het verwijderen van paden en onverharde wegen
- Het verlagen van de grondwaterstand
- Het permanent omzetten van grasland naar een andere bodemcultuur

Tevens is in de specifieke gebruiksregels opgenomen dat boomkwekerijen niet zijn toegestaan ter plaatse van de aanduidingen 'open essen' en 'weidevogels- en ganzengebied'. Daarnaast zijn paardenbakken uitsluitend onder (landschappelijke) voorwaarden toegestaan buiten het bouwvlak en zijn tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen toegestaan tot een maximum van 2 ha.

De voor ‘Groen - Landschapselement’ aangewezen gronden zijn onder meer bestemd voor behoud, herstel en ontwikkeling van landschapselementen en bos alsmede onverharde paden en wegen. Het bijbehorende omgevingsvergunningenstelsel voor het omzetten van grond of uitvoeren van bodemingrepen; het aanleggen, dempen of wijzigen van oppervlaktewateren; het verwijderen of rooien van bos-, natuur-, en landschapselementen en het aanleggen en/of verharden van wegen, paden en parkeerterreinen voorkomt aantasting van landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Afwijken van de bouw- en gebruiksregels binnen de agrarische bestemmingen is onder voorwaarden mogelijk mits sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing en de in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

Tevens is in het plan een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor vormverandering of vergroten van het (agrarisch) bouwvlak. Vormverandering of vergroten van het bouwvlak is vanuit de landschappelijke waarde mogelijk mits sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing en de in het gebied aanwezige landschapswaarden blijven behouden of worden versterkt.

Tot slot hanteert de gemeente Berkelland voor het plaatsen van kleine windturbines en landschappelijke inpassing daarvan regels die zijn opgenomen in haar beleid ‘Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking in Berkelland’ (RODE, 20-2-2018). Voor de plaatsing van deze windturbines geldt dat vooraf onderzoek nodig is naar de landschappelijke inpassing.

6.2.3 Effecten

Relevante ontwikkelingen
Naar verwachting zullen zich in het plangebied twee type ruimtelijk relevante ontwikkelingen gaan afspelen. Het betreft enerzijds ontwikkelingen op perceelsniveau en anderzijds ontwikkelingen op gebiedsniveau.

Door verbreding en verdieping van agrarische bedrijfsactiviteiten zullen de aanwezige percelen van functie en (daardoor ook) aanzien veranderen. De verwachting is echter ook dat een groot deel van de agrarische bedrijven in de komende planperiode beëindigd wordt. Die ontwikkeling vormt, voor de planperiode van dit bestemmingsplan, de meest risicovolle bedreiging voor de kwaliteit van het buitengebied. Aan de ene kant omdat zowel voor de bedrijfsgebouwen als voor de gronden een nieuwe bestemming moet worden gevonden, aan de andere kant omdat de druk om de ontwikkeling toe te staan van met name woonbestemmingen, groot is. Maar vooral ook door de daarmee gepaard gaande schaalvergroting in het gebied zelf. De planregels in het bestemmingsplan zijn er op gericht sturing te geven aan deze ontwikkelingen. Zodoende zijn er voor wijzigingsmogelijkheden naar de bestemming wonen en het inrichten van stoeterijen en

paardenbakken, strikte randvoorwaarden gesteld om zo te voorkomen dat de landschappelijke karakteristiek wordt aangetast.

Effecten op landschap ten gevolge van recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden en nevenactiviteiten
Nieuwe verblijfsrecreatie (als hoofdfunctie) wordt niet mogelijk gemaakt. Extensieve recreatie wordt niet als bedreiging van de landschappelijke karakteristiek gezien, zodoende wordt in deze effectbeoordeling alleen ingegaan op de mogelijkheid om op bestaande agrarische bedrijven dan wel in vrijkomende agrarische bebouwing recreatieve nevenfuncties te ontwikkelen. De realisatie van kleinschalige kampeerterreinen binnen de agrarische bestemmingen is enkel mogelijk middels een afwijkingsbevoegdheid waarbij landschappelijke inpassing als voorwaarde wordt gesteld. Met deze afwijkingsbevoegdheid is het onder voorwaarden mogelijk een kleinschalig kampeerterrein voor maximaal 25 kampeermiddelen te realiseren binnen of direct aansluitend aan het bouwvlak. Ter ondersteuning van het extensief recreatief medegebruik worden beperkte recreatieve voorzieningen toegestaan in het gehele gebied, zoals fiets-, voet en ruiterpaden, banken, picknicktafels en bewegwijzering.

Wijziging van de bestemming ‘Agrarisch’ in de bestemming ‘Recreatie - Verblijfsrecreatie’ ten behoeve van recreatiewoningen, recreatieappartementen, bed & breakfast-voorzieningen, groepsaccommodaties, kleinschalige kampeerterreinen en trekkershutten is onder voorwaarden mogelijk tot een maximale oppervlakte van 900 m^2 (per gebied gedifferentieerd). Daarbij geldt dat er sprake dient te zijn van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. De initiatiefnemer dient hiertoe een door het bevoegd gezag goed te keuren inrichtingsplan te overleggen. Tevens dient de activiteit qua aard, omvang en uitstraling te passen in de omgeving, dient aangetoond te worden dat de bestaande natuurwaarden niet worden verstoord en aangetast en mag er geen sprake zijn van een aanzienlijke verkeer aantrekkende werking.

Nevenactiviteiten (anders dan kleinschalig kamperen) zijn onder voorwaarden toegestaan tot een maximum van 50 % van de oppervlakte van de bestaande bedrijfsbebouwing. Tevens moet de agrarische functie als hoofdfunctie aanwezig en herkenbaar blijven op het bouwvlak. Daarbij gaat het om recreatieve nevenactiviteiten en andere nevenactiviteiten zoals beschreven in de ‘indicatieve bedrijvenlijst’ in bijlage 1 bij het bestemmingsplan, zoals zorg, verkoop van agrarische streekproducten en andere agro-gerelateerde nevenactiviteiten. Omdat het bestemmingsplan niet voorziet in nieuwe grootschalige recreatieve ontwikkelingen en vanwege de voorwaarden en beperkingen ten aanzien van (recreatieve) nevenfuncties, worden de effecten van deze ontwikkelingsmogelijkheden op het aspect landschap als neutraal (0) beoordeeld.

Effecten op landschap ten gevolge van nieuwvestiging bouwvlakken
Nieuwvestiging van (agrarische) bedrijven in het buitengebied heeft doorgaans een grote landschappelijke impact. Nieuwvestiging wordt binnen het bestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2020’ echter niet mogelijk gemaakt.

Effecten op landschap ten gevolge van uitbreiding van (agrarische) bouwvlakken
Binnen het bestemmingsplangebied bestaat de mogelijkheid voor grondgebonden bedrijven en niet-grondgebonden veehouderijen om het huidige agrarisch bouwvlak via een wijzigingsbevoegdheid met maximaal 40 % te vergroten. Voor niet agrarische functies bestaat de mogelijkheid om het huidige bouwvlak bij recht met maximaal 20 % te vergroten. Via een afwijkingsbevoegdheid is een vergroting van het huidige bouwvlak met maximaal 25 % mogelijk, dit alles binnen de randvoorwaarden die de provinciale Omgevingsverordening stelt (kort gezegd: uitbreiding van de bedrijfsbebouwing met maximaal 250 m² tot maximaal 1.000 m² is toegestaan, tenzij kan worden aangetoond dat bedrijfsverplaatsing niet mogelijk is). De agrarische bedrijven en niet-agrarische functies liggen verspreid in de verschillende deelgebieden.

De bestemmingsdoeleinden met bijbehorend omgevingsvergunningstelsel, de eis tot zorgvuldige landschappelijke inpassing en de eis tot behoud of de versterking van landschappelijke en cultuurhistorische waarden, leiden tot voldoende aandacht voor deze landschappelijke karakteristiek en bieden de mogelijkheid om een eventueel verlies aan landschappelijke elementen te compenseren. Het effect ten gevolge van de uitbreidingsmogelijkheid wordt voor alle landschappelijke deelgebieden zodoende als neutraal beoordeeld (0).

Besloten landschapstypen
Binnen het plangebied komen diverse besloten landschapstypen voor rond Rekken, Eibergen, Mallem, Neede, en Haarlo. Het gaat hierbij veelal om eenmansessen en kamp- en veldontginningen op de dekzandruggen in het gebied. De karakteristiek van deze landschappen wordt mede bepaald door de aanwezigheid van bos en de beslotenheid van de agrarische percelen en de agrarische bebouwing. Het landschap kenmerkt zich door verspreid liggende erven en een afwisseling van bouwland, weiland en bosjes in een onregelmatig verkavelingspatroon. De percelen worden omgeven door groene landschapselementen (houtwallen, bomenrijen en bosjes), waardoor een kleinschalig, besloten landschap ontstaat.

Door de grote mate van beslotenheid heeft uitbreiding van (agrarische) bedrijven in deze gebieden slechts een zeer beperkt effect op de landschappelijke karakteristiek. Wel kan uitbreiding leiden tot een lokaal verlies van beplantingspatronen. De bestemmingsdoeleinden met bijbehorend omgevingsvergunningstelsel, de eis tot zorgvuldige landschappelijke inpassing en de eis tot behoud of de versterking van landschappelijke en cultuurhistorische waarden, leiden tot voldoende aandacht voor deze landschappelijke karakteristiek. Belangrijke groene landschapselementen zijn daarnaast apart bestemd. Het effect ten gevolge van de uitbreidingsmogelijkheid wordt in het halfopen landschap zodoende als neutraal beoordeeld.

Halfopen landschapstypen
De kwaliteiten van het halfopen landschap liggen in de afwisseling van besloten bossen met open akkers (essen) en weilanden. Dit landschapstype wordt onder meer gevonden op de overgang van de ruggen naar de open beekdalen en op de overgang van besloten (bosrijke) landschappen naar open landschappen, zoals bij Ruurlo. De uitbreiding tot 2 ha van agrarische grondgebonden bouwvlakken kan leiden tot verlies van landschapselementen, erf- en kavelrandbeplanting. Ook kunnen de open akkers en weilanden aangetast worden.

De bestemmingsdoeleinden met bijbehorend omgevingsvergunningstelsel, de eis tot zorgvuldige landschappelijke inpassing en de eis tot behoud of de versterking van landschappelijke en cultuurhistorische waarden, leiden tot voldoende aandacht voor deze landschappelijke karakteristieken. Belangrijke groene landschapselementen zijn daarnaast apart bestemd. Het effect ten gevolge van de uitbreidingsmogelijkheid wordt in het halfopen landschap zodoende als neutraal beoordeeld.

Open landschapstypen (essen, beekdalen en jonge ontginningen)
De open landschapstypen in het plangebied bestaan uit de beekdalen, essen, broekgebieden en ruilverkavelingslandschappen. De beekdalen kenmerken zich door de relatieve afwezigheid van bebouwing en de grond is overwegend in gebruik als grasland. Her en der komen in de beekdalen rechte bomenrijen voor. De essen bestaan uit grote akkercomplexen, zoals de Mallemse en Needse es. Bebouwing bevindt zich veelal aan de randen van de complexen. Door de relatieve afwezigheid van bebouwing en landschapselementen op de escomplexen ontstaan grote open gebieden. De percelen op de essen zijn onregelmatig verkaveld, soms doorkruist door bochtige wegen.

De broekgebieden en ruilverkavelingslandschappen kenmerken zich daarentegen door rechte wegen en verkavelingspatronen. Bebouwing bevindt zich verspreid langs de rechte wegen. Her en der in de gebieden komen kleine groene landschapselementen voor, maar de gebieden kenmerken zich hoofdzakelijk door hun openheid en vergezichten.

In deze open landschappen leidt een uitbreiding van het bouwvlak mogelijk tot (een beperkt) verlies van de kavelrandbeplanting. In de beekdalen, broekgebieden en ruilverkavelingslandschappen vraagt de vorm van gebouwen en kavelrandbeplanting om bijzondere aandacht. Met betrekking tot de open essen vindt uitbreiding bij voorkeur niet plaats op de open essen. De bestemmingsdoeleinden met bijbehorend omgevingsvergunningstelsel, de eis tot zorgvuldige landschappelijke inpassing en de eis tot behoud of de versterking van landschappelijke en cultuurhistorische waarden, borgen het behoud van landschappelijke karakteristieken. Open essen zijn beschermd door de aanduiding ‘cultuurhistorisch waardevolle akke’. Belangrijke groene landschapselementen zijn apart bestemd. Het effect ten gevolge van de uitbreidingsmogelijkheid wordt in de open landschappen zodoende als neutraal beoordeeld.

Conclusie
De verwachting is dat uitbreiding van bestaande (agrarische) bedrijven, recreatieve functies en nevenfuncties niet zal leiden tot aantasting van de landschappelijke kernkwaliteiten in de verschillende landschapstypen in het plangebied. De borging van landschappelijke kernkwaliteiten in het bestemmingsplan in de bestemmingen ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’ en ‘Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden’ met bijbehorende doeleinden en omgevingsvergunningenstelsel borgt het behoud en herstel van landschappelijke kernkwaliteiten. Belangrijke groene landschapselementen en open essen zijn daarnaast beschermd door een aparte bestemming of aanduiding. De effecten op het aspect landschap worden zodoende als neutraal beoordeeld.

Tabel 6.4 Beoordeling effecten op landschap

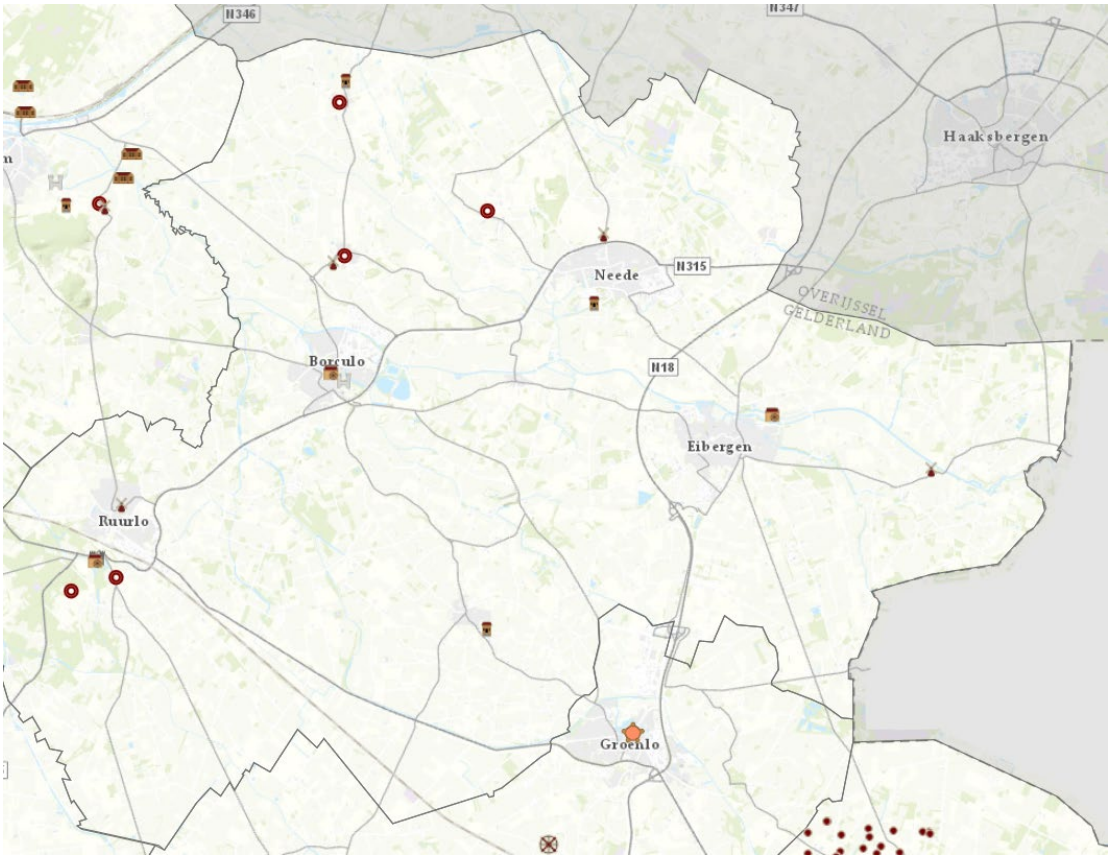
Aspect	Beoordelingscriterium	Planalternatief t.o.v. referentie
Landschap	Aantasting/versterking van landschappelijke waarden	0

6.3 Cultuurhistorie, archeologie en aardkunde

6.3.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling Cultuurhistorie

Aan het verkavelingpatroon en het patroon van wegen, waterlopen, bebouwingslinten en beplantingen kan de ontginningsgeschiedenis van het plangebied worden afgelezen. De huidige patronen dateren grotendeels nog uit de ontginningsfase. Daardoor vertegenwoordigen deze patronen een grote historisch-geografische waarde. Plaatselijk zijn deze patronen als gevolg van ruilverkaveling en voortgaande schaalvergroting van het agrarische landschap nog slechts gedeeltelijk bewaard gebleven.

De Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Gelderland biedt inzicht in de cultuurhistorische waarden in de gemeente Berkelland. Hieruit blijkt dat het plangebied rijk is aan cultuurhistorische (historisch geografische en bouwhistorische) waarden (zie figuur 6.14). Bovendien zijn er diverse cultuurhistorisch waardevolle objecten. Het gaat om waardevolle historische bouwkunst, archeologie en landschapselementen. De CHK dient als beleidsinstrument om beslissingen te kunnen nemen ten aanzien van bekende en te verwachten cultuurhistorische waarden.

Figuur 6.14 Cultuurhistorische waarden in de gemeente Berkelland (bron: provincie Gelderland, 2018)

De historische waardenkaart van de provincie Gelderland laat zien dat het buitengebied van de gemeente Berkelland rijk is aan cultuurhistorisch waardevolle elementen. Verspreid over het plangebied zijn diverse gebouwen en dorpsgezichten aanwezig met grote cultuurhistorische waarde. De gemeente Berkelland telt 205 gemeentelijke monumenten en 107 rijksmonumenten (Structuurvisie 2025 gemeente Berkelland).

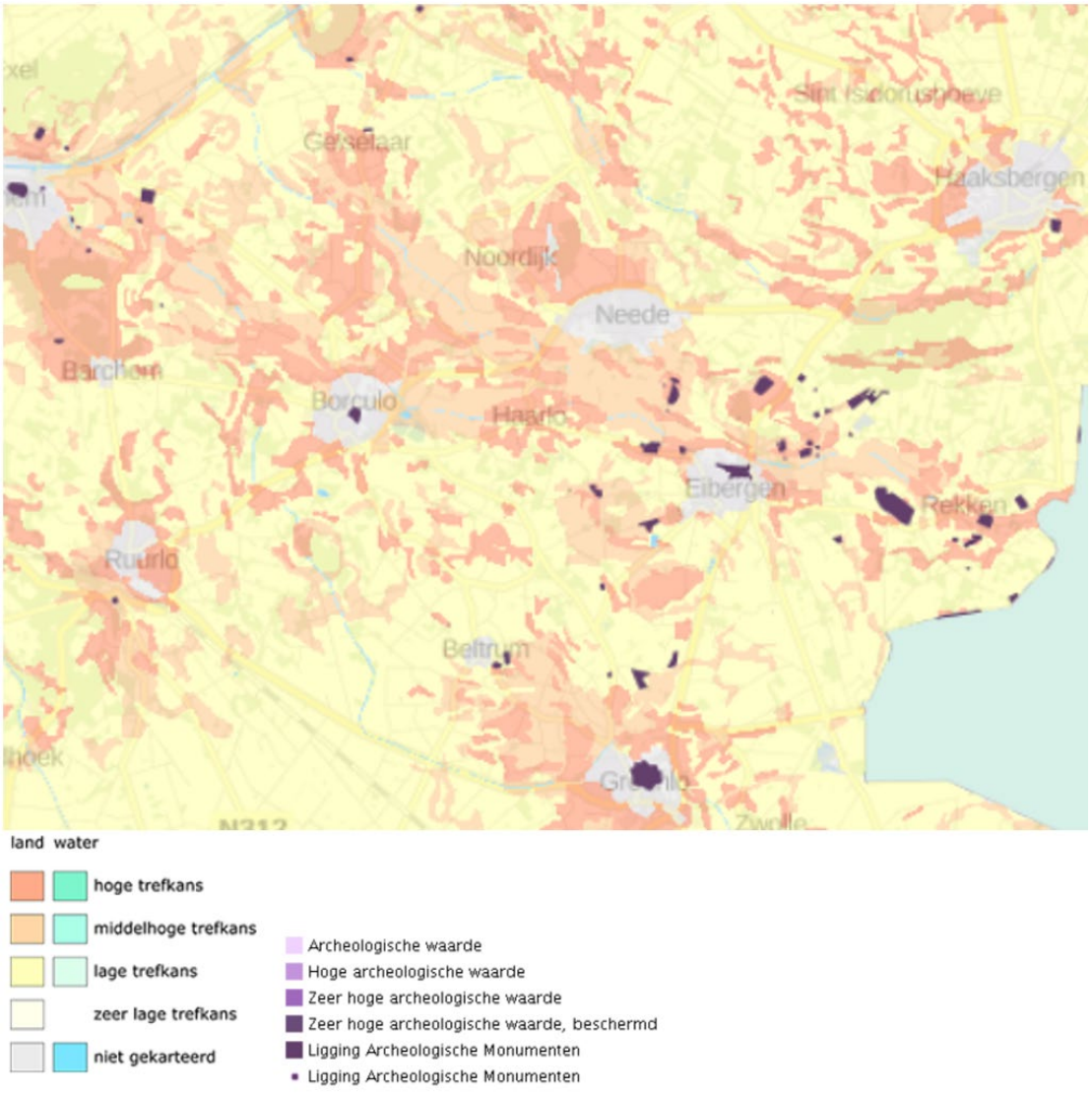
In het plangebied bevinden zich de volgende waardevolle cultuurhistorische elementen, ook in figuur 6.14 te zien:

- Windmolen De Hollandsche molen, in Neede (Rijksmonument)
- Havezate De Kamp (Rijksmonument)
- Kasteel Huize Ruurlo (Rijksmonument)
- Watermolen compleet bij Ruurlo
- Historische waterloop Berkel
- De Haar (waardevol boerendorp, omgeving Kasteel Ruurlo)
- Bruil (waardevol boerendorp)
- Windmolen Piepermolen (Rijksmonument)
- Havezate Huis Bevervoorde (terrein van hoge archeologische waarde)
- Gelselaar (beschermd dorpsgezicht)

6.3.2 Archeologie

Het archeologisch erfgoed wordt binnen Nederland als zeer waardevol beschouwd. Verschillende wetten en regels over het behoud en beheer van (cultureel) erfgoed, waaronder de Monumentenwet, zijn sinds 1 juli 2016 vastgelegd in de Erfgoedwet. De verantwoordelijkheid voor de bescherming van het archeologische erfgoed ligt bij de gemeente. De taken in het kader van de Erfgoedwet behelzen onder andere het integreren van archeologie in de RO-procedures en de koppeling tussen bestemmingsplannen en archeologische waarden en verwachtingen. De Erfgoedwet verplicht gemeenten om bij de vaststelling van een bestemmingsplan rekening te houden met in de bodem aanwezige of te verwachten archeologische waarden.

De bekende archeologische waarden en verwachtingen zijn vastgelegd in de Provinciale Archeologische monumentenkaart en de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Op gemeentelijk niveau is het archeologiebeleid vastgelegd in de gemeentelijke Erfgoedverordening, mede gebaseerd op de het regionale afwegingskader voor archeologiebeleid van de Regio Achterhoek. Uit bovenstaande documenten en tevens kort genoemd in paragraaf 6.2.2, blijkt dat er een aantal terreinen in het plangebied van archeologische waarde zijn.
Dit komt ook naar voren uit de gemeentelijke Archeologische beleidswaardenkaart die de gemeenteraad van Berkelland op 17 september 2017 vaststelde (RAAP-Rapport 2878). Deze waardenkaart wordt in het bestemmingsplan verwerkt door te voorzien in dubbelbestemmingen met elk hun eigen beschermingsregime (omgevingsvergunningstelsel voor bodemingrepen). Ook de archeologische rijksmonumenten (circumvallatielinie Groenlo, grafheuvels) worden op deze manier van een passend beschermingsregime voorzien.

Figuur 6.15 IKAW (Indicatieve Kaart Archeologische Waarden) (bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 2016)

6.3.3 Aardkundige waarden

Het plangebied bestaat grotendeels uit dekzand. Het hele gebied is doorsneden met beken en bijbehorende beekdalen die als slingers van het hoge oosten tot de lagere komgebieden van de IJssel in het westen lopen. In het oosten van het plangebied bevindt zich het Oost-Nederlands Plateau. Ook bevindt de stuwwal van de Needse berg zich binnen het gebied.

6.3.4 Effecten op cultuurhistorie, archeologie en aardkunde

Cultuurhistorie

De in het plangebied voorkomende behoudenswaardige cultuurhistorische waarden worden beschermd door een (dubbel)bestemming of aanduiding waar specifieke regels voor gelden (onder meer voor cultuurhistorisch waardevolle gebieden). Daarnaast zijn deze waarden ook in

het omgevingsvergunningstelsel opgenomen waarbij geen sprake mag zijn van onevenredige aantasting van cultuurhistorische waarden.

De binnen het beschermd dorpsgezichten Gelselaar en Mallum en de historische buitenplaats Ruurlo voorkomende en eigen cultuurhistorische waarden, worden beschermd middels de dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorie' met bijbehorende doeleinden en omgevingsvergunningstelsel. Een belangrijk toetsingscriterium voor de vergunningverlening van oprichting van een bouwwerk betreft de voorwaarde dat de oprichting van het bouwwerk of de voorgenomen activiteit niet leidt tot een aantasting van de karakteristieke waarden (bijvoorbeeld nokrichting, historische perceel scheidingen, zichtlijnen) van het beschermde dorpsgezicht.

Op deze wijze, in combinatie met de bepalingen op het gebied van landschap, zijn historische geografische waarden in het gebied geborgd. De bescherming van rijks- en gemeentelijke monumenten in het plangebied geschiedt via regelgeving in de Erfgoedwet 2016 en de gemeentelijke monumentenverordening. Het effect op dit thema is neutraal (0).

Archeologie
Primair dient gestreefd te worden naar behoud 'in situ' van de archeologische waarden. Indien wordt besloten wordt tot het opgraven van archeologische waarden of anderzijds het verstoren van waarden heeft dit een negatief effect.

Ten aanzien van uitbreiding van bestaande bedrijven is er een kleine kans op aantasting van archeologische waarden ter plaatse. In het bestemmingsplan worden Archeologische waarden beschermd middels zeven dubbelbestemmingen, te weten: 'Waarde - Archeologie 1' tot en met 'Waarde - Archeologie 6', alsmede een dubbelbestemming voor archeologische rijksmonumenten ('Waarde - Archeologisch rijksmonument'). Naast de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen zijn deze gronden tevens bestemd voor het behoud, de bescherming en het herstel van de aanwezige of te verwachten archeologische waarden in de bodem. Door deze dubbelbestemming, het bijbehorend omgevingsvergunningstelsel en de verplichting tot archeologisch onderzoek bij ruimtelijke ontwikkelingen is de kans op aantasting van archeologische waarden zoveel mogelijk beperkt binnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Aantasting van archeologische waarden is niet aannemelijk. Het effect is neutraal (0).

Aardkundige waarden
Behoud van de belangrijkste aardkundige waarden in het plangebied is geborgd door middel van de aanduiding 'aardkundig waardevol'. Deze aanduiding komt met name voor binnen de enkelbestemmingen 'Agrarisch met waarden - Landschapswaarden' en 'Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden'. Gronden met deze aanduiding zijn mede bestemd voor het behoud van het aardkundig waardevol gebied. Tevens zijn voorwaardelijke bepalingen opgenomen in het bestemmingsplan ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van aardkundige waarden. Hiermee wordt de aantasting van deze waarden zoveel mogelijk beperkt. Het effect is neutraal (0).

Aardkundige waarden

Behoud van de belangrijkste aardkundige waarden in het plangebied is geborgd door middel van de aanduiding ‘aardkundig waardevol’. Deze aanduiding komt met name voor binnen de enkelbestemmingen ‘Agrarisch met waarden - landschapswaarden’ en ‘Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden’. Gronden met deze aanduiding zijn mede bestemd voor het behoud van het aardkundig waardevol gebied. Tevens zijn voorwaardelijke bepalingen opgenomen in het bestemmingsplan ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van aardkundige waarden. Hiermee wordt de aantasting van deze waarden zoveel mogelijk beperkt. Het effect is neutraal (0).

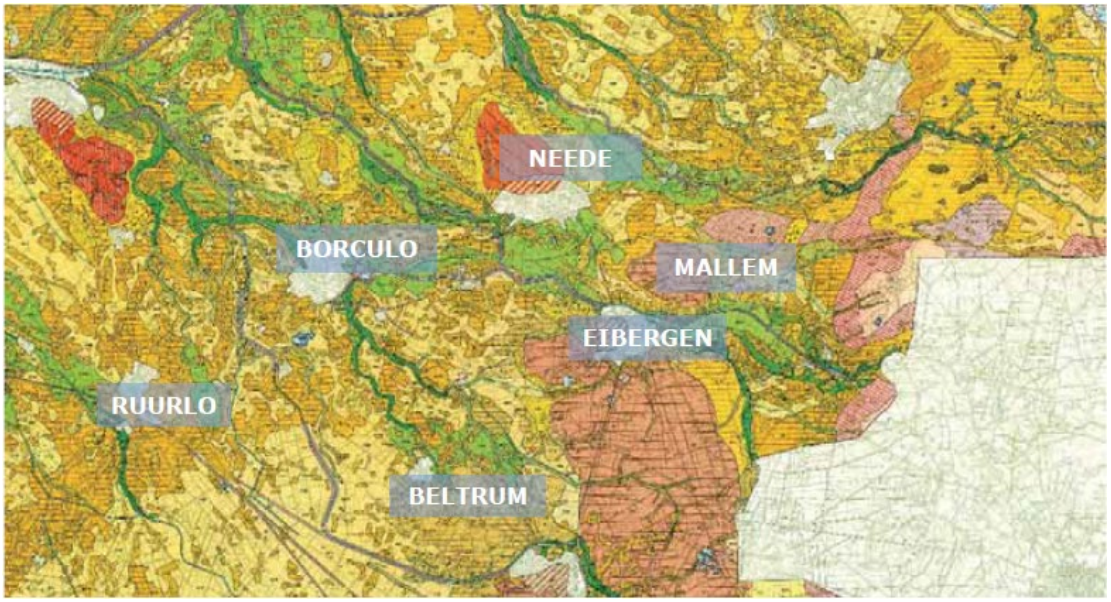
Tabel 6.5 Beoordeling effecten op Cultuurhistorie, Archeologie en Aardkunde

Aspect	Beoordelingscriterium	Planalternatief t.o.v. referentiesituatie
Cultuurhistorie, archeologie en aardkunde	Aantasting / kwaliteit behoud waardevolle cultuurhistorische elementen	0
	Respecteren archeologische verwachting	0
	Aantasting / behoud aardkundige waarden	0

6.4 Geomorfologie en bodem

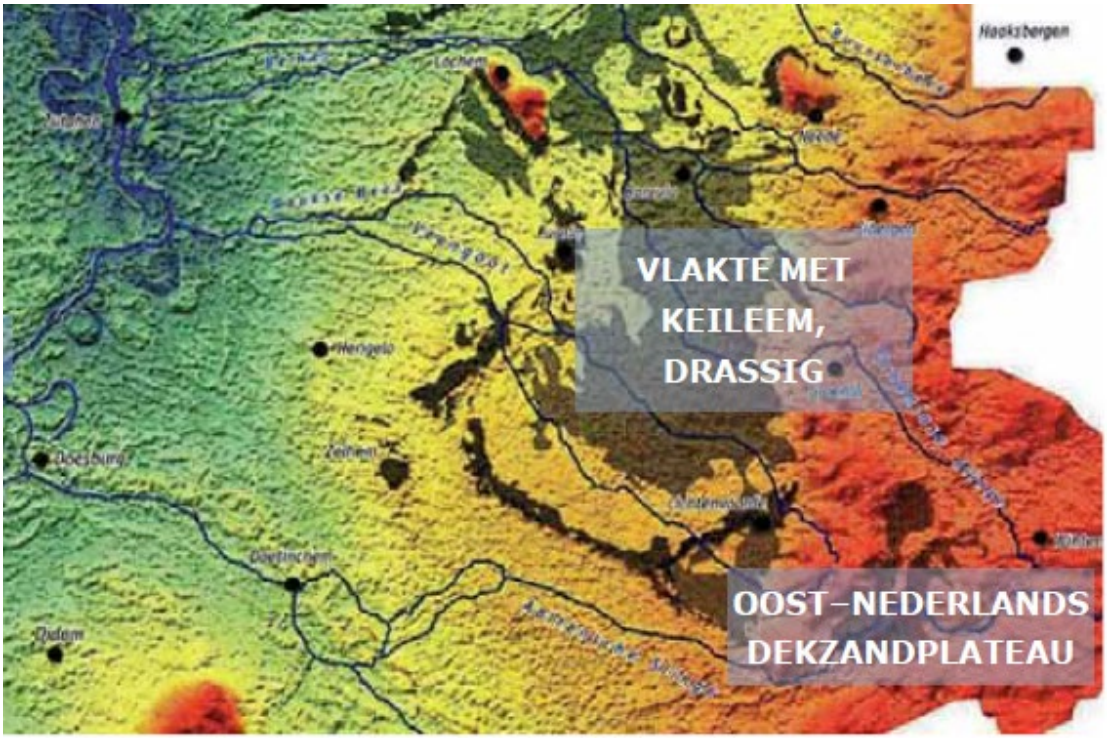
6.4.1 6.4.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

De geomorfologie van het plangebied bestaat grotendeels uit dekzand (licht en donker okergeel in figuur 6.16). Het hele gebied is doorsneden met beken en bijbehorende beekdalen. Ze stromen op de kaart als groene en donkerroze slingers door het landschap, van het hoge oosten tot de lagere komgebieden van de IJssel in het westen. Het lichtroze gebied in het oosten is het Oost-Nederlands Plateau. De stuwwallen van de Needse en Lochemse berg zijn met rood aangegeven.

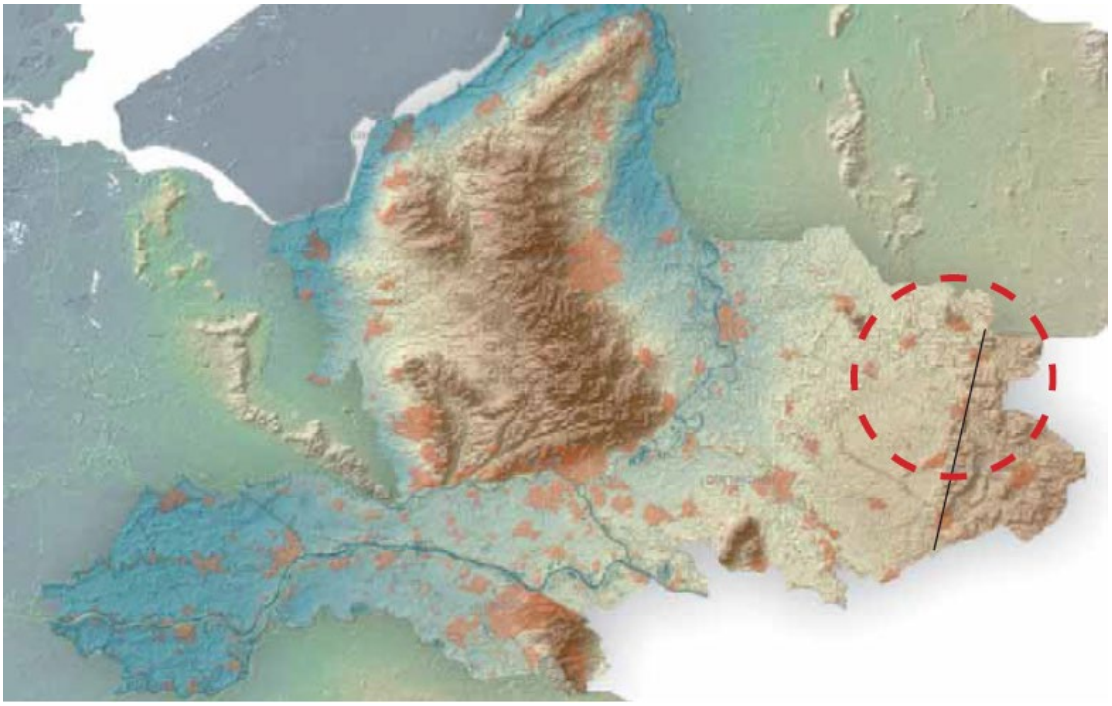
Figuur 6.16 Geomorfologische kaart van het plangebied (bron: Stichting voor Bodemkartering, kaartblad 34-35)

Op de hoogtekaart van figuur 6.17 is te zien dat de gemeente Berkelland tussen hogere delen in ligt. Het oostelijk zandgebied is ontstaan nadat de ijslobben wegzakten in de rivierafzettingen in het Pleistoceen. Het rivierzand werd opgestuwd tot stuwwallen.

Figuur 6.17 Hoogtekaart. Rood: hogere delen. Donkerbruin: zandruggen. Lichtbruin: lage midden. Blauw/Groen: IJsseldelta (bron: RAAP)

Op de reliëfkaart van Gelderland (figuur 6.18) is het Oost-Nederlands Plateau goed zichtbaar. Dit plateau is miljoenen jaren geleden door krachten in de aardkorst omhoog geduwd. Door erosie is het plateau later in kleine plateaus uiteen gevallen. Langs de plateaus liggen geulen, die door erosie zijn uitgesleten in de ondergrond. De grens van het Oost-Nederlands Plateau ligt op de lijn Eibergen-Lichtenvoorde-Aalten. Vanaf de rand van het plateau daalt het landschap van 27 m hoogte bij Eibergen tot 17 m bij Haarlo.

Figuur 6.18 Reliëfkaart Gelderland (bron: www.gelderland.nl)

Bodemkwaliteit

Een verontreinigde bodem kan zorgen voor gezondheidsproblemen en tast de kwaliteit van het natuurlijk leefmilieu aan. Daarom is het belangrijk om bij ruimtelijke plannen de bodemkwaliteit mee te nemen in de overwegingen. De Wet bodembescherming (Wbb), het Besluit bodemkwaliteit en de Woningwet stellen grenzen aan de aanvaardbaarheid van verontreinigingen. Indien bij planvorming blijkt dat (ernstige) verontreinigingen in het plangebied aanwezig zijn, wordt op basis van de aard en omvang van de verontreiniging én de aard van de ruimtelijke plannen beoordeeld welke gevolgen dit heeft (Wbb):

- *Niet saneren*

Indien de verontreiniging voor het beoogde doel niet hoeft te worden gesaneerd kan het ruimtelijke plan voor wat betreft deze verontreiniging zonder meer doorgang vinden.

- *Saneren*

Indien de verontreiniging moet worden gesaneerd dient een saneringsplan te worden opgesteld en ingediend bij de Provincie Gelderland. In sommige gevallen kan worden volstaan met het indienen van een melding op basis van het Besluit Uniforme Saneringen (zogeheten BUS-

melding) bij de provincie. Na goedkeuring door de provincie kan de sanering doorgang vinden. Na afloop dient de sanering te worden geëvalueerd en ook dit verslag dient ter goedkeuring aan de provincie te worden voorgelegd. Tijdens de saneringsprocedure kan de ruimtelijke procedure worden voortgezet. Echter, een omgevingsvergunning kan pas worden verleend na goedkeuring van de provincie over het saneringsplan of melding.

De Wet bodembescherming richt zich op de bescherming van de bodem tegen verontreiniging en andere vormen van aantasting. Op grond van de Wet bodembescherming is een ieder die op of in de bodem handelingen verricht en die weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat die handelingen de bodem verontreinigen of aantasten, verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die verontreiniging of aantasting te voorkomen. Om dit te bereiken worden op grond van de Wet milieubeheer regels gesteld om verontreinigingen door bedrijven te voorkomen.

Bij het opstellen van bestemmingsplannen is de vraag of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het huidige of toekomstige gebruik van die bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Het uitgangspunt hierbij is dat aanwezige bodemverontreiniging geen onaanvaardbaar risico oplevert voor de gebruikers van de bodem en dat de bodemkwaliteit niet verslechtert door grondverzet (bijvoorbeeld grondwerkzaamheden).

In het gehele bestemmingsplangebied kunnen lichte tot matige verontreinigingen met lood en PAK worden aangetroffen in de toplaag van de bodem. Deze ‘diffuse’ verontreiniging komt door onder andere het neerslaan van uitlaatgassen van verkeer en industrie en doordat vroeger asladen van kolenkachels veelal in tuinen werden geleegd. Daarnaast is de bodem op, onder en rondom (voormalige) bedrijfslocaties in veel gevallen verontreinigd geraakt door opslag, overslag, morsen, calamiteiten, maar ook door doelbewuste lozingen in het verleden.

Een Wbb-locatie is een locatie waar (vermoedelijk) sprake is, of was, van een ernstig geval van bodemverontreiniging. De provincie Gelderland is in dergelijke gevallen bevoegd gezag. In het bestemmingsplangebied komen diverse Wbb-locaties voor waar bodemonderzoek en/of -sanering nog niet is afgerond.

6.4.2 Effecten

In het bestemmingsplan worden geen functiewijzigingen bij recht mogelijk gemaakt. Bodemonderzoek is om deze reden in het kader van het bestemmingsplan niet noodzakelijk. In het bestemmingsplan worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die bijdragen aan vervuiling van de bodem. Ten aanzien van agrarische activiteiten gelden voorschriften vanuit onder andere het Activiteitenbesluit en het Besluit mestbassins milieubeheer, zoals het toepassen van vloeistofdichte vloeren, om bodemverontreiniging te voorkomen. De ontwikkelingen die worden geboden in het bestemmingsplan hebben dan ook geen gevolgen voor de bodemkwaliteit ter plaatse. (0)

Tabel 6.6 Beoordeling effecten op bodem

Aspect	Beoordelingscriterium	Planalternatief t.o.v. referentiesituatie
Bodem	Aantasting / verbetering bodemkwaliteit	0

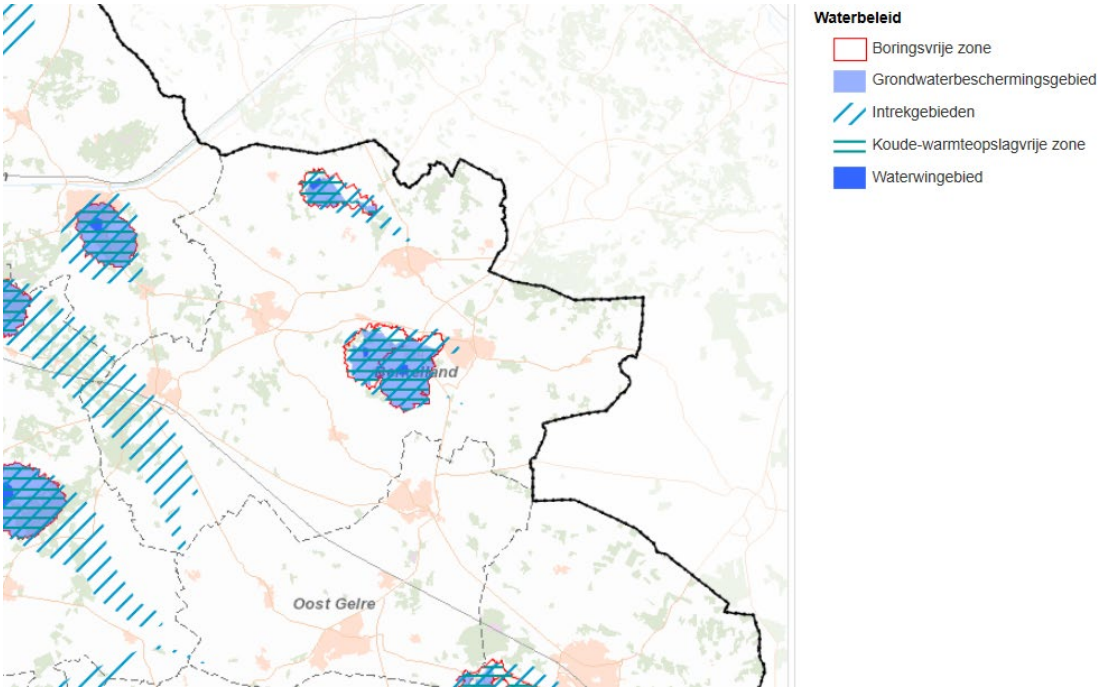
6.5 Hydrologie en water

6.5.1 Waterkwantiteit en waterkwaliteit oppervlaktewater en grondwater (huidige situatie en autonome ontwikkeling)

Het plangebied bevat meerdere oost-west stromende rivieren en beken. De Berkel en de Slinge zijn de grootste waterstromen in Berkelland. De Berkel ontspringt uit een bron op 125 m hoogte bij Billerbeck in Duitsland. De Slinge is een laaglandbeek die begint bij Winterswijk. Net als de Berkel is de Slinge sterk vergraven en gekanaliseerd. Door waterhuishoudkundige maatregelen (drainage en ontwateringssloten) zijn de natste laagtes langs de beken het hele jaar door geschikt voor landbouw.

Waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebieden

In de gemeente Berkelland bevinden zich drie grondwaterbeschermingsgebieden, waar tevens waterwinning plaatsvindt. Deze gebieden zijn op onderstaande kaart weergegeven. Voor deze grondwaterbeschermingsgebieden gelden specifieke gebruiksregels van de grond om te voorkomen dat vervuiling van het grondwater ontstaat. De gebieden worden ruimtelijk en milieutechnisch beschermd via de Omgevingsvisie Gelderland en de Omgevingsverordening Gelderland.

Figuur 6.19 Waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden

HEN/SED-wateren
Ten noordoosten van Neede ligt het water Teeselinkven, aangeduid als water van het Hoogste Ecologische Niveau (HEN). De ecologische waarde van de Teeselinkven wordt beschermd conform de regeling van de provincie Gelderland. Daarnaast bevindt zich in de gemeente Berkelland twee SED (Specifiek Ecologische Doelstelling)-wateren, te weten de Baakse Beek en de Koffiegoot.

Waterbeheer
Het kwantitatieve en kwalitatieve waterbeheer is in beginsel een taak van de waterschappen. Dit is in het plangebied in handen van het Waterschap Rijn en IJssel en voor een klein deel het Waterschap Vechtstromen.

6.5.2 Effecten

De bescherming van de waterwingebieden is in het bestemmingsplan gegarandeerd door de gebiedsaanduiding ‘milieuzone - waterwingebied’. Gronden met deze aanduiding zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede aangewezen voor het behoud en herstel van de drinkwatervoorziening. Rondom de waterwingebieden liggen verder beschermende zones zoals die zijn genoemd in de provinciale omgevingsvisie- en verordening. Ook deze zones zijn voorzien van een gebiedsaanduiding en een passende bestemmingsplanregeling.

Voor de natte delen van de EHS, de HEN-wateren en de ‘overige zone - beschermingszone natte landnatuur’, geldt in het bestemmingsplan dat ruimtelijke ingrepen/ontwikkelingen niet mogen leiden tot verlaging van de grondwaterstand in en om de natte natuur, (bij wateren) tot verslechtering van de waterkwaliteit of tot aantasting van de morfologie van de beken en waterlopen. De mate waarin andere functies zich kunnen ontwikkelen binnen of nabij natte natuurgebieden, wordt bepaald door hun effecten op de natuur. Hierbij geldt voor zogenaamde ‘significante aantastingen’ het ‘nee, tenzij’-principe. Ter bescherming van de waterkwaliteit kent het bestemmingsplan daarnaast bufferzones rond natte natuur. Het bestemmingsplan richt zich in deze ’beschermingszone natte landnatuur’ op het voorkomen van nieuwvestiging van teelten, die mest en bestrijdingsmiddelen gebruiken. De al bestaande agrarische bedrijfsvoering wordt door deze zones niet belemmerd.

De bestaande watergangen in het plangebied blijven behouden. In het plangebied wordt niet voorzien in maatregelen die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de waterkwaliteit. Er vindt geen emissie plaats van (mest-)stoffen naar het oppervlakte- en grondwater mede door het gebruik van vloeistofdichte vloeren bij uitbreiding van bestaande bedrijven. Verder wordt door een generieke gebruiksbeperking de toename van verzurende ammoniakemissie tot strijdig gebruik verklaard. Per saldo zal de (grond)waterkwaliteit dus niet verslechteren door toedoen van verzurende stoffen.

Mogelijk neemt het verhard oppervlak toe bij uitbreidingen, hiervoor zijn middels wetgeving voldoende compenserende en mitigerende maatregelen op te leggen (onder meer door het uitvoeren van de verplichte watertoets). Het effect op water is als neutraal (0) beoordeeld.

Tabel 6.7 Beoordeling effecten op water

Aspect	Beoordelingscriterium	Planalternatief t.o.v. referentiesituatie
Water	Behoud, herstel en ontwikkeling van het bestaande watersysteem	0

6.6 Verkeer

6.6.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Wegen
De gemeente Berkelland heeft twee grote verkeersaders (N18 en N315) en diverse ontsluitingswegen en verbindingswegen. De N18 is voor de gemeente van groot belang. Deze weg is niet alleen belangrijk als verbinding met de stadsregio Arnhem-Nijmegen en Twente, maar ook als verzamelas voor het verkeer in de oostelijke Achterhoek. De tweede belangrijke ontsluitingsweg in de gemeente is de N315 (Rietmolen-Borculo-Ruurlo-Doetinchem). Daarnaast lopen de N319 (Zutphen-Ruurlo-Winterswijk), de N312 (Ruurlo-Lichtenvoorde), de N822 (Borculo-Eibergen), de N823 (Neede-Eibergen), de N824 (Neede-Diepenheim) en de N825 (Borculo-Lochem) door het plangebied.

Naast deze provinciale wegen zijn er in de gemeente Berkelland vele plattelandswegen aanwezig welke gebruikt worden voor de onderlinge verbinding van kernen, recreatief verkeer en het ontsluiten van sociale en economische voorzieningen naar het hoofdwegennet. Ook komen binnen de gemeente verschillende recreatieve wandel- en fietspaden voor.

Spoorlijnen
In het plangebied komt een spoorlijn voor. Het betreft de spoorlijn Zutphen – Winterswijk met een station in Ruurlo.

6.6.2 Effecten op verkeer buitengebied

Verkeerskundige effecten
De toename van het aantal verkeersbewegingen als gevolg van de uitbreidingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven, die verspreid in het buitengebied van Berkelland liggen, is beperkt en zal voor de capaciteit van de lokale wegen niet tot problemen leiden. Dit geldt ook voor de ontwikkelingsmogelijkheden die worden geboden voor wat betreft nevenfuncties. Grootschalige recreatieve voorzieningen worden middels het nieuwe bestemmingsplan niet toegestaan in het plangebied. De ontwikkelingsruimte die wordt geboden aan kleinschalige recreatieve voorzieningen kan (in het maximale groeiscenario) leiden tot een beperkte toename van het aantal verkeersbewegingen. Aangezien het hier in alle gevallen kleinschalige ontwikkelingen betreft, en er geen sprake mag zijn van een onevenredige vergroting van de publieks- en/of verkeer aantrekkende werking, leiden ook deze ontwikkelingsmogelijkheden niet tot negatieve effecten op het verkeerssysteem.

Zoals in het planMER staat beschreven zal de toename van het aantal verkeersbewegingen als gevolg van de uitbreidingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven, die verspreid in het plangebied liggen, beperkt zijn. Er wordt niet verwacht dat de beperkte groei tot problemen zal leiden voor de capaciteit van de lokale wegen. Dit geldt met name voor de veehouderij. In de veehouderijsector kan er lokaal wel sprake zijn van een toename (door voortzettende schaalvergroting) maar per saldo zal de verkeersintensiteit naar verwachting slechts in beperkte mate toenemen. De aard van het verkeer kan welde verkeersveiligheid verder in het geding komen, vooral als het gaat om kwetsbare weggebruikers als fietsers.

Onveilige situaties treden vooral op als de breedte van het wegprofiel te weinig ruimte biedt voor elkaar passerend verkeer. Als er structureel sprake is van een dergelijke onveilige situatie dan laat dit z'n sporen achter in de bermen van de weg: deze raken beschadigd en de sporen van zwaar verkeer dat noodgedwongen heeft moeten uitwijken tot in de berm zijn goed zichtbaar.

Als wegbermen structureel beschadigen dan is dit feitelijk een kantelpunt: het repareren van de bermen lost het probleem niet op. Structureel beschadigde wegbermen vragen om structurele aanpassingen aan het wegprofiel om de verkeersveiligheid te vergroten. Dit kan bewerkstelligd worden door verschillende maatregelen zoals:

- Het aanbrengen van snelheidsremmers langs de weg
- Het op strategische plaatsen aanleggen van passeerhavens: een lokale verbreding van de weg in de berm
- Een structurele verbreding van het wegprofiel

Bij voldoende aanbod van fietsverkeer kan ook worden overwogen om een vrij liggend fietspad aan te leggen. Het oplossen van (nieuwe) onveilige situaties valt echter buiten de context van dit conserverend bestemmingsplan buitengebied.

Indirecte effecten (op emissies)

Het plangebied wordt grotendeels ontsloten door de N315, de N319 en de N18. De afstand van de doorgaande wegen tot een recreatieve (eind) bestemming is nooit meer dan ongeveer 5 km. Zoals de plantekst beschrijft mag ieder bouwvlak maximaal 25 toeristische plaatsen in gebruik hebben. Deze zullen gedurende ongeveer 230 dagen per jaar in gebruik zijn. Voor het berekenen van de maximaal mogelijke emissies vanuit het gebied is uitgegaan van een volle bezetting gedurende het gehele seizoen. Voor de berekeningen is uitgegaan dat elke staplaats zorgt voor één voertuigbeweging per dag (van 10 km). Op basis van een emissie van een personenauto op een weg in het buitengebied van 0,27 gram NOx/km komt de maximaal mogelijk extra gebiedsemissie neer op bijna 9.000 kg/jaar. Ten opzichte van de maximale landbouw emissie vanuit het gebied van ongeveer 3.500.000 kg/jaar is dat ongeveer 0,3 %.

Een dergelijke geringe bijdrage valt weg binnen de onnauwkeurigheidsmarge van de gebiedsmodelleringen die zijn uitgevoerd. Een nadere kwantificering van de mogelijke verkeersgerelateerde milieueffecten en effecten op de natuur is dan ook niet opportuun. De effecten op de natuur vanuit de extra emissies vanuit het wegverkeer zijn te klein om goed uit te kunnen rekenen binnen de onnauwkeurigheid van het gebruikte model. Het effect op verkeer wordt als neutraal (0) beoordeeld.

Tabel 6.8 Beoordeling effecten op thema verkeer

Aspect	Beoordelingscriterium	Planalternatief t.o.v. referentiesituatie
Verkeer	Toename / afname hinder, knelpunten binnen verkeersstructuur	0
	Toename van emissies vanuit het wegverkeer	0

6.7 Woon- en leefmilieu

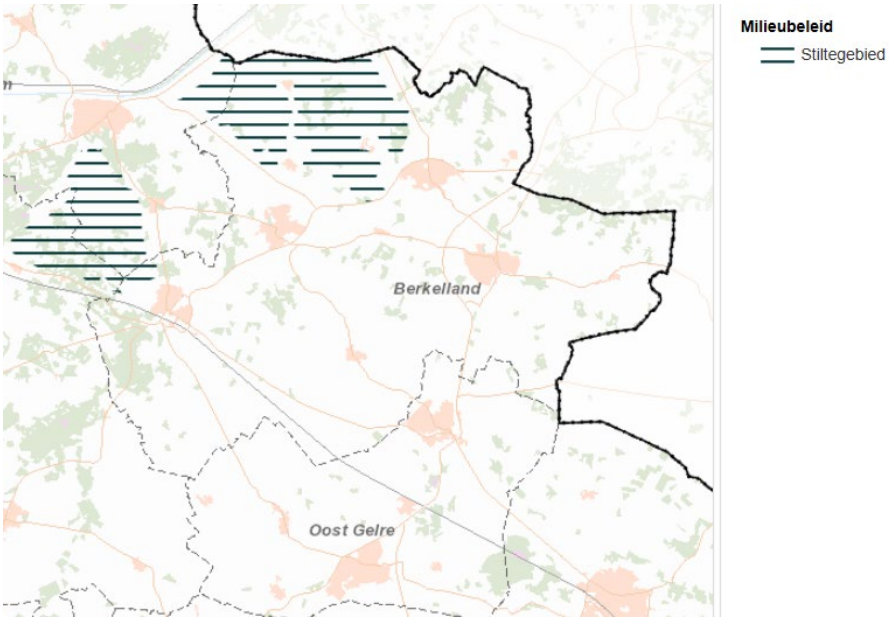
Onder het thema woon- en leefmilieu worden aspecten geluid, luchtkwaliteit, geur en gezondheid beschouwd. In dit planMER zijn niet de effecten van individuele agrarische bedrijven op de omgeving voor wat betreft concentraties geur en fijn stof bepaald. In het geval van nieuwe ontwikkelingen dient dit per individueel bedrijf in een volgende fase van het planproces te gebeuren.

6.7.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Geluid

De geluidbelasting van het buitengebied wordt bepaald door agrarische bedrijven, recreatiebedrijven, horecabedrijven, bestemmingsverkeer en doorgaand verkeer.

In het noorden van de gemeente en bij Ruurlo liggen de twee stiltegebieden Borculo-Noord en Wildenborch-De Bosket, zie figuur 6.20. Voor stiltegebieden gelden bijzondere regels. Indien er nieuwe ontwikkelingen plaats gaan vinden dient onderzocht te worden of daaraan kan worden voldaan. Binnen de stiltegebieden geldt geluid vanwege agrarische bedrijvigheid als gebiedseigen geluid.

Figuur 6.20 Stiltegebieden in en om het plangebied

Lucht

De luchtkwaliteit wordt in het plangebied bepaald door de achtergrondconcentratie NO2 en PM10. In de achtergrondconcentraties zijn de bijdrages van de bestaande veehouderijen inbegrepen. Op dit moment gelden de volgende kentallen voor het interpreteren van de luchtverontreiniging met fijn stof:

- 20 µg/m^3 - WHO adviesnorm
- 31,2 µg/m^3 – wanneer deze jaargemiddelde concentratie met behulp van een statistische relatie wordt vertaald naar overschrijdingsdagen komt je boven de 31,2 µg/m^3 uit boven de 35 PM10 overschrijdingsdagen per jaar (=grenswaarde)
- 40 µg/m^3 – jaargemiddelde grenswaarde

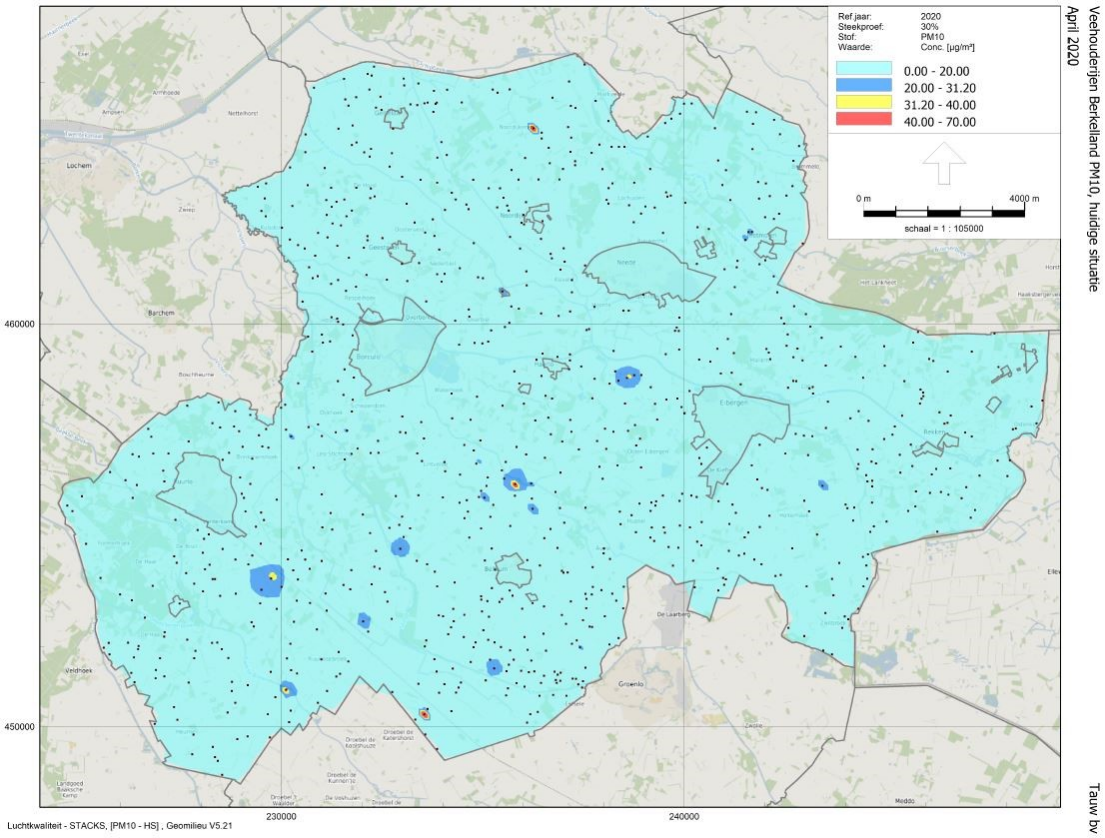
In de huidige situatie worden de grenswaarden van fijn stof en stikstofdioxide in het plangebied niet overschreden. Het gaat om fijn stof emissies door vooral wegverkeer en landbouw. Ruimtelijk gezien wordt het grootste aandeel veroorzaakt door het wegverkeer. Het aandeel vanuit de landbouw wordt veroorzaakt door fijn stof emissie vanuit de stallen. De fijnstof emissies in het plangebied zijn gemodelleerd met Geomilieu V5.21, gebruik makend van de onderstaande set model uitgangspunten:

- Emissiepunthoogte 5 m
- Uittreesnelheid 0,4 m/s
- Geen warmte-inhoud
- Geen rekening houden met gebouwinvloed
- Gerekend met meteorologie van 1995-2004
- Gerekend voor 1,5 m hoogte boven maaiveld met default emissiepuntdiameter
- Gerekend met een terreinruwheid van 0,19 m (gemiddelde Berkelland)

Voor het bepalen van de emissiefactoren is gebruik gemaakt van de stikstofinventarisatie, op basis van de emissiefactoren fijn stof voor veehouderij zoals het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat die bekend heeft gemaakt om te gebruiken bij de berekening van de concentraties luchtverontreinigende stoffen.

Figuur 6.21 laat zien dat de grenswaarde voor het aantal overschrijdingsdagen per jaar feitelijk niet wordt overschreden op plaatsen waar mensen wonen. Dit zou het geval zijn bij een berekende waarde van meer dan 31,2 µg/m^3 (in de figuur weergegeven met een gele of rode arcering). Een dergelijke waarde wordt alleen berekend in de directe nabijheid van de stallen, daar waar geen mensen wonen.

De figuur laat zien dat er zich zeer lokaal verhoogde waarden voordoen (waarbij nog altijd wordt voldaan aan de wettelijke grenswaarde), maar dat in het overgrote deel van het gebied zelfs wordt voldaan aan de WHO-waarde van 20 microgram/m^3.

Figuur 6.21 De berekende luchtkwaliteit in de huidige situatie

Geur

De regelgeving inzake geurhinder van veehouderijen is vastgesteld in de Wet geurhinder en veehouderij (verder Wgv) en is sinds 1 januari 2007 van toepassing. De wet kent diercategorieën waarvoor een geuremissie factor is vastgesteld, zoals vleesvee, varkens, schapen en legkippen. Daarnaast kent de wet diercategorieën, zoals melkrundvee en paarden, waarvoor een vaste afstand geldt tussen het emissiepunt van de stal en een geurgevoelig object, zoals een woonhuis.

De Wgv geeft de gemeente de mogelijkheid om via een verordening lokaal beleid vast te stellen voor de geurbelasting en de vaste afstanden. Dit om een gewenste ruimtelijke ontwikkeling mogelijk te maken. De vaste afstanden kunnen daarbij worden verkleind.

De gemeente Berkelland heeft in 2009 een geurverordening vastgesteld voor (delen van) het plangebied ‘verordening geurhinder en veehouderij gemeente Berkelland’. In de verordening geldt voor zeven aangewezen gebieden (de zeven ‘kleine’ kernen: Beltrum, Geesteren, Haarlo, Noordijk, Rekken, Rietmolen en Gelselaar) een afwijkende waarde dan de waarde genoemd in artikel 3 lid 1 van de wet Wgv. Voor de aangewezen gebieden geldt de maximale waarde voor de voorgrond geurbelasting van een veehouderij 6 odour units /m³ en een minimaal aan te houden afstand van 75 m in plaats van 3 odour units/m³ en 100 m.

In 2018 is er een uitgebreide geur-studie uitgebracht[36] waarin om te beginnen de huidige geursituatie zeer gedetailleerd in beeld is gebracht, ook rekening houdend met de aangepaste (naar beneden bijgestelde) geur reductie door combi luchtwassers. Deze berekeningen zijn gebaseerd op een inventarisatie uitgevoerd in februari 2018. Op basis daarvan is vastgesteld dat:

- 95 % van de woningen in het buitengebied zich bevinden in een zeer goed tot redelijk goed leefklimaat
- Ongeveer 1 % van de woningen in het buitengebied zich bevinden in een matig tot slecht leefklimaat
- Beltrum de kern is met de hoogste achtergrond geurbelasting; 83 % van de woningen in Beltrum bevind zich in een matig leefklimaat[37]
- In de andere kernen bevinden zich meer dan 95 % van de woningen in een zeer goed tot redelijk goed leefklimaat.

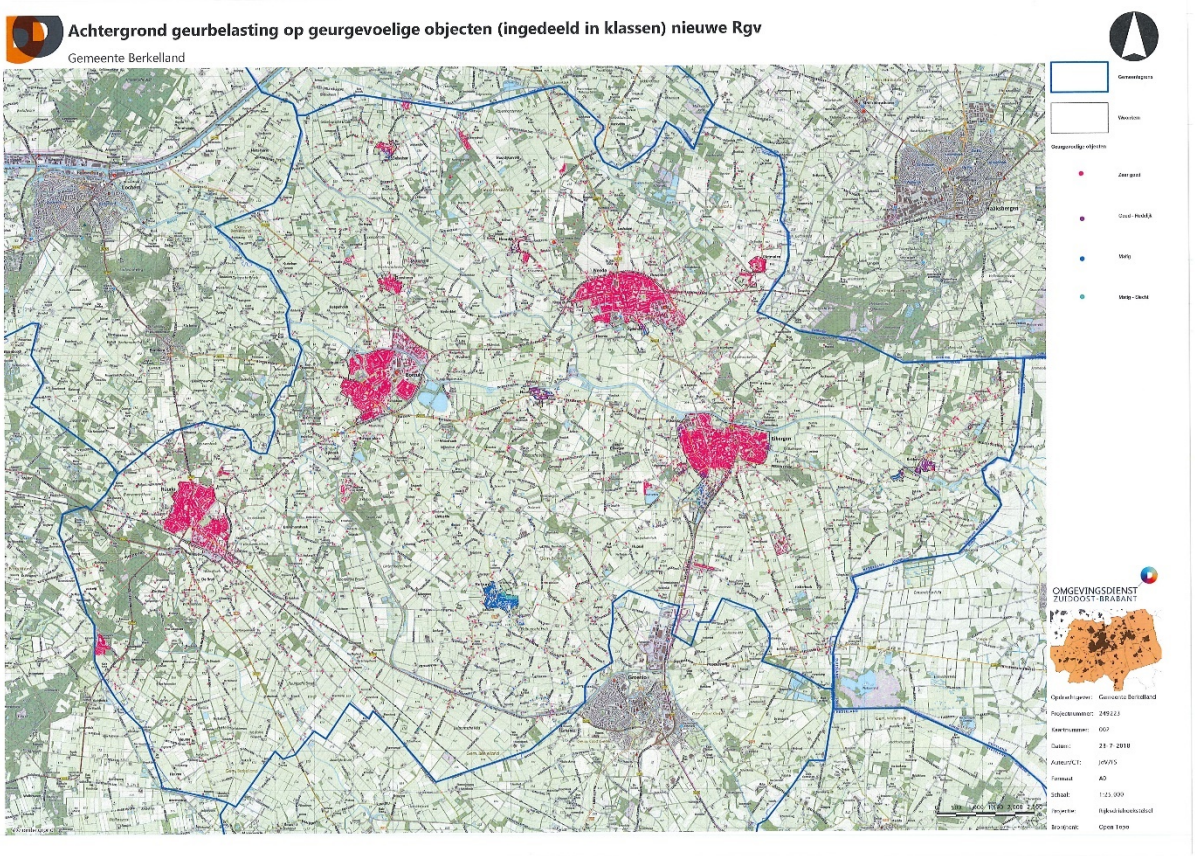
Deze analyse van de huidige situatie is gebaseerd op de onderstaande indeling van de achtergrond geurbelasting zoals die is gehanteerd door de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

Tabel 6.9 Indeling achtergrond geurbelasting op geur gevoelige objecten ingedeeld in geurklassen voor de kwaliteit van het woon- en leefklimaat (bron: geuronderzoek Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant van 23 juli 2018)

Kwaliteit woon- en leefklimaat geur	Geurklassen Woonkernen (ou)	Geurklassen buitengebied (ou)	Toelichting
zeer goed	0-2	0-5	Het geurhinderniveau is laag, de kans op geurklachten is daarom gering
goed – redelijk	2-5	5-10	Het geurhinderniveau is redelijk laag, de kans op geurklachten is daarom beperkt
matig	5-10	10-20	Het geurhinderniveau is redelijk, de kans op geurklachten is aanwezig (aandacht klasse); overschrijding gezondheidskundige advieswaarde GGD
matig – slecht	>10	>20	Het geurhinderniveau is hoger dan Wgv systematiek. De kans op geurklachten is aannemelijk

Op de onderstaande kaart is de huidige situatie weergegeven. De kaart van de omgevingsdienst geeft weer waar geurknelpunten kunnen optreden en wat daarvan het effect is op het woon- en leefklimaat.

[36] Veehouderij, geur en mogelijke effecten van andere geurnormen (fase 1), uitgebracht in opdracht van de gemeente Berkelland d.d. 20 april 2018 door de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, aangevuld op 23 juli 2018 met Effect lagere geurverwijdering combiluchtwassers op de huidige geursituatie.
[37] Opgemerkt wordt dat de meest dominante geurbron die nu nog operationeel is in de omgeving van Beltrum al wel is aangemeld bij de saneringsregeling varkenshouderij. Het bedrijf is inmiddels beëindigd en de stallen zijn gesloopt.

Figuur 6.22 Achtergrond geurbelasting op geurgevoelige objecten (Bron: Geuronderzoek Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant van 23 juli 2018)

Voor de diergroepen waarvoor geen geur emissie kentallen zijn vastgesteld geldt dat een minimale afstand tot een woonhuis in acht genomen dient te worden. De aan te houden afstand hangt onder anderen af van de plaats in de gemeente waar het huis zich bevind. In het buitengebied bestaan nog een aantal historisch gegroeide knelpunten. Langs de randen van de bebouwde kom zijn geen knelpunten (meer). Het ontstaan van nieuwe knelpunten is niet aan de orde.

Gezondheid

Ontwikkelingen in veehouderij, maar vooral de al lang lopende schaalvergroting en in het bijzonder de ontwikkeling in de richting van megastallen, hebben geleid tot discussies onder omwonenden over de gezondheidsrisico's van de intensieve veehouderij/niet-grondgebonden veehouderij door de verspreiding van zoönosen. Zoönosen zijn infectieziekten veroorzaakt door micro-organismen die kunnen overgaan van dieren op mensen. Door de verschillende griepuitbraken, de recente Q-koortsuitbraak, die samenhangt met het intensief houden van melkgeiten, en de ontdekking van resistente MRSA-bacterie in de veehouderijketen enige jaren geleden, is deze discussie in een stroomversnelling gekomen.

De bedrijfsvoering van het merendeel van de veehouderijen is er in de huidige situatie nog niet op gericht om verspreiding van zoönosen te voorkomen. Ook bestaat er nog veel onduidelijkheid met betrekking tot de verspreidingsmechanismen en de kritische factoren die de kans op verspreiding succesvol kunnen beperken. Ondanks veel (literatuur) onderzoek is er nog geen (landelijk) beleid ontwikkeld dat op het tegengaan van de verspreiding van zoönosen is gericht. Sinds 2017 geldt wel het provinciale moratorium voor de uitbreiding van geitenhouderijen.

6.7.2 Effectbeoordeling

Geluid
Geluid direct afkomstig van de agrarische bedrijven is gereguleerd in de Wet milieubeheer (Wm) en valt onder de noemer industrielawaai. Door middel van geluidgrenswaarden afgestemd op de aard van de omgeving wordt voorkomen dat ondervonden hinder bij geluidgevoelige bestemmingen (zoals woningen en scholen) te hoog wordt. Voor eventuele bedrijfsuitbreidingen blijven in principe de bestaande geluidgrenswaarden (en daarmee het invloedgebied van geluid) van toepassing. Om daar binnen te kunnen blijven kan het wel noodzakelijk zijn dat geluid reducerende voorzieningen aan de geluidbronnen getroffen worden om hieraan te kunnen voldoen. Een zekere (vergunbare) toename van de geluidsbelasting kan niet altijd worden uitgesloten op bedrijven die groeien. Maar daar staat tegenover dat het aantal actieve bedrijven af zal nemen.

Geluid als gevolg van wegverkeer, waaronder het verkeer van en naar de agrarische bedrijven, valt onder het regiem van de Wet geluidhinder (Wgh). Uit de verkeersparagraaf blijkt dat de toename van het aantal verkeersbewegingen door toedoen van het nieuwe bestemmingsplan naar verwachting niet merkbaar zal zijn met betrekking tot de hinderbeleving vanuit het wegverkeerslawaai. Het effect voor geluid is per saldo neutraal (0).

Lucht
In mei 2010 is de Handreiking fijn stof en veehouderijen vastgesteld. Bij de beoordeling van een aanvraag voor een vergunning (dan wel een melding activiteitenbesluit) voor een veehouderij wordt de emissie van fijn stof getoetst aan de grenswaarden uit de Wet milieubeheer. Dit staat in artikel 5.16 van de Wet milieubeheer. Een bedrijf kan legaal operationeel zijn indien er geen overschrijding van de grenswaarden plaatsvindt. Is er toch sprake van een overschrijding, dan is dat alleen mogelijk indien de luchtkwaliteit door het project niet of niet in betekenende mate verslechterd.

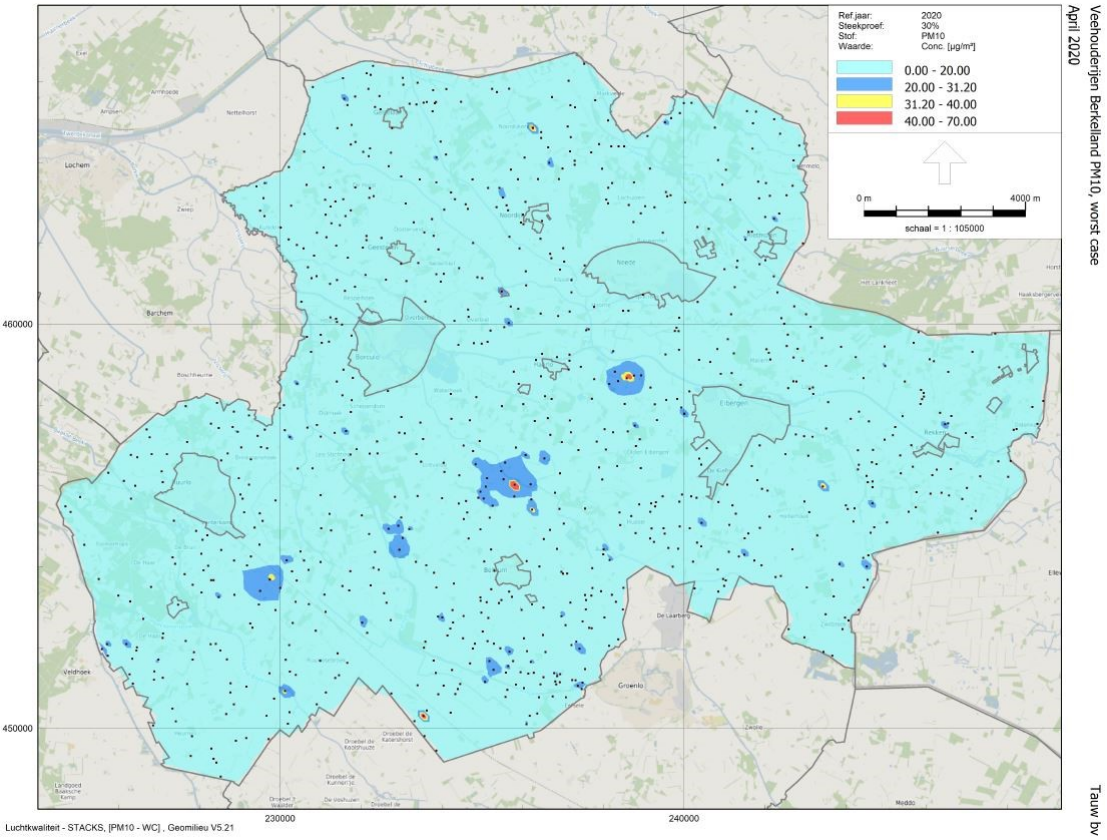
Voor fijn stof gelden de volgende normen:
- Een jaargemiddelde concentratie fijn stof van maximaal 40 ug/m^3
- Een daggemiddelde concentratie fijn stof van 50 ug/m^3, die maximaal 35 dagen per jaar mag worden overschreden

Overschrijdingen van grenswaarden door uitbreidingen van stallen in de toekomst kunnen niet plaatsvinden aangezien er geen toestemming wordt verleend in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) als de norm voor fijn stof wordt overschreden. Een bedrijf moet dus altijd voldoen aan de grenswaarden. Het transport van en naar de agrarische bedrijven heeft geen

relevant effect op de luchtkwaliteit. Zowel voor bestaande als voor nieuwe situaties (na uitbreidingen) geldt dat de normen voor luchtkwaliteit niet overschreden mogen worden.

Uitgaande van het worst case scenario dat voor de stikstof emissies is opgesteld is in Geomilieu uitgerekend wat het uitbreiden van de bouwvlakken met 40 %, uitgaande van een vulgraad van 50 %, zonder verdergaande emissie reducerende technieken toe te passen voor gevolgen zou hebben voor de luchtkwaliteit. In figuur 6.23 wordt het rekenresultaat gepresenteerd.

Figuur 6.23 laat zien dat ook in het worst case alternatief de grenswaarde voor het aantal overschrijdingsdagen per jaar feitelijk niet wordt overschreden op plaatsen waar mensen wonen.

Figuur 6.23 De berekende luchtverontreiniging voor het worst case alternatief

Overigens geldt dat op perceel-niveau niet kan worden uitgesloten dat er in de directe omgeving sprake zal zijn van een toename van de luchtverontreiniging. Maar, parallel aan deze lokale ontwikkelingen geldt dat het aantal stofbronnen in het buitengebied elk jaar minder wordt door de ontwikkelingen in de sector. Dat betekent dat per saldo het effect op luchtkwaliteit als neutraal wordt beoordeeld.

Geur

In de huidige situatie zijn er aan de rand van de bebouwde kom binnen de gemeente geen knelpunten ten aanzien van de minimaal aan te houden afstanden tussen dierverblijfplaatsen voor diergroepen waarvoor geen geur emissiekentallen zijn vastgesteld (zoals bijvoorbeeld melkkoeien). In het buitengebied is nog wel sprake van een aantal historisch gegroeide knelpunten maart het ontstaan van nieuwe knelpunten is niet aan de orde.

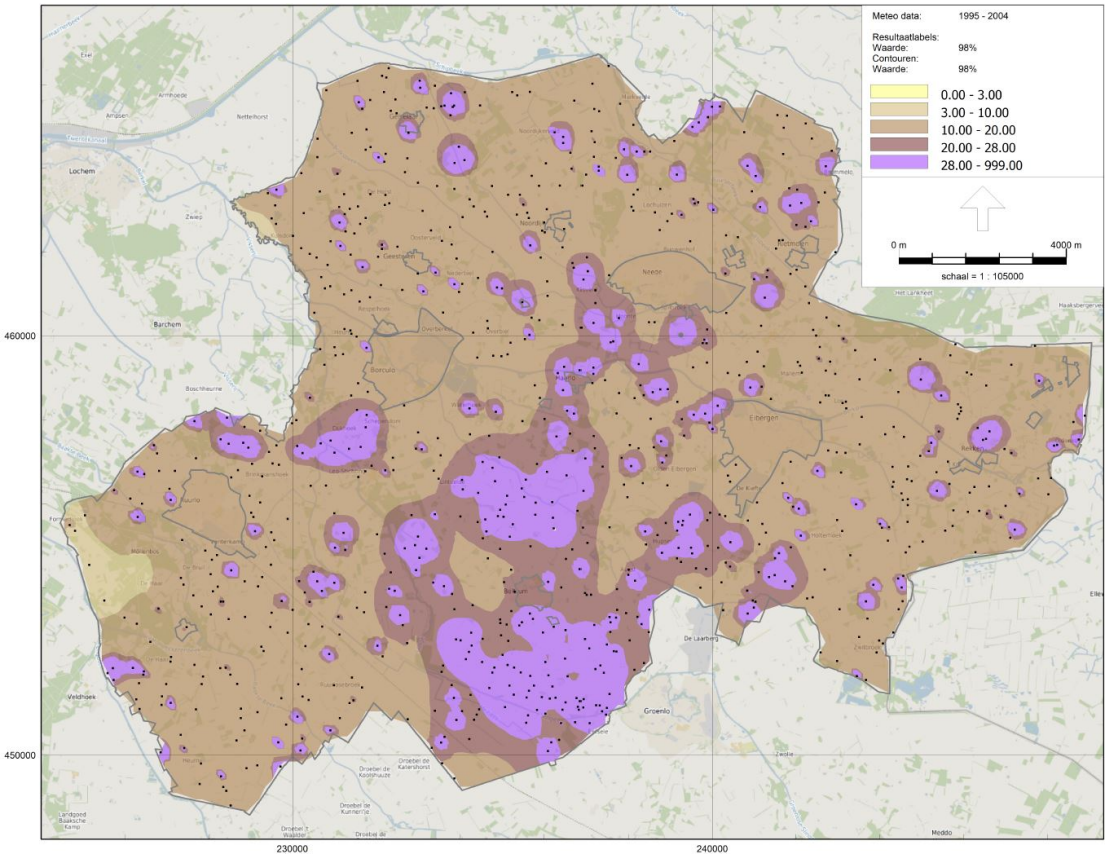
Figuur 6.24 laat zien wat het effect zou zijn als alle niet-grondgebonden veehouderijen in het plangebied volledig gebruik zouden maken van de bouwmogelijkheden die de worstcase hen biedt, los van de vraag of dit vanuit de ammoniakbenadering tot significant negatieve effecten in de Natura 2000-gebieden zou leiden. Een dergelijke ruimtelijke ontwikkeling zorgt voor een substantiële toename van de achtergrond geurbelasting.

In de Handreiking geurhinder en veehouderij (2014) is de relatie weergegeven die door het RIVM wordt gelegd tussen de achtergrond geurbelasting en de daaruit voortkomende geurhinder. Deze relatie is samengevat in de onderstaande tabel.

Tabel 6.10 De relatie leefkwaliteit voor geur, de berekende achtergrondbelasting en het te verwachten hinderpercentage (bron: bijlage 6 en 7 van de Handreiking Wgv)

Leefkwaliteit geur	Achtergrond belasting (ou_E/m^3)	Geurgehinderden (%)
Zeer goed	<3	<5
Goed	3-7	5-10
Redelijk goed	7-13	10-15
Matig	13-20	15-20
Tamelijk slecht	20-28	20-25
Slecht	28-38	25-30
Zeer slecht	38-50	30-35
Extreem slecht	50-65	35-40

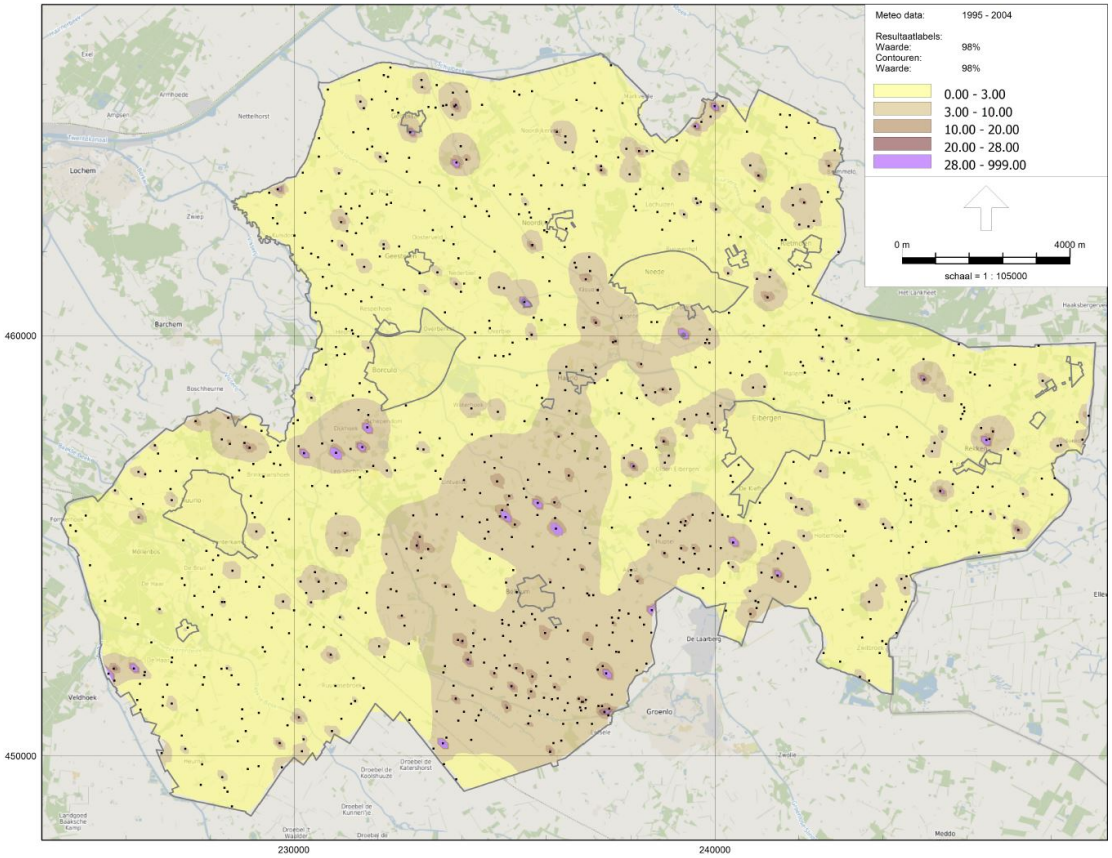
De onderstaande figuur laat zien dat als het worst case alternatief zou optreden er in het overgrote deel van het buitengebied sprake zou zijn van een matig leefklimaat voor geur waar door 15-20% van de bewoners geurhinder ervaren zou worden. In substantiële delen van de gemeente zou er dan zelfs sprake zijn van een slecht leefklimaat voor geur waar meer dan 25% van de bewoners geurhinder zouden ervaren.

Figuur 6.24 Het effect op de achtergrond geur belasting ten gevolge van de worstcase (bron: eigen berekeningen)

Vanwege het effect op de geurbeleving die uit zou kunnen gaan van de worstcase is een tweede effectberekening uitgevoerd die uitgaat van het plan alternatief waarbij wordt uitgegaan van een beperking van de emissie zoals bepaald in het plan alternatief. In paragraaf 4.4.4 blijkt dat dit planscenario overeenkomt met de inzet van 70 % - 90 % emissie reductie in de intensieve veehouderij/niet-grondgebonden veehouderij (en 54 % emissie reductie in de melkveehouderij).

De onderstaande figuur geeft weer wat in dat alternatief de te verwachten achtergrondbelasting voor geurhinder zal kunnen zijn als op alle percelen deze bouwmogelijkheden worden gebruikt.

Figuur 6.25 Effect op de achtergrond geur belasting ten gevolge van het plan alternatief (Bron: eigen berekeningen)

De berekeningen tonen aan dat in dit scenario er in bijna alle woonkernen van de gemeente de achtergrondbelasting in ieder geval altijd onder de 3 OU/m_3 zal blijven. Het aantal geur gehinderden zal daar waarschijnlijk niet boven de 5 % van de bevolking uit komen. Daarmee is aangetoond dat er technieken beschikbaar zijn om, ook als elk bedrijf gebruik maakt van een uitbreiding van het bouwvlak met 40 %, in een substantieel deel van het buitengebied een zeer goed leefklimaat voor geur gerealiseerd kan worden. Opgemerkt wordt dat in een deel van het buitengebied, en in de kernen Beltrum en Haarlo, een achtergrond geurbelasting is berekend van 3-10 OU/m^3. Daar is sprake van een redelijk goed leefklimaat voor geur en wordt geurhinder verwacht bij 10-15% van de bewoners.

Overigens geldt wel dat bij een uitbreiding van elke individuele onderneming het effect op de geurhinder aan sectorale wet- en regelgeving getoetst zal worden. Op perceelsniveau kan niet worden uitgesloten dat er in de directe omgeving sprake zal zijn van een toename van de geurhinder, vooral omdat de inzet van maximaal geur reducerende technieken niet is geborgd in de planregels. Parallel aan deze lokale ontwikkelingen geldt overigens dat het aantal geurbronnen in het buitengebied elk jaar minder wordt door de ontwikkelingen in de sector. Dat betekent dat per saldo het effect op geurhinder als licht negatief (-) wordt beoordeeld.

Gezondheid
Zoals in paragraaf 4.6 is omschreven zal er gedurende de planperiode sprake zijn van een behoorlijke dynamiek in de agrarische sector. Veel van de kleinere bedrijven zullen stoppen. Dat betekent dan veel van de mogelijke bronnen van zoönosen zullen verdwijnen en de afstand tussen de bedrijven toe zal nemen.

Daarnaast zal er op de groeiende bedrijven sprake zijn van een toenemende schaalgrote. In potentie is dat een risicofactor: hoe meer dieren er op een korte afstand bij elkaar zijn, des te groter het risico op een uitbraak. Echter, de schaalvergroting gaat ook samen met een vermindering van het aantal dierbewegingen, vooral omdat er op een moderne veehouderij, steeds vaker sprake is van een zo lang mogelijke keten binnen hetzelfde bedrijf. Daardoor wordt het risico van de introductie van ziektekiemen uit andere bedrijven sterk terug gebracht.

Ook geldt dat er van een zich niet ontwikkelend bedrijf geen investeringen verwacht kunnen worden die zich richten op de preventie van het verspreiden van ziektekiemen. Bij het bouwen van nieuwe stallen is er ruimte voor proces-geïntegreerde maatregelen die de kans op verspreiding kunnen verkleinen. Vanwege het grote interne belang om uitbraken te voorkomen is het te verwachten dat, ook zonder regelgeving, moderne bedrijfssystemen de kans op een uitbraak zo ver als mogelijk zullen terugdringen.

Het is dus de verwachting dat door de dynamiek in de sector het aantal bronnen af zal nemen, er weliswaar sprake zal zijn van een zekere schaalvergroting op de groeiende bedrijven, maar dat de moderne bedrijfsvoering er zoveel mogelijk op gericht is om het risico van uitbraken te voorkomen.

GGD advies
Het beoordelen van een wens tot bedrijfsuitbreiding kan niet goed op basis van een generieke set voorschriften plaatsvinden. Elke casus dient op basis van een eigen risicoanalyse te worden beoordeeld. De GGD Noord- en Oost-Gelderland heeft daarbij voor het voorontwerpbestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2016’ geadviseerd om rekening te houden met een aantal elementen. Bij het opstellen van dit MER en de voorbereiding van het voorontwerpbestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2020’ is en wordt daarmee op de volgende wijze omgegaan:

- Volksgezondheid is een mee te wegen belang bij de totstandkoming van het bestemmingsplan en bij gebruikmaking van de afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden in het vast te stelen bestemmingsplan. In het kader van MER moet worden aangetekend dat voor volksgezondheid geen sprake is van in kwantitatieve zin te beschouwen effecten, zodat wordt volstaan met een kwalitatieve beoordeling
- Voor omschakeling van diersoorten/agrarische bedrijfsvoering worden gebruiksbeperkingen opgenomen in het bestemmingsplan. Voor uitlopen van dieren bestaat een maatschappelijke behoefte, die de gemeente niet wenst te doorkruisen met gebruiksbeperkingen

- Nieuwe woningen of andere gevoelige functies (waaronder kinderopvang) worden niet bij recht toegestaan in het bestemmingsplan, zodat de aanbevolen minimumafstand van 250 m tot veehouderijen niet in beeld komt bij uitvoering van het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan gaat daarnaast geen nieuwbouw mogelijk maken op niet gesaneerde, oude stortplaatsen
- Het standstill beginsel krijgt een plek in het bestemmingsplan door een verbod op toename van de stikstofdepositie van een bedrijf of andere functie. Indirect leidt dat ook tot forse beperkingen voor de uitstoot van voor gezondheid relevante parameters als fijn stof, endotoxinen en geur
- Over de gewenste omgevingswaarden onder de Omgevingswet is nog geen beleid in de vorm van een hoger ambitieniveau dan de huidige wettelijke waarden geformuleerd, zodat hieraan geen betekenis kan toekomen bij de bepaling van de beschikbare milieugebruiksruimte voor bedrijven en andere functies
- De GGD-advieswaarden voor geur worden mede gelet op de jurisprudentie niet gevolgd. In plaats daarvan wordt vastgehouden aan de juridisch geaccepteerde waarden uit de Wgv-handreiking
- De gemeente Berkelland heeft geen geluidbeleid vastgesteld en volgt daarom de waarden uit de Wet geluidhinder (waarbij de voorkeursgrenswaarde geldt als toetsingswaarde, maar de mogelijkheid bestaat om hogere grenswaarden vast te stellen) en de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening (waarbij de richtwaarde geldt als toetsingswaarde, maar hogere waarden mogelijk zijn na bestuurlijke afweging)
- De aanleg en onderhoud van een netwerk van fiets- en wandelpaden is geen opgave in het kader van dit bestemmingsplan, maar onderdeel van een afzonderlijk traject. Datzelfde geldt voor het bevorderen van bereikbaar openbaar groen in de woonomgeving en het meenemen van klimaatadaptatie/hitte als ontwerpparameter voor nieuwbouwplannen. Het MER richt zich daarom eveneens niet op deze onderwerpen

De verspreidingsberekeningen zoals die gepresenteerd zijn tonen aan dat, zelfs als op alle percelen de maximale uitbreiding wordt gerealiseerd, er in de bebouwde kom sprake zal zijn van 10-20 % geurhinder. Bij de maximale inzet van emissie reducerende maatregelen kan de geurhinder in de meeste kernen worden teruggebracht tot minder dan 5%. Geur emissie beperkende maatregelen die dit kunnen bewerkstelligen hebben ook een gunstig effect op de emissies van fijn stof. Met name in de niet-grondgebonden veehouderij geldt dat ammoniak emissie reducerende maatregelen vaak ook de emissies van geur en fijn stof beperken.

Onderzoek veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO)
In de zomer van 2016 bracht het RIVM een eerste onderzoek Veehouderij en gezondheid omwonenden uit (RIVM Rapport 2016-0058, 2016). Dit onderzoek had zich beperkt tot Noord-Brabant en Noord-Limburg. Om te weten te komen of er in andere regio's ook een verband te vinden is tussen gezondheid en veehouderij, is het onderzoek nu ook uitgevoerd in gebieden in de provincies Gelderland, Utrecht en Overijssel. Ook in deze regio's zien de onderzoekers het extra risico op longontsteking rond geitenhouderijen, in meerdere jaren achter elkaar en ook met verschillende manieren van onderzoek. Daarom gaan de onderzoekers ervan uit dat in het algemeen geldt dat mensen die rond geitenhouderijen wonen iets vaker longontsteking krijgen

dan mensen die rond andere veehouderijen wonen en mensen die niet bij een veehouderij in de buurt wonen. Voor geitenhouderijen geldt daarom vanuit de provincie een rechtstreeks werkend (vooralsnog tijdelijk) verbod op nieuwvestiging en uitbreiding.
Netto wordt het effect op de volksgezondheid als neutraal (0) beoordeeld, met de kanttekening dat dit een voorzichtige beoordeling is: een licht negatief effect zou er ook aan toegekend kunnen worden.

Tabel 6.11 Beoordeling effecten op woon- en leefmilieu

Aspect	Beoordelingscriterium	Planalternatief t.o.v. referentiesituatie
Woon- en leefmilieu	Verslechtering / verbetering geluidsniveaus	0
	Verslechtering / verbetering luchtkwaliteit	0
	Verslechtering / verbetering geurniveaus	0
	Verslechtering / verbetering gezondheidseffecten veehouderij	0(0/-)

Klimaat
Binnen het plangebied is geen sprake van verdichting met bebouwing en daarmee zal in het plangebied de kans op hittestress niet toenemen. In het bestemmingsplan zijn overigens geen specifieke maatregelen opgenomen om de gevolgen van hittestress tegen te gaan. Bijvoorbeeld door meer groen of water op te nemen in het plan of verplichtingen op te nemen voor nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot schaduwwerking, kleur daken, et cetera. Ook op het gebied van wateroverlast zullen effecten door extra verdichting toenemen. Met betrekking tot wateroverlast zijn geen aanvullende maatregelen, zoals toepassen waterdoorlatende verharding, benoemd in het bestemmingsplan. In het plan zijn verder geen randvoorwaarden en uitgangspunten opgenomen met betrekking tot klimaatadaptatie.

De effecten van klimaatverandering zijn samen te vatten in de effecten van:
- Hittestress
- Wateroverlast door extreme neerslag
- Droogtestress

Wat is klimaatbestendigheid?
Klimaatbestendigheid geeft de mate aan waarin een gebied opgewassen is om de gevolgen van klimaatverandering op te kunnen vangen. Het geeft dus in feite aan hoe weerbaar een gebied is tegen klimaatverandering.

Bijdrage van het plan aan de klimaatbestendigheid
Ruimtelijke ontwikkelingen hebben invloed op de klimaatbestendigheid. Hieronder is per effect een korte beschouwing opgenomen van de effecten van het plan. Daarna is een conclusie opgenomen over de bijdrage van het plan aan de klimaatbestendigheid van het gebied.

Hittestress
Bebouwing vergroot hittestress en groen en water verminderen de hittestress. Het plan maakt meer bebouwing mogelijk en draagt daardoor bij aan hittestress. Dit betekent dat het gebied minder klimaatbestendig wordt.

Wateroverlast - oppervlaktewater
Eén van de gevolgen van klimaatverandering is dat hevige regenbuien vaker voor zullen komen, én intenser worden. Volgens het KNMI neemt tot 2050 de intensiteit van hevige regenbuien met 12 tot 25 % toe. In de huidige situatie zijn er enkele watergangen die overstromen en waar sprake is van plaatselijke inundatie.

Met het plan zijn nieuwe ontwikkelingen en uitbreidingen mogelijk die leiden tot extra verharding. Door de eisen voor waterberging zouden deze niet tot extra wateroverlast mogen leiden. Wel is het zo dat als er een gebied ontwikkeld wordt, er minder mogelijkheden over blijven om huidige problemen met wateroverlast op te lossen.

Wateroverlast - Grondwater
In de KNMI ’14 klimaatscenario’s neemt de neerslag in de winter toe, terwijl de verdamping ongeveer gelijk blijft. Een gevolg daarvan is dat de aanvulling van het grondwater in de winter toeneemt, de grondwaterstand stijgt, kwel (uittredend grondwater) toeneemt en daarmee de kans op overlast groter wordt.

Het plan maakt meer verharding in het gebied mogelijk. Ter compensatie moet waterberging aangelegd worden. Wanneer dit gebeurt in de vorm van infiltratievoorzieningen, wordt het grondwatersysteem belast. Dit voorkomt verdroging in drogere periode maar kan overlast geven in natte periode. Echter, infiltratievoorzieningen worden vaak niet toegepast in gebieden met hoge grondwaterstanden, omdat hier geen of slechts beperkte mogelijkheden zijn voor infiltratie. Hier zal eerder gekozen worden voor waterberingsvoorzieningen of een vergroting van het watersysteem. Hierdoor wordt ook het extra risico op grondwateroverlast beperkt. Er worden op dit punt dan ook geen grote problemen verwacht.

Droogtestress
Naast nattere perioden en hevigere buiten wordt er ook droogte verwacht. De kans op drogere zomers neemt toe. Dit betekent dat het neerslagtekort in het groeiseizoen toeneemt, de grondwaterstanden in de zomer verder uit kunnen zakken en dit kan leiden tot het verdrogen ven vegetatie.

Het plan maakt meer bebouwing mogelijk. Dit heeft geen effect op het neerslagtekort. De grondwaterstanden in de zomer kunnen verder uitzakken wanneer hemelwater niet meer ten goede komt aan grondwateraanvulling. Dit kan doorwerken in verdroging van vegetatie.

Het aspect klimaat is in het planMER als licht negatief beoordeeld (0/-).

7 De effecten op een rij

In hoofdstuk 5 en 6 zijn de effecten per milieuaspect beschreven. In dit hoofdstuk worden de resultaten van de effectbeschrijvingen samengevat in een overzichtelijke tabel, tevens worden conclusies getrokken. Per aspect wordt kort samengevat hoe tot de waardering gekomen is.

7.1 Natuur

7.1.1 Natura 2000-gebieden

Rondom het bestemmingsplangebied liggen verschillende Natura 2000-gebieden. Ontwikkelingsmogelijkheden zoals uitbreiding van agrarische bouwvlakken, leiden naar verwachting niet tot (significant) negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van habitattypen- en soorten nu in een bestemmingsplan een generieke regeling wordt opgenomen toe een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden uitsluit. Het effect op Natura 2000-gebieden is dus als ‘neutraal’ beoordeeld.

7.1.2 Wet natuurbescherming (soorten)

De Wnb regelt de bescherming van plant- en diersoorten en vogelnesten in Nederland. Het bestemmingsplan heeft een conserverend karakter, en maakt geen ontwikkelingen mogelijk waarvan op voorhand een negatief effect op beschermde soorten wordt verwacht. Incidenteel kunnen ruimtelijke ontwikkelingen die voortvloeien uit het nieuwe bestemmingsplan, een effect hebben op zwaarder beschermde soorten of vogelnesten. In dit geval kan in de planning- en uitvoeringsfase overtreding van de wet worden voorkomen door in het bestemmingsplan uit te gaan van een regeling die voor dit soort ontwikkelingen (o.m. windturbines) specifiek ecologisch onderzoek voorschrijft. Afhankelijk van de soort(en) en het project, kan dit door te werken met een goedgekeurde gedragscode, het treffen van mitigerende of compenserende maatregelen, of het aanvragen van een ontheffing. Daarom is het effect op dit onderdeel als ‘neutraal’ beoordeeld.

7.1.3 Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelzone

In het plangebied zijn gebieden aangewezen als Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelzone (GO). Het bestemmingsplan heeft de bescherming van de GNN en GO voldoende ingepast in de bestemming en planregels. De ontwikkelingsmogelijkheden leiden niet tot aantasting van de GNN en GO. Het effect is dus als ‘neutraal’ beoordeeld.

7.2 Landschap, cultuurhistorie, archeologie en aardkunde

7.2.1 Landschap

Landschappelijke waarden worden in het bestemmingsplan geborgd middels de bestemmingen ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’, ‘Agrarisch met Waarden - Natuur- en Landschapswaarden’ en ‘Groen - Landschapselement’ met bijbehorend omgevingsvergunningenstelsel. Gronden met deze bestemmingen zijn onder meer bestemd voor het behoud, herstel en de ontwikkeling van landschapswaarden. Tevens zijn deze gronden

bestemd voor (onverharde) paden en wegen, landschapselementen en landschappelijke inpassing door erfbeplanting.

Het behoud van aardkundig waardevolle gebieden, cultuurhistorisch waardevolle akkers en open essen is geborgd door de aanduidingen 'aardkundig waardevol', 'cultuurhistorisch waardevolle akker' en 'open essen'. Het behoud van landschapselementen is in het bestemmingsplan geborgd middels het apart bestemmen van landschapselementen als ‘Groen - Landschapselement’ met bijbehorend omgevingsvergunningenstelsel.

Binnen het bestemmingsplangebied bestaat de mogelijkheid voor grondgebonden bedrijven en niet-grondgebonden veehouderijen om het toe te kennen agrarisch bouwvlak te bebouwen en via een wijzigingsbevoegdheid met maximaal 40 % te vergroten. Voor niet agrarische functies bestaat de mogelijkheid om het huidige bouwvlak bij recht met maximaal 20 % te vergroten, dit met inachtneming van de randvoorwaarden vanuit de provinciale Omgevingsverordening. Via een afwijkingsbevoegdheid is een vergroting met nogmaals maximaal 25 % mogelijk. De agrarische bedrijven en niet agrarische functies liggen verspreid in de verschillende deelgebieden.

De bestemmingsdoeleinden met bijbehorend omgevingsvergunningstelsel, de eis tot zorgvuldige landschappelijke inpassing en de eis tot behoud of de versterking van landschappelijke en cultuurhistorische waarden, borgen het behoud van de landschappelijke karakteristiek en bieden de mogelijkheid om een eventueel verlies aan landschappelijke elementen te compenseren. Ten aanzien van nevenactiviteiten, de wijzigingsmogelijkheden naar de bestemming wonen en het inrichten van stoeterijen en paardenbakken zijn strikte randvoorwaarden gesteld om te voorkomen dat de landschappelijke karakteristiek wordt aangetast. Omschakeling naar niet-grondgebonden veehouderij en nieuwvestiging van agrarische bedrijven is niet toegestaan in het bestemmingsplan. Het effect op het thema landschap wordt daarom als neutraal beoordeeld (0).

7.2.2 Cultuurhistorie

De in het plangebied voorkomende behoudenswaardige cultuurhistorische waarden worden beschermd door een bestemming of aanduiding waar specifieke regels voor gelden (onder meer voor cultuurhistorisch waardevolle gebouwen). Daarnaast zijn deze waarden ook in het omgevingsvergunningstelsel opgenomen waarbij geen sprake mag zijn van onevenredige aantasting van cultuurhistorische waarden.

De binnen het beschermd dorpsgezicht van Gelselaar en Mallum en binnen de historische buitenplaats Ruurlo voorkomende en eigen cultuurhistorische waarden, worden beschermd middels de dubbelbestemming ‘Waarde - Cultuurhistorie’ met bijbehorende doeleinden en omgevingsvergunningstelsel. Een belangrijk toetsingscriterium voor de vergunningverlening van oprichting van een bouwwerk betreft de voorwaarde dat de oprichting van het bouwwerk of de voorgenomen activiteit niet leidt tot een aantasting van de karakteristieke waarden (bijvoorbeeld nokrichting, historische perceelscheidingen, zichtlijnen) van het beschermde dorpsgezicht. Voor beschermde dorpsgezichten geldt dat voor slopen van bebouwing in de planregels een sloopvergunningstelsel is opgenomen. Alvorens een omgevingsvergunning voor het bouwen of

slopen te verlenen, wordt er advies gevraagd bij de gecombineerde gemeentelijke welstands- en monumentencommissie.

Op deze wijze, in combinatie met de bepalingen op het gebied van landschap, zijn historische geografische waarden in het gebied geborgd. De bescherming van rijks- en gemeentelijke monumenten in het plangebied geschiedt via regelgeving in de Erfgoedwet 2016 en de gemeentelijke monumentenverordening. Het effect op dit thema is neutraal (0).

7.2.3 Archeologie

Ten aanzien van uitbreiding van bestaande bedrijven is er een kleine kans op aantasting van archeologische waarden ter plaatse. In het bestemmingsplan worden Archeologische waarden beschermd middels vijf dubbelbestemmingen: ‘Waarde - Archeologie 1’ tot en met ‘Waarde – Archeologie 6’ en een dubbelbestemming voor de archeologische rijksmonumenten. Naast de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen zijn deze gronden tevens bestemd voor het behoud, de bescherming en het herstel van de aanwezige of te verwachten archeologische waarden in de bodem. Door deze dubbelbestemming, het bijbehorend omgevingsvergunningstelsel en de verplichting tot archeologisch onderzoek bij ruimtelijke ontwikkelingen is de kans op aantasting van archeologische waarden zoveel mogelijk beperkt binnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Aantasting van archeologische waarden is niet aannemelijk. Het effect is neutraal (0).

7.2.4 Aardkunde

Behoud van de belangrijkste aardkundige waarden in het plangebied is geborgd door middel van de aanduiding ‘aardkundig waardevol’ binnen de enkelbestemmingen ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’ en ‘Agrarisch met Waarden - Natuur- en Landschapswaarden’. Gronden met deze bestemming zijn mede bestemd voor het behoud van het aardkundig waardevol gebied. Tevens zijn voorwaardelijke bepalingen opgenomen in het bestemmingsplan ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van aardkundige waarden. Hiermee wordt de aantasting van deze waarden zoveel mogelijk beperkt. Het effect is neutraal (0).

7.3 Bodem en water

7.3.1 Bodem

In het bestemmingsplan worden geen functiewijzigingen bij recht mogelijk gemaakt. Bodemonderzoek is om deze reden in het kader van het bestemmingsplan niet noodzakelijk. In het bestemmingsplan worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die bijdragen aan vervuiling van de bodem. Ten aanzien van agrarische activiteiten gelden voorschriften vanuit onder andere het Activiteitenbesluit en het Besluit mestbassins milieubeheer, zoals het toepassen van vloeistofdichte vloeren, om bodemverontreiniging te voorkomen. De ontwikkelingen die worden geboden in het bestemmingsplan hebben dan ook geen gevolgen voor de bodemkwaliteit ter plaatse. (0)

7.3.2 Water

De bescherming van de waterwingebieden is in het bestemmingsplan gegarandeerd door de gebiedsaanduiding ‘waterwingebied’ en de bijbehorende gebiedsaanduidingen voor de omliggende zoneringen die verband houden met de waterwinning. Voor de natte delen van de EHS en de HEN-wateren geldt in het bestemmingsplan dat ruimtelijke ingrepen/ ontwikkelingen niet mogen leiden tot verlaging van de grondwaterstand in en om de natte natuur, (bij wateren) tot verslechtering van de waterkwaliteit of tot aantasting van de morfologie van de beken en waterlopen.

De bestaande watergangen in het plangebied blijven behouden. In het plangebied wordt niet voorzien in maatregelen die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de waterkwaliteit. Er vindt geen emissie plaats van (mest-)stoffen naar het oppervlakte- en grondwater mede door het gebruik van vloeistofdichte vloeren bij uitbreiding van bestaande bedrijven. Verder wordt door een generieke gebruiksbeperking de toename van verzurende ammoniakemissie tot strijdig gebruik verklaard. Per saldo zal de (grond)waterkwaliteit dus niet verslechteren door toedoen van verzurende stoffen. Mogelijk neemt het verhard oppervlak toe bij uitbreidingen, hiervoor zijn middels wetgeving voldoende compenserende en mitigerende maatregelen op te leggen (onder meer door het uitvoeren van de verplichte watertoets). Het effect op water is als neutraal (0) beoordeeld.

7.4 Verkeer

De toename van het aantal verkeersbewegingen als gevolg van de uitbreidingsmogelijkheden van de (agrarische) bedrijven, die verspreid in het buitengebied van Berkelland liggen, is beperkt en zal voor de capaciteit van de lokale wegen niet tot problemen leiden. Dit geldt ook voor de ontwikkelingsmogelijkheden die worden geboden voor wat betreft nevenfuncties en niet-agrarische functies. Grootschalige recreatieve voorzieningen worden middels het nieuwe bestemmingsplan niet toegestaan in het plangebied. De ontwikkelingsruimte die wordt geboden aan kleinschalige recreatieve voorzieningen kan (in het maximale groeiscenario) leiden tot een beperkte toename van het aantal verkeersbewegingen. Aangezien het hier in alle gevallen kleinschalige ontwikkelingen betreffen, en er geen sprake mag zijn van een onevenredige vergroting van de publieks- en/of verkeersaantrekkende werking, leiden ook deze ontwikkelingsmogelijkheden niet tot negatieve effecten op het verkeerssysteem. Het effect op verkeer wordt daarom als neutraal (0) beoordeeld.

7.5 Woon- en leefmilieu

7.5.1 Geluid

Geluid direct afkomstig van de agrarische bedrijven is gereguleerd in de Wet milieubeheer (Wm) en valt onder de noemer industrielawaai. Door middel van geluidgrenswaarden afgestemd op de aard van de omgeving wordt voorkomen dat ondervonden hinder bij geluidgevoelige bestemmingen (zoals woningen en scholen) te hoog wordt. Voor eventuele bedrijfsuitbreidingen blijven in principe dezelfde geluidgrenswaarden (en daarmee het invloedgebied van geluid) van toepassing. Om bedrijfsuitbreiding mogelijk te maken kan het wel noodzakelijk zijn dat geluidreducerende voorzieningen aan de geluidbronnen getroffen moeten worden om hieraan te

kunnen voldoen. Binnen de stiltegebieden geldt geluid vanwege agrarische bedrijfsactiviteiten overigens als gebiedseigen geluid. Een zekere (vergunbare) toename van de geluidsbelasting kan niet altijd worden uitgesloten op bedrijven die groeien. Maar daar staat tegenover dat het aantal actieve bedrijven af zal nemen.

Geluid als gevolg van wegverkeer, waaronder het verkeer van en naar de agrarische bedrijven, valt onder het regiem van de Wet geluidhinder (Wgh). Uit de verkeersparagraaf blijkt dat de toename van het aantal verkeersbewegingen door toedoen van het nieuwe bestemmingsplan naar verwachting niet merkbaar zal zijn met betrekking tot de hinderbeleving vanuit het wegverkeerslawaai. Het effect voor geluid is per saldo neutraal (0).

7.5.2 Luchtkwaliteit

Lokale overschrijdingen van grenswaarden door uitbreidingen van stallen in de toekomst kunnen niet plaatsvinden aangezien er geen toestemming in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) wordt afgegeven als de norm voor fijn stof wordt overschreden. Een aanvraag voor uitbreiding van een bestaande stal moet dus altijd voldoen aan de grenswaarden. Het transport van en naar de agrarische bedrijven heeft geen relevant effect op de luchtkwaliteit. Zowel voor bestaande als voor nieuwe situaties (na uitbreidingen) geldt dat de normen voor luchtkwaliteit niet overschreden mogen worden.

Overigens geldt dat op perceel-niveau niet kan worden uitgesloten dat er in de directe omgeving sprake zal zijn van een toename van de luchtverontreiniging. Maar, parallel aan deze lokale ontwikkelingen geldt dat het aantal stofbronnen in het buitengebied elk jaar minder wordt door de ontwikkelingen in de sector. Dat betekent dat per saldo het effect op luchtkwaliteit als neutraal wordt beoordeeld.

7.5.3 Geur

In een recent uitgevoerde uitgebreide geur-studie (2018) is de huidige geursituatie zeer gedetailleerd in beeld is gebracht, ook rekening houdend met de aangepaste (naar beneden bijgestelde) geur reductie door combi luchtwassers. Vastgesteld is dat:

- 95 % van de woningen in het buitengebied zich bevinden in een zeer goed tot redelijk goed leefklimaat
- Ongeveer 1 % van de woningen in het buitengebied zich bevinden in een matig tot slecht leefklimaat
- Beltrum de kern is met de hoogste achtergrond geurbelasting; 83% van de woningen in Beltrum bevind zich in een matig leefklimaat[38]
- In de andere kernen bevinden zich meer dan 95 % van de woningen in een zeer goed tot redelijk goed leefklimaat

In het kader van dit MER is daarnaast het effect onderzocht dat op zou kunnen treden als alle (intensieve) veehouderijen in het plangebied maximaal gebruik zouden maken van de geboden uitbreidingsmogelijkheden, zonder geur reducerende maatregelen in te zetten. Een dergelijk worst

[38] Opgemerkt wordt dat de meest dominante geurbron die nu nog operationeel is in de omgeving van Beltrum al wel is aangemeld bij de saneringsregeling varkenshouderij. Het bedrijf is inmiddels beëindigd en de stallen zijn gesloopt.

case scenario zou tot gevolg hebben dat er in substantiële delen van het buitengebied sprake zou zijn van een slecht leefklimaat. In (meer dan) 25% van de woningen zou de geur dan als hinderlijk worden ervaren. Verder zou er in dit scenario sprake zijn van een (zeer) matig leefklimaat in alle woonkernen.

Daarom is onderzocht wat het effect zou kunnen zijn van de inzet van de technische maatregelen die overeen zouden komen met de inzet van de meest vergaande technieken beschikbaar in de Regeling geurhinder en veehouderij. Een volledig benutten van de in het plan geboden uitbreidingsmogelijkheden, in combinatie met de inzet van deze technieken brengt de berekende geurachtergrondconcentratie ver terug. Vrijwel nergens is er dan nog sprake van een slecht leefklimaat, en in vrijwel alle woonkernen (met uitzondering van Beltrum en Haarlo) is er in dit scenario sprake van een goed leefklimaat.

Overigens geldt dat rondom de veehouderijen de geurbelasting gedurende de planperiode zal afnemen vanwege de verdergaande herstructurering van de sector. Maar omdat de maximale inzet van geur reducerende technieken in de planregels niet is geborgd wordt het effect op geur als licht negatief beoordeeld (-).

7.5.4 Gezondheid

Gedurende de planperiode zal sprake zijn van een behoorlijke dynamiek in de agrarische sector. Veel van de kleinere bedrijven zullen stoppen. Dat betekent dat veel van de mogelijke bronnen van zoönosen zullen verdwijnen en de afstand tussen de bedrijven toe zal nemen. Daarnaast zal er op de groeiende bedrijven sprake zijn van een toenemende schaalgrote. In potentie is dat een risicofactor: hoe meer dieren er op een korte afstand bij elkaar zijn, des te groter het risico op een uitbraak. Bij het bouwen van nieuwe stallen is er echter ruimte voor proces-geïntegreerde maatregelen die de kans op verspreiding kunnen verkleinen. Het is dus de verwachting dat door de dynamiek in de sector het aantal bronnen af zal nemen, er weliswaar sprake zal zijn van een zekere schaalvergroting op de groeiende bedrijven, maar dat de moderne bedrijfsvoering er zoveel mogelijk op gericht is om het risico van uitbraken te voorkomen.

In de zomer van 2016 bracht het RIVM een eerste onderzoek Veehouderij en gezondheid omwonenden uit (RIVM Rapport 2016-0058, 2016). Dit onderzoek had zich beperkt tot Noord-Brabant en Noord-Limburg. Om te weten te komen of er in andere regio's ook een verband te vinden is tussen gezondheid en veehouderij, is het onderzoek nu ook uitgevoerd in gebieden in de provincies Gelderland, Utrecht en Overijssel. Ook in deze regio's zien de onderzoekers het extra risico op longontsteking rond geitenhouderijen, in meerdere jaren achter elkaar en ook met verschillende manieren van onderzoek. Daarom gaan de onderzoekers ervan uit dat in het algemeen geldt dat mensen die rond geitenhouderijen wonen iets vaker longontsteking krijgen dan mensen die rond andere veehouderijen wonen en mensen die niet bij een veehouderij in de buurt wonen. Voor geitenhouderijen geldt daarom vanuit de provincie een rechtstreeks werkend (vooralsnog tijdelijk) verbod op nieuwvestiging en uitbreiding.

7.5.5 Klimaat

De ontwikkelingen die binnen het plan mogelijk zijn leiden ertoe dat het gebied minder klimaatbestendig wordt. Een verdere bebouwing zorgt voor het versterken van de effecten van klimaatverandering. Daarnaast geldt echter ook dat ontwikkelingen kansen bieden om zaken aan te pakken. Het kan dan gaan om hoe nieuwe bebouwing wordt aangelegd en ingepast, of bestaande situaties kunnen aangepast worden. Denk bijvoorbeeld aan het aanplanten van meer groen om hittestress te beperken wanneer een weg wordt aangepakt. Dit is alleen niet hard als uitgangspunt opgenomen in het plan, maar biedt zeker mogelijkheden. Het effect wordt uiteindelijk als negatief beoordeeld.

7.6 Uitvoerbaarheid bestemmingsplan

Vanuit het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) worden de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt beoordeeld op uitvoerbaarheid. Daartoe wordt geanalyseerd welke technieken er ingezet zouden moeten worden, op bedrijfsniveau en op stalniveau, om op basis van interne saldering te kunnen voldoen aan de gebruiksregel die als maatregel in het plan-alternatief is opgenomen.

7.6.1 Algemene beoordeling van de uitvoerbaarheid

Gezien de huidige achtergronddepositie, die vrijwel overal en voor alle Natura 2000-gebieden hoger is dan de kritische depositiewaarde van tenminste de meest gevoelige habitattypen, is alleen een bestemmingsplan dat de huidige situatie qua stikstofemissie en -depositie op Natura 2000-gebieden vastlegt uitvoerbaar. Dat betekent dat er planologische middelen moeten worden ingezet om de huidige situatie vast te leggen voor de functies en bestemmingen die het plan mogelijk maakt. Immers als alle ontwikkelingsmogelijkheden worden gebruikt zijn negatieve effecten niet uit te sluiten doordat de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden dan zal toenemen. Dat is in het voorliggende planMER gebleken bij de beoordeling van het worstcase scenario (bestemmingsplan zonder emissieplafond).

Daarom is in het ontwerpbestemmingsplan de keuze gemaakt dat bij recht geen toename van stikstofemissie/depositie plaats mag vinden, waarbij moet worden aangetoond dat er geen negatieve effecten optreden in omliggende Natura 2000-gebieden, met name ten aanzien van de stikstofdepositie. Doordat het bestemmingsplan op deze manier is ingericht, is de huidige situatie vastgelegd en uitbreiding zodanig aan voorwaarden verbonden dat het ontwerpbestemmingsplan geen significant negatieve effecten kan veroorzaken op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Dat wil echter niet zeggen dat voor individuele bedrijven er geen uitbreidingsruimte geboden kan worden. Dit vergt evenwel maatwerk per geval, gebruik makend van de mogelijkheden die de beleidsregels van de provincie Gelderland aanbied voor de verlening van Wnb-vergunningen. Op gebiedsniveau is onderzocht welke inzet van techniek in generieke zin afdoende zou kunnen zijn om, op basis van interne saldering, te kunnen voorkomen dat de gebiedsemissies toenemen bij een generieke groei van alle bouwvlakken met 40 %. In paragraaf 4.4.4 blijkt dat dit planscenario overeenkomt met de inzet van 70 % - 90 % emissie reductie in de intensieve veehouderij/niet-grondgebonden veehouderij en 54 % emissie reductie in de melkveehouderij.

7.6.2 Beoordeling van de uitvoerbaarheid op basis van een generiek vulgraad van 50 %

Ten behoeve van de haalbaarheidsbeoordeling (bijlage 7) is in eerste instantie de haalbaarheid getoetst van het plan-scenario waarvan op gebiedsniveau is aangetoond dat er op basis van interne saldering binnen het gebied mogelijkheden zijn om, per saldo, een zekere groei van de bouwvlakken toe te staan zonder dat er op gebiedsniveau sprake zal zijn van een groei van de stikstofemissie dan wel stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. In bijlage 7-1 is het scenario gepresenteerd waarbij is uitgegaan van een aanvullende technische reductie op een intensieve veehouderij/niet-grondgebonden veehouderij van 90 % in combinatie met een aanvullende technische reductie op een melkveestal van 54 %, in combinatie met een groei van alle bouwpercelen van 40 % ten opzichte van wat er bij recht in de plankaart is opgenomen. Daarbij is voor alle bouwvlakken uitgegaan van een vulgraad van 50 % zoals onderbouwd in paragraaf 4.1.3 en bijlage 5.

In de beoordeling van de uitvoerbaarheid wordt in de primaire bedrijfsbeoordeling, de vanuit het scenario berekende emissie vergeleken met de referentie situatie. Als in het scenario de emissie vanuit een bedrijf lager uitpakt dan in de referentie situatie, dan is er op dat bedrijf voldoende interne salderingscapaciteit beschikbaar om extra dierenverblijfplaatsen te kunnen realiseren. Als in het scenario de emissie hoger uitpakt dan in de referentie situatie wordt het de benodigde emissiereductie verder opgevoerd tot de maximale combinatie van in te zetten technieken die nog door de RAV wordt ondersteund.

Op deze manier wordt in bijlage 7-1, per dierenverblijfplaats, weergegeven welke (extra) emissie reductie er mogelijk te realiseren valt om, op basis van interne saldering, een toename van het aantal dieren mogelijk te maken zonder dat er sprake is van een toename van de emissie vanuit het perceel.

In de kolom met de uitkomst van de secundaire bedrijfsbeoordeling staat per bedrijf weergegeven of met maximale inzet van beschikbare technieken die in de RAV worden ondersteund het plan-scenario uitvoerbaar is. Uitgaande van een generieke vulgraad van 50 % is uitgerekend dat op 64 % van alle bedrijven er niet afdoende interne salderingscapaciteit beschikbaar is om het plan-scenario uit te kunnen voeren. Een voorzichtige analyse van deze beoordelingsresultaten leert dat er op alle varkens bedrijven, en bijna alle pluimvee bedrijven, er wel voldoende interne salderingscapaciteit beschikbaar is. Slecht op 3 van de pluimveebedrijven schiet de interne salderingscapaciteit te kort. Maar op twee derde van de (melk)rundveebedrijven zorgt het opvullen van het bouwvlak tot 50 %, in combinatie met het uitbreiden van het bouwvlak met 40 %, voor een grotere toename van de emissies dan gemitigeerd kan worden op basis van interne saldering. Dit geldt sowieso ook voor de schapen- en paardenbedrijven omdat voor deze diersoorten geen emissiearme stalsystemen beschikbaar zijn.

7.6.3 Beoordeling van de uitvoerbaarheid op basis van een vulgraad van 50/20-procent

In de vorige paragraaf is vastgesteld dat bij een vulgraad van 50 % de uitvoerbaarheid van het plan-scenario in de (melk)rundveehouderij behoorlijk onder druk komt te staan. Daarom is een tweede plan-scenario onderzocht op uitvoerbaarheid. Door de maximale vulgraad van de bouwvlakken die in gebruik zijn voor (melk)veehouderij uit te gaan van 20 % is het plan scenario

voor veel meer (melk)veebedrijven uitvoerbaar. Een voorzichtige analyse van de uitkomsten die zijn gepresenteerd in bijlage 7-2 leert dat een scenario dat uitgaat van een vulgraad van 20% in de grondgebonden (melk)veehouderij voor twee derde van deze bedrijven uitvoerbaar is[39].

Het resterende een derde deel waarvoor is vastgesteld dat ook dit plan scenario op bedrijfsniveau niet direct uitvoerbaar lijkt bestaat voor een belangrijk gedeelte uit de schapen- en paardenbedrijven die sowieso geen mogelijkheden hebben om intern te kunnen salderen. Opgemerkt wordt dat het op basis van de planregels voor bijvoorbeeld schapen- en paardenbedrijven er geen binnenplanse mogelijkheden zijn om het aantal dieren toe te laten nemen. Veranderingen van de bedrijfsvoering die vragen om meer ruimte per dier zijn echter wel mogelijk. Het onthouden aan deze ondernemers van de wijzigingsbevoegdheid op basis waarvan de omvang van het bouwvlak met 40% kan toenemen zou dan ook een onnodige beperking betekenen die modernisering van de bedrijfsvoering van bijvoorbeeld schapen- en paardenhouders in de weg zou kunnen staan.

7.6.4 Omschakelen

Gezien de zienswijzen die zijn ingebracht op het voorontwerp bestemmingsplan 2016 lijkt er binnen de sector behoefte te bestaan aan een generieke regeling die het mogelijk maakt om te schakelen naar intensieve veehouderij[40] en/of een regeling die het mogelijk maakt dat er binnen een intensieve veehouderij kan worden omgeschakeld naar een nieuwe (een andere dan de bestaande) hoofdcategorie dieren uit de Rav, dan wel een regeling die is gericht op een substantiële verschuiving van de onderlinge verhouding tussen al aanwezige diercategorieën.

Vanwege het verbod op toename aan stikstofdepositie kunnen voor dit aspect effecten van een dergelijke omschakeling op voorhand worden uitgesloten. Maar voor andere milieuaspecten is dat zeer de vraag. Een generieke regeling die de beschreven omschakeling(en) mogelijk zou maken (voor alle betrokken bouwvlakken) vraagt ook om een onderzoek naar omschakeling in de volle breedte. Stel dat iedere niet-grondbonden veehouderij(tak) bijvoorbeeld zou omschakelen van varkens naar kippen, dan zou dat waarschijnlijk leiden tot een substantiële toename van fijn stof in de omgeving met de daaruit voortvloeiende effecten op de gezondheid. Een omschakeling in de volle breedte naar het houden van varkens zal daarentegen naar verwachting vergaande gevolgen kunnen hebben voor de geurhinder in de omgeving. Daarnaast geldt dat een omschakeling in de volle breedte zal vragen om substantiële bouwkundige aanpassingen/verbouwingen met mogelijk vergaande landschappelijke consequenties.

Dus, een onderzoek naar de effecten van een omschakeling in de volle breedte is in het kader van een planMER niet goed uitvoerbaar. Dat maakt dat een generieke omschakelings-regeling niet goed uitvoerbaar zal zijn. Omschakelen naar een andere diercategorie vraagt dus in ieder geval altijd om maatwerk, voor wat betreft de aan te vragen vergunning, maar vaak ook wat betreft de planologische mogelijkheden. Maar op basis van de aan de planregels toegevoegde

[39] Met een vulgraad van 20% wordt bedoeld dat op 20% van het bouwvlak dierenverblijfplaatsen zijn gerealiseerd en in gebruik zijn. Op de rest van het bouwvlak is sprake van wonen en ondersteunende bedrijfsactiviteiten zoals mest- en voer silo's.
[40] Met intensieve veehouderij wordt tegenwoordig niet grondgebonden veehouderij bedoeld.

voorwaardelijke afwijkingsbevoegdheid (omschakelen mag onder voorwaarde dat de initiatiefnemer aantoont dat een omschakeling niet leidt tot nadeliger milieueffecten dan het huidige gebruik) zijn ongewenste effecten door omschakeling op geur en luchtkwaliteit uit te sluiten.

7.7 Conclusie

Op basis van de resultaten van dit planMER zijn in het bestemmingsplan de nodige voorwaarden opgenomen bij de betreffende afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden (zie in de planregels onder 'Agrarische bestemmingen'). Dit planMER vormt de milieuonderbouwing van het bestemmingsplan.

Maximale invulling van alle ontwikkelmogelijkheden die agrarische bouwvlakken bieden leidt tot significant negatieve effecten in omliggende Natura 2000-gebieden als gevolg van forse stikstofdepositietoenames op voor verzuring gevoelige natuur. Dat betekent dat deze worst case niet uitvoerbaar is. Door in het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2020' een gebruiksregeling op te nemen, die activiteiten die zorgen voor een toename van emissie/depositie van stikstof tot oneigenlijk gebruik maakt, worden ongewenste stikstofemissietoenames ten opzichte van de huidige, feitelijke en planologisch legale situatie voorkomen, waardoor significant negatieve effecten uitgesloten zijn. Overige ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt leiden niet tot nauwelijks effecten op belangrijke gebiedswaarden en -kenmerken. Die effectresultaten hebben geen aanleiding gegeven het bestemmingsplan aan te passen. De conclusie luidt daarom dat het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2020' uitvoerbaar is.

Tabel 7.1 Overzicht effectbeoordelingen ten opzichte van de referentie

Aspect	Beoordelingscriterium	Worst case	Planalternatief
Natuur	Natura 2000	- (niet uitvoerbaar)	0
	Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelzone		0
	Soortbescherming (Wnb)		0
	Wet ammoniak en veehouderij		0
Cultuurhistorie, archeologie en aardkunde	Aantasting / kwaliteit behoud waardevolle cultuurhistorische elementen		0
	Respecteren archeologische verwachting		0
	Aantasting / behoud aardkundige waarden		0
Bodem	Aantasting / verbetering bodemkwaliteit		0

Aspect	Beoordelingscriterium	Worst case	Planalternatief
Water	Behoud, herstel en ontwikkeling van het bestaande watersysteem		0
Verkeer	Toename / afname hinder, knelpunten binnen verkeersstructuur		0
	Toename van emissies vanuit het wegverkeer		0
Woon- en leefruimte	Verslechtering / verbetering geluidsniveaus		0
	Verslechtering / verbetering luchtkwaliteit		0
	Verslechtering / verbetering geurniveaus		-
	Verslechtering / verbetering gezondheidseffecten veehouderij		0 (0/-)
	Verslechtering / verbetering klimaat		0/-

8 Leemten in kennis en evaluatie

In dit hoofdstuk wordt aangegeven op welke onderdelen kennis of informatie ontbreekt. Wanneer dit leidt tot niet volledig of beperkt onderbouwde beschrijvingen, zijn deze in dit hoofdstuk opgenomen.

De genoemde leemten in kennis vormen ook aandachtspunten voor het evaluatieprogramma, dat in het kader van een m.e.r. moet worden uitgevoerd tijdens en na realisatie van het voornemen. Hierbij worden de optredende milieugevolgen in het planMER vergeleken met de voorspelde gevolgen; wanneer feitelijke gevolgen wezenlijk afwijken van de voorspelde gevolgen, kan de gemeente Berkelland (aanvullende) maatregelen nemen.

8.1 Leemten in kennis en informatie

Leemten in kennis en leemten in informatie
Bij het opstellen van dit rapport is veel informatie verzameld. Het kan voorkomen dat niet alle onderzoeksgegevens beschikbaar zijn of er kunnen onzekerheden zijn in de beschikbare onderzoeksgegevens. In dat geval wordt gesproken van *leemten in informatie*.

Het kan ook voorkomen dat er geen wetenschappelijk basis is om bepaalde effecten te kunnen beoordelen. Ook is er altijd een zekere mate van onzekerheid over het optreden van bepaalde ontwikkelingen in het studiegebied. In dat geval is er sprake van *leemte in kennis.*

- De belangrijkste leemte in kennis betreft inzicht in de toekomstige ontwikkeling van de niet-grondgebonden veehouderij en de daarbij horende emissiereductie(s). Dat geldt voor de sector als geheel, maar ook voor de situatie in Berkelland
- Modelberekeningen kennen een zekere mate van onnauwkeurigheid, dit is inherent aan de modellen
- Voor dit planMER is gerekend met aannames om een inschatting te kunnen geven van de emissievracht uit het gebied op de Natura 2000-gebieden. Deze aannames zijn gebaseerd op wet- en regelgeving
- Zowel de geluidnormen, de geurnormen als de normen voor luchtkwaliteit dienen gerespecteerd te worden op bedrijfsniveau. Hiervoor kunnen in concrete (project)situaties aanvullende berekeningen nodig zijn

8.2 Monitoring en evaluatie

Op grond van artikel 7.39 van de Wet milieubeheer moet ‘het bevoegd gezag dat een plan heeft vastgesteld onderzoeken wat de gevolgen van de uitvoering van dat plan zijn wanneer de in het plan voorgenomen activiteit wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen’. Dit betekent dat een evaluatie moet worden uitgevoerd op het moment dat een m.e.r.-(beoordeling)plichtige activiteit op grond van het bestemmingsplan buitengebied Berkelland plaatsvindt. In het planMER moet een begin van een dergelijke evaluatie zijn opgenomen.

Het advies is om regelmatig de ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied in het algemeen en in de agrarische bedrijfstak in het bijzonder te onderzoeken. Wanneer uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat er sprake is van afwijkingen in vergelijking met de uitgangspunten van het voorliggende planMER, dan is het wenselijk om te beoordelen of het nodig is om het beleid of het bestemmingsplan aan te passen.
Omdat de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven voor een deel ook op grond van wet- en regelgeving zijn beoordeeld, is het ook belangrijk om regelmatig wijzigingen in wet- en regelgeving te volgen. Ook wanneer hieruit blijkt dat er sprake is van afwijkingen in vergelijking met de uitgangspunten.

Van het voorliggende planMER, is het wenselijk om te beoordelen of aanpassingen aan het beleid of het bestemmingsplan nodig zijn. Een goede basis voor het regelmatig onderzoeken van de ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied en de agrarische bedrijfstak, is het volgen van de aangevraagde en verleende omgevingsvergunningen en meldingen op grond van Activiteitenbesluit. Op basis van de resultaten van het voorliggende planMER is het hierbij vooral belangrijk de volgende onderwerpen te overwegen:

- De effecten op Natura 2000-gebieden wat betreft de stikstofdepositie
- De effecten op de woon- en leefomgeving wat betreft de geuremissie

Hierbij is het ook belangrijk om te bepalen op welke manier de effecten van de verschillende activiteiten binnen een ontwikkeling en van activiteiten binnen andere ontwikkelingen elkaar versterken of verzwakken. Overigens moet bij sommige afzonderlijke ontwikkelingen bij agrarische bedrijven een besluit-m.e.r. worden doorlopen. Op basis van de resultaten van dat besluitMER (ook wel projectMER genoemd) kan beoordeeld worden of de voor dit planMER gebruikte uitgangspunten juist waren. Mocht dit niet zo zijn, dan moet worden beoordeeld of het nodig is om het beleid of het bestemmingsplan aan te passen.

Bijlage 1 Stappen in uitgebreider m.e.r.-procedure

Uitgebreide m.e.r.-procedure
Mededeling van het project
Als het bevoegd gezag niet zelf de initiatiefnemer is dan deelt de initiatiefnemer schriftelijk aan het bevoegd gezag mede dat hij een acitiviteit wil ondernemen waarvoor de uitgebreide m.e.r.-plicht geldt.
Openbare kennisgeving
Het bevoegde gezag geeft er kennis van dat het een besluit aan het voorbereiden is, waarvoor de uitgebreide besluit-m.e.r. procedure geldt.
Raadpleging en inspraak over reikwijdte en detailniveau
Een ieder kan zienswijzen over het voornemen indienen conform de Awb.
Het bevoegd gezag raadpleegt de betrokken overheids-organen over de reikwijdte en detailniveau van het MER.
Raadplegen van de Commissie m.e.r. is facultatief.
Advies Reikwijdte en detailniveau
Als het bevoegd gezag niet zelf de initiatiefnemer is , geeft het bevoegd gezag advies over de reikwijdt en detailniveau van het op te stellen MER. Dit moet binnen zes weken nadat de mededeling is ontvangen
vormvrij
Milieueffectrapportage (MER)
De initiatiefnemer stelt een MER op.
Kennisgeving en ter inzagelegging MER en ontwerpplan of aanvraag / (voor-)ontwerpbesluit
Het bevoegd gezag geeft kennis van het MER en ontwerpplan of aanvraag / het (voor-)ontwerpbesluit en legt beide ter inzage
Inspraak
Een ieder kan zienswijzen indienen op het MER en het ontwerpplan of aanvraag / het (voor-)ontwerpbesluit conform de Awb.
Advisering door de Commissie m.e.r.
De Commissie m.e.r. brengt advies uit over het MER binnen de termijn die ook voor de zienswijzen geldt.
6 weken
Vaststelling van het plan of besluit en bekendmaking
Het bevoegde gezag stelt het plan vast of neemt een definitief besluit. Daarbij geeft het aan hoe rekening is gehouden met milieugevolgen, inspraakreacties en adviezen. Het plan of besluit wordt bekendgemaakt.
Evaluatie
Evaluatie van de werkelijke optredende milieueffecten.

De procedure

Op 1 juli 2010 is het nieuwe wettelijke stelsel voor m.e.r. in werking getreden. De herziening van de m.e.r.-wetgeving beoogt vereenvoudiging van en meer uniformiteit in de m.e.r.-procedures voor plannen en projecten. In deze paragraaf staan wij kort stil bij de stappen die in het kader van de Uitgebreide procedure moeten worden doorlopen en welke keuzes u hierin kunt maken. De m.e.r.-procedure is op te knippen in de volgende stappen:

- Voorfase (NRD)
- Opstellen MER
- Toetsingsfase

Voorfase

Bekendmaking en participatie

De m.e.r.-procedure start met een openbare kennisgeving van de gemeente dat de m.e.r.-procedure doorlopen gaat worden voor het bestemmingsplan.

Het is verplicht in de voorfase van de m.e.r.-procedure een ieder in de gelegenheid te stellen tot het indienen van zienswijzen op het voornemen (lees: het bestemmingsplan). Aan deze stap zijn echter geen inhouds- en procedure-eisen verbonden. In onderstaande paragraaf geven wij u wat aandachtspunten ter overweging.

Met betrekking tot de te hanteren procedure adviseren wij in het kader van goed bestuur in elk geval de Algemene wet bestuursrecht (Awb) te volgen. Dit betekent dat er uitgegaan moet worden van een inspraaktermijn van zes weken, mits de gemeente dit in haar eigen inspraakverordening anders heeft geregeld.

Voor wat betreft de inhoudelijke randvoorwaarden zijn verschillende lijnen te bedenken oplopend in uitwerkingsniveau. Al naar gelang behoefte en maatschappelijke betrokkenheid moet de insteek van de kennisgeving bepaald worden. Daarbij kan gedacht worden aan de volgende opties:

- Alleen een aankondiging van het voornemen (de feitelijke bekendmaking)
- Korte toelichting op het voornemen
- Uitgebreide onderzoeksopzet conform de voormalige startnotitie/Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD)[41]

De keuze van het uitwerkingsniveau is afhankelijk van diverse factoren, waaronder de planning en de beschikbare tijd, de maatschappelijke gevoeligheid van het project, de communicatiestrategie van de desbetreffende gemeente, detailniveau van de voorgenomen activiteit, de bandbreedte van oplossingsrichtingen, et cetera.

[41] In het onderhavige geval wordt gebruik gemaakt van de NRD zoals die in 2016 ter visie heeft gelegen. De voorgenomen activiteit komt namelijk nog op hoofdlijnen overeen met die van destijds. Met het afronden van het planMER bestemmingsplan buitengebied Berkelland 2020 wordt de m.e.r.-procedure die in 2016 is gestart nu afgerond.

Het bevoegd gezag verantwoordt de wijze van participatie achteraf in het besluit (verplicht). Bij het besluit (vaststellen bestemmingsplan) over het project dient de gemeente aan te geven hoe de participatie heeft plaatsgevonden en wat de doorwerking hiervan is.

Commissie voor de m.e.r.

In de voorfase is de Commissie voor de m.e.r. (Commissie m.e.r.) niet meer wettelijk betrokken. Het staat gemeenten echter vrij in de voorfase de Commissie voor de m.e.r. wel te vragen advies uit te brengen over het voornemen (startdocument). Als gemeenten hiervoor kiezen dan wordt hier door het ministerie van VROM EUR 5.000,00 voor in rekening gebracht.
De vrijwillige advisering van de Commissie m.e.r. moet binnen de wettelijke inspraaktermijn plaatsvinden (zes weken) en loopt daarmee waarschijnlijk gelijk op aan de inspraaktermijn die een ieder wordt geboden. Indien de gemeente wil dat de Commissie voor de m.e.r. deze inspraakreacties betrekt bij haar advies, dan wordt hier drie weken extra voor gevraagd (in totaal negen weken).

Opstellen MER

Nadat de participatie heeft plaatsgevonden en de Commissie voor de m.e.r. eventueel om een advies is gevraagd kan gestart worden met het feitelijk opstellen van het MER. Aan deze stap zijn geen verdere procedurestappen verbonden. De enige wijziging als gevolg van de nieuwe wetgeving is het vervallen van het verplichte Meest Milieuvriendelijk Alternatief.

Toetsingsfase

Als het definitieve planMER is opgesteld, start de toetsingsfase. Het planMER is een bijlage bij het ontwerpbestemmingsplan en gaat gezamenlijk met het bestemmingsplan ter inzage. In deze fase is de toetsing van het planMER door de Commissie voor de m.e.r. wel een verplicht onderdeel. Ook hier geldt dat het toetsingsadvies van de Commissie binnen de wettelijke inspraaktermijn moet plaatsvinden. Voor het meenemen van de inspraakreacties in het advies wordt drie weken extra gevraagd.

Bijlage 2 Begrippen- en afkortingenlijst

Achtergronddepositie
Dit is de depositiewaarde die er is zonder de ontwikkelingen uit het plan. Het gaat hierbij om de hoeveelheid stikstof veroorzaakt door onder meer landbouw, industrie en autoverkeer.

Alternatief
Een samenhangend pakket van maatregelen die een mogelijke oplossing vormt voor het in de probleemstelling geformuleerde probleem.

Archeologie
Wetenschap van de oude historie op grond van bodemvondsten en opgravingen.

Aspect
Te onderzoeken thema dat relevant wordt geacht voor het beoordelen van alternatieven.

Autonome ontwikkelingen
Ontwikkelingen die zouden plaatsvinden als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen.

Best beschikbare techniek
Technieken om de emissie te verlagen, bijvoorbeeld door de inzet van luchtwassers.

Bestemmingsplan
Gemeentelijk plan met voorschriften, betreffende de bestemming van een bepaald terrein.

Bevoegd gezag
Overheidsorgaan dat bevoegd is een besluit te nemen over de voorgenomen activiteit.

Commissie voor de m.e.r
Onafhankelijk adviesorgaan, in het leven geroepen door ministeries van VROM en LNV, die op vastgestelde momenten conform Wet milieubeheer advies uitbrengt met betrekking tot m.e.r.- procedures.

Cultuurhistorie
De geschiedenis van de beschaving. In drie wetenschappelijke velden; historische geografie, bouwhistorie en archeologie.

Decibel (dB(A))
Eenheid van geluiddrukniveau. De toevoeging A duidt erop dat een frequentie-afhankelijke correctie is toegepast in verband met gevoeligheid van het menselijk gehoor.

Ecologie
Wetenschap die de relaties bestudeert van levensvormen en hun omgeving.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)
Samenhangend stelsel van natuurkerngebieden, ontwikkelingsgebieden en verbindingszones.

Emissie
Hoeveelheden stoffen of geluid die door bronnen in het milieu worden gebracht.

Fauna
Verzameling van diersoorten die in een gebied wordt aangetroffen.

Flora
Verzameling van plantensoorten die in een gebied wordt aangetroffen.

Geluidcontour
Lijn getrokken door een aantal punten van gelijke geluidbelasting. Door contouren te berekenen is het mogelijk het gebied vast te stellen dat een bepaalde geluiddruk ondervindt.

Geohydrologie
Wetenschap die de directe relatie tussen hydrologie en geologische opbouw bestudeert.

Gevoelige bestemmingen
Bestemmingen waaraan getoetst wordt in het kader van zonering; bestemmingen waar hinder kan worden ervaren bij het oprichten van nieuwe inrichtingen en dergelijke.

Grondgebonden veehouderij
Alle veehouderijen niet zijnde de veehouderijen. Het gaat bijvoorbeeld om de volgende beesten; paarden.

Initiatiefnemer
Rechtspersoon die de m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen.

Intensieve veehouderijen/niet grondgebonden veehouderij)
Het hebben van veehouderijen waar het voedsel niet direct van het land komt. Het gaat bijvoorbeeld om de volgende beesten; pluimvee, runderen en varkens. Niet gebonden aan het land voor de voedselvoorziening (door bijvoorbeeld toedienen van aangevoerd veevoer).

Instandhoudingsdoelstellingen
Instandhoudingsdoelstellingen moeten vastgesteld worden in de aanwijzingsbesluiten van de Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden. Deze doelen geven aan voor welke natuurwaarden het gebied belangrijk is en voor hoeveel natuurwaarden er geschikt habitat beschikbaar moet zijn in dat gebied.

Kritische depositiewaarde
Dit is de hoeveelheid ammoniakdepositie die een ecosysteem nog kan verdragen zonder schade te ondervinden.

Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)
Alternatief voor de voorgenomen activiteit, opgesteld vanuit de doelstelling zo min mogelijk schade aan het milieu toe te brengen, respectievelijk zoveel mogelijk verbetering te realiseren, uitgaande van de gegeven doelstelling.

MER
Milieueffectrapport (het fysieke rapport).

m.e.r.
Milieueffectrapportage (de procedure).

Mitigerende maatregelen
Verzachtende maatregelen, waardoor het effect positiever wordt.

Natura 2000
Een Europees beschermd netwerk van waardevolle natuurgebieden.

NOx
Stikstofoxiden.

NO_2
Stikstofdioxide.

Plangebied
Het gebied waarin de voorgenomen activiteit wordt ondernomen.

PM10
Fijnstof.

Richtlijnen
De richtlijnen zijn bedoeld om specifiek richting te geven aan de inhoud van een op te stellen milieueffectrapport.

Saldering
Interne saldering biedt een ondernemer de mogelijkheid om de emissie uit één of enkele van zijn stallen die nog níet voldoen aan de IPPC-norm, te compenseren met vergaande emissiebeperkende maatregelen in één of meerdere andere stallen.

Significant negatieve effecten
Negatieve effecten die als gevolg hebben dat instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden niet worden gehaald. Bij negatieve effecten kunnen de instandhoudingsdoelstellingen nog worden gehaald.

Startnotitie/Notitie reikwijdte en detailniveau
Startdocument van de milieueffectrapportage waarin beschreven staat welke activiteit(en) een initiatiefnemer uit wil voeren.

Stikstofdepositie
Hoeveelheid emissie die terecht komt in de grond

Studiegebied
Het gebied tot waar de milieugevolgen ten gevolge van de aanleg van de voorgenomen activiteit reiken.

Toetsingsadvies
Advies van de Commissie voor de m.e.r. waarin deze het planMER beoordeelt op de aanwezigheid van essentiële informatie. De vastgestelde richtlijnen vormen hierbij het toetsingskader.

µg/m³
Microgram per kubieke meter.

Vegetatie
Samenhangend geheel van in een gebied voorkomende plantensoorten.

Verkeersafwikkeling
Doorstroming en verwerking van verkeersstromen.

Verkeersintensiteit
Aantal voertuigen dat per etmaal een bepaald punt op een wegverbinding passeert.

Vigerend beleid
Beleid dat door een overheid is vastgesteld en wordt uitgevoerd.

Voorgenomen activiteit
Ontwikkelingsplan / activiteit dat de initiatiefnemer uit wil voeren.

Voorkeursalternatief
De wijze waarop de initiatiefnemer de voorgenomen activiteit wenst uit te voeren.

Waterkwaliteit
Chemische samenstelling van water.

Waterkwantiteit
De hoeveelheid water betreffend.

Watersysteem
Waterkringloop inclusief opgenomen stoffen vanaf het moment dat neerslag valt tot op het moment dat water uit het gebied wordt afgevoerd.

Bijlage 3 Uitgangspunten stikstofberekeningen

Gedetailleerde uitganspunten voor de uitgevoerde stikstofberekeningen

	Dier categorie	IV_NIETIV	Besluit Houders Van Dieren (m^2 per dier)	Aanname voor benodigd staloppervlak (m^2 per dier)	Diergroep	Laagste E-factor uit Rav	Toetswaarde voor uitvoerbaarheid
A1	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	NIETIV	0	15	melkvee	5,1	6,0
A2	Zoogkoeien ouder dan 2 jaar	NIETIV	0	25	vleesvee	4,1	4,1
A3	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	NIETIV	0	10	melkvee	4,4	4,4
A4	vleeskalveren tot 8 maanden	IV	1,8	0	vleesvee	0,18	0,095
A6	vleesstieren en overig vleesvee van 6 tot 24 maanden (roodvleesproductie)	NIETIV	0	25	vleesvee	5,3	5,3
A7	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar	NIETIV	0	25	vleesvee	6,2	6,2
B1	Schapen ouder dan 1 jaar, inclusief lammeren tot 45 kg1, 2	NIETIV	0	1,5	schapen	0,7	0,7
C1	Geiten ouder dan 1 jaar	IV	0	1,5	overig	0,19	0,19
C2	Opfokgeiten van 61 dagen tot en met 1 jaar	IV	0	1,5	overig	0,08	0,08
C3	Opfokgeiten en afmest lammeren tot en met 60 dagen	IV	0	1,5	overig	0,02	0,02
D1.1	Biggenopfok (gespeende biggen)	IV	2,25	0	varkens	0,03	0,0075
D1.2	Kraam zeugen (incl. biggen tot spenen)	IV	2,25	0	varkens	0,42	0,12
D1.3	Guste en dragende zeugen	IV	2,25	0	varkens	0,21	0,09
D2	Dekberen, 7 maanden en ouder	IV	10	0	varkens	0,28	0,28
D3	Vlees varkens, opfokberen van ca. 25 kg tot 7 maanden, opfok zeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking	IV	1	0	varkens	0,15	0,05
E1	Opfok hennen en hanen van legrassen: jonger dan 18 weken	IV	0,13	0	legkippen	0,001	0,0006

	Dier categorie	IV_NIETIV	Besluit Houders Van Dieren (m^2 per dier)	Aanname voor benodigd staloppervlak (m^2 per dier)	Diergroep	Laagste E-factor uit Rav	Toetswaarde voor uitvoerbaarheid
E2	Legkippen en (groot-) ouderdieren van legrassen	IV	0,11	0	legkippen	0,001	0,0012
E3	(groot-) Ouderdieren van vlees kuikens in opfok: jonger dan 19 weken	IV	0,13	0	vleeskuikens	0,025	0,0044
E4	(groot-) Ouderdieren van vlees kuikens	IV	0,13	0	vleeskuikens	0,058	0,008
E5	Vleeskuikens	IV	0,045	0	vleeskuikens	0,004	0,0004
F1	Ouderdieren van vlees kalkoenen in opfok: tot 6 weken	IV	0,25	0	overig	0,02	0,003
F2	Ouderdieren van vlees kalkoenen in opfok: van 6 tot 30 weken	IV	0,25	0	overig	0,05	0,015
F3	Ouderdieren van vlees kalkoenen van 30 weken en ouder	IV	0,25	0	overig	0,06	0,06
F4	Vleeskalkoenen	IV	0	0,33	overig	0,07	0,021
G1	Ouderdieren van vlees eenden tot 24 maanden	IV	0	0,15	overig	0,032	0,032
G2	Vlees eenden	IV	0	0,1	overig	0,019	0,019
H1	Nertsen, per fokteef	IV	0	0	overig	0,25	0,25
I1	Voedster inclusief 0,15 ram en bij behorende jongen tot speenleeftijd	IV	0	0	overig	0,12	0,012
I2	Vlees en opfok konijnen tot dekleeftijd	IV	0	0	overig	0,02	0,02
J1	Parel hoenders voor de vlees productie	IV	0	0	overig	0	0
K1	Volwassen paarden (3 jaar en ouder)	NIETIV	0	10	paarden	5	5
K2	Paarden in opfok (jonger dan 3 jaar)	NIETIV	0	10	paarden	2,1	2,1
K3	Volwassen pony's (3 jaar en ouder)	NIETIV	0	10	paarden	3,1	3,1

	Dier categorie	IV_NIETIV	Besluit Houders Van Dieren (m^2 per dier)	Aanname voor benodigd staloppervlak (m^2 per dier)	Diergroep	Laagste E-factor uit Rav	Toetswaarde voor uitvoerbaarheid
K4	Pony's in opfok (jonger dan 3 jaar)	NIETIV	0	10	paarden	1,3	1,3
L1	Struisvogel ouderdieren	IV	0	0	overig	2,5	2,5
L2	Opfok struisvogels (tot 4 maanden)	IV	0	0	overig	0,3	0,3
L3	Vlees struisvogels (4 tot 12 maanden)	IV	0	0	overig	1,8	1,8

Bijlage 4 Literatuurlijst

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Floron, 2011
Nieuwe Atlas Nederlandse Flora. Stichting Floron, Nijmegen. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997
Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Planbureau voor de Leefomgeving, 2014.
Balans van de Leefomgeving 2014 – De toekomst is nú.
http://themasites.pbl.nl/balansvandeleefomgeving/2014/wpcontent/uploads/2014/PBL_2014_Balans-van-de-Leefomgeving-2014_1308.pdf

Ministerie van Economische Zaken, 2016.
Beschermde natuur in Nederland: soorten en gebieden in wetgeving en beleid. Gebieden.
http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/default.aspx?main=gebieden

Provincie Gelderland, 2015a.
Omgevingsvisie Gelderland (december 2015).
Omgevingsvisie Gaaf Gelderland (december 2018)

Provincie Gelderland, 2015b.
Omgevingsverordening Gelderland (december 2015, geconsolideerde versie 31 maart 2021)

NDFF, 2016.
Nationale Databank Flora en Fauna.
https://ndff-ecogrid.nl/

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), 2016.
Beschikbare soortenstandaarden
http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-ennatuur/flora-en-faunawet-ffw/ontheffing-vrijstelling/soortenstandaard/beschikbare

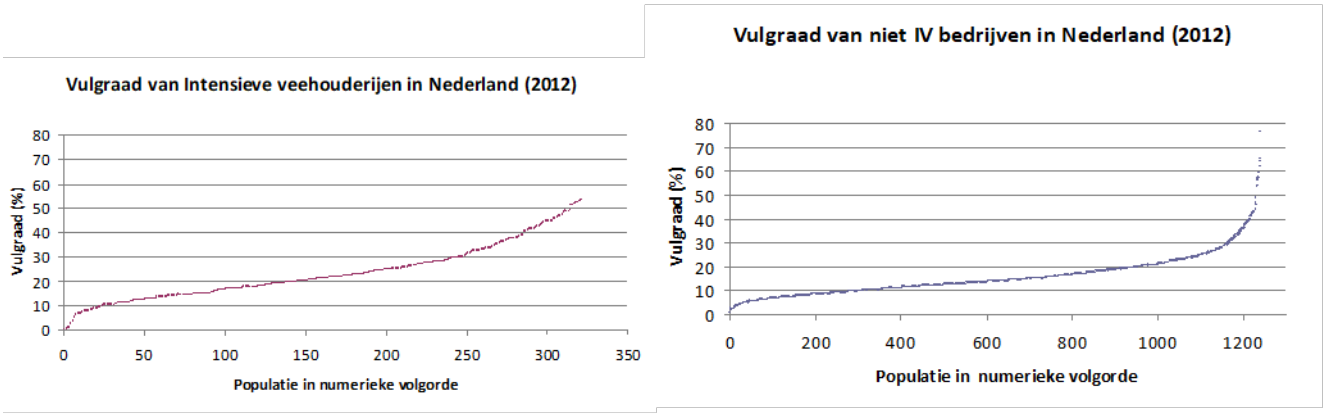
H.F. van Dobben, R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg, 2012.
Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 2397 2397. 68 blz.; 1 fig.; 3 tab.; 21 ref.

- Agentschap NL, 2010. Praktische toepassing van mini-windturbines. Handleiding voor gemeenten. Agentschap NL, NL Energie en Klimaat, november 2010, Utrecht.
- Boonman, M., H.J.G.A. Limpens, M.J.J. La Haye, M. van der Valk & J.C. Hartman, 2013. Protocollen vleermuisonderzoek bij windturbines. Rapport 2013.28, Zoogdiervereniging & Bureau Waardenburg.
- Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Schuyt & Co.
- Kuijper, D.P.J., J. Schut, A.-J. Haarsma, J. Ouwehand, H.J.G.A. Limpens & D. van
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen; onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij.
- Limpens, H., P. Twisk & G. Veenbaas, 2004. Met vleermuizen overweg. Brochure over vleermuizen en de wijze waarop bij planning, aanleg, reconstructie en beheer van wegen praktische invulling kan worden gegeven aan de wettelijke zorgplicht voor vleermuizen. Rapport DWW-2004-037, Uitgave Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft, en de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem.
- Limpens, H.J.G.A., H. Huitema & J.J.A. Dekker, 2007. Vleermuizen en windenergie, Analyse van effecten en verplichtingen in het spanningsveld tussen vleermuizen en windenergie, vanuit de ecologische en wettelijke invalshoek. VZZ rapport 2006.50. Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem, in opdracht van SenterNovem.
- Limpens, H.J.G.A., M. Boonman, F. Korner-Nievergelt, E.A. Jansen, M. van der Valk, M.J.J. La Haye, S. Dirksen & S.J. Vreugdenhil, 2013. Wind turbines and bats in the Netherlands - Measuring and predicting. Report 2013.12, Zoogdiervereniging & Bureau Waardenburg
- Niethammer, J. & F. Krapp (red.), 2001-2004. Handbuch der Säugetiere Europas. Fledertiere. Aula, Wiesbaden.

Bijlage 5 Gebruikelijke vulgraad van een bouwvlak

Het uitgangspunt voor de berekeningen in dit planMER is geweest dat de bouwvlakken voor maximaal 50 % ‘gevuld’ zijn met dierenverblijfplaatsen: een vulgraad van 50 %. Uit de literatuur zijn echter geen duidelijke en eenduidige kentallen bekend die te gebruiken zijn voor de vulgraad van veehouderijen in Nederland. Daarom hebben wij ons gebaseerd op door TAUW verzamelde praktijkcijfers die voortkomen uit dossiers die wij hebben verzameld ten behoeve van meerdere procedures die betrekking hebben op het opnieuw vaststellen van een gemeentelijk bestemmingsplan landelijk gebied. De dossiers komen uit de provincies Noord-Brabant, Gelderland, Limburg, Utrecht, Overijssel, Friesland, Utrecht en Noord Holland. In totaal zijn 321 bedrijven met intensieve veehouderij (i.c. kippen- en varkenshouderijen) en 1245 bedrijven met (melk)veehouderij meegenomen. Mede gezien de geografische spreiding, en omdat deze steekproef 5,8 % van het totaal aantal hokdierbedrijven[42] en 3,4 % van het totaal aantal graasdierbedrijven[43] omvat, lijkt er sprake van een redelijk representatieve populatie voor de sector in Nederland.

Van al deze bedrijven is voor de huidige situatie de vulgraad van het bouwvlak vastgesteld. Het oppervlak van de dierverblijven is daartoe uitgedrukt als percentage van de omvang van het vigerende bouwvlak. De onderstaande grafieken laten het verloop van de vulgraad zien binnen de populaties van beide steekproeven. Op de x-as van de grafieken zijn de bedrijven in numerieke volgorde gerangschikt: links staan de bedrijven met een lage vulgraad, naar rechts toe neemt de vulgraad steeds verder toe. Een vergelijking van beide curves laat zien dat er geen grote verschillen zijn tussen beide onderdelen van de veehouderij in Nederland. Wat opvalt is dat er bij de grote melkveehouderijen een aantal bedrijven lijken te zijn met een soms heel hoge vulgraad. Analyse van deze individuele gevallen leert dat er in de meeste van deze gevallen sprake is van illegale bebouwing die zich uitstrekt buiten het planologisch toegekende bouwvlak.

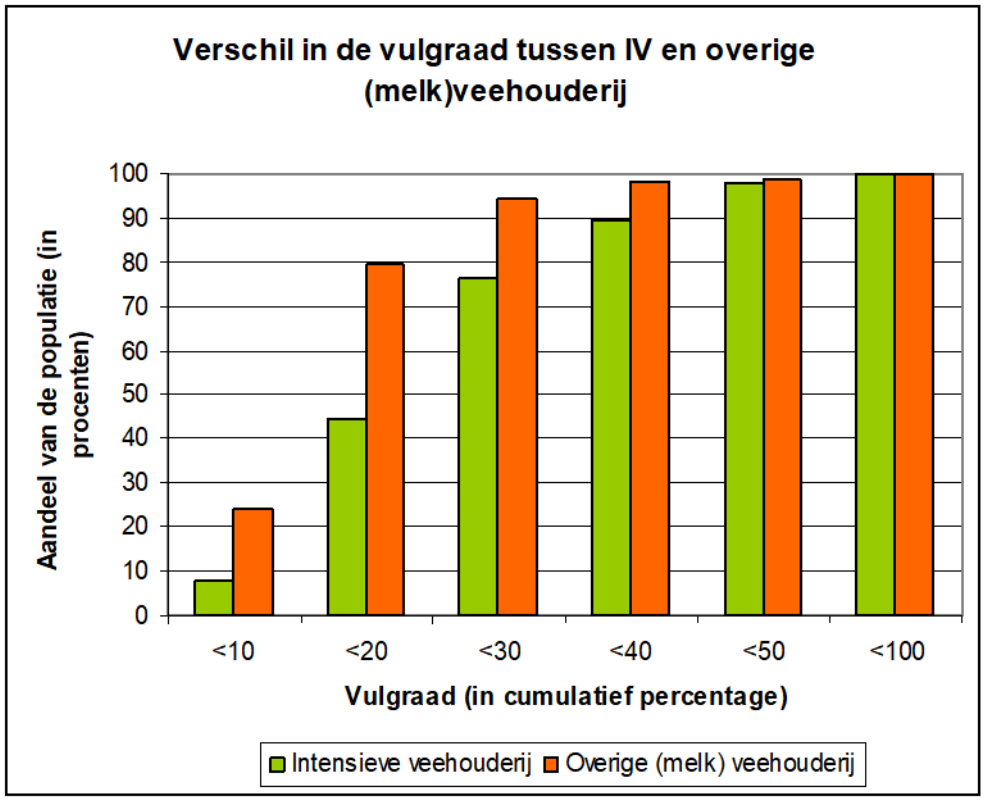
Figuur B1 Vulgraad van de Nederlandse veehouderij in 2012 (bron: verzameling gegevens van 15 Tauw-projecten)

[42] Het totaal aantal hokdierbedrijven in Nederland bedroeg volgens het CBS in 2012 ongeveer 5.500
[43] Het totaal aantal graasdierbedrijven in Nederland bedroeg volgens het CBS in 2012 ongeveer 36.500

In een nadere analyse is ingegaan op het verschil in de vulgraad tussen intensieve veehouderij en de overige (melk)veehouderij. Onderstaande staafdiagram (figuur B2) geeft het resultaat weer van die analyse. Uit de staafdiagram is bijvoorbeeld af te lezen dat ongeveer 45 % van de IV-bedrijven in 2012 een vulgraad had van minder dan 20 %. Een vergelijkbare vulgraad was bereikt op ongeveer 80 % van de overige (melk) veehouderijen. Uit de staafdiagram is ook af te lezen dat meer dan 75 % van de IV-bedrijven in 2012 een vulgraad had van minder dan 30 %. Een vergelijkbare vulgraad was bereikt op ongeveer 95 % van de overige (melk) veehouderijen. Dus voor de bedrijven met een relatief lage vulgraad geldt dat het aandeel overige melkveehouderijen beduidend groter is dan het aandeel intensieve veehouderijen.

Het doel van de analyse is echter om vast te stellen wat de maximaal haalbare vulgraad zou kunnen zijn. Uit de staafdiagram valt af te lezen dat ongeveer 98 % van de IV-bedrijven in 2012 een vulgraad had van minder dan 50 %.

Een vergelijkbare vulgraad was bereikt op 99 % van de overige (melk) veehouderijen. Dus als is gekeken naar de maximaal haalbare vulgraad geldt dat dit (in 2012) ongeveer 50 % is geweest en dat er eigenlijk geen verschil is waar te nemen tussen de intensieve veehouderijen enerzijds en de overige (melk)veehouderijen anderzijds.

Figuur B2 Verschil in de vulgraad binnen twee sectoren van de Nederlandse veehouderij in 2012

Uit deze analyse blijkt dat, onder de huidige omstandigheden, 50 % geldt als een maximaal haalbare vulgraad voor heel Nederland. Er is geen reden om aan te nemen dat deze omstandigheden zo snel zullen veranderen dat de sector er over 10 jaar heel anders uit zal zien. Over 10 jaar zal er namelijk nog steeds een belangrijk deel van het bouwvlak gebruikt moeten zijn voor andere functies dan het houden van dieren.

Duidelijk is wel dat er lokale omstandigheden kunnen zijn op basis waarvan een (veel) lagere vulgraad de werkelijkheid ter plaatse beter benaderd, vooral bij de melkveehouderij. Bij de melkveehouderij hangt de maximaal haalbare vulgraad namelijk heel sterk af van de regels in het bestemmingsplan die bepalen welke bouwwerken eventueel ook buiten een bouwvlak gerealiseerd mogen worden.

In de onderstaande figuur is een realistische invulling weergegeven van een nieuw ingerichte melkveehouderij waarbij het voorschrift geldt dat alle silo's binnen een bouwvlag gerealiseerd moeten zijn. In de onderstaande tabel is globaal weergegeven hoe een dergelijke bouwvlakvulling is opgebouwd.

Bouwvlakvulling op een modern bouwvlak met een melkveehouderij

Object	Globaal benodigd oppervlak (m^2)
Wonen en tuin	1.000
Mest silo's	1.500
Voersilo's	1.800
loodsen	550
Brandcorridor om melkveestal	1.400
Parkeer en manoeuvreer ruimte	540
groenstrook	2.000
dierenverblijf	2.000
Totaal	10.790
Vulgraad (percentage dierenverblijf op bouwvlak)	**19 %**

De conclusie van deze analyse is dat een vulgraad op een grondgebonden (melk) veehouderij van 50 % niet realistisch is, zeker niet als de verschillende silo's die voor de bedrijfsvoering nodig zijn binnen het bouwvlak gerealiseerd zijn. Op bestaande bouwvlakken in een historisch landschap waarbij rekening gehouden moet worden met landschappelijke elementen is soms sprake van een vulgraad van niet meer dan 10 %. De maximale vulgraad (in de melkveehouderij) moet in Berkelland dan ook worden gezien als een theoretisch maximum. Omdat veel bedrijven rekening hebben te houden met het (veelal) kleinschalige landschap is een (gemiddelde) vulgraad van ongeveer 20 % veel realistischer. Bij het bepalen van de uitvoerbaarheid van het plan is hier dan ook gebruik van gemaakt. Voor de niet grondgebonden bedrijven is wel aan een vulgraad van 50 % vastgehouden.

Bijlage 6 Uitgangspunten voor de referentiesituatie

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10003	A 1.100	70	13,000	910	32	13,000	422
10003	A 3.100	88	4,400	387	41	4,400	180
10003	A 7.100	10	6,200	62	5	6,200	29
10004	K 1.100	16	5,000	80	16	5,000	80
10004	K 3.100	4	3,100	12	4	3,100	12
10005	D 1.1.3	420	0,150	63	354	0,150	53
10005	D 1.1.4.2	316	0,330	104	266	0,330	88
10005	D 1.2.100	64	8,300	531	54	8,300	447
10005	D 1.3.100	180	4,200	756	152	4,200	636
10005	D 2.100	1	5,500	6	1	5,500	5
10005	D 3.2.8	1888	0,900	1699	1590	0,900	1431
10006	A 1.100	90	13,000	1170	42	13,000	543
10006	A 3.100	49	4,400	216	23	4,400	100
10009	A 1.100	28	13,000	364	13	13,000	169
10009	A 3.100	19	4,400	84	9	4,400	39
10009	A 6.100	20	5,300	106	9	5,300	49
10010	A 1.100	74	13,000	962	34	13,000	446
10010	A 3.100	114	4,400	502	53	4,400	233
10010	A 7.100	19	6,200	118	9	6,200	55
10011	A 1.100	80	13,000	1040	37	13,000	482
10011	A 3.100	68	4,400	299	32	4,400	139
10011	D 1.1.100	448	0,690	309	377	0,690	260
10011	D 1.1.12.2	432	0,210	91	364	0,210	76
10011	D 1.2.100	52	8,300	432	44	8,300	363
10011	D 1.3.11	208	0,210	44	175	0,210	37
10011	D 2.3	2	0,280	1	2	0,280	0
10011	D 3.2.14	69	0,150	10	58	0,150	9
10012	E 2.11.1	36000	0,090	3240	15992	0,090	1439
10012	E 2.11.2.1	32000	0,055	1760	14215	0,055	782
10012	E 6.4.2	32000	0,002	64	32000	0,002	64
10012	E 6.8	36000	0,050	1800	36000	0,050	1800
10013	A 2.100	1	4,100	4	0	4,100	2
10013	A 3.100	2	4,400	9	1	4,400	4
10013	B 1.100	14	0,700	10	14	0,700	10
10013	E 2.2	30	0,042	1	13	0,042	1
10013	K 3.100	3	3,100	9	3	3,100	9
10013	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
10014	A 1.100	173	13,000	2249	80	13,000	1043
10014	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
10014	A 6.100	1	5,300	5	0	5,300	2
10014	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10014	B 1.100	40	0,700	28	40	0,700	28
10015	A 1.100	109	13,000	1417	51	13,000	657
10015	A 3.100	150	4,400	660	70	4,400	306
10017	A 1.100	19	13,000	247	9	13,000	115
10017	A 3.100	12	4,400	53	6	4,400	24
10017	A 6.100	2	5,300	11	1	5,300	5
10017	C 1.100	7	1,900	13	7	1,900	13
10018	A 2.100	40	4,100	164	19	4,100	76
10018	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
10018	A 6.100	10	5,300	53	5	5,300	25
10019	A 1.100	116	13,000	1508	54	13,000	699
10019	A 3.100	56	4,400	246	26	4,400	114
10019	D 3.100	153	3,000	459	129	3,000	386
10019	D 3.2.8	360	0,900	324	303	0,900	273
10020	A 1.100	65	13,000	845	30	13,000	392
10020	A 3.100	12	4,400	53	6	4,400	24
10020	A 6.100	5	5,300	27	2	5,300	12
10021	A 1.100	50	13,000	650	23	13,000	301
10021	A 3.100	35	4,400	154	16	4,400	71
10021	D 1.1.13	552	0,200	110	465	0,200	93
10021	D 3.2.7.1.2	600	1,400	840	505	1,400	707
10023	A 4.100	900	3,500	3150	417	3,500	1461
10023	B 1.100	3	0,700	2	3	0,700	2
10023	C 1.100	2	1,900	4	2	1,900	4
10023	D 3.100	2	3,000	6	2	3,000	5
10023	E 2.100	15	0,315	5	7	0,315	2
10023	I 1.100	10	1,200	12	10	1,200	12
10023	M 1	2	0,000	0	2	0,000	0
10024	A 1.100	70	13,000	910	32	13,000	422
10024	A 3.100	40	4,400	176	19	4,400	82
10024	A 6.100	20	5,300	106	9	5,300	49
10026	A 1.100	112	13,000	1456	52	13,000	675
10026	A 3.100	56	4,400	246	26	4,400	114
10026	D 3.100	320	3,000	960	269	3,000	808
10026	D 3.2.7.1.1	330	1,000	330	278	1,000	278
10026	D 3.2.7.2.1	1128	1,500	1692	950	1,500	1424
10027	A 1.100	33	13,000	429	15	13,000	199
10027	A 3.100	25	4,400	110	12	4,400	51
10027	D 3.100	615	3,000	1845	518	3,000	1553
10027	D 3.2.14	240	0,150	36	202	0,150	30
10027	D 3.2.15.4	1140	1,088	1240	960	1,088	1044

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10032	A 1.100	63	13,000	819	29	13,000	380
10032	A 3.100	39	4,400	172	18	4,400	80
10033	A 1.100	36	13,000	468	17	13,000	217
10033	A 3.100	35	4,400	154	16	4,400	71
10033	A 6.100	2	5,300	11	1	5,300	5
10033	A 7.100	11	6,200	68	5	6,200	32
10034	A 1.100	43	13,000	559	20	13,000	259
10034	A 3.100	30	4,400	132	14	4,400	61
10036	A 1.100	29	13,000	377	13	13,000	175
10036	A 3.100	28	4,400	123	13	4,400	57
10037	A 1.100	56	13,000	728	26	13,000	338
10037	A 3.100	17	4,400	75	8	4,400	35
10039	A 1.100	48	13,000	624	22	13,000	289
10039	A 3.100	33	4,400	145	15	4,400	67
10039	D 3.2.11	208	1,700	354	175	1,700	298
10040	A 1.100	75	13,000	975	35	13,000	452
10040	A 3.100	78	4,400	343	36	4,400	159
10044	A 3.100	70	4,400	308	32	4,400	143
10044	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
10044	B 1.100	3	0,700	2	3	0,700	2
10045	A 2.100	30	4,100	123	14	4,100	57
10045	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
10045	A 4.100	150	3,500	525	70	3,500	243
10045	A 6.100	10	5,300	53	5	5,300	25
10047	C 1.100	1475	1,900	2803	1475	1,900	2803
10047	C 2.100	100	0,800	80	100	0,800	80
10047	C 3.100	202	0,200	40	202	0,200	40
10048	D 3.1	417	4,500	1877	351	4,500	1580
10048	D 3.100	48	3,000	144	40	3,000	121
10048	D 3.2.7.1.1	380	1,000	380	320	1,000	320
10049	A 1.100	25	13,000	325	12	13,000	151
10049	A 3.100	22	4,400	97	10	4,400	45
10055	A 1.100	51	13,000	663	24	13,000	307
10055	A 3.100	119	4,400	524	55	4,400	243
10055	E 2.100	20	0,315	6	9	0,315	3
10057	A 1.100	150	13,000	1950	70	13,000	904
10057	A 3.100	97	4,400	427	45	4,400	198
10057	A 7.100	5	6,200	31	2	6,200	14
10058	A 1.100	110	13,000	1430	51	13,000	663
10058	A 3.100	111	4,400	488	51	4,400	226
10060	D 3.2.7.2.1	5952	1,500	8928	5011	1,500	7516

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10060	D 3.2.8	1024	0,900	922	862	0,900	776
10060	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10061	A 2.100	56	4,100	230	26	4,100	106
10061	A 3.100	44	4,400	194	20	4,400	90
10063	A 1.100	148	13,000	1924	69	13,000	892
10063	A 3.100	106	4,400	466	49	4,400	216
10063	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
10063	C 1.100	2	1,900	4	2	1,900	4
10064	A 3.100	36	4,400	158	17	4,400	73
10065	E 5.10	84000	0,035	2940	37315	0,035	1306
10065	E 5.5	126000	0,038	4788	55972	0,038	2127
10069	I 1.100	999	1,200	1199	999	1,200	1199
10069	I 2.100	5999	0,200	1200	5999	0,200	1200
10069	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
10070	A 1.100	47	13,000	611	22	13,000	283
10070	A 3.100	44	4,400	194	20	4,400	90
10080	A 4.100	319	3,500	1117	148	3,500	518
10081	A 1.100	100	13,000	1300	46	13,000	603
10081	A 3.100	16	4,400	70	7	4,400	33
10081	A 4.100	8	3,500	28	4	3,500	13
10081	A 6.100	16	5,300	85	7	5,300	39
10081	D 3.100	176	3,000	528	148	3,000	445
10081	D 3.2.9	384	0,900	346	323	0,900	291
10083	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
10083	A 6.100	13	5,300	69	6	5,300	32
10083	D 3.100	138	3,000	414	116	3,000	349
10083	D 3.2.1	560	4,500	2520	471	4,500	2122
10084	A 1.100	103	13,000	1339	48	13,000	621
10084	A 3.100	96	4,400	422	45	4,400	196
10084	B 1.100	80	0,700	56	80	0,700	56
10084	D 3.100	630	3,000	1890	530	3,000	1591
10084	D 3.2.7.1.1	2880	1,000	2880	2425	1,000	2425
10084	D 3.2.7.2.1	660	1,500	990	556	1,500	833
10086	A 6.100	22	5,300	117	10	5,300	54
10086	C 1.100	3	1,900	6	3	1,900	6
10086	E 2.101	45	0,100	5	20	0,100	2
10086	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
10088	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
10088	K 3.100	12	3,100	37	12	3,100	37
10091	A 2.100	10	4,100	41	5	4,100	19
10091	A 3.100	6	4,400	26	3	4,400	12

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10091	B 1.100	20	0,700	14	20	0,700	14
10092	A 1.100	23	13,000	299	11	13,000	139
10092	A 2.100	9	4,100	37	4	4,100	17
10092	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
10092	A 7.100	60	6,200	372	28	6,200	172
10093	A 1.100	80	13,000	1040	37	13,000	482
10093	A 3.100	65	4,400	286	30	4,400	133
10093	B 1.100	10	0,700	7	10	0,700	7
10094	D 1.1.100	221	0,690	152	186	0,690	128
10094	D 1.1.12.1	68	0,170	12	57	0,170	10
10094	D 1.1.3	408	0,150	61	343	0,150	52
10094	D 1.2.100	46	8,300	382	39	8,300	321
10094	D 1.3.100	44	4,200	185	37	4,200	156
10094	D 1.3.12.4	94	1,523	143	79	1,523	120
10094	D 2.4.4	1	2,006	2	1	2,006	2
10094	D 3.100	424	3,000	1272	357	3,000	1071
10094	D 3.2.1	12	4,500	54	10	4,500	45
10094	D 3.2.15.4	777	1,088	845	654	1,088	711
10094	D 3.2.7.2.1	200	1,500	300	168	1,500	253
10095	A 1.100	114	13,000	1482	53	13,000	687
10095	A 3.100	87	4,400	383	40	4,400	178
10095	E 2.11.1	44134	0,090	3972	19605	0,090	1764
10096	A 2.100	12	4,100	49	6	4,100	23
10096	A 4.100	6	3,500	21	3	3,500	10
10100	A 1.100	85	13,000	1105	39	13,000	512
10100	A 3.100	64	4,400	282	30	4,400	131
10101	A 1.100	160	13,000	2080	74	13,000	964
10101	A 3.100	115	4,400	506	53	4,400	235
10101	D 1.1.100	160	0,690	110	135	0,690	93
10101	D 1.2.100	12	8,300	100	10	8,300	84
10101	D 1.3.100	44	4,200	185	37	4,200	156
10101	D 3.2.7.1.2	400	1,400	560	337	1,400	471
10103	A 6.100	19	5,300	101	9	5,300	47
10103	B 1.100	28	0,700	20	28	0,700	20
10104	D 3.2.8	1184	0,900	1066	997	0,900	897
10105	A 2.100	5	4,100	21	2	4,100	10
10105	A 3.100	25	4,400	110	12	4,400	51
10105	A 7.100	12	6,200	74	6	6,200	34
10110	A 1.100	200	13,000	2600	93	13,000	1206
10110	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10113	A 1.100	106	13,000	1378	49	13,000	639

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10113	A 3.100	40	4,400	176	19	4,400	82
10115	E 4.100	64750	0,580	37555	28764	0,580	16683
10116	A 1.100	175	13,000	2275	81	13,000	1055
10116	A 3.100	125	4,400	550	58	4,400	255
10116	A 7.100	2	6,200	12	1	6,200	6
10116	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
10117	A 1.100	47	13,000	611	22	13,000	283
10117	A 3.100	44	4,400	194	20	4,400	90
10119	A 1.100	108	13,000	1404	50	13,000	651
10119	A 1.14	91	7,000	637	42	7,000	295
10119	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10119	A 4.100	12	3,500	42	6	3,500	19
10119	A 6.100	22	5,300	117	10	5,300	54
10120	D 1.1.12.3	1320	0,180	238	1111	0,180	200
10120	D 1.2.16	80	2,900	232	67	2,900	195
10120	D 1.3.100	84	4,200	353	71	4,200	297
10120	D 1.3.101	19	4,200	80	16	4,200	67
10120	D 1.3.11	161	0,210	34	136	0,210	28
10120	D 2.100	2	5,500	11	2	5,500	9
10120	D 3.100	133	3,000	399	112	3,000	336
10120	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
10122	M 1	5	0,000	0	5	0,000	0
10123	D 1.1.100	300	0,690	207	253	0,690	174
10123	D 1.1.2	1628	0,240	391	1371	0,240	329
10123	D 1.2.100	64	8,300	531	54	8,300	447
10123	D 1.2.16	56	2,900	162	47	2,900	137
10123	D 1.3.12.4	319	1,523	486	269	1,523	409
10123	D 2.4.4	1	2,006	2	1	2,006	2
10123	D 3.100	86	3,000	258	72	3,000	217
10123	D 3.2.15.4	27	1,088	29	23	1,088	25
10123	K 1.100	6	5,000	30	6	5,000	30
10124	A 1.100	76	13,000	988	35	13,000	458
10124	A 3.100	48	4,400	211	22	4,400	98
10127	D 1.1.15.1	800	0,242	193	674	0,242	163
10127	D 1.1.15.4	2400	0,242	580	2021	0,242	488
10127	D 1.2.17.1	174	3,142	547	146	3,142	460
10127	D 1.3.100	525	4,200	2205	442	4,200	1856
10127	D 1.3.12.1	66	1,523	100	56	1,523	85
10127	D 1.3.12.4	128	1,523	195	108	1,523	164
10127	D 2.100	1	5,500	6	1	5,500	5
10127	D 3.100	20	3,000	60	17	3,000	51

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10128	A 1.1	27	5,700	154	13	5,700	71
10128	A 3.100	34	4,400	150	16	4,400	69
10128	D 3.100	175	3,000	525	147	3,000	442
10130	A 4.100	68	3,500	238	32	3,500	110
10130	A 4.100	136	3,500	476	63	3,500	221
10130	E 2.101	20	0,100	2	9	0,100	1
10131	A 1.100	68	13,000	884	32	13,000	410
10131	A 3.100	35	4,400	154	16	4,400	71
10131	D 1.1.100	214	0,690	148	180	0,690	124
10131	D 1.1.3	350	0,150	53	295	0,150	44
10131	D 1.2.100	20	8,300	166	17	8,300	140
10131	D 1.2.16	15	2,900	44	13	2,900	37
10131	D 1.3.101	13	4,200	55	11	4,200	46
10131	D 1.3.9.2	100	2,500	250	84	2,500	210
10131	D 2.100	1	5,500	6	1	5,500	5
10131	D 3.100	216	3,000	648	182	3,000	546
10131	D 3.100	15	3,000	45	13	3,000	38
10131	D 3.2.15.4	360	1,088	392	303	1,088	330
10131	D 3.2.7.1.2	30	1,400	42	25	1,400	35
10131	D 3.2.7.2.1	576	1,500	864	485	1,500	727
10132	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
10132	A 1.100	52	13,000	676	24	13,000	313
10132	A 1.14	119	7,000	833	55	7,000	386
10132	A 3.100	76	4,400	334	35	4,400	155
10132	D 3.100	61	3,000	183	51	3,000	154
10132	D 3.2.7.1.1	108	1,000	108	91	1,000	91
10132	D 3.2.7.1.2	113	1,400	158	95	1,400	133
10137	A 1.100	51	13,000	663	24	13,000	307
10137	A 3.100	36	4,400	158	17	4,400	73
10138	A 1.100	16	13,000	208	7	13,000	96
10138	A 3.100	7	4,400	31	3	4,400	14
10141	A 1.100	99	13,000	1287	46	13,000	597
10141	A 3.100	62	4,400	273	29	4,400	126
10142	A 3.100	34	4,400	150	16	4,400	69
10143	A 1.100	72	13,000	936	33	13,000	434
10143	A 3.100	39	4,400	172	18	4,400	80
10145	A 1.100	168	13,000	2184	78	13,000	1013
10145	A 3.100	85	4,400	374	39	4,400	173
10145	A 7.100	2	6,200	12	1	6,200	6
10145	D 3.100	340	3,000	1020	286	3,000	859
10145	D 3.2.14	400	0,150	60	337	0,150	51

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10145	D 3.2.7.2.2	240	1,900	456	202	1,900	384
10148	A 1.100	93	13,000	1209	43	13,000	561
10148	A 3.100	55	4,400	242	26	4,400	112
10148	E 2.101	10	0,100	1	4	0,100	0
10149	A 1.100	170	13,000	2210	79	13,000	1025
10149	A 3.100	67	4,400	295	31	4,400	137
10149	D 1.1.13	2124	0,200	425	1788	0,200	358
10149	D 1.2.16	144	2,900	418	121	2,900	352
10149	D 1.3.9.1	433	2,300	996	365	2,300	838
10149	D 2.100	3	5,500	17	3	5,500	14
10149	D 3.2.7.1.1	2448	1,000	2448	2061	1,000	2061
10149	D 3.2.7.2.1	48	1,500	72	40	1,500	61
10151	A 1.100	149	13,000	1937	69	13,000	898
10151	A 3.100	120	4,400	528	56	4,400	245
10151	A 7.100	40	6,200	248	19	6,200	115
10151	B 1.100	6	0,700	4	6	0,700	4
10155	A 7.100	50	6,200	310	23	6,200	144
10155	D 1.2.100	118	8,300	979	99	8,300	825
10155	D 1.2.6	80	4,000	320	67	4,000	269
10155	D 1.3.100	72	4,200	302	61	4,200	255
10155	D 1.3.11	440	0,210	92	370	0,210	78
10155	D 2.100	4	5,500	22	3	5,500	19
10155	D 3.2.1	60	4,500	270	51	4,500	227
10156	A 1.100	152	13,000	1976	70	13,000	916
10156	A 3.100	35	4,400	154	16	4,400	71
10157	D 3.2.7.1.1	420	1,000	420	354	1,000	354
10157	D 3.2.7.1.2	196	1,400	274	165	1,400	231
10157	D 3.2.7.2.1	300	1,500	450	253	1,500	379
10158	D 1.1.100	2290	0,690	1580	1928	0,690	1330
10158	D 1.1.13	1520	0,200	304	1280	0,200	256
10158	D 1.1.3	3312	0,150	497	2788	0,150	418
10158	D 1.2.100	64	8,300	531	54	8,300	447
10158	D 1.2.16	80	2,900	232	67	2,900	195
10158	D 1.2.17.4	288	3,142	905	242	3,142	762
10158	D 1.3.100	300	4,200	1260	253	4,200	1061
10158	D 1.3.101	50	4,200	210	42	4,200	177
10158	D 1.3.12.4	1340	1,523	2040	1128	1,523	1718
10158	D 2.100	1	5,500	6	1	5,500	5
10158	D 2.4.4	4	2,006	8	3	2,006	7
10158	D 3.100	150	3,000	450	126	3,000	379
10159	A 1.100	104	13,000	1352	48	13,000	627

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10159	A 3.100	89	4,400	392	41	4,400	182
10160	A 1.100	60	13,000	780	28	13,000	362
10160	A 3.100	42	4,400	185	19	4,400	86
10161	A 3.100	48	4,400	211	22	4,400	98
10161	A 4.100	45	3,500	158	21	3,500	73
10161	A 7.100	15	6,200	93	7	6,200	43
10161	D 1.1.100	440	0,690	304	370	0,690	256
10161	D 3.100	336	3,000	1008	283	3,000	849
10161	D 3.2.14	420	0,150	63	354	0,150	53
10162	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
10163	A 1.100	51	13,000	663	24	13,000	307
10163	A 1.100	30	13,000	390	14	13,000	181
10163	A 1.9	117	6,000	702	54	6,000	326
10163	A 3.100	53	4,400	233	25	4,400	108
10163	D 3.100	606	3,000	1818	510	3,000	1531
10163	D 3.2.10.1	264	1,400	370	222	1,400	311
10163	D 3.2.7.1.1	614	1,000	614	517	1,000	517
10165	A 3.100	40	4,400	176	19	4,400	82
10165	D 3.2.7.1.2	616	1,400	862	519	1,400	726
10165	D 3.2.7.1.2	475	1,400	665	400	1,400	560
10166	A 1.100	114	13,000	1482	53	13,000	687
10166	A 3.100	70	4,400	308	32	4,400	143
10173	A 3.100	15	4,400	66	7	4,400	31
10173	D 3.100	300	3,000	900	253	3,000	758
10173	D 3.2.1	50	4,500	225	42	4,500	189
10174	A 1.100	59	13,000	767	27	13,000	356
10174	A 3.100	34	4,400	150	16	4,400	69
10174	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10177	A 1.1	26	5,700	148	12	5,700	69
10178	D 3.100	296	3,000	888	249	3,000	748
10178	D 3.2.1	776	4,500	3492	653	4,500	2940
10179	A 1.100	57	13,000	741	26	13,000	344
10179	A 3.100	40	4,400	176	19	4,400	82
10179	D 3.100	25	3,000	75	21	3,000	63
10179	D 3.2.7.1.2	400	1,400	560	337	1,400	471
10180	A 1.100	25	13,000	325	12	13,000	151
10180	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
10180	D 3.100	180	3,000	540	152	3,000	455
10181	A 3.100	38	4,400	167	18	4,400	78
10181	A 7.100	42	6,200	260	19	6,200	121
10181	D 1.1.15.4	2366	0,242	572	1992	0,242	481

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10181	D 1.2.17.4	130	3,142	408	109	3,142	344
10181	D 1.3.12.4	70	1,523	107	59	1,523	90
10181	D 1.3.6	420	1,300	546	354	1,300	460
10181	D 2.4.4	4	2,006	8	3	2,006	7
10181	D 3.2.15.4	2118	1,088	2303	1783	1,088	1939
10181	D 3.2.7.1.1	2016	1,000	2016	1697	1,000	1697
10182	A 1.100	83	13,000	1079	38	13,000	500
10182	A 1.5	296	11,800	3493	137	11,800	1620
10182	A 3.100	291	4,400	1280	135	4,400	594
10182	D 1.1.100	212	0,690	146	178	0,690	123
10182	D 1.1.4.2	570	0,330	188	480	0,330	158
10182	D 3.100	212	3,000	636	178	3,000	535
10182	D 3.2.7.1.1	1992	1,000	1992	1677	1,000	1677
10182	D 3.2.7.1.2	1012	1,400	1417	852	1,400	1193
10184	D 1.1.100	142	0,690	98	120	0,690	82
10184	D 1.1.100	570	0,690	393	480	0,690	331
10184	D 1.2.100	24	8,300	199	20	8,300	168
10184	D 1.2.100	36	8,300	299	30	8,300	252
10184	D 1.3.100	34	4,200	143	29	4,200	120
10184	D 1.3.101	122	4,200	512	103	4,200	431
10184	D 2.100	1	5,500	6	1	5,500	5
10184	D 3.100	432	3,000	1296	364	3,000	1091
10184	D 3.100	480	3,000	1440	404	3,000	1212
10184	D 3.100	132	3,000	396	111	3,000	333
10185	A 1.100	36	13,000	468	17	13,000	217
10185	A 3.100	22	4,400	97	10	4,400	45
10185	B 1.100	21	0,700	15	21	0,700	15
10188	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
10189	A 1.100	25	13,000	325	12	13,000	151
10189	A 3.100	18	4,400	79	8	4,400	37
10189	A 6.100	3	5,300	16	1	5,300	7
10189	A 7.100	7	6,200	43	3	6,200	20
10196	D 1.1.100	2400	0,690	1656	2021	0,690	1394
10196	D 1.2.100	154	8,300	1278	130	8,300	1076
10196	D 1.3.100	437	4,200	1835	368	4,200	1545
10196	D 1.3.101	30	4,200	126	25	4,200	106
10196	D 2.100	2	5,500	11	2	5,500	9
10196	D 3.100	69	3,000	207	58	3,000	174
10197	A 1.100	78	13,000	1014	36	13,000	470
10197	A 3.100	52	4,400	229	24	4,400	106
10197	B 1.100	4	0,700	3	4	0,700	3

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10198	A 1.100	171	13,000	2223	79	13,000	1031
10198	A 3.100	100	4,400	440	46	4,400	204
10198	A 6.100	5	5,300	27	2	5,300	12
10199	A 1.100	82	13,000	1066	38	13,000	494
10199	A 1.100	168	13,000	2184	78	13,000	1013
10199	A 3.100	128	4,400	563	59	4,400	261
10202	A 1.100	119	13,000	1547	55	13,000	717
10202	A 3.100	83	4,400	365	38	4,400	169
10209	A 1.100	23	13,000	299	11	13,000	139
10209	A 3.100	16	4,400	70	7	4,400	33
10209	A 6.100	20	5,300	106	9	5,300	49
10210	A 1.100	5	13,000	65	2	13,000	30
10210	A 3.100	5	4,400	22	2	4,400	10
10210	B 1.100	4	0,700	3	4	0,700	3
10210	E 1.100	1	0,170	0	0	0,170	0
10210	E 2.100	5	0,315	2	2	0,315	1
10211	D 1.1.12.3	960	0,180	173	808	0,180	145
10211	D 1.1.5	160	0,390	62	135	0,390	53
10214	A 3.100	50	4,400	220	23	4,400	102
10214	A 4.100	150	3,500	525	70	3,500	243
10215	A 1.100	12	13,000	156	6	13,000	72
10215	A 6.100	13	5,300	69	6	5,300	32
10219	A 1.100	139	13,000	1807	64	13,000	838
10219	A 3.100	42	4,400	185	19	4,400	86
10219	A 7.100	24	6,200	149	11	6,200	69
10220	A 1.100	200	13,000	2600	93	13,000	1206
10220	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10220	A 6.100	4	5,300	21	2	5,300	10
10220	A 7.100	2	6,200	12	1	6,200	6
10220	E 2.100	19	0,315	6	8	0,315	3
10221	A 1.100	200	13,000	2600	93	13,000	1206
10221	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10223	A 4.100	85	3,500	298	39	3,500	138
10223	A 7.100	25	6,200	155	12	6,200	72
10223	D 3.100	339	3,000	1017	285	3,000	856
10223	D 3.100	75	3,000	225	63	3,000	189
10223	D 3.2.1	192	4,500	864	162	4,500	727
10223	D 3.2.15.4	495	1,088	538	417	1,088	453
10223	D 3.2.7.1.2	270	1,400	378	227	1,400	318
10225	A 2.100	19	4,100	78	9	4,100	36
10225	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10225	A 6.100	1	5,300	5	0	5,300	2
10226	A 1.100	16	13,000	208	7	13,000	96
10226	A 1.28	121	6,000	726	56	6,000	337
10226	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
10226	D 3.100	240	3,000	720	202	3,000	606
10226	D 3.100	288	3,000	864	242	3,000	727
10228	A 3.100	43	4,400	189	20	4,400	88
10231	A 1.100	203	13,000	2639	94	13,000	1224
10231	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
10232	A 1.100	184	13,000	2392	85	13,000	1109
10232	A 3.100	120	4,400	528	56	4,400	245
10233	A 1.100	114	13,000	1482	53	13,000	687
10233	A 3.100	119	4,400	524	55	4,400	243
10234	A 2.100	27	4,100	111	13	4,100	51
10234	A 3.100	32	4,400	141	15	4,400	65
10235	A 4.5.6	267	1,138	304	124	1,138	141
10238	A 1.100	126	13,000	1638	58	13,000	760
10238	A 3.100	82	4,400	361	38	4,400	167
10238	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10240	A 1.100	59	13,000	767	27	13,000	356
10240	A 3.100	36	4,400	158	17	4,400	73
10240	A 6.100	4	5,300	21	2	5,300	10
10240	D 3.100	256	3,000	768	216	3,000	647
10240	D 3.2.7.1.2	300	1,400	420	253	1,400	354
10240	D 3.2.7.2.1	1440	1,500	2160	1212	1,500	1819
10241	D 1.1.12.3	1260	0,180	227	1061	0,180	191
10241	D 3.2.7.2.1	1979	1,500	2969	1666	1,500	2499
10242	A 1.100	4	13,000	52	2	13,000	24
10242	A 3.100	110	4,400	484	51	4,400	224
10242	D 3.100	248	3,000	744	209	3,000	626
10242	D 3.2.8	2992	0,900	2693	2519	0,900	2267
10243	A 1.100	5	13,000	65	2	13,000	30
10243	A 3.100	5	4,400	22	2	4,400	10
10243	A 6.100	5	5,300	27	2	5,300	12
10244	A 1.1	8	5,700	46	4	5,700	21
10244	A 3.100	5	4,400	22	2	4,400	10
10245	A 1.100	86	13,000	1118	40	13,000	518
10245	A 1.5	109	11,800	1286	51	11,800	596
10245	A 3.100	167	4,400	735	77	4,400	341
10245	A 7.100	30	6,200	186	14	6,200	86
10245	D 3.2.7.1.1	3792	1,000	3792	3192	1,000	3192

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10245	D 3.2.7.1.2	1440	1,400	2016	1212	1,400	1697
10245	D 3.2.7.2.1	665	1,500	998	560	1,500	840
10246	A 1.10	33	7,000	231	15	7,000	107
10246	A 1.100	135	13,000	1755	63	13,000	814
10246	A 3.100	146	4,400	642	68	4,400	298
10247	A 1.100	35	13,000	455	16	13,000	211
10247	A 3.100	26	4,400	114	12	4,400	53
10249	D 1.1.100	624	0,690	431	525	0,690	362
10249	D 1.2.100	80	8,300	664	67	8,300	559
10249	D 1.3.100	178	4,200	748	150	4,200	629
10249	D 2.100	2	5,500	11	2	5,500	9
10249	D 3.100	1165	3,000	3495	981	3,000	2942
10249	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
10249	K 3.100	20	3,100	62	20	3,100	62
10251	K 1.100	10	5,000	50	10	5,000	50
10251	K 2.100	10	2,100	21	10	2,100	21
10252	A 1.100	180	13,000	2340	83	13,000	1085
10252	A 3.100	85	4,400	374	39	4,400	173
10253	A 1.100	110	13,000	1430	51	13,000	663
10253	A 3.100	77	4,400	339	36	4,400	157
10254	A 3.100	25	4,400	110	12	4,400	51
10254	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
10254	K 2.100	2	2,100	4	2	2,100	4
10255	A 1.100	101	13,000	1313	47	13,000	609
10255	A 3.100	60	4,400	264	28	4,400	122
10256	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
10257	A 4.100	200	3,500	700	93	3,500	325
10257	A 4.100	200	3,500	700	93	3,500	325
10257	A 4.100	200	3,500	700	93	3,500	325
10257	A 4.100	200	3,500	700	93	3,500	325
10257	A 4.100	25	3,500	88	12	3,500	41
10257	A 4.100	200	3,500	700	93	3,500	325
10257	A 4.3	400	1,100	440	185	1,100	204
10258	A 1.100	63	13,000	819	29	13,000	380
10258	A 3.100	27	4,400	119	13	4,400	55
10258	A 4.100	16	3,500	56	7	3,500	26
10258	E 2.101	25	0,100	3	11	0,100	1
10259	A 1.100	45	13,000	585	21	13,000	271
10259	A 3.100	55	4,400	242	26	4,400	112
10259	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
10260	A 1.100	129	13,000	1677	60	13,000	778

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10260	A 3.100	99	4,400	436	46	4,400	202
10261	A 1.100	9	13,000	117	4	13,000	54
10261	A 3.100	106	4,400	466	49	4,400	216
10262	A 1.100	155	13,000	2015	72	13,000	934
10262	A 1.14	72	7,000	504	33	7,000	234
10262	A 3.100	113	4,400	497	52	4,400	231
10262	K 1.100	12	5,000	60	12	5,000	60
10263	A 1.100	85	13,000	1105	39	13,000	512
10263	A 3.100	50	4,400	220	23	4,400	102
10264	A 1.100	200	13,000	2600	93	13,000	1206
10264	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10264	A 7.100	14	6,200	87	6	6,200	40
10265	A 1.100	100	13,000	1300	46	13,000	603
10265	A 3.100	70	4,400	308	32	4,400	143
10265	A 4.100	10	3,500	35	5	3,500	16
10265	A 6.100	30	5,300	159	14	5,300	74
10265	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
10266	A 1.100	94	13,000	1222	44	13,000	567
10266	A 3.100	52	4,400	229	24	4,400	106
10266	A 6.100	10	5,300	53	5	5,300	25
10267	A 1.100	100	13,000	1300	46	13,000	603
10267	A 3.100	25	4,400	110	12	4,400	51
10269	A 1.100	65	13,000	845	30	13,000	392
10269	A 3.100	45	4,400	198	21	4,400	92
10271	A 2.100	10	4,100	41	5	4,100	19
10271	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
10271	A 4.100	5	3,500	18	2	3,500	8
10271	M 1	20	0,000	0	20	0,000	0
10273	A 1.100	36	13,000	468	17	13,000	217
10273	A 3.100	26	4,400	114	12	4,400	53
10273	A 4.100	12	3,500	42	6	3,500	19
10273	A 6.100	30	5,300	159	14	5,300	74
10274	A 1.100	50	13,000	650	23	13,000	301
10274	A 3.100	36	4,400	158	17	4,400	73
10278	A 3.100	50	4,400	220	23	4,400	102
10278	A 4.100	202	3,500	707	94	3,500	328
10278	A 6.100	200	5,300	1060	93	5,300	492
10280	A 1.100	25	13,000	325	12	13,000	151
10280	A 3.100	9	4,400	40	4	4,400	18
10280	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10283	A 1.1	15	5,700	86	7	5,700	40

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10283	A 1.10	250	7,000	1750	116	7,000	811
10283	A 3.100	207	4,400	911	96	4,400	422
10289	A 1.100	70	13,000	910	32	13,000	422
10289	A 3.100	45	4,400	198	21	4,400	92
10289	B 1.100	200	0,700	140	200	0,700	140
10289	E 2.9.1	10	0,125	1	4	0,125	1
10290	A 3.100	90	4,400	396	42	4,400	184
10291	A 2.100	10	4,100	41	5	4,100	19
10291	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
10291	D 3.100	1088	3,000	3264	916	3,000	2748
10291	D 3.2.14	1536	0,150	230	1293	0,150	194
10291	D 3.2.15.4	2112	1,088	2297	1778	1,088	1934
10291	D 3.2.7.1.1	420	1,000	420	354	1,000	354
10291	D 3.2.7.1.2	1344	1,400	1882	1132	1,400	1584
10292	A 1.100	45	13,000	585	21	13,000	271
10292	A 3.100	32	4,400	141	15	4,400	65
10292	A 4.100	4	3,500	14	2	3,500	6
10292	A 6.100	9	5,300	48	4	5,300	22
10293	A 1.100	78	13,000	1014	36	13,000	470
10293	A 3.100	40	4,400	176	19	4,400	82
10295	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
10295	B 1.100	20	0,700	14	20	0,700	14
10295	E 2.100	15	0,315	5	7	0,315	2
10297	K 1.100	15	5,000	75	15	5,000	75
10298	A 1.100	15	13,000	195	7	13,000	90
10298	A 3.100	23	4,400	101	11	4,400	47
10300	A 4.100	19	3,500	67	9	3,500	31
10303	A 6.100	77	5,300	408	36	5,300	189
10303	K 1.100	8	5,000	40	8	5,000	40
10303	K 2.100	4	2,100	8	4	2,100	8
10303	K 3.100	2	3,100	6	2	3,100	6
10304	K 1.100	7	5,000	35	7	5,000	35
10304	K 2.100	2	2,100	4	2	2,100	4
10311	K 3.100	20	3,100	62	20	3,100	62
10312	A 1.100	170	13,000	2210	79	13,000	1025
10312	A 3.100	146	4,400	642	68	4,400	298
10314	A 1.10	120	7,000	840	56	7,000	389
10314	A 1.100	217	13,000	2821	101	13,000	1308
10314	A 3.100	66	4,400	290	31	4,400	135
10318	A 2.100	6	4,100	25	3	4,100	11
10318	A 3.100	6	4,400	26	3	4,400	12

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10318	B 1.100	147	0,700	103	147	0,700	103
10319	A 1.10	121	7,000	847	56	7,000	393
10319	A 1.100	15	13,000	195	7	13,000	90
10319	A 3.100	91	4,400	400	42	4,400	186
10319	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
10321	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
10321	A 1.5	188	11,800	2218	87	11,800	1029
10321	A 3.100	129	4,400	568	60	4,400	263
10321	D 3.100	466	3,000	1398	392	3,000	1177
10321	D 3.2.7.1.1	480	1,000	480	404	1,000	404
10324	C 1.100	1625	1,900	3088	1625	1,900	3088
10324	C 2.100	400	0,800	320	400	0,800	320
10324	C 3.100	400	0,200	80	400	0,200	80
10325	K 1.100	31	5,000	155	31	5,000	155
10326	A 3.100	61	4,400	268	28	4,400	124
10326	D 3.100	20	3,000	60	17	3,000	51
10326	D 3.2.7.1.2	144	1,400	202	121	1,400	170
10326	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
10328	A 1.100	24	13,000	312	11	13,000	145
10328	A 3.100	128	4,400	563	59	4,400	261
10330	A 1.100	60	13,000	780	28	13,000	362
10330	A 3.100	40	4,400	176	19	4,400	82
10330	A 6.100	2	5,300	11	1	5,300	5
10330	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10332	C 1.100	1150	1,900	2185	1150	1,900	2185
10332	C 2.100	516	0,800	413	516	0,800	413
10332	C 3.100	329	0,200	66	329	0,200	66
10333	G 2.1.100	40000	0,210	8400	40000	0,210	8400
10333	G 2.1.100	21000	0,210	4410	21000	0,210	4410
10333	G 4.2	21000	0,000	0	21000	0,000	0
10334	A 4.100	1192	3,500	4172	553	3,500	1935
10335	A 1.100	113	13,000	1469	52	13,000	681
10335	A 3.100	102	4,400	449	47	4,400	208
10336	B 1.100	4	0,700	3	4	0,700	3
10336	C 1.100	5	1,900	10	5	1,900	10
10336	C 2.100	1	0,800	1	1	0,800	1
10336	C 3.100	1	0,200	0	1	0,200	0
10336	E 2.100	12	0,315	4	5	0,315	2
10336	G 1.100	10	0,320	3	10	0,320	3
10336	I 2.100	6	0,200	1	6	0,200	1
10336	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10336	K 3.100	5	3,100	16	5	3,100	16
10336	K 4.100	2	1,300	3	2	1,300	3
10337	A 1.100	60	13,000	780	28	13,000	362
10337	A 3.100	39	4,400	172	18	4,400	80
10340	A 1.100	51	13,000	663	24	13,000	307
10340	A 3.100	56	4,400	246	26	4,400	114
10340	A 4.100	6	3,500	21	3	3,500	10
10340	A 6.100	12	5,300	64	6	5,300	29
10340	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10345	K 1.100	7	5,000	35	7	5,000	35
10346	A 1.100	108	13,000	1404	50	13,000	651
10346	A 3.100	41	4,400	180	19	4,400	84
10346	D 3.100	88	3,000	264	74	3,000	222
10346	D 3.2.1	160	4,500	720	135	4,500	606
10346	D 3.2.10.1	336	1,400	470	283	1,400	396
10347	A 1.100	120	13,000	1560	56	13,000	723
10347	A 3.100	100	4,400	440	46	4,400	204
10347	A 6.100	40	5,300	212	19	5,300	98
10347	E 2.101	25	0,100	3	11	0,100	1
10351	B 1.100	10	0,700	7	10	0,700	7
10351	E 2.101	10	0,100	1	4	0,100	0
10351	K 1.100	15	5,000	75	15	5,000	75
10351	K 3.100	14	3,100	43	14	3,100	43
10357	A 3.100	115	4,400	506	53	4,400	235
10363	A 3.100	71	4,400	312	33	4,400	145
10364	A 1.100	200	13,000	2600	93	13,000	1206
10364	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10364	A 7.100	50	6,200	310	23	6,200	144
10366	A 1.100	100	13,000	1300	46	13,000	603
10366	A 3.100	64	4,400	282	30	4,400	131
10366	A 6.100	35	5,300	186	16	5,300	86
10367	A 1.5	133	11,800	1569	62	11,800	728
10367	A 3.100	70	4,400	308	32	4,400	143
10367	A 4.100	5	3,500	18	2	3,500	8
10367	A 6.100	6	5,300	32	3	5,300	15
10368	B 1.100	40	0,700	28	40	0,700	28
10368	E 5.100	12500	0,068	850	5553	0,068	378
10368	E 5.100	42500	0,068	2890	18880	0,068	1284
10369	A 1.100	105	13,000	1365	49	13,000	633
10369	A 3.100	51	4,400	224	24	4,400	104
10370	A 1.100	33	13,000	429	15	13,000	199

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10370	A 3.100	35	4,400	154	16	4,400	71
10371	A 1.100	14	13,000	182	6	13,000	84
10371	A 3.100	56	4,400	246	26	4,400	114
10371	C 1.100	30	1,900	57	30	1,900	57
10371	K 1.100	29	5,000	145	29	5,000	145
10373	A 1.100	40	13,000	520	19	13,000	241
10373	A 3.100	16	4,400	70	7	4,400	33
10374	A 1.100	175	13,000	2275	81	13,000	1055
10374	A 3.100	61	4,400	268	28	4,400	124
10374	D 3.100	312	3,000	936	263	3,000	788
10374	D 3.2.7.1.1	536	1,000	536	451	1,000	451
10374	D 3.2.7.1.2	216	1,400	302	182	1,400	255
10374	D 3.2.7.2.1	864	1,500	1296	727	1,500	1091
10374	D 3.2.7.2.2	54	1,900	103	45	1,900	86
10375	A 1.100	103	13,000	1339	48	13,000	621
10375	A 1.10	352	7,000	2464	163	7,000	1143
10375	A 3.100	250	4,400	1100	116	4,400	510
10375	A 7.100	14	6,200	87	6	6,200	40
10376	A 2.100	20	4,100	82	9	4,100	38
10376	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
10376	D 1.1.100	330	0,690	228	278	0,690	192
10376	D 1.1.100	330	0,690	228	278	0,690	192
10376	D 1.1.3	2034	0,150	305	1712	0,150	257
10376	D 1.2.14	144	2,900	418	121	2,900	352
10376	D 1.3.3	514	2,500	1285	433	2,500	1082
10376	D 2.100	2	5,500	11	2	5,500	9
10376	D 3.2.7.2.1	60	1,500	90	51	1,500	76
10377	A 1.100	62	13,000	806	29	13,000	374
10377	A 3.100	45	4,400	198	21	4,400	92
10378	A 1.1	22	5,700	125	10	5,700	58
10378	A 1.100	94	13,000	1222	44	13,000	567
10378	A 3.100	47	4,400	207	22	4,400	96
10379	A 1.100	100	13,000	1300	46	13,000	603
10380	A 3.100	163	4,400	717	76	4,400	333
10381	A 4.100	1567	3,500	5485	727	3,500	2543
10381	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
10381	M 1	6	0,000	0	6	0,000	0
10382	K 1.100	16	5,000	80	16	5,000	80
10385	A 1.1	20	5,700	114	9	5,700	53
10385	A 1.100	75	13,000	975	35	13,000	452
10385	A 3.100	70	4,400	308	32	4,400	143

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10389	A 1.100	50	13,000	650	23	13,000	301
10389	A 3.100	36	4,400	158	17	4,400	73
10389	A 6.100	1	5,300	5	0	5,300	2
10391	D 3.2.7.2.1	704	1,500	1056	593	1,500	889
10391	D 3.2.7.2.2	1024	1,900	1946	862	1,900	1638
10392	A 1.100	35	13,000	455	16	13,000	211
10392	A 3.100	25	4,400	110	12	4,400	51
10392	D 1.1.100	380	0,690	262	320	0,690	221
10392	D 1.2.100	28	8,300	232	24	8,300	196
10392	D 1.3.100	73	4,200	307	61	4,200	258
10392	D 1.3.101	16	4,200	67	13	4,200	57
10392	D 2.100	1	5,500	6	1	5,500	5
10392	D 3.100	5	3,000	15	4	3,000	13
10392	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
10393	K 1.100	5	5,000	25	5	5,000	25
10393	K 2.100	5	2,100	11	5	2,100	11
10393	K 3.100	4	3,100	12	4	3,100	12
10395	A 7.100	23	6,200	143	11	6,200	66
10396	A 1.100	238	13,000	3094	110	13,000	1435
10396	A 3.100	136	4,400	598	63	4,400	277
10397	A 1.100	100	13,000	1300	46	13,000	603
10397	A 3.100	70	4,400	308	32	4,400	143
10397	A 6.100	28	5,300	148	13	5,300	69
10398	A 1.100	136	13,000	1768	63	13,000	820
10398	A 3.100	119	4,400	524	55	4,400	243
10401	A 1.100	60	13,000	780	28	13,000	362
10401	A 3.100	79	4,400	348	37	4,400	161
10401	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
10402	A 2.100	34	4,100	139	16	4,100	65
10402	A 3.100	24	4,400	106	11	4,400	49
10402	C 1.100	2	1,900	4	2	1,900	4
10402	K 1.100	6	5,000	30	6	5,000	30
10404	A 1.100	31	13,000	403	14	13,000	187
10404	A 3.100	22	4,400	97	10	4,400	45
10404	A 4.100	12	3,500	42	6	3,500	19
10404	A 6.100	23	5,300	122	11	5,300	57
10406	A 1.100	60	13,000	780	28	13,000	362
10406	A 3.100	45	4,400	198	21	4,400	92
10408	A 1.100	150	13,000	1950	70	13,000	904
10408	A 3.100	85	4,400	374	39	4,400	173
10408	A 4.100	55	3,500	193	26	3,500	89

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10408	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10409	A 3.100	100	4,400	440	46	4,400	204
10409	A 4.100	1	3,500	4	0	3,500	2
10412	A 1.100	78	13,000	1014	36	13,000	470
10412	A 1.19	21	11,000	231	10	11,000	107
10412	A 3.100	58	4,400	255	27	4,400	118
10413	A 3.100	195	4,400	858	90	4,400	398
10415	A 1.100	58	13,000	754	27	13,000	350
10415	A 3.100	38	4,400	167	18	4,400	78
10416	A 1.100	69	13,000	897	32	13,000	416
10416	A 3.100	44	4,400	194	20	4,400	90
10417	A 3.100	50	4,400	220	23	4,400	102
10417	A 7.100	50	6,200	310	23	6,200	144
10417	D 1.1.100	1149	0,690	793	967	0,690	667
10417	D 3.2.7.1.1	1800	1,000	1800	1515	1,000	1515
10418	A 1.100	41	13,000	533	19	13,000	247
10418	A 3.100	38	4,400	167	18	4,400	78
10420	A 4.100	632	3,500	2212	293	3,500	1026
10420	A 6.100	216	5,300	1145	100	5,300	531
10420	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
10422	A 1.100	18	13,000	234	8	13,000	109
10422	A 1.13	122	6,000	732	57	6,000	339
10422	A 3.100	87	4,400	383	40	4,400	178
10424	A 4.100	60	3,500	210	28	3,500	97
10424	A 6.100	250	5,300	1325	116	5,300	614
10427	A 1.100	85	13,000	1105	39	13,000	512
10427	A 3.100	60	4,400	264	28	4,400	122
10427	A 7.100	10	6,200	62	5	6,200	29
10429	A 1.100	34	13,000	442	16	13,000	205
10429	A 3.100	34	4,400	150	16	4,400	69
10429	A 6.100	165	5,300	875	77	5,300	405
10429	D 1.1.3	2012	0,150	302	1694	0,150	254
10430	B 1.100	27	0,700	19	27	0,700	19
10431	A 2.100	18	4,100	74	8	4,100	34
10432	A 1.100	41	13,000	533	19	13,000	247
10432	A 3.100	35	4,400	154	16	4,400	71
10433	A 2.100	45	4,100	185	21	4,100	86
10433	A 3.100	36	4,400	158	17	4,400	73
10433	A 6.100	16	5,300	85	7	5,300	39
10433	A 7.100	2	6,200	12	1	6,200	6
10433	B 1.100	20	0,700	14	20	0,700	14

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	**RAV**	**Aantal**	**e-factor**	**Emissie**	**Aantal**	**e-factor**	**Emissie**
10433	E 2.100	15	0,315	5	7	0,315	2
10433	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10437	A 1.100	101	13,000	1313	47	13,000	609
10437	A 3.100	60	4,400	264	28	4,400	122
10437	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
				#WAARDE!			#WAARDE!
				#WAARDE!			#WAARDE!
10441	A 1.100	160	13,000	2080	74	13,000	964
10441	A 3.100	170	4,400	748	79	4,400	347
10441	A 4.100	6	3,500	21	3	3,500	10
10441	A 6.100	40	5,300	212	19	5,300	98
10441	A 7.100	4	6,200	25	2	6,200	11
10441	K 1.100	9	5,000	45	9	5,000	45
10442	A 3.100	39	4,400	172	18	4,400	80
10442	A 7.100	16	6,200	99	7	6,200	46
10443	A 2.100	11	4,100	45	5	4,100	21
10443	A 3.100	6	4,400	26	3	4,400	12
10443	A 4.100	12	3,500	42	6	3,500	19
10443	A 6.100	10	5,300	53	5	5,300	25
10443	B 1.100	45	0,700	32	45	0,700	32
10443	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10445	A 1.100	32	13,000	416	15	13,000	193
10445	A 3.100	22	4,400	97	10	4,400	45
10446	K 1.100	28	5,000	140	28	5,000	140
10446	K 2.100	3	2,100	6	3	2,100	6
10447	K 1.100	57	5,000	285	57	5,000	285
10447	K 2.100	20	2,100	42	20	2,100	42
10448	A 3.100	3	4,400	13	1	4,400	6
10448	B 1.100	8	0,700	6	8	0,700	6
10448	D 3.100	364	3,000	1092	306	3,000	919
10448	D 3.2.14	292	0,150	44	246	0,150	37
10448	D 3.2.7.2.1	224	1,500	336	189	1,500	283
10452	K 1.100	10	5,000	50	10	5,000	50
10452	K 2.100	3	2,100	6	3	2,100	6
10452	K 3.100	3	3,100	9	3	3,100	9
10452	K 4.100	3	1,300	4	3	1,300	4
10453	A 1.100	120	13,000	1560	56	13,000	723
10453	A 3.100	85	4,400	374	39	4,400	173
10453	A 4.100	4	3,500	14	2	3,500	6
10453	A 6.100	4	5,300	21	2	5,300	10
10455	A 1.100	100	13,000	1300	46	13,000	603

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10455	A 3.100	60	4,400	264	28	4,400	122
10456	A 1.100	106	13,000	1378	49	13,000	639
10456	A 3.100	74	4,400	326	34	4,400	151
10456	D 3.3.2	167	3,000	501	141	3,000	422
10462	A 1.100	107	13,000	1391	50	13,000	645
10462	A 3.100	74	4,400	326	34	4,400	151
10462	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10466	A 3.100	2	4,400	9	1	4,400	4
10466	B 1.100	40	0,700	28	40	0,700	28
10466	D 1.2.100	2	8,300	17	2	8,300	14
10466	D 3.100	4	3,000	12	3	3,000	10
10467	A 1.100	44	13,000	572	20	13,000	265
10467	A 3.100	36	4,400	158	17	4,400	73
10468	A 1.100	58	13,000	754	27	13,000	350
10468	A 3.100	40	4,400	176	19	4,400	82
10469	A 1.100	64	13,000	832	30	13,000	386
10469	A 3.100	69	4,400	304	32	4,400	141
10469	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
10469	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
10469	K 2.100	6	2,100	13	6	2,100	13
10469	K 3.100	4	3,100	12	4	3,100	12
10472	A 1.100	112	13,000	1456	52	13,000	675
10472	A 3.100	36	4,400	158	17	4,400	73
10472	A 4.100	5	3,500	18	2	3,500	8
10472	A 7.100	27	6,200	167	13	6,200	78
10472	E 2.100	15	0,315	5	7	0,315	2
10472	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
10473	A 4.100	697	3,500	2440	323	3,500	1131
10474	A 1.100	1	13,000	13	0	13,000	6
10474	A 3.100	1	4,400	4	0	4,400	2
10474	A 6.100	2	5,300	11	1	5,300	5
10476	A 1.100	74	13,000	962	34	13,000	446
10476	A 3.100	51	4,400	224	24	4,400	104
10477	A 3.100	60	4,400	264	28	4,400	122
10477	C 2.100	500	0,800	400	500	0,800	400
10477	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
10478	A 3.100	85	4,400	374	39	4,400	173
10479	A 1.100	115	13,000	1495	53	13,000	693
10479	A 3.100	12	4,400	53	6	4,400	24
10479	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
10479	D 1.1.3	530	0,150	80	446	0,150	67

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10479	D 1.1.5	660	0,390	257	556	0,390	217
10479	D 1.2.14	104	2,900	302	88	2,900	254
10479	D 1.3.1	113	2,400	271	95	2,400	228
10479	D 1.3.10	218	2,600	567	184	2,600	477
10479	D 2.100	3	5,500	17	3	5,500	14
10480	A 1.100	101	13,000	1313	47	13,000	609
10480	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
10483	A 3.100	54	4,400	238	25	4,400	110
10483	A 7.100	6	6,200	37	3	6,200	17
10483	K 1.100	8	5,000	40	8	5,000	40
10483	K 2.100	2	2,100	4	2	2,100	4
10483	K 3.100	2	3,100	6	2	3,100	6
10484	A 1.100	11	13,000	143	5	13,000	66
10484	A 1.5	40	11,800	472	19	11,800	219
10484	A 3.100	27	4,400	119	13	4,400	55
10484	B 1.100	1	0,700	1	1	0,700	1
10487	A 1.100	146	13,000	1898	68	13,000	880
10487	A 3.100	86	4,400	378	40	4,400	175
10487	A 7.100	8	6,200	50	4	6,200	23
10489	A 1.100	57	13,000	741	26	13,000	344
10489	A 1.3	85	10,200	867	39	10,200	402
10489	A 3.100	72	4,400	317	33	4,400	147
10489	A 7.100	15	6,200	93	7	6,200	43
10489	K 1.100	5	5,000	25	5	5,000	25
10490	A 3.100	40	4,400	176	19	4,400	82
10490	A 6.100	36	5,300	191	17	5,300	88
10490	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
10490	K 2.100	1	2,100	2	1	2,100	2
10490	K 3.100	8	3,100	25	8	3,100	25
10490	K 4.100	2	1,300	3	2	1,300	3
10491	A 1.100	44	13,000	572	20	13,000	265
10491	A 3.100	24	4,400	106	11	4,400	49
10492	D 1.1.100	364	0,690	251	306	0,690	211
10492	D 1.1.3	540	0,150	81	455	0,150	68
10492	D 1.2.100	55	8,300	457	46	8,300	384
10492	D 1.3.101	178	4,200	748	150	4,200	629
10492	D 2.100	5	5,500	28	4	5,500	23
10492	D 3.100	485	3,000	1455	408	3,000	1225
10492	D 3.100	80	3,000	240	67	3,000	202
10492	D 3.2.14	1368	0,150	205	1152	0,150	173
10499	A 1.100	34	13,000	442	16	13,000	205

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10499	A 3.100	23	4,400	101	11	4,400	47
10502	A 2.100	127	4,100	521	59	4,100	241
10502	A 3.100	12	4,400	53	6	4,400	24
10504	A 4.100	16	3,500	56	7	3,500	26
10504	A 6.100	34	5,300	180	16	5,300	84
10504	B 1.100	35	0,700	25	35	0,700	25
10506	A 7.100	220	6,200	1364	102	6,200	632
10506	E 5.100	35600	0,068	2421	15814	0,068	1075
10507	A 1.100	106	13,000	1378	49	13,000	639
10507	A 3.100	43	4,400	189	20	4,400	88
10508	A 1.100	61	13,000	793	28	13,000	368
10508	A 1.14	139	7,000	973	64	7,000	451
10508	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10508	A 7.100	50	6,200	310	23	6,200	144
10509	A 1.100	70	13,000	910	32	13,000	422
10509	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
10510	A 1.100	110	13,000	1430	51	13,000	663
10510	A 3.100	92	4,400	405	43	4,400	188
10510	A 6.100	5	5,300	27	2	5,300	12
10510	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10511	M 1	82	0,000	0	82	0,000	0
10512	A 1.100	70	13,000	910	32	13,000	422
10512	A 3.100	15	4,400	66	7	4,400	31
10514	A 3.100	5	4,400	22	2	4,400	10
10514	B 1.100	90	0,700	63	90	0,700	63
10514	E 2.100	100	0,315	32	44	0,315	14
10514	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10514	M 1	2	0,000	0	2	0,000	0
10515	A 1.100	28	13,000	364	13	13,000	169
10515	A 3.100	33	4,400	145	15	4,400	67
10522	B 1.100	200	0,700	140	200	0,700	140
10525	A 1.100	15	13,000	195	7	13,000	90
10525	A 3.100	1	4,400	4	0	4,400	2
10525	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
10526	A 3.100	21	4,400	92	10	4,400	43
10528	A 2.100	20	4,100	82	9	4,100	38
10528	A 3.100	69	4,400	304	32	4,400	141
10529	A 1.100	30	13,000	390	14	13,000	181
10529	A 3.100	16	4,400	70	7	4,400	33
10530	A 2.100	15	4,100	62	7	4,100	29
10530	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10530	A 4.100	87	3,500	305	40	3,500	141
10530	B 1.100	14	0,700	10	14	0,700	10
10530	K 3.100	4	3,100	12	4	3,100	12
10531	A 1.100	92	13,000	1196	43	13,000	555
10531	A 3.100	69	4,400	304	32	4,400	141
10533	A 1.100	150	13,000	1950	70	13,000	904
10533	A 3.100	100	4,400	440	46	4,400	204
10534	D 1.1.15.4	1278	0,242	309	1076	0,242	260
10534	D 1.1.15.4	4316	0,242	1043	3634	0,242	878
10534	D 1.2.10	320	2,500	800	269	2,500	674
10534	D 1.3.12.4	1108	1,523	1687	933	1,523	1420
10534	D 2.4.4	2	2,006	4	2	2,006	3
10534	D 3.2.15.4	340	1,088	370	286	1,088	311
10534	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
10539	A 1.100	110	13,000	1430	51	13,000	663
10539	A 3.100	73	4,400	321	34	4,400	149
10543	A 3.100	2	4,400	9	1	4,400	4
10543	A 7.100	3	6,200	19	1	6,200	9
10543	K 1.100	6	5,000	30	6	5,000	30
10543	K 2.100	2	2,100	4	2	2,100	4
10543	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
10543	K 4.100	1	1,300	1	1	1,300	1
10544	B 1.100	100	0,700	70	100	0,700	70
10546	A 1.100	108	13,000	1404	50	13,000	651
10546	A 3.100	81	4,400	356	38	4,400	165
10547	A 1.100	18	13,000	234	8	13,000	109
10547	A 3.100	8	4,400	35	4	4,400	16
10547	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10547	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
10548	A 2.100	2	4,100	8	1	4,100	4
10548	K 3.100	2	3,100	6	2	3,100	6
10549	D 1.1.100	90	0,690	62	76	0,690	52
10549	D 1.2.100	7	8,300	58	6	8,300	49
10549	D 1.3.100	18	4,200	76	15	4,200	64
10549	D 2.100	1	5,500	6	1	5,500	5
10549	D 3.3.2	200	3,000	600	168	3,000	505
10552	A 2.100	57	4,100	234	26	4,100	108
10552	A 3.100	77	4,400	339	36	4,400	157
10552	A 4.100	45	3,500	158	21	3,500	73
10552	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
10553	A 3.100	6	4,400	26	3	4,400	12

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10553	A 7.100	28	6,200	174	13	6,200	80
10554	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
10554	A 4.100	110	3,500	385	51	3,500	179
10554	E 2.101	10	0,100	1	4	0,100	0
10560	A 1.100	80	13,000	1040	37	13,000	482
10560	A 3.100	60	4,400	264	28	4,400	122
10564	A 1.100	46	13,000	598	21	13,000	277
10564	A 3.100	22	4,400	97	10	4,400	45
10564	B 1.100	50	0,700	35	50	0,700	35
10564	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
10565	A 1.100	125	13,000	1625	58	13,000	753
10565	A 3.100	115	4,400	506	53	4,400	235
10566	A 2.100	20	4,100	82	9	4,100	38
10566	A 6.100	41	5,300	217	19	5,300	101
10566	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
10567	A 1.100	110	13,000	1430	51	13,000	663
10567	A 3.100	65	4,400	286	30	4,400	133
10567	B 1.100	40	0,700	28	40	0,700	28
10567	K 1.100	8	5,000	40	8	5,000	40
10568	A 1.100	47	13,000	611	22	13,000	283
10568	A 1.100	120	13,000	1560	56	13,000	723
10568	A 3.100	102	4,400	449	47	4,400	208
10569	A 1.100	43	13,000	559	20	13,000	259
10569	A 3.100	18	4,400	79	8	4,400	37
10569	E 2.101	10	0,100	1	4	0,100	0
10569	M 1	160	0,000	0	160	0,000	0
10570	A 1.100	127	13,000	1651	59	13,000	766
10570	A 3.100	44	4,400	194	20	4,400	90
10572	K 1.100	37	5,000	185	37	5,000	185
10572	K 2.100	20	2,100	42	20	2,100	42
10573	B 1.100	120	0,700	84	120	0,700	84
10573	K 3.100	2	3,100	6	2	3,100	6
10574	A 1.100	169	13,000	2197	78	13,000	1019
10574	A 3.100	98	4,400	431	45	4,400	200
10574	K 1.100	7	5,000	35	7	5,000	35
10575	A 1.100	52	13,000	676	24	13,000	313
10575	A 3.100	33	4,400	145	15	4,400	67
10576	A 1.100	54	13,000	702	25	13,000	326
10576	A 3.100	38	4,400	167	18	4,400	78
10576	A 6.100	20	5,300	106	9	5,300	49
10577	A 1.100	30	13,000	390	14	13,000	181

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10577	A 3.100	27	4,400	119	13	4,400	55
10577	A 4.100	11	3,500	39	5	3,500	18
10578	A 1.100	161	13,000	2093	75	13,000	971
10578	A 3.100	106	4,400	466	49	4,400	216
10578	A 7.100	15	6,200	93	7	6,200	43
10579	A 2.100	60	4,100	246	28	4,100	114
10579	A 3.100	22	4,400	97	10	4,400	45
10579	B 1.100	20	0,700	14	20	0,700	14
10579	C 1.100	20	1,900	38	20	1,900	38
10579	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
10580	A 3.100	65	4,400	286	30	4,400	133
10584	A 1.10	41	7,000	287	19	7,000	133
10584	A 1.100	159	13,000	2067	74	13,000	958
10584	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10584	A 7.100	50	6,200	310	23	6,200	144
10585	A 3.100	3	4,400	13	1	4,400	6
10585	D 3.3.2	1029	3,000	3087	866	3,000	2599
10585	E 2.100	10	0,315	3	4	0,315	1
10585	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
10585	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
10587	A 1.100	73	13,000	949	34	13,000	440
10587	A 3.100	51	4,400	224	24	4,400	104
10587	K 3.100	45	3,100	140	45	3,100	140
10588	A 3.100	68	4,400	299	32	4,400	139
10588	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
10589	A 1.100	50	13,000	650	23	13,000	301
10589	A 3.100	50	4,400	220	23	4,400	102
10589	M 1	1	0,000	0	1	0,000	0
10592	A 2.100	10	4,100	41	5	4,100	19
10594	A 1.100	22	13,000	286	10	13,000	133
10594	A 3.100	17	4,400	75	8	4,400	35
10594	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
10595	A 3.100	48	4,400	211	22	4,400	98
10595	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10596	A 1.100	35	13,000	455	16	13,000	211
10596	A 1.13	136	6,000	816	63	6,000	378
10596	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10597	K 1.100	11	5,000	55	11	5,000	55
10597	K 2.100	25	2,100	53	25	2,100	53
10598	A 1.100	144	13,000	1872	67	13,000	868
10598	A 1.14	61	7,000	427	28	7,000	198

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10598	A 3.100	84	4,400	370	39	4,400	171
10601	K 1.100	240	5,000	1200	240	5,000	1200
10601	K 2.100	15	2,100	32	15	2,100	32
10602	K 1.100	30	5,000	150	30	5,000	150
10603	K 1.100	245	5,000	1225	245	5,000	1225
10603	K 2.100	221	2,100	464	221	2,100	464
10606	A 1.10	29	7,000	203	13	7,000	94
10606	A 1.100	171	13,000	2223	79	13,000	1031
10606	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10607	A 1.100	106	13,000	1378	49	13,000	639
10607	A 3.100	66	4,400	290	31	4,400	135
10608	A 4.100	93	3,500	326	43	3,500	151
10608	A 6.100	187	5,300	991	87	5,300	460
10609	A 1.100	100	13,000	1300	46	13,000	603
10609	A 3.100	70	4,400	308	32	4,400	143
10611	A 1.100	100	13,000	1300	46	13,000	603
10611	A 3.100	53	4,400	233	25	4,400	108
10611	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10613	A 1.100	53	13,000	689	25	13,000	319
10613	A 1.14	78	7,000	546	36	7,000	253
10613	A 3.100	104	4,400	458	48	4,400	212
10613	A 7.100	10	6,200	62	5	6,200	29
10616	A 1.100	168	13,000	2184	78	13,000	1013
10616	A 3.100	149	4,400	656	69	4,400	304
10616	A 7.100	120	6,200	744	56	6,200	345
10616	D 3.2.8	1189	0,900	1070	1001	0,900	901
10616	D 3.2.8	422	0,900	380	355	0,900	320
10616	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10616	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
10617	A 3.100	6	4,400	26	3	4,400	12
10617	A 4.100	6	3,500	21	3	3,500	10
10617	K 1.100	8	5,000	40	8	5,000	40
10617	K 3.100	5	3,100	16	5	3,100	16
10617	K 4.100	1	1,300	1	1	1,300	1
10617	L 1.100	3	2,500	8	3	2,500	8
10620	A 1.100	150	13,000	1950	70	13,000	904
10620	A 3.100	98	4,400	431	45	4,400	200
10620	A 6.100	12	5,300	64	6	5,300	29
10620	K 1.100	7	5,000	35	7	5,000	35
10620	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
10621	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10621	K 1.100	15	5,000	75	15	5,000	75
10621	K 2.100	15	2,100	32	15	2,100	32
10622	A 7.100	45	6,200	279	21	6,200	129
10622	D 1.1.100	280	0,690	193	236	0,690	163
10622	D 1.1.12.3	870	0,180	157	732	0,180	132
10622	D 1.2.100	48	8,300	398	40	8,300	335
10622	D 1.2.16	30	2,900	87	25	2,900	73
10622	D 1.3.100	246	4,200	1033	207	4,200	870
10622	D 2.100	5	5,500	28	4	5,500	23
10622	D 3.100	960	3,000	2880	808	3,000	2425
10622	D 3.2.15.4	360	1,088	392	303	1,088	330
10622	D 3.2.15.4	1452	1,088	1579	1222	1,088	1329
10624	A 1.100	30	13,000	390	14	13,000	181
10624	A 3.100	28	4,400	123	13	4,400	57
10624	B 1.100	18	0,700	13	18	0,700	13
10625	A 1.100	202	13,000	2626	94	13,000	1218
10625	A 3.100	141	4,400	620	65	4,400	288
10626	A 1.100	26	13,000	338	12	13,000	157
10626	A 3.100	15	4,400	66	7	4,400	31
10626	D 3.2.7.1.2	595	1,400	833	501	1,400	701
10628	A 1.100	55	13,000	715	26	13,000	332
10628	A 3.100	22	4,400	97	10	4,400	45
10628	B 1.100	4	0,700	3	4	0,700	3
10628	C 1.100	4	1,900	8	4	1,900	8
10629	A 1.100	75	13,000	975	35	13,000	452
10629	A 3.100	66	4,400	290	31	4,400	135
10630	K 1.100	48	5,000	240	48	5,000	240
10632	A 3.100	330	4,400	1452	153	4,400	673
10634	A 1.100	90	13,000	1170	42	13,000	543
10634	A 3.100	91	4,400	400	42	4,400	186
10634	B 1.100	51	0,700	36	51	0,700	36
10635	A 1.100	30	13,000	390	14	13,000	181
10635	A 3.100	5	4,400	22	2	4,400	10
10636	B 1.100	200	0,700	140	200	0,700	140
10637	A 1.100	199	13,000	2587	92	13,000	1200
10637	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10637	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
10638	A 1.100	30	13,000	390	14	13,000	181
10638	A 3.100	30	4,400	132	14	4,400	61
10638	A 6.100	20	5,300	106	9	5,300	49
10640	A 1.100	26	13,000	338	12	13,000	157

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10640	A 3.100	18	4,400	79	8	4,400	37
10640	B 1.100	17	0,700	12	17	0,700	12
10641	K 1.100	49	5,000	245	49	5,000	245
10641	K 2.100	100	2,100	210	100	2,100	210
10643	A 3.100	37	4,400	163	17	4,400	75
10643	A 1.100	53	13,000	689	25	13,000	319
10645	A 3.100	27	4,400	119	13	4,400	55
10645	A 6.100	20	5,300	106	9	5,300	49
10645	D 3.100	346	3,000	1038	291	3,000	874
10645	D 3.2.1	300	4,500	1350	253	4,500	1137
10645	D 3.2.14	684	0,150	103	576	0,150	86
10645	D 3.2.7.1.2	139	1,400	195	117	1,400	164
10646	A 1.10	96	7,000	672	45	7,000	312
10646	A 1.100	56	13,000	728	26	13,000	338
10646	A 1.100	118	13,000	1534	55	13,000	711
10646	A 3.100	112	4,400	493	52	4,400	229
10646	A 7.100	2	6,200	12	1	6,200	6
10647	A 2.100	10	4,100	41	5	4,100	19
10647	A 3.100	58	4,400	255	27	4,400	118
10649	A 1.100	85	13,000	1105	39	13,000	512
10649	A 3.100	60	4,400	264	28	4,400	122
10649	A 4.100	20	3,500	70	9	3,500	32
10650	A 3.100	30	4,400	132	14	4,400	61
10650	A 7.100	20	6,200	124	9	6,200	57
10651	A 1.100	200	13,000	2600	93	13,000	1206
10651	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10652	A 1.100	190	13,000	2470	88	13,000	1145
10652	A 3.100	149	4,400	656	69	4,400	304
10652	A 7.100	42	6,200	260	19	6,200	121
10653	A 1.100	15	13,000	195	7	13,000	90
10653	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
10654	A 1.100	46	13,000	598	21	13,000	277
10654	A 3.100	15	4,400	66	7	4,400	31
10657	A 1.100	26	13,000	338	12	13,000	157
10657	A 3.100	19	4,400	84	9	4,400	39
10657	D 1.1.100	72	0,690	50	61	0,690	42
10657	D 1.2.100	8	8,300	66	7	8,300	56
10657	D 1.3.100	13	4,200	55	11	4,200	46
10657	D 3.3.2	106	3,000	318	89	3,000	268
10659	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
10659	A 3.100	7	4,400	31	3	4,400	14

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10659	A 6.100	10	5,300	53	5	5,300	25
10660	A 1.100	78	13,000	1014	36	13,000	470
10660	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10660	A 7.100	50	6,200	310	23	6,200	144
10661	B 1.100	20	0,700	14	20	0,700	14
10661	C 1.100	5	1,900	10	5	1,900	10
10661	D 1.1.12.3	1512	0,180	272	1273	0,180	229
10661	D 1.2.14	100	2,900	290	84	2,900	244
10661	D 1.3.9.1	350	2,300	805	295	2,300	678
10661	D 2.100	2	5,500	11	2	5,500	9
10661	D 3.2.7.2.1	20	1,500	30	17	1,500	25
10661	D 3.2.7.2.1	2964	1,500	4446	2495	1,500	3743
10662	K 1.100	54	5,000	270	54	5,000	270
10662	K 2.100	52	2,100	109	52	2,100	109
10663	A 2.100	18	4,100	74	8	4,100	34
10663	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
10663	A 7.100	30	6,200	186	14	6,200	86
10664	A 1.100	25	13,000	325	12	13,000	151
10664	A 1.100	105	13,000	1365	49	13,000	633
10664	A 3.100	110	4,400	484	51	4,400	224
10664	D 3.100	249	3,000	747	210	3,000	629
10665	A 3.100	32	4,400	141	15	4,400	65
10665	D 3.2.7.2.1	144	1,500	216	121	1,500	182
10667	A 3.100	15	4,400	66	7	4,400	31
10668	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
10669	A 1.100	165	13,000	2145	77	13,000	995
10669	A 3.100	80	4,400	352	37	4,400	163
10670	A 3.100	77	4,400	339	36	4,400	157
10671	A 1.100	75	13,000	975	35	13,000	452
10671	A 1.13	62	6,000	372	29	6,000	172
10671	A 3.100	73	4,400	321	34	4,400	149
10672	A 1.100	50	13,000	650	23	13,000	301
10672	A 3.100	42	4,400	185	19	4,400	86
10673	A 1.18	132	8,000	1056	61	8,000	490
10673	A 3.100	118	4,400	519	55	4,400	241
10674	A 1.100	15	13,000	195	7	13,000	90
10674	A 3.100	19	4,400	84	9	4,400	39
10676	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
10676	B 1.100	50	0,700	35	50	0,700	35
10676	D 1.1.12.3	1440	0,180	259	1212	0,180	218
10676	D 1.2.100	105	8,300	872	88	8,300	734

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10676	D 1.3.101	133	4,200	559	112	4,200	470
10676	D 1.3.8.1	240	2,200	528	202	2,200	445
10676	D 2.100	2	5,500	11	2	5,500	9
10676	D 3.100	69	3,000	207	58	3,000	174
10679	K 1.100	25	5,000	125	25	5,000	125
10682	A 1.100	70	13,000	910	32	13,000	422
10682	A 3.100	56	4,400	246	26	4,400	114
10682	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
10683	A 1.100	70	13,000	910	32	13,000	422
10683	A 3.100	55	4,400	242	26	4,400	112
10684	A 1.100	74	13,000	962	34	13,000	446
10684	A 3.100	66	4,400	290	31	4,400	135
10684	M 1	8	0,000	0	8	0,000	0
10685	K 1.100	27	5,000	135	27	5,000	135
10689	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
10689	A 1.28	181	6,000	1086	84	6,000	504
10689	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10689	A 7.100	33	6,200	205	15	6,200	95
10690	B 1.100	12	0,700	8	12	0,700	8
10690	D 1.1.100	821	0,690	566	691	0,690	477
10690	D 1.1.4.1	770	0,260	200	648	0,260	169
10690	D 1.2.100	60	8,300	498	51	8,300	419
10690	D 1.2.16	30	2,900	87	25	2,900	73
10690	D 1.2.6	40	4,000	160	34	4,000	135
10690	D 1.3.100	448	4,200	1882	377	4,200	1584
10690	D 2.100	2	5,500	11	2	5,500	9
10690	D 3.100	56	3,000	168	47	3,000	141
10690	D 3.2.15.4	2976	1,088	3236	2505	1,088	2725
10690	D 3.2.7.1.2	360	1,400	504	303	1,400	424
10690	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10692	A 1.100	85	13,000	1105	39	13,000	512
10692	A 3.100	45	4,400	198	21	4,400	92
10695	K 1.100	20	5,000	100	20	5,000	100
10695	K 2.100	10	2,100	21	10	2,100	21
10697	A 1.100	60	13,000	780	28	13,000	362
10697	A 3.100	42	4,400	185	19	4,400	86
10699	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
10699	K 3.100	2	3,100	6	2	3,100	6
10702	B 1.100	50	0,700	35	50	0,700	35
10704	A 1.100	75	13,000	975	35	13,000	452
10704	A 3.100	63	4,400	277	29	4,400	129

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10704	A 6.100	8	5,300	42	4	5,300	20
10705	A 1.100	93	13,000	1209	43	13,000	561
10705	A 1.100	107	13,000	1391	50	13,000	645
10705	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10705	A 7.100	40	6,200	248	19	6,200	115
10705	B 1.100	15	0,700	11	15	0,700	11
10706	A 6.100	8	5,300	42	4	5,300	20
10706	B 1.100	105	0,700	74	105	0,700	74
10707	A 1.100	168	13,000	2184	78	13,000	1013
10707	A 3.100	95	4,400	418	44	4,400	194
10707	A 4.100	300	3,500	1050	139	3,500	487
10708	A 1.100	115	13,000	1495	53	13,000	693
10708	A 3.100	85	4,400	374	39	4,400	173
10709	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
10709	A 3.100	12	4,400	53	6	4,400	24
10710	A 1.100	9	13,000	117	4	13,000	54
10710	A 3.100	6	4,400	26	3	4,400	12
10710	E 2.101	7	0,100	1	3	0,100	0
10711	A 1.14	107	7,000	749	50	7,000	347
10711	A 3.100	55	4,400	242	26	4,400	112
10711	A 7.100	25	6,200	155	12	6,200	72
10711	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
10712	A 2.100	8	4,100	33	4	4,100	15
10712	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
10712	A 7.100	7	6,200	43	3	6,200	20
10712	D 1.1.100	775	0,690	535	652	0,690	450
10712	D 1.2.100	64	8,300	531	54	8,300	447
10712	D 1.3.8.2	184	2,200	405	155	2,200	341
10712	D 2.100	2	5,500	11	2	5,500	9
10712	D 3.100	214	3,000	642	180	3,000	541
10712	D 3.100	8	3,000	24	7	3,000	20
10712	D 3.2.7.2.1	1155	1,500	1733	972	1,500	1459
10714	D 3.100	315	3,000	945	265	3,000	796
10714	D 3.100	466	3,000	1398	392	3,000	1177
10715	A 1.2	61	10,200	622	28	10,200	289
10715	A 3.100	11	4,400	48	5	4,400	22
10715	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
10718	A 3.100	70	4,400	308	32	4,400	143
10718	A 7.100	128	6,200	794	59	6,200	368
10718	D 3.100	350	3,000	1050	295	3,000	884
10718	D 3.2.14	416	0,150	62	350	0,150	53

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10719	A 1.100	69	13,000	897	32	13,000	416
10719	A 3.100	36	4,400	158	17	4,400	73
10719	A 4.100	38	3,500	133	18	3,500	62
10719	A 6.100	3	5,300	16	1	5,300	7
10721	A 1.100	81	13,000	1053	38	13,000	488
10721	A 3.100	84	4,400	370	39	4,400	171
10723	A 1.100	69	13,000	897	32	13,000	416
10723	A 3.100	48	4,400	211	22	4,400	98
10723	D 3.100	45	3,000	135	38	3,000	114
10724	A 1.100	109	13,000	1417	51	13,000	657
10724	A 3.100	99	4,400	436	46	4,400	202
10725	A 1.100	144	13,000	1872	67	13,000	868
10725	A 3.100	47	4,400	207	22	4,400	96
10728	A 1.100	12	13,000	156	6	13,000	72
10728	A 3.100	8	4,400	35	4	4,400	16
10729	A 1.1	32	5,700	182	15	5,700	85
10729	A 3.100	22	4,400	97	10	4,400	45
10729	A 6.100	20	5,300	106	9	5,300	49
10730	A 1.14	155	7,000	1085	72	7,000	503
10730	A 3.100	40	4,400	176	19	4,400	82
10732	D 1.1.100	430	0,690	297	362	0,690	250
10732	D 1.1.3	2266	0,150	340	1908	0,150	286
10732	D 1.2.16	88	2,900	255	74	2,900	215
10732	D 1.2.6	84	4,000	336	71	4,000	283
10732	D 1.3.7	577	1,300	750	486	1,300	632
10732	D 2.2	2	1,700	3	2	1,700	3
10732	D 3.100	258	3,000	774	217	3,000	652
10733	B 1.100	3	0,700	2	3	0,700	2
10733	C 1.100	3	1,900	6	3	1,900	6
10733	E 2.101	25	0,100	3	11	0,100	1
10733	I 1.1	3	0,770	2	3	0,770	2
10733	K 3.100	2	3,100	6	2	3,100	6
10733	M 1	4	0,000	0	4	0,000	0
10736	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
10736	A 4.100	17	3,500	60	8	3,500	28
10736	A 6.100	18	5,300	95	8	5,300	44
10738	A 2.100	20	4,100	82	9	4,100	38
10738	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
10738	A 6.100	10	5,300	53	5	5,300	25
10739	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
10739	M 1	60	0,000	0	60	0,000	0

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10740	A 6.100	25	5,300	133	12	5,300	61
10740	D 1.1.100	120	0,690	83	101	0,690	70
10740	D 1.1.9	384	0,210	81	323	0,210	68
10740	D 1.2.100	30	8,300	249	25	8,300	210
10740	D 1.3.1	112	2,400	269	94	2,400	226
10740	D 2.100	1	5,500	6	1	5,500	5
10740	D 3.100	12	3,000	36	10	3,000	30
10740	D 3.2.8	1024	0,900	922	862	0,900	776
10741	A 1.100	60	13,000	780	28	13,000	362
10741	A 3.100	60	4,400	264	28	4,400	122
10741	A 7.100	6	6,200	37	3	6,200	17
10743	A 1.100	29	13,000	377	13	13,000	175
10743	A 3.100	21	4,400	92	10	4,400	43
10743	A 4.100	12	3,500	42	6	3,500	19
10745	A 1.100	103	13,000	1339	48	13,000	621
10745	A 3.100	56	4,400	246	26	4,400	114
10745	A 4.100	15	3,500	53	7	3,500	24
10747	K 1.100	7	5,000	35	7	5,000	35
10747	K 2.100	7	2,100	15	7	2,100	15
10748	A 1.100	30	13,000	390	14	13,000	181
10748	A 3.100	30	4,400	132	14	4,400	61
10748	D 3.3.2	40	3,000	120	34	3,000	101
10750	A 1.100	7	13,000	91	3	13,000	42
10750	A 3.100	5	4,400	22	2	4,400	10
10751	A 1.100	62	13,000	806	29	13,000	374
10751	A 3.100	47	4,400	207	22	4,400	96
10753	A 2.100	20	4,100	82	9	4,100	38
10753	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
10753	A 4.100	5	3,500	18	2	3,500	8
10753	A 6.100	7	5,300	37	3	5,300	17
10753	A 7.100	8	6,200	50	4	6,200	23
10753	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
10754	A 1.100	40	13,000	520	19	13,000	241
10754	A 3.100	49	4,400	216	23	4,400	100
10754	D 1.1.100	15	0,690	10	13	0,690	9
10754	D 3.2.7.1.2	119	1,400	167	100	1,400	140
10759	A 3.100	2	4,400	9	1	4,400	4
10760	A 1.100	11	13,000	143	5	13,000	66
10760	A 3.100	8	4,400	35	4	4,400	16
10761	A 1.1	15	5,700	86	7	5,700	40
10761	A 3.100	18	4,400	79	8	4,400	37

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10768	A 1.100	200	13,000	2600	93	13,000	1206
10768	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10768	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
10770	A 3.100	41	4,400	180	19	4,400	84
10771	A 3.100	99	4,400	436	46	4,400	202
10771	K 1.100	8	5,000	40	8	5,000	40
10771	K 3.100	4	3,100	12	4	3,100	12
10772	A 2.100	9	4,100	37	4	4,100	17
10772	A 3.100	24	4,400	106	11	4,400	49
10772	A 1.100	22	13,000	286	10	13,000	133
10780	A 1.100	41	13,000	533	19	13,000	247
10780	A 3.100	53	4,400	233	25	4,400	108
10781	A 1.100	40	13,000	520	19	13,000	241
10781	A 3.100	43	4,400	189	20	4,400	88
10782	K 1.100	12	5,000	60	12	5,000	60
10783	A 1.100	30	13,000	390	14	13,000	181
10783	A 3.100	44	4,400	194	20	4,400	90
10784	A 3.100	30	4,400	132	14	4,400	61
10784	A 7.100	30	6,200	186	14	6,200	86
10784	D 3.100	825	3,000	2475	695	3,000	2084
10784	D 3.2.14	960	0,150	144	808	0,150	121
10784	D 3.2.15.4	1700	1,088	1849	1431	1,088	1556
10786	A 1.100	86	13,000	1118	40	13,000	518
10786	A 1.100	84	13,000	1092	39	13,000	506
10786	A 3.100	151	4,400	664	70	4,400	308
10786	A 7.100	9	6,200	56	4	6,200	26
10790	D 1.1.100	120	0,690	83	101	0,690	70
10790	D 1.2.16	144	2,900	418	121	2,900	352
10790	D 1.3.100	188	4,200	790	158	4,200	665
10790	D 1.3.101	250	4,200	1050	210	4,200	884
10790	D 2.100	1	5,500	6	1	5,500	5
10790	D 3.100	142	3,000	426	120	3,000	359
10797	B 1.100	187	0,700	131	187	0,700	131
10797	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10797	K 3.100	6	3,100	19	6	3,100	19
10797	K 4.100	4	1,300	5	4	1,300	5
10800	D 1.1.100	8	0,690	6	7	0,690	5
10800	D 1.2.100	2	8,300	17	2	8,300	14
10800	D 1.3.100	3	4,200	13	3	4,200	11
10800	D 2.100	1	5,500	6	1	5,500	5
10800	D 3.3.2	34	3,000	102	29	3,000	86

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10801	A 1.100	85	13,000	1105	39	13,000	512
10801	A 3.100	101	4,400	444	47	4,400	206
10805	K 1.100	20	5,000	100	20	5,000	100
10805	K 2.100	5	2,100	11	5	2,100	11
10807	K 1.100	5	5,000	25	5	5,000	25
10807	K 3.100	4	3,100	12	4	3,100	12
10808	A 1.100	85	13,000	1105	39	13,000	512
10808	A 3.100	51	4,400	224	24	4,400	104
10810	A 2.100	55	4,100	226	26	4,100	105
10811	A 2.100	10	4,100	41	5	4,100	19
10811	A 3.100	6	4,400	26	3	4,400	12
10811	K 1.100	12	5,000	60	12	5,000	60
10811	K 2.100	8	2,100	17	8	2,100	17
10818	A 1.100	90	13,000	1170	42	13,000	543
10818	A 3.100	80	4,400	352	37	4,400	163
10821	A 1.100	84	13,000	1092	39	13,000	506
10821	A 3.100	84	4,400	370	39	4,400	171
10824	A 3.100	75	4,400	330	35	4,400	153
10824	A 7.100	10	6,200	62	5	6,200	29
10825	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
10825	K 2.100	3	2,100	6	3	2,100	6
10826	A 1.100	123	13,000	1599	57	13,000	741
10826	A 3.100	151	4,400	664	70	4,400	308
10826	A 4.100	20	3,500	70	9	3,500	32
10826	A 6.100	42	5,300	223	19	5,300	103
10826	A 7.100	2	6,200	12	1	6,200	6
10826	C 1.100	5	1,900	10	5	1,900	10
10826	D 1.1.3	534	0,150	80	450	0,150	67
10826	D 1.2.14	52	2,900	151	44	2,900	127
10826	D 1.3.100	137	4,200	575	115	4,200	484
10826	D 2.100	3	5,500	17	3	5,500	14
10826	D 3.2.7.1.1	418	1,000	418	352	1,000	352
10827	B 1.100	12	0,700	8	12	0,700	8
10835	K 1.100	10	5,000	50	10	5,000	50
10837	A 2.100	20	4,100	82	9	4,100	38
10837	K 1.100	10	5,000	50	10	5,000	50
10837	K 2.100	40	2,100	84	40	2,100	84
10838	A 1.100	27	13,000	351	13	13,000	163
10838	A 1.100	173	13,000	2249	80	13,000	1043
10838	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10839	A 1.100	105	13,000	1365	49	13,000	633

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10839	A 3.100	60	4,400	264	28	4,400	122
10840	A 1.100	48	13,000	624	22	13,000	289
10840	A 3.100	68	4,400	299	32	4,400	139
10841	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
10841	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
10841	A 4.100	60	3,500	210	28	3,500	97
10841	B 1.100	50	0,700	35	50	0,700	35
10841	C 1.100	15	1,900	29	15	1,900	29
10841	E 2.101	200	0,100	20	89	0,100	9
10846	K 1.100	40	5,000	200	40	5,000	200
10854	E 3.100	49446	0,250	12362	21965	0,250	5491
10854	E 3.7	53504	0,129	6902	23768	0,129	3066
10855	A 1.100	143	13,000	1859	66	13,000	862
10855	A 3.100	77	4,400	339	36	4,400	157
10855	A 7.100	3	6,200	19	1	6,200	9
10855	C 1.100	4	1,900	8	4	1,900	8
10855	E 2.101	10	0,100	1	4	0,100	0
10857	A 6.100	18	5,300	95	8	5,300	44
10857	K 1.100	6	5,000	30	6	5,000	30
10857	K 2.100	5	2,100	11	5	2,100	11
10858	A 1.100	44	13,000	572	20	13,000	265
10858	A 3.100	32	4,400	141	15	4,400	65
10858	A 4.100	1	3,500	4	0	3,500	2
10858	A 6.100	1	5,300	5	0	5,300	2
10858	E 2.101	20	0,100	2	9	0,100	1
10858	G 2.1.1	10	0,021	0	10	0,021	0
10858	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
10858	K 3.100	3	3,100	9	3	3,100	9
10859	A 1.100	180	13,000	2340	83	13,000	1085
10859	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10859	A 4.100	80	3,500	280	37	3,500	130
10860	A 1.100	15	13,000	195	7	13,000	90
10864	B 1.100	40	0,700	28	40	0,700	28
10866	B 1.100	100	0,700	70	100	0,700	70
10869	A 6.100	40	5,300	212	19	5,300	98
10869	B 1.100	13	0,700	9	13	0,700	9
10870	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
10870	A 1.21	120	7,000	840	56	7,000	389
10870	A 3.100	127	4,400	559	59	4,400	259
10871	A 1.100	168	13,000	2184	78	13,000	1013
10871	A 3.100	94	4,400	414	44	4,400	192

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10872	A 1.100	200	13,000	2600	93	13,000	1206
10872	A 3.100	123	4,400	541	57	4,400	251
10872	A 7.100	12	6,200	74	6	6,200	34
10874	K 1.100	5	5,000	25	5	5,000	25
10874	K 2.100	6	2,100	13	6	2,100	13
10874	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
10875	E 2.1	75	0,100	8	33	0,100	3
10875	E 5.1	100	0,004	0	44	0,004	0
10875	G 1.100	25	0,320	8	25	0,320	8
10875	I 2.1	10	0,120	1	10	0,120	1
10875	E 5.100	25	0,068	2	11	0,068	1
10877	A 1.100	30	13,000	390	14	13,000	181
10877	A 6.100	80	5,300	424	37	5,300	197
10878	A 1.100	139	13,000	1807	64	13,000	838
10878	A 3.100	120	4,400	528	56	4,400	245
10879	A 1.100	163	13,000	2119	76	13,000	983
10879	A 3.100	115	4,400	506	53	4,400	235
10880	A 2.100	56	4,100	230	26	4,100	106
10880	A 3.100	57	4,400	251	26	4,400	116
10880	A 6.100	36	5,300	191	17	5,300	88
10880	A 7.100	2	6,200	12	1	6,200	6
10881	K 3.100	15	3,100	47	15	3,100	47
10881	K 4.100	10	1,300	13	10	1,300	13
10882	B 1.100	15	0,700	11	15	0,700	11
10882	C 1.100	10	1,900	19	10	1,900	19
10882	E 2.101	30	0,100	3	13	0,100	1
10882	G 1.100	50	0,320	16	50	0,320	16
10882	I 1.100	40	1,200	48	40	1,200	48
10882	K 3.100	20	3,100	62	20	3,100	62
10882	K 4.100	20	1,300	26	20	1,300	26
10883	A 1.100	250	13,000	3250	116	13,000	1507
10883	A 3.100	128	4,400	563	59	4,400	261
10885	B 1.100	5	0,700	4	5	0,700	4
10885	K 1.100	5	5,000	25	5	5,000	25
10885	K 3.100	5	3,100	16	5	3,100	16
10888	B 1.100	5	0,700	4	5	0,700	4
10888	E 2.7	6	0,402	2	3	0,402	1
10888	K 3.100	12	3,100	37	12	3,100	37
10888	K 4.100	19	1,300	25	19	1,300	25
10889	A 1.100	79	13,000	1027	37	13,000	476
10889	A 3.100	54	4,400	238	25	4,400	110

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10892	A 1.100	150	13,000	1950	70	13,000	904
10892	A 3.100	105	4,400	462	49	4,400	214
10895	A 1.100	98	13,000	1274	45	13,000	591
10895	A 3.100	68	4,400	299	32	4,400	139
10895	A 6.100	28	5,300	148	13	5,300	69
10896	B 1.100	30	0,700	21	30	0,700	21
10896	I 1.100	12	1,200	14	12	1,200	14
10898	A 1.100	18	13,000	234	8	13,000	109
10898	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
10899	A 1.100	76	13,000	988	35	13,000	458
10899	A 3.100	40	4,400	176	19	4,400	82
10900	A 3.100	15	4,400	66	7	4,400	31
10900	E 2.101	5	0,100	1	2	0,100	0
10902	E 2.7	250	0,402	101	111	0,402	45
10902	K 1.100	40	5,000	200	40	5,000	200
10902	K 2.100	10	2,100	21	10	2,100	21
10902	K 3.100	4	3,100	12	4	3,100	12
10902	K 4.100	4	1,300	5	4	1,300	5
10907	A 1.100	100	13,000	1300	46	13,000	603
10907	A 3.100	70	4,400	308	32	4,400	143
10913	A 1.100	100	13,000	1300	46	13,000	603
10913	A 3.100	111	4,400	488	51	4,400	226
10914	A 1.100	18	13,000	234	8	13,000	109
10914	A 1.100	158	13,000	2054	73	13,000	952
10914	A 3.100	120	4,400	528	56	4,400	245
10915	D 1.1.100	320	0,690	221	269	0,690	186
10915	D 3.100	716	3,000	2148	603	3,000	1808
10915	D 3.2.14	1350	0,150	203	1137	0,150	170
10915	D 3.2.15.4	768	1,088	835	647	1,088	703
10917	D 1.1.100	710	0,690	490	598	0,690	412
10917	D 1.1.14	700	0,030	21	589	0,030	18
10917	D 1.2.100	56	8,300	465	47	8,300	391
10917	D 1.2.15	38	0,420	16	32	0,420	13
10917	D 1.3.11	276	0,210	58	232	0,210	49
10917	D 2.3	2	0,280	1	2	0,280	0
10917	D 3.100	640	3,000	1920	539	3,000	1616
10917	D 3.2.7.1.1	1040	1,000	1040	876	1,000	876
10917	D 3.2.7.1.2	60	1,400	84	51	1,400	71
10918	A 1.100	75	13,000	975	35	13,000	452
10918	A 1.14	125	7,000	875	58	7,000	406
10918	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10919	A 1.100	55	13,000	715	26	13,000	332
10919	A 3.100	40	4,400	176	19	4,400	82
10924	A 1.100	68	13,000	884	32	13,000	410
10924	A 3.100	85	4,400	374	39	4,400	173
10929	A 1.100	73	13,000	949	34	13,000	440
10929	A 3.100	18	4,400	79	8	4,400	37
10929	A 4.100	19	3,500	67	9	3,500	31
10930	K 1.100	5	5,000	25	5	5,000	25
10932	A 1.100	80	13,000	1040	37	13,000	482
10932	A 3.100	40	4,400	176	19	4,400	82
10932	A 4.100	4	3,500	14	2	3,500	6
10932	A 6.100	6	5,300	32	3	5,300	15
10933	A 1.100	18	13,000	234	8	13,000	109
10933	A 3.100	15	4,400	66	7	4,400	31
10934	A 1.100	140	13,000	1820	65	13,000	844
10934	A 3.100	94	4,400	414	44	4,400	192
10934	K 1.100	5	5,000	25	5	5,000	25
10934	K 2.100	2	2,100	4	2	2,100	4
10936	A 1.100	179	13,000	2327	83	13,000	1079
10936	A 2.100	12	4,100	49	6	4,100	23
10936	A 3.100	122	4,400	537	57	4,400	249
10937	A 3.100	127	4,400	559	59	4,400	259
10938	A 1.100	200	13,000	2600	93	13,000	1206
10938	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
10939	B 1.100	50	0,700	35	50	0,700	35
10940	A 1.100	101	13,000	1313	47	13,000	609
10940	A 3.100	64	4,400	282	30	4,400	131
10940	B 1.100	10	0,700	7	10	0,700	7
10941	A 1.100	25	13,000	325	12	13,000	151
10941	A 3.100	19	4,400	84	9	4,400	39
10941	K 3.100	2	3,100	6	2	3,100	6
10942	A 1.100	93	13,000	1209	43	13,000	561
10942	A 1.14	34	7,000	238	16	7,000	110
10942	A 3.100	89	4,400	392	41	4,400	182
10942	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
10942	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10945	A 1.100	109	13,000	1417	51	13,000	657
10945	A 2.100	8	4,100	33	4	4,100	15
10945	A 3.100	52	4,400	229	24	4,400	106
10945	D 3.100	300	3,000	900	253	3,000	758
10945	D 3.2.15.4	460	1,088	500	387	1,088	421

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10946	A 1.100	114	13,000	1482	53	13,000	687
10946	A 3.100	157	4,400	691	73	4,400	320
10946	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10947	A 1.100	87	13,000	1131	40	13,000	524
10947	A 3.100	84	4,400	370	39	4,400	171
10947	A 4.100	12	3,500	42	6	3,500	19
10947	A 6.100	24	5,300	127	11	5,300	59
10947	I 1.100	20	1,200	24	20	1,200	24
10947	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
10947	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
10948	A 1.100	147	13,000	1911	68	13,000	886
10948	A 3.100	102	4,400	449	47	4,400	208
10948	K 1.100	12	5,000	60	12	5,000	60
10950	A 1.100	167	13,000	2171	77	13,000	1007
10950	A 3.100	77	4,400	339	36	4,400	157
10951	A 1.100	17	13,000	221	8	13,000	102
10951	A 1.13	100	6,000	600	46	6,000	278
10951	A 3.100	71	4,400	312	33	4,400	145
10954	C 1.100	2	1,900	4	2	1,900	4
10954	K 1.100	8	5,000	40	8	5,000	40
10954	K 2.100	2	2,100	4	2	2,100	4
10954	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
10954	K 4.100	1	1,300	1	1	1,300	1
10954	M 1	2	0,000	0	2	0,000	0
10955	A 1.100	40	13,000	520	19	13,000	241
10955	A 3.100	28	4,400	123	13	4,400	57
10957	A 1.100	4	13,000	52	2	13,000	24
10957	A 3.100	7	4,400	31	3	4,400	14
10957	E 2.101	25	0,100	3	11	0,100	1
10958	K 1.100	14	5,000	70	14	5,000	70
10958	K 2.100	20	2,100	42	20	2,100	42
10959	A 1.100	133	13,000	1729	62	13,000	802
10959	A 3.100	85	4,400	374	39	4,400	173
10959	A 4.100	1	3,500	4	0	3,500	2
10959	A 6.100	1	5,300	5	0	5,300	2
10959	A 7.100	8	6,200	50	4	6,200	23
10960	A 1.100	138	13,000	1794	64	13,000	832
10960	A 3.100	102	4,400	449	47	4,400	208
10960	A 7.100	2	6,200	12	1	6,200	6
10965	A 3.100	1	4,400	4	0	4,400	2
10965	A 4.100	156	3,500	546	72	3,500	253

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10965	A 6.100	32	5,300	170	15	5,300	79
10965	A 7.100	38	6,200	236	18	6,200	109
10965	B 1.100	51	0,700	36	51	0,700	36
10966	A 1.100	104	13,000	1352	48	13,000	627
10966	A 3.100	101	4,400	444	47	4,400	206
10966	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10967	A 2.100	5	4,100	21	2	4,100	10
10967	A 3.100	5	4,400	22	2	4,400	10
10968	A 6.100	10	5,300	53	5	5,300	25
10968	A 7.100	5	6,200	31	2	6,200	14
10973	D 3.100	275	3,000	825	232	3,000	695
10973	D 3.2.14	266	0,150	40	224	0,150	34
10974	A 1.100	111	13,000	1443	51	13,000	669
10974	A 3.100	48	4,400	211	22	4,400	98
10974	B 1.100	51	0,700	36	51	0,700	36
10974	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
10975	A 1.1	18	5,700	103	8	5,700	48
10975	A 1.100	85	13,000	1105	39	13,000	512
10975	A 3.100	73	4,400	321	34	4,400	149
10975	C 3.100	51	0,200	10	51	0,200	10
10976	A 1.100	9	13,000	117	4	13,000	54
10976	A 3.100	6	4,400	26	3	4,400	12
10976	B 1.100	20	0,700	14	20	0,700	14
10976	E 2.100	40	0,315	13	18	0,315	6
10976	K 3.100	8	3,100	25	8	3,100	25
10976	M 1	30	0,000	0	30	0,000	0
10978	A 4.100	485	3,500	1698	225	3,500	787
10978	A 6.100	430	5,300	2279	199	5,300	1057
10978	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10982	A 1.100	55	13,000	715	26	13,000	332
10982	A 3.100	35	4,400	154	16	4,400	71
10983	A 1.100	100	13,000	1300	46	13,000	603
10983	A 1.14	300	7,000	2100	139	7,000	974
10983	A 3.100	14	4,400	62	6	4,400	29
10984	A 1.100	90	13,000	1170	42	13,000	543
10984	A 3.100	45	4,400	198	21	4,400	92
10984	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
10985	A 1.100	140	13,000	1820	65	13,000	844
10985	A 3.100	71	4,400	312	33	4,400	145
10986	A 1.100	42	13,000	546	19	13,000	253
10986	A 3.100	33	4,400	145	15	4,400	67

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
10986	A 6.100	2	5,300	11	1	5,300	5
10988	D 1.1.100	530	0,690	366	446	0,690	308
10988	D 1.1.4.2	130	0,330	43	109	0,330	36
10988	D 1.2.100	80	8,300	664	67	8,300	559
10988	D 1.3.101	188	4,200	790	158	4,200	665
10988	D 2.100	5	5,500	28	4	5,500	23
10988	D 3.100	23	3,000	69	19	3,000	58
10988	D 3.2.1	206	4,500	927	173	4,500	780
10988	D 3.2.15.4	1800	1,088	1958	1515	1,088	1648
10988	D 3.2.7.1.1	180	1,000	180	152	1,000	152
10991	A 2.100	6	4,100	25	3	4,100	11
10991	A 3.100	8	4,400	35	4	4,400	16
10991	A 4.100	770	3,500	2695	357	3,500	1250
10991	A 6.100	8	5,300	42	4	5,300	20
10991	B 1.100	10	0,700	7	10	0,700	7
10992	A 2.100	40	4,100	164	19	4,100	76
10992	A 3.100	30	4,400	132	14	4,400	61
10992	D 1.1.3	1600	0,150	240	1347	0,150	202
10993	A 3.100	75	4,400	330	35	4,400	153
10993	E 1.100	15	0,170	3	7	0,170	1
10994	A 1.100	182	13,000	2366	84	13,000	1097
10994	A 3.100	84	4,400	370	39	4,400	171
10994	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
10995	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
10995	K 3.100	6	3,100	19	6	3,100	19
10997	A 1.100	153	13,000	1989	71	13,000	922
10997	A 1.13	67	6,000	402	31	6,000	186
10997	A 3.100	110	4,400	484	51	4,400	224
11001	A 1.100	68	13,000	884	32	13,000	410
11001	A 3.100	50	4,400	220	23	4,400	102
11002	A 2.100	13	4,100	53	6	4,100	25
11002	A 3.100	14	4,400	62	6	4,400	29
11002	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
11002	B 1.100	80	0,700	56	80	0,700	56
11002	E 2.101	15	0,100	2	7	0,100	1
11002	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
11008	A 2.100	20	4,100	82	9	4,100	38
11008	A 3.100	8	4,400	35	4	4,400	16
11009	A 3.100	136	4,400	598	63	4,400	277
11009	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
11012	A 1.1	24	5,700	137	11	5,700	63

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11012	A 1.100	23	13,000	299	11	13,000	139
11012	A 3.100	33	4,400	145	15	4,400	67
11012	A 6.100	23	5,300	122	11	5,300	57
11013	A 3.100	67	4,400	295	31	4,400	137
11015	A 1.100	65	13,000	845	30	13,000	392
11015	A 3.100	28	4,400	123	13	4,400	57
11016	A 1.100	8	13,000	104	4	13,000	48
11016	A 3.100	7	4,400	31	3	4,400	14
11016	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
11017	A 1.100	200	13,000	2600	93	13,000	1206
11017	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
11018	A 1.100	128	13,000	1664	59	13,000	772
11018	A 3.100	21	4,400	92	10	4,400	43
11018	E 2.100	5	0,315	2	2	0,315	1
11018	K 1.100	13	5,000	65	13	5,000	65
11018	K 2.100	6	2,100	13	6	2,100	13
11018	K 3.100	2	3,100	6	2	3,100	6
11021	A 2.100	8	4,100	33	4	4,100	15
11021	A 4.100	9	3,500	32	4	3,500	15
11021	A 6.100	4	5,300	21	2	5,300	10
11021	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
11021	B 1.100	9	0,700	6	9	0,700	6
11021	D 3.100	2	3,000	6	2	3,000	5
11021	E 2.100	60	0,315	19	27	0,315	8
11021	E 5.100	150	0,068	10	67	0,068	5
11021	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
11024	A 4.100	20	3,500	70	9	3,500	32
11024	A 6.100	60	5,300	318	28	5,300	147
11025	A 1.1	56	5,700	319	26	5,700	148
11025	A 3.100	45	4,400	198	21	4,400	92
11025	E 2.100	15	0,315	5	7	0,315	2
11026	A 2.100	15	4,100	62	7	4,100	29
11026	A 3.100	15	4,400	66	7	4,400	31
11026	A 7.100	5	6,200	31	2	6,200	14
11026	B 1.100	10	0,700	7	10	0,700	7
11026	E 2.100	15	0,315	5	7	0,315	2
11027	C 1.100	2900	1,900	5510	2900	1,900	5510
11027	C 2.100	850	0,800	680	850	0,800	680
11027	C 3.100	200	0,200	40	200	0,200	40
11027	K 3.100	4	3,100	12	4	3,100	12
11030	K 1.100	10	5,000	50	10	5,000	50

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11030	K 2.100	10	2,100	21	10	2,100	21
11031	K 1.100	10	5,000	50	10	5,000	50
11031	K 2.100	5	2,100	11	5	2,100	11
11031	K 3.100	2	3,100	6	2	3,100	6
11032	A 1.100	195	13,000	2535	90	13,000	1175
11032	A 3.100	84	4,400	370	39	4,400	171
11034	A 7.100	35	6,200	217	16	6,200	101
11034	D 3.2.7.1.1	129	1,000	129	109	1,000	109
11034	D 3.2.7.1.2	284	1,400	398	239	1,400	335
11035	A 1.100	31	13,000	403	14	13,000	187
11035	A 3.100	25	4,400	110	12	4,400	51
11037	A 2.100	2	4,100	8	1	4,100	4
11037	A 3.100	16	4,400	70	7	4,400	33
11038	D 3.100	2112	3,000	6336	1778	3,000	5334
11038	D 3.2.14	3160	0,150	474	2660	0,150	399
11041	D 3.100	797	3,000	2391	671	3,000	2013
11041	D 3.2.15.4	860	1,088	935	724	1,088	787
11042	A 1.100	106	13,000	1378	49	13,000	639
11042	A 3.100	101	4,400	444	47	4,400	206
11043	A 1.1	15	5,700	86	7	5,700	40
11043	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
11043	D 3.100	465	3,000	1395	391	3,000	1174
11043	D 3.2.7.1.1	402	1,000	402	338	1,000	338
11044	A 2.100	10	4,100	41	5	4,100	19
11044	A 3.100	47	4,400	207	22	4,400	96
11044	A 6.100	6	5,300	32	3	5,300	15
11044	D 3.100	114	3,000	342	96	3,000	288
11044	D 3.2.1	26	4,500	117	22	4,500	99
11044	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
11044	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
11045	D 3.100	266	3,000	798	224	3,000	672
11045	D 3.100	15	3,000	45	13	3,000	38
11047	A 4.100	101	3,500	354	47	3,500	164
11048	B 1.100	200	0,700	140	200	0,700	140
11048	C 1.100	414	1,900	787	414	1,900	787
11048	C 2.100	430	0,800	344	430	0,800	344
11048	C 3.100	128	0,200	26	128	0,200	26
11050	A 1.100	30	13,000	390	14	13,000	181
11050	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
11051	A 1.100	43	13,000	559	20	13,000	259
11051	A 4.100	4	3,500	14	2	3,500	6

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11052	A 1.100	43	13,000	559	20	13,000	259
11052	A 3.100	38	4,400	167	18	4,400	78
11052	A 6.100	8	5,300	42	4	5,300	20
11052	E 2.100	20	0,315	6	9	0,315	3
11053	A 4.1	904	0,350	316	419	0,350	147
11053	A 4.100	25	3,500	88	12	3,500	41
11054	A 1.100	59	13,000	767	27	13,000	356
11054	A 4.100	120	3,500	420	56	3,500	195
11054	A 6.100	78	5,300	413	36	5,300	192
11054	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
11055	A 2.100	10	4,100	41	5	4,100	19
11055	A 3.100	12	4,400	53	6	4,400	24
11055	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
11055	B 1.100	20	0,700	14	20	0,700	14
11058	A 2.100	46	4,100	189	21	4,100	87
11062	A 1.100	81	13,000	1053	38	13,000	488
11062	A 3.100	33	4,400	145	15	4,400	67
11062	E 2.11.1	22250	0,090	2003	9884	0,090	890
11063	A 2.100	22	4,100	90	10	4,100	42
11063	A 3.100	3	4,400	13	1	4,400	6
11063	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
11064	A 2.100	15	4,100	62	7	4,100	29
11064	A 3.100	48	4,400	211	22	4,400	98
11064	E 3.100	29760	0,250	7440	13220	0,250	3305
11064	K 1.100	8	5,000	40	8	5,000	40
11064	K 3.100	6	3,100	19	6	3,100	19
11069	K 1.100	8	5,000	40	8	5,000	40
11069	K 2.100	7	2,100	15	7	2,100	15
11070	B 1.100	8	0,700	6	8	0,700	6
11070	D 1.1.14	720	0,030	22	606	0,030	18
11070	D 1.1.4.1	600	0,260	156	505	0,260	131
11070	D 1.2.100	66	8,300	548	56	8,300	461
11070	D 1.3.100	178	4,200	748	150	4,200	629
11070	D 2.100	1	5,500	6	1	5,500	5
11070	D 3.100	544	3,000	1632	458	3,000	1374
11071	A 1.100	32	13,000	416	15	13,000	193
11071	A 1.19	80	11,000	880	37	11,000	408
11071	A 3.100	45	4,400	198	21	4,400	92
11072	D 1.1.100	288	0,690	199	242	0,690	167
11072	D 1.1.3	2016	0,150	302	1697	0,150	255
11072	D 1.2.100	60	8,300	498	51	8,300	419

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11072	D 1.2.15	24	0,420	10	20	0,420	8
11072	D 1.2.16	36	2,900	104	30	2,900	88
11072	D 1.3.100	200	4,200	840	168	4,200	707
11072	D 1.3.11	200	0,210	42	168	0,210	35
11072	D 2.100	1	5,500	6	1	5,500	5
11072	D 3.100	2	3,000	6	2	3,000	5
11072	D 3.2.14	45	0,150	7	38	0,150	6
11072	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
11072	K 3.100	2	3,100	6	2	3,100	6
11073	A 4.100	360	3,500	1260	167	3,500	584
11073	D 1.1.100	122	0,690	84	103	0,690	71
11073	D 1.1.3	588	0,150	88	495	0,150	74
11073	D 1.1.3	610	0,150	92	514	0,150	77
11074	A 1.100	150	13,000	1950	70	13,000	904
11074	A 3.100	77	4,400	339	36	4,400	157
11081	A 1.100	56	13,000	728	26	13,000	338
11081	A 3.100	38	4,400	167	18	4,400	78
11086	A 1.100	60	13,000	780	28	13,000	362
11086	A 3.100	60	4,400	264	28	4,400	122
11086	A 4.100	17	3,500	60	8	3,500	28
11086	A 6.100	53	5,300	281	25	5,300	130
11088	A 1.100	70	13,000	910	32	13,000	422
11088	A 3.100	71	4,400	312	33	4,400	145
11088	A 6.100	3	5,300	16	1	5,300	7
11089	D 3.100	41	3,000	123	35	3,000	104
11089	D 3.2.7.1.1	96	1,000	96	81	1,000	81
11090	K 1.100	30	5,000	150	30	5,000	150
11090	K 2.100	15	2,100	32	15	2,100	32
11091	A 2.100	15	4,100	62	7	4,100	29
11091	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
11091	A 6.100	10	5,300	53	5	5,300	25
11091	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
11092	A 3.100	100	4,400	440	46	4,400	204
11092	A 6.100	4	5,300	21	2	5,300	10
11092	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
11092	A 1.100	140	13,000	1820	65	13,000	844
11096	A 2.100	8	4,100	33	4	4,100	15
11096	A 3.100	6	4,400	26	3	4,400	12
11096	A 4.100	7	3,500	25	3	3,500	11
11097	A 1.1	9	5,700	51	4	5,700	24
11097	A 1.100	140	13,000	1820	65	13,000	844

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11097	A 3.100	86	4,400	378	40	4,400	175
11099	A 1.100	117	13,000	1521	54	13,000	705
11099	A 1.19	132	11,000	1452	61	11,000	673
11099	A 3.100	119	4,400	524	55	4,400	243
11101	A 2.100	30	4,100	123	14	4,100	57
11102	A 1.100	141	13,000	1833	65	13,000	850
11102	A 3.100	66	4,400	290	31	4,400	135
11104	A 1.100	22	13,000	286	10	13,000	133
11104	A 3.100	16	4,400	70	7	4,400	33
11105	A 3.100	5	4,400	22	2	4,400	10
11105	A 4.100	5	3,500	18	2	3,500	8
11105	C 1.100	10	1,900	19	10	1,900	19
11105	E 2.101	25	0,100	3	11	0,100	1
11105	K 1.100	5	5,000	25	5	5,000	25
11107	A 1.100	199	13,000	2587	92	13,000	1200
11107	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
11107	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
11108	A 4.100	56	3,500	196	26	3,500	91
11108	A 6.100	140	5,300	742	65	5,300	344
11111	A 3.100	70	4,400	308	32	4,400	143
11112	A 3.100	60	4,400	264	28	4,400	122
11120	A 1.100	67	13,000	871	31	13,000	404
11120	A 3.100	87	4,400	383	40	4,400	178
11120	A 6.100	2	5,300	11	1	5,300	5
11121	B 1.100	80	0,700	56	80	0,700	56
11121	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
11122	A 2.100	8	4,100	33	4	4,100	15
11122	E 2.101	21	0,100	2	9	0,100	1
11122	K 3.100	5	3,100	16	5	3,100	16
11130	A 1.100	40	13,000	520	19	13,000	241
11130	A 3.100	28	4,400	123	13	4,400	57
11132	A 1.100	65	13,000	845	30	13,000	392
11132	A 3.100	46	4,400	202	21	4,400	94
11133	A 1.1	38	5,700	217	18	5,700	100
11133	A 1.100	118	13,000	1534	55	13,000	711
11135	A 1.100	49	13,000	637	23	13,000	295
11135	A 3.100	48	4,400	211	22	4,400	98
11135	A 7.100	3	6,200	19	1	6,200	9
11136	A 3.100	43	4,400	189	20	4,400	88
11138	A 1.100	83	13,000	1079	38	13,000	500
11138	A 3.100	60	4,400	264	28	4,400	122

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11139	A 1.100	123	13,000	1599	57	13,000	741
11139	A 1.5	82	11,800	968	38	11,800	449
11139	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
11139	A 7.100	26	6,200	161	12	6,200	75
11140	A 3.100	95	4,400	418	44	4,400	194
11140	B 1.100	100	0,700	70	100	0,700	70
11140	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
11141	B 1.100	127	0,700	89	127	0,700	89
11141	D 3.100	72	3,000	216	61	3,000	182
11141	D 3.2.7.1.1	216	1,000	216	182	1,000	182
11141	E 1.100	27500	0,170	4675	12216	0,170	2077
11142	A 1.100	37	13,000	481	17	13,000	223
11142	A 3.100	28	4,400	123	13	4,400	57
11143	A 1.100	46	13,000	598	21	13,000	277
11143	A 3.100	42	4,400	185	19	4,400	86
11144	A 1.100	25	13,000	325	12	13,000	151
11144	D 1.1.100	3	0,690	2	3	0,690	2
11144	D 1.3.101	6	4,200	25	5	4,200	21
11144	D 3.100	7	3,000	21	6	3,000	18
11145	A 1.100	34	13,000	442	16	13,000	205
11145	A 3.100	77	4,400	339	36	4,400	157
11145	A 7.100	25	6,200	155	12	6,200	72
11146	D 1.1.100	1076	0,690	742	906	0,690	625
11146	D 1.1.12.3	2590	0,180	466	2181	0,180	392
11146	D 1.2.100	64	8,300	531	54	8,300	447
11146	D 1.2.16	84	2,900	244	71	2,900	205
11146	D 1.3.100	180	4,200	756	152	4,200	636
11146	D 1.3.12.4	420	1,523	639	354	1,523	538
11146	D 2.4.4	2	2,006	4	2	2,006	3
11146	D 3.2.15.4	240	1,088	261	202	1,088	220
11148	A 1.100	131	13,000	1703	61	13,000	790
11148	A 3.100	96	4,400	422	45	4,400	196
11148	D 3.2.6.1.1	432	1,500	648	364	1,500	546
11148	D 3.2.6.1.2	308	1,200	370	259	1,200	311
11149	A 3.100	94	4,400	414	44	4,400	192
11149	E 2.100	20	0,315	6	9	0,315	3
11150	A 3.100	50	4,400	220	23	4,400	102
11152	A 1.100	181	13,000	2353	84	13,000	1091
11152	A 3.100	145	4,400	638	67	4,400	296
11152	A 4.100	5	3,500	18	2	3,500	8
11152	A 6.100	5	5,300	27	2	5,300	12

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11153	A 1.100	52	13,000	676	24	13,000	313
11153	A 3.100	33	4,400	145	15	4,400	67
11154	A 1.100	37	13,000	481	17	13,000	223
11154	A 3.100	34	4,400	150	16	4,400	69
11155	A 1.100	240	13,000	3120	111	13,000	1447
11155	A 3.100	170	4,400	748	79	4,400	347
11155	K 3.100	2	3,100	6	2	3,100	6
11156	A 1.100	139	13,000	1807	64	13,000	838
11156	A 3.100	64	4,400	282	30	4,400	131
11156	D 3.100	404	3,000	1212	340	3,000	1020
11156	D 3.2.7.2.1	800	1,500	1200	674	1,500	1010
11158	A 2.100	30	4,100	123	14	4,100	57
11158	B 1.100	25	0,700	18	25	0,700	18
11161	K 1.100	40	5,000	200	40	5,000	200
11162	A 1.100	204	13,000	2652	95	13,000	1230
11162	A 3.100	65	4,400	286	30	4,400	133
11163	D 1.1.100	441	0,690	304	371	0,690	256
11163	D 1.2.100	25	8,300	208	21	8,300	175
11163	D 1.3.100	70	4,200	294	59	4,200	248
11163	D 1.3.101	35	4,200	147	29	4,200	124
11163	D 2.100	2	5,500	11	2	5,500	9
11163	D 3.100	295	3,000	885	248	3,000	745
11163	D 3.2.14	660	0,150	99	556	0,150	83
11163	L 1.100	34	2,500	85	34	2,500	85
11165	A 3.100	11	4,400	48	5	4,400	22
11165	A 4.100	7	3,500	25	3	3,500	11
11165	D 1.2.100	11	8,300	91	9	8,300	77
11167	A 1.100	60	13,000	780	28	13,000	362
11167	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
11168	A 3.100	35	4,400	154	16	4,400	71
11168	B 1.100	30	0,700	21	30	0,700	21
11168	K 1.100	8	5,000	40	8	5,000	40
11168	K 2.100	5	2,100	11	5	2,100	11
11170	A 1.100	7	13,000	91	3	13,000	42
11170	A 3.100	5	4,400	22	2	4,400	10
11171	A 2.100	42	4,100	172	19	4,100	80
11171	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
11171	A 6.100	3	5,300	16	1	5,300	7
11171	B 1.100	103	0,700	72	103	0,700	72
11172	A 1.100	60	13,000	780	28	13,000	362
11172	A 3.100	57	4,400	251	26	4,400	116

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11175	A 1.100	92	13,000	1196	43	13,000	555
11175	A 3.100	106	4,400	466	49	4,400	216
11177	A 2.100	17	4,100	70	8	4,100	32
11177	A 3.100	9	4,400	40	4	4,400	18
11177	B 1.100	90	0,700	63	90	0,700	63
11179	A 2.100	5	4,100	21	2	4,100	10
11179	A 3.100	5	4,400	22	2	4,400	10
11179	A 4.100	71	3,500	249	33	3,500	115
11181	A 1.100	81	13,000	1053	38	13,000	488
11181	A 3.100	16	4,400	70	7	4,400	33
11181	D 3.2.9	750	0,900	675	631	0,900	568
11181	K 1.100	20	5,000	100	20	5,000	100
11181	K 2.100	2	2,100	4	2	2,100	4
11181	K 3.100	5	3,100	16	5	3,100	16
11181	K 4.100	5	1,300	7	5	1,300	7
11182	A 1.1	32	5,700	182	15	5,700	85
11182	A 1.100	34	13,000	442	16	13,000	205
11182	A 3.100	51	4,400	224	24	4,400	104
11182	A 4.100	40	3,500	140	19	3,500	65
11182	A 6.100	60	5,300	318	28	5,300	147
11185	B 1.100	15	0,700	11	15	0,700	11
11185	E 5.5	49000	0,038	1862	21767	0,038	827
11185	E 5.5	100000	0,038	3800	44422	0,038	1688
11185	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
11185	K 2.100	2	2,100	4	2	2,100	4
11185	K 3.100	2	3,100	6	2	3,100	6
11185	K 4.100	2	1,300	3	2	1,300	3
11188	A 2.100	15	4,100	62	7	4,100	29
11188	A 3.100	16	4,400	70	7	4,400	33
11188	A 4.100	8	3,500	28	4	3,500	13
11188	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
11191	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
11191	K 2.100	4	2,100	8	4	2,100	8
11192	A 2.100	20	4,100	82	9	4,100	38
11192	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
11192	B 1.100	10	0,700	7	10	0,700	7
11192	C 1.100	20	1,900	38	20	1,900	38
11192	D 1.2.100	1	8,300	8	1	8,300	7
11192	D 3.100	10	3,000	30	8	3,000	25
11192	E 2.101	150	0,100	15	67	0,100	7
11196	A 1.100	80	13,000	1040	37	13,000	482

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11196	A 3.100	51	4,400	224	24	4,400	104
11199	A 2.100	4	4,100	16	2	4,100	8
11199	A 3.100	200	4,400	880	93	4,400	408
11199	A 7.100	5	6,200	31	2	6,200	14
11199	K 3.100	2	3,100	6	2	3,100	6
11200	A 3.100	103	4,400	453	48	4,400	210
11200	A 4.100	1	3,500	4	0	3,500	2
11201	A 1.100	45	13,000	585	21	13,000	271
11201	A 3.100	23	4,400	101	11	4,400	47
11202	A 1.1	5	5,700	29	2	5,700	13
11202	B 1.100	10	0,700	7	10	0,700	7
11202	D 1.1.100	340	0,690	235	286	0,690	198
11202	D 1.2.100	29	8,300	241	24	8,300	203
11202	D 1.3.100	112	4,200	470	94	4,200	396
11202	D 2.100	1	5,500	6	1	5,500	5
11202	D 3.100	1022	3,000	3066	860	3,000	2581
11203	A 1.100	58	13,000	754	27	13,000	350
11203	A 3.100	29	4,400	128	13	4,400	59
11203	D 3.100	370	3,000	1110	312	3,000	935
11203	D 3.2.7.2.1	2628	1,500	3942	2213	1,500	3319
11204	A 1.100	80	13,000	1040	37	13,000	482
11204	A 3.100	39	4,400	172	18	4,400	80
11204	A 6.100	10	5,300	53	5	5,300	25
11205	A 1.100	47	13,000	611	22	13,000	283
11205	A 3.100	32	4,400	141	15	4,400	65
11208	A 1.100	80	13,000	1040	37	13,000	482
11208	A 1.14	150	7,000	1050	70	7,000	487
11208	A 3.100	134	4,400	590	62	4,400	273
11208	C 1.100	2	1,900	4	2	1,900	4
11208	E 2.100	10	0,315	3	4	0,315	1
11208	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
11211	A 1.100	200	13,000	2600	93	13,000	1206
11211	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
11212	A 2.100	10	4,100	41	5	4,100	19
11214	D 3.100	130	3,000	390	109	3,000	328
11214	E 5.100	52240	0,068	3552	23206	0,068	1578
11217	A 3.100	6	4,400	26	3	4,400	12
11217	A 6.100	18	5,300	95	8	5,300	44
11218	A 1.100	162	13,000	2106	75	13,000	977
11218	A 3.100	48	4,400	211	22	4,400	98
11219	A 1.100	25	13,000	325	12	13,000	151

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11219	A 3.100	11	4,400	48	5	4,400	22
11220	A 1.100	120	13,000	1560	56	13,000	723
11220	A 2.100	16	4,100	66	7	4,100	30
11220	A 3.100	90	4,400	396	42	4,400	184
11220	A 4.100	42	3,500	147	19	3,500	68
11224	A 1.100	84	13,000	1092	39	13,000	506
11224	A 3.100	70	4,400	308	32	4,400	143
11224	A 7.100	21	6,200	130	10	6,200	60
11225	A 2.100	42	4,100	172	19	4,100	80
11225	A 3.100	38	4,400	167	18	4,400	78
11226	A 1.100	102	13,000	1326	47	13,000	615
11226	A 1.14	52	7,000	364	24	7,000	169
11226	A 3.100	62	4,400	273	29	4,400	126
11227	A 1.100	117	13,000	1521	54	13,000	705
11227	A 3.100	67	4,400	295	31	4,400	137
11228	A 2.100	13	4,100	53	6	4,100	25
11228	K 1.100	61	5,000	305	61	5,000	305
11228	K 2.100	10	2,100	21	10	2,100	21
11229	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
11229	A 1.100	52	13,000	676	24	13,000	313
11229	A 3.100	50	4,400	220	23	4,400	102
11230	A 3.100	30	4,400	132	14	4,400	61
11230	A 4.100	1	3,500	4	0	3,500	2
11230	E 1.101	2	0,045	0	1	0,045	0
11230	E 2.101	10	0,100	1	4	0,100	0
11230	K 3.100	3	3,100	9	3	3,100	9
11230	M 1	3	0,000	0	3	0,000	0
11231	A 1.100	1	13,000	13	0	13,000	6
11231	A 3.100	70	4,400	308	32	4,400	143
11236	A 1.1	14	5,700	80	6	5,700	37
11236	A 3.100	12	4,400	53	6	4,400	24
11237	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
11237	A 7.100	14	6,200	87	6	6,200	40
11237	B 1.100	32	0,700	22	32	0,700	22
11237	E 2.100	30	0,315	9	13	0,315	4
11238	K 1.100	10	5,000	50	10	5,000	50
11238	K 2.100	4	2,100	8	4	2,100	8
11239	D 3.100	160	3,000	480	135	3,000	404
11239	D 3.2.1	720	4,500	3240	606	4,500	2728
11239	D 3.2.7.1.1	296	1,000	296	249	1,000	249
11239	D 3.2.7.1.2	140	1,400	196	118	1,400	165

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11243	A 1.100	35	13,000	455	16	13,000	211
11243	A 3.100	15	4,400	66	7	4,400	31
11244	A 1.100	200	13,000	2600	93	13,000	1206
11244	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
11244	D 1.1.100	505	0,690	348	425	0,690	293
11244	D 1.2.15	65	0,420	27	55	0,420	23
11244	D 1.3.100	80	4,200	336	67	4,200	283
11244	D 1.3.11	132	0,210	28	111	0,210	23
11244	D 2.100	2	5,500	11	2	5,500	9
11244	D 3.100	58	3,000	174	49	3,000	146
11244	D 3.2.7.1.2	552	1,400	773	465	1,400	651
11246	A 1.100	56	13,000	728	26	13,000	338
11246	A 3.100	39	4,400	172	18	4,400	80
11252	A 1.100	130	13,000	1690	60	13,000	784
11252	A 3.100	110	4,400	484	51	4,400	224
11252	A 7.100	3	6,200	19	1	6,200	9
11252	K 1.100	7	5,000	35	7	5,000	35
11253	A 1.100	69	13,000	897	32	13,000	416
11253	A 3.100	56	4,400	246	26	4,400	114
11253	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
11254	A 1.10	143	7,000	1001	66	7,000	464
11254	A 3.100	85	4,400	374	39	4,400	173
11255	E 2.11.1	107000	0,090	9630	47532	0,090	4278
11256	A 1.100	77	13,000	1001	36	13,000	464
11256	A 3.100	74	4,400	326	34	4,400	151
11256	B 1.100	5	0,700	4	5	0,700	4
11256	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
11257	A 1.100	51	13,000	663	24	13,000	307
11257	D 3.100	250	3,000	750	210	3,000	631
11258	A 1.100	75	13,000	975	35	13,000	452
11258	A 3.100	80	4,400	352	37	4,400	163
11259	K 1.100	30	5,000	150	30	5,000	150
11261	A 1.100	59	13,000	767	27	13,000	356
11261	E 2.100	25	0,315	8	11	0,315	3
11262	A 1.100	35	13,000	455	16	13,000	211
11262	A 1.5	126	11,800	1487	58	11,800	689
11262	A 3.100	121	4,400	532	56	4,400	247
11263	A 1.100	26	13,000	338	12	13,000	157
11263	A 3.100	46	4,400	202	21	4,400	94
11264	A 1.100	45	13,000	585	21	13,000	271
11264	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11264	E 2.101	40	0,100	4	18	0,100	2
11266	A 1.10	74	7,000	518	34	7,000	240
11266	A 1.100	68	13,000	884	32	13,000	410
11266	A 3.100	107	4,400	471	50	4,400	218
11270	A 2.100	56	4,100	230	26	4,100	106
11270	A 3.100	32	4,400	141	15	4,400	65
11270	A 6.100	50	5,300	265	23	5,300	123
11270	K 1.100	6	5,000	30	6	5,000	30
11270	K 2.100	2	2,100	4	2	2,100	4
11271	A 2.100	5	4,100	21	2	4,100	10
11271	A 3.100	50	4,400	220	23	4,400	102
11273	K 1.100	30	5,000	150	30	5,000	150
11274	A 2.100	2	4,100	8	1	4,100	4
11274	A 3.100	2	4,400	9	1	4,400	4
11274	A 6.100	2	5,300	11	1	5,300	5
11274	B 1.100	2	0,700	1	2	0,700	1
11275	A 1.100	74	13,000	962	34	13,000	446
11275	A 3.100	54	4,400	238	25	4,400	110
11276	C 1.100	5	1,900	10	5	1,900	10
11276	D 3.100	149	3,000	447	125	3,000	376
11276	D 3.100	80	3,000	240	67	3,000	202
11276	D 3.2.15.4	585	1,088	636	493	1,088	536
11276	E 2.100	20	0,315	6	9	0,315	3
11277	A 1.100	35	13,000	455	16	13,000	211
11277	A 3.100	15	4,400	66	7	4,400	31
11278	A 3.100	23	4,400	101	11	4,400	47
11278	B 1.100	11	0,700	8	11	0,700	8
11278	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
11279	A 1.100	170	13,000	2210	79	13,000	1025
11279	A 3.100	142	4,400	625	66	4,400	290
11279	B 1.100	5	0,700	4	5	0,700	4
11279	E 2.7	10	0,402	4	4	0,402	2
11279	I 2.100	10	0,200	2	10	0,200	2
11279	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
11281	A 1.100	88	13,000	1144	41	13,000	530
11281	A 3.100	61	4,400	268	28	4,400	124
11282	K 1.100	24	5,000	120	24	5,000	120
11283	A 1.100	35	13,000	455	16	13,000	211
11283	A 1.14	125	7,000	875	58	7,000	406
11283	A 3.100	92	4,400	405	43	4,400	188
11284	A 1.100	18	13,000	234	8	13,000	109

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11284	A 1.100	58	13,000	754	27	13,000	350
11284	A 3.100	54	4,400	238	25	4,400	110
11285	A 1.100	49	13,000	637	23	13,000	295
11285	A 3.100	29	4,400	128	13	4,400	59
11287	A 1.100	146	13,000	1898	68	13,000	880
11287	A 3.100	59	4,400	260	27	4,400	120
11288	B 1.100	85	0,700	60	85	0,700	60
11288	C 1.100	3	1,900	6	3	1,900	6
11288	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
11288	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
11291	A 1.100	187	13,000	2431	87	13,000	1127
11291	A 3.100	165	4,400	726	77	4,400	337
11291	A 4.100	5	3,500	18	2	3,500	8
11292	A 1.100	120	13,000	1560	56	13,000	723
11292	A 3.100	80	4,400	352	37	4,400	163
11293	A 1.100	23	13,000	299	11	13,000	139
11294	K 1.100	14	5,000	70	14	5,000	70
11296	A 1.100	91	13,000	1183	42	13,000	549
11296	A 3.100	61	4,400	268	28	4,400	124
11300	A 1.100	122	13,000	1586	57	13,000	735
11300	A 3.100	70	4,400	308	32	4,400	143
11300	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
11301	A 1.100	90	13,000	1170	42	13,000	543
11301	A 3.100	72	4,400	317	33	4,400	147
11303	A 3.100	200	4,400	880	93	4,400	408
11303	A 7.100	2	6,200	12	1	6,200	6
11303	K 1.100	1	5,000	5	1	5,000	5
11304	A 1.100	108	13,000	1404	50	13,000	651
11304	A 3.100	80	4,400	352	37	4,400	163
11305	A 3.100	61	4,400	268	28	4,400	124
11308	A 1.100	83	13,000	1079	38	13,000	500
11308	A 3.100	53	4,400	233	25	4,400	108
11311	A 1.100	120	13,000	1560	56	13,000	723
11311	A 3.100	47	4,400	207	22	4,400	96
11311	A 4.100	8	3,500	28	4	3,500	13
11312	A 1.100	34	13,000	442	16	13,000	205
11312	A 3.100	32	4,400	141	15	4,400	65
11313	A 3.100	80	4,400	352	37	4,400	163
11314	A 1.100	50	13,000	650	23	13,000	301
11314	A 3.100	45	4,400	198	21	4,400	92
11314	E 2.101	20	0,100	2	9	0,100	1

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11315	A 1.100	193	13,000	2509	89	13,000	1163
11315	A 3.100	157	4,400	691	73	4,400	320
11316	K 1.100	11	5,000	55	11	5,000	55
11318	A 1.100	30	13,000	390	14	13,000	181
11319	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
11319	A 3.100	7	4,400	31	3	4,400	14
11321	A 1.100	21	13,000	273	10	13,000	127
11321	A 1.14	125	7,000	875	58	7,000	406
11321	A 3.100	115	4,400	506	53	4,400	235
11322	A 2.100	6	4,100	25	3	4,100	11
11322	A 3.100	2	4,400	9	1	4,400	4
11322	B 1.100	3	0,700	2	3	0,700	2
11322	C 1.100	4	1,900	8	4	1,900	8
11322	K 1.100	5	5,000	25	5	5,000	25
11323	A 3.100	127	4,400	559	59	4,400	259
11325	A 1.100	157	13,000	2041	73	13,000	946
11325	A 3.100	128	4,400	563	59	4,400	261
11326	A 1.100	112	13,000	1456	52	13,000	675
11326	A 3.100	67	4,400	295	31	4,400	137
11326	A 4.100	5	3,500	18	2	3,500	8
11326	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
11329	K 1.100	12	5,000	60	12	5,000	60
11332	D 1.1.15.4	372	0,242	90	313	0,242	76
11332	D 1.2.16	304	2,900	882	256	2,900	742
11332	D 1.3.12.4	1272	1,523	1937	1071	1,523	1630
11332	D 2.4.4	6	2,006	12	5	2,006	10
11332	D 3.2.15.4	270	1,088	294	227	1,088	247
11332	K 3.100	3	3,100	9	3	3,100	9
11335	A 1.100	212	13,000	2756	98	13,000	1278
11335	A 3.100	110	4,400	484	51	4,400	224
11337	A 1.1	18	5,700	103	8	5,700	48
11337	A 1.100	50	13,000	650	23	13,000	301
11337	A 3.100	35	4,400	154	16	4,400	71
11338	A 1.100	51	13,000	663	24	13,000	307
11338	A 1.16	108	11,700	1264	50	11,700	586
11338	A 1.28	41	6,000	246	19	6,000	114
11338	A 3.100	123	4,400	541	57	4,400	251
11338	A 7.100	12	6,200	74	6	6,200	34
11338	B 1.100	51	0,700	36	51	0,700	36
11339	K 1.100	8	5,000	40	8	5,000	40
11340	A 1.100	18	13,000	234	8	13,000	109

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
11340	A 3.100	5	4,400	22	2	4,400	10
11340	A 4.100	7	3,500	25	3	3,500	11
11343	A 1.100	26	13,000	338	12	13,000	157
11343	A 1.100	75	13,000	975	35	13,000	452
11343	A 3.100	90	4,400	396	42	4,400	184
11343	A 7.100	16	6,200	99	7	6,200	46
11344	D 3.2.7.2.1	400	1,500	600	337	1,500	505
11345	A 1.100	102	13,000	1326	47	13,000	615
11345	A 3.100	68	4,400	299	32	4,400	139
11345	D 1.1.12.2	864	0,210	181	727	0,210	153
11345	D 1.2.100	44	8,300	365	37	8,300	307
11345	D 1.3.100	78	4,200	328	66	4,200	276
11345	D 1.3.101	14	4,200	59	12	4,200	50
11345	D 2.100	4	5,500	22	3	5,500	19
11345	D 3.100	12	3,000	36	10	3,000	30
11345	D 3.2.7.1.1	1152	1,000	1152	970	1,000	970
11346	A 1.100	57	13,000	741	26	13,000	344
11346	A 3.100	45	4,400	198	21	4,400	92
11347	A 1.100	59	13,000	767	27	13,000	356
11347	A 3.100	41	4,400	180	19	4,400	84
30008	A 2.100	32	4,100	131	15	4,100	61
30008	A 3.100	26	4,400	114	12	4,400	53
30008	D 3.100	527	3,000	1581	444	3,000	1331
30008	D 3.2.7.2.1	1456	1,500	2184	1226	1,500	1839
30023	A 1.100	50	13,000	650	23	13,000	301
30023	A 3.100	40	4,400	176	19	4,400	82
30024	E 4.3	48625	0,130	6321	21600	0,130	2808
30024	E 5.4	112575	0,007	788	50009	0,007	350
30024	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
30138	A 2.100	40	4,100	164	19	4,100	76
30138	A 3.100	20	4,400	88	9	4,400	41
30138	A 4.100	20	3,500	70	9	3,500	32
30137	D 3.100	1168	3,000	3504	983	3,000	2950
30149	A 1.100	76	13,000	988	35	13,000	458
30149	A 1.2	34	10,200	347	16	10,200	161
30149	A 3.100	71	4,400	312	33	4,400	145
30149	A 7.100	3	6,200	19	1	6,200	9
30495	K 1.100	8	5,000	40	8	5,000	40
30596	A 3.100	79	4,400	348	37	4,400	161
30597	A 3.100	25	4,400	110	12	4,400	51
30596	A 7.100	25	6,200	155	12	6,200	72

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
30597	B 1.100	16	0,700	11	16	0,700	11
30597	C 1.100	8	1,900	15	8	1,900	15
30597	E 2.100	31	0,315	10	14	0,315	4
30597	F 4.100	10	0,680	7	4	0,680	3
30615	A 1.100	75	13,000	975	35	13,000	452
30615	A 3.100	41	4,400	180	19	4,400	84
30614	E 2.101	10	0,100	1	4	0,100	0
30614	K 1.100	8	5,000	40	8	5,000	40
30614	K 2.100	2	2,100	4	2	2,100	4
30677	A 1.100	119	13,000	1547	55	13,000	717
30677	A 3.100	81	4,400	356	38	4,400	165
30677	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
30677	K 3.100	1	3,100	3	1	3,100	3
30959	A 1.100	59	13,000	767	27	13,000	356
30960	A 1.100	18	13,000	234	8	13,000	109
30959	A 3.100	41	4,400	180	19	4,400	84
30960	A 3.100	13	4,400	57	6	4,400	27
30960	A 6.100	4	5,300	21	2	5,300	10
31004	A 1.100	123	13,000	1599	57	13,000	741
31004	A 3.100	113	4,400	497	52	4,400	231
31004	A 4.100	6	3,500	21	3	3,500	10
31003	A 6.100	96	5,300	509	45	5,300	236
31004	A 6.100	12	5,300	64	6	5,300	29
31004	D 3.100	212	3,000	636	178	3,000	535
31004	D 3.2.7.1.1	2080	1,000	2080	1751	1,000	1751
31012	A 1.100	21	13,000	273	10	13,000	127
31013	A 1.100	60	13,000	780	28	13,000	362
31012	A 3.100	22	4,400	97	10	4,400	45
31013	A 3.100	61	4,400	268	28	4,400	124
31013	B 1.100	30	0,700	21	30	0,700	21
31052	A 2.100	10	4,100	41	5	4,100	19
31052	A 3.100	10	4,400	44	5	4,400	20
31115	A 1.100	199	13,000	2587	92	13,000	1200
31116	D 1.1.100	500	0,690	345	421	0,690	290
31116	D 1.1.14	1368	0,030	41	1152	0,030	35
31115	A 3.100	89	4,400	392	41	4,400	182
31179	A 1.100	18	13,000	234	8	13,000	109
31180	A 1.100	122	13,000	1586	57	13,000	735
31179	A 3.100	12	4,400	53	6	4,400	24
31180	A 3.100	21	4,400	92	10	4,400	43
31179	D 1.1.12.3	850	0,180	153	716	0,180	129

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
31179	D 1.1.3	1343	0,150	201	1131	0,150	170
31179	D 1.2.16	110	2,900	319	93	2,900	269
31179	D 1.3.1	40	2,400	96	34	2,400	81
31179	D 1.3.10	315	2,600	819	265	2,600	690
31179	D 2.100	3	5,500	17	3	5,500	14
31179	D 3.2.7.2.2	40	1,900	76	34	1,900	64
31316	A 1.100	10	13,000	130	5	13,000	60
31316	A 3.100	4	4,400	18	2	4,400	8
31316	B 1.100	40	0,700	28	40	0,700	28
31316	C 1.100	39	1,900	74	39	1,900	74
31317	D 1.1.100	795	0,690	549	669	0,690	462
31317	D 1.1.3	2660	0,150	399	2239	0,150	336
31317	D 1.2.100	120	8,300	996	101	8,300	839
31317	D 1.2.16	24	2,900	70	20	2,900	59
31317	D 1.3.11	440	0,210	92	370	0,210	78
31317	D 1.3.9.2	104	2,500	260	88	2,500	219
31317	D 2.100	2	5,500	11	2	5,500	9
31317	D 3.100	28	3,000	84	24	3,000	71
31317	D 3.2.7.1.2	24	1,400	34	20	1,400	28
31316	K 1.100	4	5,000	20	4	5,000	20
31316	K 3.100	14	3,100	43	14	3,100	43
32001	A 2.100	2	4,100	8	1	4,100	4
32001	A 3.100	2	4,400	9	1	4,400	4
32001	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
32003	A 2.100	120	4,100	492	56	4,100	228
32003	A 3.100	60	4,400	264	28	4,400	122
32003	A 4.100	60	3,500	210	28	3,500	97
32003	A 6.100	60	5,300	318	28	5,300	147
32003	A 7.100	60	6,200	372	28	6,200	172
32004	A 2.100	12	4,100	49	6	4,100	23
32004	K 1.100	29	5,000	145	29	5,000	145
32004	K 2.100	48	2,100	101	48	2,100	101
32005	B 1.100	45	0,700	32	45	0,700	32
32005	E 2.100	5	0,315	2	2	0,315	1
32006	A 1.100	35	13,000	455	16	13,000	211
32006	A 3.100	85	4,400	374	39	4,400	173
32007	A 1.100	200	13,000	2600	93	13,000	1206
32007	A 3.100	140	4,400	616	65	4,400	286
32007	K 1.100	5	5,000	25	5	5,000	25
32007	K 3.100	5	3,100	16	5	3,100	16
32008	K 1.100	15	5,000	75	15	5,000	75

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	RAV	Aantal	e-factor	Emissie	Aantal	e-factor	Emissie
32008	K 2.100	10	2,100	21	10	2,100	21
32009	A 2.100	25	4,100	103	12	4,100	48
32010	A 4.100	1074	3,500	3759	498	3,500	1743
32011	D 3.2.15.4	3712	1,088	4037	3125	1,088	3399
32011	D 3.2.15.4	2592	1,088	2819	2182	1,088	2373
32012	A 1.100	98	13,000	1274	45	13,000	591
32012	A 3.100	63	4,400	277	29	4,400	129
32013	A 1.100	43	13,000	559	20	13,000	259
32013	A 3.100	54	4,400	238	25	4,400	110
32013	B 1.100	2	0,700	1	2	0,700	1
32013	E 2.100	15	0,315	5	7	0,315	2
32014	A 2.100	50	4,100	205	23	4,100	95
32014	A 3.100	15	4,400	66	7	4,400	31
32015	K 1.100	7	5,000	35	7	5,000	35
32015	K 3.100	13	3,100	40	13	3,100	40
32015	K 4.100	2	1,300	3	2	1,300	3
32016	A 3.100	52	4,400	229	24	4,400	106
32016	A 7.100	40	6,200	248	19	6,200	115
32017	K 2.100	20	2,100	42	20	2,100	42
32018	C 1.100	11	1,900	21	11	1,900	21
32018	E 2.100	20	0,315	6	9	0,315	3
32018	K 3.100	4	3,100	12	4	3,100	12
32019	A 1.100	150	13,000	1950	70	13,000	904
32019	A 3.100	130	4,400	572	60	4,400	265
32020	A 1.100	239	13,000	3107	111	13,000	1441
32020	A 3.100	56	4,400	246	26	4,400	114
32020	C 1.100	10	1,900	19	10	1,900	19
32020	K 1.100	3	5,000	15	3	5,000	15
32021	K 1.100	50	5,000	250	50	5,000	250
32021	K 2.100	35	2,100	74	35	2,100	74
32022	A 2.100	1	4,100	4	0	4,100	2
32022	A 3.100	2	4,400	9	1	4,400	4
32022	A 7.100	1	6,200	6	0	6,200	3
32022	B 1.100	6	0,700	4	6	0,700	4
32022	C 1.100	6	1,900	11	6	1,900	11
32022	I 1.1	10	0,770	8	10	0,770	8
32022	K 1.100	2	5,000	10	2	5,000	10
32022	K 3.100	3	3,100	9	3	3,100	9
32022	M 1	10	0,000	0	10	0,000	0
32023	D 1.1.100	1200	0,690	828	1010	0,690	697
32023	D 1.1.14	3800	0,030	114	3199	0,030	96

vergunningen inventarisatie					na CBS- correctie		
ID	**RAV**	**Aantal**	**e-factor**	**Emissie**	**Aantal**	**e-factor**	**Emissie**
32023	D 1.2.100	56	8,300	465	47	8,300	391
32023	D 1.2.100	128	8,300	1062	108	8,300	894
32023	D 1.2.17.4	198	3,142	622	167	3,142	524
32023	D 1.2.6	27	4,000	108	23	4,000	91
32023	D 1.3.10	284	2,600	738	239	2,600	622
32023	D 1.3.12.4	655	1,523	997	551	1,523	840
32023	D 2.100	4	5,500	22	3	5,500	19
32023	D 3.100	200	3,000	600	168	3,000	505

Bijlage 7 Uitvoerbaarheidstoets per perceel

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10003	A 1.100	910	607	bedrijfsemissie neemt toe	6	607	niet uitvoerbaar
10003	A 3.100	387	668		4,4	668	
10003	A 7.100	62	376		6,2	376	
10004	K 1.100	80	595	bedrijfsemissie neemt toe	5	595	niet uitvoerbaar
10004	K 3.100	12	369		3,1	369	
10005	D 1.1.3	63	8	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10005	D 1.1.4.2	104	17				
10005	D 1.2.100	531	417				
10005	D 1.3.100	756	211				
10005	D 2.100	6	62				
10005	D 3.2.8	1699	102				
10006	A 1.100	1170	765	bedrijfsemissie neemt toe	6	765	niet uitvoerbaar
10006	A 3.100	216	841		4,4	841	
10009	A 1.100	364	309	bedrijfsemissie neemt toe	6	309	niet uitvoerbaar
10009	A 3.100	84	340		4,4	340	
10009	A 6.100	106	164		5,3	164	
10010	A 1.100	962	507	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10010	A 3.100	502	558				
10010	A 7.100	118	314				
10011	A 1.100	1040	332	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10011	A 3.100	299	365				
10011	D 1.1.100	309	25				
10011	D 1.1.12.2	91	8				
10011	D 1.2.100	432	306				
10011	D 1.3.11	44	33				
10011	D 2.3	1	23				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10011	D 3.2.14	10	41				
10012	E 2.11.1	3240	273	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10012	E 2.11.2.1	1760	167				
10012	E 6.4.2	64	61				
10012	E 6.8	1800	152				
10013	A 2.100	4	34	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	34	niet uitvoerbaar
10013	A 3.100	9	90		4,4	90	
10013	B 1.100	10	95		0,7	95	
10013	E 2.2	1	8		0,001	2	
10013	K 3.100	9	63		3,1	63	
10013	K 3.100	3	63		3,1	63	
10014	A 1.100	2249	438	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10014	A 3.100	44	482				
10014	A 6.100	5	232				
10014	A 7.100	6	272				
10014	B 1.100	28	512				
10015	A 1.100	1417	1839	bedrijfsemissie neemt toe	6	1839	niet uitvoerbaar
10015	A 3.100	660	2023		4,4	2023	
10017	A 1.100	247	105	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10017	A 3.100	53	116				
10017	A 6.100	11	56				
10017	C 1.100	13	0				
10018	A 2.100	164	218	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	218	niet uitvoerbaar
10018	A 3.100	44	585		4,4	585	
10018	A 6.100	53	282		5,3	282	
10019	A 1.100	1508	508	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10019	A 3.100	246	559				
10019	D 3.100	459	381				
10019	D 3.2.8	324	114				
10020	A 1.100	845	328	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10020	A 3.100	53	361				
10020	A 6.100	27	174				
10021	A 1.100	650	350	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10021	A 3.100	154	385				
10021	D 1.1.13	110	8				
10021	D 3.2.7.1.2	840	122				
10023	A 4.100	3150	355	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10023	B 1.100	2	852				
10023	C 1.100	4	0				
10023	D 3.100	6	548				
10023	E 2.100	5	523				
10023	I 1.100	12	487				
10023	M 1	0					
10024	A 1.100	910	455	bedrijfsemissie neemt toe	6	455	niet uitvoerbaar
10024	A 3.100	176	500		4,4	500	
10024	A 6.100	106	241		5,3	241	
10026	A 1.100	1456	763	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10026	A 3.100	246	840				
10026	D 3.100	960	573				
10026	D 3.2.7.1.1	330	191				
10026	D 3.2.7.2.1	1692	286				
10027	A 1.100	429	412	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10027	A 3.100	110	453				
10027	D 3.100	1845	309				
10027	D 3.2.14	36	51				
10027	D 3.2.15.4	1240	112				
10032	A 1.100	819	682	bedrijfsemissie neemt toe	6	682	niet uitvoerbaar
10032	A 3.100	172	751		4,4	751	
10033	A 1.100	468	239	bedrijfsemissie neemt toe	6	239	niet uitvoerbaar
10033	A 3.100	154	263		4,4	263	
10033	A 6.100	11	127		5,3	127	
10033	A 7.100	68	148		6,2	148	
10034	A 1.100	559	892	bedrijfsemissie neemt toe	6	892	niet uitvoerbaar
10034	A 3.100	132	981		4,4	981	
10036	A 1.100	377	1022	bedrijfsemissie neemt toe	6	1022	niet uitvoerbaar
10036	A 3.100	123	1124		4,4	1124	
10037	A 1.100	728	393	bedrijfsemissie neemt toe	6	393	niet uitvoerbaar
10037	A 3.100	75	433		4,4	433	
10039	A 1.100	624	310	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10039	A 3.100	145	341				
10039	D 3.2.11	354	132				
10040	A 1.100	975	832	bedrijfsemissie neemt toe	6	832	niet uitvoerbaar
10040	A 3.100	343	915		4,4	915	
10044	A 3.100	308	474	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	474	niet uitvoerbaar
10044	A 7.100	6	267		6,2	267	
10044	B 1.100	2	503		0,7	503	
10045	A 2.100	123	201	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	201	niet uitvoerbaar
10045	A 3.100	44	539		4,4	539	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10045	A 4.100	525	238		0,095	65	
10045	A 6.100	53	260		5,3	260	
10047	C 1.100	2803	0	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10047	C 2.100	80	0				
10047	C 3.100	40	0				
10048	D 3.1	1877	526	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10048	D 3.100	144	350				
10048	D 3.2.7.1.1	380	117				
10049	A 1.100	325	414	bedrijfsemissie neemt toe	6	414	niet uitvoerbaar
10049	A 3.100	97	456		4,4	456	
10055	A 1.100	663	615	bedrijfsemissie neemt toe	6	615	niet uitvoerbaar
10055	A 3.100	524	676		4,4	676	
10055	E 2.100	6	440		0,001	14	
10057	A 1.100	1950	775	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10057	A 3.100	427	853				
10057	A 7.100	31	481				
10058	A 1.100	1430	1215	bedrijfsemissie neemt toe	6	1215	niet uitvoerbaar
10058	A 3.100	488	1336		4,4	1336	
10060	D 3.2.7.2.1	8928	976	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10060	D 3.2.8	922	586				
10060	K 1.100	10	3253				
10061	A 2.100	230	219	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	219	niet uitvoerbaar
10061	A 3.100	194	587		4,4	587	
10063	A 1.100	1924	634	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10063	A 3.100	466	697				
10063	A 7.100	6	393				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10063	C 1.100	4	0				
10064	A 3.100	158	1648	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1648	niet uitvoerbaar
10065	E 5.10	2940	559	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10065	E 5.5	4788	607				
10069	I 1.100	1199	453	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10069	I 2.100	1200	485				
10069	K 1.100	5	849				
10070	A 1.100	611	544	bedrijfsemissie neemt toe	6	544	niet uitvoerbaar
10070	A 3.100	194	599		4,4	599	
10080	A 4.100	1117	413	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10081	A 1.100	1300	166	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10081	A 3.100	70	182				
10081	A 4.100	28	81				
10081	A 6.100	85	88				
10081	D 3.100	528	124				
10081	D 3.2.9	346	37				
10083	A 3.100	44	210	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10083	A 6.100	69	101				
10083	D 3.100	414	143				
10083	D 3.2.1	2520	215				
10084	A 1.100	1339	742	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10084	A 3.100	422	816				
10084	B 1.100	56	866				
10084	D 3.100	1890	557				
10084	D 3.2.7.1.1	2880	186				
10084	D 3.2.7.2.1	990	278				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10086	A 6.100	117	160	bedrijfsemissie neemt toe	5,3	160	niet uitvoerbaar
10086	C 1.100	6	0		0,19	0	
10086	E 2.101	5	69		0,001	7	
10086	K 3.100	3	235		3,1	235	
10088	K 1.100	20	1593	bedrijfsemissie neemt toe	5	1593	niet uitvoerbaar
10088	K 3.100	37	988		3,1	988	
10091	A 2.100	41	61	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	61	niet uitvoerbaar
10091	A 3.100	26	164		4,4	164	
10091	B 1.100	14	174		0,7	174	
10092	A 1.100	299	265	bedrijfsemissie neemt toe	6	265	niet uitvoerbaar
10092	A 2.100	37	109		4,1	109	
10092	A 3.100	44	291		4,4	291	
10092	A 7.100	372	164		6,2	164	
10093	A 1.100	1040	688	bedrijfsemissie neemt toe	6	688	niet uitvoerbaar
10093	A 3.100	286	757		4,4	757	
10093	B 1.100	7	803		0,7	803	
10094	D 1.1.100	152	15	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10094	D 1.1.12.1	12	4				
10094	D 1.1.3	61	3				
10094	D 1.2.100	382	176				
10094	D 1.3.100	185	89				
10094	D 1.3.12.4	143	32				
10094	D 2.4.4	2	13				
10094	D 3.100	1272	143				
10094	D 3.2.1	54	215				
10094	D 3.2.15.4	845	52				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10094	D 3.2.7.2.1	300	72				
10095	A 1.100	1482	915	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10095	A 3.100	383	1007				
10095	E 2.11.1	3972	187				
10096	A 2.100	49	131	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	131	niet uitvoerbaar
10096	A 4.100	21	155		0,095	42	
10100	A 1.100	1105	913	bedrijfsemissie neemt toe	6	913	niet uitvoerbaar
10100	A 3.100	282	1004		4,4	1004	
10101	A 1.100	2080	537	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10101	A 3.100	506	591				
10101	D 1.1.100	110	41				
10101	D 1.2.100	100	495				
10101	D 1.3.100	185	251				
10101	D 3.2.7.1.2	560	188				
10103	A 6.100	101	255	bedrijfsemissie neemt toe	5,3	255	niet uitvoerbaar
10103	B 1.100	20	562		0,7	562	
10104	D 3.2.8	1066	742	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10105	A 2.100	21	195	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	195	niet uitvoerbaar
10105	A 3.100	110	524		4,4	524	
10105	A 7.100	74	296		6,2	296	
10110	A 1.100	2600	1305	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10110	A 3.100	616	1436				
10113	A 1.100	1378	834	bedrijfsemissie neemt toe	6	834	niet uitvoerbaar
10113	A 3.100	176	917		4,4	917	
10115	E 4.100	37555	2717	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10116	A 1.100	2275	445	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10116	A 3.100	550	490				
10116	A 7.100	12	276				
10116	K 1.100	5	556				
10117	A 1.100	611	367	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10117	A 3.100	194	404				
10119	A 1.100	1404	729	bedrijfsemissie neemt toe	6	729	uitvoerbaar
10119	A 1.14	637	729		6	729	
10119	A 3.100	616	802		4,4	802	
10119	A 4.100	42	354		0,095	96	
10119	A 6.100	117	386		5,3	386	
10120	D 1.1.12.3	238	8	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10120	D 1.2.16	232	121				
10120	D 1.3.100	353	175				
10120	D 1.3.101	80	175				
10120	D 1.3.11	34	38				
10120	D 2.100	11	52				
10120	D 3.100	399	282				
10120	K 1.100	5	470				
10122	M 1	0	0	bedrijfsemissie blijft gelijk			uitvoerbaar
10123	D 1.1.100	207	24	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10123	D 1.1.2	391	8				
10123	D 1.2.100	531	286				
10123	D 1.2.16	162	100				
10123	D 1.3.12.4	486	52				
10123	D 2.4.4	2	22				
10123	D 3.100	258	232				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10123	D 3.2.15.4	29	84				
10123	K 1.100	30	387				
10124	A 1.100	988	987	bedrijfsemissie neemt toe	6	987	niet uitvoerbaar
10124	A 3.100	211	1085		4,4	1085	
10127	D 1.1.15.1	193	13	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10127	D 1.1.15.4	580	13				
10127	D 1.2.17.1	547	170				
10127	D 1.3.100	2205	227				
10127	D 1.3.12.1	100	82				
10127	D 1.3.12.4	195	82				
10127	D 2.100	6	67				
10127	D 3.100	60	366				
10128	A 1.1	154	341	bedrijfsemissie neemt toe	6	341	uitvoerbaar
10128	A 3.100	150	375		4,4	375	
10128	D 3.100	525	256		0,05	43	
10130	A 4.100	238	333	bedrijfsemissie neemt toe	0,095	90	uitvoerbaar
10130	A 4.100	476	333		0,095	90	
10130	E 2.101	2	156		0,001	16	
10131	A 1.100	884	171	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10131	A 3.100	154	188				
10131	D 1.1.100	148	13				
10131	D 1.1.3	53	3				
10131	D 1.2.100	166	157				
10131	D 1.2.16	44	55				
10131	D 1.3.101	55	80				
10131	D 1.3.9.2	250	47				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10131	D 2.100	6	23				
10131	D 3.100	648	128				
10131	D 3.100	45	128				
10131	D 3.2.15.4	392	46				
10131	D 3.2.7.1.2	42	60				
10131	D 3.2.7.2.1	864	64				
10132	A 1.100	130	338	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10132	A 1.100	676	338				
10132	A 1.14	833	338				
10132	A 3.100	334	372				
10132	D 3.100	183	254				
10132	D 3.2.7.1.1	108	85				
10132	D 3.2.7.1.2	158	118				
10137	A 1.100	663	448	bedrijfsemissie neemt toe	6	448	niet uitvoerbaar
10137	A 3.100	158	493		4,4	493	
10138	A 1.100	208	902	bedrijfsemissie neemt toe	6	902	niet uitvoerbaar
10138	A 3.100	31	992		4,4	992	
10141	A 1.100	1287	793	bedrijfsemissie neemt toe	6	793	niet uitvoerbaar
10141	A 3.100	273	872		4,4	872	
10142	A 3.100	150	626	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	626	niet uitvoerbaar
10143	A 1.100	936	789	bedrijfsemissie neemt toe	6	789	niet uitvoerbaar
10143	A 3.100	172	868		4,4	868	
10145	A 1.100	2184	426	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10145	A 3.100	374	468				
10145	A 7.100	12	264				
10145	D 3.100	1020	319				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10145	D 3.2.14	60	53				
10145	D 3.2.7.2.2	456	202				
10148	A 1.100	1209	299	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10148	A 3.100	242	329				
10148	E 2.101	1	68				
10149	A 1.100	2210	532	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10149	A 3.100	295	585				
10149	D 1.1.13	425	12				
10149	D 1.2.16	418	171				
10149	D 1.3.9.1	996	136				
10149	D 2.100	17	73				
10149	D 3.2.7.1.1	2448	133				
10149	D 3.2.7.2.1	72	199				
10151	A 1.100	1937	864	bedrijfsemissie neemt toe	6	864	niet uitvoerbaar
10151	A 3.100	528	951		4,4	951	
10151	A 7.100	248	536		6,2	536	
10151	B 1.100	4	1009		0,7	1009	
10155	A 7.100	310	280	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10155	D 1.2.100	979	417				
10155	D 1.2.6	320	201				
10155	D 1.3.100	302	211				
10155	D 1.3.11	92	45				
10155	D 2.100	22	62				
10155	D 3.2.1	270	509				
10156	A 1.100	1976	928	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10156	A 3.100	154	1020				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10157	D 3.2.7.1.1	420	138	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10157	D 3.2.7.1.2	274	194				
10157	D 3.2.7.2.1	450	208				
10158	D 1.1.100	1580	28	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10158	D 1.1.13	304	8				
10158	D 1.1.3	497	6				
10158	D 1.2.100	531	332				
10158	D 1.2.16	232	116				
10158	D 1.2.17.4	905	126				
10158	D 1.3.100	1260	168				
10158	D 1.3.101	210	168				
10158	D 1.3.12.4	2040	61				
10158	D 2.100	6	49				
10158	D 2.4.4	8	25				
10158	D 3.100	450	270				
10159	A 1.100	1352	838	bedrijfsemissie neemt toe	6	838	niet uitvoerbaar
10159	A 3.100	392	922		4,4	922	
10160	A 1.100	780	964	bedrijfsemissie neemt toe	6	964	niet uitvoerbaar
10160	A 3.100	185	1061		4,4	1061	
10161	A 3.100	211	312	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10161	A 4.100	158	138				
10161	A 7.100	93	176				
10161	D 1.1.100	304	22				
10161	D 3.100	1008	213				
10161	D 3.2.14	63	35				
10162	K 1.100	5	239	bedrijfsemissie neemt toe	5	239	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10163	A 1.100	663	683	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10163	A 1.100	390	683				
10163	A 1.9	702	683				
10163	A 3.100	233	751				
10163	D 3.100	1818	512				
10163	D 3.2.10.1	370	239				
10163	D 3.2.7.1.1	614	171				
10165	A 3.100	176	699	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10165	D 3.2.7.1.2	862	222				
10165	D 3.2.7.1.2	665	222				
10166	A 1.100	1482	938	bedrijfsemissie neemt toe	6	938	niet uitvoerbaar
10166	A 3.100	308	1032		4,4	1032	
10173	A 3.100	66	369	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10173	D 3.100	900	251				
10173	D 3.2.1	225	377				
10174	A 1.100	767	429	bedrijfsemissie neemt toe	6	429	niet uitvoerbaar
10174	A 3.100	150	472		4,4	472	
10174	K 1.100	10	536		5	536	
10177	A 1.1	148	2112	bedrijfsemissie neemt toe	6	2112	niet uitvoerbaar
10178	D 3.100	888	1117	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10178	D 3.2.1	3492	1676				
10179	A 1.100	741	324	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10179	A 3.100	176	356				
10179	D 3.100	75	243				
10179	D 3.2.7.1.2	560	113				
10180	A 1.100	325	319	bedrijfsemissie neemt toe	6	319	uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10180	A 3.100	44	351		4,4	351	
10180	D 3.100	540	240		0,05	40	
10181	A 3.100	167	442	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10181	A 7.100	260	249				
10181	D 1.1.15.4	572	11				
10181	D 1.2.17.4	408	140				
10181	D 1.3.12.4	107	68				
10181	D 1.3.6	546	58				
10181	D 2.4.4	8	28				
10181	D 3.2.15.4	2303	109				
10181	D 3.2.7.1.1	2016	101				
10182	A 1.100	1079	855	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10182	A 1.5	3493	855				
10182	A 3.100	1280	941				
10182	D 1.1.100	146	66				
10182	D 1.1.4.2	188	31				
10182	D 3.100	636	641				
10182	D 3.2.7.1.1	1992	214				
10182	D 3.2.7.1.2	1417	299				
10184	D 1.1.100	98	1	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10184	D 1.1.100	393	1				
10184	D 1.2.100	199	8				
10184	D 1.2.100	299	8				
10184	D 1.3.100	143	4				
10184	D 1.3.101	512	4				
10184	D 2.100	6	1				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10184	D 3.100	1296	7				
10184	D 3.100	1440	7				
10184	D 3.100	396	7				
10185	A 1.100	468	283	bedrijfsemissie neemt toe	6	283	niet uitvoerbaar
10185	A 3.100	97	311		4,4	311	
10185	B 1.100	15	330		0,7	330	
10188	K 1.100	15	1152	bedrijfsemissie neemt toe	5	1152	niet uitvoerbaar
10189	A 1.100	325	399	bedrijfsemissie neemt toe	6	399	niet uitvoerbaar
10189	A 3.100	79	439		4,4	439	
10189	A 6.100	16	211		5,3	211	
10189	A 7.100	43	247		6,2	247	
10196	D 1.1.100	1656	40	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10196	D 1.2.100	1278	484				
10196	D 1.3.100	1835	245				
10196	D 1.3.101	126	245				
10196	D 2.100	11	72				
10196	D 3.100	207	394				
10197	A 1.100	1014	700	bedrijfsemissie neemt toe	6	700	niet uitvoerbaar
10197	A 3.100	229	770		4,4	770	
10197	B 1.100	3	817		0,7	817	
10198	A 1.100	2223	840	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10198	A 3.100	440	924				
10198	A 6.100	27	445				
10199	A 1.100	1066	1447	bedrijfsemissie neemt toe	6	1447	niet uitvoerbaar
10199	A 1.100	2184	1447		6	1447	
10199	A 3.100	563	1591		4,4	1591	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10202	A 1.100	1547	1195	bedrijfsemissie neemt toe	6	1195	niet uitvoerbaar
10202	A 3.100	365	1315		4,4	1315	
10209	A 1.100	299	382	bedrijfsemissie neemt toe	6	382	niet uitvoerbaar
10209	A 3.100	70	420		4,4	420	
10209	A 6.100	106	202		5,3	202	
10210	A 1.100	65	123	bedrijfsemissie neemt toe	6	123	niet uitvoerbaar
10210	A 3.100	22	135		4,4	135	
10210	B 1.100	3	144		0,7	144	
10210	E 1.100	0	40		0,0006	1	
10210	E 2.100	2	88		0,001	3	
10211	D 1.1.12.3	173	22	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10211	D 1.1.5	62	48				
10214	A 3.100	220	602	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	602	uitvoerbaar
10214	A 4.100	525	266		0,095	72	
10215	A 1.100	156	172	bedrijfsemissie neemt toe	6	172	niet uitvoerbaar
10215	A 6.100	69	91		5,3	91	
10219	A 1.100	1807	752	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10219	A 3.100	185	828				
10219	A 7.100	149	467				
10220	A 1.100	2600	466	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10220	A 3.100	616	513				
10220	A 6.100	21	247				
10220	A 7.100	12	289				
10220	E 2.100	6	334				
10221	A 1.100	2600	1174	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10221	A 3.100	616	1292				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10223	A 4.100	298	211	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10223	A 7.100	155	269				
10223	D 3.100	1017	325				
10223	D 3.100	225	325				
10223	D 3.2.1	864	488				
10223	D 3.2.15.4	538	118				
10223	D 3.2.7.1.2	378	152				
10225	A 2.100	78	146	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	146	niet uitvoerbaar
10225	A 3.100	44	392		4,4	392	
10225	A 6.100	5	189		5,3	189	
10226	A 1.100	208	418	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10226	A 1.28	726	418				
10226	A 3.100	44	460				
10226	D 3.100	720	313				
10226	D 3.100	864	313				
10228	A 3.100	189	786	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	786	niet uitvoerbaar
10231	A 1.100	2639	1856	bedrijfsemissie neemt toe	6	1856	niet uitvoerbaar
10231	A 3.100	44	2041		4,4	2041	
10232	A 1.100	2392	1564	bedrijfsemissie neemt toe	6	1564	niet uitvoerbaar
10232	A 3.100	528	1720		4,4	1720	
10233	A 1.100	1482	453	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10233	A 3.100	524	498				
10234	A 2.100	111	94	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	94	niet uitvoerbaar
10234	A 3.100	141	252		4,4	252	
10235	A 4.5.6	304	220	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10238	A 1.100	1638	532	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10238	A 3.100	361	586				
10238	K 1.100	10	665				
10240	A 1.100	767	556	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10240	A 3.100	158	612				
10240	A 6.100	21	295				
10240	D 3.100	768	417				
10240	D 3.2.7.1.2	420	195				
10240	D 3.2.7.2.1	2160	208				
10241	D 1.1.12.3	227	32	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10241	D 3.2.7.2.1	2969	599				
10242	A 1.100	52	987	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10242	A 3.100	484	1085				
10242	D 3.100	744	740				
10242	D 3.2.8	2693	222				
10243	A 1.100	65	265	bedrijfsemissie neemt toe	6	265	niet uitvoerbaar
10243	A 3.100	22	291		4,4	291	
10243	A 6.100	27	140		5,3	140	
10244	A 1.1	46	223	bedrijfsemissie neemt toe	6	223	niet uitvoerbaar
10244	A 3.100	22	246		4,4	246	
10245	A 1.100	1118	879	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10245	A 1.5	1286	879				
10245	A 3.100	735	967				
10245	A 7.100	186	545				
10245	D 3.2.7.1.1	3792	220				
10245	D 3.2.7.1.2	2016	308				
10245	D 3.2.7.2.1	998	330				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10246	A 1.10	231	1245	bedrijfsemissie neemt toe	6	1245	niet uitvoerbaar
10246	A 1.100	1755	1245		6	1245	
10246	A 3.100	642	1370		4,4	1370	
10247	A 1.100	455	454	bedrijfsemissie neemt toe	6	454	niet uitvoerbaar
10247	A 3.100	114	500		4,4	500	
10249	D 1.1.100	431	39	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10249	D 1.2.100	664	474				
10249	D 1.3.100	748	240				
10249	D 2.100	11	71				
10249	D 3.100	3495	386				
10249	K 1.100	20	643				
10249	K 3.100	62	399				
10251	K 1.100	50	631	bedrijfsemissie neemt toe	5	631	niet uitvoerbaar
10251	K 2.100	21	265		2,1	265	
10252	A 1.100	2340	962	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10252	A 3.100	374	1058				
10253	A 1.100	1430	757	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10253	A 3.100	339	832				
10254	A 3.100	110	399	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	399	niet uitvoerbaar
10254	K 1.100	15	453		5	453	
10254	K 2.100	4	190		2,1	190	
10255	A 1.100	1313	1169	bedrijfsemissie neemt toe	6	1169	niet uitvoerbaar
10255	A 3.100	264	1286		4,4	1286	
10256	A 1.100	130	989	bedrijfsemissie neemt toe	6	989	niet uitvoerbaar
10257	A 4.100	700	250	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10257	A 4.100	700	250				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10257	A 4.100	700	250				
10257	A 4.100	700	250				
10257	A 4.100	88	250				
10257	A 4.100	700	250				
10257	A 4.3	440	79				
10258	A 1.100	819	320	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10258	A 3.100	119	352				
10258	A 4.100	56	156				
10258	E 2.101	3	73				
10259	A 1.100	585	404	bedrijfsemissie neemt toe	6	404	niet uitvoerbaar
10259	A 3.100	242	444		4,4	444	
10259	K 1.100	5	505		5	505	
10260	A 1.100	1677	1272	bedrijfsemissie neemt toe	6	1272	niet uitvoerbaar
10260	A 3.100	436	1399		4,4	1399	
10261	A 1.100	117	867	bedrijfsemissie neemt toe	6	867	niet uitvoerbaar
10261	A 3.100	466	954		4,4	954	
10262	A 1.100	2015	550	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10262	A 1.14	504	550				
10262	A 3.100	497	605				
10262	K 1.100	60	687				
10263	A 1.100	1105	908	bedrijfsemissie neemt toe	6	908	niet uitvoerbaar
10263	A 3.100	220	999		4,4	999	
10264	A 1.100	2600	1269	bedrijfsemissie neemt toe	6	1269	niet uitvoerbaar
10264	A 3.100	616	1396		4,4	1396	
10264	A 7.100	87	787		6,2	787	
10265	A 1.100	1300	297	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10265	A 3.100	308	327				
10265	A 4.100	35	144				
10265	A 6.100	159	157				
10265	K 1.100	15	371				
10266	A 1.100	1222	435	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10266	A 3.100	229	478				
10266	A 6.100	53	230				
10267	A 1.100	1300	604	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10267	A 3.100	110	664				
10269	A 1.100	845	544	bedrijfsemissie neemt toe	6	544	niet uitvoerbaar
10269	A 3.100	198	598		4,4	598	
10271	A 2.100	41	207	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	207	niet uitvoerbaar
10271	A 3.100	44	555		4,4	555	
10271	A 4.100	18	245		0,095	67	
10271	M 1	0			0		
10273	A 1.100	468	60	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10273	A 3.100	114	66				
10273	A 4.100	42	29				
10273	A 6.100	159	32				
10274	A 1.100	650	461	bedrijfsemissie neemt toe	6	461	niet uitvoerbaar
10274	A 3.100	158	507		4,4	507	
10278	A 3.100	220	135	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10278	A 4.100	707	60				
10278	A 6.100	1060	65				
10280	A 1.100	325	297	bedrijfsemissie neemt toe	6	297	niet uitvoerbaar
10280	A 3.100	40	326		4,4	326	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10280	K 1.100	10	371		5	371	
10283	A 1.1	86	1502	bedrijfsemissie neemt toe	6	1502	niet uitvoerbaar
10283	A 1.10	1750	1502		6	1502	
10283	A 3.100	911	1652		4,4	1652	
10289	A 1.100	910	350	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10289	A 3.100	198	385				
10289	B 1.100	140	408				
10289	E 2.9.1	1	99				
10290	A 3.100	396	1363	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1363	niet uitvoerbaar
10291	A 2.100	41	232	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10291	A 3.100	44	623				
10291	D 3.100	3264	425				
10291	D 3.2.14	230	71				
10291	D 3.2.15.4	2297	154				
10291	D 3.2.7.1.1	420	142				
10291	D 3.2.7.1.2	1882	198				
10292	A 1.100	585	308	bedrijfsemissie neemt toe	6	308	niet uitvoerbaar
10292	A 3.100	141	339		4,4	339	
10292	A 4.100	14	150		0,095	41	
10292	A 6.100	48	163		5,3	163	
10293	A 1.100	1014	671	bedrijfsemissie neemt toe	6	671	niet uitvoerbaar
10293	A 3.100	176	738		4,4	738	
10295	A 1.100	130	252	bedrijfsemissie neemt toe	6	252	niet uitvoerbaar
10295	B 1.100	14	294		0,7	294	
10295	E 2.100	5	180		0,001	6	
10297	K 1.100	75	1453	bedrijfsemissie neemt toe	5	1453	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10298	A 1.100	195	249	bedrijfsemissie neemt toe	6	249	niet uitvoerbaar
10298	A 3.100	101	274		4,4	274	
10300	A 4.100	67	1151	bedrijfsemissie neemt toe	0,095	312	niet uitvoerbaar
10303	A 6.100	408	144	bedrijfsemissie neemt toe	5,3	144	niet uitvoerbaar
10303	K 1.100	40	340		5	340	
10303	K 2.100	8	143		2,1	143	
10303	K 3.100	6	211		3,1	211	
10304	K 1.100	35	1000	bedrijfsemissie neemt toe	5	1000	niet uitvoerbaar
10304	K 2.100	4	420		2,1	420	
10311	K 3.100	62	511	bedrijfsemissie neemt toe	3,1	511	niet uitvoerbaar
10312	A 1.100	2210	2267	bedrijfsemissie neemt toe	6	2267	niet uitvoerbaar
10312	A 3.100	642	2493		4,4	2493	
10314	A 1.10	840	968	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10314	A 1.100	2821	968				
10314	A 3.100	290	1065				
10318	A 2.100	25	165	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	165	niet uitvoerbaar
10318	A 3.100	26	442		4,4	442	
10318	B 1.100	103	468		0,7	468	
10319	A 1.10	847	546	bedrijfsemissie neemt toe	6	546	niet uitvoerbaar
10319	A 1.100	195	546		6	546	
10319	A 3.100	400	601		4,4	601	
10319	K 1.100	15	682		5	682	
10321	A 1.100	130	618	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10321	A 1.5	2218	618				
10321	A 3.100	568	679				
10321	D 3.100	1398	463				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10321	D 3.2.7.1.1	480	154				
10324	C 1.100	3088	0	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10324	C 2.100	320	0				
10324	C 3.100	80	0				
10325	K 1.100	155	1524	bedrijfsemissie neemt toe	5	1524	niet uitvoerbaar
10326	A 3.100	268	479	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	479	niet uitvoerbaar
10326	D 3.100	60	327		0,05	54	
10326	D 3.2.7.1.2	202	152		0,05	54	
10326	K 1.100	5	545		5	545	
10328	A 1.100	312	449	bedrijfsemissie neemt toe	6	449	niet uitvoerbaar
10328	A 3.100	563	494		4,4	494	
10330	A 1.100	780	354	bedrijfsemissie neemt toe	6	354	niet uitvoerbaar
10330	A 3.100	176	389		4,4	389	
10330	A 6.100	11	188		5,3	188	
10330	K 1.100	10	442		5	442	
10332	C 1.100	2185	0	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10332	C 2.100	413	0				
10332	C 3.100	66	0				
10333	G 2.1.100	8400	1109	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10333	G 2.1.100	4410	1109				
10333	G 4.2	0					
10334	A 4.100	4172	70	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10335	A 1.100	1469	1268	bedrijfsemissie neemt toe	6	1268	niet uitvoerbaar
10335	A 3.100	449	1395		4,4	1395	
10336	B 1.100	3	242	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	242	niet uitvoerbaar
10336	C 1.100	10	0		0,19	0	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10336	C 2.100	1	0		0,08	0	
10336	C 3.100	0	0		0,02	0	
10336	E 2.100	4	148		0,001	5	
10336	G 1.100	3	111		0,032	111	
10336	I 2.100	1	148		0,02	148	
10336	K 1.100	5	259		5	259	
10336	K 3.100	16	161		3,1	161	
10336	K 4.100	3	67		1,3	67	
10337	A 1.100	780	916	bedrijfsemissie neemt toe	6	916	niet uitvoerbaar
10337	A 3.100	172	1007		4,4	1007	
10340	A 1.100	663	387	bedrijfsemissie neemt toe	6	387	niet uitvoerbaar
10340	A 3.100	246	426		4,4	426	
10340	A 4.100	21	188		0,095	51	
10340	A 6.100	64	205		5,3	205	
10340	K 1.100	10	484		5	484	
10345	K 1.100	35	1280	bedrijfsemissie neemt toe	5	1280	niet uitvoerbaar
10346	A 1.100	1404	496	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10346	A 3.100	180	546				
10346	D 3.100	264	372				
10346	D 3.2.1	720	558				
10346	D 3.2.10.1	470	174				
10347	A 1.100	1560	716	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10347	A 3.100	440	787				
10347	A 6.100	212	379				
10347	E 2.101	3	163				
10351	B 1.100	7	224	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	224	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10351	E 2.101	1	44		0,001	4	
10351	K 1.100	75	240		5	240	
10351	K 3.100	43	149		3,1	149	
10357	A 3.100	506	1665	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1665	niet uitvoerbaar
10363	A 3.100	312	767	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	767	niet uitvoerbaar
10364	A 1.100	2600	880	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10364	A 3.100	616	968				
10364	A 7.100	310	546				
10366	A 1.100	1300	805	bedrijfsemissie neemt toe	6	805	niet uitvoerbaar
10366	A 3.100	282	885		4,4	885	
10366	A 6.100	186	426		5,3	426	
10367	A 1.5	1569	651	bedrijfsemissie neemt toe	6	651	uitvoerbaar
10367	A 3.100	308	716		4,4	716	
10367	A 4.100	18	316		0,095	86	
10367	A 6.100	32	345		5,3	345	
10368	B 1.100	28	787	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10368	E 5.100	850	255				
10368	E 5.100	2890	255				
10369	A 1.100	1365	1166	bedrijfsemissie neemt toe	6	1166	niet uitvoerbaar
10369	A 3.100	224	1283		4,4	1283	
10370	A 1.100	429	486	bedrijfsemissie neemt toe	6	486	niet uitvoerbaar
10370	A 3.100	154	534		4,4	534	
10371	A 1.100	182	452	bedrijfsemissie neemt toe	6	452	niet uitvoerbaar
10371	A 3.100	246	497		4,4	497	
10371	C 1.100	57	0		0,19	0	
10371	K 1.100	145	565		5	565	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10373	A 1.100	520	576	bedrijfsemissie neemt toe	6	576	niet uitvoerbaar
10373	A 3.100	70	633		4,4	633	
10374	A 1.100	2275	519	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10374	A 3.100	268	571				
10374	D 3.100	936	390				
10374	D 3.2.7.1.1	536	130				
10374	D 3.2.7.1.2	302	182				
10374	D 3.2.7.2.1	1296	195				
10374	D 3.2.7.2.2	103	247				
10375	A 1.100	1339	996	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10375	A 1.10	2464	996				
10375	A 3.100	1100	1096				
10375	A 7.100	87	618				
10376	A 2.100	82	142	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10376	A 3.100	88	380				
10376	D 1.1.100	228	26				
10376	D 1.1.100	228	26				
10376	D 1.1.3	305	6				
10376	D 1.2.14	418	111				
10376	D 1.3.3	1285	96				
10376	D 2.100	11	47				
10376	D 3.2.7.2.1	90	130				
10377	A 1.100	806	474	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10377	A 3.100	198	521				
10378	A 1.1	125	720	bedrijfsemissie neemt toe	6	720	niet uitvoerbaar
10378	A 1.100	1222	720		6	720	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10378	A 3.100	207	792		4,4	792	
10379	A 1.100	1300	715	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10380	A 3.100	717	728	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	728	niet uitvoerbaar
10381	A 4.100	5485	799	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10381	K 1.100	20	2054				
10381	M 1	0					
10382	K 1.100	80	858	bedrijfsemissie neemt toe	5	858	niet uitvoerbaar
10385	A 1.1	114	707	bedrijfsemissie neemt toe	6	707	niet uitvoerbaar
10385	A 1.100	975	707		6	707	
10385	A 3.100	308	777		4,4	777	
10389	A 1.100	650	404	bedrijfsemissie neemt toe	6	404	niet uitvoerbaar
10389	A 3.100	158	444		4,4	444	
10389	A 6.100	5	214		5,3	214	
10391	D 3.2.7.2.1	1056	503	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10391	D 3.2.7.2.2	1946	637				
10392	A 1.100	455	197	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10392	A 3.100	110	216				
10392	D 1.1.100	262	15				
10392	D 1.2.100	232	181				
10392	D 1.3.100	307	92				
10392	D 1.3.101	67	92				
10392	D 2.100	6	27				
10392	D 3.100	15	147				
10392	K 3.100	3	152				
10393	K 1.100	25	509	bedrijfsemissie neemt toe	5	509	niet uitvoerbaar
10393	K 2.100	11	214		2,1	214	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10393	K 3.100	12	316		3,1	316	
10395	A 7.100	143	905	bedrijfsemissie neemt toe	6,2	905	niet uitvoerbaar
10396	A 1.100	3094	2115	bedrijfsemissie neemt toe	6	2115	niet uitvoerbaar
10396	A 3.100	598	2326		4,4	2326	
10397	A 1.100	1300	534	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10397	A 3.100	308	587				
10397	A 6.100	148	283				
10398	A 1.100	1768	1324	bedrijfsemissie neemt toe	6	1324	niet uitvoerbaar
10398	A 3.100	524	1456		4,4	1456	
10401	A 1.100	780	475	bedrijfsemissie neemt toe	6	475	niet uitvoerbaar
10401	A 3.100	348	523		4,4	523	
10401	K 1.100	15	594		5	594	
10402	A 2.100	139	97	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	97	niet uitvoerbaar
10402	A 3.100	106	261		4,4	261	
10402	C 1.100	4	0		0,19	0	
10402	K 1.100	30	297		5	297	
10404	A 1.100	403	183	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10404	A 3.100	97	201				
10404	A 4.100	42	89				
10404	A 6.100	122	97				
10406	A 1.100	780	626	bedrijfsemissie neemt toe	6	626	niet uitvoerbaar
10406	A 3.100	198	689		4,4	689	
10408	A 1.100	1950	801	bedrijfsemissie neemt toe	6	801	niet uitvoerbaar
10408	A 3.100	374	881		4,4	881	
10408	A 4.100	193	389		0,095	106	
10408	K 1.100	10	1001		5	1001	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10409	A 3.100	440	364	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	364	uitvoerbaar
10409	A 4.100	4	161		0,095	44	
10412	A 1.100	1014	582	bedrijfsemissie neemt toe	6	582	niet uitvoerbaar
10412	A 1.19	231	582		6	582	
10412	A 3.100	255	640		4,4	640	
10413	A 3.100	858	1534	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1534	niet uitvoerbaar
10415	A 1.100	754	803	bedrijfsemissie neemt toe	6	803	niet uitvoerbaar
10415	A 3.100	167	883		4,4	883	
10416	A 1.100	897	650	bedrijfsemissie neemt toe	6	650	niet uitvoerbaar
10416	A 3.100	194	715		4,4	715	
10417	A 3.100	220	678	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10417	A 7.100	310	382				
10417	D 1.1.100	793	47				
10417	D 3.2.7.1.1	1800	154				
10418	A 1.100	533	1114	bedrijfsemissie neemt toe	6	1114	niet uitvoerbaar
10418	A 3.100	167	1225		4,4	1225	
10420	A 4.100	2212	507	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10420	A 6.100	1145	553				
10420	K 1.100	15	1303				
10422	A 1.100	234	564	bedrijfsemissie neemt toe	6	564	niet uitvoerbaar
10422	A 1.13	732	564		6	564	
10422	A 3.100	383	621		4,4	621	
10424	A 4.100	210	455	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10424	A 6.100	1325	496				
10427	A 1.100	1105	531	bedrijfsemissie neemt toe	6	531	niet uitvoerbaar
10427	A 3.100	264	584		4,4	584	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10427	A 7.100	62	329		6,2	329	
10429	A 1.100	442	519	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10429	A 3.100	150	571				
10429	A 6.100	875	275				
10429	D 1.1.3	302	9				
10430	B 1.100	19	1836	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	1836	niet uitvoerbaar
10431	A 2.100	74	133	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	133	niet uitvoerbaar
10432	A 1.100	533	414	bedrijfsemissie neemt toe	6	414	niet uitvoerbaar
10432	A 3.100	154	455		4,4	455	
10433	A 2.100	185	56	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	56	niet uitvoerbaar
10433	A 3.100	158	150		4,4	150	
10433	A 6.100	85	72		5,3	72	
10433	A 7.100	12	85		6,2	85	
10433	B 1.100	14	159		0,7	159	
10433	E 2.100	5	98		0,001	3	
10433	K 1.100	10	171		5	171	
10437	A 1.100	1313	787	bedrijfsemissie neemt toe	6	787	niet uitvoerbaar
10437	A 3.100	264	866		4,4	866	
10437	K 1.100	20	984		5	984	
		#WAARDE!					
		#WAARDE!					
10441	A 1.100	2080	382	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10441	A 3.100	748	420				
10441	A 4.100	21	185				
10441	A 6.100	212	202				
10441	A 7.100	25	237				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10441	K 1.100	45	477				
10442	A 3.100	172	510	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	510	niet uitvoerbaar
10442	A 7.100	99	287		6,2	287	
10443	A 2.100	45	57	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	57	niet uitvoerbaar
10443	A 3.100	26	154		4,4	154	
10443	A 4.100	42	68		0,095	18	
10443	A 6.100	53	74		5,3	74	
10443	B 1.100	32	163		0,7	163	
10443	K 1.100	10	175		5	175	
10445	A 1.100	416	531	bedrijfsemissie neemt toe	6	531	niet uitvoerbaar
10445	A 3.100	97	584		4,4	584	
10446	K 1.100	140	631	bedrijfsemissie neemt toe	5	631	niet uitvoerbaar
10446	K 2.100	6	265		2,1	265	
10447	K 1.100	285	1096	bedrijfsemissie neemt toe	5	1096	niet uitvoerbaar
10447	K 2.100	42	460		2,1	460	
10448	A 3.100	13	367	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10448	B 1.100	6	389				
10448	D 3.100	1092	250				
10448	D 3.2.14	44	42				
10448	D 3.2.7.2.1	336	125				
10452	K 1.100	50	251	bedrijfsemissie neemt toe	5	251	niet uitvoerbaar
10452	K 2.100	6	106		2,1	106	
10452	K 3.100	9	156		3,1	156	
10452	K 4.100	4	65		1,3	65	
10453	A 1.100	1560	253	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10453	A 3.100	374	278				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10453	A 4.100	14	123				
10453	A 6.100	21	134				
10455	A 1.100	1300	759	bedrijfsemissie neemt toe	6	759	niet uitvoerbaar
10455	A 3.100	264	835		4,4	835	
10456	A 1.100	1378	643	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10456	A 3.100	326	708				
10456	D 3.3.2	501	482				
10462	A 1.100	1391	929	bedrijfsemissie neemt toe	6	929	niet uitvoerbaar
10462	A 3.100	326	1022		4,4	1022	
10462	K 1.100	10	1162		5	1162	
10466	A 3.100	9	210	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	210	niet uitvoerbaar
10466	B 1.100	28	223		0,7	223	
10466	D 1.2.100	17	176		0,12	25	
10466	D 3.100	12	143		0,05	24	
10467	A 1.100	572	724	bedrijfsemissie neemt toe	6	724	niet uitvoerbaar
10467	A 3.100	158	797		4,4	797	
10468	A 1.100	754	768	bedrijfsemissie neemt toe	6	768	niet uitvoerbaar
10468	A 3.100	176	844		4,4	844	
10469	A 1.100	832	203	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10469	A 3.100	304	223				
10469	A 7.100	6	126				
10469	K 1.100	20	253				
10469	K 2.100	13	106				
10469	K 3.100	12	157				
10472	A 1.100	1456	514	bedrijfsemissie neemt toe	6	514	niet uitvoerbaar
10472	A 3.100	158	566		4,4	566	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10472	A 4.100	18	250		0,095	68	
10472	A 7.100	167	319		6,2	319	
10472	E 2.100	5	368		0,001	12	
10472	K 1.100	20	643		5	643	
10473	A 4.100	2440	632	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10474	A 1.100	13	435	bedrijfsemissie neemt toe	6	435	niet uitvoerbaar
10474	A 3.100	4	479		4,4	479	
10474	A 6.100	11	231		5,3	231	
10476	A 1.100	962	926	bedrijfsemissie neemt toe	6	926	niet uitvoerbaar
10476	A 3.100	224	1019		4,4	1019	
10477	A 3.100	264	963	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	963	niet uitvoerbaar
10477	C 2.100	400	0		0,08	0	
10477	K 1.100	20	1095		5	1095	
10478	A 3.100	374	1317	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1317	niet uitvoerbaar
10479	A 1.100	1495	400	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10479	A 3.100	53	441				
10479	A 7.100	6	248				
10479	D 1.1.3	80	7				
10479	D 1.1.5	257	17				
10479	D 1.2.14	302	129				
10479	D 1.3.1	271	107				
10479	D 1.3.10	567	116				
10479	D 2.100	17	55				
10480	A 1.100	1313	687	bedrijfsemissie neemt toe	6	687	niet uitvoerbaar
10480	A 3.100	88	756		4,4	756	
10483	A 3.100	238	152	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	152	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10483	A 7.100	37	86		6,2	86	
10483	K 1.100	40	173		5	173	
10483	K 2.100	4	72		2,1	72	
10483	K 3.100	6	107		3,1	107	
10484	A 1.100	143	315	bedrijfsemissie neemt toe	6	315	niet uitvoerbaar
10484	A 1.5	472	315		6	315	
10484	A 3.100	119	346		4,4	346	
10484	B 1.100	1	367		0,7	367	
10487	A 1.100	1898	767	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10487	A 3.100	378	844				
10487	A 7.100	50	476				
10489	A 1.100	741	526	bedrijfsemissie neemt toe	6	526	niet uitvoerbaar
10489	A 1.3	867	526		6	526	
10489	A 3.100	317	579		4,4	579	
10489	A 7.100	93	326		6,2	326	
10489	K 1.100	25	658		5	658	
10490	A 3.100	176	106	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	106	niet uitvoerbaar
10490	A 6.100	191	51		5,3	51	
10490	K 1.100	20	121		5	121	
10490	K 2.100	2	51		2,1	51	
10490	K 3.100	25	75		3,1	75	
10490	K 4.100	3	31		1,3	31	
10491	A 1.100	572	820	bedrijfsemissie neemt toe	6	820	niet uitvoerbaar
10491	A 3.100	106	902		4,4	902	
10492	D 1.1.100	251	2	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10492	D 1.1.3	81	0				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10492	D 1.2.100	457	20				
10492	D 1.3.101	748	10				
10492	D 2.100	28	3				
10492	D 3.100	1455	16				
10492	D 3.100	240	16				
10492	D 3.2.14	205	3				
10499	A 1.100	442	497	bedrijfsemissie neemt toe	6	497	niet uitvoerbaar
10499	A 3.100	101	546		4,4	546	
10502	A 2.100	521	215	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	215	niet uitvoerbaar
10502	A 3.100	53	576		4,4	576	
10504	A 4.100	56	157	bedrijfsemissie neemt toe	0,095	43	niet uitvoerbaar
10504	A 6.100	180	171		5,3	171	
10504	B 1.100	25	377		0,7	377	
10506	A 7.100	1364	970	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10506	E 5.100	2421	591				
10507	A 1.100	1378	668	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10507	A 3.100	189	734				
10508	A 1.100	793	638	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10508	A 1.14	973	638				
10508	A 3.100	616	702				
10508	A 7.100	310	396				
10509	A 1.100	910	579	bedrijfsemissie neemt toe	6	579	niet uitvoerbaar
10509	A 3.100	88	637		4,4	637	
10510	A 1.100	1430	578	bedrijfsemissie neemt toe	6	578	niet uitvoerbaar
10510	A 3.100	405	635		4,4	635	
10510	A 6.100	27	306		5,3	306	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10510	K 1.100	10	722		5	722	
10511	M 1	0	0	bedrijfsemissie blijft gelijk			uitvoerbaar
10512	A 1.100	910	780	bedrijfsemissie neemt toe	6	780	niet uitvoerbaar
10512	A 3.100	66	858		4,4	858	
10514	A 3.100	22	390	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	390	niet uitvoerbaar
10514	B 1.100	63	413		0,7	413	
10514	E 2.100	32	254		0,001	8	
10514	K 1.100	10	443		5	443	
10514	M 1	0			0		
10515	A 1.100	364	480	bedrijfsemissie neemt toe	6	480	niet uitvoerbaar
10515	A 3.100	145	528		4,4	528	
10522	B 1.100	140	882	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	882	niet uitvoerbaar
10525	A 1.100	195	237	bedrijfsemissie neemt toe	6	237	niet uitvoerbaar
10525	A 3.100	4	261		4,4	261	
10525	A 7.100	6	147		6,2	147	
10526	A 3.100	92	1433	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1433	niet uitvoerbaar
10528	A 2.100	82	167	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	167	niet uitvoerbaar
10528	A 3.100	304	447		4,4	447	
10529	A 1.100	390	424	bedrijfsemissie neemt toe	6	424	niet uitvoerbaar
10529	A 3.100	70	466		4,4	466	
10530	A 2.100	62	68	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	68	niet uitvoerbaar
10530	A 3.100	88	183		4,4	183	
10530	A 4.100	305	81		0,095	22	
10530	B 1.100	10	194		0,7	194	
10530	K 3.100	12	129		3,1	129	
10531	A 1.100	1196	927	bedrijfsemissie neemt toe	6	927	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10531	A 3.100	304	1020		4,4	1020	
10533	A 1.100	1950	1153	bedrijfsemissie neemt toe	6	1153	niet uitvoerbaar
10533	A 3.100	440	1268		4,4	1268	
10534	D 1.1.15.4	309	14	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10534	D 1.1.15.4	1043	14				
10534	D 1.2.10	800	147				
10534	D 1.3.12.4	1687	89				
10534	D 2.4.4	4	37				
10534	D 3.2.15.4	370	144				
10534	K 1.100	20	661				
10539	A 1.100	1430	1234	bedrijfsemissie neemt toe	6	1234	niet uitvoerbaar
10539	A 3.100	321	1358		4,4	1358	
10543	A 3.100	9	225	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	225	niet uitvoerbaar
10543	A 7.100	19	127		6,2	127	
10543	K 1.100	30	255		5	255	
10543	K 2.100	4	107		2,1	107	
10543	K 3.100	3	158		3,1	158	
10543	K 4.100	1	66		1,3	66	
10544	B 1.100	70	2828	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	2828	niet uitvoerbaar
10546	A 1.100	1404	1166	bedrijfsemissie neemt toe	6	1166	niet uitvoerbaar
10546	A 3.100	356	1282		4,4	1282	
10547	A 1.100	234	142	bedrijfsemissie neemt toe	6	142	niet uitvoerbaar
10547	A 3.100	35	156		4,4	156	
10547	K 1.100	10	177		5	177	
10547	K 3.100	3	110		3,1	110	
10548	A 2.100	8	291	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	291	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10548	K 3.100	6	550		3,1	550	
10549	D 1.1.100	62	40	bedrijfsemissie neemt toe	0,0075	4	uitvoerbaar
10549	D 1.2.100	58	479		0,12	69	
10549	D 1.3.100	76	242		0,09	52	
10549	D 2.100	6	71		0,28	36	
10549	D 3.3.2	600	389		0,05	65	
10552	A 2.100	234	126	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	126	uitvoerbaar
10552	A 3.100	339	337		4,4	337	
10552	A 4.100	158	149		0,095	40	
10552	A 7.100	6	190		6,2	190	
10553	A 3.100	26	370	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	370	niet uitvoerbaar
10553	A 7.100	174	208		6,2	208	
10554	A 1.100	130	206	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10554	A 4.100	385	100				
10554	E 2.101	1	47				
10560	A 1.100	1040	647	bedrijfsemissie neemt toe	6	647	niet uitvoerbaar
10560	A 3.100	264	711		4,4	711	
10564	A 1.100	598	317	bedrijfsemissie neemt toe	6	317	niet uitvoerbaar
10564	A 3.100	97	349		4,4	349	
10564	B 1.100	35	370		0,7	370	
10564	K 1.100	15	397		5	397	
10565	A 1.100	1625	1516	bedrijfsemissie neemt toe	6	1516	niet uitvoerbaar
10565	A 3.100	506	1668		4,4	1668	
10566	A 2.100	82	122	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	122	niet uitvoerbaar
10566	A 6.100	217	158		5,3	158	
10566	K 1.100	15	373		5	373	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10567	A 1.100	1430	632	bedrijfsemissie neemt toe	6	632	niet uitvoerbaar
10567	A 3.100	286	695		4,4	695	
10567	B 1.100	28	737		0,7	737	
10567	K 1.100	40	790		5	790	
10568	A 1.100	611	631	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10568	A 1.100	1560	631				
10568	A 3.100	449	694				
10569	A 1.100	559	350	bedrijfsemissie neemt toe	6	350	niet uitvoerbaar
10569	A 3.100	79	385		4,4	385	
10569	E 2.101	1	79		0,001	8	
10569	M 1	0			0		
10570	A 1.100	1651	822	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10570	A 3.100	194	905				
10572	K 1.100	185	290	bedrijfsemissie neemt toe	5	290	niet uitvoerbaar
10572	K 2.100	42	122		2,1	122	
10573	B 1.100	84	444	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	444	niet uitvoerbaar
10573	K 3.100	6	295		3,1	295	
10574	A 1.100	2197	503	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10574	A 3.100	431	553				
10574	K 1.100	35	629				
10575	A 1.100	676	499	bedrijfsemissie neemt toe	6	499	niet uitvoerbaar
10575	A 3.100	145	549		4,4	549	
10576	A 1.100	702	675	bedrijfsemissie neemt toe	6	675	niet uitvoerbaar
10576	A 3.100	167	743		4,4	743	
10576	A 6.100	106	358		5,3	358	
10577	A 1.100	390	442	bedrijfsemissie neemt toe	6	442	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10577	A 3.100	119	486		4,4	486	
10577	A 4.100	39	215		0,095	58	
10578	A 1.100	2093	774	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10578	A 3.100	466	851				
10578	A 7.100	93	480				
10579	A 2.100	246	110	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	110	niet uitvoerbaar
10579	A 3.100	97	296		4,4	296	
10579	B 1.100	14	314		0,7	314	
10579	C 1.100	38	0		0,19	0	
10579	K 1.100	20	336		5	336	
10580	A 3.100	286	2158	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	2158	niet uitvoerbaar
10584	A 1.10	287	690	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10584	A 1.100	2067	690				
10584	A 3.100	616	759				
10584	A 7.100	310	428				
10585	A 3.100	13	418	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10585	D 3.3.2	3087	285				
10585	E 2.100	3	272				
10585	K 1.100	15	475				
10585	K 3.100	3	295				
10587	A 1.100	949	375	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10587	A 3.100	224	413				
10587	K 3.100	140	291				
10588	A 3.100	299	783	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	783	niet uitvoerbaar
10588	K 1.100	20	890		5	890	
10589	A 1.100	650	794	bedrijfsemissie neemt toe	6	794	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10589	A 3.100	220	873		4,4	873	
10589	M 1	0			0		
10592	A 2.100	41	533	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	533	niet uitvoerbaar
10594	A 1.100	286	250	bedrijfsemissie neemt toe	6	250	niet uitvoerbaar
10594	A 3.100	75	275		4,4	275	
10594	K 3.100	3	194		3,1	194	
10595	A 3.100	211	548	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	548	niet uitvoerbaar
10595	K 1.100	10	622		5	622	
10596	A 1.100	455	158	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10596	A 1.13	816	158				
10596	A 3.100	616	173				
10597	K 1.100	55	936	bedrijfsemissie neemt toe	5	936	niet uitvoerbaar
10597	K 2.100	53	393		2,1	393	
10598	A 1.100	1872	820	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10598	A 1.14	427	820				
10598	A 3.100	370	902				
10601	K 1.100	1200	996	bedrijfsemissie neemt toe	5	996	niet uitvoerbaar
10601	K 2.100	32	419		2,1	419	
10602	K 1.100	150	1940	bedrijfsemissie neemt toe	5	1940	niet uitvoerbaar
10603	K 1.100	1225	3049	bedrijfsemissie neemt toe	5	3049	niet uitvoerbaar
10603	K 2.100	464	1281		2,1	1281	
10606	A 1.10	203	783	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10606	A 1.100	2223	783				
10606	A 3.100	616	861				
10607	A 1.100	1378	1110	bedrijfsemissie neemt toe	6	1110	niet uitvoerbaar
10607	A 3.100	290	1221		4,4	1221	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10608	A 4.100	326	452	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10608	A 6.100	991	493				
10609	A 1.100	1300	978	bedrijfsemissie neemt toe	6	978	niet uitvoerbaar
10609	A 3.100	308	1076		4,4	1076	
10611	A 1.100	1300	907	bedrijfsemissie neemt toe	6	907	niet uitvoerbaar
10611	A 3.100	233	998		4,4	998	
10611	K 1.100	10	1134		5	1134	
10613	A 1.100	689	472	bedrijfsemissie neemt toe	6	472	niet uitvoerbaar
10613	A 1.14	546	472		6	472	
10613	A 3.100	458	520		4,4	520	
10613	A 7.100	62	293		6,2	293	
10616	A 1.100	2184	621	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10616	A 3.100	656	684				
10616	A 7.100	744	385				
10616	D 3.2.8	1070	140				
10616	D 3.2.8	380	140				
10616	K 1.100	10	777				
10616	K 3.100	3	482				
10617	A 3.100	26	89	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	89	niet uitvoerbaar
10617	A 4.100	21	39		0,095	11	
10617	K 1.100	40	101		5	101	
10617	K 3.100	16	63		3,1	63	
10617	K 4.100	1	26		1,3	26	
10617	L 1.100	8	51		2,5	51	
10620	A 1.100	1950	454	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10620	A 3.100	431	500				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10620	A 6.100	64	241				
10620	K 1.100	35	568				
10620	K 3.100	3	352				
10621	A 3.100	616	506	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	506	niet uitvoerbaar
10621	K 1.100	75	575		5	575	
10621	K 2.100	32	242		2,1	242	
10622	A 7.100	279	188	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10622	D 1.1.100	193	23				
10622	D 1.1.12.3	157	6				
10622	D 1.2.100	398	279				
10622	D 1.2.16	87	98				
10622	D 1.3.100	1033	141				
10622	D 2.100	28	42				
10622	D 3.100	2880	227				
10622	D 3.2.15.4	392	82				
10622	D 3.2.15.4	1579	82				
10624	A 1.100	390	247	bedrijfsemissie neemt toe	6	247	niet uitvoerbaar
10624	A 3.100	123	272		4,4	272	
10624	B 1.100	13	288		0,7	288	
10625	A 1.100	2626	1647	bedrijfsemissie neemt toe	6	1647	niet uitvoerbaar
10625	A 3.100	620	1811		4,4	1811	
10626	A 1.100	338	385	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10626	A 3.100	66	423				
10626	D 3.2.7.1.2	833	135				
10628	A 1.100	715	760	bedrijfsemissie neemt toe	6	760	niet uitvoerbaar
10628	A 3.100	97	836		4,4	836	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10628	B 1.100	3	887		0,7	887	
10628	C 1.100	8	0		0,19	0	
10629	A 1.100	975	746	bedrijfsemissie neemt toe	6	746	niet uitvoerbaar
10629	A 3.100	290	820		4,4	820	
10630	K 1.100	240	4145	bedrijfsemissie neemt toe	5	4145	niet uitvoerbaar
10632	A 3.100	1452	1552	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1552	niet uitvoerbaar
10634	A 1.100	1170	532	bedrijfsemissie neemt toe	6	532	niet uitvoerbaar
10634	A 3.100	400	585		4,4	585	
10634	B 1.100	36	621		0,7	621	
10635	A 1.100	390	369	bedrijfsemissie neemt toe	6	369	niet uitvoerbaar
10635	A 3.100	22	406		4,4	406	
10636	B 1.100	140	522	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	522	niet uitvoerbaar
10637	A 1.100	2587	1150	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10637	A 3.100	616	1265				
10637	A 7.100	6	713				
10638	A 1.100	390	424	bedrijfsemissie neemt toe	6	424	niet uitvoerbaar
10638	A 3.100	132	467		4,4	467	
10638	A 6.100	106	225		5,3	225	
10640	A 1.100	338	193	bedrijfsemissie neemt toe	6	193	niet uitvoerbaar
10640	A 3.100	79	212		4,4	212	
10640	B 1.100	12	225		0,7	225	
10641	K 1.100	245	1106	bedrijfsemissie neemt toe	5	1106	niet uitvoerbaar
10641	K 2.100	210	465		2,1	465	
10643	A 3.100	163	703	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	703	niet uitvoerbaar
10643	A 1.100	689	639		6	639	
10645	A 3.100	119	326	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10645	A 6.100	106	157				
10645	D 3.100	1038	223				
10645	D 3.2.1	1350	334				
10645	D 3.2.14	103	37				
10645	D 3.2.7.1.2	195	104				
10646	A 1.10	672	707	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10646	A 1.100	728	707				
10646	A 1.100	1534	707				
10646	A 3.100	493	778				
10646	A 7.100	12	438				
10647	A 2.100	41	199	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	199	niet uitvoerbaar
10647	A 3.100	255	533		4,4	533	
10649	A 1.100	1105	487	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10649	A 3.100	264	536				
10649	A 4.100	70	237				
10650	A 3.100	132	398	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	398	niet uitvoerbaar
10650	A 7.100	124	224		6,2	224	
10651	A 1.100	2600	1786	bedrijfsemissie neemt toe	6	1786	niet uitvoerbaar
10651	A 3.100	616	1964		4,4	1964	
10652	A 1.100	2470	1331	bedrijfsemissie neemt toe	6	1331	niet uitvoerbaar
10652	A 3.100	656	1464		4,4	1464	
10652	A 7.100	260	825		6,2	825	
10653	A 1.100	195	509	bedrijfsemissie neemt toe	6	509	niet uitvoerbaar
10653	A 3.100	88	559		4,4	559	
10654	A 1.100	598	419	bedrijfsemissie neemt toe	6	419	niet uitvoerbaar
10654	A 3.100	66	461		4,4	461	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10657	A 1.100	338	192	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10657	A 3.100	84	211				
10657	D 1.1.100	50	15				
10657	D 1.2.100	66	177				
10657	D 1.3.100	55	89				
10657	D 3.3.2	318	144				
10659	A 1.100	130	295	bedrijfsemissie neemt toe	6	295	niet uitvoerbaar
10659	A 3.100	31	325		4,4	325	
10659	A 6.100	53	156		5,3	156	
10660	A 1.100	1014	1060	bedrijfsemissie neemt toe	6	1060	niet uitvoerbaar
10660	A 3.100	616	1166		4,4	1166	
10660	A 7.100	310	657		6,2	657	
10661	B 1.100	14	650	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10661	C 1.100	10	0				
10661	D 1.1.12.3	272	11				
10661	D 1.2.14	290	180				
10661	D 1.3.9.1	805	142				
10661	D 2.100	11	77				
10661	D 3.2.7.2.1	30	209				
10661	D 3.2.7.2.1	4446	209				
10662	K 1.100	270	1218	bedrijfsemissie neemt toe	5	1218	niet uitvoerbaar
10662	K 2.100	109	512		2,1	512	
10663	A 2.100	74	93	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	93	niet uitvoerbaar
10663	A 3.100	44	249		4,4	249	
10663	A 7.100	186	140		6,2	140	
10664	A 1.100	325	1004	bedrijfsemissie neemt toe	6	1004	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10664	A 1.100	1365	1004		6	1004	
10664	A 3.100	484	1105		4,4	1105	
10664	D 3.100	747	753		0,05	126	
10665	A 3.100	141	281	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	281	uitvoerbaar
10665	D 3.2.7.2.1	216	96		0,05	32	
10667	A 3.100	66	1105	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1105	niet uitvoerbaar
10668	A 3.100	88	1222	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1222	niet uitvoerbaar
10669	A 1.100	2145	781	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10669	A 3.100	352	859				
10670	A 3.100	339	1360	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1360	niet uitvoerbaar
10671	A 1.100	975	668	bedrijfsemissie neemt toe	6	668	niet uitvoerbaar
10671	A 1.13	372	668		6	668	
10671	A 3.100	321	735		4,4	735	
10672	A 1.100	650	1513	bedrijfsemissie neemt toe	6	1513	niet uitvoerbaar
10672	A 3.100	185	1664		4,4	1664	
10673	A 1.18	1056	1222	bedrijfsemissie neemt toe	6	1222	niet uitvoerbaar
10673	A 3.100	519	1344		4,4	1344	
10674	A 1.100	195	298	bedrijfsemissie neemt toe	6	298	niet uitvoerbaar
10674	A 3.100	84	328		4,4	328	
10676	A 3.100	88	342	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10676	B 1.100	35	362				
10676	D 1.1.12.3	259	6				
10676	D 1.2.100	872	286				
10676	D 1.3.101	559	145				
10676	D 1.3.8.1	528	76				
10676	D 2.100	11	43				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10676	D 3.100	207	233				
10679	K 1.100	125	2595	bedrijfsemissie neemt toe	5	2595	niet uitvoerbaar
10682	A 1.100	910	799	bedrijfsemissie neemt toe	6	799	niet uitvoerbaar
10682	A 3.100	246	879		4,4	879	
10682	K 1.100	5	999		5	999	
10683	A 1.100	910	529	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10683	A 3.100	242	582				
10684	A 1.100	962	858	bedrijfsemissie neemt toe	6	858	niet uitvoerbaar
10684	A 3.100	290	944		4,4	944	
10684	M 1	0			0		
10685	K 1.100	135	1079	bedrijfsemissie neemt toe	5	1079	niet uitvoerbaar
10689	A 1.100	130	976	bedrijfsemissie neemt toe	6	976	niet uitvoerbaar
10689	A 1.28	1086	976		6	976	
10689	A 3.100	616	1074		4,4	1074	
10689	A 7.100	205	605		6,2	605	
10690	B 1.100	8	504	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10690	D 1.1.100	566	33				
10690	D 1.1.4.1	200	12				
10690	D 1.2.100	498	399				
10690	D 1.2.16	87	139				
10690	D 1.2.6	160	192				
10690	D 1.3.100	1882	202				
10690	D 2.100	11	59				
10690	D 3.100	168	324				
10690	D 3.2.15.4	3236	118				
10690	D 3.2.7.1.2	504	151				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10690	K 1.100	10	540				
10692	A 1.100	1105	750	bedrijfsemissie neemt toe	6	750	niet uitvoerbaar
10692	A 3.100	198	825		4,4	825	
10695	K 1.100	100	579	bedrijfsemissie neemt toe	5	579	niet uitvoerbaar
10695	K 2.100	21	243		2,1	243	
10697	A 1.100	780	573	bedrijfsemissie neemt toe	6	573	niet uitvoerbaar
10697	A 3.100	185	631		4,4	631	
10699	K 1.100	15	594	bedrijfsemissie neemt toe	5	594	niet uitvoerbaar
10699	K 3.100	6	368		3,1	368	
10702	B 1.100	35	1517	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	1517	niet uitvoerbaar
10704	A 1.100	975	458	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10704	A 3.100	277	504				
10704	A 6.100	42	243				
10705	A 1.100	1209	840	bedrijfsemissie neemt toe	6	840	niet uitvoerbaar
10705	A 1.100	1391	840		6	840	
10705	A 3.100	616	924		4,4	924	
10705	A 7.100	248	521		6,2	521	
10705	B 1.100	11	980		0,7	980	
10706	A 6.100	42	345	bedrijfsemissie neemt toe	5,3	345	niet uitvoerbaar
10706	B 1.100	74	758		0,7	758	
10707	A 1.100	2184	1602	bedrijfsemissie neemt toe	6	1602	uitvoerbaar
10707	A 3.100	418	1763		4,4	1763	
10707	A 4.100	1050	779		0,095	211	
10708	A 1.100	1495	603	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10708	A 3.100	374	663				
10709	A 1.100	130	650	bedrijfsemissie neemt toe	6	650	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10709	A 3.100	53	715		4,4	715	
10710	A 1.100	117	433	bedrijfsemissie neemt toe	6	433	niet uitvoerbaar
10710	A 3.100	26	477		4,4	477	
10710	E 2.101	1	98		0,001	10	
10711	A 1.14	749	319	bedrijfsemissie neemt toe	6	319	niet uitvoerbaar
10711	A 3.100	242	351		4,4	351	
10711	A 7.100	155	198		6,2	198	
10711	K 1.100	5	399		5	399	
10712	A 2.100	33	90	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10712	A 3.100	44	240				
10712	A 7.100	43	135				
10712	D 1.1.100	535	17				
10712	D 1.2.100	531	201				
10712	D 1.3.8.2	405	53				
10712	D 2.100	11	30				
10712	D 3.100	642	164				
10712	D 3.100	24	164				
10712	D 3.2.7.2.1	1733	82				
10714	D 3.100	945	491	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10714	D 3.100	1398	491				
10715	A 1.2	622	356	bedrijfsemissie neemt toe	6	356	niet uitvoerbaar
10715	A 3.100	48	392		4,4	392	
10715	K 1.100	20	445		5	445	
10718	A 3.100	308	493	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10718	A 7.100	794	278				
10718	D 3.100	1050	336				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10718	D 3.2.14	62	56				
10719	A 1.100	897	391	bedrijfsemissie neemt toe	6	391	uitvoerbaar
10719	A 3.100	158	431		4,4	431	
10719	A 4.100	133	190		0,095	52	
10719	A 6.100	16	207		5,3	207	
10721	A 1.100	1053	1202	bedrijfsemissie neemt toe	6	1202	niet uitvoerbaar
10721	A 3.100	370	1323		4,4	1323	
10723	A 1.100	897	476	bedrijfsemissie neemt toe	6	476	uitvoerbaar
10723	A 3.100	211	523		4,4	523	
10723	D 3.100	135	357		0,05	59	
10724	A 1.100	1417	411	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10724	A 3.100	436	452				
10725	A 1.100	1872	1450	bedrijfsemissie neemt toe	6	1450	niet uitvoerbaar
10725	A 3.100	207	1595		4,4	1595	
10728	A 1.100	156	641	bedrijfsemissie neemt toe	6	641	niet uitvoerbaar
10728	A 3.100	35	705		4,4	705	
10729	A 1.1	182	365	bedrijfsemissie neemt toe	6	365	niet uitvoerbaar
10729	A 3.100	97	402		4,4	402	
10729	A 6.100	106	194		5,3	194	
10730	A 1.14	1085	969	bedrijfsemissie neemt toe	6	969	niet uitvoerbaar
10730	A 3.100	176	1066		4,4	1066	
10732	D 1.1.100	297	39	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10732	D 1.1.3	340	9				
10732	D 1.2.16	255	165				
10732	D 1.2.6	336	228				
10732	D 1.3.7	750	74				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10732	D 2.2	3	36				
10732	D 3.100	774	384				
10733	B 1.100	2	680	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	680	niet uitvoerbaar
10733	C 1.100	6	0		0,19	0	
10733	E 2.101	3	133		0,001	13	
10733	I 1.1	2	249		0,012	39	
10733	K 3.100	6	452		3,1	452	
10733	M 1	0			0		
10736	A 1.100	130	84	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10736	A 4.100	60	41				
10736	A 6.100	95	45				
10738	A 2.100	82	144	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	144	niet uitvoerbaar
10738	A 3.100	88	387		4,4	387	
10738	A 6.100	53	187		5,3	187	
10739	A 1.100	130	987	bedrijfsemissie neemt toe	6	987	niet uitvoerbaar
10739	M 1	0			0		
10740	A 6.100	133	158	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10740	D 1.1.100	83	23				
10740	D 1.1.9	81	7				
10740	D 1.2.100	249	274				
10740	D 1.3.1	269	79				
10740	D 2.100	6	41				
10740	D 3.100	36	223				
10740	D 3.2.8	922	67				
10741	A 1.100	780	494	bedrijfsemissie neemt toe	6	494	niet uitvoerbaar
10741	A 3.100	264	544		4,4	544	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10741	A 7.100	37	306		6,2	306	
10743	A 1.100	377	41	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10743	A 3.100	92	46				
10743	A 4.100	42	20				
10745	A 1.100	1339	708	bedrijfsemissie neemt toe	6	708	uitvoerbaar
10745	A 3.100	246	778		4,4	778	
10745	A 4.100	53	344		0,095	93	
10747	K 1.100	35	921	bedrijfsemissie neemt toe	5	921	niet uitvoerbaar
10747	K 2.100	15	387		2,1	387	
10748	A 1.100	390	516	bedrijfsemissie neemt toe	6	516	niet uitvoerbaar
10748	A 3.100	132	568		4,4	568	
10748	D 3.3.2	120	387		0,05	65	
10750	A 1.100	91	108	bedrijfsemissie neemt toe	6	108	niet uitvoerbaar
10750	A 3.100	22	119		4,4	119	
10751	A 1.100	806	924	bedrijfsemissie neemt toe	6	924	niet uitvoerbaar
10751	A 3.100	207	1016		4,4	1016	
10753	A 2.100	82	54	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	54	niet uitvoerbaar
10753	A 3.100	88	145		4,4	145	
10753	A 4.100	18	64		0,095	17	
10753	A 6.100	37	70		5,3	70	
10753	A 7.100	50	81		6,2	81	
10753	K 3.100	3	102		3,1	102	
10754	A 1.100	520	420	bedrijfsemissie neemt toe	6	420	niet uitvoerbaar
10754	A 3.100	216	462		4,4	462	
10754	D 1.1.100	10	32		0,0075	3	
10754	D 3.2.7.1.2	167	147		0,05	52	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10759	A 3.100	9	1910	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1910	niet uitvoerbaar
10760	A 1.100	143	219	bedrijfsemissie neemt toe	6	219	niet uitvoerbaar
10760	A 3.100	35	241		4,4	241	
10761	A 1.1	86	479	bedrijfsemissie neemt toe	6	479	niet uitvoerbaar
10761	A 3.100	79	527		4,4	527	
10768	A 1.100	2600	378	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10768	A 3.100	616	416				
10768	K 1.100	5	473				
10770	A 3.100	180	571	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	571	niet uitvoerbaar
10771	A 3.100	436	500	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	500	niet uitvoerbaar
10771	K 1.100	40	569		5	569	
10771	K 3.100	12	352		3,1	352	
10772	A 2.100	37	106	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	106	niet uitvoerbaar
10772	A 3.100	106	284		4,4	284	
10772	A 1.100	286	258		6	258	
10780	A 1.100	533	531	bedrijfsemissie neemt toe	6	531	niet uitvoerbaar
10780	A 3.100	233	584		4,4	584	
10781	A 1.100	520	515	bedrijfsemissie neemt toe	6	515	niet uitvoerbaar
10781	A 3.100	189	566		4,4	566	
10782	K 1.100	60	736	bedrijfsemissie neemt toe	5	736	niet uitvoerbaar
10783	A 1.100	390	361	bedrijfsemissie neemt toe	6	361	niet uitvoerbaar
10783	A 3.100	194	397		4,4	397	
10784	A 3.100	132	418	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10784	A 7.100	186	236				
10784	D 3.100	2475	285				
10784	D 3.2.14	144	47				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10784	D 3.2.15.4	1849	103				
10786	A 1.100	1118	432	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10786	A 1.100	1092	432				
10786	A 3.100	664	476				
10786	A 7.100	56	268				
10790	D 1.1.100	83	37	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10790	D 1.2.16	418	154				
10790	D 1.3.100	790	223				
10790	D 1.3.101	1050	223				
10790	D 2.100	6	66				
10790	D 3.100	426	358				
10797	B 1.100	131	761	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	761	niet uitvoerbaar
10797	K 1.100	10	815		5	815	
10797	K 3.100	19	505		3,1	505	
10797	K 4.100	5	212		1,3	212	
10800	D 1.1.100	6	21	bedrijfsemissie neemt toe	0,0075	2	uitvoerbaar
10800	D 1.2.100	17	248		0,12	36	
10800	D 1.3.100	13	126		0,09	27	
10800	D 2.100	6	37		0,28	19	
10800	D 3.3.2	102	202		0,05	34	
10801	A 1.100	1105	892	bedrijfsemissie neemt toe	6	892	niet uitvoerbaar
10801	A 3.100	444	981		4,4	981	
10805	K 1.100	100	640	bedrijfsemissie neemt toe	5	640	niet uitvoerbaar
10805	K 2.100	11	269		2,1	269	
10807	K 1.100	25	423	bedrijfsemissie neemt toe	5	423	niet uitvoerbaar
10807	K 3.100	12	262		3,1	262	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10808	A 1.100	1105	915	bedrijfsemissie neemt toe	6	915	niet uitvoerbaar
10808	A 3.100	224	1007		4,4	1007	
10810	A 2.100	226	330	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	330	niet uitvoerbaar
10811	A 2.100	41	162	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	162	niet uitvoerbaar
10811	A 3.100	26	434		4,4	434	
10811	K 1.100	60	493		5	493	
10811	K 2.100	17	207		2,1	207	
10818	A 1.100	1170	831	bedrijfsemissie neemt toe	6	831	niet uitvoerbaar
10818	A 3.100	352	914		4,4	914	
10821	A 1.100	1092	490	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10821	A 3.100	370	539				
10824	A 3.100	330	677	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	677	niet uitvoerbaar
10824	A 7.100	62	382		6,2	382	
10825	K 1.100	15	833	bedrijfsemissie neemt toe	5	833	niet uitvoerbaar
10825	K 2.100	6	350		2,1	350	
10826	A 1.100	1599	465	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10826	A 3.100	664	512				
10826	A 4.100	70	226				
10826	A 6.100	223	247				
10826	A 7.100	12	289				
10826	C 1.100	10	0				
10826	D 1.1.3	80	8				
10826	D 1.2.14	151	150				
10826	D 1.3.100	575	217				
10826	D 2.100	17	64				
10826	D 3.2.7.1.1	418	116				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10827	B 1.100	8	1517	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	1517	niet uitvoerbaar
10835	K 1.100	50	638	bedrijfsemissie neemt toe	5	638	niet uitvoerbaar
10837	A 2.100	82	94	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	94	niet uitvoerbaar
10837	K 1.100	50	287		5	287	
10837	K 2.100	84	121		2,1	121	
10838	A 1.100	351	1030	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10838	A 1.100	2249	1030				
10838	A 3.100	616	1133				
10839	A 1.100	1365	745	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10839	A 3.100	264	820				
10840	A 1.100	624	628	bedrijfsemissie neemt toe	6	628	niet uitvoerbaar
10840	A 3.100	299	690		4,4	690	
10841	A 1.100	130	164	bedrijfsemissie neemt toe	6	164	niet uitvoerbaar
10841	A 3.100	44	180		4,4	180	
10841	A 4.100	210	80		0,095	22	
10841	B 1.100	35	191		0,7	191	
10841	C 1.100	29	0		0,19	0	
10841	E 2.101	20	37		0,001	4	
10846	K 1.100	200	2207	bedrijfsemissie neemt toe	5	2207	niet uitvoerbaar
10854	E 3.100	12362	831	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10854	E 3.7	6902	429				
10855	A 1.100	1859	702	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10855	A 3.100	339	773				
10855	A 7.100	19	435				
10855	C 1.100	8	0				
10855	E 2.101	1	160				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10857	A 6.100	95	187	bedrijfsemissie neemt toe	5,3	187	niet uitvoerbaar
10857	K 1.100	30	441		5	441	
10857	K 2.100	11	185		2,1	185	
10858	A 1.100	572	162	bedrijfsemissie neemt toe	6	162	niet uitvoerbaar
10858	A 3.100	141	178		4,4	178	
10858	A 4.100	4	79		0,095	21	
10858	A 6.100	5	86		5,3	86	
10858	E 2.101	2	37		0,001	4	
10858	G 2.1.1	0	77		0,019	77	
10858	K 1.100	5	203		5	203	
10858	K 3.100	9	126		3,1	126	
10859	A 1.100	2340	1213	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10859	A 3.100	616	1335				
10859	A 4.100	280	590				
10860	A 1.100	195	745	bedrijfsemissie neemt toe	6	745	niet uitvoerbaar
10864	B 1.100	28	3385	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	3385	niet uitvoerbaar
10866	B 1.100	70	187	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	187	niet uitvoerbaar
10869	A 6.100	212	306	bedrijfsemissie neemt toe	5,3	306	niet uitvoerbaar
10869	B 1.100	9	675		0,7	675	
10870	A 1.100	130	962	bedrijfsemissie neemt toe	6	962	niet uitvoerbaar
10870	A 1.21	840	962		6	962	
10870	A 3.100	559	1058		4,4	1058	
10871	A 1.100	2184	1098	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10871	A 3.100	414	1208				
10872	A 1.100	2600	834	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10872	A 3.100	541	917				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10872	A 7.100	74	517				
10874	K 1.100	25	285	bedrijfsemissie neemt toe	5	285	niet uitvoerbaar
10874	K 2.100	13	120		2,1	120	
10874	K 3.100	3	177		3,1	177	
10875	E 2.1	8	59	bedrijfsemissie neemt toe	0,001	6	niet uitvoerbaar
10875	E 5.1	0	6		0,0004	6	
10875	G 1.100	8	139		0,032	139	
10875	I 2.1	1	186		0,02	186	
10875	E 5.100	2	98		0,0004	6	
10877	A 1.100	390	576	bedrijfsemissie neemt toe	6	576	niet uitvoerbaar
10877	A 6.100	424	305		5,3	305	
10878	A 1.100	1807	1325	bedrijfsemissie neemt toe	6	1325	niet uitvoerbaar
10878	A 3.100	528	1457		4,4	1457	
10879	A 1.100	2119	1308	bedrijfsemissie neemt toe	6	1308	niet uitvoerbaar
10879	A 3.100	506	1438		4,4	1438	
10880	A 2.100	230	134	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	134	niet uitvoerbaar
10880	A 3.100	251	359		4,4	359	
10880	A 6.100	191	173		5,3	173	
10880	A 7.100	12	202		6,2	202	
10881	K 3.100	47	168	bedrijfsemissie neemt toe	3,1	168	niet uitvoerbaar
10881	K 4.100	13	71		1,3	71	
10882	B 1.100	11	167	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	167	niet uitvoerbaar
10882	C 1.100	19	0		0,19	0	
10882	E 2.101	3	33		0,001	3	
10882	G 1.100	16	76		0,032	76	
10882	I 1.100	48	96		0,012	10	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10882	K 3.100	62	111		3,1	111	
10882	K 4.100	26	47		1,3	47	
10883	A 1.100	3250	1560	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10883	A 3.100	563	1716				
10885	B 1.100	4	246	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	246	niet uitvoerbaar
10885	K 1.100	25	263		5	263	
10885	K 3.100	16	163		3,1	163	
10888	B 1.100	4	80	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	80	niet uitvoerbaar
10888	E 2.7	2	62		0,001	2	
10888	K 3.100	37	53		3,1	53	
10888	K 4.100	25	22		1,3	22	
10889	A 1.100	1027	565	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10889	A 3.100	238	622				
10892	A 1.100	1950	1368	bedrijfsemissie neemt toe	6	1368	niet uitvoerbaar
10892	A 3.100	462	1505		4,4	1505	
10895	A 1.100	1274	756	bedrijfsemissie neemt toe	6	756	niet uitvoerbaar
10895	A 3.100	299	832		4,4	832	
10895	A 6.100	148	401		5,3	401	
10896	B 1.100	21	758	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	758	niet uitvoerbaar
10896	I 1.100	14	433		0,012	43	
10898	A 1.100	234	337	bedrijfsemissie neemt toe	6	337	niet uitvoerbaar
10898	A 3.100	88	370		4,4	370	
10899	A 1.100	988	1335	bedrijfsemissie neemt toe	6	1335	niet uitvoerbaar
10899	A 3.100	176	1469		4,4	1469	
10900	A 3.100	66	715	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	715	niet uitvoerbaar
10900	E 2.101	1	148		0,001	15	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10902	E 2.7	101	406	bedrijfsemissie neemt toe	0,001	10	niet uitvoerbaar
10902	K 1.100	200	556		5	556	
10902	K 2.100	21	234		2,1	234	
10902	K 3.100	12	345		3,1	345	
10902	K 4.100	5	145		1,3	145	
10907	A 1.100	1300	775	bedrijfsemissie neemt toe	6	775	niet uitvoerbaar
10907	A 3.100	308	852		4,4	852	
10913	A 1.100	1300	1026	bedrijfsemissie neemt toe	6	1026	niet uitvoerbaar
10913	A 3.100	488	1129		4,4	1129	
10914	A 1.100	234	855	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10914	A 1.100	2054	855				
10914	A 3.100	528	940				
10915	D 1.1.100	221	76	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10915	D 3.100	2148	746				
10915	D 3.2.14	203	124				
10915	D 3.2.15.4	835	270				
10917	D 1.1.100	490	35	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10917	D 1.1.14	21	4				
10917	D 1.2.100	465	417				
10917	D 1.2.15	16	60				
10917	D 1.3.11	58	45				
10917	D 2.3	1	32				
10917	D 3.100	1920	339				
10917	D 3.2.7.1.1	1040	113				
10917	D 3.2.7.1.2	84	158				
10918	A 1.100	975	948	bedrijfsemissie neemt toe	6	948	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10918	A 1.14	875	948		6	948	
10918	A 3.100	616	1043		4,4	1043	
10919	A 1.100	715	650	bedrijfsemissie neemt toe	6	650	niet uitvoerbaar
10919	A 3.100	176	715		4,4	715	
10924	A 1.100	884	782	bedrijfsemissie neemt toe	6	782	niet uitvoerbaar
10924	A 3.100	374	860		4,4	860	
10929	A 1.100	949	396	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10929	A 3.100	79	436				
10929	A 4.100	67	193				
10930	K 1.100	25	866	bedrijfsemissie neemt toe	5	866	niet uitvoerbaar
10932	A 1.100	1040	579	bedrijfsemissie neemt toe	6	579	niet uitvoerbaar
10932	A 3.100	176	637		4,4	637	
10932	A 4.100	14	282		0,095	76	
10932	A 6.100	32	307		5,3	307	
10933	A 1.100	234	232	bedrijfsemissie neemt toe	6	232	niet uitvoerbaar
10933	A 3.100	66	255		4,4	255	
10934	A 1.100	1820	686	bedrijfsemissie neemt toe	6	686	niet uitvoerbaar
10934	A 3.100	414	755		4,4	755	
10934	K 1.100	25	857		5	857	
10934	K 2.100	4	360		2,1	360	
10936	A 1.100	2327	631	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10936	A 2.100	49	259				
10936	A 3.100	537	694				
10937	A 3.100	559	1443	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1443	niet uitvoerbaar
10938	A 1.100	2600	962	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10938	A 3.100	616	1058				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10939	B 1.100	35	1587	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	1587	niet uitvoerbaar
10940	A 1.100	1313	580	bedrijfsemissie neemt toe	6	580	niet uitvoerbaar
10940	A 3.100	282	638		4,4	638	
10940	B 1.100	7	677		0,7	677	
10941	A 1.100	325	293	bedrijfsemissie neemt toe	6	293	niet uitvoerbaar
10941	A 3.100	84	322		4,4	322	
10941	K 3.100	6	227		3,1	227	
10942	A 1.100	1209	506	bedrijfsemissie neemt toe	6	506	niet uitvoerbaar
10942	A 1.14	238	506		6	506	
10942	A 3.100	392	557		4,4	557	
10942	A 7.100	6	314		6,2	314	
10942	K 1.100	10	633		5	633	
10945	A 1.100	1417	471	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10945	A 2.100	33	193				
10945	A 3.100	229	518				
10945	D 3.100	900	353				
10945	D 3.2.15.4	500	128				
10946	A 1.100	1482	546	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10946	A 3.100	691	600				
10946	K 1.100	10	682				
10947	A 1.100	1131	178	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10947	A 3.100	370	195				
10947	A 4.100	42	86				
10947	A 6.100	127	94				
10947	I 1.100	24	118				
10947	K 1.100	5	222				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10947	K 3.100	3	138				
10948	A 1.100	1911	762	bedrijfsemissie neemt toe	6	762	niet uitvoerbaar
10948	A 3.100	449	838		4,4	838	
10948	K 1.100	60	953		5	953	
10950	A 1.100	2171	1072	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10950	A 3.100	339	1179				
10951	A 1.100	221	547	bedrijfsemissie neemt toe	6	547	niet uitvoerbaar
10951	A 1.13	600	547		6	547	
10951	A 3.100	312	601		4,4	601	
10954	C 1.100	4	0	bedrijfsemissie neemt toe	0,19	0	niet uitvoerbaar
10954	K 1.100	40	406		5	406	
10954	K 2.100	4	171		2,1	171	
10954	K 3.100	3	252		3,1	252	
10954	K 4.100	1	106		1,3	106	
10954	M 1	0			0		
10955	A 1.100	520	394	bedrijfsemissie neemt toe	6	394	niet uitvoerbaar
10955	A 3.100	123	433		4,4	433	
10957	A 1.100	52	433	bedrijfsemissie neemt toe	6	433	niet uitvoerbaar
10957	A 3.100	31	477		4,4	477	
10957	E 2.101	3	98		0,001	10	
10958	K 1.100	70	795	bedrijfsemissie neemt toe	5	795	niet uitvoerbaar
10958	K 2.100	42	334		2,1	334	
10959	A 1.100	1729	402	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10959	A 3.100	374	442				
10959	A 4.100	4	195				
10959	A 6.100	5	213				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10959	A 7.100	50	249				
10960	A 1.100	1794	946	bedrijfsemissie neemt toe	6	946	niet uitvoerbaar
10960	A 3.100	449	1040		4,4	1040	
10960	A 7.100	12	586		6,2	586	
10965	A 3.100	4	365	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	365	niet uitvoerbaar
10965	A 4.100	546	161		0,095	44	
10965	A 6.100	170	176		5,3	176	
10965	A 7.100	236	205		6,2	205	
10965	B 1.100	36	387		0,7	387	
10966	A 1.100	1352	603	bedrijfsemissie neemt toe	6	603	niet uitvoerbaar
10966	A 3.100	444	663		4,4	663	
10966	K 1.100	10	753		5	753	
10967	A 2.100	21	213	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	213	niet uitvoerbaar
10967	A 3.100	22	573		4,4	573	
10968	A 6.100	53	259	bedrijfsemissie neemt toe	5,3	259	niet uitvoerbaar
10968	A 7.100	31	302		6,2	302	
10973	D 3.100	825	453	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10973	D 3.2.14	40	76				
10974	A 1.100	1443	566	bedrijfsemissie neemt toe	6	566	niet uitvoerbaar
10974	A 3.100	211	622		4,4	622	
10974	B 1.100	36	660		0,7	660	
10974	K 3.100	3	438		3,1	438	
10975	A 1.1	103	721	bedrijfsemissie neemt toe	6	721	niet uitvoerbaar
10975	A 1.100	1105	721		6	721	
10975	A 3.100	321	793		4,4	793	
10975	C 3.100	10	0		0,02	0	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10976	A 1.100	117	260	bedrijfsemissie neemt toe	6	260	niet uitvoerbaar
10976	A 3.100	26	286		4,4	286	
10976	B 1.100	14	303		0,7	303	
10976	E 2.100	13	186		0,001	6	
10976	K 3.100	25	202		3,1	202	
10976	M 1	0			0		
10978	A 4.100	1698	424	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10978	A 6.100	2279	463				
10978	K 1.100	10	1091				
10982	A 1.100	715	778	bedrijfsemissie neemt toe	6	778	niet uitvoerbaar
10982	A 3.100	154	855		4,4	855	
10983	A 1.100	1300	1263	bedrijfsemissie neemt toe	6	1263	niet uitvoerbaar
10983	A 1.14	2100	1263		6	1263	
10983	A 3.100	62	1389		4,4	1389	
10984	A 1.100	1170	572	bedrijfsemissie neemt toe	6	572	niet uitvoerbaar
10984	A 3.100	198	629		4,4	629	
10984	K 1.100	10	715		5	715	
10985	A 1.100	1820	476	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10985	A 3.100	312	523				
10986	A 1.100	546	196	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10986	A 3.100	145	215				
10986	A 6.100	11	104				
10988	D 1.1.100	366	33	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10988	D 1.1.4.2	43	16				
10988	D 1.2.100	664	399				
10988	D 1.3.101	790	202				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
10988	D 2.100	28	59				
10988	D 3.100	69	324				
10988	D 3.2.1	927	486				
10988	D 3.2.15.4	1958	118				
10988	D 3.2.7.1.1	180	108				
10991	A 2.100	25	216	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10991	A 3.100	35	579				
10991	A 4.100	2695	256				
10991	A 6.100	42	279				
10991	B 1.100	7	615				
10992	A 2.100	164	264	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	264	niet uitvoerbaar
10992	A 3.100	132	707		4,4	707	
10992	D 1.1.3	240	11		0,0075	5	
10993	A 3.100	330	559	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	559	niet uitvoerbaar
10993	E 1.100	3	166		0,0006	6	
10994	A 1.100	2366	663	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10994	A 3.100	370	730				
10994	A 7.100	6	411				
10995	K 1.100	15	813	bedrijfsemissie neemt toe	5	813	niet uitvoerbaar
10995	K 3.100	19	504		3,1	504	
10997	A 1.100	1989	631	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10997	A 1.13	402	631				
10997	A 3.100	484	694				
11001	A 1.100	884	683	bedrijfsemissie neemt toe	6	683	niet uitvoerbaar
11001	A 3.100	220	751		4,4	751	
11002	A 2.100	53	79	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	79	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11002	A 3.100	62	211		4,4	211	
11002	A 7.100	6	119		6,2	119	
11002	B 1.100	56	223		0,7	223	
11002	E 2.101	2	44		0,001	4	
11002	K 1.100	5	239		5	239	
11008	A 2.100	82	249	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	249	niet uitvoerbaar
11008	A 3.100	35	667		4,4	667	
11009	A 3.100	598	1205	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1205	niet uitvoerbaar
11009	K 1.100	5	1369		5	1369	
11012	A 1.1	137	175	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11012	A 1.100	299	175				
11012	A 3.100	145	192				
11012	A 6.100	122	93				
11013	A 3.100	295	913	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	913	niet uitvoerbaar
11015	A 1.100	845	495	bedrijfsemissie neemt toe	6	495	niet uitvoerbaar
11015	A 3.100	123	544		4,4	544	
11016	A 1.100	104	166	bedrijfsemissie neemt toe	6	166	niet uitvoerbaar
11016	A 3.100	31	183		4,4	183	
11016	K 1.100	10	208		5	208	
11017	A 1.100	2600	914	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11017	A 3.100	616	1005				
11018	A 1.100	1664	352	bedrijfsemissie neemt toe	6	352	uitvoerbaar
11018	A 3.100	92	388		4,4	388	
11018	E 2.100	2	252		0,001	8	
11018	K 1.100	65	440		5	440	
11018	K 2.100	13	185		2,1	185	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11018	K 3.100	6	273		3,1	273	
11021	A 2.100	33	84	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	84	niet uitvoerbaar
11021	A 4.100	32	99		0,095	27	
11021	A 6.100	21	108		5,3	108	
11021	A 7.100	6	126		6,2	126	
11021	B 1.100	6	238		0,7	238	
11021	D 3.100	6	153		0,05	25	
11021	E 2.100	19	146		0,001	5	
11021	E 5.100	10	77		0,0004	5	
11021	K 3.100	3	158		3,1	158	
11024	A 4.100	70	563	bedrijfsemissie neemt toe	0,095	153	niet uitvoerbaar
11024	A 6.100	318	614		5,3	614	
11025	A 1.1	319	214	bedrijfsemissie neemt toe	6	214	uitvoerbaar
11025	A 3.100	198	235		4,4	235	
11025	E 2.100	5	153		0,001	5	
11026	A 2.100	62	29	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	29	niet uitvoerbaar
11026	A 3.100	66	78		4,4	78	
11026	A 7.100	31	44		6,2	44	
11026	B 1.100	7	83		0,7	83	
11026	E 2.100	5	51		0,001	2	
11027	C 1.100	5510	0	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11027	C 2.100	680	0				
11027	C 3.100	40	0				
11027	K 3.100	12	4174				
11030	K 1.100	50	682	bedrijfsemissie neemt toe	5	682	niet uitvoerbaar
11030	K 2.100	21	286		2,1	286	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11031	K 1.100	50	368	bedrijfsemissie neemt toe	5	368	niet uitvoerbaar
11031	K 2.100	11	155		2,1	155	
11031	K 3.100	6	228		3,1	228	
11032	A 1.100	2535	1511	bedrijfsemissie neemt toe	6	1511	niet uitvoerbaar
11032	A 3.100	370	1663		4,4	1663	
11034	A 7.100	217	147	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11034	D 3.2.7.1.1	129	59				
11034	D 3.2.7.1.2	398	83				
11035	A 1.100	403	521	bedrijfsemissie neemt toe	6	521	niet uitvoerbaar
11035	A 3.100	110	573		4,4	573	
11037	A 2.100	8	267	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	267	niet uitvoerbaar
11037	A 3.100	70	715		4,4	715	
11038	D 3.100	6336	900	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11038	D 3.2.14	474	150				
11041	D 3.100	2391	500	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11041	D 3.2.15.4	935	181				
11042	A 1.100	1378	1137	bedrijfsemissie neemt toe	6	1137	niet uitvoerbaar
11042	A 3.100	444	1251		4,4	1251	
11043	A 1.1	86	304	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11043	A 3.100	44	334				
11043	D 3.100	1395	228				
11043	D 3.2.7.1.1	402	76				
11044	A 2.100	41	47	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11044	A 3.100	207	126				
11044	A 6.100	32	61				
11044	D 3.100	342	86				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11044	D 3.2.1	117	129				
11044	K 1.100	20	144				
11044	K 3.100	3	89				
11045	D 3.100	798	368	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11045	D 3.100	45	368				
11047	A 4.100	354	446	bedrijfsemissie neemt toe	0,095	121	uitvoerbaar
11048	B 1.100	140	2143	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	2143	niet uitvoerbaar
11048	C 1.100	787	0		0,19	0	
11048	C 2.100	344	0		0,08	0	
11048	C 3.100	26	0		0,02	0	
11050	A 1.100	390	650	bedrijfsemissie neemt toe	6	650	niet uitvoerbaar
11050	A 3.100	88	715		4,4	715	
11051	A 1.100	559	439	bedrijfsemissie neemt toe	6	439	uitvoerbaar
11051	A 4.100	14	213		0,095	58	
11052	A 1.100	559	225	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11052	A 3.100	167	248				
11052	A 6.100	42	119				
11052	E 2.100	6	161				
11053	A 4.1	316	50	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11053	A 4.100	88	184				
11054	A 1.100	767	409	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11054	A 4.100	420	199				
11054	A 6.100	413	217				
11054	K 1.100	20	511				
11055	A 2.100	41	102	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	102	niet uitvoerbaar
11055	A 3.100	53	275		4,4	275	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11055	A 7.100	6	155		6,2	155	
11055	B 1.100	14	292		0,7	292	
11058	A 2.100	189	352	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	352	niet uitvoerbaar
11062	A 1.100	1053	703	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11062	A 3.100	145	773				
11062	E 2.11.1	2003	144				
11063	A 2.100	90	178	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	178	niet uitvoerbaar
11063	A 3.100	13	477		4,4	477	
11063	K 1.100	10	542		5	542	
11064	A 2.100	62	216	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11064	A 3.100	211	579				
11064	E 3.100	7440	253				
11064	K 1.100	40	657				
11064	K 3.100	19	408				
11069	K 1.100	40	765	bedrijfsemissie neemt toe	5	765	niet uitvoerbaar
11069	K 2.100	15	321		2,1	321	
11070	B 1.100	6	453	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11070	D 1.1.14	22	3				
11070	D 1.1.4.1	156	11				
11070	D 1.2.100	548	358				
11070	D 1.3.100	748	181				
11070	D 2.100	6	53				
11070	D 3.100	1632	292				
11071	A 1.100	416	520	bedrijfsemissie neemt toe	6	520	niet uitvoerbaar
11071	A 1.19	880	520		6	520	
11071	A 3.100	198	572		4,4	572	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11072	D 1.1.100	199	23	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11072	D 1.1.3	302	5				
11072	D 1.2.100	498	281				
11072	D 1.2.15	10	41				
11072	D 1.2.16	104	98				
11072	D 1.3.100	840	142				
11072	D 1.3.11	42	30				
11072	D 2.100	6	42				
11072	D 3.100	6	228				
11072	D 3.2.14	7	38				
11072	K 1.100	10	380				
11072	K 3.100	6	236				
11073	A 4.100	1260	284	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11073	D 1.1.100	84	45				
11073	D 1.1.3	88	10				
11073	D 1.1.3	92	10				
11074	A 1.100	1950	176	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11074	A 3.100	339	193				
11081	A 1.100	728	943	bedrijfsemissie neemt toe	6	943	niet uitvoerbaar
11081	A 3.100	167	1037		4,4	1037	
11086	A 1.100	780	204	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11086	A 3.100	264	225				
11086	A 4.100	60	99				
11086	A 6.100	281	108				
11088	A 1.100	910	528	bedrijfsemissie neemt toe	6	528	niet uitvoerbaar
11088	A 3.100	312	581		4,4	581	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11088	A 6.100	16	280		5,3	280	
11089	D 3.100	123	469	bedrijfsemissie neemt toe	0,05	78	uitvoerbaar
11089	D 3.2.7.1.1	96	156		0,05	78	
11090	K 1.100	150	1059	bedrijfsemissie neemt toe	5	1059	niet uitvoerbaar
11090	K 2.100	32	445		2,1	445	
11091	A 2.100	62	85	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	85	niet uitvoerbaar
11091	A 3.100	44	227		4,4	227	
11091	A 6.100	53	110		5,3	110	
11091	K 1.100	10	258		5	258	
11092	A 3.100	440	731	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11092	A 6.100	21	352				
11092	A 7.100	6	412				
11092	A 1.100	1820	664				
11096	A 2.100	33	123	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	123	niet uitvoerbaar
11096	A 3.100	26	330		4,4	330	
11096	A 4.100	25	146		0,095	40	
11097	A 1.1	51	1015	bedrijfsemissie neemt toe	6	1015	niet uitvoerbaar
11097	A 1.100	1820	1015		6	1015	
11097	A 3.100	378	1116		4,4	1116	
11099	A 1.100	1521	1302	bedrijfsemissie neemt toe	6	1302	niet uitvoerbaar
11099	A 1.19	1452	1302		6	1302	
11099	A 3.100	524	1432		4,4	1432	
11101	A 2.100	123	439	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	439	niet uitvoerbaar
11102	A 1.100	1833	966	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11102	A 3.100	290	1062				
11104	A 1.100	286	697	bedrijfsemissie neemt toe	6	697	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11104	A 3.100	70	767		4,4	767	
11105	A 3.100	22	333	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	333	niet uitvoerbaar
11105	A 4.100	18	147		0,095	40	
11105	C 1.100	19	0		0,19	0	
11105	E 2.101	3	69		0,001	7	
11105	K 1.100	25	379		5	379	
11107	A 1.100	2587	858	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11107	A 3.100	616	944				
11107	A 7.100	6	532				
11108	A 4.100	196	485	bedrijfsemissie neemt toe	0,095	132	uitvoerbaar
11108	A 6.100	742	529		5,3	529	
11111	A 3.100	308	1027	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1027	niet uitvoerbaar
11112	A 3.100	264	397	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	397	niet uitvoerbaar
11120	A 1.100	871	473	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11120	A 3.100	383	520				
11120	A 6.100	11	251				
11121	B 1.100	56	686	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	686	niet uitvoerbaar
11121	K 1.100	20	735		5	735	
11122	A 2.100	33	178	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	178	niet uitvoerbaar
11122	E 2.101	2	98		0,001	10	
11122	K 3.100	16	336		3,1	336	
11130	A 1.100	520	377	bedrijfsemissie neemt toe	6	377	niet uitvoerbaar
11130	A 3.100	123	415		4,4	415	
11132	A 1.100	845	650	bedrijfsemissie neemt toe	6	650	niet uitvoerbaar
11132	A 3.100	202	715		4,4	715	
11133	A 1.1	217	944	bedrijfsemissie neemt toe	6	944	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11133	A 1.100	1534	944		6	944	
11135	A 1.100	637	637	bedrijfsemissie neemt toe	6	637	niet uitvoerbaar
11135	A 3.100	211	701		4,4	701	
11135	A 7.100	19	395		6,2	395	
11136	A 3.100	189	929	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	929	niet uitvoerbaar
11138	A 1.100	1079	778	bedrijfsemissie neemt toe	6	778	niet uitvoerbaar
11138	A 3.100	264	855		4,4	855	
11139	A 1.100	1599	585	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11139	A 1.5	968	585				
11139	A 3.100	616	644				
11139	A 7.100	161	363				
11140	A 3.100	418	694	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	694	niet uitvoerbaar
11140	B 1.100	70	736		0,7	736	
11140	K 1.100	10	789		5	789	
11141	B 1.100	89	611	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11141	D 3.100	216	393				
11141	D 3.2.7.1.1	216	131				
11141	E 1.100	4675	171				
11142	A 1.100	481	369	bedrijfsemissie neemt toe	6	369	niet uitvoerbaar
11142	A 3.100	123	406		4,4	406	
11143	A 1.100	598	483	bedrijfsemissie neemt toe	6	483	niet uitvoerbaar
11143	A 3.100	185	531		4,4	531	
11144	A 1.100	325	205	bedrijfsemissie neemt toe	6	205	uitvoerbaar
11144	D 1.1.100	2	16		0,0075	2	
11144	D 1.3.101	25	96		0,09	21	
11144	D 3.100	21	154		0,05	26	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11145	A 1.100	442	635	bedrijfsemissie neemt toe	6	635	niet uitvoerbaar
11145	A 3.100	339	699		4,4	699	
11145	A 7.100	155	394		6,2	394	
11146	D 1.1.100	742	25	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11146	D 1.1.12.3	466	7				
11146	D 1.2.100	531	304				
11146	D 1.2.16	244	106				
11146	D 1.3.100	756	154				
11146	D 1.3.12.4	639	56				
11146	D 2.4.4	4	23				
11146	D 3.2.15.4	261	90				
11148	A 1.100	1703	644	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11148	A 3.100	422	709				
11148	D 3.2.6.1.1	648	242				
11148	D 3.2.6.1.2	370	193				
11149	A 3.100	414	688	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	688	niet uitvoerbaar
11149	E 2.100	6	448		0,001	14	
11150	A 3.100	220	1142	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1142	niet uitvoerbaar
11152	A 1.100	2353	751	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11152	A 3.100	638	826				
11152	A 4.100	18	365				
11152	A 6.100	27	398				
11153	A 1.100	676	457	bedrijfsemissie neemt toe	6	457	niet uitvoerbaar
11153	A 3.100	145	503		4,4	503	
11154	A 1.100	481	391	bedrijfsemissie neemt toe	6	391	niet uitvoerbaar
11154	A 3.100	150	430		4,4	430	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11155	A 1.100	3120	1125	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11155	A 3.100	748	1237				
11155	K 3.100	6	872				
11156	A 1.100	1807	654	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11156	A 3.100	282	720				
11156	D 3.100	1212	491				
11156	D 3.2.7.2.1	1200	245				
11158	A 2.100	123	306	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	306	niet uitvoerbaar
11158	B 1.100	18	872		0,7	872	
11161	K 1.100	200	2238	bedrijfsemissie neemt toe	5	2238	niet uitvoerbaar
11162	A 1.100	2652	1262	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11162	A 3.100	286	1388				
11163	D 1.1.100	304	21	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11163	D 1.2.100	208	250				
11163	D 1.3.100	294	127				
11163	D 1.3.101	147	127				
11163	D 2.100	11	37				
11163	D 3.100	885	203				
11163	D 3.2.14	99	34				
11163	L 1.100	85	170				
11165	A 3.100	48	484	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	484	niet uitvoerbaar
11165	A 4.100	25	214		0,095	58	
11165	D 1.2.100	91	406		0,12	59	
11167	A 1.100	780	605	bedrijfsemissie neemt toe	6	605	niet uitvoerbaar
11167	A 3.100	88	666		4,4	666	
11168	A 3.100	154	333	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	333	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11168	B 1.100	21	353		0,7	353	
11168	K 1.100	40	378		5	378	
11168	K 2.100	11	159		2,1	159	
11170	A 1.100	91	360	bedrijfsemissie neemt toe	6	360	niet uitvoerbaar
11170	A 3.100	22	396		4,4	396	
11171	A 2.100	172	150	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	150	niet uitvoerbaar
11171	A 3.100	88	403		4,4	403	
11171	A 6.100	16	194		5,3	194	
11171	B 1.100	72	427		0,7	427	
11172	A 1.100	780	820	bedrijfsemissie neemt toe	6	820	niet uitvoerbaar
11172	A 3.100	251	902		4,4	902	
11175	A 1.100	1196	982	bedrijfsemissie neemt toe	6	982	niet uitvoerbaar
11175	A 3.100	466	1080		4,4	1080	
11177	A 2.100	70	127	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	127	niet uitvoerbaar
11177	A 3.100	40	340		4,4	340	
11177	B 1.100	63	361		0,7	361	
11179	A 2.100	21	87	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	87	niet uitvoerbaar
11179	A 3.100	22	235		4,4	235	
11179	A 4.100	249	104		0,095	28	
11181	A 1.100	1053	328	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11181	A 3.100	70	361				
11181	D 3.2.9	675	74				
11181	K 1.100	100	410				
11181	K 2.100	4	172				
11181	K 3.100	16	254				
11181	K 4.100	7	107				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11182	A 1.1	182	157	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11182	A 1.100	442	157				
11182	A 3.100	224	172				
11182	A 4.100	140	76				
11182	A 6.100	318	83				
11185	B 1.100	11	687	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11185	E 5.5	1862	124				
11185	E 5.5	3800	124				
11185	K 1.100	20	736				
11185	K 2.100	4	309				
11185	K 3.100	6	457				
11185	K 4.100	3	191				
11188	A 2.100	62	85	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	85	niet uitvoerbaar
11188	A 3.100	70	229		4,4	229	
11188	A 4.100	28	101		0,095	27	
11188	A 7.100	6	129		6,2	129	
11191	K 1.100	20	432	bedrijfsemissie neemt toe	5	432	niet uitvoerbaar
11191	K 2.100	8	182		2,1	182	
11192	A 2.100	82	118	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	118	niet uitvoerbaar
11192	A 3.100	88	317		4,4	317	
11192	B 1.100	7	336		0,7	336	
11192	C 1.100	38	0		0,19	0	
11192	D 1.2.100	8	266		0,12	38	
11192	D 3.100	30	216		0,05	36	
11192	E 2.101	15	65		0,001	7	
11196	A 1.100	1040	1250	bedrijfsemissie neemt toe	6	1250	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11196	A 3.100	224	1374		4,4	1374	
11199	A 2.100	16	230	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	230	niet uitvoerbaar
11199	A 3.100	880	618		4,4	618	
11199	A 7.100	31	348		6,2	348	
11199	K 3.100	6	435		3,1	435	
11200	A 3.100	453	710	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	710	niet uitvoerbaar
11200	A 4.100	4	314		0,095	85	
11201	A 1.100	585	456	bedrijfsemissie neemt toe	6	456	niet uitvoerbaar
11201	A 3.100	101	502		4,4	502	
11202	A 1.1	29	483	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11202	B 1.100	7	563				
11202	D 1.1.100	235	37				
11202	D 1.2.100	241	445				
11202	D 1.3.100	470	225				
11202	D 2.100	6	66				
11202	D 3.100	3066	362				
11203	A 1.100	754	1060	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11203	A 3.100	128	1166				
11203	D 3.100	1110	795				
11203	D 3.2.7.2.1	3942	397				
11204	A 1.100	1040	573	bedrijfsemissie neemt toe	6	573	niet uitvoerbaar
11204	A 3.100	172	631		4,4	631	
11204	A 6.100	53	304		5,3	304	
11205	A 1.100	611	650	bedrijfsemissie neemt toe	6	650	niet uitvoerbaar
11205	A 3.100	141	715		4,4	715	
11208	A 1.100	1040	48	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11208	A 1.14	1050	48				
11208	A 3.100	590	53				
11208	C 1.100	4	0				
11208	E 2.100	3	34				
11208	K 3.100	3	37				
11211	A 1.100	2600	1289	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11211	A 3.100	616	1418				
11212	A 2.100	41	533	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	533	niet uitvoerbaar
11214	D 3.100	390	488	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11214	E 5.100	3552	246				
11217	A 3.100	26	715	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	715	niet uitvoerbaar
11217	A 6.100	95	345		5,3	345	
11218	A 1.100	2106	1315	bedrijfsemissie neemt toe	6	1315	niet uitvoerbaar
11218	A 3.100	211	1446		4,4	1446	
11219	A 1.100	325	530	bedrijfsemissie neemt toe	6	530	niet uitvoerbaar
11219	A 3.100	48	583		4,4	583	
11220	A 1.100	1560	629	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11220	A 2.100	66	258				
11220	A 3.100	396	692				
11220	A 4.100	147	306				
11224	A 1.100	1092	647	bedrijfsemissie neemt toe	6	647	niet uitvoerbaar
11224	A 3.100	308	712		4,4	712	
11224	A 7.100	130	401		6,2	401	
11225	A 2.100	172	168	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	168	niet uitvoerbaar
11225	A 3.100	167	450		4,4	450	
11226	A 1.100	1326	492	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11226	A 1.14	364	492				
11226	A 3.100	273	542				
11227	A 1.100	1521	1111	bedrijfsemissie neemt toe	6	1111	niet uitvoerbaar
11227	A 3.100	295	1223		4,4	1223	
11228	A 2.100	53	183	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	183	niet uitvoerbaar
11228	K 1.100	305	557		5	557	
11228	K 2.100	21	234		2,1	234	
11229	A 1.100	130	502	bedrijfsemissie neemt toe	6	502	niet uitvoerbaar
11229	A 1.100	676	502		6	502	
11229	A 3.100	220	552		4,4	552	
11230	A 3.100	132	156	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	156	niet uitvoerbaar
11230	A 4.100	4	69		0,095	19	
11230	E 1.101	0	12		0,0006	2	
11230	E 2.101	1	32		0,001	3	
11230	K 3.100	9	110		3,1	110	
11230	M 1	0			0		
11231	A 1.100	13	593	bedrijfsemissie neemt toe	6	593	niet uitvoerbaar
11231	A 3.100	308	652		4,4	652	
11236	A 1.1	80	282	bedrijfsemissie neemt toe	6	282	niet uitvoerbaar
11236	A 3.100	53	310		4,4	310	
11237	A 3.100	88	136	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	136	niet uitvoerbaar
11237	A 7.100	87	77		6,2	77	
11237	B 1.100	22	144		0,7	144	
11237	E 2.100	9	88		0,001	3	
11238	K 1.100	50	916	bedrijfsemissie neemt toe	5	916	niet uitvoerbaar
11238	K 2.100	8	385		2,1	385	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11239	D 3.100	480	277	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11239	D 3.2.1	3240	416				
11239	D 3.2.7.1.1	296	92				
11239	D 3.2.7.1.2	196	129				
11243	A 1.100	455	650	bedrijfsemissie neemt toe	6	650	niet uitvoerbaar
11243	A 3.100	66	715		4,4	715	
11244	A 1.100	2600	497	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11244	A 3.100	616	547				
11244	D 1.1.100	348	38				
11244	D 1.2.15	27	66				
11244	D 1.3.100	336	232				
11244	D 1.3.11	28	50				
11244	D 2.100	11	68				
11244	D 3.100	174	373				
11244	D 3.2.7.1.2	773	174				
11246	A 1.100	728	329	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11246	A 3.100	172	362				
11252	A 1.100	1690	520	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11252	A 3.100	484	572				
11252	A 7.100	19	323				
11252	K 1.100	35	650				
11253	A 1.100	897	596	bedrijfsemissie neemt toe	6	596	niet uitvoerbaar
11253	A 3.100	246	655		4,4	655	
11253	A 7.100	6	369		6,2	369	
11254	A 1.10	1001	977	bedrijfsemissie neemt toe	6	977	niet uitvoerbaar
11254	A 3.100	374	1075		4,4	1075	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11255	E 2.11.1	9630	774	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11256	A 1.100	1001	333	bedrijfsemissie neemt toe	6	333	niet uitvoerbaar
11256	A 3.100	326	366		4,4	366	
11256	B 1.100	4	388		0,7	388	
11256	K 1.100	5	416		5	416	
11257	A 1.100	663	693	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11257	D 3.100	750	519				
11258	A 1.100	975	1141	bedrijfsemissie neemt toe	6	1141	niet uitvoerbaar
11258	A 3.100	352	1255		4,4	1255	
11259	K 1.100	150	825	bedrijfsemissie neemt toe	5	825	niet uitvoerbaar
11261	A 1.100	767	650	bedrijfsemissie neemt toe	6	650	uitvoerbaar
11261	E 2.100	8	465		0,001	15	
11262	A 1.100	455	853	bedrijfsemissie neemt toe	6	853	niet uitvoerbaar
11262	A 1.5	1487	853		6	853	
11262	A 3.100	532	939		4,4	939	
11263	A 1.100	338	852	bedrijfsemissie neemt toe	6	852	niet uitvoerbaar
11263	A 3.100	202	938		4,4	938	
11264	A 1.100	585	288	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11264	A 3.100	88	317				
11264	E 2.101	4	66				
11266	A 1.10	518	726	bedrijfsemissie neemt toe	6	726	niet uitvoerbaar
11266	A 1.100	884	726		6	726	
11266	A 3.100	471	799		4,4	799	
11270	A 2.100	230	90	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	90	niet uitvoerbaar
11270	A 3.100	141	241		4,4	241	
11270	A 6.100	265	116		5,3	116	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11270	K 1.100	30	274		5	274	
11270	K 2.100	4	115		2,1	115	
11271	A 2.100	21	194	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	194	niet uitvoerbaar
11271	A 3.100	220	520		4,4	520	
11273	K 1.100	150	1469	bedrijfsemissie neemt toe	5	1469	niet uitvoerbaar
11274	A 2.100	8	133	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	133	niet uitvoerbaar
11274	A 3.100	9	358		4,4	358	
11274	A 6.100	11	172		5,3	172	
11274	B 1.100	1	379		0,7	379	
11275	A 1.100	962	1147	bedrijfsemissie neemt toe	6	1147	niet uitvoerbaar
11275	A 3.100	238	1261		4,4	1261	
11276	C 1.100	10	0	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11276	D 3.100	447	151				
11276	D 3.100	240	151				
11276	D 3.2.15.4	636	55				
11276	E 2.100	6	145				
11277	A 1.100	455	369	bedrijfsemissie neemt toe	6	369	niet uitvoerbaar
11277	A 3.100	66	405		4,4	405	
11278	A 3.100	101	737	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	737	niet uitvoerbaar
11278	B 1.100	8	781		0,7	781	
11278	K 1.100	10	837		5	837	
11279	A 1.100	2210	557	bedrijfsemissie neemt toe	6	557	niet uitvoerbaar
11279	A 3.100	625	612		4,4	612	
11279	B 1.100	4	650		0,7	650	
11279	E 2.7	4	509		0,001	13	
11279	I 2.100	2	398		0,02	398	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11279	K 1.100	15	696		5	696	
11281	A 1.100	1144	999	bedrijfsemissie neemt toe	6	999	niet uitvoerbaar
11281	A 3.100	268	1099		4,4	1099	
11282	K 1.100	120	1412	bedrijfsemissie neemt toe	5	1412	niet uitvoerbaar
11283	A 1.100	455	703	bedrijfsemissie neemt toe	6	703	niet uitvoerbaar
11283	A 1.14	875	703		6	703	
11283	A 3.100	405	773		4,4	773	
11284	A 1.100	234	514	bedrijfsemissie neemt toe	6	514	niet uitvoerbaar
11284	A 1.100	754	514		6	514	
11284	A 3.100	238	566		4,4	566	
11285	A 1.100	637	634	bedrijfsemissie neemt toe	6	634	niet uitvoerbaar
11285	A 3.100	128	698		4,4	698	
11287	A 1.100	1898	1330	bedrijfsemissie neemt toe	6	1330	niet uitvoerbaar
11287	A 3.100	260	1463		4,4	1463	
11288	B 1.100	60	514	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	514	niet uitvoerbaar
11288	C 1.100	6	0		0,19	0	
11288	K 1.100	5	551		5	551	
11288	K 3.100	3	342		3,1	342	
11291	A 1.100	2431	946	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11291	A 3.100	726	1040				
11291	A 4.100	18	460				
11292	A 1.100	1560	1021	bedrijfsemissie neemt toe	6	1021	niet uitvoerbaar
11292	A 3.100	352	1124		4,4	1124	
11293	A 1.100	299	1300	bedrijfsemissie neemt toe	6	1300	niet uitvoerbaar
11294	K 1.100	70	2516	bedrijfsemissie neemt toe	5	2516	niet uitvoerbaar
11296	A 1.100	1183	749	bedrijfsemissie neemt toe	6	749	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11296	A 3.100	268	824		4,4	824	
11300	A 1.100	1586	879	bedrijfsemissie neemt toe	6	879	niet uitvoerbaar
11300	A 3.100	308	966		4,4	966	
11300	K 1.100	5	1098		5	1098	
11301	A 1.100	1170	947	bedrijfsemissie neemt toe	6	947	niet uitvoerbaar
11301	A 3.100	317	1042		4,4	1042	
11303	A 3.100	880	480	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	480	niet uitvoerbaar
11303	A 7.100	12	271		6,2	271	
11303	K 1.100	5	546		5	546	
11304	A 1.100	1404	972	bedrijfsemissie neemt toe	6	972	niet uitvoerbaar
11304	A 3.100	352	1069		4,4	1069	
11305	A 3.100	268	2743	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	2743	niet uitvoerbaar
11308	A 1.100	1079	892	bedrijfsemissie neemt toe	6	892	niet uitvoerbaar
11308	A 3.100	233	981		4,4	981	
11311	A 1.100	1560	468	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11311	A 3.100	207	514				
11311	A 4.100	28	227				
11312	A 1.100	442	349	bedrijfsemissie neemt toe	6	349	niet uitvoerbaar
11312	A 3.100	141	384		4,4	384	
11313	A 3.100	352	1212	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1212	niet uitvoerbaar
11314	A 1.100	650	520	bedrijfsemissie neemt toe	6	520	niet uitvoerbaar
11314	A 3.100	198	572		4,4	572	
11314	E 2.101	2	118		0,001	12	
11315	A 1.100	2509	1249	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11315	A 3.100	691	1374				
11316	K 1.100	55	1676	bedrijfsemissie neemt toe	5	1676	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11318	A 1.100	390	1032	bedrijfsemissie neemt toe	6	1032	niet uitvoerbaar
11319	A 1.100	130	418	bedrijfsemissie neemt toe	6	418	niet uitvoerbaar
11319	A 3.100	31	460		4,4	460	
11321	A 1.100	273	636	bedrijfsemissie neemt toe	6	636	niet uitvoerbaar
11321	A 1.14	875	636		6	636	
11321	A 3.100	506	699		4,4	699	
11322	A 2.100	25	83	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	83	niet uitvoerbaar
11322	A 3.100	9	224		4,4	224	
11322	B 1.100	2	237		0,7	237	
11322	C 1.100	8	0		0,19	0	
11322	K 1.100	25	254		5	254	
11323	A 3.100	559	1432	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1432	niet uitvoerbaar
11325	A 1.100	2041	1417	bedrijfsemissie neemt toe	6	1417	niet uitvoerbaar
11325	A 3.100	563	1558		4,4	1558	
11326	A 1.100	1456	432	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11326	A 3.100	295	476				
11326	A 4.100	18	210				
11326	K 1.100	20	540				
11329	K 1.100	60	709	bedrijfsemissie neemt toe	5	709	niet uitvoerbaar
11332	D 1.1.15.4	90	14	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11332	D 1.2.16	882	172				
11332	D 1.3.12.4	1937	90				
11332	D 2.4.4	12	37				
11332	D 3.2.15.4	294	145				
11332	K 3.100	9	414				
11335	A 1.100	2756	1062	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11335	A 3.100	484	1169				
11337	A 1.1	103	556	bedrijfsemissie neemt toe	6	556	niet uitvoerbaar
11337	A 1.100	650	556		6	556	
11337	A 3.100	154	611		4,4	611	
11338	A 1.100	663	532	bedrijfsemissie neemt toe	6	532	niet uitvoerbaar
11338	A 1.16	1264	532		6	532	
11338	A 1.28	246	532		6	532	
11338	A 3.100	541	585		4,4	585	
11338	A 7.100	74	330		6,2	330	
11338	B 1.100	36	621		0,7	621	
11339	K 1.100	40	806	bedrijfsemissie neemt toe	5	806	niet uitvoerbaar
11340	A 1.100	234	433	bedrijfsemissie neemt toe	6	433	niet uitvoerbaar
11340	A 3.100	22	477		4,4	477	
11340	A 4.100	25	211		0,095	57	
11343	A 1.100	338	308	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11343	A 1.100	975	308				
11343	A 3.100	396	339				
11343	A 7.100	99	191				
11344	D 3.2.7.2.1	600	590	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11345	A 1.100	1326	428	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11345	A 3.100	299	471				
11345	D 1.1.12.2	181	10				
11345	D 1.2.100	365	395				
11345	D 1.3.100	328	200				
11345	D 1.3.101	59	200				
11345	D 2.100	22	59				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
11345	D 3.100	36	321				
11345	D 3.2.7.1.1	1152	107				
11346	A 1.100	741	358	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11346	A 3.100	198	394				
11347	A 1.100	767	469	bedrijfsemissie neemt toe	6	469	niet uitvoerbaar
11347	A 3.100	180	516		4,4	516	
30008	A 2.100	131	282	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30008	A 3.100	114	757				
30008	D 3.100	1581	516				
30008	D 3.2.7.2.1	2184	258				
30023	A 1.100	650	559	bedrijfsemissie neemt toe	6	559	niet uitvoerbaar
30023	A 3.100	176	615		4,4	615	
30024	E 4.3	6321	358	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30024	E 5.4	788	56				
30024	K 1.100	15	1788				
30138	A 2.100	164	208	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	208	niet uitvoerbaar
30138	A 3.100	88	559		4,4	559	
30138	A 4.100	70	247		0,095	67	
30137	D 3.100	3504	1144	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30149	A 1.100	988	750	bedrijfsemissie neemt toe	6	750	niet uitvoerbaar
30149	A 1.2	347	750		6	750	
30149	A 3.100	312	826		4,4	826	
30149	A 7.100	19	465		6,2	465	
30495	K 1.100	40	1415	bedrijfsemissie neemt toe	5	1415	niet uitvoerbaar
30596	A 3.100	348	583	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	583	niet uitvoerbaar
30597	A 3.100	110	358	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	358	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
30596	A 7.100	155	328	bedrijfsemissie neemt toe	6,2	328	niet uitvoerbaar
30597	B 1.100	11	379	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	379	niet uitvoerbaar
30597	C 1.100	15	0		0,19	0	
30597	E 2.100	10	233		0,001	7	
30597	F 4.100	7	167		0,021	52	
30615	A 1.100	975	644	bedrijfsemissie neemt toe	6	644	niet uitvoerbaar
30615	A 3.100	180	709		4,4	709	
30614	E 2.101	1	24	bedrijfsemissie neemt toe	0,001	2	niet uitvoerbaar
30614	K 1.100	40	130		5	130	
30614	K 2.100	4	54		2,1	54	
30677	A 1.100	1547	349	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30677	A 3.100	356	383				
30677	K 1.100	10	436				
30677	K 3.100	3	270				
30959	A 1.100	767	897	bedrijfsemissie neemt toe	6	897	niet uitvoerbaar
30960	A 1.100	234	210	bedrijfsemissie neemt toe	6	210	niet uitvoerbaar
30959	A 3.100	180	986	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	986	niet uitvoerbaar
30960	A 3.100	57	231	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	231	niet uitvoerbaar
30960	A 6.100	21	111		5,3	111	
31004	A 1.100	1599	573	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31004	A 3.100	497	630				
31004	A 4.100	21	279				
31003	A 6.100	509	481	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31004	A 6.100	64	304	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31004	D 3.100	636	430				
31004	D 3.2.7.1.1	2080	143				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
31012	A 1.100	273	231	bedrijfsemissie neemt toe	6	231	niet uitvoerbaar
31013	A 1.100	780	341	bedrijfsemissie neemt toe	6	341	niet uitvoerbaar
31012	A 3.100	97	254	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	254	niet uitvoerbaar
31013	A 3.100	268	376	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	376	niet uitvoerbaar
31013	B 1.100	21	398		0,7	398	
31052	A 2.100	41	113	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	113	niet uitvoerbaar
31052	A 3.100	44	302		4,4	302	
31115	A 1.100	2587	1319	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31116	D 1.1.100	345	58	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31116	D 1.1.14	41	6				
31115	A 3.100	392	1451	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31179	A 1.100	234	246	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31180	A 1.100	1586	899	bedrijfsemissie neemt toe	6	899	niet uitvoerbaar
31179	A 3.100	53	271	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31180	A 3.100	92	989	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	989	niet uitvoerbaar
31179	D 1.1.12.3	153	5	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31179	D 1.1.3	201	4				
31179	D 1.2.16	319	79				
31179	D 1.3.1	96	66				
31179	D 1.3.10	819	71				
31179	D 2.100	17	34				
31179	D 3.2.7.2.2	76	117				
31316	A 1.100	130	121	bedrijfsemissie neemt toe	6	121	niet uitvoerbaar
31316	A 3.100	18	133		4,4	133	
31316	B 1.100	28	142		0,7	142	
31316	C 1.100	74	0		0,19	0	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
31317	D 1.1.100	549	33	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31317	D 1.1.3	399	7				
31317	D 1.2.100	996	397				
31317	D 1.2.16	70	139				
31317	D 1.3.11	92	43				
31317	D 1.3.9.2	260	120				
31317	D 2.100	11	59				
31317	D 3.100	84	323				
31317	D 3.2.7.1.2	34	151				
31316	K 1.100	20	152	bedrijfsemissie neemt toe	5	152	niet uitvoerbaar
31316	K 3.100	43	94		3,1	94	
32001	A 2.100	8	178	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	178	niet uitvoerbaar
32001	A 3.100	9	477		4,4	477	
32001	K 1.100	15	542		5	542	
32003	A 2.100	492	184	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32003	A 3.100	264	494				
32003	A 4.100	210	218				
32003	A 6.100	318	238				
32003	A 7.100	372	278				
32004	A 2.100	49	281	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	281	niet uitvoerbaar
32004	K 1.100	145	857		5	857	
32004	K 2.100	101	360		2,1	360	
32005	B 1.100	32	758	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	758	niet uitvoerbaar
32005	E 2.100	2	465		0,001	15	
32006	A 1.100	455	406	bedrijfsemissie neemt toe	6	406	niet uitvoerbaar
32006	A 3.100	374	446		4,4	446	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
32007	A 1.100	2600	412	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32007	A 3.100	616	453				
32007	K 1.100	25	515				
32007	K 3.100	16	319				
32008	K 1.100	75	1267	bedrijfsemissie neemt toe	5	1267	niet uitvoerbaar
32008	K 2.100	21	532		2,1	532	
32009	A 2.100	103	533	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	533	niet uitvoerbaar
32010	A 4.100	3759	1055	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32011	D 3.2.15.4	4037	300	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32011	D 3.2.15.4	2819	300				
32012	A 1.100	1274	790	bedrijfsemissie neemt toe	6	790	niet uitvoerbaar
32012	A 3.100	277	869		4,4	869	
32013	A 1.100	559	349	bedrijfsemissie neemt toe	6	349	niet uitvoerbaar
32013	A 3.100	238	383		4,4	383	
32013	B 1.100	1	407		0,7	407	
32013	E 2.100	5	250		0,001	8	
32014	A 2.100	205	144	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	144	niet uitvoerbaar
32014	A 3.100	66	386		4,4	386	
32015	K 1.100	35	602	bedrijfsemissie neemt toe	5	602	niet uitvoerbaar
32015	K 3.100	40	373		3,1	373	
32015	K 4.100	3	156		1,3	156	
32016	A 3.100	229	715	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	715	niet uitvoerbaar
32016	A 7.100	248	403		6,2	403	
32017	K 2.100	42	377	bedrijfsemissie neemt toe	2,1	377	niet uitvoerbaar
32018	C 1.100	21	0	bedrijfsemissie neemt toe	0,19	0	niet uitvoerbaar
32018	E 2.100	6	465		0,001	15	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
32018	K 3.100	12	504		3,1	504	
32019	A 1.100	1950	1319	bedrijfsemissie neemt toe	6	1319	niet uitvoerbaar
32019	A 3.100	572	1451		4,4	1451	
32020	A 1.100	3107	650	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32020	A 3.100	246	715				
32020	C 1.100	19	0				
32020	K 1.100	15	813				
32021	K 1.100	250	481	bedrijfsemissie neemt toe	5	481	niet uitvoerbaar
32021	K 2.100	74	202		2,1	202	
32022	A 2.100	4	42	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	42	niet uitvoerbaar
32022	A 3.100	9	113		4,4	113	
32022	A 7.100	6	64		6,2	64	
32022	B 1.100	4	120		0,7	120	
32022	C 1.100	11	0		0,19	0	
32022	I 1.1	8	44		0,012	7	
32022	K 1.100	10	128		5	128	
32022	K 3.100	9	79		3,1	79	
32022	M 1	0			0		
32023	D 1.1.100	828	34	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32023	D 1.1.14	114	4				
32023	D 1.2.100	465	408				
32023	D 1.2.100	1062	408				
32023	D 1.2.17.4	622	154				
32023	D 1.2.6	108	197				
32023	D 1.3.10	738	128				
32023	D 1.3.12.4	997	75				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-1: opvullen tot 50/50 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie plan-1	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-1	minimaal mogelijke e-factor	emissie per gesaneerde stal (50/50)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan1 (50/50)
32023	D 2.100	22	61				
32023	D 3.100	600	332				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10003	A 1.100	910	243	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10003	A 3.100	387	267				
10003	A 7.100	62	151				
10004	K 1.100	80	238	bedrijfsemissie neemt toe	5	238	niet uitvoerbaar
10004	K 3.100	12	148		3,1	148	
10005	D 1.1.3	63	8	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10005	D 1.1.4.2	104	17				
10005	D 1.2.100	531	417				
10005	D 1.3.100	756	211				
10005	D 2.100	6	62				
10005	D 3.2.8	1699	102				
10006	A 1.100	1170	306	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10006	A 3.100	216	337				
10009	A 1.100	364	124	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10009	A 3.100	84	136				
10009	A 6.100	106	66				
10010	A 1.100	962	203	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10010	A 3.100	502	223				
10010	A 7.100	118	126				
10011	A 1.100	1040	133	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10011	A 3.100	299	146				
10011	D 1.1.100	309	10				
10011	D 1.1.12.2	91	3				
10011	D 1.2.100	432	122				
10011	D 1.3.11	44	13				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10011	D 2.3	1	9				
10011	D 3.2.14	10	17				
10012	E 2.11.1	3240	273	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10012	E 2.11.2.1	1760	167				
10012	E 6.4.2	64	61				
10012	E 6.8	1800	152				
10013	A 2.100	4	13	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	13	niet uitvoerbaar
10013	A 3.100	9	36		4,4	36	
10013	B 1.100	10	38		0,7	38	
10013	E 2.2	1	3		0,001	1	
10013	K 3.100	9	25		3,1	25	
10013	K 3.100	3	25		3,1	25	
10014	A 1.100	2249	175	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10014	A 3.100	44	193				
10014	A 6.100	5	93				
10014	A 7.100	6	109				
10014	B 1.100	28	205				
10015	A 1.100	1417	736	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10015	A 3.100	660	809				
10017	A 1.100	247	42	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10017	A 3.100	53	46				
10017	A 6.100	11	22				
10017	C 1.100	13	0				
10018	A 2.100	164	87	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	87	niet uitvoerbaar
10018	A 3.100	44	234		4,4	234	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10018	A 6.100	53	113		5,3	113	
10019	A 1.100	1508	203	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10019	A 3.100	246	223				
10019	D 3.100	459	152				
10019	D 3.2.8	324	46				
10020	A 1.100	845	131	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10020	A 3.100	53	144				
10020	A 6.100	27	70				
10021	A 1.100	650	350	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10021	A 3.100	154	385				
10021	D 1.1.13	110	8				
10021	D 3.2.7.1.2	840	122				
10023	A 4.100	3150	355	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10023	B 1.100	2	852				
10023	C 1.100	4	0				
10023	D 3.100	6	548				
10023	E 2.100	5	523				
10023	I 1.100	12	487				
10023	M 1	0					
10024	A 1.100	910	182	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10024	A 3.100	176	200				
10024	A 6.100	106	96				
10026	A 1.100	1456	763	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10026	A 3.100	246	840				
10026	D 3.100	960	573				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10026	D 3.2.7.1.1	330	191				
10026	D 3.2.7.2.1	1692	286				
10027	A 1.100	429	412	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10027	A 3.100	110	453				
10027	D 3.100	1845	309				
10027	D 3.2.14	36	51				
10027	D 3.2.15.4	1240	112				
10032	A 1.100	819	273	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10032	A 3.100	172	300				
10033	A 1.100	468	96	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10033	A 3.100	154	105				
10033	A 6.100	11	51				
10033	A 7.100	68	59				
10034	A 1.100	559	357	bedrijfsemissie neemt toe	6	357	niet uitvoerbaar
10034	A 3.100	132	393		4,4	393	
10036	A 1.100	377	409	bedrijfsemissie neemt toe	6	409	niet uitvoerbaar
10036	A 3.100	123	450		4,4	450	
10037	A 1.100	728	157	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10037	A 3.100	75	173				
10039	A 1.100	624	124	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10039	A 3.100	145	136				
10039	D 3.2.11	354	53				
10040	A 1.100	975	333	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10040	A 3.100	343	366				
10044	A 3.100	308	190	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	190	niet uitvoerbaar
10044	A 7.100	6	107		6,2	107	
10044	B 1.100	2	201		0,7	201	
10045	A 2.100	123	201	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	201	niet uitvoerbaar
10045	A 3.100	44	539		4,4	539	
10045	A 4.100	525	238		0,095	65	
10045	A 6.100	53	260		5,3	260	
10047	C 1.100	2803	0	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10047	C 2.100	80	0				
10047	C 3.100	40	0				
10048	D 3.1	1877	526	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10048	D 3.100	144	350				
10048	D 3.2.7.1.1	380	117				
10049	A 1.100	325	166	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10049	A 3.100	97	182				
10055	A 1.100	663	246	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10055	A 3.100	524	270				
10055	E 2.100	6	176				
10057	A 1.100	1950	310	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10057	A 3.100	427	341				
10057	A 7.100	31	192				
10058	A 1.100	1430	486	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10058	A 3.100	488	534				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10060	D 3.2.7.2.1	8928	976	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10060	D 3.2.8	922	586				
10060	K 1.100	10	3253				
10061	A 2.100	230	87	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10061	A 3.100	194	235				
10063	A 1.100	1924	254	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10063	A 3.100	466	279				
10063	A 7.100	6	157				
10063	C 1.100	4	0				
10064	A 3.100	158	659	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	659	niet uitvoerbaar
10065	E 5.10	2940	559	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10065	E 5.5	4788	607				
10069	I 1.100	1199	453	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10069	I 2.100	1200	485				
10069	K 1.100	5	849				
10070	A 1.100	611	218	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10070	A 3.100	194	239				
10080	A 4.100	1117	413	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10081	A 1.100	1300	66	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10081	A 3.100	70	73				
10081	A 4.100	28	32				
10081	A 6.100	85	35				
10081	D 3.100	528	50				
10081	D 3.2.9	346	15				
10083	A 3.100	44	210	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10083	A 6.100	69	101				
10083	D 3.100	414	143				
10083	D 3.2.1	2520	215				
10084	A 1.100	1339	742	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10084	A 3.100	422	816				
10084	B 1.100	56	866				
10084	D 3.100	1890	557				
10084	D 3.2.7.1.1	2880	186				
10084	D 3.2.7.2.1	990	278				
10086	A 6.100	117	160	bedrijfsemissie neemt toe	5,3	160	niet uitvoerbaar
10086	C 1.100	6	0		0,19	0	
10086	E 2.101	5	69		0,001	7	
10086	K 3.100	3	235		3,1	235	
10088	K 1.100	20	637	bedrijfsemissie neemt toe	5	637	niet uitvoerbaar
10088	K 3.100	37	395		3,1	395	
10091	A 2.100	41	24	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	24	niet uitvoerbaar
10091	A 3.100	26	66		4,4	66	
10091	B 1.100	14	70		0,7	70	
10092	A 1.100	299	106	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10092	A 2.100	37	43				
10092	A 3.100	44	117				
10092	A 7.100	372	66				
10093	A 1.100	1040	275	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10093	A 3.100	286	303				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10093	B 1.100	7	321				
10094	D 1.1.100	152	15	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10094	D 1.1.12.1	12	4				
10094	D 1.1.3	61	3				
10094	D 1.2.100	382	176				
10094	D 1.3.100	185	89				
10094	D 1.3.12.4	143	32				
10094	D 2.4.4	2	13				
10094	D 3.100	1272	143				
10094	D 3.2.1	54	215				
10094	D 3.2.15.4	845	52				
10094	D 3.2.7.2.1	300	72				
10095	A 1.100	1482	915	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10095	A 3.100	383	1007				
10095	E 2.11.1	3972	187				
10096	A 2.100	49	131	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	131	niet uitvoerbaar
10096	A 4.100	21	155		0,095	42	
10100	A 1.100	1105	365	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10100	A 3.100	282	402				
10101	A 1.100	2080	215	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10101	A 3.100	506	236				
10101	D 1.1.100	110	16				
10101	D 1.2.100	100	198				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10101	D 1.3.100	185	100				
10101	D 3.2.7.1.2	560	75				
10103	A 6.100	101	102	bedrijfsemissie neemt toe	5,3	102	niet uitvoerbaar
10103	B 1.100	20	225		0,7	225	
10104	D 3.2.8	1066	742	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10105	A 2.100	21	78	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	78	niet uitvoerbaar
10105	A 3.100	110	210		4,4	210	
10105	A 7.100	74	118		6,2	118	
10110	A 1.100	2600	522	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10110	A 3.100	616	574				
10113	A 1.100	1378	334	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10113	A 3.100	176	367				
10115	E 4.100	37555	2717	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10116	A 1.100	2275	178	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10116	A 3.100	550	196				
10116	A 7.100	12	110				
10116	K 1.100	5	223				
10117	A 1.100	611	147	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10117	A 3.100	194	161				
10119	A 1.100	1404	291	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10119	A 1.14	637	291				
10119	A 3.100	616	321				
10119	A 4.100	42	142				
10119	A 6.100	117	154				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10120	D 1.1.12.3	238	8	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10120	D 1.2.16	232	121				
10120	D 1.3.100	353	175				
10120	D 1.3.101	80	175				
10120	D 1.3.11	34	38				
10120	D 2.100	11	52				
10120	D 3.100	399	282				
10120	K 1.100	5	470				
10122	M 1	0	0	bedrijfsemissie blijft gelijk			uitvoerbaar
10123	D 1.1.100	207	24	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10123	D 1.1.2	391	8				
10123	D 1.2.100	531	286				
10123	D 1.2.16	162	100				
10123	D 1.3.12.4	486	52				
10123	D 2.4.4	2	22				
10123	D 3.100	258	232				
10123	D 3.2.15.4	29	84				
10123	K 1.100	30	387				
10124	A 1.100	988	395	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10124	A 3.100	211	434				
10127	D 1.1.15.1	193	13	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10127	D 1.1.15.4	580	13				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10127	D 1.2.17.1	547	170				
10127	D 1.3.100	2205	227				
10127	D 1.3.12.1	100	82				
10127	D 1.3.12.4	195	82				
10127	D 2.100	6	67				
10127	D 3.100	60	366				
10128	A 1.1	154	341	bedrijfsemissie neemt toe	6	341	uitvoerbaar
10128	A 3.100	150	375		4,4	375	
10128	D 3.100	525	256		0,05	43	
10130	A 4.100	238	333	bedrijfsemissie neemt toe	0,095	90	uitvoerbaar
10130	A 4.100	476	333		0,095	90	
10130	E 2.101	2	156		0,001	16	
10131	A 1.100	884	171	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10131	A 3.100	154	188				
10131	D 1.1.100	148	13				
10131	D 1.1.3	53	3				
10131	D 1.2.100	166	157				
10131	D 1.2.16	44	55				
10131	D 1.3.101	55	80				
10131	D 1.3.9.2	250	47				
10131	D 2.100	6	23				
10131	D 3.100	648	128				
10131	D 3.100	45	128				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10131	D 3.2.15.4	392	46				
10131	D 3.2.7.1.2	42	60				
10131	D 3.2.7.2.1	864	64				
10132	A 1.100	130	135	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10132	A 1.100	676	135				
10132	A 1.14	833	135				
10132	A 3.100	334	149				
10132	D 3.100	183	101				
10132	D 3.2.7.1.1	108	34				
10132	D 3.2.7.1.2	158	47				
10137	A 1.100	663	179	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10137	A 3.100	158	197				
10138	A 1.100	208	361	bedrijfsemissie neemt toe	6	361	niet uitvoerbaar
10138	A 3.100	31	397		4,4	397	
10141	A 1.100	1287	317	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10141	A 3.100	273	349				
10142	A 3.100	150	250	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	250	niet uitvoerbaar
10143	A 1.100	936	316	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10143	A 3.100	172	347				
10145	A 1.100	2184	170	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10145	A 3.100	374	187				
10145	A 7.100	12	106				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10145	D 3.100	1020	128				
10145	D 3.2.14	60	21				
10145	D 3.2.7.2.2	456	81				
10148	A 1.100	1209	120	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10148	A 3.100	242	132				
10148	E 2.101	1	27				
10149	A 1.100	2210	532	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10149	A 3.100	295	585				
10149	D 1.1.13	425	12				
10149	D 1.2.16	418	171				
10149	D 1.3.9.1	996	136				
10149	D 2.100	17	73				
10149	D 3.2.7.1.1	2448	133				
10149	D 3.2.7.2.1	72	199				
10151	A 1.100	1937	346	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10151	A 3.100	528	380				
10151	A 7.100	248	214				
10151	B 1.100	4	403				
10155	A 7.100	310	280	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10155	D 1.2.100	979	417				
10155	D 1.2.6	320	201				
10155	D 1.3.100	302	211				
10155	D 1.3.11	92	45				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10155	D 2.100	22	62				
10155	D 3.2.1	270	509				
10156	A 1.100	1976	371	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10156	A 3.100	154	408				
10157	D 3.2.7.1.1	420	138	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10157	D 3.2.7.1.2	274	194				
10157	D 3.2.7.2.1	450	208				
10158	D 1.1.100	1580	28	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10158	D 1.1.13	304	8				
10158	D 1.1.3	497	6				
10158	D 1.2.100	531	332				
10158	D 1.2.16	232	116				
10158	D 1.2.17.4	905	126				
10158	D 1.3.100	1260	168				
10158	D 1.3.101	210	168				
10158	D 1.3.12.4	2040	61				
10158	D 2.100	6	49				
10158	D 2.4.4	8	25				
10158	D 3.100	450	270				
10159	A 1.100	1352	335	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10159	A 3.100	392	369				
10160	A 1.100	780	386	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10160	A 3.100	185	424				
10161	A 3.100	211	312	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10161	A 4.100	158	138				
10161	A 7.100	93	176				
10161	D 1.1.100	304	22				
10161	D 3.100	1008	213				
10161	D 3.2.14	63	35				
10162	K 1.100	5	95	bedrijfsemissie neemt toe	5	95	niet uitvoerbaar
10163	A 1.100	663	683	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10163	A 1.100	390	683				
10163	A 1.9	702	683				
10163	A 3.100	233	751				
10163	D 3.100	1818	512				
10163	D 3.2.10.1	370	239				
10163	D 3.2.7.1.1	614	171				
10165	A 3.100	176	699	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10165	D 3.2.7.1.2	862	222				
10165	D 3.2.7.1.2	665	222				
10166	A 1.100	1482	375	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10166	A 3.100	308	413				
10173	A 3.100	66	369	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10173	D 3.100	900	251				
10173	D 3.2.1	225	377				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10174	A 1.100	767	172	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10174	A 3.100	150	189				
10174	K 1.100	10	214				
10177	A 1.1	148	845	bedrijfsemissie neemt toe	6	845	niet uitvoerbaar
10178	D 3.100	888	1117	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10178	D 3.2.1	3492	1676				
10179	A 1.100	741	130	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10179	A 3.100	176	143				
10179	D 3.100	75	97				
10179	D 3.2.7.1.2	560	45				
10180	A 1.100	325	319	bedrijfsemissie neemt toe	6	319	uitvoerbaar
10180	A 3.100	44	351		4,4	351	
10180	D 3.100	540	240		0,05	40	
10181	A 3.100	167	442	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10181	A 7.100	260	249				
10181	D 1.1.15.4	572	11				
10181	D 1.2.17.4	408	140				
10181	D 1.3.12.4	107	68				
10181	D 1.3.6	546	58				
10181	D 2.4.4	8	28				
10181	D 3.2.15.4	2303	109				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10181	D 3.2.7.1.1	2016	101				
10182	A 1.100	1079	342	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10182	A 1.5	3493	342				
10182	A 3.100	1280	376				
10182	D 1.1.100	146	26				
10182	D 1.1.4.2	188	13				
10182	D 3.100	636	257				
10182	D 3.2.7.1.1	1992	86				
10182	D 3.2.7.1.2	1417	120				
10184	D 1.1.100	98	1	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10184	D 1.1.100	393	1				
10184	D 1.2.100	199	8				
10184	D 1.2.100	299	8				
10184	D 1.3.100	143	4				
10184	D 1.3.101	512	4				
10184	D 2.100	6	1				
10184	D 3.100	1296	7				
10184	D 3.100	1440	7				
10184	D 3.100	396	7				
10185	A 1.100	468	113	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10185	A 3.100	97	124				
10185	B 1.100	15	132				
10188	K 1.100	15	461	bedrijfsemissie neemt toe	5	461	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10189	A 1.100	325	160	bedrijfsemissie neemt toe	6	160	niet uitvoerbaar
10189	A 3.100	79	176		4,4	176	
10189	A 6.100	16	85		5,3	85	
10189	A 7.100	43	99		6,2	99	
10196	D 1.1.100	1656	40	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10196	D 1.2.100	1278	484				
10196	D 1.3.100	1835	245				
10196	D 1.3.101	126	245				
10196	D 2.100	11	72				
10196	D 3.100	207	394				
10197	A 1.100	1014	280	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10197	A 3.100	229	308				
10197	B 1.100	3	327				
10198	A 1.100	2223	336	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10198	A 3.100	440	369				
10198	A 6.100	27	178				
10199	A 1.100	1066	579	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10199	A 1.100	2184	579				
10199	A 3.100	563	637				
10202	A 1.100	1547	478	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10202	A 3.100	365	526				
10209	A 1.100	299	153	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10209	A 3.100	70	168				
10209	A 6.100	106	81				
10210	A 1.100	65	49	bedrijfsemissie neemt toe	6	49	niet uitvoerbaar
10210	A 3.100	22	54		4,4	54	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10210	B 1.100	3	57		0,7	57	
10210	E 1.100	0	16		0,0006	1	
10210	E 2.100	2	35		0,001	1	
10211	D 1.1.12.3	173	22	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10211	D 1.1.5	62	48				
10214	A 3.100	220	602	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	602	uitvoerbaar
10214	A 4.100	525	266		0,095	72	
10215	A 1.100	156	69	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10215	A 6.100	69	36				
10219	A 1.100	1807	301	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10219	A 3.100	185	331				
10219	A 7.100	149	187				
10220	A 1.100	2600	186	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10220	A 3.100	616	205				
10220	A 6.100	21	99				
10220	A 7.100	12	116				
10220	E 2.100	6	133				
10221	A 1.100	2600	470	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10221	A 3.100	616	517				
10223	A 4.100	298	211	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10223	A 7.100	155	269				
10223	D 3.100	1017	325				
10223	D 3.100	225	325				
10223	D 3.2.1	864	488				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10223	D 3.2.15.4	538	118				
10223	D 3.2.7.1.2	378	152				
10225	A 2.100	78	59	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	59	niet uitvoerbaar
10225	A 3.100	44	157		4,4	157	
10225	A 6.100	5	76		5,3	76	
10226	A 1.100	208	418	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10226	A 1.28	726	418				
10226	A 3.100	44	460				
10226	D 3.100	720	313				
10226	D 3.100	864	313				
10228	A 3.100	189	314	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	314	niet uitvoerbaar
10231	A 1.100	2639	742	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10231	A 3.100	44	817				
10232	A 1.100	2392	625	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10232	A 3.100	528	688				
10233	A 1.100	1482	181	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10233	A 3.100	524	199				
10234	A 2.100	111	38	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10234	A 3.100	141	101				
10235	A 4.5.6	304	220	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10238	A 1.100	1638	213	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10238	A 3.100	361	234				
10238	K 1.100	10	266				
10240	A 1.100	767	556	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10240	A 3.100	158	612				
10240	A 6.100	21	295				
10240	D 3.100	768	417				
10240	D 3.2.7.1.2	420	195				
10240	D 3.2.7.2.1	2160	208				
10241	D 1.1.12.3	227	32	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10241	D 3.2.7.2.1	2969	599				
10242	A 1.100	52	987	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10242	A 3.100	484	1085				
10242	D 3.100	744	740				
10242	D 3.2.8	2693	222				
10243	A 1.100	65	106	bedrijfsemissie neemt toe	6	106	niet uitvoerbaar
10243	A 3.100	22	116		4,4	116	
10243	A 6.100	27	56		5,3	56	
10244	A 1.1	46	89	bedrijfsemissie neemt toe	6	89	niet uitvoerbaar
10244	A 3.100	22	98		4,4	98	
10245	A 1.100	1118	879	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10245	A 1.5	1286	879				
10245	A 3.100	735	967				
10245	A 7.100	186	545				
10245	D 3.2.7.1.1	3792	220				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10245	D 3.2.7.1.2	2016	308				
10245	D 3.2.7.2.1	998	330				
10246	A 1.10	231	498	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10246	A 1.100	1755	498				
10246	A 3.100	642	548				
10247	A 1.100	455	182	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10247	A 3.100	114	200				
10249	D 1.1.100	431	39	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10249	D 1.2.100	664	474				
10249	D 1.3.100	748	240				
10249	D 2.100	11	71				
10249	D 3.100	3495	386				
10249	K 1.100	20	643				
10249	K 3.100	62	399				
10251	K 1.100	50	252	bedrijfsemissie neemt toe	5	252	niet uitvoerbaar
10251	K 2.100	21	106		2,1	106	
10252	A 1.100	2340	385	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10252	A 3.100	374	423				
10253	A 1.100	1430	303	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10253	A 3.100	339	333				
10254	A 3.100	110	159	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	159	niet uitvoerbaar
10254	K 1.100	15	181		5	181	
10254	K 2.100	4	76		2,1	76	
10255	A 1.100	1313	468	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10255	A 3.100	264	514				
10256	A 1.100	130	396	bedrijfsemissie neemt toe	6	396	niet uitvoerbaar
10257	A 4.100	700	250	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10257	A 4.100	700	250				
10257	A 4.100	700	250				
10257	A 4.100	700	250				
10257	A 4.100	88	250				
10257	A 4.100	700	250				
10257	A 4.3	440	79				
10258	A 1.100	819	128	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10258	A 3.100	119	141				
10258	A 4.100	56	62				
10258	E 2.101	3	29				
10259	A 1.100	585	162	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10259	A 3.100	242	178				
10259	K 1.100	5	202				
10260	A 1.100	1677	509	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10260	A 3.100	436	560				
10261	A 1.100	117	347	bedrijfsemissie neemt toe	6	347	niet uitvoerbaar
10261	A 3.100	466	382		4,4	382	
10262	A 1.100	2015	220	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10262	A 1.14	504	220				
10262	A 3.100	497	242				
10262	K 1.100	60	275				
10263	A 1.100	1105	363	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10263	A 3.100	220	400				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10264	A 1.100	2600	508	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10264	A 3.100	616	559				
10264	A 7.100	87	315				
10265	A 1.100	1300	119	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10265	A 3.100	308	131				
10265	A 4.100	35	58				
10265	A 6.100	159	63				
10265	K 1.100	15	149				
10266	A 1.100	1222	174	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10266	A 3.100	229	191				
10266	A 6.100	53	92				
10267	A 1.100	1300	242	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10267	A 3.100	110	266				
10269	A 1.100	845	218	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10269	A 3.100	198	239				
10271	A 2.100	41	83	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	83	niet uitvoerbaar
10271	A 3.100	44	222		4,4	222	
10271	A 4.100	18	98		0,095	27	
10271	M 1	0			0		
10273	A 1.100	468	24	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10273	A 3.100	114	26				
10273	A 4.100	42	12				
10273	A 6.100	159	13				
10274	A 1.100	650	184	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10274	A 3.100	158	203				
10278	A 3.100	220	135	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10278	A 4.100	707	60				
10278	A 6.100	1060	65				
10280	A 1.100	325	119	bedrijfsemissie neemt toe	6	119	niet uitvoerbaar
10280	A 3.100	40	131		4,4	131	
10280	K 1.100	10	148		5	148	
10283	A 1.1	86	601	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10283	A 1.10	1750	601				
10283	A 3.100	911	661				
10289	A 1.100	910	140	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10289	A 3.100	198	154				
10289	B 1.100	140	163				
10289	E 2.9.1	1	40				
10290	A 3.100	396	545	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	545	niet uitvoerbaar
10291	A 2.100	41	232	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10291	A 3.100	44	623				
10291	D 3.100	3264	425				
10291	D 3.2.14	230	71				
10291	D 3.2.15.4	2297	154				
10291	D 3.2.7.1.1	420	142				
10291	D 3.2.7.1.2	1882	198				
10292	A 1.100	585	123	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10292	A 3.100	141	136				
10292	A 4.100	14	60				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10292	A 6.100	48	65				
10293	A 1.100	1014	268	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10293	A 3.100	176	295				
10295	A 1.100	130	101	bedrijfsemissie neemt toe	6	101	niet uitvoerbaar
10295	B 1.100	14	117		0,7	117	
10295	E 2.100	5	72		0,001	2	
10297	K 1.100	75	581	bedrijfsemissie neemt toe	5	581	niet uitvoerbaar
10298	A 1.100	195	100	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10298	A 3.100	101	110				
10300	A 4.100	67	1151	bedrijfsemissie neemt toe	0,095	312	niet uitvoerbaar
10303	A 6.100	408	58	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10303	K 1.100	40	136				
10303	K 2.100	8	57				
10303	K 3.100	6	84				
10304	K 1.100	35	400	bedrijfsemissie neemt toe	5	400	niet uitvoerbaar
10304	K 2.100	4	168		2,1	168	
10311	K 3.100	62	204	bedrijfsemissie neemt toe	3,1	204	niet uitvoerbaar
10312	A 1.100	2210	907	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10312	A 3.100	642	997				
10314	A 1.10	840	387	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10314	A 1.100	2821	387				
10314	A 3.100	290	426				
10318	A 2.100	25	66	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	66	niet uitvoerbaar
10318	A 3.100	26	177		4,4	177	
10318	B 1.100	103	187		0,7	187	
10319	A 1.10	847	218	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10319	A 1.100	195	218				
10319	A 3.100	400	240				
10319	K 1.100	15	273				
10321	A 1.100	130	247	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10321	A 1.5	2218	247				
10321	A 3.100	568	272				
10321	D 3.100	1398	185				
10321	D 3.2.7.1.1	480	62				
10324	C 1.100	3088	0	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10324	C 2.100	320	0				
10324	C 3.100	80	0				
10325	K 1.100	155	610	bedrijfsemissie neemt toe	5	610	niet uitvoerbaar
10326	A 3.100	268	192	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	192	uitvoerbaar
10326	D 3.100	60	131		0,05	22	
10326	D 3.2.7.1.2	202	61		0,05	22	
10326	K 1.100	5	218		5	218	
10328	A 1.100	312	180	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10328	A 3.100	563	198				
10330	A 1.100	780	142	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10330	A 3.100	176	156				
10330	A 6.100	11	75				
10330	K 1.100	10	177				
10332	C 1.100	2185	0	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10332	C 2.100	413	0				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10332	C 3.100	66	0				
10333	G 2.1.100	8400	1109	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10333	G 2.1.100	4410	1109				
10333	G 4.2	0					
10334	A 4.100	4172	70	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10335	A 1.100	1469	507	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10335	A 3.100	449	558				
10336	B 1.100	3	242	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	242	niet uitvoerbaar
10336	C 1.100	10	0		0,19	0	
10336	C 2.100	1	0		0,08	0	
10336	C 3.100	0	0		0,02	0	
10336	E 2.100	4	148		0,001	5	
10336	G 1.100	3	111		0,032	111	
10336	I 2.100	1	148		0,02	148	
10336	K 1.100	5	259		5	259	
10336	K 3.100	16	161		3,1	161	
10336	K 4.100	3	67		1,3	67	
10337	A 1.100	780	366	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10337	A 3.100	172	403				
10340	A 1.100	663	155	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10340	A 3.100	246	170				
10340	A 4.100	21	75				
10340	A 6.100	64	82				
10340	K 1.100	10	194				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10345	K 1.100	35	512	bedrijfsemissie neemt toe	5	512	niet uitvoerbaar
10346	A 1.100	1404	199	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10346	A 3.100	180	218				
10346	D 3.100	264	149				
10346	D 3.2.1	720	223				
10346	D 3.2.10.1	470	69				
10347	A 1.100	1560	286	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10347	A 3.100	440	315				
10347	A 6.100	212	152				
10347	E 2.101	3	65				
10351	B 1.100	7	224	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	224	niet uitvoerbaar
10351	E 2.101	1	44		0,001	4	
10351	K 1.100	75	240		5	240	
10351	K 3.100	43	149		3,1	149	
10357	A 3.100	506	666	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	666	niet uitvoerbaar
10363	A 3.100	312	307	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10364	A 1.100	2600	352	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10364	A 3.100	616	387				
10364	A 7.100	310	218				
10366	A 1.100	1300	322	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10366	A 3.100	282	354				
10366	A 6.100	186	171				
10367	A 1.5	1569	260	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10367	A 3.100	308	286				
10367	A 4.100	18	127				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10367	A 6.100	32	138				
10368	B 1.100	28	787	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10368	E 5.100	850	255				
10368	E 5.100	2890	255				
10369	A 1.100	1365	467	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10369	A 3.100	224	513				
10370	A 1.100	429	194	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10370	A 3.100	154	214				
10371	A 1.100	182	181	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10371	A 3.100	246	199				
10371	C 1.100	57	0				
10371	K 1.100	145	226				
10373	A 1.100	520	230	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10373	A 3.100	70	253				
10374	A 1.100	2275	519	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10374	A 3.100	268	571				
10374	D 3.100	936	390				
10374	D 3.2.7.1.1	536	130				
10374	D 3.2.7.1.2	302	182				
10374	D 3.2.7.2.1	1296	195				
10374	D 3.2.7.2.2	103	247				
10375	A 1.100	1339	399	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10375	A 1.10	2464	399				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10375	A 3.100	1100	438				
10375	A 7.100	87	247				
10376	A 2.100	82	142	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10376	A 3.100	88	380				
10376	D 1.1.100	228	26				
10376	D 1.1.100	228	26				
10376	D 1.1.3	305	6				
10376	D 1.2.14	418	111				
10376	D 1.3.3	1285	96				
10376	D 2.100	11	47				
10376	D 3.2.7.2.1	90	130				
10377	A 1.100	806	190	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10377	A 3.100	198	209				
10378	A 1.1	125	288	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10378	A 1.100	1222	288				
10378	A 3.100	207	317				
10379	A 1.100	1300	286	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10380	A 3.100	717	291	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10381	A 4.100	5485	799	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10381	K 1.100	20	2054				
10381	M 1	0					
10382	K 1.100	80	343	bedrijfsemissie neemt toe	5	343	niet uitvoerbaar
10385	A 1.1	114	283	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10385	A 1.100	975	283				
10385	A 3.100	308	311				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10389	A 1.100	650	161	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10389	A 3.100	158	178				
10389	A 6.100	5	86				
10391	D 3.2.7.2.1	1056	503	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10391	D 3.2.7.2.2	1946	637				
10392	A 1.100	455	197	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10392	A 3.100	110	216				
10392	D 1.1.100	262	15				
10392	D 1.2.100	232	181				
10392	D 1.3.100	307	92				
10392	D 1.3.101	67	92				
10392	D 2.100	6	27				
10392	D 3.100	15	147				
10392	K 3.100	3	152				
10393	K 1.100	25	204	bedrijfsemissie neemt toe	5	204	niet uitvoerbaar
10393	K 2.100	11	85		2,1	85	
10393	K 3.100	12	126		3,1	126	
10395	A 7.100	143	362	bedrijfsemissie neemt toe	6,2	362	niet uitvoerbaar
10396	A 1.100	3094	846	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10396	A 3.100	598	931				
10397	A 1.100	1300	214	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10397	A 3.100	308	235				
10397	A 6.100	148	113				
10398	A 1.100	1768	530	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10398	A 3.100	524	582				
10401	A 1.100	780	190	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10401	A 3.100	348	209				
10401	K 1.100	15	238				
10402	A 2.100	139	39	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10402	A 3.100	106	104				
10402	C 1.100	4	0				
10402	K 1.100	30	119				
10404	A 1.100	403	73	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10404	A 3.100	97	80				
10404	A 4.100	42	36				
10404	A 6.100	122	39				
10406	A 1.100	780	250	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10406	A 3.100	198	275				
10408	A 1.100	1950	320	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10408	A 3.100	374	352				
10408	A 4.100	193	156				
10408	K 1.100	10	401				
10409	A 3.100	440	146	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10409	A 4.100	4	64				
10412	A 1.100	1014	233	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10412	A 1.19	231	233				
10412	A 3.100	255	256				
10413	A 3.100	858	614	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10415	A 1.100	754	321	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10415	A 3.100	167	353				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10416	A 1.100	897	260	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10416	A 3.100	194	286				
10417	A 3.100	220	678	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10417	A 7.100	310	382				
10417	D 1.1.100	793	47				
10417	D 3.2.7.1.1	1800	154				
10418	A 1.100	533	445	bedrijfsemissie neemt toe	6	445	niet uitvoerbaar
10418	A 3.100	167	490		4,4	490	
10420	A 4.100	2212	507	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10420	A 6.100	1145	553				
10420	K 1.100	15	1303				
10422	A 1.100	234	226	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10422	A 1.13	732	226				
10422	A 3.100	383	248				
10424	A 4.100	210	455	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10424	A 6.100	1325	496				
10427	A 1.100	1105	213	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10427	A 3.100	264	234				
10427	A 7.100	62	132				
10429	A 1.100	442	208	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10429	A 3.100	150	228				
10429	A 6.100	875	110				
10429	D 1.1.3	302	3				
10430	B 1.100	19	735	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	735	niet uitvoerbaar
10431	A 2.100	74	53	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10432	A 1.100	533	166	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10432	A 3.100	154	182				
10433	A 2.100	185	22	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10433	A 3.100	158	60				
10433	A 6.100	85	29				
10433	A 7.100	12	34				
10433	B 1.100	14	64				
10433	E 2.100	5	39				
10433	K 1.100	10	68				
10437	A 1.100	1313	315	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10437	A 3.100	264	346				
10437	K 1.100	20	394				
		#WAARDE!					
		#WAARDE!					
10441	A 1.100	2080	153	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10441	A 3.100	748	168				
10441	A 4.100	21	74				
10441	A 6.100	212	81				
10441	A 7.100	25	95				
10441	K 1.100	45	191				
10442	A 3.100	172	204	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	204	niet uitvoerbaar
10442	A 7.100	99	115		6,2	115	
10443	A 2.100	45	57	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	57	niet uitvoerbaar
10443	A 3.100	26	154		4,4	154	
10443	A 4.100	42	68		0,095	18	
10443	A 6.100	53	74		5,3	74	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10443	B 1.100	32	163		0,7	163	
10443	K 1.100	10	175		5	175	
10445	A 1.100	416	212	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10445	A 3.100	97	234				
10446	K 1.100	140	253	bedrijfsemissie neemt toe	5	253	niet uitvoerbaar
10446	K 2.100	6	106		2,1	106	
10447	K 1.100	285	438	bedrijfsemissie neemt toe	5	438	niet uitvoerbaar
10447	K 2.100	42	184		2,1	184	
10448	A 3.100	13	367	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10448	B 1.100	6	389				
10448	D 3.100	1092	250				
10448	D 3.2.14	44	42				
10448	D 3.2.7.2.1	336	125				
10452	K 1.100	50	100	bedrijfsemissie neemt toe	5	100	niet uitvoerbaar
10452	K 2.100	6	42		2,1	42	
10452	K 3.100	9	62		3,1	62	
10452	K 4.100	4	26		1,3	26	
10453	A 1.100	1560	101	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10453	A 3.100	374	111				
10453	A 4.100	14	49				
10453	A 6.100	21	54				
10455	A 1.100	1300	304	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10455	A 3.100	264	334				
10456	A 1.100	1378	257	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10456	A 3.100	326	283				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10456	D 3.3.2	501	193				
10462	A 1.100	1391	372	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10462	A 3.100	326	409				
10462	K 1.100	10	465				
10466	A 3.100	9	210	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	210	niet uitvoerbaar
10466	B 1.100	28	223		0,7	223	
10466	D 1.2.100	17	176		0,12	25	
10466	D 3.100	12	143		0,05	24	
10467	A 1.100	572	290	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10467	A 3.100	158	319				
10468	A 1.100	754	307	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10468	A 3.100	176	338				
10469	A 1.100	832	81	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10469	A 3.100	304	89				
10469	A 7.100	6	50				
10469	K 1.100	20	101				
10469	K 2.100	13	43				
10469	K 3.100	12	63				
10472	A 1.100	1456	206	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10472	A 3.100	158	226				
10472	A 4.100	18	100				
10472	A 7.100	167	128				
10472	E 2.100	5	147				
10472	K 1.100	20	257				
10473	A 4.100	2440	632	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10474	A 1.100	13	174	bedrijfsemissie neemt toe	6	174	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10474	A 3.100	4	192		4,4	192	
10474	A 6.100	11	92		5,3	92	
10476	A 1.100	962	370	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10476	A 3.100	224	407				
10477	A 3.100	264	963	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	963	niet uitvoerbaar
10477	C 2.100	400	0		0,08	0	
10477	K 1.100	20	1095		5	1095	
10478	A 3.100	374	527	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	527	niet uitvoerbaar
10479	A 1.100	1495	160	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10479	A 3.100	53	176				
10479	A 7.100	6	99				
10479	D 1.1.3	80	3				
10479	D 1.1.5	257	7				
10479	D 1.2.14	302	52				
10479	D 1.3.1	271	43				
10479	D 1.3.10	567	46				
10479	D 2.100	17	22				
10480	A 1.100	1313	275	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10480	A 3.100	88	302				
10483	A 3.100	238	61	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10483	A 7.100	37	34				
10483	K 1.100	40	69				
10483	K 2.100	4	29				
10483	K 3.100	6	43				
10484	A 1.100	143	126	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10484	A 1.5	472	126				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10484	A 3.100	119	138				
10484	B 1.100	1	147				
10487	A 1.100	1898	307	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10487	A 3.100	378	338				
10487	A 7.100	50	190				
10489	A 1.100	741	211	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10489	A 1.3	867	211				
10489	A 3.100	317	232				
10489	A 7.100	93	131				
10489	K 1.100	25	263				
10490	A 3.100	176	42	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10490	A 6.100	191	20				
10490	K 1.100	20	48				
10490	K 2.100	2	20				
10490	K 3.100	25	30				
10490	K 4.100	3	13				
10491	A 1.100	572	328	bedrijfsemissie neemt toe	6	328	niet uitvoerbaar
10491	A 3.100	106	361		4,4	361	
10492	D 1.1.100	251	2	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10492	D 1.1.3	81	0				
10492	D 1.2.100	457	20				
10492	D 1.3.101	748	10				
10492	D 2.100	28	3				
10492	D 3.100	1455	16				
10492	D 3.100	240	16				
10492	D 3.2.14	205	3				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10499	A 1.100	442	199	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10499	A 3.100	101	219				
10502	A 2.100	521	86	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10502	A 3.100	53	231				
10504	A 4.100	56	157	bedrijfsemissie neemt toe	0,095	43	niet uitvoerbaar
10504	A 6.100	180	171		5,3	171	
10504	B 1.100	25	377		0,7	377	
10506	A 7.100	1364	970	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10506	E 5.100	2421	591				
10507	A 1.100	1378	267	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10507	A 3.100	189	294				
10508	A 1.100	793	255	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10508	A 1.14	973	255				
10508	A 3.100	616	281				
10508	A 7.100	310	158				
10509	A 1.100	910	232	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10509	A 3.100	88	255				
10510	A 1.100	1430	231	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10510	A 3.100	405	254				
10510	A 6.100	27	122				
10510	K 1.100	10	289				
10511	M 1	0	0	bedrijfsemissie blijft gelijk			uitvoerbaar
10512	A 1.100	910	312	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10512	A 3.100	66	343				
10514	A 3.100	22	390	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	390	niet uitvoerbaar
10514	B 1.100	63	413		0,7	413	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10514	E 2.100	32	254		0,001	8	
10514	K 1.100	10	443		5	443	
10514	M 1	0			0		
10515	A 1.100	364	192	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10515	A 3.100	145	211				
10522	B 1.100	140	353	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	353	niet uitvoerbaar
10525	A 1.100	195	95	bedrijfsemissie neemt toe	6	95	niet uitvoerbaar
10525	A 3.100	4	104		4,4	104	
10525	A 7.100	6	59		6,2	59	
10526	A 3.100	92	573	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	573	niet uitvoerbaar
10528	A 2.100	82	67	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10528	A 3.100	304	179				
10529	A 1.100	390	169	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10529	A 3.100	70	186				
10530	A 2.100	62	68	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	68	niet uitvoerbaar
10530	A 3.100	88	183		4,4	183	
10530	A 4.100	305	81		0,095	22	
10530	B 1.100	10	194		0,7	194	
10530	K 3.100	12	129		3,1	129	
10531	A 1.100	1196	371	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10531	A 3.100	304	408				
10533	A 1.100	1950	461	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10533	A 3.100	440	507				
10534	D 1.1.15.4	309	14	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10534	D 1.1.15.4	1043	14				
10534	D 1.2.10	800	147				
10534	D 1.3.12.4	1687	89				
10534	D 2.4.4	4	37				
10534	D 3.2.15.4	370	144				
10534	K 1.100	20	661				
10539	A 1.100	1430	494	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10539	A 3.100	321	543				
10543	A 3.100	9	90	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	90	niet uitvoerbaar
10543	A 7.100	19	51		6,2	51	
10543	K 1.100	30	102		5	102	
10543	K 2.100	4	43		2,1	43	
10543	K 3.100	3	63		3,1	63	
10543	K 4.100	1	27		1,3	27	
10544	B 1.100	70	1131	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	1131	niet uitvoerbaar
10546	A 1.100	1404	466	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10546	A 3.100	356	513				
10547	A 1.100	234	57	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10547	A 3.100	35	62				
10547	K 1.100	10	71				
10547	K 3.100	3	44				
10548	A 2.100	8	116	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	116	niet uitvoerbaar
10548	K 3.100	6	220		3,1	220	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10549	D 1.1.100	62	40	bedrijfsemissie neemt toe	0,0075	4	uitvoerbaar
10549	D 1.2.100	58	479		0,12	69	
10549	D 1.3.100	76	242		0,09	52	
10549	D 2.100	6	71		0,28	36	
10549	D 3.3.2	600	389		0,05	65	
10552	A 2.100	234	50	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10552	A 3.100	339	135				
10552	A 4.100	158	60				
10552	A 7.100	6	76				
10553	A 3.100	26	148	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	148	niet uitvoerbaar
10553	A 7.100	174	83		6,2	83	
10554	A 1.100	130	206	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10554	A 4.100	385	100				
10554	E 2.101	1	47				
10560	A 1.100	1040	259	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10560	A 3.100	264	285				
10564	A 1.100	598	127	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10564	A 3.100	97	140				
10564	B 1.100	35	148				
10564	K 1.100	15	159				
10565	A 1.100	1625	607	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10565	A 3.100	506	667				
10566	A 2.100	82	49	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10566	A 6.100	217	63				
10566	K 1.100	15	149				
10567	A 1.100	1430	253	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10567	A 3.100	286	278				
10567	B 1.100	28	295				
10567	K 1.100	40	316				
10568	A 1.100	611	252	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10568	A 1.100	1560	252				
10568	A 3.100	449	278				
10569	A 1.100	559	140	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10569	A 3.100	79	154				
10569	E 2.101	1	32				
10569	M 1	0					
10570	A 1.100	1651	329	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10570	A 3.100	194	362				
10572	K 1.100	185	116	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10572	K 2.100	42	49				
10573	B 1.100	84	178	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	178	niet uitvoerbaar
10573	K 3.100	6	118		3,1	118	
10574	A 1.100	2197	201	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10574	A 3.100	431	221				
10574	K 1.100	35	252				
10575	A 1.100	676	200	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10575	A 3.100	145	220				
10576	A 1.100	702	270	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10576	A 3.100	167	297				
10576	A 6.100	106	143				
10577	A 1.100	390	177	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10577	A 3.100	119	194				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10577	A 4.100	39	86				
10578	A 1.100	2093	310	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10578	A 3.100	466	341				
10578	A 7.100	93	192				
10579	A 2.100	246	44	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	44	niet uitvoerbaar
10579	A 3.100	97	118		4,4	118	
10579	B 1.100	14	126		0,7	126	
10579	C 1.100	38	0		0,19	0	
10579	K 1.100	20	135		5	135	
10580	A 3.100	286	863	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	863	niet uitvoerbaar
10584	A 1.10	287	276	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10584	A 1.100	2067	276				
10584	A 3.100	616	304				
10584	A 7.100	310	171				
10585	A 3.100	13	418	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10585	D 3.3.2	3087	285				
10585	E 2.100	3	272				
10585	K 1.100	15	475				
10585	K 3.100	3	295				
10587	A 1.100	949	150	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10587	A 3.100	224	165				
10587	K 3.100	140	116				
10588	A 3.100	299	313	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	313	niet uitvoerbaar
10588	K 1.100	20	356		5	356	
10589	A 1.100	650	317	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10589	A 3.100	220	349				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10589	M 1	0					
10592	A 2.100	41	213	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	213	niet uitvoerbaar
10594	A 1.100	286	100	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10594	A 3.100	75	110				
10594	K 3.100	3	78				
10595	A 3.100	211	219	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	219	niet uitvoerbaar
10595	K 1.100	10	249		5	249	
10596	A 1.100	455	63	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10596	A 1.13	816	63				
10596	A 3.100	616	69				
10597	K 1.100	55	374	bedrijfsemissie neemt toe	5	374	niet uitvoerbaar
10597	K 2.100	53	157		2,1	157	
10598	A 1.100	1872	328	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10598	A 1.14	427	328				
10598	A 3.100	370	361				
10601	K 1.100	1200	399	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10601	K 2.100	32	167				
10602	K 1.100	150	776	bedrijfsemissie neemt toe	5	776	niet uitvoerbaar
10603	K 1.100	1225	1220	bedrijfsemissie neemt toe	5	1220	niet uitvoerbaar
10603	K 2.100	464	512		2,1	512	
10606	A 1.10	203	313	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10606	A 1.100	2223	313				
10606	A 3.100	616	344				
10607	A 1.100	1378	444	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10607	A 3.100	290	488				
10608	A 4.100	326	452	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10608	A 6.100	991	493				
10609	A 1.100	1300	391	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10609	A 3.100	308	430				
10611	A 1.100	1300	363	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10611	A 3.100	233	399				
10611	K 1.100	10	454				
10613	A 1.100	689	189	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10613	A 1.14	546	189				
10613	A 3.100	458	208				
10613	A 7.100	62	117				
10616	A 1.100	2184	249	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10616	A 3.100	656	273				
10616	A 7.100	744	154				
10616	D 3.2.8	1070	56				
10616	D 3.2.8	380	56				
10616	K 1.100	10	311				
10616	K 3.100	3	193				
10617	A 3.100	26	89	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	89	niet uitvoerbaar
10617	A 4.100	21	39		0,095	11	
10617	K 1.100	40	101		5	101	
10617	K 3.100	16	63		3,1	63	
10617	K 4.100	1	26		1,3	26	
10617	L 1.100	8	51		2,5	51	
10620	A 1.100	1950	182	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10620	A 3.100	431	200				
10620	A 6.100	64	96				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10620	K 1.100	35	227				
10620	K 3.100	3	141				
10621	A 3.100	616	203	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10621	K 1.100	75	230				
10621	K 2.100	32	97				
10622	A 7.100	279	188	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10622	D 1.1.100	193	23				
10622	D 1.1.12.3	157	6				
10622	D 1.2.100	398	279				
10622	D 1.2.16	87	98				
10622	D 1.3.100	1033	141				
10622	D 2.100	28	42				
10622	D 3.100	2880	227				
10622	D 3.2.15.4	392	82				
10622	D 3.2.15.4	1579	82				
10624	A 1.100	390	99	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10624	A 3.100	123	109				
10624	B 1.100	13	115				
10625	A 1.100	2626	659	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10625	A 3.100	620	724				
10626	A 1.100	338	385	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10626	A 3.100	66	423				
10626	D 3.2.7.1.2	833	135				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10628	A 1.100	715	304	bedrijfsemissie neemt toe	6	304	niet uitvoerbaar
10628	A 3.100	97	334		4,4	334	
10628	B 1.100	3	355		0,7	355	
10628	C 1.100	8	0		0,19	0	
10629	A 1.100	975	298	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10629	A 3.100	290	328				
10630	K 1.100	240	1658	bedrijfsemissie neemt toe	5	1658	niet uitvoerbaar
10632	A 3.100	1452	621	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10634	A 1.100	1170	213	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10634	A 3.100	400	234				
10634	B 1.100	36	248				
10635	A 1.100	390	148	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10635	A 3.100	22	162				
10636	B 1.100	140	209	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	209	niet uitvoerbaar
10637	A 1.100	2587	460	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10637	A 3.100	616	506				
10637	A 7.100	6	285				
10638	A 1.100	390	170	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10638	A 3.100	132	187				
10638	A 6.100	106	90				
10640	A 1.100	338	77	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10640	A 3.100	79	85				
10640	B 1.100	12	90				
10641	K 1.100	245	442	bedrijfsemissie neemt toe	5	442	niet uitvoerbaar
10641	K 2.100	210	186		2,1	186	
10643	A 3.100	163	281	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10643	A 1.100	689	256				
10645	A 3.100	119	326	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10645	A 6.100	106	157				
10645	D 3.100	1038	223				
10645	D 3.2.1	1350	334				
10645	D 3.2.14	103	37				
10645	D 3.2.7.1.2	195	104				
10646	A 1.10	672	283	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10646	A 1.100	728	283				
10646	A 1.100	1534	283				
10646	A 3.100	493	311				
10646	A 7.100	12	175				
10647	A 2.100	41	79	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10647	A 3.100	255	213				
10649	A 1.100	1105	195	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10649	A 3.100	264	214				
10649	A 4.100	70	95				
10650	A 3.100	132	159	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10650	A 7.100	124	90				
10651	A 1.100	2600	714	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10651	A 3.100	616	786				
10652	A 1.100	2470	532	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10652	A 3.100	656	586				
10652	A 7.100	260	330				
10653	A 1.100	195	203	bedrijfsemissie neemt toe	6	203	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10653	A 3.100	88	224		4,4	224	
10654	A 1.100	598	167	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10654	A 3.100	66	184				
10657	A 1.100	338	192	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10657	A 3.100	84	211				
10657	D 1.1.100	50	15				
10657	D 1.2.100	66	177				
10657	D 1.3.100	55	89				
10657	D 3.3.2	318	144				
10659	A 1.100	130	118	bedrijfsemissie neemt toe	6	118	niet uitvoerbaar
10659	A 3.100	31	130		4,4	130	
10659	A 6.100	53	63		5,3	63	
10660	A 1.100	1014	424	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10660	A 3.100	616	466				
10660	A 7.100	310	263				
10661	B 1.100	14	650	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10661	C 1.100	10	0				
10661	D 1.1.12.3	272	11				
10661	D 1.2.14	290	180				
10661	D 1.3.9.1	805	142				
10661	D 2.100	11	77				
10661	D 3.2.7.2.1	30	209				
10661	D 3.2.7.2.1	4446	209				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10662	K 1.100	270	487	bedrijfsemissie neemt toe	5	487	niet uitvoerbaar
10662	K 2.100	109	205		2,1	205	
10663	A 2.100	74	37	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10663	A 3.100	44	100				
10663	A 7.100	186	56				
10664	A 1.100	325	402	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10664	A 1.100	1365	402				
10664	A 3.100	484	442				
10664	D 3.100	747	301				
10665	A 3.100	141	281	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	281	uitvoerbaar
10665	D 3.2.7.2.1	216	96		0,05	32	
10667	A 3.100	66	442	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	442	niet uitvoerbaar
10668	A 3.100	88	489	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	489	niet uitvoerbaar
10669	A 1.100	2145	312	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10669	A 3.100	352	344				
10670	A 3.100	339	544	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	544	niet uitvoerbaar
10671	A 1.100	975	267	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10671	A 1.13	372	267				
10671	A 3.100	321	294				
10672	A 1.100	650	605	bedrijfsemissie neemt toe	6	605	niet uitvoerbaar
10672	A 3.100	185	666		4,4	666	
10673	A 1.18	1056	489	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10673	A 3.100	519	537				
10674	A 1.100	195	119	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10674	A 3.100	84	131				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10676	A 3.100	88	342	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10676	B 1.100	35	362				
10676	D 1.1.12.3	259	6				
10676	D 1.2.100	872	286				
10676	D 1.3.101	559	145				
10676	D 1.3.8.1	528	76				
10676	D 2.100	11	43				
10676	D 3.100	207	233				
10679	K 1.100	125	1038	bedrijfsemissie neemt toe	5	1038	niet uitvoerbaar
10682	A 1.100	910	320	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10682	A 3.100	246	351				
10682	K 1.100	5	399				
10683	A 1.100	910	212	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10683	A 3.100	242	233				
10684	A 1.100	962	343	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10684	A 3.100	290	378				
10684	M 1	0					
10685	K 1.100	135	432	bedrijfsemissie neemt toe	5	432	niet uitvoerbaar
10689	A 1.100	130	390	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10689	A 1.28	1086	390				
10689	A 3.100	616	429				
10689	A 7.100	205	242				
10690	B 1.100	8	504	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10690	D 1.1.100	566	33				
10690	D 1.1.4.1	200	12				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10690	D 1.2.100	498	399				
10690	D 1.2.16	87	139				
10690	D 1.2.6	160	192				
10690	D 1.3.100	1882	202				
10690	D 2.100	11	59				
10690	D 3.100	168	324				
10690	D 3.2.15.4	3236	118				
10690	D 3.2.7.1.2	504	151				
10690	K 1.100	10	540				
10692	A 1.100	1105	300	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10692	A 3.100	198	330				
10695	K 1.100	100	231	bedrijfsemissie neemt toe	5	231	niet uitvoerbaar
10695	K 2.100	21	97		2,1	97	
10697	A 1.100	780	229	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10697	A 3.100	185	252				
10699	K 1.100	15	238	bedrijfsemissie neemt toe	5	238	niet uitvoerbaar
10699	K 3.100	6	147		3,1	147	
10702	B 1.100	35	607	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	607	niet uitvoerbaar
10704	A 1.100	975	183	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10704	A 3.100	277	202				
10704	A 6.100	42	97				
10705	A 1.100	1209	336	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10705	A 1.100	1391	336				
10705	A 3.100	616	370				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10705	A 7.100	248	208				
10705	B 1.100	11	392				
10706	A 6.100	42	138	bedrijfsemissie neemt toe	5,3	138	niet uitvoerbaar
10706	B 1.100	74	303		0,7	303	
10707	A 1.100	2184	641	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10707	A 3.100	418	705				
10707	A 4.100	1050	312				
10708	A 1.100	1495	241	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10708	A 3.100	374	265				
10709	A 1.100	130	260	bedrijfsemissie neemt toe	6	260	niet uitvoerbaar
10709	A 3.100	53	286		4,4	286	
10710	A 1.100	117	173	bedrijfsemissie neemt toe	6	173	niet uitvoerbaar
10710	A 3.100	26	191		4,4	191	
10710	E 2.101	1	39		0,001	4	
10711	A 1.14	749	128	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10711	A 3.100	242	140				
10711	A 7.100	155	79				
10711	K 1.100	5	159				
10712	A 2.100	33	90	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10712	A 3.100	44	240				
10712	A 7.100	43	135				
10712	D 1.1.100	535	17				
10712	D 1.2.100	531	201				
10712	D 1.3.8.2	405	53				
10712	D 2.100	11	30				
10712	D 3.100	642	164				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10712	D 3.100	24	164				
10712	D 3.2.7.2.1	1733	82				
10714	D 3.100	945	491	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10714	D 3.100	1398	491				
10715	A 1.2	622	142	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10715	A 3.100	48	157				
10715	K 1.100	20	178				
10718	A 3.100	308	493	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10718	A 7.100	794	278				
10718	D 3.100	1050	336				
10718	D 3.2.14	62	56				
10719	A 1.100	897	157	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10719	A 3.100	158	172				
10719	A 4.100	133	76				
10719	A 6.100	16	83				
10721	A 1.100	1053	481	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10721	A 3.100	370	529				
10723	A 1.100	897	190	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10723	A 3.100	211	209				
10723	D 3.100	135	143				
10724	A 1.100	1417	164	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10724	A 3.100	436	181				
10725	A 1.100	1872	580	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10725	A 3.100	207	638				
10728	A 1.100	156	256	bedrijfsemissie neemt toe	6	256	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10728	A 3.100	35	282		4,4	282	
10729	A 1.1	182	146	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10729	A 3.100	97	161				
10729	A 6.100	106	77				
10730	A 1.14	1085	388	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10730	A 3.100	176	427				
10732	D 1.1.100	297	39	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10732	D 1.1.3	340	9				
10732	D 1.2.16	255	165				
10732	D 1.2.6	336	228				
10732	D 1.3.7	750	74				
10732	D 2.2	3	36				
10732	D 3.100	774	384				
10733	B 1.100	2	680	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	680	niet uitvoerbaar
10733	C 1.100	6	0		0,19	0	
10733	E 2.101	3	133		0,001	13	
10733	I 1.1	2	249		0,012	39	
10733	K 3.100	6	452		3,1	452	
10733	M 1	0			0		
10736	A 1.100	130	34	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10736	A 4.100	60	16				
10736	A 6.100	95	18				
10738	A 2.100	82	58	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	58	niet uitvoerbaar
10738	A 3.100	88	155		4,4	155	
10738	A 6.100	53	75		5,3	75	
10739	A 1.100	130	395	bedrijfsemissie neemt toe	6	395	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10739	M 1	0			0		
10740	A 6.100	133	158	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10740	D 1.1.100	83	23				
10740	D 1.1.9	81	7				
10740	D 1.2.100	249	274				
10740	D 1.3.1	269	79				
10740	D 2.100	6	41				
10740	D 3.100	36	223				
10740	D 3.2.8	922	67				
10741	A 1.100	780	198	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10741	A 3.100	264	217				
10741	A 7.100	37	123				
10743	A 1.100	377	17	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10743	A 3.100	92	18				
10743	A 4.100	42	8				
10745	A 1.100	1339	283	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10745	A 3.100	246	311				
10745	A 4.100	53	138				
10747	K 1.100	35	368	bedrijfsemissie neemt toe	5	368	niet uitvoerbaar
10747	K 2.100	15	155		2,1	155	
10748	A 1.100	390	206	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10748	A 3.100	132	227				
10748	D 3.3.2	120	155				
10750	A 1.100	91	43	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10750	A 3.100	22	47				
10751	A 1.100	806	369	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10751	A 3.100	207	406				
10753	A 2.100	82	22	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10753	A 3.100	88	58				
10753	A 4.100	18	26				
10753	A 6.100	37	28				
10753	A 7.100	50	33				
10753	K 3.100	3	41				
10754	A 1.100	520	168	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10754	A 3.100	216	185				
10754	D 1.1.100	10	13				
10754	D 3.2.7.1.2	167	59				
10759	A 3.100	9	764	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	764	niet uitvoerbaar
10760	A 1.100	143	88	bedrijfsemissie neemt toe	6	88	niet uitvoerbaar
10760	A 3.100	35	96		4,4	96	
10761	A 1.1	86	192	bedrijfsemissie neemt toe	6	192	niet uitvoerbaar
10761	A 3.100	79	211		4,4	211	
10768	A 1.100	2600	151	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10768	A 3.100	616	166				
10768	K 1.100	5	189				
10770	A 3.100	180	228	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	228	niet uitvoerbaar
10771	A 3.100	436	200	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	200	niet uitvoerbaar
10771	K 1.100	40	227		5	227	
10771	K 3.100	12	141		3,1	141	
10772	A 2.100	37	42	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10772	A 3.100	106	114				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10772	A 1.100	286	103				
10780	A 1.100	533	212	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10780	A 3.100	233	234				
10781	A 1.100	520	206	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10781	A 3.100	189	227				
10782	K 1.100	60	294	bedrijfsemissie neemt toe	5	294	niet uitvoerbaar
10783	A 1.100	390	144	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10783	A 3.100	194	159				
10784	A 3.100	132	418	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10784	A 7.100	186	236				
10784	D 3.100	2475	285				
10784	D 3.2.14	144	47				
10784	D 3.2.15.4	1849	103				
10786	A 1.100	1118	173	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10786	A 1.100	1092	173				
10786	A 3.100	664	190				
10786	A 7.100	56	107				
10790	D 1.1.100	83	37	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10790	D 1.2.16	418	154				
10790	D 1.3.100	790	223				
10790	D 1.3.101	1050	223				
10790	D 2.100	6	66				
10790	D 3.100	426	358				
10797	B 1.100	131	304	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	304	niet uitvoerbaar
10797	K 1.100	10	326		5	326	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10797	K 3.100	19	202		3,1	202	
10797	K 4.100	5	85		1,3	85	
10800	D 1.1.100	6	21	bedrijfsemissie neemt toe	0,0075	2	uitvoerbaar
10800	D 1.2.100	17	248		0,12	36	
10800	D 1.3.100	13	126		0,09	27	
10800	D 2.100	6	37		0,28	19	
10800	D 3.3.2	102	202		0,05	34	
10801	A 1.100	1105	357	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10801	A 3.100	444	392				
10805	K 1.100	100	256	bedrijfsemissie neemt toe	5	256	niet uitvoerbaar
10805	K 2.100	11	108		2,1	108	
10807	K 1.100	25	169	bedrijfsemissie neemt toe	5	169	niet uitvoerbaar
10807	K 3.100	12	105		3,1	105	
10808	A 1.100	1105	366	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10808	A 3.100	224	403				
10810	A 2.100	226	132	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10811	A 2.100	41	65	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	65	niet uitvoerbaar
10811	A 3.100	26	173		4,4	173	
10811	K 1.100	60	197		5	197	
10811	K 2.100	17	83		2,1	83	
10818	A 1.100	1170	332	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10818	A 3.100	352	365				
10821	A 1.100	1092	196	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10821	A 3.100	370	216				
10824	A 3.100	330	271	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	271	niet uitvoerbaar
10824	A 7.100	62	153		6,2	153	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10825	K 1.100	15	333	bedrijfsemissie neemt toe	5	333	niet uitvoerbaar
10825	K 2.100	6	140		2,1	140	
10826	A 1.100	1599	186	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10826	A 3.100	664	205				
10826	A 4.100	70	90				
10826	A 6.100	223	99				
10826	A 7.100	12	115				
10826	C 1.100	10	0				
10826	D 1.1.3	80	3				
10826	D 1.2.14	151	60				
10826	D 1.3.100	575	87				
10826	D 2.100	17	26				
10826	D 3.2.7.1.1	418	47				
10827	B 1.100	8	607	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	607	niet uitvoerbaar
10835	K 1.100	50	255	bedrijfsemissie neemt toe	5	255	niet uitvoerbaar
10837	A 2.100	82	38	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10837	K 1.100	50	115				
10837	K 2.100	84	48				
10838	A 1.100	351	412	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10838	A 1.100	2249	412				
10838	A 3.100	616	453				
10839	A 1.100	1365	298	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10839	A 3.100	264	328				
10840	A 1.100	624	251	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10840	A 3.100	299	276				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10841	A 1.100	130	164	bedrijfsemissie neemt toe	6	164	niet uitvoerbaar
10841	A 3.100	44	180		4,4	180	
10841	A 4.100	210	80		0,095	22	
10841	B 1.100	35	191		0,7	191	
10841	C 1.100	29	0		0,19	0	
10841	E 2.101	20	37		0,001	4	
10846	K 1.100	200	883	bedrijfsemissie neemt toe	5	883	niet uitvoerbaar
10854	E 3.100	12362	831	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10854	E 3.7	6902	429				
10855	A 1.100	1859	281	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10855	A 3.100	339	309				
10855	A 7.100	19	174				
10855	C 1.100	8	0				
10855	E 2.101	1	64				
10857	A 6.100	95	75	bedrijfsemissie neemt toe	5,3	75	niet uitvoerbaar
10857	K 1.100	30	177		5	177	
10857	K 2.100	11	74		2,1	74	
10858	A 1.100	572	65	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10858	A 3.100	141	71				
10858	A 4.100	4	32				
10858	A 6.100	5	34				
10858	E 2.101	2	15				
10858	G 2.1.1	0	31				
10858	K 1.100	5	81				
10858	K 3.100	9	50				
10859	A 1.100	2340	485	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10859	A 3.100	616	534				
10859	A 4.100	280	236				
10860	A 1.100	195	298	bedrijfsemissie neemt toe	6	298	niet uitvoerbaar
10864	B 1.100	28	1354	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	1354	niet uitvoerbaar
10866	B 1.100	70	75	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	75	niet uitvoerbaar
10869	A 6.100	212	123	bedrijfsemissie neemt toe	5,3	123	niet uitvoerbaar
10869	B 1.100	9	270		0,7	270	
10870	A 1.100	130	385	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10870	A 1.21	840	385				
10870	A 3.100	559	423				
10871	A 1.100	2184	439	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10871	A 3.100	414	483				
10872	A 1.100	2600	334	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10872	A 3.100	541	367				
10872	A 7.100	74	207				
10874	K 1.100	25	114	bedrijfsemissie neemt toe	5	114	niet uitvoerbaar
10874	K 2.100	13	48		2,1	48	
10874	K 3.100	3	71		3,1	71	
10875	E 2.1	8	59	bedrijfsemissie neemt toe	0,001	6	niet uitvoerbaar
10875	E 5.1	0	6		0,0004	6	
10875	G 1.100	8	139		0,032	139	
10875	I 2.1	1	186		0,02	186	
10875	E 5.100	2	98		0,0004	6	
10877	A 1.100	390	230	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10877	A 6.100	424	122				
10878	A 1.100	1807	530	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10878	A 3.100	528	583				
10879	A 1.100	2119	523	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10879	A 3.100	506	575				
10880	A 2.100	230	54	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10880	A 3.100	251	144				
10880	A 6.100	191	69				
10880	A 7.100	12	81				
10881	K 3.100	47	67	bedrijfsemissie neemt toe	3,1	67	niet uitvoerbaar
10881	K 4.100	13	28		1,3	28	
10882	B 1.100	11	167	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	167	niet uitvoerbaar
10882	C 1.100	19	0		0,19	0	
10882	E 2.101	3	33		0,001	3	
10882	G 1.100	16	76		0,032	76	
10882	I 1.100	48	96		0,012	10	
10882	K 3.100	62	111		3,1	111	
10882	K 4.100	26	47		1,3	47	
10883	A 1.100	3250	624	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10883	A 3.100	563	687				
10885	B 1.100	4	98	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	98	niet uitvoerbaar
10885	K 1.100	25	105		5	105	
10885	K 3.100	16	65		3,1	65	
10888	B 1.100	4	80	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	80	niet uitvoerbaar
10888	E 2.7	2	62		0,001	2	
10888	K 3.100	37	53		3,1	53	
10888	K 4.100	25	22		1,3	22	
10889	A 1.100	1027	226	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10889	A 3.100	238	249				
10892	A 1.100	1950	547	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10892	A 3.100	462	602				
10895	A 1.100	1274	302	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10895	A 3.100	299	333				
10895	A 6.100	148	160				
10896	B 1.100	21	758	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	758	niet uitvoerbaar
10896	I 1.100	14	433		0,012	43	
10898	A 1.100	234	135	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10898	A 3.100	88	148				
10899	A 1.100	988	534	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10899	A 3.100	176	588				
10900	A 3.100	66	286	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	286	niet uitvoerbaar
10900	E 2.101	1	59		0,001	6	
10902	E 2.7	101	406	bedrijfsemissie neemt toe	0,001	10	niet uitvoerbaar
10902	K 1.100	200	556		5	556	
10902	K 2.100	21	234		2,1	234	
10902	K 3.100	12	345		3,1	345	
10902	K 4.100	5	145		1,3	145	
10907	A 1.100	1300	310	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10907	A 3.100	308	341				
10913	A 1.100	1300	410	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10913	A 3.100	488	452				
10914	A 1.100	234	342	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10914	A 1.100	2054	342				
10914	A 3.100	528	376				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10915	D 1.1.100	221	76	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10915	D 3.100	2148	746				
10915	D 3.2.14	203	124				
10915	D 3.2.15.4	835	270				
10917	D 1.1.100	490	35	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10917	D 1.1.14	21	4				
10917	D 1.2.100	465	417				
10917	D 1.2.15	16	60				
10917	D 1.3.11	58	45				
10917	D 2.3	1	32				
10917	D 3.100	1920	339				
10917	D 3.2.7.1.1	1040	113				
10917	D 3.2.7.1.2	84	158				
10918	A 1.100	975	379	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10918	A 1.14	875	379				
10918	A 3.100	616	417				
10919	A 1.100	715	260	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10919	A 3.100	176	286				
10924	A 1.100	884	313	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10924	A 3.100	374	344				
10929	A 1.100	949	158	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10929	A 3.100	79	174				
10929	A 4.100	67	77				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10930	K 1.100	25	346	bedrijfsemissie neemt toe	5	346	niet uitvoerbaar
10932	A 1.100	1040	232	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10932	A 3.100	176	255				
10932	A 4.100	14	113				
10932	A 6.100	32	123				
10933	A 1.100	234	93	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10933	A 3.100	66	102				
10934	A 1.100	1820	274	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10934	A 3.100	414	302				
10934	K 1.100	25	343				
10934	K 2.100	4	144				
10936	A 1.100	2327	252	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10936	A 2.100	49	103				
10936	A 3.100	537	278				
10937	A 3.100	559	577	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	577	niet uitvoerbaar
10938	A 1.100	2600	385	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10938	A 3.100	616	423				
10939	B 1.100	35	635	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	635	niet uitvoerbaar
10940	A 1.100	1313	232	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10940	A 3.100	282	255				
10940	B 1.100	7	271				
10941	A 1.100	325	117	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10941	A 3.100	84	129				
10941	K 3.100	6	91				
10942	A 1.100	1209	203	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10942	A 1.14	238	203				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10942	A 3.100	392	223				
10942	A 7.100	6	126				
10942	K 1.100	10	253				
10945	A 1.100	1417	188	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10945	A 2.100	33	77				
10945	A 3.100	229	207				
10945	D 3.100	900	141				
10945	D 3.2.15.4	500	51				
10946	A 1.100	1482	218	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10946	A 3.100	691	240				
10946	K 1.100	10	273				
10947	A 1.100	1131	71	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10947	A 3.100	370	78				
10947	A 4.100	42	35				
10947	A 6.100	127	38				
10947	I 1.100	24	47				
10947	K 1.100	5	89				
10947	K 3.100	3	55				
10948	A 1.100	1911	305	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10948	A 3.100	449	335				
10948	K 1.100	60	381				
10950	A 1.100	2171	429	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10950	A 3.100	339	472				
10951	A 1.100	221	219	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10951	A 1.13	600	219				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10951	A 3.100	312	241				
10954	C 1.100	4	0	bedrijfsemissie neemt toe	0,19	0	niet uitvoerbaar
10954	K 1.100	40	406		5	406	
10954	K 2.100	4	171		2,1	171	
10954	K 3.100	3	252		3,1	252	
10954	K 4.100	1	106		1,3	106	
10954	M 1	0			0		
10955	A 1.100	520	158	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10955	A 3.100	123	173				
10957	A 1.100	52	173	bedrijfsemissie neemt toe	6	173	niet uitvoerbaar
10957	A 3.100	31	191		4,4	191	
10957	E 2.101	3	39		0,001	4	
10958	K 1.100	70	318	bedrijfsemissie neemt toe	5	318	niet uitvoerbaar
10958	K 2.100	42	134		2,1	134	
10959	A 1.100	1729	161	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10959	A 3.100	374	177				
10959	A 4.100	4	78				
10959	A 6.100	5	85				
10959	A 7.100	50	100				
10960	A 1.100	1794	378	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10960	A 3.100	449	416				
10960	A 7.100	12	235				
10965	A 3.100	4	365	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	365	niet uitvoerbaar
10965	A 4.100	546	161		0,095	44	
10965	A 6.100	170	176		5,3	176	
10965	A 7.100	236	205		6,2	205	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10965	B 1.100	36	387		0,7	387	
10966	A 1.100	1352	241	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10966	A 3.100	444	265				
10966	K 1.100	10	301				
10967	A 2.100	21	85	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	85	niet uitvoerbaar
10967	A 3.100	22	229		4,4	229	
10968	A 6.100	53	103	bedrijfsemissie neemt toe	5,3	103	niet uitvoerbaar
10968	A 7.100	31	121		6,2	121	
10973	D 3.100	825	453	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10973	D 3.2.14	40	76				
10974	A 1.100	1443	226	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10974	A 3.100	211	249				
10974	B 1.100	36	264				
10974	K 3.100	3	175				
10975	A 1.1	103	289	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10975	A 1.100	1105	289				
10975	A 3.100	321	317				
10975	C 3.100	10	0				
10976	A 1.100	117	104	bedrijfsemissie neemt toe	6	104	niet uitvoerbaar
10976	A 3.100	26	114		4,4	114	
10976	B 1.100	14	121		0,7	121	
10976	E 2.100	13	74		0,001	2	
10976	K 3.100	25	81		3,1	81	
10976	M 1	0			0		
10978	A 4.100	1698	424	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10978	A 6.100	2279	463				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10978	K 1.100	10	1091				
10982	A 1.100	715	311	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10982	A 3.100	154	342				
10983	A 1.100	1300	505	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10983	A 1.14	2100	505				
10983	A 3.100	62	556				
10984	A 1.100	1170	229	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10984	A 3.100	198	252				
10984	K 1.100	10	286				
10985	A 1.100	1820	190	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10985	A 3.100	312	209				
10986	A 1.100	546	78	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10986	A 3.100	145	86				
10986	A 6.100	11	41				
10988	D 1.1.100	366	33	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10988	D 1.1.4.2	43	16				
10988	D 1.2.100	664	399				
10988	D 1.3.101	790	202				
10988	D 2.100	28	59				
10988	D 3.100	69	324				
10988	D 3.2.1	927	486				
10988	D 3.2.15.4	1958	118				
10988	D 3.2.7.1.1	180	108				
10991	A 2.100	25	216	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
10991	A 3.100	35	579				
10991	A 4.100	2695	256				
10991	A 6.100	42	279				
10991	B 1.100	7	615				
10992	A 2.100	164	264	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	264	niet uitvoerbaar
10992	A 3.100	132	707		4,4	707	
10992	D 1.1.3	240	11		0,0075	5	
10993	A 3.100	330	224	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10993	E 1.100	3	67				
10994	A 1.100	2366	265	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10994	A 3.100	370	292				
10994	A 7.100	6	164				
10995	K 1.100	15	325	bedrijfsemissie neemt toe	5	325	niet uitvoerbaar
10995	K 3.100	19	202		3,1	202	
10997	A 1.100	1989	252	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
10997	A 1.13	402	252				
10997	A 3.100	484	278				
11001	A 1.100	884	273	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11001	A 3.100	220	300				
11002	A 2.100	53	31	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	31	niet uitvoerbaar
11002	A 3.100	62	84		4,4	84	
11002	A 7.100	6	48		6,2	48	
11002	B 1.100	56	89		0,7	89	
11002	E 2.101	2	17		0,001	2	
11002	K 1.100	5	96		5	96	
11008	A 2.100	82	99	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	99	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11008	A 3.100	35	267		4,4	267	
11009	A 3.100	598	482	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	482	niet uitvoerbaar
11009	K 1.100	5	548		5	548	
11012	A 1.1	137	70	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11012	A 1.100	299	70				
11012	A 3.100	145	77				
11012	A 6.100	122	37				
11013	A 3.100	295	365	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	365	niet uitvoerbaar
11015	A 1.100	845	198	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11015	A 3.100	123	218				
11016	A 1.100	104	66	bedrijfsemissie neemt toe	6	66	niet uitvoerbaar
11016	A 3.100	31	73		4,4	73	
11016	K 1.100	10	83		5	83	
11017	A 1.100	2600	366	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11017	A 3.100	616	402				
11018	A 1.100	1664	141	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11018	A 3.100	92	155				
11018	E 2.100	2	101				
11018	K 1.100	65	176				
11018	K 2.100	13	74				
11018	K 3.100	6	109				
11021	A 2.100	33	84	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	84	niet uitvoerbaar
11021	A 4.100	32	99		0,095	27	
11021	A 6.100	21	108		5,3	108	
11021	A 7.100	6	126		6,2	126	
11021	B 1.100	6	238		0,7	238	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11021	D 3.100	6	153		0,05	25	
11021	E 2.100	19	146		0,001	5	
11021	E 5.100	10	77		0,0004	5	
11021	K 3.100	3	158		3,1	158	
11024	A 4.100	70	563	bedrijfsemissie neemt toe	0,095	153	niet uitvoerbaar
11024	A 6.100	318	614		5,3	614	
11025	A 1.1	319	86	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11025	A 3.100	198	94				
11025	E 2.100	5	61				
11026	A 2.100	62	12	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11026	A 3.100	66	31				
11026	A 7.100	31	18				
11026	B 1.100	7	33				
11026	E 2.100	5	20				
11027	C 1.100	5510	0	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11027	C 2.100	680	0				
11027	C 3.100	40	0				
11027	K 3.100	12	4174				
11030	K 1.100	50	273	bedrijfsemissie neemt toe	5	273	niet uitvoerbaar
11030	K 2.100	21	115		2,1	115	
11031	K 1.100	50	147	bedrijfsemissie neemt toe	5	147	niet uitvoerbaar
11031	K 2.100	11	62		2,1	62	
11031	K 3.100	6	91		3,1	91	
11032	A 1.100	2535	605	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11032	A 3.100	370	665				
11034	A 7.100	217	147	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11034	D 3.2.7.1.1	129	59				
11034	D 3.2.7.1.2	398	83				
11035	A 1.100	403	209	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11035	A 3.100	110	229				
11037	A 2.100	8	107	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	107	niet uitvoerbaar
11037	A 3.100	70	286		4,4	286	
11038	D 3.100	6336	900	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11038	D 3.2.14	474	150				
11041	D 3.100	2391	500	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11041	D 3.2.15.4	935	181				
11042	A 1.100	1378	455	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11042	A 3.100	444	500				
11043	A 1.1	86	304	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11043	A 3.100	44	334				
11043	D 3.100	1395	228				
11043	D 3.2.7.1.1	402	76				
11044	A 2.100	41	47	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11044	A 3.100	207	126				
11044	A 6.100	32	61				
11044	D 3.100	342	86				
11044	D 3.2.1	117	129				
11044	K 1.100	20	144				
11044	K 3.100	3	89				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11045	D 3.100	798	368	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11045	D 3.100	45	368				
11047	A 4.100	354	446	bedrijfsemissie neemt toe	0,095	121	uitvoerbaar
11048	B 1.100	140	2143	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	2143	niet uitvoerbaar
11048	C 1.100	787	0		0,19	0	
11048	C 2.100	344	0		0,08	0	
11048	C 3.100	26	0		0,02	0	
11050	A 1.100	390	260	bedrijfsemissie neemt toe	6	260	niet uitvoerbaar
11050	A 3.100	88	286		4,4	286	
11051	A 1.100	559	175	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11051	A 4.100	14	85				
11052	A 1.100	559	90	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11052	A 3.100	167	99				
11052	A 6.100	42	48				
11052	E 2.100	6	65				
11053	A 4.1	316	50	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11053	A 4.100	88	184				
11054	A 1.100	767	164	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11054	A 4.100	420	80				
11054	A 6.100	413	87				
11054	K 1.100	20	205				
11055	A 2.100	41	41	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	41	niet uitvoerbaar
11055	A 3.100	53	110		4,4	110	
11055	A 7.100	6	62		6,2	62	
11055	B 1.100	14	117		0,7	117	
11058	A 2.100	189	141	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11062	A 1.100	1053	703	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11062	A 3.100	145	773				
11062	E 2.11.1	2003	144				
11063	A 2.100	90	71	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	71	niet uitvoerbaar
11063	A 3.100	13	191		4,4	191	
11063	K 1.100	10	217		5	217	
11064	A 2.100	62	216	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11064	A 3.100	211	579				
11064	E 3.100	7440	253				
11064	K 1.100	40	657				
11064	K 3.100	19	408				
11069	K 1.100	40	306	bedrijfsemissie neemt toe	5	306	niet uitvoerbaar
11069	K 2.100	15	129		2,1	129	
11070	B 1.100	6	453	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11070	D 1.1.14	22	3				
11070	D 1.1.4.1	156	11				
11070	D 1.2.100	548	358				
11070	D 1.3.100	748	181				
11070	D 2.100	6	53				
11070	D 3.100	1632	292				
11071	A 1.100	416	208	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11071	A 1.19	880	208				
11071	A 3.100	198	229				
11072	D 1.1.100	199	23	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11072	D 1.1.3	302	5				
11072	D 1.2.100	498	281				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11072	D 1.2.15	10	41				
11072	D 1.2.16	104	98				
11072	D 1.3.100	840	142				
11072	D 1.3.11	42	30				
11072	D 2.100	6	42				
11072	D 3.100	6	228				
11072	D 3.2.14	7	38				
11072	K 1.100	10	380				
11072	K 3.100	6	236				
11073	A 4.100	1260	284	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11073	D 1.1.100	84	45				
11073	D 1.1.3	88	10				
11073	D 1.1.3	92	10				
11074	A 1.100	1950	70	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11074	A 3.100	339	77				
11081	A 1.100	728	377	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11081	A 3.100	167	415				
11086	A 1.100	780	82	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11086	A 3.100	264	90				
11086	A 4.100	60	40				
11086	A 6.100	281	43				
11088	A 1.100	910	211	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11088	A 3.100	312	232				
11088	A 6.100	16	112				
11089	D 3.100	123	469	bedrijfsemissie neemt toe	0,05	78	uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11089	D 3.2.7.1.1	96	156		0,05	78	
11090	K 1.100	150	424	bedrijfsemissie neemt toe	5	424	niet uitvoerbaar
11090	K 2.100	32	178		2,1	178	
11091	A 2.100	62	34	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	34	niet uitvoerbaar
11091	A 3.100	44	91		4,4	91	
11091	A 6.100	53	44		5,3	44	
11091	K 1.100	10	103		5	103	
11092	A 3.100	440	292	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11092	A 6.100	21	141				
11092	A 7.100	6	165				
11092	A 1.100	1820	266				
11096	A 2.100	33	49	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	49	niet uitvoerbaar
11096	A 3.100	26	132		4,4	132	
11096	A 4.100	25	58		0,095	16	
11097	A 1.1	51	406	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11097	A 1.100	1820	406				
11097	A 3.100	378	447				
11099	A 1.100	1521	521	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11099	A 1.19	1452	521				
11099	A 3.100	524	573				
11101	A 2.100	123	176	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	176	niet uitvoerbaar
11102	A 1.100	1833	386	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11102	A 3.100	290	425				
11104	A 1.100	286	279	bedrijfsemissie neemt toe	6	279	niet uitvoerbaar
11104	A 3.100	70	307		4,4	307	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11105	A 3.100	22	333	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	333	niet uitvoerbaar
11105	A 4.100	18	147		0,095	40	
11105	C 1.100	19	0		0,19	0	
11105	E 2.101	3	69		0,001	7	
11105	K 1.100	25	379		5	379	
11107	A 1.100	2587	343	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11107	A 3.100	616	377				
11107	A 7.100	6	213				
11108	A 4.100	196	485	bedrijfsemissie neemt toe	0,095	132	uitvoerbaar
11108	A 6.100	742	529		5,3	529	
11111	A 3.100	308	411	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	411	niet uitvoerbaar
11112	A 3.100	264	159	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11120	A 1.100	871	189	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11120	A 3.100	383	208				
11120	A 6.100	11	100				
11121	B 1.100	56	274	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	274	niet uitvoerbaar
11121	K 1.100	20	294		5	294	
11122	A 2.100	33	178	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	178	niet uitvoerbaar
11122	E 2.101	2	98		0,001	10	
11122	K 3.100	16	336		3,1	336	
11130	A 1.100	520	151	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11130	A 3.100	123	166				
11132	A 1.100	845	260	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11132	A 3.100	202	286				
11133	A 1.1	217	377	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11133	A 1.100	1534	377				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11135	A 1.100	637	255	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11135	A 3.100	211	280				
11135	A 7.100	19	158				
11136	A 3.100	189	372	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	372	niet uitvoerbaar
11138	A 1.100	1079	311	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11138	A 3.100	264	342				
11139	A 1.100	1599	234	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11139	A 1.5	968	234				
11139	A 3.100	616	257				
11139	A 7.100	161	145				
11140	A 3.100	418	278	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	278	niet uitvoerbaar
11140	B 1.100	70	295		0,7	295	
11140	K 1.100	10	316		5	316	
11141	B 1.100	89	611	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11141	D 3.100	216	393				
11141	D 3.2.7.1.1	216	131				
11141	E 1.100	4675	171				
11142	A 1.100	481	148	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11142	A 3.100	123	162				
11143	A 1.100	598	193	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11143	A 3.100	185	212				
11144	A 1.100	325	82	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11144	D 1.1.100	2	6				
11144	D 1.3.101	25	38				
11144	D 3.100	21	62				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11145	A 1.100	442	254	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11145	A 3.100	339	280				
11145	A 7.100	155	158				
11146	D 1.1.100	742	25	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11146	D 1.1.12.3	466	7				
11146	D 1.2.100	531	304				
11146	D 1.2.16	244	106				
11146	D 1.3.100	756	154				
11146	D 1.3.12.4	639	56				
11146	D 2.4.4	4	23				
11146	D 3.2.15.4	261	90				
11148	A 1.100	1703	258	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11148	A 3.100	422	283				
11148	D 3.2.6.1.1	648	97				
11148	D 3.2.6.1.2	370	77				
11149	A 3.100	414	275	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	275	uitvoerbaar
11149	E 2.100	6	179		0,001	6	
11150	A 3.100	220	457	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	457	niet uitvoerbaar
11152	A 1.100	2353	300	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11152	A 3.100	638	330				
11152	A 4.100	18	146				
11152	A 6.100	27	159				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11153	A 1.100	676	183	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11153	A 3.100	145	201				
11154	A 1.100	481	157	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11154	A 3.100	150	172				
11155	A 1.100	3120	450	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11155	A 3.100	748	495				
11155	K 3.100	6	349				
11156	A 1.100	1807	654	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11156	A 3.100	282	720				
11156	D 3.100	1212	491				
11156	D 3.2.7.2.1	1200	245				
11158	A 2.100	123	123	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	123	niet uitvoerbaar
11158	B 1.100	18	349		0,7	349	
11161	K 1.100	200	895	bedrijfsemissie neemt toe	5	895	niet uitvoerbaar
11162	A 1.100	2652	505	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11162	A 3.100	286	555				
11163	D 1.1.100	304	21	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11163	D 1.2.100	208	250				
11163	D 1.3.100	294	127				
11163	D 1.3.101	147	127				
11163	D 2.100	11	37				
11163	D 3.100	885	203				
11163	D 3.2.14	99	34				
11163	L 1.100	85	170				
11165	A 3.100	48	484	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	484	niet uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11165	A 4.100	25	214		0,095	58	
11165	D 1.2.100	91	406		0,12	59	
11167	A 1.100	780	242	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11167	A 3.100	88	266				
11168	A 3.100	154	133	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	133	niet uitvoerbaar
11168	B 1.100	21	141		0,7	141	
11168	K 1.100	40	151		5	151	
11168	K 2.100	11	64		2,1	64	
11170	A 1.100	91	144	bedrijfsemissie neemt toe	6	144	niet uitvoerbaar
11170	A 3.100	22	159		4,4	159	
11171	A 2.100	172	60	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	60	niet uitvoerbaar
11171	A 3.100	88	161		4,4	161	
11171	A 6.100	16	78		5,3	78	
11171	B 1.100	72	171		0,7	171	
11172	A 1.100	780	328	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11172	A 3.100	251	361				
11175	A 1.100	1196	393	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11175	A 3.100	466	432				
11177	A 2.100	70	51	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	51	niet uitvoerbaar
11177	A 3.100	40	136		4,4	136	
11177	B 1.100	63	144		0,7	144	
11179	A 2.100	21	87	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	87	niet uitvoerbaar
11179	A 3.100	22	235		4,4	235	
11179	A 4.100	249	104		0,095	28	
11181	A 1.100	1053	131	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11181	A 3.100	70	144				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11181	D 3.2.9	675	30				
11181	K 1.100	100	164				
11181	K 2.100	4	69				
11181	K 3.100	16	102				
11181	K 4.100	7	43				
11182	A 1.1	182	63	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11182	A 1.100	442	63				
11182	A 3.100	224	69				
11182	A 4.100	140	30				
11182	A 6.100	318	33				
11185	B 1.100	11	687	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11185	E 5.5	1862	124				
11185	E 5.5	3800	124				
11185	K 1.100	20	736				
11185	K 2.100	4	309				
11185	K 3.100	6	457				
11185	K 4.100	3	191				
11188	A 2.100	62	34	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	34	niet uitvoerbaar
11188	A 3.100	70	91		4,4	91	
11188	A 4.100	28	40		0,095	11	
11188	A 7.100	6	52		6,2	52	
11191	K 1.100	20	173	bedrijfsemissie neemt toe	5	173	niet uitvoerbaar
11191	K 2.100	8	73		2,1	73	
11192	A 2.100	82	118	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	118	niet uitvoerbaar
11192	A 3.100	88	317		4,4	317	
11192	B 1.100	7	336		0,7	336	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11192	C 1.100	38	0		0,19	0	
11192	D 1.2.100	8	266		0,12	38	
11192	D 3.100	30	216		0,05	36	
11192	E 2.101	15	65		0,001	7	
11196	A 1.100	1040	500	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11196	A 3.100	224	550				
11199	A 2.100	16	92	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11199	A 3.100	880	247				
11199	A 7.100	31	139				
11199	K 3.100	6	174				
11200	A 3.100	453	284	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11200	A 4.100	4	125				
11201	A 1.100	585	183	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11201	A 3.100	101	201				
11202	A 1.1	29	483	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11202	B 1.100	7	563				
11202	D 1.1.100	235	37				
11202	D 1.2.100	241	445				
11202	D 1.3.100	470	225				
11202	D 2.100	6	66				
11202	D 3.100	3066	362				
11203	A 1.100	754	1060	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11203	A 3.100	128	1166				
11203	D 3.100	1110	795				
11203	D 3.2.7.2.1	3942	397				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11204	A 1.100	1040	229	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11204	A 3.100	172	252				
11204	A 6.100	53	122				
11205	A 1.100	611	260	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11205	A 3.100	141	286				
11208	A 1.100	1040	19	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11208	A 1.14	1050	19				
11208	A 3.100	590	21				
11208	C 1.100	4	0				
11208	E 2.100	3	14				
11208	K 3.100	3	15				
11211	A 1.100	2600	516	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11211	A 3.100	616	567				
11212	A 2.100	41	213	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	213	niet uitvoerbaar
11214	D 3.100	390	488	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11214	E 5.100	3552	246				
11217	A 3.100	26	286	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	286	niet uitvoerbaar
11217	A 6.100	95	138		5,3	138	
11218	A 1.100	2106	526	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11218	A 3.100	211	579				
11219	A 1.100	325	212	bedrijfsemissie neemt toe	6	212	niet uitvoerbaar
11219	A 3.100	48	233		4,4	233	
11220	A 1.100	1560	252	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11220	A 2.100	66	103				
11220	A 3.100	396	277				
11220	A 4.100	147	122				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11224	A 1.100	1092	259	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11224	A 3.100	308	285				
11224	A 7.100	130	160				
11225	A 2.100	172	67	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11225	A 3.100	167	180				
11226	A 1.100	1326	197	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11226	A 1.14	364	197				
11226	A 3.100	273	217				
11227	A 1.100	1521	445	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11227	A 3.100	295	489				
11228	A 2.100	53	73	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	73	niet uitvoerbaar
11228	K 1.100	305	223		5	223	
11228	K 2.100	21	94		2,1	94	
11229	A 1.100	130	201	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11229	A 1.100	676	201				
11229	A 3.100	220	221				
11230	A 3.100	132	62	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	62	uitvoerbaar
11230	A 4.100	4	28		0,095	7	
11230	E 1.101	0	5		0,0006	1	
11230	E 2.101	1	13		0,001	1	
11230	K 3.100	9	44		3,1	44	
11230	M 1	0			0		
11231	A 1.100	13	237	bedrijfsemissie neemt toe	6	237	niet uitvoerbaar
11231	A 3.100	308	261		4,4	261	
11236	A 1.1	80	113	bedrijfsemissie neemt toe	6	113	niet uitvoerbaar
11236	A 3.100	53	124		4,4	124	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11237	A 3.100	88	54	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11237	A 7.100	87	31				
11237	B 1.100	22	58				
11237	E 2.100	9	35				
11238	K 1.100	50	366	bedrijfsemissie neemt toe	5	366	niet uitvoerbaar
11238	K 2.100	8	154		2,1	154	
11239	D 3.100	480	277	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11239	D 3.2.1	3240	416				
11239	D 3.2.7.1.1	296	92				
11239	D 3.2.7.1.2	196	129				
11243	A 1.100	455	260	bedrijfsemissie neemt toe	6	260	niet uitvoerbaar
11243	A 3.100	66	286		4,4	286	
11244	A 1.100	2600	199	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11244	A 3.100	616	219				
11244	D 1.1.100	348	15				
11244	D 1.2.15	27	27				
11244	D 1.3.100	336	93				
11244	D 1.3.11	28	20				
11244	D 2.100	11	27				
11244	D 3.100	174	149				
11244	D 3.2.7.1.2	773	70				
11246	A 1.100	728	132	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11246	A 3.100	172	145				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11252	A 1.100	1690	208	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11252	A 3.100	484	229				
11252	A 7.100	19	129				
11252	K 1.100	35	260				
11253	A 1.100	897	238	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11253	A 3.100	246	262				
11253	A 7.100	6	148				
11254	A 1.10	1001	391	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11254	A 3.100	374	430				
11255	E 2.11.1	9630	774	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11256	A 1.100	1001	133	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11256	A 3.100	326	146				
11256	B 1.100	4	155				
11256	K 1.100	5	166				
11257	A 1.100	663	693	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11257	D 3.100	750	519				
11258	A 1.100	975	456	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11258	A 3.100	352	502				
11259	K 1.100	150	330	bedrijfsemissie neemt toe	5	330	niet uitvoerbaar
11261	A 1.100	767	260	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11261	E 2.100	8	186				
11262	A 1.100	455	341	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11262	A 1.5	1487	341				
11262	A 3.100	532	375				
11263	A 1.100	338	341	bedrijfsemissie neemt toe	6	341	niet uitvoerbaar
11263	A 3.100	202	375		4,4	375	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11264	A 1.100	585	115	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11264	A 3.100	88	127				
11264	E 2.101	4	26				
11266	A 1.10	518	290	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11266	A 1.100	884	290				
11266	A 3.100	471	319				
11270	A 2.100	230	36	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11270	A 3.100	141	97				
11270	A 6.100	265	47				
11270	K 1.100	30	110				
11270	K 2.100	4	46				
11271	A 2.100	21	78	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	78	niet uitvoerbaar
11271	A 3.100	220	208		4,4	208	
11273	K 1.100	150	587	bedrijfsemissie neemt toe	5	587	niet uitvoerbaar
11274	A 2.100	8	53	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	53	niet uitvoerbaar
11274	A 3.100	9	143		4,4	143	
11274	A 6.100	11	69		5,3	69	
11274	B 1.100	1	152		0,7	152	
11275	A 1.100	962	459	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11275	A 3.100	238	504				
11276	C 1.100	10	0	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11276	D 3.100	447	151				
11276	D 3.100	240	151				
11276	D 3.2.15.4	636	55				
11276	E 2.100	6	145				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11277	A 1.100	455	147	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11277	A 3.100	66	162				
11278	A 3.100	101	295	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	295	niet uitvoerbaar
11278	B 1.100	8	313		0,7	313	
11278	K 1.100	10	335		5	335	
11279	A 1.100	2210	223	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11279	A 3.100	625	245				
11279	B 1.100	4	260				
11279	E 2.7	4	203				
11279	I 2.100	2	159				
11279	K 1.100	15	278				
11281	A 1.100	1144	400	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11281	A 3.100	268	440				
11282	K 1.100	120	565	bedrijfsemissie neemt toe	5	565	niet uitvoerbaar
11283	A 1.100	455	281	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11283	A 1.14	875	281				
11283	A 3.100	405	309				
11284	A 1.100	234	206	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11284	A 1.100	754	206				
11284	A 3.100	238	226				
11285	A 1.100	637	254	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11285	A 3.100	128	279				
11287	A 1.100	1898	532	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11287	A 3.100	260	585				
11288	B 1.100	60	514	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	514	niet uitvoerbaar
11288	C 1.100	6	0		0,19	0	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11288	K 1.100	5	551		5	551	
11288	K 3.100	3	342		3,1	342	
11291	A 1.100	2431	378	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11291	A 3.100	726	416				
11291	A 4.100	18	184				
11292	A 1.100	1560	409	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11292	A 3.100	352	449				
11293	A 1.100	299	520	bedrijfsemissie neemt toe	6	520	niet uitvoerbaar
11294	K 1.100	70	1006	bedrijfsemissie neemt toe	5	1006	niet uitvoerbaar
11296	A 1.100	1183	300	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11296	A 3.100	268	330				
11300	A 1.100	1586	351	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11300	A 3.100	308	387				
11300	K 1.100	5	439				
11301	A 1.100	1170	379	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11301	A 3.100	317	417				
11303	A 3.100	880	192	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11303	A 7.100	12	108				
11303	K 1.100	5	218				
11304	A 1.100	1404	389	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11304	A 3.100	352	427				
11305	A 3.100	268	1097	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	1097	niet uitvoerbaar
11308	A 1.100	1079	357	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11308	A 3.100	233	392				
11311	A 1.100	1560	187	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11311	A 3.100	207	206				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11311	A 4.100	28	91				
11312	A 1.100	442	140	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11312	A 3.100	141	154				
11313	A 3.100	352	485	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	485	niet uitvoerbaar
11314	A 1.100	650	208	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11314	A 3.100	198	229				
11314	E 2.101	2	47				
11315	A 1.100	2509	499	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11315	A 3.100	691	549				
11316	K 1.100	55	670	bedrijfsemissie neemt toe	5	670	niet uitvoerbaar
11318	A 1.100	390	413	bedrijfsemissie neemt toe	6	413	niet uitvoerbaar
11319	A 1.100	130	167	bedrijfsemissie neemt toe	6	167	niet uitvoerbaar
11319	A 3.100	31	184		4,4	184	
11321	A 1.100	273	254	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11321	A 1.14	875	254				
11321	A 3.100	506	280				
11322	A 2.100	25	33	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	33	niet uitvoerbaar
11322	A 3.100	9	90		4,4	90	
11322	B 1.100	2	95		0,7	95	
11322	C 1.100	8	0		0,19	0	
11322	K 1.100	25	102		5	102	
11323	A 3.100	559	573	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	573	niet uitvoerbaar
11325	A 1.100	2041	567	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11325	A 3.100	563	623				
11326	A 1.100	1456	173	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11326	A 3.100	295	190				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11326	A 4.100	18	84				
11326	K 1.100	20	216				
11329	K 1.100	60	284	bedrijfsemissie neemt toe	5	284	niet uitvoerbaar
11332	D 1.1.15.4	90	14	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11332	D 1.2.16	882	172				
11332	D 1.3.12.4	1937	90				
11332	D 2.4.4	12	37				
11332	D 3.2.15.4	294	145				
11332	K 3.100	9	414				
11335	A 1.100	2756	425	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11335	A 3.100	484	467				
11337	A 1.1	103	222	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11337	A 1.100	650	222				
11337	A 3.100	154	245				
11338	A 1.100	663	213	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11338	A 1.16	1264	213				
11338	A 1.28	246	213				
11338	A 3.100	541	234				
11338	A 7.100	74	132				
11338	B 1.100	36	248				
11339	K 1.100	40	322	bedrijfsemissie neemt toe	5	322	niet uitvoerbaar
11340	A 1.100	234	173	bedrijfsemissie neemt toe	6	173	niet uitvoerbaar
11340	A 3.100	22	191		4,4	191	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
11340	A 4.100	25	84		0,095	23	
11343	A 1.100	338	123	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11343	A 1.100	975	123				
11343	A 3.100	396	136				
11343	A 7.100	99	76				
11344	D 3.2.7.2.1	600	590	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11345	A 1.100	1326	428	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11345	A 3.100	299	471				
11345	D 1.1.12.2	181	10				
11345	D 1.2.100	365	395				
11345	D 1.3.100	328	200				
11345	D 1.3.101	59	200				
11345	D 2.100	22	59				
11345	D 3.100	36	321				
11345	D 3.2.7.1.1	1152	107				
11346	A 1.100	741	143	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11346	A 3.100	198	157				
11347	A 1.100	767	188	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
11347	A 3.100	180	206				
30008	A 2.100	131	282	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30008	A 3.100	114	757				
30008	D 3.100	1581	516				
30008	D 3.2.7.2.1	2184	258				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
30023	A 1.100	650	224	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30023	A 3.100	176	246				
30024	E 4.3	6321	358	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30024	E 5.4	788	56				
30024	K 1.100	15	1788				
30138	A 2.100	164	83	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	83	niet uitvoerbaar
30138	A 3.100	88	224		4,4	224	
30138	A 4.100	70	99		0,095	27	
30137	D 3.100	3504	1144	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30149	A 1.100	988	300	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30149	A 1.2	347	300				
30149	A 3.100	312	330				
30149	A 7.100	19	186				
30495	K 1.100	40	566	bedrijfsemissie neemt toe	5	566	niet uitvoerbaar
30596	A 3.100	348	233	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30597	A 3.100	110	143	bedrijfsemissie neemt toe	4,4	143	niet uitvoerbaar
30596	A 7.100	155	131	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30597	B 1.100	11	152	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	152	niet uitvoerbaar
30597	C 1.100	15	0		0,19	0	
30597	E 2.100	10	93		0,001	3	
30597	F 4.100	7	67		0,021	21	
30615	A 1.100	975	258	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30615	A 3.100	180	283				
30614	E 2.101	1	24	bedrijfsemissie neemt toe	0,001	2	niet uitvoerbaar
30614	K 1.100	40	130		5	130	
30614	K 2.100	4	54		2,1	54	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
30677	A 1.100	1547	139	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30677	A 3.100	356	153				
30677	K 1.100	10	174				
30677	K 3.100	3	108				
30959	A 1.100	767	359	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30960	A 1.100	234	84	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30959	A 3.100	180	395	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30960	A 3.100	57	92	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
30960	A 6.100	21	44				
31004	A 1.100	1599	573	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31004	A 3.100	497	630				
31004	A 4.100	21	279				
31003	A 6.100	509	192	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31004	A 6.100	64	304	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31004	D 3.100	636	430				
31004	D 3.2.7.1.1	2080	143				
31012	A 1.100	273	92	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31013	A 1.100	780	137	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31012	A 3.100	97	102	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31013	A 3.100	268	150	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31013	B 1.100	21	159				
31052	A 2.100	41	45	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	45	niet uitvoerbaar
31052	A 3.100	44	121		4,4	121	
31115	A 1.100	2587	528	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31116	D 1.1.100	345	58	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
31116	D 1.1.14	41	6				
31115	A 3.100	392	580	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31179	A 1.100	234	246	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31180	A 1.100	1586	360	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31179	A 3.100	53	271	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31180	A 3.100	92	396	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31179	D 1.1.12.3	153	5	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31179	D 1.1.3	201	4				
31179	D 1.2.16	319	79				
31179	D 1.3.1	96	66				
31179	D 1.3.10	819	71				
31179	D 2.100	17	34				
31179	D 3.2.7.2.2	76	117				
31316	A 1.100	130	49	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31316	A 3.100	18	53				
31316	B 1.100	28	57				
31316	C 1.100	74	0				
31317	D 1.1.100	549	33	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31317	D 1.1.3	399	7				
31317	D 1.2.100	996	397				
31317	D 1.2.16	70	139				
31317	D 1.3.11	92	43				
31317	D 1.3.9.2	260	120				
31317	D 2.100	11	59				

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
31317	D 3.100	84	323				
31317	D 3.2.7.1.2	34	151				
31316	K 1.100	20	61	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
31316	K 3.100	43	38				
32001	A 2.100	8	71	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	71	niet uitvoerbaar
32001	A 3.100	9	191		4,4	191	
32001	K 1.100	15	217		5	217	
32003	A 2.100	492	74	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32003	A 3.100	264	197				
32003	A 4.100	210	87				
32003	A 6.100	318	95				
32003	A 7.100	372	111				
32004	A 2.100	49	112	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	112	niet uitvoerbaar
32004	K 1.100	145	343		5	343	
32004	K 2.100	101	144		2,1	144	
32005	B 1.100	32	758	bedrijfsemissie neemt toe	0,7	758	niet uitvoerbaar
32005	E 2.100	2	465		0,001	15	
32006	A 1.100	455	162	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32006	A 3.100	374	178				
32007	A 1.100	2600	165	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32007	A 3.100	616	181				
32007	K 1.100	25	206				
32007	K 3.100	16	128				
32008	K 1.100	75	507	bedrijfsemissie neemt toe	5	507	niet uitvoerbaar
32008	K 2.100	21	213		2,1	213	

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
32009	A 2.100	103	213	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	213	niet uitvoerbaar
32010	A 4.100	3759	1055	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32011	D 3.2.15.4	4037	300	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32011	D 3.2.15.4	2819	300				
32012	A 1.100	1274	316	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32012	A 3.100	277	348				
32013	A 1.100	559	139	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32013	A 3.100	238	153				
32013	B 1.100	1	163				
32013	E 2.100	5	100				
32014	A 2.100	205	58	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32014	A 3.100	66	154				
32015	K 1.100	35	241	bedrijfsemissie neemt toe	5	241	niet uitvoerbaar
32015	K 3.100	40	149		3,1	149	
32015	K 4.100	3	63		1,3	63	
32016	A 3.100	229	286	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32016	A 7.100	248	161				
32017	K 2.100	42	151	bedrijfsemissie neemt toe	2,1	151	niet uitvoerbaar
32018	C 1.100	21	0	bedrijfsemissie neemt toe	0,19	0	niet uitvoerbaar
32018	E 2.100	6	465		0,001	15	
32018	K 3.100	12	504		3,1	504	
32019	A 1.100	1950	527	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32019	A 3.100	572	580				
32020	A 1.100	3107	260	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar

Huidige situatie				Beoordeling van de uitvoerbaarheid voor plan-2: opvullen tot 50/20 in het bouwvlak voor elk bedrijf			
ID	RAV	Emissie HS	Emissie van plan-2	Primaire bedrijfsbeoordeling van plan-2	minimaal mogelijke e-factor	Emissie per gesaneerde stal (50/20)	secundaire bedrijfsbeoordeling van plan2 (50/20)
32020	A 3.100	246	286				
32020	C 1.100	19	0				
32020	K 1.100	15	325				
32021	K 1.100	250	192	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32021	K 2.100	74	81				
32022	A 2.100	4	42	bedrijfsemissie neemt toe	4,1	42	niet uitvoerbaar
32022	A 3.100	9	113		4,4	113	
32022	A 7.100	6	64		6,2	64	
32022	B 1.100	4	120		0,7	120	
32022	C 1.100	11	0		0,19	0	
32022	I 1.1	8	44		0,012	7	
32022	K 1.100	10	128		5	128	
32022	K 3.100	9	79		3,1	79	
32022	M 1	0			0		
32023	D 1.1.100	828	34	bedrijfsemissie neemt af			uitvoerbaar
32023	D 1.1.14	114	4				
32023	D 1.2.100	465	408				
32023	D 1.2.100	1062	408				
32023	D 1.2.17.4	622	154				
32023	D 1.2.6	108	197				
32023	D 1.3.10	738	128				
32023	D 1.3.12.4	997	75				
32023	D 2.100	22	61				
32023	D 3.100	600	332				

Bijlage 8 Advies van de commissie-m.e.r.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied Berkelland 2020

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

12 januari 2021 / projectnummer: 3515

1 Advies over het MER in het kort

De gemeente Berkelland wil een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied vaststellen. Het 'bestemmingsplan buitengebied 2020' geeft kaders en randvoorwaarden voor onder andere uitbreiding van veehouderijen in de gemeente. Voor het besluit hierover is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeenteraad van Berkelland heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage gevraagd te adviseren over de inhoud van het MER. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat blijkt uit het MER?

In het MER is vooral nagegaan of en hoe negatieve effecten op kwetsbare natuur kunnen worden voorkomen. Vooral veehouderijen veroorzaken deze effecten door de uitstoot van stikstof. In het MER is gezocht naar oplossingen die bedrijfsontwikkeling mogelijk maken, zonder toename van de stikstofuitstoot. Hieruit blijkt dat veel bedrijven (binnen zekere grenzen) kunnen uitbreiden zonder meer stikstof uit te stoten. Voorwaarde is dan dat zij meer emissiebeperkende technieken toepassen dan die nu wettelijk zijn voorgeschreven. Andere bedrijven kunnen minder of niet uitbreiden, of zullen nog verder gaande beperkende maatregelen moeten nemen om aan de kaders van de Wet natuurbescherming te voldoen.

De effecten van het plan op gezondheid en klimaatbestendigheid zijn licht negatief. Voor alle andere milieuaspecten, zoals geurhinder, geluidhinder en effecten op het landschap, concludeert het MER dat de effecten van het plan neutraal zijn.

Wat is het advies van de Commissie?

Het MER richt zich sterk op het aantonen van de "uitvoerbaarheid" van het bestemmingsplan en besteedt daar veel ruimte aan.[1] In het rapport staan veel technische en juridische termen, zonder dat deze duidelijk worden uitgelegd. Daardoor is het rapport niet makkelijk te begrijpen voor besluitvormers en insprekers. Dit geldt ook voor de samenvatting, die juist bedoeld is om op een publieksvriendelijke manier de belangrijkste conclusies en keuzemogelijkheden voor de besluitvorming op een rij te zetten. De toelichting op het (voorontwerp)bestemmingsplan biedt voor de geïnteresseerde lezer een toegankelijker beeld van het plan en de gevolgen daarvan.

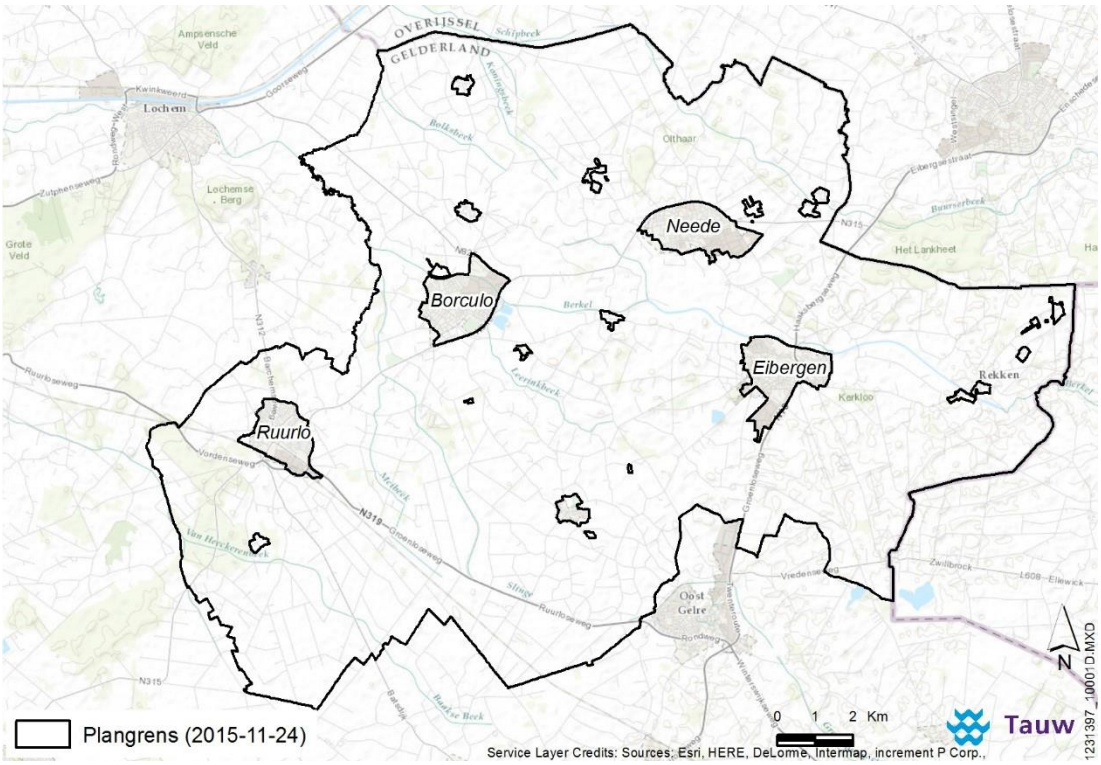
De Commissie deelt niet de conclusie van het MER dat de effecten van het bestemmingsplan op geurhinder neutraal zijn. De ruimte die het bestemmingsplan biedt voor uitbreiding van veehouderijen zal normaal gesproken leiden tot (lichte) toename van de geurhinder. Er zijn geen maatregelen opgenomen in het voorontwerp bestemmingsplan waarmee toename van geurhinder wordt voorkomen. De Commissie is daarom van mening dat het aspect geurhinder als (licht) negatief beoordeeld moet worden.

Het MER brengt de effecten op de uitstoot van stikstof door veehouderijen grofmazig in beeld. Informatie over individuele bedrijven is wel opgenomen in bijlagen van het MER, maar

[1] Gezien de voorgeschiedenis van dit plan (zie § 2.1 van dit advies) is het begrijpelijk dat de focus in dit MER ligt op stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. De andere functies van MER – het vergelijken van alternatieven, in beeld brengen van effecten, knelpunten en kansen voor bijvoorbeeld het landschap, natuur en gezondheid – raken hierdoor enigszins op de achtergrond.

deze is nog niet gebruikt om in het bestemmingsplan onderscheid te maken in beleid per deelgebied. De Commissie adviseert om in het vervolgproces de beschikbare detailinformatie over de bedrijven te gebruiken om gedetailleerder (per deelgebied) inzicht te geven in knelpunten en kansen voor bedrijven en voor de natuur. Daarmee kan de gemeente in het bestemmingsplan waar nodig variëren in de regels per deelgebied.

Met bovenstaande kanttekening over geurhinder is de Commissie van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat om een besluit te kunnen nemen waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen. In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar beoordeling toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

Figuur 1: plangebied bestemmingsplan buitengebied Berkelland 2020 (bron: MER)

Achtergrond

Het bestemmingsplan buitengebied Berkelland 2020 is kaderstellend voor verschillende activiteiten, waaronder uitbreiding van veehouderijen. Daarom wordt op grond van het Besluit m.e.r. (categorie C/D 14) een plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Deze procedure is ook noodzakelijk omdat – vanwege mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden – een Passende beoordeling op grond van de Wet natuurbescherming nodig is.

Rol van de Commissie m.e.r.

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeenteraad van Berkelland – besluit over het bestemmingsplan.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer 3515 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

De Commissie wil met onderstaande aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

2.1 Aanleiding en voorgeschiedenis

In 2013 heeft de gemeenteraad van de nieuw gevormde gemeente Berkelland het "Bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2012" vastgesteld, met het doel de afzonderlijke plannen van vier voormalige gemeenten onder één noemer samen te brengen. Over het bijbehorende MER heeft de Commissie in 2013 een toetsingsadvies uitgebracht. Dit bestemmingsplan is echter door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State vernietigd, omdat volgens de Afdeling de effecten van de maximale mogelijkheden van dat plan niet voldoende waren onderzocht in het MER.

Vervolgens is een nieuwe procedure gestart voor het "Bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016". Ook over het MER daarvoor heeft de Commissie in 2017 een toetsingsadvies uitgebracht.[2] In dit advies gaf de Commissie aan dat zij vond dat op twee onderdelen nog informatie ontbrak om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen in het besluit over het bestemmingsplan:

- Het MER gaf onvoldoende aan waar geurknelpunten kunnen optreden en wat daarvan het effect is op het woon- en leefklimaat. Ook was onduidelijk of er maatregelen te nemen zijn om deze extra geurhinder te voorkomen.
- In het MER waren de effecten van (kleine) windturbines op vleermuizen en vogels niet beschreven. Ook hiervoor moet duidelijk zijn welke maatregelen er zijn om deze effecten te voorkomen.

Het bestemmingsplan buitengebied 2016 is niet vastgesteld door de gemeenteraad. In 2020 is een nieuw voorontwerp bestemmingsplan opgesteld. Het plan-MER uit 2017 is geactualiseerd en aangevuld, rekening houdend met het genoemde toetsingsadvies van de Commissie. In dit advies wordt waar relevant verwezen naar dit toetsingsadvies uit 2017.

2.2 Effecten op natuur

2.2.1 Stikstofdepositie en Natura 2000-gebieden

In de huidige situatie zijn de Natura 2000-gebieden in de omgeving van de gemeente Berkelland[3] al overbelast door stikstofdepositie. Een toename van stikstofdepositie in deze gebieden zal leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken. De stikstofdepositie is voor een aanzienlijk deel afkomstig van veehouderijen binnen de gemeente Berkelland. Deze situatie maakt dat stikstofdepositie een sterk bepalende factor is voor ontwikkelingen in de

[2] Dit toetsingsadvies en de beoordeelde stukken zijn te vinden op de website van de Commissie, door in het zoekvak nummer 3073 in te voeren.

[3] In het MER zijn de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden genoemd: de Borkeld, het Stelkampsveld, het Korenburgerveen, Willinks Weust, Bekendelle, Buursezand & Haaksbergerveen en het Witte Veen. Elk van deze gebieden bevat habitattypen waarvoor de kritische depositiewaarde voor stikstof in de huidige situatie wordt overschreden.

gemeente. Om die reden gaat in het MER veel aandacht uit naar het stikstofonderzoek. De aanpak is uiteengezet in een apart hoofdstuk (hoofdstuk 4), dat wordt ondersteund door verschillende bijlagen. Deze aanpak is grotendeels gelijk aan de aanpak in het MER 2017.

De Commissie constateert dat het MER voldoende informatie geeft over de effecten van stikstof, maar dat kansen om de beschikbare informatie te gebruiken voor differentiatie van beleid (meer sturing per deelgebied) nog niet worden benut. In onderstaande paragrafen gaat zij hierop in.

Uitgangspunten voor de berekeningen

De referentiesituatie (huidige situatie en autonome ontwikkeling) is in beeld gebracht op basis van het vergunningenbestand. De huidige feitelijke situatie – die van belang is voor het bepalen van de effecten op Natura 2000-gebieden – is hiervan afgeleid op basis van CBS-gegevens. Hieruit blijkt dat het verschil tussen de vergunde ruimte en de werkelijke veebezetting fors is, soms rond 50%. De Commissie vindt de informatie over de huidige situatie in het MER moeilijk toegankelijk en weinig specifiek.[4] Het MER zelf bevat weinig informatie over stoppende bedrijven en uitbreidingsplannen. In de bijlagen van het MER is wel informatie over individuele bedrijven opgenomen, maar deze informatie is nog niet gebruikt om in het MER op een voor het publiek goed toegankelijke manier een nauwkeuriger beeld van de huidige en toekomstige situatie te geven.

Het uitgevoerde onderzoek ten behoeve van geurhinder (zie § 2.3 van dit advies) maakt duidelijk dat wel gedetailleerde informatie beschikbaar is over individuele bedrijven in de gemeente. Zo geeft dit onderzoek inzicht in stoppende bedrijven en uitbreidingsplannen van andere bedrijven. De Commissie adviseert om ten behoeve van de besluitvorming over het bestemmingsplan buitengebied het vergunningenbestand te actualiseren, om een gedetailleerder en gebiedsspecifiek inzicht te krijgen in de huidige situatie en autonome ontwikkeling. Dit biedt de mogelijkheid om gedetailleerder, bijvoorbeeld per deelgebied, een beeld te krijgen van knelpunten en kansen (ontwikkelingsmogelijkheden) voor agrarische bedrijven en andere bedrijven.

Worst case alternatief en planalternatief

Net als in het MER 2017 is een worst case alternatief en een planalternatief onderzocht. Het worst case alternatief laat zien welke toename van de emissie plaatsvindt als alle ontwikkelingsmogelijkheden die het voorontwerp bestemmingsplan biedt maximaal worden benut, zonder dat extra emissiereducerende technieken worden toegepast. Dit leidt tot een grote toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Het worst case alternatief is dan ook niet uitvoerbaar.

Het planalternatief gaat uit van het ‘fixeren’ van de stikstofemissies van veehouderijen. Dit wil niet zeggen dat agrarische bedrijven geen ontwikkelingsmogelijkheden meer hebben. Door het toepassen van (extra) emissiereducerende (stal)technieken is het mogelijk de veestapel te laten groeien zonder toename van de emissie. Om te bepalen welke ontwikkelingsmogelijkheden aan bedrijven kunnen worden geboden is in het MER een

[4] Voor het bepalen van de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen wordt gebruik gemaakt van vaste percentages voor emissiereductie per diercategorie en van een gemiddelde ‘vulgraad’ van 50%. De uitgangspunten over de vulgraad zijn – net als in het MER 2017 – gebaseerd op een historische analyse. Voor de toekomstige bezetting van veehouderijen vindt de Commissie deze niet langer realistisch. Omdat de grootte van het bouwblok vaak de meest beperkende factor is voor uitbreiding van veehouderijen is de trend dat intensiever gebruik wordt gemaakt van de beschikbare ruimte.

analyse uitgevoerd op basis van verschillende reductiepercentages, die zijn ontleend aan bewezen technieken per diercategorie.[5] De resultaten van deze 'zoektocht' zijn samengevat in een tabel op pagina 63 van het MER. De tabel en de toelichting daarop zijn voor niet-ingewijden moeilijk te begrijpen. De tabel laat zien dat de totale stikstofemissie met ruim 10% zal afnemen (van 731.705 kg/jaar tot 655.779 kg/jaar) als:

- wordt uitgegaan van 80% emissiereductie voor niet-grondgebonden veehouderij en 54% emissiereductie bij de grondgebonden veehouderij, en;
- wordt uitgegaan van een maximale toename van 40% van de omvang van de bouwvlakken en gemiddelde een vulgraad van 50%.

Dat bedrijven met 40% kunnen groeien wil niet zeggen dat dit voor elk individueel bedrijf geldt. Agrarische bedrijven in het plangebied verschillen sterk van omvang en er zijn veel verschillende diercategorieën en stalsystemen aanwezig. De analyse in bijlage 7 bij het MER laat zien welke bedrijven inderdaad kunnen groeien met 40%, mits de genoemde emissiereductie wordt gerealiseerd en de vulgraad 50% is. Voor een aanzienlijk aantal bedrijven geldt dat een verdergaande emissiereductie nodig is om deze groei mogelijk te maken binnen de kaders van de Wet natuurbescherming. Het MER stelt dat deze extra reductie technisch uitvoerbaar is.

Bestaande gegevens bieden kansen voor sturing per deelgebied

Zoals aangegeven in de vorige paragraaf biedt gedetailleerdere en meer gebiedsspecifieke informatie over de huidige bedrijven in het plangebied meer inzicht in knelpunten en kansen. Deze informatie kan gebruikt worden voor meer gedifferentieerd en gebiedsspecifiek beleid (bestemmingsplanregels) voor de uitbreiding van veehouderijen en andere bedrijven.

Daarbij is niet alleen van belang welke ontwikkelingsruimte bedrijven zullen hebben, maar ook hoe het plan kan bijdragen aan het verminderen van de stikstofdepositie in kwetsbare natuurgebieden in de omgeving. Zo ontvangt de habitat "zwakgebufferde vennen" van het Stelkampsveld en het Haaksbergerveen (grenzend aan de gemeente) ruim tweeëneenhalf maal zoveel stikstof als de kritische depositiewaarde (de stikstofdepositiegrens waarboven kans bestaat op significante aantasting).

De Commissie beveelt aan om de actuele (detail)informatie over agrarische bedrijven te betrekken bij de besluitvorming, zodat waar mogelijk gedifferentieerd kan worden in de regels per (deel)gebied.

2.2.2 Beschermde soorten

Het MER gaat uitgebreid in op de effecten van het plan op beschermde soorten. In tabellen met toelichting zijn de beschermde soorten opgenomen, zijn mogelijke effecten weergegeven en maatregelen om deze effecten tegen te gaan of te verzachten.

Anders dan in het MER 2017 zijn de effecten van (kleine) windturbines, die het voorontwerp bestemmingsplan mogelijk maakt, op vleermuizen en vogels apart beschreven. Op basis van de effectbeoordeling van het planalternatief zijn aanbevelingen gedaan om extra voorwaarden in het bestemmingsplan op te nemen.

[5] Ten opzichte van het MER 2017 zijn de uitgangspunten hiervoor geactualiseerd.

2.3 Geurhinder en gezondheid

Het MER brengt de huidige geursituatie in beeld, mede op basis van uitgebreid onderzoek van de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) uit 2018.[6] Dit onderzoek geeft een actueel beeld van de geursituatie en mogelijke knelpunten. De kern Beltrum had volgens dit onderzoek – ten tijde van het opstellen van het MER – de hoogste achtergrond geurbelasting, 83% van de woningen in Beltrum kende daardoor een 'matig leefklimaat'. Dit betekent onder andere dat de gezondheidskundige advieswaarden van de GGD worden overschreden.[7]

Geurhinder in de huidige en toekomstige situatie

In §6.7.2 van het MER zijn de effecten van het worst case alternatief en het planalternatief beschreven. De bijbehorende kaartjes zijn lastig te interpreteren, aangezien een vergelijkbaar beeld van de referentiesituatie ontbreekt. Daardoor is bijvoorbeeld onduidelijk of de kaartjes de absolute geurhinder weergeven of het verschil ten opzichte van de referentiesituatie. De Commissie beveelt aan hier bij de besluitvorming duidelijkheid over te geven en een kaartje op te nemen waarop de referentiesituatie op dezelfde wijze wordt weergegeven als de alternatieven. Zij geeft in overweging om ook een kaartje op te nemen van de huidige feitelijke situatie (op basis van het onderzoek van ODZOB), zodat omwonenden ook een goed beeld krijgen van de werkelijke geursituatie nu en in de toekomstige situatie.[8]

Geurhinder mogelijk groter dan in het MER aangegeven

De effectbeschrijving in het MER suggereert dat de effecten van het planalternatief 'neutraal' zijn op basis van het uitgangspunt dat stikstofbeperkende maatregelen ook leiden tot reductie van geurhinder. De Commissie vindt deze conclusie niet aannemelijk en onvoldoende onderbouwd. De effecten van technische maatregelen op de uitstoot van ammoniak zijn groter dan die op geur. De ruimte die het bestemmingsplan biedt voor uitbreiding van veehouderijen zal dus normaal gesproken leiden tot enige toename van de geurhinder. De Commissie is daarom van mening dat het aspect geurhinder in woonkernen en in het buitengebied 'negatief' of tenminste 'licht negatief' beoordeeld moet worden.

Geurhinder en gezondheid

Verder merkt de Commissie op dat de gezondheidskundige effecten van geurhinder in het MER op een andere manier zijn beoordeeld dan in het onderzoek van ODZOB. In dit onderzoek wordt de achtergrondbelasting op woonkernen in de klasse 5-10 OUe/m^3 als matig beoordeeld. Daarbij wordt de advieswaarde van de GGD overschreden. In het MER is voor de beoordeling van de alternatieven gebruik gemaakt van de handreiking Wgv (Wet geurhinder en veehouderij), waar de waardering matig pas wordt gebruikt bij 13-20 OUe/m^3.

---

6 Veehouderij, geur en mogelijke effecten van andere geurnormen, gemeente Berkelland – fase 1, fase 1a en effect lagere geurverwijdering combiluchtwassers – Omgevingsdienst Zuidoost Brabant 2018. Dit onderzoek is niet als bijlage bij het MER of bij het voorontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. De Commissie adviseert het onderzoek alsnog openbaar te maken indien dit nog niet is gebeurd.

7 Uit nadere informatie van de gemeente Berkelland blijkt dat een belangrijke bron van geurhinder in Beltrum en omgeving inmiddels niet meer relevant is. Een varkenshouderij in Beltrum – die voor een belangrijk deel verantwoordelijk wordt gehouden voor de geuroverlast – is gestopt en zal worden gesaneerd, waardoor geen geurhinder meer zal optreden. Hierover is op 26 mei 2020 een raadsbesluit genomen.

8 Uit zienswijzen blijkt dat er zorgen zijn over een mogelijke toename van geurhinder en vragen over het beleid van de gemeente om negatieve effecten op geur en gezondheid te voorkomen.

Conclusie en aanbeveling

De Commissie krijgt op basis van het voorontwerp bestemmingsplan en het MER de indruk dat de gemeente streeft naar verbetering van de geursituatie in de kernen en in het buitengebied. Met bovengenoemde kanttekeningen wijst de Commissie erop dat de effecten op de gezondheid door dit plan echter ook kunnen verslechteren.[9] Zij beveelt aan om deze kanttekeningen bij de besluitvorming over het bestemmingsplan te betrekken.

2.4 Energie en klimaat

De invoering van de Omgevingswet, de vaststelling van de provinciale omgevingsvisie en omgevingsverordening en ontwikkelingen op het gebied van onder andere klimaat, energietransitie en circulariteit leiden in toenemende mate tot opgaven in het buitengebied en vragen om een zoveel mogelijk integrale aanpak voor de ruimtelijke inrichting van het gebied – het domein van bestemmingsplan en straks omgevingsplan.

Uit het voorontwerp bestemmingsplan en het MER is nog niet duidelijk hoe de gemeente zich voorbereidt op de Omgevingswet, die moet leiden tot het opstellen van een integrale omgevingsvisie en omgevingsplan(nen) voor de gemeente. In het MER wordt alleen een (licht negatief) oordeel geveld over mogelijke gevolgen van bedrijfsontwikkelingen (zoals meer bebouwing, verharding) voor klimaatadaptatie (verdroging, wateroverlast).

Het MER gaat niet dieper in op de thema's energie en duurzaamheid, terwijl voor deze thema's wel gemeentelijke ambities zijn geformuleerd. Zo is er een uitvoeringsprogramma 2019-2022 'Berkelland energieneutraal 2030' en een vastgestelde beleidsnotitie Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking in Berkelland (2018). Daarnaast participeert de gemeente Berkelland in de Regionale Energiestrategie Achterhoek. Op 16 juni 2020 is een concept-RES Achterhoek vastgesteld met daarin de ambitie om in 2030 in totaal 1,35 TWh op te wekken in de regio.[10]

Doordat deze thema's in het MER ontbreken, is er geen inzicht in de wijze waarop via het bestemmingsplan gemeentelijke ambities kunnen worden gerealiseerd en wat de bijbehorende gevolgen zijn voor landschap, natuur en woon- en leefklimaat. Vooral de ambities voor de opwekking van duurzame energie hebben potentieel grote ruimtelijke consequenties in het buitengebied.[11] Deze ambities kunnen daardoor conflicteren met andere ambities, bijvoorbeeld voor landschap en natuur. Het MER geeft geen informatie over deze potentiële conflicten en mogelijke oplossingsrichtingen daarvoor.

De Commissie beveelt aan om bij de besluitvorming over het bestemmingsplan aan te geven hoe deze thema's zich verhouden tot het rijks- en provinciaal beleid en bovengenoemde ontwikkelingen en hoe de samenhang in het gemeentelijk beleid voor het buitengebied wordt bewaakt. Maatregelen en ingrepen die voortkomen uit de energie- en duurzaamheidsambities van de omgevingsvisie zullen uiteindelijk ingepast moeten worden in het bestemmingsplan (of omgevingsplan). Dit verheldert dan ook hoe de gemeente anticipeert op de invoering van de Omgevingswet.

---

9 In de zienswijze van de GGD Noord- en Oost-Gelderland is aangegeven dat de effecten op de volksgezondheid in het MER onvolledig in beeld zijn gebracht en mogelijk zijn onderschat.

10 Zie https://www.resachterhoek.nl/res+achterhoek/default.aspx

11 Ook in enkele zienswijzen wordt gewezen op de opgaven op het gebied van energietransitie en klimaatadaptatie (droogteproblematiek) waar de gemeente voor staat en de gevolgen daarvan voor het (bestemmingsplan) buitengebied.

2.5 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

In het toetsingsadvies over het MER 2017 heeft de Commissie geadviseerd het uitgebreide Landschapsontwikkelingsplan (met bijhorende gebiedsspecifieke Markeboeken) als toetsingskader direct te koppelen aan de vergunningverlening. Dit zou ook moeten gelden voor een nog op te stellen cultuurhistorische waardenkaart. In het voorontwerp bestemmingsplan buitengebied 2020 zijn de waarden van landschap, cultuurhistorie en archeologie adequaat weergegeven en gekoppeld aan de vergunningverlening.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie
De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de Commissie en over haar werkwijze vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep
Bij dit project bestaat de werkgroep uit:
ir. Sjoerd Bokma
Eric van der Burg (voorzitter)
drs. Sjef Jansen
drs. Pieter Jongejans (secretaris)
ir. Wim Keijsers

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld
Bestemmingsplan buitengebied gemeente Berkelland 2020.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?
Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke activiteiten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit C/D14, "uitbreiding veehouderijen". Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit
Gemeenteraad van Berkelland

Initiatiefnemer besluit
College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Berkelland

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?
De Commissie heeft de zienswijzen en adviezen over het MER gelezen die het bevoegd gezag tot en met 7 januari 2021 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?
U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer 3515 in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

RAAP-RAPPORT 2878

Archeologie in de gemeente Berkelland

Een actualisatie van de archeologische waarden- en verwachtingskaart

Versie 6.8

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Berkelland

Titel: Archeologie in de gemeente Berkelland; een actualisatie van de archeologische waarden- en verwachtingskaart

Status: eindversie

Datum: 20-12-2014

Auteurs: *dr. N.W. Willemse & ir L.J. Keunen*

Projectcode: BLBA3

Bestandsnaam: RA2878_BLBA3

Projectleider: dr. N.W. Willemse

Projectmedewerkers: ir. L.J. Keunen, ing. T.E. Engels

Bewaarplaats documentatie: RAAP Oost-Nederland

Autorisatie: drs. H.F.A. Haarhuis

ISSN: 0925-6229

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.
Leeuwenveldseweg 5b
1382 LV Weesp
Postbus 5069
1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500
telefax: 0294-491 519
E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2014
RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Berkelland heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in 2014 een actualisatie doorgevoerd van de archeologische vindplaatsen- en verwachtingskaart van de gemeente Berkelland (RAAP-rapport 1701/2009). De actualisatie betreft het bijwerken van de bestaande archeologische vindplaatsen- en verwachtingskaart uit 2009 alsmede het bijwerken van de achterliggende databestanden met nieuwe/aanvullende archeologische, historische en landschappelijke gegevens en inzichten. Het datamodel voor de verwachtingslaag van de kaart is aangepast aan een regionaal karteringsmodel welke in samenspraak met de regioarcheoloog voor de regio Achterhoek is opgesteld. Daarmee wordt een inhoudelijke vereffening bereikt waardoor de kaartgrenzen tussen regiogemeenten aansluiten.

Verder heeft de actualisatie vanuit een bredere cultuurhistorische en ruimtelijke analyse plaatsgevonden ten opzichte van de inventarisaties uit 2009. De meest opvallende *wijziging* aan het kaartbeeld is het toevoegen van historisch gezien belangrijke terreinen waarvan het op basis van historisch onderzoek zeer aannemelijk is dat zich hier archeologische en/of bouwhistorische resten bevinden of hebben bevonden. Met name voor de historische stad- en dorpskernen geldt dat hier vaak sprake is van langdurige continuïteit in bewoning en/of grondgebruik, een daarmee samenhangende complexe opbouw van archeologische lagen en een hoge mate van archeologische informatie. Het merendeel van deze terreinen betreft historische nederzettingslocaties: historische erven of stads- en dorpskernen waarop in 1832 één of meerdere gebouwen stonden of waarvan bekend is dat er niet lang daarvoor gebouwen gestaan hebben. Deze terreinen zijn in de geactualiseerde kaart integraal opgenomen in een samengevoegde en vlakdekkende archeologische verwachtingslaag. Voor deze locaties is een nieuwe verwachtingswaarde aan het verwachtingsmodel toegevoegd.

Om verder voldoende recht te doen aan het specifieke karakter en de kwetsbaarheid van het archeologisch bodemarchief in de natte landschapzones (beekdalen en voormalige moerasgebieden) is voor gebieden binnen een straal van 500 meter van hoger gelegen nederzettingsarealen eveneens een meer specifieke verwachtingswaarde toegekend. De generieke lage verwachte dichtheid aan archeologische (nederzettings-)resten is gehandhaafd, maar wel met de specifieke aanwijzing dat hier een verhoogde trefkans voor bijzondere watergerelateerde archeologische resten bestaat. Dit betreft onder meer de resten van grondstofwinning en -verwerking, jacht, en locaties met bijzondere deposities.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 6

1.1 Kader en doelstelling 6

1.2 Onderzoeksopzet, leeswijzer en richtlijnen 7

1.3 Dankwoord 8

2 Methoden en bronnen 10

2. 1 Analyse van de archeologisch-landschappelijke context 10

2.2 Bronnen 10

2.2.1 Landschappelijke-bodemkundige gegevens 10

2.2.2 Archeologische vindplaatsen 11

2.2.3 Historische nederzettingslocaties 13

2.2.4 Onderzoeksgebieden 14

2.2.5 Bodemverstoringsgegevens 14

2.3 Structuur digitale kaartbestanden (GIS) 15

2.4 Methoden 16

2.4.1 Landschappelijke eenheden en verwachtingszones 16

2.4.2 Vindplaatsgegevens 18

2.4.3 Historische nederzettingslocaties 20

2.4.4 AMK-terreinen 23

2.4.5 Onderzoeksgebieden 24

2.4.6 Bodemverstoringgegevens 25

3 Toelichting op de kaartbijlagen 1 en 2 26

3.1 Kaartbijlage 1 Aardkunde 26

3.1.1 Aanzet 26

3.1.2 Gebiedsbeschrijving 27

3.2 Archeologische waarden- en verwachtingenkaart 34

3.2.1 Algemeen 34

3.2.2 Thematische laag archeologische vindplaatsen....36
3.2.3 Thematische laag historische nederzettingslocaties....41
3.2.4 Thematische laag verwachtingszones....42
3.2.5 Terreinen met een verstoorde bovengrond....46

Literatuur 60
Gebruikte afkortingen 63
Verklarende woordenlijst 64
Overzicht van figuren, tabellen en (kaart)bijlagen 66

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

Archeologie, cultuurlandschap en gebouwde monumenten spelen een steeds grotere rol bij ruimtelijke ontwikkelingen. Opgraving of inpassing van archeologische vindplaatsen, het historisch cultuurlandschap als een creatieve input voor ontwerp, bescherming en herbestemming van bouwkundig erfgoed: het zijn allemaal manieren waarop bewust aandacht wordt besteed aan de boven- en ondergrondse historische kwaliteiten van een gebied. Het zichtbaar en beleefbaar maken van cultuurhistorie kan een gebied een eigen identiteit geven. Daardoor wordt niet alleen de intrinsieke waarde voor de lokale bevolking verhoogd, maar ontstaan ook economische kansen. Een voorbeeld daarvan is een fraaie historische dorpskern, maar het geldt ook voor landelijke gebieden waar bijvoorbeeld fietsrecreanten op afkomen. Een zorgvuldige omgang met cultuurhistorie en benutting van historische kwaliteiten kan dus economisch lonend zijn, zo is uit wetenschappelijk onderzoek gebleken.[1]

De gemeente Berkelland heeft al in 2009 een archeologische verwachtingskaart laten vervaardigen als gevolg van de toenemende rol voor gemeentelijke overheden bij de omgang met het archeologisch erfgoed.[2] In de bijbehorende rapportage is uitgebreid ingegaan op beleidsaspecten, het fysisch-geografisch landschap, de archeologische vindplaatsen en bewoningsgeschiedenis en op de samengestelde verwachtingskaart zelf.

Omdat - zeker de laatste jaren - het aantal archeologische onderzoeken landelijk enorm is gestegen, is het zaak om de archeologische vindplaatsen- en verwachtingskaart periodiek te laten actualiseren. In opdracht van de gemeente Berkelland heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau daarom een actualisatie doorgevoerd van bestaande archeologische verwachtingskaart. De actualisatie betreft: 1) het bijwerken van de bestaande kaartgrenzen, 2) het bijwerken van de achterliggende databestanden met nieuwe/aanvullende archeologische en landschappelijke (geomorfologische) gegevens en inzichten, en 3) het aanpassen van de beleidskaart aan het vigerende archeologiebeleid binnen de Regio Achterhoek.

1 Bijvoorbeeld: Bade & Smid, 2008
2 De Roode e.a. 2009/RAAP-rapport 1071

Daarbovenop heeft 4) de actualisatie vanuit een bredere historische en ruimtelijke analyse plaatsgevonden ten opzichte van de inventarisaties uit 2008/2010. In de afgelopen jaren is steeds meer duidelijk geworden, dat archeologisch potentieel interessante terreinen niet alleen op basis van veldonderzoek kunnen worden opgespoord. Ook historische bronnen kunnen ons vertellen waar we archeologische resten kunnen verwachten. Daardoor is een realistischer beeld te scheppen van de 'voorraad archeologie' uit de middeleeuwen en nieuwe tijd. Dit realistischer beeld leidt tot een betrouwbaardere verwachting en daarmee meer zekerheid voor initiatiefnemers wat er op hun land verwacht kan worden.
Een klassiek voorbeeld is natuurlijk een middeleeuws kasteel dat nog steeds overeind staat, maar dat geldt evenzeer voor te localiseren verdwenen kastelen, de voorgangers van boerderijen waarvan bekend is dat ze al eeuwen geleden op die plek stonden, etc.
Dit inzicht heeft geleid tot een beleidsmatige verbreding binnen de gemeente Berkelland en daarmee een behoefte aan kennis op dit vlak. In opdracht van de gemeente Berkelland heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau (Zutphen) daarom een aanvullende inventarisatie op basis van historische bronnen uitgevoerd. Zo hebben we onderzoek gedaan naar historische nederzettingslocaties vanwege de belangrijke leemte in (archeologische) vindplaatsgegevens over de locatie van Middeleeuwse en vroeg-Nieuwetijdse nederzettingsresten. Deze aanvullende inventarisatie is mede noodzakelijk vanwege de in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (versie 3.3) doorgevoerde veranderingen in de status van bovengrondse en ondergrondse bouwhistorische resten bij archeologisch vooronderzoek.[3]

1.2 Onderzoeksopzet, leeswijzer en richtlijnen

De actualisatie van de kaarten heeft betrekking op het aardkundige, archeologische en historisch-bouwkundige erfgoed op het grondgebied van de gemeente Berkelland (figuur 1). Gestreefd is naar een naadloze inhoudelijke aansluiting op recentelijk geactualiseerde archeologische waarden- en verwachtingskaarten van de Regiogemeenten Winterswijk, Berkelland en Montferland. Ook de resultaten van de inventarisatie naar historische nederzettingslocaties zijn geïntegreerd in de geactualiseerde archeologische waarden-en verwachtingskaart (kaartbijlage 2). De 'historische erven' waren veelal (burger)woningen of boerderijen met bijgebouwen, maar het kan ook gaan om vrijstaande schaapskooien en/of schuren, windmolens, een watermolen of een landhuis. Funderingen (muurwerk, poeren, grondsporen van gebinten), water- en beerputten, overblijfselen van materiële cultuur en

[3] Anders dan voorheen moet nu specifiek onderzoek gedaan worden naar de archeologische potentie van locaties met al dan niet verdwenen bouwhistorische resten.

grachten met vulling zijn voorbeelden van sporen en vondsten die op deze locaties gedaan kunnen worden. Met name voor de historische stad- en dorpskernen geldt echter dat hier vaak sprake is van langdurige continuïteit in bewoning en/of grondgebruik, een daarmee samenhangende complexe opbouw van archeologische lagen en een hoge mate van archeologische informatie.[4]

In hoofdstuk 2 worden de bronnen genoemd en de methoden behandeld, waarna in hoofdstuk 3 de inhoudelijke verantwoording volgt. De geactualiseerde vindplaatsen- en verwachtingskaart is bijgevoegd als kaartbijlage 1 (aardkundige kaart met reliëfvormen en ontstaanswijzen, schaal 1:25.000) en kaartbijlage 2 (archeologische waarden- en verwachtingenkaart schaal 1:10.000 in vijf bladen).
Het samenstellen van de archeologische vindplaatsen- en verwachtingskaart is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). Het uitgevoerde onderzoek bestond uit een bureauonderzoek. Er is geen veldonderzoek uitgevoerd. De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als richtsnoer. De praktische uitvoering van het onderzoek voldoet aan de normen opgesteld in het Handboek ROB-specificaties van de toenmalige Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek.[5]

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde geologische en archeologische perioden. Achterin dit rapport is een lijst met gebruikte afkortingen opgenomen en worden enkele vaktermen beschreven.

Tabel 1. Geologische en archeologische tijdschaal.

1.3 Dankwoord

De totstandkoming van dit rapport was niet mogelijk geweest zonder de belangeloze inzet van een aantal gebiedskenners, die we hier dan ook hartelijk willen danken. Informatie over archeologisch potentieel interessante terreinen, gekoppeld aan historisch bronnenonderzoek, werd aangeleverd door de Historische Kring Eibergen, de Historische vereniging Borculo en de Historische Vereniging Old Reurle. De locaties van archeologische vindplaatsen die op dit

4 Zie ook: De Groot e.a., 2011, 89 e.v.
5 ROB 1998. Sinds 2007 Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

moment bekend zijn op het gemeentelijk grondgebied zijn mede door deze instellingen gecontroleerd. Dezelfde instellingen leverde eveneens belangrijke aanvullingen op de inventarisatie van historische nederzettingslocaties. Allen hebben belangeloos informatie ter beschikking stelden, waarvoor onze hartelijke dank.
Tijdens het project is verder op een prettige manier samengewerkt met Annemieke Lugtigheid van de gemeente Berkelland, en drs. M.H.J.M Kocken, werkzaam als regioarcheoloog bij de Omgevingsdienst Achterhoek.

2 Methoden en bronnen

2. 1 Analyse van de archeologisch-landschappelijke context

De archeologische waarden- en verwachtingskaart voor de gemeente Berkelland is niet alleen gebaseerd op een analyse van bekende archeologische vindplaatsen en terreinen, maar in nog hogere mate de fysiek-landschappelijke en bodemkundige context daarvan (vereenvoudigd weergegeven in kaartbijlage 1). In de archeologische studie die van het gemeentelijk grondgebied is gemaakt, kunnen op grond van geomorfologische kenmerken en de bodemgesteldheid namelijk verschillende landschappen worden onderscheiden (weergegeven in figuur 2) die ieder eigen ontwikkelingen en bewoningsmogelijkheden hebben gekend. Juist door analyse van deze bewoningsmogelijkheden en ontwikkelingen door de tijd heen kan een verwachtingsmodel worden opgesteld. De actualisatie van de kaarten en het onderliggende verwachtingsmodel is gebaseerd op:

- nieuwe academische archeologische en landschappelijke inzichten (natte landschapszones);
- het controleren van kaartgrenzen en bodemeenheden aan de hand van detailkarteringen (Kleijer 1990) en de Nederlandse Bodemkaart, schaal 1:50.000;
- nieuwe vindplaatsgegevens (inclusief de historische nederzettingslocaties en de historische stads- en dorpskernen);
- het toepassen van een conversiemodel voor de vertaling van de oude kaarteenheden naar het regionale model voor.

2.2 Bronnen

2.2.1 Landschappelijke-bodemkundige gegevens

Binnen het onderzoeksgebied zijn zones te onderscheiden met een duidelijk verschil in detailniveau van informatie (kennis) over de geo(morfo)logische en bodemkundige gesteldheid van de ondiepe ondergrond. Daarbij kunnen worden onderscheiden:

- kleinere gebieden met goed gekende bodemkundige informatie, omdat delen zijn opgegraven;
- gebieden die in het verleden reeds (bodemkundig/archeologisch) zijn gekarteerd;
- gebieden met alleen een bepaalde archeologische verwachting (op het voorkomen van archeologische resten), gebaseerd op de archeologisch-landschappelijke en historisch-landschappelijke context.

Voor de laatste categorie geldt dat voor belangrijke delen van het gemeentelijk grondgebied gebruik kan worden gemaakt van bodemgegevens en bodemverstoringsgevens afkomstig van Alterra (figuur 3, veldbodemkundige karteringen, schaal 1:10.000). Deze detailbodemkaarten zijn het resultaat van uitgebreide veldbodemkundige verkenningen (veelal 4 tot 6 profielbeschrijvingen per hectare) en kennen derhalve een hoge mate van kaartzuiverheid. Voor de gebieden daarbuiten zijn alleen de algemene landelijke geokarteringen (de Bodemkaart van

Nederland, schaal 1:50.000 en de geomorfologische Kaart van Nederland, schaal 1:50.000) beschikbaar. Deze zijn echter te grof en te onzuiver om op plantoetsingsschaal (perceelsniveau/bestemmingsplanniveau, 100-1.000 m²) te worden gebruikt.[6] Om op dit schaalniveau uitspraken te doen over eventueel aanwezige bekende archeologische en andere cultuurlandschappelijke waarden is in het verleden deze grofschalige informatie aan de hand van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN1 en AHN2) reeds opgeschaald. Voor de gebieden waar geen detailkarteringen zijn uitgevoerd zijn deze kaartgrenzen niet aangepast.

De volgende bronnen zijn gebruikt:
- archeologische verwachtingskaarten voor de gemeente Berkelland;[7]
- detailbodemkartering voor de gebieden Berkeldal, Graafschap[8], Hupsel-Zwolle[9] en Beltrum-Eibergen[10]
- gedetailleerde digitale hoogtegegevens uit het Actueel Hoogtebestand Nederland 5 x 5 m digitaal hoogtemodel;[11]
- het 2 x 2 m digitaal hoogtemodel van de Provincie Gelderland;
- geomorfologische kaarten, schaal 1:50.000;[12]
- digitale bodem- en profielgegevens van Alterra (Alterra/Wageningen UR).

2.2.2 Archeologische vindplaatsen

Algemeen
Archeologische vindplaatsen zijn (punt)locaties waar (in het verleden) vondsten/waarnemingen zijn gedaan die van archeologisch belang zijn en die het mogelijk maken bepaalde uitspraken te doen over de archeologische betekenis van een locatie. Veelal betreft het een locatie waar antropogene grondsporen en al dan niet in los verband voorkomende materiële resten, zoals aardewerk, vuursteenartefacten of organische artefacten voorkomen. De aard, ouderdom, verspreiding, gaafheid en conservering hiervan kunnen worden benut om de aan- of afwezigheid van vergelijkbare maar nog onbekende resten elders in het landschap (tot op zekere hoogte) te voorspellen.

6 ROB 1998
7 De Roode e.a. 2009
8 Kleijer 2000
9 Brouwer 1994
10 Dekkers 1997
11 Van Heerd e.a. 2000
12 Alterra/ARCHIS/Lange & Ten Cate 1980

Veel archeologische waarnemingen uit het verleden staan geregistreerd in een landelijke database: ARCHIS (Archeologisch Informatiesysteem, de nationale archeologische databank van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed). Buiten deze registraties zijn echter nog veel meer waarnemingen bekend en al dan niet opgenomen in collecties van heemkundeverenigingen. Ook historische bronnen geven ons informatie over plekken in het landschap, soms zelfs tot 1200 jaar terug, waar in de afgelopen eeuwen gewoond en gewerkt werd.[13] Op dit moment is het, gezien het huidige maatschappelijke gezichtspunt ten aanzien van de omgang met materieel erfgoed, vanzelfsprekend om ook deze bronnen te gebruiken bij het opstellen van een verwachting ten aanzien van cultuurhistorisch erfgoed.

ARCHIS-waarnemingen
Belangrijkste uitgangspunt voor de archeologische inventarisatie zijn de in ARCHIS aangemelde onderzoeken en waarnemingen. Elk in Nederland uit te voeren archeologisch onderzoek wordt in dit systeem onder een unieke numerieke code, het ARCHIS-*onderzoeksmeldingsnummer* (of CIS-code) aangemeld. Tot deze registratie horen ook geografische (toponiem, locatie, omvang) en andere administratieve gegevens (uitvoerder, opdrachtgever, aanleiding). Nadat het onderzoek is uitgevoerd en afgemeld, wordt het onderzoek onder een nieuwe numerieke code, het ARCHIS-*onderzoeksnummer*, geregistreerd. Eventueel aangetroffen archeologische resten (individuele vondsten, complextypen, etc.) worden in ARCHIS geregistreerd onder weer een andere numerieke code, het ARCHIS-*vondstmeldingsnummer*. Indien het onderzoek is afgerond en aan alle administratieve eisen is voldaan, worden de vondstmeldingen ‘opgewaardeerd’ tot een ARCHIS-waarneming met bijbehorend ARCHIS-*waarnemingsnummer*.

Binnen de gemeente Berkelland staan in ARCHIS honderden waarnemingen geregistreerd. Deze zijn in het kader van de archeologische waarden- en verwachtingenkaart uit 2009 reeds gecontroleerd op het voorkomen van onvolkomenheden en doublures. De nieuwe ARCHIS-vindplaatsgegevens (peildatum maart 2014) zijn eveneens gecontroleerd, onder andere door de nieuwe registraties voor te leggen aan gebiedskenners i.c. de leden van de verschillende historische verenigingen. Daarnaast hebben veel ARCHIS-waarnemingsnummers betrekking op waarnemingslocaties die rond eenzelfde centrumcoördinaat staan geregistreerd. Vaak betreft het hetzelfde complex met sporen en/of artefacten. Deze zijn op grond van *expert judgement* samengevoegd tot één vindplaats(locatie).

13 Van Beek, 2009

Terreinen van archeologische waarde
Hoofddoel van archeologisch vooronderzoek in het kader van de archeologische monumentenzorg (AMZ) is om 'voorafgaand aan vergunningverlening de archeologische waarde van het terrein dat zal worden verstoord in voldoende mate vast te stellen'. Daartoe wordt gekeken naar de kwaliteit, de zeldzaamheid en de contextwaarde van (eventueel) aanwezige archeologische resten. Dit wordt 'waardestelling' genoemd. Deze waardestelling wordt in een aantal onderzoekstappen (de AMZ-onderzoeksketen) bepaald. Van een aantal terreinen is deze waardestelling reeds door het Rijk (i.c. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed [RCE]) bepaald. De meeste van deze terreinen zijn ondergebracht op de provinciale archeologische monumentenkaart (AMK). De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed te Amersfoort treedt op als beheerder van de archeologische monumenten en draagt – samen met de provincie – zorg voor de actualisering. De gegevens in kaartbijlage zijn ontleend aan de vigerende versie van de AMK gepubliceerd door de RCE (versiedatum december 2013).

Overige archeologische waarnemingen
Andere niet in ARCHIS geregistreerde vindplaatsgegevens zijn afkomstig van amateur-archeologen, waaronder de in het gebied actieve leden van de oudheidkundige verenigingen. Verder is voor de inventarisatie een brede zoekzone van 200 m buiten het gemeentegebied genomen. Het oppervlak met archeologische resten is vaak niet vastgesteld en veelal dient rekening te worden gehouden met een ruime zone (bij nederzettingsresten >100 m) rondom de opgegeven (centrum)coördinaat. Waarnemingslocaties buiten de gemeentegrens zijn eveneens in de catalogus (bijlage 1) opgenomen.

2.2.3 Historische nederzettingslocaties
Historische bronnen geven ons informatie over plekken in het Oost-Nederlandse landschap waar in de afgelopen eeuwen, soms zelfs tot 1200 jaar terug, gewoond en gewerkt werd.[14] Vanuit die optiek vinden we het vanzelfsprekend dat ook deze bronnen, zoals kaarten, gebruikt worden bij het opstellen van archeologische waarden- en verwachtingskaarten. Hoe gedetailleerder de informatie is, hoe beter deze op een gemeentelijk schaalniveau bruikbaar is. Primaire bron voor het karteren van deze informatie over historische bewoningslocaties is dan ook het gedetailleerde kadastraal minuutplan uit 1832, getekend op een schaal variërend van 1:1250

[14] Van Beek, 2009

voor kernen, 1:2500 voor agrarisch gebied tot 1:5000 voor heidegebieden.[15] Alle bewoningslocaties die op deze kaart staan weergegeven, zijn overgenomen op kaart en in de bijbehorende GIS-database. Daarbij hebben we in principe voor elk afgebeeld gebouw een afzonderlijke punt geplaatst, tenzij het gaat om zeer kleine bijgebouwen die vrijwel tegen het hoofdgebouw stonden geplaatst. De gebouwen zijn in meerdere typen ingedeeld, zoals 'boerderij of woonhuis', 'schuur en/of schaapskooi', 'kerk', 'pastorie' en 'school'. Verreweg het merendeel van de gebouwen betreft boerderijen, soms geflankeerd door één of meerdere bijgebouwen.

Een bijzonder fenomeen in Berkelland is dat de kadastrale opmeter in delen van Eibergen en Beltrum niet alleen gebouwen heeft gekarteerd, maar met een klein blauw vlekje ook waterputten in kaart heeft gebracht. Deze hebben we eveneens gekarteerd waar deze werden aangetroffen. Hetzelfde geldt voor grenspalen, grensstenen en zandhopen, alhoewel duidelijk is dat deze lang niet altijd als zodanig op het kadastraal minuutplan zijn aangeduid en deze laag daarmee nog incompleet zal zijn.

2.2.4 Onderzoeksgebieden

In kaartbijlage 2 zijn de ruimtelijke gegevens met betrekking tot het archeologisch onderzoek in het verleden verwerkt. De bron van deze gegevens is ARCHIS (peildatum 20 maart 2014).[16] Van een groot aantal van deze terreinen is de definitieve waardering nog niet bekend; weliswaar heeft hier al onderzoek plaatsgevonden maar deze terreinen zijn nog niet definitief gewaardeerd.

2.2.5 Bodemverstoringsgegevens

Bodemverstoringen zijn op drie verschillende manieren in kaart gebracht. Slechts ten dele kon gebruik gemaakt worden van de gegevens van de als GIS beschikbare detailkarteringen van Alterra. In het GIS-bestand staan perceelsgewijs aangegeven de diep uitgegraven, vergraven/verwerkte, geëgaliseerde en opgehoogde terreinen. Deze gegevens zijn aangevuld met gegevens aanwezig bij de gemeente inn de GIS-tabel BLBA3_Bodemverstoring. Daarnaast zijn aan het kaartbeeld de grenzen van terreinen aangegeven waarvoor de provincie Gelderland in het verleden ontgrondingsvergunningen heeft afgegeven (GIS-tabel: ontgrondingen_prvGelderland). Behalve deze gegevens is alleen door een meer gedetailleerd bureauonderzoek en/of verkennend booronderzoek de mate van verstoring tot op perceelsniveau

15 Kadastrale minuutplans werden, afhankelijk van het afgebeelde gebied, vervaardigd op schaal 1:1250 (kernen), 1:2500 (agrarisch gebied) of 1:5000 (woeste gronden).

16 ARCHIS is daarin verre van compleet. Pas na 1 april 2005 dienden alle veldonderzoeken aangemeld te worden (KNA versie 2.2), gevolgd door het aanmelden van archeologische booronderzoeken (1 november 2005) en het aanmelden van bureaustudies in het kader van AMZ-onderzoek (1 januari 2007; KNA versie 3.1).

te specificeren. De inventarisatie van bodemverstoringen heeft zich daarmee beperkt tot de bekende en meest ingrijpende vormen.

2.3 Structuur digitale kaartbestanden (GIS)

Het belangrijkste eindproduct van de kaartactualisatie zijn de aan een geografisch informatiesysteem (GIS) gekoppelde kaartbeelden. Het betreft ruimtelijke informatie gekoppeld aan database-tabellen waarin per punt, lijn, of vlakelement verschillende soorten van informatie zijn opgeslagen. De GIS-tabellen zijn aangeleverd als losse bijlage (bijlage 5, aangeleverd op cd-rom) en bevatten de exacte gegevens over de geografische ligging en aard van (mogelijk) waardevolle archeologische terreinen en objecten, bodemverstoringsinformatie, vindplaatsgegevens, gegevens over de archeologische onderzoeksgebieden, en gegevens met betrekking tot de gewaardeerde archeologische terreinen. Alle bestanden (zie hieronder, tabel 2) zijn voorzien van een heldere, logische en begrijpelijke naam, die verwijst naar de inhoud en de productiedatum. De standaardprojectie is het Rijksdriehoekstelsel (non-earth meters).

In de hiernavolgende paragraaf 2.4 (methoden) beschrijven we per thema de tabelstructuur en tabelinhoud van de GIS-tabellen. In **vet** vermelde attribuutnamen zijn de betreffende velden waarop de kaartlagen zijn gethematiseerd voor de productie van de analoge kaarten. Cursief én onderstreept (*ID10*) zijn de attributen op basis waarvan de kaartlabels zijn aangemaakt.

Tabelnaam	*Type*
Landschappelijke eenheden, verwachtingszones, beleidszones	
BLBA3_vw_0814	Vlak, verwachtingszone
Archeologische vindplaatsen, AMK-terreinen en hist.nederzettingslocaties	
BLBA3_vp_200314	Puntobject, vindplaats
BLBA3_histned_punt	Puntobject, hist.nederz.
BLBA3_histned_vlak	Vlak, hist. nederz.
BLBA3_histnedbuf	Vlak, attentiezone
BLBA3_AMK_dec2013	Vlak
CVL_OOCG_cvl_onbek Interactive	Lijn
CVL_OOCG_L03_AHN_interpretatie	Lijn
CVL_OOCG_L10_AHN_interpretatie	Lijn
CVL_OOCG_loc3_interpretatie	Lijn
CVL_buf55new	Vlak, attentiezone
Archeologische onderzoeksgebieden	
BLBA3_ozk_100114	Vlak
Bodemverstoringsgegevens	

BLBA3_bodemverstoringen	Vlak
ontgrondingen_PrvGelderland	Vlak

Tabel 2. GIS-tabellen behorende bij de kaartbijlagen 1 en 2

2.4 Methoden

2.4.1 Landschappelijke eenheden en verwachtingszones

Inhoudelijke vereffening

Voor de nieuwe kartering zijn de begrenzingen en kaartclassificaties van de bestaande detailkarteringen integraal overgenomen en via een conversiemodel vertaald naar de nieuwe regionale legenda-eenheden. Dit model is besproken met de regioarcheoloog en voorziet in een inhoudelijke en ruimtelijke vereffening van de verschillende archeologische waarden- en verwachtingenkaarten binnen de Regio Achterhoek. Het regionale karteringsmodel betreft een getrapt systeem van landschapsbeschrijving. De hoofdgroep betreft de dominante vormende kracht in het landschap, zoals windwerking (hoofdcode E), gletsjerwerking (G), tektoniek (opheffing, T) etc. Daarna volgt op een lager abstractieniveau de terreinsoort (b: beekdallandschap; d:dekzandlandschap; g: grondmorenelandschap etc.),gevolgd door de terreinvorm (r: rug, w: welving, v:vlakte, etc.). In het model wordt daarna via een numerieke code aangegeven wat zowel de toegekende archeologische verwachtingswaarde (verwachte dichtheid aan archeologische resten) áls de mogelijke diepteligging van de top van het archeologische niveau is (zie daartoe tabel 3). Als laatste wordt het bodemtype aangegeven(figuur 4). Deze classificatie is opgenomen in kaartbijlage 2 als kaartcode binnen de afzonderlijke kaartvlakken (bijvoorbeeld *Edl9e*: dekzandlaagten met natte zandeerdgronden en een lage verwachte dichtheid aan archeologische resten in de bovenste 30 cm van de bodem).

Er is in overleg met de regioarcheoloog besloten om in het aangeleverde GIS-bestand [BLBA3_vw_0814] zowel de originele bodemkundige karteringseenheden (inclusief de omschrijving) op te nemen, als de conversie-eenheden (zie tabel 4). Het primaire doel van de erfgoedkaarten is het begrenzen van archeologische verwachtingszones. De nieuwe kaarteenheden (tabel 4: Terreinvorm10, Terreinvorm25) hebben dan ook voornamelijk een archeolandschappelijke betekenis. Achterliggende informatie is echter behouden en kan naar wens worden gebruikt voor andersoortige kaarten (figuur 2). Zie verder tabel 4 voor het datamodel en de verzamelde gegevens.

Datastructuur

RAAP hanteert voor zijn vlakdekkende landschapskarteringen een eigen karteringsmodel dat zowel geomorfologische als bodemkundige eigenschappen combineert met archeologische verwachtingen in een zogenaamde profieltypenkaart (zie hierboven en tabel 3). De profieltypen doen een uitspraak over de verwachte diepteligging van het archeologisch niveau en de mate van conservering (tabel 3).

profieltype	verwachte dichtheid aan archeologische resten en mate van conservering
11	zeer hoog, historische nederzettingslocatie (stads- of dorpskern, kasteelterrein etc.)
1	hoog + conserverend dek > 50 cm
2	hoog + conserverend dek 30-50 cm
3	hoog, zonder conserverend dek
4	middelmatig + conserverend dek > 50 cm
5	middelmatig + conserverend dek 30-50 cm
6	middelmatig, zonder conserverend dek
7	laag + conserverend dek > 50 cm
8	laag + conserverend dek 30-50 cm
9	laag, zonder conserverend dek
12	laag, specifieke verwachtingswaarde voor natte landschappen
14	zeer hoog, waterpartijen bij historische nederzettingslocatie (gracht, vijver, etc.)
15	water, onbekende archeologische verwachting

Tabel 3. Profieltypen voor de archeologische verwachtingswaarden (verwachting en dikte van een eventuele conserverende laag naar klassen: 0-30; 30-50; > 50 cm).

Daarnaast is in de GIS-tabellen andersoortige informatie geregistreerd zoals de bodem- en geomorfologische typeringen die gebruikt worden voor landelijke kaartseries en voor de diverse bodemkarteringen. Zie verder onderstaande tabel 4 voor het datamodel en de verzamelde gegevens. Met behulp van dit vlakkenbestand zijn meerdere thematische kaarten (aardkundige eenheden, verwachtingen, bodemeenheden, hoofdlandschappen) te genereren op verschillende kaartschalen.

Attribuutnaam	**Attribuutwaarde /-verklaring**
ID	Uniek numeriek identificatienummer, koppel-ID
ID10	Numeriek identificatienummer voor de 1:10.000 polygonen
COD10	Samengestelde kaartcode voor 1:10.000 polygonen. Zie kaartbijlage 2
Terreinvorm10	Typering van de terreinvorm, zoals ‘dalvormige laagte’
Bijzonderheid10	Bijzonderheden, zoals ‘met kleidek’ of ‘gracht’
BOD10	Originele legendacode van de gebruikte detailbodemkartering
BOD10Type	*Niet ingevuld*
BOD10Conversie	*Niet ingevuld*
BronPolygoon	Bron waaruit de polygoon overgenomen is
ID25	Numeriek identificatienummer voor de 1:25.000 polygonen (kaartbijlage 1)
COD25	Lettercode voor 1:25.000 polygonen. Zie legenda bij kaartbijlage 2
Terreinvorm25	Algemene typering van de aard van de terreinvorm (kaartbijlage 1)
Landschap	Fysisch Geografisch hoofdlandschap (figuur 2)

Profieltype	Verwachtingsprofiel volgens tabel 3 (kaartbijlage 2)
VW_omschrijf	Tekstveld, verwachte dichtheid en kwetsbaarheid
GKN50	*Niet ingevuld*
NEBO50	Dominant bodemtype (Schelling 1949/Schelling& Bakker 1966)
BELEIDSZONE	Aanduiding beleidscategorie
BELEID	Uitgangspunten archeologiebeleid (incl. onderzoeksverplichting)
Oppervlakte	Oppervlakte van polygoon in vierkante meter

Tabel 4. Tabelstructuur van het fysisch-geografisch basisbestand BLBA3_vw_0814. In vet de attributen waarop de vlakken voor de aangegeven kaarten en figuren zijn gethematiseerd. Gecursiveerd en onderstreept de attributen die voor de betreffende kaartlabels zijn gebruikt.

2.4.2 Vindplaatsgegevens

Voor elke geïnventariseerde archeologische vindplaats is een catalogusnummer uitgedeeld. Dit betekent dat één vindplaats meerdere perioden en/of vindplaatstypen kan omvatten en meerdere ARCHIS-waarnemingsnummers. Deze staan in bijlage 1 onder hetzelfde catalogusnummer, maar in een andere regel (‘rank’) opgenomen. De catalogusnummers zijn overgenomen uit RAAP-rapport 1701 en daarna doorgenummerd. Door clustering van de verzamelde archeologische gegevens zijn binnen het gemeentegebied[17] uiteindelijk 406 vindplaatsen gedefinieerd binnen de gemeente Berkelland en 11 daarbuiten: plaatsen (dimensieloze puntlocaties) waar archeologische vondsten zijn geregistreerd (bijlage 1). Een inhoudelijke controle van het vindplaatsenbestand heeft plaatsgevonden door leden van de verschillende historische verenigingen (§1.3). Alle vindplaatsen zijn op kaartbijlage 2 opgenomen en van elkaar onderscheiden op begin- en einddatering (archeologische periode) en type complexgroep (zie tabel 5).

In tegenstelling tot de archeologische waarnemingslocaties, zijn de uit historische bronnen overgenomen nederzettingslocaties (zie hieronder) niet opgenomen in de vindplaatscatalogus (bijlage 1). De reden is dat de aanvullende informatie veelal beperkt is in relatie tot de enorme hoeveelheid locaties (ruim 1200) voor opname in deze catalogus. Voor meer informatie over dit type vindplaats dient dan ook, naast de kaart, het GIS-bestand (BLBA3_histned_punt) te worden geraadpleegd.

Zie tabel 5 voor alle geïnventariseerde archeologische gegevens.

17 Inclusief een bufferzone van 200 m rondom de buitengrens

Datamodel

Voor de kaartlagen die betrekking hebben op 'vindplaatsen' zijn naast beschrijvende velden ook de relevante administratieve gegevens opgenomen

Attribuutnaam	**Attribuutwaarde /-verklaring**
ID	Numeriek identificatienummer
RAAPCatNr	Catalogusnummer zoals vermeld op kaartbijlage 2 t/m 6
Rank	Opeenvolging van waarnemingen behorende onder hetzelfde catalogusnummer
ArchisWaarnemingsNummer	Uniek registratienummer 'waarnemingen' in ARCHIS
ARCHISVondstmeldingNummer	Uniek registratienummer voor 'vondtsmeldingen' in ARCHIS
ARCHISVondstnummer	Uniek registratienummer voor 'vondsten' in ARCHIS
CISCode	Uniek registratienummer 'onderzoeksmelding' in ARCHIS
OverigeCodes	Referentie naar amateurcollecties/catalogusnummers: WAB: Werkgroep Archeologie Bergh; AP: Archeopro 2008
Verwerving	Wijze waarop waarnemingen zijn gedaan, zoals 'metaaldetectie'
Toponiem	Toponiem indien vermeld of bekend
Plaats	Plaatsnaam
Gemeente	Gemeente is Berkelland
ComplexGroep	Algemene typering van de functie van de archeologische resten
ComplexType	Archeologische typering van de functie van de archeologische resten volgens het archeologisch basisregister (ABR)
Vondstbeschrijving	Beschrijving van de aangetroffen archeologische resten
Toelichting	Toelichting bij de waarneming
BeginDatering	Geeft aan wanneer (archeologische periode) de vindplaats (vermoedelijk) tot stand kwam.
EindDatering	Geeft aan wanneer (archeologische periode) de vindplaats (vermoedelijk) is verdwenen, afgebroken of wanneer de functie verviel
DatumMelding	Datum van de aanmelding van waarnemingen, indien bekend
RDXm	Centrumcoördinaat in meters volgens de Rijksdriehoekmeting (RD)
RDYm	Centrumcoördinaat in meters volgens de Rijksdriehoekmeting (RD)
Bron	bron waaruit de informatie afkomstig is

Tabel 5. Tabelstructuur van het bestand BLBA3_vp200314. In vet de attributen waarop de kaartsymbolen in kaartbijlage 2 zijn gethematiseerd. Gecursiveerd en onderstreept de attributen die voor de betreffende kaartlabels zijn gebruikt..

2.4.3 Historische nederzettingslocaties

Puntlocaties en vlakinformatie kadastraal minuut
Alle bewoningslocaties die op het kadastraal minuutplan uit 1832 staan weergegeven, zijn overgenomen op kaart en in de bijbehorende GIS-database. Daarbij hebben we in principe voor elk afgebeeld gebouw een afzonderlijke punt geplaatst, tenzij het gaat om zeer kleine bijgebouwen die vrijwel tegen het hoofdgebouw stonden geplaatst. Naast puntlocaties hebben we ook vlakinformatie met een bepaalde archeologische relevantie in beeld gebracht. Het gaat hierbij om kerkhoven (rond kerken), begraafplaatsen (buiten de kommen, veelal aangelegd omstreeks 1829), grachten en omgrachte terreinen, (molen)kolken, vijvers bij boerderijen en buitenplaatsen, stedelijke kernen en daarbinnen gelegen bouwblokken.

Met stedelijke kernen zijn we als volgt omgegaan: wanneer er sprake was van een daadwerkelijke stedelijke kern, zijn uitsluitend bouwblokken gekarteerd. Bij omgrachte dorpen hebben we zowel de bouwblokken als de afzonderlijke huizen als puntlocaties gekarteerd. In dorpskernen die geen stedelijke kenmerken als omwalling of omgrachting bezaten, hebben we in alle gevallen de bebouwing als puntlocaties gekarteerd. Uitsluitend de kerk met het omliggende kerkhof is als vlak gekarteerd wanneer er sprake was van een dorpskern. Verder hebben we van de kernen Borculo, Neede, Eibergen, Ruurlo, Geesteren en Gelselaar het nederzettingsareaal weergegeven, d.w.z. de omtrek van het dorp of de stad met de direct omringende moestuinen etc. waar archeologische resten in relatie tot het dorp of de stad verwacht kunnen worden.

Bebouwing die reeds vóór 1832 verdwenen was
De kaart is bovendien aangevuld met informatie over bebouwing die reeds vóór 1832 verdwenen was en uit historische bronnen bekend is, zoals reeds afgebroken kastelen. Daarvoor zijn onder meer *Molens Meesters Mulders* van Herman Hagens (1978) en *Kastelen in Gelderland* (2013) benut. Informatie over adellijke huizen en havezaten van de Stichting Stad en Heerlijkheid Borculo is benut.[18] Daarbij moesten we concluderen dat de huizen Bolkshuis (Gelselaar) en Wolferink (Heure onder Geesteren) geografisch vooralsnog niet plaatsbaar waren.

Een ongepubliceerd manuscript van Keunen, mede-auteur van dit rapport, biedt een schat aan gegevens over huisplaatsen in de dorpsgebieden Neede en Ruurlo. De meest relevante ruimtelijke gegevens hebben we conform het plan van aanpak hieruit gedestilleerd, zoals twee

[18] www.heerlijkheidborculo.nl

postmiddeleeuwse eendenkooien (waarvan één rudimentair en één verdwenen), het terrein 'Olden Gott' in de kern van Ruurlo, waar aanwijzingen voor paardenbegravingen bestaan en vermoedens voor het bestaan van een grafheuvel, en de ligging van enkele boerderijen die vóór 1832 verdwenen.[19] Uit het onderzoek is ook naar voren gekomen dat er bijvoorbeeld reeds vóór 1832 meerdere boerderijen langs de Borculoseweg, Ruwenhofstraat en Meijersweg moeten zijn verdwenen, maar omdat hiervan geen exacte coördinaten bekend waren, kan slechts met deze algemene constatering worden volstaan. Het gaat bijvoorbeeld om de boerderij Rijkenhuis, die ergens ten noorden van de Borculoseweg – G.L. Rutgersweg nabij de kruising met de Borculoseweg moet hebben gelegen. Op basis van onder meer de resultaten uit dit manuscript, een studie van Vangheluwe en Spek over 'bochten' [20] en een succevolle toetsing van het nederzettingsmodel uit de eerste studie, de opgraving Neede-Bonkertskamp, hebben we de zuidelijke flank van de stuwwal tussen de laatmiddeleeuwse huisplaatsen in het zuiden en de daadwerkelijke strokenverkavelde es in het noorden als extra attentiezone voor middeleeuwse huisplattegronden aangeduid (kaartbijlage 2: middeleeuws bewoningslint Needse Berg). Hier moeten zich ook de laatmiddeleeuwse erven bevonden hebben die al vóór 1650 verdwenen waren.

Daarnaast hebben we voor het grondgebied van de gemeente Berkelland ook alle percelen in kaart gebracht die de naam 'Hoesstae' of een variant daarop droegen. Deze 'hoessteden' of 'huissteden' waren percelen waar ooit huizen stonden, ergo waar nog relicten van in de bodem kunnen zitten.[21] Deze hebben we evenals de Olden Gott in de categorie 'overige terreinen' ondergebracht.

Attentiezones voor archeologische resten rondom historische nederzettingslocaties
Boerderijgebouwen waren in het verleden door hun wijze van funderen meer aan slijtage onderhevig dan tegenwoordig, omdat ze tot ver in de Volle Middeleeuwen met hun houten palen in het zand stonden. Bovendien was ook de plek niet statisch; boerderijen werden vaak binnen het eigen bezit over een bepaalde afstand verplaatst. Tot omstreeks 1200 kon die verplaatsing – in meerdere fasen – wel tot 200 meter bedragen, later door verbeterde funderingstechnieken en een meer aan regels gebonden ruimte hoogstens enkele tientallen meters en ook veel incidenteler. Omdat er geen nadere studie naar de ouderdom van de boerderijen heeft plaatsgevonden, hebben we een standaardbuffer van 100 meter gehanteerd. Toekomstig

[19] Keunen, manuscript
[20] Vangheluwe & Spek, 2008
[21] Keunen, manuscript

onderzoek zou die buffer voor bepaalde plekken kunnen vergroten en voor vermoedelijk de meeste locaties kunnen verkleinen.

Indien er in de toekomst meer informatie beschikbaar komt, is een verdere aanscherping van de buffers mogelijk. Daarbij kan zelfs nog worden gedacht aan het afsnijden van buffers voor landschappelijke zones waar voorgangers niet verwacht mogen worden, zoals nattere delen van het landschap.[22] De onnauwkeurigheid van de ingetekende locaties als gevolg van beperkingen in het georefereren van de historische kaarten is beperkt en bedraagt ten hoogste circa 10 meter (waaraan de buffer ook is aangepast).

Niet alles wat op de kadastrale minuutplans zichtbaar was aan archeologisch relevante zaken, is (omwille van de beschikbare tijd) meegekarteerd. Het betreft dan vooral objecten die geen directe nederzettingscomponent bevatten, zoals de ligging van bruggen en sluizen. Een enkele grotere schutsluis is wel opgenomen. Ook zijn alleen die grenspalen, -stenen en –zandhopen meegenomen die met name op de kadastrale minuutplans werden genoemd. Er moeten er meer zijn geweest, want het beeld is nu nogal fragmentarisch. Van een enkele grenspaal is bekend dat deze een decennium geleden nog in de berm van de weg te vinden was.

In zijn algemeenheid moeten we constateren dat de omgeving van de huidige gemeente Berkelland zeer rijk is aan oude manuscriptkaarten vanaf de 16e eeuw. Op deze kaarten staan erg veel structuren ingetekend die een archeologische relevantie hebben. Zo bestaat er interessant kaartmateriaal met de relatief uitgebreide landweersystemen rondom Eibergen. Daarnaast kunnen deze kaarten informatie bieden over bijvoorbeeld nog ontbrekende kasteelplaatsen, watermolens, oude Berkelmeanders, galgenplekken, etc. Enkele landweren rond Eibergen hebben we op kaart opgenomen. Omdat dit buiten de opdracht viel hebben we deze kaarten niet nader geanalyseerd om ook de overige landweren, galgenplekken etc. te localiseren, maar we adviseren dit in een vervolg / verdiepingsslag alsnog te doen.

Nauwkeurigheid
De onnauwkeurigheid van de ingetekende locaties als gevolg van beperkingen in het georefereren van de historische kaarten is beperkt en bedraagt ten hoogste circa 10 meter. Niet alles wat op de kadastrale minuutplans zichtbaar was aan archeologisch relevante zaken, is

[22] Willemse e.a., 2013

(omwille van de beschikbare tijd) mee gekarteerd. Het betreft dan vooral objecten die geen directe nederzettingscomponent bevatten, zoals de ligging van bruggen en sluizen.

Datastructuur
Alle verzamelde data is verwerkt in GIS-bestanden die hoofdzakelijk bestaan uit (dimensieloze) puntbestanden. Hieronder (tabel 6) laten we de tabelstructuur zien van de aanwezige lagen:

Attribuutnaam	**Attribuutwaarde /-verklaring**
ID	numeriek identificatienummer
Categorie	default: Historische nederzettingslocaties
Type	typering van de gebruiksfunctie zoals 'boerderij of woonhuis'
Naam	toponiem indien vermeld en/of bekend
Ouderdom	niet ingevuld
Opmerkingen	Algemene inhoudelijke opmerkingen zoals 'leen van Huis Keppel'
Buffer	Attentiezone voor resten van erfstructuren of voorgangers (default 100 m)
Bron	bron waaruit de informatie afkomstig is.

Tabel 6. Tabelstructuur van het bestand BLBA3_histned_punt. In vet de attributen waarop de kaartsymbolen in kaartbijlage 2 zijn gethematiseerd. Gecursiveerd en onderstreept de attributen die voor de betreffende kaartlabels zijn gebruikt.

Attribuutnaam	**Attribuutwaarde /-verklaring**
ID	numeriek identificatienummer
Categorie	default: Historische nederzettingslocaties
Type	typering van de gebruiksfunctie zoals 'boerderij of woonhuis'
Naam	toponiem indien vermeld en/of bekend
Ouderdom	niet ingevuld
Opmerkingen	Algemene inhoudelijke opmerkingen zoals 'leen van Huis Keppel'
Bron	bron waaruit de informatie afkomstig is.

Tabel 7. Tabelstructuur van het bestand BLBA3_histned_vlak. In vet de attributen waarop de kaartsymbolen in kaartbijlage 2 zijn gethematiseerd. Gecursiveerd en onderstreept de attributen die voor de betreffende kaartlabels zijn gebruikt.

De GIS-tabel BLBA3_histnedbuf bestaat uit slechts een cosmetische laag en bevat geen gegevens.

2.4.4 AMK-terreinen
Archeologische monumenten (AMK-terreinen) zijn gerangschikt naar archeologische waarde. Een deel van de AMK-terreinen is (nog) niet of nauwelijks gewaardeerd. Veelal is sprake geweest van *expert judgement* op basis van vondstmateriaal en waarnemingen. Verder is de begrenzing van deze terreinen veelal afgestemd op eigendomsrechten, en hebben

archeologisch-landschappelijke afwegingen een ondergeschikte rol gespeeld. Voor een deel van deze AMK-terreinen is echter reeds wél gesteld dat ze op grond van kwaliteit, zeldzaamheid en contextwaarde behoudenswaardig zijn. In dat geval wordt door het Rijk gesproken over archeologische (rijks)monumenten. De AMK- terreinen zijn op kaartbijlagen 2 tot en met 5 opgenomen als terrein van (hoge) archeologische waarde of als beschermd archeologisch monument (zie voor de verzamelde gegevens tabel 8 en bijlage 2).

Attribuutnaam	**Attribuutwaarde /-verklaring**
Monumentnr	monumentnummer (registratienummer) op de archeologische monumentenkaart (AMK)
Waarde	Waarde volgens de archeologische monumentenkaart
Complex	Beschrijving van de aard van de archeologische resten binnen het terrein
BeginPeriode	Geeft aan wanneer (archeologische periode) het element/de vindplaats (vermoedelijk) tot stand kwam.
EindPeriode	Geeft aan wanneer (archeologische periode) het element/de vindplaats (vermoedelijk) is verdwenen, afgebroken of wanneer de functie verviel
Datum	Versiedatum van het landelijke AMK-bestand (09-2013)

Tabel 8 Tabelstructuur van het bestand BLBA3_amk_0913. In vet de attributen waarop de kaartsymbolen in kaartbijlage 2 zijn gethematiseerd. Gecursiveerd en onderstreept de attributen die voor de betreffende kaartlabels zijn gebruikt.

2.4.5 Onderzoeksgebieden

Op kaartbijlage 2 en in bijlage 3 (op cd-rom) zijn alle bekende archeologische onderzoeksgebieden binnen de grenzen van de gemeente Berkelland opgenomen. Deze kaartlaag is bijgewerkt aan de hand van de meest recente versie van ARCHIS (versie 10 januari 2014). De onderzoeksgebieden zijn opgedeeld naar onderzoek*meldings*gebied (het onderzoek is alleen aangemeld in ARCHIS), en onderzoeksgebieden (het onderzoek is uitgevoerd en afgemeld in ARCHIS).

In totaal zijn binnen de gemeente Berkelland in ARCHIS 500 onderzoeken bekend. Van één onderzoek is het type niet bekend: deze is gecategoriseerd als onbekend (ARCHIS-onderzoeknummer 37.174). De overige onderzoeken betreffen 81 bureauonderzoeken, 310 booronderzoeken, één veldkarteringen, 24 begeleidingingen, 4 geofysische onderzoeken, 3 inspecties, 64 proefsleuvenonderzoeken, en 12 opgravingen. De onderzoeksresultaten zijn zelf zijn overigens niet (altijd) in ARCHIS vermeld. Het is namelijk niet verplicht om de exacte resultaten te vermelden. Om te bepalen of een terrein afdoende archeologisch is onderzocht, dienen de afzonderlijke onderzoeksrapportages geraadpleegd te worden. Evenmin is het verplicht om de rapporttitels te vermelden. Deze zijn alleen verplicht bij het doen van een vondstmelding. Bij een negatief resultaat (selectieadvies: vrijgeven) is er binnen het huidige systeem dus geen rapporttitel geregistreerd.

Attribuutnaam	Attribuutwaarde /-verklaring
Id	Unieke numerieke code
OZK_nr	Onderzoeknummer bij ARCHIS
Omg_nr	Of CIS-code. Uniek onderzoekmeldingnummer bij ARCHIS
Toponiem	Toponiem bij het onderzoek, indien vermeld
Plaats	Plaatsnaam, indien vermeld
TyeOnderzoek	Typering van het archeologisch onderzoek, zoals ‘archeologische begeleiding’
Uitvoerder	Instelling die het onderzoek heeft aangemeld/ uit gaat voeren
DatumGereed	Gereedmelding van het onderzoek
Toelichting	Beschrijvende tekst
PeilDatumBron	Peildatuim, defaultwaarde: “ARCHIS10jan14”
RDX	Centrumcoördinaat in meters (Rijksdriehoekmeting)
RDY	Centrumcoördinaat in meters (Rijksdriehoekmeting)

Tabel 9. Tabelstructuur van het bestand BLBA3_ozk_100114. In kaartbijlage 2 zijn alleen de grenzen van de onderzoeksgebieden aangegeven. Voor de achterliggende gegevens dient het GIS-bestand geraadpleegd te worden.

2.4.6 Bodemverstoringgegevens

Bodemverstoringsgegevens in de GIS-tabel BLBA3_Bodemverstoring zijn afkomstig uit detailkarteringsgegevens van Alterra aangevuld met gegevens aanwezig bij de gemeente. Daarnaast zijn aan het kaartbeeld de grenzen van terreinen aangegeven waarvoor de provincie Gelderland in het verleden ontgrondingsvergunningen heeft afgegeven (GIS-tabel: ontgrondingen_PrvGelderland). Er is geen gebruik gemaakt van de algemene gegevens van de Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. In het verleden zijn de genoemde gegevens met betrekking tot bodemverstoringen wel bij archeologische verwachtingskaarten gebruikt om een indicatie te geven van de mate van bodemverstoring en de archeologische potentie van een gebied. Op de landelijke bodemkaartserie staan weliswaar afgegraven, geëgaliseerde, opgeworpen en vergraven zones vermeld, maar deze zijn deels gebaseerd op zeer grove aannamen ten aanzien van de effecten van voormalig landgebruik. Op basis van veldervaringen kan geconcludeerd worden dat het weergegeven oppervlak met bodemverstoringen meestal veel kleiner is dan het werkelijke oppervlak met verstoorde bodems.

Wat betreft de kwaliteit van de bodemverstoringsgegevens kan verder gesteld worden dat deze gegevens een zeer incompleet beeld geven van de werkelijkheid. Voor beleidsmatige afwegingen (selectiebesluiten) of het bepalen van een onderzoekstraject zijn globale gegevens met betrekking tot bodemverstoringen dan ook van weinig waarde.

Attribuutnaam	*Attribuutwaarde /-verklaring*
Id	*Uniek identificatienummer*
Type	*Type bodemverstoring*
Bron	*Bron waaruit de gegevens afkomstig zijn*
Diepte_verst	*Diepteaanduiding voor de bodemverstoring*
Oppervlakte	*Oppervlakte van de verstoringspolygoon in vierkante meter*

Tabel 10. Tabelstructuur van het bestand BLBA3_Bodemverstoring. In vet de attributen waarop de kaartvlakken in kaartbijlage 2 zijn.

Attribuutnaam	**Attribuutwaarde /-verklaring**
ObjectId	numeriek identificatienummer
PAR_NR	Archiefnumer
Status	'voltooid' of 'in uitvoering'
Locatie	Topografische aanduiding, zoals 'Nabij de Vincwijcweg'
Ligging	'binnendijks' of 'buitendijks'
Opp_Netto	Netto oopervlakte van de ontgronding, in vierkante meter
Categorie	Type ontgronding, zoals 'kleiwinning'
Dat_Voltoo	Datum van afrodning van de ontgraving

Tabel 11. Tabelstructuur van het bestand Ontgrondingen_PrvGelderland. In kaartbijlage 2 zijn de vlakken van de ontgrondingen alleen cosmetisch ingevuld. Voor de achterliggende gegevens dient het GIS-bestand geraadpleegd te worden.

3 Toelichting op de kaartbijlagen 1 en 2

3.1 Kaartbijlage 1: Aardkunde

3.1.1 Aanzet

De oude agrarische cultuurlandschappen van Berkelland vertonen een nauwe samenhang met het oorspronkelijke natuurlijke landschap. Waar vruchtbare gronden voorkwamen, ontstond verspreide bewoning met kleine, afgeperkte stukjes akkerland. Hieruit ontstonden later grotere akkercomplexen. De hoge, droge gebieden met weinig oppervlaktewater en de lage, natte, moeilijk bewerkbare delen waren niet zo aantrekkelijk voor boeren. De randgebieden tussen hoog en laag waren het meest in trek. De voedselrijke zandbodems met de beste vochthuishouding werden het eerst bewoond. Deze overgangsgebieden naar de lager gelegen moerassig boden eveneens goede vestigingsvoorwaarden voor de jager-verzamelaars uit de vroegere prehistorie.

De fysische eigenschappen van het landschap -verschillen in landschappelijk reliëf (geomorfologie), bodem en waterhuishouding en zijn dus aantoonbaar van invloed geweest (en nog steeds) op het ruimtegebruik door de mens. Deze fysische eigenschappen zijn sterk met elkaar verbonden en komen voort uit de geologische processen die het landschap hebben gevormd. Voor een goed begrip van het landschap en de hierbinnen aanwezige archeologische waarden is enige aardwetenschappelijke kennis dan ook onontbeerlijk. De volgende paragrafen beschrijven het ontstaan van het kaartbeeld in kaartbijlage 1 in zeer beknopte vorm aan de hand van de belangrijkste vormingsfasen.

Aardkundige kaart met reliëfvormen en ontstaanswijzen

Kaartbijlage 1 betreft een veralgemeniseerd beeld van de verschillende reliëfvormen (en hun ontstaanswijzen, in vaktermen de geomorfogenese genoemd) die worden onderscheiden binnen het regionale karteringsmodel voor de gemeenten in de Regio Achterhoek. Daarnaast zijn aan het kaartbeeld enkele belangrijke cultuurhistorische relicten toegevoegd. De kartering heeft plaatsgevonden op een schaal van 1:10.000, maar wordt omwille van het overzicht hier op een schaal van 1:25.000 gepresenteerd. De basis wordt gevormd door de bekende gebiedsdekkende veldbodemkundige studies (figuur 3), aangevuld met informatie uit landsdekkende geomorfologische en bodemkundige gegevens (schaal 1:50.000). De legenda bestaat uit 20 landschappelijke eenheden verdeeld over 5 fysisch-geografische hoofdlandschappen (zie tabel 4 in §2.4.1, attribuut ‘Terreinvorm25’).

3.1.2 Gebiedsbeschrijving

Pre-kwartaire afzettingen

Het oostelijk deel van de gemeente Berkelland beslaat een groot deel van het zogenaamde Oostnederlandse plateau. Dit plateau strekt zich uit van de omgeving van Winterswijk tot aan Haaksbergen. Hier komen mesozoïsche en tertiaire afzettingen aan het oppervlak die zich elders in Nederland op grote diepte bevinden. Deze afzettingen zijn tijdens het Tertiair (circa 53 tot 2,6 miljoen jaar geleden) door inwendige krachten in de aardkorst omhoog geduwd.[23] Door de opheffing langs de westrand van het zogenaamde Bekken van Münster is een relatief hooggelegen plateau (30 tot 50 m +NAP) ontstaan. De afzettingen op het plateau dateren uit de geologische perioden Trias (Bontzandsteen en Muschelkalk; 225 tot 190 miljoen jaar geleden), Jura (klei; 190 tot 135 miljoen jaar geleden), Krijt (groenzand en kalksteen; 135 tot 65 miljoen

[23] Harbers & Rosing, 1983.

jaar geleden) en Tertiair (groenzand en zware mariene klei; 65 tot 2,3 miljoen jaar geleden). De westelijke begrenzing van het plateau wordt gevormd door een terreinknik langs de lijn Eibergen-Lichtenvoorde-Aalten.

Landijs

In het Vroeg en Midden Pleistoceen wisselden ijstijden en warme tussen-ijstijden (glacialen en interglacialen) elkaar met grote regelmaat af. In het Vroeg Pleistoceen (2,6 tot 1,75 miljoen jaar geleden) vond op grote schaal erosie plaats van de opgeheven tertiaire afzettingen . Hierbij werd het plateau versneden tot verscheidene kleinere plateaus [VEREFFENINSGRESTPLATEAUS: PLATEAU-ACHTIGE HOOGTEN AL DAN NIET MET DEKZAND OF GRONDMORENE] die van elkaar gescheiden werden door diepe erosiegeulen of -dalen. Vanaf het begin van het Pleistoceen tot in de voorlaatste ijstijd, circa 370.000 jaar geleden, stroomde de Rijn vanuit Zuidoost-Nederland in noordoostelijke richting. De Rijn zette dikke pakketten grof zand en grind af, ook op de geërodeerde tertiaire afzettingen van het Oost-Nederlandse plateau. Deze zogenaamde terrasafzettingen komen met name voor in het gebied tussen Aalten en Eibergen op de westrand van het plateau en zijn soms enkele meters dik. Vanaf het Midden Pleistoceen kwam het in Noordwest-Europa tot massale uitbreidingen van landijs. Het noorden en midden van Nederland werd daarbij gedurende zowel het Elster glaciaal (475.000 tot 410.000 jaar geleden) als het Saale glaciaal (370.000 tot 130.000 jaar geleden) met landijs bedekt. Pas na de Elster-ijstijd en het warmere Holsteinien werd tijdens het Saale glaciaal de noordelijke helft van Nederland bedekt door een ijskap die zijn oorsprong had in Scandinavië. De zeespiegel lag zo'n 180 m lager dan nu en de bodem raakte tot op een diepte van tientallen tot honderden meters permanent bevroren (permafrost). De ijslobben langs het landijsfront zakten diep in de rivierafzettingen uit het Vroeg en Midden Pleistoceen weg. Op deze plaatsen ontstonden tientallen meters diepe (tong)bekkens en werden er dikke pakketten rivierzand uit het Vroeg en Midden Pleistoceen door de oprukkende gletsjers opgestuwd.[24] Hierbij ontstonden verscheidene hoge stuwwallen (figuur 5), waaronder de Needse Berg (34 m +NAP [STUWWALVLAKTE].

Gedurende het Saale glaciaal werd het gebied van het Oost-Nederlands Plateau door het schuivende landijs 'overreden', geërodeerd en afgevlakt. Onder het landijs werd op veel plaatsen grondmorene afgezet. De grondmorene is gevormd op het contactvlak tussen het voortschuivende ijs en de ondergrond en bestaat in zijn meest kenmerkende vorm uit een structuurloze leem vermengd met grof zand, grind en stenen. Veelal bestaat de 'keileem' uit

[24] Rappol, 1991; Berendsen 2004

opgenomen en verplaatste (lokale) tertiaire en mesozoïsche klei. Het oppervlak bestaat zowel uit meer reliëfrijk als reliëfarme terreinen [GRONDMORENERUGGEN, -WELVINGEN, -VLAKTEN]. De aanwezigheid van deze slecht waterdoorlatende afzetting aan of nabij de oppervlakte is, samen met de tertiaire klei de oorzaak van het huidige, vochtige karakter van grote delen van de plateaus. Aan het einde van het Saalien werden de (gedeeltelijk) met sediment opgevulde vroeg-pleistocene geulen van het Oost-Nederlands Plateau door smeltwaterstromen opnieuw uitgesleten. Hierdoor ontstonden grote en zeer diepe erosiegeulen waarin gedurende het resterende deel van het Saalien en in het Eemien (circa 130.000 tot 115.000 jaar geleden) meren aanwezig waren. Ook ontstonden door afstromend regenwater uitgebreide afwateringssystemen, waarbij met name in de nabijheid van de oude smeltwatergeulen tot meer dan 20 m diepe beekdalen uitgesleten werden.

Eem interglaciaal

Na het Saalien brak een lange en vrij warme periode aan: het Eemien (ca. 128.000-116.000 jaar geleden). Het klimaat in het Noordzeegebied was bijna subtropisch (vergelijkbaar met het huidige klimaat in Midden-Frankrijk) en een groot deel van West-Europa liep door het smelten van het landijs en de stijgende zeespiegel onder water. Uiteindelijk werd een zeespiegelniveau bereikt dat wellicht 1 tot 2 m hoger lag dan tegenwoordig. Aan het begin van het Eemien bestond de vegetatie vooral uit berken en later uit uitgestrekte dennenbossen. Vervolgens nam het gemengde eikenbos (eik, iep, linde, esdoorn en hazelaar) in omvang toe. Het is zeker dat in het Eemien mensen in Nederland hebben gewoond, hetgeen blijkt uit vondsten van typische vuurstenen vuistbijlen en andere artefacten uit deze periode.[25] Tegen het koudere einde van het Eemien namen de spar en de den weer belangrijke plaatsen in de vegetatie in. Vanwege de dichte begroeiing was in deze relatief warme tijd niet of nauwelijks sprake van erosie. Ook vond er weinig sedimentatie plaats en pas in de volgende ijstijd, het Weichselien (ca. 115.000-11.700 jaar geleden), vonden de laatste vormbepalende processen plaats.

De laatste ijstijd

De ontwikkeling van het klimaat tijdens het Weichsel glaciaal (ca. 116.000-11.700 jaar geleden), had een fluctuerend verloop. De fase met maximale koude werd pas tegen het einde van het Weichselien, rond 18.000 jaar geleden, bereikt. In het Weichselien kwamen de gletsjers niet zuidelijker dan Hamburg en het was ook iets warmer vergeleken met het Saalien. Wel bedekte het Engelse landijs het noordelijke deel van de Nederlandse Noordzee. Het zeeniveau was vele

[25] Roebroeks, 1990.

tientallen meters lager dan nu; de ondiepe Noordzee bestond niet en de kustlijn lag zuidelijker dan het Nauw van Calais.

Het Vroeg Weichselien, ook wel het Vroeg Glaciaal genoemd (116.000 tot 73.000 jaar geleden), werd gekenmerkt door open, parkachtige landschappen, waarin vooral de den en de berk overheersten. De koelere fasen werden afgewisseld door een aantal warmere intervallen. Gedurende deze iets warmere perioden bereikte ook een enkele eik ons land. Het Midden Weichselien (Pleniglaciaal, ca. 73.000 tot 15.500 jaar geleden) begon met een sterke daling van de gemiddelde jaartemperatuur. Op hogere breedten nam de hoeveelheid landijs toe, met als gevolg een verdere daling van de zeespiegel. De grond was ook nu weer permanent bevroren. Aaneengesloten bossen verdwenen. Nederland bestond uit een open toendralandschap met dwergberk en vooral veel kruiden. Rivieren en beken begonnen zich in te snijden in de ondergrond [EROSIEDALEN EN DALVORMIGE LAAGTEN]. Omdat de ondergrond permanent bevroren was, kon het water op veel plaatsen maar moeilijk wegzakken. Mede door het ontbreken van vegetatie konden erosieprocessen gemakkelijk vat krijgen op het landschap. Deze fase met sterke erosie is kenmerkend voor het begin van het Midden Weichselien.

Dekzandlandschap
Gedurende verschillende fasen, die telkens enkele duizenden jaren duurden heerste in Nederland een koud en bij tijd en wijle zeer droog klimaat (stadialen). De Noordzee bestond uit drooggevallen land en boomloze vlakten strekten zich over meerdere honderden kilometers uit. Bodems bestonden vooral uit het fijnkorrelige zand dat door rivieren was achtergelaten. In dit zandlandschap kwam bij tijd en wijle vrijwel geen plantendek voor en de uit zuidwestelijke richting waaiende winden hadden dan vrij spel.[26] Door al deze oorzaken konden er op ongekend grote schaal zandverstuivingen ontstaan. Dit stuifzand wordt over uitgestrekte delen van Nederland als een zwakgolvende zanddeken teruggevonden, wat het de vakterm ‘dekzand’ heeft gegeven. Een grove schatting van aardwetenschappers is dat er in deze periode vrijwel overal gemiddeld een halve meter dekzand is terechtgekomen. Op sommige plekken zelfs meer dan 5 meter, maar dan vaak in de vorm van lage duinen. Dat betekent dat er alleen al door de wind ruwweg 15 duizend miljoen kubieke meter zand is verplaatst.

Het oppervlak van deze dekzandafzettingen is meestal vlak of golvend [DEKZANDVLAKTEN EN -WELVINGEN] maar er komen ook lage (1-5 m) duinvormen voor [DEKZANDRUGGEN]. De combinatie

[26] Isarin 1997; Renssen 1997

van spaarzame vegetatie en stuifzand zorgde namelijk voor de vorming van paraboolduintjes. In de uitwaaiingslaagten tussen de armen van de paraboolduinen werden kommen gevormd [DEKZANDLAAGTEN]. Deze kommen hebben vaak een langgerekte, min of meer ovale vorm die parallel loopt met de (toen) overheersende windrichting. De duinen worden als lage ruggen in de ondergrond teruggevonden, en vooral langs de moerassige randen en beekdalen vormden ze voor de mens bewoonbare hoogten. Ten westen van het Oostnederlands plateau komen grote (complexen van) dekzandruggen voor bij Harreveld, tussen Aalten en Dinxperlo, tussen Harfsen en Epse en globaal langs de lijn Lichtenvoorde, Veldhoek Ruurlo, Lochem, Laren en Harfsen (figuur 5). De grotere dekzandcomplexen omsloten grote, laaggelegen bekkens, waardoor beekjes en kleine riviertjes liepen. In deze bekkens ontstonden vele kleine, geïsoleerde dekzandkoppen die als eilandjes in het omringende lager gelegen gebied lagen. Door de dekzandruggen en -laagten raakte het afwateringspatroon direct ten westen van het reliëfrijke Oostnederlandse plateau ontregeld, waardoor sommige laaggelegen gebieden zeer nat werden en gedurende het Holoceen door veen overdekt raakten.

Het op het Midden Weichselien volgende Laat Glaciaal (15.000 tot 11.700 jaar geleden) werd gekenmerkt door enkele snel op elkaar volgende klimaatwisselingen. De kustlijn lag nog steeds veel verder naar het westen en er heerste een continentaal klimaat.[27] Het Laat Glaciaal begon met een relatief warme periode waarin het landschap zich parkachtig ontwikkelde en er veel berken groeiden (Bølling-interstadiaal, ca. 15.000-14.100 jaar geleden). Na een periode van 600 jaar, waarin de gemiddelde jaartemperatuur wat terugviel (Vroege Dryas, ca. 14.100-13.500 jaar geleden), herstelde de eerder ingezette klimaatverbetering zich en begon het Allerød-interstadiaal (13.500-13.000 jaar geleden). Tijdens het Allerød-interstadiaal kwam een volledige bosontwikkeling op gang. Daarin domineerden berk, den en spar, die de plaats innamen van een door berk en jeneverbes gekenmerkte pioniervegetatie. Op de nattere plekken groeiden elzen en ontstonden in beekdalen elzenbroekbossen. Door een afname van de sediment- en waterafvoer veranderden de rivieren en beken van vlechtend en accumulerend in meanderend en insnijdend.

Het laatste millennium van het Laat Glaciaal was weer een periode van felle koude: het Late Dryas stadiaal (ook wel het Jonge Dryas tijdvak, ca. 13.000-11.700 jaar geleden). Het klimaat veranderde het landschap in een gure en vooral droge poolwoestijn. De begroeiing werd sterk gereduceerd en door het verdwijnen van de permafrost kon de ondergrond nog verder uitdrogen. Juist in deze periode ontstonden de meest omvangrijke zandverstuivingen. Het zwak lemige

[27] Renssen, 1997; Hoek, 1997.

stuifzand uit deze periode wordt aangeduid als Jong Dekzand en is leemarmer, enigszins grover en reliëfrijker dan het Oud Dekzand. Het vormt in uitgestrekte gebieden opgestoven, zwak glooiende (dekzand)ruggen, welvingen en koppen. Langs de randen van de stuwwallen werden gordeldekzandruggen gevormd. In de uitgeblazen laagten bleef later op veel plaatsen water staan.

Op het Oostnederlandse plateau werd slechts een dunne laag Jong Dekzand afgezet of ontbreekt het geheel, waardoor tertiaire klei en keileem (vrijwel) dagzomen. Hierdoor bevinden zich op veel plaatsen slecht waterdoorlatende oude kleien op geringe diepte onder het maaiveld en zijn de bodems op de plateaus relatief nat. In de luwte van de dalen ontstonden wel enorme complexen van dekzandruggen die een hoogte van meerdere meters bereikten. Deze ruggen vulden de laat-pleistocene beekdalen soms grotendeels of zelfs volledig op, waardoor deze verstopt raakten en beeklopen gedwongen waren zich te verleggen.

Holoceen
Circa 11.700 jaar geleden zette een zeer snelle klimaatsverbetering in die het begin van het huidige Holoceen markeert. Door het warmer worden van het klimaat raakte het onderzoeksgebied langzaam begroeid: eerst met een typische toendravegetatie zoals dwergberk, alsem en dwergwilg, later gevolgd door de den. Vanaf het Boreaal (9000-8000 jaar geleden) ontwikkelden zich een voor een de eerste warmteminnende boomsoorten (zoals de hazelaar), gevolgd door eik en andere loofboomsoorten.[28] Gedurende de eerste 5000 jaar van het Holoceen hadden dichte, vrijwel aaneengesloten oerbossen een dempend effect op de waterhuishouding en was slechts sprake van een bescheiden erosie en sedimentatie op lokaal niveau. Hierdoor vonden geen belangrijke natuurlijke wijzigingen van het pleistocene reliëf meer plaats.

In relatief laaggelegen gebieden ontbrak na de dekzandvorming een natuurlijk drainagestelsel. Regenwater stagneerde en gebieden werden geïnundeerd met water uit bovenstrooms gelegen beeksystemen [BEEKOVERSTROMINGSVLAKTEN] en vanuit kwelzones langs de voet van de omringende heuvels. Ook op het Oostnederlandse plateau verstoorde de opvulling van de beekdalen met dekzand de waterafvoer van grond- en regenwater. Hierdoor hadden de afzonderlijke beken [BEEKDALEN EN BEEKDALVLAKTEN] van de Achterhoek in het begin van het Holoceen geen duidelijk afgebakende stroomgebieden meer. Ze stroomden ruwweg van zuidoost naar noordwest en liepen dood in de (dekzand)laagten ten westen van het Oost-Nederlandse

[28] Jungerius e.a., 1973.

Plateau (figuur 5) . In de beekdalen was sprake van veengroei en een (geringe) mate van afzetting van kleiige en humeuze beekafzettingen. Ook buiten de beekdalen konden hoge grondwaterstanden optreden en al in het Vroeg Holoceen vond veenvorming plaats. In eerste instantie ontstonden in de laagten onder invloed van voedselrijk grondwater en beekwater rietmoerassen (eutroof riet/zeggeveen) en moerasbossen (mesotroof broekveen). Door het opstapelen van plantenresten konden de wortels van veenvormende planten echter gaandeweg buiten het bereik van het voedselrijke water komen. De moerasvegetatie die voor de vorming van laagveen zorgde, stierf daarmee af. Op plaatsen waar veenmos in het laagveen groeide, ging de vorming van laagveen echter over in hoogveen. Veenmos is een van de weinige plantensoorten die kan aarden in voedselarme milieus die louter worden gevoed door nutriëntarm regenwater. Kussens van veenmos zuigen zich vol met regenwater, en het veenmos sterft weliswaar van onderen af, maar groeit aan de bovenzijde door. Veenmos is dus zelfvoorzienend in zijn waterhuishouding (ombrogeen) en in de loop van duizenden jaren kan zich op deze wijze een enkele meters dik en uitdijend pakket van op elkaar gepakte, onverteerde, dode plantenresten, voornamelijk veenmos, vormen. Aan de westzijde van deze aaneenschakeling van uitgestrekte laagveenmoerassen ontsprongen weer nieuwe beekjes die ofwel richting het huidige IJsseldal afwaterden (Baakse Beek) of naar het stroomgebied van de Regge stroomden (Buurserbeek, bovenloop van de Berkel).[29]

Plaggendekken

In de Middeleeuwen ontstonden op veel dekzandhoogten, als gevolg van de toepassing van plaggenbemesting, al dan niet dikke (> 50 cm) plaggendekken [PLAGGENDEKKEN EN DUNNE PLAGGENDEKKEN].[30] Hierdoor is het dekzandreliëf op veel plaatsen afgedekt geraakt en versterkt en ontstonden vele kenmerkende steilranden. Ook op de hellingen van de plateaus en soms in de dekzandlaagten ontstonden vanaf de Late Middeleeuwen plaggendekken. Plaatselijk ontstonden zandverstuivingen [STUIFZAND] doordat de bewoners van de streek de vegetatie aantastten door beakkering, begrazing, houtkap, plaggenwinning, etc. Hierdoor is het oorspronkelijke bodemprofiel plaatselijk verdwenen dan wel afgedekt en is sprake van een grillig stuifduinenreliëf. Oude bewoningslagen komen hier behalve aan het oppervlak soms ook voor onder een dikke afdekkende laag stuifzand.

[29] Driessen e.a., 2000.
[30] Doesburg e.a. 2007

3.2 Kaartbijlage 2: Archeologische waarden- en verwachtingenkaart

3.2.1 Algemeen

De oude agrarische cultuurlandschappen van Berkelland vertonen een nauwe samenhang met het oorspronkelijke natuurlijke landschap. Waar vruchtbare gronden voorkwamen, ontstond verspreide bewoning met kleine, afgeperkte stukjes akkerland. Hieruit ontstonden later grotere akkercomplexen. Tot in de Vroege Middeleeuwen waren deze hoge, deels open gekapte ruggen in het landschap ook de terreinen waar de nederzettingen lagen. De lage, natte, moeilijk bewerkbare delen waren niet zo aantrekkelijk voor boeren. Deze zijn vermoedelijk nog lange tijd relatief dicht bebost geweest.[31] De randgebieden tussen hoog en laag waren het meest in trek (vergelijk figuur 2). De voedselrijke zandbodems met de beste vochthuishouding, langs de randen van de beken en de stuwwalflanken, werden waarschijnlijk het eerst bewoond. Deze flanken van het zandlandschap op de overgang naar de lager gelegen moerassen boden eveneens goede vestigingsvoorwaarden voor de jager-verzamelaars uit de vroegere Prehistorie.[32]

Fysisch landschap

De fysische eigenschappen van het landschap van Berkelland– verschillen in landschappelijk reliëf (geomorfologie), bodem en waterhuishouding – zijn aantoonbaar van invloed geweest op het ruimtegebruik door de mens. Ze zijn sterk met elkaar verbonden en komen voort uit de in paragraaf 3.2.1 globaal beschreven geologische processen die het landschap hebben gevormd. De archeologische verwachtingszones voor de gemeente Berkelland (kaartbijlage 2) zijn daarom niet alleen gebaseerd op een analyse van bekende archeologische vindplaatsen en terreinen (het resultaat van ‘bewoningsgeschiedenis’), maar in nog hogere mate op de landschappelijke en bodemkundige context daarvan. De verwachtingskaart heeft dan ook een sterke fysisch geografische basis. In onderhavig landschapsarcheologisch onderzoek spelen uiteraard ook de (sec) archeologische vindplaatsen[33], en historische nederzettingslocaties een rol.

31 Groenewoudt & Keunen, 2008

32 Voor het grotere kader van de bewoningsgeschiedenis en het generieke verwachtingsmodel wordt verwezen naar de rapporten van De Roode e.a. 2009. Hier wordt gedetailleerd ingegaan op de archeologie en archeologische verschijningsvorm van de diverse vindplaatsen binnen de gemeente Berkelland en hun relatie met de geschiedenis van bewoning en landgebruik. Deze beschrijving is nog voldoende actueel. Verder komen de catalogusnummers uit deze beschrijving overeen met de catalogusnummers die in dit rapport voor de archeologische vindplaatsen worden gehanteerd.

33 Archeologische vindplaatsen bestaan in de bodem deels uit de (mobiele) resten van objecten die ooit, al dan niet opzettelijk, door de mens gemaakt zijn (zoals aardewerk, vuurstenen werktuigen en afval) en al dan niet opzettelijk in

Waarnemingseffecten

Belangrijk is om vast te stellen dat de verspreiding van archeologische vindplaatsen in de gemeente Berkelland (weergegeven op zowel kaartbijlage 1 als 2) ten dele wordt bepaald door waarnemingseffecten. Een belangrijk deel van de waarnemingen betreft vondsten gedaan door amateur-archeologen, al dan niet tijdens graafwerkzaamheden en renovatiewerkzaamheden. Gebieden met een relatief hoge dichtheid aan vindplaatsen zijn aldus de zones die in de afgelopen decennia bebouwd zijn en/of waar op een andere manier bodemingrepen hebben plaatsgevonden die archeologische waarnemingen mogelijk maakten. Een niet te onderschatten verschijnsel betreft daarnaast het accumulatie-effect ter hoogte van rijke en opvallende archeologische vindplaatsen. Waar deze voorkomen (bijvoorbeeld rondom Wehl), is in het verleden in het algemeen intensiever (soms systematisch) gezocht. Een andere verklaring voor het verspreidingsbeeld is dat oudere archeologische resten door geologische processen afgedekt kunnen zijn geraakt, zoals door langzaam opslibbende rivierafzettingen, stuifzand, hellingmateriaal of onder bemestingsdekken. Dieper gelegen (afgedekte) archeologische resten hebben minder kans aan het maaiveld terecht te komen of opgegraven te worden.

Archeologische waarden- en verwachtingskaart

De legenda voor deze specialistische kaart is opgebouwd volgens de methode van profieltypen. Voor elke kaarteenheid is zowel het morfogenetische aspect bepalend (vormtype, genese), als de aanwezige bodemtypen en de mate waarin er afdekkende lagen voorkomen. Afdekkende lagen kunnen namelijk een conserverende invloed hebben gehad op eventueel aanwezige archeologische resten. Op basis van het verwachtingsmodel is vervolgens een profieltype toegekend. Een voorbeeld is kaarteenheid ID10=60: Beekoverstromingsvlakte met natte kleibodems en profieltype 9 (lage verwachte dichtheid aan archeologische resten, het archeologische niveau wordt bijna niet afgedekt en komt vanaf het maaiveld voor). De kaartcode is derhalve Fbv9n. De specialistische geomorfogenetische kaart op schaal 1:10.000 is onderdeel van het datamodel (zie tabel 4) en alleen digitaal (in GIS-vorm) raadpleegbaar. De kaartcodes verwijzen naar zowel de geomorfogenetische aspecten, als de verwachtingswaarde en dominante bodemtype.

de bodem zijn achtergebleven. Maar het betreft ook (niet mobiele) bodemverkleuringen zoals paalsporen of (opgevulde) kuilen en greppels of structurele resten als muurfragmenten, resten van waterputten of houtwerkconstructies.

3.2.2 Thematische laag archeologische vindplaatsen

Archeologische vindplaatsen kunnen op grond van de samenstelling van het vondstmateriaal en/of grondsporen worden geïnterpreteerd in functionele categorieën (vindplaatstypen). Een vindplaatstype is een verzameling van in tijd en ruimte bij elkaar horende grondsporen en/of artefacten, ofwel een archeologische interpretatie van de context waarin de beschreven vondsten en/of grondsporen hebben gefunctioneerd. Het algemene interpretatieniveau is doorgaans: nederzettingsresten, begraving, economische activiteiten, infrastructuur, religie&cultus, versterking, vuursteenvindplaatsen. Indien geen interpretatie gegeven kan worden wordt veelal gesproken over losse vondsten, of onbekend.[34] Meer specifiek worden bijvoorbeeld onderscheiden: jachtkampen, grafheuvels, urnenvelden, nederzettingsterreinen, graven, akkercomplexen, waterputten, havezaten, kastelen en depots. Dit is slechts een greep uit de verschillende vindplaatstypen die archeologen onderscheiden. Vormt een dergelijke locatie of object een aan het maaiveld zichtbare herinnering aan het verleden, dan kan hieraan tevens een cultuurlandschappelijke waarde worden toegekend. Dit geldt bijvoorbeeld voor grafheuvels en karrensporen. Deze hebben zowel een archeologisch-inhoudelijke betekenis als een cultuurlandschappelijke waarde.[35]

Voor een beperkte samenvatting van de bewoningsgeschiedenis wordt overigens verwezen naar paragraaf 4.3 van RAAP-rapport 1701. Deze beschrijving is nog voldoende accuraat.

Nederzettingsresten

De term nederzettingsresten is gebruikt voor plaatsen waar vondsten of andere aanwijzingen duiden op de aanwezigheid van bewoningssporen. Nederzettingsterreinen liggen verspreid over de verschillende landschappelijke eenheden; hun datering loopt uiteen van het Paleolithicum tot in de vroegmoderne tijd. Het kan hierbij gaan om een relatief klein en kortstondig bewoond kampement van jager-verzamelaars uit de Steentijd, om een enkele boerenhoeve (‘huisplaats’), of om een boerennederzetting uit de periode Neolithicum t/m Middeleeuwen met de resten van meerdere grote gebouwen. Een groot aantal nederzettingsterreinen omvat (opeenvolgende) bewoningssporen uit meer dan één archeologische periode.

34 De terminologie is overgenomen van het Archeologisch Basis Register (versie 1.0; Brandt e.a. 1992).

35 Deze waarde kan worden toegekend zowel uit ethisch, esthetisch, recreatief-toeristisch, cultuurhistorisch, ecologisch, educatief als wetenschappelijk oogpunt.

De ligging van nederzettingsterreinen is, in tegenstelling tot andere typen van vindplaatsen, over het algemeen sterk gerelateerd aan landschappelijke kenmerken. Uitspraken over archeologische verwachtingen hebben dan ook voornamelijk betrekking op de verwachte dichtheid van dit type vindplaats (zie § 2.6). Het merendeel van de nederzettingsterreinen ligt in de gebieden met fijnzandige en enigszins vochtige bodems zoals drogere dekzandlandschappen en de stuwwalflanken.

Historische nederzettingslocatie
De uit historische bronnen bekende 'nederzettingen' zijn op kaartbijlage 2 onderverdeeld in meerdere typen, zoals 'boerderij of woonhuis', 'schuur en/of schaapskooi', 'kerk', 'pastorie' en 'school'. Verreweg het merendeel van de gebouwen betreft boerderijen, soms geflankeerd door één of meerdere bijgebouwen. Naast puntlocaties is van de historische nederzettingen ook vlakinformatie met een bepaalde archeologische relevantie in beeld gebracht. Het gaat hierbij om kerkhoven (rond kerken), begraafplaatsen (buiten de bebouwde kommen), grachten en omgrachte terreinen, (molen)kolken, vijvers bij boerderijen en buitenplaatsen, stedelijke kernen en daarbinnen gelegen bouwblokken.

Wanneer er sprake was van een daadwerkelijke stedelijke kern ('stad'), zijn uitsluitend bouwblokken op de kaartbeelden opgenomen. Huisplaatsen in dorpskernen die geen stedelijke kenmerken als omwalling of omgrachting bezaten, staan in alle gevallen uitsluitend als puntlocaties op kaartbijlage 2. Uitsluitend de kerk met het omliggende kerkhof is hierbinnen als vlak op de kaart opgenomen. Wel hebben we op basis van de historisch-geografische kartering de omtrek van dorpen en steden met hun bijbehorend cultuurland (moestuinen etc.) opgenomen, omdat hier archeologische resten verwacht mogen worden die een relatie met de nederzetting als zodanig hebben.

Boerderijgebouwen waren in het verleden door hun wijze van funderen meer aan slijtage onderhevig dan tegenwoordig, omdat ze tot ver in de Volle Middeleeuwen met hun houten palen in het zand stonden. Bovendien was ook de plek niet statisch; boerderijen werden vaak binnen het eigen bezit over een bepaalde afstand verplaatst. Tot omstreeks 1200 kon die verplaatsing – in meerdere fasen – wel tot 200 meter bedragen, later door verbeterde funderingstechnieken en een meer aan regels gebonden ruimte hoogstens enkele tientallen meters en ook veel incidenteler. Daarom hebben we in het kaartbeeld een attentiezone van 100 meter rond de bekende standplaats van de gebouwen opgenomen

Begraving
Vondsten die (kunnen) duiden op de aanwezigheid van een graf of grafveld vallen binnen de categorie 'begraving'. Eenduidige begraafplaatsen zijn de vindplaatsen waar menselijke resten (bot of verbrand bot) en/of grafstructuren (bijv. kringgreppels) zijn aangetroffen. Deze kunnen worden omschreven als: grafheuvels, vlakgraven, inhumatiegraven en crematies. Grafheuvels zijn kunstmatig opgeworpen heuvels (of resten daarvan) waarin menselijke resten (bot of

verbrand bot) en/of waarbij grafstructuren zijn aangetroffen. Vlakgraven zijn begravingen in kuilen zonder monumentale structuren aan het oppervlak. Inhumatiegraven zijn lijkbegravingen waarbij het lichaam ter aarde werd besteld, al dan niet in een kist en al dan niet met bijgiften zoals sieraden en persoonlijke (wapen)uitrustingsstukken. Bij crematiegraven gaat het om begravingen waarbij de dode voorafgaand aan de begrafenis werd verbrand. In veel gevallen zijn uit de overblijfselen van de brandstapel verzamelde menselijke botresten in een urn aan de aarde toevertrouwd. Crematiebegravingen zijn geleidelijk in zwang gekomen in de Late Bronstijd en die gewoonte zette zich voort tot in de IJzertijd en de Romeinse tijd. Naast deze categorieën is sprake van een groep onzekere of waarschijnlijke begraafplaatsen. In deze groep gaat het om vondsten van complete aardewerkpotten. Omdat complete voorwerpen slechts zelden in nederzettingen worden aangetroffen, is het waarschijnlijk dat het grafgiften betreft. Geheel zeker is dit uiteraard niet.

Het vindplaatsenbestand van de gemeente Berkelland bevat enkele tientallen begraafplaatsen en graven uit de prehistorie en Middeleeuwen (bijlage 1: complexgroep 'begraving'). Daaronder zijn acht grafheuvels en 18 urnenvelden (figuur 6). Het vindplaatsenbestand met betrekking tot begraafplaatsen is echter verre van volledig. In ieder geval zijn ter aanvulling 8 historische begraafplaatsen en kerkhoven in kaart gebracht (tabel BLBA3_histned_vlak, type=kerkhof) die veelal rondom een middeleeuwse kerk of kapel zijn ontstaan en zijn veelal tot in de 19e eeuw in gebruik geweest. Van deze – in oorsprong mogelijk middeleeuwse – kerkhoven resteert nu vaak niet meer dan een open ruimte rond de kerk. Ook zijn de 8 andere historische begraafplaatsen op kaart gezet (tabel BLBA3_histned_vlak, type=begraafplaats)

Economische activiteiten

Met uitzondering van enkele terreinen die als akker of tuin zijn geïnterpreteerd, kunnen 16 bekende vindplaatsen die betrekking hebben op economische activiteiten ingedeeld worden onder de noemer industrie/nijverheid. Het gaat om resten van steen-/pannenbakkerijen, de resten van een pottenbakkerij en molen. Ook dit bestand is onvolledig. Uit het historisch kaartonderzoek zijn nog de locaties bekend geworden van een kalkoven (tabel BLBA3_Histned_punt, ID=1421), een rosmolen (ID=2035), vijf windmolenlocaties en zeker 13 plekken langs beken en waterlopen waar watermolens (hebben) gestaan.

Religie & cultus

Op de archeologische waarden- en verwachtingskaart zijn als (sec) archeologische vindplaats alleen díe religieuze gebouwen en terreinen opgenomen waar in het verleden archeologisch onderzoek is verricht. Het betreft catalogusnummers 173/174 (HNh-kerk te Eibergen) en 407 (kapel te Haarlo), Het archeologisch bestand met betrekking tot kerken, kloosters en kapellen is echter bij lange na niet volledig. We hebben daarnaast 10 locaties in kaart gebracht waar op basis van historische bronnen een kerk stond (figuur 7). Er zijn daarnaast 8 pastorieën geteld.

Vermeldenswaardig binnen de categorie Religie & Cultus zijn de losse bijlvondsten ten oosten en zuiden van Eibergen (vereffeningsrestplateaus), in het Berkeldal, en in de natte dekzandlandschappen (figuur 6). Deze zijn allen aangetroffen op de overgang van droge naar natte landschappelijke zones. Ook uit onderzoek elders in Noordwest-Europa weten we dat stenen bijlen lang niet altijd nabij een nederzettingen of grafveld worden gevonden; veel bijlen zijn juist afkomstig uit oude rivierlopen, voormalige moerassen en hoogveengebieden. In deze natte contexten worden regelmatig voorwerpen aangetroffen waar men deze niet direct zou verwachten. De voorwerpen zijn dan niet weggegooid of verloren, maar vaak met zorg achtergelaten. Stenen en vuurstenen bijlen zijn kenmerkende werktuigen voor het Neolithicum en de vroegste fases van de Bronstijd. Op basis hiervan – en omdat lang niet alle bijlen sporen van gebruik vertonen – wordt alom aangenomen dat een deel van de bijlen als bewust (ritueel) offer in het landschap is achtergelaten – een gebruik dat duizenden jaren stand heeft gehouden.[36] Er zijn in de gemeente minstens 29 exemplaren gevonden, waarvan de meeste bij toeval aan het licht kwamen tijdens ontginningen, landbouwwerkzaamheden of nieuwbouw.

Versterking

Onder een kasteel (of burcht) wordt in de regel een middeleeuws gebouw verstaan dat de functies verdedigbaarheid (grachten, bruggen en dikke muren) en bewoonbaarheid combineert. Bij kastelen ligt in tegenstelling tot bij landhuizen en buitenplaatsen de nadruk op de verdedigbaarheid en niet op bewoonbaarheid en/of vermaak. Kasteelterreinen zijn bekend te Borculo (Hof Borculo, cnr. 370), te Ruurlo (Huize Ruurlo, cnr. 2) en te Eibergen (cnrs. 176, 276 en 302). Binnen de gemeente zijn ook uit historische bronnen enkele laatmiddeleeuwse kastelen bekend, Opgenomen hebben we de kastelen de Kamp, de Hoeve, Mensink, Mallem, Bevervoorde, Aamschot, Jonker Blo, Ravenhorst en Fokkink (tabel BLBA_histned_punt). In de Nieuwe Tijd zouden daar een aantal landhuizen aan worden toegevoegd, vaak voorzien van een tuin- en/of parkaanleg. Bij elk kasteel of landhuis hoorden meerdere bijgebouwen, en soms ook koepels, die overigens ook los van een kasteel of landhuis konden voorkomen.

Een belangrijke vindplaats in deze categorie is uiteraard ook de Groenlose Circumvallatielinie (GCVL) uit 1627. De linie bestaat uit 35 bouwkundige elementen zoals redoutes, schansen en kwartieren met verbindende liniedijken en schootsvelden. Het archeologisch fenomeen ligt in een grotendeels vrij en onbebouwd landschap. De lengte van de linie bedraagt 16 km en ligt als een

36 Fontijn, 2008

ring om Groenlo. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) is een procedure gestart om de GCVL wettelijke bescherming te geven (beschermd rijksmonument).

In RAAP-rapport 1701 werd onderscheidt gemaakt tussen ‘vastgesteld’ en ‘niet vastgesteld’. Een aantal onderdelen van de linie zijn door nader onderzoek echter beter begrensd. De ligging van de liniegreppel en de locatie van enkele elementen (zoals de Schans Altena) zijn bijvoorbeeld vastgesteld. Op veel andere locaties is de exacte ligging van de liniegreppel en elementen als schansen, redoutes en redans nog niet bekend. In kaartbijlage 2 is op basis van het meest actuele overzicht nu een indeling gemaakt in ‘aangetoond’ (bijvoorbeeld door luchtfotoonderzoek, proefsleuvenonderzoek, etc.), mogelijk aanwezig (op basis van een interpretatie van AHN beelden, booronderzoek etc.), en vermoedelijke ligging (echter niet aangetoond). Verder is in kaartbijlage 2 na overleg met de regionaal archeoloog een attentiezone van 50 meter om de vermoedde elementen en een attentiezone van 25 meter om de bekende elementen aangewezen (bestand CVL_buf55new) waar resten van de linie in de ondergrond aanwezig zijn of kunnen zijn. Deze attentiezone is aangepast ten opzichte van de oude kaart, en volgt nu de zone rondom de thans bekende en vermoedde elementen.

Vuursteenvindplaatsen
Veel van de vuursteenvindplaatsen die zijn aangetroffen kunnen worden gezien als een vorm van economische activiteit. Het betreft namelijk veelal eerder het residu van kortstondige jachtactiviteiten, dan sedentaire bewoning gedurende langere tijd. Het voornaamste doel van de jacht was dan de extractie en verwerking van wild en ander voedsel. Soms werden locaties juist bezocht om vuursteenknollen te verzamelen (grondstofwinning) en ter plaatse tot ruwe grondvormen te bewerken (‘vuursteenbewerking’). Binnen het bijzondere complextype vuursteenvindplaatsen zijn 11 locaties opgenomen waar sprake is van meerdere vuursteenvondsten en afvalproducten van vuursteenbewerking uit de periode Laat Paleolithicum t/m Bronstijd (tabel Blba_vp200314, complexgroep: vuursteenvindplaats

Losse vondsten en onbekend
Van een groot aantal locaties (circa 63) kan de archeologische betekenis niet worden bepaald aan de hand van de beschikbare informatie. In de meeste gevallen betreft het meldingen van geringe aantallen aardewerk en/of vuursteen, munten, glas, losse artefacten zoals wrijfstenen, en kledingstukken. Soms gaat het daarbij om bijzondere vondsten binnen een gebied met veel archeologische waarnemingen.

Van zeker 51 meldingen is op dit moment niet bekend wat er precies aangetroffen is. De informatie is in ARCHIS verloren gegaan bij het omzetten van archiefgegevens (bijvoorbeeld door de transitie van het centraal Archeologisch Archief of CAA, naar ARCHIS), of de betreffende informatie is simpelweg niet in de beschrijvingen overgenomen. Vaak is er wel een – al dan niet scherpe – datering bekend. Als waarnemingslocatie zijn dergelijke informatiearme beschrijvingen toch in de catalogus en op de kaart terecht gekomen. Op basis van nader

bronnenonderzoek kan soms nog achterhaald worden wat er precies is aangetroffen. Dit viel echter buiten de scope van dit onderzoek.

3.2.3 Thematische laag historische nederzettingslocaties

De gemeente Berkelland kenmerkt zich door een zeer sterk verspreid nederzettingsbeeld, waar maar enkele grotere gebieden historisch volledig vrij van bebouwing waren. Deze gebieden waren tot in de 19e of 20e eeuw nog heideveld of broek, of bestonden uit aaneengesloten akkerland of langgerekt beekdal. Kenmerkende voorbeelden zijn het Ruurlose Broek en Noordijker Veld. Het overige deel van de gemeente kende verspreid gelegen boerderijen aan dekzandruggen of aan de flank van enkele stuwwallen, zoals die van Neede en Mallum. Zeer bepalend voor de spreiding waren ook de beekdalen, waarvan het Berkeldal verreweg het belangrijkst was. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er langs de Berkel tussen Neede en Eibergen, waar men via een oude route de beek kon passeren, diverse vroeg- of volmiddeleeuwse hoven lagen van waaruit kloosters hun bezittingen in de omgeving beheerden.[37]

Het gezag in de regio werd in de loop van de Late Middeleeuwen in toenemende mate uitgeoefend door de heren van Borculo, die op hun kasteel in Borculo resideerden. Op de voorburcht van hun kasteel ontstond, zoals bijvoorbeeld ook in ’s-Heerenberg, Bronkhorst en Bredevoort, een stadje waaraan zij zelf stadsrechten verleenden. Talrijke omgrachte havezaten en edelmanshuizen lagen er eens in de gemeente, en een deel ervan hoorde als havezate onder de Ridderschap van Borculo. Voor zover bekend op basis van ons beperkte onderzoek zijn de ligging van grachten en omgrachte terreinen op kaart weergegeven. Deels zullen er nog niet exact bekende omgrachte huizen binnen een contour rond een later nog bestaand erf vallen.

Met name in de Volle Middeleeuwen werden vanuit de hoven kerken gesticht door de hofbezitters. Zo stichtte de abdij Überwasser op haar hof de Ceciliakerk in Neede en de abdij te Vreden de Mattheuskerk in Eibergen.[38] In de 12e en 13e eeuw vielen deze kerken in toenemende mate onder het bisschoppelijk gezag en ontstond het netwerk van kerken zoals we dat uit latere tijden kennen. De middeleeuwse Mariakerk van Ruurlo, die in publicaties nog vaak ten onrechte als Willibrorduskerk wordt aangeduid [39], is één van de weinige kerken in Oost-Nederland die we als dochterkerk van een andere kerk mogen zien. Stichting van de kerk leidde namelijk tot een

[37] Keunen, manuscript; Keunen, 2006
[38] Keunen, 2006; Keunen, manuscript; Te Vaarwerk, 2001
[39] Keunen, manuscript

opdeling van de oude parochie Lochem.[40] Rond deze kerken ontstonden in de gemeente Berkelland de dorpen Gelselaar, Geesteren, Rekken, Eibergen, Neede en Ruurlo. Geesteren, Eibergen en Neede kregen de grootste omvang en kenden in de 19e eeuw bijna gesloten lintbebouwing. Eibergen had in de Late Middeleeuwen zelfs enkele stedelijke rechten gekregen en was aan de zuidzijde van een omheining voorzien. Samen met Neede zal Eibergen een zeker economisch belang hebben gehad in de Nieuwe Tijd, want uit Neede kennen we bijvoorbeeld een groep kooplieden voor wie de thuiswevers werkten.

3.2.4 Thematische laag verwachtingszones

Achtergrond
Vlakdekkend zijn voor het gehele gemeentelijk grondgebied in RAAP-rapport 1701 archeologische verwachtingszones bepaald. De archeologische verwachtingskaart vormt daarmee de grafische weergave van een voorspellingsmodel dat gebaseerd is op het principe dat archeologische resten niet willekeurig over een gebied zijn verspreid, maar gerelateerd zijn aan bepaalde landschappelijke kenmerken of eigenschappen (zie daartoe de volgende paragraaf 3.2.5).[41] Er is op de kaart onderscheid gemaakt tussen vier verwachtingszones: specifieke hoge, hoge, gemiddelde en lage verwachte dichtheid aan archeologische resten (archeologische verwachting).Naast deze vier typen verwachtingszones zijn er ook zones met een bijzondere verwachting (de natte landschappen) en zones die geen archeologische verwachting (meer) hebben: de terreinen met een verstoorde bovengrond.

Belangrijk op de eerste plaats is om te beseffen dat een archeologische verwachting uitsluitend informatie geeft over het kwantitatieve aspect van het archeologisch bodemarchief (relatieve dichtheid aan archeologische resten) en zodoende vooral de aanwezigheid van bijvoorbeeld nederzettingsterreinen voorspelt. Door hun soms lange bewoningsduur van tientallen jaren tot soms vele eeuwen (bijvoorbeeld de historische stads- en dorpskernen) kennen dergelijke terreinen veelal een relatief hoge dichtheid aan archeologische resten. Op de verwachtingskaarten scoren derhalve voornamelijk de hogere, drogere gebiedsdelen hoog. Deze leenden zich goed voor (pre)historische bewoning, waardoor de relatieve accumulatie (en dus de dichtheid) van resten van nederzettingen en grafvelden groot is.

Een archeologische vindplaats in een gebied met een hoge verwachte dichtheid aan

[40] Keunen, manuscript
41 Van Leusen & Kamermans, 2005

archeologische resten is echter niet per definitie waardevoller dan een vindplaats in een gebied met een lage verwachte dichtheid aan archeologische resten. De waarde van individuele vindplaatsen is namelijk afhankelijk van de criteria gaafheid, zeldzaamheid en de externe (landschappelijke) context en niet van de ligging binnen een bepaalde verwachtingszone.[42] De afwezigheid van nederzettingsterreinen vormt derhalve geen reden om bijvoorbeeld de natte gebiedsdelen in pleistoceen Nederland als archeologisch minder interessant of waardevol te beschouwen.

Actualiseren van zonering verwachte waarden

Voor het algemene archeologische verwachtingsmodel voor de gemeente Berkelland wordt verwezen naar hoofdstuk 6 uit RAAP-rapport 1701. De herziene kaart verschilt echter op enkele punten van de kaart uit 2009 (figuur 8 en tabel 12). Op basis van uitgevoerd veldonderzoek en de conversie van de detailbodemkarteringen naar een nieuw karteringsmodel zijn enkele polygonen toegevoegd, geherinterpreteerd, of aangepast. Tevens zijn er enkele fouten uitgehaald. De belangrijkste *aanpassing* is echter het strikt overnemen van de gegevens van de detailbodemkarteringen (figuur 3). Deze nieuwe polygonen zijn onder het attribuut 'BronPolygoon' in het GIS-bestand BLBA3_vw_0814 geregistreerd (zie tabel 4). Een andere aanpassing is dat de verwachtingswaarden nu een uitspraak over zowel de verwachte dichtheid aan archeologische resten (zeer hoog, hoog, middelmatig of laag) als de verwachte conservering. Hiervoor is het principe van de profieltypen toegepast (zie tabel 3 en § 2.4.1).

Tabel 12. Vergelijking van de oppervlaktepercentages van de verschillende verwachtingszones binnen het grondgebied van de gemeente Berkelland in 2009 (vorige kaart) en 2014 (huidige kaart).

Archeologisch en bouwhistorisch kansrijke locaties

De meest opvallende *wijziging* aan het kaartbeeld is het toevoegen van enkele historisch gezien belangrijke terreinen waarvan het op basis van historisch onderzoek zeer aannemelijk is dat zich hier archeologische en/of bouwhistorische resten bevinden of hebben bevonden: de mate van verstoring door herbouw of nieuwbouw op deze locaties is niet onderzocht. Het merendeel van deze terreinen betreft historische nederzettingslocaties: historische erven of stads- en dorpskernen waarop in 1832 één of meerdere gebouwen stonden. Deze terreinen zijn in de geactualiseerde kaart integraal opgenomen in een samengevoegde en vlakdekkende archeologische verwachtingslaag. Met name voor de historische stad- en dorpskernen geldt dat

42 Groenewoudt 1994

hier vaak sprake is van langdurige continuïteit in bewoning en/of grondgebruik, een daarmee samenhangende complexe opbouw van archeologische lagen en een hoge mate van archeologische informatie.[43] Funderingen (muurwerk, poeren, grondsporen van gebinten), water- en beerputten, overblijfselen van materiële cultuur en grachten met vulling zijn voorbeelden van sporen en vondsten die hier gedaan kunnen worden. Aan het kaartbeeld zijn – op basis van de historische kaartinventarisatie – bouwblokken, en stads- of dorpskernen toegevoegd. Deze zijn niet opgenomen in de vindplaatscatalogus. Voor de archeologische en bouwhistorisch kansrijke gebieden is een nieuwe verwachtingseenheid, die van de *zeer hoge archeologische verwachting (profieltype 11)*, aan de verwachtingslaag toegevoegd.

Natte landschapszones en dalvormige laagten binnen 500 meter van hogere gronden
In de lage en natte gebiedsdelen kunnen archeologische vindplaatsen voorkomen die intact zijn gebleven onder al dan niet dikke pakketten veen en jonge beekafzettingen. In het geval van de aanwezigheid van nederzettingsresten op de aangrenzende hoge gronden kunnen in deze nabijgelegen natte zone goed geconserveerde archeologische resten voorkomen en kan tevens paleo-ecologische informatie verzameld worden, waardoor er sprake is van een zeldzame combinatie van archeologische waarden: er kan een archeologische dataset verzameld worden die in betekenis sterk afwijkt van de ‘klassieke’ aardewerk- en vuursteenvondsten en sporenclusters van de zandgronden (zie hierna §3.3).

Om voldoende recht te doen aan de kwetsbaarheid van het archeologisch bodemarchief in met name beekdalen en andere laagten zoals (voormalige) moerasgebieden, is besloten om aan natte landschapszones binnen een afstand van 500 meter van hogere gronden de (lage) verwachtingswaarde 12 toe te kennen (‘voormalige veenmoerassen, rivier- en beekdalen met een verhoogde kans op water gerelateerde archeologische resten waaronder resten van grondstofwinning en -verwerking, jacht, en locaties met bijzondere deposities’). Vooral voor dalvormige laagten en restgeulen geldt dan weer de bijzonderheid dat hier informatierijke afzettingen kunnen voorkomen zoals veenpakketten en humeuze kleiafzettingen. Deze afzettingen beslaan vaak een aanzienlijke tijdspanne en vormen een belangrijk natuur- en cultuurhistorisch archief voor diachrone veranderingen in het (nederzettings-)landschap. Dit generieke verwachtingsmodel voor de natte landschappen sluit aan op een meer specifiek verwachtingsmodel dat door RAAP voor het Waterschap Rijn en IJssel is opgesteld voor, onder andere, het dal van de Berkel.[44]

43 Zie ook: De Groot e.a., 2011, 89 e.v.
44 Willemse 2006, RAAP-rapport 1247

Archeologisch verwachtingsmodel voor natte landschappen

Het huidige landschap van Oost-Nederland is op veel plaatsen 'doordrenkt' van watergerelateerde zichtbare en onzichtbare cultuurhistorische resten. Ze vormen de tastbare resten van een lange geschiedenis van leven met, en de strijd tegen, het water. Ondanks het feit dat ze meestal in gebieden met een lage verwachte dichtheid aan archeologische resten liggen, worden dergelijke resten hoog gewaardeerd. Archeologisch onderzoek in beekdalen en andere natte landschappen is echter geen vanzelfsprekende zaak. Op de klassieke archeologische verwachtingskaart, de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) van de vroegere Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort[45], zijn natte gebiedsdelen in pleistoceen Nederland (zoals beekdalen, moerassen en vennen) vaak omschreven als 'gebieden met een lage kans op het aantreffen van archeologische waarden' geldt. Een ongenuanceerde interpretatie van de IKAW heeft ertoe geleid dat op basis van deze lage kans natte gebiedsdelen lange tijd, ten onrechte, in een zeer vroege fase van de archeologische monumentenzorg, als oninteressant werden beschouwd en vrijgegeven.

Waar op de hogere zandgronden van Oost-Nederland het merendeel van de vergankelijke materiële resten is vergaan door verzuring en oxidatie, vormen juist de nattere gebiedsdelen het rijkste deel van het archeologisch bodemarchief. De natte gebiedsdelen zijn vrijwel de enige plaatsen waar de kans op het voorkomen van goed geconserveerde, kwalitatief hoogwaardige en vaak zeldzame archeologische resten (o.a. organisch materiaal) reëel is. Toevalsvondsten zoals bijvoorbeeld de resten van bruggen, fuiken, kano's, benen jachtwerktuigen en rituele deposities, die zijn aangetroffen tijdens graafwerkzaamheden in (en rondom) oude rivierbeddingen en beekdalen, tonen aan de natte landschappen vele eeuwen op een intensieve manier zijn geëxploiteerd.[46] De beken en rivieren zorgden bijvoorbeeld voor de afwatering van het cultuurland, leverden drinkwater, dreven watermolens aan en vormden gunstige jacht- en visgronden. Rivier- en beekdalen zijn ook duizenden jaren lang de belangrijkste transportroutes geweest. Hierdoor waren ze niet alleen in eerste instantie van groot belang voor vervoer van mensen en goederen maar later ook strategisch van belang. Door hun natuurlijke omstandigheden waren de natte landschapsdelen goed verdedigbaar. Vele kastelen en schansen bevinden zich dan ook in een beekdal. Daarnaast speelde mee dat havezaten en kastelen op laaggelegen plaatsen gebouwd werden omdat de (verdedigings-)grachten van water moesten worden

45 ROB 1998, 2001 en 2005
46 Zie bijvoorbeeld Rensink 2008

voorzien. Voor het verkeer werden beekovergangen aangelegd. De dalen werden gebruikt als hooi- en weiland, om hout te sprokkelen, veen te steken en afval te dumpen. Beekdalen, rivieren en vennen hebben daarnaast in het verleden ook een onmiskenbare aantrekkingskracht gehad op het rituele vlak: de meeste rituele deposities en offers, uit zowel de Steentijd, Bronstijd, IJzertijd als Romeinse tijd, kunnen in verband gebracht worden met een watervoerende omgeving. Dit blijkt uit tal van vondsten, niet alleen in Nederland, maar ook in andere landen.

Aanpassingen in de GIS-tabel
Voor alle geïnventariseerde gegevens geldt dat de beschrijvende velden in de verschillende databestanden zijn aangepast en ten behoeve van de digitale toepassing voorzien zijn van zowel waarde- als adviesvelden (zie tabel 4).

3.2.5 Terreinen met een verstoorde bovengrond

Als gevolg van forse landschappelijke ingrepen (vergravingen, ontgrondingen, egalisaties) is een enkel terreindeel zodanig aangetast dat betwijfeld kan worden of er zich nog archeologische waarden in de bodem bevinden. In gebieden waar de bodem diep verstoord is[47], mag worden aangenomen dat er geen belangrijke archeologische sporen (meer) aanwezig zijn. Voor deze gebieden geldt geen archeologische verwachting meer. Een voorbehoud moet worden gemaakt voor resten die zich op nog grotere diepte in de ondergrond (kunnen) bevinden. Op kaartbijlage 2 zijn naast de ontgrondingspercelen alleen nog de meest in het oog lopende ernstige bodemverstoringen aangegeven. Het betreft vergravingen/afgravingen die ondubbelzinnig te interpreteren waren.

In bebouwde gebieden buiten de historische stads- en dorpskeren (en andere historische nederzettingslocaties) is de bodem waarschijnlijk over een groot oppervlak verstoord en zijn archeologische resten ten dele aangetast. Dit zijn onder andere plaatsen waar huizen of andere gebouwen met een diepere fundering staan (of hebben gestaan) en waar wegen zijn aangelegd. Op basis van eerder archeologisch onderzoek kan echter worden geconcludeerd dat verspreid in de bebouwde kom tevens zones voorkomen waar de bodemverstoring tot op heden gering is

47 Dieper dan circa 45 cm gerekend vanaf het oorspronkelijke maaiveld. In afgedekte situaties (bemestingsdekken, kleidekken, stuifzanden etc.) geldt deze verstoringsmaat dus niet voor het huidige maaiveld. Bij vergravingen waar de bodem ter plaatse is doorwoeld kunnen nog wel archeologische vondsten worden gedaan. De oorspronkelijke context van deze vondsten zal zijn verstoord.

geweest en waar de aanwezigheid van gave bodemprofielen en hierin aanwezige archeologische waarden niet kan worden uitgesloten. Omdat de bebouwde kommen soms zijn uitgebreid in gebieden met plaggendekken, is de kans groot dat hiermee uitgestrekte archeologische vindplaatsen binnen de bebouwde kom zijn terechtgekomen. Met uitzondering van de diepe verstoringen (gebouwen, wegcunetten, etc.) moet daarom ook in de bebouwde kommen rekening worden gehouden met het voorkomen van gave bodemprofielen en hierin aanwezige archeologische waarden. Te denken valt aan groenzones, overhoekjes, (aaneengesloten) particuliere tuinen en overige terreinen waar een diepe bodemverstoring niet op voorhand vaststaat. Alleen door meer gedetailleerd bureauonderzoek en/of booronderzoek is de mate van verstoring tot op perceelsniveau te specificeren.

4 Archeologische beleidskaart

4.1 Status, doel en inhoud

De archeologische beleidskaart (kaartbijlage 3) is een beleidsmatige uitwerking van de geactualiseerde archeologische vindplaatsen- en verwachtingskaart (kaartbijlage 2). De archeologische beleidskaart dient als afwegingsinstrument (onderlegger) bij processen in de ruimtelijke ordening. De beleidskaart kan juridisch-planologisch worden verankerd bij het opstellen van (nieuwe) bestemmingsplankaarten en beheersverordeningen conform de Wro. De voorliggende versie bevat de uitgangspunten van de archeologische beleidszones zoals die door de gemeente Berkelland worden gehanteerd.

4.2 Bestuurlijke samenvatting en conclusies

Algemeen

Een zorgvuldige omgang met archeologische erfgoed betekent dat archeologische (of breder: cultuurhistorische) waarden bijdragen aan de inrichting (en daarmee aan de kwaliteit) van de leefomgeving. Dat er iets bijzonders in de grond zit, kan op verschillende manieren in de architectuur, beplanting of ruimtelijke structuur terugkomen. Hier is een belangrijke taak weggelegd voor ontwerpers. Stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten kunnen zich laten inspireren door archeologische waarden. De gemeente kan dat aansturen en stimuleren. Een zorgvuldige omgang met het archeologische erfgoed betekent niet dat er niets kan.

Totstandkoming

De archeologische beleidskaart is tot stand gekomen in samenwerking met RAAP Archeologisch Adviesbureau. De inhoud van de archeologische beleidskaart en deze rapportage is besproken met dhr. drs. M.J.H.M. Kocken, regioarcheoloog voor de Regio Achterhoek en mw. Ing. A. Luchtigheid, adviseur bodem en archeologie, beiden werkzaam bij de Omgevingsdienst Achterhoek.

Uitgangspunten beleidskaart

De gemeenteraad dient bij de vaststelling van een bestemmingsplan of een beheersverordening bij de bestemming van gronden altijd rekening te houden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten archeologische monumenten (archeologische waarden). Deze bestemmingsplanverplichting brengt met zich mee dat de gemeente het kader moet stellen voor de archeologische monumentenzorg. Een bestemmingsplan is tevens verplicht bij aanwijzing van het zogenaamde provinciale attentiegebied, een provinciale bevoegdheid uit de Monumentenwet.

In 2014 is in opdracht van de gemeente Berkelland een archeologische vindplaatsen- en verwachtingskaart vervaardigd. De bij dit rapport opgenomen archeologische vindplaatsen- en verwachtingskaart (kaartbijlage 2) is, in opdracht van de gemeente Berkelland, voor de toepassing op beleidsmatig, gemeentelijk niveau 'vertaald' naar een beleidskaart (kaartbijlage 3).

Op de archeologische beleidskaart staat kort aangegeven wat het gewenste beleid is ten aanzien van de onderzoeksverplichting. De onderliggende gegevens, i.c. kaartbijlage 2 en de daarbij horende gegevens(bestanden), zijn van een zodanig gedetailleerd schaalniveau dat de kaart direct van toepassing is voor gebruik op perceelsniveau (100-1.000 m²).

Uitgangspunten archeologiebeleid (incl. onderzoeksverplichting) per categorie

Archeologisch waardevolle gebieden

- *AWG categorie 1: Beschermd rijksmonument*. Behouden en beschermen in huidige staat; bij planvorming is besluitname door het bevoegd gezag wettelijk verplicht (bevoegd gezag is de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed voor de archeologische rijksmonumenten);
- *AWG categorie 2: Terrein van (hoge) archeologische waarde.* Streven naar behoud in huidige staat; bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv is inventariserend archeologisch onderzoek verplicht;
- *AWG categorie 3*: *Bekende archeologische vindplaats.* Streven naar behoud in huidige staat; inventariserend archeologisch onderzoek is verplicht als oppervlakte van de ingreep groter is dan 50 m² én de diepte van de ingreep dieper reikt dan 30 cm -Mv;
- *AWG categorie 4*: *Historische stads- en dorpskernen. S*treven naar behoud in huidige staat; inventariserend archeologisch onderzoek is verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 50 m² én de diepte van de ingreep dieper reikt dan 30 cm -Mv;

Archeologische verwachtingsgebieden

- *AWV categorie 5*: *Gebieden met een hoge archeologische verwachting. S*treven naar behoud in huidige staat; inventariserend archeologisch onderzoek is verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 250 m² én de diepte van de ingreep dieper reikt dan 40 cm -Mv;

- *AWV categorie 6*: *Gebieden met een hoge archeologische verwachting. S*treven naar behoud in huidige staat; inventariserend archeologisch onderzoek is verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 250 m² én de diepte van de ingreep dieper reikt dan 30 cm -Mv;
- *AWV categorie 7*: *Gebieden met een middelmatige archeologische verwachting. St*reven naar behoud in huidige staat; inventariserend archeologisch onderzoek is verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 1.000 m² én de diepte van de ingreep dieper reikt dan 30 cm -Mv;
- *AWV categorie 8*: *Gebieden met een lage archeologische verwachting. S*treven naar behoud in huidige staat niet vereist; inventariserend archeologisch onderzoek is verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 5.000 m² én de diepte van de ingreep dieper reikt dan 30 cm -Mv;
- *AWV categorie 9*: *Gebieden met een lage archeologische verwachting. S*treven naar behoud in huidige staat; inventariserend archeologisch onderzoek is verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 5.000 m² én de diepte van de ingreep dieper reikt dan 30 cm -Mv.

4.3 Legenda-eenheden op de beleidskaart

Op de archeologische beleidskaart is geen onderscheid gemaakt in archeologische perioden en wordt de archeologische verwachting aangeduid met de termen hoog en afgedekt, hoog, middelmatig, laag en ‘laag voor nederzettingsresten, hoog voor water gerelateerde archeologische resten’. Op de archeologische beleidskaart staat kort aangegeven wat het gewenste beleid is, hetgeen in dit hoofdstuk verder is uitgewerkt. Op de archeologische beleidskaart zijn de volgende eenheden te onderscheiden:

Archeologisch Waardevolle Gebieden (AWG)
Het op de verbeelding van het bestemmingsplan plaatsen van bekende en onbekende archeologische waarden is een belangrijke stap om het belang van archeologie in de ruimtelijke ordening aan te geven. Van Archeologisch Waardevolle Gebieden weet men (globaal) wat er aanwezig is en er is sprake van een duidelijke, vaak kadastrale, begrenzing. Hierbij worden de volgende drie categorieën onderscheiden:

- AMK-terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd (beschermd archeologisch monument; AWG categorie 1);
- AMK-terrein van (hoge) archeologische waarde (archeologisch monument; AWG categorie 2);
- bekende archeologische vindplaats of historische nederzettingslocatie (AWG categorie 3);
- historische stads- of dorpskern (AWG categorie 4);
- AWG categorie 5 (de circumvallatielinie rondom Groenlo [GCVL]. Inclusief foutenmarge van 50 m aan weerszijde van niet vastgestelde delen (rode lijn) en archeologische bufferzone van 25 m aan weerszijde van wel vastgestelde delen (oranje lijn).

De gemeentelijke monumenten en gebouwde rijksmonumenten zijn niet op de kaart opgenomen.

Archeologische Waardevolle Verwachtingsgebieden (AWV)

Op basis van archeologische kennis en fysieke kenmerken van het landschap zijn vijf verwachtingsgebieden onderscheiden waarin sprake is van verschillen in de verwachte dichtheid waarin archeologische resten voorkomen. Deze gebieden zijn relevant in het buitengebied en in delen van de bebouwde kom buiten de historische kern van Berkelland. In tegenstelling tot de voornoemde terreinen van archeologische waarde (AWG categorieën 1 en 2) is in deze gebieden de dichtheid aan (en de ligging, omvang en conservering van) terreinen met archeologische resten slechts in grote lijnen bekend.

De verwachtingsgebieden worden op de beleidskaart aangeduid als Archeologisch Waardevol Verwachtingsgebied (AWV) waarbij nog wel een onderscheid in de mate van verwachting (hoog, middelmatig en laag) wordt aangebracht. De volgende vijf categorieën Archeologisch Waardevolle Verwachtingsgebieden worden onderscheiden:

- geomorfologische eenheden met een conserverend plaggendek of stuifzand, gebieden met een hoge archeologische verwachting, (AWV categorie 5);
- overige gebieden met een hoge archeologische verwachting, inclusief de bufferzones rondom historische nederzettingslocaties (AWV categorie 6);
- gebieden met een middelmatige archeologische verwachting (AWV categorie 7);
- gebieden met een lage archeologische verwachting (AWV categorie 8);
- gebieden met een lage verwachting voor nederzettingsresten, maar met een verhoogde kans op watergerelateerde archeologische resten (AWV categorie 9).

4.4 Beleidsuitgangspunten gemeente Berkelland

4.4.1 Ten geleide

De wet- en regelgeving rond archeologie en ruimtelijke ordening in ons land is sterk in beweging. Sinds 1 september 2007 is het wettelijk kader voor archeologie, de Monumentenwet, via een wijzigingswet herzien. Daarnaast is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) per 1 juli 2008 ingegaan. Gemeenten dienen bij de vaststelling van een bestemmingsplan of beheersverordening als bedoeld in artikel 3.1 en 3.38 Wro altijd rekening te houden met in de grond aanwezige dan wel te verwachten archeologische waarden. Deze bestemmingsplanverplichting brengt met zich mee dat gemeenten het kader moeten stellen voor de archeologische monumentenzorg. Zij hebben dus een kerntaak in de uitvoering van de archeologische monumentenzorg en moeten bij ruimtelijke besluitvorming het archeologische belang afwegen tegen de andere belangen. Per januari 2012 is het Besluit ruimtelijke ordening zodanig gewijzigd, dat naast archeologie ook de overige cultuurhistorische waarden (historische bouwkunst, cultuurlandschap, historische ecologie, aardkundige waarden) in het

bestemmingsplan aandacht krijgen. In de toelichting dient te worden gemotiveerd hoe met al die waarden is omgegaan.

Om hieraan te voldoen wordt voor de Archeologisch Waardevolle Gebieden (AWG's) en de Archeologisch Waardevolle Verwachtingszones (AWV's) aanbevolen deze op te nemen in het gemeentelijk bestemmingsplan (aanduiding op de verbeelding en vermelden in de toelichting). Van de AWG's is vastgesteld dat er archeologische resten aanwezig zijn; in het geval van de AWV's kan aangenomen worden dat er archeologische resten verscholen gaan waarvan de waarde gelijk of zelfs (veel) groter kan zijn dan die van de op de AMK-Gelderland opgenomen terreinen van archeologische waarde.

Binnen de verwachtingsgebieden (AWV's) kunnen alsnog grote gebieden voorkomen waarin archeologische resten grotendeels of zelfs geheel ontbreken, zelfs indien er sprake is van een hoge verwachte dichtheid aan archeologische resten. Om op een goede manier met deze onzekerheid om te gaan gelden zijn twee afwegingen van belang. De eerste afweging betreft de kans dat er bij een bodemingreep van een bepaalde omvang daadwerkelijk sprake zal zijn van verstoring van waardevolle archeologische resten.[48] Hierbij geldt het eenvoudige principe hoe kleiner de ingreep, hoe geringer de kans op verstoring. De tweede afweging betreft de mogelijkheden die de huidige archeologische onderzoeksmethoden bieden om de aanwezigheid van deze waardevolle resten, en daarmee de verstoring daarvan, werkelijk aan te tonen. In gebieden met een globale archeologische verwachting, waarvoor slechts op hoofdlijnen aangegeven kan worden welke archeologische resten aanwezig kunnen zijn, is het doorgaans niet mogelijk om een onderzoeksmethode te kiezen die naadloos aansluit bij het karakter van de aanwezige archeologische resten. Wanneer de archeologische verwachting niet voldoende gespecificeerd kan worden om onderzoeksmethode en -intensiteit op maat te kunnen bepalen, zal gekozen moeten worden voor een methode met een acceptabele opsporingskans voor een breed scala aan vindplaatstypen.[49] Om archeologische resten te kunnen opsporen wordt daarom gebruik gemaakt van relatief goedkope standaardonderzoeksmethoden (bureau- en/of booronderzoek, proefsleuven) die gericht zijn op het steekproefsgewijs verzamelen van (globale) informatie met betrekking tot de aan- of afwezigheid van archeologische resten en hun landschappelijke context. Bij dergelijke onderzoeken is het een voorwaarde dat het aantal waarnemingen voldoende groot is en een dusdanige spreiding kent dat het mogelijk is om (via

48 Willemse & Kocken, 2012, schakel 1.
49 Willemse & Kocken, 2012, schakel 2.

ruimtelijke analyse) tot een interpretatie van de onderzoeksresultaten en tot een waardestelling van de aangetroffen archeologische resten te komen.[50]

Initiatiefnemers van projecten die kleiner zijn dan 100 m² kunnen op basis van landelijke regelgeving niet worden belast met archeologische onderzoeksplicht. Afwijking van de ondergrens van 100 m² is zowel in opwaartse als in neerwaartse zin mogelijk. Op gezag van de regionaal archeoloog, drs. M. Kocken, is, in samenspraak met de gemeente en RAAP Archeologisch Adviesbureau, dat jarenlange praktijkervaring heeft met prospectief onderzoek in de Achterhoek, besloten de onderstaande oppervlakte- en dieptematen en beleidsuitgangspunten per categorie (AWG/AWV categorie 1 t/m 9 en onderzoeksmeldingen en bodemverstoringen) te hanteren. Als achterliggend verantwoordingsdocument wordt verwezen naar de vastgestelde Nota 'Archeologie met beleid'. Afwegingskader voor archeologiebeleid in de Regio Achterhoek.[51] De beleidsuitgangspunten worden behandeld per categorie (zie kader voor een korte samenvatting van de beleidsuitgangspunten per categorie).[52]

4.4.2 AWG categorie 1

Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd - Voor beschermde terreinen van zeer hoge archeologische waarde geldt een wettelijke bescherming van de Monumentenwet 1988. Binnen het gemeentegebied van Berkelland bevinden zich drie terreinen met een wettelijke bescherming. In aledrie degevallen betrfet het een grafheuvel met een vrij brede datering (Laat Neolithicum tot en met Bronstijd). De gemeente Berkelland heeft ervoor gekozen om deze van rijkswege beschermde grafheuvelterreinen met een attentiezone van 50 m te bufferen. De attentiezone wordt aangehouden omdat de begrenzing van het gebied met archeologische resten meestal niet exact bekend is. Veelal komen de begrenzingen van alle AMK-terreinen voort uit administratieve grenzen.

Ook de Circumvallatielinie rondom Groenlo gaat een Rijksmonument worden. Op de beleidskaart is deze status reeds meegenomen door de bufferzone rondom de Linie onder AWG categorie 1 te scharen. Deze buffer betreft een zone ter grootte van 50 meter ter weerszijde van de vermoedde elementen en een zone van 25 meter ter weerszijde van de bekende elementen.

---

50 Ibid.

51 Willemse & Kocken 2012 (RAAP-rapport 2501).

52 De Regionale Norm voor archeologisch onderzoek is beschikbaar onder www.achterhoek2020.nl/wp-content/uploads/2012/12/Normblad-archeologisch-vooronderzoek-gemeenten-Regio-Achterhoek-versie-1.2-sept-2013.docx.

Voor de reeds wettelijk beschermde monumenten wordt geadviseerd deze met vermelding van de wettelijk beschermde status op te nemen in het gemeentelijk bestemmingsplan (aanduiding op de verbeelding en vermelden in de toelichting). Afgeraden wordt een aanlegvergunning te laten rusten op wettelijk beschermde monumenten, omdat hiervoor al een monumentenvergunning geldt. Voor een eventuele sloop-, bouw- en/of aanlegvergunning geldt een aanhoudingsplicht totdat de monumentenwetvergunning is verleend.

Bij planvorming is besluitname door het bevoegd gezag wettelijk vereist. De Monumentenwetprocedure ex. artikel 11 is verplicht. Voor de archeologische rijksmonumenten is de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed het bevoegd gezag.

4.4.3 AWG categorie 2

Terrein van (hoge) archeologische waarde - Het gaat hierbij in principe om gewaardeerde archeologische vindplaatsen waarin de aanwezigheid, de aard, datering en de omvang van de archeologische resten (tot op zekere hoogte) bekend zijn. Gemeenten dienen conform de Monumentenwet 1988 bij de vaststelling van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 38 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) altijd rekening te houden met in de grond aanwezige dan wel te verwachten archeologische waarden.

Aanbevolen wordt om deze terreinen in het bestemmingsplan op te nemen als archeologisch waardevol gebied, zowel op de verbeelding als in de regels en de toelichting. Ingrepen die kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van de archeologische resten binnen deze gebieden dienen te worden voorkomen. In het geval dat ruimtelijke ingrepen die de aanwezige archeologische resten kunnen beschadigen onvermijdelijk zijn, dient, ongeacht de ruimtelijke omvang van de ingreep, archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).

De gemeente Berkelland hanteert voor deze terreinen als uitgangspunt dat een archeologisch onderzoek verplicht is bij ingrepen dieper dan 30 cm of dieper dan de bekende bodemverstoring, ongeacht de oppervlakte van de ingreep. De minimum onderzoekseis is een archeologisch bureauonderzoek waarin de ingreep op zijn schadelijkheid wordt beoordeeld en waarin wordt geadviseerd over de eventueel te nemen vervolgstappen in de vorm van veldonderzoek. De intensiteit van eventueel vervolgonderzoek is afhankelijk van de exacte ligging, aard en omvang van de ingreep en van de verwachte omvang van de schade aan archeologische resten.

Werkzaamheden die kunnen leiden tot verstoring van archeologische resten dienen gekoppeld te worden aan een aanlegvergunningenstelsel. In de bouwregels worden voorwaarden opgenomen als het om bouwen gaat. De gemeente Berkelland heeft ervoor gekozen om aan de terreinen van archeologische waarde een attentiezone van 50 m te geven. Voor deze zone gelden dezelfde restricties.

4.4.4 AWG categorie 3

Bekende archeologische vindplaats - Het merendeel van de bekende archeologische vindplaatsen in het landelijk gebied van Berkelland zijn gebieden zonder status. Dit wil zeggen dat het gebied niet is opgenomen op de AMK-Gelderland, omdat het over het algemeen niet gewaardeerde vindplaatsen zijn. De conservering, de omvang en de aard van de archeologische resten zijn niet of slechts ten dele bekend.

Onder deze vindplaatsen kunnen zich zowel zeer waardevolle en puntgave terreinen met archeologische resten als geheel verstoorde terreinen bevinden. Het kan gaan om een enkel fragment laat-middeleeuws aardewerk dat met bemesting op een akker is terechtgekomen, maar ook om een intact nederzettingsterrein. De desbetreffende vindplaatsen, die wel een rol gespeeld hebben bij begrenzen van de verwachtingszones, zijn indicatief op de archeologische verwachtingskaart opgenomen. Bij gebrek aan een begrenzing van de vindplaats is een attentiezone van 50 m rondom de centrumcoördinaat gehanteerd als zone waarbinnen een verhoogde kans bestaat op het aantreffen van archeologische resten. Indien maatregelen (ingrepen) in deze zone onvermijdelijk zijn en fysieke aantasting van de vindplaats wordt verwacht, dient in een zo vroeg mogelijk stadium van de planvorming inventariserend archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).

Het uitgangspunt voor de AWG categorie 3 gebieden van de gemeente Berkelland is om bij ingrepen van dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en plangebieden groter dan 50 m² een inventariserend archeologisch onderzoek verplicht te stellen, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies). Op deze wijze kan de aard, datering, omvang, etc. van de vindplaats worden bepaald. Aan de hand hiervan kan een selectiebesluit worden genomen.

4.4.5 AWG categorie 4

Historische stads- en dorpskernen - Op basis van historisch kaartmateriaal en andere bronnen is het duidelijk dat in de historische kernen Gelselaar, Geesteren, Borculo, Ruurlo, Eibergen en Neede vanaf de Middeleeuwen sprake was van een clustering van bebouwing. In de historisch waardevolle kernen komen archeologische resten in principe direct onder het maaiveld voor. De

historische kernen van Eibergen en Borculo zijn aangemerkt als terrein van archeologische waarde (respectievelijk monumentnummers 13208 en 13199).[53]

Voor de historische kernen wordt geadviseerd te streven naar planologische bescherming via het gemeentelijke bestemmingsplan. Aanbevolen wordt om de desbetreffende gebieden in het bestemmingsplan op te nemen als archeologisch waardevol terrein. Ingrepen die kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van de archeologische resten binnen deze terreinen dienen te worden voorkomen.

Het uitgangspunt van de gemeente Berkelland voor deze gebieden is om bij ingrepen dieper dan 30 cm -Mv (of dieper dan de bekende bodemverstoring) en een omvang groter dan 50 m² een archeologisch onderzoek te verplichten, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies). Dit onderzoek dient allereerst te bestaan uit een gedetailleerd bureauonderzoek. Het bureauonderzoek spitst zich toe op archeologisch en bouwhistorisch onderzoek, een inventarisatie van de bodemverstoringen, aanvullende informatie van de afdeling bouwen en wonen van de gemeente Berkelland en een specificatie van de archeologische verwachting met betrekking tot het onderzoeksgebied. Hierbij is van belang dat inzicht ontstaat in de aard van de te verwachten archeologische resten en in de verwachte conservering van deze resten. Bij het laatste moet gedacht worden aan gegevens met betrekking tot de omvang en diepte van de bestaande (of voormalige) bebouwing (uit het bouwkundig archief). Op basis van het resultaat van het bureauonderzoek moet een beslissing genomen worden over het al dan niet uitvoeren van een veldonderzoek en over de aard daarvan (archeologische (sloop)begeleiding of proefsleuven). Veldonderzoek zal duidelijk moeten maken welke archeologische resten op de desbetreffende locatie aanwezig zijn en wat de datering, conservering en diepteligging daarvan is. Aan de hand van de resultaten zal het vervolgtraject moeten worden bepaald. Indien behoud in situ niet mogelijk is, dient rekening gehouden te worden met de noodzaak van gecombineerd bouwhistorisch en archeologisch veldonderzoek (opgraving/archeologische begeleiding) alvorens nieuwbouw gerealiseerd kan worden.

4.4.6 AWV categorieën 5 en 6

Gebieden met een hoge archeologische verwachting - In Berkelland is onderscheid gemaakt tussen twee zones met een hoge archeologische verwachting. Onder AWV 5 zijn alle landschappelijke eenheden met een dikkere afdekkende laag weergegeven (profieltype 1). Voor

[53] Voor de beschrijving van de historische stadskern, zie Van Oosterhout, 2008.

gebieden met plaggendekken geldt bijvoorbeeld een verhoogde kans op de aanwezigheid van archeologische resten. De reden is dat gebieden waar plaggendekken voorkomen waarschijnlijk ook in de Prehistorie al aantrekkelijke vestigingslocaties waren. Mogelijk aanwezige archeologische resten zijn door het plaggendek goed afgedekt en hierdoor (mogelijk) goed beschermd. AWV 6 betreft alle overige landschappelijke eenheden waarvoor een hoge verwachting geldt (profieltypen 2 en 3).

In gebieden met een hoge archeologische verwachting wordt de hoogste dichtheid aan archeologische vindplaatsen verwacht. Ingrepen die kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van de archeologische resten binnen deze terreinen dienen te worden voorkomen. Hierbij dient uitgegaan te worden van ingrepen dieper dan 40 cm (AWV 5) of 30 cm (AWV 6) of dieper dan de bekende bodemverstoring en plangebieden die groter dan 250 m² zijn.

In geval van planvorming en voorafgaand aan vergunningverlening voor bodemingrepen moet vroegtijdig archeologisch onderzoek in de vorm van een inventariserend veldonderzoek (kartering) worden uitgevoerd, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies). Bij vaststelling van archeologische waarden zal hiervan de omvang en gaafheid moeten worden vastgesteld aan de hand van een inventariserend veldonderzoek (waardering). De resultaten van een inventariserend veldonderzoek zouden kunnen leiden tot inpassing van vastgestelde archeologische waarden in een inrichtingsplan van een ruimtelijke ontwikkeling of tot het aanhouden of niet verlenen van een vergunning. Indien behoud niet mogelijk is, kunnen de resultaten van een inventariserend veldonderzoek aanleiding geven tot een opgraving. Hierbij wordt informatie over archeologische resten opgetekend en gedocumenteerd, waarna de geplande maatregelen zonder verdere beperkingen kunnen worden uitgevoerd. De resultaten van een inventariserend veldonderzoek kunnen ook zodanig zijn dat verder onderzoek en/of behoud niet noodzakelijk wordt geacht. Een dergelijke keuze wordt in de vorm van een advies (selectieadvies) ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeente als het bevoegde gezag.

4.4.7 AWV categorie 7

Gebieden met een middelmatige archeologische verwachting - In gebieden met een middelmatige archeologische verwachting (profieltypen 4, 5 en 6) wordt een lagere dichtheid aan archeologische vindplaatsen verwacht dan in gebieden met een hoge archeologische verwachting. Ook voor deze gebieden geldt dat er bij voorkeur geen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd die tot fysieke aantasting leiden van archeologische resten. Het beleid is immers gericht op behoud van archeologische resten in de ondergrond.

In geval van planvorming en voorafgaand aan vergunningverlening voor bodemingrepen moet vroegtijdig archeologisch onderzoek in de vorm van een bureauonderzoek, eventueel gevolgd door een inventariserend veldonderzoek (kartering) worden uitgevoerd, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies). Dit betreft

bodemingrepen dieper dan 30 cm of dieper dan de bekende bodemverstoring en plangebieden die groter dan 1.000 m² zijn. Van eventuele archeologische waarden zal de omvang en gaafheid moeten worden vastgesteld aan de hand van een inventariserend veldonderzoek (waardering). De resultaten van het inventariserend veldonderzoek zouden kunnen leiden tot inpassing van vastgestelde archeologische waarden in een inrichtingsplan van een ruimtelijke ontwikkeling of tot het aanhouden of niet verlenen van een vergunning. Indien behoud niet mogelijk is, kunnen de resultaten van een inventariserend veldonderzoek aanleiding geven tot een opgraving. Hierbij wordt informatie over archeologische resten opgetekend en gedocumenteerd, waarna de geplande maatregelen zonder verdere beperkingen kunnen worden uitgevoerd. De resultaten van een inventariserend veldonderzoek kunnen ook zodanig zijn dat verder onderzoek en/of behoud niet noodzakelijk wordt geacht. Een dergelijke keuze wordt in de vorm van een advies (selectieadvies) ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeente als het bevoegde gezag.

4.4.8 AWV categorieën 8 en 9

Gebieden met een lage archeologische verwachting - In gebieden met een lage archeologische verwachting wordt een lagere dichtheid aan archeologische vindplaatsen verwacht dan in gebieden met een hoge en middelmatige archeologische verwachting (profieltype 9). Wel kunnen hier toevalsvondsten aangetroffen worden, waarvoor een meldingsplicht geldt. Vooral langs randen naar hogere delen in het landschap bestaat een verhoogde kans op archeologische resten.

Voor de natte gebiedsdelen geldt een lage archeologische verwachting voor nederzettingsresten, maar een hoge archeologische verwachting voor resten van beekaccessen, beekovergangen, tijdelijke jachtkampen, afvaldumps en/of verdedigingswerken, jachtattributen, rituele deposities, verdedigingswerken, oeverbeschoeiingen, aanlegplaatsen en/of visattributen. Om te benadrukken dat het hierbij om een bijzondere categorie binnen de gebieden met een lage verwachting gaat is ervoor gekozen om de beekdalen (profieltypen 12 en 16) in een eigen verwachtingszone in te delen (AWV 9). Het gaat hier om een intact (oorspronkelijk) landschap waarin zeer bijzondere archeologische resten verwacht kunnen worden. Voor de oude rivierbeddingen geldt derhalve dat er bij voorkeur geen (grootschalige) werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd die tot fysieke aantasting leiden van archeologische resten. Hierbij moet gedacht worden aan het uitgraven van restgeulen etc. Vooral als deze eenheid in samenhang met gebieden met een hogere archeologische verwachting wordt aangetroffen, is het gewenst het gehele gebied (dus hoog en laag) als geheel een hoge verwachting toe te kennen, met het daarbij horende beleid. Het beleid is gericht op behoud van zowel het landschap als ook van archeologische resten in de ondergrond.

In geval van planvorming en voorafgaand aan vergunningverlening voor bodemingrepen moet vroegtijdig archeologisch onderzoek in de vorm van een bureauonderzoek, eventueel gevolgd door een inventariserend veldonderzoek (kartering) worden uitgevoerd, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies). Dit betreft

bodemingrepen die dieper dan 30 cm of de bekende bodemverstoring gaan en plangebieden die groter dan 5.000 m² zijn.

Bij vaststelling van archeologische waarden zal hiervan de omvang en gaafheid moeten worden bepaald aan de hand van een inventariserend veldonderzoek (waardering). De resultaten van het inventariserend veldonderzoek zouden kunnen leiden tot inpassing van vastgestelde archeologische waarden in een inrichtingsplan van een ruimtelijke ontwikkeling of tot het aanhouden of niet verlenen van een vergunning. Indien behoud niet mogelijk is, kunnen de resultaten van een inventariserend veldonderzoek aanleiding geven tot een opgraving. Hierbij wordt informatie over archeologische resten opgetekend en gedocumenteerd, waarna de geplande maatregelen zonder verdere beperkingen kunnen worden uitgevoerd. De resultaten van een inventariserend veldonderzoek kunnen ook zodanig zijn dat verder onderzoek en/of behoud niet noodzakelijk wordt geacht. Een dergelijke keuze wordt in de vorm van een advies (selectieadvies) ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeente als het bevoegde gezag.

4.4.9 Bodemverstoringen

Er is onderscheid gemaakt tussen bodemverstoringsgegevens die afkomstig zijn uit veldbodemkundige onderzoeken door het Staring Centrum en Alterra, en gegevens betreffende ontgrondingen waarvoor een provinciale ontgrondingsvergunning is afgegeven. Voor het te voeren beleid is informatie over de bodemverstoring van grote waarde. Afhankelijk van de diepte en verspreiding van de bodemverstoringen kan de aanwezigheid van archeologische resten wel of niet uitgesloten worden. Met het oog op een zorgvuldige belangenafweging moet, voorafgaand aan bodemingrepen, in de vroegste fase van planvorming een archeologisch bureauonderzoek worden uitgevoerd, eventueel gevolgd door een veldinspectie met als doel de diepte van de bodemverstoring te bepalen.

Bij bodemingrepen in gebieden die als vergraven zijn aangegeven, wordt geadviseerd om de verstoringsdiepte te achterhalen. Afhankelijk van de diepte van de bodemverstoringen kan de aanwezigheid van archeologische resten wel of niet uitgesloten worden. Met het oog op een zorgvuldige belangenafweging moet, voorafgaand aan bodemingrepen, in de vroegste fase van planvorming een archeologisch bureauonderzoek worden uitgevoerd, eventueel gevolgd door een veldinspectie met als doel de diepte van de bodemverstoring te bepalen.

4.4.10 Onderzoeksgebieden

In gebieden waar archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden, dient de gemeente de onderzoeksresultaten eerst te beoordelen om het onderzoekstraject te bepalen. Er dient opgemerkt te worden dat niet alle onderzoeksmeldingen volledig zijn ingevoerd. Hierdoor valt een groot aantal meldingen in de groep waarvan de status van het onderzoek onbekend is. Alleen door nader onderzoek (het lezen van het bij het onderzoek horende rapport) kan binnen deze groep meer onderscheid gemaakt worden. Indien archeologisch vervolgonderzoek zinvol blijkt, geldt het beleid voor de onderliggende (AWG-/AWV-)zone.

Literatuur

Bade, T. & G. Smid, 2008. Eigen haard is goud waard. Over de economische baten van cultuurhistorisch erfgoed. Utrecht.

Bakker, H. de & J. Schelling, 1966. Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. Pudoc, Wageningen.

Beek, R. van, 2009. Reliëf in tijd en ruimte: interdisciplinair onderzoek naar bewoning en landschap van Oost-Nederland tussen vroege prehistorie en middeleeuwen. Wageningen Universiteit, Wageningen.

Berendsen, H.J.A., 2004. Fysische Geografie van Nederland. Landschappelijk Nederland. Van Gorcum, Assen.

Brandt, R.W., E. Drenth, M. Montforts, R.H.P. Proos, I.M. Roorda & R. Wiemer, 1992. Archeologisch Basis Register, versie 1.0. ARCHIS, Amersfoort.

Brouwer, F. 1994. De bodemgesteldheid van het ruilverkavelingsgebied Hupsel-Zwolle. Resultaten van een bodemgeografisch onderzoek. *DLO-Staringcentrum rapport* 328. Dienst Landelijk Onderzoek/Staring Centrum, Wageningen.

Dekker, J.M.J. 1997. De bodemgesteldheid van het landinrichtingsgebied Beltrum-Eibergen. Resultaten van een bodemgeografisch onderzoek. DLO-Staringcentrum rapport 462. Dienst Landelijk Onderzoek/Staring Centrum, Wageningen

Doesburg, J. van, M. de Boer, J. Deeben, B.J. Groenewoudt & T. de Groot (red.), 2007. Essen in zicht: essen en plaggendekken in Nederland: onderzoek en beleid. Nederlandse Archeologische Rapporten 34. Rijksdienst voor Archeologie, Monumenten en Cultuurlandschap, Amersfoort.

Driessen, A.M.A.J., G.P. van de Ven & H.J. Wasser, 2000. *Gij beken eeuwig vloeiend, water in de streek van Rijn en IJssel.* Waterschap Rijn en IJssel/Stichting Matrijs, Utrecht.

Fontijn, D.R., 2008. Everything in its right place? On selective deposition, landscape and the construction of identity in Late Prehistory. In: A. Jones (ed.), Prehistoric Europe: theory and practice. John Wiley and sons, Chichester, p. 86-106.

Groenewoudt, B.J. & L.J. Keunen, 2008. 'Berlewalde': een verdwenen Achterhoekse wildernis. Vitruvius, nummer 5 (oktober 2008). Educom Communicatie, Rotterdam.

Groenewoudt, B.J., 1994. Prospectie, waardering en selectie van archeologische vindplaatsen: een beleidsgerichte verkenning van middelen en mogelijkheden. Nederlandse Archeologische Rapporten 17. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.

Groot, T. de, A. Koekelkoren, M. Lobbes & B. Smit, 2011. Effecten van vrijstellingen voor archeologisch erfgoed. In: Lauwerier e.a.: Onderzoek naar de effectiviteit van de onderzoeksketen, sluipende degradatie en de effecten van vrijstellingen. RAM 196. AmersfoortDoesburg, J. van, M. de Boer, J. Deeben, B.J. Groenewoudt, T. de Groot (red.), 2007. Essen in zicht: essen en plaggendekken in Nederland: onderzoek en

beleid. Nederlandse Archeologische Rapporten 34. Rijksdienst voor Archeologie, Monumenten en Cultuurlandschap, Amersfoort.

Harbers, P.& H. Rosing, 1983. Bodemkaart van Nederland 1:50.000, blad 41 West Aalten, 41 Oost Aalten.Wageningen.

Heerd, R. van, E. Kuijlaars, M. Teeuw & R. van 't Zand, 2000. Productspecificatie AHN 2000. Rapportnummer MDTGM 2000.13. Rijkswaterstaat Adviesdienst Geo-informatie en ICT, Delft.

Hoek, W.Z., 1997: Palaeogeography of late-glacial vegetations: aspects of late-glacial and early Holocene vegetation, abiotic landscape and climate in the Netherlands Utrecht, KNAG, Netherlands Geographical Studies 230, 147 pp.

Isarin, R.F.B., 1997*: The climate in north-western Europe during the Younger Dryas. A comparison of multi-proxy climate reconstructions with simulation experiments.* Academisch proefschrift, Vrije Universiteit te Amsterdam.

Jas, J., F. Keverling Buisman, E. Storms-Smeets, A. te Stroete & M. Wingens (red.), 2013. Kastelen in Gelderland. Matrijs, Utrecht.

Jungerius, P.D., E.A Koster, & F.J.P.M. Kwaad, 1973. Fysische geografie, aspecten van het landschapsonderzoek. Oosthoek, Utrecht.

Keunen, L., 2006. Biografie van een boerenerf in de buurschap Wechele bij Deventer. 'den camp te Weechle daer die bussch plach te stane'. Historisch-Geografisch Tijdschrift, jaargang 24 (2006), p. 49-57. Matrijs, Utrecht.

Keunen, L.J., manuscript. Eeuwig grensland. Een historisch-geografische studie van Salland en de Achterhoek.

Kleijer, H. 2000. De bodemgesteldheid van de gebieden Berkeldal, Grafschap, Wildenborch, Warnsveld-Vierakker en Hummelo-Keppel. Alter-rapport 090. Alterra, Wageningen

Lange, G.W. & J.A.M. ten Cate, 1980. Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50.000. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen/Rijksgeologische Dienst, Haarlem.

Leusen, M. van & H. Kamermans (red.), 2005. Predictive modelling for archaeological heritage management: a research agenda. Nederlandse Archeologische Rapporten 29. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.

Rappol, M., 1991. De landijsbedekking in het Saalien. *KNAG Geografisch Tijdschrift* 15(4).

Rensink, E. (ed.).2008. Archeologie en beekdalen. Stichting Matrijs, Utrecht.

Renssen, H., 1997: *The climate during the Younger Dryas stadial.* Academisch Proefschrift, Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, Universiteit Utrecht/ Nederlandse geografische Studies 217, Utrecht.

ROB, 1998. Het handboek van ROB-specificaties - juni 1988. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.

ROB, 2001. Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) 2e generatie. Globale Archeologische Kaart van het continentale Plat. Archeologische Monumentenkaart. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort (cd-rom).

ROB, 2005. Toelichting op de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW versie 2.1). Globale Archeologische Kaart van het continentale Plat. Archeologische

Monumentenkaart. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.

Roebroeks, W., 1990. Oermensen in Nederland. De Archeologie van de oude steentijd. Meulenhoff, Amsterdam..

Roode, F. de, E.I. Schuurman & D.E. Smal, 2009. Archeologische monumentenzorg in de gemeente Berkelland; deel 1: startnota archeologische monumentenzorg; deel 2: toelichting op archeologische landschappen- en beleidskaart. *RAAP-rapport* 1701. RAAP archeologisch adviesbureau, Weesp.

Vangheluwe, D., & Th. Spek, 2008. De laatmiddeleeuwse transitie van landschap en landbouw in de Noordbrabantse Kempen: geïllustreerd aan de hand van een detailstudie van de Enderakkers bij Bergeijk, *Historisch Geografisch Tijdschrift* 26, 1-23.

Vaarwerk, B.H.M. te, 2001. De Hof te Vaarwerk en zijn bewoners 1188-1900. Eigen uitgave, Eibergen.

Willemse, N.W. & M.H.J.M. Kocken 2012. Archeologie met beleid. Afwegingskader voor archeologiebeleid in de Regio Achterhoek. RAAP-rapport 2501. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp

Willemse, N.W., 2006. Gemeente Doesburg: een archeologische beleidsadvieskaart voor de historische stad en het buitengebied. RAAP-rapport 1163. RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., Amsterdam.

Willemse, N.W., 2007. Beekdal- en waterloopprojecten Waterschap Rijn en IJssel 2007-2007. RAAP-rapport 1405. RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., Weesp.

Willemse, N.W., 2008. Land in lagen. De geschiedenis van het Oost-Nederlandse beekdallandschap. In: E. Rensink (ed.) Archeologie en beekdalen. Stichting Matrijs, Utrecht

Willemse, N.W., L.J. Keunen, L.M.P. van Meijel & T. Bouma, 2013. "… Die plaatsen, welke in de Douwelerkolk verdronken zijn…". Fysisch- en historisch-geografische bouwstenen voor een archeologische verwachtingskaart van de gemeente Deventer. RAAP-rapport 2571. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Gebruikte afkortingen

AHN	Actueel Hoogtebestand Nederland
AMK	Archeologische MonumentenKaart
ARCHIS	ARCHeologisch Informatie Systeem
CHW	Cultuurhistorische WaardenKaart
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-Mv	beneden maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil
NITG	Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen
OAT	Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer
TNO	Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek

Verklarende woordenlijst

afzetting
Neerslag of bezinking van materiaal.

antropogeen
Ten gevolge van menselijk handelen (door mensen gemaakt/veroorzaakt).

artefact
Alle door de mens gemaakte of gebruikte voorwerpen.

complex
Het totaal van bij één vindplaats behorend materiaal.

dekzand
Fijnzandige afzettingen die onder periglaciale omstandigheden voornamelijk door windwerking ontstaan zijn; de dekzanden van het Weichselien vormen in grote delen van Nederland een 'dek' (Saalien: Formatie van Eindhoven; Weichselien: Formatie van Twente).

depositie
Het opzettelijk deponeren van een voorwerp of voorwerpen op een bepaalde locatie; wordt vaak geïnterpreteerd als rituele handeling.

eolisch
Door de wind gevormd, afgezet.

erosie
Verzamelnaam voor processen die het aardoppervlak aantasten en los materiaal afvoeren. Dit vindt voornamelijk plaats door wind, ijs en stromend water.

Formatie
Een sedimentpakket dat qua herkomst en lithologische samenstelling een eenheid vormt.

gebint
Samenstel van een bint met twee vrijstaande stijlen en bijbehorende hoekverstijvingen. De afmeting van een huis werd in Oost-Nederland vaak in gebinten uitgedrukt.

geomorfologie
Verklarende beschrijving van de vormen van de aardoppervlakte in verband met de wijze van hun ontstaan.

glaciaal
A) IJstijd: koude periode uit het Pleistoceen; b) betrekking hebbende op het landijs.

grondsporen
Sporen van menselijke werkzaamheden in het verleden (kuilen, greppels, paalgaten), herkenbaar als verkleuringen en verstoringen van de bodemstructuur.

havezate
Ridderlijk goed of kasteel in de oostelijke provincies.

horizont
Een bodemlaag waarin zich bepaalde bodemkundige processen afspelen.

in situ
Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponeerd, weggegooid of verloren. Behoud in situ: het behouden van archeologische waarden in de bodem.

kom
Laag gebied waar na overstroming van een rivier vaak water blijft staan en klei kan bezinken.

lithostratigrafie
Classificatie van aardlagen op grond van kenmerken ontleend aan aard en samenstelling van de sedimentaire gesteenten.

nederzetting(sterrein)
Woonplaats; de aard en samenstelling van het in het veld aangetroffen sporen en materiaal wordt geïnterpreteerd als resten van bewoning in het verleden.

organisch
Van plantaardige of dierlijke oorsprong.

periglaciaal
Heeft betrekking op de stroken rondom het door landijs bedekte gebied, op het daarop heersende klimaat en op kenmerkende verschijnselen in dit gebied.

plaggendek
Oud verhoogd bouwland, ontstaan door ophoging ten gevolge van bemesting. Voor de bemesting werden plaggen of met zand vermengde potstalmest opgebracht.

podzol
Bodem met een uitspoelingslaag (E-horizont) en een inspoelingslaag (B-horizont). Het proces van het uitlogen van de E-horizont en de vorming van een B-horizont door inspoeling van amorfe humus en ijzer wordt podzolering genoemd.

restgeul
Een door afsnijding, verlaten en daardoor inactief deel van een rivier of geul, dat geen beduidende rol meer speelt bij de afvoer van rivierwater.

rivierterras
Door een rivier verlaten en daarna versneden dalbodem.

sedentair
Op een vaste plaats gevestigd.

sediment
Afzetting gevormd door het bijeenbrengen van losse gesteentefragmentjes (zoals zand of klei) en eventueel delen van organismen.

sedimentatie
Het afzetten van materiaal.

vlechtende rivier

Stelsel van meerdere, ondiepe waterlopen die zich herhaaldelijk splitsen en samenvoegen.

Overzicht van figuren, tabellen en (kaart)bijlagen

Figuur 1. Ligging van het onderzoeksgebied.
Figuur 2. De fysisch-geografische hoofdlandschappen binnen de gemeente Berkelland (Tabel 4, Attribuut 'Landschap').
Figuur 3. Overzicht per deelgebied van de gebruikte detailbodemkarteringen. Zie verder de literatuurlijst.
Figuur 4. Opbouw van de kaartcodes van kaartbijlage 2. De ingekaderde code Edr1h linksboven is bedoeld als voorbeeld van een willekeurige codeopbouw.
Figuur 5. Uitsnede uit een 25x25 m digitaal hoogtemodel met globaal de ligging van grotere complexen met dekzandruggen (donkergrijs), de stuwwallen van Midden Nederland (Veluwe) en de Achterhoek (felrood), laagveenmoerassen (grijs), beken en rivieren (blauw) en de ligging van het Oost-Nederlandse Plateau (rood). (bron hoogtemodel: Actueel Hoogebestand Nederland).
Figuur 6. Geregistreerde bijlvondsten, grafheuvels en urnenvelden binnen de gemeente Berkelland.
Figuur 7. Kastelen, omgrachte terreinen en kerken in de gemeente Berkelland.
Figuur 8. Vergelijking tussen de verwachtingskaarten uit 2010 en 2014.

Tabel 1. Geologische en archeologische tijdschaal.
Tabel 2. GIS-tabellen behorende bij de kaartbijlagen 1 en 2.
Tabel 3. Profieltypen voor de archeologische verwachtingswaarden (verwachting en dikte van een eventuele conserverende laag naar klassen: 0-30; 30-50; > 50 cm).
Tabel 4. Tabelstructuur van het fysisch-geografisch basisbestand BLBA3_vw_0414
Tabel 5. Tabelstructuur van het bestand BLBA3_vp180714
Tabel 6. Tabelstructuur van het bestand BLBA3_histned_punt
Tabel 7. Tabelstructuur van het bestand BLBA3_histned_punt
Tabel 8. Tabelstructuur van het bestand BLBA3_amk_0913.
Tabel 9. Tabelstructuur van het bestand BLBA3_ozk114
Tabel 10. Tabelstructuur van het bestand BLBA3_Bodemverstoringen
Tabel 11. Tabelstructuur van het bestand BLBA3_Ontgrondingen_PrvGelderland
Tabel 12. Vergelijking van de oppervlaktepercentages van de verschillende verwachtingszones binnen het grondgebied van de gemeente Berkelland in 2009 (vorige kaart) en 2014 (huidige kaart).

Bijlage 1. (op cd-rom). Catalogus van archeologische vindplaatsen in de gemeente Berkelland (MS-Excel 2010).
Bijlage 2. (op cd-rom). Catalogus met AMK-terreinen (MS-Excel 2010).

Bijlage 3. (op cd-rom). Catalogus met onderzoeksgebieden (MS-Excel 2010).

Bijlage 4. (op cd-rom). Toegekende generieke verwachtingswaarde per landschappelijke eenheid.

Bijlage 5. GIS-tabellen behorende bij kaartbijlage 1 en 2

Kaartbijlage 1. Aardkundige kaart met reliëfvormen en ontstaanswijzen, schaal 1:25.000

Kaartbijlage 2 (in vijfbladen). Archeologische waarden- en verwachtingenkaart, schaal 1:10.000

Archeologie in de gemeente Berkelland

Archeologische beleidskaart gemeente Berkelland

RAAP-rapport 2878, kaartbijlage 3, blad 1, schaal 1:10.000

legenda

Archeologisch Waardevolle Gebieden (AWG) — **uitgangspunten archeologiebeleid (incl. onderzoeksverplichting)**

- AWG categorie 1 (beschermd archeologisch monument met attentiezone 50 m) — Wettelijk beschermd rijksmonument. Bij planvorming is beslultname door het bevoegd gezag wettelijk vereist. Monumentenwetprocedure ex. artikel 11 is verplicht. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is bevoegd gezag voor archeologische rijksmonumenten, de gemeente voor gebouwde rijksmonumenten.
- AWG categorie 2 (archeologische monumenten met attentiezone 50 m) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWG categorie 3 (bekende archeologische vindplaats met rondom attentiezone van 50 m) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 50 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWG categorie 4 (historische stads- en dorpskern) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 50 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- Circumvallatielinie, element bekend
- Circumvallatielinie, element bij benadering bekend — Zie beleid AWG-1 (wettelijk beschermd rijksmonument)

Archeologische Waardevol Verwachtingsgebieden (AWV)

- AWV categorie 5 (hoog+afgedekt) — Bij bodemingrepen dieper dan 40 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 250 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWV categorie 6 (hoog) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 250 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWV categorie 7 (middelmatig) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 1000 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWV categorie 8 (laag) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 5000 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWV categorie 9 (laag voor nederzettingsresten, hoog voor water gerelateerde archeologische resten) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 5000 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).

bodemverstoringen

- ontgronding — Gemeente beoordeelt ontgrondingsdossier Provincie Gelderland. Indien archeologisch onderzoek zinvol blijkt, zie beleid onderliggende verwachtingszone.
- vergraven, opgehoogd of afgegraven — Gemeente beoordeelt bodemverstoringsgegevens. Indien archeologisch onderzoek zinvol blijkt, zie beleid onderliggende verwachtingszone.

onderzoeksgebieden

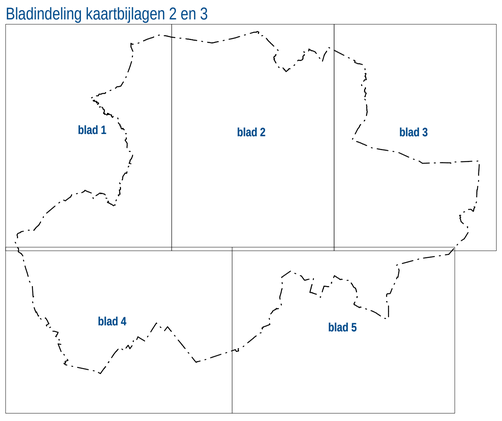
- archeologisch onderzoeksgebied — Gemeente beoordeelt onderzoeksresultaten. Indien archeologisch onderzoek zinvol blijkt, zie beleid onderliggende verwachtingszone.

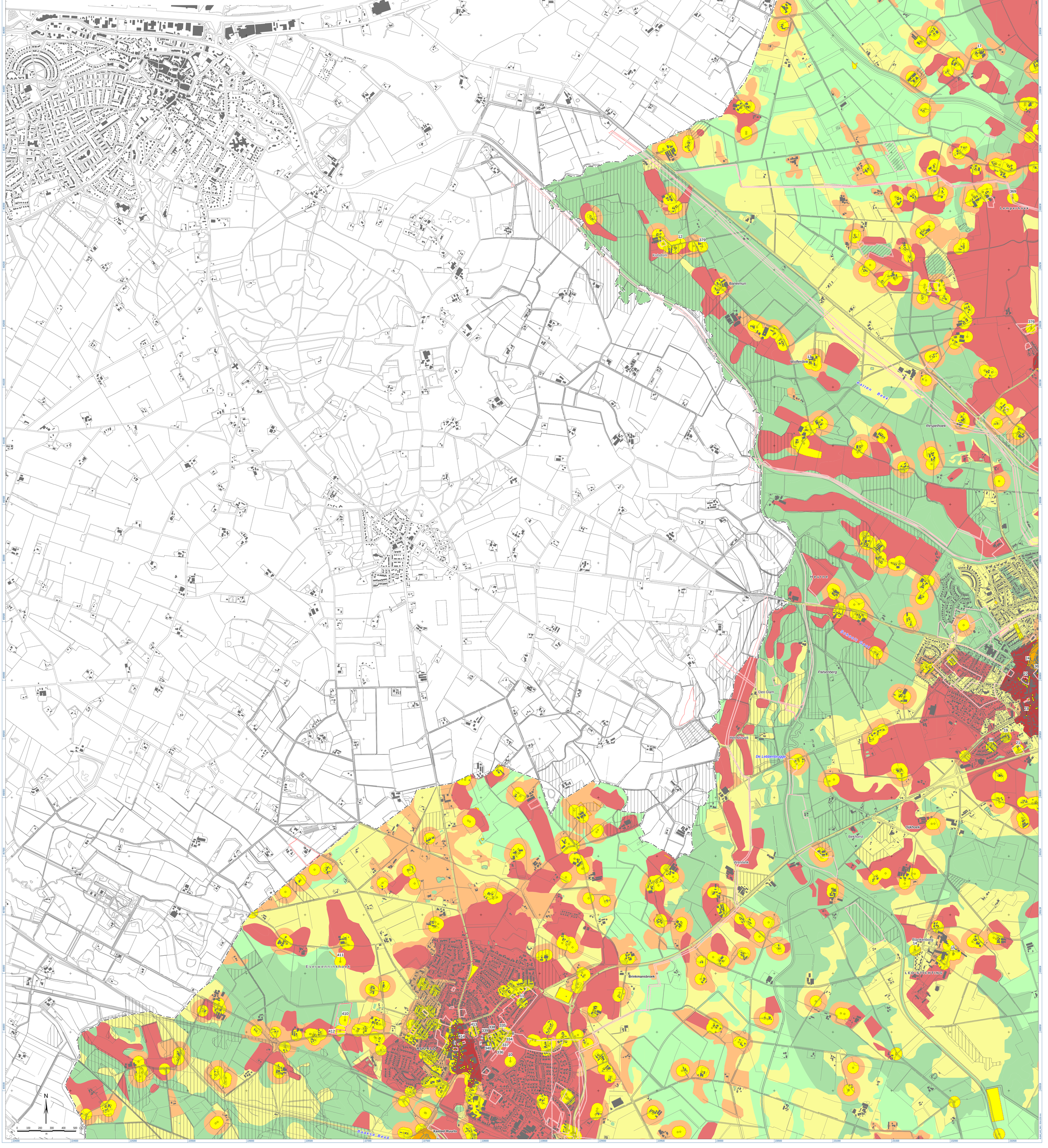
overig

- 20369 AMK-nummer
- 123 catalogusnummer vindplaatsen
- grens gemeente Berkelland

RAAP

Bladindeling kaartbijlagen 2 en 3

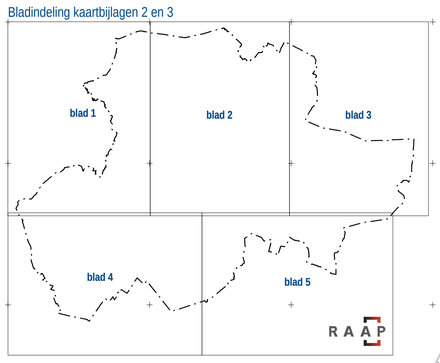

Archeologie in de gemeente Berkelland

Archeologische beleidskaart gemeente Berkelland
RAAP-rapport 2878, kaartbijlage 3, blad 2, schaal 1:10.000

Voor legenda, zie ander blad

Bladindeling kaartbijlagen 2 en 3

Groot Veen
Noordijkerveld
Markeveldsche Watermolen
Gelselaar
Keizer
Bolksbeek
Noordijk
Geesteren
Kisveld
LOCHHUIZEN
Lonneken
Fierbrug
Ruwenhof
NEEDE
Twiggraven
Hoonte
BORGULO
Hesselink
Overbiel
Avinksluis
Oversteeksbrug
De Hooge Brug
Haarlo
De Nieuwe Molen
Klein Veldink
Veldink
Stokkersbrug
Haarlosche Afwatering
Haarlose Veld
Leerinkbeek
Hupsel

0 100 200 300 400 500 m

Archeologie in de gemeente Berkelland

Archeologische beleidskaart gemeente Berkelland
RAAP-rapport 2878, kaartbijlage 3, blad 3, schaal 1:10.000

Archeologie in de gemeente Berkelland

Archeologische beleidskaart

legenda

Archeologisch Waardevolle Gebieden (AWG)

- AWG categorie 1 (beschermd archeologisch monument met attentiezone 50 m)
- AWG categorie 2 (archeologische monumenten met attentiezone 50 m)
- AWG categorie 3 (bekende archeologische vindplaats met rondom attentiezone van 50 m)
- AWG categorie 4 (historische stads- en dorpskern)
- Circumvallatielinie, element bekend
- Circumvallatielinie, element bij benadering bekend

uitgangspunten archeologiebeleid (incl. onderzoeksverplichting)

- Wettelijk beschermd rijksmonument. Bij planvorming is besluitname door het bevoegd gezag wettelijk vereist. Monumentenwetprocedure ex. artikel 11 is verplicht. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is bevoegd gezag voor archeologische rijksmonumenten, de gemeente voor gebouwde rijksmonumenten.
- Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 50 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 50 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- Zie beleid AWG-1 (wettelijk beschermd rijksmonument)

Archeologische Waardevol Verwachtingsgebieden (AWV)

- AWV categorie 5 (hoog+afgedekt)
- AWV categorie 6 (hoog)
- AWV categorie 7 (middelmatig)
- AWV categorie 8 (laag)
- AWV categorie 9 (laag voor nederzettingsresten, hoog voor water gerelateerde archeologische resten)

- Bij bodemingrepen dieper dan 40 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 250 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 250 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 1000 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 5000 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 5000 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).

bodemverstoringen

- ontgronding — Gemeente beoordeelt ontgrondingsdossier Provincie Gelderland. Indien archeologisch onderzoek zinvol blijkt, zie beleid onderliggende verwachtingszone.
- vergraven, opgehoogd of afgegraven — Gemeente beoordeelt bodemverstoringsgegevens. Indien archeologisch onderzoek zinvol blijkt, zie beleid onderliggende verwachtingszone.

onderzoeksgebieden

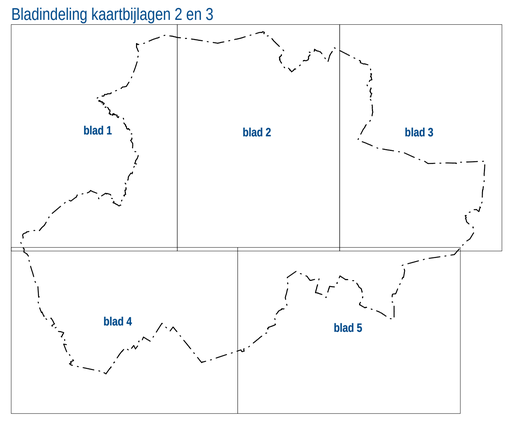
- archeologisch onderzoeksgebied — Gemeente beoordeelt onderzoeksresultaten. Indien archeologisch onderzoek zinvol blijkt, zie beleid onderliggende verwachtingszone.

overig

- 20369 — AMK-nummer
- 123 — catalogusnummer vindplaatsen
- grens gemeente Berkelland

RAAP

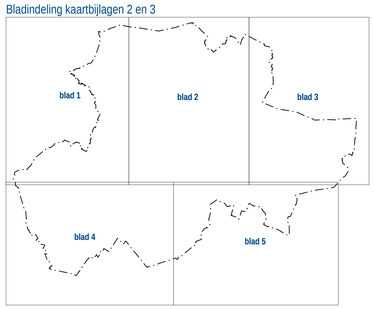
Bladindeling kaartbijlagen 2 en 3

Philipshuis
Stege
Temmink
Bornegoor
Rietmolen
Hoones Bosch
Mallumse Watermolen
EIBERGEN
Rekken
Berkel
Ramsbeek
N
0 100 200 300 400 500 m

Archeologie in de gemeente Berkelland
Archeologische beleidskaart
RAAP-rapport 2878,
kaartbijlage 3, blad 4,
schaal 1:10.000

Bladindeling kaartbijlagen 2 en 3

Archeologie in de gemeente Berkelland
Archeologische beleidskaart

legenda

Archeologisch Waardevolle Gebieden (AWG) — **uitgangspunten archeologiebeleid (incl. onderzoeksverplichting)**

- AWG-categorie 1 (beschermd archeologisch monument met attentiezone 50 m) — Wettelijk beschermd rijksmonument. Bij planvorming is besluitname door het bevoegd gezag wettelijk vereist. Monumentenwetprocedure ex. artikel 11 is verplicht. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is bevoegd gezag voor archeologische rijksmonumenten, de gemeente voor gebouwde rijksmonumenten.
- AWG-categorie 2 (archeologische monumenten met attentiezone 50 m) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWG-categorie 3 (bekende archeologische vindplaats met rondom attentiezone van 50 m) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 50 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWG-categorie 4 (historische stads- en dorpskern) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 50 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- Circumvallatielijn, element bekend — Zie beleid AWG-1 (wettelijk beschermd rijksmonument)
- Circumvallatielijn, element bij benadering bekend

Archeologische Waardevol Verwachtingsgebieden (AWV)

- AWV categorie 5 (hoog+afgedekt) — Bij bodemingrepen dieper dan 40 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 250 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWV categorie 6 (hoog) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 250 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWV categorie 7 (middelmatig) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 1000 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWV categorie 8 (laag) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 5000 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWV categorie 9 (laag voor nederzettingsresten, hoog voor water gerelateerde archeologische resten) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 5000 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).

bodemverstoringen

- ontgronding — Gemeente beoordeelt ontgrondingsdossier Provincie Gelderland. Indien archeologisch onderzoek zinvol blijkt, zie beleid onderliggende verwachtingszone.
- vergraven, opgehoogd of afgegraven — Gemeente beoordeelt bodemverstoringsgegevens. Indien archeologisch onderzoek zinvol blijkt, zie beleid onderliggende verwachtingszone.

onderzoeksgebieden

- archeologisch onderzoeksgebied — Gemeente beoordeelt onderzoeksresultaten. Indien archeologisch onderzoek zinvol blijkt, zie beleid onderliggende verwachtingszone.

overig

- 20369 — AMK-nummer
- 123 — catalogusnummer vindplaatsen
- grens gemeente Berkelland

RAAP

N

0 100 200 300 400 500 m

Archeologie in de gemeente Berkelland

Archeologische beleidskaart gemeente Berkelland
RAAP-rapport 2878, kaartbijlage 3, blad 5, schaal 1:10.000

legenda

Archeologisch Waardevolle Gebieden (AWG) — **uitgangspunten archeologiebeleid (incl. onderzoeksverplichting)**

- AWG categorie 1 (bescherm archeologisch monument met attentiezone 50 m) — Wettelijk beschermd rijksmonument. Bij planvorming is besluitname door het bevoegd gezag wettelijk vereist. Monumentenwetprocedure ex. artikel 11 is verplicht. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is bevoegd gezag voor archeologische rijksmonumenten, de gemeente voor gebouwde rijksmonumenten.
- AWG categorie 2 (archeologische monumenten met attentiezone 50 m) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWG categorie 3 (bekende archeologische vindplaats met rondom attentiezone van 50 m) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 50 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWG categorie 4 (historische stads- en dorpskern) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 50 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- Circumvallatielijnen, element bekend — Zie beleid AWG-1 (wettelijk beschermd rijksmonument)
- Circumvallatielijnen, element bij benadering bekend

Archeologische Waardevol Verwachtingsgebieden (AWV)

- AWV categorie 5 (hoog+afgedekt) — Bij bodemingrepen dieper dan 40 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 250 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWV categorie 6 (hoog) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 250 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWV categorie 7 (middelmatig) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 1000 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWV categorie 8 (laag) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 5000 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).
- AWV categorie 9 (laag voor nederzettingsresten, hoog voor weer gemiddelde archeologische resten) — Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm -Mv of dieper dan de bekende bodemverstoring en bij plangebieden groter dan 5000 m² vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek, conform KNA en Norm Archeologisch Vooronderzoek gemeenten Regio Achterhoek (vigerende versies).

bodemverstoringen

- ontgronding — Gemeente beoordeelt ontgrondingsdossier Provincie Gelderland. Indien archeologisch onderzoek zinvol blijkt, zie beleid onderliggende verwachtingszone.
- vergraven, opgehoogd of afgegraven — Gemeente beoordeelt bodemverstoringsgegevens. Indien archeologisch onderzoek zinvol blijkt, zie beleid onderliggende verwachtingszone.

onderzoeksgebieden

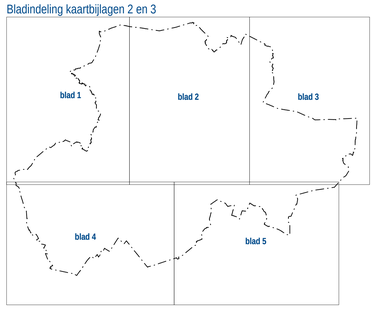
- archeologisch onderzoeksgebied — Gemeente beoordeelt onderzoeksresultaten. Indien archeologisch onderzoek zinvol blijkt, zie beleid onderliggende verwachtingszone.

overig

- 20369 — AMK-nummer
- 123 — catalogusnummer vindplaatsen
- grens gemeente Berkelland

RAAP

Bladindeling kaartbijlagen 2 en 3

gemeente Berkelland

Monumentenlijst Berkelland

peildatum: 01-04-2022

Beltrum

soort	adres			omschrijving	Naam	aanwijzing
GM	Achterom	bij 1a		begraafplaats	R.K. begraafplaats	21-2-2014
GM	Grolseweg	bij 23		bijschuur		14-12-1993
RM	Mariaplein	4		religieus gebouw	R.K. kerk "OLV Ten Hemelopneming"	25-9-1998
GM	Meester Nelissenstraat	14-14a		woonhuis	voormalige R.K. pastorie	14-12-1993
GM	Ringweg	bij 24		bijschuur		14-12-1993
GM	Ringweg	25		boerderij	"Roerdink"	24-3-1998
RM	Zwarteweg	bij 5		boerderij/herberg	"Nienhuis" / "Harbers"	3-9-1968
ARM	Avest, Voor-Beltrum, Hupsel			landweer/verdedigingslinie	Circumvallatielinie 1627	3-2-2017
Totalen:						
5	gemeentelijke monumenten					
2	rijksmonumenten					
1	archeologisch rijksmonument					

Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Info? Mail naar cultuurenerfgoed@gemeenteberkelland.nl
RM = rijksmon., GM = gemeentelijk mon., ARM = archeologisch rijksmon., HB = historische buitenplaats, BG = beschermd gezicht

Borculo

soort	adres	aand.		omschrijving	Naam	aanwijzing
RM	Beekvliet	1		woonhuis	"Beekvliet"	25-11-2005
RM	Beekvliet	1,2		bijgebouw	koetshuis "Beekvliet"	25-11-2005
GM	Beltrumseweg	ong.		park	"De Waterster"	3-8-1999
GM	Burgemeester Bloemersstraat	1		museum (vm gemeentehuis)	"Kristalmuseum"	3-8-1999
RM	Burgemeester Bloemersstraat	22		woonhuis		27-8-2001
RM	Burgemeester Bloemersstraat	t.o. 30		waterbouwwerk	sluiscomplex	23-5-1966
GM	Burgemeester Bloemersstraat	38		woonhuis	voormalig kantoor EM "De Berkelstreek"	3-8-1999
RM	Burgemeester Bloemersstraat	40a		nutsgebouw	transformatorhuisje 'E.M.B.'	27-8-2001
GM	Burgemeester Bloemersstraat	t.o. 49		gedenkteken	oorlogsmonument	3-8-1999
GM	Burgemeester Bloemersstraat	51		woonhuis	"Utrecht"	3-8-1999
GM	Dammerweg	bij 2		bijschuur	schaapskooi bij boerderij	3-8-1999
GM	De Berkel	ong.		water	boorden van rivier de Berkel in centrum Borculo	26-7-1994
GM	Deugenweerd	bij 7		begraafplaats	Algemene begraafplaats	14-7-2009
GM	Heelweg	3		boerderij	"De Stat"	3-8-1999
RM	Het Eiland	1,3		molen	restaurant in watermolen	23-5-1966
RM	Het Eiland	5,7		woonhuis	"Muldershuis" bij watermolen	23-2-1977
RM	Hoflaan	1		woonhuis	villa 'Schaars' op kelders Het Hof	27-8-2001
RM	Hoflaan	3		kasteelrestanten	kelders, tongewelf en onderbouw donjon Het Hof	29-4-1976
RM	Hofstraat	5		bouwfragment	natuurstenen poort in gevel	23-5-1966
GM	Hofstraat	5		museum (vm lagere school)	"Brandweermuseum"	3-8-1999
GM	Kooihuisweg	ong.		grenspaal	grenspaal Borculo/Beltrum	3-8-1999
GM	Korte Wal	2		woonhuis	voormalig politiebureau	3-8-1999
RM	Korte Wal	11		bouwfragment	dorische zuilen in 'Spuythuys'	23-5-1966
RM	Korte Wal	18		woonhuis		23-2-1977
RM	Lange Molenstraat	15		schuur	schuur bij watermolen	23-5-1966
RM	Lange Molenstraat	17		molen	restaurant in watermolen	23-5-1966
RM	Lebbenbruggedijk	25		museum	"De Lebbenbrugge"	23-5-1966
RM	Muraltplein	51		religieus gebouw	N.H. kerk "St. Joris"	23-5-1966
RM	Oude Schooldijk	1		boerderij		20-4-1982
RM	Platvoetsdijk	22		boerderijcomplex	"Blankenborg"	27-8-2001
RM	*Platvoetsdijk*	*22*		*boerderij*	*T- boerderij*	*27-8-2001*
RM	*Platvoetsdijk*	*bij 22*		*schuur*	*Schuur*	*27-8-2001*
RM	*Platvoetsdijk*	*bij 22*		*schuur*	*Schuur*	*27-8-2001*
GM	Ruurloseweg	1		school	Lagere landbouwschool "A.H. Zwart"	23-12-2014
GM	Ruurloseweg	7		woonhuis	"Mijn Rust"	3-8-1999

Borculo (vervolg)

soort	adres			omschrijving	Naam	
RM	Steenstraat	34		woonhuis	"Casa Cara"	27-8-2001
GM	Steenstraat	28		religieus complex	RK kerk "OLV Ten Hemelopneming", pastorie en begraafplaats	3-8-1999
GM	Van Coeverdenstraat	bij 81a		begraafplaats	Joodse begraafplaats	11-11-2009
RM	Weverstraat	4		religieus gebouw	Synagoge met badhuis	27-8-2001
RM	*Weverstraat*	*4*		*synagoge*	*Synagoge*	*27-8-2001*
RM	*Weverstraat*	*bij 4*		*mikwe*	*Mikwe*	*27-8-2001*
Totalen:						
16	gemeentelijke monumenten					
23	rijksmonumenten					

Eibergen

soort	adres			omschrijving	Naam	aanwijzing
GM	Berkelesch	1-4		woonhuis/appartementengebouw	"Nijhof"	14-12-1993
GM	Borculoseweg	18a		begraafplaats	R.K. begraafplaats	4-2-2003
GM	Borculoseweg	bij 20		begraafplaats	Algemene Begraafplaats	24-3-1998
RM	Borculoseweg	bij 20		begraafplaats	hekpijlers Algemene begraafplaats	1-6-1966
GM	Borculoseweg	70-01, 70-0		schuur	"Erve De Horst"	13-4-2005
GM	Borculoseweg	78		boerderij (achterhuis en schoppe)	"Wansinck"	14-12-1993
GM	Borculoseweg	78a		boerderij (voorhuis)	"Wansinck"	14-12-1993
GM	Burgemeester Smitsstraat	2		boerderij		4-2-2003
GM	Groeneweg	bij 2		bijgebouw	3 schuren bij boerderij	14-12-1993
GM	Grotestraat	13-13b		horeca	"'t Wapen van Eibergen"	14-12-1993
RM	Grotestraat	30		overheidsgebouw	"villa Smits"	2-1-1999
GM	Grotestraat	41		museum	herenhuis met koetshuis	14-12-1993
RM	Grotestraat	50		kerk	NH kerk "Oude Matheus"	1-6-1966
RM	Grotestraat	50		toren	toren NH kerk "Oude Matheus"	1-6-1966
GM	Grotestraat	50		orgel	(in rijksmonument)	12-1-1999
GM	Grotestraat	50		orgelkas	(in rijksmonument)	12-1-1999
GM	Grotestraat	57		winkel/woonhuis		14-12-1993
GM	Grotestraat	59		winkel		14-12-1993
GM	Grotestraat	60		woonhuis		26-2-2002
GM	Grotestraat	68		woonhuis		14-2-1993
GM	Grotestraat	70		woonhuis		14-2-1993
RM	Grotestraat	81		woonhuis		20-1-1999
RM	Grotestraat	83		woonhuis	"D' Overkant"	20-1-1999
RM	Grotestraat	88-90		religieus complex	RK Kerk "H. Matheus" met pastorie	20-1-1999
RM	*Grotestraat*	*88, 90*		*kerk*	*RK kerk*	*20-1-1999*
RM	*Grotestraat*	*88a*		*pastorie*	*Pastorie*	*20-1-1999*
GM	Grotestraat	97		woonhuis	"Catharina" met theehuis en hekwerk	24-3-1998
GM	Grotestraat	126		woonhuis	"Hummelsweide"	14-12-1993
RM	Haaksbergseweg	30		nutsgebouw	drinkwatertoren	20-1-1999
GM	Hagen	24		museum	"de Vuurrever"	3-1-1995
GM	Hemstea	17		woonhuis	"De Hemsteâ"	24-3-1998
GM	Hupselse Dwarsweg	5		boerderij		14-12-1993
GM	Hupselse Esweg	3		boerderij	"De Scholte"	14-12-1993
GM	J.W. Hagemanstraat	2,2a		horeca/stalling	"'t Wapen van Eibergen"	14-12-1993
GM	J.W. Hagemanstraat	61		woonhuis/praktijk		24-3-1998

Eibergen (vervolg)

soort	adres			omschrijving	Naam	
GM	J.W. Hagemanstraat	76		woonhuis		24-3-1998
GM	Kerkstraat	43		woonhuis		24-3-1998
GM	Kormelinkbulten (vh Kormelinkweg)	5 (vh 11)		boerderij	"Klein Kormelink"	14-12-1993
GM	Lintveldseweg	12		boerderij	"'t Hulshof"	14-12-1993
GM	Looweg	4		boerderij	"Koning"	14-12-1993
GM	Looweg	6		zondagsschool		14-12-1993
GM	Looweg	8		boerderij		14-12-1993
RM	Looweg	2		boerderij		1-6-1966
RM	Mallumse Molenweg	37		molen	"Mallumse watermolen"	1-6-1966
RM	Mallumse Molenweg	bij 37		waterbouwwerk	schutsluis bij watermolen	1-6-1966
GM	Mallumse Molenweg	116		boerderij	"Veldkamp"	14-12-1993
RM	Mallumse Molenweg	114		woonhuis/boerderij	"Muldershuis" met schuur	1-6-1966
RM	Needseweg	12		nutsgebouw	Regelstation EM "De Berkelstreek"	20-1-1999
RM	Nieuwstraat	33		boerderij	"Het Reimelink"	26-11-1975
GM	Mors	bij 15		brug	ijzeren spoorbrug over Berkeltak	26-2-2002
GM	Prins Bernhardstraat	3		dubbel woonhuis		24-3-1998
GM	Prins Bernhardstraat	6-T01		nutsgebouw	transformatorhuisje E.M.B.	24-3-1998
GM	Rekkense Binnenweg	to 3a		begraafplaats	Israëlitische begraafplaats met metaarhuisje	24-3-1998
RM	Rekkense Binnenweg	bij 6		schuur		1-6-1966
RM	Rekkense Binnenweg	bij 6		kasteelterrein	omgracht voormalig Hof te Mallum	1-6-1966
GM	't Wievenveld	2		boerderij		24-3-1998
ARM	Vaarwerkweg	ong.		grafheuvel		26-3-2004
ARM	Vaarwerkweg	ong.		grafheuvel		26-3-2004
GM	Vredenseweg	12		kantoor/theehuis	bij steenfabriek "De Goede Hoop"	14-12-1993
RM	Vunderinkslaan	3		boerderijcomplex	"Erve Vunderink" met schuren	3-9-1968
ARM	Woestenes	ong.		grafheuvel		26-3-2004
BG	Mallemse molen				Beschermd gezicht Mallemse molen	11-9-1972

Totalen:	
39	gemeentelijke monumenten
18	rijksmonumenten
3	archeologische rijksmonumenten
1	beschermd gezicht

Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Info? Mail naar cultuurenerfgoed@gemeenteberkelland.nl

RM = rijksmon., GM = gemeentelijk mon., ARM = archeologisch rijksmon., HB = historische buitenplaats, BG = beschermd gezicht

Geesteren

soort	Adres			omschrijving	Naam	aanwijzing
RM	Boerenesweg	1		boerderij	"Hengstengoor"	23-5-1966
GM	Boerenesweg	4		boerderij	"Weenk" met schuur	3-8-1999
GM	Brinkweg	2		boerderij		5-1-2010
GM	Brinkweg	6		boerderij		3-8-1999
GM	Brinkweg	6a		brandspuithuisje		3-8-1999
GM	Brinkweg	6b		kookhuis	bij boerderij Brinkweg 6	8-10-2004
RM	Dorpsstraat	13		Boerderij/woning		7-5-2001
RM	Dorpsstraat	4,4a		boerderij		23-5-1966
RM	Geesterse Broekweg	2		boerderij	"Wanninkhof"	23-5-1966
RM	Hekweg	9		boerderijcomplex	"Lutke Willink"	7-5-2001
RM	*Hekweg*	*9*			*boerderij*	*7-5-2001*
RM	*Hekweg*	*bij 9*			*Bakhuis*	*7-5-2001*
RM	*Hekweg*	*bij 9*			*schuur*	*7-5-2001*
GM	Horstweg	1		boerderij	"Steenblik"	24-7-2014
GM	Horstweg	bij 2		bijgebouw	vierroedige hooiberg	9-11-2004
GM	Horstweg	6		boerderij	"Boer Jan" met schuur	3-8-1999
GM	Horstweg	9		boerderij	"Nijhof" met schuur	3-8-1999
RM	Keistraat	1		boerderij		23-5-1966
RM	Keistraat	8, 10		boerderij		28-2-2001
RM	Kerkplein	1		kerk	N.H. Kerk	23-5-1966
RM	Kerkplein	4		woonhuis		23-5-1966
RM	Kerkplein	12		woonhuis	'Armenhuis'	23-5-1966
RM	Molenweg	14-22		boerderijcomplex	"Lieftink"	7-5-2001
RM	*Molenweg*	*14-18*		*3 woningen*	*krukhuisboerderij met varkensstal*	*7-5-2001*
RM	*Molenweg*	*20,22*		*dubbele woning*	*bijschuur*	*7-5-2001*
RM	*Molenweg*	*16*		*put*	*waterput*	*7-5-2001*
RM	Molenweg	13		molen	korenmolen "De Ster"	23-5-1966
GM	Needse Tolweg	13		boerderijcomplex	"Dave" met schuur en knechthuis	3-8-1999
GM	Pastorieweg	20		woonhuis	pastorie NH kerk	3-8-1999
RM	Respelhoek	bij 18		bijgebouw	bakhuis met vakwerk en schuur "Geershuis"	23-5-1966
GM	Velsweg 1	1		boerderijcomplex	"Dorpzicht" met schuur en stalling	3-8-1999
Totalen:						
12	gemeentelijke monumenten					
17	rijksmonumenten					

Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Info? Mail naar cultuurenerfgoed@gemeenteberkelland.nl

RM = rijksmon., GM = gemeentelijk mon., ARM = archeologisch rijksmon., HB = historische buitenplaats, BG = beschermd gezicht

Gelselaar						
soort	**Adres**			**omschrijving**	**Naam**	
GM	Boshoek	2		boerderij	"De Nieuwe Renger"	3-8-1999
RM	Broekhuisdijk	5		boerderij	"Broekhuis/Brooks"	23-5-1966
RM	Dorpsstraat	16		boerderij	"Winkels"	7-5-2001
RM	Dorpsstraat	27		boerderij	"Ebbegas"	7-5-2001
GM	Dorpsstraat	21		boerderij	"Heuver"	9-11-2004
GM	Dorpsstraat	35-37		dubbel woonhuis/winkel/smederij		3-8-1999
GM	Dorpsstraat	43		boerderij		3-8-1999
GM	Dorpsstraat	bij 18		tuinhek	tuinhek 'pastorie'	3-8-1999
RM	Driessenweg	12		boerderij	"Tuns Hoes"	7-5-2001
GM	Driessenweg	10		religieus gebouw	N.H. kerk met kerkhof	3-8-1999
GM	Goordijk	4		bijgebouw	schuur bij "De Wolter"	3-8-1999
GM	Goordijk	5		boerderij	"De Wolter" met schuur en waterput	3-8-1999
RM	Oude Rengersweg	2		boerderij	boerderij met bakhuis	29-4-1975
GM	Pierinkdijk	1		nutsgebouw	transformatorhuisje E.M.B.	3-8-1999
GM	Schothorstweg	3		boerderij	"Schothorst"	3-8-1999
RM	Slaapdijk	2		boerderij	"Nijhof"	7-5-2001
RM	*Slaapdijk*	*2*		*museum*	*boerderij*	*7-5-2001*
RM	*Slaapdijk*	*2*		*museum*	*schuur*	*7-5-2001*
RM	*Slaapdijk*	*2*		*museum*	*bakhuis*	*7-5-2001*
RM	*Slaapdijk*	*2*		*museum*	*waterput*	*7-5-2001*
GM	Van Bevervoordestraat	31		boerderij	molenaarswoning/boerderij	3-8-1999
BG	Dorp Gelselaar met omliggende es				Beschermd gezicht Gelselaar	13-9-2013
Totalen:						
11	gemeentelijke monumenten					
9	rijksmonumenten					
1	beschermd gezicht					

Haarlo						
soort	**Adres**			**omschrijving**	**Naam**	
GM	Borculoseweg	17		kerk	Gereformeerde kerk "Het Lokaal"	1-4-2011
RM	Eibergseweg	58		boerderijcomplex	"Kotte"	7-5-2001
RM	*Eibergseweg*	*58*		*boederij*	*Boerderij*	*7-5-2001*
RM	*Eibergseweg*	*58*		*schuur*	*Schuur*	*7-5-2001*
RM	Eibergseweg	42-44		boerderijcomplex	"Veldink"	11-7-1969
GM	Eibergseweg	4		woonhuis	pastorie NH kerk	3-8-1999
RM	Kanaalweg	6		boerderij		7-5-2001
GM	Oude Eibergseweg	ong		grenspaal	markegrenspaal Eibergen-Haarlo	3-8-1999
RM	Wolinkweg	19		kerk	"Kluntjespot" met eenklaviers kabinetorgel	7-5-2001
RM	Wolinkweg	25		boerderij	"Wolink"	23-5-1966
Totalen:						
3	gemeentelijke monumenten					
6	rijksmonumenten					

Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Info? Mail naar cultuurenerfgoed@gemeenteberkelland.nl
RM = rijksmon., GM = gemeentelijk mon., ARM = archeologisch rijksmon., HB = historische buitenplaats, BG = beschermd gezicht

Neede

soort	Adres			omschrijving	Naam	
GM	Borculoseweg	4		industrie	smederij "Van Campen"	8-3-2004
GM	Borculoseweg	6		woonhuis		8-3-2004
GM	Borculoseweg	33-33r		school	"Olde Haar"	8-3-2004
GM	Benninkdijk	bij 5		bijgebouw	eenroedige hooiberg	1-4-2011
RM	Diepenheimseweg	23		molen	windkorenmolen "De Hollandsche Molen"	11-5-1966
GM	Eibergseweg	18		woonhuis	"Reefhorst" met koetshuis	2-4-2004
GM	Fazantweg	21		rioolwaterzuivering	"Kronenkamp"	1-11-2018
RM	G.L. Rutgersweg	9		boerderij	"Kolkman"	16-12-1999
RM	*G.L. Rutgersweg*	*9*		*boerderij*	*boerderij*	*16-12-1999*
RM	*G.L. Rutgersweg*	*bij 9*		*schuur*	*schuur*	*16-12-1999*
RM	*G.L. Rutgersweg*	*bij 9*		*bakhuis*	*bakhuis*	*16-12-1999*
GM	Giffelerweg	bij 5		brug	ijzeren spoorbrug over Bolksbeek	14-8-2001
GM	Haaksbergseweg	to 44		gedenkmonument	"cycloonbank"	14-8-2001
GM	Haaksbergseweg	17		begraafplaats	"Rozenkamp"	14-8-2001
RM	Hessenweg	2		boerderij	"De Meijer"	11-5-1966
GM	Hofmaat	2		overheidsgebouw/woonhuis	"Ter Weeme", voormalig gemeentehuis	15-1-2002
GM	Horstmanweg	bij 2		boerderij	"De Krebberi'je"	8-3-2004
RM	Kerkplein	1		religieus gebouw	toren N.H. kerk	11-5-1966
GM	Nieuwstraat	2		woonhuis	N.H. pastorie	21-2-2002
GM	Nieuwstraat	26		woonhuis		21-2-2002
GM	Nieuwstraat	28		woonhuis		21-2-2002
GM	Oudestraat	1		woonhuis	villa 'De Voort'	4-2-2021
GM	Oudestraat	20		woonhuis/winkel		21-2-2002
GM	Oudestraat	26		woonhuis		14-4-1992
RM	Peppelendijk	10		kasteel/woonhuis	"De Kamp"	11-5-1966
GM	Ruwenhofstraat	10		woonhuis	arbeiderswoning in complex	14-11-1991
GM	Ruwenhofstraat	12		woonhuis	arbeiderswoning in complex	14-11-1991
GM	Ruwenhofstraat	14		woonhuis	arbeiderswoning in complex	14-11-1991
GM	Ruwenhofstraat	16		woonhuis	arbeiderswoning in complex	14-11-1991
GM	Ruwenhofstraat	25		woonhuis	woonhuis met timmerbedrijf	21-2-2002
GM	Schoolweg	9		woonhuis	meesterswoning	21-2-2002
GM	Schoolweg	11		school	"De Oale Schole"	21-2-2002
GM	Stationsweg	4		woonhuis	meesterswoning	21-2-2002
GM	Stationsweg	6		woonhuis	"De Haverij"	21-2-2002
GM	Stationsweg	8		woonhuis	"De Bleekenesch"	8-3-2004

Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Info? Mail naar cultuurenerfgoed@gemeenteberkelland.nl
RM = rijksmon., GM = gemeentelijk mon., ARM = archeologisch rijksmon., HB = historische buitenplaats, BG = beschermd gezicht

Neede (vervolg)

soort	Adres			omschrijving	Naam	
GM	Stationsweg	25 T01		nutsgebouw	transformatorhuisje E.M.B.	21-2-2002
GM	Visschemorsdijk	12-14		boerderij	boerderij	17-12-2008
GM	Weemerhof	to 28		industrie	fabrieksschoorsteen "Ter Weeme"	21-2-2002
GM	Wilhelminastraat	16		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	18		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	20		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	22		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	24		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	26		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	28		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	30		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	32		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	34		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	36		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	38		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	40		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	42		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	44		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	46		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	48		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	50		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	52		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	25		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	27		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	29		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	31		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	33		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	35		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	37		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	39		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	41		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	43		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	45		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	47		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	49		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991
GM	Wilhelminastraat	51		woonhuis	arbeiderswoning in complex	6-8-1991

Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Info? Mail naar cultuurenerfgoed@gemeenteberkelland.nl

Neede (vervolg)

Totalen:						
63	gemeentelijke monumenten					
7	rijksmonumenten					

Rekken

soort	Adres			omschrijving	Naam	
GM	Apedijk	12		boerderij	"De Olde Woerd"	14-12-1993
GM	Apedijk	13		boerderij	"Bots"	14-12-1993
GM	Den Borgweg	1		boerderij		14-12-1993
GM	Havelandweg	8		boerderij	"De Olde Kuper"	14-12-1993
RM	Hölterweg	1		boerderijcomplex	"Uenk"	24-3-2000
RM	*Hölterweg*	*1*		*boerderij*	*boerderij*	*24-3-2000*
RM	*Hölterweg*	*bij 1*		*bijgebouw*	*schuur*	*24-3-2000*
RM	*Hölterweg*	*bij 1*		*bijgebouw*	*droogschuur*	*24-3-2000*
RM	*Hölterweg*	*bij 1*		*put*	*waterput*	*24-3-2000*
RM	Hölterweg	5,7		boerderij		1-6-1966
GM	Hölterweg	bij 17		schuur	schuur bij "De Hölter"	14-12-1993
GM	Lindevoort	14		bijgebouw	koetshuis	14-12-1993
RM	Lindevoort	20		religieus gebouw	Toren N.H. Antoniuskerk	1-6-1966
RM	Lindevoort	20		religieus gebouw	N.H. Antoniuskerk	3-9-1998
GM	Lindevoort	22		school	vm Openbare School	24-3-1998
RM	Oldenkotseweg	6		boerderij	"Den Borg"	1-6-1966
RM	Rekkense Binnenweg	39		boerderij	"Middelhuis"	17-9-1968
GM	Rekkense Binnenweg	39		bijgebouw	bijschuur bij rijksmonument	14-12-1993
GM	Rekkense Binnenweg	43		boerderij	"Bumpthuis"	14-12-1993
GM	Rekkense Binnenweg	43		bijgebouw	bijschuur bij "Bumpthuis"	14-12-1993
GM	Rekkenseweg	40		woonhuis	pastorie R.K. Kerk	14-12-1993
GM	Rekkenseweg	42		religieus gebouw	R.K. kerk Martelaren van Gorcum	14-12-1993
GM	Rekkenseweg	44,46		horeca	"Kerkemeijer"	14-12-1993
RM	Rekkenseweg	87		molen	"Piepermolen"	1-6-1966
GM	Zuid Rekkenseweg	14		boerderij	"Groot Koordes"	14-12-1993
RM	Zuid Rekkenseweg	17		boerderij	"Merink"	17-9-1968
Totalen:						
14	gemeentelijke monumenten					
11	rijksmonumenten					

Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Info? Mail naar cultuurenerfgoed@gemeenteberkelland.nl

RM = rijksmon., GM = gemeentelijk mon., ARM = archeologisch rijksmon., HB = historische buitenplaats, BG = beschermd gezicht

Rietmolen

soort	Adres			omschrijving	Naam	
RM	Pastoor C.M. van Everdingenstraat	34,36		religieus complex	RK kerk H. Caecilia	16-12-1999
RM	*Pastoor C.M. van Everdingenstraat*	*34*		*kerk*	*R.K. kerk*	*16-12-1999*
RM	*Pastoor C.M. van Everdingenstraat*	*36*		*pastorie*	*Pastorie*	*16-12-1999*
RM	Teesselinkweg	3		boerderij	"Teesselink"	11-5-1966
Totalen:						
0	gemeentelijke monumenten					
3	rijksmonumenten					

Ruurlo

soort	Adres			omschrijving	Naam	
GM	Barchemseweg	10, 12		religieus gebouw	NH-kapel met predikantenwoning	24-5-1996
GM	Barchemseweg	69		woonhuis	"'t Rijkenbarg"	24-5-1996
GM	Barchemseweg	86		woonhuis	"Dennenoord"	24-5-1996
GM	Batsdijk	2,2a		boerderij	"De Geck"	24-5-1996
GM	Batsdijk	4		boerderij	"De Klooster"	24-5-1996
GM	Batsdijk	10		woonhuis	schuur bij "Voshaar"	24-5-1996
GM	Batsdijk	12		boerderij	"Voshaar"	24-5-1996
RM	Berenpassteeg	3		boerderij	"Binneman"	16-12-1998
RM	Binnemansdijk	1		boerderij	"Loo"	23-5-1966
GM	Borculoseweg	bij 11		boom	historische Kroezeboom	26-4-1999
GM	Borculoseweg	73		begraafplaats		24-5-1996
RM	Borculoseweg	36		molen	houtzaagmolen "Agneta"	23-5-1966
GM	Boskapelweg	4		woonhuis	"Schoolhoeve"	24-5-1996
GM	Boskapelweg	6		religieus gebouw/school	"Boskapel"	24-5-1996
GM	Dennendiekske	2		woonhuis	"Dennenzicht"	6-6-1996
GM	Domineesteeg	18		woonhuis		24-5-1996
GM	Domineesteeg	bij 18		muziekkoepel	muziekkoepel Sophia's Lust	24-5-1996
GM	Domineesteeg	20		woonhuis	"Gertrud"	24-5-1996
GM	Domineesteeg	bij 20		gedenkteken	gedenkbank Burgemeester Scholten	24-5-1996
GM	Dorpsstraat	2		horeca	"Avenarius"	24-5-1996
GM	Dorpsstraat	12		woonhuis	rentmeesterswoning	24-5-1996
GM	Dorpsstraat	25		woonhuis		13-11-2008
GM	Elzeboomweg	8		boerderij	"Elzeboom"	28-5-1996
GM	Formerhoekweg	2		woonhuis	"Nieuw Forme"	24-5-1996
GM	Groenloseweg	1		religieus gebouw	RK Kerk "H. Willibrordus"	17-11-1992
GM	Groenloseweg	3		woonhuis	RK pastorie "H. Willibrordus"	17-11-1992
GM	Groenloseweg	2		woonhuis	"Drosera"	24-5-1996
GM	Groenloseweg	4		woonhuis		24-5-1996
GM	Groenloseweg	7,7a		woonhuis	"Quisisana" met koetshuis	24-5-1996
GM	Groenloseweg	12		woonhuis	"Roderlo"	24-5-1996
GM	Groenloseweg	16		woonhuis	"Hipericum"	24-5-1996
GM	Haarweg	4		boerderij		24-5-1996
GM	Haarweg	6		boerderij	"Kerkwijk"	24-5-1996
RM	Hengeloseweg	2		woonhuis	"De Heikamp"	24-5-1996
GM	Hengeloseweg	4		woonhuis	"De Hoop"	24-5-1996

Ruurlo (vervolg)

soort	Adres			omschrijving	Naam	
GM	Höfteweg	3		woonhuis	"Saoleman"	24-5-1996
GM	Houtwal	3,5		woonhuis	"Wissinkpas"	24-5-1996
GM	Houtwal	7		boerderij	"Kleine Wissink"	24-5-1996
GM	Julianaplein	8		postkantoor		24-5-1996
GM	Julianaplein	bij 8		gedenkteken	fontein	24-5-1996
GM	Kaaldijk	9		boerderij	"De Ribbert"	24-5-1996
GM	Kapersweg	13		boerderij	"Veldhuis"	24-5-1996
RM	Kerkplein	1		kerk	N.H. Willbrorduskerk	23-5-1966
GM	Muldersweg	1		boerderij	"De Götte"	24-5-1996
GM	Palssteeg	2a		industriegebouw	smederij	24-5-1996
RM	Slagmansdijk	1		boerderij	"Het Slag"	23-5-1966
RM	Stapeldijk	1		boerderij	"de Paalder", "Paasjanshuus"	23-5-1966
GM	Stationsstraat	to 10		begraafplaats	RK begraafplaats	13-7-2009
GM	't Rijkenbarg	3		boerderij	"Rijkenberg"	24-5-1996
GM	Tichelmansdijk	1		boerderij	"Tichelman"	7-5-1996
GM	Vellerdijk	1,1a		boerderij		7-5-1996
HB	Vordenseweg	2		historisch complex	complex Historische buitenplaats Ruurlo	17-7-2008
HB1	*Vordenseweg*	*2*		*kasteel*	*Hoofdgebouw Huis Ruurlo*	*17-7-2008*
HB2	*omgeving kasteel*			*park en tuin*	*Historische tuin- en parkaanleg*	*17-7-2008*
HB3	*Vordenseweg*	*2a*		*bijgebouw*	*Koetshuis*	*17-7-2008*
HB4	*Vordenseweg*	*bij 2*		*brug*	*Toegangsbrug naar kasteel*	*17-7-2008*
HB5	*Vordenseweg*	*bij 2*		*tuinornament*	*Zonnewijzer op basement*	*17-7-2008*
HB6a	*Vordenseweg*	*bij 2*		*molen*	*6a: Molenhuis zuid*	*17-7-2008*
HB6b	*Vordenseweg*	*bij 2*		*molen*	*6b: Molenhuis noord*	*17-7-2008*
RM6c	*Vordenseweg*	*bij 2*		*waterbouwkundig werk*	*6c: Stuw*	*17-7-2008*
HB7	*Hengeloseweg*	*bij 2*		*park en tuin*	*Doolhof*	*17-7-2008*
HB8	*Molenbos*	*5*		*woonhuis*	*Koetsierswoning*	*17-7-2008*
HB9	*Molenbos*	*3*		*industriegebouw*	*Houtloods*	*17-7-2008*
HB10	*Vordenseweg*	*7*		*boerderij*	*Koestal*	*17-7-2008*
HB11	*De Boomkamp*	*2*		*woonhuis*	*Voormalige chauffeurswoning*	*17-7-2008*
HB13	*Vordenseweg*	*bij 2*		*waterbouwkundig werk*	*Inlaat*	*17-7-2008*
HB14	*Vordenseweg*	*bij 2*		*waterbouwkundig werk*	*Historische stuw*	*17-7-2008*
RM	Vordenseweg	3		boerderij	"Schans"	23-5-1966
RM	Vordenseweg	6		boerderij/woning	"Kleine Forme" (woongedeelte)	23-5-1966

Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Info? Mail naar cultuurenerfgoed@gemeenteberkelland.nl

RM = rijksmon., GM = gemeentelijk mon., ARM = archeologisch rijksmon., HB = historische buitenplaats, BG = beschermd gezicht

Ruurlo		(vervolg)				
soort	**Adres**	**aand.**		**omschrijving**	**Naam**	
GM	Wiersseweg	45		boerderij	"Oldenboom"	7-5-1996
GM	Wiersseweg	55		boerderij	"De Voorzorg"	24-5-1996
GM	Wiersseweg	74		boerderij	"De Visch"	24-5-1996
GM	Wildenborchseweg	41		woonhuis	"De Kafute"	24-5-1996
GM	Wildenborchseweg	50		boerderij	"Nevelkamp"	24-5-1996
RM	Zelhemseweg	2		boerderij	"Muldershuis"	23-5-1966
Totalen:						
49	gemeentelijke monumenten					
23	rijksmonumenten					

Totalen gemeente Berkelland					
212	gemeentelijke monumenten				
119	rijksmonumenten				
4	archeologische rijksmonumenten				
334	monumenten				
1	historische buitenplaats				
2	beschermde gezichten				

Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Info? Mail naar cultuurenerfgoed@gemeenteberkelland.nl
RM = rijksmon., GM = gemeentelijk mon., ARM = archeologisch rijksmon., HB = historische buitenplaats, BG = beschermd gezicht

Berkelland beschreven. Cultuurhistorische gebiedsbeschrijving

CROONEN ADVISEURS
ruimtelijke vormgeving & ordening

gemeente Berkelland

Juni 2012

BERKELLAND BESCHREVEN

Cultuurhistorische gebiedsbeschrijving

GELDERS GENOOTSCHAP

INHOUD

1. INLEIDING 04

2.STAPPEN DOOR DE TIJD 08
2.1 De vorming van het landschap 08
2.2 De mensenhand vormt het land 12
2.3 Tijd van ijzer en romeinen 800 v. Chr. - 500 12
2.4 Middeleeuwen 500-1500 13
2.5 Nieuwe tijd 1500-1850 15
2.6 De 19e en 20ste eeuw 24
2.7 Samengevat 29

3. VERLEDEN IN DELEN 31
3.1 Vier landschappen 32
3.2 Velden 33
3.3 Oud cultuurland 39
3.4 Broekland 44
3.5 Beekdalen 47
3.6 Deelgebieden 50

4. LEVEN IN HET VERLEDEN 90
4.1 Thema 1 macht en gezag 90
4.2 Thema 2 geloven in het landschap 96
4.3 Thema 3 De Beken 99
4.4 Thema 4 Middelen van bestaan 100
4.5 Thema 5 Verkeer van A naar B 104
4.6 Thema 6 Bebouwing 113
4.7 Thema 7 Berkelland in wederopbouw 121

5. GOUDEN SPOREN 133
5.1 De kenmerken van Berkelland 133
5.2 Waardevolle ensembles A–klasse 133
5.3 Potentiele waardevolle ensembles B-klasse 148
5.4 Hotspots 150

6. WAT TE DOEN MET TOEN 156
6.1 Conclusies 156
6.2 Aanbevelingen 157

7. BRONNEN 158

1. INLEIDING

Gemeente Berkelland is in 2005 ontstaan uit een fusie van de voormalige gemeenten Borculo, Eibergen, Neede en Ruurlo. Door de gemeentelijke herindeling is een nieuwe gemeente ontstaan met ca. 45.000 inwoners, wonend op een grondoppervlak van meer dan 26.000 hectare. Vergeleken met andere delen van Nederland heeft Berkelland een lage bevolkingsdichtheid. Dit betekent dat het landschap relatief 'leeg' is. Vanuit cultuurhistorisch en landschappelijk perspectief biedt de relatieve leegte perspectief; hier zijn ruimtelijk kwalitatieve en historisch interessante plekken terug te vinden. Maar over welke specifieke kwaliteiten hebben we het en waar zijn ze te vinden?
Dit is een essentiële vraag wanneer de gemeente wil investeren in een mooie leefomgeving. Om meer te weten te komen over de kwaliteiten waarover Berkelland beschikt, is een inventarisatie uitgevoerd naar de in het verleden ontstane waardevolle landschappen, plekken, elementen en structuren. De uitkomsten zijn verwerkt in dit rapport.

Een landschap vol wetenswaardigheden

Het landschap in Nederland – en dus ook in Berkelland – is het resultaat van een eeuwenlange wisselwerking tussen mens en land. Overal zijn sporen te vinden die informatie bevatten over onze voorgangers; over hoe zij handelden en leefden met wat zij in de omgeving aantroffen. En ook wij leven in een landschap vol overblijfselen uit dit verleden. De relicten zijn nu eenmaal aanwezig en voortdurend worden we geconfronteerd met de vraag wat we er mee moeten of kunnen.
Het besef dat het landschap oud is en dat mensen bewust en onbewust veranderingen aanbrachten, maakt de omgeving interessant. Welke keuzes lagen ten grondslag aan bijvoorbeeld het graven van sloten? Waarom staat er een watermolen in het centrum van Borculo? Waarom heeft Rekken twee kernen? Waar komen de boerderijnamen 'Oud en Nieuw Pasop' vandaan? Deze gebiedsbeschrijving geeft antwoord op zulke vragen. De antwoorden op deze vragen kunnen van dienst zijn bij het opstellen van bestemmingsplannen, bij het inspireren van recreatieve ondernemers, bij het bepalen of herbestemming een zinvolle optie is en bij vele andere dagelijkse gemeentelijke vraagstukken.

De ingrediënten van Berkelland

Gemeente Berkelland is zich bewust van het belang van cultuurhistorie voor de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid van de gemeente. Cultuurhistorie geeft een gebied een onderscheidend en eigen karakter. Eén van de vele voorbeelden hiervan is het landschap rond Kasteel Huis Ruurlo. Dit gebied is mede zo prachtig vanwege de historisch gegroeide relatie tussen het landschap langs de Baakse beek en de vestiging van een adellijk geslacht in het beekdal. In de directe omgeving zijn de oude pachtboerderijen, de dorpskern, de land–bouwgronden en lanenstructuren alle terug te herleiden tot Kasteel Huis Ruurlo. Kennis van de geschiedenis zorgt ervoor dat we het landschap beter begrijpen, de waarde ervan inzien en er zorgvuldiger mee om willen gaan. Met meer kennis kunnen de cultuurhistorische waarden op zo een manier beschermd worden dat ze kwaliteit toevoegen en een tegenwicht bieden tegen vervlakking en verrommeling. Het gaat om de unieke ingrediënten die Berkelland tot Berkelland maken.
Nog beter is het vooruit te denken en te kijken op welke wijze (door)ontwikkeling van cultuurhistorische elementen de omgeving kan versterken.
Gemeente Berkelland wil zorgvuldig omgaan met de cultuurhistorische waarden. Daarom is het Gelders Genootschap gevraagd of zij in samenwerking met de historische verenigingen een cultuurhistorische gebiedsbeschrijving wil maken voor de hele gemeente, waarin zowel het ontstaan van de gemeente als de bestaande cultuurhistorische waarden zijn beschreven.

Rondom Kasteel Huis Ruurlo en het dorp Ruurlo zijn gebouwen, wegen en landschap met elkaar verbonden door het historische verhaal. Niet overal is de relatie even goed zichtbaar. Bij nieuwe ontwikkelingen kunnen de kenmerken die verloren zijn gegaan en die kwaliteit toevoegen als inspiratiebron gebruikt worden ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit.

Met beleid werken aan kwaliteit

De laatste jaren is door de overheid gewerkt aan het verankeren van de bescherming van cultuur–historische waarden in ruimtelijke plannen.
De inbreng van cultuurhistorie in ruimtelijk beleid was één van de belangrijkste pijlers van de Modernisering Monumentenzorg (MoMo)[01] in 2009. Een concrete doorwerking heeft de MoMo gekregen vanaf 2012 in de vernieuwing van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Het gevolg is dat de op- en vaststellers van bestemmingsplannen verplicht zijn om niet alleen archeologie, maar ook de historische stedebouwkunde en historische geografie mee te nemen in de belangenafweging bij ruimtelijke ontwikkelingen. Concreet gaat het niet alleen meer om het beschermen van tot monument aangewezen panden en objecten, maar ook van andere waardevolle objecten en structuren. Maar voordat dit kan gebeuren, zal de gemeente goed inzichtelijk moeten hebben wat er voor waardevols te vinden is binnen de gemeentegrenzen. Daartoe dient deze cultuurhistorische gebiedsbeschrijving.

Bescherming en kansrijke ontwikkelingen

Op basis van de cultuurhistorische gebieds–beschrijving kan de gemeente de bevindingen en aanbevelingen opnemen in nieuw beleid. Dit zal in eerste plaats gaan om de bestemmingsplannen en structuurvisies, maar cultuurhistorie biedt meer. Het gaat niet alleen om het beschermen van waarden, maar ook om kansen zien en genereren. Dit is van belang bij nieuwe ontwikkelingen, zowel ruimtelijk als economisch en recreatief. Historische wegen kunnen bijvoorbeeld prima een nieuwe functie krijgen door ze toe te voegen aan een fiets- of wandelpadennetwerk.

Doel

Het doel van deze gebiedsbeschrijving is het op hoofdlijnen beschrijven en het in beeld brengen van de meest bijzondere cultuurhistorische waarden die in Berkelland te vinden zijn.
Op de beschrijving volgt een analyse van kansen en bedreigingen. Samen bevatten zij de opmaat voor nieuw te formuleren beleid. Dit alles met als doel de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving te versterken.

Waarom?

Inzicht krijgen in het verleden is belangrijk om verschillende redenen. Ten eerste hebben veel cultuurhistorisch waardevolle elementen esthetische kwaliteiten die een landschap aantrekkelijk maken. Ten tweede heeft de cultuurhistorie een onderscheidend karakter gegeven aan landschappen. Die diversiteit tussen landschappen wordt door velen hoog gewaardeerd. Ten derde is het ook voor toekomstige generaties van belang dat ook zij het verleden kunnen herkennen in de omgeving.
Dit kan bereikt worden door enerzijds het behoud van cultuurhistorische waarden te verankeren in ruimtelijk beleid, maar anderzijds ook door cultuurhistorie als inspiratiebron te gebruiken voor ontwikkelingen. Ten vierde maken de esthetische, de onderscheidende en de erfgoedwaarden een landschap aantrekkelijk om in te wonen, werken en recreëren. In krimpgebieden als Berkelland biedt de cultuurhistorie kansen om tegenwicht te bieden aan de effecten van krimp.

Betrokkenheid

Voor het verkrijgen van draagvlak enerzijds en voor het integreren van verschillende soorten kennis anderzijds is in dit project samengewerkt met historische verenigingen en gemeentelijke mede–werkers van verschillende afdelingen. Door een transparant proces is een rapport gemaakt waarin lokale gebiedskennis, de beschrijving op hoofdlijnen ondersteunt.

Doelgroep

De doelgroep van dit project is tweeledig. Enerzijds zijn de resultaten bedoeld als bruikbare instrumenten voor de bestuurders en ambtenaren die werkzaam zijn bij de gemeente Berkelland. Anderzijds is het de burger voor wie de gemeente werkt.
De inventarisatie moet daarmee ‘ambtelijk bruikbaar en burgerlijk leesbaar’ zijn.

Werkwijze

De beschrijving is het resultaat van een intensief traject, waarin samengewerkt is met diverse vakspecialisten, met historische verenigingen en met medewerkers van de gemeente. De historische verenigingen namen deel in een klankbordgroep die de tussenversies van het rapport becommentarieerden. Binnen het Gelders Genootschap is integraal samengewerkt tussen medewerkers met historisch geografische, architectuurhistorische, stedenbouwkundige en bouwhistorische kennis. Als basis voor het verzamelen en documenteren van alle informatie heeft uitvoerig literatuuronderzoek plaatsgevonden. Dit is aangevuld met de uitkomsten van workshops met de klankbordgroep en met ervaren deskundigen, historische kaartanalyses, luchtfoto’s en veldwerk.

Leeswijzer

De historische verhalen over Berkelland zijn in deze beschrijving op verschillende manieren verteld.
Er is gekozen voor vertelwijzen vanuit drie perspectieven:

1. Chronologisch(Hoofdstuk 2 Stappen door de tijd)
2. Geografisch (Hoofdstuk 3 Verleden in delen)
3. Thematisch (Hoofdstuk 4 Leven in het verleden)

H 2 Stappen door de tijd [chronologisch]

De meest gangbare verteltechniek in de geschiedenis is de chronologische. Deze methode is toegepast in hoofdstuk 2 .

Het hoofdstuk fungeert als globaal historisch raamwerk. Hoofdstuk 2 is het kader (context) voor de meer gedetailleerde beschrijving in de volgende hoofdstukken.

H 3 Verleden in delen [geografisch]
Vanuit geografisch perspectief, valt het grondgebied van gemeente Berkelland op te splitsen in deellandschappen. Deze vertelmethode biedt kansen om gebiedskenmerken naar voren te laten komen. De verschillen en overeenkomsten met andere gebieden worden hierdoor benadrukt. Dit heeft praktisch nut bij het opstellen van gebiedsgericht beleid.

H 4 Leven in het verleden [thematisch]
De thematische vertelwijze is een goede manier om samenhangen te identificeren. Tegenwoordig wordt steeds vaker gebruikt gemaakt van zogenoemde 'biografieën van het landschap'. Thema's als infrastructuur, water, macht, arbeid en bebouwing hebben alle een sterke ruimtelijke component en bieden daarom een uitstekend vertrekpunt om de geschiedenis vanuit een bepaald perspectief te vertellen. Thema's die voor deze beschrijving van toepassing zijn komen in hoofdstuk vier aan bod.

H 5 Gouden sporen: Ensembles & Hotspots
In hoofdstuk vijf is de informatie die in de hoofdstukken 3 en 4 is beschreven samengevat tot een selectie van waardevolle ensembles en 'hotspots'. Deze laatste categorie bevat de waardevolle plekken die niet behoren tot een groter ensemble, maar die zeker het vermelden waard zijn.

H 6 Wat te doen met toen?
De beschrijving eindigt met een hoofdstuk waarin vooruitgekeken wordt naar de toekomst. We weten nu wat er is, maar wat kunnen we er mee? Conclusies en aanbevelingen zijn te vinden in hoofdstuk 6.

VOETNOTEN **HOOFDSTUK 01**

[01] MoMo, in werking getreden vanaf 2009

HOOFDSTUK 2
STAPPEN DOOR DE TIJD

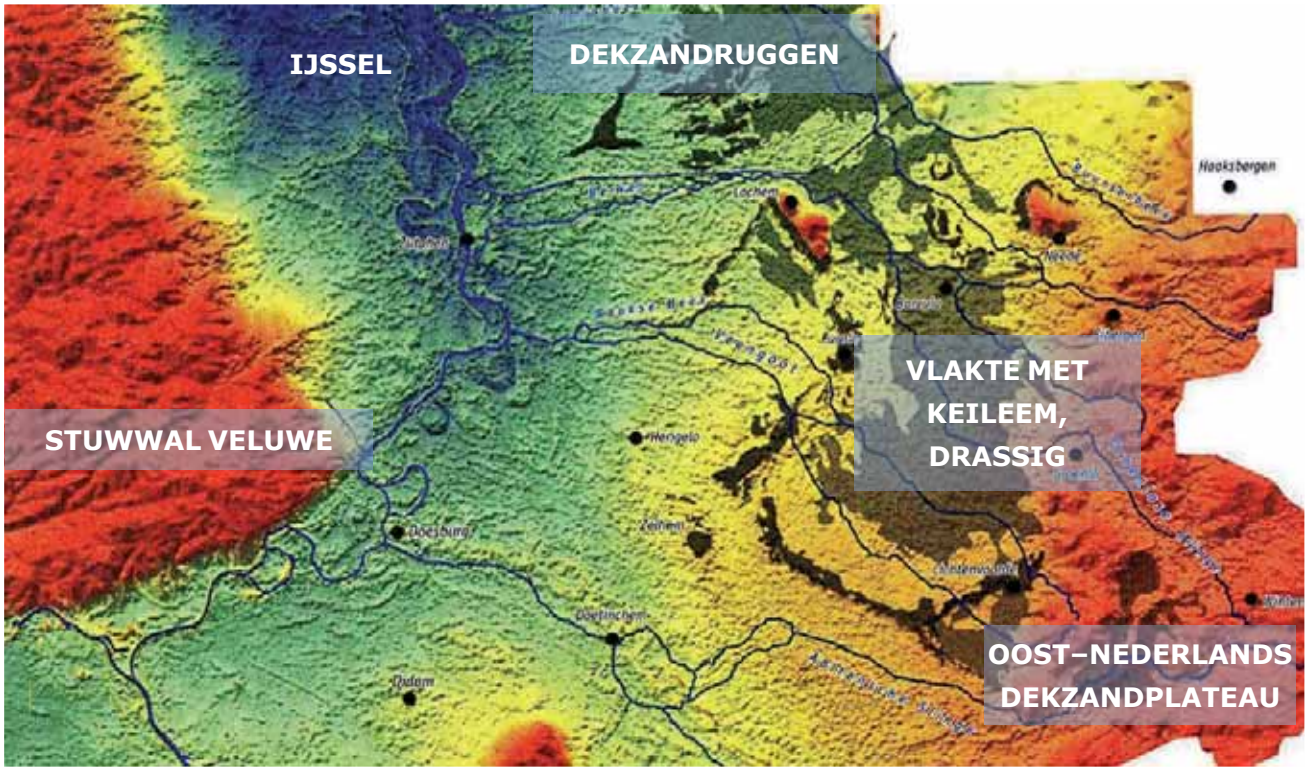
Landschap verandert voordurend. De mens kwam naar Oost Nederland op het moment dat er een aantrekkelijk leefklimaat was ontstaan in een bewoonbaar landschap. Vanaf die tijd heeft de mens ingegegrepen in het landschap en sporen nagelaten. Dit hoofdstuk gaat over de ontstaans–geschiedenis van Berkelland in chronologische volgorde. Het verleden wordt in grote stappen door de tijd verteld, zodat een context ontstaat voor hoofdstuk 3 en 4. Het verhaal begint met het ontstaan van het landschap.

2.1 DE VORMING VAN HET LANDSCHAP

Berkelland ligt aan de rand van het uitgestrekte Noordzeebekken. In dit lage gebied monden de rivieren Rijn, Maas en Schelde uit in de Noordzee. Op de actuele hoogtekaart van Nederland is goed te zien dat Berkelland tussen hogere delen in ligt. De hoogten dragen in de volksmond de namen Veluwe, Lochemse berg, Needse berg, Montferlandse berg en 'Eibergen'. Eibergen ligt samen met Groenlo, Aalten en Lichtenvoorde als een denkbeeldige Noord-Zuid-lijn op de westelijke rand van het Oost-Nederlandse plateau. Het landschap daalt vanaf de rand van het plateau van 27 meter hoogte bij Eibergen tot 17 meter bij Haarlo. Samenvattend valt het Berkellandse landschap te verdelen in een oostelijk hooggelegen plateau en een licht glooiend dekzandgebied in het westen. Het dekzand wordt doorsneden door beken. De grootste beken zijn de Berkel, Slinge, Bolksbeek, Baakse Beek en Schipbeek.

IJskoud landschap

Het huidige landschap van de Achterhoek vertoont kenmerken die gevormd zijn in de geologische tijdvakken Pleistoceen (2,6 miljoen jaar geleden - ca. 10.000 v. Chr.) en het Holoceen (ca. 10.000 v. Chr. – heden). In het Pleistoceen kwamen koude en warme perioden voor.
In tenminste twee van de koude perioden - Elsterien en Saalien – werd de noordelijke helft van Nederland bedekt door ijs vanuit Scandinavië.

Hoogtekaart met in rood de hogere delen. Donkerbruin: zandruggen, Lichtbruin:lage midden, Blauw/Groen: IJsseldelta. (bron: RAAP)

Vooral de weersomstandigheden in het Saalien hebben gevolgen gehad voor het landschap in de Achterhoek. Ook het ontstaan van de Rijn en Maas in het Pleistoceen is van belang geweest bij de vorming van het land.

Stuwwallen

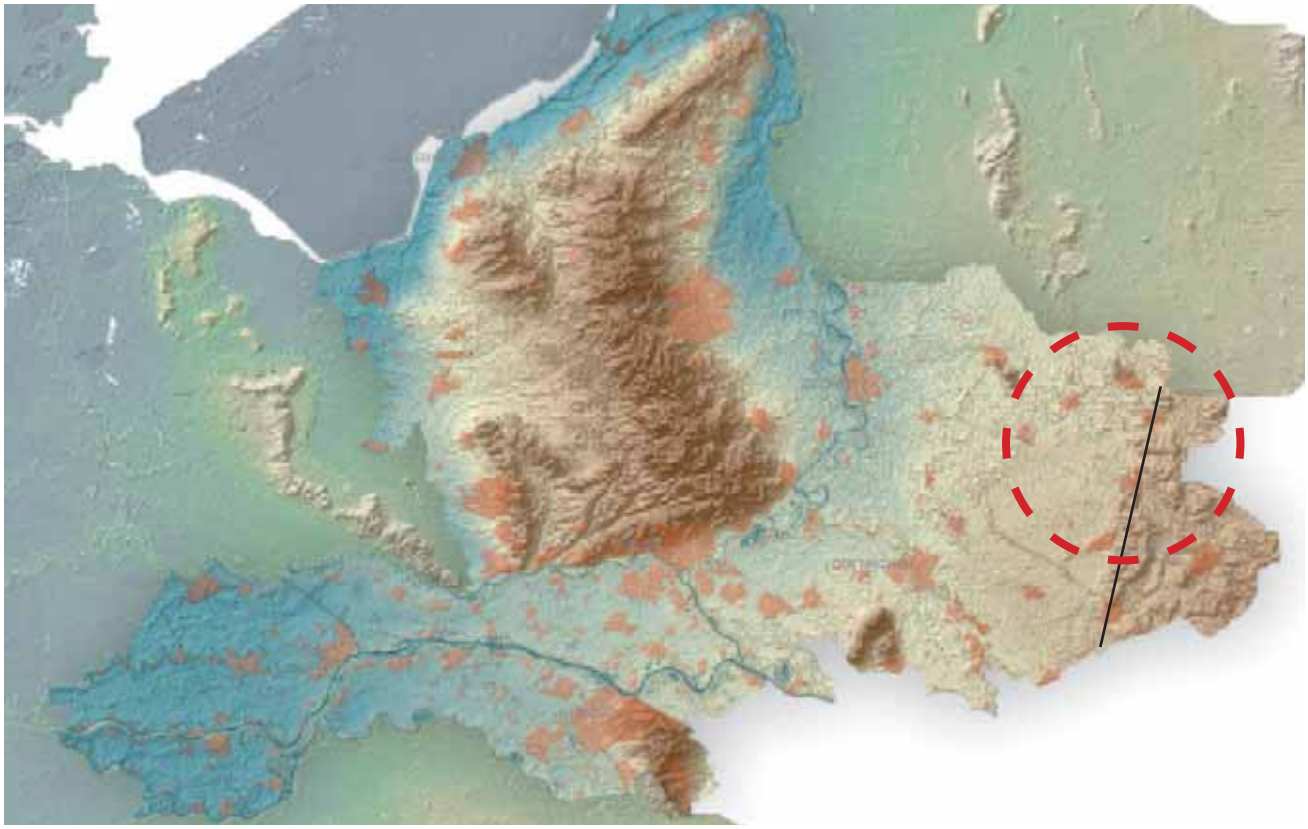
Het oostelijk zandgebied was in de voorlaatste ijstijd – Saalien – bedekt met ijs. Het landijs heeft zichtbare sporen achtergelaten in het landschap. De ijslobben zakten weg in de rivierafzettingen uit het Pleistoceen. Ze stuwden het rivierzand op tot stuwwallen. Voorbeelden van de stuwwallen zijn de Needse berg, Veluwe, Utrechtse Heuvelrug, Montferland, Nijmegen maar ook de Lochemse berg ten noorden van Ruurlo.[02]

Het Oost-Nederlands Plateau

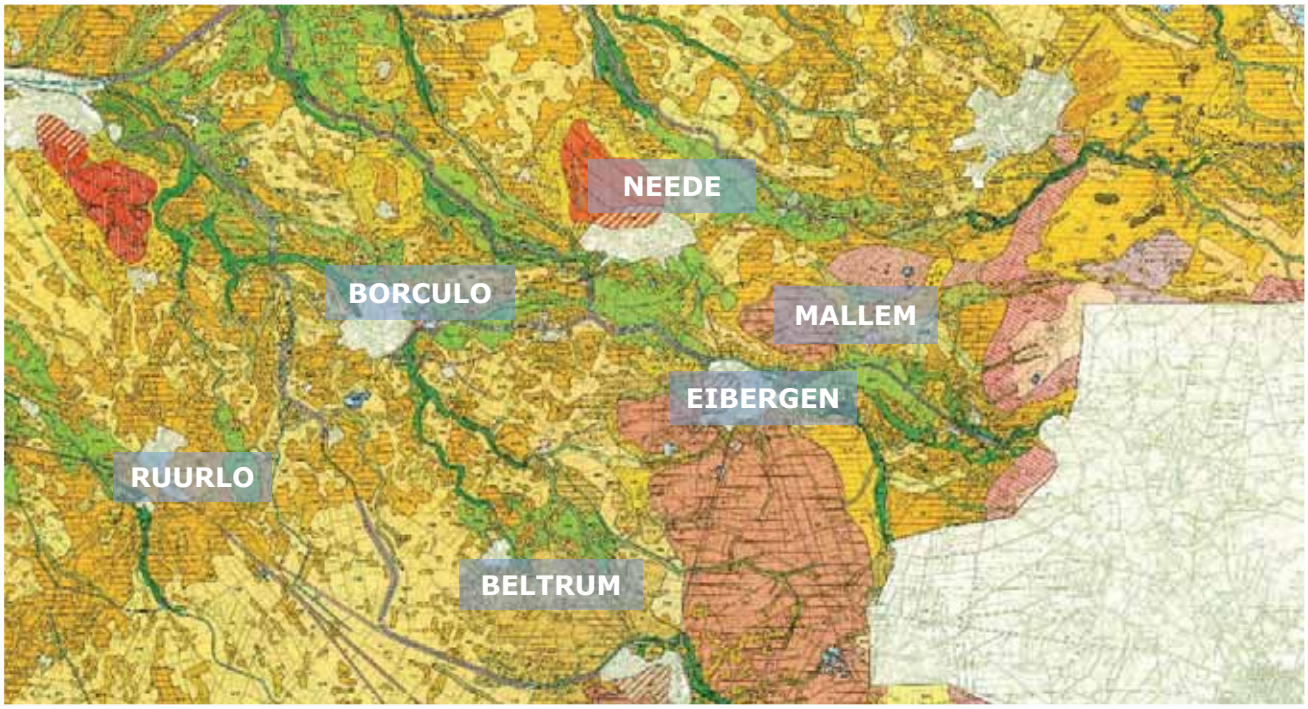
Ten oosten van het Noordzeebekken ligt het Oost-Nederlands Plateau. Dit plateau is miljoenen jaren geleden door krachten in de aardkorst omhoog geduwd.[03] Door erosie is het plateau later in kleinere plateaus uiteen gevallen. Langs de plateaus liggen geulen, die door erosie zijn uitgesleten in de ondergrond. Op de geomorfologische kaart is te zien dat de grens van het Oost-Nederlands Plateau ligt op de lijn Eibergen-Lichtenvoorde-Aalten.

Geologische Tijd	Tijdvak	Perioden	Begin- en eindtijd	Onderwerpen
HOLOCEEN 8800 v. Chr. - heden		Nieuwste Tijd	1850-heden	**Wederopbouw** 1945-1965 **Tweede Wereldoorlog** 1940-1945 **Interbellum** 1918-1940 **Eerste Wereldoorlog** 1914-1918 **Industrialisatie** 1850-1900 **Romantiek** 1750-1850 **Verlichting** 1650-1750 **Renaissance** 1550-1650
		Nieuwe Tijd	1500-1850	Tachtigjarige oorlog 1568-1648
		Late Middeleeuwen	1250-1500	
		Volle Middeleeuwen	900-1250	
		Vroege Middeleeuwen	500-1000	Merovingen 447-751 Karolingen 751-987
		Romeinse Tijd	12 v. Chr. - ca. 400	
		IJzertijd	800 v. Chr. – 12 v. Chr.	
		Bronstijd	2000-800 v. Chr.	
		Nieuwe Steentijd/ Neolithicum	5000 – 2000 v. Chr.	Landbouw
		Midden Steentijd/ Mesolithicum	8800 – 5000 v. Chr.	
PLEISTOCEEN 2,6 miljoen jaar v. Chr. – ca. 10.000 v. Chr.	Weichselien	Oude Steentijd/ Paleolithicum	300.000 – 10.000 v. Chr.	Toendralandschap
	Eemien			Relatief warm
	Saalien 300.000 – 130.000 jaar geleden			Landijs en stuwwalvorming

Geologische, historische en culturele perioden en historische thema's.

Op de reliefkaart van Gelderland is te zien dat het Oost-Nederlands plateau zich bevindt tussen de grens met Duitsland en de denkbeeldige lijn die Eibergen, Lichtenvoorde en Aalten met elkaar verbindt. (bron www.gelderland.nl)

Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000. De ondergrond van Berkelland bestaat grotendeels uit dekzand (licht en donker okergeel). Het hele gebied is doorsneden met beken met bijbehorende beekdalen. Ze stromen op de kaart als groene en donkerroze slingers door het landschap, van het hoge oosten tot de lagere komgebieden van de IJssel in het westen. Het lichtroze gebied in het oosten is het Oost-Nederlands plateau. Met rood zijn de stuwwallen van de Needse en Lochemse berg aangegeven. (bron: Stichting voor Bodemkartering, kaartblad 34-35)

Ten oosten van deze lijn liggen resten van oude rivierafzettingen; de terrassen. Op de kaart zijn de terrassen met roze weergegeven.
De rivieren die hier stroomden, lieten zand en grind achter. Ook sneden zij zich steeds dieper in de ondergrond waardoor trapsgewijze terrassen ontstonden. De overgang van een hoog naar een laag terras ligt ten westen van Eibergen en Groenlo.
Het hoge terras ligt op ca. 30 meter boven NAP.
Het laagterras op 20 meter boven NAP.
Het hoogteverschil is niet overal even goed zichtbaar. Dit komt doordat in andere, jongere perioden een nieuwe laag zand over de terrassen terecht is gekomen. Cultuurhistorische overblijfselen als steilranden in de omgeving van Eibergen en Mallem wijzen nog op de hoogteverschillen.

Natte gebieden in hoog zandlandschap

In het Saalien (300.000-150.000 jaar geleden), raakte het gebied bedolven onder landijs. Het ijs heeft een aantal blijvende veranderingen aangebracht in het Berkellandse landschap. Ten eerste stuwde het ijs de ondergrond op tot stuwwallen zoals de Needse Berg. Op andere plekken gebeurde het tegenovergestelde. Waar het ijs in contact kwam met de ondergrond, vlakte het land af. Een derde gevolg was de vorming van keileem. Het ijs had een mengsel van keien, grind, zand en leem meegesleept dat door het gewicht en het schuren van het ijs samengedrukt werd tot keileem.[04] Dit materiaal laat weinig water door. Op een aantal plekken waar het keileem vlak onder het maaiveld ligt, kan het water vrijwel niet wegzakken. Hierdoor komen vochtige gebieden voor in het relatief hoog gelegen oostelijk zandgebied. Een voorbeeld hiervan is het Ruurlose broek. In gebieden waar het water samen met afgestorven plantenresten bleef liggen is veen ontstaan. De venige bovenlaag is echter door toedoen van de mens – afgraving en afwatering - in latere tijden op veel plekken verdwenen.
Op het zandige plateau, heeft het water zijn weg gevonden door natuurlijke waterlopen uit te snijden. Het water stroomt af van het oosten richting het westen. De Berkel is een voorbeeld van zo'n waterloop.

Poolwoestijnen, zandruggen en moerassen

De zandruggen en moerassen die in Berkelland voorkomen zijn grotendeels ontstaan in de tweede koude periode: het Weichselien.
In het Weichselien heerste een toendra-achtig klimaat met weinig tot geen beplanting.
De ondergrond was permanent bevroren, terwijl de bovenlaag vrij spel had. De bovenlaag bevatte dekzand uit oude drooggevallen rivierbeddingen.
De wind blies het zand op tot dekzandruggen en rivierduinen. Dekzandruggen zijn op veel plekken in de Achterhoek te herkennen in het landschap.
Op de lijn Lichten–voorde, Ruurlo, Lochem, Laren en Harfsen ligt zo'n dekzandrug. De rug omsluit een groot laaggelegen bekken waar beken doorheen stromen. De verhogingen in het landschap belemmerde de afwatering. Samen met de weinig doorlatende keileemlaag heeft de vorming van het land gezorgd voor het ontstaan van het 'natte midden' van de Achterhoek.

Naar een gematigder klimaat

Het huidige geologische tijdvak – het Holoceen – brak 10.000 jaar geleden aan. De temperatuur en de zeespiegel steeg. De opwarming zorgde ervoor dat de groei van planten op gang kwam. Elk type landschap kende zijn eigen soorten beplanting.
In het open landschap groeiden berken, dennen, eiken, elzen, iepen, hazelaars, lindes en (haag-) beuken. Op de hoge stuwwallen kwamen eiken en berken voor. De stuwwallen met keileem of klei waren begroeid met beuken en eiken en/ of eikenhagen. In het dekzandgebied groeiden eiken, berken en beuken. Elzen- en essenbossen bedekten de nattere beekdalen.
Het zachtere klimaat en de groei van planten trok zoogdiersoorten aan. Met de dieren kwamen ook de mensen die het landschap gingen gebruiken en veranderen.

Steilrand bij Mallem.

2.2 DE MENSENHAND VORMT HET LAND

Jagers en verzamelaars

De eerste mensen betraden het oostelijk zandgebied in de Oude Steentijd. Zij trokken rond en leefden van de jacht en de visserij. Ook verzamelden zij eetbare planten, knollen, vruchten en bessen.[05] Door het landschap te vergelijken met soortgelijke land–schappen valt te verwachten dat de mensen in de Steentijd leefden op hoge plekken in de buurt van beekdalen, zoals op de Needse Berg en op de overgang van de Needse Berg naar het Berkeldal. De oudste tastbare sporen van landgebruik in dit gebied dateren uit de Midden Steentijd. Een vuurstenen pijl bevestigt het verblijf van mensen uit deze periode ten zuiden van de Needse Berg en op een dekzandrug in het Berkeldal.

Landbouwers

Vanaf het begin van de Nieuwe Steentijd – ca. 4900 voor Chr. – vond de overgang plaats van het jagen en verzamelen naar een bestaan dat gebaseerd was op landbouw. Mensen zochten de hogere plekken in het bos op om zich voor langere tijd te vestigen. Zij kozen daarvoor de stuwwallen, hogere dekzanden en de smeltwaterafzettingen. De lagere dekzanden waren moerassig en daarom ongeschikt als woon- en werkplaats. Sporen van bewoners uit de Nieuwe Steentijd zijn aangetroffen in Neede en bij Hoonte.

Van bos- naar parklandschap

Een eerste gevolg van het landgebruik door de mens was de ontbossing. De vroege landbouwers legden akkers aan in het bos door beplanting te verwijderen. Als de grond uitgeput was geraakt, lieten zij de akker braak liggen en begonnen elders opnieuw. Dit landbouwsysteem wordt 'zwerflandbouw' genoemd.[06] Nederzettingen hebben zich op deze manier steeds verplaatst. De verlaten grond groeide vol met grassen en kon vervolgens gebruikt worden voor het weiden van vee. In het gemengde eikenbos liet men varkens rondscharrelen. Op andere plekken kon het bos zich weer herstellen.[07] De echte ontbossing zette door omsteeks 3000 voor Chr.. De uitputting van de grond leidde tot een structuurloze bodem waarvan de bovenste laag mineraalarm was. De laag met humus- en ijzer hoopte zich op in een harde oerlaag die zich op 25 cm diepte bevond.[08] Het boslandschap veranderde onder invloed van de mens in een half open, parkachtig landschap met heidevelden, akkers en grasland.

Bevolkingstoename, stuifzanden en overstromende beken

De agrarische leefwijze had zo een positieve uitwerking op de bevolkingsgroei, dat de bevolkingsdichtheid in Oost-Nederland toenam in de Bronstijd (2000-800 voor Chr.). Bij Borculo en Kisveld zijn sporen gevonden van nederzettingen uit deze tijd. Bij Eibergen liggen grafheuvels en urnenvelden. De toename van de bevolking leidde gaandeweg tot verdere ontbossing. Uit stuifmeel–onderzoek is gebleken dat er in die periode meer heideachtige planten dan grasachtige planten groeiden op de verlaten akkers. Hieruit valt op te maken dat de voorheen humusrijke bosgrond steeds verder verarmde.[09] Daarnaast kon het ontboste land het water minder goed vasthouden. Het land erodeerde. Het losse zand stoof op tot grote stuifzandgebieden. De beken begonnen bij hoge waterstanden buiten hun oevers te treden en zetten klei af in de beekdalen.

2.3 TIJD VAN IJZER EN ROMEINEN 800 V. CHR.-500

De IJzertijd (800 v. Chr. – 12 na Chr.) bracht veranderingen met zich mee in het dagelijks leven van de bewoners. Mensen ontdekten hoe zij ijzeroer konden verwerken tot ijzeren werktuigen.
Die werktuigen gebruikten bij het bewerken van de grond, maar ook bij het handelen met en vechten tegen nieuwe volkeren die het land betraden, zoals de Romeinen.
De Romeinen annexeerden Noordwest Europa in de eerste eeuw. De grens lag bij de Rijn. Het gebied boven de Rijn was daarom officieel geen onderdeel van het Romeinse Rijk. Toch was de Romeinse invloed wel aanwezig. Geregeld braken gevechten uit tussen de volkeren boven de Rijn en de Romeinen. Tegelijkertijd handelden de volkeren ook met elkaar. Sporen die de Romeinen hebben achtergelaten zijn - evenals sporen van de periode daarvoor - lastig te vinden vanwege de bouwvoor die in de Middeleeuwen over oudere woon- en verblijfsplaatsen heen is komen te liggen. Kleine vondsten als Romeinse munten en sieraden bevestigen dat er contact was met het gebied boven de Rijn.
De Romeinen verlieten de lage landen in de 4de en 5de eeuw na Chr. Zij hadden destijds te maken met verschillende aanvallen van Germaanse stammen, met daarnaast een economische crisis.

Een onbekende periode

Na de terugtrekking van de Romeinen, volgde een periode waarvan weinig bekend is. Uit deze periode - de Dark Ages - onbreken geschriften. Ook zijn de archeologische vondsten schaars. Men veronderstelt dat er grote volksverhuizingen plaatsvonden en dat het bevolkingsaantal afnam. Door de bevolkingsafname kon het bos zich herstellen tot ongeveer de 9de en 10de eeuw.
Een bewijs voor het voorkomen van bos kan gevonden worden in de vele plaatsnamen die stammen uit de vroege Middeleeuwen, die volgde op de Dark Ages. Een groot aantal vroeg middeleeuwse plaatsnamen eindigen op –lo. Dit is een benaming voor een (open) plek in het bos. [10] [11] Uit de betekenis

kan afgeleid worden dat in de vroege Middeleeuwen opnieuw plekken ontbost werden. Berkellandse voorbeelden zijn Borculo, Ruurlo en Haarlo.

2.4 MIDDELEEUWEN 500-1500

2.4.1 Vroege Middeleeuwen (500-1000)

In de vroege Middeleeuwen werd de Achterhoek voornamelijk bewoond door Saksen. In dezelfde tijd bloeide onder leiding van de Merovingische dynastie, in het zuiden een machtig rijk op. Dit wordt ook wel het Merovingische rijk genoemd.[12] De Merovingische Franken ondernamen diverse pogingen om hun rijk uit te breiden in het noorden. De Saksen konden na meerdere aanvallen, uiteindelijk niet standhouden. Een Merovingische knikwandpot uit de 6de of 7de eeuw die gevonden is op de Needse Berg geeft aan dat er contact was met de Merovingen. Een ander gevolg van de komst van de Merovingen is het begin van de kerstening. De Franken hadden hun christelijke geloof meegebracht naar de lage landen.

Landschap en nederzettingen

Vanaf 800 nam de bevolking toe en opnieuw had dit zijn weerslag op het landschap. Door de bevolkings–toename nam ook de hoeveelheid land toe die omgevormd was tot weide en akkers. De natte moerassen, beekdalen en broekgebieden dienden als weide en hooiland. Op de wat drogere plekken kwam bouwland te liggen. In deze strategische keuze ligt de oorsprong van het kampenlandschap verscholen. Een boerderij stond in die tijd vaak op of aan de rand van een akker. De bebouwing vormde samen met de akker een huiskamp. De vroegmiddeleeuwse structuren die bij boerderijen met huiskampen horen zijn meestal onregelmatig en blokvormig. Ook nu nog worden deze kenmerken toegekend aan kampen–landschappen.

De bevolkingstoename leidde ook tot de groei van nederzettingen. Nederzettingen uit de vroege Middeleeuwen varieerden in vorm en omvang.[13] Er waren vrijstaande boerderijen die soms met 2 tot 5 andere boerderijen een verspreid opgezette nederzetting vormden. Grotere nederzettingen waren er ook. Uit onderzoek in soortgelijke gebieden zijn nederzettingen gevonden met een grootte van 7 tot 20 boerderijen en 30 tot 100 bewoners. Bij een boerderij behoorde in die tijd waarschijnlijk 1,5 tot 4 ha akkerland. Vermoedelijk stammen veel boerderij–plaatsen en buurschappen in Berkelland uit de vroege Middeleeuwen. Op de westflank van de Needse Berg en bij erve Olminkhof te Olden Eibergen zijn resten gevonden van nederzettingen uit de vroege Middeleeuwen.

2.4.2 Volle Middeleeuwen (1000-1350)

Hofstelsel

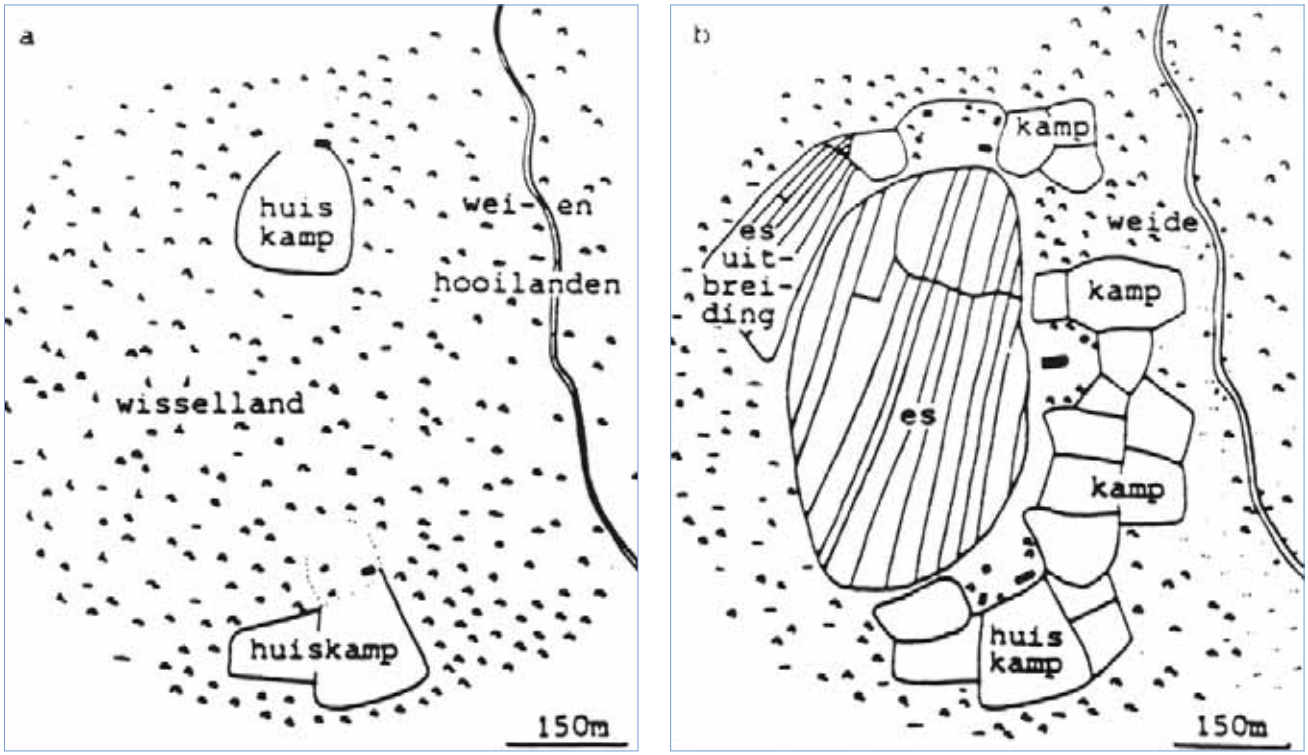
Vanaf de 9de tot de 13e eeuw bepaalde het hofstelsel, gecombineerd met het markenstelsel, de manier van leven in Berkelland. Doordat de twee stelsels met elkaar verweven raakten, is de verdeling van de macht en de inrichting van het bestuur een complexe aangelegenheid. In deze paragraaf wordt eerst het hofstelsel uitgelegd. De marken komen later aan bod.
In hoofdlijnen werd het land bestuurd door personen die veel grond in bezit hadden. De grootgrond–bezitters gaven hun goed in leen uit aan leenmannen. De leenmannen lieten op hun beurt het werk uitvoeren door horigen. Althans, zo was de situatie vooral in de vroege periode van het hofstelsel. Later veranderde het stelsel mee met de veranderingen door de eeuwen heen.
In de meest eenvoudige opzet van een hof, was er sprake van een centrumplaats of hoofdhof te midden van een groot areaal cultuurgrond. Voorbeelden hiervan zijn de hoven die bestaan hebben bij Mallem en Borculo. Op het hoofdhof woonde de hofheer of zijn vervanger. Op het land stonden kleine boerderijen waar horigen en pachters woonden. Zij waren verplicht om goederen in natura te leveren en om werkzaamheden te verrichten voor de hofheer. Hoven hadden weinig invloed op ontginningen. De primaire taak bestond uit het beheren van grondbezit. Niet het uitbreiden daarvan.[14] In de beginperiode bestond een hof uit ongeveer drie boerderijen en een hoofdhof. Vanaf de 12e eeuw kwam er behoefte aan versterkte huizen, door ze in steen op te trekken, op een verhoging te plaatsen en of door een gracht om het huis te graven.

Het middeleeuwse landschap

In de volle Middeleeuwen nam de bevolking snel toe. Ook de ontbossing zette zich verder door. De mensen bewoonden niet alleen meer de hogere delen, maar zij vestigden zich bij voorkeur op de overgang van hoog naar laag. De reden hiervoor was het land–gebruik. In de lagere natte gebieden, zoals de beekdalen, groeiden grassen die prima dienden als wei- en hooiland.
Sporen in het landschap uit deze periode zijn nu nog zichtbaar. De mens wilde steeds meer gebruik maken van de natte gebieden, maar om deze toegankelijk te maken was een goede afwatering nodig. In de Middeleeuwen begon men met het graven van weteringen en sloten. Ook zijn de lopen van beken verlegd ter verbetering van de afwatering en de bevaarbaarheid.

Oude bouwlanden

Kampen en essen komen veelvuldig voor op de zandgronden. Dit geeft de zandgronden een kenmerkend karakter. Afhankelijk van de locatie worden essen ook wel engen of enken genoemd. Dit type bouwland heeft zijn oorsprong in de vroege Middeleeuwen, maar kwam vooral in zwang in de volle Middeleeuwen.
De akkers werden niet meer in de bossen, maar bij voorkeur bovenop de hoger gelegen zandruggen aangelegd, of op hoge plekken langs een beek.
De essen en kampen zijn typisch voor het oostelijk

Het mogelijke ontstaan van een es vanuit eenmansessen/ kampen. (Baas, 1991)

zandgebied, waar de ondergrond minder vruchtbaar was dan in de klei- en veengebieden in het westen van Nederland. Het systeem is dan ook gebaseerd op het vruchtbaar maken van de zandige grond met mest, plaggen en huisvuil. De mest was afkomstig van de potstallen waar men het vee bijeenbracht. Het vee stond in de stallen op heideplaggen. De plaggen zorgden er met hun structuur voor dat het water minder snel kon wegzakken in de grond. De bollende 'esdekken' die in de Achterhoek voorkomen, bestaan dan ook uit een zandondergrond met daarop een bouwvoor dat bestaat uit een mengsel van plaggen en mest. Soms werden ook kleizoden, bosstrooisel en huisafval gebruikt om de structuur en vruchtbaarheid van het bouwland te verbeteren.[15] Uit de samen–stelling van een esdek, valt op te maken dat de essen en kampen te vinden zijn bij zandruggen die in de buurt liggen van landschappen die lange tijd in gebruik waren als heidevelden en graslanden.

Kampen en essen

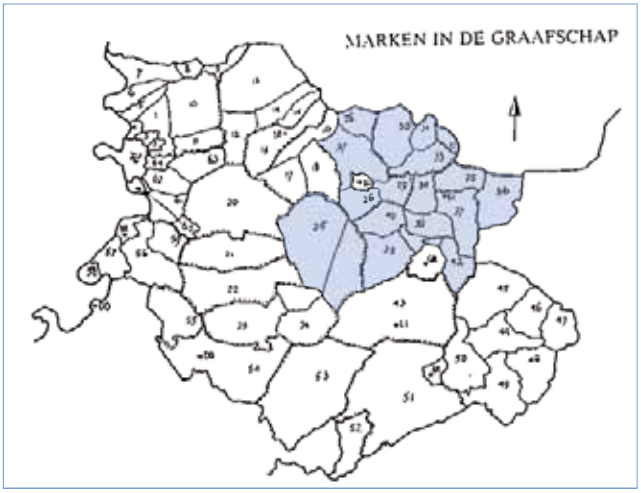
In Berkelland komen zowel kampen als essen voor. Vanaf de 10de eeuw werd deze agrarische systematiek van grondgebruik op grote schaal toegepast en groeiden op een aantal plekken huiskampen - eenmansessen - en nieuwe akkers aan elkaar tot grote complexen. Soms werd ook collectief een nieuw complex aangelegd, bijvoorbeeld door verwante families. De akkers werden niet meer alleen individueel bewerkt. Vanaf 1000 ontstonden grote aaneengesloten bouwlandcomplexen die gezamenlijk werden beheerd.[16] Dit houdt verband met de bevolkingstoename en de groeiende vraag naar voedsel. Voorbeelden van grote essencomplexen zijn de essen van Olden Eibergen, kleine en grote es van Eibergen, Needse berg, Hupsel, Mallem, Gelselaar, Geesteren en Beltrum.[17] Op de akkers werden vooral rogge en vlas geteeld voor de linnenweverij en gerst en hop voor het brouwen van bier. De vergroting heeft gevolgen gehad voor de verkavelingspatronen in het kampenlandschap. Naast de oude huiskampen werden nieuwe blokken met een regelmatiger vorm ontgonnen. Kampen groeiden aaneen en de aanvankelijke scheiding door middel van houtwallen verdween later waardoor de karakteristieke open essen ontstonden.

Marken

De bevolkingstoename zorgde er in de 13e eeuw voor dat er een grote behoefte was aan ontginningen. Meer land moest meer voedsel opleveren. Tot dan toe werden de in de buurt van de akkers gelegen vrije, woeste gronden door iedereen gebruikt. Door het intensieve gebruik waren de gronden echter verschraald. De voorziening van producten uit de wildernis zoals hout, turf, heideplaggen en gras kwam in gevaar. Het werd noodzakelijk om het gebruik en ieders aandeel daarin, aan banden te leggen.
In het oostelijk zandgebied zijn rond 1200 organisaties opgericht die de reglementering rond het gebruik van gemeenschappelijke gronden onder hun hoede namen. Zij worden 'markgenootschappen' genoemd.

De marken zorgden ervoor dat de rechten van individuele boeren binnen een gemeenschap werden vastgelegd. Anderzijds bepaalde men welke gebieden onder de invloedssfeer van de gemeenschap vielen. Ieder lid kreeg aandelen of 'waardelen' naar rato van zijn grondbezit. Alleen de 'gewaarde erven' mochten vanaf de oprichting van het markgenootschap gebruik maken van de gezamenlijke grond.
Als gevolg van het systeem namen de verschillen in sociale status toe. Dit kwam door de verdeling in vol gewaarde erven, gewaarde erven en keuters. Logischerwijs moesten de keuters en landlozen het vaak afleggen tegen de macht van de gewaarde erven. Vaak konden zij enkel wat bijverdienen door hun diensten te verhuren aan de grootgrondbezitters.

In het grondgebied van de huidige gemeente Berkelland werd in de 19e eeuw gesproken over de marken van Olden Eibergen, Mallem, Rekken, Eibergen & Holterhoek, Hupsel, Beltrum, Lintvelde, Avest, Zwolle, Noordijk, Lochuizen, Brammelo & Brammelerbroek, Neede & Hoonte, Dijke, Geesteren, Gelselaar, Haarlo en Ruurlo.[18]
Aan de top van de organisaties stond een 'richter'. Vaak was het een eigenaar of gebruiker van een hof of erf die deze functie bekleedde. In de heerlijkheid Borculo waren de heren van Borculo bijna in alle marken erfelijk markrichter. De markrichter leidde de vergaderingen van de marken. De heer van Borculo liet dit overigens soms ook over aan zijn rentmeester.
Van uit het verleden is bekend dat er markevergaderingen gehouden werden op Erve Hofman in Mallem, Erve Odink in Rekken, Olminkhof in Olden Eibergen en Van Bevervoorde in Gelselaar.
De indeling in marken is essentieel in het begrijpen van het landschap van nu. Een aantal marken groeide uit tot buurschappen die zich later ontwikkelden tot grotere nederzettingen, zoals Eibergen en Rekken. Belangrijk voor de groei van een mark tot nederzetting was de ligging nabij een centraal hof of versterkt huis, de oprichting van een kerk of kapel en de afstand tot een handelsroute, zoals tussen Deventer en Munster.

Marken in de Graafschap (Demoed, 1987)

Ten tijde van de oprichting van marken vormde het leenstelsel de gangbare organisatie van bestuur. In wezen bouwde het markesysteem voort op de oorspronkelijke bestuurswijze van het Frankische hofstelsel met leenheren, leenmannen en leen–goederen. Overigens bestonden naast het 'uitgeleende' land of goed, ook vrije goederen. Borculo is een voorbeeld van een vrije heerlijkheid. Als een leenman overleed, kwam het geleende goed weer terug bij de leenheer. Maar wat vaker gebeurde, was dat de goederen werden overgeërfd binnen de familie. Door deze gang van zaken, gingen families de leengoederen steeds meer zien als eigendommen, met alle gevolgen van dien.

2.4.3 LATE MIDDELEEUWEN (1350-1500)

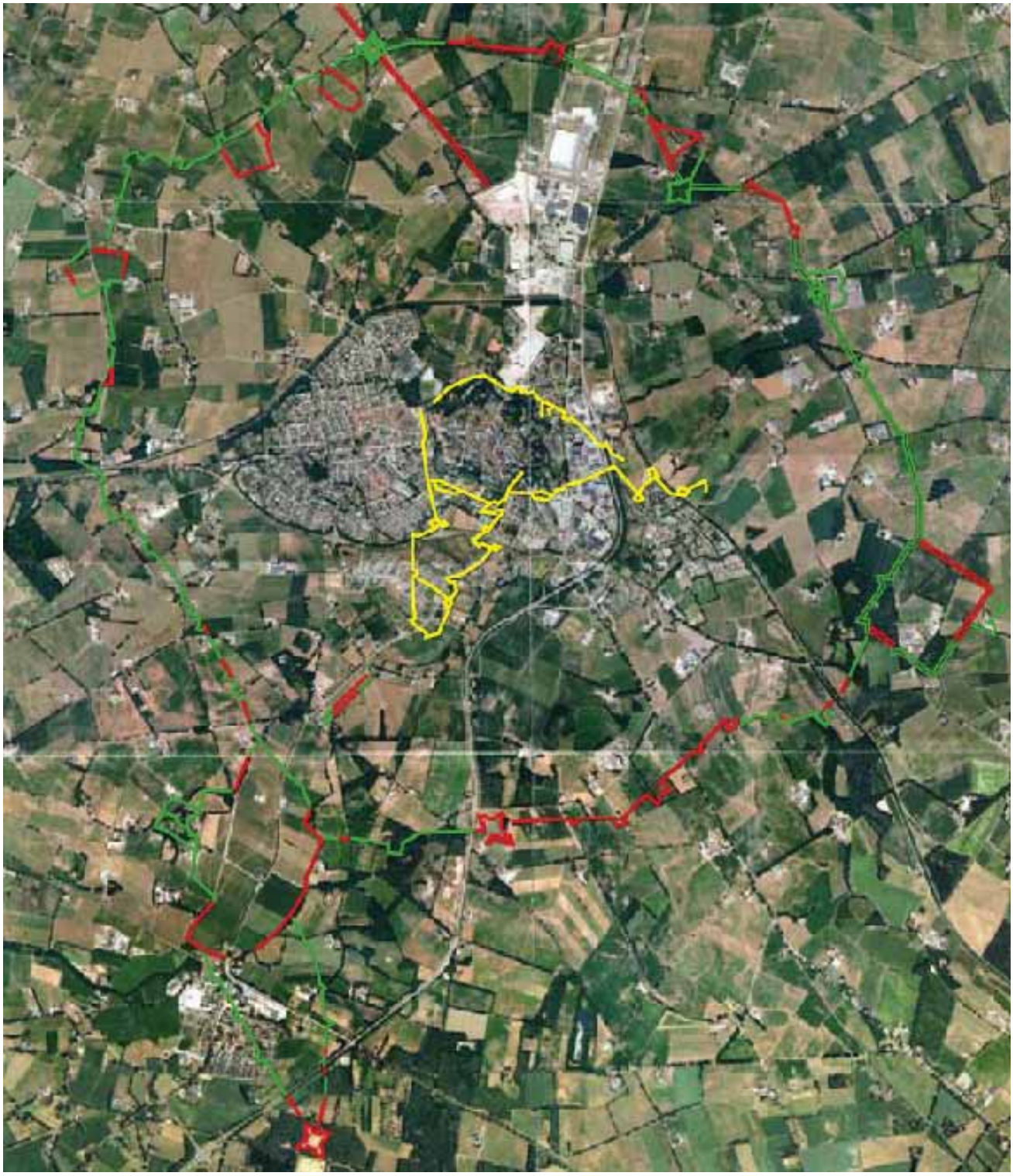
Het hofstelsel veranderde van karakter door de eeuwen heen. Er waren in de late Middeleeuwen niet alleen leengoederen en marken. Na de kerstening, kwam daar ook een christelijke bestuurslaag bij in de vorm van kerspelen. Wat daarnaast speelde, was de afname van het aantal hoven. Sommige hoven bleven bestaan als grote boerderij. In andere gevallen werkten de rentmeesters of meiers zich op tot lokale grootgrondbezitters. Een enkele keer groeide een hof ook uit tot een kasteel.[19]

2.5 NIEUWE TIJD 1500-1850

Na de Middeleeuwen traden veranderingen op in de maatschappij die van blijvende aard waren.
De nieuwe tijd begon met een hevige internationale strijd waarin de lage landen zich losmaakten van het Spaanse koningshuis. De Opstand - ook wel Tachtigjarige oorlog genoemd - eindigde met de oprichting van een republiek. Een tweede inter–nationale inmenging trad op aan het einde van de 18e eeuw. De Bataafse omwenteling had met name op bestuurlijk gebied gevolgen. Ook voor Berkelland.

De Opstand

In de 16e eeuw kwamen de Nederlandse gewesten in opstand tegen hun landsheer, de Spaans-Habsburgse koning Filips II. De opkomst van het calvinisme in noordwest Europa speelde een grote rol in de strijd tegen de overwegend katholieke zuidelijke gewesten. De tegenstellingen waren zo groot dat de noordelijke gewesten zich in 1588 verenigden tot de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. De Republiek werd ook wel de 'Verenigde Provincien' genoemd. Het grondgebied had min of meer dezelfde vorm en omvang als het huidige Nederland heeft. In dat opzicht stond de oprichting van de Republiek aan de wieg van het huidig staatsbestel. De republiek hield theoretisch stand tot het einde van de 18e eeuw.
De oorlog ging niet voorbij aan de Achterhoek. Deze lag namelijk in de frontlinie.Op de lijn Zutphen, Lochem, Doetinchem en 's Heerenberg lag de defensielinie.

Circumvallatielinie rond Groenlo. Het noordelijke deel ligt in gemeente Berkelland, richting Beltrum, Avest en Hupsel.
De roodgekleurde delen zijn bekend, de ligging van de groen gekleurde delen is gebaseerd op de kaart van Hugo de Groot.
(bron: BKP Grolse linie 1627)

De Staatsen hadden hun garnizoenen in deze steden - inclusief Doesburg - gelegerd. Zij maakten daarbij gebruik van de kastelen die er stonden.
De Spanjaarden hadden hun uitvalsbasis in Groenlo, Bredevoort en Anholt. Een aantal plaatsen werd verschillende keren belegerd. De bevolking onderging nadelige gevolgen van de oorlog.
De soldaten trokken plunderend door het land.
Om plunderingen tegen te gaan, kregen de dorpen en buurschappen een maandelijkse contributie opgelegd. Dit hielp slechts gedeeltelijk. Soldaten van zowel de Staatse als de Spaanse zijde bedreigden de bewoners met het in brand steken van hun huizen en stallen, wanneer zijn niet bereid waren om vee en andere bezittingen af te staan.[20]

Een ander gevolg voor de inwoners van Berkelland waren de godsdiensttwisten tussen de hervormden en de bisschop van Munster. Dit leidde onder andere tot een mix van protestantse en katholieke inwoners. Ook heeft de strijd tot gevolg gehad dat de bewoners van het oosten van dit gebied over kerkepaden te kerke gingen in Zwilbroek.
Pas na de verovering van Groenlo in 1627, Venlo en Roermond kwam het leven in rustiger vaarwater terecht. Van de verovering van Groenlo zijn een aantal sporen overgebleven in het landschap. De circumvallatielinie rondom de vestingstad Groenlo, lag met het noordelijke deel in het gebied dat nu tot gemeente Berkelland behoort. De insluitingslinie is aangelegd door Frederik Hendrik in de zomer van 1627 en is gebruikt om de Spanjaarden te verjagen uit het bezette Groenlo. De linie is niet overal even goed zichtbaar. Nog herkenbaar zijn de resten van schansen en andere aarden verdedigingswallen.
De linie heeft bestaan uit redoutes, schansen, kwartieren, liniedijken en schootsvelden.
De kenmerkende structuur is met luchtfoto's soms waarneembaar. Binnen de gemeentegrenzen van Berkelland liggen vijf kwartieren, hoorwerk 'Het Hart' en de Hollandse Schans. Binnen de kwartieren konden soldaten uitrusten. Een hoornwerk bestond uit twee halve bastions.[21]

Bevolkingsomstandigheden

De zeventiende eeuw hield over het algemeen voorspoed in, al was dit van relatief korte duur. Tijdens de gouden eeuw lag het economisch zwaartepunt in het westen van de Republiek. Inmiddels is aangetoond dat ook de voornamelijk agrarische gemeenschappen in het oosten van ons land wisten te profiteren van een gunstige markt. Halverwege de 17e eeuw, stagneerde de economie. Het einde van deze economische voorspoed werd buiten Amsterdam sterker gevoeld dan daar binnen. In de kleinere marktplaatsen sloeg de krimp genadeloos toe. De inwonersaantallen van steden en dorpen liepen drastisch terug en de prijzen voor landbouwproducten daalden. Tegelijkertijd werd de belasting steeds verhoogd. Het centrale bestuur - de Generaliteit - verkeerde continue in geldnood.

Bataafse republiek in 1798. De Achterhoek is verdeeld over de departementen Ouden IJssel en Van den Rijn. (Bron: www. wikipedia.org)

De Republiek had na de Tachtigjarige oorlog namelijk opnieuw te maken met oorlogen. Tussen 1688 en 1697 woedde de Negenjarige oorlog tegen Frankrijk. Niet veel later raakte de Republiek betrokken in de Spaanse Successieoorlog (1701-1714). De kosten werden steeds gedragen door de bevolking.
Tussen 1650 en 1750 trad overigens een verschuiving op in de bevolkingsspreiding. In het westen van de Republiek nam de bevolking af, terwijl er in het oosten inwoners bij kwamen. Tegen het einde van de 17e eeuw nam het aantal keuterboeren en landlozen toe. Een deel van de bevolking kwam terecht in de lagere sociale klasse en trokken naar het platteland.[22] De keuters stichtten vaak op afgelegen plaatsen in de marken kleine boerenbedrijven. Zo ontstonden kampontginningen en/ of huttenkolonies.

Hervormingen

Aan het einde van de 18e eeuw kwam in navolging van de Verlichting en de Franse Revolutie een 'fluwelen revolutie' op gang in de Republiek.
De revolutie was gericht tegen de macht van de elite. Men wilde strijden voor meer 'vrijheid, gelijkheid en broederschap' in de inrichting van de staat.
De bevolking was gesplitst in twee partijen.
De Orangisten pleitten voor het behoud van het oude systeem. De Patriotten streden voor hervormingen.

Hierbij werden zij geholpen door de Girondijnen, een partij die ontproten was uit de Franse revolutie.
In 1793 vielen de Fransen de Nederlanden binnen. Zij werden gesteund door de Hattemse patriotten– leider Herman Willem Daendels en het Bataafs legioen, bestaande uit gevluchte patriotten.[23]
Zij veroverden diverse steden en gebieden.
De Bataafse omwenteling heeft in Gelderland ongeveer drie maanden in beslag genomen, van november 1794 tot februari 1795. De gevolgen waren op vele terreinen merkbaar. Ten eerste werd in Gelderland de Landdag - bestaande uit de gewesten Gelre en Zutphen - omgedoopt in de Provisionele Representanten van het Volk van Gelderland.
Anders dan voorheen, werd het volk niet alleen meer vertegenwoordigd door steden, maar ook door plattelandsgemeenten. Ten tweede werd een scheiding aangebracht tussen de bestuurlijke en de rechterlijke macht. Zo werd de rechterlijke macht ondergebracht in het Hof der Justitie.
In 1795 werd de Bataafse Republiek uitgeroepen.
Behalve de genoemde bestuurlijke veranderingen, betekende dit ook voor de bevolking dat zij voortaan geregistreerd moest worden in een burgerlijke stand. Daarnaast kwam er een uniforme rechtspraak, een munteenheid, vastgestelde maten en gewichten en regels omtrent de belastingheffing. Ook belangrijk was de afschaffing van de heerlijke rechten.
Het betekende het einde van heerlijkheid Borculo, die eeuwenlang een grote stempel drukte op het gebied. Daarvoor in de plaats werd het land ingedeeld in gemeenten met aan het hoofd een burgemeester.
De meeste bestuurlijke rechten die behoorden tot de heerlijkheden gingen over naar de gemeenten.
Voor katholieken brak een tijd aan waarin zij na een periode van circa 200 jaar weer geaccepteerd werden als gelijke burgers.
De Bataafse republiek was een bondgenoot van de Franse republiek. De republiek was immers met hulp van de Fransen in het leven geroepen.
De Fransen drukten echter nadien een zware stempel op de Nederlanden, bijvoorbeeld door het legeren van Franse soldaten. Ook moest de republiek schadevergoeding betalen en leningen verstrekken aan Frankrijk. In 1798 kwam een einde aan de revolutie. Na conflicten tussen de hervormers en de conservatieven, kwam een partij aan de macht die voor een compromis koos.
Uiteindelijk greep Napoleon zijn kans om de Nederlanden beter te controleren. Hij richtte de vazalstaat ‘Koninkrijk Holland’ op in 1806. Zijn broer Lodewijk Napoleon werd koning. Het Koninkrijk hield niet lang stand. De Fransen werden verdreven en in 1813 is vervolgens het Koninkrijk der Nederlanden gesticht. De zoon van voormalig stadhouder Willem V werd aangesteld als Koning Willem I.
De hervormingen die hadden plaatsgevonden sinds de Bataafse revolutie werden echter niet terug–gedraaid.

Afschaffing Marken

Sinds de oprichting van de Republiek, Bataafse republiek en de stichting van het Koninkrijk, was het centraal bestuur dichterbij gekomen. In Den Haag kwamen onderwerpen aan bod in die gevolgen hadden voor de regio’s die wat verder af lagen van het ‘westen’.
Al sinds halverwege de 18e eeuw waren door het liberale denken in het tijdperk van de Verlichting, stemmen opgekomen voor het verdelen van de gemeenschappelijke gronden. De intellectuele elite had door de goede graanprijzen aan het einde van de 18e eeuw, interesse gekregen voor de rendabiliteit in de landbouw. Dit had hoogstwaarschijnlijk te maken met het feit dat zij zelf vaak grootgrondbezitters waren. Verlichte heren zagen de markegenootschappen als ‘eene ontzaggelijke groote hinderpaal tegen de voortgang der landbouw’.[22]
De heren hadden echter weinig oog voor het belang van de wilde woeste gronden voor de boeren op de zandgronden. Terwijl de gronden in de praktijk onmisbaar waren in het landbouwsysteem. Boeren met weinig vee konden daar namelijk voor weinig geld vee laten grazen en ze konden plaggen afsteken op de heide voor brandstof en voor het bedekken van de stalvloeren.
Overigens kwamen ook in andere Europese landen ontwikkelingen op gang waarbij gronden werden verdeeld. Het achterliggende idee was dat de grond efficiënter gebruikt zou worden als het in privaat bezit was. Koning Lodewijk Napoleon schiep een juridisch kader om tot verdeling te komen. Er was toen zo weinig draagvlak dat de meeste initiatieven strandden. In de 19e eeuw veranderde dit aanzienlijk. Dit had te maken met de uitvinding van kunstmest en de opkomst van landbouwcooperaties die zich bezig hielden met de verwerking van zuivel en aardappelen. Ook kwamen er boerenleenbanken.

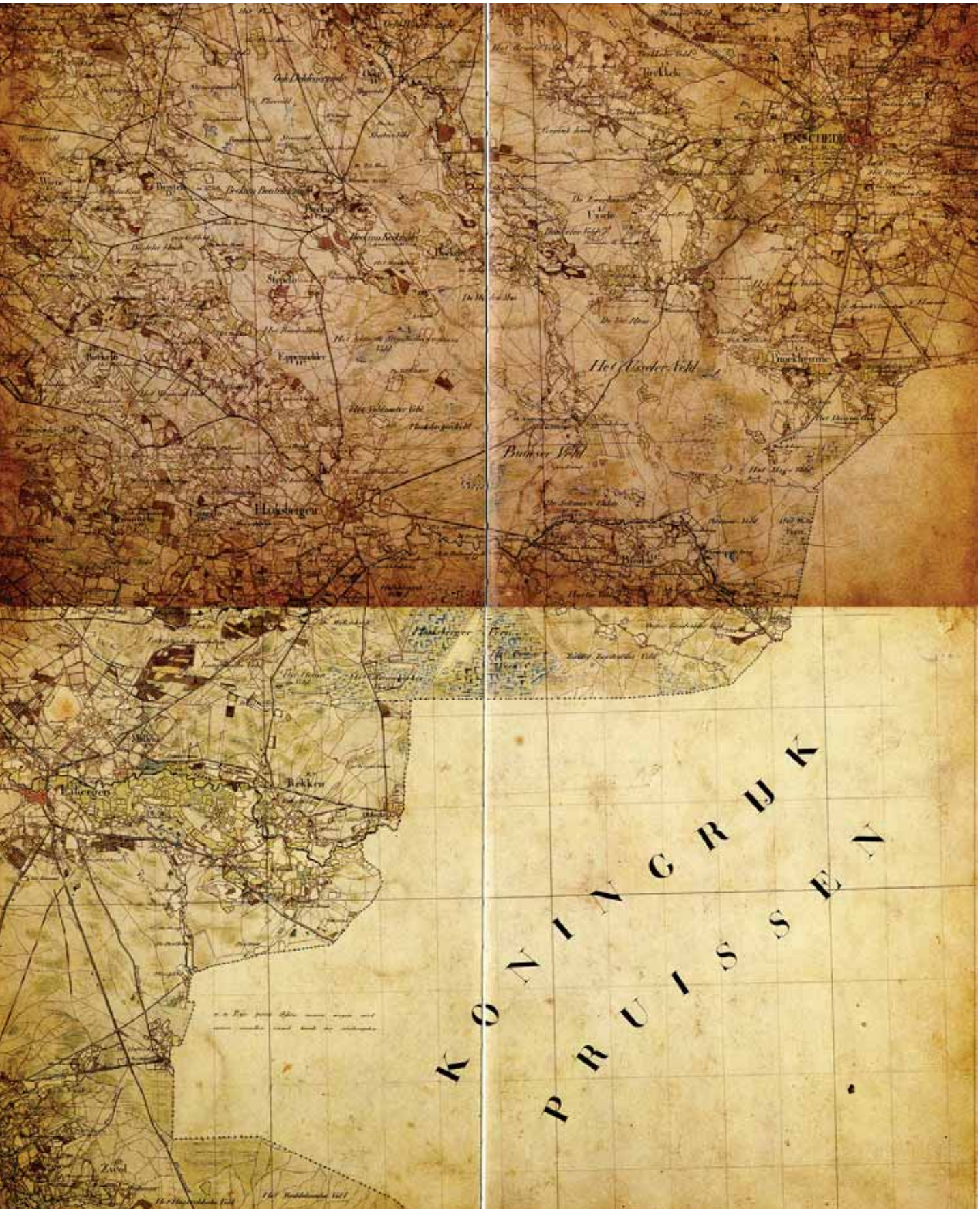

Intermezzo kaartbeeld ca. 1800
Op de afbeelding is het grondgebied van de huidige gemeente Berkelland weergegeven zoals het rond 1785 in gebruik was.
Opvallend zijn de grote lege gebieden, zoals het Lochemse veen, Ruurlose broek, Noordijker broek, Gelseler broek, de Waterhoek, het Hunterveld, het Haarlose veld en de Eibergse heide. Op de kaart is te zien dat het leven zich in Berkelland voornamelijk afspeelde langs de beekdalen. De beken liggen als levensaders door het land. Langs het water lagen de akkers en weilanden. Hier zijn ook de meeste nederzettingen tot bloei gekomen.
Aan de Berkel liggen van oost naar west; Rekken, Eibergen, Haarlo en Borculo.
Gelselaar en Geesteren liggen als hoger gelegen enclaves aan weerskanten van de Bolksbeek.
Beltrum bestaat uit een groot complex van landbouwgronden tussen de Slinge en de Leerinkbeek. Dit zijn overigens niet de namen die in die tijd gebruikt werden.
Het verloop is ook veranderd door de eeuwen heen. Ruurlo ligt aan de Baakse beek. Enigszins afgelegen lagen Hupsel en andere buurschappen.
Globaal gezien kan het patroon van bewoning op hogere plekken in de buurt van water vrijwel overal worden herkend in Berkelland.

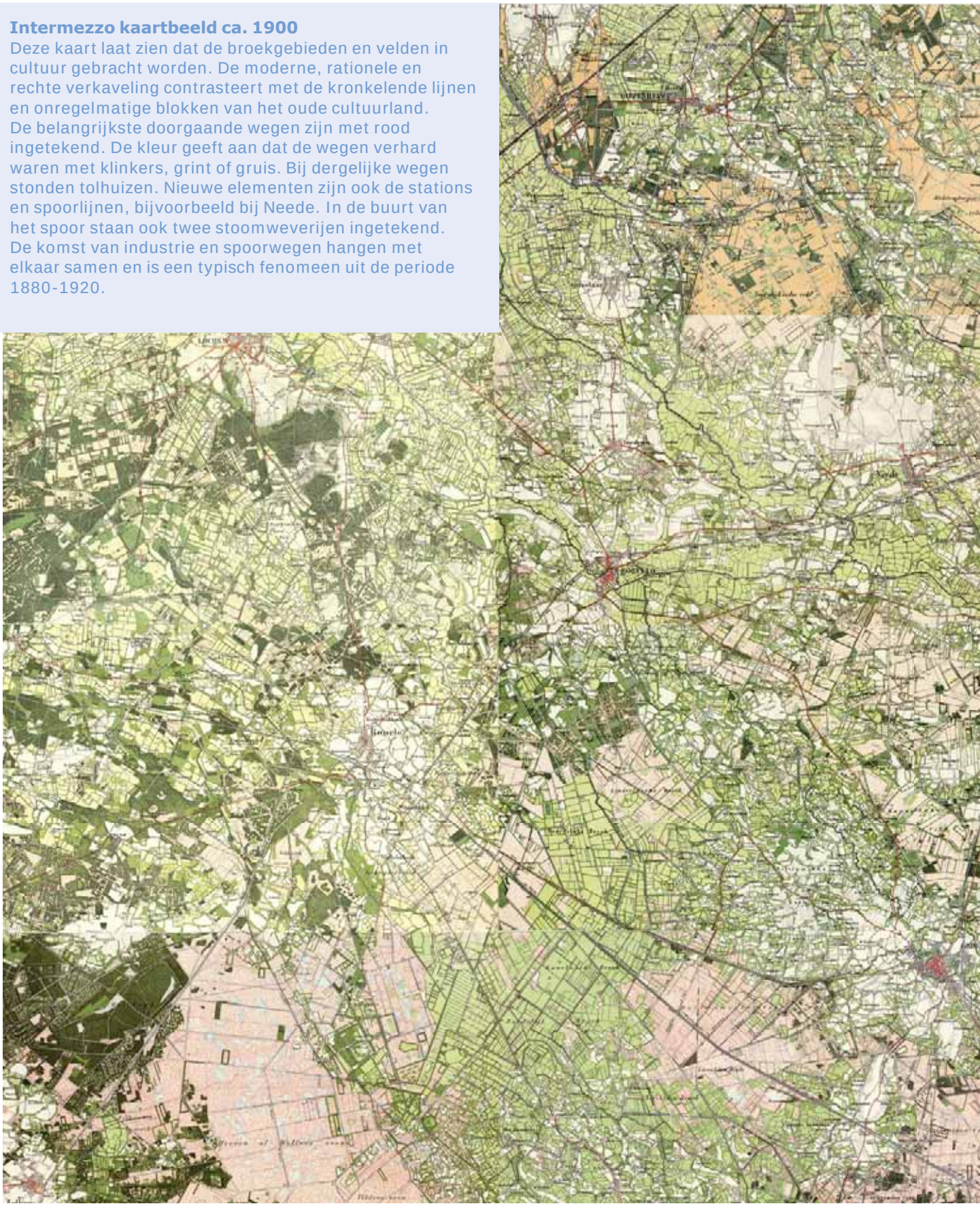
Intermezzo kaartbeeld ca. 1840
De kaart uit 1833-1835 is nauwkeuriger ingetekend dan de kaart uit 1785. Hierdoor is geen goede vergelijking mogelijk als het gaat om de groei van nederzettingen. Wat wel opvalt zijn het voorkomen van lange rechte wegen, die niet ingetekend zijn in 1785. De meest in het oog springende is de 'Straatweg van Zutphen naar Winterswijk' over Ruurlo en Groenlo. Ook is in de periode tussen de kaartbeelden begonnen met de ontginning van het Ruurlose broek. In het eerder lege gebied, zijn rechte vakken ingetekend.
Dit geldt ook voor het Wolfersveen tussen Beltrum en Zelhem. Het Eibergse veld lijkt echter nog net zo leeg als voorheen.

Topografische kaart omstreeks 1830 (bron: Grote Historische Atlas van Nederland 1:50:000 3 Oost-Nederland 1830-1855)

Het Asperder Veld
Bakkeren
Zyfel
KONINGRIJK
PRUISSEN

Intermezzo kaartbeeld ca. 1900
Deze kaart laat zien dat de broekgebieden en velden in cultuur gebracht worden. De moderne, rationele en rechte verkaveling contrasteert met de kronkelende lijnen en onregelmatige blokken van het oude cultuurland. De belangrijkste doorgaande wegen zijn met rood ingetekend. De kleur geeft aan dat de wegen verhard waren met klinkers, grint of gruis. Bij dergelijke wegen stonden tolhuizen. Nieuwe elementen zijn ook de stations en spoorlijnen, bijvoorbeeld bij Neede. In de buurt van het spoor staan ook twee stoomweverijen ingetekend. De komst van industrie en spoorwegen hangen met elkaar samen en is een typisch fenomeen uit de periode 1880-1920.

Historische Atlas Gelderland. Chromotopografische Kaart des Rijks 1: 25 000.

2.6 DE 19E EN 20STE EEUW

In de 19e eeuw veranderde het Berkellandse landschap, dat eeuwenlang op een soortgelijke wijze in gebruik was geweest, opnieuw. Voor de modernisatie doordrong, bestond een groot deel van Berkelland uit onbebouwde woeste grond.
De bewoning en het landgebruik lagen vrijwel altijd langs de beken. Dit begon te veranderen vanaf circa 1820. Het land werd centraal geregeerd, wat tot gevolg had dat er meer aandacht kwam voor de oprichting van scholen, de aanleg van wegen en spoorlijnen en de verdeling van de gezamenlijke gronden. Tegelijkertijd zorgde de uitvinding van stoommachines voor de opkomst van industrieën. Deze 19e eeuwse ontwikkelingen brachten veel teweeg in de samenleving.

Markeverdeling en ontginningen

Nieuwe inzichten in ontwateringstechnieken, in de ontginningen en in de agrarische bedrijfsvoering leidden in combinatie met een vooruitgangsgeloof in de maakbaarheid van het land, tot veranderingen in het landschap. Deze vonden plaats tot in de tweede helft van de 19e eeuw. Woeste heidegronden en drassige broekgebieden zoals het Eibergse Veld, Ruurlose Broek, Noordijkerveld, het Lintveldse Broek en het Bellegoor konden vanaf toen door het verbeteren van de afwatering plaats maken voor ontginningen ten behoeve van de landbouw. Dit zorgde voor een totale herinrichting en metamorfose van het land. De herinrichting werd vergemakkelijkt door de invoering van het kadaster in 1832, waardoor de grenzen van de marken nauwkeurig vastgelegd waren. Vanaf circa 1840 startte de grootschalige ontginning in traag tempo, mede omdat door mestgebrek de zandgronden niet erg rendabel en gewild waren. Bovendien waren de grond- en pachtprijzen gestegen toen bleek dat de landbouw winstgevender kon zijn dan ze tot dan toe was. Dit viel niet te combineren met de behoefte aan weidegebieden voor bijvoorbeeld schapen. Pas na de markewet van 1886 en het gebruik van kunstmest rond 1900 kwam de ontginning in een stroomversnelling terecht. In het oosten van Berkelland, werd in 1845 de mark van Mallem als eerste verdeeld. Ook niet gewaarde keuters konden recht hebben op stukken grond.

Kenmerkend voor de jonge ontginningen uit de 19e en 20ste eeuw zijn de regelmatige patronen en haakse hoeken in de verkaveling van het land en de eenzijdigheid in het landgebruik.[23] Vaak zijn hele stukken land uitsluitend in gebruik voor soortgelijke landbouwdoeleinden; veehouderij, tuinbouw of akkerbouw.

Wegen

Het centrale bestuur ging zch in de 19e eeuw ook bezighouden met de aanleg van nieuwe wegen.
Tot die tijd was het wegbeheer een taak geweest van de marken. Maar na de verdeling kwam deze taak bij de gemeenten terecht. Doorgaande wegen kregen steeds vaker een verhard oppervlak. In 1845 werd een grindweg aangelegd tussen Groenlo, Eibergen en Haaksbergen. Daarna volgde de Deventer Kunstweg van Deventer via Borculo naar Groenlo.
De uitbreiding met een zijtak van Haarlo via Eibergen en Rekken naar Vreden is in 1851 uitgevoerd.
De meeste doorgaande wegen lagen op de grens tussen het oude cultuurlandschap met akkers en de woeste gronden. Een uitzondering waren de wegen van Eibergen naar Groenlo en Winterswijk.
Deze hadden een recht tracé over de woeste gronden.
Naast de verharde wegen voor het snellere verkeer, bleven de wegen voor de ontsluiting van de landerijen voor lange tijd uit een zandig wegdek bestaan.
Een gevolg van de vernieuwing in de infrastructuur was dat de woeste gronden beter te bereiken waren. En dit was handig voor het ontginnen.

Scheepvaart

Met name tussen 1820 en 1860 was scheepvaart van belang. In die tijd voeren Berkelzompen over de Berkel.[24] Door verbeterde landwegen verminderde de scheepvaart. De Berkel kreeg vanaf toen een grote rol in de afwatering. Dit had te maken met de verdeling van de marken en het graven van sloten die op Berkel afwaterden.

Spoorwegen

In 1839 deed de spoorwegen hun intrede in het Nederlandse landschap. Het oosten werd in een latere fase aangesloten op het spoorwegennet.
In 1878 kam de spoorweg Winterswijk-Zutphen gereed. In 1884 volgden de spoorlijnen tussen Winterswijk en Neede en van Ruurlo naar Hengelo (OV).[25]
Het spoor was vooral van belang voor de opkomende industrie in Twente, Achterhoek, langs de Oude IJssel en over de grens in Duitsland. De spoorlijn stond in Berkelland vooral in dienst van de industrieën van Neede en Eibergen, Borculo en Ruurlo. Met de trein werd steenkool aangevoerd voor de fabrieken die gebruik maakten van stoommachines. Ook de agrarische sector vaarde wel bij de spoorwegen. Landbouwproducten konden per trein afgevoerd worden en men kon sneller aan kunstmest komen. Door de spoorwegen verbeterde tevens de verbinding tussen het oosten en het westen van Nederland.

Industrie

Door de betere ontsluiting van het oosten van Nederland, kwam een industrie op gang in Berkelland. De weverij was de meest voorkomende bedrijvigheid. In Neede en Eibergen zijn nog gebouwen te vinden die herinneringen oproepen aan deze tijd. Het gaat niet alleen om oude fabrieken, maar ook om arbeidershuizen en directeursvilla's. De industrie zorgde hierdoor ook voor een verandering in het straatbeeld van de van oorsprong door landbouw gedomineerde nederzettingen.

Bewoning en bebouwing

De economische vooruitgang, verbeterde voedselkwaliteit en de komst van nieuwe industrieën leidde in de 20ste eeuw tot een groei van dorpen en steden. Veel mensen trokken naar plaatsen waar werk was in de nieuwe fabrieken. De groei is in de beginperiode voorzichtig te zien aan de uitbreiding door middel van lintbebouwing langs de oudere wegen. In latere perioden begint de planmatige uitbreiding met arbeiderswijken. Dit had te maken met de Woningwet die in 1901 werd ingevoerd. Vanaf die tijd ging de overheid zich actief bezighouden met het welzijn van de inwoners en eisen stellen aan woningbouw. Rond 1930 leidde dit tot uitbreidingsplannen in de grotere kernen.
Specifiek voor Berkelland is ook de periode van de 'wederopbouw' van Borculo na de verwoestingen van een cycloon op 10 augustus 1925. De ravage was enorm. Het is daarom dat in Borculo veel bouwwerken terug te vinden zijn uit deze periode. Twee jaar later werden ook Beltrum, Olden Eibergen en Neede getroffen door een cycloon.
Na de Tweede Wereldoorlog begon de nationale wederopbouw. In rap tempo moest gebouwd worden om de groeiende bevolking van woningen te voorzien. Kenmerkend zijn de inpassing van de ruimte voor auto's, de efficiëntie en de massa–productie. Er trad een scheiding van functies op, resulterende in woongebieden, werkgebieden en winkelcentra.

Standaardisatie en wederopbouw in het buitengebied

Tot de Tweede Wereldoorlog kwamen in de Achterhoek veel gebouwen en landschapspatronen voor die typisch waren voor de streek. In het oosten van Berkelland kwamen – en komen - bijvoorbeeld veel boerderijen voor in het buitengebied met grote kappen met oranje-rode dakpannen, een lage gootlijn en witte belijningen.
De boerderijen hebben een rechthoekige vorm of een T-variant. Het type gebouw, in combinatie met het zandlandschap, is kenmerkend voor het oosten van Nederland. Het beeld veranderde na de Tweede Wereldoorlog in de periode van wederopbouw tot op heden.

Na de Tweede Wereldoorlog brak een tijd aan met grote maatschappelijke en economische veranderingen. De modernisering in de agrarische sector zorgde voor mechanisering, specialisatie en schaalvergroting in de bedrijfsvoering, wat uiteindelijk consequenties had voor het landschap. In het ontwerp en bij de bouw van agrarische gebouwen werd gekeken naar functionaliteit en kostenbesparing. Dit vond op landelijk niveau plaats en vaak werd de vormgeving van de agrarische bebouwing overgelaten aan landelijk opererende stallenbouwers. Hierdoor is vervlakking opgetreden in de agrarische gebieden. Voorbeelden van na-oorlogse niet-streekeigen bebouwing zijn bijvoorbeeld de ligboxenstallen die vanaf de jaren '60 gebouwd zijn.[26]

Ruilverkaveling

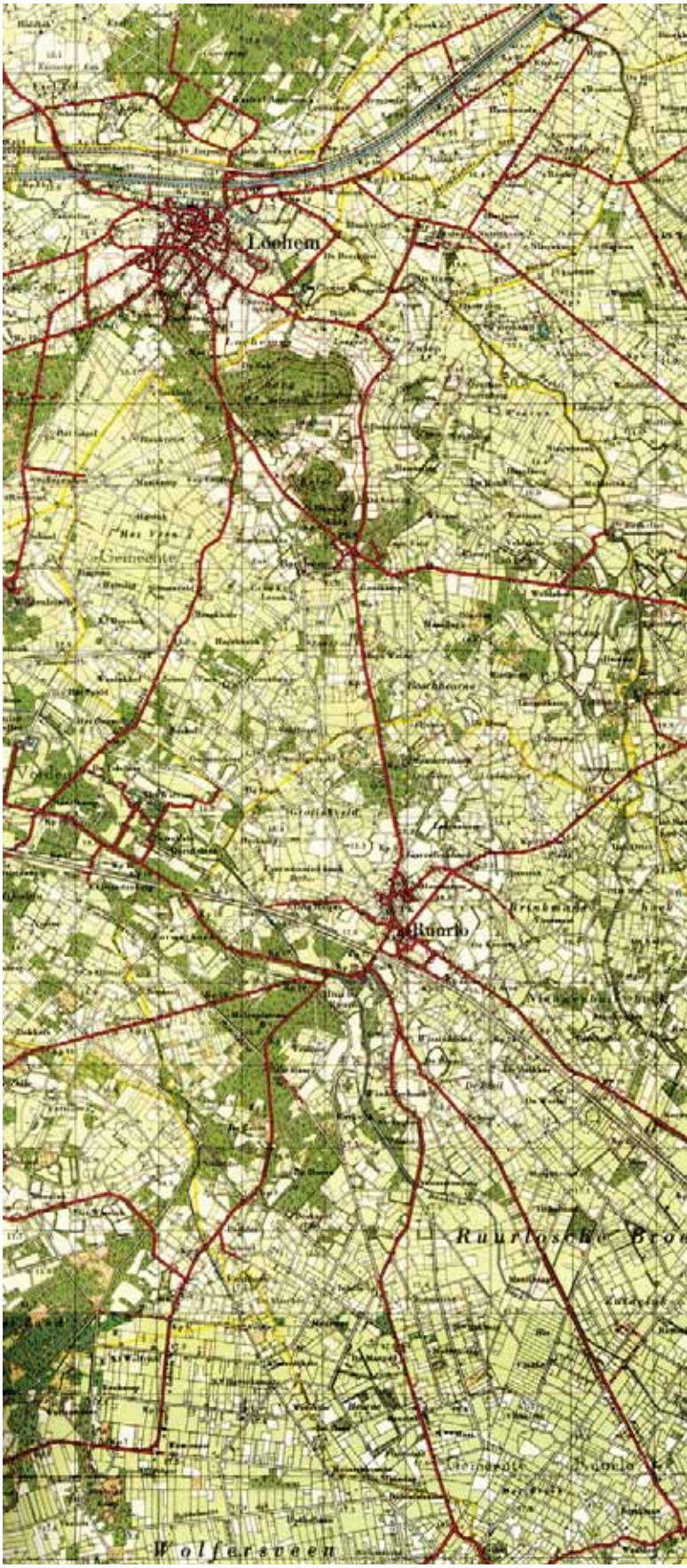
Niet alleen de bebouwing maakte een standaardisatie door, ook het landschap kreeg te maken met grootschalige veranderingen. De bedrijven groeiden in oppervlakte en door machines konden grotere percelen bewerkt worden. Om het werk te versnellen, werd landelijk ruilverkaveling mogelijk gemaakt. Doel was het verbeteren van de inrichting van het landelijk gebied. Verbetering was nodig omdat het grondbezit versnipperd was, veel percelen slecht bereikbaar waren en de ontwatering vaak te wensen overliet. De eerste ruilverkavelingswet dateert uit 1924, maar de meeste ruilverkavelingsprocessen vonden plaats tussen 1950 en 1975. Bij een proces waren boeren, hun belangenorganisaties, het kadaster, waterschappen, gemeenten, provincies en het Rijk betrokken.[27] Grondeigenaren konden in overleg kavels met elkaar ruilen, zodat hun grondeigendom aaneengeschakeld en rondom de boerderij kwam te liggen.

De gevolgen voor het landschap waren groot, aangezien op veel plaatsen de eeuwenoude verkaveling verdween. Ook zijn kronkelende wegen en begrenzingen recht getrokken. Toch heeft de ruilverkaveling voor het oostelijk zandgebied niet zo desastreus uitgepakt als elders in het land. In de Achterhoek is aansluiting gezocht bij de bestaande blokverkaveling. Wel zijn veel houtwallen verdwenen. Ook is vermoedelijk een aantal verhogingen - zoals steilranden - geëgaliseerd. Kenmerkend voor de ruilverkavelingsblokken is de oververtegen–woordiging van naoorlogse boerderijen. Maar ook de diepe rechtgetrokken wateren, gedraineerde percelen, 20ste eeuwse gemalen en betonnen bruggen.

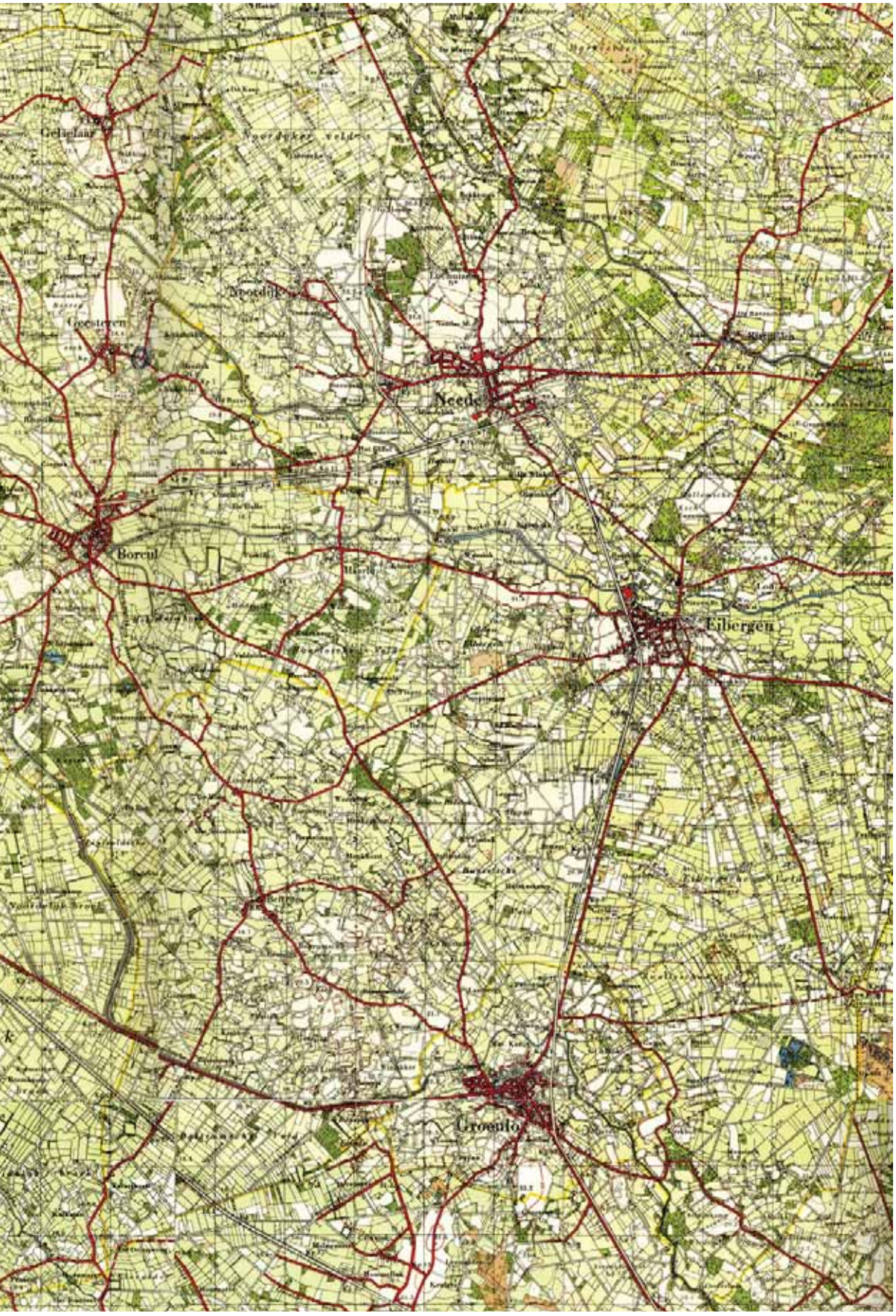
Ruilverkavelingsprocessen voltrokken zich rond Beltrum, Noordijk en Rietmolen. De herverkaveling kwam bij Noordijk en Rietmolen op gang in 1948, toen de Aan- en Verkoop Vereniging Noordijk en Coöperatieve Landbouwvereniging Rietmolen en Omstreken een aanvraag voor ruilverkaveling indienden bij de Cultuurtechnische Dienst. Het plan werd 'Ruilverkaveling Neederberg' genoemd.
Het hele plangebied was bij elkaar ca. 1.200 ha groot. Een van de doelstellingen was om alle bedrijven aan een verharde weg te brengen. Een insteekweg kon eventueel ook een oplossing bieden. Binnen het hele proces vonden ook boerderijverplaatsingen plaats, bijvoorbeeld aan de Schoolweg, en de Blinkweg.
In een aantal gevallen zijn in die periode oudere woningen en boerderijen afgebroken, ten behoeve van het verbeteren en verbreden van de infra–structuur of de afwatering. Daarvoor in de plaats kwamen boerderijen en bungalows, losstaande stallen en schuren en rechte wegen.

Intermezzo kaartbeeld ca. 1955-1965

Halverwege de 20ste eeuw is het landschap meer versnipperd geraakt. Op het kaartbeeld is te zien dat de heidevelden zijn verdwenen. De contrasten tussen het bouwland (wit) en grasland (lichtgroen) zijn veel minder prominent aanwezig dan rond 1900. Dit heeft te maken met het gebruik van kunstmest en de ontsluiting en ontwatering van de afgelegen gebieden. Hierdoor werd de landbouw minder afhankelijk van de natuurlijke landschappelijke situatie. Het wegennet is sinds de komst van de auto duidelijk uitgebreid. De uitbreiding van bebouwing vindt plaats in blokken rondom de oude kern.

Atlas van topografische kaarten Nederland 1955-1965 (2006), Landsmee

r: Uitgeverij 12 Provinciën.

De Holterhoek bij Eibergen voor de ruilverkaveling rond 1900.

De Holterhoek bij Eibergen na de ruilverkaveling in 2004.

2.7 SAMENGEVAT

Het landschap heeft een lange dynamische. Allerlei gebeurtenissen die geschetst zijn in de algemene geschiedenis hebben een ruimtelijke impact gehad op het landschap.
Aan deze sporen uit het verleden is ook in Berkelland terug te vinden wanneer men bekend is met het verhaal achter het ontstaan en bestaan.

- De landschapsvorming is te herkennen aan de *hoogteverschillen* in het landschap, zoals de stuwwal van de Needse Berg en de drassigheid van het Ruurlose broek.

- Bewoning van hoge ouderdom is minder zichtbaar, maar wel te herleiden uit het urnenveld bij Eibergen. De Needse Berg kan ook gezien worden als een oude bewoningsplek.

- Uit de vroege Middeleeuwen stammen de *plaatsnamen* die eindigen op –lo, zoals Ruurlo, Haarlo en Borculo.

- *Essen en kampen* komen veelvuldig voor in Berkelland. Het zijn sporen met een oorsprong uit voornamelijk de volle Middeleeuwen.

- Het *hofstelsel* was prominent aanwezig in de Berkellandse historie. Het Hof te Borculo bestaat niet meer. Huize de Kamp in Neede is daarentegen een van de weinige overgebleven oude hofstedes. De macht van grootgrondbezitters en landheren is ook terug te zien aan Kasteel Huis Ruurlo, met haar pachtboerderijen. Uiteraard zijn er veel meer sporen terug te herleiden naar deze periode.

- De *marken* hebben een grote rol gespeeld in het gebruik van het land en in de samenleving rond een mark. Voorbeelden zijn de esdorpen met een groot open escomplex met aan de randen agrarische bebouwing en in de buurt van een broekgebied en heideveld. Dit samenhangende patroon is wederkerend in Berkelland en heeft alles te maken met de ontwikkelingsgeschiedenis van de steden, dorpen en buurschappen in Berkelland. Daarnaast hebben de markegrenzen lange tijd voortbestaan in de begrenzing van de voormalige gemeenten die samen opgingen in gemeente Berkelland.

- *Infrastructuur* zoals verharde wegen en spoorlijnen uit de 19e eeuw zorgde ervoor dat industrieën konden ontstaan bij Neede en Eibergen.

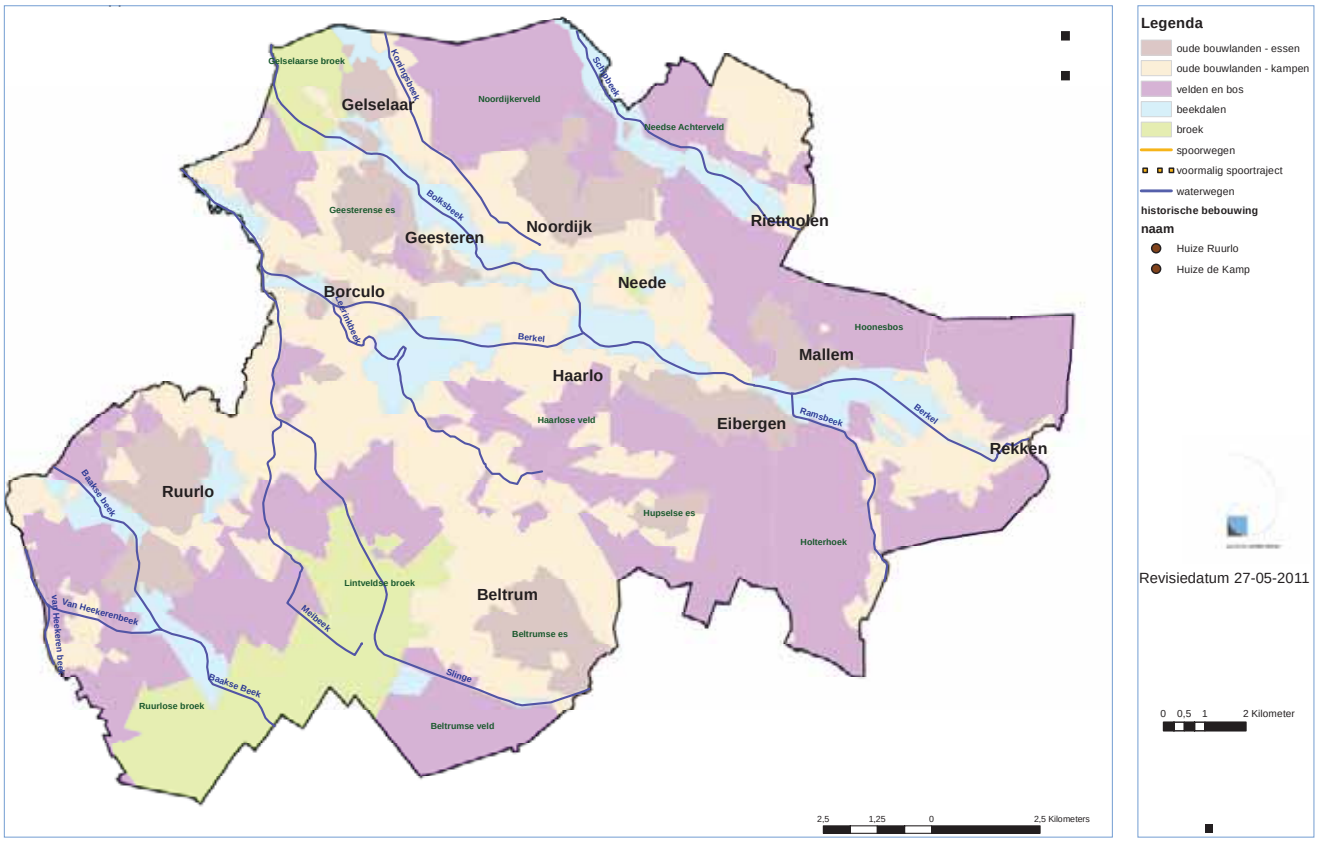
- De grote velden die voorheen dienst deden als gemeenschappelijke grond zijn in de *19e en 20ste eeuw ontgonnen*. Dit is te herkennen aan de rechte wegen en waterlopen, in tegenstelling tot de oude kronkelende wegen en onregelmatige verkaveling.
- De *beken* in Berkelland hebben altijd een rol gespeeld in Berkelland. Tegenwoordig zijn recreatie en verfraaiing van het landschap naast de ontwatering ook belangrijke functies.

VOETNOTEN **HOOFDSTUK 02**

[02] Gelders Genootschap (2010), Cultuurhistorische analyse Ruurlo en omgeving.
[03] RAAP-rapport 1701, P 75.
[04] Noordhoff Uitgevers (2009), P 14.
[05] RAAP (2008), RAAP-rapport 1748, P 24.
[06] Keverling Buisman, F. e.a. (1998), P 28.
[07] Barendse, S. et al (2000), P 106.
[08] Berendsen, H.J.A. (2000), P 63.
[09] RAAP (2008), RAAP-rapport 1748, P 25.
[10] Berendsen, H.J.A. (2000), P 213.
[11] Keverling Buisman, F. e.a. (1998), P 29.
[12] Keverling Buisman, F. e.a. (1998), P 29-30.
[13] Barendse, S. et al (2000), P 107.
[14] Berendsen, H.J.A. (2000), P 64.
[15] RAAP (2008), RAAP-rapport 1748, P 28-29.
[16] Barendse, S. et al (2000), P 108-111.
[17] Wabeke, J. (2006), P 12-13.
[18] Demoed, H.B. (1987), P 92-93.
[19] Barends, S. En J.D.H. Harten (1988), P 41.
[20] Van Dalen, P 215–223.
[21] RAAP-rapport 1701 (2009), P 92.
[22] Bielemen (2008), p 139–140
[23] www.mijngelderland.nl
[24] Bieleman, J. (2008), Boeren in Nederland.
Geschiedenis van de landbouw 1500-2000. Amsterdam: Boom. P 238-239.
[25] Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (2011), P 4.
[26] Gemeente Berkelland, P 16.
[27] Heusinkveld (1998), P 20.
[28] Gelders Genootschap (1999), P 3-4.
[29] Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (2011), P 2-3.

HOOFDSTUK 03.
VERLEDEN IN DELEN

Berkelland valt geografisch op verschillende manieren in te delen. In dit hoofdstuk wordt het landschap eerst ingedeeld in vier typen landschappen. Hierbij is gekeken naar de uiterlijke kenmerken in samenhang met de ontwikkelingsgeschiedenis. Een beekdallandschap verschilt immers van een essen- en kampenlandschap. Na de typering van het landschap volgen de beschrijvingen van zes deelgebieden; Ruurlo & omgeving, Borculo & omgeving, Geesteren & Gelselaar, Neede & omgeving, Eibergen & omgeving en Beltrum & omgeving. Elke beschrijving begint met een verhaal over het verleden. Vervolgens wordt aangegeven welke bijzondere sporen nog afleesbaar zijn, of anders gezegd, welke huidige ruimtelijke kenmerken we kunnen zien.

Cultuurlandschappen Berkelland.

3.1 VIER LANDSCHAPPEN

Het landschap van gemeente Berkelland is in grote lijnen te verdelen de vier deellandschappen; Velden, Oude Cultuurlanden, Broeklanden en Beekdalen.

Landschap verandert voortdurend. Een strakke scheiding tussen landschappen is dan ook niet te maken. Er zijn genoeg plaatsen aan te wijzen die afwijken van de kenmerken van een bepaald type gebied. Het gaat daarbij vaak om overgangsgebieden of gebieden waar ruimtelijk ingrijpende ontwikkelingen hebben plaatsgevonden. Daarnaast bestaat ook overlap tussen gebieden. Broeklanden liggen bijvoorbeeld vaak in beekdalen of hebben juist vanwege de jonge ontginning kenmerken die lijken op recente veldontginningen.
In beekdalen komen naast de broeklanden ook kampen voor die in deze gebiedsindeling ook weer vallen onder oude bouwlanden.
Om het verhaal toch zo mogelijk eenvoudig te houden, is gekozen is gekozen voor een indeling in vier landschapstypen, namelijk: Velden, Oud Cultuurland, Broekland en Beekdalen.Binnen die landschappen worden de nuances aangegeven zodat toch aan elk gebied zoveel mogelijk recht gedaan wordt.

Verschillen tussen de deellandschappen hebben te maken met de hoogteligging en de samenstelling van de ondergrond. Met deze kenmerken hangt samen welke vegetaties er voorkomen, in welke periode mensen het land hebben betreden en hoe het land door hen is gebruikt. Over het algemeen zijn de hoge gebieden en de gebieden op de overgang van hoog naar laag en van droog naar drassig het eerst als leefgebied gebruikt. Hier komen dan ook de oudere wegen en de oudere bebouwing voor.
De drassige gebieden waren voordat zij ontwaterd werden door bijvoorbeeld het graven van sloten, lange tijd minder bruikbaar voor bijvoorbeeld landbouw. De relatief jonge ontginning van gebieden valt af te lezen aan rechte systematisch aangelegde lijnen in het landschap en jongere bebouwing. Voorbeelden hiervan zijn de jonge broekontginning bij Ruurlo en de jonge heideontginning in de Holterhoek bij Eibergen.

Velden

Oud Cultuurland

Broekland

Beekdalen

3.2 VELDEN

Needse Achterveld.

Needse Berg.

3.2.1 LANDSCHAP

Velden bevatten in deze beschrijving de hogere delen in het landschap die lange tijd gemeenschappelijk in gebruik waren. Het gebied dat hier onder ‘velden’ genoemd wordt, wordt ook wel bos- en heide–ontginning genoemd. Het gaat om die plekken met een zandige ondergrond waar bossen staan of waar vele bossen zijn gekapt en getransformeerd tot heidevelden en weilanden. Op sommige plaatsen heeft ook weer herbebossing plaatsgevonden.

Een veld kan betrekking hebben op zowel hoge en droge gebieden, als op hooggelegen drassige moerassen. Dit is met name van toepassing op Berkelland, omdat in deze gemeente op hoger terrein, plekken voorkomen die juist opvallend drassig zijn. Dit heeft te maken met een moeilijk doorlaatbare laag in de ondergrond.
In deze paragraaf zijn zowel de droge als natte velden samengevoegd. De reden daarvoor is, dat de droge en natte velden beide lange tijd functioneerden als ‘woeste grond’. Deze benaming kwam in zwang in de 19e eeuw. Hiermee werden de gebieden aangeduid waar vrijwel geen bewoning plaatsvond. De grond werd meestal gemeenschappelijk gebruikt voor het weiden van vee – schapen – en het steken van heideplaggen. De functie die deze velden hadden, onderscheidt de velden van de broeklanden die er tegenwoordig vergelijkbaar uitzien. De overeen–komsten zijn tot stand gekomen tijdens de ontginning in dezelfde periode.

Bos op de hoge plekken

Op de hoge zandgronden komt van oudsher loofbos voor. Bijvoobeeld stuwwallen en de met dekzand overdekte resten van oude Rijnterrassen uit het pleistoceen (ca. 2,5 miljoen jaar geleden – ca. 10.000 v. Chr.). In het noorden van Berkelland, op de grens met provincie Overijssel ligt bijvoorbeeld de Smallenberg met het Hoones Bosch. Een voorbeeld van een beboste stuwwal is de Needse Berg ten noordwesten van Needse. Van het oude loofbos is vrijwel niets meer over. Sinds de mens het gebied betrad, zijn de bomen gekapt voor houtwinning en de aanleg van akkers.
In de 19e eeuw zijn op een aantal plaatsen ook weer delen herbebost. Een veldnaam die wijst op het voorkomen van veel hout is de Holterhoek, voorheen ‘Houterhoek’. Op kaarten uit de 19e en 20ste eeuw is in dit gebied echter geen bos te ontdekken.

Uitgestrekte velden

Velden waren lange tijd betrekking op de resterende uitgestrekte gebieden, waar weinig mensen woonden. In deze gebieden kwamen drassige laagten voor met keileem in de ondergrond. Het land was na de samendrukking van de ondergrond met landijs, bedekt geraakt met dekzand. Het water kon vanwege de moeilijk doordringbare keileemlaag niet goed wegzakken in de ondergrond. Op de kaart van omstreeks 1835 is dan ook te zien dat er drassige plekken zijn ingetekend in het nog lege gebied tussen Mallem en Rekken. Op deze natte plekken was lichte veengroei mogelijk.

Functie van velden

De onbewoonde gronden leken ‘woest’, maar zij hadden wel degelijk een essentiele functie in het landbouwsysteem. Mensen lieten op het veld hun schapen grazen en ze staken heideplaggen af die zij gebruikten als ondergrond in de potstallen. Vervolgens werden ze vermengd met mest weer op de akkers (essen of enken) gelegd.

Veldontginning

In de 19e en 20ste eeuw heerste bij de overheid de gedachte dat de economische waarde van woeste gronden verbeterd moest worden.

Woeste gronden ten noorden van de Berkel bij Eibergen en Rekken rond 1830 (bron: Grote Historische Atlas van nederland 1:50 000 3 Oost Nederland 1830-1855)

In die tijd startte de planmatige ontginning van de voorheen lege gronden. In heel Nederland – ook in Berkelland – valt op kaarten van rond 1900 te zien dat er bij de ontginning strakke lijnen zijn getrokken in deze gebieden. Dit betreft de afwateringsgoten, kavelgrenzen, keerdijken en wegen.

In Berkelland komen grote en kleine veld–ontginningen voor. Veldontginnigen startten meestal vanuit de nederzettingen.
Een voorbeeld van een grote ontginning is de Holterhoek bij Eibergen. De strakke lijnen die gebruikt werden als ontginningsassen bestonden soms uit oude veedriften (‘dieken’) of landweren die al een relatief recht verloop hadden. Men beplantte de heidevelden met bos of de heide werd omgezet in weidegrond. De zo kenmerkende kronkelende zandpaden die de woeste gronden typeerden, verdwenen in veel gevallen. Dit is goed te zien wanneer de kaart van ca. 1830 vergeleken wordt met de kaart van ca. 1900.

Een ontongonnen Holterhoek, ten zuiden van Eibergen, omstreeks 1830 (bron: Grote Historische Atlas van nederland 1:50 000 3 Oost Nederland 1830-1855)

Eibergse veld en Holterhoek omstreeks 1900 (Bron: Chromotopografische kaart des Rijks 1: 25 000). De kaarten laten zien dat de velden in de tweede helft van de 19e eeuw zijn ontgonnen. Sinds de ontginning wordt het gebied gekenmerkd door een rationele indeling en een strookvormig verkavelingspatroon. De langgerekte kavels werden rond 1900 gescheiden door houtsingels. Bij de inrichting is gebruik gemaakt van een aantal oude lijnen, zoals de landweer en de weg van Eibergen naar Winterswijk.

Café de Keet op de hoek van de Groenloseweg en Kerkdijk. Op de kaart van 1835 staat op deze plek aan de Groenloseweg 'Tol' aangegeven. De Kerkdijk is een oude vebinding naar de RK kerk in Zwilbroek. Met de aanpassing van de N18 zal dit gebouw verdwijnen.

Kenmerkend aan de lintbebouwing aan de Kerkdijk zijn de kalkzandstenen gebouwen met sier–metselwerk van rode baksteen. Deze stijlkenmerken behoren tot de neorenaissance; een veelgebruikte bouwstijl uit de periode 1900-1910. Een concentratie van kalkzandstenen bebouwing is echter vrij zeldzaam.

3.2.2 BEWONING EN BEBOUWING

Bewoning bevond zich in de loop van de tijd niet altijd op dezelfde plaats. Daarentegen komen ook plekken voor met een eeuwenlange bewoningsgeschiedenis. De Needse berg is een voorbeeld van een veranderd bewoningspatroon. Hier zijn oude bewoningssporen gevonden op plekken die niet zijn doorgegroeid tot een nederzetting. In een latere fase kregen mensen de voorkeur om op de flanken van hoge plekken te wonen. Deze plekken groeiden uit de esneder–zettingen (zie paragraaf 3.3 Oud Cultuurland).

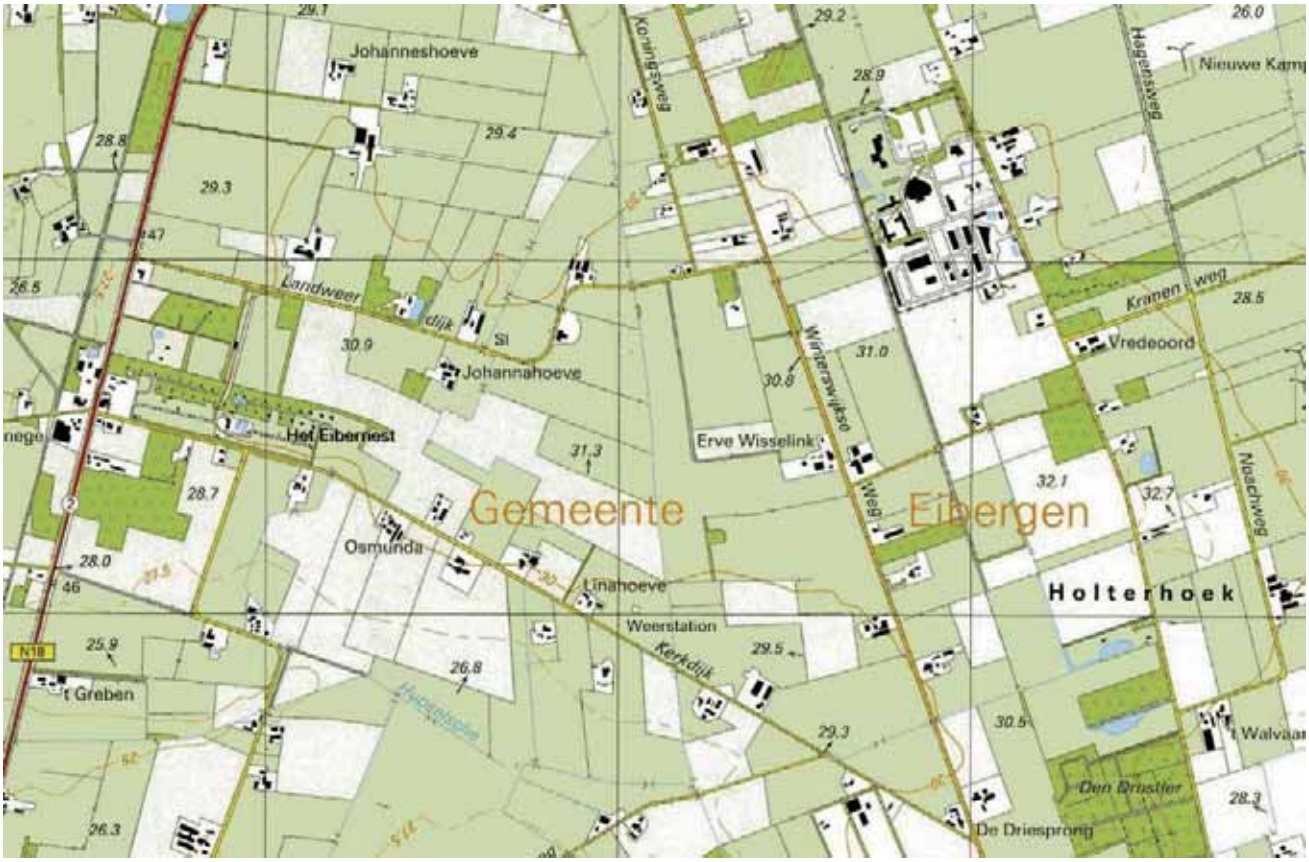
Na 1800 veranderde het landschapsbeeld van de velden geleidelijk. Het gebied werd verdeeld in lange rechte lijnen en vakken. De lange ontginningsassen werden gebruikt voor bewoning. Vooral in de ontginningsperioden in de 19e en 20ste eeuw zijn boerderijen gebouwd. Voor die tijd werden de velden voornamelijk gebruikt als gezamenlijke weidegrond en als doorgangs- en grensgebied. Op oude kaarten zijn dan ook duidelijk de verbindingswegen te zien die van de ene naar de andere bewoningsplek liepen. De bebouwing die er te vinden was, bestond uit herbergen, tollen, landweren en keuterboerderijen. Ten zuiden van Eibergen kwamen essencomplexen voor die als eilanden lagen in het grote lege gebied. Op oude kaarten is dit te zien bij Hupsel en rond Olden Eibergen. Andere nederzettingen lagen meer in een aaneengeschakeld gebied van ontgonnen land langs beekdalen.

De bebouwing is vroeg 20ste eeuws en staat haaks op de weg georiënteerd. De meeste boerderijen hebben een zadeldak, bedekt met rode pannen. De bouwstijl is typisch voor een jonge ontginning en wijkt dan ook zichtbaar af van de oude bebouwing die voorkomt in het oude cultuurland.

De karakteristieke houten topgevels en wolfseinden worden hier veelal achterwege gelaten. In de detaillering van met name de voorgevels zijn invloeden te zien van de neo-renaissance. Typisch voor deze architectuurstijl is de versiering van voorgevels door gebruik te maken van verschillende kleuren baksteen, bijvoorbeeld in horizontale lijnen en boven openingen. Ook wordt er in die tijd geëxperimenteerd met nieuwe constructies en materialen. Opvallend is het gebruik van kalkzandsteen. Bij de Holterhoek is de overgang van oude en nieuwere bebouwing te zien bij de Slemphutterweg. Hier ligt een kleine beek waar bewoning eerder plaatsvond dan elders in de Holterhoek. De boerderijendie hier te vinden zijn, staan met de achterzijde naar de weg. Dit is typisch voor de oudere bebouwing. De jonge ontginnings–boerderijen staan met de voorkant van het woonhuis naar de weg.

Op de kaart van omstreeks 1900 staat een tolhuis ingetekend op de kruising van de Groenloseweg en de Kerkdijk. (bron: Chromotopografische kaart des Rijks 1: 25 000)

De Holterhoek en Kerkdijk omstreeks 2004. Op de kaart is de bebouwing te zien aan de Kerkdijk, waarbij de 20ste eeuwse kalkzandstenen boerderijen met de voorkant aan de straatzijde staan. Ook aan de Winterswijkseweg en Zwilbroekseweg staan de huizen aan de weg. (bron: ANWB Topografische Atlas Gelderland 1: 25 000)

Bebouwing uit de 20ste eeuw langs de rechte wegen Zwilbroekseweg en Meeldijk. Onder staat een boerderij aan de Zwilbroekseweg. Deze is van een ouder type, van rond 1900.

Voorbeelden

Beltrumse veld, Eibergse Veld, Hupselse Veld, Olden Eibergse Veld, Zwolsche Veld, Holterhoek, Needse Achterveld, Noordijksche veld, Rekkense veen, Bellegoor.

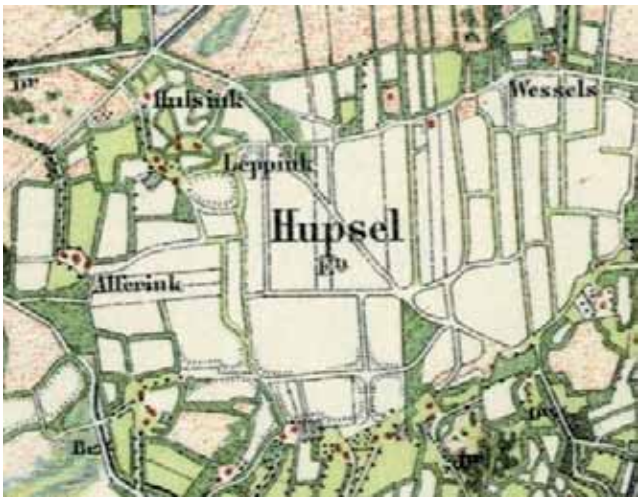
Karakteristieken

- De ondergrond bestaat voornamelijk uit zand.
- De gebieden liggen hoog. De grond is vrij droog of bij keileem in de ondergrond juist drassig
- De jonge veldontginningen hebben rechte lijnen, met haaks op de ontginningsassen, de kavelgrenzen.
- Veel jonge veldontginningen bestaan uit weidelandschap met beplanting langs de wegen.
- In de jonge veldontginningen komt verspreide bebouwing langs de wegen voor.
- De jonge veldontginningen worden gekenmerkt door 20ste eeuwse jonge ontginningsboerderijen. Ze staan met de nokrichting haaks op de weg en hebben meestal zadeldaken met rode dakpannen. Ook komen T-vormige boerderijen voor.
- Agrarisch gebruik overheerst of heeft overheerst waardoor het agrarische karakter zichtbaar is.
- In de jonge veldontginningen komt veel weide voor, maar ook bouwland en enkele bospercelen.
- De bossen liggen vooral op hoge reliëfrijke zandgronden. De bomen zorgen voor een besloten landschap. Bij de Needse berg wordt de grond gebruikt als bouwland.

3.3 OUD CULTUURLAND

Es met steilrand bij Haarlo. Typisch is de bolle vorm van het bouwland. De vorm valt op omdat de daken van de boerderijen aan de rand net boven de akker uitsteken.

Hulpselse es met aan de rand bebouwing en kleine kampen (eenmansessen), omstreeks 1900. (bron: Chromotopografische kaart des Rijks 1: 25 000)

33.3.1 Landschap

Het oud cultuurland is in gebruik vanaf de vroege Middeleeuwen. Men vestigde zich toen bij voorkeur op de overgangen van hoog naar laag landschap. Op die manier werd geprofiteerd van beide land–schappelijke eigenschappen.
Het landbouwkundig systeem heeft ervoor gezorgd dat door de bemesting met heideplaggen, huisvuil en mest, bolle akkers zijn gevormd.

Deze akkers worden afhankelijk van de plaatselijke benaming ‘essen’, ‘enken’ of ‘engen’ genoemd. Vermoedelijk zijn veel Achterhoekse achternamen, zoals de namen die eindigen op -esch, -ink, -enk of -eng, verbonden aan woonplaatsen bij essen. In het oosten van Gelderland, groeiden essen aan elkaar. Op meerdere plaatsen werden de bouwlanden door meerdere bewoners gezamenlijk gebruikt.
De gebruikers bouwden hun boerderijen aan de randen. Hierdoor ontstonden de ‘kranses–nederzettingen’. Een mooi voorbeeld hiervan is Hupsel. Ook rondom de Needse berg, verrezen op de flanken buurschappen zoals Lochuizen, Neede, Noordijk en Ruwenhof. Op oude kaarten van Geesteren is te zien dat boerderijen aan de randen van de Geesterense es en Boeren es stonden.
Essen die behoorden tot één eigenaar worden kampen genoemd. Het zijn kleinere open akkers met aan de rand een boerderij. Het kampenlandschap komt aan de randen van grotere essencomplesen voor, maar ook vaak in de buurt van beken.
Verschillend van de essencomplexen, is de verspreide bebouwing, kleinere schaal en het vele groen.
De kampen werden afgescheiden door bomen.
Dit geeft het landschap een halfopen karakter en tegelijkertijd versterken de bomen de kronkelige onregelmatige structuren.

3.3.2 Bewoning en bebouwing

Aan de randen van essen en kampen zijn oude bewoningsplaatsen te vinden. In Berkelland staan in

Geesteren, Geesterense es en Boerenes in 2011
(bron: Google Earth, 2011)

Geesteren, Geesterense es en Boerenes omstreeks 1900
(bron: Chromotopografische kaart des Rijks 1: 25 000)

Kampenlandschap in het beekdal bij Rekken in 2011
(bron: Google Earth, 2011)

Kampenlandschap in het beekdal bij Rekken omstreeks 1900
(bron: Chromotopografische kaart des Rijks 1: 25 000)

De afbeeldingen laten het verschil zien tussen essencomplexen en kampen. Bij Geesteren ligt een groot open bouwlandcomplex. Bij Rekken overheerst de kleinschaligheid met grillige vormen en houtwallen.
De grillige vormen worden veroorzaakt door het beeksysteem met terrassen van het Oost-Nederlands plateau.

dit type landschap veel traditionele hallehuis–boerderijen. Dit type dateert van oorsprong uit de late Middeleeuwen.
De hoofdopzet bestaat uit een rechthoekig gebouw met voorin een woongedeelte. Achter de stenen brandmuur bevindt zich het bedrijfsgedeelte.
De constructie bestaat uit drie delen. Het hoge middendeel werd gebruikt als werkruimte, waar men het graan dorste. Onder de lage zijbeuken stond het vee. De ruimten werden ook gebruikt voor de opslag van gereedschap en ander materiaal. [28]
Kenmerkend voor de oude boerderijen in Berkelland zijn in het oosten de houten topgevels en in het westen daken met wolfseinden. De erven bevatten vele verschillende bijgebouwen, die vaak ook de opbouw hebben van een hallehuis. Soms zijn ook de bijgebouwen uitgevoerd met houten topgevels.
Een ander kenmerk van de boerderijen met topgevels, zijn de witte windveren aan de randen van de daken.
Opvallend aan de oudere bebouwing is de ligging met de achterzijde aan de weg. Ze staan ook niet altijd recht op de weg gericht, maar eerder diagonaal.
De positie is bepaald door het gebruik van het omliggende landschap als bouwland. De wegen zijn dan ook jonger dan de bouwplaats. De verspreid liggende gebouwen en de onregelmatigheid geven het gebied een gevarieerd karakter.

Voorbeelden

Nederzettingen op of nabij essencomplexen: Neede, Ruurlo, Beltrum, Mallem, Geesteren, Hupsel, Gelselaar, Eibergen, Olden Eibergen.

Kampenlandschap: ten zuiden van Rekken, Zuidoosten van Ruurlo, omgeving Lebbenbrugge, tussen Waterhoek en Lintvelde, bij de Ramsbeek, Dijkhoek en aan de randen van de Beltrumse es.

Naast de grootschalige en kleinschalige oude cultuurlandschappen, komen ook tussenvormen voor.

Karakteristieken

- De oude bouwlanden en oude boerderijen staan op de hogere plekken in het landschap, vaak in de buurt of aan de rand van beken en in de nabijheid van voormalige woeste gronden als heide, velden en broeklanden.

- Essen en kampen hebben een bollend voorkomen en zijn nu veelal open. Dit was niet altijd zo. Er zijn ook perioden geweest waarin essen gescheiden werden door heggen.

- Kampen worden - en werden - afgescheiden door bomen wat het landschap een halfopen karakter geeft.

- De oude bouwlanden zijn oorspronkelijk gebruikt als akker. Tegenwoordig komt ook weide voor op oude akkers.
  Bij het landbouwsysteem hoorde naast de akker ook ander grondgebruik zoals weiden, boomgaarden en tuinen.

- Essen en kampen hadden een onregelmatige vorm. Vroeger waren ze gemeenschappelijk in gebruik en vormde een complex een eenheid. Na de markeverdeling en bij erfdeleing zijn ze vaak regelmatig verkaveld in strookvormige kavels.

- Het kampenlandschap bestaat uit meerdere open plekken die omringd zijn door landschaps–elementen als houtwallen, houtsingels, struwelen en heggen. Het landschap heeft kleine hoogteverschillen. Wegen zijn kronkelig en vaak beplant met eiken.[29]

- Essenlandschap ligt vaak hoog. Kenmerkend zijn de openheid, steilranden en de begrenzing met wallen en beplanting.

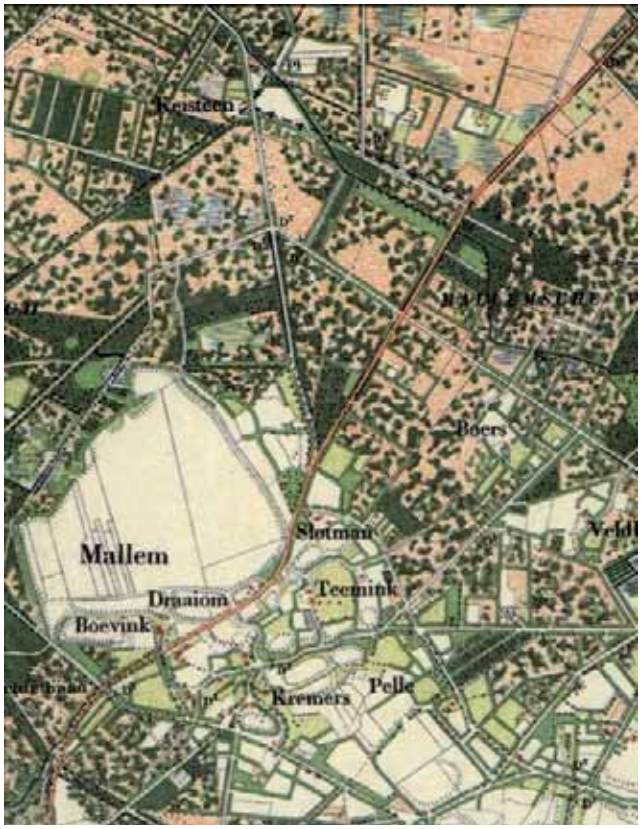
- De bebouwing staat aan de randen van oude bouwlanden

- De oude wegenpatronen hebben een kronkelig, slingerend verloop.

- Het landschap heeft een divers aanblik door de onregelmatige verkavelingspatronen, het open en besloten beeld, de kronkelige wegen en de oudere bebouwing, afgewisseld met nieuwere bebouwing.

- Het kleinschalige karakter en de kransbebouwing van het oude cultuurland is door ruilverkaveling op veel plaatsen verdwenen.

- Gelselaar, Het Loo, Eibergen, Neede en Ruurlo zijn compact bebouwde nederzettingen.

Rond 1900 werd het gebied ten zuidoosten van de Haaksbergseweg nog gekenmerkt door hoevezwermen aan de rand van de Mallemse es.
(bron: Chromotopografische kaart des Rijks 1: 25 000)

Anno 2004 is het verschil tussen het escomplex en de van oudsher grillige rand niet meer herkenbaar.
Wegen die de erven aan elkaar 'knoopten', bouwkampen, bebouwing en houtsingels zijn verdwenen. Enkele boerderijplaatsen herinneren nog aan de oude situatie.
(bron: ANWB Topografische Atlas Gelderland 1: 25 000)

Karakteristieke hoge es aan de Rekkense Binnenweg.

Op de luchtfoto uit 2011 is nog een intacte vrij forse bouwkamp te zien. De bomen accentueren de ovale vorm. De es ligt in de hoek van de Batsdijk en de Vorstkamperweg ten zuiden van Ruurlo. (bron: Google Earth, 2011)

Op de kaart van omstreeks 1833 is de huidige contour al ingetekend. Bij het complex met ca. vijf gebouwen staat 'Klooster Voshaar'. Navraag bij de klankbordgroep leverde geen nadere infomatie op over het bestaan van een klooster op deze plek. Wellicht kan nader onderzoek meer informatie opleveren over deze plek met bijzondere landschappelijke structuren. (bron: Grote Historische Atlas van Nederland 1: 50 000 3 Oost-Nederland 1830-1855)

Op de kaart van omstreeks 1900 is duidelijk te zien dat opgaand groen de percelen van elkaar scheidt.
Ook is een 'Kaspergoot' ingetekend. De goot staat in verbinding met het Ruurlose broek.
(bron: Chromotopografische kaart des Rijks 1: 25 000)

Streekeigen bebouwing aan de Batsdijk te Ruurlo met de ontsluiting aan de achterzijde van het erf.

3.4 BROEKLAND

Kruising bij de Lage Scheiddijk en Baksmaatweg in het Ruurlose broek. De Scheiddijk is een keerdijk die bescherming moest bieden tegen overtollig water.

3.4.1 LANDSCHAP

Het meest kenmerkende aan broeklanden is het voorkomen van veel water in combinatie met een lage ligging. Omdat de broeklanden en velden vaak in dezelfde perioden zijn ontgonnen, lijken de landschappen op elkaar. Beide typen van deze jonge ontginningen hebben rechte wegen en rechte kavelgrenzen. De 20ste eeuwse bebouwing staat verspreid van elkaar, maar aan de weg. Het water en de hoeveelheid sloten onderscheidt de broeklanden van de velden. Het onderscheid was duidelijker aanwezig vóór de ontginning. Het moerassig broekland deed dienst als grensgebied. Het grasland en de hoger gelegen velden werden gebruikt voor het plaggen van heide en het weiden van schapen.

In Berkelland komen diverse broeklanden voor.
Het meest prominente broekland ligt ten zuidoosten van Ruurlo. Voordat men met de systematische ontginning en afwatering begon,
lag daar een groot drassig gebied. De afwatering werd belemmerd doordat het water dat vanaf het Oost-Nederlands plateau richting het westen stroomde, hier terecht kwam en door zandruggen op deze plek gehouden werd. Het gebied behoort dan ook tot wat de provincie omschrijft als het 'natte midden' van de Achterhoek.
Een moerasgebied was niet de meest voor de hand liggende plek om te wonen en werken. In de wintermaanden was het Ruurlose broek zelfs onbegaanbaar. Voorheen werd het dan ook gebruikt om eendenkooien aan te leggen, te jagen, vee te weiden of om hout te sprokkelen.
Het ondoordringbare landschap functioneerde in het verleden regelmatig als natuurlijke grens tussen verschillende invloedssferen. Het Ruurlose broek lag bijvoorbeeld als een bufferzone tussen het land van de hertog van Gelre en de Bisschop van Münster.[30]
Na vele overstromingen was halverwege de 19e eeuw de tijd rijp voor het bruikbaar maken van de grond.[31]
In het verlengde van de ontginning werd in 1918 Waterschap De Baakse Beek opgericht.

3.4.2 BEWONING EN BEBOUWING

Het Ruurlose broek was in tegenstelling tot de meeste onverdeelde woeste gronden niet in het bezit van een markegenootschap, maar van het Rijk.
In 1834 werd het gebied verdeeld. Hiervoor deed de Koning afstand van het broekland; op voorwaarde dat er een regeling werd getroffen voor het onderhoud van de wegen en waterlopen.[32]
De verdeling werd tegelijk met de verdeling van de Marke Ruurlo opgepakt. Een broekcommissie bestaande uit afgevaardigden van de vroegere gebruikers (Ruurlo, Halle, Zelhem, Zieuwent, Beltrum en Lintvelde) ging met de verdeling in blokken aan de slag. De commissie hield in 1900 op te bestaan.Sindsdien kenmerkt het broeklandschap van Ruurlo zich door rechte lijnen, evenals de ontginningen elders die in dezelfde periode

Ruurlose broek, met rechte verkavelingspatronen die haaks op de beek zijn gericht. (bron: Google Earth, 2011)

In met name de jonge ontginningslandschappen is schaalvergroting in de landbouw aan de orde.

Het Ruurlose broek omstreeks 1773 is ingetekend als een open drassige vlakte.
(bron: De Hottinger-atlas van Noord- en Oost-Nederland 1773-1794)

Broekontginningsboerderij in het Ruurlose Broek uit ca. 1900. Het siermetselwerk behoort tot de stijl van de neorenaissance.

plaatsvonden. Omdat er geen natuurlijke hoogten liggen, lopen de wegen over dijken zoals de Bedelaarsdijk, Batsdijk, Scheiddijk en Morsdijk.
In het huidige landschap hebben een aantal wegen wegbeplanting. Uit het verleden zijn ook resten van houtsingels overgebleven.
Bebouwing lag ver uit elkaar en staat haaks op de rechte wegen gericht. De rationele, praktische inrichting met rechte lijnen en patronen geven het landschap een karakteristiek uiterlijk.
Boerderijen in het gebied zijn relatief jong. De oudste exemplaren dateren uit het begin van de 20ste eeuw. Net als in de jonge veldontginningen heeft de bebouwing een zadeldak en staat ze met de voorzijde naar de wegkant. De oudste bebouwing vertoont kenmerken van de neorenaissance. Dit is te zien aan het gebruik van kalkzandsteen ter versiering van het metselwerk.

Voorbeelden

Ruurlose broek, Gelselaarse broek, Lintveldse broek, Spilbroek, Waterhoek, Noordijkse broek.

Karakteristieken

- Het landschap vertoont rechte patronen door de rechte wegen en waterlopen
- De openheid van het landschap.
- In broeklanden wordt het land voornamelijk gebruikt als grasland
- Het gebied kenmerkt zich door hoge grondwaterstanden.
- Broeklanden liggen vaak in de buurt van beken; in de beekdalen
- De broeklanden zijn jonge ontginningen, ontgonnen vanaf ca. 1850
- Oorspronkelijk kwamen hier riet, wilgen en elzen voor. Tegenwoordig staan ook berken langs de wegen.
- In het verleden lagen in de drassige broeklanden eendenkooien. Hier zijn sporen van te vinden in de omgeving van Leo-Stichting.
- Vrijwel alle boerderijen dateren uit de 20ste eeuw.
- De oudste bebouwing staat met de nokrichting haaks op de weg gericht en staat met de voorkant naar de weg.

3.5 BEEKDALEN

Slinge

3.5.1 LANDSCHAP

Kenmerkend voor Berkelland is de doorsnijding van het landschap door oost-west stromende rivieren en beken. Het water kon door de klei en keileemlaag in de ondergrond moeilijk wegzakken en zocht daarom slingerend een route vanuit het oosten naar de lager liggende IJssel. Van nature liepen veel beken in het oosten van Nederland dood nadat ze vanuit het Oost-Nederlands plateau in een afgesloten gebied terecht kwamen. Daar ontstonden veenmoerassen en ontsprongen weer nieuwe beken.[33] Deze gebieden zijn later veranderd in broek- en veengebieden. Het Ruurlose broek en het Zwilbrocker Venn zijn hier voorbeelden van.

De Berkel en Slinge zijn de grootste waterstromen in Berkelland. De Berkel ontspringt uit een bron op 125 meter hoogte bij Billerbeck in Duitsland. Vanaf Stadtlohn verandert de stroom in een kleine rivier. In Berkelland stroomt de Berkel door Rekken, Eibergen, langs Haarlo en Borculo. Tussen Eibergen en Mallem doorsnijdt de Berkel het Oost-Nederlands plateau. Daar ligt een breed beekdal met terrasresten.

De Berkel heeft grote veranderingen ondergaan. Tussen 1893 en 1899 vond bijvoorbeeld de eerste Berkel–verbetering plaats. Door de bochten af te snijden, werd de Berkelloop met 14 kilometer ingekort. Bij de tweede verbetering, tussen 1920 en 1936, is de rivier verbreed en verlegd. Het water in Berkelland zorgt ondanks de normalisaties voor een afwisselend landschap met kronkelende natte beekdalen en drassige broek- en veengebieden in een overwegend met dekzand bedekt landschap.

De Slinge is een laaglandbeek. De beek begint bij Winterswijk. Van daar stroomt het water via Groenlo, Ruurlo en Borculo naar de Berkel. Daar komen de twee samen en en de Berkel vervolgt haar weg richting het Twentekanaal. Het water mondt vervolgens uit in de IJssel bij Zutphen. De Slinge is net als de Berkel sterk vergraven en gekanaliseerd.

3.5.2 BEWONING EN BEBOUWING

De beekdalen waren in de prehistorie aantrekkelijke gebieden om te leven. Water zorgde voor de groei van wilde bessen, zaden, vruchten en knollen. En het was tegelijkertijd de beste plek om te vissen en om te jagen op wilde zwijnen, vogels, herten en bevers. Archeologen vinden om die reden regelmatig resten van bewoning uit de vroege en midden steentijd op de randen van beekdalen.

Toen de leefwijze van de mens veranderde van jagen en verzamelen naar landbouw, verlieten de mensen de beekdalen om zich te vestigen op hogere plekken – zandruggen - in het bos. Door het kappen van bomen kregen de beken veel meer water te vervoeren. De beekdalen waren niet meer geschikt voor bewoning, maar werden door de vernatting gebruikt als hooi- en weideland. De beek - of rivier - zelf werd vanaf de Middeleeuwen gebruikt om watermolens te laten draaien. Met deze natuurlijke energievoorziening kon men graan en eikenschors malen, hout zagen, olie persen en lakens vollen (vilt maken van wol). De bekendste watermolen in Berkelland is de Mallemse molen.

Het kaartbeeld vertoont de situatie omstreeks 1900. Langs de Bolksbeek bij Geesteren ligt weideland met onregelmatige blokverkaveling. Wat verder van de beek af, liggen de kampen en het essencomplex bij Geesteren.
(bron: Chromotopografische kaart des Rijks 1: 25 000)

De Lebbenbrugge aan de Slinge bij Borculo.

Langs de beken lagen soms ook hogere bewoonbare delen. Dit waren de meest geschikte vestigings–plaatsen. De grotere bewoningsplekken in Berkelland liggen dan ook allen aan het water. Kasteel Ruurlo ligt aan de Baakse beek, bij Eibergen en Borculo ligt de Berkel. Op de overzichtskaart is te zien dat langs de beken oude bouwlanden liggen. Dit heeft een logische verklaring. Het meest ideaal was de aanleg van akkers tussen beekdalen aan de ene kant en heidevelden en bos aan de andere kant. In grote lijnen is dit patroon steeds te herkennen. Vanaf vrijwel elke nederzetting kon men zowel het grasland als de velden bereiken. Een andere verklaring voor het ontstaan van de grotere kernen is de vestiging van belangrijke adel in beekdalen. Water betekende niet alleen dat er vruchtbaar land lag en dat er kansen lagen voor het aandrijven van watermolens, maar het functioneerde ook vaak als natuurlijke grens tussen gebieden. Bovendien kan een waterader dienen als toevoer voor een veilige omgrachting van een versterkt huis. Het is in die zin niet verwonderlijk dat er juist in beekdalen veel oude adellijke huizen te vinden zijn. Mooie voorbeelden uit Berkelland zijn Huis te Ruurlo, het niet meer bestaande Hof te Borculo en Huize de Kamp bij Neede. Het ontstaan van de nederzettingen heeft vermoedelijk te maken met een wisselwerking tussen gunstige bewonings–condities, versterkt door de vestiging van een landheer.

Ook in het landschap van nu zijn de beekdalen drassig. Op veel plekken heeft het gebied direct langs het water een open aanblik. Van oudsher heeft de verkaveling een onregelmatig blokpatroon. Rondom veel beekdalen komen kampen voor.
Bij de Lebbenbrugge is dit beekdallandschap met zowel open grasland als halfopen kampenlandschap zeer goed te herkennen.

Voorbeelden van waterlopen in Berkelland

Berkel, Slinge, Baakse Beek, Meibeek, Leerinkbeek, Ramsbeek, Schipbeek, Bolksbeek, Koningsbeek – Elsmansgoot.
De nederzettingen Rekken en Eibergen zijn ontstaan bij een oversteekplaats bij een beek, ook wel voorde genoemd.
Borculo ligt op een drassige plek waar de Leerinkbeek zich afsplitst van de Berkel. Aan de westzijde van Borculo stroomt de Slinge.
Het waterrijke gebied was goed verdedigbaar en daarom is het water de reden van de stichting van Het Hof en later de stad Borculo.

Karakteristieken

- De meeste beekdalen zijn drassig, behalve die insnijden in het Oost-Nederlands plateau. De Berkel heeft zich bijvoorbeeld ingesneden, waardoor een breed dal met terrasresten is ontstaan. Op de terrasresten zijn essen en kampen komen te liggen, zoals bij ’t Loo en Rekken.

- Meestal bevat een beekdal open grasland langs het water en/ of begroeiing met loofbomen.

- In veel beekdalen is de verkaveling onregelmatig en blokvormig.

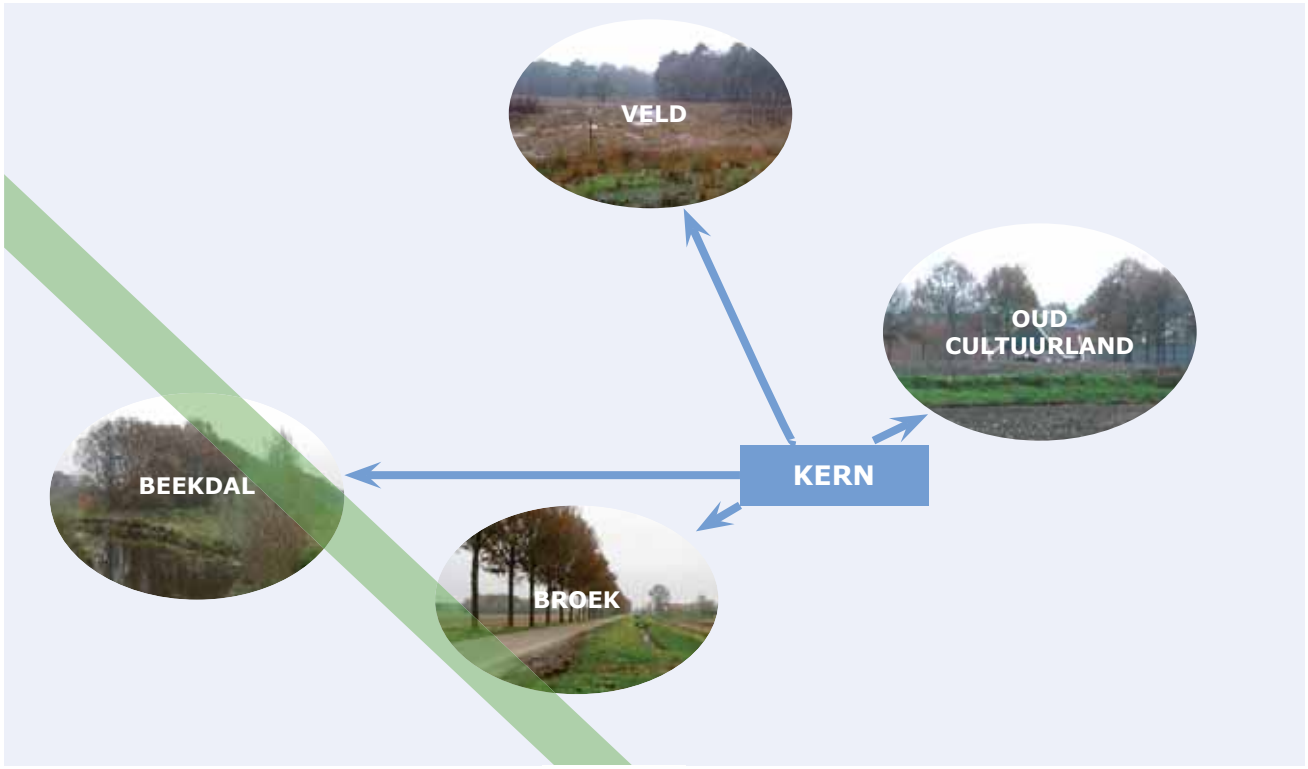
- Bij beken zijn in het verleden adellijke huizen gebouwd. Het water uit de beken werd gebruikt om het huis te omgrachten.

- Aan de beken stonden watermolens, daarvan zijn nog over; Borculo, Ruurlo en Mallem.

- Wat verder van de beken af, maar toch langs de beken komen kampen voor met onregelmatige verkaveling en met houtwallen omgeven.

- Veel beeklopen zijn door kanalisatie rechtgetrokken.

3.6 DEELGEBIEDEN

Samenspel van de landschapstypen beekdal, broekland, cultuurland en velden. Tezamen zorgden zij ervoor dat Noordijk ontstond op de flank van de Needse Berg. Voor de andere plaatsen in Berkelland is een vergelijkbaar patroon te ontdekken, waarin de vier landschapstypen voorkomen.

In deze paragraaf is de gemeente Berkelland opgedeeld in zes deelgebieden.

1. Ruurlo & omgeving
2. Borculo & omgeving
3. Geesteren & Gelselaar
4. Neede & omgeving
5. Eibergen & omgeving
6. Beltrum & omgeving

Per deelgebied is beschreven hoe het is ontstaan en wat de kenmerken zijn op het gebied van landschap, stedenbouw, bebouwing en bouwhistorie.

Terugkerend samenspel van landschappen

De zes deelgebieden zijn gekozen op basis van een steeds terugkerend patroon in Berkelland: de historische groei van nederzettingen en buur–schappen uit het samenspel van de vier landschaps–typen water (beken), gras (broekland), akkers (oud cultuurland) en velden. Dat wil zeggen dat rond de oude kernen in Berkelland steeds vier landschaps–typen te vinden zijn. Omdat veel mensen gebruik maakten van de gemeenschappelijke gronden, werden uiteindelijk de marken opgericht. Zij regelden het beheer van de gronden. Die marken maakten later plaats voor gemeenten.

De zes deelgebieden vertonen verwantschap met de oude marken- en gemeentegrenzen. Het langdurige, gezamenlijke landgebruik en de bestuurlijke grenzen die daaruit ontstonden, hebben ervoor gezorgd dat deze indeling gevoelsmatig nog leeft onder een deel van de bevolking.

Bouwhistorie

Dit hoofdstuk gaat in op de bouwhistorie in de vier grote kernen van Berkelland. Voor Ruurlo, Borculo, Neede en Eibergen is een aanzet tot een bouwhistorische verwachtingenkaart gemaakt die inzichtelijk maakt welke panden bouwhistorische informatie bevatten of te verwachten is. Op basis van kennis over de bouwhistorie van panden kunnen we meer te weten komen over de geschiedenis van onze steden en dorpen: over hoe onze voorouders woonden en werkten. Bovendien heeft tastbare geschiedenis aantrekkingskracht op toeristen en recreanten.

UITGELICHT:
BOUWHISTORIE IN BERKELLAND

Bouwhistorie in Berkelland

De bebouwing in - met name het oude centrum van - de kernen heeft een grote historische gelaagdheid gekregen in de lange tijd dat er gebouwd, verbouwd, afgebroken en herbouwd is.
Deze historische gelaagdheid is duidelijk te herkennen in de bekende, beschermde monumenten zoals het moleneiland van Borculo en de Oude Mattheuskerk in Eibergen.
Maar juist ook in de 'gewone' woonhuizen, dorpsboerderijtjes, bedrijfjes en winkels ligt een grote schat aan historische informatie bewaard, bijvoorbeeld in oude schouwen of kapconstructies. Wanneer we deze elementen van een pand onderzoeken en op een rij zetten kunnen we de bouwhistorie achterhalen.
Gemeente Berkelland wil graag een beeld van de aanwezige bouwhistorische waarden in de vier grootste kernen van Berkelland. Zo kan bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen rekening worden gehouden met deze waarden en kan voorkomen worden dat bij bouw–activiteiten waarden niet worden herkend en daardoor verdwijnen. In het kader van deze cultuurhistorische gebiedsbeschrijving is voor de vier grootste kernen van de gemeente een bouwhistorische inventarisatie uitgevoerd.

De bouwhistorische inventarisatie

De bouwhistorische inventarisatie is uitgevoerd door veldwerk en een uitgebreide studie van historische kaarten. De situatie zoals deze is opgetekend in het verleden is vergeleken met kaartmateriaal van de huidige situatie. Deze kaartvergelijking is gecombineerd met een inventarisatie ter plaatse. De inventarisatie vond plaats vanaf de openbare weg. Daarbij is niet alleen naar de voorgevels van de panden gekeken. Een voorgevel wordt, zeker
in een winkelgebied, regelmatig aangepast aan de mode en de eisen van de huidige tijd en zegt daardoor meestal weinig over de werkelijke geschiedenis van een pand. Bij het veldwerk is daarom vooral gelet op de zijgevels, de kapvorm en bijvoorbeeld gevelankers die iets verraden over de constructie van het pand. Op deze manier kan per perceel worden ingeschat hoe groot de kans is dat er in, achter of onder het huidige bouwwerk resten aanwezig zijn van oudere bebouwing.

Bouwhistorische verwachtingen

De inventarisatie resulteerde in een kaart per kern waarop is aangegeven welke percelen vermoedelijk bouwhistorisch waardevol zijn. Grote kaarten zijn te vinden in de bijlagen. Omdat de panden alleen vanaf de openbare weg zijn bekeken spreken we van een bouwhistorische verwachtingswaarde.

Bij de panden met een hoge verwachtingswaarde (rood op de kaart) is er een sterk vermoeden dat hier bouwhistorische waarden aanwezig zijn. Deze panden staan al op de Kadastrale Minuutplan uit 1832 en vertonen uiterlijke kenmerken die wijzen op een hoge ouderdom.Ook de panden die een middelhoge verwachtingswaarde hebben gekregen (blauw op de kaart) vertonen uiterlijke kenmerken die wijzen op een zekere ouderdom. Zij zijn echter minder oud dan de panden met een hoge verwachtingswaarde. Deze panden staan namelijk niet op de Kadastrale Minuutplan uit 1832, maar wel op de kaart uit circa 1900.

In Borculo is een derde categorie panden aangemerkt: de panden die in het kader van de wederopbouw na de stormramp zijn gebouwd (groen op de kaart). Deze panden zijn niet heel oud, maar hebben gezien de impact van de stormramp en de hierop volgende wederopbouw voor de gemeente Berkelland een bijzondere historische waarde. Naast de hierboven genoemde bouwhistorische categorieën zijn op de kaarten ook de rijksmonumenten, de gemeentelijke monumenten en MIP-panden (panden uit het Monumenten Inventarisatie Project in de jaren '80) aangegeven. Juist bij de panden waar wel sprake is van een bouwhistorische waarde, maar geen sprake is van een bescherming als rijksmonument of gemeentelijk monument hebben de kaarten een belangrijke signaalfunctie.

Bouwhistorische verwachtingenkaart Ruurlo.

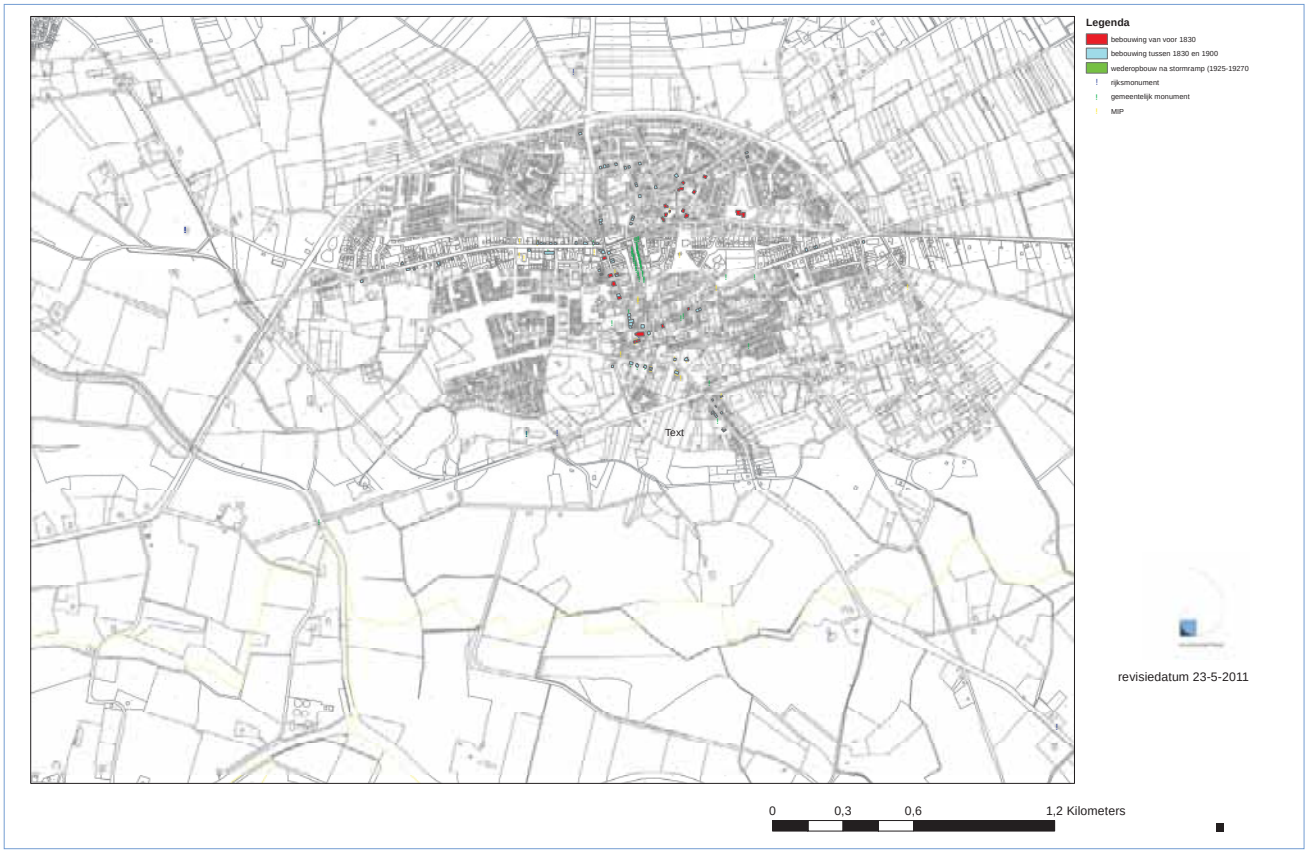
Luchtfoto Ruurlo. (bron: Google Earth, 2011)

Bouwhistorische verwachtingenkaart Borculo.

Luchtfoto Borculo. (bron: Google Earth, 2011)

Bouwhistorische verwachtingenkaart Neede.

Luchtfoto Neede. (bron: Google Earth, 2011)

Bouwhistorische verwachtingenkaart Eibergen.

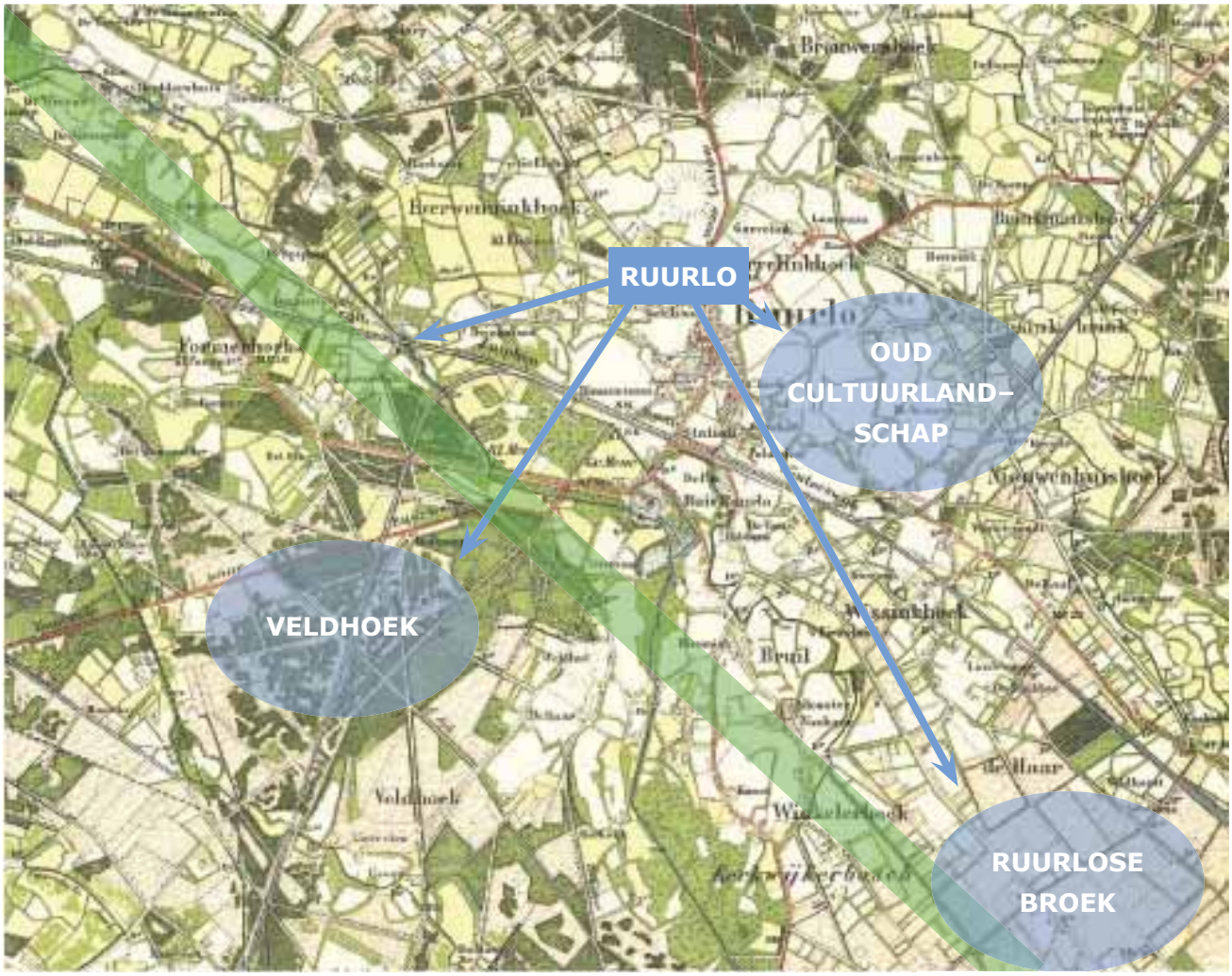

Luchtfoto Eibergen. (bron: Google Earth, 2011)

3.6.1 RUURLO & OMGEVING

Zicht op Ruurlo vanaf de Vordenseweg op de RK-Willibrorduskerk.

Ruurlo ligt op hogere zandruggen langs de Baakse beek. Op de zandruggen zijn kampen aangelegd. Rond 1900 werden de kampen vrijwel overal afgescheiden door opgaand groen. In het zuidoosten ligt het natte Ruurlose broek, dat lange tijd een ondoordringbaar moeras was. Ten zuidwesten van Ruurlo ligt de Veldhoek. Hier lag droge heide. De hoogte is te herleiden aan veldnamen als‘Wrangenbult, Zeuvenheuveltjes en Haarweg. ‘Haar’ is een toponiem voor hogere beboste grond. [34]

Ruurlo ligt bij de westgrens van de gemeente, tegen de gemeente Bronckhorst aan. Het landschap kenmerkt zich door een coulissenlandschap met beekdalen, kampen en landgoederen. Rondom Ruurlo liggen de buurschappen Brouwershoek, Garvelinkhoek, Brinkmanshoek, Leusinkbrink, Nieuwenhuishoek, Wissinkhoek, den Bruil, Winkelshoek, de Haar, de Veldhoek, Formerhoek en Ever–wenninkshoek.

In 1833 schrijft Van der Aa in zijn aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden:

'eene bevolking van 2650 inwoners die meest in den landbouw hun bestaan vinden, wordende er alleen eenige handel in hout en spek gedreven. Men heeft er ook drie grofsmederijen, eenen windkorenmolen en eene eendenkooi.[35]

Plaatsnamen

Ruurlo is één van de grotere kernen in Berkelland. De naam Ruurlo – en in het dialect 'Reurle' is waarschijnlijk afkomstig van de samenstelling van 'rooien' en 'open plek in het bos'. Een andere verklaring wordt gezocht in het woord 'ree' dat 'lijk' betekent. Gecombineerd met 'lo' dat ook 'hoge plek' zou betekenen, zou Ruurlo een begraafplaats kunnen zijn geweest. Ruurlo wordt als Ritherlo voor het eerst genoemd in bronnen aan het einde van de 12e eeuw. Een herkomst wordt door sommigen ook verbonden aan de naam van de familie Roderlo.

Landschap

Ruurlo ligt op een dekzandrug tussen de IJsseldelta en het hogere oostelijk zandplateau. Tussen de zandrug van Ruurlo en het oostelijke plateau ligt een laag drassig gebied; het Ruurlose broek.
In het natte gebied is onder invloed van voedselrijk rivierwater veen gaan groeien. Het veen waterde af via beken als de Baakse Beek van het moeras naar de IJssel. Ook kwam in het gebied kwel voor. Hierdoor konden hoogveenkussens gaan groeien. Dat er veen lag, blijkt uit de woorden van Van der Aa in 1833: 'Dit heideveld levert vele schudden of zoden om te branden op en tevens goede weiden voor het vee plaggen van de beste soort voor den landbouw.
Het stond vroeger veeltijds onder water, vermits er twee waterleidingen waren. (...) Thans is dit broek verdeeld en de drie hoofdwaterleidingen, welke er door loopen, namelijk de Slink, de Grevengracht en de Zeeuwentsche beek of Molenbeek.'
Op het dekzand is vanaf de Middeleeuwen op sommige plaatsen door mensen bouwlanddek aangebracht. Ruurlo bestaat uit een complex van aan elkaar gegroeide grote kampen en essen. Aan de zuidwestzijde van Ruurlo stroomt de Baakse Beek. Aan de andere zijde van Ruurlo stromen de Slinge - met de Meibeek als zijtak. De beken wateren in westelijke richting af op de IJssel.

Kasteel Huis Ruurlo.

Hotel Avenarius.

Ontwikkelingsgeschiedenis

Het is aannemelijk dat de dekzandrug van Ruurlo bewoond is geweest door mensen in de oude steentijd. De keuze om in Ruurlo op de zandrug te gaan wonen is goed te beargumenteren. De zandrug van Ruurlo bevindt zich precies tussen het beekdal van de Baakse Beek in het westen en het lage broekland in het oosten. Op de hoge plek woonde men veilig in de natte wintermaanden. In de zomer kon het vee in de graslanden grazen en of hooi gehaald worden uit het beekdal en het broekland.
Op het knooppunt van verbindingswegen naar Zelhem, Barchem, Wiersse, Wildenborch, Borculo en Groenlo zijn kampontginningen aan elkaar gegroeid tot een essencomplex.

Ontstaan van de nederzetting

De totstandkoming van het huidige dorp Ruurlo is op twee verschillende - maar beide logische - wijzen te verklaren. Enerzijds kan het dorp ontstaan zijn vanuit de hierboven beschreven agrarische nederzetting op een zandrug langs het beekdal. Deze nederzettings–vorm komt op meerdere plaatsen voor in Berkelland.

Dorpsstraat Ruurlo. (bron: www.gelderlandinbeeld.nl)

Het is echter ook mogelijk dat het dorp ontstaan is vanuit het kasteel Huis Ruurlo, dat gesitueerd is aan de Baakse Beek. Het is aannemelijk dat de groei van het dorp Ruurlo vanuit Kasteel Huis Ruurlo en de groei vanuit de agrarische nederzetting met elkaar vervlochten raakten. De relatie tussen dorpskern en Kasteel Huis Ruurlo is herkenbaar aan de laan aan het begin van de Vordenseweg die de twee met elkaar verbindt. Dit is echter niet het enige zichtbare verband. In het dorp en in het buitengebied staan diverse woningen, villa's en boerderijen die allen behoren of behoorden tot de familie Van Heeckeren-Van Kell. De boerderijen ten zuiden van Ruurlo vertonen grote samenhang tot elkaar in bouwstijl en vorm. Ze liggen verspreid in een kampenlandschap met onverharde wegen.

Bebouwing

In het verlengde van de laan van Kasteel Huis Ruurlo naar het dorp ligt de Dorpsstraat, die samen met de Domineesteeg de hoofdstructuur vormt van de oude dorpskern. Alle oude verbindingswegen sluiten aan op de Dorpsstraat. Langs de genoemde hoofdstructuur liggen meerdere gebouwen die ook al op het Kadastrale Minuutplan uit 1832 zichtbaar zijn. Meest opvallende bouwwerk in dit verband is de van oorsprong 14e eeuwse dorpskerk, die halverwege de Dorpsstraat ligt. De bebouwing in de kern van Ruurlo zal tot ver in de 19e eeuw bestaan hebben uit dorpsboerderijen. De inwoners leefden van de landbouw, aangevuld met huisweverij, klompenmakerij en andere nijverheid.

In de loop van de 19e eeuw en in de 20ste eeuw verdichtte de bebouwing en ontstond het straatbeeld zodat we dat nu in de Dorpsstraat zien: relatief aaneengesloten bebouwing met winkels en horecagelegenheden. Een horecagelegenheid die in het bijzonder opvalt is het bekende Hotel Avenarius dat zich sinds 1879 - toen nog als 'Het Wapen van Ruurlo' - aan het begin van de Dorpsstraat bevindt. Het gebouw vertoont invloeden van de Chaletstijl, aangebracht door de Zwiterse architect.
Een poging tot het ontwikkelen van industrie strandde vijf jaar na het opzetten van een calicotfabriek voor het verwerken van katoen. In 1897 werd wel een boterfabriek in Ruurlo opgericht.

Verdeling van de gemeenschappelijke grond

In de 19e eeuw werden de gemeen–schappelijke gronden verdeeld. Na de verdeling van de marke en het domeingoed Ruurlose broek, zijn de nog niet eerder verdeelde gronden ontgonnen en omgezet in grasland.[36] Op de oude bouwlanden werd voornamelijk rogge, aardappelen, boekweit en haver geteeld. De drassigheid die het gebied ten zuiden van Ruurlo kenmerkt, werd met het verbeteren van de afwatering in de 19e eeuw beter beheersbaar. Het zorgde ervoor dat meer land in het buitengebied geschikt werd voor bewoning en agrarisch gebruik. Het jonge ontginningslandschap is herkenbaar aan rationele strookverkaveling. In het oud cultuurland komt daarentegen onregelmatige blokverkaveling voor. Het verschil tussen de landschapstypen is in Ruurlo goed te herkennen.

Ontsluiting en vooruitgang

De 19e eeuw is tevens de eeuw van de wegverharding en de aanleg van spoorwegen.
De weg Zutphen-Winterswijk is als eerste verhard.

Langs deze weg stonden diverse tolhuisjes. De wegen Ruurlo-Lochem en Hummelo-Enschede (HEK-weg) zijn rond 1860 verhard. Na WO I kwam daar de weg naar Zelhem bij.
Na de wegverharding kwam de aanleg spoorwegen op gang. Ruurlo kreeg in 1878 een eigen station waarvan het hoofdgebouw inmiddels is afgebroken. Met de trein kon - en kan men nog steeds - naar Zutphen en Winterswijk reizen.
Een paar jaar later kwamen de verbindingen met Neede en Doetinchem gereed. De lijnen voor het personenvervoer zijn in 1937 opgeheven.

Door de komst van de spoorlijn kwam het gebied tussen de oude dorpskern en het spoor in ontwikkeling. In deze zone stond reeds de rooms-katholieke Willibrorduskerk, ontworpen door Pierre Cuypers in neogotische stijl. Na de komst van het station kwam er bebouwing bij. Er werd nieuwe villabebouwing en bedrijfsbebouwing aan de Stationsstraat gerealiseerd. In de jaren dertig werd een rooms-katholieke school bij de kerk gebouwd en vlakbij het station kwam een coöperatiegebouw te staan. De Groenloseweg kwam na de wegverharding en tolheffing ook tot ontwikkeling. Er verrees statige villabebouwing. De weg was daarmee tot een voor die tijd moderne straatweg verheven. Het aardige aan de villabebouwing in de Spoorstraat, Groenloseweg en de Domineesteeg is de afwisseling in bouwstijlen uit de periode 1890-1920. Een aantal vertonen kenmerken van de Chaletstijl, terwijl anderen gebouwd zijn in neorenaissance stijl.

In 1915 werd Ruurlo aangesloten op het elektriciteitsnetwerk. Van wat latere data stammen de karakteristieke arbeiderswoningen aan de Wilhelminalaan. De woningen zijn vrij gaaf bewaard zijn gebleven. Tussen WO II en het heden is Ruurlo aan de noordkant uitgebreid met diverse woonwijken. De wijken zijn ingepast tussen de historische wegen. Langs de historische structuren zijn meerdere oudere panden te vinden.

Karakteristieken
- Relatie Kasteel, Baakse Beek en dorp
- Open ruimte tussen dorpskern en kasteelcomplex
- Dorpsstraat met vorksgewijs hierop aansluitende oude wegen
- Laanstructuren
- Kasteel Huis Ruurlo
- Dorpskerk
- Willibrorduskerk
- Bebouwing behorend tot Kasteel
- Houtzaagmolen Agneta uit 1852
- Hotel Avenarius
- Villabebouwing aan Spoorstraat, Groenloseweg en Domineesteeg.
- Eerste systematische dorpsuitbreiding Wilhelminalaan
- Stationsgebied, met voormalige restauratie- en cooperatiegebouwen.
- Agrarisch kampenlandschap in het zuidoosten van Ruurlo behorende bij Kasteel Huis Ruurlo met hallehuisboerderijen uit de 19e eeuw en zandwegen.

Hallehuisboerderijen in het buitengebied van Ruurlo.

Arbeiderswoningen Wilhelminastraat Ruurlo.

3.6.2 BORCULO & OMGEVING

Essen en streekeigen bebouwing in Haarlo.

'Om half 6 kwamen we eindelijk aan in de ellendige stad Borculo, die opvalt door akelig vervallen huizen en straten die met vuilnis en mest overdekt zijn. We gingen binnen bij Martens. Zijn herberg ligt buiten de poort vlak tegenover de laan van het slot. Nadat we uitgerust waren, gingen wij daarheen. (…) Wij wandelen dus wat rond en rookten wat pijpen in het mooie bos bij het slot. (…) Nu gingen wij het kasteel binnen. In een oude, grote, maar slecht gemeubileerde kamer, waar de ratten over de vloer wandelden, ontvingen wij mevrouw De Mapasche (…)'.

Jacob van Lennep in zijn reisdagboek uit 1823. Mak en Mathijsen (2005), P 208.

Borculo is een stad. In de omgeving liggen de dorpen Geesteren en Gelselaar en de – deels voormalige - buurschappen Lemperhoek, Nederbiel, Respelhoek, Kulsdom, Overbiel, Heure, Drietelaar en Haarlo.[37] Tegenwoordig kennen we de nabijgelegen buurschappen Leo-Stichting, Haarlo en Dijkhoek.

Plaatsnamen

Borculo wordt voor het eerst genoemd aan het einde van de 12e eeuw. De schrijfwijze is dan 'Burkelo'. De naam kan een samenstelling zijn van 'berk' en 'lo', dat bos of lege plek in het bos kan betekenen. In het dialect spreekt men over 'Borkló'.

Leo-Stichting heeft een bijzondere ontstaansgeschiedenis. In de 18e eeuw lag op deze plek het landgoed 'De Rietler' of 'Drietelaar'. De jonge dochter van Mr. Wessel van Eylll was verdronken in de gracht op het landgoed. Mr. Van Eyll wilde door de verdrietige gebeurtenis niet meer terugkeren op zijn landgoed. Hij liet in zijn testament beschrijven dat het landgoed geschonken moest worden aan de pastorie en armen van de R.K. gemeenten. Rond 1900 werd er een opvangplaats en opvoedingsgesticht voor jongens opgericht onder de naam Leo-Gesticht. Op het terrein stonden een hoofdgebouw, boerderij, scholengemeenschap en een kapel. In 1993 zijn het hoofdgebouw en de kapel afgebroken. In plaats daarvan kwamen er eigentijdse gebouwen te staan.[38] Tegenwoordig is het terrein een internaat voor jongens en meisjes.

Haarlo wordt in de 12e eeuw vermeld in bronnen. De naam is een samenstelling van 'haar', dat 'zandige heuvelrug' betekent, en 'lo', dat 'bos' betekent. Haarlo ligt ten zuiden van de Berkel, tussen Borculo (west) en Eibergen (oost). In Haarlo lagen in de Middeleeuwen goederen die behoorden tot het Stift Vreden, een vrouwenklooster in Westfalen, Duitsland. Andere goederen vielen binnen het eigendom van de Heer van Borculo. Op kerkelijk gebied behoorde Haarlo oorspronkelijk bij het kerspel Eibergen, maar het maakte zich hiervan later los. Haarlo is in de 19e en 20ste eeuw uitgegroeid tot een lintvormige nederzetting langs de Borculoseweg en de Eibergseweg.

Landschap

Borculo ligt in een waterrijk gebied, tussen de Berkel, Slinge en Leerinkbeek. Het water zorgde ervoor dat dit gebied gemakkelijk te verdedigen was en ook daarvoor gebruikt werd. Het landschap rondom Borculo bestaat uit Beekdallandschap met kamp–ontginningen en houtwallen.

Verder van het water af liggen de velden bij Haarlo en het Bellegoor.

Ontwikkelingsgeschiedenis

Borculo is ontstaan als kasteelnederzetting in het Berkeldal. Rondom Borculo lagen de marken van Gelselaar, Geesteren, Borculo, Dijkhoek en Haarlo.[39] Door de gunstige ligging aan de Berkel en door de aansluiting op het middeleeuwse handelswegennetwerk, ontwikkelde Borculo zich tot een kleine marktstad. Een beeldende herinnering aan deze ligging aan handelswegen is boerderijmuseum De Lebbenbrugge, in het buitengebied ten westen van Borculo. Deze zeer oude, maar in de jaren dertig van de 20ste eeuw sterk gerestaureerde boerderij deed in het verleden dienst als tolherberg. Hier rustten handelsreizigers uit en betaalden zij hun tol.

Stedelijk karakter Borculo

In 1375 ontving Borculo stadsrechten, verleend door Gijsbert VI, Heer van Bronckhorst.
In die periode werden ook verdedigingswallen aangelegd rondom de kern. Vernauwingen in het stratenpatroon zorgden ervoor dat de toegang tot de stad gemakkelijk kon worden afgesloten. De wallen zijn in de 17e eeuw grotendeels weer verdwenen. De oude vorm van de stad is echter nog herkenbaar door het verloop van het water rondom de binnenstad en de ring die gevormd wordt door de Korte Wal, Lange Wal en de Hoflaan. In stedenbouwkundig opzicht wordt het karakter van de stad ook sterk bepaald door het moleneiland met sluizencomplex en watermolens uit de 17e eeuw. Dit ensemble ligt aan de westkant van de binnenstad. Aan de zuidoostzijde lag, direct tegen huidige de stad, het inmiddels verdwenen Hof te Borculo. Dit kasteel is in de 18e eeuw grotendeels afgebroken. De plek is echter nog herkenbaar en onder de grond bevinden zich nog resten.

De hoofdstructuur van de stadsplattegrond wordt gevormd door het T-vormige samenstel van Muraltplein, Hofstraat en Voorstad. De T-vormige hoofdstructuur is als eerste bebouwd. Centraal in deze T-vorm bevindt zich de laatgotische St. Joriskerk. In de 17e eeuw kwamen er woningen bij in de stad van ambachtslieden en handelaren. Van een echte verdichting van het binnenstedelijk gebied was echter pas sprake in de periode 1850-1940. Tot die tijd hadden deze gedeelten van de stad nog een vrij open karakter.

De ontwikkeling van Borculo is zichtbaar naar voren gekomen bij de bouwhistorische inventarisatie. De meeste bouwhistorisch interessante panden bevinden zich aan de T-vormige hoofdstructuur (Muraltplein, Hofstraat, Voorstad), op het Eiland en langs de Korte en Lange Wal.
De uitbreiding van de stad voltrok zich in de 19e eeuw en het begin van de 20ste eeuw langs de Steenstraat,

Borculo ligt op het punt waar beken samenkomen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat Borculo een omgrachting kent en dat het gebied ten zuiden van Borculo 'Waterhoek' genoemd wordt. Wat verder van het water af liggen kampontginningen langs de beekdalen. Weer wat verder van de kampen af en wat hogerop, liggen de velden.

de Spoorstraat en andere toegangswegen.
Opvallend voor Borculo is overigens de villabouw in de Burgemeester Bloemersstraat uit deze periode. Deze villabouw houdt verband met de directeuren van de fabrieken in Borculo, maar ook met de wederopbouw na de stormramp van 1925.
Na de stormramp zijn veel villa's gebouwd in dezelfde stijl als de villa's die in die periode in het 't Gooi werden gebouwd. Architecten uit 't Gooi brachten deze stijl naar Borculo.

Middelen van bestaan

Rondom Borculo was de landbouw de belangrijkste bron van bestaan. Als extra inkomstenbron begonnen agrariërs een huisweverij. In de 19e eeuw bestond de beperkte industrie van Borculo naast de weverij uit een perkamentfabriek, klompen–makerijen, blekerijen, cichoreifabriek en houthandel Meilink (1874). Aan het einde van de 19e eeuw en in het begin van de 20ste eeuw kwamen daar sigarenfabrieken, een meubelfabriek en een zuivelfabriek bij.

Ontsluiting en vooruitgang

In de 19e en 20ste eeuw veranderde de samenleving onder andere door de verharding van wegen, de aanleg van spoorwegen en de aansluiting op het electriciteitsnetwerk. Borculo en omgeving had te maken met de verharding van de weg Deventer-Groenlo in 1853, de verharding van de weg Ruurlo-Neede in 1860 en de weg naar Geesteren en Gelselaar omstreeks 1885. Spoorlijnen werden aangelegd in 1881. De lijn was in gebruik tot 1972. Drinkwaterleidingen kwamen er in 1924. Een aansluiting op het elektriciteitsnetwerk N.V. 'De Berkelstreek' volgde in 1913. De Berkelstreek leverde stroom aan Borculo, Neede en Eibergen. Burgemeester H.P.J. Bloemers was de drijfveer achter deze aansluiting.[40]
Ondanks de vernieuwingen, was er tot halverwege in de 20ste eeuw in Borculo geen sprake van sterke groei. Integendeel, in 1925 verwoestte een cycloon een aanzienlijk deel van Borculo en dan met name het centrum. De ramp had nationale aandacht en er kwam een Nationaal Steuncomité dat de leiding kreeg over de wederopbouw van Borculo.
Zeer opvallend in het Borculose straatbeeld is de grote hoeveelheid aan panden uit de periode 1925-1930. Deze panden zijn tot stand gekomen in het kader van het wederopbouwplan dat na de stormramp is uitgevoerd.

Na de Tweede Wereldoorlog zien we uitbreidings–wijken ontstaan rondom de oude kern. De woningen aan de Prinses Marijkestraat, Prins Hendrikstraat en de Wilhelminastraat zijn karakteristieke voorbeelden van naoorlogse planmatige woningbouw. Hierna zouden nog vele uitbreidingswijken volgen en groeide Borculo gestaag tot de huidige omvang.

Karakteristieken

- Watermolen
- Moleneiland
- Het hele waterstaatkundige systeem van de Berkel
- Restanten Hof te Borculo
- Synagoge en badhuis aan de Weverstraat. Vanaf 1642 woonden Joden in Borculo. Dit had hoogstwaarschijnlijk te maken met een hoge tolerantie in de toenmalige Heerlijkheid.[42] De huidige synagoge dateert uit 1877.
- Relatie stad tot de Heerlijkheid Borculo, inclusief het voormalige Hof te Borculo
- De St. Joriskerk
- T-vormige structuur (Muraltplein, Hofstraat, Voorstad) met hierlangs een concentratie van historische bebouwing
- Halve cirkelvormige structuur Korte Wal-Lange Wal
- Villabouw Burgemeester Bloemersstraat uit de periode 1870-1915 en van na 1925
- Wederopbouw van na de stormramp in 1925
- Tolherberg De Lebbenbrugge, net buiten de stad
- Essen bij Haarlo met boerderijen en kerk
- Oude raadhuis aan oude Berkelarm.

Borculo rond 1900. De hoofdstructuur bestaat uit de Steenstraat-Voorstad-Muraltplein die vanuit het zuiden in het hart eindigt. In noord-zuid richting vormt de Hofstraat de hoofdstraat. Rondom de stad liggen in een halve cirkelvorm de Korte Wal en Lange Wal.

Een van de gebouwen van het complex in Leo-Stichting.

Watermolencomplex Borculo. De gebouwen dateren waarschijnlijk uit de 18e eeuw. De molens vallen onder het type onderslagmolen. De molen op de zuidoever was een oliemolen en de molen op de noordoever een korenmolen.[41]

De Kluntjespot, Haarlo.

Villa aan de Burg. Bloemersstraat in Borculo.

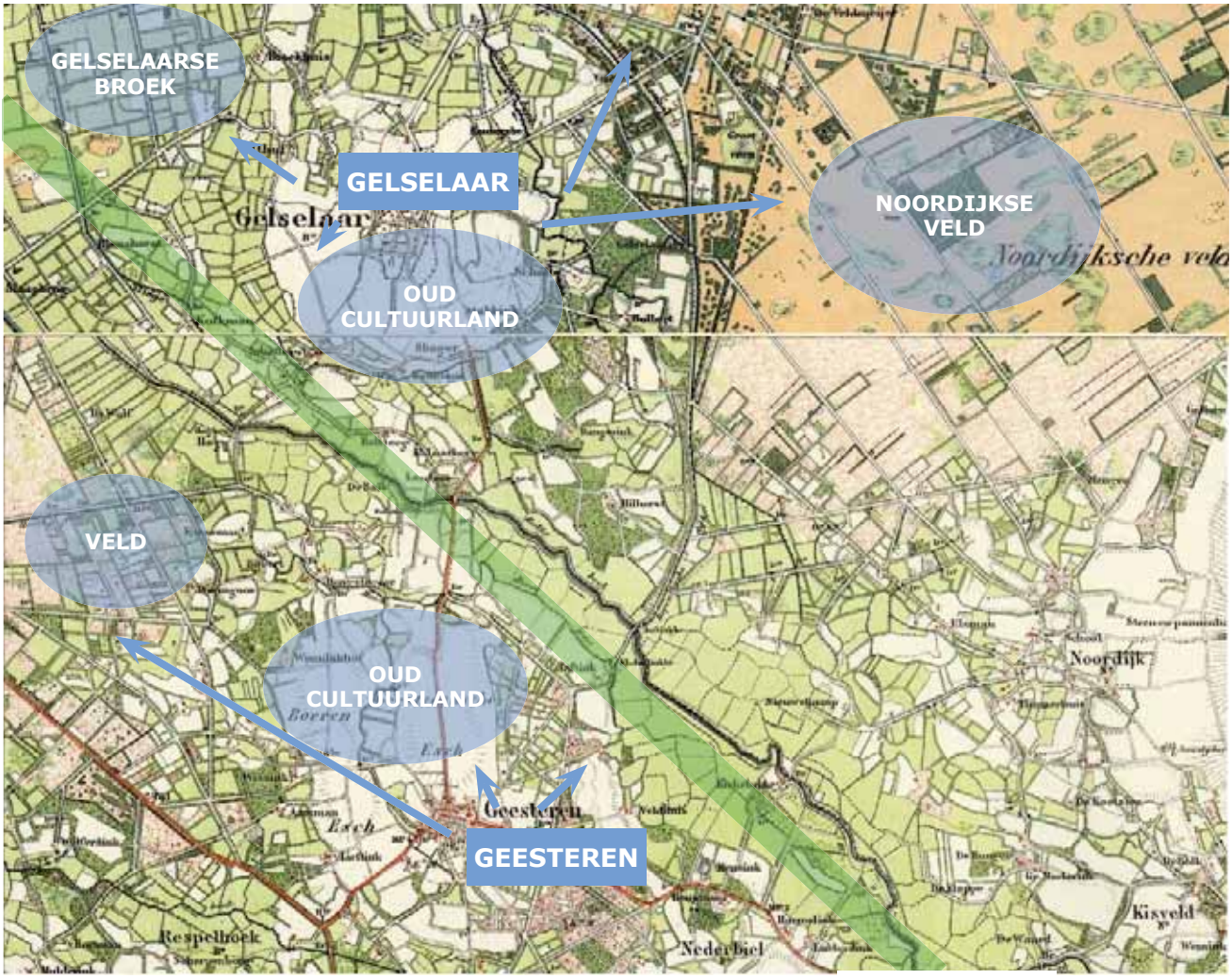

Synagoge in Borculo.

3.6.3 GEESTEREN & GELSELAAR

In Geesteren is het bollende karakter van de essen herkenbaar. De streekeigen bebouwing versterkt de beleving van een esdorp.

Gelselaar en Geesteren; twee essencomplexen aan weerszijden van een laag en drassig broekland langs de Bolksbeek. Aan de andere zijden van de essen liggen de hogere en drogere velden.

‘Maar na door twee heidevelden getrokken te zijn, raakten wij opnieuw van het spoor af en kwamen in een korenveld waaruit een kerktorenspits omhoog stak. Deze streek was een beetje heuvelachtig, prettige boerenwoningen kwamen overal uit het golvend graan te voorschijn en toen we daarheen liepen, liet zich een vrolijk dorp aan onze voeten zien. Deze mooie plaats was echter niet Borculo maar Geesteren, dat een half uur van de weg afligt.’

Jacob van Lennep in zijn reisdagboek uit 1823.

Geesteren en Gelselaar zijn mooie voorbeelden van esdorpen. Ze liggen als een soort ‘tweeling’ aan beide kanten van de Bolksbeek. Gelselaar is aangewezen als beschermd dorpsgezicht.
De wijdsheid van een groot bollend escomplex is goed te ervaren vanaf de Esweg. Rond de es komt oude bebouwing voor, wat de omgeving een karakteristieke verschijningsvorm geeft. In dit verhaal wordt meer informatie gegeven over Gelselaar dan over Geesteren. Dit heeft te maken met de beperkte hoeveelheid aan bronmateriaal dat voorhanden is over Geesteren.
Dit betekent niet dat Geesteren cultuurhistorisch minder waardevol is dan Gelselaar. In grote lijnen is de historie van Gelselaar hoogstwaarschijnlijk ook van toepassing op de historie van Geesteren.

Plaatsnamen

Gelselaar wordt voor het eerst in bronnen genoemd in 1326. De naam houdt waarschijnlijk verband met de betekenis van laar: ‘bosweide, intensief benut bos’. Dit in combinatie met de persoonsnaam Gelder. Omdat Gelselaar aan de provincie Overijssel grenst, is het ook mogelijk dat het niet om een persoons–naam gaat maar om ‘Gelre’, de oude benaming van ‘Gelderland’.[43] Geesteren wordt in de 12e en 13e eeuw in bronnen vermeld. Het wordt dan Gesterne en Geyteren genoemd. De benaming bevat vermoedelijk een samenstelling van geest ‘zandgrond’ en herne dat ‘hoek’ betekent of harim, dat betrekking heeft op ‘zandige heuvelrug’.

Landschap

Geesteren en Gelselaar liggen beide op zandruggen tussen de beekoverstromingsvlakten van de Berkel, Bolksbeek en Koningsbeek in. In de kern van de zandruggen bevindt zich keileem. Op de hoogte tussen de graslanden zijn twee vergelijkbare essencomplexen uitgegroeid tot dorpen. Bij Gelselaar is het esdek op sommige plaatsen één meter dik.[44] In het westen kon Gelselaar het Noordijkerveld bereiken en Geesteren kon gebruik maken van zowel het Noordijkerveld als het gebied rond landgoed de Nettelhorst. De velden liggen op uitgespoelde dekzanden.
Op de geomorfologische kaart is ook zichtbaar dat het Gelselaarse broek ligt in de beekoverstromingsvlakten van de Koningsbeek en de Bolksbeek.

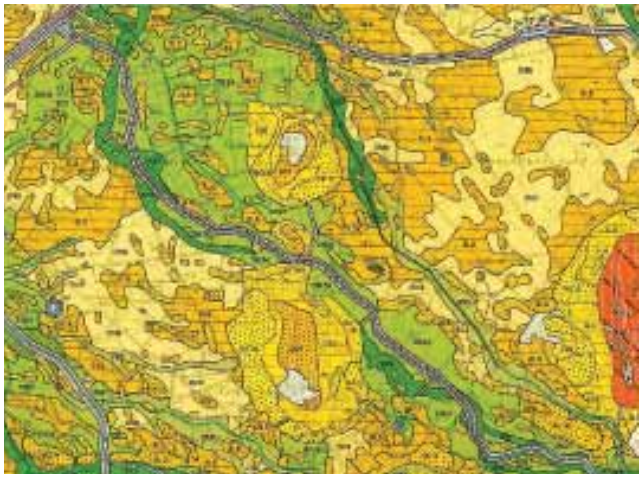
Ontwikkelingsgeschiedenis Geesteren

Gezien de cultuurlandschappelijke situatie en een bronvermelding uit de 12e eeuw, heeft Geesteren een middeleeuwse oorsprong. Het agrarische bestaan ligt ten grondslag aan het ontstaan van het dorp. Dit agrarische karakter heeft het dorp altijd weten te behouden, mede door de geïsoleerde ligging die het dorp lange tijd had. Van der Aa schrijft in 1833 dat hier de vruchtbaarste grond ligt, buiten de kleigebieden om. Hij schrijft over mergel dat in de plaggen zou zitten en dat fungeert als een soort kunstmest. Hij is zeer te spreken over de kwaliteit van het koren dat hier verbouwd wordt, alsmede het gras dat fijn en krachtig zou zijn. In die tijd wonen er 430 mensen. Behalve de agrarische bebouwing is er ook een oude hervormde kerk met een knekelhuis en een armenhuis. Geesteren vormde in de 19e eeuw een eigen gemeente. In die periode groeide Geesteren lintvormig uit langs de Dorpsstraat, Molenweg, Keistraat en Morsweg. Tegenwoordig is Geesteren een karakteristiek esdorp waarin de ontwikkelingsgeschiedenis goed zichtbaar is.

Ontwikkelingsgeschiedenis Gelselaar

De historie van Gelselaar is in grote lijnen te verdelen in drie perioden. Ten eerste is dat de vroege geschiedenis tot de verdeling van de marke rond 1839. Ten tweede verdient de periode 1839-1940 aandacht vanwege de vervanging van de oude bebouwing en de aanpassing van de stedenbouw–kundige structuur. Als derde periode geldt de tijd vanaf 1940 tot heden. In deze periode vond onder andere de ruilverkaveling plaats, maar daarnaast ook andere ontwikkelingen uit de 20ste eeuw die gevolgen hadden voor het dorp.

De vroege geschiedenis begint bij de agrarische oorsprong. Dorpen als Geesteren en Gelselaar kunnen een historie hebben die teruggaat tot de vroege Middeleeuwen. Uit bronnen is in elk geval met zekerheid te zeggen dat Gelselaar en Geesteren in de volle Middeleeuwen al bekende nederzettingen waren. Gezien de landschappelijke ligging op een natuurlijke hoogte, is het ook aannemelijk dat de plaatsen al in de prehistorie werden gebruikt door mensen. Het landschap lag bijzonder gunstig voor het aanleggen van akkers. De dorpen liggen op hoge en droge plekken te midden van lage en drassige beekdalen. Daarnaast lagen er velden zoals het Noordijkerveld op bereikbare afstand. Woningen werden gebouwd op de natuurlijke hoogten (horsten) aan de rand van de es, die gebruikt werd als bouwland. De oude boerderijen liggen met de deelzijde naar de weg gekeerd. Als meer boerderijen worden geplaatst langs eenzelfde grote es, ontstaat een kranses-nederzetting. Opmerkelijk is het gegeven dat Gelselaar tegelijkertijd een kernesdorp genoemd kan worden.
Belangrijk in de vroege geschiedenis van Gelselaar is ook Havezate Bevervoorde, ook wel ‘thus te Geldesler’ genoemd. Aan de Jonkersweg zijn de

Van de geomorfologische kaart is af te leiden dat Gelselaar en Geesteren op een verhoging liggen. Het centrum bestaat uit een rug met grondmorene (keileem) bedekt met dekzand en een esdek (enkeerdgrond). Daaromheen liggen dekzandwelvingen. De verhogingen waar beide dorpen op liggen, lijken op twee eilanden in een beekover–stromingsvlakte (lichtgroen) en uitgespoelde dekzanden (lichtgeel).

Geesteren heeft een kleinschalig centrum met een historisch karakter.

Entree Geesteren vanaf de Esweg.

fundamenten opgegraven van het huis dat van de 14e tot en met de 18e eeuw bewoond werd. De havezathe was ooit een leengoed van de bisschop van Munster, maar kwam in de 16e eeuw in bezit van jonker Sweder van Bevervoorde tot Mensinck. De familie van Bevervoorde had veel bezittingen in Twente. In Gelselaar behoorden meerdere boerderijen tot het eigendom van de Van Bevervoordes, bijvoorbeeld Beumer, Kraaijenbelt, Pellewever, Reeker, Morskeizer en Kolthof. De bezittingen in Gelselaar en Noordijk werden in 1730 verkocht.[45] In de 18e eeuw verkeerde het huis in vervallen staat en met de komst van de Fransen is het huis afgebroken. Wat nu resteert is een archeologisch monument, gecombineerd met kunst.

In de 15e eeuw werd namelijk een kapel gesticht en na de komst van de kerk werden steeds meer woningen rond de kerk op de es geplaatst. Het dorp groeide geleidelijk en kreeg in de 17e eeuw een eigen predikant en een school. De agrarische geschiedenis van Gelselaar en Geesteren is sterk vervlochten met het samenleven in marken. Een marke was opgericht ter verdediging van de belangen van de daar gevestigde boeren. In de marken hadden de gewaarde (met waardelen bedeeld) gebruikers recht op de gemeen–schappelijke gronden. Ook spraken zij recht en hielden zij zich bezig met wetgeving. Hierbij moet wel vermeld worden dat de marke ook weer eigendom was van de Heerlijkheid Borculo. De gewaarde boeren verzetten zich gezamenlijk tegen ontginning en bebouwing van de woeste gronden. Daarnaast beheerden zij de gronden, wegen en paden.[46] De wijze van landgebruik door marken heeft in Geesteren en Gelselaar heel zichtbaar zijn sporen nagelaten, met name in de openheid van de grote essen.

Het is niet verwonderlijk dat de markeverdeling in 1839 een breuk betekende met het verleden van Gelselaar en Geesteren. Niet lang daarna kwamen ook de nieuwe ontwikkelingen in de agrarische sector in een stroomversnelling. Voor een agrarisch buurschap als Gelselaar betekende dit dat de welvaart met sprongen vooruit ging. Tussen 1885 en 1920 is bijna alle bebouwing vervangen. Niet alleen de bebouwing, maar ook de infrastructuur en waterhuishouding werden aangepast aan de wensen van de nieuwe tijd. Voorheen was Gelselaar door de woeste gronden en overstromende Schipbeek en Bolksbeek vaak moeilijk bereikbaar. Ook had de 20ste eeuw gevolgen voor de ruimtelijke ont–wikkeling. Door de ruilverkaveling in de jaren ’50 is veel van de kenmerkende kleinschalige verkaveling van het essencomplex verdwenen.

Karakteristieken

- In Gelselaar is de ontwikkeling van laat-middeleeuws kernen naar een moderne agrarische nederzetting uit het begin van de 20ste eeuw zichtbaar.

- De historisch geografische ligging, die van een eenheid te midden van open gebied, is herkenbaar.

- Rondom de kerk staan boerderijen. Ze staan met de voorkant naar de kerk gericht en met de achterzijde naar de straatkant. De voorhuizen zijn via voetpaden te bereiken. [46]

- Samenhang in traditionele bouwstijl van rond 1900. Bijvoorbeeld van boerderijen en bijgebouwen.

- Essencomplexen met diverse kransen.

- Gelselaar: kernesdorp in combinatie met kransesnederzetting.

- Historische wegenstelsel die landerijen ontsluit en het dorp verbindt met de wijdere omgeving.

- Historische voetpadenstelsel met verbindingen tussen erven en het dorp.

- Een voorbeeld van eeuwenoude Achterhoekse agrarische bebouwing is het Erve en Goed Wanninkhof aan de Geesterse Broekweg. Van oorsprong is het goed een 'Boerenhofstede'. De historie gaat terug tot ten minste de 12e eeuw. Tegenwoordig staat hier een hoeve met houten topgevel. Bij de hoeve horen karakteristieke bijgebouwen. Ook ligt de hoeve zichtbaar centraal ten opzichte van de oude cultuurlandschappen. Vanaf het erf kon men de esgronden, weilanden, kolk, hooilanden en heide bereiken.

- Steilranden.

- Zichtbare hoogteverschillen tussen oud cultuurland en beekdalen en broekland.

- Vanaf de Esweg in Geesteren is de openheid en bollende vorm van de es zichtbaar.

- De entree bij de Esweg geeft zicht op het silhouet van Geesteren.

- Oude kerkpaden.

- Silhouet Geesteren met oude kerk, molen en boerderijen.

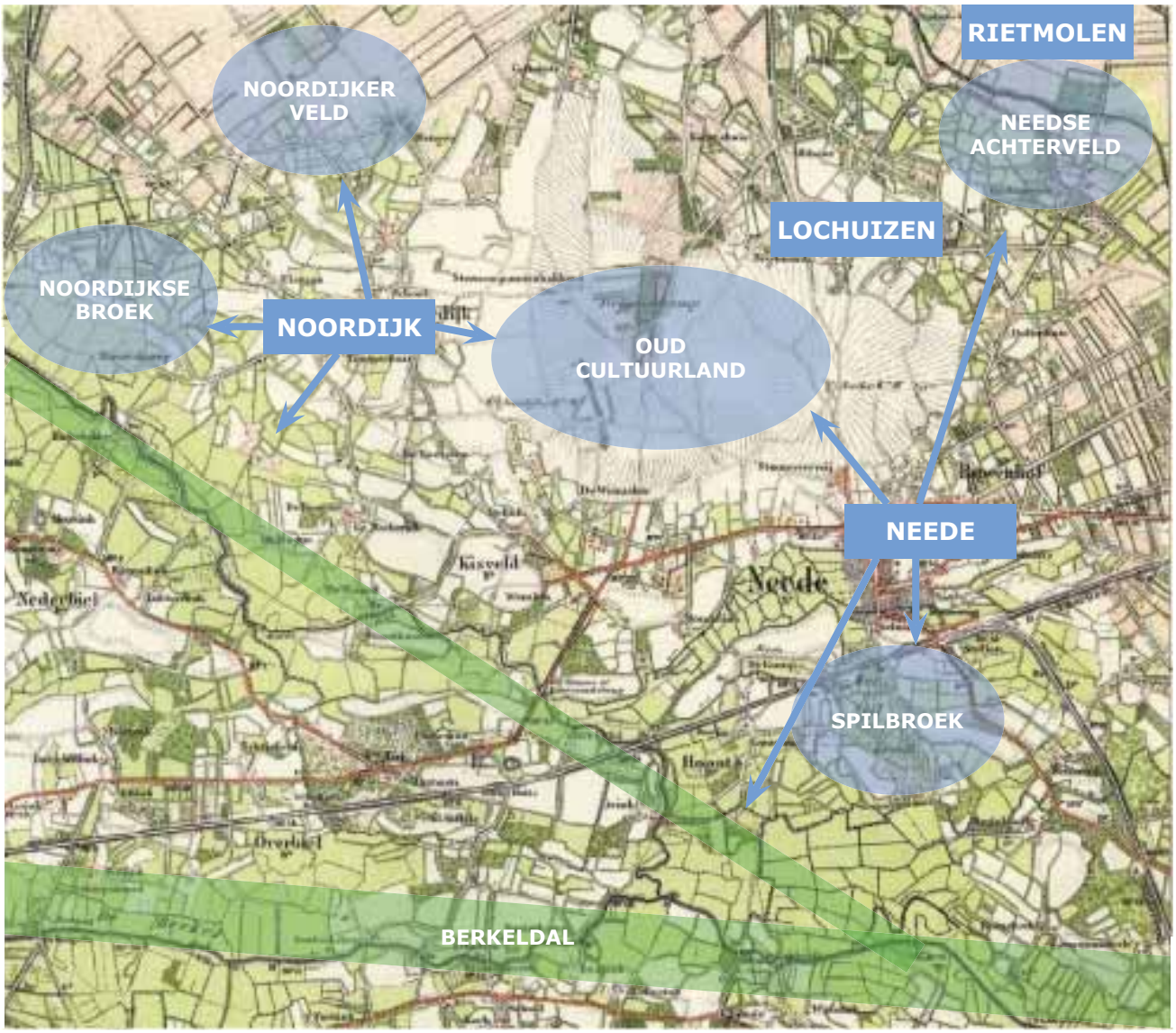

Geesteren in 2011. Na meer dan 100 jaar zijn nog veel oude structuren te herkennen. (bron: Google Earth, 2011)

Geesteren aan de rand van de Geesterense es en Boeren es, situatie ca. 1900.
(bron: Chromotopografische kaart des Rijks 1: 25 000)

3.6.4 NEEDE & OMGEVING

Neede aan de zuidoostzijde van de stuwwal de Needse Berg. Aan de noordkant van de stuwwal liggen velden. In het westen stroomt de Bolksbeek en in het zuiden de Berkel. De broeklanden liggen in de beekdalen.

Neede is één van de vier grote kernen van Berkelland. Het dorp ligt tussen de beekdalen van de Bolksbeek en Berkel en de Needse Berg in. Rondom de Needse berg liggen de buurschappen Noordijk, Hoonte en Lochuizen. Wat meer naar het noordwesten ligt het kerndorpRietmolen.

Plaatsnamen

De naam ‘de Nede’ wordt voor het eerst vermeld in de 12e eeuw. Neede is verwant met de betekenis ‘laag gelegen’ of ‘neder en beneden’. In het dialect wordt gesproken over ‘Nee’.

Noordijk wordt net als Neede genoemd in de 12e en 13e eeuw. Het heeft vermoedelijk een betekenis als ‘noordelijk gelegen dochternederzetting’. Noordijk was ook een mark. Deze werd in 1437 ‘Noerwickermarke’ genoemd.

Hoonte is in bronnen beschreven als ‘Hunte’ in 1262. De betekenis is niet bekend. Hoonte ligt op een hogere zandrug.

Lochuizen wordt vermeld in 1326 als men schrijft over ‘het huys te Lochusen’.

Rietmolen is pas bekend van bronnen uit 1712 waarin gesproken wordt over erve Reetmölle. Het is vermoedelijk veel ouder. De naam bevat waarschijnlijk een samenstelling van reet, riet

Op de kaart van omstreeks 1900 is de ovaalvormige zandrug zichtbaar waar Rietmolen bij ligt.
(bron: Chromotopografische kaart des Rijks 1: 25 000)

Tegenwoordig zijn de contouren van de zandrug op kaartbeeld minder goed zichtbaar. In het landschap zijn de hoogteverschillen wel merkbaar. (bron: ANWB Topografische Atlas Gelderland 1: 25 000)

'waterloop', -vermoedelijk de Schipbeek – en de daaraan gelegen molen.

Landschap

De stuwwal van de Needse Berg geeft het Needse landschap een bijzondere verschijningsvorm.
Bij Lochhuizen is de hoogte van de berg ca. 35 meter boven N.A.P..
De berg, die door ijslobben is opgestuwd, is van hoge ouderdom en stamt net als de keileemlaag in de ondergrond uit het Saalien. Na de landijstijd hebben rivieren en beekdalen de randen van de berg afgesleten en is door wind, het gebied bedekt met dekzand. Beken hebben zich een weg gebaand door het zandgebied. Neede ligt ten noorden van het brede Berkeldal en oostelijk van de Bolksbeek.
De Bolksbeek is een zijtak van de Berkel en stroomt richting Geesteren en Gelselaar.

Het dorp Neede ligt op de zuidelijke flank van de Needse berg, waar de berg grenst aan de beekdalen van de Bolksbeek en de Berkel. De flanken waren uitstekende plekken voor het aanleggen van akkers. Dat is de reden dat rondom de berg essen zijn aangelegd, waaruit weer nederzettingen konden ontstaan. De hoge delen van de berg waren geschikt voor bos. Op de akkers groeiden tot de 19e eeuw rogge, vlas en boekweit. Vanaf de 19e eeuw kwam de teelt van aardappelen en haver meer voor. Rietmolen ligt niet rondom de Needse Berg. Het dorp ligt op een zandrug in een lager zandgebied, ten noorden van de Schipbeek. De contouren van de rug liggen zichtbaar in het landschap.

De lagere dekzandgebieden bij de berg waren tot de opheffing van de marken in de 19e eeuw door de leemlaag in de ondergrond vaak te drassig voor akkerbouw. Er lagen heide- en broeklanden. Bij de Schipbeek en de Berkel kwamen natte graslanden voor. Eind 19e en begin 20ste eeuw werden de natte gebieden ontwaterd en ontgonnen. Ze zijn omgezet in weilanden. De tijd van ontginning is aan de kavelpatronen af te lezen. De oude bouwlanden hebben een onregelmatige blokvormige kavelvorm. De 19e en 20ste eeuwse ontginningen in de dekzandgebieden hebben een regelmatig en strookvormig kavelpatroon.

Historie

Neede, Noordijk, Lochuizen, Hoonte

Neede en omgeving wordt al zeer lang bewoond, zoals blijkt uit de vondst van archeolgische resten van het Trechterbekervolk (5000 jaar geleden) bij de Needse Berg.[47] In de vroege Middeleeuwen zijn de bewoners akkers (essen) gaan aanleggen op de stuwwalhelling. De essen breidden uit en groeiden aan elkaar. Meer richting de drassige gebieden lagen de hoevennederzettingen met verspreid liggende kampen (eenmansessen). In de late Middeleeuwen liep een Hessenweg langs Neede. De weg liep van Deventer over Mallem en Rekken naar Vreden.

Deze weg zal ongetwijfeld voor bedrijvigheid hebben gezorgd in Neede. Mogelijk had dit te maken met een hof en kerk in Neede, in de nabijheid van een oversteekplaats.[48] Ten zuiden van het dorp lag in de late Middeleeuwen al havezathe Huize de Kamp. Het huis werd in 1469 voor het eerst genoemd. Het huidige statige woonhuis stamt uit 1636.[49] Samen met de bijbehorende boerderijen vormt het nog steeds een fraai ensemble direct ten zuiden van Neede.

Net als in andere esdorpen, speelde ook in dit gebied de organisatie in marken een grote rol in de samenleving. Dit duurde tot in de 19e eeuw. In en rondom Neede lagen de marken van Lochuizen, Brammelo & Brammelerbroek, Noordijk en Neede & Hoonte. Brammelo ligt tegenwoordig in provincie Overijssel. Rietmolen is als voormalig onderdeel van de – Overijsselse - mark van Brammelo, een uitzondering in Berkelland. Gelderse wortels heeft het dorp wel, aangezien de mark met buurschappen voorheen behoorde tot de Heerlijkheid Borculo. De heerlijkheid werd opgeheven in 1800. Voor die tijd had de heer van Borculo aardig wat in de melk te brokkelen, aangezien de marken onder het gezag vielen van de erfmarkerichter; dezelfde heer van Borculo. Niet veel later dan 1800 kwam de markeverdeling op gang. Ook voor Neede en omgeving bracht dit veel veranderingen teweeg.

Middelen van bestaan

Naast het agrarisch bestaan, kreeg de huisweverij – die aanvankelijk als neventak diende - steeds meer betekenis als inkomstenbron. De huisnijverheid groeide tussen 1600 en 1850 uit tot een industrie. Deze groei had te maken met de komst van wevers uit Münster, die de productie wisten te vergroten. Andere factoren die meespeelden bij de groei was de afsplitsing van België in 1830, de industriële revolutie en de aanleg van spoorwegen. In de 19e eeuw zette de huisnijverheid zich om in de stichting van drie textielfabrieken. Neede kreeg hierdoor steeds meer een industrieel karakter en behoorde samen met Eibergen en Winterswijk tot de jonge textielcentra in de Achterhoek.

Naast de textielindustrie, was er een steen- en pannenfabricage, een ijzergieterij en een conservenfabriek in Neede.[50] Aan het Rapenburg is de locatie van weverij Ten Hopen nog herkenbaar: hier staat nu een modern fabrieksgebouw.
Aan de Stationsweg 2 staan nog resten van een textielfabriek. De pannen- en steenfabriek bij de Needse berg is overigens overgegaan in Gieterij Neede. Direct ten noorden van het dorp werd in 1926 aan de Diepenheimseweg een nieuwe windkoren–molen opgericht van het stellingmolentype.
Deze molen is in de plek gekomen van een oude standaardmolen die bij de wervelstorm van 1925 verloren was gegaan en ligt nog steeds zeer markant op de Needse Berg.[51] Overigens moeten beide

Boerderij De Meijer in het centrum van Neede heeft jaartalankers met het jaar 1735. Het zou gefuncitoneerd hebben als tolboerderij aan een oude Hessenweg. (bron: www.blogger.xs4all.nl)

wervelstormen van 1925 en 1927 genoemd worden. De stormen brachten grote schade aan in de bebouwing van Neede. Ook de industriële gebouwen en spoorwegen werden niet gespaard.

Aansluiting

Tegelijkertijd met de opkomst van de industrie kwamen ook de aanleg van de HEK-weg tussen Hummelo en Enschede (ca. 1860), de ingebruikname van een gasfabriek (1880) en de rol van Neede als knooppunt van spoorwegen. In 1884 kwamen de spoorlijnen Winterswijk-Neede en Ruurlo-Hengelo(O) gereed. In 1937 hield het personenvervoer op en werden er tot 1972 nog goederen vervoerd. Tussen 1910 en 1934 heeft er ook een spoorlijn gelegen die Neede verbond met Hellendoorn. Een jaar na sluiting, opende de GTW (Geldersche Tramwegen) busdiensten op de lijn Winterswijk-Neede en Enschede-Neede.

Groei

De ontwikkelingen in de 19e en 20ste eeuw zorgden ervoor dat de bevolking groeide in Neede tussen 1900 en 1940. De bebouwing nam dan ook toe in deze periode. De bebouwing aan beide kanten van de Oudestraat en Nieuwstraat verdichtte. Geleidelijk verdween het agrarische karakter van de bebouwing. Met name de Oudestraat kreeg het karakter van een winkelstraat. Opvallend in deze straat is de relatief grote hoeveelheid gebouwen dat in de naoorlogse periode tot stand is gekomen in een modernistische stijl.

Aan het begin van de 20ste eeuw raakte de Borculoseweg bebouwd en verrezen er villa's in de omgeving van de nieuwe spoorlijn aan de Stationsweg. De villa's werden voornamelijk gebouwd in bouwstijlen die beïnvloed zijn door de neorenaissance en het eclecticisme. Bij de fabrieken kwamen arbeiderswoningen te staan, onder andere bij de Wilhelminastraat, Kempersdijk, Ruwenhof–straat en het Moeshof.
Door bebouwing langs de uitvalswegen ging het buurschap Ruwenhof deel uitmaken van de kern Neede. Voorheen was het een buurschap met verspreid liggende boerderijen. In de loop van de 20ste eeuw raakte het gebied verdicht met planmatige woningbouw. De oude boerderijen blijven echter voor een groot deel behouden en staan nog steeds verspreid door de woonwijken. Sommigen hebben een oorsprong van voor 1832. Een voorbeeld is boerderij De Meijer aan Hessenweg 2. Na 1940 is Neede verdicht met wijkjes. In het zuidoosten is een industriegebied gekomen. De rondweg die het noorden van Neede omsluit, heeft het dorp afgescheiden van de Needse Berg.

Bouwhistorie kern Neede

De dorpskern van Neede bestond eeuwenlang uit lintbebouwing langs de Oudestraat en Rapenburg richting Needse berg en lang de Markt en Nieuwstraat richting Haaksbergen. Deze twee straten, die haaks op elkaar aansluiten, vormen de hoofdstructuur van de oude dorpskern. Bij de aansluiting van de Nieuwstraat op de Oudestraat bevindt zich de Grote Kerk. De kerk heeft een laat middeleeuwse oorsprong. Na zeer ernstige schade in de Tweede Wereldoorlog is de kerk opnieuw opgetrokken. De toren is wel blijven staan.

Op de bouwhistorische verwachtingenkaart is zichtbaar dat zich langs deze hoofdstructuur nog

Bouwhistorische verwachtingenkaart Neede. Rood = bebouwing van voor 1830. Lichtblauw = Bebouwing tussen 1830 en 1900. Groen = Wederopbouw na de stormramp 1925-1927. Donkerblauwe stip = Rijksmonument. Groene stip = gemeentelijk monoment. Gele stip = uit het Monumenten Inventarisatie Project.

meerdere historische gebouwen bevinden, sommige met een oorsprong van voor 1832. De bebouwing in de dorpskern zal tot in de 19e eeuw een boerderij-achtig karakter hebben gehad.

Randesdorp Noordijk

Noordijk is een kleine kern ten noordwesten van Neede. De buurschap is ontstaan op een hoger gelegen zandrug in een overwegend lager dekzandgebied aan de westzijde van de Needse Berg. De buurschap heeft van oorsprong een losse nederzettingsvorm, geconcentreerd langs de es die op de westflank van de Needse berg te vinden is. Buurschappen met een soortgelijke ontstaanswijze en karakter waren Kisveld, Ruwenhof en Lochhuizen. Noordijk valt hierdoor onder de rand-esdorpen. Karakteristiek is de openheid en bolheid van de es.[52] Noordelijk van de buurschap ligt het grote Noordijkerveld dat lange tijd in gemeenschappelijk gebruik was. Noordijk lag te midden van het Noordijkse veld, het broekland in het beekdal van de Bolksbeek en de Needse Berg. Het agrarische systeem dat gebruikmaakte van de eigenschappen deze drie landschappen, veranderde door de komst van kunstmest. In 1918 schrijft men over de ontginning van het Noordijkerveld:

‘De schrandere menschen hebben een toovermiddel uitgevonden, om bruine heide in een groene weide te herscheppen. Kunstmest en kalk deden wonderen, als eerst het water, dat hier eeuwen uit de laagten moest verdampen, door leigraven was afgeleid naar de beken.)…) Daar weiden tientallen zwartbonte runderen, daar teelt men rogge, erwten, paardeboonen enz.; daar is een boomgaard aangeplant, waar tevoren niets was dan armoedige dennen en gagel. (…) Hier is brood en werk voor velen. Gezegende vooruitgang! [53]

Tegenwoordig is Noordijk een kleine kern met lintbebouwing langs de Hilversweg, Elmansdijk, Schoolweg en Stokkersweg. Opvallende gebouwen uit het verleden zijn het oude schoolgebouw en het voormalige stationsgebouw. In de buurschap Noordijk stond spoorweghalte aan de spoorlijn Neede-Helledoorn. De halte werd geopend op 1 mei 1910 en voor het personenvervoer gesloten op 15 mei 1933. Tot 1972 werd Noordijk nog vanuit Neede aangedaan met goederentreinen.
Het stationsgebouw dateert van 1909; De NS heeft het gebouw in 1953 verkocht. Het is tegenwoordig als woonhuis ingericht.[54]

Rietmolen

De landschappelijke onderlegger van Rietmolen doet vermoeden dat de zandrug een oudere bewoningsplaats is. Toch gaat de geschreven geschiedenis van Rietmolen niet verder terug dan tot in de 18e eeuw. In die tijd vierde het Calvinisme hoogtij. De katholieken die er waren, kwamen onder de hoede van de paters van de Franciscanen in het nabijgelegen Zwillbrock (Duitsland). De missen werden in een schuur van erve De Reetmölle gehouden.

Noordijk rond 1850. De buurschap bestond destijds uit verspreid liggende boerderijen, tussen de Needse Berg (oost), beekdal (west) en het Noordijkse veld (noord).
(bron: Grote Historische Atlas van Nederland 1: 50 000 3 Oost-Nederland 1830-1855)

Noordijk op de kaart van 2004. Het verschil tussen de landschapstypen is op de kaart minder zichtbaar dan in de 19e eeuw. Akkers en weilanden wisselen elkaar veel meer af en de bebouwing ligt meer geconcentreerd.
(bron: ANWB Topografische Atlas Gelderland 1: 25 000)

Begin 19e eeuw, na de Franse tijd, kwam er een katholieke parochie, met de naam Heilige Ceacilia. Rond 1850 bestond de bebouwing in Rietmolen vooral uit boerderijen. Daarna vond beperkte uitbreiding plaats langs de bestaande wegen. In 1836 verving een waterstaatskerk naar een ontwerp van architect Dibbets de voormalige schuurkerk.[55]
De huidige kerk en pastorie, gebouwd in 1933, zijn aangewezen als Rijksmonument.Het is een bijzondere ontwerp – een centraalbouw met slanke toren naast de voorgevel- is van de hand van de architect C. Hardeman.

Huize de Kamp bij Neede. Op de hoeken zijn blokken van Bentheimer zandsteen ingemetseld. Tussen 1553 en 1741 heeft het geslacht Tengnagel de woonplaats in bezit gehad. De familie Ten Cate was eigenaar in 1789.
Zij lieten het pand inkorten en verbouwen. Op het erf staat een ronde welput van Bentheimer zandsteen. Op de put staat het jaartal 1609.[56]

De Rooms Katholieke kerk van Rietmolen is gebouwd in 1933. De kerk is een ontwerp van architect C. Hardeman.

Karakteristieken

- Hoogteverschillen, van 41 meter op de Needse Berg tot 14 meter bij Noordijk.
- Needse Berg, met voormalig pannen- en steenbakkerij en huidige ijzergieterij, met vindplaatsen van menselijk en dierlijk leven uit de prehistorie.
- Esnederzettingen op de zuidelijke flank van de stuwwal (Needse Berg)
- Hoofdstructuur van Oudestraat en Rapenburg richting Needseberg en de Markt en Nieuwstraat richting Haaksbergen.
- Historische bebouwing langs de hoofdstuctuur, waaronder voormalige boerderijen, een herberg en een smederij.
- Middeleeuwse kerk. Het schip werd in 1948 vervangen na een brand in september 1945.
- Een van de belangrijkste Oost-Gelderse jonge textielcentra (naast Eibergen).
- Arbeiderswoningen uit de periode 1860-1910 in de kern van Neede. En een straat met blokken arbeiderswoningen uit 1915.
- Boerderijen voormalig buurschap Ruwenhof
- Huize de Kamp met drie boerderijen.
- Windkorenmolen uit 1926 van het stellingmolentype.
- Villa's in eclectische en neorenaissancestijl in de kern.
- Sinds 1850: weverijen, steen- en pannenfabrieken (Noordijk en Kisveld), gasfabriek, boterfabriek
- Needse Achterveld als relict van een drassig veld
- Stationsgebouwen Kisveld en Noordijk
- De RK kerk van Rietmolen.

3.6.5 EIBERGEN EN OMGEVING

Oud Eibergen (bron: www.gelderlandinbeeld.nl)

Eibergen, Mallem, Loo, Olden Eibergen en Rekken liggen allen aan de rand van het Berkeldal. Bijzonder in deze omgeving is de Berkel die zich ingesneden heeft in het Oost-Nederlands zandplateau.

Plaatsnamen

Eibergen was al in gebruik door mensen in de 4de eeuw na Chr. Dit is gebleken uit vondsten op oude bouwlanden. In bronnen wordt echter pas in de 12e eeuw geschreven over Eibergen. De naam verandert van Ecberghe naar Eyberch en Eibergen. Van Berkel en Samplonius beweren dat de naam verklaard kan worden uit een samenstelling van agjô – 'spits' en berg.[57] Plaatselijk spreekt men van 'Eibarge'. 'Berg' en 'Barg' kunnen ook wijzen op een het bestaan van een borg of burcht. De herkomst van de naam is in elk geval niet met zekerheid vast te stellen.

Rekken wordt in de 13e eeuw 'Reké' genoemd. Bij het zoeken naar een herkomst wordt voor Rekken gezocht in de betekenissen van de oude woorden 'reke', dat 'rij, bijvoorbeeld rij bomen betekent, 'rak' dat rand of rechte strook langs land, weg of water kan betekenen.

Olden Eibergen wordt uitgelegd als de voorganger van Eibergen.

Mallem wordt voor het eerst genoemd in geschreven bronnen aan het einde van de 12e eeuw. De naam is qua schrijfwijze veranderd van curtis Mallande, naar Mallum en Mallem. Vermoedelijk stamt de naam af van de woorden 'Mathal' en 'Land'. Mathal duidde op een plaats waar een volksvergadering en/ of rechtspraak plaatsvond.

Het Loo is een plaatsnaam die meer voorkomt in Nederland. Zowel als zelfstandige naam als in samenstellingen. Meestal heeft het betrekking op hooggelegen plaatsen waar bos ('lo') heeft gestaan.

Landschap

Centraal in dit gebied stroomt de Berkel. Aan weerszijden ligt het Oost-Nederlands plateau. De nederzettingen zijn gegroeid op plekken waar men zowel het water en het grasland als de hogerop gelegen heidevelden kon bereiken. Bij het oude deel van Rekken is de openheid en drassigheid van het beekdal goed te ervaren. Doordat de Berkel zich in het plateau heeft ingesneden komen in dit gebied steilranden voor. Bijvoorbeeld langs de oevers van de Berkel, de Ramsbeek en oude lopen van beken. Plaatsen waar dergelijke steilranden zichtbaar zijn, liggen in het gebied tussen Eibergen, Leugemors en Mallem. Deze hoogteverschillen in het landschap horen niet verward te worden met de hoge randen van essen die door het ophogen van bouwvoor zijn gevormd.

In het verleden kwamen in dit gebied ook veel landweren voor. Met name in de Holterhoek. Dat er landweren voorkwamen kan te maken hebben met de grote uitgestrekte velden die lastig te verdedigen waren, vooral bij specifieke plekken die bijvoorbeeld drassig waren. Ook de nabijheid van vestingstad Groenlo kan verband houden met de landweren.

Historie

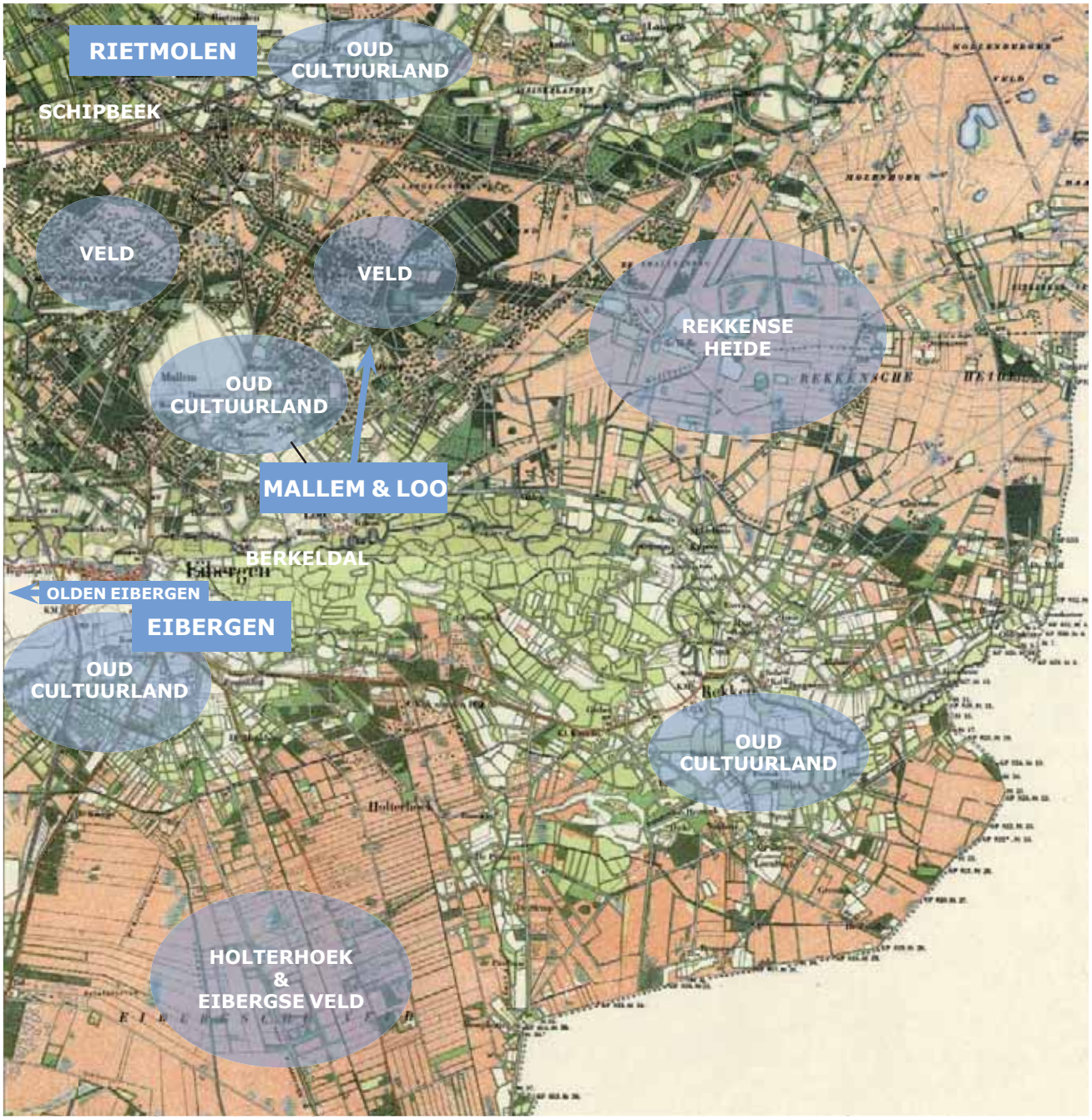
Olden Eibergen

Olden Eibergen ligt op de rand van het Oost-Nederlands plateau. Op die overgang tussen het

plateau en het lagere dekzand zijn bouwlanden aangelegd. De es van Olden Eibergen ligt op een dekzandrug langs het Berkeldal.[58] De Berkel heeft zich ter hoogte van Olden Eibergen ingesneden. De helling van de plateaurand is het zichtbaarst op de plekken waar de Berkel, Veenslatsgoot en de Hanninkgoot het plateau verlaten. Van Olden Eibergen is bekend dat hier bewoning voorkwam in de oude en nieuwe steentijd. Sporen uit deze tijd zijn gevonden op erve Olminkhof en bij de Vaarwerkweg.

Eibergen

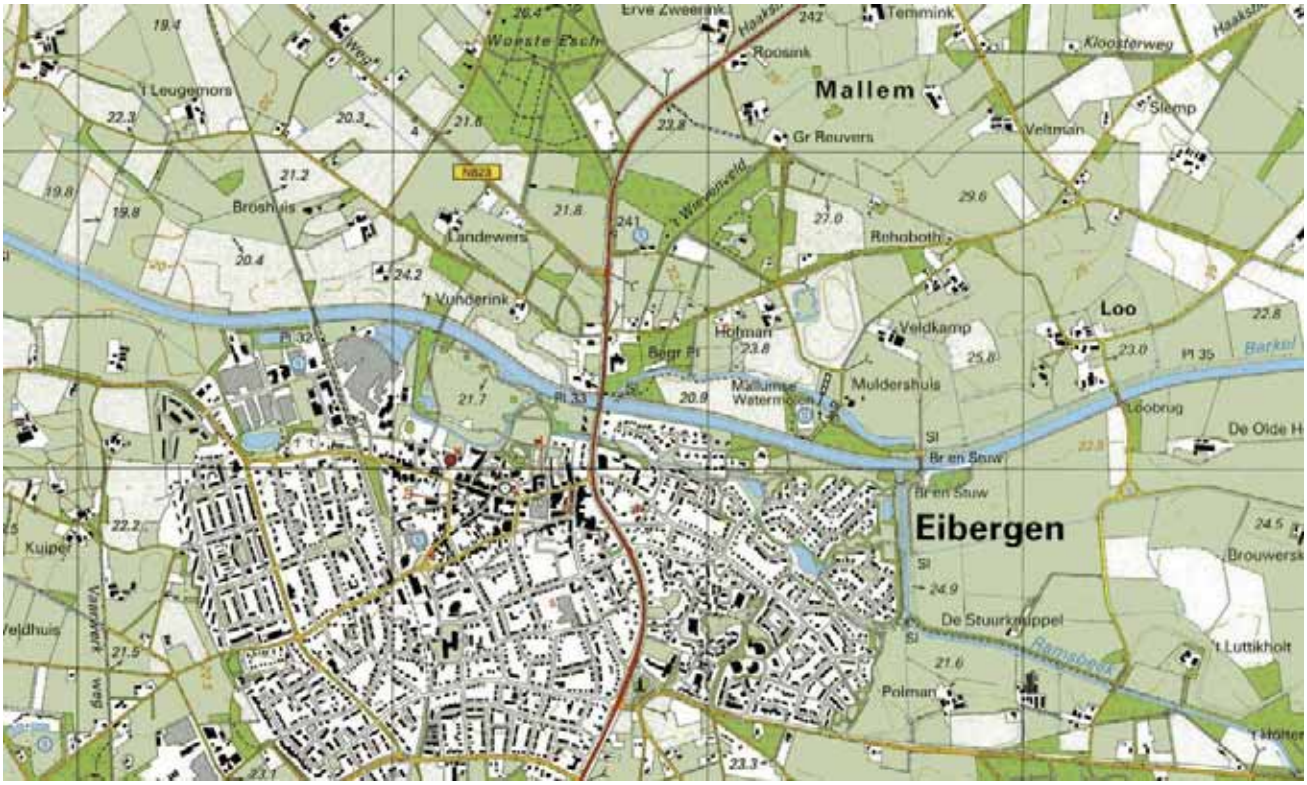
Eibergen was oorspronkelijk een marke met een buurschap. De marke viel onder de heerlijkheid Borculo. Vanaf de 15e eeuw behoorde het tevens onder de voogdij Eibergen, toen de heerlijkheid opgedeeld werd in vier voogdijen: Neede, Geesteren, Beltrum en Eibergen.[59] De landbouw was eeuwenlang een belangrijke inkomstenbron, aangevuld met huisweverij. Door de gunstige ligging aan de Berkel en aan de handelsweg tussen Deventer en Munster

Op bovenstaande kaart is de opbouw in het landschap te zien van de lage natte Berkel met langs het water, de graslanden. Aan de graslanden grenzen de oude cultuurlanden waar de nederzettingen Eibergen, Rekken, Mallem en Loo bij zijn ontstaan. Nog verder van het water liggen de velden.

Eibergen rond 1850, met een bebouwingsconcentratie ten zuiden van de Berkel. (bron: Grote Historische Atlas van Nederland 1: 50 000 3 Oost-Nederland 1830-1855)

Eibergen in 2004. Het 21ste eeuwse Eibergen is groter en planmatiger uitgebreid dan het 19e eeuwse Eibergen. Ook valt de genormaliseerde Berkel op. (bron: ANWB Topografische Atlas Gelderland 1: 25 000)

leverde de handel ook geld op. Daarnaast kwamen er tichelovens voor. Tichelovens uit het begin van de 19e eeuw hebben bij Het Loo, Zwolle en Rekken gestaan. Eibergen is in de loop van de eeuwen uitgegroeid tot een bewoningskern met geconcentreerde bebouwing.

De oude hoofdstructuur van Eibergen bestaat uit de straten Borculoseweg, Beltrumseweg, Haaksbergse–weg en Groenloseweg die samenkomen in de Grotestraat, Kerkstraat en Hagen. In dit gebied bevinden zich nog relatief veel gebouwen die in hun kern van voor 1832 stammen. Centraal aan de Grotestraat bevindt zich de laat-middeleeuwse Oude Mattheüskerk. Van oorsprong had de bebouwing in de kern van de voornamelijk een agrarisch karakter; aan sommige panden is dit nog duidelijk te zien.

Net als in de andere drie grote kernen van Berkelland veranderde in de loop van de 19e eeuw het karakter van Eibergen. De voornamelijke agrarische nederzetting veranderde Eibergen tussen 1840 en 1950 in een gemengd agrarisch-industrieel dorp. Eibergen behoorde samen met Neede en Winterswijk tot de jongere textielcentra in de Achterhoek. Naast textiel, werd de industrie aangevuld met baksteenfabricage, blekerijen, lijmziederij, een pickerfabriek, sigarenfabricage, perkamentfabricage, zuivelfabrieken, een meelfabriek en lederindustrie.[60] Een belangrijke tastbare herinnering aan deze industriële ontwikkeling is te vinden op het voormalige KTV-terrein tussen de Berkel en Grotestraat waar meerdere historische gebouwen werden ingepast in een nieuwe woonwijk. Daarnaast is de voormalige Gemavo-fabriek direct ten noorden van de Berkel aan de Haaksbergseweg een goed voorbeeld van industrieel erfgoed.

Als gevolg van deze ontwikkelingen in de 19e eeuw deed zich binnen de bestaande hoofdstructuur een verdichting voor, waarbij tevens een functie–verschuiving zichtbaar werd: steeds meer boerderijen verdwenen en burgerwoonhuizen en winkelwoonhuizen werden in de oude structuur gebouwd. Aan het westelijke gedeelte van de Grotestraat werd door enkele fabrikanten een aantal bijzondere villa's gebouwd. Tussen 1930 en 1940 werd aan dezelfde straat de nieuwe rooms-katholieke H. Mattheuskerk met pastorie gebouwd in traditionalistische stijl. Ook de uitvalswegen naar Borculo, Beltrum, Hupsel en Groenlo zijn verdicht met lintbebouwing. Tussen 1890 en 1970 hebben arbeiderswoningen gestaan aan de Kerkstraat. Aan de Borculoseweg stonden arbeidswoningen die bij de stoomblekerij hoorden. Na 1940 is Eibergen in verschillende fasen uitgebreid aan de zuidkant van de Berkel met meerde woonwijken.

Bouwhistorie kern Eibergen

Bouwhistorisch gezien vertoont de bebouwing in Eibergen enkele bijzondere aspecten. Zo zijn bij enkele gevels historische houtconstructies zichtbaar in de zijgevels, het zijn restanten van vakwerkgevels, die van oorsprong ingevuld waren met leem of bekleed waren met hout.
Opvallend is verder dat de panden in de oude kern

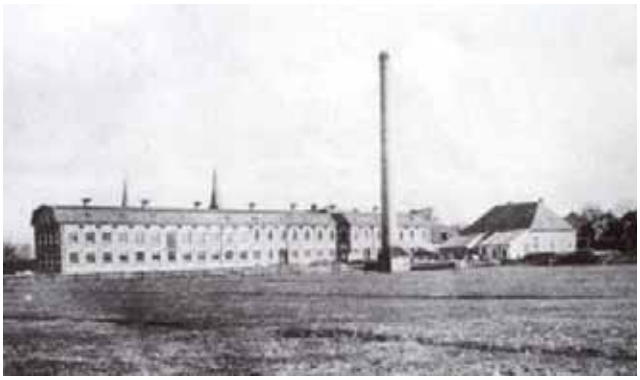
Bouwhistorische verwachtingenkaart Eibergen. Rood = bebouwing van voor 1830. Lichtblauw = Bebouwing tussen 1830 en 1900. Groen = Wederopbouw na de stormramp 1925-1927. Donkerblauwe stip = Rijksmonument. Groene stip = gemeentelijk monoment. Gele stip = uit het Monumenten Inventarisatie Project.

De Prakke leerfabriek is gesticht op een belangrijke plek: aan de Berkel, waardoor de fabriek voor de scheepvaart bereikbaar was en het water werd ook gebruikt voor het looiproces.[61]

Stoomblekerij (www.gelderlandinbeeld.nl)

Drijfriemenfabriek (www.gelderlandinbeeld.nl)

Station Eibergen (www.gelderlandinbeeld.nl)

Zicht op Rekken langs oever gedempte Berkel.

van Eibergen op veel plekken onderling gescheiden zijn door een ozendrop. Een ozendrop is een smalle ruimte tussen twee huizen, die diende als druipstrook. Toen de huizen nog in hout waren uitgevoerd en nog geen dakgoten hadden maar ver overstekende daken, moesten de ozendroppen zorgen voor de afvoer van regenwater. Ook in de andere kernen van Berkelland zullen eeuwenlang houten gevels en ozendroppen gebruikelijk zijn geweest; daar zijn ze echter niet meer als zodanig aanwezig in het straatbeeld. In de bouwontwikkeling in de meeste delen van ons land heeft namelijk een zogenaamd versteningsproces plaatsgevonden, waarbij langzaam aan de houtbouw verlaten werd en de dragende muren van huizen steeds meer in baksteen werden uitgevoerd. Ozendroppen werden bij dit proces vaak bij de woning getrokken.
In Eibergen heeft dit versteningsproces ook plaatsgevonden, maar blijkbaar minder rigoreus dan bijvoorbeeld in Borculo. Vanuit (bouw)historisch opzicht is dit een bijzonder waardevol gegeven.

Rekken

Rekken ligt aan de Berkel, ten oosten van Eibergen en vlakbij de Rijksgrens met Duitsland. Rekken was ooit een marke en buurschap met een eigen kapel. De buurschap groeide uit tot een nederzetting met geconcentreerde bebouwing op en bij oude bouwlanden.[62] Het landschap heeft een onregel–matige blokverkaveling die typerend is voor oude beekdallandschappen met kampen.

De belangrijkste inkomstenbron van Rekken was de landbouw. De gunstige ligging langs de Berkel en de vlakbij gelegen oude handelsweg tussen Deventer en Munster zorgde ervoor dat neveninkomsten gehaald konden worden uit de handel. De oude handelsweg liep over Neede, Mallem en Rekken naar Vreden.

Ten oosten van Rekken stond in de Middeleeuwen een burcht. Over deze 'borg' is niet veel bekend.
Op een 17e eeuwse kaart is te zien dat de Berkel zorgde voor de watertoevoer van de omgrachting. Naast de burcht lag een moeras, dat 'mars' werd genoemd.[63] In de periode 1850-1940 zijn de beide zijden van de Berkel dichter bebouwd geraakt.
Het buurschap 't Kip is hierdoor tegen Rekken aangegroeid. In het noorden van Rekken is in 1913 begonnen met de aanleg van de 'Kolonie'. Zo noemde men toen de Rekkense inrichting die later de naam Van Ouwenallervereniging is gaan dragen.[64]
In de tweede helft van de 20ste eeuw is Rekken voornamelijk aan de noordkant van de Berkel planmatig uitgebreid.

Holterhoek

Natte heideveldontginning ten zuidoosten van Eibergen. De naam houdt waarschijnlijk verband met het voorkomen van hout 'holt' in de periode voordat de bomen gekapt werden en het gebied omgezet werd in heideveld. Karakteristiek zijn de kalkzandstenen boerderijen aan de Kerkdijk, uit het begin van de 20ste eeuw. In 1953 werd het militaire kamp Holterhoek aangelegd. Het kamp was en is in gebruik door defensie als:radio alsuisteringsstation, Grondstation NSO, navigatie - en radarstation en lichte luchtdoelartillerie. Zie paragraaf 4.7.4

Rekken heeft twee kernen aan de noord- en zuidzijde van de Berkel. Voorheen bestonden meer clusters van kleine kernen. (bron: Google Earth, 2011)

Grenspaal tussen Rekken en Oldenkott .
(Google Earth, 2011)

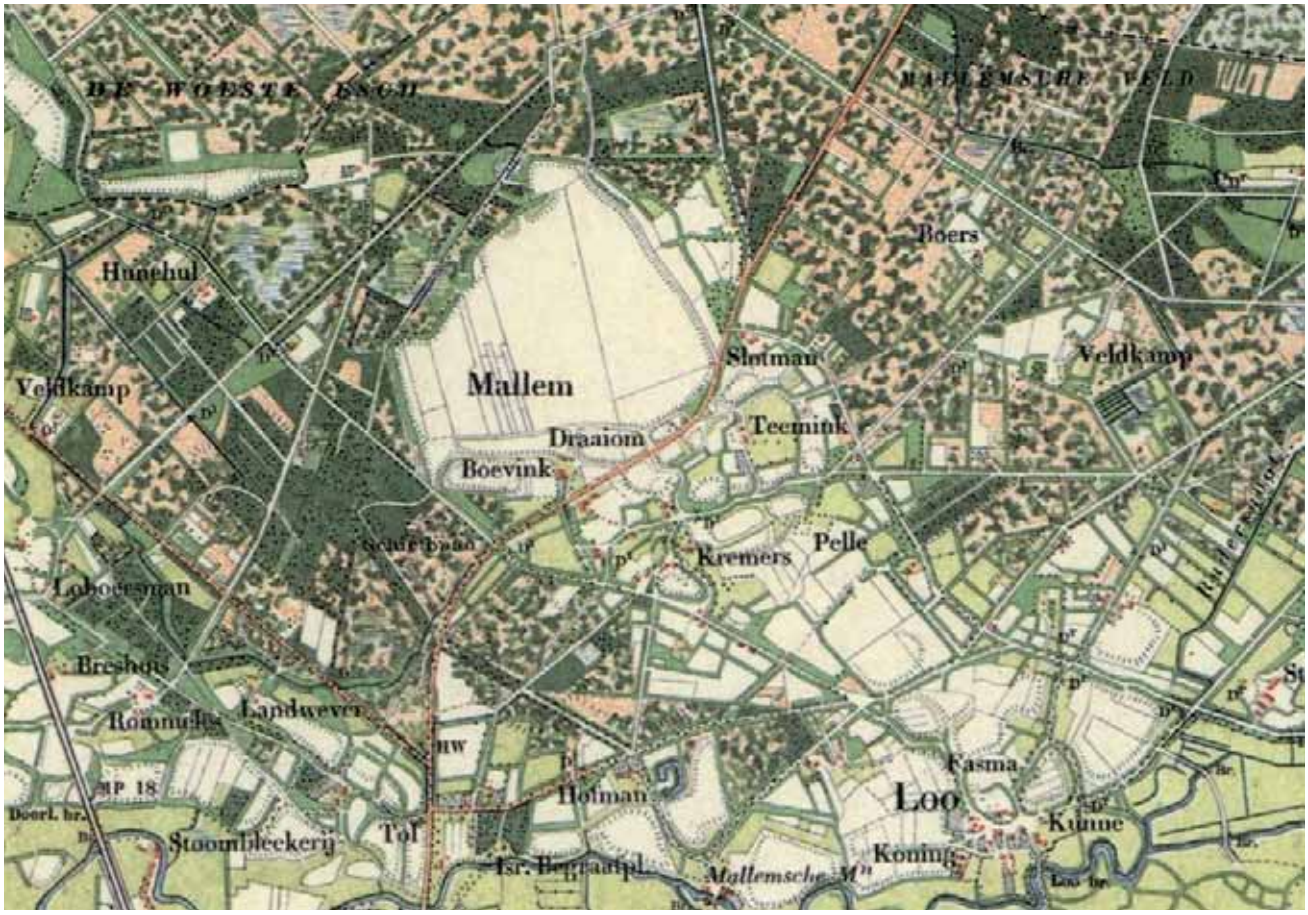
Zicht op Zuid Rekken.

Kerkepad bij Rekken.

Zicht op Het Loo

Mallemse es rond 1900 met in het zuidoosten buurschap Het Loo aan de Berkel.

Mallem en Het Loo

Mallem is ter plaatse van het watermolgencomplex aangewezen als beschermd dorpsgezicht.
De buurschap ligt aan de noordelijke oever van de Berkel. De Mallemse es is aangelegd tussen het beekdal en de hoger liggende heidevelden en bossen richting Haaksbergen. Ten westen van de Mallemse es ligt een keileemlaag in de ondergrond. Dit maakt de grond lastig bewerkbaar. Waarschijnlijk zijn de boerderijen daarom gebouwd aan de oost- en zuidkant.
De westkant was lange tijd in gebruik als veld. Dit veld werd Mallerhaar genoemd. Op de zandige hoogten langs de Berkel staan de oude boerderijen Vunderink, Rommeler en Broshuis.
De boerderij met de naam Lannever stond op een plek waar een landweer heeft gelegen.
Mallem valt onder te verdelen in drie buurten: Het Loo, Mallem bij de Mallemse es en de Leuge–morshoek. Belangrijk in het ontstaan van de drie delen was de vroegere indeling van de Heerlijkheid Borculo in ‘rotten’. Een rot was één van de laagste

uitvoerende organisaties in de heerlijkheid, vergelijkbaar met buurten of wijken.
Ter hoogte van Mallem lagen de rotten van Boerhof op het Loo, Kremer en Vunderink. Aan het hoofd van de rot stond een rotmeester. Deze was verant–woording verschuldigd aan de voogd van Eibergen die weer onder het gezag stond van de heer of van zijn vertegenwoordiger, de drost.

De mark van Mallem werd bestuurd door de leenheer van de hof te Mallem. Dit was anders dan in de omliggende buurschappen waar de heer van Borculo erfmarkerichter was. De leden van de mark kwamen tot de 18e eeuw samen onder de Linde op havezathe Mallem. Later gebeurde dit bij de molen of op het erf Hofman. Samen bespraken ze de toestand op de mark. Dit had betrekking op nieuwkomers, de veedriften en het gebruik van veen en hout.[65]

Aan de Berkel, ten noord-oosten van Eibergen, staat nu nog de Mallumse Molen. Van oorsprong was dit een dubbele molen (koren en olie). Alleen het in 1748 herbouwde korenmolenhuis is bewaard gebleven. Aan de zijde van de Berkel is het bakstenen gebouw bekleed met Bentheimer zandsteen.[66]

Mallumse Molen

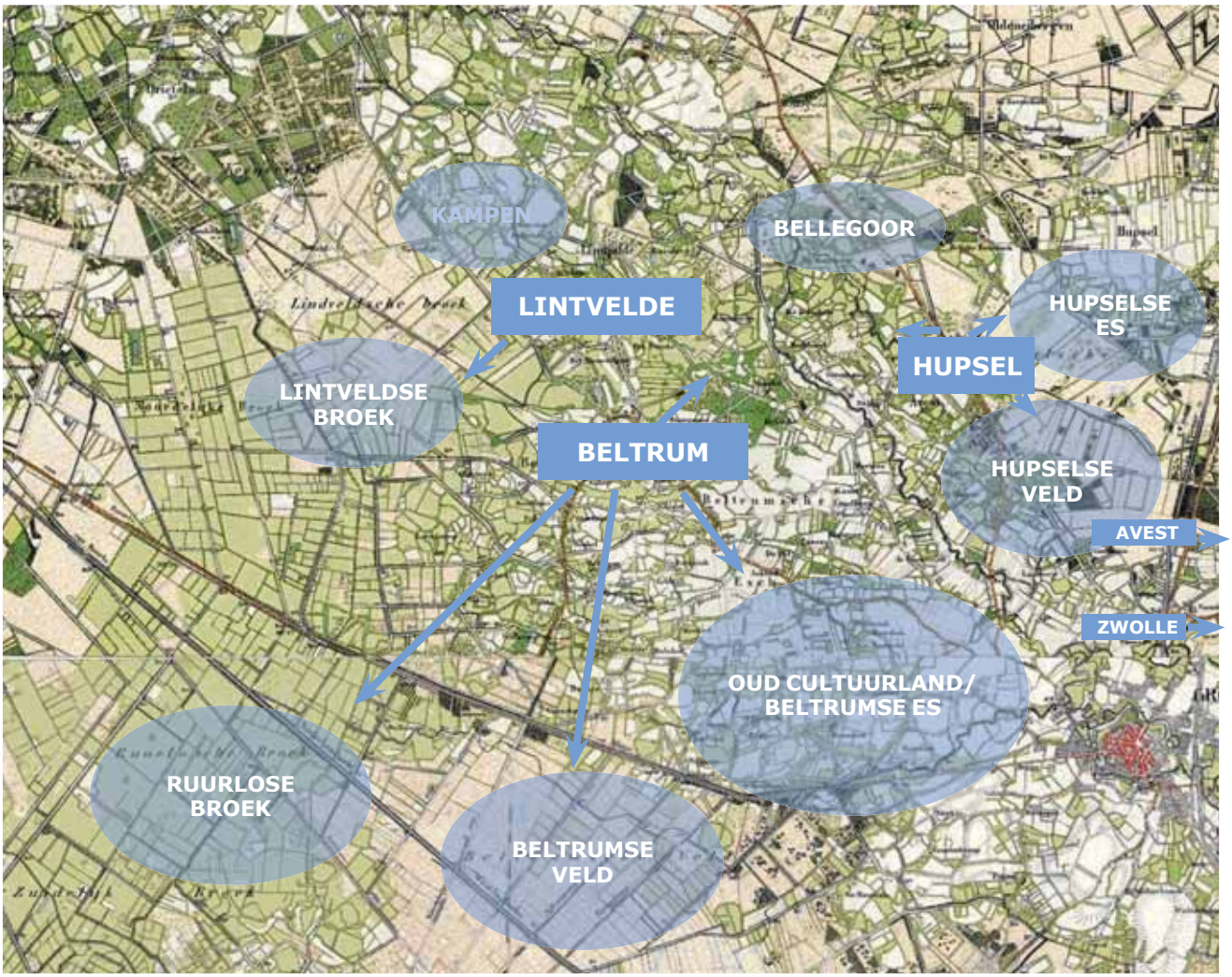
Karakteristieken

- Oude bouwlanden aan de Berkeloever
- Ligging op de rand van het Oost-Nederlands plateau
- Hoofdstructuur Eibergen van Grotestraat, Hagen, Kerkstraat en het begin van de J.W. Hagemanstraat
- Historische houtconstucties in de gevels
- Ozendroppen
- Openluchttheater De Maat
- Gemavofabriek aan de noordkant van de Berkel
- Fabrikantenvilla's en herenhuizen aan de Grotestraat
- Nederlands Hervormde kerk aan de Grotestraat
- R.K.H. Mattheuskerk (1930-1940)
- Hotel-Restaurant 'Het Wapen van Eibergen'
- KTV-terrein
- Oude spoorbrug, spoorweg en trace.
- Oude schoolgebouwen St. Jozefschool en Menno ten Braakschool
- Steilranden bij de Hoge Oever
- Watertoren
- Tussen Neede en Eibergen: regelstation Berkelstreek aan de Needseweg (1920-1930)
- Complex rond Mallumse molen en Muldershuis
- Gracht rondom verdwenen huis
- Boerderij 't Vunderink aan de Vunderinkslaan
- Joodse kerkhof
- Keien op de onderduikplaats voor Joden bij de grens met Haaksbergen bij het Hoones Bos, waar Joden verraden werden.
- Buurschap Het Loo
- Zondagschool
- Rekkense binnenweg
- Oude hoeven in Olden Eibergen
- Oude hoeven ten zuiden van Rekken, bijvoorbeeld Odink.
- Oud Berkeldal
- De Kerkdijk in de Holterhoek.

3.6.6 BELTRUM & OMGEVING

Zicht op Beltrum

Beltrum ligt ten noorden van een groot essencomplex: de Beltrumse es. Beltrum kon gebruik maken van het Beltrumse veld en de drassige broeklanden richting Lintvelde, Ruurlo en de Leerinkbeek. Bij Hupsel ligt eenzelfde complex, maar dan op kleiner schaalniveau. Bijzonder aan Hupsel is de kransesbebouwing rond één grote es. Hupsel ligt bij de Hupselse beek. Net buiten de kaart vallen de buurschappen Zwolle en Avest.

In dit deelgebied is Beltrum de grootste kern. Rondom Beltrum liggen de buurschappen Zwolle, Avest, Lintvelde en Hupsel.

Plaatsnamen

Beltrum wordt al in 12e eeuw genoemd als 'de Beltram'. Hoewel niet met zekerheid te zeggen, is de naam wellicht afgeleid van Belterham. Dit zou de betekenis hebben van ham 'hoek aangeslibd land, grasland aan een water' behorend bij de - niet meer bestaande - plaats Belt. Belt is een andere benaming voor 'Bult', een verhoging in het landschap. Dit past bij de landschappelijke ligging op zandruggen.

Hupsel staat op exact dezelfde wijze geschreven op de Hottinger kaart uit 1783. De naam kan een samenstelling zijn van 'lo' en een persoonsnaam.

Avest wordt in 1252 geschreven als 'in Oves'. Volgens Van Berkel en Samplonius kan het woord verwant zijn aan het gotische woord 'awistr' dat duidt op schapenstal of schaapskooi.

Lintvelde wordt in de 13e eeuw geschreven als Lintfelde. De naam heeft waarschijnlijk betrekking op een lindeboom in woest gebied. Dit past bij het landschap dat dienst deed als 'veld'.

Landschap

Beltrum & omgeving ligt landschappelijk gezien ten westen van het Oost-Nederlands plateau. Hier ligt een dekzandgebied met zandruggen. Door het gebied stromen beken. Een aantal beken mondden uit in het zogenaamde 'natte midden' waar het zowel het Lindveldse als Ruurlose broek liggen.
In dit deelgebied liggen oude cultuurlanden ter hoogte van de Beltrumse es, ten zuiden van het dorp Beltrum. Oostelijk van Beltrum ligt de Holterhoek en het Eibergse veld. Dit zijn tegenwoordig te herkennen als jonge veldontginningen met rechte wegen. Toch is niet alles te vatten onder het 'jonge cultuurlandschap'. In de velden liggen onder andere de oude buurschappen Hupsel, Zwolle en Avest. Deze zijn te onderscheiden van de jonge veldontginning aan de oudere bebouwing en kronkelende wegen.

Historie Beltrum

De eerste bewoning vond plaats op de hoge zandruggen. Sporen die gevonden zijn, gaan terug tot de ijzertijd. In de Middeleeuwen zijn op de zandruggen bouwlanden aangelegd. Een voorbeeld van een groot aaneengesloten bouwlandcomplex is de Beltrumse es. Het dorp Beltrum is ontstaan rondom de wegen die nu Heelweg, Dorpsstraat en Mr. Nelissenstraat heten.[67]

Beltrum was een eigen gemeente in de periode 1806 - 1818. Tot 1850 had Beltrum geen echte dorpskern. De nederzetting bestond uit een concentratie van boerderijen die verbonden waren met elkaar door zandwegen. Tussen 1850 en 1940 is het gebied tussen de Grolseweg, Avesterweg en Zieuwentseweg bebouwd geraakt. Dit had te maken met de ontginning van de woeste gronden van het 'Beltrumse veld' vanaf de oude bouwlanden.

De herkenbaarheid van de ontwikkeling van Beltrum als dorpskern is in de 20ste eeuw afgenomen. Dit heeft vooral te maken met de aanpassingen van de wegen voor het verkeer. Hierdoor is bijvoorbeeld bij het Mariaplein en bij de oude V-vormige vertakking van de Dorpsstraat en de Heelweg niet meer te zien hoe de historische routes door het dorp liepen.

Hupsel

Hupsel bestaat uit een grote kranses ten zuidwesten van Eibergen. Bij de Hupselse beek zijn sporen gevonden uit de nieuwe steentijd en bronstijd. Bewoning komt hier dus al heel lang voor.
De buurschap bevindt zich op de grens tussen het Oost-Nederlands plateau en het lagere dekzand–gebied (Noordzeebekken).
De Hupselse es ligt op de terrasrand. De es is tot ontwikkeling gekomen in de Middeleeuwen. Hupsel lag tussen veengebieden in. Deze gebieden werden na 1900 ontgonnen, waardoor het inwonertal in dit gebied toenam. Tegenwoordig is Hupsel vrij open van karakter omdat veel hout verdwenen is. Van het kampenlandschap is niet veel meer terug te zien.

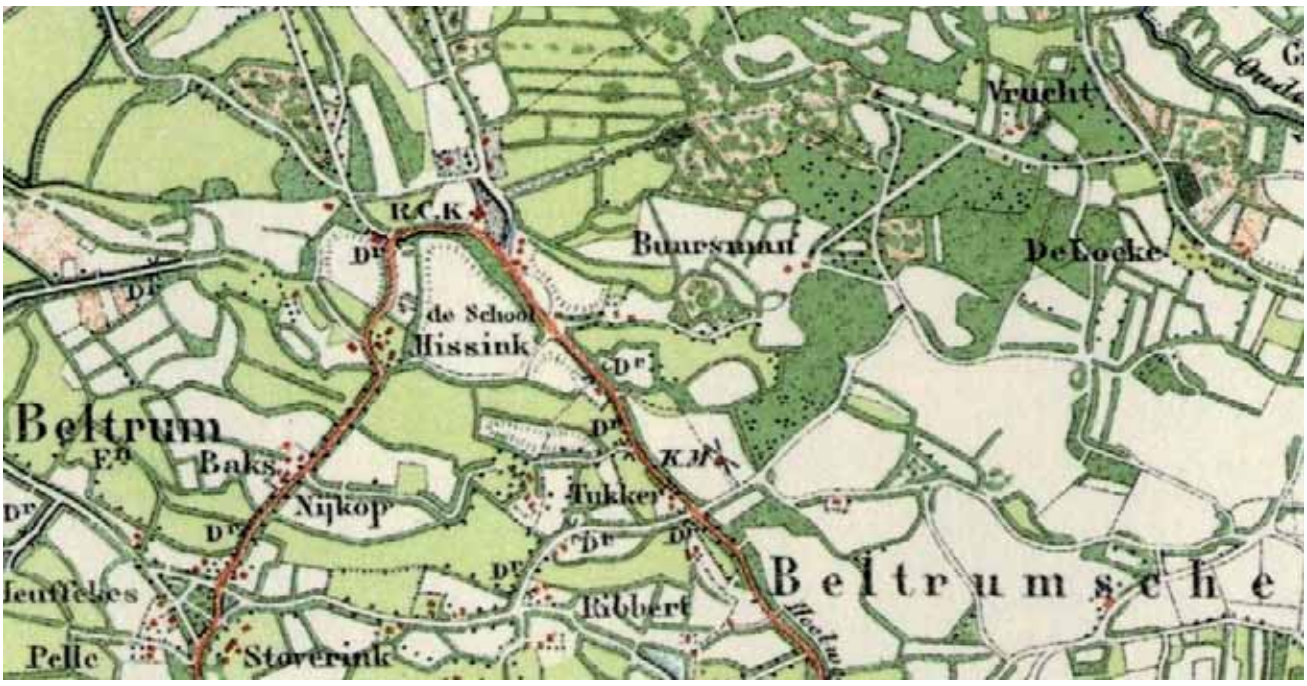
Passage uit de Hottinger atlas uit 1783-1787
van de Holterhoek en Eibergse heide Groenlo en Neede.

Karakteristieken

- Kerk met voormalige pastorie, gesticht op de grens van de marken Beltrum en Lintvelde.
- Gerardus Majella Huis
- Heelweg is een oude heerbaan; een oude ‘grote’ weg.
- Ratering, de voormalige smidse
- Pand van Hanselman aan de Mr. Nelissenstraat
- Boerderij van Groot Zevert aan de Heelweg
- Voormalige boerderij van Maarse aan de Mr. Nelissenstraat
- Rijksmonument ’t Nienhuis met allee en eiken
- Voormalige melkfabriek met schoorsteen
- Dorpsstraat als historische en karakteristieke straat
- Vloeiveld

Beltrum anno 2011. De oudste wegen die al in 1900 voorkomen zijn de Nelissenstraat, Dorpsstraat en Heelweg.
(bron: Google Earth, 2011)

Beltrum rond 1900, met een voorzichtige start van het ontstaan van het dorp ten noordwesten van de Beltrumse es.
(bron: Chromotopografische kaart des Rijks 1: 25 000)

BUUR(T)SCHAPPEN
De term ‘buurschap’ komt veel voor in het oosten van Nederland. Buurschappen dateren vaak uit de Middeleeuwen toen het land werd ontgonnen voor de landbouw. Tot een buurschap behoren de ‘buren’ die samen de inwoners vormen van de nederzetting.

UITGELICHT: DE MARKEN

Veel inwoners van de gemeente Berkelland hebben gevoelsmatig nog een band met de oude markegrenzen. De marken waren eeuwenlang voor het oosten van de Achterhoek de bestuurseenheid. En dat niet alleen. Binnen de marke werd gemeenschappelijk gebruik gemaakt van de grond. Het is niet vreemd dat die verbondenheid diep geworteld is geraakt. De markegrenzen zijn bij de oprichting van gemeenten opnieuw gebruikt. Gemeente Ruurlo bestond bijvoorbeeld uit de marke Ruurlo. De andere oude gemeenten waren een samenvoegsel van verschillende marken. Bij de gemeentelijke herindeling, kwamen de gemeenten Ruurlo, Borculo, Eibergen en Neede bij elkaar in een gemeente. De gemeente Berkelland bestaat zodoende uit een optelsom van 17 voormalige marken.

Gemeente Ruurlo
25 Ruurlo

Gemeente Borculo
26 Dijke
27 Geesteren
28 Gelselaar
29 Haarlo

Gemeente Neede
30 Noordijk
31 Lohuizen
32 Brammelo en Brammelerbroek
33 Neede en Hoonte

Gemeente Eibergen
34 Olden Eibergen
35 Mallem
36 Rekken
37 Eibergen en Holterhoek
38 Hupsel
39 Beltrum
40 Lintvelde
41 Avest

VOETNOTEN **HOOFDSTUK 03**

[28] Stichting Historisch Boerderij-Onderzoek (2003), P 113.
[29] Drenth, B. (2003), Het boerenerf in vroeger tijd.
De Noordoostelijke Achterhoek. Stichting tot behoud van boerderij en erf in Gelderland. P 18.
[30] www.joostvanheeckeren.weebly.com
[31] www.ruurlosebroek.info
[32] Waterschap Rijn & IJssel (2007), P 70-71.
[33] Rensink, E. (2008), Archeologie en beekdalen. Schatkamers van het verleden.
Utrecht: Uitgeverij Matrijs. P 97.
[34] Historische vereniging Old Reurle (1992), P 64.
[35] Van der Aa (1847), P 779.
[36] Stichting Monumenten Inventarisatie Project Gelderland (1992), Oost-Gelderland.
Ruurlo gemeentebeschrijving. Oosterbeek: Stichting MIP-Gelderland. P 7.
[37] Van der Aa (1833), P 389.
[38] Van Dijk (1995), P 90.
[39] Oost-Gelderland. Borculo gemeentebeschrijving. Monumenten Inventarisatie Project
[40] Van Dijk (1995), P 25.
[41] Van Dijk (1995), P 24.
[42] Van Dijk (1995), P 61.
[43] Van Berkel en Samplonius (2006), P 146.
[44] Bügel-Hajema (2011), P 5.
[45] Gelders Genootschap (1998), Concept-toelichting te beschermen gezicht Gelselaar,
gemeente Borculo. Arnhem: Monumenten Selectie Project (MSP). P 3.
[46] Stichting MIP-Gelderland (1992), Oost-Gelderland. Borculo. Gemeentebeschrijving.
Oosterbeek: Monumenten Inventarisatie Project (MIP). P 17.
[47] Provincie Gelderland (2002)
[48] Gelders Genootschap (2011), verslag bijeenkomst dorpsmorfologie
[49] Redengevende Beschrijving van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
(monumentnummer:30323) en www.kasteleningelderland.nl
[50] Provincie Gelderland (1989), Oost-Gelderland. Neede. Gemeentebeschrijving.
Monumenten Inventarisatie Project (MIP). P 3-5.
[51] Redengevende beschrijving van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
(monumentnummer: 30325).
[52] Gemeente Neede (2000), P 2-3.
[53] (1992)Noariker jaorgang nummer 2. Historische vereniging ‘Oud-Noordijk’ P 23.
[54] (1992)Noariker jaorgang nummer 2. Historische vereniging ‘Oud-Noordijk’
[55] www.reliwiki.nl
[56] www.huize-dekamp.nl
[57] Van Berkel en Samplonius (2006), P 120.
[58] Barends en Harten, 1988, P 21.
[59] Historische kring Eibergen (1988), Acht eeuwen heerlijk Eibergen. P 19.
[60] Monumenten Inventarisatie Project (1992), Oost-Gelderland.
Eibergen gemeentebeschrijving. Oosterbeek: Stichting MIP-Gelderland. P 3-13.
[61] Gelders Genootschap (2000), De Kastanjefabriek te Eibergen. Bouwhistorische verkenning.
[62] Wabeke (2006), P 13.
[63] Rensink (2008), P 97.
[64] Monumenten Inventarisatie Project (1992), Oost-Gelderland. Eibergen gemeentebeschrijving.
Oosterbeek: Stichting MIP-Gelderland. P 13 en 16.
[65] Te Vaarwerk (1992)
[66] Redengevende beschrijving van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
(monumentnummer: 14608).
[67] Werkgroep ruimtelijke visie Beltrum (2003), P 20.
[68] Vereniging Kleine Kernen Achterhoek en Liemers (2002), P 7.

HOOFDSTUK 04.
LEVEN IN HET VERLEDEN

In de vorige hoofdstukken zijn de algemene geschiedenis en de cultuurhistorische kenmerken per deelgebied aan de orde geweest. Een derde vertelwijze is de thematische. Voor Berkelland is gekozen voor de thema's 1) Macht & gezag, 2) Geloven in het landschap, 3) Beken, 4) Middelen van bestaan, 5) Van A naar B, 6) Bebouwing en 7) Wederopbouw. Door de geschiedenis te vertellen vanuit één perspectief, wordt inzichtelijk hoeveel invloed een thema had op een gebied. De keuze voor een religie en het beoefenen ervan is bijvoorbeeld door de eeuwen heen behoorlijk veranderd. Dit valt in het landschap terug te zien aan de evolutie van grafheuvels buiten de bewoonde kern naar kleine middeleeuwse kerken, kloosters en grote 20ste eeuwse kerken midden in de kernen. Dit geldt ook voor veranderingen in landbouwmethodes of in bestuurlijke verhoudingen. Aan de relicten is de dynamiek in de geschiedenis af te lezen.

4.1 THEMA 1 MACHT & GEZAG

Machthebbers en de organisatie van de macht hebben invloed gehad op de inrichting van de ruimte. Voor de Achterhoek en dus ook voor Berkelland, was dit ook het geval. Hier heeft het grootgrondbezit, maar ook de indeling in marken lange tijd een grote rol gespeeld in de samenleving. Dit is terug te zien in het landschap. De manier waarop de macht werd uitgeoefend is echter steeds veranderd. Daarnaast waren er ook lokale verschillen. Dit maakt het thema tot een complexe materie.
In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de machtsverhoudingen in Gelderland die van invloed zijn geweest op Berkelland. Het verhaal wordt verteld van groot naar klein, van Rijken, hertogdommen en graafschappen naar heerlijkheden en hoven.

4.1.1 FRANKISCHE EN DUITSE RIJK

In de Middeleeuwen werden de Saksen die hier in Berkelland woonden, overvallen door de Franken. In legendes wordt nog gesproken over de heldhaftige Saksische koning Widukind, die zich uiteindelijk moest overgeven aan Karel de Grote. Het gebied waarin Berkelland nu ligt, viel vanaf toen onder het gezag van de Frankische koningen en keizers. Na de dood van de zoon van Karel de Grote, keizer Lodewijk de Vrome (814-843), werd het grote rijk verdeeld onder zijn drie zonen. Zo ontstonden er een West-Frankrijk, Midden-Frankrijk en Oost-Frankrijk. Berkelland lag grotendeels in het middendeel dat bestuurd werd door koning Lotharius II. Na zijn dood, werd dit deel opgesplitst. Het deel waar Berkelland onder viel, ten noorden en oosten van de Maas, werd bij het Oost-Frankische rijk van koning Lodewijk de Duitser (843-876) gevoegd, in tegenstelling tot het overgrote deel dat nu Nederland heet.

Om een groot rijk als het Frankische onder controle te houden, was een bestuursvorm nodig met een verdeling van het land en een hiërarchische verdeling van de macht. Karel de Grote legde in zijn tijd de basis voor het leenstelsel. Het leenstelsel bestaat in eenvoudige woorden uit het uitlenen van land van leenheren aan leenmannen. Boven aan de hiërarchische piramide stond de koning of keizer van het rijk. Hij verdeelde zijn rijk in landsdelen. Deze werden gouwen, graafschappen of hertogdommen genoemd. De landsdelen gaf de koning of keizer in leen uit aan leenmannen.
Dit konden graven, hertogen, heren of bisschoppen zijn. Het stelsel lijkt eenvoudig, maar het werd door de eeuwen heen steeds ingewikkelder. Leenmannen konden land lenen van verschillende landheren en zij konden hun geleende goed ook weer in leen uitgeven aan anderen. Bij de leen hoorden daarnaast allerlei rechten en plichten, zoals de bevoegdheid om recht te spreken, om inkomsten te derven uit rechtspraak en om belasting te heffen. Tegenover de rechten stond de plicht om de leenheer bij te staan in tijden van moeilijkheden. De rechten veranderden door de tijd en ook werd onderhandeld over bepaalde bevoegdheden. Dat alles maakt het verhaal rond de macht in de Achterhoek in de Middeleeuwen erg complex. En dan waren daar ook nog de persoonlijke vetes en de huwelijksstrategieën tussen machthebbers die een grote rol speelden bij het uitbreiden en inkrimpen van keizerrijken.

4.1.2 GRAAFSCHAP, HERTOGDOM EN PROVINCIE GELRE

Oorsprong

Over de oorsprong van Gelderland bestaat geen eenduidigheid. In het algemeen wordt verwacht dat de broers Rutgerus en Gerardus Flamens uit Vlaanderen de stamvaders zijn van Gelderland. Het meest aanvaarde verhaal gaat om het uiteenvallen van de gouw Hameland.
Door een misgelopen machtsstrijd tussen twee

erfdochters van de graaf van Hameland, besloot de keizer in 1018 de gouw op te heffen en de Hamelandse goederen te verdelen over heren en kerkelijke instellingen.
Op deze wijze zouden de broers uit Vlaanderen aan bezittingen zijn gekomen in het gebied dat nu Gelderland heet. De zoon van Gerardus – Gerard II van Wassenberg – verhuisde naar Geldern en noemt zich graaf van Gelre. Hij verwierf goederen in de omgeving van de Achterhoek en de Liemers, maar tot aan het einde van de twaalfde eeuw vertoonden de graven van Wassenberg-Gelre niet veel interesse in de gang van zaken in dit gebied.[69]

Buiten het graafschap Gelre, speelden ook de graafschappen van Kleef en Lohn een rol in de geschiedenis van de Achterhoek. Kleef is vermoedelijk ontstaan vanuit de ontvangst van Hamelandse goederen aan Rutgerus Flamens.
Hij mocht zich graaf van Kleef noemen toen hij in bezit was gekomen van de Koninklijke leen 'Reichswald', bij Nijmegen. De nakomelingen van Rutgerus, raakten bevriend met het bisdom Utrecht. Door deze band kwam het graafschap Kleef in aanmerking voor Utrechtse leengoederen in de Betuwe. Graafschap Lohn lag in het zuiden van de Achterhoek, in de omgeving van Winterswijk en Stadtlohn tot aan de oevers van de Oude IJssel. Het graafschap Lohn was een leengoed van het Bisdom Munster.

Hoe Gelderland, Gelderland werd

Het gebied dat tegenwoordig de provincie Gelderland is, moest een lange geschiedenis doorlopen voordat het samengevoegd werd tot Gelderland. Een eerste stap in de uitbreiding van een 'leen' tot een graafschap van betekenis vond plaats in het begin van de 12e eeuw. In 1110 trouwde Ermgard van het graafschap Zutphen met Gerard III van Gelre.
De zoon van Gerard en Ermgard kreeg beide graafschappen in bezit: het graafschap Gelre en Zutphen.

Vanaf de 12e en 13e eeuw werden de steden door de opkomende handel steeds belangrijker. Graaf Otto I zag hierin een kans om de economische waarde van delen in zijn graafschap te vergroten. Hij verleende Zutphen stadsrechten in 1190. De stad kreeg zelfbestuur en mocht de rechtspraak verzorgen. Burgers kozen hun bestuurders die als schepenen deelnamen in de schepenbank. Deze werd geleid door een door de graaf benoemde schout. In 1285 trad Zutphen toe tot de Hanze; een commercieel verbond tussen handelssteden in het Oost- en Noordzeegebied. Het agrarisch overschot uit de Berkelstreek werd in Zutphen verhandeld.
Het verlenen van voorrechten aan plaatsen – zoals stadsrechten – wierp vruchten af. Ook Doesburg en Groenlo ontvingen bevoorrechte posities in de 13e eeuw. Dat gebeurde in respectievelijk 1237 en 1277.

Kwartieren, stadsschependommen, schoutambten, landdrostambten, ambten en heerlijkheden

In de tijd dat Reinald I en Reinald II de scepter zwaaiden in Gelre, werd de reorganisatie van het bestuur verfijnd. In de 13e eeuw waren lokale bestuursdistricten ingevoerd, de 'ambten'. Reinald II kreeg het ook voor elkaar bij de Duitse keizer dat Gelre tot hertogdom werd verheven. De hertogen van Gelre bestuurden hun land samen met ridders. Uit dit stelsel groeide de hertogelijke raad, bestaande uit vooraanstaande ridders en geestelijken.
De hertog voerde daarnaast ook overleg met de steden. In de 14e eeuw waren Nijmegen, Zutphen, Roermond en Arnhem de belangrijkste steden. Zij fungeerden als hoofdsteden van de vier kwartieren; kwartier van Zutphen, kwartier van Arnhem, kwartier van Nijmegen en het Overkwartier.[70]
Naast de kwartieren binnen Gelre, was het gebied dat nu de noordoosthoek van de Achterhoek beslaat, rond 1400 verdeeld in de stadsschependommen Zutphen, Lochem, Groenlo en Bredevoort.
Rondom deze steden bevonden zich een aantal Schoutambten. Tussen deze gebieden lagen de heerlijkheden Borculo, Bronkhorst en Lichtenvoorde. Deze gebieden behoorden bestuurlijk niet onder Gelre. De burger had vaker te maken met de lokale machthebbers die het land beheerden vanuit hun hoven en havezathen.

Van Bronkhorst versus Van Heeckeren en het graafschap Gelre & Gulik

Na het overlijden van Reinald II brak een strijd uit tussen de twee broers Reinald III en Eduard van Gelre, waarbij twee adellijke geslachten uit de Achterhoek betrokken raakten. De Bronkhorsten schaarden zich achter Eduard en stonden lijnrecht tegenover de Van Heeckerens die het opnamen voor Reinald III. Toen beide broers van Gelre kinderloos stierven, ging de strijd verder onder hun halfzussen Mechteld en Maria. Mechteld bevond zich met haar echtgenoot graaf Jan van Blois in het kamp van de Van Heeckerens. Maria trouwde met hertog Willem VI van Gulik en werd gesteund door drie gebroeders van Bronkhorst, Hendrik van Wisch en de Roomse Keizer Karel IV. Er kwam een einde aan de kwestie toen Mechteld in 1379 afstand deed van de erfopvolging. De zoon van Maria en Willem van Gulik, Willem I van Gelre, werd vervolgens hertog van Gelre en Gulik.

Splitsing Gelre & Gulik

Al de verwikkelingen ten spijt, overleed Willem's opvolger Reinald IV van Gelre en Gulik kinderloos. De hertogdommen werden verdeeld. De pas 13-jarige Arnold van Egmond (1410-1473) werd hertog van Gelre. Het zuidelijke Gulik kwam in handen van hertog Adolf I van Berg. Deze Adolf liet zijn oog vallen op Gelre en kreeg zijn gelijk van Rooms-keizer Sigismund. Adolf van Berg werd rechtmatig leenman in Gulik en Gelre.

Arnold van Egmond werd echter gesteund door de steden, ridderschappen en door zijn schoonvader, de hertog van Kleef. Hij kon daardoor onrechtmatig blijven functioneren.

Arnold van Egmond werkte langzaam maar zeker, vroegere vrienden tegen zich in het harnas. De Bourgondische hertog Filips de Goede zag in die situatie zijn kans schoon om een verbond aan te gaan met de rechtmatige hertog Adolf van Berg. Opnieuw laaide de strijd op tussen Gelre en Berg-Gulik. Graaf Johan II van Kleef, zwager van Filips van Bourgondië, was degene die probeerde te bemiddelen. De steden en ridderschappen trokken aan het langste eind toen Arnold van Egmond uiteindelijk bevestigde dat de steden en ridderschappen meer invloed zouden krijgen in het bestuursapparaat. Arnold zelf, vertrok daarop naar het Heilige Land en liet het bestuur over aan zijn vrouw Catharina en een regentschapsraad waar Johan II van Kleef in deelnam. Ondertussen raakte het hof en zoon Adolf bij de afwezigheid van Arnold van Egmond, steeds meer pro-Bourgondisch. Dit leidde tot een ruzie tussen vader en zoon waarbij de zoon, zijn vader gevangen nam en liet opsluiten. De sluwe hertog Karel de Stoute van Bourgondië wist het politieke spel zo te spelen dat de situatie goed uitpakte voor de Bourgondiërs. Het leek alsof Karel de Stoute achter de pro-Bourgondische Adolf stond, maar toen hij Adolf zo ver kreeg om zijn vader te bevrijden, liet hij Adolf opsluiten. Hertog Arnold van Egmond was echter al op leeftijd en overleed niet veel later.

Bourgondisch Gelre en Munsters Zutphen

De steden, ridderschappen en bannerheren – waaronder heer Gijsbert VII van Bronkhorst - zagen het gevaar in dat Karel de Stoute de macht zou grijpen in Gelre. Samen stelden zij in 1472 graaf Vincent van Meurs aan als regent van Gelre. Helaas voor de Gelderse machthebbers, liep het anders af. Het hertogdom Gelre werd verpand aan hertog Karel de Stoute. De gevolgen waren dat de stedelijke voorrechten werden ingeperkt, oorlogsschatten werden opgelegd en Bourgondische garnizoenen werden gelegerd in Gelderse steden. Als tegenwicht zorgde de stad Zutphen ervoor dat Zutphen verpand werd aan de *bisschop van Munster*, op voorwaarde dat de bisschop de regio zou bewaren voor de Gelderse hertogszoon Karel van Egmond. Toen Karel de Stoute in 1477 stierf, kwam de 10-jarige zoon van Adolf van Egmond, Karel, in het vizier als opvolger. Karel van Egmond was opgegroeid aan het hof van de dochter van Karel de Stoute, hertogin Maria van Bourgondië. Zij trouwde met Maximiliaan van Oostenrijk. Maximiliaan zag geen rol voor Karel weggelegd in Gelre en bezette zelf het Munsterse Zutphen. Hij liet de edelen – waaronder Gijsbert VII van Bronkhorst – trouw zweren aan het hof van Bourgondië. Maximiliaan stelde daarna graaf Adolf van Nassau aan als graaf van Gelre. Deze graaf werd benoemd tot stadhouder-generaal van Gelre.

Vanaf dat moment viel Gelre onder het Bourgondisch-Habsburgse huis (1481).

Hertog Karel van Egmond, hertog van Gelre

De lucht was met de inlijving bij Bourgondië-Habsburg niet geklaard. Gelre werd aangevallen door Kleef, maar ook vanuit het westen door bisdom Utrecht. Zowel Maximiliaan als de nog niet vergeten Karel van Egmond werden daarnaast ook nog gevangen genomen met steun van de Franse koning Karel VIII. In 1492 werd Karel van Egmond vrijgekocht. De Gelderse steden, bannerheren en ridderschappen besloten hem vervolgens aan te wijzen als landsheer en hertog. De zoon van Maximiliaan, Filips de Schone sloot vrede met Karel van Egmond. Vanaf dat moment verschoven de conflicten naar het regionale niveau. Karel probeerde het beheer terug te krijgen over Achterhoekse en Liemerse goederen die door Kleef waren afgenomen. Ook kreeg hij tegenwerking van zijn neef die heer van Baer was. Dit leidde tot de verwoesting van het kasteel van Baer.

Gelre weer Bourgondisch

In Gelre waren ze nog niet van Bourgondië af met de aanwijzing van Karel van Egmond als hertog van Gelre. In 1504 gaf Maximiliaan van Oostenrijk, die inmiddels was gekozen tot keizer van het Duitse Rijk, Gelre en Zutphen in leen uit aan zijn zoon Filips. Filips beleende heer Frederik van Bronkhorst-Borculo met de hoge heerlijkheid en kerspel Steenderen. Ondertussen genoot hertog Karel van Egmond van een groeiende populariteit. Het werd echter steeds duidelijker dat Karel niet de wens had om de Gelderse steden, bannerheren en ridderschappen meer macht te geven. Dit zorgde ervoor dat de populariteit omsloeg en Karel werd afgezet. De nieuwe hertog was Willem II van Gelre (1538-1543), een zoon van hertog Johan IV van Kleef. Hertog Willem II was ook hertog van Gulik en Berg. In 1543 bezweek hertog Willem II voor de druk vanuit Bourgondië, dat in die tijd aanzienlijk uitgebreid was onder leiding van Karel V (de zoon van Filips de Schone en kleinzoon van Duits keizer Maximilaan). Karel V was heer der Nederlanden, koning van Spanje en keizer van het Duitse Rijk. Bij het Verdrag van Venlo werden Gelre en Zutphen opgenomen in de Bourgondische Nederlanden.

Gelre als onderdeel van de Bourgondische kreits

Onder keizer Karel V was Gelre haar zelfstandigheid kwijtgeraakt. Daartegenover stonden moder–niseringen die niet zo slecht waren.
Karel V vond bijvoorbeeld dat de landsheer van het hertogdom de taal en gewoonten van het gebied moest kennen. Een ander gevolg was dat Gelre samen ging werken met de andere gewesten in de Nederlanden. Gelre werd daarvoor van het Westfaalse kreits naar het Bourgondische kreits geheveld.

Kaart van de Kreitsen in het Heilige Roomse Rijk, omstreeks 1548. (Bron: www.wikipedia.org), met de Achterhoek op de grens tussen het Bourgondische en Westfaalse Kreits.

Een kreits is de naam voor een groep regionale staten binnen het Heilige Roomse Rijk.
De gewesten werden ondeelbaar verklaard en hiermee was een eerste stap gezet richting de vorming van Nederland. De Nederlandse gewesten stonden onder direct gezag van de Spaanse Habsburgers, onder leiding van Filips, de zoon van Karel V. De gewesten hadden hierdoor minder te maken met het Heilige Roomse Rijk in het oosten en in Frankrijk. Karel V liet het bestuur in de Nederlanden over aan vertegenwoordigers.
Deze noemde hij stadhouders. Een beroemde stadhouder die aangesteld werd in Gelre, was Rene van Chalon, prins van het Zuid-Franse Orange.
Deze prins was ook stadhouder van Holland, Zeeland, Utrecht en Friesland.

4.1.3 HEERLIJKHEDEN

Heerlijkheid Borculo

In Berkelland speelde op een regionaal niveau een andere heer een grote rol; de heer van Borculo. De heerlijkheid was bij aanvang niet groter dan een stuk land bij Geesteren met daarbij een versterkt huis aan een zijtak van de Berkel. Rudolf van Borculo verwierf halverwege de 12e eeuw meer rechten waardoor de macht binnen het geslacht van Borculo toenam. In de 13e eeuw kwamen daar de heerlijke rechten bij in de kerspelen Neede, Geesteren, Eibergen en Groenlo. De heerlijkheid nam in aanzien toe. Omdat het gebied onder de eigendommen van het bisdom Munster viel, probeerde de graaf van Gelre de heerlijke rechten te verkrijgen. Dit mislukte. Groenlo behoorde als enige plaats in Munsters gebied tot de graaf van Gelre.[71]

De heerlijkheid Borculo was sinds 15e eeuw verdeeld in vier bestuurlijk-administratieve districten (voogdijen): Beltrum, Eibergen, Geesteren en Neede. Elke voogdij bestond uit afzonderlijke marken. De heren van Borculo bezaten veel rechten en goederen, waaronder hoven en boerenerven in de buurschappen. Plaatselijke boeren waren pachter of moesten gratis hand- en spandiensten leveren.
In 1553 stierf Joost van Bronkhorst, heer van Borculo, kinderloos. De leenheer bisschop van Munster besloot de heerlijkheid in eigen handen te nemen. Verwanten van de heer van Borculo begonnen procedures om hun vermeende recht op de heerlijkheid op te eisen. Het hof van Gelre besloot in 1615 het gelijk te geven aan de verwanten. Hierna kwam de heerlijkheid in handen van graaf Otto van Limburg Stirum.

Aan de banden met Munster kwam een einde in 1616, toen stadhouder prins Maurits de Munsteranen verjoeg. Sindsdien viel de heerlijkheid binnen de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden.

Heerlijkheid Ruurlo en de Van Heeckeren's

Allereerst moet vermeld worden dat het niet met zekerheid te stellen is dat Ruurlo een heerlijkheid was. Volgens archieven had het geen eigen rechtspraak, maar wel andere heerlijke rechten zoals het erfmarkerichterschap.[73] De familie Van Heeckeren stamt af van de Heer van Roderlo die in 1440 stierf. De familie resideerde vanaf de 15e eeuw tot 1619 en van 1727 tot 1978 vanuit het Huis Ruurlo. Ruurlo was naar Nederlandse maatstaven een groot landgoed.[74] De Van Heeckeren's zijn regionaal bekend geworden vanwege hun twisten met de Heren van Bronckhorst.

Heerlijkheid Bronckhorst

Een ander geslacht dat herhaaldelijke keren nauw in contact stond met de heren van Borculo was het geslacht Van Bronkhorst. Bronckhorst was, naast Bergh, Baer en Wisch een van de vier banner–heerlijkheden in de Achterhoek. Een banner–heerlijkheid was een categorie hoge heerlijkheid, onder leiding van een bannerheer. Het is niet helemaal helder wat een bannerheer onderscheidt van een andere heer. Verschillen worden gezocht in eigen militaire macht, gelijkwaardigheid aan graven vanwege onafhankelijkheid en een bannerheer stond boven de gewone Gelderse ridders en stemgerechtigde edelen. Een bannerheer nam bijvoorbeeld deel aan de Gelderse Statenvergadering.

In de 13e eeuw hadden de heren van Bronkhorst het kasteel Lichtenvoorde opgericht in het gebied dat onder het bisdom van Munster viel. Over de versterking ontstonden conflicten tussen Munster, Bronkhorst en Borculo. Uiteindelijk kwam Lichtenvoorde met de bijbehorende heerlijke rechten in handen van de heren van Borculo.
Dit kon gebeuren doordat de broer van Gijsbert van Bronkhorst, Willem IV van Bronkhorst, trouwde met Henrica, de erfdochter van Borculo. Het huwelijk bleef kinderloos. De heerlijkheid kwam daardoor in handen van een neef van Henrica. De neef droeg Borculo in 1397 over aan Gijsbert van Bronkhorst, die toen nog in leven was. De opvolger heer Gijsbert VI van Bronkhorst was uiteindelijk tegelijk heer Gijsbert II van Borculo. De heerlijkheden vielen onder dezelfde persoon, maar bleven aparte heerlijkheden. In 1406 werd de situatie bekrachtigd toen de bisschop van Munster, de heer Gijsbert van Bronkhorst officieel beleende met het slot en de heerlijkheid Borculo.

4.1.4 HOVEN

In Berkelland kwamen in het verleden veel hoven voor. De oorsprong van de hoven ligt in het hofstelsel dat in de 10de eeuw grotendeels de organisatie van de samenleving bepaalde. Een hof –curtis- was een centrale boerderij waar kleinere boerderijen onder vielen. Op de boerderijen werkten horigen. Zij waren onvrij en verbonden aan de boerderij. Aan het hoofd van het hof stond een hofheer. Deze werd ook wel meier of scholte genoemd. Een hof bestond meestal uit een complex van gebouwen met korenschuren, een bakhuis, brouwerij en molens.
De hofhorigheid bleef de gangbare wijze van bestaan tot de betaling van horigen aan hun hofheer overging van goederen in natura tot geldpacht. De hoven leefden voort als grote boerderij van een lokale grootgrondbezitter. Sommigen groeiden uit tot versterkt huis, zoals het hof te Mallem.

Hof te Mallem

Het hof werd genoemd in bronnen van de graaf van Dale. De bron dateert volgens onderzoekers uit de 13e eeuw, maar schijnt deels gebaseerd te zijn op de situatie van goederenbezit rond 1188. Het hof behoorde net als drie hoven in Neede, de hoven Affinchove in Eibergen, en het Olminkhof onder Neede tot het bezit van de graaf van Dale.

Een aantal boerderijen waren ondergeschikt aan het hof te Mallem, zoals bijvoorbeeld het Vunderink ten noorden van Eibergen, een ticheloven en watermolens. Het hof kwam in 1331 in bezit van de Bisschop van Utrecht.[75] Deze gaf het hof in leen uit aan de familie van Schoneveld halverwege de 15e eeuw. De familie maakte deel uit van de Ridderschap van Borculo. Zij mochten jagen in de heerlijkheid Borculo, evenals de burgers van Groenlo, de bewoners van havezathe Mensinck bij Geesteren en de bewoners van havezathe Bulo, tegenwoordig bekend als Bloo, bij Neede.

Het voormalige hof lag aan de Mallemse molenweg, aan de rand van een hoge es. Om het hof lag een rechthoekige omgrachting. Het huis is vermoedelijk gesloopt in de 18e eeuw. In 1995 is archeologisch onderzoek verricht op het terrein van het voormalige hof. De conclusie luidde dat het gebouw vermoedelijk was gebouwd met baksteen.[76]

Hof te Eibergen

Het hof te Eibergen was in de 13e en 14e eeuw een bezit van het Stift Vreden. Het was naar verluid een hof met een administratieve functie. Het Stift probeerde vanuit dit centrum het goederenbezit te beheren. Het hof stond vermoedelijk op de plek waar de Berkel het smalst was op het traject Rekken-Zutphen.[77]

Hof Vaarwerk

Dit hof lag in Olden Eibergen en functioneerde als hoofdhof voor alle bezittingen van het Stift Vreden in Gelderland en Overijssel. Ook dit hof wordt genoemd in de bron die afkomstig is van de Graaf van Dale. Echter niet als bezit, maar in verband met de rechten tot zwanendrift van de molen Vorewech bij Eibergen. Het hof kwam in 1627 in leen van de heren van Borculo.[78]

Hof te Mallem op een kaart uit 1642 van Nicolaes van Geelkercken. (bron: www.wikipedia.org)

In Berkelland lagen meer hoven, onder andere in Neede , Beltrum, Geesteren en Rekken (borg).[79]

4.1.5 GEMEENTEN

Vanaf 1795 werden gemeenten opgericht.
De gemeenten zijn ontstaan uit de voormalige voogdijen Eibergen, Neede, Geesteren, Borculo en Beltrum. In 1817 werden Geesteren en Borculo samengevoegd.[80] De gemeente Eibergen bevatte Eibergen, de Holterhoek, Olden Eibergen, Hupsel en Mallem. Gemeente Beltrum bestond uit Beltrum, Avest, Lintvelde en Zwolle. Gemeente Beltrum was tot 1819 een zelfstandige gemeente. In hetzelfde jaar werd Beltrum per koninklijk besluit bij gemeente Eibergen gevoegd.[81] Gemeente Ruurlo bestond uit Ruurlo met de omliggende buurschappen, Marienvelde en het Ruurlose broek. In 2005 ontstond de huidige gemeente, waarbij Zwolle en Mariënvelde bij Oost Gelre zijn gevoegd.

4.2 THEMA 2 GELOVEN IN HET LANDSCHAP

Naast de machtige adellijke lieden, waren er ook geestelijke instellingen die als leenheer optraden in de Achterhoek. Belangrijke grootgrondbezitters waren bijvoorbeeld het Bisdom Utrecht en het Bisdom Munster. Net als de graven en heren hadden ook de bisschoppen hun manier om hun terrein te verdelen. In deze paragraaf wordt beschreven hoe Berkelland was verdeeld vanuit religieus perspectief.

Achtergrond Christendom

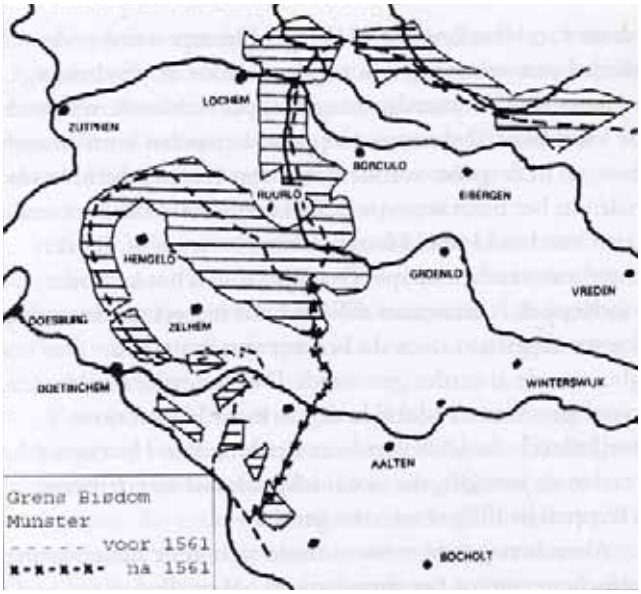
In de 8ste eeuw verdeelt Karel de Grote zijn Karolingische/ Frankische rijk in missiedistricten. In de Achterhoek ontvangt de missionaris Ludger een stuk grond bij Wichmond in de huidige gemeente Bronckhorst. Van daaruit probeert hij mensen te bekeren tot het Christelijke geloof. Dat zijn missie slaagt, blijkt uit de kerken die vanaf die tijd worden gebouwd in de Achterhoek. Deze Ludger legt de basis voor het bisdom Munster. Hij bouwt namelijk een basiliek in het oosten van zijn missiedistrict, in de plaats Mimigernaford. Ludger werd de eerste bisschop van dit missiecentrum, dat later Munster genoemd werd.[83]

Begrenzing bisdom Munster

Het huidige Berkelland, viel in het verleden voor een groot deel in Munsters gebied. De grens tussen Utrechts terrein en Munsters terrein, lag in de woeste gronden, ongeveer ter hoogte van de lijn Geesteren-Anholt. Een afwijking van de lijn lag bij Hengelo en Zelhem. Zij hoorden beiden bij het bisdom Munster. Ruurlo lag net over de grens in Utrechts gebied. De grens viel samen met de natuurlijke en politieke grens die in de Middeleeuwen gangbaar was. Het moerasgebied zou namelijk ook de grens zijn geweest toen het Frankische rijk verdeeld werd in het Midden- en Oostfrankische rijk. Deze verdeling was stabiel tot in de 16e eeuw. Door de toegenomen grondeigendom van de geestelijke instellingen, waren de geestelijken in de volle en late Middeleeuwen concurrenten geworden voor de landadel. Op hoog niveau kwamen twisten voor, onder andere tussen de bisschop en de graven en de keizer, maar zeker ook tussen de bisschoppen van Utrecht en Munster.

Kerspelen [84]

De bisdommen Utrecht en Munster verdeelden hun terrein in kerspelen. Tegenwoordig worden dergelijke kerkelijke gebieden parochies genoemd. Boven de kerspelen en parochies staat een dekenaat. Een dekenaat houdt toezicht op de parochies die samen een eenheid vormen. Daarboven staat een aartsdiaconaat, met aan het hoofd een aartsdiaken. Door de eeuwen heen zijn dorpen en buurtschappen verandert van kerspel.

De grens tussen de bisdommen Utrecht en Münster. (Uit: G.J. Hans, P 30)

In hoofdlijnen waren er in het huidige Berkelland, in de 12e en 13e eeuw vier kerspelen. Dit waren de kerspelen Eibergen, Neede, Geesteren en Borculo. De buurschappen waren onderverdeeld onder de moederkerken in de vier genoemde plaatsen. Borculo was overigens een jongere kerspel. Borculo had zich in 1509 pas afgesplitst van het kerspel Geesteren. Opvallend was dat Beltrum niet binnen de Munsterse kerspelen viel. Beltrum behoorde bij de parochie van Groenlo, die weer binnen het domein van de heerlijkheid Borculo viel, nadat de heren van Borculo het patronaatsrecht hadden bemachtigd uit handen van het Stift Uberwasser. Dit was een Munsters klooster voor adellijke nonnen.
De kerspelen behoorden niet tot hetzelfde aartsdiaconaat. Neede hoorde bij het aartsdiaconaat Vreden. Eibergen, Geesteren en Borculo vielen onder het aartsdiaconaat van de vice-dominus.

Kerken [85]

In de beginfase van het Christendom werden op t wee wijzen kerken gebouwd in de Achterhoek.
Een grondbezitter kon zelf een kerk bouwen. Deze kerken worden eigenkerken genoemd. De eigenaar kon dan zelf kandidaten leveren aan het kerkbestuur en hield daarmee de touwtjes in handen. Dit wordt het patronaatsrecht genoemd. Een eigenaar kon ook het bezit weggeven aan een zelf gekozen kandidaat. Dit is het collatierecht.
Het is niet moeilijk voor te stellen dat over deze gang van zaken meermaals gehandeld werd en conflicten ontstonden tussen de kerken, heren en de bisschop. Een andere methode die werd gebruikt was meer in het voordeel van het bisdom. Een grondeigenaar gaf een deel van zijn grond aan het bisdom. Het bisdom kreeg vervolgens de inkomsten van het grondbezit en kon ook de kerkelijke functionarissen benoemen..

De oude kerken en kapellen in Berkelland zijn gebouwd in de volle en late Middeleeuwen.
Zo kreeg Neede een kerk rond 1230, Geesteren omstreeks 1246 en Gelselaar twee eeuwen later in 1440.

Na de Middeleeuwen

De 17e eeuw bracht verandering in de eeuwenlange invloedssfeer van Munster. Het was de tijd van de 'nieuwe leer'; van Calvijn en Luther. De Tachtigjarige oorlog hield hiermee verband. In deze oorlog raakte de bisschop van Munster zijn wereldlijke macht over Borculo kwijt. Een ander effect van de oorlog was het toewijzen van katholieke kerken aan de aanhangers van de nieuwe leer.
Zo werd de oude St. Mattheuskerk in Eibergen een Nederduits-Gereformeerde kerk, in het begin van de 19e eeuw veranderde het in een Nederlands Hervormde kerk. Na het verdrijven van de Spanjaarden, werd de katholieke kerkgang in delen van de Achterhoek zelfs helemaal verboden. De bevolking werd geleidelijk aan protestants.
In Beltrum, Groenlo en Rietmolen zijn de inwoners echter voornamelijk katholiek gebleven.
De resterende katholieken richten schuilkerken op of trokken over de grens naar de kloosterkerk van Zwillbrock. Op oude kaarten zijn dan ook de kerkenpaden te zien die van Eibergen en Groenlo naar het klooster Bethlehem gaan. De Kerkdijk tussen Hupsel en Zwillbrock heeft gefunctioneerd als kerkweg. Het kerkpad tussen Rekken en de Ape langs de zuidoever van de Berkel bestaat nog steeds.

In de 19e eeuw voltrekt zich in Berkelland een 'revival' van de katholieke kerk. Dit is zichtbaar in de vele 19e eeuwse R.K.-kerken en scholen die gebouwd zijn in bijvoorbeeld Ruurlo, Borculo, Eibergen, Rietmolen, Rekken, Beltrum. In een paar gevallen leidde dit zelfs tot de oprichting van een apart dorp, zoals bij buurschap 't Kip bij Rekken.
De beken in Berkelland behoren tot de meest toonaangevende karakteristieken van de gemeente.

St. Joris Kerk Borculo, PKN Hervormd. De laatgothische kerk is gebouwd aan het einde van de 16e eeuw, als vervanger van een kerk die tijdens een stadsbrand in 1590 verloren ging. De huidige kerk bevat veel onderdelen die dateren uit de periode van herbouw na de cycloon van 10 augustus 1925.

Onze Lieve Vrouw ten Hemelopneming, Rooms Katholieke kerk Borculo. De neogotische kerk is ontworpen door Alfred Tepe en gebouwd in 1882. Ook deze kerk liep schade op in augustuds 1925. De kerk werd naderhand gerestaureerd.

PKN kerk Eibergen. De laatgotische kerk was van oorsprong gewijd aan St. Mattheus. Het schip is gebouwd rond 1500. Herstelwerkzaamheden vonden plaats in 1820-1821, 1930 en 1950.

RK H. Mattheus kerk Eibergen.
De pseudobasiliek is gebouwd in 1935 naar een ontwerp van J. Sluymer in de Delftse schoolstijl.

PKN kerk Rekken. De kerk heeft een toren die dateert uit 1653. In de 14e eeuw stond op dezelfde plek een kapel die behoorde tot de kerkelijke gemeente van Eibergen.
Als gevolg van de reformatie valt vanaf 1651 de verzelfstandigde gereformeerde kapel niet meer onder Eibergen. De kapel wordt uitgebreid met een toren. Verbouwingen vinden plaats in 1793 en 1866. In 1889 brandt de kerk af. Architect Witkamp uit Groenlo maakt het ontwerp voor het nieuwe schip. Bij de kerk hoort een kerkhof met urinoir en een begraafplaats met baarhuisje en oude bomen.

RK kerk Martelaren van Gorcum Rekken.
De neogotische kerk is in 1872 gebouwd op de grond van drie katholieke boeren. Het ontwerp kwam van Gerhardus Te Riele.

4.3 THEMA 3 DE BEKEN

Leemputtenroute.

Ze zorgen voor afwisseling in het landschap dat mede door de beken zowel droge als natte gebieden bevat. Beken waren van groot belang voor de bewoners. De beekdalen zorgden voor weidegrond en het waren tevens oversteekplaatsen naar andere kernen. Beken moesten gepasseerd worden, wilde men andere plekken bezoeken voor handel of andere aangelegenheden. Het is dan ook niet verwonderlijk dat alle oude kernen georiënteerd zijn op de beken. Dit is vooral op oude kaarten goed te zien. Aan de Berkel liggen Rekken, Mallem, Loo, Eibergen, Olden Eibergen, Haarlo en Borculo. Neede, Noordijk, Geesteren en Gelselaar liggen langs de Bolksbeek. Deze beek takt af van de Berkel in noordwestelijke richting. Rietmolen en het Needse Achterveld liggen langs de Schipbeek. Tussen de Slinge en de Leerinkbeek ligt de oude Beltrumse es. Ruurlo ligt ten slotte aan het beekdal van de Baakse beek en Hupsel aan de Hupselse beek.

Berkel

De Berkel was belangrijk voor de landbouw, het aandrijven van watermolens, de afwatering en de scheepvaart. Dit laatste was niet in alle perioden van toepassing. Op een aantal delen was de Berkel te ondiep en zelfs doorwaadbaar. Toen in de volle en late Middeleeuwen de handel steeds belangrijker werd, leek het rendabel om de bevaarbaarheid te verbeteren. In die tijd werden in de Berkelstreek producten geteeld als graan en linnen. Deze producten werden verhandeld op de Zutphense markt.

Omstreeks de 17e eeuw kreeg het bevaarbaar maken van de Berkel meer prioriteit. In die tijd waren de wegen niet al te best van kwaliteit.

De Berkel had te maken met wisselende water–standen en een groot aantal bochten. De water–kwaliteit zal ook niet erg hoog zijn geweest, aangezien er destijds hopen vlas in het water lagen. In 1643 is de eerste Berkelcompagnie opgericht. De compagnie ging zich bezighouden met het verbeteren van de bevaarbaarheid van de Berkel. Een van de taken was de aanleg van sluizen. Dit was nodig om schepen langs de watermolens te laten passeren.[86] De compagnie liet ook bochten afsnijden, bruggen verhogen en ondiepten verwijderen. Schepen konden sindsdien van Zutphen naar Vreden varen. De scheepvaart kwam desondanks niet voldoende op gang en de compagnie moest vanwege geldgebrek opgeheven worden. In de 18e eeuw bloeide de textielindustrie zo op, dat een tweede poging werd gedaan om de bevaarbaarheid te verbeteren. De Tweede Berkelcompagnie was werkzaam tussen 1766 en 1788. Ook deze keer wilde het niet lukken met de aangebrachte verbeteringen, winst te behalen. Eind 19e eeuw was er vanaf de oprichting van het Waterschap in 1882, sprake van systematisch waterbeheer. Tussen 1893 en 1899 werd de Berkel met ca. 14 km ingekort door een aantal bochten af te snijden. In het begin van de 20ste eeuw werd vervolgens de stroom verbreed.

4.4 THEMA 4
MIDDELEN VAN BESTAAN

Leemputten bij Zwolle, net over de gemeentegrens in gemeente Oost-Gelre.

De landbouw was – en is nog steeds – een van de voornaamste bron van inkomen in Berkelland. Het landbouwsysteem dat de basis vormde voor het ontstaan van oude bouwlanden en heideontginningen komt in andere hoofdstukken voldoende aan bod. In deze paragraaf wordt de aandacht gevestigd op andere industrieën die van betekenis waren in Berkelland. Het gaat hier om industrieën die een binding hebben met het land en daardoor kenmerkend zijn voor dit gebied.

4.4.1 STEEN, LEEM EN KLEI

Op oude kaarten zijn een aantal steenovens aangegeven in Berkelland. Twee steenovens of 'tichelovens' of 'pannenbakkereien' lagen ten oosten van Zwolle en ten zuiden van Eibergen, op de Eibergse en Swilbroekse heide. Ook op de flank van de Needse berg was een steenbakkerij gevestigd. In de ovens werd de klei en keileem uit de ondergrond van het Oost-Nederlands plateau gebakken tot bakstenen, pannen en potten. Deze industrie kwam al voor in de late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd.[87] Een complex rond een steenoven bestond uit boerderijen, ovens en droogschuren.[88] In de omgeving van de voormalige steenovens, liggen leemputten. Dit zijn de resten van de leemafgraving. Ze zijn herkenbaar als laagte in het landschap. Deze zijn nu gevuld met water en vormen een geschikte biotoop voor allerlei water- en moerasvogels. Een voorbeeld hiervan zijn de Leemputten bij Zwolle, net over de grens in gemeente Oost Gelre.

4.4.2 TEXTIELINDUSTRIE

De textielindustrie in de Achterhoek heeft vier textielfabriekcentra gekend. De oudste complexen lagen in Aalten en Winterswijk. De jongere centra waren te vinden in Neede en Eibergen.
De oorsprong van de textielindustrie ligt in de huisnijverheid. Met het weven van vlas tot linnen probeerden boerenfamilies extra inkomen te vergaren. Vooral in Neede, Eibergen, Geesteren en Borculo werd kwalitatief goede vlas geteeld. Ook over de grens in Westfalen was de textielproductie een belangrijke bron van inkomen. De Achterhoekse wevers hadden onderhielden dan ook contact met hun oosterburen. Dit blijkt uit bronnen uit de 17e en 18e eeuw die schrijven over de smokkelhandel in gesponnen garens.
Toen de mechanisatie haar intrede deed in de textielnijverheid, konden de wevers dankzij Engelse weefstoelen drie keer zo snel weven. Al snel volgde hierop de oprichting van textielfabrieken. Halverwege de 19e eeuw kwamen daar de katoenweverijen

Stijd om de titel van beste ganzenhoedster van Gelselaar.

Steenbakkerij bij Eibergen. (bron: Kaarten van Gelderland 1773-1813, Versfelt)

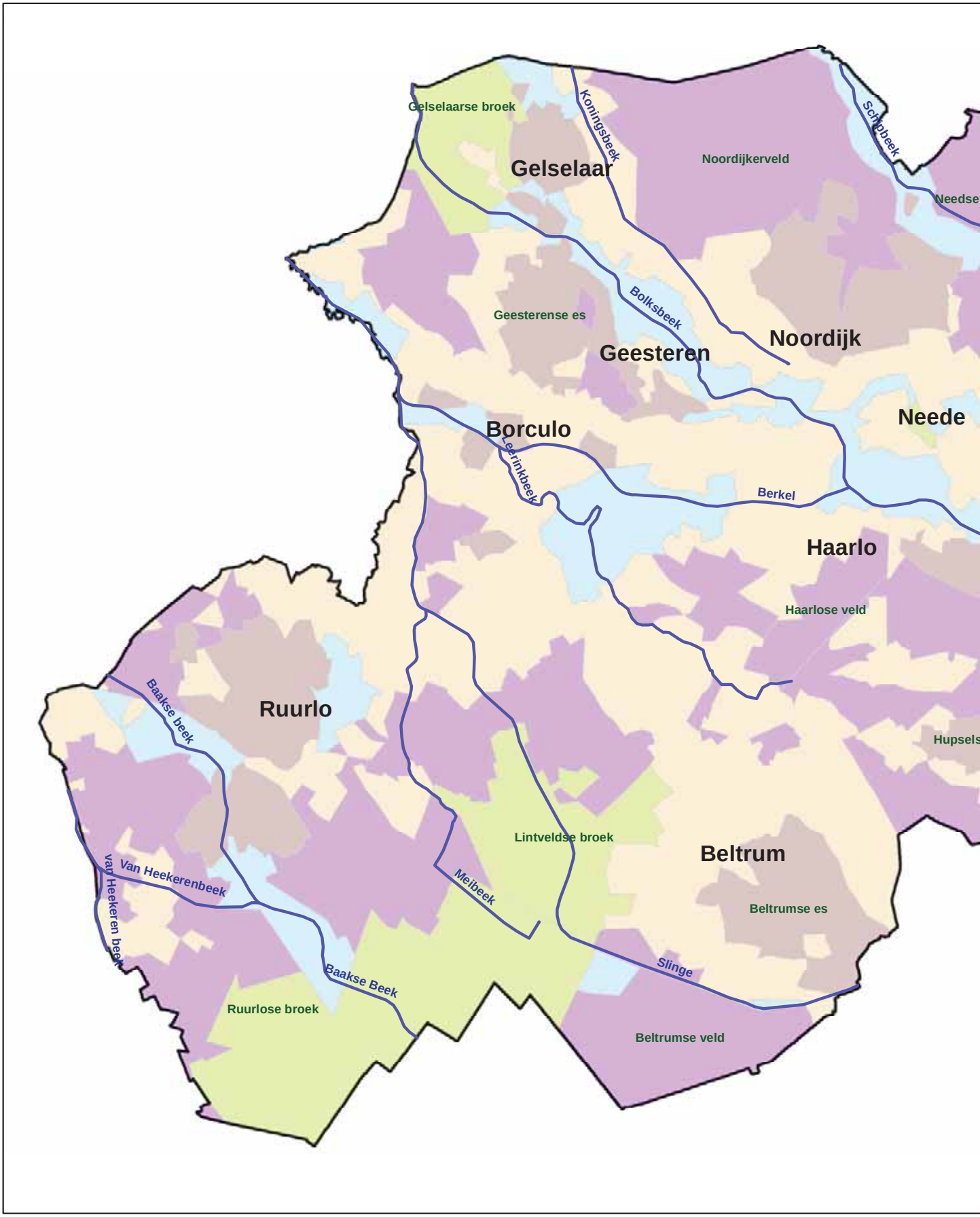

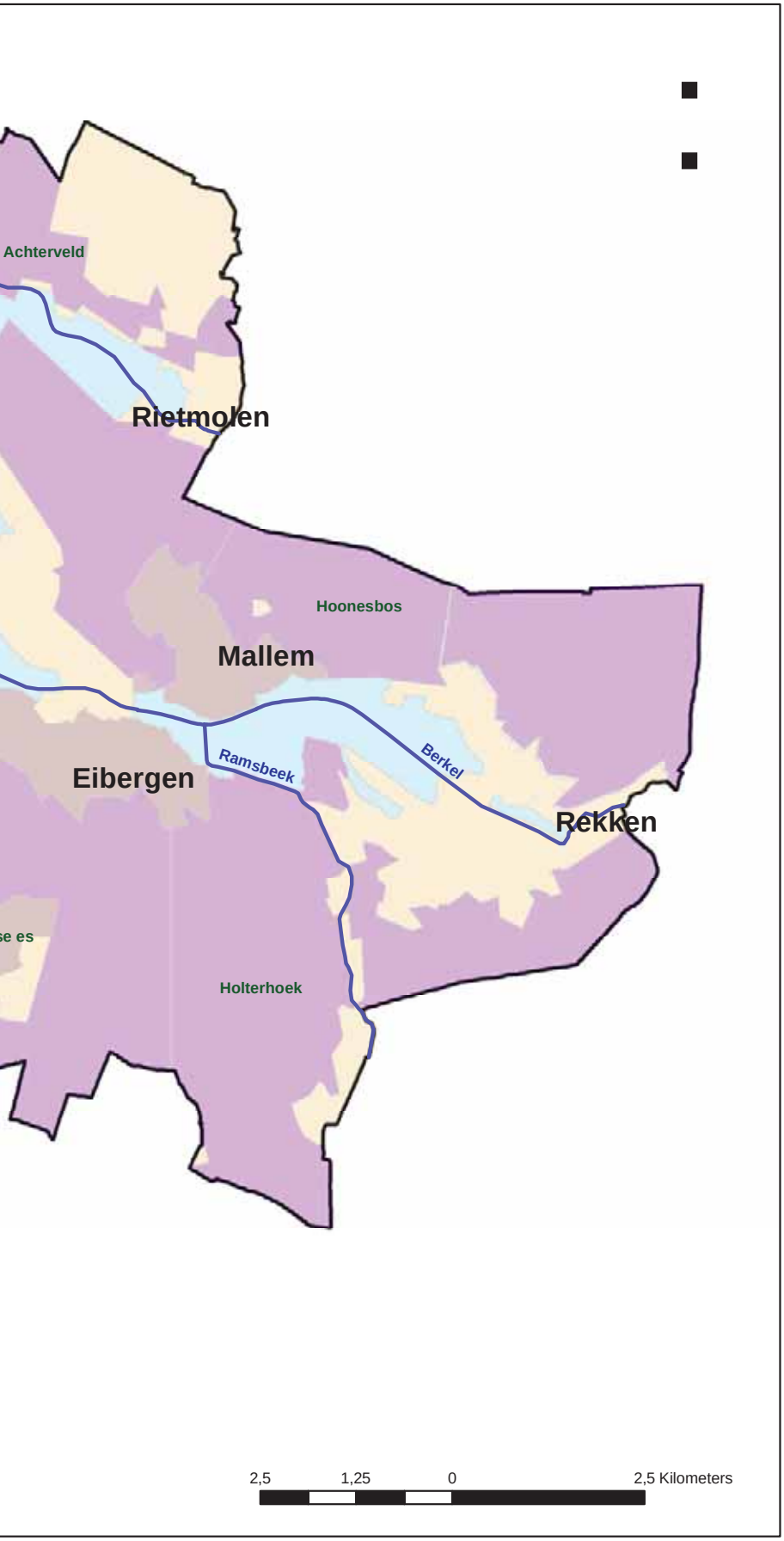
Pannenoven bij Avest op de kaart van halverwege de 19e eeuw.
(bron: Grote Historische Atlas van Nederland 1: 50 000 3 Oost-Nederland 1833-1855)

(calicot) bij. In Eibergen gebeurde dat al in 1834. De fabrieken hielden zeker niet allemaal stand; de markt was niet altijd gunstig voor de textielindustrie in deze regio. De Achterhoek had bijvoorbeeld in de periode van mechanisatie en specialisatie grote moeite om de Twentse textielindustrie bij te benen. De Achterhoek was vooral op de binnenlandse markt gericht en had weinig voorraden. Dit was zeer ongunstig in de tijd dat de prijzen van katoenaanvoer stegen. Een ander nadeel was de late aansluiting op het spoorwegennet. Dit gebeurde 10 tot 20 jaar later dan in Twente.
In Neede speelde de textielindustrie in de 19e eeuw een grote rol in de samenleving. In 1811 werkten 200 mensen in de fabrieken. De wevers waren afkomstig uit Neede, Hoonte, Lochuizen en Gelselaar.[89]

4.4.3 GANZEN

Gelselaar is bekend om de ganzenmarkt en de jaarlijkse strijd om de beste ganzenhoedster. Deze traditie stamt rechtstreeks af van een historische inkomstenbron. Ganzen werden gehouden vanwege hun eieren, veren, dons en vlees. De laaggelegen drassige broeklanden bij Gelselaar waren geschikt om fokganzen te houden. De verbetering van de afwatering, de aanleg van dijken en het Twentekanaal luidde in de eerste helft van de 20ste eeuw het einde in van de ganzenhouderij.

Gelselaarse broek
Koningsbeek
Gelselaar
Noordijkerveld
Schipbeek
Needse
Bolksbeek
Geesterense es
Noordijk
Geesteren
Borculo
Needе
Leerinkbeek
Berkel
Haarlo
Haarlose veld
Baakse beek
Ruurlo
Hupsels
Lintveldse broek
Beltrum
Van Heekerenbeek
Van Heekeren beek
Meibeek
Beltrumse es
Slinge
Baakse Beek
Ruurlose broek
Beltrumse veld

Legenda

waterwegen

oude bouwlanden - essen

oude bouwlanden - kampen

velden en bos

beekdalen

broek

4.5 THEMA 5
VERKEER VAN A NAAR B

De beplanting accentueert het rechte verloop van de Keerdijk.

Wegen zijn belangrijke onderdelen van onze omgeving. In de eerste plaats zorgen ze ervoor dat de mens zich gemakkelijk kan verplaatsen. Naast de functie geven wegen het landschap ook een aanzicht en een karakter. Bovendien vormen ze belangrijke verbindingen tussen landschappen die vanaf de weg goed te ervaren zijn. Dit blijkt bijvoorbeeld uit reisverslagen door de eeuwen heen waarin mensen het land beschrijven waar zij doorheen trekken.

Wegen zijn er in vele soorten en maten, van smalle voetpaden tot geasfalteerde wegen voor het snelverkeer. In Berkelland zijn nog een aantal wegen te vinden die zeer oud zijn en die ook een toegevoegde waarde leveren aan de kwaliteit van de omgeving. Een voorbeeld hiervan zijn de oude handelswegen, die nu van grote waarde zijn voor recreanten. Kortom, wegen zijn een onmisbaar onderwerp wanneer het gaat om de fysieke kwaliteit en de karakteristiek van een gebied. Het gaat in die zin niet alleen om de lijnen, maar ook om alle plekken die aan de weg verbonden zijn, zoals pleister–plaatsen, tolhuizen en meer recentelijk de tank–stations. In Berkelland staat overigens een bekend en prachtig voorbeeld van een tolherberg: De Lebbebrugge. In deze paragraaf worden bijzondere Berkellandse wegen genoemd, in samenhang met hun landschappelijke en cultuurhistorische context.

4.5.1 OUDE HANDELSWEGEN

Uit onderzoek is gebleken dat door Berkelland belangrijke handelsroutes liepen die vallen onder de categorie ‘Hessenwegen’. De routes kwamen Nederland binnen via Zwillbrock en Winterswijk en liepen vervolgens langs Groenlo, Beltrum, Borculo en Ruurlo. De naam ‘Hessenweg’ is afkomstig van de opdrachtgevers voor het vervoer van goederen die uit de omgeving van Hessen kwamen. Later is de naam verbasterd tot de benaming voor alle Duitse vrachtrijders die luxe goederen als glaswerk, Rijnwijn, ham, koper en zilver vervoerden vanuit Italië, Oostenrijk en Zwitserland naar de Neder–landen. De kooplieden trokken naar de IJsselsteden van waar de producten vervoerd werden per schip of over land naar de stapelmarkt van Amsterdam. Amsterdam beleefde haar hoogtijdagen als marktstad in de 16e en 17e eeuw.[90]

De Hessenwegen behoren tot een aparte categorie wegen omdat zij zich in uiterlijke vorm onderscheiden van andere wegen. Dit heeft te maken met het oorspronkelijk gebruik. Om zoveel mogelijk goederen mee te kunnen nemen, gebruikten de vrachtrijders brede hessenkarren en –wagens met een laadvermogen van 1800 tot 3000 kg.
Ter vergelijking: een Hollands karrenspoor was 128 cm breed, terwijl een hessenkar een spoor van 173 en later 157 cm had. De zware vracht werd getrokken door twee, vier of meer paarden. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de karren niet over elke onverharde weg in Oost-Nederland konden rijden. De hessenwegen ontstonden doordat de karren eigen sporen maakten, vaak verder van de bewoonde kernen af om tolheffing te ontwijken en dwars over ongecultiveerde landen heen.[91] Uiteraard gebruikten de vrachtrijders ook de gangbare doorgaande wegen, maar daar brachten zij regelmatig dergelijke vernielingen aan dat ze hiervoor beboet werden.

Het netwerk van hessen- en andere handelswegen raakte buiten gebruik aan het einde van de 18e eeuw. De economie stagneerde in de Nederlanden en

Huis Ruurlo met de Vordenseweg die recht op Huis Ruurlo afloopt. Door de aanleg van de straatweg is een zichtas vanaf de straatweg op het Huis. Even voorbij het kasteel, loopt de weg naar de dorpskern en de hoek om naar Groenlo.

Met rood zijn de verharde wegen aangegeven in de situatie rond 1900. Aan de Groenloseweg in Ruurlo is een Tol ingetekend. (bron: Chromotopografische kaart des Rijks)

De Vordenseweg is aangelegd als een allee met bomenrijen en zicht op Kasteel Huis Ruurlo.

De Vordenseweg in vroegere tijden.
(bron: www.gelderlandinbeeld.nl)

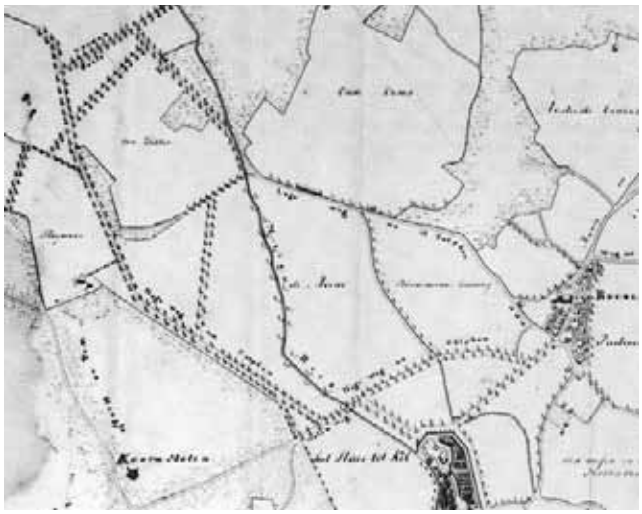
tegelijkertijd was het scheepvaartverkeer in opkomst. Hessenwegen zijn tegenwoordig sporadisch terug te vinden in het landschap. Door de tijd heen zijn ze bij de ontginningen verdwenen en/ of ze zijn opgegaan in de jongere straatwegen, provinciale of rijkswegen. Een vrij gaaf deel van een Hessenweg ligt bij de tolherberg De Lebbenbrugge. Hier ligt een ensemble van de oude oversteekplaats over de Slinge, met aan weerszijden de oude weg. Aan de rand van de beek staat de oude herberg.
De omgeving bestaat uit een beekdallandschap met kampen.

Kenmerken

- De Handels- en Hesssenwegen hadden verge–leken met andere oude wegen een breed profiel.
- De oude handelswegen waren zandwegen of waren met puin verhard. Een aantal heeft deze ondergrond gehouden.
- De routes gaan tussen de oostgrens en Amsterdam over de Achterhoek.
- De wegen liggen vaak van de bewoningskernen af.
- Langs oude herbergen, zoals de Lebbenbrugge.

4.5.2 ZOMER- EN WINTERWEGEN

In het verleden koos men de meest praktische trajecten voor de aanleg van een weg.
Mensen hebben van nature de neiging om een zo kort mogelijke afstand af te leggen, maar dan wel over een droge route. Dit kon per seizoen verschillen. Daarom bestonden van sommige routes, een zomer- en een winterversie. Van Ruurlo is bijvoorbeeld bekend dat daar een zomer- en een winterweg lag. In de volksmond werden deze ‘Hoge weg’ en ‘Lage weg’ of ‘Binnenweg’ genoemd. In de zomer trok men over de onverharde kleiwegen. In de winter koos men vaker voor de zandwegen. Dit veranderde pas vanaf de 18e, maar vooral in de 19e en 20ste eeuw bij de verharding van de wegen met leem, zand, grind, klinkers of asfalt.[92]

De Hoge weg en de Lage weg bij Ruurlo.
(bron: Overmars, 1989)

Tolherberg De Lebbenbrugge aan de hessenweg.

4.5.3 STRATEN EN STRAATWEGEN

Alhoewel het woord ‘straat’ afkomstig is van het Latijnse ‘Via Strata’ dat ‘geplaveide weg’ betekent, werden in Oost-Nederland de doorgaande onverharde wegen ook wel aangeduid met ‘gemene landstraat’. Het betroffen brede stroken die begroeid waren met gras. In tegenstelling tot de hessenwegen, lagen de straten in de regelmatig gebruikte gecultiveerde gronden en marken. Ze dienden als veedrift om het vee van en naar de weiden te drijven, maar voor de aan- en afvoer van veldvruchten en mest.[93] Meer bekend zijn de straatwegen die aangelegd werden in de 19e eeuw, ter verbetering van de infrastructuur.
Dit waren de wegen voor het ‘snelverkeer’, die als eerste verhard werden met grind en klinkers.
De aanleg kostte geld. Dit werd bekostigd door de overheid, maar ook door welgestelde lieden, zoals Baron van Heeckeren van Huis Ruurlo. Er zijn meerdere trajecten bekend waarbij de voor die tijd ‘moderne’ straatwegen zo aangelegd werden, dat de landgoederen een aantakking kregen. Langs de trajecten stonden tolhuizen. Deze kwamen geregeld voor in Berkelland. Dit is terug te zien op oude kaarten.

De straatwegen in Berkelland zijn omstreeks dezelfde tijd aangelegd:

- Straatweg Winterswijk-Zutphen: Groenloseweg en Vordenseweg begin 19e eeuw .
- vanaf 1845 begon de aanleg van de Grindweg tussen Groenlo, Eibergen en Haaksbergen
- Deventer Kunstweg van Deventer via Borculo naar Groenlo (ca. 1847).
- 1851 Uitbreiding Deventer Kunstweg met een zijtak van Haarlo via Eibergen en Rekken naar Vreden.
- De zijtak van de Deventer Kunstweg, naar Haarlo, Eibergen, Rekken Vreden in 1851.
- Daarnaast de HEK-weg (Hummelo-Enschedese Kunstweg) tussen 1857 en 1859.

]

Een 19e eeuwse straatweg is vaak ook te herkennen aan de statige bebouwing uit de periode van aanleg. De neo-renaissance stijl zoals toegepast is bij deze villa aan de Groenloseweg in Ruurlo, komt naast straatwegen ook voor in stationsgebieden die uit dezelfde bouwtijd dateren.

Kenmerken Straatwegen

- In het verleden bestraat met klinkers. Sommige straatwegen zijn geëvolueerd tot geasfalteerde provinciale wegen.
- Nabij bewoningskern
- Verbinden twee kernen met elkaar
- Straatnamen die verwijzen naar de bewoningskern waar ze naar toe zijn gericht.
- Bebouwing uit de 19e eeuw.

4.5.4 DIJKEN EN OVERIGE WEGEN

Veel voorkomend in Nederland en ook in gemeente Berkelland zijn de dijken. Dijken zijn meestal opgehoogde rechte wegen die hoger liggen dan het omringende landschap. Vaak liggen sloten aan een of beide kanten van de dijk. In en rondom het Ruurlose broek komen oude en belangrijke dijken voor zoals de Batsdijk, Scheiddijk en Bedelaarsdijk.

In het Ruurlose broek komen veel dijk-wegen voor. Op deze luchtfoto zijn dat de Batsdijk, Semmeltjesdijk, Kaaldijk, Slootsdijk, Foekendijk, Morsdijk, Koedijk en Bedelaarsdijk.

Oud spoorwegtraject Ruurlo-Doetinchem.

4.5.5 SPOORWEGEN

In 1839 kwam de eerste spoorlijn gereed in Nederland. De verbinding lag tussen Amsterdam en Haarlem. In het begin liep het geen vaart met de aanleg van spoorlijnen. Pas in 1860 werd een spoorwegwet aangenomen waarin werd vastgelegd dat de staat de spoorlijnen zou aanleggen, maar de exploitatie zou overgelaten worden aan particuliere organisaties. In het oosten bestond in die tijd grote behoefte om een aansluiting op het spoorwegennet. Dit had te maken met de textielindustrie, die steenkool nodig had voor het aandrijven van de stoommachines. In 1878 werd de Locaalspoorwet aangenomen. Hierdoor was de aanleg mogelijk van eenvoudige spoorlijnen (locaalspoorwegen).
Deze regeling betekende de start van de aanleg van de spoorwegen Winterswijk-Neede-Hengelo, met een zijlijn Neede-Ruurlo.[94]

In de spoorlijnen die door Berkeland gingen, lag Neede centraal. Vanaf Neede lagen lijnen naar Enschede, Winterswijk, Ruurlo en Hellendoorn.
De lijn Winterswijk-Neede kwam gereed in 1884.
De exploitant was de Geldersch-Overijsselsche Locaal Spoorweg Maatschappij (GOLS). Langs de lijn lagen de stations en/ of haltes Groenlo, Hupsel, Eibergen, Neede en Rietmolen. De opening van de spoorlijn Neede-Hellendoorn volgde in 1910.
De stations die deze lijn aandeed in Berkelland waren Kisveld, Noordijk en Gelselaar.
Volgens bewoners heeft de lijn nooit veel klandizie gehad. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het personenvervoer al in 1935 werd opgeheven.[95]
In westelijke richting was er vanaf Neede een verbinding met Ruurlo, over Haarlo en Borculo.
De lijn Winterswijk-Neede-Ruurlo sloot eerst voor het personenvervoer. De opheffing van de spoorlijnen had te maken met de onrendabelheid van de lijnen, in combinatie met de opkomst van het busvervoer. Vanaf 1972 stopte men ook met het goederenvervoer. De enige spoorverbinding die is overgebleven in Berkelland is de lijn Zutphen-Winterswijk, met Ruurlo als station.

Stationsgebouwen

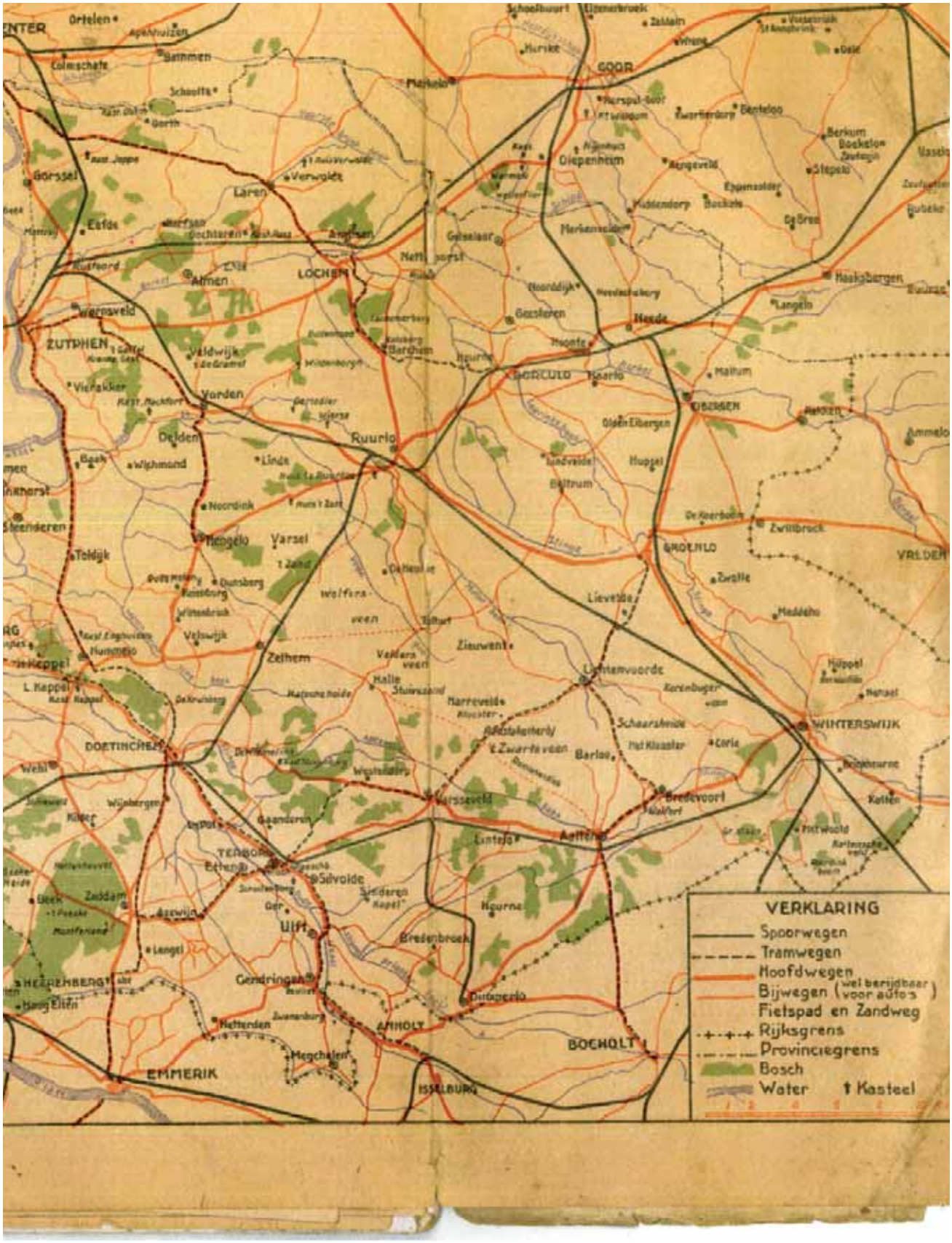
Bij de spoorlijnen horen de typische 19e eeuwse gebouwen die gebouwd werden bij de aanleg.
In Berkelland stonden gebouwen met eenzelfde bouwstijl.
Er bestonden twee types. ‘GOLS-groot’ had op de begane grond een plaatskaartenbureau, goederen–bergplaats, loket en wachtkamer. Op de boven–verdieping was een woning voor de stationschef.
Het grote type kwam voor in Boculo, Eibergen en Neede.[96] Het type ‘GOLS klein’ had alle functies op de begane grond. Naast de grote en kleine stations waren er ook ‘haltes’. Hieronder volgt een overzicht van de bestaande en verdwenen stations en haltes in Berkelland.

Spoorwegovergang bij Ruurlo.

Historische bebouwing aan de Spoorstraat in Ruurlo.

Kaart met spoorwegen. Uit: Klokman, G.J. (s.a.; waarschijnlijk voor 1911)

Spoorlijn Winterswijk-Groenlo-Hupsel-Eibergen-Neede (1884-1937)

Station Neede rond 1900, voormalig stationsgebouw met goederenloods. (bron: www.stationsweb.nl)
Het stationsgebouw van Neede is gesloopt in 2001.
Het gebouw viel architectonisch onder de categorie 'GOLS-groot'. Van het tracé is nog een deel te herkennen.

Station Eibergen in 1930 (bron: www.stationsweb.nl).
Het stationsgebouw van Eibergen, op de lijn Winterswijk-Neede, viel onder het type 'GOLS-groot'.
Het werd gebouwd in 1883 en gesloopt in 1956.

Voormalige halte Hupsel
(bron: www.stationsweb.nl)

Spoorlijn Neede-Kisveld-Noordijk-Gelselaar-Hellendoorn (1910-1935)

Station Kisveld (bron: www.stationsweb.nl)

Voormalig station Kisveld. (foto: Gelders Genootschap)
De spoorlijn langs station Kisveld is al opgeheven in 1937. Het kleine stationsgebouw bestaat echter nog steeds.

Noordijk 1959 (bron: www.stationsweb.nl). Het station Noordijk is korte tijd in gebruik geweest als station voor het personenvervoer (1910-1935). Tegenwoordig is het in gebruik als woonhuis.

Noordijk (foto: dhr. T. Esman)

Station Gelselaar

‘t Halt in Gelselaar in 1990 (bron: www.stationsweb.nl)

Spoorlijn Ruurlo-Borculo-Haarlo-Neede-Rietmolen-Hengelo (OV) (1884-1937)

Het voormalig stationsgebouw Ruurlo (bron: www.stationsweb.nl) Ruurlo kreeg een spoorwegverbinding in 1878, op de lijn Zutphen-Winterswijk. In 1884 kwam daar de verbinding bij naar Hengelo (OV), over Borculo en Neede. Ruurlo heeft nog een station,maar het oorspronkelijke gebouw is in 1984 afgebroken. Wat nog resteert van de oude situatie is het stationskoffiehuis. De spoorlijn naar Doetinchem is inmiddels opgeheven. Op een aantal plaatsen is het tracé nog terug te vinden in het landschap.

Voormalig stationskoffiehuis in Ruurlo

Station Borculo in 1917 (bron: www.stationsweb.nl).
In Borculo stond een stationsgebouw van het type 'GOLS-groot'. Bij de windhoos in 1925 had het gebouw schade opgelopen. De spoorlijn deed dienst tot 1937.

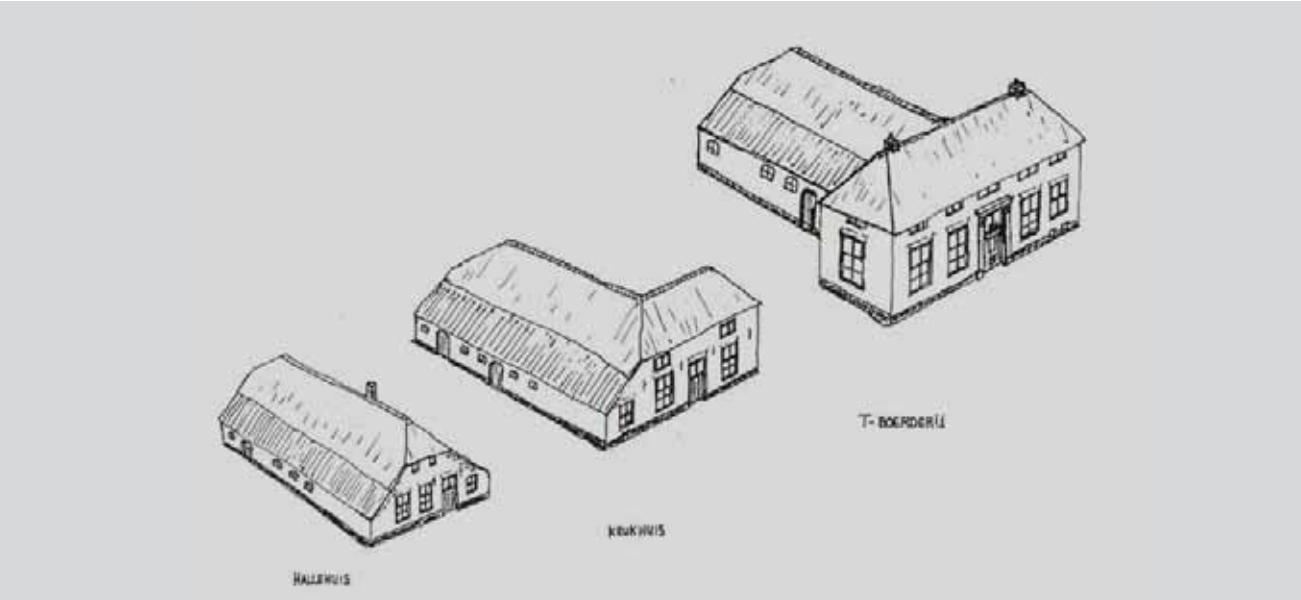

Halte Rietmolen (bron: www.stationsweb.nl). De halte Rietmolen lag op het traject Neede-Haaksbergen. Het bestond uit een eenvoudig baanwachtershuis met een wachthuis. Het gebouw bestaat niet meer. De herinnering aan de halte wordt levend gehouden door de naam 't Halt'; de naam van het industrieterrein dat op de plaats gevestigd is.

Halte Haarlo (bron: www.stationsweb.nl).
De halte Haarlo was niet meer dan een spoorwachtershuis.

4.6 THEMA 6 BEBOUWING

Varianten van het hallehuis.

In dit gedeelte wordt getracht om aan de hand van enkele bepalende thema's in hoofdlijnen de bebouwingskarakteristiek van de gemeente Berkelland te schetsen. In de keuze van de thema's wordt aangesloten bij de voor Berkelland bepalende momenten in de ontwikkelingsgeschiedenis.

Tot ver in de 19e eeuw bestond de bebouwing in Berkelland grotendeels uit boerderijen. Aan het einde van de 19e eeuw ontstaat er in de gemeente meer welvaart en rijkdom door toenemende industrialisatie. Dit heeft als gevolg dat in de kernen aan de grotere wegen grote en statige villa's worden gebouwd. Ook ontstaat de behoefte aan planmatig opgezette woonwijken ten behoeve van de fabrieksarbeiders. Met de toenemende industrialisatie ontstaat tevens de behoefte om de infrastructuur te verbeteren. De bestaande, vaak eeuwenoude, infrastructuur van handelswegen met tolhuizen en herbergen krijgt een aanvulling bestaande uit laat 19e en vroeg-20ste eeuwse spoorwegen en stationsgebouwen. In deze periode wordt door de voormalige gemeenten Borculo, Eibergen en Neede een eigen elektriciteits–maatschappij genaamd De Berkelstreek opgericht.
Na enkele tientallen jaren van voorspoed treed er vanaf 1925 een periode van stagnatie in de groei op. Allereerst wordt de gemeente Berkelland getroffen door twee natuurrampen van formaat.
De daaropvolgende 'wederopbouwperiode' heeft het bebouwingskarakter aanzienlijk beïnvloed. In het begin van de jaren '30 wordt de industrie zwaar getroffen door de economische crisis. Als gevolg daarvan houden veel fabrieken op te bestaan.

De gevolgen van bovenstaande ontwikkelingen voor de bebouwingskarakteristiek zullen hieronder puntsgewijs worden besproken. De bebouwings–karakteristiek wederopbouwperiode in de periode 1940-1965 in de volgende paragraaf zal worden behandeld.

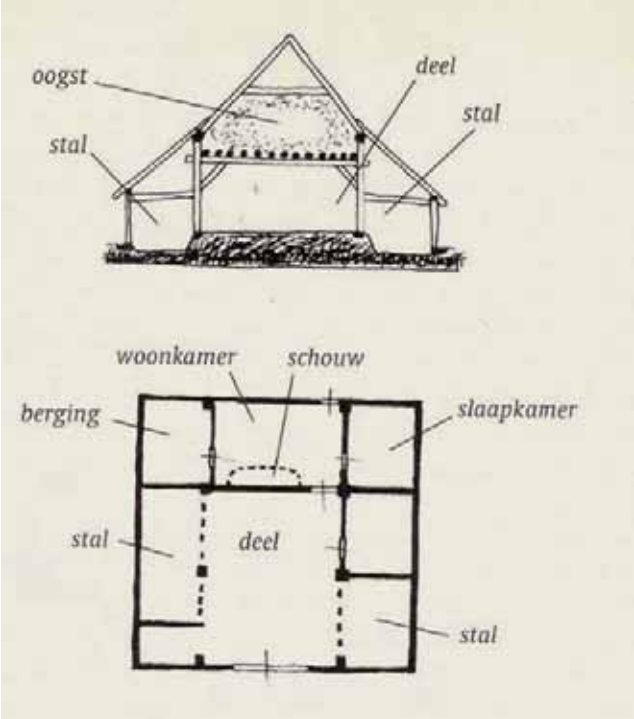
4.6.1 AGRARISCHE BEBOUWING

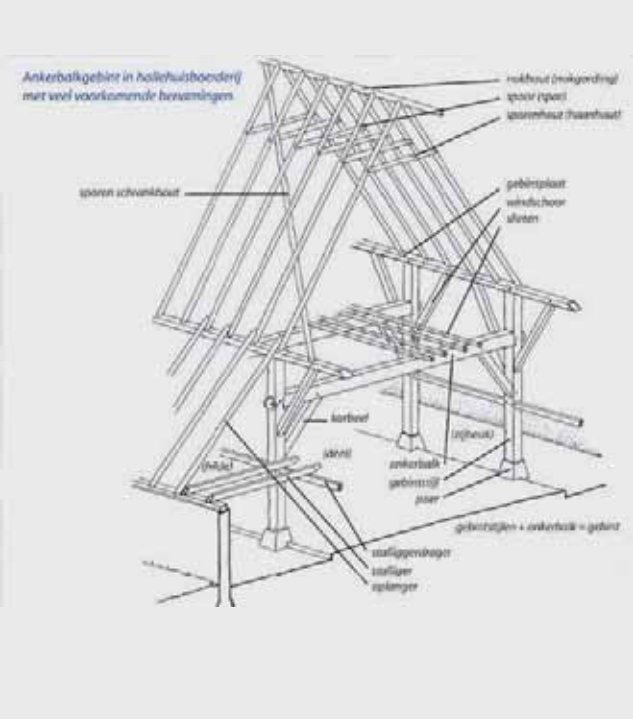
Boerderijerven

Berkelland heeft –ondanks de groei van de kernen Eibergen, Neede, Borculo en Ruurlo- nog altijd een zeer uitgestrekt landelijk gebied met een groot aantal boerderijen. Voor wat betreft het oude cultuur–landschap leert een vergelijking tussen het kadastrale minuutplan van 1832 en recente topografische kaarten dat het merendeel van de tegenwoordige boerderijen op oude bouwplaatsen staat en dat daar sinds 1832 nauwelijks sprake is geweest van een verdere verdichting. De toename van het aantal boerderijen in het buitengebied heeft voornamelijk betrekking op nieuwe boerderijen in heide- en broeklanden die vanaf de 19e eeuw zijn ontgonnen. Een andere belangrijke ontwikkeling die specifiek is voor dit gebied heeft betrekking op de herbouw van vele boerderijen na de stormramp in 1925 (Borculo) en de cycloon in 1927 (gebied rondom Neede en Beltrum). Voor meer informatie wordt verwezen naar paragraaf 4.6.5.

Boerderijtypen

Ondanks verschillen in landbouw en economische situatie behoren alle boerderijen in Gelderland tot het basistype van de hallehuisgroep.

Hallehuisboerderij: doorsnede, plattegrond en constructie.

Deze in de Middeleeuwen ontstane boerderijvorm voor het gemengde bedrijf heeft als hoofdkenmerk dat woon-, stal-, werk-, en tasruimten onder een dak zijn gecombineerd. Dit boerderijtype komt met name voor in Midden- en Oost-Nederland en het aangrenzende deel van Duitsland.
In de Middeleeuwen vertoonden de boerderijen in verschillende streken nog veel overeenkomsten.

Later ontwikkelden zich door agrarische specialisatie verschillende varianten. De laat middeleeuwse hallehuisboerderij, ook wel 'los hoes' genaamd, had een rechthoekige plattegrond, ankerbalkgebinten, een brede middenbeuk en lage zijmuren. De woning, koestal, schuur en werkplaats bevonden zich in een ongedeelde ruimte. Een fraai voorbeeld van dit type is een prent uit 1909 van de boerderij 'n Korporaol in

Voorbeeld van een onderschoer bij De Lebbebrugge.

De enskamer tegen de voorgevel van erve Vunderink.

De Schothorsterweg 3 in Gelselaar, voorbeeld van een krukhuis.

Boshoek 2 in Gelselaar.

Sjablonering in neo– renaissance stijl.

Noordijk. Deze eenvoudige hallehuisboerderij is voorzien van een rieten dak met afgewolfd einde en waarschijnlijk gebouwd in de tweede helft van de 18e eeuw. Ook is de boerderij voorzien van een zogenaamde onderschoer. Dit is een schilddak met terugliggende deuren. Hierdoor ontstaat een gat in het dakvlak. De onderschoer is een kenmerkend element in deze streek. Een kenmerkende tussenvorm is de onderschoer met daarboven een houten topgevelschot. Goed voorbeeld van dit type onderschoer treffen we aan bij boerderij Den Borg te Rekken en boerderij Vurever, die oorspronkelijk in Haarlo stond. Deze boerderij is gebouwd in het midden van de 19e eeuw en in 1994 herbouwd in het centrum van Eibergen. Thans maakt het onderdeel uit van het museum De Scheper. Helaas heeft de boerderij door de verplaatsing en herbouw een groot deel van het oorspronkelijke karakter verloren.
Ook het fenomeen van de endskamer/bovenkamer is een typerend element voor Berkelland.

De endskamer is een kamer aan een van de hoeken van het woongedeelte, die in het verlengde van de boerderij is uitgebouwd. Een bekend voorbeeld is de endskamer bij de boerderij van Erve Vunderink in Eibergen.
Tegen de voorgevel van boerderij Wolink in Haarlo zijn twee endskamers gebouwd. Het bouwen van twee endskamers tegen de voorgevel is een weinig voorkomend verschijnsel. Om in het voorhuis meer ruimte te creëren werd vaak een van de vertrekken opgehoogd of werd een van de zijbeuken uitgebreid. Op deze wijze ontstond het krukhuis met een L-vormige nokvorm. Goed voorbeeld daarvan is de krukhuisboerderij Schothorst aan de Schothorstweg 3 te Gelselaar. De huidige boerderij staat op een bouwplaats met een interessante geschiedenis. Waarschijnlijk heeft op deze plek een kasteel of havezathe gestaan. Het voorhuis van de boerderij dateert uit het eerste kwart van de 20ste eeuw en heeft invloeden van de neorenaissancestijl.

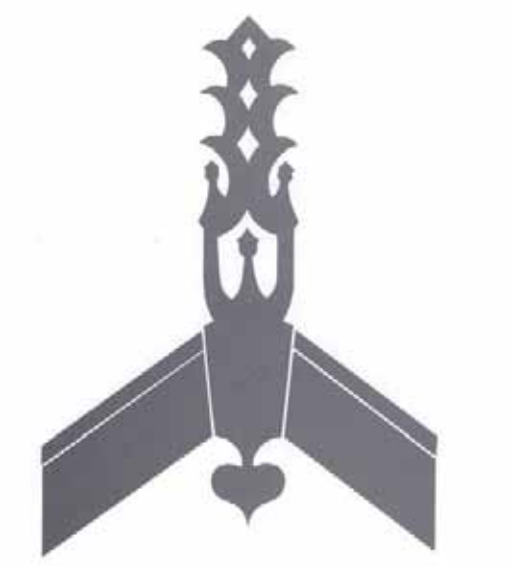
De schuur aan de Rekkense Binnenweg te Mallem

Het achterhuis is voorzien van een sluitsteen met het jaartal 1868. Het fraai gelegen historisch gegroeide boerderijcomplex bestaat verder uit een bakhuis, schuur en zandstenen waterput.
Bij de verhoging en/of uitbreiding van beide zijbeuken ontstond het zogenaamde T-huis met een T-vormige nok en/of plattegrond. Deze laatste variant kwam niet alleen tot stand als historisch gegroeid geheel. Vanaf het midden van de achttiende eeuw werd deze vorm ook toegepast bij een geheel nieuw gebouwde boerderij. Interessant voorbeeld in Berkelland is boerderij Nieuwe Renger uit 1920.
De boerderij gelegen aan Boshoek 2 in Gelselaar is gesticht vanuit de nabij gelegen boerderij Oude Renger. De Nieuwe Renger is gebouwd door de timmerman annex aannemer Welmers uit Geesteren. Opvallend zijn de sjabloonschilderingen met florale motieven in de boogvelden.

Symbolen

Karakteristiek voor de agrarische bebouwing in het gebied is de toepassing van geveltoptekens met een christelijke symboliek of een meer heidense symboliek. Een gevelteken kan o.a. de vorm hebben van een hart, bekroond door een kruis dat Jezus aan het kruis symboliseert. Boven de achtergevel bevindt zich soms een gevelteken dat gevormd wordt door twee gekruiste paardenhoofden. Paardenhoofdtekens vormen het oudste motief in de Achterhoek voor geveltoptekens en hadden oorspronkelijke een onheilafwerende betekenis. De geveltoptekens in de noordoostelijke Achterhoek (Geesteren, Noordijk, Rietmolen) zijn uit langwerpige smalle planken gezaagd en leunen met hun vormentaal tegen Twente aan.

Bijzonder rijk aan geveltekens binnen het grond–gebied van de gemeente is het dorp Rekken.
Hier komt het motief van de donderbezem veelvuldig voor. De donderbezem als geveltopteken is eigenlijk de houten vertaling van het plantje huislook of donderbaard en is van oorsprong een heidens teken. In de loop van de tijd werd dit teken gekerstend door er een kruisvorm in te verwerken.

Voorbeeld van een geveltopteken

Bijgebouwen op het erf

De gemeente kent nog meerdere, steeds zeldzamer wordende, 18e en 19e eeuwse schuren die voorzien zijn van een houten gevelafwerking en soms deels nog van wanden van met leem bestreken vlechtwerk zoals de schuur Hofman aan de Rekkense Binnenweg te Mallem.

Een essentieel onderdeel van het boerenerf was in het verleden het bakhuis. Deze varieerden van een veldoventje tot een eenlaags huisje met een zadeldak. In de loop der tijd zijn veel van deze kleine bijgebouwen verdwenen. Markante voorbeelden o.a. zijn nog te vinden op het erf van boerderijcomplex Lutke Willink aan de Hekweg 9 in Geesteren en een zeer fraai 18e eeuws bakhuis met vakwerk en resten van leemvlechtwerk gelegen aan Respelhoek 18 in Geesteren.

Verder werd vroeger op de meeste boerderijen pluimvee gehouden. Derhalve stonden op het merendeel van de erven wel één of meer kippenhokken, vaak op enige afstand van de boerderij. Veel van deze kippenhokken zijn inmiddels gesloopt. De eierhandel was jarenlang voor de boeren een belangrijke bron van inkomsten.

Historische foto van de villa Henrietta aan de Stationsweg in Neede (gelderlandinbeeld.nl)

Villa Henrietta in huidige tijd

4.6.2 INDUSTRIE

Directeursvilla's

Kenmerkend voor de woningbouw in de kernen van Eibergen, Neede en Borculo is het opvallend grote aantal villa's en herenhuizen uit het laatste kwart van de 19e eeuw en het eerste decennium van de 20ste eeuw. Veel van deze luxere woonhuizen geven een goed beeld van de huisvesting van een nieuwe, met name door de industrialisatie in de tweede helft van de 19e eeuwse ontstane, kapitaalkrachtige elite. Hierbij kan hoofdzakelijk gedacht worden aan de opkomst van de textielindustrie. Minder bekend is dat Neede gedurende enkele decennia een bloeiende fruitindustrie heeft gekend. De aanzet tot deze geschiedenis wordt gegeven in 1896.
De Stationsweg in Neede wordt gekenmerkt door een aantal grote, laat 19e eeuwse villa's gebouwd door welgestelde inwoners van Neede.
De villa De Bleeken Esch aan de Stationsweg 8 in Neede is gebouwd in een architectuurstijl met kenmerken van de Neorenaissance.

Fabrieksgebouwen

Van bijzonder belang in de streek rondom de Berkel zijn de nog functionerende watermolens, te weten Mallem bij Eibergen en de stadsmolen in Borculo.

De gemeentesecretaris Johannes Voerman neemt ontslag en start in Rietmolen fruitbomenkwekerij 'De Kieft'. In 1898 richt Voerman de NV Tuinbouw Maatschappij Gelderland op. Het bedrijf kweekt aanvankelijk aardbeien, frambozen en bessen en in een later stadium ook fruitbomen. In 1903 wordt aan de Stationsweg in Neede een jamfabriek gebouwd. Deze fabriek is in 1939 gesloopt. De voormalige directeurvilla aan de Stationsweg 13-15 is nog wel bewaard gebleven. De villa met de naam Henrietta (nu La Tour) is aan het einde van de 19e eeuw gebouwd in opdracht van Johannes Voerman.
In 1911 werd de villa verbouwd en aangevuld met de ronde toren tegen de rechter zijgevel.

Een voorbeeld van een opvallend inmiddels verdwenen fabriekscomplex is de jamfabriek in Neede. Op het hoogtepunt, rond 1920, werkten er tachtig mensen in de fabriek en veertig mensen op de kwekerij en in de boomgaarden. De bloei van het bedrijf was voor een groot deel te danken aan de Twentse textielbaronnen. Die financierden de onderneming met kapitaal en konden vervolgens pronken met de vele buitenlandse fruitrassen van de kwekerij. Van de fabriek aan de Stationsweg is niets meer zichtbaar. Het bedrijf overleefde de economische recessie van de jaren '30 van de 20ste eeuw niet en hield op te bestaan. In 1939 werd de fabriek aan de Stationsweg gesloopt.

Een goed voorbeeld van een nog behouden bedrijfsgebouw is de voormalige snelweverij van calicot aan de Haaksbergseweg 16 te Eibergen.

De jamfabriek aan de Stationsweg in Neede.

De voormalige textielfabriek aan de Haaksbergseweg in Mallem / Eibergen.

Historische afbeelding van dezelfde textielfabriek met De Berkel op de voorgrond.

Het pand is in 1832 gebouwd door de uit België afkomstige J.B.P. Bouquié. In de fabriek werd ongebleekt katoen geweven. Bij het overlijden van Bouquié in 1855 stonden er rond de 300 snelweefgetouwen[101]. Het gebouw is gelegen aan de rivier De Berkel en aan de weg naar Haaksbergen. Hierdoor was aan- en afvoer van goederen mogelijk via het water en via de weg. Na 1855 volgden nieuwe bedrijven, waaronder een een leer- en drijfriemen–fabriek van de gebroeders Prakke en een stoom–blekerij van G.J. ten Cate.

Arbeiderswoningen

In Berkelland bevonden zich veel steenfabrieken en er was een omvangrijke textielindustrie. Zoals onder het kopje fabrieksgebouwen al is aangegeven stond er in Eibergen een grote textielfabriek. Ook staat Neede bekend om de jamfabriek van de Tuinbouwmaatschappij Gelderland.
Door toenemende groei van deze industrie was de woningnood onder de Needse arbeiders in het begin van de 20ste eeuw erg groot. Om die reden zijn in het dorp op meerdere plaatsen kleine sociale woningbouwcomplexen gesticht. Voorbeelden hiervan zijn de woningen aan de Wilhelminastraat en de Ruwenshofstraat. De woningen zijn gebouwd tussen 1913 en 1920 en staan op de gemeentelijke monumentenlijst. De Wilhelminastraat is van belang als voorbeeld van de vroege uitbreiding van het oude dorp in het begin van de 20ste eeuw. Er zijn in totaal negen verschillende bouwtypen ontworpen door de architect A. Beltman en de architect G.J. ten Raa.
Ook het overwegend agrarische karakter van Eibergen veranderde in het begin van de 20ste eeuw door de toename van industrie, handel, landbouw en openbare functies aanzienlijk. Het in 1926 opgestelde uitbreidingsplan voorzag in de realisatie van woningen voornamelijk ten zuidoosten van de kern van Eibergen.

4.6.3 INFRASTRUCTUUR

Wegen en tolhuizen

Het ontstaan en de ontwikkeling van het wegenstelsel houdt sterk verband met de landschappelijke gesteldheid. De oudste doorgaande wegen voeren logischerwijs over de hoger gelegen delen in het landschap. De laaggelegen en moerassige gebieden waren oudtijds niet of nauwelijks ontsloten en vormden omvangrijke barrières. De weg die voerde van Zutphen tot Winterswijk werd in de vroegmoderne tijd al door handelslieden gebruikt[102]. In hoofdstuk 4 wordt uitgebreid aandacht besteed aan de ontwikkeling van het wegenstelsel in de gemeente Berkelland. Voor wat betreft dit hoofdstuk is het van belang om te vermelden dat aan deze wegen boerderijen lagen die uitgroeiden tot pleisterplaatsen. De objecten kregen al snel de functie van tolhuis en herberg. Goed voorbeeld hiervan is De Lebbenbrugge in Borculo, gelegen bij de Lebbinkbeek. die in de loop van de tijd vele functies heeft gehad.

Naast boerderij was De Lebbenbrugge postkantoor, herberg en tolkantoor. Erve De Meijer gelegen aan de Hessenweg 2 te Neede kent een min of meer vergelijkbare geschiedenis. Het object is in 1735 gebouwd als herberg aan de weg die liep van Deventer via Neede naar Vreden. In 1898 groeide de hallehuisboerderij uit tot een T-boerderij Tegenwoordig is de boerderij herbestemd tot bibliotheek. De restauratie en herbestemming is uitgevoerd onder leiding van de achitect Heineman in 1971[103].

Voormalig stationsgebouw in Kisveld.

De Burg. Bloemersstraat 38 in Borculo.

Spoorwegen en spoorstations

In 1872 werd de Nederlandsch-Westfaalsche Spoorweg-Maatschappij (NWS) opgericht. Neede was in het eerste kwart van de 20ste eeuw een tamelijk belangrijk knooppunt in het spoorwegnet van Oost-Nederland. In 1884 werden de spoorlijnen Winterswijk-Neede-Hengelo (ov.) en de lijn Ruurlo-Neede geopend. In 1910 volgde de lijn Neede-Hellendoorn. In de loop van de 20ste eeuw zijn echter alle spoorlijnen voor zowel personen- als goederen–vervoer gesloten. Wel zijn de relicten van het spoorverleden nog gedeeltelijk zichtbaar. Het meest tastbaar zijn de voormalige stationsgebouwen in Kisveld en Noordijk. Het stationsgebouw aan de Schoolweg 35-37 te Noordijk is in 1910 ontworpen in overgangsarchitectuur. Het gebouw heeft tot het sluiten van de lokaalspoorlijn Neede-Hellendoorn in 1935 gefunctioneerd. Tegenwoordig is het object in gebruik als woonhuis. Het stationsgebouw in Kisveld is in een vergelijkbare architectuurstijl ontworpen. Ook het tracé van de voormalige spoorlijn naar Ruurlo, inclusief een aftakking naar Hellendoorn, is behouden. De spoorrails zijn vervangen door asfalt, een ijzeren spoorbrug is hierbij eveneens gehand–haafd. Deze geklonken balkbrug met vakwerkliggers is aangewezen als gemeentelijk monument.

De Burg. Bloemersstraat 34 – 36 in Borculo.

Trafohuisje van de EMB in Borculo.

Elektriciteitsmaatschappij De Berkelstreek

In 1912 is elektriciteitsmaatschappij De Berkelstreek (hierna EMB) opgericht. Dit was een samen–werkingsverband tussen de gemeenten Borculo, Eibergen en Neede. In 1914 sloot de Overijsselse gemeente Diepenheim zich in aan bij het samenwerkingsverband en in 1915 volgde de gemeente Ruurlo. Men kocht met gemeentelijk kapitaal elektriciteit in bij het Twentsch Centraalstation voor Elektrische Stroomlevering in Hengelo (ov.). De bebouwing aan de Burgemeester Bloemersstraat in Borculo is sterk beïnvloed door de EMB. Het eerste kantoorpand van de EMB werd in 1914 gerealiseerd. Het kantoorpand en administrateurswoning (nummer 34-36) is ontworpen door de Lochemse architect B. Beeftink en vormt een goed voorbeeld van de Overgangs–architectuur uit deze periode. In het ontwerp zijn elementen gebruikt uit onder meer de neo–renaissance en chaletstijl, naast Berlagiaanse en rationalistische kenmerken. Noemenswaardig is ook het pand op nummer 38. Dit voormalige administratie- en magazijngebouw is eveneens ontworpen door Beeftink in een architectuurstijl met koloniale invloeden. Het naastgelegen rietgedekte trafohuisje heeft in het ontwerp eveneens koloniale invloeden. Het gebruik van deze architectuurstijl is goed te verklaren.

1925, de verwoestende werking van de stormramp in Borculo is goed zichtbaar.

Voorbeeld van een verwoeste boerderij na de cycloon in 1927 in Beltrum. (gelderlandinbeeld.nl)

De eerste directeur van het electriciteitsbedrijf de heer Hugenholtz was voor hij naar Borculo kwam woonachtig in Bandung op Java. Dit type trafohuisje is kenmerkend voor een groot deel van de gemeente Berkelland. We treffen onder meer aan de Pierinkdijk 1 in Gelselaar, Prins Bernardstraat in Eibergen, Stationsweg 25 in Neede en aan de Rutgersdijk in Noordijk trafohuisjes van de EMB aan.
In 1927 is in opdracht van het Twentsch Centraal Station het regelstation van de Berkelstreek gebouwd aan de Needseweg in Eibergen. Het regelstation met invloeden van de Amsterdamse School is sinds 1999 rijksmonument.

4.6.4 TEMPESTATE NATA: INVLOEDEN VAN DE STORMRAMP EN DE CYCLOON

De stormramp in 1925 heeft in Borculo en omgeving veel schade veroorzaakt. De bebouwing aan de Burgemeester Bloemersstraat in Borculo is voor een groot deel verwoest. De huidige bebouwing wordt om die reden gedomineerd door bebouwing uit de tweede helft van de jaren ’20 van de 20ste eeuw.
het pand aan de Burgemeester Bloemersstraat 51 is gebouwd met opbrengst van een inzameling in de stad Utrecht. Hieraan herinnert nog een boven de ingang geplaatste gedenksteen met het volgende opschrift: 1925 / TEMPESTATE NATA / UTRECHT (Uit de storm geboren).
In dit deel van de Burgemeester Bloemersstraat bevinden zich meer naar aanleiding van schenkingen tot stand gekomen panden, met een villa-achtig karakter, zoals de panden Amsterdam en Zutphen. Kenmerkend voor deze bebouwing is de vergelijkbare architectuurstijl met invloeden van de Gooise Landhuisstijl.

In 1927 werd dit gebied opnieuw getroffen door een ramp van formaat.
Een cycloon trok met een verwoestende kracht over het gebied Avest, Voor-Beltrum, Olden Eibergen en Neede. Vele boerderijen in het buitengebied zijn door dit natuurgeweld verwoest. In Eibergen werden 61 boerderijen geheel verwoest en 30 grotendeels[104].

De getroffen boerderijen werden vaak op de oude gebinten in traditionele stijl herbouwd. De T-boerderij gelegen aan Borculoseweg 112 te Neede is een goed voorbeeld van een boerderij die in traditionele stijl is herbouwd in de jaren 1927-1928 nadat de oude boerderij volledig is verwoest. De gebruikelijke traditionele vormgeving en detaillering wordt gecombineerd met meer eigentijdse zaken zoals de plint met trasraam, de gevels van het voorhuis in halfsteens verband met spouw en het siermetselwerk in de topgevels.

Voorbeeld van een na de stormramp herbouwd pand aan de Burg. Bloemersstraat in Borculo.

4.7 THEMA 7 BERKELLAND IN WEDEROPBOUW

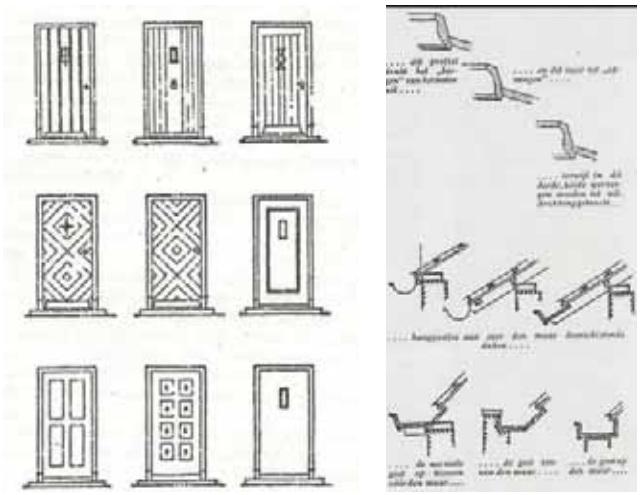
Naoorlogse woningen bij de Leo-stichting te Borculo.

De wederopbouw kan gezien worden als één van de meest interessante periode in de Nederlandse architectuurgeschiedenis van de 20ste eeuw. Alhoewel in delen van de gemeente Berkelland door de natuurrampen reeds in 1925 en 1927 sprake was van een grootschalige wederopbouw wordt hier de periode van 1940 tot 1965 bedoeld. Deze periode kenmerkt zich door het gebruik van nieuwe materialen en werkwijzen. Het was ook de tijd van de vernieuwing van het stedenbouwkundig ontwerp door nieuwe verkavelingspatronen, nieuwe ideeën over gemeenschapsvorming en een belangrijker rol van het verkeer als ordeningsprincipe.[105] Na een algemene beschrijving van de architectuur van de Wederopbouwperiode volgt een overzicht van de ontwikkeling van de wederopbouwarchitectuur in de stad Borculo en de kernen Neede, Eibergen en Ruurlo.

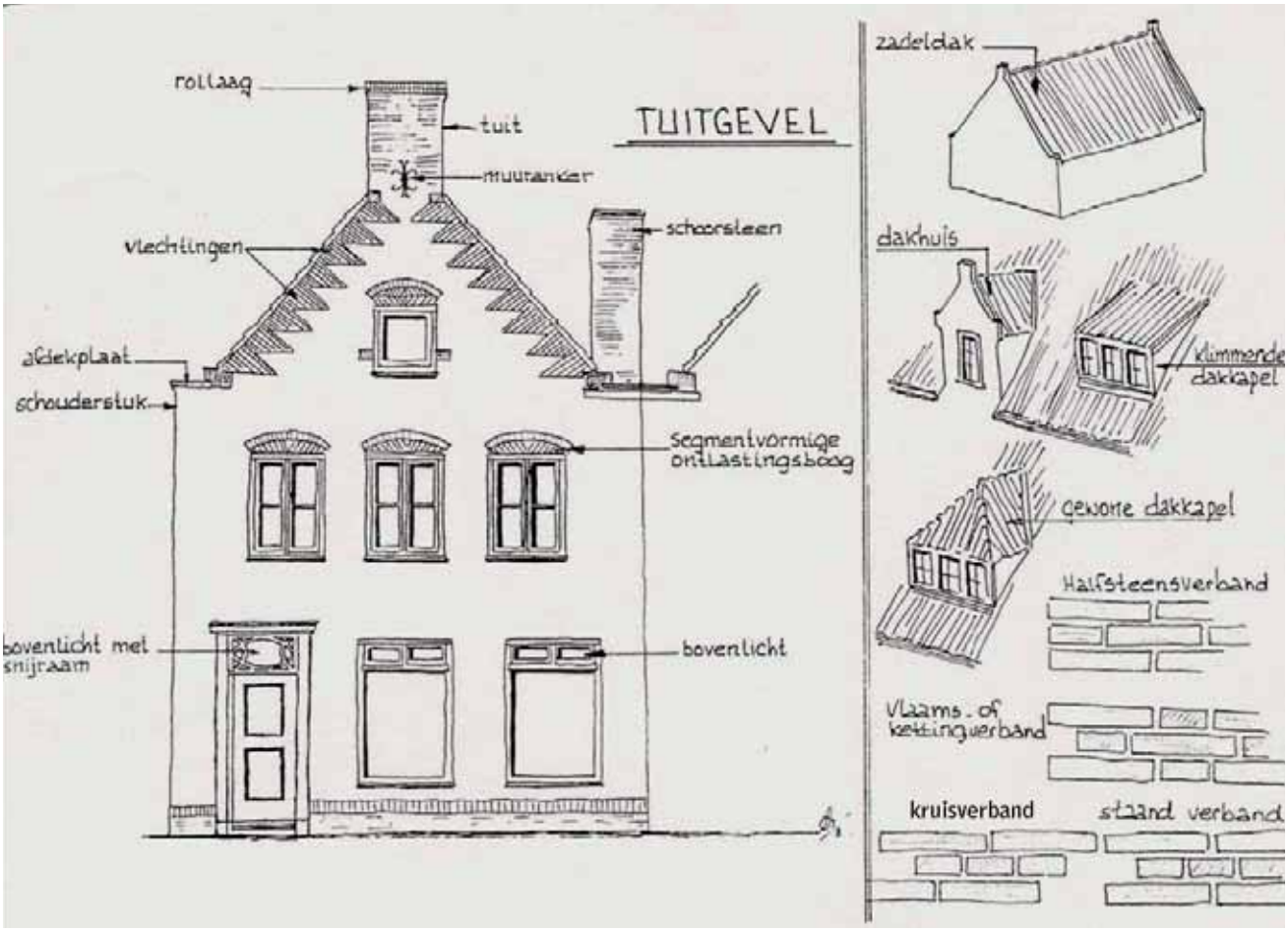
4.7.1 ACHTERGROND

De periode van de wederopbouw wordt gekenmerkt door een grote toename van de vraag naar woningen. Deze toename van de vraag naar woningen kent twee belangrijke oorzaken.[106] Allereerst gaat het om het feitelijke herstel van oorlogsschade. Daarbij komt dat na de bouwstop van juni 1942 de woningbouw vrijwel stil heeft gelegen. De tweede oorzaak heeft te maken met de explosieve toename van het aantal huwelijken, de geboortegolf, de daling van het sterftecijfer en de komst van repatrianten uit Nederlands-Indië. Niet alleen de steden maar ook de kleine plattelandsgemeenten stonden gedurende de wederopbouw voor de opgave om snel en veel woningen te bouwen tegen beheersbare kosten.

Als voorbeeld hiervoor kan de bevolkingstoename van de voormalige gemeente Eibergen worden genomen. Tussen 1795 en 1909 groeide de bevolking van 3.127 naar 5.633. In 1931 had de gemeente 9.135 inwoners en dit groeide in 1971 tot 15.505.[107] Bovenstaande factoren zorgden ervoor dat er gezocht moest worden naar een manier waardoor de bouwproductie verhoogd kon worden. In de Wederopbouwperiode was sprake van enkele veel voorkomende architectuurstijlen. In de volgende paragraaf zullen deze stromingen nader worden besproken.

Voorbeelden van deuren en dakgoten in de stijl van de Delftse School uit het in 1946 gepubliceerde boek Onze bouwkunst van allen dag van S.J. van Embden.

Kenmerken Delftse School (bron: J. Vredenberg, Monumentengids Scherpenzeel, Utrecht 2004).

4.7.2 ARCHITECTUUR VAN DE WEDEROPBOUW

De periode van de wederopbouw wordt gekenmerkt door drie architectuurstromen: de Delftse School, de Shake-Hands architectuur en het (internationale) Functionalisme. [108] Hieronder zal worden aangegeven wat de specifieke kenmerken van de stromingen zijn en welke voorbeelden hiervan in de gemeente Berkelland aanwezig zijn.

De Delftse School

De jaren tussen 1940 en 1955 staan voornamelijk in het teken van de stijl van de Delftse School.
De Delftse School was een stroming in het Traditionalisme in de Nederlandse architectuur ontstaan rondom de hoogleraar ir. Marinus Jan Granpré Molière, werkzaam op de Technische Universiteit Delft. Karakteristiek voor de Delftse School is de op menselijke schaal gebaseerde architectuur, de toepassing van streekeigen materialen, handvorm bakstenen en met keramische pannen gedekte schild- of zadeldaken voorzien van duidelijk gemarkeerde schoorstenen. Een belangrijk onderdeel van de architectuur zijn de roeden–verdelingen in de ramen die de sobere, vaak robuuste architectuur een vriendelijke en vaak zelfs elegante uitstraling geven. Het gebouw van de Rabobank aan de Dorpsstraat in Ruurlo is gebouwd in de Bossche Schoolstijl.
Deze architectuurstijl heeft grote overeenkomsten met de Delftse Schoolstijl.
Het bestuur van de Rabobank kocht in 1939 een perceel grond op de hoek van de Dorpsstraat en de Domineesteeg, waarna men in 1943 besloot om een prijsvraag voor een ontwerp uit te schrijven[109]. Door de jury werd het ontwerp van G.J. Postel uit Lochem als beste gewaardeerd. De aanbesteding van de nieuwbouw geschiedde echter pas in 1951. In dat jaar begon de firma E. Odink met de bouw. Op 9 december 1952 werd het nieuwe bankgebouw in gebruik genomen.

Shake hands

Mede onder invloed van het veranderende bouwbedrijf en opdrachtgeverschap wordt de architectuur gaandeweg de jaren vijftig steeds zakelijker. In veel gebouwen zijn de bovengenoemde traditionalistische kenmerken, in minder zuivere vorm, gecombineerd met moderne constructies en materialen tot een nieuw architectonisch geheel dat

De Rabobank aan de Dorpsstraat in Ruurlo vlak na de bouw in 1952, gebouwd in de Bossche stijl.

Het gebouw van de Rabobank in Ruurlo anno 2011.

Eerste steen van het Rabobankpand.

ook wel Shake Hands architectuur wordt genoemd. De twee voor de oorlog recht tegenover elkaar staande opvattingen, namelijk die van de 'modernen' (functionalisten) en die van de traditionalisten (Delftse School) komen nader tot elkaar.
In de gebouwen combineren in zicht gelaten betonconstructies met baksteen, met soms sterk op het 'esthetische' gerichte gevelonderdelen of ornamentiek, zoals vensteromlijstingen of een golvende afsluiting van de gevel.

Functionalisme

Rond 1955 krijgen moderne industriële opvattingen in de architectuur langzaam maar zeker de overhand. Dit zogenaamde naoorlogse Functionalisme is herkenbaar aan de toepassing van platte daken. Dit betreffen in de fabriek gemaakte standaard–elementen. Ook is deze stijl herkenbaar aan de ijle betonconstructies in de gevel en/of door grote ruiten. Een goed voorbeeld is van een gebouw met kenmerken van het Functionalisme is de Kerst Zwartschool gelegen aan de Schoolstraat in Ruurlo. In 1953 werd begonnen met de bouw van de school volgens het ELPE-systeem [110]. Het ontwerp van de school is gemaakt door D.L. Landman uit Leiden en de bouw werd uitgevoerd door Panagro uit Warmond. In 1954 werd de school in gebruik genomen.

4.7.3 GEBOUWTYPEN

Woonhuizen

Kenmerkend voor de Wederopbouwperiode is de opkomst van standaard woningtypen en platte–gronden. De centrale overheid probeerde dit te stimuleren om de woningbouw te rationaliseren en tegelijk de nadruk gelegd op de bevordering van het ontwikkelen van nieuwe bouwsystemen. De vroege naoorlogse woningbouw kenmerkt zich door het gebruik van decoratieve elementen en ambachtelijk verwerkte materiaalsoorten. Hierdoor moest voorkomen worden dat de bewoner de indruk kreeg

Ruurlo, de Kerst Zwart School.

Vrijstaand woonhuis aan de Klaashofweg in Eibergen.

Gecombineerd woon-winkelpand aan het Julianaplein in het centrum van Ruurlo.

Dit pand op de hoek van de Nelissenstraat en de Voslaan in Beltrum is vlak na de oorlog opnieuw opgebouwd, nadat op 25 maart 1945 grote verwoestingen waren aangericht door geallieerde bombardementen. In de tegenoverliggende r.-k. school hadden de Duitsers munitie opgeslagen en ze hielden daar ongeveer 80 mensen gevangen als menselijk schild (www.beltrum-online.nl). In het rechter woonblok bevond zich oorspronkelijk op de begane grond ook een winkelpand.

Kastanjestraat in Eibergen. Goed voorbeeld van Weder–opbouwarchitectuur uit de jaren '60 van de 20ste eeuw.

dat zijn huis een serieel vervaardigd product was. Ook werd getracht om de woningen een streekeigen karakter te geven. Een voorbeeld van de vroege vorm van wederopbouwarchitectuur in de gemeente Berkelland is bijvoorbeeld het gecombineerde woon-winkelblok gelegen op de hoek van de Voslaan en de Nelissenstraat in Beltrum. We zien dat er bij dit voorbeeld getracht is om in het ontwerp streekeigen elementen te gebruiken. Dit komt onder meer tot uitdrukking door de getoogde strekken boven de gevelopeningen. Tevens is er bij dit voorbeeld aandacht besteed aan de detailleringen van het metselwerk en de prominent geplaatste schoorstenen. In de loop van de jaren '50 werden de ontwerpen van woningen steeds meer gestandaardiseerd en trad er een versobering op in het gebruik van materialen en detailleringen.
De woning aan de Klaashofweg 26 in Eibergen geeft een beeld van deze ontwikkeling.
Er is bij dit vrijstaande woonhuis geen sprake van een rijke detaillering in de vorm van bijvoorbeeld siermetselwerk. Wel wordt de aandacht getrokken doordat een dakkapel door de daklijn steekt.

In de latere wederopbouw treedt een verdere versobering en standaardisering op. Een voorbeeld hiervan is te vinden aan de Kastanjestraat in Eibergen. Deze woningen zijn in de jaren '60 gebouwd door de Woningbouwvereniging Eibergen-Neede. Een vergelijking is ook goed te maken voor wat betreft de gecombineerde woon-winkelpanden. Bij het object aan het Julianaplein in Ruurlo is sprake van een meer soberder detaillering en materialisering in vergelijking met het hiervoor besproken pand in de kern van Beltrum.

Schoolgebouwen

Een in het oog springend gebouwtype uit de wederopbouwperiode is het schoolgebouw. Wat opvalt in de gemeente Berkelland is het grote aantal schoolgebouwen uit de wederopbouw die nog aanwezig zijn.

Een mooi voorbeeld van een school uit de periode van de Wederopbouw is de Willem Sluiterschool gelegen op de hoek van de Klaashofweg en de Huenderstraat in Eibergen. Deze school is gebouwd in 1953 en heeft een kenmerkend lessenaardak en grote gevel–openingen.

Willem Sluyterschool in Eibergen gelegen op de hoek van de Klaashofweg en de Huenderstraat.

School aan het Meidoornplein in Eibergen.

De school gelegen aan het Meidoornplein in Eibergen is eveneens een fraai voorbeeld van een school uit de wederopbouwperiode. Het gebouw is ontworpen in een gecombineerde architectuurstijl met traditionele hoofdvormen.

Voorbeelden van scholen uit de wederopbouwperiode in Ruurlo zijn de eerder genoemde Kerst Zwartschool gelegen aan de Schoolstraat en De School met de Bijbel Rehoboth aan de Beatrixlaan. De Rehoboth–school is in 1958 ontworpen door architect F.J. Mars uit Borne[111]. Mars ontwierp een school–gebouw met twee lokalen. Op 4 juli 1959 werd De School met de Bijbel 'Rehoboth' in gebruik genomen. In de periode tussen 1970 en 1981 werden er in verschillende fasen totaal drie lokalen bijgebouwd.

Kopse gevel van de school aan het Meidoornplein.

De Rehobothschool in 2011.

De School met de Bijbel 'Rehoboth' aan de Beatrixlaan in Ruurlo in 1959.

4.7.4 STEDENBOUWKUNDIGE ONTWIKKELING

In de laatste paragraaf volgt een beschrijving van de stedenbouwkundig ontwikkeling van de vier grote kernen in de gemeente Berkelland gedurende de wederopbouwperiode. Aan de hand van kaartmateriaal wordt in grote lijnen aangegeven op welke wijze en waar de ontwikkelingen zich voornamelijk hebben voor gedaan.

Eibergen

In Eibergen is vlak na de Tweede Wereldoorlog sprake van uitbreiding van het dorp. Langs de oude wegen met lintbebouwing werden de open plaatsen langzaam volgebouwd. In het zuidelijke deel van Eibergen is tussen 1945 en 1955 sprake van planmatige woningbouw. Het zuidelijk deel werd opgevuld tot en met de Klaashofweg. In het noordelijk deel van het dorp wordt in 1954 een park aangelegd met een openluchttheater. De gebruikte vorm van het is kenmerkend voor de weder–opbouwperiode en heeft sterke overeenkomsten met de ontwerpen voor muziekkoepels in die tijd.

In datzelfde jaar kan Eibergen garnizoensplaats genoemd worden door de realisatie van het militair kamp in Holterhoek (voor nadere informatie zie het tekstkader). In de periode 1955 en 1965 vindt verdere uitbreiding van de wijken van Eibergen plaats. Ten westen van de oude dorpskern is sprake van een flinke uitbreidingswijk. Rond het Meidoorn–plein ontstaat de buurt genaamd ‘Op d’n Esch’ met centraal een school en enkele winkels. De naam van de wijk verwijst naar de plek. De uitbreiding heeft plaats gevonden op het hoogste punt van een es.
In 1958 werd reeds besloten tot de bouw van dertig woningen in verband met de komst van beroeps–militairen op het kamp Holterhoek.
In het zuiden vindt opnieuw een uitbreiding plaats. Het gebied tot aan de Vogelenzangstraat werd volgens het Plan Zuid bebouwd.

Het in 1954 aangelegde openluchttheater De Maat.

Houten tribunes van het openluchttheater.

Afbeelding van het kamp Holterhoek in de jaren ’60 van de 20ste eeuw.

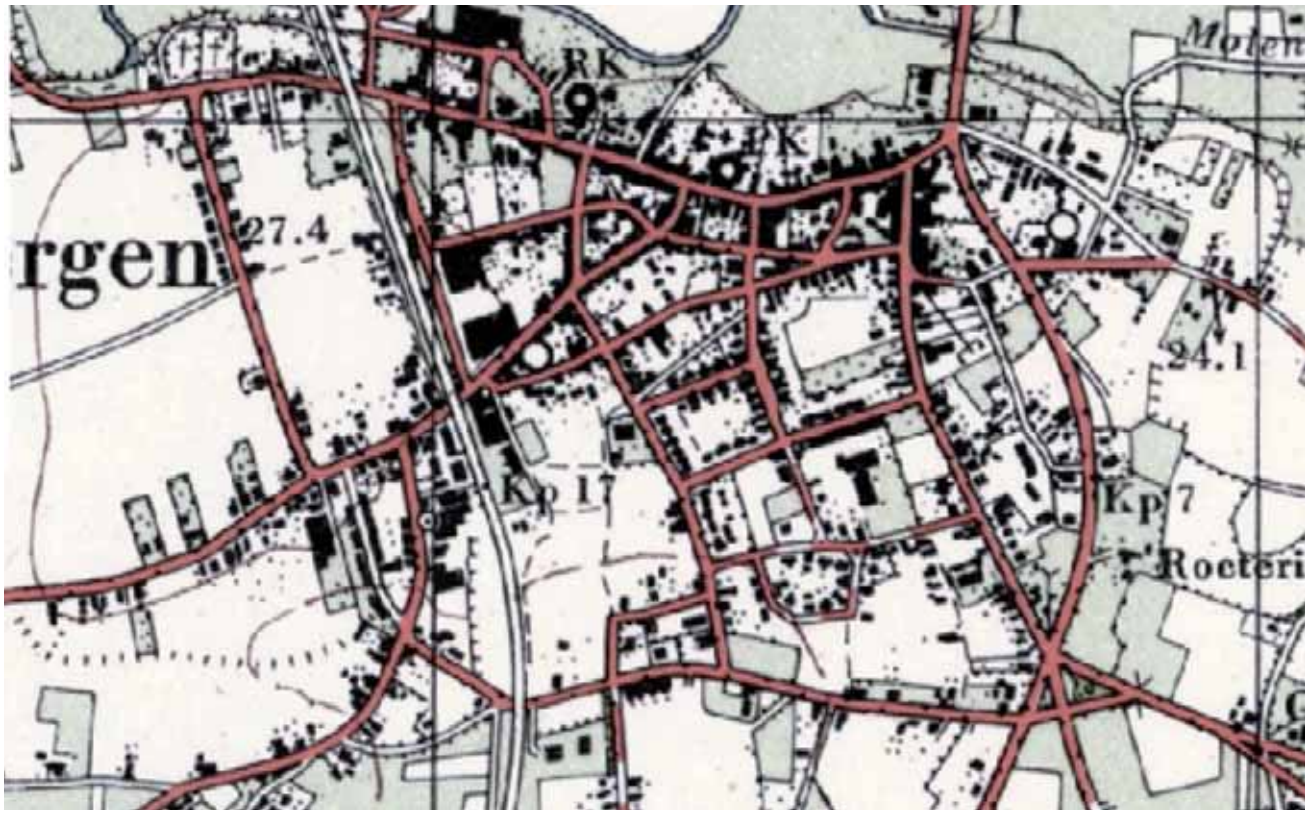
UITGELICHT: KAMP HOLTERHOEK

Rond het midden van de jaren ’50 van de 20ste eeuw ontstond in Eibergen onder meer behoefte aan nieuwe woningen door de komst van beroepsmilitairen. Het Gemeentelijk Woningbedrijf liet vanaf 1954 woningen voor de militairen bouwen aan de Klaashofweg (vliegenierswoningen), de Koningin Wilhelminastraat (officierenstraat).
Halverwege 1954 werd gestart met de bouw van het militair kamp aan de Zwilbroekseweg in Eibergen. Het Rijk kocht in totaal 5,4 hectare grond ten behoeve van de realisatie van het kamp. In eerste instantie werden door de genie 17 houten barakken, een grotendeels uit steen opgetrokken keuken en badhuis en een betonnen munitiemagazijn gerealiseerd.
De daadwerkelijke opening van het militaire kamp Holterhoek vond plaats op 21 juli 1955. in 1967 werd het kamp aanzienlijk uitgebreid en vond opnieuw een openingsplechtigheid plaats. De volgende uitbreiding van kamp Holterhoek naar ruim 21 hectare vond plaats in 1984. Tevens werden plannen voorgesteld om onder meer alle houten barakken te vervangen door stenen gebouwen, nieuwe keukens en eetzalen te realiseren, en de Zwilbroekseweg te verbreden vanwege de komst van pantser–wielvoertuigen.

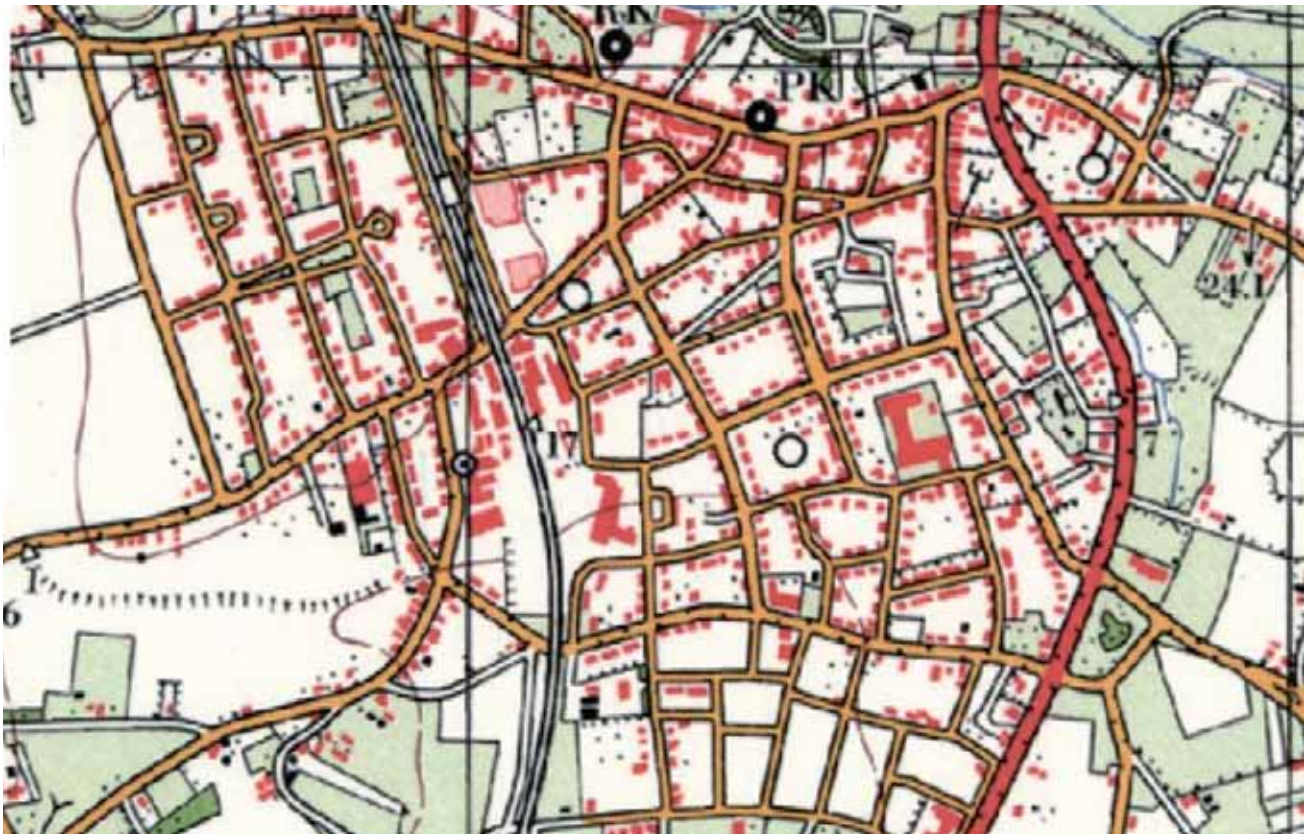

Topografische kaart Eibergen 1937.

Luchtfoto RAF uit 1944.

Topografische kaart Eibergen 1955.

Topografische kaart Eibergen 1965.

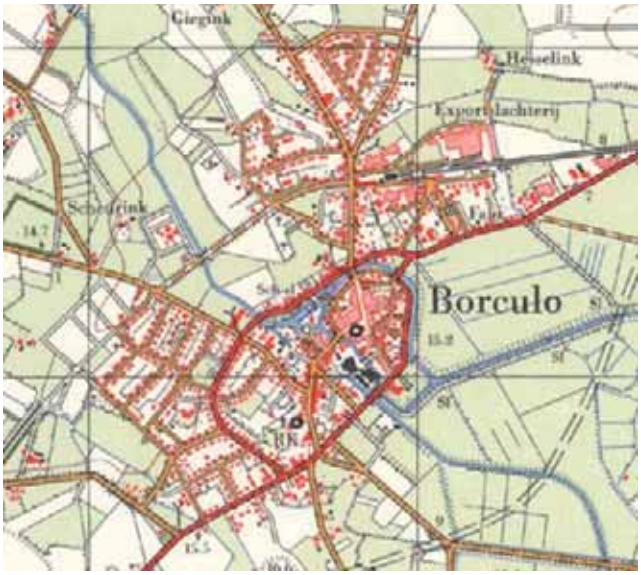
Borculo

In Borculo is in de periode tussen 1955 en 1965 sprake van grote uitbreidingen. De uitbreiding vindt verspreid plaats rondom de oude kern. Het gaat daarbij hoofdzakelijk om planmatige woningbouw ten zuidwesten van de kern van het stadje.

Straten zoals de Prinses Beatrixstraat en de Prinses Margrietstraat worden in deze periode ontwikkeld. Ook ten noorden van de kern ontstaat in deze periode een nieuw wijkje. Het gaat daarbij om straten met de naam Prins Willem V straat, Stoeterijstraat en de Heerlijkheidstraat.

Woningblokken in de Koningin Julianastraat te Borculo.

Topografische kaart Borculo 1965.

Ruurlo

In Ruurlo is in de eerste periode van de wederopbouw hoofdzakelijk sprake van kleine uitbreidingen rondom de kern. Het gaat daarbij onder meer om de Kerkstraat, Schoolstraat en de Zuivelweg.
In de periode tussen 1955 en 1965 vonden grotere uitbreiding aan de noordkant van het dorp plaats.

De planmatige uitbreiding met diverse wijken vond onder meer plaats aan de Beatrixlaan en de Verlengde Kroezelaan.

De Verlengde Kroezelaan is een goed voorbeeld van een uitbreiding waarbij op fraaie wijze gebruik is gemaakt van de historische structuur.

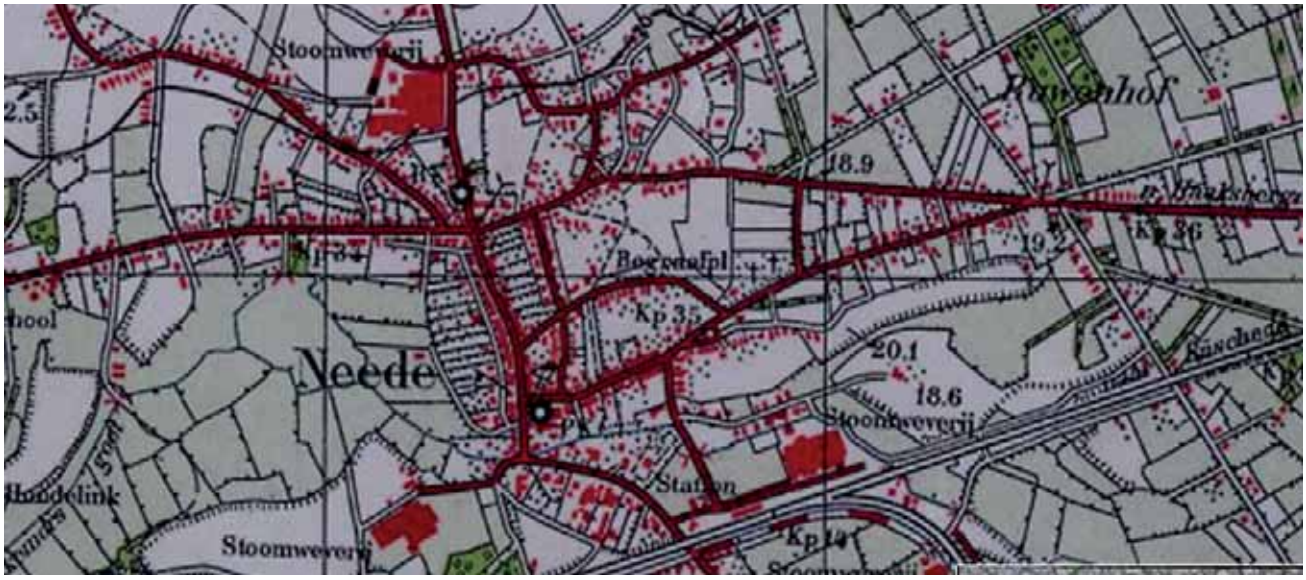
Planmatige uitbreidingswijk aan de Kerkstraat in Ruurlo.

Woonblok aan de Beatrixlaan in Ruurlo.

Neede

In Neede is in de periode tussen 1940 en 1955 hoofdzakelijk sprake van verdichting in de vorm van planmatige woningbouw in wijkjes. Er vindt op kleine schaal ook uitbreiding plaats in de vorm van geplande wijken. Het gaat hierbij hoofdzakelijk om uitbreiding ten Noordwesten van de kern van Neede. In de periode tussen 1955 en 1965 vinden de uitbreidingen voornamelijk ten Oosten en Noordoosten van de kern van Neede plaats.

Neede Topografische kaart 1937.

UITGELICHT:

De architectuur uit de Wederopbouwperiode valt op door het gebruik van monumentale wandkunst. Deze wandkunst bestond onder meer uit baksteenmozaïek, baksteenreliëf, glas appliqué en sgrafitto. Een fraai voorbeeld van dergelijke wandkunst is zichtbaar op een van de gebouwen van de Leo-Stichting in Borculo. Binnen het complex staan meerdere objecten uit de wederopbouwperiode. Door de cycloon in 1925 en de brand in 1943 zijn veel vooroorlogse gebouwen verloren gegaan. Na de oorlog wordt de naam van de instelling gewijzigd van Leogesticht in Leo-Stichting. Het internaat wordt geleidt door de Fraters van Utrecht. In 1962 wordt een zwembad aangelegd. Op onderstaande foto's is sprake van betonreliëfs die zijn ingemetseld in de bakstenen muur. De voorstellingen zijn figuratief en hebben rurale onderwerpen. Deze voorstellingen verwijzen waarschijnlijk naar de vakopleiding en de interne discipline van de Leo-Stichting.

Monumentale wandkunst op een gebouw van de Leo-Stichting, Borculo.

VOETNOTEN **HOOFDSTUK 04**

[69] Hans, G.J. (2002), P 45.
[70] Verhoeven, D en M. Wingens (2010), P 33.
[71] Hans, G.J. (2002), P 50-52.
[72] Te Vaarwerk e.a. (1988), P 19.
[73] Te Vaarwerk (2011), P 1
[74] Van Cruyningen (2005), P 91.
[75] Barends en Harten (1988), P 42
[76] Scholte Lubberink (1995)
[77] Te Vaarwerk e.a. (1988), P43
[78] Barends en Harten (1988), p43
[79] Barends en Harten (1988), p43
[80] Te Vaarwerk
[81] Wabeke (2006), P 22-23.
[82] Hans (2002), P 20.
[83] Hans (2002), P 30.
[84] Hans (2002), P 49.
[85] Hans (2002)
[86] Barends en Harten (1988), P 51.
[87] Raap-rapport 1701 (2009), p 85.
[88] Gelders Genootschap (2010), Concept-redengevende beschrijving droogschuur Goossensweg-Giffelweg Winterswijk Meddo. P 1.
[89] IJspeerd (1981), P 51–54.
[90] Gelders Genootschap (2008)
[91] Petersen (2002), P 44.
[92] Petersen (2002), P 41-43.
[93] Petersen, J.W. (2002) P 46.
[94] Hemelman, G.A. (1984), P 4-6.
[95] (1992)Noariker jaorgang nummer 2. Historische vereniging 'Oud-Noordijk'
[96] Heusinkveld, E. (1998), P 51.
[101] J. Penders, De Kastanjefabriek te Eibergen. Bouwhistorische verkenning, Gelders Genootschap, januari 2010.
[102] G.J.M. Derks, Hessenwegen in Oost-Nederland: historisch-geografisch onderzoek, Arnhem 2008.
[103] H. Krosenbrink (red.), Oude boerderijen in Achterhoek en Liemers, Enschede 1983, pp. 22-23.
[104] J. Wabeke, Land van Berkel en Slinge. Sporen uit een rijk verleden, Utrecht 2006.
[105] R. Crols, W. Weijkamp, Quickscan architectuur en stedenbouw wederopbouw gemeente Wijchen, 2007, p. 4.
[106] K. Loeff, L. van Meijel, P. Opmeer, Het vrijstaande woonhuis. Categoriaal onderzoek wederopbouw 1940-1965, 2005, p. 21.
[107] Wabeke, (2006), P 23.
[108] De tekst met betrekking tot de architectuurstijlen is gebaseerd op Crols, Weijkamp (2007), P 5-9.
[109] J.H. Tornij e.a., Ruurlo door de jaren heen, Ruurlo 1988.
[110] J.H. Tornij e.a., Ruurlo door de jaren heen, Ruurlo 1988.
[111] J.H. Tornij e.a., Ruurlo door de jaren heen, Ruurlo 1988.

HOOFDSTUK 05.
GOUDEN SPOREN

In dit hoofdstuk worden de 'highlights' beschreven. Dit zijn ensembles of complexen van gebouwen, structuren en landschap die vanuit een gebiedsgericht perspectief als waardevol naar voren zijn gekomen uit de cultuurhistorische gebiedsinventarisatie.

Bij de waardering is gelet op de criteria samenhang, herkenbaarheid, kenmerkendheid, zeldzaamheid, gaafheid, ouderdom en authenticiteit. Als de bebouwing een hoge kwaliteit heeft èn hun groepering in relatie staat tot de ruimtelijke opbouw verhoogd dit bijvoorbeeld de cultuurhistorische waarde van een plek. Daarnaast kan een gebouw of plek belangrijk zijn vanwege de waarde die het heeft voor het cultuurhistorische verhaal van Berkelland. Met andere woorden: een plek kan een tastbare herinnering zijn aan gebeurtenissen en perioden uit het verleden.

5.1 DE KENMERKEN VAN BERKELLAND

In Berkelland komt een aantal 'essenties' naar voren die Berkelland die opvallen ten opzichte van andere gebieden. Het zijn de kenmerken die Berkelland, Berkelland maken. Samenvattend zijn de belangrijkste gebiedskenmerken:

1. **Ligging op Oost-Nederlands plateau, plateaurand en het lage midden**
- Stuwwal Needse Berg
- Stelsel van beekdalen
- Berkel en Slinge als levensaders
- Hoogteverschillen en relief
- Molens langs beken

2. **Agrarisch landschap**
- Oude cultuurlandschappen met kampen, essen, fraaie hoeves, veedriften en oude wegen
- Broeklanden en jonge ontginningen
- Jonge Veldontginningen
- Marken tot markedeling in 19e eeuw
- Ontwikkelingen na 1880

3. **Grootgrondbezit**
- Kasteel Ruurlo
- Huize de Kamp
- Kasteelstad Borculo
- Landgoed Beekvliet

4. **Industrialisatie**
- Lokaalspoorwegennet
- Kunst-, grind- en straatwegen
- Fabrieken
- Uitbreiding bebouwing

5. **Stormramp en wederopbouw**
- 1925 en 1927
- Borculo, Neede, Beltrum

6. **Overheidsinstellingen**
- Militair kamp de Holterhoek
- Rekkense inrichting
- Leo-Stichting

Op een aantal plekken in het landschap zijn de typisch Berkellandse kenmerken te herkennen. Daar waar de relatie tussen de bebouwing en het landschap zichtbaar is, liggen bijzondere ensembles.

5.2 WAARDEVOLLE ENSEMBLES A-KLASSE

In het landschap komen plekken voor waar de indenciteit van de bebouwing en het landschap bij elkaar horen. Een voorbeeld is de Mallumse molen, met het Muldershuis, gelegen aan de Berkel. De relatie tussen de bebouwing en het landschap is hier zichtbaar. Dit verhoogt de cultuurhistorische ensemblewaarde. Wanneer de kwaliteit van de bebouwing (monumenten) hoogwaardig is en hun groepering in relatie tot de ruimtelijke opbouw herkenbaar is, valt het ensemble onder de A-klasse van waardevolle ensembles.

5.2.1 DE LEBBENBRUGGE

Ensemble Lebbenbrugge met Tolherberg De Lebbenbrugge, De Slinge, Hessenweg, Kampenlandschap en oude toponiemen zoals 't Galgenveld.

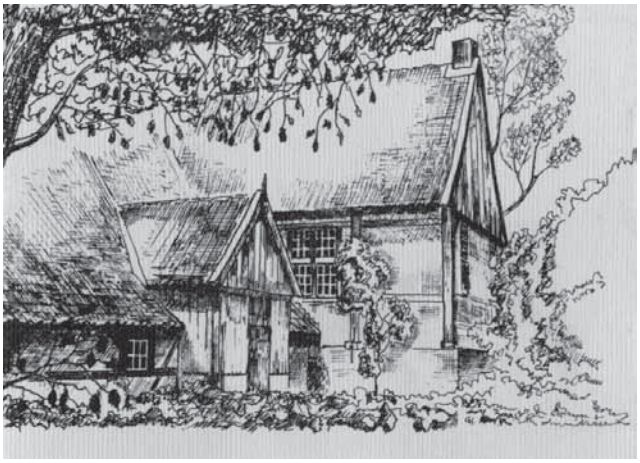
Omschrijving

Waar de Hessenweg de Slinge oversteekt, ligt het ensemble van beekdal, handels- of hessenweg en tolherberg. De tolherberg was oorspronkelijk een lös hoes, een boerderij waar mens en dier in één ruimte leefden.[97] [98] Wat nu het achterhuis of deel is, heeft waarschijnlijk het lös hoes als voorganger gehad. Het voorhuis met kloostermoppen en zandstenen kruisramen is er tegenaan gebouwd rond 1550. Het gebouw moet er zodoende al eerder gestaan hebben. In 1939 is de herberg gerestaureerd. Bij de restauratie is afgeweken van de oude opvulling van het vakwerk met leem. Het leem is bijna overal vervangen door metselwerk.
Het huidige beeld zal zodoende afwijken van het oorspronkelijke. Waarschijnlijk is men later tol gaan heffen ter plaatse van de boerderij. In 1679 kreeg de Heer van Borculo namelijk het recht om tol te heffen. De tol was bedoeld om de brug te kunnen onderhouden.

Tegenover de herberg ligt het 'Galgenveld'. Dit veld was eigendom van de heren van Borculo.
De heerlijkheid had het recht om de doodstraf uit te spreken. Het Galgenveld was de plek waar de ter dood veroordeelden werden opgehangen.[99]

Waardering

Het ensemble is waardevol vanwege de samenhang tussen bebouwing, wegenpatroon en landschap, die op deze plek herkenbaar en zichtbaar is. Zowel de herberg, als de weg en het cultuurlandschap hebben een hoge ouderdom die teruggaat tot de middel–eeuwen. Een plek als deze waar de geschiedenis van handelswegen en tollen te zien is, is zeldzaam. Berkelland kent overigens nog eenzelfde soort plek in Neede. Daar is midden in centrum een soortgelijke hessenherberg te vinden aan de Hessenweg.
De omgeving van de herberg is bebouwd geraakt, waardoor de samenhang met het landschap nog maar beperkt zichtbaar is.

Penttekening Tolherberg de Lebbenbrugge.

Interieur Gelagkamer Herberg de Lebbenbrugge.

‘De Lebbinkbrug’ op de Hottingerkaart uit 1783.

Herberg met waterput van Bentheimerzandsteen.

Brug over de Slinge op het traject van de Hessenweg.

Zicht op Slinge met brug en herberg.

5.2.2 MALLEM, LOO

Tussen de Mallemse es en de Berkel ligt een ensemble met een watermolencomplex, voormalige hofplaats, oude handelsweg, erve 't Vunderink en een volksverhaal.

Omschrijving
Boven Eibergen ligt een bijzonder gebied met een hoge concentratie aan cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en landschappen. Het ensemble bestaat uit een vijftal complexen; 1) Erve 't Vunderink met kamp en oude handelsweg, 2) Voormalige hofplaats Hof te Mallem, 3) watermolencomplex rond de Mallemse Molen met sluis en Muldershuis en 4) Buurschap Loo en 5) Wievenveld.

Waardering
Bij elkaar, inclusief de grote open Mallemse es, is dit een cultuurhistorisch zeer waardevol gebied vanwege de opeenstapeling van sporen uit de kenmerkende geschiedenis van Berkelland.

Erve 't Vunderink
In het kampenlandschap tussen Berkel en Mallemse es, ligt de boerderij en erf van de familie Vunderink. De Saksische boerderij dateert van omstreeks 1800. De bouwstijl is typisch voor het oostelijk deel van de Achterhoek, waar vaker houten topgevels en endskamers voorkomen. Niet alleen de bebouwing is oud, gaaf en authentiek, maar vooral de samenhang met de oude, onverharde Vunderinkslaan/ Leuge–morsweg en de bouwlandkamp aan de overzijde van de weg geeft deze plaats een hoge cultuurhistorische waarde.

Voormalige hofplaats Hof te Mallem
De plek waar het Hof te Mallem stond, is nog herkenbaar aan de kasteelgracht. Tegenover de hofplaats staat een oude schuur met vakwerk bij het oude erf Hofman. De plek is vooral bijzonder vanwege de ligging in het ensemble, tussen de Mallemse Molen en de Mallemse es.

Mallemse Molen
De Mallemse korenmolen zou gebouwd zijn in 1188. Uit de 14e eeuw is bekend dat de molen in eigendom was van de Heer van Borculo. De molen wordt aangedreven door het water van de Berkel.
De inwoners van Eibergen waren verplicht om hier hun koren te laten malen (een zogenaamde dwangmolen). Bij de korenmolen hoorde ook een oliemolen. Halverwege de 18e eeuw brandden de molens af. In 1748 is de korenmolen herbouwd.
Het ensemble is cultuurhistorisch waardevol vanwege de zeldzaamheid, gaafheid, ouderdom en de rol in de lokale geschiedenis en is om die reden een beschermd gezicht. In het verleden kwamen meer watermolens voor in Berkelland. De Mallemse molen is één van de twee complexen die zijn overgebleven. Daarnaast is bij dit complex het samenspel tussen waterkracht, arbeid en bewoning zichtbaar.

Buurschap Loo

Loo is een voorbeeld van een agrarisch buurschap op de oostelijke zandgronden. Vanaf de Rekkense binnenweg kan de buurschap bereikt worden via de Looweg. De buurschap bestaat uit een groep streekeigen boerderijen met een zondagschool.
De buurschap is waardevol omdat het een goed beeld geeft van het agrarisch leven in de buurschappen die hier veel voorkwamen langs de beken in de oostelijke zandgronden.

Zicht op Loo.

Voormalige hofplaats Hof te Mallem.

Erve ‘t Vunderink.

Muldershuis.

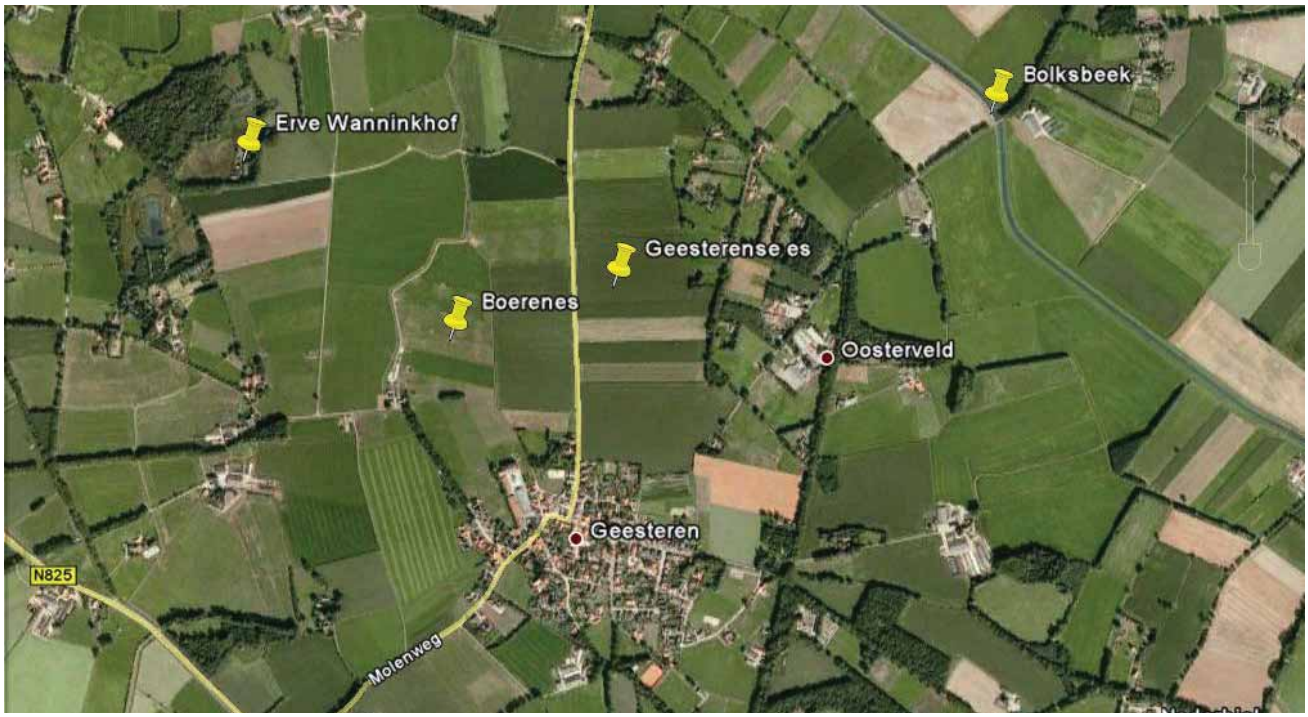

Mallemse molen, schutsluis en Muldershuis.

Vunderinkslaan.

5.2.3 GEESTERENSE ES

Geesterense es rond 1900.

Omschrijving

Tussen Bolksbeek en Berkel ligt het grote essen–complex van Geesteren. Het dorp is gesitueerd aan de zuidkant van de Geesterense es, waar drie wegen samenkomen. Rondom de essen liggen oude erven, waarvan Erve Wanninkhof een voorbeeld is.
Dit hof werd al in de 12e eeuw genoemd.

Waardering

Bij Geesteren is het verhaal rond de agrarische nederzettingen op de Oostelijke zandgronden, op een dorpsniveau zichtbaar. Alhoewel de essen niet meer gemeenschappelijk worden gebruikt, is hier door de openheid van de Geesterense es en Boerenes, die eenheid van aan elkaar gegroeide bouwlanden te ervaren. De streekeigen historische bebouwing aan de rand van de es en tegen de lagere graslanden aan, versterkt de afleesbaarheid van de ontstaans–geschiedenis. Daarnaast past het dorp Geesteren bij het beeld van een agrarisch esdorp met kleinschalige dorpsbebouwing langs de drie wegen naar noord, west en oost. De dorpsbebouwing van Geesteren heeft een hoge cultuurhistorische waarde.
In het dorp komen vier gemeentelijke en acht rijksmonumenten voor. Deze monumenten betreffen boerderijen, een kerk, een pastorie, een armenhuis en een molen.

Samen zijn zij representatief voor typische dorpsbebouwing.

Kortom, in Geesteren valt de agrarische geschiedenis samen op één plek. Rondom het dorp komen nog oude wegen en kerkpaden voor, bijvoorbeeld de Needse Tolweg en het Rotmansdiekske.

Dorpsstraat Geesteren.

5.2.4 KASTEEL HUIS RUURLO EN OMGEVING

Omgeving rond Kasteel Huis Ruurlo met lanen, houtwallen, streekeigen bebouwing, Baakse beek, Sterrebos, voormalige spoorlijn en Doolhof.

Omschrijving

Ten zuiden van Ruurlo ligt een gebied vol verwijzingen naar het verleden. De Baakse beek stroomt hier langs de Kleine en Grote Meene die vroeger functioneerden als gemeenschappelijke weidegronden. Het water van de beek is tevens gebruikt als toevoer van de gracht om Kasteel Huis Ruurlo. Het kasteel ligt hierdoor prachtig in het beekdal, zoals veel voorkomt in het landschap bij de grens met gemeente Bronckhorst. Om het kasteel liggen oude erven in een vrij gaaf kampenlandschap. Ten westen van het ensemble ligt een droger gebied dat in het verleden dienst deed als heideveld. Hier liggen ook de resten van de 20ste eeuwse spoorlijn. Andere interessante plekken zijn het doolhof van haagbeuken uit 1891, dat het grootste heggen–doolhof van Nederland is, en de zessprong met molenplateau in het Sterrebos.[100]

Waardering

In dit ensemble rond Kasteel Huis Ruurlo ligt een hoge concentratie van relicten uit verschillende perioden uit het verleden. Landschappelijk is het beekdal van de Baakse Beek met graslanden interessant, gelegen tussen het dorp Ruurlo en voormalige heidevelden. Het kasteel heeft op zichzelf een hoge architectuurhistorische, bouwhistorische en historisch geografische waarde. Daarnaast is de samenhang tussen landschap en kasteel en overige bebouwing herkenbaar, evenals de relatie met de Vordense weg die functioneert als zichtas voor Huis Ruurlo. De familie Van Heeckeren, die lange tijd eigenaar was van Kasteel Huis Ruurlo, heeft een belangrijke rol gespeeld in Berkelland als grootgrondbezitter.
Die rol is herkenbaar in de ruimte door de bebouwing in Ruurlo en in het buitengebied daarvan, waarvoor de Van Heeckerens opdracht hebben gegeven.
Het betreffen pachtboerderijen, maar ook woningen voor personeelsleden en een gastenverblijf (Avenarius). De bebouwing is vormgegeven in verschillende architectuurstijlen vanwege de voorkeur van de baron om te experimenteren met stijlen uit het begin van de 20ste eeuw. Het is een van rijkswege beschermde historische buitenplaats.

5.2.5 HUIZE DE KAMP IN NEEDE

Huize De Kamp aan de rand van Neede en tegen het beekdal van de Bolksbeek. Ten westen van het huis staat het voormalig stationsgebouw Kisveld. De spoorbrug over de Bolksbeek is gemeentelijk monument.

Omschrijving

Huize De Kamp is één van de overgebleven havezathes in Berkelland. In een aantal bronnen wordt beweerd dat het de enige havezathe is die resteert. De havezathe was het huis van een edelman met bestuurlijke rechten. Deze edelman behoorde tot het Borculose ridderschap.[101]
Het gebouw dateert in oorsprong uit de 17e eeuw. Het ligt strategisch in het beekdal van de Bolksbeek, aan de zuidkant van Neede.

Waardering

Het ensemble bestaat uit het beekdal met het daar aan gelegen Spilbroek met Huize De Kamp. Het ensemble is waardevol vanwege de samenhang tussen landschap en bebouwing, de ouderdom en vanwege de zeldzaamheid. Het grootgrondbezit speelde een belangrijke rol in de geschiedenis van Berkelland. Huize De Kamp vertegenwoordigt als overgebleven havezathe die periode waarin grootgrondbezitters versterkte huizen bouwden langs beekdalen in het zandlandschap. Het huis en de boerderij hebben tevens een hoge bouw–historische waarde.

Huize De Kamp.

Station Kisveld.

5.2.6 KERKDIJK, HOLTERHOEK

De kerkdijk is een typische ontginningsweg.

Omschrijving

Het Eibergse veld is een typische jonge veld–ontginning. Vóór 1900 was dit gebied een uitgestrekt onbebouwd gebied met onverharde wegen.
In de 20ste eeuw is dit beeld volledig veranderd. Rechte wegen werden aangegelegd en het land werd rationeel verkaveld. De Kerkdijk is zo'n weg. De periode van aanleg is niet alleen te zien aan het rechte traject maar ook aan de kalkzandstenen agrarische bebouwing met een kenmerkende Neo-renaissance bouwstijl uit het begin van de 20ste eeuw.

Waardering

Dit ensemble is waardevol vanwege de hoge concentratie van soortgelijke bebouwing uit dezelfde bouwperiode. Kalkzandsteen als bouwmateriaal is niet gebruikelijk en dat dit hier veelvuldig voorkomt, maakt de Kerkdijk karakteristiek. De boerderijen staan in een lint aan de kaarsrechte weg, met de nokrichting haaks op de weg gericht. Dit past bij veldontginningen uit de 20ste eeuw. Het ensemble met straat en bouwwerken, is representatief voor de beginperiode van de jonge veldontginningen.

Kalkzandstenen hallehuis met siermetselwerk. Dit is kenmerkend voor de Neo-renaissance stijl die rond 1900 veelvuldig werd toegepast in de bouwkunst.

5.2.7 HUPSELSE ES

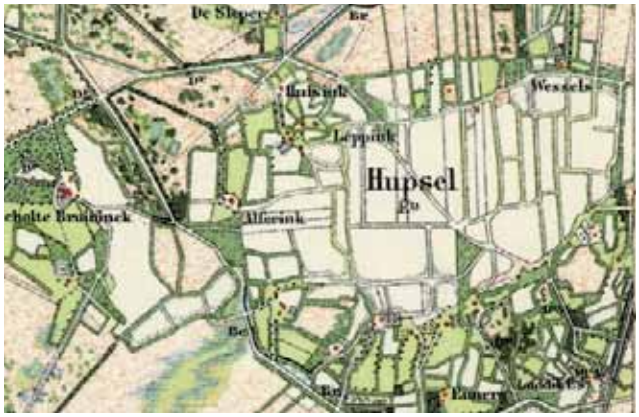
Hupselse es, nu voornamelijk in gebruik als grasland.

Omschrijving

Hupsel is een zeer oude kransesnederzetting die ontstaan is langs de Hupselse beek. Op oude kaarten is de samenhang te zien tussen een essencomplex waar rondom boerderijplaatsen zijn aangelegd. Dit systeem is ook terug te vinden in Gelselaar, Geesteren en bij de Needse berg. De agrarische bebouwing in Hupsel vertoont overeenkomsten door de streekeigen bouwstijl en situering. De erven liggen verspreid rondom het oude bouwland, sommige via oprijlanen verbonden met de ontsluitingswegen.

Waardering

De ligging van dit oude cultuurland is bijzonder, omdat deze afwijkt van de slingers van gecultiveerde gronden langs de grotere beken Berkel, Slinge, Bolksbeek, Schipbeek en Baakse Beek. De krans van agrarische erven rondom het voormalige essencomplex bij Hupsel is herkenbaar in het landschap. De kransstructuur, in combinatie met de streekeigen architectuur en de ouderdom van dit samenspel maken de Hupselse es tot een waardevol ensemble.

Hupsel is rond 1900 nog een eenheid van aan elkaar grenzende bouwlanden, met daaromheen de boerderijplaatsen met weilanden en verderop velden.

Streekeigen bebouwing aan de Borckinkweg bij Hupsel, met de deeldeuren naar de straatkant gekeerd.

5.2.8 HET HAARLO'S KAMPENLANDSCHAP

Ensemble van historische erven in het kampenlandschap bij Haarlo.

Omschrijving
Rondom Haarlo ligt een fraai kampenlandschap met oude erven, onverharde wegen en kerkepaden.

Waardering
In dit gebied rond Haarlo liggen rijksmonumentale erven zoals 't Wolink, Veldink en Kotte. De bebouwing versterkt de ruimtelijke opbouw van het karakteristieke kampenlandschap met zijn houtwallen en kronkelende zandwegen.
Het ensemble is waardevol vanwege de gaafheid van het kampenlandschap, dat één van de kenmerkende landschapstypen is in Berkelland. Het wordt gekarakteriseerd door heggen en houtwallen, eenmansessen en van oorsprong blokvormige percelen.

De Kluntjespot.

Kerkepad.

5.2.9 REKKEN & 'T KIP; OUD EN NIEUW DORP

Rekken: een ensemble van oud en nieuw dorp aan beide kanten van de Berkel.

Omschrijving

Rekken is een zeer oude bewoningsplaats. In de buurt zijn sporen gevonden van bewoning uit de Oude Steentijd. In de Middeleeuwen is een nederzetting ontstaan bij de oversteekplaats over de Berkel. De straatnaam 'Lindevoort' herinnert nog aan de tijd dat hier een voorde lag. Rekken bestond uit twee oude boerderijgroepen. Door de kanalisatie van de Berkel is het landschapsbeeld veranderd.[102]
Tegenwoordig is een verschil merkbaar tussen het noordelijke deel dat nog het karakter heeft van een oud dorp, met name het deel bij de oude kerk, de oude school en boerderij Den Hof. Aan de weg tussen de molen en de zuidelijke boerderijengroep is in de 19e en 20ste eeuw, lintbebouwing gekomen.
De zuidelijke uitbreiding had te maken met de bouw van de katholieke kerk in 1872. Bij de kerk kwamen een katholieke school, pastorie en een café de Kerkemeijer. Hierdoor is een contrast ontstaan tussen een oud en nieuw gedeelte, dat ook uitgelegd kan worden als het protestantse en het katholieke deel van Rekken.

Waardering

Rekken is een oude bewoningskern, strategisch gelegen bij een oude voorde bij de Berkel. De relatie tussen het hoger gelegen oude dorp en het groene beekdal is hier goed zichtbaar. Het meest bijzondere aan Rekken is het herkenbare contrast tussen het oude deel en het nieuwe katholieke deel in het zuiden. Hierdoor is het verhaal rond de opleving en acceptatie van het katholieke geloof in de 19e eeuw duidelijk zichtbaar op deze plek. In dit kleinschalig ensemble in Rekken, is hierdoor een belangrijk deel uit de cultuurhistorie van Berkelland afleesbaar.

Zicht op het oude Rekken vanaf de hoge Berkeloever.

Rekken halverwege de 19e eeuw. De oude kerk en de molen staan op de kaart. De bebouwing begeeft zich wat noorderlijker en langs een onregelmatig wegenpatroon.

De Piepermolen in het nieuwe Rekken of ‘t Kip.

Nieuwe kerk en pastorie in ‘t Kip.

School, tegenover de kerk in ’t Kip.

Zicht op ‘t Kip.

5.2.10 BORCULO WATERMOLENS

Het eiland met de watermolen en de Burg. Bloemersstraat.

Omschrijving

De historische binnenstad van Borculo is opzichzelf al bijzonder genoeg. Aan de westkant hiervan ligt een uniek complex rond de watermolen, dat grenst aan de Burgemeester Bloemersstraat.
De twee cultuurhistorisch waardevolle plekken dateren uit een compleet andere periode en ze hebben historisch gezien geen duidelijke relatie. Vanwege de ligging naast elkaar worden ze in één ensemble gevoegd, zodat er een cultuurhistorisch zeer waardevol gebied ontstaat. De Watermolen is een koren- en oliemolen. De molen wordt in bronnen genoemd in 1552. De molen was in bezit van de Heer van Borculo.
De heer had het recht van 'water en wind'. Dit zorgde ervoor dat de inwoners verplicht waren om hun graan te laten malen bij deze molen.
Aan deze zijde kent de Burgemeester Bloemersstraat een hoge concentratie villa's uit het eerste kwart van de 20ste eeuw.
De bouwstijlen van de villa's vertonen overeen–komsten doordat zij ontworpen zijn door een klein aantal architecten, waaronder B. Beeftink uit Lochem.

Waardering

Het watermolencomplex heeft een zeer hoge cultuurhistorische waarde vanwege de ouderdom, gaafheid, zeldzaamheid, herkenbaarheid en de samenhang met de Berkel. Daarnaast zijn de molens, net als de Mallemse molen relicten uit de periode dat de beken in Berkelland waterkracht leverde voor molens. Dit is kenmerkend voor Berkelland.
De Burgemeester Bloemersstraat is waardevol vanwege de veelheid aan villa's met een 'Gooise' architectuurstijl. Daardoor is een contrast opgetreden met de oudere historische bebouwing die daar tegenaan grenst. De straat is ook representatief voor de beginperiode van de 20ste eeuw, toen directeuren van - voor toen - moderne maatschap–pijen en industrieën grote woningen lieten bouwen.

De Burg. Bloemersstraat wordt gedomineerd door villa's uit de eerste kwart van de 20ste eeuw.

Watermolencomplex in het centrum van Borculo.

5.2.11 VOORMALIG SPOORWEGTRACÉS

Voormalige spoorbrug over de Bolksbeek bij Neede (bron: Google Earth).

Omschrijving

In de eerste helft van de 20ste eeuw is in Berkelland een spoorwegennet aangelegd waarvan nu alleen de lijn Zutphen-Winterswijk nog in gebruik is. Hierdoor is Ruurlo de enig overgebleven plaats in Berkelland die is aangesloten op de spoorwegen.
In Ruurlo en op veel andere plaatsen zijn de stations–gebouwen afgebroken. Er resten echter nog een paar relicten van de eens zo belangrijke spoorwegen. Deze gebouwen, maar ook overgebleven strakke rechte lijnen in het landschap en de oude spoorbrug bij Eibergen, herinneren aan de periode waarin Berkelland floreerde dankzij de industrie, ont–ginningen en de vernieuwingen in de infrastructuur.

Waardering

De stationsgebouwen, spoortrajecten en andere relicten in het landschap vormen samen een ensemble van een verloren netwerk uit het begin van de 20ste eeuw. Het ensemble vertegenwoordigt een tijd vol vernieuwingen voor de Achterhoek.
Ze zijn van waarde vanwege het aandeel in de cultuurhistorie van Berkelland. Daarnaast vertegenwoordigen de oude stationsgebouwen een bouwstijl die kenmerkend is voor stationsgebouwen uit het begin van de 20ste eeuw. Extra bijzonder gegeven is het feit dat de er voor de Lokaalspoorwegen specifieke typen stations–gebouwen zijn ontworpen. Dit maakt de gebouwen gebiedseigen.
De spoorwegtracés worden al gedeeltelijk gebruikt voor het fietsverkeer. Overige tracés liggen nog verlaten in het landschap. Hier liggen kansen voor duurzame mobiliteit en recreatie.

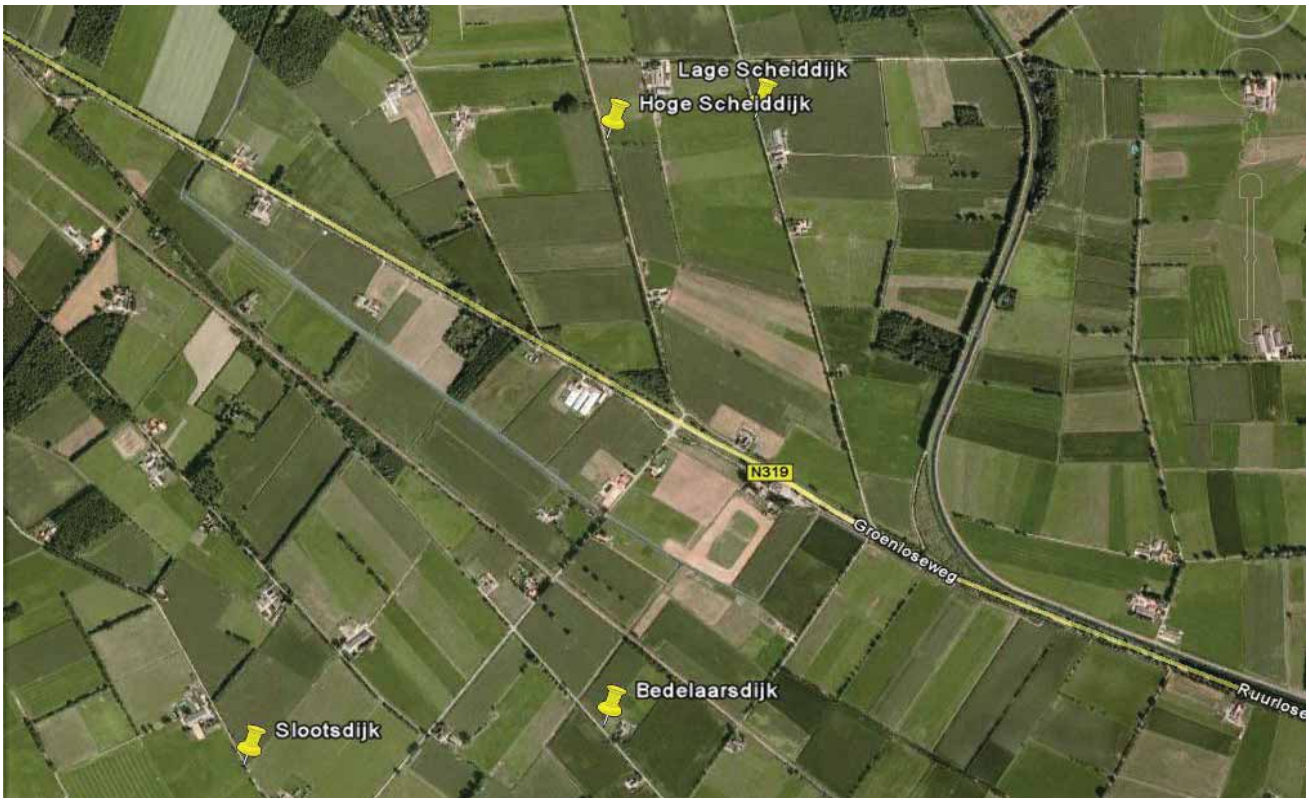

Voormalig station Noordijk.

Voormalig traject van de spoorlijn tussen Groenlo en Eibergen.

5.3 POTENTIËLE WAARDEVOLLE ENSEMBLES KLASSE B

Ensemble van dijk-wegen en rationele verkaveling in het Ruurlose en Lintveldse broek

In Berkelland ligt een aantal gebieden met bijzondere kenmerken die net buiten de A-klasse valt. Hier zijn de kenmerken wel aanwezig, maar minder goed zichtbaar. Dit kan veroorzaakt zijn door verstoringen zoals aanpassingen van het wegennetwerk of de sloop van gebouwen. Er zijn ook gebieden waarvan de waarde nog niet gezien en gewaardeerd wordt, maar waarvoor de erkenning onderweg is. Voorbeelden hiervan zijn de jonge cultuur–landschappen: de jonge heide-, bos- en broekontginningen met hun strakke, moderne lijnen.

De ‘klasse B’ -ensembles komen in deze gebiedsbeschrijving kort aan de orde. Het is belangrijk dat de - toekomstige - waarden gezien worden voordat de gebieden hun bijzonderheden verliezen. Bewustzijn is stap 1. Vervolgens kan de gemeente gaan nadenken over de omgang met de kenmerken van deze B-gebieden.

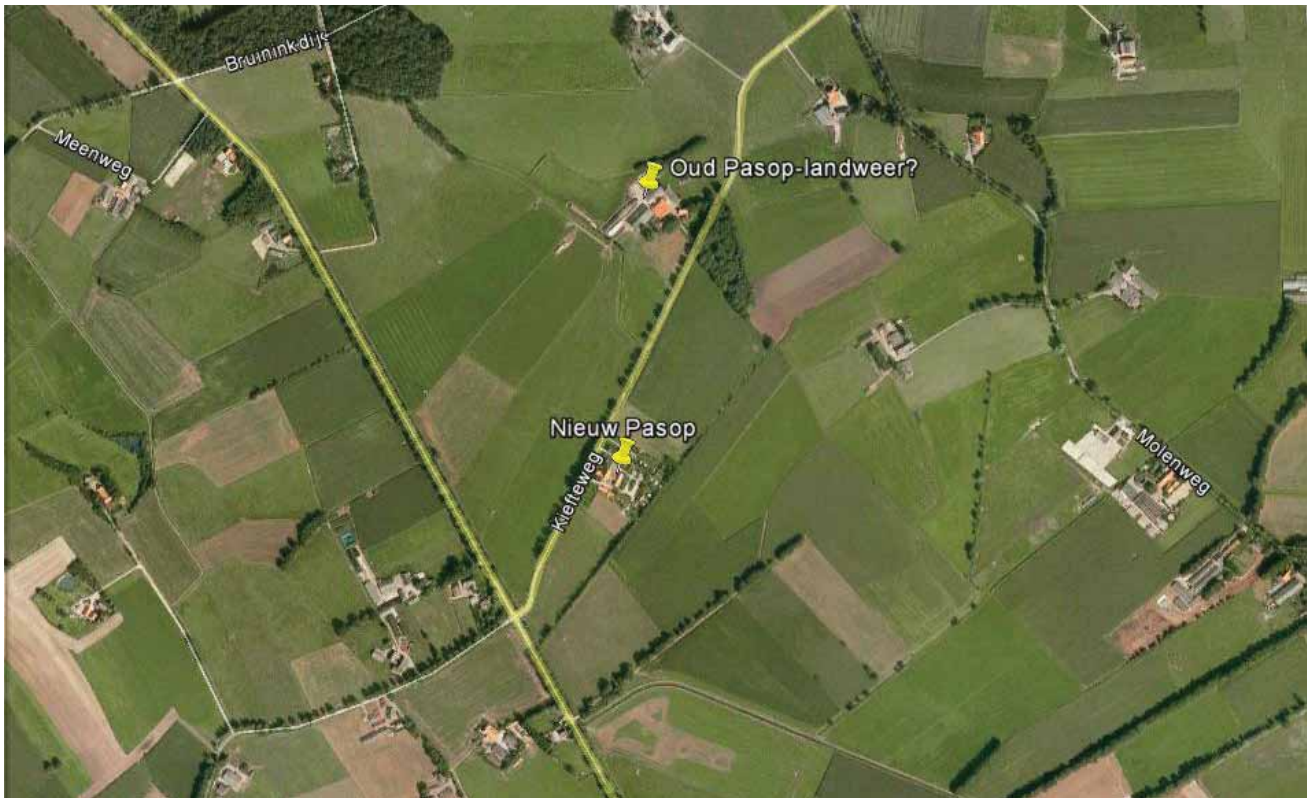
5.3.1 RUURLOSE BROEK

Ten zuiden van Ruurlo ligt het Ruurlose Broek. Het is onderdeel van ‘natte midden’ van de Achterhoek. Hier lag lange tijd een groot, ondoordringbaar moerasgebied. Geheel in lijn met de gedachtegang die speelde in de 19e eeuw, begon men met de grootschalige ontginning van het broekgebied. De 19e eeuwse ‘ moraal’ van de Romantiek is afleesbaar in het Ruurlose broek. De rechte lijnen vertellen ons hoe systematisch, planmatig en grootschalig men te werk ging in de 19e en 20ste eeuw. De kenmerken vormen een contrast met de kenmerken van het oud cultuurland die juist de kleinschaligheid en organische ontginning vertegenwoordigen.

In het Ruurlose broek komen ook lijnen voor die dateren van voor de grote ontginningen. Dit zijn de dijken.

Lage Scheiddijk.

5.3.2 PAS OP, LANDWEREN

In de omgeving Beltrum en Eibergen kwamen relatief veel landweren en schansen voor. Landweren dateren vermoedelijk uit de 14e, 15e en 16e eeuw.
Het waren wallen die doorgaans met doornstruiken begroeid waren. Op die manier functioneerden ze als een lastig te passeren hindernis. Aan landweren worden verschillende betekenissen toegekend.
Ze zouden dienen als:

- Versperring ter bescherming van de bossen tegen het binnenlopen van vee;
- Grensversterkingen ter bescherming van middeleeuwse steden en plattelandsgebieden;
- Linies langs territoriale grensscheidingen over grote afstanden.

Soms lagen de landweren bij toegangswegen.
Op zulke plekken waren extra wallen met hekken of sluit- en slagbomen te vinden.
Veldnamen herinneren vaak nog aan deze plekken.
Ook in Berkelland komen deze namen voor.
Bijvoorbeeld tussen Beltrum en Hupsel liggen boerderijen met de namen 'Oud Pas Op' en 'Nieuw Pas Op'. Ten noorden van buurschap Zwolle komt de benaming 'Koerboom' voor.

Boerderij Pas Op.

Landweer, 'De Hollandse Schans' en de 'Overblyfsels der Retranchementen' (kleine schansen) in het noordoosten van Groenlo en noorden van buurschap Zwolle.

5.4 HOTSPOTS

In deze paragraaf een gestructureerd overzicht van cultuurhistorische ensembles en andere plaatsen met hoge cultuurhistorische waarde (hotspots) in de gemeente Berkelland.Daarnaast behoren delen van Ruurlo en Borculo tot het nationale landschap De Graafschap. De nummers corresponderen met de nummers op de kaart.

Ruurlo

1. Kasteel Huis Ruurlo (beschermde historische buitenplaats)
Kasteel met pachtboerderijen en Baakse Beek, inclusief aanleg en waterstelsel, lanen, doolhof

2. Schansenkamp
Zuidelijke entree Ruurlo met Kerk, bebouwing die bij het kasteel behoorde, Vordenseweg,
Stationsrestauratie, voormalig coöperatiegebouw.

3. Doolhof
Ruurlo, behorend bij Kasteel

4. Houtzaagmolen
Ruurlo

5. Voormalig spoor
Voormalig spoorwegtracé naar Doetinchem

6. Hotel Avenarius

7. Oude kerk Ruurlo

8. Straatweg Zutphen Winterswijk
Groenloseweg

9. Bedelaarsdijk
17e eeuws

10. Ruurlose broek
Hoge en Lage scheiddijk

Borculo

11. Hessenweg

12. Herberg de Lebbenbrugge

13. St. Joris kerk Borculo

14. Onze Lieve Vrouwe Ten Hemelopneming Borculo

15. Watermolen Borculo

16. Het Eiland
Borculo, complex met grachtenstelsel en oude berkellopen

17. Burgemeester Bloemersstraat Borculo
straat met villabouw, hoofdkantoor NV Berkelstreek en trafohuisje NV en wederopbouwbebouwing na cycloon

18. Oude gemeentehuis Borculo

19. Gemeentehuis Alberts en Van Huet

20. Locatie voormalige Hof te Borculo

21. Leo-Stichting

22. Waterhoek

23. Synagoge

24. Beekvliet
Huis en park Beekvliet

Geesteren

25. Geesterense es

26. Boerenes Geesteren

27. Dorp Geesteren
Silhouet, dorpsbebouwing en ruimte rond de kerk

28. Erve Wanninckhof
Geesteren

29. Begraafplaats
buiten Geesteren

Gelselaar (beschermd gezicht)

30. Gelselaar dorp
Dorpsstraat met oude boerderijen, dorpscafé en pastorie
Carré rond de kerk + kerkpaden

31. Bevervoorde
Locatie voormalig huis Bevervoorde

32. Erve Brooks

33. Spoorweg
Voormalig station en tracé Gelselaar

Haarlo

34. Haarlo's kampenlandschap

35. de Klöntjespot
kerk in Haarlo

36. Haarlose Steeg + Berkelbrug

Huppsel

37. Kransesdorp Hupsel

38. Ballastput

Eibergen

39. Voormalig spoor bij Eibergen
Eibergen met ijzeren spoorbrug over een oude Berkelarm

40. Oude en Nieuwe Mattheus kerk Eibergen

41. Oude gemeentehuis Eibergen, voormalige villa Smits

42. 't Wapen van Eibergen
Voormalig hotel

43. De Maat
Wandelpark met oude Berkelarmen, loskade en openluchttheater

44. Industrie
Voormalige fabrieksgebouwen en fabrikantenvilla's in Eibergen

Holterhoek

45. Grensovergang Zwilbroek
Oude samenkomst van kerkwegen

46. Kamp Holterhoek
Defensie

71. Kerkdijk Holterhoek, met kalkzandstenen bebouwing

Olden Eibergen

47. Olden Eibergen
Met oude erven, zoals Olminckhof en Hof te Vaarwerk

Mallem (beschermd gezicht)

48. Erve 't Vunderink
Aan oude weg

49. Mallumse Es
Es met watertoren

50. Voormalige Hof te Mallum

51. Watermolencomplex Mallum

52. Buurschap Het Loo

Rekken

53. Rekken
Dorpsbebouwing met kerk, begraafplaats en historische erven aan de Berkel

54. 't Kip
Katholieke buurschap met kerk, begraafplaats, molen, school, pastorie en dorpsbebouwing in Zuid Rekken

55. Hof Odink
Historisch erf in Rekken. Voorheen bekend als Uenk. Hier vonden markevergaderingen plaats.

56. Rekkense inrichtingen

57. Zandvang

58. Kampenlandschap Rekken
Verspreid liggende erven in een landschap met restanten van het waterstelsel in Zuid Rekken

59. Grensovergang Oldekotte

Neede

60. Voormalig Spoor Neede
Voormalig spoor en halte Kisveld

61. Huize de Kamp

62. Herberg De Meijer
Tolherberg langs Hessenweg

63. Needse Achterveld

64. Kern Neede
Oude kerk, Kerkplein en omgeving

65. Needse Berg

66. Arbeiderswoningen
Wilhelminastraat Neede

67. Voormalig station Noordijk

Beltrum

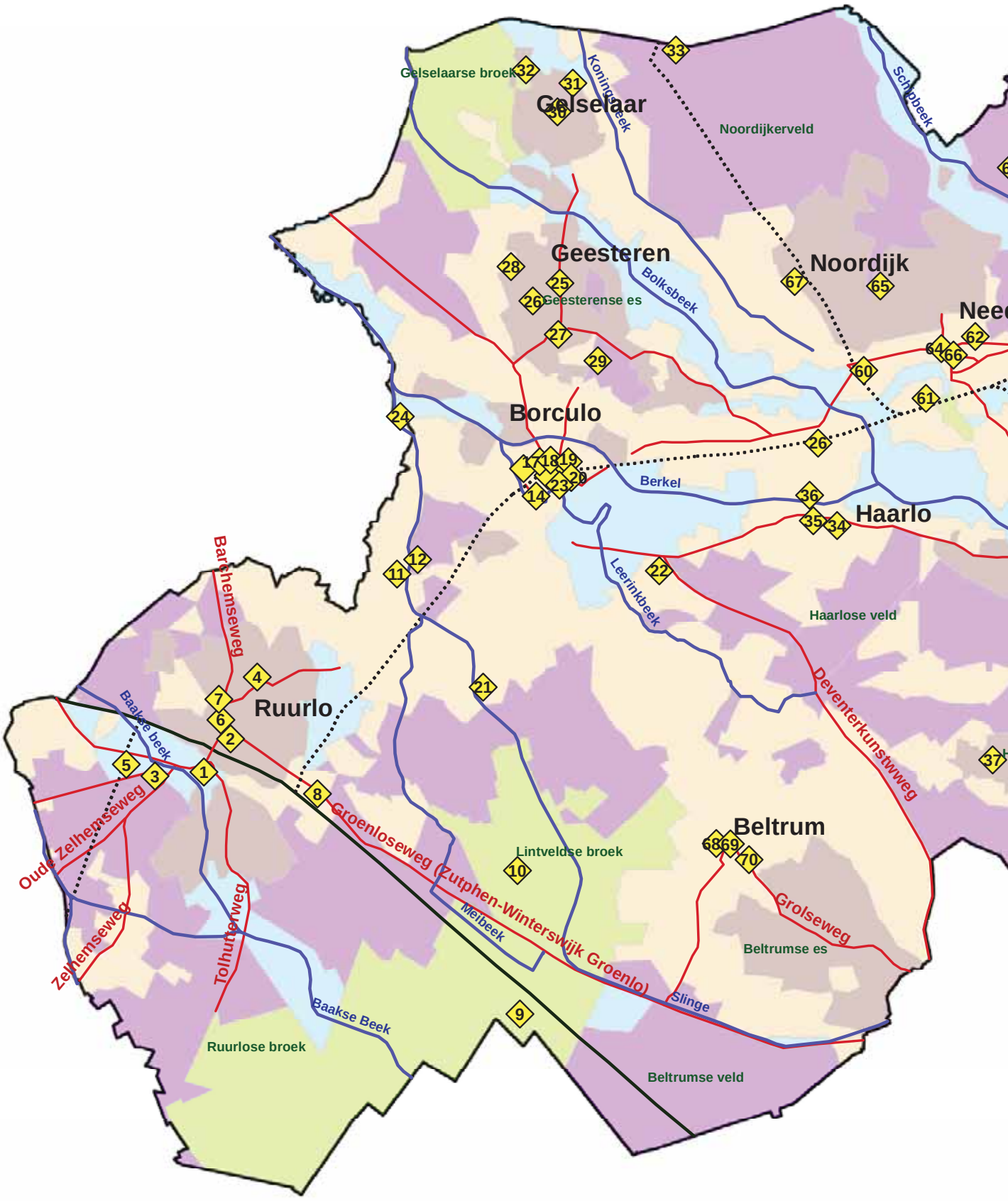
68. 't Nienhuis Beltrum

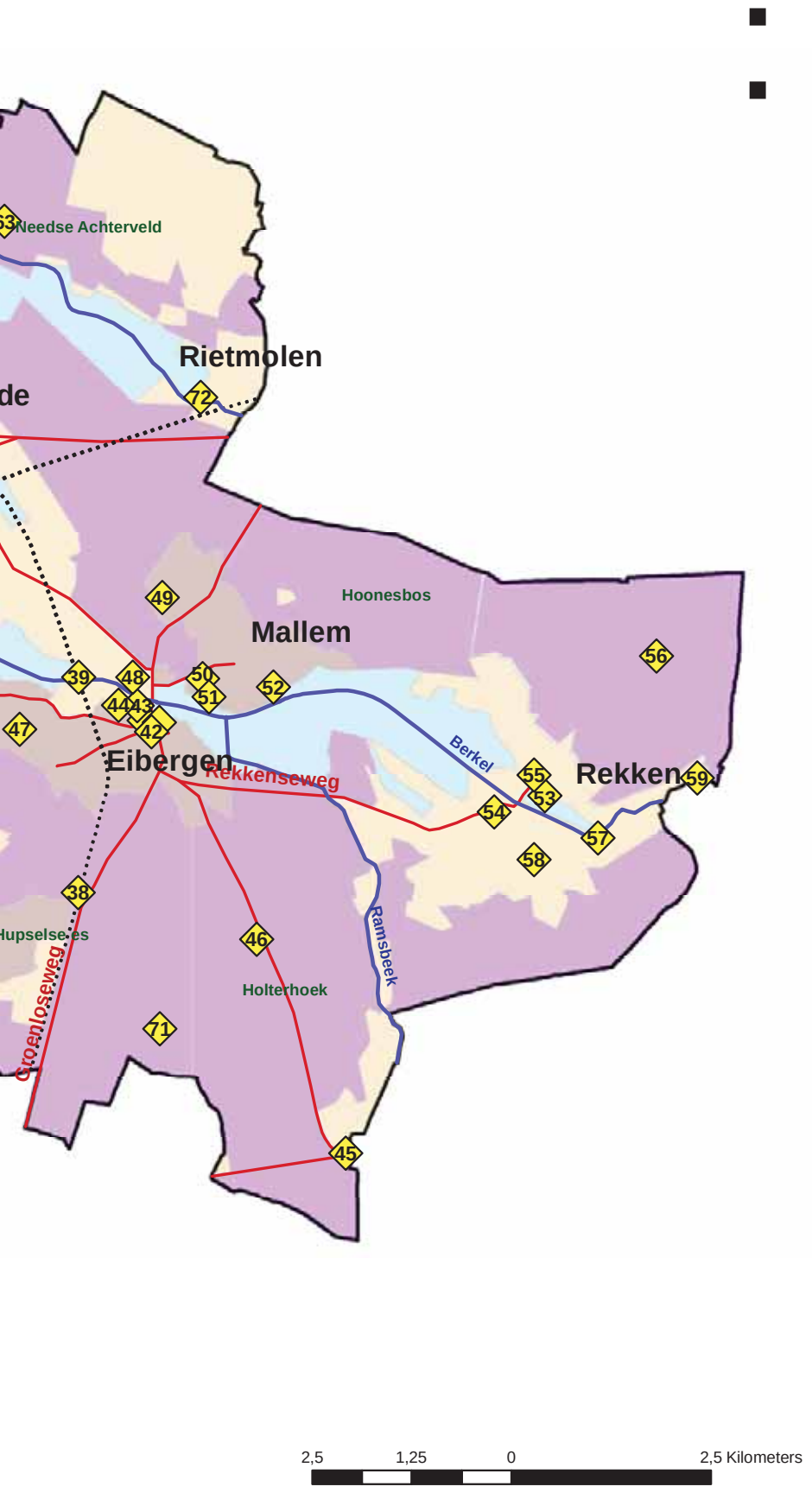
69. Kerk Beltrum

70. Voormalige zuivelfabriek Beltrum

Rietmolen

72. Kerk Rietmolen

Gelselaar
Geesteren
Noordijk
Borculo
Haarlo
Ruurlo
Beltrum
Gelselaarse broek
Koningsbeek
Schipbeek
Noordijkerveld
Bolksbeek
Geesterense es
Berkel
Leerinkbeek
Haarlose veld
Deventerkunstwweg
Barchemseweg
Baakse beek
Oude Zelhemseweg
Zelhemseweg
Tolhutterweg
Groenloseweg (Zutphen-Winterswijk Groenlo)
Lintveldse broek
Meibeek
Grolseweg
Beltrumse es
Slinge
Baakse Beek
Ruurlose broek
Beltrumse veld

Legenda

waterwegen

spoorwegen

voormalig spoortraject

wegen

Hotspots

oude bouwlanden - essen

oude bouwlanden - kampen

velden en bos

beekdalen

broek

VOETNOTEN **HOOFDSTUK 05**

[97] Vos, J.G. (1980) P 5.
[98] www.lebbenbrugge.nl
[99] Stichting Milieuzorggebied Neede-Borculo (2001), P 19.
[100] www.doolhofruurlo.nl
[101] Stichting Milieuzorggebied Neede-Borculo (2001), P 53.
[102] Wabeke (2006), P 99-105.

HOOFDSTUK 06.
WAT TE DOEN MET TOEN

Met de gebiedsbeschrijving Berkelland is in woord en beeld gebracht welke cultuurlandschappen de gemeente rijk is en hoe deze in relatie staan tot de bebouwing en de plaatselijke geschiedenis.
De landschappen, wegen en gebouwen vormen samen het fysieke 'karakter' of ook wel de 'eigenheid' van Berkelland. Het is de ruimte waaraan Berkelland herkend kan worden. Dat wil zeggen; als die eigenheid zichtbaar blijft.

Die eigenheid van Berkelland, als land op de rand van het Oost Nederlands plateau, biedt kansen voor de toekomst. Met haar waardevolle karakteristieke landschappen en plekken kan Berkelland zich profileren. Binnen de gemeente zijn voldoende gebieden aan te wijzen waarover bijzondere verhalen te vertellen zijn, maar die tegelijkertijd zoveel esthetische kwaliteiten bezitten dat zij voor velen een aantrekkelijke plek zijn om te verblijven. Het zijn de waardevolle ensembles vol sporen uit het verleden. Die sporen fungeren als plaatsen van herinnering. Nu rest de vraag: wat te doen met de sporen van toen?

6.1 CONCLUSIES

Karakteristiek voor Berkelland is de ligging op de rand van het dekzandlandschap en het hoge zandlandschap van het Oost-Nederlands plateau. De beken die door het zand stromen zijn gaan functioneren als levensaders waar mensen konden wonen en werken. Het steeds terugkerend patroon is het voorkomen van nederzettingen op de overgang van hoog, droog land naar drassig land.
De drassigheid komt voor in beekdalen, maar ook op plekken waar de ondergrond moeilijk doorlaatbaar is of waar de afwatering wordt belemmerd door zandruggen. Het nederzettingspatroon is te herkennen aan enerzijds de essen en kampen met verspreid liggende historische erven, onregelmatige verkavelingspatronen en oude kronkelende wegen en anderzijds aan de jongere bebouwing, rationele verkaveling en rechte wegen in de gebieden die vóór 1900 nog niet gecultiveerd waren. Voor de inrichting van het land is ook de periode 1880-1930 belangrijk geweest. In die tijd is de infrastructuur aanzienlijk uitgebreid en is door ontginning en industrialisatie de groei van de bewoningskernen op gang gekomen.

Het is de uitdaging om deze karakteristiek overeind te houden. Dat kan door op basis van deze gebiedsbeschrijving de genoemde kenmerken te behouden en versterken. Maar ook door de verhalen achter de fysieke kenmerken te schuilen te gebruiken als inspiratiebron voor ruimtelijke vraagstukken, beleidsnota's en voor recreatieve doeleinden.

6.2 AANBEVELINGEN

Modernisering Monumentenzorg; cultuurhistorie in ruimtelijk beleid

De afgelopen jaren is gewerkt aan het moderniseren van de Monumentenwet. Dit heeft geresulteerd in een verandering van een objectgerichte naar een gebiedsgerichte benadering. Onder cultuurhistorie worden nu naast archeologie en architectuurhistorie ook de historische (steden-)bouwkunde en historische geografie geschaard. Om de bescherming van de cultuurhistorische waarden te waarborgen, zijn alle Nederlandse gemeenten vanaf 1 januari 2012 verplicht om cultuurhistorie een plek te geven in ruimtelijk beleid. Concreet betekent dit dat gemeenten cultuurhistorie moeten opnemen in hun bestemmingsplannen en structuurvisies.

Deze cultuurhistorische gebiedsbeschrijving is zo opgesteld dat een vertaling naar bestemmings–plannen en structuurvisie op een eenvoudige wijze kan plaatsvinden. De beschrijving kan dienen als achtergronddocument waarin de argumentering wordt gegeven voor de waardebepaling.
De gemeenten wordt aanbevolen om de gebiedsbeschrijving dan ook op deze manier te gebruiken. De waardevolle ensembles kunnen vertaald worden in dubbelbestemmingen cultuurhistorie. Daarnaast kan per landschapstype aangegeven worden wat de belangrijke ruimtelijke kaders zijn waarin ontwikkelingen mogelijk zijn.

Publieksversie cultuurhistorische gebiedsbeschrijving

Een publieksversie van deze gebiedsbeschrijving, in de vorm van een mooi en leesbaar boek, kan het omgevingsbewustzijn van de inwoners burgers aanzienlijk vergroten. Het versterken van die bewustwording kan een positief effect hebben op het draagvlak bij burgers voor nieuwe ruimtelijke plannen. Daarnaast kan het inwoners ook inspireren om zelf aan de slag te gaan met het versterken van de karakteristieke kwaliteiten van Berkelland.

Herbestemming

Gebouwen hebben een groot aandeel in de beleving van de ruimte. Mensen hebben dan ook vaak een heldere mening over wat zij een 'mooi of lelijk' gebouw vinden. Helaas wordt niet altijd even goed onderhoud gepleegd aan gebouwen, of zij zijn zo vaak aangepast dat het oorspronkelijke ontwerp nauwelijks nog zichtbaar is. Dit geldt met name voor gebouwen met een hoge ouderdom. Het verliezen van de functie waarvoor het gebouwd is, kan dan leiden tot achterstallig onderhoud en uiteindelijk zelfs tot sloop.

Hierdoor gaan veel gebouwen verloren die herinneren aan een bepaalde periode uit het verleden. Voorbeelden zijn de stationsgebouwen, kastelen en fabrieken die eens zo belangrijk waren in het leven van de bewoners. En die ook het karakteristieke beeld bepaalden van dorpen, steden en landschappen. Sloop van karakteristieke en cultuurhistorisch waardevolle panden is kapitaalvernietiging. Niet alleen in materiële zin, maar het betekent ook dat deze fysieke herinnering aan het verleden weggepoetst wordt.

Aanbevolen wordt om de karakteristieke panden die een aandeel hebben in het cultuurhistorisch verhaal te inventariseren en om te onderzoeken of zij herbestemd kunnen worden. Hiervoor is een functie nodig die voldoet aan een maatschappelijke vraag en die past bij de gebruiksruimte van het gebouw. Herbestemming is voor Berkelland extra interessant vanwege de demografische ontwikkeling en krimp. Nieuwbouw hoeft geen noodzaak te zijn, als het herbestemmen van andere gebouwen ruimte–vraagstukken kan oplossen en tegelijkertijd de cultuurhistorische waarde kan versterken.

Kennisoverdracht ambtelijk apparaat

Om daadwerkelijk de cultuurhistorische waarden te kunnen borgen en doorontwikkelen, is het van belang dat de ambtenaren en bestuurders binnen de gemeente zich bewust zijn van die waarden. Aanbevolen wordt om middels lezingen, excursies, aantrekkelijk beeldmateriaal en toegankelijke teksten de cultuurhistorie beleefbaar te maken.

Ruimtelijke kwaliteit

Ruimtelijke kwaliteit wordt vaak uitgelegd aan de hand van de drie dimensies gebruikswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde. Het vertellen van het verhaal van een landschap kan bijdragen aan de beleving van de omgevingskwaliteit. Daarnaast biedt de cultuurhistorie prachtige handvaten om de fysieke gebiedseigen kenmerken te behouden, herstellen en versterken. Dit kan door inspiratie te halen uit het verleden bij het inrichten en beheren van het landschap, bijvoorbeeld bij de aanleg van nieuwe wegen, bedrijventerreinen, woonwijken, wegbeplanting, erfaanleg, gewaskeuze, etc.

Cultuurtoerisme en recreatie

Met zoveel prachtige historische plekken, verhalen en landschappen biedt Berkelland volop mogelijk–heden om toeristen en recreanten naar het gebied te trekken. De oude infrastructuur, zoals de oude handelswegen, kerkepaden, straatwegen en spoorwegtracés bieden kansen om historische en thematische routes te ontwikkelen. Bijvoorbeeld voor duurzame mobiliteit.

Nieuwe media kunnen een rol spelen in het aantrekken van een nieuwe generatie. Vanuit de historie zijn verhalen te vertellen die interessant zijn voor jong en oud.

Ondernemen met karakter

De gemeente kan ondernemers stimuleren om aan de slag te gaan met de kenmerken die Berkelland speciaal maken. Zij kunnen samenwerken in het ontwikkelen van een Berkelland-merk. Ook kunnen zij hun omgeving gebruiken in de marketing van hun producten. Binnen Berkelland kan men ook gebruik maken van de verschillen tussen gebieden.

Geesteren & Gelselaar, beschermde tweelingdorpen

Geesteren en Gelselaar zijn twee bijzondere esdorpen met een hoge cultuurhistorische waarde. Gelselaar krijgt al langere tijd aandacht als buiten–gewoon fraai gebied, wat leidt tot de aanwijzing als rijksbeschermd dorpsgezicht in 2012. Geesteren verdient deze status evengoed. En juist de spiegeling van twee overeenkomstige dorpen aan weerszijden van de Bolksbeek maakt het gebied tot een waardevolle regio. Zeker voor een gemeente waar de esdorpen en de agrarische leefwijze één van de cultuurhistorische thema's is. Aanbevolen wordt om Geesteren aan te wijzen als beschermd dorpsgezicht.

Beltrum beschrijving wederopbouw

Het Rijk heeft Beltrum aangewezen als een wederopbouwlandschap van nationaal belang. Aanbevolen wordt om in het kader daarvan, aanvullend onderzoek uit te voeren naar de cultuurhistorische waarden van dit gebied. Daarbij zal gelet moeten worden op de samenhang tussen het ruilverkavelingsplan, de situatie voor en na uitvoering, de begeleidende bebouwing en op het stratenpatroon. Als de gemeente helder voor ogen heeft wat Beltrum zo bijzonder maakt, kan zij hier in de toekomst zorgvuldig mee omgaan.

07.
BRONNEN

Aa, A.J. van der (1847), *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden.* Gorinchem: Jacobus Noorduyn.

Barends, S. et al (2000), *Het Nederlandse landschap, een historisch-geografische benadering.* Utrecht: Stichting Matrijs. P 106.

Barends, S. En J.D.H. Harten (1988), *Historisch-geografische aspecten van het ruilverkavelingsgebied Hupsel-Zwolle.* Utrecht: Geografisch instituut rijksuniversiteit Utrecht. P 42

Berkel, G. van en K. Samplonius (2006), *Nederlandse plaatsnamen : herkomst en historie.* Utrecht : Spectrum, 2006

Berendsen, H.J.A. (2008), *De vorming van het land. Inleiding in de geologie en de geomorfologie.* Assen: Van Gorcum & Comp. B.V.

Berendsen, H.J.A. (2000), *Landschappelijk Nederland.* Assen: Van Gorcum & Comp. B.V.

Bieleman, J. (2008), *Boeren in Nederland. Geschiedenis van de landbouw 1500-2000.* Amsterdam: Boom.

Bügel-Hajema (2011), *Ontwikkelingsvisie Gelselaar.* Pilot-project 'Belvoir', provincie Gelderland. Borculo/ Amersfoort: Bügel-Hajema.

Crols, R. en W. Weijkamp (2007), *QuickScan architectuur en stedenbouw wederopbouw gemeente Wijchen.* Arnhem: Gelders Genootschap.

Cruyningen, P.J. (2005), *Landgoederen landschap in de Graafschap.* Utrecht: Stichting Matrijs.

Demoed, H.B. (1987), *Mandegoed Schandegoed.* Dissertatie.

Drenth, B. (2003), *Het boerenerf in vroeger tijd. De Noordoostelijke Achterhoek.* Stichting tot behoud van boerderij en erf in Gelderland.

Dijk, B. van (1995), Borculo. *Een eeuw foto's en herinneringen.* Ljubljana: Van Geyt d.o.o.

Gebiedscommissie Berkelland (2008), *Stad in het nat.* Marke-werkboek voor de nieuwe noabers in het landschap van de moderne dorpsmarke Borculo. Onderdeel van het landschapsontwikkelingsplan voor Berkelland en uitwerking van de Ruimtelijke Visie Buitengebied Berkelland. P 6.

Gelders Genootschap (1999), *Bouwen in het buitengebied. Welstandsbeleid voor agrarische percelen*. Eibergen: gemeente Eibergen.

Gelders Genootschap (2008), *Hessenwegen in Oost-Nederland. 'In het spoor van de hessen'.* Historisch-geografisch onderzoek. Arnhem: Gelders Genootschap.

Gelders Genootschap (2010), *Cultuurhistorische analyse Ruurlo en omgeving*. Arnhem: Gelders Genootschap.

Gelders Genootschap (2010), *Concept-redengevende beschrijving droogschuur Goossensweg-Giffelweg Winterswijk Meddo.*

Gelders Genootschap (2011), *verslag bijeenkomst Platform Historisch Cultuurlandschap over Dorpsmorfologie in Oost-Nederland.*

Gemeente Berkelland, *Land van Berkel en beken.* Ruimtelijke Visie van het Buitengebied van Berkelland.

Gemeente Neede (2000), *Beeldkwaliteitplan Noordijk.* Gemeente Neede. Arnhem: SAB.

Hans, G.J. (2002), *De Achterhoekse en Liemerse lappendeken.* Een bestuurlijk-politieke geschiedenis van Achterhoek en Liemers tot 1543.

Historische Vereniging Old Reurle (1992), T*ransvaal dat lig in Reurle.* Veldnamen binnen de ruilverkaveling van Ruurlo (incl. Barchem en Zwiep) en in Marienvelde. Ruurlo: historische vereniging Old Reurle.

Historische vereniging 'Oud-Noordijk' (1992), *Noariker jaorgang nummer 2.* Historische vereniging 'Oud-Noordijk'

Hemelman, G.A. (1984), *Sporen van sporen. Geschiedenis van de spoorwegen in Neede*. Neede: Historische Kring Neede.

Heusinkveld, E. (1998), *Lokaalspoorwegen in Twente en de Achterhoek. Haarlem:* Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV.

IJspeerd, O. (1981), Neede. *Bijdrage tot een sociaal-geografische beschouwing.* Zutphen: De Walburg Pers.

Kaper, A. (2009), *Hessenwegen in de Achterhoek: waar historie en innovatief toerisme elkaars paden kruisen.* In: Gelders Erfgoed. Kwartaalblad voor de erfgoedsector. 2009 nr 2.

Keverling Buisman, F. (1998), *Hackfort: Huis en landgoed.* Utrecht: Stichting Matrijs.

Klokman, G.J. (s.a.), *Opgedragen aan 'De Geldersche Achterhoek', vereeniging voor vreemdelingenverkeer.*

Krosenbrink, H. (red.) (1983), *Oude boerderijen in Achterhoek en Liemers*. Enschede.

Landschapsbeheer Nederland (2005), *Leestekens van het landschap. 188 Landschapselementen in kort bestek*. Utrecht: Landschapsbeheer Nederland.

Loeff, K. L. van Meijel en P. Opmeer (2005), *Het vrijstaande woonhuis.* Categoriaal onderzoek wederopbouw 1940-1965.

Mak, G. en M. Mathijsen (2005), *De zomer van 1823.* Lopen met Van Lennep. Dagboek van zijn voetreis door Nederland. Zwolle: uitgeverij Waanders.

Monumenten Selectie Project (1998) *Concept-toelichting te beschermen gezicht Gelselaar.* Gemeente Borculo.

Monumenten Inventarisatie Project (1992), *Oost-Gelderland. Eibergen gemeentebeschrijving.* Oosterbeek: Stichting MIP-Gelderland.

Noordhoff Uitgevers (2009), *De Bosatlas van Ondergronds Nederland.* Groningen: Noordhoff Uitgevers bv.

Overmars, W. en T. Woerdeman (1989), *De aanleg van de Rijksstraatweg van Zutphen via Vorden, Ruurlo en Winterswijk naar de Pruisische Grenzen 1826-1830.* Laag-Keppel: Adviesbureau De Warande.

Penders, J. (2010), *De Kastanjefabriek te Eibergen. Bouwhistorische verkenning.* Arnhem: Gelders Genootschap.

Petersen, J.W. (2002), *Reizen is tol betalen.* De verkeersontwikkeling in en om het gebied van Rijn en IJssel tot de Bataafse omwenteling van 1795. Aalten: Uitgeverij Fagus.

Provincie Gelderland (1989), *Oost-Gelderland. Neede. Gemeentebeschrijving.* Monumenten Inventarisatie Project (MIP).

Provincie Gelderland. (2002), *Archeologische Routes in Nederland, deel 39.Neede-Borculo*. Fietsen langs hoven, hoeven en havezathen in de Achterhoek. Amersfoort: Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek.

Provincie Gelderland (2002), *Archeologische Routes in Nederland, deel 39. Neede-Borculo.* Fietsen langs hoven, hoeven en havezathen in de Achterhoek. Amersfoort: Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek.

RAAP, RAAP-rapport 1701, *Archeologische monumentenzorg in de gemeente Berkelland* (2009).

RAAP (2008), RAAP-rapport 1748, *Archeologische waarden en verwachtingen in de gemeente Bronckhorst*. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Rensink, E. (2008), *Archeologie en beekdalen. Schatkamers van het verleden.* Utrecht: Uitgeverij Matrijs.
Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (2011), *Gids Cultuurhistorie 19. Ontginningen uit de twintigste eeuw.* Amersfoort: Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (2011), *Gids Cultuurhistorie 18. Ruilverkaveling.* Amersfoort: Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, *Redengevende Beschrijving van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed* (monumentnummer: 30323)

Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, *Redengevende beschrijving van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed* (monumentnummer: 30325).

Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, *Redengevende beschrijving van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed* (monumentnummer: 14608).

Stichting Historisch Boerderij-Onderzoek (2003), *Het Boerderijen boek.* Zwolle: Waanders Uitgevers.

Scholte Lubberink, H.B.G. (1995), RAAP-rapport 130 A. Gemeente Eibergen. *Verslag van het kwaliteitsbepalend onderzoek op archeologische vindplaatsen te Mallem en Rekken.*

Steenbergen, H.J. (1965), *Het Erve en Goed Wanninkhof te Geesteren (GLD)*. Overdruk uit 'Archief' Orgaan van de Oudheidkundige Vereniging 'De Graafschap' jubileumnummer 1965. Stichting Het Geldersch Landschap.

Tornij, T.H. e.a. (1988), *Ruurlo door de jaren heen.* Ruurlo

Vaarwerk, B. te (1992), *Mallem: Buurschap en Heerlijkheid.* Aantekeningen uit de geschiedenis van Mallem samengesteld in het kader van de monumentendag 1992. Historische kring Eibergen.

Vaarwerk, B. Te e.a. (1988), *Acht eeuwen heerlijk Eibergen.* Bijdragen tot de geschiedenis van de gemeente Eibergen. Eibergen: Historische kring Eibergen.

Verhoeven, D en M. Wingens (2010), *Geschiedenis van Gelderland. De canon va het Gelders Verleden in vijftig vensters.* Zutphen: Walburg Pers.

Vos, J.G. (1980), *Boerderij-museum 'De Lebbenbrugge' te Borculo (GLD)*. Borculo: Meester H.W. Heuvelstichting.

Wabeke, J. (2006), *Land van Berkel en Slinge, sporen uit een rijk verleden.* Utrecht: Stichting Matrijs.

Waterschap Rijn en IJssel (2007), *Landgoederenzone Baakse Beek.* Ontwerpstudie waterbeheer. Cultuurhistorie als inspiratiebron voor ruimtelijke ontwikkeling. Amsterdam: Vista Landscape & Urban Design.

Werkgroep Ruimtelijke Visie Beltrum (2003), *Ruimtelijke Visie Beltrum.* Opgesteld door de werkgroep in samenwerking met Raad van Overleg Beltrum, Gelders Genootschap, STUW en Stichting Landschapsbeheer Gelderland.

Kaartmateriaal

Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000 (1979). Wageningen, Haarlem: Stichting voor bodemkartering, Rijks Geologische Dienst.

Historische Atlas Gelderland. Chromotopografische Kaart des Rijks 1: 25 000 (1989), Den Ilp: Robas Producties.

Grote Historische Atlas van Nederland 1:50 000 3 Oost-Nederland 1830-1855 (1990). Groningen: Wolters-Noordhoff Atlasproducties

Versfelt, H.J. (2003), De Hottinger-atlas van Noord- en Oost-Nederland 1773-1794. Groningen: Heveskes Uitgevers.

Versfelt, H.J. (2011), Kaarten van Gelderland 1773-1813. Achterhoek, Liemers, Arnhem-Nijmegen.

Internet

www.vvveibergen.nl

www.ahn.nl/viewer

www.geologievannederland.nl

www.joostvanheeckeren.weebly.com

www.ruurlosebroek.info

www.lebbenbrugge.nl

www.kasteleningelderland.nl

www.gelselaar.nl

Beeldmateriaal

Alle foto's zijn afkomstig van het Gelders Genootschap, tenzij anders vermeld.

RAPPORT 3102

… waarheen de zandweg tusschen de velden ons leidt …

Een cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Berkelland

RAAP

RAAP-RAPPORT 3102

… waarheen de zandweg tusschen de velden ons leidt …

Een cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Berkelland

ir. L.J. Keunen, S. van der Veen MA & A.L. van Saane

RAAP, 2016

RAAP

Colofon

Opdrachtgever: gemeente Berkelland

Titel: … waarheen de zandweg tusschen de velden ons leidt …; een cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Berkelland

Status: eindversie

Datum: 24 augustus 2016

Auteurs: *ir. L.J. Keunen, S. van der Veen MA & A.L. van Saane*

Projectcodes: BKCH & BKCH2

Bestandsnaam: RA3102_BKCH

Projectleider: ir. L.J. Keunen

Projectmedewerker: S. van der Veen MA & A.L. van Saane

Bewaarplaats documentatie: RAAP Oost-Nederland

Bevoegd gezag: gemeente Berkelland

ISSN: 0925-6229

RAAP
Leeuwenveldseweg 5b
1382 LV Weesp
Postbus 5069
1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500
telefax: 0294-491 519
E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2016
RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Berkelland heeft RAAP in de periode januari – juni 2016 een cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Berkelland op schaal 1:10.000 opgesteld. Deze kaart vormt een verdiepingsslag ten opzichte van de gebiedsbeschrijving van de gemeente Berkelland die in 2012 is opgesteld.

De cultuurhistorische waardenkaart is geschikt om de basis te gaan vormen voor toekomstig cultuurhistorisch beleid (o.a. planologische borging). Daarnaast kan het inspiratie bieden voor recreatie, erfgoededucatie en PR-marketingstrategieën of ruimtelijk ontwerp (inrichting en beheer). In deze studie besteden we vooral aandacht aan het tastbare, landschappelijke en bouwkundige erfgoed. Toponiemen zijn als vorm van immaterieel erfgoed op de kaart opgenomen.

De cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Berkelland bestaat uit twee deelkaarten:

1. De kenmerkenkaart fungeert als bronnenkaart en presenteert de feiten die over deze gemeente duidelijk zijn geworden tijdens de analyse. Een vlakdekkende landschaps- en nederzettingstypering vormt de ondergrond van de kaart. Daaroverheen zijn, geordend naar thema, de landschappelijke zones, structuren en objecten weergegeven. Het betreft bijvoorbeeld onderdelen van historische infrastructuur en waterstaat, terreinen met sporen van economische ontwikkeling en objecten die binnen het thema ‘oorlog en defensie’ passen. Daarnaast zijn beschermde en niet-beschermde historische bouwkunst op kaart gezet, alsmede een aantal stedenbouwkundige structuren. Een laag met zo’n 12.000 veld- en boerderijnamen toont hoe onze (voor) ouders het landschap vroeger aanduidden.
2. Naast een kenmerkenkaart hebben we ook een waarderingskaart opgesteld. Daarop hebben we het landschap gebiedsgericht gewaardeerd. Hieruit komen onder meer oude bossen, oude buitenplaatsen als Ruurlo en Rijkenbarg, het Noordijkerveld, de omgeving van Rekken en het Needse Achterveld als van zeer hoge waarde uit de bus.

Daarnaast zijn op de waarderingskaart 13 bijzondere cultuurhistorische ensembles begrensd, bijvoorbeeld waar de overgang tussen kern en buitengebied nog fraai is (bijv. Geesteren, Gelselaar) of zich in het buitengebied, verspreid over meerdere landschappen (bijv. Needse Berg e.o.) of binnen één landschap verborgen (bijv. grensovergangen Oldenkott en Zwillbrock) bijzondere samenhangen voordoen. Deze ensembles zouden als ‘must sees’ beschouwd kunnen worden: plekken die de toerist of recreant bezocht moet hebben om een goed beeld te krijgen van landschap en erfgoed in Berkelland.

In het advieshoofdstuk en de bijbehorende bijlage gaan we in op de planologische mogelijkheden voor de gemeente Berkelland, maar ook op ideeën voor ontwerp en inrichting en kansrijke onderwerpen voor vervolgonderzoek.

Inhoud

Samenvatting 5

1 Inleiding 9
1.1 Kader 9
1.2 Situering van het onderzoeksgebied 11
1.3 Onderzoeksopzet en taakverdeling 12
1.4 Dankwoord 12

2 Methoden en bronnen 13
2.1 Algemene uitgangspunten 13
2.2 Historisch cultuurlandschap 13
2.4 Landschapselementen 17
2.5 Historische bouwkunst en stedenbouw 21
2.6 Immaterieel erfgoed 22
2.7 Gebruik 23

3 Historisch cultuurlandschap 25
3.1 Inleiding 25
3.2 Kampontginningen met plaatselijk essen 25
3.3 Beekdalen en broeken 40
3.4 Oude bossen 47
3.5 Landgoederen en buitenplaatsen 53
3.6 Jonge heide- en broekontginningen 57
3.7 Niet-ontgonnen terreinen 64
3.8 Sterk veranderde landschappen 64
3.9 Nederzettingen 65
3.10 Waardering 73

4 Landschapselementen 79
4.1 Inleiding 79
4.2 Infrastructuur 79
4.3 Waterstaat 86
4.4 Opgaand groen 87
4.5 Reliëf 90
4.6 Verkaveling 90
4.7 Bestuur 92
4.8 Economie en nijverheid 97
4.9 Maatschappij 102

4.10 Religie en funerair erfgoed 103
4.11 Oorlog en defensie 106
4.12 Recreatie en toerisme 111
4.13 Straatmeubilair 112

5 Historische bouwkunst en stedenbouw 113
5.1 Inleiding 113
5.2 Historische bouwkunst 113
5.3 Stedenbouw 115

6 Immaterieel erfgoed 119
6.1 Historische toponiemen 119
6.2 Inhoud van de kaartlagen 119
6.3 Motieven boerderij- en huisnamen 119
6.4 Motieven veldnamen 120
6.5 Namen en bodemopbouw en -gebruik 122
6.6 Verspreiding en hoeveelheid toponiemen 122

7 Adviezen 125
7.1 Inleiding 125
7.2 Formuleren van cultuurhistorisch beleid 125
7.3 Algemene aanbevelingen voor ontwerp en inrichting 126
7.4 Het vooropgestelde instrument: het bestemmingsplan 128
7.5 Andere gemeentelijke beleidsinstrumenten 130
7.6 Aanvullende informatie over borging 132
7.7 Wenken voor inrichting, ontwerp en exploitatie 132

Literatuur 139

Overzicht van bijlagen en losse kaartbijlagen 141

Bijlage 1: Aanbevelingen voor vervolgonderzoek 143

Bijlage 2: Aanbevelingen voor presentatie 149

1 Inleiding

1.1 Kader

> *'"Even heerlijk blijft de lange, plegtige laan tegenover het kasteel, waarheen de zandweg tusschen de velden ons leidt. Deftig en vorstelijk is zij nog steeds, met haar rijen van hooge, slanke stammen en haar indrukwekkend loofgewelf. Het kasteel zelf vinden wij nog onveranderd, maar het park staat niet meer open voor ieder, die zich daartoe aanmeldt. Wel roept nog altijd de schel bij de slotbrug den huisknecht te voorschijn, maar hij onderrigt ons, dat wij ons bij den tuinbaas om geleide moeten vervoegen. Ook hier is misbruik gemaakt en baldadigheid gepleegd en met de vrijgevigheid, waarmede het park was opengesteld, is 't gedaan. De tuinbaas is overigens een beschaafd en welwillend man. Hij vestigt onze aandacht op menig kloeken boom en met name op een zware, eigenaardige gegroeide beuk in een gedeelte van den lusthof, waar wij anders welligt niet zouden gekomen zijn. Tegenover de oranjerie vinden wij een groot marmeren bekken, blijkbaar van de oude tuinversiering afkomstig, voor eenigen tijd uit den grond te voorschijn gebragt. Met genoegen zien wij de oude, vriendelijke tafereelen nog eens weêr en welvoldaan scheiden wij van het liefelijk Ruurlo, als straks de trein ons naar 't niet minder welaangename Vorden voert."*[1]

Deze reisbeschrijving, die dominee Jacobus Craandijk in de tweede helft van de 19e eeuw maakte, is exemplarisch voor de toenemende interesse in reizen in het algemeen en in het Gelderse landschap in zijn tijd. De aanleg van spoorwegen maakte dit reizen in toenemende mate mogelijk.
Een belangrijk verschil met de tijd van Jacobus Craandijk is dat de omgang met cultureel erfgoed tegenwoordig veel meer in de samenleving en beleidsvorming is ingebed, en dat het niet meer alleen de elite is die er kennis mee maakt en van geniet. De waarde van cultureel erfgoed wordt tegenwoordig breed onderkend.

De zorg voor cultureel erfgoed is tegenwoordig professioneler en minder vrijblijvend geworden dan voorheen. Het zorgt voor sociale cohesie onder bewoners die zich 'thuis' voelen in hun regio, het is in Oost-Gelderland in toenemende mate een inkomstenbron vanwege het toerisme en het geeft handvatten voor een kwalitatief hoogwaardig ruimtelijk beleid. Berkelland bezit aan cultuurhistorisch erfgoed een goudmijn, die blijvend positief kan worden ingezet voor *branding* op het vlak van economie, wonen, onderwijs, recreatie en toerisme.
In opdracht van de gemeente Berkelland heeft RAAP in de periode januari – juni 2016 een cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Berkelland op schaal 1:10.000 opgesteld. Deze kaart vormt een verdiepingsslag ten opzichte van de gebiedsbeschrijving van de gemeente Berkelland die in 2012 door het Gelders Genootschap is opgesteld.[2]

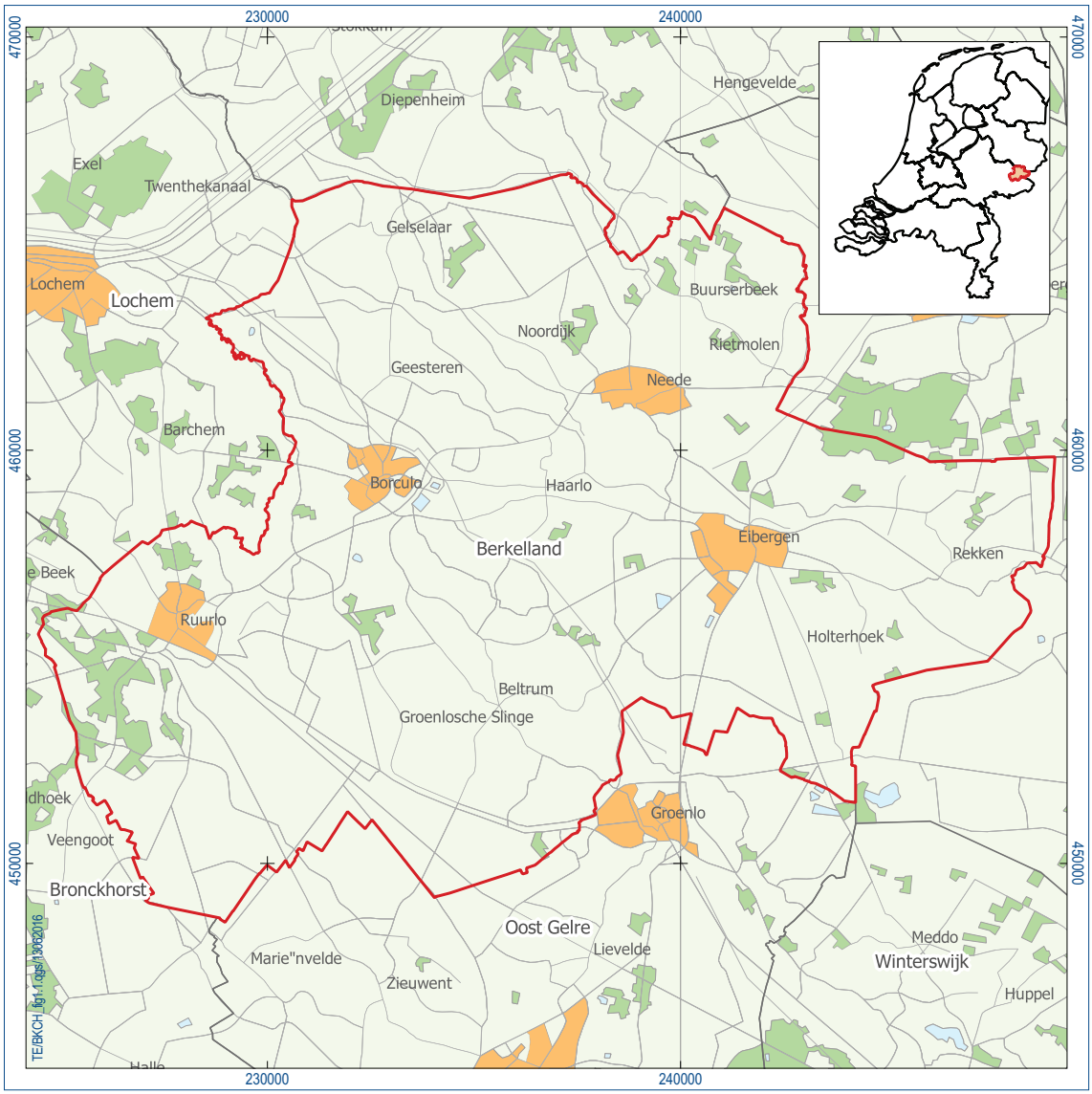
[1] Craandijk, 1888: 289

[2] Gelders Genootschap, 2012

Landelijke plicht, provinciaal kader en gemeentelijke ambities

Het is niet toevallig, gezien de ontwikkelingen van de afgelopen decennia, dat door wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening en de Monumentenwet vanaf januari 2012 landelijk rekening dient te worden gehouden met cultuurhistorische (lees: cultuurlandschappelijke en historisch-(steden)bouwkundige) waarden in bestemmingsplannen. Eerder al had archeologie een wettelijke en/of planologische vertaling gekregen en konden bouwhistorische waarden via de monumentenverordening worden geborgd. Daarmee krijgen cultuurhistorische waarden een volwaardige plek binnen de ruimtelijke ordening.

Ook de gemeente Berkelland hecht waarde aan haar cultureel erfgoed en heeft zich daarom tot doel gesteld om het cultuurhistorisch erfgoed een nadrukkelijke plek te geven in de ruimtelijke planvorming en het toeristisch-recreatief beleid.

Figuur 1.1. Ligging van de gemeente Berkelland (rode lijn); inzet: ligging in Nederland (rood).

De cultuurhistorische waardenkaart is geschikt om de basis te gaan vormen voor toekomstig cultuurhistorisch beleid (o.a. planologische borging). Daarnaast kan het inspiratie bieden voor recreatie, erfgoededucatie en PR-marketingstrategieën of ruimtelijk ontwerp (inrichting en beheer). In deze studie besteden we vooral aandacht aan het tastbare, landschappelijke en bouwkundige erfgoed. Immaterieel erfgoed komt alleen aan de orde wanneer het betrekking heeft op specifieke plekken in het landschap; toponiemen zijn daarvan een goed voorbeeld. Stedenbouwkundig erfgoed blijft in deze fase grotendeels buiten beeld. Dit zou eventueel bij de herziening van de bestemmingsplannen voor de kernen nog nader onder de loep genomen moeten worden.

1.2 Situering van het onderzoeksgebied

De gemeente Berkelland ligt in de Achterhoek en is op 1 januari 2005 ontstaan uit een fusie van de gemeenten Borculo, Eibergen, Neede en Ruurlo (figuur 1.1). De drie eerstgenoemde gemeenten vormden tot 1795 samen de heerlijkheid Borculo; Ruurlo was destijds een richterambt, dat een onderdeel vormde van het landdrostambt Zutphen. Alhoewel hij in tegenstelling tot zijn Borculose collega bestuurlijk weinig te zeggen had, had de heer van Ruurlo een zwaar stempel op zijn richterambt.[3]
De huidige gemeente heeft een oppervlakte van 260,53 km² en telde 44.318 inwoners op 31 maart 2015. De gemeente grenst in het zuiden aan de gemeente Oost-Gelre, in het zuidwesten aan Bronckhorst, in het noorden aan de gemeenten Lochem, Hof van Twente en Haaksbergen, en in het oosten aan de Duitse Stadt Vreden.

In de gemeente liggen in alfabetische volgorde de volgende kernen: Avest, Beltrum, Borculo, Brammelerbroek, Brinkmanshoek, Broeke, De Bruil, De Haar, Eibergen, Geesteren, Gelselaar, Haarlo, Heurne, Holterhoek, Hoonte, Hupsel, Leo-Stichting, Lintvelde, Lochuizen, Loo, Mallem, Neede, Noordijk, Noordijkerveld, Olden Eibergen, Rekken, Rietmolen, Ruurlo en Veldhoek.

De gemeente wordt door een aantal N-wegen ontsloten. De belangrijkste N-weg, nu en nog meer in de nabije toekomst, is de N18. Deze komt noordelijk van Groenlo de gemeente Berkelland binnen en loopt door Eibergen richting het Haaksbergse Brammelo.
Vanuit Lochem komt ten noorden van Ruurlo de N312 de gemeente binnen. Deze weg loopt via de kern Ruurlo naar de rotonde bij Huis Ruurlo, waar deze aansluit op de N315. Deze weg komt vanuit het Wolfersveen nabij Bungalowpark ’t Sikkeler de gemeente binnen en ontmoet op de rotonde ten westen van Huis Ruurlo de N319. De N315 gaat via de rotonde bij Huis Ruurlo verder als rondweg rond Ruurlo en buigt vervolgens richting Borculo af. Evenals in Ruurlo heeft de N315 ook voor Borculo, en verderop voor Neede, de functie van rondweg. Ten oosten van Neede gaat deze weg als Haaksbergseweg de provinciegrens over. De al eerder genoemde N319, die vanuit Vorden de gemeente Berkelland binnenkomt, verenigt zich op de rotonde Vordenseweg-Zelhemseweg met de N315, en splitst zich daar op de rotonde van rondweg en Groenloseweg weer van af. De N319 buigt vervolgens als Groenloseweg in zuidoostelijke richting af en gaat bij Groenlo de gemeentegrens over.

---

[3] http://www.ecal.nu/archieven?mivast=26&mizig=210&miadt=26&micode=0547&miview=inv2#inv3t1

Naast deze grotere N-wegen is er ook nog een aantal kleinere, herkenbaar aan een nummer boven de 800. Deze bevinden onder meer rond Borculo, ten noorden van Neede en westelijk van Eibergen. Daarnaast loopt de spoorlijn Zutphen-Winterswijk, met een station in Ruurlo, door de gemeente Berkelland.

1.3 Onderzoeksopzet en taakverdeling

Het opstellen van de cultuurhistorische waardenkaart is opgezet langs twee lijnen, namelijk allereerst historisch cultuurlandschap en landschapselementen, vervolgens historische bouwkunst en stedenbouw. Deze aspecten zijn vertegenwoordigd op de kenmerken- en waarderingskaarten. Luuk Keunen (RAAP) was als projectleider verantwoordelijk voor de loop van het project en de communicatie. Hij nam tevens de landschapstypering en -waardering en de eindredactie van de rapportage voor zijn rekening. De inventarisatie van de landschapselementen werd uitgevoerd door Steven van der Veen (RAAP). Amy van Saane, stagiaire bij RAAP vanuit Saxion in Deventer, nam de verwerking van de veld- en boerderijnamen voor haar rekening en assisteerde bij de veldverkenning.

1.4 Dankwoord

Aan de totstandkoming van de kaarten en het toelichtende rapport hebben meerdere personen binnen en buiten de gemeentelijke organisatie meegewerkt. Allereerst danken we Roy Oostendorp (Omgevingsdienst Regio Achterhoek) voor zijn enthousiaste medewerking aan het eindresultaat. Dank wordt ook uitgesproken aan zijn collega's bij de gemeente Berkelland: Lonneke Julsing, Jan-Luc van Eijk, Jeroen Aarsen, Gert Hans en Eddy Spanjaard.

Namens de verschillende historische verenigingen leverden Gerard Roos en Herman Schepers (Historische Kring Eibergen), Henk Meulenveld, Herman Wezinkhof en Eric van der Kuijl (Old Reurle), Martin Bouwmeester (Oud-Beltrum), Stichting Erfgoed Gelselaar en Johan Klein Nijenhuis en E. Swerink (Historische Kring Neede) met hun achterbannen een zinvolle bijdrage. B. te Vaarwerk (Eibergen) danken we voor enkele aanvullingen per e-mail en de toestemming tot het opnemen van de foto in figuur 4.27. Seline Geijskes (Staatsbosbeheer) leverde nuttige informatie over de historische lanen op haar terrein aan.

2 Methoden en bronnen

2.1 Algemene uitgangspunten

Voornaamste doel van dit rapport en de bijbehorende kaartbijlagen is het inzichtelijk maken van de aanwezige cultuurhistorische waarden op het grondgebied van de gemeente Berkelland. Onder cultuurhistorische waarden verstaan we ruimtelijke structuren, sporen, objecten en relicten uit het verleden, bovengronds én ondergronds, waaraan een wetenschappelijke, politieke en/of maatschappelijke waarde wordt toegekend. In dit geval zonderen we daarvan de archeologische waarden uit, omdat die al afzonderlijk beschreven zijn.

De kaartbeelden zijn gekoppeld aan een geografisch informatiesysteem (GIS met databases) met exacte gegevens over de geografische ligging en aard van waardevolle aardkundige, cultuurlandschappelijke en historisch-(steden)bouwkundige elementen. De presentatieschaal van de cultuurhistorische waardenkaart is 1:10.000.

Ten behoeve van de kartering zijn de volgende bronnen gebruikt:
- kadastrale minuutplans, 1832;
- Topografisch-Militaire Kaart (TMK), 1850, als veldminuut, in nettekening en steendruk;
- Chromotopografische Kaart des Rijks (bonneblaadjes), ca. 1900, ca. 1930;
- Topografische Kaart van Nederland, ca. 1950-heden;
- Archeologische waarden- en verwachtingskaart van Berkelland (2015);[4]
- Algemene en specifieke literatuur over Berkelland (zie literatuurlijst en bronnenverantwoording in GIS-databases);
- Websites met betrekking tot Berkelland, met name de informatieve sites van de diverse historische stichtingen en verenigingen;
- gegevens verkregen uit een bijeenkomst met de vertegenwoordigers van historische verenigingen in de gemeente Berkelland en van de gemeente Berkelland.

2.2 Historisch cultuurlandschap

2.2.1 Achtergrond en uitgangspunten

Het landschap van de gemeente Berkelland is een complex geheel dat is ontstaan onder invloed van natuurlijke en menselijke factoren. Daarbij speelde allereerst de geologie een rol. De mens heeft zich laten leiden door de aardkundige uitgangssituatie en deze door het gebruik ook deels zelf aangepast. Met name het afwateringspatroon is al zeker gedurende een millennium aan grootschalige menselijke veranderingen onderhevig.[5]

---

[4] Willemse & Keunen, 2015

[5] Zie hiervoor onder meer De Rooi, 2005 en De Rooi, 2006

Bij de typering van het historisch cultuurlandschap beschrijven we de wijze waarop de mens haar invloed heeft laten gelden in het landschap, daarmee het natuurlijk landschap geleidelijk heeft omgevormd, en welke elementen daarmee samenhangen.

Landschap in lagen

De genese van het landschap kan op verschillende manieren worden ontrafeld.[6] Eén van de manieren om inzicht te krijgen in deze complexe materie is de ontleding ervan middels een zogenaamd lagenmodel. Hierbij wordt inzichtelijk gemaakt hoe opeenvolgende fasen in de landschapsontwikkeling zich ten opzichte van elkaar verhouden.[7] Het model biedt ruimte voor uiteenlopende invalshoeken, zoals infrastructuur, landgebruik, occupatie, territoria, etc., en biedt daarnaast ruimte om de ontwikkelingen van deze lagen door de tijd inzichtelijk te maken. Een voorbeeld is hoe de 19e-eeuwse bebossing zich verhoudt ten opzichte van de situatie aan het einde van de 20e eeuw, of hoe het areaal akkerland van de 19e eeuw zich verhoudt tot de hedendaagse situatie. In de landschapstypering en -beschrijving hebben we aspecten van deze lagenbenadering meegenomen.

Landschapstypologie

De Topografisch-Militaire Kaart (TMK) is de vroegste landsdekkende kaart waarbij op perceelsniveau bebouwing, landgebruik én landschapselementen zijn gekarteerd. Deze kaart vormt ook inhoudelijk de meest complete en geografisch meest correcte laag waarop het landschap uit de 19e eeuw van de gemeente Berkelland zichtbaar is. De TMK vormt dan ook het uitgangspunt bij het inzichtelijk maken van de landschapsontwikkeling in de gemeente. Vooral met behulp van deze kaart en ondersteund door jonger kaartmateriaal is een landschapstypologie opgesteld.

Voor ons zicht op eerdere tijdslagen zijn we afhankelijk van archeologische en schriftelijke bronnen. Deze leveren echter zowel ruimtelijk als in temporeel opzicht een versnipperd beeld dat lastig toepasbaar is op het gewenste schaalniveau. Dit probleem is deels ondervangen door aan de hand van de landschapstypologie niet alleen het 19e-eeuwse landschap, maar ook de ontwikkelingen daarvoor te beschrijven. Het 19e-eeuwse landschap is dus slechts een hulpmiddel om de voorgaande perioden en de periode daarna te beschrijven en mag niet als eindstadium of hoogtepunt van het historisch cultuurlandschap worden gezien. Wel is steeds interessant om na te gaan hoeveel nieuwe landschappelijke lagen van de oudere hebben overgelaten.

Jongere landschappen

In de 20e eeuw heeft zich een aantal grootschalige ruimtelijke transformaties voorgedaan, waarvan ruilverkavelingen en landinrichtingsprojecten de belangrijkste zijn. Hierbij zijn nieuwe lagen aan het landschap toegevoegd, waarbij soms wel en soms niet rekening is gehouden met de toen aanwezige cultuurhistorische kwaliteiten in het landschap. De mate waarop deze cultuurhistorische kwaliteiten zijn opgenomen in deze nieuwe laag blijkt wanneer we het kaartbeeld van 1850 vergelijken met het huidige landschap en met kaartbeelden uit de tussenliggende periode.

---

[6] Hidding e.a., 2001: 12

[7] Hidding e.a., 2001: 8

De ruilverkaveling Beltrum, die momenteel als project uit de wederopbouwperiode in de belangstelling staat, hebben we in onze analyse met een cultuurhistorische bril kritisch beschouwd. De contouren van het ruilverkavelingsgebied zijn op de kenmerkenkaart opgenomen.

2.3.2 Kartering (kaartbijlage 1)

Bij de kartering van landschapstypen zijn we uitgegaan van historische verschillen tussen landschappen zoals ze zich op kaartmateriaal uit de afgelopen twee eeuwen manifesteren. Daarbij zijn de TMK uit 1850 en de Chromotopografische Kaart des Rijks uit circa 1930 als ijkpunten gehanteerd. Steeds hebben we op basis van het historisch onderscheid tussen deze landschappen gebieden begrensd. Daarbij zijn we zoveel mogelijk uitgegaan van de historische of huidige wegen en/of kavelgrenzen als begrenzing, zodat enerzijds de grens historisch te onderbouwen is, maar daarnaast een vertaling naar het bestemmingsplan mogelijk is.

Bij het typeren van elk deelgebied hebben we allereerst een indeling in hoofdlandschappen gemaakt. Daarna is verder in sublandschappen onderverdeeld. Daarbij hebben we een zo helder mogelijk onderscheid tussen de aanwezige landschappen proberen aan te brengen. Steeds moest daarbij gelet worden op een aantal aspecten:

- een onderverdeling die recht doet aan de grote variatie aan landschappen die in de gemeente Berkelland te vinden is;
- een onderverdeling die nog zo gecomprimeerd is dat niet elk verschil tot weer een nieuw type leidt;
- een onderverdeling die de ‘couleure locale’ eer aandoet.

Afhankelijk van de veelvormigheid zijn sommige hoofdlandschappen in slechts enkele, en andere in een groot aantal subtypen onderverdeeld.
Op basis van een dergelijke benadering is het ons inziens goed werkbaar om de landschaps-karakterisering door te vertalen naar concreet gemeentelijk beleid, bijvoorbeeld in beheer, planontwikkeling en bescherming.

De gebruikte methodiek sluit nauw aan op systematieken zoals die in de afgelopen 20 jaar door organisaties als Alterra en Overland voor de typering van landschappen in een Wageningse traditie zijn ontwikkeld. De basis voor deze traditie is gelegd door de afdeling Historische Geografie van de vroegere Stichting voor Bodemkartering en Staring Instituut in Wageningen.

2.3.3 Waardering (kaartbijlage 2)

Waardering van de landschapstypen

De waardering van het historisch cultuurlandschap heeft plaatsgevonden door elk gekarteerd deel-gebied op drie criteria te beoordelen:

1. de gaafheid van de huidige topografie ten opzichte van de situatie omstreeks 1850 c.q. de situatie ten tijde van de ontginning, dat wil zeggen type grondgebruik, verkaveling, percelering, etc.;
2. de gaafheid van de huidige verticale dimensie in het landschap (fysiognomie) ten opzichte van de situatie omstreeks 1850 c.q. de situatie ten tijde van de ontginning, dat wil zeggen de openheid of geslotenheid van het landschap (aan- of afwezigheid van opgaand groen), de aanwezigheid van bebouwing, etc.;

3. de aanwezigheid van bijzondere kenmerken, waardoor het gebied een hogere waardering moet krijgen dan het op basis van andere twee criteria krijgt.

Op elk criterium is een score van 0 tot 5 genoteerd. Voor de eerste twee criteria is dat op basis van een strakke definitie gebeurd (tabellen 2.1 en 2.2), voor de laatste op basis van 'expert judgement' (beoordeling op basis van algemene kennis van de vakspecialist). Voor het derde criterium hebben we geen exacte omschrijving gegeven wat er onder welke score verstaan wordt, omdat dit per deelgebied kan verschillen en het afhangt van de bijzonderheid die in dat specifieke deelgebied aan de orde is.

score	omschrijving
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	verkaveling sterk gewijzigd, grondgebruik sterk gewijzigd
3	hoofdstructuur verkaveling grotendeels intact, grondgebruik sterk gewijzigd óf hoofdstructuur in belangrijke mate gewijzigd, maar grondgebruik grotendeels intact
4	hoofdstructuur verkaveling grotendeels intact, grondgebruik merendeels intact
5	verkaveling grotendeels intact, grondgebruik grotendeels intact

Tabel 2.1. Waardering gaafheid van de historische situatie in de huidige topografie.

score	omschrijving
0	volledig gewijzigd
1	overbouwd
2	openheid/geslotenheid sterk gewijzigd, bebouwing grotendeels verplaatst
3	openheid/geslotenheid half intact, bebouwing deels origineel, deels gewijzigd
4	openheid/geslotenheid grotendeels intact, bebouwing merendeels origineel gesitueerd
5	openheid/geslotenheid grotendeels intact, bebouwing als origineel gesitueerd

Tabel 2.2. Waardering gaafheid van de fysiognomie ten opzichte van de historische situatie omstreeks 1850.

Een totaalwaardering werd uiteindelijk berekend door de drie scores op te tellen en door drie te delen. Daardoor telt elk criterium even zwaar. De scores die uit deze berekening kwamen, zijn in zes waarderingscategorieën (van zeer laag tot zeer hoog) verdeeld (tabel 2.3). De waardering wordt inhoudelijk gemotiveerd in de GIS-tabellen.

gemiddelde score	waardering
	niet gewaardeerd
1,6-2,5	laag
2,6-3,5	gemiddeld
3,6-4,2	hoog
4,3-5,0	zeer hoog

Tabel 2.3. Scores en klassen van de waardering.

Hoewel op basis van bovenstaande criteria een vrij objectieve score berekend kan worden, blijft de waardering toch een bepaalde mate van subjectiviteit houden. Dat komt niet alleen door de nadruk op het criterium ‘gaafheid’ en de keuze voor het derde criterium (‘bijzondere kenmerken’), maar ook door de schaal van het te beoordelen gebied en de begrenzing ervan. Voor de waardering zijn de grotere gebieden, zoals gekarteerd bij de inventarisatie, slechts in zeer uitzonderlijke gevallen verder opgeknipt om willekeur te voorkomen. Een lage waardering voor een gebied betekent daarmee niet dat er in het gebied geen enkele bijzondere individuele waarde kan voorkomen!

Definiëring van de ensembles
Op de waarderingskaart hebben we gebiedscontouren opgenomen waar bijzondere landschappelijke kwaliteiten bij elkaar komen. Om daar enige systematiek in te brengen, gaan we uit van de volgende criteria:
- het moet gaan om een historische kern of groter bebouwingsensemble met een nog relatief gave relatie met het (agrarisch) buitengebied; óf:
- het moet gaan om een bijzondere combinatie van verschillende, aan elkaar grenzende landschappen of juist gebieden daarbinnen waar een belangrijk, onderscheidend historisch verhaal te vertellen is .

Het moge duidelijk zijn dat ondanks bovenstaande richtlijnen de definitie van ensembles altijd een zekere mate van subjectiviteit zal bevatten. Dat geldt onder meer voor grenzen: waar leg je bij een waardevolle overgang tussen dorpskern en platteland de grens? Eén van de criteria die we daarvoor hanteren, is in elk geval de waardering: zo min mogelijk zullen we laag gewaardeerde deelgebieden in het grotere ensemble betrekken, tenzij dat echt om specifieke redenen wenselijk is.
Wat we verder nastreven is een enigszins representatief beeld van de Berkellandse landschappelijke kwaliteiten – het is daarom niet de bedoeling uitsluitend landgoederen of essen te selecteren.

Wat we niet onder ensembles hebben opgenomen, zijn hoog gewaardeerde landschappen op zich. De kwestie of bij aaneensluitende gave landschappen een verhaal te vertellen is dat relevant genoeg is, is uiteraard opnieuw enigszins subjectief. Daaraan valt niet te ontkomen.

2.4 Landschapselementen

2.4.1 Inleiding

In thematische databases en naar categorie onderverdeeld op de kaart hebben we een groot aantal landschapselementen opgenomen. Voor elk landschapselement is in de achterliggende database de specifieke bron opgenomen. Hieronder benoemen we een en ander op hoofdlijnen.

2.4.2 Infrastructuur

De historische wegen, paden, spoorlijnen en objecten die daaraan gerelateerd zijn/waren, zijn voornamelijk geïnventariseerd aan de hand van het kadastraal minuutplan uit 1832, de TMK van enkele jaren later en de Topografische Kaart van omstreeks 1950. Daarbij hebben we een periodisering ook in de achterliggende data opgenomen, dat wil zeggen aangegeven of de structuren van vóór 1832 of uit de periode 1832-1950 dateerden. In deze globale tijdsperioden is

aangegeven wanneer deze lijnelementen zijn aangelegd, rechtgetrokken of verdwenen. Informatie uit inventarissen van het Gelders Archief en een rapportage van het Gelders Genootschap over Hessenwegen en andere oude routes bood onderbouwing voor de laag met doorgaande wegen.

Op basis van nadere informatie via diverse websites hebben we het aspect ‘spoorwegen’ nog verder kunnen uitwerken. Het AHN2 bood uitkomst om te achterhalen of van een spoordijk nog relicten aanwezig waren.

2.4.3 Waterstaat

Aan de hand van het kadastraal minuutplan uit 1832 en de Topografische Kaart uit circa 1950 zijn de beeklopen, brug-, sluis- en vonderlocaties en waterpartijen gekarteerd. Voor wat betreft de beken en afwateringen hebben we opgenomen of ze nog bestaan, verdwenen zijn of (indien van vóór 1832) verschoven zijn. De inventarisatie is op basis van veldinspectie en literatuur/websites verder aangevuld en gecorrigeerd.
Kanttekening is dat de kleinere afwateringen zich soms lastig integraal via kaartstudie laten karteren, omdat ze veelal lastig van ‘gewone’ sloten te onderscheiden zijn. De afwateringen van vóór 1950 zijn daarom niet altijd volledig, onder meer wanneer ze langs wegen zijn aangelegd.

2.4.4 Opgaand groen

Op basis van reeds bestaande inventarisaties, uitgevoerd door de gemeente Berkelland, hebben we de groendatabase verder aangevuld. Deze is allereerst aangevuld op basis van de relevante groenlagen uit de top10vec. Daarna hebben we de kartering op basis van de recente luchtfoto, beschikbaar gesteld door de gemeente Berkelland, volledig gemaakt. Daarbij betreft het zowel het vlakvormig groen (bossen, houtsingels) als het lijnvormig groen (bomenrijen/lanen). Ook Staatsbosbeheer heeft nog input aangeleverd, vooral waar het gaat om historische bomenrijen/ lanen in bosgebied.[8]

Door middel van een vergelijking met de Topografische Kaart van Nederland uit de jaren 50 van de 20e eeuw hebben we een onderscheid gemaakt tussen wat we nog historisch achten, en wat een recentere toevoeging is. Deze grens is gekozen vanwege de verandering in denken over het agrarisch cultuurlandschap: Oost-Nederland stond rond 1950 aan de vooravond van grotere planmatige veranderingen in het agrarisch landschap, zoals ruilverkavelingen en later landinrichtingen.

De gekozen methode kent zijn beperkingen. Op basis van steekproeven blijkt dat niet al het groen dat al vóór 1950 bestond, op die manier gekarteerd is. Zo staat de Oude Maat in Eibergen nog als weiland op de kaart, terwijl het toch echt al vóór 1934 tot park werd omgevormd. De Olden Godt in Ruurlo staat gekarteerd als een V-vormige bomenrij, terwijl ook het binnenterrein duidelijk met rabatten is ingevuld die van vóór 1950 zullen dateren. De duiding van wat historisch genoemd mag worden en wat niet, moet dus met enige omzichtigheid worden gebruikt.

[8] Geijskes, 2016

Er is in de databasestructuur een splitsing gemaakt tussen enerzijds de bomenrijen en anderzijds het overig opgaand – vlakvormig – groen. De database met overig groen bevat zowel historische (vóór 1950/1965) als recenter groen, en is derhalve als 'volledige groenlaag' voor het bestemmingsplan bruikbaar. De database met bomenrijen bevat zowel de bomenrijen op kavelgrenzen als die in wegbermen, waarbij in de laatste situatie vaak sprake is van laanbomen. Bij het gebruik van deze data zal goed gelet moeten worden op hetgeen in bestemmingsplannen als groen bestemd gaat worden. Groen in wegbermen komt namelijk naar alle waarschijnlijkheid onder de bestemming 'Verkeer' te hangen, terwijl dat voor bomenrijen op kavelgrenzen niet het geval is.

Op basis van een database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed hebben we contouren van gebieden waar oud groen aanwezig of te verwachten is, opgenomen.[9]

2.4.5 Reliëf

Voor het onderdeel 'reliëf' hebben we ons in de eerste plaats gericht op aarden wallen. Andersoortig reliëf, zoals winningskuilen, is in andere categorieën, zoals economie en nijverheid, ondergebracht. Daarbij moet direct worden opgemerkt dat er binnen deze categorie veel meer mogelijk is, zoals het in beeld brengen van rabattenbossen (zie ook bijlage 1). De kartering heeft goeddeels op basis van het AHN2 plaatsgevonden.

2.4.6 Verkaveling

Bewaard gebleven kavelgrenzen zeggen iets over de gaafheid van het landschap ten opzichte van de referentieperiode. Meer dan wegen en waterlopen is de verkaveling immers onderhevig aan landbouwkundige vernieuwingen, zoals schaalvergroting. De kavelgrenzen hebben we ingetekend op basis van een vergelijking tussen de kadastrale minuutplans uit 1832, de enige gemeentedekkende volledige kaart van de verkaveling vóór 1850, een recente luchtfoto en het AHN2. We hebben alleen de kavelgrenzen tussen percelen aangegeven; wanneer een historische weg of waterloop op de kaart staat, is op basis daarvan al duidelijk dat daar in het verleden ook een kavelgrens lag en is die kavelgrens niet ingetekend.

Ook de contour van het ruilverkavelingsgebied Beltrum hebben we onder deze categorie geplaatst. Dit gebied is één van de 30 gebieden die volgens de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed bijzondere aandacht verdienen. Interessant is de analyse die H+N+S van de ruilverkaveling uitvoerde. Men concludeerde dat oude landschappelijke contrasten sterk verwaterd waren na uitvoering van de ruilverkaveling. Met name het wegenpatroon en het spreidingsbeeld van de boerderijen bleef bewaard, hetgeen wij op basis van onze analyse kunnen bevestigen. Belangrijker is echter: in hoeverre is van het landschapsplan dat destijds werd opgesteld, iets terecht gekomen? Het oordeel van H+N+S is helder: "*In het plan zijn nauwelijks heldere nieuwe structuren ontworpen en is geen hiërarchie in wegbeplanting aangebracht, maar is gekozen voor het behoud van bestaande structuren en het aanvullen van bestaande beplanting. Ten tweede zijn in het verkavelingsplan en de uitvoering veel aanpassingen gedaan ten opzichte van het landschapsplan. Hierdoor zijn veel onderdelen uit het landschapsplan niet gerealiseerd. Dit heeft geleid tot een sterker verlies van landschappelijke contrasten dan in het*

[9] Zie hiervoor http://landschapinnl.nl/bronnen-en-kaarten/kaart-groen-erfgoed

landschapsplan voorzien was. Zo zijn bijvoorbeeld veel oude beplantingselementen verdwenen en zijn wegkruisingen aangepast".[10] Een algemene waardering wordt door H+N+S niet uitgesproken, maar van waarde worden ondanks de ruilverkaveling wel geacht: bestaande wegenstructuur, oorspronkelijke bebouwingspatroon, koppeling nieuwe beplanting-wegenpatroon, oude kavelgrensbeplantingen, ontwerp voor wegen en watergangen uit de ruilverkaveling.[11]

2.4.7 Bestuur

Voor het onderdeel bestuur hebben we zowel diverse historische grenzen als daaraan verbonden relicten (m.n. grenspalen) gekarteerd. Binnen de grenspalen hebben we een onderscheid gemaakt tussen historische locaties waar ooit grenspalen stonden en daadwerkelijk nog resterende grenspalen.

De belangrijkste bron voor bovenstaande vormde naast het kadastraal minuutplan uit 1832 ook achterliggende informatie via internet, zoals www.grenspalen.nl en de database van gemeentelijke grenscorrecties van Karel Leenders.[12] Verder hebben met name historische verenigingen een bijdrage geleverd aan de laag met grenspalen.

2.4.8 Economie en nijverheid

Inventarisatie van terreinen die met het thema 'economie en nijverheid' te maken hebben, heeft voornamelijk plaatsgevonden aan de hand van literatuur-, website- en historische kaartstudie. Thema's die hierin terugkomen, zijn met name eendenkooien van de lokale adel en winningskuilen, gevolg van infrastructurele werkzaamheden of industriële activiteit.

2.4.9 Maatschappij

Binnen deze categorie richten we ons op maatschappelijke instellingen die op speciaal daarvoor ingerichte terreinen gevestigd waren. Op basis van diverse generaties historisch kaartmateriaal zijn ze in kaart gebracht.

2.4.10 Religie en funerair erfgoed

Op basis van een vergelijking tussen historisch kaartmateriaal en recente topografische kaarten hebben we historische kerkhoven en begraafplaatsen in beeld gebracht. Hierbij achten we begraafplaatsen uit alle perioden in principe cultuurhistorisch waardevol/relevant. Kerken en kleinere gebouwde objecten maken onderdeel uit van de historische nederzettingslocaties (1832) en de gebouwd-objectdatabases en hebben we daarom niet aanvullend nog eens onder deze categorie in beeld gebracht. Daarnaast zijn hierin ook terreinen opgenomen met een andersoortige rituele betekenis.

2.4.11 Oorlog en defensie

Het erfgoed van oorlog en defensie is in meerdere tijdslagen te verdelen. Kastelen met een middeleeuwse oorsprong en verdedigbaar karakter vallen onder een middeleeuwse laag. Omdat deze gebouwen al in andere databases voorkomen (zoals historische nederzettingslocaties), nemen we die niet nog eens onder 'oorlog en defensie' op. Deze hebben we voornamelijk op basis

[10] Brouwer-te Molder e.a., 2014: 43

[11] Brouwer-te Molder e.a., 2014: 43

[12] http://users.bart.nl/~leenders/gemhist/

van kaart- en literatuurstudie geïdentificeerd. Uit dezelfde periode dateren de landweren, aarden wallen met een verdedigingsfunctie. Voor wat betreft de circumvallatielinie van Groenlo, die voor een deel door de gemeente Berkelland loopt, is aan de hand van het AHN2 nagegaan waar nog bovengrondse relicten aanwezig zijn. Voor de Eerste en Tweede Wereldoorlog en de Politionele Acties hebben we enkele online-databases als tracesofwar.com en ikme.nl geraadpleegd, aangevuld met een beperkte literatuur- en websitestudie.

2.4.12 Recreatie en toerisme

Voor inventarisatie van erfgoed van recreatie en toerisme hebben we in de eerste plaats historisch kaartmateriaal (1900-heden) gebruikt, bijvoorbeeld om natuurbaden te inventariseren. Informatie van diverse websites, zoals van de historische vereniging in Borculo, is daarbij ondersteunend gebruikt.

2.4.13 Straatmeubilair

Van de hiervoor genoemde thema's is het onderdeel 'straatmeubilair' het enige dat niet systematisch is aangepakt. In de laag is namelijk op basis van een externe suggestie[13] slechts één element opgenomen. Direct ook laat dit element zien hoe kwetsbaar en zeldzaam historisch straatmeubilair is, en we willen er dan ook bijzondere aandacht voor vragen (zie bijlage 1).

2.5 Historische bouwkunst en stedenbouw

2.5.1 Historische bouwkunst

Beschermde bouwkunst en stedenbouw

Onder deze categorie hebben we rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten, beschermde dorpsgezichten en beschermde buitenplaatsen opgenomen. De databases zijn afkomstig van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en ongewijzigd op kaart geplaatst.

Beeldbepalende bebouwing

Uitsluitend op basis van bekende informatie, en dan wel de MIP-lijst, is een database met beeldbepalende bebouwing op de kaart opgenomen.

2.5.2 Stedenbouw

Inleiding

Het stedenbouwkundige erfgoed is in beperkte mate in deze cultuurhistorische waardenkaart opgenomen; we hebben ons in de eerste plaats op het buitengebied gericht. Er heeft derhalve geen vlakdekkende historisch-stedenbouwkundige typering van buurten en wijken plaatsgevonden. In de navolgende alinea's geven we weer wat op stedenbouwkundig vlak wel in kaart is gebracht.

Historische nederzettingslocaties

Historische nederzettingslocaties die samen de bebouwingsstructuur van een groot deel van het buitengebied weergeven, zijn geïnventariseerd aan de hand van het kadastraal minuutplan uit

[13] Mededeling B. te Vaarwerk, Eibergen via Twitter

1832. Er is een typologische onderverdeling gemaakt, die op de kaart is weergegeven. Voor enkele kernen zijn in plaats van puntlocaties historische bouwvlakken op kaart gezet.

Invloedszones
Uit diverse bronnen worden vlakkenbestanden met 'invloedszones' vastgesteld: de gebieden waar een centraal gelegen object of element zijn invloed over laat gelden. Het betreft concreet de molenbiotopen en landgoederen uit de periode tot 1960.

2.6 Immaterieel erfgoed

2.6.1 Inleiding

Anders dan het hiervoor benoemde erfgoed is het immaterieel erfgoed (merendeels) niet in het terrein zichtbaar. Het gaat om erfgoed dat in de hoofden van de lokale bevolking aanwezig is, of in schriftelijke bronnen is gevat. Het kan ook gaan om tradities. Van de mogelijke vormen van immaterieel erfgoed hebben we alleen toponiemen in de cultuurhistorische waardenkaart meegenomen, vooral omdat zij de meest directe relatie met het historisch cultuurlandschap hebben.

2.6.2 Toponiemen

Ten geleide
Berkelland verkeert in de gelukkige omstandigheid dat een belangrijk deel van de toponiemen op haar grondgebied in de afgelopen decennia in publicaties is vastgelegd. Deze publicaties zijn merendeels door gesprekken met lokale gebruikers van de grond tot stand gekomen; historisch bronnenonderzoek speelde nauwelijks of geen rol. Daardoor is weliswaar een deel van de namenvoorraad onbelicht gebleven, maar gezien de hoeveelheid wél op schrift gestelde namen (> 10.000) kunnen we dat voor dit moment niet bezwaarlijk noemen. Naast de bovengenoemde publicaties zijn selectief nog andere collecties opgenomen, zoals de namen uit een boerderijnamenkaart van Neede door Krooshof alsmede eigen collecties van de auteur.[14]

Verantwoording
In deze paragraaf zal besproken worden hoe de toponiemenkaart tot stand is gekomen. Tijdens het opstellen van de kaart zijn verschillende keuzes gemaakt betreffende de namen. De toponiemen zijn opgedeeld in twee categorieën: veldnamen en boerderij- of huisnamen. De veldnamen horen bij percelen, dijken, kuilen, wegen en wateren en de boerderij- of huisnamen horen bij gebouwen. Op de kaart zijn de veldnamen aangeduid met een groene tekstkleur en de boerderijnamen zijn aangeduid met een rode tekstkleur.

Als eerste is natuurlijk voor elk toponiem één punt aangemaakt, waar dan de naam bij komt te staan. Indien een bepaald perceel meerdere namen had, staan er dus meerdere punten op het desbetreffende perceel. Het kwam ook voor dat verschillende percelen dezelfde naam hadden en dat die percelen nu samen zijn gevoegd tot één perceel of bebouwd zijn met bijvoorbeeld een woonwijk. Indien dit het geval is, heeft het perceel of de woonwijk één punt gekregen met het bijbehorende toponiem.

[14] De gedrukte kaart bevindt zich in het digitale archief van de auteur van dit rapport

Voor boerderijen en huizen geldt dat als het gebouw meerdere namen kent of heeft gekend, er ook meerdere punten op de kaart staan. Dit is gedaan tenzij de twee namen hetzelfde betekenen, maar een andere schrijfwijze hebben. Zo is er bijvoorbeeld een boerderij die ooit Veldeken heeft geheten, terwijl de naam momenteel zodanig is veranderd dat de boerderij nu ten Velde heet.
Voormalige gebouwen, dijken, kuilen, wegen en wateren die nu niet meer zichtbaar zijn als zodanig hebben wel het toponiem gekregen die op een bepaalde plek hoorde. Wat betreft de gebouwen komt het regelmatig voor dat door de jaren heen bepaalde erven verplaatst zijn. Dit zorgt ervoor dat op de kaart clusters van verschillende boerderijen zichtbaar zijn die ongeveer dezelfde naam hebben. Dit heeft er dus mee te maken dat ook voormalige bebouwing op de kaart is opgenomen.
Wat een struikelblok is geweest tijdens het opstellen van de kaart is dat de toponiemen er horizontaal op komen te staan, terwijl het regelmatig zo is dat percelen verticaal of diagonaal georiënteerd zijn. Het komt dus geregeld voor dat bij de desbetreffende percelen de toponiemen niet of nauwelijks te lezen zijn, omdat er zoveel punten naast elkaar op de kaart staan dat er namen wegvallen. Indien men toch op zoek is naar die namen kan natuurlijk altijd het GIS-bestand van de kaart opgevraagd of geopend worden. In de bijbehorende tabellen kan altijd nagegaan worden wat nu precies het toponiem is (zie ook § 2.7).
Er zijn verschillende toponiemen geweest die in de publicaties door de gebruikte drukmethode niet goed leesbaar waren. Op momenten waarop één letter niet duidelijk was, is geprobeerd deze toch te ontcijferen. In de tabel van het GIS-bestand is dan een opmerking gemaakt dat het toponiem slecht leesbaar was. Het kwam natuurlijk ook voor dat toponiemen helemaal niet leesbaar waren. Als dat het geval was, is het toponiem niet op de kaart gezet.
Het kwam soms voor dat er een naam, in de stijl van de veldnamen, op de plek van een boerderij of huis stond. Hierdoor werd de schijn gewekt dat het toponiem bij het gebouw hoorde. In deze gevallen is de veldnaam gewoon als veldnaam op de kaart gezet, maar moet er wel rekening gehouden worden met het feit dat de naam mogelijk bij de boerderij of bij het huis hoort.

2.7 Gebruik

De cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Berkelland bevat een zeer grote hoeveelheid informatie en is in de eerste plaats een GIS-product, dat straks via de gemeentelijke GIS-viewer gebruikt kan worden. Van de daarvan afgeleide analoge kaarten is om praktische redenen niet alle informatie te lezen. Dat heeft bijvoorbeeld te maken met meerdere puntsymbolen op één locatie die elkaar afdekken, toponiemen die elkaar zouden overlappen als ze allemaal zichtbaar zouden zijn, meerdere eigenschappen van één object (opgenomen in het GIS) die niet allemaal in het symbool tot uiting kunnen komen en de gekozen afbeeldingsschaal van 10:000. Wij raden derhalve aan telkens naast (of in plaats van) de analoge kaarten ook het GIS en de toelichtende rapportage te raadplegen om na te gaan welke informatie over een specifieke locatie voorhanden is.

Figuur 3.1. De grootste open akker in de gemeente Berkelland, de Needse es, gezien vanaf de parkeerplaats bij begraafplaats de Drostenkamp (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3 Historisch cultuurlandschap

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk behandelen we de achtereenvolgende landschapstypen die we op kaartbijlage 1 hebben onderscheiden. Een historische ontwikkelingsgeschiedenis van de gemeente en de respectievelijke kerkdorpen hebben we niet opgesteld; die is reeds voorhanden in de vorm van de cultuurhistorische gebiedsbeschrijving ‘Berkelland beschreven’.[15]

3.2 Kampontginningen met plaatselijk essen

3.2.1 Open akker (Kd1)

De meest ‘aaneengesmede’ en grootschalige akkercomplexen rekenen we tot de open akkers. Het betreft daarbij grootschalige aaneengesloten akkers zonder of met weinig zichtbare kavelgrenzen, vaak op natuurlijke hoogten in het landschap gelegen en omzoomd door de oudere middeleeuwse boerderijen. De daadwerkelijke verkaveling bestond veelal alleen in de vorm van eigendomsgrenzen, die soms in het veld door stenen werden gemarkeerd. Kenmerkend zijn de grote verkavelingsblokken of *gewannen*, die in stroken onderverdeeld waren. Spek constateerde voor de Drentse essen dat hoe langer en smaller de stroken waren, hoe recenter de ontginning was.[16] De typische Drentse es, waarvan we wellicht voor de Needse es een parallel vinden (figuur 3.1), kende in de 12e tot 17e eeuw zijn sterkste uitbreiding. Interessant is dat de strookkavels op de Needse es ook wel ‘brede’ of ‘bree’ werden genoemd.[17]

De oudere fases bestonden uit kleinere kampjes, die we aan de zuidzijde van de Needse es ook nog herkennen en waar bij archeologisch onderzoek de vol-middeleeuwse voorgangers van de latere boerderijen onder vandaan zijn gekomen. Op deze kampen moet in de Late Middeleeuwen nog bos gestaan hebben. Zo lagen bij het erf Rutgerink nog het Rutgerinkbosch en de Rutgerinkboskamp. De naam van het vroeg verdwenen erf Rijkenhuis wijst op een omheind of omrikt erf.[18] De percelen bij het huis kunnen we wellicht beschouwen als later relatief extensief gebruikte kampjes, die in Brabant ook wel *bochten* worden genoemd.[19]
Ook de openheid van de es zelf lijkt niet van alle tijden te zijn geweest. Uit talrijke veldnamen die naar bos verwijzen, is duidelijk dat er nog tot in de Late Middeleeuwen bosjes op de berg gestaan moeten hebben. Het betreft dan bijvoorbeeld het Roodland (verwijzend naar gerooid bos), het Vlierbos, het Hilligenbos en het Meulenbosch.[20]

---

[15] Gelders Genootschap, 2012
[16] Spek, 2004: 673
[17] Keunen, manuscript
[18] Keunen, manuscript
[19] Vangheluwe & Spek, 2008
[20] Keunen, manuscript

Niet alleen de landschappelijke structuur, maar ook de bodemkundige opbouw is typerend voor veel essen. In de ondergrond bevinden zich vaak rijkere humuspodzolen, zoals in Neede kon worden aangetoond.[21] Daarop ontstond, vermoedelijk vanaf de 16e eeuw [22], door bemesting met humus- en mineraalrijke plaggen, een ophogingsdek dat we tegenwoordig veelal als plaggendek betitelen. In bodemkundig opzicht – waarbij vanuit de agrarische achtergrond van de discipline hoofdzakelijk naar de bovenste 50 cm wordt gekeken – worden deze bodems als enkeerdbodems aangeduid.

Essen die aan bovenstaande kwalificaties voldoen, vinden we in de gemeente Berkelland in Hupsel, Neede, Geesteren, Eibergen en Mallem (figuur 3.2). Afgezien van de kleine delen die bebouwd zijn, zoals het zuidelijke deel in Neede, is het merendeel nog redelijk gaaf en herkenbaar. Doorgaans zijn ze wel herverkaveld, omdat de oude verkavelingen door hun maat en schaal niet meer aan de eisen voor de hedendaagse landbouw voldeden. In een enkel geval, zoals in Mallem, is er een nieuwe wegenstructuur overheen gelegd. De belangrijkste kenmerken, de openheid en het grondgebruik, zijn vaak nog aanwezig.

Figuur 3.2. De open akker van Mallem, gezien vanuit het zuidoosten (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3.2.2 Open akker, herkenbaar opgebouwd uit kleinere kampen (Kd2)

Een deel van de akkercomplexen in de gemeente Berkelland vertoont vanuit historisch perspectief kenmerken van een mindere integratie van de akkers in één open, aaneengesloten geheel. Op topografisch kaartmateriaal uit de 19e en 20e eeuw herkennen we, ondanks de kennelijke neiging van de verschillende kampen om één geheel te gaan vormen, nog een groot aantal ruimtelijke

[21] Keunen, manuscript
[22] Spek, 2004: 965

scheidingen in de vorm van bijvoorbeeld houtsingels en laagtes. De historische achtergrond van dit verschil is niet helemaal duidelijk, maar mogelijk gaat het om een geringere doorontwikkeling door het uitblijven of in mindere mate optreden van intensivering van grondgebruik in de Late Middeleeuwen of vroege Nieuwe tijd. In deze periode noopte bevolkingsgroei tot een intensiever gebruik van agrarische gronden, en de hierboven genoemde plaggenbemesting was één van de vindingen om dat te bereiken.[23] Het opheffen van ruimtelijke barrières op akkercomplexen om de beschikbare grond efficiënter te gebruiken, was een andere. Boerderijen lagen ook in dit landschapstype merendeels aan de randen van de akkers, maar ook binnen de akkers kwamen erven wel voor. Al met al ademden de akkercomplexen wel het aaneengesloten karakter, maar waren er onderbrekingen die ervoor zorgden dat het net geen grootschalig open complex (Kd1) was.

Een typerend voorbeeld van een dergelijke open akker met (oudtijds) herkenbare individuele kampen is het akkercomplex van Ruurlo. Door de sterke uitbreiding van Ruurlo in de laatste decennia is hier nu nog weinig van herkenbaar. De Schansenkamp is misschien nog het fraaiste fragment van dit complex (figuur 3.3), niet in de laatste plaats omdat dit perceel functioneert als ‘lucht’ tussen dorpskern en kasteel. Andere voorbeelden van dergelijke complexen vinden we terug in Beltrum, Noordijk, ’t Loo, Gelselaar, Eibergen en Geesteren (Boerenesch).

Figuur 3.3. De Schansenkamp in Ruurlo. Op de achtergrond herkennen we nog de spoorwegovergang (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

[23] Vangheluwe & Spek, 2008

3.2.3 Oude kampontginning (Kd3)

Misschien wel het meest typerende Achterhoekse landschapstype is dat van de oude, wat grotere kampontginningen die vaak – vanuit de geomorfologie gedreven – als clusters bij elkaar lagen. De meeste hebben een (vol-)middeleeuwse oorsprong en zullen door de tijd zijn vergroot. Eronder gaat veelal een kleine dekzandrug of -kop schuil. Door houtsingels of smallere bosstroken werden de kampen van elkaar gescheiden. Qua oppervlakte overheersen de kampen binnen dit landschapstype echter. De erven, vaak relatief groot in getal, lagen verspreid aan en tussen de kampen (figuur 3.4), en bij die erven lagen ook de kleine weilandjes, boomgaarden en andere zaken die tot de omgeving van een boerenerf behoorden. Evenals bij de grotere akkercomplexen bestaat bij de kampen, veelal afgerond van vorm, de bodem uit podzolbodems met daarop een geleidelijk gegroeid plaggendek.

Figuur 3.4. De bouwlandkamp bij boerderij Hondelink in Hoonte, onder Neede, gezien vanuit het aangrenzende beekdal (foto: Luuk Keunen, 30 maart 2007).

Kampenlandschappen van dit type vinden we voornamelijk op de reliëfrijke dekzandafzettingen in de nabijheid van de grotere beekdalen (figuur 3.5). Vooral langs de Berkel vinden we een belangrijke zone, maar ook aan de zuid- en noordzijde van de open akker van Ruurlo, nabij Beltrum en ten noordoosten van Neede richting de Buurserbeek, vinden we voorbeelden. Vaak zijn de landschappen sterk uitgekleed, waardoor het karakter van de afwisselende kampen, omgeven door groen, is verdwenen. De ligging in het hart van het oude agrarisch cultuurlandschap, nabij de kern van veel nederzettingen, heeft er waarschijnlijk voor gezorgd dat ze kwetsbaar waren voor veranderingen bij landschappelijke herinrichtingsprojecten. Het gros is daarom in de loop van de laatste driekwart eeuw aangepast aan de moderne landbouwkundige wensen.

Figuur 3.5. Een bouwlandkamp in de buurtschap Nederbiel bij Geesteren. Op de voorgrond zien we een steen die hier vermoedelijk relatief recent geplaatst is (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

Op andere locaties zijn ze overbouwd, zoals rond de kern van Neede. Toch zien we plaatselijk nog waardevolle karakteristieken terug, zoals dikwijls het toch nog herkenbare reliëf, restanten van de oude beplanting en de overgang naar andere landschappen, zoals de scheiding tussen Neder- en Overbiel tussen Borculo en Geesteren. Waar landeigenaren waren die andere belangen voor lieten gaan op agrarische productie, zoals op het landgoed Beekvliet, is de oude kampenstructuur wel in herkenbare staat gebleven.

3.2.4 Bosrijke oude kampontginning (Kd4)

Qua historische ontwikkeling en landschappelijk karakter vergelijkbaar met de oude kampontginningen is de bosrijke variant. In de directe omgeving van deze oude kampontginning ontwikkelde zich een groot loofbos, dat onder meer door de direct aangrenzende erven voor houtoogst zal zijn gebruikt. Specifiek beheer vanuit het aangrenzende erf heeft vermoedelijk aan behoud van deze bossen op deze locaties bijgedragen. In vrijwel alle gevallen gaat het om een agrarische context waarin de bossen bewaard zijn gebleven, maar niet zelden zal er een bescheiden elitair tintje aan het desbetreffende erf zijn. Van dit landschapstype kennen we meerdere varianten. Soms lag het bos als een deken om de bouwlandkamp van het erf heen, zoals bij de Forme ten noordwesten van Ruurlo (figuur 3.6). Interessant is dat hier sprake was van een *jus compascii,*[24] een zakelijk recht tot medegebruik van de bossen. De Kleine Forme

[24] Letterlijk ‘medegebruiksrecht’, afgeleid van het Latijnse jus (recht) en compascuum (gezamenlijk gebruikt stuk land).

was in de 16e eeuw ontstaan bij of afgesplitst van de Grote Forme, en vanaf dat moment was er sprake van een zakelijk geregeld medegebruik. Voor 150 gulden werd dit recht in 1741 opgeheven.[25]
In andere gevallen hebben we met een bescheiden dal te maken waarin het bos lag, terwijl op aangrenzende dekzandruggen de kampen gesitueerd waren. Hiervan is het Kerkwijker Bos, alhoewel verkleind ten opzichte van de 19e-eeuwse situatie, nog steeds een goed voorbeeld. Ook ten westen van Borculo vinden we, naast enkele kleinere gebiedjes in de omgeving, een voorbeeld van een dergelijk landschap, dat de tijd nog relatief goed doorstaan heeft. Hier ligt het op een klassieke wijze op een gradiënt van beekdal via kampenlandschap naar de voormalige heide.

Figuur 3.6. De grootste bouwlandkamp van de Grote Forme, volledig omsloten door oud bos. Links herkennen we de huidige boerderij met die naam nog (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3.2.5 Droge kampontginning, enigszins regelmatig (Kd5)

De oude kampontginningen die we hiervoor behandelden, kennen doorgaans wat grotere kampen, waaraan middeleeuwse boerderijen gesitueerd waren. Vaak grenzend aan deze oude kampontginningen lagen weliswaar ook droge, maar wat kleinschaliger kampontginningen. De bouwlandkampjes waren kleiner, en de structuur in de directe omgeving was wat regelmatiger dan bij hun ‘oudere broer’. Waarschijnlijk hebben we hier te maken met uitbreidingen van het cultuurland uit wellicht nog de Middeleeuwen, maar mogelijk ook de vroege Nieuwe tijd. De schaal is het belangrijkste onderscheid ten opzichte van de oude kampontginningen. Ook hierin werden boerderijen gebouwd.

[25] Keunen, manuscript

De nabijheid tot de oude kampontginningen zien we heel mooi terug in Ruurlo, waar het gebied oostelijk van De Forme tot dit landschapstype wordt gerekend. In vrijwel alle gevallen gaat het om betrekkelijk kleine gebieden, die net als de oude kampontginningen in een brede zone langs het Berkeldal te vinden zijn. De gaafheid ervan is heel wisselend, variërend van vrij gave stukken (onder meer bij ‘t Loo) tot sterk gewijzigde (zoals tussen Haarlo en Olden Eibergen; figuur 3.7) en zelfs volledig overbouwde deelgebieden.

Figuur 3.7. Hier en daar is de beslotenheid van de regelmatige kampontginningen nog herkenbaar, maar zoals hier ten noorden van Ruurlo is het landschap zeer open geworden (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3.2.6 Kleinschalige kampontginning (Kd6)

Een nog kleinschaliger voorbeeld dan het voornoemde landschapstype is dat van de kleinschalige kampontginning. Kleine strookvormige perceeltjes cultuurland werden door opgaand groen van elkaar gescheiden. Ze lagen vaak als randontginning tegen oudere kampen aan de rand van de heide, hetgeen al aangeeft dat ze vrijwel zonder uitzondering in de loop van de Nieuwe tijd tot stand zullen zijn gekomen. Bebouwing ontbrak doorgaans; het land werd bewerkt vanuit de aangrenzende oudere ontginningen. De betrekkelijk marginale positie voor de landbouw ten opzichte van het oudere cultuurland blijkt ook uit de ligging van het moeras van De Schoolt in een dergelijke ontginning. In sommige gevallen, zoals in Ruurlo, lag een dergelijke ontginning als onderbreking binnen de open akker. De situering van een dergelijk gebiedje is er ook mede de oorzaak van dat de open akker van Ruurlo onder Kd2 is ingedeeld. Dit kleine gebied is vanaf de 19e eeuw gedeeltelijk

als algemene begraafplaats in gebruik genomen, waardoor het karakter sterk veranderd is. In een enkel geval ligt een dergelijk gebied ook rond een beekdal, waardoor de kleinschaligheid de doorslag heeft gegeven het onder dit type te scharen. Dat zien we ten zuiden van Geesteren terug. Alleen de landschappelijke structuur rond De Schoolt is nog redelijk intact gebleven; de hoge waarde van het deelgebied nabij Ruurlo is aan de bijzondere kwaliteit, namelijk de oude begraafplaats, te danken (figuur 3.8). In de andere gebieden is de kleinschaligheid – uiteraard erg kwetsbaar in de schaalvergrotingstendens op het platteland – meer of minder aangetast.

Figuur 3.8. De oude begraafplaats van Ruurlo ligt in een kleinschalige kampontginning (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3.2.7 Vochtige kampontginning (Kn1)

Een zeer groot aantal deelgebieden scharen we onder de vochtige kampontginningen. We kunnen deze ontginningen als de vochtige variant van de hiervoor genoemde oude kampontginningen (Kd3) aanduiden. Anders dan in die kampontginningen overheerste in de vochtige kampontginningen het laaggelegen grasland of de (natte) heide. De aanwezige, merendeels wel middeleeuwse bouwlandkampen maakten minder dan de helft van de oppervlakte uit (figuur 3.9). Zij sloten daarbij dus niet, zoals in de oude kampontginningen, op elkaar aan. In een aantal gevallen gaat het bij de vochtige kampontginningen om de aangrenzende zone, waar naast verspreide kampjes ook de erven lagen van waaruit in de oude kampontginningen geboerd werd. Naast die variant betreft het echter op zichzelf staande kampenlandschappen met wat grotere kampen in laag gelegen landschap. Ook daar kwam bebouwing in het landschap voor. Het verschil met de ontginningen onder het type ‘randzone van de heide’ is dat daar nog kleinere kampjes in een nog grotere ‘zee van heide’ lagen.

Figuur 3.9. In het volledig herverkavelde landschap rond Groot Elschot bij Ruurlo herkennen we nog het reliëf dat voor de vochtige kampontginningen zo kenmerkend was (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

Op de kaart vinden we een relatief groot aantal gebieden van een redelijke omvang die tot dit type gerekend kunnen worden. Anders dan bij de oude kampontginningen, die toch wat vaker geconcentreerd lagen rond de dekzandruggen nabij de Berkel, vinden we dit landschap in grote delen van de gemeente Berkelland terug. De gemiddelde gaafheid van deze gebieden is laag, omdat de landschappelijke structuur met zijn lage, onregelmatig gevormde percelen met perceelsrandbeplanting zich weinig voor moderne landbouw leende. Eén van de weinige goede voorbeelden vinden we in een groot gebied waar dit landschapstype voorkomt, namelijk het Brammelerbroek. Het Brammelerbroek is een goed voorbeeld van een betrekkelijk natter landschap met verspreide middeleeuwse bouwlandkampen. Relatief late aanwezigheid van substantiële hoeveelheden bos op de woeste gronden blijkt uit het feit dat de marke van Brammelo en Brammelerbroek tot in de 19e eeuw nog bijeenkomsten hield die *holtingen* werden genoemd.[26] De omgeving van het Teeselinkven, in beheer van onder meer het Gelders Landschap, behoort tot de gaafste vochtige kampontginningen (figuur 3.10). In het overige deel van het Brammelerbroek zijn met name de verkaveling en het grondgebruik in sterke mate gewijzigd. Daardoor is het historische karakter nog slechts op basis van een aantal hoofdlijnen (wegen, groen, erven) herkenbaar.

[26] Keunen, manuscript

Figuur 3.10. In de natte heide lagen hier en daar vennen, waarvan het Teeselinkven het laatste nog bewaarde exemplaar is (foto: Willy Smeenk, Vogelwerkgroep Berkelland).

Figuur 3.11. De weg naar de grenskapel van Oldenkott loopt door dit landschapstype (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3.2.8 Vochtige kampontginning, enigszins regelmatig (Kn2)

Synchroon aan de enigszins regelmatige droge kampontginningen (Kd5) kennen we ook enigszins regelmatige vochtige kampontginningen. Deze gebieden kenmerken zich door een mozaïek van min of meer regelmatige, maar vaker onregelmatige kavels met daarbij niet-ontgonnen broek of heide. Wat opvalt is dat ze vaak in de nabijheid van beekdalen voorkomen.

Het karakter was kleinschalig, onder meer door het voorkomen van perceelsrandbeplanting. De ontginning van aangrenzende heidevelden had tot gevolg dat deze deelgebieden vaak betrekkelijk rationeel werden (her) ingericht waar het gaat om het wegenpatroon (figuur 3.11). Anders dan bij de jonge heideontginningen met mozaïekkarakter (Ha2), waar we later nog op zullen terugkomen, was hier al vóór 1850 een aanzienlijke hoeveelheid reeds ontgonnen land aanwezig. In het landschap kwam, net als in de drogere variant, bebouwing voor.

Figuur 3.12. Bij Geesteren ligt nog een betrekkelijk gaaf voorbeeld van dit landschapstype.

De meeste deelgebieden zijn nog in redelijke toestand, maar heel gaaf is maar één deelgebied te noemen. Het gaat om een gebied tegen de Geesterense Es (figuur 3.12). In het gebied is nog behoorlijk wat opgaande beplanting aanwezig. Een aantal gebieden, zoals in Overbiel, bij Leo-Stichting en bij Rekken is ook nog gaaf te noemen. Het merendeel behoort tot de middencategorie, waarbij de hoofdstructuur nog herkenbaar gebleven is, maar de gebieden zijn ‘uitgekleed’. Enkele deelgebieden zijn omgevormd tot camping, en slechts in één geval is een gebied overbouwd geraakt. Het betreft een klein gebied bij Leo-Stichting.

3.2.9 Bosrijke vochtige kampontginning (Kn3)

Evenals bij de voorgaande typen is ook dit type een variant van een eerder ‘droog’ landschapstype. Het betreft de bosrijke oude kampontginningen (Kd4). We hebben hier te maken met een variant die daar sterk op lijkt, maar die relatief meer natte en/of lage delen kent. Er is slechts één deelgebied dat aan deze voorwaarde voldoet. Het gaat om het kampenlandschap oostelijk van Gelselaar, waardoorheen een waterloop liep die grotendeels is rechtgetrokken (figuur 3.13). Evenals in de droge variant komt hier historische bebouwing voor en gaat het deels om oude erven. Qua gaafheid scoort het gebied echter middelmatig, vooral omdat de verkaveling in het verleden stevig is gewijzigd.

Figuur 3.13. Een nog altijd bosrijke vochtige kampontginning ten zuidoosten van Gelselaar (luchtfoto gemeente Berkelland, 2015).

3.2.10 Vochtige kampontginning, sterk verkeuterd – hoge dichtheid (Kn4)

Specifiek voor het landschap rondom Beltrum hebben we dit en het navolgende landschapstype moeten definiëren. Kenmerkend voor Beltrum was (en is nog deels) het sterk gefragmenteerde reliëf, waardoor op een klein oppervlakte een zeer groot aantal kleine bouwlandkampjes op dekzandkopjes is aangelegd. In combinatie met de stichting van kleine keuterboerderijtjes en/of woningen van ambachtslieden levert dat een heel gefragmenteerd beeld op. Niet onaannemelijk is dat dit landschap het product is van de transitie die landbouw en economie in de laatste fase van de Middeleeuwen en de vroege Nieuwe tijd doormaakten. Daardoor kwam een ontwikkeling van specialisatie op gang, die onder meer leidde tot een klasse van kleine boertjes en ambachtslieden, en in de groeiende dorpen van neringdoenden.[27] Het leverde een zeer kleinschalig landschap, met veel kleine, door opgaand groen omgeven kampjes, afgewisseld met weides, bosjes en wellicht hier en daar nog heiderelicten. Het is, gezien deze omschrijving, niet verbazingwekkend dat dit landschap als één van de eerste in de wijde omgeving na de Tweede Wereldoorlog werd aangepakt in het kader van de Ruilverkaveling Beltrum. Wat nu resteert is naast een volledig opengewerkt landschap vooral nog de dichtheid aan erven (die vrijwel allemaal gehandhaafd zijn), een deel van het wegenpatroon en in zekere mate nog het reliëf (figuur 3.14).

Figuur 3.14. De verkaveling van dit landschapstype is tijdens de Ruilverkaveling Beltrum flink op de schop gegaan (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

[27] Vangheluwe & Spek, 2008

3.2.11 Vochtige kampontginning, sterk verkeuterd – lage dichtheid (Kn5)

Verder van het hart van Beltrum vandaan, de Beltrumse Es, werd het landschap minder dicht aan bebouwing en bouwlandkampen. De fragmentarische context bleef echter, en in plaats van de vele kampjes lagen er nu naast een handvol kampjes met bebouwing vooral veel maten. Dat zijn onregelmatig gevormde percelen hooiland, omgeven door een houtwal. Hier haalden de boeren jaarlijks hun hooi vandaan ter wintervoedering van het vee. Verondersteld wordt wel dat elders in de Achterhoek percelen periodiek met water werden bevloeid om te voorkomen dat de bodem zou bevriezen, zodat in de lente de grasgroei eerder op gang kwam en er dus extra gras geoogst kon worden. Deze theorie is onder wetenschappers echter niet onomstreden, en derhalve laten we dit thema in deze context voor wat het is. Rondom de bouwlandkampjes en maten lag heide of broek. Evenals van de hiervoor genoemde kampontginningen (Kn4) is van de sterk verkeuterde vochtige kampontginningen niet veel herkenbaar gebleven, met name door de heideontginningen van een goede eeuw geleden. Daarbij werd de structuur sterk gerationaliseerd (figuur 3.15).

Figuur 3.15. De dichtheid aan erven in dit gebied is nog steeds betrekkelijk laag (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3.2.12 Randzone van de heide (Kh1)

Naarmate we – in gedachten in de historische situatie – vanaf het hart van de agrarische nederzettingen naar de heide gaan, wordt de dichtheid aan agrarische bedrijfjes in het historisch cultuurlandschap steeds kleiner. Als we gevoelsmatig de heide al hebben bereikt, zien we slechts hier en daar aan de randen kleine kampjes met keuterboerderijtjes, die doorgaans niet veel ouder dan de 18e eeuw zullen zijn. We hebben hier te maken met een overgangstype tussen wat we nog als kampontginning mogen beschouwen en wat in zijn geheel een jonge heideontginning genoemd

kan worden. Naarmate de heidevelden in de late 19e en vroege 20e eeuw ontgonnen werden, werden de oude kampen in de nieuwe ontginningen ingekapseld.
Een bijzonder type gebruik wordt gevormd door de vele steen- en kalkovens die met name in dit landschap stonden. Reeds in 1832 zien we op het kadastraal minuutplan een steen- en een kalkoven dichtbij elkaar in de noordoosthoek van de Rekkense Heide staan. Een eeuw later vinden we ze zuidelijker, richting de grensovergang bij Oldenkotte, maar ook op de gemeentegrens met Haaksbergen. Dat juist hier op verschillende locaties steenovens stonden, had te maken met de ondiepe ligging van miocene en/of Septariënklei.[28] De bekende steenfabrieken en winningsgaten hebben we op de kaart opgenomen.
Lang bleven ze nog herkenbaar, maar door de opschaling in de loop van de 20e eeuw zijn veel onregelmatige structuren uit de heideontginningen 'weggepoetst'. Daardoor is nog meer dan voorheen de jonge heideontginning de sfeer van de gebieden gaan bepalen. Plaatselijk zijn nog bosjes in de gebieden te vinden, en soms een bewaard gebleven heideterreintje. Gemiddeld genomen scoren de randzoneontginningen qua gaafheid relatief hoog (figuur 3.16). Dat heeft er deels mee te maken dat door de 'rubuuste' jonge ontginning veel van de oorspronkelijke situatie ten tijde van de ontginning bewaard is gebleven. Toch zijn er ook nog aardig wat gebieden waar de karakteristieken van de oude kampjes nog te herkennen zijn. Het beste voorbeeld is de heideontginning ten noorden van Rekken, feitelijk de noordoosthoek van de gemeente. Dit gebied is de onbetwiste kampioen als het om gaafheid

Figuur 3.16. Onder meer ten noorden van Rekken is dit landschap betrekkelijk gaaf bewaard gebleven (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

[28] J.H. Römer, *Oude steenovens en kleigaten in Twente*, geraadpleegd via http://natuurcultuur.nl/download?type=document&docid=404619

van randzoneontginningen gaat. Ook ten zuidwesten van Rekken en op het Noordijkerveld vinden we gave voorbeelden. Wat onder meer opvalt zijn de vele oude aarden wallen die zich nog in deze landschappen bevinden. Dat is doorgaans een teken van betrekkelijk geringe invloed van ingrepen ten behoeve van de moderne landbouw.

3.3 Beekdalen en broeken

3.3.1 Beekdal in het kampenlandschap (Bb1)

Als we door onze oogharen kijken, zien we dat er in de beekdalen in de gemeente Berkelland, hoeveel variatie er ook lijkt te zijn, feitelijk maar weinig variatie op de hoofdkarakteristieken voorkomt. Dat heeft er enerzijds mee te maken dat beken vaak stromen door gebieden die in hun geheel niet als een beekdallandschap te kenmerken zijn, maar ook door de grote gemene deler die veel beekdalen hebben.
Onder dit type hebben we de wat smallere beekdalen geschaard. Veelal kwamen op de rand van en ook nog wel in de beekdalen bouwlandkampjes voor, met de daarbij behorende bebouwing. Naar het midden van het beekdal, waar perceelsrandbeplanting in grote dichtheid voorkwam, werd de bodem uiteraard steeds natter. Steeds meer van de doorgaans onregelmatig gevormde percelen werden gebruikt als grasland (hooiland). Veel beken in deze dalen werden van oorsprong gegraven en hadden derhalve geen natuurlijke oorsprong. De beken lagen vaak ook niet in het

Figuur 3.17. Van de vroegere perceelsrandbeplanting is hier bij Lochuizen niets bewaard gebleven, terwijl de beek is genormaliseerd (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

midden van het dal, maar aan één van de randen. Aan de Buurserbeek ten noordoosten van Neede herkennen we dat nog heel fraai. We spreken daarom nu in cultuurlandschappelijk opzicht van beekdalen, maar feitelijk zouden we dat uit geomorfologisch opzicht niet mogen doen.[29]

Beekdalen horen tot de zwaarst aangepakte landschappen van Berkelland (figuur 3.17). Alleen smalle dalen bij Overbiel en Neede, die niet in het hoofdstroomdal van een beek liggen, zijn aan de meest ingrijpende herinrichtingsmaatregelen ontkomen. Het merendeel is herverkaveld, en soms is het gebruik als grasland nog de enige duidelijke karakteristiek is die het heden met het verleden verbindt. In andere gebieden zijn fragmentarisch delen van de onregelmatige structuur bewaard gebleven.

3.3.2 Breed beekdal van de Berkel (Bb2)

Een duidelijk onderscheid met de hiervoor genoemde smallere beekdalen is het beekdal van de Berkel en de aangrenzende beken. Het dal was doorgaans erg breed, en in de loop van de tijd is ook de beekloop zelf aan deze dimensies aangepast. Anders dan in het bovenstaand type was het aantal bouwlandkampjes in het beekdal gering, en hebben we historisch gezien dus in de eerste plaats te maken met een uitgestrekte laagte met door opgaand groen (elzenrijen) omgeven percelen grasland zonder bebouwing. Opvallend is dat het beekdal soms heel breed was en soms weer ‘toekneep’: een gevolg van alle wijzigingen die door de eeuwen heen aan het watersysteem zijn uitgevoerd. Zo vormde de Slinge oorspronkelijk de bovenloop van de Berkel bij Borculo, en stroomde de Berkel bij Eibergen naar het noordwesten richting de Regge.

Figuur 3.18. Het beekdal ten oosten van Eibergen is ingrijpend veranderd (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

[29] Zie ook § 4.3.1

Aan de gemiddelde scores op waarde kunnen we zien dat de gaafheid van dit landschap ten opzichte van de historische situatie heel gering is (figuur 3.18). Vrijwel overal is de verkaveling op de schop gegaan, de beplanting verdwenen en de beekloop meerdere malen genormaliseerd. In dit land der blinden is de Berkelloop ten noordwesten van Borculo als eenoog nog koning.

3.3.3 Bovenstroom in het broek (Bb3)

Een aantal stroompjes moet in de middeleeuwse situatie in het uitgebreide Ruurlose Broek zijn ontsprongen en van daaruit zijn weg door het laagland hebben gezocht. Deze sterk kronkelende en smalle bovenloopjes herkennen we op historische kaarten nog door de relatief onregelmatige ontginningsstructuur van het omliggende broek om 19e-eeuwse topografische kaarten. Het gaat om ontginningen van grote arealen grasland, zonder bebouwing en met een regelmatig wegengrid, zoals elders in het broek. Slechts twee deelgebieden scharen we onder dit type, en in beide gevallen is de structuur nog slechts gedeeltelijk herkenbaar (figuur 3.19).

Figuur 3.19. Ook dit beekdal in het Ruurlose Broek is de 19e-eeuwse situatie nog nauwelijks herkenbaar (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3.3.4 Randzone van het broek (Br1)

Ook de randzone van de heide heeft een nattere evenknie, en wel de randzone van het broek. Net als in de heidevariant lagen hier kleine kampontginningen uit het eind van de Nieuwe tijd en het begin van de Nieuwste tijd (1700-1850) in een geleidelijk in ontginning genomen broekgebied. Door die voortgaande ontginning kreeg de regelmatige structuur van het nieuwe wegen- en waterlopengrid de overhand. Die ontginning was al vóór 1850 ten dele in gang gezet.

Net als de ontginningen in de randzone van de heide is de historische sfeer van landschappen van dit type in belangrijke mate bewaard gebleven. De robuuste structuur van de 19e- en 20e-eeuwse ontginningen is daar hier natuurlijk ook weer mede credit aan (figuur 3.20). Plaatselijk vinden we echter ook hier nog relicten die naar de kleine ingekapselde kampontginningen verwijzen. Ten zuiden van het Kerkwijker Bos in Ruurlo vinden we een betrekkelijk goed voorbeeld.

Figuur 3.20. In deze broekrandzone vinden we plaatselijk nog bebouwing uit de ontginningsperiode terug (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3.3.5 Kleinschalige broekontginning (Br2)

Een deel van de broekontginningen werd al vóór 1850 uitgevoerd of in gang gezet. Wellicht heeft dat te maken met de markedelingen die overwegend in de daarvoor liggende twee decennia plaatsvonden. Wat overweegt in de kleinschalige broekontginningen is het onregelmatig tot redelijk regelmatig verkavelde land, in gebruik als grasland en van perceelsrandbeplanting voorzien. Soms lagen deze gebieden in gebieden die geomorfologisch als een beekoverstromingsvlakte te kenmerken zijn. Dat illustreert het betrekkelijk natte karakter van de gebieden. Bebouwing ontbrak er merendeels, en is pas later tot stand gekomen in de gebieden waar we dit nu wel vinden. Feitelijk gaat het vooral om één groot gebied, namelijk het Gelselaarse Broek ten westen van Gelselaar tegen de gemeentegrens met Lochem (figuur 3.21). Alhoewel de perceelsrandbeplanting daar merendeels verdwenen is, is de kleinschalige structuur er nog goed herkenbaar. Daardoor heeft het uiteindelijk een relatief hoge waardering gekregen. Van de andere gebieden van dit type, die doorgaans heel gering van omvang waren, lichten we er alleen het Spilbroek bij Neede nog uit. Het broekgebied daar, tegen de bebouwde kom liggend en voor een deel overbouwd, is gedeeltelijk nog herkenbaar gebleven.

Figuur 3.21. Het Gelselaarse Broek (luchtfoto gemeente Berkelland, 2015).

3.3.6 Onregelmatige broekontginning (Br3)

Slechts één onregelmatige broekontginning die al vóór 1850 in ontwikkeling was gekomen, hebben we hier onderscheiden. Het betreft een gebied ten westen van Gelselaar, liggend tegen het Gelselaarse Broek dat we hiervoor behandelden. Dit deel van het gebied had een veel onregelmatiger karakter dan de rest, wat we ook nu nog in de verkaveling herkennen (figuur 3.22). Voor het overige is de karakteristiek van het gebied identiek. Door de verminderde onregelmatigheid en dus geringere gaafheid scoort het in waarde minder dan het aangrenzende gebied.

Figuur 3.22. Het gedeelte van het Gelselaarse Broek dat onregelmatig verkaveld was. Die onregelmatigheid is nog steeds in de verkaveling herkenbaar (luchtfoto gemeente Berkelland, 2015).

3.3.7 Verspreide maatontginning (Br4)

Onder de sterk verkeuterde vochtige kampontginningen met een lage dichtheid (Kn5) bespraken we al het voorkomen van vrijliggende hooilandmaten te midden van heide- of broekgebied. In de gemeente Berkelland is één deelgebied aan te wijzen waar we in de historische situatie van de 19e eeuw uitsluitend hooilandmaten terugzien, en waar bouwlandkampen ontbraken. Dit gebied bevond zich ten westen van Hupsel, en interessant is dat we hier nog steeds een systeem van aarden wallen vinden die in de literatuur met vloeiweidesystemen in verband worden gebracht. Of de maten als zodanig gefunctioneerd hebben, is vrijwel niet te staven. Mogelijk zijn de aarden wallen het gevolg, net als in andere heide- en broekontginningen, van de nieuwe ontginningen die hier vanaf de 19e eeuw plaatsvonden. Dat is immers ook wat we zien als we kijken naar de gaafheid van het gebied. Van de onregelmatige structuur van de oude maten zien we nog slechts hier en daar iets terug in de verkaveling. Het is met name de rationele structuur uit de periode van de heide- en broekontginningen die bewaard is gebleven. In het deelgebied bij Beltrum heeft natuurontwikkeling plaatsgevonden (figuur 3.23).

Figuur 3.23. In deze oude maatontginning nabij Beltrum heeft recent natuurontwikkeling plaatsgevonden (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3.3.8 Buitenplaats of ontworpen bedrijfseenheid (Bl1)

Een bijzondere structuur die we er als landschapstype hebben willen uitlichten, houdt het midden tussen een broekontginning en een buitenplaats (figuur 3.24a/b). Omdat de agrarische functie in het verleden echter lijkt te overwegen, hebben we dit erf onder de broekontginningen geschaard. Het gaat

om het geheel waar de boerderijen Haverkamp en Bensing deel van uitmaakten. Deze boerderijen lagen aan beide einden van een laan, met een halfrond erf voor de boerderij van Bensing. Vanuit beide erven liepen naar buiten ook weer lanen. Rondom de op zich onregelmatig gevormde kampen van beide erven lag een rechthoekig wegengrid, waarbinnen rabatbossen gelegen lijken te hebben. Er is duidelijk sprake van een zorgvuldig ontworpen eenheid, die tot kort voor de Tweede Wereldoorlog in haar toestand uit de ontginningsperiode – omstreeks 1800 – bewaard bleef. In de jaren 30 van de 20e eeuw werden de rabatbossen gekapt, maar de lanenstructuur en de houtsingel langs het wegengrid bleven herkenbaar. Na de Tweede Wereldoorlog verdween geleidelijk het merendeel van het hout, waardoor slechts hier en daar nog wat herkenbaar is van de oude grandeur.

Figuur 3.24a en 3.24b. Van de karakteristieke aanleg uit het midden van de 19e eeuw (bron: TMK 1850) is nu weinig meer herkenbaar (luchtfoto, ca. 2013).

3.4 Oude bossen

3.4.1 Oud bos met landgoedkenmerken (Ol1)

Een deel van het aanwezige oud bos hebben we gerangschikt onder andere landschappen, zoals dat van de bosrijke oude en vochtige kampontginningen. Daarmee hebben we echter niet al het oude bos gehad. Er zijn bossen van meer dan 160 jaar oud die als zelfstandig landschapstype aan te duiden zijn.

Een bijzondere plek daarin is ingeruimd voor de bossen die bijzondere landgoedkenmerken hebben. Het gaat dan bijvoorbeeld om oud loofhout, vaak voorzien van enkele of dubbele laanstructuren. In de gemeente Berkelland hebben we twee bossen op een dergelijke manier gekarakteriseerd, te weten het oude landgoedbos ten westen van Huis Ruurlo en het Kerkloo ten oosten van Eibergen.

Figuur 3.25. De zuidelijke laan bij Ruurlo werd niet in het stelsel van doorgaande wegen opgenomen; hier herkennen we dan ook nog de situatie uit de aanlegperiode, zij het met fors uitgegroeide laanbomen (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

De basis voor het landgoedbos bij Ruurlo werd gelegd toen de heer van Ruurlo in 1737 de Groote Allee als zichtas vanuit zijn huis liet aanleggen. Dat was de huidige Vordenseweg. Daaromheen liet Van Heeckeren in de vroege 19e eeuw naaldbos aanplanten, terwijl zijn voorganger een eeuw eerder al strijd met de heer van de Wiersse over de aanplant van heesters had.[30] De Vordenseweg werd bij de verbetering van de weg tussen Zutphen en Winterswijk in 1827-1829 de nieuwe doorgaande weg.[31] Ten zuiden van de Groote Allee lag een tweede laan (figuur 3.25).
Over het Kerkloo is minder bekend (figuur 3.26). Het bos kwam met de Villa Smits en de bijbehorende tuin aan de gemeenschap van Eibergen toe na de dood van voormalig burgemeester G.H. Smits.[32] Over de voorgeschiedenis is ons niet veel bekend, maar wel weten we dat het oostelijke deel ervan in 1832 voor het kadaster als dennenbos werd gekwalificeerd en deels in handen van Derk van Eps Reerink (ca 1783-1869), ontvanger, en deels van Pieter Reinhard Johan Wild baron van Heeckeren

[30] Keunen, manuscript
[31] Keunen, manuscript
[32] http://www.gemeenteberkelland.nl/Inwoners/Nieuwsberichten/Nieuws/2016/Januari/Informatiebord_Kerkloo_bos; http://www.historischekringeibergen.nl/wp-content/uploads/2013/02/museumnieuwsON73.pdf.

(† 1835), burgemeester van Eibergen was. Het westelijke deel was in bezit van vrederechter Gerrit Smits (1780-1854), en werd ook als dennenbos aangeduid. Hieruit blijkt dat het uiteindelijke bos dat na de dood van Smits toekwam aan de gemeente Eibergen, een samenvoeging was van meerdere bospercelen die aan de elite van Eibergen toebehoorden.

Figuur 3.26. Een karakteristiek landgoedbos met lanen en aarden wallen, in dit geval ten oosten van Eibergen: het Kerkloo (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

Door de bijzondere zorg voor dergelijke bossen door de landgoedeigenaren en later de nieuwe eigenaren zijn deze landgoedbossen doorgaans goed bewaard gebleven en behoren ze tot de gaafste overblijfselen van het historisch cultuurlandschap van enkele eeuwen geleden.

3.4.2 Oud bos (OI2)

Naast de bovengenoemde bossen met bijzondere landgoedkenmerken kunnen we ook oude bossen zonder dergelijke bijzondere karakteristieken benoemen. Het aantal bossen in de vroege 19e eeuw was in Oost-Nederland vrij gering, waardoor deze bossen bijzondere aandacht verdienen. Het enige bos dat we als zelfstandig landschapstype kunnen aanduiden en uit deze periode dateert, is het Honesbos. Het Honesbos maakte al vóór 1915 deel uit van landgoed Het Lankheet, net over de grens in Haaksbergen. Een typerend kenmerk van Het Lankheet is de afwezigheid van parkachtige kenmerken in de landgoedbossen.[33] Hieruit kunnen we afleiden dat ook bossen zonder specifieke landgoedkenmerken tot een landgoed konden behoren.

[33] http://www.historischekringhaaksbergen.nl/oudewebsite/aold%20hbg/Themanummers/Monumentendag%202013.pdf

Het Honesbos kwam pas grotendeels na de markendeling tot stand. In 1832 behoorden de heidevelden nog toe aan ‘de Kerk van Mallem’[34] (en deels ‘de Markt van Mallem’), terwijl we op de Topografisch-Militaire Kaart van enkele jaren daarna bospercelen en een erf ingetekend zien. Het bos moet derhalve grotendeels in het tweede kwart van de 19e eeuw zijn aangeplant, vermoedelijk op initiatief van de familie Van Mulert, die onder meer Het Lankheet en de Hof te Mallem bezat en in die laatste hoedanigheid gerechtigd was om een deel van de verdeelde markegronden bij zijn bezig te voegen. In 1895 verkocht de familie hun bezit aan de familie Van Heek, die Het Lankheet nog beheert (figuur 3.27).

Het bos is nog altijd aanwezig en later zelfs uitgebreid. In het bos bevinden zich bijzondere relicten, zoals de overblijfselen van een schuilhut uit de Tweede Wereldoorlog.

Figuur 3.27. Oud bos met merendeels jonge bomen (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3.4.3 Meenebos (Om1)

Een zeer bijzonder oud boscomplex is de Meene in Ruurlo, bestaande uit twee boscomplexen, gescheiden door weiden: de Kleine Meene en de Grote Meene. De naam wijst er op dat het eertijds gemeenschappelijk gebruikt moet zijn, maar in historische bronnen vinden we uitsluitend verwijzingen naar de heer van Ruurlo als eigenaar, al vanaf de vroege 18e eeuw. Het westelijke deel bestond al in de vroege 19e eeuw uit dennenbos, met slechts hier en daar een perceel akkermaalshout (hakhoutbos). Het oostelijke bos bestond in 1832 geheel uit opgaande (loof)bomen.

[34] Er bestond niet zoiets als een Mallemse kerk. Daarmee moet de marke bedoeld zijn

Het onderscheid tussen dennenbos in het westen en loofbos in het oosten zien we eveneens terug op de landgoedkaart van Ruurlo uit 1808.[35] De kronkelende wandelpaden in beide bossen wijzen doorgaans op een aanleg in een landgoedcontext, wat hier gezien de eigendomssituatie ook goed voorstelbaar is (figuur 3.28).

Figuur 3.28. De noordrand van de Meene, gezien vanaf het vroegere akkercomplex van Ruurlo (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

Jacobus Craandijk beschreef in 1876 op zijn tocht door de Achterhoek ook de (oostelijke Groote) Meene. De tekst is zo beeldend dat we deze hier in zijn totaliteit opnemen:

> *"Wat aan Ruurlo een bijzondere aantrekkelijkheid geeft, is het oude, wilde bosch, dat, onder den bescheiden naam van de groote Meene* op eene oppervlakte van ca. 9 bunders een› schat van *natuurschoon te genieten geeft. 't Is wel geen 'maagdelijk woud' in den vollen zin van het woord, zooals tot voor korten tijd nog bij Beekbergen werd aangetroffen, maar 't is toch een bosch vol woeste, onbesnoeide schoonheid. Schaarsch wordt hier de bijl des houthakkers gehoord, zelden komt spade en schoffel onder deze digte gewelven. Zooals zij groeijen willen, groeijen de boomen; zooals zij vallen, blijven zij liggen. De doode stammen, de dorre takken schemeren spookachtig tusschen bemoste tronken en digte bladerkroonen door. Rijkbegroeid is de grond van het bosch; uit de dikke laag der afgevallen bladeren schieten grasgewassen, varens, heesters, hulstbosschen in wilde mengeling op. Veelkleurig mos breidt als een mollig tapijt zich uit langs de kanten der wegen en bedekt de knoestige wortels der boomen. Klimop*

[35] Gelders Archief, archief Huis Ruurlo, inventarisnummer 908, d.d. 1808

en kamperfoelie klimt langs de stammen omhoog en hangt in weelderige festoenen langs de slanke zuilen van dezen woudtempel neêr. Bundels van zes, zeven, acht stammen rijzen uit éénen wortel op. Eik en beuk groeijen als uit éénen tronk. Hoog in de lucht mengt zich het lichte, teedere groen van het beukenblad met het donker eikenloof en het zwart groen van de sparren, - lager, tusschen het glinsterend hulstbosch, de graauwe schors van den eik met het fijne grijs van den beukebast en de roode schubben der mastboomen. Over den bruinen grond, met het glanzend mos en de wuivende varenpluimen, spelen de schaduwen van het loofdak en de schitterende stralen van het licht, dat de zon door de openingen van het reusachtig gewelf naar beneden giet. Hier heerscht een aangrijpende stilte; hier overweldigt u een magtige indruk; hier wordt het oog niet verzadigd van de grootschheid, die alom treft en boeit. Maar wenscht gij, aan ruimer horizon gewoon, ook vrijer uitzigt te genieten, welnu, ziet dan eens hier, aan den zoom van het woud, waar de dikke beukenstammen over de begroeide greppels hangen, waar, meer dan elders nog, de takken op grillige wijs in en door elkander zijn gegroeid. Daar ligt de vlakte: bouw en weiland, met het golvend koren, met de witte boekweit, met het welig groen, scherp afstekend bij den donkeren wal van de boomen op den straatweg en van de bosschen, die zich daarbij aansluiten. In de verte rijst de toren van het kasteel, en wat naderbij ligt de groote boerderij, met haar' eigen toren, - haar' volgeladen hooiberg - en het grazend vee op de weide. Aan de groote Meene sluit zich de wat jonger en minder woeste *kleine Meene, en daaraan weêr het nog meer geregeld aangelegde Ravenbosch. De wandeling daar doorheen zou ons bij de groote laan op den Vordenschen straatweg brengen. Bij ruimte van tijd is ook de omzwerving door deze bosschen wel aan te bevelen."* [36]

In 1888 kwam hij er terug, en trof het nu anders aan:

"Bij vernieuwing treft ons het heerlijke bosch, door zijn woeste partijen, door de grillige vormen der stammen en takken van zijn digt opeengedrongen hout, door het forsche struikgewas, dat in weelderigen overvloed den bodem alom overdekt. Het komt ons echter voor, dat het iets van zijn wilde, romantische schoonheid verloren heeft. De breede paden zijn meer onderhouden, het doode hout schijnt meer te worden weggenomen. Het is wat opgeknapt, en in zoover is de indruk niet zoo sterk en zoo diep meer als voorheen. Toch blijft het een heerlijk bosch." [37]

Nog in 1902 schreef men in Elsevier:

"De straatweg naar Vorden strekt zich hier voor ons uit, als een hoog-gewelfde laan, breed en aan weerszijden door bosch geflankeerd, rechts de Groote Meene, links de jongere dennenaanplantingen. Ver weg breiden de breede stammen zich uit, hun loover in perspectief versmallend over de onafzienbare allee. En zandlaantjes aan beide zijden, gestoffeerd met heidestruiken, hulst en juniperus, verbonden als met los rafelige kant de bosschen aan den zwaren, rechten zoom van opgaand geboomte. Ik zou niet weten, waarom de Middachter Allee iets boven deze zou voor hebben. En de Groote Meene was wel niet meer het bosch, zooals de oude Heuvink dat wellicht het laatst had gezien. De omgestormde boomstammen waar dwars over heen kamperfoelie of klimop een groene wade slingerden, konden we nergens bespeuren,

[36] Craandijk, 1876: 151-152

[37] Craandijk, 1888: 289

en de paden zagen er allemaal netjes onderhouden uit. Maar de door ons allen nauwelijks te omvamen beuken, waaruit vier vijf reuzenstammen omhoog rezen, de eerst langs den grond kruipende en dan in bochten zich oprichtende armen, deden een stillen eerbied in ons oprijzen. De jongens zelfs zaten op een bij den grond afgezaagden tronk, groot genoeg om voor het blad van een groote koepeltafel te dienen, en staarden kalm voor zich in den doffen nevel, waarin het gladde groen van woest door elkaar kroelende hulsten en klimop, rankende kamperfoelie en grillige juniperis als zwarte schimmen oprezen. Wij rustten op een boomstam, die op schraagpootjes neer lag, en voelden de stilte van die hooge verwulven neerdalen, evenals het getingel van de klare meezen-schelletjes, dat tot een damp uitmiezerde van de fijnste geluidjes, die spikkelden door het heilige zwijgen om ons. En aan den zoom van het bosch de teergroene weiden, vol jonge sprietjes satijnig-geel als lenteknoppen, waarover het zware vee de koppen begeerig neer-rekte, het sappige kruid afscherend met zacht, wellustig snuiven. Verderop de kreupelhout-singels om de bouwakkers, opsparend de zonnestralen óm het gele koren en de wit-bloeiende boekweit." [38]

Van deze Meene is nu niet veel meer over. In de loop van de 20e eeuw is de Groote Meene in naaldbos omgezet. Plaatselijk ziet men nog wel de enorme stoven van het lang geleden gekapte hoogopgaande hout. Van het bos zijn ook de nodige ansichtkaarten uitgebracht, waar men de oude sfeer nog kan herkennen.

3.5 Landgoederen en buitenplaatsen

3.5.1 Inleiding

Het landelijk wonen vanaf de 17e eeuw is nauw verbonden met de verdedigbare locaties van de eeuwen daarvoor. Veel middeleeuwse kastelen kregen in de Nieuwe tijd een nieuw bestaan als buitenplaats. Het militair belang van kastelen nam door de ontwikkeling van de techniek af, terwijl tegelijkertijd de elite op zoek ging naar locaties in het groen waar men de zomer en perioden met feestdagen kon doorbrengen. Karakteristiek zijn dan ook de tuinen die vanaf de 17e eeuw overal in Nederland bij bestaande kastelen en nieuwe buitenhuizen werden aangelegd. Bij een deel van de oudere huizen gebeurde dat niet door beperkt gebruik of gebrek aan financiën, en in veel gevallen vervielen en verdwenen zij later.[39]

Er zijn nu en in het verleden veel meer landgoederen en buitenplaatsen geweest dan we hier nu kunnen beschrijven. We hebben bij het opstellen van de typologie echter als criterium gesteld dat het landgoed of de buitenplaats een duidelijke landschappelijke voetafdruk moet hebben gehad, bijvoorbeeld in de vorm van een tuin of een park(bos). Wanneer we dat als criterium nemen, is het aantal landgoederen en buitenplaatsen veel geringer geweest. Gekarteerd hebben we bovendien steeds de buitenplaatskern van een landgoed: huis, tuin en park(bos). Het agrarisch cultuurlandschap is hier niet onder begrepen. Daarom spreken we in de namen van de typen ook steeds over buitenplaatsen, niet over landgoederen.

---

[38] http://www.elseviermaandschrift.nl/EGM/1902/07/19020701/EGM-19020701-0170/EGM-19020701-0170.pdf

[39] Renes, 1988: 156; Jas e.a., 2013

3.5.2 Oude buitenplaats in het kampenlandschap (Lo1)

De meest herkenbare landgoederen en buitenplaatsen bevinden zich in het kampenlandschap. In de gemeente Berkelland gaat het dan om het (voormalig) landgoed rondom Huis Ruurlo en om de Rijkenbarg. Daarnaast zijn ook Mensink in Geesteren en 't Wolink in Haarlo onder dit type te scharen.

Figuur 3.29. Het Molenbos vormt een onderdeel van de buitenplaats Ruurlo (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

Ruurlo lichten we er als voormalig grootste landgoed in de Achterhoek even uit (figuur 3.29). De basis voor het landgoed werd al in de 14e eeuw gelegd. In de eeuwen erna werd het bezit van de kasteelheer gestaag uitgebouwd. Over de hele periode is duidelijk dat het landgoed nooit één aaneengesloten geheel vormde. Het was altijd een verzameling verspreide bedrijven en stukken grond. In de late 17e eeuw trad voor het eerst krimp op, door financiële problemen van de eigenaar. Na de verkoop zien we herstel en vanaf 1727 een forse groei. Het huis werd verbouwd en het landgoed aanzienlijk uitgebreid. Over de periode 1728-1762 werden tientallen stukken grond, rechten en bedrijven aangekocht. Samen met de rechten die in de marke verworven werden en die later recht gaven op verwerving van de heidegronden, legde dat de basis voor het grootste landgoed van de Achterhoek in de 19e eeuw.[40] Daarvan vormden huis, tuin en park – in al hun opeenvolgende stijlen – het centrale punt. Alhoewel het landgoed als eenheid niet meer bestaat, is veel daarvan nog herkenbaar gebleven – niet in de laatste plaats het centrale hart, dat nu als museum is ingericht. Naar een deel van het historische landgoed Ruurlo zijn nog onlangs

[40] Keunen, manuscript

twee studies verricht.[41] Hieruit, evenals uit het eerder genoemde manuscript van Keunen, blijkt de variatie aan manieren waarmee de landeigenaar inkomsten uit zijn bezittingen trachtte te verwerven. Het gaat bijvoorbeeld om de verpachting van boerderijen, bosbouw en de exploitatie van een watermolen. Relevant zijn ook de verschillende tuinstijlen die de buitenplaatsen kenmerkten, van een Franse tuinaanleg in de 18e eeuw tot een landschapsstijl vanaf 1801. Deze vroege landschapsstijl werd later omgevormd naar een opener en grootschaliger landschapsstijl.[42]

Overigens breidde ook De Wiersse zich tot op Berkellands grondgebied uit, maar het betreft hier niet de kern, maar de verdere omgeving. Het lijkt er wel op dat er op Berkellands grondgebied nog lanen van De Wiersse liggen.[43] De Wiersser Allee zal er hier wel één van zijn.

Rijkenbarg kwam in de late 17e of vroege 18e eeuw in handen van een Zutphense patriciërfamilie. In de 18e eeuw kreeg het geleidelijk de allure van een buitenplaats. Later werd het in de bezittingen van de heer van Ruurlo geïntegreerd.[44]

3.5.3 Oude buitenplaats in het beekdallandschap (Lo2)

Enkele, veelal kleinere, oude buitenplaatsen lagen in één van de beekdalen in de gemeente. De meest prominente was het kasteel van Borculo (figuur 3.30), waar nog in de 19e eeuw een grote parkaanleg omheen lag. Deze bevond hoofdzakelijk uit lanen, waterpartijen en daartussen

Figuur 3.30. Het kasteel van Borculo in 1743, niet lang voor de afbraak (bron: www.heerlijkheidborculo.nl).

[41] Anonymus, 2010
[42] Anonymus, 2010
[43] Keunen, manuscript
[44] Keunen, manuscript

gelegen weiden en strekte zich in zuidoostelijke richting uit. Het gemeentehuis van Berkelland en de achterliggende woonwijk bevinden zich ook in dit gebied. Hetzelfde geldt voor de nabijgelegen sportvelden. Alleen het kleine gedeelte buiten de rondweg en de omgeving van de villa is nog onbebouwd gebleven.
De tweede buitenplaats van dit type is de Hoeve ten zuiden van het kasteel van Borculo. Rond het omgrachte huis lag een lanenstelsel. Daarbuiten, op de vroegere heide, werd een parkbos met padenstelsel en stervormige waterpartij ter verfraaiing aangelegd. Dit classicistische parkbos uit de 18e eeuw staat, naar de waterpartij, nog wel als de Waterster bekend. Het is als gemeentelijk monument beschermd.

3.5.4 Jonge buitenplaats in het beekdallandschap (Lj1)

Ook na 1850 ontstonden in of tegen beekdalen nog buitenplaatsen. De buitenplaats die we als afzonderlijk landschapstype hebben aangeduid, is Beekvliet (figuur 3.31). Dit landgoed werd in de 19e eeuw aangelegd en zorgde er onder meer voor dat het landgoedgedeelte rondom de buitenplaats – het agrarisch cultuurlandschap – veel gaver bewaard bleef dan elders in vergelijkbare landschappen.

Figuur 3.31. Landgoed Beekvliet, waarbij de 'recente' oorsprong aan de bouwstijl van het huis herkenbaar is (foto: Roy Oostendorp, 8 juni 2015).

3.5.5 Jonge buitenplaats in de heide- en broekontginningen (Lj2)

Vanaf de 19e eeuw werden de heidevelden in ontginning gebracht (zie § 3.6). Ook daarbinnen kwamen buitenplaatsen tot stand. In het zuidoosten van de gemeente Berkelland vinden we daarvan één voorbeeld. Het betreft het Huuskesbos, waarvan het groen reeds van vóór de Tweede Wereldoorlog dateert (figuur 3.32).

Figuur 3.32. Het enige wat grotere landgoed van enige ouderdom in de jonge ontginningen (luchtfoto, ca. 2013).

3.6 Jonge heide- en broekontginningen

3.6.1 Inleiding

Er is een relatief harde scheiding aangebracht tussen de oude ontginningen van vóór 1850 en de jonge ontginningen van daarna. Vanuit meerdere perspectieven zijn grenzen te trekken omstreeks deze periode. Het gaat daarbij zowel om onregelmatig versus regelmatig, maar ook om kleinschalig versus grootschalig. Het jaar is daarbij (mede) een instrument om het onderscheid te maken.

3.6.2 Jonge grootschalige broekontginning (Hr1)

In het zuidelijk deel van de voormalige gemeente Ruurlo bevinden zich grootschalige broekontginningen die daar in de eerste helft van de 19e eeuw zijn gestart (figuur 3.33). Het Ruurlose Broek, vanouds het *Synwede* genoemd, hoorde vanouds niet tot een marke, maar viel toe aan de landsheer.[45] Net als bijvoorbeeld het Nederrijkswoud bij Groesbeek en de Moft bij Wageningen was het Ruurlose Broek een zogenaamd domeinbos. Na de hervorming van de Gelderse overheid na de overgang naar Karel V in 1543 viel het Broek onder beheer van de Gelderse Rekenkamer. Houtvesters hielden namens de Rekenkamer een oogje in het zeil.
De inwoners van Ruurlo hadden er specifieke gebruiksrechten. Zij mochten er in 1524 plaggen en heide maaien alsmede hout uit het hele Zieuwent halen.[46] Daarnaast hadden andere inwoners van de heerlijkheid Borculo er gebruiksrechten tegen betaling van een tyns en enkele particulieren hadden

[45] Keunen, manuscript
[46] Gelders Archief, archief Marken en maalschappen, doosnr. 119, dossiernr. 2

er een stuk grond in erfpacht.[47] De erfgenamen van Ruurlo zorgden er regelmatig voor dat ongenode gasten uit omringende dorpen uit het Broek verwijderd werden.[48] Herhaaldelijk waren er bovendien kwesties over de grenzen tussen het Ruurlose Broek en de marke van Ruurlo.[49] Over het uiterlijk van dit broekgebied vóór de ontginning zijn we geïnformeerd door een groot aantal archiefstukken. In de natte delen stond vermoedelijk elzenbroekbos, op de hogere zandkoppen stonden onder meer appelbomen, hulst en jeneverbes. Het bos moet al in de 15e eeuw relatief open geweest zijn, want uit die periode dateren vermeldingen van wilde paarden. Verder naar het zuiden lag hoogveen. In 1601 werd het water al ontwaterd door de gegraven bovenloop van de Baakse beek.[50]

Figuur 3.33. Karakteristiek voor het Ruurlose Broek zijn grote agrarisch gebruikte ruimtes, gescheiden door rechte wegen met vaak wat armetierige laanbeplanting. Hier en daar lagen bedrijven. We kijken hier richting Semmeltjesdijk (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

Na de integratie van Gelderland in het Koninkrijk der Nederland was het Broek in handen van de Domeinen. Die verdeelden het in de vroege 19e eeuw, waarna het kon worden ingericht. Kenmerkend voor het gebied zijn lange wegen op een smal zandbed, die hier dijken worden genoemd. De dijken werden door dwarswegen met elkaar verbonden. Langs de wegen werden bomen aangeplant en op de perceelsranden verrees aanvankelijk ook nog opgaand hout.

---

[47] Gelders Archief, archief Gelderse Rekenkamer, inventarisnummer 1152

[48] Keunen, manuscript

[49] Gelders Archief, archief Gelderse Rekenkamer, inventarisnummer 1151, d.d. 1718-1719

[50] Keunen, manuscript

De daadwerkelijke ontginning zou tot in de 20e eeuw duren. Gaandeweg nam ook het aantal boerderijen in het gebied toe, tot in een dichtheid zoals we die nu nog kennen. Gebruik als grasland had de nadruk, onder meer vanwege de natte condities.

De landschappelijke hoofdstructuur is in belangrijke mate nog intact. Weliswaar is een belangrijk deel van de kavelbeplanting verdwenen, maar toch zijn daar hier en daar nog wel relicten van te vinden.

3.6.3 Jonge kleinschalige broekontginning (Hr2)

Op een paar locaties mogen we vanwege de natte condities ook over een broekontginning spreken, maar is zowel de omvang van het gebied zo gering als de structuur zo betrekkelijk onregelmatig, dat we dit onder een afzonderlijke landschappelijke eenheid hebben willen voegen. Dergelijke kleine broekontginningen, veelal wel met enkele hoofdwegen en een onderverdeling van de tussenliggende terreinen in blokvormige percelen, vinden we bij Beltrum, Hoonte en op het Haarlose Veld. Gemene deler is dat er meestal nog het nodige opgaand groen te vinden is (figuur 3.34), en dat ook de onregelmatige structuur nog wel te herkennen is. Met name in de ontginning op het Haarlose Veld is secundair bebouwing toegevoegd, maar het niet- of betrekkelijk gering-planmatige karakter is nog overal herkenbaar.

Figuur 3.34. Het natte karakter van broekontginningen herkennen we in dit plangebied nabij Beltrum aan de knotwilgen als perceelsrandbeplanting (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3.6.4 Jonge heidebebossing (Hb1)

Op de drogere heidevelden was het aanplanten van naaldbos na de verdeling van de marken een lucratieve bezigheid. Dat gold niet alleen vanwege de hoge houtprijzen, maar ook vanwege de invloed die de aanwezigheid van bos op de bruikbaarheid van de bodem kon hebben. Het aantal locaties in de gemeente Berkelland dat zich leende voor de aanplant van naaldbos – grote arealen betrekkelijk droog heideveld – was echter vrij beperkt. Om die reden vinden we dergelijke bossen alleen te Mallem (de uitbreiding van het Honesbos), Neede (de aanplant op de Needse Berg) en te Ruurlo nabij de Forme. Het gaat om planmatig aangelegde naaldbossen die in dit geval de tand des tijds doorstaan hebben. Ook werden al vanaf het begin van deze bosbouwperiode eikenstekken aangeplant, bedoeld voor opgaand hout en als hakhout.[51] Wel wordt in de laatste 40 jaar onder invloed van meerdere factoren het naaldbos geleidelijk naar loofbos omgevormd, waardoor het landschapsbeeld uit de eeuw ervoor aanzienlijk veranderd is (figuur 3.35). Bij Neede is het aangrenzende oude akkerland bovendien vergraven voor de kleiwinning, en nadien tot bos omgevormd.

Figuur 3.35. Een zandpad door een jonge heidebebossing aan de westzijde van het Ruurlose Windmolenveld (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

[51] Anonymus, 2010

3.6.5 Jonge heidebebossing met landgoedkenmerken (Hb2)

Niet alleen voor particulieren was het interessant om bos aan te planten, maar ook landgoedeigenaren hadden een rol hierin. Sterker nog: landgoedeigenaren namen vaak het voortouw in de ontwikkeling van de bosbouw, zoals de eigenaar van Het Entel in de late 18e eeuw [52] en Winand Staring, wonend op Klein Dochteren, in de 19e eeuw.[53] In Ruurlo is kenmerkend dat de heer van Ruurlo voorafgaand aan de verdeling van de marke veel deed om zoveel mogelijk waardelen in de marke te verwerven, zodat hij nadien over een zo groot mogelijk areaal heide kon beschikken. Op een deel ervan plantte hij bos aan. Het landgoedkarakter is duidelijk te herkennen aan de lanenster die in de vroege 19e eeuw werd aangelegd met de oude molenbelt als middelpunt (figuur 3.36). De weg richting Doetinchem en later ook de spoorlijn doorsneden zijn lanenster. Het gedeelte dat het dichtst bij zijn buitenplaats lag kreeg de meest parkbosachtige structuur, met loofbosaanplant. Verder van het huis had het bos meer het karakter van een productiebos met naaldhout. Het landgoedkarakter is sindsdien, uitgezonderd de samenstelling van de bosvakken, goeddeels bewaard gebleven. De Zelhemseweg vormt evenwel een nog belangrijker barrière dan deze al was.

Figuur 3.36. De oude molenbelt op het Windmolenveld werd hergebruikt als middelpunt van een lanenster in het landgoedbos van de heer van Ruurlo (foto: Luuk Keunen, 25 september 2006).

[52] Schaars, 1974

[53] https://nl.wikipedia.org/wiki/Winand_Staring_(geoloog)

3.6.6 Jonge heideontginning met perceelsrandbeplanting (Ha1)

Met name tegen de zuidoostelijke en noordelijke gemeentegrenzen, de uiterste einden van de vroegere dorpsgebieden, lagen de heidevelden die na de verdeling van de marke tot landbouwgrond ontgonnen werden. Kenmerkend is vooral de rationele structuur, met nauwelijks oudere ontginningen daarin opgenomen. Die lagen immers dichter bij de nederzettingen, vooraan op de heide. Heidevelden met dergelijke oude kampjes hebben we onder ‘randzone van de heide’ (zie § 3.2.12) opgenomen. Weliswaar hebben we in de naam van dit type ‘met perceelsrandbeplanting’ opgenomen, maar de dichtheid daarvan was sterk wisselend. Op weinig plekken was er echt een dicht net aan houtsingels ontstaan. Binnen de ontginning ontstond na de markeverdeling geleidelijk een nieuw patroon aan erven, die op de oude gemeenschappen gericht blijven. Nergens was sprake van de ontwikkeling van nieuwe dorpen. Daarvoor waren zelfs gebieden als het Noordijkerveld of het Eibergse veld (figuur 3.37) te klein.

Figuur 3.37. Het Eibergse Veld rekenen we ook tot dit landschapstype (luchtfoto, ca. 2013).

Kenmerkend voor dit landschapstype is de rationele structuur. Dat maakt ook dat het gebied relatief robuust gebleven is voor moderne ontwikkelingen. Met uitzondering van een beperkte opschaling en intensivering van het agrarisch landgebruik is het karakter van het gebied in een aantal gevallen goeddeels hetzelfde gebleven. Dat geldt bijvoorbeeld voor gebied tussen Berkel en Honesbos en het Noordijkerveld. In andere gevallen is de structuur veel meer aangetast, zoals het Beltrumse veld.

3.6.7 Jonge heideontginning met mozaïekkarakter (Ha2)

Tussen oudere ontginningen ontstonden vaak overhoekjes: kleine heideveldjes die na de verdeling van de marken ingevuld werden, meestal met een relatief onregelmatige structuur. Soms kwamen oude kampjes voor, en vaak werden bij de ontginning kleine bosjes aangelegd. De situering als overhoekje geeft ook het verschil aan met de randzones van de heide (zie § 3.2.10): er was niet zozeer sprake van de ligging op een gradiënt van oud cultuurland naar heide, maar van een ontgonnen heiderelict tussen andere ontginningen.

Landschappen van dit type, zoals het begrip ‘overhoekje’ al doet vermoeden vaak relatief kleine gebieden, liggen verspreid over de hele gemeente. Meestal is de hoofdstructuur nog wel te herkennen, maar zijn de details verdwenen. Het merendeel scoort dan ook in de middenmoot als het op gaafheid en waarde aankomt (figuur 3.38).

Figuur 3.38. Een kleine jonge heideontginning ten noorden van Beltrum (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3.7 Niet-ontgonnen terreinen

3.7.1 Heide met opgaand bos (Nh1)

Na de markedelingen werd vrijwel alle grond in cultuur gebracht, ook al kon dat soms nog vele decennia duren. Eén gebied bleef daarvan gevrijwaard: het Needse Achterveld (figuur 3.39). Hier zijn de enige nog min of meer substantiële (natte) heideterreinen binnen de gemeente Berkelland te vinden, omringd door grotendeels spontaan opgekomen bos. Het gebied wordt gekenmerkt door een bijzondere vegetatie van vochtminnende heidesoorten. Op de hogere delen staat jeneverbes. Zowel vegetatiekundig als historisch-landschappelijk gaat het om een gebied dat uniek is voor de gemeente Berkelland, en zelfs voor de verdere Achterhoek.

Figuur 3.39. Het Needse Achterveld, dat beheerd wordt om de bijzondere vegetatiekundige kwaliteiten te behouden (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3.8 Sterk veranderde landschappen

3.8.1 Zandwinningsplas (Zz1)

Op diverse locaties in de gemeente Berkelland zijn in de afgelopen decennia zandwinningsplassen gegraven. In tegenstelling tot bebouwde gebieden, waar soms op enige manier nog historische landschappelijke karakteristieken te herkennen zijn, is het historisch landschap ter plaatse van die zandwinningsplassen uiteraard volledig verdwenen. Daarom hebben we besloten hier een afzonderlijk landschapstype van te maken. Het gaat om het complex van de Hambroekplas en om De Fontein, waarbij zich nu een recreatiepark bevindt.

Het Hambroek is aangelegd door Zand en Grint Exploitatiemaatschappij Het Hambroek B.V. De eerste, noordwestelijke plas van 6 hectare, daterend uit de jaren 70 van de 20e eeuw, is inmiddels omgevormd tot recreatieplas (figuur 3.40). Ook een tweede, zuidwestelijke plas van ongeveer 11 hectare, aangelegd vanaf 1983, is inmiddels gesloten en tot natuurgebied bestemd. In deze tweede plas lagen de restanten van de havezate Fokkink. De derde plas beslaat bij benadering 10 tot 15 hectare.[54]
De plas De Fontein is als zandwinning gegraven in de jaren 70 van de 20e eeuw. In 1983 werd een camping geopend en in 1995 werd een strand bij het water aangelegd.[55]

Figuur 3.40. De noordwestelijke plas is al ingericht als recreatieterrein (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

3.9 Nederzettingen

3.9.1 Inleiding

In deze categorie hebben we de verschillende typen historische kernen getypeerd. Daarbij zijn we uitgegaan van de situatie in de eerste helft van de 20e eeuw, zodat een zuivere typebepaling op basis van een vaste ijkperiode mogelijk was. Daarbij moeten we opmerken dat we de lat niet te laag hebben gelegd. Een kerk met enkele huizen was voor ons voldoende om als afzonderlijk gebied of ‘nederzetting’ te onderscheiden. Mede daarom is bijvoorbeeld Beltrum niet in dit overzicht terug te vinden. Daar trad daadwerkelijke kernvorming pas relatief laat op; het was tot ver in de 20e eeuw vooral een kerk met enkele huizen en voorzieningen, midden op het platteland.

---

[54] http://natuurtijdschriften.nl/download?type=document&docid=523540; zie ook het geldend bestemmingsplan

[55] http://www.zwemwater.nl/zwr/api/files/6111578

3.9.2 Borgmansstad (Ss1)

De historische stadskern van Borculo hebben we als borgmansstad getypeerd. Kenmerkend voor dit type is het ontstaan van een stedelijke nederzetting bij een middeleeuws kasteel, veelal rond de kapel die buiten het kasteel in de nederzetting van borgmannen werd gesticht. Tot op zekere hoogte zijn Bredevoort en Bronkhorst vergelijkbare nederzettingen, namelijk ook stedelijke nederzettingen zonder nadrukkelijke handelsfunctie die rond een bescheiden kasteelkapel en in de schaduw van het kasteel zelf werden gesticht. Het verdwijnen van het kasteel zelf, respectievelijk in 1646, in de vroege 19e eeuw en omstreeks 1760, hebben Bredevoort, Bronkhorst en Borculo ook gemeen. De kapellen zijn in alle gevallen echter wél bewaard gebleven. In Borculo zijn ook de wallen en grachten nog duidelijk herkenbaar aanwezig (figuur 3.41).

Figuur 3.41. Detail uit een kaart van Nicolaes van Geelkercken, waarop de loop van de Berkel staat getekend. Op dit detail herkennen we onder meer de stad met kasteel, de watermolens en de Geesterense poort (bron: Gelders Archief, archief Hof van Gelre en Zutphen, inventarisnummer 5202, d.d. 4 augustus 1642).

3.9.3 Voorstad (Ss2)

Karakteristiek voor veel steden zijn de reeds vroege uitbreidingen als gevolg van ruimtegebrek binnen de bestaande wallen. Ook in Borculo vinden we een dergelijke uitbreiding, namelijk aan de zuidwestzijde. In het geval van Borculo wordt deze als ‘voorstad’ aangeduid, hetgeen tot uiting komt in de straatnaam. De oudste vermelding (… *vurstedeken* …) daarvan vinden we terug in een tekst over

de stadsbrand uit 1590.[56] Ook op een kaart van Nicolaes van Geelkercken uit 1627 zien we de Voorstad afgebeeld. Nog in 1832 werd de voorstad volledig door een eigen gracht omgeven. De Voorstad draagt ook nu nog een historisch karakter, hetgeen een hoge waarde rechtvaardigt (figuur 3.42).

Figuur 3.42. De Voorstad van Borculo, omstreeks 1910 (bron: Historische Vereniging Borculo).

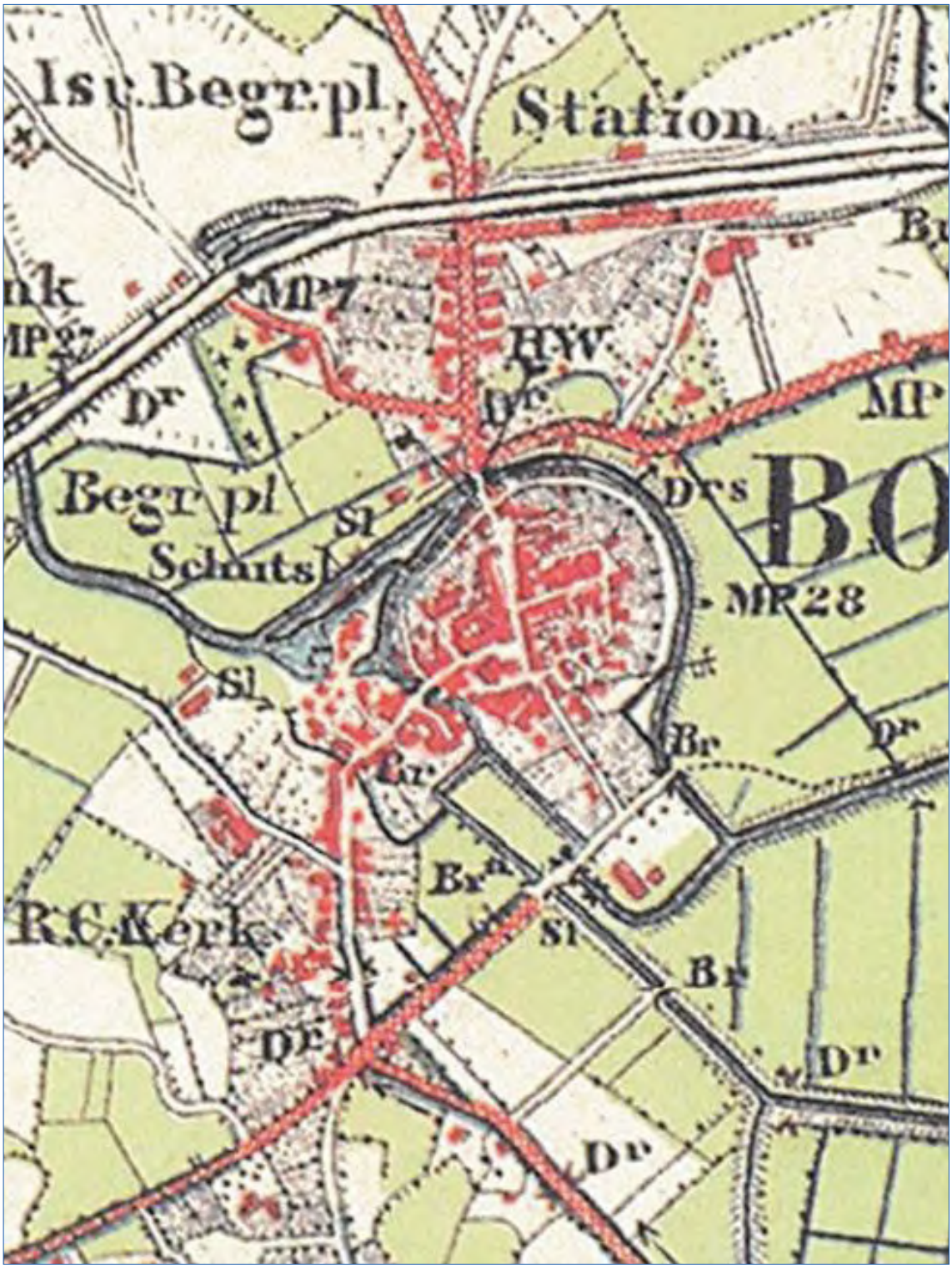
3.9.4 Lintbebouwing langs stedelijke uitvalsweg (Ss3)

Langs de belangrijkste uitvalswegen van Borculo, zowel in noordelijke als zuidelijke richting, ontstonden bebouwingslinten (figuur 3.43). Met name de zuidelijke uitvalsweg kende al vóór 1832 een uitgesproken lintbebouwing. Dat verbaast ook niet als we ons realiseren dat de entree via de Voorstad de belangrijkste invalsweg van het stadje geweest zal zijn. Na opening van de provinciale weg vanuit Epse richting Groenlo, die via Borculo liep en aan de noordzijde stad binnenkwam, zal de noordelijke invalsweg tot lint zijn geworden. De opening van de spoorweg en het station zullen dit nog eens versterkt hebben. Aan de zijde waar de doorgaande weg de stad uitkwam, aan de zuidoostzijde, bleef de lintvorming vanwege de aanwezigheid van het kasteelterrein beperkt. Het noordelijke lint (de Spoorstraat) is aanzienlijk aangepakt in de afgelopen halve eeuw, het zuidelijke (de Steenstraat) heeft nog duidelijk zijn historisch karakter.

3.9.5 Esdorp (Sd1)

Geesteren, Gelselaar (figuur 3.44) en de Ruwenhof bij Neede (figuren 3.45 en 3.46) kunnen aangemerkt worden als een uitgesproken esdorp. Belangrijke karakteristieken zijn en waren een zeer onregelmatige, soms spinnenwebachtige structuur aan wegen met uitlopers richting akkers en heidevelden, een diffuse spreiding van huizen over dit web, een wisselende – vaak schuine – oriëntatie van de bebouwing ten opzichte van de weg en de situering van gemeenschappelijk

[56] Van der Veen, 2012

Figuur 3.43. Borculo met de uitlopers aan de zuidwest- en noordzijde (Chromotopografische Kaart des Rijks, ca. 1900).

Figuur 3.44. Het esdorp Gelselaar, nog herkenbaar aan de onregelmatige structuur van de wegen in de kern (luchtfoto gemeente Berkelland, 2015).

gebruikte terreinen of brinken in het dorp. Opvallend is dat de meeste brinken in Geesteren en Gelselaar al vóór 1832 grotendeels geprivatiseerd lijken te zijn en nu alleen door wat uitgebreider onderzoek gereconstrueerd zullen kunnen worden. Daarom zijn ze niet op de huidige kaart opgenomen. Meer nog dan in Borculo en de grotere dorpen was de bevolking van het dorp tot ver in de 20e eeuw in de agrarische sector werkzaam en stonden er daarnaast huisjes van ambachtslieden, winkeliertjes en keuterboeren. De arbeidersklasse was er waarschijnlijk beperkter vertegenwoordigd, zeker in vergelijking met een textieldorp als Neede. Veel esdorpen hebben in de basis een middeleeuwse ouderdom, met een uitgesproken verkeutering (verarming en tegelijk toename van het aantal erven) in de 16e en 17e eeuw. In de Ruwenhof komt dat laatste sterk tot uitdrukking.

Figuur 3.45. In het bijna chaotische stratenpatroon van de Ruwenhof en de verspreide aanwezigheid van relatief oude bebouwing is de oorsprong als esdorp nog herkenbaar (luchtfoto gemeente Berkelland, 2015).

Figuur 3.46. Eén van de kenmerkende keuterboerderijtjes zoals die in de Ruwenhof stonden. Het boerderijtje op deze foto werd omstreeks 2008 afgebroken (foto: Luuk Keunen, 7 oktober 2005).

3.9.6 Straatdorp (Sd2)

Neede (Oudestraat) en Eibergen zijn als middeleeuwse straatdorpen te karakteriseren. Waarschijnlijk al vóór het eerste kwart van de 16e eeuw moet hier een bebouwingslint zijn geweest, waar ambachtslieden en winkeliers hun brood verdienden. Uit Neede weten we dat dit lint zich gevormd had op het land van de Hof te Neede, in een periode dat de economie sterk veranderde en er concentraties van dienstverlenende personen rond kerken ontstonden. Interessant is dat oorspronkelijk niet het dorp de naam Neede droeg, maar dat sprake was van het 'dorp te Neede', dat wil zeggen het dorp in het grotere gebied dat als Neede bekend stond.[57] Eibergen ontwikkelde zich zelfs in bescheiden mate tot stad en kende poorten en een gracht.[58] In de afgelopen decennia is onder druk van de maatschappelijke verandering het karakter van beide oude straatdorpen ingrijpend gewijzigd. Toch vinden we hier nog overblijfselen van het oude karakter, onder meer door panden met de deeldeuren naar de straat gekeerd. In Neede is Oudestraat 91 nog een sterk verbouwd, maar aansprekend voorbeeld van de vele boerderijen met houten topgevels die vroeger het straatbeeld sierden (figuur 3.47).

Overigens was er ook binnen zo'n straatdorp sprake van afwijkende details. In Neede stonden in 1646 zo'n 12 spijkers op het kerkhof rond de kerk, waar deze dienden als woningen voor arme lieden.[59]

Figuur 3.47. Eén van de laatste voormalige dorpsboerderijtjes aan de Oudestraat in Neede, nu in gebruik als horecagelegenheid. Door de sloop van het naastgelegen pand was Oudestraat 91 tijdelijk vanuit een ander perspectief te bekijken (foto: Luuk Keunen, 7 oktober 2005).

[57] Keunen, 2006

[58] Te Vaarwerk, 2001

[59] Keunen, manuscript

3.9.7 Straatdorp, secundaire uitbreiding (Sd3)

Zowel uit Neede als Eibergen kennen we voorbeelden van secundaire uitbreidingen van de oude straatdorpen. Zo werd de Nieuwstraat of *Nije Straete* in Neede in de 17e eeuw aangelegd als uitbreiding van het oude dorp.[60] Meer nog dan in de sterk aan commerciële druk onderhevige Oudestraat is hier de vooroorlogse sfeer herkenbaar gebleven. In Eibergen gaat het om de uitbreiding naar het zuidoosten, de met de Needse situatie vergelijkbare Nieuwstraat (nu: J.W. Hagemanstraat; figuur 3.48), en die in westelijke richting, naar het station toe. Deze laatste uitbreiding is aanzienlijk jonger dan die van Neede en dateert uit de 19e eeuw. In die zin is deze secundaire uitbreiding beter te vergelijken met de uitvalsweg in Borculo richting het station.

Figuur 3.48. Op dit kaartbeeld uit het midden van de 19e eeuw herkennen we de licht gebogen Grotestraat van west naar oost, en vanuit de oostzijde naar het zuiden de 'Nieuwstraat' (Topografisch-Militaire Kaart, ca 1850).

3.9.8 Straatdorp, enigszins diffuus (Sd4)

Evenals in Neede en Eibergen ontwikkelde de dorpskern van Ruurlo zich langs de tegenwoordige Dorpsstraat. Anders is echter dat het hier niet gaat om een duidelijk planmatige inrichting op uitgezette percelen langs de straat, maar om een onregelmatige ontwikkeling op percelen langs de straat (figuur 3.49). Het dorp was bovendien veel kleiner in de Nieuwe tijd; het dorp Ruurlo kende in 1832 slechts 27 woningen, tegen 116 in Neede. Veel meer dan de andere dorpen had

[60] Keunen, manuscript

Ruurlo een agrarisch karakter.[61] Door ontwikkelingen in de 19e en 20e eeuw is het straat- en verkavelingsbeeld echter sterk naar dat van Neede en Eibergen toegegroeid en oogt Ruurlo nu ook als een straatdorp. De oorsprong is, vermoedelijk door de veel mindere druk op de grond, echter heel anders.

Figuur 3.49. Ruurlo vormde zich grotendeels langs een weg, maar wel in diffuze vorm (foto: Luuk Keunen, 25 september 2006).

3.10 Waardering

3.10.1 Landschaps- en nederzettingswaardering

Landschap

Het landschap van de gemeente Berkelland vertoont een bijzonder palet aan waarderingsscores, zoals we in de voorgaande paragrafen al per landschapstype kort uiteen hebben gezet. We behandelen hier het beeld zoals dat uit kaartbijlage 2 spreekt nog eens per waarderingsklasse.

De hoogste score (‘zeer hoog’) is toegekend aan een aantal oude en jonge bossen (Ruurlo, Mallem), aan de oude buitenplaatsen van Ruurlo en Rijkenbarg, aan de gave ontginning van het Noordijkerveld, de heideontginningen aan weerszijden van het Berkeldal bij Rekken, het Needse Achterveld en aan een aantal kleinere gebieden. Hier is de landschappelijke structuur nog zo gaaf dat sprake is van zeer waardevolle kwaliteiten.

[61] Keunen, manuscript

Een groot aantal gebieden in de gemeente valt binnen de categorie ‘hoge waarde’. Daarbij gaat het onder meer om een aantal jonge ontginningen (Ruurlo, Eibergen) en de overgangen daar naar toe (randzones). Karakteristiek zijn ook het open akkerland van de Needse Berg en een aantal vochtige kampontginningen.

De middelmatige categorie beslaat veel gebieden waar de hoofdstructuur nog herkenbaar is, maar die door tal van ontwikkelingen zijn uitgekleed of waarvan de karakteristiek sterk verwaterd is. Verspreid zijn hier nog wel de nodige waardevolle structuren aan te treffen, maar opgeteld is het te weinig om het historisch karakter echt te herkennen. Onder meer beekdalen en de nodige kampontginningen vallen hieronder.

In gebieden met een lage waarde is de landschappelijke structuur vrijwel volledig over de kop gegaan en herinnert weinig meer aan de oorspronkelijke karakteristiek. De huidige structuur is vaak geen gevolg van het geleidelijk vervallen van de oude, maar van grootschalig en planmatig ingrijpen. Stukken beekdal van de Berkel en de omgeving van Beltrum zijn hiervan duidelijke voorbeelden.

Niet landschappelijk gewaardeerd zijn gebieden waar het historisch cultuurlandschappelijk overbouwd is of waar zandwinningsplassen zijn aangelegd. Met name de uitbreidingen van de historische kernen vallen hieronder.

Nederzettingen
Ook de historische kernen zijn gewaardeerd. Kernen waar de historische structuur nog goed herkenbaar was, vallen onder ‘hoge waarde’. Daartoe rekenen we vrijwel alle kernen. Een enkele nederzetting is vanwege de ingreep in de historische bouwsubstantie en -volume een klasse lager, onder middelmatig, geplaatst. Dat geldt voor de noordelijke uitvalsweg van Borculo en de Ruwenhof bij Neede.

3.10.2 Waardevolle ensembles

Op basis van de criteria/richtsnoeren zoals we die onder § 2.3.3 hebben geformuleerd, hebben we 13 ensembles gedefinieerd. Deze zullen we hieronder kort bespreken. Ze zijn op volgorde van voormalige gemeente (Ruurlo, Borculo, Eibergen, Neede) geplaatst en daarbinnen op willekeurige volgorde. Deze ensembles fungeren niet als aanvulling op de waardevolle landschappen, maar hebben een eigen betekenis: het zijn historisch waardevolle combinaties van historische kernen en hun aangrenzende buitengebied óf bijzondere combinaties van waarden van een zekere omvang in het buitengebied.

We willen hierbij nog benadrukken dat deze lijst uitsluitend ensembles bevat die in de huidige toestand een hoge waarde vertegenwoordigen. Hierbij laten we bovendien ensembles binnen de grenzen van historische kernen, zoals de stad Borculo, buiten beschouwing. Die scoort namelijk als nederzetting op zich al hoog, en daarvoor is in de ensembledefiniëring geen dubbeling opgenomen. Voor Borculo specifiek geldt bovendien dat het, wanneer we buiten de grenzen van het nederzettingstype zelf kijken, een ensemble is waar nog juist enige verbetering wenselijk is – met name in de ruimtelijke relatie met het kasteelterrein ‘t Hof. Meer daarover is opgenomen onder de wenken (§ 8.6.18).

1 – Ruurlo

De bijzondere omstandigheid bestaat in Ruurlo dat dorpskern en landgoed rond Huis Ruurlo hier min of meer nog gaaf in elkaar overgaan. Dat geldt in zekere zin voor de oude dorpskern, maar in veel sterkere mate voor het katholieke cluster aan de oostzijde van de Schansenkamp. Daardoor kan men zich, ondanks de aanwezigheid van de spoorlijn, nog in min of meer landelijke context van dorp naar kasteel begeven.
Het waardevolle aan het landgoed Huis Ruurlo, dat overigens groter was dan de contour van het ensemble doet vermoeden, is het bijzondere samenspel van een aantal onderdelen. Dat is in de eerste plaats het huis met tuin, park en Molenbos, met daarbij de twee lanen richting Vorden en het oude bos daaromheen. Ten zuiden van het kasteel ligt de Bruijl, waar de nodige oude pachthoeven van het kasteel liggen, en westelijk daarvan ligt het jonge kasteelbos uit de 19e eeuw met de padenster. Samen met de overgang naar het dorp hebben we hier een voor Berkelland unieke combinatie van een aaneengesloten kern en landgoed te pakken.

2 – Gelselaar

Gelselaar is, samen met Geesteren (zie onder punt 3), één van de nog gave esdorpen in de gemeente Berkelland. De concentratie aan historische bebouwing en de overgang naar de herkenbare es heeft er in het verleden onder meer voor gezorgd dat Gelselaar tot rijksbeschermd dorpsgezicht is aangewezen. Ten opzichte van het beschermd gezicht hebben we gave landschappen aan de west- en oostzijde aan het ensemble toegevoegd. Aan de oostzijde sluit het ensemble overigens direct aan op het ensemble ‘Needse Berg’ (zie onder punt 13).

3 – Geesteren

Geesteren is evenals Gelselaar een relatief gaaf esdorp, zij het dat Geesteren zich iets sterker heeft uitgebreid dan Gelselaar. Desalniettemin is ook hier nog altijd sprake van een gave overgang van dorp naar es. Aan de zuidzijde is een harde overgang door het daar gebouwde viaduct. De overgang naar het landschap aan de westzijde is gradueel, en daar kan de ensemblegrens dus ook als zachte overgang/geen harde grens worden beschouwd.

4 – Nederbiel

Een bijzonder en wellicht ook wat onbekender fraai gebied is dat van Nederbiel, ten zuidoosten van Geesteren en noordoosten van Borculo. Wat dit gebied zo fraai maakt is dat hier sprake is van een, ook voor de leek, beleefbare gradiënt van es via agrarische bebouwing langs de Needse Tolweg naar het beekdal, ondanks dat dit beekdal op zichzelf niet zo waardevol wordt geacht.
Als meerwaarde hebben we in dit gebied ook nog te maken met een oude beekarm, die door twee steilranden aan weerszijden nog heel duidelijk gemarkeerd wordt. Dit gebied ontleent zijn ensemblewaarde echter vooral aan de beleefbare gradiënt.

5 – Lebbenbrugge & Beekvliet

Ten westen van Borculo bevinden zich twee ensembles die weliswaar in historisch opzicht weinig met elkaar te maken hebben, maar door hun ligging met elkaar verbonden zijn: de tolhuis-herberg Lebbenbrugge met zijn context en de jonge buitenplaats Beekvliet. Bij de Lebbenbrugge hoort de naastgelegen weg, bij Beekvliet het fraaie, tot het landgoed behorende landschap dat zich tot aan

de Lebbenbrugge uitstrekt. Het Galgenveld met zijn oude openluchtbad valt eveneens binnen dit ensemble als een voorbeeld van vroege ontspanning voor de inwoners van Borculo.

6 – Eibergen
Door de aanleg van een park in een oude Berkelmeander heeft de familie Smits er uiteindelijk voor gezorgd dat het stadje Eibergen nog een min of meer beleefbare relatie met de oude waterloop behouden heeft. Het ensemble omvat naast het oude deel van het dorp ook het park en het naastgelegen openluchttheater, dat kort na de Tweede Wereldoorlog werd geopend.

7 – Mallem
Evenals Gelselaar is ook Mallem een rijksbeschermd dorpsgezicht. Die bescherming heeft echter uitsluitend betrekking op de omgeving van de molen, terwijl naar ons gevoel de directe omgeving, waaronder de oude Joodse begraafplaats, de gehele oude Berkelloop met aangrenzende landerijen en het relatief recent ontworpen doolhof, tot het waardevolle ensemble zou moeten behoren.
Ook de relatief gave buurtschap Loo is in dit ensemble opgenomen. Hier staan meerdere historische boerderijen in een goed bewaard gebleven stedenbouwkundige setting bij elkaar.

8 – ’t Kip
Als wellicht wel de meest onbekende kern in de gemeente Berkelland verdient ook ’t Kip onze belangstelling. Het kleine lint, waarbij geen uitbreidingswijken aanwezig zijn en alle huizen van het dorp nog aan het landelijk gebied grenzen, kent ook een fraai rooms-katholiek kerkelijk ensemble.

9 – Rekken
De uitbreiding van Rekken heeft na de Tweede Wereldoorlog voornamelijk aan de noordzijde plaatsgevonden, waardoor kerk en kerkhof nog steeds een directe ruimtelijke verbinding met het dal van de Berkel hebben. Door het perceel beekdalgrasland dat binnen het ensemble ligt, liep tot in de jaren 70 van de 20e eeuw de Berkel zelf nog.

10 – Rekkense Inrichtingen
Vaak onderbelicht maar toch heel wezenlijk voor de landschappelijke ontwikkeling van de omgeving van Rekken zijn de Rekkense Inrichtingen. Deze inrichtingen, met uitzondering van de afzijdig gelegen inrichting Oldenkotte, hebben we als ensemble benoemd. Daaronder valt ook het natuurbad. Het gebied kenmerkt zich door een afwisseling van wat oudere en nieuwe bebouwing in een zeer fraaie groene omgeving binnen een jonge heideontginning.

11 – Oldenkott & 12 – Zwillbrock
Deze twee ensembles hebben zoveel overeenkomsten dat we ze samennemen. Ze zijn in die zin ook afwijkend van de rest dat ze grensoverschrijdend zijn en een belangrijk deel van hun waarde ontlenen aan zaken die aan de Duitse zijde liggen. Het gaat namelijk om de oude grensovergangen met grenskapellen aan de Duitse zijde, waarbij vooral de grensmarkering, het landelijk karakter en de verzorgende functies rond de grens (cafés, grenskantoor, kerk) een grote rol spelen.

13 – Needse Berg

Verreweg het grootste ensemble in de gemeente Berkelland is dat van de meest grootschalige gebieden. Het betreft de Needse Berg met aan weerszijden de aangrenzende gehuchten (Noordijk, Lochuizen) en de achterliggende uitgestrekte heideontginningen. Met name de Needse Berg en deze heideontginningen zijn nog erg gaaf. De twee gehuchten zijn wel sterk veranderd, maar nog altijd betrekkelijk landelijk en onmisbaar voor het vertellen van het verhaal over de Needse Berg. Binnen de Needse Berg is het industriële verhaal, waarvan nog winningskuilen, voormalige fabrieksterreinen en spoorlijntracés te vinden zijn, een relevant subthema. Het vertegenwoordigt het bredere industriële verleden dat voornamelijk in het noordoosten (Neede) en oosten (Rekken) van de gemeente Berkelland in de late 19e en vroege 20e eeuw een rol speelde.

Figuur 4.1. De herberg Lebbenbrugge aan de voormalige Hessenweg nabij Borculo (bron: geocaching.com).

4 Landschapselementen

4.1 Inleiding

Beknopt zullen we hierna ingaan op een groot aantal verschillende typen landschapselementen die we in de gemeente Berkelland kunnen aantreffen en die we op de kaart hebben weergegeven. Het beschrijven van een uitgebreidere ontwikkelingsgeschiedenis van deze elementen en structuren valt buiten het bestek van dit rapport.

4.2 Infrastructuur

4.2.1 Wegen

Het historisch wegennet van Berkelland is er één van een ongekende dichtheid. Een deel hiervan is ook nu nog aan te treffen; een belangrijk deel is echter verdwenen door de toenemende schaalvergroting van de late 20e eeuw. Een constante over alle eeuwen is echter het onderscheid tussen doorgaande wegen en wegen van lokale betekenis. Vanuit die invalshoek zullen we de gekarteerde wegen toelichten.

Doorgaande wegen

Over het grondgebied van de huidige gemeente Berkelland liep al in het verleden een groot aantal doorgaande routes van bovenlokale betekenis. Zo was het achterland via specifieke routes verbonden met de Hanzesteden, van waaruit per schip het transport verder verzorgd werd. Over Berkellands grondgebied liep de verbinding van Deventer via Borculo, Groenlo en Zwillbrock naar Dortmund. Deze route zou ook als Hessenweg gebruikt zijn.[62] Het internationale transport met hessenkarren liep vanaf 1660 ook via Zutphen, nadat een verdrag was gesloten tussen de stadsbesturen van Amsterdam en Zutphen om de Zwolse route naar Zutphen te verleggen.[63] Het Berkellandse deel van de oude route werd volledig in deze nieuwe route opgenomen. De weg bij de Lebbenbrugge bleef dus in gebruik (figuur 4.1). Via Vorden en Ruurlo liep een route die alleen in de zomer werd gebruikt. De aangegeven route door het Ruurlose Broek is niet precies met zekerheid bekend.[64] Er zou ook een route via Neede, Mallem, Rekken en Vreden hebben gelopen, waaraan herberg De Meijer in Neede lag, maar daarover zwijgen de detailstudies.[65] Daarnaast waren er in deze periode al andere oude routes, die de grote plaatsen met elkaar verbonden. De routes van Borculo naar Groenlo en naar Eibergen hebben we op kaart gezet.[66]

---

[62] Pieko, 1993: 65; Derks, 2008

[63] Pieko, 1993: 78-79

[64] Derks, 2008

[65] http://www.heerlijkheidborculo.nl/geschiedenis/de-berkel/; Derks, 2008

[66] Derks, 2008

Als uitvloeisel van ontwikkelingen in de Franse Tijd werden in de eerste helft van de 19e eeuw plannen gemaakt voor de aanleg van verharde straatwegen. Hiertoe behoort de straatweg van Zutphen naar Winterswijk, die vanuit Vorden via Ruurlo naar Groenlo liep (figuur 4.2). In 1826 werden hiervoor plannen gemaakt, en deze zijn ook uitgevoerd. Kenmerken van deze straatwegen waren de verharding, het beplantingsplan en de vaste maten.
De verbetering van de weg tussen Ruurlo en Borculo, waarvan de planning mogelijk al vóór 1827 in gang werd gezet, werd slechts gedeeltelijk en ook veel later uitgevoerd. Afsnijding van bochten nabij Ruurlo bleef definitief uit.[67] Later, in 1832, kwam ook de verbetering van de weg tussen Borculo en Neede nog aan bod. Deze verbetering werd ogenschijnlijk in zijn geheel uitgevoerd.[68]

In het vervolg van de 19e eeuw en de vroege 20e eeuw lag de nadruk op de aanleg en verbetering van provinciale wegen. De provinciale wegen uit de periode 1853-1940 hebben we als doorgaande weg op de kaart opgenomen. Zowel aan deze weg als aan de rijksstraatwegen lagen tolposten, die we op de kaart hebben gezet. Overigens waren er ook gemeentelijke wegen die een doorgaande functie hadden en al vroeg ‘verhard’ waren, zoals de Vredenseweg tussen Groenlo en Zwillbrock.[69] Deze hebben we niet in het bijzonder op de kaart gemarkeerd.

Figuur 4.2. De private allee ten westen van Huis Ruurlo uit de 18e eeuw werd omstreeks 1827 opgenomen in de doorgaande straatweg van Zutphen naar Winterswijk (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

[67] Gelders Archief, archief Rijkswaterstaat (kaarten), inventarisnummer 383
[68] Gelders Archief, archief Rijkswaterstaat (kaarten), inventarisnummer 384
[69] De Kampioen, 31 juli 1914

Lokale routes

Het merendeel van de wegen in de gemeente Berkelland had echter vooral een (inter)lokale betekenis. Deze verbonden op zijn meest de dorpen met elkaar, maar meestal waren het de verbindingen tussen buurtschappen of van de boerderijen met de verschillende onderdelen van het agrarisch cultuurlandschap (figuren 4.3 en 4.4).

Figuur 4.3. Ook de wegen binnen de oude dorpskernen rekenen we tot de lokale routes. Hier zien we de 17e-eeuwse Nieuwstraat in de kern van Neede (foto: Luuk Keunen, 30 maart 2007).

Beekdalen konden niet zomaar overal gepasseerd worden. Op specifieke plekken waren bruggen of voordes, verharde beekbodems waaroverheen kon worden gereden, aangebracht. De wegen liepen in dit soort situaties vaak naar één punt om na de beekpassage weer uit te waaieren. Ten zuidwesten van Neede heeft nog lang zo'n voorde bestaan, tot bij de verbetering van de weg Borculo-Neede na 1832 een brug werd gebouwd die heel toepasselijk de naam 'De Nieuwe Brug' kreeg. De bijnaam, Breevoordsbrug, verwijst nog naar de oude voorde.

Met name op de landgoederen kregen de wegen naast een nuts- ook een genotsfunctie. Wegen werden beplant met laanbomen, zoals de lanen vanuit Huis Ruurlo in westelijke richting. Veelal waren dergelijke lanen geen openbare wegen en was gebruik aan de kasteelheer voorbehouden. Pas in de 19e eeuw werden de lanen van Huis Ruurlo bij aanleg en verbetering van de weg Zutphen-Winterswijk in het openbare wegennet geïntegreerd.

Interessant is het onderscheid tussen zomer- en winterwegen. In het verleden waren sommige interlokale wegen 's winters niet begaanbaar, waardoor men een hoger gelegen, maar minder directe route moest nemen. Een dergelijke situatie vinden we bij Ruurlo, waar de zomerweg naar Vorden via de Wiersseweg liep, en de winterweg over een bospad zuidelijk van de huidige Vordenseweg.[70]

Figuur 4.4. Bijzonder waardevol zijn de resterende zandwegen in de gemeente, zoals hier een bospad op het Windmolenveld in Ruurlo, bij de oude konijnenwarande (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

Openbare ruimte

Wegen kenden, met uitzondering van de bovengenoemde straatwegen, nog niet het vaste profiel zoals dat tegenwoordig van wegen bekendis. Alhoewel de meeste wegen wel een min of meer regelmatig verloop hadden, waaierden de wegen nabij de boerderijen vaak breed uit. Het verschil tussen de openbare ruimte rond de wegen en de wegen zelf was daar ook minder duidelijk. Men reed als het ware een brede open ruimte tussen de boerderijen op. In andere landstreken kennen we deze fenomenen ook wel als 'brinken', daar waar het begrip 'brink' in de noordoostelijke Achterhoek wel vaak op een privaat stuk grond nabij een boerderij betrekking had.[71]

Kenmerkend voor Berkelland is dat veel van de openbare ruimtes nabij de boerderijen, soms ontstaan uit de laagte tussen dicht bij elkaar liggende dekzandruggen, al vóór 1832 verkaveld en verdeeld raakten. Niet zelden waren dit, zoals in Noordijk, de locaties waar keuterboeren hun

[70] Keunen, manuscript
[71] Keunen, manuscript

boerderijtje bouwden, of vanuit een grotere boerderij een bijgebouw geplaatst werd. In Ruurlo zijn het vaak langgerekte laagtes tussen de dicht bij elkaar liggende dekzandruggen; de buurtschap Leussinkbrink ontleent er zijn naam aan.[72] Op de kaart zijn ze niet afgebeeld, omdat een nauwgezette kartering nader onderzoek vraagt (zie bijlage 1).

Karrensporen
Moderne technieken maken het mogelijk heel fijn bodemreliëf op te sporen. Aan de hand van het Actueel Hoogtebestand Nederland hebben we nog aanwezige relicten van karrensporen in kaart gebracht en weergegeven. Deze vinden we vooral in de bossen, waar de minst ingrijpende bodembewerkingen hebben plaatsgevonden.

4.2.2 Spoorwegen
De gemeente Berkelland heeft een rijke spoorweggeschiedenis. Meerdere spoorlijnen van uiteenlopende aard lopen over het gemeentelijk grondgebied.

Spoorlijn Zutphen – Gelsenkirchen-Bismarck
De Nederlandsch-Westfaalsche Spoorweg-Maatschappij zorgde tussen 1877 en 1880 voor de aanleg van het Nederlandse deel van een internationale spoorwegverbinding tussen Zutphen en Gelsenkirchen, die in de eerste plaats gericht was op een ontsluiting in verband met de textielindustrie. De concessie voor het aanleggen van een spoorlijn tussen Zutphen en Winterswijk had men op 27 maart 1872 gekregen. Een strijd om de ligging van het spoor ten opzichte van de kernen werd uiteindelijk beslist door eenvoudigweg de kortste route te nemen. Daardoor moesten later vanaf verschillende kernen spoor- en tramlijnen aangelegd worden richting de stations langs de lijn. Bij Winterswijk sloot de nieuwe lijn aan op de eveneens nieuwe spoorlijn van Winterswijk naar Gelsenkirchen, aangelegd door de Bergisch-Märkische Eisenbahn Gesellschaft. In 1926 kwam de exploitatie in handen van de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij.

In tegenstelling tot de andere normaalspoorlijnen bleef deze spoorweg tot op heden voor een belangrijk deel in gebruik (figuur 4.5). Het gedeelte tussen Zutphen en Winterswijk werd op 24 juni 1878 geopend. Alle sluitingen hebben betrekking op het gedeelte rond de grens, namelijk tussen Winterswijk en Borken. Dat traject werd in 1979 en 1994 in twee fasen gesloten. De voormalige wachtposten langs de lijn zijn allemaal verdwenen. Datzelfde geldt voor de stopplaats Beltrum-Zieuwent.

Spoorlijn Winterswijk-Neede
Op 15 oktober 1884 opende de Geldersch-Overijsselsche Lokaalspoorweg-Maatschappij (GOLS) een spoorverbinding tussen Winterswijk en Hengelo/Enschede. Om de spoorlijn op een aardlichaam te kunnen aanleggen, werd tussen Eibergen en Hupsel zand gewonnen. Deze ballastput is nog altijd aanwezig. De treinen reden hier over normaalspoor met een spoorbreedte van 1435 mm.

---

[72] Keunen, manuscript

Figuur 4.5. De niet-geëlektrificeerde, enkelsporige lijn loopt onder meer langs Ruurlo (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

Aanvankelijk bestond er een hoofdlijn van Winterswijk via Neede en Boekelo naar Hengelo/ Enschede. De lijn Doetinchem-Ruurlo-Neede vormde een zijlijn hiervan. In een later stadium reden de treinen rechtstreeks van Doetinchem via Boekelo naar Enschede en Oldenzaal. De lijn vanaf Winterswijk reed vanaf Neede verder in de richting van Hellendoorn. Wilde men dus van Winterswijk naar Hengelo, zoals aanvankelijk nog rechtstreeks kon, dan moest men in Boekelo overstappen. Langs de lijn stonden stations in Neede en Eibergen en een stopplaats in Hupsel. Verder stond er een wachtpost langs de lijn, die eveneens verdwenen is.

Zoals de meeste lokaalspoorwegen verloor de spoorlijn in het Interbellum de concurrentie met de autobus. Op 3 oktober 1937 werd de spoorlijn voor personenverkeer gesloten. Nog tot 1975 is er vracht over het tracé vervoerd. Tussen Neede en Winterswijk is een stuk van het tracé als (geasfalteerd) fietspad bewaard gebleven, en over de Berkel en Oude Berkel zouden nog twee voormalige spoorbruggen aanwezig zijn.[73] De gebouwen zijn allemaal verdwenen.

Spoorlijn Doetinchem-Hengelo GOLS

Gelijktijdig met de hoofdlijn van Winterswijk naar Hengelo/Enschede werd ook de zijlijn van Neede naar Ruurlo op 15 oktober 1884 geopend. Een ruim half jaar later werd ook het verlengde, van

[73] https://nl.wikipedia.org/wiki/Spoorlijn_Winterswijk_-_Neede

Ruurlo naar Doetinchem, opengesteld. Op een nog onbekend moment nam het gedeelte van Neede naar Doetinchem de rol van hoofdlijn over. De treinen reden er op normaalspoor met een spoorbreedte van 1435 mm.
Kort vóór de sluiting van de hierboven genoemde lijn werd het gedeelte tussen Ruurlo en Doetinchem op 22 mei 1937 gesloten. Op 3 oktober 1937 volgde, zoals we hiervoor al zagen, de sluiting van de rest van de lijn. Kort na de sluiting werden de trajecten Zelhem-Ruurlo, Ruurlo-Borculo en Neede-Haaksbergen opgebroken.
Op een deel van de route bleef goederenvervoer mogelijk. Zo waren er nog ritten van Winterswijk via Neede naar Borculo. Na de sluiting op 28 mei 1972 vond in 1975 de opbreking van het traject Borculo-Neede plaats. De Museum Buurtspoorweg in Haaksbergen gebruikt het spoor tussen Haaksbergen en Boekelo.
Langs de lijn lagen de stations te Ruurlo, Borculo en Neede en de stopplaatsen te Haarlo en Rietmolen. Hiervan is alleen station Ruurlo als functionele eenheid nog over, omdat er langs de nog bestaande spoorlijn Zutphen-Winterswijk van dit station gebruik wordt gemaakt. Het oude stationsgebouw daar is echter in 1985 afgebroken. Een oude wagenloods is bewaard gebleven.

Spoorlijn Neede-Hellendoorn
Vanaf het stationsemplacement in Neede werd tussen 1905 en 1910 een nieuwe spoorlijn aangelegd op kosten van de Locaalspoorweg-Maatschappij Neede-Hellendoorn. De route voerde door Noordijk. De Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij zorgde voor de exploitatie. Opening van de lijn voor personenvervoer vond op 1 mei 1910 plaats. De lijn kende normaalspoor (1435 mm). Op de Needse Berg lagen enkele aftakkingen naar de kleiwinningskuilen en fabriek aldaar.
Langs de lijn werd een stopplaats gerealiseerd in Kisveld en haltes in Gelselaar en Noordijk. Deze drie plekken zijn nog herkenbaar doordat de originele gebouwen nog bestaan. Het gebouw in Gelselaar, dat als adres Het Halt 1 kent, is in 1980 sterk verbouwd en daardoor minder herkenbaar. Bij Noordijk werd een aansluiting voor de lokale steenfabriek gerealiseerd.
Op 15 januari 1935 werd het personenvervoer op deze lijn gestaakt, in de eerste plaats als gevolg van de aanleg van het Twentekanaal die de lijn zou gaan doorsnijden. Goederenvervoer (m.n. bakstenen tussen Neede en Noordijk) vond daarna op deeltrajecten nog plaats, maar in 1972 was ook die activiteit verleden tijd. Het spoor is geheel opgebroken, maar aan de gebouwen en relicten van de spoordijk is het verleden nog afleesbaar. Bij Gelselaar ligt bovendien nog een ballastput die is aangelegd voor zandwinning om het aardlichaam onder het spoor te kunnen opwerpen.

Tramlijn Deventer-Borculo
Naast de hiervoor vier spoorlijnen met normaalspoor was er ook nog een tramlijn met een spoorwijdte van 1067 mm, in 1934 versmald tot 750 mm. Dit was de tramlijn van de Geldersch-Overijsselsche Stoomtram-Maatschappij, geopend op 26 augustus 1885. De lijn liep binnen de gemeente Berkelland van Barchem naar Borculo. Plannen om een zijlijn aan te leggen van Barchem naar Ruurlo kwamen nooit van de grond. Datzelfde gold voor doortrekking van de lijn vanuit Borculo via Beltrum richting Groenlo en Winterswijk. De Eerste Wereldoorlog gooide hier roet in het eten.

Net als de lokaalspoorwegen kon de tramlijn de concurrentie met de autobus niet aan. Op 20 april 1931 reed de eerste autobus ter vervanging van de tram. De laatste autobus op deze lijn reed op 18 september 1944. Na de Tweede Wereldoorlog werd de lijn niet meer in gebruik genomen doordat de brug over het Twentekanaal vernield was. In 1948 werd het spoor opgebroken.

4.3 Waterstaat

4.3.1 De beken

Het bekenstelsel binnen de gemeente Berkelland lijkt van oorsprong zo natuurlijk, maar schijn bedriegt: al eeuwenlang wordt aan de beken geleid en geknutseld om een doel te bereiken. Dergelijke doelen waren soms afwatering, maar vaak ook het aandrijven van watermolens.[74]

Slagader van het bekenstelsel in de hele Achterhoek is de Berkel, waaraan Berkelland zijn naam ontleent en die een aanzienlijk deel van zijn Nederlandse lengte door deze gemeente stroomt (figuur 4.6). Toch is ook de Berkel niet zoals hij ooit was. Op basis van een nauwgezette reconstructie door De Rooi uit 2005 veronderstellen we dat de Groenlose Slinge de bovenloop van de huidige Berkel is. Deze beek liep langs Groenlo richting de watermolens ten noordoosten van Borculo, en verder in noordwestelijke richting naar Lochem.

Figuur 4.6. De oude watermolen van Mallem met zijn molenkolk, gelegen in een afgesneden arm van de Berkel (foto: Luuk Keunen, 9 april 2016).

[74] De Rooi, 2005

De huidige Berkel zoals deze bij Rekken het land en de gemeente binnenkomt, stroomde langs de molens van Mallem, Vaarwerk en Wenninkmolen richting Gelselaar, en van daaruit via de Regge in noordelijke richting. De verbinding tussen beide beken nabij Wenninkmolen, de Twijgraven, kwam pas aan het eind van de Late Middeleeuwen tot stand. In die periode werden ook de Lebbinkbeek en de Grevengracht aangelegd, ter ontwatering van het Ruurlose Broek. Bij Ruurlo werden nieuwe beektracés aangelegd ter ontwatering van het Broek. In de Nieuwe tijd werd een nieuwe Slingeloop door het Ruurlose Broek naar de Lebbinkbeek gelegd.[75]

Ook op kleinere schaal werden laagtes ontwaterd, waarbij de aanleg van zogenaamde ‘goten’ heel karakteristiek voor Berkelland is. Deels gaat het daarbij om ontwatering van pleistocene dalen, zoals dat van de Ruskemorsgoot bij Neede. Deze goot is grotendeels gedempt bij de ontwikkelingen van bouwplannen ten zuiden van het oude dorp.

Dit alles heeft, samen met nog recentere ingrepen, geleid tot het kaartbeeld zoals we dat vandaag nog kunnen herkennen. Daarbij moeten we opmerken, vanwege het bovenstaande, dat het onderscheid tussen wat ‘beek’ en wat ‘afwatering’ is, heel diffuus is. Een absolute definitie kan hieraan niet ontleend worden. Relevant in dit licht is ook de drietrapsraket van verbeteringen die de Berkel heeft ondergaan (1882-1900, 1920-1963, 1963-1977), waarvan we de oudste twee fasen als lijn en de laatste fase als topografische ondergrond op de kaart terugzien.[76]

4.3.2 Overige structuren en elementen

Aan de hoofdstructuur van beken hangen tal van andere structuren en elementen vast. Zo hebben we op basis van de Chromotopografische Kaart van 1900 en 1930 de brug-, sluis- en vonderlocaties in kaart gebracht. Daarbij gaat het in eerste instantie om de waarde van de locaties; naar de gebouwde objecten zelf is niet gekeken. In kaart gebracht zijn ook de voordes, die inmiddels allemaal door bruggen vervangen zijn. De laatste voorde die werd opgeheven, was vermoedelijk de Brede Voorde, die in de vroege 19e eeuw verviel.

Grote natuurlijke waterpartijen kent de gemeente Berkelland niet veel. Een uitzondering daarop zijn Het Goor ten westen van Geesteren en Het Schoolt in Dijkhoek. Deze moerassige laagtes, die grotendeels behouden zijn gebleven, zijn op de kaart weergegeven.

In deze laag zijn daarnaast ook de grotere molenkolken die de gemeente kent en kende, opgenomen.

4.4 Opgaand groen

Het opgaand historisch groen is van groot belang voor het historisch landschap van de gemeente Berkelland (figuur 4.7). Alhoewel de hoeveelheid groen door de tijd fluctueerde, stonden er in het verleden met name in het agrarisch cultuurlandschap, veel meer dan nu, talloze houtwallen, bosstroken, bosjes en bossen, lanen, solitaire bomen en boomgroepen. De aard en de

[75] De Rooi, 2005

[76] http://www.heerlijkheidborculo.nl/geschiedenis/de-berkel/

hoeveelheid van deze elementen kon per landschapstype verschillen en veroorzaakte een deel van de variatie tussen landschappen, zoals openheid versus geslotenheid (zie de beschrijving van de historische landschappen).

Omdat vooral in de naoorlogse periode veel groen is geslecht, worden lanen, bomenrijen en bosjes als historisch gekenmerkt als ze staan aangegeven op topografische kaarten uit de jaren 50 van de 20e eeuw. Voor de specifieke situatie in Beltrum hebben we gebruik gemaakt van de analyse van de Ruilverkaveling Beltrum.[77] Het gaat er daarbij niet om hoe oud de bomen zijn, maar of de structuur voorkwam in of paste bij het historische landschap. Alleen voor Beltrum hebben we rekening gehouden met de nieuwe ideeën uit het plan.

Figuur 4.7. Oud bos op de Needse Berg fungeert als visuele begrenzing voor de aangrenzende open akker (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

Veel van deze elementen zijn verdwenen en er zijn, gepaard gaand met herverkaveling, nieuwe wegen en erven, ook nieuwe groenstructuren bijgekomen. De groenstructuren op de kaart kenmerken we als historisch en dichten we daarbij een historische waarde toe. Het kan voor de gemeente een reden zijn deze extra te beschermen. Verdwenen groen staat niet op de kaart. Niet-historisch vlakvormig groen (houtsingels, bossen) is wel in de achterliggende database opgenomen, maar niet zichtbaar in het kaartbeeld.

[77] Brouwer-te Molder e.a., 2014

Daarnaast hebben we de bomenrijen in beeld gebracht, en wel alleen die, die historisch te noemen zijn. Het gaat daarbij vooral om historische wegen waarlangs vanouds laanbomen stonden, maar ook bomenrijen op perceelsscheidingen vallen hieronder. De huidige bomen hoeven dus niet in alle gevallen een hoge leeftijd te hebben. Relevant voor het gebruik is dat bomenrijen die pas na 1950 op een bepaalde locatie zijn aangebracht en dus geen oudere voorgangers hadden (bijvoorbeeld doordat de weg nieuw aangelegd was of de kavelgrens nieuw), niet op de kaart of in de database zijn opgenomen.

Ten aanzien van de bossen is nog vermeldenswaardig dat hier op een aantal locaties rabatten-structuren voorkomen: wallen, gescheiden door greppels, waarop de bomen geplant werden zodat ze droge voeten zouden houden. Meestal zijn het evenwijdige lijnen, maar soms is er sprake van creatiever ontworpen structuren. Een goed voorbeeld is het Kerkloo (figuur 4.8).

Figuur 4.8. Het Kerkloo in Eibergen (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

Oud groen treffen we in de gemeente Berkelland voornamelijk in het westelijke deel aan, nabij Borculo/Beekvliet en rond Ruurlo. Ook bij Neede ligt een concentratie van oud groen. In de omgeving van Eibergen liggen enkele gebieden waar op basis van kaartanalyse oud groen te verwachten is. De database bevat informatie over de aangetroffen plantensoorten (bomen, struiken) in de gebieden die tijdens veldonderzoek bekeken zijn, alsmede een waardering (A, A/B, B, B/C, C) en een beoordeling van de volledigheid van het veldonderzoek ter plekke.

4.5 Reliëf

Op basis van een nieuwe AHN2-studie hebben we de nog aanwezige aarden wallen op het gemeentelijk grondgebied in kaart gebracht. Daarbij moeten we aanmerken dat aarden wallen die zich in een bosrijk gebied bevinden, niet in alle gevallen goed van het AHN2 te herleiden zijn. Waar de wallen uit andere verkenningen bekend waren, hebben we deze aan het kaartbeeld toegevoegd (figuur 4.9).

De wallen hadden in de meeste gevallen tot taak om gewassen op akkers of jonge aanplant van bos te beschermen tegen wildvraat. We spreken dan meestal van wildwallen. Landweren, bedoeld ter verdediging tegen vijandige invallen, hebben we onder de categorie 'oorlog en defensie' (zie § 4.11) opgenomen en zijn derhalve niet in het bestand met aarden wallen te vinden.

Figuur 4.9. De wallen op 't Rijkenbarg waren op het AHN2 slecht zichtbaar, en zijn daarom op basis van eerder veldwerk ingetekend (foto: Luuk Keunen, 25 september 2006).

4.6 Verkaveling

Verkaveling is in zekere zin een moeilijk tastbaar begrip. In sommige landschappen is de verkaveling vanouds slechts in de kadastrale administratie zichtbaar, en niet in het terrein. Dat geldt in sterke mate voor de essen, al hebben de moderniseringen in de landbouw daar toch voor het landschap wel zichtbare effecten gehad.

De gaafheid van de verkaveling in de gemeente Berkelland wisselt sterk. Een hoge graad van gaafheid kent de verkaveling in de jonge heideontginningen, die immers vanwege hun structuur in veel beperkter mate dan de oude kampontginningen hebben geleden onder de ingrepen voor de agrarische sector. Deze verkaveling is echter niet op kaart weergegeven, omdat we ons hebben gericht op relicten van de historische verkaveling van vóór 1832. Daarbij herkennen we een aantal aspecten. De verkaveling in de omgeving van Ruurlo lijkt, vermoedelijk dankzij de aanwezigheid van een uitgestrekt landgoed, erg gaaf. Dat geldt ook voor de omgeving van Lebbenbrugge (figuur 4.10). In Beltrum, daarentegen, heeft de ruilverkaveling van de jaren ’50 veel ingrijpender gevolgen gehad. Daar resteren nog slechts verspreide stukjes van oude kavelgrenzen. Hetzelfde geldt voor het beekdal van de Berkel. Uiteraard bestaat er een sterke correlatie tussen de nog bestaande historische beplanting en de intactheid van de verkaveling.

Figuur 4.10. Relatief gave verkaveling rondom de Lebbenbrugge (luchtfoto gemeente Berkelland, 2015).

4.7 Bestuur

4.7.1 Internationale grenzen

Over een lengte van ruim 12 km deelt Berkelland een grens met de Duitse Stadt Vreden, en beschikt daarmee over een gedeelte van de rijksgrens van Nederland. Deze grens is feitelijk een staatsgrens geworden toen de heerlijkheid Borculo zich op 20 december 1615, nu dus ruim 400 jaar geleden, losmaakte uit de leenband met de bisschop van Münster en *de facto* Gelders werd. De twisten over de gemeenschappelijke grens tussen Münster en Gelre werden op 19 oktober 1765 met de ondertekening van het Verdrag van Burlo beslecht. Langs de rijksgrens vinden we nog een aantal originele grenspalen die na de sluiting van dit verdrag werden geplaatst (figuur 4.11). De verdwenen palen zijn later door nieuwe palen aangevuld.

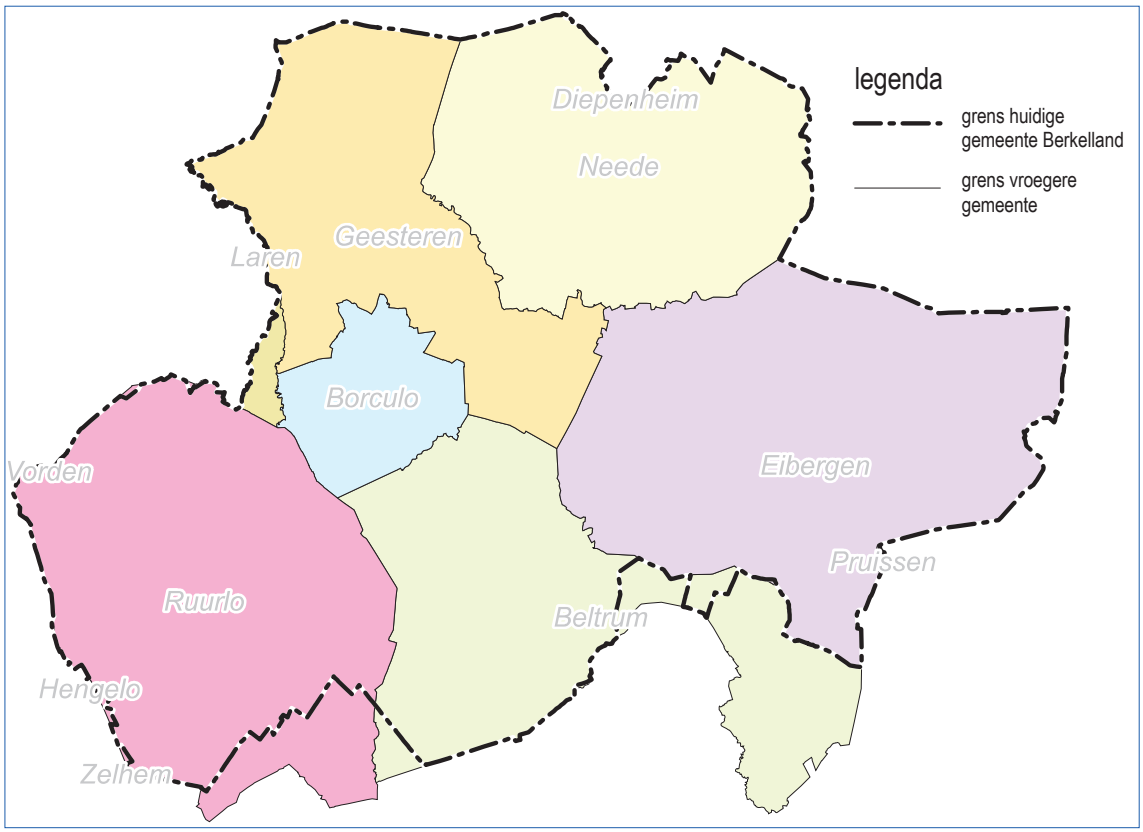

Figuur 4.11. Op de grensovergang bij Oldenkott herinneren een 18e-eeuwse grenspaal, een slagboom en een markering in het wegdek nog aan de oude grensovergang (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

Op 23 april 1949 werden enkele kleine grenswijzigingen tussen Duitsland en Nederland ten gunste van de laatste aangekondigd. Dat was vele malen minder dan Nederland had willen hebben; volgens het Bakker Schutplan had men zelfs gebieden tot en met Keulen, Mönchengladbach en Neuss willen annexeren. Uiteindelijk zou Berkelland een klein stuk cultuurland zonder huizen nabij de Slemphütte (Holterhoek) toebedeeld krijgen. Langs de nieuwe grens werden nieuwe grenspalen geplaatst, herkenbaar aan de nummering met een volgletter achter het cijfer.

4.7.2 Gemeentegrenzen

De gemeente Berkelland is op 1 januari 2005 ontstaan uit de voormalige gemeenten Borculo, Eibergen, Neede en Ruurlo (figuur 4.12). Bij die gelegenheid zijn een deel van de vroegere gemeente Eibergen (Zwolle en een deel van Beltrum; 1.378 hectare) en een deel van de vroegere gemeente Ruurlo (Zieuwent; 1.014 hectare) overgegaan naar de eveneens nieuw gevormde gemeente Oost Gelre, die toen nog de naam Groenlo droeg. Ook zou één woning van Borculo zijn overgegaan naar Lochem,[78] en verloor Ruurlo 16 hectare aan Bronckhorst en 11 hectare aan Lochem.[79] De soms hoekige grenzen die de huidige gemeente Berkelland kent in vergelijking met de situatie in 1832 lijken door deze heel beperkte grenscorrecties van Ruurlo in 2005 te zijn ontstaan.

Figuur 4.12. De gemeentegrenzen binnen de huidige gemeente Berkelland naar de situatie van omstreeks 1815. De kartering vond plaats op basis van de kadastrale minuutplans waarvan de indeling in kadastrale gemeenten overeenkomt met de daadwerkelijke situatie vóór 1819. Cursief zijn de namen geplaatst van de gemeenten (+ Pruissen) die geheel of gedeeltelijk binnen de huidige gemeente Berkelland liggen. In het geval van Zelhem, Hengelo, Vorden en Diepenheim gaat het om snippers als gevolg van grenscorrecties.

Stapsgewijs gaan we terug in de geschiedenis. Per 1 januari 2000 werd Eibergen 6 hectare kleiner ten gunste van Groenlo, door de overdracht van bos bij de schietbaan. De belangrijkste grenscorrectie vóór 2005 vond echter in de vroege jaren 70 van de 20e eeuw plaats, toen na publicatie van de desbetreffende wet in het Staatsblad van 7 april 1971 168 hectare van de gemeente Laren overging naar de gemeente Borculo.[80] Vermoedelijk vond die grenscorrectie

[78] http://users.bart.nl/~leenders/gemhist/GH0211.HTM

[79] http://users.bart.nl/~leenders/gemhist/GH0278.HTM

[80] Aantekening op kadastraal minuutplan, 1832

plaats met ingang van 1 augustus 1971, toen Laren en Lochem fuseerden tot de nieuwe gemeente Lochem. Het betreft een gebied tegenover de Lebbenbrugge. Per 1 augustus 1961 vond er, tenslotte, een kleine grenscorrectie van 7 hectare plaats tussen Borculo en Neede. Over andere kleine wijzigingen uit de periode vóór 1972 hebben we geen detailinformatie.
De gemeente Borculo was feitelijk eveneens een fusiegemeente, ontstaan op 1 januari 1818 uit de oude gemeenten Borculo en Geesteren. Hetzelfde gold voor Eibergen, dat op 13 april 1819 ontstond uit de oude gemeenten Beltrum en Eibergen. Borculo, Geesteren, Beltrum, Eibergen, Ruurlo en Neede werden als afzonderlijke gemeenten ingesteld in 1795, toen onder de Bataafse Republiek de gemeente als institutie werd ingesteld.
In de periode vóór 1795, toen we te maken hadden met de bestuursvormen onder het Anciën Régime, vormde Ruurlo een onderdeel van het Landdrostambt Zutphen. De overige territoria vormden samen de heerlijkheid Borculo. De heerlijkheid viel uiteen in de stad en het schependom Borculo en de voogdijen Geesteren, Neede, Eibergen en Beltrum. Ook Lichtenvoorde was ooit een voogdij, maar zou na 1616 als ambt en daarna als heerlijkheid aangeduid worden. De voogdijen vormden de basis voor de latere omvorming tot gemeenten.

gemeente (1987) *	marke	opheffing
Ruurlo	Ruurlo **	07-09-1832
Borculo	Dijk en Waterhoek	vóór 1852
Borculo	Geesteren	1839
Borculo	Gelselaar	1839
Borculo	Haarlo	30-08-1839 (KB)
Neede	Noordijk	16-08-1841 (KB)
Neede	Lochuizen	16-08-1841 (KB)
Neede	Brammelo en Brammelerbroek ***	30-04-1849 (KB)
Neede	Neede en Hoonte	14-11-1840 (KB)
Eibergen	Olden Eibergen	29-11-1855 (KB)
Eibergen	Mallem	07-04-1840 (KB)
Eibergen	Rekken	29-06-1848 (KB)
Eibergen	Eibergen en Holterhoek	19-09-1851 (KB)
Eibergen	Hupsel	1852
Eibergen	Beltrum	1835
Eibergen	Lintvelde	1835
Eibergen	Avest	1835
Eibergen	Zwolle	1835

*Tabel 4.1. Marken in de gemeente Berkelland, met de datum van hun opheffing. Niet opgenomen zijn de marken die door recente grenscorrecties voor een klein deel binnen de huidige gemeentegrenzen lagen. Noten: * = er was geen automatisch verband tussen gemeente- of voogdijgrenzen en markegrenzen. Marken konden op het grondgebied van meerdere burgerlijke gemeenten liggen, zoals dat bijvoorbeeld ook voor kerspels gold. Er bestond derhalve geen hiërarchisch verband tussen deze bestuurlijke territoria; ze ontstonden in verschillende contexten, min of meer separaat van elkaar; ** = Hieronder viel niet het Zieuwent, dat een rekenkamergoed was; *** = het gedeelte van Brammelo lag binnen Haaksbergen.*

4.7.3 Markegrenzen

Op het grondgebied van de gemeente Berkelland lag een groot aantal marken, die in de Late Middeleeuwen ontstaan waren ten behoeve van een goed beheer van de steeds verder verschralende woeste gronden (tabel 4.1).

Een nauwgezette en vlakdekkende reconstructie van de markegrenzen bleek moeilijk realiseerbaar, omdat er geen bronnenmateriaal bestaat dat deze grenzen voor het gehele grondgebied van de gemeente Berkelland goed weergeeft. Op de kadastrale minuutplans van Neede en Eibergen zien we een aantal grenspalen aangeduid die markegrenspalen moeten zijn geweest. Verder is het onduidelijk of de kadastrale opmeters de grenzen van hun bladen altijd op oude markegrenzen hebben laten vallen. We beschikken derhalve alleen over relatief grove begrenzingen op kleine kaartjes.[81] Wel hebben we op de kaart de historisch belangrijke grens tussen het Ruurlose Veld en het Heerenbroek ingetekend.

4.7.4 Grensmarkeringen

Op de cultuurhistorische kenmerkenkaart staan de grensmarkeringen op twee verschillende manieren weergegeven, namelijk als ‘historische locatie’ en als plek met materiële resten. Allereerst moeten we stellen dat de historische locaties gekarteerd zijn op basis van concrete aanduidingen op het kadastraal minuutplan. Dit overzicht is naar alle waarschijnlijkheid niet compleet. Daarnaast hebben we specifieke plekken aangegeven waar nog bestaande grenspalen staan. Dat geldt zowel voor rijksgrenspalen als voor grensmarkeringen tussen voormalige gemeenten en marken.

4.7.5 Galgen

Op het grondgebied van de gemeente Berkelland kennen we op basis van historische vermeldingen de plekken van drie galgen, die (uiteraard) niet meer in het landschap te vinden zijn. De ene bevond zich bovenop de Needse Berg, op een goed zichtbare locatie (figuur 4.14). De tweede galg stond op de grens van Groenlo en Eibergen, net buiten het huidig gemeentelijk grondgebied. Een derde galg stond op het Galgenveld bij Borculo. Galgen werden ter afschrikking aan doorgaande routes geplaatst. De executie zelf vond doorgaans elders, en bovendien niet door ophanging, plaats.

4.7.6 Gemeentehuizen

Als centrale punten in het bestuur van het gebied functioneerden vanaf de 19e eeuw de gemeentehuizen (figuur 4.13).[82] Daarbij is het opvallend dat alleen Borculo daadwerkelijk al aan het begin van de 19e eeuw over een stadhuis beschikte. De andere gemeentebesturen huisden bij de burgemeester thuis, in een lokaal in de plaatselijke kroeg en op andere plaatsen. Pas aan het eind van de 19e eeuw kregen ook Eibergen, Neede en Ruurlo een volwaardig gemeentehuis. We hebben aangegeven of de gebouwen nog bestaan of dat zij inmiddels verdwenen zijn. Een enkel, tijdelijk functionerend gemeentehuis kon niet worden gelokaliseerd.[83]

Figuur 4.13. Het oude gemeentehuis van Eibergen, bestaande uit de villa die door voormalig burgemeester Smits werd nagelaten (foto: gemeente Berkelland, juli 2015).

[81] Demoed, 1987

[82] De richtersgoederen, bestuurslocaties uit de periode vóór de Franse Tijd, hebben we vooralsnog niet op de kaart verwerkt

[83] De Roos & De Roos, 1995

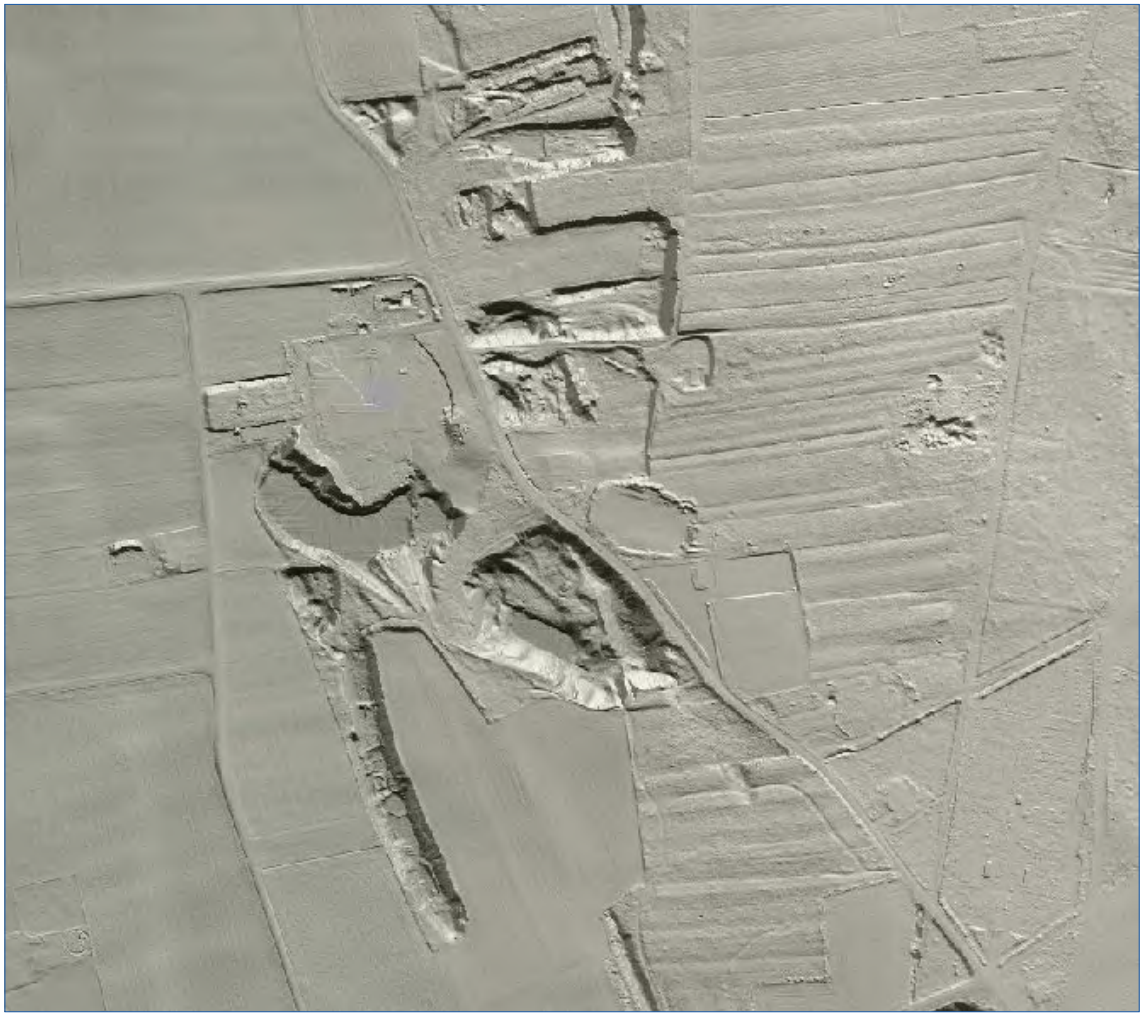

Figuur 4.14. Op deze uitsnede van een niet exact gedateerde kaart uit de periode 1642-1664 herkennen we in de cirkel het woord 'gerecht' en het symbool van een galg (bron: Gelders Archief, archief Huis Verwolde, inventarisnummer 909).

4.8 Economie en nijverheid

4.8.1 Wind- en watermolens

Molens waren wellicht wel de vroegste vorm van industrialisering in het landschap. Voor de locaties van de verschillende wind- en watermolens in de gemeente van vóór 1950 verwijzen we naar de historische nederzettingslocaties (1832) en de bebouwingslocaties (1832-1950). Zie daarvoor § 5.3.1 en § 5.3.2.

Figuur 4.15. Aan de hand van het Actueel Hoogtebestand Nederland, 2e generatie, is pas goed te herkennen wat voor gatenkaas de industrie op de Needse Berg heeft achtergelaten.

4.8.2 Winningskuilen

Landschappelijk herkenbare relicten van economische activiteiten in het verleden zijn vooral de winningskuilen die verspreid over de gemeente te vinden zijn. Het meest pregnant zijn de kuilen op de Needse Berg (figuur 4.15). Voor dergelijke winningskuilen zijn al vroege aanwijzingen. Al uit de 16e en 17e eeuw zijn schriftelijke verwijzingen naar leemwinningskuilen op de berg.[84]

[84] Keunen, manuscript

Het merendeel van de kuilen ontstond echter in de 19e en 20e eeuw. De periode waarin materiaal gewonnen werd, is wat onduidelijk: de ene bron spreekt over de periode 1825-1954 en de ander over 1860-ca. 1968.[85]

In de beginperiode lag de nadruk op de winning van de Needse klei, en later ook van het miocene zand. Aanvankelijk maakte men dakpannen en tegels van de klei, en later gebruikte men het miocene zand om vormen voor de ijzergieterij te maken. De groeves werden door spoortjes met de fabriek verbonden. Na 1937 werd een aantal groeves opgevuld, en in 1968 werden ze definitief gesloten.[86]
Er waren meerdere concessies voor het gebied uitgegeven, onder meer aan de steenfabriek van Ten Bokkel Huinink op het Kisveld en aan de N.V. Erven W. ten Cate's steen-, pannen- en tegelfabriek.[87]
Ook Rohaan en Overbeek zouden een steen- en pannenfabriek gehad hebben.[88] Ten Cate was de partij die na de overname van Overbeek overstapte naar het ijzergieten.

Het Needien
De groeves op de Needse Berg leidden ertoe dat er zelfs een periode gesproken werd over de geologische periode 'Needien'. In 1948 werd de naam voor het eerst in het Nederlands gepubliceerd, in 1950 in het Engels. In 1953 publiceerde men van de groeve, die toen als Ten Bokkel Huinink werd aangeduid, een pollendiagram. Na enige tijd werd de aanduiding 'Needien' voor een deelperiode van het Pleistoceen vervangen door Holsteinien (https://nl.wikipedia.org/wiki/Needien). Met het Needien werden kleilagen met veel *Viviparus diluvianus* (een zoetwaterslak) bedoeld.

Opgenomen zijn ook de leemwinningsgaten in de omgeving van Rekken en Eibergen, in relatie tot de vele steen- en pannenfabrieken die daar stonden.

Van historisch kaartmateriaal zijn nog enkele andere waterpartijen in een industriële context bekend. Dat geldt bijvoorbeeld voor een waterplas langs de spoorlijn bij Borculo (nu gedempt, ook een ballastput) en water bij Needse bedrijvigheid (deels nog bestaand, functie onbekend).

4.8.3 Fabrieken

De situering van historische fabriekterreinen laat zien dat er een sterke relatie bestaat tussen de ligging van de grotendeels verdwenen spoorlijnen, de bovengenoemde winningskuilen en/of de situering van deze fabrieken. Het betreft met name textiel- en steenfabrieken. Weliswaar is in veel gevallen de bebouwing niet meer historisch of staat er zelfs geen fabriek meer, het gaat om de herinneringswaarde en herkenbaarheid van de plek als onderdeel van het 'industriële landschap' van de gemeente Berkelland.
De ligging van de fabrieksterreinen heeft op zijn beurt weer invloed gehad op de wijze waarop de arbeiderswijken zijn aangelegd, zoals in Neede duidelijk te zien is nabij de Borculoseweg en rond de Wilhelminastraat.

---

[85] Pierik e.a., 2010

[86] Pierik e.a., 2010

[87] http://www.europese-bibliotheek.nl/nl/boeken/Neede_in_oude_ansichten/100-108290/artikel/5

[88] http://www.tubantia.nl/regio/achterhoek/needse-kleigroeven-over-pellemel-en-kassenbouw-1.2415658

4.8.4 Ballastputten

Bij de aanleg van de spoorlijnen in de laatste decennia van de 19e eeuw was een voor die tijd grote hoeveelheid zand nodig om de spoordijkjes aan te leggen. Op enkele plekken, in dit geval op het Noordijkerveld en tussen Eibergen en Groenlo, werden winningskuilen voor dit zand gegraven. Ook elders in den lande dragen dergelijke winningskuilen voor spoorwegen de naam ‘Ballastput’ (figuur 4.16).

Figuur 4.16. De ballastput bij Gelselaar (foto: railtrash.net).

4.8.5 Stortplaatsen

Stortplaatsen op zichzelf zijn cultuurhistorisch wellicht niet zo interessant, maar wel als er een relatie met een bekende historische plek bestaat. In Olden Eibergen is de vermoedelijke oude molenkolk van de watermolen bij Vaarwerk in de jaren 30 van de 20e eeuw met afval gedempt en tot heuvel in het landschap geworden. De stortplaats markeert daarmee een oude watermolenlocatie.[89] Ook oude stortplaatsen op de Needse Berg hebben we opgenomen. Recentere, grootschalige stortplaatsen zoals in het Bellegoor bij Beltrum staan niet op de kaart.

4.8.6 Kwekerijen

Achter de kwekerij aan de Krabbeweg gaat de geschiedenis van de Needse jamindustrie schuil. Gerardus Johannes Voerman, gehuwd met een telg uit het Needse industriëlengeslacht Ter Weeme, vestigde zich op 1 september 1886 in Neede. Naast zijn baan als gemeentesecretaris leidde hij een door hem opgerichte kwekerij op de Kief(t) in Rietmolen. Vanaf 1896 wijdde hij zich volledig aan de kwekerij, en in 1898 richtte hij de N.V. Tuinbouwmaatschappij ‘Gelderland’ op. Vanaf 1899 was Jelle Beenen zijn bedrijfsleider.[90]

---

[89] Te Vaarwerk, 2001

[90] Van Faassen, zonder jaar

Op de kwekerij werden aardbeien, frambozen en bessen en later ook fruit aan fruitbomen gekweekt. In 1902 werd in Rietmolen een schuur ter verwerking van het fruit gebouwd, maar in 1903 werd reeds een fabriek aan de Stationsweg in Neede in gebruik genomen. De fabriek stond vermoedelijk op de plaats van de huizen Stationsweg 16-18, met de rooilijn wat verder naar achter dan van de huizen nu. Er werden jams (merken SUPERBA en SUPRA), vruchtsappen en limonades gemaakt. Ook werden er vruchten gekonfijt en bonbons, borstplaat en vruchtenkoekjes vervaardigd. In 1931 werd de productie vanwege te grote concurrentie gestaakt, en in 1939 werd de fabriek gesloopt. De kwekerij werd korte tijd aan de Borculoseweg voortgezet, maar hield tijdens de Tweede Wereldoorlog op te bestaan.[91] Het was ten tijde van de sluiting al geen kwekerij voor fruit meer, maar een kwekerij waar fruitbomen en ‘plantsoen’ werden gekweekt onder de naam ‘Boomkweekerij Gelderland’. Aanvoer van ingrediënten van elders voor de fabriek was namelijk goedkoper. Sinds 1991 wordt de geschiedenis door de organisatie van de Needse jammarkt nieuw leven ingeblazen.

Figuur 4.17. De vervallen eendenkooi van de heer van Ruurlo (foto: Luuk Keunen, 25 september 2006).

4.8.7 Eendenkooien

Een veel onbekender stukje ambachtelijk vakmanschap in de gemeente Berkelland wordt gevormd door de eendenkooien. Eendenkooien kwamen feitelijk vrijwel uitsluitend voor in het rivierengebied, en dat maakt de twee Berkellandse eendenkooien – tussen Ruurlo en Borculo – des te meer bijzonder. Het meest is bekend over de eendenkooi aan de Ruurlose zijde van de Slinge. De kooi werd in 1643

[91] http://www.jammarkt.nl/jamgeschiedenis-van-neede.html

aangelegd op initiatief van de heer van Ruurlo.[92] In de nabijheid stond de boerderij van de kooier, de beheerder van de kooi. Het huis met de naam De Kooi vinden we nog steeds ten noorden van de eendenkooi, en ook de verbindingsweg naar het kooibos is nog intact. Het enige wat in vervallen toestand verkeert, is de eendenkooi zelf. Het is tegenwoordig niet meer dan een modderpoel in het kooibosje (figuren 4.17 en 4.18). Over de context van de kooi aan de Borculose zijde van de Slinge is niets bekend; de waterloop die bij de kooi in de Slinge uitkomt, heet er nog de Kooigoot.

Figuur 4.18. Om de eendenkooi ligt nog een aarden wal (foto: Luuk Keunen, 25 september 2006).

4.8.8 Warandes

In de Nieuwe tijd werden naast eendenkooien ook andere structuren aangelegd om de jacht te vergemakkelijken, namelijk konijnenwarandes. In deze omheinde heidevelden werden konijnen voor de jacht uitgezet. Op een 17e-eeuwse kaart van de omgeving van Neede zien we zo'n *konijnenwrangh* op de Needse Berg aangeduid.[93] Ook in 1655 wordt nog aan die Conijnwrange gerefereerd.[94] Vermoedelijk gaat het om een terrein waarover de heer van Borculo het exclusieve jachtrecht had.[95] De exacte contouren zijn niet bekend, maar aannemelijk is dat het gaat om de Drostenkamp die vanaf 1810-1811 als rechthoekig perceel heide op deze plek op de Needse Berg staat aangegeven (figuur 4.19).

---

[92] Keunen, manuscript

[93] Gelders Archief, archief Huis Verwolde, inventarisnummer 909-0001, d.d. 1642-1664

[94] Keunen, manuscript

[95] Keunen, manuscript

Ook in Ruurlo lag een dergelijke *vrang*, hier van de kasteelheer van Ruurlo. Deze werd vóór 1727 aangelegd. In 1767 moet er al een hakhoutbosje op gestaan hebben. Ook in 1832 was het perceel nog bekend als het *Konijne vrang*. Het lag aan de zuidzijde van Ruurlo, westelijk van De Haar, en was vijfzijdig van vorm.[96]
Het konijn werd vanaf de Late Middeleeuwen in onze contreien ingevoerd. De oudste vermelding uit het huidige Nederland en België dateert uit 1300.[97]

Figuur 4.19. De konijnenwarande op de Needse Berg is nog vaag herkenbaar aan de omwalling en omgreppeling, maar sprekender is de afwijking in vegetatie. Waar om de warande vooral jonge bosopslag staat, bestaat de warande uit monumentale beuken zonder ondergroei (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

4.9 Maatschappij

Kenmerkend in de gemeente Berkelland zijn de historische zorginstellingen, die deels bij bestaande boerderijen (Leo-Stichting; vanaf 1898) en deels op de pas ontgonnen heidevelden (Rekkense Inrichtingen) gesticht werden. Laatstgenoemde inrichtingen werden gesticht vanaf 1913 en groeiden in de loop van de jaren uit tot de tbs-kliniek Oldenkotte, jeugdinrichting De Marke en het voormalig Johannes Wierhuis. Voor de locaties van de verschillende scholen in de gemeente van vóór 1950 verwijzen we naar de historische nederzettingslocaties (1832) en de bebouwingslocaties (1832-1950). Zie daarvoor § 5.3.1 en § 5.3.2.

[96] Keunen, manuscript
[97] Van Haperen, 2009

4.10 Religie en funerair erfgoed

4.10.1 Overblijfselen van ons christelijke verleden

In de gemeente Berkelland is één bijzondere locatie te vinden waarvan we weten dat ze in het verleden een rituele betekenis had: de *Olden Godt* of *Godsbelt* in Ruurlo. In 1808 stond hier op een heuveltje nog een jachtpaal. Van het terrein zijn uit de vroege 19e eeuw nog paardenbegravingen bekend.[98] Het is niet uitgesloten, maar nog voer voor nader onderzoek, dat het de locatie van een prehistorische grafheuvel betreft die later voor verschillende doeleinden hergebruikt is. Het terrein is nu als een driehoekig bosje in de bebouwde kom van Ruurlo opgenomen (figuur 4.20).[99]

Figuur 4.20. De Oldengodt in Ruurlo, gezien vanuit het zuiden (foto: Luuk Keunen, 25 september 2006).

4.10.2 Kerkhoven en begraafplaatsen

Naast de vele kerken zijn vooral de kerkhoven en begraafplaatsen de belangrijkste overblijfselen van religieuze beleving en funeraire tradities in het verre en recentere verleden.

Tot een kleine twee eeuwen geleden werd vrijwel uitsluitend begraven in en rond de middeleeuwse dorpskerken. Rond alle kerken met een middeleeuwse oorsprong hebben dergelijke kerkhoven gelegen. Vaak werden ze niet alleen sec voor begravingen gebruikt, maar vonden er ook

[98] Keunen, manuscript
[99] Keunen, manuscript

bestuurlijke en justitiële functies een plek, vond er opslag van geoogste gewassen in spiekers plaats en stonden er de seniorenwoningen van destijds.[100] De meeste kerkhoven zijn als zodanig al bijna twee eeuwen niet meer gebruikt en sindsdien doorgaans tot versteende dorpspleinen omgevormd. Slechts in enkele gevallen, zoals in Neede, heeft men de onverharde toestand gehandhaafd. Daar is dan nog iets voor te stellen van de oude situatie en hebben we de kerkhoven als 'nog herkenbaar' op de kaart gezet.

Op 1 januari 1829 trad een nieuwe wet in werking die het gemeentebesturen met grotere kernen verbood om nog langer in of rond de kerk te begraven. Daardoor werden tal van nieuwe begraafplaatsen aangelegd, vaak net buiten de toenmalige kern. In enkele gevallen werd daarop al vooruitgelopen, zoals bij de Deugenweerd in 1819-1820. De begraafplaatsen van Neede en Eibergen dateren daarentegen wel van omstreeks 1829. Deel van deze nieuwe aanleg was ook de verplichting voor gemeenten om over een algemene, dus seculiere, begraafplaats te beschikken. Die verplichting bestaat nog altijd.

In een aantal gevallen werd na een kleine eeuw besloten naast de oude begraafplaats nog een nieuwe aan te leggen. De Drostenkamp in Neede is daarvan een goed voorbeeld.

Figuur 4.21. De joodse begraafplaats aan de Berkel in Eibergen (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

[100] Keunen, 2006

Daarnaast bleven ook de kerkgenootschappen over eigen begraafplaatsen beschikken. Soms combineerde men die met de algemene begraafplaats, zoals voor veel protestantse kerkgenootschappen die de oude kerken bezaten, gold. Katholieke kerken die na de Franse Tijd op een aantal locaties nieuw werden gebouwd, kregen echter, soms na langere tijd, de beschikking over eigen kerkhoven of begraafplaatsen. De katholieke begraafplaatsen bij de molen in Neede en in de kern van Borculo zijn daarvan een voorbeeld.

Een bijzondere categorie wordt gevormd door de Joodse begraafplaatsen, waarvan er drie in de gemeente Berkelland liggen, namelijk twee in Borculo en één aan de Berkel bij Eibergen (figuren 4.21 en 4.22). De begraafplaatsen hebben vaak een duidelijke relatie met een Joodse gemeenschap in de desbetreffende kern.

Figuur 4.22. De toegangssteen van de joodse begraafplaats aan de Lange Wal in Borculo (foto: Roy Oostendorp, 23 mei 2016).

De eerste Joodse begraafplaats in Borculo lag aan de Lange Wal en werd al vóór 1823 gesloten. Tegen de voortuinen van de woningen Lange Wal 20 en 22 ligt nog een toegangssteen als relict, waarop in Hebreeuws *hier is begraven* staat. In 1820 werd een nieuwe Joodse begraafplaats geopend, die nog altijd bestaat. Sinds de 17e eeuw woonden er Joden in zowel Borculo als Neede, en vanaf de 18e eeuw ook in Ruurlo.
De Joodse gemeente van Borculo kon na de oorlog geen gebruik meer maken van de zwaar beschadigde synagoge, en gebruikte een voormalig schoolgebouw. In 1980 werd de Joodse gemeente opgeheven en bij die van Winterswijk gevoegd. De synagoge aan de Weverstraat uit 1842 werd in 2008 gerestaureerd en herbergt nu een Joods museum.
De derde Joodse begraafplaats ligt aan de Rekkense Binnenweg in Eibergen, op een zandkop aan de Berkel. Deze *Jodenbelt* werd al vóór 1756 gebruikt. Ook in Eibergen woonden vanaf de 17e eeuw al Joden. De Joodse gemeente van Eibergen, waartoe sinds 1813 ook de Needse Joden behoorden, werd in 1947 bij die van Borculo gevoegd, en in 1961 werd de synagoge afgebroken.[101]

[101] http://www.jhm.nl/cultuur-en-geschiedenis/nederland/gelderland/eibergen

4.10.3 Gebedshuizen

Voor de locaties van de verschillende kerken en synagogen in de gemeente van vóór 1950 verwijzen we naar de historische nederzettingslocaties (1832) en de bebouwingslocaties (1832-1950). Zie daarvoor § 5.3.1 en § 5.3.2.

4.11 Oorlog en defensie

4.11.1 Inleiding

In verschillende perioden van de geschiedenis heeft het grondgebied van de huidige gemeente Berkelland oorlogsgeweld of landschappelijke ingrepen om defensieve redenen te verduren gehad. Nog aanwezige relicten dateren vooral uit de Middeleeuwen, Tachtigjarige Oorlog en de Tweede Wereldoorlog of refereren daaraan. Eén verwijzing naar de Eerste Wereldoorlog is ook te vinden.

4.11.2 Late Middeleeuwen

Relicten van verdediging uit de Middeleeuwen vinden we voornamelijk terug in de strategisch belangrijkste middeleeuwse kern van de gemeente Berkelland, namelijk Borculo. Daar bevinden zich nog belangrijke bouwkundige relicten van kasteel Borculo (m.n. de kelders). Ook de omgrachting van Borculo verwijst nog naar het militair-strategische verleden.

Daarnaast vinden we in het buitengebied op een aantal locaties relicten van landweren. Deze aarden structuren waren in het verleden bedoeld om invallen van vijandige partijen te weren. Voorbeelden van bestaande en verdwenen landweren vinden we bij Haarlo, Eibergen en Rekken.[102] Deze inventarisatie is echter niet compleet; op historisch kaartmateriaal vinden we nog meer historische landweren die vooralsnog geografisch niet te lokaliseren zijn (figuur 4.23).[103] Ook kennen we schriftelijke bronnen die verband houden met een aantal landweren in de omgeving van Ruurlo die we niet kunnen plaatsen. De *Snippen landtwer* kennen we bij naam, en er moet een landweer om de oostzijde van het Ruurlose akkercomplex hebben gelopen. Niet uitgesloten is dat het deels om een wildwal gaat, gezien de ligging.[104] Naar de exacte ligging van deze landweren in de omgeving van Ruurlo dient nog nader onderzoek te worden verricht.

Verder kennen we nog landweren op basis van veldnamen:[105]
- boerderij De Lannever aan de Diepenheimseweg, Noordijk;
- perceel De Lannever aan de Kipkesdijk, Noordijk;
- boerderij De Lannever aan de Needse Weg, Mallem*;
- boerderij De Lannever nabij de Slemphutterweg, Rekken*;
- perceel Lannever en de Lanneversweg, Rekken*;

---

[102] Brokamp, 2007

[103] Zie bijvoorbeeld Gelders Archief, archief Hof van Gelre en Zutphen, inventarisnummer 5658, d.d. 1631/1691. Landweren op deze kaart lijken geografisch niet volledig te matchen met wat we op basis van andere bronnen weten. De kaart in Gelders Archief, archief Huis Verwolde, inventarisnummer 909-0001, d.d. 1642-1664, geeft een landweer bij Neede, die we wel hebben ingetekend.

[104] Keunen, manuscript

[105] We nemen hier alleen de letterlijke veldnamen ‘lannever’ ofwel ‘landweer’. Er zijn nog tal van andere namen, zoals ‘Pas op’ en ‘Kijk uit’, die ook op landweren duiden. Een vlakdekkende inventarisatie vond in dit kader niet plaats. De gebruikte bronnen zijn: Historische vereniging ‘Old Reurle’, 1992; Maas & Schaars, 1995; Meerman, 2002; Maas e.a., 2004.

Figuur 4.23. Het afgebeelde stelsel aan landweren tussen Eibergen en Groenlo kon nog niet in zijn totaliteit worden gelokaliseerd (bron: Gelders Archief, archief Hof van Gelre en Zutphen, inventarisnummer 5658, d.d. 1631/1691.

Figuur 4.24. De circumvallatielinie van Groenlo liep voor een klein deel door de gemeente Berkelland (bron: Wikimedia Commons, J. Blaeu, 1649).

- boerderij Lannever en de Lanneversgraven aan de Borculoseweg, Ruurlo;
- perceel de Lanneversgraven op een onbekende plek nabij de grens met Zelhem, Ruurlo;
- boerderij De Lanever aan de Rodedijk, Gelselaar.

De situering van de bijbehorende structuren kennen we niet, waardoor deze veldnamen vooralsnog eerst als signalering gebruikt moeten worden. Toponiemen waar een * achter staat, liggen nabij een bekende of veronderstelde landweer.

4.11.3 Tachtigjarige Oorlog (1568-1648)

Een belangrijke militaire structuur die door de gemeenten Oost Gelre en Berkelland wordt gedeeld, is de circumvallatielinie van Groenlo (figuur 4.24). Deze linie werd in 1627 door de Staatse troepen aangelegd om te voorkomen dat tijdens het Beleg van Grol mensen uit de stad konden ontsnappen of de stad van buitenaf zou kunnen worden ontzet. Op de archeologische waarden- en verwachtingskaart van Berkelland is de laatste stand van zaken met betrekking tot de ligging van schansen, wallen en grachten opgenomen.[106] Ten behoeve van de cultuurhistorische waardenkaart hebben we geanalyseerd of bovengronds nog iets van de resten herkenbaar is, met name aan microreliëf. De circumvallatielinie van Groenlo is in procedure voor de status van archeologisch rijksmonument.

4.11.4 'Lange' 19e eeuw (1815-1914)[107]

Uit de eeuw voor de Eerste Wereldoorlog dateert een schietterrein met kogelvanger op de grens van Berkelland en Oost Gelre, even ten noorden van Groenlo. Het schietterrein is inmiddels bebost geraakt, maar de kogelvanger is nog heel goed herkenbaar. De exacte ouderdom van het geheel is onbekend. Vermoedelijk uit 1875 dateert de schietbaan op het Windmolenveld bij Ruurlo, waarvan de exacte ligging onbekend is. De molenbelt werd als kogelvanger gebruikt. Ook bij Mallem lag een schietbaan.[108]

4.11.5 Eerste Wereldoorlog (1914-1918)

In Neede bevindt zich de vredesklok, een monument dat de neutraliteit van Nederland in de Eerste Wereldoorlog levendig moet houden. De klok staat op de hoek Kempersdijk/Ruwenhofstraat.[109]

4.11.6 Tweede Wereldoorlog (1940-1945)

Van alle historische conflicten is de Tweede Wereldoorlog nog het sterkst in het Berkellandse landschap aanwezig, en zonder enige twijfel ook in de geheugens van veel oudere inwoners. Tientallen monumentjes, oorlogsgraven en herdenkingsmonumenten herinneren aan deze periode. Een bijzondere categorie wordt gevormd door de struikelstenen, die in de kern van Borculo zijn gelegd bij de locaties waar Joodse inwoners woonden.

---

[106] Willemse & Keunen, 2015

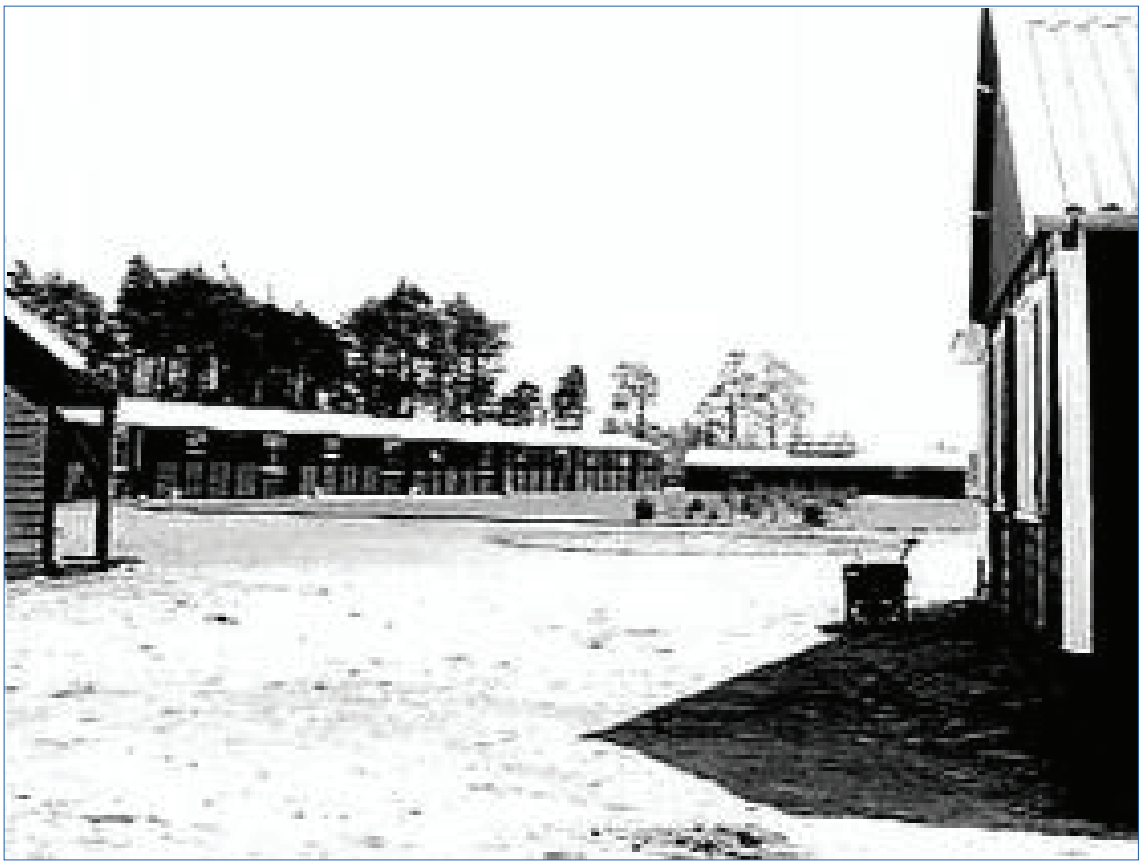
[107] De term 'lange 19e eeuw' wordt wel gebruikt voor de periode die doorloopt tot aan de Eerste Wereldoorlog, omdat het begin van deze oorlog in historisch opzicht een breuk vormde met de voor Nederland relatief rustige 19e eeuw.

[108] Chromotopografische Kaart des Rijks, ca. 1930

[109] www.tracesofwar.com

Niet meer zichtbaar, maar minstens zo relevant zijn de locaties waar in de oorlog werkkampen aanwezig waren. Het betrof twee kampen van de Nederlandsche Arbeidsdienst (NAD) in Eibergen (’t Los Hoes) en Neede (De Leemkoele) en een Joods werkkamp (De Zomp) in Ruurlo (figuur 4.25). De locatie van het kamp in Neede is slechts bij benadering bekend, over de andere twee is meer informatie voorhanden. Beeldmateriaal toont ons bijvoorbeeld de situering van de barakken en toegangspoort van het kamp in Ruurlo.[110]

Daarnaast zijn er nog tal van verspreide locaties, zoals die van de tijdens een luchtgevecht in brand geschoten molen van Geesteren en een nog niet gelokaliseerd onderduikershol voor Joden in Neede.

Figuur 4.25. Bij Ruurlo lag het Joods Werkkamp ‘De Zomp’ (bron: http://www.joodsewerkkampen.nl/Werkkamp/19-de-zomp.html).

4.11.7 Politionele acties (1945-1949)

Na de Tweede Wereldoorlog stuurde Nederland in twee fasen dienstplichtige soldaten naar de voormalige kolonie Nederlands-Indië om er orde en rust terug te brengen. In Borculo en Eibergen bevinden zich monumenten die daaraan herinneren.

[110] http://www.joodsewerkkampen.nl/Werkkamp/19-de-zomp.html

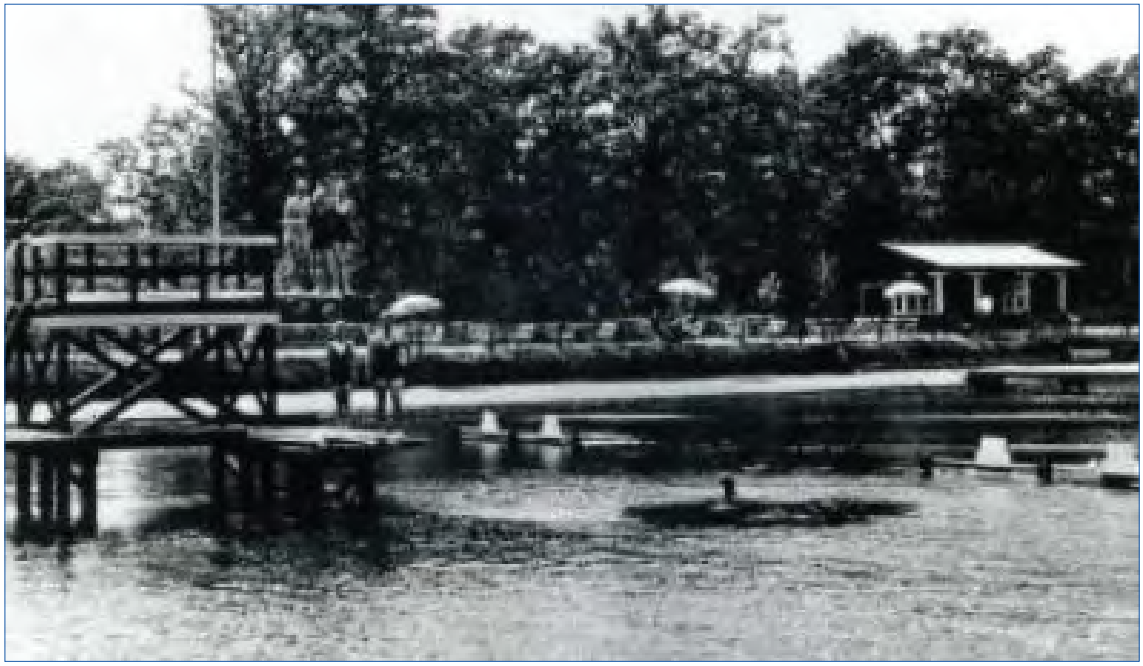
4.11.8 Koude Oorlog (1945-1991)

Na het eind van de Tweede Wereldoorlog ontstond een bij tijd en wijle hoogoplopende spanning tussen de bondgenoten die zich verenigden in de NAVO en de landen onder het Warschaupact. In Holterhoek werd een militair kamp aangelegd, dat nog altijd in gebruik is. De militaire inlichtingen- en veiligheidsdienst MIVD is er gevestigd.

4.12 Recreatie en toerisme

Al vóór de Tweede Wereldoorlog ontstonden terreinen 'ter vermaak' voor de brede bevolking. Daarmee was een aangelegde structuur voor plezier op het platteland niet langer aan de elite voorbehouden. Interessante voorbeelden zijn vooroorlogse zwembaden, waarvan we er in Berkelland vier kennen: het zwembad op 't Galgenveld bij Borculo (uit 1935, formeel gesloten in 1988; gedeeltelijk bestaand, gedeeltelijk gedempt voor de bouw van een openluchttheater; figuur 4.26), het Natuurbad Rekken (nog bestaand, oorspronkelijk behorend bij de inrichtingen), het zwembad bij de Mallemse Watermolen (verdwenen) en het zwembad aan de Waterleidingdijk bij Neede ('Het Vleer', nu een natuurgebied en ijsbaan). Ouder en privater is het doolhof van Huis Ruurlo, dat in 1891 werd aangelegd in opdracht van de kasteelheer van Ruurlo naar een Engels voorbeeld bij Hampton Court Palace.[111] Het terrein was toen nog zijn privébezit. In 1975-1984 werd het doolhof gerestaureerd, en daarna volgde een publieke openstelling.[112]

De grens voor onze inventarisatie ligt bij 1950. Interessante objecten als het Eibergse openluchttheater, daterend uit 1954, vallen daardoor net buiten bestek van de inventarisatie.

Figuur 4.26. Het zwembad op 't Galgenveld bij Borculo (bron: Historische Vereniging Borculo).

[111] Anonymus, 2010

[112] Zie http://www.doolhofruurlo.nl/

4.13 Straatmeubilair

De informatielaag ‘straatmeubilair’ is nog verre van compleet. Hierin is tot nu toe uitsluitend een betonnen lantaarnpaal aan de Hummelsweide in Eibergen ondergebracht (figuur 4.27). De paal staat aan de toegangsweg naar het KTV-terrein in Eibergen. Het bijzondere aan dergelijke objecten is dat ze zo functioneel benaderd worden dat exemplaren ouder dan 40 jaar doorgaans vrij zeldzaam zijn. Dit object zou de aftrap kunnen zijn van een bredere inventarisatie van dergelijke elementen in de gemeente. Om die reden is de paal op de kaart opgenomen, ondanks dat de hele laag dus maar één object bevat.

Figuur 4.27. Aan de Hummelsweide staat nog een lantaarnpaal die geheel van beton is gemaakt (bron: https://twitter.com/HerenVanBorculo).

5 Historische bouwkunst en stedenbouw

5.1 Inleiding

De gemeente Berkelland kent een groot aantal waardevolle bouwwerken en stedenbouwkundige structuren. We hebben ze op de kenmerkenkaart onderscheiden naar hun aard (bouwkunst of stedenbouw) en waar nodig naar beschermingsniveau.

5.2 Historische bouwkunst

5.2.1 Beschermde objecten en gebieden

Inleiding

Onder deze categorie hebben we de rijksmonumenten, rijksbeschermde buitenplaatsen en gemeentelijke monumenten geplaatst.

Rijksmonumenten

De rijksmonumenten in de gemeente Berkelland zijn door de Rijkdienst voor het Cultureel Erfgoed op verschillende manieren ingedeeld (figuur 5.1). We hanteren hier de hoofdcategorie, omdat die naar onze mening het beste inzicht geeft in de oorspronkelijke functie. De verschillende indelingen zijn opgenomen in de achterliggende database. De verdeling in hoofdcategorieën is weergegeven in tabel 5.1.

hoofdcategorie	aantal rijksmonumenten
archeologie	3
bestuur, recht, overheidsgebouwen	1
boerderijen, molens en bedrijfsgebouwen	69
cultuur, gezondheid, wetenschap	1
handel, kantoor, opslag, transport	2
kastelen, landhuizen, parken e.d.	9
religieuze gebouwen	16
sport, recreatie, horeca e.d.	1
uitvaartcentra en begraafplaatsen	1
verdedigingswerken, militaire gebouwen	1
voorwerpen op pleinen e.d.	2
weg- en waterbouwkundige werken	4
woningen en woningbouwcomplexen	12

Tabel 5.1. Indeling in hoofdcategorieën van de rijksmonumenten in Berkelland.

Een belangrijke opmerking moet worden gemaakt voor de complexen met rijksmonumenten, zoals Ruurlo, en de weergave daarvan in het GIS. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft aan de gebouwen geen eigen coördinaten toegekend, maar een centrale coördinaat gehanteerd. Daardoor

staan in voorkomende gevallen alle stippen met betrekking tot een complex op één plek (niet noodzakelijkerwijs op het hoofdgebouw) en ontbreken dus de stippen op de locaties van de objecten zelf.

Rijksbeschermde buitenplaatsen

Naast de rijksmonumenten kent Berkelland ook twee rijksbeschermde buitenplaatsen, te weten Huize Ruurlo en De Wiersse. Ruurlo werd ingeschreven in het monumentenregister op 17 juli 2008, De Wiersse op 21 januari 1999. De contouren van deze rijksbeschermde buitenplaatsen worden op de kenmerkenkaart weergegeven.

Gemeentelijke monumenten

In de gemeente Berkelland zijn 220 gemeentelijke monumenten geregistreerd. Op basis van de gemeentelijke database hebben we de individuele objecten op de kaart weergegeven (figuur 5.2). Deze informatie wordt in dit rapport niet nader inhoudelijk toegelicht.

Figuur 5.1. De kerk van Onze Lieve Vrouw ten Hemelopneming te Beltrum is beschermd als rijksmonument (foto: gemeente Berkelland, juli 2015).

Figuur 5.2. De Nederlands-Hervormde kerk van Gelselaar is als gemeentelijk monument beschermd (foto: gemeente Berkelland, juli 2015).

5.2.2 Beeldbepalende bebouwing

Ruim 20 jaar geleden zijn per provincie inventarisatieprojecten uitgevoerd om cultuurhistorisch relevante bebouwing uit de periode 1850-1940 te inventariseren. Op basis van een later gemaakte selectie is hiermee de rijksmonumentenlijst aangevuld. Ook voor de aanvulling van de gemeentelijke monumentenlijst is hieruit geput. Uiteindelijk bleef er een groot aantal interessante, doch niet-beschermde panden op de lijst over. Op basis van een nadere analyse door de gemeente Berkelland zijn panden die sterk verbouwd of gesloopt zijn, van de lijst verwijderd. Dit leverde uiteindelijk een geactualiseerde lijst met 334 objecten op, die op de kaart zijn afgebeeld (figuur 5.3).
Naast de MIP-objecten hebben we specifiek voor Gelselaar ook een lijst met beeldbepalende bebouwing opgenomen zoals die zijn geselecteerd ten behoeve van de aanwijzing van het beschermd dorpsgezicht.[113]

5.3 Stedenbouw

5.3.1 Historische nederzettingslocaties (1832)

De spreiding van historische nederzettingslocaties geeft een indruk van de bebouwingsstructuur die historisch gezien bij een bepaald landschapstype of een specifieke kern past. Het gekozen ijkmoment heeft vooral met het beschikbaar bronnenmateriaal te maken. Daarnaast geven

[113] Ter beschikking gesteld door de gemeente Berkelland

Figuur 5.3. De voormalige wagenloods van de NS bij het station van Ruurlo is één van de nog resterende 'MIP-panden' (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

Figuur 5.4. De 'Driehuizen' bij Ruurlo behoren tot de historische nederzettingslocaties (foto: Luuk Keunen, 19 mei 2016).

zij ook een indruk van de locaties waar we bouwhistorische resten in bestaande bebouwing kunnen verwachten. Hierin zijn bijvoorbeeld ook landhuizen en al dan niet verdwenen havezates opgenomen. Dezelfde kaartlaag is in een iets vroegere versie opgenomen in de archeologische waarden- en verwachtingskaart van Berkelland (figuur 5.4).

Op de opbouw van deze erven kunnen we nu niet in detail ingaan. Belangrijk is echter dat er een brede variatie was aan structuren en aspecten die rond een erf voorkwamen. We noemen bijvoorbeeld de brinken die soms bij individuele boerenerven lagen, de houtaanplant rond erven in de vorm van ‘erfbosjes’ en de verschillende typen bouwland.[114]

5.3.2 Bebouwingslocaties (1832-1950)

In deze categorie hebben we bouwwerken opgenomen die een zekere invloed gehad moeten hebben op het omringende landschap. Daarbij gaat het in de eerste plaats om twee kerken (Eibergen, Neede) die na 1832 gebouwd zijn en inmiddels alweer zijn verdwenen. Daarnaast is een groot aantal afgebroken windmolens uit de periode na 1832 opgenomen. Verdwenen windmolens die al vóór 1832 waren gebouwd, zijn onder de ‘historische nederzettingslocaties (1832)’ opgenomen. Wanneer gebouwen op dezelfde locatie werden herbouwd, zijn zij slechts éénmaal in de kaart opgenomen (figuur 5.5).

Figuur 5.5. Ook het monumentale hoofdgebouw van de Leo-Stichting hebben we op de kaart opgenomen (bron: De Gelderlander, 18 maart 2012).

[114] Keunen, manuscript

Daarnaast zijn ook schoollocaties opgenomen, en wel die locaties die in de hierboven genoemde perioden verrezen zijn. In drie gevallen bestaat het schoolgebouw nog altijd. De scholen van vóór 1832 zijn zoals ook voor kerken en molens geldt in de hierboven genoemde laag van historische nederzettingslocaties opgenomen.

5.3.3 Invloedszones

Onder deze wat diffuse categorie hebben we zones opgenomen die een ruimtebeslag vormen vanuit een specifiek object. Concreet gaat het daarbij om de molenbiotopen van windmolens en om de contouren van landgoederen. Voor het laatste hebben we ons gebaseerd op informatie die door het Gelders Genootschap werd aangeleverd. De molenbiotopen op de kaart zijn cirkels met een straal van 400 meter rond nog functionerende windmolens (figuur 5.6). Deze straal is echter niet zo absoluut als – ter signalering – afgebeeld. De werkelijke invloedssfeer kan op basis van een formule berekend worden. Deze formule met een toelichting is te vinden op www.molenbiotoop.nl.

Figuur 5.6. Ook rond de molen De Ster in Geesteren bevindt zich een molenbiotoop (foto: Wikimedia Commons, gebruiker Michielverbeek, 21 juli 2007).

6 Immaterieel erfgoed

6.1 Historische toponiemen[115]

Tussen 1992 en 2004 zijn binnen de (voormalige) gemeenten Ruurlo, Borculo, Eibergen en Neede duizenden veld- en boerderijnamen geïnventariseerd en gepubliceerd. Voor Borculo en Eibergen gebeurde dat op initiatief van het Doetinchemse Staring Instituut, terwijl de publicaties van Neede en Ruurlo uitgaven van de lokale historische vereniging zijn. In alle gevallen vond de inventarisatie voornamelijk plaats door de aanlevering van namen door informanten. Archiefonderzoek vond voor zover ons bekend voor deze publicaties niet plaats. Die aanpak tekent dus ook direct de waarde van deze collectie: hij is enorm, maar zeker niet uitputtend. Desalniettemin biedt de collectie een geweldige mogelijkheid om het historisch karakter van het landschap te snappen en deze te verbinden met namen die in het collectief geheugen waren opgenomen. De lokale waarde is door de schrijfwijze in dialect bovendien vaak nog van extra belang.

6.2 Inhoud van de kaartlagen

Binnen de toponiemen is onderscheid gemaakt tussen veldnamen enerzijds en boerderij- of huisnamen anderzijds. De veldnamen horen bij percelen, dijken, kuilen, wegen en wateren en de boerderij- of huisnamen horen uiteraard bij gebouwen, soms met erf en soms zonder erf.
Veldnamen zijn namen die door mensen aan bepaalde stukken grond zijn gegeven. Dit geldt natuurlijk ook voor de boerderij- en huisnamen. Meestal zijn deze namen toegekend met een logische betekenis voor de gebruiker, die we soms nog wel, soms niet meer binnen ons huidige denkkader kunnen begrijpen. Zo heten meerdere percelen bijvoorbeeld ‘Achter ’t Hoes’, simpelweg omdat het een perceel vanuit het meest gebruikte perspectief achter het huis lag. In totaal zijn er ruim 2.100 boerderij- en huisnamen en bijna 10.000 veldnamen op de kaart gezet. Deze paragraaf zal gaan over de herkomst van veel veld- en boerderijnamen en ook zal de verspreiding van namen binnen gemeente Berkelland besproken worden.

6.3 Motieven boerderij- en huisnamen

Veel boerderij- en huisnamen hebben een naam die is afgeleid van een middeleeuwse persoonsnaam. Na verloop van generaties werd de boerderijnaam vast, en pasten de bewoners hun ‘achternaam’ aan de boerderij waar ze woonden aan. Bij nieuwbouw in de directe nabijheid werd de oude boerderijnaam soms meegenomen naar het nieuwe erf. Dit zorgt er wel eens voor dat op de kaart clusters gebouwen aanwezig zijn, die dezelfde naam dragen. Soms komt er ook wel ‘Nieje(n), Niej of Nieuw’ voor de naam van de nieuwe boerderij. Oudere boerderijen die ook bewoond blijven, bijvoorbeeld, krijgen dan ook wel ‘Olde’ of ‘Olt’ voor de oorspronkelijke naam.

[115] Voor deze tekst is gebruik gemaakt van de informatie in: Historische vereniging ‘Old Reurle’, 1992; Maas & Schaars, 1995; Meerman, 2002; Maas e.a., 2004.

De namen ‘Groot’ en ‘Klein’ kunnen duiden op een vroegere opsplitsing van een bedrijf, maar dat hoef niet per sé. Het kan ook gaan om onafhankelijke nieuwstichting aan een dekzandrug waaraan de naam van het eerste erf ook verbonden was.[116]

Men gaf de boerderij of het huis ook wel eens een naam naar het beroep van de bewoners. Voorbeelden hiervan zijn: ‘Veldsnieder’, ‘Schepershuus’, ‘Leerkotte’, ‘Meistershoes’ of ‘Daglonerswoning’. Wat ook regelmatig voorkomt is dat een boerderij of een huis de naam krijgt naar de ligging van het huis. Zo wordt het uitzicht vaak gebruikt: ‘Veldzicht’, ‘Dennezicht’ of ‘Ruimzicht’. Qua ouderdom gaat het hier met zekerheid om de wat jongere erven.

6.4 Motieven veldnamen

Er is een aantal veldnamen dat vrijwel rondom elke boerderij of elk huis gebruikt wordt, zoals ‘Achter ’t Hoes’. Hierbij kan ook gedacht worden aan: ‘Biej ’t Hoes, Veur ’t Hoes, ’t Land bie ’t Hoes of ’t Land veur ’t Hoes’. Ook werd (klein)vee vrijwel altijd dicht bij het huis gehouden, en lag daar ook de boomgaard en de moestuin. Daarom hebben ook veel percelen langs het huis namen als ‘Kalverweide’, ‘Varkensweide’, ‘Hof’, ‘Appelhof’, ‘Bongerd’, ‘Goardn’ of ‘Goarden’. ‘Woerd’, ‘Waard’, ‘Woord’, ‘Vree’, ‘Vrede’ en ‘Brink’ werden vaak gebruikt voor weideland of bouwland dat dichtbij huis lag. Een ‘Brink’ was in dit landschap vrijwel altijd een perceel voor agrarisch logistiek gebruik dat exclusief aan één erf verbonden was, in tegenstelling tot bijvoorbeeld op de Veluwe en in Drenthe.

Behalve de veldnamen die specifiek gebruikt werden voor rondom het huis, zijn er natuurlijk veel meer veldnamen die regelmatig voorkomen rondom bepaalde structuren in het landschap. Zo zijn er rondom (voormalige) spoorlijnen vaak percelen die daarnaar genoemd zijn, zoals ‘Achter de Bane’, ‘Spoorweide’ of ‘de Spoorbane’. Er zijn ook verschillende percelen in de omgeving van de Berkel die ‘Ape’ worden genoemd. ‘Ape’ is een zeer oud watertoponiem. Een aantal keer komt ook de benaming ‘Karkhof’ of ‘Karkenstukke’ voor. Deze namen hebben er doorgaans betrekking op dat het perceel eigendom van de kerk was.
De meest voorkomende namen zijn echter namen die ontleend zijn aan de eigenaar, de functie of andere eigenschappen van het perceel. Deze veldnamen gerelateerd aan eigenaar of gebruiker beginnen vaak met: ’t Land van’, ‘Erve van’ of ’t Stukke van’, gevolgd door de naam van de eigenaar of de gebruiker. Indien percelen gebruikt werden als weide, hooiland, akker of bos is dit ook vaak wel af te lezen aan het toponiem. Voorbeelden zijn ‘Bosweide’, ‘Akkerweide’, ‘Heujweide’, ‘Graanveld’, ‘Bos’, ‘Kooweide’ of ‘Buske’. Vaak werden de naam van de eigenaar (of naam van boerderij waar het perceel bij hoorde) en de functie van een perceel ook gecombineerd wat resulteert in namen als ‘Dekkershof’, ‘Jansweide’, ‘Dinkelmansweide’, ‘Deugenweerddiek’ of ‘Kluversweideke’. Percelen kregen ook wel een naam toegewezen naar eigenschappen als vorm, ligging of grootte: ’t Lege Bos’, ’t Korte Stukke’, ‘Kleine Weide’, ‘Hoge Oever’, ‘Hook van de Kemper’ of ‘Dreetuutn’. Ook werden percelen regelmatig vernoemd naar lichaamsdelen van dieren, omdat het perceel erop zou lijken: ‘Peerdekop’, ‘Vossenstat’ en ‘Ganzenhals’. Voor plekken die afsteken bij de omgeving door kleurverschil wordt ‘Blik’ regelmatig als naam gebruikt.

[116] Keunen, manuscript

Zoals hierboven al genoemd kregen percelen met een bepaalde bestemming als weiland of bos een bijpassende naam, maar veel namen zijn simpelweg een synoniem voor de betekenis van een bepaalde plaats.
Zo is een ‘Es’ of een ‘Enk’ een naam voor een plek die door de mens zelf is gecreëerd. Een ‘Kamp’ is een benaming voor een type ontginning, namelijk een omheind perceel, doorgaans akkerland. Zowel ‘Es’, ‘Enk’ en ‘Kamp’ komt voor als een op zichzelf staande naam, maar vaker in combinatie met een aanduiding die wat zegt over de vorm of de eigenaar. In plaats van ‘Kamp’ wordt ‘Kempke’ ook geregeld gebruikt. ‘Kempke’ werd dan gebruikt als naam van een kampontginning die niet zo groot was. Op de essen, enken en kampen worden losse percelen vaak aangeduid met ‘Stuk’ of ‘Bree’. ‘Bree’ slaat daarbij op de breedte. ´Perceel´ is ook een benaming die voornamelijk gebruikt werd in agrarisch cultuurland.
De naam ‘Maot’ of ‘Maote’ wordt regelmatig gebruikt als aanduiding voor weilanden (afgeleid van het werkwoord ‘maaien’, namelijk het land dat gemaaid moest worden voor de hooioogst) en ook ‘Pas’ is een gebruikelijke naam voor percelen die als weideland in gebruik zijn of zijn geweest. De betekenis van ‘Koppel’ is een weide die in gemeenschappelijk gebruik is of was. ‘Hof’ of ‘Höfte’ wordt niet alleen als benaming voor boerderijen, de bijbehorende tuin of omliggende percelen van boerderijen, maar ook voor bouwland gebruikt.
De naam ‘Kip’ leent zich af aan ofwel de vorm, of naar de betekenis: keep, kerf of inkeping. ‘Kloot’ of ‘Kleutjes’ kan zowel klomp, kluit of ‘stukje land’ betekenen, waarbij de derde betekenis het meest waarschijnlijk is. De betekenis van ‘Vruchte’ is omheining of omheind perceel. Voor ‘Park’ geldt dat de betekenis afgeperkt land of afgesloten ruimte is.
Namen waar ‘Barg’, ‘Belt’, ‘Berg’, ‘Bult(n)’, ‘Reef’ of ‘Pol’ in voorkomen zijn benamingen voor hoger gelegen delen of percelen waar veel hoogteverschillen in te zien zijn. Een ‘Haar’ of een ‘Klif’ is een zandrug of hooggelegen zandgrond in een gebied. Daar tegenover zijn ‘Brook’ of ‘Broeke’, ‘Mors’ of ‘Mos’ en ‘Slat’ namen voor lagergelegen percelen. Alleen een ‘Slat’ is daarbij een zodanig laaggelegen gebied dat er zelfs een waterplas aanwezig was. Voor uitgegraven gebieden werd vaak de naam: ‘Put’, ‘Putte’, ‘Gat’, ‘Kolk’ of ‘Koele’ gebruikt. Ook ‘Delle’ is een benaming voor een laagte. ‘Goor’, ‘Stroet’, ‘Zomp’ en ‘Vleer’ zijn enkele benamingen voor moerassige stukken grond. Deze gebieden waren zomers vaak droog, terwijl ze in de winter onder water stonden. ‘Leus’ en ‘Riet’ worden gebruikt voor weiland die zodanig laag liggen dat er riet of leus groeit of heeft gegroeid. ‘Riet’ is afgeleid van ‘rijt’; wat ‘natuurlijk water’ of ‘geul’ betekent.
Een ‘Board’ heeft als algemene betekenis ‘rand’, maar kan ook duiden op een perceel met een turfrand of een heide gebied met drassige plek erin. De benaming ‘Veld’ wordt vooral gebruikt als aanduiding voor woeste grond en de percelen die daaruit ontgonnen zijn. Ditzelfde geld voor ‘Braok’, al worden: ‘Braok’ en ‘Slag’ meestal alleen gebruikt als naam voor pas ontgonnen perceel. ‘Mene’ en ‘Ware’ zijn woorden die gebruikt werden voor woeste grond in gemeenschappelijk gebruikt.
Sommige namen voor beboste gebieden zijn ontleend aan de boomsoort die groeide in het desbetreffende bos. Een hoger, bebost gebied te midden van een stuk laagland wordt ook wel ‘Horst’ of ‘Hos’ genoemd. Voor smalle stukken bos, bosranden of omheining worden de namen ‘Singel’ of ‘Hegge’ en ‘Hagen’ gebruikt. ‘Pannekookn’ is een benaming waarvan wordt aangenomen dat deze staat voor een (rond) weiland of heidegrond met een ronde plas of rond geknipte heg. Het is het meest waarschijnlijk dat de naam van de vorm van het perceel of de grondsoort is afgeleid.

Wegen, dijken en wateren eindigen daarom meestal op: ‘-pad’, ‘-weg’, ‘-laantje’, ‘-allee’, ‘-stege’, ‘-diek’, ‘-dieksken’, ‘-bekke’, ‘-sloot’, ‘-götte’ of ‘-graven’. ‘Graven’ betekend hetzelfde als ‘Sloot’ of ‘Götte’, maar heeft soms ook greppel als definitie. Voor wegen wordt verder ook vaak ‘Grinte’ gebruikt, met als betekenis ‘door grind verharde weg’. Het komt ook voor dat percelen naar ‘Beek’ zijn genoemd, omdat er ooit een beek heeft gelegen. Ook oversteekplaatsen of doorwaadbare plaatsen kregen vaak een naam: ‘Brug’, ‘Voort’, ‘Spikke’ of ‘Vonder’.

6.5 Namen en bodemopbouw en -gebruik

Uiteraard hebben namen een sterke correlatie met de ondergrond. Zo liggen namen als ‘es’ en ‘enk’, waar hierboven al iets over geschreven staat, voornamelijk in gebieden met een enkeerdgrond. Langs de Berkel zijn bepaalde plekken nogal ijzerrijk, waardoor er ijzeroer gewonnen kon worden. Sommige percelen ontlenen daar nog altijd hun naam aan: ‘Oerweide’ of ‘Oorweide’ en ‘Roslat’ (naar de rode kleur van ijzeroer). Bij Rekken liggen enkele oude keileemgebieden, waarnaar ook verschillende namen uit voortkomen zoals: ‘Leemkoele’, ‘Leemslat’ en ‘Leemwegje’. Ook is op verschillende plaatsen in de gemeente is turf gestoken. Het veen is daardoor verdwenen, maar een hoop veldnamen herinneren er nog aan: ‘Veentje’, ’t Vaene’, ‘Vuurste Venne’ en ’t Venneke’.
Er zijn ook enkele veldnamen die voortkomen uit de kleur van de ondergrond. Zo komt bijvoorbeeld ‘de Zwatte Bree’ aan haar naam doordat dit stuk grond een stuk humeuzer dan de omgeving was.

De teelt van bepaalde producten of grondstoffen zorgde ook voor een aantal kenmerkende toponiemen. Zo zijn: ‘’t Vlasstukke’, ‘Vlaskamp’, ‘Vlasspree’ en ’n Vlaskamp’ afgeleid van het verbouwen van vlas, en zijn de namen ‘de Bleek’ en ‘de Bleke’ afgeleid van het bleken van linnen. De teelt van haver, rogge en bonen leverde de namen ‘Haverkamp’, ‘Havermaot’ (beide vaak onder wat vochtiger condities), ’t Roggeland’, ‘Roggenbraok’, ‘Bonenstukke’ en ‘Bonenkamp’ op. Ook waren er verschillende percelen die hun naam ontleenden aan de fabricage van stenen en dakpannen: ‘Panaoven’, ‘Tichelnoeln’, ‘Pannefabriek’ en ‘Ticheloven’.

Op plaatsen waar bos of struikgewas gerooid is, is ‘Rot’ of ‘Roodland’ een gebruikelijke naam. Dit geldt ook voor ‘Reuken’ en ‘Träöken’. Deze twee woorden betekenen eigenlijk hetzelfde, maar zijn op een andere manier ontwikkelt door de dialecten in het gebied.

6.6 Verspreiding en hoeveelheid toponiemen

Wat erg opvalt als wordt gekeken naar de verspreiding van de vooral de veldnamen, dan is te zien dat in echt beboste gebieden (vooral de heidebebossing en het oude bos) en in de bebouwde kom vrijwel geen namen bekend zijn. Voor wijken geldt vaak dat als deze jong zijn, de oude veldnamen nog wel bekend waren, maar bij al langer bebouwde gebieden is er niets tot weinig meer in de volksmond bekend over de veldnamen.
Jonge heideontginningen hebben weinig veldnamen ten opzichte van de kampontginningen. Dit komt waarschijnlijk door het feit dat de kampontginningen een stuk ouder zijn dan de heideontginningen en vanaf de 19e eeuw percelen veel minder snel een naam kregen, onder meer door het gebruik van kadastrale aanduidingen. Voor de heideontginningen geldt ook dat namen die er

waren vaak bij meerdere percelen hoorden. Binnen de kampontginningen is er nog verschil in de droge en de vochtige ontginningen. Het is duidelijk zichtbaar dat in vooral de droge kampontginningen de meeste namen bekend zijn. De broekontginningen kennen minder namen dan de kampontginningen, maar aanzienlijk meer dan in de heideontginningen. De jonge broekontginningen hebben minder namen dan de oudere broekontginningen.
Op essen of enken zie je vaak dat er vrij veel namen aan de percelen zijn gegeven. Het komt zelfs voor dat percelen of gebieden meerdere namen hebben.
In de beekdalen verschilt de hoeveelheid veldnamen nogal. Over het algemeen zijn er altijd wel veldnamen bekend van de percelen die langs de rand van de beekdalen liggen, maar hoe meer richting het daadwerkelijke water of voormalige water wordt gegaan, hoe minder namen beschikbaar zijn. In verhouding is er van de beekdalen toch wel een redelijk aantal bekend.
Wat betreft de boerderijnamen in de beekdalen valt het vooral op dat er bijna geen boerderijen of huizen in de beekdalen stonden. Een enkeling komt wel voor en deze namen staan ook op de kaart beschreven. Verder valt voor de boerderijen op dat er eveneens bijna geen boerderijen in dichtbeboste gebieden of in niet-ontgonnen gebieden stonden. Net zoals voor de veldnamen geldt dat in de kampontginningen nog de meeste boerderijen of huizen staan en daardoor er daar dus de meeste namen van bekend zijn.

7 Adviezen

7.1 Inleiding

Bij dit rapport zijn twee kaartbijlagen (kenmerken, waardering) gevoegd die samen de cultuurhistorische waardenkaart vormen. De gemeente staat nu voor nadere afwegingen hoe zij deze cultuurhistorische waardenkaart gaat integreren in het gemeentelijk beleid.

Tegenwoordig is de zorg voor cultureel erfgoed in de wet verankerd. Bestemmingsplannen en feitelijk ook de structuurvisie zijn, onder invloed van de beleidslijn Modernisering Monumentenzorg en de daaropvolgende wetswijziging, sinds 1 januari 2012 de belangrijkste instrumenten voor het borgen van cultuurhistorische waarden geworden. Op basis van kennis, voortgekomen uit onderzoek, dient een gemeente een nadere afweging te maken over wat zij hiermee wil doen in haar bestemmingsplannen. Er is in de wet niets opgenomen over de uitkomst van die afweging; daar is de gemeente vrij in.

Om cultuurhistorische waarden te borgen, is allereerst een gedegen afstemming noodzakelijk met andere gemeentelijke beleidsterreinen. Cultuurhistorie is zo verweven met allerlei andere aspecten in de ruimte om ons heen dat cultuurhistorisch beleid zonder affiniteit met andere beleidsterreinen weinig zin heeft. Cultuurhistorie komt in de gemeente Berkelland al in velerlei vorm in het beleid terug. Er is dus zeker geen sprake van een volledig nieuw beleidsterrein en dit advies kan dan ook alleen leiden tot een verdere verdieping van de borging van cultuurhistorische waarden.

In dit hoofdstuk geven we een beknopt advies hoe met cultuurhistorische waarden kan worden omgegaan. Dit betreft echter slechts een advies en het is op hoofdlijnen. Politieke ambitiebepaling en vertaling naar een beleidsnota moeten, indien door het bestuur gewenst, nog plaatsvinden.

7.2 Formuleren van cultuurhistorisch beleid

Aan de basis van alles wat we hierna beschrijven, staat de gemeentelijke keuze welke richting zij met haar cultuurhistorisch erfgoed uit wil: het formuleren van beleid. Daarin heeft de gemeente de mogelijkheid om aan te geven op welke manier zij met cultuurhistorie aan de slag zou willen. De basale keuzes over planologische borging, ruimtelijke ontwikkeling, toeristisch-recreatief gebruik, implementatie in landschapsbeleid, stimuleren van cultuurhistorische educatie en vele meer kunnen in een dergelijk document worden neergelegd. Zo'n document zou naast een overzicht van principiële keuzes ook een actieprogramma kunnen bevatten, waarin concrete projecten worden benoemd waaraan de gemeente vanuit een te kiezen rol een bijdrage kan leveren. Op die manier kan ook voorkomen worden dat cultuurhistorie tussen alle processen doorsijpelt, maar nergens echt landt.

Helder geformuleerd cultuurhistorisch beleid vormt de basis voor verdere uitwerking in structuurvisies (omgevingsvisies), bestemmingsplannen (omgevingsplannen), integratie met andere beleidsvelden en formulering van concrete uitvoeringsprojecten.

7.3 Algemene aanbevelingen voor ontwerp en inrichting

7.3.1 Behoud of versterk contrasten in het landschap

Elk landschapstype heeft zijn specifieke kenmerken, samenhangend met de context en periode waarin het is ontstaan. Velden worden gekenmerkt door hun openheid, beekdalen in een aantal gevallen door hun opgaand groen. In de moderne agrarische bedrijfsvoering zijn deze contrasten soms vervaagd en zijn de grenzen tussen de historische landschapstypen onduidelijk geworden. Stimuleren van specifieke ingrepen, zoals het aanplanten van inheems groen in de vorm van singels waar dat eigen is aan het landschap, is een manier van het geven van positieve stimulansen aan het landschap. Op eenzelfde manier geldt dat voor de versterking van historisch-ruimtelijke eenheden in de bebouwde kom.

7.3.2 Benut cultuurhistorische waarden bij ontwikkelingen

Nieuwe ruimtelijke projecten worden veel aantrekkelijker wanneer er kenmerken van het plaatselijke landschap of de stedenbouw worden gebruikt dan wanneer het wordt ingericht als ‘neutraal’ project dat feitelijk overal in Nederland te vinden is. Let op de karakterisering van de omliggende landschapstypen en stedenbouwkundige eenheden. Maak gebruik van (het verloop van) wal- en houtsingelstructuren, bestaande wegenstructuren, etc. Nieuwe ontwikkelingen kunnen op die manier beter worden ingepast in hun (kwetsbare) omgeving, zonder afbreuk te doen aan eigenheden van deze tijd die eraan kunnen worden toegevoegd. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van nieuwe landgoederen is dit al praktijk.

7.3.3 Breng cultuurhistorie in een vroeg stadium in bij planprocessen

Cultuurhistorie kan een discipline zijn om de kwaliteit en identiteit van een gebied bij gebiedsontwikkeling te versterken. Niet alleen voor de intrinsieke cultuurhistorische kwaliteiten is een vroege inbreng van cultuurhistorici waardevol, maar ook voor de toeristische en zelfs economische potenties. Het is raadzaam een cultuurhistoricus met affiniteit voor planvorming vanaf een vroeg moment mee te laten lopen in het verdere planningsproces. Aan een cultuurhistoricus kan bijvoorbeeld gevraagd worden om voorafgaand aan de specifieke invulling van een ruimtelijk voornemen (woningbouw, landinrichtingsprojecten) een document met een verdieping van de inventarisatie met daarbij ‘handreikingen voor ontwerp en inrichting’ op te stellen. Hiervan kan de landschapsarchitect of stedenbouwkundige vervolgens dankbaar gebruik maken en op deze manier kan de ontwerpende partij ‘bouwen’ met zorgvuldige aandacht voor cultuurhistorie en landschap. Een dergelijk document is tevens nuttig bij het opstellen van randvoorwaarden van ruimtelijke ingrepen in structuurvisies. Hiermee kan de gemeente vooraf eisen stellen aan een commerciële partij die een plan wil gaan ontwikkelen.

7.3.4 Dynamiek van de cultuurhistorische bron

De cultuurhistorische waardenkaart is bedoeld als dynamisch product. De resultaten van nieuw onderzoek en nieuwe inzichten over wat cultuurhistorie is, zouden bij een periodieke actualisatie een plek moeten krijgen in de achterliggende database en op de kaart. Op die manier wordt telkens van de meest recente en op dat moment zo volledig mogelijke gegevens uitgegaan. Daarnaast zijn er onderdelen die nog niet terugkomen op de huidige cultuurhistorische waardenkaart, zoals een vlakdekkende analyse (inventarisatie en waardering) van de stedenbouw (naar analogie van de gemeentedekkende landschapskartering). Nader onderzoek is derhalve mogelijk.

7.3.5 Benut identiteiten als thema's

Landschap en cultuurhistorie van Berkelland lenen zich bij uitstek voor een uitgesproken keuze van en profilering met thema's of 'identiteiten'. Daarbij kunnen we denken aan:

- Het landschap van de elite, waarin opgenomen het kasteel van Borculo met zijn context van havezates, het middeleeuwse kasteel Ruurlo, de vorming van buitenplaatsen in de Nieuwe tijd, de bouw van villa's en de aanleg van villatuinen.
- Ontsluiting en industrialisering: het ijzeren landschap van Berkelland (spoorweginfrastructuur met alle restanten en bijbehorende structuren als ballastputten en bebouwing, winningskuilen, industrie langs de spoorwegen).
- Betwist grensland, waarin verschillende thema's uit meerdere historische perioden (landweren, maar ook Tweede Wereldoorlog).
- Het agrarisch cultuurlandschap, dat zich nog het best laat illustreren aan de hand van gave voorbeelden op de verschillende landgoederen, maar ook de geschiedenis van het 'modern boeren' na de Tweede Wereldoorlog.
- Het ontstaan en het uitgroeien van oude en jonge dorpen in verschillende historische contexten, met verschillende historische vormen en met alle daartoe behorende historische functies (kerkelijk, herbergen/kroegen, winkels).
- De Rekkense Inrichtingen als een belangrijke maatschappelijke ontwikkeling in de 20e eeuw.
- De watergeschiedenis van de Berkel, inclusief de industriële benutting (watermolens), de vele verbeteringsrondes en uiteraard de al benutte scheepvaartgeschiedenis.

De genoemde thema's kunnen toegepast worden voor toerisme en recreatie, maar ook vertrekpunt zijn van vervolgonderzoek, bijvoorbeeld voor een Cultuurhistorische Atlas die inzoomt op specifieke kwaliteiten en lokale identiteiten. In andere gemeenten waar men tot een dergelijke atlas is gekomen, zoals Winterswijk, heeft dit bij beleidsmakers, burgers en ondernemers geleid tot een krachtige eensgezindheid om de gemeente cultuurhistorisch op de kaart te zetten. Zo hebben in Winterswijk de gezamenlijke lokale bouwondernemers een herdruk van de atlas bekostigd.

7.4 Het vooropgestelde instrument: het bestemmingsplan

7.4.1 Inleiding

In het Besluit ruimtelijke ordening is het bestemmingsplan opgevoerd als instrument waarin cultuurhistorische waarden kunnen worden verankerd. Cultuurhistorische waarden kunnen aldus worden geborgd en bij vergunningplichtige ingrepen kan op dit belang worden getoetst. Belangrijk daarbij is dat het cultuurhistorische belang expliciet als afwegingsgrond in het bestemmingsplan moet worden genoemd, omdat anders een juridische grond voor toetsing op basis van dit beleidsterrein ontbreekt. Een borging van specifieke waarden vanwege hun landschappelijke of stedenbouwkundige waarde is in beginsel niet toereikend om ook het cultuurhistorische aspect te beschermen: de belangen van landschap en stedenbouw enerzijds en cultuurhistorie anderzijds kunnen namelijk verschillend zijn.

We moeten allereerst stellen dat de wetgever geen verplichting heeft opgelegd over de wijze waarop het erfgoed geborgd moet worden; alleen dat er moet worden aangegeven welke keuzen in het bestemmingsplan gemaakt zijn en waarom. Wanneer de gemeente voldoende kan onderbouwen in de toelichting op haar bestemmingsplan waarom cultuurhistorie onvoldoende waardevol is en derhalve niet in de verbeelding is opgenomen, is dat in lijn met de eisen van de wetgever. Wanneer er gebieden door externe adviseurs hoog worden gewaardeerd en de gemeente dit anders stelt, ontstaat er eventueel een grond waarop bezwaar kan worden gemaakt. Jurisprudentie naar aanleiding van dit wetsartikel bestaat voor zover bekend nog niet. Feit is dus dat de verplichting ten aanzien van cultuurhistorie minder hard is dan de verplichting ten aanzien van archeologie.

Binnen het principe van planologische borging is het belangrijk een onderscheid te maken tussen ontwikkelingen die op basis van het vigerende bestemmingsplan mogelijk zijn of ontwikkelingen waarvoor het bestemmingsplan dient te worden aangepast.

7.4.2 Advies 1 - passend binnen het bestemmingsplan

Voor ontwikkelingen die passen binnen het bestemmingsplan kunnen twee handelwijzen worden gehanteerd, namelijk enerzijds een nauwgezette borging van elementen zoals houtsingels door middel van een enkelbestemming en anderzijds een algemene dubbelbestemming ‘waarde – cultuurhistorie’ voor specifieke deelgebieden, waarin voorwaarden gesteld kunnen worden aan bepaalde ingrepen.

Het is een politieke keuze of het cultuurhistorisch belang vlakdekkend een rol mag spelen in de gemeentelijke planologie of slechts in specifieke deelgebieden. Vanuit een gebiedsgerichte benadering adviseren we om ten minste voor de waarderingscategorieën ‘hoog’ en ‘zeer hoog’ een dubbelbestemming ‘waarde – cultuurhistorie’ op te nemen, waaraan gekoppeld kunnen worden een vergunningplicht voor specifieke activiteiten (zoals ‘aanleggen’) en de verplichting aan te tonen (bijvoorbeeld door middel van nader onderzoek) dat de voorgenomen activiteiten geen afbreuk doen aan de cultuurhistorische waarde van het gebied. Als meer politiek haalbaar is, kan ook gekozen voor een dubbelbestemming van gebieden met een gemiddelde waarde of lager.

Binnen het proces van beoordeling van de vergunningaanvraag zal een afwegingsmoment voor de vergunningverlener moeten worden opgenomen voor de vraag of de ingreep dusdanig is dat cultuurhistorische waarden in het geding zijn. Op die manier wordt voorkomen dat automatisch een onderzoek wordt gevraagd terwijl het achteraf gezien om een huis-, tuin- en keukenplannetje gaat dat geen wezenlijke afbreuk doet aan de cultuurhistorische waarde(n) en waar bovendien het verzoek om een cultuurhistorische onderbouwing qua kosten in geen verhouding staat tot de geplande ingreep. Er wordt op die manier voor slechts een selectie van de aanvragen binnen een gebied met deze dubbelbestemming daadwerkelijk een nadere onderbouwing gevraagd. Deze kan van de vergunningsaanvrager worden gevraagd in de vorm van een cultuurhistorische analyse met ontwerphandreikingen of een landschaps- of stedenbouwkundig plan met cultuurhistorische analyse. Binnen deze mogelijke analysevormen kan de cultuurhistorische waardenkaart een rol spelen, maar afhankelijk van het schaalniveau kan ook een verdiepend onderzoek noodzakelijk zijn.

Beoordeling van de vergunningaanvraag en het door aanvrager aangeleverde onderzoek ter onderbouwing kan plaatsvinden door de betrokken gemeentelijk ambtenaar, al dan niet met (adviserende) ondersteuning van in- of externe adviseurs (historisch geografen, historisch-(stede) bouwkundigen).

7.4.3 Advies 2 - nieuwe ontwikkelingen

Voor ontwikkelingen die niet binnen het bestemmingsplan passen, zal een afzonderlijke afweging gemaakt moeten worden. De voorwaarden die verbonden zijn aan het bestaande bestemmingsplan zijn dan immers niet van kracht. Eventuele voorwaarden bij nieuwe ontwikkelingen zullen in beleid moeten worden vastgelegd. Wij adviseren om ten minste in gebieden met de waarderingscategorie ‘hoog’ en ‘zeer hoog’ bij ontwikkelingen een cultuurhistorisch onderzoek met handreikingen voor ontwerp mede leidend te laten zijn voor een ruimtelijk ontwerp. Dat geldt minimaal voor alle ingrepen groter dan huis-, tuin- en keukenniveau.[117] Beoordeling hiervan kan plaatsvinden door de betrokken gemeentelijk ambtenaar, al dan niet met ondersteuning van in- of externe adviseurs.

7.4.4 Een eis tot vervolgonderzoek

De cultuurhistorische waardenkaart is in de eerste plaats een brondocument op gemeentelijk schaalniveau. Dat betekent ook dat er op het niveau van individuele projecten (belangrijke) lacunes kunnen bestaan of de informatie op een andere, meer gedetailleerde manier gekarteerd en toegelicht zou moeten worden om er zinvol gebruik van te kunnen maken in het plan. Denk daarbij aan de monumentenzorg: de aanduiding van een waardevol pand op een kaart betekent nog niet dat bekend is wat er in het in- en exterieur van het pand precies waardevol is en wat de architect dus zou moeten ontzien (of juist ter verbetering zou kunnen aangrijpen).

Als de gemeente aan een initiatiefnemer als eis stelt dat aanwezige cultuurhistorische waarden gerespecteerd zouden moeten worden en historische karakteristieken versterkt dienen te worden, dan kan het dus in veel gevallen wenselijk zijn om een verdiepende analyse te laten maken. Hierbij kan op een soortgelijke wijze als bij archeologisch onderzoek te werk worden gegaan, zij het dat

[117] Hiermee doelen we voor wat betreft landschap op plannen groter dan bijvoorbeeld een aanbouw aan een bestaande woning (tenzij die woning expliciete cultuurhistorische waarde heeft).

het onderzoek ten behoeve van cultuurhistorie eerder dan bij archeologie het geval is, bedoeld zal zijn om de plannen bij te sturen.

In de planregels in het bestemmingsplan kan de onderzoekseis worden geformuleerd, bijvoorbeeld voor grotere projecten (méér dan een individueel huis). Hierin kan beleidsruimte voor de verantwoordelijk ambtenaar worden opgenomen om te bepalen of vervolgonderzoek gewenst is om het plan geslaagd te doen zijn. Er bestaat derhalve enige beleidsvrijheid.

7.4.5 De toekomst: de Erfgoedwet en het Omgevingsplan

Op dit moment worden er de nodige aanpassingen op het gebied van wetgeving doorgevoerd die invloed zullen hebben op de omgang met het erfgoed in de nabije toekomst.

Op 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden. Een belangrijke verandering is dat archeologische rijksmonumenten, net als gebouwde rijksmonumenten, een plek zullen krijgen in de Omgevingswet en dat de gemeenten er daarmee een belangrijke taak bijkrijgen. Ook ten aanzien van de procedure rond aanwijzingen van rijksmonumenten verandert het één en ander. Monumenten en hun interieurs kunnen bovendien in de toekomst als ensemble beschermd gaan worden. Een belangrijke aanscherping in de wet is opgenomen voor wat betreft de instandhoudingsplicht. Er kan beter worden opgetreden tegen verwaarlozing. Voor het archeologisch werkveld is de verandering van de opgravingsvergunning naar certificering een belangrijke verandering. Enkele onderdelen, zoals de excessieve kostenregeling voor archeologisch onderzoek, vervallen.[118]

In het kader van de Omgevingswet, die volgens de Rijksoverheid naar verwachting in 2019 in werking zal treden, wordt het bestemmingsplan vervangen door het Omgevingsplan. In dit Omgevingsplan zullen vele aspecten geregeld kunnen worden waarvoor nu nog afzonderlijke instrumenten bestaan. Zogezegd worden de regels voor ruimtelijke projecten gebundeld.

7.5 Andere gemeentelijke beleidsinstrumenten

7.5.1 Overig beleid

Om gebieden met een gemiddelde of lage waarde toch aan historisch-ruimtelijke kwaliteit te laten winnen zonder het zware instrument van een dubbelbestemming hieraan te verbinden en tegelijk geen enkel gebied aan zijn lot over te laten,[119] is het noodzakelijk om aanvullend beleid en een aanvullende visie op dergelijke gebieden te ontwikkelen. Dat kan bijvoorbeeld in generiek landschapsbeleid waarin cultuurhistorie als afwegingskader is meegenomen of voor bebouwde kommen via het stedenbouwkundig beleid van de gemeente. Individuele waardevolle elementen kunnen daarnaast worden geborgd in het bestemmingsplan. Het betreft dan bijvoorbeeld de kwestie hoe cultuurhistorische kwaliteit past binnen een voorziene ontwikkeling in een

[118] Voor een volledig overzicht, zie: http://cultureelerfgoed.nl/sites/default/files/publications/ministerie_ocw_2015_de_erfgoedwet_2016.pdf

[119] Als het politiek haalbaar is om niet alleen de gebieden met een hoge waarde te dubbelbestemmen, maar dit vlakdekkend te doen, is dat natuurlijk een optie. Er zou dan gekozen kunnen worden voor een toenemende oppervlakte naarmate de waarde lager is (zie archeologiebeleid) ten aanzien van de verplichting aan te tonen dat er geen cultuurhistorische waarden zullen worden aangetast.

nu laag gewaardeerd gebied, om subsidiemaatregelen voor het aanbrengen van beplanting (al dan niet in samenwerking met partijen als Landschapsbeheer Gelderland), maar ook om toeristisch en recreatief beleid om de beleving van het landschap te verbeteren door middel van de aanleg van fietsroutes. Ook de implementatie van de cultuurhistorische gegevens in landschapsontwikkelingsplannen of integrale dorpsontwikkelingsplannen valt hieronder. De waardenkaart kan vervolgens als toetsingsinstrument voor aanvragen of nieuwe plannen dienen, maar vooral ook al in een voorstadium inspirerend werken.

7.5.2 Verordeningen

Het op de voorgrond brengen van planologische borging betekent niet dat verordeningen, en meer specifiek de erfgoedverordening (en als onderdeel daarvan de monumentenlijst), waardeloos zouden zijn. Specifieke bouwkundige waarden, zoals het originele materiaal, lenen zich slecht voor borging via bestemmingsplannen. Een monumentenlijst op verschillende bestuurlijke niveaus blijft dus onverkort noodzakelijk. Ook in andere gemeentelijke verordeningen (bijvoorbeeld op het vlak van groen) kunnen passages worden opgenomen die aansluiten bij de vanuit cultuurhistorie gewenste ontwikkelingsrichtingen. Cultuurhistorie is immers geen op zich staande discipline, maar een materie die zich uitstrekt over meerdere aspecten van de ruimtelijke ordening en het beheer van het landschap. Wanneer vanuit ‘groen’ het plan wordt gemaakt om te investeren in een aantrekkelijk landelijk gebied, kan de cultuurhistorie richtingen aandragen die met respect voor de geschiedenis en het karakter van een gebied in een groenplan kunnen worden omgezet.

7.5.3 Inspiratie en aanmoediging

Alleen regels zijn nooit genoeg om doelen te bereiken, al was het maar omdat niet alles via een bestemmingsplan of monumentenlijst te organiseren is. Inspireren van initiatiefnemers, al dan niet in combinatie met privaatrechtelijke afspraken, is belangrijk om (meer) doelen te bereiken en om draagvlak te creëren. Prominente voorbeelden in Nederland zijn de gemeenten Ede en Apeldoorn.

Apeldoorn ontwikkelde naast alle regels het Apeldoorns Kookboek.[120] Hierin wordt (rijk geïllustreerd en onderscheiden naar buitengebied, dorpen en stad) de landschapsstructuur uiteengezet en worden handreikingen gegeven hoe met specifieke problematiek op een laag schaalniveau kan worden omgegaan. Waar plaats je wel en waar geen laanbomen?[121] Hoe pas je nieuwe erven in het landschap in en wat doe je met rooilijnen?[122] Het boek is bedoeld voor ontwerpers, maar ook voor gewone burgers die zich interesseren voor ruimtelijke inrichting.

Ede koos al in 2004 voor handzame brochures, gericht op het aanbrengen van streekeigen beplanting door particulieren. Voor elk van de zes onderscheiden hoofdlandschappen van Ede is een brochure gemaakt waarin staat beschreven welke streekeigen beplanting hier thuishoort en op welke ruimtelijke wijze dat aangeplant dient te worden. Er bestaat een directe link met een beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied, dat is vastgesteld als welstandsnota. Daarnaast maakte de gemeente Ede privaatrechtelijke afspraken met initiatiefnemers over beplanting (in ruil voor

[120] De Jong, 2011; Kuijlaars & Van Oosterom, 2012

[121] De Jong, 2011: 162-163

[122] De Jong, 2011: 172

korting op plantmateriaal) en heeft zij landschapsbeheerders in dienst die deze afspraken ter plekke gaan maken. Binnen dit landschapsbeheer is de cultuurhistorische discipline geborgd.

7.5.4 Afstemming met andere gemeenten

Om te komen tot een afgestemd ruimtelijk beleid is het zaak dat verschillende naburige gemeenten met elkaar overleggen over de te volgen lijn en de te maken keuzes. Landschappelijk ligt overleg met de aangrenzende gemeenten in de Regio Achterhoek het meest voor de hand, maar contacten met de oosterburen kunnen ook zinvolle benaderingen/projecten opleveren, onder meer voor (letterlijke) grensgevallen.

7.6 Aanvullende informatie over borging

Het is binnen dit beknopte kader onmogelijk om hier alle mogelijkheden met betrekking tot erfgoed en bestemmingsplannen uit te werken. Meer inspiratie over wat kan en wat verplicht is, is te vinden in de Handreiking Erfgoed en Ruimte van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.[123] Onder meer zijn hier voorbeeldplanregels (voor o.a. beplanting, karakteristieke bebouwing, historische wegen, waterlopen en molenbiotopen), een stappenplan en jurisprudentie te vinden die van pas kan komen bij de uitwerking van wat hierboven beschreven is als optie voor de borging. Bij de planregels gaat het in veel gevallen om voorwaarden waaraan voldaan moet worden om voor een karakteristiek element een omgevingsvergunning te kunnen krijgen. Zeer relevant met betrekking tot alle mogelijke cultuurhistorische fenomenen is het onderdeel ‘bestemmingsplan’, waar voor diverse elementen staat uitgewerkt wat een mogelijke specifieke manier van borging is.[124] Zo bestaat er voor landgoederen en buitenplaatsen de ‘waarde – buitenplaats’, waarmee het gebied dubbelbestemd kan worden. De ‘waarde – open gebied’ kan gebruikt worden voor gebieden waarin bebouwing niet wenselijk is. Het loont de moeite om, wanneer de keuze gemaakt is in hoeverre cultuurhistorie planologisch dan wel beleidsmatig geborgd gaat worden, voor elk specifiek onderdeel van de cultuurhistorische waardenkaart in het overzicht van de Rijksdienst na te gaan welke dubbelbestemmingsmogelijkheden er bestaan.[125]

7.7 Wenken voor inrichting, ontwerp en exploitatie

7.7.1 Ten geleide

Tijdens het project werden meerdere ideeën opgedaan die we niet in het feitelijke verhaal zoals hiervoor beschreven kwijt kunnen, maar die we op de één of andere wijze toch willen presenteren om deze ideeën niet verloren te laten gaan. Deze lijst is noch volledig, noch representatief voor alle thema’s die in de gemeente spelen. Op basis van dit begin zou het de moeite lonen een integralere ‘cultuurhistorische kansenkaart’ voor de gemeente Berkelland op te stellen: welke gebieden en plekken in de gemeente dragen nu heel veel potentie in zich? Waar kunnen we als gemeente door een bijdrage in welke vorm dan ook een meerwaarde creëren?

---

[123] http://www.cultureelerfgoed.nl/handreikingerfgoedenruimte

[124] http://www.cultureelerfgoed.nl/handreikingerfgoedenruimte/home/juridisch-instrumenteel-spoor/bestemmingsplan

[125] Zie tevens Poelstra e.a., 2011 voor een overzicht van wat er praktisch gezien wel en niet kan binnen de nieuwe wetgeving

7.7.2 Eendenkooien

De eendenkooien tussen Ruurlo en Borculo zijn niet uniek, maar voor het Nederlandse zandgebied wel heel bijzonder. Vooral het feit dat de eendenkooi nabij Ruurlo nog rudimentair aanwezig is en ook het kooibos en de locatie van de nabijgelegen kooierswoning nog bewaard zijn gebleven, maakt restauratie ervan op basis van inhoudelijke gronden ogenschijnlijk interessant. Hier is het verhaal over de vroegere eendenjacht goed te vertellen, en het maakt een bijzonder stukje van het elitair verleden van Ruurlo weer herkenbaar.

7.7.3 Warandes

Iets soortgelijks geldt voor de twee konijnenwarandes die in de gemeente Berkelland hebben bestaan, bij Ruurlo en bij Neede. Weliswaar was hieraan weinig bijzonders waarneembaar behalve de afpaling van het gebied, toch is hiermee – zeker in combinatie met de eendenkooi – een goed verhaal over de historie van de kasteelbewoners te vertellen.

7.7.4 De context: de heerlijkheid Borculo en het landgoed Ruurlo

Als er iets was dat de verschillende delen van de gemeente in vroeger jaren samenbond, is dat wel het verleden van de landgoederen, buitenplaatsen en de juridische aspecten die aan beide kastelen verbonden waren. Dat varieert van een privaatrechtelijke structuur van een centraal kasteel met omliggende landerijen met boerderijen tot de juridische constructie van de Ridderschap Borculo met de daartoe behorende havezaten in verschillende delen van de huidige gemeente Berkelland. Binnen het landgoedthema speelt ook het aspect van de ‘eigen jachtgronden’ (zie § 7.7.2 en § 7.7.3) een belangrijke rol. Het meer profileren van het landgoed als geheel is in Ruurlo goed mogelijk doordat de boerderijen vanwege hun bouwstijl en gevelsteen goed als onderdeel van het geheel herkenbaar zijn.

7.7.5 Herkenbaarheid van de spoorwegen

Een relatief korte tijd bepaalden spoorlijnen het aanzien van de gemeente Berkelland. Het merendeel verdween enkele decennia na de aanleg alweer. Toch werd de structuur die zij achterlieten bepalend voor hoe (met name) de kernen er nu deels uitzien. Zo ontstonden bedrijventerreinen op plekken waar de eerste bedrijven zich langs de spoorlijnen vestigden. Herkenbaar maken en houden van dit industriële verleden kan veel verklaren over het uiterlijk van het gebied. Dat geldt in de eerste plaats voor de tracés van de spoorlijnen, die nu soms wel, soms niet meer in het landschap terug te vinden zijn. Ook voor de stations- en haltelocaties en de locaties van de eerste bedrijven is een soortgelijke benadering van ‘herkenbaar houden’ interessant.

7.7.6 Groenstructuur

De historische structuur van het Berkellandse landschap is op veel plaatsen nog intact. De belangrijkste verandering van de afgelopen eeuw is wel het verdwijnen van opgaand groen, vooral houtsingels, uit landschappen die vanouds zeer kleinschalig waren door dit groen. In gebieden waar zich de kans voordoet, bijvoorbeeld bij herinrichting, weer groen aan te planten waar dit vanouds aanwezig was, raden we aan van die mogelijkheid gebruik te maken.

7.7.7 Nieuwe bosaanplant

In het huidige tijdsgewricht van klimaatverandering en CO_2-reductie kan de aanplant van nieuw bos bijdragen aan ‘klimaat-neutraal leven’. De percelen waar in de afgelopen anderhalve eeuw het bos geheel of gedeeltelijk verdwenen is, lenen zich bij uitstek voor de aanplant van nieuw bos of boscompensatie wanneer elders bos moet sneuvelen. Daarbij denken we in de eerste plaats bijvoorbeeld aan het verkleinde Kerkwijker Bos. Daarmee kan namelijk worden aangesloten bij de historisch gegroeide hoofdstructuur van het landschap. Vanwege de waarden in bestaand bos betekent dat uiteraard niet dat aangeplant nieuw bos cultuurhistorisch en ecologisch evenveel waarde zou hebben als oude bestaande bossen. Het één opofferen voor het ander is dus niet aan te bevelen.

7.7.8 Grondgebruik

Een mix van karakteristieken maakt een landschap tot wat het is. Eén van de belangrijkste karakteristieken is het grondgebruik. Door modernisering van de landbouw is het op dit moment mogelijk om maïs te verbouwen in het beekdal en koeien te laten grazen op de essen. Uiteraard verminderd daardoor de leesbaarheid van het landschap. Die herkenbaarheid kan worden vergroot door, indien de mogelijkheid zich voordoet, afspraken te maken met grondeigenaren over het type grondgebruik. Uiteraard zijn daarbij de economische mogelijkheden en beperkingen een belangrijke faciliterende factor.

7.7.9 Nieuwe landgoederen

In het landelijk gebied bieden nieuwe landgoederen, mits zorgvuldig ontwerpen, een goede kans om ‘uitgeklede landschappen’ weer meer hun vroegere kwaliteiten terug te geven. Daarbij duiden we onder meer op de verdwenen verkaveling en de daaraan verbonden groenstructuren. Een zorgvuldig landschapsontwerp is daarbij onmisbaar.

7.7.10 Beek- en landschapsplannen

In de afgelopen decennia is op diverse plaatsen in de gemeente Berkelland een waterloop heringericht, waarbij niet zelden het beeld zo veranderd is, dat we de vroegere identiteit ervan niet meer herkennen. Daarbij denken we aan meanderende goten (die als rechte waterloop ooit werden gegraven en nooit meanderden) en beken met steenformaties waar stenige beekdalen in deze omgeving helemaal niet voorkwamen. Om goed aan te sluiten bij een streekeigen landschapsbeeld is een zorgvuldig, op de kwaliteiten van het eigen gebied aansluitend plan belangrijk.

7.7.11 Herkenbaarheid van bouwlandkampen

In zijn algemeenheid is in veel gebieden het historisch landschapsbeeld niet meer herkenbaar, doordat grote arealen tot slechts enkele percelen zijn samengevoegd. De contouren van historische bouwlandkampen zijn daardoor alleen nog maar in het reliëf zichtbaar. Een sterkere accentuering van deze oude kampstructuren, bijvoorbeeld wanneer gebieden uit agrarisch gebruik genomen worden, is aanbevelenswaardig. Hetzelfde geldt voor de enkele onregelmatig gevormde, oude kampen in randzones van heide en broek.

7.7.12 Koester 'oude bouwmassa' in kernen

In rap tempo zijn in de afgelopen decennia kernen als Eibergen en Neede van nieuwe bebouwing – veelal appartement – voorzien. Dat gaat vaak ten koste van vooroorlogse bouwmassa die, alhoewel wellicht niet monumentaal, toch een zekere kwaliteit kent vanwege het straatbeeld dat het geheel van historische panden oplevert. Bijzondere aandacht voor dat aspect is aanbevelenswaardig.

7.7.13 Omgrachte erven

In de gemeente Berkelland heeft een zeer groot aantal omgrachte erven gelegen. Daarvan is een enkele nog over, en dan gaat het vaak ook nog eens om reconstructies, zoals bij Huize De Kamp. In andere gevallen, zoals in Olden Eibergen, zijn in het reliëf nog wel resten van de grachten te vinden. Een plaatselijke visualisering van omgrachte erven, en dan breder bezien dan alleen de oude havezaten, kan het bijzondere van het agrarisch cultuurlandschap van Berkelland benadrukken.

7.7.14 Joodse verleden van Berkelland

De verschillende dorpen en steden in Berkelland kennen een rijk Joods verleden. Op allerlei manieren is dat nog te zien, zoals aan de synagoge en mikwe in Borculo en de Joodse begraafplaatsen van Borculo en Eibergen. Andere plekken dragen nog herinneringen met zich mee, zoals de huizen waarbij struikelstenen zijn geplaatst en de plek van de synagoge van Eibergen, die in 1961 werd afgebroken. Ook in Ruurlo zijn meerdere aanwijzingen voor een Joods verleden, variërend van enkele veldnamen tot verhalen over de Joodse inwoners uit de Tweede Wereldoorlog. Hetzelfde geldt voor Gelselaar, waar een perceel ligt dat Jödnkarkhof wordt genoemd. Wellicht is het zelfs raadzaam dit in een breder Achterhoeks perspectief te trekken.

7.7.15 Heden en verleden van religie

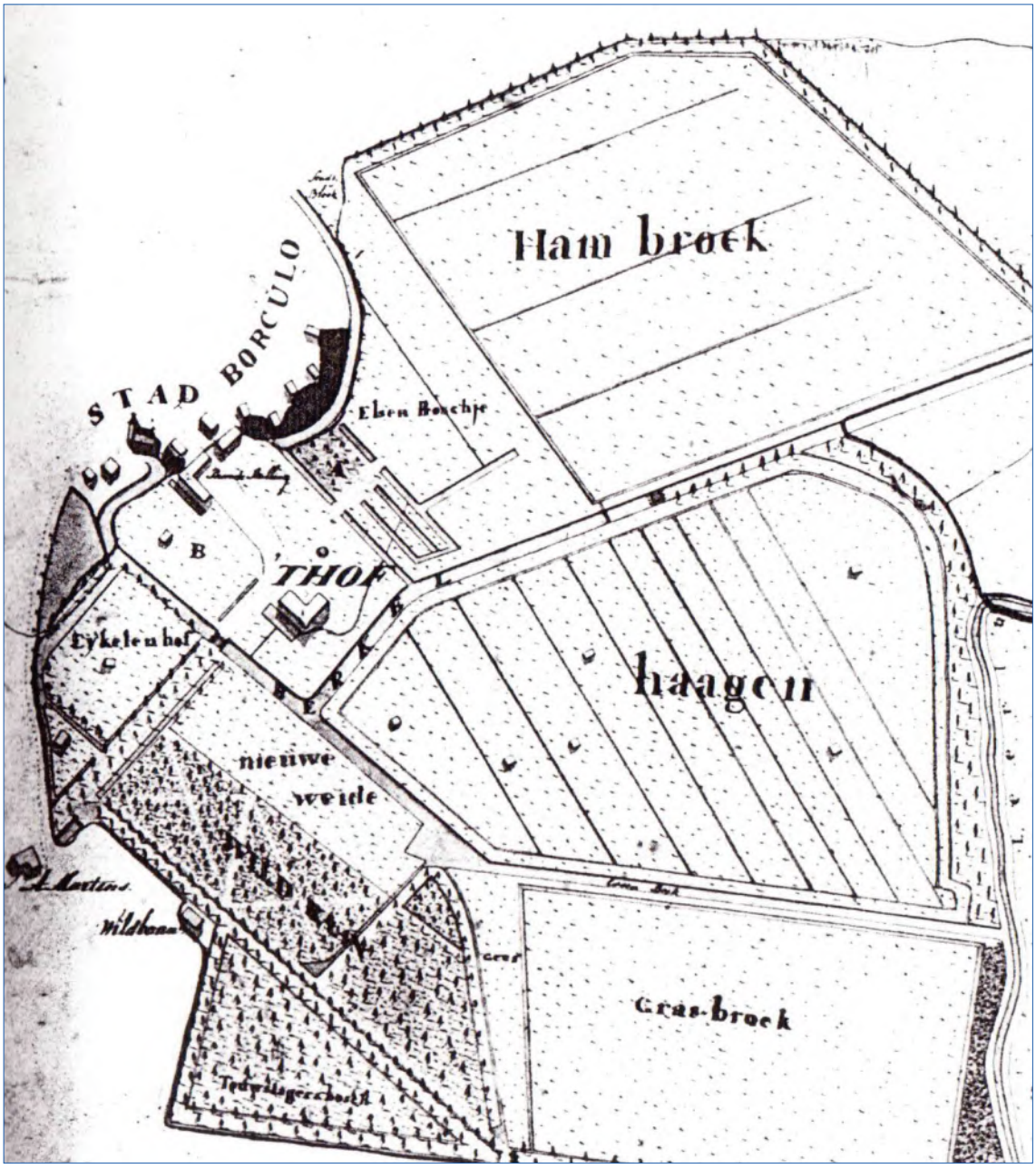
De gemeente Berkelland heeft een boeiende religieuze geschiedenis met een groot aantal aspecten. Daarbij denken we aan de middeleeuwse dorpskerken en parochies, de reformatie, de grenskapellen van Zwillbrock en Oldenkott, de schuilkerken van Rietmolen en de latere Leo-Stichting, het Joodse verleden van de regio en het Rijkse Roomse Leven zoals dat naast het protestantse kerkelijk leven in de late 19e en de 20e eeuw functioneerde. Naast de in deze regio overheersende secularisatie kwamen in de late 20e eeuw ook nieuwe stromingen en religies in de maatschappij op: zo zijn islamitische inwoners van Berkelland aangewezen op moskeeën in andere gemeenten (Haaksbergen, Winterswijk), en kwamen tegelijk kleine nieuwe christelijke richtingen op, zoals de evangelische gemeente die in Neede bijeenkwam of komt en de verenigde pinkster- en evangeliegemeente in Eibergen. Verleden en heden zijn op die manier met elkaar verbonden.

7.7.16 Omgracht Eibergen

Eibergen is een bijzondere plaats, vooral omdat de plaats een stad-in-wording was, maar dit nooit ten volle geworden is. Om de kern lag een gracht, en het is voor de lokale profilering interessant deze op enigerlei wijze in de openbare ruimte te accentueren. Daarmee kan Eibergen zich onderscheiden van dorpen in de omgeving, maar ook van het kasteelstadje Borculo. De aanstaande aanpak van het centrum biedt hiervoor een unieke kans.

7.7.17 Dorpsprofilering

Elk dorp in de gemeente Berkelland heeft zijn eigen geschiedenis en bijzondere karakteristieken. Die eigenheden kunnen gebruikt worden voor een profilering, ook ten opzichte van elkaar. Door dat te coördineren, kan de rijkdom en veelvormigheid van de gemeente Berkelland naar voren worden gebracht. Aan elk van de profielen kan vervolgens weer het nodige aan toeristisch-recreatieve mogelijkheden en uitvoeringsprojecten worden gekoppeld. Te denken valt bijvoorbeeld aan ‘kasteeldorp Ruurlo’, ‘omgracht Eibergen’, ‘burchtstad Borculo’ en ‘textieldorp Neede’.

Figuur 7.1. De opbouw van de buitenplaats Borculo in de 19e eeuw, met bij de woorden ’t Hof de restanten van het oude kasteel, en daaromheen onder meer de kwekerij voor jonge eiken (Eykelenhof), de aangrenzende weide, het jachtterein (Wildbaan) en de bijbehorende weilanden (bron: www.heerlijkheidborculo.nl).

7.7.18 Het Hof in Borculo

Iedereen begrijpt dat als het kasteel in Borculo dat we van een aantal prenten kennen niet in twee fasen rond 1760 en 1870 afgebroken was, Borculo een publiekstrekker van jewelste zou hebben gehad. Het deelt in dat opzicht echter zijn geschiedenis met twee andere kasteelstadjes in de Achterhoek, namelijk Bredevoort en Bronckhorst. Ook daar verdween het kasteel in de afgelopen eeuwen. Borculo is in die zin nog een gunstige uitzondering, omdat een oude villa nog de plaats van het kasteel markeert.
Dat betekent echter geenszins dat de potenties van het kasteelterrein aan de Hoflaan beperkt zouden zijn. Borculo doet nu weinig of niets met zijn bijzondere schatten van ’t Hof. Het meest representatieve onderdeel is wellicht nog de vervallen boomgaard met koeien in het noordelijke gedeelte, nabij de Lange Wal. De villa op de kasteelkelders daarnaast is in privéhanden en de omgeving ervan is in een matige onderhoudstoestand – en bovendien niet toegankelijk. Zuidelijk van de villa vinden we een rij van deels vooroorlogse (doch weinig monumentale) en deels naoorlogse (ontmoetingscentrum ’t Hof) bebouwing. Daarnaast en daaromheen liggen parkeerplaatsen voor de sportvelden die achter de lintbebouwing op de voormalige landerijen van het kasteel aangelegd zijn (figuur 7.1). Nog verder naar het zuiden langs de Hoflaan vinden we tennisbanen. Door deze invulling van matige kwaliteit – we kunnen ze nog het beste als ‘stadsrandfuncties’ benoemen – is de beleefbaarheid van ’t Hof gering en de ruimtelijke kwaliteit matig. De potentieel aanwezige cultuurhistorische kwaliteiten komen daardoor nauwelijks tot niet uit de verf.

Vanwege de vele functies in het gebied is een transformatie in één keer, ook vanwege de financiële consequenties, vermoedelijk niet haalbaar. We adviseren daarom een langetermijnvisie op te stellen voor de inrichting van het vroegere kasteeldomein – dus het kasteelterrein met bijbehorende landerijen – waarbij herstel van cultuurhistorische kwaliteiten voorop staat. Onderdeel daarvan zouden kunnen zijn:
- verplaatsing van bestaande functies naar terreinen elders in Borculo, bijvoorbeeld op het moment dat bestaande bebouwing of sportvelden aan een ingrijpende opknapbeurt toe zijn;
- herstel van de grote ruimtelijke structuur van de buitenplaats (bomenrijen, watergangen, verdeling rood en groen);
- herstel van de cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteiten van en rond de villa;
- visualisering van de plattegrond en de grachten van het kasteel in het terrein.

Als inhoudelijke onderlegger kan het gedetailleerde RAAP-rapport 1503 uit 2007, dat destijds in opdracht van de Stichting Kasteel ’t Hof is vervaardigd, nog altijd worden gebruikt.[126]

Voor inspiratie voor een dergelijke landschapsvisie met daaraan gekoppeld een gefaseerd uitvoeringsplan kan enerzijds gekeken worden naar recente herstelvisies voor nog min of meer intacte buitenplaatsen (vgl. de Cannenburgh in Vaassen), visualisering van verdwenen kasteelplaatsen in een stedelijke context (vgl. Culemborg, Hengelo [Ov], Vianen), maar ook naar meer ingrijpende visies voor sterk vervallen en partieel overbouwde tuinen en parken, zoals de Neue Tiergarten in Kleve van de hand van tuinarchitecten Rose en Gustav Wörner. Uiteraard zijn dit gecompliceerde en langdurige trajecten met veel betrokkenen, maar voor Borculo kan het een bijzonder waardevolle impuls zijn.

[126] Van Kempen e.a., 2007

7.7.19 De Berkel

In de 20e eeuw is de loop van de Berkel herhaaldelijk gewijzigd. Op de plekken waar oude Berkelmeanders als rudimenten bewaard zijn gebleven, zien we concentraties van erfgoed (Eibergen, Mallem). Het is daarom interessant om in samenwerking met het Waterschap Rijn en IJssel te verkennen op welke plekken het uitgraven van gedempte Berkelmeanders het plaatselijke cultuurlandschap een kwaliteitsimpuls kan opleveren.

7.7.20 Waardevol groen

Binnen het historisch opgaand groen is sprake van een bijzondere categorie, namelijk dat van het ‘oud groen’. Dit zijn plekken die al zeker 200 jaar met houtsingels of bos bedekt zijn. Naast een bijzondere cultuurhistorische waarde hebben ze ook een grote ecologische waarde. Recent onderzoek naar cultuurhistorisch en ecologisch waardevol oud groen is net voor de deadline van dit rapport beschikbaar gekomen via http://landschapinnl.nl/bronnen-en-kaarten/kaart-groen-erfgoed. De database is in de kaart verwerkt, en het is de moeite waard met deze kwaliteiten bij werkzaamheden rekening te houden. Dergelijk oud groen is immers relatief zeldzaam in Nederland; schattingen lopen uiteen, maar bedragen in alle gevallen maximaal 2-3% van het opgaand groen in Nederland.[127] In de gemeente Berkelland gaat het globaal om gebieden ten noordoosten van Neede, kleine deelgebieden bij Haarlo en Geesteren, het gebied tussen Ruurlo en Borculo (m.n. Beekvliet) en arealen ten zuidwesten en zuiden van Ruurlo. Het zwaartepunt van het oud groen ligt derhalve (zuid)westelijk van Borculo en rond Ruurlo.

[127] Symposium Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 1 juli 2016

Literatuur

In onderstaande lijst is alleen de literatuur opgenomen waarnaar in het rapport wordt verwezen. Literatuur die voor de kartering is gebruikt, is als bron in de desbetreffende GIS-bestanden opgenomen.

Anonymus, 2010. *Cultuurhistorische beschrijving, beheervisie en maatregelenplan Landgoed Ruurlo.* Beek & Kooiman Cultuurhistorie, BLG, Fennema Advies, SB4 Bureau voor Historische tuinen, parken en landschappen.

Brokamp, B., 2007. *Landweren in Nederland.* Doctoraalscriptie historische geografie, Universiteit Utrecht.

Brouwer-te Molder, M., P. Schengenga & C. di Paola, 2014. *Wederopbouwgebied Ruilverkaveling Beltrum. Analyse en aanbevelingen.* H+N+S, Amersfoort.

Craandijk, J., 1876. *Wandelingen door Nederland met pen en potlood, deel 2.* H.D. Tjeenk Willink, Haarlem.

Craandijk, J., 1888. *Nieuwe Wandelingen door Nederland.* H.D. Tjeenk Willink, Haarlem.

Demoed, H.B., 1987. *Mandegoed schandegoed: de markeverdelingen in Oost-Nederland in de 19e eeuw.* Zutphen.

Derks, G.J.M., 2008. *Historisch-geografisch onderzoek Hessenwegen in Oost-Nederland. "In het spoor van de hessen".* Gelders Genootschap, Arnhem.

Faassen, A. van, zonder jaar. *Neede's jam. The jam for the Upper Ten. De geschiedenis van de jamfabriek van de Tuinbouwmaatschappij "Gelderland" 1903-2003.* Historische Kring Neede/ Gemeente Neede, Neede.

Geijskes, S., 2016. *Advies oude lanen in gemeente Berkelland bij Ruurlo*. Team Landschap en Cultuurhistorie, Staatsbosbeheer.

Gelders Genootschap, 2012. *Berkelland beschreven. Cultuurhistorische gebiedsbeschrijving.* Arnhem.

Haperen, A. van, 2009. *Een wereld van verschil; landschap en plantengroei van de duinen op de Zeeuwse en Zuid-Hollandse Eilanden.* KNNV Uitgeverij, Zeist.

Hidding, M., J. Kolen & Th. Spek, 2001. *De biografie van het landschap: ontwerp voor een interdisciplinaire benadering van de landschapsgeschiedenis.* Essay NWO-Stimuleringsprogramma 'Bodemarchief in Behoud en Ontwikkeling'. Uitgave NWO, Den Haag.

Historische Vereniging 'Old Reurle', 1992. Transvaal dat lig in Reurle. Veldnamen binnen de ruilverkaveling van Ruurlo (incl. Barchem en Zwiep) en in Marienvelde. Ruurlo.

Jas, J., F. Keverling Buisman, E. Storms-Smeets, A. te Stroete & M. Wingens, 2013. *Kastelen in Gelderland.* Utrecht.

Jong, H. de, 2011. *Groot Apeldoorns landschapskookboek*. Wageningen.

Kempen, P.A.M.M. van, D. Bekius & H.P. Boer, 2007. Hof te Borculo, gemeente Berkelland; een inventariserend veldonderzoek (archeologisch, bouwhistorisch en historisch-geografisch). *RAAP-rapport* 1503. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.

Keunen, L.J., 2006. "... der grosse und kleine hoff undt darauff bestehendes dorpff Neede..." De ontwikkeling van de hof en het dorp Neede. *Kleine Reeks. Bijdragen tot de geschiedenis van Stad en Heerlijkheid Borculo*, deel 12(12): 17. Stichting Stad en Heerlijkheid Borculo, Borculo.

Keunen, L.J., manuscript. *Eeuwig grensland. Een historisch-geografische studie van Salland en de Achterhoek.*

Kuijlaars, P. & G. van Oosterom, 2012. *Klein Apeldoorns dorpenkookboek.* Wageningen.

Maas, L.H., & A.H.G. Schaars (red.), 1995. *Boerderij- en veldnamen in Borculo.* Doetinchem.

Maas, L.H., A.H.G. Schaars & G.A. te Lindert (red.), 2004. *Boerderij- en veldnamen in Eibergen.* Doetinchem.

Meerman, J.W., 2002. *Boerderij- en veldnamen in Neede.* Neede.

Pieko, L.A.J., 1993. *De passagie der Hessencarren: over Hessen en Hessenwegen.* Oldenzaal.

Pierik, H.J., F. Busschers, A. Bosch & K. Cohen, 2010. Geologie van de Needse Berg. *Grondboor & Hamer* 64(3).

Poelstra, J., A.E. de Graaf & R.J.M.M. Schramm, 2011. *Cultureel erfgoed en ruimte: gebieds- en ontwikkelingsgerichte erfgoedzorg in de ruimtelijke ordening.* Amsterdam.

Renes, J., 1988. *De geschiedenis van het zuidlimburgse cultuurlandschap.* Assen.

Rooi, C.J. de, 2005. *Water stroomt waar het niet gaan kan. De ontwikkeling van het bekenstelsel in de Achterhoek.* Scriptie Wageningen Universiteit, Wageningen.

Rooi, C.J. de, 2006. *Waar de venen groeiden. De situering en transformatie van veengebieden in de Achterhoek.* Scriptie Wageningen Universiteit, Wageningen.

Roos, T. de & J. de Roos, 1995. *Gemeentehuizen in Gelderland; van Aalten tot Zutphen.* Arnhem/ Groningen.

Schaars, A.H.G., 1974. *De bosbouw van het Entel in de tweede helft van de achttiende eeuw.* Zutphen.

Spek, Th., 2004. *Het Drentse esdorpenlandschap: een historisch-geografische studie*. Matrijs, Utrecht.

Vaarwerk, B.H.M. te, 2001. *De Hof te Vaarwerk en zijn bewoners 1188-1900*. Eibergen.

Vangheluwe & Spek, 2008. De laatmiddeleeuwse transitie van landbouw en landschap in de Noord-Brabantse Kempen. *Historisch-Geografisch Tijdschrift* 26(1): 1-23.

Veen, S. van der, 2012. Plangebied Voorstad 6, gemeente Berkelland; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek. *RAAP-notitie* 4104. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Willemse, N.W. & L.J. Keunen, 2015. Archeologie in de gemeente Berkelland. Een actualisatie van de archeologische waarden- en verwachtingskaart. *RAAP-rapport* 2878. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Overzicht van bijlagen en losse kaart-bijlagen

Bijlage 1. Aanbevelingen voor vervolgonderzoek.
Bijlage 2. Aanbevelingen voor presentatie.

Kaartbijlage 1. Cultuurhistorische kenmerkenkaart (5 bladen).
Kaartbijlage 2. Cultuurhistorische waarderingskaart.

Bijlage 1: Aanbevelingen voor vervolg-onderzoek

1.1 Lacunes en detailniveau

Na uitvoering van de inventarisatie en integratie van de beschikbare informatie zijn enkele lacunes in de kennis over de Berkellandse cultuurhistorie opgedoken, waarvan invulling niet voorzien was in het Plan van Aanpak dat ten grondslag ligt aan de huidige cultuurhistorische waardenkaart. We zullen ze achtereenvolgens behandelen. Ze staan in willekeurige volgorde.
Onderstaande opsomming is niet compleet. Op elk van de onderscheiden thema's kan verder ingezoomd worden, bijvoorbeeld op het moment dat ingrepen op een heel lokaal schaalniveau plaatsvinden en detailkennis noodzakelijk is. De cultuurhistorische waardenkaart is immers, ondanks het nagestreefde detailniveau, een kaart op gemeentelijk schaalniveau. Te denken valt onder meer aan een verdere invulling van aard van verharding en profiel van wegen (zie § 1.4) en soortensamenstelling en onderhoudstoestand van historisch groen.

In het kader van een eventuele beleidsnota cultuurhistorie (zie § 7.2) kan ook worden gedacht aan een onderzoeksagenda voor cultuurhistorie. Daarin zou één en ander dan vollediger en systematischer kunnen worden uitgewerkt dan nu hier is gedaan.

1.2 Landschappen

Dynamiek in het landschap

Voor de kartering van het landschap zijn we, uiteraard, uitgegaan van het huidige cultuurlandschap en de dynamiek van de laatste eeuwen. Dat kaartbeeld zou je, op basis van verdiepend onderzoek, kunnen aanscherpen tot een beeld met meer historische diepgang. Daarbij denken we in de eerste plaats aan de kennis die we hebben over het vol- en laat-middeleeuwse cultuurlandschap, waarin boerderijverplaatsingen en verleggingen van hoofdstromen van beken een niet te onderschatten impact op het Berkellandse cultuurlandschap hadden.
Onderdeel van die dynamiek is ook de rijke landschapsgeschiedenis van het Ruurlose Broek en Zieuwent, een gebied dat door de huidige gemeenten Bronckhorst, Oost Gelre en Berkelland gedeeld wordt. Historisch kaartmateriaal vanaf de 17e eeuw toont ons nog de rijkdom aan venen, horsten en daarmee gepaard gaande floristische en faunistische waarden. Een soortgelijk betoog kunnen we voor de Berkel houden, waarvan fraaie kaarten vanaf de 16e eeuw bewaard zijn gebleven.

Aardkundige waarden

Ten behoeve van de archeologische waarden- en verwachtingskaart is ook een fysisch-geografische kartering uitgevoerd. Het fysisch landschap is daarmee getypeerd. Wat echter ontbreekt, is een overzicht van de waarden: waar zijn nog bijzondere aardkundige fenomenen te herkennen? Daaronder scharen we ook de steilranden, door mensenhanden ontstane overgangen van hoge essen naar lagere gronden. Hetzelfde geldt voor locaties van dagzomende miocene klei.

Analyse van landschapsontwerpen

De landschapstypering zoals deze nu op de kaart is opgenomen, is in de eerste plaats het resultaat van een analyse van historisch kaartmateriaal gecombineerd met historische kennis uit literatuur en manuscripten. Hoe dichter we echter bij onze huidige tijd komen, hoe vaker er ontwerpen voor deelgebieden bewaard zullen zijn gebleven. We denken dan in de eerste plaats aan jonge heide- en broekontginningen, waarbij we beter dan voorheen in staat zijn om de wegen- en waterlopenstructuur te karteren en de achterliggende motivatie voor de opzet van een gebied te begrijpen. Ook voor ruilverkavelingen kan iets dergelijks gedaan worden, zoals de analyse van de ruilverkaveling Beltrum al laat zien. Al met al kan een dergelijke slag de onderbouwing van de cultuurhistorische waardenkaart met name voor wat betreft de jongere landschappen aanzienlijk verstevigen en informatie voor verdere uitwerking en detaillering bieden.

1.3 Landschapselementen

Infrastructuur

Op de kaart staan de bewaard gebleven en verdwenen tracés van wegen aangegeven, maar dit zegt niet veel over de toestand waarin deze wegen zich bevinden. Resten van klinkerbestrating en onverharde paden kunnen een hogere cultuurhistorische waarde hebben dan geasfalteerde wegen. Daarnaast kan bij verharde wegen gedacht worden aan bijzondere objecten in de openbare ruimte, zoals eventuele natuurstenen trottoirbanden uit de vroege 20e eeuw.

Ook een nadere duiding van de verschillende wegen en paden kan interessant zijn. Zo zijn de historische routes die als kerkenpaden gebruikt zijn, nog niet als zodanig geïdentificeerd. Dat geldt zowel voor de paden naar de dorpskerken als de paden richting de grenskapellen van Zwillbrock en Oldenkott.

Daarnaast is onzeker of er daadwerkelijk een Hessenweg langs Neede, Mallem en Rekken heeft gelopen. Nader onderzoek daarnaar is wenselijk.

Brinken

In de lopende tekst constateerden we al dat er in de gemeente Berkelland vele brinken gelegen moeten hebben. Al vóór 1832 lijken ze grotendeels geprivatiseerd te zijn. Het vraagt nader plaatsgebonden onderzoek om de contouren en ontwikkeling van individuele brinken uit de doeken te doen.

Afwateringen

De gemeente Berkelland kent een zeer fijnmazig patroon aan gegraven afwateringen. In de praktijk zijn dat veelal rechte of licht gebogen watergangen, die lokaal ook wel ‘goten’ worden genoemd. Door de fijnmazigheid van dit patroon én moeilijkheid deze op basis van topografische kaarten in beeld te brengen – vaak zijn ze niet van perceelsgrenzen te onderscheiden – is een aanvullende slag om dit patroon te karteren, wenselijk. Op de huidige kaart vallen er namelijk gaten in de lijnstukken, omdat het verloop niet altijd duidelijk is.

Oud groen

Onder de adviezen voor inrichting (§ 7.7.20) hebben we reeds gewezen op het bijzondere oud groen, plekken die al meer dan 200 jaar met opgaand groen bedekt zijn, in de gemeente Berkelland.

Naast de verwerking van deze informatie in de cultuurhistorische waardenkaart is het wenselijk dit beeld door veldwerk verder te vervolmaken, en daarmee ten behoeve van het landschapsbeheer de barrières tussen historisch landschap en ecologie te slechten door het uitvoeren van goede floristische inventarisaties op basis van een historische bureaukartering.

Bijzondere bomen
Binnen de categorie ‘historisch groen’ is voornamelijk gekeken naar bosjes, houtsingels en laanbomen. Solitaire bomen of bijzondere bomen binnen grotere gehelen zijn niet meegenomen. Het is aanbevelenswaardig een dergelijke lijst met dit doel samen te stellen, waarbij onder meer herinneringsbomen en bijzondere markeringsbomen (zoals op de wal rond de konijnenwarande van Ruurlo) een plek zouden dienen te krijgen. De Kroezeboom van Ruurlo is overigens als gemeentelijk monument op kaart gezet.

Bosbouw
Berkelland kent een aantal bossen van respectabele leeftijd. We hebben ze gelokaliseerd, maar over de bosbouwpraktijk die hierachter schuilgaat en de kleine elementen die zich in de bospercelen kunnen bevinden, is nog weinig bekend. Hetzelfde geldt voor het verspreidingsbeeld van bossen met rabatten, die in Berkelland talrijk lijken te zijn.

Rooilijnen
Binnen en buiten de bebouwde kom verwijzen rooilijnen vaak niet alleen naar specifieke ontwerpprincipes van een landschapsarchitect of stedenbouwkundige. Ze kunnen ook duiden op de ligging van een vroegere weg, of een verdwenen waterloop. Met name bij onregelmatigheden in de bebouwde kom moet hiermee rekening worden gehouden. Een nadere inventarisatie kan dergelijke plekken in beeld brengen en de ‘fijne details’ van de stedelijke omgeving blootleggen.

Markegrenzen
In dit rapport hebben we een kaart opgenomen van de historische gemeentegrenzen, zowel die van vóór 2000 als gemeentegrenzen die al eerder verdwenen zijn. Wat in het verleden echter een minstens zo grote rol speelde waren de markegrenzen. Deze marken hebben merendeels pas in de 19e eeuw opgehouden te bestaan, maar toch bleek het niet eenvoudig om de grenzen op perceelsniveau nauwkeurig te trekken. Daar is waarschijnlijk een nauwkeurige analyse van de kadastrale gegevens voor nodig – de marken werden immers als eigenaar van de heidevelden genoteerd – in combinatie met aanvullingen uit de verschillende markearchieven. Waarschijnlijk is er dan een preciezer beeld te schetsen dan wat er nu op basis van vrij grof getrokken grenzen in diverse publicaties beschikbaar is.

Landweren
Op de kenmerkenkaart hebben we een groot aantal zekere en minder zekere landweren opgenomen. Door gericht archiefonderzoek is hier nog een slag in te maken, zoals we eerder in dit rapport al constateerden. Samen met de omliggende gemeenten leent dit zich goed voor een regionaal, en zelfs grensoverschrijdend, op te pakken thema. In Westfalen wordt hier momenteel door gericht onderzoek veel aandacht aan besteed, en ideeën bestaan om dit toeristisch-recreatief uit te gaan nutten via het project ‘Betwist grensland’.

Kleine objecten en straatmeubilair

De cultuurhistorische waardenkaart is afgebeeld op een gemeentelijk schaalniveau (schaal 1:10.000) met een overigens fijnere karteringsschaal (gemiddeld schaal 1:2.500). Inzoomend op één enkel terrein is de inventarisatie ongetwijfeld nog te verfijnen, bijvoorbeeld door opname van kleine landschapselementjes in terreinen. Dergelijke elementen dienen met name door veldwerk te worden verzameld. Een belangrijk voorbeeld hiervan zijn de grenspalen, waarvan het aannemelijk is dat er nog meer in het terrein te vinden moeten zijn dan we nu op kaart hebben opgenomen. Qua straatmeubilair denken we onder meer aan lantaarnpalen,[128] bushokjes/abri's, trottoirbanden en telefoon- en elektriciteitspalen.

1.4 Historische bouwkunst en stedenbouw

Een volledig overzicht van historische bouwkunst

De gemeente Berkelland beschikt over een vrij uitvoerige rijks- en gemeentelijke monumentenlijst en een geactualiseerde lijst met MIP-panden. Een volledige, uniforme inventarisatie van cultuurhistorisch waardevolle gebouwde objecten op het gemeentelijk schaalniveau, dus op lokale schaal van belang, ontbreekt evenwel. Het maken van zijn volledige lijst is aanbevelenswaardig, omdat nu nog teveel panden op geen enkele manier in beeld zijn. Ook kan in een dergelijke herziening een bouwhistorische verwachtingslaag worden geïntegreerd, zoals daarvoor al in de gebiedsbeschrijving een aanzet is gegeven.

Stormrampen

Over de twee stormrampen die de gemeente troffen, die van 10 augustus 1925 en die van 1 juni 1927, zijn in veel publicaties beschreven. Wat echter nog ontbreekt is een gedetailleerd ruimtelijk overzicht van de baan van de cycloon resp. de buienlijn in combinatie met de beschadigde bebouwing, die naderhand óf werd hersteld óf door nieuwbouw werd vervangen. Dergelijke informatie kan zinvol zijn om beleid te kunnen voeren op het erfgoed dat aan deze historische gebeurtenissen herinnert, bijvoorbeeld in de vorm van wederopbouwarchitectuur of zichtbaar schadeherstel.

Erfinrichting

Op het schaalniveau van erfinrichting hebben we in deze analyse, vanwege de gemeente-brede insteek, niet veel bestudeerd. De historische nederzettingslocaties vormen samen met de monumentale en beeldbepalende bebouwing daarvan de belangrijkste onderdelen. Wat een belangrijk ontbrekend onderdeel is, is een analyse van de erfstructuur en een daarop gebaseerde typologie. Hoe stonden de gebouwen, waar vonden binnen de erven verschillende functies een plek? Gekoppeld aan de landschappen kan daarvan een typologie worden opgesteld, immers wetend dat een oud erf in het kampenlandschap er heel anders uitziet en/of zag dan een jong erf in een heideontginning.

Stedenbouwkundige typering, waardering en analyse

Een historisch-stedenbouwkundige typering is niet in de cultuurhistorische waardenkaart opgenomen. Net als de landschappen is echter ook het stedelijk weefsel stedenbouwkundig integraal en vlakdekkend te typeren met typen als 'stratenverkaveling', 'historische linten',

[128] Op de kaart is al de bijzondere betonnen paal aan de Hummelweide in Eibergen meegenomen. Ook de lantaarnpalen die in Neede aan de Nieuwstraat aan de gevels bevestigd zijn, zijn wellicht interessant.

‘functionalistische open verkaveling (CIAM)’, ‘woonerven’ en ‘thematische stedenbouw’. Ter duiding en verfijning daarvan kunnen ook structuurlijnen en -vlakken worden opgenomen, zoals de wegen- en groenstructuur die onderdeel uitmaken van de respectievelijke stedenbouwkundige ontwerpen. Ook een waardering is hierover uit te spreken: is een woonbuurt of andere stedenbouwkundige eenheid van dit type een representatief, goed ontworpen en goed bewaard voorbeeld vergeleken met andere woonbuurten of stedenbouwkundige eenheden van hetzelfde type in Gelderland/Nederland? Kartering volgens deze lijn kan leiden tot planologische en inrichtingsadviezen ten aanzien van de ontwerpkwaliteiten en de huidige toestand waarin de woonbuurten verkeren. Dit kan inhoudelijk onderbouwd worden met een historisch-stedenbouwkundige analyse van de stedenbouwkundige plannen die in de loop van de jaren voor de verschillende kernen gemaakt zijn en deels wel, deels niet zullen zijn uitgevoerd. Dergelijke analyses leiden doorgaans tot interessante inzichten over hoe de stedenbouwkundige opzet van een kern ooit bedoeld was en door de jaren veranderde c.q. meeboog met nieuwe ideeën over functioneren van een (verzorgings)kern.

1.5 Immaterieel erfgoed

Toponiemen

Met de digitalisering van de historische toponiemen uit bestaande publicaties is een eerste, zeer grote stap gezet in de digitalisering. Tegelijk is echter gebleken dat deze collectie zeker niet volledig is. Aanvullende kaart- en archiefstudie kan veel meer toponiemen aan het daglicht brengen.

Volksverhalen en gebeurtenissen

Toponiemen vormen één vorm van immaterieel erfgoed, maar volksverhalen en gebeurtenissen zijn een andere. Omdat het schaalniveau natuurlijk verschilt (van nationaal tot individueel belang) zijn volksverhalen en gebeurtenissen zeer talrijk. Vooraf zal duidelijk gedefinieerd moeten worden welk type verhalen en gebeurtenissen opgenomen gaat worden, waarna materiaal verzameld moet gaan worden. Dat de lokale bevolking daarin een belangrijke rol dient te spelen, is evident.

Bijlage 2: Aanbevelingen voor presentatie

2.1 Digitale publiekspresentatie

De cultuurhistorische waardenkaart en het GIS daarachter bieden een rijke bron aan informatie. Er zijn talloze manieren om het publiek in deze kennis te laten delen en zelf informatie te laten aanvullen. Het is nu ook mogelijk om het publiek via een relatief eenvoudig te vervaardigen applicatie *online* als het ware het GIS te laten bedienen, en lagen aan- en uit te laten zetten. Het beheer van deze GIS-viewer kan extern worden georganiseerd.

Er zijn verschillende varianten voor publiekspresentatie denkbaar. De verdere uitbouw kan bijvoorbeeld modulair worden geregeld, zodat daar uiteindelijk bijvoorbeeld ook beeldmateriaal aan kan worden toegevoegd. Er kan echter ook worden volstaan met een één-op-één-vertaling van de bestaande cultuurhistorische waardenkaart. Raadpleging kan bijvoorbeeld via een internetbrowser op de pc of een app op de mobiele telefoon.

2.2 De cultuurhistorische atlas als verbeelding

Een cultuurhistorische atlas zou in de eerste plaats, ter onderscheid van deze cultuurhistorische waardenkaart, een uitgebreider en interdisciplinair landschapshistorisch verhaal moeten bevatten, met kaarten die dat daarbij verbeelden. Dergelijke atlassen zijn inmiddels verschenen van Winterswijk, Nunspeet en de Overijsselse Vecht. Vaak waren de grote oplages in korte tijd uitverkocht.

In de atlas hoort ook enige *oral history* thuis. Daarin past bijvoorbeeld ook de huidige perceptie van ons verleden: hoe zouden mensen hun buurtschap of dorp karakteriseren? Daarbij kunnen ook per dorp of buurtschap meerdere bijzondere plekken onder de loep genomen worden, waar de informatie uit de verschillende kaartlagen en die van mensen die er wonen bij elkaar wordt gebracht.

2.3 Integratie in gemeentelijk toeristisch-recreatief beleid

De vele informatie in de cultuurhistorische waardenkaart biedt uiteraard veel mogelijkheden als input voor nieuwe ideeën voor het gemeentelijk toeristisch-recreatief beleid, maar ook richting Achterhoek Toerisme kan het een belangrijk vertrekpunt voor nieuwe wegen zijn. Het gaat daarbij niet alleen om routes, maar ook om thematische programma's, evenementen, etc. Op basis van de meest recente ideeën over gebruik van cultuurhistorie richting een breed publiek (op basis van de kernbegrippen intensivering, informalisering, individualisering, internationalisering en informatisering) is veel nieuws en spannends in Berkelland mogelijk.

… waarheen de zandweg tusschen de velden ons leidt …

Cultuurhistorische kenmerkenkaart, gemeente Berkelland
RAAP-rapport 3102, kaartbijlage 1, blad 1, schaal 1:10.000

gemeente Berkelland | RAAP

HISTORISCH CULTUURLANDSCHAP

Kampontginningen met plaatselijk esdek

- KA1 open akker
- KA2 open akker, herkenbaar opgebouwd uit kleinere kampen
- KA3 oude kampontginning
- KA4 broedje oude kampontginning
- KA5 droge kampontginning, enigszins regelmatig
- KA6 kleinschalige kampontginning
- KA7 vochtige kampontginning
- KA7a vochtige kampontginning, enigszins regelmatig
- KA7b broedje vochtige kampontginning
- KA7c vochtige kampontginning, sterk verkaveld - hoge dichtheid
- KA7d vochtige kampontginning, sterk verkaveld - lage dichtheid
- KA7 randzone van de heide

Beekdalen en broeken

- BK1 beekdal in het kampenlandschap
- BK2 breed beekdal van de Berkel
- BK3 bovenstroom in het broek
- BK4 randzone van het broek
- BK5 kleinschalige broekontginning
- BK6 ontwaterde broekontginning
- BK7 verspreide maatontginning
- BK8 buitenplaats of ontworpen bedrijfseenheid

Landgoederen en buitenplaatsen

- LB1 oude buitenplaats in het kampenlandschap
- LB2 oude buitenplaats in het beekdallandschap
- LB3 jonge buitenplaats in het beekdallandschap
- LB4 jonge buitenplaats in de heide- en broekontginningen

Oude bossen

- OB1 oud bos met landgoedkenmerken
- OB2 oud bos
- OB3 meervoks

Jonge heide- en broekontginningen

- HK1 jonge grootschalige broekontginning
- HK2 jonge kleinschalige broekontginning
- HE jonge heidebebossing
- HB jonge heidebebossing met landgoedkenmerken
- HE1 jonge heideontginning met perceelsrandsbeplanting
- HE2 jonge heideontginning met mozaïekkarakter

Niet-ontgonnen terreinen

- HEI heide met opgaand bos

Sterk veranderde landschappen

- ZA1 zandwinningsplas

Historische kernen

- bg1 borgmarsstad
- vo1 voorstad
- lb1 lintbebouwing langs stedelijke uitvalsweg
- ed1 esdorp
- sd1 straatdorp
- sd2 straatdorp, secundaire uitbreiding
- sd3 straatdorp, enigszins diffuus

LANDSCHAPSELEMENTEN

Infrastructuur

wegen
- weg, voor 1832
- weg, voor 1832, verschoven
- weg, voor 1832, verdwenen
- pad, voor 1832
- pad, voor 1832, verdwenen
- weg, 1832-1900
- weg, 1832-1900, verdwenen
- pad, 1832-1900
- pad, 1832-1900, verdwenen
- oude doorgaande route
- Heiserweg
- rijksstraatweg
- provinciale straatweg
- tol
- karrensporen

sporenwegen
- spoorlijn
- spoorlijn, trace herkenbaar
- spoorlijn, verdwenen
- tramlijn, trace herkenbaar
- tramlijn, verdwenen
- station, bestaand
- station, nu verdwenen
- halte, nu herkenbaar
- halte, nu verdwenen
- stoplicht, nog herkenbaar
- stoplicht, nu verdwenen
- wachtpost, bestaand
- wachtpost, nu verdwenen
- spoorbrug, bestaand
- spoorbrug, nog herkenbaar
- kilometerpaal, bestaand

Waterstaat
- beek, voor 1832
- beek, na 1832 verlegd
- beek, voor 1832, verdwenen
- afwatering, voor 1832
- afwatering, na 1832 verlegd
- afwatering, voor 1832, verdwenen
- beek, 1832-1900
- beek, 1832-1900, nu verlegd
- beek, 1832-1900, verdwenen
- afwatering, voor 1900
- afwatering, voor 1900, verdwenen
- waterput
- bruglocatie
- vondstlocatie
- sluislocatie
- stuwlocatie
- moeras, bestaand
- moeras, verdwenen
- moerrelict, herkenbaar
- moerrelict, verdwenen

Opgaand groen
- bomenrij, voor 1900
- bomenrij, voor 1965
- opgaand groen, voor 1900
- opgaand groen, voor 1965
- oud groen, op basis van veldonderzoek
- oud groen, op basis van kaartanalyse

Verkaveling
- kavelgrens, voor 1832
- contouren ruilverkaveling Beltrum

Relief
- steilrand
- steilrand, verdwenen
- wal

Bestuur

historische bocalies
- historische bocalie grenspaal
- historische bocalie grenspaal (hout)
- historische bocalie grenspaal (steen)
- historische bocalie grenssteen
- historische bocalie grensmarkerende zandhoop
- galg, voor 1832 verdwenen
- gemeentehuis, bestaand
- gemeentehuis, verdwenen
- grens tussen marken en overheidsdomeinen

reliëfen
- grenspaal, rijksgrens Prussen/Duitsland-Nederland
- grenspaal
- grenssteen

Economie en nijverheid
- winningskuil
- fabrieksterrein
- ballastput
- stortplaats
- keienlarij
- eendenkooi
- waranda

Maatschappij
- zorginstelling

Religie en funerair erfgoed
- ternen met ifsteile bebkerts
- kerkhof, bestaand
- kerkhof, nog herkenbaar
- kerkhof, nu verdwenen
- begraafplaats, bestaand
- begraafplaats, nu verdwenen
- markering in weglijst
- markeringsteen

Oorlog en defensie

Late Middeleeuwen / vroege Nieuwe Tijd (1200-1650)
- landweer
- landweer, verdwenen
- mogelijke landweer

Tachtigjarige Oorlog (1568-1648)
- circumvallatielinie, bovengronds herkenbaar
- circumvallatielinie, bovengronds niet herkenbaar
- circumvallatielinie, bovengrondse herkenbaarheid onbekend

Lange Tile eeuw (1815-1914)
- schietbaan
- kogelvanger

Eerste Wereldoorlog (1914-1918)
- monument (WOI)

Tweede Wereldoorlog (1940-1945)
- monument (WOII)
- oorlogsgraf
- oorlogsschade
- schuilhol
- schuilkelders
- werkkamp

Politionele Acties (1945-1949)
- monument (PA)

Koude Oorlog (1945-1991)
- militair terrein

Recreatie en toerisme
- dooltuf
- zwembad

Straatmeubilair
- lantaarnpaal

HISTORISCHE BOUWKUNST EN STEDENBOUW

Historische bouwkunst

beschermde objecten en gebieden
- rijksmonument
- gemeentelijk monument
- beschermd stads- en dorpsgezicht
- beschermde buitenplaats

beeldbepalende bebouwing
- MIP-object
- beeldbepalend pand (Gelselaar)

Stedenbouw

historische nederzettingslocaties (1832)
- boerderij of woonhuis
- boerderij of woonhuis, voor 1832 verdwenen
- schuur en/of schaapskooi
- kerk
- kapel
- pastorie
- school
- kasteel
- kasteel, voor 1832 verdwenen
- bijgebouw kasteel
- bijgebouw kasteel, voor 1832 verdwenen
- bijgebouw landhuis
- poortgebouw, voor 1832 verdwenen
- kantoor
- kalkoven
- steenoven
- watermolen
- watermolen, voor 1832 verdwenen
- windmolen
- roomden
- bouwblok
- gracht, nog bestaand
- gracht, contouren nu merendeels als historisch
- gracht, nog herkenbaar
- gracht, nu verdwenen
- omgracht terrein
- stad
- kolk
- vijver

bebouwingslocaties (1832-1900)
- kerk, verdwenen
- windmolen, verdwenen
- internaat met kapel, verdwenen
- school, bestaand
- school, verdwenen

Antwerpsbomen
- molenbiotoop
- landgoederen, vóór 1850
- landgoederen, 1850 - 1900

IMMATERIEEL ERFGOED

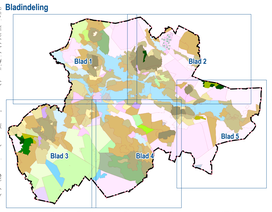
Toponiemen

Bonk boerderijnaam
Kenken veldnaam

OVERIG

- onderzoeksgebied

Bladindeling

… waarheen de zandweg tusschen de velden ons leidt …
Cultuurhistorische kenmerkenkaart, gemeente Berkelland
RAAP-rapport 3102, kaartbijlage 1, blad 2, schaal 1:10.000

gemeente Berkelland | RAAP

HISTORISCH CULTUURLANDSCHAP

Kampontginningen met plaatselijk essen
- open akker
- open akker, herkenbaar opgedeeld uit kleinere kampen
- oude kampontginning
- boerlse oude kampontginning
- jonge kampontginning, enigszins regelmatig
- kleinschalige kampontginning
- vochtige kampontginning
- vochtige kampontginning, enigszins regelmatig
- boerlse vochtige kampontginning
- vochtige kampontginning, sterk verkaveld - hoge dichtheid
- vochtige kampontginning, sterk verkaveld - lage dichtheid
- randzone van de heide

Beekdalen en broeken
- beekdal in het kampenlandschap
- breed beekdal van de Berkel
- bovenstroom in het broek
- randzone van het broek
- kleinschalige broekontginning
- onregelmatige broekontginning
- verspreide maatontginning
- bultenplaats of ontworpen bedrijfswerkheid

Landgoederen en bultenplaatsen
- oude bultenplaats in het kampenlandschap
- oude bultenplaats in het beekdallandschap
- jonge bultenplaats in het beekdallandschap
- jonge bultenplaats in de heide- en broekontginningen

Oude bossen
- oud bos met landgoedkenmerken
- oud bos
- meerebos

Jonge hoog- en broekontginningen
- jonge grootschalige broekontginning
- jonge kleinschalige broekontginning
- jonge heidebebossing
- jonge heidebebossing met landgoedkenmerken
- jonge heidecontginning met perceelsrandbeplanting
- jonge heidecontginning met mozaïekkarakter

Niet-ontgonnen terreinen
- hoofdzakelijk heide met opgaand bos
- heide met opgaand bos

Sterk veranderde landschappen
- zandwinningsplas

Historische kernen
- bolgronwerfstel
- vorenlaat
- linttebouwing langs stedelijke uitvalsweg
- esdorp
- straatdorp
- straatdorp, secundaire uitbreiding
- straatdorp, enigszins diffuus

LANDSCHAPSELEMENTEN

Infrastructuur
- weigen
- weg, voor 1832
- weg, voor 1832, verschoven
- weg, voor 1832, verbreed
- pad, voor 1832
- pad, voor 1832, verbreend
- weg, 1832-1900
- weg, 1832-1900, verbreend
- pad, 1832-1900
- pad, 1832-1900, verbreend
- oude doorgaande route
- Hessenweg
- rijksstraatweg
- provinciale straatweg
- tol
- karrensporen

spoorwegen
- spoorlijn
- spoorlijn, trace herkenbaar
- spoorlijn, verdwenen
- tramlijn, trace herkenbaar
- tramlijn, verdwenen
- station, bestaand
- station, nu verdwenen
- halte, nog herkenbaar
- halte, nu verdwenen
- stopplaats, nog herkenbaar
- stoppplaats, nu verdwenen
- wachthost, bestaand
- wachthost, nu verdwenen
- spoorbrug, bestaand
- spoorbrug, nog herkenbaar
- kilometerpaal, bestaand

Waterstaat
- beek, voor 1832
- beek, na 1832 verlegd
- beek, voor 1832, verbreend
- afwatering, voor 1832
- afwatering, na 1832 verlegd
- afwatering, voor 1832, verbreend
- beek, 1832-1900
- beek, 1832-1900, nu verlegd
- beek, 1832-1900, verbreend
- afwatering, voor 1900
- afwatering, voor 1900, verbreend
- voorbeltcastle
- brugkuvelle
- vondelcastelle
- sluiskuvelle
- stuwkuvelle
- moeras, bestaand
- moeras, verdwenen
- molenkuil, herkenbaar
- molenkuil, verdwenen

Opgaand groen
- bomenrij, voor 1900
- bomenrij, voor 1965
- opgaand groen, voor 1900
- opgaand groen, voor 1965
- oud groen, op basis van veldonderzoek
- oud groen, op basis van kaartanalyse

Verkaveling
- kavelgrens, voor 1832
- contouren ruilverkaveling Beltrum

Relief
- aarden wal

Bedrijf
- historische locatie grenspaal
- historische locatie grenspaal (hout)
- historische locatie grenspaal (steen)
- historische locatie grenssteen
- historische locatie grensmarkerende zandhoop
- galg, voor 1832 verdwenen
- gemeentehuis, bestaand
- gemeentehuis, verdwenen
- grens tussen marken en overheidsdomeinen

Militair
- grenspaal, rijksgrens Pruisen/Duitsland-Nederland
- grenspaal
- grenssteen

Economie en vrijetijd
- winningskuil
- bdrijfskolenen
- ballastput
- stortplaats
- kwekerij
- eendenkooi
- veranda

Maatschappij
- zorginstelling

Religie en funerair erfgoed
- terrein met rituele betekenis
- kerkhof, bestaand
- kerkhof, nog herkenbaar
- kerkhof, nu verdwenen
- begraafplaats, bestaand
- begraafplaats, nu verdwenen
- markering in weglijk
- markeringsteen

Oorlog en defensie
Late Middeleeuwen / vroege Nieuwe Tijd (1200-1650)
- landweer
- landweer, verdwenen
- ringwal/wal verdwenen

Tachtigjarige Oorlog (1568-1648)
- circumvallatielinie, bovengronds herkenbaar
- circumvallatielinie, bovengronds niet herkenbaar
- circumvallatielinie, bovengronds herkenbaarheid onbekend

Lange Tijd vrede (1815-1914)
- schietbaan
- hoganengel

Eerste Wereldoorlog (1914-1918)
- monument (WO1)

Tweede Wereldoorlog (1940-1945)
- monument (WO2)
- oorlogsgraf
- oorlogsschade
- schuilhol
- sluitelstelen
- werkkamp

Politieke Acties (1945-1948)
- monument (PA)

Koude Oorlog (1945-1991)
- militair terrein

Recreatie en toerisme
- dissthof
- zwembad

Straatmeubilair
- lantaarnpaal

HISTORISCHE BOUWKUNST EN STEDENBOUW

Historische bouwkunst
beschermde objecten en gebieden
- rijksmonument
- gemeentelijk monument
- beschermd stads- en dorpsgezicht
- beschermde buitenplaats
bedrijfsgebiedsvisie bebouwing
- MIP-object
- bedrijfsgebied pand (Gebieker)

Stedenbouw
historische nederzettingslocaties (1832)
- boerderij of woonhuis
- boerderij of woonhuis, voor 1832 verbreven
- schuur en/of schaapskooi
- kerk
- kapel
- pastorie
- school
- kasteel
- kasteel, voor 1832 verbreven
- bijgebouw kasteel
- bijgebouw kasteel, voor 1832 verbreven
- bijgebouw landhuis
- poortgebouw, voor 1832 verbreven
- kantoor
- kalkoven
- steenoven
- watermolen
- watermolen, voor 1832 verdwenen
- windmolen
- rosmolen
- bouwblok
- gracht, nog bestaand
- gracht, contouren nu merendeels als historisch
- gracht, nog herkenbaar
- gracht, nu verdwenen
- omgracht terrein
- stad
- kolk
- sloot

bebouwingslocaties (1832-1900)
- kerk, verdwenen
- windmolen, verdwenen
- infantiet met kapel, verbreven
- school, bestaand
- school, verdwenen

Arbeidszones
- Hollenbidstrip
- landgoederen, vóór 1850
- landgoederen, 1850 - 1900

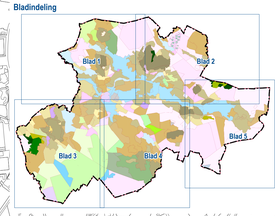
IMMATERIEEL ERFGOED

Toponiemen
Bonk boerderijnaam
Kamken veldnaam

OVERIG

- onderzoeksgebied

Bladindeling

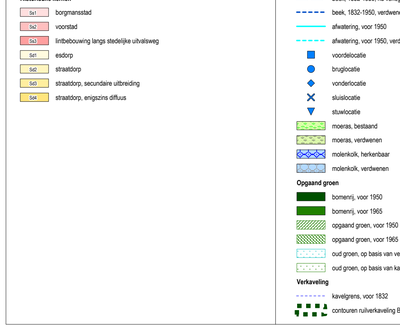

Brummelaar- en Relkelaarblok
Boermansblok
Middendorperveld
Markvelderveld
Markveldsche Esch
Markvelde
Brummelerveld
Stegenhoek
Ellenveld
Meijerinkveld
Kolde
Olthuishoek
Holthuizen
Hemersbrink
Brammelo
Vregelinkshoek
Eeftinkveld
Groot Scholtenhagen
Laarveldslanden
Langelo
Assinkslanden
Het Lankheet
Langeloscche Veld
Molenhoek
't Zand
Smallenberg
Lankhieter Bulten
Krakeelsveld
Rucket Bosch
Mallemsche Esch
Lochtenberg
Needse Berg
Weeskesgaste
Ruwenhof
Needse
Holthoek
Haarlo
Broeke
Brookerveld
Hoenne
Drostenkamp
Mallem

… waarheen de zandweg tusschen de velden ons leidt …
Cultuurhistorische kenmerkenkaart, gemeente Berkelland
RAAP-rapport 3102, kaartbijlage 1, blad 3, schaal 1:10.000

Zwarte Veen
De Wiersse
Everwenninkhoek
Gotinkveld
Kotterhoek
Tuurlo
Wissinkhoek
De Bruil
De Haar
Winkelerhoek
Kotterhoekerbroek
Veldhoek
Weenksbrug
Heelweg
Heelsterdoensbrug
Hobbelmansbrug
Het Veller
Houtsbergen
Heurne
Leusinkhoek
Nieuwenhuishoek
Brinkmanshoek
Dijkhoek
Driemaar
Lintveldsche Broek
Noordelijke Broek
Ruurlosche Broek
Het Vlakke
Zuidelijke Broek

Bladindeling

0 100 200 300 400 500 m

… waarheen de zandweg tusschen de velden ons leidt …
Cultuurhistorische kenmerkenkaart, gemeente Berkelland
RAAP-rapport 3102, kaartbijlage 1, blad 3, schaal 1:10.000

gemeente Berkelland

RAAP

HISTORISCH CULTUURLANDSCHAP

Kampontginningen met plaatselijk essen
- Ak0 open akker
- Ak0 open akker, herkenbaar opgebouwd uit kleinere kampen
- Ak1 oude kampontginning
- Ak4 bosrijke oude kampontginning
- Ak5 droge kampontginning, enigszins regelmatig
- Ak6 kleinschalige kampontginning
- Ak+1 vochtige kampontginning
- Ak+2 vochtige kampontginning, enigszins regelmatig
- Ak+3 bosrijke vochtige kampontginning
- Ak+4 vochtige kampontginning, sterk verkeuterd - hoge dichtheid
- Ak+5 vochtige kampontginning, sterk verkeuterd - lage dichtheid
- Kh1 randzone van de heide

Beekdalen en broeken
- Bk1 beekdal in het kampenlandschap
- Bk2 breed beekdal van de Berkel
- Bk3 bovenstroom in het broek
- Br1 randzone van het broek
- Br2 kleinschalige broekontginning
- Br3 onregelmatige broekontginning
- Br4 verspreide maatontginning
- Br1 buitenplaats of ontworpen bedrijfseenheid

Landgoederen en buitenplaatsen
- Lk1 oude buitenplaats in het kampenlandschap
- Lk2 oude buitenplaats in het beekdallandschap
- Lj1 jonge buitenplaats in het beekdallandschap
- Lj2 jonge buitenplaats in de heide- en broekontginningen

Oude bossen
- Ob oud bos met landgoedkenmerken
- Ob oud bos
- Om1 meerebos

Jonge heide- en broekontginningen
- Hr1 jonge grootschalige broekontginning
- Hr2 jonge kleinschalige broekontginning
- Hh jonge heidebebossing
- Hh jonge heidebebossing met landgoedkenmerken
- Hs1 jonge heidecontginning met perceelsrandbeplanting
- Hs2 jonge heidecontginning met mozaïekkarakter

Niet-ontgonnen terreinen
- heide met opgaand bos

Sterk veranderde landschappen
- Zv1 zandwinningsplas

Historische kernen
- Sr1 borgmansstad
- Sr2 voorstad
- Sr3 lintbebouwing langs stedelijke uitvalsweg
- Sd1 esdorp
- Sd2 straatdorp
- Sd3 straatdorp, secundaire uitbreiding
- Sd4 straatdorp, enigszins diffuus

LANDSCHAPSELEMENTEN

Infrastructuur

wegen
- weg, voor 1832
- weg, voor 1832, verschoven
- weg, voor 1832, verdwenen
- pad, voor 1832
- pad, voor 1832, verdwenen
- weg, 1832-1950
- weg, 1832-1950, verdwenen
- pad, 1832-1950
- pad, 1832-1950, verdwenen
- oude doorgaande route
- Hessenweg
- rijksstraatweg
- provinciale straatweg
- tol
- karrensporen

spoorwegen
- spoorlijn
- spoorlijn, trace herkenbaar
- spoorlijn, verdwenen
- tramlijn, trace herkenbaar
- tramlijn, verdwenen
- station, bestaand
- station, nu verdwenen
- halte, nog herkenbaar
- halte, nu verdwenen
- stoplaats, nog herkenbaar
- stoplaats, nu verdwenen
- wachtpost, bestaand
- wachtpost, nu verdwenen
- spoorbrug, bestaand
- spoorbrug, nog herkenbaar
- kilometerpaal, bestaand

Waterstaat
- beek, voor 1832
- beek, na 1832 verlegd
- beek, voor 1832, verdwenen
- afwatering, voor 1832
- afwatering, na 1832 verlegd
- afwatering, voor 1832, verdwenen
- beek, 1832-1950
- beek, 1832-1950, nu verlegd
- beek, 1832-1950, verdwenen
- afwatering, voor 1950
- afwatering, voor 1950, verdwenen
- voordelocatie
- bruglocatie
- vonderlocatie
- sluislocatie
- stuwlocatie
- moeras, bestaand
- moeras, verdwenen
- molenkolk, herkenbaar
- molenkolk, verdwenen

Opgaand groen
- bomenrij, voor 1950
- bomenrij, voor 1965
- opgaand groen, voor 1950
- opgaand groen, voor 1965
- oud groen, op basis van veldonderzoek
- oud groen, op basis van kaartanalyse

Verkaveling
- kavelgrens, voor 1832
- contouren ruilverkaveling Beltrum

Reliëf
- aarden wal

Bestuur

historische locaties
- historische locatie grenspaal
- historische locatie grenspaal (hout)
- historische locatie grenspaal (steen)
- historische locatie grenssteen
- historische locatie grensmarkerende zandhoop
- galg, voor 1832 verdwenen
- gemeentehuis, bestaand
- gemeentehuis, verdwenen
- grens tussen marken en overheidsdomeinen

relicten
- grenspaal, rijksgrens Pruisen/Duitsland-Nederland
- grenspaal
- grenssteen

Economie en nijverheid
- winningskuil
- fabrieksterrein
- ballastput
- stortplaats
- kwekerij
- eendenkooi
- warande

Maatschappij
- zorginstelling

Religie en funerair erfgoed
- terrein met rituele betekenis
- kerkhof, bestaand
- kerkhof, nog herkenbaar
- kerkhof, nu verdwenen
- begraafplaats, bestaand
- begraafplaats, nu verdwenen
- markering in weglek
- markeringssteen

Oorlog en defensie

Late Middeleeuwen / vroege Nieuwe Tijd (1200-1650)
- landweer
- landweer, verdwenen
- mogelijke landweer

Tachtigjarige Oorlog (1568-1648)
- circumvallatielinie, bovengronds herkenbaar
- circumvallatielinie, bovengronds niet herkenbaar
- circumvallatielinie, bovengrondse herkenbaarheid onbekend

Lange 19e eeuw (1815-1914)
- schietbaan
- kogelvanger

Eerste Wereldoorlog (1914-1918)
- monument (WOI)

Tweede Wereldoorlog (1940-1945)
- monument (WOII)
- oorlogsgraf
- oorlogsschade
- schuilhut
- struikelsteen
- werkkamp

Politionele Acties (1945-1949)
- monument (PA)

Koude Oorlog (1945-1991)
- militair terrein

Recreatie en toerisme
- dolfinarium
- zwembad

Straatmeubilair
- lantaarnpaal

HISTORISCHE BOUWKUNST EN STEDENBOUW

Historische bouwkunst

beschermde objecten en gebieden
- rijksmonument
- gemeentelijk monument
- beschermd stads- en dorpsgezicht
- beschermde buitenplaats

beeldbepalende bebouwing
- MIP-object
- beeldbepalend pand (Gelselaar)

Stedenbouw

historische nederzettingslocaties (1832)
- boerderij of woonhuis
- boerderij of woonhuis, voor 1832 verdwenen
- schuur en/of schaapskooi
- kerk
- kapel
- pastorie
- school
- kasteel
- kasteel, voor 1832 verdwenen
- bijgebouw kasteel
- bijgebouw kasteel, voor 1832 verdwenen
- bijgebouw landhuis
- poortgebouw, voor 1832 verdwenen
- kantoor
- kalkoven
- steenoven
- watermolen
- watermolen, voor 1832 verdwenen
- windmolen
- rosmolen
- bouwblok
- gracht, nog bestaand
- gracht, contouren nu merendeels als historisch
- gracht, nog herkenbaar
- gracht, nu verdwenen
- omgracht terrein
- stad
- kolk
- vijver

bebouwingslocaties (1832-1950)
- kerk, verdwenen
- windmolen, verdwenen
- internaat met kapel, verdwenen
- school, bestaand
- school, verdwenen

invloedszones
- molenbiotoop
- landgoederen, vóór 1850
- landgoederen, 1850 - 1960

IMMATERIEEL ERFGOED

Toponiemen
- *Bonk* boerderijnaam
- *Kemken* veldnaam

OVERIG
- onderzoeksgebied

… waarheen de zandweg tusschen de velden ons leidt …
Cultuurhistorische kenmerkenkaart, gemeente Berkelland
RAAP-rapport 3102, kaartbijlage 1, blad 4, schaal 1:10.000

Hoeve
Haarlosche Veld
Het Bellegoor
Oosterenk
Lintveldse Broek
Beltrumsche Veld
Lievelderbroek
Oolden Eibergen
Hupselsche Esch
Hupsel
Eibergen
Avest
Torsele
Lintveldse
Beltrum

Bladindeling
Blad 1
Blad 2
Blad 3
Blad 4
Blad 5

… waarheen de zandweg tusschen de velden ons leidt …
Cultuurhistorische kenmerkenkaart, gemeente Berkelland
RAAP-rapport 3102, kaartbijlage 1, blad 4, schaal 1:10.000

HISTORISCH CULTUURLANDSCHAP

Kampontginningen met plaatselijk essen
- open akker
- open akker, herkenbaar opgebouwd uit kleinere kampen
- oude kampontginning
- boerijke oude kampontginning
- droge kampontginning, enigszins regelmatig
- kleinschalige kampontginning
- vochtige kampontginning
- vochtige kampontginning, enigszins regelmatig
- boerijke vochtige kampontginning
- vochtige kampontginning, sterk verkaveltd - hoge dichtheid
- vochtige kampontginning, sterk verkaveltd - lage dichtheid
- randzone van de heide

Beekdalen en broeken
- beekdal in het kampenlandschap
- breed beekdal van de Berkel
- bovenstroom in het broek
- randzone van het broek
- kleinschalige broekontginning
- onregelmatige broekontginning
- verspreide maatontginning
- buitenplaats of ontwerpen bedrijfseenheid

Landgoederen en buitenplaatsen
- oude buitenplaats in het kampenlandschap
- oude buitenplaats in het beekdallandschap
- jonge buitenplaats in het beekdallandschap
- jonge buitenplaats in de heide- en broekontginningen

Oude bossen
- oud bos met landgoedkenmerken
- oud bos
- meenebos

Jonge heide- en broekontginningen
- jonge grootschalige broekontginning
- jonge kleinschalige broekontginning
- jonge heidebebossing
- jonge heidebebossing met landgoedkenmerken
- jonge heideontginning met perrawatrandbeplanting
- jonge heideontginning met mozaiekkarakter

Niet-ontgonnen terreinen
- heide met opgaand bos

Sterk veranderde landschappen
- zandwinningsplas

Historische kernen
- borgmanstad
- voorstad
- lintbebouwing langs stedelijke uitvalsweg
- esdorp
- straatdorp
- straatdorp, secundaire uitbreiding
- straatdorp, enigszins diffuus

LANDSCHAPSELEMENTEN

Infrastructuur

wegen
- weg, voor 1832
- weg, voor 1832, verschoven
- weg, voor 1832, verdwenen
- pad, voor 1832
- pad, voor 1832, verdwenen
- weg, 1832-1950
- weg, 1832-1950, verdwenen
- pad, 1832-1950
- pad, 1832-1950, verdwenen
- oude doorgaande route
- Hessenweg
- rijksstraatweg
- provinciale straatweg
- tol
- karrensporen

spoorwegen
- spoorlijn
- spoorlijn, trace herkenbaar
- spoorlijn, verdwenen
- tramlijn, trace herkenbaar
- tramlijn, verdwenen
- station, bestaand
- station, nu verdwenen
- halte, nog herkenbaar
- halte, nu verdwenen
- stoplaats, nog herkenbaar
- stoplaats, nu verdwenen
- wachtpost, bestaand
- wachtpost, nu verdwenen
- spoorbrug, bestaand
- spoorbrug, nog herkenbaar
- kilometerpaal, bestaand

Waterstaat
- beek, voor 1832
- beek, na 1832 verlegd
- beek, voor 1832, verdwenen
- afwatering, voor 1832
- afwatering, na 1832 verlegd
- afwatering, voor 1832, verdwenen
- beek, 1832-1950
- beek, 1832-1950, nu verlegd
- beek, 1832-1950, verdwenen
- afwatering, voor 1950
- afwatering, voor 1950, verdwenen
- voordelocatie
- bruglocatie
- vonderlocatie
- sluislocatie
- stuwlocatie
- moeras, bestaand
- moeras, verdwenen
- molenkolk, herkenbaar
- molenkolk, verdwenen

Opgaand groen
- bomenrij, voor 1950
- bomenrij, voor 1965
- opgaand groen, voor 1950
- opgaand groen, voor 1965
- oud groen, op basis van veldonderzoek
- oud groen, op basis van kaartanalyse

Verkaveling
- kavelgrens, voor 1832
- contouren ruilverkaveling Beltrum

Reliëf
- aarden wal

Bestuur

historische locaties
- historische locatie grenspaal
- historische locatie grenspaal (hout)
- historische locatie grenspaal (steen)
- historische locatie grenssteen
- historische locatie grensmarkerende zandhoop
- galg, voor 1832 verdwenen
- gemeentehuis, bestaand
- gemeentehuis, verdwenen
- grens tussen marken en overheidsdomeinen

relicten
- grenspaal, rijksgrens Pruissen/Duitsland-Nederland
- grenspaal
- grenssteen

Economie en nijverheid
- winningskuil
- fabriekssteen
- ballastput
- stortplaats
- keetkerij
- eendenkooi
- warande

Maatschappij
- zorginstelling

Religie en funerair erfgoed
- terrein met rituele betekenis
- kerkhof, bestaand
- kerkhof, nog herkenbaar
- kerkhof, nu verdwenen
- begraafplaats, bestaand
- begraafplaats, nu verdwenen
- markering in wegdek
- markeringsteen

Oorlog en defensie

Late Middeleeuwen / vroege Nieuwe Tijd (1200-1650)
- landweer
- landweer, verdwenen
- mogelijke landweer

Tachtigjarige Oorlog (1568-1648)
- circumvallatielijn, bovengronds herkenbaar
- circumvallatielijn, bovengronds niet herkenbaar
- circumvallatielijn, bovengrondse herkenbaarheid onbekend

Lange 19e eeuw (1815-1914)
- schietbaan
- kogelvanger

Eerste Wereldoorlog (1914-1918)
- monument (WOI)

Tweede Wereldoorlog (1940-1945)
- monument (WOII)
- oorlogsgraf
- oorlogsschade
- schuilhut
- struikelsteen
- werkkamp

Politionele Acties (1945-1949)
- monument (PA)

Koude Oorlog (1945-1991)
- militair terrein

Recreatie en toerisme
- doolhof
- zwembad

Straatmeubilair
- lantaarnpaal

HISTORISCHE BOUWKUNST EN STEDENBOUW

Historische bouwkunst

beschermde objecten en gebieden
- rijksmonument
- gemeentelijk monument
- beschermd stads- en dorpsgezicht
- beschermde buitenplaats

beeldbepalende bebouwing
- MIP-object
- beeldbepalend pand (Gelderse)

Stedenbouw

historische nederzettingslocaties (1832)
- boerderij of woonhuis
- boerderij of woonhuis, voor 1832 verdwenen
- schuur en/of schaapskooi
- kerk
- kapel
- pastorie
- school
- kasteel
- kasteel, voor 1832 verdwenen
- bijgebouw kasteel
- bijgebouw kasteel, voor 1832 verdwenen
- bijgebouw landhuis
- poortgebouw, voor 1832 verdwenen
- kantoor
- kalkoven
- steenoven
- watermolen
- watermolen, voor 1832 verdwenen
- windmolen
- rosmolen
- bouwblok
- gracht, nog bestaand
- gracht, contouren nu merendeels als historisch
- gracht, nog herkenbaar
- gracht, nu verdwenen
- omgracht terrein
- stad
- kolk
- vijver

bebouwingslocaties (1832-1950)
- kerk, verdwenen
- windmolen, verdwenen
- internaat met kapel, verdwenen
- school, bestaand
- school, verdwenen

invloedszones
- molenbiotoop
- landgoederen, voor 1850
- landgoederen, 1850 - 1960

IMMATERIEEL ERFGOED

Toponiemen
- *Bonk* boerderijnaam
- *Kemken* veldnaam

OVERIG
- onderzoeksgebied

… waarheen de zandweg tusschen de velden ons leidt …

Cultuurhistorische kenmerkenkaart, gemeente Berkelland

RAAP-rapport 3102, kaartbijlage 1, blad 5, schaal 1:10.000

't Zand
Lankheter Bulten
Krakeelsveld
Niekerkerveen
Ammeloer Venn
Mallemsche Esch
Mallem
Oldenkott
Ferklob
Holterbrook
Dom Drossing
Pannekuilen
Zwollesche Veld
De Koerboom
Zwillbrock
Visvijver
Zwillbrocker Venn
Crosewick
Crosewicker Feld
Meddosche Veld

Bladindeling

Blad 1 | Blad 2 | Blad 3 | Blad 4 | Blad 5

gemeente Berkelland

RAAP

… waarheen de zandweg tusschen de velden ons leidt …

Cultuurhistorische waarderingskaart, gemeente Berkelland

RAAP-rapport 3102, kaartbijlage 2, schaal 1:25.000

HISTORISCH CULTUURLANDSCHAP EN KERNEN

waardering landschappen

- (5+4,5) zeer hoog
- (5,0-4,5) hoog
- (4,5-4,0) middelhoog
- (4,0-3,5) laag
- (3,5-3,0) niet gewaardeerd

waardering historische kernen

- hoog
- middelhoog

ensembles

- 6 waardevol ensemble
- 9 volgnummer ensemble

OVERIG

- onderzoeksgebied

RAAP

gemeente Berkelland

Gemeente Berkelland

Gem Berkelland

Gemeente Haaksbergen

Gem Berkelland (Gem huis te Mallem)

Gemeente Groenlo

Gemeente Winterswijk

Gemeente Bronckhorst

Gemeente Lochem

Gem Groenlo (Gem huis te Lichtenvoorde)

Gemeente Berkelland (Gemeentehuis te Borculo)

Gem Berkelland (Gemeentehuis te Borculo)

Gemeente Berkelland (Gem huis te Borculo)

Gemeente Groenlo (Gem huis te Lichtenvoorde)

Gemeente Berkelland (Gem huis te Borculo)

Gemeente Berkelland (Gemeentehuis te Borculo)

Gemeente Groenlo (Gem huis te Lichtenvoorde)

Gemeente

Gemeente

Gemeente

Bijlage: kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone

Toelichting

In deze bijlage worden de kernkwaliteiten, de actuele waarden en de ontwikkelingsdoelen, van het Gelders natuurnetwerk en de Groene ontwikkelingszone beschreven.
Het doel is om te beoordelen in hoeverre een geplande ingreep de kernkwaliteiten aantast. Daarnaast heeft dit ook dit als doel richting te geven aan mitigerende en compenserende maatregelen. Voor de Groene ontwikkelingszone heeft dit tevens als doel richting te geven aan de versterking van de ontwikkelingsdoelen, zodat per saldo sprake is van een versterking van de Groene ontwikkelingszone.

Het is essentieel dat de aanwezige kernkwaliteiten op de plaats van de geplande ingreep voldoende in beeld worden gebracht. De kernkwaliteiten worden beschreven op het niveau van 185 deelgebieden. Naast deze gebiedsspecifieke kernkwaliteiten zijn er algemene kernkwaliteiten die voor alle deelgebieden gelden. Dit zijn de milieucondities die de voorwaarde vormen voor het voortbestaan van de natuur:

- ecologische samenhang;
- stilte;
- donkerte;
- openheid; en
- rust.

In een aantal deelgebieden komen ecologische verbindingszones voor. Elke verbindingszone heeft een doeltoekenning en een uitwerking in een inrichtingsmodel. Na de beschrijving van de deelgebieden volgt een beschrijving van de zes verschillende inrichtingsmodellen verbindingszones met een kaart waar deze verbindingszones voorkomen in Gelderland.

DEELGEBIEDEN KERNKWALITEIT

provincie Gelderland

Grens deelgebied

Gelders natuurnetwerk

Groene ontwikkelingszone

ALGEMEEN	Nr.	**1**
	Gebiedsnaam	**Land van Bolksbeek en Berkel**
KERNKWALITEITEN	kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap	• Broekgebied, leefgebied voor amfibieën: boomkikker, kamsalamander en vissen, zoals de kleine en grote modderkruiper • onderdeel van Nationaal Landschap Graafschap • leefgebied steenuil • landschappelijk zijn vooral de essen van Gelselaar en Geesteren bijzonder • Heksenlaak bijzonder beekje in kwelrijk, venig beekdal op de flank van de Lochemse Berg • vochtige bossen op landgoederen in het Berkeldal
	aardkundige waarden	• Lochemerberg en Borculo
	waardevol open gebied of verkaveling	• rond Nettelhorst
	parel	• Heksenlaak
	natte landnatuur	• Ja, o.a. Wanninkhof, Roeterinkbroek
ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	• Ontwikkelen kwelgevoede natuur en ecologische structuren voor amfibieën: voortplantingswateren en kleinschalig gevarieerd landschap
	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	• Ontwikkelen kwelgevoede natuur en ecologische structuren voor amfibieën: voortplantingswateren en kleinschalig gevarieerd landschap: poelen, singels, ruigtes en struwelen, (broek)bosjes
	ecologische verbindingen met evz-model	• Ampsense Veld - Lochemerberg: das, kamsalamander • Berkel; verbindt Duitsland met het Berkeldal en het IJsseldal: das, kamsalamander, ijsvogelvlinder, winde • Horstgoot, verbindt de Graafschap met de natuurgebieden bij Neede en Zuid-Twente: kamsalamander

ALGEMEEN	Nr.	**3**
	Gebiedsnaam	**Ruurlose Broek - Groenlose Slinge**
KERNKWALITEITEN	natuur en landschap	• Overwegend grootschalig ontginningslandschap met overgangen naar het kampenlandschp op dekzand; de Groenlose Slinge die hier vanaf het Oost-Nederlands Plateau komt, vandaar vroeger uitliep in het moeras en nu als gegraven beek door het Ruurlose Broek loopt • De evz Groenlose Slinge verbindt dit gebied met de Graafschap en de Berkel en naar het oosten met de Winterswijkse beken; modellen: kamsalamander en winde • spoordijk Winterswijk - Zutphen van belang als leefgebied en migratiezone voor reptielen, m.n. zandhagedis • Parel Nijkampsheide: natte heide en blauwgraslandreservaatje met klokjesgentiaan en orchideeën; leefgebied boomkikker • Groenlo vestingsstad met zichtbare en gerestaureerde resten van de Circumvallatielinie uit 1627 Beleg van Grol: o.a. Lievelder Schans • Leostichting als ontginningslandgoed in het Ruurlose Broek • cultuurhistorische en landschappelijke waarden van de beken, oude ontginningen en kavelpatronen, hakhout, houtwallen, singels en boerderijen • abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir
	aardkundige waarden	• +: Terras en terrasrand Aalten - Eibergen
	waardevol open gebied of verkaveling	• +
	parel	• +
	natte landnatuur	• ja, stapsteen Groenlose Slinge, verspreide natte elementen
ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	• ontwikkeling blauwgraslanden, vochtige heide en vennen met bijbehorende flora en fauna in de verbinding Korenburgerveen - Stelkampsveld • ontwikkeling droge en vochtige bossen met bijbehorende flora en fauna • ontwikkeling ecologische verbinding Groenlose Slinge met beken, beekoevers, poelen, natte graslanden en moerasjes, bosjes en singels • ontwikkeling ecologische verbinding Baakse Beek - Veengoot met beken, beekoevers, poelen, natte graslanden en moerasjes, beschutte, zonnige plekjes (spoordijk), opgaande landschapselementen, etc. • ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering

		barrièrewerking N18, N315 en N319 • ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide en schrale graslanden • ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen en cultuurgronden • ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën (m.n. boomkikker), poelen • ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. ontginningen, houtwallen) en beheersvormen
	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	• ontwikkeling ecologische verbinding Groenlose Slinge met beken, beekoevers, poelen, natte graslanden en moerasjes, bosjes en singels • ontwikkeling ecologische verbinding Baakse Beek - Veengoot met beken, beekoevers, poelen, natte graslanden en moerasjes, beschutte, zonnige plekjes (spoordijk), opgaande landschapselementen, etc. • ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking N18, N315 en N319 • ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide en schrale graslanden • ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen en cultuurgronden • ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën (m.n. boomkikker), poelen • ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. ontginningen, houtwallen) en beheersvormen
	ecologische verbindingen met evz-model	• Groenlose Slinge (Duitsland - Winterswijk - IJssel): kamsalamander, winde • Baakse Beek - Veengoot (Duitsland - Winterswijk - IJssel): kamsalamander, hagedis, vuurvlinder, winde

ALGEMEEN	Nr.	**17**
	Gebiedsnaam	**Beekvliet - Barchemse Veengoot**
KERNKWALITEITEN	natuur en landschap	• gevarieerd heide- en broekontginnings- en kampenlandschap met restanten natte heide en broekbossen en andere bossen • onderdeel van Nationaal Landschap Graafschap • Hagenbeek: herstelde natte schraallanden me veel bijzondere soorten, o.a. orchideeën • leefgebied steenuil • het oorspronkelijk natte middengebied van de Achterhoek • ecologische verbinding Beekvliet - Zwarte Veen, • zeer waardevolle basenrijke kwel in de laagtes in en rond Stelkampsveld; daardoor ook buiten het N2000-gebied zeer bijzondere flora en vegetaties
	aardkundige waarden	• +, Zwarte Veen en omgeving (dekzandruggen) en Borculo (dekzandruggen)
	waardevol open gebied of verkaveling	• -
	parel	• Stelkampsveld
	natte landnatuur	• ja, Hagenbeek
ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	• Het N2000-gebied Stelkampsveld zal uitgebreid worden met omliggende gebieden om tot een robuust reservaat te komen: Mennegoor, Stikkergoor, Achterste Goor, Entelsveld, Hietland, Broekbos Borculoseweg. Gradiënten van zwakgebufferde vennen, kalkmoerassen, blauwgraslanden, heischrale graslanden en soortenrijke heiden zijn hier aanwezig en kunnen mogelijk verder worden ontwikkeld. • ontwikkeling vochtige bossen, schraallanden en poelen, met name op goor- en beekeerdgronden • ontwikkeling meer natuurlijke bossen • ontwikkeling bosranden
	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	• ontwikkeling evz Beekvliet - Zwarte Veen, met name voor soorten van schraallanden • ontwikkeling vochtige bossen, schraallanden en poelen, met name op goor- en beekeerdgronden • ontwikkeling meer natuurlijke bossen • ontwikkeling bosranden • beperken barrièrewerking N312, N315 en N319
	ecologische verbindingen met evz-model	• Beekvliet - Zwarte Veen: verbinding Berkel/Groenlose Slinge en Baakse Beek: kamsalamander, vuurvlinder • de samenhang tussen de verschillende schraallandreservaten versterken: model kamsalamander en vuurvlinder

ALGEMEEN	Nr.	**26**
	Gebiedsnaam	**Eibergen - Borculo**
KERNKWALITEITEN	natuur en landschap	• gevarieerd heideontginnings-, kampen en rivierweidenlandschap met restanten natte heide en broekbossen en andere bossen • Berkel: vispasseerbare rivier met stapstenen • ecologische verbinding Berkel, tussen Graafschap en Duitsland voor dieren van bos en kleinschalig landschap, hier vooral ten zuiden van de Berkel via Olden Eibergen en het Haarlose Veld • ecologische verbinding Hupselsche Beek - Leerinkbeek • leefgebied steenuil
	aardkundige waarden	• Berkeldal, • Mallemse Es • Terras Oost-Nederlands Plateau • paraboolduin bij Rekken (De Breken)
	waardevol open gebied of verkaveling	• Mallemse Es
	parel	• -
	natte landnatuur	• ja, verspreide kleine terreinen
ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	• aan de rand van het Oost-Nederlands Plateau ook heide (Pannekuilen) • ontwikkeling meer natuurlijke bossen • ontwikkeling bosranden
	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	• ontwikkeling ecologische verbinding Berkel via Olden Eibergen • ontwikkeling ecologische verbinding Hupselsche Beek - Leerinkbeek • ontwikkeling kleinschalige landschappen met gebiedseigen lijnvormige elementen en poelen, vochtige bosjes volgens het LOP • Ontwikkelen schrale graslanden en ruigteranden • Beperken barrièrewerking N18, N315 en N823
	ecologische verbindingen met evz-model	• Berkel: Duitsland - IJssel: das, kamsalamander, ijsvogelvlinder, winde • Hupselse Beek - Leerinkbeek: verbinding Zwillbroek - Borculo kamsalamander

ALGEMEEN	Nr.	**27**
	Gebiedsnaam	**Baakse Beek en Lievelde**
KERNKWALITEITEN	natuur en landschap	• Overwegend kleinschalig kampenlandschap op dekzand in het oosten en grootschalig ontginningslandschap in het westen, met de Baakse Beek ontspringend in beekjes op het Oost-Nederlands Plateau, vandaar snelstromend afdalend naar het vroegere moeras • oostelijk deel (Oost-Nederlands Plateau) onderdeel van Nationaal Landschap Winterswijk • De evz Baakse Beek - Veengoot vormt de verbinding tussen Winterswijk en de Graafschap; modellen: kamsalamander, hagedis, vuurvlinder en winde • spoordijk Winterswijk - Zutphen van belang als leefgebied en migratiezone voor reptielen, m.n. zandhagedis • Parel Lievelderveld: natte heide met karakteristieke en bijzondere soorten • Parel Koolmansdijk: blauwgrasland, door natuurontwikkeling sterk uitgebreid en spectaculair hersteld • leefgebied steenuil en boomkikker • kleinschalig en onregelmatig essen- en kampenlandschap op de rand van het Oost-Nederlands Plateau met duidelijk herkenbaar hoogteverschil; Lievelde en Vragender als esdorpen, snelstromende beken • kleinschalig kampenlandschap met intensieve groen-blauwe en recreatieve dooradering: klompenpaden Zieuwent • zichtbare en gerestaureerde resten van de Circumvallatielinie uit 1627 Beleg van Grol: o.a. Lievelder Schans • cultuurhistorische en landschappelijke waarden van de beken, oude ontginningen en kavelpatronen, hakhout, houtwallen, singels en boerderijen • abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir
	aardkundige waarden	• +: Terras en terrasrand Aalten - Eibergen
	waardevol open gebied of verkaveling	• +
	parel	• +
	natte landnatuur	• ja

ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	• ontwikkeling blauwgraslanden, vochtige heide en vennen met bijbehorende flora en fauna in de verbinding Korenburgerveen - Lievelderveld - Koolmansdijk • ontwikkeling droge en vochtige bossen met bijbehorende flora en fauna • ontwikkeling ecologische verbinding Baakse Beek - Veengoot met beken, beekoevers, poelen, natte graslanden en moerasjes, beschutte, zonnige plekjes (spoordijk), opgaande landschapselementen, etc. • ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking N18, N312 en N319 • ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide en schrale graslanden • ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen en cultuurgronden • ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën (m.n. boomkikker), poelen • ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. ontginningen, houtwallen) en beheersvormen
	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	• ontwikkeling ecologische verbinding Baakse Beek - Veengoot met beken, beekoevers, poelen, natte graslanden en moerasjes, beschutte, zonnige plekjes (spoordijk), opgaande landschapselementen, etc. • herstel plateaurandbeken bij Vragender en Lichtenvoorde in combinatie met het vasthouden en bergen van water+X33 • ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking N18, N312 en N319 • ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide en schrale graslanden • ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen en cultuurgronden • ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën (m.n. boomkikker), poelen • ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. ontginningen, houtwallen) en beheersvormen
	ecologische verbindingen met evz-model	• Baakse Beek - Veengoot (Duitsland - Winterswijk - IJssel): kamsalamander, hagedis, vuurvlinder, winde

ALGEMEEN	Nr.	**29**
	Gebiedsnaam	**Landgoederen Ruurlo - Vorden**
KERNKWALITEITEN	natuur en landschap	• hoofdzakelijk vervlochten landgoederenlandschap met de Vorden, Kiefskamp, Wildenborch, Wientjesvoort, De Wiersse, 't Medler, Onstein, Ruurlo en 't Zelle; oorspronkelijk grotendeels kampen- en heideontginningslandschap • onderdeel van Nationaal Landschap Graafschap • het natte middengebied van de Achterhoek met de Baakse Beek, de Veengoot, de verbinding daartussen (Van Heeckerenbeek) en de Lindense Laak • parel Kiefskamp/Vorden met rijkere loofbossen met o.a. zevenster • parel Wildenborch met Eiken-haagbeukenbos met rijke ondergroei • parel 't Medler/De Wiersse: oud bos met vroegere loop van de Baakse Beek, overgangen van nat naar droger bos • leefgebied steenuil • relatief uitgestrekte bossen, veel natte bossen • op de landgoederen ook bloemrijke graslanden, schraallanden en restanten heidevelden • ecologische verbindingen Ruurlo - Groote Veld, Beekvliet - Zwarte Veen en Baakse Beek - Lindense Laak • De landschapselementen en de Rijksmonumentale tuinen en gebouwen van landgoed de Wiersse
	aardkundige waarden	• +, Zwarte Veen en omgeving (dekzandruggen)
	waardevol open gebied of verkaveling	• -
	parel	• +, Kiefskamp, Wildenborch en 't Medler/De Wiersse
	natte landnatuur	• ja
ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	• Ontwikkelen van soortenrijkere bossen met meer natuurlijke structuur en samenstelling • ontwikkelen heide en schraallanden • ontwikkelen bosranden • ontwikkelen migratiemogelijkheden voor reptielen, amfibieën en soorten van heide en schraallanden

	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	• Ontwikkelen evz Baakse Beek - Lindense Laak, Ruurlo - Groote Veld, Beekvliet - Zwarte Veen • ontwikkelen heide en schraallanden • ontwikkelen bosranden • ontwikkelen migratiemogelijkheden voor reptielen, amfibieën en soorten van heide en schraallanden • beperken barrièrewerking N316 en N319
	ecologische verbindingen met evz-model	• Ruurlo - Groote Veld: • hagedis • Beekvliet - Zwarte Veen: verbinding schrallanden Stelkampsveld -

		Baakse Beek • kamsalamander • vuurvlinder

ALGEMEEN	Nr.	**30**
	Gebiedsnaam	**Stelkampsveld**
KERNKWALITEITEN	natuur en landschap	• gevarieerd, gaaf en kleinschalig heide- en broekontginnings- en kampenlandschap met zeer waardevolle schraallanden, natte en droge heiden, broekbossen en andere bossen; akkers op de dekzandruggen • onderdeel van Nationaal Landschap Graafschap • onderdeel van Natura 2000-gebied Stelkampsveld met de bijbehorende habitats en soorten • ecologische verbinding Beekvliet - Zwarte Veen • leefgebied steenuil • zeer waardevolle basenrijke kwel in de laagtes in en rond Stelkampsveld
	aardkundige waarden	• +: Borculo: dekzandruggen
	waardevol open gebied of verkaveling	• -
	parel	• +
	natte landnatuur	• ja
ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	• In N2000-gebied Stelkampsveld liggen bijzondere kansen voor natuur van gebufferde kwel. Gradiënten van zwakgebufferde vennen, kalkmoerassen, blauwgraslanden, heischrale graslanden en soortenrijke heiden zijn hier aanwezig en kunnen verder worden ontwikkeld • herstel milieucondities: m.n. waterstanden; stikstof, fosfaat en oorspronkelijke bodemprofielen • herstel oorspronkelijk landschap, met kampen, woeste grond en beekdalhooilanden • ontwikkeling vochtige bossen, schraallanden en poelen, met name op goor- en beekeerdgronden • ontwikkeling meer natuurlijke bossen • ontwikkeling bosranden
	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	• In N2000-gebied Stelkampsveld liggen bijzondere kansen voor natuur van gebufferde kwel. Gradiënten van beekbegeleidende bossen, zwakgebufferde vennen, kalkmoerassen, blauwgraslanden, heischrale graslanden en soortenrijke heiden zijn hier aanwezig en kunnen verder worden ontwikkeld • herstel milieucondities: m.n. waterstanden; oorspronkelijke bodemprofielen • herstel kleinschalig landschap, geïnspireerd op het landschap van omstreeks 1850 • ontwikkeling vochtige bossen, schraallanden en poelen, met name op goor- en beekeerdgronden

		• ontwikkeling meer natuurlijke bossen • ontwikkeling bosranden
	ecologische verbindingen met evz-model	• verbinding met Hagenbeek en via Groenlose Slinge met Koolmansdijk voor uitwisseling • schraallandsoorten

ALGEMEEN	Nr.	**31**
	Gebiedsnaam	**Needse Achterveld - Buurser Beek**
KERNKWALITEITEN	natuur en landschap	• grote contrasten in landschap: open essen op de Needse Berg, besloten broekontginningen met natuurontwikkeling rond Koeweidendijk, open rivierweiden rond de Bolksbeek en restanten van de vroegere heidevelden Needse Achterveld en Teesselinksven • Aardkundig waardevolle Needse Berg met ontsluiting van miocene klei • Aardkundig waardevol parabolische dekzandrug bij Rietmolen • Parel Needse Achterveld met rijke flora en fauna van vochtige heide en broekbossen • Parel Teesselinksven, tevens Natura 2000-gebied met vochtige en droge heide, galigaanmoeras en venvegetaties met o.m. oeverkruid, moerashertshooi, gevlekte witsnuitlibel en boomkikker • evz Buurser Beek/Schipbeek als verbinding voor o.m. boomkikker en dieren van heide en schraallanden naar Noordijkerveld en Lankheet • leefgebied steenuil
	aardkundige waarden	• Needse Berg • paraboolduin bij Rietmolen
	waardevol open gebied of verkaveling	• essen Needse Berg
	parel	• Needse Achterveld en Teesselinksven
	natte landnatuur	• ja, Needse Achterveld en Teesselinksven
ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	• Herstel milieucondities Needse Achterveld en Teesselinksven • verdere natuurontwikkeling Koeweidedijk • beekherstel Buurser Beek
	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	• ontwikkeling van boomkikkerbiotopen • ontwikkeling van ecologische verbindingszone Buurser Beek: Het Lankheet - Noordijkerveld • ontwikkeling van gebiedseigen lijnvormige landschapselementen volgens het LOP • ontwikkelen schrale graslanden en ruigteranden • Beperken barrièrewerking N18, N315 en N824
	ecologische verbindingen met evz-model	• Buurser Beek: kamsalamander, vuurvlinder, winde

ALGEMEEN	Nr.	**40**
	Gebiedsnaam	**Noordijkerveld**
KERNKWALITEITEN	natuur en landschap	• kleinschalig heide- en broekontginningslandschap met restanten natte heide, poelen en broekbossen • natuurontwikkeling met als doel meer droge en vochtige heide en graslanden terug te brengen • boomkikkerpopulatie • ecologische verbinding Horstgoot naar boomkikkerpopulatie bij Gelselaar en naar de Berkel • ecologische verbinding Schipbeek/Buurser Beek naar Needse Achterveld • leefgebied steenuil
	aardkundige waarden	• -
	waardevol open gebied of verkaveling	• -
	parel	• -
	natte landnatuur	• ja
ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	• Natuurontwikkeling tot kleinschalige afwisseling van bos, heide en bloemrijk grasland • ontwikkeling van lokaal natte graslanden, bossen en boomkikkerbiotopen
	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	• ontwikkeling van boomkikkerbiotopen • ontwikkeling van ecologische verbindingszone Horstgoot: Noordijkerveld - Berkel via Wanninkhof en Roeterinkbroek
	ecologische verbindingen met evz-model	• Horstgoot: Noordijkerveld - Berkel: kamsalamander • Schipbeek/Buurser Beek: kamsalamander, vuurvlinder

ALGEMEEN	Nr.	**41**
	Gebiedsnaam	**Rekken-Holterhoek**
KERNKWALITEITEN	natuur en landschap	• gevarieerd heideontginnings-, kampen en rivierweidenlandschap met restanten natte heide en broekbossen en andere bossen • Oost-Nederlands Plateau: dekzand op keileem en tertiaire klei • Parel Hooneschbosch met natte heide en vennen met o.m. beenbreek • Parel Tichelovenbos: voormalig kleiwinningsgebied met bijzondere bossamenstelling • Parel De Breken: ven met hoogveenontwikkeling • ecologische verbinding Berkel, hier vooral ten zuiden van de Berkel via De Breken en de Ramsgoot • ecologische verbinding Koffijgoot tussen Haaksbergerveen en de Berkel • leefgebied steenuil • Leemputten bij Zwillbroek: rijke bossen en wateren, start van de evz Hupselsche Beek - Leerinkbeek; nog onderdeel van Nationaal Landschap Winterswijk • Koffijgoot: herstelde zijbeek van de Berkel met waardevolle water- en oeverbiotopen
	Aardkundige waarden	• Berkeldal, • Mallemse Es • Terras Oost-Nederlands Plateau • paraboolduin bij Rekken (De Breken)
	waardevol open gebied of verkaveling	• Mallemse Es
	parel	• Hooneschbos • Tichelovenbos • De Breken
	natte landnatuur	• ja, verspreide terreinen
ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	• herstel milieucondities Hooneschbos en De Breken • verdere natuurontwikkeling bos en heide • ontwikkeling meer natuurlijke bossen • ontwikkeling bosranden • ontwikkeling van een samenhangend netwerk van heide-, veen- en schraallandbiotopen aan beide zijden van de grens (in Duitsland: Zwillbrocker Venn en Lüntener Fischteichen; in Overijssel: Haaksbergerveen en Lankheet)

	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	• Ontwikkeling ecologische verbinding Berkel via De Breken, Kerkloo en Ramsbeek • verdere ontwikkeling ecologische verbinding Koffijgoot • ontwikkeling van een samenhangend netwerk van heide-, veen- en schraallandbiotopen aan beide zijden van de grens (in Duitsland: Zwillbrocker Venn en Lüntener Fischteichen; in Overijssel: Haaksbergerveen en Lankheet) • ontwikkeling kleinschalige landschappen met gebiedseigen lijnvormige elementen en poelen, vochtige bosjes volgens het LOP • ontwikkelen schrale graslanden en ruigteranden • beperken barrièrewerking N18 en Rekkenseweg
	ecologische verbindingen met evz-model	• Berkel: Duitsland - IJssel: das kamsalamander ijsvogelvlinder winde Koffijgoot: Haaksbergerveen - Berkel kamsalamander

ALGEMEEN	Nr.	**43**
	Gebiedsnaam	**Veengoot**
KERNKWALITEITEN	natuur en landschap	• Grootschalig broekontginnings- en ruilverkavelingslandschap met de Veengoot als door het moeras gegraven waterloop, ontspringend in beekjes op het Oost-Nederlands Plateau, vandaar snelstromend afdalend naar het vroegere moeras • oostelijk deel (Oost-Nederlands Plateau) onderdeel van Nationaal Landschap Winterswijk • De evz Baakse Beek - Veengoot verbindt dit gebied met de IJssel en de Veluwe en naar het oosten met het land van Winterswijk en Duitsland; modellen: kamsalamander, hagedis, vuurvlinder en winde • Parel Konijnendijk: schraallandrestant met grote aantallen orchideeën en andere zeldzame flora • natuurgebieden De Maandag, Vildersveen: heide, schraalland en poelen met boomkikker • leefgebied steenuil • bijzondere, langgerekte dekzandrug: Romienendiek aan de zuidzijde • kleinschalig en onregelmatig essen- en kampenlandschap op de rand van het Oost-Nederlands Plateau met duidelijk herkenbaar hoogteverschil • cultuurhistorische en landschappelijke waarden van de beken, oude ontginningen en kavelpatronen, hakhout, houtwallen, singels en boerderijen • abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir
	aardkundige waarden	• +: Hallse rug (Romeinse Diek); Het Goor; Terras en terrasrand Aalten - Eibergen; Barlo - Dale
	waardevol open gebied of verkaveling	• +
	parel	• -
	natte landnatuur	• ja, enkele stapstenen
ONTWIKKELINGSDOELEN	natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)	• ontwikkeling ecologische verbinding Baakse Beek - Veengoot met poelen, natte graslanden en moerasjes, beschutte, zonnige plekjes, opgaande landschapselementen, etc. • ontwikkeling natuurgebieden Konijnendijk, De Maandag, Vildersveen/Hallse Heide tot gevarieerde natuurkernen met heide, bos, nat schraalland en poelen • ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking N313, N18 en N315 • ontwikkeling droge en vochtige bosjes met bijbehorende flora en fauna

		• ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide en schrale graslanden • ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen en cultuurgronden • ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën (m.n. boomkikker), poelen • ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. ontginningen, houtwallen) en beheersvormen
	natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone	• ontwikkeling ecologische verbinding Baakse Beek - Veengoot met poelen, natte graslanden en moerasjes, beschutte, zonnige plekjes, opgaande landschapselementen, etc. • ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking N313, N18 en N315 • ontwikkeling droge en vochtige bosjes met bijbehorende flora en fauna • ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide en schrale graslanden • ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen en cultuurgronden • ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën (m.n. boomkikker), poelen • ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. ontginningen, houtwallen) en beheersvormen
	ecologische verbindingen met evz-model	• Baakse Beek - Veengoot (Duitsland - Winterswijk - IJssel): kamsalamander

Modellen voor ecologische verbindingszones

Inleiding

De provincie Gelderland gebruikt zogenaamde modellen om de doeltoekenning van ecologische verbindingszones aan te geven. In deze bijlage zijn de modellen beschreven. Een model kan bestaan uit een landschapszone, een corridor en stapstenen.
Een landschapszone is een zone van een vastgestelde, per model verschillende, breedte. De gehele zone vormt de ecologische verbindingszone. De zone bestaat uit (veelal) agrarisch cultuurlandschap met landschapselementen. Aard, hoeveelheid en ruimtelijke rangschikking van de landschapselementen in de landschapszone verschillen per model en bepalen de werking van de zone voor de doelsoorten.
Stapstenen zijn natuur- of bosgebiedjes van ten minste enige hectares groot waarin een doelsoort voor de verbindingszone een geschikte plek vindt om zich voort te planten en (meestal) ook de rest van zijn levenscyclus in door te brengen. De inrichting en het beheer van stapstenen verschilt per gekozen model en doelsoort.
Een corridor is een min of meer aaneengesloten “lint” van landschapselementen die een verbinding vormt tussen de stapstenen. Het doel van de verbindingszone bepaalt welke landschapselementen geschikt zijn voor de corridor.
Onderstaand is per model aangegeven waaraan landschapszone, stapstenen en corridor moeten voldoen. Bij het gebruik van de modellen is het van groot belang aandacht te besteden aan de specifieke eisen die de voor die specifieke situatie gekozen doelsoorten aan de onderdelen van het model stellen.

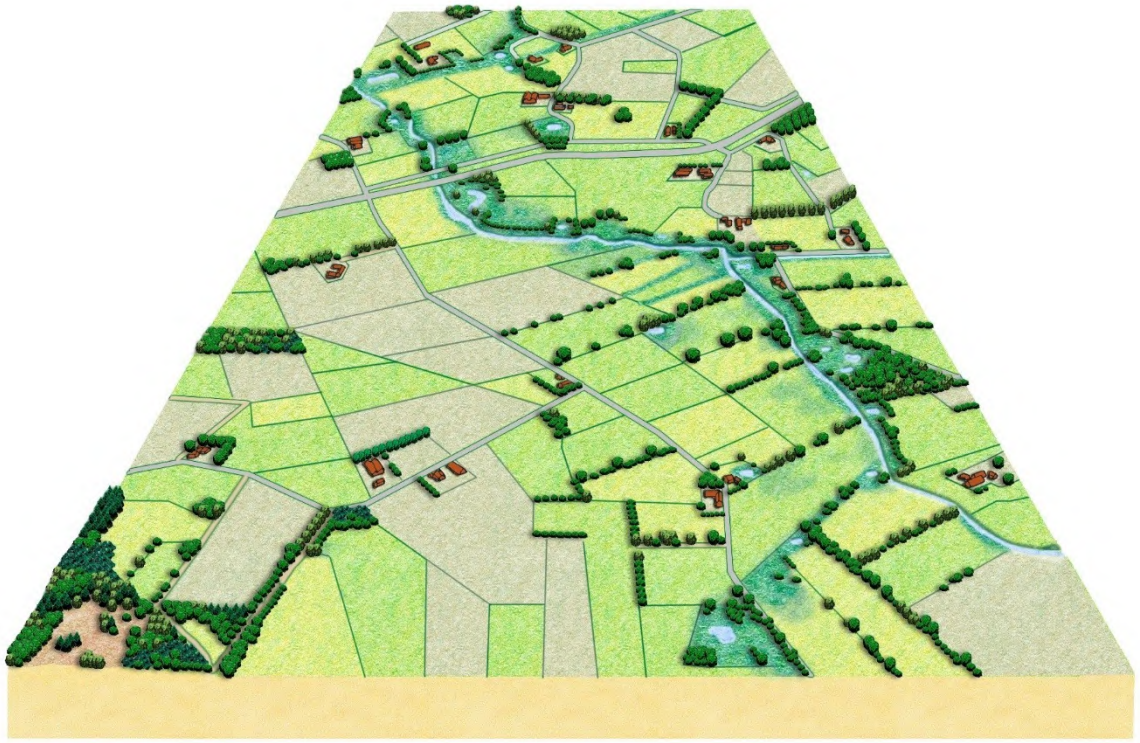
Model das

Dit model bestaat uit een brede landschapszone. De zone is opgebouwd uit kleinschalig landschap waarin houtwallen, singels en bosjes dekking bieden en geleiding geven en waarin voldoende geschikte voedselgebieden aanwezig zijn. “Natte” elementen zijn niet noodzakelijk in deze zone. Dit model is, behalve voor das en boommarter, functioneel voor allerlei dieren van bossen, bosranden en kleinschalig landschap.
Landschapszone
Begroeiing: kleinschalig agrarisch gebied met vochtige weilanden, houtwallen, singels, lanen, bosjes en dergelijke.
Minimale breedte corridor: minimaal 500 meter, over korte afstand mag corridor smaller zijn (tot 100 meter breed).
Maximale lengte: 7,5 km
Maximale onderbreking: 1 kilometer; voor boommarter echter hooguit 100 m. Landschap in onderbreking: geen water, infrastructuur en dichte bebouwing.
Barrières: drukke wegen vormen geen absolute barrière. Wel bemoeilijken drukke wegen de dispersie en eisen zulke wegen veel slachtoffers. Daarom zijn op plaatsen waar een verbindingszone een drukke weg kruist mitigerende maatregelen noodzakelijk. Dassen maken gebruik van tunnels en ecoducten.
Nodig per kilometer: een corridor van 500 meter breed bestaande uit kleinschalig landschap. In de corridor bestaat ten minste 5% van de oppervlakte uit bos en houtwal/singel. Per km is dit 2,5 ha.

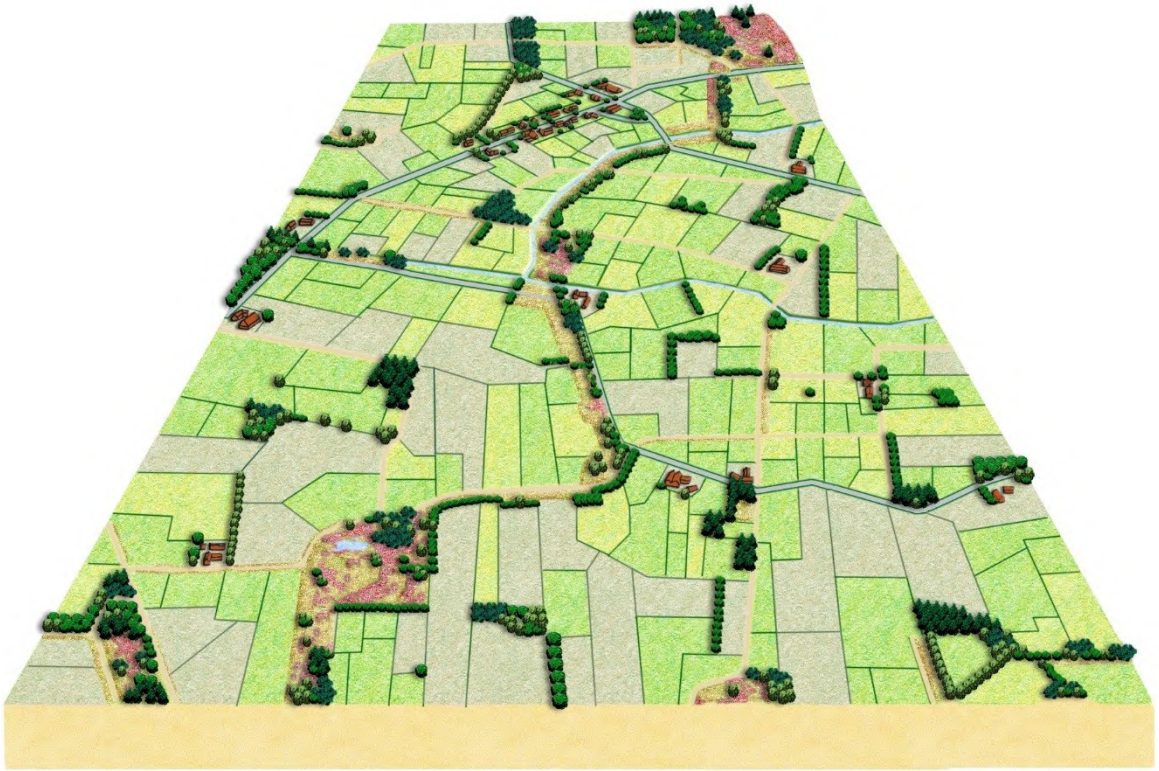
Model kamsalamander (amfibie)
Dit model bestaat uit een corridor met stapstenen, ingebed in een landschapszone. ”Natte” elementen, m.n. poelen, zijn essentieel. Behalve de kamsalamander kunnen ook andere zeldzame amfibieën - heikikker, boomkikker, knoflookpad - en ringslang doelsoort zijn. Dit model mikt op een herstel van een kleinschalig landschap met ook natte elementen. Daarmee is het toepasbaar zowel in het Rivierengebied als op de lage zandgronden. De kwaliteit van de natte elementen is van groot belang, terwijl de “droge” elementen zeer verschillend kunnen zijn. Het model biedt plaats aan een zeer grote verscheidenheid aan organismen: van spitsmuis tot steenuil en van libel tot vleermuis. De poelen in de zone dienen echter vrij van vis te zijn en te blijven.
Landschapszone
Kleinschalig landschap met een samenhangend netwerk van landschapselementen in een agrarisch cultuurlandschap. Daarnaast liggen in deze landschapszone kleine poelen: 500 m2, opgenomen in het netwerk van landschapselementen. De breedte van de landschapszone is 250 m. De zone heeft per strekkende km, naast de stapstenen, ten minste 5 poelen, goed verspreid, als kleine stapstenen.
Corridor
Begroeiing corridor: ruigte, struweel, (vochtig) schraalland, kleine loofbosjes, greppels, houtwal, oevers van sloten of beken, en dergelijke.
Minimale breedte corridor: 10-15 meter
Maximale lengte corridor: 500 meter
Maximale onderbreking corridor: 50-100 meter
Landschap in onderbreking: verkeerswegen, spoorwegen en bebouwing vormen een barrière voor dispersie. Dat geldt in mindere mate voor akkers.
Barrières: mitigerende maatregelen zijn noodzakelijk. Gebruik van tunnels is voor verschillende soorten amfibieën bekend. Grote tunnels (doorsnede > 1 meter) verhogen de effectiviteit. Ecoducten

voldoen het best.
Stapsteen
Begroeiing stapsteen: poel met goed ontwikkelde water- en oevervegetatie waarin open ruimten aanwezig zijn; landhabitat bestaande uit struweel, heggen of houtwallen, met voldoende schuilmogelijkheden in de vorm van dood hout en dergelijke.
Minimum oppervlakte stapsteen: 1-3 ha landhabitat met daarbinnen enkele forse poelen, bijv. van 2000 m2 elk.
Onderlinge afstand stapstenen: 1 kilometer
Nodig per kilometer: *stapsteen:* 3 ha; *corridor:* 1 ha; *landschapszone:* 1,2 ha, namelijk: 250 m breed, waarin 5% van de oppervlakte landschapselementen. Daarin tenminste 5 poelen van 500 m2 elk.

Model hagedis
Dit model bestaat uit een corridor met stapstenen, ingebed in een landschapszone. Het voorkomen van plekken met zand en lage schrale begroeiing is essentieel voor dit model. Het model is niet alleen voor hagedissen van belang; zeer veel vlinders, sprinkhanen en andere ongewervelde zijn afhankelijk van warme, open plekken en trekken op hun beurt weer vogels als geelgors en roodborsttapuit aan. Een kanttekening bij dit model is, dat veel soorten van heide zich moeilijk verspreiden en relatief grote leefgebieden (ca. 100 ha) nodig hebben. De consequentie daarvan is dat ecologische verbindingszones voor veel van deze soorten niet zullen functioneren.
Landschapszone

Een zone van 250 m breed met kleinschalig landschap, waarin schrale elementen (als omschreven bij corridor) voorkomen, in de vorm van bijv. ruigtes, open plekken in bos, bosranden, heideresten, zandwegen met bermen.
Corridor
Begroeiing corridor: doorgaand min of meer open, schraal terrein met struweel, ruigte- en schraal grasland.
Minimale breedte corridor: 25-50 meter
Maximale lengte corridor: 1000 meter
Maximale onderbreking corridor: 50-100 meter
Landschap in onderbreking: verkeerswegen, spoorwegen en bebouwing vormen een barrière voor dispersie. Dat geldt in mindere mate voor akkers.
Barrières: er zijn geen gegevens bekend van zandhagedissen die gebruikmaken van tunnels. Ecoducten worden wel gebruikt.
Stapsteen
Begroeiing stapsteen: heide of schrale vegetatie met zonnige zandige plekken en struwelen.
Minimum oppervlakte stapsteen: 10 ha
Onderlinge afstand stapsteen: 1 km
Nodig per kilometer: *stapsteen:* 10 ha; *corridor:* 2,5 ha; *landschapszone*: 1,2 ha

Model vuurvlinder
Dit model is bestaat uit grote en kleine stapstenen van schraal grasland en heide, gelegen in een landschapszone. Het model is gebaseerd op de vele vlindersoorten van heide en schraalgrasland, die

sterk achteruitgegaan zijn, zoals zilveren maan, heivlinder, heideblauwtje, bruine vuurvlinder, kommavlinder, aardbeivlinder. Vele andere m.n. ongewervelde dieren en vogels kunnen meeprofiteren. Een kanttekening bij dit model is, dat veel soorten van heide zich moeilijk verspreiden en relatief grote leefgebieden (ca. 100 ha) nodig hebben. De consequentie daarvan is dat ecologische verbindingszones voor veel van deze soorten niet zullen functioneren.
Combinatie met model hagedis ligt voor de hand, omdat beide modellen zijn ontwikkeld voor fauna van zonnige, schrale plekken (heide, zand, schraal grasland). Hagedis eist echter een corridor en is beter toepasbaar in kleinschalig landschap, terwijl vuurvlinder een bredere landschapszone in open landschap vraagt.
Landschapszone
Een 500 m brede zone van open landschap met bloemrijke bermen en slootkanten. Dicht bos belemmert de dispersie.
Stapsteen
Begroeiing stapsteen: schraal grasland of heide.
Minimum oppervlakte stapsteen: groot 4 ha, klein 0,5 ha
Onderlinge afstand stapstenen: groot 2 km, klein 500 meter
Nodig per kilometer
grote stapsteen: 2 ha
kleine stapsteen: 1 ha

Model ijsvogelvlinder
Dit model bestaat uit grote en kleine stapstenen bestaande uit bos met veel variatie in de structuur, in

een landschapszone. Het is met name bedoeld voor organismen die niet zozeer uitgestrekte bossen nodig hebben, als wel bos met een hoge kwaliteit: vochtig, met gevarieerde samenstelling en structuurrijke randen en open plekken. Bijvoorbeeld de kleine ijsvogelvlinder en de grote weerschijnvlinder profiteren van dit model. Tevens dient het model om kleine, geïsoleerde maar waardevolle bosjes uit hun isolement te halen.
Landschapszone
Een zone van 250 m breed van kleinschalig landschap of open bos. In een agrarisch landschap bevorderen houtwallen de dispersie.
Stapsteen
Begroeiing stapsteen: vochtig loofbos met open plekken en structuurrijke randen.
Minimum oppervlakte stapstenen: groot 10 ha, klein 1 ha
Onderlinge afstand stapstenen: groot 5 km, klein 1,5 km
Nodig per kilometer
grote stapsteen: 2 ha
kleine stapsteen: 0,4 ha

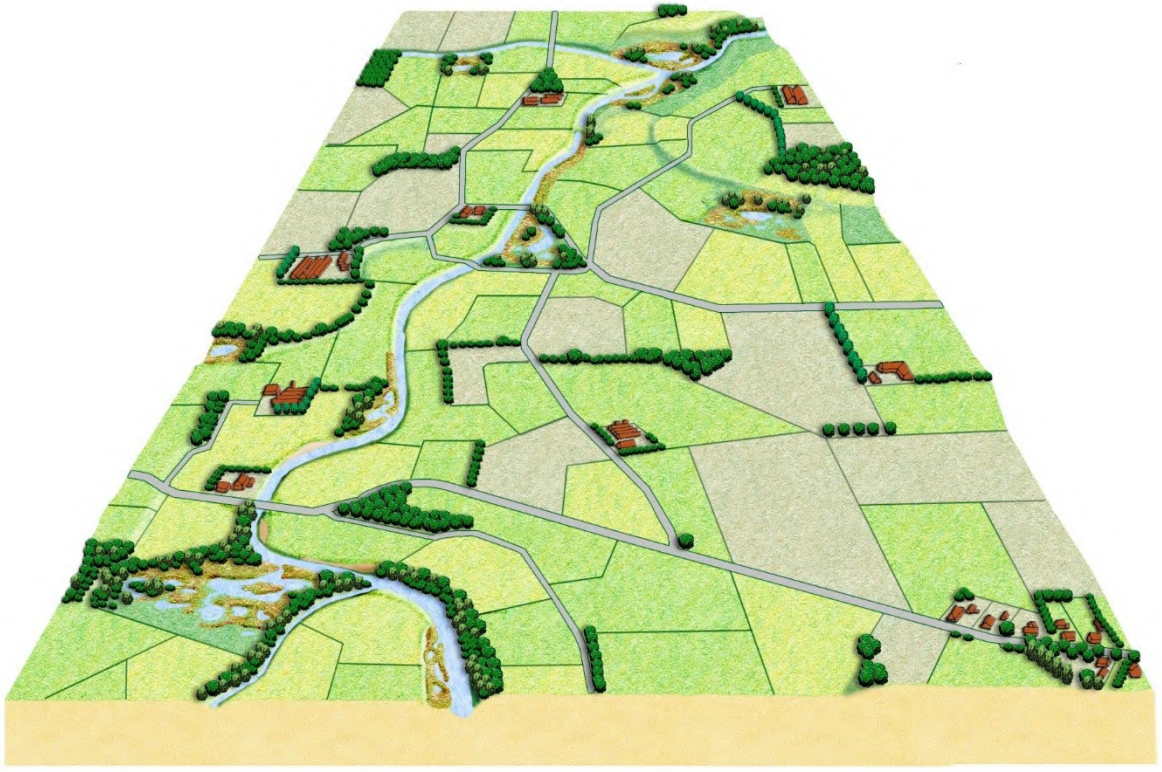
Model rietzanger
Dit model bestaat uit grote en kleine stapstenen. Het is bedoeld om de populaties van rietvogels te versterken door de afstand tussen de verschillende broedgebieden te verkleinen, zodat

samenhangende populaties kunnen ontstaan. De kwaliteit van veel rietland is sterk achteruitgegaan door verdroging. De waterhuishouding van de stapstenen vraagt dan ook de nodige aandacht. Overigens zijn aan rietland ook andere dieren gebonden, zoals enkele bedreigde libellensoorten.
Stapsteen
Begroeiing stapsteen: rietmoeras met overjarig riet.
Minimum oppervlak stapsteen: groot 25 ha, klein 2,5 ha
Onderlinge afstand stapstenen: groot 10 km, klein 2,5 km
Nodig per kilometer
grote stapsteen: 2,5 ha
kleine stapsteen: 0,75 ha

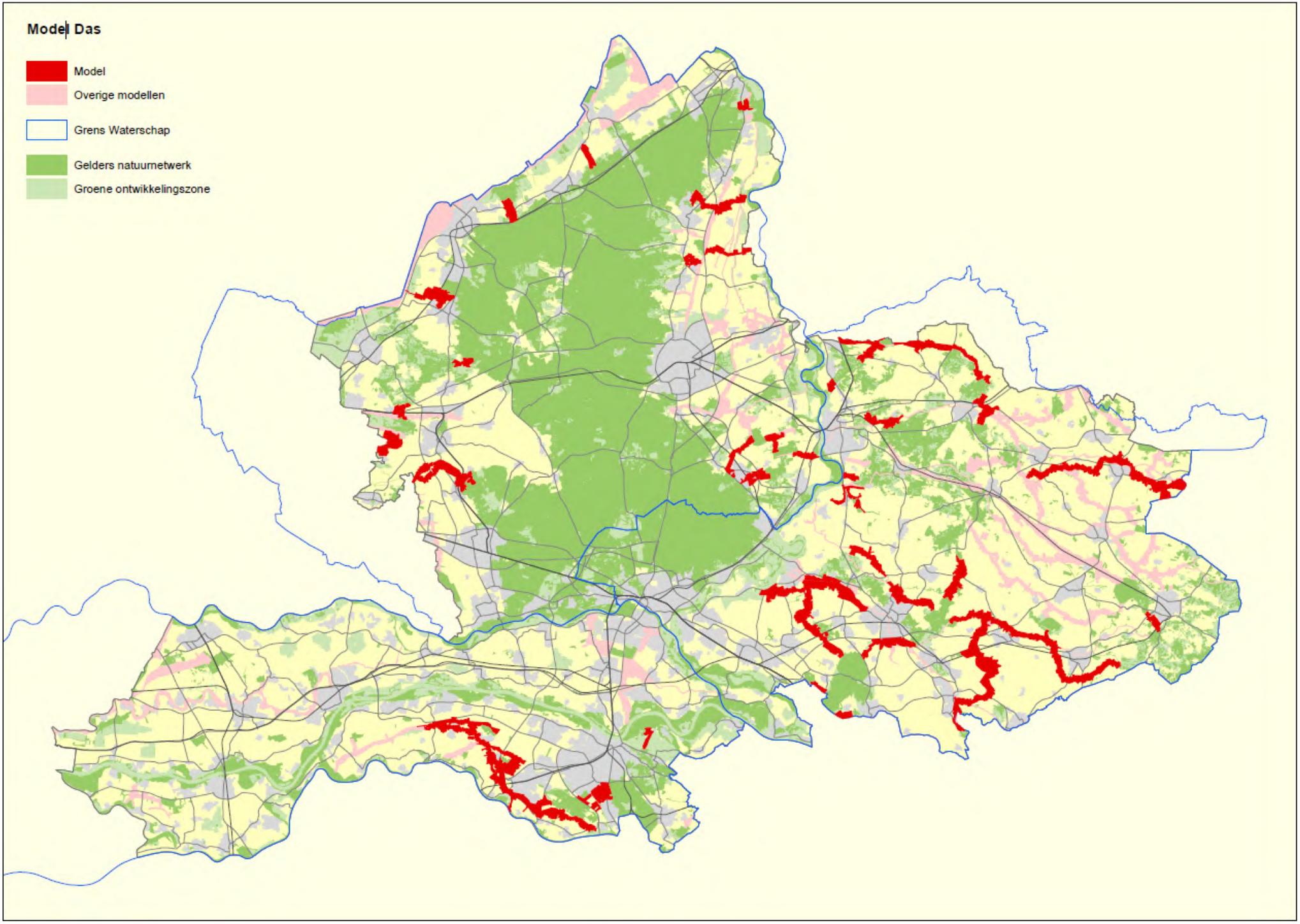

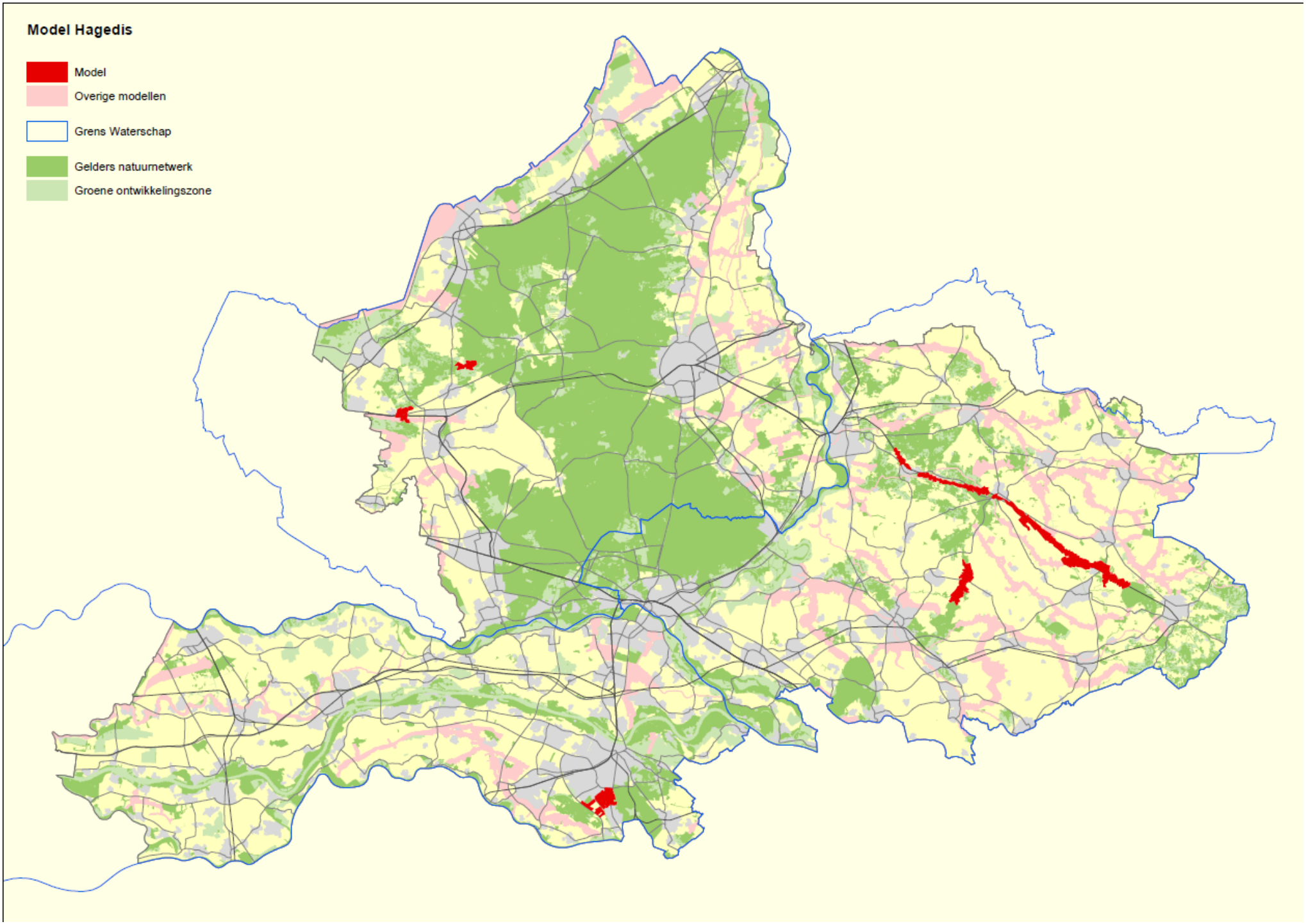
Pagina-einde
Model winde
Dit model bestaat uit een corridor met stapstenen. Herstel van stromende wateren staat centraal; een beek of rivier vormt de corridor. De stapstenen bieden plaats aan bijzondere watermilieus, paaiplaatsen, etc. De gehele waterfauna, van eendagsvlieg tot ijsvogel, profiteert van dit model. Wanneer in het beek- of rivierdal waardevolle geïsoleerde wateren aanwezig zijn, moet niet lichtvaardig tot aankoppeling aan het stromende water overgegaan worden.
Corridor
Inrichting corridor: een over een zo lang mogelijke periode stromende waterloop zonder barrières. Ca.

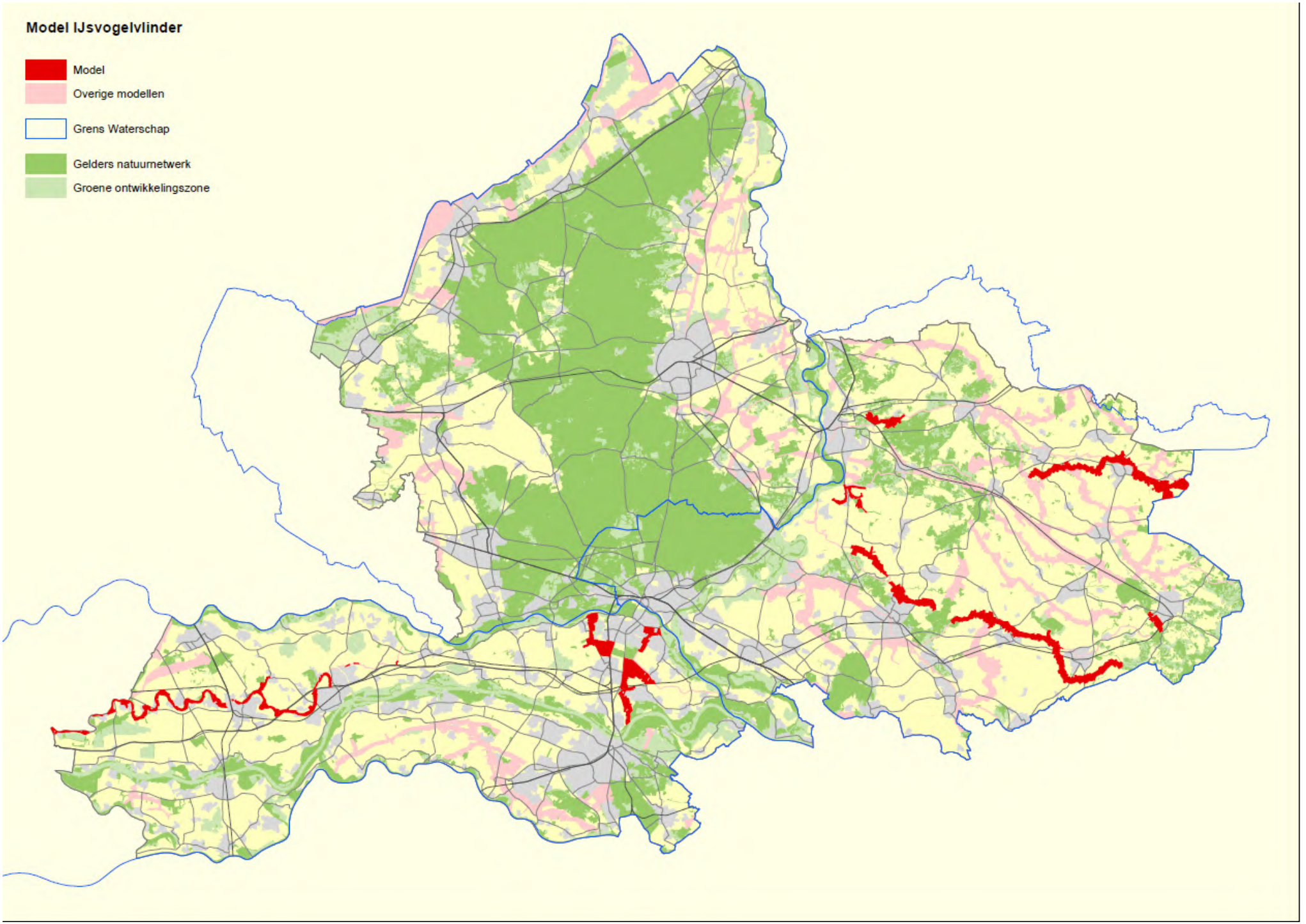
een kwart van de oeverlengte is ingericht met plasdrasbermen en bosschages.
Maximale lengte corridor: 3 km
Barrières: gemalen, stuwen, sluizen, schotten en wellicht ook duikers.
Stapstenen
Inrichting stapstenen: open water met in het water groeiende moerasplanten (riet, lisdodde) en waterplantenbegroeiing; overstromingsvlaktes; verdiepte rivierbochten, aangekoppelde rivierarmen en/of meestromende nevengeulen.
Minimum oppervlakte stapstenen: deze is in het algemeen niet aan te geven en hangt o.m. af van het formaat van de waterloop; gemiddelde oppervlakte enkele ha's.
Nodig per km
stapsteen: 1 ha
corridor: 0,4 ha, kan wellicht grotendeels binnen het profiel gevonden worden.

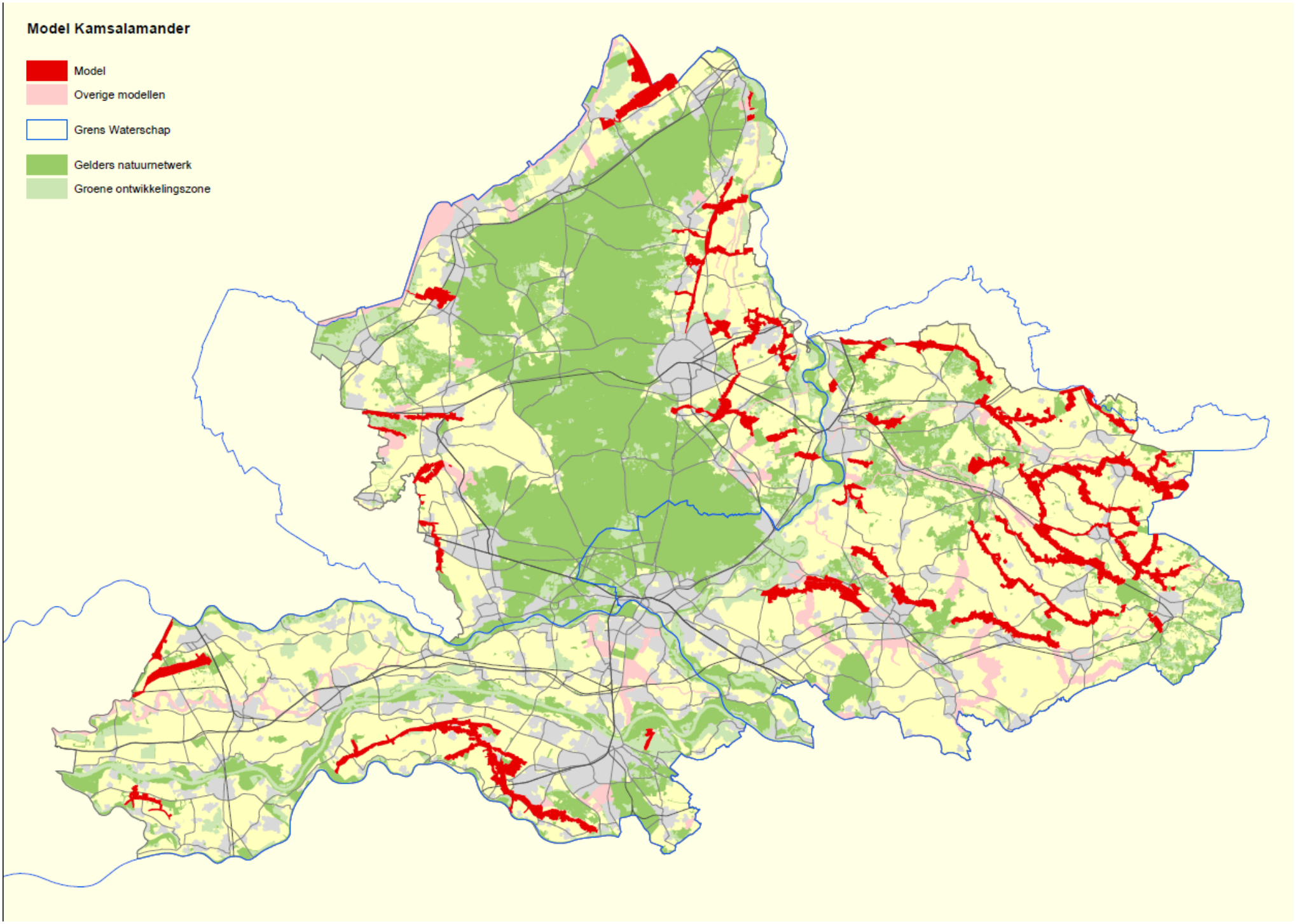

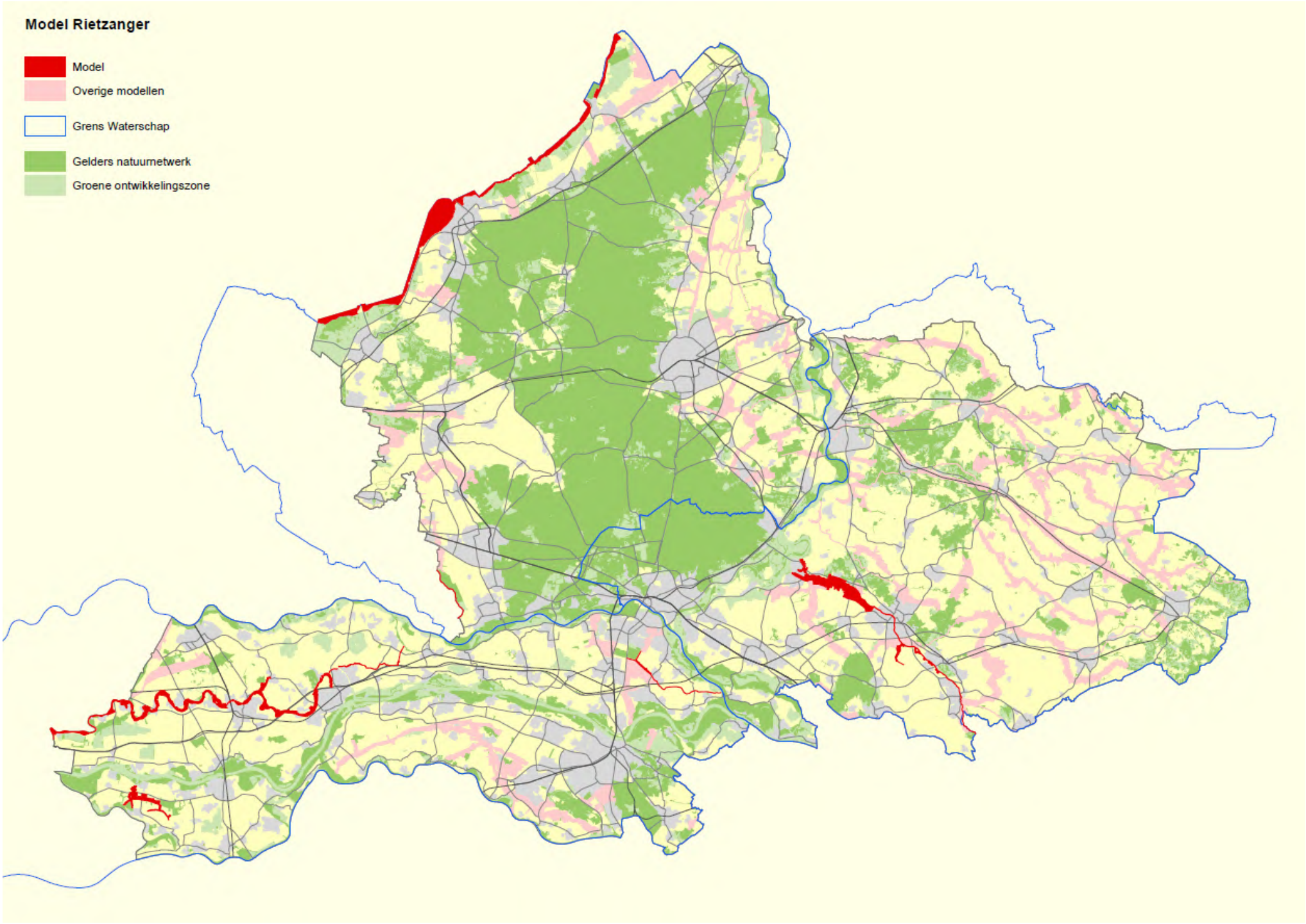
Locaties modellen

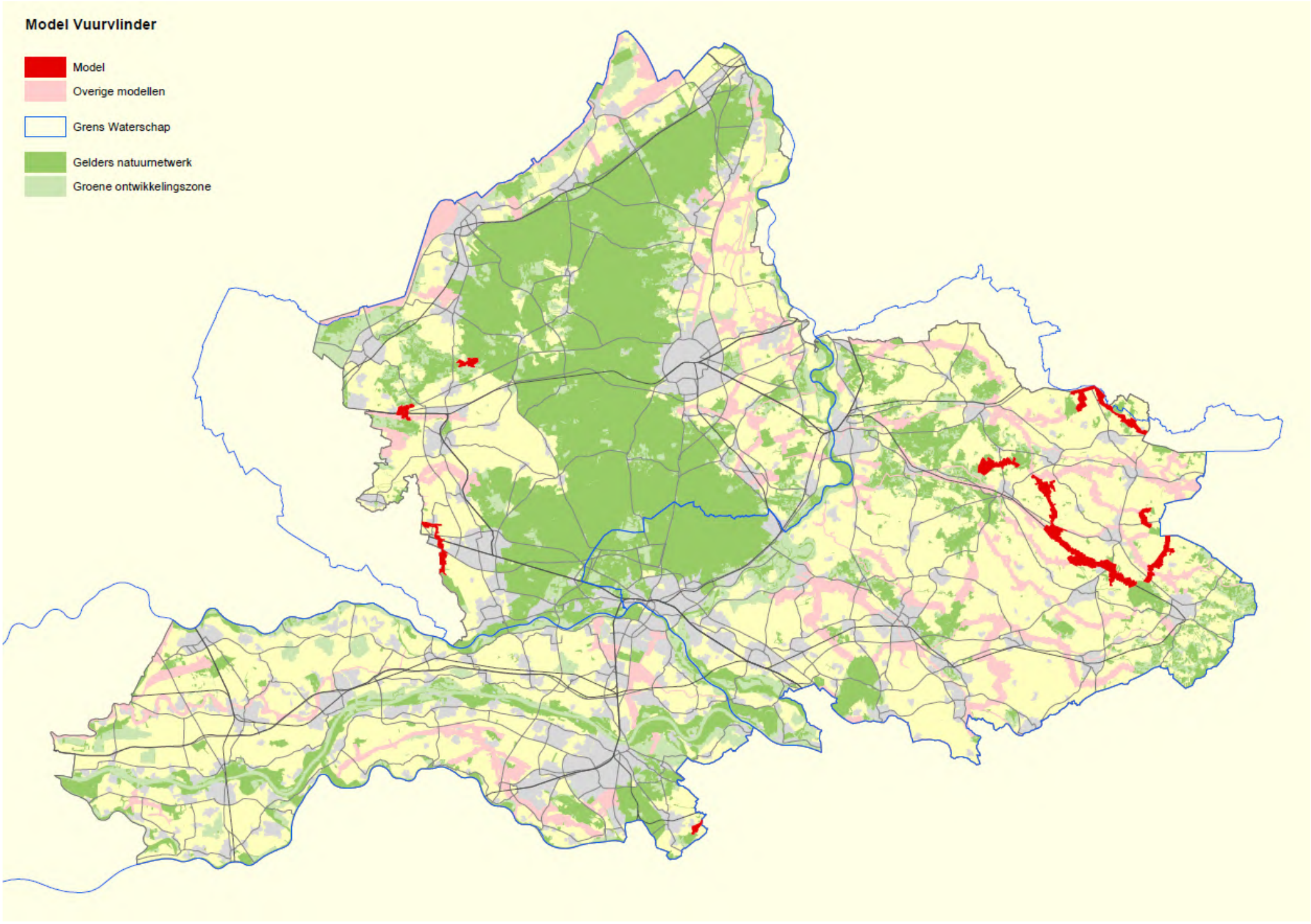

Model Das
Model
Overige modellen
Grens Waterschap
Gelders natuurnetwerk
Groene ontwikkelingszone

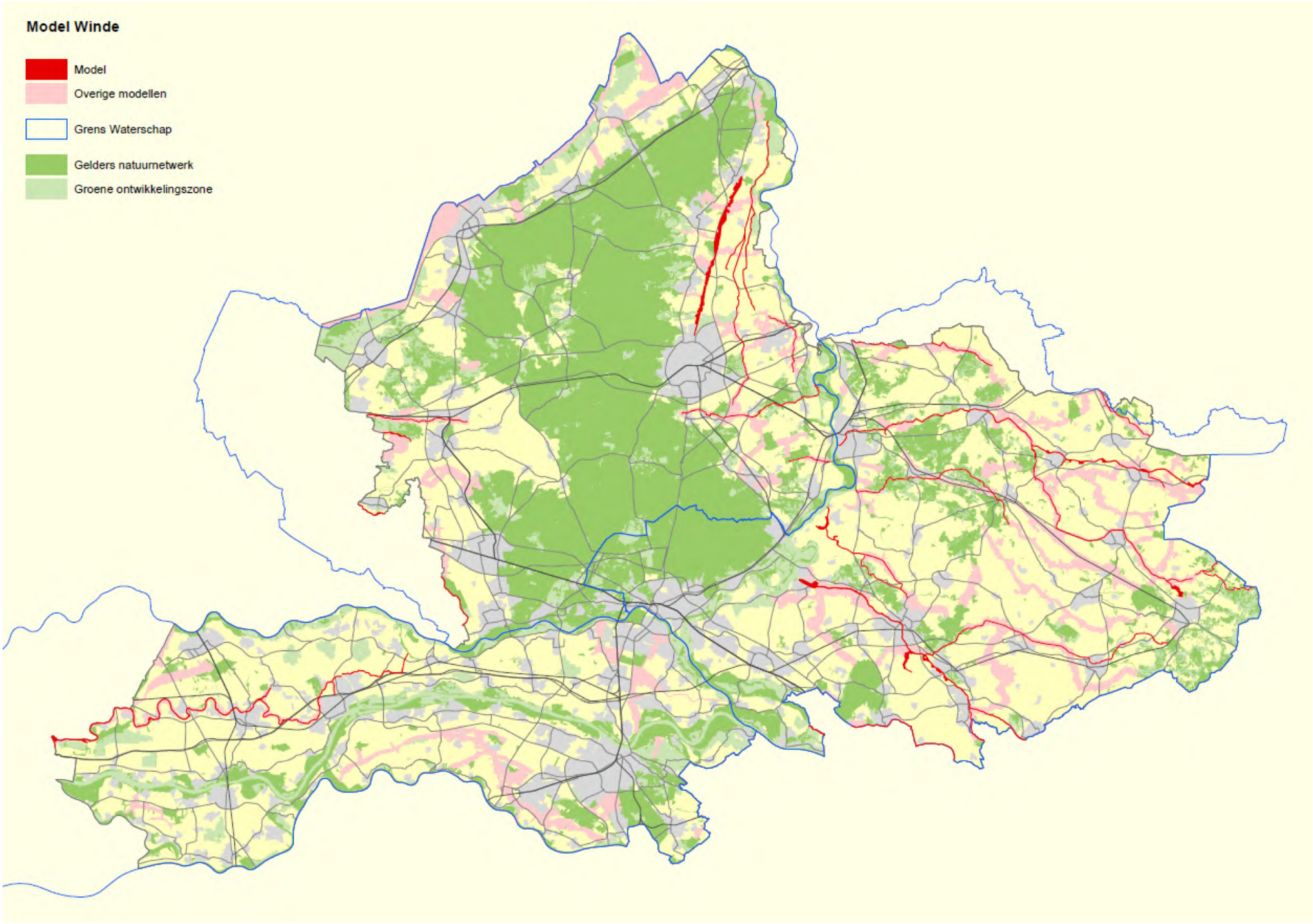

Model Hagedis
Model
Overige modellen
Grens Waterschap
Gelders natuurnetwerk
Groene ontwikkelingszone

Model IJsvogelvlinder
Model
Overige modellen
Grens Waterschap
Gelders natuurnetwerk
Groene ontwikkelingszone

Model Kamsalamander
Model
Overige modellen
Grens Waterschap
Gelders natuurnetwerk
Groene ontwikkelingszone

Model Rietzanger
Model
Overige modellen
Grens Waterschap
Gelders natuurnetwerk
Groene ontwikkelingszone

Model Vuurvlinder
Model
Overige modellen
Grens Waterschap
Gelders natuurnetwerk
Groene ontwikkelingszone

Model Winde
Model
Overige modellen
Grens Waterschap
Gelders natuurnetwerk
Groene ontwikkelingszone

Gemeente Berkelland

het bestemmingsplan

Buitengebied Berkelland 2020

en de kernkwaliteiten van de EHS

Borculo, maart 2022

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Het bestemmingsplan buitengebied	4
Ruimtelijke ingrepen in de ecologische hoofdstructuur (GNN en GO)	4
Het Gelders Natuurnetwerk (GNN)	5
De Groene Ontwikkelingszone (GO)	6
Conclusie	6

Bijlagen:
- Bijlage 1 Percelen in de Gelders Natuurnetwerk (GNN)
- Bijlage 2 Percelen in de Groene Ontwikkelingszone (GO)

Inleiding

Op 24 september 2014 stelden Provinciale Staten van Gelderland de Omgevingsverordening Gelderland vast. Hiertoe besloten nadat zij op 9 juli 2014 al de Omgevingsvisie Gelderland vaststelden, een omgevingsvisie die inmiddels is opgevolgd door de op 19 december 2018 vastgestelde Omgevingsvisie 'Gaaf Gelderland'. In de omgevingsvisie heeft het provinciebestuur vastgelegd op welke maatschappelijke opgaven het zich wil richten in het ruimtelijke beleid en welke instrumenten daarbij worden ingezet.
In de omgevingsverordening, waarvan de doorgevoerde aanpassingen zijn verwerkt in een geconsolideerde versie van 28 februari 2022, zijn de bijbehorende (instructie)regels vastgelegd.

Om de ruimtelijke kwaliteit ten aanzien van natuur en landschap te borgen formuleert de Omgevingsvisie het provinciaal beleid over de Ecologische Hoofdstructuur. Daarbij spreekt de Omgevingsvisie over Gelders Natuurnetwerk (GNN) en het waardevol landschap dat is vervlochten met de daaraan grenzende natuurgebieden, de Groene Ontwikkelingszone (GO). De grens van deze gebied is vastgelegd in de Omgevingsvisie en de daarop aansluitende Omgevingsverordening. De omgevingsverordening geeft Gedeputeerde Staten van Gelderland de bevoegdheid om de begrenzing van de het GNN en de GO te wijzigen.

<u>Het Gelders Natuurnetwerk (GNN)</u>
Als beleidsuitgangspunt voor het GNN geldt dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen daar alleen mogelijk zijn wanneer die geen nadelige gevolgen hebben voor de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang van het GNN, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er een groot openbaar belang in het geding is. Daarbij moet dan wel sprake zijn van mitigatie en gelijkwaardige compensatie van de eventuele negatieve effecten van de ontwikkeling. Dit moet gebeuren volgens de saldobenadering waarbij compensatie en een eventuele compensatietoeslag in hetzelfde plan moeten worden geregeld als de ontwikkeling waarvoor zij nodig zijn.

<u>De Groene Ontwikkelingszone (GO)</u>
In de GO bestaan mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen op voorwaarde dat daarbij de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt en de samenhang van het GO niet verloren gaat. Daarbij kunnen Gedeputeerde Staten regels vaststellen om deze versterking uit te werken.

De Omgevingsverordening Gelderland legt het beschermingsregime voor het GNN en de GO vast in artikel 2.39 resp. art. 2.52. Daarin is bepaald dat gemeenten bij de vaststelling van bestemmingsplan het beleid voor het GNN en de GO moeten verwerken. Dit betekent dat het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" regels moet bevatten over de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande en/of nieuwe functies in het GNN en de GO. De manier waarop dit is gedaan komt aan de orde in de plantoelichting.

Verder is met het oog op de vaststelling van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" nagegaan hoe dit plan zich qua ontwikkelingsmogelijkheden in het GNN of de GO verhoudt tot de nu geldende bestemmingsplannen. In deze notitie is uiteengezet of het nieuwe bestemmingsplan voor het Berkellandse buitengebied een grotere aantasting teweegbrengt voor de kernkwaliteiten in het GNN en de GO dan de geldende bestemmingsplannen. Op deze manier wordt invulling gegeven aan de eis uit de provinciale Omgevingsverordening om het effect van een bestemmingsplan op het GNN en het GO te beschrijven in de plantoelichting.

Het bestemmingsplan buitengebied

Na de herindeling van 2005 is de gemeente Berkelland, mede in het kader van de veranderingen van WRO naar Wro, bezig gegaan met het onderling afstemmen van de bestemmingsplannen van de vier oorspronkelijke gemeenten Borculo, Eibergen, Neede en Ruurlo. Dit heeft geleid tot de vaststelling van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” dat op 27 augustus 2014 echter werd vernietigd door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.
Vanwege deze uitspraak wordt het buitengebied van Berkelland tot op heden gedekt door de vier bestemmingsplannen voor het gemeentelijke buitengebied die ruim voor de herindeling zijn vastgesteld en goedgekeurd. De systematiek van deze bestemmingsplannen vertoont onderlinge verschillen, reden waarom de gemeente Berkelland heeft gekozen om het nieuwe bestemmingsplan harmoniserend en conserverend op te bouwen. Nieuwe ontwikkelingen zijn daarin niet mee te nemen tenzij de daarvoor lopende procedures geheel zijn afgerond.

In de analyses van de vigerende bestemmingsplannen is gebruik gemaakt van de terminologie die deze bestemmingsplannen hanteren. Deze definities zijn niet in alle vier geldende bestemmingsplannen gelijkluidend, terwijl ook de vertaling van de bestemmingen op de plankaarten niet op dezelfde wijze is uitgevoerd. In dat opzicht zal het nieuwe bestemmingsplan meer uniformiteit opleveren, ook waar het gaat om de vertaling van de ecologische hoofdstructuur (GNN en GO) op de verbeelding en in de planregels.

Ruimtelijke ingrepen in de ecologische hoofdstructuur (GNN en GO)

Mede door ontwikkelingen in de agrarische sector zijn veel veranderingen zichtbaar geworden in het buitengebied. Uit contacten met gebruikers van het buitengebied en koepelorganisaties kwam naar voren dat veel agrariërs met de bedrijfsvoering stoppen of al zijn gestopt. Deze omslag is zichtbaar in de grote hoeveelheid agrarische bouwvlakken die omgezet zijn naar een bestemming ‘Wonen’.
Daarnaast zijn veel agrarische bouwvlakken aangepast onder invloed van de natuurwetgeving en de uitkomsten van de milieueffectrapportage. Zij zijn in de regel verkleind maar in een enkel geval vergroot, iets wat zich voordoet wanneer de feitelijke situatie is ontstaan door planologische procedures waarbij de plankaart/verbeelding na het doorlopen van planologische procedures nog niet is aangepast. Bij het vormgeven van de nieuwe bouwvlakken is ook beoordeeld wat de agrarische wens in het verleden was en hoe daaraan in de afgelopen jaren gestalte is gegeven.
In het nieuwe bestemmingsplan wordt via het ‘bouwvlak op maat’-principe evenwicht gebracht tussen de omvang van de agrarische bouwvlakken en de feitelijke behoefte van de agrarische bedrijven. Door voorzieningen bij agrarische bedrijven via afwijkingsregels toe te laten buiten agrarische bouwvlakken, worden de agrarische bouwvlakken vooral gebruikt voor bedrijfsbebouwing. Aan de mogelijkheid tot het bouwen van agrarische bedrijfsgebouwen is de voorwaarde gekoppeld dat dit geen significant negatieve effecten mag hebben op Natura 2000-gebieden. Verder is de toelaatbaarheid van voorzieningen zoals sleufsilo’s gekoppeld aan de voorwaarden van het GNN/GO-beleid dat ook in dat opzicht dus is verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan. Het algemene beeld is dat het nieuwe bestemmingsplan met de gekozen aanpak minder druk oplevert voor de natuur en de ecologische hoofdstructuur dan de geldende bestemmingsplannen.

Om bij de vaststelling van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” tot een totaaloverzicht te kunnen komen, zijn alle specifiek bestemde percelen binnen het GNN en de GO nader beschouwd. De van kracht zijnde bestemmingen zijn aangegeven met de nieuwe bestemmingen uit het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”. De toekenning van deze nieuwe bestemmingen is afgestemd op de vigerende bestemming,

de actuele situatie en de opmerkingen van de eigenaren c.q. gebruikers over hun toekomstplannen. Daarbij moet in het oog worden gehouden dat met name de invulling van agrarische bouwvlakken niet alleen afhankelijk is van de omvang van het betreffende bouwvlak, maar ook van de bouwregel die bepaalt dat daarbinnen alleen bedrijfsbebouwing mag worden opgericht als er geen sprake is van een toenemende ammoniakemissie of –depositie op Natura 2000-gebieden.

Op basis van de digitale kaarten van de Omgevingsverordening Gelderland is een doorvertaling gemaakt naar de specifiek bestemde percelen in het buitengebied van Berkelland. Hierbij zijn deze percelen binnen het GNN en de GO stuk voor stuk nagelopen op de verschillen tussen de vigerende en nieuwe bestemming. De uitkomsten zijn vermeld in één overzicht voor het GNN en één overzicht voor de GO. Deze beide overzichten bestaan uit een overzichtstabel en uit een lijst waarop de genoemde percelen zijn afgebeeld. Als daarbij sprake is van een agrarisch bouwvlak, dan is de oppervlakte daarvan vermeld in de overzichtstabel. Al deze berekende oppervlakte zijn met een nauwkeurigheid van 0,1 ha naar boven afgerond.

Het Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Als toelichting op de tabellen van bijlage 1 wordt het eerste perceel, Ruurloseweg 214 (Beltrum), gebruikt. De kop van de tabellen is als volgt samengesteld:

adres	Ruurloseweg 214	Beltrum
EHS waarde	GNN (alleen beboste deel, woning ligt buiten de EHS)	
Geldende bestemming	Woonbebouwing	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

De adressen vanuit de BAG-registratie zijn verwerkt in alfabetische volgorde (geordend op plaatsnaam, adres). De EHS-waarde geeft aangegeven of het perceel binnen het GNN ligt of binnen de GO. Bij ‘geldende bestemming’ en ‘nieuwe bestemming’ zijn aangegeven de bestemming uit het geldende bestemmingsplan en de bestemming volgens het nieuw te maken bestemmingsplan. Mocht er sprake zijn van een agrarisch bouwvlak, dan is daarvan eveneens de omvang aangegeven. Onder opmerkingen staat de conclusie over het al dan niet aanwezig zijn van significante gevolgen.

Op deze wijze is elk specifiek bestemd perceel in het GNN nagelopen. Dit levert voor het GNN de volgende resultaten op:

Overzicht GNN in Berkelland	
Geen significante gevolgen	16
Verkleind agrarisch bouwvlak, gsg	2
Vervallen agrarische bestemming, gsg	1
Aanpassing situatie, gsg	9
Totaal	28

Wat opvalt is dat bij geen van de percelen sprake is van significante gevolgen. Dit is ook verklaren vanuit het gegeven dat er in de regel geen sprake is van een verruiming van het planologische regime maar van het overnemen van het bestaande regime (16 van de 28). Daarbij is binnen het GNN op 2 locaties sprake van het verkleinen van een agrarisch bouwvlak en op 1 locatie van het vervallen een agrarisch bouwvlak. De 9 aanpassingen aan de werkelijke situatie gaan om 1 correctie van een in 1995 foutief toegekende bestemming en om het verwerken van overgangsrecht ten aanzien van bijvoorbeeld reeds aanwezige recreatiewoningen. Dit laatste ligt overigens in het verlengde van de uitspraak die de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State deed over het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012”. Samenvattend zijn binnen het GNN geen percelen die vragen om een nadere beschouwing op basis van het beleid voor het GNN.

De Groene ontwikkelingszone (GO)

Bijlage 2 gaat over de GO en is op dezelfde manier vormgegeven als bijlage 1. Voor de GO geeft dit de volgende de resultaten:

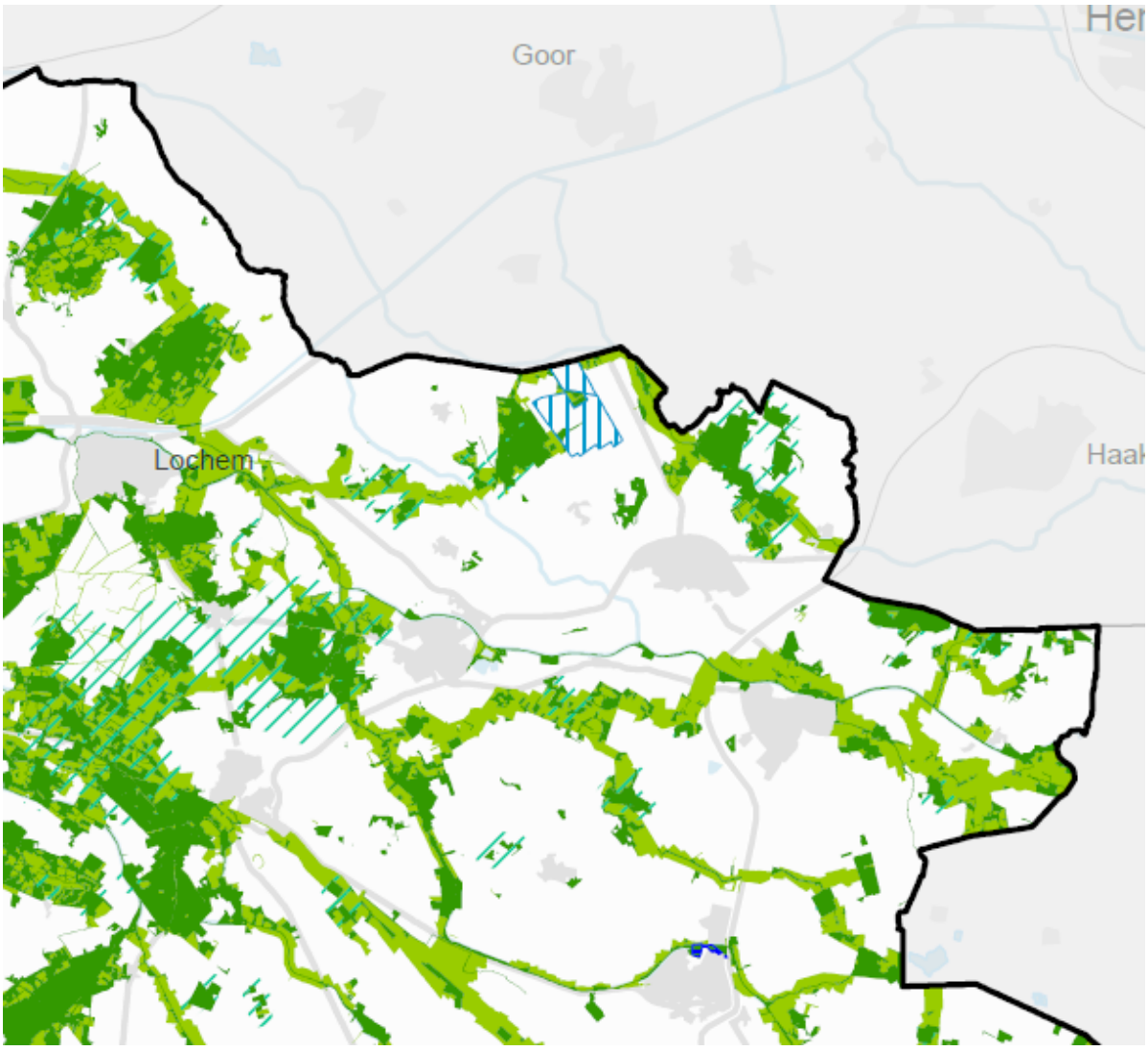
Overzicht GO in Berkelland	
Geen significante gevolgen	201
Verkleind agrarisch bouwvlak, gsg	84
Vervallen agrarische bestemming, gsg	72
Aanpassing situatie, gsg	46
Totaal	403

Ook in de GO is bij het toekennen van de nieuwe bestemmingen per saldo geen sprake van significante gevolgen en ook hier is dat te verklaren vanuit het gegeven dat er in de regel geen sprake is van een verruiming van het planologische regime maar van het overnemen van het bestaande regime (201 van de 403). Daarbij is binnen de GO veelvuldig sprake van het wegvallen van een agrarische bouwvlak (72 van de 403) of van het verkleinen van agrarische bouwvlakken (84 van de 402). De 46 aanpassingen aan de werkelijke situatie gaan in grote meerderheid om het verwerken van overgangsrecht in het nieuwe bestemmingsplan en om aanpassingen aan de vergunde situaties in combinatie met de toepassing van de uitgangspunten voor het toekennen van agrarische bouwvlakken. Bij dit laatste is ook sprake van het vertalen van al gevoerde ruimtelijke procedures in het nieuwe bestemmingsplan. Samenvattend zijn binnen de GO geen percelen die vragen om een nadere beschouwing op basis van het beleid voor het GO. In ieder geval kan worden vastgesteld dat eventuele aanpassingen in het planologisch regime op locatieniveau ruimschoots worden gecompenseerd door de ontwikkelingen elders in de GO, iets wat overigens ook opgaat voor de rest van het plangebied. Op die manier bezien compenseert het verkleinen van 84 agrarische bouwvlakken en het vervallen van 72 agrarische bouwvlakken ruimschoots het verwerken van het overgangsrecht in het nieuwe bestemmingsplan (onderdeel van de 46 aangepaste situaties).

Conclusie

Op de vraag of het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” significante gevolgen heeft voor het GNN en de GO kan worden geconcludeerd dat daarvan geen sprake is. Dit is vooral terug te voeren op het conserverende karakter van het nieuwe bestemmingsplan en op het gegeven dat de groeimogelijkheden voor agrarische bedrijven niet alleen worden begrensd door de (veelal afnemende) omvang van de agrarische bouwvlakken maar ook door de planregels over de ammoniakemissie.

GNN en GO in Berkelland

Uittreksel kaart “Natuur’ bij Omgevingsverordening Gelderland (geconsolideerde versie februari 2022)

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

STRAATNAAM	HUISNR	WOONPLAATS	GELDENDE BESTEMMING	NIEUWE BESTEMMING	OPMERKING gsg = geen significante gevolgen
Ruurloseweg	214	BELTRUM	woonbebouwing	wonen	gsg
Dammerweg	2	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
Platvoetsdijk	5-jan	BORCULO	Bos- en natuurgebied/jachthut	Natuur/jachthut	gsg
Oude Needseweg	3	EIBERGEN	bijz. bebouwing/padvinderij	maatschappelijk (sm-36)	gsg
Woestenes	2	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
Zwilbroekseweg	56	EIBERGEN	zomerhuis	Recreatie-Recreatiewoning	gsg
Geesterse Broekweg	2	GEESTEREN	woondoeleinden	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
Oude Eibergseweg	ong	HAARLO	waterwinning	bedrijf-nutsvoorz. (sb-66)	gsg
Wolinkweg	23	HAARLO	Bos- en Natuurgebied	wonen	verwerking overgangsrecht, gsg
Wolinkweg	25	HAARLO	0,9 ha, agrarisch gebied landsch	0,7 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
Bergweg	14b	NEEDE	bos	Recreatie-Recreatiewoning	verwerking overgangsrecht, gsg
Kieftendijk	15a	NEEDE	Natuurgebied	Recreatie-Recreatiewoning	verwerking overgangsrecht, gsg
Kieftendijk	15b	NEEDE	Natuurgebied	Recreatie-Recreatiewoning	verwerking overgangsrecht, gsg
Kipkesdijk	11	NEEDE	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied	1,5 ha bouwvlak, AW-NL	gsg
Koeweidendijk	16	RIETMOLEN	Natuurgebied	Recreatie-Recreatiewoning	verwerking overgangsrecht, gsg
Dr. Slotlaan	1	REKKEN	bijzondere bebouwing	wonen	gsg
Krakeelsweg	11	REKKEN	zomerhuis	Recreatie-Recreatiewoning	gsg
Van Ouwenallerlaan	33	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
Wildpad	2a	RUURLO	woning	wonen	gsg
Formerhoekweg	1	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,8 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
Hengeloseweg	2	RUURLO	bos	aanduiding 'klimbos'	gsg, verwerking vergunde situatie
Molenstroetweg	ong	RUURLO	bos	aanduiding 'hondensportterr	gsg, verwerking bestaande situatie
Oude Zelhemseweg	1	RUURLO	recreatiewoning	Recreatie-Recreatiewoning	gsg
Oude Zelhemseweg	ong	RUURLO	recreatiewoning	Recreatie-Recreatiewoning	gsg
Tolhutterweg	16	RUURLO	recreatiewoning	wonen	correctie van foutieve bestemming, gsg
Wildpad	4	RUURLO	woning	wonen	gsg
Zelhemseweg	7	RUURLO	0,5 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
Zelhemseweg	9	RUURLO	woning	wonen	gsg

Gemeente Berkelland

Het bestemmingsplan
“Buitengebied Berkelland 2020” en de
kernkwaliteiten van de ecologische hoofdstructuur

Bijlage 1: Functies in het Gelders Natuurnetwerk (GNN)

adres	Ruurloseweg 214	Beltrum
EHS waarde	GNN (alleen beboste deel, woning ligt buiten de EHS)	
Geldende bestemming	Woonbebouwing	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Dammerweg 2	Borculo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Woondoeleinden	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Het agrarisch bouwvlak is in 2003 gewijzigd in een woonbestemming	

adres	Platvoetsdijk 5-01	Borculo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Bos- en natuurgebied, aanduiding ‘jachthut’	
Nieuwe bestemming	Natuur, specifieke aanduiding ‘jachthut’ (sn-j)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Oude Needseweg 3	Eibergen
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Bijzondere bebouwing, padvindersterrein	
Nieuwe bestemming	Maatschappelijk met specifieke aanduiding ‘scoutingterrein’ (sm-36)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Woestenes 2	Eibergen
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Woonbebouwing	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Zwilbroekseweg 56	Eibergen
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Zomerhuis	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Recreatiewoning	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

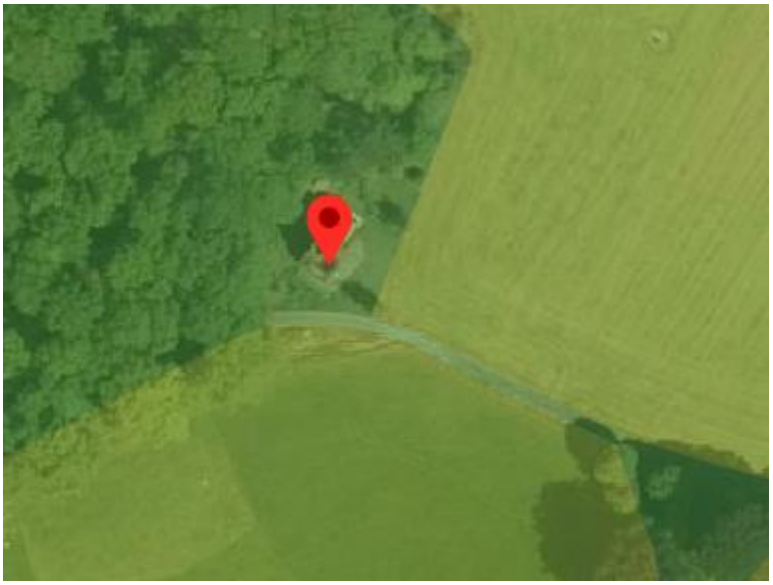
adres	Geesterse Broekweg 2	Geesteren
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Woondoeleinden	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Oude Eibergseweg (waterpompstation)	Haarlo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Waterwinning	
Nieuwe bestemming	Bedrijf-Nutsvoorziening met specifieke aanduiding ‘grondwaterpompstation met transformatorruimte’(sb-66)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Wolinkweg 23	Haarlo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Bos- en natuurgebied	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Van overgangsrecht naar woonbestemming. Geen significante gevolgen	

adres	Wolinkweg 25	Haarlo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	0,9 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,7 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Bergweg 14b	Neede
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Bos	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Recreatiewoning	
Opmerkingen	Van overgangsrecht naar bestemming recreatiewoning. Geen significante gevolgen	

adres	Kieftendijk 15a	Neede
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Natuurgebied	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Recreatiewoning	
Opmerkingen	Van overgangsrecht naar bestemming recreatiewoning. Geen significante gevolgen	

adres	Kieftendijk 15b	Neede
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Natuurgebied	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Recreatiewoning	
Opmerkingen	Van overgangsrecht naar bestemming recreatiewoning. Geen significante gevolgen	

adres	Kipkesdijk 11	Neede
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verwerking bestaande situatie. Geen significante gevolgen	

adres	Koeweidendijk 16	Rietmolen
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Natuurgebied	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Recreatiewoning	
Opmerkingen	Van overgangsrecht naar bestemming recreatiewoning. Geen significante gevolgen	

adres	Dr. Slotlaan 1	Rekken
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Bijzondere bebouwing	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Krakeelsweg 11	Rekken
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Zomerhuis	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Recreatiewoning	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Van Ouwenallerlaan 33	Rekken
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Woonbebouwing	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Wildpad 2a	Ruurlo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Bos, medebestemming woning	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Formerhoekweg 1	Ruurlo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	1 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschap. en/of natuurlijke waarden	
Nieuwe bestemming	0,8 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Agrarisch bouwvlak verkleining Geen significante gevolgen	

adres	Hengeloseweg, nabij 2	Ruurlo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Bos	
Nieuwe bestemming	Bos, specifieke aanduiding ‘klimbos’ (sbo-kl)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

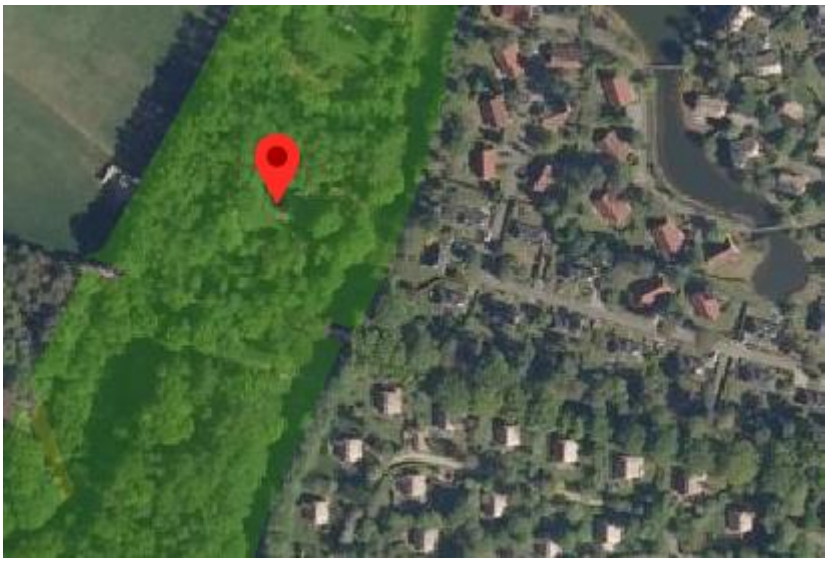
adres	Molenstroetweg ong.	Ruurlo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Bos	
Nieuwe bestemming	Bos met specifieke aanduiding functie ‘hondensportterrein’ (sbo-hd)	
Opmerkingen	Van overgangsrecht naar specifieke aanduiding. Geen significante gevolgen	

adres	Oude Zelhemseweg 1	Ruurlo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Bos, medebestemming recreatiewoning	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Recreatiewoning	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Oude Zelhemseweg ong.	Ruurlo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Bos, medebestemming recreatiewoning	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Recreatiewoning	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

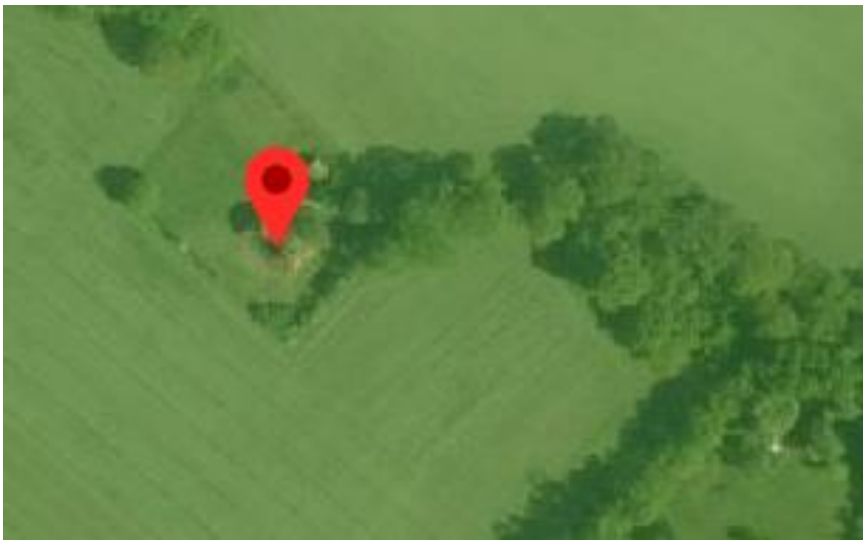
adres	Tolhutterweg 16	Ruurlo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Agrarisch gebied met landsch. en/of natuurlijke waarde, medebestemming recreatiewoning	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen (geldende bestemming klopt niet met feitelijke situatie in 1995)	

adres	Wildpad 4	Ruurlo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Bos, medebestemming woning	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen (geldende bestemming klopt niet met feitelijke situatie in 1995)	

adres	Zelhemseweg 7	Ruurlo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landsch. en/of natuurlijke waarde	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Agrarische bouwvlak vervalt. Geen significante gevolgen	

adres	Zelhemseweg 9	Ruurlo
EHS waarde	GNN	
Geldende bestemming	Agrarisch gebied met landsch. en/of /natuurlijke waarde, medebestemming woning	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

Groene Ontwikkelingszone (GO)

STRAATNAAM	HUISNR	WOONPLAATS	GELDENDE BESTEMMING	NIEUWE BESTEMMING	OPMERKING gsg = geen significante gevolgen
Bumptmansweg	1	BELTRUM	1,0 ha, agrarisch gebied	0,5 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
Deventer Kunstweg	3	BELTRUM	bedrijfsbebouwing I	bedrijf (sb-62)	gsg
Deventer Kunstweg	4, 4a	BELTRUM	1,0 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
Deventer Kunstweg	5	BELTRUM	bedrijfsbebouwing I	wonen	gsg
Deventer Kunstweg	6	BELTRUM	1,0 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
Deventer Kunstweg	8	BELTRUM	1,0 ha, agrarisch gebied	0,7 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
Deventer Kunstweg	10	BELTRUM	1,0 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
Deventer Kunstweg	14	BELTRUM	woonbebouwing	wonen	gsg
Eibergseweg	6, 6a	BELTRUM	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,6 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
Hemminksweg	2	BELTRUM	1,0 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
Hemminksweg	3	BELTRUM	1,5 ha, agrarisch gebied	1,5 ha, agrarisch	gsg
Hooihaarsweg	3, 5	BELTRUM	1,5 ha, agrarisch gebied	0,8 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
Kempersweg	9,9a,11	BELTRUM	woonbebouwing	wonen	gsg
Kempersweg	12	BELTRUM	0,5 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
Kempersweg	13	BELTRUM	1,0 ha, agrarisch gebied	0,7 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
Meenweg	6	BELTRUM	1,0 ha, agrarisch gebied	0,4 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
Rentinksweg	1	BELTRUM	1,5 ha, agrarisch gebied	0,8 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
Rentinksweg	2	BELTRUM	1,5 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
Ruurloseweg	201	BELTRUM	0,25 ha, agrarisch gebied	0,4 ha, agrarisch	verwerking bestaande situatie, gsg
Ruurloseweg	202	BELTRUM	1,5 ha, agrarisch gebied	0,3 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
Spilmansdijk	7	BELTRUM	1,0 ha, agrarisch gebied	0,4 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
Spilmansdijk	9	BELTRUM	1,0 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
Veldpapendijk	2, 2a	BELTRUM	woonbebouwing	bedrijf (sb-122)	verwerking bestaande situatie, gsg
Veldpapendijk	6	BELTRUM	woonbebouwing	wonen	gsg
Veldweg	2, 2a	BELTRUM	woonbebouwing	wonen	gsg
Zieuwentseweg	13, 13a	BELTRUM	woonbebouwing	wonen	gsg
Alexandrinalaan	1 tm 32	BORCULO	bijzonder bebouwing	wonen	gsg
Barchemseweg	30	BORCULO	bedrijfsbebouwing I	maatsch./paardenkliniek (sb-40)	gsg
Barchemseweg	40	BORCULO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	1,0 ha, AW-NL	gsg
Beekvliet	1	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
Beekvliet	2, 4	BORCULO	0,9 ha, agrarisch gebied landsch	0,9 ha, AW-NL	gsg
Beijershorstdijk	2, 4	BORCULO	1,4 ha, agrarisch gebied landsch	1,4 ha, AW-NL	verwerken vergunde situatie, gsg
Beijershorstdijk	5	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
Beltrumseweg	7	BORCULO	1,5 ha, agrarisch gebied	0,9 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
Beltrumseweg	8	BORCULO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,7 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
Beltrumseweg	12	BORCULO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,5 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg

	A	B	C	D	E	F
1	**Groene Ontwikkelingszone (GO)**					
2						
3	**STRAATNAAM**	**HUISNR**	**WOONPLAATS**	**GELDENDE BESTEMMING**	**NIEUWE BESTEMMING**	**OPMERKING**
4						**gsg = geen significante gevolgen**
41	Dammerweg	1	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
42	Galgenveldsdijk	3	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
43	Galgenveldsdijk	5	BORCULO	Bos- en natuurgebied	Recreatie-Recreatiewoning	gsg
44	Geerdinksdijk	1, 3 ,3a	BORCULO	1 ha en 0,7 ha, agr. landsch	1,6 ha, AW-NL	samenvoeging bouwvlakken, gsg
45	Geerdinksdijk	2	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
46	Heure	4	BORCULO	bedrijfsbebouwing Ia	wonen	gsg
47	Heure	5	BORCULO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	gsg
48	Heure	6, 6a	BORCULO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	gsg
49	Heure	7	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
50	Heure	9	BORCULO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,7 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
51	Isidorusweg (even)	2 tm 6	BORCULO	bijzondere bebouwing	Maatschappelijk/jeugdzorg (sm-11)	gsg
52	Kappermaatsweg	1	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
53	Kappermaatsweg	4	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
54	Kappermaatsweg	ong.	BORCULO	oefencrossterrein	sport/oefencrossterrein (ss-13)	gsg
55	Kooihuisweg	2, 4	BORCULO	0,5 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
56	Kreunertweg	2	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
57	Lange Dreef (oneven)	1 tm 19	BORCULO	bijzondere bebouwing	Maatschappelijk/jeugdzorg (sm-11)	gsg
58	Lebbenbruggedijk	23	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
59	Lebbenbruggedijk	25	BORCULO	bijzondere bebouwing/museum	CenO/museum (sco-05)	gsg
60	Lebbenbruggedijk	40	BORCULO	actieve recreatie/hondendressuur	CenO/openluchtth. (sco-01)/hondensp	gsg
61	Palsenborgweg	1	BORCULO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,6 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
62	Palsenborgweg	2	BORCULO	terrein voor actieve recreatie	sport (ss-09)	gsg
63	Palsenborgweg	5	BORCULO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,6 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
64	Platvoetsdijk	6	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
65	Platvoetsdijk	28	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
66	Ruurloseweg	55	BORCULO	1,5 ha, agrarisch gebied landsch	0,5 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
67	Ruurloseweg	61, 61a	BORCULO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	gsg
68	Snofhuttedijk	8	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
69	Wessel van Eylllaan	1	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
70	Wessel van Eylllaan	3	BORCULO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	1,2 ha, AW-NL	verwerking vergunde situatie, gsg
71	Wessel van Eylllaan	8, 8a	BORCULO	1, ha, agrarisch gebied	0,3 ha, AW-NL / wonen	verkleining bouwvlak, gsg
72	Wessel van Eylllaan	10, 12	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
73	Wessel van Eylllaan	14	BORCULO	woondoeleinden	wonen	gsg
74	Wessel van Eylllaan	17 tm 23	BORCULO	bijzondere bebouwing	wonen	gsg
75	Apedijk	1	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
76	Apedijk	1a	EIBERGEN	Agrarisch gebied landschwrd	sport (ss-12)	verwerking overgangsrecht, gsg

	A	B	C	D	E	F
1	**Groene Ontwikkelingszone (GO)**					
2						
3	**STRAATNAAM**	**HUISNR**	**WOONPLAATS**	**GELDENDE BESTEMMING**	**NIEUWE BESTEMMING**	**OPMERKING**
4						**gsg = geen significante gevolgen**
77	Apedijk	2	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,5 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
78	Borculoseweg	58	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	gsg
79	Borculoseweg	60, 62	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
80	Borculoseweg	64	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,4 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
81	Groeneweg	2	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,8 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
82	Haaksbergseweg	16, 18	EIBERGEN	bedrijfsbebouwing II	horeca (sh-24)	gsg
83	Haaksbergseweg	19, 19a	EIBERGEN	bedrijfsbebouwing I	bedrijf (sb-64)	gsg
84	Haaksbergseweg	21	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
85	Haaksbergseweg	22, 24	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
86	Haaksbergseweg	23, 25	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
87	Haaksbergseweg	26, 26a	EIBERGEN	actieve recreatie, veldsport	sport (ss-11)	gsg
88	Haaksbergseweg	27	EIBERGEN	bedrijfsbebouwing/horeca	horeca (sh-23)	gsg
89	Hoge Haar	1	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
90	Hoge Dijk	1	EIBERGEN	bijzondere bebouwing	Maatsch./verenigingsgebouw (sm-26)	gsg
91	Hoonesweg	3	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
92	Kerkdijk	9	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied	1,7 ha, AW-L	vergroting bouwvlak buiten GO, gsg (deels in GO)
93	Kerkdijk	20	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
94	Leugemorsweg	1	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
95	Leugemorsweg	2	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
96	Leugemorsweg	3	EIBERGEN	1,5 ha, agrarisch gebied	1,2 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
97	Leugemorsweg	4	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
98	Leugemorsweg	5	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
99	Mallumse Molenweg	37	EIBERGEN	bijz. bebouwing/watermolen	CenO/watermolen, museum (sco-02)	gsg
100	Mallumse Molenweg	39	EIBERGEN	actieve recreatie/kruidentuin	Recreatie-Dagrecreatie (sr-17)	gsg
101	Mallumse Molenweg	114	EIBERGEN	bijz. bebouwing/soc.-cultureel	horeca (sh-18)	aanpassing aan vergunde situatie, gsg
102	Mallumse Molenweg	116	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,9 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
103	Meeldijk	1	EIBERGEN	bedrijfsbebouwing I	wonen	gsg
104	Meeldijk	3	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied	wonen	gsg
105	Molenweg	3	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
106	Molenweg	4	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
107	Needseweg	1	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
108	Needseweg	3	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
109	Needseweg	5, 7	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
110	Needseweg	9	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,5 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
111	Needseweg	11 tm 21	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
112	Oude Borculoseweg	6, 6a	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	1,5 ha, AW-NL	aanpassing werkelijke situatie, gsg

	A	B	C	D	E	F
1	**Groene Ontwikkelingszone (GO)**					
2						
3	**STRAATNAAM**	**HUISNR**	**WOONPLAATS**	**GELDENDE BESTEMMING**	**NIEUWE BESTEMMING**	**OPMERKING**
4						**gsg = geen significante gevolgen**
113	Prof. Casimirweg	2	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
114	Rekkense binnenweg	ong	EIBERGEN	bijz. bebouwing/begraafplaats	Maatsch./begraafplaats (sm-18)	gsg
115	Rekkense binnenweg	1	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
116	Rekkense binnenweg	2	EIBERGEN	bedrijfsbebouwing II	bedrijf (sb-148)	gsg
117	Rekkense binnenweg	2a	EIBERGEN	bedrijfsbebouwing I	wonen	gsg
118	Rekkense binnenweg	3	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
119	Rekkense binnenweg	3a	EIBERGEN	zomerhuis	Recreatie-Recreatiewoning	gsg
120	Rekkense binnenweg	4	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
121	Rekkense binnenweg	5	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
122	Rekkense binnenweg	6	EIBERGEN	1, ha, agrarisch kernrandgebied	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
123	Rekkense binnenweg	7	EIBERGEN	bijz. bebouwing/padvinderij	Maatschap./verenigingsgebouw (sm-3	gsg
124	Rekkense binnenweg	11	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
125	Rekkenseweg	8, 10	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
126	Rekkenseweg	15, 15a	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,7 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
127	Rekkenseweg	17, 17a	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	gsg
128	Rekkenseweg	19	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
129	Rekkenseweg	21	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
130	Rekkenseweg	23	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
131	Rietmolenseweg	2	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
132	Stokkersweg	8, 10	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
133	Vredenseweg	16	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	gsg
134	Vredenseweg	19	EIBERGEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	gsg
135	Vredenseweg	23	EIBERGEN	zomerhuis	Recreatie-Recreatiewoning	gsg
136	Vunderinkslaan	1	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
137	Vunderinkslaan	2	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
138	Vunderinkslaan	3	EIBERGEN	1,0 ha veehouderij/dagrecreatie	Rec.-Dagrecreatie met agr. neventak	verkleining bouwvlak, gsg
139	't Wievenveld	1	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
140	Weerkampsweg	2	EIBERGEN	0,5 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
141	Woestenes	1	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
142	Woestenes	1a	EIBERGEN	woonbebouwing	wonen	gsg
143	Wolvenkamerweg	3	EIBERGEN	1 ha, agrarisch gebied	0,3 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
144	Wolvenkamerweg	4, 4a	EIBERGEN	0,5 ha, agrarisch gebied	0,3 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
145	Altena's Dijk	1	GEESTEREN	1 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	gsg (gedeeltelijk in GO)
146	Altena's Dijk	2, 2a	GEESTEREN	1 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
147	Altena's Dijk	3,5	GEESTEREN	1 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	gsg
148	Boerenesweg	1	GEESTEREN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,8 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg

	A	B	C	D	E	F
1	**Groene Ontwikkelingszone (GO)**					
2						
3	**STRAATNAAM**	**HUISNR**	**WOONPLAATS**	**GELDENDE BESTEMMING**	**NIEUWE BESTEMMING**	**OPMERKING**
4						**gsg = geen significante gevolgen**
149	Boerenesweg	2	GEESTEREN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	1,0 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
150	Boerenesweg	4	GEESTEREN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,7 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
151	Esweg	25	GEESTEREN	woondoeleinden	wonen	gsg
152	Geesterse Broekweg	8	GEESTEREN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,6 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
153	Horstweg	3, 5	GEESTEREN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,5 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
154	Nettelhorsterweg	45, 47	GEESTEREN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
155	Oosterveldweg	4	GEESTEREN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,3 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
156	Oosterveldweg	15	GEESTEREN	woondoeleinden	wonen	gsg
157	Op het Eiland	1, 3	GEESTEREN	woondoeleinden	wonen	gsg
158	Op het Eiland	2	GEESTEREN	0,5 ha, agrarisch gebied	0,3 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
159	Slaapweg	11	GEESTEREN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
160	Slaapweg	13	GEESTEREN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
161	Slaapweg	15	GEESTEREN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,3 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
162	Waninkdijk	1	GEESTEREN	woondoeleinden	wonen	gsg
163	Aaftinksdijk	2	GELSELAAR	woondoeleinden	wonen	gsg
164	Boshoek	1	GELSELAAR	woondoeleinden	wonen	gsg
165	Boshoek	6	GELSELAAR	1,5 ha, agrarisch gebied landsch	0,5 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
166	Oude Borculoseweg	2	GELSELAAR	1 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
167	Oude Borculoseweg	4	GELSELAAR	woondoeleinden	wonen	gsg
168	Oude Borculoseweg	6	GELSELAAR	woondoeleinden	wonen	gsg
169	Oude Rengersweg	2	GELSELAAR	1,5 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
170	Veldkeizerdijk	1	GELSELAAR	0,25 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
171	Batendijk	1	HAARLO	1,0 ha, agrarisch gebied	0,4 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
172	Batendijk	3	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
173	Batendijk	7, 9	HAARLO	1,0 ha, agrarisch gebied	0,8 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
174	Borculoseweg	35	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
175	Borculoseweg	41	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
176	Borculoseweg	43, 43a	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
177	Borculoseweg	49	HAARLO	1,0 ha, agrarisch gebied	0,6 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
178	Braakmansdijk	1, 1a	HAARLO	1,5 ha, agrarisch gebied	0,8 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
179	Groenloseweg	4	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
180	Groenloseweg	11	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
181	Groenloseweg	13	HAARLO	1,5 ha, agrarisch gebied landschwrd	1,4 ha, AW-NL	gsg
182	Groenloseweg	16	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
183	Groenloseweg	20	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
184	Het Aamschot	2	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg

	A	B	C	D	E	F
1	**Groene Ontwikkelingszone (GO)**					
2						
3	**STRAATNAAM**	**HUISNR**	**WOONPLAATS**	**GELDENDE BESTEMMING**	**NIEUWE BESTEMMING**	**OPMERKING**
4						**gsg = geen significante gevolgen**
185	Het Aamschot	3	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
186	Het Aamschot	5	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
187	Holtmaatsdijk	11, 11a	HAARLO	0,5 ha, agrarisch gebied landsch	0,3 ha, AW-NL	agrarisch bestemming vervalt, gsg
188	Holtmaatsdijk	13, 15	HAARLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,1 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
189	Hupselsedijk	2, 4	HAARLO	1,0 ha, agrarisch gebied	0,5 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
190	Hupselsedijk	6	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
191	Kanaalweg	2	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
192	Kanaalweg	4	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
193	Kanaalweg	6	HAARLO	1,5 ha, agrarisch gebied landschwrd	0,4 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
194	Oude Eibergseweg	1	HAARLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,7 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
195	Veldweg	5, 7	HAARLO	0,5 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
196	Waterhoekdijk	8	HAARLO	1,0 ha, agrarisch gebied	0,8 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
197	Wolinkweg	29	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
198	Wolinkweg	31	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
199	Wolinkweg	33	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
200	Wolinkweg	35	HAARLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
201	Wolinkweg	39	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
202	Wolinkweg	41	HAARLO	terrein voor verblijfs- en dagrecreeatie	Recreatie-Verblijfsrecreatie (sr-18)	gsg
203	Wolinkweg	45	HAARLO	woondoeleinden	wonen	gsg
204	Benninkdijk	5, 5a	NEEDE	1,0 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
205	Bielemanweg	1, 3	NEEDE	1,5 ha, agrarisch gebied landsch	1,4 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
206	Brakelweg	2	NEEDE	0,6 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
207	Brakelweg	4, 6	NEEDE	Agrarisch gebied	wonen	gsg
208	Deldenseweg	3	NEEDE	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,7 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
209	Deldenseweg	4	NEEDE	1,5 ha, agrarisch gebied landsch	1,1 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
210	Diepenheimseweg	ong	NEEDE	Terrein voor verblijfsreceatie	Recreatie-Verblijfsrecreatie (sr-38)	gsg
211	Diepenheimseweg	32	NEEDE	1,0 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
212	Diepenheimseweg	32a	NEEDE	actieve recreatie/veldsport	sport (ss-07)	gsg
213	Diepenheimseweg	34	NEEDE	Agrarisch gebied	wonen	gsg
214	Diepenheimseweg	44	NEEDE	kampeercentrum	Recreatie-Verblijfsrecreatie (sr-04)	gsg
215	Elsmansdijk	8	NEEDE	agrarisch	wonen	gsg
216	Elsmansdijk	12	NEEDE	0,6 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
217	Haaksbergseweg	101	NEEDE	Agrarisch gebied	wonen	gsg
218	Haaksbergseweg	103	NEEDE	Agrarisch gebied	wonen	gsg
219	Haaksbergseweg	105	NEEDE	0,3 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
220	Elsmansdijk 14	ong	NEEDE	Recreatiewoning	Recreatie-Recreatiewoning	gsg

	A	B	C	D	E	F
1	**Groene Ontwikkelingszone (GO)**					
2						
3	**STRAATNAAM**	**HUISNR**	**WOONPLAATS**	**GELDENDE BESTEMMING**	**NIEUWE BESTEMMING**	**OPMERKING**
4						**gsg = geen significante gevolgen**
221	Haardijk	6	NEEDE	Recreatiewoningen	Recreatie-Recreatiewoning	gsg
222	Haardijk	7, 7a	NEEDE	Agrarisch gebied	wonen	gsg
223	Haardijk	14	NEEDE	waterwinning, alsmede bos- en natuur	bedrijf-nutsvoorziening (sb-06)	gsg
224	Kappenweg	3	NEEDE	1,5 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	gsg
225	Kappenweg	4	NEEDE	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,5 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
226	Kieftendijk	2	NEEDE	0,5 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
227	Koeweidendijk	33	NEEDE	Agrarisch gebied	0,6 ha, AW-L	verwerken vergunning, gsg
228	Noordijkerveldweg	5	NEEDE	0,5 ha, agrarisch gebied	0,4 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
229	Noordijkerveldweg	20	NEEDE	woning	wonen	gsg
230	Noordijkerveldweg	22	NEEDE	woning	wonen	gsg
231	Oude Deldenseweg	3, 3a	NEEDE	bijzondere bebouwing/horeca	wonen	verwerken vergunning, gsg
232	Oude Deldenseweg	4	NEEDE	1,5 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
233	Oude Deldenseweg	5	NEEDE	1 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
234	Oude Deldenseweg	7	NEEDE	1 ha, agrarisch gebied	0,7 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
235	Polhaarweg	3	NEEDE	1 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
236	Polhaarweg	5, 5a, 7	NEEDE	Agrarisch gebied	wonen	gsg
237	Steenmorsweg	11a	NEEDE	Agrarisch gebied	wonen	gsg
238	Steenmorsweg	14, 14a	NEEDE	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,5 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
239	Steenmorsweg	20	NEEDE	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
240	Waterleidingdijk	2	NEEDE	terrein voor actieve recreatie	sport/ijsbaan (ss-08)	gsg
241	Waterleidingdijk	ong	NEEDE	Agrarisch gebied	aanduiding 'gedenkbos'	verwerken vergunning, gsg
242	Apedijk	8	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,8 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
243	Brokersweg	2, 4	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
244	Diekerweg	3	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
245	Diekerweg	4, 4a	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,9 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
246	Diekerweg	6	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,7 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
247	Diekerweg	8, 8a	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
248	Diekerweg	10	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	gsg
249	Dr. Slotlaan	2	REKKEN	bijzondere bebouwing	wonen	gsg
250	Dr. Slotlaan	4	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
251	Hakertweg	2, 2a	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
252	Hakertweg	4, 4a	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,5 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
253	Holterweg	1	REKKEN	0,5 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
254	Holterweg	5, 7	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
255	Huttendijk	1, 1a	REKKEN	1,5 ha, agrarisch gebied landsch	0,7 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
256	Huttendijk	3	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,8 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg

	A	B	C	D	E	F
1	**Groene Ontwikkelingszone (GO)**					
2						
3	**STRAATNAAM**	**HUISNR**	**WOONPLAATS**	**GELDENDE BESTEMMING**	**NIEUWE BESTEMMING**	**OPMERKING**
4						**gsg = geen significante gevolgen**
257	Huttendijk	4	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,4 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
258	Huttendijk	6	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
259	Huttendijk	8, 10	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,4 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
260	Koordesweg	2	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
261	Koordesweg	4	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,4 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
262	Koordesweg	6, 8	REKKEN	1,5 ha, agrarisch gebied landsch	0,4 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
263	Krakeelsweg	1, 3	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
264	Krakeelsweg	4, 6	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
265	Krakeelsweg	5	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
266	Nieuwenkampsweg	1	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
267	Nieuwenkampsweg	2	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
268	Nieuwenkampsweg	3, 5	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
269	Nieuwenkampsweg	4	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
270	Panovenweg	11	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
271	Rekkenseweg	12	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	1,3 ha, AW-NL	aanpassing situatie, gsg
272	Rekkenseweg	18	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
273	Rekkenseweg	20, 22	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
274	Rekkenseweg	31	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,6 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
275	Rekkenseweg	33, 33a	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
276	Rode Slatweg	1	REKKEN	zomerhuis	Recreatie-Recreatiewoning	gsg
277	Rode Slatweg	3	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,5 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
278	Rode Slatweg	4	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,9 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
279	Ruskesslatweg	1	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
280	Ruskesslatweg	3, 3a	REKKEN	1 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
281	Slemphutterweg	1	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,4 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
282	Slemphutterweg	2	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
283	Van Ouwenallerlaan	35	REKKEN	bijzondere instelling	Recr.-Dagrecr./natuurzwembad (sr-26	gsg
284	Vossebultenweg	1	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
285	Vredensebaan	2,2a	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
286	Vredensebaan	4	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
287	Zuid Rekkenseweg	1, 3	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,5 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
288	Zuid Rekkenseweg	5	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
289	Zuid Rekkenseweg	7	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
290	Zuid Rekkenseweg	9	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
291	Zuid Rekkenseweg	11	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,4 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
292	Zuid Rekkenseweg	13	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg

	A	B	C	D	E	F
1	**Groene Ontwikkelingszone (GO)**					
2						
3	**STRAATNAAM**	**HUISNR**	**WOONPLAATS**	**GELDENDE BESTEMMING**	**NIEUWE BESTEMMING**	**OPMERKING**
4						**gsg = geen significante gevolgen**
293	Zuid Rekkenseweg	15	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
294	Zuid Rekkenseweg	16	REKKEN	1,5 ha, agrarisch gebied landsch	1,1 ha bouwvlak, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
295	Zuid Rekkenseweg	17	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
296	Zuid Rekkenseweg	18	REKKEN	1,5 ha, agrarisch gebied landsch	1,2 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
297	Zuid Rekkenseweg	28	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,4 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
298	Zuid Rekkenseweg	30	REKKEN	woonbebouwing	wonen	gsg
299	Zuid Rekkenseweg	32	REKKEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	bedrijf (sb-74)	verwerking vergunde situatie, gsg
300	Flipsweg	11	RIETMOLEN	1 ha, agrarisch gebied landsch	0,7 ha, AW-L	verkleining bouwvlak, gsg
301	Kieftweg	1	RIETMOLEN	0,5 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
302	Kieftweg	4	RIETMOLEN	1,0 ha, agrarisch gebied	0,4 ha, AW-L / wonen	gsg
303	Koeweidendijk	14	RIETMOLEN	1,0 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
304	Krabbeweg	5, 5a	RIETMOLEN	0,5 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
305	Krabbeweg	7	RIETMOLEN	agrarisch gebied	wonen	gsg
306	Krabbeweg	9	RIETMOLEN	1,0 ha, agrarisch gebied	1 ha, AW-L	gsg
307	Mentinksweg	3	RIETMOLEN	0,5 ha, agrarisch	wonen	gsg
308	Oude Deldenseweg	9	RIETMOLEN	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	1,2 ha, AW-L	verwerking vergunde situatie, gsg
309	Oude Deldenseweg	13	RIETMOLEN	0,25 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
310	Pastoor C M van Everdingenstr	41	RIETMOLEN	1,0 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
311	Tolhuisweg	1, 1a	RIETMOLEN	1,0 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
312	Bedelaarsdijk	4, 4a	RUURLO	woning	wonen	gsg
313	Bedelaarsdijk	6, 6a	RUURLO	woning	wonen	gsg
314	Bedelaarsdijk	8	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied	0,3 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
315	Boskapelweg	2	RUURLO	woning	wonen	gsg
316	Boskapelweg	4	RUURLO	woning	Recr.-Recreatiewoning	gsg
317	Boskapelweg	6	RUURLO	bijzondere doeleinden	wonen	verwerking vergunning, gsg
318	De Boomkamp	2	RUURLO	woning	wonen	gsg
319	Dekkersweg	1	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,9 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
320	Dekkersweg	2	RUURLO	woning	wonen	gsg
321	Dekkersweg	4	RUURLO	woning	wonen	gsg
322	Dekkersweg	6	RUURLO	0,25 ha, agrarisch gebied landsch	0,5 ha, AW-NL	aanpassing werkelijke situatie, gsg
323	Dekkersweg	8	RUURLO	woning	wonen	gsg
324	Dekkersweg	10	RUURLO	woning	wonen	gsg
325	Dennendiekske	2	RUURLO	woning	wonen	gsg
326	Elzeboomweg	1	RUURLO	bedrijf	bedrijf (sb-85)	gsg
327	Formerhoekweg	2	RUURLO	woning	wonen	gsg
328	Groenloseweg	31	RUURLO	woning	wonen	gsg

	A	B	C	D	E	F
1	**Groene Ontwikkelingszone (GO)**					
2						
3	**STRAATNAAM**	**HUISNR**	**WOONPLAATS**	**GELDENDE BESTEMMING**	**NIEUWE BESTEMMING**	**OPMERKING**
4						**gsg = geen significante gevolgen**
329	Groenloseweg	33	RUURLO	woning	wonen	gsg
330	Groenloseweg	35	RUURLO	0,5 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
331	Groenloseweg	37	RUURLO	woning	wonen	gsg
332	Groenloseweg	39	RUURLO	0,25 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
333	Groenloseweg	41	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied	0,3 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
334	Groenloseweg	43a	RUURLO	woning	wonen	gsg
335	Groenloseweg	43b	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied	wonen	gsg
336	Haarweg	6	RUURLO	0,25 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
337	Haarweg	16	RUURLO	woondoeleinden	wonen	gsg
338	Hengeloseweg	ong	RUURLO	Recreatieve doeleinde/dagrecr	Recreatie-dagrecreatie	gsg
339	Hengeloseweg	2	RUURLO	horeca	horeca (sh-16)	gsg
340	Houtwal	1	RUURLO	bedrijf	bedrijf (sb-83)	gsg
341	Houtwal	2	RUURLO	bedrijf	bedrijf (sb-84)	gsg
342	Houtwal	3, 5	RUURLO	woning	wonen	gsg
343	Houtwal	7	RUURLO	0,25 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
344	Hulshofweg	8	RUURLO	wonen	wonen	gsg
345	Hulshofweg	10	RUURLO	woning	wonen	gsg
346	Kaaldijk	9	RUURLO	0,3 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	gsg
347	Kleine Wiersse	1	RUURLO	0,25 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
348	Kleine Wiersse	2	RUURLO	woning	wonen	gsg
349	Kleine Wiersse	4, 4a	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,6 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
350	Kleine Wiersse	6	RUURLO	0,25 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
351	Kranenbargsteeg	1	RUURLO	woning	wonen	gsg
352	Kranenbargsteeg	2, 2a	RUURLO	woning	wonen	gsg
353	Manpadweg	12	RUURLO	woning	wonen	gsg
354	Manpadweg	14	RUURLO	woning	0,2 ha, agrarisch	correctie van foutieve bestemming, gsg
355	Molenbos	1	RUURLO	woning	wonen	gsg
356	Molenbos	3	RUURLO	bos	aanduiding *[sbb-vs…]*	behoudt overgangsrechtelijke status
357	Molenbos	2	RUURLO	woning	wonen	gsg
358	Molenbos	5	RUURLO	woning	wonen	gsg
359	Morsdijk	2, 2a	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	1,5 ha, agrarisch	aanpassing werkelijke situatie, gsg
360	Morsdijk	4, 4a	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,6 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
361	Morsdijk	6	RUURLO	bedrijf	wonen	gsg
362	Morsdijk	6a	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied	0,6 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
363	Morsdijk	8a	RUURLO	woning	wonen	gsg
364	Muldersweg	2	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg

	A	B	C	D	E	F
1	**Groene Ontwikkelingszone (GO)**					
2						
3	**STRAATNAAM**	**HUISNR**	**WOONPLAATS**	**GELDENDE BESTEMMING**	**NIEUWE BESTEMMING**	**OPMERKING**
4						**gsg = geen significante gevolgen**
365	Palssteeg	1	RUURLO	woning	wonen	gsg
366	Palssteeg	2	RUURLO	woning / kantoor	wonen	gsg
367	Palssteeg	2a	RUURLO	bedrijf/smederij	wonen	gsg
368	Palssteeg	3	RUURLO	woning	wonen	gsg
369	Palssteeg	4, 6	RUURLO	woning	wonen	gsg
370	Reurinkweg	1	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied	0,5 ha, agrarisch	verkleining bouwvlak, gsg
371	Rommelderdijk	2	RUURLO	woning	wonen	gsg
372	Ruiterboschweg	2, 2a	RUURLO	woning	wonen	gsg
373	Scheiddijk	3	RUURLO	0,5 ha, agrarisch gebied	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
374	Scheiddijk	4	RUURLO	woning	wonen	gsg
375	Scheiddijk	5, 5a	RUURLO	woning	wonen	gsg
376	Sikkelerweg	2	RUURLO	woning	wonen	gsg
377	Sikkelerweg	4, 4a	RUURLO	woning	wonen	gsg
378	Slagmansdijk	1, 1a	RUURLO	woning	wonen	gsg
379	Slootsdijk	6	RUURLO	0,25 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
380	Slootsdijk	8	RUURLO	0,25 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarisch bestemming vervalt, gsg
381	Slootsdijk	10	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,8 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
382	Slootsdijk	10a	RUURLO	woning	wonen	gsg
383	Slootsdijk	12a	RUURLO	0,25 ha, agrarisch gebied/woning	0,5 ha, agrarisch/wonen	aanpassing feitelijke situatie, gsg
384	Slootsdijk	18	RUURLO	woning	wonen	gsg
385	Stapeldijk	1	RUURLO	landgoed	horeca (sh-15)	verwerking vergunning, gsg
386	Stapeldijk	3	RUURLO	woning	wonen	gsg
387	Vordenseweg	2	RUURLO	landgoed (kasteel)	Cultuur en ontspanning (sco-07)	verwerking vergunning, gsg
388	Vordenseweg	4	RUURLO	woning	wonen	gsg
389	Vordenseweg	6	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
390	Vordenseweg	7, 9	RUURLO	0,25 ha, agrarisch gebied landsch	0,25 ha, AW-NL	gsg
391	Waterdijk	2, 2a	RUURLO	woning	wonen	gsg
392	Wiersseweg	49	RUURLO	woning	wonen	gsg
393	Wiersseweg	51	RUURLO	woning	wonen	gsg
394	Wiersseweg	53, 53a	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,8 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
395	Wiersseweg	55, 57	RUURLO	1,0 ha, agr. gebied landsch/woning	1,3 ha, AW-NL	herstel feitelijke situatie, gsg
396	Wiersseweg	72, 72a	RUURLO	0,25 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
397	Wiersseweg	74	RUURLO	woning	wonen	gsg
398	Wiersseweg	76	RUURLO	woning	wonen	gsg
399	Wiersseweg	78, 78a	RUURLO	woning	wonen	gsg
400	Zelhemseweg	1	RUURLO	0,5 ha, agrarisch gebied landsch	0,6 ha, AW-NL	gsg

	A	B	C	D	E	F
1	**Groene Ontwikkelingszone (GO)**					
2						
3	**STRAATNAAM**	**HUISNR**	**WOONPLAATS**	**GELDENDE BESTEMMING**	**NIEUWE BESTEMMING**	**OPMERKING**
4						**gsg = geen significante gevolgen**
401	Zelhemseweg	2, 2a	RUURLO	0,25 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	agrarische bestemming vervalt, gsg
402	Zelhemseweg	4	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	0,4 ha, AW-NL	verkleining bouwvlak, gsg
403	Zelhemseweg	3	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	wonen	gsg
404	Zelhemseweg	15, 17	RUURLO	1,0 ha, agrarisch gebied landsch	1,5 ha, AW-NL	verwerking vergunde situatie/gemeentegrens, gsg

Gemeente Berkelland

Het bestemmingsplan
“Buitengebied Berkelland 2020” en de
kernkwaliteiten van de ecologische hoofdstructuur

Bijlage 2: Percelen in de Groene Ontwikkelingszone (GO)

(woonfuncties zijn niet afgebeeld)

adres	Bumptmansweg 1	Beltrum
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Deventer Kunstweg 3	Beltrum
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bedrijfsbebouwing I	
Nieuwe bestemming	Bedrijf, specifieke aanduiding ‘agrarische dienstverlening’ (sb-62)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Deventer Kunstweg 8	Beltrum
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,7 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Eibergseweg 6	Beltrum
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschappelijke waarde	
Nieuwe bestemming	0,6 ha bouwvlak, agrarisch met landschappelijke waarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Hemminksweg 3	Beltrum
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Groot deel van het bouwvlak ligt buiten GO. Geen significante gevolgen	

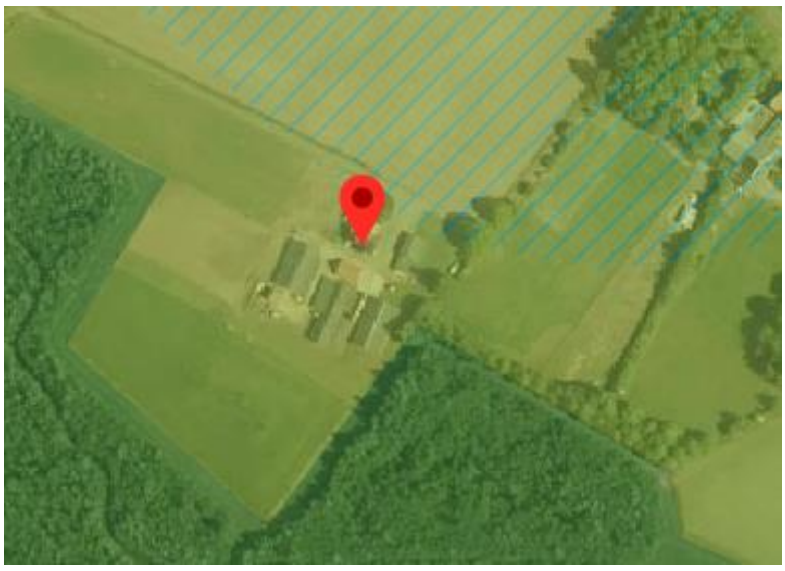
adres	Hooihaarsweg 3, 5	Beltrum
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,8 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

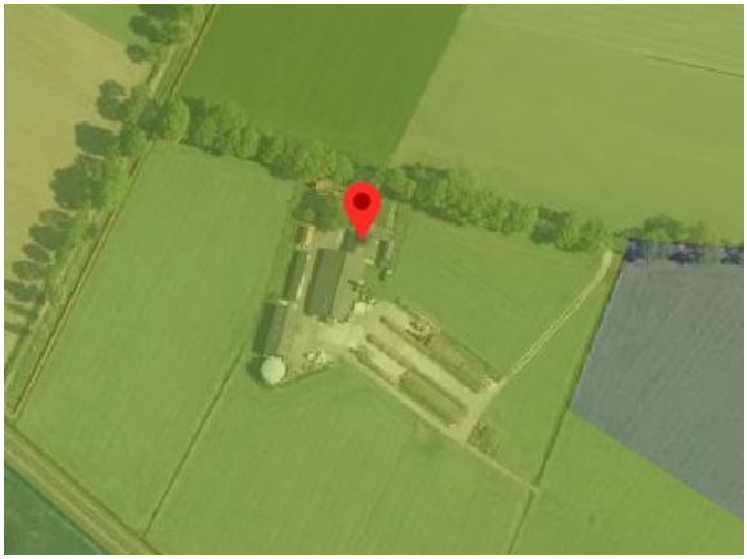
adres	Kempersweg 13	Beltrum
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,7 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Meenweg 6	Beltrum
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Rentinksweg 1-1a	Beltrum
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,8 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Ruurloseweg 201	Beltrum
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	0,25 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verwerking bestaande situatie. Geen significante gevolgen	

adres	Ruurloseweg 202	Beltrum
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,3 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Spilmansdijk 7	Beltrum
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Veldpapendijk, achter 2/2a	Beltrum
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	Bedrijf, specifieke aanduiding ‘houtzagerij, uitsluitend houtopslag’ (sb-122)	
Opmerkingen	Verwerking bestaande situatie. Geen significante gevolgen	

adres	Barchemseweg 30	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bedrijfsbebouwing I	
Nieuwe bestemming	Maatschappelijk met de specifieke aanduiding ‘paardenkliniek’ (sm–40)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Barchemseweg 40	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Beekvliet 2 en 4	Borculo
EHS waarde	GO (deels, onbebouwde deel ligt buiten EHS)	
Geldende bestemming	0,9 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,9 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Beijershorstdijk 2,4	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschappelijke waarden	
Nieuwe bestemming	1,4 ha bouwvlak, agrarisch met natuurlijke en/of landschappelijke waarde	
Opmerkingen	Verwerken vergunde situatie. Geen significante gevolgen	

adres	Beltrumseweg 7	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,9 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Beltrumseweg 8-10	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschappelijke waarden	
Nieuwe bestemming	0,7 ha bouwvlak, agrarisch met landschappelijke en/of natuurlijke waarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Beltrumseweg 12	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschappelijke waarden	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch met landschappelijke en/of natuurlijke waarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Galgenveldsdijk 5	Borculo
EHS waarde	GO (bebouwde deel) en GNN (beboste deel)	
Geldende bestemming	Bos- en natuurgebied	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Recreatiewoning	
Opmerkingen	Van overgangsrecht naar recreatiebestemming. Geen significante gevolgen	

adres	Geerdinksdijk 1-3-3a	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak en 0,7 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschappelijke waarden	
Nieuwe bestemming	1,7 ha bouwvlak, agrarisch met landschappelijke en/of natuurlijke waarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlakken. Geen significante gevolgen	

adres	Heure 9	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,7 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining (gekoppeld) agrarisch bouwvlak Geen significante gevolgen	

adres	Isidorusweg (even nummers)	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bijzondere bebouwing	
Nieuwe bestemming	Maatschappelijk, specifieke aanduiding ‘jeugdzorg’ (sm-11)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Kappermaatsweg ong	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Oefencrossterrein	
Nieuwe bestemming	Sport, specifieke aanduiding ‘oefencrossterrein’ (ss-13)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Lange Dreef 1a	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bijzondere bebouwing	
Nieuwe bestemming	Maatschappelijk met specifieke aanduiding ‘jeugdzorg’ (sm-11)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Lebbenbruggedijk 25	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bijzondere bebouwing/museum	
Nieuwe bestemming	Cultuur en ontspanning met specifieke aanduiding ‘museum de Lebbenbrugge’ (sco-05)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

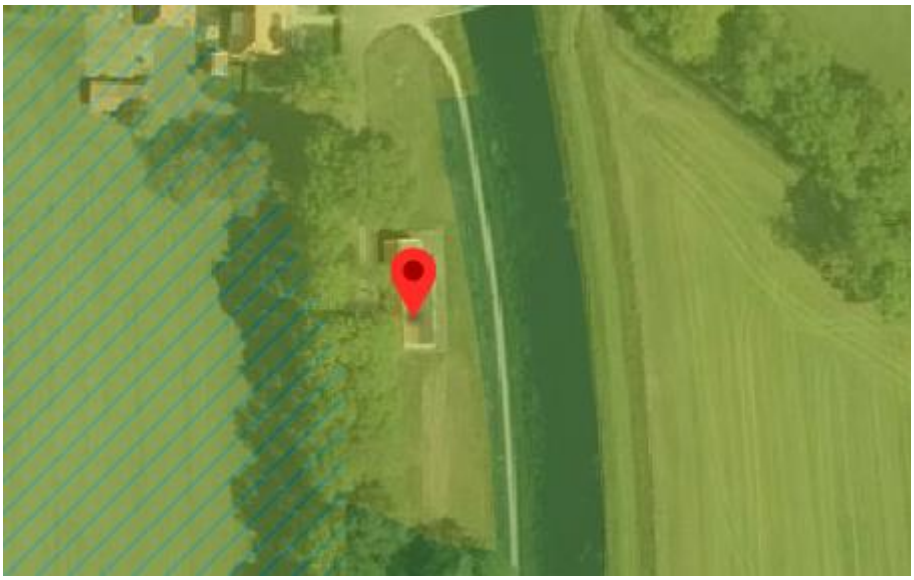
adres	Lebbenbruggedijk 40	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Terrein voor actieve recreatie en hondendressuurterrein	
Nieuwe bestemming	Cultuur en ontspanning met specifieke aanduidingen ‘openluchttheater’ (sco-01) en ‘hondensportterrein’ (sco-hd)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Palsenborgweg 1	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,6 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Palsenborgweg 2	Borculo
EHS waarde	GO (bebouwde deel) en GNN (beboste deel)	
Geldende bestemming	Terrein voor actieve recreatie, touwtrekvereniging	
Nieuwe bestemming	Sport, specifieke aanduiding ‘sportterrein 9toustrekken)’ (ss–09)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Palsenborgweg 5-7	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,6 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Ruurloseweg 55	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Wessel van Eylllaan 3	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	1,2 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verwerking vergunde situatie. Geen significante gevolgen	

adres	Wessel van Eylllaan 8, 8a	Borculo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,3 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden en wonen.	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Apedijk 1a	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	Sport, specifieke aanduiding ‘modelvliegtuigveld’ (ss-12)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Apedijk 2	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Borculoseweg 64	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Groeneweg 2	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,8 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Haaksbergseweg 16-18	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bedrijfsbebouwing II	
Nieuwe bestemming	Horeca, specifieke aanduiding ‘B&B-hotel’ (sh-24)h	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Haaksbergseweg 19-19a	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bedrijfsbebouwing I	
Nieuwe bestemming	Bedrijf, specifieke aanduiding ‘hoveniersbedrijf’ (sb-64)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Haaksbergseweg 26-26a	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Actieve recreatie/veldsport	
Nieuwe bestemming	Sport, specifieke aanduiding ‘sportterrein (touwtrekken/korfbal)’ (ss-11)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Haaksbergseweg 27	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bedrijfsbebouwing/horeca	
Nieuwe bestemming	Horeca, specifieke aanduiding ‘restaurant’ (sh-23)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Hoge Dijk 1	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bijzondere bebouwing/verenigingsgebouw	
Nieuwe bestemming	Maatschappelijk, specifieke aanduiding ‘verenigingsgebouw’ (sm-26)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Kerkdijk 9	Eibergen
EHS waarde	GO (klein gedeelte)	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	1,6 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Vergroting agrarisch bouwvlak (voor gedeelte buiten GO). Geen significante gevolgen	

adres	Leugemorsweg 3	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	1,3 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Mallumse Molenweg 37	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bijzondere bebouwing/watermolenI	
Nieuwe bestemming	Cultuur en Ontspanning, specifieke aanduiding ‘watermolen, museum’ (sco-02)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Mallumse Molenweg 39	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Actieve recreatie/kruidentuin	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Dagrecreatie, specifieke aanduiding ‘kruidentuin’ (sr-17)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Mallumse Molenweg 114	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bijzondere bebouwing/sociaal-cultureel	
Nieuwe bestemming	Horeca, specifieke aanduiding ‘café-restaurant, zalencentrum’ (sh-18)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Mallumse Molenweg 116	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,9 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Needseweg 9	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Oude Borculoseweg 6-6a	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Vergroting agrarisch bouwvlak en verwerking vergunde situatie. Geen significante gevolgen	

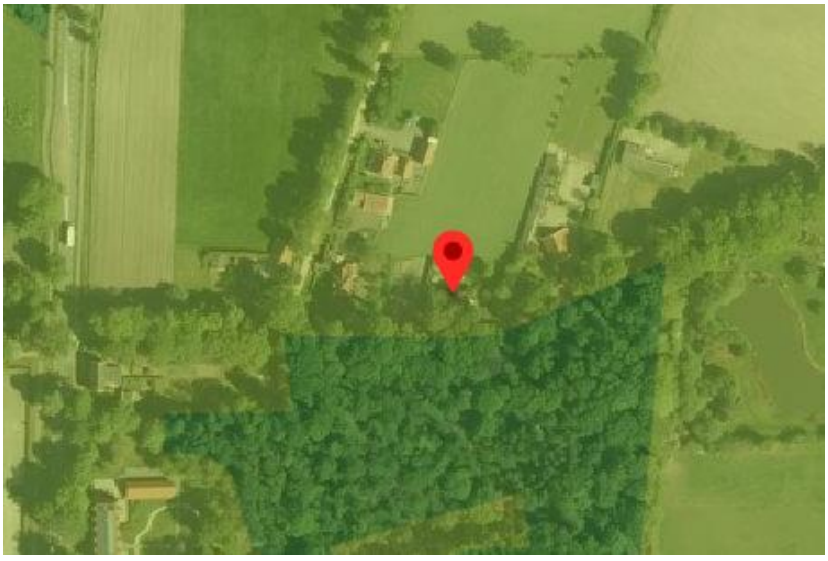
adres	Rekkense binnenweg (Joodse begraafplaats)	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bijzondere bebouwing (begraafplaats)	
Nieuwe bestemming	Maatschappelijk, specifieke aanduiding ‘begraafplaats’ (sm-18)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Rekkense binnenweg 2	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bedrijfsbebouwing II	
Nieuwe bestemming	Bedrijf, specifieke aanduiding ‘opslag’ (sb-148)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Rekkense binnenweg 3a	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Zomerhuis	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Recreatiewoning	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Rekkense binnenweg 7	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bijzondere bebouwing/padvinderij	
Nieuwe bestemming	Maatschappelijke, specifieke aanduiding ‘verenigingsgebouw’ (sm-38)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Rekkenseweg 15-15a	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,7 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Vredenseweg 23	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Zomerhuis	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Recreatiewoning	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Vunderinkslaan 3	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Terrein voor actieve recreatie/shortgolf	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Dagrecreatie, specifieke aanduiding ‘shortgolfbaan, agrarische neventak toegestaan’ (sr-22)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	't Wievenveld 1	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Woonbebouwing	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Wolvenkamerweg 3	Eibergen
EHS waarde	GO (gedeeltelijk)	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,3 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Wolvenkamerweg 4	Eibergen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,3 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

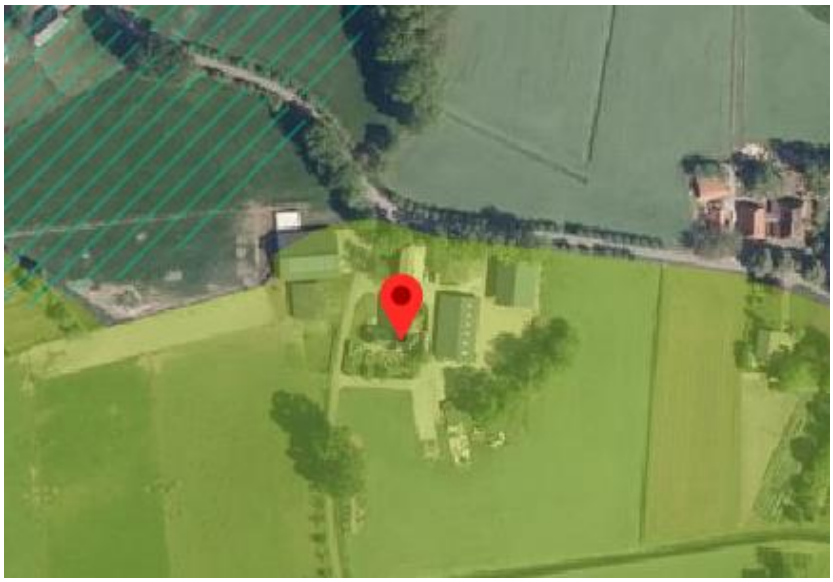
adres	Boerenesweg 1	Geesteren
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,8 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

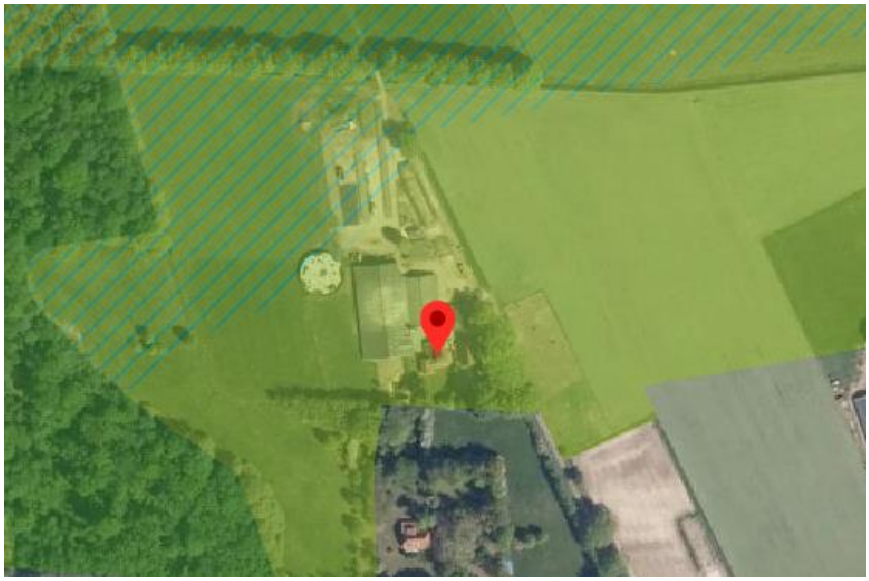
adres	Boerenesweg 2	Geesteren
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Boerenesweg 4	Geesteren
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,7 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Geesterse Broekweg 8	Geesteren
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,6 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Horstweg 3, 5	Geesteren
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Oosterveldweg 4	Geesteren
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,3 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Op het Eiland 2	Geesteren
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,3 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Slaapweg 15	Geesteren
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,3 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Boshoek 6	Gelselaar
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Agrarisch bouwvlak verkleind	

adres	Batendijk 1	Haarlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Batendijk 7-9	Haarlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,8 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Borculoseweg 49	Haarlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,6 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Braakmansdijk 1-1a	Haarlo
EHS waarde	GO (gedeeltelijk)	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,8 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Groenloseweg 13	Haarlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	1,4 ha bouwblak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

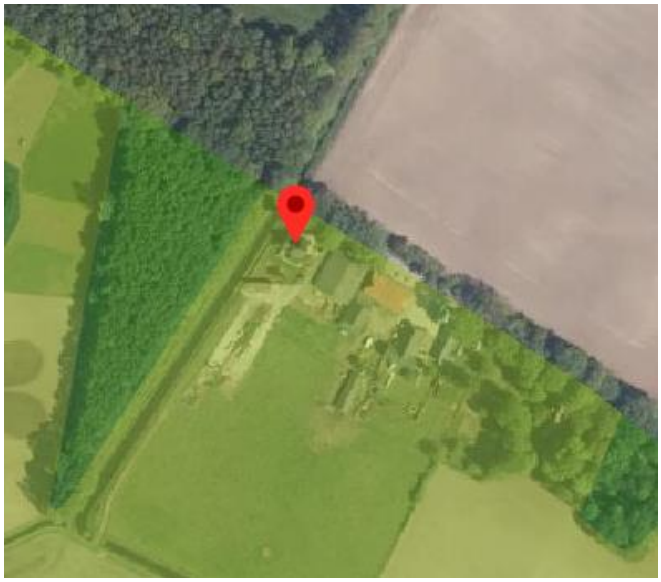
adres	Holtmaatsdijk 11-11a	Haarlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,3 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Holtmaatsdijk 15	Haarlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,1 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

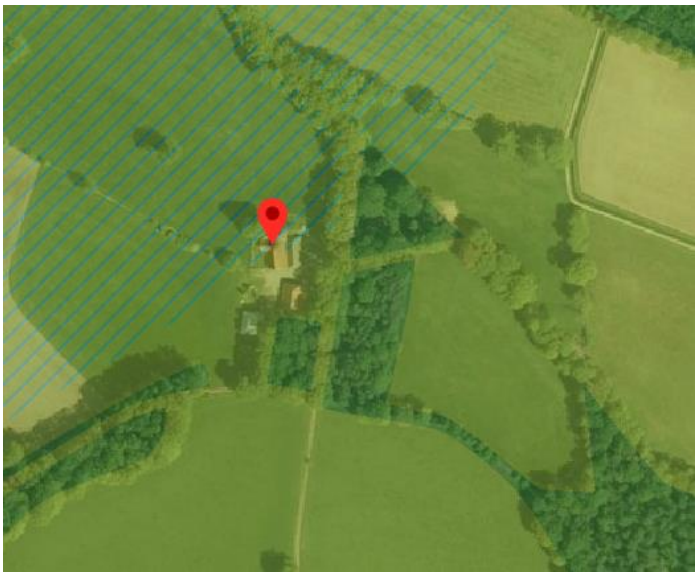
adres	Hupselsedijk 2, 4	Haarlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Kanaalweg 2	Haarlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Woondoeleinden	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Kanaalweg 6	Haarlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Oude Eibergseweg 1	Haarlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,6 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Waterhoekdijk 8	Haarlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,8 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Wolinkweg 29	Haarlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Woondoeleinden	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Wolinkweg 41	Haarlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Terrein voor verblijfs- en dagrecreatie	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Verblijfsrecreatie, specifieke aanduiding ‘camping’ (sr-18)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Bielemanweg 1-3	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	1,4 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Deldenseweg 3	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,7 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Deldenseweg 4	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	1,1 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Diepenheimseweg ong.	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Terrein voor verblijfsrecreatie	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Verblijfsrecreatie, specifieke aanduiding ‘kampeerterrein’ (sr-38)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Diepenheimseweg 32 a	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Actieve recfreatie/veldsport	
Nieuwe bestemming	Sport, specifieke aanduiding ‘voetbalvelden met kantine/noaber-hus’ (ss-07)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Diepenheimseweg 44	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Kampeercentrum	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Verblijfsrecreatie, specifieke aanduiding ‘camping’ (sr-02)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Elsmansdijk 14	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Natuurgebied aanduiding ‘Recreatiewoning’	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Recreatiewoning	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Haardijk 14	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Waterwinning alsmede bos- en natuurgebied	
Nieuwe bestemming	Bedrijf-nutsvoorziening, specifieke aanduiding ‘grondwaterpompstation’ (sb-16) en Natuur	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Kappenweg 4	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

Adres	Koeweidendijk 33	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,6 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Schaapskooi (verwerking projectbesluit, bedrijfswoning uitgesloten) Geen significante gevolgen	

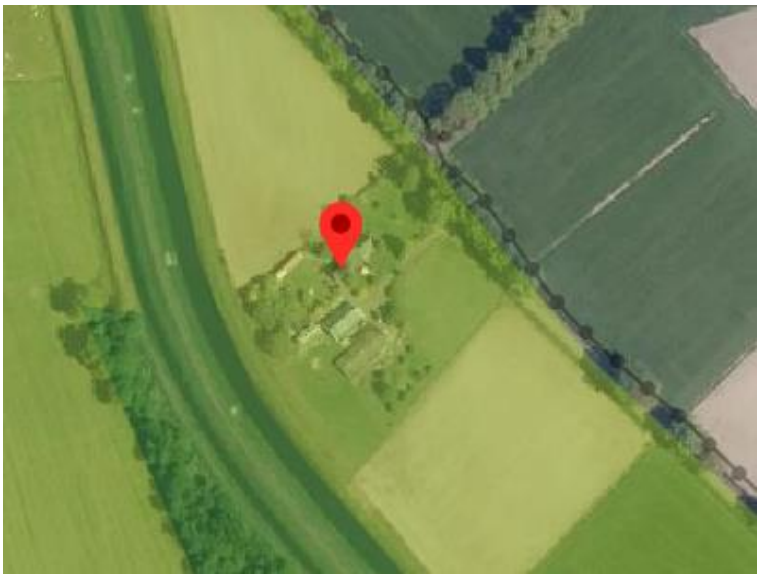
Adres	Noordijkerveldweg 5	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak/verwerking overgangsrecht. Geen significante gevolgen	

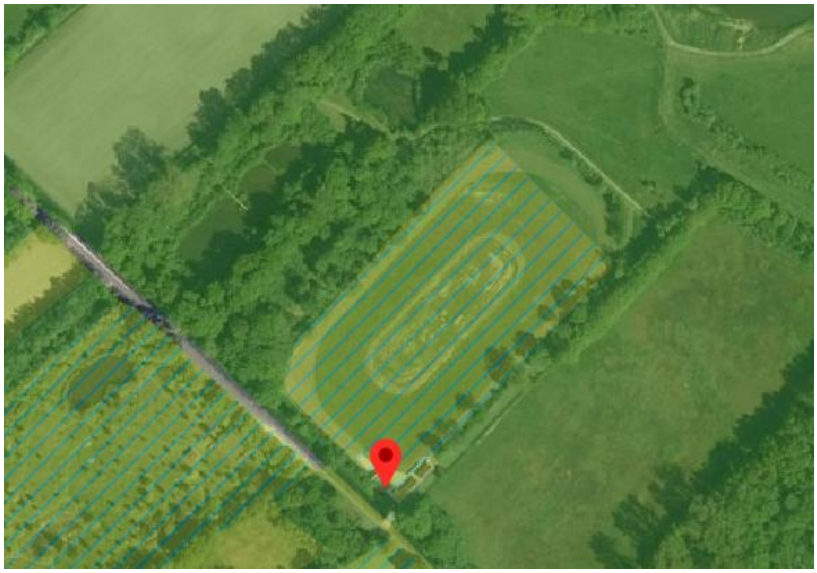
Adres	Oude Deldenseweg 7	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Opmerkingen	Correctie van foutieve bestemming (alsnog verwerken van eerdere planherziening. Geen significante gevolgen	

Adres	Steenmorsweg 14, 14a	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrariusch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Waterleidingdijk 2	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Terrein voor actieve recreatie/schaatssport	
Nieuwe bestemming	Sport met specifieke aanduiding ‘ijsbaan’ (ss-08)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

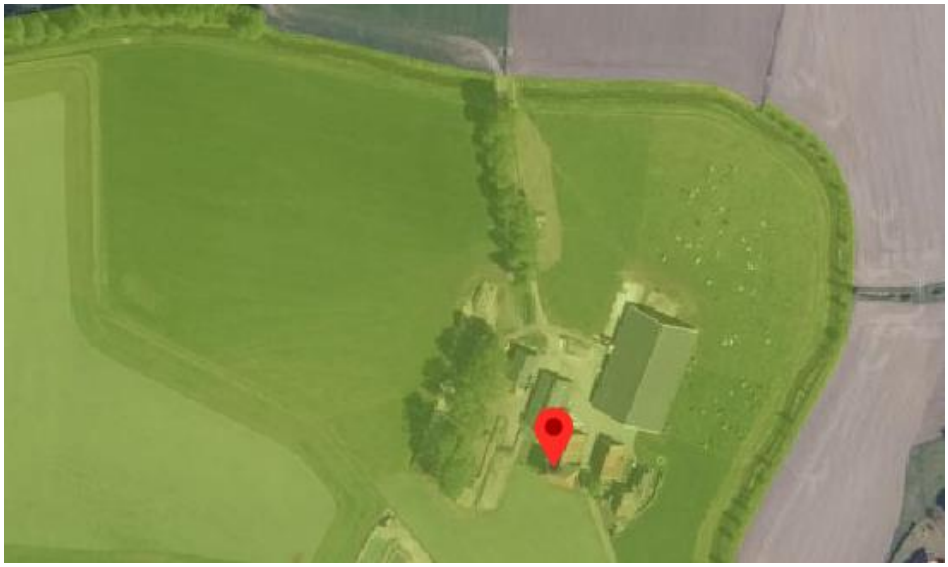
adres	Waterleidingdijk ong.	Neede
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	Bos, specifieke aanduiding ‘gedenkbos’ (sbo-gbo)	
Opmerkingen	Verwerking vergunde situatie. Geen significante gevolgen	

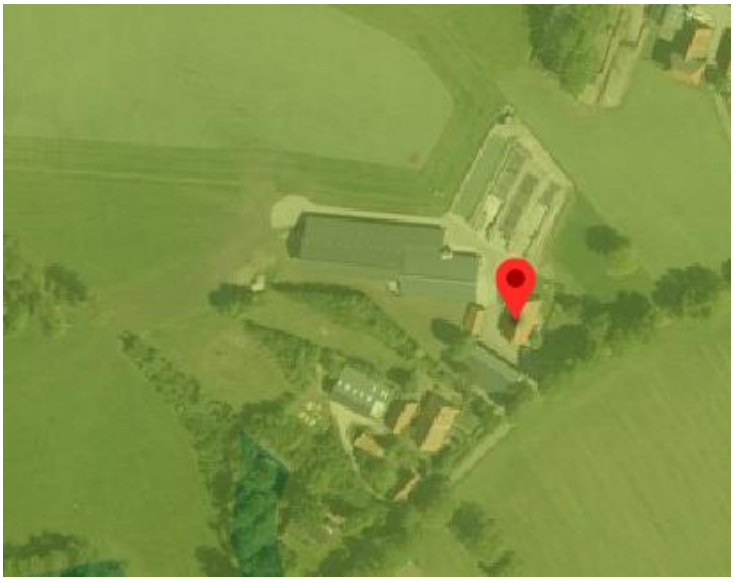
adres	Apedijk 8	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,8 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Diekerweg 4-4a	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,9 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Diekerweg 6	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,7 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Hakertweg 4-4a	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Huttendijk 1-1a	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,7 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

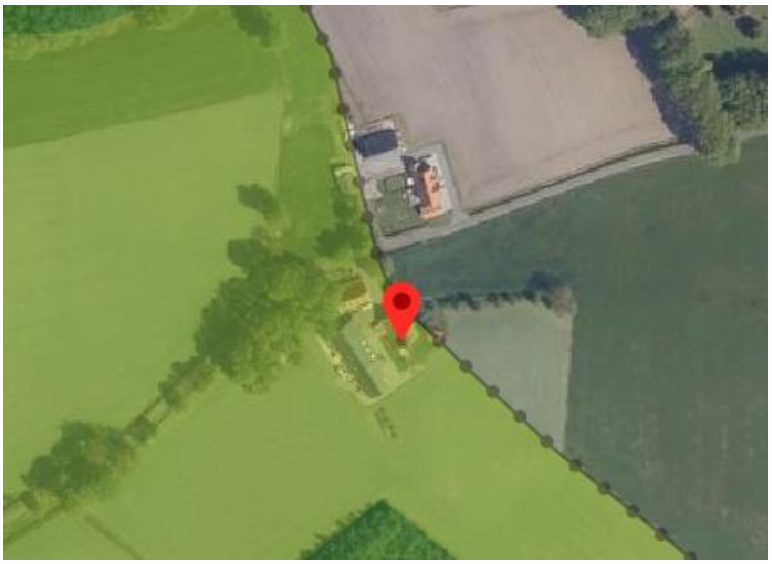
adres	Huttendijk 3	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,7 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Huttendijk 4	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Huttendijk 8-10	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Koordesweg 4	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

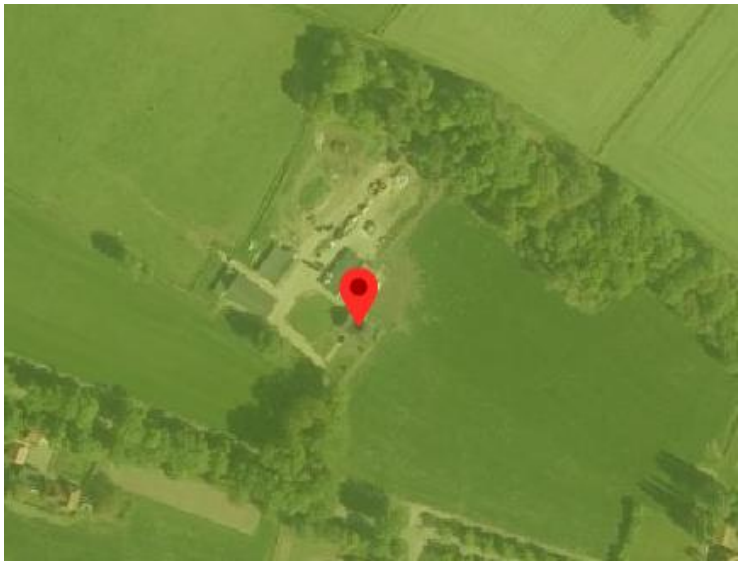
adres	Koordesweg 6-8	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

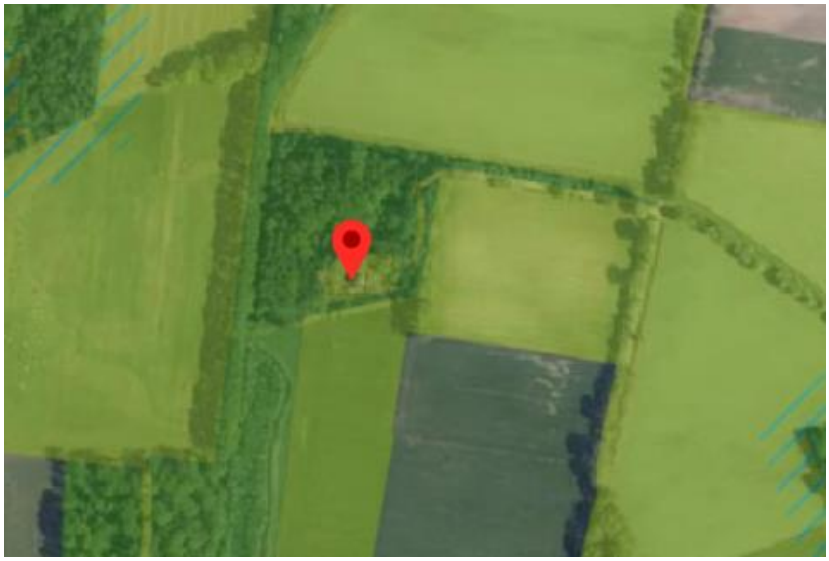
adres	Rekkenseweg 12	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	1,4 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Vergroting agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Rekkenseweg 31	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,6 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Rode Slatweg 1	Rekken
EHS waarde	GO (bebouwde deel) en GNN (beboste deel)	
Geldende bestemming	Zomerhuis	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Recreatiewoning	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

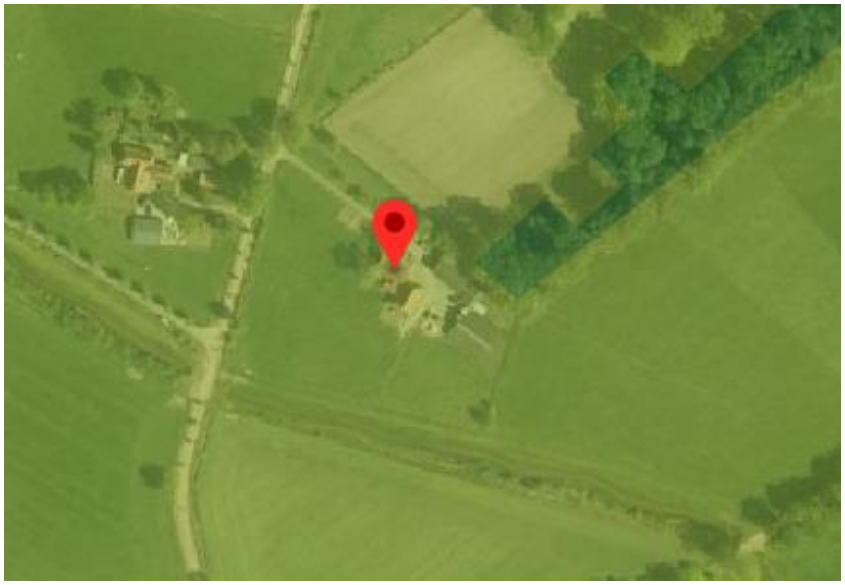
adres	Rode Slatweg 3	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Rode Slatweg 4	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,9 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Slemphutterweg 1	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Van Ouwenallerlaan 35	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bijzondere instelling	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Dagrecreatie met specifieke aanduiding ‘natuurzwembad’ (sr-26)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Zuid Rekkenseweg 1-3	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Zuid Rekkenseweg 11	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Zuid Rekkenseweg 16	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	1,1 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

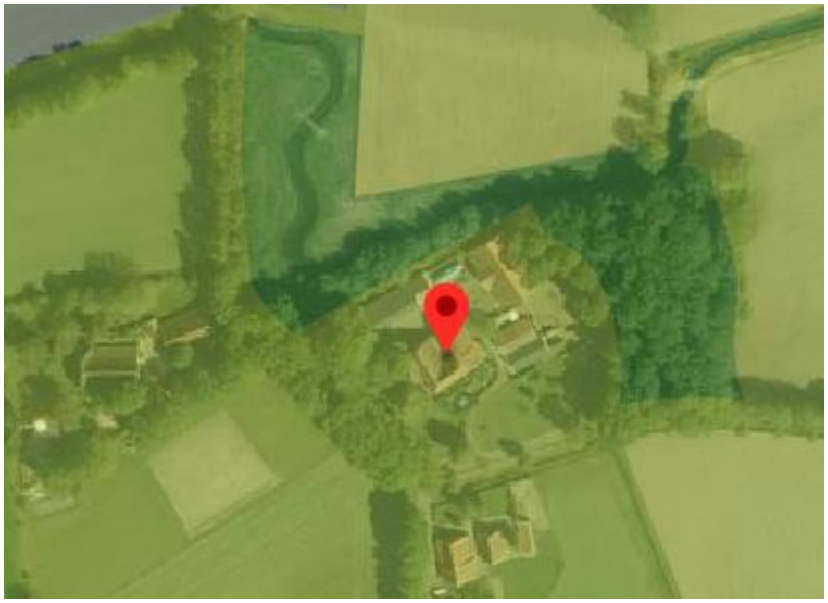
adres	Zuid Rekkenseweg 18	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	1,3 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Zuid Rekkenseweg 28	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

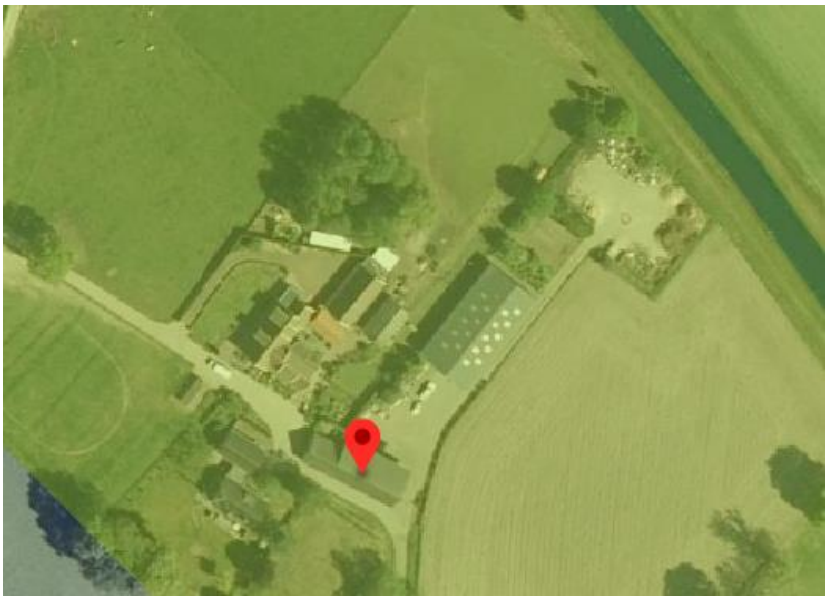
adres	Zuid Rekkenseweg 32	Rekken
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	Bedrijf, specifieke aanduiding ‘kunst- en siersmederij’ (sb-74)	
Opmerkingen	Verwerking vergunde situatie. Geen significante gevolgen	

adres	Flipsweg 11	Rietmolen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,7 ha bouwvlak, agrarisch landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Kieftweg 4	Rietmolen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landschapswaarden	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

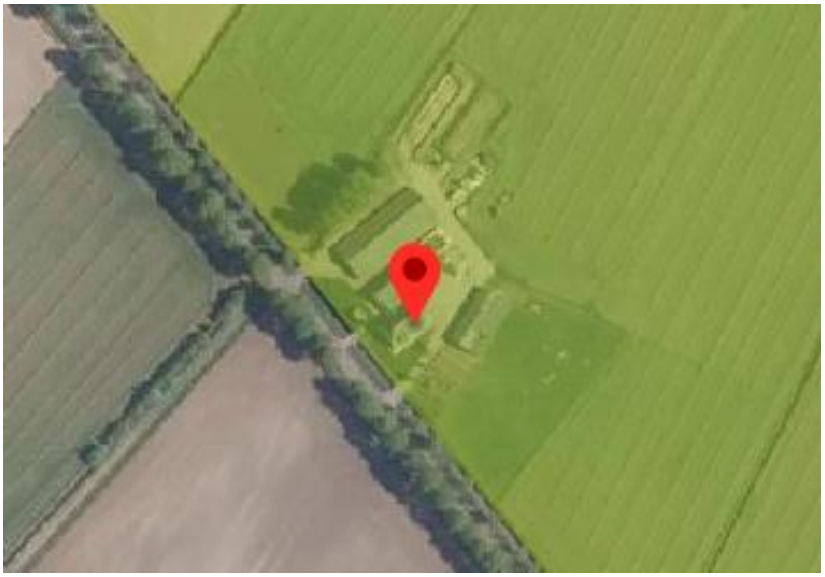
adres	Krabbeweg 9	Rietmolen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch landschapswaarden	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

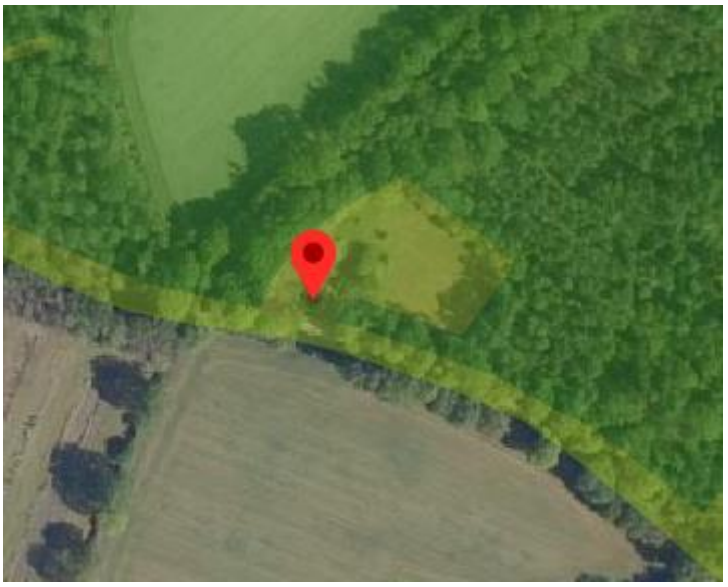
adres	Oude Deldenseweg 9	Rietmolen
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	1,2 ha bouwvlak, agrarisch landschapswaarden	
Opmerkingen	Verwerking bestaande situatie. Geen significante gevolgen	

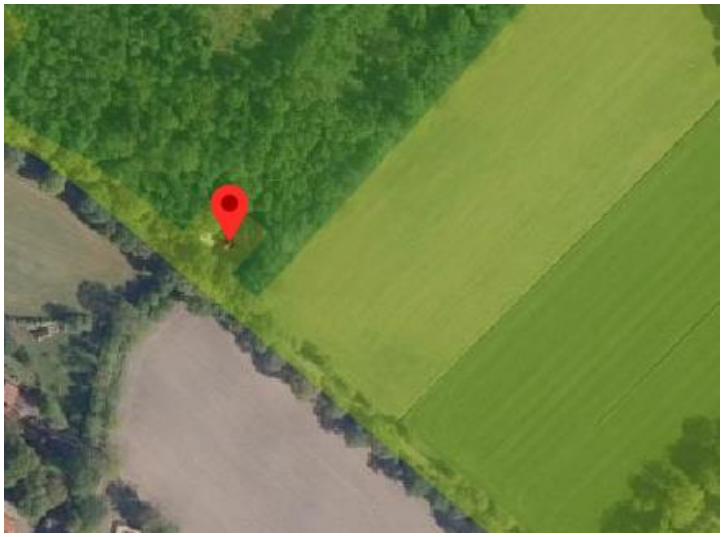
Adres	Bedelaarsdijk 8	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,3 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

Adres	Boskapelweg 4	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	woning	
Nieuwe bestemming	Recreatie-recreatiewoning	
Opmerkingen	Geen uitbreiding bestemmingsvlak. Geen significante gevolgen	

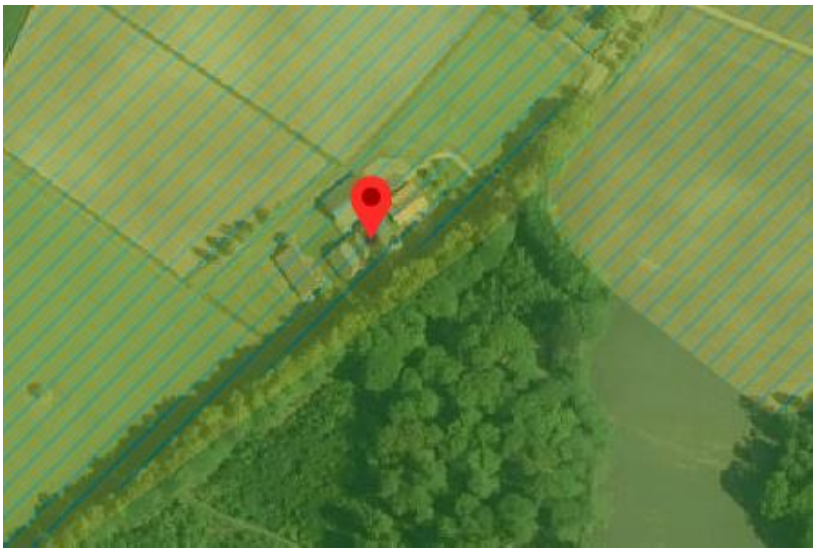
adres	Boskapelweg 6	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bos, medebestemming bijzondere doeleinden	
Nieuwe bestemming	Wonen	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen (verwerking art 19 WRO-procedure)	

adres	Dekkersweg 1	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landsch. en/of natuurlijke waarde	
Nieuwe bestemming	0,9 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

Adres	Dekkersweg 6	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	0,25 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landsch. en/of natuurlijke waarde	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Aanpassing feitelijke situatie. Geen significante gevolgen	

Adres	Elzeboomweg 1	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bos, medebestemming bedrijven	
Nieuwe bestemming	Bedrijven met de specifieke aanduiding ‘opslag en werktuigenberging waterschap’ (sb-85)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Groenloseweg 41	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,3 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Hengeloseweg ong.	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Recreatieve doeleinden / dagrecreatie	
Nieuwe bestemming	Recreatie-Dagrecreatie, specifieke aanduiding ‘doolhof’ (sr-31)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Hengeloseweg 2	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bos, medebestemming horeca	
Nieuwe bestemming	Horeca, specifieke aanduiding ‘restaurant’ (sh-16)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Houtwal 1	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bedrijf	
Nieuwe bestemming	Bedrijf, specifieke aanduiding ‘kantoor en atelier’ (sb-83)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Houtwal 2	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bedrijf	
Nieuwe bestemming	Bedrijf, specifieke aanduiding ‘montagebedrijf, opslag en siloreiniging’ (sb-84)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Kleine Wiersse 4-4a	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landsch. en/of natuurlijke waarden	
Nieuwe bestemming	0,6 ha bouwvlak, agrarisch met landschapswaarden	
Opmerkingen	Agrarisch bouwvlak verkleining Geen significante gevolgen	

adres	Manpadweg 14	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Agrarisch gebied, medebestemming woning	
Nieuwe bestemming	0,15 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Correctie van foutieve bestemming. Geen significante gevolgen	

adres	Molenbos 3	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Bos	
Nieuwe bestemming	Aanduiding *[sbb-vs…]*	
Opmerkingen	Behoudt overgangsrechtelijke status. Geen significante gevolgen	

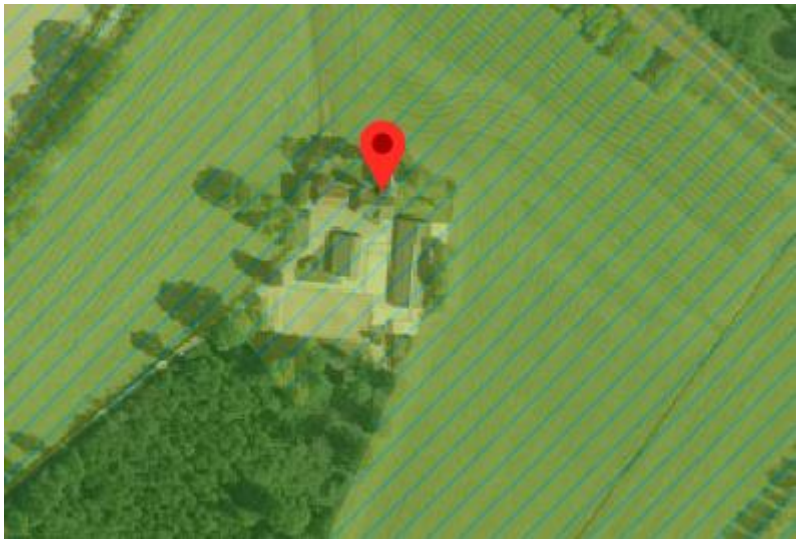
adres	Morsdijk 2-2a	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landsch. en/of natuurlijke waarde	
Nieuwe bestemming	1,5 bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Aanpassing feitelijke situatie. Geen significante gevolgen	

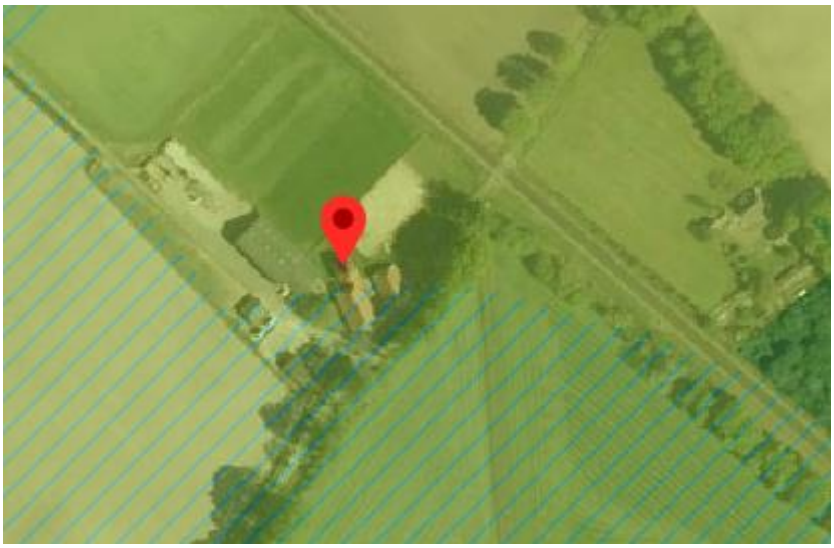
adres	Morsdijk 4	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landsch. en/of natuurlijke waarde	
Nieuwe bestemming	0,6 bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Agrarische bouwvlak verkleining Geen significante gevolgen	

adres	Morsdijk 6a	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1 ha bouwvlak, agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,5 ha, agrarisch	
Opmerkingen	Agrarische bouwvlak verkleining Geen significante gevolgen	

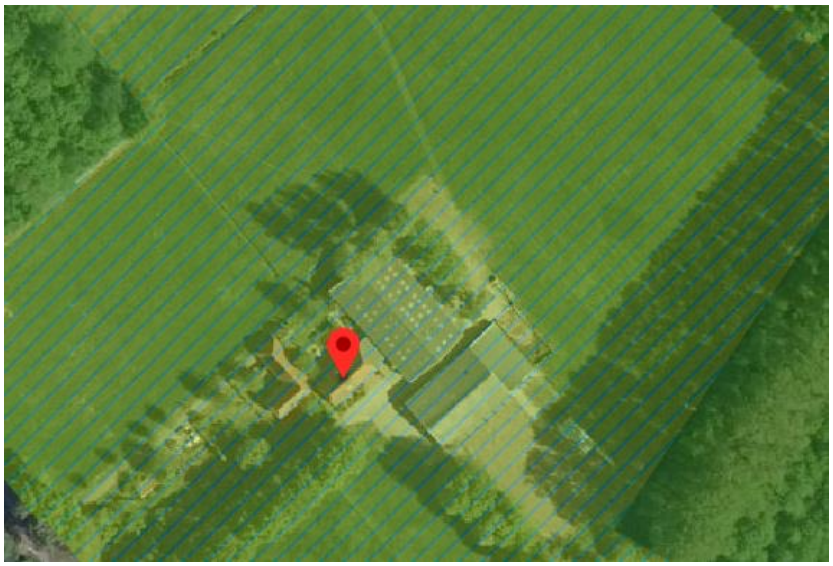
adres	Reurinkweg 1	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak , agrarisch gebied	
Nieuwe bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch	
Opmerkingen	Agrarische bedrijfsbestemming vervalt Geen significante gevolgen	

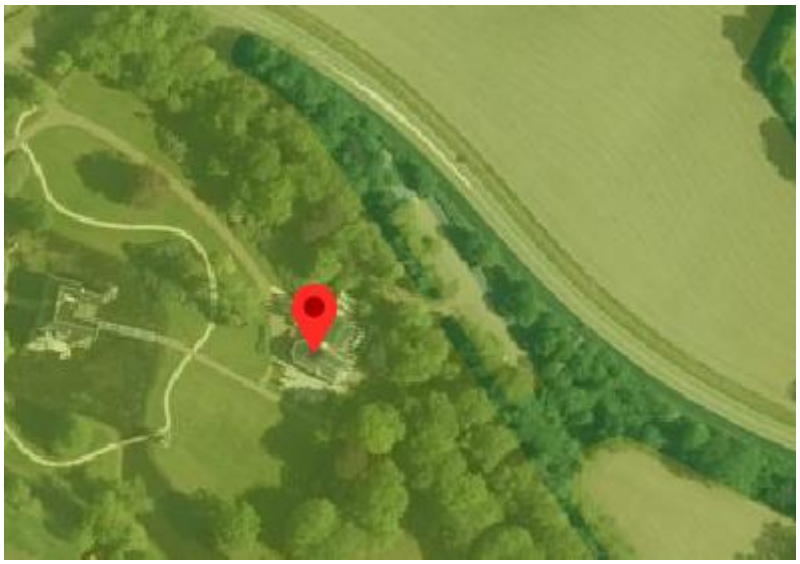
Adres	Slootsdijk 10	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landsch. en/of natuurlijke waarden	
Nieuwe bestemming	0,8 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

Adres	Slootsdijk 12a	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	0,25 ha bouwvlak, agrarisch gebied en woning	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak met specifieke aanduiding ‘paardenhouderij’ (ph) in agrarisch, wonen	
Opmerkingen	Afstemming op vergunde situatie Geen significante gevolgen	

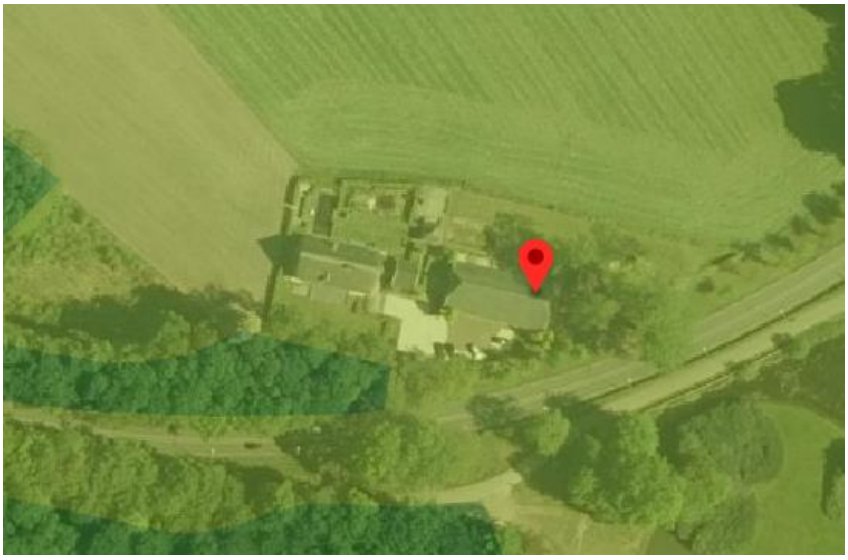
adres	Stapeldijk 1	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Landgoed	
Nieuwe bestemming	Horeca, specifieke aanduiding ‘restaurant, zalencentrum’ (sh-15)	
Opmerkingen	Verwerking art 19 WRO. Geen significante gevolgen	

adres	Vordenseweg 2 en 2a	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	Landgoed, medebestemming kasteel	
Nieuwe bestemming	‘Cultuur en ontspanning’ met de specifieke aanduiding ‘museum met trouwzaal…’ (sco–07)	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen (verwerken van de vergunde situatie)	

adres	Vordenseweg 7, 9	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	0,25 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landsch. en/of natuurlijke waarden	
Nieuwe bestemming	0,25 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Wiersseweg 53-53a	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landsch. en/of natuurlijke waarden	
Nieuwe bestemming	0,8 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

Adres	Wiersseweg 55-57	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landsch. en/of natuurlijke waarden, medebestemming woning	
Nieuwe bestemming	1,3 ha bouwvlak, agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Herstel naar feitelijke aanwezige situatie. Geen significante gevolgen	

adres	Zelhemseweg 1	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	0,5 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landsch. en/of natuurlijke waarden	
Nieuwe bestemming	0,5 ha, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Geen significante gevolgen	

adres	Zelhemseweg 4	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landsch. en/of natuurlijke waarde	
Nieuwe bestemming	0,4 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verkleining agrarisch bouwvlak. Geen significante gevolgen	

adres	Zelhemseweg 15, 17	Ruurlo
EHS waarde	GO	
Geldende bestemming	1,0 ha bouwvlak, agrarisch gebied met landsch. en/of natuurlijke waarden (lag op de voormalige gemeentegrens)	
Nieuwe bestemming	1,5 ha bouwvlak, agrarisch met natuur- en landschapswaarden	
Opmerkingen	Verwerking vergunde situatie/correctie gemeentegrens. Geen significante gevolgen	

Plan van Aanpak bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016"

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Terugblik: het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" 4
Inhoudelijk (de uitspraak nader beschouwd) 4
Het gevoerde proces 4
De gehele vernietiging 6
Uitgangspunten voor het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016" 8
Jurisprudentie 8
Plan-MER Berkelland 10
Bestemmingsplan: inhoudelijke aanpassingen 11
De beheersverordening als mogelijke tussenoplossing? 12
Restoptie: geen nieuw bestemmingsplan vaststellen 13
Oplossingsrichtingen 14
Agrarische bestemmingen: de ontwikkelruimte 14
Agrarische bestemmingen: overige aspecten 17
Bedrijfsmatige functies/bestemmingen 19
'Groene' bestemmingen 20
Bestemming 'Wonen' 20
Archeologische medebestemmingen 21
Reconstructiewetzones 21
Grondwaterbescherming 21
Overige lopende ontwikkelingen/actuele onderwerpen 22
Overzicht van nieuwe uitgangspunten (schematisch) 24
Risicoparagraaf 25
Juridisch risico 25
Financieel risico 25
Maatschappelijk risico 26
Proces 27
Communicatie (intern) 27
Communicatie (extern) 27
Financiële paragraaf 29
Externe advieskosten 29
Ambtelijke kosten 29

Planning 30
Bepalen uitgangspunten (Plan van Aanpak) 30
Aanbestedingstraject 30
Milieueffectrapportage 30
Bestemmingsplanprocedure 30

Bijlagen

- Brief mr. P.P.A. Bodden (Hekkelman Advocaten & Notarissen) van 1 december 2014;
- Conceptkaarten grondwaterbeschermingsgebieden Haarlo, Olden Eibergen, Noordijkerveen (Ontwerp Actualisatieplan Omgevingsverordening (december 2014)).

Inleiding

Op 26 juni 2013 stelde de gemeenteraad van Berkelland het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" vast. Dit bestemmingsplan bevatte een uniforme planologische regeling voor bijna het hele gemeentelijke buitengebied en was opgebouwd volgens de sinds enige jaren verplichte digitale systematiek. Het plan kwam tot stand na een zeer uitgebreid inventarisatie- en communicatietraject.

Tegen het vaststellingsbesluit werden veertien beroepschriften ingediend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling). In haar uitspraak van 27 augustus 2014 (nr. 201308008/1/R2) verklaarde de Afdeling er daarvan twaalf ongegrond of niet-ontvankelijk. Twee beroepschriften zijn echter gegrond verklaard. Daarvan ging er één over een recreatieobject aan de Bergweg in Neede, terwijl het andere beroepschrift betrekking had op de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven. Dit laatste beroepschrift is voor de Afdeling aanleiding geweest om het bestemmingsplan in zijn geheel te vernietigen.

Deze uitspraak betekent dat de gemeente opnieuw een bestemmingsplan moet opstellen voor haar buitengebied. Dit Plan van Aanpak gaat over de manier waarop dat proces kan worden aangegaan. Het is niet meer dan logisch dat het ook ingaat op de werkwijze bij de totstandkoming van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" en op de reden waarop waarom de Afdeling dit bestemmingsplan vernietigde. Tegen die achtergrond wil het Plan van Aanpak vervolgens een basis bieden voor een discussie over eventuele nieuwe uitgangspunten ten opzichte van het op 26 juni 2013 vastgestelde bestemmingsplan en oplossingsrichtingen voor een nieuw te maken bestemmingsplan. In dat verband zullen risicofactoren worden benoemd en wordt, voor zover dat op voorhand mogelijk is, een doorkijk gegeven naar de financiële aspecten en de planning.

Terugblik: het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012"

Met de uitspraak van 27 augustus 2014 is het totstandkomingsproces van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" afgesloten. De uitspraak vraagt om een terugblik op zowel de inhoud van het vernietigde bestemmingsplan als op het gevoerde proces. Beide aspecten komen in deze paragraaf aan de orde.

Inhoudelijk (de uitspraak nader beschouwd)

Zoals gezegd verklaarde de Afdeling twee van de in totaal veertien beroepschriften over het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" gegrond. Daarbij kan worden opgemerkt dat de twaalf ongegrond of niet-ontvankelijk verklaarde beroepschriften zich richtten op diverse onderdelen van het bestemmingsplan. Het ging daarbij soms om de bestemming die aan een concreet perceel was toegekend, maar ook wel over de regels uit het bestemmingsplan over bijvoorbeeld de bestemmingen "Bedrijf" en "Wonen". Verder zijn de beroepschriften over de zogenaamde 'witte vlekken' aan de Holtmaatsdijk (Haarlo) en de Walemaatweg (Geesteren) ongegrond verklaard, evenals de beroepsgronden die zich richtten op enige begripsbepalingen en het aanduiden van nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven via een zogenaamde 'specifieke aanduiding'. Samenvattend kan worden geconcludeerd dat de systematiek van het bestemmingsplan en de daarbij gekozen bestemmingen de goedkeuring van de Afdeling kon wegdragen.

De enige uitzondering op deze conclusie zit hem in de twee gegrond verklaarde beroepschriften. Daarbij had de gegrondverklaring van het beroepschrift over het recreatieobject aan de Bergweg in Neede vooral te maken met de werking van het overgangsrecht van het vorige bestemmingsplan uit 1974 in combinatie met het gebruik van het perceel sinds de jaren '90 (zie in de uitspraak onder r.o. 15.4). De uitspraak brengt met zich mee dat bij het maken van een nieuw bestemmingsplan voor het betrokken perceel moet worden uitgegaan van de bestemming "Recreatie – Recreatiewoning" en niet van de bestemming "Recreatie – Dagrecreatie".
De gegrondverklaring van het beroepschrift van enkele bewoners uit het landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Ruurlose Broek is echter veel ingrijpender. Niet alleen omdat dit beroep voor de Afdeling aanleiding was om het bestemmingsplan in zijn geheel te vernietigen, maar ook omdat dit verband hield met een belangrijk uitgangspunt in het bestemmingsplan: de ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven (m.n. veehouderijen). De uitspraak en de alsmaar voortschrijdende jurisprudentie over de relatie tussen milieueffectrapportages en bestemmingsplannen maken het nodig om bij dit onderwerp na te denken over andere uitgangspunten (zie verder onder 'Nieuwe uitgangspunten' en 'Oplossingsrichtingen').

Het gevoerde proces

Het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" kwam tot stand na een zeer uitgebreid inventarisatie- en communicatietraject. Hierbij is op verschillende manieren contact gelegd met de bewoners en gebruikers van het gebied. Ook is de gemeenteraad gedurende het proces op de hoogte gehouden van de voortgang van het proces en bijgepraat over de inhoud. Het op deze manier gezamenlijk doorlopen proces kan als volgt op hoofdlijnen worden weergegeven.

Allereerst is in 2009 toegewerkt naar de opstelling van een uitgangspuntennotitie. Dit document kwam tot stand met inbreng vanuit het gebied en gaf een eerste aanzet voor de planologische regeling in het nog te maken bestemmingplan. Na een inspraakprocedure stelde de gemeenteraad de uitgangspuntennotitie vast op 27 oktober 2009. Het college van B&W deed hetzelfde op 15 december 2009, dit met inbegrip van het amendement over de wijzigingsmogelijkheden voor agrarische bouwvlakken dat de gemeenteraad op 27 oktober unaniem had aangenomen.

Op basis van de vaststelling van de uitgangspuntennotitie door de gemeenteraad, is eind 2009 een begin gemaakt met de milieueffectrapportage (m.e.r.) die bij het maken van het bestemmingsplan moest worden doorlopen. Daarbij is inspraak verleend over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), een document dat aangaf welke milieuaspecten aan bod zouden komen in het milieueffectrapport (Plan-MER). De Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) heeft hierover op 10 februari 2010 een advies uitgebracht (rapportnummer 2360-25) dat later werd opgenomen in het Plan-MER.

Gaandeweg ontwikkelde zich echter steeds meer jurisprudentie over het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden in bestemmingsplannen waarbij een Plan-MER aan de orde was. Op 29 september 2010 heeft de portefeuillehouder de gemeenteraad uitgenodigd voor een Technisch Beraad op 7 oktober 2010. Dit Technisch Beraad ging over de werkwijze rondom de toekenning van agrarische bouwvlakken en is gehouden omdat bij het maken van het Plan-MER was gebleken welke grote betekenis de Natuurbeschermingswet (Nbw) hierop had. Bij dit Technisch Beraad werd via een presentatie uiteengezet dat de doorwerking van de Nbw en de aanwezigheid van Natura 2000-gebieden er voor zorgde dat het steeds moeilijker zou worden om bij het maken van een bestemmingsplan enige uitbreidingsruimte toe te kennen aan agrarische bedrijven/veehouderijen.
Juist tegen die achtergrond vond in 2011 een uitgebreide inventarisatie plaats van de ontwikkelingswensen van agrarische bedrijven. Daarbij gold het meenemen van de eerstvolgende concrete uitbreidingswens als uitgangspunt voor de vormgeving van het bouwvlak ('bouwvlak-op-maat'-principe'). Om deze informatie uit het gebied op te halen, ontvingen alle adressen met een agrarische bestemming een voorstel over het nieuwe bouwvlak. Als er sprake was van bedrijfsbeëindiging, ontvingen betrokkenen een voorstel over het omzetten van hun agrarische bouwvlak in een andere bestemming (meestal "Wonen" of "Bedrijf"). Het uitvoeren van deze inventarisatie en het verwerken van de vele honderden reacties in een voorontwerpbestemmingsplan nam het hele jaar 2011 in beslag.

Het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" lag ter inzage van 1 februari tot en met 27 maart 2012. Binnen deze acht weken durende inspraaktermijn zijn vijf inloopbijeenkomsten gehouden die zeer veel belangstelling trokken. Zowel de vele tijdens deze bijeenkomsten mondeling ingebrachte reacties als de 298 schriftelijke inspraakreacties zijn beoordeeld bij het opstellen van het ontwerpbestemmingsplan. Over de manier waarop dit is gedaan zijn de leden van de gemeenteraad op 11 december 2012 geïnformeerd tijdens een inloopmoment voorafgaand aan de raadsvergadering die op die datum plaatsvond.

De ter inzage legging van het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" en het bijbehorende Plan-MER is vervolgens bekendgemaakt op 18 december 2012. Het ontwerpbestemmingsplan met de bijlagen lag daarna ter inzage van 19 december 2012 tot en met 29 januari 2013. Binnen deze termijn werden 156 schriftelijke zienswijzen ingediend, terwijl na afloop daarvan nog 2 brieven met zienswijzen werden ontvangen.
De portefeuillehouder informeerde de Raadscommissie Ruimte hierover tijdens de commissievergadering van 20 maart 2013. Daarbij heeft hij ook melding gemaakt van het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. over het Plan-MER bij het ontwerpbestemmingsplan en over de betekenis van dat advies ten opzichte van de gemeentelijke wens om te komen tot een bestemmingsplan met ontwikkelruimte. De toelichting die hij daarbij gaf is op verzoek van de Commissie schriftelijk genotuleerd aan de hand van het al opgenomen videoverslag.
Tijdens de commissievergadering kondigde de portefeuillehouder aan dat aan de indieners van de zienswijzen de gelegenheid zou worden geboden om een mondelinge toelichting te geven op hun zienswijzen en de gemeentelijke beoordeling daarvan. Dit is gebeurd tijdens extra vergaderingen van de Raadscommissie Ruimte die plaatsvonden

op 10 en 18 april 2013. Wanneer de mondelinge toelichting daartoe aanleiding gaf, is deze verwerkt in de zienswijzennota.

Het raadsvoorstel over de gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" is op 12 juni 2013 behandeld door de Raadscommissie Ruimte. Vervolgens is het vrijwel raadsbreed aangenomen tijdens de raadsvergadering van 26 juni 2013. Tijdens de commissievergadering heeft de portefeuillehouder toegelicht dat het gelet op de rechtspraak best lastig zal worden om de in het bestemmingsplan verwerkte ontwikkelingsruimte te behouden, hoewel het nieuwe bestemmingsplan veel minder agrarische bouwvlakken kent dan de geldende bestemmingsplannen en hun gemiddelde omvang bovendien aanzienlijk kleiner is.

Tegen het raadsbesluit werden veertien beroepschriften ingediend. De Afdeling heeft deze op 17 juni 2014 ter zitting behandeld. In de vergadering van de Commissie Ruimte van 11 juni 2014 heeft de portefeuillehouder toegelicht dat met de indieners van het beroep vanuit het LOG Ruurlose Broek gesprekken liepen. Dit hield mede verband met de intrekking van de Reconstructiewet concentratiegebieden (Reconstructiewet) per 1 juli 2014 en de mogelijkheden die dat wellicht zou bieden om voor het Ruurlose Broek de aanduiding als LOG uit het bestemmingsplan te halen. Uiteindelijk hebben reclamanten hun beroep gehandhaafd zodat dit op 17 juni ter zitting is behandeld.

De gehele vernietiging

Zoals gezegd heeft de Afdeling het vastgestelde bestemmingsplan in zijn geheel vernietigd. De Afdeling deed dit omdat de maximale (uitbreidings)mogelijkheden in het bestemmingsplan volgens haar niet voldoende waren onderzocht in het Plan-MER. Met deze formulering geeft de Afdeling doorgaans aan dat de uitkomst uit het Plan-MER niet op zo'n manier is verwerkt in het bestemmingsplan dat significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden vanwege het bestemmingsplan op voorhand kunnen worden uitgesloten. In de uitspraak van 27 augustus 2014 wijst de Afdeling echter slechts zijdelings op de effecten van het bestemmingsplan op Natura 2000-gebieden. Het is dus niet helemaal duidelijk of zij van mening was dat het vastgestelde bestemmingsplan ook gelet op de Nbw te ruime uitbreidingsmogelijkheden toekende aan de agrarische bedrijven in het buitengebied van Berkelland.

De maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan zijn niet uitputtend onderzocht in het Plan-MER, omdat dit leidt tot scenario's die als louter theoretisch en onrealistisch kunnen worden gezien. Hierbij is echter een nadere onderbouwing opgenomen in het Plan-MER. Daarbij is aangegeven dat de uitkomsten van aanvullende doorberekeningen niet zouden verschillen van de uitkomsten van de scenario's die in het Plan-MER wel zijn onderzocht. Deze wezen immers al uit dat significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten. De onderbouwing waarom het bestemmingsplan dan toch kon worden vastgesteld is gebaseerd op de mogelijkheden voor mitigerende maatregelen zoals interne en externe saldering (zie onder 'Oplossingsrichtingen', optie 3). In de uitspraak van de Afdeling heeft het betoog op juist dit punt helaas geen plek gekregen.

De vraag leeft waarom de Afdeling het bestemmingsplan in zijn geheel vernietigde en niet volstond met de voor dit soort grote bestemmingsplannen gebruikelijke gedeeltelijke vernietiging van bijvoorbeeld de plandelen over de agrarische ontwikkelruimte. Op basis van de jurisprudentie lag een gehele vernietiging niet in de lijn der verwachting omdat die eigenlijk alleen is uitgesproken bij bestemmingsplannen over kleine(re) gebieden waarin de landbouwfunctie als vrijwel enige functie centraal stond. Voorbeelden daarvan zijn het geheel vernietigen van bestemmingsplannen voor één enkel agrarisch bouwvlak (een 'postzegelherziening') of voor gebieden met een bijzondere agrarische ontwikkeldoelstelling zoals een LOG. Het is niet duidelijk waarom de Afdeling op 27 augustus 2014 uitkwam op een gehele vernietiging van het bestemmingsplan "Berkelland Buitengebied 2012", omdat daarin immers ook veel andere ruimtelijke aspecten aan de

orde waren waartegen geen beroep was ingesteld of waarover de beroepen ongegrond werden verklaard. Hierbij moet worden vastgesteld dat de Afdeling haar keuze voor gehele vernietiging niet nader motiveert en bijvoorbeeld ook niet aangeeft waarom is afgezien van een veel minder rigoureuze gedeeltelijke vernietiging. Dit zou niet onlogisch zijn geweest nu met het geheel vernietigen van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" weer de oude bestemmingsplannen gaan gelden en deze juist veel meer uitbreidingsmogelijkheden bieden voor agrarische bedrijven dan het vernietigde bestemmingsplan. Tot aan het in werking treden van een nieuw bestemmingsplan zijn deze bestemmingsplannen het formele toetsingskader aanvragen om omgevingsvergunning vanuit het buitengebied.

De gehele vernietiging is daarnaast nog moeilijker te verklaren wanneer zij wordt afgezet tegen de uitspraak van de Afdeling van 1 oktober 2014 over het bestemmingsplan "Landelijk Gebied Zuid" van de gemeente Bergen (NH) (nr. 201307140/1/R1). In deze zaak besloot de Afdeling namelijk tot gedeeltelijke vernietiging van een bestemmingsplan waarvoor de gemeente helemaal geen Plan-MER had gemaakt, terwijl zij dat volgens de Afdeling wel had moeten doen. Tegen die achtergrond blijft het de vraag waarom de Afdeling het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" in zijn geheel vernietigde nu daarbij wel een Plan-MER was opgesteld en delen van het Plan-MER niet zijn bestreden in de beroepsprocedure.

Uitgangspunten voor het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016"

Terugkijkend op de totstandkoming van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" kan worden vastgesteld dat sprake is geweest van een uitgebreid gebiedsproces dat zich richtte op een bestemmingsplan met beperkte uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven. Uiteindelijk heeft dit proces geleid tot een situatie waarin de voorheen geldende bestemmingsplannen weer zijn gaan gelden. Dit laatste is alleen anders voor delen van het buitengebied die buiten het plangebied van het vernietigde bestemmingsplan lagen omdat daar al recente plannen golden (dit geldt voor sommige 'witte vlekken') en voor twee lokaties waar het vernietigde bestemmingsplan inmiddels was gewijzigd. Hierbij gaat het om de volgende wijzigingsplannen die al onherroepelijk waren voordat de Afdeling het 'moederplan' "Buitengebied Berkelland 2012" vernietigde:

- bestemmingsplan "Buitengebied 2012, wijziging 2013-1" (Bussinkdijk 3, Haarlo), gewijzigd 28 januari 2014;
- bestemmingsplan "Buitengebied 2012, wijziging 2013-2" (Lebbenbruggedijk 5, Borculo), gewijzigd op 11 maart 2014.

Deze wijzigingsplannen blijven gewoon gelden voor de betrokken lokaties.

Inhoudelijk gezien moet worden vastgesteld dat het bestemmingsplan is vernietigd omdat het voor agrarische bedrijven, en dan met name voor veehouderijen, ruimere uitbreidingsmogelijkheden bood dan kon worden toegestaan volgens de Nbw en de Plan-MER en de op dat punt voortschrijdende jurisprudentie. De gemeente moet bij het maken van een nieuw bestemmingsplan voor haar buitengebied rekening houden met dit aspect. Daarbij is het echter de grote vraag hoe dat dan zou moeten gebeuren zonder dat er een bestemmingsplan ontstaat dat nauwelijks of zelfs helemaal geen ontwikkelruimte biedt. Dit is momenteel een dilemma voor veel plattelandsgemeenten die bezig zijn (geweest) met het maken van een bestemmingsplan voor het buitengebied, zeker als zij in de bestaande situatie al te maken hebben met een te hoge stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden). Bijna zonder uitzondering buigen zij zich over de vraag hoe op basis van wetgeving en jurisprudentie een 'Raad van State'-proof bestemmingsplan mèt ontwikkelruimte kan worden opgezet. In dit hoofdstuk komt dit 'stikstofdilemma' aan de orde als belangrijk vraagstuk voor het formuleren van een nieuw uitgangspunt ten aanzien van de ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven. Hierover is contact gelegd met deskundigen en met organisaties en andere gemeenten die voor dezelfde vragen staan. Verder is de relevante jurisprudentie en de bijbehorende advisering van de Commissie m.e.r. gevolgd. Aan de hand van deze informatie wordt voor onder meer dit onderwerp beschreven aan welke oplossingsrichtingen kan worden gedacht als het gaat om de situatie in Berkelland.

Jurisprudentie

Bij een bestemmingsplan voor een gemeentelijk buitengebied moet een Plan-MER worden opgesteld als in het plangebied bijvoorbeeld sprake is van intensieve veehouderij of als significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden op voorhand niet kunnen worden uitgesloten. Bij het bepalen van het milieueffect van een bestemmingsplan moet daarbij worden uitgegaan van de maximale mogelijkheden die het plan biedt qua bebouwing en qua gebruik. In de afgelopen jaren is jurisprudentie ontwikkeld over de vraag hoe die maximale invulling van een bestemmingsplan moet worden bepaald en welk referentiepunt moet worden gebruikt voor het bepalen van de ontwikkeling die het bestemmingsplan toelaat.

Bij dit laatste is van belang geweest dat de Afdeling in haar jurisprudentie heeft bepaald dat het toekennen van ontwikkelruimte volgens de Nbw moet worden afgezet tegen de feitelijk legaal bestaande situatie zoals die bestaat op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan. Dit geldt alleen niet voor bedrijven waarvoor sindsdien een Nbw-vergunning is verleend of een milieuvergunning is afgegeven die ook is beoordeeld aan

de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. In die situaties geldt het vergunde gebruik als 'bestaand gebruik' in de zin van de Nbw.
Dit alles komt er kort gezegd op neer dat onbenutte mogelijkheden in een geldende milieuvergunning of een geldend bestemmingsplan volgens de Nbw niet als 'bestaand gebruik' mogen worden beschouwd en bij het maken van een nieuw bestemmingsplan dus niet gelden als al bestaand rechten die moeten worden overgenomen. Deze benadering leidt ertoe dat het toedelen van ontwikkelruimte voor agrarische bedrijven in een bestemmingsplan door de jaren heen aanzienlijk moeilijker is geworden dan voorheen het geval was. Dit is alleen mogelijk als kan worden uitgesloten dat de totale ontwikkelruimte in het hele bestemmingsplan niet leidt tot significante effecten op de Natura 2000-gebieden. Over de manier waarop dat kan worden geborgd, verschijnt in hoog tempo nieuwe jurisprudentie waaruit duidelijk wordt dat een bestemmingsplan op dit punt steeds gedetailleerder moet regelen.

Zoals gezegd moet de totale ontwikkelruimte in een bestemmingsplan worden bepaald aan de hand van de maximale invulling van de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Dit moet worden beschreven in een Plan-MER waarvan de conclusies vervolgens moeten worden doorvertaald in het bestemmingsplan. Daarbij is van belang dat de regels over het uitbreiden van agrarische bedrijven precies aansluiten op het Plan-MER. Als het bestemmingsplan meer ruimte biedt dan op basis van het Plan-MER kan worden toegestaan, dan leidt dat gegeven namelijk tot de conclusie dat de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan niet voldoende zijn onderzocht.

In een Plan-MER kan worden gewerkt met diverse scenario's over toekomstige ontwikkelingen binnen het plangebied. Deze scenario's moeten worden onderzocht en bijvoorbeeld doorgerekend op hun effect ten aanzien van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Hierbij leek de weinig vaste jurisprudentie ruimte te bieden voor het aanhouden van scenario's op basis van toekomstverwachtingen. De Afdeling accepteerde deze zogenaamde 'representatieve invulling van de maximale planologische mogelijkheden' nog in de uitspraak over het bestemmingsplan "Buitengebied 2010" van de gemeente Lochem (Afdeling 22 augustus 2012, nr. 201101467/1/R2). In de uitspraak over het bestemmingsplan "Buitengebied Zelhem" van 5 december 2012 gaf de Afdeling echter de aanzet voor een andere lijn in de jurisprudentie (Afdeling 5 december 2012, nr. 201109053/1/R2). De Afdeling gaf hierin namelijk aan dat in het Plan-MER moest worden uitgegaan van de maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, ook al is het niet waarschijnlijk dat deze volledig worden benut. In situaties waarin sprake is van een te hoge stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, levert deze benadering het beeld op dat het toekennen van enige noemenswaardige ontwikkelruimte in een bestemmingsplan vrijwel onmogelijk is. Een vaste lijn over de vraag wat volgens de Afdeling al dan niet aanvaardbaar was op basis toekomstverwachtingen voor het plangebied, was op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" echter nog niet te ontdekken[1].

Tegen deze achtergrond zoeken veel plattelandsgemeenten naar een manier om het Plan-MER juridisch correct te verwerken in het bestemmingsplan en daarbij toch nog ontwikkelruimte te bieden voor veehouderijen. De oplossing wordt dan gezocht in planregels die extra stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden moeten voorkomen en bedrijfsontwikkelingen alleen toelaten als aan dat uitgangspunt kan worden voldaan. In het Plan-MER moet dan bijvoorbeeld op bedrijfsniveau worden onderzocht of binnen de

[1] zie onder meer: S.M. van Velsen "Representatieve invulling van de maximale planologische mogelijkheden van een bestemmingsplan (deel 1). Een analyse van (recente) juriprudentie en rechtsvragen die zijn blijven bestaan", Tijdschrift voor Bouwrecht (TBR) mei 2013, pag. 412-421; S.M. van Velsen "Representatieve invulling van de maximale planologische mogelijkheden van een bestemmingsplan (deel 2). Een analyse van (recente) jurisprudentie en rechtsvragen die zijn blijven bestaan", TBR juni 2013, pag. 516-525; P.P.A. Bodden, "Bestemmingsplan buitengebied en agrarisch bouwblok: representatieve invulling van de maximale planologische mogelijkheden", Tijdschrift voor Agrarisch Recht (AR) juni 2013, pag. 201-202.

bestaande stikstofemissie nog mogelijkheden zijn voor ontwikkeling. Dit onderzoek zou zich dan moeten richten op 'interne saldering' (binnen de ammoniakruimte die een bedrijf heeft) of op 'externe saldering' (het uitwisselen van ammoniakrechten tussen bedrijven). Dat het niet eenvoudig is om zelfs dan een bestemmingsplan op te stellen waarmee de Afdeling kan instemmen, blijkt onder meer uit de uitspraak over het bestemmingsplan "Buitengebied Westerveld" (Afdeling 6 augustus 2014, nr. 201207794/1/R4). In dit bestemmingsplan was als strijdig gebruik aangemerkt het gebruik van gebouwen ten behoeve van de uitbreiding van de bestaande veestapel waarbij een toename plaatsvindt van de stikstofemissie van het betreffende agrarische bedrijf die kan zorgen voor een significant negatief effect op Natura 2000-gebieden. Op dit verbod werd vervolgens de uitzondering gemaakt voor uitbreidingen van de veestapel waarvan kan worden aangetoond dat deze niet leiden tot nadelen voor de natuurgebieden. De Afdeling heeft niet kunnen instemmen met de gekozen opzet, onder meer omdat de gebruiksmogelijkheden van het bestemmingsplan afhankelijk worden gesteld van het verkrijgen van een Nbw-vergunning en het bestemmingsplan zèlf daarom op voorhand onvoldoende rechtszekerheid biedt.

Deskundigen buigen zich momenteel over een aanpak die de gemeente Leeuwarden koos in haar bestemmingsplan "Leeuwarden – Buitengebied". De Commissie m.e.r. gaf een redelijk positief advies af over het bijbehorende Plan-MER, maar merkt in haar communicatie wel op dat het bestemmingsplan niet is getoetst door de Afdeling. Omdat tegen dit bestemmingsplan geen beroep is ingesteld, zal dit ook niet gebeuren en blijft de hamvraag bestaan of de Leeuwarder variant 'Raad van State'-proof is.
De ontwikkelingsruimte wordt in het bestemmingsplan "Leeuwarden – Buitengebied" overigens vormgegeven door uit te gaan van de begrippen uit de Nbw maar daar een eigen 'ruimtelijk' doel aan te koppelen. Ook hierbij staat centraal dat agrarische gebruiksvormen die een significant negatief effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden strijdig zijn met het bestemmingsplan. Dit is alleen anders als het gaat om bestaand gebruik in de zin van de Nbw, als een Nbw-vergunning is verleend of als het voor de Nbw bevoegde gezag heeft aangegeven dat geen Nbw-vergunning noodzakelijk is. Een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden is in de Leeuwardense variant dus ook niet toegestaan.

3.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van het houden van vee, zodanig dat er sprake is van een negatief effect op een Natura 2000-gebied door stikstofdepositie, met dien verstande dat tot een strijdig gebruik met deze bestemming niet wordt aangemerkt:
   - het bestaand gebruik, waarbij als referentiedatum voor het bestaand gebruik, in afwijking van het bepaalde in artikel 1, sub 20, wordt verstaan de referentiedata die zijn genoemd in bijlage 4 bij deze regels, of;
   - het gebruik dat vergund is door middel van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, dan wel het gebruik waarvan het bevoegd gezag verklaard heeft dat een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 niet noodzakelijk is;

planregel bestemmingsplan "Leeuwarden - Buitengebied" (niet door de Afdeling beoordeeld)

Plan-MER Berkelland

Bij het maken van een Plan-MER is het een belangrijk gegeven dat de Natura 2000-gebieden in de omgeving van Berkelland te maken hebben met een overschrijding van de zogenaamde 'kritische depositiewaarden'. Het gaat hierbij om beschermde natuurgebieden die soms tot op 25 km afstand van Berkelland liggen. Op het gebied van stikstofdepositie zijn deze natuurgebieden daardoor overbelast en mogen zij vanuit de Nbw niet nog meer worden belast. Om te kunnen voldoen aan de Nbw, moet een bestemmingsplan elke toename van stikstofdepositie dus uitsluiten. Ontwikkeling van veehouderijbedrijven is daarom alleen mogelijk binnen het bestaande emissieplafond (interne/externe saldering). Het is daarbij allereerst van groot belang dat in een Plan-MER wordt bepaald of er überhaupt sprake is van enige ruimte binnen het stikstofplafond. Als dat niet duidelijk wordt gemaakt op basis van een inventarisatie en

analyse per individueel agrarisch bedrijf, dan is ook een algemene planregeling voor uitbreiding van veehouderijen niet houdbaar.

De uitkomsten van een Plan-MER moeten worden verwerkt in de planologische regeling van het bestemmingsplan. Wanneer de conclusie is dat toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden moet worden uitgesloten, dan moet dat beginsel worden doorvertaald in de planregels van het bestemmingsplan. Dit zou kunnen door uitbreiding van de veestapel te verbieden als dat gepaard gaat met een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Uitbreiding van de veestapel zou wel kunnen worden toegelaten via een interne of externe salderingsconstructie waarbij de stikstofruimte van het eigen bedrijf of een ander bedrijf wordt ingezet. Per saldo zal echter geen toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden mogen plaatsvinden.

Een complicerende factor bij het maken van een Plan-MER kan zijn dat bij het bepalen van het milieueffect op beschermde gebieden wellicht ook rekening moet worden gehouden met de effecten die andere plannen daarop al hebben. In haar beoordeling van het bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Doetinchem geeft de Afdeling daarover aan dat beoordeling van deze 'cumulatieve effecten' in dat geval niet nodig was omdat het daarbij gaat om andere onzekere gebeurtenissen in naburige gemeenten (uitspraak 5 november 2014, nr. 201308949/1/R2, r.o. 39.10). Daarmee is echter nog niet gezegd dat ontwikkelingen die wel kunnen worden verwacht niet hoeven te worden meegenomen bij het bepalen van het cumulatieve milieueffect van een te maken bestemmingsplan.
Verder kan in een Plan-MER ook worden onderzocht of een oplossing kan worden gevonden in het invoeren van zoneringen of het maximaliseren van bijvoorbeeld het aantal bedrijfsuitbreidingen. Daarbij zal echter voorop blijven staan dat het bestemmingsplan niet mag leiden tot een toename van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden. Dit betekent dat op elke zonering of maximaliseringsregeling wel iets valt af te dingen omdat eerst duidelijk moet zijn of er ruimte bestaat voor bedrijfsuitbreidingen. Dit vraagt op welke manier dan ook om uitgebreid onderzoek in het kader van het Plan-MER.

Bestemmingsplan: inhoudelijke aanpassingen

De uitspraak van 27 augustus 2014 komt er in wezen op neer dat het vernietigde bestemmingsplan te ruime ontwikkelingsmogelijkheden bood voor agrarische bedrijven. Voor dit belangrijke thema moet dus een nieuw uitgangspunt worden genomen. Tegen de achtergrond van de huidige wetgeving en jurisprudentie is het onontkoombaar dat hierbij een koers wordt ingezet die uitgaat van de feitelijk bestaande situatie en alléén ontwikkelingsmogelijkheden biedt zolang de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden niet toeneemt. Een constructie zoals die is gekozen in Leeuwarden komt daarbij nadrukkelijk in beeld. Dit kan overkomen als het 'op slot' zetten van agrarische bedrijven door de gemeente maar komt vooral voort uit de doorwerking die de Nbw nu eenmaal heeft bij het maken van bestemmingsplannen. De oplossingsrichtingen over dit onderwerp komen in het volgende hoofdstuk afzonderlijk aan bod.

Afgezien van het 'stikstofdilemma', geeft de uitspraak ook op andere onderdelen aanleiding voor aanpassingen ten opzichte van het vernietigde bestemmingsplan. Zo zou kunnen worden afgezien van het aanduiden van het Ruurlose Broek als LOG vanwege de intrekking van de Reconstructiewet, de nieuwe Omgevingsverordening Gelderland en het gegeven dat in dit gebied geen intensieve veehouderij aanwezig is. Verder komt het logisch voor om de gegrondverklaring van het beroep over het recreatieobject aan de Bergweg in Neede te verwerken door toekenning van de bestemming "Recreatie – Recreatiewoning".

Verder is sinds de vaststelling van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" nieuw ruimtelijk beleid vastgesteld dat van belang is voor de inhoud van het nieuw te maken bestemmingsplan. Ook zijn er aanpassingen in de regelgeving doorgevoerd die wellicht vragen om een andere redactie van planregels. Op landelijk niveau valt hierbij te denken aan de al genoemde intrekking van de Reconstructiewet, maar ook aan de aanpassing van de digitale systematiek (IMRO2012 i.p.v. IMRO2008). Verder zijn er inmiddels nieuwe regels verschenen over het vergunningsvrij bouwen/gebruiken van gebouwen voor bijvoorbeeld mantelzorg, terwijl de NGE-systematiek voor het bepalen van de omvang van agrarische bedrijven door het Landbouweconomisch Instituut (LEI), onderdeel van Wageningen UR, is omgebouwd tot een vergelijkbare SO-methodiek (Standaardopbrengst). Dit soort ontwikkelingen kunnen hun weerslag hebben op de tekst van het nieuw te maken bestemmingsplan, zonder echter tot fundamenteel andere keuzes of uitgangspunten te komen. Ook kan in de toelichting van het nieuw te maken bestemmingsplan nog aandacht wordt besteed aan het ruimtelijk beleid van de Duitse overheidsinstanties (o.m. Regionalplan Münsterland).
Ook hebben de provinciale Omgevingsvisie Gelderland (vastgesteld 9 juli 2014) en Omgevingsverordening Gelderland (vastgesteld 24 september 2014) gevolgen voor de verbeelding en de regels van het nieuw te maken bestemmingsplan. Hierbij gaat het niet alleen over de landbouwfunctie, maar ook over het beleid en de regels over het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Verder kent de nieuwe provinciale regelgeving niet langer regels over niet-agrarische bedrijvigheid en functieverandering omdat daarvoor landelijke regels zijn opgesteld (Rijksladder voor duurzame verstedelijking). Ten aanzien van de landbouwsector is van belang dat de Omgevingsverordening eisen stelt aan de ontwikkelingsmogelijkheden voor zowel de grondgebonden veehouderij als de intensieve veehouderij. Deze eisen worden momenteel uitgewerkt en moeten na provinciale vaststelling uiteindelijk worden verwerkt in bestemmingsplannen, iets wat overigens ook aan de orde zou zijn geweest als het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" niet in zijn geheel zou zijn vernietigd.

Tenslotte is het gemeentelijk beleid ook op onderdelen aangepast. Hierbij valt onder meer te denken aan het beleid voor kleinschalige en ondergeschikte horeca in het buitengebied dat in het nieuw te maken bestemmingsplan kan worden verwerkt.

Naast het verwerken van aanpassingen in regelgeving en beleid is het ook wenselijk dat in het nieuwe te maken bestemmingsplan de ervaringen worden verwerkt die al waren opgedaan met het vernietigde bestemmingsplan. In de periode dat het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" in werking was, moesten (bouw)plannen daaraan worden getoetst. Daarbij is af en toe gebleken dat sommige planregels nog konden worden verbeterd en/of verduidelijkt. Dit soort verbeterpunten, waarbij het in de regel gaat over grammaticale aanpassingen, kunnen worden meegenomen in het nieuw te maken bestemmingsplan. Ook kunnen kleine onvolkomenheden op de verbeelding worden gecorrigeerd, terwijl actuele ontwikkelingen ook een plek kunnen krijgen. Bij dit laatste valt bijvoorbeeld te denken aan het beëindigen van de algenkwekerij aan De Heure waardoor dus niet langer een eigen planologische regeling hoeft te worden aangehouden.

De beheersverordening als mogelijke tussenoplossing?

Bij het zoeken naar oplossingsrichtingen kan ook worden gekeken naar een ander instrument dan het bestemmingsplan. In dat opzicht kan bijvoorbeeld de vraag worden gesteld of het vaststellen van een beheersverordening een tussenoplossing kan zijn voorafgaand aan de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan.

Daarbij is van belang dat de beheersverordening in artikel 3.38 Wro wordt gepresenteerd als alternatief voor een bestemmingsplan voor "... die delen van het grondgebied van de gemeente waar geen ruimtelijke ontwikkeling wordt voorzien". In een beheersverordening kan voor dat soort gebieden "... het beheer... overeenkomstig het bestaande gebruik..."

worden geregeld. Net als in een bestemmingsplan kunnen in een beheersverordening afwijkingsregels worden opgenomen. Wijzigingsregels voor bijvoorbeeld het aanpassen van de verbeelding (plankaart) of de bestemming zijn echter niet toegestaan. Dit komt er op neer dat het instrument 'beheersverordening' minder flexibiliteit kan bieden dan een bestemmingsplan en vooral de bestaande situatie vastlegt.

De beheersverordening is als wettelijke figuur ingevoerd om zonder het voeren van een lange procedure een ruimtelijk regime te kunnen vastleggen in gebieden waar weinig ruimtelijke ontwikkeling is te verwachten. Zo hoeft volgens de wet niet eerst een (voor)ontwerp ter inzage te worden gelegd, terwijl bij het maken van een beheersverordening niet hoeft te worden gewerkt met het digitale instrumentarium zoals dat voor bestemmingsplannen is ingevoerd. Verder kan tegen het vaststellen van een beheersverordening geen bezwaar of beroep worden ingesteld. Bij dit laatste is het overigens wel zo dat de rechter een vastgestelde beheersverordening indirect kan toetsten aan de hand van een beroep tegen een omgevingsvergunning die op basis van de beheersverordening is verleend.
Wel moet een beheersverordening net als een bestemmingsplan blijk geven van een goede ruimtelijke ordening. Daarbij moet onder meer tot uiting komen dat in het plangebied geen ruimtelijke ontwikkeling wordt voorzien. Verder geldt de plan-MER-plicht voor een beheersverordening net zo als bij een bestemmingsplan zodat ook bij een beheersverordening een plan-MER vereist kan zijn.
Het inzetten van een beheersverordening als tussenoplossing is echter weinig zinvol als daarvoor eerst een Plan-MER moet worden opgesteld. Wanneer immers een Plan-MER is opgesteld, dan kan op die basis immers ook een bestemmingsplan in procedure worden gebracht. Een beheersverordening als eventuele tussenoplossing zou daarom eigenlijk alleen zinvol kunnen zijn als in die beheersverordening geen plan-MER-plichtige onderdelen worden meegenomen.

Restoptie: geen nieuw bestemmingsplan vaststellen

Als het niet mogelijk is om een bestemmingsplan vast te stellen met de gewenste ontwikkelingsruimte, dan komt ook de vraag in beeld of het een optie is om voorlopig geen nieuw bestemmingsplan vast te stellen en te wachten op nieuwe wetgeving die wellicht meer ruimte biedt. Duidelijk is dat deze optie niet in lijn is met de opdracht vanuit de Wro om voor het gemeentelijk grondgebied te voorzien in actuele en digitaal beschikbare bestemmingsplannen. Verder zijn er geen signalen die er op wijzen dat de in voorbereiding zijnde Omgevingswet of de nieuwe Wet natuurbescherming een oplossing bieden voor het 'stikstofdilemma'. Dit heeft er vooral mee te maken dat deze nieuwe wetten net als de bestaande wetgeving moeten voldoen aan de Europese richtlijnen. Omdat dit ook geldt voor de Programmatische Aanpak Ammoniak Stikstof (PAS), zijn er op dit moment geen voortekenen die er op duiden dat er in de komende jaren meer mogelijkheden zullen ontstaan voor het maken van een 'Raad van State'-proof bestemmingsplan met de door Berkelland tot nu t2oe gewenste mate van ontwikkelruimte.

Oplossingsrichtingen

In deze paragraaf worden de uitgangspunten voor het nieuw te maken bestemmingsplan meer inhoudelijk beschouwd. Daarbij geldt als vertrekpunt dat de lijn uit het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" van toepassing blijft, tenzij in dit document voor een concreet onderwerp een nieuw uitgangspunt wordt geformuleerd. Verder gaat het Plan van Aanpak niet zover dat het bijvoorbeeld al een pasklare planregel presenteert maar geeft het de gekozen benadering aan. In het te maken bestemmingsplan wordt deze benadering vervolgens vertaald in de planregels, in de plantoelichting of op de verbeelding.

Agrarische bestemmingen: de ontwikkelruimte

Nu het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" geheel is vernietigd, zal voor het gemeentelijk buitengebied een nieuw bestemmingsplan moeten worden vastgesteld. Met name vanwege het 'stikstof-dilemma' zal dit nieuwe bestemmingsplan niet meer ontwikkelingsruimte mogen bieden dan een bijbehorende Plan-MER toelaat. Met andere woorden: er mag geen licht zitten tussen het zeer uitvoerige Plan-MER en de juridische regeling in het bestemmingsplan. Dit leidt tot een zeer gedetailleerde set van planregels waarin tot uitdrukking komt dat er in ieder geval geen sprake mag zijn van een toenemende stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Alleen dan kan een bestemmingsplan 'Raad van State'-proof zijn en wellicht toch nog enige ruimte bieden voor de ontwikkeling van (agrarische) bedrijven.

Over dit complexe thema is juridisch advies ingewonnen. De weerslag daarvan ziet u in de brief van mr. P.P.A. Bodden (Hekkelman Advocaten & Notarissen) die als bijlage aan dit Plan van Aanpak is toegevoegd. Op basis van de inmiddels voorhanden zijnde jurisprudentie en vakliteratuur worden daarin de volgende drie oplossingsrichtingen benoemd waar het gaat om de planologische regeling van veehouderijbedrijven.

1. *'Op slot zetten' van de veehouderij*
   Deze optie gaat uit van het op slot zetten van bestaande veehouderijen in het plangebied. Op basis van de Nbw lijkt zij juridisch houdbaar omdat zij iedere toename van stikstof op Natura 2000-gebieden voorkomt. Wel moet per veehouder worden bepaald wat de bestaande, feitelijke, legale situatie is op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan. Op die manier kan aan de hand van de bijbehorende dieraantallen en diersoorten worden vastgelegd hoe groot de bijbehorende ammoniakemissie per bedrijf is. Als referentiekader voor het Plan-MER en het bestemmingsplan mag dus niet zonder meer worden uitgegaan van de vergunde situatie.

   Om de in beeld gebrachte situatie sluitend vast te leggen in een bestemmingsplan, mogen in de planregels overigens geen flexibiliteitsbepalingen worden opgenomen voor het uitbreiden van de dieraantallen of het veranderen van diersoorten. Deze zouden immers toch weer kunnen leiden tot significant nadelige gevolgen voor overbelaste Natura 2000-gebieden en dus niet voldoen aan de Nbw. Deze optie leidt al met al tot een planregeling die binnen de agrarische bestemmingen en de strak begrensde bouwvlakken een bouwverbod hanteert voor het uitbreiden van bebouwing ten behoeve van meer dierplaatsen. De Afdeling heeft deze constructie op 24 september 2014 geaccepteerd ondanks beroepen van de ZLTO en individuele agrarische bedrijven (Buitengebied Zundert, nr. 201210299/1/R3).

4.2 Bouwregels

4.2.1 Algemeen

4.2.1.1 Toegestane bebouwing

Op de voor **'Agrarisch-Agrarisch bedrijf'** aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd ten dienste van de bestemming en wel:

a. agrarische bedrijfsgebouwen;
b. kassen;
c. teeltondersteunende voorzieningen;
d. bedrijfsgebouwen ter plaatse van de aanduiding **'horeca'**, **'tuincentrum'** en **'specifieke vorm van horeca-ijssalon'**;
e. een bedrijfswoning, tenzij de anduiding **'-bedrijfswoning'** op de planverbeelding is opgenomen;
f. bijbehorende bouwwerken bij de bedrijfswoning;
g. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

4.2.1.2 Bouwverbod

Ter plaatse van de volgende aanduidingen is het niet toegestaan te bouwen:

a. ter plaatse van de aanduiding **'intensieve veehouderij'** binnen de **'reconstructiewetzone-extensiveringsgebied'** en **'reconstructiewetzone-verwevingsgebied'** indien er sprake is van een uitbreiding van het aantal dierplaatsen;
b. ter plaatse van de aanduiding **'specifieke vorm van agrarisch-voormalig agrarisch bedrijf'**;

De overige bepalingen in ***artikel 4 lid 2.2 artikel 4 lid 2.3*** en ***artikel 4 lid 2.5*** zijn dan ook hier niet van toepassing.

voorbeeld bestemmingsplan "Buitengebied" (gemeente Zundert)

2. *Opnemen van een planregeling die uitbreiding in ammoniakdepositie verbiedt*
Bij deze optie wordt in de planregels een specifiek gebruiksverbod opgenomen. Dit gebruiksverbod geeft dan aan dat het verboden is om het gebruik van gronden en bouwwerken te wijzigen ten opzichte van het bestaande gebruik als een dergelijke wijziging leidt tot een toename in de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Bij deze werkwijze moet in de planregels een tabel worden opgenomen die per veehouderij de ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden aangeeft in de referentiesituatie.
Het is op dit moment nog wel de vraag of op basis van deze tabel een juridisch sluitende salderingsregeling kan worden opgezet die zich richt op het overdragen van ammoniakemissies/deposities tussen Berkellandse bedrijven zonder dat daarbij sprake is van een 'per saldo'-toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Wel kunnen bij deze oplossingsrichting 'bouwvlakken op maat' worden toegekend omdat significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden worden ondervangen door het specifieke gebruiksverbod.

Deze tweede oplossingsrichting is door de gemeente Tynaarlo gebruikt in haar bestemmingsplan voor het buitengebied. De Afdeling heeft de gekozen planregeling geaccepteerd in haar uitspraak van 29 oktober 2014 (Buitengebied Tynaarlo, nr. 201307656/1/R4). Dit wil echter nog niet zeggen dat deze overal toepasbaar is omdat de Afdeling bij een anders geformuleerd beroepschrift wellicht tot een ander oordeel zou zijn gekomen. Niettemin is de planregeling van Tynaarlo een voorbeeld van de manier waarop het stikstofdillema zou kunnen worden opgepakt in een bestemmingsplan. Volgens deskundigen is deze regeling echter nog niet volmaakt, maar lijkt zij wel enige ontwikkelruimte te kunnen bieden op voorwaarde dat deze goed wordt onderbouwd in het Plan-MER.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemeen

Ter plaatse van de aanduiding 'monumentale boom' mogen geen bouwwerken worden gebouwd.

3.2.2 Bedrijfsgebouwen en overkappingen bij bedrijfsgebouwen

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen en overkappingen bij bedrijfsgebouwen gelden de volgende regels:

a. de bedrijfsgebouwen en overkappingen bij bedrijfsgebouwen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd. Onder gebouwen zijn kassen begrepen tot een oppervlakte van maximaal 500 m^2, dan wel de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt;

b. de oppervlakte van gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren mag per agrarisch bedrijf ten hoogste de bestaande oppervlakte bedragen, met dien verstande dat een grotere oppervlakte is toegestaan indien er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie van het betreffende bedrijf;

voorbeeld bestemmingsplan "Buitengebied Tynaarlo" (gemeente Tynaarlo)

3. *Met een beroep op artikel 19 kd van de Natuurbeschermingswet stellen dat het bestemmingsplan geen significant verstorende effecten kan hebben door het toepassen van schone stalsysteemtechnieken (in Plan-MER/passende beoordeling aantonen dat bestemmingsplan uitvoerbaar is)*
Deze oplossingsrichting gaat niet zozeer uit van een beperking van de uitbreidingsmogelijkheden in de planregels. Zij geeft in de passende beoordeling, die deel uitmaakt van het Plan-MER, op basis van berekeningen aan dat er geen sprake is van een toenemende ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden vanwege het toepassen van schone stalsysteemtechnieken. Het toepassen daarvan wordt echter niet voorgeschreven in de planregels maar overgelaten aan de Nbw-vergunning. Omdat het bestemmingsplan zèlf dus geen waarborg biedt voor een hogere ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden, is het maar de vraag of de Afdeling dit accepteert of dat zij het ziet als het ontoelaatbaar vooruitschuiven van de Nbw-toetsing. Een uitspraak van 5 november 2014 heeft namelijk uitgewezen dat zij de borging van de te treffen maatregelen in het bestemmingsplan van groot belang acht (Buitengebied Doetinchem, nr. 201308949/1/R2). Verder heeft de gemeente Barneveld dit systeem toegepast in haar bestemmingsplan voor het buitengebied. De Afdeling hield onlangs haar zitting over de ingediende beroepschriften en komt waarschijnlijk binnenkort met een uitspraak over dit bestemmingsplan.

Uit de brief die als bijlage aan dit Plan van Aanpak is toegevoegd komt naar voren dat de eerste oplossingsrichting vanuit juridisch opzicht de meest veilige is. Bij optie 2 moet immers worden gezocht naar de juridisch juiste manier om de onderlinge saldering te verwerken, terwijl optie 3 op gespannen voet lijkt te staan met het uitgangspunt dat het bestemmingsplan waarborgen moet bevatten ter bescherming van Natura2000-gebieden. Dit laatste maakt dat de oplossingsrichting 3 moet worden afgeraden.
Hierbij moet worden opgemerkt dat het de vraag is of de landelijke Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) ruimte gaat bieden voor het toedelen van ammoniakrechten aan ontwikkelingsgerichte bedrijven via een bestemmingsplan. De PAS, waarvan het ontwerp op 10 januari 2015 ter inzage is gelegd, treft namelijk geen voorziening die daarop toeziet en reserveert er ook geen ontwikkelingsruimte voor. Op grond van artikel 19j Nbw en artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn moet daarom nog steeds een Plan-MER worden opgesteld en bij een mogelijk toenemende stikstofdepositie een passende beoordeling worden uitgevoerd.

Bij alle drie oplossingsrichtingen is van belang dat het (min of meer) op slot zetten van veehouderijbedrijven een planschaderisico met zich meebrengt. De omvang hiervan is op voorhand moeilijk te bepalen. Wel kan daarbij van belang zijn dat de gemeente al sinds 2011 te kennen heeft gegeven dat het bij een nieuw te maken bestemmingsplan moeilijk zal zijn om ruimte te bieden voor ontwikkeling. Verder is een nieuw bestemmingsplan nog niet direct in werking zodat de veehouderijen nog enige tijd hebben om binnen de nu geldende kaders invulling te geven aan hun plannen, iets wat overigens een bijkomende complicatie is bij het maken van analyses voor een Plan-MER. Hoe dit alles uitpakt is wellicht inzichtelijk te maken in een planschaderisicoanalyse. Om het planschaderisico in te perken, is het in ieder geval raadzaam om een nieuw uitgangspunt voor de veehouderij na bestuurlijke vaststelling direct breed bekend te maken via publicaties en/of gerichte brieven aan de agrarische bedrijven. Het planschaderisico doet zich bij de oplossingsrichtingen 1 en 2 op dezelfde manier voor omdat deze allebei starten vanuit het beperken van de ammoniakemissie tot de bestaande situatie.

Verder valt op voorhand in te schatten dat een nieuw vast te stellen bestemmingsplan aan ontwikkelingsgerichte veehouderijen niet zoveel ontwikkelruimte kan bieden dat zij hun eerstvolgende uitbreidingsplan kunnen realiseren. Deze bedrijven hebben hun 'ammoniakruimte' namelijk vaak al benut door het inzetten van emissiereducerende technieken. Ook is het omschakelen naar een andere diersoort of het uitbreiden van dieraantallen vaak niet meer toe te staan zonder een herziening van het bestemmingsplan voor het betrokken bedrijf (incl. Plan-MER). Het is dus onontkoombaar dat een bestemmingsplan zonder al te veel ontwikkelingsruimte in de toekomst zal leiden tot een toename van perceelsgerichte bestemmingsplanherzieningen ('postzegelplannen') of buitenplanse afwijkingen (Wabo) voor juist de ontwikkelingsgerichte bedrijven. Dit leidt voor de betrokken ondernemers tot meer procedures dan wij als gemeente wenselijk vinden, hoewel voor de grotere veehouderijen ook nu al meestal een uitgebreide procedure nodig is voor het verkrijgen van een Nbw-vergunning. Dit effect ten aanzien van noodzakelijke vervolgprocedures laat zich het meest voelen als agrarische bedrijven volgens oplossingsrichting 1 op slot worden gezet, gesteld dat het lukt om een goede salderingsregeling op te zetten in de lijn van oplossingsrichting 2. Daarbij zal een bestemmingsplan met een salderingsregeling waarschijnlijk tot meer draagvlak leiden bij de agrarische sector.

Risico's	Oplossingsrichting 1	Oplossingsrichting 2	Oplossingsrichting 3
Juridisch risico	- (laagst)	+	++ (zeer hoog)
Planschaderisico	+	+	+
Nadelen			
Vervolgprocedures	+ (grootst)	0	?
Draagvlak	- (laagst)	+ (hoogst)	?

Agrarische bestemmingen: overige aspecten

De Omgevingsverordening Gelderland bevat een aantal regels waarmee rekening moet worden gehouden bij het maken van een nieuw bestemmingsplan. Daarbij moet worden opgemerkt dat de beoogde nieuwe regeling over uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven nog niet definitief is vastgelegd in de tekst van de verordening zoals die op 24 september 2014 is vastgesteld. De provincie werkt deze uit in overleg met de gemeenten, een proces dat momenteel loopt en uiteindelijk wordt vastgelegd in een aanpassing van de provinciale verordening. Zoals het er zich nu naar uit laat zien, laat de beoogde provinciale regeling zich echter moeilijk vertalen in een generiek bestemmingsplan voor een gemeentelijk buitengebied omdat daarin maar moeilijk uitbreidingsruimte kan worden verwerkt. Het ziet er daarom naar uit de regeling uit de nog aan te passen verordening vooral relevant wordt als kaderstelling voor individuele bedrijfsuitbreidingen.

Naast dit onderwerp, bevat de Omgevingsverordening Gelderland in paragraaf 2.5 echter ook een aantal bepalingen over de veehouderijsector die nu al relevant zijn. Schematisch gezien gaat het daarbij over de volgende onderwerpen:

Grondgebonden veehouderijbedrijven (art. 2.5.2. Omgevingsverordening Gelderland)	
• Agrarisch gebied	**Nieuwvestiging** is alleen toegestaan als er sprake is van (art.2.5.2.1): - verbetering van de landbouwstructuur èn aangetoond is dat hervestiging op een bestaand agrarisch bouwperceel ondoelmatig is; - verplaatsing van een bestaand bedrijf op initiatief van de overheid t.b.v. ruimtelijk doel/algemeen belang; - ruimtelijke aanvaardbaarheid/goede landschappelijke inpassing.
	Uitbreiding van een grondgebonden veehouderijtak alleen toegestaan als er sprake is van (art.2.5.2.2): - ruimtelijke aanvaardbaarheid/goede landschappelijke inpassing; - (melk)rundveehouderijen er geen sprake is van omschakeling en de uitbreiding is gebaseerd op een grondgebruiksplan.

Niet-grondgebonden veehouderij (art. 2.5.3 t/m art. 2.5.6. Omgevingsverordening Gelderland)	
• Agrarisch gebied **(art. 2.5.3)**	De bepalingen over de uitbreiding van niet-grondgebonden veehouderij gelden niet voor niet-grondgebonden (melk)rundveebedrijf en (melk)rundveetakken. Bestemmingen staan de **uitbreiding t.b.v. het houden van één of meer runderen** niet toe als er sprake is van niet-grondgebonden (melk)rundveebedrijven en niet-grondgebonden (melk)rundveetakken.
• Agrarisch gebied / Verwevingsgebied **(art. 2.5.4)**	**Nieuwvestiging** van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven wordt niet toegestaan. **Uitbreiding** van een niet-grondgebonden veehouderijtak is mogelijk tot een agrarisch bouwperceel van ten hoogste 1,0 ha.
• Agrarisch gebied / Extensiveringsgebied **(art. 2.5.5)**	**Nieuwvestiging** van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven wordt niet toegestaan. **Uitbreiding van bebouwing** van een niet-grondgebonden veehouderijtak wordt alleen toegestaan als: - de extra bebouwing noodzakelijk is i.v.m. dierwelzijn; - het bedrijf een omvang heeft van 70 NGE, waarvan minimaal 40NGE voortkomt uit de niet-grondgebonden veehouderijtak, en deze minimale bedrijfsomvang/omvang niet-grondgebonden tak al bestond op 5 april 2005 (datum vaststelling Reconstructieplan A&L).
• Agrarisch gebied / Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) **(art. 2.5.6)**	**Nieuwvestiging** van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven wordt alleen toegestaan voor ondernemers die vóór 14 mei 2013 een VIV-beschikking hadden ontvangen en een verzoek om planologische medewerking bij de gemeente hadden ingediend. **Uitbreiding** van een niet-grondgebonden veehouderijtak is mogelijk tot een agrarisch bouwperceel van ten hoogste 1,5 ha.

Uit de bovenstaande schema's komt naar voren dat het reconstructiebeleid vooralsnog is overgenomen in de Omgevingsverordening, maar al wel is aangevuld met regels die toezien op de grondgebonden veehouderij. Zo is de nieuwvestiging van grondgebonden veehouderij alleen nog onder voorwaarden mogelijk. De genoemde voorwaarden, die onder meer aangeven dat eerst moet worden aangetoond dat hervestiging op een bestaand bouwperceel ondoelmatig is, zijn op bestemmingsplanniveau lastig te concretiseren in een wijzigingsregeling. Daarbij komt dat een dergelijke wijzigingsregeling ook moet worden meegenomen in de milieueffectrapportage en het bijbehorende maximale scenario. Op voorhand kan worden ingeschat dat zo'n wijzigingsregeling op gespannen voet staat met de uitgangspunten van onder meer de Nbw. Verder is het de vraag is of zij gaat worden benut omdat binnen Berkelland geen concrete aanwijzingen zijn van bedrijfsverplaatsingen naar lokaties waar geen bouwperceel bestaat. Tegen die achtergrond is het niet zinvol om in het nieuwe bestemmingsplan een wijzigingsregeling op te nemen die voorziet in het toelaten van nieuwe agrarische bouwpercelen, ongeacht of het daarbij gaat om intensieve veehouderij of grondgebonden veehouderij.

Verder bepaalt de verordening dat omschakeling van een grondgebondenveehouderij naar intensieve veehouderij of niet-grondgebonden melkveehouderij niet is toegestaan. Hierbij kan sprake zijn van een niet-grondgebonden melkveehouderij als een

melkveehouderij zodanig groeit dat het zijn (ruw)voer grotendeels van elders moet aanvoeren. Om hierover inzicht te verkrijgen moeten (melk)rundveehouderijen bij bedrijfsuitbreidingen een grondgebruiksplan aanleveren waarin informatie wordt geboden over de mate van grondgebondenheid van het bedrijf of de (melk)rundveetak. Via de eis van een grondgebruiksplan wil de provinciale verordening zorgen voor een goede verhouding tussen het aantal runderen en de oppervlakte cultuurgrond waarover een bedrijf beschikt. Dit element zal ook terugkomen in de planregels voor het nieuw te maken bestemmingsplan.

Bedrijfsmatige functies/bestemmingen

Waar het ging om de uitbreidingsmogelijkheden voor niet-agrarische bedrijven, maakte het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" onderscheid tussen gebiedsgebonden functies (loonwerkbedrijven, grondverzetbedrijven, tuincentra e.d.) en niet-gebiedsgebonden functies. Dit onderscheid was gebaseerd op het provinciale beleid uit het toen nog geldende Streekplan Gelderland 2005 dat tevens een percentage benoemde voor de maximale uitbreiding van de bedrijfsbebouwing.
Inmiddels hebben Provinciale Staten de Omgevingsvisie Gelderland en de daarmee samenhangende Omgevingsverordening Gelderland vastgesteld. Het nieuwe beleid en de bijbehorende algemeen verbindende verordeningsregels dragen uit dat de het provinciaal beleid kansen wil bieden aan bestaande en nieuwe bedrijven. Ten aanzien van wonen en werken in het buitengebied hanteert de Omgevingsvisie Gelderland daarbij niet langer het onderscheid tussen gebiedsgebonden en niet-gebiedsgebonden functies en noemt zij ook geen concrete uitbreidingspercentages meer. Het beleid voor functieverandering wordt verder overgelaten aan de regionaal samenwerkende gemeenten. Dit laatste kan voor de regio aanleiding zijn om het tot op heden gevoerde beleid uit de notitie "Functies zoeken plaatsen zoeken functies" te evalueren en wellicht aan te passen. Wel moet in de planregeling inhoud worden gegeven aan de gedachte achter de landelijke 'ladder voor duurzame verstedelijking'. Deze gaat er van uit dat eerst gebruik moet worden gemaakt van bestaande ruimte voordat nieuwe ruimte wordt geclaimd. Voor bedrijfsmatige functies in het buitengebied betekent dit dat bij uitbreidingsplannen ook de vraag over verplaatsing naar een bedrijventerrein aan de orde komt.
Nu het onderscheid tussen gebiedsgebonden en niet-gebiedsgebonden niet langer actueel is, kan dit in het nieuw te maken bestemmingsplan ook worden opgeheven. Door voor het overige dezelfde uitbreidingsmogelijkheden aan te houden als in het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012", wordt het nieuw te maken bestemmingsplan eenvoudiger werkbaar als het gaat om de uitbreidingsmogelijkheden voor niet-agrarische bedrijven. De op te zetten regeling komt er dan namelijk op neer dat niet-agrarische bedrijven via de bestemming "Bedrijf" de mogelijkheid krijgen om de bedrijfsbebouwing bij recht met 20% uit te breiden, om deze vervolgens nogmaals met 25% te kunnen vergroten als kan worden aangetoond dat bedrijfsverplaatsing naar een bedrijventerrein bedrijfseconomisch onhaalbaar is. Met dit laatste wordt toepassing gegeven aan de 'ladder voor duurzame verstedelijking'. Om uit te komen op een eenduidige regeling voor de niet-agrarische functies, is het wenselijk om deze constructie ook toe te passen voor de bestemmingen "Cultuur en Ontspanning", "Horeca", "Maatschappelijk", Recreatie ("R-D", R - RW" en "R - VR") en Sport ("Sport" en "Sport – Manege"). Voor de niet-agrarische bedrijven die in het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" waren voorzien van een bebouwingspercentage en dus niet met deze uitbreidingsregels te maken hadden, kan het in 2013 toegekende bebouwingspercentage gewoon worden overgenomen.

Bij dit alles geven de provinciale omgevingsvisie en omgevingsverordening overigens wel aan dat bestaande functies binnen de ecologische hoofdstructuur (GO en GNN) alleen mogen worden vergroot als duidelijk is dat de kernkwaliteiten van deze gebieden per saldo worden versterkt. Voor de GO hanteert de Omgevingsverordening daarbij een uitbreidingspercentage van hooguit 30%. Voor de bestemmingen "Bedrijf" binnen het

GNN en de GO zullen deze provinciale beleidsuitgangspunten moeten worden doorvertaald.

Zolang de uitkomsten van een evaluatie van het functieveranderingsbeleid nog niet helder zijn, valt op dat punt overigens nog geen inschatting te maken over een aanpassing van de planregels in het nieuw te maken bestemmingsplan ten opzichte van de regeling uit het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012". Wel kan in de regels van het nieuw te maken bestemmingsplan het beleid worden verwerkt uit de "Beleidsregel nieuwe horeca in het buitengebied door functieverandering van gebouwen". Dit betekent dat het nieuw te maken bestemmingsplan via de afwijkings- en wijzigingsregels minder mogelijkheden gaat bieden voor functieverandering naar horecafuncties dan het vernietigde bestemmingsplan.

'Groene' bestemmingen

Het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" kende de bestemmingen "Bos", "Groen – Landschapselement" en "Natuur" als 'groene' bestemmingen. Daarnaast was de provinciaal begrensde Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die bestond uit drie gebiedstypen, in het bestemmingsplan verwerkt via de gebiedsaanduidingen "ehs - natuur", "ehs - verbindingszone" en "ehs - verweving". Via de planregels en deze gebiedsaanduidingen werd het provinciale beleid voor de EHS vertaald in het bestemmingsplan.
Met de vaststelling van de Omgevingsverordening Gelderland op 24 september 2014 heeft Provinciale Staten van Gelderland de begrenzing van de EHS aangepast. Verder is binnen de EHS nog maar sprake van twee gebiedstypes (GNN en GO) in plaats van de vroegere drie. Inhoudelijk gezien levert dit overigens geen ingrijpende beleidswijzigingen op. Omdat het beleid voor de EHS moet worden verankerd in bestemmingsplannen, zal het nieuwe bestemmingsplan er voor dit 'groene' aspect echter wel anders uitzien dan het in 2013 vastgestelde bestemmingsplan. Zo zal het aangepaste EHS-beleid zichtbaar moeten worden op de verbeelding en in de planregels over de groene bestemmingsplan en de EHS-gebiedsaanduidingen. Verder zullen ook de planregels over bijvoorbeeld functieverandering moeten worden aangepast aan de situatie waarbij nog maar sprake is van twee gebiedstypes binnen de EHS. Deze doorvertaling van de provinciale regelgeving levert echter geen echte trendbreuk op met nieuwe gemeentelijke uitgangspunten.

Bestemming 'Wonen'

Voor wat betreft het toegelaten aantal woningen hanteerde het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" het bestaande aantal woningen. Zo stond de bestemming "Wonen" alleen woningen toe als daarvoor (bouw/omgevings)vergunning was verleend. Daarbij kende het bestemmingsplan een regeling die het mogelijk maakte om binnen de bestemming "Wonen" een bestaande woning te vervangen door een nieuwe woning.
Bij de toepassing van deze vervangingsregeling heeft de ervaring geleerd dat het wenselijk is om in de bijbehorende planregel expliciet aan te geven dat voor de nieuw te bouwen woning moet worden uitgegaan van het normale geldende woonvolume. Dit bedraagt 750 m³, een omvang die met toepassing van de 10%-afwijkingsregels en de zogenaamde 'sloop-bonus-regeling' kan worden opgehoogd tot 825 m³ of zelfs 900 m³. Door deze normen duidelijk te benoemen wordt voorkomen dat het beeld ontstaat dat een te slopen woning met een veel groter volume kan worden vervangen door een even grote nieuwe woning. Wanneer dit laatste zou worden toegelaten, dan is het niet mogelijk om bij deze vorm van woningvervanging toe te werken naar ontstening van het buitengebied. Dit laat natuurlijk onverlet dat eigenaar van grote panden in het buitengebied de mogelijkheid blijven houden op inpandige uitbreiding van het bestaande pand door bijvoorbeeld het bijtrekken van een voormalige deel. De vervangingsregeling heeft echter niet als insteek om toe te laten dat een bestaand of via inpandige

verbouwing te creëren woningvolume van bijvoorbeeld 1.500 m³ wordt overgeheveld naar een nieuw te bouwen woning.

Verder is de bestemming "Wonen" van toepassing op een aantal percelen waar in het verleden de 'Ruimte-voor-Ruimte'-regeling is toegepast. Voor 'Ruimte-voor-Ruimte'-woningen waarvoor nog geen omgevingsvergunning is verleend kent de woonbestemming een bouwvlak waarbinnen de nog te vergunnen woningen mogen worden opgericht.
Inmiddels is het woningbouwbeleid zodanig gewijzigd dat de 'Ruimte-voor-Ruimte'-regeling is ingetrokken. Ook is de deelnemers aan deze regeling duidelijk gemaakt dat de woningbouwmogelijkheid binnen een bepaalde termijn moet worden benut en deze anders wordt geschrapt door het verwijderen van het bouwvlak. Omdat de betrokken situaties per geval van elkaar verschillen, is het nieuw te maken bestemmingsplan niet het meest geëigende middel om over te gaan tot het schrappen van deze bestaande mogelijkheid voor woningbouw. Om de individuele belangen van de 'Ruimte-voor-Ruimte'-deelnemers goed te kunnen meewegen in het (eventueel) wegbestemmen van de woningbouwmogelijkheid komt het wenselijker voor om dat traject op te pakken in een apart proces en in de plantoelichting alleen maar op te merken dat dat proces de komende jaren in gang wordt gezet.

Archeologische medebestemmingen

Momenteel wordt gewerkt aan een herbegrenzing van de gebieden met de archeologische verwachtingswaarden, dit aan de hand van geactualiseerde onderzoeksgegevens en de wens om de ondergrenzen voor het verrichten van onderzoek daarop af te stemmen. Het nieuwe kaartmateriaal is begin 2015 beschikbaar en kan daarom worden verwerkt in het nieuwe te maken bestemmingsplan. Dit betekent dat de nieuwe gebiedsindeling qua archeologische medebestemming en wellicht ook daarvoor geldende ondergrenzen voor het verrichten van onderzoek anders zal zijn dan in het vernietigde bestemmingsplan.

Reconstructiewetzones

Hoewel de Reconstructiewet sinds 1 juli 2014 is ingetrokken, hanteert de provinciale verordening nog wel de indeling in landbouwontwikkelingsgebied (LOG), verwevingsgebied en extensiveringsgebied. Dit heeft vooral te maken met elders in de provincie uitlopende procedures over verblijfsverplaatsingen en het overgangsrecht bij de intrekking van de Reconstructiewet.
Ondertussen kan worden vastgesteld dat in het LOG Ruurlose Broek geen intensieve veehouderij aanwezig is en dat het provinciaal beleid het niet meer toelaat om daar een intensieve veehouderij te beginnen. Tegen die achtergrond zou als uitgangspunt kunnen worden geformuleerd dat de gemeente het LOG Ruurlose Broek aanduidt als verwevingsgebied.

Grondwaterbescherming

Provinciale Staten van Gelderland zijn van plan om in 2015 de begrenzingen van de beschermingsgebieden voor drinkwaterbronnen te actualiseren. Daarbij gaat het om vier verschillende zones waarbij voor elke zone andere milieuhygiënische regels gelden. Deze regels zijn vastgelegd in hoofdstuk 3 van de Omgevingsverordening Gelderland en moeten ook een plek krijgen in bestemmingsplannen. Daarom moeten in het nieuw te maken bestemmingsplan deze vier zones worden aangegeven waar in het vernietigde bestemmingsplan nog slechts sprake was van twee zones. Het gaat om de volgende vier zones die op zijn aangegeven op kaartbijlagen bij dit document:

- waterwingebieden (het puttenveld):
  Hier is het grondwater binnen 1 jaar bij de waterpompputten. Voor de bescherming van het grondwater geldt hier dan ook het strengste beschermingsregime;

- grondwaterbeschermingsgebieden:
  In deze zones is het ondiepere grondwater vlak onder of aan het maaiveld binnen 25 jaar bij de waterpompputten. Hier is bodembeschermende regelgeving nodig voor activiteiten aan en onder het maaiveld.
- koude-warmteopslagvrije zones:
  In deze zones is het diepere grondwater binnen 25 jaar bij de waterpompputten. Er is geen (goede) beschermende kleilaag boven het grondwater dat wordt gebruikt voor de drinkwaterproductie. Hier is bodembeschermende regelgeving nodig voor onder het maaiveld. Het gaat daarbij om het verbieden van bodemenergiewinning en van boringen en handelingen met vloeibare stoffen die zwaarder zijn dan water. De koude-warmtezones zijn voor het eerst op kaart zichtbaar gemaakt, hoewel het provinciale Waterhuishoudingsplan 2010-2015 op dit punt al enige regelgeving bevatte.
- boringsvrije zones:
  In deze zones is het grondwater binnen 25 jaar bij de waterpompputten. Er is een beschermende kleilaag boven het grondwater dat wordt gebruikt voor de drinkwaterproductie. Hier is regelgeving nodig om te voorkomen dat deze beschermende kleilaag wordt aangetast door bodemenergiewinning of boringen. Ook de boringsvrije zone is een nieuwe grondwaterbeschermingszone.

Voor de waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden blijft de ruimtelijke regelgeving uit hoofdstuk 3 van de omgevingsverordening gelden. Het is de vraag of deze provinciale regels ook moeten worden opgenomen in het gemeentelijke bestemmingsplan. Daardoor zou namelijk de juridische vraag ontstaan wie bevoegd is om plannen te toetsen aan deze regels en wie bevoegd is om zonodig handhavend op te treden. Op dit punt zal in 2015 meer duidelijkheid ontstaan.
Het onderliggende beleid was echter ook al verwerkt in het vernietigde bestemmingsplan zodat het verschil daarmee vooral bestaat uit de introductie van de twee nieuwe zones. Voor alle zones geldt dat de daarvoor geldende regels worden ontleend aan de provinciale verordening waarbij ook de uiteindelijke provinciale begrenzing van de gebieden moet worden overgenomen. Bij dit alles kan in het nieuwe bestemmingsplan worden vastgehouden aan het algemene verbod op (proef)boringen naar schalie- of steenkoolgas dat bij de vaststelling van het vernietigde bestemmingsplan via een amendement werd aangemerkt als een vorm van gebruik dat strijdig is met het bestemmingsplan.

Overige lopende ontwikkelingen/actuele onderwerpen

- N18
  De Raad van State heeft een tussenuitspraak gedaan over het Tracébesluit voor de N18. Nadat de Tracéwetprocedure helemaal zal zijn afgerond, moet de gemeente dit Tracébesluit verwerken in een bestemmingsplan. De gemeenten langs het N18-tracé zullen dit vanuit efficiencyoverwegingen gezamenlijk oppakken waarbij elke gemeenteraad vanzelfsprekend bevoegd is voor zijn eigen grondgebied. De kans bestaat dat dit proces ongeveer gelijk op gaat lopen met het proces voor het nieuw te maken bestemmingsplan voor het hele buitengebied. Mocht het bestemmingsplan voor de N18 eerder tot stand komen, dan zou dat kunnen worden overgenomen in het bestemmingsplan voor het buitengebied. Wanneer dat niet het geval is, dan is het raadzaam om de nieuwe N18 nog niet mee te nemen en dus buiten de grens van het bestemmingsplan voor het buitengebied te laten.

- Geluidszones rondom RBT De Laarberg en FCD (Borculo)
  Rondom het geluidgezoneerde bedrijventerrein in Borculo ('industrieterreinen' in de zin van de Wet geluidhinder) is de geluidscontour aangepast in het bestemmingsplan voor de bouw van de melkpoederfabriek van FCD. Deze zone

loopt door tot in het buitengebied en zal dus moeten worden overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. Dit geldt ook voor de geluidszone rondom Regionaal Bedrijventerrein De Laarberg waarvoor momenteel een procedure loopt.

- Wederopbouwgebied Beltrum
  Zoals bekend is een groot deel van het buitengebied van Beltrum aangewezen als "Wederopbouwgebied". Inmiddels heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) het onderzoek naar de aanwezige waarden in het gebied afgerond. Dit heeft geleid tot een rapport waarin ook enige aanbevelingen zijn opgenomen. Deze richten zich vooral op het nemen van beheersmaatregelen en lenen zich niet goed voor het vertalen in een bestemmingsplan. Voor dit onderwerp kan daarom worden volstaan met een aanvulling van de plantoelichting zonder dat de aanwijzing als wederopbouwgebied wordt vertaald in de planregels.

- Actualiseren van de bijlagen bij de plantoelichting
  De toelichting bij het vernietigde bestemmingsplan was voorzien van een groot aantal bijlagen die ook terugkeren in het nieuw te maken bestemmingsplan. Deze bijlagen maken net als de plantoelichting zelf geen deel uit van het juridisch bindende deel van een bestemmingsplan, maar moeten wel worden geactualiseerd. Het gaat daarbij om de actualisering van de inleidende bijlagen over begrippen en bronnen (bijlagen 1 en 2), de bijlagen over het ruimtelijk beleidskader (bijlage 3), de externe veiligheid (bijlagen 4 en14, risicoregister RRGS en bijbehorend EV-rapport), het archeologiebeleid (bijlage 9), monumenten en cultuurhistorie (bijlage 10 en 15), het akoestisch onderzoek (bijlage 11), de gebiedswaarden en agrarische gebiedsbestemmingen (bijlage 13) en de EHS (bijlage 16). Een groot deel van dit werk kan in huis worden gedaan in samenwerking met de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA). Dit geldt echter niet voor het te maken Plan-MER dat ook een bijlage is van de plantoelichting. Verder is bijlage 6, de kadernota Achterhoekse erven veranderen, nog altijd actueel bij functieveranderingsprocessen zodat zij ongewijzigd kan worden overgenomen. De indicatieve bedrijvenlijst voor functieveranderingsprocessen (bijlage 5), die is ontleend aan de regionotitie 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies', moet echter worden aangepast. De daarin genoemde gebiedstypen zijn namelijk afgeleid van het oude Streekplan Gelderland 2005, terwijl het beleid voor functieverandering inmiddels is aangepast waar het bijvoorbeeld gaat om het toelaten van horecafuncties.

- Nieuw onderwerp: grondgebonden zonnepanelen
  Hoewel het aantal vergunningsplichtige initiatieven voor het plaatsen van zonnepanelen nog beperkt is, kan worden verwacht dat dit de komende jaren zal toenemen. Er zijn inmiddels voorbeelden van bestemmingsplanregels over het plaatsen van grondgebonden zonnepanelen. Om te kunnen inspelen op toekomstige initiatieven, lijkt het zinvol om voor het gemeentelijk buitengebied te voorzien in mogelijkheden op basis van criteria zoals:
  - Bij recht toelaten binnen een bouwvlak en via een afwijkingsregeling toestaan aangrenzend aan een bouwvlak. Dit laatste moet dan worden verwerkt in de gebiedsbestemmingen "Agrarisch" en "Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden"
  - achter de voorgevelrooilijn;
  - totale oppervlakte max 250 m² (buiten bouwvlak 150 m²);
  - voor eigen gebruik;
  - alleen als aanwezige daken onvoldoende geschikt zijn;
  - er mag geen sprake zijn van onevenredige afbreuk aan landschap (landschappelijke inpassing kan aan de orde zijn);
  - er mag geen sprake zijn van significante aantasting van ecologische waarden (binnen het GNN en de GP alleen binnen bouwvlakken).

3.5 Specifieke gebruiksregels

3.5.1 Gebruik overeenkomstig de bestemming

Als gebruik overeenkomstig de bestemming wordt aangemerkt:

e. het gebruik van grond voor het plaatsen van zonnecollectoren, mits:
   1. de grond gelegen is binnen een bouwvlak;
   2. de zonnecollectoren geplaatst worden achter de voorgevelrooilijn
   3. de totale grondoppervlakte die gebruikt wordt voor het plaatsen van zonnecollectoren maximaal 250 m^2 bedraagt;
   4. de geschatte opbrengst in kilowattuur mag niet meer zijn dan ten hoogste het geschatte eigen verbruik van de woning met bijbehorende bijgebouwen;
   5. de aanwezige daken van woning(en) en (bedrijfs)gebouwen onvoldoende geschikt zijn door vorm, monumentale waarde, afmeting of oriëntatie om de zonnecollectoren op te bevestigen;
   6. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de belangen van landschap en beeldkwaliteit.

3.6 Afwijken van de gebruiksregels

7. Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van artikel 3.5.1 ten behoeve van het gebruik van grond voor het plaatsen van zonnecollectoren, mits:
   a. de zonnecollectoren ten dienste staan van een woning, bedrijfswoning, kleine woning, woongebouw of bedrijfsgebouwen binnen het bouwvlak of bestemmingsvlak met een andere bestemming dan de bestemming Agrarisch;
   b. de grond waarop de zonnecollectoren geplaatst worden direct grenst aan het bestemmingsvlak of bouwvlak waartoe de zonnecollectoren behoren;
   c. de totale oppervlakte die gebruikt wordt voor het plaatsen van zonnecollectoren maximaal 150 m^2 bedraagt;
   d. de belangen van gebruikers en/of eigenaren van nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
   e. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de milieusituatie;
   f. geen significante aantasting plaatsvindt van ecologische waarden;
   g. het terrein waarop de zonnecollectoren staan wordt voorzien van een goede landschappelijke inpassing.

voorbeeld bestemmingsplan "Buitengebied 2012" (gemeente Barneveld)

Overzicht van nieuwe uitgangspunten (schematisch)

• Ontwikkelruimte agrarische bedrijven (het "ammoniak-dilemma")	- Uitgaan van bestaande ammoniakemissie/depositie met een salderingsregeling (oplossingsrichting 2).
• Nieuwvestigings- en om-schakelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven	- Geen wijzigingsregeling voor nieuwe agrarische bouwvlakken; - Omschakeling naar niet-grondgebonden (melk)rundveehouderij en intensieve veehouderij uitsluiten.
• Uitbreidingsmogelijkheden niet-agrarische functies	- Geen onderscheid tussen gebiedsgebonden bedrijven en niet-gebiedsgebonden bedrijven; - Regeling: 20% bij recht/ 25% afwijking of bebouwingspercentage; - Regeling voor functieverandering aanpassen een nieuw provinciaal beleid.
• Groene bestemmingen	- Verwerken begrenzing GNN en GO; - Aanpassing regels voor functieverandering aan deze begrenzing.
• Bestemming 'Wonen'	- Vervangingsregeling verduidelijken; - Niet-gerealiseerde 'Rood-voor-Rood'-woningen nog niet wegbestemmen, daarvoor individuele trajecten volgen.
• Archeologie	Medebestemmingen afstemmen op de meest recente inzichten
• Reconstructiewetzones	LOG Ruurlose Broek aanduiden als verwevingsgebied
• Grondwaterbescherming	Verwerken van de begrenzing en de regeling voor de vier gebiedstypes
• Nieuwe onderwerpen	Regeling voor grondgebonden zonnepanelen (binnen bouwvlakken, afwijkingsregeling voor zonnepanelen aangrenzend aan bouwvlakken)

Risicoparagraaf

Tegen vrijwel elk besluit van het openbaar bestuur kan direct of indirect bezwaar of beroep worden ingesteld. Dit houdt in dat altijd het risico bestaat op vernietiging van een besluit door de bevoegde gerechtelijke instantie. De juridische houdbaarheid van een besluit kan op voorhand weliswaar worden ingeschat, maar wordt dus pas achteraf vastgesteld. Daarbij is het een gegeven dat de rechtspraak voortdurend in ontwikkeling is en nieuwe jurisprudentielijnen ontwikkelt. Garanties over de houdbaarheid van een besluit zijn vooraf daarom nooit te geven, ongeacht of het daarbij gaat om een omgevingsvergunning of om een bestemmingsplan voor het gehele gemeentelijke buitengebied in combinatie met een Plan-MER.

Juridisch risico

Het toekennen van te veel ontwikkelruimte aan agrarische bedrijven, en dan met name voor veehouderijen, is het grootste afbreukrisico voor een nieuw bestemmingsplan voor het gemeentelijk buitengebied. Dit is vooral terug te voeren op het feit dat Natura 2000-gebieden in de omgeving van Berkelland te maken hebben met een te hoge stikstofdepositie. Door groei van agrarische bedrijven direct ('bij recht') of indirect (afwijkings- of wijzigingsregels) toe te staan, kan daarom op voorhand niet worden uitgesloten dat het nieuwe bestemmingsplan volgens de Nbw 'significant negatieve effecten' kan hebben op deze beschermde gebieden. Wil een nieuw bestemmingsplan voldoen aan de Nbw, dan moet daarom via een Plan-MER worden aangetoond dat de in het bestemmingsplan vastgelegde regeling geen significant negatieve effecten heeft op Natura2000-gebieden. Daarvoor zijn in het hoofdstuk "Oplossingsrichtingen" en in bijlage 1 bij dit Plan van Aanpak drie oplossingsrichtingen beschreven met de risico's en nadelen die verbonden zijn aan het toekennen van ontwikkelruimte aan agrarische bedrijven. Daaruit komt naar voren dat de juridische risico's naar huidig inzicht het kleinst zijn bij een keuze voor oplossingsrichting 1, maar dat dit een bestemmingsplan oplevert zonder wezenlijke ontwikkelruimte. Een keuze volgens oplossingsrichting 2 kent hogere juridische risico's vanwege de juridische complexiteit van het Plan-MER en de planregeling, maar kan via een salderingsregeling bij een gelijkblijvende ammoniakdepositie binnen de wettelijke mogelijkheden wellicht nog enige ontwikkelruimte bieden voor agrarische bedrijven. Dit laatste is onder meer afhankelijk van de mogelijkheden die de landelijke PAS daarvoor uiteindelijk gaat bieden. De derde oplossingsrichting kent het hoogste juridische risico omdat het bestemmingsplan zèlf daarbij onvoldoende waarborgen biedt om significant negatieve effecten op Natura2000-gebieden tegen te gaan.

Financieel risico

In principe levert elke aanpassing van het planologisch regime een grondslag op voor planschade (tegenwoordig 'tegemoetkoming in schade'). Dit betekent dat elke afwijking, wijziging of herziening van een bestemmingsplan het risico van een planschadeclaim in zich draagt. Wanneer sprake is van een 'planologische procedure op verzoek', dan wordt dit risico via een verhaalsovereenkomst neergelegd bij de initiatiefnemer. Wanneer de gemeente zelf een bestemmingsplanherziening doorvoert, dan blijft het risico bij haar liggen. Om de omvang van het risico enigszins inzichtelijk te maken, kan een planschaderisicoanalyse worden gemaakt. De werkelijke omvang van eventuele planschade kan echter pas achteraf worden bepaald aan de hand van individuele verzoeken om planschade over concrete situaties. Bij bestemmingsplannen met een groot plangebied kan een planschaderisicoanalyse namelijk weinig meer bieden dan een inschatting van het risico. Daarbij is wel van belang dat het planschaderisico toeneemt naarmate het nieuwe bestemmingsplan meer afwijkt van het voorheen geldende bestemmingsplan.

Om het ontstaan van planschade tegen te gaan, is het van belang om aanpassingen in het planologische regime zo vroeg mogelijk aan te kondigen. Gebruikers van het betrokken gebied krijgen dan de mogelijkheid om nog enige tijd gebruik te maken van de mogelijkheden van het nog geldende bestemmingsplan voordat zij via het nieuwe bestemmingsplan worden geconfronteerd met eventuele beperkingen. Hoewel de rechtspraak ook voor dit aspect per situatie kan verschillen, lijkt het risico op planschade te kunnen worden voorkomen als er één jaar verloopt tussen het aankondigen van het nieuwe regime en het moment waarop het ontwerpbestemmingsplan ter inzage wordt gelegd.

Maatschappelijk risico

De wens om in een bestemmingsplan ontwikkelingsruimte te bieden is niet een op zichzelf staande wens van de gemeente, maar een wens die aansluit op de maatschappelijke behoefte naar een flexibele overheid en flexibele regelgeving. Het maken van een bestemmingsplan zonder noemenswaardige ontwikkelruimte voor een economisch belangrijke sector, zal dus waarschijnlijk niet zo veel maatschappelijk draagvlak opleveren als het vernietigde bestemmingsplan met zijn zeer gerichte uitbreidingsmogelijkheden. Hierbij moet echter worden vastgesteld dat de huidige wetgeving geen ruimte biedt voor meer flexibiliteit, ondanks de brede maatschappelijke wens daartoe en de wens bij de diverse overheden om minder regels en meer ruimte voor ontwikkeling (uitnodigingsplanologie).

Het is moeilijk in te schatten of dit gegeven met zich meebrengt dat een bestemmingsplan zonder de voorheen gebruikelijke uitbreidingsmogelijkheden kan worden beschouwd als een vorm van maatschappelijk risico en daarom geen planschaderisico oplevert. Een planschaderisico-inventarisatie kan hierover duidelijkheid geven (zie hiervoor).

Proces

Communicatie (intern)

Bij het opstellen van het nieuw te maken bestemmingsplan zal net als in het afgelopen jaren doorlopen traject interne afstemming plaatsvinden tussen college en raad. Dit kan gebeuren in de vorm van Technisch Beraad, maar ook tijdens (besloten) commissie- en/of raadsvergaderingen. Deze communicatiemomenten kunnen worden gehouden op initiatief van zowel de gemeenteraad als het college.

Communicatie (extern)

Bij het bestemmingsplanproces worden maatschappelijke organisaties en (buitenlandse) overheidsinstanties betrokken. Het gaat hierbij dus niet alleen om de provincie, de rijksdiensten of de waterschappen als betrokken mede-overheden, maar ook om organisaties die actief zijn het buitengebied zoals bijvoorbeeld de LTO-afdeling Berkelland en de Gelderse Natuur en Milieufederatie (GNMF). Daarnaast worden ook bewonersorganisaties en belangenverenigingen betrokken bij het externe communicatieproces over het nieuw te maken bestemmingsplan. Het meeste geschikte moment daarvoor ligt tijdens en direct na de inspraaktermijn die wordt gehouden als het voorontwerp van het nieuwe bestemmingsplan ter inzage ligt (4^e kwartaal 2015, zie hierna onder "Planning").
Niettemin is het vaststellen van het Plan van Aanpak ook al een goed moment om de bewoners en gebruikers van het buitengebied breed te informeren over het maken van het nieuwe bestemmingsplan. Na de vaststelling van het Plan van Aanpak wordt daarom via een redactioneel artikel in het Berkelbericht uitleg gegeven over de koers die de gemeente daarbij wil varen en over de werkwijze die zij daarbij wil volgen. Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan de manier waarop (bouw)plannen voor het buitengebied worden beoordeeld zolang de huidige bestemmingsplannen daarop nog van toepassing zijn.

Het te voeren communicatietraject in de richting van de gebruikers van het gebied is voor een deel overigens ook afhankelijk van de uitgangspunten die het bestemmingsplan gaat hanteren. Zo kan de vraag worden gesteld of het zinvol is om hen individueel uit te nodigen om uitbreidingswensen in te brengen als deze toch niet direct kunnen worden meegenomen in het nieuw te maken bestemmingsplan. Tegen die achtergrond zou dan ook kunnen worden gekozen voor één of meerdere informatiebijeenkomsten waarbij de gelegenheid wordt geboden tot het stellen tot vragen. Hierbij is het voor iedereen ook altijd mogelijk om zijn of haar wensen in te brengen tijdens de ter inzage legging van het (voor)ontwerpbestemmingsplan of bij de voorbereiding daarvan.

Bij de totstandkoming van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" is gekozen voor een uitgebreide inventarisatie ten aanzien van de agrarische bouwvlakken. Dit is gedaan om bestaande uitbreidingswensen scherp te krijgen, maar ook om helder te krijgen welke agrarische bouwvlakken nog daadwerkelijk in gebruik waren voor het agrarisch bedrijf. Omdat deze laatste slag niet meer hoeft te worden gemaakt bij het nieuw te maken bestemmingsplan, is een net zo uitgebreide inventarisatie als in 2011 niet nog een keer nodig.
Voor wat betreft de vormgeving van de agrarische bouwvlakken kan worden voortgebouwd op de begrenzing die in het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" werd vastgelegd. Vanzelfsprekend zullen sindsdien uitgevoerde bouwplannen moeten worden verwerkt in het opnieuw vast te leggen bouwvlak. Dit kan ook gebeuren als veranderde inzichten van de ondernemer vraagt om een aanpassing van de

begrenzing. Dit laatste kan worden ingebracht tijdens de ter inzage legging van een voorontwerpbestemmingsplan en is op zichzelf onvoldoende aanleiding voor een uitgebreide inventarisatieronde voorafgaand aan deze ter inzage legging. Net als in 2012 kan worden gekozen voor een inspraaktermijn van 8 weken waarbij verspreid over de gemeente een aantal inloopbijeenkomsten worden gehouden.
In inhoudelijk opzicht is bij dit alles overigens van belang dat uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven niet alleen worden bepaald door de omvang van het bouwvlak. In het nieuwe te maken bestemmingsplan moeten vanwege de Nbw immers ook regels worden opgenomen die een toename van de ammoniakemissie en -depositie tegengaan (zie onder "Oplossingsrichtingen").

Financiële paragraaf

Externe advieskosten

PM
Voor het opstellen van een Plan-MER en het daarop afstemmen van het bestemmingsplan moet een aanbestedingsprocedure worden gevoerd. Het is op voorhand nog niet duidelijk welke kosten dit met zich mee brengt. Wel is duidelijk dat veel informatie vanuit de vorige procedure kan worden gebruikt in het nieuwe proces. Verder kan een groot deel van het tekenwerk, een zeer arbeidsintensief onderdeel van het maken van een bestemmingsplan, worden overgenomen vanuit het vernietigde bestemmingsplan. Dit zal de kosten voor het nieuw vast te stellen bestemmingsplan aanzienlijk kunnen drukken.

Om de inhoud van Plan-MER en bestemmingsplan zo goed mogelijk op elkaar te kunnen afstemmen, verdient het de voorkeur om deze werkzaamheden in één hand te houden. Daarbij kan een aanbestedingstraject pas worden gestart als duidelijkheid is ontstaan over een nieuw uitgangspunt over de manier waarop in het bestemmingsplan wordt omgegaan met ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven (zie hiervoor onder 'Oplossingsrichtingen').

Ambtelijke kosten

PM
De ambtelijke kosten zijn pas goed in te schatten nadat een keuze is gemaakt over het te volgen uitgangspunt over agrarische ontwikkelingsmogelijkheden en over de manier waarop het proces wordt gevoerd (wel of geen individuele benadering zoals bij het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012", zie hiervoor onder Proces/externe communicatie)

Planning

Voor de start van een bestemmingsplanproces is het altijd moeilijk om een planning van dat proces aan te geven. Dit geldt helemaal voor bestemmingsplannen met een groot plangebied. Bij zo'n plan kunnen immers veel belanghebbenden inspraakreacties en/of zienswijzen indienen, waarbij de inhoud van de zienswijzen zeer veel verschillende onderwerpen kunnen raken. Voor het maken van een bestemmingsplan voor het gemeentelijk buitengebied zal dit niet anders zijn. Dit maakt dat in het onderstaande overzicht hooguit een zeer globale planning geeft van een proces dat zich kenmerkt door een aantal inspraakmomenten.

Bepalen uitgangspunten (Plan van Aanpak)

De planning voor het opstellen van een Plan van Aanpak (PvA) is als volgt:

12 nov. 2014	Technisch Beraad a.h.v. concept PvA
6 januari 2015	PvA aanleveren aan college
13 januari 2015	PvA bespreken in college
15 januari 2014	PvA toelichten tijdens Technisch Beraad
27 januari 2015	Presidium
11 februari 2015	PvA bespreken in Commissievergadering
3 maart 2015	PvA vaststellen in de Raadsvergadering

Aanbestedingstraject

- Opstellen en uitzetten van de uitvraag (1e helft 2015)
- Beoordeling offertes
- Opdrachtverlening

Milieueffectrapportage

Een milieueffectrapportage (m.e.r.) bestaat uit de volgende stappen: (2e helft 2015)

- Opstellen Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD);
- Inspraak over de NRD
- Bestuurlijk vooroverleg over NRD
- Advisering Commissie m.e.r. over NRD
- Uitwerking NRD tot milieueffectrapport (Plan-MER)

Bestemmingsplanprocedure

De bestemmingsplanprocedure bestaat uit de volgende stappen

- Voorontwerpbestemmingsplan (4e kwartaal 2015)
  - Bestuurlijk vooroverleg
  - Inspraakprocedure
  - Beoordeling vooroverleg/inspraakreacties

- Ontwerpbestemmingsplan / Plan-MER (2e kwartaal 2016)
  - Ter inzage legging
  - Informeren van de indieners van inspraakreacties over voorontwerpbestemmingsplan en/of NRD
  - Toetsingsadvies Commissie m.e.r.
  - Beoordeling zienswijzen en toetsingsadvies

- Vaststelling bestemmingsplan / Plan MER (4e kwartaal 2016)
  - Behandeling raadsvoorstel
  - Vaststelling door gemeenteraad

- Beroepsfase (2017)
  - Bekendmaking raadsbesluit
  - Beoordeling eventuele beroepschriften (verweerschrift voor Afdeling)
  - Zitting Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
  - Uitspraak

HEKKELMAN & ADVOCATEN NOTARISSEN

HEKKELMAN ADVOCATEN N.V.
PRINS BERNHARDSTRAAT 1
(HOEK ORANJESINGEL 51)
POSTBUS 1094
6501 BB NIJMEGEN
WWW.HEKKELMAN.NL

Burgemeester en wethouders van Berkelland
t.a.v. de heer J. Seinen
Postbus 200
7270 HA BORCULO

Tevens per e-mail j.seinen@gemeenteberkelland.nl
t.hendriksen@gemeenteberkelland.nl

Nijmegen, 1 december 2014

Ons kenmerk	: 20141615 - 846659/1 - PB/mc
Inzake	: Berkelland/bp Buitengebied (reparatie)
Doorkiesnummer	: 024-38 28 333
Direct faxnummer	: 024-38 28 372
E-mail	: p.bodden@hekkelman.nl

Geachte heer Seinen,

Naar aanleiding van ons overleg van 14 oktober 2014 zend ik u hierbij mijn advies. In dit advies schets ik kort enige oplossingsrichtingen voor de situatie die is ontstaan na de vernietiging van het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2012' (hierna: 'het bestemmingsplan') door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: 'de Afdeling').[1] Het doel hierbij is te komen tot een bestemmingsplanregeling die enerzijds uitbreidingsmogelijkheden voor agrariërs biedt en die anderzijds wat betreft het aspect stikstofdepositie toch 'Raad van State-proof' is.

Voordat ik de verschillende oplossingsrichtingen schets, zal ik kort enige algemene opmerkingen maken die onder andere verband houden met de vernietiging van voornoemd bestemmingsplan.

Door middel van uw memo van 30 oktober 2014 heeft u gereageerd op een concept van dit advies. Voor zover nodig zal ik hierna op dat memo ingaan.

[1] AbRS 27 augustus 2014, zaaknummer 201308008/1/R2.

HEKKELMAN ADVOCATEN & NOTARISSEN IS DE HANDELSNAAM WAARONDER HEKKELMAN ADVOCATEN N.V. (KVK CENTRAAL GELDERLAND NR. 09170462) EN HEKKELMAN NOTARISSEN N.V. (KVK CENTRAAL GELDERLAND NR. 09170507), BEIDE STATUTAIR GEVESTIGD TE NIJMEGEN. IEDER VOOR EIGEN REKENING WERKEN. OP ONZE DIENSTVERLENING ZIJN VAN TOEPASSING DE ALGEMENE VOORWAARDEN, ZIE OMMEZIJDE, WAARIN ONDER ANDERE EEN BEPERKING VAN DE AANSPRAKELIJKHEID IS OPGENOMEN.

0. Leeswijzer

Dit advies is als volgt opgebouwd:

1. Algemeen
   1.1 Vernietiging: in plan-MER ten onrechte niet uitgegaan van maximale planologische mogelijkheden
   1.2 Artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998
   1.3 Meerdere bestemmingsplannen
   1.4 Tussenoplossing in verband met legesproblematiek?
2. Oplossingsrichtingen
   2.1 Oplossingsrichting 1: 'op slot zetten' veehouderij
   2.2 Oplossingsrichting 2: opnemen planregeling die uitbreiden in ammoniakdepositie verbiedt
   2.3 Oplossingsrichting 3: met een beroep op artikel 19kd Nbw betogen dat het bestemmingsplan geen significante verstorende effecten kan hebben door toepassen schone stalsysteemtechnieken; in passende beoordeling/plan-MER aantonen dat bestemmingsplan uitvoerbaar is
3. Afronding

1. Algemeen

1.1 Vernietiging: in plan-MER ten onrechte niet uitgegaan van maximale planologische mogelijkheden

De Afdeling heeft het bestemmingsplan vernietigd, omdat er gebreken kleefden aan het plan-MER dat aan het bestemmingsplan ten grondslag was gelegd. Op grond van vaste jurisprudentie van de Afdeling dient zowel bij het beoordelen van de plan-m.e.r.-plicht, als bij het opstellen van een plan-MER te worden uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden die een plan biedt.[2] In het plan-MER was ten onrechte niet uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden van het bestemmingsplan; de flexibiliteitsbepalingen van het bestemmingsplan waren onder meer niet meegenomen in het plan-MER.

In uw memo vraagt u terecht aandacht voor het feit dat ook indien wel uitgegaan zou zijn van de maximale planologische mogelijkheden, dat (voor zover het de significante effecten op de Natura 2000-gebieden betreft) niet tot een andere conclusie zou hebben geleid. Het komt erop neer dat wanneer tot een planregeling kan worden gekomen die significante effecten voorkomt (zie hierna), de plan-MER, voor zover het de maximalisatie betreft, veel eenvoudiger wordt (en daarmee het risico op een m.e.r.-gebrek kleiner wordt). Voorts maakt u in uw memo terecht melding van het feit dat de Afdeling in vergelijkbare gevallen het bestemmingsplan gedeeltelijk heeft vernietigd (namelijk uitsluitend voor zover het de agrarische bouwblokken betreft). In zoverre is de jurisprudentie van de Afdeling weinig consequent.

[2] Zie bijvoorbeeld AbRS 23 januari 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BY9225 (*Montferland*).

Gelet op deze gebreken en gelet op het feit dat de actuele situatie in het plangebied zeer waarschijnlijk niet meer overeenkomt met de situatie zoals die is beschreven in voornoemd plan-MER, is het noodzakelijk ten behoeve van een nieuw bestemmingsplan 'Buitengebied' een geheel nieuw plan-MER op te stellen. In dit MER zal op de juiste wijze moeten worden gemaximaliseerd. Hierbij dient in het 'worse case' scenario te worden uitgegaan van een maximale invulling van (onder meer) de agrarische bouwvlakken. Hierbij dient in beginsel gerekend te worden met de op grond van de planregels toegestane diercategorie die de meeste emissies veroorzaakt. Dit ligt anders indien de emissie dan wel depositie in de planregels wordt beperkt (zie hierna). Deze belangrijke kanttekening geldt voor al hetgeen ik hierna over de maximalisatie schrijf.

Bij de maximalisatie dient wat betreft het aspect ammoniak in beginsel aansluiting te worden gezocht bij de maximale emissiewaarden uit het Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij, zij het dat het overgangsrecht van dit Besluit aandacht verdient in die zin dat voor sommige bedrijven de maximale emissiewaarden binnen de planperiode niet zullen gelden.[3] Voorts dient er in dit scenario in beginsel van te worden uitgegaan dat de flexibiliteitsbepalingen gedurende de planperiode op elk bouwvlak ten volle zullen worden benut. Hierbij is het irrelevant dat dit niet realistisch is dan wel dat dit gelet op andere sectorale beperkingen niet mogelijk is.

In uw memo stelt u de vraag of ook van lagere emissies dan de maximale emissiewaarden op grond van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij uitgegaan kan worden. Er worden immers stalsystemen toegepast met veel lagere emissies, zo geeft u aan. Waar het evenwel om gaat, is dat niet zeker is dat deze lagere normen gehaald zullen worden. Zij zijn immers niet wettelijk voorgeschreven. Ik verwijs hierbij naar de recente uitspraak van de Afdeling van 5 november 2014 over het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Doetinchem:

> *"(...) Voor zover in de passende beoordeling is getracht de uitvoerbaarheid van het plan aan te tonen met een zogenoemde "best case-invulling" - waarbij ervan uit is gegaan dat de best beschikbare technieken, verdergaand dan die volgend uit het Besluit huisvesting, worden ingezet bij zowel nieuwe als bestaande veehouderijen - overweegt de Afdeling dat onvoldoende vaststaat dat de maatregelen zullen worden toegepast. (...)".*[4]

Ik raad uw gemeente, gelet op het voorgaande, af in het nieuw op te stellen plan-MER te verwijzen naar het oude plan-MER. Gelet op recente jurisprudentie van de Afdeling zal het relativiteitsvereiste (artikel 8:69a van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: 'Awb')) niet in de weg staan aan een geslaagd beroep op eventuele gebreken in het nieuwe plan-MER in een eventuele beroepsprocedure tegen het nieuwe bestemmingsplan.[5]

---

[3] Onlangs is het ontwerp van het nieuwe Besluit emissiearme huisvestingsystemen landbouwdieren gepubliceerd. De tekst is te vinden in *Stcrt.* 2014, 24770 d.d. 19 september 2014. Dit ontwerpbesluit, dat op 1 januari 2015 in werking zou moeten treden, is de opvolger van het Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij.
[4] Zaaknummer 201308949/1/R2.
[5] AbRS 1 oktober 2014, zaaknummer 201307140/1/R1, r.o. 4.8.

1.2 Artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998

Ik merk op dat de Afdeling het bestemmingplan niet heeft vernietigd wegens strijdigheid met artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: 'Nbw').

Ingevolge artikel 19j, eerste lid, Nbw houdt een bestuursorgaan bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, ongeacht de beperkingen die ter zake in het wettelijke voorschrift waarop het berust zijn gesteld, rekening met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied.

Ingevolge het tweede lid maakt het bestuursorgaan voor plannen als bedoeld in het eerste lid, die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, alvorens het plan vast te stellen, een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.

Ingevolge het derde lid wordt het besluit, bedoeld in het eerste lid, in de gevallen, bedoeld in het tweede lid, alleen genomen indien is voldaan aan de voorwaarden genoemd in artikel 19g.

Ingevolge artikel 19g, eerste lid, Nbw kan een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, Nbw, indien een passende beoordeling is voorgeschreven op grond van artikel 19f Nbw, slechts worden verleend indien Gedeputeerde Staten zich op grond van de passende beoordeling ervan hebben verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast.

De Afdeling refereert in de uitspraak slechts zijdelings aan de effecten van het plan op de betreffende Natura 2000-gebieden. Het is mij niet duidelijk of de beroepsgronden van appellanten hierop niet gericht waren of dat de Afdeling, gelet op de evidente plan-m.e.r.-gebreken, niet aan de behandeling van deze beroepsgronden hoefde toe te komen. Gelet op hetgeen het bestemmingsplan mogelijk maakte en gelet op de ligging van het plangebied kan naar mijn mening echter niet worden uitgesloten dat het plan significant verstorende effecten zou hebben gehad op de stikstofgevoelige habitats in de omliggende Natura 2000-gebieden. Gelet op het feit dat het nieuwe bestemmingsplan eveneens zal voorzien in een groot aantal agrarische bouwvlakken en betrekking zal hebben op hetzelfde plangebied blijft de stikstofproblematiek ook bij het opstellen van een nieuw bestemmingsplan onverkort relevant.

Anders dan de m.e.r.-regelgeving (de m.e.r.-regelgeving dwingt op zichzelf niet tot milieuvriendelijkere besluitvorming) heeft artikel 19j Nbw een normatief karakter: een bestemmingsplan mag enkel worden vastgesteld, indien het geen significant verstorende effecten heeft op Natura

2000-gebieden. Op grond van vaste jurisprudentie van de Afdeling dient bij de beoordeling van een bestemmingsplan in het kader van artikel 19j Nbw te worden uitgegaan van de maximalisatie van planologische mogelijkheden van het bestemmingsplan. Het opnemen van een voorwaarde in wijzigingsregels of ontheffingsbevoegdheden om de toetsing door te schuiven, is niet mogelijk.[6]

In een eventuele beroepsprocedure tegen het nieuwe bestemmingsplan kan ter zake beroepsgronden die zich richten op de strijdigheid met artikel 19j Nbw mogelijk een succesvol beroep worden gedaan op het relativiteitsvereiste, indien degene die zich op deze norm (artikel 19j Nbw) beroept geen 'milieuclub' is die opkomt voor de bescherming van het leefmilieu (en die ter zake feitelijke werkzaamheden verricht), en de relevante Natura 2000-gebieden (waarop mogelijkerwijs effecten zijn te verwachten) geen onderdeel uitmaken van zijn of haar woon- en leefomgeving. Het bedrijfsbelang van een agrariër om zijn agrarische bedrijf ter plaatse ongestoord te kunnen blijven uitoefenen, is volgens de meest recente jurisprudentie van de Afdeling geen belang dat valt onder het beschermingsbereik van de normen die de Nbw beoogt te beschermen en evenmin een belang dat verweven is met het algemene belang dat de Nbw beoogt te beschermen.[7] Artikel 8:69a van de Awb staat eraan in de weg dat het bestreden besluit om die reden wordt vernietigd. Het is denkbaar dat de Afdeling deze jurisprudentie binnenkort zal nuanceren.[8]

1.3 Meerdere bestemmingsplannen?

In ons overleg bespraken wij de optie om in plaats van één integraal nieuw bestemmingsplan 'Buitengebied' meerdere afzonderlijke bestemmingsplannen voor deelgebieden in procedure te brengen. Hierbij zou bijvoorbeeld de zonering op grond van het voormalige reconstructieplan als uitgangspunt kunnen dienen. Ik ga er evenwel vanuit dat u vanwege de praktische uitvoerbaarheid en gezien het feit dat er oplossingen voorhanden zijn (zie hierna) één integraal bestemmingsplan verkiest boven het werken met verschillende bestemmingsplannen voor de betreffende deelgebieden. Ik zal hiervan in dit advies uitgaan.

Bovendien is het niet zo dat indien er bijvoorbeeld twee plannen gemaakt zouden worden, één voor de agrarische bouwblokken en één voor de overige delen van het buitengebied, zonder meer geen sprake is van significante effecten. Zo is de ammoniakdepositie niet enkel afkomstig van veehouderijen. Daarenboven is van belang dat vanwege de ruimtelijke samenhang tussen de agrarische bouwvlakken enerzijds en de rest van het plangebied anderzijds, een dergelijke planbegrenzing in strijd met een goede ruimtelijke ordening zou kunnen zijn. Ik verwijs hierbij naar de uitspraak van de Afdeling over het bestemmingsplan 'Buitengebied 2007, Administratieve correcties 2011' van de gemeente Oldebroek:

[6] Zie bijvoorbeeld AbRS 26 september 2012, zaaknummer 201108509.
[7] Zie bijvoorbeeld AbRS 20 augustus 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3166.
[8] Vgl. Vz. AbRS 20 augustus 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3255.

> *"(...) 3. Gelet op de systematiek van de Wet ruimtelijke ordening komt de raad in beginsel beleidsvrijheid toe bij het bepalen van de begrenzingen van een bestemmingsplan. Deze vrijheid strekt echter niet zo ver dat de raad een begrenzing kan vaststellen die in strijd is met een goede ruimtelijke ordening of anderszins in strijd met het recht.*
>
> *In hetgeen [appellante] en anderen hebben aangevoerd ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat de raad zich niet in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat de vastgestelde planbegrenzing strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening. De Afdeling neemt daarbij in aanmerking dat [appellante] en anderen niet hebben gesteld noch aannemelijk gemaakt dat er tussen het perceel aan de [locatie] en de percelen in het plangebied een zodanige ruimtelijke samenhang bestaat dat bedoeld perceel om die reden in het plan opgenomen had moeten worden. Hetgeen [appellante] en anderen stellen betreffende gelijke belangen, maakt niet dat van een dergelijke ruimtelijke samenhang sprake is. (...)".*[9]

1.4 Tussenoplossing in verband met legesproblematiek?

Nu de thans vigerende bestemmingsplannen allen vóór 1 januari 2003 onherroepelijk zijn geworden (vernietiging van het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2012' heeft terugwerkende kracht) zou per 1 juli 2013 de bevoegdheid vervallen om leges te heffen ter zake na dat tijdstip door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten die verband houden met het bestemmingsplan (artikel 3.1 lid 4 van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: 'Wro')).[10] In het memo vraagt u wat dit betekent voor de leges die zien op de periode 1 juli 2013 tot 27 augustus 2014. Hierover is mij geen jurisprudentie bekend. Ik acht het evenwel verdedigbaar dat de terugwerkende kracht van de vernietiging van het bestemmingsplan niet relevant is voor de legesbeschikkingen in deze periode.

In ons overleg heb ik reeds uiteengezet dat ik het vaststellen van een beheersverordening ex artikel 3.38 Wro – gelet op de thans bestaande legesproblematiek – niet zie als een haalbare tussenoplossing. Een beheersverordening is namelijk eveneens plan-m.e.r.-plichtig ex artikel 7.2, tweede lid, van de Wet milieubeheer. Voorts kan niet met succes worden volgehouden dat in het plangebied geen ruimtelijke ontwikkelingen zijn te verwachten. Hoewel tegen een beheersverordening (een algemeen verbindend voorschrift in de zin van de Awb) geen bestuursrechtelijke rechtsbescherming openstaat, wijs ik uw gemeente op het risico van de exceptieve toetsing. Hetgeen ik in de vorige paragraaf heb aangegeven met betrekking tot het bestemmingsplan dat in tweeën wordt gesplitst, één voor de agrarische bouwblokken en één voor de overige delen van het buitengebied, geldt evenzeer voor de beheersverordening. Nu er oplossingen zijn voor de reparatie van het bestemmingsplan, zal ik voorshands niet nader ingaan op de beheersverordening.

---

[9] AbRS 10 april 2013, zaaknummer 201207253/1/R2.
[10] Althans, dit zou de consequentie zijn bij een strikte toepassing van de terugwerkende kracht. Jurisprudentie die een antwoord geeft op de vraag wat de consequentie in dit geval is voor de in de periode 1 juli 2013 tot 27 augustus 2014 geheven leges, is mij niet bekend.

Het nemen van een voorbereidingsbesluit als bedoeld in artikel 3.7 Wro biedt zeer waarschijnlijk evenmin een oplossing voor de thans bestaande legesproblematiek. Een voorbereidingsbesluit brengt met zich mee dat nieuwe bouw- en aanlegaanvragen een jaar lang kunnen worden aangehouden op grond van artikel 3.3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: 'Wabo'). Bovendien geldt dat, wanneer vóór het einde van dat jaar een ontwerpbestemmingsplan ter inzage wordt gelegd, de aanhouding doorloopt tot het in werking treden van het bestemmingsplan. Een voorbereidingsbesluit zorgt er echter enkel voor dat voornoemde aanvragen dienen te worden aangehouden. Deze aanvragen worden geacht in behandeling te zijn genomen op het moment dat ze worden ontvangen. De legesverordening van uw gemeente hanteert het uitgangspunt dat leges verschuldigd zijn vanaf het moment van het in behandeling nemen van een aanvraag. Vanaf de ontvangst van de aanvraag geldt aldus dat de aanvrager leges is verschuldigd. Heeft de gemeenteraad op dat moment nog geen nieuw bestemmingsplan vastgesteld, dan geldt het legesverbod van artikel 3.1, vierde lid, Wro. Ondanks dat een voorbereidingsbesluit niet leidt tot het omzeilen van het legesverbod, zou het wel een afschrikwekkende werking kunnen hebben voor het indienen van nieuwe aanvragen na de inwerkingtreding van dit voorbereidingsbesluit. Voorts kan een voorbereidingsbesluit om andere redenen raadzaam zijn, bijvoorbeeld om de bouwmogelijkheden van de thans (weer) geldende bestemmingsplannen te bevriezen.

Gelet op het voorgaande adviseer ik uw gemeente om zo spoedig mogelijk een nieuw bestemmingsplan vast te stellen. Hiervoor zie ik in theorie drie routes, die ik hierna (volledigheidshalve alle drie) zal behandelen.

2. Oplossingsrichtingen

2.1 Oplossingsrichting 1: 'op slot zetten' veehouderij

Hoewel deze eerste oplossingsrichting niet beantwoordt aan de adviesopdracht wil ik deze oplossingsrichting toch genoemd hebben. Deze oplossingsrichting gaat uit van het op slot zetten van de bestaande veehouderijen in het plangebied. Ik noem deze oplossingsrichting, omdat ik meen dat deze oplossingsrichting juridisch houdbaar is in het licht van artikel 19j Nbw. Ik ga er hierbij van uit dat de kritische depositiewaarde van de relevante stikstofgevoelige habitats in de betreffende Natura 2000-gebieden reeds wordt overschreden. Dit leidt ertoe dat iedere toename van stikstofdepositie op deze habitats significant verstorende effecten heeft. Tot nu toe oordeelt de Afdeling dat de gevolgen van een voorgenomen plan in het kader van de plantoets ex artikel 19j Nbw dienen te worden afgezet tegen de bestaande, feitelijke, legale situatie in een plangebied.[11] De bestaande, feitelijke, legale situatie ten tijde van de vaststelling van een plan moet worden gehanteerd als referentiekader in de plantoets ex artikel 19j Nbw. Er mag dus niet worden uitgegaan van de vergunde situatie in het plangebied. Vergunde rechten worden immers veelal feitelijk niet benut. Geïnventariseerd zal moeten worden wat per inrichting de bestaande, feitelijke, legale situatie ten tijde van de vaststelling van het plan is.

[11] AbRS 5 december 2012, zaaknummer 201109053/1/R2.

Met de inwerkingtreding van artikel 19kd Nbw zou betoogd kunnen worden dat wat betreft de referentiesituatie zou dienen te worden aangesloten bij de referentiedata zoals die worden genoemd in het derde lid van deze bepaling (veelal de data van aanwijzing van de betreffende Natura 2000-gebieden).[12] Artikel 19kd Nbw voorziet in de mogelijkheid tot saldering in het kader van de plantoets ex artikel 19j Nbw. Tot op heden heeft de Afdeling – voor zover mij bekend – met betrekking tot bestemmingsplannen echter niet in deze zin geoordeeld.[13] Integendeel, de Afdeling overwoog in de hiervoor reeds aangehaalde uitspraak van 5 november 2014 over het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Doetinchem als volgt:

> *"(...) 39. (...) Voorts betogen [appellant sub 12] en anderen dat het in het kader van het plan opgestelde milieueffectrapport "MER bestemmingsplan buitengebied - 2012" (hierna: plan-MER) van 20 december 2012, van Arcadis, en de daar bijgevoegde passende beoordeling op onjuiste aannames zijn gebaseerd. Zij wijzen er in dit verband op dat in de passende beoordeling gelet op artikel 19kd van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbw 1998) uit is gegaan van een onjuiste referentiesituatie. Ook is volgens [appellant sub 12] en anderen bij het bepalen van de referentiesituatie geen rekening gehouden met een correctie ten gevolge van emissie-eisen in het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (hierna: Besluit huisvesting). Daarnaast is geen rekening gehouden met het vrijkomen van dierrechten en de afschaffing van de melkquota in 2015.39.5. In het plan-MER is onderzocht wat de gevolgen voor het milieu zijn als gevolg van de in het plan geboden ontwikkelingsruimte voor veehouderijen. Hierbij is onderzocht wat het maximale milieueffect op onder meer fijn stof en geur van de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bestemmingen in het buitengebied zal zijn. In het plan-MER is een vergelijking gemaakt tussen de bestaande situatie en de toekomstige situatie. De bestaande situatie bestaat uit de huidige vergunde milieusituatie in 2012, gecorrigeerd voor de feitelijke stalbezetting op basis van CBS-cijfers en voor de eis uit het Besluit huisvestiging dat veehouderijen binnen de planperiode hun stallen met emissiearme technieken zullen moeten uitvoeren. In het plan-MER staat dat de geurbelasting op omliggende geurgevoelige objecten is berekend, en voorts de achtergrondbelasting en daarmee de cumulatie van geur is berekend.*
>
> *(...)*
>
> *39.7. Ten aanzien van het betoogde betreffende de referentiesituatie overweegt de Afdeling als volgt. Zoals volgt uit hetgeen hiervoor is overwogen onder 39.5 is in de passende beoordeling als referentiekader de feitelijke situatie aangehouden, gebaseerd op de vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke stalbezetting zoals die volgt uit CBS-gegevens. Dit is in overeenstemming met de vaste jurisprudentie van de Afdeling, bijvoorbeeld in de uitspraak van 5 december 2012, met zaaknr. 201109053/1/R2, waaruit volgt dat moet worden uitgegaan van de huidige, feitelijke situatie als referentiekader. (...)".*[14]
> (onderstreping mijnerzijds, PB)

In deze uitspraak is voorts bevestigd dat wat betreft de feitelijke stalbezetting mag worden uitgegaan van de CBS-gegevens. De feitelijke situatie zoals deze volgt uit de CBS-gegevens verschilt overigens veelal van de daadwerkelijke feitelijke situatie.

---

[12] *Stb.* 2013, 145.
[13] Zie echter voor een 'postzegelplan' AbRS 1 mei 2013, zaaknummer 201202866/1/R1.
[14] Zaaknummer 201308949/1/R2.

De veehouderijen in het plangebied zouden op slot kunnen worden gezet door per veehouderij de maximaal te houden dieraantallen en diersoorten op te nemen in de planregels (bijvoorbeeld in de doelomschrijving waarbij wordt gewerkt met een soort van Staat van bedrijfsactiviteiten).[15] Deze dieraantallen en -soorten dienen overeen te stemmen met de dieraantallen en -soorten uit de referentiesituatie. Voorts dienen strak begrensde bouwvlakken in het bestemmingsplan te worden opgenomen. Enkel dat deel van de thans bestaande bouwvlakken dat gebruikt wordt voor de veehouderijtak dient als zodanig te worden herbestemd. In aanvulling hierop dienen in het bestemmingsplan geen flexibiliteitsbepalingen opgenomen te worden die de nieuwvestiging, uitbreiding of omschakeling van veehouderijen mogelijk maken; geen flexibiliteitsbepalingen mogen worden opgenomen die de uitbreiding in dieraantallen of verandering van diersoorten mogelijk maken. In de toelichting dient te worden gemotiveerd dat voornoemde maatregelen voortvloeien uit de passende beoordeling en het plan-m.e.r.
De Afdeling heeft in haar uitspraak van 24 september 2014 over het bestemmingsplan 'Buitengebied' van de gemeente Zundert het 'op slot zetten' van de veehouderij vanwege de 'stikstofproblematiek' geaccepteerd.[16] Dit bestemmingsplan kent binnen de agrarische bestemming een bouwverbod dat inhoudt dat het verboden is de bebouwing uit te breiden ten behoeve van de uitbreiding in dierplaatsen.

Het planschaderisico vormt het grootste nadeel aan deze oplossingsrichting. Deze oplossingsrichting zal (in zijn algemeenheid) veelal leiden tot een planologische verslechtering. In een individueel geval zou mogelijkerwijs betoogd kunnen worden dat er onder het oude bestemmingsplan toch al geen uitbreidingsmogelijkheden bestonden, gelet op het feit dat sectorale beperkingen in de weg stonden aan uitbreiding (bijvoorbeeld vergunningverlening op grond van de Nbw). Ik merk hierbij op dat ik de oude planregelingen niet heb bekeken. Voor het aannemen van passieve risicoaanvaarding is gelet op de complexiteit van agrarische vergunningaanvragen naar het oordeel van de Afdeling veelal een termijn van 2,5 tot 3 jaar noodzakelijk. Gelet op de bestaande legesproblematiek (zie hiervoor) bestaat deze tijd naar mijn mening niet. De uitspraak van de Afdeling waarin het bestemmingsplan werd vernietigd, creëert geen voorzienbaarheid; het bestemmingsplan is louter om (formele) plan-m.e.r.-gebreken vernietigd. Zou voor deze oplossingsrichting worden gekozen, dan raad ik u (mede ten behoeve van het vaststellen van de economische uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan) ten zeerste aan in een vroeg stadium een planschaderisicoanalyse op te laten stellen. Voorts geef ik u in overweging op het moment dat de beleidskeuzes voor de reparatie gemaakt zijn deze officieel bekend te maken. Zoals ik hiervoor reeds aangaf, is daarmee niet gezegd dat de gemeente met succes een beroep op passieve risicoaanvaarding kan doen. Overigens kan planschade in een voorkomend

[15] Voor zover het opnemen van de maximaal te houden dieraantallen en de te houden diersoorten niet ruimtelijk relevant zou zijn, biedt artikel 19j, eerste lid, Nbw een wettelijke grondslag om een dergelijke regeling toch in de planregels van een bestemmingsplan op te nemen, indien deze maatregel gelet op de passende beoordeling en het plan-m.e.r. noodzakelijk is (zie AbRS 13 juli 2011, *TBR* 2011, 152 m.nt. Nijmeijer). Uit de uitspraken van de Afdeling van 27 maart 2013 (zaaknummer 201204658/1/R2) en 8 mei 2013 (zaaknummer 201208118/1/R1) kan worden afgeleid dat het opnemen van maximale dieraantallen en -soorten ruimtelijk relevant is. Ik merk hierbij op dat de eerste uitspraak ziet op een 'postzegelplan' en dat de tweede uitspraak ziet op een wijzigingsplan. Zie voor een recenter voorbeeld: AbRS 22 oktober 2014, zaaknummer 2013060991/1/R3.
[16] Zaaknummer 201210299/1/R3.

geval ook in natura worden vergoed, bijvoorbeeld door alsnog planologische medewerking te verlenen aan een uitbreiding.[17]

Een tweede nadeel van deze oplossingsrichting is gelegen in het feit dat uw gemeente na de vaststelling veelvuldig geconfronteerd zal worden met aanvragen om 'postzegelplannen'. Het bestemmingsplan is immers minder flexibel. Dit zal veel ambtelijke capaciteit vergen en kosten met zich brengen.

2.2 Oplossingsrichting 2: opnemen planregeling die uitbreiden in ammoniakdepositie verbiedt

De tweede oplossingsrichting gaat uit van het opnemen van een specifiek gebruiksverbod in de planregeling. Dit gebruiksverbod bepaalt dat het verboden is het gebruik van de gronden en bouwwerken te wijzigen ten opzichte van het bestaande gebruik, voor zover dit leidt tot een toename in ammoniakdepositie op de stikstofgevoelige habitats in de relevante Natura 2000-gebieden ten opzichte van de ammoniakdepositie van de veehouderij in de referentiesituatie. Hierbij zou als bijlage bij de planregels een soort Staat van bedrijfsactiviteiten kunnen worden opgenomen, waarbij per inrichting de ammoniakdepositie in de referentiesituatie op de relevante Natura 2000-gebieden wordt opgenomen. Zo'n gedetailleerde regeling is evenwel niet zonder meer nodig (zie hierna). Ik zou menen dat een dergelijke planregeling gelet op het bepaalde in artikel 19j, eerste lid, Nbw (zie hiervoor) in een bestemmingsplan kan worden opgenomen.

In deze oplossingsrichting kunnen, gelet op het specifieke gebruiksverbod, naar mijn mening bouwvlakken op maat worden toegekend.

Vervolgens zou overwogen kunnen worden het specifieke gebruiksverbod zodanig te formuleren dat er 'per saldo' geen sprake mag zijn van een toename in ammoniakdepositie. Op deze wijze wordt voorzien in het toelaten van saldering. De saldering zal zich hierbij dienen te beperken tot het plangebied. Het toelaten van 'binnenplanse' saldering biedt de veehouderijen binnen het plangebied bij recht meer flexibiliteit. Hoewel op het moment dat de Programmatische Aanpak Stikstof in werking treedt de wettelijke basis voor saldering zal vervallen, lijkt saldering op het niveau van het bestemmingsplan mij ook nadien nog mogelijk. Immers, ook vóór de inwerkingtreding van artikel 19kd Nbw accepteerde de Afdeling saldering.

Een groot voordeel van deze oplossingsrichting is dat het voor de veehouders mogelijk blijft om bij recht uit te breiden of om te schakelen naar andere diersoorten (het bestemmingsplan is flexibel). Hiertoe zullen zij echter veelal dienen te investeren in schonere stalsysteemtechnieken. Voor veehouders die deze systemen reeds toepassen (de 'voorlopers'), geldt het voorgaande echter niet, hetgeen een nadeel met zich brengt voor hen. Zij zouden echter (bijvoorbeeld) gebruik kunnen maken van een 'binnenplanse' salderingsmethodiek.

[17] AbRS 19 november 2014, zaaknummer 201403039/1/A2.

Een nadeel van deze oplossingsrichting is dat ook hieraan een planschaderisico kleeft, nu uitbreidingsmogelijkheden/omschakelingsmogelijkheden de facto afhankelijk worden gesteld van de aanwezigheid van (schone) stalsysteemtechnieken (BBT+[18] of meer) dan wel (binnenplanse) saldering. In de voorgaande bestemmingsplannen zal dit niet het geval zijn geweest. Mogelijkerwijs zou in het individuele geval betoogd kunnen worden dat sectorale beperkingen reeds onder het oude bestemmingsplan in de weg stonden aan uitbreiding dan wel dat het gelet op de sectorale (milieu)wetgeving onder het oude bestemmingsplan eveneens noodzakelijk was om te investeren in schonere stalsysteemtechnieken om (in ieder geval milieutechnisch) uit te kunnen breiden. Met betrekking tot de passieve risicoaanvaarding verwijs ik naar hetgeen ik hiervoor heb gesteld. Ook indien voor deze tweede oplossingsrichting wordt gekozen, adviseer ik uw gemeente om tijdig een planschaderisicoanalyse op te laten stellen.

Een tweede nadeel dat verbonden is aan deze oplossingsrichting is de technische complexiteit daarvan. Door te kiezen voor deze oplossingsrichting maakt de planwetgever zich ten dele afhankelijk van wetgeving en rekenmodellen die buiten de macht van de planwetgever kunnen worden gewijzigd, dan wel ingetrokken. Ik wijs in dit licht op de komst van de PAS (waardoor Aagro-stacks niet langer zal gelden) en de komst van de opvolger van het Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij (waardoor de maximale emissiewaarden zullen worden aangepast).[19] Voorts wijs ik op de aanstaande wijziging van de Regeling ammoniakemissie veehouderij (Rav). Hiermee zullen aan bestaande stalsystemen andere emissiefactoren worden toegekend. Tot slot zal de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in deze oplossingsrichting eveneens dienen te worden aangetoond.

Hiervoor gaf ik reeds aan dat mogelijk ook een minder gedetailleerde planregel kan volstaan. Ik merk ik op dat de Afdeling recent een vrij eenvoudige planregel sanctioneerde, te weten in haar uitspraak van 29 oktober 2014 over het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo:

> *"(...) 6.5. De Afdeling begrijpt het beroep van Natuurplatform Drentsche Aa aldus dat dit is gericht tegen de bij recht toegestane uitbreidingen van agrarische bedrijven en de gevolgen daarvan voor de stikstofdepositie.*
>
> *6.6. Ingevolge artikel 3, lid 3.2.2, aanhef en onder en b, van de planregels gelden voor het bouwen van bedrijfsgebouwen en overkappingen bij bedrijfsgebouwen de volgende regels: (...) b. de oppervlakte van gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren mag per agrarisch bedrijf ten hoogste de bestaande oppervlakte bedragen, met dien verstande dat een grotere oppervlakte is toegestaan indien er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie van het betreffende bedrijf; (...)*
> *6.7. Uit voormelde planregels volgt dat het plan bij recht uitbreiding van de bebouwing bij een agrarisch bedrijf toestaat onder de voorwaarde dat de uitbreiding niet gepaard gaat met een toename van de ammoniakemissie van het bedrijf. Gelet hierop leidt de in het plan bij recht toegestane uitbreiding van agrarische bebouwing niet tot een toename van de stikstofdepositie in Natura*

[18] Hierbij ga ik uit van de fictie dat alle veehouderijen per 1 januari 2014 voldoen aan het Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij.
[19] Zie voetnoot 3.

2000-gebieden. Het worstcasescenario in het MER, waarnaar Natuurplatform Drentsche Aa verwijst, wordt niet bij recht in het plan mogelijk gemaakt. In hetgeen Natuurplatform Drentsche Aa heeft aangevoerd, ziet de Afdeling geen aanknopingspunten voor het oordeel dat de raad niet in redelijkheid de in het plan opgenomen bouwvlakken heeft kunnen toekennen aan de agrarische bestemmingen.". [20]

De Afdeling heeft in die kwestie dus een regel geaccepteerd die voorkomt dat de emissie toeneemt. Indien de emissie gelijk blijft, kan de depositie echter veranderen (bijvoorbeeld groter worden doordat het emissiepunt dichter bij een Natura 2000-gebied komt te liggen). Kennelijk zag de betreffende beroepsgrond hier niet op en heeft de Afdeling geen aanleiding gezien de beroepsgrond zo uit te leggen. Zoals ik reeds eerder in dit advies aangaf, worden de MER en passende beoordeling eenvoudiger op het moment dat bijvoorbeeld de depositie wordt bevroren.

2.3 Oplossingsrichting 3: met een beroep op artikel 19kd Nbw betogen dat het bestemmingsplan geen significante verstorende effecten kan hebben door toepassen schone stalsysteemtechnieken; in passende beoordeling/plan-MER aantonen dat bestemmingsplan uitvoerbaar is

In deze oplossingsrichting worden (anders dan in de vorige oplossingsrichtingen) in de planregels niet direct beperkingen gesteld aan de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen in het plangebied. In de passende beoordeling (die onderdeel uitmaakt van het plan-MER) zal aan de hand van een berekening (waarin gerekend wordt met de technisch minst, althans weinig emitterende stalsysteemtechnieken) dienen te worden aangetoond dat er geen sprake is van een toename van ammoniakdepositie op de stikstofgevoelige habitats in de relevante Natura 2000-gebieden. Vervolgens wordt gelet op het bepaalde in artikel 19kd, eerste lid, sub b, Nbw gesteld dat het plan per saldo niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied. Als 'getroffen maatregelen' in de zin van artikel 19kd, eerste lid, sub b, Nbw wordt hierbij het toepassen van schonere stalsysteemtechnieken aangemerkt. Het toepassen van dergelijke systemen wordt echter niet in het plan geborgd. In deze gedachtegang gaat men ervan uit dat de veehouders om uit te kunnen breiden deze schonere stalsysteemtechnieken reeds toe dienen te passen, omdat zij anders geen vergunning op grond van artikel 19d Nbw kunnen verkrijgen.

De gemeente Barneveld heeft zich in haar verweer in de beroepszaak tegen het bestemmingsplan 'Buitengebied 2012' beroepen op deze oplossingsrichting. Naar mijn mening houdt deze oplossingsrichting juridisch echter geen stand, nu het toepassen van verdergaande emissieeisen dan waar het Besluit huisvesting emissiewaarden veehouderij reeds toe verplicht, juridisch-planologisch niet wordt geborgd. Ik verwijs hierbij naar hetgeen de Afdeling heeft overwogen in haar uitspraak van 5 november 2014 over het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Doetinchem:

[20] Zaaknummer 201307656/1/R4.

> *"(...) Voor zover in de passende beoordeling is getracht de uitvoerbaarheid van het plan aan te tonen met een zogenoemde "best case-invulling" - waarbij ervan uit is gegaan dat de best beschikbare technieken, verdergaand dan die volgend uit het Besluit huisvesting, worden ingezet bij zowel nieuwe als bestaande veehouderijen - overweegt de Afdeling dat onvoldoende vaststaat dat de maatregelen zullen worden toegepast. (...)".*[21]

Voorts wordt de houdbaarheid en handhaafbaarheid van de bovenstaande redenering mijns inziens te zeer opgehangen en afhankelijk gemaakt van het vergunningenspoor van de Nbw. Bij vaststelling van het bestemmingsplan staat mijns inziens niet vast dat het plan als zodanig geen significant verstorende effecten zal hebben op de stikstofgevoelige habitats in de relevante Natura 2000-gebieden.

Los van de eventuele voordelen die verbonden zijn aan deze oplossingsrichting, raad ik u omwille van de juridische houdbaarheid af voor deze oplossingsrichting te kiezen.

3. Afronding

Het uitgangspunt (ontwikkelingsmogelijkheden bieden) en de voor- en nadelen van de verschillende mogelijkheden afwegende, adviseer ik de gemeente Berkelland om oplossingsrichting 2 uit te (laten) werken. In het vorenstaande zijn reeds veel bouwstenen voor een dergelijke regeling te vinden. Vanzelfsprekend ben ik bereid een planregeling op maat op te stellen.

Zou u naar aanleiding van het vorenstaande telefonisch contact met mij willen opnemen om de vervolgstappen nader te bespreken?

Met vriendelijke groet,
Hekkelman Advocaten N.V.

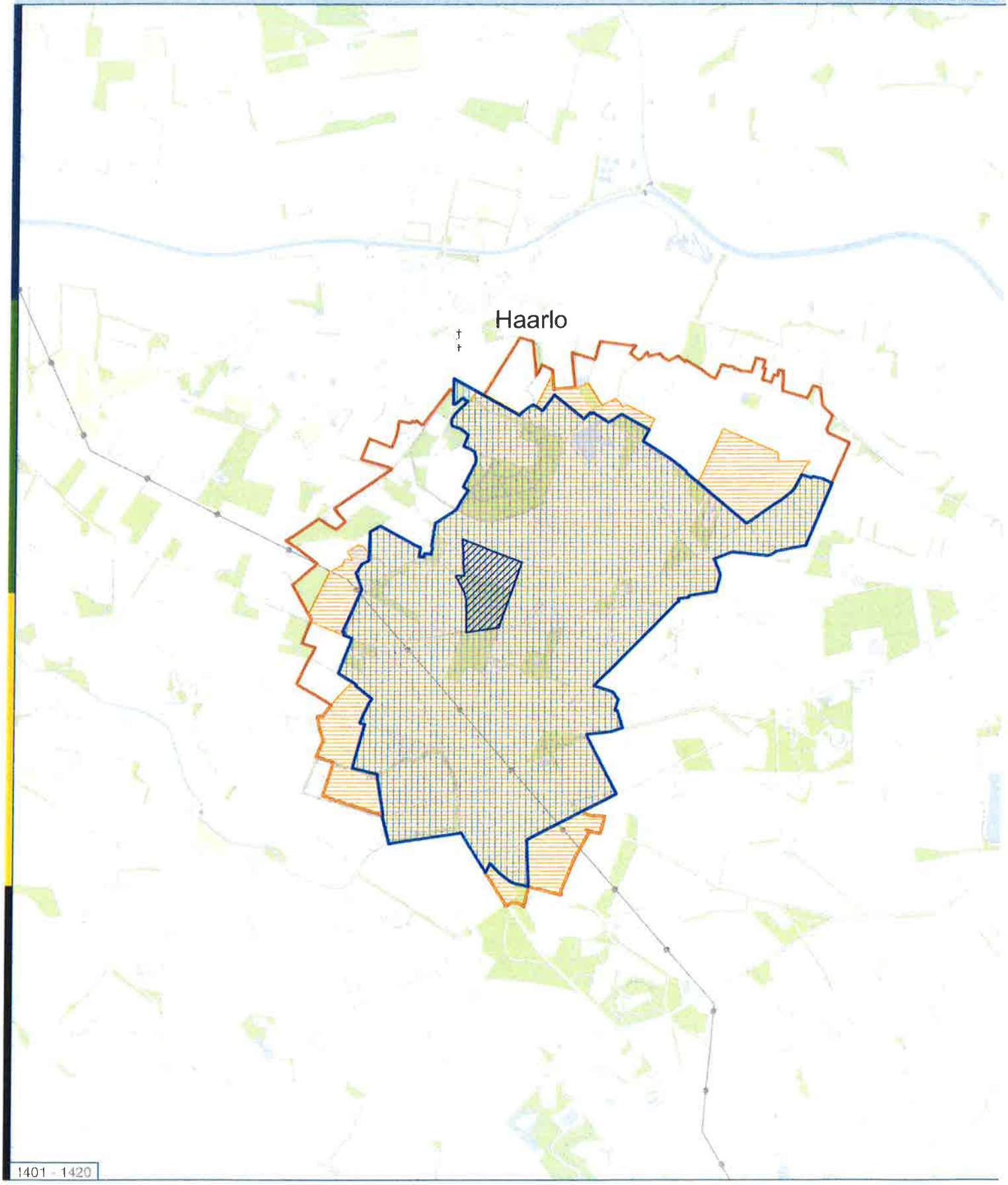
Paul Bodden
advocaat

[21] Zaaknummer 201308949/1/R2.

Gebied ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de openbare drinkwatervoorziening

Kaartnummer 9

provincie Gelderland

Legenda

Drinkwaterpompstation	:	Haarlo
Gemeente	:	Berkelland
Waterleidingbedrijf	:	Vitens Gelderland
Vergunde pompdebiet	:	1.650.000 m3/jaar
Kwetsbaarheid gebied	:	Zeer kwetsbaar

- Waterwingebied
- Grondwaterbeschermingsgebied
- Koude-warmteopslagvrije zone
- Boringsvrije zone

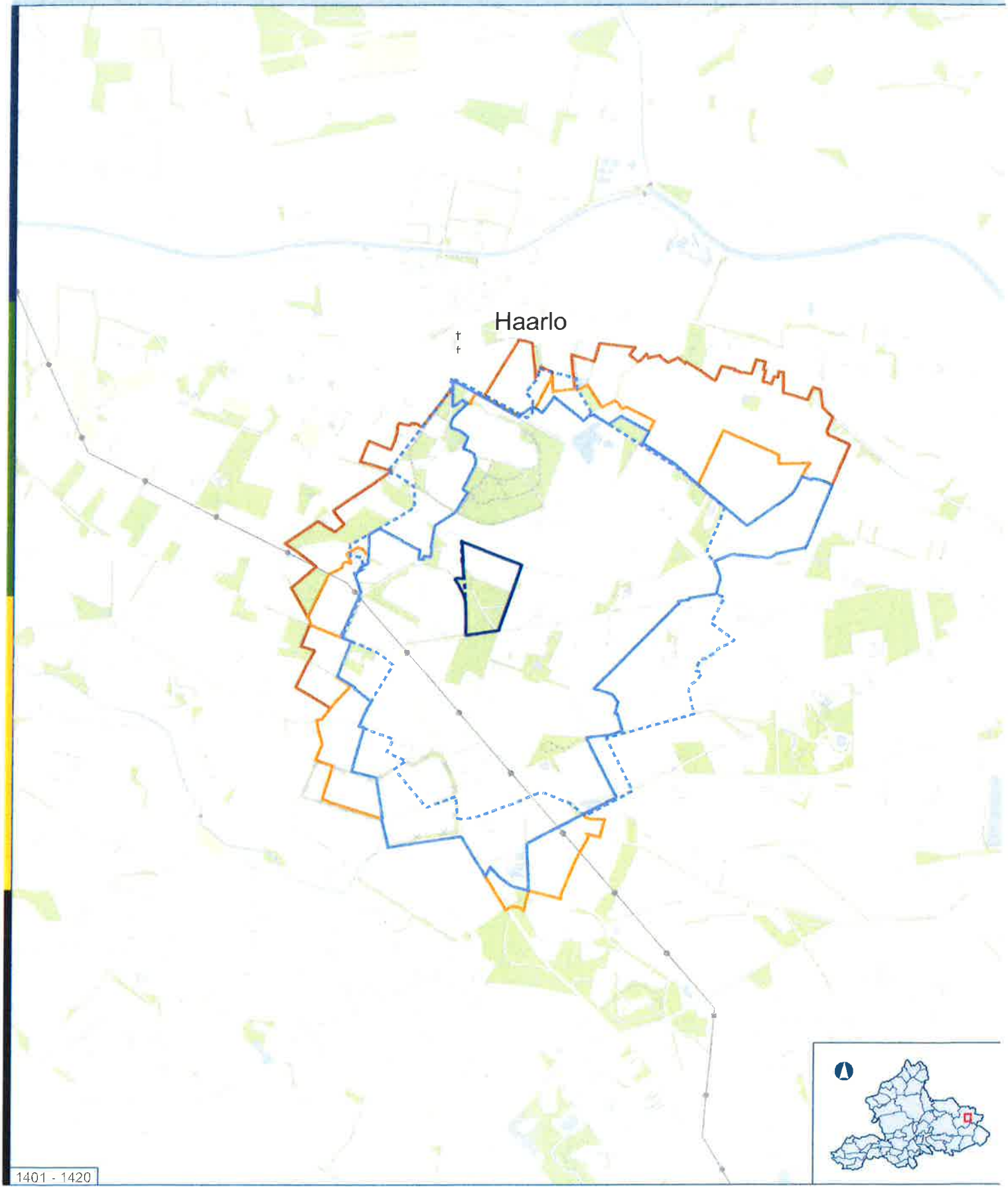
Schaal 1: 25.000

november 2014

Gebied ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de openbare drinkwatervoorziening

Kaartnummer 9

provincie Gelderland

Schaal 1: 25.000

Legenda

Drinkwaterpompstation	:	Haarlo
Gemeente	:	Berkelland
Waterleidingbedrijf	:	Vitens Gelderland
Vergunde pompdebiet	:	1.650.000 m3/jaar
Kwetsbaarheid gebied	:	Zeer kwetsbaar

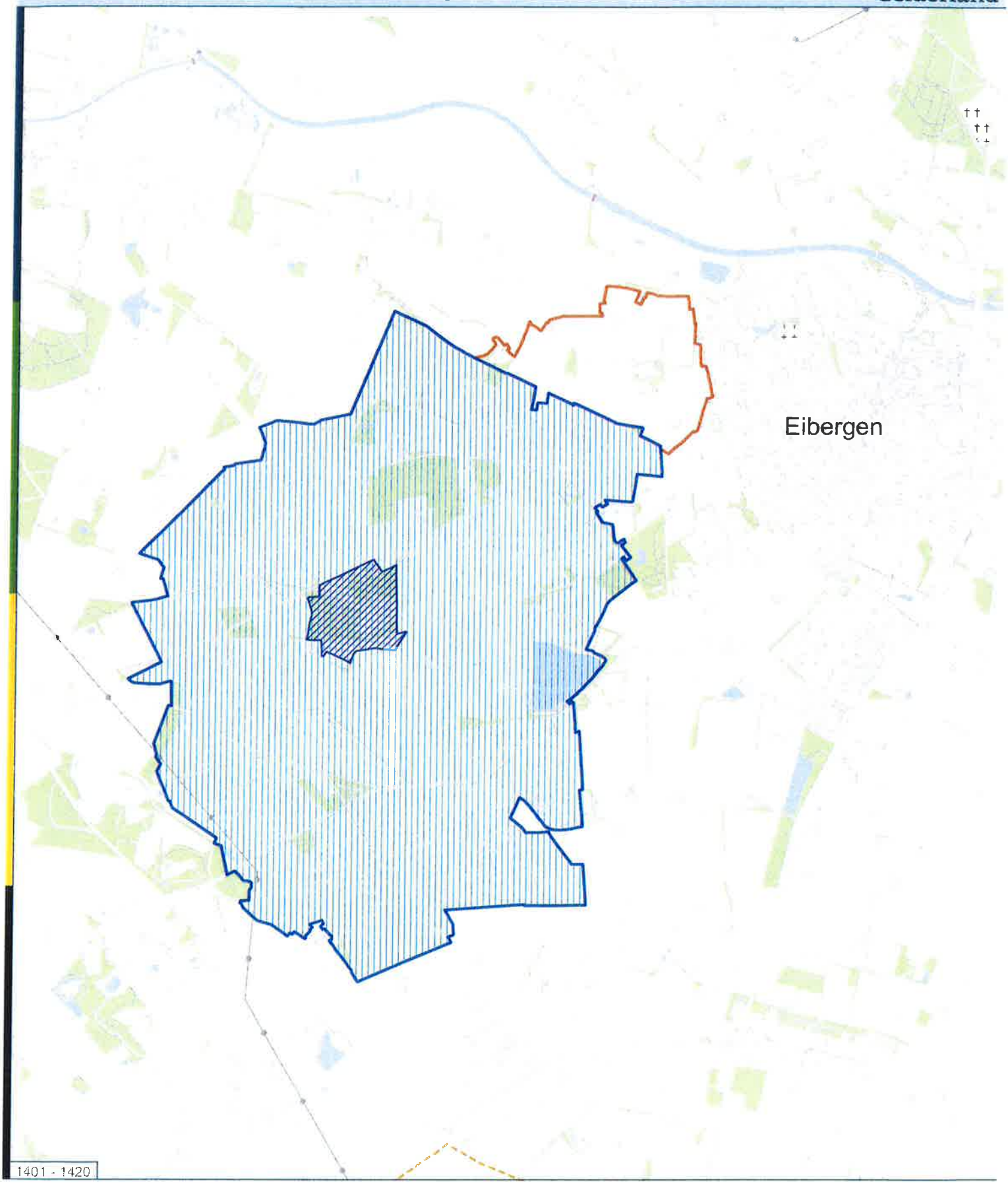
- Waterwingebied 2015
- Waterwingebied oud
- Grondwaterbeschermingsgebied 2015
- Grondwaterbeschermingsgebied oud
- Koude-warmteopslagvrije zone 2015
- Boringsvrije zone 2015

december 2014

Gebied ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de openbare drinkwatervoorziening

Kaartnummer 16

provincie Gelderland

Legenda

Drinkwaterpompstation	:	Olden Eibergen
Gemeente	:	Berkelland
Waterleidingbedrijf	:	Vitens Gelderland
Vergunde pompdebiet	:	2.250.000 m3/jaar
Kwetsbaarheid gebied	:	Zeer kwetsbaar

Waterwingebied

Grondwaterbeschermingsgebied

Boringsvrije zone

Gemeentegrens

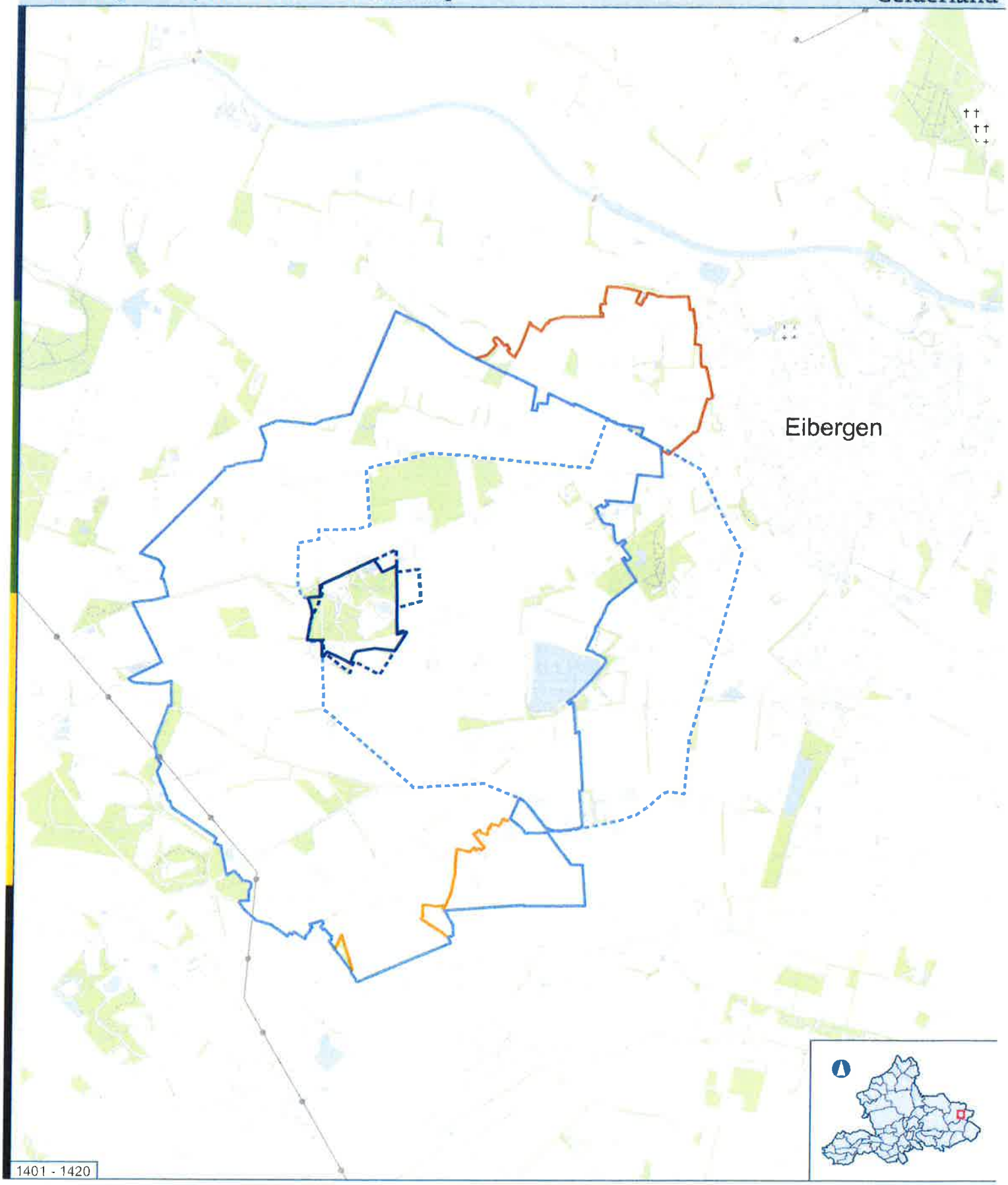
Schaal 1: 25.000

november 2014

Gebied ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater
met het oog op de openbare drinkwatervoorziening

Kaartnummer 16

provincie Gelderland

Schaal 1: 25.000

Legenda

Drinkwaterpompstation	:	Olden Eibergen
Gemeente	:	Berkelland
Waterleidingbedrijf	:	Vitens Gelderland
Vergunde pompdebiet	:	2.250.000 m3/jaar
Kwetsbaarheid gebied	:	Zeer kwetsbaar

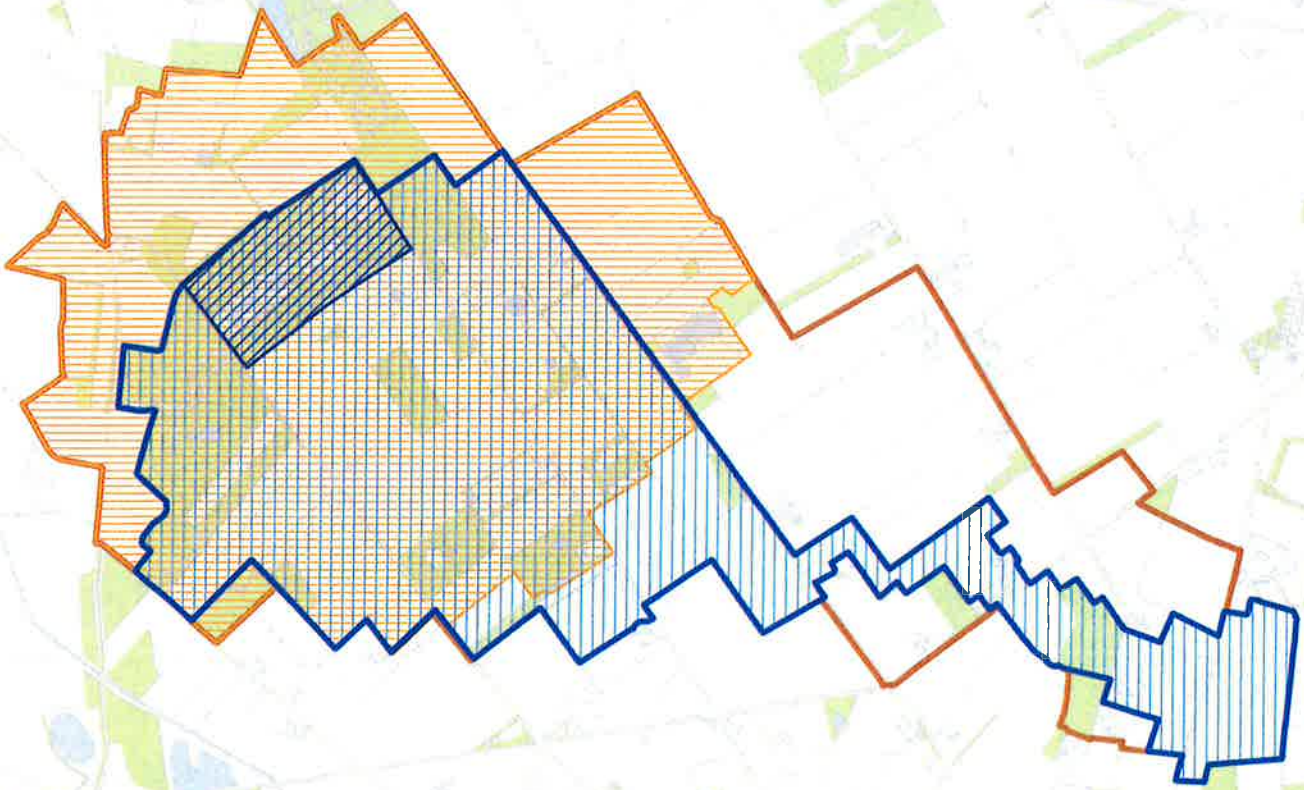
- Waterwingebied 2015
- Waterwingebied oud
- Grondwaterbeschermingsgebied 2015
- Grondwaterbeschermingsgebied oud
- Koude-warmteopslagvrije zone 2015
- Boringsvrije zone 2015

december 2014

Gebied ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de openbare drinkwatervoorziening

Kaartnummer 33

provincie Gelderland

Het Vossenveen

1401 - 1420

Legenda

Drinkwaterpompstation	:	Noordijkerveld
Gemeente	:	Berkelland
Waterleidingbedrijf	:	Vitens Gelderland
Vergunde pompdebiet	:	1.000.000 m3/jaar
Kwetsbaarheid gebied	:	Zeer Kwetsbaar

- Waterwingebied
- Grondwaterbeschermingsgebied
- Koude-warmteopslagvrije zone
- Boringsvrije zone

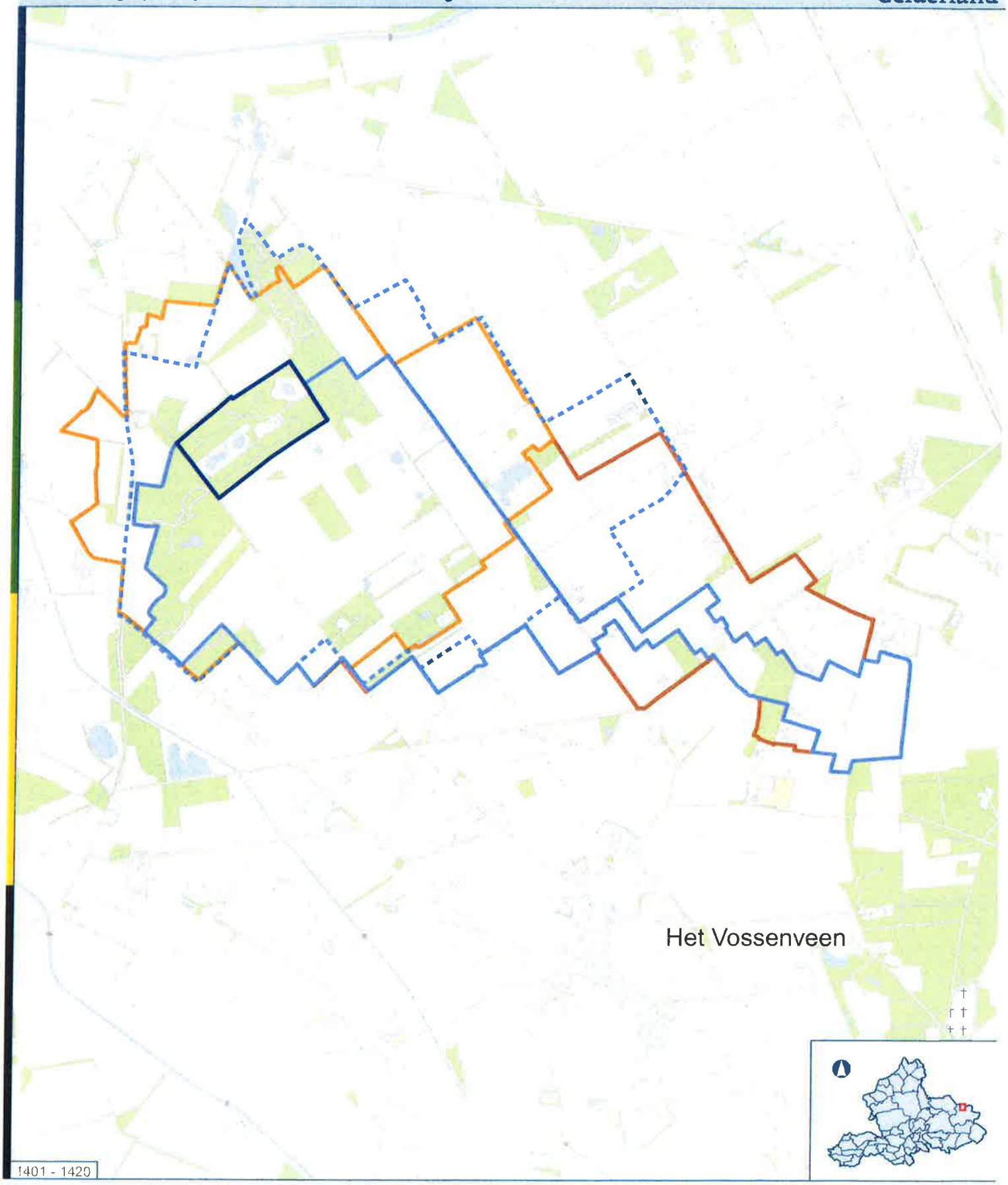
Schaal 1: 25.000

november 2014

Gebied ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de openbare drinkwatervoorziening

Kaartnummer 33

provincie Gelderland

Schaal 1: 25.000

Legenda

Drinkwaterpompstation	:	Noordijkerveld
Gemeente	:	Berkelland
Waterleidingbedrijf	:	Vitens Gelderland
Vergunde pompdebiet	:	1.000.000 m3/jaar
Kwetsbaarheid gebied	:	Zeer Kwetsbaar

- Waterwingebied oud en 2015
- Grondwaterbeschermingsgebied 2015
- Grondwaterbeschermingsgebied oud
- Koude-warmteopslagvrije zone 2015
- Boringsvrije zone 2015

december 2014

Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016”

Aanleiding

Na een proces van een aantal jaren stelde de gemeenteraad van Berkelland op 26 juni 2013 het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” gewijzigd vast. Omdat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State het vastgestelde bestemmingsplan op 27 augustus 2014 geheel vernietigde, werkt de gemeente toe naar een nieuw bestemmingsplan voor haar buitengebied. Met het oog daarop stelde de gemeenteraad op 3 maart 2015 een “Plan van Aanpak bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016”” (PvA) vast. Dit PvA is als bijlage 1 aan deze notitie toegevoegd.

Vanuit de gemeenteraad werd afgelopen zomer de wens ingebracht om de kaders zoals die waren verwoord in het PvA nog eens tegen het licht te houden. Deze behoefte is door de portefeuillehouder en het college opgepakt via een zogenaamd ‘Benen-op-tafel’-overleg dat op 23 september 2015 werd gehouden met de fractiespecialisten uit de gemeenteraad. Ook kwam de wens van de gemeenteraad al aan bod tijdens de raadsconferentie van 12 september 2015 over de BOB-methodiek (besluitvorming volgens de Beeldvorming-Oordeelsvorming-Besluitvorming).

Deze notitie zet op een rij wat daarbij is opgehaald aan nieuwe uitgangspunten voor het te maken bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016”. Zij sluit aan op het PvA dat op zijn beurt zoveel mogelijk voortbouwt op het vernietigde bestemmingsplan. Het is immers een gegeven dat belangrijke delen van dit bestemmingsplan de juridische toetsing wel hebben doorstaan en dat het bestemmingsplan de meest recente vertaling van het gemeentelijk ruimtelijk beleid bevat. Tegen die achtergrond komen de volgende onderwerpen aan de orde als kapstok voor het benoemen van uitgangspunten:

a. Beleids-check
b. Natuurbeschermingswet is leidend
c. Betrokkenheid Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.)
d. Natuurwaarden en duurzaamheid
    - Windmolens langs de N18
    - Zonne-akkers
e. Verruimen mogelijkheden detailhandel (maatwerk)
f. Toelaten woningsplitsing (maatwerk)
g. Bovenplanse sloop-bonus-regeling
h. Solitaire (vergunde) schuren
i. Bescherming van minder dan 10 m brede landschapselementen
j. Detailniveau planregels
    - Inhoudsmaat woningen
    - Opslag van hooibalen
    - Gebruiksregels zo kort mogelijk houden
k. Vraagpunt: belangrijke onderwerpen
l. Vraagpunt: subsidieregeling archeologisch onderzoek
m. Vraagpunt: uitleg Wro-procedures/bevoegdheden
n. Procesmatig aspect: terugkoppeling gemeenteraad

Samenvatting

Het op 3 maart 2015 vastgestelde PvA benoemde als vertrekpunt voor het nieuw te maken bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” dat de lijn van het vernietigde bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” van toepassing blijft, tenzij daarvoor in datzelfde PvA een nieuw uitgangspunt zou worden geformuleerd. In het PvA werd dat laatste gedaan voor de volgende onderwerpen (zie ook het overzicht op pag. 24 PvA):

• Ontwikkelruimte agrarische bedrijven (het “ammoniak-dilemma”)	- Uitgaan van bestaande ammoniakemissie/depo-sitie met een salderingsregeling (oplossingsrichting 2).
• Nieuwvestigings- en om-schakelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven	- Geen wijzigingsregeling voor nieuwe agrarische bouwvlakken; - Omschakeling naar niet-grondgebonden (melk)rundveehouderij en intensieve veehouderij uitsluiten.
• Uitbreidingsmogelijkheden niet-agrarische functies	- Geen onderscheid tussen gebiedsgebonden bedrijven en niet-gebiedsgebonden bedrijven; - Regeling: 20% bij recht / 25% afwijking of bebouwingspercentage; - Regeling voor functieverandering aanpassen aan nieuw provinciaal beleid.
• Groene bestemmingen	- Verwerken begrenzing GNN en GO; - Aanpassing regels voor functieverandering aan deze begrenzing.
• Bestemming ‘Wonen’	- Vervangingsregeling verduidelijken; - Niet-gerealiseerde ‘Rood-voor-Rood’-woningen nog niet wegbestemmen, daarvoor individuele trajecten volgen.
• Archeologie	Dubbelbestemmingen afstemmen op de meest recente inzichten
• Reconstructiewetzones	Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Ruurlose Broek aanduiden als verwevingsgebied
• Grondwaterbescherming	Verwerken van de begrenzing en de regeling voor de vier gebiedstypes
• Nieuwe onderwerpen	Regeling voor grondgebonden zonnepanelen (binnen bouwvlakken, afwijkingsregeling voor zonnepanelen aangrenzend aan bouwvlakken)

Aansluitend op het PvA kunnen nu enige aanvullende uitgangspunten worden benoemd voor de planologische regeling in het nieuw te maken bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016”. Daarbij zijn niet de onderwerpen genoemd waarbij kan worden volstaan met een aanpassing/aanvulling van de plantoelichting, maar uitsluitend die onderwerpen waarvoor een aanpassing van de juridisch bindende planregels nodig is.

• Verruimen mogelijkheden detailhandel (maatwerk)	- Regeling voor streekeigen en ambachtelijke producten (50% van bvo, max 100 m²) verwerken in de planregels.
• Toelaten woningsplitsing	- Niet toestaan (geen nieuw uitgangspunt).
• Bovenplanse sloop-bonusregeling	- Verhoging bijgebouwenoppervlakte tot max. 300 m² opnemen voor de bestemming “Wonen” (afwijkingsregel).
• Solitaire (vergunde) schuren	- Vergunde solitaire schuren aanduiden op de verbeelding, een 10%- uitbreidingsmogelijkheid aanhouden in combinatie met een bovenplanse sloop-bonusregeling (tot max. 100 m²) (afwijkingsregel).
• Bescherming van minder dan 10 m brede landschapselementen	- Aan landschapselementen van de nog te maken basisinventarisatiekaart een ‘groene’ bestemming toekennen, ook als zij minder breed zijn dan 10 m (nieuw uitgangspunt).

• Inhoudsmaat voor woningen	- Woningvolume verhogen van 750 m³ naar 1.000 m³ (incl. mogelijkheden voor mantelzorg).
• Opslag van hooibalen	- Regeling verwerken in de planregels.
• Gebruiksregels (planregels) zo kort mogelijk houden	- Uitwerken in overleg met adviesbureau.

A. Beleids-check

Tijdens de raadsconferentie van 12 september kwam de vraag naar voren of recent vastgesteld ruimtelijk beleid zou moeten leiden tot nieuwe uitgangspunten ten opzichte van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” of het PvA. Om daarover enig inzicht te geven is een zogenaamd ‘beleids-check’ uitgevoerd waarvan bijlage 2 bij deze notitie een schematisch overzicht geeft.

In het overzicht geeft de eerste kolom aan over welke onderwerpen de verschillende overheidslagen beleid hebben geformuleerd. De tweede kolom geeft vervolgens aan of op die gebieden sprake is van nieuw beleid, waarna de derde kolom aangeeft hoe dit in het nieuw te maken bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” kan worden vertaald.
Bij dat laatste is ook aangegeven op welke manier het nieuw vastgestelde beleid kan worden verwerkt in het bestemmingsplan. Daarbij kan soms worden volstaan met een vermelding van dat beleid in de plantoelichting, terwijl het voor een ander onderwerp soms noodzakelijk kan zijn om het ook te vertalen in de planregels. Een verwerking van vastgesteld beleid in de planregels is daarbij vooral aan de orde als het vastgestelde beleid concrete normen benoemt die zich lenen voor opname in het bestemmingsplan.

Over de beleidsonderwerpen die aan de orde komen in de derde kolom van de beleids-check, kan bij wijze van toelichting het volgende worden vermeld.

- Nieuw provinciaal beleid over ontwikkelingsmogelijkheden veehouderij

  Toelichting:
  De Provinciale Omgevingsverordening van 24 september 2014 bevat inhoudelijke regels waaraan een bestemmingsplan moet voldoen. Deze regels hebben betrekken op onderwerpen zoals wonen, recreatiewoningen, grondgebonden veehouderij en niet-grondgebonden veehouderij. Het nieuw te maken bestemmingsplan mag niet in strijd zijn met deze regels. Dit betekent onder meer dat omschakeling van grondgebonden veehouderij naar niet-grondgebonden veehouderij niet langer kan worden toegestaan.

  Bij het vaststellen van de Omgevingsvisie op 9 juli 2014 hadden Provinciale Staten echter ook al een amendement aangenomen waarin zij aangegeven dat de regeling voor niet-grondgebonden veehouderij (intensieve veehouderij) nog moest worden uitgewerkt voordat deze in plaats kon treden voor de Reconstructieplannen. Voor de veehouderijsector werkt het provinciebestuur daarom toe naar aan actualisering van het provinciaal beleid. Hierover gaven Gedeputeerde Staten op 29 september 2015 een Statenbrief vrij over het “Gelders Plussen Systeem” (GPS) die Provinciale Staten in december gaat bespreken. Gedeputeerde Staten steken in deze statenbrief in op:
  1. het laten vervallen van de reconstructiezonering uit de Reconstructieplannen;
  2. het loslaten van maximale oppervlaktematen voor agrarische bouwpercelen voor de niet-grondgebonden veehouderij (red.: bij de grondgebonden veehouderij waren deze al losgelaten);
  3. het opnemen van een kwalitatief beoordelingssysteem voor het uitbreiden van bouwpercelen voor niet-grondgebonden veehouderijen;
  4. het laten vervallen van de eis van grondgebondenheid voor de (melk)rundveehouderij omdat deze inmiddels is ingebed in landelijke regelgeving.

  Voordat deze uitgangspunten in de Omgevingsverordening kunnen worden opgenomen, moet een milieueffectrapportage worden doorlopen. Het is de

bedoeling dat Provinciale Staten eind 2016 het nieuwe beleid vaststelt. De uitkomst van de inzet van Gedeputeerde Staten staat op dit moment dus nog niet vast. Daarbij is het overigens nog maar de vraag of de eventuele ruimte die het provinciebestuur wil gaan bieden ook kan worden doorvertaald naar een algemeen bestemmingsplan voor een heel gemeentelijk buitengebied. Vanwege het zogenaamde 'stikstofdilemma' (zie hierna onder B.) verwacht ook de provincie dat de uitbreidingsmogelijkheden die zij wil gaan bieden vooral benut kan worden voor individuele situaties en planologische procedures op perceelsniveau.

- Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)
  De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) geldt sinds 1 juli 2015 en heeft betrekking op de vergunningsverlening op grond van de Natuurbeschermingswet (Nbw). De PAS biedt de gemeente dan ook niet de mogelijkheid om bij het maken van een bestemmingsplan voor haar buitengebied uit te gaan van enige toename van de ammoniakemissie vanuit het plangebied. In dat opzicht biedt de PAS dan ook geen oplossing voor het 'stikstofdilemma' (zie hierna onder B.).

- Wederopbouwgebied Beltrum
  In de landelijke Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is het gebied rondom Beltrum, waar in de jaren '50 een ruilverkaveling is doorgevoerd, aangewezen als wederopbouwgebied. Dit gegeven was ook al vermeld in de plantoelichting van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012". Sindsdien heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) nader onderzoek uitgevoerd om de in het gebied te beschermen historische waarden in beeld te brengen. Uit het onderzoeksrapport, dat op 28 oktober 2014 als ingekomen stuk is aangeboden aan de gemeenteraad, komt naar voren dat het niet nodig is om het wederopbouwgebied juridisch te verankeren in planregels. Bij het te maken bestemmingsplan kan dus worden volstaan met een aanvulling in de plantoelichting.

- Niet-agrarische bedrijvigheid
  In het provinciaal beleid en in de provinciale verordening is het vroegere onderscheid tussen gebiedsgebonden en niet-gebiedsgebonden bedrijvigheid verlaten. Omdat dit onderscheid nog wel was verwerkt in de planregels bij de bestemming "Bedrijf" uit het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012", kunnen de planregels voor niet-agrarische bedrijven in het nieuw te maken bestemmingsplan aanzienlijk worden vereenvoudigd.

  Wel is het van belang dat in de plantoelichting bij het bestemmingsplan een beschouwing wordt opgenomen over de 'ladder van duurzame verstedelijking' zoals die sinds 1 oktober 2012 is opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Gelet op de jurisprudentie die zich hierover sindsdien heeft gevormd, moet namelijk worden gemotiveerd dat de bestemmingsplanregeling beantwoordt aan de gedachte achter deze 'ladder' waarbij stedelijke functies zich bij voorkeur vestigen in stedelijk gebied.

- Ecologische Hoofdstructuur (EHS)/Grondwaterbeschermingsgebieden
  In de provinciale Omgevingsverordening is de ecologische hoofdstructuur voorzien van een nieuwe begrenzing en van een nieuwe onderverdeling in Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelruimte (GO). Om het nieuw te maken bestemmingsplan te kunnen laten voldoen aan het EHS-beleid, zal deze aanpassing moeten worden verwerkt in de planregels en op de verbeelding. Hetzelfde geldt overigens ook voor de grondwaterbeschermingsgebieden waarvoor een aanpassing van de provinciale verordening in procedure is. Deze beleidsaanpassingen werden ook al toegelicht in het PvA (uitvloeisel: aanpassen van de fuver-planregels aan deze gebiedstypering).

Omdat de regeling voor functieverandering onder meer is gekoppeld aan de EHS-gebiedsindeling, zal ook deze moeten worden aangepast aan de nieuwe begrenzing en benaming van de gebieden.

- Archeologiebeleid
  In het PvA is aangekondigd dat het archeologiebeleid binnenkort wordt geactualiseerd. Op 17 november 2015 is de nieuwe archeologische beleidswaardenkaart vastgesteld door de gemeenteraad. Deze kan nu worden verwerkt in de verbeelding en in de planregels van het nieuw te maken bestemmingsplan.

- Zonnepanelen op het erf
  In het nieuw te maken bestemmingsplan komt een regeling voor het plaatsen van grondgebonden zonnecollectoren op het erf voor de eigen energievoorziening. Daarbij wordt gezocht naar een regeling voor zonnecollectoren op het erf (bouwvlak) en naar een regeling voor zonnecollectoren direct grenzend aan het bouwvlak. Zoals gezegd steekt deze regeling vooral in op de eigen energievoorziening op het perceel. Voor het toelaten van meer bedrijfsmatige vormen van zonne-energie zal daarnaast eerst beleid worden geformuleerd (zie hierna onder D.)

- Kleinschalige horeca:
  In 2014 is de gemeentelijke ‘Beleidsregel nieuwe horeca in het buitengebied door functieverandering van gebouwen’ vastgesteld en bekendgemaakt. Met deze beleidsregel zijn de mogelijkheden voor het vestigen van horeca in het buitengebied beperkt qua type horeca en qua omvang. Deze verfijning van het functieveranderingsbeleid kan worden verwerkt in de planregels over functieverandering.

Na het benoemen van deze onderwerpen waarover al beleid is geformuleerd, past de opmerking dat het voor de uiteindelijke bestemmingsplanregels ook van belang kan zijn of de regels over vergunningsvrij bouwen tijdens het bestemmingsplanproces worden aangepast. Dergelijke aanpassingen worden op landelijk niveau doorgevoerd en laten zich niet altijd op voorhand voorspellen. Tijdens het bestemmingsplanproces zullen ontwikkelingen op dat vlak echter worden gevolgd en zo nodig leiden tot aanpassing van de tekst van planregels. Dit alles moet er toe leiden dat de planregels zo goed mogelijk aansluiten op de voortdurend wisselende bouwregelgeving.

B. Natuurbeschermingswet is leidend

Bij het maken van een bestemmingsplan is de Nbw een belangrijk kader. Dit wordt veroorzaakt door de vanuit deze wet voortvloeiende eis dat een bestemmingsplan niet mag leiden tot mogelijk significant negatieve effecten op de qua stikstofdepositie overbelaste Natura 2000-gebieden. Om te kunnen voldoen aan dit wettelijk uitgangspunt, moet in het nieuw te maken bestemmingsplan voor het buitengebied een regeling worden opgenomen die een toename van de ammoniakemissie voorkomt. Als daarbij de wens leeft om in bestemmingsplannen voor een groot plangebied ook enige ontwikkelruimte te bieden, ontstaat een complexe problematiek die in de vakliteratuur het “stikstofdilemma” (ook wel “ammoniakdilemma”) wordt genoemd. Dit dilemma gaat over de vraag hoe binnen de kaders van de Nbw toch nog enige ontwikkelruimte kan worden geboden in een bestemmingsplan voor een groot gebied.

In het PvA zijn de diverse oplossingsrichtingen over dit onderwerp beschouwd. Aan de hand daarvan is een bestuurlijke voorkeur uitgesproken voor oplossingsrichting 2, dat wil zeggen het opnemen van een planregeling die de agrarische bedrijven niet op slot zet maar wel uitbreiding in ammoniakdepositie verbiedt.
Zoals gezegd werkt de provincie Gelderland toe naar een Gelders Plussen Systeem (GPS) beleid voor de niet-grondgebonden veehouderij. Dit systeem kan vooral worden ingezet bij bestemmingsplannen over de uitbreiding van een concreet bedrijf en leent zich niet voor een vertaling in een algemeen bestemmingsplan voor een groot plangebied. Het GPS verlangt namelijk dat er op bedrijfsniveau ruimtelijke kwaliteitsmaatregelen worden getroffen als tegenprestatie voor een eventuele bedrijfsuitbreiding. Deze reikwijdte en de strekking van deze kwaliteitsmaatregelen zijn erg afhankelijk van de ruimtelijke impact van het betrokken bedrijf en laten zich daarom niet goed vertalen in een algemene regels voor een heel buitengebied. Ook bij de provincie bestaat daarom de verwachting dat het GPS in de toekomst vooral aan de orde zal komen bij concrete uitbreidingsplannen voor individuele bedrijven waarvoor een herziening van het te maken bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” aan de orde zal zijn.
Verder betekent het loslaten van de maximale omvang voor agrarische bouwvlakken voor niet-grondgebonden veehouderijen nog niet dat in het bestemmingsplan aan dit type agrarische bedrijven onbeperkte uitbreidingsmogelijkheden kunnen worden toegekend. Net als de grondgebonden agrarische bedrijven hebben ook de niet-grondgebonden agrarische bedrijven immers te maken met de eisen vanuit de Nbw zodat ook voor hen de regel moet gelden dat zij alleen mogen uitbreiden zolang dat niet leidt tot een hogere ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden.

Vanwege de doorwerking van de Nbw moet de gemeente bij het nieuw te maken bestemmingsplan in beeld krijgen of en hoeveel ontwikkelruimte daarin kan worden meegenomen. Dit gebeurt door in een milieueffectrapport (Plan-MER) diverse scenario’s te onderzoeken voor beide vormen van veehouderij. Daarbij zijn scenario’s in beeld die aansluiten op het PvA en de PAS zoals:

1. het op slot zetten van agrarische bedrijven (oplossingsrichting 1 PvA);
2. het opnemen van een regeling die uitbreiding van ammoniakdepositie verbiedt (oplossingsrichting 2 PvA);
3. ruimere uitbreidingsmogelijkheden door uit te gaan van interne saldering en van de mogelijkheden die de PAS biedt (1 mol/ha/jaar toename per agrarisch bedrijf);
4. vergroten agrarische bouwvlakken (wijzigingsregel) in combinatie met het ammoniakplafond.

Op basis van de uitkomsten van het Plan-MER kan worden beoordeeld welk scenario binnen de kaders van de Nbw blijft en het best aansluit bij de bestuurlijke wens over het bieden van ontwikkelruimte.

C. Betrokkenheid Commissie m.e.r.

Het leidend laten zijn van de Nbw komt naar voren tijdens de milieueffectrapportage (m.e.r.), de procedure die uiteindelijk tot het Plan-MER leidt. Tijdens de m.e.r. wordt de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) nauw betrokken bij de planvorming.

Dit gebeurt allereerst door het opstellen van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) waarin wordt aangegeven welke onderzoeken gaan worden uitgevoerd voor het opstellen van het bestemmingsplan en welke scenario's worden onderzocht. Het opstellen van een NRD is wettelijk verplicht, maar het voorleggen daarvan aan de Commissie m.e.r. niet. Dit laatste wordt echter gedaan om de Commissie m.e.r., die op een later moment wel om advies moet worden gevraagd, in een zo vroeg mogelijk stadium in de procedure te betrekken. Op deze manier kunnen eventuele vraagpunten over het opstellen van het Plan-MER zo snel mogelijk worden verwerkt in het te maken bestemmingsplan.

Bij de ter inzage legging van het ontwerpbestemmingsplan, moet ook het Plan-MER ter inzage worden gelegd. Daarover moet van de Commissie m.e.r. een toetsingsadvies worden gevraagd. Eventuele kanttekeningen van de zijde van de Commissie m.e.r. kunnen vervolgens nog leiden tot een nadere aanvulling van het Plan-MER voordat het Plan-MER uiteindelijk samen met het bestemmingsplan wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

Zoals gezegd start het m.e.r.-traject met het opstellen van een NRD. De tekst hiervan hoeft niet te worden vastgesteld door de gemeenteraad maar wordt in de commissievergadering van februari 2016 met u gedeeld voordat de Commissie m.e.r. om advies wordt gevraagd.

D. Natuurwaarden en duurzaamheid

In het nieuw te maken bestemmingsplan kan de systematiek van de ‘groene’ bestemming uit het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” in beginsel worden overgenomen. Dit betekent dat de natuurgebieden de bestemming “Natuur” krijgen, dat bosgebieden met een omvang van minimaal 0,5 ha de bestemming “Bos” krijgen en dat landschapselementen met een breedte vanaf 10 m de bestemming “Groen – Landschapselement” krijgen. Verder worden overige groen- landschapselementen beschermd via vergunningstelsels in de agrarische gebiedsbestemmingen met natuur- en/of landschapswaarden. Daarnaast worden natuurwaarden vanzelfsprekend ook beschermd binnen het GNN en de GO die samen deel uitmaken van de EHS.

- Windmolens langs de N18

Ten aanzien van windenergie liet het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” windturbines van maximaal 10 m toe op bouwpercelen. Het ging hierbij om windmolens voor de eigen energievoorziening. De wens is uitgesproken om deze maat te verhogen tot 15 m.
Om toe te werken naar een energieneutraal Berkelland, zal in de komende tijd ook een beleidsdiscussie worden gevoerd over de ruimtelijke toelaatbaarheid van hogere windmolens die worden ingezet voor de algemene energievoorziening. Over dit onderwerp wordt beleid geformuleerd dat uiteindelijk een ruimtelijke vertaling krijgt in een apart bestemmingsplan.

- Zonne-akkers

Bij het opstellen van dit beleid wordt ook aandacht besteed aan andere vormen van duurzame energievoorziening. Hierbij valt te denken aan zonne-akkers/zonneweide’s van waaruit energie wordt geleverd aan het elektriciteitsnet. Ook dit kan uiteindelijk worden verwerkt in een thematisch bestemmingsplan dat misschien niet alleen het buitengebied omvat maar wellicht zelfs het hele gemeentelijke grondgebied.

Bij de beleidsvorming over deze beide duurzaamheidsonderwerpen kunnen kaders worden gesteld over de locatie, de toegestane hoogte, de toegestane omvang, de toegestane verschijningsvorm en de eventuele landschappelijke inpassing van concrete projecten. Pas nadat deze kaders zijn vastgelegd, kunnen zij als randvoorwaarden worden verwerkt in een afzonderlijk bestemmingsplan.
Voordat een ‘bestemmingsplan Berkelland Energieneutraal’ kan worden opgesteld, zullen eerst de beleidsmatige kaders moeten worden vastgesteld. Dit proces kan worden gestart in de eerste helft van 2016 waarna het bestemmingsplantraject waarschijnlijk aansluitend kan worden opgepakt. Bij een voorspoedig verloop van beide processen zou het dan mogelijk moeten zijn om in 2017 of begin 2018 een bestemmingsplan vast te stellen dat zich richt op het ruimtelijk faciliteren van het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid.

E. Verruimen mogelijkheden detailhandel (maatwerk)

In het kader van de leefbaarheid van het buitengebied en het bieden van mogelijkheden voor hergebruik van vrijkomende/vrijgekomen bebouwing, speelt met enige regelmaat de vraag op naar het verruimen van mogelijkheden voor detailhandel in het buitengebied. Daarbij zijn argumenten te benoemen die pleiten voor een ruimere regeling, terwijl er anderzijds ook redenen zijn om daar juist niet voor te kiezen.

Voor een goed begrip is het van belang om scherp te hebben of internethandel moet worden aangemerkt als detailhandel. Volgens vaste jurisprudentie is internethandel pas gelijk te stellen met detailhandel als de bedrijfsmatige internetverkoop gecombineerd wordt met de mogelijkheid om de producten ter plekke te kunnen bezichtigen of te kunnen afhalen. Wanneer daarvan sprake is, dan krijgt de internetverkoop een ruimtelijke uitstraling die vergelijkbaar is met 'gewone' detailhandel en moet zij volgens de rechtspraak ook als zodanig worden beschouwd.

Als argument voor het toelaten van detailhandel in het buitengebied kan worden genoemd het gegeven dat deze functie vaak een integraal onderdeel is van een functieveranderingsproject. Hierbij is vaak sprake van verkoop van ter plaatse gemaakte producten waarbij het voor de initiatiefnemer niet mogelijk is om een verkooppunt in te richten in een dorpskern. Het absoluut verbieden van de verkoop ter plaatse betekent in de praktijk dan vaak dat een project geen doorgang kan vinden.
Verder is in grote delen van het buitengebied geen sprake van een nabijgelegen kern waarvan de bestaande detailhandelsvestigingen zouden worden verdrongen door detailhandel die zich in het buitengebied vestigt. Daarbij is de bereikbaarheid in de regel voldoende terwijl consumenten steeds vaker bereid zijn om grotere afstanden af te leggen voor hun aankoop en de ligging in een kern ook daardoor minder meerwaarde heeft voor de klant.

Daar staat tegenover dat het toelaten van detailhandel buiten de kernen met zich mee kan brengen dat zich binnen de kernen ook geen detailhandel in het betrokken segment meer zal gaan vestigen. Een verdringingseffect kan zich daarnaast ook voordoen ten opzichte van de bestaande detailhandel in de kernen. Voorkomen moet worden dat het invullen van leegstaande gebouwen in het buitengebied weer tot leegstand in de kernen leidt. Voor het toelaten van detailhandel in het buitengebied moet dan ook de 'ladder van duurzame verstedelijking' worden toegepast omdat detailhandel volgens het Bro moet worden aangemerkt als een stedelijke functie.
Daar komt bij dat ook andere vormen van ruimtelijk beleid en ruimtelijke wet- en regelgeving terughoudend zijn over het toelaten van detailhandel in het buitengebied. Zo laat de Omgevingsverordening Gelderland geen nieuwe locaties voor detailhandel toe als dat leidt tot een duurzame ontwrichting van de detailhandelsstructuur of als dat in strijd is met regionale afspraken over detailhandel. In dat verband kan worden opgemerkt dat in het recent opgestelde "Afsprakenkader detailhandel regio Achterhoek" is afgesproken dat gemeenten tot op zekere hoogte detailhandel kunnen toestaan in het buitengebied, maar dat deze duidelijk ondergeschikt moet zijn aan de hoofdfunctie. Doorontwikkeling tot volwaardige winkels, met goederen die niet ter plaatse zijn geproduceerd, wordt niet wenselijk geacht in het buitengebied omdat winkels in beginsel thuishoren in de centrumgebieden. Daarbij staat ook de Omgevingsverordening detailhandel alleen maar toe als nevenactiviteit als het gaat om zelf geteelde of zelf geproduceerde agrarische producten, eventueel aangevuld met agrarische producten van bedrijven uit de omgeving.
Naast de Omgevingsverordening en het op 8 september 2015 door de gemeenteraad vastgestelde regionale afsprakenkader, geeft ook het vastgestelde gemeentelijk beleid aanleiding om terughoudend te zijn met het toelaten van detailhandel in het buitengebied. Zo geeft de "Structuurvisie Berkelland 2025" aan dat dit alleen is toegestaan voor

streekeigen en/of ter plaatse vervaardigde agrarische producten en dat voor nieuwe initiatieven een “nee, tenzij”-benadering wordt gehanteerd. Zij zullen nadrukkelijk worden gekoppeld aan het streekeigen karakter van de activiteit en aan de functies landbouw, toerisme, recreatie en cultuurhistorie. Hiermee wordt alleen ruimte geboden voor specifiek in het buitengebied passende detailhandel.

In het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” is een tussenweg gekozen tussen deze argumenten voor en tegen het toelaten van detailhandel in het buitengebied. Daarbij lieten de planregels detailhandel toe als het ging om de verkoop van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten. Daaraan werd vervolgens een oppervlakte verbonden van hooguit 50% van de bedrijfsvloeroppervlakte (bvo) tot een maximum van 100 m². Met deze maatwerkregeling werd de koppeling met functieveranderingsprojecten geborgd, terwijl de omvang van de detailhandelsfunctie ten opzichte van de hoofdfuncties werd beperkt.

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.5 onder f voor het toestaan van detailhandel, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. Detailhandel mag uitsluitend plaatsvinden ten behoeve van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten.
b. De totale oppervlakte die voor detailhandel van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten wordt gebruikt, mag niet meer bedragen dan 50% van de bestaande bedrijfsvloeroppervlakte met een maximum van 100 m².

Voorbeeld planregel bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012”

Op basis van de bovenstaande argumenten ‘voor’ en ‘tegen’ wordt voorgesteld om in het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” te kiezen voor het vasthouden aan deze lijn voor wat betreft het thema ‘detailhandel’. Daarbij is van belang om in beeld te houden dat de hogere regelgeving en het door de gemeente zelf vastgestelde (regionale) beleid weinig ruimte bieden voor het toelaten van detailhandel in het buitengebied. Afgezien daarvan is het in ieder geval wenselijk om duidelijker dan voorheen te benadrukken dat de verkoop van agrarische geteelde producten is toegestaan.

F. Toelaten woningsplitsing

In het buitengebied is ook het toelaten van woningsplitsing een terugkerend thema. Hierbij spitst de vraag zich vaak toe op het omzetten van zogenaamde ‘inwoonsituaties’, waarbij sprake is van bewoning van één woning door meerdere huishoudens, in twee zelfstandige woningen. Bij het maken van een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied is de vraag aan de orde of dat bestemmingsplan mogelijkheden zou moeten bieden voor dergelijke woningsplitsingen.

- Feitelijke situatie en ontstaan ervan

Het is een gegeven dat het aantal woongelegenheden voor huishoudens niet toeneemt als een inwoonsituatie (dubbele bewoning) wordt omgezet in twee woningen. Het aantal huishoudens in het betrokken woongebouw neemt daarbij immers niet toe, terwijl het voor de bewoners makkelijker wordt om externe financiering te houden/krijgen voor hun huisvesting.
Daar staat echter tegenover dat de meeste inwoonsituaties zijn ontstaan in situaties waar het in het verleden ook niet was toegestaan om het woongebouw te splitsen in twee afzonderlijke woningen. Het ging daarbij dan vaak om een woongebouw dat kleiner was dan 900 m³, een volume dat in het verleden werd aangehouden als ondergrens om in aanmerking te kunnen komen voor woningsplitsing. Ook kwam het vaak voor dat bij agrarische bedrijven een inwoonsituatie werd gecreëerd als het bedrijf vanwege de omvang niet in aanmerking kwam voor een tweede bedrijfswoning. In dit soort situaties is veelvuldig (en wordt nog altijd) de ‘inwoonsituatie’ opgezocht om tegemoet te komen aan de wens tot gezamenlijke bewoning in situaties waarbij volwaardige woningsplitsing niet was toegestaan.

- Beleidsaspect: het woonprogramma

Het toestaan van woningsplitsing in het nieuw te maken bestemmingsplan voor het buitengebied staat op gespannen voet met het regionaal afgestemde woningbouwprogramma. Dit maakt op zichzelf ook dat het toelaten van woningsplitsing in het buitengebied niet past binnen de Omgevingsverordening Gelderland en de ‘ladder voor duurzame verstedelijking’ zolang niet kan worden aangetoond dat er een behoefte is aan woningen en deze woningen niet kunnen worden gerealiseerd in stedelijk gebied. In tijden van demografische krimp en een groot aanbod van woningen op de woningmarkt is dit laatste niet te onderbouwen.
Daar komt bij dat elke splitsing van een inwoonsituatie in twee zelfstandige woningen doorwerkt in het woningbouwprogramma. Het ontstaan van een nieuwe zelfstandige woning moet namelijk worden gemeld aan de landelijke database die ook de basis vormt voor de woningbouwprogrammering. Door woningsplitsing in het buitengebied toe te staan, komt de nog maar beperkt toe te laten woningbouw op andere locaties in de gemeente dus onder druk. Tegelijkertijd ontstaat daarbij dan het beeld dat woningsplitsing voor inwoonsituaties voor het eerst zou worden toegestaan in een tijd van demografische krimp en daarom gepaard moet gaan met het beperken van soms al toegestane woningbouw op een andere locatie. Dit alles lijkt pas goed te kunnen gemotiveerd na een aanpassing van de regionale woningbouwafspraken die ertoe strekt dat het splitsen van bestaande en toekomstige inwoonsituaties geen gevolgen heeft voor het overige woningbouwprogramma. Zolang daarvan geen sprake van is, is het toelaten van woningsplitsing voor ‘inwoonsituaties’ in strijd met het regionaal afgestemde woningbouwprogramma.

Tegen deze achtergrond wordt dan ook niet voorgesteld om in het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” een algemene regeling op te nemen voor het toelaten van woningsplitsing in het buitengebied. Wel kan in de plantoelichting worden vermeld dat via afzonderlijke bestemmingsplanherzieningen maatwerk kan worden geleverd voor individuele situaties die voldoen aan bepaalde, te zijner tijd te formuleren voorwaarden.

G. Bovenplanse sloop-bonus-regeling

Via een zogenaamde 'bovenplanse sloop-bonus-regeling' kan voor burgerwoningen de mogelijkheid worden ingebouwd om omgevingsvergunning te verlenen voor een bijgebouwenoppervlakte die groter is dan 150 m². Hiermee kan tegemoet worden gekomen aan de soms bestaande wens daartoe, dit in combinatie met het slopen van vrijgekomen bebouwing elders in Berkelland. Om het geen 'open eind'-regel te laten worden, is daarbij een maximale bijgebouwenoppervlakte van 300 m² in beeld. Verder zal voor elke te bouwen vierkante meter boven de toe te laten 150 m² op een andere locatie minimaal 4 vierkante meter moeten worden gesloopt. De planregel voor deze constructie, die op zichzelf overigens laat zien dat het lastig is om een dergelijke regeling kort te verwoorden, kan er als volgt uit zien:

> "***Artikel 22.4.7 Afwijken voor het vergroten van de bijgebouwenoppervlakte (bovenplanse sloop-bonusregeling)***
>
> *Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 22.2.1 onder c voor het vergroten van de oppervlakte aan bijgebouwen bij een woning (herbouwlocatie) vanwege het slopen van gebouwen op een andere locatie (de slooplocatie), met inachtneming van de volgende voorwaarden:*
>
> 1. *Sloop van monumentale bebouwing op de slooplocatie kan niet worden betrokken bij de toepassing van de bovenplanse sloop-bonusregeling;*
> 2. *De minimaal te slopen oppervlakte aan gebouwen op de slooplocatie moet 150 m² aaneen gebouwd zijn. Het moet gaan om gebouwen die binnen de grenzen van de gemeente Berkelland liggen. Hiermee wordt voorkomen dat allerlei kleine gebouwtjes (bijvoorbeeld kippenhokjes en garages) bij elkaar worden opgeteld om aan de gewenste oppervlakte te komen. Algemeen gesteld verstoren deze kleine schuren meestal niet het ruimtelijk beeld, maar geven juist charme aan het kleinschalig erf in het buitengebied.*
> 3. *Van het te slopen oppervlak op de slooplocatie mag maximaal 25% worden herbouwd op de herbouwlocatie.*
> 4. *De bijgebouwenoppervlakte op de herbouwlocatie mag door toepassing van de bovenplanse sloop-bonusregeling toenemen tot maximaal 300 m².*
> 5. *De afstand van de op de herbouwlocatie te bouwen bijgebouw(en) tot aan het hoofdgebouw mag maximaal 25 m[1] bedragen.*
> 6. *Bij de toepassing van de bovenplanse sloop-bonusregeling kan op de slooplocatie alleen gebruik worden gemaakt van 'overmatige' legale bebouwing met een minimale omvang van 150 m², waarbij de te slopen bebouwing niet als monument mag zijn aangewezen. Er is sprake van 'overmatige' bijgebouwen als en voor zover de bijgebouwenoppervlakte op de slooplocatie groter is dan 150 m² en ook na uitvoering van de sloop groter blijft dan 150 m². Gelet op de hierboven onder 2 genoemde voorwaarde, moet op een slooplocatie voorafgaand aan de sloop van overmatige bijgebouwen dus minimaal 300 m² aan legale bijgebouwen aanwezig zijn.*
> 7. *Als gebruik wordt gemaakt wordt van de bovenplanse sloop-bonusregeling, dan moet worden verzekerd dat op de slooplocatie de oppervlakte van de te slopen bebouwing niet mag worden herbouwd. Met*

de aanvrager en de eigenaar van de slooplocatie wordt dit vastgelegd in een overeenkomst en in de voorwaarden bij de in de aanhef genoemde omgevingsvergunning. Voor de slooplocatie wordt zonodig besloten tot wijziging van de geldende bestemming voordat de in de aanhef bedoelde omgevingsvergunning wordt verleend.

8. *De op de herbouwlocatie toe te voegen bebouwing mag de belangen van derden in redelijkheid niet schaden.*
9. *De herbouwlocatie mag niet liggen in gebieden met de gebiedsaanduiding 'open essen'.*

H. Solitaire (vergunde) schuren

Het gemeentelijk buitengebied kent hier en daar solitaire bebouwing op afstand van bebouwde percelen met een bouwvlak waar de 'hoofdbebouwing' aanwezig is. Niet zelden gaat het hierbij om vroegere melk- of schuilstallen die al vele jaren niet meer voor hun oorspronkelijke doel worden gebruikt. Zij verkeren nogal eens in vervallen staat, maar zijn soms ook nog wel eens gebruik als stallings- of opslagruimte bij eigenaren die op afstand van het gebouw wonen.

Voor deze solitaire schuren is altijd de beleidslijn gevolgd dat zij mochten worden gehandhaafd op basis van het overgangsrecht. Een positieve bestemming werd er niet aan toegekend omdat het hier vaak ging over gebouwtjes die niet meer actief werden gebruikt. Het overgangsrecht liet normaal onderhoud aan de gebouwen toe, maar geen algehele vernieuwing. Verder maakte het een beperkte uitbreiding van het betrokken gebouw mogelijk tot maximaal 10%. Oudere bestemmingsplannen hanteerden daarbij soms een andere maat, maar het tegenwoordig landelijk voorgeschreven overgangsrecht gaat ook uit van deze 10%-uitbreidingsruimte (art. 3.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening). Aan deze restrictieve beleidslijn is door de jaren heen vastgehouden vanuit het landschappelijk motief om uitbreiding van solitaire bebouwing in het vrije veld, bos- en natuurgebieden te voorkomen.

Bij dit alles past de opmerking dat het bij het maken van een nieuw bestemmingsplan mogelijk is om een specifieke aanduiding op te nemen bij een solitaire schuur waarvoor in het verleden vergunning is verleend maar die niet langer bedrijfsmatig in gebruik is. Het toekennen van deze aanduiding gebeurt op basis van een zo goed mogelijke inventarisatie van solitaire gebouwen. Daarbij wordt in de planregels de mogelijkheid ingebouwd om een dergelijke aanduiding alsnog toe te kennen als een solitaire schuur bij de inventarisatie buiten beeld is gebleven.
In de planregels kunnen verder uitbreidingsmogelijkheden worden aangeboden die gelijk zijn aan de overgangsrechtelijke regeling (10%-uitbreidingsruimte). Het toekennen van een specifieke aanduiding doet immers niets af aan het beleidsuitgangspunt dat bebouwing door gebouwen in principe alleen mogelijk is op bebouwde percelen met een bouwvlak en dat uitbreiding van gebouwen buiten een bouwvlak in beginsel wordt geweerd.

Ruimere uitbreidingsmogelijkheden worden geboden door toepassing van de bovenplanse sloop-bonusregeling (zie **hiervoor onder G**l). Op die manier ontstaat de mogelijkheid om het betreffende bouwwerk tot maximaal 100 m² te vergroten op voorwaarde dat elders in de gemeente het viervoudige van de uitbreiding wordt gesloopt. Door toepassing van deze constructie, waarbij ook moet worden geregeld dat herbouw van de te slopen bebouwing niet mogelijk is, kan dus een afname van de bebouwing in het buitengebied worden bereikt. Met dit alles wordt ingespeeld op het toenemende gebruik van het buitengebied door particulieren, terwijl de bebouwing in het buitengebied per saldo afneemt.

I. Bescherming van minder dan 10 m brede landschapselementen

Ten aanzien van de ‘groene’ bestemmingen hanteerde het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” de bestemmingen “Natuur”, “Bos” en “Groen – Landschapselement”. Daarbij waren gebieden met een natuurfunctie ondergebracht in de bestemming “Natuur”, terwijl bosgebieden met een omvang groter dan 0,5 ha waren bestemd als “Bos”. Aan landschapselementen met een breedte vanaf 10 m was de bestemming “Groen-Landschapselement” toegekend, tenzij zij deel uitmaakte van een bos- of natuurgebied.

Deze driedeling maakte niet dat landschapselementen met een breedte van minder dan 10 m geen bescherming genoten. De agrarische gebiedsbestemmingen met landschappelijke en/of natuurlijke waarden kenden namelijk een vergunningstelsel voor “het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden”. Dit stelsel liet het niet toe om zonder een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken (vroeger: “aanlegvergunning”) landschapselementen te verwijderen. Binnen de bestemming “Groen-Landschapselement” gold overigens een soortgelijke vergunningplicht.

Een dergelijk vergunningstelsel beschermt landschapselementen, ook als deze niet precies op de verbeelding zijn ingetekend. Het verwijderen van een landschapselement zonder aanlegvergunningstelsel is in beide situaties een handeling die strijdig is met het bestemmingsplan en dus vatbaar voor handhavend optreden.

Met het oog hierop wordt voor de ‘groene’ bestemmingen voorgesteld om vast te houden aan de methodiek uit het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” maar om daarbij wel de bescherming van landschapselementen beter tot uiting te laten komen op de verbeelding/plankaart. Dit kan gebeuren door daarop ook de kleinere landschapselementen van een nog op te stellen basisinventarisatiekaart van een ‘groene’ bestemming te voorzien. Op deze manier worden die landschapselementen in het nieuw te maken bestemmingsplan beschermd via de bestemming en via het bijbehorende aanlegvergunningstelsel, ook als ze minder breed zijn dan 10 m.

J. Detailniveau planregels

De gemeente streeft er naar om de planregels van het nieuw te maken bestemmingsplan zo kort en zo duidelijk mogelijk te laten zijn. Daarbij is het echter een gegeven dat bijzondere situaties soms vragen om een regeling die gedetailleerder en lastiger leesbaar is dan wenselijk is. Zo laat het functieveranderingsbeleid zich niet vertalen in een eenvoudige set met planregels omdat het nu eenmaal is gebaseerd op verschillende gebiedstypen en verschillende nieuwe functies met een vereveningssystematiek die per gebied of per functie kan verschillen. Afgezien daarvan kan in dat verband het volgende worden opgemerkt over een aantal onderwerpen.

- Inhoudsmaat woningen

Het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" kende een maximaal woningvolume voor (bedrijfs)woningen van 750 m³. Deze kon met een 10%-afwijking worden verhoogd tot 825 m³ of zelfs tot 900 m³ als sprake was van mantelzorg of van het slopen van vrijgekomen bijgebouwen. Deze regelingen kunnen worden verlaten als standaard wordt uitgegaan van een maximaal (bedrijfs)woningvolume van 1.000 m³. In afwijking van het PvA kan dit ook als maximaal volume worden aangehouden in situaties waarbij een nieuwe woning wordt gebouwd ter vervanging van een nog grotere bestaande woning. Op voorhand is niet goed in te schatten of deze keuze zal leiden tot opmerkingen vanuit het plangebied of vanuit andere overheidsinstanties.

- Bovenplanse sloop-bonus-regeling

Via een zogenaamde 'bovenplanse sloop-bonus-regeling' kan voor burgerwoningen de mogelijkheid worden ingebouwd om omgevingsvergunning te verlenen voor een bijgebouwenoppervlakte die groter is dan 150 m². Hiermee kan tegemoet worden gekomen aan de soms bestaande wens daartoe, dit in combinatie met het slopen van vrijgekomen bebouwing elders in Berkelland. Om het geen 'open eind'-regel te laten worden, is daarbij een maximale bijgebouwenoppervlakte van 300 m² in beeld. Verder zal voor elke te bouwen vierkante meter boven de toe te laten 150 m² op een andere locatie minimaal 4 vierkante meter moeten worden gesloopt. De planregel voor deze constructie, die op zichzelf overigens laat zien dat het lastig is om een dergelijke regeling kort te verwoorden, kan er als volgt uit zien:

> "**Artikel 22.4.7 Afwijken voor het vergroten van de bijgebouwenoppervlakte (bovenplanse sloop-bonusregeling)**
>
> Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 22.2.1 onder c voor het vergroten van de oppervlakte aan bijgebouwen bij een woning (herbouwlocatie) vanwege het slopen van gebouwen op een andere locatie (de slooplocatie), met inachtneming van de volgende voorwaarden:
>
> 10. *Sloop van monumentale bebouwing op de slooplocatie kan niet worden betrokken bij de toepassing van de bovenplanse sloop-bonusregeling;*
> 11. *De minimaal te slopen oppervlakte aan gebouwen op de slooplocatie moet 150 m² aaneen gebouwd zijn. Het moet gaan om gebouwen die binnen de grenzen van de gemeente Berkelland liggen. Hiermee wordt voorkomen dat allerlei kleine gebouwtjes (bijvoorbeeld kippenhokjes en garages) bij elkaar worden opgeteld om aan de gewenste oppervlakte te komen. Algemeen gesteld verstoren deze kleine schuren meestal niet het ruimtelijk beeld, maar geven juist charme aan het kleinschalig erf in het buitengebied.*

12. *Van het te slopen oppervlak op de slooplocatie mag maximaal 25% worden herbouwd op de herbouwlocatie.*
13. *De bijgebouwenoppervlakte op de herbouwlocatie mag door toepassing van de bovenplanse sloop-bonusregeling toenemen tot maximaal 300 m².*
14. *De afstand van de op de herbouwlocatie te bouwen bijgebouw(en) tot aan het hoofdgebouw mag maximaal 25 m[1] bedragen.*
15. *Bij de toepassing van de bovenplanse sloop-bonusregeling kan op de slooplocatie alleen gebruik worden gemaakt van 'overmatige' legale bebouwing met een minimale omvang van 150 m², waarbij de te slopen bebouwing niet als monument mag zijn aangewezen. Er is sprake van 'overmatige' bijgebouwen als en voor zover de bijgebouwenoppervlakte op de slooplocatie groter is dan 150 m² en ook na uitvoering van de sloop groter blijft dan 150 m². Gelet op de hierboven onder 2 genoemde voorwaarde, moet op een slooplocatie voorafgaand aan de sloop van overmatige bijgebouwen dus minimaal 300 m² aan legale bijgebouwen aanwezig zijn.*
16. *Als gebruik wordt gemaakt wordt van de bovenplanse sloop-bonusregeling, dan moet worden verzekerd dat op de slooplocatie de oppervlakte van de te slopen bebouwing niet mag worden herbouwd. Met de aanvrager en de eigenaar van de slooplocatie wordt dit vastgelegd in een overeenkomst en in de voorwaarden bij de in de aanhef genoemde omgevingsvergunning. Voor de slooplocatie wordt zonodig besloten tot wijziging van de geldende bestemming voordat de in de aanhef bedoelde omgevingsvergunning wordt verleend.*
17. *De op de herbouwlocatie toe te voegen bebouwing mag de belangen van derden in redelijkheid niet schaden.*

De herbouwlocatie mag niet liggen in gebieden met de gebiedsaanduiding 'open essen'.

- Opslag van hooibalen

Landbouwbedrijven maken bij de opslag van hooibalen af en toe gebruik van folie. Afhankelijk van de locatie en de omvang, kan deze opslagmethode de beleving van het landschap nadelig beïnvloeden. Er zijn mogelijkheden om de opslag van hooibalen aan banden te leggen. Een voorbeeld hiervan is opgenomen in het bestemmingsplan "Buitengebied Zelhem 2011" waarin de opslag van hooibalen, al dan niet verpakt in folie, buiten een bouwvlak is verboden als dit langer duurt dan zes weken. Als uitzondering op dit verbod is vervolgens een regeling ingebouwd waarmee vergunning kan worden verleend voor de opslag van hooibalen direct aangrenzend aan het bouwvlak. Daarbij geldt dan een maximale hoogte van 2 m en een maximale oppervlakte van 100 m², terwijl de landschapswaarden moeten worden gerespecteerd en landschappelijke inpassing nodig is.

4.5 Specifieke gebruiksregels

4.5.1 Strijdig gebruik

Onder het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met het bestemmingsplan wordt in ieder geval begrepen:

a. groepskamperen;
b. het gebruik van vrijstaande bijgebouwen voor zelfstandige bewoning of als afhankelijke woonruimte;
c. het verwijderen van een pad of het ongeschikt maken als recreatieve route, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van verkeer - 1';
d. het gebruik van gronden buiten het bouwvlak voor de opslag van hooibalen, al dan niet verpakt in folie, gedurende een periode langer dan 6 weken;

Voorbeeld verbodsregel bestemmingsplan "Buitengebied Zelhem 2011" (art. 4.5.1, onder d)

4.6.6 Omgevingsvergunning opslaan hooibalen buiten bouwvlak

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 4.5.1 ten behoeve van het opslaan van hooibalen buiten de aanduiding 'bouwvlak' gedurende een periode langer dan 6 weken, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. de hooibalen worden direct grenzend aan de aanduiding 'bouwvlak' opgeslagen;
b. de hoogte en oppervlakte bedragen respectievelijk maximaal 2 m en 100 m²;
c. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de aanwezige waarden zoals opgenomen in 4.1;
d. de opslag dient landschappelijk te worden ingepast.

Voorbeeld planregel bestemmingsplan “Buitengebied Zelhem 2011”

In het nieuw te maken bestemmingsplan kan deze regeling worden verwerkt zodat de landschappelijke nadelen van de opslag van hooibalen kunnen worden beperkt.

- Gebruiksregels zo kort mogelijk houden

Het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” is gedurende een periode van bijna één jaar in werking geweest als toetsingskader voor bouwplannen en gebruiksfuncties. Tijdens dat jaar is ervaring opgedaan met de planregels zoals die in het bestemmingsplan waren opgenomen. Deze ervaring kan worden meegenomen in het streven om de gebruiksregels te verkorten.

Zo is bijvoorbeeld duidelijk geworden dat de regeling voor het toelaten van een gastenverblijf in een bestaand bijgebouw tot verwarring leidde. Het ruimtelijk onderscheid met een ‘gewone’ recreatiewoning was niet duidelijk genoeg omdat het verschil daarmee voornamelijk bestond uit het al dan niet bedrijfsmatig exploiteren ervan. Verder was het toegelaten incidentele gebruik van bebouwing als gastenverblijf dermate ondergeschikt van aard, dat het naast de woonfunctie nauwelijks ruimtelijk relevant was. In het nieuw te maken bestemmingsplan kan de regeling voor het thema ‘gastenverblijf’ dan ook worden geschrapt uit de planregels. In de plantoelichting kan dan worden vermeld dat het incidentele gebruik van een bijgebouw als gastenverblijf in overeenstemming is met de woonbestemming zolang er geen sprake is van een bedrijfsmatige activiteit.

In overleg met het stedenbouwkundig adviesbureau dat de gemeente begeleidt bij het nieuw te maken bestemmingsplan, kan tijdens de bestemmingsplanprocedure ook op andere onderwerpen wellicht nog een inkrimping van de planregels worden doorgevoerd. Zoals gezegd kan dit in ieder geval gebeuren bij de bestemming “Bedrijf” (zie hiervoor onder A.), terwijl aan de hand van de ‘huisstijl’ van het adviesbureau misschien ook op andere onderdelen winst kan worden gehaald.

K. Vraagpunt: belangrijke onderwerpen

Bij het maken van een bestemmingsplan voor een gemeentelijk buitengebied is het vormgeven van de agrarische bestemmingen traditioneel gezien één van de belangrijkste onderwerpen. Dit heeft niet alleen te maken met de complexe regelgeving op dat beleidsterrein, maar ook met het gegeven dat de landbouw nu eenmaal de grootste grondgebruiker is in het buitengebied. Dit alles brengt met zich mee dat op dit onderwerp tijdens een bestemmingsplanprocedure ook vrijwel altijd reacties binnenkomen.

Voor het overige komt pas gaandeweg de procedure in beeld welke onderwerpen om extra aandacht vragen in de besluitvorming. Dit heeft er dan vooral te maken in hoeverre over een bepaald thema reacties worden ingediend en of het daarbij gaat om concrete situaties of om de uitgangspunten die voor dat thema zijn gehanteerd. Op voorhand is dus niet goed voorspellen welk onderwerpen in de loop van de procedure als meest belangrijk of wel als meest omstreden naar voren zullen komen.

L. Vraagpunt: subsidieregeling archeologisch onderzoek

In de afgelopen jaren is de landelijke regelgeving over het verrichten van archeologisch onderzoek steeds verder uitgewerkt. Mede hierdoor is het verplicht geworden om in bestemmingsplannen een regeling op te nemen over het uitvoeren van archeologisch onderzoek. Daarbij is het gebruikelijk om de onderzoeksplicht af te stemmen op de archeologische verwachtingswaarde van een gebied,

Een van de vragen die zich daarbij voordoet gaat over het vergoeden van onderzoekskosten door de overheid. In dat verband werkt de gemeente momenteel aan het opstellen van subisidieregeling waaruit een bijdrage kan worden verstrekt als de onderzoekskosten in een concrete situatie erg hoog worden. Hoewel deze subsidieregeling niet in een bestemmingsplan zelf kan worden ondergebracht, kan zij dus als flankerend beleid worden opgepakt. In dat verband merken wij op dat wij voornemens zijn om een subsidieregeling met een looptijd van vooralsnog één jaar open te stellen en uw raad via een afzonderlijk raadsvoorstel zullen vragen om daarvoor krediet beschikbaar te stellen.

M. Vraagpunt: uitleg Wro-procedures/bevoegdheden

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) kent verschillende instrumenten die aan de orde komen bij het vaststellen van een bestemmingsplan. Om die reden is het de bedoeling om op korte termijn een presentatie te verzorgen over dit instrumentarium waarbij aandacht wordt besteed aan:

- afwijkingsregels in een bestemmingsplan (binnenplanse afwijking);
- wijzigingsregels in een bestemmingsplan (bestemmingsplanwijziging);
- vergunningsstelsels in een bestemmingsplan (de 'aanlegvergunning');
- het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan (bestemmingsplanherziening).

N. Procesmatig aspect: terugkoppeling gemeenteraad

In het PvA is aangegeven dat tijdens het bestemmingsplanproces afstemming zal plaatsvinden tussen het college en de gemeenteraad en dat beide bestuursorganen het initiatief kunnen nemen om communicatiemomenten in te bouwen. Hieronder zijn al een aantal momenten benoemd die aanleiding kunnen zijn voor onderling overleg of onderlinge afstemming.

Maandelijkse terugkoppeling stavaza bestemmingsplanproces	commissie
Concept-NRD	commissie
Reacties op NRD (informeren)	commissie
Verwerking in VOP (dit hebben we er mee gedaan)	commissie
(Inspraak)reacties op VOP (informeren)	commissie
Verwerking in OP/Plan-MER (dit hebben we er mee gedaan)	commissie
Zienswijzen over OP (informeren)	commissie
Toetsingsadvies Commissie m.e.r./evt. zienswijzen provincie (informeren)	commissie
Toelichting op zienswijzen door indieners	commissie
Planschaderisico-analyse (vertrouwelijk)	commissie
Besluitvorming vaststelling Plan-MER/bestemmingsplan	commissie/ Raad
Informeren over eventuele beroepschriften/verloop beroepsprocedure	commissie

Conclusie: de uitgangspunten samengebracht

Het op 3 maart 2015 vastgestelde PvA benoemde als vertrekpunt voor het nieuw te maken bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” dat de lijn van het vernietigde bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” van toepassing blijft, tenzij daarvoor in datzelfde PvA een nieuw uitgangspunt zou worden geformuleerd. In het PvA werd dat laatste gedaan voor de volgende onderwerpen (zie ook het overzicht op pag. 24 PvA):

• Ontwikkelruimte agrarische bedrijven (het “ammoniak-dilemma”)	- Uitgaan van bestaande ammoniakemissie/depositie met een salderingsregeling (oplossingsrichting 2).
• Nieuwvestigings- en omschakelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven	- Geen wijzigingsregeling voor nieuwe agrarische bouwvlakken; - Omschakeling naar niet-grondgebonden (melk)rundveehouderij en intensieve veehouderij uitsluiten.
• Uitbreidingsmogelijkheden niet-agrarische functies	- Geen onderscheid tussen gebiedsgebonden bedrijven en niet-gebiedsgebonden bedrijven; - Regeling: 20% bij recht / 25% afwijking of bebouwingspercentage; - Regeling voor functieverandering aanpassen aan nieuw provinciaal beleid.
• Groene bestemmingen	- Verwerken begrenzing GNN en GO; - Aanpassing regels voor functieverandering aan deze begrenzing.
• Bestemming ‘Wonen’	- Vervangingsregeling verduidelijken; - Niet-gerealiseerde ‘Rood-voor-Rood’-woningen nog niet wegbestemmen, daarvoor individuele trajecten volgen.
• Archeologie	Dubbelbestemmingen afstemmen op de meest recente inzichten
• Reconstructiewetzones	Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Ruurlose Broek aanduiden als verwevingsgebied
• Grondwaterbescherming	Verwerken van de begrenzing en de regeling voor de vier gebiedstypes
• Nieuwe onderwerpen	Regeling voor grondgebonden zonnepanelen (binnen bouwvlakken, afwijkingsregeling voor zonnepanelen aangrenzend aan bouwvlakken)

Aansluitend op het PvA kunnen nu enige aanvullende uitgangspunten worden benoemd voor de planologische regeling in het nieuw te maken bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016”. Daarbij zijn niet de onderwerpen genoemd waarbij kan worden volstaan met een aanpassing/aanvulling van de plantoelichting, maar uitsluitend die onderwerpen waarvoor een aanpassing van de juridisch bindende planregels nodig is.

• Verruimen mogelijkheden detailhandel (maatwerk)	- Regeling voor streekeigen en ambachtelijke producten (50% van bvo, max 100 m²) verwerken in de planregels.
• Toelaten woningsplitsing	- Niet toestaan (geen nieuw uitgangspunt).
• Bovenplanse sloop-bonusregeling	- Verhoging bijgebouwenoppervlakte tot max. 300 m² opnemen voor de bestemming “Wonen” (afwijkingsregel).
• Solitaire (vergunde) schuren	- Vergunde solitaire schuren aanduiden op de verbeelding, een 10%-uitbreidingsmogelijkheid aanhouden in combinatie met een bovenplanse

		sloop-bonusregeling (tot max. 100 m²) (afwijkingsregel).
• Bescherming van minder dan 10 m brede landschapselementen	-	Aan landschapselementen van de nog te maken basisinventarisatiekaart een ‘groene’ bestemming toekennen, ook als zij minder breed zijn dan 10 m (nieuw uitgangspunt).
• Inhoudsmaat voor woningen	-	Woningvolume verhogen van 750 m³ naar 1.000 m³ (incl. mogelijkheden voor mantelzorg).
• Opslag van hooibalen	-	Regeling verwerken in de planregels.
• Gebruiksregels (planregels) zo kort mogelijk houden	-	Uitwerken in overleg met adviesbureau.

Bijlagen:

1. Plan van Aanpak bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” (vastgesteld 3 maart 2015)

2. Beleids-check (overzichts-tabel)

Plan van Aanpak bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016"

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Terugblik: het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" 4
Inhoudelijk (de uitspraak nader beschouwd) 4
Het gevoerde proces 4
De gehele vernietiging 6
Uitgangspunten voor het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016" 8
Jurisprudentie 8
Plan-MER Berkelland 10
Bestemmingsplan: inhoudelijke aanpassingen 11
De beheersverordening als mogelijke tussenoplossing? 12
Restoptie: geen nieuw bestemmingsplan vaststellen 13
Oplossingsrichtingen 14
Agrarische bestemmingen: de ontwikkelruimte 14
Agrarische bestemmingen: overige aspecten 17
Bedrijfsmatige functies/bestemmingen 19
'Groene' bestemmingen 20
Bestemming 'Wonen' 20
Archeologische medebestemmingen 21
Reconstructiewetzones 21
Grondwaterbescherming 21
Overige lopende ontwikkelingen/actuele onderwerpen 22
Overzicht van nieuwe uitgangspunten (schematisch) 24
Risicoparagraaf 25
Juridisch risico 25
Financieel risico 25
Maatschappelijk risico 26
Proces 27
Communicatie (intern) 27
Communicatie (extern) 27
Financiële paragraaf 29
Externe advieskosten 29
Ambtelijke kosten 29

Planning 30
Bepalen uitgangspunten (Plan van Aanpak) 30
Aanbestedingstraject 30
Milieueffectrapportage 30
Bestemmingsplanprocedure 30

Bijlagen

- Brief mr. P.P.A. Bodden (Hekkelman Advocaten & Notarissen) van 1 december 2014;
- Conceptkaarten grondwaterbeschermingsgebieden Haarlo, Olden Eibergen, Noordijkerveen (Ontwerp Actualisatieplan Omgevingsverordening (december 2014)).

Inleiding

Op 26 juni 2013 stelde de gemeenteraad van Berkelland het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" vast. Dit bestemmingsplan bevatte een uniforme planologische regeling voor bijna het hele gemeentelijke buitengebied en was opgebouwd volgens de sinds enige jaren verplichte digitale systematiek. Het plan kwam tot stand na een zeer uitgebreid inventarisatie- en communicatietraject.

Tegen het vaststellingsbesluit werden veertien beroepschriften ingediend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling). In haar uitspraak van 27 augustus 2014 (nr. 201308008/1/R2) verklaarde de Afdeling er daarvan twaalf ongegrond of niet-ontvankelijk. Twee beroepschriften zijn echter gegrond verklaard. Daarvan ging er één over een recreatieobject aan de Bergweg in Neede, terwijl het andere beroepschrift betrekking had op de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven. Dit laatste beroepschrift is voor de Afdeling aanleiding geweest om het bestemmingsplan in zijn geheel te vernietigen.

Deze uitspraak betekent dat de gemeente opnieuw een bestemmingsplan moet opstellen voor haar buitengebied. Dit Plan van Aanpak gaat over de manier waarop dat proces kan worden aangegaan. Het is niet meer dan logisch dat het ook ingaat op de werkwijze bij de totstandkoming van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" en op de reden waarop waarom de Afdeling dit bestemmingsplan vernietigde. Tegen die achtergrond wil het Plan van Aanpak vervolgens een basis bieden voor een discussie over eventuele nieuwe uitgangspunten ten opzichte van het op 26 juni 2013 vastgestelde bestemmingsplan en oplossingsrichtingen voor een nieuw te maken bestemmingsplan. In dat verband zullen risicofactoren worden benoemd en wordt, voor zover dat op voorhand mogelijk is, een doorkijk gegeven naar de financiële aspecten en de planning.

Terugblik: het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012"

Met de uitspraak van 27 augustus 2014 is het totstandkomingsproces van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" afgesloten. De uitspraak vraagt om een terugblik op zowel de inhoud van het vernietigde bestemmingsplan als op het gevoerde proces. Beide aspecten komen in deze paragraaf aan de orde.

Inhoudelijk (de uitspraak nader beschouwd)

Zoals gezegd verklaarde de Afdeling twee van de in totaal veertien beroepschriften over het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" gegrond. Daarbij kan worden opgemerkt dat de twaalf ongegrond of niet-ontvankelijk verklaarde beroepschriften zich richtten op diverse onderdelen van het bestemmingsplan. Het ging daarbij soms om de bestemming die aan een concreet perceel was toegekend, maar ook wel over de regels uit het bestemmingsplan over bijvoorbeeld de bestemmingen "Bedrijf" en "Wonen". Verder zijn de beroepschriften over de zogenaamde 'witte vlekken' aan de Holtmaatsdijk (Haarlo) en de Walemaatweg (Geesteren) ongegrond verklaard, evenals de beroepsgronden die zich richtten op enige begripsbepalingen en het aanduiden van nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven via een zogenaamde 'specifieke aanduiding'. Samenvattend kan worden geconcludeerd dat de systematiek van het bestemmingsplan en de daarbij gekozen bestemmingen de goedkeuring van de Afdeling kon wegdragen.

De enige uitzondering op deze conclusie zit hem in de twee gegrond verklaarde beroepschriften. Daarbij had de gegrondverklaring van het beroepschrift over het recreatieobject aan de Bergweg in Neede vooral te maken met de werking van het overgangsrecht van het vorige bestemmingsplan uit 1974 in combinatie met het gebruik van het perceel sinds de jaren '90 (zie in de uitspraak onder r.o. 15.4). De uitspraak brengt met zich mee dat bij het maken van een nieuw bestemmingsplan voor het betrokken perceel moet worden uitgegaan van de bestemming "Recreatie – Recreatiewoning" en niet van de bestemming "Recreatie – Dagrecreatie".
De gegrondverklaring van het beroepschrift van enkele bewoners uit het landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Ruurlose Broek is echter veel ingrijpender. Niet alleen omdat dit beroep voor de Afdeling aanleiding was om het bestemmingsplan in zijn geheel te vernietigen, maar ook omdat dit verband hield met een belangrijk uitgangspunt in het bestemmingsplan: de ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven (m.n. veehouderijen). De uitspraak en de alsmaar voortschrijdende jurisprudentie over de relatie tussen milieueffectrapportages en bestemmingsplannen maken het nodig om bij dit onderwerp na te denken over andere uitgangspunten (zie verder onder 'Nieuwe uitgangspunten' en 'Oplossingsrichtingen').

Het gevoerde proces

Het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" kwam tot stand na een zeer uitgebreid inventarisatie- en communicatietraject. Hierbij is op verschillende manieren contact gelegd met de bewoners en gebruikers van het gebied. Ook is de gemeenteraad gedurende het proces op de hoogte gehouden van de voortgang van het proces en bijgepraat over de inhoud. Het op deze manier gezamenlijk doorlopen proces kan als volgt op hoofdlijnen worden weergegeven.

Allereerst is in 2009 toegewerkt naar de opstelling van een uitgangspuntennotitie. Dit document kwam tot stand met inbreng vanuit het gebied en gaf een eerste aanzet voor de planologische regeling in het nog te maken bestemmingplan. Na een inspraakprocedure stelde de gemeenteraad de uitgangspuntennotitie vast op 27 oktober 2009. Het college van B&W deed hetzelfde op 15 december 2009, dit met inbegrip van het amendement over de wijzigingsmogelijkheden voor agrarische bouwvlakken dat de gemeenteraad op 27 oktober unaniem had aangenomen.

Op basis van de vaststelling van de uitgangspuntennotitie door de gemeenteraad, is eind 2009 een begin gemaakt met de milieueffectrapportage (m.e.r.) die bij het maken van het bestemmingsplan moest worden doorlopen. Daarbij is inspraak verleend over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), een document dat aangaf welke milieuaspecten aan bod zouden komen in het milieueffectrapport (Plan-MER). De Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) heeft hierover op 10 februari 2010 een advies uitgebracht (rapportnummer 2360-25) dat later werd opgenomen in het Plan-MER.

Gaandeweg ontwikkelde zich echter steeds meer jurisprudentie over het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden in bestemmingsplannen waarbij een Plan-MER aan de orde was. Op 29 september 2010 heeft de portefeuillehouder de gemeenteraad uitgenodigd voor een Technisch Beraad op 7 oktober 2010. Dit Technisch Beraad ging over de werkwijze rondom de toekenning van agrarische bouwvlakken en is gehouden omdat bij het maken van het Plan-MER was gebleken welke grote betekenis de Natuurbeschermingswet (Nbw) hierop had. Bij dit Technisch Beraad werd via een presentatie uiteengezet dat de doorwerking van de Nbw en de aanwezigheid van Natura 2000-gebieden er voor zorgde dat het steeds moeilijker zou worden om bij het maken van een bestemmingsplan enige uitbreidingsruimte toe te kennen aan agrarische bedrijven/veehouderijen.
Juist tegen die achtergrond vond in 2011 een uitgebreide inventarisatie plaats van de ontwikkelingswensen van agrarische bedrijven. Daarbij gold het meenemen van de eerstvolgende concrete uitbreidingswens als uitgangspunt voor de vormgeving van het bouwvlak ('bouwvlak-op-maat'-principe'). Om deze informatie uit het gebied op te halen, ontvingen alle adressen met een agrarische bestemming een voorstel over het nieuwe bouwvlak. Als er sprake was van bedrijfsbeëindiging, ontvingen betrokkenen een voorstel over het omzetten van hun agrarische bouwvlak in een andere bestemming (meestal "Wonen" of "Bedrijf"). Het uitvoeren van deze inventarisatie en het verwerken van de vele honderden reacties in een voorontwerpbestemmingsplan nam het hele jaar 2011 in beslag.

Het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" lag ter inzage van 1 februari tot en met 27 maart 2012. Binnen deze acht weken durende inspraaktermijn zijn vijf inloopbijeenkomsten gehouden die zeer veel belangstelling trokken. Zowel de vele tijdens deze bijeenkomsten mondeling ingebrachte reacties als de 298 schriftelijke inspraakreacties zijn beoordeeld bij het opstellen van het ontwerpbestemmingsplan. Over de manier waarop dit is gedaan zijn de leden van de gemeenteraad op 11 december 2012 geïnformeerd tijdens een inloopmoment voorafgaand aan de raadsvergadering die op die datum plaatsvond.

De ter inzage legging van het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" en het bijbehorende Plan-MER is vervolgens bekendgemaakt op 18 december 2012. Het ontwerpbestemmingsplan met de bijlagen lag daarna ter inzage van 19 december 2012 tot en met 29 januari 2013. Binnen deze termijn werden 156 schriftelijke zienswijzen ingediend, terwijl na afloop daarvan nog 2 brieven met zienswijzen werden ontvangen.
De portefeuillehouder informeerde de Raadscommissie Ruimte hierover tijdens de commissievergadering van 20 maart 2013. Daarbij heeft hij ook melding gemaakt van het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. over het Plan-MER bij het ontwerpbestemmingsplan en over de betekenis van dat advies ten opzichte van de gemeentelijke wens om te komen tot een bestemmingsplan met ontwikkelruimte. De toelichting die hij daarbij gaf is op verzoek van de Commissie schriftelijk genotuleerd aan de hand van het al opgenomen videoverslag.
Tijdens de commissievergadering kondigde de portefeuillehouder aan dat aan de indieners van de zienswijzen de gelegenheid zou worden geboden om een mondelinge toelichting te geven op hun zienswijzen en de gemeentelijke beoordeling daarvan. Dit is gebeurd tijdens extra vergaderingen van de Raadscommissie Ruimte die plaatsvonden

op 10 en 18 april 2013. Wanneer de mondelinge toelichting daartoe aanleiding gaf, is deze verwerkt in de zienswijzennota.

Het raadsvoorstel over de gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" is op 12 juni 2013 behandeld door de Raadscommissie Ruimte. Vervolgens is het vrijwel raadsbreed aangenomen tijdens de raadsvergadering van 26 juni 2013. Tijdens de commissievergadering heeft de portefeuillehouder toegelicht dat het gelet op de rechtspraak best lastig zal worden om de in het bestemmingsplan verwerkte ontwikkelingsruimte te behouden, hoewel het nieuwe bestemmingsplan veel minder agrarische bouwvlakken kent dan de geldende bestemmingsplannen en hun gemiddelde omvang bovendien aanzienlijk kleiner is.

Tegen het raadsbesluit werden veertien beroepschriften ingediend. De Afdeling heeft deze op 17 juni 2014 ter zitting behandeld. In de vergadering van de Commissie Ruimte van 11 juni 2014 heeft de portefeuillehouder toegelicht dat met de indieners van het beroep vanuit het LOG Ruurlose Broek gesprekken liepen. Dit hield mede verband met de intrekking van de Reconstructiewet concentratiegebieden (Reconstructiewet) per 1 juli 2014 en de mogelijkheden die dat wellicht zou bieden om voor het Ruurlose Broek de aanduiding als LOG uit het bestemmingsplan te halen. Uiteindelijk hebben reclamanten hun beroep gehandhaafd zodat dit op 17 juni ter zitting is behandeld.

De gehele vernietiging

Zoals gezegd heeft de Afdeling het vastgestelde bestemmingsplan in zijn geheel vernietigd. De Afdeling deed dit omdat de maximale (uitbreidings)mogelijkheden in het bestemmingsplan volgens haar niet voldoende waren onderzocht in het Plan-MER. Met deze formulering geeft de Afdeling doorgaans aan dat de uitkomst uit het Plan-MER niet op zo'n manier is verwerkt in het bestemmingsplan dat significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden vanwege het bestemmingsplan op voorhand kunnen worden uitgesloten. In de uitspraak van 27 augustus 2014 wijst de Afdeling echter slechts zijdelings op de effecten van het bestemmingsplan op Natura 2000-gebieden. Het is dus niet helemaal duidelijk of zij van mening was dat het vastgestelde bestemmingsplan ook gelet op de Nbw te ruime uitbreidingsmogelijkheden toekende aan de agrarische bedrijven in het buitengebied van Berkelland.

De maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan zijn niet uitputtend onderzocht in het Plan-MER, omdat dit leidt tot scenario's die als louter theoretisch en onrealistisch kunnen worden gezien. Hierbij is echter een nadere onderbouwing opgenomen in het Plan-MER. Daarbij is aangegeven dat de uitkomsten van aanvullende doorberekeningen niet zouden verschillen van de uitkomsten van de scenario's die in het Plan-MER wel zijn onderzocht. Deze wezen immers al uit dat significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten. De onderbouwing waarom het bestemmingsplan dan toch kon worden vastgesteld is gebaseerd op de mogelijkheden voor mitigerende maatregelen zoals interne en externe saldering (zie onder 'Oplossingsrichtingen', optie 3). In de uitspraak van de Afdeling heeft het betoog op juist dit punt helaas geen plek gekregen.

De vraag leeft waarom de Afdeling het bestemmingsplan in zijn geheel vernietigde en niet volstond met de voor dit soort grote bestemmingsplannen gebruikelijke gedeeltelijke vernietiging van bijvoorbeeld de plandelen over de agrarische ontwikkelruimte. Op basis van de jurisprudentie lag een gehele vernietiging niet in de lijn der verwachting omdat die eigenlijk alleen is uitgesproken bij bestemmingsplannen over kleine(re) gebieden waarin de landbouwfunctie als vrijwel enige functie centraal stond. Voorbeelden daarvan zijn het geheel vernietigen van bestemmingsplannen voor één enkel agrarisch bouwvlak (een 'postzegelherziening') of voor gebieden met een bijzondere agrarische ontwikkeldoelstelling zoals een LOG. Het is niet duidelijk waarom de Afdeling op 27 augustus 2014 uitkwam op een gehele vernietiging van het bestemmingsplan "Berkelland Buitengebied 2012", omdat daarin immers ook veel andere ruimtelijke aspecten aan de

orde waren waartegen geen beroep was ingesteld of waarover de beroepen ongegrond werden verklaard. Hierbij moet worden vastgesteld dat de Afdeling haar keuze voor gehele vernietiging niet nader motiveert en bijvoorbeeld ook niet aangeeft waarom is afgezien van een veel minder rigoureuze gedeeltelijke vernietiging. Dit zou niet onlogisch zijn geweest nu met het geheel vernietigen van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" weer de oude bestemmingsplannen gaan gelden en deze juist veel meer uitbreidingsmogelijkheden bieden voor agrarische bedrijven dan het vernietigde bestemmingsplan. Tot aan het in werking treden van een nieuw bestemmingsplan zijn deze bestemmingsplannen het formele toetsingskader aanvragen om omgevingsvergunning vanuit het buitengebied.

De gehele vernietiging is daarnaast nog moeilijker te verklaren wanneer zij wordt afgezet tegen de uitspraak van de Afdeling van 1 oktober 2014 over het bestemmingsplan "Landelijk Gebied Zuid" van de gemeente Bergen (NH) (nr. 201307140/1/R1). In deze zaak besloot de Afdeling namelijk tot gedeeltelijke vernietiging van een bestemmingsplan waarvoor de gemeente helemaal geen Plan-MER had gemaakt, terwijl zij dat volgens de Afdeling wel had moeten doen. Tegen die achtergrond blijft het de vraag waarom de Afdeling het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" in zijn geheel vernietigde nu daarbij wel een Plan-MER was opgesteld en delen van het Plan-MER niet zijn bestreden in de beroepsprocedure.

Uitgangspunten voor het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016"

Terugkijkend op de totstandkoming van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" kan worden vastgesteld dat sprake is geweest van een uitgebreid gebiedsproces dat zich richtte op een bestemmingsplan met beperkte uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven. Uiteindelijk heeft dit proces geleid tot een situatie waarin de voorheen geldende bestemmingsplannen weer zijn gaan gelden. Dit laatste is alleen anders voor delen van het buitengebied die buiten het plangebied van het vernietigde bestemmingsplan lagen omdat daar al recente plannen golden (dit geldt voor sommige 'witte vlekken') en voor twee lokaties waar het vernietigde bestemmingsplan inmiddels was gewijzigd. Hierbij gaat het om de volgende wijzigingsplannen die al onherroepelijk waren voordat de Afdeling het 'moederplan' "Buitengebied Berkelland 2012" vernietigde:

- bestemmingsplan "Buitengebied 2012, wijziging 2013-1" (Bussinkdijk 3, Haarlo), gewijzigd 28 januari 2014;
- bestemmingsplan "Buitengebied 2012, wijziging 2013-2" (Lebbenbruggedijk 5, Borculo), gewijzigd op 11 maart 2014.

Deze wijzigingsplannen blijven gewoon gelden voor de betrokken lokaties.

Inhoudelijk gezien moet worden vastgesteld dat het bestemmingsplan is vernietigd omdat het voor agrarische bedrijven, en dan met name voor veehouderijen, ruimere uitbreidingsmogelijkheden bood dan kon worden toegestaan volgens de Nbw en de Plan-MER en de op dat punt voortschrijdende jurisprudentie. De gemeente moet bij het maken van een nieuw bestemmingsplan voor haar buitengebied rekening houden met dit aspect. Daarbij is het echter de grote vraag hoe dat dan zou moeten gebeuren zonder dat er een bestemmingsplan ontstaat dat nauwelijks of zelfs helemaal geen ontwikkelruimte biedt. Dit is momenteel een dilemma voor veel plattelandsgemeenten die bezig zijn (geweest) met het maken van een bestemmingsplan voor het buitengebied, zeker als zij in de bestaande situatie al te maken hebben met een te hoge stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden). Bijna zonder uitzondering buigen zij zich over de vraag hoe op basis van wetgeving en jurisprudentie een 'Raad van State'-proof bestemmingsplan mèt ontwikkelruimte kan worden opgezet. In dit hoofdstuk komt dit 'stikstofdilemma' aan de orde als belangrijk vraagstuk voor het formuleren van een nieuw uitgangspunt ten aanzien van de ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven. Hierover is contact gelegd met deskundigen en met organisaties en andere gemeenten die voor dezelfde vragen staan. Verder is de relevante jurisprudentie en de bijbehorende advisering van de Commissie m.e.r. gevolgd. Aan de hand van deze informatie wordt voor onder meer dit onderwerp beschreven aan welke oplossingsrichtingen kan worden gedacht als het gaat om de situatie in Berkelland.

Jurisprudentie

Bij een bestemmingsplan voor een gemeentelijk buitengebied moet een Plan-MER worden opgesteld als in het plangebied bijvoorbeeld sprake is van intensieve veehouderij of als significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden op voorhand niet kunnen worden uitgesloten. Bij het bepalen van het milieueffect van een bestemmingsplan moet daarbij worden uitgegaan van de maximale mogelijkheden die het plan biedt qua bebouwing en qua gebruik. In de afgelopen jaren is jurisprudentie ontwikkeld over de vraag hoe die maximale invulling van een bestemmingsplan moet worden bepaald en welk referentiepunt moet worden gebruikt voor het bepalen van de ontwikkeling die het bestemmingsplan toelaat.

Bij dit laatste is van belang geweest dat de Afdeling in haar jurisprudentie heeft bepaald dat het toekennen van ontwikkelruimte volgens de Nbw moet worden afgezet tegen de feitelijk legaal bestaande situatie zoals die bestaat op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan. Dit geldt alleen niet voor bedrijven waarvoor sindsdien een Nbw-vergunning is verleend of een milieuvergunning is afgegeven die ook is beoordeeld aan

de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. In die situaties geldt het vergunde gebruik als 'bestaand gebruik' in de zin van de Nbw.
Dit alles komt er kort gezegd op neer dat onbenutte mogelijkheden in een geldende milieuvergunning of een geldend bestemmingsplan volgens de Nbw niet als 'bestaand gebruik' mogen worden beschouwd en bij het maken van een nieuw bestemmingsplan dus niet gelden als al bestaand rechten die moeten worden overgenomen. Deze benadering leidt ertoe dat het toedelen van ontwikkelruimte voor agrarische bedrijven in een bestemmingsplan door de jaren heen aanzienlijk moeilijker is geworden dan voorheen het geval was. Dit is alleen mogelijk als kan worden uitgesloten dat de totale ontwikkelruimte in het hele bestemmingsplan niet leidt tot significante effecten op de Natura 2000-gebieden. Over de manier waarop dat kan worden geborgd, verschijnt in hoog tempo nieuwe jurisprudentie waaruit duidelijk wordt dat een bestemmingsplan op dit punt steeds gedetailleerder moet regelen.

Zoals gezegd moet de totale ontwikkelruimte in een bestemmingsplan worden bepaald aan de hand van de maximale invulling van de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Dit moet worden beschreven in een Plan-MER waarvan de conclusies vervolgens moeten worden doorvertaald in het bestemmingsplan. Daarbij is van belang dat de regels over het uitbreiden van agrarische bedrijven precies aansluiten op het Plan-MER. Als het bestemmingsplan meer ruimte biedt dan op basis van het Plan-MER kan worden toegestaan, dan leidt dat gegeven namelijk tot de conclusie dat de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan niet voldoende zijn onderzocht.

In een Plan-MER kan worden gewerkt met diverse scenario's over toekomstige ontwikkelingen binnen het plangebied. Deze scenario's moeten worden onderzocht en bijvoorbeeld doorgerekend op hun effect ten aanzien van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Hierbij leek de weinig vaste jurisprudentie ruimte te bieden voor het aanhouden van scenario's op basis van toekomstverwachtingen. De Afdeling accepteerde deze zogenaamde 'representatieve invulling van de maximale planologische mogelijkheden' nog in de uitspraak over het bestemmingsplan "Buitengebied 2010" van de gemeente Lochem (Afdeling 22 augustus 2012, nr. 201101467/1/R2). In de uitspraak over het bestemmingsplan "Buitengebied Zelhem" van 5 december 2012 gaf de Afdeling echter de aanzet voor een andere lijn in de jurisprudentie (Afdeling 5 december 2012, nr. 201109053/1/R2). De Afdeling gaf hierin namelijk aan dat in het Plan-MER moest worden uitgegaan van de maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, ook al is het niet waarschijnlijk dat deze volledig worden benut. In situaties waarin sprake is van een te hoge stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, levert deze benadering het beeld op dat het toekennen van enige noemenswaardige ontwikkelruimte in een bestemmingsplan vrijwel onmogelijk is. Een vaste lijn over de vraag wat volgens de Afdeling al dan niet aanvaardbaar was op basis toekomstverwachtingen voor het plangebied, was op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" echter nog niet te ontdekken[1].

Tegen deze achtergrond zoeken veel plattelandsgemeenten naar een manier om het Plan-MER juridisch correct te verwerken in het bestemmingsplan en daarbij toch nog ontwikkelruimte te bieden voor veehouderijen. De oplossing wordt dan gezocht in planregels die extra stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden moeten voorkomen en bedrijfsontwikkelingen alleen toelaten als aan dat uitgangspunt kan worden voldaan. In het Plan-MER moet dan bijvoorbeeld op bedrijfsniveau worden onderzocht of binnen de

[1] zie onder meer: S.M. van Velsen "Representatieve invulling van de maximale planologische mogelijkheden van een bestemmingsplan (deel 1). Een analyse van (recente) juriprudentie en rechtsvragen die zijn blijven bestaan", Tijdschrift voor Bouwrecht (TBR) mei 2013, pag. 412-421; S.M. van Velsen "Representatieve invulling van de maximale planologische mogelijkheden van een bestemmingsplan (deel 2). Een analyse van (recente) jurisprudentie en rechtsvragen die zijn blijven bestaan", TBR juni 2013, pag. 516-525; P.P.A. Bodden, "Bestemmingsplan buitengebied en agrarisch bouwblok: representatieve invulling van de maximale planologische mogelijkheden", Tijdschrift voor Agrarisch Recht (AR) juni 2013, pag. 201-202.

bestaande stikstofemissie nog mogelijkheden zijn voor ontwikkeling. Dit onderzoek zou zich dan moeten richten op 'interne saldering' (binnen de ammoniakruimte die een bedrijf heeft) of op 'externe saldering' (het uitwisselen van ammoniakrechten tussen bedrijven). Dat het niet eenvoudig is om zelfs dan een bestemmingsplan op te stellen waarmee de Afdeling kan instemmen, blijkt onder meer uit de uitspraak over het bestemmingsplan "Buitengebied Westerveld" (Afdeling 6 augustus 2014, nr. 201207794/1/R4). In dit bestemmingsplan was als strijdig gebruik aangemerkt het gebruik van gebouwen ten behoeve van de uitbreiding van de bestaande veestapel waarbij een toename plaatsvindt van de stikstofemissie van het betreffende agrarische bedrijf die kan zorgen voor een significant negatief effect op Natura 2000-gebieden. Op dit verbod werd vervolgens de uitzondering gemaakt voor uitbreidingen van de veestapel waarvan kan worden aangetoond dat deze niet leiden tot nadelen voor de natuurgebieden. De Afdeling heeft niet kunnen instemmen met de gekozen opzet, onder meer omdat de gebruiksmogelijkheden van het bestemmingsplan afhankelijk worden gesteld van het verkrijgen van een Nbw-vergunning en het bestemmingsplan zèlf daarom op voorhand onvoldoende rechtszekerheid biedt.

Deskundigen buigen zich momenteel over een aanpak die de gemeente Leeuwarden koos in haar bestemmingsplan "Leeuwarden – Buitengebied". De Commissie m.e.r. gaf een redelijk positief advies af over het bijbehorende Plan-MER, maar merkt in haar communicatie wel op dat het bestemmingsplan niet is getoetst door de Afdeling. Omdat tegen dit bestemmingsplan geen beroep is ingesteld, zal dit ook niet gebeuren en blijft de hamvraag bestaan of de Leeuwarder variant 'Raad van State'-proof is.
De ontwikkelingsruimte wordt in het bestemmingsplan "Leeuwarden – Buitengebied" overigens vormgegeven door uit te gaan van de begrippen uit de Nbw maar daar een eigen 'ruimtelijk' doel aan te koppelen. Ook hierbij staat centraal dat agrarische gebruiksvormen die een significant negatief effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden strijdig zijn met het bestemmingsplan. Dit is alleen anders als het gaat om bestaand gebruik in de zin van de Nbw, als een Nbw-vergunning is verleend of als het voor de Nbw bevoegde gezag heeft aangegeven dat geen Nbw-vergunning noodzakelijk is. Een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden is in de Leeuwardense variant dus ook niet toegestaan.

3.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van het houden van vee, zodanig dat er sprake is van een negatief effect op een Natura 2000-gebied door stikstofdepositie, met dien verstande dat tot een strijdig gebruik met deze bestemming niet wordt aangemerkt:
   - het bestaand gebruik, waarbij als referentiedatum voor het bestaand gebruik, in afwijking van het bepaalde in artikel 1, sub 20, wordt verstaan de referentiedata die zijn genoemd in bijlage 4 bij deze regels, of;
   - het gebruik dat vergund is door middel van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, dan wel het gebruik waarvan het bevoegd gezag verklaard heeft dat een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 niet noodzakelijk is;

planregel bestemmingsplan "Leeuwarden - Buitengebied" (niet door de Afdeling beoordeeld)

Plan-MER Berkelland

Bij het maken van een Plan-MER is het een belangrijk gegeven dat de Natura 2000-gebieden in de omgeving van Berkelland te maken hebben met een overschrijding van de zogenaamde 'kritische depositiewaarden'. Het gaat hierbij om beschermde natuurgebieden die soms tot op 25 km afstand van Berkelland liggen. Op het gebied van stikstofdepositie zijn deze natuurgebieden daardoor overbelast en mogen zij vanuit de Nbw niet nog meer worden belast. Om te kunnen voldoen aan de Nbw, moet een bestemmingsplan elke toename van stikstofdepositie dus uitsluiten. Ontwikkeling van veehouderijbedrijven is daarom alleen mogelijk binnen het bestaande emissieplafond (interne/externe saldering). Het is daarbij allereerst van groot belang dat in een Plan-MER wordt bepaald of er überhaupt sprake is van enige ruimte binnen het stikstofplafond. Als dat niet duidelijk wordt gemaakt op basis van een inventarisatie en

analyse per individueel agrarisch bedrijf, dan is ook een algemene planregeling voor uitbreiding van veehouderijen niet houdbaar.

De uitkomsten van een Plan-MER moeten worden verwerkt in de planologische regeling van het bestemmingsplan. Wanneer de conclusie is dat toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden moet worden uitgesloten, dan moet dat beginsel worden doorvertaald in de planregels van het bestemmingsplan. Dit zou kunnen door uitbreiding van de veestapel te verbieden als dat gepaard gaat met een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Uitbreiding van de veestapel zou wel kunnen worden toegelaten via een interne of externe salderingsconstructie waarbij de stikstofruimte van het eigen bedrijf of een ander bedrijf wordt ingezet. Per saldo zal echter geen toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden mogen plaatsvinden.

Een complicerende factor bij het maken van een Plan-MER kan zijn dat bij het bepalen van het milieueffect op beschermde gebieden wellicht ook rekening moet worden gehouden met de effecten die andere plannen daarop al hebben. In haar beoordeling van het bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Doetinchem geeft de Afdeling daarover aan dat beoordeling van deze 'cumulatieve effecten' in dat geval niet nodig was omdat het daarbij gaat om andere onzekere gebeurtenissen in naburige gemeenten (uitspraak 5 november 2014, nr. 201308949/1/R2, r.o. 39.10). Daarmee is echter nog niet gezegd dat ontwikkelingen die wel kunnen worden verwacht niet hoeven te worden meegenomen bij het bepalen van het cumulatieve milieueffect van een te maken bestemmingsplan.
Verder kan in een Plan-MER ook worden onderzocht of een oplossing kan worden gevonden in het invoeren van zoneringen of het maximaliseren van bijvoorbeeld het aantal bedrijfsuitbreidingen. Daarbij zal echter voorop blijven staan dat het bestemmingsplan niet mag leiden tot een toename van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden. Dit betekent dat op elke zonering of maximaliseringsregeling wel iets valt af te dingen omdat eerst duidelijk moet zijn of er ruimte bestaat voor bedrijfsuitbreidingen. Dit vraagt op welke manier dan ook om uitgebreid onderzoek in het kader van het Plan-MER.

Bestemmingsplan: inhoudelijke aanpassingen

De uitspraak van 27 augustus 2014 komt er in wezen op neer dat het vernietigde bestemmingsplan te ruime ontwikkelingsmogelijkheden bood voor agrarische bedrijven. Voor dit belangrijke thema moet dus een nieuw uitgangspunt worden genomen. Tegen de achtergrond van de huidige wetgeving en jurisprudentie is het onontkoombaar dat hierbij een koers wordt ingezet die uitgaat van de feitelijk bestaande situatie en alléén ontwikkelingsmogelijkheden biedt zolang de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden niet toeneemt. Een constructie zoals die is gekozen in Leeuwarden komt daarbij nadrukkelijk in beeld. Dit kan overkomen als het 'op slot' zetten van agrarische bedrijven door de gemeente maar komt vooral voort uit de doorwerking die de Nbw nu eenmaal heeft bij het maken van bestemmingsplannen. De oplossingsrichtingen over dit onderwerp komen in het volgende hoofdstuk afzonderlijk aan bod.

Afgezien van het 'stikstofdilemma', geeft de uitspraak ook op andere onderdelen aanleiding voor aanpassingen ten opzichte van het vernietigde bestemmingsplan. Zo zou kunnen worden afgezien van het aanduiden van het Ruurlose Broek als LOG vanwege de intrekking van de Reconstructiewet, de nieuwe Omgevingsverordening Gelderland en het gegeven dat in dit gebied geen intensieve veehouderij aanwezig is. Verder komt het logisch voor om de gegrondverklaring van het beroep over het recreatieobject aan de Bergweg in Neede te verwerken door toekenning van de bestemming "Recreatie – Recreatiewoning".

Verder is sinds de vaststelling van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" nieuw ruimtelijk beleid vastgesteld dat van belang is voor de inhoud van het nieuw te maken bestemmingsplan. Ook zijn er aanpassingen in de regelgeving doorgevoerd die wellicht vragen om een andere redactie van planregels. Op landelijk niveau valt hierbij te denken aan de al genoemde intrekking van de Reconstructiewet, maar ook aan de aanpassing van de digitale systematiek (IMRO2012 i.p.v. IMRO2008). Verder zijn er inmiddels nieuwe regels verschenen over het vergunningsvrij bouwen/gebruiken van gebouwen voor bijvoorbeeld mantelzorg, terwijl de NGE-systematiek voor het bepalen van de omvang van agrarische bedrijven door het Landbouweconomisch Instituut (LEI), onderdeel van Wageningen UR, is omgebouwd tot een vergelijkbare SO-methodiek (Standaardopbrengst). Dit soort ontwikkelingen kunnen hun weerslag hebben op de tekst van het nieuw te maken bestemmingsplan, zonder echter tot fundamenteel andere keuzes of uitgangspunten te komen. Ook kan in de toelichting van het nieuw te maken bestemmingsplan nog aandacht wordt besteed aan het ruimtelijk beleid van de Duitse overheidsinstanties (o.m. Regionalplan Münsterland).
Ook hebben de provinciale Omgevingsvisie Gelderland (vastgesteld 9 juli 2014) en Omgevingsverordening Gelderland (vastgesteld 24 september 2014) gevolgen voor de verbeelding en de regels van het nieuw te maken bestemmingsplan. Hierbij gaat het niet alleen over de landbouwfunctie, maar ook over het beleid en de regels over het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Verder kent de nieuwe provinciale regelgeving niet langer regels over niet-agrarische bedrijvigheid en functieverandering omdat daarvoor landelijke regels zijn opgesteld (Rijksladder voor duurzame verstedelijking). Ten aanzien van de landbouwsector is van belang dat de Omgevingsverordening eisen stelt aan de ontwikkelingsmogelijkheden voor zowel de grondgebonden veehouderij als de intensieve veehouderij. Deze eisen worden momenteel uitgewerkt en moeten na provinciale vaststelling uiteindelijk worden verwerkt in bestemmingsplannen, iets wat overigens ook aan de orde zou zijn geweest als het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" niet in zijn geheel zou zijn vernietigd.

Tenslotte is het gemeentelijk beleid ook op onderdelen aangepast. Hierbij valt onder meer te denken aan het beleid voor kleinschalige en ondergeschikte horeca in het buitengebied dat in het nieuw te maken bestemmingsplan kan worden verwerkt.

Naast het verwerken van aanpassingen in regelgeving en beleid is het ook wenselijk dat in het nieuwe te maken bestemmingsplan de ervaringen worden verwerkt die al waren opgedaan met het vernietigde bestemmingsplan. In de periode dat het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" in werking was, moesten (bouw)plannen daaraan worden getoetst. Daarbij is af en toe gebleken dat sommige planregels nog konden worden verbeterd en/of verduidelijkt. Dit soort verbeterpunten, waarbij het in de regel gaat over grammaticale aanpassingen, kunnen worden meegenomen in het nieuw te maken bestemmingsplan. Ook kunnen kleine onvolkomenheden op de verbeelding worden gecorrigeerd, terwijl actuele ontwikkelingen ook een plek kunnen krijgen. Bij dit laatste valt bijvoorbeeld te denken aan het beëindigen van de algenkwekerij aan De Heure waardoor dus niet langer een eigen planologische regeling hoeft te worden aangehouden.

De beheersverordening als mogelijke tussenoplossing?

Bij het zoeken naar oplossingsrichtingen kan ook worden gekeken naar een ander instrument dan het bestemmingsplan. In dat opzicht kan bijvoorbeeld de vraag worden gesteld of het vaststellen van een beheersverordening een tussenoplossing kan zijn voorafgaand aan de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan.

Daarbij is van belang dat de beheersverordening in artikel 3.38 Wro wordt gepresenteerd als alternatief voor een bestemmingsplan voor "... die delen van het grondgebied van de gemeente waar geen ruimtelijke ontwikkeling wordt voorzien". In een beheersverordening kan voor dat soort gebieden "... het beheer... overeenkomstig het bestaande gebruik..."

worden geregeld. Net als in een bestemmingsplan kunnen in een beheersverordening afwijkingsregels worden opgenomen. Wijzigingsregels voor bijvoorbeeld het aanpassen van de verbeelding (plankaart) of de bestemming zijn echter niet toegestaan. Dit komt er op neer dat het instrument 'beheersverordening' minder flexibiliteit kan bieden dan een bestemmingsplan en vooral de bestaande situatie vastlegt.

De beheersverordening is als wettelijke figuur ingevoerd om zonder het voeren van een lange procedure een ruimtelijk regime te kunnen vastleggen in gebieden waar weinig ruimtelijke ontwikkeling is te verwachten. Zo hoeft volgens de wet niet eerst een (voor)ontwerp ter inzage te worden gelegd, terwijl bij het maken van een beheersverordening niet hoeft te worden gewerkt met het digitale instrumentarium zoals dat voor bestemmingsplannen is ingevoerd. Verder kan tegen het vaststellen van een beheersverordening geen bezwaar of beroep worden ingesteld. Bij dit laatste is het overigens wel zo dat de rechter een vastgestelde beheersverordening indirect kan toetsten aan de hand van een beroep tegen een omgevingsvergunning die op basis van de beheersverordening is verleend.
Wel moet een beheersverordening net als een bestemmingsplan blijk geven van een goede ruimtelijke ordening. Daarbij moet onder meer tot uiting komen dat in het plangebied geen ruimtelijke ontwikkeling wordt voorzien. Verder geldt de plan-MER-plicht voor een beheersverordening net zo als bij een bestemmingsplan zodat ook bij een beheersverordening een plan-MER vereist kan zijn.
Het inzetten van een beheersverordening als tussenoplossing is echter weinig zinvol als daarvoor eerst een Plan-MER moet worden opgesteld. Wanneer immers een Plan-MER is opgesteld, dan kan op die basis immers ook een bestemmingsplan in procedure worden gebracht. Een beheersverordening als eventuele tussenoplossing zou daarom eigenlijk alleen zinvol kunnen zijn als in die beheersverordening geen plan-MER-plichtige onderdelen worden meegenomen.

Restoptie: geen nieuw bestemmingsplan vaststellen

Als het niet mogelijk is om een bestemmingsplan vast te stellen met de gewenste ontwikkelingsruimte, dan komt ook de vraag in beeld of het een optie is om voorlopig geen nieuw bestemmingsplan vast te stellen en te wachten op nieuwe wetgeving die wellicht meer ruimte biedt. Duidelijk is dat deze optie niet in lijn is met de opdracht vanuit de Wro om voor het gemeentelijk grondgebied te voorzien in actuele en digitaal beschikbare bestemmingsplannen. Verder zijn er geen signalen die er op wijzen dat de in voorbereiding zijnde Omgevingswet of de nieuwe Wet natuurbescherming een oplossing bieden voor het 'stikstofdilemma'. Dit heeft er vooral mee te maken dat deze nieuwe wetten net als de bestaande wetgeving moeten voldoen aan de Europese richtlijnen. Omdat dit ook geldt voor de Programmatische Aanpak Ammoniak Stikstof (PAS), zijn er op dit moment geen voortekenen die er op duiden dat er in de komende jaren meer mogelijkheden zullen ontstaan voor het maken van een 'Raad van State'-proof bestemmingsplan met de door Berkelland tot nu t2oe gewenste mate van ontwikkelruimte.

Oplossingsrichtingen

In deze paragraaf worden de uitgangspunten voor het nieuw te maken bestemmingsplan meer inhoudelijk beschouwd. Daarbij geldt als vertrekpunt dat de lijn uit het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" van toepassing blijft, tenzij in dit document voor een concreet onderwerp een nieuw uitgangspunt wordt geformuleerd. Verder gaat het Plan van Aanpak niet zover dat het bijvoorbeeld al een pasklare planregel presenteert maar geeft het de gekozen benadering aan. In het te maken bestemmingsplan wordt deze benadering vervolgens vertaald in de planregels, in de plantoelichting of op de verbeelding.

Agrarische bestemmingen: de ontwikkelruimte

Nu het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" geheel is vernietigd, zal voor het gemeentelijk buitengebied een nieuw bestemmingsplan moeten worden vastgesteld. Met name vanwege het 'stikstof-dilemma' zal dit nieuwe bestemmingsplan niet meer ontwikkelingsruimte mogen bieden dan een bijbehorende Plan-MER toelaat. Met andere woorden: er mag geen licht zitten tussen het zeer uitvoerige Plan-MER en de juridische regeling in het bestemmingsplan. Dit leidt tot een zeer gedetailleerde set van planregels waarin tot uitdrukking komt dat er in ieder geval geen sprake mag zijn van een toenemende stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Alleen dan kan een bestemmingsplan 'Raad van State'-proof zijn en wellicht toch nog enige ruimte bieden voor de ontwikkeling van (agrarische) bedrijven.

Over dit complexe thema is juridisch advies ingewonnen. De weerslag daarvan ziet u in de brief van mr. P.P.A. Bodden (Hekkelman Advocaten & Notarissen) die als bijlage aan dit Plan van Aanpak is toegevoegd. Op basis van de inmiddels voorhanden zijnde jurisprudentie en vakliteratuur worden daarin de volgende drie oplossingsrichtingen benoemd waar het gaat om de planologische regeling van veehouderijbedrijven.

1. *'Op slot zetten' van de veehouderij*
   Deze optie gaat uit van het op slot zetten van bestaande veehouderijen in het plangebied. Op basis van de Nbw lijkt zij juridisch houdbaar omdat zij iedere toename van stikstof op Natura 2000-gebieden voorkomt. Wel moet per veehouder worden bepaald wat de bestaande, feitelijke, legale situatie is op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan. Op die manier kan aan de hand van de bijbehorende dieraantallen en diersoorten worden vastgelegd hoe groot de bijbehorende ammoniakemissie per bedrijf is. Als referentiekader voor het Plan-MER en het bestemmingsplan mag dus niet zonder meer worden uitgegaan van de vergunde situatie.

   Om de in beeld gebrachte situatie sluitend vast te leggen in een bestemmingsplan, mogen in de planregels overigens geen flexibiliteitsbepalingen worden opgenomen voor het uitbreiden van de dieraantallen of het veranderen van diersoorten. Deze zouden immers toch weer kunnen leiden tot significant nadelige gevolgen voor overbelaste Natura 2000-gebieden en dus niet voldoen aan de Nbw. Deze optie leidt al met al tot een planregeling die binnen de agrarische bestemmingen en de strak begrensde bouwvlakken een bouwverbod hanteert voor het uitbreiden van bebouwing ten behoeve van meer dierplaatsen. De Afdeling heeft deze constructie op 24 september 2014 geaccepteerd ondanks beroepen van de ZLTO en individuele agrarische bedrijven (Buitengebied Zundert, nr. 201210299/1/R3).

4.2 Bouwregels

4.2.1 Algemeen

4.2.1.1 Toegestane bebouwing

Op de voor **'Agrarisch-Agrarisch bedrijf'** aangewezen gronden mag uitsluitend worden gebouwd ten dienste van de bestemming en wel:

a. agrarische bedrijfsgebouwen;
b. kassen;
c. teeltondersteunende voorzieningen;
d. bedrijfsgebouwen ter plaatse van de aanduiding **'horeca'**, **'tuincentrum'** en **'specifieke vorm van horeca-ijssalon'**;
e. een bedrijfswoning, tenzij de anduiding **'-bedrijfswoning'** op de planverbeelding is opgenomen;
f. bijbehorende bouwwerken bij de bedrijfswoning;
g. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

4.2.1.2 Bouwverbod

Ter plaatse van de volgende aanduidingen is het niet toegestaan te bouwen:

a. ter plaatse van de aanduiding **'intensieve veehouderij'** binnen de **'reconstructiewetzone-extensiveringsgebied'** en **'reconstructiewetzone-verwevingsgebied'** indien er sprake is van een uitbreiding van het aantal dierplaatsen;
b. ter plaatse van de aanduiding **'specifieke vorm van agrarisch-voormalig agrarisch bedrijf'**;

De overige bepalingen in ***artikel 4 lid 2.2 artikel 4 lid 2.3*** en ***artikel 4 lid 2.5*** zijn dan ook hier niet van toepassing.

voorbeeld bestemmingsplan "Buitengebied" (gemeente Zundert)

2. *Opnemen van een planregeling die uitbreiding in ammoniakdepositie verbiedt*
Bij deze optie wordt in de planregels een specifiek gebruiksverbod opgenomen. Dit gebruiksverbod geeft dan aan dat het verboden is om het gebruik van gronden en bouwwerken te wijzigen ten opzichte van het bestaande gebruik als een dergelijke wijziging leidt tot een toename in de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Bij deze werkwijze moet in de planregels een tabel worden opgenomen die per veehouderij de ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden aangeeft in de referentiesituatie.
Het is op dit moment nog wel de vraag of op basis van deze tabel een juridisch sluitende salderingsregeling kan worden opgezet die zich richt op het overdragen van ammoniakemissies/deposities tussen Berkellandse bedrijven zonder dat daarbij sprake is van een 'per saldo'-toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Wel kunnen bij deze oplossingsrichting 'bouwvlakken op maat' worden toegekend omdat significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden worden ondervangen door het specifieke gebruiksverbod.

Deze tweede oplossingsrichting is door de gemeente Tynaarlo gebruikt in haar bestemmingsplan voor het buitengebied. De Afdeling heeft de gekozen planregeling geaccepteerd in haar uitspraak van 29 oktober 2014 (Buitengebied Tynaarlo, nr. 201307656/1/R4). Dit wil echter nog niet zeggen dat deze overal toepasbaar is omdat de Afdeling bij een anders geformuleerd beroepschrift wellicht tot een ander oordeel zou zijn gekomen. Niettemin is de planregeling van Tynaarlo een voorbeeld van de manier waarop het stikstofdillema zou kunnen worden opgepakt in een bestemmingsplan. Volgens deskundigen is deze regeling echter nog niet volmaakt, maar lijkt zij wel enige ontwikkelruimte te kunnen bieden op voorwaarde dat deze goed wordt onderbouwd in het Plan-MER.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemeen

Ter plaatse van de aanduiding 'monumentale boom' mogen geen bouwwerken worden gebouwd.

3.2.2 Bedrijfsgebouwen en overkappingen bij bedrijfsgebouwen

Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen en overkappingen bij bedrijfsgebouwen gelden de volgende regels:

a. de bedrijfsgebouwen en overkappingen bij bedrijfsgebouwen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd. Onder gebouwen zijn kassen begrepen tot een oppervlakte van maximaal 500 m^2, dan wel de bestaande oppervlakte indien deze meer bedraagt;

b. de oppervlakte van gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren mag per agrarisch bedrijf ten hoogste de bestaande oppervlakte bedragen, met dien verstande dat een grotere oppervlakte is toegestaan indien er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie van het betreffende bedrijf;

voorbeeld bestemmingsplan "Buitengebied Tynaarlo" (gemeente Tynaarlo)

3. *Met een beroep op artikel 19 kd van de Natuurbeschermingswet stellen dat het bestemmingsplan geen significant verstorende effecten kan hebben door het toepassen van schone stalsysteemtechnieken (in Plan-MER/passende beoordeling aantonen dat bestemmingsplan uitvoerbaar is)*
Deze oplossingsrichting gaat niet zozeer uit van een beperking van de uitbreidingsmogelijkheden in de planregels. Zij geeft in de passende beoordeling, die deel uitmaakt van het Plan-MER, op basis van berekeningen aan dat er geen sprake is van een toenemende ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden vanwege het toepassen van schone stalsysteemtechnieken. Het toepassen daarvan wordt echter niet voorgeschreven in de planregels maar overgelaten aan de Nbw-vergunning. Omdat het bestemmingsplan zèlf dus geen waarborg biedt voor een hogere ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden, is het maar de vraag of de Afdeling dit accepteert of dat zij het ziet als het ontoelaatbaar vooruitschuiven van de Nbw-toetsing. Een uitspraak van 5 november 2014 heeft namelijk uitgewezen dat zij de borging van de te treffen maatregelen in het bestemmingsplan van groot belang acht (Buitengebied Doetinchem, nr. 201308949/1/R2). Verder heeft de gemeente Barneveld dit systeem toegepast in haar bestemmingsplan voor het buitengebied. De Afdeling hield onlangs haar zitting over de ingediende beroepschriften en komt waarschijnlijk binnenkort met een uitspraak over dit bestemmingsplan.

Uit de brief die als bijlage aan dit Plan van Aanpak is toegevoegd komt naar voren dat de eerste oplossingsrichting vanuit juridisch opzicht de meest veilige is. Bij optie 2 moet immers worden gezocht naar de juridisch juiste manier om de onderlinge saldering te verwerken, terwijl optie 3 op gespannen voet lijkt te staan met het uitgangspunt dat het bestemmingsplan waarborgen moet bevatten ter bescherming van Natura2000-gebieden. Dit laatste maakt dat de oplossingsrichting 3 moet worden afgeraden.
Hierbij moet worden opgemerkt dat het de vraag is of de landelijke Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) ruimte gaat bieden voor het toedelen van ammoniakrechten aan ontwikkelingsgerichte bedrijven via een bestemmingsplan. De PAS, waarvan het ontwerp op 10 januari 2015 ter inzage is gelegd, treft namelijk geen voorziening die daarop toeziet en reserveert er ook geen ontwikkelingsruimte voor. Op grond van artikel 19j Nbw en artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn moet daarom nog steeds een Plan-MER worden opgesteld en bij een mogelijk toenemende stikstofdepositie een passende beoordeling worden uitgevoerd.

Bij alle drie oplossingsrichtingen is van belang dat het (min of meer) op slot zetten van veehouderijbedrijven een planschaderisico met zich meebrengt. De omvang hiervan is op voorhand moeilijk te bepalen. Wel kan daarbij van belang zijn dat de gemeente al sinds 2011 te kennen heeft gegeven dat het bij een nieuw te maken bestemmingsplan moeilijk zal zijn om ruimte te bieden voor ontwikkeling. Verder is een nieuw bestemmingsplan nog niet direct in werking zodat de veehouderijen nog enige tijd hebben om binnen de nu geldende kaders invulling te geven aan hun plannen, iets wat overigens een bijkomende complicatie is bij het maken van analyses voor een Plan-MER. Hoe dit alles uitpakt is wellicht inzichtelijk te maken in een planschaderisicoanalyse. Om het planschaderisico in te perken, is het in ieder geval raadzaam om een nieuw uitgangspunt voor de veehouderij na bestuurlijke vaststelling direct breed bekend te maken via publicaties en/of gerichte brieven aan de agrarische bedrijven. Het planschaderisico doet zich bij de oplossingsrichtingen 1 en 2 op dezelfde manier voor omdat deze allebei starten vanuit het beperken van de ammoniakemissie tot de bestaande situatie.

Verder valt op voorhand in te schatten dat een nieuw vast te stellen bestemmingsplan aan ontwikkelingsgerichte veehouderijen niet zoveel ontwikkelruimte kan bieden dat zij hun eerstvolgende uitbreidingsplan kunnen realiseren. Deze bedrijven hebben hun 'ammoniakruimte' namelijk vaak al benut door het inzetten van emissiereducerende technieken. Ook is het omschakelen naar een andere diersoort of het uitbreiden van dieraantallen vaak niet meer toe te staan zonder een herziening van het bestemmingsplan voor het betrokken bedrijf (incl. Plan-MER). Het is dus onontkoombaar dat een bestemmingsplan zonder al te veel ontwikkelingsruimte in de toekomst zal leiden tot een toename van perceelsgerichte bestemmingsplanherzieningen ('postzegelplannen') of buitenplanse afwijkingen (Wabo) voor juist de ontwikkelingsgerichte bedrijven. Dit leidt voor de betrokken ondernemers tot meer procedures dan wij als gemeente wenselijk vinden, hoewel voor de grotere veehouderijen ook nu al meestal een uitgebreide procedure nodig is voor het verkrijgen van een Nbw-vergunning. Dit effect ten aanzien van noodzakelijke vervolgprocedures laat zich het meest voelen als agrarische bedrijven volgens oplossingsrichting 1 op slot worden gezet, gesteld dat het lukt om een goede salderingsregeling op te zetten in de lijn van oplossingsrichting 2. Daarbij zal een bestemmingsplan met een salderingsregeling waarschijnlijk tot meer draagvlak leiden bij de agrarische sector.

Risico's	Oplossingsrichting 1	Oplossingsrichting 2	Oplossingsrichting 3
Juridisch risico	- (laagst)	+	++ (zeer hoog)
Planschaderisico	+	+	+
Nadelen			
Vervolgprocedures	+ (grootst)	0	?
Draagvlak	- (laagst)	+ (hoogst)	?

Agrarische bestemmingen: overige aspecten

De Omgevingsverordening Gelderland bevat een aantal regels waarmee rekening moet worden gehouden bij het maken van een nieuw bestemmingsplan. Daarbij moet worden opgemerkt dat de beoogde nieuwe regeling over uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven nog niet definitief is vastgelegd in de tekst van de verordening zoals die op 24 september 2014 is vastgesteld. De provincie werkt deze uit in overleg met de gemeenten, een proces dat momenteel loopt en uiteindelijk wordt vastgelegd in een aanpassing van de provinciale verordening. Zoals het er zich nu naar uit laat zien, laat de beoogde provinciale regeling zich echter moeilijk vertalen in een generiek bestemmingsplan voor een gemeentelijk buitengebied omdat daarin maar moeilijk uitbreidingsruimte kan worden verwerkt. Het ziet er daarom naar uit de regeling uit de nog aan te passen verordening vooral relevant wordt als kaderstelling voor individuele bedrijfsuitbreidingen.

Naast dit onderwerp, bevat de Omgevingsverordening Gelderland in paragraaf 2.5 echter ook een aantal bepalingen over de veehouderijsector die nu al relevant zijn. Schematisch gezien gaat het daarbij over de volgende onderwerpen:

Grondgebonden veehouderijbedrijven (art. 2.5.2. Omgevingsverordening Gelderland)	
• Agrarisch gebied	**Nieuwvestiging** is alleen toegestaan als er sprake is van (art.2.5.2.1): - verbetering van de landbouwstructuur èn aangetoond is dat hervestiging op een bestaand agrarisch bouwperceel ondoelmatig is; - verplaatsing van een bestaand bedrijf op initiatief van de overheid t.b.v. ruimtelijk doel/algemeen belang; - ruimtelijke aanvaardbaarheid/goede landschappelijke inpassing.
	Uitbreiding van een grondgebonden veehouderijtak alleen toegestaan als er sprake is van (art.2.5.2.2): - ruimtelijke aanvaardbaarheid/goede landschappelijke inpassing; - (melk)rundveehouderijen er geen sprake is van omschakeling en de uitbreiding is gebaseerd op een grondgebruiksplan.

Niet-grondgebonden veehouderij (art. 2.5.3 t/m art. 2.5.6. Omgevingsverordening Gelderland)	
• Agrarisch gebied **(art. 2.5.3)**	De bepalingen over de uitbreiding van niet-grondgebonden veehouderij gelden niet voor niet-grondgebonden (melk)rundveebedrijf en (melk)rundveetakken. Bestemmingen staan de **uitbreiding t.b.v. het houden van één of meer runderen** niet toe als er sprake is van niet-grondgebonden (melk)rundveebedrijven en niet-grondgebonden (melk)rundveetakken.
• Agrarisch gebied / Verwevingsgebied **(art. 2.5.4)**	**Nieuwvestiging** van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven wordt niet toegestaan. **Uitbreiding** van een niet-grondgebonden veehouderijtak is mogelijk tot een agrarisch bouwperceel van ten hoogste 1,0 ha.
• Agrarisch gebied / Extensiveringsgebied **(art. 2.5.5)**	**Nieuwvestiging** van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven wordt niet toegestaan. **Uitbreiding van bebouwing** van een niet-grondgebonden veehouderijtak wordt alleen toegestaan als: - de extra bebouwing noodzakelijk is i.v.m. dierwelzijn; - het bedrijf een omvang heeft van 70 NGE, waarvan minimaal 40NGE voortkomt uit de niet-grondgebonden veehouderijtak, en deze minimale bedrijfsomvang/omvang niet-grondgebonden tak al bestond op 5 april 2005 (datum vaststelling Reconstructieplan A&L).
• Agrarisch gebied / Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) **(art. 2.5.6)**	**Nieuwvestiging** van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven wordt alleen toegestaan voor ondernemers die vóór 14 mei 2013 een VIV-beschikking hadden ontvangen en een verzoek om planologische medewerking bij de gemeente hadden ingediend. **Uitbreiding** van een niet-grondgebonden veehouderijtak is mogelijk tot een agrarisch bouwperceel van ten hoogste 1,5 ha.

Uit de bovenstaande schema's komt naar voren dat het reconstructiebeleid vooralsnog is overgenomen in de Omgevingsverordening, maar al wel is aangevuld met regels die toezien op de grondgebonden veehouderij. Zo is de nieuwvestiging van grondgebonden veehouderij alleen nog onder voorwaarden mogelijk. De genoemde voorwaarden, die onder meer aangeven dat eerst moet worden aangetoond dat hervestiging op een bestaand bouwperceel ondoelmatig is, zijn op bestemmingsplanniveau lastig te concretiseren in een wijzigingsregeling. Daarbij komt dat een dergelijke wijzigingsregeling ook moet worden meegenomen in de milieueffectrapportage en het bijbehorende maximale scenario. Op voorhand kan worden ingeschat dat zo'n wijzigingsregeling op gespannen voet staat met de uitgangspunten van onder meer de Nbw. Verder is het de vraag is of zij gaat worden benut omdat binnen Berkelland geen concrete aanwijzingen zijn van bedrijfsverplaatsingen naar lokaties waar geen bouwperceel bestaat. Tegen die achtergrond is het niet zinvol om in het nieuwe bestemmingsplan een wijzigingsregeling op te nemen die voorziet in het toelaten van nieuwe agrarische bouwpercelen, ongeacht of het daarbij gaat om intensieve veehouderij of grondgebonden veehouderij.

Verder bepaalt de verordening dat omschakeling van een grondgebondenveehouderij naar intensieve veehouderij of niet-grondgebonden melkveehouderij niet is toegestaan. Hierbij kan sprake zijn van een niet-grondgebonden melkveehouderij als een

melkveehouderij zodanig groeit dat het zijn (ruw)voer grotendeels van elders moet aanvoeren. Om hierover inzicht te verkrijgen moeten (melk)rundveehouderijen bij bedrijfsuitbreidingen een grondgebruiksplan aanleveren waarin informatie wordt geboden over de mate van grondgebondenheid van het bedrijf of de (melk)rundveetak. Via de eis van een grondgebruiksplan wil de provinciale verordening zorgen voor een goede verhouding tussen het aantal runderen en de oppervlakte cultuurgrond waarover een bedrijf beschikt. Dit element zal ook terugkomen in de planregels voor het nieuw te maken bestemmingsplan.

Bedrijfsmatige functies/bestemmingen

Waar het ging om de uitbreidingsmogelijkheden voor niet-agrarische bedrijven, maakte het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" onderscheid tussen gebiedsgebonden functies (loonwerkbedrijven, grondverzetbedrijven, tuincentra e.d.) en niet-gebiedsgebonden functies. Dit onderscheid was gebaseerd op het provinciale beleid uit het toen nog geldende Streekplan Gelderland 2005 dat tevens een percentage benoemde voor de maximale uitbreiding van de bedrijfsbebouwing.
Inmiddels hebben Provinciale Staten de Omgevingsvisie Gelderland en de daarmee samenhangende Omgevingsverordening Gelderland vastgesteld. Het nieuwe beleid en de bijbehorende algemeen verbindende verordeningsregels dragen uit dat de het provinciaal beleid kansen wil bieden aan bestaande en nieuwe bedrijven. Ten aanzien van wonen en werken in het buitengebied hanteert de Omgevingsvisie Gelderland daarbij niet langer het onderscheid tussen gebiedsgebonden en niet-gebiedsgebonden functies en noemt zij ook geen concrete uitbreidingspercentages meer. Het beleid voor functieverandering wordt verder overgelaten aan de regionaal samenwerkende gemeenten. Dit laatste kan voor de regio aanleiding zijn om het tot op heden gevoerde beleid uit de notitie "Functies zoeken plaatsen zoeken functies" te evalueren en wellicht aan te passen. Wel moet in de planregeling inhoud worden gegeven aan de gedachte achter de landelijke 'ladder voor duurzame verstedelijking'. Deze gaat er van uit dat eerst gebruik moet worden gemaakt van bestaande ruimte voordat nieuwe ruimte wordt geclaimd. Voor bedrijfsmatige functies in het buitengebied betekent dit dat bij uitbreidingsplannen ook de vraag over verplaatsing naar een bedrijventerrein aan de orde komt.
Nu het onderscheid tussen gebiedsgebonden en niet-gebiedsgebonden niet langer actueel is, kan dit in het nieuw te maken bestemmingsplan ook worden opgeheven. Door voor het overige dezelfde uitbreidingsmogelijkheden aan te houden als in het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012", wordt het nieuw te maken bestemmingsplan eenvoudiger werkbaar als het gaat om de uitbreidingsmogelijkheden voor niet-agrarische bedrijven. De op te zetten regeling komt er dan namelijk op neer dat niet-agrarische bedrijven via de bestemming "Bedrijf" de mogelijkheid krijgen om de bedrijfsbebouwing bij recht met 20% uit te breiden, om deze vervolgens nogmaals met 25% te kunnen vergroten als kan worden aangetoond dat bedrijfsverplaatsing naar een bedrijventerrein bedrijfseconomisch onhaalbaar is. Met dit laatste wordt toepassing gegeven aan de 'ladder voor duurzame verstedelijking'. Om uit te komen op een eenduidige regeling voor de niet-agrarische functies, is het wenselijk om deze constructie ook toe te passen voor de bestemmingen "Cultuur en Ontspanning", "Horeca", "Maatschappelijk", Recreatie ("R-D", R - RW" en "R - VR") en Sport ("Sport" en "Sport – Manege"). Voor de niet-agrarische bedrijven die in het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" waren voorzien van een bebouwingspercentage en dus niet met deze uitbreidingsregels te maken hadden, kan het in 2013 toegekende bebouwingspercentage gewoon worden overgenomen.

Bij dit alles geven de provinciale omgevingsvisie en omgevingsverordening overigens wel aan dat bestaande functies binnen de ecologische hoofdstructuur (GO en GNN) alleen mogen worden vergroot als duidelijk is dat de kernkwaliteiten van deze gebieden per saldo worden versterkt. Voor de GO hanteert de Omgevingsverordening daarbij een uitbreidingspercentage van hooguit 30%. Voor de bestemmingen "Bedrijf" binnen het

GNN en de GO zullen deze provinciale beleidsuitgangspunten moeten worden doorvertaald.

Zolang de uitkomsten van een evaluatie van het functieveranderingsbeleid nog niet helder zijn, valt op dat punt overigens nog geen inschatting te maken over een aanpassing van de planregels in het nieuw te maken bestemmingsplan ten opzichte van de regeling uit het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012". Wel kan in de regels van het nieuw te maken bestemmingsplan het beleid worden verwerkt uit de "Beleidsregel nieuwe horeca in het buitengebied door functieverandering van gebouwen". Dit betekent dat het nieuw te maken bestemmingsplan via de afwijkings- en wijzigingsregels minder mogelijkheden gaat bieden voor functieverandering naar horecafuncties dan het vernietigde bestemmingsplan.

'Groene' bestemmingen

Het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" kende de bestemmingen "Bos", "Groen – Landschapselement" en "Natuur" als 'groene' bestemmingen. Daarnaast was de provinciaal begrensde Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die bestond uit drie gebiedstypen, in het bestemmingsplan verwerkt via de gebiedsaanduidingen "ehs - natuur", "ehs - verbindingszone" en "ehs - verweving". Via de planregels en deze gebiedsaanduidingen werd het provinciale beleid voor de EHS vertaald in het bestemmingsplan.
Met de vaststelling van de Omgevingsverordening Gelderland op 24 september 2014 heeft Provinciale Staten van Gelderland de begrenzing van de EHS aangepast. Verder is binnen de EHS nog maar sprake van twee gebiedstypes (GNN en GO) in plaats van de vroegere drie. Inhoudelijk gezien levert dit overigens geen ingrijpende beleidswijzigingen op. Omdat het beleid voor de EHS moet worden verankerd in bestemmingsplannen, zal het nieuwe bestemmingsplan er voor dit 'groene' aspect echter wel anders uitzien dan het in 2013 vastgestelde bestemmingsplan. Zo zal het aangepaste EHS-beleid zichtbaar moeten worden op de verbeelding en in de planregels over de groene bestemmingsplan en de EHS-gebiedsaanduidingen. Verder zullen ook de planregels over bijvoorbeeld functieverandering moeten worden aangepast aan de situatie waarbij nog maar sprake is van twee gebiedstypes binnen de EHS. Deze doorvertaling van de provinciale regelgeving levert echter geen echte trendbreuk op met nieuwe gemeentelijke uitgangspunten.

Bestemming 'Wonen'

Voor wat betreft het toegelaten aantal woningen hanteerde het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" het bestaande aantal woningen. Zo stond de bestemming "Wonen" alleen woningen toe als daarvoor (bouw/omgevings)vergunning was verleend. Daarbij kende het bestemmingsplan een regeling die het mogelijk maakte om binnen de bestemming "Wonen" een bestaande woning te vervangen door een nieuwe woning.
Bij de toepassing van deze vervangingsregeling heeft de ervaring geleerd dat het wenselijk is om in de bijbehorende planregel expliciet aan te geven dat voor de nieuw te bouwen woning moet worden uitgegaan van het normale geldende woonvolume. Dit bedraagt 750 m³, een omvang die met toepassing van de 10%-afwijkingsregels en de zogenaamde 'sloop-bonus-regeling' kan worden opgehoogd tot 825 m³ of zelfs 900 m³. Door deze normen duidelijk te benoemen wordt voorkomen dat het beeld ontstaat dat een te slopen woning met een veel groter volume kan worden vervangen door een even grote nieuwe woning. Wanneer dit laatste zou worden toegelaten, dan is het niet mogelijk om bij deze vorm van woningvervanging toe te werken naar ontstening van het buitengebied. Dit laat natuurlijk onverlet dat eigenaar van grote panden in het buitengebied de mogelijkheid blijven houden op inpandige uitbreiding van het bestaande pand door bijvoorbeeld het bijtrekken van een voormalige deel. De vervangingsregeling heeft echter niet als insteek om toe te laten dat een bestaand of via inpandige

verbouwing te creëren woningvolume van bijvoorbeeld 1.500 m³ wordt overgeheveld naar een nieuw te bouwen woning.

Verder is de bestemming "Wonen" van toepassing op een aantal percelen waar in het verleden de 'Ruimte-voor-Ruimte'-regeling is toegepast. Voor 'Ruimte-voor-Ruimte'-woningen waarvoor nog geen omgevingsvergunning is verleend kent de woonbestemming een bouwvlak waarbinnen de nog te vergunnen woningen mogen worden opgericht.
Inmiddels is het woningbouwbeleid zodanig gewijzigd dat de 'Ruimte-voor-Ruimte'-regeling is ingetrokken. Ook is de deelnemers aan deze regeling duidelijk gemaakt dat de woningbouwmogelijkheid binnen een bepaalde termijn moet worden benut en deze anders wordt geschrapt door het verwijderen van het bouwvlak. Omdat de betrokken situaties per geval van elkaar verschillen, is het nieuw te maken bestemmingsplan niet het meest geëigende middel om over te gaan tot het schrappen van deze bestaande mogelijkheid voor woningbouw. Om de individuele belangen van de 'Ruimte-voor-Ruimte'-deelnemers goed te kunnen meewegen in het (eventueel) wegbestemmen van de woningbouwmogelijkheid komt het wenselijker voor om dat traject op te pakken in een apart proces en in de plantoelichting alleen maar op te merken dat dat proces de komende jaren in gang wordt gezet.

Archeologische medebestemmingen

Momenteel wordt gewerkt aan een herbegrenzing van de gebieden met de archeologische verwachtingswaarden, dit aan de hand van geactualiseerde onderzoeksgegevens en de wens om de ondergrenzen voor het verrichten van onderzoek daarop af te stemmen. Het nieuwe kaartmateriaal is begin 2015 beschikbaar en kan daarom worden verwerkt in het nieuwe te maken bestemmingsplan. Dit betekent dat de nieuwe gebiedsindeling qua archeologische medebestemming en wellicht ook daarvoor geldende ondergrenzen voor het verrichten van onderzoek anders zal zijn dan in het vernietigde bestemmingsplan.

Reconstructiewetzones

Hoewel de Reconstructiewet sinds 1 juli 2014 is ingetrokken, hanteert de provinciale verordening nog wel de indeling in landbouwontwikkelingsgebied (LOG), verwevingsgebied en extensiveringsgebied. Dit heeft vooral te maken met elders in de provincie uitlopende procedures over verblijfsverplaatsingen en het overgangsrecht bij de intrekking van de Reconstructiewet.
Ondertussen kan worden vastgesteld dat in het LOG Ruurlose Broek geen intensieve veehouderij aanwezig is en dat het provinciaal beleid het niet meer toelaat om daar een intensieve veehouderij te beginnen. Tegen die achtergrond zou als uitgangspunt kunnen worden geformuleerd dat de gemeente het LOG Ruurlose Broek aanduidt als verwevingsgebied.

Grondwaterbescherming

Provinciale Staten van Gelderland zijn van plan om in 2015 de begrenzingen van de beschermingsgebieden voor drinkwaterbronnen te actualiseren. Daarbij gaat het om vier verschillende zones waarbij voor elke zone andere milieuhygiënische regels gelden. Deze regels zijn vastgelegd in hoofdstuk 3 van de Omgevingsverordening Gelderland en moeten ook een plek krijgen in bestemmingsplannen. Daarom moeten in het nieuw te maken bestemmingsplan deze vier zones worden aangegeven waar in het vernietigde bestemmingsplan nog slechts sprake was van twee zones. Het gaat om de volgende vier zones die op zijn aangegeven op kaartbijlagen bij dit document:

- waterwingebieden (het puttenveld):
  Hier is het grondwater binnen 1 jaar bij de waterpompputten. Voor de bescherming van het grondwater geldt hier dan ook het strengste beschermingsregime;

- grondwaterbeschermingsgebieden:
  In deze zones is het ondiepere grondwater vlak onder of aan het maaiveld binnen 25 jaar bij de waterpompputten. Hier is bodembeschermende regelgeving nodig voor activiteiten aan en onder het maaiveld.
- koude-warmteopslagvrije zones:
  In deze zones is het diepere grondwater binnen 25 jaar bij de waterpompputten. Er is geen (goede) beschermende kleilaag boven het grondwater dat wordt gebruikt voor de drinkwaterproductie. Hier is bodembeschermende regelgeving nodig voor onder het maaiveld. Het gaat daarbij om het verbieden van bodemenergiewinning en van boringen en handelingen met vloeibare stoffen die zwaarder zijn dan water. De koude-warmtezones zijn voor het eerst op kaart zichtbaar gemaakt, hoewel het provinciale Waterhuishoudingsplan 2010-2015 op dit punt al enige regelgeving bevatte.
- boringsvrije zones:
  In deze zones is het grondwater binnen 25 jaar bij de waterpompputten. Er is een beschermende kleilaag boven het grondwater dat wordt gebruikt voor de drinkwaterproductie. Hier is regelgeving nodig om te voorkomen dat deze beschermende kleilaag wordt aangetast door bodemenergiewinning of boringen. Ook de boringsvrije zone is een nieuwe grondwaterbeschermingszone.

Voor de waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden blijft de ruimtelijke regelgeving uit hoofdstuk 3 van de omgevingsverordening gelden. Het is de vraag of deze provinciale regels ook moeten worden opgenomen in het gemeentelijke bestemmingsplan. Daardoor zou namelijk de juridische vraag ontstaan wie bevoegd is om plannen te toetsen aan deze regels en wie bevoegd is om zonodig handhavend op te treden. Op dit punt zal in 2015 meer duidelijkheid ontstaan.
Het onderliggende beleid was echter ook al verwerkt in het vernietigde bestemmingsplan zodat het verschil daarmee vooral bestaat uit de introductie van de twee nieuwe zones. Voor alle zones geldt dat de daarvoor geldende regels worden ontleend aan de provinciale verordening waarbij ook de uiteindelijke provinciale begrenzing van de gebieden moet worden overgenomen. Bij dit alles kan in het nieuwe bestemmingsplan worden vastgehouden aan het algemene verbod op (proef)boringen naar schalie- of steenkoolgas dat bij de vaststelling van het vernietigde bestemmingsplan via een amendement werd aangemerkt als een vorm van gebruik dat strijdig is met het bestemmingsplan.

Overige lopende ontwikkelingen/actuele onderwerpen

- N18
  De Raad van State heeft een tussenuitspraak gedaan over het Tracébesluit voor de N18. Nadat de Tracéwetprocedure helemaal zal zijn afgerond, moet de gemeente dit Tracébesluit verwerken in een bestemmingsplan. De gemeenten langs het N18-tracé zullen dit vanuit efficiencyoverwegingen gezamenlijk oppakken waarbij elke gemeenteraad vanzelfsprekend bevoegd is voor zijn eigen grondgebied. De kans bestaat dat dit proces ongeveer gelijk op gaat lopen met het proces voor het nieuw te maken bestemmingsplan voor het hele buitengebied. Mocht het bestemmingsplan voor de N18 eerder tot stand komen, dan zou dat kunnen worden overgenomen in het bestemmingsplan voor het buitengebied. Wanneer dat niet het geval is, dan is het raadzaam om de nieuwe N18 nog niet mee te nemen en dus buiten de grens van het bestemmingsplan voor het buitengebied te laten.

- Geluidszones rondom RBT De Laarberg en FCD (Borculo)
  Rondom het geluidgezoneerde bedrijventerrein in Borculo ('industrieterreinen' in de zin van de Wet geluidhinder) is de geluidscontour aangepast in het bestemmingsplan voor de bouw van de melkpoederfabriek van FCD. Deze zone

loopt door tot in het buitengebied en zal dus moeten worden overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. Dit geldt ook voor de geluidszone rondom Regionaal Bedrijventerrein De Laarberg waarvoor momenteel een procedure loopt.

- Wederopbouwgebied Beltrum
  Zoals bekend is een groot deel van het buitengebied van Beltrum aangewezen als "Wederopbouwgebied". Inmiddels heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) het onderzoek naar de aanwezige waarden in het gebied afgerond. Dit heeft geleid tot een rapport waarin ook enige aanbevelingen zijn opgenomen. Deze richten zich vooral op het nemen van beheersmaatregelen en lenen zich niet goed voor het vertalen in een bestemmingsplan. Voor dit onderwerp kan daarom worden volstaan met een aanvulling van de plantoelichting zonder dat de aanwijzing als wederopbouwgebied wordt vertaald in de planregels.

- Actualiseren van de bijlagen bij de plantoelichting
  De toelichting bij het vernietigde bestemmingsplan was voorzien van een groot aantal bijlagen die ook terugkeren in het nieuw te maken bestemmingsplan. Deze bijlagen maken net als de plantoelichting zelf geen deel uit van het juridisch bindende deel van een bestemmingsplan, maar moeten wel worden geactualiseerd. Het gaat daarbij om de actualisering van de inleidende bijlagen over begrippen en bronnen (bijlagen 1 en 2), de bijlagen over het ruimtelijk beleidskader (bijlage 3), de externe veiligheid (bijlagen 4 en14, risicoregister RRGS en bijbehorend EV-rapport), het archeologiebeleid (bijlage 9), monumenten en cultuurhistorie (bijlage 10 en 15), het akoestisch onderzoek (bijlage 11), de gebiedswaarden en agrarische gebiedsbestemmingen (bijlage 13) en de EHS (bijlage 16). Een groot deel van dit werk kan in huis worden gedaan in samenwerking met de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA). Dit geldt echter niet voor het te maken Plan-MER dat ook een bijlage is van de plantoelichting. Verder is bijlage 6, de kadernota Achterhoekse erven veranderen, nog altijd actueel bij functieveranderingsprocessen zodat zij ongewijzigd kan worden overgenomen. De indicatieve bedrijvenlijst voor functieveranderingsprocessen (bijlage 5), die is ontleend aan de regionotitie 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies', moet echter worden aangepast. De daarin genoemde gebiedstypen zijn namelijk afgeleid van het oude Streekplan Gelderland 2005, terwijl het beleid voor functieverandering inmiddels is aangepast waar het bijvoorbeeld gaat om het toelaten van horecafuncties.

- Nieuw onderwerp: grondgebonden zonnepanelen
  Hoewel het aantal vergunningsplichtige initiatieven voor het plaatsen van zonnepanelen nog beperkt is, kan worden verwacht dat dit de komende jaren zal toenemen. Er zijn inmiddels voorbeelden van bestemmingsplanregels over het plaatsen van grondgebonden zonnepanelen. Om te kunnen inspelen op toekomstige initiatieven, lijkt het zinvol om voor het gemeentelijk buitengebied te voorzien in mogelijkheden op basis van criteria zoals:
  - Bij recht toelaten binnen een bouwvlak en via een afwijkingsregeling toestaan aangrenzend aan een bouwvlak. Dit laatste moet dan worden verwerkt in de gebiedsbestemmingen "Agrarisch" en "Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden"
  - achter de voorgevelrooilijn;
  - totale oppervlakte max 250 m² (buiten bouwvlak 150 m²);
  - voor eigen gebruik;
  - alleen als aanwezige daken onvoldoende geschikt zijn;
  - er mag geen sprake zijn van onevenredige afbreuk aan landschap (landschappelijke inpassing kan aan de orde zijn);
  - er mag geen sprake zijn van significante aantasting van ecologische waarden (binnen het GNN en de GP alleen binnen bouwvlakken).

3.5 Specifieke gebruiksregels

3.5.1 Gebruik overeenkomstig de bestemming

Als gebruik overeenkomstig de bestemming wordt aangemerkt:

e. het gebruik van grond voor het plaatsen van zonnecollectoren, mits:
   1. de grond gelegen is binnen een bouwvlak;
   2. de zonnecollectoren geplaatst worden achter de voorgevelrooilijn
   3. de totale grondoppervlakte die gebruikt wordt voor het plaatsen van zonnecollectoren maximaal 250 m^2 bedraagt;
   4. de geschatte opbrengst in kilowattuur mag niet meer zijn dan ten hoogste het geschatte eigen verbruik van de woning met bijbehorende bijgebouwen;
   5. de aanwezige daken van woning(en) en (bedrijfs)gebouwen onvoldoende geschikt zijn door vorm, monumentale waarde, afmeting of oriëntatie om de zonnecollectoren op te bevestigen;
   6. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de belangen van landschap en beeldkwaliteit.

3.6 Afwijken van de gebruiksregels

7. Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van artikel 3.5.1 ten behoeve van het gebruik van grond voor het plaatsen van zonnecollectoren, mits:
   a. de zonnecollectoren ten dienste staan van een woning, bedrijfswoning, kleine woning, woongebouw of bedrijfsgebouwen binnen het bouwvlak of bestemmingsvlak met een andere bestemming dan de bestemming Agrarisch;
   b. de grond waarop de zonnecollectoren geplaatst worden direct grenst aan het bestemmingsvlak of bouwvlak waartoe de zonnecollectoren behoren;
   c. de totale oppervlakte die gebruikt wordt voor het plaatsen van zonnecollectoren maximaal 150 m^2 bedraagt;
   d. de belangen van gebruikers en/of eigenaren van nabijgelegen gronden niet onevenredig worden geschaad;
   e. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de milieusituatie;
   f. geen significante aantasting plaatsvindt van ecologische waarden;
   g. het terrein waarop de zonnecollectoren staan wordt voorzien van een goede landschappelijke inpassing.

voorbeeld bestemmingsplan "Buitengebied 2012" (gemeente Barneveld)

Overzicht van nieuwe uitgangspunten (schematisch)

• Ontwikkelruimte agrarische bedrijven (het "ammoniak-dilemma")	- Uitgaan van bestaande ammoniakemissie/depositie met een salderingsregeling (oplossingsrichting 2).
• Nieuwvestigings- en om-schakelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven	- Geen wijzigingsregeling voor nieuwe agrarische bouwvlakken; - Omschakeling naar niet-grondgebonden (melk)rundveehouderij en intensieve veehouderij uitsluiten.
• Uitbreidingsmogelijkheden niet-agrarische functies	- Geen onderscheid tussen gebiedsgebonden bedrijven en niet-gebiedsgebonden bedrijven; - Regeling: 20% bij recht/ 25% afwijking of bebouwingspercentage; - Regeling voor functieverandering aanpassen een nieuw provinciaal beleid.
• Groene bestemmingen	- Verwerken begrenzing GNN en GO; - Aanpassing regels voor functieverandering aan deze begrenzing.
• Bestemming 'Wonen'	- Vervangingsregeling verduidelijken; - Niet-gerealiseerde 'Rood-voor-Rood'-woningen nog niet wegbestemmen, daarvoor individuele trajecten volgen.
• Archeologie	Medebestemmingen afstemmen op de meest recente inzichten
• Reconstructiewetzones	LOG Ruurlose Broek aanduiden als verwevingsgebied
• Grondwaterbescherming	Verwerken van de begrenzing en de regeling voor de vier gebiedstypes
• Nieuwe onderwerpen	Regeling voor grondgebonden zonnepanelen (binnen bouwvlakken, afwijkingsregeling voor zonnepanelen aangrenzend aan bouwvlakken)

Risicoparagraaf

Tegen vrijwel elk besluit van het openbaar bestuur kan direct of indirect bezwaar of beroep worden ingesteld. Dit houdt in dat altijd het risico bestaat op vernietiging van een besluit door de bevoegde gerechtelijke instantie. De juridische houdbaarheid van een besluit kan op voorhand weliswaar worden ingeschat, maar wordt dus pas achteraf vastgesteld. Daarbij is het een gegeven dat de rechtspraak voortdurend in ontwikkeling is en nieuwe jurisprudentielijnen ontwikkelt. Garanties over de houdbaarheid van een besluit zijn vooraf daarom nooit te geven, ongeacht of het daarbij gaat om een omgevingsvergunning of om een bestemmingsplan voor het gehele gemeentelijke buitengebied in combinatie met een Plan-MER.

Juridisch risico

Het toekennen van te veel ontwikkelruimte aan agrarische bedrijven, en dan met name voor veehouderijen, is het grootste afbreukrisico voor een nieuw bestemmingsplan voor het gemeentelijk buitengebied. Dit is vooral terug te voeren op het feit dat Natura 2000-gebieden in de omgeving van Berkelland te maken hebben met een te hoge stikstofdepositie. Door groei van agrarische bedrijven direct ('bij recht') of indirect (afwijkings- of wijzigingsregels) toe te staan, kan daarom op voorhand niet worden uitgesloten dat het nieuwe bestemmingsplan volgens de Nbw 'significant negatieve effecten' kan hebben op deze beschermde gebieden. Wil een nieuw bestemmingsplan voldoen aan de Nbw, dan moet daarom via een Plan-MER worden aangetoond dat de in het bestemmingsplan vastgelegde regeling geen significant negatieve effecten heeft op Natura2000-gebieden. Daarvoor zijn in het hoofdstuk "Oplossingsrichtingen" en in bijlage 1 bij dit Plan van Aanpak drie oplossingsrichtingen beschreven met de risico's en nadelen die verbonden zijn aan het toekennen van ontwikkelruimte aan agrarische bedrijven. Daaruit komt naar voren dat de juridische risico's naar huidig inzicht het kleinst zijn bij een keuze voor oplossingsrichting 1, maar dat dit een bestemmingsplan oplevert zonder wezenlijke ontwikkelruimte. Een keuze volgens oplossingsrichting 2 kent hogere juridische risico's vanwege de juridische complexiteit van het Plan-MER en de planregeling, maar kan via een salderingsregeling bij een gelijkblijvende ammoniakdepositie binnen de wettelijke mogelijkheden wellicht nog enige ontwikkelruimte bieden voor agrarische bedrijven. Dit laatste is onder meer afhankelijk van de mogelijkheden die de landelijke PAS daarvoor uiteindelijk gaat bieden. De derde oplossingsrichting kent het hoogste juridische risico omdat het bestemmingsplan zèlf daarbij onvoldoende waarborgen biedt om significant negatieve effecten op Natura2000-gebieden tegen te gaan.

Financieel risico

In principe levert elke aanpassing van het planologisch regime een grondslag op voor planschade (tegenwoordig 'tegemoetkoming in schade'). Dit betekent dat elke afwijking, wijziging of herziening van een bestemmingsplan het risico van een planschadeclaim in zich draagt. Wanneer sprake is van een 'planologische procedure op verzoek', dan wordt dit risico via een verhaalsovereenkomst neergelegd bij de initiatiefnemer. Wanneer de gemeente zelf een bestemmingsplanherziening doorvoert, dan blijft het risico bij haar liggen. Om de omvang van het risico enigszins inzichtelijk te maken, kan een planschaderisicoanalyse worden gemaakt. De werkelijke omvang van eventuele planschade kan echter pas achteraf worden bepaald aan de hand van individuele verzoeken om planschade over concrete situaties. Bij bestemmingsplannen met een groot plangebied kan een planschaderisicoanalyse namelijk weinig meer bieden dan een inschatting van het risico. Daarbij is wel van belang dat het planschaderisico toeneemt naarmate het nieuwe bestemmingsplan meer afwijkt van het voorheen geldende bestemmingsplan.

Om het ontstaan van planschade tegen te gaan, is het van belang om aanpassingen in het planologische regime zo vroeg mogelijk aan te kondigen. Gebruikers van het betrokken gebied krijgen dan de mogelijkheid om nog enige tijd gebruik te maken van de mogelijkheden van het nog geldende bestemmingsplan voordat zij via het nieuwe bestemmingsplan worden geconfronteerd met eventuele beperkingen. Hoewel de rechtspraak ook voor dit aspect per situatie kan verschillen, lijkt het risico op planschade te kunnen worden voorkomen als er één jaar verloopt tussen het aankondigen van het nieuwe regime en het moment waarop het ontwerpbestemmingsplan ter inzage wordt gelegd.

Maatschappelijk risico

De wens om in een bestemmingsplan ontwikkelingsruimte te bieden is niet een op zichzelf staande wens van de gemeente, maar een wens die aansluit op de maatschappelijke behoefte naar een flexibele overheid en flexibele regelgeving. Het maken van een bestemmingsplan zonder noemenswaardige ontwikkelruimte voor een economisch belangrijke sector, zal dus waarschijnlijk niet zo veel maatschappelijk draagvlak opleveren als het vernietigde bestemmingsplan met zijn zeer gerichte uitbreidingsmogelijkheden. Hierbij moet echter worden vastgesteld dat de huidige wetgeving geen ruimte biedt voor meer flexibiliteit, ondanks de brede maatschappelijke wens daartoe en de wens bij de diverse overheden om minder regels en meer ruimte voor ontwikkeling (uitnodigingsplanologie).

Het is moeilijk in te schatten of dit gegeven met zich meebrengt dat een bestemmingsplan zonder de voorheen gebruikelijke uitbreidingsmogelijkheden kan worden beschouwd als een vorm van maatschappelijk risico en daarom geen planschaderisico oplevert. Een planschaderisico-inventarisatie kan hierover duidelijkheid geven (zie hiervoor).

Proces

Communicatie (intern)

Bij het opstellen van het nieuw te maken bestemmingsplan zal net als in het afgelopen jaren doorlopen traject interne afstemming plaatsvinden tussen college en raad. Dit kan gebeuren in de vorm van Technisch Beraad, maar ook tijdens (besloten) commissie- en/of raadsvergaderingen. Deze communicatiemomenten kunnen worden gehouden op initiatief van zowel de gemeenteraad als het college.

Communicatie (extern)

Bij het bestemmingsplanproces worden maatschappelijke organisaties en (buitenlandse) overheidsinstanties betrokken. Het gaat hierbij dus niet alleen om de provincie, de rijksdiensten of de waterschappen als betrokken mede-overheden, maar ook om organisaties die actief zijn het buitengebied zoals bijvoorbeeld de LTO-afdeling Berkelland en de Gelderse Natuur en Milieufederatie (GNMF). Daarnaast worden ook bewonersorganisaties en belangenverenigingen betrokken bij het externe communicatieproces over het nieuw te maken bestemmingsplan. Het meeste geschikte moment daarvoor ligt tijdens en direct na de inspraaktermijn die wordt gehouden als het voorontwerp van het nieuwe bestemmingsplan ter inzage ligt (4^e kwartaal 2015, zie hierna onder "Planning").
Niettemin is het vaststellen van het Plan van Aanpak ook al een goed moment om de bewoners en gebruikers van het buitengebied breed te informeren over het maken van het nieuwe bestemmingsplan. Na de vaststelling van het Plan van Aanpak wordt daarom via een redactioneel artikel in het Berkelbericht uitleg gegeven over de koers die de gemeente daarbij wil varen en over de werkwijze die zij daarbij wil volgen. Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan de manier waarop (bouw)plannen voor het buitengebied worden beoordeeld zolang de huidige bestemmingsplannen daarop nog van toepassing zijn.

Het te voeren communicatietraject in de richting van de gebruikers van het gebied is voor een deel overigens ook afhankelijk van de uitgangspunten die het bestemmingsplan gaat hanteren. Zo kan de vraag worden gesteld of het zinvol is om hen individueel uit te nodigen om uitbreidingswensen in te brengen als deze toch niet direct kunnen worden meegenomen in het nieuw te maken bestemmingsplan. Tegen die achtergrond zou dan ook kunnen worden gekozen voor één of meerdere informatiebijeenkomsten waarbij de gelegenheid wordt geboden tot het stellen tot vragen. Hierbij is het voor iedereen ook altijd mogelijk om zijn of haar wensen in te brengen tijdens de ter inzage legging van het (voor)ontwerpbestemmingsplan of bij de voorbereiding daarvan.

Bij de totstandkoming van het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" is gekozen voor een uitgebreide inventarisatie ten aanzien van de agrarische bouwvlakken. Dit is gedaan om bestaande uitbreidingswensen scherp te krijgen, maar ook om helder te krijgen welke agrarische bouwvlakken nog daadwerkelijk in gebruik waren voor het agrarisch bedrijf. Omdat deze laatste slag niet meer hoeft te worden gemaakt bij het nieuw te maken bestemmingsplan, is een net zo uitgebreide inventarisatie als in 2011 niet nog een keer nodig.
Voor wat betreft de vormgeving van de agrarische bouwvlakken kan worden voortgebouwd op de begrenzing die in het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" werd vastgelegd. Vanzelfsprekend zullen sindsdien uitgevoerde bouwplannen moeten worden verwerkt in het opnieuw vast te leggen bouwvlak. Dit kan ook gebeuren als veranderde inzichten van de ondernemer vraagt om een aanpassing van de

begrenzing. Dit laatste kan worden ingebracht tijdens de ter inzage legging van een voorontwerpbestemmingsplan en is op zichzelf onvoldoende aanleiding voor een uitgebreide inventarisatieronde voorafgaand aan deze ter inzage legging. Net als in 2012 kan worden gekozen voor een inspraaktermijn van 8 weken waarbij verspreid over de gemeente een aantal inloopbijeenkomsten worden gehouden.
In inhoudelijk opzicht is bij dit alles overigens van belang dat uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven niet alleen worden bepaald door de omvang van het bouwvlak. In het nieuwe te maken bestemmingsplan moeten vanwege de Nbw immers ook regels worden opgenomen die een toename van de ammoniakemissie en -depositie tegengaan (zie onder "Oplossingsrichtingen").

Financiële paragraaf

Externe advieskosten

PM
Voor het opstellen van een Plan-MER en het daarop afstemmen van het bestemmingsplan moet een aanbestedingsprocedure worden gevoerd. Het is op voorhand nog niet duidelijk welke kosten dit met zich mee brengt. Wel is duidelijk dat veel informatie vanuit de vorige procedure kan worden gebruikt in het nieuwe proces. Verder kan een groot deel van het tekenwerk, een zeer arbeidsintensief onderdeel van het maken van een bestemmingsplan, worden overgenomen vanuit het vernietigde bestemmingsplan. Dit zal de kosten voor het nieuw vast te stellen bestemmingsplan aanzienlijk kunnen drukken.

Om de inhoud van Plan-MER en bestemmingsplan zo goed mogelijk op elkaar te kunnen afstemmen, verdient het de voorkeur om deze werkzaamheden in één hand te houden. Daarbij kan een aanbestedingstraject pas worden gestart als duidelijkheid is ontstaan over een nieuw uitgangspunt over de manier waarop in het bestemmingsplan wordt omgegaan met ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven (zie hiervoor onder 'Oplossingsrichtingen').

Ambtelijke kosten

PM
De ambtelijke kosten zijn pas goed in te schatten nadat een keuze is gemaakt over het te volgen uitgangspunt over agrarische ontwikkelingsmogelijkheden en over de manier waarop het proces wordt gevoerd (wel of geen individuele benadering zoals bij het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012", zie hiervoor onder Proces/externe communicatie)

Planning

Voor de start van een bestemmingsplanproces is het altijd moeilijk om een planning van dat proces aan te geven. Dit geldt helemaal voor bestemmingsplannen met een groot plangebied. Bij zo'n plan kunnen immers veel belanghebbenden inspraakreacties en/of zienswijzen indienen, waarbij de inhoud van de zienswijzen zeer veel verschillende onderwerpen kunnen raken. Voor het maken van een bestemmingsplan voor het gemeentelijk buitengebied zal dit niet anders zijn. Dit maakt dat in het onderstaande overzicht hooguit een zeer globale planning geeft van een proces dat zich kenmerkt door een aantal inspraakmomenten.

Bepalen uitgangspunten (Plan van Aanpak)

De planning voor het opstellen van een Plan van Aanpak (PvA) is als volgt:

12 nov. 2014	Technisch Beraad a.h.v. concept PvA
6 januari 2015	PvA aanleveren aan college
13 januari 2015	PvA bespreken in college
15 januari 2014	PvA toelichten tijdens Technisch Beraad
27 januari 2015	Presidium
11 februari 2015	PvA bespreken in Commissievergadering
3 maart 2015	PvA vaststellen in de Raadsvergadering

Aanbestedingstraject

- Opstellen en uitzetten van de uitvraag (1e helft 2015)
- Beoordeling offertes
- Opdrachtverlening

Milieueffectrapportage

Een milieueffectrapportage (m.e.r.) bestaat uit de volgende stappen: (2e helft 2015)

- Opstellen Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD);
- Inspraak over de NRD
- Bestuurlijk vooroverleg over NRD
- Advisering Commissie m.e.r. over NRD
- Uitwerking NRD tot milieueffectrapport (Plan-MER)

Bestemmingsplanprocedure

De bestemmingsplanprocedure bestaat uit de volgende stappen

- Voorontwerpbestemmingsplan (4e kwartaal 2015)
  - Bestuurlijk vooroverleg
  - Inspraakprocedure
  - Beoordeling vooroverleg/inspraakreacties

- Ontwerpbestemmingsplan / Plan-MER (2e kwartaal 2016)
  - Ter inzage legging
  - Informeren van de indieners van inspraakreacties over voorontwerpbestemmingsplan en/of NRD
  - Toetsingsadvies Commissie m.e.r.
  - Beoordeling zienswijzen en toetsingsadvies

- Vaststelling bestemmingsplan / Plan MER (4e kwartaal 2016)
  - Behandeling raadsvoorstel
  - Vaststelling door gemeenteraad

- Beroepsfase (2017)
  - Bekendmaking raadsbesluit
  - Beoordeling eventuele beroepschriften (verweerschrift voor Afdeling)
  - Zitting Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
  - Uitspraak

HEKKELMAN & ADVOCATEN NOTARISSEN

HEKKELMAN ADVOCATEN N.V.
PRINS BERNHARDSTRAAT 1
(HOEK ORANJESINGEL 51)
POSTBUS 1094
6501 BB NIJMEGEN
WWW.HEKKELMAN.NL

Burgemeester en wethouders van Berkelland
t.a.v. de heer J. Seinen
Postbus 200
7270 HA BORCULO

Tevens per e-mail j.seinen@gemeenteberkelland.nl
t.hendriksen@gemeenteberkelland.nl

Nijmegen, 1 december 2014

Ons kenmerk	: 20141615 - 846659/1 - PB/mc
Inzake	: Berkelland/bp Buitengebied (reparatie)
Doorkiesnummer	: 024-38 28 333
Direct faxnummer	: 024-38 28 372
E-mail	: p.bodden@hekkelman.nl

Geachte heer Seinen,

Naar aanleiding van ons overleg van 14 oktober 2014 zend ik u hierbij mijn advies. In dit advies schets ik kort enige oplossingsrichtingen voor de situatie die is ontstaan na de vernietiging van het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2012' (hierna: 'het bestemmingsplan') door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: 'de Afdeling').[1] Het doel hierbij is te komen tot een bestemmingsplanregeling die enerzijds uitbreidingsmogelijkheden voor agrariërs biedt en die anderzijds wat betreft het aspect stikstofdepositie toch 'Raad van State-proof' is.

Voordat ik de verschillende oplossingsrichtingen schets, zal ik kort enige algemene opmerkingen maken die onder andere verband houden met de vernietiging van voornoemd bestemmingsplan.

Door middel van uw memo van 30 oktober 2014 heeft u gereageerd op een concept van dit advies. Voor zover nodig zal ik hierna op dat memo ingaan.

[1] AbRS 27 augustus 2014, zaaknummer 201308008/1/R2.

HEKKELMAN ADVOCATEN & NOTARISSEN IS DE HANDELSNAAM WAARONDER HEKKELMAN ADVOCATEN N.V. (KVK CENTRAAL GELDERLAND NR. 09170462) EN HEKKELMAN NOTARISSEN N.V. (KVK CENTRAAL GELDERLAND NR. 09170507), BEIDE STATUTAIR GEVESTIGD TE NIJMEGEN. IEDER VOOR EIGEN REKENING WERKEN. OP ONZE DIENSTVERLENING ZIJN VAN TOEPASSING DE ALGEMENE VOORWAARDEN, ZIE OMMEZIJDE, WAARIN ONDER ANDERE EEN BEPERKING VAN DE AANSPRAKELIJKHEID IS OPGENOMEN.

0. Leeswijzer

Dit advies is als volgt opgebouwd:

1. Algemeen
   1.1 Vernietiging: in plan-MER ten onrechte niet uitgegaan van maximale planologische mogelijkheden
   1.2 Artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998
   1.3 Meerdere bestemmingsplannen
   1.4 Tussenoplossing in verband met legesproblematiek?
2. Oplossingsrichtingen
   2.1 Oplossingsrichting 1: 'op slot zetten' veehouderij
   2.2 Oplossingsrichting 2: opnemen planregeling die uitbreiden in ammoniakdepositie verbiedt
   2.3 Oplossingsrichting 3: met een beroep op artikel 19kd Nbw betogen dat het bestemmingsplan geen significante verstorende effecten kan hebben door toepassen schone stalsysteemtechnieken; in passende beoordeling/plan-MER aantonen dat bestemmingsplan uitvoerbaar is
3. Afronding

1. Algemeen

1.1 Vernietiging: in plan-MER ten onrechte niet uitgegaan van maximale planologische mogelijkheden

De Afdeling heeft het bestemmingsplan vernietigd, omdat er gebreken kleefden aan het plan-MER dat aan het bestemmingsplan ten grondslag was gelegd. Op grond van vaste jurisprudentie van de Afdeling dient zowel bij het beoordelen van de plan-m.e.r.-plicht, als bij het opstellen van een plan-MER te worden uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden die een plan biedt.[2] In het plan-MER was ten onrechte niet uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden van het bestemmingsplan; de flexibiliteitsbepalingen van het bestemmingsplan waren onder meer niet meegenomen in het plan-MER.

In uw memo vraagt u terecht aandacht voor het feit dat ook indien wel uitgegaan zou zijn van de maximale planologische mogelijkheden, dat (voor zover het de significante effecten op de Natura 2000-gebieden betreft) niet tot een andere conclusie zou hebben geleid. Het komt erop neer dat wanneer tot een planregeling kan worden gekomen die significante effecten voorkomt (zie hierna), de plan-MER, voor zover het de maximalisatie betreft, veel eenvoudiger wordt (en daarmee het risico op een m.e.r.-gebrek kleiner wordt). Voorts maakt u in uw memo terecht melding van het feit dat de Afdeling in vergelijkbare gevallen het bestemmingsplan gedeeltelijk heeft vernietigd (namelijk uitsluitend voor zover het de agrarische bouwblokken betreft). In zoverre is de jurisprudentie van de Afdeling weinig consequent.

[2] Zie bijvoorbeeld AbRS 23 januari 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BY9225 (*Montferland*).

Gelet op deze gebreken en gelet op het feit dat de actuele situatie in het plangebied zeer waarschijnlijk niet meer overeenkomt met de situatie zoals die is beschreven in voornoemd plan-MER, is het noodzakelijk ten behoeve van een nieuw bestemmingsplan 'Buitengebied' een geheel nieuw plan-MER op te stellen. In dit MER zal op de juiste wijze moeten worden gemaximaliseerd. Hierbij dient in het 'worse case' scenario te worden uitgegaan van een maximale invulling van (onder meer) de agrarische bouwvlakken. Hierbij dient in beginsel gerekend te worden met de op grond van de planregels toegestane diercategorie die de meeste emissies veroorzaakt. Dit ligt anders indien de emissie dan wel depositie in de planregels wordt beperkt (zie hierna). Deze belangrijke kanttekening geldt voor al hetgeen ik hierna over de maximalisatie schrijf.

Bij de maximalisatie dient wat betreft het aspect ammoniak in beginsel aansluiting te worden gezocht bij de maximale emissiewaarden uit het Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij, zij het dat het overgangsrecht van dit Besluit aandacht verdient in die zin dat voor sommige bedrijven de maximale emissiewaarden binnen de planperiode niet zullen gelden.[3] Voorts dient er in dit scenario in beginsel van te worden uitgegaan dat de flexibiliteitsbepalingen gedurende de planperiode op elk bouwvlak ten volle zullen worden benut. Hierbij is het irrelevant dat dit niet realistisch is dan wel dat dit gelet op andere sectorale beperkingen niet mogelijk is.

In uw memo stelt u de vraag of ook van lagere emissies dan de maximale emissiewaarden op grond van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij uitgegaan kan worden. Er worden immers stalsystemen toegepast met veel lagere emissies, zo geeft u aan. Waar het evenwel om gaat, is dat niet zeker is dat deze lagere normen gehaald zullen worden. Zij zijn immers niet wettelijk voorgeschreven. Ik verwijs hierbij naar de recente uitspraak van de Afdeling van 5 november 2014 over het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Doetinchem:

> *"(...) Voor zover in de passende beoordeling is getracht de uitvoerbaarheid van het plan aan te tonen met een zogenoemde "best case-invulling" - waarbij ervan uit is gegaan dat de best beschikbare technieken, verdergaand dan die volgend uit het Besluit huisvesting, worden ingezet bij zowel nieuwe als bestaande veehouderijen - overweegt de Afdeling dat onvoldoende vaststaat dat de maatregelen zullen worden toegepast. (...)".*[4]

Ik raad uw gemeente, gelet op het voorgaande, af in het nieuw op te stellen plan-MER te verwijzen naar het oude plan-MER. Gelet op recente jurisprudentie van de Afdeling zal het relativiteitsvereiste (artikel 8:69a van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: 'Awb')) niet in de weg staan aan een geslaagd beroep op eventuele gebreken in het nieuwe plan-MER in een eventuele beroepsprocedure tegen het nieuwe bestemmingsplan.[5]

---

[3] Onlangs is het ontwerp van het nieuwe Besluit emissiearme huisvestingsystemen landbouwdieren gepubliceerd. De tekst is te vinden in *Stcrt.* 2014, 24770 d.d. 19 september 2014. Dit ontwerpbesluit, dat op 1 januari 2015 in werking zou moeten treden, is de opvolger van het Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij.
[4] Zaaknummer 201308949/1/R2.
[5] AbRS 1 oktober 2014, zaaknummer 201307140/1/R1, r.o. 4.8.

1.2 Artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998

Ik merk op dat de Afdeling het bestemmingplan niet heeft vernietigd wegens strijdigheid met artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: 'Nbw').

Ingevolge artikel 19j, eerste lid, Nbw houdt een bestuursorgaan bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, ongeacht de beperkingen die ter zake in het wettelijke voorschrift waarop het berust zijn gesteld, rekening met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied.

Ingevolge het tweede lid maakt het bestuursorgaan voor plannen als bedoeld in het eerste lid, die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, alvorens het plan vast te stellen, een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.

Ingevolge het derde lid wordt het besluit, bedoeld in het eerste lid, in de gevallen, bedoeld in het tweede lid, alleen genomen indien is voldaan aan de voorwaarden genoemd in artikel 19g.

Ingevolge artikel 19g, eerste lid, Nbw kan een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, Nbw, indien een passende beoordeling is voorgeschreven op grond van artikel 19f Nbw, slechts worden verleend indien Gedeputeerde Staten zich op grond van de passende beoordeling ervan hebben verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast.

De Afdeling refereert in de uitspraak slechts zijdelings aan de effecten van het plan op de betreffende Natura 2000-gebieden. Het is mij niet duidelijk of de beroepsgronden van appellanten hierop niet gericht waren of dat de Afdeling, gelet op de evidente plan-m.e.r.-gebreken, niet aan de behandeling van deze beroepsgronden hoefde toe te komen. Gelet op hetgeen het bestemmingsplan mogelijk maakte en gelet op de ligging van het plangebied kan naar mijn mening echter niet worden uitgesloten dat het plan significant verstorende effecten zou hebben gehad op de stikstofgevoelige habitats in de omliggende Natura 2000-gebieden. Gelet op het feit dat het nieuwe bestemmingsplan eveneens zal voorzien in een groot aantal agrarische bouwvlakken en betrekking zal hebben op hetzelfde plangebied blijft de stikstofproblematiek ook bij het opstellen van een nieuw bestemmingsplan onverkort relevant.

Anders dan de m.e.r.-regelgeving (de m.e.r.-regelgeving dwingt op zichzelf niet tot milieuvriendelijkere besluitvorming) heeft artikel 19j Nbw een normatief karakter: een bestemmingsplan mag enkel worden vastgesteld, indien het geen significant verstorende effecten heeft op Natura

2000-gebieden. Op grond van vaste jurisprudentie van de Afdeling dient bij de beoordeling van een bestemmingsplan in het kader van artikel 19j Nbw te worden uitgegaan van de maximalisatie van planologische mogelijkheden van het bestemmingsplan. Het opnemen van een voorwaarde in wijzigingsregels of ontheffingsbevoegdheden om de toetsing door te schuiven, is niet mogelijk.[6]

In een eventuele beroepsprocedure tegen het nieuwe bestemmingsplan kan ter zake beroepsgronden die zich richten op de strijdigheid met artikel 19j Nbw mogelijk een succesvol beroep worden gedaan op het relativiteitsvereiste, indien degene die zich op deze norm (artikel 19j Nbw) beroept geen 'milieuclub' is die opkomt voor de bescherming van het leefmilieu (en die ter zake feitelijke werkzaamheden verricht), en de relevante Natura 2000-gebieden (waarop mogelijkerwijs effecten zijn te verwachten) geen onderdeel uitmaken van zijn of haar woon- en leefomgeving. Het bedrijfsbelang van een agrariër om zijn agrarische bedrijf ter plaatse ongestoord te kunnen blijven uitoefenen, is volgens de meest recente jurisprudentie van de Afdeling geen belang dat valt onder het beschermingsbereik van de normen die de Nbw beoogt te beschermen en evenmin een belang dat verweven is met het algemene belang dat de Nbw beoogt te beschermen.[7] Artikel 8:69a van de Awb staat eraan in de weg dat het bestreden besluit om die reden wordt vernietigd. Het is denkbaar dat de Afdeling deze jurisprudentie binnenkort zal nuanceren.[8]

1.3 Meerdere bestemmingsplannen?

In ons overleg bespraken wij de optie om in plaats van één integraal nieuw bestemmingsplan 'Buitengebied' meerdere afzonderlijke bestemmingsplannen voor deelgebieden in procedure te brengen. Hierbij zou bijvoorbeeld de zonering op grond van het voormalige reconstructieplan als uitgangspunt kunnen dienen. Ik ga er evenwel vanuit dat u vanwege de praktische uitvoerbaarheid en gezien het feit dat er oplossingen voorhanden zijn (zie hierna) één integraal bestemmingsplan verkiest boven het werken met verschillende bestemmingsplannen voor de betreffende deelgebieden. Ik zal hiervan in dit advies uitgaan.

Bovendien is het niet zo dat indien er bijvoorbeeld twee plannen gemaakt zouden worden, één voor de agrarische bouwblokken en één voor de overige delen van het buitengebied, zonder meer geen sprake is van significante effecten. Zo is de ammoniakdepositie niet enkel afkomstig van veehouderijen. Daarenboven is van belang dat vanwege de ruimtelijke samenhang tussen de agrarische bouwvlakken enerzijds en de rest van het plangebied anderzijds, een dergelijke planbegrenzing in strijd met een goede ruimtelijke ordening zou kunnen zijn. Ik verwijs hierbij naar de uitspraak van de Afdeling over het bestemmingsplan 'Buitengebied 2007, Administratieve correcties 2011' van de gemeente Oldebroek:

[6] Zie bijvoorbeeld AbRS 26 september 2012, zaaknummer 201108509.
[7] Zie bijvoorbeeld AbRS 20 augustus 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3166.
[8] Vgl. Vz. AbRS 20 augustus 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3255.

> *"(...) 3. Gelet op de systematiek van de Wet ruimtelijke ordening komt de raad in beginsel beleidsvrijheid toe bij het bepalen van de begrenzingen van een bestemmingsplan. Deze vrijheid strekt echter niet zo ver dat de raad een begrenzing kan vaststellen die in strijd is met een goede ruimtelijke ordening of anderszins in strijd met het recht.*
>
> *In hetgeen [appellante] en anderen hebben aangevoerd ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat de raad zich niet in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat de vastgestelde planbegrenzing strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening. De Afdeling neemt daarbij in aanmerking dat [appellante] en anderen niet hebben gesteld noch aannemelijk gemaakt dat er tussen het perceel aan de [locatie] en de percelen in het plangebied een zodanige ruimtelijke samenhang bestaat dat bedoeld perceel om die reden in het plan opgenomen had moeten worden. Hetgeen [appellante] en anderen stellen betreffende gelijke belangen, maakt niet dat van een dergelijke ruimtelijke samenhang sprake is. (...)".*[9]

1.4 Tussenoplossing in verband met legesproblematiek?

Nu de thans vigerende bestemmingsplannen allen vóór 1 januari 2003 onherroepelijk zijn geworden (vernietiging van het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2012' heeft terugwerkende kracht) zou per 1 juli 2013 de bevoegdheid vervallen om leges te heffen ter zake na dat tijdstip door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten die verband houden met het bestemmingsplan (artikel 3.1 lid 4 van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: 'Wro')).[10] In het memo vraagt u wat dit betekent voor de leges die zien op de periode 1 juli 2013 tot 27 augustus 2014. Hierover is mij geen jurisprudentie bekend. Ik acht het evenwel verdedigbaar dat de terugwerkende kracht van de vernietiging van het bestemmingsplan niet relevant is voor de legesbeschikkingen in deze periode.

In ons overleg heb ik reeds uiteengezet dat ik het vaststellen van een beheersverordening ex artikel 3.38 Wro – gelet op de thans bestaande legesproblematiek – niet zie als een haalbare tussenoplossing. Een beheersverordening is namelijk eveneens plan-m.e.r.-plichtig ex artikel 7.2, tweede lid, van de Wet milieubeheer. Voorts kan niet met succes worden volgehouden dat in het plangebied geen ruimtelijke ontwikkelingen zijn te verwachten. Hoewel tegen een beheersverordening (een algemeen verbindend voorschrift in de zin van de Awb) geen bestuursrechtelijke rechtsbescherming openstaat, wijs ik uw gemeente op het risico van de exceptieve toetsing. Hetgeen ik in de vorige paragraaf heb aangegeven met betrekking tot het bestemmingsplan dat in tweeën wordt gesplitst, één voor de agrarische bouwblokken en één voor de overige delen van het buitengebied, geldt evenzeer voor de beheersverordening. Nu er oplossingen zijn voor de reparatie van het bestemmingsplan, zal ik voorshands niet nader ingaan op de beheersverordening.

---

[9] AbRS 10 april 2013, zaaknummer 201207253/1/R2.
[10] Althans, dit zou de consequentie zijn bij een strikte toepassing van de terugwerkende kracht. Jurisprudentie die een antwoord geeft op de vraag wat de consequentie in dit geval is voor de in de periode 1 juli 2013 tot 27 augustus 2014 geheven leges, is mij niet bekend.

Het nemen van een voorbereidingsbesluit als bedoeld in artikel 3.7 Wro biedt zeer waarschijnlijk evenmin een oplossing voor de thans bestaande legesproblematiek. Een voorbereidingsbesluit brengt met zich mee dat nieuwe bouw- en aanlegaanvragen een jaar lang kunnen worden aangehouden op grond van artikel 3.3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: 'Wabo'). Bovendien geldt dat, wanneer vóór het einde van dat jaar een ontwerpbestemmingsplan ter inzage wordt gelegd, de aanhouding doorloopt tot het in werking treden van het bestemmingsplan. Een voorbereidingsbesluit zorgt er echter enkel voor dat voornoemde aanvragen dienen te worden aangehouden. Deze aanvragen worden geacht in behandeling te zijn genomen op het moment dat ze worden ontvangen. De legesverordening van uw gemeente hanteert het uitgangspunt dat leges verschuldigd zijn vanaf het moment van het in behandeling nemen van een aanvraag. Vanaf de ontvangst van de aanvraag geldt aldus dat de aanvrager leges is verschuldigd. Heeft de gemeenteraad op dat moment nog geen nieuw bestemmingsplan vastgesteld, dan geldt het legesverbod van artikel 3.1, vierde lid, Wro. Ondanks dat een voorbereidingsbesluit niet leidt tot het omzeilen van het legesverbod, zou het wel een afschrikwekkende werking kunnen hebben voor het indienen van nieuwe aanvragen na de inwerkingtreding van dit voorbereidingsbesluit. Voorts kan een voorbereidingsbesluit om andere redenen raadzaam zijn, bijvoorbeeld om de bouwmogelijkheden van de thans (weer) geldende bestemmingsplannen te bevriezen.

Gelet op het voorgaande adviseer ik uw gemeente om zo spoedig mogelijk een nieuw bestemmingsplan vast te stellen. Hiervoor zie ik in theorie drie routes, die ik hierna (volledigheidshalve alle drie) zal behandelen.

2. Oplossingsrichtingen

2.1 Oplossingsrichting 1: 'op slot zetten' veehouderij

Hoewel deze eerste oplossingsrichting niet beantwoordt aan de adviesopdracht wil ik deze oplossingsrichting toch genoemd hebben. Deze oplossingsrichting gaat uit van het op slot zetten van de bestaande veehouderijen in het plangebied. Ik noem deze oplossingsrichting, omdat ik meen dat deze oplossingsrichting juridisch houdbaar is in het licht van artikel 19j Nbw. Ik ga er hierbij van uit dat de kritische depositiewaarde van de relevante stikstofgevoelige habitats in de betreffende Natura 2000-gebieden reeds wordt overschreden. Dit leidt ertoe dat iedere toename van stikstofdepositie op deze habitats significant verstorende effecten heeft. Tot nu toe oordeelt de Afdeling dat de gevolgen van een voorgenomen plan in het kader van de plantoets ex artikel 19j Nbw dienen te worden afgezet tegen de bestaande, feitelijke, legale situatie in een plangebied.[11] De bestaande, feitelijke, legale situatie ten tijde van de vaststelling van een plan moet worden gehanteerd als referentiekader in de plantoets ex artikel 19j Nbw. Er mag dus niet worden uitgegaan van de vergunde situatie in het plangebied. Vergunde rechten worden immers veelal feitelijk niet benut. Geïnventariseerd zal moeten worden wat per inrichting de bestaande, feitelijke, legale situatie ten tijde van de vaststelling van het plan is.

[11] AbRS 5 december 2012, zaaknummer 201109053/1/R2.

Met de inwerkingtreding van artikel 19kd Nbw zou betoogd kunnen worden dat wat betreft de referentiesituatie zou dienen te worden aangesloten bij de referentiedata zoals die worden genoemd in het derde lid van deze bepaling (veelal de data van aanwijzing van de betreffende Natura 2000-gebieden).[12] Artikel 19kd Nbw voorziet in de mogelijkheid tot saldering in het kader van de plantoets ex artikel 19j Nbw. Tot op heden heeft de Afdeling – voor zover mij bekend – met betrekking tot bestemmingsplannen echter niet in deze zin geoordeeld.[13] Integendeel, de Afdeling overwoog in de hiervoor reeds aangehaalde uitspraak van 5 november 2014 over het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Doetinchem als volgt:

> *"(...) 39. (...) Voorts betogen [appellant sub 12] en anderen dat het in het kader van het plan opgestelde milieueffectrapport "MER bestemmingsplan buitengebied - 2012" (hierna: plan-MER) van 20 december 2012, van Arcadis, en de daar bijgevoegde passende beoordeling op onjuiste aannames zijn gebaseerd. Zij wijzen er in dit verband op dat in de passende beoordeling gelet op artikel 19kd van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbw 1998) uit is gegaan van een onjuiste referentiesituatie. Ook is volgens [appellant sub 12] en anderen bij het bepalen van de referentiesituatie geen rekening gehouden met een correctie ten gevolge van emissie-eisen in het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (hierna: Besluit huisvesting). Daarnaast is geen rekening gehouden met het vrijkomen van dierrechten en de afschaffing van de melkquota in 2015.39.5. In het plan-MER is onderzocht wat de gevolgen voor het milieu zijn als gevolg van de in het plan geboden ontwikkelingsruimte voor veehouderijen. Hierbij is onderzocht wat het maximale milieueffect op onder meer fijn stof en geur van de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bestemmingen in het buitengebied zal zijn. In het plan-MER is een vergelijking gemaakt tussen de bestaande situatie en de toekomstige situatie. De bestaande situatie bestaat uit de huidige vergunde milieusituatie in 2012, gecorrigeerd voor de feitelijke stalbezetting op basis van CBS-cijfers en voor de eis uit het Besluit huisvestiging dat veehouderijen binnen de planperiode hun stallen met emissiearme technieken zullen moeten uitvoeren. In het plan-MER staat dat de geurbelasting op omliggende geurgevoelige objecten is berekend, en voorts de achtergrondbelasting en daarmee de cumulatie van geur is berekend.*
>
> *(...)*
>
> *39.7. Ten aanzien van het betoogde betreffende de referentiesituatie overweegt de Afdeling als volgt. Zoals volgt uit hetgeen hiervoor is overwogen onder 39.5 is in de passende beoordeling als referentiekader de feitelijke situatie aangehouden, gebaseerd op de vergunde situatie gecorrigeerd voor de feitelijke stalbezetting zoals die volgt uit CBS-gegevens. Dit is in overeenstemming met de vaste jurisprudentie van de Afdeling, bijvoorbeeld in de uitspraak van 5 december 2012, met zaaknr. 201109053/1/R2, waaruit volgt dat moet worden uitgegaan van de huidige, feitelijke situatie als referentiekader. (...)".*[14]
> (onderstreping mijnerzijds, PB)

In deze uitspraak is voorts bevestigd dat wat betreft de feitelijke stalbezetting mag worden uitgegaan van de CBS-gegevens. De feitelijke situatie zoals deze volgt uit de CBS-gegevens verschilt overigens veelal van de daadwerkelijke feitelijke situatie.

---

[12] *Stb.* 2013, 145.
[13] Zie echter voor een 'postzegelplan' AbRS 1 mei 2013, zaaknummer 201202866/1/R1.
[14] Zaaknummer 201308949/1/R2.

De veehouderijen in het plangebied zouden op slot kunnen worden gezet door per veehouderij de maximaal te houden dieraantallen en diersoorten op te nemen in de planregels (bijvoorbeeld in de doelomschrijving waarbij wordt gewerkt met een soort van Staat van bedrijfsactiviteiten).[15] Deze dieraantallen en -soorten dienen overeen te stemmen met de dieraantallen en -soorten uit de referentiesituatie. Voorts dienen strak begrensde bouwvlakken in het bestemmingsplan te worden opgenomen. Enkel dat deel van de thans bestaande bouwvlakken dat gebruikt wordt voor de veehouderijtak dient als zodanig te worden herbestemd. In aanvulling hierop dienen in het bestemmingsplan geen flexibiliteitsbepalingen opgenomen te worden die de nieuwvestiging, uitbreiding of omschakeling van veehouderijen mogelijk maken; geen flexibiliteitsbepalingen mogen worden opgenomen die de uitbreiding in dieraantallen of verandering van diersoorten mogelijk maken. In de toelichting dient te worden gemotiveerd dat voornoemde maatregelen voortvloeien uit de passende beoordeling en het plan-m.e.r.
De Afdeling heeft in haar uitspraak van 24 september 2014 over het bestemmingsplan 'Buitengebied' van de gemeente Zundert het 'op slot zetten' van de veehouderij vanwege de 'stikstofproblematiek' geaccepteerd.[16] Dit bestemmingsplan kent binnen de agrarische bestemming een bouwverbod dat inhoudt dat het verboden is de bebouwing uit te breiden ten behoeve van de uitbreiding in dierplaatsen.

Het planschaderisico vormt het grootste nadeel aan deze oplossingsrichting. Deze oplossingsrichting zal (in zijn algemeenheid) veelal leiden tot een planologische verslechtering. In een individueel geval zou mogelijkerwijs betoogd kunnen worden dat er onder het oude bestemmingsplan toch al geen uitbreidingsmogelijkheden bestonden, gelet op het feit dat sectorale beperkingen in de weg stonden aan uitbreiding (bijvoorbeeld vergunningverlening op grond van de Nbw). Ik merk hierbij op dat ik de oude planregelingen niet heb bekeken. Voor het aannemen van passieve risicoaanvaarding is gelet op de complexiteit van agrarische vergunningaanvragen naar het oordeel van de Afdeling veelal een termijn van 2,5 tot 3 jaar noodzakelijk. Gelet op de bestaande legesproblematiek (zie hiervoor) bestaat deze tijd naar mijn mening niet. De uitspraak van de Afdeling waarin het bestemmingsplan werd vernietigd, creëert geen voorzienbaarheid; het bestemmingsplan is louter om (formele) plan-m.e.r.-gebreken vernietigd. Zou voor deze oplossingsrichting worden gekozen, dan raad ik u (mede ten behoeve van het vaststellen van de economische uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan) ten zeerste aan in een vroeg stadium een planschaderisicoanalyse op te laten stellen. Voorts geef ik u in overweging op het moment dat de beleidskeuzes voor de reparatie gemaakt zijn deze officieel bekend te maken. Zoals ik hiervoor reeds aangaf, is daarmee niet gezegd dat de gemeente met succes een beroep op passieve risicoaanvaarding kan doen. Overigens kan planschade in een voorkomend

[15] Voor zover het opnemen van de maximaal te houden dieraantallen en de te houden diersoorten niet ruimtelijk relevant zou zijn, biedt artikel 19j, eerste lid, Nbw een wettelijke grondslag om een dergelijke regeling toch in de planregels van een bestemmingsplan op te nemen, indien deze maatregel gelet op de passende beoordeling en het plan-m.e.r. noodzakelijk is (zie AbRS 13 juli 2011, *TBR* 2011, 152 m.nt. Nijmeijer). Uit de uitspraken van de Afdeling van 27 maart 2013 (zaaknummer 201204658/1/R2) en 8 mei 2013 (zaaknummer 201208118/1/R1) kan worden afgeleid dat het opnemen van maximale dieraantallen en -soorten ruimtelijk relevant is. Ik merk hierbij op dat de eerste uitspraak ziet op een 'postzegelplan' en dat de tweede uitspraak ziet op een wijzigingsplan. Zie voor een recenter voorbeeld: AbRS 22 oktober 2014, zaaknummer 2013060991/1/R3.
[16] Zaaknummer 201210299/1/R3.

geval ook in natura worden vergoed, bijvoorbeeld door alsnog planologische medewerking te verlenen aan een uitbreiding.[17]

Een tweede nadeel van deze oplossingsrichting is gelegen in het feit dat uw gemeente na de vaststelling veelvuldig geconfronteerd zal worden met aanvragen om 'postzegelplannen'. Het bestemmingsplan is immers minder flexibel. Dit zal veel ambtelijke capaciteit vergen en kosten met zich brengen.

2.2 Oplossingsrichting 2: opnemen planregeling die uitbreiden in ammoniakdepositie verbiedt

De tweede oplossingsrichting gaat uit van het opnemen van een specifiek gebruiksverbod in de planregeling. Dit gebruiksverbod bepaalt dat het verboden is het gebruik van de gronden en bouwwerken te wijzigen ten opzichte van het bestaande gebruik, voor zover dit leidt tot een toename in ammoniakdepositie op de stikstofgevoelige habitats in de relevante Natura 2000-gebieden ten opzichte van de ammoniakdepositie van de veehouderij in de referentiesituatie. Hierbij zou als bijlage bij de planregels een soort Staat van bedrijfsactiviteiten kunnen worden opgenomen, waarbij per inrichting de ammoniakdepositie in de referentiesituatie op de relevante Natura 2000-gebieden wordt opgenomen. Zo'n gedetailleerde regeling is evenwel niet zonder meer nodig (zie hierna). Ik zou menen dat een dergelijke planregeling gelet op het bepaalde in artikel 19j, eerste lid, Nbw (zie hiervoor) in een bestemmingsplan kan worden opgenomen.

In deze oplossingsrichting kunnen, gelet op het specifieke gebruiksverbod, naar mijn mening bouwvlakken op maat worden toegekend.

Vervolgens zou overwogen kunnen worden het specifieke gebruiksverbod zodanig te formuleren dat er 'per saldo' geen sprake mag zijn van een toename in ammoniakdepositie. Op deze wijze wordt voorzien in het toelaten van saldering. De saldering zal zich hierbij dienen te beperken tot het plangebied. Het toelaten van 'binnenplanse' saldering biedt de veehouderijen binnen het plangebied bij recht meer flexibiliteit. Hoewel op het moment dat de Programmatische Aanpak Stikstof in werking treedt de wettelijke basis voor saldering zal vervallen, lijkt saldering op het niveau van het bestemmingsplan mij ook nadien nog mogelijk. Immers, ook vóór de inwerkingtreding van artikel 19kd Nbw accepteerde de Afdeling saldering.

Een groot voordeel van deze oplossingsrichting is dat het voor de veehouders mogelijk blijft om bij recht uit te breiden of om te schakelen naar andere diersoorten (het bestemmingsplan is flexibel). Hiertoe zullen zij echter veelal dienen te investeren in schonere stalsysteemtechnieken. Voor veehouders die deze systemen reeds toepassen (de 'voorlopers'), geldt het voorgaande echter niet, hetgeen een nadeel met zich brengt voor hen. Zij zouden echter (bijvoorbeeld) gebruik kunnen maken van een 'binnenplanse' salderingsmethodiek.

[17] AbRS 19 november 2014, zaaknummer 201403039/1/A2.

Een nadeel van deze oplossingsrichting is dat ook hieraan een planschaderisico kleeft, nu uitbreidingsmogelijkheden/omschakelingsmogelijkheden de facto afhankelijk worden gesteld van de aanwezigheid van (schone) stalsysteemtechnieken (BBT+[18] of meer) dan wel (binnenplanse) saldering. In de voorgaande bestemmingsplannen zal dit niet het geval zijn geweest. Mogelijkerwijs zou in het individuele geval betoogd kunnen worden dat sectorale beperkingen reeds onder het oude bestemmingsplan in de weg stonden aan uitbreiding dan wel dat het gelet op de sectorale (milieu)wetgeving onder het oude bestemmingsplan eveneens noodzakelijk was om te investeren in schonere stalsysteemtechnieken om (in ieder geval milieutechnisch) uit te kunnen breiden. Met betrekking tot de passieve risicoaanvaarding verwijs ik naar hetgeen ik hiervoor heb gesteld. Ook indien voor deze tweede oplossingsrichting wordt gekozen, adviseer ik uw gemeente om tijdig een planschaderisicoanalyse op te laten stellen.

Een tweede nadeel dat verbonden is aan deze oplossingsrichting is de technische complexiteit daarvan. Door te kiezen voor deze oplossingsrichting maakt de planwetgever zich ten dele afhankelijk van wetgeving en rekenmodellen die buiten de macht van de planwetgever kunnen worden gewijzigd, dan wel ingetrokken. Ik wijs in dit licht op de komst van de PAS (waardoor Aagro-stacks niet langer zal gelden) en de komst van de opvolger van het Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij (waardoor de maximale emissiewaarden zullen worden aangepast).[19] Voorts wijs ik op de aanstaande wijziging van de Regeling ammoniakemissie veehouderij (Rav). Hiermee zullen aan bestaande stalsystemen andere emissiefactoren worden toegekend. Tot slot zal de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in deze oplossingsrichting eveneens dienen te worden aangetoond.

Hiervoor gaf ik reeds aan dat mogelijk ook een minder gedetailleerde planregel kan volstaan. Ik merk ik op dat de Afdeling recent een vrij eenvoudige planregel sanctioneerde, te weten in haar uitspraak van 29 oktober 2014 over het bestemmingsplan Buitengebied Tynaarlo:

> *"(...) 6.5. De Afdeling begrijpt het beroep van Natuurplatform Drentsche Aa aldus dat dit is gericht tegen de bij recht toegestane uitbreidingen van agrarische bedrijven en de gevolgen daarvan voor de stikstofdepositie.*
>
> *6.6. Ingevolge artikel 3, lid 3.2.2, aanhef en onder en b, van de planregels gelden voor het bouwen van bedrijfsgebouwen en overkappingen bij bedrijfsgebouwen de volgende regels: (...) b. de oppervlakte van gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren mag per agrarisch bedrijf ten hoogste de bestaande oppervlakte bedragen, met dien verstande dat een grotere oppervlakte is toegestaan indien er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie van het betreffende bedrijf; (...)*
> *6.7. Uit voormelde planregels volgt dat het plan bij recht uitbreiding van de bebouwing bij een agrarisch bedrijf toestaat onder de voorwaarde dat de uitbreiding niet gepaard gaat met een toename van de ammoniakemissie van het bedrijf. Gelet hierop leidt de in het plan bij recht toegestane uitbreiding van agrarische bebouwing niet tot een toename van de stikstofdepositie in Natura*

[18] Hierbij ga ik uit van de fictie dat alle veehouderijen per 1 januari 2014 voldoen aan het Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij.
[19] Zie voetnoot 3.

2000-gebieden. Het worstcasescenario in het MER, waarnaar Natuurplatform Drentsche Aa verwijst, wordt niet bij recht in het plan mogelijk gemaakt. In hetgeen Natuurplatform Drentsche Aa heeft aangevoerd, ziet de Afdeling geen aanknopingspunten voor het oordeel dat de raad niet in redelijkheid de in het plan opgenomen bouwvlakken heeft kunnen toekennen aan de agrarische bestemmingen.". [20]

De Afdeling heeft in die kwestie dus een regel geaccepteerd die voorkomt dat de emissie toeneemt. Indien de emissie gelijk blijft, kan de depositie echter veranderen (bijvoorbeeld groter worden doordat het emissiepunt dichter bij een Natura 2000-gebied komt te liggen). Kennelijk zag de betreffende beroepsgrond hier niet op en heeft de Afdeling geen aanleiding gezien de beroepsgrond zo uit te leggen. Zoals ik reeds eerder in dit advies aangaf, worden de MER en passende beoordeling eenvoudiger op het moment dat bijvoorbeeld de depositie wordt bevroren.

2.3 Oplossingsrichting 3: met een beroep op artikel 19kd Nbw betogen dat het bestemmingsplan geen significante verstorende effecten kan hebben door toepassen schone stalsysteemtechnieken; in passende beoordeling/plan-MER aantonen dat bestemmingsplan uitvoerbaar is

In deze oplossingsrichting worden (anders dan in de vorige oplossingsrichtingen) in de planregels niet direct beperkingen gesteld aan de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen in het plangebied. In de passende beoordeling (die onderdeel uitmaakt van het plan-MER) zal aan de hand van een berekening (waarin gerekend wordt met de technisch minst, althans weinig emitterende stalsysteemtechnieken) dienen te worden aangetoond dat er geen sprake is van een toename van ammoniakdepositie op de stikstofgevoelige habitats in de relevante Natura 2000-gebieden. Vervolgens wordt gelet op het bepaalde in artikel 19kd, eerste lid, sub b, Nbw gesteld dat het plan per saldo niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied. Als 'getroffen maatregelen' in de zin van artikel 19kd, eerste lid, sub b, Nbw wordt hierbij het toepassen van schonere stalsysteemtechnieken aangemerkt. Het toepassen van dergelijke systemen wordt echter niet in het plan geborgd. In deze gedachtegang gaat men ervan uit dat de veehouders om uit te kunnen breiden deze schonere stalsysteemtechnieken reeds toe dienen te passen, omdat zij anders geen vergunning op grond van artikel 19d Nbw kunnen verkrijgen.

De gemeente Barneveld heeft zich in haar verweer in de beroepszaak tegen het bestemmingsplan 'Buitengebied 2012' beroepen op deze oplossingsrichting. Naar mijn mening houdt deze oplossingsrichting juridisch echter geen stand, nu het toepassen van verdergaande emissieeisen dan waar het Besluit huisvesting emissiewaarden veehouderij reeds toe verplicht, juridisch-planologisch niet wordt geborgd. Ik verwijs hierbij naar hetgeen de Afdeling heeft overwogen in haar uitspraak van 5 november 2014 over het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Doetinchem:

[20] Zaaknummer 201307656/1/R4.

> *"(...) Voor zover in de passende beoordeling is getracht de uitvoerbaarheid van het plan aan te tonen met een zogenoemde "best case-invulling" - waarbij ervan uit is gegaan dat de best beschikbare technieken, verdergaand dan die volgend uit het Besluit huisvesting, worden ingezet bij zowel nieuwe als bestaande veehouderijen - overweegt de Afdeling dat onvoldoende vaststaat dat de maatregelen zullen worden toegepast. (...)".*[21]

Voorts wordt de houdbaarheid en handhaafbaarheid van de bovenstaande redenering mijns inziens te zeer opgehangen en afhankelijk gemaakt van het vergunningenspoor van de Nbw. Bij vaststelling van het bestemmingsplan staat mijns inziens niet vast dat het plan als zodanig geen significant verstorende effecten zal hebben op de stikstofgevoelige habitats in de relevante Natura 2000-gebieden.

Los van de eventuele voordelen die verbonden zijn aan deze oplossingsrichting, raad ik u omwille van de juridische houdbaarheid af voor deze oplossingsrichting te kiezen.

3. Afronding

Het uitgangspunt (ontwikkelingsmogelijkheden bieden) en de voor- en nadelen van de verschillende mogelijkheden afwegende, adviseer ik de gemeente Berkelland om oplossingsrichting 2 uit te (laten) werken. In het vorenstaande zijn reeds veel bouwstenen voor een dergelijke regeling te vinden. Vanzelfsprekend ben ik bereid een planregeling op maat op te stellen.

Zou u naar aanleiding van het vorenstaande telefonisch contact met mij willen opnemen om de vervolgstappen nader te bespreken?

Met vriendelijke groet,
Hekkelman Advocaten N.V.

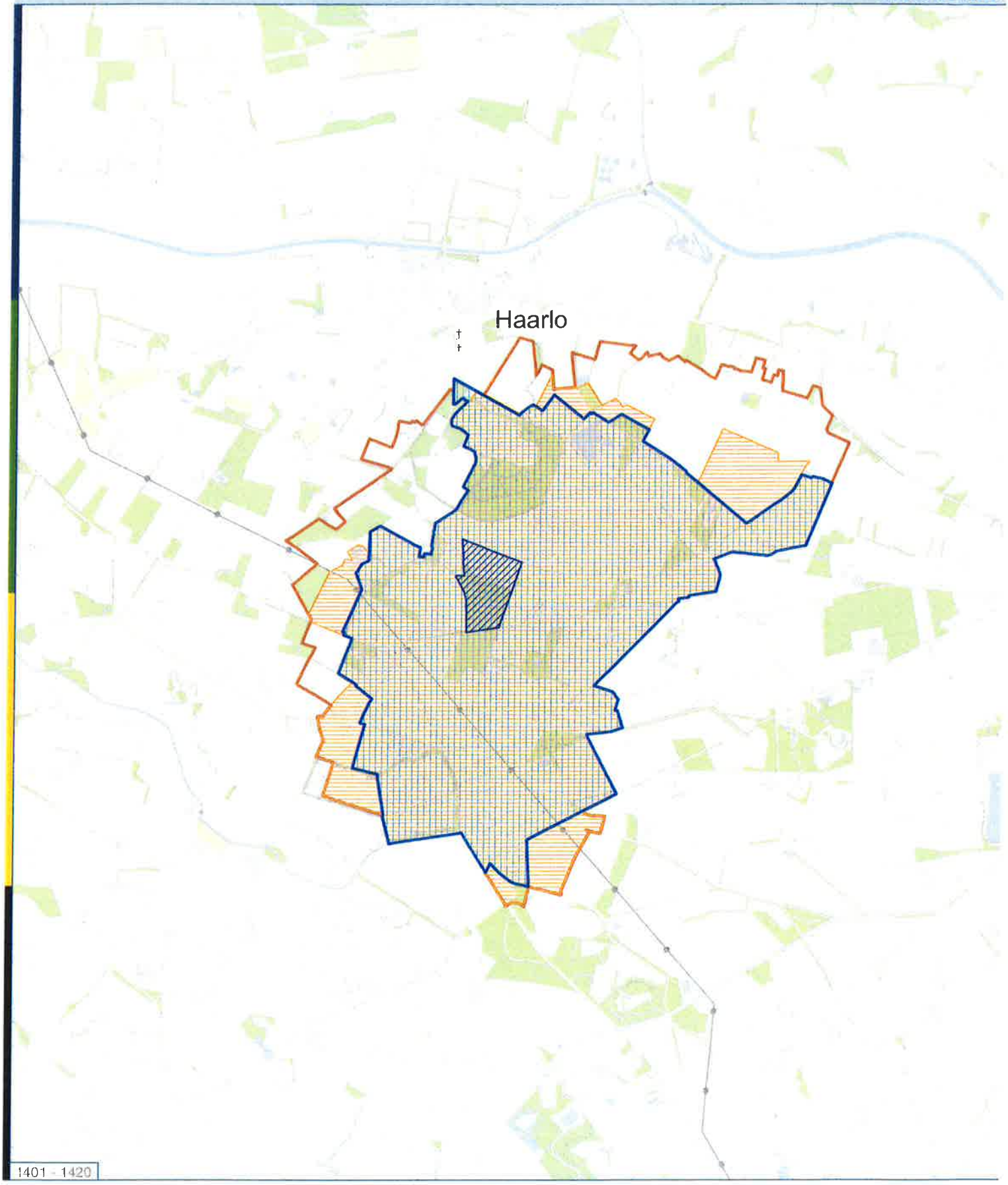
Paul Bodden
advocaat

[21] Zaaknummer 201308949/1/R2.

Gebied ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de openbare drinkwatervoorziening

Kaartnummer 9

provincie Gelderland

Legenda

Drinkwaterpompstation	:	Haarlo
Gemeente	:	Berkelland
Waterleidingbedrijf	:	Vitens Gelderland
Vergunde pompdebiet	:	1.650.000 m3/jaar
Kwetsbaarheid gebied	:	Zeer kwetsbaar

- Waterwingebied
- Grondwaterbeschermingsgebied
- Koude-warmteopslagvrije zone
- Boringsvrije zone

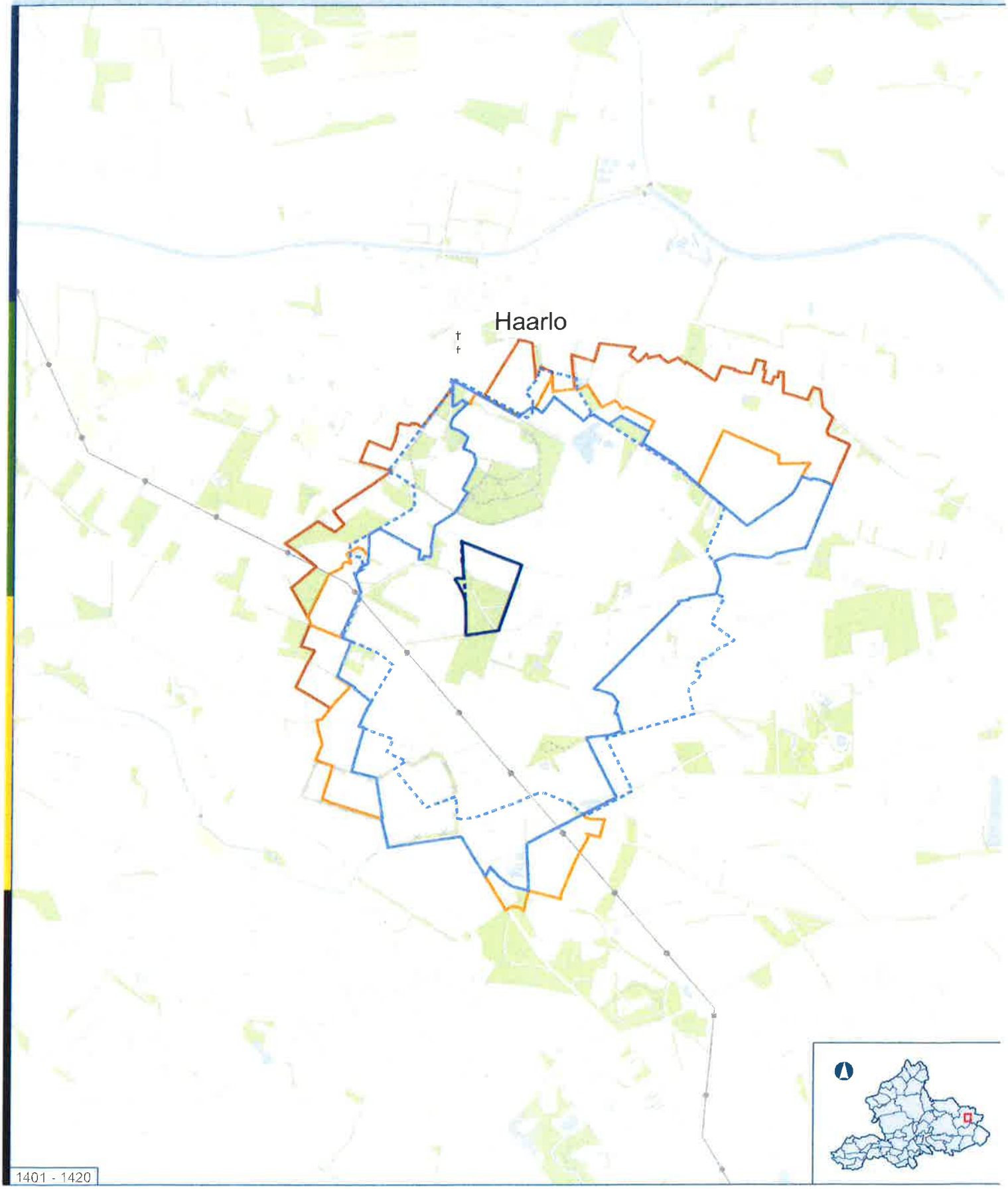
Schaal 1: 25.000

november 2014

Gebied ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de openbare drinkwatervoorziening

Kaartnummer 9

provincie Gelderland

Schaal 1: 25.000

Legenda

Drinkwaterpompstation	:	Haarlo
Gemeente	:	Berkelland
Waterleidingbedrijf	:	Vitens Gelderland
Vergunde pompdebiet	:	1.650.000 m3/jaar
Kwetsbaarheid gebied	:	Zeer kwetsbaar

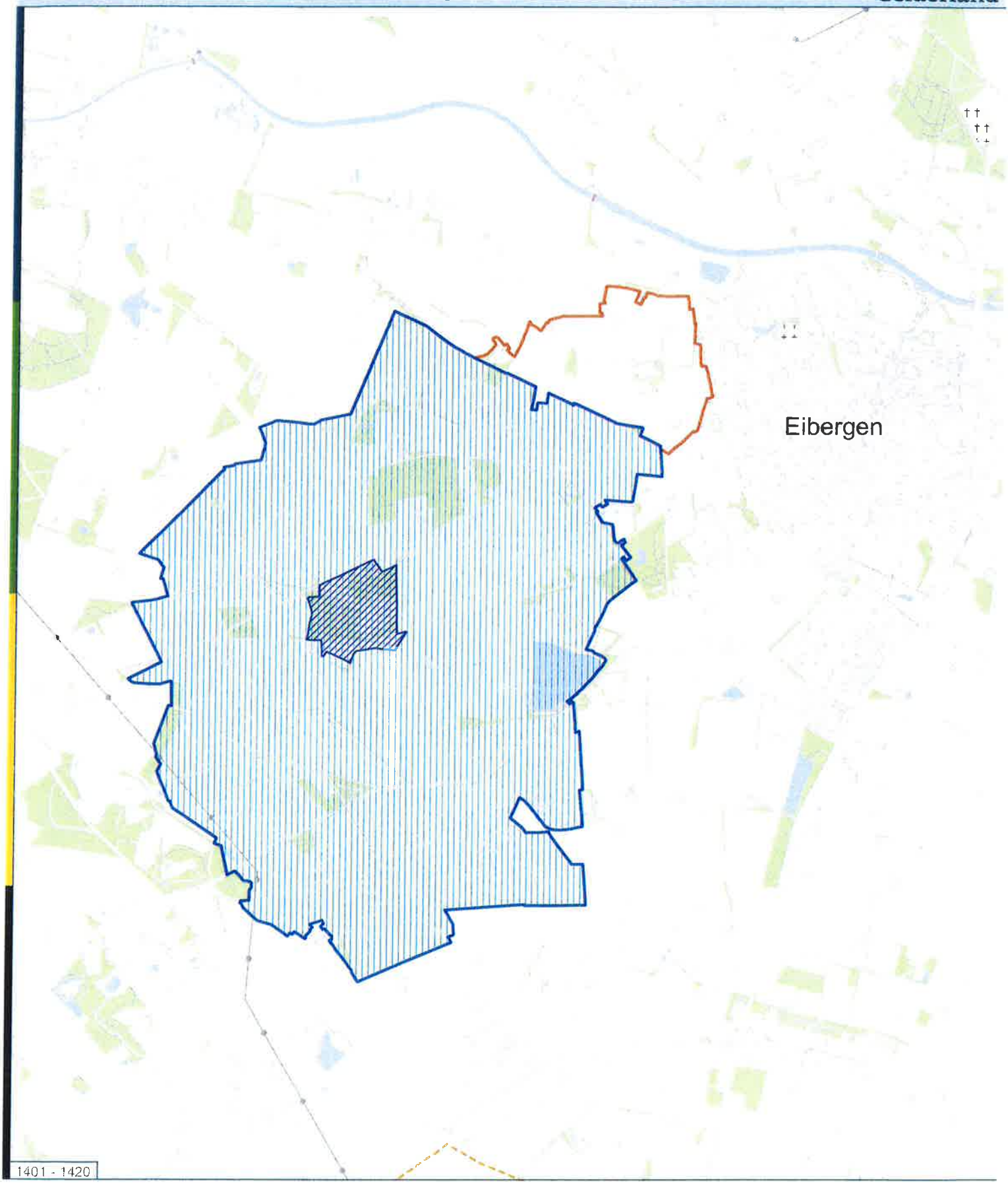
- Waterwingebied 2015
- Waterwingebied oud
- Grondwaterbeschermingsgebied 2015
- Grondwaterbeschermingsgebied oud
- Koude-warmteopslagvrije zone 2015
- Boringsvrije zone 2015

december 2014

Gebied ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de openbare drinkwatervoorziening

Kaartnummer 16

provincie Gelderland

Legenda

Drinkwaterpompstation	:	Olden Eibergen
Gemeente	:	Berkelland
Waterleidingbedrijf	:	Vitens Gelderland
Vergunde pompdebiet	:	2.250.000 m3/jaar
Kwetsbaarheid gebied	:	Zeer kwetsbaar

Waterwingebied

Grondwaterbeschermingsgebied

Boringsvrije zone

Gemeentegrens

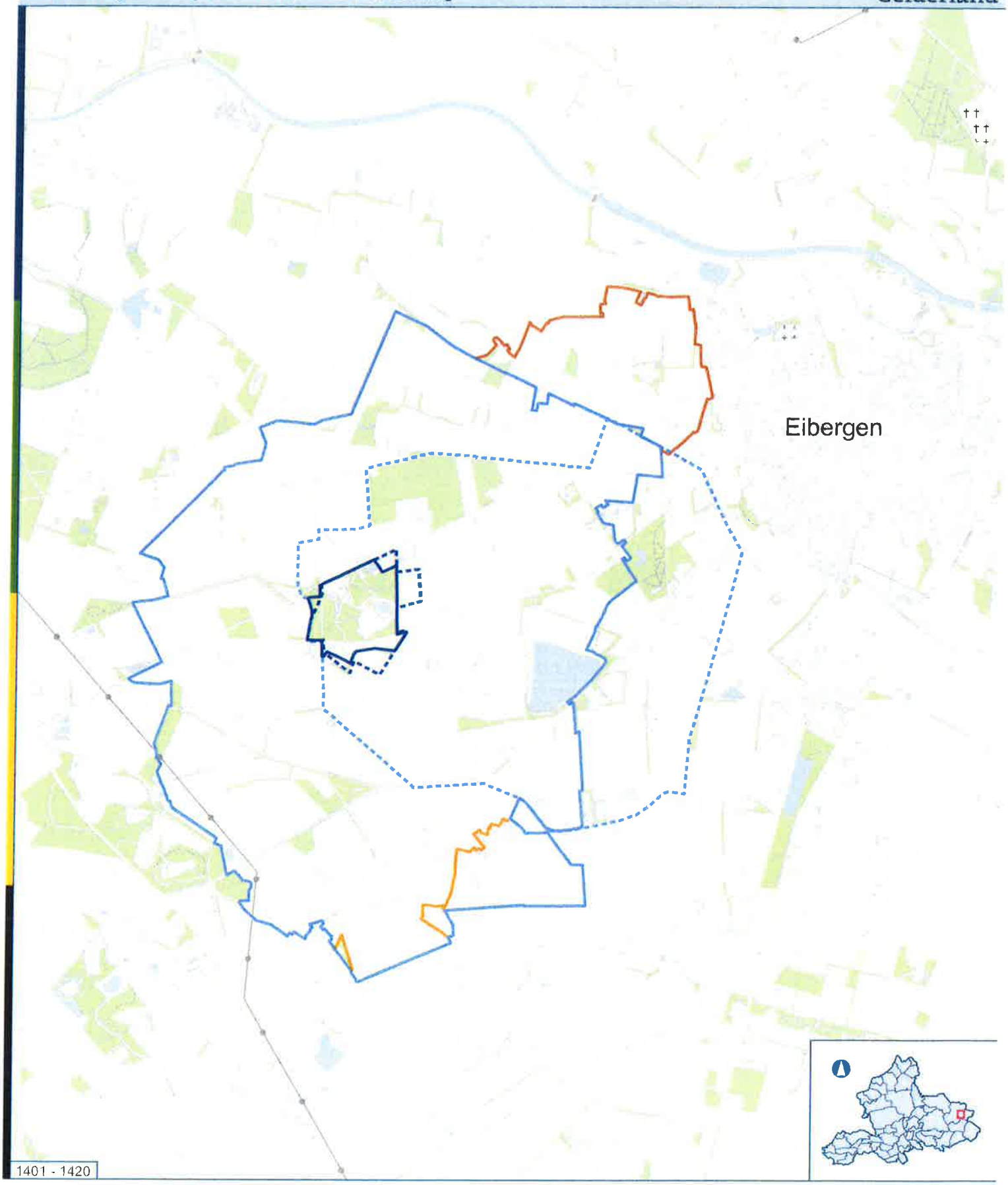
Schaal 1: 25.000

november 2014

Gebied ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater
met het oog op de openbare drinkwatervoorziening

Kaartnummer 16

provincie Gelderland

Schaal 1: 25.000

Legenda

Drinkwaterpompstation	:	Olden Eibergen
Gemeente	:	Berkelland
Waterleidingbedrijf	:	Vitens Gelderland
Vergunde pompdebiet	:	2.250.000 m3/jaar
Kwetsbaarheid gebied	:	Zeer kwetsbaar

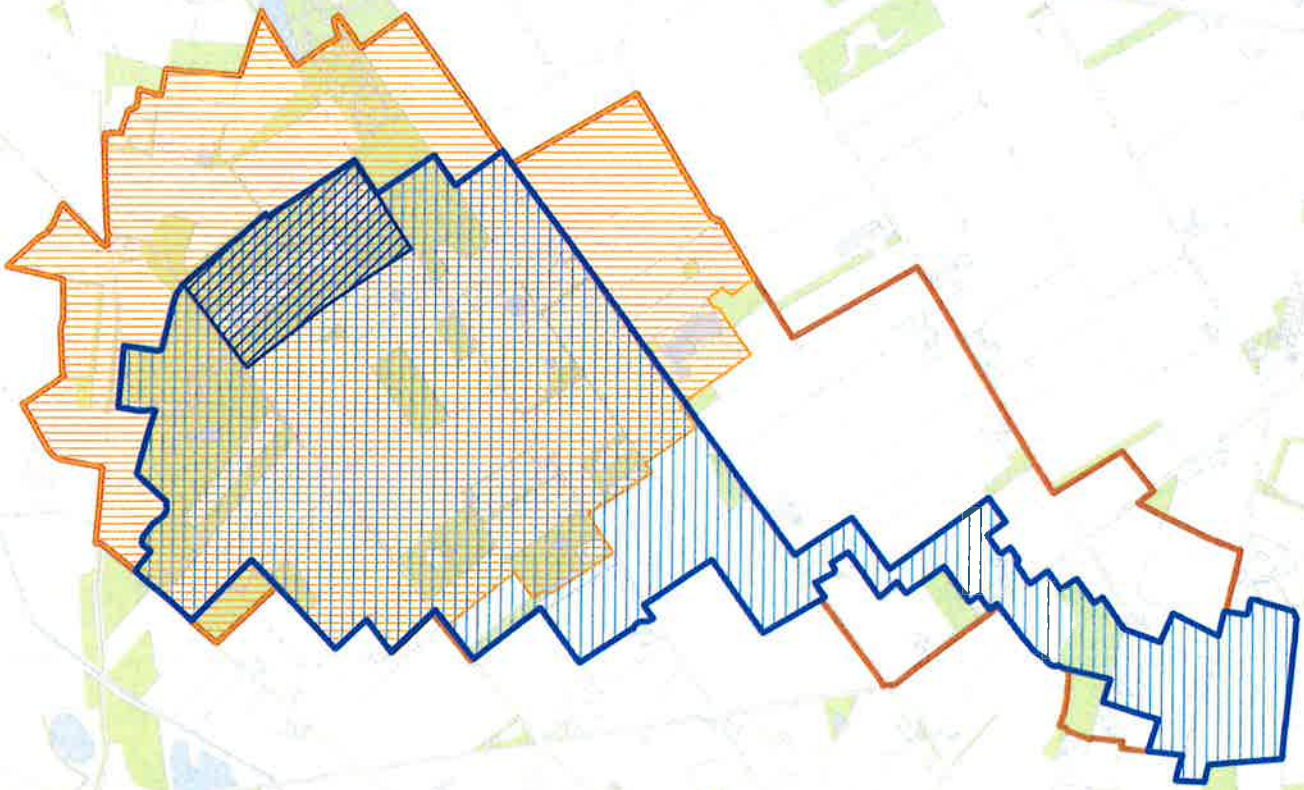
- Waterwingebied 2015
- Waterwingebied oud
- Grondwaterbeschermingsgebied 2015
- Grondwaterbeschermingsgebied oud
- Koude-warmteopslagvrije zone 2015
- Boringsvrije zone 2015

december 2014

Gebied ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de openbare drinkwatervoorziening

Kaartnummer 33

provincie Gelderland

Het Vossenveen

1401 - 1420

Legenda

Drinkwaterpompstation	:	Noordijkerveld
Gemeente	:	Berkelland
Waterleidingbedrijf	:	Vitens Gelderland
Vergunde pompdebiet	:	1.000.000 m3/jaar
Kwetsbaarheid gebied	:	Zeer Kwetsbaar

- Waterwingebied
- Grondwaterbeschermingsgebied
- Koude-warmteopslagvrije zone
- Boringsvrije zone

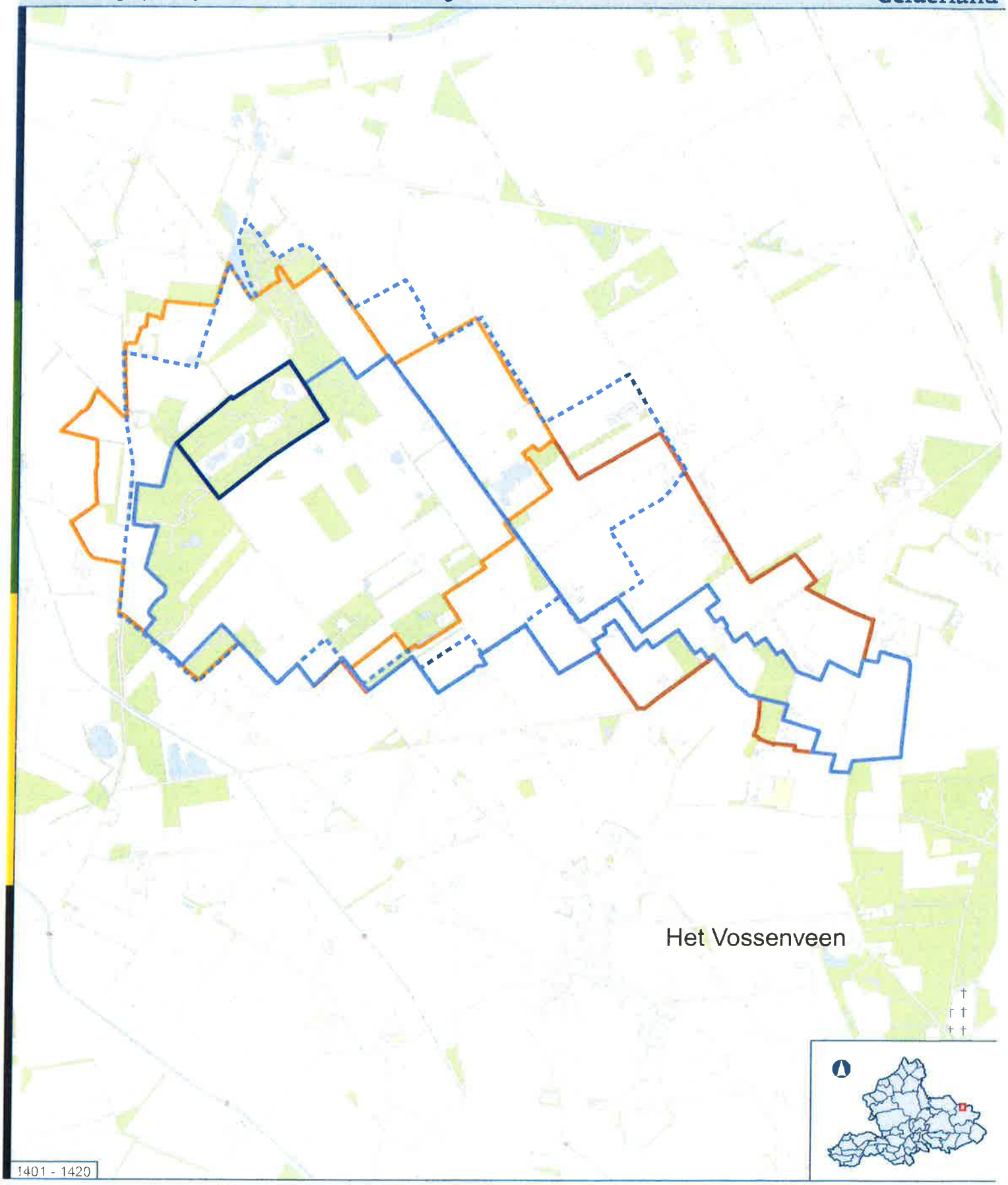
Schaal 1: 25.000

november 2014

Gebied ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de openbare drinkwatervoorziening

Kaartnummer 33

provincie Gelderland

Schaal 1: 25.000

Legenda

Drinkwaterpompstation	:	Noordijkerveld
Gemeente	:	Berkelland
Waterleidingbedrijf	:	Vitens Gelderland
Vergunde pompdebiet	:	1.000.000 m3/jaar
Kwetsbaarheid gebied	:	Zeer Kwetsbaar

- Waterwingebied oud en 2015
- Grondwaterbeschermingsgebied 2015
- Grondwaterbeschermingsgebied oud
- Koude-warmteopslagvrije zone 2015
- Boringsvrije zone 2015

december 2014

gemeente Berkelland

BELEIDS-CHECK BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED

Deze beleidscheck bevat een overzicht van het ruimtelijk beleid zoals dat was verwerkt in het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012”. Verder bevat het een overzicht van ruimtelijk beleid dat sindsdien is vastgesteld. Aan de hand van deze overzichten kan worden beoordeeld of er aanleiding is om de vertaling van het ruimtelijk beleid aan te passen in het nieuw te maken bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016”.

Voor de duidelijkheid wordt vermeld dat de beschrijving van het beleid in het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” was opgenomen in de plantoelichting. Daarbij bevatte hoofdstuk 2 van de plantoelichting een overzicht/samenvatting van het beleidskader (pag. 5 t/m 10) dat vervolgens werd uitgewerkt in bijlage 3 bij de plantoelichting (“Ruimtelijk beleidskader”).

	Best.plan “Buitengebied Berkelland 2012”	**Nieuw beleid**	**Best.plan “Buitengebied Berkelland 2016”**
	Rijksniveau		
	Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) - Robuust hoofdwegennet; - Versterking cultuurhistorische kwaliteiten; - Militaire terreinen/activiteiten; - Aanwezige gebiedskwaliteiten/-waarden; - Natuurgebieden; - Verbrede landbouw; - Ruimte-voor-Ruimte voor woningbouw; - Nieuwe landgoederen; - Nationale landschappen;		
	Reconstructiewet concentratiegebieden	Rcw is ingetrokken, Reconstructieplan geldt nog wel	Aanvulling plantoelichting
	Flora- en faunawet/Natuurbeschermingswet	- (opmerking: Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is niet van toepassing op bestemmingsplannen)	Aanvulling plantoelichting
	Monumentenwet 1988 - Beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg (2009); - Visie erfgoed en ruimte (2011)	- (opmerking: onderzoek ‘Wederopbouwgebied Ruilverkaveling Beltrum’ is inmiddels afgerond en geeft vooral handvatten voor beheer (zie ook Plan van Aanpak (3 maart 2015), pag. 23).	Aanvulling plantoelichting
	Waterbeleid - Waterbergingsgebieden; - Algemeen waterbeleid; - Grondwaterwingebieden;		
	Nationaal milieubeleid		

	Best.plan "Buitengebied Berkelland 2012"	Nieuw beleid	Best.plan "Buitengebied Berkelland 2016"
	- Algemeen milieubeleid		
	Provinciaal en regionaal niveau		
	Ruimtelijke Verordening Gelderland (RVG)	PS hebben in juli resp. sept 2014 de Omgevingsvisie Gelderland en de Omgevingsverordening Gelderland vastgesteld. Bij het laatste besluit is een amendement aangenomen dat er toe strekt dat de regels voor intensieve veehouderij/niet-grondgebonden veehouderij eerst moeten worden uitgewerkt voordat zij de regelingen uit de Reconstructieplannen gaan vervangen. De provincie werkt in dat verband toe naar een 'Gelders Plussenbeleid' (zie ook Plan van Aanpak (3 maart 2015), pag. 17-19). Dit beleid is nog in ontwikkeling en zou in het najaar van 2016 moeten leiden tot een aanpassing van de Omgevingsverordening en tot intrekking van de Reconstructieplannen.	Het Gelders Plussenbeleid laat zich vanwege de doorwerking van de Natuurbeschermingswet ('ammoniakdilemma') waarschijnlijk niet '1-op-1'- doorvertalen in een bestemmingsplan voor een geheel buitengebied. De verwachting is dat dit beleid en de regels in de verordening op zit punt vooral van belang gaan zijn bij het beoordelen van individuele uitbreidingsplannen voor agrarische bedrijven. Op dit moment valt daarover echter nog geen volstrekte duidelijkheid te geven omdat provinciale besluitvorming (GS en PS) nog moet plaatsvinden en daarvoor ook eerst een milieueffectrapportage moet worden doorlopen.
	- Zoekzones wonen en werken; - Wonen; - Detailhandel; - Recreatiewoningen (solitair); - Recreatieparken; - Glastuinbouwgebieden; - Water;	Omgevingsverordening maakt niet langer onderscheid tussen gebiedsgebonden en niet-gebiedsgebonden functies. Insteken op uitbreidingsruimte van 20% (bij recht) en 25% (afwijkingsregel) (zie ook Plan van Aanpak (3 maart 2015), pag. 19-20)	Vereenvoudigen planregels bij de bestemming "Bedrijf".
	- Ecologische hoofdstructuur;	De EHS is herbegrensd en onderverdeeld in twee gebiedstypen (GNN en GO) i.p.v. de vroegere driedeling (zie ook Plan van Aanpak (3 maart 2015), pag. 20)	Nieuwe begrenzing overnemen op verbeelding en in planregels.
	- Landschap.		
	Structuurvisie bedrijventerreinen		
	Waterplan Gelderland	(maakt nu deel uit van de Omgevingsverordening). De begrenzing van de grondwaterbeschermingsgebieden worden aangepast via een herziening van de Omgevingsverordening. De nieuwe grenzen/gebieden en de bijbehorende regeling moeten worden doorvertaald in het bestemmingsplan (zie ook Plan van Aanpak (3 maart 2015), pag. 21-22).	nieuwe regeling voor grondwaterbescherming verwerken op de verbeelding en in de planregels.
	Gelders Milieuplan 4	(maakt nu deel uit van de Omgevingsverordening)	
	Gebiedsplan natuur en landschap Gelderland 2006		

	Best.plan “Buitengebied Berkelland 2012”	Nieuw beleid	Best.plan “Buitengebied Berkelland 2016”
	Richtlijn compensatie natuur en bos Belvoir 3 (cultuurhistorisch beleid 2009-2012) Cultuurhistorische Waardenkaart Gelderland		
	Reconstructieplan Achterhoek en Liemers - Integrale zonering; - Ontwikkelingsmogelijkheden intensieve veehouderij.	Reconstructieplan wordt waarschijnlijk eind 2016 ingetrokken waardoor de integrale zonering verdwijnt. De Omgevingsverordening staat de omschakeling van een grondgebonden agrarisch bedrijf naar een niet-grondgebonden veehouderij (intensieve veehouderij) nu al niet meer toe.	Reconstructiebeleid en -zonering komen te vervallen maar het is nog onbekend wat daarvoor terugkomt. Omschakeling naar niet-grondgebonden veehouderij moet worden uitgesloten.
	Functies zoeken plaatsen zoeken functies (Fzpzf)	Moet worden vertaald naar nieuwe gebiedsindeling EHS/reconstructie (Omgevingsverordening)	Planregels aanpassen n.a.v. indeling van nieuwe gebiedstypen in de Omgevingsverordening (EHS, reconstructiezonering)
	Waterbeheerplan Waterschap Rijn en IJssel - Algemeen waterbeleid; - Concrete (water)doelen; - (Natte) ecologische verbindingszone - Natte natuurgebieden met beschermingszone; - Grondwaterbeschermingsgebieden. Nota recreatief medegebruik Waterschap Rijn en IJssel Waterbeheerplan Waterschap Regge en Dinkel		
	Gemeentelijk niveau		
	Geldende bestemmingsplannen Structuurvisie Berkelland 2025 / RVB - Algemeen buitengebiedbeleid; - Welstandsbeleid; - Hergebruik/functieverandering vrijkomende (agrarische) bebouwing Ruimtelijke Visie Landbouwontwikkelingsgebieden Ontwikkelingsvisie Leo-Stichting e.o. (rangschikken functies onderwijs, jeugdzorg en wonen) Notitie “Beleef het in Berkelland”	<u>Te bezien (eind 2016)</u>: Intrekken als de Reconstructieplannen worden ingetrokken?	

	Best.plan “Buitengebied Berkelland 2012”	Nieuw beleid	Best.plan “Buitengebied Berkelland 2016”
	- Algemeen beleid recreatie en toerisme; - Verblijfsrecreatie.		
	Beleidsvisie externe veiligheid	Actualisatie is in de maak	
	Cultuurhistorisch beleid gemeente Berkelland - Archeologiebeleid gemeente Berkelland; - Cultuurhistorische gebiedsbeschrijving.	Actualisatie van het archeologiebeleid is in de maak	Na vaststelling de actualisatie verwerken in de verbeelding.
	Welstandsbeleid - Welstandsnota Berkelland		
	Milieubeleid - Klimaatplan Berkelland; - Allicht, een actieplan licht - Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Berkelland	Opnemen van een regeling voor grondgebonden zonnepanelen (zie ook Plan van Aanpak (3 maart 2015), pag. 23-24). Duurzaamheidsdoelstelling verder uitwerken als ruimtelijk beleidsthema en zo mogelijk verwerken in een generieke regeling	Regeling voor grondgebonden zonnepanelen opnemen.
	Verkeersbeleid - Module wegcategorisering van het GVVP		
	Functieverandering naar horeca	Beleidsregel ‘Nieuwe horeca in het buitengebied door functieverandering van gebouwen’ (B&W 18-3-2014, GR 13-5-2014) laat via functieverandering alleen kleinschalige/ondergeschikte horeca toe (geen feesten/partijen, maximaal 100 m² etc.)	Vastgestelde beleidsregel verwerken in planregels over functie-verandering naar horeca
	Woningvolume	Bij woningvervanging uitgaan van het toegestane volume van 750 m³ (te verhogen tot 825 m³ / 900 m³)(zie ook Plan van Aanpak (3 maart 2015), pag. 20)	Verwerken in planregels bij de bestemming “Wonen” Uitgangspuntennotitie bpBB2016 steekt in op een woningvolume van 1.000 m³ (ook bij vervanging)
	Bijgebouwenoppervlakte bij burgerwoningen (bovenplanse sloop-bonus-regeling)	“Bovenplanse sloop-bonus-regeling” meenemen in de planregels (bijgebouwenoppervlakte van 300 m² toestaan bij burger-woningen op voorwaarde dat elders het viervoud van de ‘overmaat’ (=overschrijding t.o.v. de gangbare 150 m²-maat) wordt gesloopt)	Verwerken in planregels bij de bestemming “Wonen”
	Detailhandel	“Afsprakenkader detailhandel regio Achterhoek” (GR 8-9-2015)	Handhaven regeling voor detailhandel (max. 100 m² / 50% van de oppervlakte voor (streek)eigen producten)

A.16-2 bijl.

gemeente Berkelland

AMENDEMENT
artikel 33 Reglement van Orde

Aan de voorzitter van de raad.
Raadsvergadering van: 12 januari 2016
Indiener: Erik Slotboom, D66
Voorstel tot wijziging van besluit, verordening of plan (agendapunt nr 11): Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2016'
Overwegende dat: • De Bovenplanse sloop-bonus regeling voor het realiseren van bijgebouwen met een oppervlakte van meer dan 150 m2 maar niet groter dan 300 m2 bij woningen in het buitengebied in principe een goed uitgangspunt is voor een netto reductie van gebouwen in het buitengebied. Niet meer in gebruik zijnde bebouwing wordt gesloopt, wonen in het buitengebied wordt aantrekkelijker. • In de huidige opzet van de sloop-bonus regeling vraag en aanbod elkaar zelf moet vinden, zonder bemiddeling. Met name voor kleinere uitbreidingen boven de 150 m2 zal dit in de praktijk erg lastig blijken: veel grote schuren ten opzichte van kleine uitbreidingswensen. • Met een bemiddelende rol in de vorm van een gemeentelijk sloopfonds er veel meer gebruik van deze regeling gemaakt zal kunnen worden, gelijk aan de eerdere provinciale rood-voor-rood regeling. • Een gemeentelijk sloopfonds niet meer zal zijn dan een financiële bemiddeling tussen vraag en aanbod, zodat de uitvoeringskosten minimaal zijn. • Een gemeentelijk sloopfonds ook gefinancierd kan worden uit andere, bijvoorbeeld provinciale of landelijke, bronnen. Tekst wijzigingsvoorstel: Daar waarin het voorstel gesproken wordt over de "Bovenplanse sloop-bonus-regeling", hieronder ook verstaan wordt een aanvullende regeling in de vorm van een gemeentelijk sloopfonds, waarbij inwoners die in het buitengebied een bijgebouw bij een woning van meer dan 150 m2 willen realiseren, voor elke m2 boven de 150 m2 een financiële vergoeding aan het sloopfonds betaald moeten worden gelijk aan de gemiddelde kosten van de sloop van 4 m2 gebouw in het buitengebied. Dit sloopfonds kan vervolgens ingezet worden voor het slopen van overtollige bebouwing in het buitengebied, van welke aard dan ook. Tevens daarbij te onderzoeken welke andere financiële bronnen gebruikt kunnen worden om het gemeentelijk sloopfonds te vullen, om zo een versnelling in de sloop van leegstaande bebouwing te bereiken, en de regels hiervoor nader uit te werken.
Ondertekening: E.J. Slotboom D66 PvdA CDA Gemeentebelangen Groen Links OBL VVD

AANVULLING UITGANGSPUNTENNOTITIE BESTEMMINGSPLAN ‘BUITENGEBIED BERKELLAND 2016’

Datum : 12 november 2019
Project : P152944.007.001

De raad heeft op 12 januari ’16 de Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan ‘Buitengebied Berkelland 2016’ vastgesteld. In deze aanvulling wordt nader beschreven hoe de gemeente Berkelland bestaande, vergunde woonsituaties planologisch wenst door te vertalen in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied (bp buitengebied) van de gemeente Berkelland.

Inleiding
Gemeente Berkelland heeft een groot buitengebied en op veel erven is sprake van dubbele bewoning. Sinds 2010 leidt dubbele bewoning tot diverse knelpunten. Dit is aanleiding om de woonsituaties in het buitengebied in beeld te brengen en vast te gaan leggen in het nieuwe bp buitengebied. Daarvoor is in de afgelopen periode een inventarisatie uitgevoerd. De conclusie is dat in veel gevallen de feitelijke bewoningssituatie afwijkt van wat op grond van het geldende bestemmingsplan of een verleende omgevingsvergunning is toegestaan. In veel gevallen is bijvoorbeeld de bij ‘dubbele bewoning’ verplichte tussendeur niet meer aanwezig waardoor de woning feitelijk gesplitst is.

Doelstelling
De gemeente wenst voor haar inwoners duidelijkheid te scheppen over de bouw- en gebruiksmogelijkheden van de diverse woonsituaties in haar buitengebied. Hiermee krijgt de gemeente tevens de mogelijkheid om haar woningvoorraad (aantal verblijfsobjecten met een woonfunctie) in de toekomst beter te kunnen reguleren/monitoren. Met dit document wordt concreet aangegeven hoe de gemeente de woonsituaties in haar nieuwe bestemmingsplan buitengebied planologisch-juridisch wil vastleggen. Daarnaast wordt aangegeven welke toekomstige mogelijkheden er zijn voor het toevoegen van een extra inpandige woonfunctie.

Huidige kaders
<u>Geldende bestemmingsregeling</u>
In de geldende bestemmingsregelingen van de diverse bestemmingsplannen buitengebied is een *woning* veelal gedefinieerd als ‘een (gedeelte van een) gebouw dat dient voor de huisvesting van één huishouden’. De gronden met de bestemming ‘woondoeleinden’ zijn daarbij

bestemd voor woningen met bijbehorende tuinen en erven. De bij het ontwerp bestemmingsplan bestaande woning(en) zijn toegestaan.

Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2016'
In de uitgangspuntennotitie is alleen opgenomen hoe we om willen gaan met het toelaten van woningsplitsing. Er wordt niet ingegaan op hoe we de bestaande woonsituaties vastleggen.

Voorontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2016'
In het voorontwerp bestemmingsplan is per bestemmingsvlak het bestaand aantal woningen als maximum vastgelegd. Een woning is gedefinieerd als 'een complex van ruimten, geschikt en bestemd voor de huisvesting van één of meer personen'. Het aantal toegestane woningen is in dit voorontwerp bestemmingsplan dus niet per bestemmingsvlak benoemd. Daarvoor is het bouwdossier maatgevend.

De toegestane inhoudsmaat voor een woning, zowel een burger- als bedrijfswoning, bedraagt 1.000 m^3, inclusief aan- en uitbouwen. Tenzij deze nu (legaal) groter is.

De gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen per (bedrijfs)woning mag niet meer bedragen dan 150 m^2. Tenzij deze nu (legaal) groter is.

Structuurvisie woningsplitsing
Momenteel is een structuurvisie woningsplitsing in voorbereiding, waarin wordt vastgelegd onder welke voorwaarden we medewerking verlenen aan nieuwe aanvragen voor woningsplitsing.

Aanvulling uitgangspuntennotitie
Tot nu toe hanteren we in bestemmingsplannen het begrip '(bedrijfs)woning'. Door invoering van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) is verwarring ontstaan tussen bestemmingsplanmatige (bedrijfs)woningen en 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' (vbo)[1] uit de BAG. Daarom wordt niet meer gesproken over het begrip '(bedrijfs)woning' maar over het begrip 'verblijfsobject (vbo) met een woonfunctie' (in lijn met de begripsbepalingen uit de BAG).

Het aantal vbo's met een woonfunctie per gebouw wordt in het bestemmingsplan vastgelegd, op basis van de vergunde situatie.

Bij elke vbo met een woonfunctie wordt bij recht 150 m^2 bijgebouw toegestaan (tenzij deze nu (legaal) groter is).

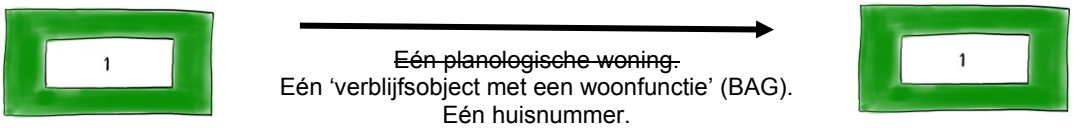
De gezamenlijke inhoud van alle vbo's met een woonfunctie in één gebouw mag max. 1.000 m^3 bedragen (tenzij deze nu (legaal) groter is).

[1] Definitie 'verblijfsobject' (vbo) uit de BAG: "kleinste binnen één of meer panden gelegen en voor woon-, bedrijfsmatige, of recreatieve doeleinden geschikte eenheid van gebruik die ontsloten wordt via een eigen afsluitbare toegang vanaf de openbare weg, een erf of een gedeelde verkeersruimte, onderwerp kan zijn van goederenrechtelijke rechtshandelingen en in functioneel opzicht zelfstandig is."

Hoe gaan we de verschillende vergunde woonsituaties vastleggen in het nieuwe Bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland'

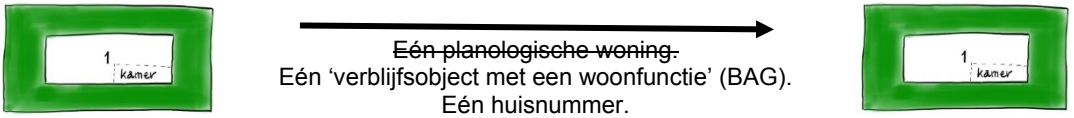
Groene vlak:	tuin of erf
Witte vlak:	het gebouw
Nummer (1 en/of 3):	staat symbool voor één of twee huisnummers.
Planologische woning:	een woning zoals die tot nu toe opgenomen wordt in het bestemmingsplan
Verblijfsobject met een woonfunctie:	term uit de BAG. Praktisch gezien hetzelfde als een planologische woning
Doorgestreepte tekst:	in het nieuwe bestemmingsplan niet meer van toepassing

Meest voorkomende woonsituatie

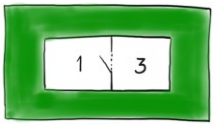
~~Eén planologische woning.~~
Eén 'verblijfsobject met een woonfunctie' (BAG).
Eén huisnummer.

Inwoning

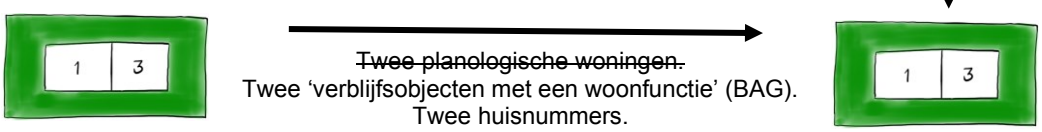
~~Eén planologische woning.~~
Eén 'verblijfsobject met een woonfunctie' (BAG).
Eén huisnummer.
Er is één woongedeelte met eigen voorzieningen (keuken, badkamer, toilet). Er is daarnaast een woongedeelte voor de inwonende personen dat niet volledig eigen voorzieningen heeft.

Dubbele bewoning

~~Eén planologische woning met twee woongedeelten.~~
Twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' (BAG).
Twee huisnummers.
De twee woongedeelten hebben elk hun eigen voorzieningen (badkamer, toilet en keuken).
~~Men kan (volgens de vergunning) binnendoor van het ene woongedeelte naar het andere woongedeelte.~~
~~Bijvoorbeeld door een deur of een gezamenlijke entree/hal.~~

Woningsplitsing

~~Twee planologische woningen.~~
Twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' (BAG).
Twee huisnummers.
De twee woningen hebben elk hun eigen voorzieningen (badkamer, toilet en keuken).

Let op: als er twee (of meer) eigenaren zijn (kadastrale splitsing), wil dat niet zeggen dat de woning gesplitst is. Woningsplitsing staat los van de eigendomssituatie.

Voor verzoeken om toevoeging van een extra (nieuwe) vbo met een woonfunctie zijn er de volgende mogelijkheden:

1. Extra vrijstaande vbo bij agrarische bedrijven (2e bedrijfswoning):
   Toetsing conform de afwijkingsregels uit het voorontwerp bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2016'. Hiervoor dient de bedrijfsmatige noodzaak te worden aangetoond (SAAB-advies).

2. Toevoeging van een extra inpandige vbo met een woonfunctie:
   deze worden alleen toegestaan door middel van woningsplitsing. Getoetst wordt aan de voorwaarden zoals worden opgenomen in de Structuurvisie woningsplitsing.

Planologisch-juridische doorvertaling in bp buitengebied
Om duidelijkheid te geven over het toegestane aantal vbo's met een woonfunctie moet er een koppeling zijn tussen de planregels en de verbeelding. Daarbij moet ook duidelijk zijn of de vbo's in één gebouw zitten of over meerdere gebouwen verdeeld zijn.

gemeente Berkelland

Verslag van het vooroverleg over het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

Op 20 oktober 2020 is de onderstaande instanties en organisaties meegedeeld dat het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” vanaf 29 oktober 2020 gedurende acht weken ter inzage werd gelegd. De aangeschreven instanties/organisatie werd verzocht om binnen die termijn advies te geven over het voorontwerpbestemmingsplan. In het onderstaande schema is aangegeven op welke datum een reactie werd ontvangen. Wanneer van een organisatie/instantie geen reactie werd ontvangen, is dit in de tweede kolom met ‘-’ aangegeven.

Vooroverleg ex artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”)		
Brief op 20 oktober 2020 verzonden aan:		Reactie/advies ontvangen op:
1	Provincie Gelderland	11 februari 2021 (2020-013909)
2	Provincie Overijssel	17 november 2020
3	Inspectie Leefomgeving en Transport	-
4	Rijkswaterstaat Oost-Nederland	-
5	Dienst Vastgoed Defensie	-
6	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat	-
7	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	-
8	Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed	-
9	Waterschap Rijn en IJssel	11 december 2020
10	Waterschap Vechtstromen	-
11	Vitens	-
12	Liander	25 november 2020
13	Gasunie/Gastransport Services	14 december 2020
14	KPN BV	-
15	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland	-
16	GGD Noord- en Oost-Gelderland	23 december 2020
17	LTO Noord	22 december 2020, aanvulling 23 december 2020
18	Kamer van Koophandel	2 november 2020
19	Nederlandse Spoorwegen	-
20	Natuurmonumenten	-
21	Staatsbosbeheer	-
22	Stadt Vreden	-
23	Kreis Borken	-
24	Stichting Geldersch Landschap en Kasteelen	-
25	Natuur en Milieu Gelderland	14 december 2020
26	Gemeente Bronckhorst	-
27	Gemeente Haaksbergen	-
28	Gemeente Hof van Twente	-
29	Gemeente Lochem	-
30	Gemeente Winterswijk	-
31	Gemeente Oost Gelre	-
32	Gelders Particulier Grondbezit	-
33	HISWA-Recron	-
34	TenneT TSO BV	10 december 2020

Hierna zijn de ingekomen vooroverlegreacties samengevat en beoordeeld.

Provincie Gelderland

Samenvatting
De provincie Gelderland stelt vast dat de gemeente heeft uiteengezet hoe zij de provinciale adviezen over het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” heeft betrokken bij het opstellen van het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” en dat ook het gemeentelijk Plussenbeleid daarin is verwerkt. Verder geeft zij aan dat de diverse provinciale belangen goed zijn meegewogen in het plan en zij om tijdens de bestemmingsplanprocedure kennis te nemen van de op handen zijnde actualisaties van de provinciale Omgevingsverordening.

Beoordeling
De aanpassingen in de provinciale Omgevingsverordening die voortkomen uit de 7e Actualisatie en door Provinciale Staten zijn vastgesteld op 31 maart 2021, zijn verwerkt in het ontwerpbestemmingsplan. Dit betekent dat de verbeelding is aangepast aan de nieuwe provinciale begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk en dat ook de bijbehorende planregels zijn aangepast. De inhoud van de 8e Actualisatie, die betrekking heeft op het landschapsbeleid, zal zo mogelijk worden betrokken bij het bestemmingsplanproces. Dit is echter mede afhankelijk van het moment waarop deze 8e Actualisatie, die qua terminologie en opbouw uitgaat van de systematiek van de Omgevingswet, in werking treedt.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het bestemmingsplan is aangepast vanwege de vaststelling van de 7e Actualisatie.

De **provincie Overijssel** heeft laten weten dat het bestemmingsplan in het provinciaal beleid past zij geen belemmeringen zit om het op deze manier verder in procedure te brengen. Deze reactie geeft dan ook geen aanleiding voor een inhoudelijke beoordeling.

Waterschap Rijn en IJssel

Samenvatting
Het Waterschap Rijn en IJssel heeft geen opmerkingen over de planregels maar vraagt om in de plantoelichting de tekst over de Keur aan te passen. Ten aanzien van de verbeelding merkt het WRIJ op dat niet alle persleidingen zijn afgebeeld en verzoekt zij om de hartlijn van de persleidingen en de bijbehorende beschermingszone weer te geven op de verbeelding. Ook verzoekt het WRIJ om alle leggerwatergangen op de verbeelding weer te geven via een enkel- of dubbelbestemming ‘Water’ en om bij de RWZI Haarlo te voorzien in een geurcirkel met een straal van 200 m. Ook wordt verzocht om bij de rioolgemalen op de verbeelding voorzien in een geurcirkel met een straal van 30 meter.

Beoordeling
Om de inhoud van de Keur op een juiste manier te benoemen, is de plantoelichting gecorrigeerd aan de hand van de reactie van het Waterschap. Op de verbeelding is de in het voorontwerpbestemmingsplan ingetekende geurcirkel bij de RWZI Haarlo verruimd tot een straal van 200 meter. Verder zijn de drie in het plangebied aanwezige rioolgemalen voorzien van de bestemming ‘Bedrijf – Nutsvoorziening’ en van een geurcirkel met een straal van 30 meter. Daarbij is de planregel voor de aanduiding ‘milieuzone – geurzone’ aangevuld door deze ook te laten verwijzen naar rioolgemalen, terwijl ook de tabel met nutsbedrijven in de planregels voor de bestemming ‘Bedrijf – Nutsvoorziening’ is aangevuld.
De persleiding Lochem-Borculo en Borculo-Haarlo staan inderdaad niet op de verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan. De weergave van de persleidingen en de bijbehorende beschermingszone is gecontroleerd aan de meest recente data uit het open data-portaal. Aan de hand daarvan is de verbeelding aangepast en zijn ook de genoemde persleidingen aangepast.
De meeste leggerwatergangen zijn in het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven met de bestemming ‘Water’. Daarbij is voor leggerwatergangen die deel uitmaken van een natuurlijk ingericht gebied soms ook (deels) gebruik gemaakt van de bestemming ‘Natuur’, een bestemming die het waterbelang ook borgt. Hetzelfde geldt voor leggerwatergangen binnen de bestemmingen ‘Bos’, Groen – Landschapselement’ en ‘Verkeer’. Daarbij is de bescherming van watergangen binnen de agrarische gebiedsbestemmingen gewaarborgd via een vergunningstelsel en doordat zij in de regel in eigendom zijn bij het Waterschap.

Niettemin is de verbeelding op dit punt vergeleken met de meest recente data uit het open data-portaal. Gebleken is dat de daarin opgenomen gegevens niet altijd één-op-één kunnen worden overgenomen vanwege de samenloop met andere functies waarvan de bestemming meer maatgevend. Daar waar is gebleken dat leggerwatergangen die eigendom zijn van het Waterschap binnen een agrarische gebiedsbestemming liggen, zullen deze bij de vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan de bestemming 'Water' krijgen. Op die manier worden de leggerwatergangen op dat moment uiteindelijk goed geborgd in het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020".

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De plantoelichting is aangepast, de geurcirkel bij de RWZI Haarlo is verruimd en ook rioolgemalen zijn voorzien van een geurcirkel en een bestemming 'Bedrijf – Nutsvoorziening'. De weergave van de persleidingen is geactualiseerd en de leggerwatergangen zijn geborgd via diverse gebiedsbestemmingen en worden bij de vaststelling van het bestemmingsplan waar nodig nog geborgd via de bestemming 'Water'.

Liander

Samenvatting
Als gedeeltelijk eigenaar van het 110/10kV-transformatorstation op het adres Needseweg 18 in Eibergen en vijf gasdrukmeet- en regelstations in het Berkellandse buitengebied stelt Liander vast dat de lopende uitbreiding van het transformatorstation past in het voorontwerpbestemmingsplan. Niettemin vraagt zij om een aantal aanpassingen door te voeren, iets wat locatiebeheerder Tennet ook zal doen.
Liander vraagt om het hoofdschakelstation Needseweg 18 op te nemen in de Staat van Bedrijfsactiviteiten met milieucategorie 3.2 en om toe te staan dat ter plaatse twee bedrijven werkzaam zijn. Ook wordt verzocht om een verruiming van de bouwmogelijkheden zodat de voor de energietransitie benodigde bebouwing kan worden gerealiseerd en rondom het terrein een hekwerk van 2 meter kan worden opgericht. Ook verzoekt Liander om transformatorboxen met een hoogte van 6,5 meter toe te laten. Tenslotte verzoekt Liander om de gasdrukmeet- en regelstations in het plangebied te voorzien van de functieaanduiding 'nutsvoorziening' en op de verbeelding te voorzien van de bijbehorende veiligheidscontour.

Beoordeling
In de tabel bij 'Bedrijf-Nutsvoorziening' is de regel voor (sb-143) per abuis niet voorzien van tekst. Dit wordt gecorrigeerd door in te voegen dat op Needseweg 18 in Eibergen sprake is van een 110/10kV-transformatorstation/hoogspanningsschakelstation. In de planregels worden echter niet langer milieucategorieën benoemd omdat de systematiek van milieucategorieën naar de toekomst toe niet meer wordt gehanteerd.
Dat op Needseweg 18 zowel Liander als Tennet, en dus twee bedrijven, werkzaam zijn is minder relevant dan het gegeven dat hun bedrijfsactiviteiten zodanig met elkaar samenhangen dat er in ruimtelijk opzicht sprake is van één functie. Gelet op de aard van de bedrijfsactiviteiten is het in bovendien zo goed als uitgesloten dat zich ter plaatse een bedrijf vestigt met een totaal andere bedrijfsactiviteit en er dus wel sprake zal zijn van twee bedrijven. Omdat het bestemmingsplan niet de bedoeling heeft om te sturen op de rechtsvorm waaronder een bedrijfsactiviteit plaatsvindt maar op de ruimtelijke uitstraling van de betrokken activiteit, hoeft de bedoelde planregel dan ook niet te worden aangepast. Daarbij spreekt het vanzelf dat de bestaande bedrijfsactiviteiten op het perceel mogen worden voortgezet, ongeacht de rechtsvorm van de betrokken partijen.
De gemeente vindt het van belang om de locatie aan de Needseweg 18 in het bestemmingsplan te voorzien van een regeling die met het oog op de energietransitie aansluit op haar maatschappelijke functie. Daarom wordt de mogelijkheid geboden om de bebouwing uit te breiden tot 800 m² via een bebouwingspercentage op de verbeelding. Gelet op de oppervlakte van het bestemmingsvlak voor 'Bedrijf – Nutsvoorziening', dat overigens gelijkloopt met het bouwvlak, wordt hierbij een bebouwingspercentage van 15% aangehouden. Dit wil zeggen dat op de locatie een oppervlakte ter grootte van 15% van het gebied met de bestemming 'Bedrijf -Nutsvoorziening' bebouwd mag worden met bedrijfsgebouwen. Daarnaast hoeft geen aanpassing van de planregels te worden doorgevoerd voor het realiseren van een hekwerk met een hoogte van 2 meter omdat artikel 7.4.5 van de planregels daarvoor al de mogelijkheid biedt. Wel is nodig om artikel 7.2.5, lid e van de planregels zodanig aan te vullen dat zij de realisatie van transformatorboxen toelaat. Op deze manier wordt deze regeling immers alleen van toepassing voor het transformatorstation aan de Needseweg en niet voor alle gronden met de bestemming 'Bedrijf –

Nutsvoorziening'. Daarbij is de tekst uit artikel 7.2.5, lid e ook van toepassing op de bliksempalen/bliksempieken die op de transformatorboxen worden gebouwd.
Tenslotte worden de gasdrukmeet- en regelstations, waarvan er één overigens net buiten het plangebied ligt, voorzien van de gebiedsaanduiding 'veiligheidszone – bevi' waarbij een straal van 6 meter wordt aangehouden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels zijn aangevuld en op de verbeelding is Needseweg 18 voorzien van een bebouwingspercentage en zijn de gasdrukmeet- en regelstations voorzien van een veiligheidscontour.

TenneT

Samenvatting
TenneT is eigenaar en beheerder van drie hoogspanningsverbindingen en het hoogspanningschakelstation Needseweg 18 in Eibergen. Zij vraagt om de breedte van de te breed weergegeven belemmeringenstroken bij de 150kV-hoogspanningsverbindingen aan te passen en de plantoelichting te corrigeren als het gaat om het eigendom van de hoogspanningsverbindingen en de aanwezigheid van een ondergrondse hoogspanningsverbinding. Verder vraagt TenneT net als Liander om verruiming van de bouwmogelijkheden voor het hoogspanningschakelstation Needseweg 18 in Eibergen en om aanpassing van de bouwregels voor de benodigde 'bouwwerken geen gebouw zijnde'. Met het oog op de leveringszekerheid verzoekt TenneT verder om de planregels over de dubbelbestemming 'Leiding' aan te vullen, mede in verband met een uitspraak over het hanteren van een rangorde tussen dubbelbestemmingen.

Beoordeling
De breedte van de belemmeringenstrook bij de 150 kV-hoogspanningsverbinding wordt aangepast overeenkomstig de gegevens van TenneT. Daartoe zijn de digitale gegevens opgevraagd en verwerkt op de verbeelding. Verder wordt de tekst in de plantoelichting aangepast. Overigens heeft de aangeleverde informatie over het hoogspanningsstation Borculo en een nabijgelegen loze kabel geen betrekking op het plangebied van het voorliggende bestemmingsplan.
Ten aanzien van de bouwmogelijkheden in het nieuwe bestemmingsplan voor het op Needseweg 18 in Eibergen gevestigde hoogspanningschakelstation kan worden opgemerkt dat de gemeente het van belang om deze locatie te voorzien van een regeling die met het oog op de energietransitie aansluit op haar maatschappelijke functie. Op basis van het ook door Liander uitgebrachte advies wordt daarom de mogelijkheid geboden om de bebouwing uit te breiden tot 800 m² via een bebouwingspercentage op de verbeelding. Gelet op de oppervlakte van het bestemmingsvlak voor 'Bedrijf – Nutsvoorziening', dat overigens gelijkloopt met het bouwvlak, wordt hierbij een bebouwingspercentage van 15% aangehouden. Dit wil zeggen dat op de locatie een oppervlakte ter grootte van 15% van het gebied met de bestemming 'Bedrijf -Nutsvoorziening' bebouwd mag worden met bedrijfsgebouwen. Dit maakt de realisatie van het in het advies weergegeven gebouw mogelijk. Verder wordt de toegestane bouwhoogte voor de schakeltuinen en bliksempieken aangepast tot 12 meter resp. 20 meter.
Ten aanzien van de dubbelbestemming 'Leiding' worden de planregels aangevuld met een voorrangsregel waarbij de hoogste voorrang dan overigens uitgaat naar gasleidingen. overigens als meest belangrijk worden aangemerkt. Verder ontmoet het geen bezwaren om bij deze dubbelbestemming een planregel op te nemen die de vervanging van bestaande voorzieningen mogelijk maakt. Verder wordt de wens overgenomen om het vergunningstelsel uit te breiden voor wat betreft het aanbrengen/slopen van bovengrondse constructies en het aanleggen van zonneparken, dit laatste vooral vanwege de signaleringsfunctie omdat het nieuwe bestemmingsplan de aanleg van zonneparken niet rechtstreeks toestaat. Daarbij is voor het aanleggen van wegen/oppervlakteverhardingen binnen de dubbelbestemming 'Leiding' al een omgevingsvergunning nodig, zodat dat niet nog eens hoeft te worden opgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De plantoelichting is aangepast evenals de planregels over de bouwhoogte van de schakeltuin en de bliksempalen. Op de verbeelding is Needseweg 18 voorzien van een bebouwingspercentage en is de breedte van de belemmerende strook aangepast.

Gasunie transport services

Samenvatting
Gasunie geeft aan dat de belemmeringenstrook bij regionale transportleidingen kan worden beperkt tot 4 meter aan weerszijden van de leiding en verzoekt om de belemmeringenstrook op een aantal plekken correct weer te geven aan de hand van de al verstrekte leidinggegevens. Gasunie verzoekt om haar leidingen van een aparte dubbelbestemming te voorzien zodat bij het kruisen met andere leidingen duidelijk is te zien welke belemmeringenstrook bij welke leiding hoort. Graag ziet Gasunie een aparte dubbelbestemming 'Leiding – Gas' en om te voorzien in een voorrangsbepaling ten gunste van de gasleidingen. Ook verzoekt zij om de bouwregels en de regels over het uitvoeren van werken aan te vullen en om te voorzien in een specifieke gebruiksregel en om bij het afwijken van de bouwregels het vestigen van kwetsbare functies uit te sluiten.
Ten aanzien van het gasontvangststation (GOS) aan de Spilmansdijk in Beltrum verzoekt Gasunie om de veiligheidszone aan te passen aan het Activiteitenbesluit milieubeheer en om daarbij niet de aanduiding 'veiligheidszone BEVI' te hanteren. Verzocht wordt om voor de gasontvangststations te voorzien in een nieuw artikel voor de veiligheidszone. Verder vraagt Gasunie om het meet- en regelstation (M&R) aan de Buitinksweg in Beltrum te voorzien van een benodigde veiligheidszone, die begint bij het hekwerk, met een bijbehorende planregel.

Beoordeling
De belemmeringenstrook bij de gasleidingen zullen worden vormgegeven aan de hand van de bedoelde digitale gegevens. Daarbij zijn de verzochte aanpassingen ten aanzien van het gasontvangststation en met meet- en regelstation meegenomen. Verder zijn de planregels bij de dubbelbestemming 'Leiding' voorzien van een voorrangsregeling voor deze dubbelbestemming, dit mede naar aanleiding van het advies van TenneT, waarbij de beschermingszone bij gasleidingen als meest belangrijk worden aangemerkt. Voor dat laatste is gelet op het systeem van het bestemmingsplan en de gekozen formulering van de voorrangsregeling geen aparte dubbelbestemming 'Leiding – gas' nodig.
Verder is de regeling voor het afwijken van de bouwregels aangevuld met een bepaling die kwetsbare objecten niet toelaat, terwijl ook de door de Gasunie voorgestelde specifieke gebruiksregel en de verzochte aanvullingen op de activiteiten die worden uitgezonderd van het vergunningstelsel zijn overgenomen. Ook is het bestemmingsplan voorzien van een gebiedsaanduiding 'veiligheidszone – bedrijven' die is voorzien van een regeling zoals de Gasunie die voorstelt en zoals die ook op de verbeelding is weergegeven.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De breedte van de belemmeringenstroken en de veiligheidszones op de verbeelding is aangepast en de planregels zijn aangevuld met een voorrangsregeling voor de dubbelbestemming 'Leiding', een bepaling die kwetsbare objecten niet toelaat, een specifieke gebruiksregel, een aanvulling op de uitzonderingen in het vergunningstelsel en een regeling voor de nieuwe gebiedsaanduiding 'Veiligheidszone – bedrijven'.

GGD Noord- en Oost-Gelderland

Samenvatting
De GGD adviseert om gezondheid in het nieuwe bestemmingsplan mee te nemen als afwegingskader en daarbij niet alleen te letten op zoönosen en infectieziekten, maar in verband met gezondheid van omwonenden ook op fijn stof, endotoxinen en geur. Zij vraagt om dit zeker te betrekken bij de opstelling van de omgevingsvisie. Daarbij geeft de GGD aan dat het aspect gezondheid in het nieuwe milieueffectrapport (Plan-MER) te beperkt is beoordeeld en bijvoorbeeld niets wordt opgemerkt over endotoxinen. Zij adviseert verder om in het bestemmingsplan regels op te nemen die voorkomen dat omwonenden in de toekomst te maken krijgen met hogere emissies vanuit de landbouw, ook als deze onder de wettelijke norm liggen. Verder vindt de GGD het bestemmingsplan een belangrijk instrument om te regelen waar grote windturbines en zonnevelden wel en niet passen en vraagt om daarover duidelijke criteria op te nemen.
Verder ziet de GGD mogelijkheden om in het nieuwe bestemmingsplan regels op te nemen om de huidige ruimtelijke en fysieke kwaliteit zoveel mogelijk te behouden bij ontwikkelingen in het plangebied. Ook dringt zij er op aan om de voor 2021 op stapel staande geuranalyse ook daadwerkelijk uit te voeren en daarbij ook de geurbeleving van de omwonenden te betrekken.

Beoordeling
Het advies van de GGD wordt betrokken bij de voorbereiding van de omgevingsvisie in verband met de aanstaande inwerkingtreding van de Omgevingswet. Ten aanzien van de opmerking over het Plan-MER kan worden aangegeven dat het GGD-advies ook is toegezonden aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer). Naar aanleiding daarvan heeft de Commissie mer, die overigens een positief toetsingsadvies uitbracht, de gemeente aanbevolen om nog stil te staan bij de vraag of het nieuwe bestemmingsplan ook zou kunnen leiden tot een verslechtering van de gezondheidssituatie in de kernen en in het buitengebied. Deze aanbeveling van de Commissie mer wordt meegenomen in het vervolgproces. Verder wordt de bestemmingsplanregeling over het beperken van stikstofemissie en stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden opgezet volgen de meest recente jurisprudentie. Daarbij vindt de gemeente het niet wenselijk om in bestemmingsplannen gezondheidsnormen op te nemen die nog niet wettelijk zijn verankerd of om normen op te nemen die strenger zijn dan de landelijk geldende normen.

Het gaat volgens de gemeente niet aan om in het bestemmingsplan, als dat al mogelijk is, in algemene zin te bepalen dat emissies vanuit de landbouw niet mogen worden verhoogd. Een dergelijke ongeclausuleerde bepaling levert namelijk een doorkruising op van het wettelijk stelsel omdat het ontwikkelingen zou kunnen weren die op basis van de milieuregelgeving zijn toegestaan zonder gemeentelijke toestemming. Verder is het ook niet zo dat er een dringende noodzaak bestaat om elke toename van welke emissie dan ook te verbieden.
Verder biedt het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland geen mogelijkheden voor het realiseren van grote zonnevelden en hoge windturbines zoals bedoeld in het GGD-advies. Dergelijke ontwikkelingen kunnen in een bestemmingsplan alleen worden toegelaten als de effecten daarvan op een voldoende nauwkeurige manier worden onderzocht. Daarbij is het vanwege de omvang van het plangebied niet goed mogelijk om de eventuele landschappelijke, ecologische en milieueffecten op voorhand afdoende en concreet genoeg te onderzoeken voor het gehele gemeentelijke buitengebied. Dit betekent dat het ook niet mogelijk om daarvoor een regeling te verwerken het nieuwe bestemmingsplan voor dat buitengebied en dat voor concrete ontwikkelingen in die richting een op dat concrete project toegesneden procedure nodig zal zijn met alle bijbehorende onderzoeken. Dit leidt er dus inderdaad toe dat niet alle onderdelen van de Beleidsnotitie Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energie (RODE) kunnen worden doorvertaald in bestemmingsplan, iets wat in de plantoelichting ook nader is toegelicht.

Ten aanzien van de uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven in het bestemmingsplan kan worden opgemerkt dat bij bouwvlakaanpassingen altijd wordt gekeken naar landschappelijke inpasbaarheid. Verder is het gemeentelijk Plussenbeleid verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan. Dit wil zeggen dat bij elke uitbreiding van de stalvloeroppervlakte van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) die groter is dan 500 m² voortaan extra bovenwettelijke eisen worden gesteld op het gebied van ruimtelijke kwaliteit. Dit geldt onder het nieuwe bestemmingsplan ook voor uitbreidingen van dergelijke stallen binnen een agrarisch bouwvlak, iets wat onder de geldende bestemmingsplannen niet het geval is. De gemeente Berkelland is één van de weinige gemeenten in heel Gelderland die dit beleid gaat opnemen in het bestemmingsplan en het dus ook gaat toepassen voor bedrijfsuitbreidingen binnen het agrarische bouwvlak zoals dat wordt toegekend in het nieuwe bestemmingsplan.
Verder is voor 2021 een hernieuwde geuranalyse aangekondigd overeenkomstig de in 2017 uitgevoerde geuranalyse. Of deze ook daadwerkelijk zal leiden tot andere geurnormen of tot aanpassingen van het in procedure gebrachte bestemmingsplan is op voorhand nog niet te zeggen omdat de geuranalyse nog moet worden uitgevoerd.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het advies geeft geen aanleiding tot aanpassingen

LTO Noord, afdeling Achterhoek Noord

Samenvatting
LTO Noord geeft aan dat het bestemmingsplan onderscheid maakt tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderij en zich daarmee niet richt op ruimtelijke ordeningsprocessen maar op bedrijfsprocessen. Omdat deze indeling vanwege de samenhang met de voor bedrijven beschikbare grond bovendien kan veranderen, is een dergelijk onderscheid in strijd met een zorgvuldige ruimtelijke ordening. In een aanvulling op het advies geeft de LTO Noord aan erfbeplanting soms is bestemd als 'Groen – Landschapselement' en dat erfbeplanting altijd vrij zou moeten zijn van regelgeving.

Verder verzoekt LTO Noord om voor mestbassins een bouwhoogte van 3 meter toe te staan, eventueel in combinatie met zonnepanelen, om bestaande legale voorzieningen toe te staan en om bij de toepassing van het Plussenbeleid de keuze voor de toe te passen 'Plus' aan de aanvrager te laten. Ook wordt gevraagd naar de achtergronden van het verbod tot omschakeling van diersoorten en de stikstofregeling, waarbij LTO Noord zich uitspreekt tegen stikstofbeleid op gemeentelijk niveau. LTO Noord verzoekt om voor windturbines op het eigen erf net als in de gemeente Lochem een ashoogte van 33 meter toe te staan.

Beoordeling
Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland maakt onderscheid tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderij omdat dat wel degelijk ruimtelijk relevant is en dat onderscheid in de rechtspraak om die reden ook is geaccepteerd. Bovendien verplicht de provinciale Omgevingsverordening tot het maken van dit onderscheid, terwijl ook de gemeente eigen beleidskaders heeft vastgesteld voor de niet-grondgebonden veehouderij (Plussenbeleid). Dat het onder meer afhankelijk is van de grondpositie of een veehouderij op enig moment als grondgronden of als niet-grondgebonden moet worden beschouwd is daarbij een gegeven. Tegelijkertijd maakt dat ook dat het niet zinvol is om op de verbeelding bij het nieuwe bestemmingsplan aan te geven of op een locatie sprake is van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). De vraag of daarvan sprake is wordt immers pas relevant bij het beoordelen van een concreet plan voor de uitbreiding van stalvloeroppervlakte en de op dat moment bestaande bedrijfssituatie.
Op de verbeelding van het nieuwe bestemmingsplan wordt er op gelet dat de bestemming 'Groen – Landschapselement' niet doorloopt tot binnen de agrarische bouwvlakken. In dat opzicht geeft het bestemmingsplan dus geen regelgeving aan deze erfbeplanting maar uitsluitend aan landschappelijke beplanting aan de buitenrand. Dat via de Wet natuurbescherming of de gemeentelijke Bomenverordening wellicht wel regels worden gesteld aan het behoud van erfbeplanting, is een aspect dat geen onderdeel uitmaakt van de bestemmingsplanprocedure.

De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter. Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak. Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. De wens tot een nog ruimere maatvoering vanwege een eventuele combinatie met zonnepanelen wordt niet overgenomen.

De planregels bij de drie agrarische gebiedsbestemmingen benoemen nadrukkelijk dat bestaande bouwwerken, geen gebouw zijnde ook buiten het bouwvlak zijn toegestaan. Dit betekent dat de legaal aanwezige voorzieningen zoals voer- en mestopslagen zijn toegestaan, ook als zij buiten het bouwvlak liggen.

Bij de toepassing van het Plussenbeleid en de keuze voor het thema waar de bovenwettelijke investering aan wordt besteed, is allereerst van belang dat daarover een omgevingsdialoog moet plaatsvinden. Daarbij is het aan de initiatiefnemer om te bepalen welke vorm van overleg het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
Bij dit alles is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

Ten aanzien van het omschakelingsverbod op diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderijtak kan worden opgemerkt dat de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan uitsluitend de bestaande diersoorten toestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee). Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.

De in het bestemmingsplan opgenomen stikstofregeling gaat uit van de toestemming voor stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zoals die is gegeven op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 en/of de Wet natuurbescherming. Daarbij geven de op de wetgeving geldende rekenmethoden aan hoe de uitstoot van ammoniak (NH_3) en stikstofoxiden (NO_x) bij elkaar moet worden opgeteld en of voor eventuele aanpassingen in de bedrijfsvoering nieuwe (provinciale) toestemming op grond van de Wet natuurbescherming vereist is. Op dit punt is de rechtspraak en de wetgeving in ontwikkeling, iets wat indirect doorwerkt in de tekst van de stikstofregeling in het bestemmingsplan maar veel belangrijker is voor het verlenen van (provinciale) toestemming op grond van de Wet natuurbescherming. Het nieuwe bestemmingsplan brengt dan ook geen gemeentelijk stikstofbeleid met zich mee maar brengt zo goed mogelijk de bestaande emissie- en depositierechten in beeld zodat ontwikkelingen die daarbinnen passen ook volgens het bestemmingsplan zijn toegestaan. Daarbij is de stikstofregeling overigens wel aangepast aan de inmiddels geldende stikstofwetgeving en de daarbij te hanteren rekenmethode met een ondergrens voor de stikstofemissie van 0,005 mol/ha/jaar.

Ten aanzien van de hoogte van windturbines op bouwpercelen gaat het gemeentelijk beleid uit van een maximale hoogte van 25 meter. Een verhoging van de toegestane hoogte tot 33 meer zou daarom in strijd zijn met het gemeentelijk beleid, reden waarom zij niet wordt overgenomen. Verder zijn landschapselementen, waaronder soms ook onderdelen van erfbeplanting behoren, ondergebracht in de bestemming ‘Groen – Landschapselement’. Daarbij is vooral uitgegaan van de door de gemeenteraad vastgestelde cultuurhistorische waardenkaart maar er wel op gelet dat binnen agrarische bouwvlakken niet wordt voorzien in de bestemming ‘Groen – Landschapselement’. Bij dit alles past wel de opmerking dat het toekennen van de bestemming in het nieuwe bestemmingsplan niets afdoet aan de regels uit de gemeentelijke Bomenverordening 2019.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over de bouwhoogte van mestbassins, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast en de stikstofregeling is geactualiseerd aan de hand van inmiddels geldende regelgeving.

<u>Natuur en Milieu Gelderland</u>

Samenvatting
Natuur en Milieu Gelderland (NMG) stelt vast dat het bestemmingsplan serieus aandacht besteed aan het stikstofaspect en vraagt hoe daarbij nieuwe ontwikkelingen en de uitbreiding van niet-agrarische functies is verdisconteerd. Verder geeft zij in overweging om voor de agrarische bouwvlakken een stelsel met bebouwingspercentages te hanteren, tenzij de bebouwing nu al strak is begrensd.
NMF stelt voor om de effecttoets op de kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen voor GNN, GO en Nationaal Landschap centraal te stellen en vraagt waarom bij uitbreiding van niet-agrarische functies niet is voorzien in een vereveningsopgave. Ook ziet zij in de planregels graag een biodiversiteitstoets opgenomen,

evenals het standaard toepassen van het compensatiebeginsel als de kap van bomen of het verwijderen van landschapselementen onvermijdelijk zijn en het inzetten van een sloopopgave bij uitbreidingen van diverse functies bij verschillende bestemmingen. NMF verzoekt ook de intrekgebieden voor grondwaterbescherming op te nemen in het bestemmingsplan en om een wijzigingsbevoegdheid op te nemen om te kunnen anticiperen op het herbegrenzen van de 'beschermingszone natte landnatuur'. Verder vraagt zij om het verharden van zandwegen niet mogelijk te maken en wijst zij er op dat niet alle bestemmingen dit uitsluiten. Ook vraagt zij om het omvormen van grasland naar maïs of naar intensief raaigrasland niet toe staan, om te voorzien in spuitzones bij gevoelige bestemmingen en om bij verblijfsrecreatie-bedrijven op de verbeelding te voorzien in een goede landschappelijke inpassing en in een maximaal toegestaan aantal stacaravans en chalets per terrein.
Aansluitend hierop plaatst NMG een aantal soms gelijkluidende kanttekeningen bij de planregels over de agrarische gebiedsbestemmingen, de bestemming 'Bedrijf', 'Bedrijf - Nutsvoorzieningen', 'Cultuur en Ontspanning', 'Horeca', 'Maatschappelijk', 'Recreatie – Dagrecreatie', 'Recreatie – Verblijfsrecreatie', 'Sport', 'Sport – Manege', 'Verkeer', 'Verkeer – N18' en 'Wonen' en over de algemene bouwregels, de algemene aanduidingsregels en de algemene wijzigingsregels.

Beoordeling
In het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland wordt een stikstofregeling opgenomen die geldt voor alle bestemmingen en ontwikkelingen en dus ook voor de niet-agrarische bedrijven die gebruik willen maken van de geboden uitbreidingsmogelijkheden. Op deze manier moeten alle functies in het plangebied van het toekomstige bestemmingsplan via dat bestemmingsplan voldoen aan de wettelijke kaders ten aanzien van stikstofdepositie op Natura 20000-gebieden vanwege hun stikstofemissie. Zo kan een agrarisch bedrijf ook binnen een agrarisch bouwvlak dus alleen nog maar uitbreiden wanneer het aan deze stikstof-voorwaarde kan voldoen, iets wat overigens ook zou gelden wanneer zou zijn gekozen voor een systeem van bebouwingspercentages dat doorgaans samengaat met grotere bouwvlakken.
Verder moeten uitbreidingen van agrarische bedrijven en andere ontwikkelingen binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN) of de Groene Ontwikkelingszone (GO) op basis van de algemene aanduidingsregels voldoen aan het provinciale beleid over de bescherming van daar aanwezige kernkwaliteiten. Daarbij zijn de provinciale compensatieregels voor het GNN en het GO verwerkt in de planregels, terwijl voor de delen van het Nationaal Landschap die buiten het GNN en het GO liggen via een algemene aanduidingsregel ook een verband is gelegd met de provinciale beleidskaders. Via deze planregels is ook de compensatieverplichting voor het eventueel vellen van houtopstanden van toepassing, een aspect dat overigens niet uitsluitend via het bestemmingsplan wordt geregeld maar ook en vooral door de gemeentelijke Bomenverordening en de Wet natuurbescherming.
Ook voorzien de planregels over functieverandering in vereveningsmaatregelen, waaronder sloop van gebouwen, terwijl bij de toepassing van afwijkings- en wijzigingsregels altijd de nodige onderzoeken moeten worden verricht om bijvoorbeeld ook eventuele ecologische effecten in beeld te brengen. Voor het opvoeren van een biodiversiteitstoets zijn echter nog geen gemeentelijke beleidskaders vastgesteld. Dat laat echter onverlet dat op basis van de uitkomsten van ecologisch onderzoek bij concrete projecten natuurlijk wel kan worden toegestuurd naar het treffen van maatregelen ten behoeve van onder meer de biodiversiteit.
De intrekgebieden voor grondwaterbescherming zijn niet overgenomen in het bestemmingsplan omdat het daarmee samenhangende verbod tot het verrichten van handelingen ten behoeve van de winning van fossiele energie via de algemene gebruiksregels voor het hele plangebied van toepassing wordt verklaard. Dit betekent dat het overbodig is om dit verbod ook nog afzonderlijk op te voeren voor de intrekgebieden zoals die worden aangegeven in de Omgevingsverordening. Ook bevatten de planregels een algemene wijzigingsregel die het mogelijk maakt om onder meer de gebiedsaanduidingen te wijzigen. Deze planregel zal echter worden verduidelijkt zodat ook beter tot uiting komt dat deze kan worden ingezet om een gebiedsaanduiding zoals bijvoorbeeld de 'overige zone – beschermingszone voor natte landnatuur' aan te passen wanneer toekomstige provinciale besluitvorming daarom vraagt. Op deze manier kan hogere besluitvorming die zich richt op het beschermen van gebiedskwaliteiten op een snelle manier worden verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan.
Ook is het verharden van zandwegen niet zomaar mogelijk maar op z'n minst verbonden aan een vergunningstelsel waarbij een vergunning alleen maar kan worden verleend als er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke waarden. Dit laatste kan nog worden benadrukt door deze waarden ook expliciet te benoemen in de regels over de 'toelaatbaarheid' bij de agrarische gebiedsbestemmingen 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' ('AW-L') en 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden' ('AW-NL'). Op die manier wordt nog duidelijker

dat cultuurhistorische waarden altijd worden meegewogen bij dit soort afwegingen. Overigens zijn de meeste zandwegen in het plangebied in eigendom bij de gemeente, terwijl het wegbeheerbeleid zich niet richt op het verharden daarvan.
Ten aanzien van het gebruik van agrarische percelen in het plangebied is van belang dat de aanwezige teelten niet vragen om een regeling van spuitzones rondom gevoelige functies. Verder richt het bestemmingsplan zich ook niet op een dermate gedetailleerde gebruiksregeling die de teelt van bepaalde gewassen zoals maïs of raaigras uitsluit.
Met betrekking tot verblijfsrecreatieve verblijven streeft de gemeente naar een goede landschappelijke inpassing van de bestaande recreatieterreinen. Bij eventuele ontwikkelingen van deze bedrijven wil de gemeente daarover ook afspraken maken en vastleggen op een manier die nakoming ervan verzekert. In het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied worden daarom de bestaande groenstroken rondom de verblijfsrecreatiebedrijven overgenomen op de verbeelding zodat die als vertrekpunt kunnen dienen voor een goede landschappelijke inpassing. Daarbij is bij de verblijfsrecreatiebestemming het nu toegelaten aantal recreatiewoningen overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. Dit is niet gedaan ten aanzien van het aantal chalets en stacaravans omdat dit aantal ook in de geldende bestemmingsplannen voor de verblijfsrecreatieterreinen niet was gemaximeerd. Bij dit alles is van belang dat de bestaande campings via het nieuwe bestemmingsplan niet worden vergroot.

Ten aanzien van de opmerkingen over de planregels kan in aansluiting op dit alles worden opgemerkt dat:

- de specifieke gebruiksregels bij de (agrarische) bestemmingen een koppeling leggen met de stikstofregeling. Dit betekent dat het verbod op toename van de stikstofemissie ook van toepassing is bij omschakeling van agrarische bedrijven (art. 3.1.2/4.1.2/5.1.2, allen lid d) en op de bouwregels over het bebouwen van het bouwvlak (art. 3.2.1/4.2.1/5.2.1, allen lid b). Ook is de stikstofregeling van toepassing op de in het bestemmingsplan opgenomen afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden over bijvoorbeeld het overschrijden van het bouwvlak door een werktuigenloods (art. 3.4.2/ 4.4.2/5.4.2), over paardenbakken (art. 3.4.3/4.4.3/5.4.3) en voorzieningen buiten een bouwvlak (art. 3.4.4/4.4.4/5.4.4.). Ook is deze stikstofregeling via eenzelfde specifieke gebruiksregel bij de bestemming 'Bedrijf' van toepassing op de mogelijkheden tot het vergroten van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen bij niet-agrarische bedrijven (6.4.3), terwijl ook de afwijkingsbevoegdheid over het uitbreiden of herbouwen van bedrijfswoningen alleen maar kan worden toegepast als aan de stikstofregeling wordt voldaan (art. 6.4.4/7.4.3/9.4.3/11.4.4/12.4.4/14.4.4/17.4.3/18.4.4/24.4.1);
- bij de in de planregels opgenomen maximale goot- en bouwhoogte is aangesloten bij de nu al geldende maatvoeringen (art. 3.2.2/4.2.2/5.2.2, allen lid a en b). Verder laten de specifieke gebruiksregels bij de agrarische bestemmingen het houden van dieren binnen gebouwen alleen toe in één bouwlaag. Met deze regel wordt etage-bouw voorkomen (art. 3.5.1/4.5.1/5.5.1, allen lid b);
- de bouwregel over het eenmaal per 5 jaar uitbreiden van de stalvloeroppervlakte voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) met maximaal 500 m² voortkomt uit het provinciaal en gemeente Plussenbeleid. Deze regel geldt voor het gehele plangebied en dus ook voor de gebieden die onder het voormalige reconstructieplan werden aangemerkt als 'extensiveringsgebied' en nu als ammoniakbuffergebied zijn aangemerkt. In dit opzicht sluit het bestemmingsplan aan op de provinciale Omgevingsverordening (art. 3.2.2/4.2.2/5.2.2, allen lid h en art. 3.4.1/4.4.1/5.4.1);
- de provinciale regelgeving over het beschermen van de kernkwaliteiten van het Gelders Natuurnetwerk (GNN), de Groene ontwikkelingszone (GO) en het Nationaal Landschap (NL) via gebiedsaanduidingen zijn verwerkt in het bestemmingsplan. Via deze gebiedsaanduidingen en bijbehorende planregels is het beleid over GNN, GO en/of Nationaal Landschap buiten GNN en GO ook van toepassing op de afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden die in het bestemmingsplan zijn opgenomen. Dit betekent dat dat beleid ook van toepassing is op de besluitvorming over bouwwerken buiten een agrarisch bouwvlak (art. 3.2.7/4.2.7/5.2.7), over teeltondersteunende voorzieningen (art. 3.4.6/4.4.6/5.4.6), over teeltondersteunende kassen (art. 3.4.7/4.4.8/5.4.8), over zonnepanelen op de grond (art. 3.5.2/4.5.2/5.5.2 en art. 3.6.5/4.6.5/5.6.5) en over het wijzigen van het bestemmingsplan als het gaat om vormverandering en vergroting van agrarisch bouwvlak (art. 3.8.2/4.8.2/5.8.2 en art. 3.8.4/4.8.3/5.8.4), om het toekennen van de aanduiding 'ph' (art. 3.8.5/4.8.4/5.8.4), en om het omzetten van de agrarische bestemming naar 'Bedrijf' (art. 3.8.6/4.8.5/5.8.5). Verder wordt het beleid over GNN, GO en/of Nationaal Landschap via de band van de gebiedsaanduidingen ook meegewogen bij de uitbreidingsmogelijkheden die in de diverse detailbestemmingen zijn opgenomen (art. 9.2.2/11.2.2/12.2.2/14.2.2/16.2.2/17.2.2/18.2.2). Daarbij is bij veel van die detailbestemmingen in de planregels een 10%-uitbreidingsmogelijkheid opgenomen omdat zij anders nog minder rechtstreekse uitbreidingsmogelijkheden zouden krijgen

dan locaties die onder het landelijk voorgeschreven overgangsrecht zouden worden geplaatst. Omdat dat laatste juridisch niet verdedigbaar is bij legale bestaande functies waaraan een bestemming hoort te worden toegekend, is een uitbreidingsmogelijkheid met minder dan 10% voor die functies niet in beeld. Daarnaast sluit deze 10%-uitbreidingsruimte ook aan bij de regeling uit de geldende bestemmingsplannen op dit punt (art. 9.2.2/11.2.2/12.2.2/14.2.2/16.2.2);
- agrarische bouwvlakken met een in ruimtelijk opzicht relevante niet-agrarische bedrijfsfunctie als neventak zijn voorzien van een specifieke aanduiding. Deze neventak kan beperkt uitbreiden waarbij een sloopopgave niet zinvol is omdat het gaat om een nevenfunctie op een nog actief agrarisch bedrijf waar bebouwing mogelijk is. Bij dat laatste gelden vanzelfsprekend de daarvoor geldende randvoorwaarden zoals ze in de planregels en ook hierboven zijn benoemd (art. 3.4.11/4.4.12/5.4.11);
- een sloopregeling vooral wordt ingezet als instrument om functieverandering te begeleiden en dus in beeld komt bij de afbouw van agrarische bedrijfsactiviteiten. Het is daarom niet logisch om bij het vergroten van een rijhal bij een gebruiksgerichte paardenhouderij of een manege ook sloop van gebouwen te verlangen. Wel worden bij de toepassing van de afwijkingsbevoegdheid vanzelfsprekend de randvoorwaarden in acht genomen zoals ze in de planregels en ook hierboven zijn benoemd (art. 3.4.14/4.4.14/5.4.14/18.4.3);
- binnen de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ een aanlegvergunningstelsel is opgenomen. Daarin is onder meer als randvoorwaarde opgenomen dat deze vergunning alleen kan worden verleend als kan worden aangetoond dat geen afbreuk wordt gedaan aan de te beschermen waarden. Verder kunnen daaraan compensatie maatregelen worden verbonden. Omdat dat laatste echter niet altijd aan de orde hoeft te zijn, is gekozen voor een ‘kan’-bepaling en niet voor een verplichting die zou gaan gelden voor situaties waarin compensatie niet nodig zou zijn (art. 10.4 en art. 10.4.3);
- in lijn met de geldende bestemmingsplannen alleen het toegestane aantal recreatiewoningen is gemaximeerd (zie hierboven). Verder kent het nieuwe bestemmingsplan een regel die toeziet op
- de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ gaat uit van bedrijfsmatige exploitatie van de verblijfsrecreatieve bedrijven. Op de bestaande verblijfsrecreatiebedrijven is dat niet altijd het geval doordat soms sprake is van uitponding, iets wat ook niet is terug te draaien door vaststelling van een nieuw bestemmingsplan. Het nieuwe bestemmingsplan biedt echter geen rechtstreekse mogelijkheden voor het vestigen van nieuwe verblijfsrecreatiebedrijven en dus ook niet voor uitponding daarvan. Wanneer bij eventuele initiatieven in die richting een afzonderlijke procedure nodig is, dan kan daarbij vanzelfsprekend worden vastgehouden aan de eis van een bedrijfsmatige exploitatie die ook al voortvloeit uit de provinciale Omgevingsverordening. Verder zijn de in het bestemmingsplan verwerkte bouw- en afwijkingsregels ontleend aan het gemeentelijk recreatiebeleid en in de plantoelichting nader toegelicht (art. 16/16.4);
- de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ voorziet in een aantal specifieke gebruiksregels die specifiek gelden voor de verblijfsrecreatieve bedrijven. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om kampwinkels en om de ruimte die voor ondergeschikte horeca mag worden ingezet. Dezelfde gebruiksbepalingen maken dat de stikstofregeling ook hierbij van toepassing is, terwijl bij een verblijfsrecreatief bedrijf dat binnen GNN, GO en/of Nationaal Landschap ligt via de bijbehorend algemene aanduidingsregels ook moet worden voldaan aan het voor die gebieden geldende beleid. Dit alles geldt ook voor de in meerdere bestemmingen opgenomen gebruiksmogelijkheden voor bijvoorbeeld beroeps- en bedrijfsmatig gebruik van (bedrijfs)woningen (art. 16.5/17.5);
- bij de bestemming ‘Sport’ de bouw van lichtmasten toelaat. Dit is een voortzetting van de bestaande mogelijkheden bij de bestaande sportaccommodaties die bovendien ook al vaak zijn benut. De aangehaalde afwijkingsregel voor het bouwen van lichtmasten tot een hoogte van 20 m kent overigens een randvoorwaarde ten aanzien van lichthinder (art. 17.4.6);
- voor het kappen van bomen op gronden met de bestemming ‘Verkeer’, het gaat daarbij overigens om wegbermen die grotendeels bij de gemeente in eigendom zijn, ook een omgevingsvergunning nodig is op grond van de Bomenverordening. Via die lijn wordt zo nodig voorzien in een herplant- en compensatieplicht zodat een daarop gerichte regeling in het bestemmingsplan geen aanvullende meerwaarde heeft (art. 19.1);
- de bestemming ‘Verkeer-N18’ rechtstreeks is overgenomen uit het tracé-besluit voor de N18 en het daarop aansluitende bestemmingsplan “Berkelland, tracébesluit N18 2015”. Nu de N18 inmiddels is aangelegd, heeft het opnemen van een vergunningstelsel voor het kappen van bomen binnen de bestemming ‘Verkeer – N18’ geen meerwaarde ten opzichte van de regels die daarover al zijn opgenomen in de gemeentelijke Bomenverordening (art. 20);

- de regels over ondergronds bouwen van toepassing zijn op het gehele plangebied en dus ook binnen de beschermingszone voor natte landnatuur. Dit betekent dat ook daar alleen ondergrond mag worden gebouwd binnen de fundering van gebouwen en voorzieningen. Dit is niet in strijd met de provinciale regels over deze beschermingszone die bovendien zijn verwerkt in de algemene aanduidingsregels voor deze beschermingszone (art. 35.2);
- op gebieden waarvoor de gebiedsaanduidingen 'overige zone – gelders natuurnetwerk, 'overige zone – groene ontwikkelingsruimte' en 'overige zone – nationaal landschap' van toepassing zijn niet alleen de regels gaan gelden die horen bij de daar geldende detailbestemming, maar ook de algemene aanduidingsregels die horen bij deze aanduidingen. Heel concreet betekent dit dat bij de toepassing van de planregels dan niet alleen wordt gekeken naar de bepalingen bij bijvoorbeeld de bestemming 'Wonen', maar ook naar het bepaalde in de betrokken algemene aanduidingsregel (37.2/37.3/37.4);
- de provinciale Omgevingsverordening kent voor de provinciaal aangewezen weidevogelgebieden geen regels die direct relevant zijn voor het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. Zo biedt het nieuwe bestemmingsplan geen mogelijkheden voor het realiseren van een windturbineparken of zonnevelden die door de Omgevingsverordening worden uitgesloten in weidevogelgebieden. Verder is voor de aanduiding weidevogelgebieden voorzien in planregels die de kwaliteit van deze gebieden beschermen, terwijl binnen weidevogelgebieden ook geen boomkwekerijen worden toegestaan. De weergave van het weidevogelgebied in het Noordijkerveld is bij dit alles aangepast aan de begrenzing zoals Provinciale Staten van Gelderland die op 31 maart 2021 vaststelden bij de 7e Actualisatie van de Omgevingsverordening;
- de wijzigingsregel in artikel 39.1 van de planregels mogelijkheden biedt voor woningsplitsing (d.w.z: het toevoegen van een extra 'verblijfsobject met een woonfunctie' in een gebouw waarin zich al een woonfunctie bevindt). Zij is daarmee niet gericht op het realiseren van nieuwe woonbebouwing maar op het inpandig splitsen van een woongebouw in maximaal twee wooneenheden. Overigens biedt het bestemmingsplan niet de mogelijkheid om een gesplitste woning daarna te vervangen door twee vrijstaande woningen omdat de gemeente dat in landschappelijk opzicht onwenselijk vindt (art. 39.1). Wanneer een verzoek om woningsplitsing betrekking heeft op een locatie die ligt binnen het GNN, het GO en/of het Nationaal Landschap, dan is het daarvoor geldende beleid daarop van toepassing via de algemene aanduidingsregels. Dit laatste geldt ook voor verzoeken tot het vergroten van het bestemmingsvlak voor 'Wonen' (art. 39.3) en eventuele planwijzigingen die zich richten op het wijzigen van aanduidingen. Zoals hierboven is gezegd zal deze laatstgenoemde planregel overigens tekstueel worden verduidelijkt (art. 39.4).
- de wijzigingsregel in 3.8.3 wordt geschrapt omdat het nieuwe bestemmingsplan geen aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – niet-grondgebonden' kent en de tekst van deze bepaling us niet aansluit op het systeem van het bestemmingsplan. Overigens kenden de twee andere agrarische gebiedsbestemmingen ook niet een soortgelijke bepaling.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De algemene wijzigingsregel voor aanduidingen wordt verduidelijkt en één wijzigingsregel is geschrapt. 3.8.3).

De **Kamer van Koophandel** heeft per mail laten weten niet meer te adviseren over (voor)ontwerpbestemmingsplannen omdat die rol is overgenomen door standsorganisaties. Deze reactie geeft dan ook geen aanleiding voor een inhoudelijke beoordeling.

Inspraakverslag voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

Inspraak voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

Voor het grootste gedeelte van het buitengebied van de gemeente Berkelland gelden nog de bestemmingsplannen van de voormalige gemeenten Borculo, Eibergen, Neede en Ruurlo. De gemeente wil deze bestemmingsplannen vervangen door één nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. Zij heeft daarom het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” opgesteld. Dit nieuwe voorontwerpbestemmingsplan ligt vanaf 29 oktober 2020 ter inzage en is ook toegezonden aan overheden en instanties die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening.

- Het voorontwerpbestemmingsplan

In het voorjaar van 2017 legde de gemeente al eerder een voorontwerpbestemmingsplan voor het gemeentelijk buitengebied ter inzage. Sindsdien is voor een deel van de veehouderijsector nieuw beleid vastgesteld (Plussenbeleid) en heeft belangrijke rechtspraak geleid tot een landelijke discussie over het effect van stikstof op beschermde natuurgebieden. Verder heeft de gemeente besloten om woningsplitsing in het buitengebied onder voorwaarden toe te laten.
Deze ontwikkelingen zijn verwerkt in het nieuwe voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”. Dit voorontwerpbestemmingsplan gaat over vrijwel het hele gemeentelijke buitengebied. Gebieden waarvoor in de afgelopen jaren al digitale bestemmingsplan zijn vastgesteld, zijn er namelijk niet allemaal opnieuw in meegenomen. Dit geldt onder meer voor de terreinen van het voormalige FPC Oldenkotte en de voormalige Stichting Rentray in Rekken. In de toelichting bij het voorontwerpbestemmingsplan is aangegeven welke percelen geen deel uitmaken van het plangebied.

- Wat legt het nieuwe bestemmingsplan vast

Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland legt vooral de bestaande situatie in het buitengebied vast. Daarbij kent het voorontwerpbestemmingsplan ook een regeling die moet voorkomen dat de uitstoot van stikstof vanuit het plangebied toeneemt. Wel kent het bestemmingsplan mogelijkheden om mee te werken aan nieuwe ontwikkelingen als deze passen binnen de randvoorwaarden die het voorontwerpbestemmingsplan stelt. Op deze manier kan de gemeente via het nieuwe bestemmingsplan dus ook flexibel inspelen op toekomstige plannen.

- Het milieueffectrapport (Plan-MER)

Bij het nieuwe voorontwerpbestemmingsplan is ook een nieuw milieueffectrapport (Plan-MER) opgesteld waarin de milieueffecten van het nieuwe bestemmingsplan zijn onderzocht. Hierbij is gebruikt gemaakt van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau die al in 2016 was opgesteld. Het Plan-MER maakt als bijlage deel uit van het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”. Tijdens de inspraakprocedure wordt het Plan-MER toegezonden aan de Commissie voor de milieueffectrapportage met het verzoek om daarover een advies af te geven.

- Inzien van het voorontwerpbestemmingsplan

Het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” met de bijlagen, waaronder het plan-MER, ligt van 29 oktober tot en met 23 december 2020 ter inzage in de Publiekswinkel, Marktstraat 1 in Borculo. Daar is het voorontwerpbestemmingsplan op afspraak in te zien.
Deze publicatie, het voorontwerpbestemmingsplan en de bijlagen kunt u in pdf-formaat vinden op de gemeentelijke website www.gemeenteberkelland.nl, onder ‘Bestemmingsplannen’ en ‘Ter inzage’. U kunt het voorontwerpbestemmingsplan en de bijlagen ook bekijken via de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl. Het identificatienummer van het plan is NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0001.

- Inspraakmogelijkheden

Binnen de inspraakperiode van acht weken kan iedereen zijn mening geven over het voorontwerpbestemmingsplan en het bijbehorende ontwerp-Plan-MER. Dit heet het indienen van zienswijzen. U kunt schriftelijk zienswijzen indienen door een brief te sturen naar burgemeester en wethouders van Berkelland, Postbus 200, 7270 HA in Borculo. Voor het indienen van mondelinge zienswijzen kunt u contact opnemen met het Team dienstverlening omgeving, telefoonnummer 0545-250 250. Wanneer u vragen heeft over het voorontwerpbestemmingsplan of het Plan-MER, dan kunt u contact opnemen via deze telefoonnummers of via het mailadres buitengebied2020@gemeenteberkelland.nl.

Het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” lag ter inzage van 29 oktober tot en met 23 december 2020. Deze ter inzage legging is bekendgemaakt via een publicatie in het “Berkelbericht”, de gemeentelijke katern bij het huis-aan-huisblad “Achterhoek Nieuws” van 28 oktober 2020. Tijdens de ter inzage legging van het voorontwerpbestemmingsplan kon iedereen daarover schriftelijk en/of mondeling zienswijzen indienen. In dit inspraakverslag zijn de schriftelijke zienswijzen (inspraakreacties) samengevat en beoordeeld.

Schriftelijke inspraakreacties

Indiener 1

Samenvatting

Indiener is eigenares van het aan de Ruurloseweg in Borculo gelegen perceel kadastraal bekend gemeente Borculo, sectie F, nummer 1382. Zij verzoekt om de bestemming 'Groen – Landschapselement' op de achterzijde van het perceel te verwijderen omdat de daar aanwezige knotwilgen niet oorspronkelijk zijn en bovendien in de weg staan bij het onderhoud van de sloot door onder meer het waterschap.

Beoordeling

De bestemming 'Groen – Landschapselement' is op de verbeelding weergegeven vanwege een op de genoemde plek aanwezige rij met eiken en knotwilgen. Daarbij is alleen de rij met eiken ingetekend op de cultuurhistorische waardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 vaststelde. Om die reden kan de strook met de bestemming 'Groen – Landschapselement' aan de oostzijde met 30 meter worden ingekort zodat alleen de strook met eiken daaronder blijven vallen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

Het gebied met de bestemming 'Groen – Landschapselement' is 30 meter ingekort.

Indiener 2

Samenvatting

Indieners exploiteren op het adres Koskampweg 3 in Ruurlo een verblijfsrecreatiebedrijf en geven aan dat een deel van het terrein niet is voorzien van een verblijfsrecreatieve bestemming. In aanvulling daarop geven zij aan dat zij de verblijfsrecreatieve bestemming op het perceelsgedeelte ten westen van hun bedrijf gehandhaafd willen zien omdat dat de enige uitbreidingsmogelijkheid is voor het recreatiebedrijf.

Beoordeling

Het in de inspraakreactie bedoelde perceel aan de westzijde van de Koskampweg heeft in het voorontwerpbestemmingsplan een verblijfsrecreatieve bestemming en is gekoppeld aan het gedeelte van het bedrijf aan de oostzijde van de Koskampweg. Daarmee is ook voor dat gedeelte van het bedrijf voorzien in een passende verblijfsrecreatieve bestemming met de bijbehorende groenstrook die ook als zodanig is bestemd.
Verder kent het geldende bestemmingsplan "Buitengebied, herziening XXIII (kampeerterreinen)" uit 1989 t aan een gedeelte van het perceel ten westen van het huidige recreatiebedrijf de bestemming 'Kampeercentrum' toe. Deze bestemming laat op het betreffende perceelsgedeelte een verblijfsrecreatieve functie toe die ook mogelijkheden biedt voor het bouwen van recreatiewoningen. Tot op heden is van die mogelijkheid nog geen gebruik gemaakt, iets wat aanleiding gaf om in het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" niet langer te voorzien in een verblijfsrecreatieve bestemming.
Recentelijk heeft indiener echter overeenstemming bereikt over de aankoop van dit perceel. Omdat het de bedoeling is om het perceelsgedeelte met de geldende bestemming 'Kampeercentrum' te gaan gebruiken voor de verblijfsrecreatieve functie, geeft dit aanleiding om ook in het nieuwe bestemmingsplan alsnog te voorzien in een verblijfsrecreatieve bestemming. Dit betekent dat dit perceelsgedeelte wordt voorzien van de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' (sr-11) waarbij het net als in het geldende bestemmingsplan wordt omzoomd door een 10 meter brede groenstrook die de bestemming 'Groen – Landschapselement' krijgt.
Om de bebouwingsmogelijkheden uit het nieuwe bestemmingsplan te laten blijven aansluiten op die uit het geldende bestemmingsplan, wordt het aantal toegestane recreatiewoningen verruimd met 30. Dit aantal is bepaald vanuit de oppervlakte van het ca. 2,2 ha grote perceelsgedeelte dat alsnog wordt voorzien van de verblijfsrecreatieve bestemming. Daarvan mag maximaal 10% worden bebouwd door gebouwen zoals recreatiewoningen, terwijl recreatiewoningen volgens het geldende bestemmingsplan in beginsel 72 m² groot mogen zijn. Op deze manier wordt de inspraakreactie overgenomen nu de recentelijke ontwikkelingen ten aanzien van de eigendomssituatie daartoe aanleiding geven.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

De agrarische bestemming van een deel van het bedoelde perceel is aangepast tot 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' en 'Groen - Landschapselement' en de bouwmogelijkheden zijn daarop afgestemd.

Indiener 3
Samenvatting
Deze inspraakreactie is tijdens de inspraaktermijn weer ingetrokken.

Indiener 4
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Eibergseweg 57 in Haarlo en geeft aan dat er sinds 1994 al sprake is van een volledig gescheiden woning en niet van 'dubbele bewoning' met Eibergseweg 55.

Beoordeling
Eibergseweg 57 in Haarlo betreft een 'verblijfsobject met een woonfunctie' in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) dat zich in hetzelfde pand bevindt als Eibergseweg 55. Omdat elk van deze woningen in het geldende bestemmingsplan "Buitengebied, integrale herziening" (Borculo) al was voorzien van een bestemming 'woondoeleinden', hoeven zij niet te worden vermeld in de bijlage bij de planregels over 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Beide adressen worden daarom geschrapt uit deze bijlage zodat duidelijk is dat beide adressen worden beschouwd als één woning met daarin één 'verblijfsobject met een woonfunctie'.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De adressen Eibergseweg 55 en Eibergseweg 57 worden geschrapt uit bijlage 7 bij de planregels.

Indiener 5
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Vredenseweg 19 in Eibergen en verzoekt om de agrarische bestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan om te zetten in een woonbestemming omdat er geen sprake is van agrarische bedrijvigheid.

Beoordeling
Nu op het perceel Vredenseweg 19 geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid, is een bestemming 'Wonen' inderdaad de meest passende bestemming. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen en het agrarisch bouwvlak kan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'.

Indiener 6
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Zieuwentseweg 23 in Beltrum en verzoekt om de agrarische bestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan om te zetten in een woonbestemming omdat er geen sprake is van agrarische bedrijvigheid.

Beoordeling
Nu op het perceel Zieuwentseweg 23 geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid, is een bestemming 'Wonen' inderdaad de meest passende bestemming. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen en het agrarisch bouwvlak kan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'.

Indiener 7
Samenvatting

Indiener is eigenaar van het op het adres Schuurmansweg 3a in Beltrum gevestigde bedrijf en verzoekt om de bestemming ‘Groen-Landschapselement’ aan te passen vanwege al bestaande bebouwing (kantoor). Verder verzoekt hij om de bebouwing ter plaatse van de ‘toltuin’ ook onder te brengen binnen de bestemming ‘Bedrijf’’ en te voorzien van een bouwvlak.

Beoordeling
De in de inspraakreactie bedoelde kantoorunits zijn gerealiseerd op basis van het geldende bestemmingsplan. Om die reden wordt het bestemmingsvlak en het bouwvlak voor de bestemming ‘Bedrijf’ zodanig aangepast dat ook deze bedrijfsgebouwen daarbinnen komen te vallen. Ook komt de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ binnen de bedrijfsbestemming te vervallen, waarbij wel wordt opgemerkt dat voor het kappen van bomen een vergunning nodig kan zijn op basis van de gemeentelijke Bomenverordening 2019. Tenslotte wordt de bestemming ‘Bedrijf’ uitgebreid met de locatie van de ‘toltuin’.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het bestemmingsvlak en het bouwvlak voor de bestemming ‘Bedrijf’ is aangepast volgens de bestaande situatie.

Indiener 8
Samenvatting
Indiener is eigenaar van een grondgebonden hertenhouderij op het adres Boerenesweg 4-4a in Geesteren, waarbij sprake is van de verkoop van hertenvlees en overige producten van eigen dieren aan huis. De wens bestaat om in de komende jaren ondergeschikte horeca-activiteiten te starten (lunch, barbecue, borrel, vergaderruimte) en de boerderijwinkel verruimen door een multifunctionele ruimte te realiseren in de voormalige werktuigenberging. Ook bestaat de wens tot het vestigen van kantoorruimte op de zolder van het achterhuis van de bestaande boerderij en om (dag)recreatieve/toeristische activiteiten te starten.
Verzocht wordt om het agrarisch bouwvlak aan te passen aan de op 21 mei 2019 verleende omgevingsvergunning voor een werktuigenberging en vanwege de beoogde plaatsing van krachtvoersilo’s naast de potstal. Ook wordt gevraagd om de bestaande verhardingen voor ruwvoeropslag binnen het bouwvlak te situeren omdat daarvoor volgens de planregels anders een omgevingsvergunning voor moet worden aangevraagd. Ook wordt gevraagd om de toegestane hoogte voor hooibalen vanuit praktische overwegingen te verruimen tot 2,4 meter of 3,6 meter, en om daarbij ook de opslag van andere enkelvoudige producten dan hooi toe te staan.
Tenslotte wordt verzocht om aan te geven dat op Boerenesweg 4-4a sprake is van twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ en van de bestaande nevenactiviteiten. Verder wordt verzocht om in de lijst met toegestane nevenactiviteiten ook op te nemen het verwerken van vlees en producten van eigen dieren op de boerderij en het slachten van eigen dieren op de boerderij.

Beoordeling
Op 21 mei 2019 is omgevingsvergunning verleend voor het bouwen van een werktuigenberging. De vormgeving van het agrarisch bouwvlak uit het voorontwerpbestemmingsplan zal worden aangepast zodat dit vergunde en inmiddels gerealiseerde bedrijfsgebouw erbinnen komt te liggen. Daarbij wordt ook de locatie van de beoogde torensilo’s binnen het agrarisch bouwvlak gelegd. Dit geldt niet voor de kuilplaten die buiten het bouwvlak liggen omdat de al bestaande opslag van hooibalen volgens de gebruiksregels mag worden voortgezet. Wel geeft de opmerking over de toegestane hoogte voor de opslag van hooibalen aanleiding om deze te verhogen van 2 meter tot 2,5 meter. Daarbij ziet deze regeling in lijn met de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan alleen toe op een vergunningsplicht voor de opslag van al dan niet in folie verpakt hooi en niet op een vergunningsplicht voor andere producten.
Op het bedrijf van indiener is sprake van bestaande nevenactiviteiten. Daarbij bieden de planregels bij de agrarische gebiedsbestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ ook zonder bijzondere aanduidingen op de verbeelding mogelijkheden voor nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven. Daartoe behoren onder meer verblijfs- en dagrecreatieve voorzieningen, de verkoop van streekproducten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten (artikel 4.6.1) en mogelijkheden voor ondergeschikte horeca-activiteiten (artikel 4.6.2). De bij de planregels behorende ‘indicatieve bedrijvenlijst functieverandering’ is in dat opzicht niet uitputtend bedoeld en hoeft dan ook niet te worden aangevuld. Overigens staan ‘slachterij’ en ‘vleesverwerking’ daarin al vermeld als nevenactiviteiten die passend worden geacht voor het buitengebied.

Verder wordt een kantoorruimte bij een agrarisch bedrijf niet beschouwd als een ruimte die in gebruik is voor een nevenactiviteit maar als een deel van de agrarische bedrijfsbebouwing. De aanwezigheid van een kantoorruimte hoeft dan ook niet afzonderlijk te worden benoemd. Daarnaast zijn activiteiten ten behoeve van een webwinkel op zichzelf niet ruimtelijk relevant zolang het niet gepaard gaat met 'fysieke' detailhandelsactiviteiten zoals een showroom zodat daarvoor geen regeling hoeft te worden opgenomen in een bestemmingsplan.
Tenslotte kan worden opgemerkt dat het bestaande aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' niet is weergegeven op de verbeelding, maar in bijlage 7 bij de planregels. De adressen Boerenesweg 4 en 4a in Geesteren staan beiden vermeld staan in deze bijlage. Dit betekent dat er volgens het nieuwe bestemmingsplan sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' en dat een aanduiding daarvan op de verbeelding niet nodig is.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de maximale hoogte voor de opslag van hooibalen is aangepast tot 2,5 meter.

Indiener 9
Samenvatting
Indieners exploiteren op het adres Heure 5 in Borculo een landbouwbedrijf en verzoekt om de aan dit perceel toegekende woonbestemming om te zetten in een agrarische bestemming. Zij geven aan dat zij geen dieren houden maar 20 ha cultuurgrond gebruiken voor akkerbouw en agrarisch natuurbeheer, terwijl de mestopslag onder de ligboxenstal ook nog wordt gebruikt. De wens is om de mogelijkheid te houden om zelf vleesvee/weidevee te gaan houden en de eigen akkerbouwproducten te benutten. Volgens indieners is het behouden van een agrarische bestemming net als bij andere vergelijkbare situaties nodig in verband met de voortzetting van het agrarisch natuurbeheer.

Beoordeling
Het perceel Heure 5 is in eigendom bij Landgoed Beekvliet en de indiener, die elders woont, heeft het recht van erfpacht op de daar aanwezige ligboxenstal. Op de locatie wordt geen vee gehouden en de opbrengsten van de cultuurgrond wordt door een andere melkveehouder opgehaald. Dit betekent dat op de locatie zelf geen sprake is van een agrarisch bedrijf zodat de woonbestemming de meest passende bestemming is. Onder die woonbestemming mag het geschetste bestaande gebruik overigens worden voortgezet.
Verder is voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak vooral van belang of vanaf de betrokken locatie ook agrarische activiteiten plaatsvinden met een bedrijfsmatige omvang. Daarover moet worden vastgesteld dat de genoemde bedrijfsactiviteiten qua omvang niet voldoende zijn om uit te komen op de ondergrens die wordt gehanteerd voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak, ook al zouden zij worden uitgevoerd vanaf het perceel Heure 5. Bij het nieuwe bestemmingsplan wordt namelijk uitgegaan van een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5000 euro, terwijl bij het telen van kuilgras op de feitelijk beschikbare grond uitkomt op ongeveer 2.280 euro. Daarbij beschouwt het Landbouweconomisch Instituut (LEI) in Wageningen, die de SVC-systematiek onderhoudt, een agrarisch bedrijf met een SVC van minder dan 25.000 euro als zeer klein bedrijf. Dit betekent dat de ondergrens van 5000 euro zeker niet als onredelijk hoog kan worden beschouwd. Nu de omschreven bedrijfsactiviteiten niet uitkomen op die ondergrens, kan de wens om aan Heure 5 een agrarisch bouwvlak toe te kennen niet worden overgenomen.

Daar komt bij dat de verpachter heeft verzocht om de vorm van het bestemmingsvlak voor 'Wonen' aan te passen zodat ook de tuin daarbinnen komt te liggen. Omdat de tuin bij Heure 5 niet in gebruik is voor agrarische activiteiten, is de woonbestemming daarvoor inderdaad de meest passende bestemming en wordt die wens van de verpachter overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie zelf geeft geen aanleiding tot aanpassingen. Wel is het bestemmingsvlak voor 'Wonen' aangepast naar aanleiding van de inspraakreactie van de verpachter.

Indiener 10
Samenvatting

Indieners exploiteren een grondgebonden melkrundveehouderij op het adres Slootsdijk 19 in Ruurlo en verzoeken om de kuilvoerplaat aan de zuidzijde van het bedrijf binnen het agrarisch bouwvlak te situeren.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals waterbassins, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering van bijvoorbeeld kuilvoerplaten.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 11
Samenvatting
Indiener is eigenaar van twee agrarisch gebruikte percelen langs de N18, gelegen tussen de Lintveldseweg en Kormelinkbulten in Eibergen, die hij als agrarische grond heeft geruild met Rijkswaterstaat. Hij verzoekt om de bestemming 'Groen-Landschapselement' voor deze percelen aan te passen tot 'Agrarisch met Waarden-Landschapswaarden'.

Beoordeling
Omdat Rijkswaterstaat de betrokken percelen heeft geruild als cultuurgrond en zij sindsdien ook als zodanig in gebruik zijn, is de bestemming 'Agrarisch met Waarden- Landschapswaarden' inderdaad de meest passende bestemming. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen. Wel behoudt het meest zuidelijke deel nabij de keerlus de bestemming 'Groen – Landschapselement' en 'Verkeer'.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bestemming 'Groen-Landschapselement' is aangepast tot 'Agrarisch met Waarden-Landschapswaarden', dit met uitzondering van het meest zuidelijke deel.

Indiener 12
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Morsdijk 4 in Ruurlo. Mede namens de eigenaar van Morsdijk 4a geeft hij aan dat hier geen sprake is van twee volledig gescheiden woongebouwen en dat daarvoor omgevingsvergunning is verleend. Hij verzoekt daarom om de adressen Morsdijk 4 en Morsdijk 4a te schrappen uit de bijlage bij de planregels die de gebouwen met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' aangeeft.

Beoordeling
Op basis van de tekeningen bij de omgevingsvergunning uit 2016 is inderdaad duidelijk te zien dat de woningen Morsdijk 4 en Moradijk 4a twee geheel gescheiden gebouwen zijn met elk één 'verblijfsobject met een woonfunctie'. Dit betekent dat deze adressen kunnen worden geschrapt uit bijlage 7 bij de planregels.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De adressen Morsdijk 4 en Morsdijk 4a zijn geschrapt uit bijlage 7 bij de planregels.

Indiener 13
Samenvatting

Indieners zijn eigenaren van de woning Kaapdijk 13 in Ruurlo. Zij verzoeken om de nieuwe kadastrale grenzen te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan en om de vorm van het bestemmingsvlak voor 'Wonen' daarop aan te passen.

Beoordeling
Over de weergave van bebouwing en van kadastrale grenzen op de verbeelding (vroeger: plankaart) kan worden opgemerkt dat daarvoor een kadastrale basiskaart als ondergrond wordt gebruikt. Bij het opstellen van het ontwerpbestemmingsplan is opnieuw een meer actuele versie van de kadastrale basiskaart als ondergrond gebruikt. Op de ondergrond staan kadastrale begrenzingen aangegeven. Kadastrale grenzen maken echter geen deel uit van de inhoud van een bestemmingsplan omdat zij ook niet door de gemeente worden getrokken.
Nu de kadastrale begrenzing bij de woning Kaapdijk 13 is veranderd, is het wenselijk om in het bestemmingsplan daarop aan te sluiten via de vormgeving van het bestemmingsvlak voor 'Wonen'. Het bestemmingsvlak voor 'Wonen' wordt om die reden dan ook aangepast aan de nieuwe kadastrale situatie.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het bestemmingsvlak voor 'Wonen' is aangepast.

Indiener 14
Samenvatting
Namens de eigenaren van Ruurloseweg 50 in Borculo wordt verzocht om in het bestemmingsplan aan te geven dat in dat pand sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'.
Verder verzoekt hij om toekenning van een huisnummer voor het tweede 'verblijfsobject met een woonobject' waarvoor in 2011 vergunning is verleend.

Beoordeling
In 2011 is op basis van de Wet ruimtelijke ordening een projectbesluit verleend voor onder meer het splitsen van het pand Ruurloseweg 50 in Borculo. Dit is aanleiding om bijlage 7 bij de regels van het nieuwe bestemmingsplan aan te vullen met het adres Ruurloseweg 50 in Borculo zodat duidelijk wordt dat zich in dat pand twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' bevinden. Daarbij is het toekennen van een huisnummer voor het tweede verblijfsobject niet iets dat gebeurt via de vaststelling van een bestemmingsplan maar via een afzonderlijk huisnummerbesluit.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het adres Ruurloseweg 50 in Borculo is toegevoegd aan bijlage 7 bij de planregels.

Indiener 15
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Frankweg 2 in Beltrum en verzoekt om daaraan net als in het geldende bestemmingsplan een woonbestemming toe te kennen.

Beoordeling
Volgens het geldende bestemmingsplan heeft Frankweg 2 inderdaad een woonbestemming zodat de inspraakreactie kan worden overgenomen. Het naastgelegen perceel tussen Grolseweg 20 en Frankweg 2 behoudt wel de bestemming 'Bedrijf'. Omdat op dat perceel echter geen bestaande bedrijfswoning aanwezig is, staat het nieuwe bestemmingsplan er overigens ook geen nieuwe bedrijfswoning toe. In de planregels zal het adres 'Frankweg 2' in de tabel bij de bestemming 'Bedrijf' worden aangepast tot 'Grolseweg 20'.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bedrijfsbestemming is voor het perceel Frankweg 2 omgezet in een woonbestemming en in de tabel bij de bestemming 'Bedrijf' is het adres van het bedrijf aangepast tot hoek Grolseweg/Frankweg.

Indiener 16
Samenvatting

Indiener is koper van het perceel Hengeloseweg 9 in Ruurlo en verzoekt om de agrarische bestemming van een deel van het perceel om te zetten 'Wonen' omdat dat beter aansluit op feitelijk gebruik zoals dat al sinds enige decennia bestaat.

Beoordeling
Gelet op feitelijk bestaande gebruik als erf/tuin is de bestemming 'Wonen' voor het agrarisch bestemde gedeelte van het perceel Hengeloseweg 9 inderdaad meer passend. De verbeelding zal om die reden worden aangepast zodat het perceel alleen nog maar de bestemmingen 'Wonen' en 'Groen-Landschapselement' kent.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De verbeelding is aangepast door het agrarisch bestemde perceelsgedeelte toe te voegen aan de woonbestemming.

Indiener 17
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het adres Spilmansdijk 10 in Beltrum en geven aan dat zij de agrarische bestemming willen behouden omdat zij er een paardenhouderij willen starten met circa 20 stallen, een buitenbak en een trainingsmolen.

Beoordeling
Tot op heden zijn de bedoelde activiteiten niet concreet gemaakt via een melding of een aanvraag om omgevingsvergunning. Verder is niet bekend of voor de bedoelde activiteiten toestemming nodig is en gegeven kan worden op grond van de Wet natuurbescherming. Daarbij is de voorheen geldende vergunning op grond van de Wet milieubeheer in 1999 ingetrokken. Gelet hierop is er geen aanleiding om de woonbestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan om te zetten in een agrarische bestemming met een agrarisch bouwvlak. De inspraakreactie geeft dan ook geen aanleiding tot aanpassing van het voorontwerpbestemmingsplan. Overigens is het bij een woonbestemming toegestaan om op hobbymatige wijze het huidige aantal paarden te houden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 18
Samenvatting
Indiener exploiteert een recreatiebedrijf op het adres Bliksteeg 1 in Neede. Hij vraagt of artikel 15.2.1 van de planregels niet van toepassing is op het recreatiebedrijf omdat artikel 16 aangeeft dat op het terrein 4 recreatiewoningen zijn toegestaan. Verder wordt verzocht om beschrijving van de soort verblijfsrecreatie de tabel in artikel 16.1.2, lid b van de planregels aan te vullen met groepsaccommodatie en om aan te geven waar de functieaanduiding 'specifieke vorm van recreatie – 07' (sr-07) betrekking op heeft. Tenslotte wordt verzocht om de ligging van bouwvlak binnen de bestemming 'Recreatie-Verblijfsrecreatie' aan te passen.

Beoordeling
Artikel 15 van de planregels gaat over de bestemming 'Recreatie-Recreatiewoning', terwijl voor het perceel Bliksteeg 1 wordt voorzien in de bestemming 'Recreatie-Verblijfsrecreatie'. Op die laatste bestemming is inderdaad artikel 16 van toepassing die er volgens de daarin opgenomen tabel 4 recreatiewoningen toelaat. Binnen de bestemming 'Recreatie – Verblijfsreactie' mogen recreatiewoningen ook worden gebouwd buiten het bouwvlak zodat het niet nodig is om voor elk van de 4 recreatiewoningen een bouwvlak aan te geven.
Omdat op Bliksteeg 1 inmiddels sprake is van een groepsaccommodatie, is dit ook in deze tabel verwerkt in de kolom 'soort verblijfsrecreatie'. Daarbij heeft de specifieke functieaanduiding '(sr-07)' betrekking op het hele gedeelte van het perceel Bliksteeg 1 met de bestemming 'Recreatie-Verblijfsrecreatie' en is de toelichting op deze functieaanduiding gegeven in de (aangevulde) tabel in artikel 16.1.2, lid b van de planregels.

Nu het de bedoeling is om een vergund gebouw helemaal in de aangegeven hoek van het terrein te plaatsen en het ingetekende bouwvlak aan de noord-oost-zijde loskomt van deze hoek, is er aanleiding om de situering van het bouwvlak binnen de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' aan te passen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De beschrijving van de soort verblijfsrecreatie is aangevuld en het bouwvlak is aangepast.

Indiener 19
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het perceel G.L.Rutgersweg 8 in Neede en verzoeken om de vorm van het bestemmingsvlak voor 'Wonen' aan te passen in oostelijke richting.

Beoordeling
Bij het bestemmingsvlak voor 'Wonen' voor G.L. Rutgersweg 8 is aangesloten op de vorm van het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan "Buitengebied, herziening 1987". Nu de agrarische bedrijvigheid in het verleden is beëindigd, geldt dit agrarisch bouwvlak volgens de systematiek van het geldende bestemmingsplan ook woonbestemming.
Het verruimen van het bestemmingsvlak voor 'Wonen' in oostelijke richting zou betekenen dat rechtstreekse bouwmogelijkheden ontstaan op een plek waar die volgens het geldende bestemmingsplan niet bestaan. Dit gaat ten koste van de openheid tussen de bebouwing langs de G.L. Rutgersweg en is vanuit landschappelijk opzicht dus niet wenselijk. Daarbij biedt het nieuwe bestemmingsplan overigens wel mogelijkheden tot het bouwen van een bijgebouw buiten het bestemmingsvlak voor 'Wonen', al gelden daarvoor dan wel een aantal landschappelijke randvoorwaarden. Of daaraan kan worden voldaan is overigens pas te bepalen aan de hand van een concreet bouwplan.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 20
Samenvatting
Indiener is eigenares van Eibergseweg 3 in Beltrum en verzoekt om in het nieuwe bestemmingsplan te voorzien in mogelijkheden tot thuiswerken door het vestigen van een kantoor in een bijgebouw. Zij verzoekt om de woonbestemming te verruimen tot 'kantoorruimte in schuur'. Daarnaast geeft zij aan dat de rode lijn met het 'zoekgebied voorkeurstracé leidingenstrook' niet nodig is omdat Nederland van het gas af moet en deze zoekzone de toekomstige ontwikkelingen op Eibergseweg 3 zullen belemmeren.

Beoordeling
In de regels van het voorontwerpbestemmingsplan zijn mogelijkheden opgenomen voor het thuiswerken in (bijgebouwen bij) woningen. Zo geven de gebruiksregels bij onder meer de bestemming 'Wonen' aan dat daarvoor een oppervlakte van 50 m² en maximaal 30% van de woning mag worden ingezet (artikel 23.5.1). Het is daarom ook niet nodig om op de verbeelding bij het bestemmingsplan afzonderlijk aan te geven dat op Eibergeseweg 3 een kantoorruimte in de schuur is toegestaan.
Het perceel Eibergseweg 3 in Beltrum ligt volgens de verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan binnen het 'zoekgebied voorkeurstracé leidingenstrook'. Dit zoekgebied is aangewezen in de landelijke regelgeving (Regeling algemene regels ruimtelijke ordening) en moet door de gemeente worden overgenomen in bestemmingsplannen. Binnen deze zone is overigens geen sprake van rechtstreekse belemmeringen voor eventuele bouwplannen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 21 en 170
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het agrarisch bedrijf Rentinksweg 1 in Beltrum en verzoeken om de huidige omvang van het agrarisch bouwvlak te handhaven en om aan te geven dat er sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' door toevoeging van het adres Rentinksweg 1a.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat bij het bepalen van de omvang van de agrarische bouwvlakken uit van een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Daarbij wordt niet de omvang het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan overgenomen, maar een bouwvlak toegekend dat is afgestemd op de bestaande situatie en de eerstvolgende uitbreidingswens voor de agrarische bedrijfsgebouwen.
De vorm van het agrarisch bouwvlak uit het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" is onder meer tot stand gekomen aan de hand van de inspraakreactie die werd ingediend over het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016" dat in het voorjaar van 2017 ter inzage lag. Daarbij gaat het nieuwe bestemmingsplan er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Zo geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals waterbassins, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.
Verder is uit dossieronderzoek naar voren gekomen dat in de bedrijfswoning sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. De bijlage bij de planregels hoeft op dit onderdeel echter niet te worden aangevuld omdat daarin al is aangegeven dat in het pand Rentinksweg 1 sprake is van twee verblijfsobjecten met een woonfunctie. Aan het tweede verblijfsobject moet nog een tweede adres worden toegekend. Dit kan echter niet gebeuren via het nieuwe bestemmingsplan maar via een afzonderlijk besluit dat moet worden verwerkt in de basisregistratie.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen, mede omdat het toekennen van een adres aan het tweede verblijfsobject niet kan gebeuren via het bestemmingsplan.

Indiener 22
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van een perceel aan de Koeweidendijk in Neede en verzoeken om de daar voorziene bestemming 'Natuur' om te zetten naar een agrarische bestemming. Zij geven aan dat zij het perceel en het daar aanwezige opstal in gebruik hebben als weiland en dat zij niet voornemens zijn om er natuur aan te leggen.

Beoordeling
Volgens het geldende bestemmingsplan heeft het betrokken perceel aan de Koeweidendijk de bestemming 'Agrarisch gebied met grote landschappelijke en/of natuurwetenschappelijke waarde'. Nu het perceel nog in gebruik is als weiland en er geen concrete plannen bestaan om het hele perceel in te richten voor natuur, is 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden' de meest passende bestemming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bestemming 'Natuur' is aangepast in 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden'.

Indiener 23
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van Oude Groenloseweg 15 in Eibergen en geven aan dat bij hun woning geen sprake is van 'dubbele bewoning' met Oude Groenloseweg 17. Op 14 december heeft de eigenaar van Groenloseweg 15 een mondelinge aanvulling gegeven op deze inspraakreactie. Daarbij gaf hij aan dat de bewoners van Oude Groenloseweg 15 en 17 het bestemmingsvlak voor 'Wonen' graag uitgebreid zien worden tot over hun hele perceel. Verder zouden zij graag zien dat de groenstrook tussen de

naastgelegen camping en de parallelweg bij de N18 wordt doorgetrokken overeenkomstig de feitelijke situatie.

Beoordeling
Oude Groenloseweg 15 in Eibergen betreft een ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) dat zich in hetzelfde pand bevindt als Oude Groenloseweg 17. Omdat elk van deze woningen in het geldende bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen) al was voorzien van een bestemming ‘woondoeleinden’, hoeven zij niet te worden vermeld in de bijlage bij de planregels over ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Beide adressen worden daarom geschrapt uit deze bijlage zodat duidelijk is dat beide adressen worden beschouwd als één woning met daarin één ‘verblijfsobject met een woonfunctie’.
Omdat de percelen Oude Groenloseweg 15 en 17 uitsluitend in gebruik zijn voor de woonfunctie, is de bestemming 'Wonen' daarvoor de meest passende. Verder is de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ doorgetrokken ober groenstrook langs de N18, terwijl de groenstrook ten oosten van de woningen Oude Groenloseweg 15 en 17 is verbreed tot 10 meter overeenkomstig de toestemming die indertijd is verleend voor uitbreiding van de camping.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De adressen Oude Groenloseweg 15 en Oude Groenloseweg 17 worden geschrapt uit bijlage 7 bij de planregels en de bestemming van de groenstrook rondom de percelen is aangepast.

Indiener 24
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van Oude Groenloseweg 17 in Eibergen en geven aan dat bij hun woning geen sprake is van ‘dubbele bewoning’ met Oude Groenloseweg 15.

Beoordeling
Oude Groenloseweg 17 in Eibergen betreft een ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) dat zich in hetzelfde pand bevindt als Oude Groenloseweg 15. Omdat elk van deze woningen in het geldende bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen) al was voorzien van een bestemming ‘woondoeleinden’, hoeven zij niet te worden vermeld in de bijlage bij de planregels over ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Beide adressen worden daarom geschrapt uit deze bijlage zodat duidelijk is dat beide adressen worden beschouwd als één woning met daarin één ‘verblijfsobject met een woonfunctie’.
Op 14 december heeft de eigenaar van Groenloseweg 15 een mondelinge aanvulling gegeven op deze inspraakreactie. Daarbij gaf hij aan dat de bewoners van Oude Groenloseweg 15 en 17 het bestemmingsvlak voor 'Wonen' graag uitgebreid zien worden tot over hun hele perceel. Verder zouden zij graag zien dat de groenstrook tussen de naastgelegen camping en de parallelweg bij de N18 wordt doorgetrokken overeenkomstig de feitelijke situatie.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De adressen Oude Groenloseweg 17 en Oude Groenloseweg 15 worden geschrapt uit bijlage 7 bij de planregels.

Indiener 25
Samenvatting
Indieners exploiteren een fiets-, groepsfiets- en kanoverhuurbedrijf op het adres Den Borgweg 20 in Rekken. Zij verzoeken om ook toe te staan dat er bedrijfs- en familiefeesten mogen worden gehouden omdat dat al gebeurde voordat het huidige beleid in werking trad. Daarbij geven zij aan dat de horeca-functie op het bedrijf niet ondergeschikt is aan de dagrecreatie, zeker niet in de winterperiode. Indieners verzoeken om toekenning van een horeca-bestemming nu hun situatie vergelijkbaar is met anderen en zij beschikken over een Drank- en horecavergunning. Verder bestond de huidige horecafunctie al voordat het functieveranderingsbeleid beperkingen ging stellen ten aanzien van horeca-functies, terwijl het voor de leefbaarheid van de kern Rekken van belang is omdat de momenteel in Rekken aanwezige horecafuncties een andere invulling krijgen.

Beoordeling

Voor Den Borgweg 20 in Rekken voorziet het voorontwerpbestemmingsplan in de bestemming ‘Recreatie-Dagrecreatie’. De planregels bij deze bestemming bieden mogelijkheden voor ondergeschikte (artikel 14.1.1, lid b) maar bieden geen ruimte voor doorontwikkeling van de horeca-functie ten behoeve van bijvoorbeeld het geven van feesten en partijen. Dit is in lijn met de in 2014 vastgestelde beleidsregel “Nieuwe horeca in het buitengebied door functieverandering van gebouwen” waarnaar de plantoelichting bij het nieuwe bestemmingsplan verwijst.
Voor Den Borg 20 is in 2002 bouwvergunning verleend voor het verbouwen van een gedeelte van een stal ten behoeve van sanitaire voorzieningen voor kamperen bij de boer (BA2001211). Op de bouwtekening bij deze bouwvergunning komt duidelijk naar voren dat het overige gedeelte van de stal nog in gebruik is als ‘berging’ en als ‘bestaande stal’. Daarna is in 2008 bouwvergunning verleend voor het gedeeltelijk veranderen van toilet- en doucheruimtes. Op de bouwtekening bij deze vergunning is het overige gedeelte van de stal aangegeven als ‘instructieruimte groepen kanovaarders’ en als ‘kaarsenmakerij’. Al met al komt uit de verleende vergunningen naar voren dat op het perceel sprake is van dagrecreatieve activiteiten en van een kleinschalig kampeerterrein, maar dat er geen bouwvergunning is verleend voor het in gebruik nemen van gebouwen voor horeca-activiteiten. Daarvoor is tot op heden dan ook geen planologische toestemming verleend.
Nu het toestaan van niet-ondersteunende horeca niet past in het gemeentelijk beleid en daarvoor in het verleden ook geen planologische toestemming is verleend, geeft de inspraakreactie geen aanleiding tot het toekennen van een bestemming ‘Horeca’. Daarbij is van belang dat er geen sprake is van een situatie die vergelijkbaar is met de door indiener bedoelde situatie, terwijl de beleidskeuze om in het buitengebied beperkte mogelijkheden te bieden voor horeca losstaat van de eventuele aanwezigheid van horeca-functies in de nabijgelegen kernen. De wens om te voorzien in bestemming ‘Horeca’ wordt daarom ook niet overgenomen.
Dat voor de nu bestaande horeca-activiteiten een vergunning is verleend op grond van de Drank- en horecawet maakt dit niet anders. Een Drank- en horecavergunning is wettelijk namelijk ook vereist voor het voeren van ondersteunende horeca-activiteiten. Het is daarom dus ook niet zo het afgeven van een Drank- en horecavergunning ook altijd moet leiden tot een bestemming ‘Horeca’.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 26
Samenvatting
Namens de eigenaar van Hupselse Dwarsweg 8 wordt verzocht om in de bijlage bij de planregels aan te geven dat bij deze woning sprake is van twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ nu de gemeente dat zelf ook heeft aangegeven.

Beoordeling
In de woning Hupselse Dwarsweg 8 bevinden zich inderdaad twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit is aanleiding om bijlage 7 bij de regels van het nieuwe bestemmingsplan aan te vullen met het adres Hupselse Dwarsweg 8 in Eibergen zodat duidelijk wordt dat zich in dat pand twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ bevinden. Daarbij is het toekennen van een huisnummer voor het tweede verblijfsobject niet iets dat gebeurt via de vaststelling van een bestemmingsplan maar via een afzonderlijk huisnummerbesluit.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het adres Hupselse Dwarsweg 8 in Eibergen is toegevoegd aan bijlage 7 bij de planregels.

Indiener 27
Samenvatting
Namens de eigenaren van Meeldijk 3 in Eibergen wordt verzocht om de agrarische bestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan om te zetten in een woonbestemming omdat er geen sprake is van agrarische bedrijvigheid.

Beoordeling
Nu op het perceel Meeldijk 3 geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid en daarvan ook melding is gedaan, is een bestemming ‘Wonen’ inderdaad de meest passende bestemming. Dit betekent dat de

inspraakreactie kan worden overgenomen en het agrarisch bouwvlak kan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor ‘Wonen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is omgezet in een bestemmingsvlak voor ‘Wonen’.

Indiener 28
Samenvatting
Namens de eigenaar van het gecombineerde akkerbouw- en loonwerkbedrijf op het perceel Bruggertweg 7 in Beltrum wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen in verband met concrete bouwplannen.

Beoordeling
In verband met de inpandige opslag van zijn hooibalen en akkerbouwproducten wil de eigenaar twee loodsen bouwen, reden waarom hij verzoekt om verruiming van het ingetekende bouwvlak. Nu in de loodsen geen vee komt te staan gaat deze bouwvlakvergroting niet gepaard met een significant toenemende stikstofemissie, terwijl de omvang van het gewenste bouwvlak niet groter wordt dat het bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan. Gelet op de uitgangspunten voor de vormgeving van agrarische bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan kan de inspraakreactie daarom worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 29
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Broekdijk 7 in Rietmolen en vraagt om de oorspronkelijke boerderij uit de jaren ’20 aan te merken als woning.

Beoordeling
Op 17 juli 1923 is bouwvergunning verleend voor de bouw van een woning. Vervolgens is op 12 maart 1968 bouwvergunning verleend voor de bouw van een bungalow. Daarbij is het aanvraagformulier vermeld dat de aangevraagde woning “…strekt ter vervanging van de op hetzelfde perceel staande burgerwoning, H-20, welke onbewoonbaar is verklaard”. Dit betekent dat met de bouw van de nu aanwezige woning Broekdijk 7 niet langer sprake is van een woning in het pand waarvoor in 1923 vergunning is verleend. Volgens het geldende bestemmingsplan is op het perceel dan ook sprake van één bestaande woning, waarbij het in 1923 gebouwde pand geldt als bijgebouw. Omdat het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland de bestaande woningen aanmerkt als woning, geldt de in de jaren ’60 onbewoonbaar verklaarde woning daarin dan ook niet als woning.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 30
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van Hooihaarsweg 1 en Hooihaarsweg 1a in Beltrum en verzoeken om de agrarische bestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan om te zetten in een woonbestemming.

Beoordeling
Nu op het perceel Hooihaarsweg 1-1a geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid, is een bestemming ‘Wonen’ inderdaad de meest passende bestemming. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen en het agrarisch bouwvlak kan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor ‘Wonen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is omgezet in een bestemmingsvlak voor ‘Wonen’.

Indiener 31

Samenvatting

Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Havelandsweg 6 in Rekken wordt verzocht om:

- de bestemming 'Groen – Landschapselement' aan te passen en met de provincie het gesprek aan te gaan over compensatie aan de hand van een bijgevoegd voorstel;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;

Beoordeling

1. Het bedoelde perceelsgedeelte met de bestemming 'Groen – Landschapselement' ligt binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Met de vaststelling van het 7e Actualisatieplan hebben Provinciale Staten van Gelderland op 31 maart 2021 de bepalingen in de omgevingsverordening over het GNN aangepast. Deze nieuwe bepalingen bieden mogelijkheden voor ingrepen in het GNN als daarbij sprake is van een compensatieplan dat voorziet in voldoende compensatie. Uit de inspraakreactie komt naar voren dat daarover gesprekken zijn gevoerd met onder meer de provincie en dat er mogelijkheden zijn om deze ontwikkeling toe te laten op basis van een compensatietoeslag van 166%. Gelet hierop kan het nieuwe bestemmingsplan daar al op inspelen door de bestemming 'Groen – Landschapselement' aan te passen overeenkomstig de bijlagen bij de inspraakreactie. Compensatie. Van belang is dat voor de daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden een omgevingsvergunning vereist is op grond van de gemeentelijke Bomenverordening, dit in combinatie met provinciale toestemming op grond van de Wet natuurbescherming. Bij de aanvragen daartoe zal nadrukkelijk aandacht moeten worden besteed aan de manier waarop de kernkwaliteiten van het GNN worden geborgd.
2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.
   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet

te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

6. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bestemming 'Groen – Landschapselement' is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins en het toestaan van detailhandel zijn aangepast.

Indiener 32
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het perceel Veldsnijdersweg 1 in Geesteren en verzoeken om het daarvoor opgenomen agrarisch bouwvlak aan te passen overeenkomstig de meegestuurde bijlage.

Beoordeling
De inspraakreactie verzoekt om de omvang van het agrarisch bouwvlak te verruimen en gelijk te laten lopen met de kadastrale begrenzing van het perceel. Omdat het hierbij gaat om een betrekkelijk geringe verruiming van het bouwvlak, kan deze inspraakreactie worden overgenomen. Dit betekent dat het agrarisch bouwvlak kan worden verruimd van 2.758 m² tot 3.380 m².

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is verruimd.

Indiener 33
Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Walemaatweg 2 in Geesteren wordt verzocht om het in het voorontwerpbestemmingsplan aangegeven agrarisch bouwvlak aan te passen zodat de bedrijfswoning en de bestaande berging daarbinnen vallen.

Beoordeling
De bestaande bedrijfswoning en de bestaande berging overschrijden de grens van het ingetekende agrarisch bouwvlak aan de voorzijde en aan de westzijde met ongeveer 1 meter. Omdat deze bestaande gebouwen volgens het systeem van het bestemmingsplan binnen het agrarisch bouwvlak zouden moeten worden gelegd, is het wenselijk om het bouwvlak op die plekken te verruimen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is ter hoogte van de bedrijfswoning met 1 m verruimd.

Indiener 34
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Scholtenweg 2 in Ruurlo wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak zodanig aan te passen dat de kuilvoeropslagen daar ook binnen komen te liggen. Verder wordt verzocht om het aantal de op het bedrijf aanwezige bedrijfswoningen en 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' duidelijk te verwerken in bijlage 7 bij de planregels,

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals waterbassins, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.
Verder kent het bedrijf twee vrijstaande bedrijfswoningen die allebei bestaan uit één 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit komt duidelijk naar voren uit de bouwvergunningen die voor deze bedrijfswoningen zijn verleend in 2009 (bouw tweede bedrijfswoning) en 2010 (verbouwen van de woning). Omdat géén van beiden woningen dus meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kent, zijn hun adressen ook niet vermeld in bijlage 7 bij de planregels. Deze bijlage hoeft dan ook niet te worden aangepast.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 35
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Achterveldweg 4 in Rietmolen wordt verzocht om de in de planregels genoemde staloppervlakte voor niet-grondgebonden veehouderijtak te corrigeren. Verder wordt verzocht om mogelijkheden voor externe saldering volgens de Wet natuurbescherming ook op te nemen in de planregels zodat ook bedrijven met emissie-arme technieken toekomstperspectief kan worden geboden.

Beoordeling
Op 11 september 2020 is de omgevingsvergunning onherroepelijk geworden voor het realiseren van 1.516 m² aan nieuw staloppervlakte voor de niet-grondgebonden veehouderijtak. Op de locatie was echter ook al een bestaande niet-grondgebonden veehouderijtak aanwezig. De totale stalvloeroppervlakte van de niet-grondgebonden veehouderijtak bedraagt daarmee inderdaad 2.231 m². Dit zal worden gecorrigeerd in artikel 4.1.2, lid e, onder 2 van de planregels.

In het nieuwe bestemmingsplan vermeldt de gemeente de provinciale toestemmingen die zijn verleend op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en de Wet natuurbescherming (Wnb). Daaronder wordt ook begrepen een omgevingsvergunning die is verleend met een provinciale 'verklaring van geen bedenkingen' op basis van de Nbw of de Wnb. Via een in de planregels opgenomen stikstofregeling biedt het bestemmingsplan vervolgens mogelijkheden om op het bedrijf aanpassingen door te voeren op voorwaarde dat de stikstofemissie niet zodanig toeneemt dat Natura 2000-gebieden te maken krijgen met een hogere stikstofdepositie. Op die manier biedt het nieuwe bestemmingsplan binnen het al vergunde stikstofplafond mogelijkheden voor interne saldering van stikstofdepositierechten.
Het is echter niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het buitengebied voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast de benodigde toestemming op grond van de Wnb.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De in de planregels genoemde stalvloeroppervlakte is gecorrigeerd.

Indiener 36
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Manpadweg 10-10a-10b in Ruurlo wordt verzocht om het bouwvlak aan te passen vanwege de aanwezigheid van bestaande kuilvoeropslagen en om de bijlage over het aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' aan te passen. Verder wordt verzocht om de gegevens van de verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 te verwerken in de bijlage bij de planregels.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak ter plaatse van de bestaande kuilvoeropslagen.
Verder is het verblijfsobject Manpadweg 10b in 2017 voorzien van een eigen adres na de verbouwing van de voormalige varkensschuur. Dit verblijfsobject bevindt zich in hetzelfde gebouw als de twee andere verblijfsobjecten, is vergund als afzonderlijke tweede bedrijfswoning en niet als dubbele bewoning. Dit laatste betekent dat het adres Manpadweg 10b niet meer moet worden genoemd in bijlage 7 bij de planregels en dat de adressen Manpadweg 10 en 10a moeten worden verplaatst naar de lijst met twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'.
Tenslotte zijn de via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.

Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Bijlage 6 van de planregels is aangevuld en bijlage 7 bij de planregels is gecorrigeerd.

Indiener 37
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Weusdijk 6 in Ruurlo en verzoekt om de sleufsilo en de mestsilo op te nemen in het agrarisch bouwvlak.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 38
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Borckinkweg 1 in Eibergen wordt verzocht om de gegevens van de in november 2020 aangevraagde vergunning op grond van de Wet natuurbescherming te verwerken in de regels van het bestemmingsplan.

Beoordeling
Op 31 augustus 2021 hebben Gedeputeerde Staten van Gelderland een besluit genomen op de vergunning die voor het agrarisch bedrijf is aangevraagd op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Daarbij hebben zij de aangevraagde vergunning geweigerd omdat de aanvraag op grond van de jurisprudentie (uitspraak Logtsebaan van 20 januari 2021) inmiddels niet meer vergunningsplichtig is. Uit dit besluit komt naar voren dat voor het bedrijf in verleden nog geen provinciale vergunning is verleend op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 of de Wnb. Het GS-besluit kent dan ook geen nieuwe rechten toe in de vorm van een nieuwe Wnb-vergunning.
De in de inspraakreactie genoemde gegevens over de aangevraagde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) mogen alleen maar worden verwerkt in bijlage 6 bij de planregels als daarmee een Wnb-vergunning zou zijn verleend. Door het opnemen van dat soort gegevens in de planregels

ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd. Nu de aangevraagde Wnb-vergunning echter is geweigerd, zijn de mogelijkheden voor interne saldering afhankelijk van de referentiesituatie aan de hand van de milieutoestemmingen zoals die ook zijn genoemd in het GS-besluit van 31 augustus 2021.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Bijlage 6 van de planregels kan niet worden aangevuld met gegevens over een nieuwe Wnb-vergunning en de inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 39
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Mödijk 2a in Ruurlo wordt verzocht om in het bestemmingsplan op te nemen dat Gedeputeerde Staten van Gelderland voor het bedrijf een 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) hebben afgegeven op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Verzocht wordt om dit te verwerken in bijlage 6 bij de planregels.

Beoordeling
De gegevens van de bij de inspraakreactie meegestuurde vvgb kunnen worden verwerkt in bijlage 6 van de planregels. Deze vvgb is verleend op 4 september 2012 en heeft als kenmerk 2011-012296 (zaaknummer).

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Bijlage 6 van de planregels is aangevuld.

Indiener 40
Samenvatting
Namens de eigenaren van Mengersdijk 1 in Neede wordt verzocht om de koppeling tussen de agrarische bouwvlakken Mengersdijk 1 en Mengersdijk 1a op te heffen en om aan Mengersdijk 1a de bestemming 'Wonen' toe te kennen.

Beoordeling
Nu Mengersdijk 1a geen deel meer uitmaakt van het agrarisch bedrijf en ook op Mengersdijk 1 al een bedrijfswoning aanwezig is, is de bestemming 'Wonen' de meest passende bestemming voor Mengersdijk 1a. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen, de koppeling tussen de beide agrarische bouwvlakken kan worden opgeheven en het agrarisch bouwvlak voor Mengersdijk 1 kan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak voor Mengersdijk 1a is omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen' en de koppeling met Mengersdijk 1 is opgeheven.

Indiener 41
Samenvatting

Namens de eigenaren van het perceel Batsdijk 20 in Ruurlo wordt verzocht om te benoemen dat hier twee verblijfsobjecten met een woonfunctie zijn toegestaan. Verder wordt verzocht om het ingetekende bestemmingsvlak voor 'Wonen' aan de noordoostzijde te verruimen vanwege het plan om aan die zijde een bijgebouw te realiseren.

Beoordeling
Voor het perceel Batsdijk 20 is op 29 september 2020 het bestemmingsplan "Buitengebied 1995, wijziging 2020-4 (Batsdijk 20 Ruurlo)" vastgesteld. Dit wijzigingsplan richtte zich op de toekennen van een woonbestemming en op het splitsen van het bestaande gebouw. Dit geeft aanleiding om in het nieuwe bestemmingsplan aan te geven dat hier sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Bijlage 7 bij de planregels zal op dat punt dan ook worden aangevuld met het adres Batsdijk 20 in Ruurlo zodat duidelijk wordt dat zich in dat pand twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' bevinden. Daarbij is het toekennen van een huisnummer voor het tweede verblijfsobject niet iets dat gebeurt via de vaststelling van een bestemmingsplan maar via een afzonderlijk huisnummerbesluit.
.Verder is de beoogde realisatie van het bijgebouw ook al opgenomen in het inrichtingsplan dat is opgesteld met het oog op de inmiddels vastgestelde bestemmingsplanwijziging. Gelet hierop kan het bestemmingsvlak voor 'Wonen' aan de noordoostzijde worden verruimd.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Bijlage 7 bij de planregels is aangevuld met het adres Batsdijk 20 in Ruurlo en het bestemmingsvlak voor 'Wonen' is verruimd.

Indiener 42
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het bedrijf Schaghorstweg 2 in Gelselaar en verzoekt om een verruiming van het bouwvlak vanwege de opslag van hout dat nu in de buitenlucht wordt opgeslagen en met het oog op de levensvatbaarheid van het bedrijf. Verder vraagt indiener om mogelijkheden voor het realiseren van een vrijstaande tweede bedrijfswoning.

Beoordeling
Het perceel Schaghorstweg 2 heeft volgens het nieuwe bestemmingsplan de bestemming 'Bedrijf' en is daarbij voorzien van een bouwvlak. Binnen het bouwvlak mogen bedrijfsgebouwen worden opgericht volgens de bij de bestemming horende bouwregels. Deze bouwregels sluiten aan op de mogelijkheden die de provinciale Omgevingsverordening biedt voor niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied. Volgens die regels is het uitbreiden van de bedrijfsgebouwen tot een oppervlakte die groter is dan 1.000 m² alleen toegestaan als kan worden aangetoond dat dat bedrijfseconomisch noodzakelijk is en dat bedrijfsverplaatsing naar een bedrijventerrein niet mogelijk is. Dit zal moeten worden aangetoond wanneer een omgevingsvergunning wordt aangevraagd. Op voorhand daarvan kan het bouwvlak binnen de bestemming 'Bedrijf' aan de achterzijde worden verruimd tot aan de bestemmingsvlakgrens nu er daaromheen al sprake is van een groene omzoming. Een uitbreiding van het bouw- en bestemmingsvlak tot op 24 meter achter de bestaande loods is om dezelfde reden niet mogelijk, mede omdat dan ook mogelijkheden zouden worden geboden om te bouwen tot op de grens met het aangrenzende perceel. Dat laatste is vanuit ruimtelijk opzicht niet wenselijk.
Verder biedt het gemeentelijk beleid geen mogelijkheden voor het realiseren van een vrijstaande tweede bedrijfswoning bij niet-agrarische bedrijven in het buitengebied. Dit betekent dat de wens daartoe niet kan worden overgenomen. Wel biedt het nieuwe bestemmingsplan mogelijkheden om binnen de bestaande bedrijfswoning een extra 'verblijfsobject met een woonfunctie' te vestigen via woningsplitsing.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het bouwvlak is aangepast.

Indiener 43
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Frankweg 8 in Beltrum wordt verzocht om:
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens;
- de stikstofregel aan te vullen met de mogelijkheid tot extern salderen.

Beoordeling

- De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.
- Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd. Daarbij is het echter niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat.
  Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De meegestuurde gegevens zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 44

Samenvatting
Namens de eigenares van Wolinkweg 10 in Haarlo wordt verzocht om daarvoor te voorzien in een agrarische bestemming met een agrarisch bouwvlak omdat er sprake is van agrarische bedrijfsactiviteiten met een omvang die daartoe aanleiding geven. Verder bestaan er concrete plannen om de veehouderij op het perceel weer op te pakken.

Beoordeling
In de inspraakreactie wordt aangegeven dat op het perceel Wolinkweg 10 momenteel sprake is van een relatief klein bedrijf dat zich richt op imkerij en maïsteelt. Verder zijn er plannen om de veehouderij op het perceel weer op te starten in de daarvoor nog bestaande faciliteiten. Op basis van kadastrale gegevens en de feitelijke situatie kan indiener beschikken over ongeveer 6 ha aan akkerbouw- en weidegrond in gedeeld eigendom en over een bosperceel van ongeveer 2,5 ha.
De inspraakreactie geeft niet aan welke oppervlakte wordt ingezet voor de maïsteelt en of de bijbehorende werkzaamheden ook plaatsvinden vanaf het perceel Wolinkweg 10 zelf of door inzet van bijvoorbeeld een loonwerker. Verder wordt ook de omvang van de imkerij niet nader toegelicht zodat onduidelijk is of dat als bedrijfsmatige activiteit kan worden meegewogen. Daarnaast maakt een inschrijving bij de Kamer van Koophandel op zichzelf ook niet dat in ruimtelijke zin sprake is van activiteiten met een bedrijfsmatige omvang. Voor dat laatste is de feitelijke stand van zaken meer bepalend.
Daarover moet worden vastgesteld dat de bestaande bedrijfsactiviteiten qua omvang niet voldoende zijn om uit te komen op de ondergrens die wordt gehanteerd voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak. Bij het nieuwe bestemmingsplan wordt namelijk uitgegaan van een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5000 euro, terwijl bij het telen van maïs op de feitelijk beschikbare grond uitkomt op ongeveer 3.700 euro. Daarbij beschouwt het Landbouweconomisch Instituut (LEI) in Wageningen, die de SVC-systematiek onderhoudt, een agrarisch bedrijf met een SVC van minder dan 25.000 euro als zeer klein bedrijf. Dit betekent dat de ondergrens van 5000 euro zeker niet als onredelijk hoog kan worden beschouwd. Nu de omschreven bedrijfsactiviteiten niet uitkomen op die ondergrens en nog geen rekening kan worden gehouden met eventuele toekomstige veehouderij waarvoor nog geen toestemmingen zijn verleend, kan de wens om aan Wolinkweg 10 een agrarisch bouwvlak toe te kennen niet worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 45

Samenvatting

Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Laarbergweg 3-5 in Gelselaar wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

4. De via de inspraakreactie genoemde gegevens over de aangevraagde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) zullen na de vergunningverlening worden na verlening van de vergunning verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en

saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek en de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast. Verder worden de genoemde gegevens na vergunningverlening verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 46
Samenvatting
Namens de eigenaar van het perceel naast Heelweg 5 in Beltrum wordt gevraagd op de daar aanwezige kaploods, die wordt gebruikt als opslagruimte, aan te merken als 'veldschuur'.

Beoordeling
De gemeente heeft in 1995 ingestemd met de realisatie van de in de inspraakreactie bedoelde overkapte vaste mestopslag met een omvang van 100 m². Omdat het dus gaat om een gebouw dat inmiddels zijn oorspronkelijke agrarische functie heeft verloren, kan het volgens de systematiek van het nieuwe bestemmingsplan worden aangemerkt als 'veldschuur'. Dit betekent dat het gebouw met een aanduiding wordt aangegeven op de verbeelding en dat via de planregels wordt bepaald dat het mag worden gebruikt voor opslagdoeleinden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het gebouw wordt aangemerkt als 'veldschuur'.

Indiener 47
Samenvatting
Namens de eigenaar van het perceel Waterhoekdijk 8 in Haarlo wordt opgemerkt dat het bedrijf beschikt over een natuurbeschermingswetvergunning. Verder wordt opgemerkt dat voor het pand Waterhoekdijk 8 vergunning is verleend voor de realisatie van twee verblijfsobjecten.

Beoordeling
De met de inspraakreactie meegezonden vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 is verwerkt in de bijlage bij de planregels. Verder is in 2015 een omgevingsvergunning verleend voor het verbouwen van de boerderij Waterhoekdijk 8 waarbij twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' zijn ontstaan. Dit betekent dat de bijlage bij de planregels over het aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' wordt aangevuld met het adres Waterhoekdijk 8 in Haarlo zodat duidelijk wordt dat zich in dat pand twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' bevinden. Daarbij is het toekennen van een huisnummer voor het tweede verblijfsobject niet iets dat gebeurt via de vaststelling van een bestemmingsplan maar via een afzonderlijk huisnummerbesluit.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bijlagen bij de planregels is aangevuld met het adres Waterhoekdijk 8 in Haarlo.

Indiener 48
Samenvatting
Indiener kan zich niet vinden in het standpunt van de gemeente om geen 'witte zone' (stralingsarme zone) op te nemen in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied in verband met de gezondheid van mensen die voelbaar ziek worden van de stralingsbelasting. Ter aanvulling op de inspraakreactie verzoekt

indiener om de inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” al herhaald en ingelast te beschouwen, evenals het beroepschrift en de aanvulling daarop over de omgevingsvergunning voor het bouwen van een antennemast aan de Dennenweg in Haarlo.

Beoordeling
Nu indiener in de inspraakreactie in eerste instantie verwijst naar de eerdere inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016”, wordt ook het gemeentelijk standpunt daarover herhaald. Wanneer de gemeente een ‘witte zone’ in het bestemmingsplan zou opnemen waarin sprake is van een stralingsarm milieu, dan moet zij deze ook naar objectieve maatstaven kunnen begrenzen. Ook moet de gemeente vervolgens in staat zijn om toe te zien op het stralingsniveau. Nu de gemeente op het vlak van straling niet beschikt over vergunningverlenende en toezichthoudende bevoegdheden en er ook geen wetenschappelijke informatie beschikbaar is over de manier waarop een stralingsvrij gebied in Berkelland kan worden begrensd, kan de wens tot het opnemen van een ‘witte zone’ niet worden overgenomen. De gemeente hecht er aan om op te merken dat zij de effecten van straling met dit standpunt zeker niet wil bagatelliseren. Zij stelt echter vast dat het hier echter gaat om thema dat zich niet laat regelen in een bestemmingsplan. Dit wordt in de bijlagen bij de inspraakreactie ook onderkend nu indiener daarin aangeeft daar het kabinet de mede-overheden buitenspel heeft gezet door het plaatsen van antennes vergunningsvrij te maken en door in het kader van het landelijke Antenneconvenant te kiezen voor de werkwijze met plaatsingsplannen (zie bijlage III, pag. 154, 207 en 212).
Overigens biedt het nieuwe bestemmingsplan geen mogelijkheden om zonder meer nieuwe antennemasten te realiseren, maar zijn in de bestemming ‘Bedrijf – Nutsvoorzieningen’ alleen de bestaande of vergunde antennemasten ondergebracht. Wanneer de gemeente in de toekomst dus bouwplannen voor nieuwe antennemasten ontvangt, dan kan daaraan alleen worden meegewerkt via een afzonderlijke procedure voor dat betreffende bouwplan. Het in hoofdzaak conserverende nieuwe bestemmingsplan zelf biedt echter geen rechtstreekse mogelijkheden tot het oprichten van nieuwe antennemasten.
Ten aanzien van het beroepschrift over de omgevingsvergunning voor de antennemast aan de Dennenweg in Haarlo moet allereerst worden opgemerkt dat in die procedure de juridische vraag speelde of indiener ook kon gelden als belanghebbende bij dat besluit. De vraag over belanghebbendheid speelt nog niet in deze fase van het bestemmingsplanproces omdat iedereen een inspraakrectie kan over het voorontwerpbestemmingsplan. Ook in de eerstvolgende fase van de bestemmingsplanprocedure, de ter inzage legging van het ontwerp-bestemmingsplan, kan iedereen zienswijzen indienen. Daardoor komt de vraag over de belanghebbendheid bij de vaststelling van een bestemmingsplan uiteindelijk pas aan de orde wanneer een beroepschrift wordt ingediend tegen het besluit van de gemeenteraad over de vaststelling van het bestemmingsplan. Het is daarbij aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State om die vraag te beantwoorden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 49
Samenvatting
Indiener is eigenaar van de gebruiksgerichte paardenhouderij Heelweg 12 in Beltrum en vraagt om de vorm van het in het voorontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarisch bouwvlak aan te passen zonder dat daarbij sprake is van een vergroting.

Beoordeling
Het verzoek tot aanpassing van het agrarisch bouwvlak is ingegeven door inmiddels gewijzigde eigendomsverhoudingen. De gevraagde aanpassing biedt mogelijkheden om de geschetste toekomstplannen te realiseren. Omdat zij niet voorziet in een vergroting van het ingetekende bouwvlak kan deze wens worden overgenomen en het bouwvlak worden aangepast.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De vorm van het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 50
Samenvatting

Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Jukkertweg 12 in Eibergen en verzoekt om het agrarisch bouwvlak aan te passen in verband met de bouw van een vergunde vervangende bedrijfswoning.

Beoordeling
De gevraagde aanpassing van het agrarisch bouwvlak voorziet in een zeer beperkte aanpassing van het bouwvlak uit het voorontwerpbestemmingsplan. Omdat het bouwvlak met de aanpassingen blijft voldoen aan de uitgangspunten voor een 'bouwvlak-op-maat', kan de inspraakreactie worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 51
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Saalmerinkweg 3 in Rietmolen wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen omdat het is verkleind ten opzichte van het huidige bouwvlak zoals dat in 2008 is vastgesteld;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het agrarisch bouwvlak in op de verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" is overgenomen van de bestemmingsplanwijziging zoals die in 2008 is vastgesteld. Dit bouwvlak houdt rekening met een eerste ontwikkelstap van het agrarische bedrijf volgens de 'bouwvlak-op-maat'-benadering die wordt gehanteerd bij het toekennen van bouwvlakken. Omdat met de inspraakreactie bovendien geen nieuwe concrete uitbreidingsplannen zijn ingebracht plannen, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.

2. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet

geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

3. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

4. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

5. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid

6. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak), en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 52
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van Eigdeweg 5 en Eigdeweg 7 in Neede en geven aan dat bij hun woning geen sprake is van ‘dubbele bewoning’ maar van twee geheel aparte bedrijfswoningen.

Beoordeling
Eigdeweg 5 en Eigdeweg 7 betreffen beiden een ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Zij zijn echter niet uitgevoerd als ‘dubbele bewoning’ maar als geheel zelfstandige woonheden. Om die reden hoeven zij niet te worden vermeld in de bijlage bij de planregels die gaat over woningen met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Beide adressen worden daarom geschrapt uit deze bijlage zodat duidelijk is dat beide adressen worden beschouwd als één woning met daarin één ‘verblijfsobject met een woonfunctie’.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De adressen Eigdeweg 5 en Eigdeweg 7 worden geschrapt uit bijlage 7 bij de planregels.

Indiener 53
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Nieuwenhuishoekweg 4-6 in Ruurlo wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip ‘bouwwijze’, en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een

bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen en te verruimen vanwege toekomstige staluitbreidingen, geeft zij aanleiding om het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
   Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
   In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

6. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 54
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Kriegerweg 2-4 in Geesteren wordt verzocht om:
- in het bestemmingsplan een regeling op te nemen voor zonnepanelen op daken, windturbines en/of mestvergisting;
- de archeologische dubbelbestemming te laten vervallen omdat er al archeologisch onderzoek is verricht of om aan te geven dat daarom geen nader archeologisch onderzoek nodig is;

- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;

Beoordeling

1. Voor het plaatsen van zonnepanelen op daken is doorgaans geen omgevingsvergunning vereist. Verder worden dit soort zonnepanelen beschouwd als onderdelen van de gebouwen waarop zij zijn of worden geplaatst. Het nieuwe bestemmingsplan kent daarvoor dan ook geen specifieke bouwregels.
   Wel kent het bestemmingsplan een regeling voor het plaatsen van grondgebonden zonnepanelen. Deze regeling, die vanzelfsprekend alleen van toepassing is op vergunningplichtige zonnepanelen, kent regels voor het plaatsen van zonnepanelen binnen het agrarisch bouwvlak en aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak. Verder kennen de planregels ook regelingen voor het plaatsen van windturbines en mestverwerkingsinstallaties ten behoeve van de eigen bedrijfsvoering. Op deze manier biedt het nieuwe bestemmingsplan mogelijkheden tot het realiseren van duurzame energiewinning op bedrijfsniveau.

2. De in het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven archeologische verwachtingswaarden zijn ontleend aan de gemeentelijke archeologische beleidswaardenkaart die als bijlage 9 is toegevoegd aan de plantoelichting. Via deze archeologische verwachtingenkaart wordt de landelijk bestaande verplichting om archeologisch onderzoek te doen bij bodemingrepen op basis van onderzoek verwerkt in het bestemmingsplan. Op deze manier kan duidelijk worden gemaakt in welke gebieden sprake is van een hoge archeologische waarde en in welke gebieden de archeologische verwachting lager is. De in het bestemmingsplan verwerkte onderzoeksverplichting is daarop vervolgens afgestemd zodat niet bij elke bodemingreep overal direct archeologisch onderzoek hoeft te worden verricht.
   Ten aanzien van de archeologische dubbelbestemmingen op het perceel Kriegerweg 2-4 kan worden opgemerkt dat het middelste deel van het perceel behoort tot ‘Waarde – Archeologie 3’ en het overige deel, de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 6’ kent. Dit laatste betreft de laagste archeologische verwachtingswaarde waarbij archeologisch onderzoek pas hoeft te worden verricht bij bodemverstoringen die een oppervlakte beslaan van meer dan 5.000 m². Bij de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 3’ ligt deze grens bij 250 m². In beide gevallen geldt echter dat archeologisch onderzoek niet nodig is wanneer duidelijk is dat de ondergrond in het verleden al is geroerd of wanneer daar al archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden. Dit is ook nadrukkelijk aangegeven in de planregels.

3. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’ uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de

vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

4. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

5. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

6. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

7. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over de NGE-systematiek, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 55
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het perceel Nettelhorsterweg 29 in Geesteren en verzoeken om het daarvoor opgenomen agrarisch bouwvlak aan te passen overeenkomstig de meegestuurde bijlage.

Beoordeling
De gevraagde aanpassing van het agrarisch bouwvlak voorziet in een geringe aanpassing van de bouwvlakgrens vanwege bestaande bebouwing en vanwege het realiseren van toekomstige bebouwing.

Omdat dit aansluit op de 'bouwvlak-op-maat'-benadering voor de vormgeving van de bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan, kan deze wens worden overgenomen. Daarbij is van belang dat het bouwvlak in gebruik is voor een grondgebonden veehouderij.
Ten aanzien van de bestemming 'Groen- Landschapselement' is van belang dat deze in het nieuwe bestemmingsplan wordt verwerkt volgens de cultuurhistorische waardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 vaststelde. Daarbij is dus niet maatgevend of een landschapselement in het geldende bestemmingsplan ook specifiek was aangegeven op de plankaart. Op de cultuurhistorische waardenkaart is het bedoelde landschapselement opgenomen als opgaand groen dat een oude kavelgrens markeert. Het is om die reden dat dit element is bestemd als 'Groen – Landschapselement' en dat de wens om daarvan af te zien niet wordt overgenomen. We wordt de als 'Groen – Landschapselement' bestemde strook met 10 meter ingekort vanwege de aanpassing van het agrarisch bouwvlak

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de bestemming 'Groen – Landschapselement' is ingekort.

Indiener 56 en 102 (identiek)
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Deventer Kunstweg 1a in Beltrum wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.

Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

4. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

5. De via de inspraakreactie genoemde gegevens over de verzochte toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) worden na vergunningverlening verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

6. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede

manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder worden de genoemde gegevens na vergunningverlening verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 57
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel tussen de Höfteweg en de Koskampweg in Ruurlo dat grenst aan een camping en een bungalowpark. Hij geeft aan dat het perceel is verpacht tot 2023 en verzoekt om de geldende recreatieve bestemming op een deel van het perceel te behouden overeenkomstig het nu geldende bestemmingsplan.

Beoordeling
Het geldende bestemmingsplan "Buitengebied, herziening XXIII (kampeerterreinen)" uit 1989 kent aan een gedeelte van het perceel van indiener de bestemming 'Kampeercentrum' toe. Deze bestemming laat op het betreffende perceelsgedeelte een verblijfsrecreatieve functie toe die ook mogelijkheden biedt voor het bouwen van recreatiewoningen. Tot op heden is van die mogelijkheid nog geen gebruik gemaakt, iets wat aanleiding gaf om in het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" niet langer te voorzien in een verblijfsrecreatieve bestemming.
Recentelijk heeft indiener echter overeenstemming bereikt over de verkoop van zijn perceel aan het naastgelegen verblijfsrecreatiebedrijf. Omdat het de bedoeling is om het perceelsgedeelte met de geldende bestemming 'Kampeercentrum' te gaan gebruiken voor de verblijfsrecreatieve functie, geeft dit aanleiding om ook in het nieuwe bestemmingsplan alsnog te voorzien in een verblijfsrecreatieve bestemming. Dit betekent dat dit perceelsgedeelte wordt voorzien van de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' (sr-11) waarbij het net als in het geldende bestemmingsplan wordt omzoomd door een 10 meter brede groenstrook die de bestemming 'Groen – Landschapselement' krijgt.
Om de bebouwingsmogelijkheden uit het nieuwe bestemmingsplan te laten blijven aansluiten op die uit het geldende bestemmingsplan, wordt het aantal toegestane recreatiewoningen verruimd met 30. Dit aantal is bepaald vanuit de oppervlakte van het ca. 2,2 ha grote perceelsgedeelte dat alsnog wordt voorzien van de verblijfsrecreatieve bestemming. Daarvan mag maximaal 10% worden bebouwd door gebouwen zoals recreatiewoningen, terwijl recreatiewoningen volgens het geldende bestemmingsplan in beginsel 72 m² groot mogen zijn. Op deze manier wordt de inspraakreactie overgenomen nu de recentelijke ontwikkelingen ten aanzien van de eigendomssituatie daartoe aanleiding geven.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De agrarische bestemming van een deel van het perceel is aangepast tot 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' en 'Groen - Landschapselement'.

Indiener 58
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Borculoseweg 51 in Eibergen wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om het in het voorontwerpbestemmingsplan ingetekende bouwvlak aan te passen vanwege bouwplannen, geeft zij aanleiding om het bouwvlak daarop aan te passen.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

3. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

4. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 59

Samenvatting

Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Helbargsweg 2 in Beltrum wordt verzocht om:

- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door ‘of’.

2. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 3.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

3. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

4. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een

aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 60
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Slaapweg 4a in Geesteren wordt verzocht om:
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l k te vervangen door 'of'.

2. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

3. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

4. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.

Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en de bouwhoogte van mestbassins zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 61
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Boshoek 2 in Gelselaar wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het

uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.

Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

4. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

6. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze

regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 62
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Zwarteweg 12 in Beltrum wordt verzocht om in het nieuwe bestemmingsplan de mogelijkheid te bieden waarvoor in 2020 een milieueffectrapportage is gemaakt en om daartoe het ingetekende bouwvlak te vergroten. Verder wordt opgemerkt dat het niet realistisch is om eens in de vijf jaar een uitbreiding van de stalvloeroppervlakte met 500 m² toe te staan en sluit de stikstofregeling niet aan op de vergunningverlening vanuit de Wet natuurbescherming. Ook wordt verzocht om een aanduiding op te nemen voor het realiseren van mestverwerking, waaronder monovergisting.

Beoordeling
De door indiener bedoelde ‘Aanmeldingsnotitie M.E.R.’ is op 18 maart 2021 ingetrokken zodat zij op dit moment geen aanleiding geeft tot aanpassing van het agrarisch bouwvlak uit het voorontwerpbestemmingsplan.
Over de uitbreidingsmogelijkheden voor niet-grondgebonden veehouderijtakken kan worden opgemerkt dat deze aansluiten op het Plussenbeleid uit de provinciale Omgevingsverordening Gelderland en de op 19 maart 2020 door de gemeenteraad vastgestelde Structuurvisie Plussenbeleid. Dat beleid laat eens in de vijf jaar een uitbreiding van de stalvloeroppervlakte tot met maximaal 500 m², waarbij voor grotere uitbreidingen moet worden voorzien in een ‘Plus-investering’. Dit laatste wordt in de planregels van het nieuwe bestemmingsplan verwerkt via een afwijkingsregel. Het bestemmingsplan biedt daarmee dus wel degelijk mogelijkheden voor grotere uitbreidingen van niet-grondgebonden veehouderijen, zij het dat daarbij inhoud moet worden gegeven aan het Plussenbeleid. Dit laatste is echter een verplichting die uiteindelijk voortvloeit vanuit provinciale regelgeving.
Ten aanzien van de in het nieuwe bestemmingsplan verwerkte stikstofregeling kan allereerst worden opgemerkt dat het grondgebied van de gemeente Berkelland geen Natura 2000-gebieden kent. Het is dan ook niet zinvol om in het bestemmingsplan regels te stellen over de stikstofdepositie op dit soort gebieden. Wel is het nodig om in het bestemmingsplan regels te stellen over de stikstofemissie vanuit het plangebied

die een effect kan hebben op de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Daarbij zijn de verleende toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 of de Wet natuurbescherming zodat deze als bestaande rechten zijn benoemd in de bijlage bij de planregels.
Daarbij is het overigens niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming
Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, kuilvoerplaten, biogasinstallaties etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig. Ook is het daarvoor niet nodig om alvast een gedeelte van het perceel aan te duiden als locatie voor de eventuele realisatie van dit soort voorzieningen.
Met de in de planregels opgenomen regeling voor biogasinstallaties en mestverwerking biedt het nieuwe bestemmingsplan ook mogelijkheden voor het plaatsen van mono-vergistingsinstallaties. Dit zal nog beter naar voren worden gebracht door de plantoelichting op dit punt te verduidelijken en aan te geven dat met biosgasinstallaties ook wordt gedoeld op mono-vergistingsinstallaties.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De plantoelichting is verduidelijkt.

Indiener 63
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Batendijk 7 in Borculo wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door ‘of’.

3. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

4. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

5. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

6. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.

Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak), en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 64
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Needseweg 3 in Eibergen en verzoekt om het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ te vergroten door toevoeging van het westelijk daarvan gelegen perceelsgedeelte.

Beoordeling
Indiener verzoekt om zijn gehele perceel binnen het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ te leggen om het westelijke gedeelte ervan dus toe te voegen aan het ingetekende bestemmingsvlak. Dit gedeelte is momenteel niet in gebruik als erf voor de woonfunctie en heeft volgens het geldende bestemmingsplan een agrarische bestemming. Omdat het nieuwe bestemmingsplan voor wat betreft de vormgeving van bestemmingsvlakken voor ‘Wonen’ zoveel mogelijk uitgaat van de bestaande situatie, is aan het bedoelde perceelsgedeelte dan ook een agrarische gebiedsbestemming toegekend. Omdat dit aansluit op zowel de bestaande situatie als het geldende bestemmingsplan en er bovendien geen concreet plan is dat na een ruimtelijke beoordeling aanleiding kan geven voor het toekennen van een andere bestemming, wordt de wens om dit gehele perceelsgedeelte toe te voegen aan de woonbestemming niet overgenomen. Wel wordt het bestemmingsvlak aan de westzijde met enige meters verruimd zodat het huidige erf daarbinnen komt te liggen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 65
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het agrarisch bedrijf Kisvelderweg 5 in Neede en verzoeken om het agrarisch bouwvlak aan te passen in verband met bestaande bebouwing en de bouw van een mestsilo.

Beoordeling
De gevraagde aanpassing van het agrarisch bouwvlak voorziet in een zeer beperkte aanpassing van het bouwvlak uit het voorontwerpbestemmingsplan. Omdat het bouwvlak met de aanpassing blijft voldoen aan de uitgangspunten voor een ‘bouwvlak-op-maat’, kan de inspraakreactie worden overgenomen. Daarbij is van belang dat het stelsel van het nieuwe bestemmingsplan het mogelijk maakt om voorzieningen zoals

bijvoorbeeld een mestsilo ook te bouwen aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak. Dit betekent dat het agrarisch bouwvlak daarvoor niet hoeft te worden aangepast.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 66

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Rekkenseweg 12 in Rekken wordt verzocht om:

1. het agrarisch bouwvlak aan te passen;
2. de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
3. een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
4. voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
5. de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
6. de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met in voorbereiding zijnde bouwplannen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 5.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 5.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 5.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
   Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere

‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 5.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 5.5.1, lid k te vervangen door ‘of’.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 5.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 5.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 5.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

6. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 67

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Beijershorstdijk 2-4 in Borculo wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met toekomstige bouwplannen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 5.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 5.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 5.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet

geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 5.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 5.5.1, lid k te vervangen door ‘of’.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 5.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 5.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 5.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 5.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

6. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

7. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.

Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

8. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

9. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016" en dat agrarische bedrijven

sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 68
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Oude Deldenseweg 7 in Neede wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen zodat een bijgebouw en een vergund bedrijfsgebouw daarbinnen komt te liggen.

Beoordeling
De gevraagde aanpassing van het agrarisch bouwvlak voorziet in een geringe aanpassing van de bouwvlakgrens vanwege een al bestaand bijgebouw. Omdat dit aansluit op de 'bouwvlak-op-maat'-benadering voor de vormgeving van de bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan, kan deze wens worden overgenomen. Voor het in 2020 vergunde bedrijfsgebouw wordt voorzien in een afzonderlijk agrarisch bouwvlak dat wordt gekoppeld aan het agrarisch bouwvlak Oude Deldenseweg 8.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 69
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Barchemseweg 47 in Borculo en geeft aan dat daar inmiddels geen sprake meer is van niet-grondgebonden veehouderij. Daarbij geeft hij aan dat bij de in de planregels genoemde stalvloeroppervlakte ten onrechte het adres Barchemseweg 45 is genoemd.

Beoordeling
Op het agrarisch bedrijf is inderdaad geen sprake meer van niet-grondgebonden veehouderij, zodat het noemen van de bijbehorende stalvloeroppervlakte in de planregels ook niet meer nodig is. Het daarbij per abuis genoemde adres Barchemseweg 45 kan daarom worden verwijderd uit de tabel in artikel 4.1.2, lid e, onder 2 van de planregels.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De tabel in de planregels is aangepast.

Indiener 70
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het verblijfsrecreatiebedrijf Hupselse Markenweg 25 in Eibergen en vragen om het bouwvlak binnen de recreatiebestemming aan te passen vanwege toekomstige bouwplannen.

Beoordeling
De gevraagde aanpassing van het bouwvlak binnen de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' voorziet in een geringe aanpassing van de bouwvlakgrens. Omdat deze aanpassingen niet ten koste gaan van de omliggende bestemming 'Groen – Landschapselement' kunnen zij worden overgenomen. Daarbij is wel van belang dat voor de eventuele uitvoering van de bouwplannen nog wel een omgevingsvergunning nodig zal zijn die moet worden beoordeeld aan de bouwregels uit het nieuwe bestemmingsplan of aan de landelijke regels voor vergunningsvrije bouwwerken.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het bouwvlak binnen de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' is aangepast.

Indiener 71

Samenvatting

Indieners zijn eigenaren van het perceel Barchemseweg 45 in Borculo. Zij verzoeken om de in de planregels bij dit adres genoemde stalvloeroppervlakte te schrappen omdat daar geen sprake is van niet-grondgebonden veehouderij.

Beoordeling

Op het perceel Barchemseweg 45 is inderdaad geen sprake van niet-grondgebonden veehouderij zodat het per abuis genoemde adres kan worden verwijderd uit de tabel in artikel 4.1.2, lid e, onder 2 van de planregels.
De voormalige agrarische bedrijfswoning Barchemseweg 45 is in een op 25 juni 2018 verleende omgevingsvergunning aangemerkt als plattelandswoning in de zin van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Uit rechtspraak komt naar voren dat de plattelandswoning een agrarische bestemming moet blijven behouden om voor de toepassing van de milieuregels ook als zodanig te kunnen worden beschouwd ten opzichte van de op hetzelfde erf nog bestaande agrarische bedrijfsactiviteiten. Het is daarom niet mogelijk om aan Barchemseweg 45 een andere bestemming toe te kennen dan de agrarische bestemming. Door dat te doen zou de woning Barchemseweg 45 immers alsnog een hindergevoelig object kunnen worden en een directe belemmering zijn voor de bedrijfsvoering op het naastgelegen bedrijf.
In de omgevingsvergunning van 25 juni 2018 en de bijbehorende ruimtelijke onderbouwing is aangegeven dat in de schuur slechts een hobbymatige slagerij is toegestaan vanwege de doorwerking van de geurwetgeving. Volgens de sindsdien ingediende milieumelding wordt op het bouwperceel echter geen vee meer gehouden op een afstand van minder dan 50 meter van deze schuur. Dit betekent dat het gebruik van deze schuur ten behoeve van een bedrijfsmatige activiteit niet langer een belemmering oplevert voor de op hetzelfde agrarische bouwperceel aanwezige veehouderij. Dit maakt het mogelijk om de ambachtelijke slagerij als bedrijfsmatige activiteit weer te geven via een aanduiding op de verbeelding met een vermelding in de planregels. De verbeelding en de planregels worden op dit punt dus aangepast. Hierbij is van belang dat wetgeving in voorbereiding is die aan bijgebouwen bij een plattelandswoning dezelfde gebruiksmogelijkheden biedt als aan de plattelandswoning zonder vanuit de geurwetgeving als hindergevoelig object te worden aangemerkt.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

De verbeelding en de tabellen in de planregels zijn aangepast.

Indiener 72

Samenvatting

Namens de eigenaren van het perceel Vorsterkampweg 3 in Ruurlo wordt verzocht om het bestemmingsvlak voor 'Wonen' zodanig te verruimen dat de achterliggende schuur daar ook binnen valt.

Beoordeling

Hoewel de in de inspraakreactie genoemde gebouwen binnen het bestemmingsvlak voor 'Wonen' passen, is het wenselijk om het te verbreden zodat het als tuin ingerichte deel van het perceel daarbinnen komt te vallen. Daarbij bieden de regels van het nieuwe bestemmingsplan mogelijkheden voor het beroeps- en bedrijfsmatig gebruik van woningen en/of bijgebouwen en voor het realiseren van een Bed&Breakfast. Afhankelijk van de omvang van de activiteiten en van de vraag of bij het realiseren ervan sprake zal zijn van bouwactiviteiten, kan daarvoor nog wel een omgevingsvergunning nodig zijn.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

Het bestemmingsvlak voor 'Wonen' is verruimd.

Indiener 73

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Wolfsweg 4 in Rekken wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen en in de planregels aangeven dat ook in het buitenland gepachte gronden meewegen bij het bepalen of al dan niet sprake is van een grondgebonden veehouderij;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Daarbij is het geldende agrarische bouwvlak niet maatgevend voor het nieuwe agrarische bouwvlak, maar wordt wel terughoudend omgegaan met het bieden van bouwmogelijkheden op plekken waar het geldende bestemmingsplan dat niet toelaat. Dit geldt nog sterker wanneer verzocht wordt om een agrarisch bouwvlak toe te kennen dat groter is dan het bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan.

   Ten aanzien van de grondgebondenheid van een agrarisch bedrijf is van belang over hoeveel in de omgeving gelegen gronden een bedrijf kan beschikken ten behoeve van het voeren van het vee. Daarbij maken de gehanteerde definities geen onderscheid tussen gronden die zijn gelegen in Nederland of gronden die zijn gelegen in Duitsland. Op basis van deze definities kunnen in Duitsland gelegen gronden die worden ingezet voor de voervoorziening dan ook worden meegenomen in de berekening van de grondgebondenheid.
   Daarbij wordt overigens pas op het moment dat een bedrijfsuitbreiding wordt aangevraagd bepaald of sprake is van een grondgebonden of van een niet-grondgebonden veehouderij omdat dit mede afhankelijk is van de actuele stand van zaken op het bedrijf. Om die reden kan bij het vaststellen van het bestemmingsplan nog niet worden vooruitgelopen op deze beoordeling door alvast een bouwvlak van 2 ha toe te kennen. Dit laatste zou zich overigens ook niet verdragen met de 'bouwvlak-op-maat'-benadering, terwijl een dergelijk uitbreiding van een bouwvlak ook alleen kan worden toegestaan als sprake is van een onderliggend plan dat op zijn ruimtelijke aanvaardbaarheid en haalbaarheid kan worden beoordeeld. Daarbij is bovendien relevant dat op Wolfsweg 4 sprake is van een geitenhouderij en de provinciale omgevingsverordening een tijdelijk verbod kent voor het uitbreiden van geitenhouderijen. Verder vraagt de inspraakreactie om een aanpassing van het ingetekende bouwvlak op een plek waar het geldende bestemmingsplan geen bedrijfsgebouwen toestaat, iets waaraan zonder nadere ruimtelijke beoordeling van een concreet plan geen medewerking kan worden verleend. De wens om het bouwvlak aan te passen wordt gelet op dit alles niet overgenomen maar kan te zijner tijd wellicht worden ingevuld door het toe te kennen bouwvlak van vorm te veranderen. Op dat moment kan dan ook worden beoordeeld of er sprake is van een grondgebonden veehouderij en of een bouwvlak dat groter is dan 1,5 ha aan de orde kan zijn.

2. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij

de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

4. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

5. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

6. De gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn al zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de

planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 74
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Kormelinkbulten 5 in Eibergen wordt verzocht om:
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

2. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de door de provincie Overijssel verleende toestemming op grond van de Natuurbescherming 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels onder vermelding van het adres Kormelinkbulten 5. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast en de meegestuurde gegevens zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 75

Samenvatting

Indiener was voorheen eigenaar van het campingbedrijf op het perceel Hupselse Markenweg 4. Hij verzocht om de bestemming van een aantal percelen, die in zijn eigendom zijn gekomen vanwege de aanleg van de N18, aan te passen. Verder verzocht hij om ook aan het zuidwestelijke gedeelte van zijn perceel een verblijfsrecreatieve bestemming toe te kennen. Ook vroeg hij naar de mogelijkheden om overkappingen toe te staan bij recreatiewoningen. Namens de nieuwe eigenaar van het campingbedrijf is deze inspraakreactie aangevuld met een toekomstvisie en een planboek voor de toekomstige inrichting van het terrein.

Beoordeling

Nu de indiener zijn perceel op de hoek van N18/Kormelinkbulten van Rijkswaterstaat heeft verkregen als weiland, is het inderdaad meer passend om daar een agrarische gebiedsbestemming aan toe te kennen. Om die reden kan de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ op die plek worden aangepast tot ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden.
Verder kan de bestemming van het meer zuidoostelijk gelegen ruilperceel wordt aangepast tot ‘Recreatie - Verblijfsrecreatie’, waarbij deze met het oog op de landschappelijke inpassen van een eventuele parkeerplaats dan wel wordt voorzien van een strook met de bestemming ‘Groen – Landschapselement’. Daartoe kan de nu ingetekende strook met die bestemming worden verlegd naar de perceelsgrens zodat ook het bouwvlak nog enigszins kan worden verruimd. Voor het realiseren van de in de inspraakreactie genoemde gebouwen zal overigens nog wel een omgevingsvergunning moeten worden aangevraagd die vervolgens moet worden getoetst aan de bouwregels bij de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’.

Het toekennen van een verblijfsrecreatieve bestemming aan het in de inspraakreactie genoemde zuidwestelijke terreingedeelte zou echter ten koste kunnen gaan van de landschappelijke inpassing van de camping en de bijbehorende recreatieplas. Bovendien geldt op de bedoelde plek volgens het geldende bestemmingsplan geen recreatiebestemming. Gelet op het overwegend conserverende karakter van het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied is het daarom niet wenselijk om zonder concreet inrichtingsplan te voorzien in een uitbreiding van de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ aan die zijde. Daarvan kan bovendien pas sprake zijn als duidelijk is dat er sprake is van behoefte aan de beoogde soort recreatiewoningen. Verder moet het toelaten daarvan via een afzonderlijke planologische procedure verlopen zodat in dat verband waarborgen kunnen worden geboden voor de bedrijfsmatige exploitatie en de landschappelijke inpassing. Omdat dit laatste niet goed mogelijk is via een bestemmingsplanprocedure die betrekking heeft op vrijwel het gehele buitengebied van Berkelland, kan dus ook de inbreng van de nieuwe eigenaar op dit punt niet leiden tot een aanpassing van het voorontwerpbestemmingsplan.

Op basis van de planregels bij de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ zijn bij recreatiewoningen geen overkappingen toegestaan. Dit betekent dat bij een recreatiewoning geen carport kan worden opgericht. Wel laten de meetvoorschriften in het bestemmingsplan een luifel met een diepte van maximaal 1,5 meter toe omdat dat wordt aangemerkt als een ondergeschikt bouwdeel.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

De bestemming ‘Recreatie-Verblijfsrecreatie’ en het daarbinnen gelegen bouwvlak zijn aan de noordoostzijde verruimd en de bestemming van het perceel aan de N18 is aangepast.

Indiener 76

Samenvatting

Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Avinksstuw 2 in Eibergen en verzoekt om het agrarisch bouwvlak aan te passen in verband met de bouw van een oude kapschuur. Verder geeft hij aan dat voor zijn bedrijf in 2015 een vergunning is verleend op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

Beoordeling

De gevraagde aanpassing van het agrarisch bouwvlak voorziet in een geringe aanpassing van de bouwvlakgrens vanwege een gepland bedrijfsgebouw. Omdat dit aansluit op de 'bouwvlak-op-maat'-benadering voor de vormgeving van de bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan, kan deze wens worden overgenomen. Verder worden in de inspraakreactie bedoelde gegevens over de toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 verwerkt in bijlage 6 van de planregels.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en bijlage 6 van de planregels is aangevuld.

Indiener 77

Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Lebbenbruggedijk 11 in Borculo waar ook een kleinschalig kampeerterrein met 10 plaatsen is gevestigd. Hij verzoekt om het agrarisch bouwvlak te vergroten zodat deze minicamping binnen het bouwvlak blijft liggen.

Beoordeling
Voor het perceel Lebbenbruggedijk 11 in Borculo geldt het bestemmingsplan "Buitengebied, integrale herziening" van de voormalige gemeente Borculo. Dit bestemmingsplan laat binnen het agrarisch bouwvlak een kleinschalig kampeerterrein met maximaal 10 plaatsen toe.
Het nieuwe bestemmingsplan laat kleinschalige kampeerterreinen toe tot een omvang van 25 plaatsen. Daarbij geldt niet langer de eis dat deze kleinschalige kampeerterrein binnen een agrarisch bouwvlak moeten liggen. Het is dan ook niet nodig om het agrarisch bouwvlak uit het voorontwerpbestemmingsplan te verruimen vanwege de aanwezigheid van het kleinschalig kampeerterrein. Wel is het wenselijk om locatie van de sanitaire binnen het nieuwe agrarische bouwvlak onder te brengen. Dit betekent dat het bouwvlak aan de achterzijde enigszins wordt verruimd. Omdat dit aansluit op de 'bouwvlak-op-maat'-benadering voor de vormgeving van de bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan, kan deze wens worden overgenomen. Het is echter niet mogelijk om het hele bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan over te nemen omdat er geen sprake is van een concreet bouwplannen voor agrarische bedrijfsbebouwing die daarom vraagt.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 78

Samenvatting
Landgoed Beekvliet Gelre BV verzoekt om:

1. binnen de woonbestemming mogelijkheden te bieden voor een zorgunit/mantelzorg;
2. voor de panden Heure 7b en 7c in Borculo te voorzien in een wijzigingsregel voor het omzetten van de maatschappelijke bestemming in de bestemming 'Wonen';
3. het bestemmingsvlak voor 'Wonen' bij Heure 5 en Heure 6 aan te passen zodat de tuin daarbinnen komt te vallen;
4. voor het landgoed te voorzien in een dubbelbestemming 'landgoed' ter bescherming van eigendommen en landschappelijke en cultuurhistorische waarden en ten behoeve van het onder voorwaarden verschuiven van functies binnen het landgoed.

Verder betreurt indiener het bestemmingsplan geen mogelijkheden biedt om in Heure 6-6a in Borculo meerdere kleinere wooneenheden te vestigen, ondanks de gesprekken die daarover in de afgelopen jaren zijn gevoerd.

Beoordeling
Naar aanleiding van de inspraakreactie kan het volgende worden opgemerkt.

1. De bouwregels bij de bestemming 'Wonen' staan een woningvolume van 1.000 m³ toe. Het gemeentebestuur heeft gekozen voor deze betrekkelijk hoge volumemaat zodat daarbinnen ook ruimte werd geboden voor voorzieningen voor bijvoorbeeld mantelzorg. Het is daarom ook niet nodig om naast de vergunningsvrije mogelijkheden voor mantelzorgunits in het bestemmingsplan nog extra mogelijkheden in te bouwen voor het realiseren van dit soort voorzieningen omdat deze eigenlijk al standaard worden geboden via het ruim ingestoken woningvolume.

2. De panden Heure 7b en 7c hebben in het voorontwerpbestemmingsplan de bestemming ‘Bedrijf’ en mogen worden gebruikt voor landgoedbeheer en opslag. Daarbij kent geen van beide panden een ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en wordt ook geen van beide panden bewoond. Dit laatste betekent dat het nieuwe bestemmingsplan weliswaar mogelijkheden kent om de bestemming ‘Bedrijf’ te wijzigen in ‘Wonen’, maar dat daarmee geen mogelijkheden ontstaan om vervolgens een woonfunctie te vestigen in één van deze panden. Een dergelijke wijziging van de bestemming ‘Bedrijf’ is volgens de planregels namelijk alleen mogelijk zolang er geen sprake is van een toename van het aantal woningen en/of het aantal ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit brengt met zich mee dat de panden via de woonbestemming alleen zouden kunnen worden gebruikt als bijgebouw bij een andere woning, iets wat via een bouwaanduiding duidelijk zou kunnen worden gemaakt.
3. Ten aanzien van het perceel Heure 5 en Heure 6 in Borculo verzoekt indiener als verpachter om de vorm van het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ aan te passen zodat ook de tuin daarbinnen komt te liggen. Omdat de tuinen bij Heure 5 en 6 niet in gebruik zijn voor agrarische activiteiten, is de woonbestemming daarvoor inderdaad de meest passende bestemming. Dit betekent dat dit onderdeel van de inspraakreactie wordt overgenomen en de bestemmingsvlakken voor ‘Wonen’ bij beide adressen zullen worden aangepast. Dit brengt ook met zich mee dat de wens van de pachter van Heure 5 tot toekenning van een agrarisch bouwvlak niet wordt overgenomen.
4. Het nieuw vast te stellen wordt voor het gehele plangebied voorzien van een set aan planregels die bestaande landschappelijke en of cultuurhistorische waarden beschermt en aansluit op de bestaande situatie en de te beschermen waarden. Dit gebeurt dus niet alleen voor landgoed Beekvliet en de andere in de gemeente aanwezige landgoederen, maar ook voor het overige deel van het gemeentelijk buitengebied. Verder kent het bestemmingsplan via de afwijkings- en wijzigingsregels ook meer generieke regelingen voor het aanpassen van functies binnen het plangebied. Deze kunnen ook worden benut om binnen het landgoed Beekvliet functies aan te passen.

Tenslotte hebben over het vestigen van wooneenheden op het perceel Heure 6 in Borculo inderdaad reeds besprekingen plaatsgevonden die niet tot het door indiener gewenste resultaat hebben geleid. Dit laatste maakt dat ook het nieuwe bestemmingsplan daarvoor geen mogelijkheden biedt.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Voor Heure 5 en Heure 6 is het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ aangepast.

Indiener 79
Samenvatting
Indiener exploiteert op het perceel Borculoseweg 40-42 in Haarlo een melkveehouderij en verzoekt om aanpassing van het agrarisch bouwvlak, dit mede in verband met de ligging van een gasleiding.

Beoordeling
In verband met de ligging van de bedoelde gasleiding is het inderdaad wenselijk om het agrarisch bouwvlak aan te passen. Daarbij is van belang dat het aangepast bouwvlak binnen de begrenzing van het geldende agrarisch bouwvlak blijft. Overigens blijven de regels die betrekking hebben op de bescherming van de gasleiding overigens onverkort van kracht.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 80
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel kadastraal bekend gemeente Neede, sectie C, nummer 1593 dat is gelegen aan de Koeweidendijk. Hij verzoekt om de geldende agrarische bestemming te handhaven en de in het voorontwerpbestemmingsplan toegekende bestemming ‘Natuur’ dus aan te passen. Verder vraagt hij of het mogelijk is om de op het perceel aanwezige schuur in het bestemmingsplan te vermelden.

Beoordeling

Het bedoelde perceel aan de Koeweidendijk heeft volgens het geldende bestemmingsplan de bestemming ‘Agrarisch gebied met grote landschappelijke en/of natuurwetenschappelijke waarde’. Daarbij zijn beplantingselementen, rust en onverharde wegen en paden en de bestaande waterhouding aangemerkt als te beschermen waarden. Deze waarden kunnen in het nieuwe bestemmingsplan echter ook afdoende worden beschermd via de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur en Landschapswaarden’ en de ligging binnen het Gelders Natuurnetwerk. Dit betekent dat de bestemming van het perceel kan worden aangepast.
Ten aanzien van het op het perceel aanwezige bouwwerk kan worden opgemerkt dat daarvoor geen bouwvergunning is verleend. Ook is het bouwwerk niet in beeld geweest bij de inventarisatie van diverse zomerhuisjes die de voormalige gemeente Neede in 1980 heeft uitgevoerd. Dit betekent dat het bouwwerk niet in aanmerking komt voor een aanduiding als ‘veldschuur’ en dat het onder het overgangsrecht van het nieuwe bestemmingsplan komt te vallen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De bestemming ‘Natuur’ is aangepast in ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’

Indiener 81
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het perceel Koeweidendijk 33 in Neede en verzoeken om de functieaanduiding “(-bw)” te verwijderen, om de grootte van het agrarisch bouwvlak te vergroten en om de vergunde toegangsweg, keerplaats en opslagruimte op te nemen op de verbeelding bij het bestemmingsplan.

Beoordeling
Indiener geeft aan dat de functieaanduiding “(-bw)” is bedoeld voor vrijstaande bebouwing buiten het bouwvlak en dus kan worden verwijderd binnen het bouwvlak Koeweidendijk 33. De aanduiding “(-bw)” is echter bedoeld om aan te geven dat geen bedrijfswoning wordt toegestaan binnen een agrarisch bouwvlak waar geen agrarische bedrijfswoning aanwezig is. Aangezien dit het geval is bij het agrarisch bouwvlak Koeweidendijk 33, is er geen aanleiding om deze aanduiding te verwijderen.
Verder is het bouwvlak op de verbeelding bij het nieuwe bestemmingsplan afgestemd op de omvang van de bestaande bedrijfsbebouwing en het daarvoor verleende projectbesluit van 31 augustus 2010 voor een 200 m² grote schaapskooi binnen de ecologische hoofdstructuur. Ook toen beschikte de eigenaar ook al over een toestemming volgens de Wet milieubeheer tot het houden van 100 schapen. De omvang van de kudde is daarmee geen aanleiding voor het vergroten van het agrarisch bouwvlak.
Op 16 februari 2017 is aan de indieners een omgevingsvergunning verleend voor het aanleggen van een toegangsweg en het maken/wijzigen van een inrit op het perceel Koeweidendijk 33. Indieners mogen als vergunninghouders uitvoering geven aan deze vergunning, ook als deze niet exact is ingetekend op de verbeelding bij het nieuwe bestemmingsplan. De verleende vergunning blijft immers rechtskracht houden, ongeacht of deze wel of niet is vermeld in het nieuwe bestemmingsplan. Daarbij voorziet het stelsel van het nieuwe bestemmingsplan er ook niet in dat toeritten naar agrarische bouwvlakken of andere erven op de verbeelding worden weergegeven. Ook bij het agrarisch bouwvlak Koeweidendijk 33 wordt dat daarom ook niet gedaan.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 82
Samenvatting
Namens de eigenaren van het perceel Oude Diepenheimseweg 37-37a-37b-37c in Geesteren wordt verzocht om bij de beschrijving van de bedrijfsactiviteiten in de planregels de juiste adressering te gebruiken en om aan te geven dat er ook een timmerfabriek en een meubelwinkel aanwezig is.

Beoordeling
Op het in de inspraakreactie bedoelde perceel Oude Diepenheimseweg 37-37a-37b bevindt zich naast de meubelfabriek inderdaad ook een timmerfabriek en een meubelwinkel. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen en de beschrijving van de bedrijfsactiviteiten kan worden aangevuld. Ook wordt de adressering gecorrigeerd, waarbij het inderdaad zo is dat Oude Diepenheimseweg 37c de

naastgelegen paardenhouderij betreft. Dit adres kan echter niet worden toegekend via een bestemmingsplan maar via een afzonderlijk besluit op grond van de gemeentelijke basisregistratie.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels zijn gecorrigeerd en aangevuld.

Indiener 83

Samenvatting
Indiener zijn eigenaren van de agrarisch bedrijven Veenhutweg 3 en Veenhutweg 5 in Rietmolen en geven aan dat de gebiedsaanduidingen voor in het bestemmingsplan opgenomen zones gebruiksbeperkingen opleveren voor enige van hun elders gelegen percelen. Verder verzoeken zij om de gegevens over de toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) op te nemen in bijlage 6 van de planregels Verder wordt verzocht om de voor Veenhutweg 5 in de planregels opgenomen maximaal toegestane stalvloeroppervlakte te verwijderen omdat hiervoor een Wnb-vergunning is verleend zonder een beperking van de stalvloeroppervlakte. Verder heeft de genoemde maatvoering van 975 m² nadelige invloed op de ontwikkelmogelijkheden van het bedrijf en de mogelijkheden om te anticiperen op toekomstige welzijnseisen.
Ook wordt verzocht om de bestemmingen 'Groen – Landschapselement' op de percelen op de hoek van de Kempersdijk en de Waterleidingdijk en aan de Koeweidendijk te verwijderen omdat deze niet overeenkomen met de werkelijk bestaande situatie.

Beoordeling
Indieners zijn onder meer eigenaren van een aantal percelen landbouwgrond op de hoek van de Kempersdijk en de Waterleidingdijk, aan de Brakelweg en aan de Koeweidendijk. Deze percelen zijn in het voorontwerpbestemmingsplan (gedeeltelijk) voorzien van de gebiedsaanduidingen 'overige zone – groene ontwikkelingszone' en 'overige zone – beschermingszone natte landnatuur'.
Deze in het nieuwe bestemmingsplan opgenomen gebiedsaanduidingen is overgenomen uit de provinciale Omgevingsvisie. Op grond van de Omgevingsverordening Gelderland moet een gemeente deze door de provincie aangewezen gebieden met de daaraan gekoppelde regels doorvertalen in bestemmingsplannen. Wanneer een gemeente dat niet doet, dan handelt zij in strijd met provinciale regelgeving. Het is daarom niet mogelijk om in het nieuwe bestemmingsplan een andere begrenzing van de beschermingszone te hanteren. Dit betekent dat dit onderdeel van de inspraakreactie niet kan worden overgenomen en de begrenzing van de 'beschermingszone voor natte landnatuur' en van de 'groene ontwikkelingszone' niet kan worden aangepast. Overigens kende de provinciale regelgeving ook in 2012 en 2016 vergelijkbare bepalingen over 'beschermingszones voor natte landnatuur' en over de 'groene ontwikkelingszones', al heetten de laatstgenoemde gebieden toen nog ecologische verbindingszones. Op zichzelf is er dus geen sprake van een nieuwe ontwikkeling of van nieuwe ruimtelijke beperkingen.
Ten aanzien van de weergave van de bestemmingen 'Groen – Landschapselement' op sommige van deze landbouwpercelen kan worden vastgesteld dat strook '1' inderdaad onderbrekingen kent aan de zijde van de Kempersdijk. De verbeelding bij het bestemmingsplan zal daarom worden aangepast aan de bestaande situatie door de bestemming 'Groen – Landschapselement' met 75 meer in te korten. Bij 'strook 2' is echter sprake van een strook waar tot voor enige jaren een bomenrij aanwezig was die zich via de bestemming 'Groen – Landschapselement' weer kan ontwikkelen. Daarom wordt de verbeelding op die plek niet aangepast. Dit is in lijn met de beslissing van 6 april 2021 op het bezwaarschrift tegen ons besluit tot het opleggen van een herplantplicht.
Het agrarisch bedrijf Veenhutweg 5 ligt binnen het 'ammoniakbuffergebied'. Dit gebied komt in grote lijnen overeen met het gebied dat na de provinciale vaststelling van het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers was aangemerkt als 'extensiveringsgebied'. Daarbij liet het Reconstructieplan niet toe dat in bestemmingsplannen uitbreidingsmogelijkheden werden geboden voor intensieve veehouderij.
Ook het 'ammoniakbuffergebied' is begrensd in de provinciale Omgevingsvisie en in de provinciale Omgevingsverordening voorzien van regels die de gemeente moet opvolgen bij het maken van een bestemmingsplan. Daarbij geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat bij uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geen sprake mag zijn van een toename van de ammoniakemissie. Om duidelijk te maken welke omvang een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied momenteel al heeft, is de daarvoor in gebruik zijnde stalvloeroppervlakte benoemd in de planregels. Daaraan is een bouw- en afwijkingsregel gekoppeld die voorziet in een uitbreiding van deze oppervlakte. Dit kan worden verduidelijkt door in de regel waarin de bestaande stalvloeroppervlakte is vermeld niet langer te spreken over deze oppervlakte als maximaal toegestane stalvloervlakte. Voor het

overige zijn vervolgens ook binnen het ‘ammoniakbuffergebied’ de bouw- en afwijkingsregels van toepassing zoals die voortkomen uit het vastgestelde provinciale en gemeentelijke Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij. Dit geldt daarmee ook voor het bedrijf Veenhutweg 5 waarvan de in de inspraakreactie genoemde Wnb-toestemming is verwerkt in bijlage 6 van de planregels, iets wat ook geldt voor de toestemmingen die zijn verleend voor het bedrijf Veenhutweg 3. Daarbij is het echter niet mogelijk om de in de inspraakreactie genoemde PAS-melding te verwerken in deze bijlage, omdat de de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in zijn uitspraak van 19 mei 2019
In zijn uitspraak van 29 mei 2019 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State het Programma Aanpak Stikstof (PAS) nietig verklaard. Dit brengt onder meer met zich mee dat besluiten die zijn genomen met toepassing van het PAS niet als uitgangspunt kunnen gelden voor een regeling in een bestemmingsplan. Dit betekent dat de in de inspraakreactie genoemde PAS-melding niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels en dat voor Veenhutweg 3 en Veenhutweg 5 uitsluitend de in 2012 verleende Nbw-vergunningen kunnen worden vermeld.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over de stalvloeroppervlakte is zodanig aangepast dat daarin geen sprake meer is van een maximaal toegelaten stalvloeroppervlakte. Bijlage 6 van de planregels is aangevuld en de verbeelding is aangepast.

Indiener 84
Samenvatting
Indiener is eigenaar van de woning Spilmansdijk 1a in Beltrum en verzoekt om het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ te vergroten door toevoeging van recent aangekocht aangrenzend percelen.

Beoordeling
Het perceel kadastraal bekend gemeente Eibergen, sectie V, nummer 720 ligt direct aansluitend aan de achterzijde van de woning Spilmansdijk 1a. Gelet daarop is een woonbestemming voor dit perceel meer passend dan de agrarische gebiedsbestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan. Het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ kan dan ook worden uitgebreid over dit perceel.
Ditzelfde geldt echter maar voor een gedeelte van het kadastrale perceel gemeente Eibergen, sectie V, nummer 722 dat ten oosten van de woning Spilmansdijk 1a ligt. Op dat perceel bevindt zich namelijk nog een ontsluitingsweg van een achterliggend agrarisch perceel, terwijl het meest oostelijke gedeelte van het perceel geen ruimtelijke relatie heeft het de woning op Spilmansdijk 1a. Van dit perceel kan daarom alleen een strook aan de westzijde worden toegevoegd aan het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ is vergroot.

Indiener 85
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Zwilbroekseweg 9 in Eibergen wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. Daarbij is het agrarisch bouwvlak echter niet verruimd tot op de erfgrens met het naastgelegen woonperceel omdat het huidige bestemmingsplan daar ook geen bebouwing toelaat.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.
   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog

op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

6. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

7. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 19988 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 86
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Roelvinkweg 5 in Eibergen en vraagt om een aanpassing van het agrarisch bouwvlak aan de zijde van de N18. Verder verzoekt hij om de gronden die hij heeft geruild met Rijkswaterstaat te voorzien van een agrarische bestemming.

Beoordeling
De gevraagde aanpassing richt zich op een zeer beperkte uitbreiding van het bouwvlak aan de noordwestzijde zodat de daar aanwezige stal in zijwaartse richting kan worden uitgebreid. Doordat op deze plek volgens het geldende bestemmingsplan ook mag worden gebouwd, sluit deze aanpassing aan op de uitgangspunten voor het maken van het nieuwe bestemmingsplan.
Verder is het door indiener bedoelde perceel langs de N18 niet langer in eigendom van Rijkswaterstaat en zal het ook niet worden gebruikt voor de verkeersfunctie. Het is daarom meer passend om aan dit perceel, een strook langs de inmiddels gerealiseerde N18, de bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden" toe te kennen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de bestemming van het perceel langs de N18 is aangepast.

Indiener 87
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Slemphutterweg 20 in Eibergen wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;

- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken;

Beoordeling

1. Bouwvlak Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.
   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’ uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

4. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

5. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

6. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 88
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Hoonteweg 1 in Neede wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;

- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen voor wat het betreft het gebied achter de bestaande stallen.
   Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15

alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

4. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

5. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

6. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, de bouwhoogte van mestbassins en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 89
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Borculoseweg 76 in Eibergen wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;

- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. In verband met de gemeentelijke beleidskaders over de maximale omvang van een agrarische bouwvlak voor een niet-grondgebonden veehouderij zal het bouwvlak aan de zijde van de Borculoseweg zodanig worden aangepast dat deze oppervlaktemaat niet wordt overschreden.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 3.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

4. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming uit 2018 op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 kunnen niet worden verwerkt in bijlage 6. Deze

provinciale toestemming is namelijk gegeven op basis van ontwikkelingsruimte zoals bedoeld in het inmiddels nietig verklaarde Programma Aanpak Stikstof (PAS). Dit betekent dat de op 3 mei 2013 verleende provinciale natuurvergunning (kenmerk 2012-020240) maatgevend blijft en wordt verwerkt in de bijlage. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor het bedrijf mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

6. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

7. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de

verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 90
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Hemminksweg 3 in Beltrum wordt verzocht om:
1. het agrarisch bouwvlak aan te passen;
2. aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
3. een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
4. bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
5. de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
6. de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
7. het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. In verband met de gemeentelijke beleidskaders over de maximale omvang van een agrarische bouwvlak voor een niet-grondgebonden veehouderij blijft een gekoppeld agrarisch bouwvlak daarbij het uitgangspunt.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.
   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’ uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de

vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door ‘of’.

4. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 3.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

5. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

6. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

7. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.

Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 91
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Dekkersweg 1 in Ruurlo wordt verzocht om:

1. de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip ‘bouwwijze’, en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
2. de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
3. de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
4. de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
5. het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken;
6. duidelijk te maken waarom bij de niet-grondgebonden veehouderijen in het ammoniakbuffergebied de stalvloeroppervlakte is benoemd en wat daarvan de gevolgen zijn.

Beoordeling

1. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 5.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 5.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 5.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het

uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

2. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

3. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming uit 2018 op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 kunnen niet worden verwerkt in bijlage 6. Deze provinciale toestemming is namelijk gegeven op basis van ontwikkelingsruimte zoals bedoeld in het inmiddels nietig verklaarde Programma Aanpak Stikstof (PAS). Dit betekent dat de op 13 februari 2018 verleende provinciale 'verklaring van geen bedenkingen' (kenmerk 2017-08568) niet kan worden verwerkt in de bijlage.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

4. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.

Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

5. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

6. In het bestemmingsplan zijn ammoniakbuffergebieden opgenomen omdat de provinciale Omgevingsverordening daartoe verplicht. Daarbij is de provinciale definitie van het begrip ‘ammoniakbuffergebied’ overgenomen. Verder geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat bij uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geen sprake mag zijn van een toename van de ammoniakemissie. Om duidelijk te maken welke omvang een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied al heeft, is de daarvoor in gebruik zijnde stalvloeroppervlakte benoemd in de planregels. Daaraan is een bouw- en een afwijkingsregel gekoppeld die voorziet in een uitbreiding van deze oppervlakte. Dit kan worden verduidelijkt door in de regel waarin de bestaande stalvloeroppervlakte is vermeld niet langer te spreken over deze oppervlakte als maximaal toegestane stalvloervlakte. Voor het overige zijn vervolgens ook binnen het ‘ammoniakbuffergebied’ de bouw- en afwijkingsregels van toepassing zoals die voortkomen uit het vastgestelde provinciale en gemeentelijke Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij van toepassing.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak), het ammoniakbuffergebied en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 92

Samenvatting
Indiener exploiteert een boomkwekerij op het perceel Kempersdijk 50 in Neede en verzoekt om het agrarisch bouwvlak aan te passen om ruimte te bieden voor het realiseren van bedrijfsruimte.

Beoordeling
De gevraagde uitbreiding van het ingetekende agrarisch bouwvlak blijft binnen de begrenzing van het geldende agrarisch bouwvlak. Verder wil de gemeente in het nieuwe bestemmingsplan de ruimte bieden voor een eerstvolgende uitbreidingswens. Tegen deze achtergrond kan de inspraakreactie worden overgenomen en wordt het ingetekende bouwvlak aangepast.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 93
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Teesselinkweg 3 en verzoekt om de bestemming 'Natuur' van enige agrarisch gebruikte gronden aan te passen.

Beoordeling
Het bedoelde perceelsgedeelte direct ten zuiden van Teesselinkweg 3 is inderdaad landbouwkundig in gebruik. Hetzelfde geldt voor het gepachte perceelsgedeelte ten westen van Teesselinkweg 3. Omdat de gemeente in het nieuwe bestemmingsplan wil uitgaan van de bestaande situatie, is voor beide perceelsgedeelte de bestemming 'Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden' meer passend dan de bestemming 'Natuur'. De bestemming van beide perceelsgedeelten kan daarom worden aangepast.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bestemming van beide perceelsgedeelten is aangepast.

Indiener 94
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Mengersdijk 6 in Neede wordt verzocht om:
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 3.4.8). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 3.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 3.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.

Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door 'of'.

3. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over (tweede) bedrijfswoningen en de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast. Verder zijn (8) de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 95
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van Bedelaarsdijk 10 in Beltrum en verzoeken om de agrarische bestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan om te zetten in een woonbestemming omdat er geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid.

Beoordeling
Nu op het perceel Bedelaarsdijk 10 geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid, is een bestemming 'Wonen' inderdaad de meest passende bestemming. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen en het agrarisch bouwvlak kan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen' dat wordt afgestemd op de inmiddels bestaande bebouwing.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'.

Indiener 96
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het agrarisch bedrijf Oude Deldenseweg 9 in Rietmolen en verzoeken om aanpassing van het agrarisch bouwvlak in verband met een eerdere bestemmingsplanwijziging en de afstand ten opzichte van de Schipbeek/Buurserbeek. Verder verzoeken zij om verwijdering van de archeologische dubbelbestemmingen, om in het bestemmingsplan een regeling op te nemen voor externe saldering op grond van de Wet natuurbescherming en om de verleende Natuurbeschermingswet-vergunningen te vermelden in bijlage 6 van de planregels. Ook verzoeken zij om het verbod om bij niet-grondgebonden veehouderijen om te schakelen naar een andere diersoort te schrappen omdat het geen directe ruimtelijke relevantie heeft maar voldoende wordt geborgd in de milieuregelgeving

Beoordeling
Het verzoek tot aanpassing van het agrarisch bouwvlak kan worden overgenomen omdat het aansluit op de bouwvlak-op-maat-benadering die bij het maken van het nieuwe bestemmingsplan wordt gevolgd voor het toekennen van agrarische bouwvlakken.
De in het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven archeologische verwachtingswaarden zijn ontleend aan de gemeentelijke archeologische beleidswaardenkaart die als bijlage 9 is toegevoegd aan de plantoelichting. Via deze archeologische verwachtingenkaart wordt de landelijk bestaande verplichting om archeologisch onderzoek te doen bij bodemingrepen op basis van onderzoek verwerkt in het bestemmingsplan. Op deze manier kan duidelijk worden gemaakt in welke gebieden sprake is van een hoge archeologische waarde en in welke gebieden de archeologische verwachting lager is. De in het bestemmingsplan verwerkte onderzoeksverplichting is daarop vervolgens afgestemd zodat niet bij elke bodemingreep overal direct archeologisch onderzoek hoeft te worden verricht.
Ten aanzien van de archeologische dubbelbestemmingen op het perceel Oude Deldenseweg 9 kan worden opgemerkt dat het noordoostelijke deel van het perceel behoort tot 'Waarde – Archeologie 3' en het overige deel, waartoe ook de gewenste aanpassing van het bouwvlak behoort, de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 6' kent. Dit laatste betreft de laagste archeologische verwachtingswaarde waarbij archeologisch onderzoek pas hoeft te worden verricht bij bodemverstoringen die een oppervlakte beslaan van meer dan 5.000 m². Bij de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 3' ligt deze grens bij 250 m². In beide gevallen geldt echter dat archeologisch onderzoek niet nodig is wanneer duidelijk is dat de ondergrond in het verleden al is geroerd. Dit is ook nadrukkelijk aangegeven in de planregels.

In het nieuwe bestemmingsplan vermeldt de gemeente de provinciale toestemmingen die zijn verleend op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en de Wet natuurbescherming (Wnb). Daaronder wordt ook begrepen een omgevingsvergunning die is verleend met een provinciale 'verklaring van geen bedenkingen' op basis van de Nbw of Wnb. Via een in de planregels opgenomen stikstofregeling biedt het bestemmingsplan vervolgens mogelijkheden om op het bedrijf aanpassingen door te voeren op voorwaarde dat de stikstofemissie niet zodanig toeneemt dat Natura 2000-gebieden te maken krijgen met een hogere stikstofdepositie. Op die manier biedt het nieuwe bestemmingsplan binnen het al vergunde stikstofplafond mogelijkheden voor interne saldering van stikstofdepositierechten.
Het is echter niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het buitengebied voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe

bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast de benodigde toestemming op grond van de Wnb.

Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.

De in de inspraakreactie genoemde gegevens over de in 2012 verleende provinciale vergunningen op grond van de vroegere Natuurbeschermingswet 1998 kunnen worden verwerkt in bijlage 6 van de planregels.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast, evenals de planregels over het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en bijlage 6 van de planregels.

Indiener 97 en 281
Samenvatting
Zie de tekst bij indiener 281.

Beoordeling
Zie de tekst bij indiener 281.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Zie de tekst bij indiener 281.

Indiener 98
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Goudvinkendijk 5 in Ruurlo wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;

- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen voor zover dat nodig is voor het realiseren van bedrijfsgebouwen.
   Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.

2. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 5.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 5.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 5.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
   Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
   In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 5.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet

te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 5.5.1, lid k te vervangen door ‘of’.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 5.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 5.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 5.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

6. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

7. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden

milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 99
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Höfteweg 10a in Ruurlo wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om het in het voorontwerpbestemmingsplan ingetekende bouwvlak te corrigeren vanwege de situering van bestaande gebouwen, geeft zij aanleiding om de vorm van het bouwvlak daarop aan te passen. Voor een verdere uitbreiding van het bouwvlak geeft zij echter geen aanleiding.

2. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn niet verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Reden hiervoor is dat Gedeputeerde Staten van Gelderland op 27 oktober 2017 een nieuwe vergunning op grond van de Wet natuurbescherming hebben afgegeven die de in 2013 verleende vergunning verving. Omdat deze nieuwe vergunning niet werd verleend met toekenning van ontwikkelingsruimte op basis van

het inmiddels nietig verklaarde Programma Aanpak Stikstof, is zij maatgevend en moeten de gegevens van deze vergunning worden verwerkt in bijlage 6. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaat voor het bedrijf mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

3. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

4. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te

passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 100
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Den Borgweg 17 in Rekken wordt verzocht om:
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip ‘bouwwijze’, en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.

   Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de

gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

4. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

6. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

7. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn (8) de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 101
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Wiersseweg 53-53a in Ruurlo wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;

- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip ‘bouwwijze’, en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken;
- duidelijk te maken waarom bij de niet-grondgebonden veehouderijen in het ammoniakbuffergebied de stalvloeroppervlakte is benoemd en wat daarvan de gevolgen zijn.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen vanwege bouwplannen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.
   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’ uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 5.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 5.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 5.2.3, lid i van de

planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

4. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 5.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 5.5.1, lid k te vervangen door 'of'.

5. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

6. De in de inspraakreactie genoemde gegevens over de aan te vragen toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) worden na vergunningverlening verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

7. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

8. In het bestemmingsplan zijn ammoniakbuffergebieden opgenomen omdat de provinciale Omgevingsverordening daartoe verplicht. Daarbij is de provinciale definitie van het begrip ‘ammoniakbuffergebied’ overgenomen. Verder geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat bij uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geen sprake mag zijn van een toename van de ammoniakemissie. Om duidelijk te maken welke omvang een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied al heeft, is de daarvoor in gebruik zijnde stalvloeroppervlakte benoemd in de planregels. Daaraan is een bouw- en een afwijkingsregel gekoppeld die voorziet in een uitbreiding van deze oppervlakte. Dit kan worden verduidelijkt door in de regel waarin de bestaande stalvloeroppervlakte is vermeld niet langer te spreken over deze oppervlakte als maximaal toegestane stalvloervlakte. Voor het overige zijn vervolgens ook binnen het ‘ammoniakbuffergebied’ de bouw- en afwijkingsregels van toepassing zoals die voortkomen uit het vastgestelde provinciale en gemeentelijke Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij van toepassing.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak), het ammoniakbuffergebied en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 102 (zie bij Indiener 56)
Samenvatting
Zie de tekst bij indiener 56.

Beoordeling
Zie de tekst bij indiener 56.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Zie de tekst bij indiener 56.

Indiener 103

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Krakeelsweg 9-9a in Rekken wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen vanwege toekomstige bebouwing, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
   Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
   In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van

bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming uit 2018 op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 kunnen niet worden verwerkt in bijlage 6. Deze provinciale toestemming is namelijk gegeven op basis van ontwikkelingsruimte zoals bedoeld in het inmiddels nietig verklaarde Programma Aanpak Stikstof (PAS). Dit betekent dat de op 12 februari 2018 verleende provinciale 'verklaring van geen bedenkingen' (kenmerk 2017-013821) niet kan worden verwerkt in de bijlage.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en de bouwhoogte van mestbassins zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 104
Samenvatting
Namens de eigenaar van een perceel ten noorden van het agrarisch bedrijf Broedersweg 5-5a wordt verzocht om in het nieuwe bestemmingsplan te voorzien in een nieuw agrarisch bouwvlak (te noemen Broedersweg 7) waarvoor indiener inmiddels een tweede verzoek tot wijziging van het geldende bestemmingsplan heeft ingediend. Verzocht wordt om deze wens ook mee te nemen in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied zodat dubbeling van procedures wellicht kunnen worden voorkomen. Daartoe voegt indiener een haalbaarheidsonderzoek tot met bijhorende documenten. Ook

wordt verzocht om de omvang van het agrarisch bouwvlak voor Broedersweg 5-5a te vergroten tot 1,5 ha zoals dat is afgesproken met ambtenaren en het gemeentebestuur. Verder steekt het indieners dat allerlei wensen voor niet-agrarische ontwikkelingen door de gemeente worden overgenomen, terwijl lokale agrariërs geen gehoor krijgen voor het versterken van hun bedrijven.
Namens indiener wordt verder verzocht om:

1. het agrarisch bouwvlak aan te passen;
2. aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
3. een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
4. voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
5. de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
6. de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
7. het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
Indiener heeft in 2017 verzocht om het geldende bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen) te wijzigen door het toekennen van een nieuw agrarisch bouwvlak aan de locatie die ook in de inspraakreactie wordt genoemd. Dit verzoek is op 18 januari 2019 afgewezen en het daartegen gerichte bezwaarschrift is op 30 juli 2019 ongegrond verklaard omdat niet kon worden voldaan aan de voorwaarden die het geldende bestemmingsplan stelt aan het toepassen van de daarin opgenomen wijzigingsbevoegdheid. Vervolgens heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State het beroep tegen deze beslissing op 22 juli 2020 ongegrond verklaard (nr. 201907989/1//R4).
Bij het maken van een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland moet de wens tot toekenning van een nieuw agrarisch bouwvlak voor een zachtfruitkwekerij echter niet worden beoordeeld aan de hand van de randvoorwaarden uit het geldende bestemmingsplan, maar aan de randvoorwaarden die het gemeentelijk ruimtelijk beleid daarvoor hanteert. Daarbij is de gemeente voorstander van het benutten van bestaande agrarische locaties en laat dat in het nieuwe bestemmingsplan vanzelfsprekend ook toe. Het nieuwe bestemmingsplan kent echter niet de mogelijkheid om via de wijzigingsbevoegdheid een nieuw agrarisch bouwvlak toe te kennen en laat dat alleen toe via maatwerk. De afweging daarover vindt dan ook niet plaats in een bestemmingsplan voor vrijwel het gehele gemeentelijke buitengebied, maar naar aanleiding van het ingediende wijzigingsverzoek. Daarbij kan het een optie zijn om de beoogde locatie uiteindelijk buiten het plangebied van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” te laten. Overigens herkent de gemeente zich niet in de aantijging dat dit bestemmingsplan blijk geeft van discriminatie van locale agrarische bedrijven en ook niet in enige afspraak over het vergroten van het agrarisch bouwvlak voor Broedersweg 5 tot 1,5 ha.
Naar aanleiding van de memo die als bijlage aanvullende brief bij de inspraakreactie kan verder het volgende worden opgemerkt.

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Dit betekent dat bij het toekennen van een agrarisch bouwvlak in het nieuwe bestemmingsplan niet automatisch het bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan wordt overgenomen, maar dat de omvang daarvan wordt afgestemd op de bestaande situatie en de eerstvolgende ontwikkelstap. Nu het bouwvlak in het voorontwerpbestemmingsplan is afgestemd op de vergunde situatie en de eerdere inbreng van de eigenaar, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak. Overigens maakt de aanvulling op de inspraakreactie ook niet duidelijk op welke manier het bouwlak zou moeten worden aangepast, terwijl het ingetekende bouwvlak wel degelijk uitbreidingsmogelijkheden biedt aan de achterzijde van de bestaande stallen.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik

geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door 'of'.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 3.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 3.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 3.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Daarbij is van belang dat niet de gegevens van de meegestuurde provinciale 'verklaring van geen bedenkingen' kunnen worden overgenomen omdat deze verklaring is verleend door toekenning van ontwikkelingsruimte zoals bedoeld in het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Dit betekent dat de gegevens van de op 7 maart 2013 verleende vergunning op grond van de Wet natuurbescherming 1998 zijn opgenomen in de bijlage bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe

bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

6. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

7. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over de NGE-systematiek, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 105

Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Startmansweg 1 in Beltrum. Hij verzoekt om de omvang van het huidige agrarische bouwvlak te behouden en wijst er op dat de grens van het nu ingetekende agrarisch bouwvlak dwars door een bestaand gebouw loopt.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat bij het bepalen van de omvang van de agrarische bouwvlakken uit van een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Daarbij wordt niet de omvang het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan overgenomen, maar een bouwvlak toegekend dat is afgestemd op de bestaande situatie en de eerstvolgende uitbreidingswens voor de agrarische bedrijfsgebouwen. Verder laat het nieuwe bestemmingsplan voorzieningen zoals kuilvoerplaten ook toe aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak.
Dit betekent dat het in het voorontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarisch bouwvlak moet worden aangepast vanwege de aanwezigheid van de in de inspraakreactie genoemde loods. Een verdere uitbreiding van het bouwvlak kan echter pas in beeld komen als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw dat daartoe aanleiding geeft. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor een verdere vergroting van het agrarisch bouwvlak of van het handhaven van het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast in verband met de staande bedrijfsbebouwing.

Indiener 106
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Molenweg 10 in Eibergen en verzoekt om het agrarisch bouwvlak aan te passen omdat vergunde gebouwen daar niet binnen passen en er enige ruimte blijft voor toekomstige ontwikkeling.

Beoordeling
De gevraagde aanpassing van het agrarisch bouwvlak voorziet in een geringe aanpassing van de bouwvlakgrens vanwege de bouw van een bedrijfsgebouw waarvoor inmiddels is vergunning is verleend. Verder gaat het om het verleggen van de bouwvlakgrens aan de achterzijde van het bedrijf met enkele meters. Omdat dit aansluit op de 'bouwvlak-op-maat'-benadering voor de vormgeving van de bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan, kan deze wens worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 107
Samenvatting
Indiener is eigenares van het agrarisch bedrijf Schuurmansweg 3a en verzoekt om het agrarisch bouwvlak aan te passen vanwege in voorbereiding zijnde bouwplannen die passen binnen het geldende bestemmingsplan.

Beoordeling
De gevraagde aanpassing van het agrarisch bouwvlak voorziet in een aanpassing van de bouwvlakgrens vanwege concreet in voorbereiding zijnde plannen die passen in het geldende bestemmingsplan. Omdat daarbij ook wordt voorzien in een eerste ontwikkelstap voor het agrarisch bedrijf, sluit de inspraakreactie aan op de 'bouwvlak-op-maat'-benadering voor de vormgeving van de bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen dor het bouwvlak aan de voor- en achterkant iets te verruimen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 108

Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf De Voort 1 in Neede wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen in verband met bouwplannen die passen binnen het geldende bestemmingsplan, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. De in de inspraakreactie genoemde gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) zullen na vergunningverlening worden verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

3. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

4. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 109
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Ganzepoelweg 1 in Beltrum wordt verzocht om de omvang van het agrarisch bouwvlak niet te verkleinen ten opzichte van het geldende bestemmingsplan.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat bij het bepalen van de omvang van de agrarische bouwvlakken uit van een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Daarbij wordt niet de omvang het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan overgenomen, maar een bouwvlak toegekend dat is afgestemd op de bestaande situatie en de eerstvolgende uitbreidingswens voor de agrarische bedrijfsgebouwen. Verder laat het nieuwe bestemmingsplan voorzieningen zoals kuilvoerplaten ook toe aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak.
Voor het agrarisch bedrijf Ganzepoelweg 1 is een agrarisch bouwvlak ingetekend rondom de bestaande bedrijfsgebouwen en op basis van eerdere inbreng van de eigenaar over zijn concrete toekomstplannen. Daarbij is het niettemin wenselijk om de vorm van het bouwvlak iets aan te passen zodat er ook enige ruimte is rondom de bestaande gebouwen. Een verdere uitbreiding van het bouwvlak kan echter pas in beeld komen als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw dat daartoe aanleiding geeft. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor een verdere vergroting van het agrarisch bouwvlak of van het handhaven van het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast in verband met de staande bedrijfsbebouwing.

Indiener 110

Samenvatting

Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Temminkweg 4 in Rietmolen waar hij als nevenactiviteit ook een opslagruimte heeft voor elders gefabriceerde garagedeuren. Hij geeft aan dat hij daarvoor ruimte nodig heeft voor een overkapping.

Beoordeling

Het nieuwe bestemmingsplan wil bij agrarische bedrijven de mogelijkheid bieden om nieuwbouw te plegen voor een nevenactiviteit, op voorwaarde dat er nog wel sprake is van een agrarische hoofdactiviteit. In verband met dat laatste mag onder het nieuwe bestemmingsplan maximaal 50% van de agrarische bedrijfsgebouwen in gebruik worden genomen voor de niet-agrarische opslagfunctie, tot een maximum van 750 m².

Op 21 maart 2014 is een omgevingsvergunning verleend om binnen de bestaande gebouwen 750 m² in gebruik nemen voor niet-agrarische opslagactiviteiten (KA 2014006). Daarmee zijn de mogelijkheden uit het functieveranderingsbeleid voor het uitoefenen van nevenactiviteiten op het perceel volledig benut. Het nieuwe bestemmingsplan biedt dan ook geen mogelijkheden om een nog grotere oppervlakte in gebruik te nemen voor niet-agrarische opslagactiviteiten. Dit kan alleen mogelijk worden gemaakt als de agrarische bedrijfsvoering op het perceel volledig wordt beëindigd en aan het perceel een bestemming 'Bedrijf' toe te kennen nadat ook een deel van de bedrijfsbebouwing wordt gesloopt. Alleen dan zou maximaal 900 m² van de resterende bebouwing kunnen worden benut voor niet-agrarische opslagactiviteiten.

Omdat dit soort functieveranderingsprocessen vraagt om een maatwerkoplossing doordat het moet voorzien in verevening en/of landschappelijke inpassing, kan het nieuwe bestemmingsplan daar niet direct in voorzien. Afgezien daarvan kan het bestemmingsplan geen ruimte bieden voor de nieuwbouw van extra opslagruimte omdat dat in strijd zou zijn met het gemeentelijk ruimtelijk beleid. De inspraakreactie kan daarom ook niet worden overgenomen. Daarbij komt dat de inspraakreactie zich richt op nieuwbouw vóór de voorgevelrooilijn terwijl het nieuwe bestemmingsplan bebouwing daar in beginsel geen nieuwe bebouwing toelaat.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 111

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Ringweg 7 in Beltrum wordt verzocht om:

- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 3.4.8 Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd

in de inspraakreactie (artikel 3.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 3.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door ‘of’.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 3.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 3.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 3.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

4. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.

Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over de (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 112
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Lanneversweg 1 in Rekken wordt verzocht om:
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
   Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere

‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen. In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

3. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over (tweede) bedrijfswoningen en de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 113
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Ruurloseweg 43 in Borculo waar ook sprake is van niet-agrarische opslag. Hij verzoekt om deze opslagactiviteit een plek te geven in het nieuwe bestemmingsplan en vraagt naar de mogelijkheden om een nieuwe recreatiewoning te realiseren.

Beoordeling
Het nieuwe bestemmingsplan wil bij agrarische bedrijven de mogelijkheid bieden voor niet-agrarische nevenactiviteiten. Daarbij mag maximaal 50% van de agrarische bedrijfsgebouwen worden gebruikt voor de niet-agrarische opslagfunctie, tot een maximum van 750 m². Omdat de bestaande opslagactiviteiten binnen deze kaders blijven, biedt het nieuwe bestemmingsplan daarvoor ruimte. Nadat het nieuwe bestemmingsplan in werking is getreden kan daarvoor dan ook een omgevingsvergunning worden aangevraagd.
Verder biedt het nieuwe bestemmingsplan geen mogelijkheden om nieuwbouw te plegen voor nevenactiviteiten. In het verlengde van het functieveranderingsbeleid worden daarvoor vooral

mogelijkheden geboden in de al bestaande gebouwen. Wel kan het mogelijk zijn om een nieuw bijgebouw op te richten bij de bedrijfswoning en om die vervolgens in te zetten voor de recreatiefunctie.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 114
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Geerdinksdijk 14 in Borculo en verzoekt om aanpassen van het agrarische bouwvlak.

Beoordeling
Indiener verzoekt om de uitbreidingsruimte die besloten ligt in het ingetekende bouwvlak te verleggen naar de westzijde. De gevraagde aanpassing past binnen de mogelijkheden die het geldende bestemmingsplan biedt. Omdat zij verder aansluit op de 'bouwvlak-op-maat'-benadering voor de vormgeving van de bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan, kan deze wens worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 115
Samenvatting
Namens de eigenaren van Slemphutterweg 14-14a in Rekken wordt verzocht om in de planregels aan te geven dat het hier gaat om twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'.

Beoordeling
Uit dossieronderzoek is naar voren gekomen dat in de voormalige bedrijfswoning sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. De bijlage bij de planregels wordt op dit onderdeel dus aangevuld en aan het tweede verblijfsobject zal een adres worden toegekend.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bijlage bij de planregels over het aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' is aangevuld.

Indiener 116
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Buitenvelderweg 1 in Ruurlo en verzoekt om de bedrijfsbestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan om te zetten in een woonbestemming. Daarbij vraagt hij of het mogelijk is om een extra woning te bouwen als de werkplaats wordt gesloopt.

Beoordeling
Het is mogelijk om de bedrijvenbestemming voor het perceel Buitenvelderweg 1 aan te passen tot een woonbestemming. Daarbij is het echter niet mogelijk om de bouw van een extra woning toe te laten als de bestaande werkplaats wordt gesloopt omdat dat niet past in het gemeentelijk ruimtelijke beleid. Dat biedt hooguit mogelijkheden voor het vestigen van een extra wooneenheid in een pand waarin zich al een woonfunctie bevindt. Daarbij moet dan nog wel worden voldaan aan de randvoorwaarden uit de "Structuurvisie Woningspltsing buitengebied (extra verblijfsobject met een woonfunctie (BAG))" die ook in de regels van het nieuwe bestemmingsplan worden verwerkt.
Dit alles betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen door de bedrijfsbestemming om te zetten in een woonbestemming, maar dat het daarmee niet mogelijk wordt gemaakt om een extra woning te realiseren.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bedrijfsbestemming is omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'.

Indiener 117

Samenvatting
Indiener is eigenaar van een aantal percelen aan de Pastoor C.M. van Everdingenstraat in Rietmolen. Hij geeft aan dat hij graag zou onderzoeken of hij hier samen met de gemeente woningen zou kunnen realiseren. Verder verzoekt hij om de gebiedsaanduiding 'overige zone – groene ontwikkelingszone' ter plaatse te laten vervallen.

Beoordeling
Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland heeft een overwegend conserverend karakter. Dit betekent dat nieuwe ontwikkelingen zoals het realiseren van woningen op de percelen van de indiener daarin niet worden meegenomen. Daarbij komt dat zoiets ook alleen mogelijk zou zijn als er sprake zou zijn van een concreet bouwplan met alle bijbehorende onderzoeken dat vervolgens kan worden beoordeeld op zijn ruimtelijke aanvaardbaarheid. Omdat hiervan geen sprake is het niet mogelijk om deze wens van indiener te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland.
Verder is de gebiedsaanduiding 'overige zone – groene ontwikkelingszone' in het bestemmingsplan verwerkt om de ligging van de provinciaal begrensde groene ontwikkelingszone (voorheen: ecologische verbindingszone) weer te geven. Dit is een verplichting die voortkomt vanuit de provinciale Omgevingsverordening. Dit betekent dat de gemeente deze begrenzing niet zelf kan aanpassen via het vaststellen van bestemmingsplannen. De wens om de gebiedsaanduiding aan te passen kan dan ook niet worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 118
Samenvatting
Namens de voormalige eigenaar van een perceel aan de Spilmansdijk wordt ingebracht dat op zijn perceel een strook met een breedte van 6 meter is bestemd als 'Groen – Landschapselement' terwijl daar vanwege een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State moet worden voorzien in een groenstrook van 2,5 meter breed. Verder moet de bestemming van deze strook volgens de uitspraak worden teruggezet naar 'Agrarisch'.

Beoordeling
De bedoelde uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) verplicht de gemeente niet tot het toekennen van een bepaalde bestemming in het nieuw vast te stellen bestemmingsplan voor het buitengebied. Verder is de strook met de bestemming 'Groen – Landschapselement' niet alleen toegekend vanwege ter plaatse aanwezige bomen, maar ook vanwege de aanwezigheid van een steilrand. Tegen die achtergrond is de bestemming 'Groen – Landschapselement' voor dit gedeelte van het door indiener inmiddels verkochte perceel aan de Spilmansdijk meer passend dan de bestemming 'Agrarisch'. Hieraan doet de uitspraak van de Afdeling van 30 juni 2021 (nr. 202001526/1/R4) over de invordering van de last onder dwansgsom niets aan af.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 119
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van de op Winterswijkseweg 22 in Eibergen gevestigde wijnhoeve. Zij geven aan dat zij beschikken over een Drank- en Horecavergunning uit 2014 die uitgaat van een oppervlakte van 160 m² en bovendien ontheffing hebben gekregen voor het sluitingsuur en dat het gemeentelijk beleid hier niet bij aansluit. Verder is sprake van een gemengd bedrijf met agrarische activiteiten (wijngaard/wijnbouw), het Wijnhuys met terras en wijnwinkel met bijhorende horeca, een vakantiehuis en een minicamping, terwijl ook af en toe huwelijksplechtigheden plaatsvinden met een beperkt feest. Verzocht wordt om op basis van dit alles een recreatieve bestemming toe te kennen omdat dat aansluit bij de huidige bedrijfsvoering dan een agrarische bestemming.

Beoordeling

Het samenstel van activiteiten maakt dat sprake is van een bedrijf waarin het agrarische gebruik niet langer als meest maatgevend moet worden beschouwd. Gelet op de verblijfsrecreatieve functies is het daarom wenselijk om de agrarische bestemming van het perceel Winterswijkseweg 22-22a-22b om te zetten in de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' waarbij de in de inspraakreactie genoemde activiteiten vermeld worden in de nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving. Daarbij behoudt de wijngaard zelf wel een agrarische gebiedsbestemming omdat daar sprake is van een vorm van agrarische bodemexploitatie. Verder bieden de planregels ook mogelijkheden om de ter plaatse ambachtelijk geproduceerde producten te verkopen.
Ten aanzien van de horecafunctie is van belang dat het bestaande gebruik waarvoor een omgevingsvergunning (voorheen: bouwvergunning) is verleend mag worden voortgezet onder het nieuwe bestemmingsplan. Dit betekent dat de op deze manier vergunde activiteiten onder het nieuwe bestemmingsplan mogen worden voortgezet, ook al beslaan deze een oppervlakte van meer dan 100 m². Het nieuwe bestemmingsplan en de daarin verwerkte beleidsregels voor het vestigen van nieuwe horecafuncties in het buitengebied doen daar dus niets aan af.
Wel is in zijn algemeenheid van belang dat het afgeven van een Drank- en Horecavergunning nog niet met zich meebrengt dat ook een omgevingsvergunning kan worden afgegeven voor alle mogelijke horeca-activiteiten. De criteria voor het verlenen van een Drank- en Horecavergunning zijn immers niet dezelfde als de criteria uit het gemeentelijk ruimtelijk beleid voor het gebruik van panden voor nieuwe horeca-activiteiten. Dit betekent dat bij functieverandering van gebouwen geen omgevingsvergunning wordt verleend voor nieuwe horeca-activiteiten die volgens het ruimtelijk beleid als ongewenst worden beschouwd, ook niet als de Drank- en Horecavergunning wellicht mogelijkheden biedt voor het verlenen van een Drank- en Horecavergunning of als een verleende Drank- en Horecavergunning daarvoor wellicht mogelijkheden biedt. In dat verband is op te merken dat het voltrekken van een huwelijk met een bijbehorende borrel kan worden gezien als een gebeurtenis waarbij sprake is van ondersteunende horeca, iets wat niet langer zo is als de huwelijksplechtigheid bijvoorbeeld later wordt gevolgd door een bruiloftsfeest.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De agrarische bestemming is aangepast tot een bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie'.

Indiener 120
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Barchemseweg 90 in Ruurlo en vraagt om het bestemmingsplan voor 'Wonen' te verruimen zodat eventuele bouwplannen daarbinnen komen te liggen.

Beoordeling
Het perceel Barchemseweg 90 is in gebruik voor de woonfunctie. Daarom is het inderdaad niet logisch om er te voorzien in een agrarische gebiedsbestemming. Deze wordt daarom aangepast in de meer passende bestemming 'Wonen'. Dit laatste betekent echter nog niet dat de mogelijkheid ontstaat tot het bouwen van een mantelzorgwoning. Het nieuwe bestemmingsplan kent daarvoor namelijk geen bijzondere mogelijkheden bovenop de landelijk geldende regels voor het vergunningsvrij realiseren van een mantelzorgwoning.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het bestemmingsvlak voor 'Wonen' is verruimd.

Indiener 121
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Brökersweg 1 in Rekken wordt verzocht om:
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;

- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
   Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
   In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

3. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de

werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over (tweede) bedrijfswoningen en de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 122

Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Veldermansdijk 4 in Ruurlo wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met toekomstige bebouwing, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.
   Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door 'of'.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast.

Indiener 123

Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Krabbeweg 9 in Rietmolen wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;

- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.
   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is

vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

4. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

5. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

6. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over de NGE-systematiek en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 124
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van Kaapdijk 5-5a in Ruurlo en verzoeken om het bestemmingsvlak voor 'Wonen' te verruimen vanwege de geplande bouw van een schuur.

Beoordeling
Met de inspraakreactie wordt verzocht om het bestemmingsvlak voor Kaapdijk 5-5a aan de westzijde met ongeveer 10 meter ter verruimen. Nu dat aan die zijde geen belemmeringen oplevert voor omliggende functies, kan deze wens worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het bestemmingsvlak voor 'Wonen' is aangepast.

Indiener 125
Samenvatting
Namens de eigenaar van het bedrijf Kempersweg 1b (Ruurloseweg 202b) in Beltrum wordt verzocht om de bebouwingsmogelijkheden te verruimen tot minimaal 1.000 m² omdat dat niet in strijd is met een juiste ruimtelijke ordening. Daarbij roept indiener in herinnering dat de gemeente aan de Afdeling heeft toegezegd dat volledige medewerking zou worden toegekend bij het indienen van een concreet bouwplan.

Beoordeling
Het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" bevat voor niet-agrarische bedrijven een regeling die aansluit op de provinciale Omgevingsverordening. Deze omgevingsverordening, die met het oog op een goede ruimtelijke ordening moet worden nagevolgd, biedt onder voorwaarden mogelijkheden tot uitbreiding van niet-agrarische bedrijven tot een oppervlakte van 1.000 m². Tot die voorwaarden behoort onder meer de eis dat bij bedrijfsuitbreidingen met meer dan 250 m² of tot meer dan 1.000 m² moet worden aangetoond dat verplaatsing naar een bedrijventerrein in redelijkheid niet mogelijk is. Pas wanneer daarvan sprake is kan daarvoor toestemming worden verleend.
Bij dit alles kan worden opgemerkt dat de bouwregels bij het nieuwe bestemmingsplan toelaten dat de bestaande bedrijfsvloeroppervlakte met 20% mag worden vergroot. Uitgaand van de bestaande bedrijfsvloeroppervlakte van ongeveer 865 m² betekent dit dat op Ruurloseweg 202b bij rechte een omvang aan bedrijfsgebouwen van 1.038 m² wordt toegestaan. Het nieuwe bestemmingsplan sluit daarmee al aan op de wens die in de inspraakreactie naar voren wordt gebracht. Daarbij kan bovendien nog worden vermeld dat de bedrijfsgebouwenoppervlakte met nogmaals 25% kan worden vergroot tot ca. 1295 m² wanneer kan worden aangetoond dat bedrijfsverplaatsing naar een bedrijventerrein (bedrijfs)economisch onhaalbaar is. Al met al bevat het nieuwe bestemmingsplan dus een ruimer regime dan het geldende bestemmingsplan "Buitengebied, herziening V" dat een bedrijfsgebouwenoppervlakte van 1.000 m² toelaat die via een binnenplanse afwijking kan worden verhoogd tot maximaal 1.100 m².

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 126
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van Huiskesdijk 4-4a in Beltrum en verzoeken om het bestemmingsvlak voor 'Wonen' aan te passen aan de nieuwe kadastrale situatie zodat het gehele erf en de daar aanwezige bebouwing daarbinnen komt te liggen.

Beoordeling

Met de inspraakreactie wordt verzocht om het bestemmingsvlak voor Huiskesdijk 4-4a aan te passen aan de nieuwe kadastrale situatie en aan de nu bestaande situatie op het erf. Nu dit geen belemmeringen oplevert voor omliggende functies, kan deze wens worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het bestemmingsvlak voor 'Wonen' is aangepast.

Indiener 127

Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Mölleweg 12 in Beltrum wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen omdat vergunde gebouwen daar niet binnen passen.

Beoordeling
De gevraagde aanpassing van het agrarisch bouwvlak voorziet in een geringe aanpassing van de bouwvlakgrens vanwege een al bestaand bedrijfsgebouw en een nieuw gebouwde werktuigenberging. Omdat dit aansluit op de 'bouwvlak-op-maat'-benadering voor de vormgeving van de bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan, kan deze wens worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 128

Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Horsterweg 1 in Beltrum wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen en de ontwikkelruimte te verleggen van de zuidzijde naar de oostzijde.

Beoordeling
De gevraagde aanpassing van het agrarisch bouwvlak voorziet in een andere oriëntatie van de ontwikkelruimte zoals die in het bouwvlak van het voorontwerpbestemmingsplan is verwerkt. De verlegging van de beoogde ontwikkelruimte van de zuidzijde naar de oostzijde blijft binnen de mogelijkheden die het geldende bestemmingsplan biedt. Omdat zij verder aansluit op de 'bouwvlak-op-maat'-benadering voor de vormgeving van de bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan, kan deze wens worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 129

Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Zelhemseweg 1 in Ruurlo wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen vanwege bestaande bebouwing en toekomstige bouwplannen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 5.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 5.5.1, lid k te vervangen door ‘of’.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 5.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 5.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 5.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de planregels over (tweede) bedrijfswoningen en de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast.

Indiener 130
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Vlakkendijk 5 in Ruurlo wordt verzocht om:
1. de gebiedsbestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’ in de omgeving van het bedrijf om te zetten in ‘Agrarisch’;
2. het agrarisch bouwvlak aan te passen;
3. de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip ‘bouwwijze’, en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
4. een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
5. voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan.

Beoordeling
1. Omdat de omgeving van Vlakkendijk 5 voorheen behoorde tot een weidevogelgebied, is het in het voorontwerpbestemmingsplan ingedeeld bij de agrarische gebiedsbestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en landschapswaarden’. Nu de provinciale omgevingsverordening het gebied echter niet langer aanmerkt als weidevogelgebied, is de bestemming ‘Agrarisch’ echter meer passend en ook in lijn met de gebiedsindeling zoals die in de plantoelichting is toegelicht. Dit betekent dat de agrarische gebiedsbestemming wordt aangepast tot ‘Agrarisch’.

2. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen vanwege toekomstige bouwplannen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s,

kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.

3. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 3.4.8). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 3.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 3.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
   Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
   In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

4. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door ‘of’.

5. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 3.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 3.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige

landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 3.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de agrarische gebiedsbestemming is omgezet in 'Agrarisch'. De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en de bouwhoogte van mestbassins zijn aangepast.

Indiener 131
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Kipkesdijk 12 in Neede wordt verzocht om:
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door 'of'.

2. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

3. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 132

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Leugemorsweg 6 in Eibergen wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de verkeersbestemming van gronden bij de N18 om te zetten in een agrarische bestemming vanwege grondruil met Rijkswaterstaat (RWS).

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met reeds uitgevoerde bebouwing en daarop aansluitende bouwplannen voor de toekomst, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door 'of'.

3. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

4. De in de inspraakreactie bedoelde gronden zijn in het voorontwerpbestemmingsplan bestemd als 'Verkeer – N18'. Nu deze gronden worden geruild met indiener en gaan worden gebruikt voor de agrarische functie, is een bestemming 'Agrarisch' daarvoor meer passend. De verkeersbestemming wordt dan ook omgezet in deze agrarische gebiedsbestemming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

Het agrarisch bouwvlak is aangepast, evenals de bestemming van de gronden die geruild worden met RWS. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 133

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Hoonesweg 7 in Eibergen wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken;
- kinderopvang in de planregels op te nemen als een toegelaten nevenfunctie en in de planregels aangeven dat nevenfuncties niet gelden als hindergevoelige functies ten opzichte van het bedrijf waarvan zij deel uitmaken.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte enigszins te verruimen vanwege een toekomstig bouwplan, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

4. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder

voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

6. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

7. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.

De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

8. In de regels van het nieuwe bestemmingsplan is het functieveranderingsbeleid verwerkt. Als aan de randvoorwaarden kan worden voldaan, bieden de planregels op die manier mogelijkheden voor het vestigen van nevenfuncties zoals kinderopvang. Zolang daarbij sprake is van een nevenactiviteit maakt de functie onderdeel uit van het agrarisch bedrijf. Voor de in de inspraakreactie genoemde milieuwetgeving geldt deze nevenfunctie dan niet als hindergevoelig zodat de planregels daarop niet hoeven te worden aangepast.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 134
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Haaksbergseweg 29 in Eibergen wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip ‘bouwwijze’, en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ te verwijderen op het perceel van indiener aan de Spilmansdijk in Beltrum.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met toekomstige bouwplannen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.

Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat.

Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

6. In de door indiener bedoelde procedure heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State de gemeente niet verplicht tot het toekennen van een bepaalde bestemming in het nieuw vast te stellen bestemmingsplan voor het buitengebied. Verder is de strook met de bestemming 'Groen – Landschapselement' niet alleen toegekend vanwege de ter plaatse aanwezige bomen, maar ook vanwege de aanwezigheid van een steilrand. Tegen die achtergrond is de bestemming 'Groen – Landschapselement' voor dit gedeelte van het perceel aan de Spilmansdijk meer passend dan de bestemming 'Agrarisch'. Overigens laten beide bestemmingen de uitvoering van de aan de vorige eigenaar opgelegde herplantplicht toe.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 135
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Slemphutterweg 30 in Eibergen wordt verzocht om:
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

2. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels door een correctie van het daar genoemde zaaknummer. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe

bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast en de meegestuurde gegevens zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 136
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Hupselse Markenweg 18 in Eibergen wordt verzocht om:
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de gebiedsaanduidingen 'overige zone - beschermingszone natte landnatuur' en 'overige zone – weidevogelgebieden' te verwijderen, evenals de gebiedsaanduidingen die samenhangen met het grondwaterbeschermingsgebied.

Beoordeling
1. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door 'of'.

2. De in het nieuwe bestemmingsplan opgenomen gebiedsaanduiding 'overige zone - beschermingszone natte landnatuur' is overgenomen uit de provinciale Omgevingsvisie. Op grond van de Omgevingsverordening Gelderland moet een gemeente deze door de provincie aangewezen gebieden met de daaraan gekoppelde regels doorvertalen in bestemmingsplannen. Wanneer een gemeente dat niet doet, dan handelt zij in strijd met provinciale regelgeving. Het is daarom niet mogelijk om in het nieuwe bestemmingsplan een andere begrenzing van deze beschermingszone te hanteren. Dit betekent dat dit onderdeel van de inspraakreactie niet kan worden overgenomen en de begrenzing van de 'beschermingszone voor natte landnatuur' niet kan worden aangepast.
   Dit geldt ook voor de begrenzing van de aanduidingen voor het grondwaterbeschermingsgebied, de koude-warmteopslagvrije zone en de boringsvrije zone die allen verband houden met de aanwezigheid van een grondwaterwingebied in de omgeving. Ook hierbij gaat het namelijk om provinciaal begrensde gebieden die de gemeente moet overnemen in haar bestemmingsplannen. De begrenzing van deze gebieden kan dan ook niet worden aangepast.
   Over de gebiedsaanduiding voor de weidevogelgebieden kan echter worden vermeld dat dat de provinciale omgevingsverordening het gebied waarop indiener in zijn inspraakreactie op wijst niet langer aanmerkt als weidevogelgebied. Dit betekent dat die gebiedsaanduiding is komen te vervallen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast en de gebiedsaanduiding 'overige zone – weidevogelgebieden' is geschrapt.

Indiener 137
Samenvatting
Indiener is eigenaar van de recreatiewoning Haarweg 9 in Ruurlo. Hij vraagt of het nog niet gerealiseerde woningbouwrecht voor Haarweg 10 in Ruurlo kan worden verplaatst naar Haarweg 9. Verder merkt hij op dat de gemeente zich nog presenteert als krimpgemeente terwijl dat achterhaald is en er vraag is naar woningen. Verder benoemt hij een aantal tekstuele kanttekeningen bij de plantoelichting.

Beoordeling
Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied biedt niet de mogelijkheid voor het verplaatsen van nog niet gerealiseerde woningen. Daarvoor zou een zo specifieke maatwerkregeling nodig zijn, die bovendien zou moeten worden geborgd via overeenkomsten met alle betrokken partijen, waarvoor een generiek bestemmingsplan voor een heel gemeentelijk buitengebied zich niet goed leent.
Ditzelfde geldt ook voor het bieden van mogelijkheden voor woningbouw. Ontwikkelingen naar aanleiding van bewegingen op de woningmarkt vragen ook om een maatwerkbenadering die niet op voorhand al kan worden verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan. Wel biedt het nieuwe bestemmingsplan mogelijkheden voor woningsplitsing (in huidige termen: het toevoegen van een extra 'verblijfsobject met een woonfunctie') zodat op die manier kan worden ingespeeld op woonwensen in het buitengebied.
Verder zal in de plantoelichting aandacht worden besteed aan de in de inspraakreactie benoemde punten. Daarbij past de opmerking dat bij het gekozen lettertype de wel degelijk aanwezige spaties blijkbaar niet altijd even goed zichtbaar zijn.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De plantoelichting is verduidelijkt.

Indiener 138
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Nettelhorsterweg 21-23 in Geesteren wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- duidelijk te maken waarom bij de niet-grondgebonden veehouderijen in het ammoniakbuffergebied de stalvloeroppervlakte is benoemd en wat daarvan de gevolgen zijn.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie mede in verband met bestaande gebouwen wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.
   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
   Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
   In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

4. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet

te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

5. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

6. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

7. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

8. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

9. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren.

Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

10. In het bestemmingsplan zijn ammoniakbuffergebieden opgenomen omdat de provinciale Omgevingsverordening daartoe verplicht. Daarbij is de provinciale definitie van het begrip 'ammoniakbuffergebied' overgenomen. Verder geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat bij uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geen sprake mag zijn van een toename van de ammoniakemissie. Om duidelijk te maken welke omvang een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied al heeft, is de daarvoor in gebruik zijnde stalvloeroppervlakte benoemd in de planregels. Daaraan is een bouw- en een afwijkingsregel gekoppeld die voorziet in een uitbreiding van deze oppervlakte. Dit kan worden verduidelijkt door in de regel waarin de bestaande stalvloeroppervlakte is vermeld niet langer te spreken over deze oppervlakte als maximaal toegestane stalvloervlakte. Voor het overige zijn vervolgens ook binnen het 'ammoniakbuffergebied' de bouw- en afwijkingsregels van toepassing zoals die voortkomen uit het vastgestelde provinciale en gemeentelijke Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij van toepassing.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, het ammoniakbuffergebied en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 139
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Ringweg 14 in Beltrum wordt verzocht om:
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij

de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 3.4.8). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 3.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 3.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door ‘of’.

3. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

4. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

5. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 140
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Rietmolenseweg 2 in Eibergen en verzoekt om het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ te vergroten door het naastgelegen perceel daaraan toe te voegen. Verder verzoekt hij om toezending van de digitale kaarten van de nutsleidingen nabij zijn perceel.

Beoordeling
Indiener verzoekt om het perceel ten oosten van zijn woning toe te voegen aan het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’. Dit perceel is momenteel niet in gebruik voor de woonfunctie en heeft volgens het geldende bestemmingsplan een agrarische bestemming. Omdat het nieuwe bestemmingsplan voor wat betreft de vormgeving van bestemmingsvlakken voor ‘Wonen’ zoveel mogelijk uitgaat van de bestaande situatie, is aan het bedoelde perceel dan ook een agrarische gebiedsbestemming toegekend. Omdat dit aansluit op zowel de bestaande situatie als het geldende bestemmingsplan en er bovendien geen concreet plan is dat na een ruimtelijke beoordeling aanleiding kan geven voor het toekennen van een andere bestemming, wordt de wens om dit perceel toe te voegen aan de woonbestemming niet overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 141
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het gedeelte van het perceel Batsdijk 18 in Ruurlo waar zich nog leegstaande agrarische bedrijfsgebouwen bevinden. Hij verzoekt om dit gedeelte als een apart bestemmingsvlak aan te merken en er twee vrijstaande woningen toe te staan of, wanneer dat niet mogelijk is in deze procedure, weer te voorzien in een agrarisch bouwvlak of in beleid dat woningbouw mogelijk maakt.

Beoordeling
Voor de locatie Batsdijk 18 is in 2012 een omgevingsvergunning verleend op basis van het voorheen toegepaste ‘Rood-voor-Rood’-beleid. Deze omgevingsvergunning voorzag in de bouw van twee woningen in combinatie met de sloop van de bestaande stallen. Deze omgevingsvergunning is in 2016 echter weer ingetrokken omdat de vorige eigenaar dit plan niet heeft kunnen uitvoeren. Op dat moment paste de gemeente het “rood-voor-Rood’-beleid al niet meer toe en was indiener nog geen eigenaar het gedeelte van het perceel waarop hij zijn inspraakreactie richt.
Het is de indiener bekend dat de gemeente Berkelland ook nu geen ‘Rood-voor-Rood’-beleid kent. Omdat de gemeente in het nieuwe bestemmingsplan vooral de bestaande situatie wil vastleggen, bieden het gemeentelijk ruimtelijk beleid en de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied dus geen ruimte om op het perceelsgedeelte van indiener te voorzien in de mogelijkheid voor het bouwen van twee woningen. Tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat er geen sprake meer is van een agrarisch bedrijf en dat het heropstarten van agrarische bedrijvigheid ook niet meer mogelijk is nu de twee voormalige bedrijfswoningen inmiddels in gebruik zijn als woningen van derden. Dit betekent dat ook het toekennen van een agrarisch bouwvlak niet aan de orde kan zijn.
Verder vraagt het toekennen van een bestemming die mogelijkheden zou bieden voor het bouwen van twee woningen om een maatwerkbenadering op basis van een concreet plan dat op zijn ruimtelijke aanvaardbaarheid kan worden beoordeeld. Zelfs wanneer een dergelijk plan wel zou passen in het gemeentelijk beleid, dan nog zou het dus niet goed mogelijk zijn om dit zonder alle bijbehorende onderzoeken en uitvoeringsgaranties mee te nemen in nieuw bestemmingsplan voor het hele gemeentelijk buitengebied. Daarbij hoort de beleidsmatige vraag over het herinvoeren van ‘Rood-voor-Rood’-beleid niet thuis in het besluitvormingsproces voor het nieuwe bestemmingsplan omdat dat gebaseerd wordt op het geldende ruimtelijke beleid.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 142
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Zieuwentseweg 34 in Beltrum en verzoekt om het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ te verruimen.

Beoordeling
In verband met de recent gewijzigde eigendomsgrenzen is het inderdaad wenselijk om de vormgeving van het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ aan te passen. Daarbij zal niet het gehele perceel van de eigenaar worden ondergebracht in de woonbestemming maar alleen het voor de woonfunctie daadwerkelijk ingerichte gedeelte.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het bestemmingsvlak voor 'Wonen' is aangepast

Indiener 143
Samenvatting
Namens de eigenaren van Slootsdijk 12 in Ruurlo wordt verzocht om ook de tuin binnen het bestemmingsvlak voor 'Wonen' te leggen omdat zich daar ook bijgebouwen bevinden.

Beoordeling
Omdat het gehele perceel van indieners in gebruik is voor de woonfunctie is de bestemming 'Wonen' daarvoor inderdaad beter passend dan een agrarische gebiedsbestemming. Overigens laat het nieuwe bestemmingsplan voor woningen bijgebouwenoppervlakte van 150 m² toe per 'verblijfsobject met een woonfunctie'. Deze oppervlakte mag volgens het bestemmingsplan ook worden ingezet voor Slootsdijk 12.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het bestemmingsvlak voor 'Wonen' is aangepast.

Indiener 144
Samenvatting
Namens de eigenaar van het perceel Eibergseweg 46-48 in Haarlo wordt verzocht om in het nieuwe bestemmingsplan te voorzien in een agrarisch bouwvlak en niet in een woonbestemming. Daartoe geeft hij aan dat er sprake gaat zijn van agrarische bedrijfsactiviteiten met een omvang die uitkomt boven de ondergrens die wordt gehanteerd voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak. Verder wordt verzocht om de aan de overzijde van de Eibergseweg aanwezige oude kippenstallen ook binnen het agrarisch bouwvlak te brengen. Ook wordt gevraagd om de mogelijkheden voor extern salderen op grond van de Wet natuurbescherming te verwerken in de regels van het bestemmingsplan.

Beoordeling
Bij het toekennen van een agrarische bouwvlak hanteert de gemeente voor het nieuwe bestemmingsplan inderdaad een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000 euro als ondergrens. Uitgaande van de akkerbouwactiviteiten kwam de SVC-berekening uit op 3.850 euro. Om die reden is in het voorontwerpbestemmingsplan uitgegaan van een woonbestemming.
Indiener heeft inmiddels echter een melding op grond van de Wet milieubeheer ingediend voor het perceel Eibergseweg 46-48. Deze melding is momenteel in uitvoering en voorziet vooralsnog in het houden van 500 kippen. Daarbij bestaat het voornemen om 1.000 kippen te gaan huisvesten, terwijl vanaf het perceel ook akkerbouwactiviteiten blijven plaatsvinden (2 ha grasland en 5 ha korrelmaïs). Op basis van de feitelijk plaatsvindende activiteiten komt dit uit op een SVC van 5.300 euro die bij uitbreiding van het aantal legkippen zal toenemen tot 6.750 euro. Dit betekent dat de omvang van de agrarische bedrijfsactiviteiten aanleiding geeft tot het toekennen van een agrarisch bouwvlak.

De in de inspraakreactie bedoelde gebouwen aan de overkant van de Eibergseweg liggen binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Buitengebied" dat de gemeenteraad van Borculo op 27 mei 1971 vaststelde. Dit bestemmingsplan voorziet ter plaatse niet in een agrarisch bouwvlak zodat de daar aanwezige bebouwing valt onder de werking van het overgangsrecht van dat bestemmingsplan.
Het gaat hierbij om bebouwing waarvoor in de jaren '30, '50 en '60 een bouwvergunning is verleend maar die sinds lange tijd niet meer op een bedrijfsmatige manier wordt gebruikt ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering. Dit laatste brengt met zich mee dat er geen aanleiding is om deze bebouwing onder te brengen in een agrarisch bouwvlak. Tegelijkertijd komt het uit rechtspraak naar voren dat het niet de bedoeling is om bestaande bebouwing voor een tweede maal onder het overgangsrecht te brengen. Om die reden kent het nieuwe bestemmingsplan voor dit soort bebouwing de aanduiding 'veldschuur'. In lijn met de plantoelichting wordt daarbij voor het toegestane gebruik aansluiting gezocht bij het bestaande niet-bedrijfsmatige gebruik van deze vroegere kippenhokken als opslagruimte (niet-bedrijfsmatige opslag). Vanwege de nabijheid van de naastgelegen bebouwing van derden is het namelijk niet meer mogelijk om in de bedoelde gebouwen op bedrijfsmatige manier dieren te huisvesten.

Ten aanzien van de wens om in het nieuwe bestemmingsplan een regeling op te nemen over extern salderen op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) wordt opgemerkt dat de gemeente de provinciale toestemmingen die zijn verleend op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en de Wnb in het bestemmingsplan verwerkt. Daaronder wordt ook begrepen een omgevingsvergunning die is verleend met een provinciale 'verklaring van geen bedenkingen' op basis van de Nbw of Wnb. Via een in de planregels opgenomen stikstofregeling biedt het bestemmingsplan vervolgens mogelijkheden om op het bedrijf aanpassingen door te voeren op voorwaarde dat de stikstofemissie niet zodanig toeneemt dat Natura 2000-gebieden te maken krijgen met een hogere stikstofdepositie. Op die manier biedt het nieuwe bestemmingsplan binnen het al vergunde stikstofplafond mogelijkheden voor interne saldering van stikstofdepositierechten.
Het is echter niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het buitengebied voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast de benodigde toestemming op grond van de Wnb.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bestemming 'Wonen' is omgezet in een agrarisch bouwvlak en de bebouwing ten noorden van de Eibergseweg is voorzien van de aanduiding 'veldschuur'.

Indiener 145
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Hupselsedijk 2-4 in Haarlo wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen vanwege een bijgebouw dat in aanbouw is en zodat ook een nieuwe kuilvoerplaat daarbinnen komt te liggen. Verder wordt verzocht om mogelijkheden voor externe saldering volgens de Wet natuurbescherming ook op te nemen in de planregels zodat ook bedrijven met emissie-arme technieken toekomstperspectief kan worden geboden.

Beoordeling
Voor het in de inspraakreactie bedoelde bijgebouw is op 9 september 2020 een omgevingsvergunning verleend. Het in het voorontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarisch bouwvlak zal daar op worden aangepast.
Verder gaat het systeem van het nieuwe bestemmingsplan er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals waterbassins, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak als het gaat om de locatie van kuilvoerplaten.

In het nieuwe bestemmingsplan vermeldt de gemeente de provinciale toestemmingen die zijn verleend op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en de Wet natuurbescherming (Wnb). Daaronder wordt ook begrepen een omgevingsvergunning die is verleend met een provinciale 'verklaring van geen bedenkingen' op basis van de Nbw of Wnb. Via een in de planregels opgenomen stikstofregeling biedt het bestemmingsplan vervolgens mogelijkheden om op het bedrijf aanpassingen door te voeren op voorwaarde dat de stikstofemissie niet zodanig toeneemt dat Natura 2000-gebieden te maken krijgen met

een hogere stikstofdepositie. Op die manier biedt het nieuwe bestemmingsplan binnen het al vergunde stikstofplafond mogelijkheden voor interne saldering van stikstofdepositierechten.
Het is echter niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het buitengebied voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast de benodigde toestemming op grond van de Wnb.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 146
Samenvatting
Namens de eigenaar van Batsdijk 28a in Ruurlo wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan de voor- en achterzijde aan te passen en om de gegevens over de toestemming op grond van de Wet natuurbescherming in bijlage 6 van de planregels te corrigeren.

Beoordeling
De aanpassing van het ingetekende agrarisch bouwvlak aan de achterzijde betreft een minimale aanpassing in verband met al bestaande bebouwing. Deze aanpassing kan worden overgenomen.
De gewenste uitbreiding van het agrarisch bouwvlak aan de voorzijde zou daarentegen leiden tot een bouwvlak met een oppervlakte die groter is dan 1,5 ha. Omdat dit de maximale omvang is die volgens het gemeentelijk beleid geldt voor niet-grondgebonden veehouderijen, kan deze aanpassing dus niet worden overgenomen. Overigens bedraagt de omvang van het agrarisch bouwvlak volgens het geldende bestemmingsplan ook 1,5 ha en laat het nieuwe bestemming voorziening zoals bijvoorbeeld een weegbrug ook toe aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak.
De gegevens van de bij de inspraakreactie meegestuurde vvgb kunnen worden verwerkt in bijlage 6 van de planregels. Deze vvgb is verleend op 8 januari 2018 en heeft als kenmerk 2017-003559 (zaaknummer).

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het bouwvlak is aan de achterzijde aangepast en bijlage 6 van de planregels is gecorrigeerd.

Indiener 147
Samenvatting
Namens de eigenaren van Tolhutterweg 13 wordt verzocht om het agrarisch bouwperceel zodanig aan te passen dat de bestaande kuilvoeropslagen en aan te leggen toegangsweg binnen het agrarisch bouwvlak komen te liggen. Verder wordt verzocht om de PAS-melding uit 2015 te verwerken in het bestemmingsplan nu de overheid deze wil legaliseren. Ook wordt verzocht om mogelijkheden voor externe saldering volgens de Wet natuurbescherming op te nemen in de planregels en om de voormalige veestalling ten zuiden van Tolhutterweg 13 te bestemmen als recreatiewoning.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals waterbassins, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan.

Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.

In zijn uitspraak van 29 mei 2019 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State het Programma Aanpak Stikstof (PAS) nietig verklaard. Dit brengt onder meer met zich mee dat besluiten die zijn genomen met toepassing van het PAS niet als uitgangspunt kunnen gelden voor een regeling in een bestemmingsplan. Dit betekent dat de in de inspraakreactie genoemde PAS-melding niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels en dat voor Tolhutterweg 13 uitsluitend de op 21 januari 2014 verleende Nbw-vergunning kan worden vermeld.

Over het toekennen van een recreatieve bestemming aan het bouwwerk op het perceel ten zuiden van Tolhutterweg 13 is van belang dat de provinciale Omgevingsverordening een verbod kent voor solitaire reactiewoningen en dat ook het gemeentelijk beleid deze niet toelaat. Het is daarom niet mogelijk om daaraan de bestemming ‘Recreatie – Recreatiewoning’ toe te kennen. Deze wens uit de inspraakreactie kan daarom niet worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Bijlage 6 van de planregels is aangevuld.

Indiener 148
Samenvatting
Namens de eigenaren van het perceel Apedijk 10a in Rekken wordt verzocht om nader te beoordelen of de bedrijfsbestemming van het naastgelegen Apedijk 10 en het gebruik als ‘vishandel’ ruimtelijk wel passend is nu het geldende bestemmingsplan er sinds 2005 uitsluitend voorziet in een woonbestemming met visopslag. Daarbij dient dan rekening te worden gehouden met de onderlinge afstand met de wensen van de vishandel zelf en met ruimere gebruiks- en bouwmogelijkheden dan nu het geval is. In het voorontwerpbestemmingsplan is dat volgens indiener niet gedaan en is er geen rekening gehouden met het woon- en leefklimaat van de eigenaren van Apedijk 10a.

Beoordeling
Voor de percelen Apedijk 10 en Apedijk 10a in Rekken geldt het op 26 juli 2005 vastgestelde bestemmingsplan “Buitengebied, wijziging 2005-3 (Apedijk 10)”. Dat wijzigingsplan voorzag voor elk van de woningen Apedijk 10 en Apedijk 10a in de omzetting van de bestemming ‘Agrarisch gebied met landschapswaarden’ met de aanduiding ‘niet-functioneel aan het buitengebied gebonden niet-agrarische bedrijven zoals aanwezig op het moment van de terinzagelegging van het ontwerpplan’ (‘II’) in de bestemming ‘Woonbebouwing’. Ook is op 20 mei 2005 aan de eigenaar van het perceel Apedijk 10 toestemming verleend voor het gebruik van een bestaande schuur op Apedijk 10 voor de opslag van vis. In het onherroepelijk geworden besluit van 20 mei 2005 is aangegeven dat verbouw dan wel uitbreiding van de bestaande opslagruimte niet was toegestaan, en dat er ook geen sprake mocht zijn van visbewerking of van detailhandel. Volgens het geldende bestemmingsplan is voor Apedijk 10 dus sprake van een woonbestemming waarbij vergunning is verleend voor het gebruik van een schuur voor de bedrijfsmatige opslag van vis.
Om aan te sluiten op deze bestaande planologische situatie en het besluit van 20 mei 2005, is het wenselijk om voor het perceel Apedijk 10 uit te gaan van de bestemming ‘Wonen’ en daarbij te voorzien in een functieaanduiding ‘specifieke vorm van wonen’ die is toegesneden op de al vergunde bedrijfsmatige activiteit. Dit sluit ook aan op de wens die de eigenaar van Apedijk 10 te kennen heeft gegeven. Daarbij wordt de begrenzing van de functieaanduiding zodanig gekozen dat niet wordt toegestaan om de onderlinge afstand tussen de bedrijfsmatige activiteiten en de woning Apedijk 10a te verkleinen. Op die manier wordt rekening gehouden met de gevolgen van het voorzetten van de bedrijfsactiviteiten voor het woon- en leefklimaat van de omgeving. Verder biedt het nieuwe bestemmingsplan op deze manier geen nieuwe bedrijfsmatige gebruiksmogelijkheden voor het perceel Apedijk 10 zonder dat daarvoor eerst een ruimtelijke afweging heeft plaatsgevonden op basis van een concreet plan.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De bestemming ‘Bedrijf’ voor het perceel Apedijk 10 in Rekken is omgezet in de bestemming ‘Wonen’ waarbij is voorzien in een functieaanduiding voor de al toegestane bedrijfsmatige visopslag.

Indiener 149

Samenvatting

Indiener is eigenaar van het horecabedrijf Vredenseweg 2 in Eibergen en verzoekt om de horeca-bestemming uit te breiden over het oostelijke deel van het perceel omdat dat ook wordt gebruikt voor de horecafunctie. Verder verzoekt hij om toestemming te geven voor het realiseren van 10 camperplaatsen op dat gedeelte van het perceel dat al is voorzien van een groenstrook.

Beoordeling

Omdat het oostelijk gedeelte van het perceel Vredenseweg 2 inderdaad niet in gebruik is voor de agrarische functie maar wordt ingezet ten behoeve van de horeca-functie, is de horeca-bestemming voor dat perceelsgedeelte inderdaad een meer passende bestemming. De agrarische bestemming op dit gedeelte van het perceel kan daarom worden omgezet in de bestemming 'Horeca'. Daarbij wordt het nu ingetekende bouwvlak overigens niet aangepast.
Voor wat betreft het realiseren van de camperplaatsen kan worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan een regeling kent voor het vestigen van kleinschalige kampeerterreinen op percelen met een agrarische bestemming. Omdat een camper geldt als een kampeermiddel, moet het realiseren van een aantal camperplaatsen ook worden beschouwd als het vestigen van een kleinschalig kampeerterrein. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de afstand tussen de daarvoor in te zetten gronden en een bouwvlak of bestemmingsvlak voor nabijgelegen woningen minimaal 50 meter moet bedragen. Aan deze randvoorwaarde kan zeer waarschijnlijk niet worden voldaan bij een plan dat uitgaat van 10 campers. Er is namelijk bijna geen plek te vinden op het betrokken perceelsgedeelte dat aan deze afstandseis kan voldoen. Voor het realiseren van 10 camperplaatsen kan op voorhand dan ook geen toestemming worden verleend in het bestemmingsplan maar zal wellicht moeten worden gezocht naar een maatwerkoplossing op basis van een concreet plan.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

Het bestemmingsvlak voor 'Horeca' is aangepast.

Indiener 150

Samenvatting

Indiener is eigenaar van Heure 3 in Borculo en verzoekt om de bedrijfsmatige bestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan om te zetten in een woonbestemming omdat er geen sprake is van een niet-agrarisch bedrijf.

Beoordeling

Nu op het perceel Heure 3 geen sprake is van niet-agrarische bedrijvigheid, is een bestemming 'Wonen' inderdaad de meest passende bestemming. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen en de bedrijfsmatige bestemming van het erf kan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'. Daarbij kan het omliggende terrein worden toegevoegd aan de gebiedsbestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden'.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

Het agrarisch bouwvlak is omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen' en het omliggende terrein is toegevoegd aan de bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden'.

Indiener 151

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Stobbesteeg 1 in Neede wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;

- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen en rekening te houden met bestaande bebouwing, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn al verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

4. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste

randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

5. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast.

Indiener 152
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Dennenweg 4 in Neede wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;

- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De in de inspraakreactie bedoelde gegevens over de aangevraagde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn worden verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat.

Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

4. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

5. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016" en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder worden de bedoelde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 153

Samenvatting

Indieners zijn eigenaren van het agrarisch bedrijf Kriegerweg 1-3 in Geesteren en verzoeken om het agrarisch bouwvlak aan te passen omdat vergunde gebouwen daar niet binnen passen.

Beoordeling

De gevraagde aanpassing van het agrarisch bouwvlak voorziet in een geringe aanpassing van de bouwvlakgrens vanwege een al bestaand bedrijfsgebouw. Omdat dit aansluit op de 'bouwvlak-op-maat'-benadering voor de vormgeving van de bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan, kan deze wens worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 154

Samenvatting

Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Fordweg 3 in Neede wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de archeologische dubbelbestemmingen te verwijderen;
- de stikstofregel aan te vullen met de mogelijkheid tot extern salderen.

Beoordeling

- Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

- De in het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven archeologische verwachtingswaarden zijn ontleend aan de gemeentelijke archeologische beleidswaardenkaart die als bijlage 9 is toegevoegd aan de plantoelichting. Via deze archeologische verwachtingenkaart wordt de landelijk bestaande verplichting om archeologisch onderzoek te doen bij bodemingrepen op basis van onderzoek verwerkt in het bestemmingsplan. Op deze manier kan duidelijk worden gemaakt in welke gebieden sprake is van een hoge archeologische waarde en in welke gebieden de archeologische verwachting lager is. De in het bestemmingsplan verwerkte onderzoeksverplichting is daarop vervolgens afgestemd zodat niet bij elke bodemingreep overal direct archeologisch onderzoek hoeft te worden verricht.
  Ten aanzien van de archeologische dubbelbestemmingen op het perceel Fordweg 3 kan worden opgemerkt dat het grootste deel van het perceel behoort tot 'Waarde – Archeologie 5' en het meest noordelijke deel de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 6' kent. Dit laatste betreft de laagste archeologische verwachtingswaarde waarbij archeologisch onderzoek pas hoeft te worden verricht bij bodemverstoringen die een oppervlakte beslaan van meer dan 5.000 m². Bij de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 5' ligt deze grens bij 1.000 m². Hierbij geldt echter dat archeologisch onderzoek niet nodig is wanneer duidelijk is dat de ondergrond in het verleden al is geroerd. Dit is ook nadrukkelijk aangegeven in de planregels.

- De in de inspraakreactie genoemde gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd. Daarbij is

het echter niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat.
Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 155
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Borculoseweg 80 in Eibergen wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de archeologische dubbelbestemming te verwijderen;
- de stikstofregel aan te vullen met de mogelijkheid tot extern salderen;
- op de verbeelding te voorzien in een aanduiding 'intensieve veehouderij';
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij aan te passen;
- de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' (-bw) te schrappen.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Bij de vormgeving van het agrarisch bouwvlak voor het perceel Borculoseweg 80 is daarbij wel degelijk rekening gehouden met de omgevingsvergunning die op 20 september 2018 is verleend voor het realiseren van een vleeskalverenstal. Omdat deze stal binnen het ingetekende bouwvlak past, hoeft het bouwvlak dus niet te worden aangepast. Omdat er bovendien geen sprake is van een concreet bouwplan voor een ander bedrijfsgebouw, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.

- De in het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven archeologische verwachtingswaarden zijn ontleend aan de gemeentelijke archeologische beleidswaardenkaart die als bijlage 9 is toegevoegd aan de plantoelichting. Via deze archeologische verwachtingenkaart wordt de landelijk bestaande verplichting om archeologisch onderzoek te doen bij bodemingrepen op basis van onderzoek verwerkt in het bestemmingsplan. Op deze manier kan duidelijk worden gemaakt in welke gebieden sprake is van een hoge archeologische waarde en in welke gebieden de archeologische verwachting lager is. De in het bestemmingsplan verwerkte onderzoeksverplichting is daarop vervolgens afgestemd zodat niet bij elke bodemingreep overal direct archeologisch onderzoek hoeft te worden verricht.
  Ten aanzien van de archeologische dubbelbestemming op het perceel Borculoseweg 80 kan worden opgemerkt dat het behoort tot 'Waarde – Archeologie 6'. Dit betreft de laagste archeologische verwachtingswaarde waarbij archeologisch onderzoek pas hoeft te worden verricht bij bodemverstoringen die een oppervlakte beslaan van meer dan 5.000 m². Hierbij geldt echter dat archeologisch onderzoek niet nodig is wanneer duidelijk is dat de ondergrond in het verleden al is geroerd. Dit is ook nadrukkelijk aangegeven in de planregels.

- De in de inspraakreactie genoemde gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingsweg 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van

deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd. Daarbij is het echter niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat.
Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

- In lijn met de provinciale omgevingsverordening hanteert het nieuwe bestemmingsplan voor buitengebied niet meer de term 'intensieve veehouderij' maar de begrippen 'grondgebonden veehouderij' en 'niet-grondgebonden veehouderij'. Verder wordt voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) het Plussenbeleid van toepassing verklaard, ook als het gaat om uitbreidingen binnen een agrarisch bouwvlak.
  Daarbij wordt pas op het moment dat een uitbreiding wordt aangevraagd bepaald of sprake is van een grondgebonden of van een niet-grondgebonden veehouderij omdat dit mede afhankelijk is van de actuele stand van zaken op het bedrijf. Om die reden is het niet wenselijk om op voorhand op de verbeelding van het bestemmingsplan aan te geven of daarvan sprake is.

- Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
  Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
  Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
  De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016" en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

- Het op de verbeelding ingetekende agrarisch bouwvlak voor Borculoseweg 80 is voorzien van de functieaanduiding "(-bw)". Deze functieaanduiding is bedoeld om aan te geven dat ter plaatse geen bedrijfswoning aanwezig is en dat en dat ook geen bedrijfswoning wordt toegestaan. Zij is in het bestemmingsplan onder meer opgenomen voor agrarische bouwvlakken die voorheen deel uitmaakten van een gekoppeld agrarisch bouwvlak, dit om te voorkomen dat na de ontkoppeling

van beide delen nieuwe mogelijkheden zouden ontstaan voor het bouwen van extra bedrijfswoningen. Dit is nader toegelicht in de plantoelichting. Omdat het agrarisch bouwvlak Borculoseweg 80 in het geldende bestemmingsplan deel uitmaakt van een gekoppeld agrarisch bouwvlak en geen agrarische bedrijfswoning kent, biedt het nieuwe bestemmingsplan dus ook niet de mogelijkheid om deze alsnog te realiseren. Om die reden wordt de wens om de functieaanduiding "(-bw)" te schrappen dan ook niet overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast.

Indiener 156
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Kanaaldijk 3-3a in Gelselaar en verzoekt om beide adressen te schrappen uit bijlage 7 van de planregels zodat hij in de toekomst niet wordt verplicht om een omgevingsvergunning aan te vragen voor het splitsen van het pand.

Beoordeling
In het nieuwe bestemmingsplan is een bijlage opgenomen die de gebouwen vermeldt waarin zich meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' bevinden. Om te worden aangemerkt als 'verblijfsobject met een woonfunctie' volgens de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) is het niet van belang of het gaat om twee wooneenheden die al volledig van elkaar zijn gesplitst of om twee wooneenheden die nog onderling bereikbaar zijn ('dubbele bewoning'). Verder is het aanvragen van een omgevingsvergunning voor het eventueel volledig splitsen van het gebouw en het opheffen van de onderlinge bereikbaarheid alleen aan de orde bij gebouwen waarvoor zo'n vergunning nog niet is verleend en dus nog sprake is van 'dubbele bewoning'. Omdat voor het splitsen van Kanaaldijk 3-3a in het verleden al bouwvergunning is verleend, hoeft daarvoor dan ook niet nog eens een omgevingsvergunning te worden aangevraagd onder het nieuwe bestemmingsplan. De vermelding van beide adressen in bijlage 7 bij de planregels verplicht daar ook niet toe maar geeft alleen maar aan dat pand Kanaaldijk 3-3a twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kent.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 157
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Giffelerweg 1 in Neede wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen in verband met bestaande gebouwen en toekomstige gebouwen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
   Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
   In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

6. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

7. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

8. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe

bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 158
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Oude Rengersweg 6 in Gelselaar wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip ‘bouwwijze’, en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
   Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
   In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

4. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet milieubeheer, waarbij ook is getoetst aan de Natuurbeschermingswet 1998, zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels omdat zij gelden als referentiesituatie van de verleende natuurvergunningen of milieutoestemmingen. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te

kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

6. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

7. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016" en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 159
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Oosterenk 5 in Beltrum wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen maar voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) wel de maximale omvang van 1,5 hectare aan te houden.

   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is ter plaatse van de kuilvoeropslagen aan de oostzijde van het bedrijf, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak op die plek.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de

agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

Om verwarring te voorkomen wordt het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’ uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door ‘of’.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 3.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 3.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 3.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

6. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van

het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

7. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 160
Samenvatting
Namens de eigenaar van Groenloseweg 36 in Eibergen wordt gevraagd waarom op het perceel een gebiedsaanduiding ‘veiligheidszone – bevi’ is aangegeven omdat deze waarschijnlijk niet meer nodig is maar anders in ieder geval op de verkeerde plek is weergegeven.

Beoordeling
Vanwege gewijzigde wet- en regelgeving is het inmiddels niet meer nodig is om ter plaatse nog te voorzien in een gebiedsaanduiding ‘veiligheidszone – bevi’. Deze aanduiding wordt dan ook geschrapt.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De gebiedsaanduiding ‘veiligheidszone – bevi’ is geschrapt.

Indiener 161

Samenvatting

Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Griemerweg 3 in Geesteren wordt verzocht om:

1. de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
2. een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
3. voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
4. de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
5. de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
   Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
   In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet

te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

4. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 162
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Deldenseweg 4 in Neede wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip ‘bouwwijze’, en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;

- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken;
- duidelijk te maken waarom bij de niet-grondgebonden veehouderijen in het ammoniakbuffergebied de stalvloeroppervlakte is benoemd en wat daarvan de gevolgen zijn.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.
   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’ uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de

planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

4. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

5. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

6. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

7. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

8. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

9. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

10. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
    Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
    Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe

bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

11. In het bestemmingsplan zijn ammoniakbuffergebieden opgenomen omdat de provinciale Omgevingsverordening daartoe verplicht. Daarbij is de provinciale definitie van het begrip ‘ammoniakbuffergebied’ overgenomen. Verder geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat bij uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geen sprake mag zijn van een toename van de ammoniakemissie. Om duidelijk te maken welke omvang een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied al heeft, is de daarvoor in gebruik zijnde stalvloeroppervlakte benoemd in de planregels. Daaraan is een bouw- en een afwijkingsregel gekoppeld die voorziet in een uitbreiding van deze oppervlakte. Dit kan worden verduidelijkt door in de regel waarin de bestaande stalvloeroppervlakte is vermeld niet langer te spreken over deze oppervlakte als maximaal toegestane stalvloervlakte. Voor het overige zijn vervolgens ook binnen het ‘ammoniakbuffergebied’ de bouw- en afwijkingsregels van toepassing zoals die voortkomen uit het vastgestelde provinciale en gemeentelijke Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij van toepassing.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak), het ammoniakbuffergebied en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 163
Samenvatting
Indiener is eigenares van het perceel Veldkeizerdijk 1 in Gelselaar en verzoekt om het daarvoor aangegeven bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ aan te passen aan de feitelijk bestaande situatie.

Beoordeling
Op basis van de feitelijk bestaande situatie en de gerealiseerde bebouwing is het inderdaad meer passend om de bestemmingsvlakgrenzen aan de oostzijde en aan de westzijde aan te passen. Daarbij wordt de woonbestemming aan de noordzijde uitgebreid en ook de bestaande carport binnen de woonbestemming gebracht. Het oostelijke gedeelte van het perceel Veldkeizerdijk 1 krijgt daarbij de bestemming ‘Bos’, een bestemming die ook waterpartijen toelaat.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ is aangepast.

Indiener 164
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het perceel Borculoseweg 81 in Ruurlo en verzoeken om het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ te verruimen. Dit verzoek richt zich zowel op het perceel waar de woning zich bevindt als op het perceel waarop zich het bijgebouw bevindt.

Beoordeling

Het nu ingetekende bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ aan de oostzijde van de Koergerweg strekt zich uit over gronden die niet langer tot het eigendom van indieners horen. Het is logisch om dit aan te passen en de kadastrale grenzen aan te houden als begrenzing van het bestemmingsvlak. Dit geldt ook voor het kadastrale perceel aan de westzijde van de Koergerweg waar zich ook een bestemmingsvlak voor ‘Wonen’. Op dit bestemmingsvlak, dat overigens is gekoppeld aan het bestemmingsvlak met de woning Borculoseweg 81, zijn alleen bijgebouwen toegestaan. Om mogelijkheden te bieden om aan beide zijden van de Koergerweg bijgebouwen te realiseren, kan de inspraakreactie worden overgenomen en kunnen beide bestemmingsvlakken worden aangepast.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De bestemmingsvlakken zijn aangepast.

Indiener 165
Samenvatting
Namens de eigenares van het agrarisch bedrijf Tolhutterweg 5 in Ruurlo wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

Om verwarring te voorkomen wordt het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’ uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over de NGE-systematiek, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en de bouwhoogte van mestbassins zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 166
Samenvatting
Namens de eigenares van een deel van het agrarisch bestemde perceel Vellerdwarsdijk 5 in Ruurlo wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met bestaande bebouwing, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de planregels over het toestaan van detailhandel zijn aangepast.

Indiener 167

Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Velsweg 2a in Geesteren wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- duidelijk te maken waarom bij de niet-grondgebonden veehouderijen in het ammoniakbuffergebied de stalvloeroppervlakte is benoemd en wat daarvan de gevolgen zijn.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering.

Het op de verbeelding weergegeven agrarisch bouwvlak is getekend op basis van de inbreng van indiener over het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016”. Daarbij geeft de nu voorliggende inspraakreactie niet aan dat er plannen bestaan voor het realiseren van bedrijfsgebouwen buiten dat agrarische bouwvlak. Dit betekent dat de inspraakreactie geen aanleiding geeft tot aanpassing van het bouwvlak.
Daarbij is van belang dat de planregels uitdrukkelijk aangeven dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.
Om verwarring te voorkomen wordt het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’ uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere

‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

4. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

5. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

6. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

7. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

8. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of

wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

9. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

10. In het bestemmingsplan zijn ammoniakbuffergebieden opgenomen omdat de provinciale Omgevingsverordening daartoe verplicht. Daarbij is de provinciale definitie van het begrip 'ammoniakbuffergebied' overgenomen. Verder geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat bij uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geen sprake mag zijn van een toename van de ammoniakemissie. Om duidelijk te maken welke omvang een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied al heeft, is de daarvoor in gebruik zijnde stalvloeroppervlakte benoemd in de planregels. Daaraan is een bouw- en een afwijkingsregel gekoppeld die voorziet in een uitbreiding van deze oppervlakte. Dit kan worden verduidelijkt door in de regel waarin de bestaande stalvloeroppervlakte is vermeld niet langer te spreken over deze oppervlakte als maximaal toegestane stalvloervlakte. Voor het overige zijn vervolgens ook binnen het 'ammoniakbuffergebied' de bouw- en afwijkingsregels van toepassing zoals die voortkomen uit het vastgestelde provinciale en gemeentelijke Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij van toepassing.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, het ammoniakbuffergebied en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 168
Samenvatting
Indieners exploiteren op het adres Sikkelerweg 8-8a in Ruurlo een verblijfsrecreatiebedrijf en verzoeken om de bouwmogelijkheden uit de geldende bestemmingsplannen op een goede manier te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan. Daartoe verzoeken zij om het aantal toegestane recreatiewoningen te verhogen. Verder wordt er op gewezen dat het adres Sikkelerweg 6 nog wordt genoemd in de aanduiding van het bedrijf terwijl dat niet meer tot het bedrijf hoort en dat op Sikkelerweg 8-8a sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).

Ten aanzien van de bouwregels verzoeken indieners om de bouwhoogte voor bedrijfsgebouwen en terreinafscheidingen te handhaven op 12 m resp. 2 m en om de uitbreidingsmogelijkheden te verruimen en af te stemmen op de bestaande bouwmogelijkheden.

Beoordeling
Op basis van de aangeleverde gegevens komt naar voren dat op het verblijfsrecreatiebedrijf nog één extra recreatiewoning kan worden toegestaan. Dit betekent dat het in de tabel in de planregels bij de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' genoemde aantal van 129 wordt verhoogd tot 130. Omdat binnen de bestemming de recreatiewoningen ook mogen worden gebouwd buiten het bouwvlak, hoeft het ingetekende bouwvlak niet te worden aangepast. Verder zijn de artikelen 16.2.2, lid a en artikel 16.2.3, lid a niet met elkaar in tegenspraak. De eerstgenoemde bepaling gaat namelijk over bedrijfsgebouwen, terwijl de als tweede genoemde bepaling betrekking heeft op bedrijfswoningen en bijgebouwen bij bedrijfswoningen.
Ook wordt de adressering van het verblijfsrecreatiebedrijf in dezelfde tabel aangepast. Daarbij kon aan Sikkelerweg 6 de woonbestemming worden toegekend via het bestemmingsplan "Buitengebied, Sikkelerweg 6, Morsdijk 6 en Groenloseweg 64 (Ruurlo) 2018" omdat dat pand niet meer in gebruik was als bedrijfswoning. Nu Sikkelerweg 8-8a nog wel in gebruik is als bedrijfswoning bij het verblijfsrecreatiebedrijf, moet deze ook op deze manier worden bestemd en is het toekennen van de bestemming 'Wonen' daarvoor niet passend. Daarvan kan in de toekomst wellicht pas sprake zijn wanneer ook Sikkelerweg 8-8a geen relatie meer heeft met het verblijfsrecreatiebedrijf.
In de woning Sikkelerweg 8-8a bevinden zich inderdaad twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit is aanleiding om bijlage 7 bij de regels van het nieuwe bestemmingsplan aan te vullen met de adressen Sikkelerweg 8 en Sikkelerweg 8a in Ruurlo.
Het geldende bestemmingsplan "Buitengebied, herziening XXIII (Kampeerterreinen)" hanteert voor bedrijfsgebouwen een maximale bouwhoogte van 12 m. In het nieuwe bestemmingsplan wordt uitgegaan van een bouwhoogte van 10 m, waarbij de algemene afwijkingsregel een bouwhoogte van 11 m mogelijk maakt. Deze maatvoeringen zijn op basis van de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan ook gehanteerd bij een groot aantal andere bestemmingen waarbij in het verleden geen gebruik is gemaakt van de mogelijkheid om bedrijfsgebouwen met een hoogte van 12 m te realiseren. Nu er geen concrete plannen zijn voorgelegd voor het realiseren van 12 m hoge bedrijfsgebouwen en gebleken is dat een bouwhoogte van 11 m daarvoor in de praktijk toereikend kan zijn, wordt de wens de bouwhoogte aan te passen niet overgenomen.
Over de mogelijkheden tot het realiseren van bedrijfsgebouwen is van belang dat binnen het bouwvlak op de plankaart bij het geldende bestemmingsplan inmiddels ook recreatiewoningen zijn gerealiseerd. Dit betekent dat het nieuwe bestemmingsplan op die plek niet meer voorziet in de mogelijkheid tot het bouwen van bedrijfsgebouwen en dus uitgaat van een kleiner bouwvlak. Daarbij is niet logisch om daarbinnen een omvang van 1.160 m² aan bedrijfsgebouwen toe te staan omdat dat zou betekenen dat het grootste deel van het voorterrein zou kunnen worden bebouwd. Deze wens wordt dan ook niet overgenomen.
Overigens staat het nieuwe bestemmingsplan meer uitbreiding toe dan alleen de in de inspraakreactie genoemde 10%. Via een afwijkingsregel kan de bedrijfsgebouwenoppervlakte vervolgens ook nog weer met 25% worden vergroot tot ca. 1.000 m³ (uitgaand van een bestaande oppervlakte van 730 m²). Deze oppervlakte beslaat nog altijd bijna één-derde van het totale bouwvlak en biedt daarmee nog altijd meer uitbreidingsruimte dan die waarom in de afgelopen jaren concreet is gevraagd.

De bouwregels bij de bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' laten inderdaad erfafscheidingen toe tot een hoogte van 1 m. Via een afwijkingsregel worden echter ook terreinafscheidingen toegestaan tot een hoogte van 2 m. Het is daarom niet nodig om de planregels voor dit aspect aan te passen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De adressen Sikkelerweg 8 en Sikkelerweg 8a in Ruurlo worden toegevoegd aan bijlage 7 bij de planregels en in de planregels wordt de adressering aangepast.

Indiener 169
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het perceel Avinkweg 6 in Haarlo en verzoeken om de daaraan toegekende agrarische bestemming om te zetten in een woonbestemming omdat er geen agrarische activiteiten meer plaatsvinden.

Beoordeling
Nu op het perceel Avinkweg 6 geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid, is een bestemming 'Wonen' inderdaad de meest passende bestemming. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen en het agrarisch bouwvlak kan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'.

Indiener 170 (zie ook indiener 21)
Samenvatting
Zie de tekst bij indiener 21.

Beoordeling
Zie de tekst bij indiener 21.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Zie de tekst bij indiener 21.

Indiener 171
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Landweerdijk 5 in Eibergen en verzoekt om het agrarisch bouwvlak aan te passen in verband met een concreet nieuwbouwplan aan de achterzijde.

Beoordeling
De gevraagde aanpassing van het agrarisch bouwvlak voorziet in een aanpassing van de bouwvlakgrens aan de achterzijde vanwege een nieuw te bouwen stal waarvoor aan de gemeente een concreet bouwplan is voorgelegd. De verzochte aanpassing blijft binnen de mogelijkheden die het geldende bestemmingsplan biedt, terwijl met berekeningen al duidelijk is gemaakt dat de nieuwbouw niet leidt tot een hogere stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Nu het verzoek tot aanpassing van het agrarisch bouwvlak aansluit op de 'bouwvlak-op-maat'-benadering voor de vormgeving van de bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan, kan deze wens worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 172
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Lage Scheiddijk 7 in Ruurlo wordt verzocht om de bijlage bij de planregels met de gegevens over de stikstofdepositie aan te vullen met de meegestuurde gegevens.

Beoordeling
De gegevens van de bij de inspraakreactie meegestuurde verklaring van geen bedenkingen (vvgb) op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 kunnen worden verwerkt in bijlage 6 van de planregels. Deze vvgb is verleend op 14 januari 2015 en heeft als kenmerk 2014-015948 (zaaknummer).

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Bijlage 6 van de planregels is aangevuld.

Indiener 173
Samenvatting
Namens een omwonende wordt ingebracht dat de manier waarop het agrarisch bedrijf Lebbenbruggedijk 32 in Borculo is verwerkt in het voorontwerpbestemmingsplan zijn belangen aantast vanwege de gehanteerde bouwhoogte, de omvang van het bouwvlak, de geringe afstand ten opzichte van de bebouwde kom en het natuurgebied het Galgenveld, de vele uitbreidings- en functieveranderingsmogelijkheden en de geur- en geluidhinder vanwege de intensieve veehouderij. Voor

wat betreft de geurafstand ligt het agrarisch bedrijf volgens indiener op een kritische afstand van de bebouwde kom. Hierbij wordt gevraagd of er rekening wordt gehouden met de aanleg van kuilvoersilo's en de windrichting, terwijl ook wordt gewezen op lichtoverlast vanuit de te bouwen stal en op de GGD-normen over een veilige afstand van minimaal 250 ten opzichte van dit soort agrarische bedrijven. Indiener vraagt zich gelet op de huidige overlast af waarom het bouwvlak zich moet uitbreiding in de richting van de bebouwde kom.
Indiener wijst er op dat er een beroepschrift loopt tegen de omgevingsvergunning en dat het agrarisch bedrijf geen aandacht meer hoeft te besteden aan de landschappelijke inpassing, terwijl dat bij een herziening van het bestemmingsplan wel aan de orde zou moeten zijn. Verder wordt gewezen op het ontbreken van goede motivering en belangenafweging en op een blauwe omlijning op de kaart die niet is aangeduid in de legenda.

Beoordeling
De vormgeving van het bouwvlak voor het agrarisch bedrijf Lebbenbruggedijk 32 is afgestemd op de bestaande omvang van het bedrijf, dit met inbegrip van de ligboxenstal waarvoor op 5 juli 2019 een omgevingsvergunning is verleend. De Rechtbank Gelderland verklaarde de tegen het verlenen van deze omgevingsvergunning gerichte beroepen op 25 februari 2021 ongegrond (zaaknrs. ARN 10 / 4584 AWBOM R020 en AWB 19/4679). Dit betekent dat er geen aanleiding is om de vergunde ligboxenstal buiten het agrarisch bouwvlak te laten.
Daarbij maakt het bouwvlak uit het ontwerpbestemmingsplan het niet zonder meer mogelijk om bedrijfsgebouwen op te richten die dichter bij de omliggende woningen liggen dan de al bestaande stallen. Ook sluit de in het nieuwe bestemmingsplan gehanteerde bouwhoogte voor bedrijfsgebouwen aan op de hoogte van 12 meter die onder meer al is toegestaan volgens het bestemmingsplan "Buitengebied, integrale herziening" (Borculo) en het voor Lebbenbruggedijk 32 geldende bestemmingsplan "Buitengebied, herziening 1992-1". Tegen die achtergrond geeft de inspraakreactie geen aanleiding om te voorzien in een andere vormgeving van het bouwvlak of in het hanteren van een andere bouwhoogte.
Voor het toepassen van afwijkingsregels voor bijvoorbeeld de aanleg van kuilvoerplaten buiten een agrarische bouwvlak, is verder van belang dat het nieuwe bestemmingsplan voorziet in randvoorwaarden die onder meer toezien op het behoud van landschappelijke waarden, op een goede landschappelijke inpassing en op het voorkomen van een onevenredige aantasting van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de naastgelegen percelen. Dit pakket aan randvoorwaarden, dat overigens vergelijkbaar is met de randvoorwaarden die het nieuwe bestemmingsplan stelt aan functieveranderingen of aanpassingen van het agrarisch bouwvlak, biedt alle mogelijkheden om bij concrete plannen een goede belangenafweging te kunnen laten plaatsvinden. Daarbij kan ook het belang van de omwonenden, het landschap en omliggende natuurfuncties nadrukkelijk worden betrokken bij de besluitvorming. Dit geldt niet alleen voor het bedrijf Lebbenbruggedijk 32, maar voor het gehele buitengebied van Berkelland.
Ten aanzien van de landschappelijke inpassing kan overigens worden opgemerkt dat het landschappelijke inpassingsplan bij de in 2019 verleende omgevingsvergunning is verwerkt op de verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan. Samen met de uitvoeringsverplichting vanuit deze omgevingsvergunning maakt dit dat de beoogde landschappelijke inpassing ook daadwerkelijk kan worden uitgevoerd op basis van het nieuwe bestemmingsplan. Verder is bij de behandeling van de omgevingsvergunning voor de ligboxenstal aandacht besteed aan het geur-, geluid-, licht- en externe veiligheidsaspect, ruimtelijke thema's door de bovengenoemde randvoorwaarden ook in beeld zullen blijven bij eventuele toekomstige ontwikkelingen.
Over de in de inspraakreactie bedoelde 'blauwe omlijning' op de plankaart kan tenslotte worden opgemerkt dat deze lijn geen deel uitmaakt van het voorontwerpbestemmingsplan en daarom ook niet terug te vinden is in de legende. Het gaat hier namelijk om de begrenzing van het zogeheten 'besluitvak' bij de op 2 juli 2019 verleende omgevingsvergunning voor het oprichten van een ligboxenstal. Een dergelijk digitaal getekend besluitvak is nodig om een omgevingsvergunning op de wettelijk voorgeschreven wijze te kunnen plaatsen op de landelijke voorziening voor ruimtelijke plannen. Deze aanduiding zelf maakt dan ook geen deel uit van het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkeland 2020" maar heeft te maken met de eveneens digitaal beschikbare omgevingsvergunning.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 174

Samenvatting
Indiener is eigenaar van Groenloseweg 54 in Ruurlo en verzoekt om de agrarisch bestemde delen van het perceel toe te voegen aan de woonbestemming en om de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ te laten vervallen. Verder vraagt hij naar de herkomst van de archeologische dubbelbestemming.

Beoordeling
Omdat het perceel Groenloseweg 54 inderdaad niet meer is ingericht voor de agrarische functie, is het inderdaad beter om de agrarisch bestemde gronden binnen de bestemming ‘Wonen’ onder te brengen. Ten aanzien van de bestemming ‘Groen- Landschapselement’ is van belang dat deze niet is terug te voeren op de cultuurhistorische waardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 vaststelde of op het geldende bestemmingsplan. Dit betekent dat de gronden met deze bestemming kunnen worden bestemd als ‘Wonen’.
De in het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven archeologische verwachtingswaarden zijn ontleend aan de gemeentelijke archeologische beleidswaardenkaart die als bijlage 9 is toegevoegd aan de plantoelichting. Via deze archeologische verwachtingenkaart wordt de landelijk bestaande verplichting om archeologisch onderzoek te doen bij bodemingrepen op basis van onderzoek verwerkt in het bestemmingsplan. Op deze manier kan duidelijk worden gemaakt in welke gebieden sprake is van een hoge archeologische waarde en in welke gebieden de archeologische verwachting lager is. De in het bestemmingsplan verwerkte onderzoeksverplichting is daarop vervolgens afgestemd zodat niet bij elke bodemingreep overal direct archeologisch onderzoek hoeft te worden verricht.
Ten aanzien van de archeologische dubbelbestemmingen op het perceel Groenloseweg 54 kan worden opgemerkt dat het grootste deel van het perceel behoort tot ‘Waarde – Archeologie 5’ en dat twee kleine gebiedjes de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 6’ kennen. Het betreft hier de laagste archeologische verwachtingswaarden zodat archeologisch onderzoek pas hoeft te worden verricht bij bodemverstoringen die een oppervlakte beslaan van meer dan 1.000 m² (‘Waarde – Archeologie 5’) of 5.000 m² (‘Waarde – Archeologie 6’). In beide gevallen geldt echter dat archeologisch onderzoek niet nodig is wanneer duidelijk is dat de ondergrond in het verleden al is geroerd. Dit is ook nadrukkelijk aangegeven in de planregels.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ is aangepast.

Indiener 175
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Leugemorsweg 3 in Eibergen en geeft aan dat de bouwregels de bestaande mestsilo weliswaar toestaat buiten het agrarisch bouwvlak, maar de gebruiksregels niet. Verzoek is daarom om de huidige mestsilo en de in 2021 te bouwen mestsilo binnen het bouwvlak te leggen zodat daarvoor geen omgevingsvergunning hoeft te worden aangevraagd.

Beoordeling
De gebruiksregels bij de agrarische gebiedsbestemming staan het agrarisch gebruik van de daar aanwezige gronden gebouwen toe. Dit betekent dat deze gebruiksregels het agrarisch gebruik van mestsilo’s toestaan, ook als deze zich buiten een agrarisch bouwvlak bevinden.
Daarbij gaat het nieuwe bestemmingsplan er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Zo geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, ook als deze al wel zijn vergund maar nog niet daadwerkelijk zijn gebouwd, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Verder zal een in 2021 nog te bouwen mestsilo moeten worden getoetst aan het geldende bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen) omdat het nieuwe bestemmingsplan op z’n vroegst in 2022 in werking treedt.
Het bovenstaande betekent ook dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als dat nodig is voor een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 176
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Scheiddijk 14 in Ruurlo wordt verzocht om de bestaande kuilvoerplaten en een sleufsilo binnen het agrarisch bouwvlak te leggen omdat het de bedoeling is om de kuilvoerplaten te veranderen in sleufsilo's en daardoor onnodige afwijkingsprocedures kunnen worden voorkomen.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 177
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Waterdijk 4 in Beltrum wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen in verband met een bouwplan voor een opslagruimte en een jongveestal. Ook wordt aangegeven dat op Waterdijk 4 al decennia sprake is van twee verblijfsobjecten met een functie, zodat de bijlage bij de planregels daarop moet worden aangepast.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Nu er plannen zijn voor het uitbreiden van de bedrijfsgebouwen in noordoostelijke richting, is er gelet op het systeem van het bestemmingsplan aanleiding om het ingetekende bouwvlak aan te passen. Dit onderdeel van de inspraakreactie kan daarom worden overgenomen, waarbij de bouwvlakgrens langs de Waterdijk kan worden aangepast. Verder is uit dossieronderzoek naar voren gekomen dat in de bedrijfswoning sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. De bijlage bij de planregels wordt op dit onderdeel aangevuld met het adres Waterdijk 4 in Beltrum zodat duidelijk wordt dat zich in dat pand twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' bevinden. Daarbij is het toekennen van een huisnummer voor het tweede verblijfsobject niet iets dat gebeurt via de vaststelling van een bestemmingsplan maar via een afzonderlijk huisnummerbesluit.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de bijlage bij de planregels over het aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' is aangevuld met het adres Waterdijk 4.

Indiener 178
Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Hulshofweg 6 in Ruurlo wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen omdat die aan de zuidzijde over een bestaande stal loopt en in verband met plannen voor uitbreiding van de loods/jongveestal.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Nu er plannen zijn voor het uitbreiden van de loods/jongveestal, is er gelet op het systeem van het bestemmingsplan aanleiding om het ingetekende bouwvlak daar aan te passen. Dit geldt ook voor de bouwvlakgrens aan de zuidzijde waar de bestaande stal de bouwvlakgrens net overschrijdt. Dit onderdeel van de inspraakreactie kan daarom worden overgenomen. Omdat voor de locatie van de sleufsilo's aan de noordzijde echter geen sprake is van bouwplannen voor bedrijfsgebouwen, is er echter geen aanleiding om het agrarisch bouwvlak ook daarover uit te breiden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 179
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Dwarsweg 2 in Beltrum wordt verzocht om de bestaande kuilvoerplaten en sleufsilo's binnen het agrarisch bouwvlak te leggen omdat het de bedoeling is om de kuilvoerplaten te veranderen in sleufsilo's en daardoor onnodige afwijkingsprocedures kunnen worden voorkomen. Verder wordt verzocht om de aanduiding 'overige zone - weidevogelgebieden' voor de omgeving van Dwarsweg 2 te schrappen nu de provincie dat ook al heeft gedaan bij een actualisatie van de Omgevingsverordening.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.
Ten aanzien van de aanduiding 'weidevogelgebieden' kan worden vermeld dat de plantoelichting aangeeft dat begrenzing hiervan wordt overgenomen uit de provinciale omgevingsvisie en omgevingsverordening (planfiguur 'Natuur en Landschap'). Omdat het provinciebestuur het in de inspraakreactie bedoelde gebied langs de Slinge niet langer heeft aangemerkt als weidevogelgebied, kan deze aanduiding ook in het bestemmingsplan alsnog komen te vervallen zoals dat al was aangekondigd in de inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2017".

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De aanduiding 'overige zone – weidevogelgebieden' is komen te vervallen.

Indiener 180
Samenvatting
Namens de eigenaren van Houtwal 1 en Houtwal 3-5 in Ruurlo wordt verzocht om de bestemming 'Bedrijf' voor Houtwal 1 aan te passen aan de huidige situatie. Verder wordt verzocht om voor Houtwal 3 en 5 via een aanduiding '2' aan te geven dat er sprake is van twee zelfstandige woningen met een verblijfsobject.

Beoordeling
Het pand Houtwal 1 is inderdaad niet meer in gebruik ten behoeve van de groenvoorziening maar wordt door eigenaren gebruikt als kantoor en atelier. Om in het bestemmingsplan aan te sluiten op dit bestaande gebruik kan de beschrijving van de bedrijfsactiviteiten in de planregels voor de bestemming 'Bedrijf' (sb-83) daarom worden aangepast overeenkomst de inspraakreactie.
In het nieuwe bestemmingsplan is een bijlage opgenomen die de gebouwen vermeldt waarin zich meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' bevinden. Om te worden aangemerkt als 'verblijfsobject met een woonfunctie' volgens de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) is het niet van belang of het gaat om twee wooneenheden in een woning die al volledig van elkaar zijn gesplitst of om twee wooneenheden die nog onderling bereikbaar zijn ('dubbele bewoning'). Voor het pand Houtwal-3-5 is van belang dat sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' zodat beide adressen zijn vermeld in bijlage 7 bij de planregels. Op deze manier is ook bij toekomstige bouwplannen direct duidelijk dat er sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' zodat een aanduiding '2' op de verbeelding niet nodig is. Bovendien zou dat laatste tot misverstanden leiden omdat deze aanduiding in het nieuwe bestemmingsplan wordt gebruikt voor situaties waar nog een nieuwe woning mag worden gebouwd (met daarin één verblijfsobject met een woonfunctie).

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De tabel in de planregels voor 'Bedrijf' (sb-83) is aangepast.

Indiener 181
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Bielemanweg 1-3 in Neede wordt verzocht om de bestaande mestsilo, de opslag voor vaste mest en de sleufsilo's/kuilplaten binnen het agrarisch bouwvlak te leggen zodat onnodige afwijkingsprocedures voor het aanleggen van een sleufsilo kunnen worden voorkomen.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 182
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Berenpassteeg 1 en vraagt om een aanpassing van het agrarisch bouwvlak in verband met reeds aanwezige bebouwing en het plan voor een nieuwe rundveestal aan de noordzijde.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Nu er plannen zijn voor een rundveestal aan de noordzijde, is er gelet op het systeem van het bestemmingsplan aanleiding om het ingetekende bouwvlak

aan te passen. Verder kan het bouwvlak ook worden aangepast ter plaatse van de reeds aanwezige gebouwen. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 183
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Bruggertweg 1 in Beltrum wordt verzocht om een bestaand mestbassin binnen het agrarisch bouwvlak te leggen.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 184
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Zwarteweg 22 in Beltrum wordt verzocht om de bestaande kuilvoerplaten en sleufsilo's binnen het agrarisch bouwvlak te leggen in verband met de beoogde aanpassing van de kuilvoerplaten tot sleufsilo's.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 185
Samenvatting

Namens het loon- en grondverzetbedrijf op het perceel Wessel van Eylllaan 4 in Borculo wordt verzocht om:

- buitenopslag onverminderd onderdeel te laten uitmaken van de toegestane bedrijfsactiviteiten via de begripsomschrijving;
- de maximale goothoogte te verhogen naar 6 meter via een aanduiding op de verbeelding;
- het bebouwingspercentage vast te stellen op 45%;
- de maximale hoogte van de buitenopslag te verhogen naar minimaal vier meter.

Beoordeling
Verzocht wordt in de begripsomschrijving van (agrarisch) loonbedrijf niet te spreken over het toelaten van 'beperkte' grondopslag. Omdat buitenopslag in de gebruiksregels bij de bestemming 'Bedrijf' is gekoppeld aan de legaal toegestane bedrijfsactiviteiten, heeft de term 'beperkte' in de begripsomschrijving van '(agrarisch) loonbedrijf' geen inhoudelijke toegevoegde waarde. Deze term kan dan ook worden geschrapt.

De planregels bij de bestemming 'Bedrijf' geven aan dat de goothoogte van bedrijfsgebouwen 4 meter mag bedragen. Aansluitend daarop laten de afwijkingsregel een goothoogte van 6 meter toe als dat noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering en sprake is van een goede landschappelijke inpassing. Op deze manier spelen de planregels in op de afmetingen van het materieel zonder dat daarvoor een aanduiding op de verbeelding nodig is.

De bouwmogelijkheden voor bedrijven met een bebouwingspercentage moeten worden berekend aan de hand van de oppervlakte van het bestemmingsvlak voor 'Bedrijf' en niet aan de hand van de omvang van het bouwvlak. Dit betekent dat een bebouwingspercentage van 15% voor het bedrijf Wessel van Eylllaan 4 een maximale omvang aan bedrijfsgebouwen toelaat van 3.425 m² en niet van de in de inspraakreactie genoemde 1.950 m². Dit brengt met zich mee dat de bestaande omvang aan bedrijfsgebouwen met circa 2.750 m² past binnen het bebouwingspercentage dat het voorontwerpbestemmingsplan hanteert. Omdat het nieuwe bestemmingsplan via het bebouwingspercentage een verdubbeling van bestaande bedrijfsgebouwenoppervlakte tot 5.500 m² wil toelaten, geeft de inspraakreactie wel aanleiding om het bebouwingspercentage met dat doel aan te passen. Daarbij staat een dergelijke bebouwde oppervlakte gelijk aan een bebouwingspercentage van 25%, waarbij de te realiseren bedrijfsgebouwen dan kunnen worden gerealiseerd binnen het bouwvlak.

Buitenopslag bij de legaal aanwezige bedrijfsactiviteiten is volgens de planregels bij de bestemming 'Bedrijf' toegestaan tot een hoogte van 2 meter. Daarbij kennen de planregels al een afwijkingsregel die een opslaghoogte van 4 meter toelaten, onder meer op voorwaarde van landschappelijke inpassing. Het is dan ook niet nodig om de planregels op dit onderdeel aan te passen. Daarbij is van belang dat al bestaande buitenopslag in zijn huidige vorm kan worden voortgezet.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De begripsomschrijving '(agrarisch) loonbedrijf' en het bebouwingspercentage zijn aangepast.

Indiener 186
Samenvatting
Namens het loonbedrijf op het perceel Borculoseweg 159a in Neede wordt verzocht om:

- het nieuwe bestemmingsplan af te stemmen op de omgevingsvergunningen die met afwijking van het geldende bestemmingsplan zijn verleend;
- de omschrijving van de activiteiten en opslagmogelijkheden nader toe te lichten;
- de buitenopslag onverminderd onderdeel te laten uitmaken van de toegestane bedrijfsactiviteiten via de begripsomschrijving;
- de maximale goothoogte te verhogen naar 6 meter via een aanduiding op de verbeelding;
- het bebouwingspercentage vast te stellen op 120% van de reeds aanwezige bebouwing;
- de maximale hoogte van de buitenopslag te verhogen naar minimaal vier meter.

Beoordeling
Op 20 april 2018 is op basis van een afwijking van het geldende bestemmingsplan een omgevingsvergunning verleend voor het bedrijfsmatig gebruik van het perceel Borculoseweg 159a. Dit besluit is in het voorontwerpbestemmingsplan nog niet goed vertaald in de weergave van de bestemmingen 'Bedrijf' en de bestemming 'Groen – Landschapselement' op de verbeelding. Dit wordt

gecorrigeerd in het ontwerpbestemmingsplan. Daarbij hoeft de op 19 juli 2018 verleende omgevingsvergunning voor het gedeeltelijk ophogen van het dak van een bestaand bedrijfsgebouw niet te leiden tot aanpassingen in het voorontwerpbestemmingsplan omdat een nokhoogte van 12 meter daarin al is toegestaan.

De beschrijving van de toegestane bedrijfsactiviteiten is niet alleen weergegeven in de definitie van het begrip '(agrarisch) loonbedrijf' maar ook in de beschrijving van de specifieke aanduidingen in de tabel van artikel 6.1.2, lid b van de planregels. Met name deze laatste beschrijving is bedrijfsspecifiek en komt dus eerder in aanmerking voor de gevraagde aanvulling dan de algemene begripsbepaling. De combinatie van deze twee maakt dat de in de inspraakreactie geschetste bedrijfsactiviteiten worden afgedekt door de planregels van het nieuwe bestemmingsplan. De beschrijving van deze activiteiten zoals die is opgenomen in de inspraakreactie hoeft dan ook niet te leiden tot aanpassing van de planregels.

Verzocht wordt in de begripsomschrijving van (agrarisch) loonbedrijf niet te spreken over het toelaten van 'beperkte' grondopslag. Omdat buitenopslag in de gebruiksregels bij de bestemming 'Bedrijf' is gekoppeld aan de legaal toegestane bedrijfsactiviteiten, heeft de term 'beperkte' in de begripsomschrijving van '(agrarisch) loonbedrijf' geen inhoudelijke toegevoegde waarde. Deze term kan dan ook worden geschrapt.

De planregels bij de bestemming 'Bedrijf' geven aan dat de goothoogte van bedrijfsgebouwen 4 meter mag bedragen. Aansluitend daarop laten de afwijkingsregel een goothoogte van 6 meter toe als dat noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering en sprake is van een goede landschappelijke inpassing. Op deze manier spelen de planregels in op de afmetingen van het materieel zonder dat daarvoor een aanduiding op de verbeelding nodig is.
Verder geven de bouwregels bij de bestemming 'Bedrijf' aan dat de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen met 20% mag worden vergroot met een maximum van 250 m² tot ten hoogste 1.000 m². Nu op het perceel al meer dan de laatstgenoemde 1.000 m² aan bedrijfsgebouwen aanwezig is, is het voor de toepassing van de bouwregels duidelijker om voor deze locatie uit te gaan van een bebouwingspercentage dat ruimte biedt voor de gewenste uitbreiding tot 120% van de bestaande bebouwing. Dit laatste komt neer op het opvoeren van een bebouwingspercentage van 30%. Daarbij is van belang dat de bouwmogelijkheden voor bedrijven met een bebouwingspercentage moeten worden berekend aan de hand van de oppervlakte van het aangepaste bestemmingsvlak voor 'Bedrijf' en niet aan de hand van de omvang van het bouwvlak.

Buitenopslag bij de legaal aanwezige bedrijfsactiviteiten is volgens de planregels bij de bestemming 'Bedrijf' toegestaan tot een hoogte van 2 meter. Daarbij kennen de planregels al een afwijkingsregel die een opslaghoogte van 4 meter toelaten, onder meer op voorwaarde van landschappelijke inpassing. Het is dan ook niet nodig om de planregels op dit onderdeel aan te passen. Daarbij is van belang dat al bestaande buitenopslag in zijn huidige vorm kan worden voortgezet.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De begripsomschrijving '(agrarisch) loonbedrijf' is aangepast en de verbeelding is aangepast voor wat betreft het bebouwingspercentage en de bestemmingen 'Bedrijf' en 'Groen – Landschapselement'.

Indiener 187
Samenvatting
Namens het loonbedrijf op het perceel Rekkense Binnenweg 22a in Rekken wordt verzocht om:
- de buitenopslag onverminderd onderdeel te laten uitmaken van de toegestane bedrijfsactiviteiten via de begripsomschrijving;
- de maximale goothoogte te verhogen naar 6 meter via een aanduiding op de verbeelding;
- het bebouwingspercentage vast te stellen op 120% van de reeds aanwezige bebouwing;
- de maximale hoogte van de buitenopslag te verhogen naar minimaal vier meter.

Beoordeling
Verzocht wordt in de begripsomschrijving van (agrarisch) loonbedrijf niet te spreken over het toelaten van 'beperkte' grondopslag. Omdat buitenopslag in de gebruiksregels bij de bestemming 'Bedrijf' is gekoppeld aan de legaal toegestane bedrijfsactiviteiten, heeft de term 'beperkte' in de begripsomschrijving van '(agrarisch) loonbedrijf' geen inhoudelijke toegevoegde waarde. Deze term kan dan ook worden geschrapt.

De planregels bij de bestemming ‘Bedrijf’ geven aan dat de goothoogte van bedrijfsgebouwen 4 meter mag bedragen. Aansluitend daarop laten de afwijkingsregel een goothoogte van 6 meter toe als dat noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering en sprake is van een goede landschappelijke inpassing. Op deze manier spelen de planregels in op de afmetingen van het materieel zonder dat daarvoor een aanduiding op de verbeelding nodig is.
Verder geven de bouwregels bij de bestemming ‘Bedrijf’ aan dat de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen met 20% mag worden vergroot met een maximum van 250 m² tot ten hoogste 1.000 m². Nu op het perceel al meer dan de laatstgenoemde 1.000 m² aan bedrijfsgebouwen aanwezig is, is het voor de toepassing van de bouwregels duidelijker om voor deze locatie uit te gaan van een bebouwingspercentage dat ruimte biedt voor de gewenste uitbreiding tot 120% van de bestaande bebouwing. Dit laatste komt neer op het opvoeren van een bebouwingspercentage van 30%. Daarbij is van belang dat de bouwmogelijkheden voor bedrijven met een bebouwingspercentage moeten worden berekend aan de hand van de oppervlakte van het aangepaste bestemmingsvlak voor ‘Bedrijf’ en niet aan de hand van de omvang van het bouwvlak.

Buitenopslag bij de legaal aanwezige bedrijfsactiviteiten is volgens de planregels bij de bestemming ‘Bedrijf’ toegestaan tot een hoogte van 2 meter. Daarbij kennen de planregels al een afwijkingsregel die een opslaghoogte van 4 meter toelaten, onder meer op voorwaarde van landschappelijke inpassing. Het is dan ook niet nodig om de planregels op dit onderdeel aan te passen. Daarbij is van belang dat al bestaande buitenopslag in zijn huidige vorm kan worden voortgezet.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De begripsomschrijving ‘(agrarisch) loonbedrijf’ is aangepast en op de verbeelding is voorzien in een bebouwingspercentage.

Indiener 188
Samenvatting
Namens het loonbedrijf op het perceel Vredenseweg 1a in Rekken wordt verzocht om:
- de buitenopslag onverminderd onderdeel te laten uitmaken van de toegestane bedrijfsactiviteiten via de begripsomschrijving;
- de maximale goothoogte te verhogen naar 6 meter via een aanduiding op de verbeelding;
- het bebouwingspercentage vast te stellen op 6.400 m²;
- de maximale hoogte van de buitenopslag te verhogen naar minimaal vier meter.

Beoordeling
Verzocht wordt in de begripsomschrijving van (agrarisch) loonbedrijf niet te spreken over het toelaten van ‘beperkte’ grondopslag. Omdat buitenopslag in de gebruiksregels bij de bestemming ‘Bedrijf’ is gekoppeld aan de legaal toegestane bedrijfsactiviteiten, heeft de term ‘beperkte’ in de begripsomschrijving van ‘(agrarisch) loonbedrijf’ geen inhoudelijke toegevoegde waarde. Deze term kan dan ook worden geschrapt.

De planregels bij de bestemming ‘Bedrijf’ geven aan dat de goothoogte van bedrijfsgebouwen 4 meter mag bedragen. Aansluitend daarop laten de afwijkingsregel een goothoogte van 6 meter toe als dat noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering en sprake is van een goede landschappelijke inpassing. Op deze manier spelen de planregels in op de afmetingen van het materieel zonder dat daarvoor een aanduiding op de verbeelding nodig is.

De bouwmogelijkheden voor bedrijven met een bebouwingspercentage moeten worden berekend aan de hand van de oppervlakte van het bestemmingsvlak voor ‘Bedrijf’ en niet aan de hand van de omvang van het bouwvlak. Dit betekent dat een bebouwingspercentage van 25% voor het bedrijf Vredensebaan 1a een maximale omvang aan bedrijfsgebouwen toelaat van ca. 4.200 m² en niet van de in de inspraakreactie genoemde 2.225 m². Dit brengt met zich mee dat de omvang aan bestaande aan bedrijfsgebouwen met 3.200 m² past binnen het bebouwingspercentage dat het voorontwerpbestemmingsplan hanteert. Omdat het nieuwe bestemmingsplan via het bebouwingspercentage een verdubbeling van bestaande bedrijfsgebouwenoppervlakte tot 6.400 m² wil toelaten, geeft de inspraakreactie wel aanleiding om het bebouwingspercentage met dat doel aan te passen. Daarbij staat een dergelijke bebouwde oppervlakte gelijk aan een bebouwingspercentage van 40%, waarbij de te realiseren bedrijfsgebouwen dan kunnen worden gerealiseerd binnen het bouwvlak.

Buitenopslag bij de legaal aanwezige bedrijfsactiviteiten is volgens de planregels bij de bestemming ‘Bedrijf’ toegestaan tot een hoogte van 2 meter. Daarbij kennen de planregels al een afwijkingsregel die een opslaghoogte van 4 meter toelaten, onder meer op voorwaarde van landschappelijke inpassing. Het is dan ook niet nodig om de planregels op dit onderdeel aan te passen. Daarbij is van belang dat al bestaande buitenopslag in zijn huidige vorm kan worden voortgezet.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De begripsomschrijving ‘(agrarisch) loonbedrijf’ en het bebouwingspercentage zijn aangepast.

Indiener 189
Samenvatting
Namens de eigenaar van het perceel Tosveldweg 3 in Eibergen wordt verzocht om het daar ingetekende bestemmingsvlak voor ‘Groen – Landschapselement’ met 6 meter in te korten zodat het overeenstemt met de feitelijke situatie en zich niet uitstrekt over de inrit.

Beoordeling
Omdat ter plaatse van de bedoelde inrit geen sprake is van landschappelijke beplanting, is het inderdaad meer passend om daar te voorzien in een agrarische gebiedsbestemming. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen en de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ op deze plek met 6 meter kan worden ingekort.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De bestemming ‘Groen – Landschapselement’ is ingekort.

Indiener 190
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Past. C.M. van Everdingenstraat 61 in Rietmolen wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan de noordzijde en aan de oostzijde aan te passen in verband met een plan tot het verlengen van de ligboxenstal en tot het bouwen van een kapschuur. Verder wordt verzocht om een in de inspraakreactie aangeduid gedeelte van het perceel agrarisch te bestemmen en om de gegevens van de meegestuurde vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 19998 te verwerken in de planregels.

Beoordeling
Voor het uitbreiden van de in de inspraakreactie genoemde ligboxenstal en het bouwen van de werktuigenberging heeft de gemeente een omgevingsvergunning verleend. Hoewel daartegen nog hoger beroep loopt, vormen deze besluiten gelet op de systematiek van het nieuwe bestemmingsplan aanleiding om het bouwvlak in het ontwerpbestemmingsplan aan te passen.
Het in de inspraakreactie rood gearceerde gedeelte van het perceel behoort niet tot het plangebied van het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”. Dit is ook niet mogelijk omdat het behoort tot het plangebied van het inmiddels onherroepelijk geworden inpassingsplan “N315 Kom Neede – Aansluiting grens tracébesluit” dat Provinciale Staten van Gelderland op 14 november 2018 vaststelde. Via dat inpassingsplan geldt voor het gebied de dubbelbestemming ‘Leiding – Gas’.
Artikel 3.26, vijfde lid van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) staat niet toe dat een gemeenteraad binnen tien jaar na de ter inzage legging van een ontwerp-inpassingsplan een bestemmingsplan vaststelt voor gronden waarop dat inpassingsplan betrekking heeft. Dit betekent dat de gemeente dit perceelsgedeelte niet mag opnemen in het plangebied van het nieuwe bestemmingsplan voor haar buitengebied. Omdat het onherroepelijke inpassingsplan alleen voorziet in een dubbelbestemming, blijft voor dat perceelsgedeelte de bestemming ‘Agrarisch gebied’ uit het bestemmingsplan “Buitengebied, herziening 1987” dus nog gelden.
De bij de inspraakreactie meegestuurde gegevens over de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 kunnen worden verwerkt in bijlage 6 van de planregels. Deze vergunning verleend op 3 april 2013 en heeft als kenmerk 2012-021065 (zaaknummer).

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en bijlage 6 van de planregels is aangevuld.

Indiener 191

Samenvatting

Indieners zijn eigenaren van het agrarisch bedrijf Weenkweg 14 in Rietmolen en van de woning Weenkweg 11. Zij geven aan dat op Weenkweg 14 sprake is van een grondgebonden veehouderij en verzoeken om het agrarisch bouwvlak voor Weenkweg 14 aan te passen in verband met concrete plannen voor bedrijfsgebouwen en een eventuele tweede bedrijfswoning. Ook vragen zij of het van belang is dat niet alle sleufsilo's binnen het agrarisch bouwvlak zijn in getekend. Ten aanzien van het bestemmingsvlak 'Wonen' bij de Weenkweg 11 verzoeken indieners om dat aan de noordzijde uit breiden in verband met de wens tot het bouwen van een bijgebouw/overkapping.

Beoordeling

Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Tegelijkertijd is het dus niet nodig om alle sleufsilo's binnen het agrarisch bouwvlak te leggen.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan sprake is, kan het ingetekende agrarische bouwvlak aan de west- en noordzijde worden verruimd overeenkomstig de inspraakreactie. Daarbij moet echter wel worden opgemerkt dat het bouwen van een eventuele tweede bedrijfswoning ook onder het nieuwe bestemmingsplan pas mogelijk is als kan worden aangetoond dat dat noodzakelijk is in verband met de bedrijfsvoering. Het aanpassen van het agrarisch bouwvlak betekent dus nog niet direct dat daarmee ook een tweede bedrijfswoning wordt toegestaan.
Tenslotte kan het bestemmingsvlak voor 'Wonen' voor Weenkweg 11 worden aangepast omdat dat geen belemmering oplevert voor omliggende functies en percelen die ook in eigendom zijn van indieners.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

Het agrarisch bouwvlak voor Weenkweg 14 is aangepast, evenals het bestemmingsvlak voor 'Wonen' voor Weenkweg 11.

Indiener 192

Samenvatting

Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf, tevens ijsboerderij, op het adres Hambroekweg 6 in Borculo wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen. Verder wordt verzocht om de bestaande grote parkeerplaats voor de recreatieve nevenfunctie ook op de verbeelding weer te geven, evenals een kleinschalig kampeerterrein voor 25 camperplaatsen.

Beoordeling

In de inspraakreactie komt naar voren dat het de bedoeling om de bestaande stallen in toekomst in zijwaartse richting uit te breiden op de plek waar nu de voeropslagen liggen. Omdat het nieuwe bestemmingsplan via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering ruimte wil bieden aan een eerstvolgende ontwikkelstap van agrarische bedrijven, kan deze wens worden overgenomen.
Ten aanzien van de parkeerplaats voor de nevenactiviteiten kan worden opgemerkt dat het niet zo is dat elk parkeerterreinen op de verbeelding van het nieuwe bestemmingsplan moet worden gegeven. Als het gaat om een parkeerplaats met de bestaande en beoogde omvang van die bij het bedrijf Hambroekweg 6, biedt de functieaanduiding 'parkeerterrein' echter wel de mogelijkheid daartoe. Nu de eigenaar vraagt om deze aanduiding op te nemen op de verbeelding en dat niet leidt tot belemmeringen voor omliggende percelen, kan de wens daartoe worden overgenomen.
Inmiddels heeft de indiener een kleinschalig kampeerterrein met camperplaatsen gerealiseerd op zijn perceel. Over het plan tot het uitbreiden daarvan tot maximaal 25 campersplaatsen kan worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan voor dit soort initiatieven voorziet in binnenplanse afwijkingsregel. Met die werkwijze wordt het onder het nieuwe bestemmingsplan mogelijk om door indiening van een aanvraag

om omgevingsvergunning toestemming te krijgen voor het realiseren van een kleinschalig kampeerterrein van die omvang. Wanneer de gemeente er voor zou kiezen om kleinschalige kampeerterreinen ook op de verbeelding van het nieuwe bestemmingsplan weer te geven, dan zou naast de omgevingsvergunning ook nog een wijziging van het bestemmingsplan nodig zijn. Om een dergelijke dubbeling van procedures te voorkomen, is er bewust voor gekozen om kleinschalige kampeerterrein niet aan te duiden op de verbeelding van het nieuwe bestemmingsplan. Dit betekent dat de wens om dat te doen voor de huidige en de beoogde camperplaatsen niet wordt overgenomen. De eigenaar kan voor het uitbreiden van het bestaande kleinschalig kampeerterrein een omgevingsvergunning aanvragen die vervolgens wordt getoetst aan onder meer de landschappelijke randvoorwaarden zoals die in het nieuwe bestemmingsplan worden verwerkt.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de beoogde parkeerplaats is aangeduid.

Indiener 193
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Helbargsweg 3 in Beltrum wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen vanwege het vergroten van de ligboxenstal, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak aan te passen zodat deze stal kan worden verlengd.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is ter plaatse van de bestaande kuilvoeropslagen, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak in die richting. Daarbij is van belang dat ook het geldende bestemmingsplan op die plek geen bouwmogelijkheden biedt.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door 'of'.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 3.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 3.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 3.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

4. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en over de bouwhoogte van mestbassins zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 194
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Avesterweg 11 in Beltrum wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door 'of'.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 3.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 3.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 3.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn al verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en

saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en de bouwhoogte van mestbassins zijn aangepast.

Indiener 195
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het transportbedrijf op het perceel Voorste Russchemorsdijk 6 in Rietmolen en verzoekt om het bestemmingsvlak voor de bestemming 'Bedrijf' aan te passen vanwege de bestaande situatie en de benodigde manoeuvreerruimte. Daarbij geeft hij aan dat hij bereid is om zijn bedrijf bij uitbreidingen te voorzien van een groenstrook.

Beoordeling
Omdat het bestaande aan de zuidwestzijde buiten het bestemmingsvlak voor 'Bedrijf' uitsteekt, is er aanleiding om het bestemmingsvlak uit te breiden. Verder is de gevraagde aanpassing van het bestemmingsvlak en het bouwvlak in ruimtelijk opzicht aanvaardbaar als daarbij in het nieuwe bestemmingsplan al wordt voorzien van een bestemming die het aanleggen van een groenstrook toelaat. Om die reden zijn het bestemmingsvlak en het bouwvlak aangepast overeenkomstig de ingediende inspraakreactie, en is rondom het vergrootte bestemmingsvlak een 5 meter brede strook bestemd als 'Groen – Landschapselement'.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het bestemmingsvlak en het bouwvlak zijn aangepast waarbij ook grondstrook is bestemd als 'Groen – Landschapselement'.

Indiener 196
Samenvatting
Namens de eigenaar van Oude Deldenseweg 13 in Rietmolen wordt verzocht om in de planregels aan te geven dat er sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) waarvoor in het begin van de jaren '80 bouwvergunning is verleend.

Beoordeling
Uit dossieronderzoek is naar voren gekomen dat in 1981 bouwvergunning is verleend voor een verbouwing tot twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. De bijlage bij de planregels wordt op dit onderdeel aangevuld met het adres Oude Diepenheimseweg 13 in Rietmolen zodat duidelijk wordt dat zich in dat pand twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' bevinden. Daarbij is het toekennen van een huisnummer voor het tweede verblijfsobject niet iets dat gebeurt via de vaststelling van een bestemmingsplan maar via een afzonderlijk huisnummerbesluit.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bijlage bij de planregels over het aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' is aangevuld met het adres Oude Deldenseweg 13 in Rietmolen.

Indiener 197
Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Achterste Russchemorsdijk 6b in Rietmolen wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen en de voormalige bedrijfswoningen niet te bestemmen als 'Wonen';
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen zonder duidelijk te maken welke plannen er bestaan voor het realiseren van nieuwe bedrijfsbebouwing, geeft zij echter geen aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak aan te passen. Verder is van belang dat het geldende bestemmingsplan ook geen rechtstreekse mogelijkheden biedt om bedrijfsgebouwen te realiseren ten zuidoosten van de bestaande stallen.
   Daarnaast is op voorhand niet duidelijk of de aanwezigheid van woningen van derden op zeer korte afstand van de agrarische bedrijfsgebouwen nog wel toelaat dat de bestaande bedrijfsbebouwing wordt uitgebreid. De voormalige bedrijfswoningen Achterste Russchemorsdijk 6 en Achterste Russchemorsdijk 6a
   zijn door een vorige eigenaar namelijk afzonderlijk verkocht en al meerdere jaren in gebruik als burgerwoning, een situatie die al bestond voordat indiener de locatie Achterste Russchemorsdijk 6b kocht. Door deze opdeling van het voormalige agrarische bedrijf is sprake van milieuhindergevoelige woonfuncties op zeer korte afstand van de bestaande bedrijfslocatie. Tegen die achtergrond is het vanuit ruimtelijk opzicht zonder nadere en concrete informatie niet te motiveren dat in het nieuwe bestemmingsplan al wordt voorzien in de gevraagde uitbreidingsruimte of in ruimere bouwmogelijkheden dan in het geldende bestemmingsplan. De wens om het agrarisch bouwvlak aan te passen kan dan ook niet worden overgenomen.
   Overigens geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.

   Nu de voormalige agrarische bedrijfswoningen geen deel meer uitmaken van het agrarisch bedrijf van indiener, moet tenslotte worden vastgesteld dat op deze bedrijfslocatie geen bedrijfswoning aanwezig is. Omdat volgens de planregels alleen de bestaande bedrijfswoningen zijn toegelaten, bieden zij geen mogelijkheden voor het realiseren van een bedrijfswoning. Om dit ook op de verbeelding duidelijk te maken, zal voor het agrarisch bouwvlak worden voorzien in de functieaanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten'. In de plantoelichting is al aangegeven dat dit gebeurt bij voormalige gekoppelde agrarische bouwpercelen en bij agrarische bouwpercelen waar geen sprake is van een bestaande bedrijfswoning. Dit betekent dat deze aanduiding ook hier op zijn plaats is.

2. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

3. De in de inspraakreactie bedoelde gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn al verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Daarbij blijkt uit de meegestuurde bijlage dat de door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 10 december 2012 verleende vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (kenmerk 2012-013265) als maatgevend moet worden beschouwd. Daarom zullen de gegevens van deze vergunning worden verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor het bedrijf mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

4. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

5. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.

Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is niet aangepast maar wel voorzien van de aanduiding die aangeeft dat er geen bedrijfswoning is toegestaan. De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de bouwhoogte van mestbassins en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 198
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Haneveldsweg 6 in Beltrum wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen

afzonderlijke procedure nodig. Ook is het daarvoor niet nodig om alvast een gedeelte van het perceel aan te duiden als locatie voor de eventuele realisatie van dit soort voorzieningen.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door ‘of’.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 3.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 3.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 3.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

4. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

5. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is

ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

6. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 199
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Poeldersdijk 22 in Beltrum wordt verzocht om:
1. het agrarisch bouwvlak aan te passen;
2. een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
3. voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
4. de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
5. de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
6. het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering.

Voor de wens om het op de verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven bouwvlak te vergroten is van belang dat het gemeentelijk ruimtelijk beleid voor niet-grondgebonden veehouderijen uitgaat van een bouwvlakomvang van maximaal 1,5 ha. Nu in de bestaande situatie al sprake is van een bedrijf dat deze omvang heeft bereikt, biedt het gemeentelijk beleid geen ruimte om het bouwvlak verder te vergroten. Dit is alleen anders als het gaat om de inpassing van het bestaande bedrijfsgebouw aan de zijde van de Poeldersdijk. Dit betekent dat de wens om het bouwvlak te verruimen alleen aan die zijde kan worden overgenomen en het bouwvlak alleen daar wordt aangepast.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door ‘of’.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 3.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 3.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 3.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

4. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

5. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de

Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

6. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016" en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 200
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Vlakkendijk 1 in Ruurlo wordt verzocht om de gebiedsbestemming 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden' in de omgeving van het bedrijf om te zetten in 'Agrarisch', ook als zij behoren tot de 'groene ontwikkelingszone'.

Beoordeling
Omdat de omgeving van Vlakkendijk 1 voorheen behoorde tot een weidevogelgebied, is het in het voorontwerpbestemmingsplan ingedeeld bij de agrarische gebiedsbestemming 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en landschapswaarden'. Nu de provinciale omgevingsverordening het gebied echter niet langer aanmerkt als weidevogelgebied, is de bestemming 'Agrarisch' echter meer passend en ook in lijn met de gebiedsindeling zoals die in de plantoelichting is toegelicht. Dit betekent dat de agrarische gebiedsbestemming wordt aangepast tot 'Agrarisch'.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De agrarische gebiedsbestemming is omgezet in 'Agrarisch'.

Indiener 201

Samenvatting

Indiener is eigenaar van het perceel Den Borgweg 19 in Rekken en geeft aan dat de strook met de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ niet de werkelijke situatie weergeeft en dat niet alle aanwezige bebouwing is ingetekend op de kaart.

Beoordeling

De weergave van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ op de verbeelding bij het nieuwe bestemmingsplan wordt afgeleid van de cultuurhistorische waardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 vaststelde en ook gebaseerd op de feitelijk bestaande situatie. Nu de strook aan de noord en aan de oostzijde niet meer aanwezig is en de cultuurhistorische waardenkaart ook geen aanleiding geeft om ter plaatse te voorzien in de bestemming ‘Groen – Landschapselement’, kan deze bestemming worden vervangen door de agrarische gebiedsbestemming. Overigens kent ook deze bestemming een beschermende regeling voor landschappelijke waarden zoals bijvoorbeeld steilranden.
Over de weergave van bebouwing op de verbeelding (vroeger: plankaart) kan worden opgemerkt dat daarvoor een kadastrale basiskaart als ondergrond wordt gebruikt. Op deze ondergrond staat niet alle bebouwing aangegeven omdat niet alle bebouwing daarop ook daadwerkelijk wordt ingemeten en ingetekend. Dit is ook niet goed mogelijk omdat voor veel gebouwen ook geen omgevingsvergunning nodig is. Omdat de ondergrond verder geen deel uit maakt van de formele inhoud van een bestemmingsplan, maakt het juridisch gezien niet uit een gebouw of een bouwwerk wel of niet is ingetekend op die ondergrond. Veel belangrijker is dat zij binnen de bestemmingsgrenzen liggen zoals die in het bestemmingsplan worden vastgelegd. Dit is het geval ten aanzien van de bebouwing op Den Borgweg 19, waarbij het overigens zo is dat kuilvoerplaten en sleufsilo’s in het nieuwe bestemmingsplan ook worden toegelaten buiten het agrarische bouwvlak.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

De bestemming ‘Groen – Landschapselement’ is aangepast.

Indiener 202

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Koordesweg 8 in Rekken wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen en de koppeling met Koordesweg te laten vervallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering.
   Het perceel Koordesweg 8 vormt volgens het voorontwerpbestemmingen en ook volgens het geldende bestemmingsplan een gekoppeld agrarisch bouwvlak met Koordesweg 6. Indiener beschikt daarmee over een gedeelte van wat ooit één agrarisch bedrijf was. Dat agrarisch bedrijf was al uitgegroeid tot een omvang van 1,5 ha die het gemeentelijk ruimtelijk beleid als maximum hanteert voor niet-grondgebonden veehouderijen.
   Daarbij brengt een veranderde eigendomssituatie niet automatisch met zich mee dat in een nieuw bestemmingsplan ruimte wordt geboden voor elk van de bouwvlakken die voor die tijd in ruimtelijk opzicht één bedrijf vormden en ook als zodanig waren vergund. Verder is zonder nadere informatie

over concrete uitbreidingsplannen niet op voorhand te beoordelen of het wel mogelijk zal zijn om uitbreidingen te realiseren op het perceel dat nu in eigendom is bij indiener. Dit betekent dat de in de inspraakreactie uitgesproken wens om het agrarisch bouwvlak Koordesweg 8 uit te breiden niet kan worden overgenomen.
Het opheffen van de koppeling met Koordesweg 8 is vanwege de nieuwe eigendomssituatie wel overgenomen. Daarbij is het bouwvlak van indiener voor alle duidelijkheid wel voorzien van de functieaanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' (-bw) zodat duidelijk is dat het hier gaat om een bedrijfslocatie zonder bedrijfswoning. In dit soort situaties waarbij de koppeling tussen gekoppelde bouwvlakken wordt opgeheven, biedt het gemeente beleid namelijk geen mogelijkheid tot het bouwen van extra bedrijfswoningen. Dit geldt eens te meer nu op het meest noordelijke van het nu toe gekoppelde agrarische bouwvlak al sprake is van twee bedrijfswoningen. Dit is nader toegelicht in de plantoelichting.

2. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 5.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 5.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 5.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

3. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) waren al verwerkt al verwerkt in bijlage 6 bij de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan. Daarin werd verwezen naar een door Gedeputeerde Staten van Gelderland verleende Nbw-vergunning die toeziet op Koordesweg 8 èn Koordesweg 6 in Rekken. Omdat deze vergunning is verleend met toepassing van het inmiddels nietig verklaarde Programma Aanpak Stikstof, mag het nieuwe bestemmingsplan daar echter niet naar verwijzen. Omdat dit ook geldt voor de Nbw-vergunning die de provincie Overijssel op 12 september 2016 verleende (kenmerk 2016/0322845) en voor het bedrijf eerder geen toestemming is verleend op grond van de Nbw, kan in bijlage 6 voor Koordesweg 6-8 niet worden verwezen naar een onherroepelijke toestemming op grond van de Nbw.

4. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

5. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze

regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De koppeling met het bouwvlak Koordesweg 6 is opgeheven waardoor voor het bouwvlak Koordesweg 8 is voorzien in de aanduiding ‘bedrijfswoning uitgesloten’. De planregels over de bouwhoogte van mestbassins en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder is de vermelding van de Nbw-vergunning uit 2018 geschrapt.

Indiener 203
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Hoonesweg 8 in Eibergen wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip ‘bouwwijze’, en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen, dit met het oog op het oog van het realiseren van een tweede bedrijfswoning;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
   Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
   In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf. Voor alle duidelijkheid wordt opgemerkt dat een tweede bedrijfswoning volgens het nieuwe bestemmingsplan pas kan worden verleend als ook is voldaan aan de andere randvoorwaarden die zijn genoemd in de planregels.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) en de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Daarbij zijn echter niet gegevens overgenomen van de 'verklaring van geen bedenkingen' die Gedeputeerde Staten van Gelderland op 16 januari 2018 verleenden (kenmerk 2017-013528) omdat deze werd afgegeven met toepassing van het inmiddels nietig verklaarde Programma Aanpak Stikstof (PAS). Dit betekent dat de gegevens moeten worden overgenomen van de op 26 maart 2012 verleende Nbw-vergunning (kenmerk 2011-020298).
   Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor het bedrijf mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd. Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en de bouwhoogte van mestbassins zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens over de Nbw-vergunning uit 2012 verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 204
Samenvatting
Indiener is eigenaar van een perceel nabij de kruising van de Wessel van Eylllaan en de Platvoetsdijk in Borculo. Hij verzoekt om het adres van het daar aanwezige jachthut met het juiste adres te benoemen in de plantoelichting.

Beoordeling
De op het perceel van indiener aanwezige 'jachthut' is in het geldende bestemmingsplan "Buitengebied, integrale herziening" (Borculo) ook als zodanig benoemd en op de plankaart aangeduid. Deze bestaande regeling wordt in het nieuwe bestemmingsplan onverkort overgenomen door binnen de bestemming 'Natuur' te voorzien in een specifieke aanduiding en die ook aan te geven op de digitale verbeelding (vroeger: plankaart) bij het bestemmingsplan. Artikel 13.2.1 van de planregels geeft daarbij aan dat bij de 'specifieke vorm van natuur – jachthut' (sn-j) de bestaande jachthut is toegestaan met de bestaande inhoud, goothoogte en bouwhoogte. Ook dit komt overeen met de regeling in het geldende bestemmingsplan "Buitengebied, integrale herziening" (Borculo).
Met de inspraakreactie wordt gevraagd om in de plantoelichting het adres van de jachthut te vermelden en om daarbij de term 'jachthuis' te gebruiken. Het eerste verzoek kan worden overgenomen. Dat gebeurt echter niet ten aanzien van het tweede punt omdat het nieuwe bestemmingsplan waar mogelijk voortbouwt op het geldende bestemmingsplan. Verder zou de gemeente door het vervangen van de term 'jachthut' door 'jachthuis' ten onrechte de indruk kunnen wekken dat op die plek een woonfunctie is toegestaan terwijl dat niet het geval is.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De plantoelichting is aangevuld.

Indiener 205
Samenvatting

Namens de eigenaar van Strikkersteeg 1 in Ruurlo wordt verzocht om in de planregels aan te geven dat er sprake is van twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), een situatie die al sinds 1974 bestaat.

Beoordeling
Voor het adres Strikkersteeg 1 in Ruurlo is op 31 mei 2021 een schetsplan ingediend waaruit blijkt dat in de huidige situatie sprake is van één ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Het schetsplan richt zich op het realiseren van een tweede ‘verblijfsobject met een woonfunctie’. Pas nadat daarvoor een omgevingsvergunning is verleend, is er aanleiding om de bijlage bij de planregels over het aantal ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ per aan te passen. Op dit moment is dat echter niet het geval en wordt de inspraakreactie dan ook niet overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 206
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Hupselse Dwarsweg 12 in Eibergen wordt verzocht om:
1. het agrarisch bouwvlak aan te passen;
2. een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
3. voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
4. de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
5. de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
6. het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. Daarbij blijft de omvang van het bouwvlak kleiner dan de maximale maat van 1,5 ha die in het gemeentelijk ruimtelijk beleid wordt gehanteerd voor de niet-grondgebonden veehouderij.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om

een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

4. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

5. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

6. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe

bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 207
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het perceel Peppelenbosweg 5 in Neede en verzoeken om de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ aan te passen omdat ter plaatse geen sprake meer is van een landschapselement.

Beoordeling
Direct aangrenzend aan de schuur van indieners is inderdaad geen sprake van een landschapselement. Verder is volgens de cultuurhistorische waardenkaart op deze plek geen sprake van een cultuurhistorisch waardevol landschapselement. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen en de begrenzing van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ kan worden aangepast.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De bestemming ‘Groen – Landschapselement’ is aangepast.

Indiener 208
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Winterswijkseweg 32 in Eibergen en geeft aan dat hij zijn agrarisch bouwvlak wil behouden.

Beoordeling
Het voorontwerpbestemmingsplan voorziet voor het adres Winterswijkseweg 32 in een agrarisch bouwvlak volgens het ‘bouwvlak-op-maat’-principe. De inspraakreactie geeft dan ook geen aanleiding tot het aanpassen van het agrarisch bouwvlak of tot het toekennen van een niet-agrarische bestemming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 209
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Zuid Rekkenseweg 18 in Rekken wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip ‘bouwwijze’, en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een

bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels
- duidelijk te maken waarom bij de niet-grondgebonden veehouderijen in het ammoniakbuffergebied de stalvloeroppervlakte is benoemd en wat daarvan de gevolgen zijn.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met het bouwen van een bedrijfsgebouw, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak aan de noordzijde aan te passen.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is voor wat betreft de gevraagde aanpassing ter plaatse van de kuilvoeropslagen, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak op die plek.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’ uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de

plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 5.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 5.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 5.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
   Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
   In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

4. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 5.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 5.5.1, lid k te vervangen door ‘of’.

5. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 5.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 5.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige

landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 5.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

6. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 5.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

7. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

8. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

9. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

10. In het bestemmingsplan zijn ammoniakbuffergebieden opgenomen omdat de provinciale Omgevingsverordening daartoe verplicht. Daarbij is de provinciale definitie van het begrip ‘ammoniakbuffergebied’ overgenomen. Verder geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat bij uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geen sprake mag zijn van een toename van de ammoniakemissie. Om duidelijk te maken welke omvang een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied al heeft, is de daarvoor in gebruik zijnde stalvloeroppervlakte benoemd in de planregels. Daaraan is een bouw- en een afwijkingsregel gekoppeld die voorziet in een uitbreiding van deze oppervlakte. Dit kan worden verduidelijkt door in de regel waarin de bestaande stalvloeroppervlakte is vermeld niet langer te spreken over deze oppervlakte als maximaal toegestane stalvloervlakte. Voor het overige zijn vervolgens ook binnen het ‘ammoniakbuffergebied’ de bouw- en afwijkingsregels van toepassing zoals die voortkomen uit het vastgestelde provinciale en gemeentelijke Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij van toepassing.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, het ammoniakbuffergebied en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 210
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Noordijkerveldweg 12 in Neede wordt verzocht om:
1. het agrarisch bouwvlak aan te passen;
2. aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
3. de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip ‘bouwwijze’, en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
4. een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
5. voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
6. bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
7. de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
8. de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
9. de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels
10. duidelijk te maken waarom bij de niet-grondgebonden veehouderijen in het ammoniakbuffergebied de stalvloeroppervlakte is benoemd en wat daarvan de gevolgen zijn.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een

agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 3.4.8). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 3.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 3.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
   Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
   In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het

bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

4. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door ‘of’.

5. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 3.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 3.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 3.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

6. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 3.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

7. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

8. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een

aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

9. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

10. In het bestemmingsplan zijn ammoniakbuffergebieden opgenomen omdat de provinciale Omgevingsverordening daartoe verplicht. Daarbij is de provinciale definitie van het begrip ‘ammoniakbuffergebied’ overgenomen. Verder geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat bij uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geen sprake mag zijn van een toename van de ammoniakemissie. Om duidelijk te maken welke omvang een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied al heeft, is de daarvoor in gebruik zijnde stalvloeroppervlakte benoemd in de planregels. Daaraan is een bouw- en een afwijkingsregel gekoppeld die voorziet in een uitbreiding van deze oppervlakte. Dit kan worden verduidelijkt door in de regel waarin de bestaande stalvloeroppervlakte is vermeld niet langer te spreken over deze oppervlakte als maximaal toegestane stalvloervlakte. Voor het overige zijn vervolgens ook binnen het ‘ammoniakbuffergebied’ de bouw- en afwijkingsregels van toepassing zoals die voortkomen uit het vastgestelde provinciale en gemeentelijke Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij van toepassing.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak), het ammoniakbuffergebied en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 211
Samenvatting
Namens de eigenaren van Tolhutterweg 18 in Ruurlo wordt verzocht om in de planregels aan te geven dat er sprake is van twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).

Beoordeling
Uit dossieronderzoek is naar voren gekomen dat sprake is van twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. De bijlage bij de planregels wordt op dit onderdeel aangevuld met het adres Tolhutterweg 18 in Ruurlo zodat duidelijk wordt dat zich in dat pand twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ bevinden. Daarbij is het toekennen van een huisnummer voor het tweede verblijfsobject niet iets dat gebeurt via de vaststelling van een bestemmingsplan maar via een afzonderlijk huisnummerbesluit.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

De bijlage bij de planregels over het aantal ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ is aangevuld met het adres Tolhutterweg 18 in Ruurlo.

Indiener 212

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Weenkweg 6 in Rietmolen wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip ‘bouwwijze’, en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.

   Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
   In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de

bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. Uit de in de inspraakreactie bedoelde gegevens over de aangevraagde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) blijkt dat tot nu toe nog geen toestemmingen zijn verleend oip grond van de Natuurbeschermingswet 1998 of de Wnb. Dit is vermeld in het ontwerp-besluit op rond van de Wnb van 22 juli 2021. Dit betekent dat er ook geen gegegevens zijn die kunnen worden verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. De mogelijkheden voor intern salderen kunnen dus alleen worden benut wanneer daarbij wordt uitgegaan van de milieutoestemmingen zoals die vermeld in dat ontwerp-besluit.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en de bouwhoogte van mestbassins zijn aangepast.

Indiener 213
Samenvatting
Indiener is eigenaar van een paardenhouderij aan de Munsterjansdijk in Rietmolen en vraagt om de agrarische bouwvlakken, die strak om de bestaande stallen zijn getekend, te verruimen in verband met nieuwe eisen over de afmeting van stallen. Hij verzoekt om de ruimte tussen de twee stallen binnen het

agrarisch bouwvlak te leggen zodat hij daar enkele paardenboxen kan realiseren en daarna de bestaande boxen kan verbouwen.

Beoordeling
Voor het perceel van de paardenhouderij aan de Munsterjansdijk geldt momenteel het bestemmingsplan "Paardenhouderij Munsterjansdijk (Rietmolen)". Voor het grootste gedeelte van het perceel voorziet dat in de bestemming "gebruiksgerichte paardenhouderij" op basis waarvan een hobbymatige of semi-bedrijfsmatige manege is toegestaan. Dit bestemmingsplan is op 27 mei 2008 vastgesteld door de gemeenteraad van Berkelland, op 14 november 2008 goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland en op 30 september 2009 onherroepelijk door een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (nr. 2000809487/1/R2). Dit bestemmingsplan biedt zeer bewust geen mogelijkheden tot uitbreiding van de op het perceel aanwezige bebouwing.
In het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland wordt deze insteek overgenomen. Dit komt duidelijk naar voren via de functieaanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden – semi-bedrijfsmatige gebruiksgerichte paardenhouderij' en uit het gegeven dat het bijbehorende agrarisch bouwvlak strak rondom de bestaande stallen is geprojecteerd blijft. In de plantoelichting is aangegeven dat deze regeling geldt als een vertaling van het geldende bestemmingsplan.
Het verruimen van het bouwvlak verdraagt zich niet met dit vertrekpunt en met het streven om slechts de bestaande mogelijkheden van de huidige paardenhouderij te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan. Dit wordt niet anders wanneer de ruimte tussen de stallen wordt betrokken bij het agrarisch bouwvlak omdat immers ook dan wordt voorzien in uitbreidingsmogelijkheden die het huidige bestemmingsplan niet kent. De inspraakreactie van indiener geeft dan ook geen aanleiding tot aanpassingen.

Over de paardenhouderij is echter ook een inspraakreactie ingediend door omwonenden. Daarin vragen zij onder meer om te voorkomen dat het nieuwe bestemmingsplan meer mogelijkheden gaat bieden dan het bestemmingsplan "Paardenhouderij Munsterjansdijk (Rietmolen)". Dit is aanleiding om de daarin opgenomen maximale goot- en bouwhoogte van 2,5 m resp. 6 m. via aanduidingen op de verbeelding ook mee te nemen in het nieuwe bestemmingsplan. Verder wordt de grens van de bestemming 'Groen - Landschapselement' met 1 meter opgeschoven zodat deze net als de bestemming 'Bosgebied' in het geldende bestemmingsplan direct aansluit op beide bouwvlakken. Omdat het nieuwe bestemmingsplan voor de paardenhouderij aan de Munsterjansdijk zoveel mogelijk wil aansluiten bij het geldende bestemmingsplan, worden deze aanpassingen verwerkt in het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020".

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen. Naar aanleiding van een andere inspraakreactie over dit perceel zijn de bouwvlakken echter voorzien van een aanduiding voor de maximaal toegelaten goot- en bouwhoogte en is de bestemming 'Groen - Landschapselement' verruimd.

Indiener 214
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Huurninkallee 11 in Beltrum wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de planregels aan te vullen met de genoemde gegevens over de toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998;
- de stikstofregel aan te vullen met de mogelijkheid tot extern salderen;
- op de verbeelding te voorzien in een aanduiding 'intensieve veehouderij';
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij aan te passen.

Beoordeling
- Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering.
  Het op de verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan ingetekende bouwvlak biedt ruimte om de in 2012 verleende omgevingsvergunning, die nog niet geheel is uitgevoerd, te realiseren.
  Verder is er geen sprake van een concreet plan om aan de noordoostzijde van het perceel een

bedrijfsgebouw te realiseren. De ruimtelijke aanvaardbaarheid van bedrijfsgebouwen op die plek is overigens ook niet op voorhand te bepalen. De inspraakreactie geeft dan ook geen aanleiding om het op de verbeelding ingetekende bouwvlak op die plek aan te passen, mede omdat het geldende bestemmingsplan op die plek geen bebouwing toelaat.
Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.

- De in de inspraakreactie genoemde gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Daarbij wordt echter niet verwezen naar de ontwerp-verklaring van geen bedenkingen die Gedeputeerde Staten van Gelderland op 20 april 2012 verleenden, maar naar de definitieve verklaring van 19 november 2012 op basis waarvan op 16 oktober 2013 een omgevingsvergunning is verleend (nr. MA2012030).

- Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd. Daarbij is het echter niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat.
Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

- In lijn met de provinciale omgevingsverordening hanteert het nieuwe bestemmingsplan voor buitengebied niet meer de term 'intensieve veehouderij' maar de begrippen 'grondgebonden veehouderij' en 'niet-grondgebonden veehouderij'. Verder wordt voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) het Plussenbeleid van toepassing verklaard, ook als het gaat om uitbreidingen binnen een agrarisch bouwvlak.
Daarbij wordt pas op het moment dat een uitbreiding wordt aangevraagd bepaald of sprake is van een grondgebonden of van een niet-grondgebonden veehouderij omdat dit mede afhankelijk is van de actuele stand van zaken op het bedrijf. Om die reden is het niet wenselijk om op voorhand op de verbeelding van het bestemmingsplan aan te geven of daarvan sprake is.

- Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).

Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de gegevens over de Nbw-toestemming verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 215
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Ruurloseweg 204-204a in Beltrum wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de archeologische dubbelbestemmingen te verwijderen;
- de planregels aan te vullen met de genoemde gegevens van de inmiddels aangevraagde vergunning op grond van de Wet natuurbescherming;
- de stikstofregel aan te vullen met de mogelijkheid tot extern salderen;
- op de verbeelding te voorzien in een aanduiding ‘intensieve veehouderij’;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij aan te passen.

Beoordeling
- Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Het op de verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan ingetekende bouwvlak biedt ruimte aan de staluitbreidingen zoals die in de inspraakreactie worden genoemd. Deze beoogde ontwikkeling, geeft dan ook geen aanleiding om het weergegeven daarop aan te passen.
  Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Ook biedt het bestemmingsplan mogelijkheden om bijgebouwen bij agrarische bedrijfswoningen toe te laten buiten het agrarisch bouwvlak. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen en/of bijgebouwen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig. Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is als het gaat om de tuinhuisjes en de mestsilo, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak op de plekken waar deze reeds aanwezig zijn. Op basis van de planregels ontstaan hiermee overigens geen situaties die strijdig zijn met het nieuwe bestemmingsplan.

- De in het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven archeologische verwachtingswaarden zijn ontleend aan de gemeentelijke archeologische beleidswaardenkaart die als bijlage 9 is toegevoegd

aan de plantoelichting. Via deze archeologische verwachtingenkaart wordt de landelijk bestaande verplichting om archeologisch onderzoek te doen bij bodemingrepen op basis van onderzoek verwerkt in het bestemmingsplan. Op deze manier kan duidelijk worden gemaakt in welke gebieden sprake is van een hoge archeologische waarde en in welke gebieden de archeologische verwachting lager is. De in het bestemmingsplan verwerkte onderzoeksverplichting is daarop vervolgens afgestemd zodat niet bij elke bodemingreep overal direct archeologisch onderzoek hoeft te worden verricht.
Ten aanzien van de archeologische dubbelbestemmingen op het perceel Ruurloseweg 204-204a kan worden opgemerkt dat het grootste deel van het perceel behoort tot 'Waarde – Archeologie 5' en het zuidoostelijke deel de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 6' kent. Dit laatste betreft de laagste archeologische verwachtingswaarde waarbij archeologisch onderzoek pas hoeft te worden verricht bij bodemverstoringen die een oppervlakte beslaan van meer dan 5.000 m². Bij de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 5' ligt deze grens bij 1.000 m². Hierbij geldt echter dat archeologisch onderzoek niet nodig is wanneer duidelijk is dat de ondergrond in het verleden al is geroerd. Dit is ook nadrukkelijk aangegeven in de planregels.

- De gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn al verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en aangevuld met de gegevens van de vergunning die in 2014 werd verleend door Gedeputeerde Staten van Overijssel. Zij worden opnieuw aangevuld met de gegevens over de aangevraagde vergunning op grond van de Wet natuurbescherming zodra op die aanvraag een onherroepelijk besluit is genomen.

- Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd. Daarbij is het echter niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat.
Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

- In lijn met de provinciale omgevingsverordening hanteert het nieuwe bestemmingsplan voor buitengebied niet meer de term 'intensieve veehouderij' maar de begrippen 'grondgebonden veehouderij' en 'niet-grondgebonden veehouderij'. Verder wordt voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) het Plussenbeleid van toepassing verklaard, ook als het gaat om uitbreidingen binnen een agrarisch bouwvlak.
Daarbij wordt pas op het moment dat een uitbreiding wordt aangevraagd bepaald of sprake is van een grondgebonden of van een niet-grondgebonden veehouderij omdat dit mede afhankelijk is van de actuele stand van zaken op het bedrijf. Om die reden is het niet wenselijk om op voorhand op de verbeelding van het bestemmingsplan aan te geven of daarvan sprake is.

- Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger

effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast.

Indiener 216
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Ruurloseweg 202a in Beltrum wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de archeologische dubbelbestemming te verwijderen;
- de planregels aan te vullen met de genoemde gegevens van de inmiddels aangevraagde vergunning op grond van de Wet natuurbescherming;
- de stikstofregel aan te vullen met de mogelijkheid tot extern salderen;
- op de verbeelding te voorzien in een aanduiding ‘intensieve veehouderij’;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij aan te passen;
- de bestemming ‘Groen-Landschapselement’ te schrappen.

Beoordeling
- Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met een bouwplan voor het uitbreiden van een varkensstal waarvoor een aanvraag om omgevingsvergunning is ingediend, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. Daarbij is van belang dat de beoogde bebouwing past in het geldende bestemmingsplan.

- De in het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven archeologische verwachtingswaarden zijn ontleend aan de gemeentelijke archeologische beleidswaardenkaart die als bijlage 9 is toegevoegd aan de plantoelichting. Via deze archeologische verwachtingenkaart wordt de landelijk bestaande verplichting om archeologisch onderzoek te doen bij bodemingrepen op basis van onderzoek verwerkt in het bestemmingsplan. Op deze manier kan duidelijk worden gemaakt in welke gebieden sprake is van een hoge archeologische waarde en in welke gebieden de archeologische verwachting lager is. De in het bestemmingsplan verwerkte onderzoeksverplichting is daarop vervolgens afgestemd zodat niet bij elke bodemingreep overal direct archeologisch onderzoek hoeft te worden verricht.
  Ten aanzien van de archeologische dubbelbestemmingen op het perceel Ruurloseweg 202a kan worden opgemerkt dat het perceel de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 6’ kent. Dit betreft de laagste archeologische verwachtingswaarde waarbij archeologisch onderzoek pas hoeft te

worden verricht bij bodemverstoringen die een oppervlakte beslaan van meer dan 5.000 m². Hierbij geldt echter dat archeologisch onderzoek niet nodig is wanneer duidelijk is dat de ondergrond in het verleden al is geroerd. Dit is ook nadrukkelijk aangegeven in de planregels.

- De gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn al verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en aangevuld met de gegevens van de vergunning die in 2014 werd verleend door Gedeputeerde Staten van Overijssel. Zij worden opnieuw aangevuld met de gegevens over de aangevraagde vergunning op grond van de Wet natuurbescherming zodra op die aanvraag een onherroepelijk besluit is genomen.

- Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd. Daarbij is het echter niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat.
  Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

- In lijn met de provinciale omgevingsverordening hanteert het nieuwe bestemmingsplan voor buitengebied niet meer de term 'intensieve veehouderij' maar de begrippen 'grondgebonden veehouderij' en 'niet-grondgebonden veehouderij'. Verder wordt voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) het Plussenbeleid van toepassing verklaard, ook als het gaat om uitbreidingen binnen een agrarisch bouwvlak.
  Daarbij wordt pas op het moment dat een uitbreiding wordt aangevraagd bepaald of sprake is van een grondgebonden of van een niet-grondgebonden veehouderij omdat dit mede afhankelijk is van de actuele stand van zaken op het bedrijf. Om die reden is het niet wenselijk om op voorhand op de verbeelding van het bestemmingsplan aan te geven of daarvan sprake is.

- Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
  Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
  Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
  De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te

passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

- Ter plaatse van het grasveld tussen de bestaande stallen en de parallelweg langs de Ruurloseweg is inderdaad geen sprake van een bestaand landschapselement. Dit betekent dat de bestemming ‘Agrarisch’ op die plek meer passend is dan de bestemming ‘Groen - Landschapselement’. Dit onderdeel van de inspraakreactie geeft daarom aanleiding tot aanpassing van de verbeelding.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ is geschrapt. De planregels over het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast.

Indiener 217
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Rekkense Binnenweg 43 in Rekken wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de archeologische dubbelbestemming te verwijderen;
- de planregels aan te vullen met de genoemde gegevens van de inmiddels aangevraagde vergunning op grond van de Wet natuurbescherming;
- de stikstofregel aan te vullen met de mogelijkheid tot extern salderen.

In aanvulling op deze inspraakreactie verzochten de eigenaren om af te zien van het toekennen van een bouwvlak op een perceel tegenover het bedrijf.

Beoordeling
- Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat bij het bepalen van de omvang van de agrarische bouwvlakken uit van een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Daarbij wordt niet de omvang het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan overgenomen, maar een bouwvlak toegekend dat is afgestemd op de bestaande situatie en de eerstvolgende uitbreidingswens voor de agrarische bedrijfsgebouwen. Daarbij gaat het nieuwe bestemmingsplan er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd.
  Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals waterbassins, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan.
  Dit alles betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw dat daar niet binnen past. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak ter plaatse van de sleufsilo’s aan de noordoostzijde.

- De in het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven archeologische verwachtingswaarden zijn ontleend aan de gemeentelijke archeologische beleidswaardenkaart die als bijlage 9 is toegevoegd aan de plantoelichting. Via deze archeologische verwachtingenkaart wordt de landelijk bestaande verplichting om archeologisch onderzoek te doen bij bodemingrepen op basis van onderzoek verwerkt in het bestemmingsplan. Op deze manier kan duidelijk worden gemaakt in welke gebieden sprake is van een hoge archeologische waarde en in welke gebieden de archeologische verwachting lager is. De in het bestemmingsplan verwerkte onderzoeksverplichting is daarop vervolgens afgestemd zodat niet bij elke bodemingreep overal direct archeologisch onderzoek hoeft te worden verricht.

Ten aanzien van de archeologische dubbelbestemmingen op het perceel Rekkense Binnenweg 43 kan worden opgemerkt dat het perceel de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 6' kent. Dit betreft de laagste archeologische verwachtingswaarde waarbij archeologisch onderzoek pas hoeft te worden verricht bij bodemverstoringen die een oppervlakte beslaan van meer dan 5.000 m². Hierbij geldt echter dat archeologisch onderzoek niet nodig is wanneer duidelijk is dat de ondergrond in het verleden al is geroerd. Dit is ook nadrukkelijk aangegeven in de planregels.

- De gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming zijn al verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Zij worden aangevuld met de gegevens over de aangevraagde vergunning op grond van de Wet natuurbescherming zodra op die aanvraag een onherroepelijk besluit is genomen. Nu daarvan nog geen sprake is, is de bijlage niet aangepast.

- Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd. Daarbij is het echter niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat.
  Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Naar aanleiding van de aanvulling op de ingediende inspraakreactie en de daarmee ingebrachte opmerking over een nieuwe bouwvlak tegenover Rekkense Binnenweg 43, kan worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan daar ook niet in voorziet. Bij digitale raadpleging van het voorontwerpbestemmingsplan is op de plek tegenover Rekkense Binnenweg 43 wel een grens te zien, maar dat betreft de grens van de bestemmingsplanherziening die in 2002 is vastgesteld in verband. Dat bestemmingsplan "Buitengebied, herziening XIV (Rekkense Binnenweg 22)" is ook digitaal beschikbaar en kende aan het perceel van de eigenaren een agrarische bestemming toe. Dit laatste is ook het geval in het voorontwerpbestemmingsplan waarbij, zoals gezegd, niet wordt voorzien in een agrarisch bouwvlak. Dit laatste is overigens duidelijker zichtbaar op de analoge verbeelding (plankaart) bij het nieuwe bestemmingsplan.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 218
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Kerkdijk 9 in Eibergen wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente

via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering.
Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig. Ook is het daarvoor niet nodig om alvast een gedeelte van het perceel aan te duiden als locatie voor de eventuele realisatie van dit soort voorzieningen.
Dit alles betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

4. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en de bouwhoogte van mestbassins zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 219

Samenvatting

Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Laarbergweg 8 in Gelselaar wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen, onder meer om ruimte te bieden voor het bouwen van een tweede bedrijfswoning;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. Daarbij past de opmerking dat hiermee nog niet is beoordeeld of een tweede bedrijfswoning op dit agrarisch bedrijf kan worden toegestaan. Daarvoor moet de landbouwkundige noodzaak namelijk nog worden aangetoond.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.
   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van

een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

4. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, (tweede) bedrijfswoningen en het toestaan van detailhandel zijn aangepast.

Indiener 220
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Slemphutterweg 24a in Eibergen wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;

- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- duidelijk te maken waarom bij de niet-grondgebonden veehouderijen in het ammoniakbuffergebied de stalvloeroppervlakte is benoemd en wat daarvan de gevolgen zijn.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met bestaande gebouwen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan alleen sprake is ter plaatse van de bestaande gebouwen, geeft de inspraakreactie aanleiding om het bouwvlak aan de achterzijde uit te breiden maar daarbij niet alle kuilvoerplaten binnen het bouwvlak te leggen.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij

de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 3.4.8). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 3.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 3.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

4. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door ‘of’.

5. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 3.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 3.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 3.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

6. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder

voorwaarden toelaat (artikel 3.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

7. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

8. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

9. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

10. In het bestemmingsplan zijn ammoniakbuffergebieden opgenomen omdat de provinciale Omgevingsverordening daartoe verplicht. Daarbij is de provinciale definitie van het begrip 'ammoniakbuffergebied' overgenomen. Verder geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat bij uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geen sprake mag zijn van een toename van de ammoniakemissie. Om duidelijk te maken welke omvang een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied al heeft, is de daarvoor in gebruik zijnde stalvloeroppervlakte benoemd in de planregels. Daaraan is een bouw- en een afwijkingsregel gekoppeld die voorziet in een uitbreiding van deze oppervlakte. Dit kan worden verduidelijkt door in de regel waarin de bestaande stalvloeroppervlakte is vermeld niet langer te spreken over deze oppervlakte als maximaal toegestane stalvloervlakte. Voor het overige zijn vervolgens ook binnen het 'ammoniakbuffergebied' de bouw- en afwijkingsregels van toepassing zoals die voortkomen uit

het vastgestelde provinciale en gemeentelijke Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij van toepassing.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, het ammoniakbuffergebied en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 221
Samenvatting
Namens 't Ruurlose Broek BV wordt verzocht om de bouwmogelijkheden op het perceel Groenloseweg 57 in Ruurlo te behouden en vraagt om net als in het geldende bestemmingsplan enige flexibiliteit in de bestemmingsplanregeling met het oog op het treffen van geluidwerende voorzieningen. Verzocht wordt om bij de bestemming 'Horeca' te vermelden dat op Groenloseweg 57 ook een zalencentrum wordt geëxploiteerd en dat er sprake is van functioneel verbonden detailhandel ten behoeve van de schietsport. Verder wordt gevraagd om de bouwvlakken binnen de bestemming 'Horeca' samen te voegen omdat in het tussenliggende gedeelte bedrijfsbebouwing is gerealiseerd op basis van een verleende vergunning. Ook wordt verzocht om verruiming van de toegestane bouwhoogte voor overige bouwwerken.
Ten aanzien van de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' wordt verzocht om de bouwmogelijkheden zodanig vorm te geven dat de in 2018 gesloopt bebouwing binnen deze bestemming kunnen worden teruggebracht en de benodigde geluidwerende voorzieningen kunnen worden gerealiseerd. Verder wordt verzocht om de gebiedsaanduiding 'overige zone – weidevogelgebieden' te verwijderen nu deze niet voortvloeit uit provinciale regelgeving. Ook zou indiener graag zien dat geen aanlegvergunning nodig is voor het aanleggen van de aarden wal. Verder vraagt zij om aan te geven of de parkeernormen gelden voor bestaande bedrijven of alleen voor omgevingsvergunningen voor de activiteit 'bouwen'.

Beoordeling
De in 2018 ingediende sloopmelding is gevolgd door een in 2019 verleende omgevingsvergunning voor het realiseren van bedrijfsbebouwing. De omvang van de daarmee toegestane bedrijfsbebouwing, waarbij overigens al werd afgeweken van het geldende bestemmingsplan "Buitengebied 1995", is in principe maatgevend voor de bouwmogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan biedt. Daarbij biedt het nieuwe bestemmingsplan voor zowel de bestemming 'Horeca' als de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' nieuwe uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijfsgebouwen. Zo laten de bouwregels bij beide bestemmingen een uitbreidingsmogelijkheid toe van 20% die via een afwijkingsregel kan worden vergroot met nogmaals 25%.
Ten aanzien van de horeca-bestemming is op Groenloseweg 57 inderdaad niet alleen sprake van een café-restaurant, maar ook van een zalencentrum en van functioneel aan de schietsport verbonden detailhandel. De beschrijving van de bedrijfsactiviteiten in de tabel bij de bestemming 'Horeca' zal dan ook worden aangevuld zodat deze bestaande activiteiten ook onder het nieuwe bestemmingsplan kunnen worden voortgezet. Ook worden de twee op de verbeelding weergegeven bouwvlakken samengevoegd tot één bouwvlak om zodoende de vergunde bedrijfsbebouwing planologisch in te passen. Daaruit volgt dan dat binnen dit ene bouwvlak ook één horecabedrijf is toegestaan.
Ten aanzien van de bouwhoogte van lichtmasten geven de planregels aan dat deze 6 meter mag bedragen in plaats van de in de inspraakreactie genoemde 3 meter. Voor de hoogte van de aanwezige lift is van belang dat deze wordt toegestaan volgens de algemene bouwregels in artikel 35 van de planregels terwijl een lift met een hoogte van 9 meter als onderdeel van een bedrijfsgebouw is toegestaan op basis van de bouwregels voor bedrijfsgebouwen. Daarnaast kennen de planregels nog een algemene afwijkingsregel voor liftkokers die de maximaal toegestane bouwhoogte overschrijden (artikel 38.1, lid h).
De bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' en het bijbehorende bouwvlak beslaat het gehele terrein dat in gebruik is als kleiduivenschietbaan. Om de inmiddels gestarte opwaardering van het complex, die aansluit op de mogelijkheden van het geldende bestemmingsplan en gepaard gaat met het treffen van geluidwerende voorzieningen, te kunnen afronden worden de planregels aangevuld. Daarbij zullen zij aangeven dat ter plaatse van de kleiduivenschietbaan een oppervlakte van 350 m² aan bedrijfsgebouwen wordt toegestaan, waaronder 200 m² aan overkappingen met meerdere wanden en een maximale bouwhoogte van 3,5 meter. Ook zullen de planregels benoemen dat er geluidschermen met een hoogte van 6,5 meter worden toegestaan. Zoals gezegd hoeft het bouwvlak daarvoor overigens niet te worden aangepast omdat dit al de hele kleiduivenschietbaan omvat.

Voor het aanleggen van geluidswallen voorzien de regels bij de bestemming ‘Recreatie – Dagrecreatie’ zelf niet in een aanlegvergunningstelsel. Omdat het voor de locatie in het nieuwe bestemmingsplan opgenomen aanlegvergunningstelsel is terug te voeren op de wettelijke verplichting tot bescherming van eventuele archeologische waarden. Dit betekent dat een dergelijke aanlegvergunning alleen kan worden geweigerd als de bescherming van archeologische waarden daarom vraagt.
Omdat deze regeling verband houdt met een wettelijke verplichting en is gebaseerd op een met het oog daarop vastgestelde archeologische waardenkaart, is het niet mogelijk om het perceel Groenloseweg 57 daarvan uit te zonderen. Daarbij past wel de opmerking dat archeologisch onderzoek pas aan de orde is wanneer bodemingrepen een oppervlakte van meer dan 5.000 m² beslaan, terwijl een archeologisch onderzoek niet vereist is als de ondergrond al is geroerd bij bijvoorbeeld de aanleg van de al bestaande geluidswallen.
Ten aanzien van de aanduiding ‘weidevogelgebieden’ kan worden vermeld dat de plantoelichting aangeeft dat begrenzing hiervan wordt overgenomen uit de provinciale omgevingsvisie en omgevingsverordening (planfiguur ‘Natuur en Landschap’). Omdat het provinciebestuur het in de inspraakreactie bedoelde gebied langs de Slinge sinds 2018 niet langer heeft aangemerkt als weidevogelgebied, kan deze aanduiding ook in het bestemmingsplan alsnog komen te vervallen.
Het is inderdaad niet toegestaan om door het stellen van parkeernormen een ‘inhaalslag’ op te leggen aan al bestaande situaties die nog niet aan de nieuwe parkeernormen voldoen. De in het nieuwe bestemmingsplan opgenomen parkeernormen komen echter in beeld als toetsingscriterium bij nieuwe bouwplannen die voorzien in een uitbreiding van de parkeerbehoefte. Zo nodig zullen daarover dan ook voorwaarden worden opgenomen in een omgevingsvergunning voor de activiteit ‘bouwen’. Om na afronding van de vergunde bouwactiviteiten echter te kunnen borgen dat eenmaal gerealiseerde parkeervoorzieningen ook daadwerkelijk stand zullen blijven, is het nodig om de parkeernormen op te nemen in de gebruiksregels van het bestemmingsplan. Op deze manier blijven zij immers ook gelden nadat gebruik is gemaakt van de omgevingsvergunning voor de activiteit ‘bouwen’

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels zijn bij de bestemming ‘Recreatie – Dagrecreatie’ zijn aangepast met het oog op het treffen van de geluidwerende voorzieningen en de aanduiding ‘overige zone – weidevogelgebieden’ is komen te vervallen.

Indiener 222
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Nettelhorsterweg 44 in Geesteren wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken;
- de maximaal toegelaten bouwhoogte voor windturbines te verhogen tot 40 meter.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. In aansluiting op de inspraakreactie uit 2017 op het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016”

wordt de ruimte die het gekoppelde bouwvlak biedt verplaatst naar de zijde van de Nettelhorsterweg waar ook het geldende bestemmingsplan nog uitbreidingsruimte biedt. Alleen op deze manier kan de uitbreidingsruimte worden verlegd en de omvang van het agrarische bouwvlak onder de 1,5 ha blijven die het gemeentelijk beleid als maximum-oppervlakte hanteert voor niet-grondgebonden veehouderijen.
Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van

deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

6. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

7. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in

het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

8. In het gemeentelijk beleid is benoemd dat windturbines op bouwpercelen kunnen worden toegestaan tot een hoogte van 25 meter hoog. Deze hoogte is vertaald in de regels van het nieuwe bestemmingsplan. Omdat een verruiming van de hoogtemaat niet past in het gemeentelijk beleid, is het niet mogelijk om de wens daartoe over te nemen voor het hele gemeentelijk grondgebied.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 223
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Haneveldsweg 1 in Beltrum wordt verzocht om:
1. het agrarisch bouwvlak aan te passen;
2. voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
3. de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
4. de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
5. het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering zoals die ook in de plantoelichting is beschreven. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen zonder dat daarbij wordt gewezen op concrete bouwplannen voor bedrijfsgebouwen, geeft zij geen aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 3.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 3.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 3.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

3. De gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn al verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te

kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

4. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

5. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016" en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over de bouwhoogte van mestbassins en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast.

Indiener 224
Samenvatting
Indiener is eigenares van het perceel Ringweg 16 en verzoekt om de agrarische bestemming voor dit perceel te handhaven.

Beoordeling
Voor het perceel is in het verleden een melding ingediend volgens de Wet milieubeheer. Feitelijk is er op het perceel momenteel echter geen sprake meer van een veestapel met een omvang die voldoende aanleiding geeft tot het toekennen van een agrarisch bouwvlak. Daarbij is van belang dat ook bij een woonbestemming op hobbymatige wijze landbouwhuisdieren mogen worden gehouden in de omvang zoal weergegeven in de inspraakreactie. Verder is indiener in de jaren voorafgaand aan de totstandkoming van het voorontwerpbestemmingsplan gekend in het voornemen om te voorzien in de bestemming 'Wonen' en kon daarmee worden ingestemd.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 225
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Drostenborgdijk 2 in Borculo en vraagt om het daarbij behorende bestemmingsvlak voor 'Wonen' te verruimen zodat tot op 25 meter afstand van de woning een bijgebouw kan worden gebouwd.

Beoordeling
Het in de inspraakreactie bedoelde gedeelte van het perceel Drostenborgdijk 2 is niet meer ingericht voor de agrarische functie. Daarom is de bestemming 'Wonen' daarvoor een meer passende bestemming. Dit betekent dat de betrokken gronden kunnen worden bestemd als 'Wonen'.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het bestemmingsvlak voor 'Wonen' is aangepast.

Indiener 226
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van de percelen Vredenseweg 16 en Vredenseweg 16a in Eibergen. Zij geven aan dat op het perceel geen actief agrarisch meer is gevestigd, er worden alleen nog hobbymatig dieren gehouden, en verzoeken om de bestaande bebouwing op te nemen in het bouwvlak na wijziging van de bestemming.

Beoordeling
Nu op het perceel Vredenseweg 16-16a geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid, is een bestemming 'Wonen' inderdaad de meest passende bestemming. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen en het agrarisch bouwvlak kan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen. Daarbij zal het bestemmingsvlak voor 'Wonen' zodanig worden vormgegeven dat de in de inspraakreactie genoemde bebouwing daarbinnen komt te liggen.
Naar aanleiding van de inspraakreactie kan worden opgemerkt dat de woonbestemming het hobbymatig houden van landbouwhuisdieren toelaat in de omvang zoals indieners die beschrijven in hun inspraakreactie.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'.

Indiener 227

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Apedijk 3-5 in Eibergen wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte enigszins te verruimen in verband met toekomstige bebouwing, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

3. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) wijzen op een vergunning van Gedeputeerde Staten van Overijssel van 23 september 2016 (kenmerk 2016/0373276). Omdat deze vergunning echter is verleend met toepassing van het inmiddels nietig verklaarde Programma Aanpak Stikstof (PAS), mag in het nieuwe bestemmingsplan niet worden verwezen naar deze Nbw-vergunning en mogen deze gegevens niet worden verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.
   Verder is het niet mogelijk om externe saldering te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast.

Indiener 228

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Eibergseweg 4 in Beltrum wordt verzocht om:

- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling

1. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

2. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

3. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).

Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 229
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Kupersweg 4 in Neede wordt verzocht om:
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

2. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast en de meegestuurde gegevens zijn verwerkt in bijlage 6.

Indiener 230

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Achterveldweg 11a in Rietmolen wordt verzocht om:

- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling

1. De gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Daarbij is echter niet de in de inspraakreactie verleende omgevingsvergunning uit 2012 aangehouden, maar de latere door Gedeputeerde Staten van Gelderland verleende vergunning van 6 augustus 2014 (kenmerk 2014/0215539). Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor het bedrijf mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd. Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

2. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

3. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg

mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 231
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Molenweg 6 in Eibergen wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen vanwege een toekomstig bouwplan, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen

afzonderlijke procedure nodig. Verder is voor het bestaande schuurtje/pomphuisje geen specifieke aanduiding nodig omdat dit bouwwerk geldt als een bestaand bouwwerk.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’ uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe

saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en de bouwhoogte van mestbassins zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 232
Samenvatting
Namens de eigenares van Oosterinkweg 1a in Eibergen wordt verzocht om de in het bestemmingsplan vermelde woonsituatie aan te passen omdat er sprake is van twee vrijstaande bedrijfswoningen en niet van een woonboerderij waarin woningsplitsing heeft plaatsgevonden. Daarbij wordt gewezen op een in 1987 verleende bouwvergunning. Verzocht wordt om in het bestemmingsplan aan te duiden dat voor het agrarisch bouwperceel Oosterinkweg 1a twee bedrijfswoningen zijn toegestaan

Beoordeling
Via bijlage 7 bij de planregels geeft het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" aan dat de adressen Oosterinkweg 1 en 1a elke en 'verblijfsobject met een woonfunctie' betreffen die zich in één gebouw bevinden. In 1987 is een bouwvergunning verleend voor een tweede bedrijfswoning. Dit betekent dat bijlage 7 bij de planregels kan worden aangepast door de adressen Oosterinkweg 1 en Oosterinkweg 1a daaruit te schrappen. Daarbij is het niet nodig om het agrarisch bouwvlak te voorzien van een aanduiding 'twee bedrijfswoningen toegestaan' omdat in de planregels al expliciet is aangegeven dat het bestaande aantal bedrijfswoningen is toegestaan (zie artikel 4.1.2, lid c, onder 1).

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Bijlage 7 bij de planregels is aangepast.

Indiener 233
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Hupselse Dwarsweg 4 in Eibergen en verzoekt om de bestemming 'Groen – Landschapselement' op zijn perceel te schrappen omdat ter plaatse geen sprake is van een landschapselement maar van opslag die in het geldende bestemmingsplan ook niet specifiek is bestemd.

Beoordeling
Op de bedoelde plek is sprake van opgaand groen. Volgens de cultuurhistorische waardenkaart is op deze plek echter geen sprake van een cultuurhistorisch waardevol landschapselement. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen en ter plaatse de bestemming 'Groen – Landschapselement' kan worden vervangen door de bestemming 'Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden'. Deze bestemming kent voor deze locatie geen vergunningstelsel voor het verwijderen van houtopstanden, maar op basis van de gemeentelijke Bomenverordening 2019 kan daarvoor wel een omgevingsvergunning nodig zijn.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bestemming 'Groen – Landschapselement' is aangepast.

Indiener 234
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het agrarisch bedrijf Geerdinksdijk 1-3-3a in Borculo en vragen om aanpassing van het agrarisch bouwvlak omdat de in 2019 vergunde bedrijfswoning er niet binnen ligt. Verder kent het van de gemeente gekochte perceel kadastraal bekend gemeente Borculo, sectie G, nummer 420 geen houtopstanden en verzoeken zij om de bestemming 'Groen – Landschapselement' daarom te schrappen. Verder verzoeken zij om de bestaande kuilvoerplaten en sleufsilo's binnen het bouwvlak te leggen in verband met vervanging in de toekomst.

Beoordeling
Op 21 juni 2018 is omgevingsvergunning verleend voor het bouwen van een nieuwe bedrijfswoning. Hoewel deze vervangende bedrijfswoning nog niet is gebouwd, geeft het verlenen van de omgevingsvergunning wel aanleiding om het agrarisch bouwvlak daarop aan te passen.
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren of vervangen van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu in de inspraakreactie daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.
Ten aanzien van de bestemming 'Groen – Landschapselement' is van belang dat deze vooral is ontleend aan de cultuurhistorische waardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 vaststelde. Hoewel uit de cultuurhistorische waardenkaart kan worden afgeleid dat op deze plek van oudsher een bomenrij aanwezig is geweest, moet tegelijkertijd worden vastgesteld dat deze al niet meer aanwezig was toen indieners het perceel van de gemeente overnamen. Dit betekent dat de agrarische gebiedsbestemming voor dit perceel een meer passende bestemming is dan de bestemming 'Groen - Landschapselement'. Deze laatste bestemming kan dan ook worden geschrapt.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast vanwege de vergunde bedrijfswoning en de bestemming 'Groen – Landschapselement' is geschrapt.

Indiener 235
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Landweerdijk 7 in Eibergen wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen en de nevenactiviteiten bij de bedrijfsvoering te vermelden via een aanduiding;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen in verband met bestaande en vergunde bouwplannen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.
   Daarbij zal voor het gebruik van de gebouwen ten behoeve van de loonwerktak een afzonderlijke omgevingsvergunning moeten worden aangevraagd. Via het functieveranderingsbeleid biedt het nieuwe bestemmingsplan mogelijkheden voor niet-agrarische neventakken op agrarische bedrijven. Daarvoor kan dan worden volstaan met een omgevingsvergunning waarvoor, als wordt voldaan aan de gestelde randvoorwaarden, geen afzonderlijke procedure hoeft te worden gevoerd.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.

Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

3. De gegevens over de aangevraagde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) worden na verlening ervan verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast en de meegestuurde gegevens zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 236
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Wiersseweg 55 in Ruurlo wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- duidelijk te maken waarom bij de niet-grondgebonden veehouderijen in het ammoniakbuffergebied de stalvloeroppervlakte is benoemd en wat daarvan de gevolgen zijn;
- in de bijlage bij de planregels aan te geven dat op het bedrijf sprake is van twee bedrijfswoningen;
- de afwijkingsbepaling over het aanmerken van een voormalige agrarische bedrijfswoning als ‘plattelandswoning’ aan te passen (artikel 36.3);
- de wijzigingsregel over het toelaten van een extra verblijfsobject met een woonfunctie ook van toepassing te laten zijn op de agrarische gebiedsbestemmingen.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte enigszins te verruimen in verband met een bouwplan, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide

procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is ter plaatse van het mestbassin, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak op die plek.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 5.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 5.5.1, lid k te vervangen door ‘of’.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 5.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 5.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 5.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

4. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

5. In het bestemmingsplan zijn ammoniakbuffergebieden opgenomen omdat de provinciale Omgevingsverordening daartoe verplicht. Daarbij is de provinciale definitie van het begrip ‘ammoniakbuffergebied’ overgenomen. Verder geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat bij uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geen sprake mag zijn van een toename van de ammoniakemissie. Om duidelijk te maken welke omvang een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied al heeft, is de daarvoor in gebruik zijnde stalvloeroppervlakte benoemd in de planregels. Daaraan is een bouw- en een afwijkingsregel gekoppeld die voorziet in een uitbreiding van deze oppervlakte. Dit kan worden verduidelijkt door in de regel waarin de bestaande stalvloeroppervlakte is vermeld niet langer te spreken over deze oppervlakte als maximaal toegestane stalvloervlakte. Voor het overige zijn vervolgens ook binnen

het ‘ammoniakbuffergebied’ de bouw- en afwijkingsregels van toepassing zoals die voortkomen uit het vastgestelde provinciale en gemeentelijke Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij van toepassing.

6. In bijlage 6 bij de planregels is vermeld welke gebouwen in het buitengebied ruimte bieden aan meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Deze lijst gaat dus over gebouwen waarin zich meerdere woonadressen bevinden. Nu de adressen Wiersseweg 55 en Wiersseweg 57 geen deel uitmaken van één gebouw, zijn zij niet vermeld in deze bijlage en hoeve zij daarin ook niet te worden vermeld. Daarbij geven de planregels aan dat het bestaande aantal bedrijfswoningen is toegestaan. Dit betekent dat het bestemmingsplan de bedrijfswoningen Wiersseweg 55 en 57 toelaat en dat op dit bedrijf dus sprake is van twee bedrijfswoningen.

7. De planregels kennen een regel die het mogelijk maakt om voormalige bedrijfswoning die niet langer als zodanig in gebruik is als bedrijfswoning aan te merken als ‘plattelandswoning’ in de zin van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Daarbij verlangt de afwijkingsregel in artikel 36.3 niet dat de als plattelandswoning aan te merken bedrijfswoning moet worden verkocht, maar wel dat het agrarisch bedrijf aangeeft dat de betrokken bedrijfswoning niet langer als zodanig in gebruik is of blijft. Om dit te verduidelijken en niet de indruk te wekken dat het aanmerken van een plattelandswoning alleen aan de orde kan zijn bij de verkoop van een (voormalige) bedrijfswoning, wordt de tekst van artikel 36.3, lid a verduidelijkt.

8. De wijzigingsregel over het toekennen van een extra ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ wordt aangevuld met een verwijzing naar de drie agrarische gebiedsbestemmingen. Daarbij wordt ook aangegeven dat deze wijzigingsregel bij agrarische bedrijfswoningen alleen kan worden ingezet als beide verblijfsobjecten worden bewoond door bewoners die (deels) werkzaam zijn op het betreffende agrarische bedrijf. Dit laatste is nodig omdat anders sprake zou kunnen zijn van een hindergevoelig woonobject dat als nieuw woonobject niet kan worden aangemerkt als plattelandswoning in de zin van de Wabo.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins en het ammoniakbuffergebied zijn aangepast. Verder is de afwijkingsregel over plattelandswoningen en de wijziging over woningsplitsing verduidelijkt en zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 237
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het perceel Borculoseweg 49 in Haarlo en verzoeken om de woning Borculoseweg 47 daarvan los te koppelen.

Beoordeling
Nu de voormalige bedrijfswoning Borculoseweg 47 niet langer in gebruik is voor het agrarisch bedrijf kan de bestemming daarvan gelet op de aard en omvang van de bedrijfsactiviteiten worden omgezet in de bestemming ‘Wonen’. Daarbij kan de koppeling met het agrarisch bouwvlak Borculoseweg 49 worden opgeheven.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De bestemming van Borculoseweg 47 is aangepast.

Indiener 238
Samenvatting
Namens de eigenaar van het perceel Ringweg 27a in Beltrum wordt verzocht om de agrarische bestemming van het perceel met de bijbehorende aanduiding om te zetten in een bestemming ‘Bedrijf’ nu de agrarische activiteiten zijn beëindigd.

Beoordeling

In het voorontwerpbestemmingsplan is perceel Ringweg 27a bestemd als ‘Agrarisch’ met een specifieke aanduiding (sa-03) voor het daar al aanwezige bouwbedrijf. Nu de varkenshouderij is beëindigd, is het gebruik ten behoeve van het bouwbedrijf (timmerwerkplaats/aannemersbedrijf) in ruimtelijk opzicht het meest bepalend. Dit betekent dat de bestemming ‘Bedrijf’ meer passend is dan de agrarische bestemming met de specifieke aanduiding uit het voorontwerpbestemmingsplan. De inspraakreactie wordt daarom overgenomen door de agrarische bestemming om te zetten in een bedrijfsmatige bestemming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De agrarische bestemming is omgezet in de bestemming ‘Bedrijf’.

Indiener 239
Samenvatting
Namens de eigenaar van het perceel naast Spilmansdijk 13 in Beltrum, plaatselijk bekend als Spilmansdijk 9, wordt verzocht om daar te voorzien in een agrarisch bouwvlak toe te kennen omdat er sprake is van een wijngaard van 0,7 ha. Uit landbouwkundig advies blijkt dat sprake is van een serieuze bedrijfsvoering met als doel het drijven van een agrarische onderneming waarbij de agrarische activiteiten het hobbymatige karakter overstijgen. Ter plaatse worden hop en wijndruiven geteeld en de plantoelichting geeft aan dat een agrarisch bouwvlak wordt toegekend bij een bedrijfsomvang van 10 NGE (Nederlandse Grootte-Eenheden) en een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. Gelet hierop is volgens indiener een agrarisch bouwvlak meer op zijn plaats dan een ‘specifieke bouwaanduiding – veldschuur 25’. Verder wordt verzocht om ook de andere op het perceel aanwezige gebouwen binnen het agrarisch bouwvlak te betrekken zodat de bestaande rechten en het bestaande bouwvlak worden gerespecteerd.

Beoordeling
Indiener heeft omgevingsvergunningen aangevraagd voor het bouwen van een serre, voor het bouwen een nieuwe gevel en een tuinmuur en voor het wijzigen van de gevel van het op zijn perceel aanwezige gebouw. Op 23 september 2020 zijn deze omgevingsvergunningen geweigerd, evenals de omgevingsvergunning die werd aangevraagd voor een het bouwen van een toegangspoort. Tegen deze besluiten zijn bezwaarschriften ingediend die, met uitzondering van het besluit over de aangevraagde toegangspoort, op 6 april 2021 ongegrond zijn verklaard.
Deze beslissingen op de ingediende bezwaarschriften zijn onder meer gebaseerd op landbouwkundig advies dat is ingewonnen op basis van de vraagstelling die aansluit bij de terminologie van het geldende bestemmingsplan. Dit landbouwkundig advies uitgewezen dat in de bestaande situatie geen sprake is van een agrarisch bedrijf. Verder is naar aanleiding van de bezwaarschriften overwogen dat het in planologisch opzicht ongewenst is om eerst een deel van een agrarisch bouwperceel te vervreemden en op het resterende deel uit planologisch oogpunt feitelijk een nieuw agrarisch bedrijf te starten. Met de verkoop van de woning Spilmansdijk 13 door indiener is daarom geen sprake meer van een ruimtelijk verband dat voorheen een agrarisch bouwvlak vormde zodat van voortzetting van het agrarisch bouwvlak geen sprake kan zijn. De voormalige agrarische bedrijfswoning Spilmansdijk 13 is immers verkocht aan een derde en sindsdien in gebruik als woning, terwijl van de oorspronkelijke bedrijfsbebouwing op het perceel van indiener nog slechts het 200 m² grote gebouw aanwezig is. Daarmee is geen sprake van een agrarisch bedrijf waaraan een agrarisch bouwvlak zou moeten worden toegekend.
Voor wat de bepaling van de bedrijfsomvang aan de SVC-systematiek moet allereerst worden opgemerkt dat het totale perceel van indiener 9.130 ha groot is. Daarvan is ongeveer 0,54 ha ingericht voor de teelt van wijndruiven en of hop, waarbij wijndruiven een hogere verdiencapaciteit opleveren dan hop. Wanneer op het perceel 0,54 ha zou worden ingezet voor de wijndruiventeelt, dan levert dat een standaardverdiencapaciteit (SVC) op van € 4.210,-. Als van die 0,54 ha bijvoorbeeld 900 m² zou worden ingezet voor de teelt van hop, dan neemt de SVC af tot € 3.640,-. Hiermee is duidelijk dat er geen sprake is van een teeltomvang die uitkomt op een SVC van € 5.000,- zodat ook dat aspect geen aanleiding vormt tot het toekennen van een agrarisch bouwvlak.
Omdat er wel sprake is van een voormalig agrarisch bedrijfsgebouw dat niet langer in gebruik is voor de agrarische functie, is ter plaatse voorzien in een specifieke bouwaanduiding ‘veldschuur’. Daarbij is de vergunde opslag-functie als toegestaan gebruik benoemd, ook al omdat een milieuhindergevoelige vorm van gebruik niet kan worden toegelaten vanwege de geringe afstand ten opzichte van agrarisch bedrijf Deventer Kunstweg 8.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 240

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Rode Slatweg 4 in Rekken wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. Bouwvlak Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak. Daarbij zou het overigens voor de gemeenteraad van Berkelland overigens ook niet mogelijk zijn om een bestemmingsplan vast te stellen dat betrekking heeft op het grondgebied van een andere gemeente.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’ uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 5.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 5.5.1, lid k te vervangen door ‘of’.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 5.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 5.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 5.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over de NGE-systematiek, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en de bouwhoogte van mestbassins zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 241
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Hoonteweg 3 in Neede wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip ‘bouwwijze’, en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;

- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels
- duidelijk te maken waarom bij de niet-grondgebonden veehouderijen in het ammoniakbuffergebied de stalvloeroppervlakte is benoemd en wat daarvan de gevolgen zijn.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’ uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij

de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

4. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

5. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

6. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder

voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

7. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

8. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

9. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

10. In het bestemmingsplan zijn ammoniakbuffergebieden opgenomen omdat de provinciale Omgevingsverordening daartoe verplicht. Daarbij is de provinciale definitie van het begrip 'ammoniakbuffergebied' overgenomen. Verder geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat bij uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geen sprake mag zijn van een toename van de ammoniakemissie. Om duidelijk te maken welke omvang een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied al heeft, is de daarvoor in gebruik zijnde stalvloeroppervlakte benoemd in de planregels. Daaraan is een bouw- en een afwijkingsregel gekoppeld die voorziet in een uitbreiding van deze oppervlakte. Dit kan worden verduidelijkt door in de regel waarin de bestaande stalvloeroppervlakte is vermeld niet langer te spreken over deze oppervlakte als maximaal toegestane stalvloervlakte. Voor het overige zijn vervolgens ook binnen het 'ammoniakbuffergebied' de bouw- en afwijkingsregels van toepassing zoals die voortkomen uit

het vastgestelde provinciale en gemeentelijke Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij van toepassing.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over de NGE-systematiek, (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, het ammoniakbuffergebied en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 242
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Eibergseweg 7 in Beltrum wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de planregels aan te vullen vanwege niet-agrarische bedrijfsactiviteiten;
- een bouwregel op te nemen ten aanzien van schoorstenen en uitstroomopeningen van ventilatiekokers en luchtwassers;
- de archeologische dubbelbestemming te verwijderen;
- de planregels aan te vullen met de genoemde gegevens van de inmiddels aangevraagde vergunning op grond van de Wet natuurbescherming;
- de stikstofregel aan te vullen met de mogelijkheid tot extern salderen;
- op de verbeelding te voorzien in een aanduiding 'intensieve veehouderij';
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij aan te passen.

Beoordeling
- Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Ook hanteert het gemeentelijk beleid een omvang van 1,5 ha als maximale oppervlakte voor het bouwvlak bij een niet-grondgebonden veehouderij.
  Het voorontwerpbestemmingsplan voorziet voor de niet-grondgebonden veehouderij Eibergseweg 7 in een bouwvlak van 1,7 ha. Deze overschrijding van de beleidsmatig gehanteerde maximale oppervlakte van 1,5 ha is terug te voeren op eerdere bedrijfsuitbreidingen en de bestaande omvang van het bedrijf. Een verdere uitbreiding van het ingetekende bouwvlak zou echter leiden tot een nog grotere afwijking van het gemeentelijk ruimtelijk beleid, reden waarom de wens daartoe niet kan worden overgenomen. Het is daarom ook niet mogelijk om de in de inspraakreactie genoemde inham aan de westzijde niet aan het bouwvlak kan worden toegevoegd en om in het bouwvlak alvast ruimte te geven voor de bouw van een eventuele tweede bedrijfswoning.
  Overigens geven de planregels bij het voorontwerpbestemmingsplan nadrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen ten behoeve van de bedrijfsvoering te realiseren. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig. Het voorgaande betekent dat de bestaande voorzieningen die in de inspraakreactie worden genoemd ook zonder aanpassing van het bouwvlak zijn toegestaan onder het nieuwe bestemmingsplan.
  Wel zullen de betreffende planregels over de voorzieningen ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering worden verduidelijkt. Dit betekent dat ook duidelijker naar voren komt dat voorzieningen ten behoeve van de agrarische bedrijvigheid zoals de wateropvang/vijver, de stofbakken en de luchtwassers worden beschouwd als passend binnen de agrarische gebiedsbestemmingen en dat nieuwe voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak mogen worden gerealiseerd.

- Voor de aanwezigheid van en het bouwen van schoorstenen en uitstroomvoorzieningen van luchtwassers is van belang dat de meetvoorschriften van het nieuwe bestemmingsplan aangeven dat de maximaal toegestane bouwhoogten niet van toepassing zijn op de situering van

ondergeschikte bouwdelen zoals onder meer schoorstenen en ventilatiekanalen. Dit meetvoorschrift wordt aangevuld met een passage die aangeeft dat ook overschrijdingen van de toegestane bouwhoogte met maximaal 1,50 meter worden aangemerkt als ondergeschikt bouwdeel. Daarnaast kennen de planregels met artikel 38.1, lid h al een algemene afwijkingsregel over het toestaan van plaatselijke verhogingen. Deze kan worden toegepast voor situaties waarin de (aangevulde) meetvoorschriften niet voorzien.

- De in het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven archeologische verwachtingswaarden zijn ontleend aan de gemeentelijke archeologische beleidswaardenkaart die als bijlage 9 is toegevoegd aan de plantoelichting. Via deze archeologische verwachtingenkaart wordt de landelijk bestaande verplichting om archeologisch onderzoek te doen bij bodemingrepen op basis van onderzoek verwerkt in het bestemmingsplan. Op deze manier kan duidelijk worden gemaakt in welke gebieden sprake is van een hoge archeologische waarde en in welke gebieden de archeologische verwachting lager is. De in het bestemmingsplan verwerkte onderzoeksverplichting is daarop vervolgens afgestemd zodat niet bij elke bodemingreep overal direct archeologisch onderzoek hoeft te worden verricht.
  Ten aanzien van de archeologische dubbelbestemmingen op het perceel Eibergseweg 7 kan worden opgemerkt dat het noordelijke en het zuidelijke deel van het perceel behoort tot ‘Waarde – Archeologie 5’ en een gebied in het midden de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 3’ kent. Bij de eerstgenoemde dubbelbestemming hoeft pas archeologisch onderzoek te worden verricht bij bodemverstoringen die een oppervlakte beslaan van meer dan 1.000 m². Bij de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 3’ ligt deze grens bij 250 m². Voor beide dubbelbestemmingen geldt echter dat archeologisch onderzoek niet nodig is wanneer duidelijk is dat de ondergrond in het verleden al is geroerd. Dit is ook nadrukkelijk aangegeven in de planregels.

- De gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn al verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Zij worden aangevuld met de gegevens over de aangevraagde vergunning op grond van de Wet natuurbescherming zodra op die aanvraag een onherroepelijk besluit is genomen.

- Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd. Daarbij is het echter niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat.
  Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

- In lijn met de provinciale omgevingsverordening hanteert het nieuwe bestemmingsplan voor buitengebied niet meer de term ‘intensieve veehouderij’ maar de begrippen ‘grondgebonden veehouderij’ en ‘niet-grondgebonden veehouderij’. Verder wordt voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) het Plussenbeleid van toepassing verklaard, ook als het gaat om uitbreidingen binnen een agrarisch bouwvlak.
  Daarbij wordt pas op het moment dat een uitbreiding wordt aangevraagd bepaald of sprake is van een grondgebonden of van een niet-grondgebonden veehouderij omdat dit mede afhankelijk is van de actuele stand van zaken op het bedrijf. Om die reden is het niet wenselijk om op voorhand op de verbeelding van het bestemmingsplan aan te geven of daarvan sprake is.

- Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze

regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over de voorzieningen ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering zijn verduidelijkt en het meetvoorschrift over schoorstenen en ventilatiekanalen is aangevuld. De planregels over het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast.

Indiener 243
Samenvatting
De eigenaar van het agrarisch bedrijf Kerkdijk 3 in Eibergen verzoekt om de bijlage bij de planregels met de gegevens over de stikstofdepositie aan te vullen met de meegestuurde gegevens.

Beoordeling
De bij de inspraakreactie meegestuurde gegevens over de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 kunnen worden verwerkt in bijlage 6 van de planregels. Deze vergunning is verleend op 17 juli 2013 en heeft als kenmerk 2013-003904 (zaaknummer).

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Bijlage 6 van de planregels is aangevuld.

Indiener 244
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Hupselse Markenweg 14-16 en verzoekt om het agrarisch bouwvlak zodanig aan te passen dat een bestaande schuur er binnen komt te liggen en hij voorgenomen bouwplannen beter kan uitvoeren. Verder zijn percelen van indiener ingetekend als weidevogelgebied terwijl hij daarover niet is geïnformeerd. Het verzoek is om deze aanduiding te schrappen, evenals de beschermingszone voor natte landnatuur. Verder vraagt indiener of een speciale aanduiding nodig voor de buiten het bouwvlak gelegen voeropslagen omdat hij wil voorkomen dat deze als strijdig met het nieuwe bestemmingsplan zullen worden gezien

Beoordeling

De gevraagde aanpassing van het bouwvlak voorziet in een geringe aanpassing van de oostelijke bouwvlakgrens aan de oostzijde. Omdat deze aanpassingen aansluiten op het 'bouwvlak-op-maat'-principe kunnen zij worden overgenomen. Dit betekent dat het agrarisch bouwvlak wordt aangepast.
Ten aanzien van de aanduiding 'weidevogelgebieden' kan worden vermeld dat de plantoelichting aangeeft dat begrenzing hiervan wordt overgenomen uit de provinciale omgevingsvisie en omgevingsverordening (planfiguur 'Natuur en Landschap'). Omdat het provinciebestuur het in de inspraakreactie bedoelde gebied sinds 2018 niet langer heeft aangemerkt als weidevogelgebied, kan deze aanduiding ook in het bestemmingsplan komen te vervallen.
De in het nieuwe bestemmingsplan opgenomen gebiedsaanduiding 'overige zone - beschermingszone natte landnatuur' is ook overgenomen uit de provinciale Omgevingsvisie. Op grond van de Omgevingsverordening Gelderland moet een gemeente deze door de provincie aangewezen gebieden met de daaraan gekoppelde regels doorvertalen in bestemmingsplannen. Wanneer een gemeente dat niet doet, dan handelt zij in strijd met provinciale regelgeving. Het is daarom niet mogelijk om in het nieuwe bestemmingsplan een andere begrenzing van de beschermingszone te hanteren. Dit betekent dat dit onderdeel van de inspraakreactie niet kan worden overgenomen en de begrenzing van de 'beschermingszone voor natte landnatuur' niet kan worden aangepast.
Verder gaat het systeem van het nieuwe bestemmingsplan er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Het is dan ook niet nodig om op de verbeelding bij het bestemmingsplan (vroeger: plankaart) te voorzien in een aanduiding om de bestaande voeropslagen weer te geven.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de aanduiding 'overige zone – weidevogelgebieden' is komen te vervallen.

Indiener 245
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Rekkense Binnenweg 18 in Rekken wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;
- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels
- duidelijk te maken waarom bij de niet-grondgebonden veehouderijen in het ammoniakbuffergebied de stalvloeroppervlakte is benoemd en wat daarvan de gevolgen zijn.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen in verband met plannen tot verlenging van de ligboxenstal, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak ter plaatse van de kuilvoeropslagen.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
   Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
   Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden

van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip 'bouwwijze' in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

4. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

5. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

6. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

7. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

8. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

9. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

10. In het bestemmingsplan zijn ammoniakbuffergebieden opgenomen omdat de provinciale Omgevingsverordening daartoe verplicht. Daarbij is de provinciale definitie van het begrip 'ammoniakbuffergebied' overgenomen. Verder geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat bij uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geen sprake mag zijn van een toename van de ammoniakemissie. Om duidelijk te maken welke omvang een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied al heeft, is de daarvoor in gebruik zijnde stalvloeroppervlakte benoemd in de planregels. Daaraan is een bouw- en een afwijkingsregel gekoppeld die voorziet in een uitbreiding van deze oppervlakte. Dit kan worden verduidelijkt door in de regel waarin de bestaande stalvloeroppervlakte is vermeld niet langer te spreken over deze oppervlakte als maximaal toegestane stalvloervlakte. Voor het overige zijn vervolgens ook binnen het 'ammoniakbuffergebied' de bouw- en afwijkingsregels van toepassing zoals die voortkomen uit het vastgestelde provinciale en gemeentelijke Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij van toepassing.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, het ammoniakbuffergebied en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 246

Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Krabbeweg 1 in Rietmolen en verzoekt om het agrarisch bouwvlak aan te passen in verband met het overkappen van de mestopslag en de aanwezigheid van voersilo's.

Beoordeling
Aan de noordoostzijde van het op de verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarisch bouwvlak strekt de overkapte mestopslag zich uit tot buiten het agrarisch bouwvlak. Dit is aanleiding om het agrarisch bouwvlak aan die zijde aan te passen.
Verder gaat het nieuwe bestemmingsplan er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Zo geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals bijvoorbeeld sleufsilo's of kuilvoerplaten. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan.
Dit betekent dat een verdere aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak op de plek van de sleufsilo's.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast

Indiener 247
Samenvatting
Namens de Contactgroep Holterhoek wordt ingebracht dat het bestemmingsplan ten aanzien van het energietransitie-vraagstuk zou moeten inzetten op 'zon-op-het-dak'. Verder zou het niet alleen bij agrarische bedrijven mogelijk moeten zijn om zonnepanelen/zonnecollectoren op de grond te plaatsen, terwijl de daarvoor toegelaten oppervlakte als te klein wordt benoemd. De Contactgroep stelt voor om in het bestemmingsplan een aparte paragraaf te wijden aan energietransitie en op die manier te komen tot een juiste invulling van de energietransitie.

Beoordeling
Ten aanzien het plaatsen van zonnepanelen op daken kan worden opgemerkt dat daarvoor geen omgevingsvergunning vereist is. Dit betekent dat een bestemmingsplan daarvoor ook geen regeling hoeft op te nemen omdat het plaatsen van de zonnepanelen al is toegestaan. Ditzelfde geldt overigens voor zonnepanelen die als vergunningsvrije bouwwerken kunnen worden opgericht op de grond. Daarvan kan in principe binnen alle bestemmingen gebruik worden gemaakt en dus ook binnen de bestemming 'Wonen'. Ook kan binnen deze bestemmingen gebruik worden gemaakt van de regeling voor het oprichten van 'bouwwerken, geen gebouw zijnde'. Dit zal door een aanvulling in de plantoelichting nader worden verduidelijkt.
Het nieuwe bestemmingsplan kent daarbovenop een regeling voor het plaatsen van zonnepanelen die vanwege hun omvang, hoogte of situering niet als vergunningsvrije bouwwerken kunnen worden gerealiseerd. Hierbij gaat het meestal om zonnepanelen die aansluitend op een al bebouwd erf worden opgericht. Daarom zijn de regels voor deze zonnepanelen ook terug te vinden onder de drie agrarische gebiedsbestemmingen die op dat soort gronden meestal van toepassing zullen zijn. Op deze manier wordt het ook bij alle woningen in het agrarisch gebied mogelijk om aangrenzend aan het bebouwde erf maximaal 150 m² aan zonnepanelen te realiseren. Daarbij zal dan wel moeten worden voldaan aan de voorwaarden die in de afwijkingsregels bij deze bestemmingen worden gesteld.
Ten aanzien van de gehanteerde oppervlaktematen is van belang dat deze zich richten op duurzame energie-opwekking voor eigen gebruik. Het toelaten van ruimere, bedrijfsmatige mogelijkheden voor energie-opwekking in het hele plangebied is alleen goed mogelijk als de effecten daarvan ook worden onderzocht in bijvoorbeeld een milieueffectrapport. Daarbij is het vanwege de omvang van het plangebied echter niet goed mogelijk om de landschappelijke effecten op voorhand afdoende te onderzoeken. Omdat het plaatsen van nog grotere zonnepaneel-locaties buiten het bebouwde erf bovendien vraagt om een

maatwerkbenadering, is het niet goed mogelijk om daarvoor een regeling te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan dat betrekking heeft op vrijwel het gehele gemeentelijke buitengebied.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft aanleiding tot verduidelijking van de plantoelichting.

Indiener 248
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf De Huikert 8 in Ruurlo wordt verzocht om de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De meegestuurde gegevens zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 249
Samenvatting
Namens de eigenaren van Ringweg 5 in Beltrum wordt verzocht om de bestemming van dat perceel zodanig aan te passen dat de activiteitenruimte kan worden gebruikt als kleinschalige multifunctionele activiteitenruimte met ondersteunende horeca, één en ander overeenkomstig het gemeentelijk beleid. Het verzoek is daarom om de bestemmingen 'Wonen' en 'Recreatie-Dagrecreatie' om te zetten in de bestemming 'Horeca'.

Beoordeling
Het is indiener bekend dat het gemeentelijk ruimtelijk beleid geen ongewenste horeca toestaat bij functieveranderingen in het buitengebied. Dit uitgangspunt is verwerkt in de regels van het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied en lag ook ten grondslag aan de omgevingsvergunning die op 1 september 2015 aan indiener werd verleend op basis waarvan handhavend is opgetreden (zie o.m. de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 24 februari 2021, nr. 202002313/1/R4).
Door toekenning van de bestemming 'Horeca' zou echter de indruk kunnen ontstaan dat de gemeente via het nieuwe bestemmingsplan meer ruimte biedt voor horeca-activiteiten dan in de voor het perceel Ringweg 5 verleende omgevingsvergunning terwijl het gemeentelijk ruimtelijk beleid dat niet toelaat. Omdat dat nadrukkelijk niet het geval is en de gemeente misverstanden op dat punt wil voorkomen, is de in het voorontwerpbestemmingsplan opgenomen bestemming 'Recreatie - Dagrecreatie' als meer passend te beschouwen. In de gebruiksregels bij die bestemming komt immers duidelijk naar voren dat alleen ondergeschikte horeca is toegestaan.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 250

Samenvatting

Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Wolvenkamerweg 2 in Eibergen wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen naar de oostzijde, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de meegestuurde gegevens zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 251

Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Rekkense Binnenweg 23 in Eibergen wordt verzocht om:

- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- de regeling over het uitbreiden en herbouwen van een bedrijfswoning te verduidelijken, daarbij ook in te gaan op het begrip 'bouwwijze', en om de voorwaarde los te laten dat de afstand tussen een bestaande bedrijfswoning en een eventuele tweede bedrijfswoning niet meer dan 25 meter mag bedragen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- bij recht 3 meter hoge bouwwerken toe te laten op minder dan 3 meter van de zijdelingse en achterste eigendomsgrenzen en om te controleren of de verwijzing in de planregels klopt;

- de afwijkingsbevoegdheid ten behoeve van detailhandel aan te vullen met de voorwaarde dat toepassing ervan niet mag leiden tot een aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken;
- duidelijk te maken waarom bij de niet-grondgebonden veehouderijen in het ammoniakbuffergebied de stalvloeroppervlakte is benoemd en wat daarvan de gevolgen zijn.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen in verband met bestaande gebouwen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak ter plaatse van de bestaande kuilvoerplaten.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.
   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’ uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden om een bestaande (bedrijfs)woning te vergroten tot 1.000 m³. Daarbij moet volgens de rechtspraak dan wel eerst worden onderzocht of een beoogde woninguitbreiding zich verdraagt met de milieuregelgeving over bijvoorbeeld geur en

geluid. Op die manier worden de belangen van de in een gebied aanwezige functies betrokken bij de besluitvorming, evenals het belang van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de uit te breiden of te herbouwen (bedrijfs)woning.
Om deze belangenafweging mogelijk te kunnen maken, is bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een afwijkingsregel voor het uitbreiden of het herbouwen van een (bedrijfs)woning (artikel 4.4.9). Deze afwijkingsregel sluit aan op de bouwregel die is genoemd in de inspraakreactie (artikel 4.2.3, lid b) en die nader wordt toegelicht in artikel 4.2.3, lid i van de planregels. Zij maakt het mogelijk om de benodigde belangenafweging over het geur- en geluidsaspect te laten plaatsvinden, iets wat niet mogelijk zou zijn bij een bouwregel die het uitbreiden of herbouwen van een (bedrijfswoning) bij rechte mogelijk maakt. Voor de toepassing van deze afwijkingsbevoegdheid is overigens geen afzonderlijke procedure nodig.
Naar aanleiding van de inspraakreactie wordt het criterium over het uitbreiden van een woning in de richting van een weg overigens aangevuld. Deze aanvulling maakt duidelijk dat het uitbreiden van een woning in de richting van een weg bij rechte wel is toegestaan als de afstand ten opzichte van de weg meer dan 250 meter blijft bedragen. Bij wegen in buitenstedelijk gebied met één of twee rijstroken is dit namelijk de breedte van de akoestische onderzoekszone uit de Wet geluidhinder. Voor woninguitbreidingen op grotere afstand van dit soort wegen is vanuit ruimtelijk standpunt dus geen nader akoestisch onderzoek nodig.
Verder is het begrip ‘bouwwijze’ in de planregels opgenomen om te voorkomen dat bij herbouw van woningen een andere woningtypologie wordt gebruikt dan de bestaande. Hiermee wil de gemeente vanuit landschappelijke overwegingen voorkomen dat een bestaand pand met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kan worden vervangen door vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit beleidsuitgangspunt is nader belicht in de plantoelichting en is verwerkt in de regels van alle bestemmingen die een woonfunctie kennen.
In de afwijkingsregel voor een tweede bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is een afstandscriterium van 25 meter genoemd. Dit is gedaan met het oog op de clustering van de bebouwing en om te voorkomen dat een tweede bedrijfswoning op te grote afstand van het bestaande erf kan worden gebouwd. Dit landschappelijke motief kan echter ook worden ingevuld door dit afstandscriterium aan te vullen met een maximale afstand van 10 meter ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen. Op die manier kan ook in situaties waarin de afstand ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning groter is dan 25 meter worden meegewerkt, terwijl er tegelijkertijd toch sprake blijft van een clustering van de gebouwen op het erf.

4. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

5. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

6. De planregels laten bebouwing tot aan de grens van een agrarisch bouwvlak niet rechtstreeks toe wanneer deze bouwvlakgrens ook de zijdelingse of achterste eigendomsgrens is. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat er onveilige en of stedenbouwkundig of landschappelijk onwenselijke situaties ontstaan door rechtstreeks toe te staan dat bebouwing aan beide zijden tot op de eigendomsgrens mag worden opgericht. Voor situaties waarin zich dit niet kan voordoen is

vervolgens een afwijkingsregel opgenomen die bebouwing tot op de eigendomsgrens onder voorwaarden toelaat (artikel 4.4.5). De gemeente is vanuit stedenbouwkundig oogpunt en met oog op de veiligheid niet van plan om de gekozen regeling aan te passen. Wel wordt de verwijzing in de afwijkingsregel gecorrigeerd en duidelijk gemaakt dat ook het landschappelijke effect wordt meegenomen in de afweging.

7. Het is op voorhand inderdaad niet uit te sluiten dat een bouwwerk dat in gebruik wordt genomen ten behoeve van (kleinschalige) detailhandel vanuit de geurwetgeving moet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Om te voorkomen dat een bestaande veehouderij zou kunnen worden belemmerd door deze functie, is het inderdaad wenselijk om de randvoorwaarden in de bedoelde afwijkingsregels aan te vullen zoals gevraagd in de inspraakreactie.

8. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

9. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

10. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
    Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger

effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee). Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

11. In het bestemmingsplan zijn ammoniakbuffergebieden opgenomen omdat de provinciale Omgevingsverordening daartoe verplicht. Daarbij is de provinciale definitie van het begrip ‘ammoniakbuffergebied’ overgenomen. Verder geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat bij uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geen sprake mag zijn van een toename van de ammoniakemissie. Om duidelijk te maken welke omvang een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied al heeft, is de daarvoor in gebruik zijnde stalvloeroppervlakte benoemd in de planregels. Daaraan is een bouw- en een afwijkingsregel gekoppeld die voorziet in een uitbreiding van deze oppervlakte. Dit kan worden verduidelijkt door in de regel waarin de bestaande stalvloeroppervlakte is vermeld niet langer te spreken over deze oppervlakte als maximaal toegestane stalvloervlakte. Voor het overige zijn vervolgens ook binnen het ‘ammoniakbuffergebied’ de bouw- en afwijkingsregels van toepassing zoals die voortkomen uit het vastgestelde provinciale en gemeentelijke Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij van toepassing.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, (tweede) bedrijfswoningen, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak), het ammoniakbuffergebied en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels en is een verwijzing in de planregels gecorrigeerd.

Indiener 252
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Zieuwentseweg 6 in Beltrum en verzoekt om in de planregels bij de bestemming ‘Agrarisch’ te bepalen dat detailhandel is toegestaan in het buitengebied van de kleine kernen mits deze aansluit bij de behoefte ter plekke en geen afbreuk doet aan de landschapswaarde.

Beoordeling
Het perceel Zieuwentseweg 6 heeft volgens het voorontwerpbestemmingsplan de bestemming ‘Bedrijf’ en mag volgens de bijbehorende planregels worden gebruikt als groothandel in land- en tuinbouwgereedschappen/installaties. Detailhandel is volgens deze bestemming niet toegestaan, tenzij sprake is van productiegebonden detailhandel. Verder kan volgens het nieuwe bestemmingsplan detailhandel worden toegestaan ten behoeve van streekeigen producten en van ter plaatse ambachtelijk vervaardigde producten.
Deze regeling met beperkte mogelijkheden voor detailhandel sluit aan op het gemeentelijk beleid voor het buitengebied dat detailhandel in beginsel niet toelaat en alleen mogelijkheden wil bieden voor al bestaande detailhandelsfuncties. Dit is nader toegelicht in de plantoelichting en in de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied. Deze beleidslijn brengt met zich mee dat wens uit de inspraakreactie om detailhandel toe te staan in het buitengebied van de kleine kernen niet kan worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 253

Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het agrarisch bedrijf Oude Groenloseweg 9-11 in Eibergen en vragen om de adressering in de bijlage bij de planregels te corrigeren. Zij geven aan dat de aanduidingen voor het waterwingebied en het grondwaterbeschermingsgebied op de analoge verbeelding niet overeenkomen met de weergave op de landelijke voorziening voor ruimtelijke plannen, iets wat vanuit de gemeente is bevestigd. Daarbij vragen zij naar de betekenis van de schuine en rechte groene strepen op de plankaart en geven zij aan dat sommige landschapselementen te ruim zijn ingetekend.

Beoordeling
De adressering wordt in het ontwerpbestemmingsplan geactualiseerd waarbij het adres Oude Groenloseweg 9-11 overigens wordt gehanteerd om het agrarisch bouwvlak van het bedrijf te benoemen. Het in de inspraakreactie weergegeven grondwaterbeschermingsgebied betreft een afbeelding van de kaart bij het ontwerp van de 7e Actualisatie van de Omgevingsverordening Gelderland. De daarop zichtbare kronkellijn duidt het zogenaamde 'intrekgebied' weer dat bij een grondwaterbeschermingsgebied behoort. De provinciale Omgevingsverordening laat niet toe dat binnen dit soort gebieden fossiele energie wordt gewonnen. Omdat het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied dit echter al verbiedt via een algemene regel die voor het gehele buitengebied gaat gelden, zijn de intrekgebieden en het daaraan gekoppelde verbod niet overgenomen op de verbeelding van de plankaart. Verder komen de analoge en digitale begrenzing van het grondwaterbeschermingsgebied rondom het waterwingebied Olden-Eibergen met elkaar overeen. Er is ter plaatse van Oude Groenloseweg 9-11 overigens geen sprake van een grondwaterbeschermingsgebied, terwijl de schuine groene strepen betrekking hebben op de gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone – radar 2' en de rechte groene strepen wijzen op de gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone - antenneveld 2'. Deze vrijwaringszones hebben betrekking op een goede werking van het radarverkeer en de antennevelden en richten zich vooral op het tegengaan van bebouwing met een hoogte die het bestemmingsplan toch al niet toelaat.
Naar aanleiding van de weergave van de bestemming 'Groen – Landschapselement' kan worden aangegeven dat deze wordt ingekort ter plaatse van het landschapselement aan de Winterswijkseweg (foto 1) en ten westen van Lutterweg 1 wordt aangepast aan de feitelijk bestaande situatie (foto's 3,4 en 5). Ter hoogte van Oude Groenloseweg 7 wordt verder de kadastrale grens gevolgd (foto 2). Ook de weergave van de landschapselementen ten zuiden en ten oosten van Oude Groenloseweg 9-11 is aangepast aan de feitelijke situatie (foto's 6, 7, 8, 9 en 10) nu ter plaatse geen sprake is van bijvoorbeeld een steilrand. Dit betekent dat dit onderdeel van de inspraakreactie kan worden overgenomen en de bestemming 'Groen – Landschapselement' op sommige plekken kan worden vervangen door de bestemming 'Agrarisch met Waarden- Landschapswaarden'. Deze bestemming kent voor deze locatie geen vergunningstelsel voor het verwijderen van houtopstanden, maar op basis van de gemeentelijke Bomenverordening 2019 kan daarvoor dan nog wel een vergunning nodig zijn.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De adressering in de bijlage van de planregels is geactualiseerd en de bestemming 'Groen – Landschapselement' is aangepast aan de feitelijke situatie.

Indiener 254

Samenvatting
Namens de eigenaar van het perceel Oldenkotseweg 7-7a in Rekken wordt verzocht om de woonbestemming voor dat perceel om te zetten in een bestemming 'Bedrijf' en om mogelijk te maken dan de bedrijfswoning wordt ingericht als recreatiewoning.

Beoordeling
Om het toegestane gebruik uit het geldende bestemmingsplan te kunnen voortzetten, is de bestemming 'Bedrijf' meer passend dan de woonbestemming en de daarop aansluitende agrarische gebiedsbestemming. Daarbij kan voor het westelijke deel van het pand Oldenkotseweg 7-7a worden voorzien in de bestemming 'Recreatie – Recreatiewoning' omdat dit geen nieuwe belemmering oplevert

voor het naastgelegen agrarisch bedrijf. Verder levert het als onderdeel van de bedrijfsvoering op Oldenkotseweg 7-7a ook geen belemmering op voor het daar te voeren niet-agrarische bedrijf. Voor de duidelijkheid wordt wel opgemerkt dat het bestemming van een 'verblijfsobject met een woonfunctie' als recreatiewoning ('verblijfsobject met een recreatiefunctie') geen mogelijkheden oplevert voor het realiseren van een vervangend 'verblijfsobject met een woonfunctie'. Daarom worden de adressen Oldenkotseweg 7 en 7a ook geschrapt uit de bijlage bij de planregels waarin de gebouwen staan vermeld waarin zich meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' bevinden (bijlage 7).
Voor wat betreft de bouwmogelijkheden binnen de bestemming 'Bedrijf' wordt aansluiting gezocht bij de momenteel bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen. Op basis van de in de plantoelichting weergegeven systematiek wordt daarom via een bebouwingspercentage van 10% voorzien in de mogelijkheid om de oppervlakte van de bestaande bebouwing te verdubbelen binnen een op de verbeelding weergegeven bouwvlak. Op deze manier is de inspraakreactie overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bestemming is aangepast in 'Bedrijf' en in 'Recreatie – Recreatiewoning' en bijlage 7 bij de planregels is aangepast.

Indiener 255
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Oldenkotseweg 9-9a in Rekken wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door 'of'.

3. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

4. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

5. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te

passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) en het toestaan van detailhandel zijn aangepast. Verder zijn (8) de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels (6).

Indiener 256

Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Havelandweg 2 in Rekken wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen ter plaatse van de beoogde uitbreiding van de ligboxenstal.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak ter plaatse van de bestaande kuilvoeropslagen.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

4. De gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn al verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en de bouwhoogte van mestbassins zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 257
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Bosmansweg 3a wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te

benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door ‘of’.

3. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

4. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

5. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe

bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016" en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 258
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van Benninkdijk 4 in Neede en geven aan dat het gebouw waarin deze woning zich bevindt op basis van een bouwvergunning uit 2007 is gesplitst in twee zelfstandige woningen Benninkdijk 2 en 4 die ook kadastraal van elkaar zijn gescheiden. Zij verzoeken om deze beide adressen te schrappen uit de bijlage bij de planregels waarin de gebouwen met twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' zijn opgenomen omdat dit strijdig is met de eerder verleende bouwvergunning. Zij verzoeken om de vergunde woningsplitsing als bestaande situatie door te voeren in het nieuwe bestemmingsplan en daarover niet opnieuw een beslissing te nemen. Zij zijn van mening dat zij geen omgevingsvergunning meer hoeven aan te vragen voor het formeel splitsen van de beide woningen terwijl dat in de brief van 23 oktober 2020 wel is vermeld.

Beoordeling
In 2007 is inderdaad bouwvergunning verleend voor het splitsen van het pand Benninkdijk 2-4 in twee woningen. Deze bouwvergunning is verleend met een vrijstelling van het geldende bestemmingsplan "Buitengebied, herziening 1987" (Neede) op grond van de toenmalige Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO). De vergunning maakte het mogelijk om in het pand Benninkdijk 2-4 twee geheel zelfstandige woningen te vestigen zonder dat daarbij sprake zou zijn van enige onderlinge bereikbaarheid. Bij Benninkdijk 2-4 is dus geen sprake van 'dubbele bewoning' (twee wooneenheden die onderling nog wel met elkaar verbonden zijn) maar van een woningsplitsing in twee geheel zelfstandige woningen.

In het nieuwe bestemmingsplan is een bijlage opgenomen die de gebouwen vermeldt waarin zich meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' bevinden. Om te worden aangemerkt als 'verblijfsobject met een woonfunctie' volgens de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) is het niet van belang of het gaat om twee wooneenheden die al volledig van elkaar zijn gesplitst of om twee wooneenheden die nog onderling bereikbaar zijn ('dubbele bewoning'). Verder is het aanvragen van een omgevingsvergunning voor het eventueel volledig splitsen van het gebouw en het opheffen van de onderlinge bereikbaarheid alleen aan de orde bij gebouwen waarvoor zo'n vergunning nog niet is verleend en dus nog sprake is van 'dubbele bewoning'. Omdat voor het splitsen van Benninkdijk 2-4 in het verleden al bouwvergunning is verleend, hoeft daarvoor dan ook niet nog eens een omgevingsvergunning te worden aangevraagd onder het nieuwe bestemmingsplan. De vermelding van beide adressen in bijlage 7 bij de planregels verplicht daar ook niet toe maar geeft alleen maar aan dat pand Benninkdijk 2-4 twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kent. Hiermee wordt de bestaande situatie in het nieuwe bestemmingsplan benoemd op basis van de in 2007 verleende bouwvergunning en de feitelijk bestaande situatie.
Het is dan ook niet zo dat in het nieuwe bestemmingsplan opnieuw een beslissing wordt genomen over de al uitgevoerde woningsplitsing. De vermelding van de adressen Benninkdijk 2 en Benninkdijk 4 in bijlage 7 van de planregels betekent namelijk niets anders dan dat bij deze adressen volgens de terminologie van de Wet BAG sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' in één gebouw. Dit komt ook overeen met de feitelijk bestaande situatie en met de bouwvergunning uit 2007 die het mogelijk maakte

om deze ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ via woningsplitsing volledig van elkaar te scheiden. Het bestemmingsplan wil met deze bijlage duidelijkheid geven over het bestaande aantal ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ dat in gebouwen in het buitengebied aanwezig is. Om ook voor Benninkdijk 2 en Benninkdijk 4 die duidelijkheid te bieden, zijn beide adressen opgenomen in bijlage 7 bij de planregels en wordt het verzoek om ze daar uit te verwijderen niet overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen omdat bij Benninkdijk 2 en Benninkdijk 4 sprake is van twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ in één gebouw.

Indiener 259
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Deventer Kunstweg 12 in Beltrum wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen, evenals de weergave van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie om die reden op zichzelf geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak. Verder richt de inspraakreactie zich op een uitbreiding van het bouwvlak tot aan de grens met het naastgelegen perceel. Vanwege de zeer korte afstand ten opzichte van de daar aanwezige woonfunctie is op voorhand niet voldoende duidelijk of een dergelijke uitbreiding van het agrarisch bouwvlak haalbaar is met het oog op de milieuregelgeving. Ook om die reden kan de ingebrachte wens tot uitbreiding van het agrarisch bouwvlak niet worden overgenomen.
   Wel wordt in de inspraakreactie terecht opgemerkt dat er een bestemmingsvlak voor ‘Groen – Landschapselement’ is aangegeven op een plek waar geen sprake is van een landschapselement. Dit geeft aanleiding tot het schrappen van dit bestemmingsvlak en tot het toevoegen daarvan aan het agrarisch bouwvlak. Daarbij wordt voor alle duidelijkheid meegegeven dat voor het verwijderen van bestaande bomen op een agrarisch erf een omgevingsvergunning vereist kan zijn op basis van de gemeentelijke Bomenverordening 2019. Het schrappen van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ betekent dus niet dat de elders aanwezige bomen zonder meer mogen worden gekapt.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door ‘of’.

3. De in de inspraakreactie bedoelde gegevens over de aangevraagde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) worden verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd. Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

4. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

5. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf

aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016" en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak en de bestemming 'Groen – Landschapselement' zijn aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 260
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Avesterweg 40a in Beltrum wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak ter plaatse van de bestaande kuilvoeropslagen.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door 'of'.

3. De in de inspraakreactie bedoelde gegevens over de aangevraagde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) worden verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd. Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 261
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Platvoetsdijk 20 in Borculo wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen vanwege bestaande bebouwing en inmiddels aangevraagde vergunningen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 5.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 5.5.1, lid k te vervangen door 'of'.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter

(artikel 5.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 5.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 5.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

4. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

5. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

6. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger

effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 262
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Leunkweg 2 in Beltrum wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met een ingediende aanvraag om omgevingsvergunning, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 3.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 3.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 3.4.15

alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

3. De in de inspraakreactie bedoelde gegevens over de aangevraagde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) worden verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd. Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

4. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

5. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk

om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de bouwhoogte van mestbassins en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 263
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van Benninkdijk 2 in Neede en geven aan dat het gebouw waarin deze woning zich bevindt op basis van een bouwvergunning uit 2007 is gesplitst in twee zelfstandige woningen Benninkdijk 2 en 4 die ook kadastraal van elkaar zijn gescheiden. Zij verzoeken om deze beide adressen te schrappen uit de bijlage bij de planregels waarin de gebouwen met twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ zijn opgenomen omdat dit strijdig is met de eerder verleende bouwvergunning. Zij verzoeken om de vergunde woningsplitsing als bestaande situatie door te voeren in het nieuwe bestemmingsplan en daarover niet opnieuw een beslissing te nemen. Zij zijn van mening dat zij geen omgevingsvergunning meer hoeven aan te vragen voor het formeel splitsen van de beide woningen terwijl dat in de brief van 23 oktober 2020 wel is vermeld.
Ten aanzien van de verbeelding (vroeger: plankaart) bij het bestemmingsplan verzoeken indieners tenslotte om de agrarische bestemming die aan een deel van het perceel is toegekend om te zetten in een bestemming die past bij het bestaande gebruik als tuin.

Beoordeling
In 2007 is inderdaad bouwvergunning verleend voor het splitsen van het pand Benninkdijk 2-4 in twee woningen. Deze bouwvergunning is verleend met een vrijstelling van het geldende bestemmingsplan “Buitengebied, herziening 1987” (Neede) op grond van de toenmalige Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO). De vergunning maakte het mogelijk om in het pand Benninkdijk 2-4 twee geheel zelfstandige woningen te vestigen zonder dat daarbij sprake zou zijn van enige onderlinge bereikbaarheid. Bij Benninkdijk 2-4 is dus geen sprake van ‘dubbele bewoning’ (twee wooneenheden die onderling nog wel met elkaar verbonden zijn) maar van een woningsplitsing in twee geheel zelfstandige woningen.

In het nieuwe bestemmingsplan is een bijlage opgenomen die de gebouwen vermeldt waarin zich meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ bevinden. Om te worden aangemerkt als ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ volgens de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) is het niet van belang of het gaat om twee wooneenheden die al volledig van elkaar zijn gesplitst of om twee wooneenheden die nog onderling bereikbaar zijn (‘dubbele bewoning’). Verder is het aanvragen van een omgevingsvergunning voor het eventueel volledig splitsen van het gebouw en het opheffen van de onderlinge bereikbaarheid alleen aan de orde bij gebouwen waarvoor zo’n vergunning nog niet is verleend en dus nog sprake is van ‘dubbele bewoning’. Omdat voor het splitsen van Benninkdijk 2-4 in het verleden al bouwvergunning is verleend, hoeft daarvoor dan ook niet nog eens een omgevingsvergunning te worden aangevraagd onder het nieuwe bestemmingsplan. De vermelding van beide adressen in bijlage 7 bij de planregels verplicht daar ook niet toe maar geeft alleen maar aan dat pand Benninkdijk 2-4 twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kent. Hiermee wordt de bestaande situatie in het nieuwe bestemmingsplan benoemd op basis van de in 2007 verleende bouwvergunning en de feitelijk bestaande situatie.
Het is dan ook niet zo dat in het nieuwe bestemmingsplan opnieuw een beslissing wordt genomen over de al uitgevoerde woningsplitsing. De vermelding van de adressen Benninkdijk 2 en Benninkdijk 4 in bijlage 7 van de planregels betekent namelijk niets anders dan dat bij deze adressen volgens de terminologie van de Wet BAG sprake is van twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ in één gebouw. Dit komt ook overeen met de feitelijk bestaande situatie en met de bouwvergunning uit 2007 die het mogelijk maakte om deze ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ via woningsplitsing volledig van elkaar te scheiden. Het

bestemmingsplan wil met deze bijlage duidelijkheid geven over het bestaande aantal ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ dat in gebouwen in het buitengebied aanwezig is. Om ook voor Benninkdijk 2 en Benninkdijk 4 die duidelijkheid te bieden, zijn beide adressen opgenomen in bijlage 7 bij de planregels en wordt het verzoek om ze daar uit te verwijderen niet overgenomen omdat bij Benninkdijk 2 en Benninkdijk 4 sprake is van twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ in één gebouw.

Via de verbeelding voorziet het voorontwerpbestemmingsplan voor een deel van het perceel van indieners in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’. Omdat dit gedeelte van het perceel in gebruik is als tuin en niet agrarisch wordt gebruikt, is de bestemming ‘Wonen’ daarvoor een meer passende bestemming. Dit betekent dat aan het agrarisch bestemde gedeelte van het perceel de bestemming ‘Wonen’ kan worden toegekend en dat onderdeel van de inspraakreactie dus wordt overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ is vergroot.

Indiener 264
Samenvatting
Namens de eigenaar van een perceel aan de Hupselse Dwarsweg in Eibergen wordt verzocht om te voorzien in een bestemming die het bouwen van een woning toelaat omdat het geldende bestemmingsplan en het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” daarin ook voorzag. Daarbij wordt verwezen naar eerdere brieven uit 2012 en 2014. Verder wordt gevraagd waaraan de archeologische dubbelbestemming is ontleend en of deze kan worden verwijderd, mede omdat het tracé van de N18 niet is voorzien van een dergelijke bestemming. Verder wordt de voorgaande zienswijzen met betrekking tot het ontwerpbestemmingsplan als herhaald en ingelast te worden beschouwd.

Beoordeling
Op de plek waar voorheen de woning van indiener stond, is inmiddels de N18 gerealiseerd. Nu ter plaatse geen woning meer aanwezig is, laat het geldende bestemmingsplan er ook geen woning meer toe. Verder heeft de gemeente in eerdere besluitvorming geweigerd om in afwijking van het geldende bestemmingsplan mee te werken aan het realiseren van een nieuwe woning op het perceel van indiener omdat daarvoor geen goede ruimtelijke onderbouwing bestond. Beide standpunten zijn door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State onderschreven in haar uitspraken van 14 augustus 2019 (nr. 201807278) en van 16 december 2020 (nr. 202001566/1/R4).
In de eerste uitspraak heeft de Afdeling ook nadrukkelijk aangegeven dat de brief van 17 december 2014, die als bijlage bij de inspraakreactie is gevoegd, geen toezegging bevat van het college dat een woning op de door indiener gewenste plaats kan worden herbouwd. Dat de brief van 13 december 2012 naar aanleiding van de inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” nog spreekt over het vergroten van het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ maakt dit niet anders. Op dat moment was immers nog geen Tracébesluit in procedure gebracht voor de inmiddels gerealiseerde N18 zodat er geen sprake is van een vergelijkbare situatie.
De in het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven archeologische verwachtingswaarden zijn ontleend aan de gemeentelijke archeologische beleidswaardenkaart die als bijlage 9 is toegevoegd aan de plantoelichting. Via deze archeologische verwachtingenkaart wordt de landelijk bestaande verplichting om archeologisch onderzoek te doen bij bodemingrepen op basis van onderzoek verwerkt in het bestemmingsplan. Op deze manier kan duidelijk worden gemaakt in welke gebieden sprake is van een hoge archeologische waarde en in welke gebieden de archeologische verwachting lager is. De in het bestemmingsplan verwerkte onderzoeksverplichting is daarop vervolgens afgestemd zodat niet bij elke bodemingreep overal direct archeologisch onderzoek hoeft te worden verricht.
Ten aanzien van de archeologische dubbelbestemmingen op het perceel van indiener aan de Hupselse Dwarsweg kan worden opgemerkt dat het overgrote deel daarvan behoort tot ‘Waarde – Archeologie 6’. Het betreft hier de laagste archeologische verwachtingswaarden waarbij archeologisch onderzoek pas hoeft te worden verricht bij bodemverstoringen die een oppervlakte beslaan van meer dan 5.000 m². Daarbij is archeologisch onderzoek niet nodig wanneer duidelijk is dat de ondergrond in het verleden al is geroerd, iets wat ook nadrukkelijk is aangegeven in de planregels. Het is overigens een misvatting dat het tracé van de N18 niet is voorzien van een archeologische verwachtingswaarde omdat dat wel degelijk het geval is. Dit is duidelijk zichtbaar bij digitale raadpleging van het voorontwerpbestemmingsplan.

Ten aanzien van de als herhaald en ingelast te beschouwen zienswijzen op eerdere ontwerpbestemmingsplannen voor het gemeentelijk buitengebied, merken wij tenslotte op dat het gemeentelijk standpunt daarover is meegedeeld in de betreffende procedures. Verder is van belang dat met het ter inzage leggen van het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” een nieuwe procedure is gestart waarvan de inhoud vanwege de inmiddels gerealiseerde N18 niet op één lijn kan worden gesteld met bijvoorbeeld de procedure voor het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012”.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 265
Samenvatting
De Werkgroep Inwoning stelt voor om de lijst met karakteristieke woningen te verwerken in het bestemmingsplan omdat dit meer duidelijkheid biedt over de mogelijkheden tot woningsplitsing. Verder zouden net als in Winterswijk mogelijkheden kunnen worden geboden voor het vermeerderen van woningen op erven als er per saldo een verbetering van het erf en haar omgeving. Verder stelt zij vast dat de regeling voor woningsplitsing niet geldt voor locaties waarvoor in de afgelopen jaren vóór de vaststelling van de Structuurvisie een bestemmingsplan is vastgesteld omdat deze buiten het plangebied van het nieuwe bestemmingsplan blijven. Zij verzoekt om voor deze situaties de legeskosten te schrappen die nodig zijn bij eventuele procedures tot woningsplitsing of -uitbreiding.

Beoordeling
De in het voorontwerpbestemmingsplan opgenomen regeling voor het realiseren van een extra verblijfsobject met een woonfunctie (‘woningsplitsing’) is gebaseerd op de Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied die de gemeenteraad op 14 april 2020 vastgesteld. Mogelijkheden die wel in het beleid van buurgemeenten worden geboden maar niet in deze Structuurvisie, zijn dan ook niet verwerkt in deze regeling. Dit kan pas gebeuren nadat die mogelijkheden ook in het ruimtelijke beleid van de gemeente Berkelland zijn vastgelegd, iets waarvan op dit moment niet het geval is.
Het verzoek ten aanzien van het schrappen van legeskosten van eventueel benodigde procedure voor locaties buiten het plangebied van het nieuwe bestemmingsplan, hebben geen betrekking op de inhoud van dat bestemmingsplan. Beslissingen over het heffen van leges houden daarnaast ook geen verband met het besluitvormingsproces over het vaststellen van een bestemmingsplan, al was het maar omdat de bevoegdheid tot het heffen van leges toekomt aan de daartoe benoemde heffingsambtenaar en niet is gebaseerd op de Wet ruimtelijke ordening. Dit betekent niet dat de gemeente geen oog heeft voor situaties zoals die zijn geschetst in de inspraakreactie. Daar waar mogelijk wil de gemeente deze in de toekomst meenemen in zogenaamde ‘veegplannen’ waarbij meerdere projecten in één procedure worden ondergebracht zodat de daaraan verbonden legeskosten kunnen worden gedeeld. Hiervoor zal te zijner tijd een voorziening worden opgenomen in de gemeentelijke legesverordening.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 266
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Zelhemseweg 15 in Ruurlo wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken;

- duidelijk te maken waarom bij de niet-grondgebonden veehouderijen in het ammoniakbuffergebied de stalvloeroppervlakte is benoemd en wat daarvan de gevolgen zijn.

Beoordeling

1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak ter plaatse van de kuilvoeropslagen.

2. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 5.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 5.5.1, lid k te vervangen door 'of'.

3. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 5.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 5.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 5.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

4. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een

aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

5. De definitie van het begrip ‘omgevingsdialoog’ legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels (‘Maatregelenpakketten plussenbeleid’) geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema’s waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

6. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

7. In het bestemmingsplan zijn ammoniakbuffergebieden opgenomen omdat de provinciale Omgevingsverordening daartoe verplicht. Daarbij is de provinciale definitie van het begrip ‘ammoniakbuffergebied’ overgenomen. Verder geeft de provinciale Omgevingsverordening aan dat bij uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geen sprake mag zijn van een toename van de ammoniakemissie. Om duidelijk te maken welke omvang een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied al heeft, is de daarvoor in gebruik zijnde stalvloeroppervlakte benoemd in de planregels. Daaraan is een bouw- en een afwijkingsregel gekoppeld die voorziet in een uitbreiding van deze oppervlakte. Dit kan worden verduidelijkt door in de regel waarin de bestaande stalvloeroppervlakte is vermeld niet langer te spreken over deze

oppervlakte als maximaal toegestane stalvloervlakte. Voor het overige zijn vervolgens ook binnen het ‘ammoniakbuffergebied’ de bouw- en afwijkingsregels van toepassing zoals die voortkomen uit het vastgestelde provinciale en gemeentelijke Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij van toepassing.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins, en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 267
Samenvatting
Namens de eigenaar van het perceel Koeweidendijk 29 in Neede wordt ingebracht dat het voorontwerpbestemmingsplan dat perceel ten onrechte bestemd als agrarisch bedrijf met loonbedrijf met inpandige opslag omdat opgesomde activiteiten waarvoor milieuvergunning is verleend daarbij niet zijn benoemd. Daarbij wordt aangegeven dat deze activiteiten plaatsvinden binnen het gehele bouwvlak en dat enkele activiteiten periodiek zijn gestaakt vanwege onterechte handhavingsmaatregelen.
Verder wordt verzocht om de aan de voorzijde ingetekende groenstrook te verwijderen van de verbeelding, om beide bestaande inritten in te tekenen en om het bouwvlak van 1 ha te behouden.
Ook wijst indiener op enige niet-handhaafbare begrippen zoals ‘Bed and Breakfast’ en ‘bedrijfswoning’.
Tenslotte geeft indiener aan dat in het bestemmingsplan veel meer bouwvlakken moeten worden toegewezen voor de bouw van betaalbare woningen door bijvoorbeeld bij elk kavel in het buitengebied op te leggen dat er minimaal twee woningen van maximaal 250 m³ moeten worden gebouwd. Indiener geeft aan dat het plan in strijd is met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en, omdat het de bouw van een passend aantal woningen voor jongeren niet mogelijk maakt, ook met het Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Beoordeling
Volgens het geldende bestemmingsplan kent het perceel Koeweidendijk 29 een agrarische bestemming waarbij het is voorzien van een agrarisch bouwvlak van ongeveer 1 ha. Daarbij is voor de loonwerkactiviteiten zoals die via een functieaanduiding zijn benoemd in het voorontwerpbestemmingsplan aangesloten op de bouwvergunning die in 1985 is verleend voor het oprichten van een bedrijfsgebouw voor niet-agrarische bedrijfsactiviteiten.
Om uitbreiding van deze niet-agrarische bedrijfsactiviteiten te kunnen toestaan, moet duidelijk zijn dat een initiatief kan voldoen aan het gemeentelijk ruimtelijk beleid. Daarbij is van belang dat het gemeentelijk functieveranderingsbeleid in principe alleen mogelijkheden biedt voor in het buitengebied passende bedrijfsactiviteiten in een betrekkelijk lage milieucategorie. Verder behoort buitenopslag niet tot de mogelijkheden als het gaat om functieveranderingsprocessen van agrarische bestemde percelen, terwijl bij functieverandering ook een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage wordt gevraagd in de vorm van verevening.
Alleen al het laatste maakt dat het niet mogelijk is om binnen de kaders van het functieveranderingsbeleid in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied ruimte te bieden voor de in de inspraakreactie genoemde bedrijfsactiviteiten waarvoor nog geen ruimtelijke toestemming is verleend. Ook is op voorhand niet uit te sluiten dat een aantal van deze activiteiten niet past binnen de mogelijkheden die het functieveranderingsbeleid biedt, terwijl één en ander pas goed kan worden beoordeeld als ook duidelijk is welke vormen van verevening daarbij worden ingebracht. Zonder een meer concrete aanvraag in die richting kan de wens om de beschrijving van de bedoelde bedrijfsactiviteiten te verruimen dan ook niet worden overgenomen.
Verder kan van het behoud van een agrarisch bouwvlak met een omvang van 1 ha alleen sprake zijn als dat kan worden gebaseerd op toekomstplannen voor agrarische bedrijvigheid. Nu daarvan in de inspraakrectie geen sprake is, kan ook deze wens niet worden overgenomen.
Ten aanzien van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ aan de voorzijde van het perceel moet inderdaad worden vastgesteld dat deze over de twee bestaande inritten. Tegelijkertijd is er volgens de door de gemeenteraad op 19 september 2017 vastgestelde cultuurhistorische waardenkaart sprake van een strook met opgaand groen die dateert van voor 1950. In verband met de vertaling van de cultuurhistorische waardenkaart op de verbeelding bij het bestemmingsplan, is de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ dus op zijn plaats. Wel geeft de bestaande situatie echter aanleiding om de omvang ervan aan te passen aan de feitelijk bestaande situatie zodat onder mee de inritten daar niet toe blijven

behoren. Overigens is het niet nodig om de inritten specifiek aan te duiden op de verbeelding omdat deze volgens de geldende gebiedsbestemmingen ook zonder nadere aanduiding zijn toegestaan.
De in de inspraakreactie aangehaald begrippen zijn concreet genoeg geformuleerd te kunnen worden toegepast voor vergunningverlening en voor eventuele handhaving, zeker in combinatie met de in de planregels opgenomen bouw- en gebruiksregels. Verder wordt de stelling dat het voorontwerpbestemmingsplan zich niet verdraagt met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur niet nader toegelicht, zodat daarop niet inhoudelijk kan worden gereageerd. Ook valt niet in te zien waarom het voorontwerpbestemmingsplan in strijd zou zijn met het Verdrag voor de Rechten van de Mens nu het volgens indiener de bouw van een passend aantal woningen voor jongeren niet mogelijk maak.
Over het woningbouwaspect kan overigens worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan vooral een conserverend karakter heeft en met name de bestaande situatie planologisch wil beschrijven. Daarbij biedt het voorontwerpbestemmingsplan mogelijkheden voor woningsplitsing in het buitengebied volgens de kaders die de gemeenteraad daarvoor op 14 april 2020 vaststelde in de “Structuurvisie Woningsplitsing Buitengebied (extra verblijfsobject met een woonfunctie (BAG))”. Verder woningbouwplannen zijn volgens het gemeentelijk ruimtelijk beleid nog niet toegelaten in het buitengebied en kunnen dus ook niet worden verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan. Mocht het komen tot concrete woningbouwprojecten voor onder meer jongeren, dan zal daarvoor bovendien een afzonderlijke procedure worden gevoerd. Daarbij moeten dan ook de benodigde onderzoeken worden uitgevoerd zodat op basis daarvan een goede ruimtelijke afweging kan worden gemaakt over het toelaten van woningbouw op de beoogde locatie. Zonder een dergelijker voorbereiding kan in een bestemmingsplan niet zomaar de mogelijkheid worden verwerkt om op elk kavel in het buitengebied twee woningen bij te bouwen, dit nog afgezien van de vraag of dat wel zo maar kan worden opgelegd op de manier zoals verwoord in de inspraakreactie. Dit laatste sluit in ieder geval niet aan op het gemeentelijk beleid en ook niet op de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied. Dat het nieuwe bestemmingsplan deze mogelijkheden niet biedt maakt echter nog niet dat het in strijd is met het Verdrag van de Rechten van de Mens omdat dat verdrag aan gemeentebesturen de ruimte overlaat om via bestemmingsplannen invulling te geven aan het ruimtelijk beleid.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De bestemming ‘Groen – Landschapselement’ is aangepast.

Indiener 268
Samenvatting
De eigenaar van het agrarisch bedrijf Hupselse Dwarsweg 9 in Eibergen verzoekt om de bijlage bij de planregels met de gegevens over de stikstofdepositie aan te vullen met de meegestuurde gegevens.

Beoordeling
De bij de inspraakreactie meegestuurde gegevens over de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 kunnen worden verwerkt in bijlage 6 van de planregels. Deze vergunning verleend op 22 oktober 2012 en heeft als kenmerk 2012-006345 (zaaknummer).

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Bijlage 6 van de planregels is aangevuld.

Indiener 269
Samenvatting
Indiener geeft aan voor het loonbedrijf op het adres Borculoseweg 159a in Neede ten onrechte is uitgegaan van een milieucategorie 4.2 omdat er hooguit sprake is van een milieucategorie 3.6 en het bedrijf nooit activiteiten heeft verricht die een hogere milieucategorie rechtvaardigen. Ook geeft indiener aan dat andere loonbedrijven een milieucategorie 4.1 of 4.2 zijn en dat hij zich daar niet in kan vinden.

Beoordeling
Het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” kent in de planregels geen milieucategorieën toe aan het bedrijf op Borculoseweg 159a in Neede of aan andere loonbedrijven. Het is dan ook niet duidelijk waar de inspraakreactie zich nu precies op richt. Wel kan worden opgemerkt dat het bedrijf Borculoseweg 159a volgens het geldende bestemmingsplan een bedrijfsmatige bestemming heeft en dus ook in het nieuwe bestemmingsplan wordt bestemd als ‘Bedrijf’. Daarbij zal de manier waarop het

bedrijf is verwerkt in het voorontwerpbestemmingsplan nog wel worden aangepast aan de hand van de inmiddels onherroepelijke omgevingsvergunning die op 20 april 2018 in afwijking van het geldende bestemmingsplan is verleend op basis van een goede ruimtelijke onderbouwing met de bijbehorende onderzoeken.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 270
Samenvatting
Namens de eigenares van het perceel Slaapdijk 6 in Gelselaar wordt verzocht om:

- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- de woonbestemming om te zetten in een agrarische bestemming.

Beoordeling
In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.
Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

Voor wat betreft het verzoek om de in het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" weergegeven woonbestemming om te zetten in een agrarische bestemming met een agrarisch bouwvlak, kan het volgende worden opgemerkt. Voor het perceel Slaapdijk 6 in Gelselaar is op 11 september 1990 op grond van de toenmalige Hinderwet een wijzigingsvergunning verleend voor het houden van 8 vleesstieren en 105 schapen. Tijdens een controlebezoek in 2006 is vastgesteld dat er toen al sinds ongeveer 5 jaar geen vleesstieren meer werden gehouden en dat er jaarlijks circa 66 ooien aanwezig waren.
Het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Slaapdijk 6 in een woonbestemming. Dit was ook het geval in het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016" en in het vernietigde bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012". Daarbij geeft de plantoelichting aan dat een agrarisch bouwvlak pas in beeld komt bij een bedrijfsomvang met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000 euro.
Inmiddels is een melding in voorbereiding die uitgaat van veebezetting met 35 schapen, 4 zoogkoeien, 5 vleeskalveren, 5 stuks vleesvee en 4 fokstieren. Samen met de 5 ha grasland komt deze veebezetting uit op een SVC die groter is dan 5.000 euro. Dit betekent dat Slaapdijk 6 in aanmerking komt voor toekenning van een agrarisch bouwvlak. Voor de duidelijkheid wordt daarbij opgemerkt dat het perceel ook in het geldende bestemmingsplan nog steeds is voorzien van een agrarisch bouwvlak.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het bestemmingsvlak voor 'Wonen' is omgezet in een agrarisch bouwvlak. De planregels over de NGE-systematiek zijn aangepast.

Indiener 271

Samenvatting

Namens de eigenaren van de stoeterij op het perceel Morsdijk 6a in Ruurlo wordt opgemerkt dat bestaande gebouwen niet in het bestemmingsplan zijn opgenomen en dat het recreatieve gebruik van de aanwezige gebouwen is weergegeven en dat zij niet voldoen aan de gestelde regels. Een overzicht van de legaal gerealiseerde gebouwen is als bijlage bij de inspraakreactie gevoegd.

Beoordeling

Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied biedt via de planregels bij de agrarische bestemmingen mogelijkheden voor onder meer recreatieve nevenactiviteiten. Deze planregels zijn afgestemd op het gemeentelijk functieveranderingsbeleid dat bepaalde maatvoeringen hanteert om nevenactiviteiten te kunnen onderscheiden van een nieuwe hoofdactiviteiten.
Initiatiefnemers kunnen gebruik maken van deze mogelijkheden door een omgevingsvergunning aan te vragen die wordt beoordeeld aan de randvoorwaarden die de planregels van het nieuwe bestemmingsplan stellen. Wanneer een plan voor hergebruik van bestaande gebouwen voor bijvoorbeeld een verblijfsrecreatieve functie voldoet aan deze planregels, dan kan de omgevingsvergunning worden verleend. Dit leidt echter niet tot een aanpassing van de verbeelding (vroeger: plankaart). Dat laatste is pas aan de orde als een procedure moet worden gevolgd waarvoor de bestemming, en dus ook de verbeelding, moet worden aangepast. Dit laatste doet zich bij functieveranderingsprocessen bijvoorbeeld voor wanneer de nieuwe gebruiksfunctie niet kan worden gezien als een nevenactiviteit bij een al bestaande functie maar als een nieuwe hoofdfunctie die de bestaande functie helemaal vervangt.
Voor het recreatieve gebruik van de in de bijlage aangegeven bestaande gebouwen is nog geen omgevingsvergunning aangevraagd of verleend. Dit moet nog wel gebeuren voordat deze gebouwen als zodanig in gebruik kunnen worden genomen, ook als daarbij geen sprake is van nieuwbouw. Daarbij kan de nog aan te vragen omgevingsgunning alleen worden verleend als het plan voldoet aan de randvoorwaarden die het functieveranderingsbeleid daaraan stelt en zoals die ook in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan zijn verwerkt. Het is dus niet zo dat deze planregels worden aangepast omdat een eventueel initiatief voor functieverandering daar niet in past omdat juist deze planregels gelden als beleidsmatig kader voor het toelaten van functieverandering.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 272

Samenvatting

Namens de eigenaar van Vordenseweg 2-2a in Ruurlo wordt verzocht om de adressering in de planregels aan te passen door toevoeging van Vordenseweg 2a en om op de verbeelding de bestemming 'Maatschappelijk' te vervangen door 'Cultuur en Ontspanning' en de bouwvlakken aan te passen aan de bestaande bebouwing. Ook wordt verzocht om de gebiedsaanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' ter plaatse van de parkeerplaats te vervangen door 'overige zone - groene ontwikkelingszone'.

Beoordeling

Op de verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan is ten onrechte nog de bestemming 'Maatschappelijk' weergegeven voor het perceel Vordenseweg 2-2a. In het ontwerpbestemmingsplan wordt dit gecorrigeerd zodat de planregels, waarin ook het adres Vordenseweg 2a wordt verwerkt, weer aansluiten op de verbeelding. Verder zullen de bouwvlakken op de verbeelding worden aangepast aan bestaande bebouwing.
Verder is de begrenzing van de gebiedsaanduidingen 'overige zone – gelders natuurnetwerk' en 'overige zone – groene ontwikkelingszone' in het bestemmingsplan verwerkt om de ligging van deze provinciaal begrensde ecologische zones weer te geven. Dit is een verplichting die voortkomt vanuit de provinciale Omgevingsverordening. Dit betekent dat de gemeente deze begrenzing niet zelf kan aanpassen via het vaststellen van bestemmingsplannen. De wens om de gebiedsaanduiding 'overige zone – gelders natuurnetwerk' ter plaatse van de parkeerplaats aan te passen tot 'overige zone – groene ontwikkelingszone' kan daarom ook niet worden overgenomen. Een aanpassing in die richting is pas mogelijk nadat eerst de provinciale begrenzing zal zijn aangepast.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bestemming 'Maatschappelijk' is op de verbeelding gecorrigeerd tot 'Cultuur en Ontspanning', dit met aanpassing van de bouwvlakken, en het adres Vordenseweg 2a is benoemd in de planregels

Indiener 273

Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van een perceel bouwland aan de Winterswijkseweg in Eibergen. Toen zij het perceel verwierven, behoorde het tot een kwekerij en volgens het geldende bestemmingsplan heeft het de bestemming 'Agrarisch kernrandgebied'. Zij verzoeken om de bestemming 'Bos' uit het voorontwerpbestemmingsplan om te zetten in de bestemming agrarisch omdat het perceel als zodanig in gebruik is geweest en is geëxploiteerd en zij het ook zo wensen te blijven gebruiken. Verder geven indieners aan dat ter plaatse geen sprake is van bos maar van uitgelopen kweekgoed met weinig tot geen toegevoegde natuurwaarde. Het is indieners niet duidelijk waarom is gekozen voor de bestemming 'Bos', terwijl zij bovendien zelf ook nog (bouw)plannen hebben met het perceel zonder het huidige aanzien van het perceel te schaden. Zij geven dat toekenning van de bosbestemming zal leiden tot vermogensschade vanwege de inperking van de gebruiksmogelijkheden. Zij verzoeken om de bestemming aan te passen of om te voorzien in een adequate vergoeding voor de te lijden vermogensschade.

Beoordeling
Het perceel van indieners heeft volgens het geldende bestemmingsplan "Buitengebied" (Eibergen) de bestemming 'Agrarisch kernrandgebied'. Omdat de plankaart op deze plek niet voorziet in een bouwvlak of een andere aanduiding die bebouwing toelaat, mag het worden gebruikt voor de uitoefening van het agrarisch bedrijf, de bescherming van het woon- en leefmilieu in de aangrenzende kern en de bescherming van landschapswaarden. Daarbij bestaan mogelijkheden voor recreatief medegebruik en kleinschalige gebiedsgebonden dagrecreatieve voorzieningen en voor landschapsbouw in de vorm van aanplant van houtopstanden.
Het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet ter plaatse in de bestemming 'Bos'. Deze bestemming laat het agrarisch gebruik van het perceel niet langer toe maar richt zich op het behoud van het ongeveer 1 ha grote bosje zoals dat door de jaren heen ter plaatse is ontstaan. In lijn met de plantoelichting is aan het perceel de bestemming 'Bos' toegekend.
Wanneer aan het perceel een agrarische gebiedsbestemming zou worden toegekend, dan zou het perceel overigens ook niet zomaar in gebruik kunnen worden genomen. Voor het verwijderen van de door de jaren heen ontstane houtopstand is namelijk een vergunning nodig op basis van de gemeentelijke Bomenverordening 2019. Deze vergunning kan pas worden verleend als een aanvraag daartoe tevens voorziet in de benodigde herplant die als verplichting kan worden opgelegd. Met indieners is hierover gesproken waarbij is gebleken dat zij geen mogelijkheden hebben om hieraan te kunnen voldoen. Dit maakt dat het toekennen van een agrarische gebiedsbestemming nog niet betekent dat daaraan ook daadwerkelijk invulling kan worden gegeven en dat de bestemming 'Bos' dus als meest passend moet worden beschouwd.
Ten aanzien van de in de inspraakreactie opgemerkte bouwplannen moet verder worden opgemerkt dat indieners deze ook niet kunnen realiseren op basis van het geldende bestemmingsplan. Dit betekent dat het nieuwe bestemmingsplan, dat een conserverend karakter heeft en daarbij ook de feitelijk bestaande situatie meeneemt, daarvoor geen mogelijkheden biedt. Verder sluit de bedoeling om ter plaatse een woonhuis te bouwen niet aan op het gemeentelijk beleid ten aanzien van woningbouwprogrammering.
Dit alles betekent dat een agrarische bestemming op het perceel van indieners niet realiseerbaar is en dat de bestemming 'Bos' als de meest passende bestemming moet worden beschouwd, mede gelet op de feitelijk bestaande situatie zoals die is ontstaan sinds de aankoop van het perceel door indieners.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 274

Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Tolhutterweg 11-11a in Ruurlo en verzoekt om aanpassing van het agrarisch bouwvlak. Verder geeft hij aan dat het vanwege het gebruik van zijn percelen wellicht beter is om Tolhutterweg 9-9a aan te merken als 'plattelandswoning' en niet te bestemmen als 'Wonen'.

Ook verzoekt indiener om een ‘Rood-voor-Rood-regeling te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan en om in het Nationaal Landschap mogelijkheden te bieden voor nieuwe landgoederen.

Beoordeling
Nu indiener het terrein aan de voorzijde van de bebouwing op Tolhutterweg 11-11a voortdurend in gebruik heeft ten behoeve van opslag, is het inderdaad wenselijk om het bouwvlak op de aangegeven plek aan te passen. Dit onderdeel van de inspraakreactie kan dan ook worden overgenomen.
Over het eventueel aanmerken van Tolhutterweg 9-9a als ‘plattelandswoning’ in de zin van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) kan worden opgemerkt dat dit geen gevolgen zou hebben voor de agrarische bedrijvigheid op naburige agrarische bedrijven of percelen. De bijzondere juridische status van ‘plattelandswoning’ geldt namelijk alleen ten opzichte van het agrarische bedrijf waarvan deze als bedrijfswoning deel uitmaakte. Dit betekent dat het voor het gebruik van het perceel van indiener niet uitmaakt of er sprake is van een agrarische bedrijfswoning, een ‘plattelandswoning’ in de zin van de Wabo van een woonbestemming. Overigens is de bestemming ‘Wonen’ toegekend omdat Tolhutterweg 9-9a in planologische zin anders ten onrechte nogmaals als onderdeel van het agrarisch bedrijf Tolhutterweg 9b zou worden aangemerkt.
Verder kent het gemeentelijk ruimtelijk beleid geen ‘Rood-voor-Rood’-regeling waarbij onder voorwaarden een woning kan worden gebouwd in ruil voor de sloop van agrarische bedrijfsgebouwen. Ook kent de gemeente sinds 2010 geen beleid meer dat voorziet in de mogelijkheden voor het vestigen van nieuwe landgoederen. Omdat het gemeentelijk ruimtelijk beleid voor deze beide sporen geen beleidskaders kent, is het ook niet mogelijk om een regeling voor ‘Rood-voor-Rood’ of voor nieuwe landgoederen te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied. Het bestemmingsplan is dan immers niet meer een vertaling van het ruimtelijk beleid. Deze onderdelen van de zienswijzen kunnen daarom niet worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 275
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het perceel Vosheuvelweg 10 in Ruurlo en verzoeken om aanpassen van het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’. Verder verzoeken zij om een bestemmingsregeling op te nemen voor het agrarisch medegebruik van omliggende percelen en vanwege de omvang aan bijgebouwen die groter is dan in het bestemmingsplan wordt toegestaan. Tenslotte wordt verzocht om de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 2’ aan te passen.

Beoordeling
Omdat de in de inspraakreactie benoemde delen van het perceel in gebruik zijn voor de woonfunctie, is de bestemming ‘Wonen’ daarvoor inderdaad meer passend dan de agrarische gebiedsbestemming. Dit betekent dat het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ wordt aangepast. Daarbij voorziet het systeem van het bestemmingsplan niet in het vastleggen van bouwvlakken per woning omdat deze met name in het buitengebied snel achterhaald wordt door veranderende eigendomsverhoudingen en aanpassingen van kadastrale grenzen. Om te voorkomen dat deze telkens moeten worden gevolgd door een wijziging van het bestemmingsplan, is er voor gekozen om geen aparte bouwvlakken per woning aan te geven.
Over het voortdurend agrarisch medegebruik kan worden opgemerkt dat dit onder de woonbestemming van het nieuwe bestemmingsplan gewoon kan worden voortgezet. Dit geldt ook voor het voortgezet gebruik van de daarvoor aanwezige gebouwen. De oppervlakte daarvan mag overigens ook gewoon blijven bestaan omdat daarvoor in de planregels wordt voorzien.
De in het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven archeologische verwachtingswaarden zijn ontleend aan de gemeentelijke archeologische beleidswaardenkaart die als bijlage 9 is toegevoegd aan de plantoelichting. Via deze archeologische verwachtingenkaart wordt de landelijk bestaande verplichting om archeologisch onderzoek te doen bij bodemingrepen op basis van onderzoek verwerkt in het bestemmingsplan. Op deze manier kan duidelijk worden gemaakt in welke gebieden sprake is van een hoge archeologische waarde en in welke gebieden de archeologische verwachting lager is. De in het bestemmingsplan verwerkte onderzoeksverplichting is daarop vervolgens afgestemd zodat niet bij elke bodemingreep overal direct archeologisch onderzoek hoeft te worden verricht.
Ten aanzien van de archeologische dubbelbestemmingen op het perceel Vosheuvelweg 10 kan worden opgemerkt dat het grootste deel van het perceel behoort tot ‘Waarde – Archeologie 4’ en dat een smalle

strook ter plaatse van de woning de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 2’ kent. Deze laatste strook is echter niet terug te voeren op de archeologische waardenkaart de gemeenteraad op 19 september 2017 heeft vastgesteld. Dit betekent het gebied met de dubbelbestemming wordt toegevoerd aan ‘Waarde – Archeologie 4’. Het betreft hier overigens een archeologische verwachtingswaarden die verplicht tot archeologisch onderzoek bij bodemverstoringen die een oppervlakte beslaan van meer dan 250 m². Daarbij geldt echter dat archeologisch onderzoek niet nodig is wanneer duidelijk is dat de ondergrond in het verleden al is geroerd. Dit is ook nadrukkelijk aangegeven in de planregels.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ is aangepast en de archeologische dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 2’ is aangepast.

Indiener 276

Samenvatting
Namens de eigenaar van de manege op het perceel Kerkdijk 6 in Eibergen wordt verzocht om de bouwregels voor de bestemming ‘Sport – Manege’ aan te passen omdat zij niet duidelijk zijn en te weinig ruimte bieden voor uitbreiding. Ook wordt verzocht om het bestemmingsvlak en het bouwvlak aan te passen.

Beoordeling
De bouwregels voor de agrarische gebiedsbestemmingen verschillen inhoudelijk inderdaad van de bouwregels bij de bestemming ‘Sport – Manege’. Het gaat echter ook om zeer verschillende functies met elk een ander effect op de omgeving. Zo is mede vanwege de verkeersaantrekkende werking een maximum omvang bepaald voor de omvang van rijhallen, terwijl de bouwregels over het uitbreiden van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen aansluiten bij de overige niet-agrarische bestemmingen.
Daarbij geeft de bestemming ‘Sport – Manege’ de mogelijkheid om de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen met 20 % te vergroten en om de daardoor te realiseren oppervlakte vervolgens nogmaals met 25% te vergroten (afwijkingsregel). Daarbij is voor rijhallen bepaald dat deze 1.200 m² groot mogen zijn maar door toepassing van een afwijkingsregel mogen worden vergroot tot 2.000 m². Voor alle duidelijkheid wordt hierbij opgemerkt dat bestaande rijhallen met een grotere oppervlakte niet worden beperkt door deze bouwregel en de daarop aansluitende afwijkingsregel.
De in de inspraakreactie genoemde afwijkingsregels over het uitbreiden van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen) en over het vergroten van de oppervlakte van een rijhal gelden naast elkaar. Zo is het in beginsel mogelijk om de 25%-afwijkingsbevoegdheid in te zetten op locaties met de bestemming ‘Sport – Manege’ en kan binnen die uitbreidingsruimte wellicht ook een rijhal worden vergroot tot hooguit 2.000 m². In die situatie wordt dan zowel afgeweken van de regel over de toegelaten oppervlakte aan bedrijfsgebouwen als van de regel over de toegestane omvang van een rijhal. Ook kan het zo zijn dat deze 25%-afwijkingsbevoegdheid niet toereikend is om een rijhal tot 2.000 m² te vergroten. In die situatie ontstaat de vraag of de gemeente wil meewerken aan het toelaten van meer bedrijfsgebouwen dan toegestaan op basis van de planregels.
De inspraakreactie geeft aan dat op het perceel Kerkdijk 6 momenteel 1.480 m² aan bedrijfsgebouwen aanwezig is. Uitgaande van deze bestaande oppervlakte laten de bouwregels een uitbreiding toe tot 1.776 m², een omvang die via de 25%-afwijkingsbevoegdheid vervolgens kan worden vergroot tot 2.220 m². De planregels bieden dus mogelijkheden om de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen op het perceel Kerkdijk 6 uit te breiden met 740 m².
Daarbij kan er in lijn met de inspraakreactie voor worden gekozen om de rijhal met 400 m² te vergroten tot 1.400 m², ook al omdat de planregels mogelijkheden bieden voor een rijhal met die oppervlakte. De resterende 340 m² kan dan nog worden ingezet voor andere uitbreidingsplannen. Een uitbreiding van de bestaande rijhal tot 2.000 m² behoort volgens de bouwregels echter niet tot de mogelijkheden omdat dan de maximale uitbreidingsruimte van 740 m² wordt overschreden. Voor een dergelijke uitbreiding van de rijhal of voor andere overschrijdingen van de maximaal toegelaten oppervlakte aan bedrijfsgebouwen zal daarom een afzonderlijke procedure nodig zijn waarbij aan de hand van een concreet bouwplan een ruimtelijke afweging moet worden gemaakt over de toelaatbaarheid van een vergroting van deze oppervlakte met meer dan 740 m².
Om deze ruimtelijke afweging te kunnen maken, vindt de gemeente het niet wenselijk om op voorhand de uitbreidingsmogelijkheden uit het voorontwerpbestemmingsplan al te verruimen. Daarbij bieden de planregels al behoorlijke uitbreidingsmogelijkheden met bijna de helft van de al bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen. Overigens kenden het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” en het

voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” een soortgelijke regeling en zijn de ruimtelijke beleidsuitgangspunten voor dit soort functies in het buitengebied sindsdien niet veranderd.

Om ruimte te bieden aan de eventuele nieuwe bedrijfsgebouwen wordt verzocht om het bestemmingsvlak en het bouwplan aan te passen. Nu de gevraagde aanpassing binnen het bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan blijft, kan deze wens worden overgenomen. Dit onderdeel van de inspraakreactie wordt dan ook overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak en het bestemmingsvlak zijn aangepast.

Indiener 277

Samenvatting
Indieners plaatsen enige kanttekeningen van algemene aard bij de verwerking van het beleid uit de Structuurvisie woningsplitsing en het gebruik van de term ‘woning’ in de planregels. Zij vragen:

1. waarom de locaties waarvoor in de afgelopen jaren een digitaal bestemmingsplan is opgesteld niet zijn opgenomen op de verbeelding en of voor deze locaties ook de nieuwe planregels van toepassing zijn?
2. of het klopt dat het voorontwerpbestemmingsplan al in werking treedt voor wat betreft de regeling over ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’?
3. hoe de eerder vastgestelde Structuurvisie is overgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan en welke regeling juridisch bindend gaat worden? Hierbij duiden indieners op de term ‘woning’?
4. wat de gevolgen zijn van het opnemen van adressen in bijlage 7 bij de planregels?
5. of het in bijlage 7 genoemde aantal ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ bepalend is voor de toekomst of dat deze wordt geactualiseerd na een nieuwe woningsplitsing?
6. waarom de lijst met karakteristieke gebouwen uit de Structuurvisie Woningsplitsing niet is opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan?
7. waarom in het voorontwerpbestemmingsplan sprake is van maximaal 50 niet-karakteristieke gebouwen die voor splitsing in aanmerking kunnen komen, terwijl de Structuurvisie dit aantal blijkbaar niet als absoluut maximum hanteert?
8. om een nadere motivering van de financiële bijdrage aan het sloopfonds en om toevoeging van het stroomschema uit de Structuurvisie Woningsplitsing.
9. om een maximum uitbreidingspercentage aan te houden in plaats van een maximaal volume van 1.000 m³, waarbij zij opmerken dat de opgezette bijgebouwenoppervlakte kan leiden tot 10 ha aan extra bijgebouwen in het buitengebied;
10. waarom er een verschil zit tussen de regeling in het bestemmingsplan en de tekst van de Structuurvisie Woningsplitsing als het gaat om het eventueel aanpassen van de bestemming op de slooplocatie?

Indieners kunnen zich niet vinden in de extra voorwaarde in het voorontwerpbestemmingsplan die aangeeft dat een bestaande woning die groter is dan 1.000 m³ bij eventuele herbouw niet groter mag worden dan 1.000 m³, iets wat ook geldt voor woningen met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Zij pleiten voor een regeling die insteekt op herbouw/vervanging in de bestaande omvang/contouren en op de bestaande fundering.

Beoordeling
De gemeenteraad van Berkelland heeft op 14 april 2020 vastgesteld de “Structuurvisie Woningsplitsing buitengebied (extra verblijfsobject met een woonfunctie (BAG))” (Structuurvisie Woningsplitsing). Dit beleidsdocument geeft aan onder welke voorwaarden de gemeente mogelijkheden wil bieden voor het vestigen van een extra ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ in een gebouw waarbinnen al een woonfunctie aanwezig is. Daarbij is de term ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ afkomstig uit de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en is de term ‘gebouw’ gangbaar in de bouwregelgeving. Daarbij is een woning een gebouw waarin zich een woonfunctie (in termen van de BAG een ‘verblijfsobject met een woonfunctie’) bevindt.

1. In de plantoelichting wordt aangeven dat locaties waarvoor in de afgelopen jaren een digitaal bestemmingsplan met een specifieke regeling is vastgesteld niet opnieuw worden meegenomen in het bestemmingsplanproces voor het gehele buitengebied. Hiervoor is gekozen om herhaling van procedures te voorkomen, om de bestaande regeling voor die locaties niet aan te passen en om te

voorkomen dat de relatie met eventuele uitvoeringsovereenkomsten over bijvoorbeeld landschappelijke inpassing te doorbreken. Verder zijn een aantal van deze bestemmingsplan dermate gedetailleerd opgezet, dat zij zich niet goed lenen voor opname in een bestemmingsplan met een regeling voor het gehele buitengebied van Berkelland. Dit alles brengt ook met zich mee dat de regels uit het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied niet gaan gelden voor deze locaties. De regels van het nieuwe bestemmingsplan “Buitengebied Berkeland 2020” gaan namelijk alleen gelden voor het plangebied van datzelfde bestemmingsplan.

2. Een voorontwerpbestemmingsplan heeft geen juridische status. De regels uit een voorontwerpbestemmingsplan vervangen dan ook niet de regels uit geldende bestemmingsplannen. Pas wanneer de procedure tot herziening van een bestemmingsplan formeel begint met het ter inzage leggen van een ontwerpbestemmingsplan, werpt het nieuwe bestemmingsplan zijn schaduw vooruit hoewel het geldende bestemmingsplan ook dan nog altijd juridisch bindend is. Wel kan een gemeente de beslissing op bouwplannen die passen binnen het geldende bestemmingsplan maar niet in het ontwerpbestemmingsplan aanhouden en onder een aantal voorwaarden uitstellen tot na de vaststelling en het in werking treden van het nieuwe bestemmingsplan. Als dat aan de orde is, dan wordt zo’n tijdens de bestemmingsplanprocedure ingediend bouwplan dus uiteindelijk getoetst aan het nieuwe bestemmingsplan. Het is echter niet zo dat dit ook al het geval is voor een deel van de inhoud van het voorontwerpbestemmingsplan.
3. Het is niet te voorkomen dat in een bestemmingsplan wordt gewerkt met termen die niet allemaal voortkomen uit dezelfde wetgevingslijnen. De termen ‘gebouw’ en ‘woning’ zijn daarbij al jaren gangbaar in het ruimtelijk bestuursrecht en daarin ook gedefinieerd. Daaraan heeft de Wet BAG het begrip ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ toegevoegd dat ook in het bestemmingsplan is gedefinieerd. In hun samenhang wordt de term ‘woning’ gebruikt voor een gebouw waarin een woonfunctie aanwezig is, waarbij via de term ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ worden aangeven hoeveel zelfstandige wooneenheden er dan aanwezig zijn bij deze woning.
   Dit alles is gedaan in lijn met de Structuurvisie Woningsplitsing zodat de beleidsregels die daarin zijn verwoord uiteindelijk terugkomen in het juridisch kader dat het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied gaat bieden.
4. In bijlage 7 bij de planregels staat aangegeven in welke gebouwen meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ aanwezig zijn. Op deze manier wordt de bestaande bewoningssituatie zo duidelijk mogelijk in beeld gebracht. Dit is van belang vanwege de mogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan biedt voor het realiseren van bijgebouwen en voor woningsplitsing. Het bouwen van bijgebouwen wordt daarin namelijk gekoppeld aan het aantal ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ (zie hierna), terwijl de planregels ook aangeven dat het in ieder geval niet mogelijk is om een extra ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ te vestigen in een pand waarin zich al meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ bevinden. Met dit alles brengt de vermelding van een adres op bijlage 7 geen beperkende gevolgen met zich mee voor de betrokken eigenaren, maar schept het bovenal duidelijkheid over de bestaande situatie en over de mogelijkheden die het bestemmingsplan op basis daarvan biedt.
5. Bij toekomstige woningsplitsingen zal de lijst met adressen in bijlage 7 moeten worden aangevuld zodat deze actueel blijft. Omdat dit gelijkstaat aan een aanpassing van de planregels van het bestemmingsplan, zal gebeuren via een wijziging van het bestemmingsplan en is daarvoor een wijzigingsregel opgenomen in het bestemmingsplan (artikel 39.1).
6. De wijzigingsregel over het toevoegen van een extra ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ verwijst naar de lijst met karakteristieke gebouwen zoals die is opgenomen in de al vastgestelde Structuurvisie Woningsplitsing. In het bestemmingsplan wordt deze lijst niet overgenomen omdat dan de indruk zou kunnen ontstaan dat het gaat om een nieuwe lijst met aanpassingen ten opzichte van de vastgestelde Structuurvisie. Overigens is de lijst in de Structuurvisie Woningsplitsing vastgesteld na een inspraakprocedure die nog heeft geleid tot aanvullingen van deze lijst. De lijst in de Structuurvisie Woningsplitsing kan echter niet worden aangevuld via de bestemmingsplanprocedure, reden waarom deze ook niet is opgenomen in de bijlagen bij de planregels. Overigens is de Structuurvisie Woningsplitsing evenals de gemeentelijke bestemmingsplannen voor iedereen beschikbaar via de gemeentelijke website en de landelijke voorziening voor ruimtelijke plannen.
7. De Structuurvisie Woningsplitsing biedt op dit moment ruimte voor 50 woningsplitsingen bij niet-karakteristieke panden. Of na gebruikmaking van dit aantal voor deze groep woningen nog nieuwe mogelijkheden worden geboden voor woningsplitsing, is daarmee nog niet uitgesproken. Dit betekent dat het bestemmingsplan ook niet verder kan gaan dan dit aantal van 50. Mocht de gemeenteraad in de toekomst nog weer aanvullende splitsingsmogelijkheden bieden voor nog

meer niet-karakteristieke gebouwen, dan zal de regeling in het bestemmingsplan daarop worden aangepast.

8. De werkwijze met het sloopfonds en de daarbij gehanteerde bedragen zijn nader toegelicht in de Structuurvisie Woningsplitsing. Daarbij is aansluiting gezocht bij de al langer bestaande bovensplanse-sloop-bonus-regeling voor het realiseren van extra bijgebouwen. Deze al vastgestelde beleidsmatige afwegingen zijn overgenomen in de regeling van het nieuwe bestemmingsplan dat daartoe ook verwijst naar de Structuurvisie Woningsplitsing. OM dezelfde reden is het ook niet nodig om het stroomschema uit de Structuurvisie Woningsplitsing over te nemen in het bestemmingsplan. Vanzelfsprekend is de gemeente wel van plan om na het in werking treden van het bestemmingsplan informatiemateriaal samen te stellen over onder meer het thema ‘woningsplitsing’. Daarbij kan dan ook gebruik worden gemaakt het stroomschema.
9. De achtergrond van de regeling voor het bieden van mogelijkheden voor woningsplitsing is de wens om een zinvolle invulling te geven aan bestaande gebouwen waarin zich al een woonfunctie bevindt. Verder wilde de gemeente via de Structuurvisie Woningsplitsing duidelijk maken dat situaties van ‘dubbele bewoning’ zouden kunnen worden omgezet in een volledige gesplitste woning omdat daarbij het aantal ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ immers niet toeneemt. Bij het bieden van mogelijkheden voor woningsplitsing is altijd het uitgangspunt geweest dat dit alleen kon plaatsvinden in een bestaand pand met voldoende omvang voor twee zelfstandige wooneenheden. In het verlengde hiervan is in de Structuurvisie Woningsplitsing niet uitgegaan van een uitbreidingspercentage, maar van de daarin genoemde inhoudsmaten. Deze zijn overgenomen in de wijzigingsregels voor het toestaan van een extra ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ (artikel 39.1). Daarbij is het overigens gebruikelijk om voor woningen in het buitengebied uit te gaan van volumematen en niet van uitbreidingspercentages, iets waarvoor ook is gekozen bij de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan.
   Ten aanzien van de mogelijkheden voor het bijgebouwen kan worden opgemerkt dat bij veel woningen al sprake is van een bijgebouwenoppervlakte die groter is dan de 150 m² die per ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ mogelijk wordt gemaakt of dan de 300 m² die via de bovensplanse-sloop-bonus-regeling kan worden gerealiseerd. In de laatste situatie is uitbreiding van de bijgebouwenoppervlakte niet meer mogelijk, terwijl alleen in de eerste situatie via de bovenplanse-sloop-bonus-regeling kan worden toegewerkt naar een bijgebouwenoppervlakte van 300 m² per ‘verblijfsobject met een woonfunctie’. Daarbij is echter wel een sloopopgave aan de orde die eventueel kan worden vervangen door een bijdrage aan het gemeentelijke sloopfonds. Nu die sloopopgave uitgaat van het slopen van 4 m² op een locatie elders in ruil voor het bouwen van 1 m² aan extra bijgebouwen, zal het realiseren van bijgebouwen via deze regeling dus eerder leiden tot een afname van de bebouwing in het buitengebied dan van een toename.
10. In de praktijk kunnen zich ook situaties voordoen waarbij de bestemming op de looplocatie niet hoeft te worden aangepast. Dit is bijvoorbeeld overbodig als bij een woonbestemming met een hele grote bijgebouwenoppervlakte leegstaande stallen worden gesloopt en er daarna nog altijd een bijgebouwenoppervlakte overblijft dan die groter is dan de bouwregels bij de bestemming ‘Wonen’ eigenlijk toelaat. Deze ‘overmaat’ hoeft weliswaar niet te worden gesloopt, maar het is in die situatie ook niet meer mogelijk om de bijgebouwenoppervlakte daarna weer uit te breiden omdat de bestemming ‘Wonen’ dat al niet toelaat. Daarbij wijkt de bestemmingsplanregeling niet af van de Structuurvisie Woningsplitsing omdat een schuur ook een gebouw is en de Structuurvisie voor het overige volstrekt duidelijk dat het moet gaan om sloop van gebouwen.

Tenslotte komt de regeling over het maximaal toegestane woningvolume bij herbouw niet voort uit de Structuurvisie Woningsplitsing, maar was die al eerder in beeld als uitgangspunt voor het nieuwe bestemmingsplan. Zij is ook niet alleen van toepassing op situaties van woningsplitsing, maar op alle woningen in het buitengebied. Door bij woningvervanging hooguit het toegestane woningvolume van 1.000 m³ toe te staan en het eventuele grotere bestaande woningvolume, wil de bestemmingsplanregeling een bijdrage leveren aan de ontstening in het buitengebied. Het is vervolgens aan de eigenaren om tegen die achtergrond een keuze maken tussen het verbouwen van de bestaande woning of het realiseren van een nieuwe, wellicht kleinere woning. Daarbij past de opmerking dat het toegestane woningvolume van 1.000 m³ niet overal gangbaar is en als betrekkelijk ruim kan worden gezien.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 278

Samenvatting

Namens het grondverzetbedrijf Flipsweg 13a in Rietmolen wordt verzocht om de beschrijving van de bedrijfsactiviteiten in de tabel bij de bestemming 'Bedrijf' aan te vullen.

Beoordeling

Bij de beschrijving van de bedrijfsactiviteiten zijn de activiteiten benoemd die onder de werking van het overgangsrecht van het geldende bestemmingsplan mogen worden uitgevoerd op het bedrijf Flipsweg 13a. De inspraakreactie bevat een nog meer gedetailleerde opsomming van de bedrijfsactiviteiten die de in het voorontwerpbestemmingsplan opgenomen beschrijving voor een belangrijk deel overlapt. De inbreng vanuit de inspraakreactie wordt voor zover nodig verwerkt in de beschrijving van de bedrijfsactiviteiten die op die manier nader worden geduid.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"

De beschrijving van de bedrijfsactiviteiten is aangevuld en daarmee nader geduid.

Indiener 279

Samenvatting

Indieners zijn omwonenden van Visschemorsdijk 18 in Neede en geven aan dat de bestemming 'Maatschappelijk' voor dat perceel te ruim is geformuleerd en wijzen op de definitie van het begrip 'maatschappelijke voorzieningen'. Verzocht wordt om in het bestemmingsplan specifiek te vermelden dat het gaat om een zorgboerderij met dagopvang en om het bestemmingsvlak en het bouwvlak te verkleinen door bijgebouwen daarbuiten te laten. Indieners verzoeken verder om expliciet te vermelden dat het gaat om dagopvang, omdat 24 uurszorg op deze locatie moet worden vermeden, en om expliciet aan te geven dat de oppervlakte van de recent opgerichte kas niet kan worden ingezet voor nieuwe ontwikkelingen.

Beoordeling

In het nieuwe bestemmingsplan is bij diverse bestemmingen gebruik gemaakt van een nadere detaillering van de bestemmingsomschrijving om aan te geven van welke vorm van gebruik momenteel sprake is. Zo is ook in een tabel bij de planregels voor de bestemming 'Maatschappelijk' via de functieaanduiding 'specifieke vorm van maatschappelijk – 32' (sm-32) aangegeven dat op Visschemorsdijk 18 sprake is van een 'zorgboerderij'. Op deze manier is de bestaande zorgboerderij dus al specifiek vermeld dat alleen het gebruik als zorgboerderij zonder meer is toegestaan. Gelet op het bestaande gebruik kan hier echter aan worden toegevoegd dat het gaat om dagopvang.
Daarbij past de opmerking dat het nieuwe bestemmingsplan ook mogelijkheden biedt om over te stappen op andere vormen van gebruik binnen de maatschappelijke functie. Dit kan echter pas worden toegelaten nadat is vastgesteld dat de nieuwe maatschappelijke functie geen grotere impact heeft op de omgeving dan de bestaande functie die voor Visschemorsdijk 18 al is omschreven in de tabel bij de bestemming 'Maatschappelijk'. Hiervoor moet de initiatiefnemer dan een omgevingsvergunning aanvragen.
Over de omvang van het bouwvlak binnen de bestemming 'Maatschappelijk' is van belang dat dit de bedrijfsgebouwen omvat en dat niet het hele bestemmingsvlak is aangemerkt als bouwvlak. Omdat het bouwvlakken juist zijn bedoeld om de bestaande bedrijfsgebouwen te omvatten, gaat het niet aan om een deel daarvan buiten het bouwvlak te laten. Daarom kan de wens om de recent gebouwde kas buiten het bouwvlak te laten niet worden overgenomen.
Ten aanzien van de vormgeving van het bestemmingsvlak is van belang dat het meest oostelijk gelegen terreingedeelte aan de zijde van de Bennekerweg vooral in gebruik is voor de zorgfunctie. Daarom is de bestemming 'Maatschappelijk' voor dat gedeelte meer passend dan een agrarische gebiedsbestemming. Overigens ligt dit in de inspraakreactie bedoelde perceelsgedeelte met de bestemming 'Maatschappelijk' buiten het bijbehorende bouwvlak zodat daar geen bedrijfsgebouwen mogen worden gerealiseerd.

Bij het opstellen van het regionale functieveranderingsbeleid is als lijn aangehouden dat de oppervlakte van eventuele bestaande (tunnel)kassen bij functieveranderingsprocessen niet wordt meegenomen bij de berekening van de oppervlakte van de bestaande bedrijfsgebouwen. Dit zal nader worden verduidelijkt in de plantoelichting en in de bijlagen 2 en 3 bij de planregels zodat dit ook in het nieuwe bestemmingsplan is geborgd. Zodoende wordt duidelijk dat dit geldt voor alle (tunnel)kassen en dus ook voor eventueel nog te bouwen (tunnel)kassen op andere plekken in het buitengebied van Berkelland. Dit betekent dat de oppervlakte van dit soort bebouwing niet kan worden ingezet bij functieveranderingsprocessen en dat dit onderdeel van de inspraakreactie wordt overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
In de planregels is aangegeven dat het gaat om dagopvang en bijlage 2 en 3 bij de planregels zijn aangevuld.

Indiener 280
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Scheiddijk 18 in Ruurlo en verzoekt om het natuurlijk ingerichte deel ervan te bestemmen als 'Natuur'.

Beoordeling
In de afgelopen jaren is het door de indiener bedoelde gedeelte van zijn perceel inderdaad natuurlijk ingericht. Mede door de ligging van het bedoelde perceelsgedeelte binnen het Gelders Natuur Netwerk betekent dit dat de bestemming 'Natuur' daarvoor inderdaad meer passend is dan de bestemming 'Agrarisch'. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Voor een deel van het perceel is de bestemming 'Agrarisch' omgezet in 'Natuur'..

Indiener 281
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Hoge Haarweg 6 in Eibergen en verzoekt om een aanpassing van het agrarisch bouwvlak.

Beoordeling
De gevraagde aanpassing van het agrarisch bouwvlak heeft betrekking op het opschuiven van de bouwvlakgrens met ongeveer 10 meter aan de oostzijde en met ongeveer 5 meter aan de zuidwestzijde. Deze wens leidt tot een geringe uitbreiding van de oppervlakte van het bouwvlak maar niet tot een vergroting ten opzichte van het bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan. Gelet op de uitgangspunten voor het maken van het nieuwe bestemmingsplan kan de inspraakreactie daarom worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 282
Samenvatting
Indiener is eigenaar van de paardenhouderij Borculoseweg 53-53a-53b in Eibergen en verzoekt om een aanpassing van het agrarisch bouwvlak.

Beoordeling
Met de gevraagde aanpassing van het agrarisch bouwvlak wordt verzocht om een inmiddels gerealiseerde stal en twee tredmolens binnen het agrarisch bouwvlak te leggen. Deze wens leidt tot een geringe uitbreiding van de oppervlakte van het bouwvlak maar niet tot een vergroting ten opzichte van het bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan. Gelet op de uitgangspunten voor het maken van het nieuwe bestemmingsplan kan de inspraakreactie daarom worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 283
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Slootsdijk 18 in Ruurlo en verzoekt om na te gaan of de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk goed is weergegeven en zo nodig aan te passen, om het op zijn perceel aanwezige bosje te bestemming als 'Bos' of 'Natuur' en om de poel met omliggend schraalland te bestemmen als 'Natuur'.

Beoordeling
De begrenzing van de gebiedsaanduidingen ‘overige zone – gelders natuurnetwerk’ en ‘overige zone – groene ontwikkelingszone’ is in het bestemmingsplan verwerkt om de ligging van deze provinciaal begrensde ecologische zones weer te geven. Dit is een verplichting die voortkomt vanuit de provinciale Omgevingsverordening. Dit betekent dat de gemeente deze begrenzing niet zelf kan aanpassen via het vaststellen van bestemmingsplannen.
Ter plaatse van het perceel Slootsdijk 18 is de provinciale begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO) overgenomen. Het noordelijke deel van het perceel Slootsdijk 18 ligt volgens deze provinciale begrenzing inderdaad binnen het GNN, terwijl het zuidelijke deel en de naburige percelen binnen het GO liggen. Deze begrenzing is niet aangepast door het besluit van Provinciale Staten van Gelderland van 31 maart 2021 tot vaststelling van de 7e actualisatie van de Omgevingsverordening Gelderland. Dit alles betekent dat de wens om de begrenzing tussen GNN en GO aan te passen niet kan worden overgenomen. Overigens geeft de in de inspraakreactie weergegeven arcering niet de grens aan tussen het GNN en het GO maar de begrenzing van de in het bestemmingsplan verwerkte archeologische verwachtingswaarden.
Wel is het mogelijk om naar aanleiding van de in inspraakreactie de bestemming ‘Natuur’ toe te kennen aan een op het perceel aanwezig bosje en een eveneens aanwezige poel omdat het toekennen van deze bestemmingen geen nieuwe beperkingen oplevert voor omliggende functies. Dit onderdeel van de inspraakreactie kan dan ook worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De bestemming van het bosje en van de poel is aangepast.

Indiener 284
Samenvatting
Namens de houthandel en houtzagerij op het perceel Achterste Russchemorsdijk 3-3a in Rietmolen wordt verzocht om de beschrijving van de bedrijfsactiviteiten aan te vullen, om aanpassing van de regeling voor buitenopslag en om de bestaande goothoogte van 6,5 meter weer te geven op de verbeelding.

Beoordeling
In de inspraakreactie wordt toegelicht dat het bedrijf zich in het verlengde van de houtzagerij en de houthandel steeds meer heeft toegelegd op het ontwerpen en prefabriceren van historische en complexe houtconstructies. Omdat dit gepaard gaat met de opslag van halffabricaten en eindproducten verzoekt indiener om de omschrijving van de bedrijfsactiviteiten op dit punt aan te vullen. Nu het hierbij gaat om bestaande bedrijfsactiviteiten die rechtstreeks verband houden met de al benoemde bedrijfsactiviteiten en bovendien zijn toegestaan onder het geldende bestemmingsplan, kan deze wens worden overgenomen. De beschrijving van de bedrijfsactiviteiten wordt dan ook aangevuld.
De regeling voor buitenopslag houdt verband met de landschappelijke effecten daarvan, iets wat in de plantoelichting nader zal worden verduidelijkt. Daarbij kan de wens worden overgenomen om via de afwijkingsregeling een maximale opslaghoogte van 5 meter toe te laten. Bij nieuwe situaties van buitenopslag die daarvan gebruik willen maken zal ook dan zo nodig moeten worden voorzien in een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Bij al bestaande legale opslagactiviteiten is het overigens niet nodig om daarvoor onder het nieuwe bestemmingsplan toestemming en een omgevingsvergunning aan te vragen.
Ten aanzien van de goothoogte van de bestaande bedrijfsgebouwen die afwijken van de bouwregels kan worden opgemerkt dat deze ook onder het nieuwe bestemmingsplan zijn toegestaan. In de algemene bouwregels wordt namelijk bepaald dat bestaande maatvoeringen die meer bedragen dan de in de planregels genoemde maten als ten hoogste toelaatbaar worden aangehouden. Dit betekent dat niet elke afwijking van één van de genoemde maatvoeringen ook nog eens expliciet hoeft te worden vermeld op de verbeelding bij het nieuwe bestemmingsplan. Daarbij is de algemene bouwregel zo geredigeerd dat de bestaande afwijkende maat ook kan worden gehanteerd bij een eventuele uitbreiding van het betrokken gebouw. Dit onderdeel van de inspraakreactie geeft dus geen aanleiding tot aanpassingen, hoewel de algemene bouwregels wel zodanig wordt aangepast dat nog duidelijker naar voren komt dat zij ook betrekking heeft op de goothoogte.
Verder biedt het voorontwerpbestemmingsplan de mogelijkheid om voor bedrijfsgebouwen een goothoogte van 6 meter toe te staan. In combinatie met de algemene afwijkingsregels kan deze maat met nog eens

10% worden overschreden. Op die manier biedt het nieuwe bestemmingsplan dus de mogelijkheid om ook bij een nieuw bedrijfsgebouw een goothoogte van 6,5 meter te hanteren.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De omschrijving van de bedrijfsactiviteiten is aangevuld en de plantoelichting is verduidelijkt.

Indiener 285
Samenvatting
Namens de eigenaren van het landgoed Ruurlo wordt verzocht om aan de beschrijving van de bestemming 'Bos' toe te voegen dat deze tevens is bedoeld voor de houtproductie en om de bij deze bestemming behorende vergunningsregeling daarop af te stemmen. Verder vragen zij om een regeling voor het wijzigen van de agrarische gebiedsbestemmingen naar 'Bos' en 'Groen – Landschapselement' afwijkingsregel en om de begrenzing van het 'Gelders Natuurnetwerk' en de Groene Ontwikkelingszone' aan te passen ter plaatse van bestaande woningen. Ook wordt verzocht om het bestemmingsvlak voor 'Wonen' ter plaatse van Berenschotweg 2 in Ruurlo aan te passen en om de agrarische bestemming van Batsdijk 2-2a om te zetten in de bestemming 'Wonen' waarbij de bestaande stallen net als nu mogen worden gebruikt voor de opslag/stalling van caravans.

Beoordeling
Het is inderdaad zo dat de bestemming 'Bos' ook mag worden gebruikt voor de houtproductie in het kader van bosbeheer. Dit zal dan ook worden verduidelijkt in de bestemmingsomschrijving door toe te voegen dat de bestemming 'Bos' ook "houtproductie" toelaat. Ook zal de vergunningsregeling in artikel 8.5 worden afgestemd op deze aanvulling door "bosexploitatie op basis van een bosbeheerplan op grond van de Wet natuurbescherming" daarvan uit te zonderen. Hierbij kan worden opgemerkt dat dit soort activiteiten al snel vallen onder de werking van de Wet natuurbescherming die al wel als uitzonderingsgrondslag is genoemd. Verder kent het voorontwerpbestemmingsplan via de algemene wijzigingsregels al een regeling om de bestemming van grond met een agrarische gebiedsbestemming om te zetten in de bestemming 'Bos', Groen – Landschapselement' of 'Natuur'. Met deze wijzigingsregel kan de gemeente snel inspelen op initiatieven die bijvoorbeeld plaatsvinden met het oog op de ontwikkeling van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) of de Groene Ontwikkelingszone (GO), maar ook daarbuiten. Overigens laten de agrarische gebiedsbestemmingen zelf ook landschaps- en/of natuurversterkende ingrepen toe. Zeker wanneer deze een beperkte omvang hebben, zal dan ook niet altijd een bestemmingswijziging aan de orde hoeven te zijn. Mocht dat laatste echter een vereiste zijn vanuit bijvoorbeeld een subsidieregeling, dan biedt het nieuwe bestemmingsplan daarvoor de meest laagdrempelige procedure.
De begrenzing van de gebiedsaanduidingen 'overige zone – gelders natuurnetwerk' en 'overige zone – groene ontwikkelingszone' is in het bestemmingsplan verwerkt om de ligging van deze provinciaal begrensde ecologische zones weer te geven. Dit is een verplichting die voortkomt vanuit de provinciale Omgevingsverordening. Dit betekent dat de gemeente deze begrenzing niet zelf kan aanpassen via het vaststellen van bestemmingsplannen. Wel heeft de gemeente in het bestemmingsplan bepaalt dat de provinciale regels voor het GNN en het GO niet gelden voor bijvoorbeeld de gronden die zijn bestemd als 'Wonen'. Op deze manier is via de planregels al geregeld wat indiener via de verbeelding zou willen laten regelen. Omdat dat bij het gebruik van het nieuwe bestemmingsplan tot ontzettend veel aanpassingen op de verbeelding zou leiden zonder dat daarvan enige meerwaarde uitgaat, wordt deze wens niet overgenomen. Dit betekent dat de provinciale begrenzing van het GNN en het GO wordt aangehouden, waarbij dan wel wordt uitgegaan van de begrenzing zoals Provinciale Staten van Gelderland die op 31 maart 2021 hebben vastgelegd bij de vaststelling van de 7^{e} actualisatie van de Omgevingsverordening Gelderland.
Ten aanzien van de vormgeving van het bestemmingsvlak voor 'Wonen' bij het adres Berenschotweg 2 is van belang dat dat zal worden afgestemd op de feitelijk bestaande situatie. Daarbij blijft voor dit perceel sprake van een woonbestemming waarbij een hobbymatige paardenhouderij is toegestaan, dit met inbegrip van de aanwezige paardenbakken met lichtmasten.
Uit de inspraakreacties komt tenslotte naar voren dat de agrarische bedrijfsvoering op het adres Batsdijk 2-2a wordt beëindigd. Om die reden kan de mede door de pachter ondersteunde wens worden overgenomen om de agrarische bestemming om te zetten in een woonbestemming, waarbij de planregels vanzelfsprekend blijven uitgaan van de aanwezigheid van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Omdat het geldende bestemmingsplan toelaat dat bij vrijkomende agrarische gebouwen onder meer mag worden ingezet als caravanstalling/opslag, kan dat ook in deze situatie worden toegestaan. Hiertoe wordt

in de planregels een algemene voorziening toegevoegd die de ruimte biedt voor deze in het buitengebied veel voorkomende gebruiksfunctie die kan worden beschouwd als een vorm van laagdynamische opslag.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De omschrijving van de bestemming 'Bos' en de bijbehorende vergunningsregeling is aangepast, evenals het bestemmingsvlak voor 'Wonen' voor Berenschotweg 2. De agrarische bestemming van Batsdijk 2-2a is omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen' en de planregels zijn aangevuld met een algemene regel over 'statische opslag'.

Indiener 286
Samenvatting
Indiener is eigenares van Elzeboomweg 3-5 in Ruurlo en verzoekt om de agrarische bestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan om te zetten in een woonbestemming.

Beoordeling
Nu op het perceel Elzeboomweg 3-5 geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid, is een bestemming 'Wonen' inderdaad de meest passende bestemming. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen en het agrarisch bouwvlak kan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'.

Indiener 287
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Vosheuvelweg 8 in Ruurlo en verzoekt om aanpassing van het bestemmingsvlak voor 'Wonen' zodat het hele erf er onder komt te vallen.

Beoordeling
Omdat de in de inspraakreactie benoemde delen van het perceel in gebruik zijn voor de woonfunctie, is de bestemming 'Wonen' daarvoor inderdaad meer passend dan de agrarische gebiedsbestemming. Dit betekent dat het bestemmingsvlak voor 'Wonen' wordt aangepast.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het bestemmingsvlak voor 'Wonen' is aangepast.

Indiener 288
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Wiechersweg 3-3a in Borculo en verzoekt om naast de bestemming 'Wonen' ook te voorzien in een verblijfsrecreatieve bestemming die het mogelijk maakt om een schuur te verbouwen tot vakantieverblijf.

Beoordeling
Het voorontwerpbestemmingsplan voorziet voor Wiechersweg 3-3a in de bestemming 'Wonen'. De planregels bij deze bestemming bieden mogelijkheden om bestaande gebouwen te gaan gebruiken voor verblijfsrecreatieve functie. Daarbij zal moeten worden voldaan aan de randvoorwaarden die het functieveranderingsbeleid daaraan stelt en die zijn verwerkt in de planregels. Op deze manier wordt met het nieuwe bestemmingsplan flexibel ingespeeld op wensen voor nevenfuncties in het buitengebied, ook wanneer op voorhand nog niet is voorzien in een specifieke verblijfsrecreatieve bestemming. Het is daarom ook niet nodig om voor Wiechersweg 3-3a naast de woonbestemming te voorzien in een bestemming 'verblijfsrecreatie'.
In zijn inspraakreactie geeft indiener overigens aan dat hij ideeën heeft om een bestaande schuur te verbouwen ten behoeve van een verblijfsrecreatieve functie. Om te kunnen beoordelen of daarbij kan worden voldaan aan de beleidskaders voor functieverandering, heeft indiener in 2020 een schetsplan ingediend. Voordat hij de beoogde verbouwing en/of gebruikswijziging daadwerkelijk mag realiseren, is het nodig om daarvoor ook nog een omgevingsvergunning aan te vragen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 289

Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Borgersteeg 2 in Neede wordt verzocht om de gegevens over de aangevraagde vergunning op grond van de Wet natuurbescherming te verwerken in de planregels en om daarin ook mogelijkheden voor externe saldering op te nemen.

Beoordeling
De in de inspraakreactie genoemde gegevens over de aangevraagde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) worden na verlening van de vergunning verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Wanneer een bedrijf niet beschikt over een dergelijke provinciale toestemming, dan worden daarin de gegevens opgenomen over de verleende toestemming op grond van de Wet milieubeheer. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.
Voor bedrijven die nog niet beschikken over een toestemming op grond avn de Wet natuurbescherming geldt een andere referentiesituatie. Daarbij is het feitelijk bestaande legale gebruik maatgevend als referentiesituatie voor de stikstofemissie, iets wat ook in de planregels tot uitdrukking komt. Overigens is de regeling over stikstofemissie in het ontwerp-bestemmingsplan afgestemd op de inmiddels gewijzigde regelgeving en de bijbehorende rekenmethode die een ondergrens van 0,005 mol/ha/jaar hanteert.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 290

Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Tolhutterweg 40 in Ruurlo wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen en om in de planregels over stikstofemissie mogelijkheden voor externe saldering op te nemen.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen zodat er mogelijkheden ontstaan voor een nieuwe veestal, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.
Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden

als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is ter plaatse van de kuilvoeropslagen, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak op die plek.

In bijlage 6 bij de planregels zijn de gegevens verwerkt over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Wet natuurbescherming (Wnb). Wanneer een bedrijf niet beschikt over een dergelijke provinciale toestemming, dan worden daarin de gegevens opgenomen over de verleende toestemming op grond van de Wet milieubeheer. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming. Overigens is de regeling over stikstofemissie in het ontwerp-bestemmingsplan afgestemd op de inmiddels gewijzigde regelgeving en de bijbehorende rekenmethode die een ondergrens van 0,005 mol/ha/jaar hanteert.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Verder worden de genoemde gegevens na vergunningverlening verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.…

Indiener 291
Samenvatting
Namens de paardenhouderij Molenweg 12 in Eibergen wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak te voorzien van de aanduiding paardenhouderij' en om de omvang ervan zodanig aan te passen dat de aanwezige voorzieningen er ook binnen passen. Ook wordt verzocht om de toegestane goot- en bouwhoogte van tredmolens en trainingsmolens te verruimen tot 4 meter resp. 8 meter en om mogelijkheden voor externe saldering volgens de Wet natuurbescherming ook op te nemen in de planregels.

Beoordeling
Uit de inspraakreactie komt naar voren dat op Molenweg 12 sprake is van een paardenopfokkerij waar ook paarden worden afgericht en getraind. Nu dus ook sprake is van een gebruiksgerichte paardenhouderij kan het agrarisch bouwvlak worden voorzien van de aanduiding 'paardenhouderij'.
Ten aanzien van de omvang van het agrarische bouwvlak gaat het systeem van het nieuwe bestemmingsplan uit van een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Daarbij wordt toe te kennen bouwvlak op de bestaande situatie en de eerstvolgende uitbreidingswens voor de agrarische bedrijfsgebouwen. Ook gaat dit systeem er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Zo geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestopslagen, tredmolens en trainingsmolens. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van

het bouwvlak. Wel lijkt het wenselijk om het bouwvlak iets ruimer om de bestaande gebouwen te trekken zodat deze zo nodig in oostelijke richting kunnen worden uitgebreid. Daarbij is van belang dat het geldende bestemmingsplan aan die zijde ook bouwmogelijkheden biedt.
Bij de regeling voor tredmolens- en trainingsmolens is uitgegaan van een beperkte bouwhoogte vanwege de landschappelijke impact. Verder zijn de in het voorontwerpbestemmingsplan gehanteerde (goot)hoogtematen niet ongebruikelijk voor dit soort voorzieningen in het landelijk gebied en sluiten zij aan op bouwplannen die worden ingediend voor dit soort voorzieningen. Dit onderdeel van de inspraakreactie geeft dan ook geen aanleiding tot aanpassingen.
In het nieuwe bestemmingsplan vermeldt de gemeente de provinciale toestemmingen die zijn verleend op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en de Wet natuurbescherming (Wnb). Daaronder wordt ook begrepen een omgevingsvergunning die is verleend met een provinciale 'verklaring van geen bedenkingen' op basis van de Nbw of Wnb. Via een in de planregels opgenomen stikstofregeling biedt het bestemmingsplan vervolgens mogelijkheden om op het bedrijf aanpassingen door te voeren op voorwaarde dat de stikstofemissie niet zodanig toeneemt dat Natura 2000-gebieden te maken krijgen met een hogere stikstofdepositie. Op die manier biedt het nieuwe bestemmingsplan binnen het al vergunde stikstofplafond mogelijkheden voor interne saldering van stikstofdepositierechten.
Het is echter niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het buitengebied voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast de benodigde toestemming op grond van de Wnb.
Overigens was in bijlage 6 bij het voorontwerpbestemmingsplan de Nbw-vergunning vermeld die Gedeputeerde Staten van Gelderland op 15 mei 2018 verleenden voor het bedrijf Molenweg 12 (kenmerk 2017-015234). Omdat deze Wnb-vergunning echter is verleend met toepassing van het inmiddels nietig verklaarde Programma Aanpak Stikstof (PAS), mogen deze gegevens niet als referentiekader worden opgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. Dit betekent dat deze gegevens zijn geschrapt uit bijlage 6 bij de planregels.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en voorzien van de aanduiding 'paardenhouderij'. Verder zijn de gegevens van de Nbw-vergunning geschrapt uit bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 292
Samenvatting
Namens de eigenaar van Kisvelderweg 1-3 in Neede wordt verzocht om de omschrijving van de bedrijfsactiviteiten aan te passen en om het bouwvlak aan te passen aan de recent verleende omgevingsvergunning voor het realiseren van onder meer een bedrijfshal. Verder wordt verzocht om geen maximale hoogtebepaling op te nemen voor buitenopslag en om deze anders op minimaal 3 meter te stellen. Ook wordt verzocht om de bestemming 'Groen – Landschapselement' aan te passen en om duidelijk aan te geven wat de stikstofregeling inhoudt en ten opzichte van welke situatie er geen sprake mag zijn van een toename van stikstof.

Beoordeling
Op basis van de inspraakreactie kan de beschrijving van de bedrijfsactiviteiten worden aangevuld zodat duidelijk wordt welke functies er binnen het bedrijfsverzamelgebouw zijn toegelaten. Verder zullen het bouwvlak binnen de bestemming 'Bedrijf' en het bestemmingsvlak voor 'Groen – Landschapselement' worden aangepast aan de feitelijk bestaande situatie. Ten aanzien van de regeling over de hoogte van buitenopslag kan worden opgemerkt dat het voorontwerpbestemmingsplan buitenopslag al toelaat tot een hoogte van 4 meter en dat bestaande opslag met een hoogte van 3 meter dus gewoon mag worden voortgezet zonder dat daarvoor nadere toestemming nodig is.

De in het bestemmingsplan opgenomen stikstofregeling is noodzakelijk om het nieuwe bestemmingsplan te kunnen laten voldoen aan de Wet natuurbescherming. Zij houdt in dat het bestemmingsplan ontwikkelingen toelaat zolang deze niet leiden tot een zodanige toename van de stikstofemissie dat er sprake is van een significant negatief effect op Natura 2000-gebieden vanwege een toenemende stikstofdepositie op die gebieden. Dit moet worden berekend aan de hand van de landelijke AERIUS-methode waarbij een vergelijking moet worden gemaakt met een eventuele onherroepelijke toestemming op grond van de Wet natuurbescherming of de voorheen geldende Natuurbeschermingswet 1998. Wanneer een bedrijf niet beschikt over een dergelijke toestemming, dan moet de het stikstofeffect van de beoogde ontwikkeling worden vergeleken met het feitelijk aanwezige en planologisch legale gebruik van het bedrijf ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan. Dit alles is verwoord in de beschrijving van het begrip 'toename van stikstofemissie en stikstofdepositie' in artikel 1 van de planregels en komt rechtstreeks voort uit de rechtspraak over het vaststellen van bestemmingsplannen in relatie tot de werking van de Europese Habitatrichtlijn. Ook in de plantoelichting en de bijbehorende bijlagen, waaronder het ontwerp-milieueffectrapport, is de achtergrond van de stikstofregeling nader toegelicht.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De beschrijving van de bedrijfsactiviteiten is aangepast, evenals het bouwvlak bij de bestemming 'Bedrijf' en het bestemmingsvlak voor 'Groen – Landschapselement'.

Indiener 293
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Rammelbroeksweg 6 in Rekken wordt verzocht om uitbreiding van het bouwvlak vanwege de bouw van een mono-mestvergistingsinstallatie achter de ligboxenstal en vanwege de wens om op lange termijn nog een nieuwe stal te bouwen.

Beoordeling
Het nieuwe bestemmingsplan biedt mogelijkheden voor het bouwen van een mono-mestvergistingsinstallatie aangrenzend aan het toe te kennen agrarisch bouwvlak. Het in het voorontwerpbestemmingsplan ingetekende bouwvlak hoeft aan de zuidzijde dan ook niet te worden aangepast omdat de beoogde locatie daaraan grenst en bovendien is gesitueerd ter plaatse van al bestaande voorzieningen. Inmiddels is voor de bouw van de monovergistingsinstallatie omgevingsvergunning verleend zodat zij volgens de regels van het nieuwe bestemmingsplan geldt als een bestaand bouwwerk.
Ten aanzien van de vormgeving en omvang van het agrarische bouwvlak gaat het systeem van het nieuwe bestemmingsplan uit van een 'bouwvlak-op-maat'-benadering en niet van het toekennen agrarische bouwvlakken met een vaste maatvoering. Daarbij wordt het toe te kennen bouwvlak afgestemd op de bestaande situatie en de eerstvolgende uitbreidingswens voor de agrarische bedrijfsgebouwen. Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het vergroten van het bouwvlak uit het voorontwerpbestemmingsplan. Wel kan de vormgeving van het bouwvlak aan te passen door de uitbreidingsruimte aan de noordzijde te verleggen naar de westzijde. Dit betekent dat de inspraakreactie op dit punt niet helemaal wordt overgenomen maar al wel zo goed mogelijk wordt voorgesorteerd op het daarin toegelichte toekomstplan. Daarbij is van belang dat nieuwe bestemmingsplan ook mogelijkheden kent om het agrarisch bouwvlak nogmaals aan te passen wanneer blijkt dat het lange-termijnplan toch niet past in het toe te kennen bouwvlak.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 294
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Eibergseweg 56 in Haarlo wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen vanwege de aanwezigheid van bestaande sleufsilo's, mede vanwege de bestaande opslag van hooibalen die daar plaatsvindt.

Beoordeling

Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat bij het bepalen van de omvang van de agrarische bouwvlakken uit van een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Daarbij wordt niet de omvang het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan overgenomen, maar een bouwvlak toegekend dat is afgestemd op de bestaande situatie en de eerstvolgende uitbreidingswens voor de agrarische bedrijfsgebouwen. Daarbij gaat het nieuwe bestemmingsplan er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Zo geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals waterbassins, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan.
Nu in de inspraakreactie geen sprake is van concrete plannen voor het realiseren van bedrijfsgebouwen, geeft zij geen aanleiding tot aanpassing van het bouwvlak.
Ten aanzien van de al bestaande opslag van hooibalen kan verder worden opgemerkt dat deze onder het nieuwe bestemmingsplan mag worden voortgezet omdat deze opslag niet strijdig is met het geldende bestemmingsplan, ook niet als deze plaatsvindt buiten het bouwvlak zoals dat in het nieuwe bestemmingsplan wordt toegekend. Dit betekent dat ook de bestaande opslag van hooibalen geen aanleiding vormt voor het aanpassen van het bouwvlak.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 295
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Borculoseweg 74 in Eibergen wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen vanwege bouwplannen voor een tweede bedrijfswoning en een melkstal.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat bij het bepalen van de omvang van de agrarische bouwvlakken uit van een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Daarbij wordt niet de omvang het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan overgenomen, maar een bouwvlak toegekend dat is afgestemd op de bestaande situatie en de eerstvolgende uitbreidingswens voor de agrarische bedrijfsgebouwen. Daarbij gaat het nieuwe bestemmingsplan er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. Daarbij past de opmerking dat voorafgaand aan de uitvoering van de beoogde bouwplannen nog een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd en dat aan het bouwen van een tweede bedrijfswoning ook onder het nieuwe bestemmingsplan alleen kan worden meegewerkt als daarvoor een bedrijfsmatige noodzaak bestaat.

Overigens benoemde bijlage 6 bij de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan de vergunning die Gedeputeerde Staten van Gelderland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) op 10 januari 2018 verleenden voor het bedrijf Borculoseweg 74 (kenmerk 2017-004748). Omdat deze Wnb-vergunning echter is verleend met toepassing van het inmiddels nietig verklaarde Programma Aanpak Stikstof (PAS), mogen deze gegevens niet als referentiekader worden opgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. Dit betekent dat deze gegevens zijn geschrapt uit bijlage 6 bij de planregels en zijn vervangen door de voorheen geldende Wnb-vergunning van 29 mei 2015 (kenmerk 2014-014826).

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de gegevens over de Nbw-vergunning in bijlage 6 bij de planregels zijn aangepast.

Indiener 296
Samenvatting

Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Platvoetsdijk 22 in Borculo en verzoekt om aanpassing van het daarvoor ingetekende agrarisch bouwvlak omdat niet alle bestaande gebouwen er binnen vallen en er geen ruimte is voor het bouwen van een werktuigenberging. Verder stelt hij dat de agrarische bouwvlakken bij veel agrarische bedrijven dichter om de agrarische bouwvlakken zijn getrokken dan in het eerdere voorontwerpbestemmingsplan en vraagt hij of dat betekent dat voor elke uitbreiding een wijziging van het bouwvlak nodig zal zijn, met alle kosten en tijd die daarmee gemoeid is.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat bij het bepalen van de omvang van de agrarische bouwvlakken uit van een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Daarbij wordt niet de omvang het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan overgenomen, maar een bouwvlak toegekend dat is afgestemd op de bestaande situatie en de eerstvolgende uitbreidingswens voor de agrarische bedrijfsgebouwen. Daarbij gaat het nieuwe bestemmingsplan er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Zo geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals waterbassins, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan.
Het bouwvlak voor Platvoetsdijk 22 kan tegen die achtergrond worden aangepast zodat de bestaande gebouwen er binnen liggen en er ruimte is voor een werktuigenberging. Dit onderdeel van de inspraakreactie wordt dus overgenomen.
Ten aanzien van de vormgeving van de agrarische bouwvlakken in het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" kan verder worden opgemerkt dat daarbij is voortgebouwd op het voorontwerpbestemmingsplan dat in 2017 ter inzage is gelegd. Het is dus niet zo dat de agrarische bouwvlakken zijn verkleind ten opzichte van dat voorontwerpbestemmingsplan. Waar de inspraakreacties over dat voorontwerpbestemmingsplan aanleiding gaven tot aanpassingen van agrarische bouwvlakken, waarbij het soms ook ging om vergroting van bouwvlakken, zijn deze daarentegen juist verwerkt in het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020". Het is dus niet zo het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" aanstuurt op nog meer procedures dan eerdere voorontwerpen voor een nieuw bestemmingsplan voor het gemeentelijke buitengebied. Daarnaast zijn de agrarische bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan niet strak rondom de bestaande gebouwen getrokken maar geven zij juist ruimte aan de eerste uitbreidingswens.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 297
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Ringweg 22-22a in Beltrum en verzoekt om in de planregels aan te geven dat hier sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'.

Beoordeling
Volgens de registratie op basis van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) is op Ringweg 22-22a in Beltrum sprake van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Deze adressen zijn nog niet opgenomen in bijlage 7 bij de planregels die de gebouwen met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' vermeldt. Dit betekent dat de inspraakreactie aanleiding geeft om deze bijlage aan te vullen door deze twee adressen daarin alsnog op te nemen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De adressen Ringweg 22 en Ringweg 22a worden opgenomen in bijlage 7 bij de planregels.

Indiener 298
Samenvatting
Namens enige omwonenden van het agrarisch bedrijf Walemaatweg 2 in Geesteren wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak van dat bedrijf terug te brengen tot de gevellijnen van de momenteel aanwezige

bebouwing en om in het bestemmingsplan de regeling uit het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” op te nemen over niet-grondgebonden veehouderijen met een bouwvlak groter dan 1,5 ha. Verder wordt verzocht om in het bestemmingsplan te voorzien in een minimumafstand van 500 m ten opzichte van intensieve veehouderijen en om een regel op te nemen die borgt dat overlast van intensieve veehouderijen binnen 5 jaar wordt verminderd tot een nader te bepalen acceptabel niveau.
Verder wordt verzocht om in het bestemmingsplan voorwaarden op te nemen ten aanzien van landschappelijke inpassing en de uitvoering daarvan ook als verplichting op te nemen bij het uitvoeren van bouwplannen. Ook wordt verzocht om te voorzien in een regeling die zich richt op het inschakelen van een onafhankelijke deskundige, op kosten en op voordracht van de gemeente en in opdracht van de omwonenden, die het contact met de omwonenden begeleid. Tenslotte vragen zij om een regeling die er voor zorgt dat intensieve veehouderijen alleen kunnen uitbreiden op reeds bestaande, vrijkomende locaties, tenzij kan worden aangetoond dat dit niet rendabel te krijgen is.
Ten aanzien van het ontwerp-milieueffectrapport (Plan-MER) herhalen indieners hun opmerkingen over het Plan-MER bij het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016”.

Beoordeling
Voor het bedrijf Walemaatweg 2 is op 28 april 2020 een aanvraag om omgevingsvergunning ingediend voor het bouwen van twee stallen, het intern verbouwen van en stal, het plaatsen van een mestsilo en het uitbreiden van de varkenshouderij (activiteit milieu). Na het doorlopen van de procedure tot afwijking van het geldende bestemmingsplan heeft de gemeenteraad in zijn vergadering van 22 juni 2021 (na schorsing voortgezet op 23 juni 2021) besloten tot verlening van de benodigde ‘verklaring van geen bedenkingen’. Vervolgens is de aangevraagde omgevingsvergunning verleend op 29 juni 2021.
Omdat de ingediende aanvraag een concreet plan omvat dat in alle opzichten ruimtelijk kan worden beoordeeld, moet de gemeente dit plan betrekken bij het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied. Nu het plan past binnen het gemeentelijk ruimtelijk beleid en daarvoor een goede ruimtelijke onderbouwing bestaat, kan de inmiddels vergunde bebouwing op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan niet buiten het agrarisch bouwvlak worden gelaten. Wel wordt daarop voorzien in een agrarisch bouwvlak dat betrekkelijk dicht om de bebouwing ligt zoals die is vergund naar aanleiding van de aanvraag van 28 april 2020.
Hierbij past de opmerking dat het agrarisch bouwvlak enigszins wordt verruimd ter plaatse van de bedrijfswoning omdat deze de bouwvlakgrens uit het voorontwerpbestemmingsplan iets overschreed. Het gaat hierbij om een uitbreiding met ongeveer 35 m² zodat de omvang van het aangepaste agrarisch bouwvlak ook daarna nog onder de 1,5 ha blijft die het gemeentelijk ruimtelijk beleid hanteert als maximale omvang voor een niet-grondgebonden veehouderij.
In het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” waren ook nog regels opgenomen die verband hielden met het toen nog geldende Reconstructieplan Achterhoek en Liemers en betrekking hadden op de intensieve veehouderij. De regeling die verwees naar het aantal dierplaatsen richtte zich vooral op de toenmalige ‘extensiveringsgebieden’. Inmiddels is het Reconstructieplan definitief komen te vervallen, is het begrip ‘intensieve veehouderij’ opgevolgd door het begrip ‘niet-grondgebonden veehouderij(tak)’ en geeft de provinciale Omgevingsverordening enige kaders mee voor het gemeentelijk beleid over niet-grondgebonden veehouderij. De regeling in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is daarop gebaseerd, waarbij ook nog kan worden opgemerkt dat het perceel Walemaatweg 2 niet lag in het vroegere extensiveringsgebied dat tegenwoordig geldt als ammoniakbuffergebied.
Bij het vestigen van nieuwe functies in het buitengebied of bij uitbreiding van al bestaande (agrarische) functies moet altijd al rekening worden gehouden met de diverse vormen van milieuregelgeving. Het opnemen van afzonderlijke normen in een bestemmingsplan is daarom niet nodig en kan bovendien een doorkruising opleveren van het wettelijk stelsel. Door het invoeren van dit soort normen zou voor ontwikkelingen waarvoor op grond van de Wet milieubeheer (Wm) wellicht geen vergunning nodig is, namelijk toch een vorm van toestemming nodig zijn terwijl de landelijke wetgever dat juist niet heeft beoogd. Om die reden wordt de wens om een regeling in te bouwen die borgt dat overlast van fijnstof, geur, verkeer en uitzicht binnen vijf moet zijn verminderd niet overgenomen en ook niet voorzien in een minimumafstand ten opzichte van zorgboerderijen.
Het nieuwe bestemmingsplan koppelt aan veel ontwikkelingen de voorwaarden van een goede landschappelijke inpassing. Daarbij worden vooral de te treffen maatregelen beoordeeld, en niet degene die het plan daartoe opstelt. Ook is het niet goed mogelijk om voor elke denkbare situatie op voorhand richtlijnen op te stellen, terwijl het verder niet aan de gemeente is om als opdrachtgever voor landschappelijk inpassingsplannen. De gemeente zal de opgestelde inpassingsplannen echter wel

beoordelen en maakt daarbij onder meer gebruik van beleidsdocumenten zoals de Markewerkboeken (landschapsontwikkelingsplan) en de cultuurhistorische waardenkaarten.
Over de dialoog tussen een agrarisch ondernemer en zijn omwonenden is in het bestemmingsplan een regeling opgenomen voor situaties waarop het Plussenbeleid van toepassing is. Deze regeling is ontleend aan datzelfde Plussenbeleid en biedt een initiatiefnemer de mogelijkheid om het communicatieproces af te stemmen op de concrete situatie. Daarbij is het aan de ondernemer om het voortouw te nemen in dat proces en zal het niet altijd nodig zijn om op kosten van de gemeente een onafhankelijke deskundige aan te wijzen die dat proces begeleid. Maatgevend voor de ruimtelijke beoordeling van eventuele plannen is dat de initiatiefnemer inventariseert welke knelpunten er in zijn omgeving zijn en op welke wijze hij daarmee rekening kan houden bij zijn planvorming. Daarbij dient bij de toepassing van het Plussenbeleid een verslag te worden toegevoegd aan de aanvraag waarin onder meer wordt aangeven op welke manier rekening is gehouden met de inbreng vanuit de omgeving. De gemeente gaat er overigens van uit dat initiatiefnemers hun plannen vroegtijdig bespreken met de omwonenden, maar vindt het te ver gaan om dit af te dwingen door bij elk bouwplan een onafhankelijke deskundige in te schakelen.
Over het vestigen van intensieve veehouderij kan worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan geen mogelijkheden biedt voor het realiseren van nieuwe agrarische bouwvlakken. Daarbij laat de provinciale Omgevingsverordening het niet toe dat in een bestemmingsplan niet bouwvlakken worden gevestigd voor niet-grondgebonden veehouderijen, terwijl zij dat voor grondgebonden veehouderijen alleen toelaat als er geen vrijgekomen agrarische bouwvlakken beschikbaar zijn. Tegen deze achtergrond laat het nieuwe bestemmingsplan helemaal geen nieuwe bouwvlakken en staat het ook niet toe dat niet-grondgebonden veehouderij wordt gevestigd op agrarische bouwvlakken waar nog geen niet-grondgebonden veehouderij(tak) aanwezig is. Daarmee gaat de bestemmingsplanregeling dus al verder dan de wens uit de inspraakreactie.

Vanwege de inbreng over het ontwerp-Plan-MER, is de inspraakreactie van indieners ook toegezonden aan de Commissie voor de milieueffectrapportage. In haar advies van 12 januari 2021 (Commissie mer projectnummer 3515) schenkt deze Commissie aandacht aan de thema's die worden benoemd in de inspraakreactie. Aan de hand daarvan signaleert de Commissie geen essentiële tekortkomingen in het Plan-MER maar geeft zij wel enige aanbevelingen. Ten aanzien van de aangehaalde teksten kan worden opgemerkt dat deze zijn geactualiseerd in het Plan-MER voor het nu lopende bestemmingsplanproces. Dat Plan-MER wordt opnieuw ter inzage gelegd bij het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 299
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Needse Tolweg 12 in Geesteren en verzoekt om de bijgebouwenoppervlakte ter verruimen tot 200 m², om kleine woonerven toe te laten, om de sloop van gebouwen te borgen en om het recht op herbouw onherroepelijk te borgen.

Beoordeling
Indiener schetst een situatie waarbij op een perceel geen mogelijkheden zijn om gebouwen te slopen en bovendien de wens bestaat om in een nieuw gebouw een Bed & Breakfast te beginnen. Daarbij kan allereerst worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan per 'verblijfsobject met een woonfunctie' 150 m² aan bijgebouwen toestaat, waarbij deze oppervlakte via de in de planregels verwerkte bovenplanse-sloop-bonus-regeling nog kan worden vergroot tot 300 m² per 'verblijfsobject met een woonfunctie'. Als tegenprestatie kan daarbij worden voorzien in sloop elders of in een financiële bijdrage aan het gemeentelijke sloopfonds. Voor Needse Tolweg 12-12a betekent dit dat in totaal 600 m² aan bijgebouwen kan worden gerealiseerd (300 m² voor elk van de 'verblijfsobjecten met een woonfunctie') en dus een aanzienlijk ruimere regeling dan in het geldende bestemmingsplan. Binnen de bijgebouwen zijn dan ook nevenactiviteiten mogelijk zoals bijvoorbeeld Bed&Breakfast als wordt voldaan aan de voorwaarden zoals die zijn genoemd in de algemene afwijkingsregels.

Het toelaten van kleine woonerven in het buitengebied is op basis van het geldende ruimtelijk beleid nog niet mogelijk. Om die reden kent het nieuwe bestemmingsplan daarvoor geen rechtstreekse mogelijkheden. Bovendien is het realiseren van een eventueel nieuw woonerf een zo situatiespecifieke ontwikkeling dat daarvoor geen algemene regeling is op te zetten in een bestemmingsplan dat voor het

gehele buitengebied wordt opgesteld. Ook als dat wel zou passen in het gemeentelijk ruimtelijk beleid, dan zou voor een dergelijke ontwikkeling dus een afzonderlijke planologische procedure nodig zijn.

Als aan het verlenen van een omgevingsvergunning een voorwaarde wordt verbonden dat andere gebouwen moeten worden gesloopt, dan kan de sloop ook daadwerkelijk worden afgedwongen. Daarbij kan het ook gaan om een omgevingsvergunning op basis van de geldende of het nieuwe bestemmingsplan waarmee via deze sloopvoorwaarde wordt geborgd dat ook op termijn wordt voldaan aan de bouwmogelijkheden. Het verbinden van een sloopvoorwaarde aan de voorkant, dat wil zeggen bij het verlenen van de omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit, is echter niet goed mogelijk omdat dat geen betrekking heeft op de activiteit waarvoor omgevingsvergunning wordt aangevraagd. Ook is het niet mogelijk om in het bestemmingsplan een sloopverplichting op te leggen voor legaal opgerichte gebouwen die leeg komen te staan. Wel kent de gemeente flankerend subsidiebeleid voor het slopen van leegkomende leegstaande gebouwen en mogelijkheden voor het hergebruik van bestaande gebouwen voor andere functies, dit in combinatie met sloop van overige gebouwen.

Bij dit alles wordt de suggestie niet overgenomen om het recht op herbouw onherroepelijk te laten bestaan indien gebouwen gesloopt worden. Wanneer daarvoor zou worden gekozen, dan zou de oppervlakte aan leegstaande gebouwen immers niet afnemen maar worden omgezet in een nog openstaand bouwrecht voor de toekomst. Een dergelijke ruimtelijke claim staat haaks op het ruimtelijk beleid dat insteekt op het bereiken van meerdere doelen: nieuwe functies in het buitengebied in combinatie van het tegengaan van leegstaande gebouwen. Daarbij past de opmerking dat het nieuwe bestemmingsplan wel een regeling kent voor het herbouwen van een (bedrijfs)woning op een andere plek op het erf. Omdat ook zo'n bouwplan eerst moet worden getoetst aan bijvoorbeeld de milieuregelgeving, is het niet mogelijk om die vorm van herbouw rechtstreeks toe te laten. Daarom is gekozen voor een afwijkingsregeling in het bestemmingsplan die zonder nadere procedure kan worden benut als aan de randvoorwaarden wordt voldaan.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 300
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Broekhuisdijk 2 in Gelselaar en verzoekt om aanpassing van het agrarisch bouwvlak in verband met de bouw van een jongveestal.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat bij het bepalen van de omvang van de agrarische bouwvlakken uit van een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Daarbij wordt niet de omvang het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan overgenomen, maar een bouwvlak toegekend dat is afgestemd op de bestaande situatie en de eerstvolgende uitbreidingswens voor de agrarische bedrijfsgebouwen. Daarbij gaat het nieuwe bestemmingsplan er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Zo geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals waterbassins, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan.
Het bouwvlak voor Broekhuisdijk 2 kan tegen die achtergrond worden aangepast zodat het ruimte biedt voor de beoogde uitbreiding van de jongveestal. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 301
Samenvatting

Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Peppelendijk 6-6a in Beltrum en verzoekt om aanpassing van het agrarisch bouwvlak vanwege plannen tot uitbreiding van de bestaande loopstal.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat bij het bepalen van de omvang van de agrarische bouwvlakken uit van een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Daarbij wordt niet de omvang het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan overgenomen, maar een bouwvlak toegekend dat is afgestemd op de bestaande situatie en de eerstvolgende uitbreidingswens voor de agrarische bedrijfsgebouwen. Daarbij gaat het nieuwe bestemmingsplan er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Zo geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals waterbassins, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan.
Het bouwvlak voor Peppelendijk 6-6a kan tegen die achtergrond worden aangepast zodat het ruimte biedt voor de beoogde uitbreiding van de loopstal. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 302
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van Kempersweg 15 in Beltrum en verzoeken om de bestemming 'Groen – Landschapselement' ter plaatse van de door hen zelf aangelegd erfbeplanting te schrappen.

Beoordeling
De op de verbeelding bij Kempersweg 15 weergegeven bestemming 'Groen – Landschapselement' is niet terug te voeren op de cultuurhistorische waardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 vaststelde. Om die reden kunnen de als zodanig bestemde stroken worden toegevoegd aan de bestemming 'Agrarisch'. Deze bestemming kent voor deze locatie geen vergunningstelsel voor het verwijderen van houtopstanden, maar op basis van de gemeentelijke Bomenverordening 2019 kan daarvoor dan nog wel een vergunning nodig zijn.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bestemming 'Groen – Landschapselement' is omgezet in 'Agrarisch'.

Indiener 303
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Heelweg 19 in Beltrum en verzoekt om de bestemming 'Groen – Landschapselement' te schrappen omdat er voor zover hij weet nooit sprake is geweest van een groenstrook.

Beoordeling
De op de verbeelding bij Heelweg 19 weergegeven bestemming 'Groen – Landschapselement' is niet terug te voeren op de cultuurhistorische waardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 vaststelde. Om die reden kan de als zodanig bestemde strook worden toegevoegd aan de bestemming 'Wonen' omdat zij in gebruik ten behoeve van de woonfunctie.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bestemming 'Groen – Landschapselement' is omgezet in 'Wonen'.

Indiener 304
Samenvatting

Indieners wonen aan de Munsterjansdijk in Rietmolen en geven aan dat de bestemming ‘Bos’ bij de nabijgelegen paardenhouderij niet aansluit op de muren van de bestaande gebouwen terwijl dat juist de plek is waar illegaal is gekapt en verharding werd aangebracht. Zij wijzen er op dat de gemeente gehouden was om op te treden tegen een illegale verandering van de gevel, verzoeken de bestemming ‘Bos’ door te trekken tot aan de gebouwen en merken op dat niet alle bebouwing goed is ingetekend op de verbeelding. Verder stellen zij vast dat de nieuwe benaming ‘manege’ wordt in plaats van semi-bedrijfsmatige manege en vragen zij om dit te verduidelijken omdat in het verleden is afgesproken dat de activiteiten op de paardenhouderij niet zouden mogen worden uitgebreid.

Beoordeling
Voor het perceel van de paardenhouderij aan de Munsterjansdijk geldt momenteel het bestemmingsplan “Paardenhouderij Munsterjansdijk (Rietmolen)”. Voor het grootste gedeelte van het perceel voorziet dat in de bestemming “gebruiksgerichte paardenhouderij” op basis waarvan een hobbymatige of semi-bedrijfsmatige manege is toegestaan. Dit bestemmingsplan is op 27 mei 2008 vastgesteld door de gemeenteraad van Berkelland, op 14 november 2008 goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland en op 30 september 2009 onherroepelijk door een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (nr. 2000809487/1/R2). Dit bestemmingsplan biedt zeer bewust geen mogelijkheden tot uitbreiding van de op het perceel aanwezige bebouwing.
In het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland wordt deze insteek overgenomen. Dit komt duidelijk naar voren via de functieaanduiding ‘specifieke vorm van agrarisch met waarden – semi-bedrijfsmatige gebruiksgerichte paardenhouderij’ die voor de paardenhouderij aan de Munsterjansdijk is opgenomen. Daarbij sluit de regeling die aan deze specifieke aanduiding is gekoppeld aan op die uit het geldende bestemmingsplan “Paardenhouderij Munsterjansdijk (Rietmolen)”. Het is dan ook bepaald niet zo dat het nieuwe bestemmingsplan daarvoor extra mogelijkheden biedt. Dit komt nog het meest duidelijk naar voren uit de gebruiksregel bij deze specifieke aanduiding die letterlijk overeenkomt met de gebruiksregeling uit het geldende bestemmingsplan.
Daarnaast zijn ook de bouwvlakken rondom de bestaande bedrijfsgebouwen overgenomen uit het geldende bestemmingsplan. Om nog nauwer aan te sluiten bij het regime uit dat bestemmingsplan zal de maximale goot- en bouwhoogte van 2,5 m resp. 6 m. ook via aanduidingen op de verbeelding worden weergegeven. Ook wordt de grens van de bestemming ‘Groen - Landschapselement’ met 1 meter opgeschoven zodat deze net als de bestemming ‘Bosgebied’ in het geldende bestemmingsplan direct aansluit op beide bouwvlakken. Overigens laat deze bestemming de aanleg van een pad toe via een vergunningstelsel dat mogelijkheden biedt voor het opleggen van compenserende maatregelen. Bij dit alles kan met vaststellen van een bestemmingsplan niet worden opgetreden tegen eventuele illegale gevelwijzigingen.

Over de weergave van bebouwing op de verbeelding van het bestemmingsplan (vroeger: plankaart) kan worden opgemerkt dat daarvoor een kadastrale basiskaart als ondergrond wordt gebruikt. Op een dergelijke ondergrond staat niet alle bebouwing aangegeven omdat niet alle bebouwing daarop ook daadwerkelijk wordt ingemeten en ingetekend. Omdat de ondergrond verder geen deel uit maakt van de formele inhoud van een bestemmingsplan, maakt het juridisch gezien niet uit een gebouw of een bouwwerk wel of niet is ingetekend op die ondergrond. Veel belangrijker is of zij wel of niet binnen de bestemmings-, bouwvlak- of aanduidingsgrenzen liggen zoals die in het bestemmingsplan worden vastgelegd. Dit laatste is het geval ten aanzien van de paardenhouderij aan de Munsterjansdijk waarop een zeer specifiek en gedetailleerd stelsel van planregels van toepassing blijft.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De bouwvlakken zijn voorzien van een aanduiding voor de maximaal toegelaten goot- en bouwhoogte en de bestemming ‘Groen - Landschapselement’ is verruimd.

Indiener 305
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Zuid Rekkenseweg 20 in Rekken wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen en om de gegevens over de vergunning die is verleend op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 te corrigeren.

Beoordeling

Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met bestaande bouwplannen voor een nieuwe stal, vormt zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. Verder wordt verzocht om de gegevens van de door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 2 december 2015 verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) op te nemen in bijlage 6 bij de planregels. Deze Nbw-vergunning is echter verleend met toepassing van het inmiddels nietig verklaarde Programma Aanpak Stikstof (PAS). Zij mag daarom bij de vaststelling van een bestemmingsplan niet worden opgevoerd als referentiekader voor de vergunde stikstofdepositie. Dit betekent dat het verzoek om de gegevens van deze vergunning te verwerken in bijlage 6 van de planregels niet kan worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 306
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Boerenesweg 1 in Geesteren wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen in verband met plannen voor het verlengen van de bestaande stal. Verder wordt verzocht om te controleren of de in het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven archeologische verwachtingswaarden kloppen en wordt aangegeven dat een nieuwe vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is aangevraagd.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met een mogelijke verlenging van de bestaande stal, vormt zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. Verder zijn de via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.
De in het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven archeologische verwachtingswaarden zijn ontleend aan de gemeentelijke archeologische beleidswaardenkaart die als bijlage 9 is toegevoegd aan de plantoelichting. Via deze archeologische verwachtingenkaart wordt de landelijk bestaande verplichting om archeologisch onderzoek te doen bij bodemingrepen op basis van onderzoek verwerkt in het bestemmingsplan. Op deze manier kan duidelijk worden gemaakt in welke gebieden sprake is van een hoge archeologische waarde en in welke gebieden de archeologische verwachting lager is. De in het bestemmingsplan verwerkte onderzoeksverplichting is daarop vervolgens afgestemd zodat niet bij elke bodemingreep overal direct archeologisch onderzoek hoeft te worden verricht.
Ten aanzien van de archeologische dubbelbestemmingen op het perceel Boerenesweg 1 kan worden opgemerkt dat het grootste deel van erf behoort tot 'Waarde – Archeologie 3' en het omliggende gebied de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 5' kent. Dit laatste betreft de op één na laagste archeologische verwachtingswaarde waarbij archeologisch onderzoek pas hoeft te worden verricht bij bodemverstoringen die een oppervlakte beslaan van meer dan 1.000 m². Bij de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 3' ligt deze grens bij 250 m². Voor beide dubbelbestemmingen geldt echter dat archeologisch onderzoek niet nodig is wanneer duidelijk is dat de ondergrond in het verleden al is geroerd of wanneer ter plaatse al archeologisch onderzoek is verricht. Dit is ook nadrukkelijk aangegeven in de planregels.
Op de verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan zijn de historische erven niet weergegeven terwijl deze wel zijn afgebeeld op de archeologische beleidswaardenkaart. Voor de weergave van de archeologische dubbelbestemmingen is er echter voor gekozen om alleen de daadwerkelijke archeologische vindplaatsen onder te brengen in de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 2'. Omdat deze vindplaatsen soms samenvallen met een historische erf kon daarbij soms enige onduidelijkheid bestaan. Door de bovenstaande indeling in dubbelbestemmingen wordt dit voorkomen. Voor de

duidelijkheid wordt daarbij opgemerkt dat volgens de archeologische beleidswaardenkaart geen sprake is van een archeologische vindplaats op het perceel Boerenesweg 1. De weergave van de archeologische dubbelbestemmingen op de verbeelding zijn er dan ook niet aangepast.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de meegestuurde gegevens zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 307
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Tolhutterweg 17 in Ruurlo wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met de wens om aan de noordzijde een bedrijfsgebouw te realiseren, vormt zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. Het agrarisch bouwvlak is dan ook aangepast overeenkomstig de ingediende inspraakreactie.

Overigens waren in bijlage 6 bij het voorontwerpbestemmingsplan de gegevens opgenomen over de melding voor het bedrijf Tolhutterweg 17 die op 21 september 2015 werd ingediend bij Gedeputeerde Staten van Gelderland. Omdat deze melding werd gedaan op basis van het inmiddels nietig verklaarde Programma Aanpak Stikstof (PAS), mag zij bij het vaststellen van een bestemmingsplan niet worden opgevoerd als referentiekader voor de toegestane stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Dit betekent dat de gegevens van deze PAS-melding zijn geschrapt uit bijlage 6 bij de planregels.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de gegevens over de PAS-melding zijn geschrapt uit bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 308
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Slotmansweg 1-2 in Eibergen wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen en om na te gaan of voor de bestaande recreatietak een aanduiding op de verbeelding moet worden opgenomen.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte aan de noordoostzijde enigszins te verruimen in verband met de mogelijkheid om daar op een goede manier een jongveestal te realiseren, vormt zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak op die plek aan te passen. Het agrarisch bouwvlak is dan ook aangepast overeenkomstig de ingediende inspraakreactie.
In het nieuwe bestemmingsplan bieden de planregels voor de agrarische gebiedsbestemmingen mogelijkheden voor nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven zonder dat daarvoor eerst een procedure moet worden gevolgd om de verbeelding aan te passen. Dit betekent dat de agrarisch bestemming niet altijd hoeft te worden omgezet in een andere bestemming als er sprake is van een nevenactiviteit of wensen zijn om een nevenactiviteit te starten. Ook is daarvoor niet altijd een aanduiding op de verbeelding nodig. Nu het op het perceelsgedeelte ten zuiden van de Slotmansweg gaat over een recreatieve

neventak bij een agrarisch bedrijf waarvoor de benodigde omgevingsvergunningen zijn verleend, is het vanuit het systeem van het nieuwe bestemmingsplan niet nodig om daarvoor te voorzien in een aanduiding op de verbeelding.

Overigens waren in bijlage 6 bij het voorontwerpbestemmingsplan de gegevens opgenomen over de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) die Gedeputeerde Staten van Gelderland op 17 januari 2018 verleenden voor het bedrijf Slotmansweg 1 (kenmerk 2017-012419). Omdat deze vergunning echter is verleend op basis van het inmiddels nietig verklaarde Programma Aanpak Stikstof (PAS), mag zij bij het vaststellen van een bestemmingsplan niet worden opgevoerd als referentiekader voor de toegestane stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Dit betekent dat de gegevens van deze vergunning zijn geschrapt uit bijlage 6 bij de planregels.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de gegevens over de Wnb-vergunning uit 2018 zijn geschrapt uit bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 309
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Zieuwentseweg 10 in Beltrum wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met de wens om aan de noordzijde een bedrijfsgebouw te realiseren op de plek van de ondergrondse mestopslag, vormt zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. Het agrarisch bouwvlak is dan ook aangepast overeenkomstig de ingediende inspraakreactie.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 310
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Slotmansweg 10 in Eibergen wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen, onder meer vanwege de aanwezigheid van bestaande gebouwen.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verleggen en het bouwvlak aan te passen ter plaatse van al bestaande bedrijfsgebouwen, vormt zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. Het agrarisch bouwvlak is dan ook aangepast overeenkomstig de ingediende inspraakreactie.

Overigens waren in bijlage 6 bij het voorontwerpbestemmingsplan de gegevens opgenomen over de melding voor het bedrijf Slotmansweg 10 die op 1 juli 2015 werd ingediend bij Gedeputeerde Staten van Gelderland. Omdat deze melding werd gedaan op basis van het inmiddels nietig verklaarde Programma Aanpak Stikstof (PAS), mag zij bij het vaststellen van een bestemmingsplan niet worden opgevoerd als referentiekader voor de toegestane stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Dit betekent dat de gegevens van deze PAS-melding zijn geschrapt uit bijlage 6 bij de planregels.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de gegevens over de PAS-melding zijn geschrapt uit bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 311
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Nieuwenhuishoekweg 14 in Ruurlo wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte enigszins te verruimen in verband met de wens voor het bouwen van een ligboxenstal, vormt zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. Het agrarisch bouwvlak is dan ook aangepast overeenkomstig de ingediende inspraakreactie.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 312
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Molenweg 17 in Eibergen wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen, om in de planregels te vermelden dat er sprake is van twee verblijfsobjecten en om de aanduiding voor de slagerij/worstenmakerij aan te passen aan de feitelijke situatie.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte enigszins te verruimen in verband met het vrijhouden van tussenruimte, vormt zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen. Het agrarisch bouwvlak is dan ook aangepast overeenkomstig de ingediende inspraakreactie.
Op 23 december 2019 is een omgevingsvergunning verleend voor het verbouwen van de woning met inwoning op het adres Molenweg 17. In die vergunning is nadrukkelijk opgemerkt dat met deze vergunning sprake blijft van een inwoonsituatie en dus van één 'verblijfsobject met een woonfunctie', een term uit de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), en dat het daarom niet mogelijk is om een extra huisnummer te krijgen. Om die reden is het adres Molenweg 17 ook niet opgenomen in de bijlage bij de planregels waarin de gebouwen vermeld staan met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Inmiddels is door een vergunningsvrije verbouwing echter sprake van een tweede 'verblijfsobject met een woonfunctie'. Dit betekent dat de bijlage bij de planregels over het aantal 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' wordt aangepast door toevoeging van het adres Molenweg 17 in Eibergen zodat duidelijk wordt dat zich in dat pand twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' bevinden. Daarbij is het toekennen van een huisnummer voor het tweede verblijfsobject niet iets dat gebeurt via de vaststelling van een bestemmingsplan maar via een afzonderlijk huisnummerbesluit.

Voor wat betreft de aanduiding van de aanwezige slagerij/worstenmakerij op de verbeelding kan worden opgemerkt dat deze wordt aangepast aan de inmiddels bestaande situatie zoals die is ontstaan na de uitvoering van de omgevingsvergunning uit 2019. Dit onderdeel van de inspraakreactie wordt dus overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak en de aanduiding voor de slagerij/worstenmakerij zijn aangepast. Verder is in de bijlage bij de planregels aangegeven dat er sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' door het adres Molenweg 17 in Eibergen daarin op te nemen.

Indiener 313
Samenvatting
Namens de eigenaar van de kwekerij op het adres Wessel van Eylllaan 3 in Borculo wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen in verband met het realiseren van een nieuwe machineberging en omdat niet alle gebouwen binnen het ingetekende bouwvlak zijn gesitueerd.

Beoordeling
Het voorontwerpbestemmingsplan voorziet op het perceel Wessel van Eylllaan 3 in een gekoppeld agrarisch bouwperceel. Daarbij wordt verzocht om het bouwvlak rondom de bestaande machineberging te vervangen door een bouwvlak voor een nieuw te bouwen machineberging. Vanwege de ligging op het achterterrein van het bedrijf en de onderlinge afstand ten opzichte van omliggende functies kan deze wens worden overgenomen. Ditzelfde geldt ook voor de wens om de bestaande schaduwhallen geheel binnen het bouwvlak te leggen en daarom het bouwvlak aan de zijde van de Wessel van Eylllaan aan de achterkant aan te passen. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het gekoppelde agrarische bouwvlak is aangepast.

Indiener 314
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Lage Scheiddijk 7a in Ruurlo wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Nu in de inspraakreactie wordt verzocht om de in het voorontwerpbestemmingsplan geboden ontwikkelruimte te verruimen in verband met inmiddels vergunde bedrijfsgebouwen, geeft zij aanleiding om de vorm van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak daarop aan te passen.

2. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een

aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de meegestuurde gegevens zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 315
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Avesterweg 42 in Beltrum wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan;
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de invulling van de omgevingsdialoog bij het Plussenbeleid niet dwingend vast te leggen en om aan te geven of de initiatiefnemer naar eigen inzicht keuzes kan maken uit de Plus-maatregelen uit bijlage 8 bij de planregels;
- het omschakelingsverbod voor de niet-grondgebonden veehouderij(tak) te verduidelijken.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een 'bouwvlak-op-maat'-benadering.
   Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo's, mestopslagen, sleufsilo's, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
   Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak ter plaatse van de kuilvoerplaten.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de

planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term 'voorzieningen' in artikel 3.2.7, lid c van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord 'en' in artikel 3.5.1, lid i te vervangen door 'of'.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 3.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 3.2.6, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 3.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo's en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

5. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo'n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.

6. De definitie van het begrip 'omgevingsdialoog' legt de vorm van de te voeren dialoog niet precies vast. Zij laat aan de initiatiefnemer wel degelijk ruimte om te kiezen voor de vorm van overleg die het best past bij de aard en de omvang van de beoogde bedrijfsuitbreiding. Belangrijkste randvoorwaarde is wel dat alle belanghebbenden daarbij worden betrokken, dat zij op een goede manier over het voornemen worden voorgelicht en de ruimte krijgen om daarop te reageren. Daarna is het aan de initiatiefnemer om in de richting van zijn omgeving aan te geven hoe hij is omgegaan met de inbreng vanuit de omgevingsdialoog en of dat heeft geleid tot aanpassingen van het plan. Van dit alles moet ook verslag worden gedaan aan de gemeente bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.
   Verder is de opsomming in bijlage 8 bij de planregels ('Maatregelenpakketten plussenbeleid') geen verplicht te volgen volgorde. Het gaat er bij de toepassing van het Plussenbeleid juist om dat de Plus-investering wordt besteed aan de thema's waarvoor in de omgevingsdialoog de meeste

aandacht is gevraagd, dit met het oog op een goede belangenafweging door het gemeentebestuur in het daaropvolgende besluitvormingsproces. Daarbij is wel van belang dat bij het treffen van die maatregelen eerst wordt gezocht naar maatregelen op het erf, voordat maatregelen in de omgeving van het erf of in de omgeving van omwonenden aan de orde kunnen zijn. Dit laatste is ook toegelicht in de plantoelichting en vloeit voort uit het provinciale en het gemeentelijke Plussenbeleid.

7. Voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) geven de agrarische gebiedsbestemmingen in het voorontwerpbestemmingsplan aan dat uitsluitend de bestaande diersoorten zijn toegestaan. Deze regel is opgenomen omdat bij het houden van andere diersoorten eerst de daaraan verbonden milieuaspecten in hun volle breedte moeten worden onderzocht. Omdat dit niet goed genoeg mogelijk is in een milieueffectrapport voor het gehele gemeentelijke buitengebied, kan een omschakeling naar andere diersoorten niet generiek worden toegelaten in het nieuwe bestemmingsplan. Het is ook niet mogelijk om dit toe te laten via bijvoorbeeld een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid.
   Wel is naar aanleiding van de inspraakreacties voorzien in een afwijkingsregel die omschakeling tussen de al aanwezige diersoorten mogelijk maakt op voorwaarde dat dit niet leidt tot nadeliger effecten dan het bestaande gebruik. Daarmee wordt het bijvoorbeeld mogelijk om van de vergunde Rav-hoofdcategorie D (varkens) om te schakelen naar Rav-hoofdcategorie E (pluimvee).
   Hierbij kan echter geen beroep worden gedaan op wettelijk beschikbare milieuruimte die mogelijk nog wel aanwezig is. Voor het omschakelen naar een andere diersoort die nog niet op het bedrijf aanwezig is en waarbij de toegestane milieugebruiksruimte toeneemt, blijft onder het nieuwe bestemmingsplan daarom maatwerk nodig in de vorm van een op de concrete situatie toegesneden procedure. Dit alles is nader toegelicht in het milieueffectrapport.
   De gemeente wil in het nieuwe bestemmingsplan binnen de wettelijke mogelijkheden en de geldende beleidskaders mogelijkheden bieden voor ontwikkeling. Daarbij is het echter niet mogelijk om ruimte te bieden voor elke denkbare ontwikkeling in de richting van bijvoorbeeld de verduurzaming van de veehouderij. Nu het wel mogelijk blijft om binnen de op het bedrijf al aanwezige diersoorten (Rav-hoofdcategorieën) de veebezetting onder voorwaarden aan te passen, ziet de gemeente de gekozen regeling niet als belemmering voor verduurzaming. Ten aanzien van het planschaderisico is verder van belang dat deze regeling ook al was opgenomen in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en dat agrarische bedrijven sindsdien nog gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheden die de geldende bestemmingsplannen bieden.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, de bouwhoogte van mestbassins en het omschakelen van diersoorten bij een niet-grondgebonden veehouderij(tak) zijn aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 316
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Needse Tolweg 6 in Geesteren wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak aan te passen;
- aan te geven of er meer actuele normen zijn om de volwaardigheid van agrarische bedrijven te bepalen dan de gehanteerde NGE-norm;
- een omissie in de regeling voor bestaande kuilvoerplaten en mestplaten buiten het agrarisch bouwvlak weg te nemen en om het gebruiksverbod over de opslag van materialen zodanig aan te passen dat agrarische producten daar niet onder vallen;
- voor mestbassins een maximale bouwhoogte van 3 meter toe te staan.

Beoordeling
1. Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente

via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering.
Verder geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals mestsilo’s, mestopslagen, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan. Voor een afwijking op basis van de regels van een bestemmingsplan (een binnenplanse afwijking) is namelijk geen afzonderlijke procedure nodig.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is ter plaatse van het mestbassin en de bestaande kuilvoerplaten, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak aan die zijde. Wel wordt het bouwvlak aan de oostzijde aangepast.

2. In de plantoelichting staat dat de ondergrens voor het toekennen van een agrarisch bouwvlak wordt gelegd op 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE), een omvang die correspondeert met een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor het beantwoorden van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee de agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

   Om verwarring te voorkomen wordt het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’ uit de begripsbepalingen geschrapt (artikel 1.10, lid c). Omdat dit begrip verder niet terugkwam in de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan en ook als enige een verband legde met de vroegere NGE-systematiek, is daarmee de verwijzing naar die systematiek opgeheven. In de plantoelichting zal verder worden verduidelijkt dat de SVC-systematiek tegenwoordig gangbaar is en dat niet alleen deze kengetallen bepalen of een agrarisch bouwvlak wordt toegekend. Daarbij is van belang dat de regeling om in aanmerking te komen voor een tweede bedrijfswoning niet is gebaseerd op een vooraf bepaalde SVC, maar op de noodzaak voor de doelmatige agrarische bedrijfsvoering van twee volwaardige arbeidskrachten op een agrarisch bedrijf.

3. De legale status van bestaande kuilvoerplaten en mestplaten kan worden verduidelijkt door bij de term ‘voorzieningen’ in artikel 4.2.8, lid d van de planregels niet alleen de paardenbakken expliciet te benoemen, maar ook de kuilvoerplaten en mestplaten. Daardoor zullen ook deze bestaande voorzieningen expliciet zijn toegestaan, ook als ze niet zijn uitgevoerd als bouwwerk.
   Daarbij is het niet de bedoeling dat het gebruik van deze voorzieningen als strijdig met het bestemmingsplan wordt aangemerkt, ook niet als ze zijn gelegen buiten een agrarisch bouwvlak. Om die reden is het inderdaad beter om het woord ‘en’ in artikel 4.5.1, lid l te vervangen door ‘of’.

4. De planregels laten binnen de agrarische bouwvlakken mestbassins toe tot een hoogte van 2 meter. De afwijkingsregels laten buiten een bouwvlak een mestbassin toe tot maximaal 2,5 meter (artikel 4.4.4, lid e). Daarbij moet dan wel worden gezorgd voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
   Omdat het niet logisch is om binnen een bouwvlak een lagere bouwhoogte aan te houden dan erbuiten, geeft de inspraakreactie aanleiding tot aanpassing van de planregels voor mestbassins binnen een bouwvlak (artikel 4.2.7, lid d). Daarmee zal worden voorzien in een mogelijkheid om een bouwhoogte van 3 meter te hanteren. Door een aanpassing van de afwijkingsregel zal deze hoogte ook buiten het bouwvlak mogelijk zijn, op voorwaarde dan er sprake is van een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Overigens ziet het in de inspraakreactie aangehaalde artikel 4.4.15 alleen maar toe op het bouwen van torensilo’s en hooibergen binnen het agrarisch bouwvlak, en niet op mestbassins.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De planregels over de NGE-systematiek, de voorzieningen bij een agrarisch bedrijf, en de bouwhoogte van mestbassins zijn aangepast.

Indiener 317

Samenvatting
De Bomenstichting Achterhoek plaatst kanttekeningen bij de tekst van de plantoelichting over de doelstelling van het plan, het ruimtelijk beleidskader, de beschrijving en analyse van het plangebied en de beschrijving van de natuur-, water- en milieuaspecten (waaronder het ontwerp-milieueffectrapport). Daarbij stelt zij vragen over de in de plantoelichting beschreven planthema's 'landbouw', 'bos, natuur en landschap', 'recreatie' en 'infrastructuur'. Verder brengt zij vragen en opmerkingen in over de planregels bij de agrarische bestemmingen en de bestemmingen 'Bos', 'Groen – Landschapselement' en 'Natuur', terwijl zij ook vragen stelt over de kleuren op de verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan.

Beoordeling
De plantoelichting geeft aan dat het bestemmingsplan zich onder meer richt op de bescherming van bestaande kwaliteiten. Hiermee wordt ook gedoeld op de intrinsieke waarde van de natuur die in het nieuwe bestemmingsplan bijvoorbeeld wordt beschermd tegen menselijk handelen en nieuwe ontwikkelingen. Dit gebeurt onder meer via de diverse gebiedsaanduidingen, door eventuele ontwikkelingen afhankelijk te stellen van randvoorwaarden en de uitkomst van bijbehorende onderzoeksverplichtingen of door ze helemaal te verbieden. Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied kent in deze opzichten een sterker beschermingsregime dan de nu nog geldende bestemmingsplan voor het buitengebied.
Zo kent het nieuwe bestemmingsplan een regeling voor het provinciaal vastgestelde en begrensde stiltegebied, waarbij het aspect 'stilte' ook een rol speelt in het beleid voor het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Verder is in de plantoelichting uitgelegd waarom het 'Actieplan Licht' niet heeft geleid tot regels over lichthinder, maar laat het bestemmingsplan daarentegen bijvoorbeeld geen lichtmasten toe bij paardenbakken binnen het GNN of de Groene Ontwikkelingszone (GO). Op deze manier houdt het bestemmingsplan waar nodig rekening met stilte en donkerte.

Als het gaat om de samenvatting van het beleidskader kan worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan niet voorziet in de aanleg van nieuwe wegen. Daarbij laat de bestemming 'Verkeer' ook niet toe dat het aantal rijstroken wordt vergroot. Het bestemmingsplan biedt dus geen mogelijkheden voor het uitbouwen van het bestaande hoofdwegennet en de achterlandverbindingen. Ook is het verharden van zandwegen niet zomaar mogelijk maar verbonden aan een vergunningstelsel waarbij een vergunning alleen maar kan worden verleend als er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke waarden. Dit laatste kan nog worden benadrukt door deze waarden ook expliciet te benoemen in de regels over de 'toelaatbaarheid' bij de agrarische gebiedsbestemmingen 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' ('AW-L') en 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden' ('AW-NL'). Op die manier wordt nog duidelijker dat cultuurhistorische waarden altijd worden meegewogen bij dit soort afwegingen.
Met de hooibalenregeling stelt het nieuwe bestemmingsplan kaders voor een vorm van gebruik die op basis van de geldende bestemmingsplannen over het algemeen is toegestaan. Deze regeling is juist opgezet vanuit landschappelijk motief en richt zich daarom ook op het toepassen van landschappelijke inpassing bij deze vorm van opslag.
Verder verwerkt het nieuwe bestemmingsplan het provinciale beleid ten aanzien van het GNN en de GO op de verbeelding en in de planregels, iets waarvan in de geldende bestemmingsplannen nog geen sprake is. Hierbij moet de gemeente aansluiten bij de provinciale regels die daarover zijn opgenomen in de Omgevingsverordening (geconsolideerde versie). Dit betekent ook dat de planregels op dit punt worden aangepast aan de 7e Actualisatie van de Omgevingsverordening Gelderland die Provinciale Staten van Gelderland op 31 maart 2021 vaststelden. Daarbij is het niet mogelijk om niet-natuurgerichte functies in het GNN weg te bestemmen als zij op legale wijze worden uitgeoefend en daarvoor in het verleden zo nodig ook vergunningen zijn verleend. Ook het GNN-beleid zelf laat dit soort bestaande functies overigens toe. Het is in dat verband goed om te weten dat het GNN zich niet alleen uitstrekt over bos- en natuurgebieden maar ook over gebieden die agrarisch worden gebruikt en waarbinnen soms ook (agrarische) bedrijven zijn gevestigd.
De gemeente Berkelland kent geen Natura 2000-gebieden nu het Teeselinkven inderdaad uiteindelijk toch niet als zodanig is aangewezen. Als opvolger van onder meer de Natuurbeschermingswet 1998 beschermt

de Wet natuurbescherming (Wnb) de als Natura 2000-gebieden aangewezen gebieden tegen de nadelige effecten van stikstofdepositie. Voor bos- en natuurgebieden die binnen het GNN liggen en niet behoren tot Natura 2000-gebieden, komt deze bescherming voort uit andere milieuwetgeving zoals de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). Aan bestemmingsplannen komt op dat punt geen aanvullende rol toe.

Het gemeentelijk ruimtelijk beleid biedt sinds 2010 geen ruimte meer voor het vestigen van 'nieuwe landgoederen' waarbij als compensatie van de aanleg van nieuwe natuur een woning mag worden gebouwd. Ook als dat nog wel zo zou zijn geweest, dan zou de aanleg van een nieuw landgoed om zoveel maatwerk vragen dat een bestemmingsplan voor een geheel gemeentelijk buitengebied daarvoor geen rechtstreekse mogelijkheden kan bieden. Bij een nieuw landgoed moet namelijk zoveel specifiek onderzoek worden verricht en ook worden voorzien in op het concrete project toegesneden planregels, dat dat alleen mogelijk kan worden gemaakt via een op een dergelijk project toegesneden bestemmingsplan met bijbehorende uitvoeringsovereenkomsten. Daarom staat in de plantoelichting ook aangegeven dat het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied geen regeling bevat voor het aanleggen van nieuwe landgoederen.

Ten aanzien van de omvang van de toe te kennen agrarische bouwvlakken gaat het systeem van het nieuwe bestemmingsplan uit van een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Daarbij wordt niet de omvang het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan overgenomen, maar een bouwvlak toegekend dat is afgestemd op de bestaande situatie en de eerstvolgende uitbreidingswens voor de agrarische bedrijfsgebouwen. Dit wil dus zeggen dat niet alle wensen van agrarische ondernemers ten aanzien van de omvang van het agrarisch bouwvlak worden overgenomen en dat de gemiddelde omvang van de agrarische bouwvlakken sterk is afgenomen ten opzichte van de geldende bestemmingsplannen.
Over de uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven in het bestemmingsplan kan worden opgemerkt dat bij bouwvlakaanpassingen altijd wordt gekeken naar landschappelijke inpasbaarheid. Verder is het gemeentelijk Plussenbeleid verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan. Dit wil zeggen dat bij elke uitbreiding van de stalvloeroppervlakte van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) die groter is dan 500 m² voortaan extra bovenwettelijke eisen worden gesteld op het gebied van ruimtelijke kwaliteit. De gemeente Berkelland is één van de weinige gemeenten in heel Gelderland die dit beleid gaat opnemen in het bestemmingsplan en het dus ook gaat toepassen voor bedrijfsuitbreidingen binnen het toegekende agrarische bouwvlak. Daarmee krijgt de niet-grondgebonden veehouderij in Berkelland te maken met extra eisen die aansluiten op recent vastgesteld beleid en nog niet gelden voor bedrijfsuitbreidingen op basis van de geldende bestemmingsplannen. Verder is de omvang van agrarische bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan gemiddeld genomen aanzienlijk kleiner dan in de geldende bestemmingsplannen, terwijl de op vastgesteld beleid afgestemde maximaal haalbare omvang van agrarische bouwvlakken in vergelijking met de mogelijkheden in andere gemeente niet hoog kan worden genoemd.
Bij dit alles legt het nieuwe bestemmingsplan geen extra beperkingen op aan agrarische bedrijven die willen overstappen op biologische landbouwmethoden of op kringlooplandbouw. Dit betekent dat het agrarische ondernemers met ambities in die richting vrijstaat om daarop over te stappen en dat zij daarbij dezelfde ontwikkelingsmogelijkheden kennen als de meer traditionele agrarische bedrijven.
Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland kent net als de meeste geldende bestemmingsplannen drie verschillende agrarische gebiedsbestemmingen. Het verschil is er op terug te voeren op de eventuele bijzondere waarden die bij deze gebiedsbestemmingen aan de orde zijn. Vanzelfsprekend biedt elk van deze bestemmingen mogelijkheden om het agrarisch gebruik van gronden te combineren met maatregelen op het gebied van natuurbeheer of biodiversiteit. Juist daarom wordt de term 'agrarisch natuurbeheer' genoemd in de doeleindenomschrijvingen van deze bestemmingen (zie ook bij artikel 4.1.1). Daarnaast is bij ontwikkelingen soms ook ecologisch onderzoek voorgeschreven terwijl de gemeente werkt aan een biodiversiteitsplan dat onder meer kan helpen om concrete ontwikkelingen in ecologische zin te beoordelen, iets wat duidelijker zal worden vermeld in de plantoelichting. Verder is bekend dat de gemeente Berkelland ruim aandacht besteed aan kruidenrijk bermbeheer en in landelijk opzicht één van de voorlopers is om haar bermen weer in eigen beheer over te nemen.

De in het nieuwe bestemmingsplan opgenomen bestemmingen 'Bos', 'Natuur' en 'Groen – Landschapselement' zijn vooral bedoeld voor het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de waarden die met deze functies worden beschermd. Daarbij is via de in de bestemmingsomschrijving genoemde aanduidingen rekenschap gegeven van de binnen deze bestemmingen al bestaande gebruiksvormen en bouwmogelijkheden volgens de huidige bestemmingsplannen en/of verleende omgevingsvergunningen. De gemeente kan deze niet zomaar verbieden door ze weg te bestemmen omdat het gaat om volstrekt

legale functies en bestaande rechten. Bovendien staan de geldende bestemmingsplannen ook het recreatief medegebruik van bos- en natuurgebieden toe.
Nieuwe ontwikkelingen die de planregels in de toekomst mogelijk kunnen maken, worden vooral mogelijk gemaakt via het vergunningstelsel voor werken en werkzaamheden, geen bouwwerk zijnde die aansluiten op de doelstelling van deze bestemmingen (vroeger: aanlegvergunning). Bij dit vergunningstelsel staat voorop dat moet worden aangetoond dat er geen sprake mag zijn van een onevenredige afbreuk aan de aanwezige waarden. Op deze manier bieden de drie groene bestemmingen zeer beperkte mogelijkheden tot nieuwe ontwikkelingen, waarbij het voorkomen van negatieve effecten op de aanwezige waarden ook dan blijft gelden als zeer belangrijk onderdeel van de te verrichten beoordeling. Dit geldt ook voor het toelaten van extensief recreatief medegebruik nu de geldende bestemmingsplannen ook mogelijkheden bieden voor bijvoorbeeld wandel-, ruiter- en fietspaden en picknickplekjes.
In het huidige wettelijke stelsel verloopt de bescherming van individuele bomen vooral via de gemeentelijke Bomenverordening 2019, terwijl ook de provincie via de Wnb nog bevoegdheden heeft die voorheen onder de Boswet vielen. In het nieuwe bestemmingsplan is daarom ook niet elke solitaire boom aangeduid met de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ maar is de aanvullende bescherming van het bestemmingsplan vooral verwerkt in de groene en agrarische gebiedsbestemmingen met de bijbehorende aanlegvergunningstelsels. Verder zijn bij de afwijkings- en wijzigingsregels bij alle bestemmingen in het nieuwe bestemmingsplan randvoorwaarden opgenomen over landschappelijke inpassing en het beschermen van eventuele ter plaatse aanwezige waarden. Dit maakt het mogelijk om bij toekomstige ontwikkelingen eisen te stellen die zijn toegesneden op de concrete situatie en om de naleving ervan ook te borgen via vergunningsvoorschriften en eventuele uitvoeringsovereenkomsten.

De recreatieve mogelijkheden in het nieuwe bestemmingsplan zijn afgestemd op het door de gemeenteraad vastgestelde recreatiebeleid. Zo voorziet het niet in de mogelijkheid om een nieuwe volwaardige camping te realiseren maar biedt het onder voorwaarden wel mogelijkheden voor het realiseren van kleinschalige kampeerterreinen. Hierbij moet onder meer worden voorzien in een goede landschappelijke inpassing, terwijl vanuit eventuele gebiedsaanduidingen nog extra eisen kunnen worden gesteld als een initiatief zich richt op een locatie in een bijzonder gebied met bijzondere waarden. Hierbij is door de jaren heen gebleken dat het aantal nieuwe kleinschalige kampeerterreinen in het 24.000 ha grote buitengebied zeer beperkt kan worden genoemd.
Ten aanzien het plaatsen van zonnepanelen op daken kan worden opgemerkt dat daarvoor geen omgevingsvergunning vereist is. Dit betekent dat een bestemmingsplan daarvoor ook geen regeling hoeft op te nemen omdat het plaatsen van de zonnepanelen al is toegestaan. Ditzelfde geldt overigens voor zonnepanelen die als vergunningsvrije bouwwerken kunnen worden opgericht op de grond.
Verder biedt het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland geen mogelijkheden voor het realiseren van grote zonneparken en extreem hoge windmolens zoals bedoeld in de inspraakreactie. Dergelijke ontwikkelingen kunnen in een bestemmingsplan alleen worden toegelaten als de effecten daarvan op een voldoende nauwkeurige manier worden onderzocht. Daarbij is het vanwege de omvang van het plangebied niet goed mogelijk om de landschappelijke, ecologische en milieueffecten op voorhand afdoende en concreet genoeg te onderzoeken voor het gehele gemeentelijke buitengebied. Dit betekent dat het ook niet mogelijk om daarvoor een regeling te verwerken het nieuwe bestemmingsplan voor dat buitengebied en dat voor concrete ontwikkelingen in die richting een op dat concrete project toegesneden procedure nodig zal zijn met alle bijbehorende onderzoeken.

Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland kent een regeling over de toename van stikstofemissie en daarmee samenhangende stikstofdepositie op Natura 20000-gebieden die is ontleend aan de rechtspraak over dat onderwerp. Deze regeling geldt voor alle bestemmingen in het plangebied en ook voor het toepassen van alle afwijkings- en wijzigingsregels die in het bestemmingsplan zijn verwerkt. Verder moeten voor ontwikkelingen die op een andere manier een effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden provinciale toestemming worden verkregen. Het nieuwe bestemmingsplan verlangt daarbij dat bij ontwikkelingen onderzoek wordt gedaan naar de effecten op de omgeving.
De milieuparagraaf in de plantoelichting sluit in belangrijke mate aan op het ontwerp-Plan-MER dat samen met het voorontwerpbestemmingsplan ter inzage lag en dat ook deel uitmaakt van de plantoelichting. De inspraakreactie van de Bomenstichting is toegezonden aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer) die een positief toetsingsadvies uitbracht.
Het ontwerp-Plan-MER beschouwt de milieuthema’s op het niveau van het gehele plangebied. Gelet op de grote omvang van het plangebied zijn de meeste thema’s daarom ook vooral kwalitatief beschouwd en kunnen zij niet altijd worden voorzien van berekeningen. Wel is gebruik gemaakt van al beschikbare

onderzoeksgegevens. Op die manier zijn de effecten op de verschillende milieuthema's met name beschreven in de hoofdstukken 6 en 7 van het ontwerp-Plan-MER.
Ten aanzien van het geuraspect past overigens nog de opmerking dat het agrarisch bedrijf dat in Beltrum zorgde voor een geureffect inmiddels is gestopt. Dit is ook vermeld in het advies van de Commissie mer. Verder is het de bedoeling dat de huidige geurnormen, die in 2009 zijn vastgesteld en in 2018 zijn bevestigd, worden geëvalueerd en zijn de uitkomsten van het geuronderzoek. Verder is er momenteel geen gemeentelijk voornemen om normen vast te stellen over lichthinder en is het Actieplan licht uit 2010 op dit moment dus nog maatgevend voor dit aspect.

Over de opmerkingen en vragen bij de planregels van het voorontwerpbestemmingsplan kan worden opgemerkt dat:

- het begrip 'volwaardig agrarisch bedrijf' naast de omschrijving in artikel 1.10 nergens anders in de planregels terugkeert en om die reden kan worden geschrapt. Daarbij blijft de plantoelichting wel aangeven welke ondergrens wordt gehanteerd voor het toekennen van agrarische bouwvlakken;
- de definitie van het begrip 'beschermingszone natte landnatuur' in artikel 1.22 letterlijk is overgenomen uit de Omgevingsverordening Gelderland waarin de regeling voor deze zone is vastgesteld. Om het nieuwe bestemmingsplan bij de bescherming van natte landnatuur goed te laten aansluiten op de provinciale omgevingsverordening, wordt deze definitie aangehouden en dus niet aangepast;
- van erfbeplanting niet alleen sprake is bij beplanting die op de grens van een bouwperceel. Om dat duidelijk te maken worden de woorden "de grens van" in artikel 1.47 tussen haakjes geplaatst;
- in artikel 1:104 staat aangegeven welke vormen van horeca-activiteiten worden aangemerkt als 'ongewenste horeca'. De daarbij genoemde criteria zijn overgenomen uit het door de gemeenteraad vastgestelde beleid over functieverandering en nieuwe horecafuncties in het buitengebied. Hiermee wordt nieuwvestiging van elke vorm van horeca tegengegaan als daarvoor een oppervlakte van meer dan 100 m² wordt ingezet. Om dit beleid goed in te passen in het nieuwe bestemmingsplan wordt deze maat niet aangepast. Verder benadrukt de randvoorwaarde over de openingstijden van de ondergeschikte horeca-functies dat sprake moet zijn van horeca-activiteiten die ondergeschikt moeten blijven aan een andere activiteit en er dus geen sprake kan zijn van een zelfstandige vorm van ongewenste horeca (artikel 3.6.2, lid e, onder 6). Op naleving van deze criteria wordt overigens toegezien waarbij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State inmiddels heeft kunnen instemmen met handhavend optreden op basis van het beleid dat in de planregels is verwerkt;
- de aanwezigheid van een steilrand zoals bedoeld in artikel 1.127 meestal aanleiding geeft tot het hanteren van de bestemming 'Groen – Landschapselement', vooral als er ook nog eens sprake is van opgaande begroeiing. Ook zijn steilranden soms ondergebracht in een agrarische gebiedsbestemming waarbij dan een aanlegvergunningstelsel voorziet in de bescherming van de hoogteverschillen voor gronden met de aanduiding 'overige zone – cultuurhistorische waardevolle akker'. Op deze manier worden bestaande steilranden in het nieuwe bestemmingsplan beschermd. Het weer laten herstellen van illegaal verwijderde steilranden is daarnaast niet op te leggen via het nieuwe bestemmingsplan maar zal moeten verlopen via een handhavingstraject;
- het functieveranderingsbeleid in het nieuwe bestemmingsplan is verwerkt via de planregels. Dit komt naar voren bij de bestemmingsomschrijvingen bij de diverse bestemmingen (artikel 3.1.1, 4.1.1 en 5.1.1). In de agrarische bestemmingen is daarbij voorzien in afwijkingsregels als sprake is van nevenactiviteiten bij de agrarische hoofdactiviteit. Wanneer de agrarische activiteiten stoppen en plaats maken voor een nieuwe functie, dan moet de bestemming worden gewijzigd via de wijzigingsregels. Daarbij zijn in de afwijkings- en wijzigingsregels randvoorwaarden ingebouwd waardoor het vestigen van nieuwe neven- of hoofdfuncties alleen mogelijk is als daaraan kan worden voldaan. Dit betekent dat in beginsel op ieder agrarisch bedrijf mogelijkheden worden geboden voor functieverandering, en dus ook voor recreatieve functies, binnen de kaders van functieveranderingsbeleid (artikel 3.6.2, lid e);
- bij de milieueffectrapportage modelmatig is uitgegaan van bestaande veehouderij-activiteiten op alle agrarische bouwvlakken (artikel 3.1.2, lid d). De berekeningen hebben geleid tot een planregel die gaat beppalen dat het gebruik van agrarische bouwvlakken niet mag leiden tot een toename van een toename van de stikstofemmissie vanuit het plangebied. Deze regel geldt ook voor agrarische bouwvlakken waar momenteel geen vee wordt gehouden zodat ook daarvoor wordt voldaan aan de uitkomsten van het Plan-MER;
- het gemeentelijk recreatiebeleid uit de in 2008 vastgestelde beleidsregel 'Beleef het in Berkelland' mogelijkheden biedt voor het realiseren van kleinschalige kampeerterreinen met maximaal 25

kampeerplaatsen. Deze omvang wordt in het nieuwe bestemmingsplan verwerkt maar ook hierbij wordt voorzien in ruimtelijke randvoorwaarden (artikel 3.6.3);
- het nieuwe bestemmingsplan met de hooibalenregeling kaders stelt voor een vorm van gebruik die op basis van de geldende bestemmingsplannen over het algemeen is toegestaan. Deze regeling is juist opgezet vanuit landschappelijk motief en daarom richt ook de bijbehorende afwijkingsregel zich ook op het toepassen van landschappelijke inpassing bij deze vorm van opslag (artikel 3.6.4.);
- de afwijkingsregeling voor het opstellen van zonnepanelen voor de eigen energievoorziening voorziet in een maximale oppervlakte van 150 m² op aangrenzende agrarisch bestemde gronden. Daarbij gelden de randvoorwaarden zoals die zijn genoemd in de betreffende afwijkingsregel (artikel 3.6.5). Voor locaties die binnen het GNN liggen, gelden daarnaast ook de voorwaarden zoals die zijn opgenomen in de algemene aanduidingsregels (artikel 37.2.2) en die zijn afgeleid van het provinciaal GNN-beleid;
- voor het dempen van sloten binnen de agrarische gebiedsbestemmingen alleen een omgevingsvergunning (vroeger: aanlegvergunning) vereist is wanneer bijzondere waarden daarom vragen. Dit betekent dat in de bestemmingen ‘AW-L’ en ‘AW-NL’ wel een aanlegvergunning nodig kan zijn voor het dempen van sloten en in de bestemming ‘Agrarisch’ niet (artikel 3.7.1). Overigens stellen ook nog andere bestemmingen zoals ‘Bos’, ‘Groen-Landschapselement’, ‘Natuur’ en ‘Water’ hiervoor een aanlegvergunning verplicht. Op deze manier blijft een goed waterbeheer geborgd voor de gebieden waarvoor dat het meest van belang is;
- de randvoorwaarden uit de wijzigingsregels gelden als minimale eisen voor het toepassen van de wijzigingsbevoegdheid voor het wijzigen van een agrarische bestemming naar een recreatieve bestemming (artikel 3.8.7). Daarbij moet vanzelfsprekend altijd sprake zijn van een goede ruimtelijke ordening, een algemeen geldende eis die altijd is wanneer een afwijkings- of wijzigingsbevoegdheid uit een bestemmingsplan wordt ingezet. Voor locaties die binnen het GNN liggen, gelden daarnaast ook de voorwaarden zoals die zijn opgenomen in de algemene aanduidingsregels (artikel 37.2.2) en die zijn afgeleid van het provinciaal GNN-beleid;
- met de term ‘agrarisch natuurbeheer’ wordt gedoeld op de combinatie van agrarische bedrijfsvoering met natuurbeheer. Hiermee wordt dus ook het extensieve beheer van agrarisch gebruikte gronden nadrukkelijk toegestaan binnen de agrarische gebiedsbestemmingen (artikel 4.1.1);
- voor de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ de voorschriften uit artikel 10 van toepassing zijn en niet de bestemmingsomschrijving bij de agrarische bestemmingen (artikel 4.1.1, lid k en artikel 5.1.1, lid i)
- het aanlegvergunningstelsel uitgaat van het huidige maaiveld en een verbod op het toestaan van geen enkele bodembewerking niet wenselijk of handhaafbaar is (artikel 4.7.1, lid c, onder 1);
- de aanduiding ‘parkeerterrein’ wordt gehanteerd bij locaties die zo af en toe in gebruik zijn als parkeerplaats maar voor het grootste deel van de tijd agrarisch worden gebruikt (artikel 5.1.1, lid q).
- de in artikel 8.1, lid f tot en met i (‘Bos’) en in artikel 13.1, lid f en g (‘Natuur’) genoemde functies betrekking hebben op legaal aanwezige functies in het bosgebied. Zoals hiervoor al is aangegeven moeten dit soort functies worden verwerkt in een nieuw bestemmingsplan. Dat is gedaan via aanduidingen waarbij de bijbehorende planregels zijn afgestemd op de in het verleden gegeven toestemmingen en dus volgen op de daarbij gemaakte ruimtelijke afwegingen (artikel 8.1 en 13.1). Verder is voor de aanleg van nieuwe parkeerplaatsen binnen de bestemming ‘Bos’ inderdaad een omgevingsvergunning vereist (artikel 8.1, lid c);
- het omzetten van grond binnen de bestemmingen ‘Bos’ en ‘Groen – Landschapselement’ alleen kan worden toegestaan via het bij die bestemmingen opgenomen aanlegvergunningstelsel. Daarbij zal dus eerst moeten worden aangetoond dat dit niet ten koste gaat van de waarden die met deze bestemmingen worden beschermd (artikel 8.5.1 en 10.4.1). Dit laatste is ook het geval bij de aanleg van voorzieningen bij agrarische bedrijven tegen bos- en/of natuurranden en/of landschapselementen. Daarbij geldt immers als randvoorwaarde dat de functies van aangrenzende percelen daardoor niet mag worden geschaad (artikel 3.4.4, 4.4.4 en 5.4.4);
- van extensief recreatief medegebruik van een ‘Groen-Landschapselement’ sprake kan zijn bij landschapselementen waarin wandelpaden aanwezig is, vandaar de vermelding daarvan in de bestemmingsomschrijving (artikel 10.1, lid c);
- de aanduiding ‘parkeerterrein’ wordt gehanteerd bij een locatie die volgens het geldende bestemmingsplan mag worden gebruikt als groenstrook en tevens voor parkeren. Deze mogelijkheid is via de aanduiding verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan (artikel 10.1, lid f);

- het GNN in de geldende bestemmingsplannen nog niet is verwerkt en het nieuwe bestemmingsplan dat wel doet. Daarbij worden de bestaande rechten van aanwezige functies gerespecteerd maar bij de toepassing van afwijkings- en wijzigingsregels wel degelijk toepassing gegeven aan het GNN-beleid. Daarbij heeft de provincie Gelderland geen kanttekeningen geplaatst bij de manier waarop het beleid voor het GNN is verwerkt in het bestemmingsplan, afgezien van het aandachtspunt om de door Provinciale Staten van Gelderland nog vast te stellen 7e Actualisatie van de Omgevingsverordening te verwerken in het verloop van de bestemmingsplanprocedure. Dit laatste is vanzelfsprekend gebeurd heeft geleid tot tekstuele aanpassingen in de planregels (artikel 37.2) en tot aanpassingen op de verbeelding.

Ten aanzien weergave van de kleuren op de verbeelding van een bestemmingsplan merken wij overigens op dat een gemeente deze niet kan aanpassen. Een bestemmingsplan moet namelijk worden gemaakt volgens landelijk vastgesteld digitaal instrumentarium zodat het daarna ook op de landelijke site voor ruimtelijke plannen kan worden geplaatst. Bij dat instrumentarium is onder meer de kleur van de bestemmingen op de verbeelding dwingend voorgeschreven. Dit betekent dat de in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied geen andere kleuren kunnen worden toegepast voor de agrarische gebiedsbestemmingen of voor de bestemmingen ‘Bos’ en ‘Groen – Landschapselement’.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De plantoelichting is op een aantal plekken verduidelijkt. De planregels zijn aangepast aan de geactualiseerde provinciale Omgevingsverordening en op onderdelen verduidelijkt (vergunningstelsel onverharde wegen, begrip ‘erfbeplanting’ en schrappen van het begrip ‘volwaardig agrarisch bedrijf’).

Indiener 318
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Kupersweg 3 Neede en verzoekt om het agrarisch bouwvlak aan te passen zodat de bestaande kuilvoerplaten en sleufsilo’s daarbinnen passen en met het oog op het plaatsen van een windturbine.

Beoordeling
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat bij het bepalen van de omvang van de agrarische bouwvlakken uit van een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Daarbij wordt niet de omvang het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan overgenomen, maar een bouwvlak toegekend dat is afgestemd op de bestaande situatie en de eerstvolgende uitbreidingswens voor de agrarische bedrijfsgebouwen.
Daarbij gaat het nieuwe bestemmingsplan er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Zo geven de planregels uitdrukkelijk aan dat de al bestaande voorzieningen buiten een agrarisch bouwvlak zijn toegestaan, terwijl zij ook mogelijkheden bieden om aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak nieuwe voorzieningen te realiseren zoals waterbassins, sleufsilo’s, kuilvoerplaten etc. Met deze regeling wil de gemeente voorkomen dat in de toekomst uitgebreide procedures nodig zijn voor realiseren van voorzieningen die de bouwvlakgrens overschrijden en dus een stuk flexibiliteit bieden als het gaat om de situering daarvan.
Dit betekent dat een aanpassing van het weergegeven agrarisch bouwvlak vanuit het systeem van het bestemmingsplan pas in beeld komt als er sprake is van een concreet bouwplan voor een bedrijfsgebouw op die plek. Nu daarvan geen sprake is, geeft de inspraakreactie geen aanleiding voor het aanpassen van het bouwvlak.
De in de inspraakreactie weergegeven locatie voor het eventueel realiseren van een windturbine ligt buiten het agrarisch bouwvlak. De planregels van het voorontwerpbestemmingsplan laten de bouw van een windturbine van 25 meter hoog echter uitsluitend toe binnen een bouwperceel en dus binnen het agrarisch bouwvlak. De inspraakreactie geeft aanleiding om dit ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak en andere bouwpercelen toe te laten zodat de planregel wordt aangevuld. Daarbij blijft van belang dat definitieve toestemming voor het plaatsen van een windturbine niet wordt gegeven via het bestemmingsplan, maar pas nadat daarvoor een omgevingsvergunning is verleend die voldoet aan de o.m. ecologische en landschappelijke randvoorwaarden die het nieuwe bestemmingsplan gaat stellen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De planregels over het plaatsen van windturbines is aangevuld.

Indiener 319

Samenvatting

Namens de Stichting Pinksterkermis Noordijk wordt verzocht om op de verbeelding weer te geven dat op Schoolweg 4 de jaarlijkse kermis plaatsvindt. Verder wordt verzocht om aan het clubgebouw met berging een bouwvlak toe te kennen en om de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Natuur en Landschapswaarden’ om te zetten in ‘Agrarisch’ of ‘Bedrijf’ omdat dit beter aansluit bij het gebruik resp. de toekomstmogelijkheden.

Beoordeling

Hoewel het terrein van de Stichting Pinksterkermis in de planregels bij het voorontwerpbestemmingsplan al wel is benoemd als evenemententerrein, is het op de verbeelding nog niet voorzien van deze aanduiding. Dit wordt gecorrigeerd in het ontwerpbestemmingsplan, terwijl de planregels worden geactualiseerd door het adres Schoolweg 4 daarin op te nemen.
Verder wordt het clubgebouw met de berging ondergebracht in de bestemming ‘Maatschappelijk’ en daarbij ook voorzien van een bouwvlak. Op deze manier wordt zij op dezelfde manier in het bestemmingsplan verwerkt als andere in het buitengebied aanwezige clubgebouwen.
Bij dit alles behoudt het onbebouwde gedeelte van het perceel de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur en Landschapswaarden’ zoals die ook al in het voorontwerpbestemmingsplan is opgenomen. Dit sluit aan op de bestemming die geldt voor de omgeving van de Needse Berg en op de aanduiding als cultuurhistorische waardevolle akker. Van het toekennen van een bestemming ‘Bedrijf’ kan verder geen sprake zijn omdat ter plaatse geen sprake is van een niet-agrarisch bedrijf en dat alleen dan mogelijk kan zijn. De bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur en Landschapswaarden’ is gelet op het bestaande gebruik en de bestaande ruimtelijke kwaliteiten dan ook de meest passende bestemming. Overigens kent ook deze agrarische gebiedsbestemming de aanduiding ‘parkeerterrein’.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

Het clubgebouw met berging is bestemd als ‘Maatschappelijk’ en op de verbeelding is voor Schoolweg 4 alsnog voorzien in de aanduiding ‘evenemententerrein’.

Indiener 320

Samenvatting

Indiener verzoekt namens de nieuwe eigenaar van De Steenweg 4 in Rietmolen om de agrarische bestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan om te zetten in een woonbestemming.

Beoordeling

Als op het perceel De Steenweg 4 naar de toekomst toe geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid, is een bestemming ‘Wonen’ inderdaad de meest passende bestemming. In dat geval kan de inspraakreactie worden overgenomen en het agrarisch bouwvlak worden omgezet in een bestemmingsvlak voor ‘Wonen’.
De nieuwe eigenaar van De Steenweg 4 heeft op 26 februari 2021 echter telefonisch doorgegeven dat hij het perceel wil blijven gebruiken ten behoeve voor de agrarische functie. Dit is later bevestigd per mail van 4 maart 2021. Dit betekent dat de agrarische bestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan in stand kan worden gelaten.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 321

Samenvatting

Indiener is eigenaar van het perceel met opstal Hoge Haarweg 2a in Eibergen. Hij geeft aan dat het pand volgens het geldende bestemmingsplan de bestemming “agrarische bebouwing met ‘industrie-functie’” heeft en dat het onder het overgangsrecht is geplaatst. Dit laatste werd volgens indiener pas op 20 oktober 2020 meegedeeld en daarna bevestigd maar nooit formeel kenbaar gemaakt waarna de in het voorontwerpbestemmingsplan opgenomen aanduiding als ‘veldschuur’ gelijkstaat aan een afwaardering. Indiener geeft aan dat er sprake zal zijn van waardevermindering, terwijl anderen wel de mogelijkheid

hebben gekregen voor functieverandering in de richting van een recreatiewoning. Met dit laatst lijkt sprake te zijn van willekeur waarbij hem iets niet wordt gegund wat een ander wel mag, terwijl het pand verder zal verpauperen. Indiener geeft aan dat hij ter plaatse graag een woning zou willen bouwen.

Beoordeling
Het is een misvatting dat het perceel met de opstal Hoge Haarweg 2a volgens het geldende bestemmingsplan is bestemd als “agrarische bebouwing met ‘industrie-gebied’”. Zoals indiener tijdens gesprekken al is toegelicht, is deze laatste omschrijving namelijk afkomstig uit de registratie volgens de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en niet uit het geldeende bestemmingsplan “Buitengebied “(Eibergen) dat ter plaatse voorziet in een agrarische bestemming zonder agrarisch bouwvlak.
Volgens het geldende bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen) valt de opstal op het perceel daardoor onder het overgangsrecht. Dit is al zo sinds de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 10 februari 1998 (nr. E.01.96.0125) over onder meer het beroepschrift van indiener over het bestemmingsplan. Het is dus niet zo dat het opstal na die tijd door het nemen van enig besluit onder het overgangsrecht is geplaatst of dat pas sinds eind 2020 bekend is dat het opstal een overgangsrechtelijke status heeft.
In het voorontwerpbestemmingsplan is voor Hoge Haarweg 2a voorzien in een specifieke aanduiding ‘veldschuur’ waarbij het toegestane gebruik is afgestemd op het gebruik als ‘berging, toiletruimte’ waarvoor op 29 maart 1979 bouwvergunning is verleend. Hierbij is echter geen sprake van een afwaardering van het toegestane gebruik maar van het vastleggen van het bestaande toegestane gebruik waarbij de opstal juist uit de sfeer van het overgangsrecht wordt gehaald. Waar de opstal volgens het overgangsrecht van het nu geldende bestemmingsplan namelijk alleen maar mag worden vernieuwd en veranderd, biedt het nieuwe bestemmingsplan de mogelijkheid om de als ‘veldschuur’ aangeduide opstal onder voorwaarden te vergroten tot maximaal 100 m² en hoeven bouwwerkzaamheden zich niet langer te beperken tot vernieuwen en/of veranderen. Dit levert voor de opstal Hoge Haarweg 2a dus een ruimere regeling op in vergelijking met de regeling uit het geldende bestemmingsplan die sinds 1998 onherroepelijk in werking is. Overigens is de ‘veldschuur’-aanduiding wel zichtbaar op de analoge verbeelding (vroeger: plankaart) maar niet op de digitale verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan. Vanzelfsprekend wordt dit gecorrigeerd bij de digitale verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan.
Omdat het beoogde nieuwe bestemmingsplan niet leidt tot een afname van de planologische gebruiksmogelijkheden maar zelfs van een toename van de bouwmogelijkheden van de opstal Hoge Haarweg 2a, is er geen sprake van planschade. Verder biedt de nieuwe regeling voor de eigenaar meer verbouwingsmogelijkheden zodat de kans op verpaupering door het bestemmingsplan zelf niet toeneemt.
Ten aanzien van de mogelijkheid om de opstal te herbestemmen tot recreatiewoning is door de jaren heen duidelijk geweest dat dit niet binnen het ruimtelijk beleid paste. Ook op dit moment zou een dergelijke ontwikkeling van het opstal tot solitaire recreatiewoning in strijd zijn met de provinciale Omgevingsverordening, en daarmee wettelijk verboden in heel Gelderland, terwijl ook het gemeentelijk beleid die mogelijkheid niet biedt. Daarbij kunnen gebouwen op erven met een hoofdwoning en leegstaande schuren soms wel worden ingezet als recreatiewoning omdat het functieveranderingsbeleid in die situaties wel mogelijkheden biedt voor vereveningsmaatregelen in de vorm van sloop van overtollige gebouwen op datzelfde erf. Voor dit laatste bestaan op Hoge Haarweg 2a echter geen mogelijkheden.
Verder is het bij de indiener bekend dat het gemeentelijk ruimtelijk beleid geen mogelijkheden biedt voor het realiseren van een woning op deze plek in het buitengebied. Dit betekent dat ook het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland die mogelijkheid niet biedt omdat anders sprake zou zijn van het toekennen van een bestemming in strijd met het gemeentelijk ruimtelijk beleid.
Bij dit alles past de opmerking dat de gemeente op basis van een inmiddels vastgestelde Plan van Aanpak nadenkt over eventuele wijzigingen in het beleid over vrijkomende agrarische bebouwing (VAB-beleid). Daarbij bestaat echter nog niet de concrete verwachting dat het huidige beleid over functieverandering van bestaande gebouwen in het buitengebied zodanig wordt aangepast dat de wens uit de inspraakreactie kan worden overgenomen. In ieder geval is een eventuele verruiming van het functieveranderingsbeleid nog niet vastgesteld zodat zij niet kan worden meegenomen in het bestemmingsplanproces.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De aanduiding ‘veldschuur’ (*[sba-vs19]*) is ook weergegeven op de digitale verbeelding. Verder geeft de inspraakreactie geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 322

Samenvatting
Indiener is eigenares van het perceel Oosterveldweg 7 in Geesteren en geeft mede namens de bewoners van Oosterveldweg 5 aan dat er sprake is van een volledig gescheiden woning en niet van ‘dubbele bewoning’ met Oosterveldweg 5.

Beoordeling
Oosterveldweg 7 in Geesteren betreft een ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) dat via een bijgebouw is verbonden aan Oosterveldweg 5. Omdat elk van deze woningen in het geldende bestemmingsplan “Buitengebied, integrale herziening” (Borculo) al was voorzien van een bestemming ‘woondoeleinden’, hoeven zij niet te worden vermeld in de bijlage bij de planregels over ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Beide adressen worden daarom geschrapt uit deze bijlage zodat duidelijk is dat beide adressen worden beschouwd als één woning met daarin één ‘verblijfsobject met een woonfunctie’.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De adressen Oosterveldweg 7 en Oosterveldweg 5 worden geschrapt uit bijlage 7 bij de planregels.

Indiener 323
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Hupselse Dwarsweg 4 in Eibergen wordt verzocht om:
- de planregels aan te vullen met de meegezonden gegevens en om de mogelijkheid tot intern salderen te onderzoeken als er geen sprake is van een toename van stikstofuitstoot;
- de weergave van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ aan te passen en ook aan de met Rijkswaterstaat nog te ruilen grond niet die bestemming toe te kennen.

Beoordeling
1. De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verwerkt in bijlage 6 bij de planregels. Door het opnemen van deze gegevens in de planregels ontstaan voor de bedrijven mogelijkheden voor intern salderen binnen de stikstofdepositierechten zoals die via bijlage 6 planologisch zijn vastgelegd.
   Daarbij is het niet mogelijk om externe saldering van deze rechten te verwerken in een bestemmingsplan dat een geheel gemeentelijk buitengebied beslaat. Om externe saldering te kunnen toestaan, moet sprake zijn van een directe samenhang tussen het saldogevende en saldonemende bedrijf die vervolgens op voorhand in het bestemmingsplan moet worden vervat. Daarbij moet vaststaan dat de bedrijfsvoering van het saldogevende bedrijf daadwerkelijk is of wordt beëindigd. Omdat vooraf onmogelijk kan worden ingeschat welke bedrijven onder de werking van het nieuwe bestemmingsplan in beeld zouden kunnen komen als saldogevend of als saldonemend bedrijf, kan de gemeente bij het vaststellen van het bestemmingsplan voor haar buitengebied niet voorzien in de directe samenhang die vereist is voor een regeling over externe saldering. Dit betekent dat zo’n regeling niet kan worden ingebouwd in het nieuwe bestemmingsplan en dat externe saldering dus een kwestie van maatwerk zal blijven waarvoor een aparte planologische procedure zal moeten worden gevoerd naast of in combinatie met de benodigde toestemming op grond van de Wet natuurbescherming.
2. In een eerder ingediende inspraakreactie verzoekt de eigenaar zelf ook om aanpassing van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’. Naar aanleiding hiervan wordt de bestemming van de als zodanig bestemde oostelijke strook omgezet in ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ omdat op die plek weliswaar sprake is van opgaand groen maar de cultuurhistorische waardenkaart er geen cultuurhistorisch waardevol landschapselement aangeeft. In deze inspraakreactie namens de eigenaar wordt verzocht om ook de bestemming van de meer westelijk gelegen strook ook om te zetten in een agrarische gebiedsbestemming. Op die plek is volgens de cultuurhistorische waardenkaart echter wel sprake van een cultuurhistorisch waardevol landschapselement van voor 1950. Op basis van de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan blijft dit dus de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ houden. Daarentegen kan de wens worden overgenomen om langs de Hupselse Dwarsweg de ingetekende bestemming ‘Groen – Landschapselement’ aan te passen aan in verband met de bereikbaarheid van het naastgelegen weiland en de afspraken die daarover zijn gemaakt met Rijkswaterstaat en de gemeente als toekomstig eigenaar. De bestemming ‘Groen – Landschapselement’ wordt op deze plak daarom met 15 meter ingekort.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bestemming 'Groen – Landschapselement' is aangepast. Verder zijn de meegestuurde gegevens verwerkt in bijlage 6 bij de planregels.

Indiener 324
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Elsmansdijk 19 in Neede en verzoekt om de agrarische bestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan om te zetten in een woonbestemming.

Beoordeling
Nu op het perceel Elsmansdijk 19 geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid, is een bestemming 'Wonen' inderdaad de meest passende bestemming. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen en het agrarisch bouwvlak kan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
Het agrarisch bouwvlak is omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'.

Indiener 325
Samenvatting
Indiener is eigenares van het perceel Holtmaatsdijk 1 in Haarlo en verzoekt om aan het perceel waar de bijgebouwen zijn opgericht ook de bestemming 'Wonen' toe te kennen.

Beoordeling
Omdat op het bedoelde perceelsgedeelte inderdaad bijgebouwen staan, is de bestemming 'Wonen' daarvoor inderdaad de meest passende bestemming. Dit betekent dat de inspraakreactie kan worden overgenomen en het bebouwde gedeelte van het perceel kan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'. Daarbij wordt voor allee duidelijkheid wel aangegeven dat op dit nieuwe bestemmingsvlak alleen bijgebouwen zijn toegestaan.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bijgebouwen zijn ondergebracht in een bestemmingsvlak voor 'Wonen' met de bouwaanduiding 'bijgebouwen' (*[bg]*).

Indiener 326
Samenvatting
Namens de eigenaar van het perceel G.L. Rutgersweg 21 in Neede wordt verzocht om de beschrijving van de bedrijfsactiviteiten aan te passen.

Beoordeling
Op het perceel G.L. Rutgersweg 21 is inderdaad geen sprake meer van een bronbemalingsbedrijf. Eerder heeft de eigenaar aangegeven dat hij hier een hoveniersbedrijf wilde beginnen, maar in de inspraakreactie wordt verzocht om de beschrijving van de bedrijfsactiviteiten aan te passen tot opslag van franse artikelen en aanverwante zaken. Omdat deze bedrijfsactiviteit naar de omgeving toe niet zwaarder is dan de activiteiten die het geldende bestemmingsplan toelaten, kan deze wens worden overgenomen. Dit betekent dat de beschrijving van de bedrijfsactiviteiten in de tabel bij de bestemming 'Bedrijf' (sb-139) wordt aangepast.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De beschrijving van de bedrijfsactiviteiten is aangepast.

Indiener 327
Samenvatting
Indiener is eigenaar van de woning Wesselsdijk 2 in Eibergen en verzoekt om deze niet aan te merken als bedrijfswoning bij de manege maar als burgerwoning.

Beoordeling
Nu eigenaar aangeeft dat er geen sprake is van een functionele relatie tussen zijn woning en de manege Wesselsdijk 2b, is de bestemming 'Woning' daarvoor inderdaad een meer passende bestemming. Dit betekent dat de inspraakreactie wordt overgenomen en het perceel Wesselsdijk 2 net als in het geldende bestemmingsplan wordt bestemd als 'Wonen'.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bestemming van Wesselsdijk 2 is aangepast.

Indiener 328
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het perceel Spilmansdijk 4 in Beltrum en verzoeken om de agrarische bestemming daarvan om te zetten in een woonbestemming.

Beoordeling
Nu indieners aangeven dat de agrarische bedrijfsactiviteiten op het perceel Spilmansdijk 4 zijn beëindigd en zij niet de intentie hebben om deze weer te hervatten, is de bestemming 'Wonen' daarvoor een meer passende bestemming dan de agrarische bestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan. Dit betekent dat de inspraakreactie wordt overgenomen en het perceel Spilmansdijk 4 wordt bestemd als 'Wonen'.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De agrarische bestemming is omgezet in een bestemming 'Wonen'.

Indiener 329
Samenvatting
Namens de eigenaren van het perceel Hagdijk 2 in Neede wordt verzocht om de agrarische bestemming daarvan te behouden met de toevoeging 'zorgboerderij'. Daarbij wordt verzocht om het toe te kennen bouwvlak te verruimen ten opzichte van het ingetekende bestemmingsvlak voor 'Wonen'. Dit is nader toegelicht in een aanvulling op de inspraakreactie.

Beoordeling
Op het perceel Hagdijk 2 is geen sprake van agrarische bedrijfsactiviteiten. Dit betekent dat een agrarische bestemming niet passend is en in het voorontwerpbestemmingsplan is uitgegaan van een woonbestemming. Hierbij is van belang dat het geldende bestemmingsplan "Buitengebied, herziening 1987" (Neede) aangeeft dat een agrarisch bouwvlak na beëindiging van de bedrijfsactiviteiten mag worden gebruikt ten behoeve van de woonfunctie en dat de vorige eigenaar heeft deelgenomen aan de stoppersregeling. Volgens het systeem van dat bestemmingsplan is op die manier voorzien in een woonbestemming.
Op 25 juni 2020 is een melding ingediend volgens het Activiteitenbesluit milieubeheer. Deze melding gaat met 10 schapen, 5 geiten, 4 paarden en 3 pony's echter uit van een zodanig beperkte veebezetting dat niet wordt voldaan aan de minimumomvang voor toekenning van een agrarisch bouwvlak. In de plantoelichting is aangegeven dat daarvan sprake kan zijn bij een standaardverdiencapaciteit (SVC) van 5.000, terwijl de genoemde veebezetting uitkomt op een SVC van 650. Verder is op de bijbehorende tekening niet aangegeven waar de gemelde dieren worden gehuisvest, is het voor het overige alleen sprake van een loods van 11 x 16 m en zijn er inmiddels plannen om een deel van de bestaande bebouwing in te zetten voor de zorgfunctie. Op basis van dit alles bestaat er onvoldoende aanleiding om in het nieuwe bestemmingsplan uit te gaan van een agrarische bestemming en geldt de woonbestemming als de meest passende bestemming.
Daarbij kan worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan via het daarin verwerkte functieveranderingsbeleid ook onder de woonbestemming mogelijkheden biedt voor het toestaan van zorgfuncties in bestaande gebouwen. Omdat zonder concreet bouwplan niet kan worden beoordeeld of de ideeën daartoe kunnen voldoen aan de randvoorwaarden uit het functieveranderingsbeleid, kan op voorhand echter nog niet worden voorzien in een bestemming 'Maatschappelijk' met de functieaanduiding 'zorgboerderij'. Verder maakt de inspraakreactie niet duidelijk welke doelgroep in beeld is voor de zorgfunctie. Dit betekent dat ook nog niet kan worden beoordeeld of het vestigen van een zorgboerderij op

Hagdijk 2 aansluit op de zorgbehoefte en of er dus sprake is van een haalbaar plan dat aanleiding heeft tot toekenning van een maatschappelijke bestemming.

Daarbij omvat het op de verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan weergegeven bestemmingsvlak voor 'Wonen' het bestaande erf en de daarop aanwezige bebouwing zodat er geen aanleiding bestaat om dit te vergroten. Overigens zou ook bij toekenning van een agrarisch bouwvlak geen aanleiding bestaan voor het verruimen van het bouwvlak omdat dat gelet op het systeem van het nieuwe bestemmingsplan alleen in beeld is wanneer sprake is van concrete bouwplannen voor agrarische bedrijfsgebouwen op een agrarisch bedrijf.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De inspraakreactie en de daarop ingebrachte aanvulling geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 330
Samenvatting
Namens de eigenares van het perceel De Voort 4-4a in Neede wordt verzocht om de bedrijfsbestemming daarvan om te zetten in een woonbestemming en om in de planregels aan te geven dat sprake is van een gebouw met twee verblijfsobjecten met een woonfunctie.

Beoordeling
Nu indiener aangeeft dat de bedrijfsmatige activiteiten op het perceel De Voort 4-4a zijn beëindigd, is de bestemming 'Wonen' daarvoor een meer passende bestemming dan de bedrijfsbestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan. Dit betekent dat de inspraakreactie wordt overgenomen en het perceel De Voort 4-4a wordt bestemd als 'Wonen'.
Verder zijn de adressen De Voort 4 en De Voort 4a al vermeld in de bijlage bij de planregels die de gebouwen vermeld waarin zich meerdere verblijfsobjecten met een woonfunctie bevinden. De planregels hoeven vanwege de omzetting van de bestemming dan ook niet te worden aangepast.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bedrijfsbestemming is omgezet in een bestemming 'Wonen'.

Indiener 331
Samenvatting
De eigenaar van twee natuurterreinen aan de Goordijk in Gelselaar verzoekt om het daar aanwezige schuurtje aan te duiden als veldschuur en om de bosbestemming van het zuidelijke terrein aan te passen aan de feitelijk situatie.

Beoordeling
De twee percelen van de indiener zijn natuurlijk ingericht en het bestaande gebruik is ook gericht op natuurontwikkeling. Daarbij voorziet het voorontwerpbestemmingsplan voor het noordelijke perceel in de bestemming 'Natuur' en voor het zuidelijke perceel in de bestemming 'Bos'. De inspraakreactie geeft aanleiding om dit laatste aan te passen en ook voor dat perceel uit te gaan van de bestemming 'Natuur. Deze bestemming laat toe dat het gebied wordt ingericht als schraal grasland dat overgaat in bebossing en of andere vormen van natuurontwikkeling. Op deze manier kan de inspraakreactie worden overgenomen.
Verder kan de daar aanwezige schuur op basis van de aangeleverde informatie worden aangeduid als veldschuur. Daarbij wordt als toegestaan gebruik benoemd 'opslagruimte t.b.v. natuurontwikkeling', terwijl de planregels voor een als zodanig aangeduide 'veldschuur' toelaten dat het bestaande gebouw geheel mag worden vernieuwd en dus meer mogelijkheden bieden dan de huidige overgangsrechtelijke status. Door het schuurtje op de verbeelding aan te duiden als 'veldschuur' en ook te benoemen in de planregels bij de bestemming 'Natuur', kan ook dit onderdeel van de inspraakreactie worden overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De bestemming 'Bos' is aangepast tot 'Natuur' en de bestaande schuur is aangeduid als 'veldschuur'.

Indiener 332

Samenvatting
Staatsbosbeheer verzoekt om de agrarisch bestemde gedeelten van enige percelen ten zuiden van Ruurlo te bestemmen tot ‘Natuur’, dit met uitzondering van de daar aanwezige bouwvlakken.

Beoordeling
De inspraakreactie richt zich op de percelen kadastraal bekend gemeente Ruurlo, sectie G, nummers 1834, 1836, 1838, 1882 en 1883. Volgens het geldende bestemmingsplan “Buitengebied 1995” en het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” kennen grote delen van deze percelen een bosbestemming, maar zijn andere delen ook voorzien van aan agrarische gebiedsbestemming. Het gaat hierbij in totaal om ongeveer 15 ha die in eigendom is bij Staatsbosbeheer.
De in de inspraakreactie genoemde percelen en de agrarisch bestemde gedeelten daarvan liggen binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het omzetten van de agrarische bestemming in de bestemming ‘Natuur’ sluit aan op het ruimtelijk beleid voor het GNN zodat de inspraakreactie kan worden overgenomen. Daarbij is van belang dat voorafgaand aan de natuurlijke inrichting van de betrokken perceelsgedeelten nog wel een omgevingsvergunning zal moeten aangevraagd als er sprake is van bodemingrepen. Verder blijft het op deze percelen aanwezige agrarische bouwvlak gehandhaafd, evenals het aanwezige bestemmingsvlak voor ‘Wonen’.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De agrarische gebiedsbestemming van de perceelsgedeelten is aangepast tot ‘Natuur’.

Indiener 333
Samenvatting
Namens de eigenaren van Achterveldweg 9 in Rietmolen wordt verzocht om de woonbestemming om te zetten in een agrarische bestemming nu er sprake is van agrarische bedrijfsactiviteiten en er onlangs omgevingsvergunning is verleend voor een nieuwe stal. Daarbij wordt verzocht om het bouwvlak aan te passen aan de vergunde gebouwen en om de milieumelding uit 1994 op te nemen in de bijlage bij de planregels over stikstofemissie.

Beoordeling
Op 12 februari 2021 is een omgevingsvergunning verleend voor het realiseren van een nieuwe stal voor een gecombineerde rundvee- en varkenshouderij op het perceel Achterveldweg 9 in Rietmolen. Gelet op de toegelaten veebezetting en de daaraan te koppelen standaardverdiencapaciteit (SVC) komt de locatie in aanmerking voor een agrarisch bouwvlak. Dit betekent dat de woonbestemming wordt omgezet in een agrarisch bouwvlak.
Het systeem van het nieuwe bestemmingsplan gaat er van uit dat agrarische bedrijfsgebouwen binnen een agrarisch bouwvlak worden opgericht, maar dat bijbehorende voorzieningen ook aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak kunnen worden gerealiseerd. Daarbij biedt de gemeente via de agrarische bouwvlakken ruimte voor een eerste ontwikkelstap van de agrarische bedrijven via een ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Dit betekent dat voor de vormgeving van het agrarisch bouwvlak rekening zal worden gehouden met de verleende omgevingsvergunning en van daaruit nog zal worden voorzien in enige uitbreidingsruimte.
De via de inspraakreactie toegezonden gegevens over de verleende toestemming op grond van de Wet milieubeheer (Wm) kunnen niet worden verwerkt in bijlage 6 bij de planregels van het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. In deze bijlage kunnen in lijn met vaste rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State namelijk alleen de onherroepelijke toestemmingen worden opgenomen die zijn verleend op grond van de huidige Wet natuurbescherming (Wnb) of de voorheen geldende Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw). Voor bedrijven die niet beschikken over een dergelijke toestemming, geldt de feitelijk bestaande en planologisch legale situatie zoals die bestond bij de vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan als referentiekader. Dit is nader uitgewerkt in de begripsbepalingen bij het nieuwe bestemmingsplan.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De woonbestemming is omgezet in een agrarisch bouwvlak.

Indiener 334
Samenvatting

De eigenaren van Haarweg 5 in Ruurlo verzoeken om de het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ te vergroten door het achterliggende perceelsgedeelte met de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ daaraan toe te voegen.

Beoordeling
Het perceelsgedeelte met de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ wordt niet meer gebruikt ten behoeve van de agrarische bedrijvigheid. Daarom is de bestemming ‘Wonen’ daarvoor meer passend dan de agrarische gebiedsbestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan. Om die reden kan de inspraakreactie worden overgenomen en het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ worden vergroot.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ is verruimd.

Indiener 335
Samenvatting
Namens de eigenaren van Rekkense Binnenweg 35 in Rekken wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen omdat op 7 mei 2021 een omgevingsvergunning is verleend voor een nieuwe werktuigenberging en een nieuwe kalverstal. Verder wordt verzocht om ruimte te bieden voor een nieuwe opfokstal in de noordwesthoek van het bouwvlak.

Beoordeling
Het bouwvlak wordt aangepast op basis van de omgevingsvergunningen die zijn verleend na de ter inzage legging van het voorontwerpbestemmingsplan. Daarbij wordt overeenkomstig de uitgangspunten van het nieuwe bestemmingsplan ook rekening gehouden met de eerstvolgende uitbreiding in de noordwesthoek. Daarmee blijft de omvang van het aangepaste agrarische bouwvlak onder de 1,5 ha die voor niet-grondgebonden veehouderijen als maximale omvang wordt gehanteerd.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Indiener 336
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Lintveldseweg 4 in Eibergen en verzoekt om mogelijkheden te bieden voor woningsplitsing door gebruik te maken van een vrijstaand bijgebouw.

Beoordeling
Het door de gemeenteraad vastgestelde beleid ten aanzien van woningsplitsing biedt mogelijkheden voor het vestigen van een extra ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ in een gebouw waarbinnen zich al een woonfunctie bevindt. Dit geldt zowel voor karakteristieke woongebouwen als voor woongebouwen die niet als karakteristiek zijn aangemerkt. In beide situaties laat het gemeentelijk ruimtelijk dus niet toe dat een woonfunctie wordt gevestigd in een bijgebouw waarin nog geen woonfunctie aanwezig is. In aansluiting op deze beleidslijn biedt het nieuwe bestemmingsplan daarvoor dan ook geen mogelijkheden. Wanneer het daarvoor wel mogelijkheden zou bieden, dan zou het nieuwe bestemmingsplan op dat punt immers in strijd zijn met het vastgestelde gemeentelijke beleid.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 337
Samenvatting
Namens de eigenaar van Wolinkweg 23 in Haarlo wordt verzocht de daarvoor beoogde bestemming ‘Recreatie – Recreatiewoning’ aan te passen tot ‘Wonen’ omdat het pand al enige decennia wordt gebruikt voor de woonfunctie.

Beoordeling

Het geldende bestemmingsplan “Buitengebied, integrale herziening” voorziet voor het pand Wolinkweg 23 in Haarlo niet in een woonbestemming. Daarentegen komt uit het bouwdossier naar voren dat het oorspronkelijk als zomerhuis gebouwde pand sinds de jaren ’80 wordt beschouwd als woning. Verder is het pand ook in de register volgens de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) opgenomen als ‘verblijfsobject met een woonfunctie’. Dit alles betekent dat een bestemming ‘Wonen’ meer passend is dan de bestemming ‘Recreatie – Recreatiewoning’ uit het voorontwerpbestemmingsplan. Deze bestemming wordt dan ook aangepast tot ‘Wonen’.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De bestemming is aangepast tot ‘Wonen’.

Indiener 338
Samenvatting
Namens de eigenaar van het perceel Waterhoekdijk 7a in Haarlo wordt verzocht de daarvoor beoogde woonbestemming aan te passen tot een bedrijfsbestemming omdat ter plaatse al sinds 2001 een bosbouwbedrijf aanwezig is.

Beoordeling
De bijlagen bij de inspraakreactie maken duidelijk dat er sinds 2001 sprake is van bedrijfsactiviteiten ten behoeve van de bosbouw. Volgens het geldende bestemmingsplan “Buitengebied, integrale herziening” heeft het perceel Waterhoekdijk 7a aan agrarische bestemming en is het voorzien van een agrarisch bouwvlak. Het geldende bestemmingsplan biedt mogelijkheden om voor dit soort functioneel aan het buitengebied gebonden bedrijven de agrarische bestemming om te zetten in een bedrijfsmatige bestemming zonder dat daarbij een sloopopgave aan de orde is. Verder zijn de bosbouwactiviteiten gestart toen deze agrarische bestemming gold en voortgezet toen de veehouderij-activiteiten werden afgebouwd. Voor deze bedrijfsactiviteiten is een bestemming ‘Bedrijf’ als voortzetting van de agrarische bestemming al met al meer passend dan de bestemming ‘Wonen’ uit het voorontwerpbestemmingsplan. De bestemming ‘Wonen’ wordt daarom ook aangepast tot ‘Bedrijf’ waarbij via de specifieke aanduiding wordt benoemd dat er sprake is van een bosbouwbedrijf.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De bestemming is aangepast tot ‘Bedrijf’.

Indiener 339
Samenvatting
Namens de eigenaar van het bouwbedrijf ’t Halt 2 in Rietmolen wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak voor het naastgelegen agrarisch bedrijf aan te passen en om het bebouwingspercentage voor het perceel Pastoor C.M. van Everdingenstraat 70-72 te relateren aan het bestemmingsvlak en niet aan het bouwvlak.

Beoordeling
Bij vormgeving van het bouwvlak voor het agrarisch bedrijf ten zuiden van ’t Halt 2 is niet alleen rekening gehouden met de bestaande bebouwing op dat agrarisch bedrijf maar ook met de inmiddels vergunde bebouwing. Daarbij is relevant dat een omgevingsvergunning is verleend voor een bedrijfsgebouw op nog kortere afstand van ’t Halt 2. Dit betekent dat het bouwvlak wordt aangepast door de bouwvlakgrens op te schuiven in de richting van ’t Halt 2 zodat de vergunde bebouwing daarbinnen valt. Daarnaast zal op basis van de milieuwetgeving worden toegezien op voldoende onderlinge afstand tussen de verschillende gebruiksfuncties. Dit onderdeel van de inspraakreactie wordt dan ook niet overgenomen.
Ten aanzien van het bebouwingspercentage voor de percelen Pastoor C.M. van Everdingenstraat 70-72 kan worden opgemerkt dat dit inderdaad ten onrechte is gekoppeld aan het bouwvlak binnen de bestemming ‘Horeca’. Volgens het systeem van het bestemmingsplan moeten bebouwingspercentages echter worden gekoppeld aan de omvang van het bestemmingsvlak. Dit zal worden gecorrigeerd door op de verbeelding van het nieuwe bestemmingsplan het bebouwingspercentage te koppelen aan de begrenzing van het bestemmingsvlak. Dit onderdeel van de inspraakreactie wordt dan ook overgenomen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het werkingsgebied van het bebouwingspercentage voor Pastoor. C.M. van Everdingenstraat 70-72 is aangepast.

Indiener 340

Samenvatting

Staatsbosbeheer verzoekt om de de bestemming van enige percelen aan te passen tot ‘Natuur’, mits het daarbij mogelijk blijft om er eventueel ook bos te ontwikkelen.

Beoordeling

De inspraakreactie richt zich op de percelen kadastraal bekend gemeente Eibergen, sectie AC, nummers 220, 314 en 315, en op de percelen kadastraal bekend gemeente Eibergen, sectie L, nummers 213, 364, en 366. De drie laatstgenoemde percelen zijn in het voorontwerpbestemmingsplan al bestemd als ‘Natuur’ en deze bestemming laat toe dat er bos wordt ontwikkeld. Dit wordt gevraagd of deze bestemming ook mogelijkheden biedt om er bos te ontwikkelen.

Voor een deel van het eerstgenoemde perceel ten westen van Kerkdijk 22 in Eibergen wordt verzocht om de agrarische gebiedsbestemming uit het voorontwerpbestemmingsplan aan te passen tot de bestemming ‘Bos’. Omdat het betrokken perceelsgedeelte binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN) ligt en aansluit op een naastgelegen perceel waarvoor wordt voorzien in de bestemming ‘Natuur’, ontmoet dit geen ruimtelijke bezwaren. Ook het omzetten van de bestemming van het als tweede en derde genoemde perceel, die ook beiden deel uitmaken van het GNN, sluit aan op de natuurlijke inrichting en bestemming van de omliggende percelen. De bestemming ‘Groen – Landschapselement’ kan daar dus ook worden ingezet in ‘Natuur’.

Bij dit alles is van belang dat de bestemmingen ‘Natuur’ en ‘Bos’ een vergunningstelsel krijgen voor het uitvoeren van werkzaamheden. Het kan dus nodig zijn om voorafgaand aan de inrichting van de betrokken percelen nog een omgevingsvergunning aan te vragen als er sprake is van bodemingrepen.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

De bestemming van de perceel(sgedeelten) is aangepast tot ‘Bos’ of ‘Natuur’.

Indiener 341

Samenvatting

Namens de eigenaren van Woestenes 3 in Eibergen wordt verzocht om de agrarische bestemming om te zetten in de bestemming ‘Wonen’.

Beoordeling

De inspraakreactie geeft aan dat de vroegere agrarische bedrijfsactiviteiten volledig zijn beëindigd. Omdat een woonbestemming in die situatie meer passend is dan een agrarische bestemming, wordt de wens om de agrarische bestemming om te zetten in de bestemming ‘Wonen’ overgenomen. Daarbij voorziet het systeem van het nieuwe bestemmingsplan niet in een apart bestemmingsvlak per perceel zodat dat onderdeel niet worden overgenomen. Wel laat het nieuwe bestemmingsplan binnen de bestemming ‘Wonen’ nadrukkelijk het bestaande aantal woningen toe, evenals het bestaande aantal ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ dat daarbinnen aanwezig is.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

De agrarische bestemming is aangepast tot ‘Wonen’.

Indiener 342

Samenvatting

De eigenaar van het perceel Apedijk 10 verzoekt om de bedrijfsbestemming op dit perceel om te zetten naar een woonbestemming met ruimte voor de bestaande bedrijfsmatige activiteiten voort te zetten.

Beoordeling

Voor de percelen Apedijk 10 in Rekken geldt het op 26 juli 2005 vastgestelde bestemmingsplan “Buitengebied, wijziging 2005-3 (Apedijk 10)”. Dat wijzigingsplan voorzag voor elk van de woningen Apedijk 10 en Apedijk 10a in de omzetting van de bestemming ‘Agrarisch gebied met landschapswaarden’ met de aanduiding ‘niet-functioneel aan het buitengebied gebonden niet-agrarische bedrijven zoals aanwezig op het moment van de terinzagelegging van het ontwerpplan’ (‘II’) in de bestemming

‘Woonbebouwing’. Ook is op 20 mei 2005 aan de eigenaar van het perceel Apedijk 10 toestemming verleend voor het gebruik van een bestaande schuur op Apedijk 10 voor de opslag van vis. In het onherroepelijk geworden besluit van 20 mei 2005 is aangegeven dat verbouw dan wel uitbreiding van de bestaande opslagruimte niet was toegestaan, en dat er ook geen sprake mocht zijn van visbewerking of van detailhandel. Volgens het geldende bestemmingsplan is voor Apedijk 10 dus sprake van een woonbestemming waarbij vergunning is verleend voor het gebruik van een schuur voor de bedrijfsmatige opslag van vis.
Om aan te sluiten op deze bestaande planologische situatie en het besluit van 20 mei 2005, is het inderdaad wenselijk om voor het perceel Apedijk 10 uit te gaan van de bestemming ‘Wonen’ en daarbij te voorzien in een functieaanduiding ‘specifieke vorm van wonen’ die is toegesneden op de al vergunde bedrijfsmatige activiteit. Dit sluit ook aan op de inspraakreactie die namens de eigenaar van Apedijk 10a is ingediend. Daarbij wordt de begrenzing van de functieaanduiding zodanig gekozen dat niet wordt toegestaan om de onderlinge afstand tussen de bedrijfsmatige activiteiten en de woning Apedijk 10a te verkleinen. Op die manier wordt rekening gehouden met de gevolgen van het voorzetten van de bedrijfsactiviteiten voor het woon- en leefklimaat van de omgeving. Verder biedt het nieuwe bestemmingsplan op deze manier geen nieuwe bedrijfsmatige gebruiksmogelijkheden voor het perceel Apedijk 10 zonder dat daarvoor eerst een ruimtelijke afweging heeft plaatsgevonden op basis van een concreet plan.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De bestemming ‘Bedrijf’ voor het perceel Apedijk 10 in Rekken is omgezet in de bestemming ‘Wonen’ waarbij is voorzien in een functieaanduiding voor de al toegestane bedrijfsmatige visopslag.

Indiener 343
Samenvatting
De eigenaren van het perceel Slotmansweg 7 in Eibergen vrezen dat de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ voor het bosje aan de zijde van de Haaksbergse Binnenweg een beperking oplevert voor het bestaande gebruik en verzoeken om daaraan een agrarische gebiedsbestemming toe te kennen.

Beoordeling
Ten aanzien van de bestemming ‘Groen- Landschapselement’ is van belang dat deze in het nieuwe bestemmingsplan wordt verwerkt volgens de cultuurhistorische waardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 vaststelde. Daarbij is dus niet maatgevend of een landschapselement in het geldende bestemmingsplan ook specifiek was aangegeven op de plankaart. Op de cultuurhistorische waardenkaart is het bedoelde landschapselement opgenomen als opgaand groen dat dateert van voor 1950. Om die reden is dit element bestemd als ‘Groen – Landschapselement’ en wordt de wens om daarvan af te zien niet overgenomen. Dit laatste zou namelijk in strijd zijn met de uitgangspunten zoals die zijn vastgesteld voor het toekennen van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland.
Overigens mag het al bestaande gebruik van het bosje ten behoeve van het weiden van schapen gewoon worden voortgezet omdat dat niet per se in strijd is met de nieuwe bestemming.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Indiener 344
Samenvatting
De toekomstige eigenaren van het perceel Hulshofweg 3 in Ruurlo verzoeken om de horeca-bestemming van dat perceel om te zetten in de bestemming ‘Wonen’ omdat zij niet voornemens zijn om er horeca-activiteiten te gaan ontplooien.

Beoordeling
De inspraakreactie geeft aan dat de vroegere horeca-activiteiten volledig zijn beëindigd en er ook geen plannen bestaan om deze weer te hervatten. Omdat een woonbestemming in die situatie meer passend is dan een horeca-bestemming, wordt de wens overgenomen om de bestemming ‘Horeca’ om te zetten in de bestemming ‘Wonen’.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020"
De horeca-bestemming is aangepast tot 'Wonen'.

gemeente Berkelland

Zienswijzennota bij het ontwerpbestemmingsplan
“Buitengebied Berkelland 2020”

juni 2022 (concept)

Zienswijzennota bij het

ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

Inhoudsopgave

- **Inleiding**
- **Beoordeling van de zienswijzen**
- **Wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen**
- **Ambtshalve wijzigingen**

- **Bijlage: kaartbijlagen gewijzigde vaststelling verbeelding n.a.v. zienswijzen**
- **Bijlage: kaartbijlagen ambtshalve gewijzigde vaststelling verbeelding**

Behoort bij het besluit van de gemeenteraad
van Berkelland over de vaststelling van het
bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

Inleiding

Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” heeft van 14 oktober tot en met 24 november 2021 ter inzage gelegen. De terinzagelegging is op 13 oktober 2021 bekendgemaakt via publicaties in het ‘Berkelbericht’, de gemeentelijke katern bij het huis-aan-huisblad ‘Achterhoek Nieuws’ en in het digitaal verschijnende Gemeenteblad (nr. 355460). Het ontwerpbestemmingsplan is ook digitaal beschikbaar gesteld via de landelijke voorziening voor ruimtelijke plannen.

gemeente Berkelland

GEMEENTEBLAD

Officiële uitgave van de gemeente Berkelland

Nr. 355460
13 oktober
2021

Ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”

Voor het grootste gedeelte van het buitengebied van de gemeente Berkelland gelden nog de bestemmingsplannen van de voormalige gemeenten Borculo, Eibergen, Neede en Ruurlo. De gemeente wil deze bestemmingsplannen vervangen door één nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. Zij heeft daarom het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” opgesteld.

Dit ontwerpbestemmingsplan gaat over vrijwel het hele gemeentelijke buitengebied van de gemeente Berkelland. Gebieden waarvoor in de afgelopen jaren al digitale bestemmingsplan zijn vastgesteld of waarvoor afzonderlijke bestemmingsplannen in procedure zijn, zijn er namelijk niet allemaal opnieuw in meegenomen. In de toelichting bij het ontwerpbestemmingsplan is aangegeven welke gebieden geen deel uitmaken van het plangebied.

Wat legt het nieuwe bestemmingsplan vast
Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland legt vooral de bestaande situatie in het buitengebied vast. Daarbij kent het ontwerpbestemmingsplan ook een regeling die moet voorkomen dat de uitstoot van stikstof vanuit het plangebied toeneemt. Wel kent het bestemmingsplan mogelijkheden om mee te werken aan nieuwe ontwikkelingen als deze passen binnen de randvoorwaarden die het ontwerpbestemmingsplan stelt. Op deze manier kan de gemeente via het nieuwe bestemmingsplan dus ook flexibel inspelen op toekomstige plannen.

Het milieueffectrapport (Plan-MER)
Bij het ontwerpbestemmingsplan is ook een milieueffectrapport (Plan-MER) opgesteld waarin de milieueffecten van het nieuwe bestemmingsplan zijn onderzocht. Hierbij is gebruik gemaakt van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau die in 2016 is opgesteld. Het Plan-MER maakt als bijlage deel uit van de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”.

Inzien van het ontwerpbestemmingsplan
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” met de bijlagen, waaronder het plan-MER, ligt van 14 oktober tot en met 24 november 2021 ter inzage in de Publiekswinkel, Marktstraat 1 in Borculo. Daar is het ontwerpbestemmingsplan op afspraak in te zien. Deze publicatie, het ontwerpbestemmingsplan en de bijlagen kunt u vinden via de gemeentelijke website www.gemeenteberkelland.nl, onder ‘Ruimtelijke plannen ter inzage’. U kunt het ontwerpbestemmingsplan en de bijlagen ook bekijken via de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl. Het identificatienummer van het plan is NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0010.

Indienen van zienswijzen
Binnen de bovengenoemde termijn van zes weken kan iedereen zijn mening geven over het ontwerpbestemmingsplan. Dit heet het indienen van zienswijzen. U kunt schriftelijk zienswijzen indienen door een brief te sturen naar de gemeenteraad van Berkelland, Postbus 200, 7270 HA in Borculo. Voor het indienen van mondelinge zienswijzen kunt u contact opnemen met het Team dienstverlening omgeving, telefoonnummer 0545-250 250.

Tijdens de terinzagelegging zijn 154 schriftelijke zienswijzen ontvangen. Na deze termijn zijn ook nog 3 zienswijzen binnengekomen die inhoudelijk zijn beoordeeld zonder dat daarmee een standpunt wordt ingenomen over hun ontvankelijkheid.
Deze zienswijzennota geeft een overzicht van de 157 ingediende zienswijzen incl. de eventueel daarop gegeven mondelinge toelichting, de beoordeling ervan en de eventueel daaruit voortvloeiende wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan. Ook bevat zij een opsomming van de ambtshalve wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Beoordeling van de zienswijzen

In dit deel van de zienswijzennota zijn de ingediende zienswijzen samengevat en beoordeeld. Daarbij is eveneens aangegeven of en in hoeverre de ingediende zienswijzen aanleiding geven tot een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2021”.

Onder de ingediende zienswijze bevinden zich brieven die zijn geadresseerd aan het college van burgemeester en wethouders in plaats van aan de gemeenteraad. Omdat alleen de gemeenteraad bevoegd is om te besluiten over de vaststelling van bestemmingsplannen, zond het college deze zienswijzen door aan de gemeenteraad.

Zienswijze 1:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van de recreatiewoning Höfteweg 2m in Ruurlo en verzoeken om aan het gebied ten noorden daarvan een agrarische gebiedsbestemming toe te kennen in plaats van een verblijfsrecreatieve bestemming die er de bouw van recreatiewoningen toelaat. Zij wijzen er op dat deze bestemming haaks staat op de uitgangspunten in de plantoelichting, dat er een vreemd element ontstaat in een landelijke omgeving die grenst aan een Natura 2000-gebied en de gemeente in 2017 verzekerde dat er geen plannen waren om de toen beoogde agrarische bestemming aan te passen zodat zij op het verkeerde been zijn gezet.

Beoordeling
Voor de recreatiewoning Höfteweg 2m in Ruurlo en haar directe omgeving geldt het bestemmingsplan “Buitengebied, herziening XXIII (Kampeerterreinen)”. Dit bestemmingsplan is op 26 januari 1989 vastgesteld door de gemeenteraad van de voormalige gemeente Ruurlo en kent aan zowel het perceel Höfteweg 2m als aan het noordelijk daarvan gelegen perceel de bestemming ‘Kampeercentrum’ toe. Deze bestemming biedt onder meer mogelijkheden om op gronden met die bestemming recreatiewoningen te bouwen en gold ook als toetsingskader voor de bouwvergunning voor de recreatiewoning Höfteweg 2m. Verder biedt het Besluit omgevingsrecht (bijlage II, artikel 3, tweede lid) sinds 2010 ook rechtstreeks mogelijkheden om zonder omgevingsvergunning een recreatiewoning te bouwen als dat past binnen de geldende bestemming en wordt voldaan aan landelijk geldende maatvoeringen (maximaal 5 meter hoog en 70 m² groot).

Het perceel ten noorden van de recreatiewoning Höfteweg 2m is door de jaren heen echter nooit in gebruik genomen voor de recreatiefunctie omdat de grondeigenaar het telkens opnieuw verpachtte als agrarische grond. Deze situatie veranderde pas toen de eigenaar in 2021 met de eigenaren van de naastgelegen camping op het adres Koskampweg 3 tot overeenstemming kwam over de verkoop van dat perceel. De gemeente raakte hiervan op de hoogte na de ter inzagelegging van het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” en voor de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan in oktober 2021. Ook diende de eigenaar van de camping op 2 september 2021 bij de gemeente een aanvraag om omgevingsvergunning in voor het realiseren van 30 vakantiewoningen op het perceel ten noorden van de recreatiewoning Höfteweg 2m.

Met dit laatste is er voor het eerst sinds 1989 zicht ontstaan op het verwezenlijken van de geldende bestemming ‘Kampeercentrum’ uit het geldende bestemmingsplan met een concreet plan ligt dat daarin invulling wil geven. Volgens jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State sprake is het daarom niet mogelijk om de geldende recreatieve bestemming om te zetten in een bestemming die de invulling van de bestaande rechten tegengaat. Daarbij is niet direct bepalend of de aangevraagde

omgevingsvergunning ook daadwerkelijk kan worden verleend, maar vooral de met het indienen van de aanvraag om omgevingsvergunning duidelijk gemaakte intentie om invulling te geven aan de geldende recreatiebestemming.
Het is tegen deze achtergrond dat het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voor het perceel ten noorden van Höfteweg 2m voorziet in de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ en niet langer in een agrarische bestemming.

Dit laatste was wel het geval bij het in 2014 vernietigde bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012”, het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” omdat bij het ter inzage leggen daarvan nog geen concreet plan bestond voor het invulling van de geldende recreatiebestemming. De directe aanleiding voor het opnemen van de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ in het ontwerpbestemmingsplan is op deze manier terug te voeren op een ook voor de gemeente onverwachte recente verandering in de eigendomssituatie van het betrokken perceel die aanleiding geeft om de geldende recreatiebestemming over te nemen in het nieuwe bestemmingsplan. Hierbij is echter niet alleen deze veranderde eigendomssituatie van belang, maar vooral de duidelijk kenbaar gemaakte intentie om invulling te geven aan de geldende bestemming en het gegeven dat het realiseren van recreatiewoningen vanwege landelijke wetgeving ook zonder omgevingsvergunning kan zijn toegestaan.

Bij dit alles wordt het aantal recreatiewoningen dat het ontwerpbestemmingsplan toestond overigens wel met 13 verminderd. Op het perceel ten noorden van Höfteweg 2m kunnen volgens de bouwvoorschriften uit het geldende bestemmingsplan “Buitengebied, herziening XXIII (Kampeerterreinen)” namelijk geen 30 recreatiewoningen worden opgericht maar hooguit 17, uitgaande van de recreatiewoningen zoals die op 2 september 2021 zijn aangevraagd (zie beoordeling zienswijze 7).

Naar aanleiding van de mondelinge toelichting van indieners heeft de gemeenteraad van hen nadere informatie ontvangen over de informatieverstrekking vanuit de gemeente over de bestemming van het perceel ten noorden van Höfteweg 2m. Daarbij wordt als volgt geciteerd uit mailwisseling van 4 mei 2017: “*Er zijn op dit moment geen plannen bekend voor de ontwikkeling van het gebied Höfteweg/Koskampweg. Dit gebied heeft vanuit een oud bestemmingsplan een recreatieve bestemming. Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016 wil dit veranderen in agrarische bestemming. Dit proces duurt nog meer dan een jaar. Mijn collega (naam) weet hier ook van.*” Uit dit citaat blijkt niet dat er onjuiste informatie is verstrekt omdat de recreatiebestemming uit het bestemmingsplan “Buitengebied, herziening XXIII (Kampeerterreinen)” toen nog altijd gold, iets wat overigens nog altijd zo is, en er in 2017 inderdaad geen sprake was van enig concreet zicht op het invullen daarvan. Het voornemen bestond toen dan ook om de geldende recreatieve bestemming om te zetten in een agrarische bestemming. Er is echter niet aangegeven dat het perceel een agrarische bestemming heeft en ook is toen niet namens de gemeenteraad toegezegd dat het perceel een agrarische bestemming zou krijgen. Dat de eigenaar van het naastgelegen recreatiebedrijf in 2021 kwam met concrete plannen voor een recreatieve invulling van het perceel, kon in 2017 ook niet worden voorzien en werd op dat moment ook zeker niet verwacht. De mondelinge toelichting op de zienswijzen en de naar aanleiding daarvan aangereikte aanvullende informatie geeft dan ook geen aanleiding tot het toekennen van een agrarische gebiedsbestemming aan het betrokken perceel of tot verdere aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding voor een aanpassing van de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan. Het aantal toegestane recreatiewoningen wordt aangepast naar aanleiding van andere zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan.

Zienswijze 2:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het perceel Schaghorstweg 8 in Gelselaar en verzoeken mede namens de toekomstige eigenaren om de bedrijfsmatige bestemming om te zetten in een woonbestemming.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Schaghorstweg 8 in de bestemming ‘Bedrijf’ met de functieaanduiding ‘(sb-18)’. Hiermee wordt er een groothandel in kaas toegestaan.
Nu de kaashandel inmiddels is beëindigd en in de toekomst ook niet zal worden hervat, is er geen aanleiding om in het nieuwe bestemmingsplan nog langer uit te gaan van een bedrijfsmatige bestemming. Omdat een woonbestemming dan de meest passende bestemming is, kunnen de zienswijzen worden overgenomen door de bestemming ‘Bedrijf’ en de bijbehorende functieaanduiding te vervangen door de bestemming ‘Wonen’. Daarbij kan ook het voor de bestemming ‘Bedrijf’ weergegeven bouwvlak worden geschrapt. Zowel de planregels als de verbeelding (vroeger: plankaart) bij het bestemmingsplan worden in verband hiermee gewijzigd vastgesteld.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De bestemming ‘Bedrijf’ is omgezet in de bestemming ‘Wonen’.

Zienswijze 3:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van een perceel aan de Van Tuyll van Serooskerkenweg in Ruurlo en verzoeken om de bosbestemming om te zetten in de huidige bestemming. Zij geven aan dat zij niet zijn geïnformeerd over deze beoogde aanpassing.

Beoordeling
Bij bestemmingsplanprocedures maakt de gemeente de terinzageleggingen van een ontwerpbestemmingsplan bekend via publicaties in het “Berkelbericht”, de gemeentelijke katern bij het huis-aan-huisblad “Achterhoek Nieuws”, en via het digitaal beschikbare Gemeenteblad. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke eisen omdat die niet verlangen dat iedere bewoner, eigenaar of gebruiker van een perceel in het plangebied persoonlijk moet worden geïnformeerd over de terinzagelegging van een ontwerpbestemmingsplan. Daarnaast heeft de gemeente eind 2020 voorafgaand aan de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” ter inzage gelegd. Ook dit is bekendgemaakt via het “Berkelbericht”, waarbij ook het ter inzage leggen van een voorontwerpbestemmingsplan wettelijk niet verplicht is.

Ten aanzien van de inhoud van het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” kan worden vastgesteld dat dat voor het perceel aan de Van Tuyll van Serooskerkenweg en zijn directe omgeving voorziet in de bestemming ‘Bos’. Het grootste gedeelte van het gebied is echter in gebruik ten behoeve van de agrarische functie zodat de bosbestemming daarvoor niet de meest passende is. Om die reden kunnen de zienswijzen worden overgenomen door de bestemming ‘Bos’ te vervangen door de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’, een bestemming die aansluit op de bestemming ‘Agrarisch gebied met landschappelijke en/of natuurlijke waarden’ uit het geldende bestemmingsplan “Buitengebied 1995” (Ruurlo). In verband hiermee wordt de verbeelding (vroeger: plankaart) bij het bestemmingsplan gewijzigd vastgesteld.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De bestemming ‘Bos’ is omgezet in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’.

Zienswijze 4:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Vellerdijk 5 in Ruurlo en verzoekt om het bestemmingsvlak voor 'Wonen' te verruimen in verband met de beoogde uitbouw van de daar aanwezige woning.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Vellerdijk 5 in de bestemming 'Wonen'. Indiener heeft concrete plannen voor een aanbouw van 6 meter aan de zuidzijde van de woning. Om het bestemmingsplan af te stemmen op dit op zichzelf ruimtelijk aanvaardbare bouwplan, is het wenselijk om het bestemmingsvlak voor 'Wonen' aan die zijde ook met 6 meter te verruimen. In verband hiermee wordt de verbeelding (vroeger: plankaart) bij het bestemmingsplan gewijzigd vastgesteld.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het bestemmingsvlak voor 'Wonen' is aangepast.

Zienswijze 5:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Landweerdijk 5 in Eibergen wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen omdat de beoogde bebouwing, waarvan ook sprake was in de inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan, daar net niet in past.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Landweerdijk 5 in de bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' met een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft concrete plannen voor een bedrijfsgebouwen, iets wat aanleiding was om het agrarisch bouwvlak uit het voorontwerpbestemmingsplan daarop aan te passen. Nu blijkt dat de beoogde bebouwing net niet past in het bouwvlak zoals dat is ingetekend op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan, is er aanleiding om het bouwvlak bij de vaststelling van het bestemmingsplan aan te passen zodat de beoogde bebouwing daar alsnog binnen past. Daartoe zal het bouwvlak overeenkomstig de zienswijzen en het daarin genoemde dwg-bestand 5 meter worden verbreed, 0,7 meter worden verdiept en enigszins worden gedraaid zodat het evenwijdig komt te lopen met de al bestaande gebouwen. In verband hiermee wordt de verbeelding (vroeger: plankaart) bij het bestemmingsplan gewijzigd vastgesteld.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 6:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het perceel Ruurloseweg 43-43b in Borculo en verzoeken om de agrarische bestemming daarvan om te zetten in een bestemming 'Bedrijf'. Ook verzoeken zij om er twee recreatiewoningen toe te laten waarvan één in bestaande gebouwen en één in de vorm van nieuwbouw.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Ruurloseweg 43-43b in de bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden met een agrarisch bouwvlak. Nu indieners aangeven dat de agrarische activiteiten inmiddels ondergeschikt zijn aan de niet-agrarische bedrijfsactiviteiten en deze ter

plaatse al lange tijd plaatsvinden, is er aanleiding om deze agrarische bestemming te vervangen door de bestemming ‘Bedrijf’. Daarbij wordt aangesloten bij het bestaande gebruik en in de in te passen planregels bij de bestemming ‘Bedrijf’ vermeld dat er sprake is van opslag van bedrijfsgoederen, huisraad en auto’s. Verder wordt de omvang van het bestemmingsplan voor ‘Bedrijf’ en het daarbinnen aanwezige bouwvlak afgestemd op de situering van de momenteel aanwezige gebouwen. In verband hiermee wordt de verbeelding (vroeger: plankaart) bij het bestemmingsplan gewijzigd vastgesteld, terwijl ook de planregels bij de bestemming ‘Bedrijf’ zullen worden aangevuld door het bedrijf Ruurloseweg 43-43b daarin op te nemen.

Ten aanzien van de wens om een bestaand gebouw in te zetten als recreatiewoning en om een recreatiewoning te realiseren kan worden opgemerkt dat de bestemming ‘Bedrijf’ via de wijzigingsregels mogelijkheden biedt tot het veranderen van functies van bestaande gebouwen. Wanneer daarvoor een concreet plan bestaat, kan onder het nieuwe bestemmingsplan dus een verzoek tot wijziging van de bestemming worden ingediend in combinatie met een aanvraag om omgevingsvergunning voor de verbouw van het betrokken bedrijfsgebouw en het gebruik daarvan ten behoeve van de recreatiefunctie. Daarbij moet onder meer worden beoordeeld of de recreatiefunctie zich qua milieuregelgeving verdraagt met de op het perceel al aanwezige opslagfunctie en of het bouwplan kan voldoen aan de technische regels van het Bouwbesluit. Omdat voor dit alles ook een omgevingsvergunning nodig zal zijn, is het niet mogelijk om daarvoor in het nieuwe bestemmingsplan al definitieve toestemming te verlenen. Om die te verkrijgen is het aan de indieners om een omgevingsvergunning aan te vragen en om te verzoeken om wijziging van de bestemming ‘Bedrijf’.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De agrarische bestemming is aangepast tot de bestemming ‘Bedrijf’ waarbij het nieuwe bestemmingsvlak en bouwvlak is afgestemd op de al bestaande bebouwing. Ook zijn de planregels bij de bestemming ‘Bedrijf’ aangevuld.

Zienswijze 7:
Samenvatting
De Vereniging Landschapspark ’t Langenbargh verzoekt in haar zienswijzen en een later aangeleverde aanvulling daarop om de verblijfsrecreatieve bestemming van het perceel ten noorden van de bestaande recreatiewoningen aan de Höfteweg weer om te zetten in een agrarische bestemming omdat:

- de plantoelichting aangeeft dat het nieuwe bestemmingsplan de toename van niet-agrarische functies wil voorkomen, evenals het omzetten van kampeerterreinen in bungalowparken;
- de verblijfsrecreatieve bestemming uitsluitend wordt gemotiveerd door te wijzen op de gewijzigde eigendomssituatie;
- tot voor kort vanuit de Gemeente werd aangegeven dat het gebied een agrarische bestemming zou krijgen, de verwachting is gewekt dat hier niet zou worden gebouwd en tot zeer recent niet algemeen bekend was dat het bestemmingsplan uit 1971/1989 nog steeds geldig was;
- het via de aangevraagde inritvergunning leidt tot verkeersaantrekkende werking waarop de Höfteweg en de Haytinksdijk (Barchem) niet zijn berekend, deze door wandelaar en fiets veelgebruikte ontsluitingswegen bovendien vlak langs een Natura 2000-gebied lopen en evenals de ontsluiting via de (ventweg van de) N315 nu al gevaarlijk is;
- de gemeente met toekennen van een verblijfsreceatieve bestemming zou baseren op verouderde veronderstellingen over het stimuleren van toerisme.

Beoordeling
De leden van de Vereniging Landschapspark ’t Langenbargh zijn eigenaren van de recreatiewoningen Höfteweg 2d t/m 2w in Ruurlo Voor het terrein van het landschapspark

en haar directe omgeving geldt het bestemmingsplan “Buitengebied, herziening XXIII (Kampeerterreinen)”. Dit bestemmingsplan is op 26 januari 1989 vastgesteld door de gemeenteraad van de voormalige gemeente Ruurlo en kent aan zowel de percelen Höfteweg 2d t/m 2w als aan het noordelijk daarvan gelegen perceel de bestemming ‘Kampeercentrum’ toe. Deze bestemming biedt onder meer mogelijkheden om op gronden met die bestemming recreatiewoningen te bouwen en gold ook als toetsingskader voor de bouw- en omgevingsvergunningen voor de recreatiewoningen Höfteweg 2d t/m 2w. Verder biedt het Besluit omgevingsrecht (bijlage II, artikel 3, tweede lid) sinds 2010 ook rechtstreeks mogelijkheden om zonder omgevingsvergunning een recreatiewoning te bouwen als dat past binnen de geldende bestemming en wordt voldaan aan landelijk geldende maatvoeringen (maximaal 5 meter hoog en 70 m² groot).

Het perceel ten noorden van het landschapspark is door de jaren heen echter nooit in gebruik genomen voor de recreatiefunctie omdat de grondeigenaar het telkens opnieuw verpachtte als agrarische grond. Deze situatie veranderde pas toen de eigenaar in 2021 met de eigenaren van de naastgelegen camping op het adres Koskampweg 3 tot overeenstemming kwam over de verkoop van dat perceel. De gemeente raakte hiervan op de hoogte na de ter inzagelegging van het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” en voor de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan in oktober 2021. Ook diende de eigenaar van de camping op 2 september 2021 bij de gemeente een aanvraag om omgevingsvergunning in voor het realiseren van 30 vakantiewoningen op het perceel ten noorden van het landschapspark.

Met dit laatste is er voor het eerst sinds 1989 zicht ontstaan op het verwezenlijken van de geldende bestemming ‘Kampeercentrum’ uit het geldende bestemmingsplan met een concreet plan ligt dat daarin invulling wil geven. Volgens jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State sprake is het daarom niet mogelijk om de geldende recreatieve bestemming om te zetten in een bestemming die de invulling van de bestaande rechten tegengaat. Daarbij is niet direct bepalend of de aangevraagde omgevingsvergunning ook daadwerkelijk kan worden verleend, maar vooral de met het indienen van de aanvraag om omgevingsvergunning duidelijk gemaakte intentie om invulling te geven aan de geldende recreatiebestemming.
Het is tegen deze achtergrond dat het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voor het perceel ten noorden van het landschapspark voorziet in de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ en niet langer in een agrarische bestemming. Dit laatste was wel het geval bij het in 2014 vernietigde bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012”, het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” en het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” omdat bij het ter inzage leggen daarvan nog geen concreet plan bestond voor het invulling van de geldende recreatiebestemming. De directe aanleiding voor het opnemen van de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ in het ontwerpbestemmingsplan is op deze manier terug te voeren op een ook voor de gemeente onverwachte recente verandering in de eigendomssituatie van het betrokken perceel die aanleiding geeft om de geldende recreatiebestemming over te nemen in het nieuwe bestemmingsplan. Hierbij is echter niet alleen deze veranderde eigendomssituatie van belang, maar vooral de duidelijk kenbaar gemaakte intentie om invulling te geven aan de geldende bestemming en het gegeven dat het realiseren van recreatiewoningen vanwege landelijke wetgeving ook zonder omgevingsvergunning kan zijn toegestaan.

Met het toekennen van de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ aan dit perceel wil de gemeente echter geen extra uitbreidingsmogelijkheden bieden ten opzichte van het geldende bestemmingsplan. Dit betekent dat het aantal recreatiewoningen dat het nieuwe bestemmingsplan toestaat moet worden bepaald aan de hand van de regeling uit het geldende bestemmingsplan. Daarbij is uit een nadere berekening op basis van de voorschriften van het geldende bestemmingsplan gebleken dat op het perceel ten noorden van het landschapspark hooguit 17 van de op 2 september 2021 aangevraagde 30 recreatiewoningen kunnen worden gerealiseerd. Daarmee is ook duidelijk geworden

dat het niet mogelijk is de aangevraagde 30 recreatiewoningen op te richten zonder omgevingsvergunning.
Bij het opstellen van het ontwerpbestemmingsplan is er vanuit gegaan dat op het betrokken perceel nog 30 recreatiewoningen zouden kunnen worden opgericht. Om die reden laten de planregels bij het ontwerpbestemmingsplan voor het gehele recreatiebedrijf Koskampweg 3 in totaal 77 recreatiewoningen toe. Nu blijkt dat er op het perceel ten noorden van het landschapspark echter geen 30 recreatiewoningen kunnen worden opgericht maar hooguit 17, betekent dit dat het aantal van 77 met 13 moet worden verminderd en dus op 64 uitkomt. Dit zal via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast in de planregels.

Het nieuwe bestemmingsplan biedt geen directe mogelijkheden tot uitbreiding van verblijfsrecreatiebedrijven en wil ook niet langer voorzien in de mogelijkheid om kampeerterreinen om te vormen tot bungalowparken. Daarbij wordt echter wel rekening worden gehouden met de mogelijkheden die worden benut op basis van de geldende bestemmingsplannen. Dit betekent dat het nieuwe bestemmingsplan benoemt hoeveel recreatiewoningen op een verblijfsrecreatieterrein zijn toegestaan en het niet meer mogelijk zal zijn om kampeerplekken op verblijfsrecreatiebedrijf om te zetten in een hoger aantal recreatiewoningen.
Bij het toekennen van de bestemming ‘Recreatie- Verblijfsrecreatie’ sluit het nieuwe bestemmingsplan aan bij de ligging van de recreatiebestemmingen uit de geldende bestemmingsplannen. Zoals gezegd kan daarbij echter niet worden genegeerd dat aan de gemeente inmiddels een concreet plan is voorgelegd dat insteekt op invulling van de geldende recreatiebestemming voor het perceel ten noorden van het landschapspark. Van een uitbreiding van het gebied met een verblijfsrecreatieve bestemming is echter geen sprake, terwijl het toegelaten aantal recreatiewoningen op de hierboven aangegeven wijze wordt afgestemd op de bestaande bouwmogelijkheden. Het nieuwe bestemmingsplan voorziet via de planregels en de verbeelding dan ook niet in uitbreidingsmogelijkheden ten opzichte van het geldende bestemmingsplan.

Ten aanzien van de ontsluiting van perceel ten noorden van het landschapspark moet worden opgemerkt dat de eigenaren van het recreatiebedrijf Koskampweg 3 daarvoor op 25 augustus 2021 een aanvraag om omgevingsvergunning hebben ingediend. Deze aanvraag voorziet in een ontsluiting op de Höfteweg die in strijd is met het daar geldende bestemmingsplan “Buitengebied 1995” (Ruurlo) en met de bestemming ‘Beplantingsstrook’ uit het bestemmingsplan “Buitengebied, herziening XXIII (Kampeerterreinen)”. Vanwege deze strijdigheid met de geldende bestemmingsplan biedt het nieuwe bestemmingsplan niet de mogelijkheid om deze inrit al aan te leggen. Het gaat hier namelijk om een nieuwe ontwikkeling ten opzichte van de geldende bestemmingsplannen waarbij in de besluitvorming over de ingediende aanvraag nog moet worden beoordeeld of daarvoor een goede ruimtelijke onderbouwing bestaat. De effecten van de gevraagde inrit ten aanzien de verkeersafwikkeling en de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied Beekvliet-Stelkampsveld zullen dan ook worden beoordeeld binnen de procedure over deze aanvraag en niet bij de vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan dat deze inrit immers niet toelaat. Daarbij past de opmerking dat in het nieuwe bestemmingsplan een algemene stikstofregeling is opgenomen die een toename van de stikstofemissie niet toestaat.

Naar aanleiding van de aanvulling op de zienswijzen kan worden opgemerkt dat het toekennen van de verblijfsrecreatieve bestemming aan het perceel ten noorden van het landschapspark niet is gebaseerd op een beleidsmatige keuze over het stimuleren van toerisme, maar op het gegeven dat het nieuwe bestemmingsplan in de ontstane situatie de (vergunningsvrije) mogelijkheden van het geldende bestemmingsplan overneemt. Tegen welke achtergrond dat gebeurt is hierboven toegelicht waarbij het ook van belang is dat het invullen van de geldende bestemming door het bouwen van recreatiewoningen in ieder geval voor een aanzienlijk deel is toegestaan zonder omgevingsvergunning. Door dit laatste kan de gemeente niet tegengaan dat met de bouw van vergunningsvrije

recreatiewoningen ook nu al invulling wordt gegeven aan de mogelijkheden die het geldende bestemmingsplan biedt en het betrokken perceel wordt ingericht voor de recreatiefunctie. In het nieuwe bestemmingsplan zal de gemeente dit moeten meewegen als een bestaand recht met een concreet plan voor de invulling daarvan.

Naar aanleiding van de mondelinge toelichting van de eigenaren van de recreatiewoning Höfteweg 2m heeft de gemeenteraad van hen nadere informatie ontvangen over de informatieverstrekking vanuit de gemeente over de bestemming van het perceel ten noorden van Höfteweg 2m (zie beoordeling zienswijze 1). Daarbij wordt als volgt geciteerd uit mailwisseling van 4 mei 2017: "*Er zijn op dit moment geen plannen bekend voor de ontwikkeling van het gebied Höfteweg/Koskampweg. Dit gebied heeft vanuit een oud bestemmingsplan een recreatieve bestemming. Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016 wil dit veranderen in agrarische bestemming. Dit proces duurt nog meer dan een jaar. Mijn collega (naam) weet hier ook van.*" Uit dit citaat blijkt niet dat er onjuiste informatie is verstrekt omdat de recreatiebestemming uit het bestemmingsplan "Buitengebied, herziening XXIII (Kampeerterreinen)" toen nog altijd gold, iets wat overigens nog altijd zo is, en er in 2017 inderdaad geen sprake was van enig concreet zicht op het invullen daarvan. Het voornemen bestond toen dan ook om de geldende recreatieve bestemming om te zetten in een agrarische bestemming. Er is echter niet aangegeven dat het perceel een agrarische bestemming heeft en ook is toen niet namens de gemeenteraad toegezegd dat het perceel een agrarische bestemming zou krijgen. Dat de eigenaar van het naastgelegen recreatiebedrijf in 2021 kwam met concrete plannen voor een recreatieve invulling van het perceel, kon in 2017 ook niet worden voorzien en werd op dat moment ook zeker niet verwacht.
Verder is bij de mondelinge toelichting terecht aangegeven dat de op 2 september 2021 ingediende aanvraag om omgevingsvergunning voor het bouwen van 30 recreatiewoningen de bouwmogelijkheden uit het geldende bestemmingsplan "Buitengebied, herziening XXIII (kampeerterreinen)" overstijgt. Dit is dan ook de reden om het aantal toegestane recreatiewoningen voor het recreatiebedrijf Koskampweg 3 via een gewijzigde vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan aan te passen tot 64. Dit aantal is overigens gebaseerd op een gemeentelijke inventarisatie van de bestaande en de vergunde bebouwing binnen de geldende bestemming 'Kampeercentrum' waarbij mede gebruik is gemaakt van inmetingsgegevens van de eigenaren van het recreatiebedrijf Koskampweg 3. Verder voorziet het nieuwe bestemmingsplan niet in het realiseren van een eventuele nieuwe inrit naar de Höfteweg. De mondelinge toelichting op de zienswijzen en de naar aanleiding daarvan aangereikte aanvullende informatie over het perceel ten noorden van Höfteweg 2m geeft dan ook geen aanleiding tot het toekennen van een agrarische gebiedsbestemming aan het betrokken perceel of tot verdere aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het volgens de planregels toegestane aantal recreatiewoningen is van 77 aangepast tot 64.

<u>Zienswijze 8</u>:
Samenvatting
Namens de eigenaren van de percelen Slotlaan 1-1a en 3 in Borculo wordt aanvankelijk aangegeven dat er plannen bestaan voor het bouwen van een nieuw dagbestedingsgebouw naast het pand Slotlaan 3 en voor het in gebruik nemen van Slotlaan 1a voor dagbesteding. In verband daarmee verzoeken zij om de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan aan te passen door de bouwvlakgrens ter plaatse van Slotlaan 3 op te schuiven.
In een later aangeleverde aanvulling op de ingediende zienswijzen geven indieners aan dat hun toekomstplannen zijn gewijzigd en dat de uitbreiding van de bouwruimte niet meer nodig is. Daarbij geven indieners aan dat zij nog geen beeld hebben van de exacte stedenbouwkundige inpassing omdat zij het gewenste programma in fases willen

uitvoeren. Met het oog daarop verzoeken zij om voor Slotlaan 1-1a, 2 en 3 de goot- en bouwhoogten over te nemen die ook volgens het geldende bestemmingsplan gelden.

Beoordeling
Afgezien van de in de zienswijzen genoemde toekomstplannen, moet worden vastgesteld dat een klein deel van het bestaande pand Slotlaan 3 buiten het bouwvlak ligt zoals dat is weergegeven op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan. Omdat het de bedoeling is dat het bouwvlak ook dit gebouw omvat, geven de zienswijzen in ieder geval aanleiding om dit gedeelte van het bouwvlak aan te passen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan (ambtshalve wijziging).
Ten aanzien van de bouwregels over de goot- en bouwhoogten kan verder het volgende worden opgemerkt. De planvoorschriften van het geldende bestemmingsplan "Buitengebied, integrale herziening" (Borculo) gaan voor bestaande (bedrijfs)woningen inderdaad uit van een goot- en bouwhoogte van 6,5 meter en 9 meter, dan wel de bestaande goot- en bouwhoogte. Bij gebouwen ten behoeve van onderwijsvoorzieningen, sportvoorzieningen en overige hoofdgebouwen hanteren zij een hoogte van maximaal 10 meter. Nu door de laatste groep gebouwen geen goothoogtemaat wordt genoemd, laten de planvoorschriften voor deze gebouwen dus een goot- en bouwhoogte toe van 10 meter.
De bouwregels bij het ontwerpbestemmingsplan gaan voor bedrijfsgebouwen uit van een goothoogte van 4 meter en een bouwhoogte van 10 meter. De algemene bouwregels laten in artikel 35.1, lid a echter toe dat de al bestaande goot- en bouwhoogte die meer bedragen dan de bouwregels bij het beoordelen van bouwplannen als ten hoogste toelaatbaar worden aangehouden. Dit betekent dat het niet nodig is om de bouwregels of de verbeelding zodanig aan te passen, omdat de planregels er al in voorzien dat bij een aanpassing of uitbreiding van een gebouw de al bestaande afwijkende goot- en/of bouwhoogte mogen worden gehanteerd. De zienswijzen geven dan ook geen aanleiding om op dit punt de planregels of de verbeelding aan te passen.

Ten aanzien van de bouwregels over bedrijfswoningen kan worden vastgesteld dat op Slotlaan 1-1a-3 geen sprake is van bedrijfswoningen. Dit betekent dat het nieuwe bestemmingsplan er ook geen nieuwe bedrijfswoningen toestaat, ook al omdat zich binnen het overige deel van het bouwvlak geen bedrijfswoningen aanwezig zijn. Verder zijn de in de zienswijzen genoemde voormalige bedrijfswoningen in het nieuwe bestemmingsplan ondergebracht in de bestemming 'Wonen', dit overeenkomst de voor het gebied van de Leo-stichting in 2010 vastgestelde omgevingsvisie. De zienswijzen geven om die reden geen aanleiding om voor dit bouwvlak te voorzien in een aanpassing van de bouwregels voor bedrijfswoningen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het bouwvlak binnen de bestemming 'Maatschappelijk' is aangepast zodat het bestaande pand Slotlaan 3 daarbinnen past (ambtshalve wijziging).

<u>Zienswijze 9</u>:
Samenvatting
De Gasunie verzoekt in haar zienswijzen om bij de toepassing van de algemene afwijkingsregel over het plaatsen van windturbines rekening te houden met de externe veiligheid en de leveringszekerheid van haar assets. Gevraagd wordt om aan de algemene afwijkingsregel een rekenformule toe te voegen die een verband legt tussen de hoogte van de windturbine en de afstand tussen de windturbine en de hoge druk gasleiding.

Beoordeling
Vanuit een oogpunt van externe veiligheid en het grote maatschappelijke belang van de leveringszekerheid van hogedruk gasleidingen is er aanleiding om de algemene afwijkingsregel over het plaatsen van windturbines aan te vullen. Daartoe kan art. 38.1,

lid g, onder 2 worden aangevuld door daarin de formule over ‘high impact zone’ te verwerken zoals die in de zienswijzen worden omschreven. Dit komt er op neer dat de plaatsing van een windturbine alleen mogelijk is al de afstand tussen deze windturbine en een hogedruk gasleiding groter is dan de ashoogte van de turbine vermenigvuldigd met 1/3 van de wieklengte van de turbine. In verband hiermee worden de planregels bij het bestemmingsplan gewijzigd vastgesteld door art. 38.1, lid g, onder 2 aan te vullen met de tekst “…, waarbij de afstand tussen een windturbine en een hogedruk gasleiding groter moet zijn dan de afstand die het product is van de ashoogte van de turbine vermenigvuldigd met 1/3 van de wieklengte”.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De algemene afwijkingsregel over het plaatsen van windturbines is aangevuld.

Zienswijze 10:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Needseweg 10 in Eibergen wordt verzocht om de op de verbeelding weergegeven stroken met de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ langs de N18 te verleggen.

Beoordeling
De percelen van indiener langs de N18 zijn voor een deel bestemd als ‘Groen – Landschapselement’ vanwege de aanwezigheid van daar aanwezige landschapselementen. Vanwege de landschapskenmerken van het ter plaatse nog aanwezige kampenlandschap, de cultuurhistorische waarden en de samenhangende ecologische waarden komen deze bestaande landschapselementen niet in aanmerking voor velling. Al tijdens de aanleg van de N18 is beoordeeld of de gemeentelijke Bomenverordening daarvoor mogelijkheden biedt. Geconcludeerd werd dat de boomwaardering voor houtopstand zodanig hoog uitviel dat een omgevingsvergunning voor het vellen van de landschapselementen niet zou kunnen worden verleend. Daarbij komt dat de twee grotere landschapselementen volgens de op 19 september 2017 vastgestelde cultuurhistorische waardenkaart zijn aangeduid als beschermingswaardig opgaand groen van voor 1950. Dit alles bij elkaar genomen is het niet wenselijk om de ter plaatse aanwezige landschapselementen te verplaatsen en de verbeelding bij het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” daarop aan te passen. Dit betekent dat de zienswijzen niet kunnen worden overgenomen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 11:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het biologische varkensbedrijf Höfteweg 10-10a in Ruurlo wordt verzocht om het op de verbeelding ingetekende bouwvlak van vorm te veranderen in verband met plannen tot het verplaatsen van de bedrijfswoning.

Beoordeling
Door de gevraagde aanpassing van het ingetekende agrarische bouwvlak ontstaat aan de noordoostzijde ruimte voor het realiseren van een vervangende bedrijfswoning. Daarbij komt de bouwvlakgrens niet dichter bij de in de directe omgeving gelegen (bedrijfs)woningen. De gevraagde aanpassing levert daarom ook onevenredige beperking op voor omliggende percelen, terwijl de omvang van het aan te passen bouwvlak past binnen de gemeentelijke beleidskaders. Om die redenen geven de zienswijzen aanleiding tot aanpassing van het agrarisch bouwvlak voor Höfteweg 10-10a in Ruurlo via een gewijzigde vaststelling van de verbeelding.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 12:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het agrarisch bedrijf Boerenesweg 2-2a in Geesteren en verzoeken om de inmiddels toegezonden gegevens over de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 te verwerken in het bestemmingsplan.

Beoordeling
Indieners hebben de door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 12 september 2011 verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (nr. 2011-004460) aan de gemeente toegezonden. De gegevens van deze vergunning waren bij de gemeente nog niet bekend maar zullen bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels. In verband hiermee wordt deze bijlage bij de planregels gewijzigd vastgesteld.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 6 bij de planregels is aangevuld.

Zienswijze 13:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het perceel Tolhutterweg 3 in Ruurlo en verzoeken om de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ voor dat perceel om te zetten in de bestemming ‘Wonen’.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Tolhutterweg 3 in de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’. Omdat de bedrijfsmatige verblijfsrecreatieve functie niet langer wordt voortgezet, kan het verzoek om deze bestemming aan te passen tot de bestemming ‘Wonen’ worden overgenomen. In verband hiermee wordt de verbeelding (vroeger: plankaart) bij het bestemmingsplan gewijzigd vastgesteld door de recreatieve bestemming om te zetten in de woonbestemming en daarbij het ingetekende bouwvlak en de functieaanduiding (sr-30) te schrappen. Ook wordt in art. 16.1.2, lid b van de planregels de vermelding van Tolhutterweg 3 in de tabel bij de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ (sr-30) geschrapt.
Bij dit alles kan overigens worden opgemerkt dat het perceel ook in het geldende bestemmingsplan “Buitengebied 1995” (Ruurlo) een woonbestemming heeft en dat het nieuwe bestemmingsplan binnen de bestemming ‘Wonen’ ook enige mogelijkheden biedt voor verblijfsrecreatief gebruik van bestaande gebouwen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De verblijfsrecreatieve bestemming is aangepast tot ‘Wonen’ en de verbeelding en de planregels zijn daarop aangepast

Zienswijze 14:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Pasmanweg 12 in Neede en verzoekt om de vormgeving van het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ aan te passen aan de huidige situatie, het huidige gebruik en de in 2017 verleende omgevingsvergunning.

Beoordeling

Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Pasmanweg 12 in de bestemmingen ‘Wonen’ en ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’. In 2017 is een omgevingsvergunning verleend die was voorzien van een landschappelijk inpassingsplan. Omdat de daarin betrokken gronden niet langer in gebruik zijn voor de agrarische bedrijfsvoering, geven de zienswijzen aanleiding om deze in het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ onder te brengen. Dit betekent dat het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ wordt vergroot overeenkomstig de ingebrachte zienswijzen en de verbeelding via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan wordt aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ is aangepast.

Zienswijze 15:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Groenloseweg 56 in Ruurlo en verzoekt om het hele perceel onder te brengen in de bestemming ‘Wonen’.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Groenloseweg 56 in de bestemmingen ‘Wonen’, ‘Groen – Landschapselement’, ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’, ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’ en ‘Verkeer’. Deze situatie strookt niet met de feitelijke situatie waarbij het gehele perceel in gebruik is voor de woonfunctie. Om die reden geven de zienswijzen aanleiding om het hele perceel te voorzien van de bestemming ‘Wonen’. Dit betekent dat het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ wordt vergroot overeenkomstig de ingebrachte zienswijzen en de verbeelding via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan wordt aangepast. Daarbij past nog wel de opmerking dat voor eventuele ingrepen aan bomen nog wel een omgevingsvergunning nodig kan zijn op basis van de Bomenverordening.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ is aangepast.

Zienswijze 16:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Vlakkendijk 5 in Ruurlo wordt verzocht om de omgeving van dat bedrijf niet onder te brengen in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’ maar onder de bestemming ‘Agrarisch’ nu er geen sprake meer is van een weidevogelgebied.

Beoordeling
Naar aanleiding van het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is een inspraakreacties ingediend waarin al werd verzocht om de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’ om te zetten in de bestemming ‘Agrarisch’ omdat er geen sprake meer is van een weidevogelgebied. Naar aanleiding van deze inspraakreactie is besloten om de agrarische gebiedsbestemming aan te passen. Op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan is deze omzetting per abuis niet goed overgenomen terwijl dat wel de bedoeling was. Tegen deze achtergrond worden de zienswijzen overgenomen en de verbeelding bij de vaststelling van het bestemmingsplan alsnog aangepast. Dit laatste gebeurt door een gewijzigde vaststelling van de verbeelding waarbij de agrarische gebiedsbestemming van het voormalige weidevogelgebied wordt aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan

De bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’ in het voormalige weidevogelgebied wordt omgezet in ‘Agrarisch’.

Zienswijze 17:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Vlakkendijk 1 in Ruurlo wordt verzocht om de omgeving van dat bedrijf niet onder te brengen in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’ maar onder de bestemming ‘Agrarisch’ nu er geen sprake meer is van een weidevogelgebied.

Beoordeling
Naar aanleiding van het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is een inspraakreacties ingediend waarin al werd verzocht om de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’ om te zetten in de bestemming ‘Agrarisch’ omdat er geen sprake meer is van een weidevogelgebied. Naar aanleiding van deze inspraakreactie is besloten om de agrarische gebiedsbestemming aan te passen. Op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan is deze omzetting per abuis niet goed overgenomen terwijl dat wel de bedoeling was. Tegen deze achtergrond worden de zienswijzen overgenomen en de verbeelding bij de vaststelling van het bestemmingsplan alsnog aangepast. Dit laatste gebeurt door een gewijzigde vaststelling van de verbeelding waarbij de agrarische gebiedsbestemming van het voormalige weidevogelgebied wordt aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’ in het voormalige weidevogelgebied wordt omgezet in ‘Agrarisch’.

Zienswijze 18:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Hekweg 22 in Geesteren wordt verzocht om de gegevens over de meegezonden vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 te verwerken in het bestemmingsplan.

Beoordeling
Indiener heeft met de zienswijzen de door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 19 november 2012 verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (nr. 2012-011670) toegezonden aan de gemeente. De gegevens van deze vergunning waren bij de gemeente nog niet bekend maar zullen bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels. In verband hiermee wordt deze bijlage bij de planregels gewijzigd vastgesteld.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 6 bij de planregels is aangevuld.

Zienswijze 19:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Vorsterkampweg 7 in Ruurlo en verzoekt om de daaraan toegekende agrarische bestemming om te zetten in de bestemming ‘Wonen’.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Vorsterkampweg 7 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om de geldende agrarische bestemming

om te zetten in een woonbestemming en in overleg met hem is dit verzoek beschouwd als zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”.
Nu er geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid, geldt de bestemming ‘Wonen’ voor Vorsterkampweg 7 als de meest passende bestemming. Om die reden kunnen de zienswijzen worden overgenomen en kan het agrarische bouwvlak via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor ’Wonen’.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De agrarische bestemming is omgezet in ‘Wonen’.

Zienswijze 20:
Samenvatting
Indiener is eigenares van het horecabedrijf Lutterweg 1 in Eibergen en verzoekt om de bestemming af te stemmen op de bestaande eigendomssituatie.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het grootste deel van het perceel Lutterweg 1 in de bestemming ‘Horeca’ met de aanduiding (sh-22). Het omliggende gebied is bestemd als ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’, dit met inbegrip van een perceel dat in eigendom is bij indiener en het zuidoostelijk deel van het perceel dat grotendeels is bestemd voor ‘Horeca’. Omdat op dit perceelgedeelte en het aangrenzende perceel dat eigendom is van indiener geen sprake is van agrarische activiteiten, is het meer passend om de horeca-bestemming daarover uit te breiden. Dit kan door via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan de bestemming ‘Horeca’ (bestemmingsvlak en bouwvlak) en de aanduiding (sh-22) uit te breiden.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De horeca-bestemming is aangepast.

Zienswijze 21:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het bedrijf Schaghorstweg 2 in Gelselaar en verzoekt om het bouwvlak binnen de bestemming ‘Bedrijf’ aan de noordzijde te vergroten.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Schaghorstweg 2 in de bestemming ‘Bedrijf’. Op de verbeelding is binnen het bestemmingsvlak een bouwvlak aangegeven waarbij het meest noordelijke deel van bestemmingsvlak buiten het bouwvlak ligt. Verzocht wordt om ook dit gedeelte van het bestemmingsvlak binnen het bouwvlak te leggen. Deze wens kan worden overgenomen omdat er geen sprake is van uitbreiding van het bestemmingsvlak voor ‘Bedrijf’. Dit betekent dat de zienswijzen kunnen worden overgenomen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan die er in voorziet dat het bouwvlak binnen het bestemmingsvlak voor ‘Bedrijf’ wordt vergroot.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het bouwvlak binnen het bestemmingsvlak ‘Bedrijf’ wordt vergroot.

Zienswijze 22:
Samenvatting

Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Bumptmansweg 4 in Beltrum wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan de noordzijde te verruimen zodat daar een bijgebouw kan worden gerealiseerd ten behoeve van de bedrijfswoning.

Beoordeling
Door de gevraagde aanpassing van het ingetekende agrarische bouwvlak ontstaat aan de noordwestzijde ruimte voor het realiseren van een bijgebouw bij de bedrijfswoning. Verder levert het verleggen van de bouwvlakgrens vanwege de onderlinge afstand niet tot belemmeringen voor in de omgeving gelegen agrarische bedrijven. De gevraagde aanpassing levert daarom ook geen onevenredige beperking op voor omliggende percelen, terwijl de omvang van het aan te passen bouwvlak past binnen de gemeentelijke beleidskaders. Om die redenen geven de zienswijzen aanleiding tot aanpassing van het agrarisch bouwvlak voor Bumptmansweg 4 in Beltrum via een gewijzigde vaststelling van de verbeelding.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 23:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Borckinkweg 1 in Eibergen wordt verzocht om:

- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- de samenhang tussen de begrippen ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘grondgebonden veehouderij’ te verduidelijken;
- het begrip ‘dierplaats’ te schrappen omdat dit verder niet voorkomt in de planregels;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen;
- te verduidelijken of de verdiepingsvloeren moeten worden meegeteld bij het bepalen van de maximaal toegelaten oppervlakte voor nevenactiviteiten inde de zorgsfeer.

Beoordeling
Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van ‘agrarisch bedrijf’ en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term ‘melkveehouderij’ in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid

niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.

Het begrip ‘dierplaats’ (artikel 1.44) komt nergens anders in de planregels terug en is daarom ook overbodig. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit begrip dus worden geschrapt.

De zienswijzen geven aan dat voor het bedrijf Borckinckweg 1 in Eibergen een vergunning is aangevraagd op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) en dat Gedeputeerde Staten van Gelderland deze op 31 augustus 2021 hebben geweigerd met een verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) over de Logtsebaan van 20 januari 2021 (nr. 201907142/1/R2). Het verzoek om deze zogenoemde positieve weigering te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan, kan echter niet worden overgenomen omdat de rechtspraak dat niet toestaat. Dit blijkt onder meer uit de uitspraak van 29 mei 2019 (meerdere zaaknummers, ECLI:NR:RVS:2019:1603) waarin de Afdeling concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wnb waarvoor een passende beoordeling is verricht kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Verder levert een positieve weigering ook geen nieuwe Wnb-toestemming op die kan worden verwerkt in een bestemmingsplan. Ook blijkt uit de afgegeven positieve weigering dat in het verleden geen eerdere toestemming is verleend op grond van de Nbw of de huidige Wnb. Dit betekent dat de in de zienswijzen genoemde positieve weigering niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels en dat daarin ook geen eerder verleende toestemming op grond van de Nbw of Wnb kan worden opgenomen.

De planregels over nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven geven aan dat deze onder een aantal voorwaarden zijn toegestaan als ze ondergeschikt zijn aan de agrarische bedrijvigheid. Daarbij geeft artikel 4.6.2 van de planregels via de verwijzing naar bijlage 2 aan dat bij de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ maximaal 50% van de bestaande bedrijfsbebouwing mag worden ingezet voor de nevenactiviteit tot een maximum van 750 m² mag worden ingezet voor de zorgfunctie. Gelet op de bestaande bebouwing op het agrarisch bedrijf, lijkt vooral de 50%-norm bepalend te zijn voor de maximaal toegelaten oppervlakte voor het vestigen van een eventuele zorgfunctie op Borckinkweg 1. Of in het betreffende gebouw een verdiepingsvloer aanwezig is die wordt ingezet voor de zorgfunctie, is daarbij dan niet van belang. Overigens kan op voorhand niet worden bepaald of deze verdieping vanwege de wettelijke bouwtechnische eisen ook in gebruik mag worden gebruikt voor zorgfuncties. Ook kan bij gebrek aan een voldoende concreet plan nog niet worden beoordeeld of een initiatief daartoe kan voldoen aan milieueisen ten aanzien van bijvoorbeeld geur of wegverkeersgeluid.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De beschrijving van de begrippen ‘werktuigenloods’ en ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ is aangepast en het begrip ‘dierplaats’ is geschrapt.

<u>Zienswijze 24</u>:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het op de gemeente- en provinciegrens gelegen agrarisch bedrijf Steenmorsweg 11 (Diepenheim) - Steenmorsweg 11a (Neede) en verzoekt om de agrarische bestemming om te zetten in een woonbestemming.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Steenmorsweg 11a in Neede in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om de geldende agrarische bestemming om te zetten in een woonbestemming in verband met

bedrijfsbeëindiging. Vanwege die bedrijfsbeëindiging zal ook het in de gemeente Hof van Twente gelegen deel van het bedrijf een woonbestemming krijgen.
Nu er geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid en op het Berkellandse gedeelte van het bedrijf een bedrijfswoning aanwezig is, geldt de bestemming ‘Wonen’ voor het perceel Steenmorsweg 11a in Neede als de meest passende bestemming. Om die reden kunnen de zienswijzen worden overgenomen en kan het agrarische bouwvlak via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor ’Wonen’.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De agrarische bestemming is omgezet in ‘Wonen’.

Zienswijze 25:
Samenvatting
Namens de eigenaren van IJsboerderij ’t Dommerholt wordt verzocht om de aanduiding voor het parkeerterrein op het perceel Hambroekweg 6 in Borculo te corrigeren en om in de omschrijving van de specifieke bedrijfsactiviteiten ook aan te geven dat er sprake is van een camperpark.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Hambroekweg 6 in Borculo in de bestemming ‘Agrarisch’ en een agrarisch bouwvlak. Verder kent een deel van het perceel de functieaanduiding ‘parkeerterrein’ terwijl de ijsmakerij/ijssalon, educatie-/vergaderruimte met ondergeschikte horeca, dagrecreatie (speeltuin) is voorzien van de functieaanduiding ‘specifieke vorm van agrarisch – 02’ (sa-02).
De functieaanduiding ‘parkeerterrein’ is per abuis weergegeven ter plaatse van de tien inmiddels gerealiseerde camperplaats. Dit zal worden gecorrigeerd bij de vaststelling van het bestemmingsplan. Daarbij wordt het gebied dat nu is aangeduid als parkeerterrein aangegeven met een aparte functieaanduiding voor de camperplaatsen. Omdat deze bestaande camperplaatsen volgens het geldende bestemmingsplan ook buiten het kampeerseizoen mogen worden gebruikt, zal dit ook in het nieuwe bestemmingsplan worden toegestaan. Dit gebeurt via een afzonderlijke functieaanduiding (sa-05) voor de camperplaatsen die ook in de tabel in art. 3.1.2, lid 2 zal worden opgenomen. Op deze manier kunnen de ingediende zienswijzen worden overgenomen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan waarbij de planregels worden aangevuld en de verbeelding wordt gecorrigeerd (verlegging functieaanduiding ‘parkeerterrein’) en aangevuld (ingetekende functieaanduiding ‘parkeerterrein’ wordt functieaanduiding ’tien camperplaatsen (jaarrond toegestaan)’). Bij de aanpassing van de verbeelding wordt uitgegaan van de situatietekening die namens de indieners is aangeleverd op 28 maart 2022.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De functieaanduidingen op de verbeelding zijn aangepast en de planregels zijn aangevuld.

Zienswijze 26:
Samenvatting
Indiener is eigenares van de woning Eibergseweg 3 in Beltrum en verzoekt om de woonbestemming te voorzien van een kantoorfunctie die 100 m² aan kantoorruimte toelaat in verband met de behoefte aan thuiswerken. Verder wordt verzocht om de ‘wetgevingszone – zoekgebied voorkeurstracé buisleidingenstrook’ in te trekken omdat deze onnodig is en het gebruik gaat belemmeren, iets wat een grote kans geeft op plan- en nadeelcompensatieschades. Indiener vindt het niet uit te leggen dat deze zoekzone wordt opgenomen nu Nederland juist van het gas af wil, verzoekt om in het

bestemmingsplan de garantie op te nemen dat deze zoekzone geen directe of indirecte belemmeringen oplevert voor eventuele bouwplannen en om aan te geven dat deze zone alleen betrekking heeft op aanwezige en eventueel naast te leggen gasleidingen omdat andere leidingen niet gewenst zijn.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Eibergseweg 3 in de bestemming ‘Wonen’. De gebruiksregels bij deze bestemming bieden de mogelijkheid om een oppervlakte van maximaal 50 m² in gebruik te nemen ten behoeve van aan-huis-verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsactiviteiten. Het in gebruik nemen van een grotere oppervlakte voor bedrijfsmatige activiteiten is mogelijk via de randvoorwaarden van het functieveranderingsbeleid die zijn verwerkt in de wijzigingsregels bij het bestemmingsplan (art. 23.7.2 van de planregels. Voor het toepassen van deze wijzigingsbevoegdheid stellen de planregels voorwaarden waaraan concrete voornemens voor het in gebruik nemen van bestaande gebouwen voor bedrijfsmatige activiteiten kunnen worden beoordeeld. Deze beoordeling kan pas plaatsvinden als er sprake is van een concreet initiatief zodat het vanuit de systematiek van het bestemmingsplan niet mogelijk is om op voorhand al toestemming te geven voor het in gebruik nemen van 100 m² voor bedrijfsmatige activiteiten.
Dit zou alleen anders zijn als in het verleden al vergunning is verleend voor het in gebruik nemen van een dergelijke oppervlakte als kantoorruimte. Daarover kan worden vastgesteld dat op 28 november 2005 een lichte bouwvergunning is verleend voor het verbouwen van de woning Eibergseweg 3 ((BL 2005338). Bij deze vergunning was sprake van een kantoorruimte met een omvang van ca. 14 m² die al aanwezig was op basis van een op 6 juni 1966 verleende bouw (no. 124). Dit betekent dat de in het verleden verleende bouwvergunningen geen aanleiding geven om de wens over te nemen om in het nieuwe bestemmingsplan 100 m² aan kantoorruimte toe te laten voor het adres Eibergseweg 3 in Beltrum. Overigens kent het geldende bestemmingsplan geen regeling voor bedrijfsmatige activiteiten aan huis die dit mogelijk zouden kunnen maken. Het gegeven dat dit onderdeel van de zienswijzen niet wordt overgenomen betekent dan ook niet dat er sprake is van het wegbestemmen van bestaande gebruiksmogelijkheden.

Ten aanzien van de gebiedsaanduidingen ‘wetgevingszone – reservering voorkeurstracé buisleidingenstrook’ en ‘wetgevingszone – zoekgebied voorkeurstracé buisleidingenstrook’ is naar aanleiding van de inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan al aangegeven dat deze voortkomt uit de landelijk geldende Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro) en door de gemeente moet worden overgenomen in bestemmingsplannen. De ligging van deze zone is overgenomen van bijlage 19 bij het Rarro dat als gml-bestand beschikbaar is via de landelijke voorziening voor ruimtelijke plannen en die onder het kopje “Wijziging van de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (ministeriële regeling) (4e wijziging)” verwijst naar de op 12 juni 2014 vastgestelde versie van deze regeling. Het aangegeven ‘voorkeurstracé buisleidingen’ is op dezelfde manier zichtbaar via de geconsolideerde versie van de Rarro (zie onderstaande afbeelding). In het Rarro zijn ook andere gebieden weergegeven waarvoor vanuit landelijke wetgeving een bijzondere regeling geldt, zoals de laagvliegroutes en radarverstoringsgebieden die ook zijn weergegeven op de verbeelding en in de plantoelichting.

Weergave ‘voorkeurstracé buisleidingen’ (Rarro)

De gemeente is volgens het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) gehouden om deze landelijk vastgelegde zones over te nemen in haar bestemmingsplannen. In het ontwerpbestemmingsplan is dat gedaan via de gebiedsaanduidingen ‘wetgevingszone – reservering voorkeurstracé buisleidingenstrook’ (hierboven donkerpaars weergegeven) en ‘wetgevingszone – zoekgebied voorkeurstracé buisleidingenstrook’ (hierboven lichtpaars weergegeven) en de daarop van toepassing zijnde artikelen 37.21 en 37.22 van de planregels. In de planregels is daarbij alleen voor de ‘wetgevingszone – reservering voorkeurstracé buisleidingenstrook’ het landelijk voorgeschreven bouwverbod overgenomen, dit met inbegrip van een bijbehorende afwijkingsregel. Voor het aan weerszijden naastgelegen zoekgebied, waarin onder meer het perceel Eibergseweg 3 ligt, geldt echter niet een soortgelijk bouwverbod. Deze gebiedsaanduiding heeft in het bestemmingsplan dus vooral een signalerende betekenis ter vertaling van het al jaren geldende Barro en het Rarro en kan ook niet zomaar worden omgezet in de gebiedsaanduiding ‘wetgevingszone – reservering voorkeurstracé buisleidingenstrook’. Van een nieuwe, door de gemeente in het bestemmingsplan opgevoerde grondslag voor planschade is daarmee dan ook geen sprake zolang de in het bestemmingsplan opgenomen wijzigingsbevoegdheid niet wordt ingezet.
Dit wordt nog verduidelijkt door artikel 37.21.2 van de planregels zodanig aan te vullen dat duidelijk wordt dat binnen de ‘wetgevingszone – reservering voorkeurstracé buisleidingenstrook’ wel bebouwing door gebouwen is toegestaan als het voorheen geldende bestemmingsplan dat al toeliet. De tekst van deze planregels kan daartoe worden aangevuld tot: “Op de in 37.21.1 bedoelde gronden is het bouwen van gebouwen niet toegestaan, tenzij dat niet in strijd was met het bestemmingsplan dat gold op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan”. Artikel 2.9.4 van het Barro is namelijk niet zo expliciet geformuleerd dat deze nuance daarin niet kan worden aangebracht. Daarbij wordt voor alle duidelijkheid nogmaals opgemerkt dat de ‘wetgevingszone – reservering voorkeurstracé buisleidingenstrook’ niet over het perceel Eibergseweg 3 loop.

Naar aanleiding van de mondelinge toelichting op de ingebrachte zienswijzen kan dus worden opgemerkt dat het aan die zone verbonden bouwverbod en het daaraan gekoppelde afwijkingsregeling niet van toepassing gaan worden op het perceel Eibergseweg 3. De ligging van de woning Eibergseweg 3 binnen de landelijk al begrensde ‘wetgevingszone – zoekgebied voorkeurstracé buisleidingenstrook’ brengt dan ook geen belemmeringen mee voor de toepassing van de bouw- en gebruiksregels bij de bestemming ‘Wonen’. De mondelinge toelichting op de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot verdere aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Artikel 37.21.2 van de planregels is aangevuld.

Zienswijze 27:
Samenvatting
Indieners worden eigenaren van het perceel Bultemansweg 6 in Beltrum en verzoeken om het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ aan te passen zodat het een logische vorm krijgt.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Bultemansweg 6 in de bestemming ‘Wonen’. Nu indieners aangeven dat een deel van de aangrenzende gronden ook zullen worden gebruikt voor de woonfunctie, geven de zienswijzen aanleiding om deze in het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ onder te brengen. Dit betekent dat het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ wordt vergroot overeenkomstig de ingebrachte zienswijzen en de verbeelding via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan wordt aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ is aangepast.

Zienswijze 28:
Samenvatting
Namens de eigenaren van de agrarische bedrijven Barchemseweg 40 en Palsenborgweg 5-7 in Borculo wordt verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met de bouw van een ligboxenstal, een werktuigenberging/jongveestal en recreatieve nevenactiviteiten (Barchemseweg 40) en vanwege de aanwezigheid van een leiding (Palsenborgweg 5-7).

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor de percelen Barchemseweg 40 en Palsenborgweg 5-7 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’ en in een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het voor Barchemseweg 40 ingetekende agrarische bouwvlak te verruimen in verband met de beoogde bouw van een ligboxenstal en een werktuigenberging met jongveestalling. Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Over de in de zienswijzen genoemde recreatieve nevenactiviteiten benoemen de ingediende zienswijzen geen concrete informatie. Wel geven de zienswijzen aan dat de wens bestaat om deze activiteiten te laten plaatsvinden op een perceelgedeelte waar ook het geldende bestemmingsplan geen bebouwing toestaat. Op basis van de zienswijzen kan echter nog geen goede beoordeling plaatsvinden van de ruimtelijke aanvaardbaarheid van een uitbreiden van het agrarisch bouwvlak in de richting van de Slinge. Daarbij is van belang dat het gebied onder meer deel uitmaakt van de Groene Ontwikkelingszone (vroeger: Ecologische Verbindingszone) zodat ook een nadere ecologische afweging nodig is voordat bouwmogelijkheden kunnen worden geboden op een plek waar die nu niet bestaan. Wel kan worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan bij agrarische bedrijven mogelijkheden biedt voor het vestigen van een kleinschalig kampeerterrein met maximaal 25 standplaatsen buiten een agrarisch bouwvlak. Of aan de vestiging daarvan medewerking kan worden verleend kan overigens ook pas worden beoordeeld nadat daarvoor een omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

Ten aanzien van het perceel Palsenborgweg 5-7 wordt verzocht om de ontwikkelruimte te verleggen in verband met de aanwezigheid van een leidingstrook. Nu de aanpassing

binnen de begrenzing van het geldende agrarische bouwvlak blijft, kan deze wens worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De agrarische bouwvlakken voor Barchemseweg 40 en Palsenborgweg 5-7 zijn aangepast.

Zienswijze 29:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Oude Deldenseweg 7 in Neede wordt verzocht om het gekoppelde agrarisch bouwvlak ten westen van Oude Deldenseweg 7 met 13 meter te verschuiven zodat de daar vergunde schuilgelegenheid voor vee er binnen komt te liggen.

Beoordeling
Door de gevraagde aanpassing van het ingetekende agrarische bouwvlak ten westen van Oude Deldenseweg 7 komt dat bouwvlak rondom de vergunde bebouwing te liggen. Omdat dit vanuit de systematiek van het bestemmingsplan wenselijk is, geven de zienswijzen aanleiding tot aanpassing van het gekoppelde agrarisch bouwvlak ten westen van Oude Deldenseweg 7 via een gewijzigde vaststelling van de verbeelding.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het gekoppelde agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 30:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van de recreatiewoning Oude Eibergseweg 4 in Haarlo en verzoeken om het ingetekende bestemmingsvlak voor de bestemming ‘Recreatie – Recreatiewoning’ in zuidoostelijke richting te verschuiven in verband met het ontwerpen van een nieuwe recreatiewoning.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Oude Eibergseweg 4 in Haarlo in de bestemming ‘Recreatie - Recreatiewoning’ waarbij het daarvoor bestemde bestemmingsvlak wordt omgeven door gronden met de bestemming ‘Natuur’. Nu de wens bestaat om het bestemmingsvlak voor de recreatiewoning in zuidoostelijke richting te verschuiven zonder dat daarbij sprake is van een verruiming van dat bestemmingsvlak, kan daaraan worden meegewerkt. Daarmee komt het bestemmingsvlak bovendien te liggen op een open plek binnen het gebied met de bestemming ‘Natuur’. Ook voor het gebied met die bestemming levert het dus geen belemmering op om het bestemmingsvlak voor ‘Recreatie - Recreatiewoning’ te verschuiven overeenkomstig de ingebrachte zienswijzen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het bestemmingsvlak voor ‘Recreatie - Recreatiewoning’ is aangepast.

Zienswijze 31:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Hengeloseweg 10 in Ruurlo wordt verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met de bouw van een vergunde berging/jongveestal.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Hengeloseweg 10 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak dat via een functieaanduiding ook mag worden gebruikt voor niet-agrarische bedrijfsactiviteiten. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak te verruimen in verband met de bouw van een inmiddels vergunde jongveestal en een toekomstige uitbreiding daarvan. Omdat het nieuwe bestemmingsplan volgens de daarvoor vastgestelde uitgangspunten ruimte wil bieden aan een eerste ontwikkelingsstap, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast, dit met inbegrip van de bijbehorende functieaanduiding.

Zienswijze 32:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Havelandweg 6 in Rekken wordt verzocht om:
- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- de samenhang tussen de begrippen ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘grondgebonden veehouderij’ te verduidelijken;
- de door Gedeputeerde Staten van Overijssel voor het bedrijf verleende vergunning op grond van de Wet natuurbescherming ook op te nemen in bijlage 6 bij de planregels.

Beoordeling
Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van ‘agrarisch bedrijf’ en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term ‘melkveehouderij’ in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.
Indieners hebben de door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 4 februari 2015 verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (nr. 2014/0358993) aan de gemeente toegezonden. De gegevens van deze vergunning waren bij de gemeente nog niet bekend maar zullen bij de vaststelling van het bestemmingsplan

worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels. In verband hiermee wordt deze bijlage bij de planregels gewijzigd vastgesteld.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De beschrijving van de begrippen 'werktuigenloods' en 'grondgebonden agrarisch bedrijf' is aangepast en bijlage 6 bij de planregels is aangevuld.

Zienswijze 33:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Esweg 1a-1b in Neede en verzoekt om de bestemming 'Bedrijf' aan te passen tot een bestemming 'Wonen' die ook mogelijkheden biedt voor het realiseren van twee woningen in de bestaande bedrijfsruimte.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Esweg 1a-1b in Neede in de bestemming 'Bedrijf' en de functieaanduiding 'bouwbedrijf'. Nu het bouwbedrijf is beëindigd, verzoekt indiener om aan het perceel de bestemming 'Wonen' toe te kennen en daarbij mogelijk te maken dat bedrijfsgebouwen worden vervangen door twee nieuw te bouwen woningen.
Hierover kan worden aangegeven dat het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" een conserverend karakter heeft en met name de bestaande situatie planologisch vertaald. Daarbij is het op 8 maart 2022 vastgestelde 'Rood-voor-Rood'-beleid niet verwerkt in de regels van dit bestemmingsplan. Dit beleid formuleert de randvoorwaarden voor het realiseren van nieuwe woningen in het gemeentelijke buitengebied in ruil voor de sloop van vrijgekomen of vrijkomende (agrarische) bedrijfsgebouwen. Voordat aan een concreet project uitvoering kan worden gegeven aan het 'Rood-voor-Rood'-beleid, is over diverse onderwerpen nadere informatie nodig. Daarom is er voor gekozen om de uitvoering van deze beleidsregel te laten verlopen via individuele planologische procedures en niet via een regeling in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied. Dit is ook aangegeven in de beleidsregel zelf en maakt dat bij toekomstige 'Rood-voor-Rood'-projecten een specifieke belangenafweging kan worden verricht waarbij ook voor omwonenden worden meegenomen in een op het concrete plan toegesneden procedure. De zienswijzen geven dan ook geen aanleiding voor aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.
De indiener is intussen geïnformeerd over de mogelijkheden die het 'Rood-voor-Rood'-beleid wellicht biedt voor het realiseren van zijn wens. Daarbij is hem al meegegeven dat de oppervlakte aan bestaande bedrijfsgebouwen op zijn perceel niet groot genoeg is om in aanmerking te komen voor twee woningen. Dit betekent dat hij ook elders nog gebouwen moet slopen om daarvoor in aanmerking te kunnen komen en dat ook op deze tweede slooplocatie planologisch moet worden geborgd dat herbouw van de te slopen gebouwen niet kan plaatsvinden. Dit alles houdt in dat de wens voor het realiseren van twee woningen niet alleen afhankelijk is van een aanpassing van de bestemming voor het perceel Esweg 1a-1b, maar ook van een aanpassing op een nog onbekende andere locatie. Ook al om die reden kan het in de zienswijzen neergelegde verzoek niet worden overgenomen en geven de zienswijzen geen aanleiding tot aanpassingen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 34:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Teesselinkweg 9 in Rietmolen wordt verzocht om:
- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;

- de samenhang tussen de begrippen ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘grondgebonden veehouderij’ te verduidelijken;
- het begrip ‘dierplaats’ te schrappen omdat dit verder niet voorkomt in de planregels;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen.

Beoordeling
Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van ‘agrarisch bedrijf’ en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term ‘melkveehouderij’ in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.

Het begrip ‘dierplaats’ (artikel 1.44) komt nergens anders in de planregels terug en is daarom ook overbodig. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit begrip dus worden geschrapt.

De zienswijzen geven aan dat voor het bedrijf Teesselinkweg 9 in Rietmolen een omgevingsvergunning is verleend die voor wat betreft de beoordeling op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) is gebaseerd op een besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland van 25 juni 2021. Met dit besluit werd de voor de omgevingsvergunning benodigde ‘verklaring van geen bedenkingen’ geweigerd met een verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) over de Logtsebaan van 20 januari 2021 (nr. 201907142/1/R2). Het verzoek om deze op een zogenoemde positieve weigering gebaseerde omgevingsvergunning te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan, kan echter niet worden overgenomen omdat de rechtspraak dat niet toestaat. Dit blijkt onder meer uit de uitspraak van 29 mei 2019 (meerdere zaaknummers, ECLI:NR:RVS:2019:1603) waarin de Afdeling concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wnb waarvoor een passende beoordeling is verricht kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Verder levert een positieve weigering ook geen nieuwe Wnb-toestemming op die kan worden verwerkt in een bestemmingsplan. Ook blijkt uit de afgegeven positieve weigering dat in het verleden geen eerdere toestemming is verleend op grond van de Nbw of de huidige Wnb. Dit betekent dat de in de zienswijzen genoemde positieve weigering en de daarop gebaseerde omgevingsvergunning niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels en dat daarin ook geen eerder verleende toestemming op grond van de Nbw of Wnb kan worden opgenomen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan

De beschrijving van de begrippen ‘werktuigenloods’ en ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ is aangepast en het begrip ‘dierplaats’ is geschrapt.

Zienswijze 35:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het perceel Borculoseweg 171 in Neede wordt verzocht om de in het ontwerpbestemmingsplan toegekende woonbestemming om te zetten in een agrarische bestemming omdat er nog sprake is van agrarische bedrijvigheid. Verder wordt verzocht om ook de cliënt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in deze bestemmingsplanprocedure.

Beoordeling
De zienswijzen geven aan dat vanaf Borculoseweg 171 nog akkerbouwactiviteiten worden ondernomen, vee wordt gehouden en dat op 11 oktober 2021 een melding is ingediend op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer.
Bij het nieuwe bestemmingsplan wordt niet langer uitgegaan van de vroegere NGE-systematiek maar van de standaardverdiencapaciteit (SVC) van agrarische bedrijven. Daarbij hanteert de gemeente een ondergrens van 5000 euro. Deze ondergrens kan niet als onredelijk hoog worden gezien nu het Landbouweconomisch Instituut (LEI) in Wageningen, die de SVC-systematiek onderhoudt, een agrarisch bedrijf met een SVC van minder dan 25.000 euro al als een zeer klein bedrijf beschouwt.
Uitgaande van de opgegeven veebezetting, een zeer geringe uitbreiding daarvan en het grondeigendom komt de SVC van deze locatie uit op net iets meer dan 5.000 euro. Dit betekent dat er aanleiding is om het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan niet te vervangen door een woonbestemming maar om bij de vaststelling van het bestemmingsplan te voorzien in een agrarisch bouwvlak. Voor de duidelijkheid wordt daarbij opgemerkt dat het perceel Borculoseweg 171 ook in het geldende bestemmingsplan “Buitengebied, herziening 1987” (Neede) is voorzien van een agrarisch bouwvlak.

Omdat de zienswijzen door een gemachtigde worden ingediend namens een cliënt, informeren wij ook de gemachtigde over de beoordeling van de zienswijzen en de voortgang van de bestemmingsplanprocedure. Het ligt vervolgens op de weg van de gemachtigde om zijn cliënt te informeren.

Aanpassing t.o.v. voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”
Het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ is omgezet in een agrarisch bouwvlak binnen de gebiedsbestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’.

Zienswijze 36:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Buitinksweg 1 in Beltrum wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen vanwege de aanwezigheid van bestaande gebouwen en. Ook wordt verzocht om voor de voormalige rundveestal te voorzien in een functieaanduiding voor de daar aanwezige caravanstalling en om de geldende milieuvergunning op te nemen in de lijst met natuurtoestemmingen bij bijlage 6.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Buitinksweg 1 in de bestemming ‘Agrarisch’ en in een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen aan de bestaande bedrijfsgebouwen. Naar aanleiding daarvan wordt het bouwvlak aan de voorzijde aangepast door de grens om het daar bedrijfsgebouw heen te leggen. Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste

ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen op dit punt dus worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Verder kent het nieuwe bestemmingsplan een regeling voor de statische opslag van onder meer caravans. Daarbij is het toekennen van een functie-aanduiding echter pas aan de orde bij niet-agrarische bedrijfsactiviteiten waarvoor al een omgevingsvergunning is verleend. Omdat daarvan geen sprake is bij de caravanstalling op Buitinksweg 1, kan de wens om daarvoor een functieaanduiding op te nemen dus ook niet worden overgenomen. Wel kan de eigenaar voor deze gebruiksvorm een beroep doen op de regeling die in het vast te stellen bestemmingsplan wordt opgenomen voor statische opslag en die op onderdelen wordt aangepast ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

De zienswijzen geven aan dat het bedrijf Buitinksweg 1 niet beschikt over een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of de Wet natuurbescherming (Wnb). Het verzoek om daarom de geldende milieuvergunning op grond van de Wet milieubeheer te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan, kan echter niet worden overgenomen. De rechtspraak staat op dit punt namelijk niet toe dat andere milieutoestemmingen waarvoor geen passende beoordeling is verricht worden ingepast in een nieuw vast te stellen bestemmingsplan. Dit komt onder meer naar voren in de uitspraak van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:3061, meerdere zaaknummers) waarin de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen op grond van de Nbw of Wnb kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Dit betekent dat de in de zienswijzen genoemde milieuvergunning niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 37:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Helbargsweg 2 in Beltrum wordt verzocht om de samenhang tussen de begrippen ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘grondgebonden veehouderij’ te verduidelijken.

Beoordeling
Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van ‘agrarisch bedrijf’ en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term ‘melkveehouderij’ in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De beschrijving van het begrip ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ is aangepast

Zienswijze 38:
Samenvatting

Namens de eigenares van het perceel Kisvelderweg 1-3 in Neede wordt verzocht de omschrijving van de functieaanduiding ‘specifieke vorm van bedrijf – 36’ alsnog aan te vullen overeenkomstig de beoordeling van de inspraakreacties.

Beoordeling
De beschrijving van de functieaanduiding voor het bedrijf Kisvelderweg 1-3 in Neede is aangepast naar aanleiding van de inspraakreacties die namens indiener werden ingediend over het voorontwerpbestemmingsplan. Door deze beschrijving aan te passen tot “tot en met” worden de milieueffecten vanuit de locatie niet verruimd maar slechts verduidelijkt dat ter plaatse ook lichtere activiteiten dan de al genoemde milieucategorie 3.2 zijn toegestaan. Dit betekent dat de zienswijzen kunnen worden overgenomen via een gewijzigde vaststelling van de planregels die zich richt op het aanvullen van de tekst in de tabel bij artikel 6.1.2, lid b en de rij (sb-36) tot “Bedrijfsverzamelgebouwen tot en met milieucategorie 3.2 en verkeersindice 2”. het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De beschrijving van de functieaanduiding (sr-36) is aangevuld.

Zienswijze 39:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Horsterweg 4 in Beltrum wordt verzocht om de strook met de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ op een inmiddels verkocht perceel aan de Spilmansdijk in Beltrum te versmallen van 6 meter tot 2,5 meter.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het bedoelde perceel langs de Spilmansdijk in de bestemmingen ‘Agrarisch’ en ‘Groen – Landschapselement’. Daarbij geeft de uitkomst van het handhavingstraject over de daar gerooide bomen aanleiding om alleen de nog wel aanwezige steilrand onder te brengen in de bestemming ‘Groen – Landschapselement’. Dit betekent dat de situering van deze bestemming, en daarmee ook die van de bestemming ‘Agrarisch’, naar aanleiding van de zienswijzen wordt aangepast zodat zij alleen nog van toepassing op de 80 meter lange strook van maximaal 2,5 m breed tussen de kadastrale grens (tevens grens met de bestemming ‘Verkeer’) en de grens van de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 5’. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.
Daarbij kan worden opgemerkt dat de agrarische bestemmingen ter plaatse van de beoogde herplantlocaties die zijn voortgekomen uit het handhavingstraject ook toelaten dat daar herplant plaatsvindt. Nu de herplant op deze locaties al is geborgd, is dan ook er geen aanleiding om de agrarische gebiedsbestemming op die locaties aan te passen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De bestemming ‘Groen – Landschapselement’ is aangepast.

Zienswijze 40:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Dekkersweg 1 in Ruurlo wordt verzocht om:

- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- het begrip ‘dierplaats’ te schrappen omdat dit verder niet voorkomt in de planregels;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen
- de planregel over de omgevingsdialoog tekstueel aan te passen.

Beoordeling
Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Het begrip ‘dierplaats’ (artikel 1.44) komt nergens anders in de planregels terug en is daarom ook overbodig. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit begrip dus worden geschrapt.

De zienswijzen verzoeken om de voor het bedrijf Dekkersweg 1 in Ruurlo op 21 februari 2018 afgegeven omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) op te nemen in de bijlage bij de planregels waarin de onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wet natuurbescherming (Wnb) zijn opgenomen. Daarbij moet echter worden vastgesteld dat Gedeputeerde Staten van Gelderland de bijbehorende verklaring van geen bedenkingen op 13 februari 2018 hebben afgegeven met toepassing van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en dat de rechtspraak niet toestaat dat toestemmingen die zijn verleend met toepassing van het PAS één-op-één worden overgenomen in een nieuw vast te stellen bestemmingsplan. Dit komt onder meer naar voren in de uitspraak van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:3061, meerdere zaaknummers) waarin de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen waarvoor een passende beoordeling is gemaakt op grond van de Nbw of Wnb kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Dit betekent dat de in de zienswijzen genoemde omgevingsvergunning niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels.

In de zienswijzen wordt gevraagd om de tekst bij de omschrijving van het begrip ‘omgevingsdialoog’ (artikel 1.100, lid a en b) aan te passen zodat beter tot zijn recht komt dat aan het begin van de dialoog meerdere alternatieven voor de te nemen ‘Plus-maatregelen’ kunnen worden ingebracht. Ook wordt verzocht om de kring van deelnemers aan de omgevingsdialoog anders te omschrijven en meer in lijn te brengen met de tekst van de Structuurvisie Plussenbeleid.
Ten aanzien van het laatste punt is het inderdaad zuiverder om de passage “…alle (mogelijke) belanghebbenden…” te vervangen door de tekst die de Structuurvisie gebruikt. Zij kan dus worden vervangen door “…de omwonenden en/of eigenaren van omliggende percelen die daarvan invloed zullen ondervinden…”. Ook met deze tekst komt namelijk voldoende tot uitdrukking dat het aan de ondernemer is om de omgevingsdialoog aan te gaan met degenen waarvan de belangen in het geding kunnen zijn bij zijn uitbreidingsplan.
Verder is het inderdaad wenselijk om nadrukkelijk de mogelijkheid open te houden dat de ondernemer ten aanzien van de Plus-maatregelen meerdere alternatieven inbrengt in de omgevingsdialoog en deze bespreekt met de deelnemers aan die omgevingsdialoog. Het gaat er bij de omgevingsdialoog immers om dat verschillende mogelijkheden voor het realiseren van ‘Plus-maatregelen’ kunnen worden besproken, ongeacht of ze worden ingebracht door de ondernemer of door andere deelnemers. De wens om artikel 1.100, lid b van de planregels tekstueel aan te passen door de passage “… in welke aanvullende maatregelen wordt voorzien…” te vervangen door “…in welke aanvullende maatregelen kan worden voorzien…” verdraagt zich dan ook met de gedachte van een open omgevingsdialoog uit het vastgestelde Plussenbeleid. Dit onderdeel van de

zienswijzen kan daarom worden overgenomen via een gewijzigde vaststelling van de planregels.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De beschrijving van de begrippen ‘werktuigenloods’ en ‘omgevingsdialoog’ is aangepast en het begrip ‘dierplaats’ is geschrapt.

Zienswijze 41:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Leunkweg 4 in Beltrum wordt verzocht om ook de gegevens over de door Gedeputeerde Staten van Gelderland verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 te verwerken in het bestemmingsplan. Daarnaast wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak aan te passen in verband met het voornemen tot het bouwen van een tweede bedrijfswoning

Beoordeling
Indiener heeft met de zienswijzen de door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 8 oktober 2013 verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (nr. 2013-011188) toegezonden aan de gemeente. De gegevens van deze vergunning waren bij de gemeente nog niet bekend maar zullen bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels. In verband hiermee wordt deze bijlage bij de planregels gewijzigd vastgesteld.
Ten aanzien van de wens om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met de bouw van een eventuele nieuwe bedrijfswoning kan worden aangegeven dat deze wens kan worden overgenomen. Daarbij past de opmerking dat voor het vervangen van de bestaande bedrijfswoning door een nieuwe bedrijfswoning nog wel een aanvraag om omgevingsvergunning moet worden ingediend en pas dan definitief kan worden beoordeeld of de beoogde locatie voldoet aan de daarvoor geldende regelgeving en randvoorwaarden die het nieuwe bestemmingsplan stelt aan het herbouwen van een bedrijfswoning op een andere locatie. Mocht het daarbij niet gaan om het vervangen van de bestaande bedrijfswoning maar om het realiseren van een tweede bedrijfswoning, dan moet daarvoor onder meer de landbouwkundige noodzaak nog worden aangetoond.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 6 bij de planregels is aangevuld en het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 42:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het agrarisch bedrijf Karssenbargweg 2 in Ruurlo en verzoeken om de meegezonden gegevens over de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 te verwerken in het bestemmingsplan.

Beoordeling
Indieners hebben de door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 5 november 2012 verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (nr. 2012-009392) al aan de gemeente toegezonden en ook meegezonden bij hun zienswijzen. De gegevens van deze vergunning waren bij de gemeente nog niet bekend maar zullen bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels. In verband hiermee wordt deze bijlage bij de planregels gewijzigd vastgesteld.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 6 bij de planregels is aangevuld.

Zienswijze 43:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Broekhuisdijk 6 in Gelselaar en het perceel Broekhuisdijk 9 in Gelselaar wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak voor Broekhuisdijk 6 aan te passen vanwege bouwplannen waarvoor een aanvraag is ingediend. Ten aanzien van Broekhuisdijk 9 wordt verzocht om het bestemmingsvlak voor 'Wonen' aan te passen in verband met plannen tot verplaatsing van de daar aanwezige woning.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Broekhuisdijk 6 in Gelselaar in de bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen aan de bouwplannen waarvoor al een omgevingsvergunning is aangevraagd en op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) ook provinciale besluitvorming zal plaatsvinden. Bij dit laatste kan worden opgemerkt dat Gedeputeerde Staten van Gelderland op 3 december 2021 (nr. 2020-018698) hebben aangegeven dat voor het bouwplan volgens de Wet natuurbescherming (Wnb) geen 'verklaring van geen bedenkingen' vereist is vanwege de mogelijkheden op interne saldering vanuit de op 18 augustus 2016 verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw). Omdat deze laatstgenoemde vergunning al is opgenomen in de bij de planregels met Nbw/Wnb-toestemmingen (bijlage 6), hoeft deze voor het adres Broekhuisdijk 6 niet te worden aangevuld.
Verder houdt het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan weergegeven agrarisch bouwvlak al rekening met de situering van de nieuw te bouwen stal en de jongveestal/werktuigenberging. Nu het systeem van het nieuwe bestemmingsplan een regeling biedt om voorzieningen zoals een mestsilo of de bestaande sleufsilo's ook toe te staan aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak, is het niet noodzakelijk om het bouwvlak aan te passen vanwege de situering van de beoogde mestsilo.
Daarbij past de opmerking dat het systeem van het nieuwe bestemmingsplan bij het toekennen van de omvang van de agrarische bouwvlakken uitgaat van een 'bouwvlak-op-maat'-benadering. Hierdoor wordt niet de omvang het agrarisch bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan overgenomen en ook niet voorzien in een eenheidsmaat, maar een bouwvlak toegekend dat is afgestemd op de bestaande situatie en de eerstvolgende uitbreidingswens voor de agrarische bedrijfsgebouwen. Ten aanzien van het bedrijf Broekhuisdijk 9 houdt dit in dat rekening wordt gehouden met het lopende uitbreidingsplan zoals dat ook is weergegeven in de zienswijzen. Daarbij past het niet in de systematiek van het bestemmingsplan om te voorzien in een bouwvlak van 2 ha zonder dat daarvoor aanleiding bestaat op basis van een concreet plan dat op zijn ruimtelijke aanvaardbaarheid kan worden getoetst. Wel kan worden aangegeven dat het nieuwe bestemmingsplan mogelijkheden kent om een toegekend bouwvlakte via een wijzigingsbevoegdheid te vergroten met maximaal 40%. Bij grondgebonden veehouderijen geldt daarbij een maximale omvang van 2 ha. Een dergelijke omvang komt zoals gezegd echter pas in beeld als er sprake is van een concreet plan dat kan worden getoetst aan de dan geldende wettelijke regelingen en aan de randvoorwaarden voor het toepassen van de wijzigingsbevoegdheid. Nu daarvan geen sprake is en het aan de gemeente voorgelegde bouwplan uit 2019 past in het bouwvlak zoals dat is weergeven op de verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan, geven de zienswijzen geen aanleiding om dat agrarisch bouwvlak op voorhand aan te passen.

Ten aanzien van het perceel Broekhuisdijk 9 wordt verzocht om het bestemmingsvlak voor 'Wonen' iets te verruimen zodat het een meer logische vorm krijgt en er ruimte ontstaat voor het realiseren van een vervangende woning op voldoende afstand van de agrarische bedrijfsbebouwing op Broekhuisdijk 6. Nu de gevraagde aanpassing van het bestemmingsvlak geen belemmering oplevert voor omliggende agrarische functies, kan dat onderdeel van de zienswijzen worden overgenomen. Via een gewijzigde vaststelling

van het bestemmingsplan wordt het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ voor Broekhuisdijk 6 daarom aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Voor Broekhuisdijk 9 is het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ aangepast.

Zienswijze 44:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Rekkense Binnenweg 23a in Eibergen wordt verzocht om:

- het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen door het mestbassin/mestopslag binnen haar begrenzing mee te nemen;
- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- de samenhang tussen de begrippen ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘grondgebonden veehouderij’ te verduidelijken;
- het begrip ‘dierplaats’ te schrappen omdat dit verder niet voorkomt in de planregels;
- het sloopvereiste uit het Plussenbeleid niet van toepassing te verklaren op investeringen in dierwelzijn;
- de planregel over de omgevingsdialoog tekstueel aan te passen.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Rekkense Binnenweg 23a in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan de noordzijde te verruimen zodat de daar aanwezige mestbassin/mestopslag daarbinnen komt te liggen.
Volgens de uitgangspunten van het nieuwe bestemmingsplan wordt voor het toekennen van agrarische bouwvlakken echter uitgegaan van de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Naar aanleiding van de inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is het nu ingetekende agrarische bouwvlak daarop afgestemd. Verder laten de planregels bij het nieuwe bestemmingsplan via de niet-uitputtende opsomming uit artikel 4.2.7 de al bestaande voorzieningen bij agrarische bedrijven nadrukkelijk toe en biedt het daarnaast ook mogelijkheden om nieuwe mestopslagen te realiseren aangrenzend aan het toe te kennen agrarisch bouwvlak. Dit soort voorzieningen worden op grond van de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan dus niet binnen het nieuwe agrarisch bouwvlak ondergebracht. De verbeelding bij het bestemmingsplan hoeft dan ook niet te worden aangepast om aan het bestaande mestbassin een legale status te geven.

Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van ‘agrarisch bedrijf’ en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over

andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term ‘melkveehouderij’ in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.

Het begrip ‘dierplaats’ (artikel 1.44) komt nergens anders in de planregels terug en is daarom ook overbodig. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit begrip dus worden geschrapt.

Op 19 maart 2019 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie Plussenbeleid vastgesteld. Kort gezegd voorziet het gemeentelijk Plussenbeleid erin dat bij het uitbreiden van de stalvloeroppervlakte van een niet-grondgebondenveehouderij(tak) extra maatregelen moeten plaatsvinden op het erf, in de omgeving van het erf of in de omgeving van direct-omwonenden. Daarbij bepaalt de bruto stalvloeroppervlakte van de beoogde uitbreiding de omvang van het bedrag (de ‘Plus-investering’) dat moet worden besteed aan deze volgordelijk genoemde ‘Plus-maatregelen’. Het vastgestelde gemeentelijke Plussenbeleid is verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied.
Één van de mogelijkheden om invulling te geven aan het Plussenbeleid is daarbij het slopen van leegstaande gebouwen in de omgeving. Het is voor een ondernemer echter niet verplicht om te kiezen voor deze optie als die ten opzichte van het beoogde uitbreidingsplan tot hogere investeringen leidt dan de benodigde Plus-investering. Daarbij gaat het er vooral om dat een in de structuurvisie en in de planregels bepaald bedrag moet worden besteed aan een bovenwettelijke ruimtelijke kwaliteitsbijdrage.
Verder heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van het Plussenbeleid ook stilgestaan bij de vraag of het wenselijk is om uitbreidingsplannen die samenhangen met dierwelzijn uit te zonderen van de toepassing van het Plussenbeleid. Een motie in die richting is bij de vaststelling van de Structuurvisie Plussenbeleid echter niet aangenomen. Daarom kan de wens om dit bij de vaststelling van het bestemmingsplan alsnog te doen ook niet worden overgenomen omdat dat immers zou leiden tot een strijdigheid met het vastgestelde ruimtelijke beleid. Dit onderdeel van de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding voor aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

In de zienswijzen wordt gevraagd om de tekst bij de omschrijving van het begrip ‘omgevingsdialoog’ (artikel 1.100, lid a en b) aan te passen zodat beter tot zijn recht komt dat aan het begin van de dialoog meerdere alternatieven voor de te nemen ‘Plus-maatregelen’ kunnen worden ingebracht. Ook wordt verzocht om de kring van deelnemers aan de omgevingsdialoog anders te omschrijven en meer in lijn te brengen met de tekst van de Structuurvisie Plussenbeleid.
Ten aanzien van het laatste punt is het inderdaad zuiverder om de passage “…alle (mogelijke) belanghebbenden…” te vervangen door de tekst die de Structuurvisie gebruikt. Zij kan dus worden vervangen door “…de omwonenden en/of eigenaren van omliggende percelen die daarvan invloed zullen ondervinden…”. Ook met deze tekst komt namelijk voldoende tot uitdrukking dat het aan de ondernemer is om de omgevingsdialoog aan te gaan met degenen waarvan de belangen in het geding kunnen zijn bij zijn uitbreidingsplan.
Verder is het inderdaad wenselijk om nadrukkelijk de mogelijkheid open te houden dat de ondernemer ten aanzien van de Plus-maatregelen meerdere alternatieven inbrengt in de omgevingsdialoog en deze bespreekt met de deelnemers aan die omgevingsdialoog. Het gaat er bij de omgevingsdialoog immers om dat verschillende mogelijkheden voor het realiseren van ‘Plus-maatregelen’ kunnen worden besproken, ongeacht of ze worden ingebracht door de ondernemer of door andere deelnemers. De wens om artikel 1.100, lid b van de planregels tekstueel aan te passen door de passage “… in welke aanvullende maatregelen wordt voorzien…” te vervangen door “…in welke aanvullende

maatregelen kan worden voorzien…” verdraagt zich dan ook met de gedachte van een open omgevingsdialoog uit het vastgestelde Plussenbeleid. Dit onderdeel van de zienswijzen kan daarom worden overgenomen via een gewijzigde vaststelling van de planregels.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De beschrijving van de begrippen ‘werktuigenloods’, ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘omgevingsdialoog’ is aangepast en het begrip ‘dierplaats’ is geschrapt

Zienswijze 45:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Slaapweg 4-4a in Geesteren wordt verzocht om:

- de situering van de gebiedsaanduiding ‘overige zone – cultuurhistorisch waardevolle akker’ te herzien tot achter het bouwvlak;
- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- de samenhang tussen de begrippen ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘grondgebonden veehouderij’ te verduidelijken;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen omdat de voor het bedrijf daarin opgenomen vergunning met een verkeerd nummer.

Beoordeling
De gebiedsaanduiding ‘overige zone – cultuurhistorisch waardevolle akker’ omvat in het ontwerpbestemmingsplan onder meer het oostelijke deel van het agrarisch bouwvlak voor het agrarisch bedrijf Slaapweg 4-4a. Deze aanduiding is afgeleid van de landschappelijke kaarten bij het vroegere streekplan in combinatie met de agrarische gebiedsbestemmingen uit de geldende bestemmingsplannen. Aan deze gebiedsaanduiding is een vergunningsstelsel verbonden voor het uitvoeren van werkzaamheden niet zijnde bouwwerken (vroeger: aanlegvergunning). Dit vergunningsstelsel is echter niet van toepassing is op gronden die zijn gelegen binnen een agrarisch bouwvlak. Het ontmoet dan ook geen bezwaar om het gebied met deze gebiedsaanduiding te laten eindigen bij de grens en ter hoogte van de achterzijde van het agrarisch bouwvlak voor het agrarisch bedrijf Slaapweg 4-4a.

Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van ‘agrarisch bedrijf’ en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term ‘melkveehouderij’ in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid

niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.

Voor wat betreft de vermelding van de op 5 juni 2013 door Gedeputeerde Staten van Gelderland verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt terecht geconstateerd dat bijlage 6 bij de regels van het ontwerpbestemmingsplan daarvoor een verkeerd besluitnummer noemt. Dit wordt gecorrigeerd door via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan het juiste nummer 2012-007506 op te nemen in deze bijlage.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De begrenzing van de gebiedsaanduiding 'overige zone – cultuurhistorisch waardevolle akker' is aangepast, evenals de beschrijving van de begrippen 'werktuigenloods' en 'grondgebonden agrarisch bedrijf'. Verder is het besluitnummer in bijlage 6 van de planregels gecorrigeerd.

Zienswijze 46:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Kormelinkbulten 5 in Eibergen wordt verzocht om:
- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- de samenhang tussen de begrippen 'grondgebonden agrarisch bedrijf' en 'grondgebonden veehouderij' te verduidelijken.

Beoordeling
Bij de omschrijving van het begrip 'werktuigenloods' geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van 'agrarisch bedrijf' en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term 'melkveehouderij' in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De beschrijving van de begrippen 'werktuigenloods' en 'grondgebonden agrarisch bedrijf' is aangepast.

Zienswijze 47:
Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Kriegerweg 2-4 in Geesteren wordt verzocht om:

- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- de samenhang tussen de begrippen ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘grondgebonden veehouderij’ te verduidelijken.

Beoordeling
Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van ‘agrarisch bedrijf’ en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term ‘melkveehouderij’ in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De beschrijving van de begrippen ‘werktuigenloods’ en ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ is aangepast.

Zienswijze 48:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het verblijfsrecreatiebedrijf op het perceel Hupselse Markenweg 25 in Eibergen wordt verzocht om mogelijkheden te bieden voor een tweede bedrijfswoning omdat daaraan behoefte bestaat met het oog op een duurzame ontwikkeling van het recreatieve familiebedrijf.

Beoordeling
Uit de zienswijzen komt de wens naar voren voor het realiseren van een tweede bedrijfswoning voor het verblijfsrecreatieve bedrijf op Hupselse Markenweg 25. Het gemeentelijk ruimtelijk beleid voorziet echter niet in de mogelijkheid om extra bedrijfswoningen te bouwen bij verblijfsrecreatieve bedrijven. Dit beleid is ook verwerkt in de planregels bij het ontwerpbestemmingsplan die voor de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ dan ook niet voorzien in de mogelijkheden voor een extra bedrijfswoning. Gelet op het gemeentelijk ruimtelijk beleid is het ook niet wenselijk om voor het bedrijf van indieners deze mogelijkheid wel te bieden zodat de zienswijzen niet worden overgenomen.
Daarbij kan worden opgemerkt dat de planregels van het nieuwe bestemmingsplan wel mogelijkheden bieden voor het realiseren van een tweede ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ in een bestaande bedrijfswoning. Wanneer aan de bijbehorende voorwaarden kan worden voldaan, biedt het bestemmingsplan dus wel mogelijkheden om

binnen het pand Hupselse Markenweg 25 een tweede wooneenheid te realiseren. Daarbij maakt het dan niet uit of de twee wooneenheden onderling bereikbaar zijn of niet.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 49:
Samenvatting
De eigenaren van de percelen Sint Isidorushoeveweg 5-7 in Rietmolen verzoeken om de bestemming van het perceel Sint Isidorushoeveweg 5 om te zetten in 'Wonen'.

Beoordeling
Indieners geven aan dat Sint Isidorushoeve 5 niet langer in gebruik is als bedrijfswoning. Naar aanleiding daarvan is de bestemming 'Wonen' voor dit perceel meer passend dan de bestemming 'Bedrijf'. Dit betekent dat de zienswijzen kunnen worden overgenomen en de bestemming van Sint Isidorushoeveweg 5 bij de vaststelling van het bestemmingsplan kan worden aangepast tot 'Wonen'. In verband daarmee wordt ook het bouwvlak en de functieaanduiding (sb-44) beperkt tot het nog wel bedrijfsmatig gebruikte perceel Sint Isidorushoeveweg 7 en wordt ook de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' (-bw) opgevoerd om aan te geven dat op het bedrijfsmatig bestemde deel van het perceel geen nieuwe bedrijfswoning is toegestaan. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan op deze manier via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het perceel Sint Isidorushoeveweg 5 in Rietmolen is bestemd als 'Wonen'.

Zienswijze 50:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het perceel naast Spilmansdijk 13 in Beltrum wordt ingebracht dat:
- het niet-toekennen van een agrarisch bouwvlak geen recht doet aan de bestaande situatie en aan de bestaande rechten volgens het geldende bestemmingsplan;
- door het intrekken van het agrarisch bouwvlak de op het perceel aanwezige gebouwen en bouwwerken niet meer passen binnen de bouwregels van het nieuwe bestemmingsplan.

Daarbij wordt verzocht om de bestaande rechten te respecteren.

Beoordeling
Naar aanleiding van de inspraakreactie die namens indiener is ingediend over het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" is toegelicht waarom het ontwerpbestemmingsplan op het perceel aan de Spilmansdijk niet voorziet in een agrarisch bouwvlak.

In de zienswijzen wordt aangegeven dat uit adviezen van de Stichting Advisering Agrarische Bouwplannen (SAAB) en bijgevoegde bijlagen naar voren komt dat er sprake is van zodanige bedrijfsmatige agrarische activiteiten dat alsnog zou moeten worden voorzien in een agrarisch bouwvlak. Daarover kan worden opgemerkt dat deze SAAB-adviezen zijn betrokken bij de motivering van de besluitvorming over de geweigerde omgevingsvergunningen zoals die zijn benoemd in de beoordeling van de inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan. Overigens komt de SAAB in haar adviezen van 23 september 2020 en de aanvulling daarop van 4 maart 2021 tot de conclusie dat op de locatie geen sprake is van een agrarisch bedrijf.

De bij de zienswijzen gevoegde bijlagen leveren geen andere conclusie op. Uit de verklaring over de boekhouding komt namelijk slechts naar voren dat indiener over zijn activiteiten een deugdelijke en volledige administratie voert, een mededeling die niets zegt over de aard en omvang van deze activiteiten en ook niet over de vraag of deze al dan niet legaal zijn. Verder gaat de vergelijking met een elders aanwezig wijnbouwbedrijf niet op omdat daarbij ook activiteiten worden meegewogen waarvoor op het perceel aan de Spilmansdijk geen omgevingsvergunning is verleend. Verder betreft de locatie waarmee een parallel wordt getrokken een bedrijfslocatie met alle bijbehorende voorzieningen en doorgroeimogelijkheden die is gelegen in een omgeving die niet kan worden vergeleken met het perceel van indiener aan de Spilmansdijk.
Het perceel van indiener aan de Spilmansdijk is daarbij wezenlijk veranderd sinds de tijd dat daar sprake was van een agrarisch bedrijf. Zo heeft de indiener het perceel Spilmansdijk 13 inmiddels als woonperceel verkocht aan een derde, reden waarom het ontwerpbestemmingsplan voor dat perceel voorziet in de bestemming ‘Wonen’. Verder zijn de voorheen aanwezige agrarische bedrijfsgebouwen gesloopt vanwege een overigens tevergeefse poging om via de zogenaamde Rood-voor-Rood-regeling twee woningen te bouwen op het perceel dat indiener nu nog in eigendom heeft. Voor het bouwen van deze twee ‘Rood-voor-Rood-woningen’ is op 12 juni 2012 zelfs een omgevingsvergunning verleend die op 2 augustus 2012 onherroepelijk is geworden. Op verzoek van indiener is deze vergunning op 2017 echter weer ingetrokken waarbij de te slopen oppervlakte aan bedrijfsgebouwen is ingezet voor het realiseren van een ‘Rood-voor-Rood’-woning op een ander locatie in het buitengebied. Wat op de locatie van het voormalige agrarisch bedrijf overbleef was dus een woning, die inmiddels dus in eigendom is bij een derde, met een aantal bijgebouwen. Van deze bijgebouwen is vervolgens alleen het als veldschuur aangeduide pand nog in eigendom van indiener. Hiermee is in de ogen van de gemeente geen sprake van een agrarisch bedrijf maar van een gebouw dat in het verleden werd gebruikt als agrarisch bedrijfsgebouw maar inmiddels geen deel meer uitmaakt van een agrarisch bedrijf. Daarbij is naar aanleiding van onderdeel 3.3 van de zienswijzen van belang dat de begripsbepalingen uit de planregels van het ontwerpbestemmingsplan in combinatie met de plantoelichting wel degelijk iets zeggen over de omvang van agrarische activiteiten en het toekennen van een agrarisch bouwvlak.
Om te voorkomen dat dit soort legaal opgerichte gebouwen die niet langer op de oorspronkelijke manier worden gebruikt automatisch onder het overgangsrecht van het nieuwe bestemmingsplan komen te vallen, is in dat nieuwe bestemmingsplan de systematiek van de ‘veldschuur’ opgenomen. Deze biedt in tegenstelling tot het overgangsrecht mogelijkheden tot algehele vernieuwing en herbouw van het bestaande pand, maar gaat voor wat betreft de gebruiksmogelijkheden uit van de daarvoor verleende vergunningen. Dit betekent dat het nog bestaande pand van de indiener mag worden gebruik voor de opslag-functie.

Bij de beoordeling van de inspraakreactie van de indiener is al aangegeven dat de door de indiener aangevraagde omgevingsvergunningen die zich onder meer richtten op een andere vorm van gebruik in 2020 zijn geweigerd. Onlangs is vastgesteld dat indiener desondanks bouwwerkzaamheden heeft uitgevoerd waarvoor een omgevingsvergunning is geweigerd en het pand op zijn perceel ook heeft ingericht als een ontvangstruimte, een gebruiksfunctie waarvoor ook geen omgevingsvergunning is verleend en die in het nieuwe bestemmingsplan ook niet wordt toegestaan.

Zoals gezegd voorziet het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voor het pand op het perceel van indiener in een specifieke bouwaanduiding ‘veldschuur’. Volgens de bouwregels in artikel 3.2.7, lid d zijn ter plaatse van deze aanduiding de bestaande gebouwen toegestaan, alsmede de herbouw daarvan en een uitbreiding van de bestaande oppervlakte met maximaal 10%. Daarmee is duidelijk dat het bestaande gebouw ook via de aanduiding ‘veldschuur’ een legale status blijft behouden en wel degelijk past binnen de bouwregels van het nieuwe bestemmingsplan. Het spreekt vanzelf dat het nieuwe bestemmingsplan daarmee niet de bouwwerken legaliseert

waarvoor geen omgevingsvergunning is verleend of die ondanks de geweigerde omgevingsvergunning wellicht toch zijn uitgevoerd. Omdat de gebruiksmogelijkheden van het perceel dat nu nog in eigendom is van indiener verder aansluiten op die van het geldende bestemmingsplan, dit afgezien van het gegeven dat er geen sprake meer is van een agrarisch bouwvlak, worden daarmee de bestaande rechten voor dat perceel gerespecteerd. Het nieuwe bestemmingsplan levert namelijk geen belemmeringen op voor het telen van druiven en/of hop op dat agrarische bestemde perceel en het gebruiken van het bestaande pand ten behoeve van bijbehorende opslag.

In de mondelinge toelichting op de zienswijzen gaf de eigenaar aan dat hij op zijn perceel wijndruiven en hop verbouwt en het perceel dus een agrarische bestemming moet blijven houden. Verder wil hij in het bestaande gebouw een ontvangstruimte maken waar hij toeristen en belangstellenden kan ontvangen nu hij enthousiaste reacties krijgt over zijn activiteiten die niet storend zijn voor de omgeving.
Hierover kan worden meegegeven dat het perceel aan de Spilmansdijk een agrarische bestemming blijft behouden. Daarbij wordt het zoals hiervoor al aangegeven echter niet voorzien van een agrarisch bouwvlak, maar van een aanduiding ‘veldschuur’ die binnen deze agrarische bestemming het gebruik van het bestaande gebouw voor opslag toelaat. Op deze manier wordt de nu feitelijk bestaande situatie verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan.
Daarbij is het echter niet mogelijk om het gewenste gebruik van het gebouw als ontvangstruimte toe te staan vanwege de ligging daarvan op minder dan 50 meter van het naastgelegen agrarisch bouwvlak Deventer Kunstweg 8 in Beltrum. De eigenaar is hiervan op de hoogte en was dat ook sinds hij voorbereidingen trof voor de beoogde verbouwing. Verder is de door hem aangevraagde omgevingsvergunning voor het gebruik van het gebouw als ontvangstruimte geweigerd, waarbij later is vastgesteld dat desondanks (bouw)werkzaamheden werden uitgevoerd om het gebouw toch als zodanig in te richten. Dit laatste maakt echter niet dat het gebruik van het gebouw als ontvangstruimte in het nieuwe bestemmingsplan ineens wel kan worden toegestaan omdat er dan sprake zou zijn van het toelaten van een milieuhindergevoelige functie op een te korte afstand van een agrarisch bedrijf. De mondelinge toelichting op de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 51:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Mödijk 6 in Ruurlo wordt verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met plannen voor het bouwen van een jongveestal.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Mödijk 6 in de bestemming ‘Agrarisch’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak ter plaatse van de sleufsilo aan de westzijde te verruimen in verband met plannen voor het bouwen van een jongveestal. Omdat het nieuwe bestemmingsplan volgens de daarvoor vastgestelde uitgangspunten ruimte wil bieden aan een eerste ontwikkelingsstap en het bouwvlak na de aanpassing niet groter wordt dan het bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 52:
Samenvatting
De eigenaar van het agrarisch bedrijf Diepenheimseweg 53 in Neede verzoekt om in de planregels aan te geven dat op die locatie van oudsher sprake is van dubbele bewoning.

Beoordeling
Op basis van het bouwdossier is gebleken dat de bedrijfswoning inderdaad twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kent. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven tot aanvulling van de bijlage bij de planregels waarin de panden zijn aangegeven met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' (bijlage 7). In deze bijlage worden de adressen Diepenheimseweg 53 en Diepenheimseweg 53a opgenomen zodat duidelijk is dat het pand meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' bevat. Het laatstgenoemde adres is inmiddels toegekend via een besluit dat overigens afzonderlijk van het bestemmingsplanproces is genomen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 7 bij de planregels is aangepast

Zienswijze 53:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Geerdinksdijk 14 in Borculo en verzoekt om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met plannen voor het verbreden van de bedrijfswoning.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Geerdinksdijk 14 in de bestemming 'Agrarisch' en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak ter plaatse van de bedrijfswoning met 10 meter te verruimen in verband met plannen voor uitbreiding van de bedrijfswoning. Omdat het nieuwe bestemmingsplan volgens de daarvoor vastgestelde uitgangspunten ruimte wil bieden aan een eerste ontwikkelingsstap, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 54:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het bedrijf Schuurmansweg 3a in Beltrum en verzoekt om omschrijving van de functieaanduiding 'specifieke vorm van bedrijf – 121' voor dat perceel aan te passen overeenkomstig de meest recent verleende omgevingsvergunning. In een aanvulling op deze zienswijzen verzoekt indiener verder om het zuidelijke gekoppelde bestemmingsvlak ter plaatse met 10 meter te verbreden zodat het hele daar aanwezige en vergunde bouwwerk erbinnen past.

Beoordeling
Op 10 december 2020 is omgevingsvergunning verleend voor een tijdelijk ander gebruik van een aantal gebouwen op het perceel Schuurmansweg 3a ten behoeve van het plan 'de Toltuin' (zaaknummer 99770). Tegen die achtergrond is het wenselijk om de omschrijving van de functieaanduiding (sb-121) daarop aan te passen. Daarbij kunnen de zienswijzen worden overgenomen inclusief de verwijzing naar de verleende omgevingsvergunning. Dit laatste is nodig zodat duidelijk blijft wat wordt verstaan met het

gebruik van de term ‘toltuin’. Dit alles kan gebeuren door de planregels bij het bestemmingsplan via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan aan te passen.
Het verzoek om het gekoppelde zuidelijke bestemmingsvlak te verruimen komt voort uit de situatie dat het daar aanwezige bouwwerk volgens de verleende vergunning nog met 10 meter mag worden verbreed. Om de vergunde situatie op een goede manier te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan, wordt het bestemmingsvlak en de bijbehorende functieaanduiding daarom vergroot. Dit kan gebeuren door een gewijzigde vaststelling van de verbeelding die voorziet in een aanpassing van het betrokken bestemmingsvlak voor ‘Bedrijf’ met het bijbehorende bouwvlak en functieaanduiding.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De beschrijving van de functieaanduiding (sb-121) is aangevuld en de verbeelding is aangepast.

Zienswijze 55:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Mengersdijk 6 in Neede wordt verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met de aanwezigheid van een bestaande stal buiten dat bouwvlak.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Mengersdijk 6 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak ter plaatse van de bestaande kalverenstal aan de zuidoostzijde te verruimen. Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 56:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Fordweg 3 in Neede wordt verzocht om de verzoeken om:
- de meegezonden vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) alsnog te verwerken in het bestemmingsplan omdat het inspraakverslag beschrijft dat deze is verwerkt in bijlage 6;
- ook de cliënt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in deze bestemmingsplanprocedure.

Beoordeling
De beoordeling van de inspraakreactie doet wellicht voorkomen alsof de voor Fordweg 3 op 15 oktober 2018 verleende Natuurbeschermingswetvergunning zou worden opgenomen in bijlage 6. Dit wordt echter niet benoemd in de afsluitende tekst onder ‘Aanpassing t.o.v. het voorontwerpbestemmingsplan ”Buitengebied Berkelland 2020”’ en was ook niet de bedoeling.

De rechtspraak stond en staat namelijk niet toe dat toestemmingen die zijn verleend met toepassing van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) één-op-één worden overgenomen in een nieuw vast te stellen bestemmingsplan. Dit komt onder meer naar voren in de

uitspraak van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:3061, meerdere zaaknummers) waarin de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State concludeerde dat het PAS niet voldeed aan de eisen die voortkomen uit de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat de in de inspraakreactie meegestuurde Wnb-vergunning niet kon worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels van het ontwerpbestemmingsplan en ook bij de vaststelling van het bestemmingsplan daarin niet kan worden verwerkt. Overigens gaf deze bijlage ook al aan dat toestemmingen op grond van de Wnb daarin niet kunnen worden opgenomen wanneer zij zijn verleend met toepassing van het PAS.

Omdat de zienswijzen door een gemachtigde worden ingediend namens een cliënt, informeren wij ook de gemachtigde over de beoordeling van de zienswijzen en de voortgang van de bestemmingsplanprocedure. Het ligt vervolgens op de weg van de gemachtigde om zijn cliënt te informeren.

In de mondelinge toelichting op de zienswijzen is het verzoek herhaald om in bijlage 6 van de planregels ook de voor het bedrijf Fordweg 3 op 15 oktober 2018 afgegeven Wnb-vergunning op te nemen. Omdat de te bouwen stal nog niet is gerealiseerd, zou het bedrijf voor de volgens het nieuwe bestemmingsplan toegestane stikstofemissie anders terugvallen op de veebezetting zoals die aanwezig is op het moment van vaststelling van dat bestemmingsplan en niet op de door Gedeputeerde Staten van Gelderland (GS) verleende Wnb-vergunning.
Hierover moet echter nogmaals worden opgemerkt dat de jurisprudentie over het verwerken van Wnb-vergunningen in bestemmingsplannen dit niet toestaat. De op 15 oktober 2018 door GS verleende Wnb-vergunning is zoals gezegd namelijk verleend met toepassing van het PAS. Dit betekent dat aan dit besluit geen passende beoordeling ten grondslag ligt terwijl dat in de rechtspraak een vereiste is voor het opnemen van dit soort Wnb-toestemmingen in een bestemmingsplan. Dat als gevolg daarvan de feitelijke bezetting op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan maatgevend wordt voor de toegestane stikstofemissie en ook geen rekening mag worden gehouden met de door de gemeente verleende omgevingsvergunning en de geaccepteerde melding op grond van de Wet milieubeheer, maakt dit niet anders. Dit kan niet worden verholpen door deze PAS-besluiten via een afwijkingsregel alsnog op te nemen in het bestemmingsplan omdat daarvoor dezelfde jurisprudentie geldt. Verder kan de gemeente bij de vaststelling van een bestemmingsplan niet voorkomen dat de huidige rechtspraak over de stikstofthematiek verschillende referentiesituaties hanteert voor het vaststellen van bestemmingsplannen en het verlenen van Wnb-vergunningen en dat hierdoor situaties ontstaan die de gemeente binnen de geldende wettelijke kaders niet kan oplossen.
Wel zal de gemeente de ontwikkelingen op dit terrein volgen. Omdat nog niet bekend is hoe de beoogde legalisatie van de PAS-besluiten uiteindelijk zal verlopen, kan de gemeente op dit moment ook nog geen toezegging doen over het opnemen van de op enige wijze nog te legaliseren PAS-vergunning in het bestemmingsplan. Wel spant de gemeente zich in om ook in de toekomst de onherroepelijk toegekende rechten ten aanzien van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zo goed mogelijk te vertalen in haar bestemmingsplan. Daarbij is het zeker niet ondenkbaar dat de methode van een gemeentelijk ‘veegplan’ wordt gehanteerd waarbij de gemeente één planologische procedure voert om voor meerdere locaties een soortgelijke aanpassing in het dan geldende bestemmingsplan door te voeren. Omdat niet kan worden uitgesloten dat tegen die tijd inmiddels de Omgevingswet in werking zal zijn getreden, kan op dit moment echter nog niet worden voorspeld hoe dit alles inhoudelijk en procedureel kan gaan verlopen. Op dit moment geeft de mondelinge toelichting op de zienswijzen dan ook geen aanleiding tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 57:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van een perceel aan de Winterswijkseweg in Eibergen en verzoeken om daaraan niet de bestemming ‘Bos’ toe te kennen en om de eerder ingediende inspraakreactie onverkort als herhaald en ingelast te beschouwen. In aanvulling daarop geven de zienswijzen aan dat:

- op het perceel geen sprake is van een bosje maar van opgeschoten kweekgoed zonder bijzondere natuurwaarde;
- in het verleden blijkbaar verkeerde informatie is verschaft over de recreatieve gebruiksmogelijkheden van het perceel;
- ten onrechte is gesteld dat indieners geen mogelijkheden hebben om te voldoen aan een eventuele herplantplicht op grond van de gemeentelijke Bomenverordening;
- de bestemming ‘Bos’ in de toekomst de mogelijkheden verkleind voor het realiseren van mogelijke bouwplannen.

Beoordeling
Naar aanleiding van de mededeling dat de eerder ingediende inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan als herhaald en ingelast moet worden beschouwd, wordt allereerst aangegeven dat dit ook geldt voor de beoordeling van deze inspraakreactie zoals die is opgenomen in het inspraakverslag (indiener 273) en ook bij brief van 4 oktober 2021 is teruggekoppeld aan de indiener.
In aansluiting op de aanvulling op de inspraakreactie zoals die in de zienswijzen naar voren wordt gebracht, kan daarbij worden opgemerkt dat op het perceel aan de Winterswijkseweg inderdaad sprake is van opgeschoten kweekgoed. Inmiddels hebben de aanwezige bomen op het perceel echter een zodanige hoogte bereikt dat kan worden gesproken over een bebost perceel dat begroeid is met bomen. Om die reden is de bestemming ‘Bos’ voor dit perceel dan ook de meest passende bestemming.
Naar aanleiding van de inspraakreactie is aangegeven dat het perceel volgens het geldende bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen) de bestemming ‘Agrarisch kernrandgebied’ heeft. Daarbij is vermeld dat gronden met deze bestemming mogen worden gebruikt voor de uitoefening van het agrarisch bedrijf, de bescherming van het woon- en leefmilieu in de aangrenzende kern en de bescherming van landschapswaarden, terwijl zij ook mogelijkheden biedt voor recreatief medegebruik, kleinschalige gebiedsgebonden dagrecreatieve voorzieningen en landschapsbouw in de vorm van aanplant van houtopstanden.
Deze vermelding betreft een verkorte weergave van de doeleindenomschrijving uit artikel 8, lid 1 van de voorschriften van het bestemmingsplan “Buitengebied”. Daarbij kan worden opgemerkt dat deze doeleindenomschrijving recreatief medegebruik toestaat “…in de vorm van kamperen bij de boer op een agrarisch bouwperceel…” (lid d) en dat kleinschalige gebiedsgebonden dagrecreatieve voorzieningen zijn toegestaan “…in de vorm van picknickplaatsen, schuilgelegenheden, aanleg van fiets- en wandelpaden en andere kleinschalige voorzieningen.” (lid f). Omdat het perceel volgens het geldende bestemmingsplan niet is voorzien van een agrarisch bouwperceel, laat dit bestemmingsplan op het perceel dus ook geen kleinschalig kampeerterrein toe. Verder laten de bouwvoorschriften bij de bestemming ‘Agrarisch kernrandgebied’ alleen andere bouwwerken (bouwwerken, geen gebouw) toe tot een hoogte van 2 meter, ook als het gaat om kleinschalige gebiedsgebonden dagrecreatieve voorzieningen. Daarmee biedt het geldende bestemmingsplan dus ook geen bouwmogelijkheden voor bijvoorbeeld gebouwen met een recreatieve functie. Deze regeling is vergelijkbaar met de regeling die het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” kent voor de bestemming ‘Bos’ omdat ook die ruimte biedt aan extensief recreatief medegebruik. Daarbij kan worden opgemerkt dat de inhoud van het geldende bestemmingsplan altijd openbaar beschikbaar is geweest, dat de betreffende planvoorschriften altijd konden worden opgevraagd en op aanvraag vanzelfsprekend ook altijd werden verstrekt.
Ten aanzien van de aangehaalde passage over de herplantplicht geven de zienswijzen aan dat daaraan zo nodig niet eenvoudig zou kunnen worden voldaan, maar dat dat

zeker niet onmogelijk is. Met deze nuance is echter nog niet voldoende duidelijk gemaakt dat aan een eventuele herplantplicht kan worden voldaan en op welke manier dat dan vorm kan krijgen. Dit betekent dat ook nog niet voldoende zeker is dat de op het perceel aanwezige bomen kunnen worden verwijderd.
Tenslotte is het inderdaad zo dat de huidige agrarische bestemming geen mogelijkheden biedt voor het realiseren van het in de inspraakreactie al genoemde woonhuis. Dit wordt onder het nieuwe bestemmingsplan niet anders, ongeacht of dat aan het perceel de bestemming ‘Bos’ toekent of een agrarische gebiedsbestemming. Het gemeentelijk ruimtelijk beleid laat namelijk geen woningbouw toe op onbebouwde percelen in het buitengebied. Het is dus niet zo dat het makkelijker zal zijn om bouwplannen te kunnen realiseren als voor het perceel wordt voorzien in een andere bestemming dan de bestemming ‘Bos’.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 58:
Samenvatting
Namens de eigenares van het perceel Wolinkweg 10 in Haarlo wordt verzocht om de eerder ingediende inspraakreactie onverkort als herhaald en ingelast te beschouwen en om aan het perceel Wolinkweg 10 een agrarisch bouwvlak toe te kennen omdat er in voldoende mate sprake is agrarische exploitatie (maïsteelt en imkerij) en het ook de bedoeling is om deze uit te breiden.

Beoordeling
Het geldende bestemmingsplan “Buitengebied, integrale herziening” voorziet voor het perceel Wolinkweg 10 in een agrarisch bouwvlak binnen de bestemming ‘Agrarisch kernrandgebied’. Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” gaat voor dit perceel echter uit van de bestemming ‘Wonen’. Met de zienswijzen wordt verzocht om de agrarische bestemming van het perceel te behouden en daarom alsnog te voorzien in een agrarisch bouwvlak.
Naar aanleiding van de mededeling dat de eerder ingediende inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan als herhaald en ingelast moet worden beschouwd, wordt allereerst aangegeven dat dit ook geldt voor de beoordeling van deze inspraakreactie zoals die is opgenomen in het inspraakverslag (indiener 44) en ook bij brief van 4 oktober 2021 is teruggekoppeld aan de indiener.
In aansluiting daarop is op basis van de nu aangereikte informatie nogmaals de standaardverdiencapaciteit (SVC)bepaald. Daarbij is uitgegaan van het bewerken van ongeveer 8 aan maïsland waarmee de SVC net onder de 5.000 euro blijft. Zelfs bij een opbrengst van minder dan 100 euro voor de imkerij, zal de SVC echter toenemen tot boven de 5.000 euro. Dit betekent dat de zienswijzen en de daarin gegeven aanvullende informatie aanleiding zijn om bij de vaststelling van het bestemmingsplan alsnog te voorzien in het behoud van een agrarisch bouwvlak. Dit kan gebeuren via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan waarbij het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ op de verbeelding wordt omgezet in een agrarisch bouwvlak binnen de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’. Daarbij worden ook de bestaande gebouwen aan de zuidwestzijde van het erf binnen het bouwvlak gesitueerd.

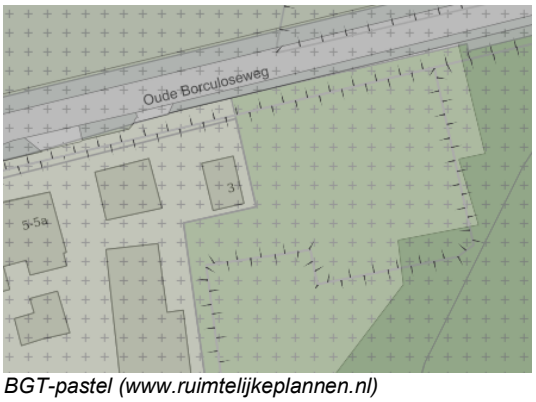
Overigens wordt opgemerkt dat namens de vorige eigenaar op 22 september 2006 schriftelijk is meegedeeld dat deze voor het perceel Wolinkweg 10 niet langer gebruik wenste te maken van de kennisgeving op grond van het Besluit melkrundveehouderijen milieubeheer van 17 augustus 1993. Dit betekent dat voor de bedrijfsactiviteiten wellicht een nieuwe melding op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer moet worden ingediend.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan

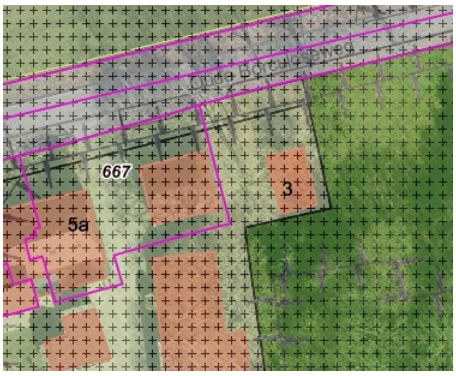
Het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ is aangepast tot een agrarisch bouwvlak binnen de gebiedsbestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’.

Zienswijze 59:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Oude Borculoseweg 5 in Eibergen wordt verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met de aanwezigheid van bestaande gebouwen.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Oude Borculoseweg 5 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak dat wordt begrensd door de bestemming ‘Bos’. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen ter plaatse van het bestaande pand Oude Borculoseweg 3.
Wanneer de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan wordt geraadpleegd op de landelijke voorziening voor ruimtelijke plannen, dan blijkt echter dat de topografische kaart die is weergegeven in de zienswijzen niet overeenkomt met de werkelijke situatie die via ‘Grootschalige topografie (BGT) pastel’ ook zichtbaar is op dezelfde landelijke site. Deze meer precieze BGT-pastel maakt zichtbaar dat het pand Oude Borculoseweg 3 wel degelijk binnen het ingetekende agrarisch bouwvlak valt. Dit is hieronder duidelijk gemaakt via een uitsnede van de verbeelding en met een weergave van de gemeentelijke luchtfoto:

BGT-pastel (www.ruimtelijkeplannen.nl)

Weergave verbeelding op gemeentelijke luchtfoto

Dit betekent dat het ingetekende agrarische bouwvlak niet hoeft te worden aangepast om het pand Oude Borculoseweg 3 daarbinnen te laten vallen. De zienswijzen geven dan ook geen aanleiding tot een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen omdat het pand Oude Borculoseweg 3 al binnen het ingetekende bouwvlak past.

Zienswijze 60:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Karelsdijk 2 in Neede wordt verzocht om in de planregels aan te geven dat op die locatie sprake is van twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’.

Beoordeling
Op basis van het bouwdossier is gebleken dat de bedrijfswoning inderdaad twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kent. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven tot aanvulling van de bijlage bij de planregels waarin de panden zijn aangegeven

met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ (bijlage 7). In deze bijlage worden de adressen Karelsdijk 2 en Karelsdijk 4 opgenomen zodat duidelijk is dat het pand meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ bevat. Het laatstgenoemde adres is inmiddels toegekend via een besluit dat overigens afzonderlijk van het bestemmingsplanproces is genomen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 7 bij de planregels is aangepast.

Zienswijze 61:
Samenvatting
Namens Landgoed Beekvliet wordt verzocht om:

- te verduidelijken waarom aan de panden Heure 7b en Heure 7c niet de bestemming ‘Wonen’ kan worden toegekend;
- de veeschuur Heure 7c niet te bestemmen als ‘Bedrijf’ maar daaraan een agrarische bestemming toe te kennen als onderdeel van de naastgelegen boerderij;
- het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ bij Heure 5 alsnog aan te passen overeenkomstig de inspraakreactie omdat het nu een onlogische vorm heeft;

Beoordeling
Volgens de systematiek van het nieuwe bestemmingsplan wordt de bestemming ‘Wonen’ alleen toekend aan percelen en gebouwen die worden gebruikt ten behoeve van de woonfunctie. Als het daarbij gaat om een gebouw waarin niet wordt gewoond maar dat in gebruik is als bijgebouw bij een nabijgelegen woning, dan wordt dat ook aangegeven via de bouwaanduiding ‘bijgebouwen’ (*[bg]*) op de verbeelding. In de planregels staat dat bij die gebouwen geen woning is toegestaan. Op deze manier laat het nieuwe bestemmingsplan alleen woningen toe op plekken waar zich al een woning bevindt. Wanneer aan Heure 7c dus een bestemming ‘Wonen’ zou worden toegekend, dan zou dat volgens de systematiek van het bestemmingsplan dus alleen kunnen als daaraan ook de bouwaanduiding ‘bijgebouw’ zou worden gekoppeld om duidelijk te maken dat het bestaande pand niet mag worden bewoond en alleen als bijgebouw bij een andere woning mag worden gebruikt.
Bij het op deze manier vormgeven van de woonbestemming wordt ook afgegaan op de informatie uit de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Deze is op haar beurt weer ontleend aan de in het verleden verleende bouw- en omgevingsvergunningen. Het is daarmee dus niet zo dat via de BAG zomaar een gebruiksfunctie wordt gekoppeld aan een pand en dat het nieuwe bestemmingsplan via dezelfde BAG op een bijna willekeurige wijze woningen toelaat. Voor dat laatste is namelijk het bouwdossier van een pand maatgevend.

Over het pand Heure 7c kan worden opgemerkt dat dit in het ontwerpbestemmingsplan samen met het naastgelegen pand Heure 7b is ondergebracht in de bestemming ‘Bedrijf’ (sb-136). Uit de zienswijzen komt naar voren dat dit pand echter agrarisch wordt gebruikt door de naastgelegen boerderij. Dit geeft aanleiding om de bedrijfsmatige bestemming van het pand Heure 7c om te zetten in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’ en om het pand te voorzien in een agrarisch bouwvlak dat via de functie ‘relatie’ wordt gekoppeld aan het agrarisch bouwvlak voor het agrarisch bedrijf Heure 9. Daarmee wordt de beoogde bedrijfsmatige bestemming dus beperkt tot Heure 7b.
Ten aanzien van het bestemmingsvlak voor Heure 5 kan worden opgemerkt dat de in de inspraakreactie gevraagde wens inderdaad niet goed is overgenomen op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan. Dit wordt alsnog gecorrigeerd bij de vaststelling van het bestemmingsplan. Beide aanpassingen op de verbeelding kunnen via een gewijzigde vaststelling van de verbeelding worden opgenomen in het vast te stellen bestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De bestemming van Heure 7c is aangepast, evenals het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ bij Heure 5.

Zienswijze 62:
Samenvatting
Namens de eigenares van het agrarisch bedrijf Platvoetsdijk 24 in Borculo wordt verzocht om in de planregels aan te geven dat op die locatie sprake is van twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’.

Beoordeling
De bedrijfswoning Platvoetsdijk 24 in Borculo bevat feitelijk inderdaad twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven tot aanvulling van de bijlage bij de planregels waarin de panden zijn aangegeven met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ (bijlage 7). In deze bijlage worden de adressen Platvoetsdijk 24 en Platvoetsdijk 24a opgenomen zodat duidelijk is dat het pand meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ bevat. Het laatstgenoemde adres is inmiddels toegekend via een besluit dat overigens afzonderlijk van het bestemmingsplanproces is genomen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 7 bij de planregels is aangepast.

Zienswijze 63:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Sint Isidorushoeveweg 8-8a in Rietmolen wordt verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met de situering van het erf.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Sint Isidorushoeveweg 8-8a in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak zodanig aan te passen zodat het over het aanwezige erf komt te liggen en niet over het naastgelegen perceelgedeelte. Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 64:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van de agrarische bedrijven Veenhutweg 3 en Veenhutweg 5 in Rietmolen en verzoeken om:
- de gebiedsaanduidingen ‘overige zone - beschermingszone natte landnatuur’ en ‘overige zone - groene ontwikkelingszone’ te verwijderen en anders te voorzien in compensatie voor de schade dit zij veroorzaken;
- het adres Veenhutweg 5 en de daarbij genoemde stalvloeroppervlakte te schrappen uit de tabel in artikel 4.1.2, lid e van de planregels;

- de bestemmingsvlakken voor ‘Groen- Landschapselement’ op de percelen aan de Waterleidingdijk en de Kempersdijk aan te passen (stroken 1 en 2).

Beoordeling
Naar aanleiding van de inspraakreactie die indieners inbrachten over het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is al aangegeven dat de gebiedsaanduidingen ‘overige zone – beschermingszone natte landnatuur’ en ‘overige zone – groene ontwikkelingszone’ zijn overgenomen uit de provinciale omgevingsverordening. Daarbij geeft de Omgevingsverordening Gelderland in paragraaf 2.6.5. en paragraaf 2.6.9 instructieregels over deze gebieden die in een bestemmingsplan moeten worden verwerkt. Verder maakt artikel 2.6.5 van de Omgevingsverordening Gelderland aan dat alleen Gedeputeerde Staten van Gelderland de begrenzing van onder meer de ‘groene ontwikkelingszone’ kunnen aanpassen. Dit alles betekent dat de gemeente in het bestemmingsplan een regeling moet opnemen voor de ‘beschermingszone natte landnatuur’ en de ‘groene ontwikkelingszone’ die in beide gevallen moet voldoen aan de provinciale omgevingsverordening en waarbij de gemeente de begrenzing van deze gebieden niet kan aanpassen. Het is daarom niet mogelijk om de aanduidingen te schrappen, terwijl het gegeven dat deze rechtstreeks voorkomt uit de provinciale omgevingsverordening ook betekent dat de bepalingen in de omgevingsverordening een grondslag kunnen zijn voor een eventuele tegemoetkoming in schade (vroeger: planschade) en niet het vast te stellen bestemmingsplan.

De in de zienswijzen bedoelde tabel uit artikel 4.1.2, lid e van de planregels geeft de bestaande staloppervlakte aan die in gebruik is voor niet-grondgebonden veehouderij. Dit is gedaan omdat Veenhutweg 5 binnen het ammoniakbuffergebied ligt dat eveneens is begrensd in de provinciale Omgevingsverordening. Dit levert bij uitbreidingen echter geen extra beperkingen ten opzichte van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) die buiten het ammoniakbuffergebied ligt. Wel geldt binnen het ammoniakbuffergebied vanuit de provinciale omgevingsverordening al de regel dat de ammoniakemissie niet mag toenemen bij uitbreidingen van de bestaande stalvloeroppervlakte, een uitgangspunt dat overigens voor deze bedrijven ook al geldt volgens de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). Om in het bestemmingsplan duidelijk te maken welke bedrijven onder deze nu al geldende wettelijke regeling vallen, is bij de agrarische gebiedsbestemmingen voorzien in een tabel waarin ook Veenhutweg 5 is opgenomen. Zoals gezegd levert dit echter geen beperkingen op voor de uitbreidingsmogelijkheden van de niet-grondgebonden veehouderij(tak) zoals die is opgenomen in artikel 4.2.2 en artikel 4.4.1 van de planregels van het nieuwe bestemmingsplan.

Met betrekking tot de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ moet worden opgemerkt dat het toekennen daarvan niet uitsluitend gebeurt op basis van de aanwezigheid van bomen maar ook op basis van andere landschapselementen. Ook is het daarbij niet van doorslaggevend belang of er sprake is van een eventuele grens tussen percelen met een verschillende eigenaren omdat landschapselementen zich ook binnen één perceel of binnen het eigendom van één en dezelfde eigenaar kunnen bevinden. Dit maakt dat de zienswijzen geen aanleiding geven tot het geheel schrappen van de bestemmingen ‘Groen – Landschapselement’. Dat het geldende bestemmingsplan niet een soortgelijke bestemming kende, wil overigens nog niet zeggen dat de aanwezige groenstroken daardoor zonder meer konden worden verwijderd omdat daarbij ook de gemeentelijke Bomenverordening in beeld komt. Daarmee is ook geen sprake van enige benadeling door het toekennen van een bestemming ‘Groen – Landschapselement’ die uitgaat van de bestaande situatie. Overigens betreft bijlage 2 bij de zienswijzen geen weergaven van de plankaart bij het bestemmingsplan “Buitengebied, herziening 1987” maar een topografische ondergrond van het gebied die afkomstig is van de landelijke website voor ruimtelijke plannen.

In de zienswijzen wordt gesproken over strook 1 die op de kaartbijlage echter is aangeduid als ‘strook 2’. Andersom wordt ‘strook 1’ uit de kaartbijlage in de tekst van de

zienswijzen strook 2 genoemd. Bij het beoordelen van de zienswijzen wordt de benaming uit de tekst aangehouden. Met strook 1 wordt hierna dus gedoeld op de strook aan de noordwestzijde van de Kempersdijk, terwijl met strook 2 wordt geduid op de strook ten zuidoosten van de Kempersdijk.
Ten aanzien van strook 1 kan worden opgemerkt dat de gemeente in 2019 aan de indieners een herplantplicht heeft opgelegd, evenals een verplichting tot het plaatsen van zichtpalen ter bescherming van de houtsingel. In hun zienswijzen verzoeken indieners om de weergave van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ in te korten zodat deze overeenkomt met de beslissing op het bezwaarschrift tegen de opgelegde herplantplicht. Dit kan volgens hen gebeuren door het bestemmingsvlak aan de zijde van de Kempersdijk zodanig in te korten dat er een afstand van 4 meter overblijft tussen de watergang en de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ en door de begrenzing van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ ten noordwesten van strook 1 af te stemmen op de feitelijke situatie. Om het nieuwe bestemmingsplan te laten aansluiten op de eerdere besluitvorming over de herplantplicht, kan de eerste wens worden overgenomen terwijl de grens van de bestemming ‘Groen-Landschapselement’ aan de noordwestzijde van strook wordt gelijkgetrokken met de kadastrale grens. Verder verzoeken indieners om de breedte van beide stroken te beperken tot 2 meter in plaats van de ingetekende breedte van 4 meter. Ook deze wens kan worden overgenomen omdat zij aansluit op de situering van de zichtpalen. Dit betekent dat de verbeelding bij het bestemmingsplan wordt aangepast via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.
Voor alle duidelijkheid wordt opgemerkt dat deze aanpassingen aan de situering van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ op de verbeelding op geen enkele manier afdoen aan de uitvoering van de in 2019 opgelegde herplantplicht. Ook de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ laat de uitvoering daarvan namelijk toe.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De lengte van strook 1 (in de bijlage bijlage 2) is ingekort en de breedte van de stroken 1 en 2 is aangepast tot 2 meter (uitgaande van de kadastrale grens van de betrokken percelen).

Zienswijze 65:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Nettelhorsterweg 21-23 in Geesteren wordt verzocht om:

- het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met beoogde bouwplannen;
- het agrarisch bouwvlak zodanig aan te passen dat bestaande agrarische voorzieningen daarbinnen komen te liggen;
- de samenhang tussen de begrippen ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘grondgebonden veehouderij’ te verduidelijken;
- het begrip ‘dierplaats’ te schrappen omdat dit verder niet voorkomt in de planregels;
- het sloopvereiste uit het Plussenbeleid niet van toepassing te verklaren op investeringen in dierwelzijn;
- in de bijlage bij de planregels aan te geven dat de bedrijfswoning twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kent.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Nettelhorsterweg 21-23 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak zodanig aan te passen dat ruimte ontstaat voor een werktuigenberging en opslag voor hooi en stro. Verzocht wordt om het bouwvlak aan de noordoostzijde te verkleinen en aan de west- en zuidzijde enigszins te verruimen.

Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van ‘agrarisch bedrijf’ en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term ‘melkveehouderij’ in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.

Het begrip ‘dierplaats’ (artikel 1.44) komt nergens anders in de planregels terug en is daarom ook overbodig. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit begrip dus worden geschrapt.

Op 19 maart 2019 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie Plussenbeleid vastgesteld. Kort gezegd voorziet het gemeentelijk Plussenbeleid erin dat bij het uitbreiden van de stalvloeroppervlakte van een niet-grondgebondenveehouderij(tak) extra maatregelen moeten plaatsvinden op het erf, in de omgeving van het erf of in de omgeving van direct-omwonenden. Daarbij bepaalt de bruto stalvloeroppervlakte van de beoogde uitbreiding de omvang van het bedrag (de ‘Plus-investering’) dat moet worden besteed aan deze volgordelijk genoemde ‘Plus-maatregelen’. Het vastgestelde gemeentelijke Plussenbeleid is verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied.
Één van de mogelijkheden om invulling te geven aan het Plussenbeleid is daarbij het slopen van leegstaande gebouwen in de omgeving. Het is voor een ondernemer echter niet verplicht om te kiezen voor deze optie als die ten opzichte van het beoogde uitbreidingsplan tot hogere investeringen leidt dan de benodigde Plus-investering. Daarbij gaat het er vooral om dat een in de structuurvisie en in de planregels bepaald bedrag moet worden besteed aan een bovenwettelijke ruimtelijke kwaliteitsbijdrage.
Verder heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van het Plussenbeleid ook stilgestaan bij de vraag of het wenselijk is om uitbreidingsplannen die samenhangen met dierwelzijn uit te zonderen van de toepassing van het Plussenbeleid. Een motie in die richting is bij de vaststelling van de Structuurvisie Plussenbeleid echter niet aangenomen. Daarom kan de wens om dit bij de vaststelling van het bestemmingsplan alsnog te doen ook niet worden overgenomen omdat dat immers zou leiden tot een strijdigheid met het vastgestelde ruimtelijke beleid. Dit onderdeel van de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding voor aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Tenslotte is op basis van het bouwdossier en een bezoek ter plaatse gebleken dat de bedrijfswoning inderdaad twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kent. Dit betekent dat de zienswijzen op dit punt aanleiding geven tot aanvulling van de bijlage bij de planregels waarin de panden zijn aangegeven met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ (bijlage 7). In deze bijlage worden de adressen Nettelhorsterweg 21 en Nettelhorsterweg 23 opgenomen zodat duidelijk is dat het pand meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ bevat. Het laatstgenoemde adres is inmiddels toegekend via een besluit dat overigens afzonderlijk van het bestemmingsplanproces is genomen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en bijlage 7 bij de planregels is aangepast. De beschrijving van de begrippen ‘werktuigenloods’ en ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ is aangepast en het begrip ‘dierplaats’ is geschrapt.

Zienswijze 66:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Needse Tolweg 13 in Geesteren wordt verzocht om:

- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- de samenhang tussen de begrippen ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘grondgebonden veehouderij’ te verduidelijken;
- het begrip ‘dierplaats’ te schrappen omdat dit verder niet voorkomt in de planregels;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen door daarin de op 4 april 2000 verleende vergunning op grond van de Wet milieubeheer op te nemen;
- het sloopvereiste uit het Plussenbeleid niet van toepassing te verklaren op investeringen in dierwelzijn;
- de planregel over de omgevingsdialoog tekstueel aan te passen;
- in de wijzigingsregel over het vergroten van agrarische bouwvlakken de voorwaarde te laten vervallen dat bij een niet-grondgebonden veehouderij uitsluitend de bestaande diersoort is toegestaan.

Verder wordt in de zienswijzen aangegeven dat er plannen bestaan om een deel van de bestaande monumentale boerderij om te zetten naar 10 vakantiewoningen.

Beoordeling
Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van ‘agrarisch bedrijf’ en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term ‘melkveehouderij’ in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden

wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.

Het begrip ‘dierplaats’ (artikel 1.44) komt nergens anders in de planregels terug en is daarom ook overbodig. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit begrip dus worden geschrapt.

Het bedrijf Needse Tolweg 13 beschikt niet over een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of de Wet natuurbescherming (Wnb). Het verzoek om daarom de op 4 april 2000 verleende vergunning op grond van de Wet milieubeheer te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan, kan echter niet worden overgenomen. De rechtspraak staat op dit punt namelijk niet toe dat andere milieutoestemmingen waarvoor geen passende beoordeling is verricht worden ingepast in een nieuw vast te stellen bestemmingsplan. Dit komt onder meer naar voren in de uitspraak van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:3061, meerdere zaaknummers) waarin de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen op grond van de Nbw of Wnb kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Dit betekent dat de in de zienswijzen genoemde milieuvergunning niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels.

Op 19 maart 2019 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie Plussenbeleid vastgesteld. Kort gezegd voorziet het gemeentelijk Plussenbeleid erin dat bij het uitbreiden van de stalvloeroppervlakte van een niet-grondgebondenveehouderij(tak) extra maatregelen moeten plaatsvinden op het erf, in de omgeving van het erf of in de omgeving van direct-omwonenden. Daarbij bepaalt de bruto stalvloeroppervlakte van de beoogde uitbreiding de omvang van het bedrag (de ‘Plus-investering’) dat moet worden besteed aan deze volgordelijk genoemde ‘Plus-maatregelen’. Het vastgestelde gemeentelijke Plussenbeleid is verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied.
Één van de mogelijkheden om invulling te geven aan het Plussenbeleid is daarbij het slopen van leegstaande gebouwen in de omgeving. Het is voor een ondernemer echter niet verplicht om te kiezen voor deze optie als die ten opzichte van het beoogde uitbreidingsplan tot hogere investeringen leidt dan de benodigde Plus-investering. Daarbij gaat het er vooral om dat een in de structuurvisie en in de planregels bepaald bedrag moet worden besteed aan een bovenwettelijke ruimtelijke kwaliteitsbijdrage.
Verder heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van het Plussenbeleid ook stilgestaan bij de vraag of het wenselijk is om uitbreidingsplannen die samenhangen met dierwelzijn uit te zonderen van de toepassing van het Plussenbeleid. Een motie in die richting is bij de vaststelling van de Structuurvisie Plussenbeleid echter niet aangenomen. Daarom kan de wens om dit bij de vaststelling van het bestemmingsplan alsnog te doen ook niet worden overgenomen omdat dat immers zou leiden tot een strijdigheid met het vastgestelde ruimtelijke beleid. Dit onderdeel van de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding voor aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

In de zienswijzen wordt gevraagd om de tekst bij de omschrijving van het begrip ‘omgevingsdialoog’ (artikel 1.100, lid a en b) aan te passen zodat beter tot zijn recht komt dat aan het begin van de dialoog meerdere alternatieven voor de te nemen ‘Plus-maatregelen’ kunnen worden ingebracht. Ook wordt verzocht om de kring van deelnemers aan de omgevingsdialoog anders te omschrijven en meer in lijn te brengen met de tekst van de Structuurvisie Plussenbeleid.
Ten aanzien van het laatste punt is het inderdaad zuiverder om de passage “…alle (mogelijke) belanghebbenden…” te vervangen door de tekst die de Structuurvisie gebruikt. Zij kan dus worden vervangen door “…de omwonenden en/of eigenaren van omliggende percelen die daarvan invloed zullen ondervinden…”. Ook met deze tekst komt namelijk voldoende tot uitdrukking dat het aan de ondernemer is om de

omgevingsdialoog aan te gaan met degenen waarvan de belangen in het geding kunnen zijn bij zijn uitbreidingsplan.
Verder is het inderdaad wenselijk om nadrukkelijk de mogelijkheid open te houden dat de ondernemer ten aanzien van de Plus-maatregelen meerdere alternatieven inbrengt in de omgevingsdialoog en deze bespreekt met de deelnemers aan die omgevingsdialoog. Het gaat er bij de omgevingsdialoog immers om dat verschillende mogelijkheden voor het realiseren van 'Plus-maatregelen' kunnen worden besproken, ongeacht of ze worden ingebracht door de ondernemer of door andere deelnemers. De wens om artikel 1.100, lid b van de planregels tekstueel aan te passen door de passage "… in welke aanvullende maatregelen wordt voorzien…" te vervangen door "…in welke aanvullende maatregelen kan worden voorzien…" verdraagt zich dan ook met de gedachte van een open omgevingsdialoog uit het vastgestelde Plussenbeleid. Dit onderdeel van de zienswijzen kan daarom worden overgenomen via een gewijzigde vaststelling van de planregels.

De agrarische gebiedsbestemmingen kennen met de artikelen 3.6.6, 4.6.6 en 5.6.6 afwijkingsregels over het toelaten van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de op een bedrijf al bestaande niet-grondgebonden veehouderij(tak). Deze afwijkingsregels blijven ook van toepassing wanneer een wijzigingsbevoegdheid wordt toegepast voor bijvoorbeeld het vergroten of aanpassen van een agrarisch bouwvlak. Het heeft dan ook inderdaad geen meerwaarde om in de wijzigingsvoorwaarden aan te geven dat binnen een te vergroten niet-grondgebonden veehouderij uitsluitend de bestaande diersoort is toegestaan zodat artikel 4.8.3, lid f van de planregels kan worden geschrapt. Bij de wijzigingsregels voor de bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' wordt om dezelfde reden ook artikel 4.8.2, lid b geschrapt (ambtshalve). Daarbij blijft echter nog wel gelden dat aan de voorwaarden uit artikel 4.6.6 van de planregels moet worden voldaan om te kunnen meewerken aan een wijzigingsverzoek waarbij sprake is van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de al bestaande.

Ten aanzien van de mededeling dat er plannen bestaan om een deel van de bestaande monumentale boerderij in te zetten als vakantiewoningen kan worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan mogelijkheden biedt voor het toestaan van nevenactiviteiten in bestaande gebouwen. Daaraan zijn wel een aantal randvoorwaarden gekoppeld die onder meer verband houden met de maximaal in te zetten oppervlakte aan bestaande bedrijfsgebouwen voor een verblijfsrecreatieve nevenactiviteit.
Of het mogelijk is om medewerking te verlenen aan het in de zienswijzen genoemde plan, kan pas worden beoordeeld als er sprake is van een meer concreet en uitgewerkt plan voor de beoogde verbouwing van de boerderij. Verder is voor de realisatie van dit soort verblijfsrecreatieve nevenactiviteiten een omgevingsvergunning nodig waarbij bijvoorbeeld ook aandacht moet worden besteed aan brandveiligheidsaspecten. In het bestemmingsplan kan dus nog geen definitieve toestemming worden verleend voor het realiseren van de genoemde 10 vakantiewoningen. Wel biedt het nieuwe bestemmingsplan randvoorwaarden waarop het initiatief daartoe kan worden afgestemd.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De beschrijving van de begrippen 'werktuigenloods' , 'grondgebonden agrarisch bedrijf' en 'omgevingsdialoog' is aangepast en het begrip 'dierplaats' is geschrapt, evenals de wijzigingsregel over het vergroten van agrarische bouwvlakken.

Zienswijze 67:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het bedrijf Kempersweg 1b (Ruurloseweg 202b) in Beltrum wordt aangegeven dat:

- de eerder ingediende inspraakreactie onverkort als herhaald en ingelast moet worden beschouwd;

- de bouwvergunning uit 2011 ten onrechte niet is betrokken bij de beoordeling van de inspraakreactie en ook geen rekening is gehouden met een toezegging ter zitting dat medewerking worden verleend aan een bouwplan ter grootte van 2.000-2.100 m²;
- de opmerking niet serieus wordt genomen dat thans zou moeten worden aangetoond dat bedrijfsverplaatsing naar een bedrijventerrein economisch onhaalbaar is.

Beoordeling
Naar aanleiding van de mededeling dat de eerder ingediende inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan als herhaald en ingelast moet worden beschouwd, wordt aangegeven dat dit ook geldt voor de beoordeling van deze inspraakreactie zoals die is opgenomen in het inspraakverslag (indiener 125) en ook bij brief van 4 oktober 2021 is teruggekoppeld aan de indiener.
De beoordeling van de inspraakreactie gaat onder meer over de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen. Daarbij is de op 8 februari 2011 vergunde overkapping ten onrechte buiten beschouwing gelaten (nr. AB 2010092). Omdat vergunde bebouwing volgens het nieuwe bestemmingsplan ook geldt als bestaande bebouwing, is op het bedrijf samen met het kantoor en de werkplaats inderdaad dus sprake van 1.150 m² aan bedrijfsgebouwen. Dit betekent dat het nieuwe bestemmingsplan via de bouwregels mogelijkheden biedt om deze oppervlakte bij rechte met 230 m² uit te breiden tot 1.380 m². Vervolgens kan deze met 345 m² worden uitgebreid tot 1.725 m² wanneer aan de voorwaarden voor het verlenen van de daarvoor benodigde binnenplanse afwijking kan worden voldaan.
Net als bij de beoordeling van de inspraakreactie blijft daarmee de conclusie bestaan dat het nieuwe bestemmingsplan ruimere bouwmogelijkheden biedt dan het voor het bedrijf Kempersweg 1b/Ruurloseweg 202b geldende bestemmingsplan “Buitengebied, herziening V”. Dit bestemmingsplan laat immers 1.000 m² aan bedrijfsgebouwen toe, een oppervlakte die via een binnenplanse afwijking met 10% kan worden vergroot tot maximaal 1.100 m². Dit betekent dat de zienswijzen geen aanleiding geven tot aanpassing van de planregeling voor het bedrijf Kempersweg 1b/Ruurloseweg 202b omdat zij een beperking zouden inhouden van de geldende bouwmogelijkheden, ook niet wanneer wordt uitgegaan van de daarin genoemde gegevens.
Verder maken de zienswijzen melding van een “ter zitting van de Afdeling” door de gemeente gedane toezegging om medewerking te verlenen aan een bouwplan tot vergroting van de bedrijfsgebouwenoppervlakte tot 2.000-2.100 m². Voor zover hiermee wordt gedoeld op de zitting van Afdeling over het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” kan worden opgemerkt dat daarbij geen toezegging is gedaan en ook de Afdeling in haar uitspraak van 27 augustus 2014 (nr. 201308008/1/R2, zie r.o. 14) constateerde dat de ter zitting op 17 juni 2014 gepresenteerde uitbreidingsplannen geen concrete uitbreidingsplannen betroffen waarmee de gemeenteraad rekening had hoeven houden. Daaraan voorafgaand was van de zijde van de gemeente al aangegeven dat een uitbreiding met 750 m²/1.000 m² niet werd toegelaten. Van enige toezegging is echter geen sprake geweest, waarbij ook het niet-weerspreken van een niet gedane toezegging vanzelfsprekend niet leidt tot een toezegging.

Naar aanleiding van de inspraakreactie is aangegeven dat bij bedrijfsuitbreidingen op basis van de binnenplanse afwijkingsregel uit het nieuwe bestemmingsplan moet worden aangetoond dat een bedrijfsverplaatsing naar een bedrijventerrein economisch onhaalbaar is, dit in lijn met de provinciale omgevingsverordening. Dit betekent dus niet dat dit nu al moet gebeuren maar wel in beeld kan komen bij eventuele toekomstige uitbreidingsplannen.

In de mondelinge toelichting op de zienswijzen is aangegeven dat het bedrijf uitbreidingsplannen heeft voor een extra bedrijfsgebouwenoppervlakte van ongeveer 850 m² en dus vraagt om een bedrijfsgebouwenoppervlakte van 2.000 m² toe te staan in het nieuwe bestemmingsplan. Daarbij is een verplaatsingsonderzoek volgens indiener niet

nodig, is er geen sprake van een precedentrisico en is elders ook meegewerkt aan een soortgelijke uitbreiding van de bedrijfsgebouwen. Verzocht wordt om 2.000 m² aan bedrijfsgebouwen toe te staan omdat anders de continuïteit van het bedrijf wordt bedreigd en het ter plekke produceren van (semi)producten niet mogelijk zal blijven. Indiener heeft daarnaast in een zowel per mail als per post toegezonden brief van 4 april 2022 aangegeven dat over het bieden van uitbreidingsmogelijkheden in zijn bijzijn toezeggingen zijn gedaan ter zitting van de Afdeling.
Naar aanleiding van de namens de eigenaar ingediende inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is al aangegeven dat het voor Kempersweg 1b geldende bestemmingsplan “Buitengebied, herziening V” een bedrijfsgebouwenoppervlakte toelaat van 1.000 m², een omvang die via een binnenplanse afwijking kan worden verhoogd tot 1.100 m². Hierboven is verder aangegeven dat het nieuwe bestemmingsplan op basis van de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen (1.150 m²) rechtstreeks kan worden vergroot tot 1.380 m² en via een binnenplanse afwijking nogmaals tot 1.725 m². Dit betekent dat het nieuwe bestemmingsplan voor het bedrijf Klempersweg 1b ruimere uitbreidingsmogelijkheden biedt dan het geldende bestemmingsplan maar inderdaad geen uitbreiding tot 2.000 m² toelaat.
Gelet op de inhoud van de provinciale Omgevingsverordening (zie artikel 2.12) kan een dergelijke uitbreiding echter ook pas worden toegestaan nadat is aangetoond dat het in redelijkheid niet mogelijk is om het betreffende bedrijf te verplaatsen naar een bedrijventerrein. Dit geldt ook voor het bedrijf Kempersweg 1b in Beltrum nu dit een bedrijfsvloeroppervlakte heeft van meer dan 1.000 m² en vraagt om een uitbreiding van meer dan 250 m². De gemeente heeft met deze criteria rekening gehouden bij het opstellen van de planregels van het nieuwe bestemmingsplan en kan dus daarom niet zonder nader onderzoek meewerken aan een ophoging van de toegestane bedrijfsgebouwenoppervlakte tot 2.000 m². Daarvoor zal allereerst echter een concreet uitbreidingsplan aan de gemeente moeten worden voorgelegd op basis waarvan één en ander kan worden onderbouwd en besluitvorming kan plaatsvinden. Deze werkwijze is ook gevolgd bij andere niet-agrarische bedrijven in het buitengebied waarvan de uitbreidingsplannen in het kader van buitenplanse afwijkingsprocedures moesten worden beoordeeld aan de eisen uit artikel 2.12 van de provinciale Omgevingsverordening.
Bij de mondelinge toelichting is niet verder ingegaan op de beweerde toezegging ter zitting van de Afdeling zodat op dat punt wordt volstaan met het bovenstaande. De mondelinge toelichting op de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

<u>Zienswijze 68</u>:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het bedrijf Kempersweg 1b in Beltrum en herhaalt de namens hem ingediende zienswijzen (zie indiener 67). In aansluiting daarop geeft hij aan dat momenteel een oppervlakte van 1.150 m² is vergund en dat het bedrijf uiterlijk binnen 4 jaar een uitbreiding met nogmaals 1.000 m² nodig heeft.

Beoordeling
Naar aanleiding van de namens indiener ingediende zienswijzen kan worden opgemerkt dat de eerder ingediende inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan als herhaald en ingelast moet worden beschouwd, wordt aangegeven dat dit ook geldt voor de beoordeling van deze inspraakreactie zoals die is opgenomen in het inspraakverslag (indiener 125) en ook bij brief van 4 oktober 2021 is teruggekoppeld aan de indiener.
In de beoordeling van de inspraakreactie wordt onder meer gesproken over de bestaande oppervlakte aan bedrijfsgebouwen. Daarbij is inderdaad de op 8 februari 2011 vergunde overkapping ten oprechte buiten beschouwing gelaten. Omdat vergunde

bebouwing volgens het nieuwe bestemmingsplan ook geldt als bestaande bestaande bebouwing, is op het bedrijf samen met het kantoor en de werkplaats dus sprake van 1.150 m² aan bedrijfsgebouwen. Dit betekent dat het nieuwe bestemmingsplan via de bouwregels mogelijk maakt om deze oppervlakte bij rechte met 230 m² uit te breiden tot 1.380 m² en om deze vervolgens met 345 m² uit te breiden tot 1.725 m² wanneer aan de voorwaarden voor het verlenen van de daarvoor benodigde binnenplanse afwijking kan worden voldaan. In aansluiting op de beoordeling van de inspraakreactie blijft dus de conclusie dat het nieuwe bestemmingsplan ruimere bouwmogelijkheden biedt dan het voor het bedrijf Kempersweg 1b/Ruurloseweg 202b geldende bestemmingsplan “Buitengebied, herziening V”. Dit bestemmingsplan laat immers maximaal 1.000 m² aan bedrijfsgebouwen toe, een oppervlakte die via een binnenplanse afwijking met 10% kan worden vergroot tot 1.100 m². Dit betekent dat de zienswijzen geen aanleiding geven tot aanpassing van de planregeling voor het bedrijf Kempersweg 1b/Ruurloseweg 202b, ook niet wanneer wordt uitgegaan van de daarin genoemde gegevens.
Verder maken de zienswijzen melding van een “ter zitting van de Afdeling” door de gemeente gedane toezegging om medewerking te verlenen aan een bouwplan tot vergroting van de bedrijfsgebouwenoppervlakte tot 2.000-2.100 m². Voor zover hiermee wordt gedoeld op de zitting van Afdeling over het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” kan worden opgemerkt dat daarbij geen toezegging is gedaan en ook de Afdeling in haar uitspraak van 27 augustus 2014 (nr. 201308008/1/R2, zie r.o. 14) constateerde dat de ter zitting op 17 juni 2014 gepresenteerde uitbreidingsplannen geen concrete uitbreidingsplannen betroffen waarmee de gemeenteraad rekening had hoeven houden. Daaraan voorafgaand was van de zijde van de gemeente al aangegeven dat een uitbreiding met 750 m²/1.000 m² niet werd toegelaten. Van enige toezegging is echter geen sprake geweest, waarbij ook het niet-weerspreken van een niet gedane toezegging vanzelfsprekend niet leidt tot een toezegging.

Naar aanleiding van de inspraakreactie is aangegeven dat bij bedrijfsuitbreidingen op basis van de binnenplanse afwijkingsregel uit het nieuwe bestemmingsplan moet worden aangetoond dat een bedrijfsverplaatsing naar een bedrijventerrein economisch onhaalbaar is, dit in lijn met de provinciale omgevingsverordening. Dit betekent dus niet dat dit nu al moet gebeuren maar wel in beeld kan komen bij eventuele toekomstige uitbreidingsplannen.

In aansluiting op de beoordeling van de namens indiener ingediende zienswijzen kan worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan via de planregels ruimere bouwmogelijkheden bieden dan het geldende bestemmingsplan “Buitengebied, herziening V”. Met de enkele mededeling van indiener dat in de komende jaren een bouwplan wordt ingediend, is nog geen sprake van een voldoende concreet plan dat aanleiding geeft om de bouwmogelijkheden uit het nieuwe bestemmingsplan nog verder te verruimen. Daarbij komt dat een dergelijke uitbreiding bijna gelijkstaat met een verdubbeling van de bedrijfsgebouwenoppervlakte en daarom vraagt om een maatwerkbeoordeling waarbij ook aspecten als landschappelijk inpassing aan de orde komen. Het is tegen die achtergrond niet wenselijk om in het nieuwe bestemmingsplan al direct de toegestane bedrijfsgebouwenoppervlakte te verhogen tot bijvoorbeeld 2.250 m².
Overigens zou inwilliging van die wens juist wel inhouden dat indiener al moet aantonen dat bedrijfsverplaatsing naar een bedrijventerrein om economische redenen onhaalbaar is, iets wat indiener blijkens de door en namens hem ingediende zienswijzen echter niet voornemens is. Dit alles betekent dat de wens om een uitbreiding met 1.000 m² aan bedrijfsgebouwen toe te staan niet kan worden overgenomen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 69:
Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Rekkense Binnenweg 43 in Rekken wordt verzocht om:

- het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen omdat het 'bouwvlak-op-maat'-principe niet wordt onderschreven en leidt tot planschade;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen;
- ook de cliënt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in deze bestemmingsplanprocedure.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Rekkense Binnenweg 43 in de bestemming 'Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden' en in een agrarisch bouwvlak. Verzocht wordt om het ingetekende agrarische bouwvlak zodanig te verruimen dat het overeenkomt met het bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan.
Naar aanleiding daarvan wordt opgemerkt dat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de in 2010 vastgestelde uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Het bouwvlak op de verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan is vervolgens ontstaan nadat met de eigenaren contact is gelegd over hun toekomstplannen. Daarbij is sinds 2011 al aangegeven dat de gemeente in het nieuwe bestemmingsplan de omvang van de agrarische bouwvlakken uit de geldende bestemmingsplannen niet één-op-één kan overnemen maar zal moeten uitgaan van een bouwvlak-op-maat-benadering waarbij ook niet aan elk agrarische bedrijf een even groot bouwvlak kan worden toebedeeld.
Nu het agrarisch bouwvlak uit het ontwerpbestemmingsplan voldoet aan de bovengenoemde uitgangspunten en naar aanleiding van de inspraakreactie van de eigenaren over het voorontwerpbestemmingsplan zelfs nog is aangepast aan de wensen van de eigenaren, geven de zienswijzen geen aanleiding tot aanpassing van het bouwvlak.
Voor agrarische bedrijven bleef het sinds 2011 overigens nog gewoon mogelijk om uitbreidingsplannen op basis van de geldende bestemmingsplannen te realiseren. Om die reden levert de beoogde aanpassing van de omvang van het agrarisch bouwvlak volgens de vastgestelde uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan dan ook geen grondslag op voor planschade (tegenwoordig: tegemoetkoming in schade) omdat zij al zeer lange tijd voorzienbaar was.

De zienswijzen geven aan dat voor het bedrijf Rekkense Binnenweg 43 in Rekken een vergunning is aangevraagd op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben deze op 12 januari 2022 geweigerd met een verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) over de Logtsebaan van 20 januari 2021 (nr. 201907142/1/R2). Het verzoek om deze zogenoemde positieve weigering te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan, kan echter niet worden overgenomen omdat de rechtspraak dat niet toestaat. Dit blijkt onder meer uit de uitspraak van 29 mei 2019 (meerdere zaaknummers, ECLI:NR:RVS:2019:1603) waarin de Afdeling concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wnb waarvoor een passende beoordeling is verricht kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Verder levert een positieve weigering ook geen nieuwe Wnb-toestemming op die kan worden verwerkt in een bestemmingsplan. Dit betekent dat de in de zienswijzen aangekondigde en inmiddels verleende positieve weigering niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels naast de daarin al genoemde Nbw-vergunning van 10 augustus 2018.

Omdat de zienswijzen door een gemachtigde worden ingediend namens een cliënt, informeren wij ook de gemachtigde over de beoordeling van de zienswijzen en de

voortgang van de bestemmingsplanprocedure. Het ligt vervolgens op de weg van de gemachtigde om zijn cliënt te informeren.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 70:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Morsdijk 2-2a in Ruurlo wordt verzocht om:

- het pand Morsdijk 2 aan te duiden als plattelandswoning;
- in het nieuwe bestemmingsplan mogelijkheden te bieden om agrarische bouwvlakken te vergroten tot meer dan 1,5 ha;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen;
- het Plussenbeleid alleen van toepassing te laten zijn op uitbreidingen van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) buiten het toe te kennen agrarisch bouwvlak;
- te voorzien in een nadere aanduiding ‘niet-grondgebonden veehouderij’;
- alsnog een binnenplanse afwijkingsregel op te nemen voor het wisselen in diersoorten;
- ook de cliënt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in deze bestemmingsplanprocedure.

Beoordeling
Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland kent de mogelijkheid om voormalige agrarische bedrijfswoningen aan te merken als plattelandswoningen in de zin van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Daarbij is er niet voor gekozen om te werken met aanduidingen op de verbeelding omdat dat bij het aanmerken van nieuwe plattelandswoningen vraagt om een procedure waarmee de verbeelding te kunnen aanpassen. Om dergelijke procedures te voorkomen, is voorzien in de algemene gebruiksafwijkingsregels waarop ook in de zienswijzen wordt gewezen. Deze maakt het mogelijk om een omgevingsvergunning aan te vragen om te worden aangemerkt als plattelandswoning. Als daarbij kan worden aan de randvoorwaarden, dan kan deze omgevingsvergunning worden verleend zonder dat daarvoor een bijzondere procedure nodig is voor het aanpassen van de verbeelding. Mocht een als ‘plattelandswoning’ aangemerkte voormalige bedrijfswoning weer in beeld komen om te worden gebruikt al (tweede) bedrijfswoning, dan kan worden verzocht om de verleende omgevingsvergunning weer in te trekken. Ook dan hoeft de verbeelding van het nieuwe bestemmingsplan niet te worden aangepast. Deze methode om dus niet te werken met aanduidingen op de verbeelding maar met een omgevingsvergunning en een binnenplanse afwijkingsregeling, levert voor de betrokkenen dus minder procedures op en pakt daardoor ook qua leges goedkoper uit. Om die reden geeft dit onderdeel van de zienswijzen dan ook geen aanleiding tot het opvoeren van een specifieke aanduiding op de verbeelding maar wordt de indiener in overweging gegeven om na het in werking treden van het bestemmingsplan een omgevingsvergunning aan te vragen.

Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Morsdijk 2a in de bestemming ‘Agrarisch’ en in een agrarisch bouwvlak. Verzocht wordt om in de planregeling mogelijkheden te bieden voor het vergroten van agrarische bouwvlakken tot omvang groter dan 1,5 ha.
Naar aanleiding daarvan wordt opgemerkt dat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de in 2010 vastgestelde uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Daarbij gaat het gemeentelijk ruimtelijk beleid ten aanzien van de omvang van agrarische bouwvlakken voor niet-grondgebonden veehouderijen uit van

een maximale omvang van 1,5 ha. Dit uitgangspunt is doorvertaald in de planregels over bijvoorbeeld het vergroten van agrarische bouwvlakken via een wijziging van het nog vast te stellen bestemmingsplan. Omdat het toelaten van nog grotere bouwvlakken voor niet-grondgebonden veehouderijen zich niet verdraagt met het gemeentelijk ruimtelijk beleid, dat overigens ook is beschreven in de (bijlagen) bij de plantoelichting, wordt de wens tot verruiming van de planregeling niet overgenomen. Daarbij wordt opgemerkt dat ook het geldende bestemmingsplan geen mogelijkheden biedt voor het vergroten van agrarische bouwvlakken tot een omvang die groter is dan 1,5 ha.

De zienswijzen geven aan dat Gedeputeerde Staten van Gelderland op 22 oktober 2012 op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunning hebben verleend voor het bedrijf Morsdijk 2-2a (nr. 2012-006693). De gegevens van deze met de zienswijzen meegezonden vergunning waren bij de gemeente nog niet bekend maar zullen bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels. In verband hiermee wordt deze bijlage bij de planregels gewijzigd vastgesteld.

De gemeenteraad heeft op 19 maart 2019 de Structuurvisie Plussenbeleid vastgesteld. Dit besluit is genomen ter uitvoering van artikel 2.31 en artikel 2.33 van de Omgevingsverordening Gelderland waarin de gemeentebesturen de opdracht kregen om beleidsregels vast te stellen over de uitbreidingsmogelijkheden voor de niet-grondgebonden veehouderij. Hiermee beperkt de Omgevingsverordening zich niet langer tot uitbreidingen van agrarische bouwvlakken, zoals dat voorheen wel het geval was en ook in de provinciale Handreiking Plussenbeleid blijkbaar nog lijkt door te klinken. De huidige tekst van de Omgevingsverordening vereist echter wel degelijk dat de gemeente het Plussenbeleid via nieuw vast te stellen bestemmingsplannen ook van toepassing laat zijn op uitbreidingen van niet-grondgebonden veehouderijen binnen de daarbij toe te kennen agrarische bouwvlakken. Dit is bij de totstandkoming van het gemeentelijk Plussenbeleid en van het nu voorliggende bestemmingsplan ook bevestigd door het provinciebestuur.
Met het vaststellen van de Omgevingsverordening heeft het provinciebestuur echter geen inbreuk willen maken op bestaande rechten in de toen geldende bestemmingsplannen. Wèl moet het Plussenbeleid worden verwerkt in de regels van nieuw vast te stellen bestemmingsplannen zoals het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. Dit is ook verwoord op pagina 14 van de Structuurvisie Plussenbeleid en in de plantoelichting van het voorliggende bestemmingsplan. Dit betekent dan ook dat dit onderdeel van de zienswijzen geen aanleiding geeft tot aanpassingen in de planregels die het Plussenbeleid van toepassing verklaren binnen de toe te kennen agrarische bouwvlakken.

De omschrijving van de begrippen ‘grondgebonden veehouderijbedrijf’ en ‘niet-grondgebonden veehouderijbedrijf’ sluiten aan op de definities uit de provinciale omgevingsverordening die instructieregels geeft voor het onderscheid tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderij. Uit deze definities komt inderdaad naar voren dat onder meer de omvang van de voor een veehouderij beschikbare grond relevant kan zijn voor het bepalen of sprake is van een grondgebonden of een niet-grondgebonden veehouderij. Omdat eigendomsverhoudingen kunnen veranderen betekent dit dat het niet wenselijk is om bij de vaststelling van het bestemming al op de verbeelding aan te geven of op een bedrijfslocatie sprake is van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Wanneer op het moment van uitbreiding van het betrokken bedrijf immers géén sprake meer zou zijn van een niet-grondgebonden veehouderij(tak), dan zou het bedrijf via een dergelijk aanduiding wel zijn gebonden aan de aanvullende regels die gelden voor het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij. Om die reden kiest de gemeente ervoor om deze beoordeling te laten plaatsvinden op het moment dat een uitbreidingsplan aan haar wordt voorgelegd en om in de planregels onderscheid te maken tussen het uitbreiden van een grondgebonden veehouderij(tak) en het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Zeker bij gemengde bedrijven kan dan elke vorm van uitbreiding worden beoordeeld aan het daarvoor geldende beleid zonder

eventuele onduidelijkheden vanwege op voorhand gegeven kwalificaties die op het moment van uitbreiding wellicht zijn achterhaald.

Artikel 3.1.2, lid d, onder 5 van de planregels geeft aan dat binnen een niet-grondgebonden veehouderij(tak) uitsluitend de bestaande diersoort is toegestaan. Van deze bepaling kan worden afgeweken door toepassing van de afwijkingsregel in artikel 3.6.6 van de planregels. Deze afwijkingsbepaling verwijst echter alleen naar artikel 3.1.2, lid e en maakt daarom niet voldoende duidelijk dat zij ook is bedoeld om af te wijken van het bepaalde in artikel 3.1.2, lid d. onder 5 van de planregels. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven om de afwijkingsregel in artikel 3.6.6 aan te vullen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Omdat de zienswijzen door een gemachtigde worden ingediend namens een cliënt, informeren wij ook de gemachtigde over de beoordeling van de zienswijzen en de voortgang van de bestemmingsplanprocedure. Het ligt vervolgens op de weg van de gemachtigde om zijn cliënt te informeren.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Artikel 3.6.6 van de planregels en bijlage 6 bij de planregels zijn aangevuld.

Zienswijze 71:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Huurninkallee 11 in Beltrum wordt verzocht om:

- het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen omdat het ‘bouwvlak-op-maat’-principe niet wordt onderschreven en leidt tot planschade;
- te voorzien in een nadere aanduiding ‘niet-grondgebonden veehouderij’;
- alsnog een binnenplanse afwijkingsregel op te nemen voor het wisselen in diersoorten;
- ook de cliënt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in deze bestemmingsplanprocedure.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Huurninkallee 11 in de bestemming ‘Agrarisch’ en in een agrarisch bouwvlak. Verzocht wordt om het ingetekende agrarische bouwvlak zodanig te verruimen dat het qua omvang overeenkomt met het bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan.
Naar aanleiding daarvan wordt opgemerkt dat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de in 2010 vastgestelde uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Daarbij is aangegeven dat de gemeente in het nieuwe bestemmingsplan de omvang van de agrarische bouwvlakken uit de geldende bestemmingsplannen niet één-op-één kan overnemen maar zal moeten uitgaan van een bouwvlak-op-maat-benadering waarbij ook niet aan elk agrarische bedrijf een even groot bouwvlak kan worden toebedeeld. Dit uitgangspunt is vervolgens ook gevolgd bij de procedure voor het later vernietigde bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” en bij de opstelling van de voorontwerpbestemmingsplannen “Buitengebied Berkelland 2016” en “Buitengebied Berkelland 2020”.
Nu het agrarisch bouwvlak uit het ontwerpbestemmingsplan beantwoordt aan de bovengenoemde uitgangspunten en de zienswijzen geen blijk geven van concrete plannen voor een uitbreiding van het agrarisch bedrijf of het verplaatsen van de bedrijfswoning, geven zij ook geen aanleiding tot aanpassing van het ingetekende bouwvlak. Het gegeven dat het noordoostelijke deel van het perceel buiten het gebied met de aanduiding ‘wetgevingszone – zoekgebied voorkeurstracé buisleidingenstrook’ ligt is daarbij overigens niet relevant. Voor gronden binnen deze landelijk begrensde zone

levert deze aanduiding namelijk geen directe belemmering op voor het realiseren van eventuele gebouwen, iets waarvan alleen sprake is binnen het gebied met de aanduiding ‘wetgevingszone - reservering voorkeurstracé buisleidingenstrook’.

Voor agrarische bedrijven bleef het sinds 2011 overigens nog gewoon mogelijk om uitbreidingsplannen op basis van de geldende bestemmingsplannen te realiseren. Om die reden levert de beoogde aanpassing van de omvang van het agrarisch bouwvlak volgens de vastgestelde uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan dan ook geen grondslag op voor planschade (tegenwoordig: tegemoetkoming in schade) omdat zij al zeer lange tijd voorzienbaar was.

De omschrijving van de begrippen ‘grondgebonden veehouderijbedrijf’ en ‘niet-grondgebonden veehouderijbedrijf’ sluiten aan op de definities uit de provinciale omgevingsverordening die instructieregels geeft voor het onderscheid tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderij. Uit deze definities komt inderdaad naar voren dat onder meer de omvang van de voor een veehouderij beschikbare grond relevant kan zijn voor het bepalen of sprake is van een grondgebonden of een niet-grondgebonden veehouderij. Omdat eigendomsverhoudingen kunnen veranderen betekent dit dat het niet wenselijk is om bij de vaststelling van het bestemming al op de verbeelding aan te geven of op een bedrijfslocatie sprake is van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Wanneer op het moment van uitbreiding van het betrokken bedrijf immers géén sprake meer zou zijn van een niet-grondgebonden veehouderij(tak), dan zou het bedrijf via een dergelijk aanduiding wel zijn gebonden aan de aanvullende regels die gelden voor het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij. Om die reden kiest de gemeente ervoor om deze beoordeling te laten plaatsvinden op het moment dat een uitbreidingsplan aan haar wordt voorgelegd en om in de planregels onderscheid te maken tussen het uitbreiden van een grondgebonden veehouderij(tak) en het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Zeker bij gemengde bedrijven kan dan elke vorm van uitbreiding worden beoordeeld aan het daarvoor geldende beleid zonder eventuele onduidelijkheden vanwege op voorhand gegeven kwalificaties die op het moment van uitbreiding wellicht zijn achterhaald.

Artikel 3.1.2, lid d, onder 5 van de planregels geeft aan dat binnen een niet-grondgebonden veehouderij(tak) uitsluitend de bestaande diersoort is toegestaan. Van deze bepaling kan worden afgeweken door toepassing van de afwijkingsregel in artikel 3.6.6 van de planregels. Deze afwijkingsbepaling verwijst echter alleen naar artikel 3.1.2, lid e en maakt daarom niet voldoende duidelijk dat zij ook is bedoeld om af te wijken van het bepaalde in artikel 3.1.2, lid d. onder 5 van de planregels. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven om de afwijkingsregel in artikel 3.6.6 aan te vullen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Omdat de zienswijzen door een gemachtigde worden ingediend namens een cliënt, informeren wij ook de gemachtigde over de beoordeling van de zienswijzen en de voortgang van de bestemmingsplanprocedure. Het ligt vervolgens op de weg van de gemachtigde om zijn cliënt te informeren.

In de mondelinge toelichting op de zienswijzen is aangegeven dat de eigenaren van Huurninkallee 11 toekomstperspectief verliezen door de toepassing van het ‘bouwvlak-op-maat’-beginsel. Daarover kan worden aangegeven dat de huidige eigenaren het bedrijf in 2019 hebben gekocht en al sinds 2010 bekend is dat het ‘bouwvlak-op-maat’-beginsel wordt gehanteerd bij het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan. De huidige eigenaren konden bij de aankoop van het bedrijf dus al weten welk beleid de gemeente hanteert bij het toekennen van agrarische bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan voor haar buitengebied. Verder komt het bouwvlak uit het ontwerpbestemmingsplan overeen met de bouwvlakken uit de voorontwerpbestemmingsplannen “Buitengebied Berkelland 2020” en “Buitengebied Berkelland 2016”, waarbij het laatstgenoemde voorontwerpbestemmingsplan in 2019 voor iedereen digitaal beschikbaar was via de

gemeentelijke website (pdf-formaat) en de landelijke voorziening voor ruimtelijke plannen. Hierboven is al vermeld dat het agrarisch bouwvlak op de verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan is vormgegeven volgens dit principe, terwijl de zienswijzen daarnaast geen concrete plannen voor een uitbreiding van het agrarisch bedrijf of het verplaatsen van de bedrijfswoning bevatten. Dit brengt met zich mee dat ook de mondelinge toelichting daarop geen aanleiding geeft tot aanpassing van het ingetekende bouwvlak.
Verder is in de mondelinge toelichting aangegeven dat het wenselijk is om per agrarisch bouwvlak aan te geven of daarbij sprake is van een grondgebonden of een niet-grondgebonden veehouderij. Hiermee zou kunnen worden voorkomen dat bij een afname van het landbouwareaal van een grondgebonden veehouderij opeens sprake zou zijn van een niet-grondgebonden veehouderij, iets wat in strijd zou zijn met het verbod op nieuwvestiging van niet-grondgebonden veehouderij uit de provinciale Omgevingsverordening. Naar aanleiding hiervan kan worden opgemerkt dat in deze situatie echter geen sprake zou zijn van nieuwvestiging van een niet-grondgebonden veehouderijbedrijf, er is immers geen sprake is van de vestiging van een nieuw agrarisch bouwvlak maar van een bedrijfsaanpassing op een al bestaande agrarisch bouwvlak die volgens de provinciale Omgevingsverordening wordt aangemerkt als ‘hervestiging’. Het nieuwvestigingsverbod uit de provinciale Omgevingsverordening is in deze situatie dan ook niet van toepassing zodat het ook niet nodig is om daarvoor op de verbeelding de genoemde voorziening te treffen. De mondelinge toelichting op de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot verdere aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Artikel 3.6.6 van de planregels is aangevuld

Zienswijze 72:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Borculoseweg 80 in Eibergen wordt verzocht om:
- geen bestemming ‘Wonen’ toe te kennen aan de woning Borculoseweg 78 (Eibergen) omdat dat een belemmering oplevert voor de bedrijfsactiviteiten van indiener;
- een afwijkingsbevoegdheid op te nemen voor het realiseren van een eerste bedrijfswoning op agrarische bouwvlakken met de aanduiding (-bw);
- het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen omdat het ‘bouwvlak-op-maat’-principe niet wordt onderschreven en leidt tot planschade;
- de meegezonden vergunning op grond van de Wet natuurbescherming alsnog te verwerken in het bestemmingsplan omdat het inspraakverslag beschrijft dat deze is verwerkt in bijlage 6;
- ook de cliënt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in deze bestemmingsplanprocedure.

Beoordeling
Ten aanzien van de bestemming ‘Wonen’ voor het perceel Borculoseweg 78 dat het voor de uitbreidingsmogelijkheden van de veehouderij Borculoseweg 80 niet uitmaakt of de woning Borculoseweg 78 een woonbestemming krijgt. Dit vanwege:
a. het gegeven dat de veehouderij op deze woning aan dezelfde milieunormen moet voldoen, ongeacht het feit of hier een bestemming ‘Agrarisch’ of ‘Wonen’ op rust;
b. de omstandigheid dat de veehouderij in relatie tot deze woning voldoende gebruiksruimte heeft voor verdere uitbreiding.

Op 21 juli 2021 is voor de locatie Borculoseweg 80 verder een melding Activiteitenbesluit ingediend voor het houden van varkens in een zogenaamde zonvarkensstal. Op 26 juli

2021 is daarvoor een aanvraag omgevingsvergunning beperkte milieutoets (aanvraag-OBM) ingediend die op 14 en 17 oktober 2021 is aangevuld met een aanmeldnotitie m.e.r.-beoordeling. De melding en de aanvraag-OBM hebben betrekking op het houden van de in onderstaande tabellen genoemde dieraantallen.

stal	diercategorie	Rav-code	aantal dieren	geur in OU/ se-conde	NH_3 in kg/jaar	max. NH_3 emissie	PM_{10} in g/jaar	max. PM_{10} emissie
2b	vleesvarkens, opfokberen van ca. 25 kg tot 7 maan-den, opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking	D 3.3.2	420	9.660,0	1.260,0	1.260,0	64.260,0	64.260,0
To-taal				9.660,0	1.260,0	1.260,0	64.260,0	64.260,0

stal	diercategorie	Rav-code	aantal dieren	geur in OU/ se-conde	NH_3 in kg/jaar	max. NH_3 emissie	PM_{10} in g/jaar	max. PM_{10} emissie
3b	guste en dragende zeugen	D 1.3.100	50	935,0	210,0	210,0	8.750,0	8.750,0
3b	dekberen, 7 maanden en ouder	D 2.100	2	37,4	11,0	11,0	360,0	360,0
3b	vleesvarkens, opfokberen van ca. 25 kg tot 7 maan-den, opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking	D 3.3.2	290	6.670,0	870,0	870,0	44.370,0	44.370,0
To-taal				7.642,4	1.091,0	1.091,0	53.480,0	53.480,0

Daarbij heeft de woning Borculoseweg 78 voor 19 maart 2000 opgehouden onderdeel uit te maken van de veehouderij Borculoseweg 80, zodat deze niet kan worden aangemerkt als een voormalige agrarische bedrijfswoning als bedoeld in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). De planologische status van de woning is daarbij niet bepalend. Uit een voor 19 maart 2000 verleende milieuvergunning blijkt dat de woning geen onderdeel is van de inrichting. Woningen die vanuit de milieuvergunde situatie voor 19 maart 2000 al geen deel uitmaakten van een andere veehouderij, worden niet gezien als voormalige agrarische bedrijfswoningen. In die zin werpt de omzetting van de bestemming van ‘Agrarisch’ naar ‘Wonen’ voor Borculoseweg 78 geen verdergaande belemmeringen op dan nu al het geval is.
Wellicht ten overvloede is niettemin een geurberekening uitgevoerd. Bij een dergelijke woning kan anders dan bij een voormalige agrarische bedrijfswoning als bedoeld in de Wgv niet worden volstaan met toetsing aan de minimumafstand van 50 meter. Daarom is de geurbelasting op deze woning berekend en afgezet tegen de hier geldende geurnorm van 14 odour units/m^3.
Met behulp van het rekenprogramma V-Stacks Vergunning 2020 is een worst case berekening op de woning uitgevoerd, waarbij het fictieve emissiepunt is gelegd op de rand van het agrarisch bouwvlak (uitgaande van de begrenzing en maatvoering in het ontwerpbestemmingsplan). Voor de overige rekenparameters is aangesloten bij de waarden uit de indiende melding en aanvraag-OBM. Dit leidt tot de brongegevens in onderstaande tabel.

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	EP Hoogte	EP Diam.	EP Uittr. snelh.	E-Aanvraag	Geb. Hoogte
1	Rand bouwvlak	238 317	458 824	7,0	0,5	4,00	17 302	5,0

Berekening met V-Stacks Vergunning 2020 leidt tot het resultaat in onderstaande tabel.

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	Geurnorm	Geurbelasting
2	Borculoseweg 78	238 482	458 840	14,0	6,1

De berekening in de worst case situatie leidt tot een geurbelasting van 6,1 odour units/m^3. Hierbij wordt dus ruimschoots voldaan aan de geurnorm van 14 odour units/m^3. Bij deze geurbelasting is ter plaatse van de woning Borculoseweg 78 sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en wordt de veehouderij ook niet onevenredig belemmerd in de uitbreidingsmogelijkheden. Daarnaast wordt ruimschoots voldaan aan de minimumafstanden voor geur uit het Activiteitenbesluit voor agrarische bedrijfsopslagen voor mest en voer.
Met betrekking tot fijn stof kan daarnaast worden opgemerkt dat er sprake is van een relatief geringe emissie van fijn stof. Zoals blijkt uit de ISL3a-berekening bij de melding/aanvraag-OBM levert het bedrijf op Borculoseweg 80 dan ook geen significante bijdrage aan de concentraties fijn stof ter plaatse van de woning Borculoseweg 78.
Vanuit de VNG-publicatie Bedrijven en milieuzonering (editie 2009) geldt voor een varkenshouderij verder een richtafstand van 200 meter. De richtafstand voor het onderdeel geur (die 200 meter bedraagt) blijft daarbij echter buiten beschouwing, omdat voor geur van veehouderijen specifieke wetgeving bestaat die hierop voorrang heeft. De richtafstanden voor de overige onderdelen (geluid, stof en gevaar) komen uit op maximaal 50 meter. Aan die richtafstand wordt ruimschoots voldaan ten opzichte van de woning Borculoseweg 78. Nu ook het onderdeel geur geen belemmeringen opwerpt is de omzetting naar ‘Wonen’ vanuit de systematiek van bedrijven en milieuzonering toelaatbaar.
Zoals gezegd geldt voor een varkenshouderij voor het onderdeel geluid een richtafstand van 50 meter. Aan die richtafstand wordt zoals gezegd ruimschoots voldaan ten opzichte van de woning Borculoseweg 78. Daarbij is het bovendien zo dat voor een woning met een woonbestemming dezelfde geluidnormen gelden als voor een bedrijfswoning met een agrarische bestemming. Uit dit alles komt naar voren dat het toekennen van de bestemming ‘Wonen’ aan de voormalige bedrijfswoning Borculoseweg 78 geen belemmeringen oplevert voor de bedrijfsvoering op het perceel Borculoseweg 80.

Het op de verbeelding ingetekende agrarisch bouwvlak voor Borculoseweg 80 is voorzien van de functieaanduiding “(-bw)”. Deze functieaanduiding is bedoeld om aan te geven dat ter plaatse geen bedrijfswoning aanwezig is en dat ook geen bedrijfswoning wordt toegestaan. Zij is in het bestemmingsplan onder meer opgenomen voor agrarische bouwvlakken zonder agrarische bedrijfswoning die voorheen deel uitmaakten van een gekoppeld agrarisch bouwvlak, dit om te voorkomen dat na de ontkoppeling van beide delen nieuwe mogelijkheden zouden ontstaan voor het bouwen van extra bedrijfswoningen. Dit is nader toegelicht in de plantoelichting. Omdat het agrarisch bouwvlak Borculoseweg 80 in het geldende bestemmingsplan deel uitmaakt van een gekoppeld agrarisch bouwvlak en zelf geen agrarische bedrijfswoning kent, biedt het nieuwe bestemmingsplan dus ook niet de mogelijkheid om deze alsnog te realiseren. Om die reden is de in de inspraakreactie namens indieners ingebrachte wens om de functieaanduiding “(-bw)” te schrappen dan ook niet overgenomen en wordt naar aanleiding van de zienswijzen ook niet de wens overgenomen om te voorzien in een afwijkingsregel voor het realiseren van een eerste bedrijfswoning. Dit laatste verdraagt zich immers niet met het al genoemde uitgangspunt om geen nieuwe bedrijfswoningen toe te laten binnen toe te kennen agrarische bouwvlakken waar zich nog geen bedrijfswoning bevindt.

Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Borculoseweg 80 in Eibergen in de bestemming ‘Agrarisch’ en in een agrarisch bouwvlak. Verzocht wordt om het ingetekende agrarische bouwvlak zodanig te verruimen dat het overeenkomt met het bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan.
Naar aanleiding daarvan wordt opgemerkt dat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de in 2010 vastgestelde uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Daarbij is sinds 2011 al aangegeven dat de gemeente in het nieuwe bestemmingsplan de omvang van de agrarische bouwvlakken uit de geldende bestemmingsplannen niet één-op-één kan overnemen maar zal moeten uitgaan van een

bouwvlak-op-maat-benadering waarbij ook niet aan elk agrarische bedrijf een even groot bouwvlak kan worden toebedeeld. Dit uitgangspunt is vervolgens ook gevolgd bij de procedure voor het later vernietigde bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” en bij de opstelling van de voorontwerpbestemmingsplannen “Buitengebied Berkelland 2016” en “Buitengebied Berkelland 2020”. Dit bracht onder meer met zich mee dat het bouwvlak uit het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” werd afgestemd op de op 20 september 2018 verleende omgevingsvergunning voor het realiseren van een vleeskalverenstal.
Nu het agrarisch bouwvlak uit het ontwerpbestemmingsplan beantwoordt aan de bovengenoemde uitgangspunten, geven de zienswijzen zelf geen aanleiding tot aanpassing van het bouwvlak. Dat laatste is echter wel nodig om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen aan de op 29 november 2021 verleende omgevingsvergunning voor het bouwen van twee varkensstallen op het perceel. Nu de meest noordelijke van deze twee stallen de bouwvlakgrens aan de noordzijde overschrijdt, wordt het bouwvlak aan de noordzijde met 10 meter opgeschoven.
Voor agrarische bedrijven bleef het sinds 2011 overigens nog gewoon mogelijk om uitbreidingsplannen op basis van de geldende bestemmingsplannen te realiseren. Om die reden levert de beoogde aanpassing van de omvang van het agrarisch bouwvlak volgens de vastgestelde uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan dan ook geen grondslag op voor planschade (tegenwoordig: tegemoetkoming in schade) omdat zij al zeer lange tijd voorzienbaar was.

De beoordeling van de inspraakreactie doet wellicht voorkomen alsof de voor Borculoseweg 80 op 16 oktober 2018 verleende Natuurbeschermingswetvergunning zou worden opgenomen in bijlage 6. Dit wordt echter niet benoemd in de afsluitende tekst onder ‘Aanpassing t.o.v. het voorontwerpbestemmingsplan ”Buitengebied Berkelland 2020”’ en was ook niet de bedoeling.
De rechtspraak stond en staat namelijk niet toe dat toestemmingen die zijn verleend met toepassing van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) één-op-één worden overgenomen in een nieuw vast te stellen bestemmingsplan. Dit komt onder meer naar voren in de uitspraak van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:3061, meerdere zaaknummers) waarin de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State concludeerde dat het PAS niet voldeed aan de eisen die voortkomen uit de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat de in de inspraakreactie meegestuurde Wnb-vergunning niet kon worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels van het ontwerpbestemmingsplan en ook bij de vaststelling van het bestemmingsplan daarin niet kan worden verwerkt. Overigens gaf deze bijlage ook al aan dat toestemmingen op grond van de Wnb daarin niet kunnen worden opgenomen wanneer zij zijn verleend met toepassing van het PAS.

Omdat de zienswijzen door een gemachtigde worden ingediend namens een cliënt, informeren wij ook de gemachtigde over de beoordeling van de zienswijzen en de voortgang van de bestemmingsplanprocedure. Het ligt vervolgens op de weg van de gemachtigde om zijn cliënt te informeren.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast aan de op 29 november 2021 verleende omgevingsvergunning.

Zienswijze 73:
Samenvatting
Namens de eigenaren van de agrarische bedrijven Kulsdom 1, 2, 5, 9 en 11 in Geesteren wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak voor Kulsdom 2 te voorzien van de functieaanduiding ‘paardenhouderij’, om het ingetekende agrarisch bouwvlak Kulsdom 9-11 te laten aansluiten op het projectbesluit uit 2010 en om de lijst met onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen met de vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 die zijn verleend voor Kulsdom 1 en Kulsdom 5, 9 en 11.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor de percelen Kulsdom 1, 2, 5, 9 en 11 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Op Kulsdom 2 na zijn deze agrarische bouwvlakken voorzien van de functieaanduiding ‘paardenhouderij’ (ph). Nu op Kulsdom 2 echter sprake is van een paardenhouderij, is het wenselijk om ook dit bouwvlak te voorzien van deze functieaanduiding.
Ten aanzien van de paardenbakken, paddocks, tred- en trainingsmolen en vaste mestopslag bij Kulsdom 5 wordt gevraagd om te bevestigen dat deze ook buiten het ingetekende agrarisch bouwvlak zijn toegestaan. Bij deze kan dit worden bevestigd omdat de planregels bij de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ dit soort bestaande voorzieningen inderdaad toelaten.
Ten aanzien van Kulsdom 9 en 11 is op 23 november 2010 een projectbesluit verleend zoals bedoeld in het toenmalige artikel 3.10 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Met dit projectbesluit is het onderliggende bestemmingsplan “Buitengebied, integrale herziening” (Borculo) en het daarin opgenomen agrarisch bouwvlak echter niet aangepast, maar toestemming verleend om bouwwerken te realiseren die niet passen in dat bestemmingsplan. Het aanpassen van het bouwvlak zou alleen mogelijk zijn geweest als het bestemmingsplan zou zijn gewijzigd of zijn herzien. Dit betekent dat het agrarisch bouwvlak zelf nog niet is aangepast met het verlenen van het projectbesluit en dat aanpassing daarvan pas aan de orde is met het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan zoals dat nu aan de orde is.
Het nieuwe bestemmingsplan hanteert voor het toekennen van agrarisch bouwvlakken het uitgangspunten dat dat gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Het agrarisch bouwvlak op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan voorziet naar aanleiding van een eerder verzoek van indiener in uitbreidingsruimte achter de bestaande stallen en niet in bouwvlak volgens de begrenzing van het projectbesluit. Deze aanpassing is doorgevoerd naar aanleiding van zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” die zijn overgenomen in het op 26 juni 2013 vastgestelde bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012”. Het daarin vastgestelde liet de bouw van de stro-opslag toe en voorzag daarnaast in de gevraagde uitbreidingsruimte achter de bestaande stallen. Ditzelfde agrarisch bouwvlak is naderhand ook verwerkt in de voorontwerpbestemmingsplannen “Buitengebied Berkelland 2016” en “Buitengebied Berkelland 2020” en het ontwerpbestemmingsplan waarop de nu ingediende zienswijzen zich richten. Er is dus niet zozeer sprake van een foutief ingetekend agrarisch bouwvlak, maar van een bouwvlak dat de uitvoering van het projectbesluit toelaat èn waarbij de uitbreidingsruimte is afgestemd op de wensen die de indiener eerder heeft ingebracht. Nu in de voorliggende zienswijzen geen sprake is van bouwplannen voor gebouwen buiten het ingetekende bouwvlak, geven zij dan ook geen aanleiding tot aanpassing van het ingetekende agrarisch bouwvlak omdat dat voldoet aan de uitgangspunten voor het toekennen van agrarische bouwvlakken.
De zienswijzen geven aan dat Gedeputeerde Staten van Gelderland op 25 januari 2013 op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunning hebben verleend voor Kulsdom 1 (nr. 2012-019965) en voor Kulsdom 5, 9 en 11 (nr. 2012-019945). Deze verleende vergunningen waren bij de gemeente nog niet bekend maar zijn aan de gemeente toegezonden. Zij zullen bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels. In verband hiermee wordt deze bijlage bij de planregels gewijzigd vastgesteld.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak voor Kulsdom 2 is voorzien van de functieaanduiding ‘paardenhouderij’ en bijlage 6 bij de planregels is aangevuld.

<u>Zienswijze 74</u>:

Samenvatting
De Bomenstichting Achterhoek geeft aan dat de opmerkingen uit haar inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan van kracht blijven en verzoekt daarop aansluitend in haar zienswijzen om:

- bij de bestemmingsomschrijvingen geen nevenbestemming toe te laten waarvoor op incidentele basis vergunningen zijn verleend omdat de incidentele situaties daarmee generiek worden voor het gebied (genoemd wordt artikel 8.1, lid f t/m k bij de bestemming 'Bos');
- de gemeentelijke ambities ten aanzien van biodiversiteit meer te laten terugkomen in de planregels;
- alle zandwegen te bestemmen als 'zandweg' en bij de verbodsbepalingen over het verharden van zandwegen ook aan te geven dat halfverharding niet is toegestaan;
- de toegestane diepte voor grondbewerkingen aan te passen omdat 45 cm niet noodzakelijk is voor de reguliere agrarische bewerking maar de bodemstructuur wel nadelig beïnvloedt;
- landschapselementen ook op de verbeelding op te nemen als de procedure daarvoor nog niet is doorlopen, waarbij het niet-opnemen van landschapselementen binnen bouwvlakken kan leiden tot onduidelijkheid over onder meer de bescherming van landschapselementen en eventuele herplantverplichtingen;
- planregels op te nemen over lichthinder;
- de in de gemeente geldende geurnormen aan te passen;
- in het milieueffectrapport aandacht te besteden aan het opnemen van beschermingsregels ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen;
- de regels over de 'omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden' (vroeger: aanlegvergunning) uit artikel 4.7 en artikel 5.7 van toepassing te laten zijn op alle gronden met de bijbehorende agrarische gebiedsbestemming en niet alleen op gebieden binnen die gebiedsbestemmingen met een gebiedsaanduiding;
- artikel 10.1, lid c t/m f te schrappen uit bij de bestemmingsomschrijving voor 'Groen – Landschapselement';
- de bouwregel voor de bestemming 'Groen – Landschapselement' zodanig aan te passen dat deze géén gebouwen of bouwwerken toestaan;
- bij de bestemmingen 'Bos' en Groen – Landschapselement' de bepalingen te laten vervallen die een uitzondering maken voor werkzaamheden die vallen onder de werking van de Wet natuurbescherming (art. 8.5.2, lid d en artikel 10.4.2, lid c van de planregels).

Beoordeling
Naar aanleiding van de mededeling dat de eerder ingediende inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan als herhaald en ingelast moet worden beschouwd, wordt aangegeven dat dit ook geldt voor de beoordeling van deze inspraakreactie zoals die is opgenomen in het inspraakverslag (indiener 317) en ook bij brief van 4 oktober 2021 is teruggekoppeld aan de Bomenstichting.

Over de functies die zijn genoemd in artikel 8.1, lid f t/m k van de planregels kan worden opgemerkt dat dit geen incidentele functies betreffen op basis van incidentele vergunningen. Het gaat hier om al bestaande functies die er plekke worden uitgeoefend op basis van in het verleden verleende omgevingsvergunningen of het overgangsrecht van het geldende bestemmingsplan. Daarbij richtten de vergunningen voor bijvoorbeeld het gedenkbos in Neede en het vrijheidsbos in Geesteren zich op het realiseren van nieuw bebossing op voorheen agrarisch gebruikte gronden. Tegen die achtergrond is het niet wenselijk om af te zien van het verwerken van deze functies in het nieuwe bestemmingsplan. De wens om de omschrijving bij de bestemming 'Bos' aan te passen wordt dan ook niet overgenomen.

De gemeenteraad van Berkelland heeft op 26 oktober 2021 het Biodiversiteitsplan gemeente Berkelland vastgesteld. Dit plan is bedoeld als inspiratiedocument voor de uitvoering van projecten en geeft inzicht in de in Berkelland aanwezige natuurwaarden. Het vastgestelde biodiversiteitsplan zal nog worden gevolgd door een contourennota en een uitvoeringsplan en kan als inspiratiedocument dienen bij projecten waarbij bijvoorbeeld sprake is van landschappelijke inpassing of de realisatie van nieuwe natuur. Op deze manier gaat het ook worden ingezet bij de toepassing van de op veel plekken in het nieuwe bestemmingsplan opgenomen afwijkings- en wijzigingsregels. Via die planregels kan de gemeente dus ook vormgeven aan de gemeentelijke ambities ten aanzien van biodiversiteit. Het nieuwe bestemmingsplan biedt zodoende zowel aan initiatiefnemers als aan de gemeente mogelijkheden om bij de uitvoering van plannen aandacht te besteden aan het verbeteren van biodiversiteit.

Bij de beoordeling van de inspraakreacties is al aangegeven dat het bestemmingsplan het niet mogelijk maakt om zandwegen zomaar te verharden. Het verharden van paden en wegen is namelijk in principe verboden en is alleen toelaatbaar als daarvoor een omgevingsvergunning is verleend waarbij onder meer de natuurlijke en cultuurhistorische waarden zijn afgewogen. Daarbij zal via een aanvulling van de plantoelichting worden benadrukt dat dit verbod en het bijbehorende vergunningstelsel ook gelden als het gaat om halfverharding omdat dat het aanbrengen daarvan ook geldt als het verharden van paden en wegen.

Voor het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,45 meter is onder het nieuwe bestemmingsplan vaak een ‘omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden’ (vroeger: aanlegvergunning) vereist. Daarbij is de diepte van 45 centimeter aangehouden zodat voor diepploegen een omgevingsvergunning vereist is en voor niet-kerende bodembewerkingen niet. Dit sluit aan op het normale gebruik en op de bestaande praktijk.

De bestemming ‘Groen – Landschapselement’ richt zich op groenelementen en andere landschapselementen. Bomen en groenelementen binnen agrarische bouwvlakken worden daarbij niet ondergebracht in de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ maar vallen wel onder de regels van de Bomenverordening. Via deze Bomenverordening kan ook een herplantplicht worden opgelicht zonder dat dat tot onduidelijkheden leidt. Daarnaast verloopt het opleggen van landschappelijke inpassingsmaatregelen meestal via het verlenen van omgevingsvergunningen. De uitvoering van inpassingsmaatregelen kan dan worden verankerd in vergunningvoorschriften zodat het niet nodig is om voor elke individuele situatie ook nog de verbeelding bij het bestemmingsplan aan te passen. Dat is overigens ook niet nodig om de realisatie en het onderhoud van vergunde maatregelen zo nodig te kunnen afdwingen omdat dat kan gebeuren op basis van de verleende omgevingsvergunning en de daarin opgenomen voorschriften.

De gemeenteraad heeft in het verleden besloten om lichthinder niet in het bestemmingsplan te reguleren. Het bestemmingsplan is daar ook niet het geëigende instrument voor, omdat lichtnormen of zorgplichtbepalingen om lichthinder te voorkomen daar niet in mogen worden opgenomen. De milieuwetgeving biedt daarvoor wel handvatten in het Activiteitenbesluit milieubeheer. Hierin zijn specifieke middelvoorschriften en een zorgplicht opgenomen om lichthinder te voorkomen dan wel zoveel mogelijk te beperken. Daarbij wordt verder overleg en voorlichting ingezet als aanvullend instrument om lichthinder en lichtvervuiling via het milieuspoor te voorkomen.

Het al dan niet aanpassen van de geurnormen is geen onderdeel van een bestemmingsplanprocedure. Het is aan de gemeenteraad om dit verder op te pakken via een eventuele aanpassing van de geldende geurverordening. In het milieueffectrapport het MER is overigens wel onderzoek gedaan naar de geurbelasting van veehouderijen in de huidige situatie en de met het bestemmingsplan mogelijk gemaakte situatie. Daaruit

kwamen geen zodanige knelpunten naar voren dat hiervoor via de planregels moest worden voorzien in aanvullende maatregelen bovenop de geldende geurwetgeving.

Het milieueffectrapport bevat over het gebruik van mest en bestrijdingsmiddelen een uitspraak waar het gaat over bufferzone rond natte natuurgebieden die zijn aangeduid als ‘beschermingszone natte landnatuur’ Het is echter met name de provinciale Omgevingsverordening die daarover in artikel 3.19 een rechtstreeks bindende regel bevat die voortbouwt op de meststoffenwet. Als de gemeente over hetzelfde onderwerp ook een regeling zou opnemen in het bestemmingsplan, dan ontstaat een situatie waarbij onduidelijkheid bestaat over het bevoegd gezag bij eventuele overtredingen van de al geldende regel uit de provinciale omgevingsverordening. Om die reden zijn in het bestemmingsplan op dit punt geen nadere regels gesteld.

Het systeem van de planregeling voor aanlegvergunningen voorziet er in dat voor de gebieden met een bijzondere gebiedsaanduiding een aanlegvergunningstelsel is opgenomen. Deze zijn gericht op de kwaliteiten van deze gebieden, zodat het niet logisch zou zijn om deze voor het gehele gebied met de betreffende gebiedsbestemming te laten gelden.

Bij de omschrijving van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ in artikel 10.1 zijn de onderdelen c t/m f opgenomen vanwege al bestaande of toegestane vormen van gebruik van de ondergrond. Zo zijn via artikel 10.1, lid c de bestaande (onverharde) wegen en paden toegestaan en dus niet eventuele nieuwe (onverharde) paden en wegen. Verder hangen water- en waterhuishoudkundige voorzieningen zoals bijvoorbeeld een poel soms zo nauw samen met landschapselementen dat deze ook binnen de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ worden toegelaten.
Daarnaast is extensief recreatief medegebruik toegelaten nu het begrip ‘recreatief medegebruik’ in de begripsomschrijvingen is omschreven als “een recreatief gebruik van gronden dat ondergeschikt is aan de functie van de bestemming waarbinnen dit recreatieve gebruik is toegestaan”. Dit betekent dat het extensieve recreatieve medegebruik alleen maar is toegestaan zolang het past binnen de bestemming ‘Groen – Landschapselement’. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer binnen deze bestemming wordt gewandeld over een bestaand pad.
Ook is het op sommige plekken in het buitengebied al toegestaan om parkeerplaatsen te realiseren op gronden die in het nieuwe bestemmingsplan de bestemming ‘Groen – Landschapselementen’ krijgen. Dit bestaande recht is via de aanduiding ‘parkeerterrein’ overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan zodat duidelijk is dat het nadrukkelijk niet de bedoeling is om overal binnen deze bestemming een parkeerterrein te realiseren.
Gelet op dit alles is het niet wenselijk om af te zien van het verwerken van deze functies in het nieuwe bestemmingsplan. De wens om de omschrijving bij de bestemming ‘Groen - Landschapselement’ aan te passen wordt dan ook niet overgenomen.

Aansluitend hierop laten de bouwregels bij de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ geen gebouwen toe en zijn daarbinnen alleen bouwwerken, geen gebouw zijnde toegestaan wanneer deze qua gebruik passen in deze bestemming. Daarbij is met name dat laatste gebruiksaspect van belang voor het toelaten van bouwwerken. Daarmee is het dus ook niet zo dat het nieuwe bestemmingsplan binnen de bestemmingsplan ‘Groen – Landschapselement’ bouwwerken toelaten die qua gebruik niet passen binnen deze bestemming. Daarbij is een toegelaten hoogte van 3 meter vrij gebruikelijk, zodat er geen aanleiding is om deze aan te passen.

Tenslotte spreken de planregels bij de bestemming ‘Bos’ over een “…bosbeheerplan op grond van de Wet natuurbescherming” (artikel 8.1, lid c en artikel 8.5.2, lid a). Omdat bosbeheerplannen echter alleen worden opgesteld binnen Natura 2000-gebieden en in Berkelland daarvan geen sprake is, is een verwijzing naar die planvorm in de planregels niet wenselijk. Daarmee kan ook artikel 8.5.2, lid c worden geschrapt en kunnen de

zienswijzen op dit punt worden overgenomen door een gewijzigde vaststelling van de planregels.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Artikel 8.5.2, lid c van de planregels is geschrapt. In de plantoelichting is benadrukt dat ook het aanbrengen van halfverharding geldt als het verharden van wegen en paden.

Zienswijze 75:
Samenvatting
Namens 't Ruurlose Broek BV wordt verzocht om de begrenzing tussen de bestemmingen 'Recreatie – Dagrecreatie' en 'Horeca' op het perceel Groenloseweg 57 in Ruurlo aan te passen ter plaatse van de aan te leggen geluidswal. Verder wordt gevraagd om de toegestane bouwhoogte af te stemmen op de bestaande lichtmasten en de verplaatsbare bouwliften die gebruikt worden ten behoeve van de schietinstallaties. Ook wordt met het oog op de aanleg van de geluidswallen verzocht om af te zien van een vergunningsplicht vanwege eventuele archeologische waarden.

Beoordeling
Op 17 december 2021 is een omgevingsvergunning met instandhoudingstermijn verleend voor het aanleggen en uitbreiden van de grondwallen rondom de kleiduivenschietbaan. In aansluiting op deze inmiddels onherroepelijk geworden omgevingsvergunning is het inderdaad wenselijk om de begrenzing tussen de bestemmingen 'Horeca' en 'Recreatie – Dagrecreatie' af te stemmen op de ligging van deze geluidswallen. De verbeelding zal op dit onderdeel dan ook worden aangepast via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.
In artikel 14.2.5 van de planregels is aangegeven welke bouwregels de bestemming 'Recreatie – Dagrecreatie' kent voor 'bouwwerken geen gebouwen zijnde'. Daarbij is voor de kleiduivenschietbaan ook een regeling opgenomen voor geluidsschermen (artikel 14.2.5, lid e). Nu op het terrein echter ook sprake is van andere functioneel aan de bestemming gerelateerde bouwwerken, geven de zienswijzen aanleiding om deze bepaling in de planregels aan te vullen zodat ook de in de zienswijzen genoemde bouwliften (9 meter) en de lichtmasten (12 meter) positief worden bestemd. Ook op dit onderdeel geven de zienswijzen dus aanleiding tot een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.
Met het oog op de bescherming van eventuele archeologische waarden kent het nieuwe bestemmingsplan archeologische dubbelbestemmingen waaraan een vergunningstelsel is gekoppeld. Deze archeologische dubbelbestemmingen zijn toegekend op basis van de archeologische beleidswaardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 vaststelde. Voor het terrein van de kleiduivenschietbaan wordt voorzien in de laagste archeologische verwachtingswaarde en daarom in de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 6'. Deze vereist pas archeologisch onderzoek bij grondwerkzaamheden met een oppervlakte die groter is dan 5.000 m², terwijl archeologisch onderzoek niet vereist is wanneer duidelijk is dat de ondergrond al is verstoord.
Omdat de archeologische beleidswaardenkaart en de daarop gebaseerde archeologische dubbelbestemmingen van toepassing zijn op het gehele plangebied van het nieuwe bestemmingsplan, bestaat er geen aanleiding om het perceel van de kleiduivenschietbaan uit te zonderen van de daaraan eventueel verbonden onderzoeksverplichtingen. Bij eventuele nieuwe aanvragen voor geluidswallen moet daarom allereerst worden bekeken of archeologisch onderzoek nodig is, dit mede gelet op de omvang van de werkzaamheden en het gegeven dat via de verleende omgevingsvergunning ook al tijdelijke grondwallen zijn aangelegd.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het bestemmingsvlak 'Recreatie – Dagrecreatie' is aangepast en artikel 14.2.5, lid e van de planregels is aangevuld.

Zienswijze 76:
Samenvatting
Namens de eigenaren van Polhaarweg 6 in Neede wordt verzocht om:

- in het bestemmingsplan een definitie op te nemen van het begrip ‘extensief recreatief gebruik’ waarin blijkt dat een niet-extensief recreatief medegebruik (mountainbiketrack, bootcamproute, crossfitpad) niet is toegestaan;
- te voorkomen dat het mogelijk wordt om de gewenste mountainbikeroute te verleggen naar het perceel direct ten westen van de woning van indieners;
- in het bestemmingsplan te borgen dat de bospercelen rondom de voetbalvelden in stand moet worden gehouden door aan de bestemming ‘Sport’ een voorwaardelijke verplichting te koppelen dat de voetbalvelden alleen mogen worden gebruikt als op de omliggende percelen wordt voorzien in een gesloten bos;
- in de plantoelichting bij het nieuwe bestemmingsplan de beschrijving uit de omschrijving over te nemen.

Beoordeling
De gemeente heeft geconstateerd dat nabij de voetbalvelden ten noorden van Diepenheimseweg 32a in Neede was begonnen met de aanleg van een mountainbikeroute. Omdat deze werkzaamheden werden uitgevoerd zonder de daarvoor vereiste omgevingsvergunning, zijn deze werkzaamheden stilgelegd. Daarbij is aangegeven dat voor het realiseren van de mountainbikeroute niet alleen een gemeentelijke omgevingsvergunning vereist is, maar vanwege de ligging binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN) ook provinciale toestemming.

De regels van het nieuwe bestemmingsplan kennen in artikel 1.52 al een definitie van ‘extensieve (dag)recreatie’. Verder is in artikel 1.118 het begrip ‘recreatief medegebruik’ omschreven als “een recreatief gebruik van gronden dat ondergeschikt is aan de functie van de bestemming waarbinnen dit recreatieve gebruik is toegestaan”. Hieruit komt naar voren dat het gebruik van de bestemming ‘Bos’ voor buitensportactiviteiten is toegestaan zolang de hoofdfunctie maar blijft bestaan en het bosgebied in stand blijft. Zo geeft de begripsomschrijving aan dat daaronder ook wandel-, ruiter- en fietspaden worden begrepen. Hiermee verzet de bosbestemming zich niet tegen het beoefenen van binnen de bij een bosgebied passende vormen van buitensport op paden, iets wat ook niet logisch zou zijn omdat het vrij gebruikelijk is dat deze aanwezig zijn in gebieden met deze bestemming en dat ook elders in de gemeente het geval is.
Hoewel extensief recreatief medegebruik dus is toegestaan binnen de bestemming ‘Bos’, kent het nieuwe bestemmingsplan net als het geldende bestemmingsplan een vergunningstelsel voor onder meer het aanleggen/verharden van paden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen. Om op basis van het nieuwe bestemmingsplan voor dit soort werkzaamheden de benodigde omgevingsvergunning te kunnen verkrijgen, moet worden aangetoond dat geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan in het gebied aanwezige waarden. Voor het bosgebied rondom de voetbalvelden is daarbij van belang dat dit onderdeel uitmaakt van het GNN. Dit betekent dat bij een aanvraag om omgevingsvergunning ook moet worden onderzocht of de in het GNN te beschermen waarden in het geding zijn.
Daarbij is van belang dat aan de benodigde omgevingsvergunning compenserende maatregelen kunnen worden verbonden. Dit biedt ook zonder in het bestemmingsplan al opgenomen voorwaardelijke verplichtingen de mogelijkheid om voorwaarden op te leggen aan eventuele nieuwe ontwikkelingen in het betrokken bosgebied rondom de voetbalvelden. Op die manier kan bijvoorbeeld worden voorzien in eisen die zich richten op een gesloten bos dat ook bescherming biedt tegen eventuele overlast van de voetbalvelden en dus aansluiten bij de bedoeling die de gemeenteraad van Neede in 1990 uitsprak bij de vaststelling van het bestemmingsplan “Buitengebied, 19^{e} wijziging (VV Lochhuizen)”. Het verbinden van een voorwaardelijke verplichting aan het reeds toegestane gebruik van de voetbalvelden ligt daarom minder in de rede, ook al omdat

een dergelijke constructie al heel snel in strijd is met het wettelijke stelsel van de Wet ruimtelijke ordening dat gebodsbepalingen niet toelaat en uitgaat van toelatingsplanologie.
Tenslotte gaat de beoordeling van de zienswijzen na de besluitvorming over het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” als bijlage deel uitmaken van de toelichting van het nieuwe bestemmingsplan. Dit betekent dat de bedoeling van de gemeenteraad van Neede ook naar de toekomst toe in beeld blijft, ook als een eventuele aanvraag om omgevingsvergunning voor het realiseren van een mountainbikeroute wordt voorgelegd aan het gemeentebestuur van de huidige gemeente Berkelland. Het is daarvoor echter niet nodig om de tekst uit 1990 over dit specifieke bosgebied op te nemen in de hoofdtekst van de plantoelichting bij het nieuwe bestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen, waarbij voor de duidelijkheid wordt opgemerkt dat de beoordeling van de zienswijzen als bijlage onderdeel uitmaken van de plantoelichting.

Zienswijze 77:
Samenvatting
LTO Noord verzoekt om:
- gronden op grotere afstand mee te rekenen bij het bepalen of een veehouderij grondgebonden of niet-grondgebonden is;
- mogelijkheden te bieden voor het vergroten van agrarische bouwvlakken als dat nodig is voor dierenwelzijn, klimaat of energieopwek;
- bij windturbines een ashoogte van 35 meter toe te staan en daarmee in te spelen op de gezamenlijke ambitie;
- in de planregels aan te geven dat landelijke afspraken en gebiedsafspraken ten aanzien van de stikstofproblematiek leidend zijn;
- de stikstofregeling te schrappen waar zij betrekking heft op gronden buiten een agrarisch bouwvlak en daarbij ook niet meer de term ‘inrichting ‘te gebruiken nu deze onder de Omgevingswet komt te vervallen;
- aan te geven op welke wijze de gemeente het bestemmingsplan in overeenstemming gaat brengen met de nog te verlenen natuurtoestemmingen in verband met de beoogde legalisatie van het Programma Aanpak Stikstof.

Beoordeling
De omschrijving van de begrippen ‘grondgebonden veehouderijbedrijf’ en ‘niet-grondgebonden veehouderijbedrijf’ zijn afgeleid van de begripsbepalingen in artikel 1.2 van de provinciale Omgevingsverordening Gelderland. Het is daarom niet mogelijk om gronden die niet in de omgeving van de bedrijfsgebouwen te liggen mee te wegen wanneer moet worden bepaald of een veehouderij grondgebonden of niet-grondgebonden is. Dit laatste zou immers strijdigheid opleveren met de provinciale omgevingsverordening terwijl een bestemmingsplan daaraan juist moet voldoen.

Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland kent mogelijkheden om de daarin toegekende agrarische bouwvlakken te vergroten of van vorm te veranderen. Deze mogelijkheden zijn opgenomen in de wijzigingsregels bij de agrarische gebiedsbestemmingen. Als aan de daarin genoemde voorwaarden wordt voldaan, dan kan aan een vergroting van een agrarisch bouwvlak worden meegewerkt, ook als daarbij sprake is van plannen vanuit een oogpunt van dierwelzijn, klimaatdoelen of energie-opwek. Het is dus niet nodig om hiervoor de planregels aan te vullen.

Bij het maken van een bestemmingsplan vertaalt de gemeente haar ruimtelijk beleid in juridische regels. Daarbij is het niet altijd haalbaar om alle mogelijkheden uit het ruimtelijk beleid ook direct door te vertalen in het bestemmingsplan. Zeker als het gaat om een bestemmingsplan voor een groot plangebied zoals een gemeentelijk buitengebied van

20.000 hectare, is het op basis van regelgeving en/of rechtspraak soms niet mogelijk om alle beleidsruimte direct al te verwerken in planregels. In die situaties kan voor individuele initiatieven dan echter nog wel een afzonderlijke procedure worden gevoerd waarmee dan wèl invulling kan worden gegeven aan de mogelijkheden die het gemeentelijk beleid biedt. Daarbij kan via individuele procedures zelfs worden afgeweken van vastgestelde beleidskaders als bijzondere, meestal onvoorziene omstandigheden daartoe voldoende aanleiding geven en dat ook ruimtelijk kan worden onderbouwd. Met name in die laatste situatie is sprake van het leveren van maatwerk.
Als het gaat om de ashoogte van windturbines, komt deze werkwijze er dus op neer dat het bestemmingsplan aansluit bij het beleid en daarom uitgaat van een maximale ashoogte van 25 meter. Wanneer in een concrete situatie op basis van bijzondere omstandigheden echter behoefte bestaat aan een ashoogte van 35 meter, dan kan op basis van een ruimtelijke beoordeling voor dat concrete project wellicht worden besloten om daaraan mee te werken. Dat geldt dan echter alleen voor die maatwerk-situatie en niet voor het gehele buitengebied waarop de planregel van toepassing waarvan dan worden afgeweken. Het bestemmingsplan zou zich echter niet verdragen met het door de gemeente zelf vastgestelde beleid als daarin direct al een ashoogte van 35 meter zou worden toegelaten. De wens daartoe kan dan ook niet worden overgenomen.

Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland kent een regeling die moet voorkomen dat de stikstofemissie vanuit het plangebied tot significant negatieve effecten leidt voor stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Deze stikstofregeling sluit aan op de rechtspraak die zich op dat punt heeft gevormd en die in de plantoelichting ook in beschreven. Deze rechtspraak biedt niet de ruimte om via de stikstofregeling in het bestemmingsplan alvast vooruit te lopen op landelijke afspraken of gebiedsafspraken ten aanzien van de stikstofproblematiek. In het bestemmingsplan mogen namelijk alleen onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of de Wet natuurbescherming (Nbw) worden verwerkt waarvoor een passende beoordeling is verricht. Dit blijkt onder meer uit de uitspraak van 29 mei 2019 (meerdere zaaknummers, ECLI:NR:RVS:2019:1603). In de plantoelichting is nader toegelicht welke gevolgen deze uitspraak en daaropvolgende jurisprudentie heeft op het opstellen van het bestemmingsplan.
Daarbij wordt ook toegelicht waarom bij het opstellen van een bestemmingsplan wel degelijk aandacht moet worden besteed aan de ammoniakemissie die afkomstig kan zijn van het beweiden of bemesten van agrarisch gebruikte gronden. Dat onderwerp komt dan ook aan de orde in het milieueffectrapport bij het bestemmingsplan en heeft tegen de achtergrond van de jurisprudentie ook geleid tot een stikstofregeling die ook toeziet op het agrarisch gebruik van gronden. Via een aanvulling in de plantoelichting zal dit nader worden toegelicht. Daarbij past nog wel de opmerking dat de in het bestemmingsplan verwerkte stikstofregeling aansluiting zoekt bij de op de per 1 juli 2021 in werking getreden Wet stikstofreductie en natuurverbetering. Verder wordt de lopende bestemmingsplanprocedure afgerond onder de huidige wetgeving zodat daarin ook de nog bestaande term ‘inrichting’ is gebruikt.

Het is de gemeente bekend dat er landelijke regelgeving wordt voorbereid die zich richt op het legaliseren van natuurtoestemmingen die met toepassing van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) zijn verleend. Het is op dit moment nog niet bekend hoe dit beoogde legalisatietraject uiteindelijk zal verlopen. De gemeente kan op dit moment dan ook nog geen toezegging doen over het opnemen van de op enige wijze nog te legaliseren PAS-toestemmingen in het bestemmingsplan. Wel spant de gemeente zich in om ook in de toekomst de onherroepelijk toegekende rechten ten aanzien van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zo goed mogelijk te vertalen in haar bestemmingsplan. Daarbij is het zeker niet ondenkbaar dat de methode van een gemeentelijk ‘veegplan’ wordt gehanteerd waarbij de gemeente één planologische procedure voert om voor meerdere locaties een soortgelijke aanpassing in het dan geldende bestemmingsplan door te voeren. Omdat niet kan worden uitgesloten dat tegen die tijd inmiddels de Omgevingswet in werking zal zijn getreden, kan op dit moment

echter nog niet worden voorspeld hoe dit alles inhoudelijk en procedureel kan gaan verlopen.

LTO Noord heeft op 11 april 2022 een schriftelijke aanvulling op haar zienswijzen ingediend waarin werd aangegeven dat de maximale omvang bij (het vergroten van) agrarische bouwvlakken te beperkt is en de stikstofregeling onnodig regels bevat over agrarische gronden die in gebruik zijn als cultuurgrond of als weidegrond. Bij de mondelinge toelichting wees LTO Noord er verder op dat haar schriftelijke zienswijzen onvolledig en onjuist zijn beantwoord en er sprake is van tegenstrijdigheden met het beleid.
Naar aanleiding van de schriftelijke aanvulling over de omvang van toe te kennen en daarna via de wijzigingsbevoegdheid te vergroten agrarische bouwvlakken is van belang dat het gemeentelijk beleid voor niet-grondgebonden veehouderijen uitgaat van een maximum van 1,5 ha en voor grondgebonden veehouderijen een maximum van 2 ha hanteert. Deze maatvoeringen zijn in 2010 al vastgelegd in de ‘Structuurvisie Berkelland 2025’ en zijn in 2019 herbevestigd door de vaststelling van de ‘Structuurvisie Plussenbeleid (beleidskaders voor de grondgebonden veehouderij en voor de niet-grondgebonden veehouderij (Plussenbeleid))’. Het verruimen van deze maximale maatvoeringen in het nieuwe bestemmingsplan zou dan ook in strijd zijn met het door de gemeenteraad zelf vastgestelde ruimtelijk beleid. De wens daartoe kan dan ook niet worden overgenomen.
Hetzelfde geldt voor de regeling in het nieuwe bestemmingsplan om toegekende agrarische bouwvlakken via de wijzigingsbevoegdheid met maximaal 40% te vergroten tot aan de genoemde maximale omvangen van 1,5 ha of 2 ha. De wens om geen maximale uitbreidingsmaten op te nemen kan namelijk niet worden overgenomen omdat een wijzigingsbevoegdheid in een bestemmingsplan volgens vaste rechtspraak altijd moet worden begrensd met objectieve criteria. Het is met andere woorden dus niet toegestaan om een wijzigingsbevoegdheid op te nemen voor het vergroten van agrarische bouwvlakken zonder daarbij aan te geven tot welke omvang de bouwvlakken dan mogen worden uitgebreid. Daarbij komt dat een dergelijke wijzigingsbevoegdheid in het Plan-MER moet worden beoordeeld op zijn maximale effect en dus alsof elk agrarisch bedrijf gebruik zal maken van de in het bestemmingsplan opgenomen wijzigingsbevoegdheid. Uit het Plan-MER is op die manier naar voren gekomen dat een uitbreidingspercentage van maximaal 40% en tot de maximale omvang van 1,5 ha resp. 2 ha uitvoerbaar is. Wanneer deze maatvoeringen zouden worden verruimd of zelfs niet zouden worden opgenomen in de wijzigingsregels, dan zou sprake zijn van een regeling die niet kan steunen op het Plan-MER en bovendien niet voldoet aan de eisen die gelden voor het opnemen van wijzigingsbevoegdheden in bestemmingsplannen.
Verder moet in een bestemmingsplan tegenwoordig wel degelijk een regeling worden opgenomen over de stikstofemissie vanaf agrarische gronden die niet tot het daadwerkelijke bedrijf horen. De regeling is ook zo vormgegeven dat zij betrekking heeft op het voorkomen van een toename van de ammoniakemissie. Cultuur- en weidegronden die onder het geldende bestemmingsplan al als zodanig in gebruik zijn mogen onder het nieuwe bestemmingsplan dus ook op die manier worden gebruikt. De plantoelichting is overigens aangevuld met een beschouwing over de jurisprudentie rondom de stikstofregeling die ook ingaat op thema’s zoals ‘beweiden’ en ‘bemesten’. Op basis daarvan zijn de planregels op onderdelen geactualiseerd via een ambtshalve wijziging van het bestemmingsplan. De door LTO Noord op 11 april 2022 ingediende nadere informatie en de mondelinge toelichting op de zienswijzen zelf geven echter geen aanleiding tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 78:
Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Manpadweg 6 in Ruurlo wordt verzocht om de meegezonden gegevens over de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 te verwerken in het bestemmingsplan.

Beoordeling
Indieners hebben de door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 25 juni 2015 verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (nr. 2015-000890) al aan de gemeente toegezonden. De in de zienswijzen genoemde gegevens van deze vergunning waren bij de gemeente nog niet bekend maar zullen bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels. In verband hiermee wordt deze bijlage bij de planregels gewijzigd vastgesteld.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 6 bij de planregels is aangevuld.

Zienswijze 79:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Eibergseweg 5 in Beltrum wordt verzocht om in de bijlage bij de planregels aan te geven dat de bedrijfswoning twee verblijfsobjecten met een woonfunctie kent.

Beoordeling
De bedrijfswoning Eibergseweg 5 in Beltrum bevat feitelijk inderdaad twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven tot aanvulling van de bijlage bij de planregels waarin de panden zijn aangegeven met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ (bijlage 7). In deze bijlage worden de adressen Eibergseweg 5 en Eibergseweg 5a opgenomen zodat duidelijk is dat het pand meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ bevat. Het laatstgenoemde adres is inmiddels toegekend via een besluit dat overigens afzonderlijk van het bestemmingsplanproces is genomen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 7 bij de planregels is aangepast.

Zienswijze 80:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het perceel Meenweg 4 in Beltrum wordt verzocht om mogelijk te maken dat op het ‘beleveniseiland’ een hindernisbaan wordt gerealiseerd nu dat ook in het geldende bestemmingsplan mogelijk is.

Beoordeling
Voor het perceel Meenweg 4 in Beltrum is 13 mei 2014 het bestemmingsplan “Buitengebied, Meenweg 4 Beltrum 2013” vastgesteld. Dit bestemmingsplan voorziet in een recreatieve bestemming en het plangebied van dit bestemmingsplan behoort niet tot het plangebied van het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”. Dat ontwerpbestemmingsplan voorziet voor het als ‘beleveniseiland’ bedoelde gebied in de bestemming ‘Agrarisch’, waarbij het beleveniseiland niet behoort tot het provinciaal begrensde Gelders Natuurnetwerk (GNN) of de Groene Ontwikkelingszone (GO). Indieners geven aan dat het geldende bestemmingsplan via de daarin opgenomen agrarische bestemming toelaat dat de gronden worden gebruikt voor extensieve dagrecreatie, kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen en dat er bouwwerken mogen worden gerealiseerd tot een hoogte van 2,2 meter. Om te zorgen dat het ‘beleveniseiland’ ook onder het nieuwe bestemmingsplan kan worden gerealiseerd, wordt verzocht om op de verbeelding een aanduiding op te nemen die de bouw- en gebruiksmogelijkheden uit het geldende bestemmingsplan overneemt. Nu hiermee wordt

ingestoken op het voortzetten van bestaande planologische mogelijkheden, kan deze wens worden overgenomen. Dit betekent dat het bestemmingsplan naar aanleiding van de zienswijzen gewijzigd wordt vastgesteld door op de verbeelding een functieaanduiding op te nemen voor het 'beleveniseiland' en door daaraan in de planregels de gewenste bouw- en gebruiksmogelijkheden te koppelen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Op de verbeelding en in de planregels wordt een functieaanduiding 'beleveniseiland' opgenomen.

Zienswijze 81:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Borculoseweg 76 in Eibergen wordt verzocht om:

- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- het begrip 'dierplaats' te schrappen omdat dit verder niet voorkomt in de planregels;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen;
- het sloopvereiste uit het Plussenbeleid niet van toepassing te verklaren op investeringen in dierwelzijn;
- de planregel over de omgevingsdialoog tekstueel aan te passen;
- in de wijzigingsregel over het vergroten van agrarische bouwvlakken de voorwaarde te laten vervallen dat bij een niet-grondgebonden veehouderij uitsluitend de bestaande diersoort is toegestaan en vast te leggen dat voor het bedrijf Borculoseweg 76 het vleeseenden en vleeskuikens gelden als de bestaande diersoorten.

Beoordeling
Bij de omschrijving van het begrip 'werktuigenloods' geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Het begrip 'dierplaats' (artikel 1.44) komt nergens anders in de planregels terug en is daarom ook overbodig. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit begrip dus worden geschrapt.

De zienswijzen verzoeken om de voor het bedrijf Borculoseweg 76 in Eibergen op 19 september 2018 afgegeven verklaring van geen bedenkingen op te nemen in de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wet natuurbescherming (Wnb). Daarbij moet echter worden vastgesteld dat Gedeputeerde Staten van Gelderland deze verklaring van geen bedenkingen afgaven met toepassing van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en dat de rechtspraak niet toestaat dat toestemmingen die zijn verleend met toepassing van het PAS één-op-één worden overgenomen in een nieuw vast te stellen bestemmingsplan. Dit komt onder meer naar voren in de uitspraak van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:3061, meerdere zaaknummers) waarin de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State concludeerde dat alleen onherroepelijke

toestemmingen waarvoor een passende beoordeling is gemaakt op grond van de Nbw of Wnb kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Dit betekent dat de in de zienswijzen genoemde verklaring van geen bedenkingen met de daarop gebaseerde omgevingsvergunning niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels.

Op 19 maart 2019 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie Plussenbeleid vastgesteld. Kort gezegd voorziet het gemeentelijk Plussenbeleid erin dat bij het uitbreiden van de stalvloeroppervlakte van een niet-grondgebondenveehouderij(tak) extra maatregelen moeten plaatsvinden op het erf, in de omgeving van het erf of in de omgeving van direct-omwonenden. Daarbij bepaalt de bruto stalvloeroppervlakte van de beoogde uitbreiding de omvang van het bedrag (de 'Plus-investering') dat moet worden besteed aan deze volgordelijk genoemde 'Plus-maatregelen'. Het vastgestelde gemeentelijke Plussenbeleid is verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied.
Één van de mogelijkheden om invulling te geven aan het Plussenbeleid is daarbij het slopen van leegstaande gebouwen in de omgeving. Het is voor een ondernemer echter niet verplicht om te kiezen voor deze optie als die ten opzichte van het beoogde uitbreidingsplan tot hogere investeringen leidt dan de benodigde Plus-investering. Daarbij gaat het er vooral om dat een in de structuurvisie en in de planregels bepaald bedrag moet worden besteed aan een bovenwettelijke ruimtelijke kwaliteitsbijdrage.
Verder heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van het Plussenbeleid ook stilgestaan bij de vraag of het wenselijk is om uitbreidingsplannen die samenhangen met dierwelzijn uit te zonderen van de toepassing van het Plussenbeleid. Een motie in die richting is bij de vaststelling van de Structuurvisie Plussenbeleid echter niet aangenomen. Daarom kan de wens om dit bij de vaststelling van het bestemmingsplan alsnog te doen ook niet worden overgenomen omdat dat immers zou leiden tot een strijdigheid met het vastgestelde ruimtelijke beleid. Dit onderdeel van de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding voor aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

In de zienswijzen wordt gevraagd om de tekst bij de omschrijving van het begrip 'omgevingsdialoog' (artikel 1.100, lid a en b) aan te passen zodat beter tot zijn recht komt dat aan het begin van de dialoog meerdere alternatieven voor de te nemen 'Plus-maatregelen' kunnen worden ingebracht. Ook wordt verzocht om de kring van deelnemers aan de omgevingsdialoog anders te omschrijven en meer in lijn te brengen met de tekst van de Structuurvisie Plussenbeleid.
Ten aanzien van het laatste punt is het inderdaad zuiverder om de passage "…alle (mogelijke) belanghebbenden…" te vervangen door de tekst die de Structuurvisie gebruikt. Zij kan dus worden vervangen door "…de omwonenden en/of eigenaren van omliggende percelen die daarvan invloed zullen ondervinden…". Ook met deze tekst komt namelijk voldoende tot uitdrukking dat het aan de ondernemer is om de omgevingsdialoog aan te gaan met degenen waarvan de belangen in het geding kunnen zijn bij zijn uitbreidingsplan.
Verder is het inderdaad wenselijk om nadrukkelijk de mogelijkheid open te houden dat de ondernemer ten aanzien van de Plus-maatregelen meerdere alternatieven inbrengt in de omgevingsdialoog en deze bespreekt met de deelnemers aan die omgevingsdialoog. Het gaat er bij de omgevingsdialoog immers om dat verschillende mogelijkheden voor het realiseren van 'Plus-maatregelen' kunnen worden besproken, ongeacht of ze worden ingebracht door de ondernemer of door andere deelnemers. De wens om artikel 1.100, lid b van de planregels tekstueel aan te passen door de passage "… in welke aanvullende maatregelen wordt voorzien…" te vervangen door "…in welke aanvullende maatregelen kan worden voorzien…" verdraagt zich dan ook met de gedachte van een open omgevingsdialoog uit het vastgestelde Plussenbeleid. Dit onderdeel van de zienswijzen kan daarom worden overgenomen via een gewijzigde vaststelling van de planregels.

De agrarische gebiedsbestemmingen kennen met de artikelen 3.6.6, 4.6.6 en 5.6.6 afwijkingsregels over het toelaten van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de op een bedrijf al bestaande niet-grondgebonden veehouderij(tak). Deze

afwijkingsregels blijven ook van toepassing wanneer een wijzigingsbevoegdheid wordt toegepast voor bijvoorbeeld het vergroten of aanpassen van een agrarisch bouwvlak. Het heeft dan ook inderdaad geen meerwaarde om in de wijzigingsvoorwaarden aan te geven dat binnen een te vergroten niet-grondgebonden veehouderij uitsluitend de bestaande diersoort is toegestaan zodat artikel 3.8.3, lid f van de planregels kan worden geschrapt. Daarbij blijft echter nog wel gelden dat aan de voorwaarden uit artikel 3.6.6 van de planregels moet worden voldaan om te kunnen meewerken aan een wijzigingsverzoek waarbij sprake is van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de al bestaande. Daarbij gelden voor het bedrijf Borculoseweg 76 de daar gehouden vleeseenden (Rav-hoofdcategorie G) als de vergunde en bestaande niet-grondgebonden veehouderij, terwijl de planregels via artikel 3.6.6 onder de daar gestelde voorwaarden mogelijkheden bieden om over te stappen naar een andere niet-grondgebonden veehouderijtak zoals vleeskuikens (Rav-hoofdcategorie E). Daarvoor is een omgevingsvergunning nodig en niet een herziening van het bestemmingsplan zoals in de zienswijzen wordt verondersteld.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De beschrijving van de begrippen ‘werktuigenloods’ en ‘omgevingsdialoog’ is aangepast, evenals de wijzigingsregel over het vergroten van agrarische bouwvlakken. Het begrip ‘dierplaats’ is geschrapt

Zienswijze 82:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Borculoseweg 51 in Eibergen wordt verzocht om om:

- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- het begrip ‘dierplaats’ te schrappen omdat dit verder niet voorkomt in de planregels;
- het sloopvereiste uit het Plussenbeleid niet van toepassing te verklaren op investeringen in dierwelzijn;
- de planregel over de omgevingsdialoog tekstueel aan te passen;
- in de wijzigingsregel over het vergroten van agrarische bouwvlakken de voorwaarde te laten vervallen dat bij een niet-grondgebonden veehouderij uitsluitend de bestaande diersoort is toegestaan

Beoordeling
Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Het begrip ‘dierplaats’ (artikel 1.44) komt nergens anders in de planregels terug en is daarom ook overbodig. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit begrip dus worden geschrapt.
Op 19 maart 2019 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie Plussenbeleid vastgesteld. Kort gezegd voorziet het gemeentelijk Plussenbeleid erin dat bij het uitbreiden van de stalvloeroppervlakte van een niet-grondgebondenveehouderij(tak) extra maatregelen moeten plaatsvinden op het erf, in de omgeving van het erf of in de omgeving van direct-omwonenden. Daarbij bepaalt de bruto stalvloeroppervlakte van de beoogde uitbreiding

de omvang van het bedrag (de ‘Plus-investering’) dat moet worden besteed aan deze volgordelijk genoemde ‘Plus-maatregelen’. Het vastgestelde gemeentelijke Plussenbeleid is verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied.
Één van de mogelijkheden om invulling te geven aan het Plussenbeleid is daarbij het slopen van leegstaande gebouwen in de omgeving. Het is voor een ondernemer echter niet verplicht om te kiezen voor deze optie als die ten opzichte van het beoogde uitbreidingsplan tot hogere investeringen leidt dan de benodigde Plus-investering. Daarbij gaat het er vooral om dat een in de structuurvisie en in de planregels bepaald bedrag moet worden besteed aan een bovenwettelijke ruimtelijke kwaliteitsbijdrage.
Verder heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van het Plussenbeleid ook stilgestaan bij de vraag of het wenselijk is om uitbreidingsplannen die samenhangen met dierwelzijn uit te zonderen van de toepassing van het Plussenbeleid. Een motie in die richting is bij de vaststelling van de Structuurvisie Plussenbeleid echter niet aangenomen. Daarom kan de wens om dit bij de vaststelling van het bestemmingsplan alsnog te doen ook niet worden overgenomen omdat dat immers zou leiden tot een strijdigheid met het vastgestelde ruimtelijke beleid. Dit onderdeel van de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding voor aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

In de zienswijzen wordt gevraagd om de tekst bij de omschrijving van het begrip ‘omgevingsdialoog’ (artikel 1.100, lid a en b) aan te passen zodat beter tot zijn recht komt dat aan het begin van de dialoog meerdere alternatieven voor de te nemen ‘Plus-maatregelen’ kunnen worden ingebracht. Ook wordt verzocht om de kring van deelnemers aan de omgevingsdialoog anders te omschrijven en meer in lijn te brengen met de tekst van de Structuurvisie Plussenbeleid.
Ten aanzien van het laatste punt is het inderdaad zuiverder om de passage “…alle (mogelijke) belanghebbenden…” te vervangen door de tekst die de Structuurvisie gebruikt. Zij kan dus worden vervangen door “…de omwonenden en/of eigenaren van omliggende percelen die daarvan invloed zullen ondervinden…”. Ook met deze tekst komt namelijk voldoende tot uitdrukking dat het aan de ondernemer is om de omgevingsdialoog aan te gaan met degenen waarvan de belangen in het geding kunnen zijn bij zijn uitbreidingsplan.
Verder is het inderdaad wenselijk om nadrukkelijk de mogelijkheid open te houden dat de ondernemer ten aanzien van de Plus-maatregelen meerdere alternatieven inbrengt in de omgevingsdialoog en deze bespreekt met de deelnemers aan die omgevingsdialoog. Het gaat er bij de omgevingsdialoog immers om dat verschillende mogelijkheden voor het realiseren van ‘Plus-maatregelen’ kunnen worden besproken, ongeacht of ze worden ingebracht door de ondernemer of door andere deelnemers. De wens om artikel 1.100, lid b van de planregels tekstueel aan te passen door de passage “… in welke aanvullende maatregelen wordt voorzien…” te vervangen door “…in welke aanvullende maatregelen kan worden voorzien…” verdraagt zich dan ook met de gedachte van een open omgevingsdialoog uit het vastgestelde Plussenbeleid. Dit onderdeel van de zienswijzen kan daarom worden overgenomen via een gewijzigde vaststelling van de planregels.

De agrarische gebiedsbestemmingen kennen met de artikelen 3.6.6, 4.6.6 en 5.6.6 afwijkingsregels over het toelaten van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de op een bedrijf al bestaande niet-grondgebonden veehouderij(tak). Deze afwijkingsregels blijven ook van toepassing wanneer een wijzigingsbevoegdheid wordt toegepast voor bijvoorbeeld het vergroten of aanpassen van een agrarisch bouwvlak. Het heeft dan ook inderdaad geen meerwaarde om in de wijzigingsvoorwaarden aan te geven dat binnen een te vergroten niet-grondgebonden veehouderij uitsluitend de bestaande diersoort is toegestaan zodat artikel 4.8.3, lid f van de planregels kan worden geschrapt. Bij de wijzigingsregels voor de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ wordt om dezelfde reden ook artikel 4.8.2, lid b geschrapt (ambtshalve). Daarbij blijft echter nog wel gelden dat aan de voorwaarden uit artikel 4.6.6 van de planregels moet worden voldaan om te kunnen meewerken aan een

wijzigingsverzoek waarbij sprake is van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de al bestaande.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De beschrijving van de begrippen ‘werktuigenloods’ en ‘omgevingsdialoog’ is aangepast, evenals de wijzigingsregel over het vergroten van agrarische bouwvlakken. Het begrip ‘dierplaats’ is geschrapt.

Zienswijze 83:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Hukkersdijk 1-2 in Ruurlo wordt verzocht om:

- het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen;
- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- de samenhang tussen de begrippen ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘grondgebonden veehouderij’ te verduidelijken;
- het begrip ‘dierplaats’ te schrappen omdat dit verder niet voorkomt in de planregels;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Hukkersdijk 1-2 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’ en een gekoppeld agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan de zuidzijde van de Hukkersdijk te verruimen en om aan de noordzijde van de Hukkersdijk te voorzien in nog een gekoppeld agrarisch bouwvlak vanwege de daar aanwezige werktuigenberging/kleinveestal.
Omdat het nieuwe bestemmingsplan volgens de daarvoor vastgestelde uitgangspunten binnen de agrarische bouwvlakken ruimte wil bieden aan de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen voor zover zij betrekking hebben op de situering van de bestaande werktuigenberging/kleinveestal aan de noordzijde van de Hukkersdijk. Voor het bouwvlak aan de zuidzijde van de Hukkersdijk is van belang dat het nieuwe bestemmingsplan kuilvoeropslagen en andere voorziening ook toestaat aangrenzend aan het toe te kennen agrarisch bouwvlak. Deze voorzieningen worden op grond van de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan dus niet binnen het nieuwe agrarisch bouwvlak ondergebracht, waarbij de planregels uitdrukkelijk benoemen dat al bestaande voorzieningen zijn toegestaan. De verbeelding bij het bestemmingsplan wordt daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan alleen aangepast voor wat betreft de bestaande werktuigenberging/kleinveestalling aan de noordzijde van de Hukkersdijk.

Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van ‘agrarisch bedrijf’ en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term ‘melkveehouderij’ in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.

Het begrip ‘dierplaats’ (artikel 1.44) komt nergens anders in de planregels terug en is daarom ook overbodig. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit begrip dus worden geschrapt.

De zienswijzen geven aan dat Gedeputeerde Staten van Gelderland op 17 juni 2013 op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunning hebben verleend voor het bedrijf Hukkersdijk 1 (nr. 2012-019766). De gegevens van deze met de zienswijzen meegezonden vergunning waren bij de gemeente nog niet bekend maar zullen bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels. In verband hiermee wordt deze bijlage bij de planregels gewijzigd vastgesteld.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak aan de noordzijde van de Hukkersdijk is voorzien van een extra gekoppeld bouwvlak. De beschrijving van de begrippen ‘werktuigenloods’ en ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ is aangepast en het begrip ‘dierplaats’ is geschrapt. Bijlage 6 bij de planregels is aangevuld.

Zienswijze 84:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Avesterweg 40-40a in Beltrum wordt verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met plannen voor uitbreiding van de bedrijfswoning Avesterweg 40a.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Avesterweg 40-40a in de bestemming ‘Agrarisch’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan de achterzijde van Avesterweg 40a met 10 meter te verruimen in verband met plannen voor het uitbreiden van deze bedrijfswoning. Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 85:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Oosterenk 5 in Beltrum wordt verzocht om

- het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen;

- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Oosterenk 5 in de bestemming ‘Agrarisch’ en een gekoppeld agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan de zuidoostzijde enigszins aan te passen in verband bestaande bebouwing. Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast. Daarbij is uitgegaan van de tekening en het dwg-bestand die op 6 april 2022 zijn aangeleverd namens de indieners.

De zienswijzen geven aan dat voor het bedrijf Oosterenk 5 in Beltrum op 20 oktober 2021 een omgevingsvergunning is verleend die voor wat betreft de beoordeling op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) is gebaseerd op een besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland van 5 augustus 2021. Met dit besluit weigerden Gedeputeerde Staten de voor de omgevingsvergunning benodigde ‘verklaring van geen bedenkingen’, dit met een verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) over de Logtsebaan van 20 januari 2021 (nr. 201907142/1/R2). Het verzoek om deze op een zogenoemde positieve weigering gebaseerde omgevingsvergunning te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan, kan echter niet worden overgenomen omdat de rechtspraak dat niet toestaat. Dit blijkt onder meer uit de uitspraak van 29 mei 2019 (meerdere zaaknummers, ECLI:NR:RVS:2019:1603) waarin de Afdeling concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wnb waarvoor een passende beoordeling is verricht kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Verder levert een positieve weigering ook geen nieuwe Wnb-toestemming op die kan worden verwerkt in een bestemmingsplan. Dit betekent dat de in de zienswijzen genoemde positieve weigering en de daarop gebaseerde omgevingsvergunning niet kan worden opgenomen in bijlage 6 naast de al genoemde Nbw-vergunning van 21 januari 2013.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het gekoppelde agrarische bouwvlak is aangepast.

<u>Zienswijze 86</u>:
Samenvatting
Indiener is eigenares van het perceel Hölterweg 15 in Rekken en verzoekt om de daarvoor ingetekende bestemmingen ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ en ‘Groen – Landschapselement’ toe te voegen aan het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’. Verder verzoekt zij om aan de oostzijde van het bedrijf Rekkense Binnenweg 53 te voorzien in een geluidssingel en om de bestemming van dat perceel te vervangen door ‘Wonen’ met oplegging van een saneringseis.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Hölterweg 15 in de bestemmingen ‘Wonen’, ‘Groen – Landschapselement’ en ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’. Deze situatie strookt niet met de feitelijke situatie waarbij het gehele perceel in gebruik is voor de woonfunctie. Verder is het betreffende landschapselement niet opgenomen op de cultuurhistorische waardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 heeft vastgesteld. Om die reden geven de zienswijzen aanleiding om het hele perceel te voorzien van de bestemming ‘Wonen’. Dit betekent dat het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ wordt vergroot overeenkomstig de ingebrachte zienswijzen en de verbeelding via een gewijzigde vaststelling van het

bestemmingsplan wordt aangepast. Daarbij past nog wel de opmerking dat voor eventuele ingrepen aan bomen nog wel een omgevingsvergunning nodig kan zijn op basis van de Bomenverordening. Verder krijgt het gebied met de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ tussen het perceel van indiener en de Hölterweg de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ omdat hier geen sprake is van een landschapselement.
Voor het bedrijf Rekkense Binnenweg 53 voorziet het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” in de bestemming ‘Bedrijf’ met de functieaanduiding ‘specifieke vorm van bedrijf – 75’ (sb-75). Deze bestemming laat het ter plaatse aanwezige bedrijf toe en biedt ook mogelijkheden om over te stappen op andere bedrijfsactiviteiten op voorwaarde dat deze geen hogere milieubelasting voor de omgeving opleveren.
Zolang er nog sprake is van de aanwezigheid van een bedrijf op het perceel Rekkense Binnenweg 53 is het niet verdedigbaar om daaraan de bestemming ‘Wonen’ toe te kennen. Daarbij is ook van belang dat een ander dan de huidige eigenaar de bedrijfsactiviteiten mag voortzetten of er onder voorwaarden andere bedrijfsactiviteiten mag voeren. Het gaat hier immers om een legaal aanwezig bedrijf dat in het nieuwe bestemmingsplan in principe gewoon moet toelaten. Daarmee is het dus ook niet aan de orde om in het bestemmingsplan een saneringseis op te nemen.
Verder kent het bedrijf Rekkense Binnenweg 53 in het huidige en in het nieuwe bestemmingsplan geen geluidscontour of geluidssingel. Als met ‘geluidssingel’ wordt gedoeld op de aanwezige groene omzoming van het bedrijf, dan kan worden opgemerkt dat deze ook binnen de bestemming ‘Bedrijf’ is toegestaan en daarom niet hoeft te worden voorzien van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’. Daarbij past ook hier de opmerking dat voor eventuele ingrepen aan bomen nog wel een omgevingsvergunning nodig kan zijn op basis van de Bomenverordening.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ is aangepast.

Zienswijze 87:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van Slaapweg 1-1a in Geesteren, geven aan dat op die adressen sprake is van twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ en verzoeken om dat ook in het bestemmingsplan te beschrijven.

Beoordeling
Op basis van het bouwdossier is gebleken dat de woning Slaapweg 1-Slaapweg 1a inderdaad twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kent. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven tot aanvulling van de bijlage bij de planregels waarin de panden zijn aangegeven met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ (bijlage 7). In deze bijlage worden de adressen Slaapweg 1 en Slaapweg 1a opgenomen zodat duidelijk is dat het pand meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie ‘bevat. Dit gebeurt via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 7 bij de planregels is aangepast.

Zienswijze 88:
Samenvatting
Namens de eigenaren van Landgoed Ruurlo wordt verzocht om de agrarische bestemming van het perceel Batsdijk 2-2a in Ruurlo alsnog om te zetten in de bestemming ‘Wonen’, om de bestemming ‘Bos’ te verruimen met de functie houtproductie en om de planregels te verduidelijken waar het gaat om de uitzonderingen op de omgevingsvergunningsplicht.

Beoordeling
Naar aanleiding van de inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" is besloten om voor Batsdijk 2-2a uit te gaan van de bestemming 'Wonen'. Per abuis voorziet de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan echter nog in een agrarische bestemming. Om dit te corrigeren, kan bij het agrarische bouwvlak bij vaststelling van het bestemmingsplan alsnog worden aangepast tot een bestemmingsvlak voor 'Wonen'. Daarom wordt de verbeelding bij het bestemmingsplan op dit punt aangepast via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

De planregels bij de bestemming 'Bos' spreken over een "…bosbeheerplan op grond van de Wet natuurbescherming" (artikel 8.1, lid c en artikel 8.5.2, lid a). Omdat bosbeheerplannen echter alleen worden opgesteld binnen Natura 2000-gebieden en in Berkelland daarvan geen sprake is, is een verwijzing naar die planvorm in de planregels inderdaad niet wenselijk. De zienswijzen kunnen dan ook worden overgenomen door de verwijzing naar een bosbeheerplan te schrappen en de formulering over te nemen zoals die wordt voorgesteld in de zienswijzen. Daarbij kan artikel 8.5.2, lid c worden geschrapt en blijft in artikel 8.5.2, lid a wel de verwijzing bestaan naar de bestemmingsomschrijving uit artikel 8.1, lid a en lid b.
Verder is het wenselijk om op dit punt ook de plantoelichting aan te vullen en daarin op te merken dat van rationeel bosbeheer sprake is wanneer wordt gewerkt op basis van de ministerieel vastgestelde Gedragscode zoals bedoeld in artikel 4.4, lid 1, sub d van de Wet natuurbescherming. Op die manier kan bij het gebruik van de gronden met de bestemming 'Bos' worden teruggevallen op de meest actuele Gedragscode.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarische bouwvlak is alsnog aangepast tot een bestemmingsvlak voor 'Wonen', artikel 8.1, lid c en artikel 8.5.2, lid a van de planregels zijn aangepast en artikel 8.5.2, lid c van de planregels is geschrapt.

Zienswijze 89:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Beltrumseweg 7 in Borculo en verzoekt om in het bestemmingsplan aan te geven dat in de bedrijfswoning sprake is van twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie.

Beoordeling
De bedrijfswoning Beltrumseweg 7 in Borculo bevat feitelijk inderdaad twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie'. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven tot aanvulling van de bijlage bij de planregels waarin de panden zijn aangegeven met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' (bijlage 7). In deze bijlage worden de adressen Beltrumseweg 7 en Beltrumseweg 9 opgenomen zodat duidelijk is dat het pand meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' bevat. Het laatstgenoemde adres is inmiddels toegekend via een besluit dat overigens afzonderlijk van het bestemmingsplanproces is genomen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 7 bij de planregels is aangepast.

Zienswijze 90:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het perceel Kuipersweg 2-2a in Eibergen en verzoeken om in de planregels aan te geven dat het pand Kuipersweg 2 twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kent omdat het hen op basis van een verleende bouwvergunning vrijstond om de voormalige deel te verbouwen tot woonruimte en ook als zodanig te gebruiken.

Beoordeling
Op het perceel Kuipersweg 2-2a bevinden zich twee vrijstaande gebouwen met een woonfunctie: het pand Kuipersweg 2a en het pand Kuipersweg 2. De zienswijzen richten zich op het pand Kuipersdijk 2. Op 24 augustus 2004 is bouwvergunning verleend voor het verbouwen van deze boerderij. Op de tekening bij de verleende bouwvergunning was aangegeven dat de expansieruimte op de begane grond later zou wordt ingezet als verblijfsruimte. De verleende bouwvergunning voorzag daarmee in één verblijfsobject met een woonfunctie in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) omdat de op de bouwtekening aangegeven expansieruimte geen nadere invulling van deze voormalige deel aangaf. Voor deze ruimte was aangegeven “wordt later verblijfsgebied”, waarbij in de “2e fase” ook zou worden voorzien in een “isolerende muur”.
Vastgesteld is dat het op de bouwtekening als expansieruimte benoemde verblijfsgebied inmiddels is verbouwd en in gebruik is genomen als tweede ‘verblijfsobject met een woonfunctie’. Of dit gedeelte van het pand in gebruik is voor bewoning of op een andere manier als verblijfsgebied wordt gebruikt, heeft geen effect op de huidige agrarische bedrijfsvoering van het aan de overzijde van de Kuipersweg gelegen agrarische bedrijf. Het als ‘expansieruimte’ aangeduide gedeelte van het pand kan volgens de Wet geurhinder en veehouderij immers ook als geurhindergevoelig gelden wanneer het niet in gebruik is voor bewoning maar daarin wel anderszins voortdurend mensen aanwezig kunnen zijn, iets wat in een verblijfsgebied is toegestaan.
Tegen die achtergrond kunnen de zienswijzen worden overgenomen door het adres Kuipersweg 2 op te nemen in bijlage 7 nu in het pand een tweede ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ aanwezig is. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven tot aanvulling van de bijlage bij de planregels waarin de panden zijn aangegeven met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ (bijlage 7). In deze bijlage worden de adressen Kuuipersweg 2 en Kuipersweg 2b opgenomen zodat duidelijk is dat het pand meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ bevat. Het laatstgenoemde adres is inmiddels toegekend via een besluit dat overigens afzonderlijk van het bestemmingsplanproces is genomen.

Wanneer voorafgaand aan de op die manier gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan een adres wordt toegekend aan het tweede verblijfsobject, dan zal ook dat adres worden opgenomen in bijlage 7. Het toekennen van een adres gebeurt echter niet via de vaststelling van een bestemmingsplan maar via een afzonderlijk besluit. In beide situaties maakt de aanvulling van bijlage 7 echter duidelijk dat in het pand dat pand waarop de zienswijzen zicht richten twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ zijn toegestaan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 7 bij de planregels is aangepast.

Zienswijze 91:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Warfslatweg 5 in Eibergen wordt verzocht om:
- de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ aan te passen omdat die niet overeenstemt met de feitelijk bestaande situatie;
- de samenhang tussen de begrippen ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘grondgebonden veehouderij’ te verduidelijken;
- het begrip ‘dierplaats’ te schrappen omdat dit verder niet voorkomt in de planregels

Beoordeling

Het ontwerpbestemmingsplan voorziet voor de in de zienswijzen bedoelde percelen aan de zuidzijde van de Warfslatweg in de bestemmingen ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ en ‘Groen – Landschapselement’. Daarbij is de vormgeving van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ afgeleid uit de cultuurhistorische waardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 vaststelde. Deze waardenkaart geeft aan dat op die plek niet alleen sprake is van groenstroken maar ook van een landschappelijk aarden wal. Om deze reden is de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ toegekend, een bestemming die niet alleen toeziet op landschappelijk relevante begroeiing maar ook op landschappelijke elementen zoals steilranden, hoogteverschillen en restanten van bijvoorbeeld landweren. Gelet hierop geven de zienswijzen geen aanleiding voor aanpassing van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’.
Dit laatste is echter alleen anders voor de met een blauwe lijn aangeduide locatie waar als sinds lange tijd geen sprake meer is van begroeiing en ook niet van een op de cultuurhistorische waardenkaart aangegeven aarden wal. Dit betekent dat de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ wel wordt aangepast tot ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ zodat zij aansluit op de bestaande situatie en het feitelijk bestaande gebruik.
Verder wordt in de zienswijzen gevraagd waarom een bomenrij langs de Warfslatweg niet is bestemd als ‘Groen – Landschapselement’. Daarover kan worden aangegeven dat deze bomen staan op gemeentelijk eigendom en binnen de bestemming ‘Verkeer’. Volgens de systematiek van het bestemmingsplan biedt dat voldoende bescherming voor het behoud van de bomen. Overigens past daarbij nog wel de opmerking dat ook voor eventuele ingrepen aan deze gemeentelijke bomen nog wel een omgevingsvergunning nodig kan zijn op basis van de Bomenverordening. Het gegeven dat deze bomenrij dus niet is bestemd als ‘Groen – Landschapselement’, betekent dus nog niet direct dat de bomen bijvoorbeeld zomaar mogen worden gerooid.

Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van ‘agrarisch bedrijf’ en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term ‘melkveehouderij’ in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.
Het begrip ‘dierplaats’ (artikel 1.44) komt nergens anders in de planregels terug en is daarom ook overbodig. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit begrip dus worden geschrapt.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De bestemming ‘Groen – Landschapselement’ is aangepast. De beschrijving van het begrip ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ is aangepast en het begrip ‘dierplaats’ is geschrapt

Zienswijze 92:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Tolhutterweg 15a in Ruurlo wordt verzocht om de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen.

Beoordeling

Indieners hebben de door Gedeputeerde Staten van Gelderland op 7 november 2013 verleende vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (nr. 2013-010692) aan de gemeente toegezonden. De gegevens van deze vergunning waren bij de gemeente nog niet bekend maar zullen bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels. In verband hiermee wordt deze bijlage bij de planregels gewijzigd vastgesteld.
Daarnaast verzoeken de zienswijzen ook om de voor het bedrijf op 16 april 2021 afgegeven omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) op te nemen in deze bijlage met onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wet natuurbescherming (Wnb). Deze omgevingsvergunning is verleend op een besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland van 12 april 2021 waarmee de voor de omgevingsvergunning benodigde 'verklaring van geen bedenkingen' werd geweigerd met een verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) over de Logtsebaan van 20 januari 2021 (nr. 201907142/1/R2). Het verzoek om deze op een zogenoemde positieve weigering gebaseerde omgevingsvergunning te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan, kan echter niet worden overgenomen omdat de rechtspraak dat niet toestaat. Dit blijkt onder meer uit de uitspraak van 29 mei 2019 (meerdere zaaknummers, ECLI:NR:RVS:2019:1603) waarin de Afdeling concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wnb waarvoor een passende beoordeling is verricht kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Verder levert een positieve weigering ook geen nieuwe Wnb-toestemming op die kan worden verwerkt in een bestemmingsplan. Ook blijkt uit de afgegeven positieve weigering dat in het verleden geen eerdere toestemming is verleend op grond van de Nbw of de huidige Wnb. Dit betekent dat de in de zienswijzen genoemde positieve weigering en de daarop gebaseerde omgevingsvergunning niet kan worden opgenomen in bijlage 6 naast de Nbw-vergunning van 7 november 2013.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 6 bij de planregels is aangevuld door de in 2013 verleende Nbw-vergunning daarin op te nemen.

Zienswijze 93:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Kranenweg 5 in Eibergen wordt verzocht om:

- het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen;
- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Kranenweg 5 / Zwilbroekseweg 17 in de bestemming 'Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden' en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan de noordzijde te verruimen vanwege de daar aanwezige stal.
Omdat het nieuwe bestemmingsplan volgens de daarvoor vastgestelde uitgangspunten binnen de agrarische bouwvlakken ruimte wil bieden aan de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen nu er sprake is van een al bestaand bedrijfsgebouw. De verbeelding bij het bestemmingsplan wordt daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan aangepast.

Bij de omschrijving van het begrip 'werktuigenloods' geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en

voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de beschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ is aangepast

Zienswijze 94:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Lage Scheiddijk 7a in Ruurlo wordt verzocht om de vorm van het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Lage Scheiddijk 7a in de bestemming ‘Agrarisch’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak qua vorm aan te passen zodat de uitbreidingsmogelijkheden op een meer logische plaats aan de achterzijde van het erf komen te liggen. Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 95:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Kulsdom 10 in Geesteren wordt verzocht om:
- het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met plannen voor bedrijfsuitbreiding en de eisen ten aanzien van dierwelzijn en een al verleende vergunning voor monomestvergisting;
- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- de samenhang tussen de begrippen ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘grondgebonden veehouderij’ te verduidelijken.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Kulsdom 10-10a in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen zodat er ruimte ontstaat voor een ligboxenstal die voldoet aan de dierwelzijnseisen. Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van ‘agrarisch bedrijf’ en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term ‘melkveehouderij’ in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de beschrijving van de begrippen ‘werktuigenloods’ en ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ is aangepast.

Zienswijze 96:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Achterveldweg 9 in Rietmolen wordt verzocht om de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen.

Beoordeling
De zienswijzen geven aan dat voor het bedrijf Achterveldweg 9 in Rietmolen een vergunning is aangevraagd op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Gedeputeerde Staten van Gelderland (GS) hebben deze op 14 december 2021 geweigerd met een verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) over de Logtsebaan van 20 januari 2021 (nr. 201907142/1/R2). Het verzoek om deze zogenoemde positieve weigering te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan, kan echter niet worden overgenomen omdat de rechtspraak dat niet toestaat. Dit blijkt onder meer uit de uitspraak van 29 mei 2019 (meerdere zaaknummers, ECLI:NR:RVS:2019:1603) waarin de Afdeling concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wnb waarvoor een passende beoordeling is verricht kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Verder levert een positieve weigering ook geen nieuwe Wnb-toestemming op die kan worden verwerkt in een bestemmingsplan. Ook blijkt uit de afgegeven positieve weigering dat in het verleden geen eerdere toestemming is verleend op grond van de Nbw of de huidige Wnb. Dit betekent dat de in de zienswijzen genoemde positieve weigering niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels en dat daarin ook geen eerder verleende toestemming op grond van de Nbw of Wnb kan worden opgenomen. De zienswijzen kunnen dan ook geen aanleiding zijn tot aanvulling van bijlage 6 bij de planregels.

In de mondelinge toelichting op de zienswijzen is het verzoek herhaald om de positieve weigering van 14 december 2021 op te nemen in de lijst met onherroepelijke

toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Wnb (bijlage 6 bij de planregels) nu de gemeente daarvoor wel een omgevingsvergunning heeft verleend en een melding op grond van de Wet milieubeheer heeft geaccepteerd. Omdat de veebezetting in de nieuwe potstal nog niet op het beoogde peil zal, zou het bedrijf voor de volgens het nieuwe bestemmingsplan toegestane stikstofemissie anders terugvallen op de veebezetting zoals die aanwezig is op het moment van vaststelling van dat bestemmingsplan.
Hierover moet echter nogmaals worden opgemerkt dat de jurisprudentie over het verwerken van Wnb-vergunningen in bestemmingsplannen dit niet toestaat. Het besluit van GS van 14 december 2021 betreft namelijk geen Wnb-toestemming waarbij rechten worden toegekend maar een constatering van het bevoegd gezag dat geen Wnb-vergunning vereist is. Aan deze positieve weigering ligt verder geen passende beoordeling ten grondslag terwijl dat in de rechtspraak een vereiste is voor het opnemen van Wnb-toestemmingen in een bestemmingsplan. Dat als gevolg daarvan de feitelijke bezetting op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan maatgevend wordt voor de toegestane stikstofemissie en ook geen rekening mag worden gehouden met de door de gemeente verleende omgevingsvergunning en de geaccepteerde melding op grond van de Wet milieubeheer, maakt dit niet anders. Dit kan ook niet worden verholpen door deze positieve weigeringen via een afwijkingsregel alsnog op te nemen in het bestemmingsplan omdat daarvoor dezelfde jurisprudentie geldt. Verder kan de gemeente bij de vaststelling van een bestemmingsplan niet voorkomen dat de huidige rechtspraak over de stikstofthematiek verschillende referentiesituaties hanteert voor het vaststellen van bestemmingsplannen en het verlenen van Wnb-vergunningen en dat hierdoor situaties ontstaan die de gemeente binnen de geldende wettelijke kaders niet kan oplossen. De mondelinge toelichting op de zienswijzen geven dan ook geen aanleiding tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 97:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Hoonesweg 8 in Eibergen wordt verzocht om:

- het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met plannen voor het plaatsen van een opvang voor jonge kalveren onder een overkapping;
- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- de samenhang tussen de begrippen ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘grondgebonden veehouderij’ te verduidelijken.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Hoonesweg 8 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan de achterzijde aan te passen zodat er ruimte ontstaat voor het plaatsen van jongveestallingen onder een overkapping. Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de

verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.
Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van 'agrarisch bedrijf' en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term 'melkveehouderij' in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast. De beschrijving van de begrippen 'werktuigenloods' en 'grondgebonden agrarisch bedrijf' is aangepast.

Zienswijze 98:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Groenloseweg 50 in Ruurlo wordt verzocht om:

- het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met plannen voor bedrijfsuitbreiding en de eisen ten aanzien van dierwelzijn en een al verleende vergunning voor monomestvergisting;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Groenloseweg 50 in de bestemming 'Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden' en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen zodat er ruimte ontstaat voor een melkveestal die voldoet aan de dierwelzijnseisen. Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

De zienswijzen geven aan dat voor het bedrijf Groenloseweg 50 in Ruurlo een vergunning is aangevraagd op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) en dat Gedeputeerde Staten van Gelderland deze op 7 juni 2021 hebben geweigerd met een verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) over de Logtsebaan van 20 januari 2021 (nr. 201907142/1/R2). Het verzoek om deze zogenoemde positieve weigering te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan, kan echter niet worden overgenomen omdat de rechtspraak dat niet toestaat. Dit blijkt onder meer uit de uitspraak van 29 mei 2019 (meerdere zaaknummers, ECLI:NR:RVS:2019:1603) waarin de Afdeling concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wnb waarvoor een passende beoordeling is verricht kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Verder levert een positieve weigering ook geen nieuwe Wnb-toestemming op die kan

worden verwerkt in een bestemmingsplan. Ook blijkt uit de afgegeven positieve weigering dat in het verleden geen eerdere toestemming is verleend op grond van de Nbw of de huidige Wnb. Dit betekent dat de in de zienswijzen genoemde positieve weigering niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels en dat daarin ook geen eerder verleende toestemming op grond van de Nbw of Wnb kan worden opgenomen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 99:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Weenkweg 6 in Rietmolen wordt verzocht om de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen.

Beoordeling
De zienswijzen geven aan dat voor het bedrijf Weenkweg 6 in Rietmolen een vergunning is aangevraagd op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) en dat Gedeputeerde Staten van Gelderland deze op 1 oktober 2021 hebben geweigerd met een verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) over de Logtsebaan van 20 januari 2021 (nr. 201907142/1/R2). Het verzoek om deze zogenoemde positieve weigering te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan, kan echter niet worden overgenomen omdat de rechtspraak dat niet toestaat. Dit blijkt onder meer uit de uitspraak van 29 mei 2019 (meerdere zaaknummers, ECLI:NR:RVS:2019:1603) waarin de Afdeling concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wnb waarvoor een passende beoordeling is verricht kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Verder levert een positieve weigering ook geen nieuwe Wnb-toestemming op die kan worden verwerkt in een bestemmingsplan. Ook blijkt uit de afgegeven positieve weigering dat in het verleden geen eerdere toestemming is verleend op grond van de Nbw of de huidige Wnb. Dit betekent dat de in de zienswijzen genoemde positieve weigering niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels en dat daarin ook geen eerder verleende toestemming op grond van de Nbw of Wnb kan worden opgenomen.

In de mondelinge toelichting op de zienswijzen is het verzoek herhaald om de positieve weigering van 1 oktober 2021 op te nemen in de lijst met onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Wnb (bijlage 6 bij de planregels) omdat het bedrijf voor de volgens het nieuwe bestemmingsplan toegestane stikstofemissie anders terugvalt op de veebezetting zoals die aanwezig is op het moment van vaststelling van dat bestemmingsplan.
Hierover moet echter nogmaals worden opgemerkt dat de jurisprudentie over het verwerken van Wnb-vergunningen in bestemmingsplannen dit niet toestaat. Het besluit van GS van 1 oktober 2021 betreft namelijk geen Wnb-toestemming waarbij rechten worden toegekend maar een constatering van het bevoegd gezag dat geen Wnb-vergunning vereist is. Aan deze positieve weigering ligt verder geen passende beoordeling ten grondslag terwijl dat in de rechtspraak een vereiste is voor het opnemen van Wnb-toestemmingen in een bestemmingsplan. Dat als gevolg daarvan de feitelijke bezetting op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan maatgevend wordt voor de toegestane stikstofemissie en ook geen rekening mag worden gehouden met eventueel door de gemeente verleende omgevingsvergunningen en/of geaccepteerde meldingen op grond van de Wet milieubeheer, maakt dit niet anders. Dit kan ook niet worden verholpen door deze positieve weigeringen via een afwijkingsregel alsnog op te nemen in het bestemmingsplan omdat daarvoor dezelfde jurisprudentie geldt. Verder kan de gemeente bij de vaststelling van een bestemmingsplan niet voorkomen dat de huidige rechtspraak over de stikstofthematiek verschillende referentiesituaties hanteert voor het vaststellen van bestemmingsplannen en het verlenen van Wnb-vergunningen en dat

hierdoor situaties ontstaan die de gemeente binnen de geldende wettelijke kaders niet kan oplossen. De mondelinge toelichting op de zienswijzen geven dan ook geen aanleiding tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 100:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het perceel Oldenkotseweg 7-7a in Rekken wordt verzocht om het perceelgedeelte met de bestemming 'Recreatie – Recreatiewoning' toe te voegen aan de bestemming 'Bedrijf' met de functieaanduiding (sb-69) en om het bebouwingspercentage te verruimen tot 30%.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Oldenkotseweg 7-7a in de bestemmingen 'Recreatie - Recreatiewoning' en 'Bedrijf' met de functieaanduiding (sb-69). Daarbij is de recreatieve bestemming opgevoerd naar aanleiding van de inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020". Nu de eigenaar geen plannen meer heeft om een deel van de bedrijfswoning in te zetten voor een recreatieve functie, kan het verzoek worden overgenomen om dit bij de vaststelling van het bestemmingsplan weer terug te draaien. Op dit punt kan de verbeelding bij het bestemmingsplan dan ook worden aangepast via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.
Ten aanzien van de bouwmogelijkheden binnen de bestemming 'Bedrijf' kan daarnaast worden opgemerkt dat het bebouwingspercentage op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan per abuis is gekoppeld aan het bouwvlak terwijl dit had moeten worden gekoppeld aan het bestemmingsvlak voor 'Bedrijf'. Door dit te corrigeren bij de vaststelling van het bestemmingsplan, ontstaan voor het perceel de bouwmogelijkheden die er waren beoogd en waarom in de zienswijzen wordt verzocht. Ook op dit punt kan de verbeelding bij het bestemmingsplan dan ook worden aangepast via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het perceelgedeelte met de recreatieve bestemming is toegevoegd aan de bedrijfsbestemming en het bebouwingspercentage is gekoppeld aan het bestemmingsvlak voor 'Bedrijf'.

Zienswijze 101:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Velsweg 2 in Geesteren wordt verzocht om:
- het agrarisch bouwvlak zodanig aan te passen zodat een beoogde vergistingsinstallatie daarbinnen past;
- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- de samenhang tussen de begrippen 'grondgebonden agrarisch bedrijf' en 'grondgebonden veehouderij' te verduidelijken;
- het begrip 'dierplaats' te schrappen omdat dit verder niet voorkomt in de planregels;
- het sloopvereiste uit het Plussenbeleid niet van toepassing te verklaren op investeringen in dierwelzijn.

Beoordeling

Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Velsweg 2a in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak zodanig aan de zuidzijde ruimte ontstaat voor een beoogde vergistingsinstallatie.
Volgens de uitgangspunten van het nieuwe bestemmingsplan wordt voor het toekennen van agrarische bouwvlakken echter uitgegaan van de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Naar aanleiding van de inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is het nu ingetekende agrarische bouwvlak daarop afgestemd. Verder laten de planregels mogelijkheden om nieuwe voorzieningen zoals vergistingsinstallaties te realiseren aangrenzend aan het toe te kennen agrarisch bouwvlak. Dit soort voorzieningen worden op grond van de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan dus niet binnen het nieuwe agrarisch bouwvlak ondergebracht. De verbeelding bij het bestemmingsplan hoeft dan ook niet te worden aangepast om ruimte te bieden voor een vergistingsinstallatie die grenst aan het toe te kennen bouwvlak.
Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van ‘agrarisch bedrijf’ en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term ‘melkveehouderij’ in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.

Het begrip ‘dierplaats’ (artikel 1.44) komt nergens anders in de planregels terug en is daarom ook overbodig. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit begrip dus worden geschrapt.
Op 19 maart 2019 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie Plussenbeleid vastgesteld. Kort gezegd voorziet het gemeentelijk Plussenbeleid erin dat bij het uitbreiden van de stalvloeroppervlakte van een niet-grondgebondenveehouderij(tak) extra maatregelen moeten plaatsvinden op het erf, in de omgeving van het erf of in de omgeving van direct-omwonenden. Daarbij bepaalt de bruto stalvloeroppervlakte van de beoogde uitbreiding de omvang van het bedrag (de ‘Plus-investering’) dat moet worden besteed aan deze volgordelijk genoemde ‘Plus-maatregelen’. Het vastgestelde gemeentelijke Plussenbeleid is verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied.
Één van de mogelijkheden om invulling te geven aan het Plussenbeleid is daarbij het slopen van leegstaande gebouwen in de omgeving. Het is voor een ondernemer echter niet verplicht om te kiezen voor deze optie als die ten opzichte van het beoogde uitbreidingsplan tot hogere investeringen leidt dan de benodigde Plus-investering. Daarbij gaat het er vooral om dat een in de structuurvisie en in de planregels bepaald bedrag moet worden besteed aan een bovenwettelijke ruimtelijke kwaliteitsbijdrage.
Verder heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van het Plussenbeleid ook stilgestaan bij de vraag of het wenselijk is om uitbreidingsplannen die samenhangen met dierwelzijn

uit te zonderen van de toepassing van het Plussenbeleid. Een motie in die richting is bij de vaststelling van de Structuurvisie Plussenbeleid echter niet aangenomen. Daarom kan de wens om dit bij de vaststelling van het bestemmingsplan alsnog te doen ook niet worden overgenomen omdat dat immers zou leiden tot een strijdigheid met het vastgestelde ruimtelijke beleid. Dit onderdeel van de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding voor aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

In de mondelinge toelichting op de zienswijzen is het verzoek herhaald om het in het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarisch bouwvlak aan de zuidzijde te verruimen vanwege plannen voor het bouwen van een vergistingsinstallatie. Daarbij is aangegeven dat het winnen van gas uit drijfmest vanwege de actuele situatie nog urgenter is dan voorheen zodat wordt verzocht om de bouw daarvan direct mogelijk te maken door een verruiming van het nieuwe agrarisch bouwvlak.
Zoals hierboven al is aangegeven biedt het nieuwe bestemmingsplan via een binnenplanse afwijkingsregeling mogelijkheden om voorzieningen zoals bijvoorbeeld een vergistingsinstallatie te realiseren aangrenzend aan het agrarisch bouwperceel. Wanneer aan de randvoorwaarden uit de afwijkingsregels kan worden voldaan, dan kan deze afwijkingsbevoegdheid worden ingezet na een aanvraag om omgevingsvergunning zonder dat daarvoor een aparte planologische procedure moet worden doorlopen. Binnen de systematiek van het bestemmingsplan voor het gehele buitengebied is bewust gekozen voor deze constructie vanwege de flexibiliteit die daarvan uitgaat. Het zou tegen die achtergrond vanuit de plansystematiek niet consequent zijn om de wens om het agrarisch bouwvlak voor het agrarisch bedrijf Velsweg 2 aan te passen. De mondelinge toelichting op de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot verdere aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De beschrijving van de begrippen ‘werktuigenloods’ en ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ is aangepast en het begrip ‘dierplaats’ is geschrapt.

Zienswijze 102:
Samenvatting
Indiener is eigenares van het perceel Rekkense Binnenweg 8a in Eibergen en verzoekt om de daaraan toegekende agrarische bestemming om te zetten in de bestemming ‘Wonen’.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Rekkense Binnenweg 8a in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om deze agrarische bestemming om te zetten in een woonbestemming. Nu er geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid, geldt de bestemming ‘Wonen’ voor Rekkense Binnenweg 8a als de meest passende bestemming. Om die reden kunnen de zienswijzen worden overgenomen en kan het agrarische bouwvlak via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor ’Wonen’. Daarbij kunnen ook de aangrenzende eigendommen en de daarop aanwezige bebouwing worden ondergebracht in het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De agrarische bestemming is omgezet in ‘Wonen’.

Zienswijze 103:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Slemphutterweg 24a in Eibergen wordt verzocht om:

- op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen door het mestbassin/mestopslag binnen haar begrenzing mee te nemen;
- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie;
- de samenhang tussen de begrippen ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘grondgebonden veehouderij’ te verduidelijken;
- het begrip ‘dierplaats’ te schrappen omdat dit verder niet voorkomt in de planregels;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen;
- het sloopvereiste uit het Plussenbeleid niet van toepassing te verklaren op investeringen in dierwelzijn;
- de planregel over de omgevingsdialoog tekstueel aan te passen.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Slemphutterweg 24a in de bestemming ‘Agrarisch’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan de noordzijde te verruimen zodat de daar aanwezige mestbassin/mestopslag daarbinnen komt te liggen.
Volgens de uitgangspunten van het nieuwe bestemmingsplan wordt voor het toekennen van agrarische bouwvlakken echter uitgegaan van de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Naar aanleiding van de inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is het nu ingetekende agrarische bouwvlak daarop afgestemd. Verder laten de planregels bij het nieuwe bestemmingsplan via de niet-uitputtende opsomming uit artikel 3.2.7 de al bestaande voorzieningen bij agrarische bedrijven nadrukkelijk toe en biedt het daarnaast ook mogelijkheden om nieuwe mestopslagen te realiseren aangrenzend aan het toe te kennen agrarisch bouwvlak. Dit soort voorzieningen worden op grond van de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan dus niet binnen het nieuwe agrarisch bouwvlak ondergebracht. De verbeelding bij het bestemmingsplan hoeft dan ook niet te worden aangepast om aan het bestaande mestbassin een legale status te geven.

Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van ‘agrarisch bedrijf’ en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid g en artikel 1.10, lid h over de grondgebonden veehouderij(tak) en artikel 1.10, lid a over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Deze laatste categorie richt zich op akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij, waarbij de term ‘melkveehouderij’ in artikel 1.10, lid a van de planregels echter de indruk zou kunnen wekken dat deze bepaling ook betrekking heeft op de grondgebonden veehouderij. Om dit te vermijden wordt dit woord via een gewijzigde vaststelling van de planregels geschrapt uit artikel 1.10, lid a van de planregels. Op deze manier komt nog duidelijker naar voren dat dit lid niet gaat over de grondgebonden veehouderij maar over andere vormen van grondgebonden agrarische bedrijvigheid, niet zijnde veehouderij.

Het begrip ‘dierplaats’ (artikel 1.44) komt nergens anders in de planregels terug en is daarom ook overbodig. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit begrip dus worden geschrapt.

De zienswijzen geven aan dat Gedeputeerde Staten van Gelderland op 21 oktober 2013 op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunning hebben verleend voor het bedrijf Slemphutterweg 24a (nr. 2013-009315). De gegevens van deze met de zienswijzen meegezonden vergunning waren bij de gemeente nog niet bekend maar zullen bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels. In verband hiermee wordt deze bijlage bij de planregels gewijzigd vastgesteld.

Op 19 maart 2019 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie Plussenbeleid vastgesteld. Kort gezegd voorziet het gemeentelijk Plussenbeleid erin dat bij het uitbreiden van de stalvloeroppervlakte van een niet-grondgebondenveehouderij(tak) extra maatregelen moeten plaatsvinden op het erf, in de omgeving van het erf of in de omgeving van direct-omwonenden. Daarbij bepaalt de bruto stalvloeroppervlakte van de beoogde uitbreiding de omvang van het bedrag (de ‘Plus-investering’) dat moet worden besteed aan deze volgordelijk genoemde ‘Plus-maatregelen’. Het vastgestelde gemeentelijke Plussenbeleid is verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied.
Één van de mogelijkheden om invulling te geven aan het Plussenbeleid is daarbij het slopen van leegstaande gebouwen in de omgeving. Het is voor een ondernemer echter niet verplicht om te kiezen voor deze optie als die ten opzichte van het beoogde uitbreidingsplan tot hogere investeringen leidt dan de benodigde Plus-investering. Daarbij gaat het er vooral om dat een in de structuurvisie en in de planregels bepaald bedrag moet worden besteed aan een bovenwettelijke ruimtelijke kwaliteitsbijdrage.
Verder heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van het Plussenbeleid ook stilgestaan bij de vraag of het wenselijk is om uitbreidingsplannen die samenhangen met dierwelzijn uit te zonderen van de toepassing van het Plussenbeleid. Een motie in die richting is bij de vaststelling van de Structuurvisie Plussenbeleid echter niet aangenomen. Daarom kan de wens om dit bij de vaststelling van het bestemmingsplan alsnog te doen ook niet worden overgenomen omdat dat immers zou leiden tot een strijdigheid met het vastgestelde ruimtelijke beleid. Dit onderdeel van de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding voor aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

In de zienswijzen wordt gevraagd om de tekst bij de omschrijving van het begrip ‘omgevingsdialoog’ (artikel 1.100, lid a en b) aan te passen zodat beter tot zijn recht komt dat aan het begin van de dialoog meerdere alternatieven voor de te nemen ‘Plus-maatregelen’ kunnen worden ingebracht. Ook wordt verzocht om de kring van deelnemers aan de omgevingsdialoog anders te omschrijven en meer in lijn te brengen met de tekst van de Structuurvisie Plussenbeleid.
Ten aanzien van het laatste punt is het inderdaad zuiverder om de passage “…alle (mogelijke) belanghebbenden…” te vervangen door de tekst die de Structuurvisie gebruikt. Zij kan dus worden vervangen door “…de omwonenden en/of eigenaren van omliggende percelen die daarvan invloed zullen ondervinden…”. Ook met deze tekst komt namelijk voldoende tot uitdrukking dat het aan de ondernemer is om de omgevingsdialoog aan te gaan met degenen waarvan de belangen in het geding kunnen zijn bij zijn uitbreidingsplan.
Verder is het inderdaad wenselijk om nadrukkelijk de mogelijkheid open te houden dat de ondernemer ten aanzien van de Plus-maatregelen meerdere alternatieven inbrengt in de omgevingsdialoog en deze bespreekt met de deelnemers aan die omgevingsdialoog. Het gaat er bij de omgevingsdialoog immers om dat verschillende mogelijkheden voor het realiseren van ‘Plus-maatregelen’ kunnen worden besproken, ongeacht of ze worden ingebracht door de ondernemer of door andere deelnemers. De wens om artikel 1.100, lid b van de planregels tekstueel aan te passen door de passage “… in welke aanvullende maatregelen wordt voorzien…” te vervangen door “…in welke aanvullende maatregelen kan worden voorzien…” verdraagt zich dan ook met de gedachte van een

open omgevingsdialoog uit het vastgestelde Plussenbeleid. Dit onderdeel van de zienswijzen kan daarom worden overgenomen via een gewijzigde vaststelling van de planregels.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De beschrijving van de begrippen ‘werktuigenloods’, ‘grondgebonden agrarisch bedrijf’ en ‘omgevingsdialoog’ is aangepast en het begrip ‘dierplaats’ is geschrapt. Bijlage 6 bij de planregels is aangevuld.

Zienswijze 104:
Samenvatting
Indiener is eigenares van het agrarisch bedrijf Zwarteweg 10 in Beltrum, merkt op dat voor dat bedrijf op 21 augustus 2015 een melding is ingediend op grond van de Regeling Programmatische aanpak stikstof (PAS-melding) en stuurt de ontvangstbevestiging daarvan mee met de zienswijzen.

Beoordeling
Voor zover indiener met toesturen van de gegeven van de PAS-melding verzoekt om deze te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan, kan worden opgemerkt dat dit verzoek niet kan worden overgenomen. De rechtspraak staat op dit punt namelijk niet toe dat toestemmingen die zijn verleend met toepassing van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) één-op-één worden overgenomen in een nieuw vast te stellen bestemmingsplan. Dit komt onder meer naar voren in de uitspraak van 29 mei 2019 (ECLI:NR:RVS:2019:3061, meerdere zaaknummers) waarin de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State concludeerde dat het PAS niet voldeed aan de eisen die voortkomen uit de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat de in de zienswijzen genoemde melding niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 105:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het perceel Slotmansweg 7 in Eibergen wordt verzocht om:
- een agrarische gebiedsbestemming toe te kennen aan het perceelgedeelte met de bestemming ‘Groen – Landschapselement’;
- aan te geven waaruit blijkt dat het nieuwe bestemming het bestaande voortgezet gebruik toelaat;
- de gebiedsaanduidingen ‘overige zone – aardkundig waardevol’ en ‘overige zone – cultuurhistorisch waardevolle akker’ te schrappen.

Beoordeling
In de beoordeling van de inspraakreactie is al toegelicht waarom aan het in de zienswijzen bedoelde gedeelte van het perceel de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ is toegekend. Daarbij is aangegeven dat voor het toekennen van deze bestemming de cultuurhistorische waardenkaart als uitgangspunt is genomen en daarom de wens niet wordt overgenomen om het beboste perceelgedeelte te voorzien van een agrarische gebiedsbestemming.
Dat het bestaande gebruik ten behoeve van het laten grazen van schapen ook onder het nieuwe bestemmingsplan mag worden voortgezet, blijkt uit het daarin opgenomen overgangsrecht. Dat geeft namelijk aan dat “Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet” (artikel 42.2, lid a) tenzij het gaat om een vorm van gebruik “…dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan” (artikel 42.2, lid

d). Nu het laten grazen van schapen niet in strijd is met het geldende bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen), is het voortzetten daarvan dus ook toegestaan op basis van het overgangsrecht bij het nieuwe bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”.

Ten aanzien van de gebiedsaanduidingen ‘overige zone – aardkundig waardevol’ en ‘overige zone – cultuurhistorisch waardevolle akker’ kan worden opgemerkt dat deze betrekking hebben op gebieden met aardkundige resp. cultuurhistorische waarden en zijn afgeleid van de geldende bestemmingsplannen en de cultuurhistorische waardenkaart. In de plantoelichting bij het bestemmingsplan is genoemd dat het hierbij onder meer gaat om de Mallumse Es. Beide gebiedsaanduidingen betreffen dan ook de karakteristieke openheid van deze omgeving, waarbij de aanduiding als ‘cultuurhistorisch waardevolle akker’ niet wil zeggen dat zich daarbinnen alleen maar akkers bevinden. Deze gebiedsaanduidingen leveren geen beperkingen op voor wat betreft het houden van schapen in de bestemmingen ‘Groen – Landschapselement’ of ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’. Op dit punt geven de zienswijzen dan ook geen aanleiding tot het schrappen van deze gebiedsaanduidingen ter plaatse van het perceel van indieners.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 106:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Broekhuisdijk 2 in Gelselaar en verzoekt om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met plannen voor een ligboxenstal aan de voorzijde.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Broekhuisdijk 2 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen zodat er aan de voorzijde ruimte ontstaat voor een ligboxenstal die nodig is als het bedrijf weer zelf jongvee gaat opfokken. Daarbij is dan ook de ruimte aan de achterzijde van de bestaande stallen nodig die al is verwerkt in het agrarisch bouwvlak. Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 107:
Samenvatting
De eigenaar van het agrarisch bedrijf Lintveldseweg 12 in Eibergen verzoekt om het agrarisch bouwvlak zodanig aan te passen dat de bestaande mestsilo en de bestaande melkstal daarbinnen komen te liggen. Verder wordt verzocht om aan te geven dat de bedrijfswoning twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ bevat.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Lintveldseweg 12 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen zodat de bestaande mestsilo en de bestaande melkstal daar ook binnen komen te vallen.

Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen waar het gaat om de aanpassing van het bouwvlak ter plaatse van de bestaande melkstal. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.
Voor de bestaande mestsilo is een aanpassing van het agrarisch bouwvlak niet nodig. Het begin van het in de zienswijzen aangehaalde artikel 5.2.7, lid c van de planregels maakt namelijk duidelijk dat dit soort bestaande bouwwerken, geen gebouw zijnde volgens het nieuwe bestemmingsplan ook zijn toegestaan buiten het agrarisch bouwvlak. Het is dan ook niet nodig om de niet-uitputtend bedoelde opsomming na "…en voorzieningen, zoals…" aan te vullen.

Daarnaast is op basis van het bouwdossier gebleken dat de bedrijfswoning inderdaad twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' kent. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven tot aanvulling van de bijlage bij de planregels waarin de panden zijn aangegeven met meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' (bijlage 7). In deze bijlage worden de adressen Lintveldseweg 12 en Lintveldseweg 14 opgenomen zodat duidelijk is dat het pand meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' bevat. Het laatstgenoemde adres is inmiddels toegekend via een besluit dat overigens afzonderlijk van het bestemmingsplanproces is genomen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en bijlage 7 bij de planregels is aangepast.

Zienswijze 108:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Koeweidendijk 29 in Neede en verzoekt om:
- de omschrijving van de bedrijfsactiviteiten aan te vullen omdat activiteiten die al jaren worden uitgevoerd daarin ten onrechte niet worden benoemd in het ontwerpbestemmingsplan;
- de op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende groenstrook te verwijderen, waarbij de bestaande inrit nabij de woning ten onrechte niet is ingetekend op de verbeelding;
- in het bestemmingsplan aan te geven dat er sprake is van een gesplitste woning;
- het bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan met een omvang van 1 ha over te nemen.

Beoordeling
De zienswijzen herhalen in belangrijke mate de inspraakreactie die namens de indiener werd ingebracht over het voorontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020". De beoordeling van deze inspraakreactie is opgenomen in het inspraakverslag dat als bijlage deel uitmaakt van de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan.
Naar aanleiding van de zienswijzen wordt herhaald dat het perceel Koeweidendijk 29 volgens het geldende bestemmingsplan een agrarische bestemming heeft en is voorzien van een agrarisch bouwvlak van ongeveer 1 ha. Daarbij is voor de loonwerkactiviteiten die via een functieaanduiding zijn benoemd in het ontwerpbestemmingsplan aangesloten op de bouwvergunning die in 1985 is verleend voor het oprichten van een bedrijfsgebouw voor niet-agrarische bedrijfsactiviteiten.
Vastgesteld moet worden dat voor de overige in de zienswijzen genoemde niet-agrarische bedrijfsactiviteiten in het verleden geen planologische toestemming is gevraagd of verleend. Verder laat het geldende bestemmingsplan deze bedrijfsactiviteiten niet toe, ook niet op basis van het daarin opgenomen overgangsrecht. Dit betekent dat voor deze bedrijfsactiviteiten alleen planologische toestemming kan worden verleend als daarbij kan worden voldaan aan het gemeentelijk ruimtelijk beleid en daarvoor ook een goede ruimtelijke onderbouwing bestaat. Het is daarbij aan de indiener

om voor de uitvoering van de door hem in de zienswijzen genoemde bedrijfsactiviteiten een ontvankelijke aanvraag om omgevingsvergunning in te dienen, iets wat hij tot nu toe niet heeft gedaan (zie ook de uitspraak van de Rechtbank Gelderland van 25 april 2022, zaaknr. ARN 20 / 4365).
Overigens is het de indiener bekend dat het gemeentelijk functieveranderingsbeleid in principe alleen mogelijkheden biedt voor in het buitengebied passende bedrijfsactiviteiten in een betrekkelijk lage milieucategorie. Verder behoort buitenopslag niet tot de mogelijkheden als het gaat om functieveranderingsprocessen van agrarische bestemde percelen, terwijl bij functieverandering ook een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage wordt gevraagd in de vorm van verevening. Ook richt het functieveranderingsbeleid zich op het hergebruik van al bestaande gebouwen.
Dit alles maakt dat het functieveranderingsbeleid geen mogelijkheden biedt om in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied alvast ruimte te bieden voor de in de zienswijzen genoemde bedrijfsactiviteiten waarvoor nog geen ruimtelijke toestemming is gevraagd of verleend. Op voorhand is ook niet uit te sluiten dat een aantal van deze activiteiten niet past binnen de mogelijkheden die het functieveranderingsbeleid biedt, terwijl één en ander pas goed kan worden beoordeeld als ook duidelijk is welke vormen van verevening daarbij worden ingebracht. Zonder een meer concrete aanvraag in die richting kan de wens om bij de vaststelling van het bestemmingsplan de beschrijving van de bedoelde bedrijfsactiviteiten te verruimen dan ook niet worden overgenomen. Dit sluit overigens aan bij de conclusie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) over het beroepschrift van indiener ten aanzien van de vaststelling van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” (uitspraak 27 augustus 2014, nr. 201308008/1/R2, zie r.o. 8.1-8.7).

Met betrekking tot de op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende bestemming ‘Groen – Landschapselement’ aan de voorzijde van het perceel kan worden vastgesteld dat deze naar aanleiding van de inspraakreactie al is aangepast ten opzichte van de verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan. Met deze aanpassing zijn beide bestaande inritten buiten de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ gelaten zodat de verbeelding daarvoor niet opnieuw hoeft te worden aangepast.
Verder is naar aanleiding van de inspraakreacties aangegeven dat er volgens de door de gemeenteraad op 19 september 2017 vastgestelde cultuurhistorische waardenkaart ter plaatse sprake is van een strook met opgaand groen die dateert van voor 1950. In verband met de vertaling van de cultuurhistorische waardenkaart op de verbeelding bij het bestemmingsplan, is de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ voor deze strook dus op zijn plaats.

Ten aanzien van de bedrijfswoning is op 9 december 2021 een omgevingsvergunning verleend voor de verbouw van de woning Koeweidendijk 29. Op basis van deze verleende omgevingsvergunning zijn in het pand twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ (vbo) toegestaan. Dit betekent dat de adressen Koeweidendijk 29 en Koeweidendijk 29a via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan kunnen worden opgenomen in de overzichtslijst van panden met meerdere vbo’s in bijlage 7 bij de planregels. Hiermee wordt duidelijk is dat het pand Koeweidendijk 29-29a meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie ‘bevat.

Voor wat betreft de omvang van het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak is van belang dat het toekennen van agrarische bouwvlakken volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Met deze in de plantoelichting omschreven en al vele jaren bekende ‘bouwvlak-op-maat’-benadering is het dus niet vanzelfsprekend dat een bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan op dezelfde manier wordt overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. Verder is een aanpassing van het ingetekende agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten pas door te voeren als daarvoor een concreet plan bestaat dat daartoe aanleiding geeft. Nu daarvan in de inspraakrectie geen sprake was en ook in

de zienswijzen geen sprake is, kan ook deze wens niet worden overgenomen. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de op 2 juli 2020 geweigerde omgevingsvergunning voor de nieuwbouw van een machineberging overigens geen betrekking had op delen van het perceel Koeweidendijk 29 die zijn gelegen buiten het ingetekende agrarisch bouwvlak.

In een schriftelijke aanvulling op zijn zienswijzen geeft indiener een overzicht van de verwikkelingen rond het perceel Koeweidendijk 29 sinds 1985. Hij geeft daarbij aan dat er sprake is van een midden jaren ’90 door de provincie Gelderland verleende vergunning die echter nooit is samengegaan met bouwvergunningen en wel heeft geleid tot vele procedures die tot op heden niet zijn opgelost. Net als in het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012”, dat de Afdeling in haar uitspraak van 27 augustus 2014 weliswaar vernietigde maar waarbij het beroep van indiener wel ongegrond werd verklaard, is de in 1985 verleende bouwvergunning wel degelijk verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”. Verder was de Afdeling in 2014 van mening dat het stallen van voertuigen voor de niet-agrarische functie was toegelaten op grond van artikel 4, lid 4.1, aanhef en onder t van de regels van het toen voorliggende bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” (zie uitspraak 27 augustus 2014, nr. 201308008/1/R2, zie r.o. 8.7). Omdat de planregels van het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” in artikel 4.1.1, aanhef en onder u exact dezelfde tekst bevatten, geldt dat dus ook voor dat bestemmingsplan. De schriftelijke aanvulling op de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot verdere aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De adressen Koeweidendijk 29 en Koeweidendijk 29a zijn opgenomen in bijlage 7 bij de planregels.

Zienswijze 109:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Avinksstuw 1-2 in Eibergen wordt verzocht om de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen.

Beoordeling
Indieners hebben verzocht om de omgevingsvergunning van 4 mei 2015 toe te voegen aan het overzicht met onherroepelijke natuurtoestemmingen in bijlage 6 van de planregels. Voor deze omgevingsvergunningen hebben Gedeputeerde Staten van Gelderland en Gedeputeerde Staten van Overijssel een verklaring van geen bedenkingen verleend op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) (nr. 2014-014159 d,d. 7-1-2015 resp. 2015/0115152 d.d. 1-5-2015). De gegevens van deze omgevingsvergunning en de bijbehorende verklaringen van geen bedenkingen zullen bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels. Zij vervangen de in de bijlage 6 bij het ontwerpbestemmingsplan genoemde vergunning die Gedeputeerde Staten van Gelderland op 27 januari 2015 verleenden. De omgevingsvergunning van 4 mei 2015 met de bijbehorende verklaring van geen bedenkingen is namelijk verleend nadat deze natuurvergunning werd verleend, en gaat bovendien uit van een andere veebezetting. Dit betekent dat deze omgevingsvergunning met de onderliggende toestemmingen op grond van de Nbw moeten worden verwerkt in het bestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 6 bij de planregels is aangevuld.

Zienswijze 110:

Samenvatting
Namens het bedrijf op het adres Kerkdijk 22 in Eibergen wordt verzocht om het bouwvlak binnen de bestemming ‘Bedrijf’ aan te passen, om bij de specifieke omschrijving van de bestemming rekening te houden met de in 2014 verleende omgevingsvergunning en om de toegestane hoogte voor buitenopslag voor afvalstoffen en (on)gebroken puin te verruimen.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Kerkdijk 22 in de bestemming ‘Bedrijf’ met de functieaanduiding ‘sb-113’ die duidt op het inzamelen van sloop- en reststoffenhandel. Daarbij is het perceel voorzien van twee bouwvlakken rondom de bestaande gebouwen. Verzocht wordt om de huidige bebouwingsmogelijkheden over te nemen in het vast te stellen bestemmingsplan. Nu het geldende bestemmingsplan een bebouwingspercentage voor het gehele perceel kent van 15% en het nieuwe bestemmingsplan volgens de uitgangspunten deze mogelijkheden wil overnemen, is het wenselijk om dit bebouwingspercentage over te nemen en te koppelen aan het gehele gebied met de bestemming ‘Bedrijf’. Daarbij kan een klein deel van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ worden toegevoegd aan het perceelgedeelte met de bedrijfsmatige bestemming. Verder kan ook het bouwvlak binnen de bestemming ‘Bedrijf’ worden verruimd tot op 5 meter uit de grens van het bestemmingsvlak voor ‘Bedrijf’. Deze laatste afstand komt overeen met de regeling in het geldende bestemmingsplan die voor bouwwerken een soortgelijke minimale afstand aanhoudt.
Ten aanzien van de omschrijving van de bedrijfsactiviteiten is inderdaad van belang dat in 2014 een omgevingsvergunning is verleend voor het produceren van betonelementen. Deze vorm van gebruik is niet benoemd in de omschrijving van de functieaanduiding. Omdat het gaat om een legale en vergunde vorm van gebruik, bestaat daarvoor wel aanleiding zodat de bestemmingsomschrijving in de tabel bij artikel 6.1.2, lid b van de planregels op dat punt wordt aangevuld.
Voor wat betreft de toegestane hoogte van buitenopslag is verder van belang dat de specifieke gebruiksregels bij het ontwerpbestemmingsplan deze beperken tot 2 meter, een hoogte waarvan via een binnenplanse afwijking kan worden afgeweken tot 5 meter. Nu de buitenopslag van afvalstoffen echter is vergund tot 5 meter en dezelfde vergunning voor buitenopslag van (on)gebroken puin een hoogte van 8 meter toelaat, is het wenselijk om de specifieke gebruiksregels op dit punt aan te vullen voor het perceel Kerkdijk 22. Dit kan gebeuren door aan artikel 6.5 van de planregels te voorzien van een bepaling die deze al vergunde buitenopslag expliciet benoemt. De verbeelding en de planregels bij het bestemmingsplan kunnen daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast op de manier zoals hierboven omschreven.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het bouwvlak is aangepast en het bestemmingsvlak voor ‘Bedrijf’ is aangepast en voorzien van een bebouwingspercentage van 15%. Verder zijn de planregels aangevuld en afgestemd op de verleende vergunning.

<u>Zienswijze 111</u>:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Broedersweg 5 in Beltrum wordt verzocht om:

- naar aanleiding van een tweede verzoek tot wijziging van het geldende bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen) in het nieuwe bestemmingsplan te voorzien in een nieuw agrarisch bouwvlak van 1,5 ha voor de beoogde zachtfruitkwekerij naast Broedersweg 5;
- in het nieuwe bestemmingsplan bij Broedersweg 5 te voorzien in een uitrit met een breedte van ruim 14 meter.

Verder wordt de inhoud van de eerder ingediende inspraakreactie grotendeels herhaald.

Beoordeling
Op 25 september 2020 is onder meer namens indiener een tweede verzoek tot wijziging van het geldende bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen) ingediend. Net als een eerder ingediend verzoek richt ook dit tweede verzoek zich op het toekennen van een nieuw agrarisch bouwvlak ten behoeve van een zachtfruitkwekerij. Het college van burgemeester en wethouders (het college) wees het eerste verzoek af op 18 januari 2019, een besluit dat onherroepelijk werd door de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) van 22 juli 2020 (nr. 201907989/1/R4).
Inmiddels heeft het college het voornemen uitgesproken om ook het tweede verzoek tot wijziging van het geldende bestemmingsplan af te wijzen. Vooralsnog is dit tweede verzoek tot wijziging van het geldende bestemmingsplan voor de gemeente geen aanleiding om in het nieuwe bestemmingsplan voor het gemeentelijke buitengebied ineens wel te voorzien in een nieuw agrarisch bouwvlak. Dit onderdeel van de zienswijzen leidt daarom niet tot de gevraagde aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.
Het niet-toekennen van het gevraagde nieuwe agrarisch bouwvlak leidt overigens niet tot planschade (tegenwoordig: ‘tegemoetkoming in schade’) omdat er geen sprake is van het wegbestemmen van al bestaande planologische rechten in de vorm van een al toegekend agrarisch bouwvlak. Ook het gegeven dat het nieuwe bestemmingsplan geen wijzigingsregels meer kent voor het toekennen van nieuwe agrarische bouwvlakken, levert om dezelfde reden geen grondslag op voor planschade. Verder is het verrichten van al gedane investeringen niet toe te rekenen aan de gemeente omdat deze een eigen keuze betreft van degene die de investeringen heeft gedaan.
Ten aanzien van (de breedte) van uitrit van en naar agrarische bedrijven kan verder worden opgemerkt dat uitritten niet zijn afgebeeld op de verbeelding bij het nieuwe bestemmingsplan maar een plek hebben in de planregels bij de diverse bestemmingen, terwijl ook de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) regels bevat over het maken van uitwegen. Zowel in het huidige als in het nieuwe bestemmingsplan vindt besluitvorming over de aanleg van uitritten dus niet zozeer plaats bij het vaststellen van het bestemmingsplan, maar op basis van aanvragen om omgevingsvergunning. Dit komt ook naar voren uit de op 11 juli 2017 geweigerde omgevingsvergunning en de uitspraak die de Afdeling daarover op 20 maart 2019 deed (nr. 201803176/1/A1). Dit onderdeel van de zienswijzen geeft op zichzelf dus geen aanleiding tot aanpassing van de verbeelding bij het nieuwe bestemmingsplan maar kan wel in beeld komen bij een eventuele nieuwe aanvraag om omgevingsvergunning voor de bedoelde uitrit.

Voor zover de zienswijzen de eerder ingediende inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan herhalen, wordt aangegeven dat dit ook geldt voor de beoordeling van dit onderdeel van de inspraakreactie zoals die is opgenomen in het inspraakverslag (indiener 104) en ook bij brief van 4 oktober 2021 is teruggekoppeld aan de indiener.

In de mondelinge toelichting op de zienswijzen is aangegeven dat het wegvallen van de in het geldende bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen) opgenomen wijzigingsbevoegdheid voor het toekennen van nieuwe agrarische bouwvlakken voor de eigenaar van het agrarisch bedrijf Broedersweg 5 leidt tot planschade. Daarbij past echter de opmerking dat het wegvallen van deze wijzigingsbevoegdheid niet betekent dat een aan de eigenaar van Broedersweg 5 toegekend agrarisch bouwvlak komt te vervallen. Voor het perceel waarvoor de eigenaar via artikel 6, lid a van het geldende bestemmingsplan verzoekt om toekenning van een nieuw agrarisch bouwvlak is immers geen agrarisch bouwvlak toegekend. Het is daarmee dus ook niet zo dat het nieuwe bestemmingsplan een via de wijzigingsbevoegdheid toegekend agrarisch bouwvlak wegbestemd, terwijl aan de aanwezigheid van een wijzigingsbevoegdheid in een geldend bestemmingsplan niet het recht kan worden ontleend dat deze ook weer wordt opgenomen in een nieuw bestemmingsplan.

Verder is het vrij gebruikelijk om een onafhankelijke adviseur zoals de Stichting Advisering Agrarische Bouwplannen (SAAB) in te schakelen bij vragen over de volwaardigheid van agrarische bedrijvigheid. De tijdens de mondelinge toelichting ingebrachte bewering dat de SAAB de gemeente nog nooit eerder heeft geadviseerd over dit soort vragen is dan ook niet juist.
Over de stelling dat de eigenaar al is begonnen met het kweken van zachtfruit in de verwachting dat een nieuw agrarisch bouwvlak zou worden toegekend kan worden meegegeven dat de agrarische bestemming van de betrokken gronden vanzelfsprekend het kweken van zachtfruit toestaan. Dat de eigenaar volgens de gemeente dus gewoon kon beginnen met het kweken van zachtfruit is dus een gegeven. Daaraan kan echter niet de toezegging worden afgeleid dat vervolgens ook daadwerkelijk zou worden meegewerkt aan het toekennen van een nieuw agrarisch bouwvlak, temeer daar de eigenaar wist dat dit afhankelijk is van de volwaardigheid van het beoogde agrarisch bedrijf. De kosten die de eigenaar heeft gemaakt vooruitlopend op de besluitvorming over het toekennen van een nieuw agrarisch bouwvlak, kunnen de gemeente dan ook niet worden tegengeworpen.
Bij de mondelinge toelichting is niet verder ingegaan op de beweerde toezegging ter zitting van de Afdeling zodat ook dat punt wordt volstaan met het bovenstaande. De mondelinge toelichting op de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 112:
Samenvatting
Als exploitant van het 110/10kV-transformatorstation/hoogspanningsschakelstation op het adres Needseweg 18 in Eibergen verzoekt Tennet TSO BV om de dubbelbestemming ‘Leiding’ te laten vervallen voor het gebied met de bestemming ‘Bedrijf – Nutsvoorziening’ en om de toegestane bouwhoogte voor erf- of terreinafscheidingen aan te passen naar 2,5 meter.

Beoordeling
Het handhaven van de dubbelbestemming ‘Leiding’ op grond met de bestemming ‘Bedrijf – Nutsvoorziening’ zou met zich meebrengen dat Tennet bij zichzelf advies zou moeten inwinnen om ongewenste ontwikkelingen door derden te voorkomen. Omdat dit niet logisch is, kan de bedoelde dubbelbestemming voor dat gedeelte van het perceel Needseweg 18 worden geschrapt.
Verder hanteren de bouwregels bij de bestemming ‘Bedrijf – Nutsvoorzieningen’ voor erf- en terreinafscheidingen een maximale bouwhoogte van 2 m. Omdat het hekwerk rondom een transformatorstation/hoogspanningsschakelstation moet voldoen aan specifieke normeringen, is er aanleiding om voor deze locatie een bouwhoogte van 2,5 toe te laten. Dit is mogelijk door de bouwregel in artikel 7.2.5, lid a aan te vullen met een bepaling die deze bouwhoogte toelaat voor erf- of terreinafscheidingen bij deze functie. De verbeelding en de planregels bij het bestemmingsplan kunnen daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast op de manier zoals hierboven omschreven.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De dubbelbestemming ‘Leiding’ is geschrapt binnen de bestemming ‘B-NV’ en de bouwregel voor erf- en terreinafscheidingen is aangevuld.

Zienswijze 113:
Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Wolvenkamerweg 6-8 in Eibergen wordt verzocht om:

- het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen omdat het 'bouwvlak-op-maat'-principe niet wordt onderschreven;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen;
- het Plussenbeleid alleen van toepassing te laten zijn op uitbreidingen van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) buiten het toe te kennen agrarisch bouwvlak;
- te voorzien in een nadere aanduiding 'niet-grondgebonden veehouderij';
- alsnog een binnenplanse afwijkingsregel op te nemen voor het wisselen in diersoorten;
- ook de cliënt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in deze bestemmingsplanprocedure.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Wolvenkamerweg 6-8 in de bestemming 'Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden' en in een agrarisch bouwvlak. Verzocht wordt om in de planregeling mogelijkheden te bieden voor het vergroten van het ingetekende agrarisch bouwvlakken tot een omvang van 2,6 ha of, wanneer dat niet mogelijk is, het ingetekende bouwvlak van vorm te veranderen.
Naar aanleiding daarvan wordt opgemerkt dat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de in 2010 vastgestelde uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Daarbij gaat het gemeentelijk ruimtelijk beleid ten aanzien van de omvang van agrarische bouwvlakken voor niet-grondgebonden veehouderijen uit van een maximale omvang van 1,5 ha. Dit uitgangspunt is doorvertaald in de planregels over bijvoorbeeld het vergroten van agrarische bouwvlakken via een wijziging van het nog vast te stellen bestemmingsplan. Omdat het toelaten van nog grotere bouwvlakken voor niet-grondgebonden veehouderijen zich niet verdraagt met het gemeentelijk ruimtelijk beleid, dat overigens ook is beschreven in de (bijlagen) bij de plantoelichting, wordt de wens tot verruiming van de planregeling niet overgenomen en dus ook niet voorzien in een bouwvlak van 2,6 ha.
Wel is het binnen de vastgestelde uitgangspunten mogelijk om de vorm van het ingetekende bouwvlak aan te passen, uitgaand van een omvang van 1,5 ha. Dit in de zienswijzen gevraagde alternatief kan dus worden overgenomen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan. Daarmee blijft de omvang van het toe te kennen bouwvlak overigens ongeveer gelijk als de omvang van het bouwvlak in het geldende bestemmingsplan.

De zienswijzen verzoeken om de voor het bedrijf Wolvenkamerweg 6 in Eibergen op 8 november 2016 afgegeven omgevingsvergunning (fase 1) op te nemen in de bijlage bij de planregels waarin de onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wet natuurbescherming (Wnb) zijn opgenomen. Daarbij moet echter worden vastgesteld dat Gedeputeerde Staten van Overijssel de bijbehorende verklaring van geen bedenkingen op 12 oktober 2016 hebben afgegeven met toepassing van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en dat de rechtspraak niet toestaat dat toestemmingen die zijn verleend met toepassing van het PAS één-op-één worden overgenomen in een nieuw vast te stellen bestemmingsplan. Dit komt onder meer naar voren in de uitspraak van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:3061, meerdere zaaknummers) waarin de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen waarvoor een passende beoordeling is gemaakt op grond van de Nbw of Wnb kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Dit betekent dat de in de zienswijzen genoemde omgevingsvergunning (fase 1) niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels.

De gemeenteraad heeft op 19 maart 2019 de Structuurvisie Plussenbeleid vastgesteld. Dit besluit is genomen ter uitvoering van artikel 2.31 en artikel 2.33 van de Omgevingsverordening Gelderland waarin de gemeentebesturen de opdracht kregen om beleidsregels vast te stellen over de uitbreidingsmogelijkheden voor de niet-grondgebonden veehouderij. Hiermee beperkt de Omgevingsverordening zich niet langer tot uitbreidingen van agrarische bouwvlakken, zoals dat voorheen wel het geval was en ook in de provinciale Handreiking Plussenbeleid blijkbaar nog lijkt door te klinken. De huidige tekst van de Omgevingsverordening vereist echter wel degelijk dat de gemeente het Plussenbeleid via nieuw vast te stellen bestemmingsplannen ook van toepassing laat zijn op uitbreidingen van niet-grondgebonden veehouderijen binnen de daarbij toe te kennen agrarische bouwvlakken. Dit is bij de totstandkoming van het gemeentelijk Plussenbeleid en van het nu voorliggende bestemmingsplan ook bevestigd door het provinciebestuur.
Met het vaststellen van de Omgevingsverordening heeft het provinciebestuur echter geen inbreuk willen maken op bestaande rechten in de toen geldende bestemmingsplannen. Wèl moet het Plussenbeleid worden verwerkt in de regels van nieuw vast te stellen bestemmingsplannen zoals het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. Dit is ook verwoord op pagina 14 van de Structuurvisie Plussenbeleid en in de plantoelichting van het voorliggende bestemmingsplan. Dit betekent dan ook dat dit onderdeel van de zienswijzen geen aanleiding geeft tot aanpassingen in de planregels die het Plussenbeleid van toepassing verklaren binnen de toe te kennen agrarische bouwvlakken.

De omschrijving van de begrippen ‘grondgebonden veehouderijbedrijf’ en ‘niet-grondgebonden veehouderijbedrijf’ sluiten aan op de definities uit de provinciale omgevingsverordening die instructieregels geeft voor het onderscheid tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderij. Uit deze definities komt inderdaad naar voren dat onder meer de omvang van de voor een veehouderij beschikbare grond relevant kan zijn voor het bepalen of sprake is van een grondgebonden of een niet-grondgebonden veehouderij. Omdat eigendomsverhoudingen kunnen veranderen betekent dit dat het niet wenselijk is om bij de vaststelling van het bestemming al op de verbeelding aan te geven of op een bedrijfslocatie sprake is van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Wanneer op het moment van uitbreiding van het betrokken bedrijf immers géén sprake meer zou zijn van een niet-grondgebonden veehouderij(tak), dan zou het bedrijf via een dergelijk aanduiding wel zijn gebonden aan de aanvullende regels die gelden voor het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij. Om die reden kiest de gemeente ervoor om deze beoordeling te laten plaatsvinden op het moment dat een uitbreidingsplan aan haar wordt voorgelegd en om in de planregels onderscheid te maken tussen het uitbreiden van een grondgebonden veehouderij(tak) en het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Zeker bij gemengde bedrijven kan dan elke vorm van uitbreiding worden beoordeeld aan het daarvoor geldende beleid zonder eventuele onduidelijkheden vanwege op voorhand gegeven kwalificaties die op het moment van uitbreiding wellicht zijn achterhaald.

Artikel 4.1.2, lid d, onder 5 van de planregels geeft aan dat binnen een niet-grondgebonden veehouderij(tak) uitsluitend de bestaande diersoort is toegestaan. Van deze bepaling kan worden afgeweken door toepassing van de afwijkingsregel in artikel 4.6.6 van de planregels. Deze afwijkingsbepaling verwijst echter alleen naar artikel 4.1.2, lid e en maakt daarom niet voldoende duidelijk dat zij ook is bedoeld om af te wijken van het bepaalde in artikel 4.1.2, lid d. onder 5 van de planregels. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven om de afwijkingsregel in artikel 4.6.6 aan te vullen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Omdat de zienswijzen door een gemachtigde worden ingediend namens een cliënt, informeren wij ook de gemachtigde over de beoordeling van de zienswijzen en de

voortgang van de bestemmingsplanprocedure. Het ligt vervolgens op de weg van de gemachtigde om zijn cliënt te informeren.

In de mondelinge toelichting op de zienswijzen bracht de eigenaar de wens naar voren om agrarische bouwvlakken voor niet-grondgebonden veehouderijen te kunnen vergroten meer dan 1,5 ha zodat zijn in 2019 gekochte bedrijf een bouwvlak van 2,6 ha zou kunnen krijgen. Hierbij is echter van belang dat het gemeentelijk beleid ten aanzien van bouwvlakken voor niet-grondgebonden veehouderijen uitgaat van een maximum van 1,5 ha en voor grondgebonden veehouderijen een maximum van 2 ha hanteert. Deze maatvoeringen zijn in 2010 al vastgelegd in de 'Structuurvisie Berkelland 2025' en zijn in 2019 herbevestigd door de vaststelling van de 'Structuurvisie Plussenbeleid (beleidskaders voor de grondgebonden veehouderij en voor de niet-grondgebonden veehouderij (Plussenbeleid))'. Het verruimen van deze maximale maatvoeringen in het nieuwe bestemmingsplan zou dan ook in strijd zijn met het door de gemeenteraad zelf vastgestelde ruimtelijk beleid. De wens daartoe kan dan ook niet worden overgenomen. Dit wordt niet anders wanneer wordt verwezen naar de eisen ten aanzien van dierwelzijn en brandveiligheid die vragen om onderlinge ruimte tussen stallen. Beide aspecten zijn bij de gemeenteraad namelijk aan de orde gekomen bij de vaststelling van de Structuurvisie Plussenbeleid zonder dat dat leidde tot een verruiming van de maximale maatvoering van bouwvlakken voor niet-grondgebonden veehouderijen. De mondelinge toelichting op de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot verdere aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is van vorm veranderd en artikel 4.6.6 van de planregels is aangevuld

<u>Zienswijze 114</u>:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Ruurloseweg 202a in Beltrum wordt verzocht om:

- een afwijkingsbevoegdheid op te nemen voor het realiseren van een eerste bedrijfswoning op agrarische bouwvlakken met de aanduiding (-bw);
- het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen omdat het 'bouwvlak-op-maat'-principe niet wordt onderschreven en leidt tot planschade;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen;
- niet uit te gaan van maximale oppervlakten voor agrarische bouwvlakken nu de provinciale Omgevingsverordening daartoe niet verplicht en er ook ruimte nodig is met het oog op dierwelzijn, brandveiligheid en maatregelen voor duurzame energie;
- het Plussenbeleid alleen van toepassing te laten zijn op uitbreidingen van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) buiten het toe te kennen agrarisch bouwvlak;
- te voorzien in een nadere aanduiding 'niet-grondgebonden veehouderij';
- alsnog een binnenplanse afwijkingsregel op te nemen voor het wisselen in diersoorten;
- ook de cliënt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in deze bestemmingsplanprocedure.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Ruurloseweg 202a in de bestemming 'Agrarisch' en een agrarisch bouwvlak. In de planregels is bepaald dat alleen het bestaande aantal bedrijfswoningen is toegestaan, waarbij uitsluitend voor het realiseren van een tweede bedrijfswoning een afwijkingsregel

is opgenomen. De planregels bieden geen mogelijkheden voor het realiseren van een eerste bedrijfswoning op agrarische bouwvlakken waar geen bedrijfswoning aanwezig is, ook niet als het betreffende bouwvlak niet is voorzien van de functieaanduiding “(-bw)”. Deze functieaanduiding is vooral signalerend bedoeld en geeft net als de planregels aan dat geen bedrijfswoning mag worden gebouwd op agrarische bouwvlakken waar geen bedrijfswoning aanwezig is. De planregeling is in het bestemmingsplan onder meer opgenomen voor agrarische bouwvlakken zonder agrarische bedrijfswoning, dit om te voorkomen dat bij agrarische bedrijfspercelen waar alleen sprake is van bedrijfsgebouwen nieuwe mogelijkheden zouden ontstaan voor het bouwen van extra bedrijfswoningen. Dit is nader toegelicht in de plantoelichting, iets wat ook het geval was in eerdere voorontwerpbestemmingsplannen, terwijl ook van belang is dat de geldende bestemmingsplannen bedrijfswoningen alleen toelaten als de bedrijfsmatige noodzaak daarvan kan worden aangetoond. Het is dus niet zo dat op een locatie met agrarische bedrijfsbebouwing ook altijd een bedrijfswoning mocht worden gebouwd binnen een eventueel aanwezig agrarisch bouwvlak.
Omdat het agrarisch bouwvlak Ruurloseweg 202a zelf geen agrarische bedrijfswoning kent, biedt het nieuwe bestemmingsplan dus ook niet de mogelijkheid om deze alsnog te realiseren. Om die reden geven de zienswijzen geen aanleiding om te voorzien in een afwijkingsregel voor het realiseren van een eerste bedrijfswoning. Dit verdraagt zich immers niet met het al genoemde uitgangspunt om geen nieuwe bedrijfswoningen toe te laten binnen toe te kennen agrarische bouwvlakken waar zich nog geen bedrijfswoning bevindt. Hiervoor is een functieaanduiding “(-bw)” dus ook niet strikt noodzakelijk.

Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Ruurloseweg 202a in Beltrum in de bestemming ‘Agrarisch’ en in een agrarisch bouwvlak. Verzocht wordt om het ingetekende agrarische bouwvlak zodanig te verruimen dat het overeenkomt met het bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan.
Naar aanleiding daarvan wordt opgemerkt dat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de in 2010 vastgestelde uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Het bouwvlak op de verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan is vervolgens ontstaan nadat met de eigenaren contact is gelegd over hun toekomstplannen. Daarbij is sinds 2011 al aangegeven dat de gemeente in het nieuwe bestemmingsplan de omvang van de agrarische bouwvlakken uit de geldende bestemmingsplannen niet één-op-één kan overnemen maar zal moeten uitgaan van een bouwvlak-op-maat-benadering waarbij ook niet aan elk agrarische bedrijf een even groot bouwvlak kan worden toebedeeld. Dit uitgangspunt is vervolgens ook gevolgd bij de procedure voor het later vernietigde bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” en bij de opstelling van de voorontwerpbestemmingsplannen “Buitengebied Berkelland 2016” en “Buitengebied Berkelland 2020”.
Nu het agrarisch bouwvlak uit het ontwerpbestemmingsplan beantwoordt aan de bovengenoemde uitgangspunten en naar aanleiding van de inspraakreactie van de eigenaren over het voorontwerpbestemmingsplan aan de oostzijde nog is aangepast, geven de zienswijzen geen aanleiding tot aanpassing van het bouwvlak.
Voor agrarische bedrijven bleef het sinds 2011 overigens nog gewoon mogelijk om uitbreidingsplannen op basis van de geldende bestemmingsplannen te realiseren. Om die reden levert de beoogde aanpassing van de omvang van het agrarisch bouwvlak volgens de vastgestelde uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan dan ook geen grondslag op voor planschade (tegenwoordig: tegemoetkoming in schade) omdat zij al zeer lange tijd voorzienbaar was.

De zienswijzen geven aan dat voor het bedrijf Ruurloseweg 202a in Beltrum een vergunning is aangevraagd op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben deze op 12 januari 2022 geweigerd met een verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) over de Logtsebaan van 20 januari 2021 (nr. 201907142/1/R2). Het verzoek om deze zogenoemde positieve weigering te verwerken in het nieuwe

bestemmingsplan, kan echter niet worden overgenomen omdat de rechtspraak dat niet toestaat. Dit blijkt onder meer uit de uitspraak van 29 mei 2019 (meerdere zaaknummers, ECLI:NR:RVS:2019:1603) waarin de Afdeling concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wnb waarvoor een passende beoordeling is verricht kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Verder levert een positieve weigering ook geen nieuwe Wnb-toestemming op die kan worden verwerkt in een bestemmingsplan. Dit betekent dat de in de zienswijzen aangekondigde en inmiddels verleende positieve weigering niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels naast de daarin al genoemde Nbw-vergunningen van 12 juni 2014 (provincie Gelderland) en 14 augustus 2014 (provincie Overijssel).

In de zienswijzen wordt terecht opgemerkt dat de provinciale Omgevingsverordening sinds een aantal jaren geen maximale maatvoeringen meer hanteert voor agrarische bouwvlakken voor niet-grondgebonden veehouderijen. Dit is overigens ook niet meer het geval voor grondgebonden veehouderijen of agrarische bedrijven waarbij geen sprake is van veehouderij. De gemeente hanteert in het gemeentelijk ruimtelijk beleid echter wèl maximale maten voor de omvang van een agrarisch bouwvlak voor de niet-grondgebonden veehouderij.
Met het vaststellen van de Structuurvisie Plussenbeleid op 19 maart 2019 heeft de gemeenteraad namelijk de tot dan toe gehanteerde maximale maatvoering van 1,5 ha bevestigd zodat deze nog steeds geldt voor een niet-grondgebonden veehouderij. Bij het vaststellen van de Structuurvisie Plussenbeleid heeft de gemeenteraad bij de bespreken van een amendement overigens stilgestaan bij de thema's brandveiligheid en dierwelzijn, om vervolgens de in de Structuurvisie opgenomen maximale maatvoeringen voor agrarische bouwvlakken vast te stellen als beleidsuitgangspunt. Dit gemeentelijk beleidsuitgangspunt is verwerkt in de wijzigingsregels van het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied. Daarmee sluit het bestemmingsplan op dat punt aan op het geldende gemeentelijke beleid en geven de zienswijzen geen aanleiding om deze maximale maatvoeringen los te laten.
Verder biedt het nieuwe bestemmingsplan via de afwijkingsregel in artikel 3.6.5 wel degelijk mogelijkheden tot het plaatsen van zonnecollectoren aansluitend aan een agrarisch bouwvlak. Daarnaast laat de algemene afwijkingsregel in artikel 38.1, lid g ook windturbines toe op of aangrenzend aan een bouwperceel, dit met uitzondering van gebieden die zijn aangewezen als weidevogelgebied. Ten aanzien van duurzame energie bieden de planregels dus mogelijkheden voor maatregelen buiten het agrarisch bouwvlak. Dit onderdeel van de zienswijzen biedt ook op dat punt dus geen aanleiding voor een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

De gemeenteraad heeft op 19 maart 2019 de Structuurvisie Plussenbeleid vastgesteld. Dit besluit is genomen ter uitvoering van artikel 2.31 en artikel 2.33 van de Omgevingsverordening Gelderland waarin de gemeentebesturen de opdracht kregen om beleidsregels vast te stellen over de uitbreidingsmogelijkheden voor de niet-grondgebonden veehouderij. Hiermee beperkt de Omgevingsverordening zich niet langer tot uitbreidingen van agrarische bouwvlakken, zoals dat voorheen wel het geval was en ook in de provinciale Handreiking Plussenbeleid blijkbaar nog lijkt door te klinken. De huidige tekst van de Omgevingsverordening vereist echter wel degelijk dat de gemeente het Plussenbeleid via nieuw vast te stellen bestemmingsplannen ook van toepassing laat zijn op uitbreidingen van niet-grondgebonden veehouderijen binnen de daarbij toe te kennen agrarische bouwvlakken. Dit is bij de totstandkoming van het gemeentelijk Plussenbeleid en van het nu voorliggende bestemmingsplan ook bevestigd door het provinciebestuur.
Met het vaststellen van de Omgevingsverordening heeft het provinciebestuur echter geen inbreuk willen maken op bestaande rechten in de toen geldende bestemmingsplannen. Wèl moet het Plussenbeleid worden verwerkt in de regels van nieuw vast te stellen bestemmingsplannen zoals het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. Dit is ook verwoord op pagina 14 van de Structuurvisie Plussenbeleid en in de plantoelichting van het voorliggende bestemmingsplan. Dit betekent dan ook dat dit

onderdeel van de zienswijzen geen aanleiding geeft tot aanpassingen in de planregels die het Plussenbeleid van toepassing verklaren binnen de toe te kennen agrarische bouwvlakken.

De omschrijving van de begrippen ‘grondgebonden veehouderijbedrijf’ en ‘niet-grondgebonden veehouderijbedrijf’ sluiten aan op de definities uit de provinciale omgevingsverordening die instructieregels geeft voor het onderscheid tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderij. Uit deze definities komt inderdaad naar voren dat onder meer de omvang van de voor een veehouderij beschikbare grond relevant kan zijn voor het bepalen of sprake is van een grondgebonden of een niet-grondgebonden veehouderij. Omdat eigendomsverhoudingen kunnen veranderen betekent dit dat het niet wenselijk is om bij de vaststelling van het bestemming al op de verbeelding aan te geven of op een bedrijfslocatie sprake is van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Wanneer op het moment van uitbreiding van het betrokken bedrijf immers géén sprake meer zou zijn van een niet-grondgebonden veehouderij(tak), dan zou het bedrijf via een dergelijk aanduiding wel zijn gebonden aan de aanvullende regels die gelden voor het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij. Om die reden kiest de gemeente ervoor om deze beoordeling te laten plaatsvinden op het moment dat een uitbreidingsplan aan haar wordt voorgelegd en om in de planregels onderscheid te maken tussen het uitbreiden van een grondgebonden veehouderij(tak) en het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Zeker bij gemengde bedrijven kan dan elke vorm van uitbreiding worden beoordeeld aan het daarvoor geldende beleid zonder eventuele onduidelijkheden vanwege op voorhand gegeven kwalificaties die op het moment van uitbreiding wellicht zijn achterhaald.

Artikel 3.1.2, lid d, onder 5 van de planregels geeft aan dat binnen een niet-grondgebonden veehouderij(tak) uitsluitend de bestaande diersoort is toegestaan. Van deze bepaling kan worden afgeweken door toepassing van de afwijkingsregel in artikel 3.6.6 van de planregels. Deze afwijkingsbepaling verwijst echter alleen naar artikel 3.1.2, lid e en maakt daarom niet voldoende duidelijk dat zij ook is bedoeld om af te wijken van het bepaalde in artikel 3.1.2, lid d. onder 5 van de planregels. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven om de afwijkingsregel in artikel 3.6.6 aan te vullen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Omdat de zienswijzen door een gemachtigde worden ingediend namens een cliënt, informeren wij ook de gemachtigde over de beoordeling van de zienswijzen en de voortgang van de bestemmingsplanprocedure. Het ligt vervolgens op de weg van de gemachtigde om zijn cliënt te informeren.

In zijn mondelinge toelichting op de zienswijzen gaf de eigenaar aan dat het verkleinen van het agrarische bouwvlak ten opzichte van het geldende bestemmingsplan ertoe leidt dat de taxatiewaarde van het bedrijf fors afneemt en tot groot financieel nadeel leidt. Het bedrijf zal dan gelden moeten besteden aan versnelde aflossingen en deze dus niet kunnen investeren in maatregelen voor een duurzame veehouderij. Verder bracht hij in dat het ingetekende agrarisch bouwvlak aan de oostzijde 36 meter te kort komt om de bestaande stal te kunnen kopiëren terwijl bij het bouwen van deze stal daarmee al wel rekening is gehouden. Tenslotte bracht hij de wens in om mogelijkheden te bieden voor het realiseren van windturbines op 30 tot 50 meter afstand van de bedrijfsgebouwen, bijvoorbeeld tussen zijn bedrijfslocaties Ruurloseweg 202a en Ruurloseweg 204-204a in Beltrum.

Het is voor de gemeente niet mogelijk om de omvang van de geldende agrarische bouwvlakken in stand te laten omdat marktpartijen anders uitkomen op een andere taxatiewaarde voor het agrarisch bedrijf. Hoe begrijpelijk de inbreng van de eigenaar ook is, de gemeente moet haar bestemmingsplan vormgeven op basis van ruimtelijke argumenten en kan in het kader de ruimtelijke ordening de tot nu toe ongebruikte bouwmogelijkheden niet onverkort in stand te laten om financiële nadelen te voorkomen.

Het is ook tegen die achtergrond dat de gemeente de afgelopen jaren voortdurend is nagegaan of er nog concrete bouwplannen bestaan.
Nu bij de mondelinge toelichting is aangegeven dat het de bedoeling is om de bestaande stal in oostelijke richting te kopiëren en daarvoor extra ruimte nodig is, ligt daarin echter wel een reden om het bouwvlak uit het ontwerpbestemmingsplan aan te passen en aan de oostzijde te verruimen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.
Ten aanzien van het plaatsen van windturbines met een ashoogte van maximaal 25 meter kent het nieuwe bestemmingsplan een regeling die dat onder voorwaarden toelaat op of aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak. Wanneer de onderlinge afstand ten opzichte van bestaande bedrijfsgebouwen echter zodanig is dat de beoogde locatie van de windturbine niet grenst aan het erf van het betrokken agrarisch bedrijf, dan is het in principe mogelijk om af te wijken van het nieuwe bestemmingsplan met het oog op maatwerk. Het nieuwe bestemmingsplan biedt voor het plaatsen van windturbines voor eigen gebruik in ieder geval echter meer mogelijkheden dat de geldende bestemmingsplannen. Of tussen beide bedrijfslocaties een windturbine kan worden gerealiseerd, is op voorhand echter niet met zekerheid te zeggen. De mondelinge toelichting op de zienswijzen geeft op dit punt dan ook geen aanleiding tot verdere aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en artikel 3.6.6 van de planregels is aangevuld.

Zienswijze 115:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Ruurloseweg 204-204a in Beltrum wordt verzocht om:

- het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen omdat het ‘bouwvlak-op-maat’-principe niet wordt onderschreven en leidt tot planschade;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen;
- niet uit te gaan van maximale oppervlakten voor agrarische bouwvlakken nu de provinciale Omgevingsverordening daartoe niet verplicht en er ook ruimte nodig is met het oog op dierwelzijn, brandveiligheid en maatregelen voor duurzame energie;
- het Plussenbeleid alleen van toepassing te laten zijn op uitbreidingen van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) buiten het toe te kennen agrarisch bouwvlak;
- te voorzien in een nadere aanduiding ‘niet-grondgebonden veehouderij’;
- alsnog een binnenplanse afwijkingsregel op te nemen voor het wisselen in diersoorten;
- ook de cliënt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in deze bestemmingsplanprocedure

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Ruurloseweg 204-204a in de bestemming ‘Agrarisch’ en in een agrarisch bouwvlak. Verzocht wordt om het ingetekende agrarische bouwvlak zodanig te verruimen dat het overeenkomt met het bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan.
Naar aanleiding daarvan wordt opgemerkt dat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de in 2010 vastgestelde uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Het bouwvlak op de verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan is vervolgens ontstaan nadat met de eigenaren contact is gelegd over hun toekomstplannen. Daarbij is sinds 2011 al aangegeven dat de gemeente in het nieuwe bestemmingsplan de omvang van de agrarische bouwvlakken uit de

geldende bestemmingsplannen niet één-op-één kan overnemen maar zal moeten uitgaan van een bouwvlak-op-maat-benadering waarbij ook niet aan elk agrarische bedrijf een even groot bouwvlak kan worden toebedeeld. Dit uitgangspunt is vervolgens ook gevolgd bij de procedure voor het later vernietigde bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” en bij de opstelling van de voorontwerpbestemmingsplannen “Buitengebied Berkelland 2016” en “Buitengebied Berkelland 2020”. Nu het agrarisch bouwvlak uit het ontwerpbestemmingsplan beantwoordt aan de bovengenoemde uitgangspunten, geven de zienswijzen geen aanleiding tot aanpassing van het bouwvlak. Voor agrarische bedrijven bleef het sinds 2011 overigens nog gewoon mogelijk om uitbreidingsplannen op basis van de geldende bestemmingsplannen te realiseren. Om die reden levert de beoogde aanpassing van de omvang van het agrarisch bouwvlak volgens de vastgestelde uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan dan ook geen grondslag op voor planschade (tegenwoordig: tegemoetkoming in schade) omdat zij al zeer lange tijd voorzienbaar was.

De zienswijzen geven aan dat voor het bedrijf Ruurloseweg 202a in Beltrum een vergunning is aangevraagd op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben deze op 12 januari 2022 geweigerd met een verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) over de Logtsebaan van 20 januari 2021 (nr. 201907142/1/R2). Het verzoek om deze zogenoemde positieve weigering te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan, kan echter niet worden overgenomen omdat de rechtspraak dat niet toestaat. Dit blijkt onder meer uit de uitspraak van 29 mei 2019 (meerdere zaaknummers, ECLI:NR:RVS:2019:1603) waarin de Afdeling concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wnb waarvoor een passende beoordeling is verricht kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Verder levert een positieve weigering ook geen nieuwe Wnb-toestemming op die kan worden verwerkt in een bestemmingsplan. Dit betekent dat de in de zienswijzen aangekondigde en inmiddels verleende positieve weigering niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels naast de daarin al genoemde Nbw-vergunningen van 12 juni 2014 (provincie Gelderland) en 14 augustus 2014 (provincie Overijssel).

In de zienswijzen wordt terecht opgemerkt dat de provinciale Omgevingsverordening sinds een aantal jaren geen maximale maatvoeringen meer hanteert voor agrarische bouwvlakken voor niet-grondgebonden veehouderijen. Dit is overigens ook niet meer het geval voor grondgebonden veehouderijen of agrarische bedrijven waarbij geen sprake is van veehouderij. De gemeente hanteert in het gemeentelijk ruimtelijk beleid echter wèl maximale maten voor de omvang van een agrarisch bouwvlak voor de niet-grondgebonden veehouderij.
Met het vaststellen van de Structuurvisie Plussenbeleid op 19 maart 2019 heeft de gemeenteraad namelijk de tot dan toe gehanteerde maximale maatvoering van 1,5 ha bevestigd zodat deze nog steeds geldt voor een niet-grondgebonden veehouderij. Bij het vaststellen van de Structuurvisie Plussenbeleid heeft de gemeenteraad bij de bespreken van een amendement overigens stilgestaan bij de thema’s brandveiligheid en dierwelzijn, om vervolgens de in de Structuurvisie opgenomen maximale maatvoeringen voor agrarische bouwvlakken vast te stellen als beleidsuitgangspunt. Dit gemeentelijk beleidsuitgangspunt is verwerkt in de wijzigingsregels van het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied. Daarmee sluit het bestemmingsplan op dat punt aan op het geldende gemeentelijke beleid en geven de zienswijzen geen aanleiding om deze maximale maatvoeringen los te laten.
Verder biedt het nieuwe bestemmingsplan via de afwijkingsregel in artikel 3.6.5 wel degelijk mogelijkheden tot het plaatsen van zonnecollectoren aansluitend aan een agrarisch bouwvlak. Daarnaast laat de algemene afwijkingsregel in artikel 38.1, lid g ook windturbines toe op of aangrenzend aan een bouwperceel, dit met uitzondering van gebieden die zijn aangewezen als weidevogelgebied. Ten aanzien van duurzame energie bieden de planregels dus mogelijkheden voor maatregelen buiten het agrarisch

bouwvlak. Dit onderdeel van de zienswijzen biedt ook op dat punt dus geen aanleiding voor een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

De gemeenteraad heeft op 19 maart 2019 de Structuurvisie Plussenbeleid vastgesteld. Dit besluit is genomen ter uitvoering van artikel 2.31 en artikel 2.33 van de Omgevingsverordening Gelderland waarin de gemeentebesturen de opdracht kregen om beleidsregels vast te stellen over de uitbreidingsmogelijkheden voor de niet-grondgebonden veehouderij. Hiermee beperkt de Omgevingsverordening zich niet langer tot uitbreidingen van agrarische bouwvlakken, zoals dat voorheen wel het geval was en ook in de provinciale Handreiking Plussenbeleid blijkbaar nog lijkt door te klinken. De huidige tekst van de Omgevingsverordening vereist echter wel degelijk dat de gemeente het Plussenbeleid via nieuw vast te stellen bestemmingsplannen ook van toepassing laat zijn op uitbreidingen van niet-grondgebonden veehouderijen binnen de daarbij toe te kennen agrarische bouwvlakken. Dit is bij de totstandkoming van het gemeentelijk Plussenbeleid en van het nu voorliggende bestemmingsplan ook bevestigd door het provinciebestuur.
Met het vaststellen van de Omgevingsverordening heeft het provinciebestuur echter geen inbreuk willen maken op bestaande rechten in de toen geldende bestemmingsplannen. Wèl moet het Plussenbeleid worden verwerkt in de regels van nieuw vast te stellen bestemmingsplannen zoals het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. Dit is ook verwoord op pagina 14 van de Structuurvisie Plussenbeleid en in de plantoelichting van het voorliggende bestemmingsplan. Dit betekent dan ook dat dit onderdeel van de zienswijzen geen aanleiding geeft tot aanpassingen in de planregels die het Plussenbeleid van toepassing verklaren binnen de toe te kennen agrarische bouwvlakken.

De omschrijving van de begrippen ‘grondgebonden veehouderijbedrijf’ en ‘niet-grondgebonden veehouderijbedrijf’ sluiten aan op de definities uit de provinciale omgevingsverordening die instructieregels geeft voor het onderscheid tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderij. Uit deze definities komt inderdaad naar voren dat onder meer de omvang van de voor een veehouderij beschikbare grond relevant kan zijn voor het bepalen of sprake is van een grondgebonden of een niet-grondgebonden veehouderij. Omdat eigendomsverhoudingen kunnen veranderen betekent dit dat het niet wenselijk is om bij de vaststelling van het bestemming al op de verbeelding aan te geven of op een bedrijfslocatie sprake is van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Wanneer op het moment van uitbreiding van het betrokken bedrijf immers géén sprake meer zou zijn van een niet-grondgebonden veehouderij(tak), dan zou het bedrijf via een dergelijk aanduiding wel zijn gebonden aan de aanvullende regels die gelden voor het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij. Om die reden kiest de gemeente ervoor om deze beoordeling te laten plaatsvinden op het moment dat een uitbreidingsplan aan haar wordt voorgelegd en om in de planregels onderscheid te maken tussen het uitbreiden van een grondgebonden veehouderij(tak) en het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Zeker bij gemengde bedrijven kan dan elke vorm van uitbreiding worden beoordeeld aan het daarvoor geldende beleid zonder eventuele onduidelijkheden vanwege op voorhand gegeven kwalificaties die op het moment van uitbreiding wellicht zijn achterhaald.

Artikel 3.1.2, lid d, onder 5 van de planregels geeft aan dat binnen een niet-grondgebonden veehouderij(tak) uitsluitend de bestaande diersoort is toegestaan. Van deze bepaling kan worden afgeweken door toepassing van de afwijkingsregel in artikel 3.6.6 van de planregels. Deze afwijkingsbepaling verwijst echter alleen naar artikel 3.1.2, lid e en maakt daarom niet voldoende duidelijk dat zij ook is bedoeld om af te wijken van het bepaalde in artikel 3.1.2, lid d. onder 5 van de planregels. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven om de afwijkingsregel in artikel 3.6.6 aan te vullen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Omdat de zienswijzen door een gemachtigde worden ingediend namens een cliënt, informeren wij ook de gemachtigde over de beoordeling van de zienswijzen en de voortgang van de bestemmingsplanprocedure. Het ligt vervolgens op de weg van de gemachtigde om zijn cliënt te informeren.

In zijn mondelinge toelichting op de zienswijzen gaf de eigenaar aan dat het verkleinen van het agrarische bouwvlak ten opzichte van het geldende bestemmingsplan ertoe leidt dat hij zonder procedures en extra kosten geen werktuigenberging of mestvergister kan plaatsen op de door hem gewenste plek waarbij voor de mestvergister geldt dat de stroomaansluiting al aanwezig is. Daarover kan worden aangegeven dat het nieuwe bestemmingsplan via zogenaamde binnenplanse afwijkingsbevoegdheden mogelijkheden biedt voor het plaatsen van een werktuigenberging of voor bijvoorbeeld het realiseren van een mestvergister voor eigen gebruik. Een binnenplanse afwijking kan worden verleend op basis van een aanvraag om omgevingsvergunning en zonder dat daarvoor een afzonderlijke planologische procedure nodig is. Op deze manier kan dus op een laagdrempelige manier worden meegewerkt aan toekomstplannen voor dit soort voorzieningen zonder dat deze op voorhand worden ingetekend in het agrarisch bouwvlak.
Daarnaast kent het nieuwe bestemmingsplan wijzigingsbevoegdheden voor het vergroten van agrarische bouwvlakken die kan worden ingezet als er sprake is van het vergroten van bedrijfsgebouwen anders dan een werktuigenberging. Onder het huidige recht moet daarvoor een wijzigingsprocedure worden doorlopen waarbij het college van burgemeester en wethouders bevoegd zijn om het bouwvlak aan te passen en wellicht ook de toepassing van het Plussenbeleid aan de orde is. Dit laatste zou overigens ook zo zijn als het bouwvlak ruimte zou bieden voor meer stallen maar de oppervlakte aan stallen met meer dan 500 m² toeneemt. Omdat voor het uitbreiden van de bestaande stallen echter geen concreet plan is voorgelegd, geven de zienswijzen zoals gezegd echter geen aanleiding tot aanpassing van het ingetekende agrarisch bouwvlak. De mondelinge toelichting op de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot verdere aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Artikel 3.6.6 van de planregels is aangevuld

<u>Zienswijze 116</u>:
Samenvatting
Namens de eigenaar van percelen ter plaatse van het voormalige adres Groenloseweg 53 in Eibergen wordt verzocht om:

- ter plaatse te voorzien in een agrarisch bouwvlak vanwege de aanwezige kuilvoerplaten en een aanwezig mestbassin;
- ook de cliënt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in deze bestemmingsplanprocedure.

Beoordeling
De zienswijzen gaan er van uit dat het nieuwe bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” ervoor zorgt dat het agrarisch bouwvlak uit het bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen) komt te vervallen voor het vroegere adres Groenloseweg 53. Dit is echter niet het geval omdat voor het tracé van de N18, dat over dit perceel loopt, al een bestemmingsplan is vastgesteld. Dit bestemmingsplan “Buitengebied, tracébesluit N18 2015” voorziet voor het voorste deel van het perceel al in de bestemming ‘Verkeer’. Daarbij zijn alle voorheen aanwezige bedrijfsgebouwen gesloopt bij de aanleg van de N18 en alleen de kuilvoerplaten en het mestbassin op het perceel van indiener intact gelaten. Ter plaatse van deze voorzieningen geldt nog het bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen) met de daarin opgenomen agrarische gebiedsbestemming.

De zienswijzen vragen om een gedegen planologische borging van deze voorzieningen omdat de regeling voor het toelaten van dit soort voorzieningen aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak niet kan worden benut vanwege het ontbreken van een agrarisch bouwvlak. Daarbij wordt ook gewezen op het planschaderisico.
Het perceel van indiener aan de N18 was in ieder geval eind 2015 nog in eigendom bij Rijkswaterstaat. Dit betekent dat indiener het perceel in eigendom heeft verkregen nadat de Minister van Infrastructuur en Milieu op 20 augustus 2013 het Tracébesluit voor de aanleg van de N18 vaststelde. Toen indiener het eigendom verkreeg, iets wat volgens onze gegevens in 2017 gebeurde, was er dan al concreet zicht op de aanleg van de N18 zoals die later ook is vertaald in het bestemmingsplan “Buitengebied, tracébesluit N18 2015”. Van planschade door het wegvallen van het vroegere agrarische bouwvlak kan dan ook geen sprake zijn.
Verder voorziet het ontwerpbestemmingsplan ter plaatse van de kuilvoerplaten en het mestbassin in de agrarische gebiedsbestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’. Artikel 4.2.8, lid d van de planregels geeft aan dat bestaande voorzieningen zoals onder meer kuilvoerplaten binnen deze bestemming zijn toegestaan. Dit betekent dat de aanwezige voorzieningen niet worden wegbestemd, een legale status blijven houden en ook niet onder het overgangsrecht komen te vallen omdat hun aanwezigheid niet in strijd is met het bestemmingsplan. Hiermee is de aanwezigheid van de bedoelde voorzieningen planologisch geborgd in het nieuwe bestemmingsplan en is er ook geen aanleiding om ter plaatse te voorzien in een agrarisch bouwvlak. Daar komt nog bij dat het toekennen van agrarische bouwvlakken volgens de uitgangspunten voor het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan alleen aan de orde is als er sprake is van agrarische bedrijfsgebouwen. Al met al vormt dit onderdeel van de zienswijzen dan ook geen aanleiding voor een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan en het opvoeren van een agrarisch bouwvlak op deze plek.

Omdat de zienswijzen door een gemachtigde worden ingediend namens een cliënt, informeren wij ook de gemachtigde over de beoordeling van de zienswijzen en de voortgang van de bestemmingsplanprocedure. Het ligt vervolgens op de weg van de gemachtigde om zijn cliënt te informeren.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 117:
Samenvatting
Namens de eigenaren van de agrarische bedrijven Oude Borculoseweg 6-6a in Eibergen, Lintveldseweg 6-6a in Eibergen en Peppelendijk/Batsdijk 8 in Beltrum wordt verzocht om:

- de voor Oude Borculoseweg 6-6a en Lintveldseweg 6-6a ingetekende agrarische bouwvlakken aan te passen;
- de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke natuurtoestemmingen aan te passen ten aanzien van de bedrijfslokatie Oude Borculoseweg 6-6a;
- niet uit te gaan van maximale oppervlakten voor agrarische bouwvlakken nu de provinciale Omgevingsverordening daartoe niet verplicht en er ook ruimte nodig is met het oog op dierwelzijn, brandveiligheid en maatregelen voor duurzame energie;
- het Plussenbeleid alleen van toepassing te laten zijn op uitbreidingen van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) buiten het toe te kennen agrarisch bouwvlak;
- te voorzien in een nadere aanduiding ‘niet-grondgebonden veehouderij’;
- alsnog een binnenplanse afwijkingsregel op te nemen voor het wisselen in diersoorten;
- ook de cliënt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in deze bestemmingsplanprocedure.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Oude Borculoseweg 6-6a in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur-en Landschapswaarden’. Deze gebiedsbestemming is ook van toepassing op het oostelijke deel van het perceel Lintveldseweg 6-6a waarvan het westelijke deel echter de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ heeft. Daarbij zijn beide percelen voorzien van een agrarisch bouwvlak.
Indiener heeft verzocht om het voor Oude Borculoseweg 6-6a ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen zodat er aan de westzijde ruimte ontstaat voor een uitbreiding van de ligboxenstal. Daarbij kan de eerder gewenste uitbreidingsruimte aan de oostzijde komen te vervallen. Voor Lintveldseweg 6-6a wordt verzocht om uitbreidingsruimte aan de achterzijde van de bestaande stallen aan te houden en aan de oostzijde een klein deel van het bouwvlak te laten vervallen.
Omdat het toekennen van agrarische bouwvlakken volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen op dit punt worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

De zienswijzen geven aan dat Gedeputeerde Staten van Overijssel op 21 januari 2015 op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunning hebben verleend voor het bedrijf Oude Borculoseweg 6-6a (nr. 2015/0015991). De gegevens van deze met de zienswijzen meegezonden vergunning waren bij de gemeente nog niet bekend maar zullen bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels. In verband hiermee wordt deze bijlage bij de planregels gewijzigd vastgesteld.

In de zienswijzen wordt terecht opgemerkt dat de provinciale Omgevingsverordening sinds een aantal jaren geen maximale maatvoeringen meer hanteert voor agrarische bouwvlakken voor niet-grondgebonden veehouderijen. Dit is overigens ook niet meer het geval voor grondgebonden veehouderijen of agrarische bedrijven waarbij geen sprake is van veehouderij. De gemeente hanteert in het gemeentelijk ruimtelijk beleid echter wèl maximale maten voor de omvang van een agrarisch bouwvlak voor de niet-grondgebonden veehouderij.
Met het vaststellen van de Structuurvisie Plussenbeleid op 19 maart 2019 heeft de gemeenteraad namelijk de tot dan toe gehanteerde maximale maatvoering van 1,5 ha bevestigd zodat deze nog steeds geldt voor een niet-grondgebonden veehouderij. Bij het vaststellen van de Structuurvisie Plussenbeleid heeft de gemeenteraad bij de bespreken van een amendement overigens stilgestaan bij de thema’s brandveiligheid en dierwelzijn, om vervolgens de in de Structuurvisie opgenomen maximale maatvoeringen voor agrarische bouwvlakken vast te stellen als beleidsuitgangspunt. Dit gemeentelijk beleidsuitgangspunt is verwerkt in de wijzigingsregels van het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied. Daarmee sluit het bestemmingsplan op dat punt aan op het geldende gemeentelijke beleid en geven de zienswijzen geen aanleiding om deze maximale maatvoeringen los te laten.
Verder biedt het nieuwe bestemmingsplan via de afwijkingsregel in de artikelen 3.6.5, 4.6.5 en 5.6.5 wel degelijk mogelijkheden tot het plaatsen van zonnecollectoren aansluitend aan een agrarisch bouwvlak. Daarnaast laat de algemene afwijkingsregel in artikel 38.1, lid g ook windturbines toe op of aangrenzend aan een bouwperceel, dit met uitzondering van gebieden die zijn aangewezen als weidevogelgebied. Ten aanzien van duurzame energie bieden de planregels dus mogelijkheden voor maatregelen buiten het agrarisch bouwvlak. Dit onderdeel van de zienswijzen biedt ook op dat punt dus geen aanleiding voor een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

De gemeenteraad heeft op 19 maart 2019 de Structuurvisie Plussenbeleid vastgesteld. Dit besluit is genomen ter uitvoering van artikel 2.31 en artikel 2.33 van de Omgevingsverordening Gelderland waarin de gemeentebesturen de opdracht kregen om

beleidsregels vast te stellen over de uitbreidingsmogelijkheden voor de niet-grondgebonden veehouderij. Hiermee beperkt de Omgevingsverordening zich niet langer tot uitbreidingen van agrarische bouwvlakken, zoals dat voorheen wel het geval was en ook in de provinciale Handreiking Plussenbeleid blijkbaar nog lijkt door te klinken. De huidige tekst van de Omgevingsverordening vereist echter wel degelijk dat de gemeente het Plussenbeleid via nieuw vast te stellen bestemmingsplannen ook van toepassing laat zijn op uitbreidingen van niet-grondgebonden veehouderijen binnen de daarbij toe te kennen agrarische bouwvlakken. Dit is bij de totstandkoming van het gemeentelijk Plussenbeleid en van het nu voorliggende bestemmingsplan ook bevestigd door het provinciebestuur.
Met het vaststellen van de Omgevingsverordening heeft het provinciebestuur echter geen inbreuk willen maken op bestaande rechten in de toen geldende bestemmingsplannen. Wèl moet het Plussenbeleid worden verwerkt in de regels van nieuw vast te stellen bestemmingsplannen zoals het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. Dit is ook verwoord op pagina 14 van de Structuurvisie Plussenbeleid en in de plantoelichting van het voorliggende bestemmingsplan. Dit betekent dan ook dat dit onderdeel van de zienswijzen geen aanleiding geeft tot aanpassingen in de planregels die het Plussenbeleid van toepassing verklaren binnen de toe te kennen agrarische bouwvlakken.

De omschrijving van de begrippen ‘grondgebonden veehouderijbedrijf’ en ‘niet-grondgebonden veehouderijbedrijf’ sluiten aan op de definities uit de provinciale omgevingsverordening die instructieregels geeft voor het onderscheid tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderij. Uit deze definities komt inderdaad naar voren dat onder meer de omvang van de voor een veehouderij beschikbare grond relevant kan zijn voor het bepalen of sprake is van een grondgebonden of een niet-grondgebonden veehouderij. Omdat eigendomsverhoudingen kunnen veranderen betekent dit dat het niet wenselijk is om bij de vaststelling van het bestemming al op de verbeelding aan te geven of op een bedrijfslocatie sprake is van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Wanneer op het moment van uitbreiding van het betrokken bedrijf immers géén sprake meer zou zijn van een niet-grondgebonden veehouderij(tak), dan zou het bedrijf via een dergelijk aanduiding wel zijn gebonden aan de aanvullende regels die gelden voor het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij. Om die reden kiest de gemeente ervoor om deze beoordeling te laten plaatsvinden op het moment dat een uitbreidingsplan aan haar wordt voorgelegd en om in de planregels onderscheid te maken tussen het uitbreiden van een grondgebonden veehouderij(tak) en het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Zeker bij gemengde bedrijven kan dan elke vorm van uitbreiding worden beoordeeld aan het daarvoor geldende beleid zonder eventuele onduidelijkheden vanwege op voorhand gegeven kwalificaties die op het moment van uitbreiding wellicht zijn achterhaald.

Artikel 3.1.2, lid d, onder 5 en artikel 5.1.2, lid d, onder 5 van de planregels geven aan dat binnen een niet-grondgebonden veehouderij(tak) uitsluitend de bestaande diersoort is toegestaan. Van deze bepalingen kan worden afgeweken door toepassing van de afwijkingsregels in artikel 3.6.6 en artikel 5.6.6 van de planregels. Deze afwijkingsbepalingen verwijzen echter alleen naar artikel 3.1.2, lid e resp. artikel 5.1.2, lid e en maken daarom niet voldoende duidelijk dat zij ook is bedoeld om af te wijken van het bepaalde in artikel 3.1.2, lid d. onder 5 en artikel 5.1.2, lid d, onder 5 van de planregels. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven om de afwijkingsregels in artikel 3.6.6 en artikel 5.6.6 aan te vullen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Omdat de zienswijzen door een gemachtigde worden ingediend namens een cliënt, informeren wij ook de gemachtigde over de beoordeling van de zienswijzen en de voortgang van de bestemmingsplanprocedure. Het ligt vervolgens op de weg van de gemachtigde om zijn cliënt te informeren.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De agrarische bouwvlakken voor Oude Borculoseweg 6-6a en Lintveldseweg 6-6a zijn aangepast. Artikel 3.6.6 en 5.6.6 van de planregels en bijlage 6 bij de planregels zijn aangevuld.

Zienswijze 118:
Samenvatting
Namens het bedrijf op het perceel 't Halt 2 in Rietmolen wordt verzocht om het op de verbeelding weergegeven agrarisch bouwvlak bij het agrarisch bedrijf Pastoor C.M. van Everdingenstraat 61 in Rietmolen aan te passen omdat anders lopende juridische procedures worden doorkruist.

Beoordeling
De zienswijzen geven aan dat het agrarisch bouwvlak voor het agrarisch bedrijf Pastoor C.M. van Everdingenstraat 61 ten onrechte is afgestemd op de omgevingsvergunningen van 10 januari 2017 (uitbreiden bestaande rundveestalstal met een werktuigenberging) en 7 april 2017 (vrijstaande werktuigenberging) omdat deze nog niet onherroepelijk zijn geworden en momenteel voor de tweede keer voor beroep voorliggen bij de Rechtbank. Om die reden wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak gelijk te laten lopen met de bestaande bedrijfsgebouwen zodat onnodige procedures kunnen worden voorkomen. Met het oog op dat laatste wordt aangegeven dat de beroepsprocedures over de in 2017 verleende omgevingsvergunning uiteindelijk uitsluitsel zullen geven over de status van deze omgevingsvergunningen.
Nu dit laatste inderdaad het geval is, geven de zienswijzen aanleiding om het agrarisch bouwvlak voor het perceel Pastoor C.M. van Everdingenstraat 61 aan de noordoostzijde met 16 meter in te korten tot aan de feitelijk bestaande bedrijfsgebouwen. Dit kan gebeuren door het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" op dat punt gewijzigd vast te stellen. Daarbij past dan wel de opmerking dat de verleende vergunningen op grond van het nieuwe bestemmingsplan mogen worden uitgevoerd als de verlening daarvan onherroepelijk wordt.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak voor het bedrijf Pastoor C.M. van Everdingenstraat 61 is aangepast.

Zienswijze 119:
Samenvatting
Namens de eigenaar van een perceel met leegstaande agrarische bedrijfsgebouwen nabij Batsdijk 18-18a in Ruurlo wordt verzocht om in het nieuwe bestemmingsplan de mogelijkheid te bieden om er woningen te bouwen volgens het 'Rood-voor-Rood'-beleid.

Beoordeling
Naar aanleiding van de zienswijzen kan worden opgemerkt dat tijdens de ter inzage legging van het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" de ontwerp-beleidsregel 'Rood voor Rood buitengebied' ter inzage is gelegd. Daarin werd al aangegeven dat het nog vast te stellen 'Rood-voor-Rood'-beleid niet zou worden verwerkt in het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020". Dit is ook aangegeven in de inmiddels vastgestelde beleidsregel 'Rood voor Rood buitengebied'.

Het ter inzage gelegde ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" kende inderdaad geen planregels over het 'Rood-voor-Rood'-beleid. Ook het vast te stellen bestemmingsplan voorziet daar niet in omdat het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" een conserverend karakter heeft en met name de bestaande situatie planologisch vertaald. Daarom is ook het op 8 maart 2022 vastgestelde 'Rood-voor-Rood'-beleid niet verwerkt in de regels van dit bestemmingsplan.

Dit beleid formuleert de randvoorwaarden voor het realiseren van nieuwe woningen in het gemeentelijke buitengebied in ruil voor de sloop van vrijgekomen of vrijkomende (agrarische) bedrijfsgebouwen. Voordat aan een concreet project uitvoering kan worden gegeven aan het 'Rood-voor-Rood'-beleid, is over diverse onderwerpen nadere informatie nodig. Daarom is er voor gekozen om de uitvoering van deze beleidsregel te laten verlopen via individuele planologische procedures en niet via een regeling in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied. Dit is ook aangegeven in de beleidsregel zelf en maakt dat bij toekomstige 'Rood-voor-Rood'-projecten een specifieke belangenafweging kan worden verricht waarbij ook voor omwonenden worden meegenomen in een op het concrete plan toegesneden procedure. De zienswijzen geven dan ook geen aanleiding voor aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 120:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Borgersteeg 2 in Neede wordt verzocht om het besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland van 4 november 2021 op te nemen in de bijlage bij de planregels met de onherroepelijke toestemmingen op grond van de Wet natuurbescherming.

Beoordeling
Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben op 4 november 2021 een besluit genomen op de aanvraag om voor de melkveehouderij Borgersteeg 2 een vergunning te verlenen op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Met een verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) over de Logtsebaan van 20 januari 2021 (nr. 201907142/1/R2), hebben Gedeputeerde Staten de aangevraagde vergunning geweigerd omdat geen Wnb-vergunning vereist is. Het verzoek om deze zogenoemde positieve weigering te verwerken in het nieuwe bestemmingsplan, kan echter niet worden overgenomen omdat de rechtspraak dat niet toestaat. Dit blijkt onder meer uit de uitspraak van 29 mei 2019 (meerdere zaaknummers, ECLI:NR:RVS:2019:1603) waarin de Afdeling concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wnb waarvoor een passende beoordeling is verricht kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Verder levert een positieve weigering ook geen nieuwe Wnb-toestemming op die kan worden verwerkt in een bestemmingsplan. Ook blijkt uit de afgegeven positieve weigering dat in het verleden geen eerdere toestemming is verleend op grond van de Nbw of de huidige Wnb. Dit betekent dat de in de zienswijzen genoemde positieve weigering niet kan worden opgenomen in bijlage 6 bij de planregels en dat daarin ook geen eerder verleende toestemming op grond van de Nbw of Wnb kan worden opgenomen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 121:
Samenvatting
Namens de eigenaren van de woning Peppelenbosweg 3 in Neede wordt verzocht om het op de verbeelding weergegeven bestemmingsvlak voor 'Wonen' zodanig aan te passen dat duidelijk wordt dat de schuren ten zuiden van de toerit naar het naastgelegen perceel bij de woning Peppelenbosweg 3 horen.

Beoordeling

De in de zienswijzen bedoelde schuren liggen binnen volgens de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan binnen de bestemming ‘Wonen’. Daarbij maakt de verbeelding echter niet duidelijk dat deze bijgebouwen bij de woning Peppelenbosweg 3 behoren. Dit kan worden verduidelijkt door het perceel met deze bijgebouwen te voorzien van de bouwaanduiding ‘bijgebouwen’ (*[bg]*) en dit via een aanduiding te koppelen aan het perceel Peppelenbosweg 3 (functie ‘relatie’). Op deze manier komt de bestaande eigendomssituatie op beide percelen beter tot uiting op de verbeelding bij het vast te stellen bestemmingsplan. De zienswijzen kunnen daarom worden overgenomen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De bijgebouwen zijn als zodanig aangeduid op de verbeelding en via de functie ‘relatie’ gekoppeld aan Peppelenbosweg 3.

Zienswijze 122:
Samenvatting
Namens de eigenaren van Pastoor C.M. van Everdingenstraat 68 in Rietmolen wordt verzocht om het op de verbeelding weergegeven agrarisch bouwvlak bij het agrarisch bedrijf Pastoor van Everdingenstraat 61 in Rietmolen aan te passen. Verder wordt verzocht om in het bestemmingsplan uit te sluiten dat binnen het agrarisch bouwvlak voor dit bedrijf ‘bouwwerken, geen gebouwen zijnde’ worden opgericht aan de zijde van de Pastoor van Everdingenweg en binnen 50 meter van de woning Pastoor C.M. van Everdingenstraat 68.

Beoordeling
Namens indieners wordt verzocht om het bouwvlak voor het agrarisch bedrijf Pastoor C.M. van Everdingenstraat 61 aan de noordoostzijde met 16 meter in te korten. Daarbij is relevant dat het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende bouwvlak is afgestemd op de voor dat bedrijf verleende omgevingsvergunningen van 10 januari 2017 (uitbreiden bestaande rundveestalstal met een werktuigenberging) en 7 april 2017 (vrijstaande werktuigenberging). Nu er nog beroepsprocedures lopen die uitsluitsel zullen geven over de status van de in 2017 verleende omgevingsvergunningen, geven de zienswijzen aanleiding om het agrarisch bouwvlak voor het perceel Pastoor C.M. van Everdingenstraat 61 aan de noordoostzijde met 16 meter in te korten tot aan de feitelijk bestaande bedrijfsgebouwen. Dit kan gebeuren door het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” op dat punt gewijzigd vast te stellen. Daarbij past dan wel de opmerking dat de verleende vergunningen op grond van het nieuwe bestemmingsplan mogen worden uitgevoerd als de verlening daarvan onherroepelijk wordt.

Verder is het in verband met de mogelijkheid tot het maken van een nadere afweging wenselijk om aan de zijde van de Pastoor C.M. van Everdingenstraat en binnen 50 meter afstand van de het bouwvlak van de woning Pastoor C.M. van Everdingenstraat 68 niet te voorzien in directe bouwmogelijkheden voor het aanleggen van sleufsilo’s, mestsilo’s en soortgelijke voorzieningen. Daarom wordt het bouwvlak ook aan de zijde van de Pastoor C.M. van Everdingenstraat aangepast zodat deze voorzieningen onder het nieuwe bestemmingsplan pas kunnen worden toegestaan na een nadere afweging op basis van de afwijkingsregels bij de bestemming ‘Agrarisch’. Daarbij kan worden opgemerkt dat de afstand tussen deze zijde van het ingetekende agrarisch bouwvlak en de woning Pastoor C.M. van Everdingenstraat 68 even groot is als de onderlinge afstand in het geldende bestemmingsplan, maar dat het bouwen van een stal op die plek niet kan voldoen aan de milieuregelgeving en dus ook in nieuwe bestemmingsplan niet meer mogelijk wordt toegelaten.

Bij de mondelinge toelichting op de zienswijzen is het verzoek herhaald om in de regels van het nieuwe bestemmingsplan vast te leggen dat binnen 50 meter van de woning Pastoor C.M. van Everdingenstraat 68 geen kuilvoerplaten of voeropslagen toe te staan.

Daarover kan worden opgemerkt dat het agrarisch bouwvlak voor het agrarisch bedrijf Pastoor C.M. van Everdingenstraat 61 naar aanleiding van de zienswijzen zodanig wordt aangepast dat de afstand ten opzichte van de woning Pastoor C.M. van Everdingenstraat 68 minimaal 50 meter gaat bedragen. Dit brengt ook met zich mee dat het nieuwe bestemmingsplan geen directe mogelijkheden biedt om een kuilvoerplaat of voeropslag aan te leggen op minder dan 50 meter afstand van de woning Pastoor C.M. van Everdingenstraat 68. Het nieuwe bestemmingsplan laat dit alleen toe via een afwijkingsregeling die alleen kan worden toegepast als dat onder meer niet leidt tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de nabijgelegen percelen. Op deze manier zullen de belangen van de bewoners van Pastoor C.M. van Everdingenstraat 68 nadrukkelijk worden betrokken bij de besluitvorming over een eventuele aanvraag om omgevingsvergunning voor het realiseren van voorzieningen tussen het toekomstige agrarische bouwvlak voor Pastoor C.M. van Everdingenstraat 61 en hun woning. Daarvoor is het dus niet nodig om op de verbeelding te voorzien in een zone rondom deze woning waarbinnen geen kuilvoerplaten en'/of voeropslagen zijn toegestaan. De mondelinge toelichting op de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot verdere aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak voor het bedrijf Pastoor C.M. van Everdingenstraat 61 is aangepast.

Zienswijze 123:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van de woning Nijenhuisweg 3 in Neede en verzoeken om het op de verbeelding weergegeven bestemmingsvlak voor 'Wonen' te vergroten. Verder wordt gevraagd om een uitzondering te maken op de regeling over de maximaal toegelaten afstand tussen bijgebouwen/overkapping en hoofdgebouwen of andere bijgebouwen door artikel 38.1, lid b van de planregels anders te formuleren.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Nijenhuisweg 3 in de bestemming 'Wonen'. Nu indieners aangeven dat een deel van de aangrenzende gronden ook wordt gebruikt voor de woonfunctie en bij hen in eigendom zijn, geven de zienswijzen aanleiding om deze in het bestemmingsvlak voor 'Wonen' onder te brengen. Dit betekent dat het bestemmingsvlak voor 'Wonen' wordt vergroot overeenkomstig de ingebrachte zienswijzen en de verbeelding via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan wordt aangepast.

De regeling over de maximale afstand tussen bijgebouwen en overkappingen enerzijds en bestaande gebouwen (woning/andere gebouwen) anderzijds heeft als doel om ervoor te zorgen dat de bebouwing bij woningen compact blijft. Daarbij biedt de regeling uit het ontwerpbestemmingsplan al mogelijkheden voor een onderlinge afstand van meer dan 25 meter ten opzichte van de woning wanneer wordt aangesloten bij al bestaande bijgebouwen en de afstand daarvan maximaal 10 meter bedraagt. Deze regeling geldt overigens voor elk afzonderlijk bijgebouw op een erf. Het is dus niet zo dat slechts één bijgebouw gebruik kan maken van deze regeling zoals in de zienswijzen wordt veronderstelt. Het is dus mogelijk om bij een woning twee bijgebouwen op te richten op een afstand van maximaal 25 meter van de woning en/of op een maximale afstand van 10 meter van een bestaand bijgebouw. Daarbij moet vanzelfsprekend wel worden voldaan aan de in artikel 38.1, lid b van de planregels genoemde randvoorwaarden. Dit alles betekent dat dit onderdeel van de zienswijzen geen aanleiding geeft tot aanpassing van artikel 38.1, lid b van de planregels.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan

Het bestemmingsvlak voor ‘Wonen’ is aangepast.

Zienswijze 124:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van de woning Avinkweg 6 in Haarlo en verzoeken om in het bestemmingsplan aan te geven dat deze woning twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ bevat.

Beoordeling
Op basis van het bouwdossier is gebleken dat het pand waarin Avinkweg 6 zich bevindt twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ kent. Inmiddels is aan het tweede verblijfsobject het adres Avinkweg 4 toegekend. Om die reden wordt ook dat adres opgenomen in de bijlage bij de planregels waarin de panden zijn aangegeven met meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ (bijlage 7). Overigens was het adres Avinkweg 6 al in deze bijlage opgenomen zodat ook het ontwerpbestemmingsplan al duidelijk maakte dat het pand meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie ‘bevat. Door toevoeging van het adres Avinkweg 4 komt dat nog duidelijker naar voren. Om die reden wordt bijlage 7 bij de planregels daarmee aangevuld via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Bijlage 7 bij de planregels is aangevuld met het adres Avinkweg 4.

Zienswijze 125:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van de woning Ruilverkavelingsweg 4-4a in Neede en verzoeken om aan te geven of de gemeente bereid is om mee te werken aan een voorstel voor een plan dat zich richt een nieuwe vorm van wonen, zorg en welzijn (centraal wonen/co-housing) door het pand Ruilverkavelingsweg 4 te splitsen in twee wooneenheden en in een bijgebouw drie woningen/appartementen onder te brengen.

Beoordeling
Op 14 april 2020 stelde de gemeenteraad van Berkelland vast de structuurvisie “Woningsplitsing buitengebied (extra verblijfsobject met een woonfunctie (BAG))”. Deze structuurvisie geeft de randvoorwaarden aan voor het realiseren van een extra ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Daarbij kan het gaan om een tweede verblijfsobject dat bereikbaar is vanuit het al bestaande ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ (vroeger: dubbele bewoning) of om een tweede verblijfsobject dat geheel zelfstandig is en dus geen onderlinge bereikbaarheid kent met het al bestaande ‘verblijfsobject met een woonfunctie’.
De mogelijkheden voor het realiseren van een extra ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ zijn samen met de daaraan gestelde randvoorwaarden verwerkt in de planregels van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”. Zij kunnen in principe ook worden toegepast op woningen met de bestemming ‘Wonen’ en wellicht dus ook ten aanzien van de woning Ruilverkavelingsweg 4. Om echter te kunnen beoordelen of een plan kan voldoen aan de randvoorwaarden voor het verlenen van medewerking, zal uiteindelijk een omgevingsvergunning moeten worden aangevraagd met de bijbehorende documenten zoals bijvoorbeeld een erfinrichtingsplan. Het is daarom niet mogelijk om op basis van de zienswijzen in het bestemmingsplan zelf al toestemming te verlenen voor het opsplitsen van het pand Ruilverkavelingsweg 4 in twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’.

Ook voor het realiseren van zorgfuncties in bestaande gebouwen bieden de regels van het nieuwe bestemmingsplan wel mogelijkheden. Ook daarvoor gelden echter

randvoorwaarden die alleen kunnen worden beoordeeld als sprake is van een concreet plan. Verder geldt in het bestemmingsplan als algemene regel dat bij het realiseren van zorgfuncties niet wordt toegestaan om daarmee het aantal zelfstandige woningen te laten toenemen. Deze voorwaarde is gebaseerd op het geldende functieveranderingsbeleid en daarom ook opgenomen in het bestemmingsplan. Dit betekent dat een plan dat daarin voorziet niet kan worden vergund op grond van het nieuwe bestemmingsplan.
Bij dit laatste moet worden opgemerkt dat het de bedoeling is om later dit jaar een herijking van het functieveranderingsbeleid te laten plaatsvinden om na te gaan of de nu geldende beleidskaders nog wel actueel genoeg zijn. Daarbij zal volgens het op 22 juni 2021 vastgestelde Plan van Aanpak ook aandacht worden besteed aan de geldende beleidskaders voor wonen en zorg. Het nu vast te stellen bestemmingsplan gaat echter uit van het nu geldende beleid. Omdat nog niet kan worden vooruitgelopen op de uitkomsten van de nog uit te voeren herijking, geeft dit onderdeel van de zienswijzen geen aanleiding tot aanpassing van de bestemmingsplanregeling uit het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen

Zienswijze 126:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Slootsdijk 18 in Ruurlo en verzoekt om de gedeelten van het perceel met de bestemming ‘Natuur’ net als in het voorontwerpbestemmingsplan onder te brengen in de bestemming ‘Agrarisch’.

Beoordeling
De in de zienswijzen bedoelde delen van het perceel Slootsdijk 18 zijn volgens het geldende bestemmingsplan “Buitengebied 1995”(Ruurlo) bestemd als ‘Agrarisch gebied’ en waren in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorzien van de bestemming ‘Agrarisch’. Naar aanleiding van een inspraakreactie van indiener is de bestemming van beide gebiedjes in het ontwerpbestemmingsplan aangepast tot ‘Natuur’. In de zienswijzen verzoekt indiener om deze aanpassing terug te draaien en voor beide perceelgedeelten te blijven voorzien in een agrarische gebiedsbestemming. Omdat daarmee wordt ingestoken op voortzetting van de nu geldende bestemming en het nieuwe bestemmingsplan via de wijzigingsregels bovendien mogelijkheden biedt om de agrarische bestemming op termijn wellicht alsnog te wijzigen in de bestemming ‘Natuur’, kunnen de ingebrachte zienswijzen worden overgenomen en de verbeelding via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan wordt aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De bestemming ‘Natuur’ is weer omgezet in ‘Agrarisch’.

Zienswijze 127:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Oude Groenloseweg 11 in Eibergen wordt verzocht om:

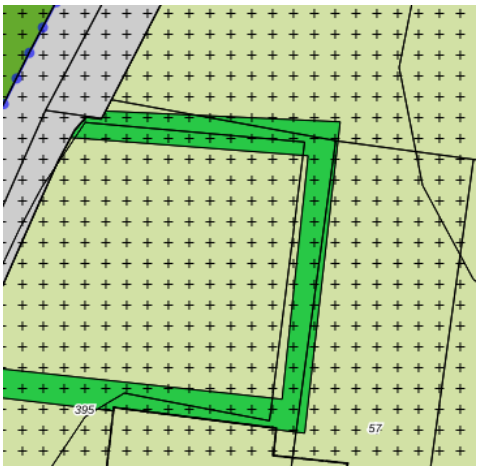
- de situering van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ ter hoogte van Oude Groenloseweg 11 aan te passen omdat de kadastrale grens verkeerd is ingetekend;
- de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ aan de zuidkant van de Oosterinkweg te vervangen door de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’.

Via een bijlage bij de zienswijzen wordt verder verzocht om:

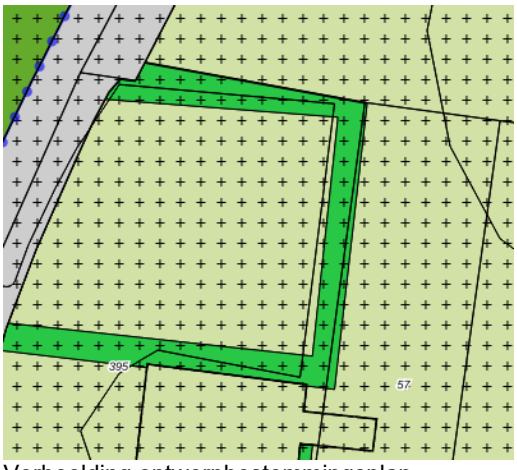
- het volgens de Meststoffenwet toegestane gebruik van gronden mee te nemen in de milieueffectrapportage;
- toestemmingen die op basis van het Programma Aanpak Stikstof (PAS), de Wet milieubeheer of de Hinderwet zijn verleend te verwerken in het bestemmingsplan, omdat anders sprake is van strijd met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM);
- in het bestemmingsplan via afwijkingsregels de mogelijkheid te bieden om nieuwe inzichten te kunnen toepassen nu er nog veel vragen zijn over het landelijke stikstofbeleid;
- cultuurhistorische gebruiken en houtkachels in het milieueffectrapport aan te merken als legale vormen van gebruiken;
- bedrijfswoningen in bepaalde situaties toe te staan en tijdelijke mantelzorg toe te staan;
- een uitzondering op te nemen van het omschakelingsverbod voor grondgebonden veehouderijen die gronden afstaan voor maatschappelijke belangen (wegen, natuurontwikkeling);
- het verbod uit artikel 3.1.2, lid e van de planregels aan te passen.

Daarbij wordt ook aangegeven dat de gemeente geen Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB's) moet stimuleren en dat het landelijke waterkwaliteitsbeheer is gebaseerd op verkeerde rekenmodellen.

Beoordeling
Naar aanleiding van de inspraakreactie die indieners inbrachten over het voorontwerpbestemmingsplan is de verbeelding aangepast. Voor de begrenzing van de bestemming 'Groen – Landschapselement' is daarbij uitgegaan van de kadastrale grens tussen het eigendom van de indieners en het perceel Oude Groenloseweg 7 (zie onderstaande afbeeldingen). Overigens is deze kadastrale grens niet door de gemeente ingetekend in het bestemmingsplan, maar wordt zij vastgesteld door het Kadaster en als ondergrond gebruikt voor de verbeelding bij het bestemmingsplan.

Verbeelding voorontwerpbestemmingsplan

Verbeelding ontwerpbestemmingsplan

In de zienswijzen wordt verzocht om deze begrenzing van de bestemming 'Groen – Landschapselement' opnieuw aan te passen en een deel van het kadastrale perceel Oude Groenloseweg 7 weer onder te brengen in de agrarische gebiedsbestemming. Omdat hiermee wordt aangesloten bij de feitelijk bestaande situatie kan deze wens worden overgenomen door de verbeelding op dit punt gewijzigd vast te stellen. Voor de duidelijkheid wordt daarbij opgemerkt dat de gemeente niet bevoegd is om kadastrale grenzen aan te passen en de kadastrale ondergrond van het vast te stellen bestemmingsplan dus niet kan veranderen. Om de kadastrale grens in overeenstemming te brengen met de feitelijk bestaande situatie zullen indieners daarom contact moeten opnemen met het Kadaster.

Ten aanzien van de strook met de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ ten zuiden van de Oosterinkweg kan worden opgemerkt dat hier wel degelijk sprake is van een bomenrij. Dat deze op sommige plekken is onderbroken en minder aaneensluitend is dan de bomenrij aan de noordzijde van de Oosterinkweg, doet hier niets aan af. Verder is de vormgeving van de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ op deze plek afgeleid van de cultuurhistorische waardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 vaststelde. Deze waardenkaart geeft aan dat aan de zuidzijde van de Oosterinkweg sprake is van een bomenrij van voor 1950. Om die reden is aan het nog bestaande deel daarvan de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ toegekend. Tegen deze achtergrond en gelet op de bestaande situatie geven de zienswijzen op dit onderdeel geen aanleiding tot aanpassingen.

De in het ontwerpbestemmingsplan opgenomen stikstofregeling is gebaseerd op de rechtspraak die zich op dat punt heeft gevormd. Deze rechtspraak vindt zijn grondslag in de toepassing van het Europese recht bij diverse vormen van ruimtelijke besluitvorming. De gemeente heeft zich bij het vaststellen bestemmingsplannen te houden aan deze rechtspraak die ook betrekking heeft op stikstofeffecten in verband met het gebruik van onder meer agrarische gronden. Dit alles komt naar voren in de beschrijving van het begrip ‘toename van stikstofemissie en stikstofdepositie’ in artikel 1.136 en de daarop aansluitende planregels. Met deze planregels kan de gemeente geen knelpunten wegnemen die voortkomen uit de rechtspraak en/of de hogere wet- en wetgeving waarop deze is gebaseerd. Het is voor de gemeente namelijk niet mogelijk om een bestemmingsplan vast te stellen dat zich daarmee niet verdraagt en dat vooruitloopt op eventuele toekomstige regelgeving of beleidsmatige ontwikkelingen. Dit laat echter onverlet dat de gemeente de bestaande rechten zo goed mogelijk wil verwerken in het nieuwe bestemmingsplan voor haar buitengebied.

Ten aanzien van het legale bestaande gebruik van gronden kan worden opgemerkt dat het aspect ‘bemesten’ aan de orde komt in het milieueffectrapport en via artikel 1.136 ook een plek heeft gekregen in de planregels. Dit onderwerp zal nog nader worden toegelicht in de plantoelichting waarbij wordt aangesloten bij de actuele rechtspraak en regelgeving. Dat gronden in de loop der tijd wisselen van gewas is overigens ook al de bestaande uitvoeringspraktijk. Deze wordt door het nieuwe bestemmingsplan zelf dan ook niet doorkruist.

De planregels bij het bestemmingsplan worden voorzien van een bijlage 6 waarin de onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wet natuurbescherming (Wnb) zijn opgenomen. Daarbij is van belang dat de rechtspraak niet toestaat dat toestemmingen (vergunningen en verklaringen van geen bedenkingen) toestemmingen die zijn verleend met toepassing van het PAS één-op-één worden overgenomen in een nieuw vast te stellen bestemmingsplan. Nbw en Wnb-vergunningen die met toepassing van de PAS zijn afgegeven mogen dus niet worden opgenomen in bijlage 6, iets wat ook geldt PAS-meldingen en voor vergunningen die zonder passende beoordeling zijn verleend op grond van de Wet milieubeheer of de Hinderwet. Dit komt onder meer naar voren in de uitspraak van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:3061, meerdere zaaknummers) en de daaropvolgende jurisprudentie waarin de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen waarvoor een passende beoordeling is gemaakt op grond van de Nbw of Wnb kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Dit alles is uiteengezet in de plantoelichting maar zal nog nader worden toegelicht in de plantoelichting. Het is echter niet mogelijk om bijlage 6 aan te vullen op de manier zoals in de zienswijzen wordt gevraagd.
Met het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan trekt de gemeente geen toestemmingen in die op grond van de Nbw of de Wnb zijn verleend. Zij kan echter alleen die vergunningen benoemen die voldoen aan de op het Europese recht terug te voeren rechtspraak. Nu de in het bestemmingsplan opgenomen stikstofregeling voortkomt uit

Europese rechtsregels en de rechtspraak die daarover is ontstaan op zowel op Europees als nationaal niveau, is er geen sprake van strijdigheid met het EVRM.

Daarbij is het niet mogelijk om in het bestemmingsplan vooruit te lopen op eventuele landelijke ontwikkelingen die zich zouden kunnen voordoen ten aanzien van de stikstofwetgeving. Daarvoor zouden dan namelijk eerst de effecten van deze eventuele ontwikkelingen moeten worden onderzocht voordat zij zouden kunnen worden vertaald in een bestemmingsplanregeling. Nu dat op voorhand niet kan worden gedaan, is dat laatste niet mogelijk omdat ook afwijkingsregelingen in een bestemmingsplan op hun milieueffect moeten worden onderzocht op hun uitvoerbaarheid.

Ten aanzien van de cultuurhistorische gebruiken en tradities wordt opgemerkt dat ook deze gelden als vorm van bestaand gebruik dat op grond van het bestemmingsplan mag worden voortgezet. Op dit punt hoeft in het milieueffectrapport geen specifiek onderzoek naar de milieueffecten plaats te vinden. Verder kent het bestemmingsplan geen specifiek verbod op het gebruik van houtkachels. Ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan hoeven op dit punt dus geen aanpassingen te worden.

Over de in het buitengebied Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB's) kan worden gesteld dat het vrijkomen van agrarische gebouwen niet afhankelijk is van gemeentelijk ingrijpen. Dit betreft immers een autonome ontwikkeling die zich voordoet als (voormalige) agrarische bedrijven (deels) worden beëindigd en de daarvoor opgerichte gebouwen ongebruikt blijven voortbestaan. Voor zover dit onderdeel van de zienswijzen zich richt tegen het beleid dat mogelijkheid biedt voor hergebruik van vrijkomende agrarische gebouwen, is de gemeente van mening dat dit functieveranderingsbeleid juist aansluit op een maatschappelijke behoefte die al lange tijd bestaat en waaraan ook al lange tijd invulling wordt gegeven. Het functieveranderingsbeleid sluit onder meer aan op de behoefte vanuit de agrarische sector, waaronder de melkveehouderij, aan mogelijkheden voor neveninkomsten. Door het stellen van randvoorwaarden over landschappelijke inpassing en het uitvoeren van een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage, draagt het hergebruik van VAB's bovendien bij aan de landschappelijke kwaliteit in het gemeentelijk buitengebied. In een tijd waarin sprake is van een toenemende leegstand van (voormalige) agrarische bedrijfsgebouwen vindt de gemeente dit wenselijk vanuit landschappelijk als maatschappelijk oogpunt. Door daarbij de voorwaarde te hanteren dat eventuele functieveranderingen niet mogen leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende functies, wordt bovendien voorkomen dat nog actieve agrarische bedrijven of andere al aanwezige functies nadeel ondervinden van eventuele nieuwe functies.

Waar de zienswijzen zicht richten op de landelijke normen voor waterkwaliteitsbeheer moet worden vastgesteld dat het bestemmingsplan op dat thema geen normen stelt. Dit onderdeel van de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot aanpassingen.

In het Besluit omgevingsrecht (Bor) is aangegeven in welke situaties zonder omgevingsvergunning een mantelzorgwoning kan worden opgericht. Van deze mogelijkheid kan ook gebruik worden gemaakt bij agrarische bedrijven. Daarvoor is het dus niet nodig om dit ook toe te laten via het bestemmingsplan omdat het immers al is toegestaan op basis van de landelijke regelgeving.
Daarnaast is van belang dat het bestemmingsplan voorziet in een maximale omvang voor bedrijfswoningen van 1.000 m³, terwijl agrarische bedrijfswoningen kunnen worden vergroot door inpandige voormalige bedrijfsruimte als woonruimte in te zetten. Voor deze ruime volumeregeling is onder meer gekozen zodat daarbinnen ook kan worden voorzien in vormen van mantelzorg die op het platteland inderdaad gebruikelijk zijn. Daarnaast biedt het nieuwe bestemmingsplan ook mogelijkheden voor een extra inpandige 'verblijfsobject met een woonfunctie' (voorheen ook wel 'dubbele bewoning' of 'woningsplitsing genoemd) of voor een tweede vrijstaande bedrijfswoning, dit alles wanneer aan de daarvoor geldende voorwaarden kan worden voldaan. Met al deze

bouwregel biedt het nieuwe bestemmingsplan mogelijkheden om te voorzien in de woonbehoefte bij agrarische bedrijven naast de landelijk al geldende vergunningsvrije mogelijkheden.

De planregels kennen inderdaad een verbod op het omschakelen van grondgebonden veehouderijen naar niet-grondgebonden veehouderijen. Deze regel komt voort vanuit de milieueffectrapportage die voor het gehele buitengebied is verricht en waarbij is beschouwd welk effect zou optreden als elke grondgebonden veehouderij in het plangebied zou omschakelen naar niet-grondgebonden veehouderij.
Wanneer door het inbrengen van gronden voor het aanleggen van wegen of natuur agrarische gronden worden ingeleverd, dan zal daarvoor een nieuwe planologische procedure nodig zijn. In dat verband kan dan worden bekeken of het inleveren van gronden betekent dat een grondgebonden veehouderij daarna moet worden beschouwd als niet-grondgebonden veehouderij. In die procedure kan dan ook worden onderzocht of dat voor die eventuele concrete situatie mogelijk kan worden gemaakt. Het is echter niet haalbaar om dat in zijn algemeenheid toe te laten in het bestemmingsplan voor het gehele buitengebied van Berkelland.

Artikel 3.1.2, lid e van de planregels van het ontwerpbestemmingsplan bevat geen regeling over de maximaal toegestane stalvloeroppervlakte voor de niet-grondgebonden veehouderij. Deze bepaling noemt namelijk de bestaande stalvloeroppervlakte van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen ammoniakbuffergebieden waarna de bouwregels vervolgens aangeven dat deze mag worden uitgebreid (artikel 3.2.2, lid i en artikel 3.4.1). De enige beperking ten opzichte van het uitbreiden een niet-grondgebonden veehouderij(tak) buiten het ammoniakbuffergebied ligt in de eis dat deze niet mag leiden tot een toename van de emissie van ammoniak (artikel 3.2.2, lid j). Op deze manier biedt het nieuwe bestemmingsplan ook voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied wel degelijk uitbreidingsmogelijkheden.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De bestemming ‘Groen – Landschapselement’ ter hoogte van Oude Groenloseweg 7 is aangepast.

Zienswijze 128:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het agrarisch bedrijf Leugemorsweg 3 in Eibergen en verzoekt om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen volgens de inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan maar in ieder geval de aanpassingen door te voeren zoals genoemd in de zienswijzen.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Leugemorsweg 3 in de bestemming ‘Agrarisch’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft in zijn inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak zodanig aan te passen dat de sleufsilo en de mestsilo daarbinnen zouden komen te liggen. Hierop is aangegeven dat de agrarische bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan vooral zijn bedoeld voor bedrijfsgebouwen en dat het nieuwe bestemmingsplan voorzieningen zoals sleufsilo’s en mestsilo’s ook toestaat aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak. Naar aanleiding van de inspraakreactie is het ingetekende agrarische bouwvlak niet aangepast.
In aansluiting op de beoordeling van de inspraakreactie kan worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan volgens de daarvoor vastgestelde uitgangspunten binnen de agrarische bouwvlakken ruimte wil bieden aan de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Nu de zienswijzen aangeven dat er niet alleen wensen zijn om bedrijfsgebouwen te realiseren aan de oostzijde van de

bestaande stallen maar ook aan de westzijde, kan de gevraagde aanpassing van het agrarisch bouwvlak worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan wordt daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 129:
Samenvatting
Indieners zijn eigenaren van het agrarisch bedrijf Needse Tolweg 7-9 in Geesteren en verzoeken om in het 'Rood-voor-Rood'-beleid en in de daarop gebaseerde planregels van het nieuwe bestemmingsplan toe te laten dat ook al gesloopte agrarische bedrijfsgebouwen mogen worden meegenomen bij de sloopopgave.

Beoordeling
Naar aanleiding van de zienswijzen kan worden opgemerkt dat tijdens de ter inzage legging van het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" de ontwerp-beleidsregel 'Rood voor Rood buitengebied' ter inzage is gelegd. Daarin werd al aangegeven dat het nog vast te stellen 'Rood-voor-Rood'-beleid niet zou worden verwerkt in het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020". Dit is ook aangegeven in de op 8 maart 2022 vastgestelde beleidsregel 'Rood voor Rood buitengebied'.
Het ter inzage gelegde ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" kende ook geen planregels over het 'Rood-voor-Rood'-beleid. Ook het vast te stellen bestemmingsplan voorziet daar niet in. Dit betekent dat het nieuwe bestemmingsplan ook geen planregels kent over de manier waarop de sloopoppervlakte wordt bepaald bij het toepassen van het 'Rood-voor-Rood'-beleid. De zienswijzen zijn dan ook geen aanleiding voor het aanpassen van dergelijke, niet in het bestemmingsplan opgenomen planregels.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de zienswijzen van de indiener wel inhoudelijk zijn beoordeeld bij de besluitvorming over de beleidsregel 'Rood voor Rood buitengebied'.

In de mondelinge toelichting op de zienswijzen hebben indieners aangegeven dat het bij deelname aan de 'Rood-voor-Rood'-regeling mogelijk zou moeten zijn om de oppervlakte van met hoge kosten al gesloopte gebouwen in te zetten voor het bouwen van een woning. Door al uitgevoerde sloopwerkzaamheden mee te nemen bij het 'Rood-voor-Rood'-beleid en de nog op te zetten 'sloopvoucher'-regeling, zou volgens de indieners ook de leefbaarheid van het buitengebied kunnen worden geoptimaliseerd.
Naar aanleiding van de zienswijzen is al aangegeven dat het inmiddels vastgestelde 'Rood-voor-Rood'-beleid niet wordt verwerkt in de planregels van het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied. Het vast te stellen bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" kent daarmee ook geen regels over het inzetten van al gesloopte gebouwen bij Rood-voor-Rood-projecten of sloopvouchers. Dit betekent dat mondelinge toelichting geen aanleiding geeft tot aanpassingen in de planregels ten opzichte van de planregels bij het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 130:
Samenvatting
De Vereniging Natuur en Milieufederatie Gelderland verzoekt om:
- de mogelijk voor omschakeling van een grondgebonden agrarisch bedrijf, niet zijnde een veehouderij, naar een grondgebonden veehouderij te schrappen omdat dit in strijd is met artikel 2.28 van de Omgevingsverordening Gelderland;

- de maximale bouwhoogte voor mestbassing buiten het bouwvlak terug te brengen tot 2,5 meter en aan te geven op welke manier het landschap daarbij wordt betrokken;
- in het bestemmingsplan toepassing te geven aan het stalderingsbeginsel waarbij uitbreidingsinitiatieven bijdragen aan de sloop van leegstaande gebouwen elders;
- in de afwijkingsregels over het bouwen buiten agrarische bouwvlakken te verwijzen naar de planregels bij de gebiedsaanduidingen voor het Gelders Natuurnetwerk, de Groene Ontwikkelingszone en het Nationaal Landschap.

Beoordeling
De planregels bij de agrarische gebiedsbestemmingen laten toe dat een grondgebonden agrarisch bedrijf waarbij geen sprake is van veehouderij mag omschakelen naar grondgebonden veehouderij. Hiermee is echter nog geen sprake van het toestaan van nieuwvestiging van grondgebonden veehouderij zoals bedoeld in de tekst van artikel 2.28 van de Omgevingsverordening Gelderland, hoewel de in de zienswijzen aangehaalde toelichting bij deze bepaling wellicht anders doen vermoeden. De Omgevingsverordening Gelderland spreekt volgens artikel 1.2 namelijk over “nieuwvestiging (bij veehouderij)” wanneer de vestiging van een veehouderijbedrijf mogelijk wordt gemaakt op een nieuw agrarisch bouwperceel. Nu het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland geen mogelijkheden biedt voor het toekennen van nieuwe agrarische bouwvlakken, is het op dat punt ook niet in strijd met artikel 2.28 van de provinciale omgevingsverordening.
De bovengenoemde mogelijkheid tot omschakeling sluit daarentegen aan op de provinciale beschrijving van het begrip van hervestiging. Hiermee doelt de omgevingsverordening op de “vestiging van een nieuw op te richten of een van elders te verplaatsen veehouderijbedrijf op een bestaand agrarische bouwperceel” (zie artikel 1.2 van de Omgevingsverordening Gelderland). De in het bestemmingsplan benoemde omschakelingsmogelijkheid sluit aan op de mogelijkheden die de omgevingsverordening in het eerste deel van deze begripsomschrijving biedt en is daarmee niet in strijd met de Omgevingsverordening Gelderland. Dit betekent dat dit onderdeel van de zienswijzen geen aanleiding geven tot aanpassingen in de planregels.

De bouw- en afwijkingsregels bij het ontwerpbestemmingsplan laten voor mestbassins een bouwhoogte van 3 meter toe, ook wanneer deze buiten het agrarisch bouwvlak worden opgericht. Bij dat laatste is van belang dat er bij het toepassing van de afwijkingsregel sprake moet zijn van een goede landschappelijke inpassing. Tegen die achtergrond vindt de gemeente het verantwoord om voor mestbassins die aangrenzend aan een agrarisch bouwvlak worden opgericht eenzelfde bouwhoogte toe te laten als voor mestbassins die binnen het agrarisch bouwvlak worden opgericht. Door eisen te stellen aan de landschappelijk inpassing kunnen de landschappelijke waarden immers worden meegewogen bij het verlenen van medewerking aan een mestbassin buiten een agrarisch bouwvlak. Daarbij kan de uitvoering van een landschappelijk inpassingsplan via de voorschriften van de te verlenen omgevingsvergunning worden geborgd en dus zo nodig ook worden afgedwongen via de publiekrechtelijke weg.

Het gemeentelijk ruimtelijk beleid over de uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven gaat niet uit van het stalderingsprincipe zodat dit ook niet in de regels van het nieuwe bestemmingsplan wordt verwerkt. Het gemeentelijk beleid kent echter wel verschillende andere regelingen waarbij het slopen van leegstaande agrarische bedrijfsgebouwen in beeld komt. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het beleid over functieverandering van gebouwen, de bovenplanse sloop-bonusregeling en het beleid over het toelaten van een extra ‘verblijfsobject met een woonfunctie’ in de zin van de Wet Basisregistratie en Gebouwen (BAG). Bij de planregels die daarop betrekking hebben wordt nadrukkelijk ingestoken op een sloopopgave voor vrijkomende of vrijgekomen agrarische gebouwen (zie o.m. artikel 3.6.2, 3.8.5, 4.6.2, 4.8.5, 5.6.2, 5.8.5, 23.4.3, 23.7.1, 38.3, 39.1 van de planregels). Verder kan ook bij toepassing van het Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij als ruimtelijke kwaliteitsbijdrage

worden gekozen voor sloop van leegstaande gebouwen in de omgeving. Het is al met al dus niet zo dat de gemeente via de bestemmingsplanregeling geen aandacht besteed aan de problematiek van leegstaande gebouwen in het buitengebied, alleen wordt dat niet direct gekoppeld aan uitbreidingsinitiatieven van agrarische bedrijven.

De zienswijzen geven aan dat de aanduidingsregels in het bestemmingsplan al voorzien in specifieke regels die gelden voor bijvoorbeeld het afwijken van de bouwregels. Om die reden is het niet nodig om bij deze afwijkingsregels in artikel 3.4 en artikel 4.4 van de planregels expliciet te verwijzen naar deze algemene aanduidingsregels. Daarbij is van belang dat de afwijkingsregels zelf ook al eisen dat bij toepassing daarvan aandacht wordt besteed aan het beschermen van aanwezige functies, waarden en kwaliteiten. Dat daarbij de eventuele ligging van een locatie binnen het Gelders Natuurnetwerk, de Groene ontwikkelingszone, het Nationaal Landschap of een ander bijzonder gebied in beeld komt is dus al geborgd in deze afwijkingsregel.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 131:
Samenvatting
De Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) geeft aan dat de in het ontwerpbestemmingsplan opgenomen stikstofregeling bij een strikte uitleg in de praktijk leidt tot knelpunten. Zij verzoekt daarnaast om:

- het volgens de Meststoffenwet toegestane gebruik van gronden mee te nemen in de milieueffectrapportage;
- toestemmingen die op basis van het Programma Aanpak Stikstof (PAS), de Wet milieubeheer of de Hinderwet zijn verleend te verwerken in het bestemmingsplan, omdat anders sprake is van strijd met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM);
- in het bestemmingsplan via afwijkingsregels de mogelijkheid te bieden om nieuwe inzichten te kunnen toepassen nu er nog veel vragen zijn over het landelijke stikstofbeleid;
- cultuurhistorische gebruiken en houtkachels in het milieueffectrapport aan te merken als legale vormen van gebruiken;
- bedrijfswoningen in bepaalde situaties toe te staan en tijdelijke mantelzorg toe te staan;
- een uitzondering op te nemen van het omschakelingsverbod voor grondgebonden veehouderijen die gronden afstaan voor maatschappelijke belangen (wegen, natuurontwikkeling);
- het verbod uit artikel 3.1.2, lid e van de planregels aan te passen.

Daarbij geeft zij aan dat de gemeente geen Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB's) moet stimuleren en dat het landelijke waterkwaliteitsbeheer is gebaseerd op verkeerde rekenmodellen.

Beoordeling
De in het ontwerpbestemmingsplan opgenomen stikstofregeling is gebaseerd op de rechtspraak die zich op dat punt heeft gevormd. Deze rechtspraak vindt zijn grondslag in de toepassing van het Europese recht bij diverse vormen van ruimtelijke besluitvorming. De gemeente heeft zich bij het vaststellen bestemmingsplannen te houden aan deze rechtspraak die ook betrekking heeft op stikstofeffecten in verband met het gebruik van onder meer agrarische gronden. Dit alles komt naar voren in de beschrijving van het begrip 'toename van stikstofemissie en stikstofdepositie' in artikel 1.136 en de daarop aansluitende planregels. Met deze planregels kan de gemeente geen knelpunten wegnemen die voortkomen uit de rechtspraak en/of de hogere wet- en wetgeving waarop deze is gebaseerd. Het is voor de gemeente namelijk niet mogelijk om een

bestemmingsplan vast te stellen dat zich daarmee niet verdraagt en dat vooruitloopt op eventuele toekomstige regelgeving of beleidsmatige ontwikkelingen. Dit laat echter onverlet dat de gemeente de bestaande rechten zo goed mogelijk wil verwerken in het nieuwe bestemmingsplan voor haar buitengebied.

Ten aanzien van het legale bestaande gebruik van gronden kan worden opgemerkt dat het aspect ‘bemesten’ aan de orde komt in het milieueffectrapport en via artikel 1.136 ook een plek heeft gekregen in de planregels. Dit onderwerp zal nog nader worden toegelicht in de plantoelichting waarbij wordt aangesloten bij de actuele rechtspraak en regelgeving. Dat gronden in de loop der tijd wisselen van gewas is overigens ook al de bestaande uitvoeringspraktijk. Deze wordt door het nieuwe bestemmingsplan zelf dan ook niet doorkruist.

De planregels bij het bestemmingsplan worden voorzien van een bijlage 6 waarin de onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wet natuurbescherming (Wnb) zijn opgenomen. Daarbij is van belang dat de rechtspraak niet toestaat dat toestemmingen (vergunningen en verklaringen van geen bedenkingen) toestemmingen die zijn verleend met toepassing van het PAS één-op-één worden overgenomen in een nieuw vast te stellen bestemmingsplan. Nbw en Wnb-vergunningen die met toepassing van de PAS zijn afgegeven mogen dus niet worden opgenomen in bijlage 6, iets wat ook geldt PAS-meldingen en voor vergunningen die zonder passende beoordeling zijn verleend op grond van de Wet milieubeheer of de Hinderwet. Dit komt onder meer naar voren in de uitspraak van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:3061, meerdere zaaknummers) en de daaropvolgende jurisprudentie waarin de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen waarvoor een passende beoordeling is gemaakt op grond van de Nbw of Wnb kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Dit alles is uiteengezet in de plantoelichting maar zal nog nader worden toegelicht in de plantoelichting. Het is echter niet mogelijk om bijlage 6 aan te vullen op de manier zoals in de zienswijzen wordt gevraagd.
Met het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan trekt de gemeente geen toestemmingen in die op grond van de Nbw of de Wnb zijn verleend. Zij kan echter alleen die vergunningen benoemen die voldoen aan de op het Europese recht terug te voeren rechtspraak. Nu de in het bestemmingsplan opgenomen stikstofregeling voortkomt uit Europese rechtsregels en de rechtspraak die daarover is ontstaan op zowel op Europees als nationaal niveau, is er geen sprake van strijdigheid met het EVRM.

Daarbij is het niet mogelijk om in het bestemmingsplan vooruit te lopen op eventuele landelijke ontwikkelingen die zich zouden kunnen voordoen ten aanzien van de stikstofwetgeving. Daarvoor zouden dan namelijk eerst de effecten van deze eventuele ontwikkelingen moeten worden onderzocht voordat zij zouden kunnen worden vertaald in een bestemmingsplanregeling. Nu dat op voorhand niet kan worden gedaan, is dat laatste niet mogelijk omdat ook afwijkingsregelingen in een bestemmingsplan op hun milieueffect moeten worden onderzocht op hun uitvoerbaarheid.

Ten aanzien van de cultuurhistorische gebruiken en tradities wordt opgemerkt dat ook deze gelden als vorm van bestaand gebruik dat op grond van het bestemmingsplan mag worden voortgezet. Op dit punt hoeft in het milieueffectrapport geen specifiek onderzoek naar de milieueffecten plaats te vinden. Verder kent het bestemmingsplan geen specifiek verbod op het gebruik van houtkachels. Ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan hoeven op dit punt dus geen aanpassingen te worden.

Over de in het buitengebied Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB’s) kan worden gesteld dat het vrijkomen van agrarische gebouwen niet afhankelijk is van gemeentelijk ingrijpen. Dit betreft immers een autonome ontwikkeling die zich voordoet als (voormalige) agrarische bedrijven (deels) worden beëindigd en de daarvoor opgerichte gebouwen ongebruikt blijven voortbestaan. Voor zover dit onderdeel van de zienswijzen

zich richt tegen het beleid dat mogelijkheid biedt voor hergebruik van vrijkomende agrarische gebouwen, is de gemeente van mening dat dit functieveranderingsbeleid juist aansluit op een maatschappelijke behoefte die al lange tijd bestaat en waaraan ook al lange tijd invulling wordt gegeven. Het functieveranderingsbeleid sluit onder meer aan op de behoefte vanuit de agrarische sector, waaronder de melkveehouderij, aan mogelijkheden voor neveninkomsten. Door het stellen van randvoorwaarden over landschappelijke inpassing en het uitvoeren van een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage, draagt het hergebruik van VAB's bovendien bij aan de landschappelijke kwaliteit in het gemeentelijk buitengebied. In een tijd waarin sprake is van een toenemende leegstand van (voormalige) agrarische bedrijfsgebouwen vindt de gemeente dit wenselijk vanuit landschappelijk als maatschappelijk oogpunt. Door daarbij de voorwaarde te hanteren dat eventuele functieveranderingen niet mogen leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende functies, wordt bovendien voorkomen dat nog actieve agrarische bedrijven of andere al aanwezige functies nadeel ondervinden van eventuele nieuwe functies.

Waar de zienswijzen zicht richten op de landelijke normen voor waterkwaliteitsbeheer moet worden vastgesteld dat het bestemmingsplan op dat thema geen normen stelt. Dit onderdeel van de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot aanpassingen.

In het Besluit omgevingsrecht (Bor) is aangegeven in welke situaties zonder omgevingsvergunning een mantelzorgwoning kan worden opgericht. Van deze mogelijkheid kan ook gebruik worden gemaakt bij agrarische bedrijven. Daarvoor is het dus niet nodig om dit ook toe te laten via het bestemmingsplan omdat het immers al is toegestaan op basis van de landelijke regelgeving.
Daarnaast is van belang dat het bestemmingsplan voorziet in een maximale omvang voor bedrijfswoningen van 1.000 m³, terwijl agrarische bedrijfswoningen kunnen worden vergroot door inpandige voormalige bedrijfsruimte als woonruimte in te zetten. Voor deze ruime volumeregeling is onder meer gekozen zodat daarbinnen ook kan worden voorzien in vormen van mantelzorg die op het platteland inderdaad gebruikelijk zijn. Daarnaast biedt het nieuwe bestemmingsplan ook mogelijkheden voor een extra inpandige 'verblijfsobject met een woonfunctie' (voorheen ook wel 'dubbele bewoning' of 'woningsplitsing genoemd) of voor een tweede vrijstaande bedrijfswoning, dit alles wanneer aan de daarvoor geldende voorwaarden kan worden voldaan. Met al deze bouwregel biedt het nieuwe bestemmingsplan mogelijkheden om te voorzien in de woonbehoefte bij agrarische bedrijven naast de landelijk al geldende vergunningsvrije mogelijkheden.

De planregels kennen inderdaad een verbod op het omschakelen van grondgebonden veehouderijen naar niet-grondgebonden veehouderijen. Deze regel komt voort vanuit de milieueffectrapportage die voor het gehele buitengebied is verricht en waarbij is beschouwd welk effect zou optreden als elke grondgebonden veehouderij in het plangebied zou omschakelen naar niet-grondgebonden veehouderij.
Wanneer door het inbrengen van gronden voor het aanleggen van wegen of natuur agrarische gronden worden ingeleverd, dan zal daarvoor een nieuwe planologische procedure nodig zijn. In dat verband kan dan worden bekeken of het inleveren van gronden betekent dat een grondgebonden veehouderij daarna moet worden beschouwd als niet-grondgebonden veehouderij. In die procedure kan dan ook worden onderzocht of dat voor die eventuele concrete situatie mogelijk kan worden gemaakt. Het is echter niet haalbaar om dat in zijn algemeenheid toe te laten in het bestemmingsplan voor het gehele buitengebied van Berkelland.

Artikel 3.1.2, lid e van de planregels van het ontwerpbestemmingsplan bevat geen regeling over de maximaal toegestane stalvloeroppervlakte voor de niet-grondgebonden veehouderij. Deze bepaling noemt namelijk de bestaande stalvloeroppervlakte van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen ammoniakbuffergebieden waarna de bouwregels vervolgens aangeven dat deze mag worden uitgebreid (artikel 3.2.2, lid i en

artikel 3.4.1). De enige beperking ten opzichte van het uitbreiden een niet-grondgebonden veehouderij(tak) buiten het ammoniakbuffergebied ligt in de eis dat deze niet mag leiden tot een toename van de emissie van ammoniak (artikel 3.2.2, lid j). Op deze manier biedt het nieuwe bestemmingsplan ook voor een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied wel degelijk uitbreidingsmogelijkheden.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 132:
Samenvatting
Indiener is eigenares van de woning Nieuwenkampsweg 4 in Rekken en enige omliggende percelen en geeft aan dat zij in het ontwerpbestemmingsplan geen belemmeringen ziet om uitvoering te geven aan haar plannen voor een voedselbos, het versterken van bos- en landschapselementen en het laten gebruiken van een perceel als natuurweide. Daarbij wordt verzocht om tien tiny houses te mogen realiseren met een instandhoudingstermijn van 10 jaar, dit omdat de agrarische gebiedsbestemming ook toelaat dat er recreatiewoningen worden gebouwd.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Nieuwenkampsweg 4 in de bestemming ‘Wonen’ en voor de omliggende percelen in de bestemmingen ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’, ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’, ‘Bos’ en ‘Groen – Landschapselement’. Daarbij is het perceel en zijn directe omgeving aangeduid als ‘overige zone – groene ontwikkelingszone’ en ‘overige zone – gelders natuurnetwerk’. Bij deze aanduidingen is de begrenzing uit de provinciale Omgevingsverordening Gelderland aangehouden. Deze bestemmingen en aanduidingen bieden bij elkaar genomen ruimte voor het uitvoeren van plannen ter versterking van de natuurwaarden en biodiversiteit, al kan het wel nodig zijn dat daarvoor een omgevingsvergunning vereist is. Dit laatste is afhankelijk van de concrete vormgeving van de plannen en van de vraag of die gepaard gaan met bodemingrepen die nader onderzoek noodzakelijk maken met het oog op bijvoorbeeld archeologische waarden of de waterhuishoudkundige situatie. Om onder het nieuwe bestemmingsplan een omgevingsvergunning te kunnen krijgen, moeten plannen verder ook voldoen aan het provinciale beleid voor de Groene Ontwikkelingszone en het Gelders Natuurnetwerk. Uit de zienswijzen komt naar voren dat dit laatst ook de bedoeling is van de indiener.

Ten aanzien van het realiseren van tiny houses op het perceel ten noorden van Nieuwenkampsweg 4 moet echter worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan daarvoor geen mogelijkheden biedt. Het is overigens ook niet zo dat het nieuwe bestemmingsplan mogelijkheden biedt om er recreatiewoningen te bouwen. Het realiseren daarvan is volgens het in de zienswijzen aangehaalde artikel 4.6.2 van de planregels namelijk alleen mogelijk binnen bestaande gebouwen en als nevenactiviteit bij nog actieve agrarische bedrijven. Het artikel ziet namelijk alleen toe op de gebruiksmogelijkheden van gebouwen en niet op het bouwen van nieuwe gebouwen. Het bestemmingsplan biedt op deze manier dus geen mogelijkheden om op het onbebouwde agrarische percelen recreatiewoningen of tiny houses te bouwen.
Verder heeft het vast te stellen bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” vooral een conserverend karakter en wil het met name de bestaande planologische situatie vertalen. Tegen die achtergrond geeft dit onderdeel van de zienswijzen geen aanleiding om in het bestemmingsplan de mogelijkheid op te nemen om op het perceel ten noorden van Nieuwenkampsweg 4 de bouw van tien tijdelijke tiny houses toe te staan. Dit heeft er mee te maken dat het bouwen van tiny houses niet past in het gemeentelijk ruimtelijk beleid en dat zienswijzen op dit punt niet voldoende concreet zijn om in hun volle omvang

te kunnen worden beoordeeld op hun ruimtelijke aanvaardbaarheid. Dit laatste is gelet op de ligging van het perceel binnen de Groene Ontwikkelingszone (GO) en het Gelders Natuurnetwerk (GNN) juist van belang en kan eigenlijk pas goed gebeuren als voor de oprichting van de beoogde tiny houses een aanvraag om omgevingsvergunning wordt ingediend die uitgaat van een instandhoudingstermijn van 10 jaar en is voorzien van alle benodigde onderzoeken. Pas dan kan worden beoordeeld of het realiseren van tien tiny houses bijvoorbeeld past binnen het beleid voor het GO en het GNN en of er bijzondere omstandigheden zijn die voldoende redenen geven om af te wijken van het gemeentelijk ruimtelijk beleid. Het is echter niet wenselijk om hierop vooruit te lopen door bij de vaststelling van het bestemmingsplan al te voorzien in de gevraagde bouwmogelijkheden. De zienswijzen geven daarom geen aanleiding tot aanpassingen.

In de mondelinge toelichting op de zienswijzen is aangegeven het natuurlijk inrichten van de 6,5 ha aan agrarische grond kan worden gefinancierd door de bouw van twaalf tijdelijke tiny houses en dat er interesse bestaat om aan het project deel te nemen. Daarover kan worden opgemerkt dat het omzetten van een agrarische gebiedsbestemming in de bestemming ‘Natuur’ op zichzelf niet strijdig is met het gemeentelijk beleid, maar dat de bouw van tijdelijke tiny houses daarmee wel in strijd is. Afgezien daarvan is het niet wenselijk om tijdelijke voorzieningen op voorhand al te voorzien van een definitieve regeling in een nieuw bestemmingsplan, zeker niet als het gaat om ontwikkelingen binnen het GO en/of het GNN. Net als de zienswijzen geeft de daarop gegeven mondelinge toelichting dan ook geen aanleiding tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 133:
Samenvatting
Indiener verzoekt om in het bestemmingsplan gebieden aan te wijzen als ‘witte zone’ met een stralingsarm leefmilieu dat zoveel mogelijk is teruggebracht naar haar natuurlijke status omdat elektromagnetische velden die veroorzaakt worden door draadloze technologie gezondheidseffecten kunnen hebben en de gemeente met het oog op het algemeen belang de moreel-juridische plicht heeft om burgers daarvoor te beschermen.

Beoordeling
Nu indiener in de zienswijzen in eerste instantie verwijst naar de inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”, wordt ook het gemeentelijk standpunt daarover herhaald en sluit de beoordeling van de zienswijzen daarop aan.
Daarbij is van belang dat het nieuwe bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” geen mogelijkheden biedt voor het oprichten van nieuwe antennemasten naast degenen waarvoor al omgevingsvergunning is verleend. Om die reden heeft het nieuwe bestemmingsplan dan ook geen effect op de elektromagnetische velden vanwege het plaatsen van nieuwe antennemasten. Het aanwijzen van een ‘witte zone’ zou dan ook neerkomen op het tegengaan van effecten in een bepaald gebied door ontwikkelingen die het bestemmingsplan toch al niet toestaat. Daarbij is het indiener bekend dat voor het plaatsen van GSM-apparatuur die zorgt voor elekromagnetische straling op zichzelf geen omgevingsvergunning nodig is zodat de gemeente daarop ook geen sturing kan uitoefenen. Zonder gezondheidseffecten vanwege elektromagnetische straling te willen bagatelliseren of daarbij te spreken over een nocebo-effect, wordt gelet op dit alles niet de wens overgenomen om in het buitengebied van Berkelland een ‘witte zone’ aan te wijzen via het vast te stellen bestemmingsplan.

Daarbij wordt ook naar aanleiding van de zienswijzen opgemerkt dat het aanwijzen van een dergelijke ‘witte zone’ in een bestemmingsplan niet effectief zal zijn als het gaat om

het tegengaan van mogelijke negatieve gezondheidseffecten. De gemeente heeft namelijk geen bevoegdheden waarmee zij direct kan sturen op de sterkte van elektromagnetische straling van GSM-masten. Het aanwijzen van een ‘witte zone’ zal dus niet slechts een beperkte oplossing bieden, zoals in de zienswijzen wordt aangegeven, maar veel eerder een schijnoplossing waaraan de gemeente geen uitvoering kan geven en waaraan zij ook niet de hand kan houden.
Verder moet worden opgemerkt dat het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” wordt vastgesteld op grond van de nu geldende wetgeving en niet op basis van de Omgevingswet die nog niet in werking is getreden. Dat bestemmingsplannen na het in werking treden van de Omgevingswet gaan gelden als ‘omgevingsplan bij rechte’ maakt dat niet anders. Overigens betekent het op enig moment in werking treden van de Omgevingswet ook dat het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” als ‘omgevingsplan bij rechte’ nog altijd geen mogelijkheden biedt voor het plaatsen van nieuwe GSM-antennemasten. Ook tegen die achtergrond wordt de wens om in het bestemmingsplan een ‘witte zone’ aan te wijzen niet overgenomen.

Namens indiener zijn de zienswijzen mondeling toegelicht. Daarbij is gewezen op het Antenneconvenant dat ook de gemeentelijke overheid verplicht om de blootstelling aan elektromagnetische straling zo laag als mogelijk te houden (alara-beginsel), daarbij ook lettend op de hoeveelheid mensen die daaraan worden blootgesteld en op de kans op blootstelling. Het verzoek werd herhaald om dit als eerste gemeente in Nederland te vertalen in maatregelen op het gebied van voorlichting, preventie en het vergroten van risicobewustheid. Ook werd er op gewezen dat het merendeel van de experts inmiddels van mening is dat de huidige blootstellingslimieten onvoldoende streng zijn en het ethisch onverantwoord is om daarvan te blijven uitgaan.
Naar aanleiding van deze toelichting kan worden opgemerkt dat het bestemmingsplan voor het buitengebied volgens de gemeente niet het meest geëigende instrument is om invulling te geven aan het alara-beginsel uit het Antenneconvenant. Een bestemmingsplan is immers niet bedoeld als een document voor voorlichting en het vergroten van risicobewustzijn maar is een juridisch document dat met name betrekking heeft op het gebruik van gronden en de bijbehorende bouwmogelijkheden. Voor dat laatste is van belang dat het nieuwe bestemmingsplan geen mogelijkheden biedt voor het bouwen van njeuwe antennemasten, terwijl niet duidelijk is welk gebruik wel of niet zou moeten worden verboden of toegestaan in een ‘witte zone’ met een nog onbekende ligging. De mondelinge toelichting op de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan. Wel kan de thematiek van elektromagnetische straling worden betrokken bij de opstelling van de omgevingsvisie die de gemeente voorbereidt met het oog op het in werking treden van de Omgevingswet.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 134:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het agrarisch bedrijf Tolhutterweg 13 in Ruurlo wordt verzocht om:

- het ingetekende agrarisch bouwvlak aan te passen:
- toe te zeggen om de melding die het bedrijf in 2018 indiende op grond van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) op termijn alsnog via een veegplan in bijlage 6 bij de planregels op te nemen nadat de legalisatie van PAS-meldingen is afgerond;
- aan de veldschuur op het perceel ten zuiden van Tolhutterweg 13 de bestemming ‘Recreatie – Recreatiewoning’ toe te kennen;
- te bevestigen dat het nieuwe bestemmingsplan geen regeling bevat voor het vernatten van de agrarische percelen nabij de Baakse Beek en ook geen beperkingen bevat voor het gebruik van deze percelen.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Tolhutterweg 13 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan de west- en zuidzijde te verruimen in verband met de daar aanwezige van (kuilvoer)opslagen, dit om te voorkomen dat in de toekomst discussies ontstaan over eventuele landschappelijke inpassing bij aanpassing of verandering van deze bestaande voorzieningen.
Daarover kan worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan volgens de daarvoor vastgestelde uitgangspunten binnen de agrarische bouwvlakken ruimte wil bieden aan de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Daarbij biedt het agrarisch bouwvlak vooral ruimte aan de bedrijfsgebouwen en zijn bij het agrarisch bedrijf behorende voorzieningen zoals kuilvoerplaten ook toegelaten buiten het agrarisch bouwvlak. Over al bestaande voorzieningen geven de planregels expliciet aan dat deze volgens het nieuwe bestemmingsplan zijn toegestaan (zie artikel 4.2.8, lid d van de planregels). Dit betekent dat alleen bij het aanleggen van eventuele nieuwe kuilvoeropslagen buiten het agrarisch bouwvlak de afwijkingsregel uit artikel 4.4.4 van de planregels in beeld komt, dit met inbegrip van de bijbehorende voorwaarden over landschappelijke inpassing en het behoud van landschapswaarden. De zienswijzen geven op dit punt dan ook geen aanleiding om de al bestaande kuilvoeropslagen binnen het bouwvlak te situeren, al was het maar omdat dit niet zou stroken met de uitgangspunten van het bestemmingsplan.
Voor de duidelijkheid wordt daarbij opgemerkt dat bij het toekennen van agrarische bouwvlakken in het nieuwe bestemmingsplan wordt gewerkt volgens de ‘bouwvlak-op-maat’-benadering. Zoals gezegd wordt de omvang van het bouwvlak daarbij afgestemd op de feitelijk bestaande gebouwen en eventuele uitbreidingsplannen, en is het dus niet zo dat een omvang van 2 ha overal aanvaardbaar wordt geacht en ook mogelijk wordt gemaakt.

Ten aanzien van de in de zienswijzen genoemde PAS-melding uit 2018 kan worden opgemerkt dat de gemeente deze inderdaad niet kan opnemen in bijlage 6 bij de planregels. Omdat nog niet bekend is hoe de beoogde legalisatie van de PAS-meldingen uiteindelijk zal verlopen, kan de gemeente op dit moment ook nog geen toezegging doen over het opnemen van de op enige wijze nog te legaliseren PAS-melding voor het bedrijf Tolhutterweg 13 in het bestemmingsplan. Wel spant de gemeente zich in om ook in de toekomst de onherroepelijk toegekende rechten ten aanzien van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zo goed mogelijk te vertalen in haar bestemmingsplan. Daarbij is het zeker niet ondenkbaar dat de methode van een gemeentelijk ‘veegplan’ wordt gehanteerd waarbij de gemeente één planologische procedure voert om voor meerdere locaties een soortgelijke aanpassing in het dan geldende bestemmingsplan door te voeren. Omdat niet kan worden uitgesloten dat tegen die tijd inmiddels de Omgevingswet in werking zal zijn getreden, kan op dit moment echter nog niet worden voorspeld hoe dit alles inhoudelijk en procedureel kan gaan verlopen.

De in de zienswijzen genoemde veldschuur betreft een alleenstaand en al lang niet meer gebruikt gebouwtje tegenover het perceel Tolhutterweg 16. Het gemeentelijk ruimtelijk beleid biedt geen ruimte voor het realiseren van nieuwe solitaire recreatiewoningen in onder meer dit soort gebouwen, iets wat ook is benoemd in de plantoelichting. Om die reden wordt de wens niet overgenomen om aan het gebouw de bestemming ‘Recreatie – Recreatiewoning’ toe te kennen.
Wel kan worden vastgesteld dat het college van burgemeester en wethouders van de voormalige gemeente Ruurlo op 25 oktober 1983 bouwvergunning hebben verleend voor het vernieuwen van een schuilruimte voor vee. Deze bouwvergunning heeft betrekking op de in de zienswijzen bedoelde veldschuur. Nu dit gebouw niet meer langer wordt gebruikt voor de agrarische bedrijfsfunctie maar wel een legale status heeft vanwege de verleende bouwvergunning, komt het volgens de systematiek van het nieuwe

bestemmingsplan in aanmerking voor de specifieke bouwaanduiding ‘veldschuur’. Met het toekennen van deze specifieke bouwaanduiding wordt voorkomen dat het gebouw opnieuw een overgangsrechtelijke status krijgt. Daarbij benoemen de planregels dan wel dat het gebouw mag worden gebruikt als ‘schuilruimte voor vee’ omdat dit ook de gebruiksfunctie is die met de bouwvergunning uit 1983 werd toegestaan.

Voor plannen tot vernatting van agrarische percelen bevat het nieuwe bestemmingsplan geen regeling, tenzij deze zouden samenhangen met eventuele bodemingrepen waarvoor een omgevingsvergunning nodig is (vroeger: aanlegvergunning). Het is daarbij aan de eigenaar van de betrokken gronden om voor dergelijke bodemingrepen een omgevingsvergunning aan te vragen. Overigens heeft het Waterschap Rijn en IJssel een regeling vastgesteld over toekennen van eventuele nadeelcompensatie als gevolg van het uitoefenen van haar taken, ook wanneer deze rechtmatig zijn.
Verder is het bestaande agrarisch gebruik van agrarische percelen ook onder het nieuwe bestemmingsplan toegestaan. Hieraan doet niet af dat delen van deze percelen volgens de provinciale Omgevingsverordening zijn gelegen binnen de ‘Groene ontwikkelingszone’ en dus ook in het nieuwe bestemmingsplan als zodanig kunnen zijn aangeduid.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De veldschuur is voorzien van de specifieke bouwaanduiding ‘veldschuur’.

Zienswijze 135:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het verblijfsrecreatieve bedrijf Barchemseweg 77 in Ruurlo wordt verzocht om het bestemmingsvlak voor ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ zodanig te vergroten dat ook het vergunde kleinschalige kampeerterrein daarbinnen komt te liggen.

Beoordeling
Op 17 januari 2019 is een omgevingsvergunning verleend voor het kleinschalig kampeerterrein met 22 plaatsen op het perceel Barchemseweg 77. Daarna is op 31 maart 2021 omgevingsvergunning verleend voor onder meer het plaatsen van drie glampingtenten op de locatie die in de zienswijzen is aangeduid met de meest zuidelijk gelegen ‘ster’. Op deze manier is omgevingsvergunning verleend voor een kleinschalig kampeerterrein met 25 plaatsen, waarbij ook eisen zijn gesteld aan de landschappelijke inpassing van het kleinschalig kampeerterrein.
Omdat op het perceel Barchemseweg 77 al voor de vestiging van het kleinschalig kampeerterrein vergunning was verleend voor andere verblijfsrecreatieve voorzieningen en de agrarische bedrijvigheid al is beëindigd, voorzag het ontwerpbestemmingsplan voor deze specifieke situatie in de bestemming ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ (sr-46). Gelet daarop is het in deze situatie wenselijk om het bijbehorende bestemmingsvlak te vergroten met inbegrip van de aan te leggen groenstrook rondom het perceelgedeelte met de glampingtenten die zal worden bestemd als ‘Groen – Landschapselement’. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven tot een aanpassing van de verbeelding via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan. De inpassingsmaatregelen uit de verleende omgevingsvergunningen blijven overigens onverkort van toepassing en kunnen op grond van diezelfde omgevingsvergunningen ook onder het nieuwe bestemmingsplan worden uitgevoerd.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De bestemmingen ‘Recreatie – Verblijfsrecreatie’ (sr-46) en ‘Groen – Landschapselement’ zijn aangepast.

Zienswijze 136:
Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Eibergseweg 7-7a in Beltrum wordt verzocht om:

- het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen vanwege plannen voor een tweede bedrijfswoning en de aanwezigheid van een waterbassin/viskweekvijver;
- in het bestemmingsplan aan te geven dat op het bedrijf ook sprake is van inzameling van snoeihout en A-hout (schoon en onbehandeld hout) dat op het bedrijf wordt gebruikt en verbrand voor de verwarming van de stallen;
- de archeologische dubbelbestemmingen niet op te nemen binnen het agrarisch bouwvlak omdat de ondergrond daar al is verstoord;
- te voorzien in een nadere aanduiding ‘niet-grondgebonden veehouderij’;
- alsnog een binnenplanse afwijkingsregel op te nemen voor het wisselen in diersoorten;
- ook de cliënt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in deze bestemmingsplanprocedure.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Eibergseweg 7-7a in de bestemming ‘Agrarisch’ en een agrarisch bouwvlak met een omvang van 1,7 ha. Daarbij kan worden opgemerkt dat het gemeentelijk ruimtelijk beleid ten aanzien van agrarische bouwvlakken bij niet-grondgebonden veehouderijen een maximale omvang van 1,5 ha hanteert. Nu het bouwvlak voor Eibergseweg 7-7a vooral vanwege de bestaande bedrijfsgebouwen al een grotere omvang kent, zou het strijdig zijn met het gemeentelijk ruimtelijk beleid om het bouwvlak nog verder te vergroten voor bijvoorbeeld een eventuele tweede bedrijfswoning. Verder laat het nieuwe bestemmingsplan de bestaande waterbassin/viskweekvijver ook toe aangrenzend aan het agrarisch bouwvlak zodat het niet nodig is om het bouwvlak daarop aan te passen. Bij dit alles kan worden vastgesteld dat er geen sprake is van een verkleining van het agrarisch bouwvlak ten opzichte van het geldende bestemmingsplan. Daarbij is de methode van verwarming van de stallen en de daarvoor benodigde inzameling van (snoei)hout zodanig verweven met de agrarische bedrijfsvoering dat deze daarvan onderdeel uitmaakt. Het is daarom ook niet nodig om deze activiteit apart te vermelden in de planregels of aan te geven via een aanduiding op de verbeelding.

Met het oog op de bescherming van eventuele archeologische waarden kent het nieuwe bestemmingsplan archeologische dubbelbestemmingen waaraan een vergunningstelsel is gekoppeld. Deze archeologische dubbelbestemmingen zijn toegekend op basis van de archeologische beleidswaardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 vaststelde. Ongeveer de helft van het perceel Eibergseweg 7-7a is voorzien van de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 5’, terwijl in het midden van perceel sprake is van een hogere archeologische verwachtingswaarde en daarom van de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 3’. Deze beide dubbelbestemmingen vereisen archeologisch onderzoek bij grondwerkzaamheden met een oppervlakte die groter zijn dan 1.000 m² resp. 250 m², terwijl bij beide dubbelbestemmingen geen archeologisch onderzoek vereist is wanneer duidelijk is dat de ondergrond al is verstoord.
Ten aanzien van dit laatste kan worden vastgesteld dat het ingetekende agrarische bouwvlak grotendeels al is bebouwd en de ondergrond daarbij al is verstoord. Voor eventuele toekomstige grondwerkzaamheden binnen het bouwvlak zal dus geen archeologisch onderzoek nodig zijn, ook niet wanneer de in het ontwerpbestemmingsplan opgevoerde dubbelbestemmingen daar blijven gelden. Omdat de archeologische beleidswaardenkaart en de daarop gebaseerde archeologische dubbelbestemmingen bovendien van toepassing zijn op het gehele plangebied van het nieuwe bestemmingsplan, bestaat er geen aanleiding om de archeologische dubbelbestemmingen te scharappen voor het perceel Eibergseweg 7-7a.

De omschrijving van de begrippen ‘grondgebonden veehouderijbedrijf’ en ‘niet-grondgebonden veehouderijbedrijf’ sluiten aan op de definities uit de provinciale

omgevingsverordening die instructieregels geeft voor het onderscheid tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderij. Uit deze definities komt inderdaad naar voren dat onder meer de omvang van de voor een veehouderij beschikbare grond relevant kan zijn voor het bepalen of sprake is van een grondgebonden of een niet-grondgebonden veehouderij. Omdat eigendomsverhoudingen kunnen veranderen betekent dit dat het niet wenselijk is om bij de vaststelling van het bestemming al op de verbeelding aan te geven of op een bedrijfslocatie sprake is van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Wanneer op het moment van uitbreiding van het betrokken bedrijf immers géén sprake meer zou zijn van een niet-grondgebonden veehouderij(tak), dan zou het bedrijf via een dergelijk aanduiding wel zijn gebonden aan de aanvullende regels die gelden voor het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij. Om die reden kiest de gemeente ervoor om deze beoordeling te laten plaatsvinden op het moment dat een uitbreidingsplan aan haar wordt voorgelegd en om in de planregels onderscheid te maken tussen het uitbreiden van een grondgebonden veehouderij(tak) en het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Zeker bij gemengde bedrijven kan dan elke vorm van uitbreiding worden beoordeeld aan het daarvoor geldende beleid zonder eventuele onduidelijkheden vanwege op voorhand gegeven kwalificaties die op het moment van uitbreiding wellicht zijn achterhaald.

Artikel 3.1.2, lid d, onder 5 van de planregels geeft aan dat binnen een niet-grondgebonden veehouderij(tak) uitsluitend de bestaande diersoort is toegestaan. Van deze bepaling kan worden afgeweken door toepassing van de afwijkingsregel in artikel 3.6.6 van de planregels. Deze afwijkingsbepaling verwijst echter alleen naar artikel 3.1.2, lid e en maakt daarom niet voldoende duidelijk dat zij ook is bedoeld om af te wijken van het bepaalde in artikel 3.1.2, lid d. onder 5 van de planregels. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven om de afwijkingsregel in artikel 3.6.6 aan te vullen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Omdat de zienswijzen door een gemachtigde worden ingediend namens een cliënt, informeren wij ook de gemachtigde over de beoordeling van de zienswijzen en de voortgang van de bestemmingsplanprocedure. Het ligt vervolgens op de weg van de gemachtigde om zijn cliënt te informeren.

In de mondelinge toelichting op de zienswijzen is aangegeven dat het agrarisch bedrijf Eibergseweg 7-7a behoefte heeft aan een ruimer agrarisch bouwvlak dan in het ontwerpbestemmingsplan om een volgende ontwikkelingsstap te kunnen maken. Zo is er meer ruimte gewenst en noodzakelijk vanwege de dierwelzijnseisen in combinatie met de (toekomstige) leveringseisen van supermarkten, een luchtwasser en een tweede bedrijfswoning. Daarbij is vermeld dat in de zienswijzen niet alleen is gewezen op de bedrijfswoning en het waterbassin. Ook is meegegeven dat het niet wenselijk is om het realiseren van eventuele voorzieningen pas toe te laten na het doorlopen van procedures maar het wenselijk is om de ruimte daarvoor direct mee te nemen bij het toekennen van het agrarisch bouwvlak.
Hierover kan worden opgemerkt dat het ontwerpbestemmingsplan voor Eibergseweg 7-7a uitgaat van een agrarisch bouwvlak van ongeveer 1,7 ha en dit al ruimer is dan de 1,5 ha die het gemeentelijk ruimtelijk beleid hanteert voor niet-grondgebonden veehouderijen. Daarbij zijn de twee pluimveestallen waarvoor op 3 december 2012 een projectbesluit is verleend wel degelijk meegenomen in het ingetekende agrarisch bouwvlak. Vanwege de omvang van dat bouwvlak laat het gemeentelijk ruimtelijk beleid echter niet toe dat het ingetekende bouwvlak nog verder wordt vergroot, ongeacht of het daarbij gaat om het opnemen van het waterbassin of een tweede bedrijfswoning binnen dat bouwvlak of het opnemen van extra ruimte voor luchtwassers of voorzieningen ten behoeve van dierwelzijn. Het is namelijk een gegeven dat de omvang van dat agrarisch bouwvlak de maximale omvang voor agrarische bouwvlakken voor niet-grondgebonden veehouderijen heeft bereikt, en vanwege de bestaande situatie al enigszins overschrijdt, zelfs nu de grenzen van dat agrarisch bouwvlak dicht om de bestaande bebouwing zijn getrokken. Een verdere uitbreiding van het agrarisch bouwvlak zou dus in strijd zijn met

het ruimtelijk beleid. Tegen die achtergrond geeft de mondelinge toelichting op de zienswijzen geen aanleiding tot verdere aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Artikel 3.6.6 van de planregels is aangevuld.

Zienswijze 137:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Kipkesdijk 11 in Neede wordt verzocht om:

- de situering van de bestemming 'Natuur' aan te passen aan de feitelijk bestaande situatie;
- de gebiedsaanduidingen 'overige zone - Gelders Natuurnetwerk', 'overige zone - weidevogelgebieden' en 'milieuzone - stiltegebied' te schrappen;
- de dubbelbestemmingen 'Waarde – Archeologie 5' en 'Waarde – Archeologie 6' te schrappen';
- het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen vanwege bestaande bebouwing en omdat het 'bouwvlak-op-maat'-principe niet wordt onderschreven en leidt tot planschade;
- te voorzien in een nadere aanduiding 'niet-grondgebonden veehouderij';
- alsnog een binnenplanse afwijkingsregel op te nemen voor het wisselen in diersoorten;
- ook de cliënt op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in deze bestemmingsplanprocedure

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Kipkesdijk 11 in de bestemming 'Agrarisch met Waarden – Natuur en Landschapswaarden' en een agrarisch bouwvlak met een omvang van 1,5 ha. Aan de achterzijde van de bestaande bedrijfsgebouwen bevindt zich inderdaad een stuk terreinverharding dat is ondergebracht in de bestemming 'Natuur'. Gelet op de eerder verleende omgevingsvergunning en het bijbehorende landschappelijke inpassingsplan is dit inderdaad niet de meest passende bestemming. Daarom wordt de natuurbestemming van dit perceelgedeelte via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan toegevoegd aan de agrarische gebiedsbestemming.
Daarbij moet worden opgemerkt dat het gemeentelijk ruimtelijk beleid ten aanzien van agrarische bouwvlakken bij niet-grondgebonden veehouderijen een maximale omvang van 1,5 ha hanteert. Nu het bouwvlak voor Kipkesdijk 11 al die omvang kent, zou het strijdig zijn met het gemeentelijk ruimtelijk beleid om het bouwvlak te vergroten. Daarbij is van belang dat de achterzijde van de bedrijfsgebouwen binnen het bouwvlak ligt en dat de planregels ook mogelijkheden biedt om voorzieningen bij agrarische bedrijven te realiseren aangrenzend aan het bouwvlak. Ook laten de planregels het bestaande bijgebouw bij de bedrijfswoning en de andere bouwwerken aan de noordoostzijde van het perceel toe, ook wanneer zij niet zijn gesitueerd binnen een agrarisch bouwvlak. Dit alles brengt met zich mee dat de zienswijzen geen aanleiding geven om het ingetekende agrarisch bouwvlak aan te passen.

Op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan zijn ook aangeduid de ligging van het Gelders Natuurnetwerk, van het stiltegebied Borculo-Noord en van het weidevogelgebied in het Noordijkerveld. Deze gebiedsaanduidingen zijn overgenomen vanuit de geldende provinciale omgevingsverordening waarin de begrenzing van deze gebieden is vastgelegd. De gemeente moet deze begrenzingen overnemen in haar bestemmingsplannen zodat het niet mogelijk is om deze aanduidingen te schrappen ter plaatse van Kipkesdijk 11. Overigens geven de planregels in het bestemmingsplan aan dat de daarin opgenomen algemene aanduidingsregels voor het Gelders Natuurnetwerk

en het aanlegvergunningstelsel voor het weidevogelgebied niet gelden binnen een agrarisch bouwvlak. Verder zijn de provinciale regels ten aanzien van geluid in stiltegebieden niet van toepassing op gebiedseigen geluid dat voortkomt uit agrarische bedrijfsactiviteiten.

Met het oog op de bescherming van eventuele archeologische waarden kent het nieuwe bestemmingsplan archeologische dubbelbestemmingen waaraan een vergunningstelsel is gekoppeld. Deze archeologische dubbelbestemmingen zijn toegekend op basis van de archeologische beleidswaardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 vaststelde. Voor het grootste deel van het perceel Kipkesdijk 11 wordt voorzien in de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 5’, terwijl in het midden van perceel sprake is van laagste archeologische verwachtingswaarde en daarom van de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 6’. Deze beide dubbelbestemmingen vereisen pas archeologisch onderzoek bij grondwerkzaamheden met een oppervlakte die groter zijn dan 1.000 m² resp. 5.000 m², terwijl bij beide dubbelbestemmingen geen archeologisch onderzoek vereist is wanneer duidelijk is dat de ondergrond al is verstoord.
Ten aanzien van dit laatste kan worden vastgesteld dat het bouwvlak grotendeels al is bebouwd en de ondergrond daarbij al is verstoord. Voor eventuele toekomstige grondwerkzaamheden zal dus geen archeologisch onderzoek nodig zijn, ook niet wanneer de in het ontwerpbestemmingsplan opgevoerde dubbelbestemming daar blijven gelden. Omdat de archeologische beleidswaardenkaart en de daarop gebaseerde archeologische dubbelbestemmingen bovendien van toepassing zijn op het gehele plangebied van het nieuwe bestemmingsplan, bestaat er geen aanleiding om de archeologische dubbelbestemmingen te scharappen voor het perceel Kipkesdijk 11.

De omschrijving van de begrippen ‘grondgebonden veehouderijbedrijf’ en ‘niet-grondgebonden veehouderijbedrijf’ sluiten aan op de definities uit de provinciale omgevingsverordening die instructieregels geeft voor het onderscheid tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderij. Uit deze definities komt inderdaad naar voren dat onder meer de omvang van de voor een veehouderij beschikbare grond relevant kan zijn voor het bepalen of sprake is van een grondgebonden of een niet-grondgebonden veehouderij. Omdat eigendomsverhoudingen kunnen veranderen betekent dit dat het niet wenselijk is om bij de vaststelling van het bestemming al op de verbeelding aan te geven of op een bedrijfslocatie sprake is van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Wanneer op het moment van uitbreiding van het betrokken bedrijf immers géén sprake meer zou zijn van een niet-grondgebonden veehouderij(tak), dan zou het bedrijf via een dergelijk aanduiding wel zijn gebonden aan de aanvullende regels die gelden voor het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij. Om die reden kiest de gemeente ervoor om deze beoordeling te laten plaatsvinden op het moment dat een uitbreidingsplan aan haar wordt voorgelegd en om in de planregels onderscheid te maken tussen het uitbreiden van een grondgebonden veehouderij(tak) en het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Zeker bij gemengde bedrijven kan dan elke vorm van uitbreiding worden beoordeeld aan het daarvoor geldende beleid zonder eventuele onduidelijkheden vanwege op voorhand gegeven kwalificaties die op het moment van uitbreiding wellicht zijn achterhaald.

Artikel 5.1.2, lid d, onder 5 van de planregels geeft aan dat binnen een niet-grondgebonden veehouderij(tak) uitsluitend de bestaande diersoort is toegestaan. Van deze bepaling kan worden afgeweken door toepassing van de afwijkingsregel in artikel 5.6.6 van de planregels. Deze afwijkingsbepaling verwijst echter alleen naar artikel 5.1.2, lid e en maakt daarom niet voldoende duidelijk dat zij ook is bedoeld om af te wijken van het bepaalde in artikel 5.1.2, lid d. onder 5 van de planregels. Dit betekent dat de zienswijzen aanleiding geven om de afwijkingsregel in artikel 5.6.6 aan te vullen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Omdat de zienswijzen door een gemachtigde worden ingediend namens een cliënt, informeren wij ook de gemachtigde over de beoordeling van de zienswijzen en de

voortgang van de bestemmingsplanprocedure. Het ligt vervolgens op de weg van de gemachtigde om zijn cliënt te informeren.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De begrenzing van de bestemming ‘Natuur’ is aangepast en artikel 5.6.6 van de planregels is aangevuld.

Zienswijze 138:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Brinkweg 2 in Eibergen wordt verzocht om:

- het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen;
- bij de bouwmogelijkheden voor werktuigenloodsen niet de verschijningsvorm doorslaggevend te laten zijn maar de functie.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Brinkweg 2 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan de noordzijde te verruimen zodat daar bouwwerken kunnen worden gerealiseerd zonder voorwaarden over landschappelijke inpassing.
Volgens de uitgangspunten van het nieuwe bestemmingsplan wordt voor het toekennen van agrarische bouwvlakken echter uitgegaan van de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Verder laten de planregels bij het nieuwe bestemmingsplan via de niet-uitputtende opsomming uit artikel 4.2.7 de al bestaande voorzieningen bij agrarische bedrijven nadrukkelijk toe en biedt het daarnaast ook mogelijkheden om nieuwe voorzieningen te realiseren aangrenzend aan het toe te kennen agrarisch bouwvlak. Dit soort voorzieningen worden op grond van de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan dus niet binnen het nieuwe agrarisch bouwvlak ondergebracht. De verbeelding bij het bestemmingsplan hoeft dan ook niet te worden aangepast om aan het bestaande mestbassin een legale status te geven.
Daarbij biedt het nieuwe bestemmingsplan evenals het geldende bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen) ook niet de mogelijkheid om tot op de eigendomsgrens agrarische bedrijfsgebouwen te realiseren. Nu daarvoor ook geen concrete plannen bestaan is het dan ook niet wenselijk om het agrarisch bouwvlak door te trekken tot aan de eigendomsgrens. Dit zou immers de suggestie kunnen wekken dat het nieuwe bestemmingsplan wèl bedrijfsgebouwen toelaat tot op de perceelsgrens, terwijl dat niet het geval is. De wens om het agrarisch bouwvlak aan de noordzijde te verruimen wordt daarom dan ook niet overgenomen.

Bij de omschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ geeft artikel 1.150 van de planregels aan dat dit een bouwwerk is dat wordt gebruikt voor de stalling van machines en voertuigen dat aan één zijde open is. Dit laatste zegt inderdaad meer over de verschijningsvorm dan over de functie van een werktuigenloods, terwijl het tegenwoordig ook steeds gebruikelijker is om een werktuigenberging aan alle zijden (gedeeltelijk) te voorzien van wanden of afsluitbare roldeuren. Aan de toevoeging dat een werktuigenloods aan één zijde open is, komt daarom niet altijd meer betekenis toe. Naar aanleiding van de zienswijzen kan dit deel van de begripsomschrijving via een gewijzigde vaststelling van de planregels dan ook worden geschrapt uit de bovengenoemde begripsomschrijving.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Ter plaatse van de terreinverharding is de bestemming ‘Natuur’ aangepast. De beschrijving van het begrip ‘werktuigenloods’ is aangepast.

Zienswijze 139:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Kooierlaan 1 in Beltrum wordt verzocht om het agrarisch bouwvlak en de bestemmingsvlakken bij de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ aan te passen.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Kooierlaan 1 in de bestemmingen ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ en ‘Groen – Landschapselement’. Daarbij zijn de met ‘Groen – Landschapselement’ aangeduide bosschages niet opgenomen op de cultuurhistorische waardenkaart die de gemeenteraad op 19 september 2017 heeft vastgesteld. Om die reden geven de zienswijzen aanleiding om de twee perceelgedeelten langs de Kooierlaan met deze bestemming om te zetten in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’. Daarbij past nog wel de opmerking dat voor eventuele ingrepen aan bomen nog wel een omgevingsvergunning nodig kan zijn op basis van de Bomenverordening.
Ten aanzien van de gevraagde aanpassing van het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak kan worden opgemerkt dat bouwplan waarvoor inmiddels een aanvraag om omgevingsvergunning is ingediend daar niet binnen past. Nu het gaat om een concreet bouwplan dat op zijn ruimtelijke aanvaardbaarheid kan worden beoordeeld, kan het agrarisch bouwvlak daarop worden aangepast. Daarbij wordt de ingetekende uitbreidingsruimte aan de noordzijde ingeruild voor uitbreidingsruimte aan de zuidwestzijde. De verbeelding bij het bestemmingsplan wordt daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak en de bestemmingsvlakken voor ‘Groen – Landschapselement’ zijn aangepast.

Zienswijze 140:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Stobbesteeg 1 in Neede wordt verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met een al aan de gemeente voorgelegd plan voor het bouwen van een nieuwe vleesvarkensstal.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Stobbesteeg 1 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Verzocht wordt om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen zodat een door de gemeente al beoordeeld plan voor een vleesvarkensstal daarbinnen past. Omdat het nieuwe bestemmingsplan volgens de daarvoor vastgestelde uitgangspunten binnen de agrarische bouwvlakken ruimte wil bieden aan de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 141:
Samenvatting

Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Platvoetsdijk 20 in Borculo wordt verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met een al ingediend bouwplan voor het bouwen van een nieuwe vleesvarkensstal.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Platvoetsdijk 20 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’ en een gekoppeld agrarisch bouwvlak. Verzocht wordt om het ingetekende agrarische bouwvlak aan de oostzijde te verruimen in verband met de bouw van een inmiddels aangevraagde vleesvarkensstal. Omdat het nieuwe bestemmingsplan volgens de daarvoor vastgestelde uitgangspunten binnen de agrarische bouwvlakken ruimte wil bieden aan de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 142:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Nettelhorsterweg 44 in Geesteren wordt verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met plannen voor het bouwen van stallen die uitgaan van dierwelzijnseisen.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Nettelhorsterweg 44 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen door ruimte die niet gaat wordt benut te verleggen naar een plek die logischer is voor het bouwen van stallen die zijn toegesneden op dierwelzijnseisen. Omdat het nieuwe bestemmingsplan volgens de daarvoor vastgestelde uitgangspunten binnen de agrarische bouwvlakken ruimte wil bieden aan de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. Daarbij kan ook de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ aan de oostzijde met 5 meter worden ingekort nu daar ook geen sprake is van een bomenrij maar van verhard erf. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 143:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Haneveldsweg 1 in Beltrum wordt verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen zodat het een meer logische vorm krijgt in verband met mogelijke toekomstige bebouwing.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Haneveldsweg 1 in de bestemming ‘Agrarisch’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan noordoostzijde te verruimen zodat het een meer logische vorm heeft voor eventuele toekomstige bouwplannen. De zienswijzen maken geen melding van een concreet bouwplan.

Omdat het nieuwe bestemmingsplan volgens de daarvoor vastgestelde uitgangspunten binnen de agrarische bouwvlakken ruimte wil bieden aan de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen voor een deel worden overgenomen. Daarbij vorm voorzien in een meer logische vorm waarbij het ingetekende agrarische bouwvlak echter niet wordt doorgetrokken tot aan de achterliggende watergang. Ten opzichte van de bestemming 'Water' wordt een afstand van 5 meter aangehouden omdat bebouwing tot aan de watergang niet wenselijk is. Verder biedt het aangepaste bouwvlak voldoende ruimte voor een eerste ontwikkelstap van het bedrijf zodat niet alle wensen uit de zienswijzen kunnen worden overgenomen. Wel kan de verbeelding bij het bestemmingsplan via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan voor een deel worden aangepast aan de ingediende zienswijzen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 144:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Havelandweg 2 in Rekken wordt verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met plannen voor het bouwen van een nieuwe ligboxenstal en de eisen over brandscheiding en natuurlijke ventilatie.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Havelandweg 2 in de bestemming 'Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden' en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan de zuidzijde aan te passen in verband met de bouw van een ligboxenstal en de bijkomende eisen over natuurlijke ventilatie en brandscheiding. Omdat het nieuwe bestemmingsplan volgens de daarvoor vastgestelde uitgangspunten binnen de agrarische bouwvlakken ruimte wil bieden aan de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 145:
Samenvatting
Namens FarmConsult wordt verzocht om de begrippen die samenhangen met de niet-grondgebonden veehouderij te verduidelijken en om de bestaande agrarisch bedrijven met een niet-grondgebonden veehouderij (tak) te benoemen via een adressenlijst in de planregels of een nadere aanduiding op de verbeelding.

Beoordeling
Artikel 1.10 van de planregels bevat de begripsomschrijving van 'agrarisch bedrijf' en benoemt verschillende vormen van agrarische bedrijvigheid. Daarbij gaan artikel 1.10, lid i en artikel 1.10, lid j over de niet-grondgebonden veehouderij(tak) en geeft artikel 1.10, lid b een definitief van het begrip 'niet-grondgebonden agrarisch bedrijf'. Zoals in de zienswijzen ook wordt vermeld, is deze definitie gebaseerd op de provinciale omgevingsverordening (zie artikel).
De zienswijzen geven aan dat de geldende bestemmingsplannen voor het buitengebied van Berkelland via een aanduiding 'intensieve veehouderij' wel duidelijk maken op welke agrarische bedrijven zich een niet-grondgebonden veehouderijtak bevindt. Door dat niet te doen in het nieuwe bestemmingsplan, zou de daardoor geboden duidelijkheid worden

weggenomen. De geldende bestemmingsplannen kennen echter niet een dergelijke aanduiding. Daarmee is er dus ook geen sprake van het wegnemen van bestaande duidelijkheid.
Verder is onder het nieuwe bestemmingsplan pas bij concrete uitbreidingsplannen van veehouderijbedrijven van belang of daarbij sprake is van een grondgebonden of een niet-grondgebonden veehouderij(tak). Op basis van de op dat moment bestaande bedrijfssituatie kan worden bepaald of er sprake is van uitbreiding van een grondgebonden of van een niet-grondgebonden veehouderij(tak), iets waarbij vooral van belang is op welke manier wordt voorzien in de voerbehoefte van het vee. Dit betekent dat dan ook pas kan worden bepaald of de bouw- en gebruiksregels voor niet-grondgebonden veehouderij van toepassing zijn op het uitbreidingsplan, of de planregels voor de grondgebonden veehouderij. Nu dit mede afhankelijk is van het grondareaal dat de veehouderij op dat moment gebruikt om invulling te geven aan de voerbehoefte voor de veestapel, is het niet mogelijk om op voorhand via bijvoorbeeld een aanduiding aan te geven of een agrarisch bedrijf bij toekomstige uitbreidingsplannen moet worden aangemerkt als niet-grondgebonden veehouderij. Door dit te doen zouden de regels voor het uitbreiden van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) immers ook kunnen gaan gelden voor een veehouderij die op het moment van een eventuele bedrijfsuitbreiding moet worden beschouwd als grondgebonden veehouderij maar via de verbeelding zou zijn aangeduid als niet-grondgebonden veehouderij. Ook zou andersom ten onrechte geen toepassing kunnen worden gegeven aan de planregels voor niet-grondgebonden veehouderij wanneer een veehouderijbedrijf zonder een dergelijke aanduiding zou willen uitbreiden terwijl er door een veranderde bedrijfssituatie op het moment van uitbreiding inmiddels juist wel sprake is van een niet-grondgebonden veehouderij(tak).
Of een veehouderij(tak) dus moet worden beschouwd als grondgebonden of als niet-grondgebonden, is gelet hierop afhankelijk van een momentopname. Omdat die momentopname niet plaatsvindt bij het vaststellen van het bestemmingsplan maar pas in beeld komt bij een concreet uitbreidingsplan, is het niet wenselijk om op de verbeelding of in de planregels te voorzien in een nadere aanduiding of een adressenlijst. Daarom is daarvoor ook niet gekozen maar zijn de planregels zo zijn opgesteld dat bij indiening van een uitbreidingsplan kan worden beoordeeld van welke soort veehouderij(tak) er sprake is op de daarbij betrokken locatie, één en ander op basis van de dan actuele bedrijfssituatie. Dit betekent dat de zienswijzen geen aanleiding geven om op dat punt de verbeelding of de planregels aan te passen.

Overigens heeft de vermelding van de niet-grondgebonden veehouderijtakken binnen het ammoniakbuffergebied als reden dat de provinciale omgevingsverordening daarvoor een extra randvoorwaarde stelt. Om die reden zijn de negen agrarische bedrijven met een niet-grondgebonden veehouderij(tak) binnen het ammoniakbuffergebied wel apart benoemd in de planregels met de vermelding van de bestaande stalvloeroppervlakte. Omdat dit niet direct relevant is voor uitbreidingen van een niet-grondgebonden veehouderij(tak) buiten het ammoniakbuffergebied, is het niet nodig om hetzelfde te doen voor de daar aanwezige veehouderijen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

<u>Zienswijze 146</u>:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Poeldersdijk 22 in Beltrum wordt verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met plannen voor het bouwen van een nieuwe quarantaine-opfokzeugenstal.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Poeldersdijk 22 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en

Landschapswaarden' en een agrarisch bouwvlak. Daarbij past de opmerking dat de agrarische gebiedsbestemming bij de vaststelling van het bestemmingsplan ambtshalve wordt gewijzigd in 'Agrarisch' omdat het perceel en de omgeving daarvan niet langer zijn gelegen binnen een provinciaal begrensd weidevogelgebied.
Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met de beoogde bouw van een quarantaine-opfokstal. Daarbij zou op een aantal plekken het bouwvlak kunnen worden verkleind om aan de oostzijde ruimte te bieden voor deze ontwikkeling.
Omdat het nieuwe bestemmingsplan volgens de daarvoor vastgestelde uitgangspunten binnen de agrarische bouwvlakken ruimte wil bieden aan de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen. De verbeelding bij het bestemmingsplan kan daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden aangepast.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 147:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Ganzepoelweg 1 in Beltrum wordt verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen in verband met plannen voor het bouwen van een nieuwe stal en het realiseren van kuilvoeropslagen en een vaste mestopslag.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" voorziet voor het perceel Ganzepoelweg 1 in de bestemming 'Agrarisch' en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan de westzijde te verruimen in verband met plannen voor het bouwen van een veestal en het realiseren van kuilvoeropslagen en een vaste mestopslag.
Omdat het nieuwe bestemmingsplan volgens de daarvoor vastgestelde uitgangspunten binnen de agrarische bouwvlakken ruimte wil bieden aan de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kunnen de zienswijzen worden overgenomen voor zover zij betrekking hebben op de situering van de beoogde stal. Het nieuwe bestemmingsplan biedt namelijk ook mogelijkheden om kuilvoeropslagen en mestopslagen toe te staan aangrenzend aan het toe te kennen agrarisch bouwvlak. Deze voorzieningen worden op grond van de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan dus niet binnen het nieuwe agrarisch bouwvlak ondergebracht. De verbeelding bij het bestemmingsplan wordt daarom via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan alleen aangepast voor zover met de aanpassing van het agrarisch bouwvlak ruimte wordt gevraagd voor de beoogde stal.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast.

Zienswijze 148:
Samenvatting
Namens de Coöperatie Mobilisation for the Environment (MOB), de Vereniging Leefmilieu en 20 omwonenden van het agrarisch bedrijf Walemaatweg 2 in Geesteren wordt aangegeven dat:
- de planregels ondeugdelijk zijn waar het gaat om het voorkomen van een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden en de kwalificatie 'neutraal gevolg' in het milieueffectrapport onjuist is;
- er sprake is van tekortkomingen ten aanzien van het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarisch bouwvlak voor Walemaatweg 2.

Beoordeling
Bij het opstellen van het ter inzage gelegde ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” is een milieueffectrapportage uitgevoerd waarbij onder meer de effecten op de omliggende Natura 2000-gebieden zijn onderzocht. Dit heeft geleid tot een ontwerp-milieueffectrapport dat samen met het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” ter inzage is gelegd en openstond voor inspraakreacties. Daarna is het milieueffectrapport met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd, dit met inbegrip van het advies van de Commissie van de milieueffectrapportage.
Het verrichte onderzoek had onder meer als uitkomst dat het nieuwe bestemmingsplan is voorzien van een algemeen geldende stikstofregeling die de toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden uitsluit. Dit komt naar voren uit de omschrijving van het begrip ‘toename van stikstofemissie en stikstofdepositie’, die in de zienswijzen overigens niet wordt benoemd, en de specifieke gebruiksregels bij onder meer de agrarische gebiedsbestemmingen. Dit alles is ook beschreven in de plantoelichting en betekent dat het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied op dit punt wel degelijk aansluit op de Wet natuurbescherming en er vanwege de in de planregels verwerkte stikstofregeling sprake is van een neutraal milieueffect. Overigens heeft het in de zienswijzen genoemde artikel 6.5, dat een voorbeeld is van de specifieke gebruiksregel die aansluit op de algemeen geldende begripsomschrijving, betrekking op de bestemming ‘Bedrijf’ en niet op de voor Walemaatweg 2 beoogde bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’.

Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Walemaatweg 2 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Daarbij wordt voor het nieuwe bestemmingsplan als uitgangspunt gehanteerd dat agrarische bouwvlakken ruimte bieden aan de bestaande bedrijfsgebouwen en een eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Ook geldt als uitgangspunt dat een agrarisch bouwvlak voor een niet-grondgebonden veehouderij 1,5 ha groot mag zijn.
Gelet hierop is het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarisch bouwvlak afgestemd op de omgevingsvergunning voor het bouwen van stallen en het plaatsen van een mestsilo die op 29 juni 2021 werd verleend en daarna in werking is getreden. Daarbij is sprake van een bouwvlak dat strak om de bestaande en vergunde bebouwing is gesitueerd en een omvang heeft van 1,4245 ha. Het nieuwe bestemmingsplan biedt dan ook geen noemenswaardige uitbreidingsruimte meer voor het bedrijf Walemaatweg 2. Daarbij kan nog worden opgemerkt dat het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” niet voortbouwde op het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” maar op het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”.
De in de zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan benoemde tekortkomingen richten zich op onderwerpen die ook al aan de orde zijn gesteld in de procedure die na een ruimtelijke beoordeling leidde tot het verlenen van de omgevingsvergunning van 29 juni 2021. In aansluiting daarop wordt als beoordeling van de zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan verwezen naar de verleende omgevingsvergunning en per onderwerp bij wijze van aanvulling opgemerkt dat:

- stankhinder, bedrijfsplan bedreigt woonkwaliteit omwonenden: naar aanleiding van de aanvraag om omgevingsvergunning heeft het gemeentebestuur vastgesteld dat vanuit de geurwetgeving geen belemmeringen voortkomen om de aangevraagde omgevingsvergunning te verlenen. Nu het agrarisch bouwvlak in het ontwerpbestemmingsplan de verleende omgevingsvergunning planologisch inpast, geven de zienswijzen op dit punt dan ook geen aanleiding tot aanpassing van het op de verbeelding ingetekende bouwvlak;
- stikstof en Natura 2000, combiluchtwasser met onzekere emissies: in verband met het bouwplan waarvoor op 29 juni 2021 omgevingsvergunning is verleend, is voor het bedrijf bij Gedeputeerde Staten van Gelderland een vergunning aangevraagd op grond van de Wet natuurbeheer (Wnb). Gedeputeerde Staten

van Gelderland hebben op 14 oktober 2020 besloten tot verlening van deze aangevraagde Wnb-vergunning (zaaknummer 2020-002821). Omdat deze Wnb-vergunning echter nog niet onherroepelijk is, is zij ook niet opgenomen in de bijlage bij de planregels met onherroepelijke vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of de Wnb. Wel is in deze bijlage de op 8 oktober 2014 (nr. 2013-017253) verleende Nbw-vergunning opgenomen omdat deze wel onherroepelijk is. Bij deze Nbw-vergunning is echter geen sprake van de in de zienswijzen genoemde combiluchtwasser zodat de zienswijzen geen aanleiding kunnen zijn om af te zien van het verwerken van de Nbw-vergunning uit 2014 in het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”;
- vergroten bouwblok en wijzigen bestemmingsplan (strijd met Plussenbeleid / ruimtelijke beoordeling: de op 29 juni 2021 verleende omgevingsvergunning is verleend via een afwijking van het geldende bestemmingsplan en op basis van een door de gemeenteraad van Berkelland op 23 juni 2021 verleende verklaring van geen bedenkingen. Het gemeentebestuur heeft daarbij toegelicht dat het toen voorliggende bouwplan voldeed aan het Plussenbeleid en daarvoor ook in andere opzichten een goede ruimtelijke onderbouwing kon worden gegeven. Nu het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende bouwvlak gelijkstaat met een inpassing van de vergunde situatie, geven de zienswijzen geen aanleiding tot aanpassing van dat bouwvlak;
- gezondheidsrisico’s: bij het besluitvormingsproces over de verleende omgevingsvergunning is aandacht besteed aan het gezondheidsaspect. Ook komt het gezondheidsaspect aan de orde in het milieueffectrapport. Dit heeft echter niet geleid tot het opnemen van specifieke gezondheidsnormen in de bestemmingsplanregeling, iets waartoe ook de in algemene bewoordingen gestelde zienswijzen geen aanleiding geven.

De ingediende zienswijzen leiden bij het gemeentebestuur tot de conclusie dat de intekening van het agrarisch bouwvlak past binnen de daarvoor vastgestelde uitgangspunten en aansluit op de voor het bedrijf Walemaatweg 2 verleende omgevingsvergunningen. Op basis van deze beoordeling geven de zienswijzen geen aanleiding tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 149:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van het perceel Hoge Haarweg 2a met de daarop aanwezige opstal en verzoekt om de aanduiding als ‘veldschuur’ te vervangen door een woonbestemming of een recreatiewoningbestemming omdat deze beoogde herbestemming neerkomt op een concrete afwaardering en verhuur of verkoop onmogelijk maakt. Wanneer deze wens niet wordt overgenomen, verzoekt hij om een financiële compensatie in verband met waardevermindering vanwege de herbestemming.

Beoordeling
De strekking van de zienswijzen komt op belangrijke onderdelen overeen met de inspraakreactie die de indiener inbracht over het voorontwerpbestemmingsplan. De beoordeling die daarop is gegeven is dan ook van toepassing op de beoordeling van de nu voorgelegde zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan.
Inhoudelijk is in de beoordeling van deze inspraakreactie onder meer uiteengezet dat het pand Hoge Haarweg 2a volgens het geldende bestemmingsplan een overgangsrechtelijke bestemming heeft. Dit is de indiener ook bekend omdat hij indertijd beroep instelde tegen de goedkeuring van het geldende bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen) waarover de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op 10 februari 1998 (nr. E.01. 96.0125) uitspraak deed. Het pand heeft dus niet de

bestemming ‘industrie-functie’, een bestemming die het geldende bestemmingsplan “Buitengebied” (Eibergen) overigens ook niet kent. Wel komt de term ‘industriefunctie’ voor uit de registratie volgens de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) als omschrijving van het gebruiksdoel van het pand. Deze omschrijving heeft echter geen relatie met de bestemming in het geldende bestemmingsplan. Ook dit laatste is toegelicht in de beoordeling van de inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan.

Omdat voor het pand Hoge Haarweg 2a in 1979 een bouwvergunning is verleend, is het volgens de systematiek van het nieuwe bestemmingsplan voorzien van de aanduiding ‘veldschuur’. Daarbij is voor het toegestane gebruik aangesloten bij het gebruik waarvoor indertijd bouwvergunning is verleend (‘berging met toiletruimte’). Hiermee is dus geen sprake van een planologische afwaardering van het bestaande pand die eventuele verkoop of verhuur zou bemoeilijken.
Naar aanleiding van de inspraakreactie is ook al aangegeven waarom de wens om het pand Hoge Haarweg 2a te bestemmen als (recreatie)woning niet kan worden overgenomen omdat het gemeentelijk ruimtelijk beleid dat niet toelaat. Verder is het indiener bekend dat het op 8 maart 2022 vastgestelde Rood-voor-Rood-beleid ook niet de mogelijkheid biedt om het bestaande pand te vervangen of te verbouwen tot woning, iets wat bij indieners bekend is. Overigens is indiener ook nooit de zekerheid gegeven dat het Rood-voor-Rood-beleid daarvoor wel mogelijkheden zou gaan bieden.

In de mondelinge toelichting op de zienswijzen herhaalde indiener zijn inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan en zijn zienswijzen over het ontwerpbestemmingplan en de daarin naar voren gebrachte wens om het pand Hoge Haarweg 2a te gebruiken als tiny house, als recreatiewoning of ten behoeve van kleinschalige recreatie. Ook herhaalde hij dat de gemeente het pand wel zou mogen kopen en dat de gemeente hem iets niet toestaat wat anderen wel wordt toegestaan.
Bij de beoordeling van de inspraakreactie en de ingediende zienswijzen zijn deze onderdelen al beoordeeld (zie hierboven). Daarbij is ook al aangegeven dat de vergelijking met andere situaties niet opgaat omdat daarbij sprake is van gebouwen op een erf en op het perceel Hoge Haarweg 2a sprake is van een in 1979 vergunde vrijstaande berging met toiletruimte die in het geldende bestemmingsplan onder het overgangsrecht is geplaatst. De mondelinge toelichting op de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot nadere overwegingen of aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

<u>Zienswijze 150</u>:
Samenvatting
De Stichting Stikstof Claim (SSC) geeft aan dat de in het ontwerpbestemmingsplan opgenomen stikstofregeling bij een strikte uitleg in de praktijk leidt tot knelpunten. Zij verzoekt daarnaast om:

- het volgens de Meststoffenwet toegestane gebruik van gronden mee te nemen in de milieueffectrapportage;
- toestemmingen die op basis van het Programma Aanpak Stikstof (PAS), de Wet milieubeheer of de Hinderwet zijn verleend te verwerken in het bestemmingsplan, omdat anders sprake is van strijd met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM);
- in het bestemmingsplan via afwijkingsregels de mogelijkheid te bieden om nieuwe inzichten te kunnen toepassen nu er nog veel vragen zijn over het landelijke stikstofbeleid;
- cultuurhistorische gebruiken en houtkachels in het milieueffectrapport aan te merken als legale vormen van gebruiken.

Daarbij geeft zij aan dat de gemeente geen Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB's) moet stimuleren en dat het landelijke waterkwaliteitsbeheer is gebaseerd op verkeerde rekenmodellen.

Beoordeling
De in het ontwerpbestemmingsplan opgenomen stikstofregeling is gebaseerd op de rechtspraak die zich op dat punt heeft gevormd. Deze rechtspraak vindt zijn grondslag in de toepassing van het Europese recht bij diverse vormen van ruimtelijke besluitvorming. De gemeente heeft zich bij het vaststellen bestemmingsplannen te houden aan deze rechtspraak die ook betrekking heeft op stikstofeffecten in verband met het gebruik van onder meer agrarische gronden. Dit alles komt naar voren in de beschrijving van het begrip 'toename van stikstofemissie en stikstofdepositie' in artikel 1.136 en de daarop aansluitende planregels. Met deze planregels kan de gemeente geen knelpunten wegnemen die voortkomen uit de rechtspraak en/of de hogere wet- en wetgeving waarop deze is gebaseerd. Het is voor de gemeente namelijk niet mogelijk om een bestemmingsplan vast te stellen dat zich daarmee niet verdraagt. Dit laat echter onverlet dat de gemeente de bestaande rechten zo goed mogelijk wil verwerken in het nieuwe bestemmingsplan voor haar buitengebied.

Ten aanzien van het legale bestaande gebruik van gronden kan worden opgemerkt dat het aspect 'bemesten' aan de orde komt in het milieueffectrapport en via artikel 1.136 ook een plek heeft gekregen in de planregels. Dit onderwerp zal nog nader worden toegelicht in de plantoelichting waarbij wordt aangesloten bij de actuele rechtspraak en regelgeving. Dat gronden in de loop der tijd wisselen van gewas is overigens ook al de bestaande uitvoeringspraktijk. Deze wordt door het nieuwe bestemmingsplan zelf dan ook niet doorkruist.

De planregels bij het bestemmingsplan worden voorzien van een bijlage 6 waarin de onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) of Wet natuurbescherming (Wnb) zijn opgenomen. Daarbij is van belang dat de rechtspraak niet toestaat dat toestemmingen (vergunningen en verklaringen van geen bedenkingen) toestemmingen die zijn verleend met toepassing van het PAS één-op-één worden overgenomen in een nieuw vast te stellen bestemmingsplan. Nbw en Wnb-vergunningen die met toepassing van de PAS zijn afgegeven mogen dus niet worden opgenomen in bijlage 6, iets wat ook geldt PAS-meldingen en voor vergunningen die zonder passende beoordeling zijn verleend op grond van de Wet milieubeheer of de Hinderwet. Dit komt onder meer naar voren in de uitspraak van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:3061, meerdere zaaknummers) en de daaropvolgende jurisprudentie waarin de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State concludeerde dat alleen onherroepelijke toestemmingen waarvoor een passende beoordeling is gemaakt op grond van de Nbw of Wnb kunnen worden verwerkt in een bestemmingsplan. Dit alles is uiteengezet in de plantoelichting maar zal nog nader worden toegelicht in de plantoelichting. Het is echter niet mogelijk om bijlage 6 aan te vullen op de manier zoals in de zienswijzen wordt gevraagd.
Met het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan trekt de gemeente geen toestemmingen in die op grond van de Nbw of de Wnb zijn verleend. Zij kan echter alleen die vergunningen benoemen die voldoen aan de op het Europese recht terug te voeren rechtspraak. Nu de in het bestemmingsplan opgenomen stikstofregeling voortkomt uit Europese rechtsregels en de rechtspraak die daarover is ontstaan op zowel op Europees als nationaal niveau, is er geen sprake van strijdigheid met het EVRM.

Daarbij is het niet mogelijk om in het bestemmingsplan vooruit te lopen op eventuele landelijke ontwikkelingen die zich zouden kunnen voordoen ten aanzien van de stikstofwetgeving. Daarvoor zouden dan namelijk eerst de effecten van deze eventuele ontwikkelingen moeten worden onderzocht voordat zij zouden kunnen worden vertaald in een bestemmingsplanregeling. Nu dat op voorhand niet kan worden gedaan, is dat

laatste niet mogelijk omdat ook afwijkingsregelingen in een bestemmingsplan op hun milieueffect moeten worden onderzocht op hun uitvoerbaarheid.

Ten aanzien van de cultuurhistorische gebruiken en tradities wordt opgemerkt dat ook deze gelden als vorm van bestaand gebruik dat op grond van het bestemmingsplan mag worden voortgezet. Op dit punt hoeft in het milieueffectrapport geen specifiek onderzoek naar de milieueffecten plaats te vinden. Verder kent het bestemmingsplan geen specifiek verbod op het gebruik van houtkachels. Ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan hoeven op dit punt dus geen aanpassingen te worden.

Over de in het buitengebied Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB's) kan worden gesteld dat het vrijkomen van agrarische gebouwen niet afhankelijk is van gemeentelijk ingrijpen. Dit betreft immers een autonome ontwikkeling die zich voordoet als (voormalige) agrarische bedrijven (deels) worden beëindigd en de daarvoor opgerichte gebouwen ongebruikt blijven voortbestaan. Voor zover dit onderdeel van de zienswijzen zich richt tegen het beleid dat mogelijkheid biedt voor hergebruik van vrijkomende agrarische gebouwen, is de gemeente van mening dat dit functieveranderingsbeleid juist aansluit op een maatschappelijke behoefte die al lange tijd bestaat en waaraan ook al lange tijd invulling wordt gegeven. Het functieveranderingsbeleid sluit onder meer aan op de behoefte vanuit de agrarische sector aan mogelijkheden voor neveninkomsten. Door het stellen van randvoorwaarden over landschappelijke inpassing en het uitvoeren van een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage, draagt het hergebruik van VAB's bovendien bij aan de landschappelijke kwaliteit in het gemeentelijk buitengebied. In een tijd waarin sprake is van een toenemende leegstand van (voormalige) agrarische bedrijfsgebouwen vindt de gemeente dit wenselijk vanuit landschappelijk als maatschappelijk oogpunt. Door daarbij de voorwaarde te hanteren dat eventuele functieveranderingen niet mogen leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende functies, wordt bovendien voorkomen dat nog actieve agrarische bedrijven of andere al aanwezige functies nadeel ondervinden van eventuele nieuwe functies.

Waar de zienswijzen zicht richten op de landelijke normen voor waterkwaliteitsbeheer moet worden vastgesteld dat het bestemmingsplan op dat thema geen normen stelt. Dit onderdeel van de zienswijzen geeft dan ook geen aanleiding tot aanpassingen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

<u>Zienswijze 151</u>:
Samenvatting
Namens de eigenaren van een perceel aan de Hupselse Dwarsweg in Eibergen wordt verzocht om daaraan de bestemming 'Wonen' toe te kennen en te voorzien in bouwmogelijkheden voor geluidwerende voorzieningen.

Beoordeling
Het in de zienswijzen bedoelde perceel maakt voorheen deel uit van een groter perceel waarop zich een woning bevond. Deze woning is geamoveerd in verband met de aanleg van de N18. Op het resterende deel van het perceel, dat ook voorheen onbebouwd was, is geen woning meer aanwezig zodat ook nieuwe bestemmingsplan er niet voorziet in een woonbestemming. Nu het nieuwe bestemmingsplan de bestemming 'Wonen' alleen toekent aan al bestaande woningen, geven de zienswijzen ook geen aanleiding om dat bij de vaststelling alsnog te doen. Dit betekent ook dat zij geen aanleiding geven tot het voorzien in aanvullende regels over geluidwerende voorzieningen.
Ten aanzien van de bij de zienswijzen meegestuurde bijlagen kan worden opgemerkt dat de brieven uit 2012 en 2014 dateren van voor het onherroepelijk worden van het Tracébesluit voor de aanleg van de N18 dat de Minister van Infrastructuur en Milieu op 20 augustus 2013 het Tracébesluit vaststelde. Dit Tracébesluit werd namelijk

onherroepelijk door de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) van 8 april 2015 (nr. 201309459/10/R6) waarna de gemeente gelet op artikel 13, tiende lid van de Tracéwet een bestemmingsplanprocedure in gang heeft gezet. Dit heeft op 19 december 2017 geleid tot de vaststelling van het bestemmingsplan “Berkelland, Tracébesluit N18 2015”, een bestemmingsplan dat onherroepelijk werd door de uitspraak van de Afdeling van 29 mei 2019 (nr. 201801726/1/R3).
Dit nu nog geldende bestemmingsplan kent aan de locatie van de inmiddels geamoveerde woning van indiener de bestemming “Verkeer” toe. Deze bestemming wordt in het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” overgenomen als “Verkeer N18”. Het is dus niet zo dat het geldende bestemmingsplan ter plekke nog een woning toelaat, zodat dit ook geen aanleiding is om in het nieuwe bestemmingsplan op het resterende deel van het perceel van indiener te voorzien in de bestemming “Wonen”. Daarbij kan worden opgemerkt dat de Afdeling in haar uitspraak van 14 augustus 2019 (nr. 201807278/1/A1, r.o. 7.2) al heeft bevestigd dat de met de zienswijzen meegestuurde brief van 17 december 2014 geen ondubbelzinnige toezegging inhoudt voor het bouwen van een woning op die plek, terwijl de brief van 13 december 2012 uitgaat van de toen bestaande situatie die sinds de aanleg van de N18 niet meer kan worden vergeleken met de huidige toestand die in het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” wordt verwerkt.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 152:
Samenvatting
Namens de eigenaar van het perceel Koeweidendijk 29 in Neede wordt verzocht om:
- de omschrijving van de bedrijfsactiviteiten aan te vullen omdat activiteiten die al jaren worden uitgevoerd daarin ten onrechte niet worden benoemd in het ontwerpbestemmingsplan;
- de op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende groenstrook te verwijderen, waarbij de bestaande inrit nabij de woning ten onrechte niet is ingetekend op de verbeelding;
- in het bestemmingsplan aan te geven dat er sprake is van een gesplitste woning;
- het bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan met een omvang van 1 ha over te nemen.

Verder wordt aangegeven dat in het bestemmingsplanproces de stikstofproblematiek niet voldoende inzichtelijk is gemaakt, dat er geen passende beoordeling is gemaakt zoals bedoeld in artikel 6 van de Habitatrichtlijn en dat het ontwerpbestemmingsplan in strijd is met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Beoordeling
De zienswijzen herhalen in belangrijke mate de inspraakreactie die namens de indiener werd ingebracht over het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”. De beoordeling van deze inspraakreactie is opgenomen in het inspraakverslag dat als bijlage deel uitmaakt van de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan.
Naar aanleiding van de zienswijzen wordt herhaald dat het perceel Koeweidendijk 29 volgens het geldende bestemmingsplan een agrarische bestemming heeft en is voorzien van een agrarisch bouwvlak van ongeveer 1 ha. Daarbij is voor de loonwerkactiviteiten die via een functieaanduiding zijn benoemd in het ontwerpbestemmingsplan aangesloten op de bouwvergunning die in 1985 is verleend voor het oprichten van een bedrijfsgebouw voor niet-agrarische bedrijfsactiviteiten.
Vastgesteld moet worden dat voor de overige in de zienswijzen genoemde niet-agrarische bedrijfsactiviteiten in het verleden geen planologische toestemming is gevraagd of verleend. Verder laat het geldende bestemmingsplan deze bedrijfsactiviteiten niet toe, ook niet op basis van het daarin opgenomen overgangsrecht. Dit betekent dat voor deze bedrijfsactiviteiten alleen planologische toestemming kan

worden verleend als daarbij kan worden voldaan aan het gemeentelijk ruimtelijk beleid en daarvoor ook een goede ruimtelijke onderbouwing bestaat. Het is daarbij aan de indiener om voor de uitvoering van de door hem in de zienswijzen genoemde bedrijfsactiviteiten een ontvankelijke aanvraag om omgevingsvergunning in te dienen, iets wat hij tot nu toe niet heeft gedaan.
Overigens is het de indiener bekend dat het gemeentelijk functieveranderingsbeleid in principe alleen mogelijkheden biedt voor in het buitengebied passende bedrijfsactiviteiten in een betrekkelijk lage milieucategorie. Verder behoort buitenopslag niet tot de mogelijkheden als het gaat om functieveranderingsprocessen van agrarische bestemde percelen, terwijl bij functieverandering ook een ruimtelijke kwaliteitsbijdrage wordt gevraagd in de vorm van verevening. Ook richt het functieveranderingsbeleid zich op het hergebruik van al bestaande gebouwen.
Dit alles maakt dat het functieveranderingsbeleid geen mogelijkheden biedt om in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied alvast ruimte te bieden voor de in de zienswijzen genoemde bedrijfsactiviteiten waarvoor nog geen ruimtelijke toestemming is gevraagd of verleend. Op voorhand is ook niet uit te sluiten dat een aantal van deze activiteiten niet past binnen de mogelijkheden die het functieveranderingsbeleid biedt, terwijl één en ander pas goed kan worden beoordeeld als ook duidelijk is welke vormen van verevening daarbij worden ingebracht. Zonder een meer concrete aanvraag in die richting kan de wens om bij de vaststelling van het bestemmingsplan de beschrijving van de bedoelde bedrijfsactiviteiten te verruimen dan ook niet worden overgenomen. Dit sluit overigens aan bij de conclusie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over het beroepschrift van indiener ten aanzien van de vaststelling van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” (uitspraak 27 augustus 2014, nr. 201308008/1/R2, zie r.o. 8.1-8.7).

Met betrekking tot de op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende bestemming ‘Groen – Landschapselement’ aan de voorzijde van het perceel kan worden vastgesteld dat deze naar aanleiding van de inspraakreactie al is aangepast ten opzichte van de verbeelding bij het voorontwerpbestemmingsplan. Met deze aanpassing zijn beide bestaande inritten buiten de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ gelaten zodat de verbeelding daarvoor niet opnieuw hoeft te worden aangepast.
Verder is naar aanleiding van de inspraakreacties aangegeven dat er volgens de door de gemeenteraad op 19 september 2017 vastgestelde cultuurhistorische waardenkaart ter plaatse sprake is van een strook met opgaand groen die dateert van voor 1950. In verband met de vertaling van de cultuurhistorische waardenkaart op de verbeelding bij het bestemmingsplan, is de bestemming ‘Groen – Landschapselement’ voor deze strook dus op zijn plaats.

Ten aanzien van de bedrijfswoning is op 9 december 2021 een omgevingsvergunning verleend voor de verbouw van de woning Koeweidendijk 29. Op basis van deze verleende omgevingsvergunning zijn in het pand twee ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ (vbo) toegestaan. Dit betekent dat de adressen Koeweidendijk 29 en Koeweidendijk 29a via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan kunnen worden opgenomen in de overzichtslijst van panden met meerdere vbo’s in bijlage 7 bij de planregels. Hiermee wordt duidelijk is dat het pand Koeweidendijk 29-29a meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie ‘bevat.

Voor wat betreft de omvang van het op de verbeelding bij het ontwerpbestemmingsplan ingetekende agrarische bouwvlak is van belang dat het toekennen van agrarische bouwvlakken volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf. Met deze in de plantoelichting omschreven en al vele jaren bekende ‘bouwvlak-op-maat’-benadering is het dus niet vanzelfsprekend dat een bouwvlak uit het geldende bestemmingsplan op dezelfde manier wordt overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. Verder is een aanpassing van het ingetekende agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten pas door te voeren als daarvoor een concreet plan bestaat

dat daartoe aanleiding geeft. Nu daarvan in de inspraakrectie geen sprake was en ook in de zienswijzen geen sprake is, kan ook deze wens niet worden overgenomen. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de op 2 juli 2020 geweigerde omgevingsvergunning voor de nieuwbouw van een machineberging overigens geen betrekking had op delen van het perceel Koeweidendijk 29 die zijn gelegen buiten het ingetekende agrarisch bouwvlak.

De in de zienswijzen verwerkte opmerkingen over de stikstofproblematiek, het uitvoeren van een passende beoordeling en het voldoen aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zijn niet voorzien van een nadere motivering of toelichting. Om die reden kunnen zij alleen in algemene bewoordingen worden beoordeeld. Daarbij kan worden opgemerkt dat bij het bestemmingsplan een milieueffectrapport is opgesteld, dat dit milieueffectrapport uitvoerig ingaat op de stikstofproblematiek waarbij de relevante stikstofbronnen zijn meegenomen in een kwantitatief onderzoek. Vervolgens is de uitkomst daarvan geweest dat het bestemmingsplan is voorzien van een algemeen geldende stikstofregeling die de toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden uitsluit. Ook bevat het milieueffectrapport in paragraaf 5.4 en 5.5 een passende beoordeling en is de gemeente van mening dat het bestemmingsplan en het daarvoor gevolgde proces niet in strijd is met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De adressen Koeweidendijk 29 en Koeweidendijk 29a zijn opgenomen in bijlage 7 bij de planregels.

<u>Zienswijze 153</u>:
Samenvatting
Namens de Stichting Omgevingsrecht wordt zonder nadere motivering ingebracht dat het bestemmingsplan de kans op een diverse vormen van milieuvervuiling vergroot, geen blijk geeft van goede ruimtelijke onderbouwing en in strijd is met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Verder wordt gesteld dat er geen passende beoordeling en geen milieueffectrapport is gemaakt, dat de stikstofneerslag op Natura 2000-gebieden te groot is, de verkeerde procedure is gevolgd, in strijd met het Verdrag van Aarhus geen inspraakprocedure is gevoerd en voor het uitvoeren van weg- en bouwwerkzaamheden geen vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is verleend.

Beoordeling
Omdat de zienswijzen niet zijn voorzien van een nadere motivering of toelichting, kunnen zij alleen in algemene bewoordingen worden beoordeeld. Daarbij kan allereerst worden aangegeven dat bij het bestemmingsplan wel degelijk een milieueffectrapport is opgesteld waarvan het ontwerp samen met het voorontwerpbestemmingsplan ter inzage is gelegd en openstond voor inspraakreacties. Daarna is het milieueffectrapport met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd, dit met inbegrip van het advies van de Commissie van de milieueffectrapportage. Gelet op dit alles is bij het gevolgde proces geen sprake van procedurele tekortkomingen.
In inhoudelijk opzicht bevat het milieueffectrapport een beschrijving van de gevolgde procedure vanaf de Notitie Reikwijdte en Detailniveau uit 2016 en een passende beoordeling (paragraaf 5.4 en 5.5). Ook gaat het milieueffectrapport uitvoerig in op de stikstofproblematiek waarbij de relevante stikstofbronnen zijn meegenomen in een kwantitatief onderzoek. De uitkomst daarvan was dat het bestemmingsplan is voorzien van een algemeen geldende stikstofregeling die de toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden uitsluit. Aansluitend daarop past de opmerking dat bouwprojecten met het in werking treden van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering op 1 juli 2021 zijn vrijgesteld van de vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming.
Ten aanzien van de meer algemene standpunten over mogelijke vormen van milieuvervuiling kan worden opgemerkt dat het nieuwe bestemmingsplan een overwegend conserverend karakter heeft. Daarbij zijn in de planregels afwijkings- en

wijzigingsregels ingebouwd die echter pas kunnen worden toegepast als aan de daarvoor geldende randvoorwaarden wordt voldaan. Daarbij staat de aandacht voor landschappelijke inpassing, de in een gebied aanwezige waarden en milieukwaliteiten en het voorkomen van onevenredige aantasting van het woon- en of leefmilieu voorop. Op die manier biedt het nieuwe bestemmingsplan mogelijkheden voor ontwikkelingen, zij het dat deze pas kunnen worden toegestaan na een nadere belangenafweging en als kan worden voldaan aan de gestelde inhoudelijke randvoorwaarden. Op deze manier kan worden voorkomen dat ontwikkelingen plaatsvinden die op gespannen voet staan met de milieuregelgeving. De gemeente is van mening dat dit niet ingaat tegen de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, terwijl deze overigens gangbare werkwijze ook blijk geeft van een goede ruimtelijke ordening.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassingen.

Zienswijze 154:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het hoveniersbedrijf Kerkloolaan 6 in Eibergen wordt aangegeven dat de gemeente niet heeft gereageerd op de inspraakreactie die in 2020 werd ingezonden over het voorontwerpbestemmingsplan. Verzocht wordt om mogelijk te maken dat de bestaande bewoningsituatie met twee wooneenheden in één woning kan worden omgezet in een situatie met twee vrijstaande bedrijfswoningen. Verder wordt verzocht om het bouwvlak uit het ontwerpbestemmingsplan te verruimen in verband met plannen voor een nieuw bedrijfsgebouw aan de noordzijde.

Beoordeling
De in de zienswijzen bedoelde inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan is nooit bij de gemeente ontvangen. Verder zijn ook de zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan ingediend na afloop van de termijn van ter inzage legging en dus na het verstrijken van de wettelijke termijn voor het indienen van zienswijzen. Niettemin worden de zienswijzen hierna inhoudelijk beoordeeld, zonder daarmee echter een standpunt in te nemen over de juridische ontvankelijkheid daarvan.

In de zienswijzen wordt al aangegeven dat het gemeentelijk ruimtelijk beleid geen mogelijkheden biedt om situaties van dubbele bewoning, waarbij zich in een gebouw meerdere ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ (woonheden) bevinden, om te zetten in een situatie waarbij sprake is van vrijstaande woningen. Deze mogelijkheden biedt het nieuwe bestemmingsplan dan ook niet, ook niet wanneer geen sprake is van een toename van het aantal ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’. De gemeente wil vanuit landschappelijke overwegingen namelijk voorkomen dat bestaande situaties van dubbele bewoning worden aangepast tot woonbebouwing in de vorm van meerdere vrijstaande woningen met elk één ‘verblijfsobject met een woonfunctie’. Dit soort ontwikkelingen leveren immers aanzienlijk meer bebouwing op, zeker als dit mogelijk wordt gemaakt voor het gehele gemeentelijke buitengebied. Om negatieve effecten voor het landschap te voorkomen bieden de planregels van het nieuwe bestemmingsplan dan ook niet de mogelijkheid daartoe en is de gemeente in verband met het grote risico op precedentwerking ook niet bereid om dat te doen voor het perceel Kerkloolaan 6 in Eibergen.
Daar staat tegenover dat de planregels bij het nieuwe bestemmingsplan wel de mogelijkheid bieden om bestaande situaties van dubbele bewoning zodanig aan te passen dat sprake is van volledig zelfstandige wooneenheden. Zo kan de eventuele onderlinge bereikbaarheid tussen al bestaande ‘verblijfsobjecten met een woonfunctie’ worden opgeheven, iets wat voorheen ook wel werd aangeduid als ‘woningsplitsing’. Het nieuwe bestemmingsplan kent een regeling om hiervoor een omgevingsvergunning te verlenen. Vanzelfsprekend moet wel worden voldaan aan de bouwkundige eisen uit het Bouwbesluit om een omgevingsvergunning te kunnen verkrijgen.

Ten aanzien van het bouwvlak voor het hoveniersbedrijf kan worden opgemerkt dat de zienswijzen zijn voorzien van

Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Kerkloolaan 6 in Eibergen in de bestemming ‘Bedrijf’ (sb-155) en een bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende bestemmingsvlak en bouwvlak aan de noordzijde ter verruimen in verband met plannen voor onder meer een werktuigenberging en een vervangende bedrijfswoning. Bij de zienswijzen is een bouwtekening meegestuurd die als basis kan dienen voor een nog in te dienen aanvraag om omgevingsvergunning voor de werktuigenberging. Daarmee is voor dit onderdeel sprake van een voldoende concreet initiatief. Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan bovendien gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van een bedrijf, kan dit onderdeel van de zienswijzen worden overgenomen. In verband daarmee wordt het ingetekende bestemmingsvlak aan de noordzijde vergroot waarbij het wordt voorzien van een tweede bouwvlak voor de werktuigenberging. Dit wordt mogelijk gemaakt via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan die voorziet in een aanpassing van de verbeelding ter plaatse van het bedrijf Kerkloolaan 6.
De nog in te dienen aanvraag om omgevingsvergunning wordt beoordeeld aan de hand van de bouwregels van het nieuwe bestemmingsplan. Deze laten een uitbreiding van de bestaande bedrijfsgebouwenoppervlakte toe met 20%, een omvang die met toepassing van de afwijkingsregels nogmaals kan worden vergroot met nogmaals 25%. Wanneer de aan te vragen werktuigenberging aan deze maatvoeringen voldoet en ook aan de andere bouwregels uit het nieuwe bestemmingsplan wordt voldaan, dan kan de nog aan te vragen omgevingsvergunning worden verleend. Voor nog grotere uitbreidingen zal ook in de toekomst een bijzondere procedure nodig zijn op basis van een dan te verrichten ruimtelijke afweging. Met het aanpassen van het bestemmingsvlak en het bouwvlak wordt dus op voorhand nog geen toestemming gegeven voor het realiseren van de werktuigenberging zoals die is weergegeven in de bijlagen bij de zienswijzen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het bestemmingsvlak voor ‘Bedrijf’ is aangepast en voorzien van een tweede bouwvlak.

<u>Zienswijze 155</u>:
Samenvatting
Namens de eigenaren van het agrarisch bedrijf Slemphutterweg 13 in Eibergen wordt aangegeven dat de gemeente niet heeft gereageerd op de inspraakreactie die in 2020 werd ingezonden over het voorontwerpbestemmingsplan. Verzocht wordt om in het nieuwe bestemmingsplan de bestaande ambachtelijke vleesverwerkingsactiviteiten te benoemen en om het ingetekende agrarische bouwvlak aan te passen vanwege bouwplannen voor onder meer stallingsruimte.

Beoordeling
De in de zienswijzen bedoelde inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan is nooit bij de gemeente ontvangen. Verder zijn ook de zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan ingediend na afloop van de termijn van ter inzage legging en dus na het verstrijken van de wettelijke termijn voor het indienen van zienswijzen. Niettemin worden de zienswijzen hierna inhoudelijk beoordeeld, zonder daarmee echter een standpunt in te nemen over de juridische ontvankelijkheid daarvan.

Uit de zienswijzen komt naar voren dat op het agrarisch bedrijf sprake is van nevenactiviteiten in de vorm van ambachtelijke vleesverwerking. Het in de planregels verwerkte functieveranderingsbeleid biedt mogelijkheden om toestemming te verlenen voor deze nevenactiviteiten op actieve agrarische bedrijven, dit tot een oppervlakte van maximaal 750 m². Voor de bestaande nevenactiviteit is op 8 juli 2020 een

omgevingsvergunning verleend. Deze kan via een specifieke aanduiding worden weergegeven op de verbeelding bij het nieuwe bestemmingsplan. Daarbij zullen de planregels aangeven dat de vergunde nevenactiviteit betrekking heeft op ambachtelijke vleesverwerking. Hiertoe wordt de tabel in 3.1.2, lid b van de planregels aangevuld.

Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Slemphutterweg 13 in Eibergen in de bestemming ‘Agrarisch’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om het ingetekende agrarische bouwvlak aan de achterzijde te verruimen in verband met plannen voor onder meer stallingsruimte. Bij de zienswijzen is een bouwtekening meegestuurd die als basis kan dienen voor een nog in te dienen aanvraag om omgevingsvergunning. Daarmee is sprake van een voldoende concreet initiatief dat bovendien past in de geldende bestemmingsplannen “Buitengebied” (Eibergen) en “Buitengebied, partiële herziening XVIII (Slemphutterweg 13)”. Omdat het toekennen van het agrarisch bouwvlak volgens de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan bovendien gebeurt aan de hand van de bestaande bedrijfsgebouwen en de eerste ontwikkelingsstap van het agrarisch bedrijf, kan dit onderdeel van de zienswijzen worden overgenomen. In verband daarmee wordt het ingetekende agrarisch bouwvlak aan de achterkant vergroot waarbij ten opzichte van de perceelsgrens een afstand van 5 meter wordt aangehouden. Hierdoor blijft ruimte bestaan voor het uitvoeren van de landschappelijke inpassing die is gekoppeld aan de omgevingsvergunning van 8 juli 2020.
Naar aanleiding van het voorgaande geven de zienswijzen aanleiding om de verbeelding en de planregels bij het bestemmingsplan aan te passen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
Het agrarisch bouwvlak is aangepast en de nevenactiviteit is op de verbeelding aangeduid en in de planregels opgenomen.

Zienswijze 156:
Samenvatting
Namens de eigenares van het perceel Beijershorstdijk 7 in Borculo wordt verzocht om de daaraan toegekende agrarische bestemming om te zetten in de bestemming ‘Wonen’.

Beoordeling
Het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” voorziet voor het perceel Beijershorstdijk 7 in de bestemming ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’ en een agrarisch bouwvlak. Indiener heeft verzocht om de geldende agrarische bestemming om te zetten in een woonbestemming.
Nu er geen sprake meer is van agrarische bedrijvigheid, geldt de bestemming ‘Wonen’ voor Beijershorstdijk 7 als de meest passende bestemming. Om die reden kunnen de zienswijzen worden overgenomen en kan het agrarische bouwvlak via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan worden omgezet in een bestemmingsvlak voor ’Wonen’.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan
De agrarische bestemming is omgezet in ‘Wonen’.

Zienswijze 157:
Samenvatting
Indiener is eigenaar van Zieuwentseweg 17 en verzoekt mede namens de Weidevogelvereniging Achterhoek om aan te geven waarom de weidevogelgebieden in en om het Beltrumse Veld niet meer zijn aangegeven in het ontwerpbestemmingsplan. Daarbij wordt opgemerkt dat het weidevogelgebied in het Beltrumse Veld altijd als weidevogelgebied op de bestemmingsplankaart heeft gestaan en dat zowel de gemeente

als de provincie subsidies heeft verleend voor het onderhoud en beheer. Verzocht wordt om bij de vaststelling van het bestemmingsplan de weidevogelgebieden in en om het Beltrumse Veld weer op te nemen zoals deze waren aangegeven in het voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”.

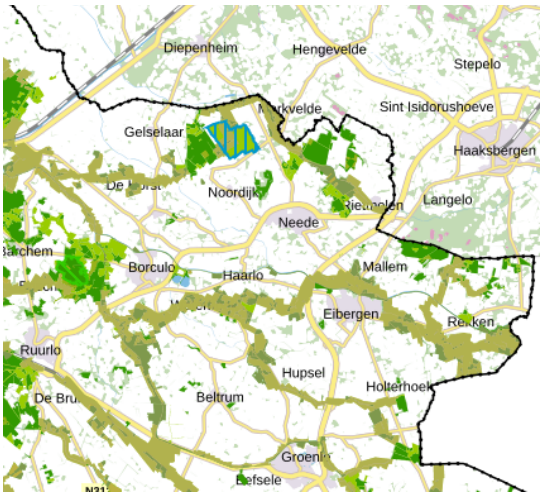
Beoordeling
Voor het Beltrumse Veld en zijn omgeving gelden de bestemmingsplannen “Buitengebied” (Eibergen) en “Buitengebied 1995” (Ruurlo). Deze bestemmingsplannen zijn vastgesteld op 17 juni 1995 respectievelijk 25 april 1996 en kennen geen van beiden een specifieke bestemming of aanduiding voor weidevogelgebieden. In die jaren benoemde het provinciale Streekplan Gelderland 1996 al wel weidevogelgebieden, maar deze zijn in de geldende bestemmingsplannen niet weergegeven op de plankaart (tegenwoordig: verbeelding) of verwerkt in de planvoorschriften (tegenwoordig: planregels). Hetzelfde geldt voor de gebieden voor ‘ganzen en weidevogels’ zoals die zijn weergegeven op de beschermingskaart bij het provinciale Streekplan Gelderland 2005. De stelling dat de weidevogelgebieden in het Beltrumse Veld op de plankaart van de geldende bestemmingsplan staan berust dus op een misverstand.
Daarbij is ten aanzien van eventuele (provinciale) subsidieverleningen overigens veel relevanter dat namens Gedeputeerde Staten van Gelderland op 2 september 2021 het “Natuurbeheerplan 2022” is vastgesteld. In dat provinciale Natuurbeheerplan zijn gebieden in het Beltrumse Veld en ook elders in de Achterhoek aangemerkt als gebieden waar het ‘actieplan akker- en weidevogelbeheer’ van toepassing is. Het niet-opnemen van weidevogelgebieden in bestemmingsplannen betekent dus nog niet dat er ook geen subsidies kunnen worden verleend ten behoeve van het weidevogelbeheer of dat er gebieden “weidevogelvrij” worden verklaard. In de afgelopen decennia zijn dergelijke subsidies immers ook verleend terwijl de weidevogelgebieden niet met een specifieke regeling in de geldende bestemmingsplannen waren opgenomen. Mede daardoor is ten aanzien van de vogelstand in het Beltrumse Veld vooruitgang is geboekt, ook zonder dat er sprake was van planologische bescherming van dit gebied op basis van het bestemmingsplan.

Vanaf 2009 is toegewerkt naar een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. Daarbij is het op 26 juni 2013 vastgestelde bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” op 27 augustus 2014 vernietigd door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dat bestemmingsplan voorzag in een regeling voor de toen in het Streekplan Gelderland 2005 aangewezen weidevogelgebieden. Sinds de vernietiging van dit bestemmingsplan is die regeling echter niet meer van toepassing en gelden in het Beltrumse Veld weer de bovengenoemde bestemmingsplannen uit 1995 en 1996.
In 2017 is een voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” ter inzage gelegd. Dit voorontwerpbestemmingsplan voorzag in een regeling voor de in de toenmalige provinciale Omgevingsverordening aangeduide weidevogelgebieden. Na de ter inzage legging van dit voorontwerpbestemmingsplan is de procedure voor het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2016” echter beëindigd. Omdat een voorontwerpbestemmingsplan geen juridische status heeft, zijn intussen nog altijd de bestemmingsplannen uit 1995 (Eibergen) en 1996 (Ruurlo) blijven gelden.

In oktober 2020 is vervolgens een nieuw voorontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” ter inzage gelegd. Ook dit voorontwerpbestemmingsplan kende een regeling voor de weidevogelgebieden, waarbij van belang is dat door de jaren heen het aantal in de provinciale Omgevingsvisie en Omgevingsverordening aangeduide weidevogelgebieden is afgenomen. Daarbij gaf de plantoelichting bij het voorontwerpbestemmingsplan aan dat de regeling voor de Berkellandse weidevogelgebieden van toepassing zou zijn op de gebieden die op dat moment provinciaal waren aangewezen als weidevogelgebied. Naar aanleiding van een aantal inspraakreacties is echter vastgesteld dat een aantal gebieden waarvoor dat niet meer het geval was op de verbeelding toch nog waren voorzien van de gebiedsaanduiding ‘overige zone - weidevogelgebieden’. Daarop heeft de gemeente vervolgens aangegeven

dat deze aanduidingen in het ontwerpbestemmingsplan zouden worden geschrapt voor de gebieden die in de Omgevingsverordening niet langer zijn aangemerkt als weidevogelgebied. Dit is terug te lezen in het door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde inspraakverslag bij het ontwerpbestemmingsplan (zie inspraakreactie 130, 136, 179, 200, 221 en 244). Dit inspraakverslag is met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd en ook voor iedereen beschikbaar gesteld.

Gelet op dit alles is in het ontwerpbestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” alleen het weidevogelgebied in het Noordijkerveld voorzien van de gebiedsaanduiding ‘overige zone – weidevogelgebieden’. Dit sluit aan op de plantoelichting die op pagina 40 aangeeft dat de begrenzing van de aanduiding wordt overgenomen uit de provinciale Omgevingsvisie en alleen betrekking heeft op een gebied ten noordwesten van Neede. In de onderstaande afbeelding is zichtbaar om welk gebied het daarbij gaat (lichtblauwe arcering). Daarbij kan inmiddels worden vastgesteld dat in de Omgevingsverordening de begrenzing van het weidevogelgebied in het Noordijkerveld is verruimd. Omdat de Omgevingsverordening leidend is voor de vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan, zal deze ruimere begrenzing dan ook worden overgenomen via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Omgevingsvisie Gaaf Gelderland (vastgesteld 19-12-2018, Themakaart natuur- en landschapsbeleid)

Omgevingsverordening Gelderland (Geconsolideerde versie februari 2022, plankaart Natuur-3)

Hiermee leidt de gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” ertoe dat het in de Omgevingsverordening aangewezen weidevogelgebied wordt verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan. Omdat de geldende bestemmingsplannen geen planologische regeling kennen voor weidevogelgebieden, is er geen sprake van het wegbestemmen van weidevogelgebieden. Verder worden flora en fauna ook buiten het weidevogelgebied beschermd door de algemeen geldende wettelijke onderzoekplichten bij ruimtelijke ontwikkelingen en door de randvoorwaarden die het nieuwe bestemmingsplan bijvoorbeeld stelt aan het toepassen van afwijkings- of wijzigingsregels. Daarnaast wordt ook de ecologische hoofdstructuur verwerkt op zowel de verbeelding als in de planregels van het nieuwe bestemmingsplan, iets wat in de geldende bestemmingsplannen overigens niet het geval is en waarvan ook een beschermende werking uitgaat. Verder laten de agrarische gebiedsbestemmingen in het nieuwe bestemmingsplan ook toe dat daarbinnen weidevogelbeheer plaatsvindt. Het is daarom ook niet nodig om de gebieden die volgens de huidige Omgevingsverordening niet langer zijn aangemerkt als weidevogelgebied wel als zodanig aan te duiden in het nieuwe bestemmingsplan. Dat onderdeel van de zienswijzen wordt dan ook niet overgenomen.

Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan

De begrenzing van de gebiedsaanduiding ‘overige – weidevogelgebieden’ in het Noordijkerveld is aangepast.

Wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen

Deze bijlage bij de zienswijzennota geeft een overzicht van de wijzigingen die bij de vaststelling van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2021” naar aanleiding van de zienswijzen worden doorgevoerd ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan zoals dat ter inzage heeft gelegen. Het somt dus de aanpassingen op zoals die zijn beschreven in het hoofdstuk ‘Beoordeling van de zienswijzen’ uit deze zienswijzennota. Bij de nummering verwijzen de letters “zw” naar het nummer van de zienswijzen die aanleiding geeft voor de gewijzigde vaststelling.

Gewijzigde vaststelling van de planregels n.a.v. de zienswijzen (op volgorde van de zienswijzen)

nr. zw	artikel	tekst ontwerpbestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
zw. 2	Art. 6.1.2, lid b (tabel)	rij “(sb-18) / Schaghorstweg 18 (Gelselaar) / Groothandel in kaas”	rij schrappen
zw. 6	Art. 6.1.2, lid b (tabel)	-	tabel aanvullen met de rij “(sb-87) / Ruurloseweg 43-43b (Borculo) / opslag van bedrijfsgoederen, huisraad en auto’s”
zw. 7	Art. 16.1.2, lid b (tabel)	rij “(sr-11) / Koskampweg 3 (Ruurlo) / Camping / Bospark / 77”	rij “(sr-11) / Koskampweg 3 (Ruurlo) / Camping / Bospark / 64” (aanpassing toegestaan aantal recreatiewoningen)
zw. 9	art. 38.1, lid g, onder 2	“…van de aanduiding ‘overige zone – weidevogelgebieden’;	aanvullen tot “…van de aanduiding ‘overige zone – weidevogelgebieden’, waarbij de afstand tussen een windturbine en een hogedruk gasleiding groter moet zijn dan de afstand die het product is van de ashoogte van de turbine vermenigvuldigd met 1/3 van de wieklengte”;
zw. 13	Art. 16.1.2, lid b (tabel)	rij “(sr-30) / Tolhutterweg 3 (Ruurlo) / Groepsaccommodaties en dagrecreatie / 0”	rij schrappen
zw. 23, 32, 34, 37, 44, 45, 46, 47, 65, 66, 83, 91, 95, 97, 101, 103 en 145	Art. 1.10, lid a	“grondgebonden agrarisch bedrijf: een agrarisch bedrijf gericht op het ontwikkelen van activiteiten, waarbij de productie geheel of nagenoeg geheel afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond, bijvoorbeeld melkveehouderij, akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij”	“grondgebonden agrarisch bedrijf: een agrarisch bedrijf gericht op het ontwikkelen van activiteiten, waarbij de productie geheel of nagenoeg geheel afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond, bijvoorbeeld akkerbouw, tuinbouw en (boom)kwekerij” (geschrapt "melkveehouderij,")
zw. 23, 34, 40, 44, 65, 66, 81, 82, 83, 91, 101 en 103	Art. 1.44	“dierplaats: het maximaal aantal te houden dieren overeenkomstig verleende omgevingsvergunning en/of toestemming op grond van de Wet natuurbescherming;”	begrip schrappen (de overige bepalingen in artikel 1 worden daardoor vernummerd)
zw. 23, 32, 34, 40, 44, 45, 46, 47, 65, 66, 81, 82, 83,	Art. 1.150	“een bouwwerk, veelal voorzien van een kort voordak en een langer achterdak, ten behoeve van de stalling van (agrarische) machines, werktuigen, etc. die aan één zijde open is”	wordt artikel 1.149 met als tekst “een bouwwerk, veelal voorzien van een kort voordak en een langer achterdak, ten behoeve van de stalling van (agrarische) machines, werktuigen, etc.” (geschrapt "...die aan één zijde

nr. zw	artikel	tekst ontwerpbestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
93, 95, 97, 101, 103 en 138			open is")
zw 25	Art. 3.1.2, lid b (tabel)	-	tabel aanvullen met de rij “(sa-05) / Hambroekweg 6 (Borculo) / camperplaatsen (maximaal 10, jaarrond toegestaan)”
zw. 26	Art. 37.21.2	“Op de in 37.21.1 bedoelde gronden is het bouwen van gebouwen niet toegestaan.”	“Op de in 37.21.1 bedoelde gronden is het bouwen van gebouwen niet toegestaan, tenzij dat niet in strijd was met het bestemmingsplan dat gold op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan.”
zw. 38	Art. 6.1.2, lid b (tabel)	rij (sb-36): “Bedrijfsverzamelgebouwen tot milieucategorie 3.2 en verkeersindice 2”	rij (sb-36) aanvullen tot: “Bedrijfsverzamelgebouwen tot en met milieucategorie 3.2 en verkeersindice 2”
zw. 40, 44, 66, 81, 82 en 103	Art. 1.100, lid a	“de initiatiefnemer voor een plan waarop het Plussenbeleid van toepassing is alle (mogelijke) belanghebbenden benadert om deel te nemen aan een overleg over zijn plan;”	“de initiatiefnemer voor een plan waarop het Plussenbeleid van toepassing is de omwonenden en/of eigenaren van omliggende percelen die daarvan invloed zullen ondervinden benadert om deel te nemen aan een overleg over zijn plan;”
zw. 40, 44, 66, 81, 82 en 103	Art. 1.100, lid b	“de initiatiefnemer zijn plan toelicht aan de deelnemers aan het overleg, waarbij tevens wordt benoemd in welke aanvullende maatregelen wordt voorzien in het kader van het Plussenbeleid;”	“de initiatiefnemer zijn plan toelicht aan de deelnemers aan het overleg, waarbij tevens wordt benoemd in welke aanvullende maatregelen kan worden voorzien in het kader van het Plussenbeleid;”
zw. 52	Bijlage 7 bij de planregels	-	aangevuld met adres Diepenheimseweg 53 (Neede) en Diepenheimseweg 53a (Neede)
zw. 54	Art. 6.1.2, lid b (tabel)	rij (sb-121): “Groenbedrijf/hovenier en verblijfsrecreatie”	rij (sb-121) aanpassen tot: “Groenbedrijf, verblijfsrecreatie, toltuin (overeenkomstig omgevingsvergunning van 10 december 2020, zaaknummer 99770)”
zw. 60	Bijlage 7 bij de planregels	-	aangevuld met de adressen Karelsdijk 2 (Neede) en Karelsdijk 4 (Neede)
Zw. 62	Bijlage 7 bij de planregels	-	Aangevuld met de adressen Platvoetsdijk 24 (Borculo) en platvoetsdijk 24a (Borculo)
zw. 65	Bijlage 7 bij de planregels	-	aangevuld met het adres Nettelhorsterweg 21 (Geesteren) en Nettelhorsterweg 23 Geesteren)
zw. 66, 81 en 82	Art. 3.8.3, lid f Art. 4.8.3, lid f	“Binnen een niet-grondgebonden veehouderij is uitsluitend de bestaande diersoort toegestaan”	geschrapt
zw. 70, 71, 114, 115, 117 en 136	Art. 3.6.6 (aanhef)	“Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.1.2 onder e voor het toestaan van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de bestaande , mits dit niet leidt tot:”	Aanvullen tot: “Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 3.1.2 onder d sub 5 en 3.1.2 onder e voor het toestaan van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de bestaande , mits dit niet leidt tot:” (toegevoegd: “…3.1.2

nr. zw	artikel	tekst ontwerpbestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
			onder d sub 5 en …")
zw. 74, 88	Art. 8.5.2, lid c	"vallen onder de werking van de Wet natuurbescherming"	schrappen
zw. 75	Art. 14.2.5, lid e	-	Aanvullen met "…, alsmede lichtmasten met een maximale bouwhoogte van 12 m en bouwliften met een maximale bouwhoogte van 9 m"
zw. 79	Bijlage 7 bij de planregels	-	aangevuld met de adressen Eibergseweg 5 (Beltrum) en Eibergseweg 5a (Beltrum)
zw. 80	Art. 3.1.1	-	Toevoegen nieuw lid q: "ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – beleveniseiland', tevens een hindernisbaan."
zw. 80	Art. 3.2.7	-	Toevoegen nieuw lid e: "Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – beleveniseiland' is een hindernisbaan toegestaan met bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een hoogte van 2,2 m."
zw. 87	Bijlage 7 bij de planregels	-	aangevuld met de adressen Slaapweg 1 (Geesteren) en Slaapweg 1a (Geesteren)
zw. 88	Art. 8.1, lid c	"bosexploitatie op basis van een bosbeheerplan op grond van de Wet natuurbescherming"	"rationeel bosbeheer binnen de kaders van de Wet natuurbescherming"
zw. 88	Art. 8.5.2, lid a	"het normale bosonderhoud en/of gebruik betreffen, waaronder begrepen houtproduktie in het kader van rationeel bosbeheer enbosexploitatie op basis van een bosbeheerplan op grond van de Wet natuurbescherming en, dan wel van ondergeschikte betekenis zijn en gericht zijn op het bepaalde in 8.1, onder a en b"	"het normale bosonderhoud en/of gebruik betreffen, waaronder begrepen houtproduktie in het kader van rationeel bosbeheer binnen de kaders van de Wet natuurbescherming en gericht op het bepaalde in 8.1, onder a en b"
zw. 89	Bijlage 7 bij de planregels	-	aangevuld met de adressen Beltrumseweg 7 (Borculo) en Beltrumseweg 9 (Borculo)
zw. 90	Bijlage 7 bij de planregels	-	aangevuld met de adressen Kuipersweg 2 (Eibergen) en Kuipersweg 2b (Eibergen)
zw. 107	Bijlage 7 bij de planregels	-	aangevuld met het adres Lintveldseweg 12 (Eibergen) en Lintveldseweg 14 (Eibergen)
zw. 108 en 152	Bijlage 7 bij de planregels	-	aangevuld met de adressen Koeweidendijk 29 (Neede) en Koeweidendijk 29a (Neede)
zw. 110	Art. 6.1.2, lid b (tabel)	rij (sb-113): "Inzamelen sloop- en reststoffenhandel"	rij (sb-113) aanpassen tot: "Inzamelen sloop- en reststoffenhandel en produceren van betonelementen"
zw.110	Art. 6.5, lid d	-	Aanvullen met: "Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - 113' (sb-113) mag buitenopslag van (afval)stoffen plaatsvinden tot een hoogte van maximaal 5 m en mag buitenopslag van (on)gebroken puin plaatsvinden tot een hoogte van maximaal 8 m."
zw. 112	Art. 7.2.5, lid a	-	Aanvullen met: "Ter plaatse van de

nr. zw	artikel	tekst ontwerpbestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
			aanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - 143' (sb-143) mag de bouwhoogte van een erf- en terreinafscheiding niet meer bedragen dan 2,5 m."
zw. 113	Art. 4.6.6 (aanhef)	"Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.1.2 onder e voor het toestaan van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de bestaande , mits dit niet leidt tot:"	Aanvullen tot: "Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 4.1.2 onder d sub 5 en 4.1.2 onder e voor het toestaan van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de bestaande , mits dit niet leidt tot:" (toegevoegd: "…4.1.2 onder d sub 5 en …")
zw. 117 en 137	Art. 5.6.6 (aanhef)	"Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.1.2 onder e voor het toestaan van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de bestaande , mits dit niet leidt tot:"	Aanvullen tot: "Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning verlenen voor het afwijken van het bepaalde in 5.1.2 onder d sub 5 en 5.1.2 onder e voor het toestaan van een andere niet-grondgebonden veehouderij(tak) dan de bestaande , mits dit niet leidt tot:" (toegevoegd: "…5.1.2 onder d sub 5 en …")
zw. 124	Bijlage 7 bij de planregels	-	aangevuld met het adres Avinkweg 4 (Haarlo)
zw. 134	art. 5.5.1, lid n (tabel)	-	tabel aanvullen met de rij "[sba-vs 28] / Tolhutterweg t.o. 16 (Ruurlo) / schuilruimte voor vee"
zw. 155	Art. 3.1.2, lid b (tabel)	-	tabel aanvullen met de rij "(sa-03) / Slemphutterweg 13 (Eibergen) / ambachtelijke vleesverwerking"

Gewijzigde vaststelling van de verbeelding n.a.v. de zienswijzen (op volgorde van de zienswijzen)

nr. zw	adres	ontwerpbestemmingsplan	vast te stellen bestemmingsplan
zw. 2	Schaghorstweg 8 (Gelselaar)	bestemming 'Bedrijf' (met aanduiding (sb-18) en bouwvlak)	bestemmingsvlak 'Wonen'
zw. 3	Van Tuyll van Serooskerkenweg ong. (Ruurlo)	bestemming 'Bos'	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden'
zw. 4	Landweerdijk 5 (Eibergen)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 5	Vellerdijk 5 (Ruurlo)	bestemmingsvlak 'Wonen'	bestemmingsvlak 'Wonen' aangepast
zw. 6	Ruurloseweg 43-43b (Borculo)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' met een agrarisch bouwvlak	bestemmingsvlak en bouwvlak voor 'Bedrijf'/(sb-87)
zw. 11	Höfteweg 10-10a (Ruurlo)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 13	Tolhutterweg 3 (Ruurlo)	bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' (met aanduiding (sr-30) en bouwvlak)	bestemmingsvlak 'Wonen'
zw. 14	Pasmansweg 12 (Neede)	bestemmingsvlak 'Wonen'	bestemmingsvlak 'Wonen' aangepast
zw. 15	Groenloseweg 56 (Ruurlo)	bestemmingen 'Wonen', 'Groen – Landschapselement', 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden', 'Agrarisch	bestemmingsvlak 'Wonen'

nr. zw	adres	ontwerpbestemmingsplan	vast te stellen bestemmingsplan
		met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden' en 'Verkeer'	
zw. 16 en zw. 17	Vlakkendijk 1, 5 e.o. (Ruurlo)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden'	alsnog omgezet in de bestemming 'Agrarisch' (zie ook inspraakreactie nr. 130)
zw. 19	Vorsterkampweg 7 (Ruurlo)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' met een agrarisch bouwvlak	bestemmingsvlak 'Wonen'
zw. 20	Lutterweg 1 (Eibergen)	bestemmingsvlak 'Horeca' met bouwvlak en aanduiding (sh-22) en 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden'	bestemmingsvlak 'Horeca' met bouwvlak en aanduiding (sh-22) verruimd
zw. 21	Schaghorstweg 2 (Gelselaar)	bestemmingsvlak 'Bedrijf' met bouwvlak	bestemmingsvlak 'Bedrijf' met een verruimd bouwvlak
zw. 22	Bumptmansweg 22 (Beltrum)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 24	Steenmorsweg 11a (Beltrum)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' met een agrarisch bouwvlak	Bestemmingsvlak 'Wonen'
zw. 25	Hambroekweg 6 (Borculo)	functieaanduiding 'parkeerterrein'	functieaanduiding 'parkeerterrein' verleggen en de nu ingetekende functieaanduiding 'parkeerterrein' omzetten en vergroten tot de functieaanduiding (sa-05)
zw. 27	Bultemansweg 6 (Beltrum)	bestemmingsvlak 'Wonen'	bestemmingsvlak 'Wonen' aangepast
zw. 28	Barchemseweg 40 (Borculo)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 28	Palsenborgweg 5-7 (Borculo)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 29	westelijk van Oude Deldenseweg 7 (Neede)	gekoppeld agrarisch bouwvlak	gekoppelde agrarisch bouwvlak met 13 m. verschoven
zw. 30	Oude Eibergseweg 4 (Haarlo)	bestemmingsvlak 'Recreatie-Recreatiewoning'	bestemmingsvlak 'Recreatie-Recreatiewoning' verschoven
zw. 31	Hengeloseweg 10 (Ruurlo)	agrarisch bouwvlak met functieaanduiding	agrarisch bouwvlak met functieaanduiding aangepast
zw. 35	Borculoseweg 171 (Neede)	bestemmingsvlak 'Wonen'	agrarisch bouwvlak binnen de bestemming 'Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden'
zw. 36	Buitinksweg 1 (Beltrum)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast en deels voorzien van functieaanduiding
zw. 39	Spilmansdijk ong. (Beltrum)	bestemmingen 'Agrarisch' en 'Groen – Landschapselement'	bestemmingen 'Agrarisch' en 'Groen – Landschapselement' aangepast
zw. 41	Leunkweg 4 (Beltrum)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 43	Broekhuisdijk 9 (Gelselaar)	bestemmingsvlak 'Wonen'	bestemmingsvlak 'Wonen' aangepast
zw. 45	Slaapweg 4-4a (Geesteren)	gebiedsaanduiding 'overige zone – cultuurhistorisch waardevolle akker'	gebiedsaanduiding 'overige zone – cultuurhistorisch waardevolle akker' aangepast
zw. 49	Sint Isidorus-hoeveweg 5 (Rietmolen)	onderdeel van de bestemming 'Bedrijf' met functieaanduiding (sb-44) met een bouwvlak	bestemmingsvlak 'Wonen', het resterende bestemmingsvlak voor 'Bedrijf' krijgt de aanduiding '(-bw)'
zw. 51	Mödijk 6 (Ruurlo)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 53	Geerdinksdijk 14 (Borculo)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 54	Schuurmansweg 3a (Beltrum)	bestemmingsvlak/bouwvlak 'Bedrijf' (sb-121)	bestemmingsvlak/bouwvlak 'Bedrijf' (sb-121) aangepast
zw. 55	Mengersdijk 6	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast

nr. zw	adres	ontwerpbestemmingsplan	vast te stellen bestemmingsplan
	(Neede)		
zw. 58	Wolinkweg 10 (Haarlo)	bestemmingsvlak 'Wonen' en bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden'	agrarisch bouwvlak binnen de bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden'
zw. 61	Heure 5 (Borculo)	bestemmingsvlak 'Wonen' en bestemming 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden'	bestemmingsvlak 'Wonen' aangepast
zw. 61	Heure 7c (Borculo	deel van bestemming 'Bedrijf' (sb-136)	agrarisch bouwvlak binnen de bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' dat via de functie 'relatie' is gekoppeld aan het agrarisch bouwvlak Heure 9
zw. 63	Sint Isidorushoeveweg 8-8a (Rietmolen	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 64	percelen Waterleidingdijk-Kempersdijk (Neede)	Bestemmingen 'Groen – Landschapselement' en 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden'	Bestemmingsvlakken 'Groen – Landschapselement' aangepast (ten noordwesten en ten zuidoosten van de Kempersdijk)
zw. 65	Nettelhorsterweg 21-23 (Geesteren)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 72	Borculoseweg 80 (Eibergen)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 73	Kulsdom 2 (Geesteren)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak met functieaanduiding 'paardenhouderij' (ph)
zw. 75	Groenloseweg 57 (Ruurlo)	bestemmingsvlak 'Horeca' (sh-11)	deels bij bestemmingsvlak 'Recreatie – Dagrecreatie' (sr-33)
zw. 80	Nabij Meenweg 4 (Beltrum)	bestemming 'Agrarisch gebied'	bestemming 'Agrarisch gebied' met functieaanduiding 'beleveniseiland' (sa-be)
zw. 83	Hukkersdijk 1-2 (Ruurlo)	gekoppeld agrarisch bouwvlak	gekoppeld agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 84	Avesterweg 40-40a (Beltrum)	bestemming 'Agrarisch' met een agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 85	Oosterenk 5-5a (Beltrum)	gekoppeld agrarisch bouwvlak	gekoppeld agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 86	Hölterweg 15 (Rekken)	bestemmingen 'Wonen', 'Groen – Landschapselement' ('G-L') en 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' ('AW-L')	bestemmingsvlak 'Wonen', resterende 'G-L' komt bij 'AW-L'
zw. 88	Batsdijk 2-2a (Ruurlo)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' met een agrarisch bouwvlak	Bestemmingsvlak 'Wonen'
zw. 91	Warfslatweg, t.o. 9 (Eibergen)	bestemming 'Groen – Landschapselement'	deels aangepast tot 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden'
zw. 93	Kranenweg 5 / Zwilbroekseweg 17 (Eibergen)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 94	Lage Scheiddijk 7a (Ruurlo)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 95	Kulsdom 10 (Geesteren)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 97	Hoonesweg 8 (Eibergen)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 98	Groenloseweg 50 (Ruurlo)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 100	Oldenkotseweg 7-7a (Rekken)	bestemming 'R-RW' en bestemming 'Bedrijf'/(sb-69) met bebouwingspercentage dat is	bestemming 'R-RW' toevoegen aan bestemming 'Bedrijf'/(sb-69) en bebouwingspercentage

nr. zw	adres	ontwerpbestemmingsplan	vast te stellen bestemmingsplan
		gekoppeld aan het bouwvlak	koppelen aan het bestemmingsvlak
zw. 102	Rekkense Binnenweg 8a (Eibergen)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' met een agrarisch bouwvlak	bestemmingsvlak 'Wonen' (omvat ook de aangrenzende kadastrale percelen met bebouwing)
zw. 106	Broekhuisdijk 2 (Gelselaar)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' met een agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 107	Lintveldseweg 12 (Eibergen)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden' met een agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 110	Kerkdijk 22 (Eibergen)	bestemmingsvlak 'Bedrijf'/(sb-113) met een bouwvlak en bestemmingsvlak 'G-L'	bestemmingsvlak 'Bedrijf'/(sb-113) aangepast en voorzien van een bebouwingspercentage (15%), bouwvlak binnen 'Bedrijf' aangepast en bestemmingsvlak 'G-L' aangepast
zw. 112	Needseweg 18 (Eibergen)	bestemmingsvlak 'B-NV' met de dubbelbestemming 'Leiding'	bestemmingsvlak 'B-NV' (dubbelbestemming 'Leiding' geschrapt)
zw. 113	Wolvenkamerweg 6-8 (Eibergen)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 114	Ruurloseweg 202a (Beltrum)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw 117	Oude Borculoseweg 6-6a (Eibergen)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw 117	Lintveldseweg 6-6a (Eibergen)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 118 en 122	Pastoor C.M. van Everdingenweg 61 (Rietmolen)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 121	Peppelenbosweg 3 (Neede)	Bestemmingsvlakken 'Wonen'	zuidelijk bestemmingsvlak 'Wonen' voorzien van de bouwaanduiding *[bg]* en via de functie 'relatie' gekoppeld met het bestemmingsvlak voor Peppelenbosweg 3
zw. 123	Nijenhuisweg 3 (Neede)	bestemmingsvlak 'Wonen'	bestemmingsvlak 'Wonen' aangepast
zw. 126	Slootsdijk 18 (Ruurlo)	bestemmingsvlakken 'Natuur'	weer bij bestemming 'Agrarisch' gevoegd
zw. 127	noordelijk van Oude Groenloseweg 7 (Eibergen)	Bestemming 'Groen – Landschapselement'	Bestemmingsvlak 'Groen – Landschapselement' aangepast
zw. 128	Leugemorsweg 3 (Eibergen)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 134	Tolhutterweg, t.o. 16 (Ruurlo)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden'	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden' met specifieke bouwaanduiding [sba-vs 28]
zw. 135	Barchemseweg 77 (Ruurlo)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden'	Bestemmingen 'Recreatie – Verblijfsrecreatie'/(sr-46) en 'Groen - Landschapselement'
zw. 137	Kipkesdijk 11 (Neede)	bestemming 'Natuur'	deels toevoegen aan bestemming 'AW-NL'
zw. 139	Kooierlaan 1 (Beltrum)	agrarisch bouwvlak en 'Groen – Landschapselement'	agrarisch bouwvlak aangepast en 'Groen – Landschapselement' toegevoegd aan 'AW-L'
zw. 140	Stobbesteeg 1 (Neede)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast

nr. zw	adres	ontwerpbestemmingsplan	vast te stellen bestemmingsplan
zw. 141	Platvoetsdijk 20 (Borculo)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 142	Nettelhorsterweg 44 (Geesteren)	agrarisch bouwvlak en 'Groen – Landschapselement' ('G-L')	agrarisch bouwvlak en 'G-L' aangepast
zw. 143	Haneveldsweg 1 (Beltrum)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 144	Havelandweg 2 (Rekken) (Borculo)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 146	Poeldersdijk 22 (Beltrum)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 147	Ganzepoelweg 1 (Beltrum)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast
zw. 154	Kerkloolaan 6 (Eibergen)	bestemmingsvlak 'Bedrijf' (sb-155) met een bouwvlak	bestemmingsvlak 'Bedrijf' (sb-155) aangepast en voorzien van een tweede bouwvlak
zw. 155	Slemphutterweg 13 (Eibergen)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast en voorzien van een specifieke aanduiding (sa-03) voor de ambachtelijke vleesverwerking
zw. 156	Beijershorstdijk 7 (Borculo)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden' met een agrarisch bouwvlak	bestemmingsvlak 'Wonen'
zw. 157	Noordijkerveld, tussen 12 en 14	gebiedsaanduiding 'overige zone – weidevogelgebieden'	begrenzing aangepast overeenkomstig Omgevingsverordening Gelderland (geconsolideerde versie februari 2022)

Ambtshalve wijzigingen

In het hoofdstuk ‘Beoordeling van de zienswijzen’ van deze zienswijzennota zijn de zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan beoordeeld. Aan de hand daarvan is in het vorige hoofdstuk opgesomd op welke onderdelen de ingediende zienswijzen aanleiding geven tot een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan.

Daarnaast zijn er ook redenen om het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen op onderdelen die niet via de zienswijzen aan de orde zijn gesteld maar die wel gecorrigeerd zouden moeten worden. Deze ambtshalve wijzigingen zijn hieronder aangegeven

Ambtshalve wijzigingen van de planregels

nr. ah	artikel	tekst ontwerpbestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
ah. 1	art. 1.2	NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0010	wordt na vaststelling NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100 Motivering: aanpassing digitaal versienummer t.b.v. plaatsing op de landelijke voorziening voor ruimtelijke plannen.
ah. 2	Art. 1.128	“opslag van goederen, die geen regelmatige verplaatsing behoeven, zoals caravans, andere kampeermiddelen, auto's, boten en dergelijke;”	wordt artikel 1.127 waarbij de tekst wordt aangevuld tot “stalling van niet voor detailhandel of verhuur te gebruiken of daarvoor bedoelde goederen, die geen regelmatige verplaatsing behoeven, zoals caravans, andere kampeermiddelen, auto's (uitsluitend oltimers), boten en dergelijke;” Motivering: aanscherpen om ongewenste vormen van opslag beter te kunnen voorkomen.
ah. 3	Art. 1.,136, lid e (aanhef en onder 1)	"Als uitzondering op lid a, lid b, lid c en lid d van deze bepaling geldt het volgende: Er is geen sprake van een toename van stikstofemissie wanneer er sprake is van één van de volgende situaties: **1.** de emissie N/kg/jaar afkomstig van het (agrarisch) bedrijf bedraagt niet meer dan de emissie N/kg/jaar afkomstig van het gebruik van gronden en bouwwerken als bedoeld in lid a of c of het gebruik van gronden en bouwwerken behorend tot de inrichting als bedoeld in lid b of d conform een ten tijde van de vaststelling van dit bestemmingsplan verleende en onherroepelijke vergunning als bedoeld in artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998 en/of artikel 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming, en waarvoor een passende beoordeling is gemaakt, dan wel een verleende en onherroepelijke	wordt artikel 1.135, lid e waarbij de tekst wordt aangepast tot "Als uitzondering op lid a, lid b, lid c en lid d van deze bepaling geldt het volgende: Er is geen sprake van een toename van stikstofemissie vanuit bouwwerken wanneer er sprake is van één van de volgende situaties: 1. de emissie N/kg/jaar afkomstig van het (agrarisch) bedrijf bedraagt niet meer dan de emissie N/kg/jaar afkomstig van het gebruik van de betreffende bouwwerken als bedoeld in lid a of c of het gebruik van de betreffende bouwwerken behorend tot de inrichting als bedoeld in lid b of d conform een ten tijde van de vaststelling van dit bestemmingsplan verleende en onherroepelijke vergunning als bedoeld in artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998 en/of artikel 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming, en waarvoor een passende beoordeling is gemaakt, dan wel

nr. ah	artikel	tekst ontwerpbestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
		omgevingsvergunning die met toepassing van hoofdstuk IX Natuurbeschermingswet 1998 dan wel onder toepassing van artikel 2.2aa Bor juncto artikel 2.1 lid 1 onder i Wabo is verleend en waarvoor een passende beoordeling is gemaakt. De bedoelde Natuurbeschermingswetvergunningen zijn als zodanig opgenomen in Bijlage 6 Onherroepelijke vergunningen op basis van Wet natuurbescherming resp. Natuurbeschermingswet 1998;"	een verleende en onherroepelijke omgevingsvergunning die met toepassing van hoofdstuk IX Natuurbeschermingswet 1998 dan wel onder toepassing van artikel 2.2aa Bor juncto artikel 2.1 lid 1 onder i Wabo is verleend en waarvoor een passende beoordeling is gemaakt. De bedoelde Natuurbeschermingswetvergunningen zijn als zodanig opgenomen in Bijlage 6 Onherroepelijke vergunningen op basis van Wet natuurbescherming resp. Natuurbeschermingswet 1998;" Motivering: afstemming op jurisprudentie (zie ook de plantoelichting)
ah. 4	Art. 1.136, lid e, onder 2	"voorzover er sprake is van een toename van stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied die kleiner is dan 0,005 mol/ha/jaar"	Schrappen (wordt vervangen door een algemene afwijkingsregel) Motivering: afstemming op jurisprudentie (zie ook de plantoelichting)
ah. 5	Art. 1.136, lid e, onder 3	Hernummeren vanwege het schrappen van lid e, onder 2	wordt artikel 1.135 waarbij lid e, onder 3 wordt hernummerd tot art. 1.135, lid e, onder 2 Motivering: hernummeren
ah. 6	Art. 2.2 (titel)	"bebouwd opperblak van een bouwperceel"	"bebouwd oppervlak van een bouwperceel" Motivering: spelfout corrigeren
ah. 7	Art. 2.5	"vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen"	term "bouwonderdelen" tweemaal vervangen door "bouwdelen" Motivering: eenduidig gebruik van de gehanteerde termen.
ah. 8	Art. 3.1.1, na lid k	-	nieuw lid invoegen met als tekst: "ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Eimersweg', tevens een zonnepark" en de navolgende bepalingen vernummeren Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.
ah. 9	Art. 3.1.2, na lid e	-	nieuw lid f invoegen met als koptekst "*Zonneparken*" en als tekst: "Voor binnen deze bestemming voorkomende zonneparken gelden de navolgende voorwaarden: 1. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Eimersweg' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de

nr. ah	artikel	tekst ontwerpbestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
			voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 18 november 2020 (25850)" Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.
ah. 10	Art. 4.1.1, na lid q	-	nieuw lid r invoegen met als tekst: "ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Eimersweg', tevens een zonnepark" Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.
ah. 11	Art. 4.1.1, lid r	"ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Hoondermaatsweg', tevens een zonnepark"	Vernummeren tot art. 4.1.1, lid s met als tekst: "ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Hoondermaatsweg', tevens een zonnepark" Motivering: vernummering in verband met het opvoeren van een nieuw lid r.
ah. 12	Art. 4.1.1, na lid r	-	nieuw lid t invoegen met als tekst: "ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Munsterjansdijk', tevens een zonnepark" Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.
ah. 13	Art. 4.1.1, na lid r	-	nieuw lid u invoegen met als tekst: "ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Batendijk', tevens een zonnepark" Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.
ah. 14	Art. 4.1.1, lid s t/m v	vernummeren	vernummeren tot art. 4.1.1, lid v t/m y
ah. 15	Art. 4.1.2, lid f, onder 2	"ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Hoondermaatsweg' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 25 februari 2020 (OU2018004)"	Vervangen door "ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Eimersweg' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 18 november 2020 (25850)"
ah. 16	Art. 4.1.2, lid f, na onder 2	-	aanvullen met een nieuw lid 3 met als tekst: "ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Hoondermaatsweg' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 25 februari 2020 (OU2018004)"
ah.	Art.	-	aanvullen met een nieuw lid 4 met als

nr. ah	artikel	tekst ontwerpbestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
17	4.1.2, lid f, na onder 2		tekst: "ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Munsterjansdijk' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 17 oktober 2019 (OU2018023)" Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.
ah. 18	Art. 4.1.2, lid f, na onder 2	-	aanvullen met een nieuw lid 5 met als tekst: "ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Batendijk' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 30 oktober 2019 (OU2019002)" Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.
ah. 19	art. 4.5.1, lid o (tabel)	-	tabel aanvullen met de rij “[sba-vs 15] / Winterswijkseweg 17a (Eibergen) / opslagruimte (niet bedrijfsmatige opslag)”
ah. 20	art. 4.7.2, lid d	“vallen onder de werking van de Wet natuurbescherming”	Geschrapt. Motivering: deze bepaling is overbodig (zie ook de plantoelichting)
ah. 21	Art. 4.8.2, lid b	“Binnen een niet-grondgebonden veehouderij is uitsluitend de bestaande diersoort toegestaan”	Geschrapt, onder vernummering van de navolgende bepalingen Motivering: deze bepaling is overbodig
ah. 22	Art. 5.1.1, na lid m	-	nieuw lid invoegen met als tekst: “ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Batendijk', tevens een zonnepark” Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.
ah. 23	Art. 5.1.1, na lid m	-	nieuw lid invoegen met als tekst: “ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Braakmansdijk', tevens een zonnepark” Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.
ah. 24	Art. 5.1.1, lid n t/m r	vernummeren	vernummeren tot art. 4.1.1, lid p t/m t
ah. 25	Art. 5.1.2, na lid e	-	nieuw lid f invoegen met als koptekst: “*Zonneparken*” en als tekst: “Voor binnen deze bestemming voorkomende zonneparken gelden de navolgende voorwaarden: 1. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Batendijk' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de

nr. ah	artikel	tekst ontwerpbestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
			voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 30 oktober 2019 (OU2019002)" Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.
ah. 26	Art. 5.1.2, na lid e	-	aan het toegevoegde lid f toevoegen: "2. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van Agrarisch met Waarden - zonnepark Braakmansdijk' is een zonnepark toegestaan voorzover wordt voldaan aan de voorschriften als bedoeld in de omgevingsvergunning van 18 november 2020 (25852)" Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.
ah. 27	art. 5.7.2, lid d	"vallen onder de werking van de Wet natuurbescherming"	Geschrapt Motivering: deze bepaling is overbodig (zie ook de plantoelichting)
ah. 28	Art. 5.8.3, lid f	"Binnen een niet-grondgebonden veehouderij is uitsluitend de bestaande diersoort toegestaan"	Geschrapt, onder vernummering van de navolgende bepalingen Motivering: deze bepaling is overbodig
ah. 29	art. 6.1.2, lid b (tabel)	rij "(sb-86) / Kaapdijk 3-3a (Ruurlo) / hoveniersbedrijf en opslag"	Schrappen Motivering: deze locatie blijft uiteindelijk buiten het plangebied.
ah. 30	art. 6.1.2, lid b (tabel)	rij (sb-101) Hoek Grolseweg/Frankweg (Beltrum) / In- en verkoop van motoren"	schrappen Motivering: in verband met recente verkoop en aanvraag om omgevingsvergunning voor een bedrijfswoning bij een bedrijf dat past binnen de mogelijkheden voor bedrijvigheid aan huis binnen de bestemming 'Wonen'.
ah. 31	art. 6.1.2, lid b (tabel)	-	tabel aanvullen met de rij "(sb-120) / Buitenvelderweg 1 (Ruurlo) / productie van blokhutten" Motivering: alsnog aangevuld n.a.v. verkeerd opgevatte inspraakreactie.
ah. 32	art. 6.7.3, lid c	"De onder punt c …"	verwijzing corrigeren tot "De onder b …" Motivering: foutieve verwijzing corrigeren.
ah. 33	art. 7.1.2, lid b (tabel)	rij "(sb-156) / Heelweg, nabij 3 (Borculo) / Afsluiterlocatie Gasunie"	nummering aanpassen tot "(sb-158) / Heelweg, nabij 3 (Borculo) / Afsluiterlocatie Gasunie" (incl. aanpassing volgorde) Motivering: foutieve nummering corrigeren
ah. 34	art. 7.1.2, lid b (tabel)	rij "(sb-158) / Dennenweg (Haarlo) / GSM-mast"	nummering aanpassen tot "(sb-156) / Dennenweg (Haarlo) / GSM-mast" (incl. aanpassing volgorde) Motivering: foutieve nummering corrigeren.

nr. ah	artikel	tekst ontwerpbestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
ah. 35	art. 8.2.1, lid e	"…is/zijn (uitsluitend) toegestaan bijbehorende voorzieningen."	aanpassen tot "…is toegestaan een schuilhut mits de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 5 meter en de oppervlakte niet meer bedraagt dan 20 m²." Motivering: bouwregels specifieker toesnijden op de verleende omgevingsvergunning.
ah. 36	art. 10.4.2, lid c	"Vallen onder de werking van de Wet natuurbescherming"	Geschrapt Motivering: deze bepaling is overbodig (zie ook de plantoelichting)
ah. 37	art. 11.7.5, lid d	"De onder d …"	verwijzing corrigeren tot "De onder c …" Motivering: foutieve verwijzing corrigeren.
ah. 38	art. 12.7.4, lid c	"De onder punt c …"	verwijzing corrigeren tot "De onder punt b …" Motivering: foutieve verwijzing corrigeren.
ah. 39	art. 13.5.2, lid c	"vallen onder de werking van de Wet natuurbescherming"	Geschrapt Motivering: deze bepaling is overbodig (zie ook de plantoelichting)
ah. 40	art. 14.7.3, lid c	"De onder punt c …"	verwijzing corrigeren tot "De onder punt b …"
ah. 41	art. 14.7.4, lid d	"De onder d …"	verwijzing corrigeren tot "De onder c …" Motivering: foutieve verwijzing corrigeren.
ah. 42	art. 18.6.1, lid e	"in afwijking van het bepaalde onder e …"	verwijzing corrigeren tot "in afwijking van het bepaalde onder d …" Motivering: foutieve verwijzing corrigeren.
ah. 43	art. 23.6.2, lid d	"in afwijking van het bepaalde onder d …"	verwijzing corrigeren tot "in afwijking van het bepaalde onder c …"
ah. 44	art. 23.6.3 (titel)	"Afwijken ten beheoeve van…"	corrigeren tot "Afwijken ten behoeve van…" Motivering: spelfout corrigeren.
ah. 45	art. 23.7.2, lid c)	"De oppervlakte van de bestaande(voormalige) bedrijfsgebouwen of de bestaande bijgebouwen die wordt hergebruikt voor een overige niet-agrarische bedrijfsactiviteit mag niet meer bedragen dan … tot een maximale oppervlakte die voor de betreffende maatschappelijke hoofdfunctie is aangegeven in…"	corrigeren tot "De oppervlakte van de bestaande (voormalige) bedrijfsgebouwen of de bestaande bijgebouwen die wordt hergebruikt ten behoeve van een onder b genoemde bestemming mag niet meer bedragen dan … tot een maximale oppervlakte die voor de betreffende hoofdfunctie is aangegeven in…" en vervolgens aanvullen met "De oppervlakte van de bedrijfsgebouwen of de bestaande bijgebouwen die wordt (her)gebruikt voor zorgfuncties mag niet meer bedragen dan de feitelijk bestaande, legaal opgerichte bedrijfsgebouwen, met dien verstande dat dit niet meer mag zijn dan de maximale oppervlakte die voor de betreffende zorgfunctie is aangegeven in Bijlage 3 Tabel toelaatbare hoofdfuncties via

nr. ah	artikel	tekst ontwerpbestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
			functieverandering." Motivering: samenhang met het voorgaande lid verduidelijkt door "…voor een overige niet-agrarische bedrijfsactiviteit…" te vervangen door een verwijzing naar dat lid en door de overbodige term "maatschappelijke" te schrappen. De aanvulling voor zorgfuncties sluit aan op het functieveranderingsbeleid waarin zorg als speerpunt is benoemd.
ah. 46	art. 36.1, lid c	"Statische opslag als nevenactiviteit in bestaande gebouwen"	Schrappen, onder vernummering van de navolgende bepalingen Motivering: deze algemene gebruiksregel wordt vervangen door een algemene afwijkingsregel zodat er ruimtelijke voorwaarden kunnen worden gesteld bij deze vorm van gebruik.
ah. 47	art. 36.2, aanhef	"…van het bepaalde in 36.1 onder b voor het…"	verwijzing corrigeren tot "…van het bepaalde in 36.1 onder c voor het…" Motivering: foutieve verwijzing corrigeren, rekening houdend met de vernumming.
ah. 48	art. 38.1, lid b	"De regels over het bouwen van een bijgebouw of een overkapping voor het bouwen van…"	aanvullen tot "de regels over het bouwen van een bijgebouw of een overkapping, voor het bouwen van…" (komma invoegen) Motivering: leesbaarheid verbeteren.
ah. 49	Art. 38.1, nieuw lid j invoegen	-	"de regels ten aanzien van het gebruik van bedrijfsgebouwen en toestaan dat deze worden gebruikt voor statische opslag als nevenactiviteit." Motivering: nieuwe algemene afwijkingsregels ter vervanging van een algemene gebruiksregel (was artikel 36.1, lid c) zodat er ruimtelijke randvoorwaarden kunnen worden gesteld bij deze vorm van gebruik.
ah. 50	Art. 38.1, lid j	hernummeren	hernummeren tot art. 38.1, lid k Motivering: nummering aanpassen vanwege tussenvoeging nieuw lid j.
ah. 51	Nieuw art. 38.4 invoegen	-	"**Artikel 38.4 Afwijken op basis van verschilberekening volgens AERIUS-Calculator** Burgemeester en wethouders kunnen een omgevingsvergunning verlenen om af te wijken van het bepaalde in artikel 3.5.1 onder a, artikel 4.5.1 onder a, artikel 5.5.1 onder a, artikel 6.5 onder e, artikel 7.5 onder d, artikel 9.5.1 onder d, artikel 11.5 onder c, artikel 12.5.1 onder d, artikel 14.5 onder d, artikel 16.5 onder e, artikel 17.5 onder f, artikel 18.5 onder f of artikel 23.5.1 onder d van deze planregels, onder de navolgende voorwaarden: a. de emissie afkomstig van het met deze omgevingsvergunning aangevraagde 'gebruik na wijziging'

nr. ah	artikel	tekst ontwerpbestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
			van gronden en bouwwerken, ten opzichte van de emissie afkomstig van de feitelijke planologisch legale situatie ten tijde van de vaststelling van het plan vanuit die gronden en bouwwerken leidt niet leidt tot een toename van stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol N/ha/jr op stikstofgevoelige habitats in enig Natura 2000-gebied; b. of sprake is van een toename van stikstofdepositie als bedoeld onder a dient als volgt te worden bepaald: 1. er wordt een verschilberekening gemaakt met gebruik van de op het moment van indienen van de aanvraag om omgevingsvergunning meest actuele versie van het wettelijke voorgeschreven rekenmodel AERIUS-Calculator." Motivering: afstemming op jurisprudentie (zie ook de plantoelichting)

Ambtshalve wijzigingen van de verbeelding

nr. ah	adres	ontwerpbestemmingsplan	vast te stellen bestemmingsplan
ah. 100	legenda	-	toevoegen functieaanduidingen “(saw-zonM)”, “(saw-zonBa)”, “(saw-zonBr)” en “(saw-zonE)” Motivering: legenda aanvullen in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunningen voor deze zonneparken.
ah. 101	Kaapdijk 3-3a (Ruurlo)	Bestemmingen ‘Bedrijf’ en ‘Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden’	Uit plangebied gehaald Motivering: voor deze locatie wordt een afzonderlijke procedure gevoerd (zie plantoelichting)
ah. 102	perceel Oude Diepenheimseweg – Needse Tolweg (Geesteren)	bestemming ‘Bos’ en functieaanduiding ‘specifieke vorm van bos – vrijheidsbos’ (sbo-vrbo)	bestemming ‘Bos’ deels omgezet in ‘Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden’ en functieaanduiding (sbo-vrbo) aangepast. Motivering: omvang van het aangeduide gebied is hiermee specifieker toegesneden op de verleende omgevingsvergunning.
ah. 103	Buitenvelderweg 1 (Ruurlo)	bestemming ‘Wonen’	omgezet in bestemming ‘Bedrijf’ met functieaanduiding (sb-120) Motivering: alsnog gedaan n.a.v. verkeerd opgevatte inspraakreactie.
ah. 104	Waterhoekdijk 7b (Haarlo)	functieaanduiding ‘bedrijfswoning uitgesloten’ (-bw) omvat niet het gehele agrarische bouwvlak	functieaanduiding ‘bedrijfswoning uitgesloten’ (-bw) vergroot zodat dat het gehele agrarische

nr. ah	adres	ontwerpbestemmingsplan	vast te stellen bestemmingsplan
			bouwvlak omvat. Motivering: aanduiding gelijk laten lopen met de bouwvlakgrens.
ah. 105	Winterswijkseweg 17a (Eibergen)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' en 'Groen – Landschapselement'	specifieke bouwaanduiding '*[sba-vs 15]*' opgevoerd onder aanpassing van de begrenzing tussen de bestemmingen 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' en 'Groen – Landschapselement' Motivering: gebouw voldoet aan de criteria om in aanmerking te komen voor de bouwaanduiding 'veldschuur'.
ah. 106	Dwarsweg e.o. (Beltrum) en zuidelijk van de Groenloseweg (Ruurlo)-Ruurloseweg (Beltrum)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden'	alsnog omgezet in de bestemming 'Agrarisch' (vgl. inspraakreacties 130 en 221 Motivering: alsnog aangepast n.a.v. inspraakreactie
ah. 107	Vosheuvelweg 10 (Ruurlo)	dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 2'	alsnog toevoegen aan dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 4' (zie inspraakreactie nr. 175) Motivering: alsnog aangepast n.a.v. inspraakreactie
ah. 108	Wessel van Eylllaan 4 (Borculo)	bebouwingspercentage gerelateerd aan bouwvlak	bebouwingspercentage alsnog relateren aan bestemmingsvlak (vgl. inspraakreactie 185) Motivering: alsnog aangepast n.a.v. inspraakreactie
ah. 109	Borculoseweg 159a (Neede)	bebouwingspercentage gerelateerd aan bouwvlak	bebouwingspercentage alsnog relateren aan bestemmingsvlak (vgl. inspraakreactie 186) Motivering: alsnog aangepast n.a.v. inspraakreactie
ah.110	Rekkense Binnenweg 22a (Rekken)	bebouwingspercentage gerelateerd aan bouwvlak	bebouwingspercentage alsnog relateren aan bestemmingsvlak (vgl. inspraakreactie 187) Motivering: alsnog aangepast n.a.v. inspraakreactie
ah. 111	Locatie zonnepark Munsterjansdijk (Rietmolen)	-	weergave van "(saw-zonM)" Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.
ah. 112	Kaaldijk 10 (Ruurlo)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' en 'Groen – Landschapselement'	toegevoegd aan bestemmingsvlak voor 'Wonen' Motivering: in verband met bestaande situatie.
ah.113	Groenloseweg 5 (Eibergen)	bestemmingsvlak 'Wonen' en naastgelegen bestemmingsvlak 'Bedrijf'' met functieaanduiding (sb-140)	vergroten bestemmingsvlak 'Wonen' en verkleinen van het naastgelegen bestemmingsvlak 'Bedrijf'' met functieaanduiding (sb-140)

nr. ah	adres	ontwerpbestemmingsplan	vast te stellen bestemmingsplan
			Motivering: in verband met recente eigendomsverandering.
ah. 114	Weenkweg 5 (Rietmolen)	bestemmingsvlak 'Wonen'	bestemmingsvlak 'Wonen' aangepast Motivering: in verband met ingediende aanvraag om omgevingsvergunning.
ah. 115	Kerkdijk 1 (Eibergen)	Bestemming 'Recreatie – Verblijfsrecreatie' (R-VR) met bouwvlak	bouwvlak binnen 'R-VR' aangepast Motivering: in verband met ingediende aanvraag om omgevingsvergunning.
ah. 116	Spilmansdijk 10 (Beltrum)	Bestemmingsvlak 'Wonen'	bouwvlak binnen de bestemming 'Agrarisch' Motivering: in verband met ingediende melding op grond van de Wet milieubeheer
ah. 117	Kooigootsweg 1 (Beltrum)	Bestemming 'Agrarisch' met agrarisch bouwvlak	Bestemmingsvlak voor 'Wonen' Motivering: in verband met beëindigd gebruik (afgestemd met eigenaar).
ah. 118	Haaksbergseweg 87a (Neede) en Kieftendijk 2a (Neede)	bestemming 'Wonen' met bouwvlak' en maatvoering 'maximaal aantal wooneenheden'	bestemming 'Wonen' Motivering: weergave van het bouwvlak is overbodig in verband met deze woningen al verleende omgevingsvergunningen
ah. 119	Rekkense Binnenweg 20 (Rekken)	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden' met agrarisch bouwvlak en bestemming 'Groen – Landschapselement'	bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden', agrarisch bouwvlak en bestemming 'Groen – Landschapselement' aangepast Motivering: in verband al aanwezig bijgebouw.
ah. 120	G.L. Rutgersweg 13 (Neede)	bestemmingsvlak 'Wonen'	bestemmingsvlak 'Wonen' aangepast Motivering: in verband met de bouw van een bijgebouw.
ah. 121	Munsterjansdijk, oostelijk van nr. 6 (Rietmolen)	Bestemming 'Agrarisch met Waarden – Landschapswaarden'	bestemming 'Bos' Motivering: in verband met door de provincie ingediende aanvraag om omgevingsvergunning voor boscompensatie.
ah. 122	Westelijk van Grolseweg 19 (Beltrum)	bestemming 'Agrarisch' (NB: Grolseweg 19 zelf ligt buiten het plangebied)	Plangebied iets verkleinen Motivering: het plangebied van het bestemmingsplan voor Grolseweg 19 is aan de west- en zuidzijde iets verruimd (tot aan de kadastrale grens).
ah. 123	Flipsweg 5 (Rietmolen)	bestemming 'Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden' met een agrarisch bouwvlak	bestemmingsvlak voor 'Wonen' Motivering: in verband met beëindigd gebruik (afgestemd met eigenaar).
ah. 124	Tolhutterweg,	bestemming 'Agrarisch'	Bestemming 'Natuur'

nr. ah	adres	ontwerpbestemmingsplan	vast te stellen bestemmingsplan
	tegenover 44 (Ruurlo)		
ah. 125	Zwarteweg 2 (Beltrum)	bestemmingsvlak 'Wonen'	Bestemmingsvlak 'Wonen' aangepast Motivering: in verband met ingediende aanvraag om omgevingsvergunning voor een bijgebouw.
ah. 126	Krakeelsweg 10 (Rekken) / Appelhofweg 4 (Haaksbergen)	agrarisch bouwvlak	agrarisch bouwvlak aangepast Motivering: in verband met recent plan tot sloop van bedrijfsgebouwen aan deze zijde van de gemeentegrens.
ah. 127	Hoek Grolseweg/ Frankweg (Beltrum)	bestemming 'Bedrijf' met functieaanduiding (sb-101)	bestemming 'Wonen' Motivering: in verband met recente verkoop en aanvraag om omgevingsvergunning voor een bedrijfswoning bij een bedrijf dat past binnen de mogelijkheden voor bedrijvigheid aan huis binnen de bestemming 'Wonen'.
ah. 128	Hagensweg 2 (Eibergen)	agrarisch bouwvlak	Agrarisch bouwvlak aangepast Motivering: vormverandering agrarisch bouwvlak in verband met eventuele herbouw van de bedrijfswoning (zonder vergroting van de oppervlakte)
ah. 129	Koeweidendijk 16 (Rietmolen)	bestemmingsvlak/bouwvlak 'Recreatie – Recreatiewoning', omgeven door bestemming 'Natuur'	bestemmingsvlak/bouwvlak 'Recreatie – Recreatiewoning', verplaatsen Motivering: correctie aan de hand van de feitelijk bestaande situatie.
ah. 130	Respelhoek 16 (Geesteren)	Agrarisch bouwvlak met functieaanduiding 'paardenhouderij'	Agrarisch bouwvlak met functieaanduiding aangepast Motivering: geringe aanpassing van het agrarisch bouwvlak in verband met bouwplan voor een kapschuur.
ah. 131	Kooiersdijk 5 (Ruurlo)	Bestemming 'Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden' met een agrarisch bouwvlak	Bestemmingsvlak voor 'Wonen' Motivering: in verband met een schetsplan voor een verbouwing is er aanleiding om de agrarische bestemming om te zetten in een woonbestemming.
ah. 132	Omgeving Benninkdijk (Neede) en Oude Borculoseweg (Gelselaar) (percelen kadastraal bekend gemeente Neede, sectie A, nummers 3543, 4098, 4145, 4146, 4147 en 4682 en gemeente Geesteren, sectie	Bestemming 'Agrarisch met Waarden – Natuur- en Landschapswaarden'	Bestemming 'Natuur' Motivering: op basis van een notarieel vastgelegde kwalitatieve verplichting zijn deze voorheen agrarisch gebruikte percelen inmiddels ingericht t.b.v. de natuurfunctie.

nr. ah	adres	ontwerpbestemmingsplan	vast te stellen bestemmingsplan
	A, nummer 2871)		
ah. 133	Formerhoekweg 4 (Ruurlo)	Bestemmingsvlak voor 'Wonen'	bestemming 'Agrarisch met Waarden - Landschapswaarden' met een agrarisch bouwvlak Motivering: de nieuwe eigenaar ontplooit weer agrarische bedrijfsactiviteiten zodat een agrarische bouwvlak alsnog blijft behouden en wordt afgestemd op de bestaande bebouwing.
ah. 134	Zwarteweg 9 (Beltrum)	Bestemmingsvlak voor 'Bedrijf' met functieaanduiding (sb-98) en daarbinnen een bouwvlak	bouwvlak aanpassen (zonder aanpassing van het bestemmingsvlak) Motivering: in verband met een schetsplan voor het verplaatsen van de bedrijfsgebouwen op het perceel wordt het bouwvlak daarop afgestemd.
ah. 135	Slotlaan 3 (Borculo)	bestemming 'Maatschappelijk' met bouwvlak	bouwvlak aangepast
ah. 136	Locatie zonnepark Batendijk (Haarlo)	-	weergave van "(saw-zonBa)" Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.
ah. 137	Locatie zonnepark Braakmansdijk (Haarlo)	-	weergave van "(saw-zonBr)" Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.
ah. 138	Locatie zonnepark Eimersweg (Eibergen)	-	weergave van "(saw-zonE)" Motivering: in verband met het onherroepelijk worden van de verleende omgevingsvergunning.

Thematisch ambtshalve wijziging: Nbw/Wnb-toestemmingen (bijlage 6 planregels)

Bijlage 6 bij de planregels bevat een lijst met onherroepelijke toestemmingen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en de daarop volgende Wet natuurbescherming (Wnb). Deze tabel is ten opzichte van de tabel bij de planregels van het ontwerpbestemmingsplan op de navolgende manier aangepast:

Adres	Postcode	Plaats	vergunning/ vvgb nr.	datum (bij vvgb: nr. van het bijbehorende besluit)
Kooigootsweg 1 Aanpassing en motivering: Geschrapt, wordt bestemd als 'Wonen'	7156 NH	BELTRUM		
Spilmansdijk 7 Aanpassing en motivering: Adres toegevoegd, stond	7156 NV	BELTRUM		

Adres	Postcode	Plaats	vergunning/ vvgb nr.	datum (bij vvgb: nr. van het bijbehorende besluit)
per abuis niet in de lijst				
Spilmansdijk 10 Aanpassing en motivering: Toegevoegd, wordt bestemd als agrarisch bouwvlak (zie ambtshalve wijziigingen)	7156 NV	BELTRUM		
Beijershorstdijk 2-4 Aanpassing en motivering: Aangepast, tegen de op 12 oktober 2020 verleende Wnb-vergunning die in het ontwerpbestemmingsplan stond vermeld loopt nog beroep. Nu deze Wnb-vergunning dus nog niet onherroepelijk is geworden, moet de Nbw-vergunning uit 2015 worden opgenomen in deze bijlage (ambtshalve wijziging)	7271 NW	BORCULO	2019-010033 (verg. Gld) vervangen door 2015 -007799 (verg. Gld)	12-10-2020 vervangen door 15-9-2015
Beijershorstdijk 7 Aanpassing en motivering: Geschrapt, wordt bestemd als 'Wonen' (zienswijzen nr. 156)	7271 NW	BORCULO		
Lebbenbruggedijk 32-32a Aanpassing en motivering: Datum van het besluit is gecorrigeerd (ambtshalve wijziging)	7271 SB	BORCULO	2014-016639 (verg. Gld) vervangen door 2014 -016639 (verg. Gld)	22-6-2015 vervangen door 9-6-2015
Ruurloseweg 43-43b Aanpassing en motivering: Geschrapt, wordt bestemd als 'Bedrijf' (zienswijzen nr. 6)	7271 RS	BORCULO		
Avinksstuw 1-2 Aanpassing en motivering: Vermelde Nbw-vergunning vervangen door de later afgegeven vvgb-en en de bijbehorende omgevingsvergunning (zienswijzen nr. 6)	7151 MS	EIBERGEN	2014-010839 (verg. Gld) vervangen door 2014 -014159 (vvgb Gld) 2015/0115152 (vvgb Ov.)	27-1-2015 vervangen door 7-1-2015 (OV nr. OU2014006 / zaaknr. 117073 d.d. 4-5-2015) 7-1-2015 (OV nr.

Adres	Postcode	Plaats	vergunning/ vvgb nr.	datum (bij vvgb: nr. van het bijbehorende besluit)
				OU2014006 / zaaknr. 117073 d.d. 4-5-2015)
Oude Borculoseweg 6-6a Aanpassing en motivering: Aangevuld met de in de zienswijzen vermelde Nbw-vergunning (zienswijzen nr. 117)	7151 NH	EIBERGEN	vervangen door 2015/0015991 (verg. Ov)	vervangen door 21-1-2015
Rekkense Binnenweg 8-8a Aanpassing en motivering: Geschrapt, wordt bestemd als 'Wonen' (zienswijzen nr. 102)	7152 AN	EIBERGEN		
Slemphutterweg 24-24a Aanpassing en motivering: Aangevuld met de in de zienswijzen vermelde Nbw-vergunning (zienswijzen nr. 103)	7152 CR	EIBERGEN	2013/0312164 (verg. Ov) aangevuld met 2013-009315 (verg. Gld)	6-9-2013 aangevuld met 21-10-2013
Wolbrinkweg 3 Aanpassing en motivering: Aangevuld, stond per abuis niet in de lijst	7151 HL	EIBERGEN	vervangen door 2018-003207 (vvgb Gld)	vervangen door 18-7-2018 (OV nr. 212039 d.d. 19-7-2018)
Wolvenkamerweg 3 Aanpassing en motivering: Adres toegevoegd, stond per abuis niet in de lijst	7152 DC	EIBERGEN		
Wolvenkamerweg 4 Aanpassing en motivering: Adres toegevoegd, stond per abuis niet in de lijst	7152 DC	EIBERGEN		
Boerenesweg 2 Aanpassing en motivering: Aangevuld, stond per abuis niet in de lijst (zienswijzen nr. 12)	7274 GP	GEESTEREN	vervangen door 2011-004460 (verg. Gld)	vervangen door 12-9-2012
Hekweg 22	7274 DP	GEESTEREN		

Adres	Postcode	Plaats	vergunning/ vvgb nr.	datum (bij vvgb: nr. van het bijbehorende besluit)
Aanpassing en motivering: Aangevuld, stond per abuis niet in de lijst (zienswijzen nr. 18)			vervangen door 2012-011670 (verg. Gld)	vervangen door 19-11-2012
Kulsdom 1 Aanpassing en motivering: Aangevuld, stond per abuis niet in de lijst (zienswijzen nr. 73)	7274 EG	GEESTEREN	vervangen door 2012-019965 (verg. Gld)	vervangen door 25-1-2013
Kulsdom 5 Aanpassing en motivering: Aangevuld, stond per abuis niet in de lijst (zienswijzen nr. 73)	7274 EG	GEESTEREN	vervangen door 2012-019945 (verg. Gld)	vervangen door 25-1-2013
Kulsdom 9-11 Aanpassing en motivering: Aangevuld, stond per abuis niet in de lijst (zienswijzen nr. 73). Bij de adressering is ook Kulsdom 11 genoemd.	7274 EG	GEESTEREN	vervangen door 2012-019945 (verg. Gld)	vervangen door 25-1-2013
Scherpenoordsdijk 1-3 Aanpassing en motivering: Aangevuld, stond per abuis niet in de lijst	7274 DS	GEESTEREN	2014-012959 (verg. Gld) aangevuld met 2014/0316124 (verg. Ov)	30-3-2015 aangevuld met 3-12-2014
Slaapweg 4a Aanpassing en motivering: Aangepast, nummer van de verleende vergunning was per abuis verkeerd opgenomen in de lijst (zienswijzen nr. 45)	7274 GL	GEESTEREN	2013-007506 (verg. Gld) vervangen door 2012-007506 (verg. Gld)	5-6-2013 vervangen door 5-6-2013
Wolinkweg 10 Aanpassing en motivering: Adres toegevoegd, wordt bestemd als agrarisch bouwvlak (zienswijzen 58)	7273 SL	HAARLO		
Borculoseweg 171 Aanpassing en motivering: Adres toegevoegd, wordt bestemd als agrarisch bouwvlak (zienswijzen 35)	7161 GW	NEEDE		
Havelandweg 6 Aanpassing en motivering: Aangepast, nummer van de door Overijssel	7157 CK	REKKEN	2014-012261 (verg. Gld) aanvullen met 2014/0358993	4-3-2015 aanvullen met 4-2-2015

Adres	Postcode	Plaats	vergunning/ vvgb nr.	datum (bij vvgb: nr. van het bijbehorende besluit)
verleende vergunning opgenomen in de lijst (zienswijzen nr. 32)			(verg. Ov)	
Rammelbroeksweg 4-6 <u>Aanpassing en motivering</u>: Aangepast, nummer van de door Overijssel verleende vergunning opgenomen in de lijst (zienswijzen nr. 32)	7157 BD	REKKEN	2012-002639 (verg. Gld) 2012/0174695 (verg. Ov) vervangen door 2012-002639 (verg. Gld) 2014/0150875 (verg. Ov)	20-11-2012 10-7-2012 vervangen door 20-11-2012 4-6-2014
Rekkense Binnenweg 24-24a <u>Aanpassing en motivering</u>: Aangepast, datum van de Gelderse vvgb was per abuis verkeerd opgenomen in de lijst (ambtshalve wijziging)	7157 CD	REKKEN	2011-004552 (vvgb Gld)	1-9-2011 (OV nr. MA2011004 d.d. 4-7-2012)… aanpassen tot 2-5-2012 (OV nr. MA2011004 d.d. 4-7-2012)…
Slemphutterweg 5 <u>Aanpassing en motivering</u>: Aangevuld, stond per abuis niet in de lijst (ambtshalve wijziging)	7157 CX	REKKEN	 vervangen door 2012-006609 (verg. Gld)	 vervangen door 29-10-2012
Veenhutweg 3 <u>Aanpassing en motivering</u>: Geschrapt, deze Nbw-vergunning hoort bij Veenhutweg 5 (ambtshalve wijziging)	7165 BC	RIETMOLEN	2011-012191 (verg. Gld) vervangen door (geschrapt)	16-1-2012 vervangen door (geschrapt)
Veenhutweg 5 <u>Aanpassing en motivering</u>: Aangevuld, de Nbw-vergunning van 9-10-2012 stond per abuis bij Veenhutweg 3 maar hoort bij Veenhutweg 5 (ambtshalve wijziging)	7165 BC	RIETMOLEN	2010-019195 (verg. Gld) 2012/0236932 (verg. Ov) vervangen door 2011-012191 (verg. Gld) 2012/0236932 (verg. Ov)	6-6-2011 9-10-2012 vervangen door 16-1-2012 9-10-2012
Borculoseweg 72	7261 NK	RUURLO		

Adres	Postcode	Plaats	vergunning/ vvgb nr.	datum (bij vvgb: nr. van het bijbehorende besluit)
Aanpassing en motivering: Aangevuld, stond per abuis niet in de lijst (ambtshalve wijziging)			vervangen door 2012-010486 (verg. Gld)	vervangen door 5-11-2012
Formerhoekweg 4 Aanpassing en motivering: Adres toegevoegd, wordt bestemd als agrarisch bouwvlak (ambtshalve wijziging)	7261 LX	RUURLO		
Hukkersdijk 1-2 Aanpassing en motivering: Aangevuld, stond per abuis niet in de lijst (zienswijzen nr. 83)	7261 MN	RUURLO	vervangen door 2012-019766 (verg. Gld)	vervangen door 17-6-2013
Karssenbargweg 2 Aanpassing en motivering: Aangevuld, stond per abuis niet in de lijst (zienswijzen nr. 42)	7261 NR	RUURLO	vervangen door 2012-009392 (verg. Gld)	vervangen door 5-11-2012
Kooiersdijk 5-7 Aanpassing en motivering: Geschrapt, wordt bestemd als 'Wonen' (ambtshalve wijziging)	7261 RB	RUURLO		
Manpadweg 6-6a-6b Aanpassing en motivering: Aangevuld, stond per abuis niet in de lijst (zienswijzen nr. 78)	7261 KW	RUURLO	vervangen door 2015-000890 (verg. Gld)	vervangen door 25-6-2015
Morsdijk 2-2a Aanpassing en motivering: Aangevuld, stond per abuis niet in de lijst (zienswijzen nr. 70)	7261 RX	RUURLO	vervangen door 2012-006693 (verg. Gld)	vervangen door 22-10-2012
Tolhutterweg 15-15a Aanpassing en motivering: Aangevuld, stond per abuis niet in de lijst (zienswijzen nr. 92)	7261 KS	RUURLO	vervangen door 2013-010692 (verg. Gld)	vervangen door 7-11-2013
Vorsterkampweg 7 Aanpassing en motivering: Geschrapt, wordt bestemd als 'Wonen' (zienswijzen nr. 19)	7261 SE	RUURLO		

Thematisch ambtshalve wijziging: vbo's met een woonfunctie (bijlage 7 planregels)

Voorafgaand aan de start van de bestemmingsplanprocedure heeft de gemeente in beeld gebracht welke (bedrijfs)woningen in het plangebied meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' (vbo) in de zin van de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) kennen. De adressen van de gebouwen met meerdere vbo's zijn opgenomen in bijlage 7 bij de planregels. Deze bijlage bevat een tabel met 'Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten' en een tabel met 'Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 3 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten'

Sommige zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan gaven aanleiding tot aanpassing van deze bijlage. Daarnaast is er ook aanleiding om deze bijlage ambtshalve aan te passen vanwege de tussentijdse toekenning van nieuwe adressen voor en vbo met een woonfunctie. Al deze aanpassingen zijn in de onderstaande tabellen verwerkt waarbij met * is aangegeven als het gaat om een aanpassing naar aanleiding van de ingediende zienswijzen

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten, toegevoegd t.o.v. ontwerpbestemmingsplan				
adres	**nr**	**toevoeging**	**postcode**	**plaats**
Dwarsweg	2	a	7156 RD	Beltrum
Eibergseweg	5		7156 NR	Beltrum*
Eibergseweg	5	a	7156 NR	Beltrum*
Horsterweg	1	a	7156 NT	Beltrum
Kooierlaan	5	a	7156 NE	Beltrum
Mölleweg	3		7156 LJ	Beltrum
Mölleweg	3	a	7156 LJ	Beltrum
Rentinksweg	1	a	7156 RB	Beltrum
Waterdijk	4	a	7156 NK	Beltrum
Waterdijk	6	a	7156 NK	Beltrum
Beltrumseweg	7		7271 NB	Borculo*
Beltrumseweg	9		7271 NB	Borculo*
Platvoetsdijk	24		7271 NG	Borculo*
Platvoetsdijk	24	a	7271 NG	Borculo*
Ruurloseweg	50	a	7271 RT	Borculo
Groenloseweg	34	a	7175 HG	Eibergen
Hupselse Dwarsweg	8	a	7151 HP	Eibergen
Kuipersweg	2		7151 MT	Eibergen*
Kuipersweg	2	b	7151 MT	Eibergen*
Lintveldseweg	12		7151 NK	Eibergen*
Lintveldseweg	14		7151 NK	Eibergen*
Molenweg	17	a	7151 HA	Eibergen
Oude Groenloseweg	7	a	7151 HC	Eibergen
Oude Needseweg	2		7151 ME	Eibergen
Oude Needseweg	2	a	7151 ME	Eibergen
Voshaarweg	1	a	7152 CJ	Eibergen
Vredenseweg	4	a	7152 CW	Eibergen
Needse Tolweg	11		7274 DJ	Geesteren
Nettelhorsterweg	21		7274 EA	Geesteren*
Nettelhorsterweg	23		7274 EA	Geesteren*
Slaapweg	1		7274 GK	Geesteren*
Slaapweg	1	a	7274 GK	Geesteren*
Broekhuisdijk	6		7275 CB	Gelselaar
Broekhuisdijk	8		7275 CB	Gelselaar

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten, toegevoegd t.o.v. ontwerpbestemmingsplan				
Hofmaatweg	3		7275 CL	Gelselaar
Slaapdijk	6	a	7275 CH	Gelselaar
Avinkweg	4		7273 PT	Haarlo
Borculoseweg	46	a	7273 SJ	Haarlo
Eibergseweg	58	c	7273 SR	Haarlo
Waterhoekdijk	8	a	7273 PE	Haarlo
Aasweg	3		7161 ND	Neede
Borculoseweg	110	a	7161 HC	Neede
Diepenheimseweg	53		7161 MA	Neede*
Diepenheimseweg	53	a	7161 MA	Neede*
Karelsdijk	2		7161 LV	Neede*
Karelsdijk	4		7161 LV	Neede*
Kipkesdijk	4	a	7161 MR	Neede
Koeweidendijk	29		7161 RJ	Neede*
Koeweidendijk	29	a	7161 RJ	Neede*
Visschemorsdijk	3	a	7161 RE	Neede
Visschemorsdijk	22		7161 RE	Neede
Visschemorsdijk	22	a	7161 RE	Neede
Havelandweg	4	a	7157 VK	Rekken
Holterweg	3		7157 AG	Rekken
Achterveldweg	15	a	7165 BD	Rietmolen
Oude Deldenseweg	15		7165 BG	Rietmolen
Teesselinkweg	3		7165 BB	Rietmolen
Teesselinkweg	3	a	7165 BB	Rietmolen
Temminkweg	3	b	7165 AZ	Rietmolen
Weenkweg	6	a	7165 BA	Rietmolen
Arfmanssteeg	1	c	7261 KB	Ruurlo
Batsdijk	13	a	7261 SN	Ruurlo
Hengeloseweg	11		7261 LV	Ruurlo
Kooiersdijk	7		7261 RB	Ruurlo
Scheiddijk	20	a	7261 SM	Ruurlo
Tolhutterweg	18	a	7261 KT	Ruurlo

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 3 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten, toegevoegd t.o.v. ontwerpbestemmingsplan				
adres	**nr**	**toevoeging**	**postcode**	**plaats**
Eibergseweg	46	a	7273 SR	Haarlo

Bij het ontwerpbestemmingsplan noemde deze tabel tweemaal de adressen Ringweg 9, Ringweg 9a en Ringweg 9b in Beltrum. Dit wordt gecorrigeerd zodat in het vast te stellen bestemmingsplan deze adressen eenmaal worden genoemd.

In deze tabel noemde bevatte in het ontwerpbestemmingsplan tweemaal de vermeld Verder kunnen uit bijlage 7 van de planregels bij het ontwerpbestemmingsplan de volgende adressen worden geschrapt omdat daarbij geen sprake meer is van een gebouw meer dan één vbo met een woonfunctie:

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten, geschrapt t.o.v. ontwerpbestemmingsplan omdat er geen sprake meer is van meer dan één vbo				
adres	**nr**	**toevoeging**	**postcode**	**plaats**
Jukkertweg	12		7151 HS	Eibergen
Scherpzichtdijk	2		7274 GH	Gelselaar

Adressen die onderdeel zijn van een gebouw waarin 2 verblijfsobjecten met een woonfunctie zitten, geschrapt t.o.v. ontwerpbestemmingsplan omdat er geen sprake meer is van meer dan één vbo				
Kupersweg	3		7161 PD	Neede
Sint Isidorushoeveweg	27		7165 AX	Rietmolen
Gotinkveldweg	6		7261 MP	Ruurlo

Thematisch ambtshalve wijziging: Actualisatieplan 8 Omgevingsverordening Gelderland

Op 15 december 2021 hebben Provinciale Staten van Gelderland het Actualisatieplan 8 Omgevingsverordening vastgesteld. d15 december 2021). Dit besluit is op 31 januari 2022 bekendgemaakt en op 1 februari 2022 in werking getreden. Er zijn echter ook delen van het Actualisatieplan 8 die pas in werking treden op het moment dat ook de Omgevingswet in werking treedt. Nu het voorliggende bestemmingsplan wordt vastgesteld op grond van de nu geldende wetgeving, zijn de laatste genoemde delen van Actualisatieplan 8 daarop niet van toepassing.

Vanwege de vaststelling van Actualisatieplan 8 kent de Omgevingsverordening Gelderland sinds 1 februari wel nieuwe regels ten aanzien van onder meer de Groene ontwikkelingszone (GO). Daarbij is voortaan het uitgangspunt dat elke ontwikkeling in het GO moet samengaan met een versterking van de kernkwaliteiten en aan de hand van een versterkingsplan eventuele compensatie wordt bepaald en geborgd. Dit werkt door in het bestemmingsplanproces omdat het bestemmingsplan moet aansluiten op de provinciale regels over het GO. Om hiervoor te zorgen worden de bepalingen in artikel 37.2 (Gelders Natuurnetwerk (GNN)), artikel 37.3 (Groene ontwikkelingszone (GO)), artikel 37.4 (Nationaal Landschap) en artikel 39.2 (compensatieregeling) door een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan aangepast aan de per 1 februari 2022 geldende Omgevingsverordening Gelderland. Deze aanpassingen bestaan uit:

artikel	**tekst ontwerp-bestemmingsplan**	**tekst vast te stellen bestemmingsplan**
Art. 37.2.2, lid c	“Indien fysieke compensatie plaatsvindt, dan is het bepaalde in 39.2 van toepassing”	“Bij de toepassing van het bepaalde in lid a en b wordt een onderzoek naar de kernkwaliteiten van het Gelders Natuurnetwerk ingericht overeenkomstig hetgeen is bepaald in artikel 2.45 van de omgevingsverordening Gelderland”
Art. 37.2.2 lid d	“Indien fysieke compensatie aantoonbaar niet, of niet volledig mogelijk is, wordt een financiële compensatie bepaald aan de hand van: 1. de kosten van de aanschaf en de verwerving van vervangende grond op dezelfde plaats; 2. de kosten van de basisinrichting; en 3. de kosten van het ontwikkelingsbeheer gedurende de ontwikkelingstijd.	“Indien compensatie plaatsvindt, dan gelden voor compensatie de regels als bedoeld in 39.2”
Art. 37.2.2, lid e	“De kosten van de compensatie als bedoeld onder c en d worden gelabeld aan de betreffende ingreep in het provinciaal compensatiefonds gestort”	“Bij het mogelijk maken van een ontwikkeling als bedoeld onder a en b wordt voorzien in: 1. een compensatieplan overeenkomtig artikel 2.48 van de Omgevingsverordening Gelderland; 2. een voorwaarde verbonden aan een omgevingsvergunning danwel een voorwaardelijke verplichting in het wijzigingsplan, waarin wordt bepaald dat:

artikel	tekst ontwerp-bestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
		• alleen gebruik kan worden gemaakt van de bouw- of gebruiksmogelijkheden van de omgevingsvergunning danwel het wijzigingsplan als de maatregelen overeenkomstig het compensatieplan worden uitgevoerd binnen een termijn van uiterlijk vijf jaar na verlening van de omgevingsvergunning danwel vaststelling van het wijzigingsplan waarin de activiteit is toegelaten; en; • de maatregelen overeenkomstig het versterkingsplan in stand worden gehouden.”
Art. 37.2.2, nieuw lid f	-	“f. In afwijking van het bepaalde in lid b onder 2, geldt dat als op de locatie van de fysieke ingreep een beschermde inheemse diersoort of een soort, genoemd in de nationale Rode Lijsten, voorkomt, alleen gebruik kan worden gemaakt van de bouw- of gebruiksmogelijkheden van de omgevingsvergunning danwel het wijzigingsplan nadat de maatregelen conform het compensatieplan zijn uitgevoerd.”
Art. 37.2.3	“Uitbreiding van bestaande functies ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.2.1 is mogelijk, indien in de toelichting van het ruimtelijke besluit wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo worden versterkt en deze versterking planologisch is verankerd in hetzelfde dan wel een ander, gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan.”	“Uitbreiding van bestaande functies ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.2.1 is mogelijk, indien: a. er voor die uitbreiding geen alternatieve locatie buiten de aanduiding 'overige zone – gelders natuurnetwerk' beschikbaar is; b. in de toelichting van de omgevingsvergunning danwel het wijzigingsplan, aan de hand van onderzoek als bedoeld in artikel 2.45 van de Omgevingsverordening Gelderland, wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo worden versterkt, en; c. deze versterking planologisch is verankerd in hetzelfde dan wel een ander, gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan.”
Art. 37.3.2, lid a	“Er worden geen nieuwe grootschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.3.1 met een besluit tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouw- of gebruiksregels of voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, dan wel voor het toepassen van een in het plan opgenomen wijzigingsbevoegdheid, tenzij: 1. geen reële alternatieven aanwezig zijn; 2. sprake is van redenen van groot openbaar belang; 3. de negatieve effecten op de kernwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en 4. de overblijvende negatieve effecten	“Ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.3.1 wordt een nieuwe (grootschalige) ontwikkeling uitsluitend mogelijk gemaakt met een besluit tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouw- of gebruiksregels of voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, dan wel door het toepassen van een in het plan opgenomen wijzigingsbevoegdheid, als uit onderzoek (overeenkomstig het bepaalde in artikel 2.53a van de Omgevingsverordening Gelderland) blijkt dat: 1. de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen, genoemd in de bijlage 'Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone' bij de regels van

artikel	tekst ontwerp-bestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
	op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd”	de Omgevingsverordening Gelderland, per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt; en; 2. de samenhang niet verloren gaat.”
Art. 37.3.2, lid b	“In afwijking van het bepaalde in het eerste lid is nieuwe bebouwing of terreinverharding binnen omheinde militaire terreinen mogelijk, indien: 1. de negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en 2. de overblijvende effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.”	“Bij het mogelijk maken van een ontwikkeling als bedoeld onder a wordt voorzien in: 1. een versterkingsplan overeenkomstig artikel 2.53b van de Omgevingsverordening Gelderland; 2. een voorwaarde verbonden aan een omgevingsvergunning danwel een voorwaardelijke verplichting in het wijzigingsplan, waarin wordt bepaald dat: • alleen gebruik kan worden gemaakt van de bouw- of gebruiksmogelijkheden van de omgevingsvergunning danwel het wijzigingsplan als de maatregelen overeenkomstig het versterkingsplan worden uitgevoerd binnen een termijn van uiterlijk vijf jaar na verlening van de omgevingsvergunning danwel vaststelling van het wijzigingsplan waarin de activiteit is toegelaten; en; • de maatregelen overeenkomstig het versterkingsplan in stand worden gehouden.”
Art. 37.3.2, lid c	“Indien fysieke compensatie plaatsvindt, dan is het bepaalde in 39.2 van toepassing”	“In afwijking van het bepaalde in lid b onder 2, geldt dat als op de locatie van de fysieke ingreep een beschermde inheemse diersoort of een soort, genoemd in de nationale Rode Lijsten, voorkomt, alleen gebruik kan worden gemaakt van de bouw- of gebruiksmogelijkheden van de omgevingsvergunning danwel het wijzigingsplan nadat de maatregelen conform het versterkingsplan zijn uitgevoerd.”
Art. 37.3.2, lid d	“Indien fysieke compensatie aantoonbaar niet, of niet volledig mogelijk is, wordt een financiële compensatie bepaald aan de hand van: 1. de kosten van de aanschaf en de verwerving van vervangende grond op dezelfde plaats; 2. de kosten van de basisinrichting; en 3. de kosten van het ontwikkelingsbeheer gedurende de ontwikkelingstijd.”	“Indien compensatie plaatsvindt, dan gelden voor compensatie de regels als bedoeld in 39.2”
Art. 37.3.2, lid e	“De kosten van de compensatie als bedoeld onder c en d worden gelabeld aan de betreffende ingreep in het provinciaal compensatiefonds gestort”	geschrapt, onder vernummering van de navolgende bepalingen
Art. 37.3.3	“**Uitbreiding bestaande functies met meer dan 30%** Ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.3.1 kunnen bestaande functies, niet zijnde een grondgebonden Agrarisch bedrijf en/of extensieve openluchtrecreatie, uitbreiden met meer dan 30%, indien in de onderbouwing van	geschrapt, onder vernummering van de navolgende bepalingen

artikel	tekst ontwerp-bestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
	het ruimtelijke besluit wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo substantieel worden versterkt en deze versterking planologisch is verankerd in hetzelfde dan wel een ander, gelijktijdig vast te stellen ruimtelijke besluit."	
Art. 37.3.4, aanhef	"**Uitbreiding grondgebonden agrarisch bedrijf en/of extensieve recreatie met meer dan 30%** Ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.3.1 kunnen een grondgebonden agrarisch bedrijf en/of extensieve openluchtrecreatie, uitbreiden met meer dan 30%, indien: a. uit de onderbouwing van het ruimtelijk besluit blijkt dat de uitbreiding zodanig wordt ingepast in het betreffende landschapstype dat de kernkwaliteiten, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo niet significant worden aangetast; en b. deze inpassing planolgisch is verankerd in hetzelfde dan wel in een ander, gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan."	wordt artikel 37.3.3 waarbij de tekst wordt vervangen door "**Uitbreiding grondgebonden agrarisch bedrijf en/of extensieve recreatie met meer dan 30% en/of Nsw-landgoed** Ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.3.1 kunnen een grondgebonden agrarisch bedrijf en/of extensieve openluchtrecreatie en/of een landgoed overeenkomstig de Natuurschoonwet 1928 voorzover het bestreft opstallen als bedoeld in het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928, uitbreiden indien: a. uit de onderbouwing van de omgevingsvergunning danwel het wijzigingsplan besluit blijkt dat de uitbreiding zodanig wordt ingepast in het betreffende landschapstype dat de kernkwaliteiten, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo niet significant worden aangetast; en b. deze inpassing planolgisch is verankerd in hetzelfde dan wel in een ander, gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan. Hierbij gelden de voorwaarden als bedoeld onder a en b niet voor nevenfuncties bij een grondgebonden agrarisch bedrijf."
Art. 37.3.5	"**37.3.5 Uitbreiding bestaande functies tot maximaal 30%** Ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.3.1 kunnen bestaande functies uitbreiden tot maximaal 30%, indien: a. uit de onderbouwing van het ruimtelijke besluit blijkt dat de uitbreiding zodanig wordt ingepast in het betreffende landschapstype dat de kernkwaliteiten, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo niet significant worden aangetast; en b. deze inpassing planologisch is verankerd in hetzelfde dan wel een ander, gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan."	geschrapt, onder vernummering van de navolgende bepalingen
Art. 37.3.6	"**Het vellen van een houtopstand** a. Ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.3.1 wordt een functie, ten behoeve waarvan een houtopstand als bedoeld in de Wet natuurbescherming dient te worden verwijderd, anders dan in het kader van de normale bosexploitatie, slechts mogelijk gemaakt indien wordt voorzien in een extra compensatie voor het areaal bos dat verloren gaat. b. Indien fysieke compensatie	wordt artikel 37.3.4 waarbij de tekst wordt vervangen door "**Het vellen van een houtopstand** a. Ter plaatse van de gronden als bedoeld in 37.3.1 wordt een functie, ten behoeve waarvan een houtopstand als bedoeld in de Wet natuurbescherming dient te worden verwijderd, anders dan in het kader van de normale bosexploitatie, slechts mogelijk gemaakt indien wordt voorzien in een extra compensatie voor het areaal bos dat

artikel	tekst ontwerp-bestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
	plaatsvindt, dan is het bepaalde in 39.2 van toepassing. c. Indien fysieke compensatie aantoonbaar niet, of niet volledig mogelijk is, wordt een financiële compensatie bepaald aan de hand van: 1.de kosten van de aanschaf en de verwerving van vervangende grond op dezelfde plaats; 2. de kosten van de basisinrichting; en 3. de kosten van het ontwikkelingsbeheer gedurende de ontwikkelingstijd. d. De kosten van de compensatie als bedoeld onder b en c worden gelabeld aan de betreffende ingreep in het provinciaal compensatiefonds gestort.”	verloren gaat. b. Indien compensatie plaatsvindt, dan gelden voor compensatie de regels als bedoeld in 39.2.”
Art. 37.4, aanhef	“Een bestemmingsplan voor gronden ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - nationaal landschap', voor zover dit valt buiten de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of buiten de aanduiding 'overige zone - groene ontwikkelingszone', maakt ten opzichte van het ten tijde van de inwerkingtreding van de verordening geldende bestemmingsplan alleen bestemmingen mogelijk, zoals uitbreidingen en functieveranderingen, die de kernkwaliteiten van een Nationaal Landschap versterken of niet aantasten. Deze kernkwaliteiten zijn vastgelegd in de Bijlage 6 Kernkwaliteiten Nationale Landschappen van de Omgevingsverordening Gelderland….”	aanpassen tot “Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - nationaal landschap', voorzover dit valt buiten de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' en/of buiten de aanduiding 'overige zone - groene ontwikkelingszone', laat het bestemmingsplan ten opzichte van het op 17 oktober 2014 geldende bestemmingsplan uitbreidingen van bestaande functies en functieveranderingen toe, die de kernkwaliteiten van een Nationaal Landschap niet aantasten ten opzichte van de met dit bestemmingsplan toegestane bestemming. Deze kernkwaliteiten zijn vastgelegd in de Bijlage Kernkwaliteiten Nationale Landschappen van de Omgevingsverordening Gelderland…”
Art. 37.4, lid c	“… zoals deze zijn vastgelegd in de Bijlage 6 Kernkwaliteiten Nationale Landschappen van de Omgevingsverordening Gelderland.”	aanpassen tot “… zoals deze zijn vastgelegd in de Bijlage Kernkwaliteiten Nationale Landschappen van de Omgevingsverordening Gelderland.”
Art. 39.2, lid c, tweede bullit	“compensatie plaatsvindt van de groene ontwikkelingszone als bedoeld in 37.3.2 sub a en b, dan wordt gewijzigd in de bestemming 'Natuur' en gelden de hierna genoemde voorwaarden”	aanpassen tot “compensatie plaatsvindt van de groene ontwikkelingszone als bedoeld in 37.3.2 sub a, dan wordt gewijzigd in de bestemming 'Natuur' en gelden de hierna genoemde voorwaarden”
Art. 39.2, lid c, onder 3	“de compensatie wordt planologisch verankerd in hetzelfde dan wel in een ander gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan”	“de compensatie wordt planologisch verankerd op grond van toepassing van een wijzigingsbevoegdheid uit dit plan dan wel in een ander gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan.”
Art. 39.2, lid c, onder 4	“de compensatie vindt plaats in een compensatiepoule, indien combinatie van de ingreep en de compensatie in hetzelfde of een gelijktijdig vast te stellen plan niet mogelijk is;”	geschrapt (wordt opgevolgd door nieuw lid d)
Art. 39.2, lid c, onder 5	“de compensatie vindt plaats op afstand van het gebied, indien fysieke compensatie aansluitend aan of nabij het aangetaste gebied en compensatie van gelijkwaardige natuur in een compensatiepoule	geschrapt

artikel	tekst ontwerp-bestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
	niet mogelijk is.”	
Art. 39.2, lid d	“De omvang van de compensatie als bedoeld onder c wordt bepaald door de omvang van het aangetaste areaal waarbij een toeslag op de omvang van het aangetaste areaal wordt berekend, zowel in oppervlak, als in budget, te onderscheiden in de categorieën: 1. natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag; 2. tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak, vermeerderd met de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer; 3. tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak, vermeerderd met de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer; 4. bij een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar: de toeslag van tenminste 2/3 in oppervlak en de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer zijn maatwerk.”	vervangen door “Indien fysieke compensatie niet mogelijk is, kan gebruik worden gemaakt van een compensatiepoule als bedoeld in artikel 2.51 van de Omgevingsverordening Gelderland mits wordt voldaan aan de hierin gestelde voorwaarden”.
Art. 39.2, lid e	“Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - gelders natuurnetwerk' te wijzigen in de bestemming 'Natuur', indien: 1. de gronden zijn verworven of ontpacht ten behoeve van het realiseren van de natuurfunctie; 2. een overeenkomst voor functieverandering door middel van particulier natuurbeheer is gesloten; of 3. Gedeputeerde Staten hebben besloten aan Provinciale Staten voor te stellen om de Kroon te verzoeken een onteigeningsbesluit te nemen als bedoeld in artikel 78 van de Onteigeningswet en Gedeputeerde Staten een kopie van hun besluit aan burgemeester en wethouders hebben gezonden met het verzoek over te gaan tot vaststelling van het wijzigingsplan.”	vervangen door “De omvang van de compensatie als bedoeld onder c wordt bepaald door de omvang van het aangetaste areaal waarbij een toeslag op de omvang van het aangetaste areaal wordt berekend, zowel in oppervlak, als in budget, te onderscheiden in de categorieën: 1. natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag; 2. tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak, vermeerderd met de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer; 3. tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak, vermeerderd met de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer; 4. bij een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar: de toeslag van tenminste 2/3 in oppervlak en de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer zijn maatwerk.”
Art. 39.2, lid f	“De compensatie als bedoeld in lid c: 1. wordt gerealiseerd in of grenzend aan de GO; 2. voor zover mogelijk wordt gerealiseerd aan of nabij het aangetaste gebied, met dien verstande dat een duurzame situatie ontstaat; 3. planologisch wordt verankerd in hetzelfde danwel in een ander gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan; 4. plaats vindt in een compensatiepoule, indien combinatie van ingreep en compensatie in hetzelfde of een	Geschrapt

artikel	tekst ontwerp-bestemmingsplan	tekst vast te stellen bestemmingsplan
	gelijktijdig vast te stellen plan niet mogelijk is; 5. plaats vindt op afstand van het gebied, indien fysieke compensatie aansluitend aan of nabij het gebied en compensatie van gelijkwaardige natuur in een compensatiepoule niet mogelijk is.”	
Art. 39.2, lid g	“De omvang van de compensatie wordt bepaald door de omvang van het aangetaste areaal waarbij op de volgende wijze een toeslag op de omvang van het aangetaste areaal wordt berekend, zowel in oppervlak, als in budget, te onderscheiden in de categorieën: 1. natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag; 2. natuur met een ontwikkeltijd tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak, vermeerderd met de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer; 3. natuur met een ontwikkeltijd tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak, vermeerderd met de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer; 4. bij natuur met een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar: de toeslag van tenminste 2/3 in oppervlak en de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer is maatwerk.”	Geschrapt
Art. 39.2, lid h	“Indien fysieke compensatie aantoonbaar niet, of niet volledig mogelijk is, wordt een financiële compensatie bepaald aan de hand van: 1. de kosten van aanschaf en verwerving van vervangende grond op dezelfde plaats; 2. de kosten van basisinrichting; 3. de kosten van ontwikkelingsbeheer gedurende de ontwikkelingstijd.”	Geschrapt
Art. 39.2, lid i	“De kosten als bedoeld onder g en h worden gelabeld aan de betreffende ingreep in het provinciaal compensatiefonds gestort.”	Geschrapt

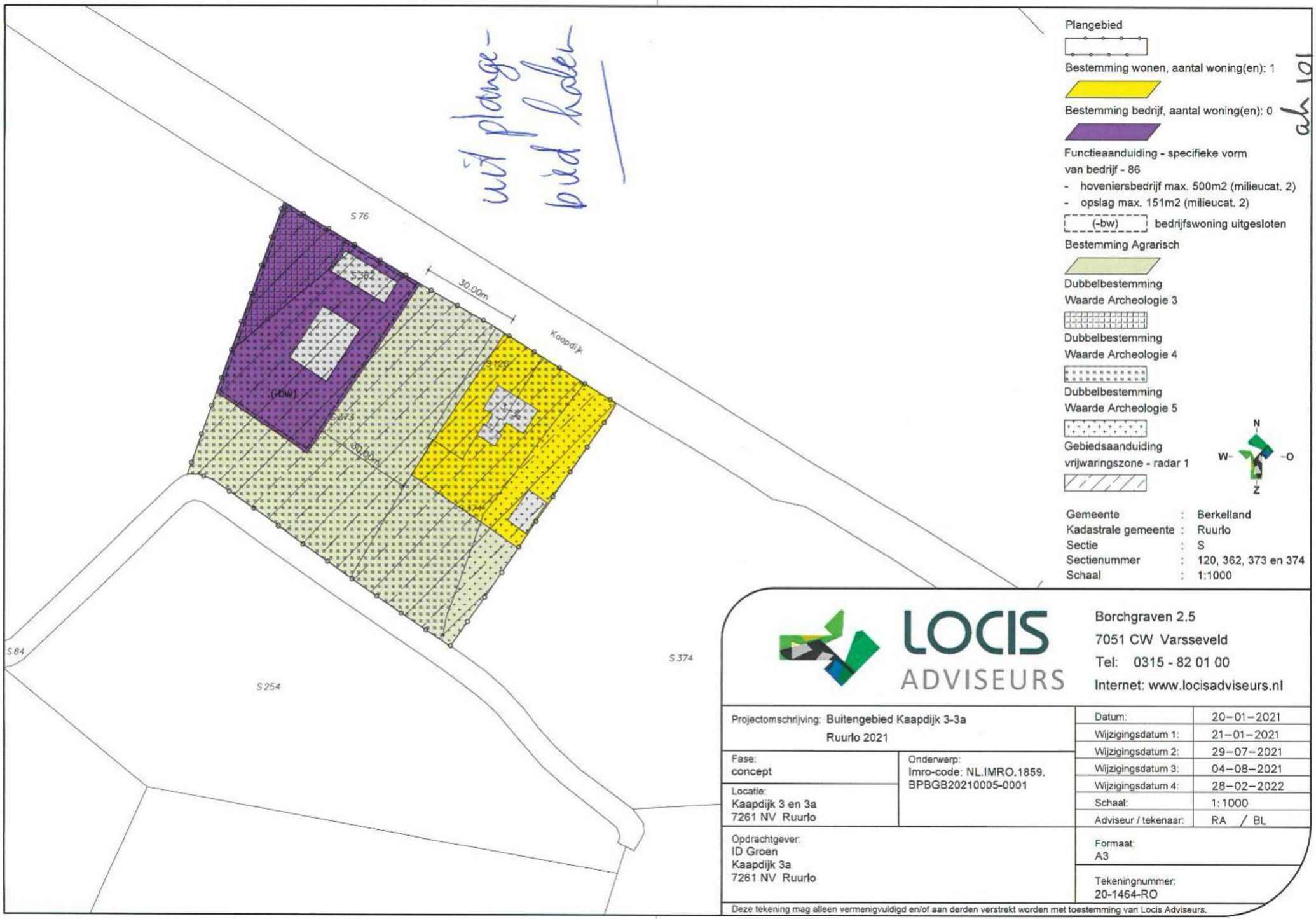
Thematisch ambtshalve wijziging: de bestemming ‘Water’

In het kader van de watertoets is met het Waterschap Rijn en IJssel afgesproken dat de leggerwatergangen die in eigendom zijn van het waterschap en ook in de geldende bestemmingsplannen een water-bestemming hebben, ook in nieuwe bestemmingsplan zullen worden bestemd als ‘Water’. Op deze manier wordt zo goed mogelijk aangesloten bij de actuele eigendomssituatie. Het toekennen van de bestemming ‘Water’ aan de leggerwatergangen die eigendom zijn van het waterschap maar in het ontwerpbestemmingsplan nog niet als zodanig waren bestemd, kan gebeuren via een gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan voor de volgende kadastrale percelen:

kadastrale gemeente	kadastrale sectie	Kadastrale nummers
Borculo	F	80
	G	10, 65, 162, 163, 312, 392, 432, 433
Eibergen	AA	1, 10, 42, 76, 161, 220, 849 (gedeeltelijk), 852, 854,
	AB	181, 195, 199, 206, 222, 223, 287, 332, 352, 368, 433, 452, 463, 466, 524
	AC	18, 23, 61, 83, 98, 120, 144
	L	4, 444
	N	295, 310, 359 (gedeeltelijk), 400 (gedeeltelijk)
	P	407 (gedeeltelijk), 424, 427, 408, 429, 433, 435, 437 524, 562
	T	62, 85, 86, 123, 125, 128, 241
	V	52, 106, 109, 136, 192, 193, 261, 309, 310, 331, 351, 370, 383, 424, 447, 550, 583, 594
	W	38, 49, 139, 176, 212, 225, 232, 234, 241, 254, 277, 292, 308, 309, 312, 320, 335, 337, 362, 364, 398, 399, 411, 416, 417, 427, 428, 444, 459, 475, 503, 524, 551, 661, 710, 712, 807, 812, 818, 859, 889, 892, 698
	X	20, 194
Geesteren	A	3206, 3314 (gedeeltelijk), 3331, 3343, 3352
	D	3304, 3307
	I	44, 45, 338, 671, 928
	K	153, 158, 160, 516, 517, 518,
	L	4, 83, 84, 139, 290, 291, 399, 433, 434, 444, 468, 478, 508 (gedeeltelijk)
	M	703, 773, 776, 822, 886 (gedeeltelijk)
	O	269
Neede	A	4813, 5255, 5288, 5293, 5307, 5312, 5313, 5317, 5319,
	B	1327, 1376, 1444, 8680
	C	8318, 8319 (gedeeltelijk), 8323 (tot aan plangrens), 8331, 9443, 5059, 9486, 9488, 9489
	G	21, 40 (gedeeltelijk), 52 181 (gedeeltelijk) , 217, 261, 429, 432, 700, 1876, 1882, 1891
	H	86, 93, 94, 297, 801, 928, 929
	L	34, 147, 175, 211 (gedeeltelijk), 227
Ruurlo	F	62, 86,
	G	392, 432, 433
	H	1151
	N	223, 324
	P	7, 8, 9, 28, 74, 92, 110
	R	136
	T	103, 104, 105, 106,190, 214, 237, 473 (gedeeltelijk)
	U	12, 66, 67, 135, 221
	V	7, 215, 279
	W	4, 8, 238, 239

Bijlage: kaartbijlagen gewijzigde vaststelling verbeelding n.a.v. zienswijzen

Bijlage: kaartbijlagen ambtshalve gewijzigde vaststelling verbeelding

uit plange-
bied halen

ah 101

Plangebied

Bestemming wonen, aantal woning(en): 1

Bestemming bedrijf, aantal woning(en): 0

Functieaanduiding - specifieke vorm
van bedrijf - 86
- hoveniersbedrijf max. 500m2 (milieucat. 2)
- opslag max. 151m2 (milieucat. 2)

(-bw) bedrijfswoning uitgesloten

Bestemming Agrarisch

Dubbelbestemming
Waarde Archeologie 3

Dubbelbestemming
Waarde Archeologie 4

Dubbelbestemming
Waarde Archeologie 5

Gebiedsaanduiding
vrijwaringszone - radar 1

N
W- -O
Z

Gemeente	:	Berkelland
Kadastrale gemeente	:	Ruurlo
Sectie	:	S
Sectienummer	:	120, 362, 373 en 374
Schaal	:	1:1000

LOCIS ADVISEURS
Borchgraven 2.5
7051 CW Varsseveld
Tel: 0315 - 82 01 00
Internet: www.locisadviseurs.nl

Projectomschrijving: Buitengebied Kaapdijk 3-3a Ruurlo 2021		Datum:	20-01-2021
		Wijzigingsdatum 1:	21-01-2021
		Wijzigingsdatum 2:	29-07-2021
		Wijzigingsdatum 3:	04-08-2021
		Wijzigingsdatum 4:	28-02-2022
Fase: concept	Onderwerp: Imro-code: NL.IMRO.1859. BPBGB20210005-0001	Schaal:	1:1000
Locatie: Kaapdijk 3 en 3a 7261 NV Ruurlo		Adviseur / tekenaar:	RA / BL
Opdrachtgever: ID Groen Kaapdijk 3a 7261 NV Ruurlo		Formaat: A3	
		Tekeningnummer: 20-1464-RO	

Deze tekening mag alleen vermenigvuldigd en/of aan derden verstrekt worden met toestemming van Locis Adviseurs.

gemeente Berkelland

Vrijheidsbos (Needse Tolweg-Oude Diepenheimseweg in Geesteren)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

verkleinen functieaanduiding 'vrijheidsbos' (sbo-vrbo)
(plankaart 4)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:2000

0 20 40 60m

02 November 2021

ah 102

gemeente Berkelland

Buitenvelderweg 1 (Ruurlo)

an deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

temming 'Wonen' omzetten in 'Bedrijf'/(sb-120)
nkaart 17)
btshalve wijziging)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

02 November 2021

ah 103

gemeente Berkelland

Waterhoekdijk 7b (Haarlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

vergroten functieaanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten'
tot over gehele agrarisch bouwvlak
(plankaart 10)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:500

0 5 10 15m

02 November 2021

ah 104

Winterswijkseweg 17a (Eibergen)

kaartblad 11

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

vergund vml. agrarisch bedrijfsgebouw aanduiden als veldschuur (zie ook planregels) en 'G-L' daarop aanpassen (ambtshalve)

Schaal 1:1000

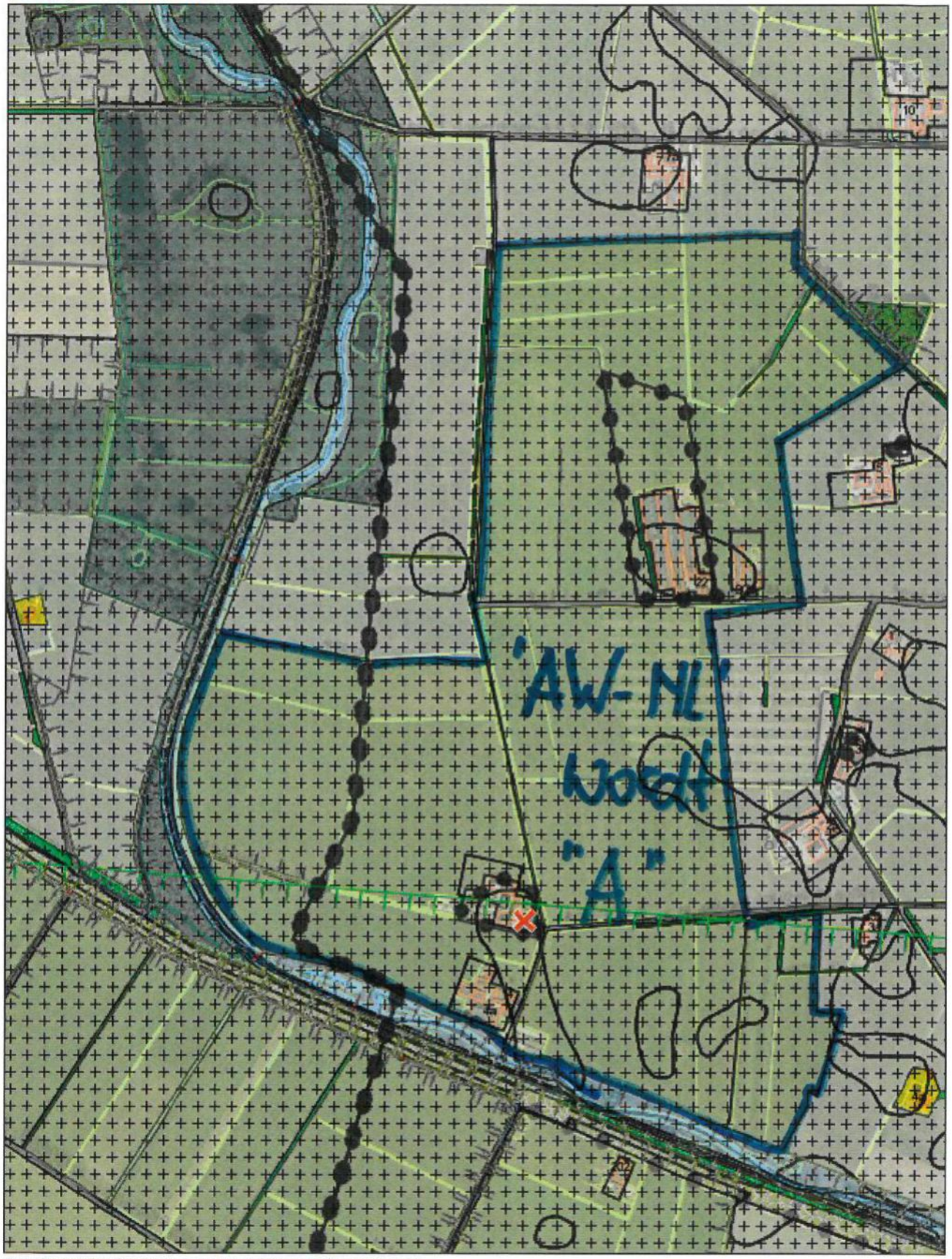
0 10 20 30m

15 Oktober 2021

ah 105

gemeente Berkelland

Dwarsweg e.o. (Beltrum)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

'AW-NL' in vml. weidevogelgebied omzetten tot 'Agrarisch'
(plankaart 14)
(ambtshalve aanpassing)

Schaal 1:10000

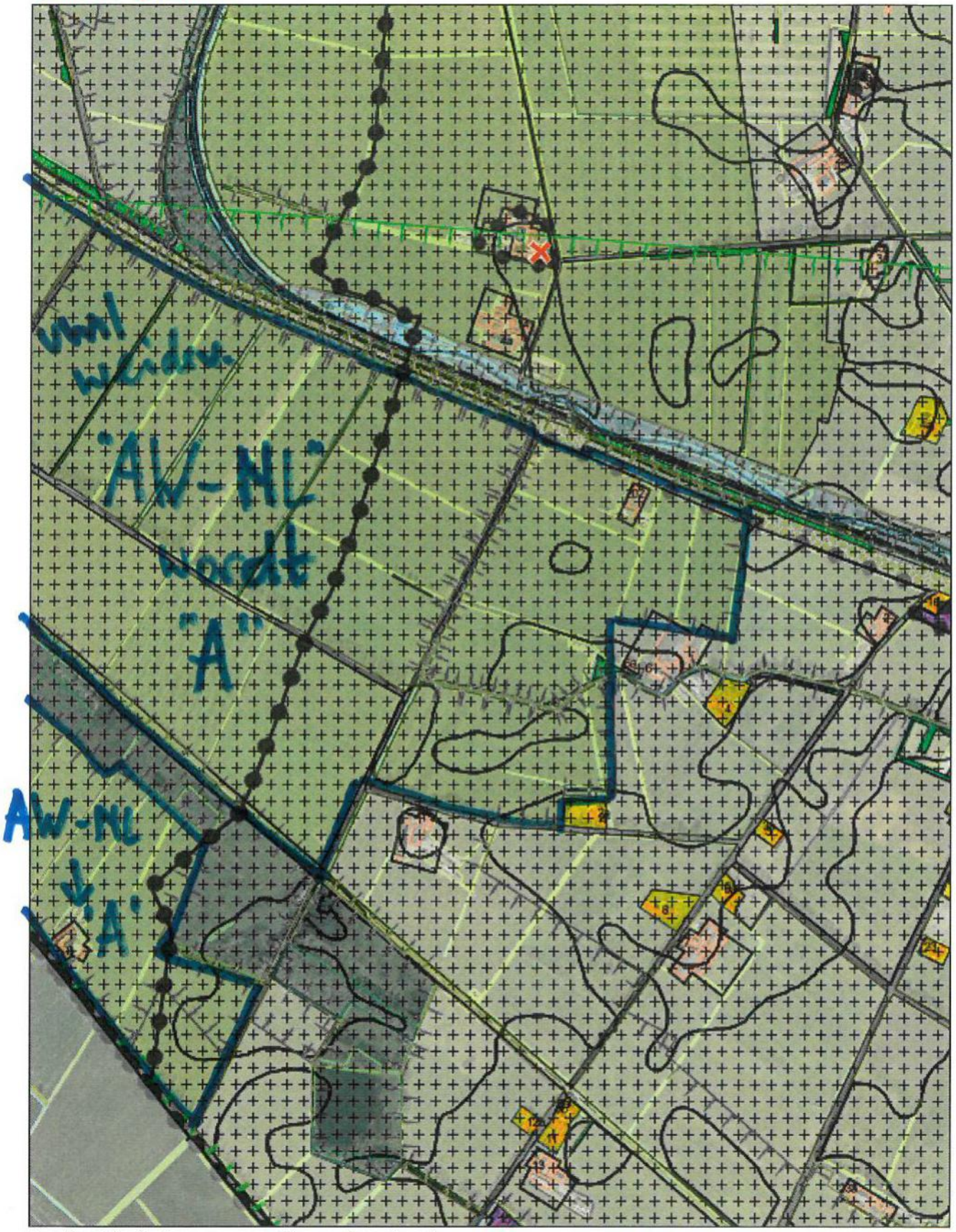
0 200 400 600m

05 November 2021

ah 1ob

gemeente Berkelland

Groenloseweg (Ruurlo) - Ruurloseweg (Beltrum) e.o.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

'AW-NL' in vml. weidevogelgebied omzetten tot 'Agrarisch'
(plankaart ~~1~~ 17/18)
(ambtshalve aanpassing

Schaal 1:10000

0 200 400 600m

05 November 2021

ah 106

zuidelijk van

Groenloseweg (Ruurlo) - Ruurloseweg (Beltrum) e.o.

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

'AW-NL' in vml. weidevogelgebied omzetten tot 'Agrarisch'
(plankaart 17/18)
(ambtshalve aanpassing

Schaal 1:10000

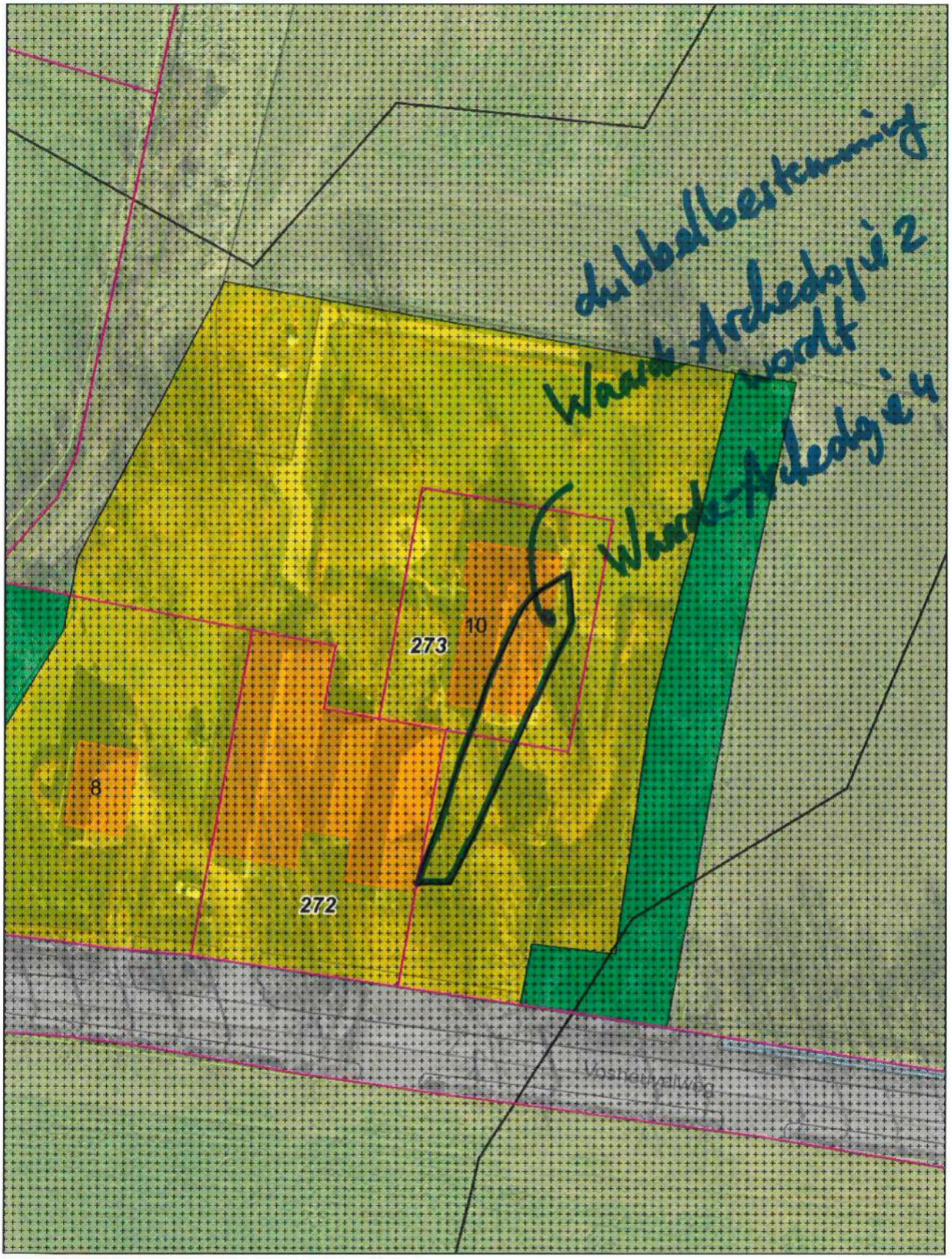
0 200 400 600m

05 November 2021

ah 106

gemeente Berkelland

Vosheuvelweg 10 (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

'Waarde-Archeologie 2' toevoegen aan 'Waarde-Archeologie 4' (plankaart 20) = archeologie
(ambtshalve, alsnog n.a.v. inspraakreactie 275)

Schaal 1:750

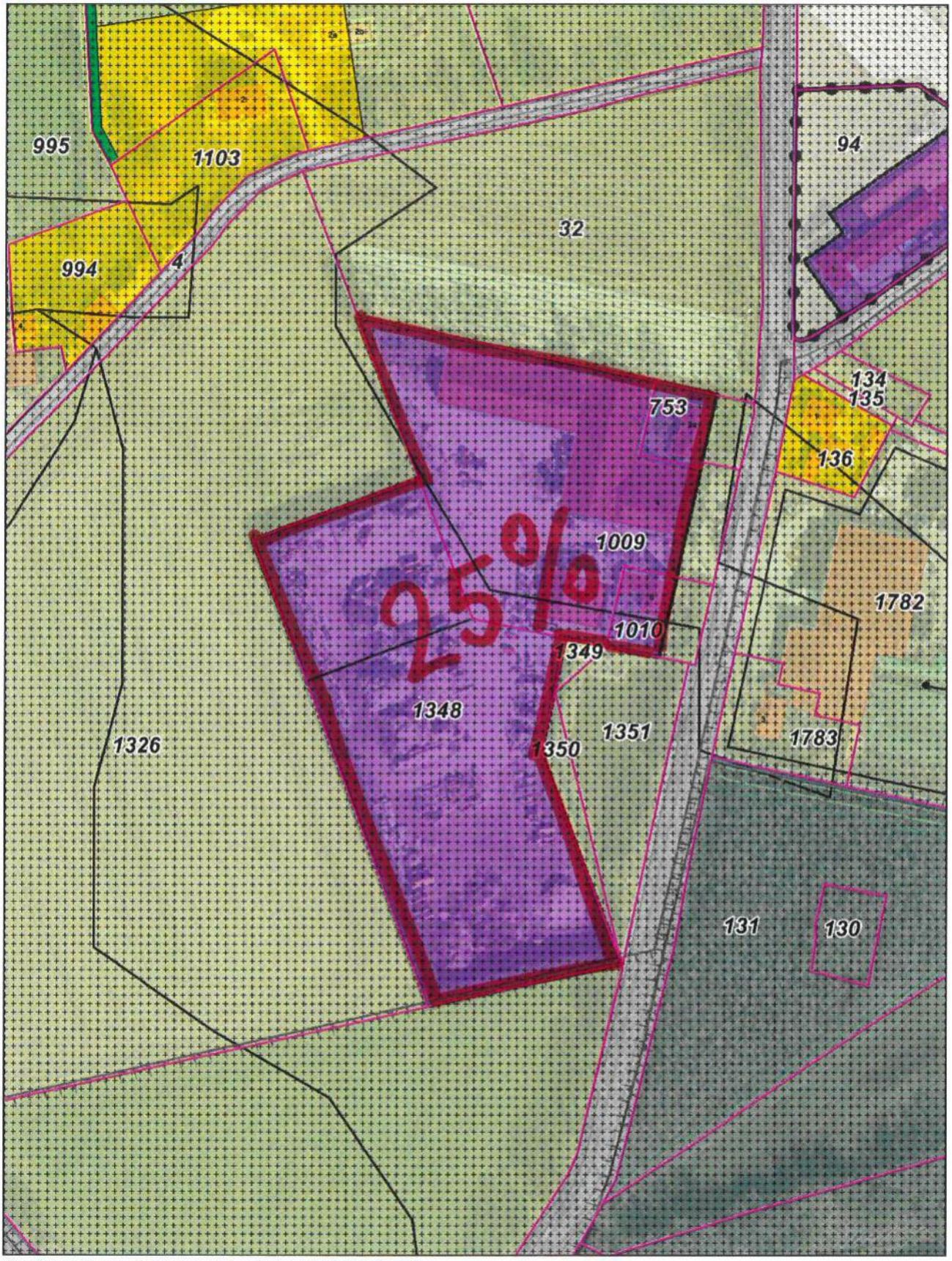
0 10 20 30m

08 November 2021

ah 107

gemeente Berkelland

Wessel van Eylllaan 4 (Borculo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bebouwingspercentage van 25% niet koppelen aan het bouwvlak maar aan het bestemmingsvlak voor 'Bedrijf' (plankaart 9)
(ambtshalve aanpassing)

Schaal 1:2000

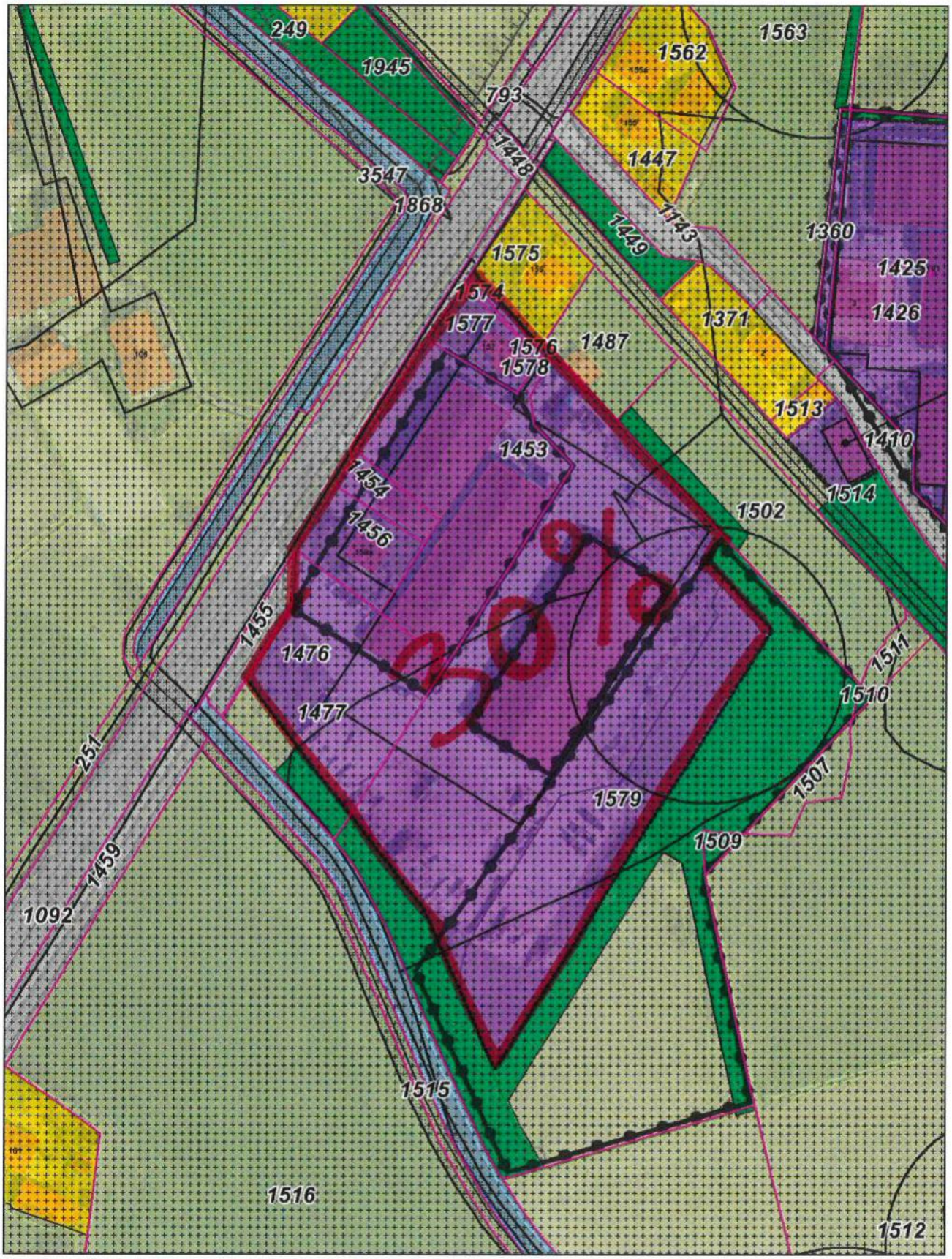
0 20 40 60m

17 December 2021

ah 108

gemeente Berkelland

Borculoseweg 159a (Neede)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bebouwingspercentage van 30% niet alleen over bouwvlak
maar over hele bestemmingsvlak 'Bedrijf'
(plankaart 5)
(ambtshalve aanpassingen)

Schaal 1:2000

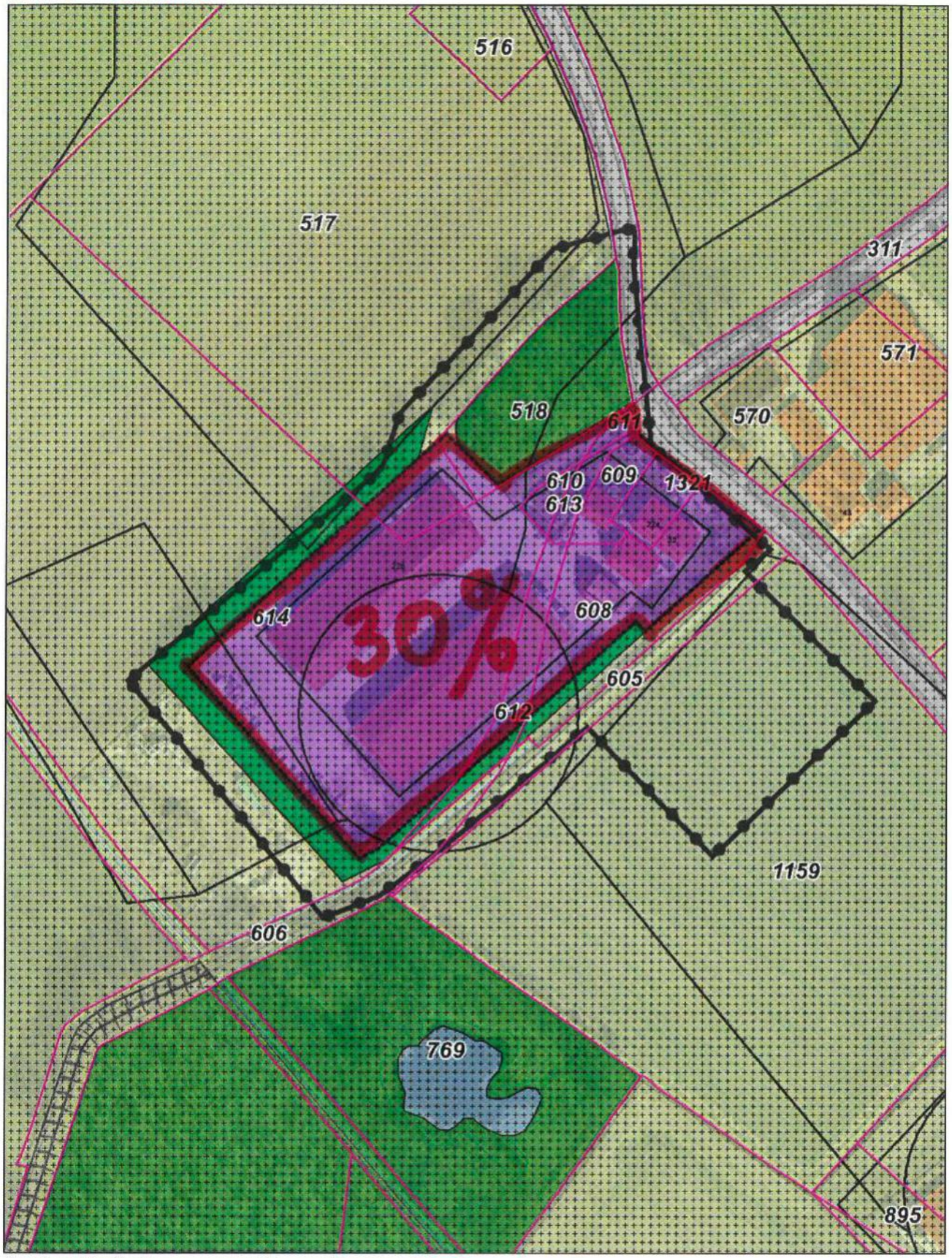
0 20 40 60m

17 December 2021

ah log

gemeente Berkelland

Rekkense Binnenweg 22-22a (Rekken)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bebouwingspercentage van 30% niet koppelen aan het bouwvlak maar aan het bestemmingsvlak voor 'Bedrijf' (plankaart 12) (ambtshalve aanpassing)

Schaal 1:2000

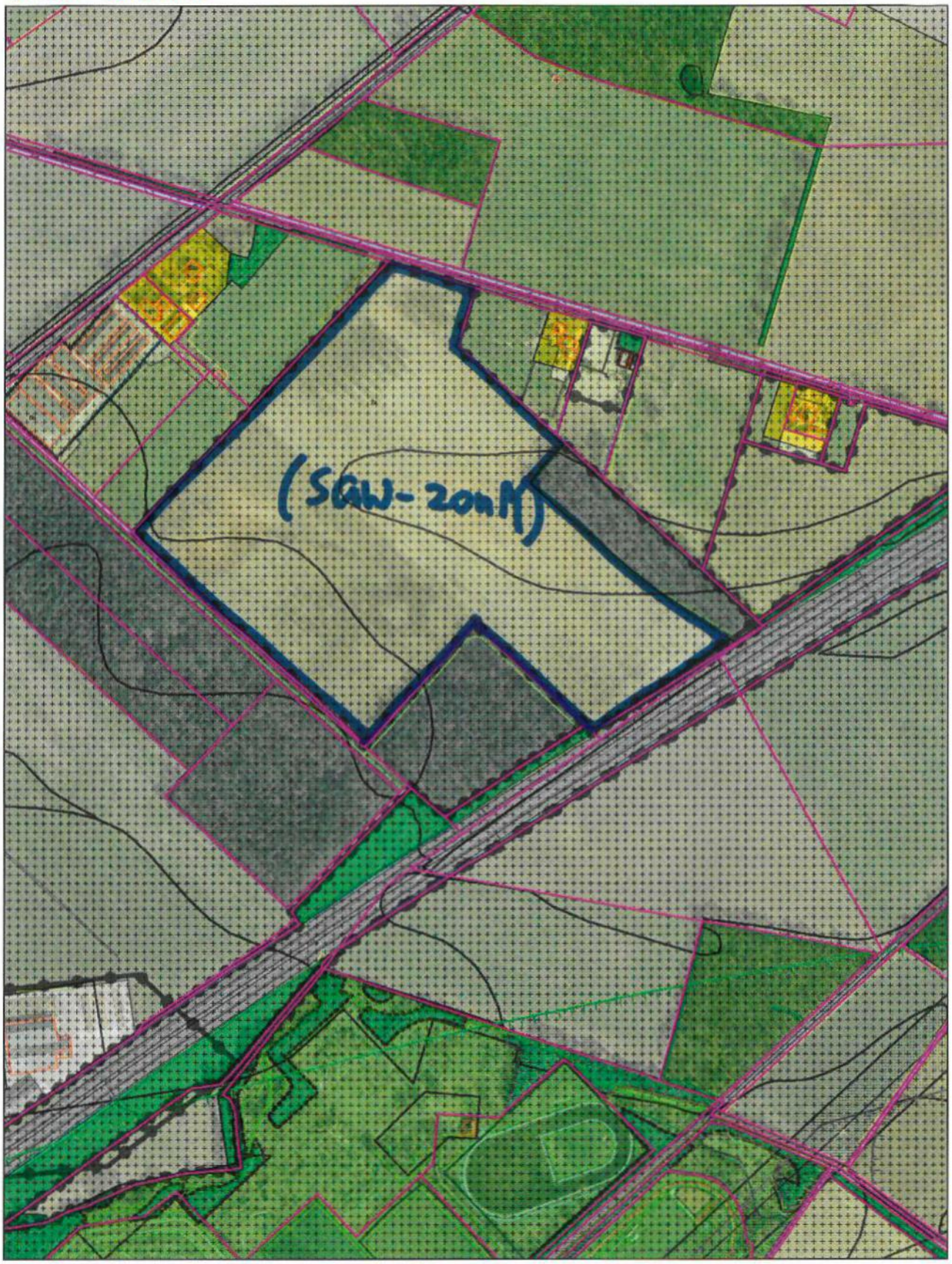
0 20 40 60m

17 December 2021

ah 110

gemeente Berkelland

Zonnepark Munsterjansdijk (Rietmolen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

specifieke aanduiding opvoeren i.v.m. onherroepelijke omgevingsvergunning (ambtshalve wijziging)

plankaart 6

Schaal 1:5000

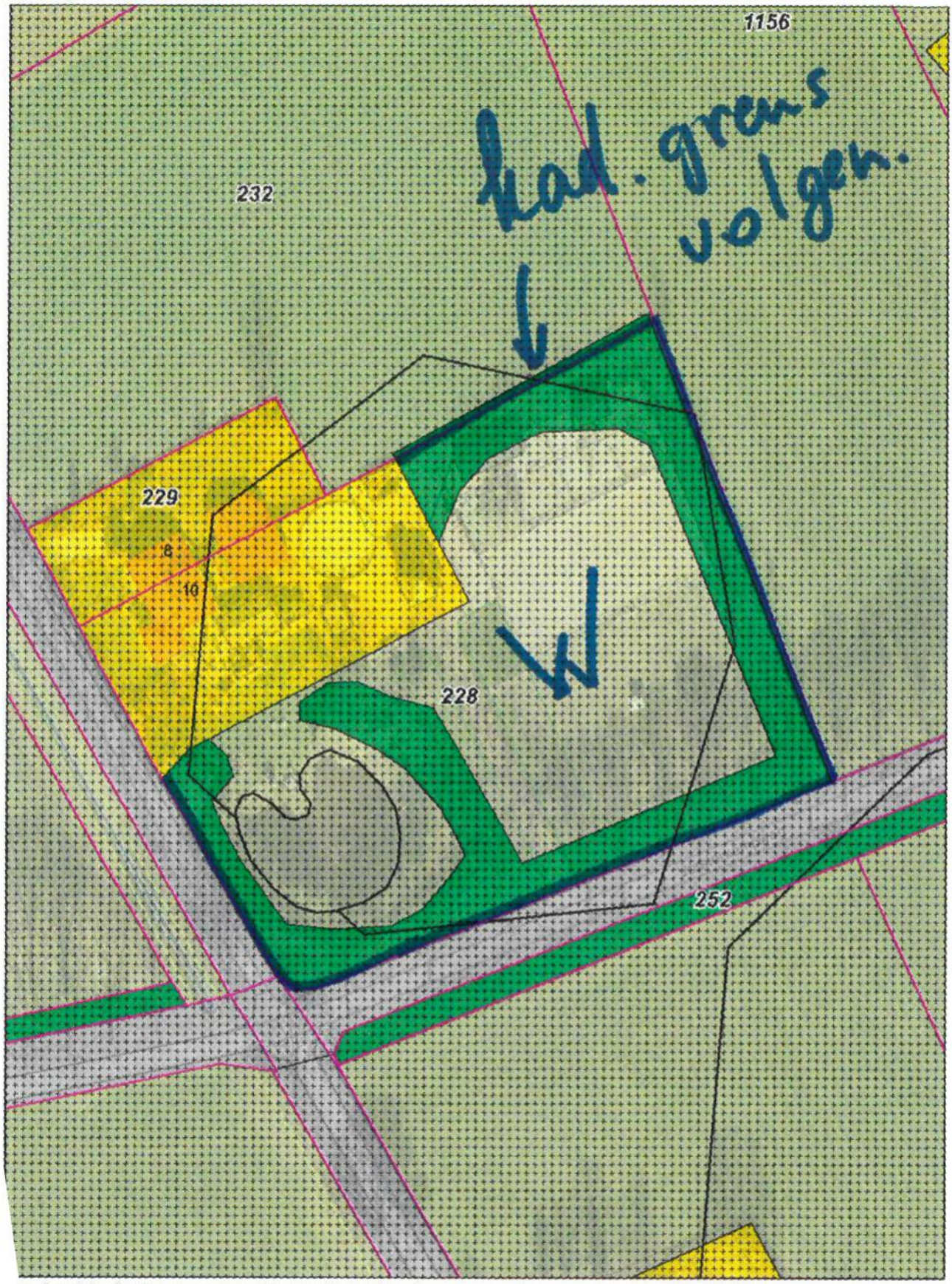
0 100 200 300m

11 November 2021

ah III

Kaaldijk 10 (Ruurlo)

gemeente Berkelland

in deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

'-L' en 'G-L' toevoegen aan 'Wonen'
nkaart 13)
otshalve aanpassing)

Schaal 1:1000

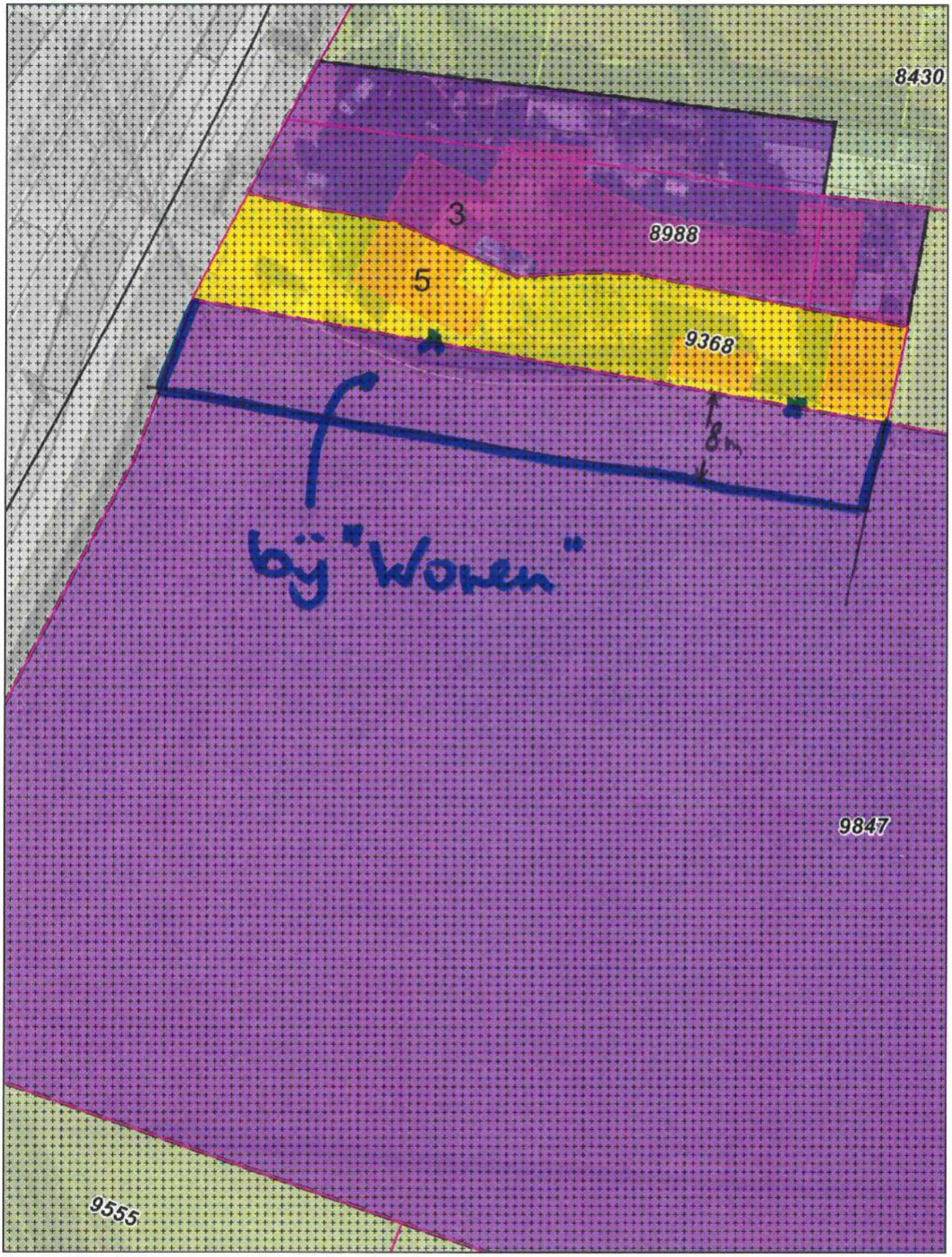
0 10 20 30m

16 December 2021

ah 112

gemeente Berkelland

Groenloseweg 5 (Eibergen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

vergroten bestemmingsvlak 'Wonen' (en verkleinen 'Bedrijf'/ (sb-140)
(plankaart 11)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:500

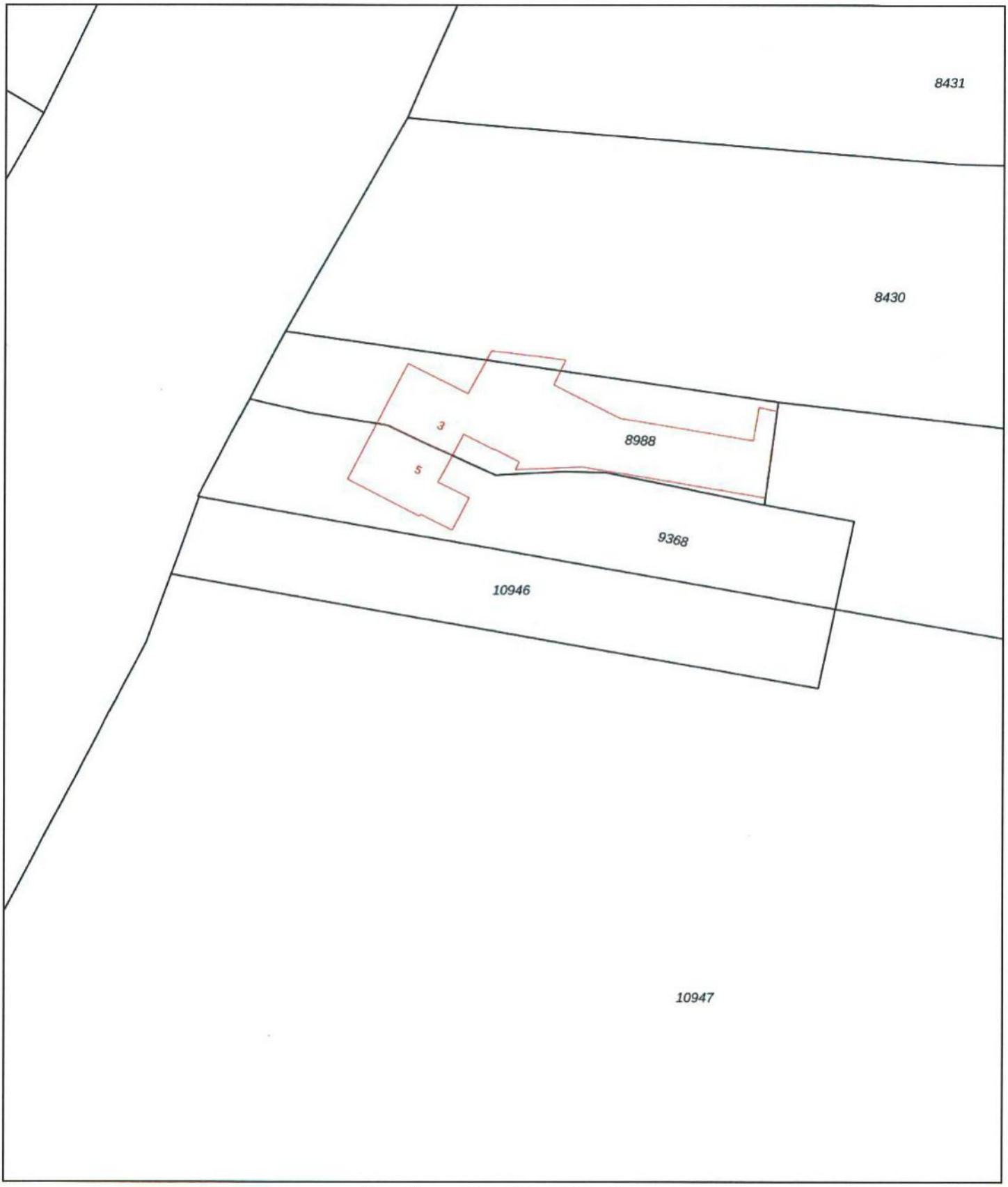
0 5 10 15m

23 December 2021

ah 113

Kadastrale kaart

Uw referentie: 44055 KBWG001

0 5 10 15 20 25m

Deze kaart is noordgericht

12345 Perceelnummer

25 Huisnummer

Vastgestelde kadastrale grens

Voorlopige kadastrale grens

Administratieve kadastrale grens

Bebouwing

Schaal 1: 500

Kadastrale gemeente	Eibergen
Sectie	D
Perceel	10946

kadaster

Voor een eensluidend uittreksel, geleverd op 27 januari 2022
De bewaarder van het kadaster en de openbare registers

Aan dit uittreksel kunnen geen betrouwbare maten worden ontleend.
De Dienst voor het kadaster en de openbare registers behoudt zich de intellectuele eigendomsrechten voor, waaronder het auteursrecht en het databankenrecht.

ah113

gemeente Berkelland

Weenkweg 5 (Rietmolen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen bestemmingsvlak 'Wonen'
(plankaart 3)
(ambtshalve wijzigingen)

Schaal 1:1000

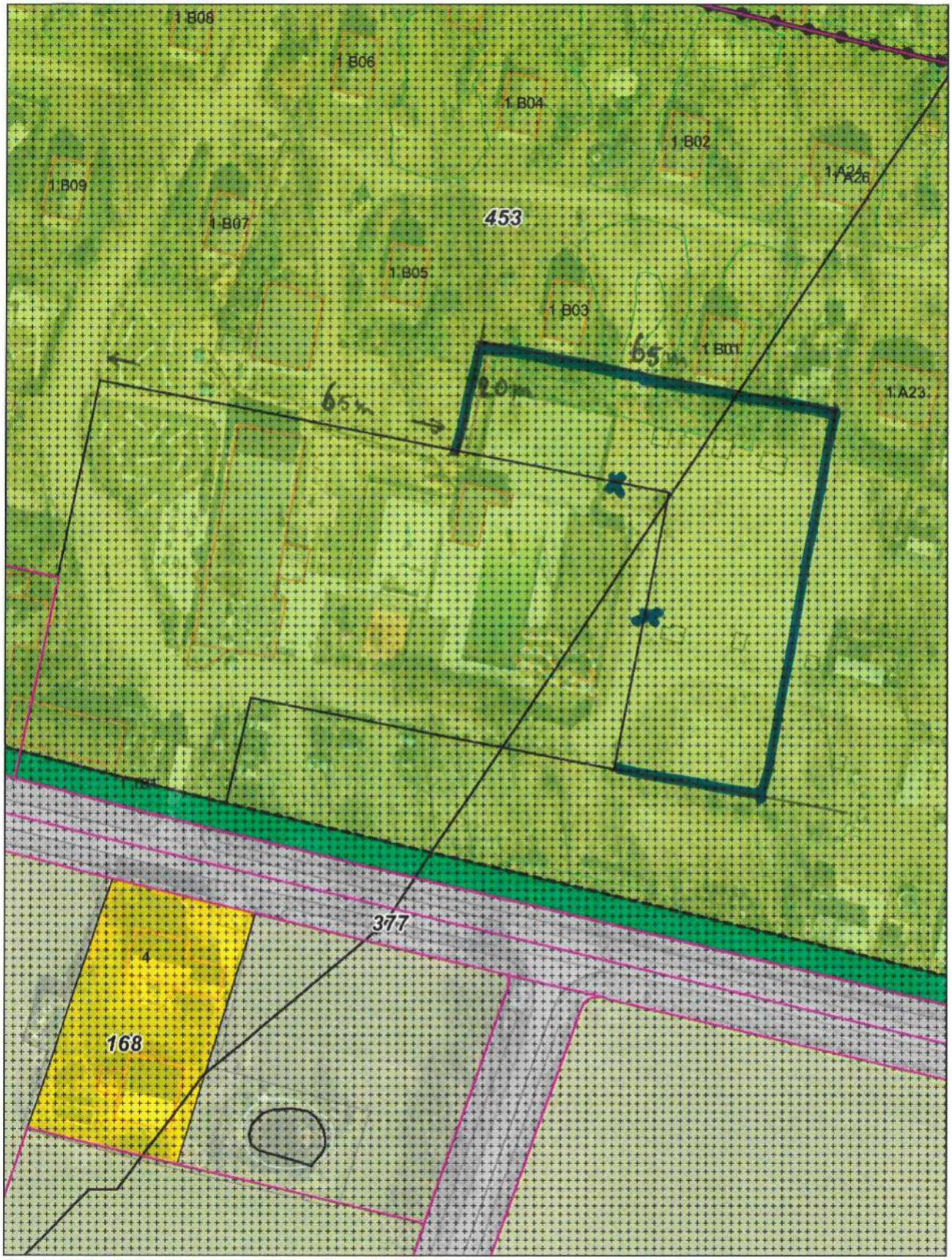
0 10 20 30m

11 Januari 2022

ah 114

gemeente Berkelland

Kerkdijk 1 (Eibergen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen bouwvlak binnen 'R-VR'
(plankaart 16)
(ambtshalve wijzigingen)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

11 Januari 2022

ah 115

gemeente Berkelland

Spilmansdijk 10 (Beltrum)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bestemmingsvlak voor 'Wonen' omzetten in agrarisch bouwvlak in 'Agrarisch'
(plankaart 15)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:1000

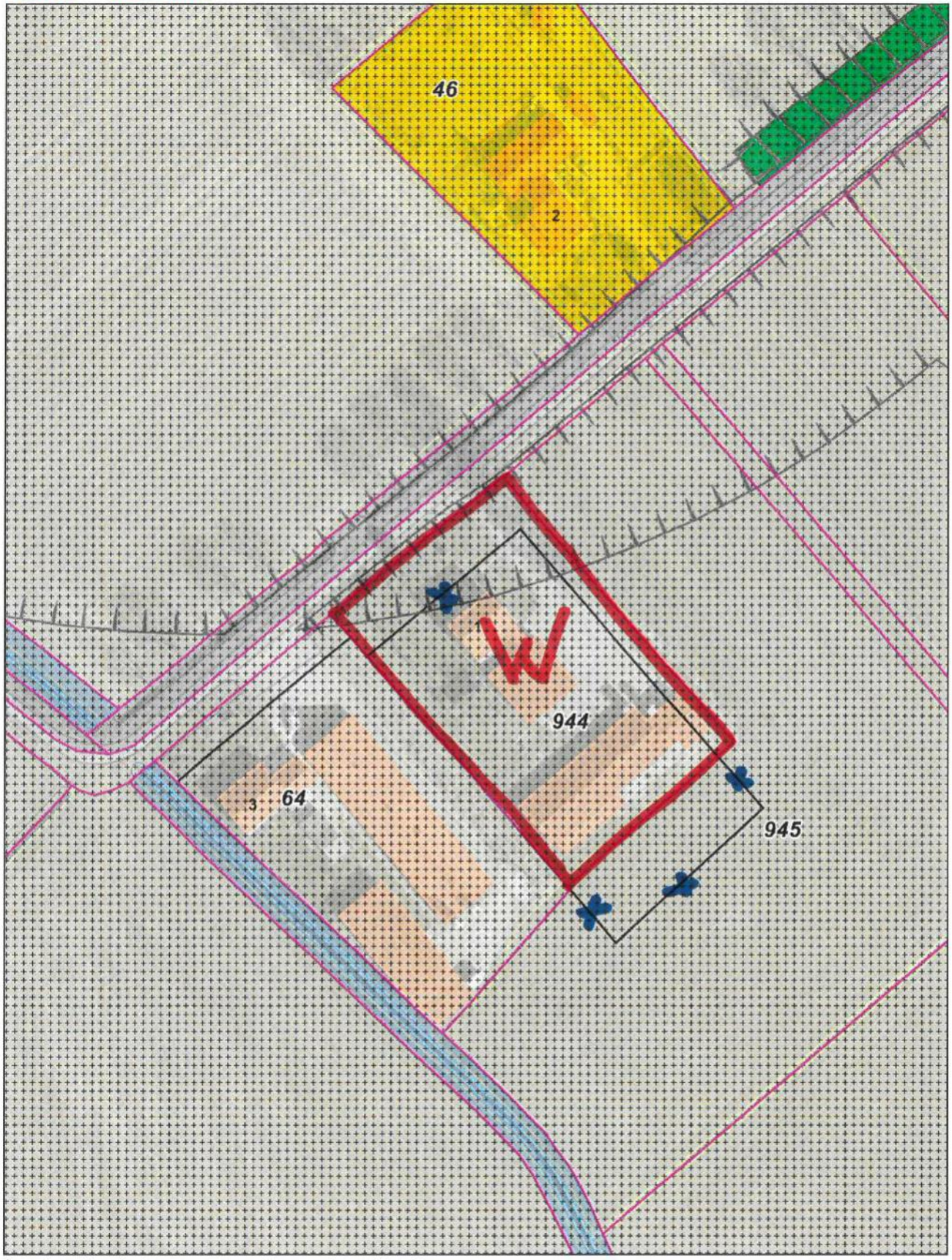
0 10 20 30m

11 Januari 2022

ah 11b

gemeente Berkelland

Kooigootsweg 1 (Beltrum)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

agrarisch bouwvlak schrappen en vervangen door
een bestemmingsvlak voor 'Wonen'
(plankaart 14)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

21 Januari 2022

ah 117

gemeente Berkelland

Haaksbergseweg 87a en Kieftendijk 2a (Neede)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

schrappen bouwvlakken en maatvoeringen
voor aantal toegestane wooneenheden
(plankaart 6)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:500

0 5 10 15m

24 Januari 2022

ah 118

gemeente Berkelland

Rekkense Binnenweg 20 (Rekken)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassing agrarisch bouwvlak en 'G-L'
(plankaart 7)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:500

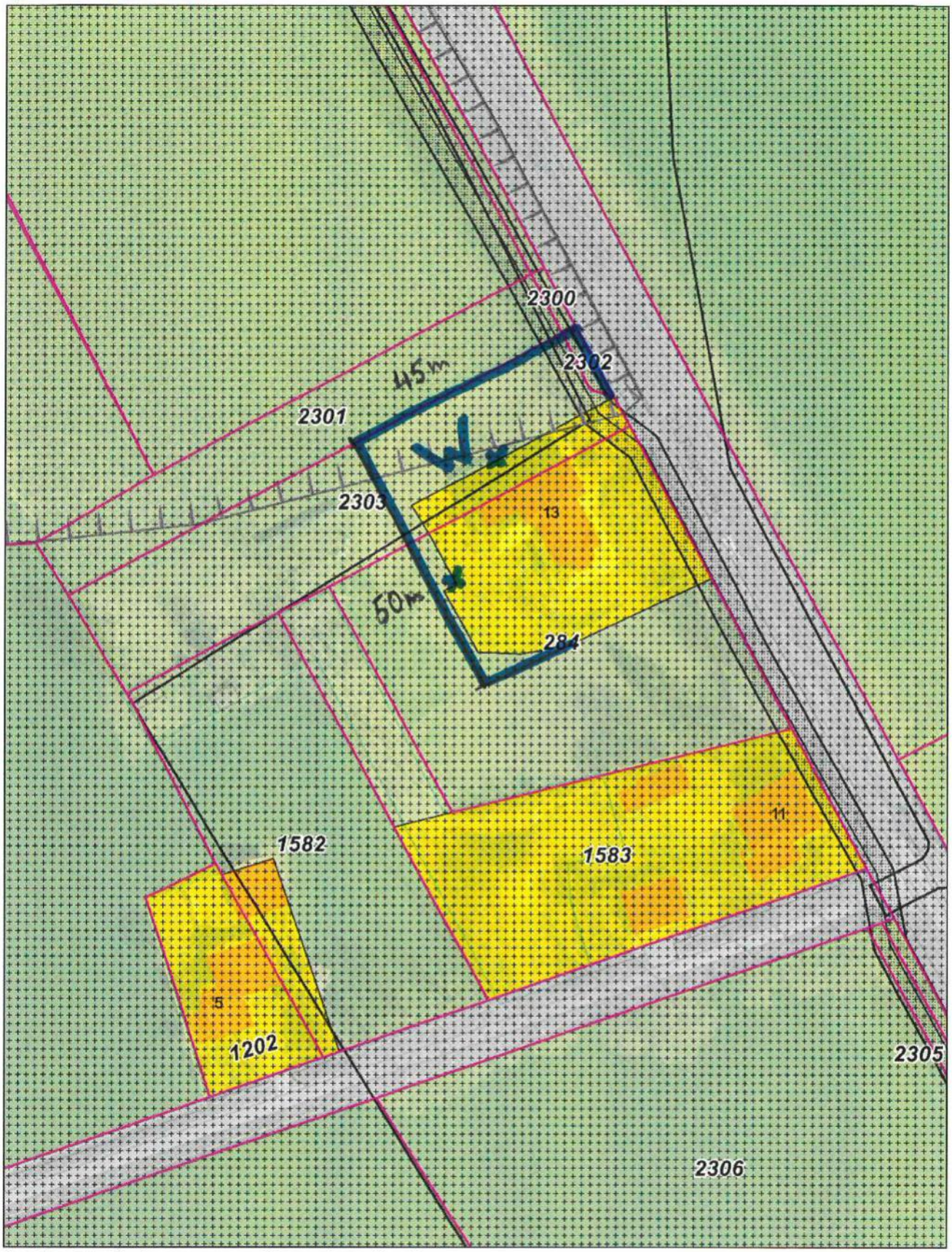
0 5 10 15m

25 Januari 2022

ah 11g

G.L. Rutgersweg 13 (Neede)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

vergroten bestemmingsvlak 'Wonen' i.v.m.
bouw van een bijgebouw
(plankaart 5)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

26 Januari 2022

ah 120

gemeente Berkelland

Munsterjansdijk, naast nr. 6 (Rietmolen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bosontwikkeling (compensatiebos provincie Gelderland)
(plankaart 6)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:2000

0 20 40 60m

27 Januari 2022

ah 121

Plangebied / 'witte vlek' in plankaart 15 vergroten.

LEGENDA

Plangebied

Buitengebied, Grolseweg 19 Beltrum (2022)

Verklaring

ondergrond: BGT en DKK (datum: 19 juli 2021)

Bestemmingen

Enkelbestemming

A — Agrarisch

G-L — Groen - Landschapselement

W — Wonen

Dubbelbestemming

L — Leiding

Aanduidingen

Gebiedsaanduiding

vrijwaringszone - radar 2

Bouwvlak

bouwvlak

Functieaanduiding

(-bw)	bedrijfswoning uitgesloten
(sa-mst)	specifieke vorm van agrarisch - mestopslag
(sa-1)	specifieke vorm van agrarisch - 1
(-sa-vee)	specifieke vorm van agrarisch uitgesloten - veehouderij
(sw-1)	specifieke vorm van wonen - 1

Figuur

hartlijn leiding - gas

ah 122

Gemeente Berkelland

Bestemmingsplan
Buitengebied, Grolseweg 19 Beltrum (2022)

Verbeelding

status:	Voorontwerp
datum:	Januari 2022
schaal:	1:2000
getekend:	J-H
nummer:	P219155
bladformaat:	A3
idn-nummer:	NL.IMRO.1859.BPBGB2022003-0001

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

bezoekadressen en contactgegevens:

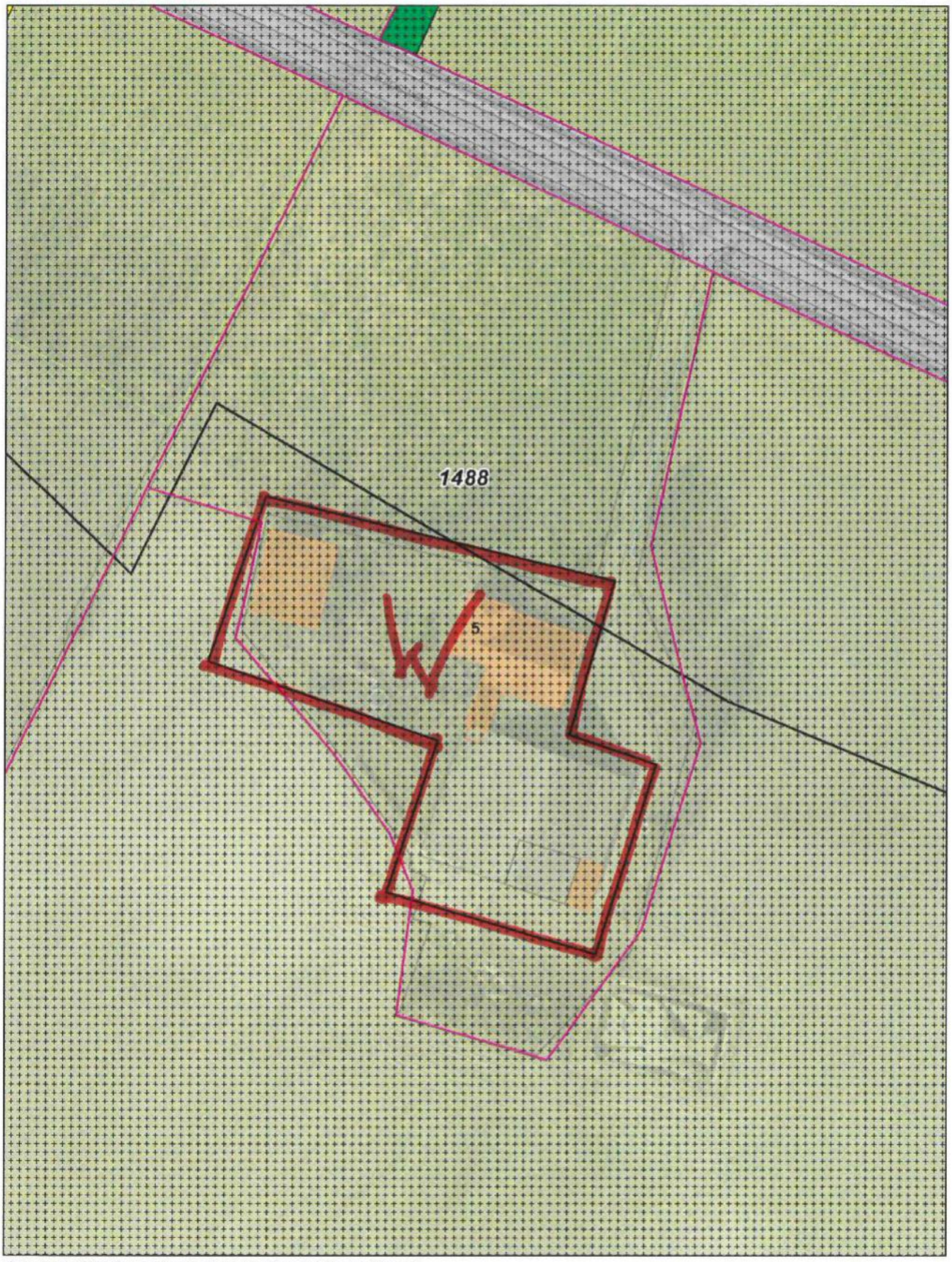
Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2, 6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught: Parklaan 21, 5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

Flipsweg 5 (Rietmolen)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

agrarisch bouwvlak omzetten in bestemmingsvlak 'Wonen'
(plankaart 3)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:1000

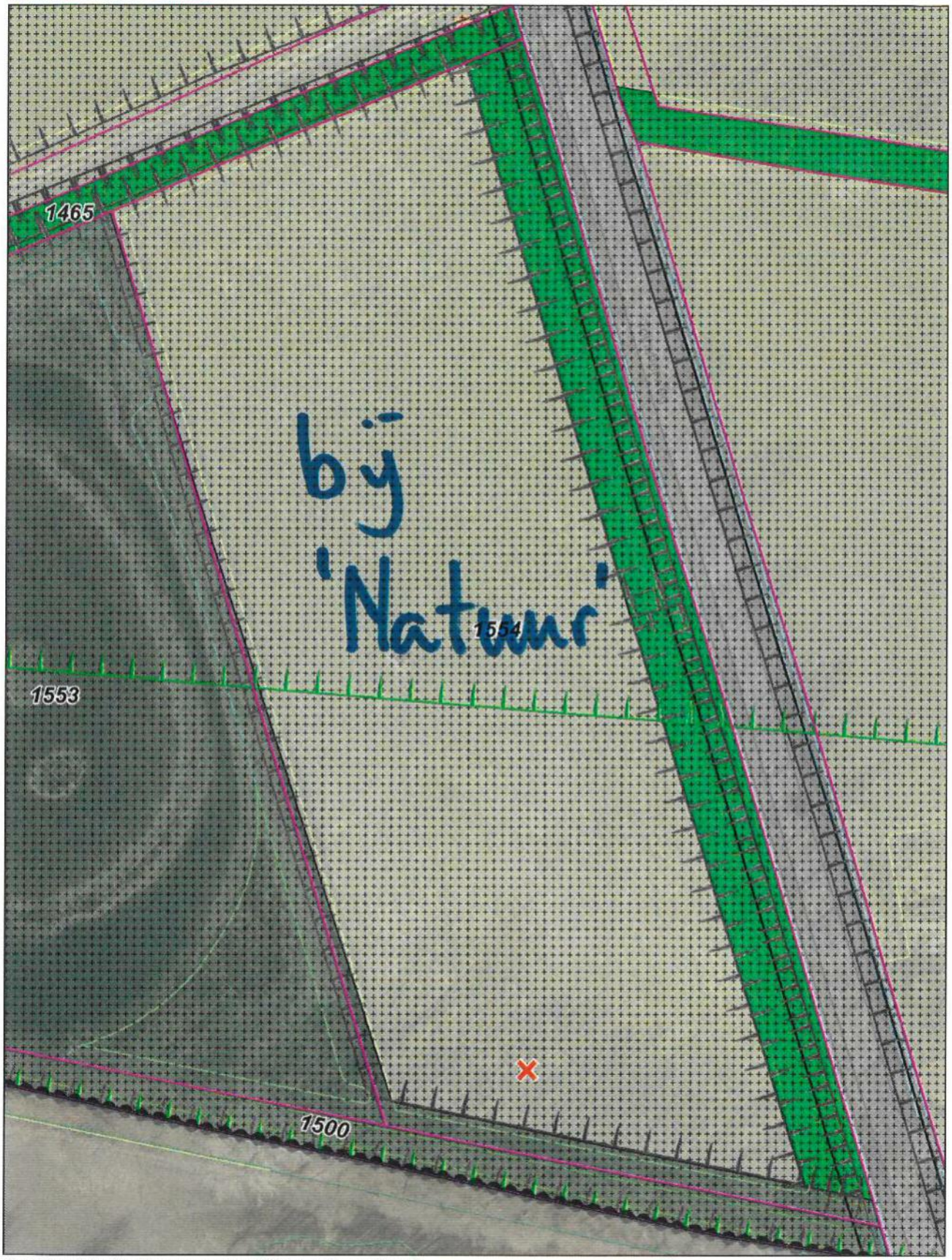
0 10 20 30m

03 Februari 2022

ah 123

gemeente Berkelland

Tolhutterweg, tegenover 44 (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

'Agrarisch' omzetten in 'Natuur'
(plankaart 17)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:1000

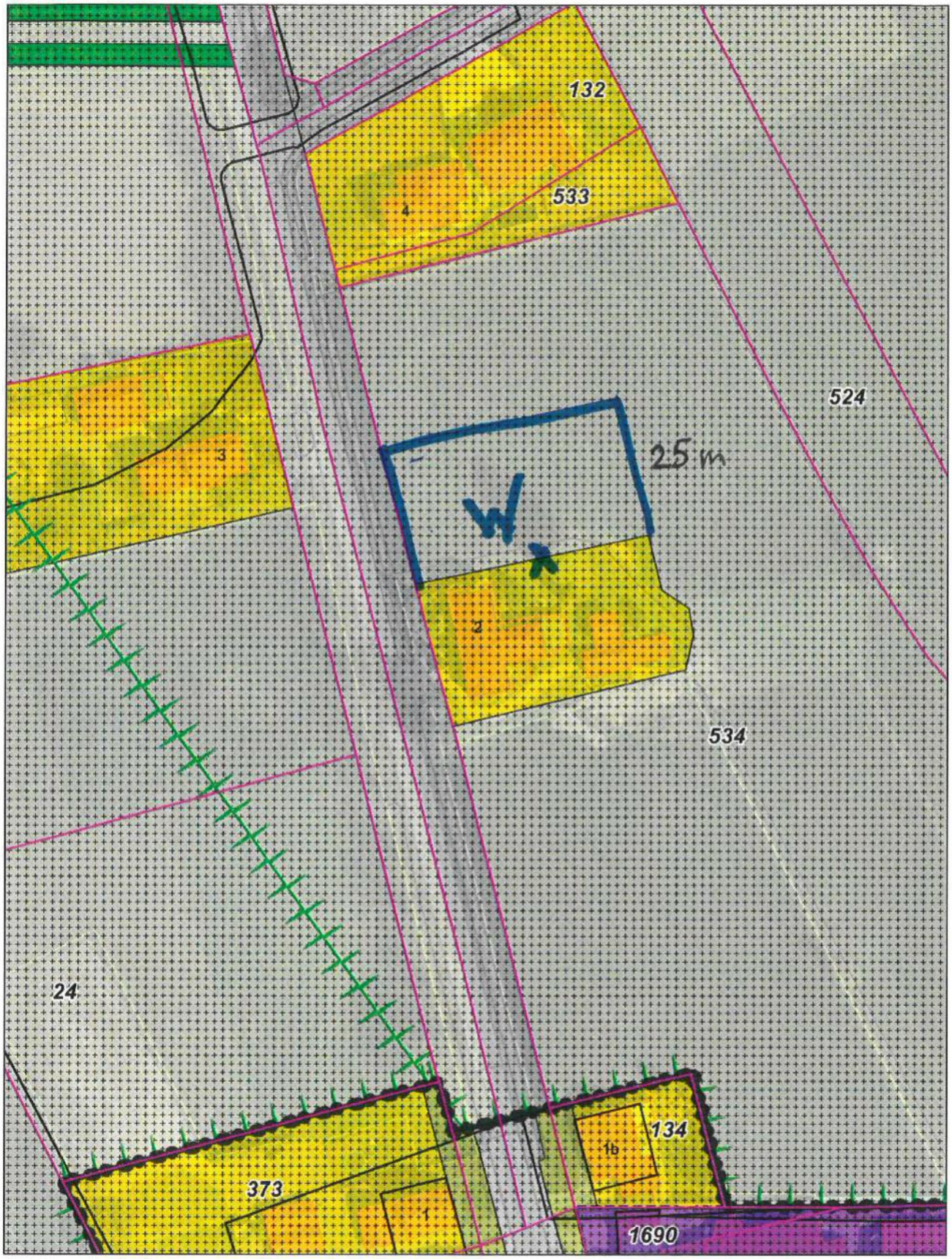
0 10 20 30m

03 Februari 2022

ah124

Zwarteweg 2 (Beltrum)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

vergtoten bestemmingsvlak 'Wonen'
(plankaart 15)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

14 Februari 2022

ah 125

gemeente Berkelland

Krakeelsweg 10 (Rekken) / Appelhofweg 4 (Haaksbergen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

en (-bw)

verkleinen agrarisch bouwvlak tot perceel kadastraal bekend gemeente Eibergen, sectie M, nummer 1590 (plankaart 7)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:1000

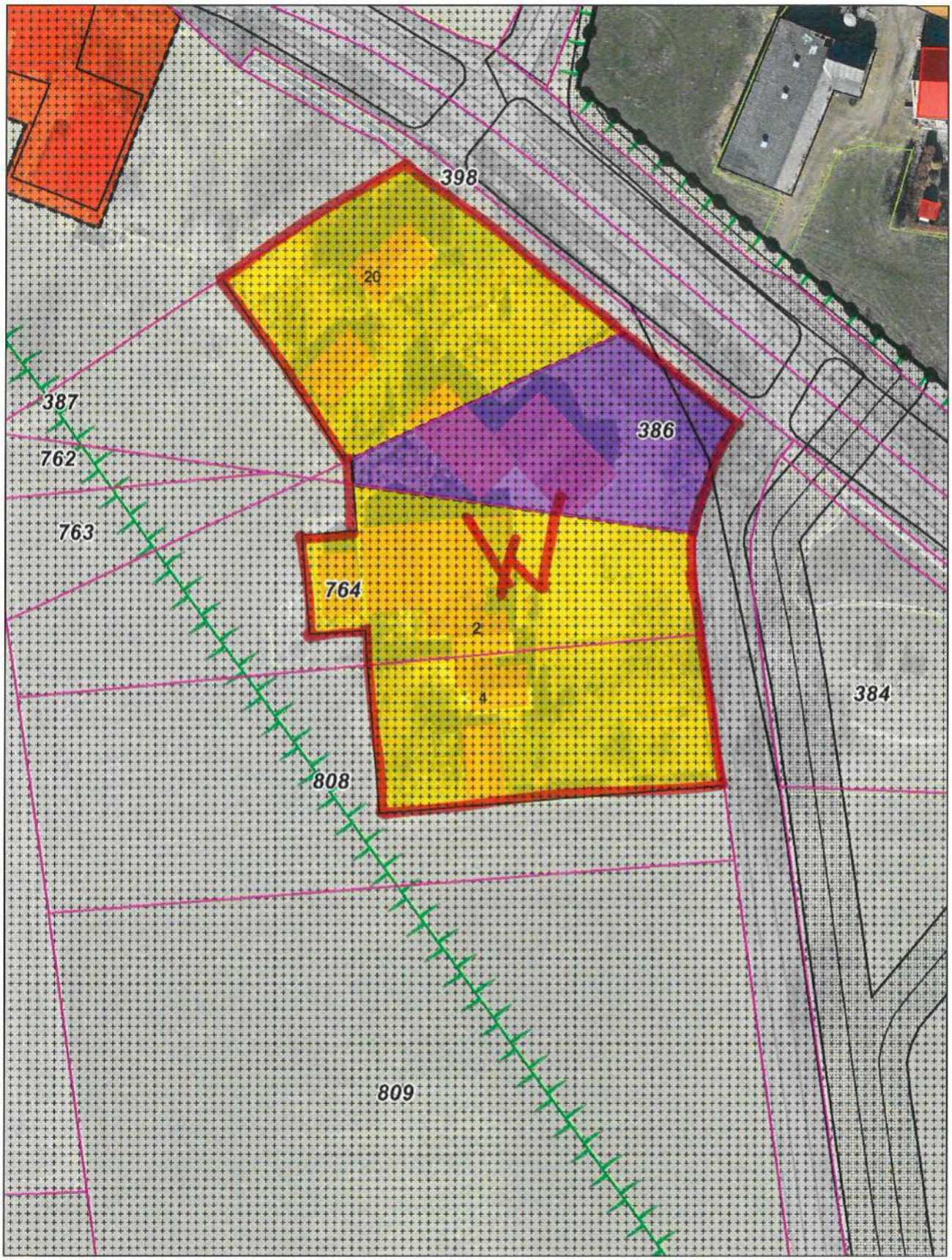
0 10 20 30m

15 Februari 2022

ah 126

gemeente Berkelland

Frankweg 2 (Beltrum)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bestemming 'Bedrijf' toevoegen aan bestemmingsvlak 'Wonen' (wordt één bestemmingsvlak)
(plankaart 15)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:1000

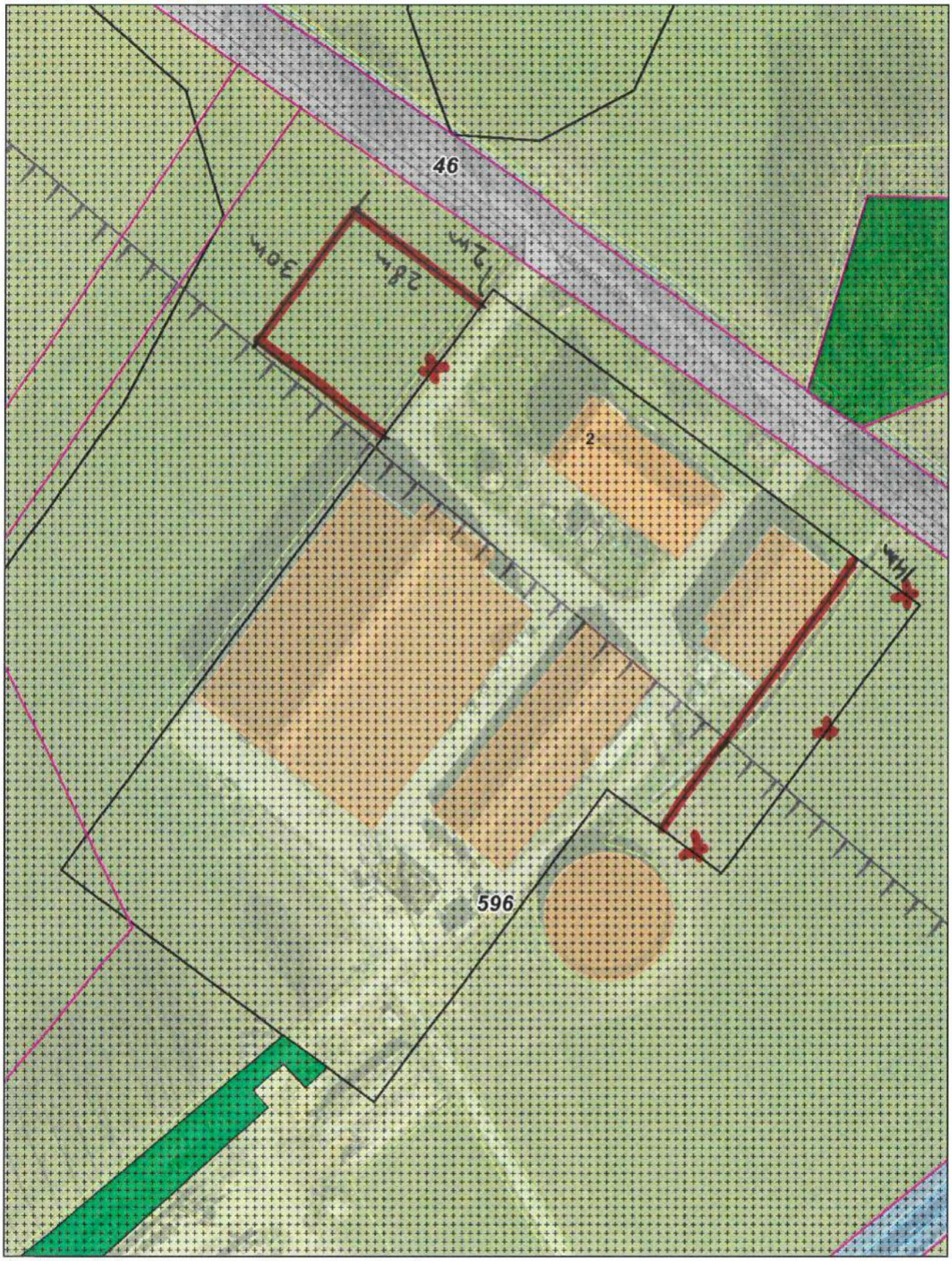
0 10 20 30m

09 Februari 2022

ah 127

Hagensweg 2 (Eibergen)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassing agrarisch bouwvlak (vormverandering)
(plankaart 11)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:1000

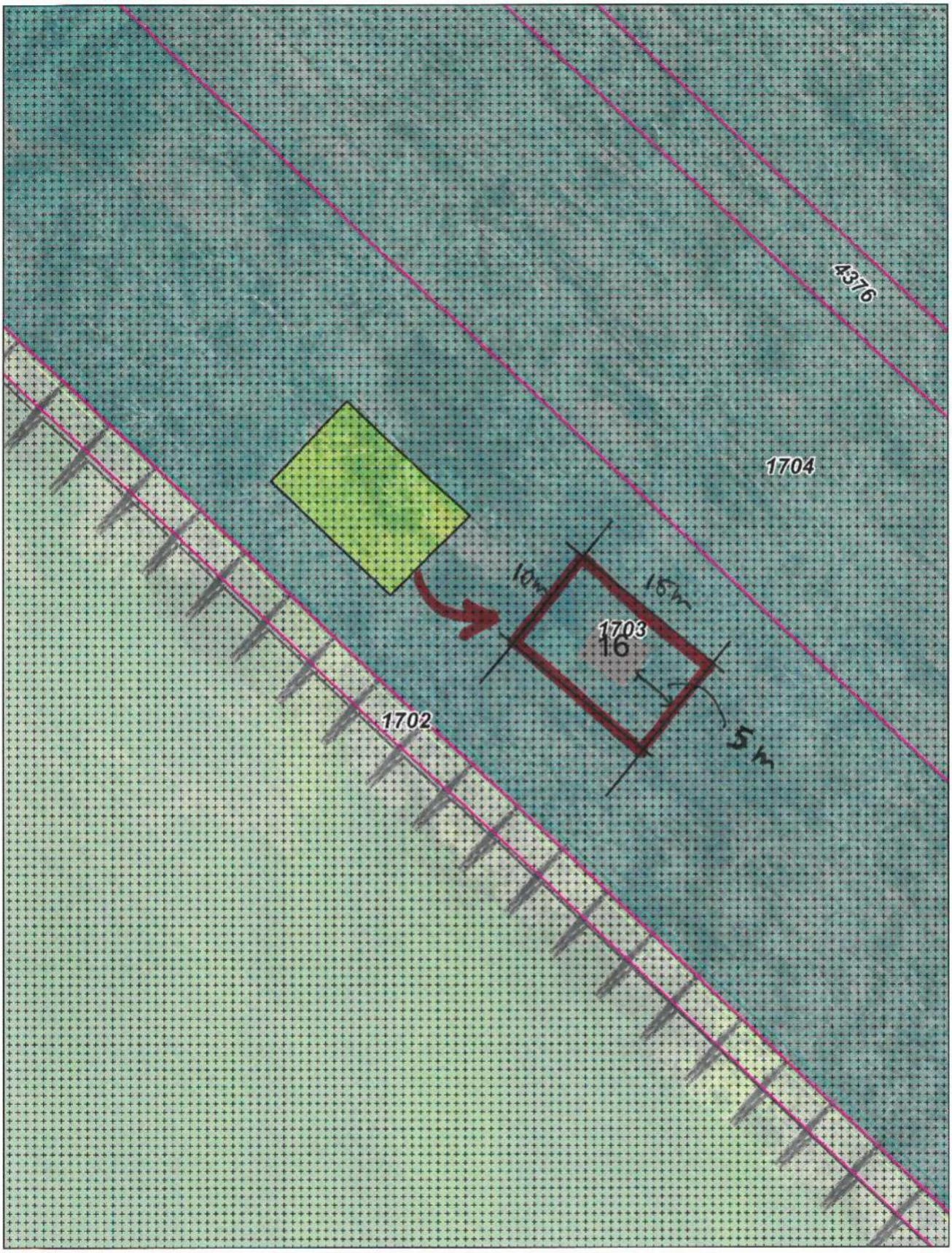
0 10 20 30m

14 Maart 2022

ah 128

Koeweidendijk 16 (Rietmolen)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

verplaatsen bestemmingsvlak'/bouwvlak 'R-RW'
i.v.m. aansluiting op bestaande situatie
(plankaart 3)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:500

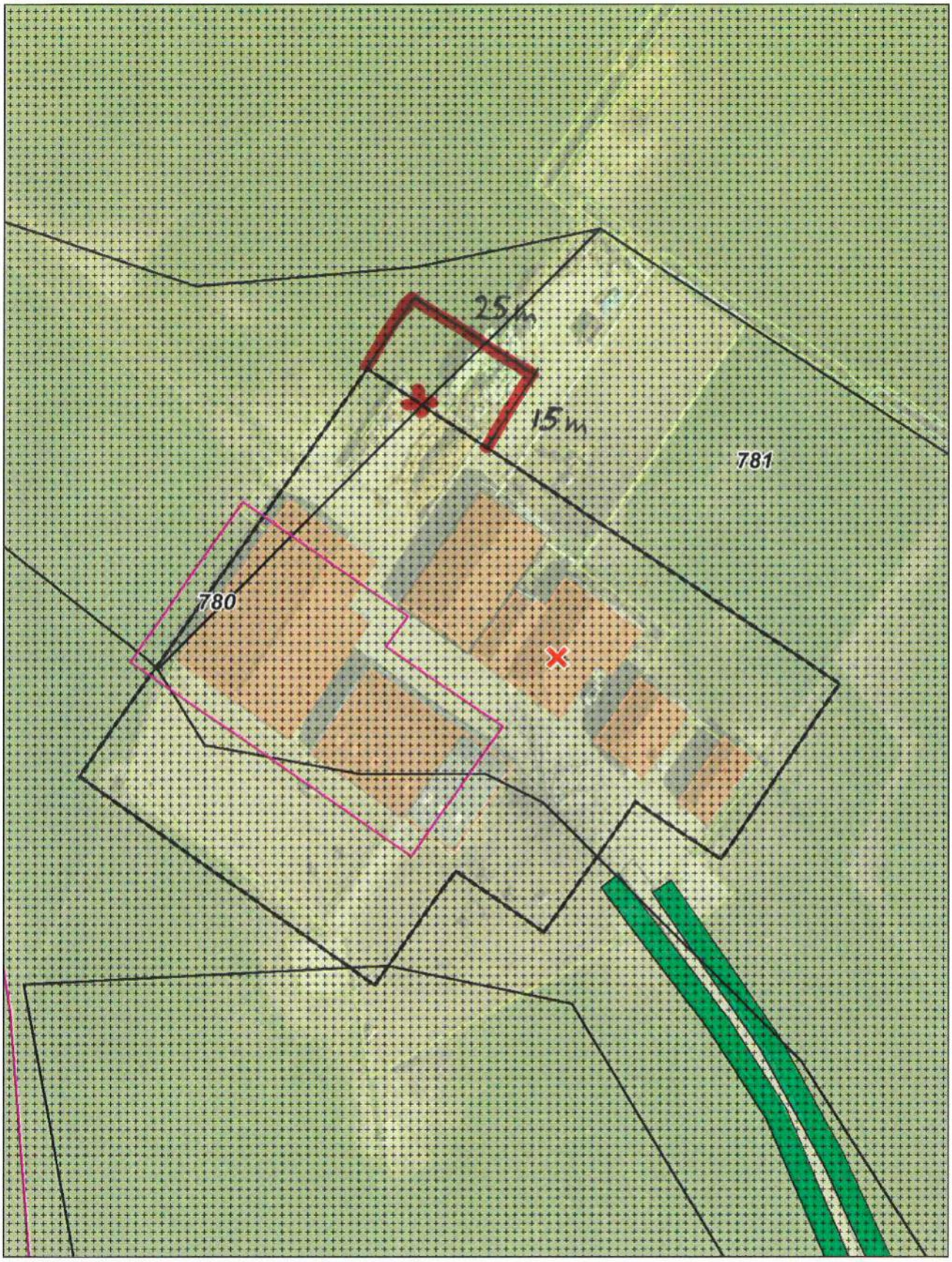
0 5 10 15m

24 Maart 2022

ah 12g

gemeente Berkelland

Respelhoek 16 (Geesteren)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

+ pk

aanpassing agrarisch bouwvlak i.v.m. bouwplan kapschuur
(plankaart 4)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:1000

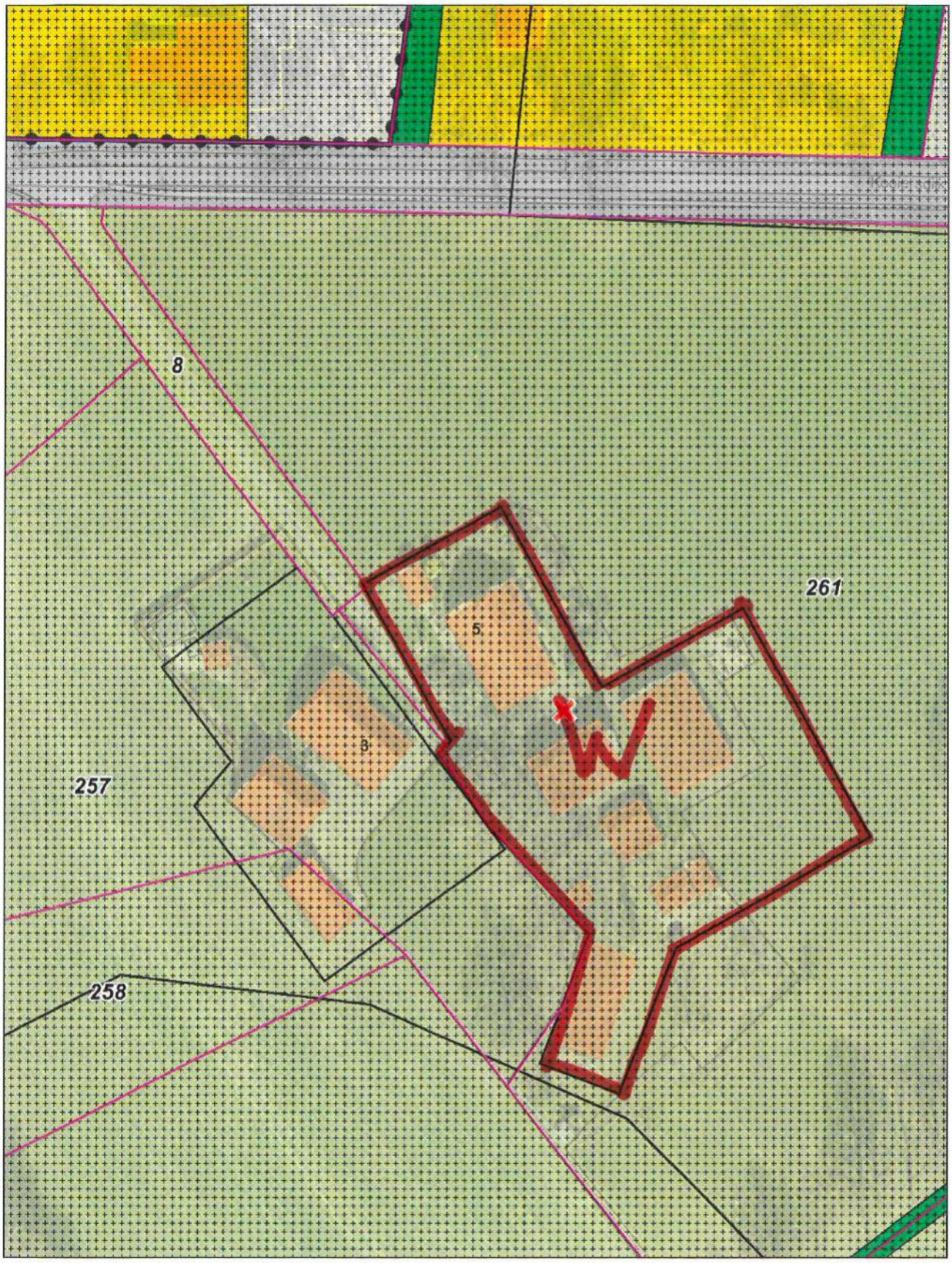
0 10 20 30m

25 Maart 2022

ah 130

gemeente Berkelland

Kooiersdijk 5 (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

omzetten agrarisch bouwvlak/'AW-L' in een bestemmingsvlak voor 'Wonen'
(plankaart 14)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:1000

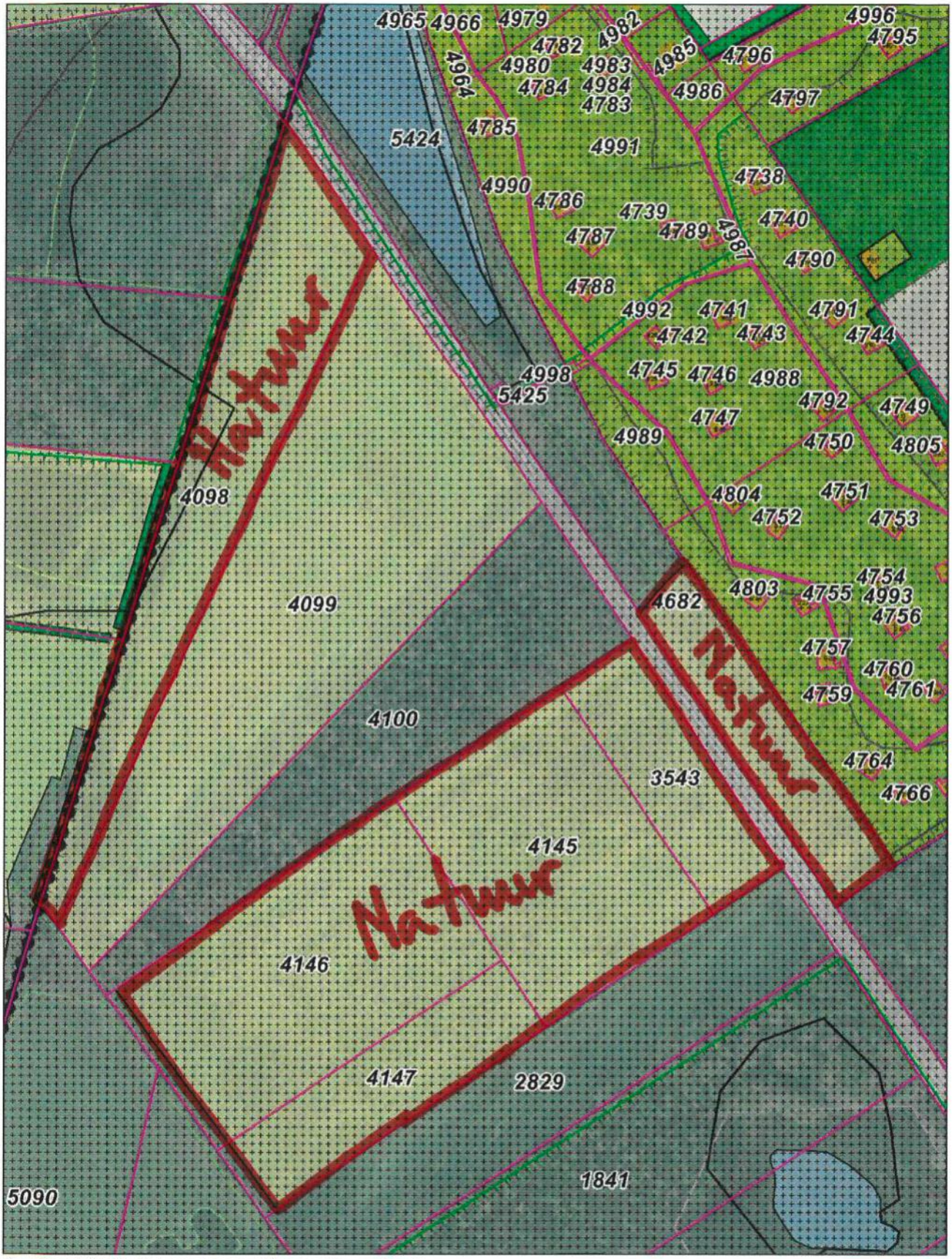
0 10 20 30m

25 Maart 2022

ah 131

gemeente Berkelland

Benninkdijk (Neede)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

kadastrale percelen Neede, sectie A,
nummers 3543, 4098, 4145, 4146, 4147 en 4682
omzetten 'AW-NL' in 'Natuur'
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:2500

0 50 100 150m

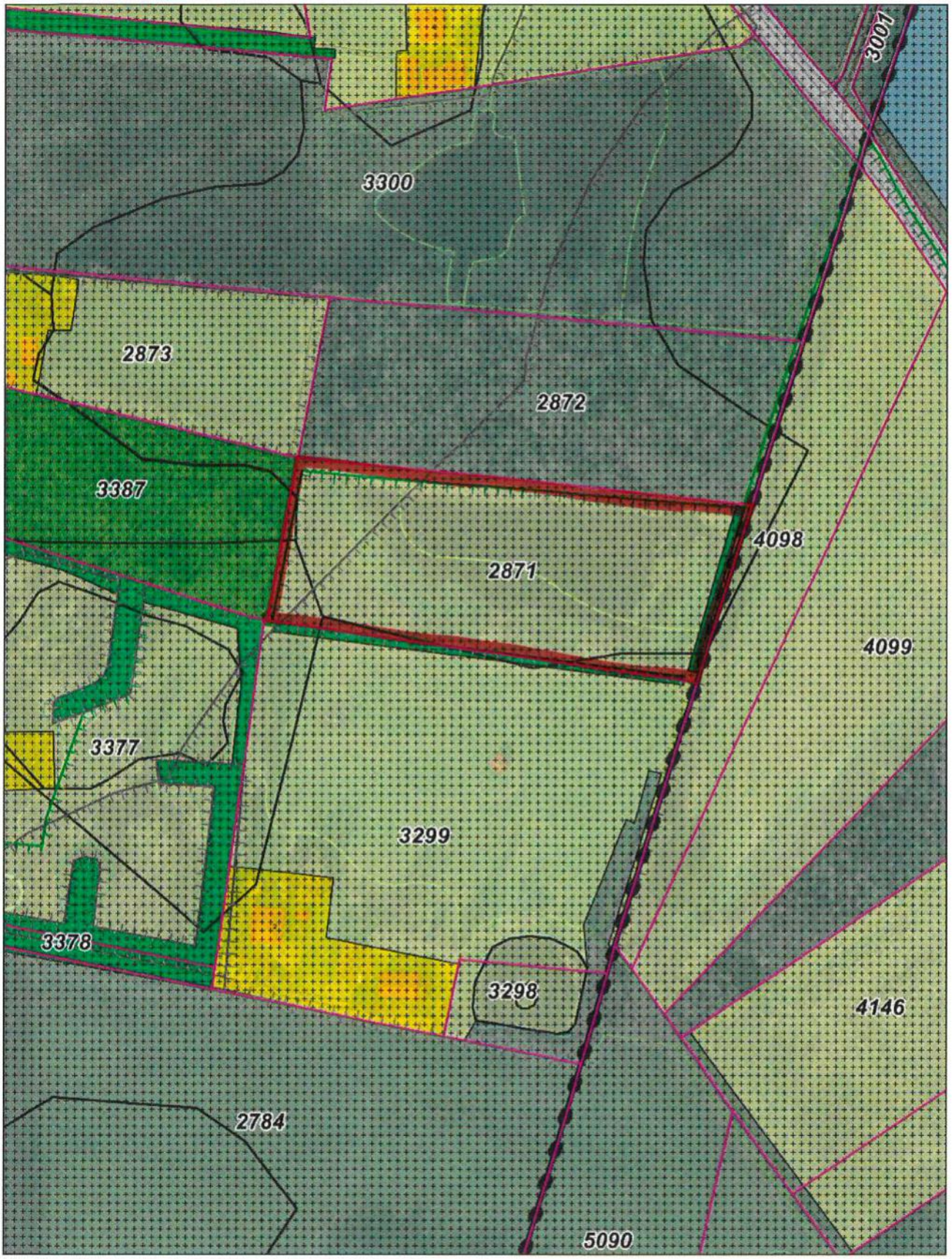
08 April 2022

plankaart 2

ah 132

gemeente Berkelland

perceel ten noorden van Oude Borculoseweg 2 (Gelselaar)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

kadastraal perceel Geesteren, sectie A, nummer 2871
'AW-NL' en 'G-L' omzetten in 'Natuur'
(plankaart 2)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:2500

0 50 100 150m

08 April 2022

ah 132

gemeente Berkelland

Formerhoekweg 4 (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

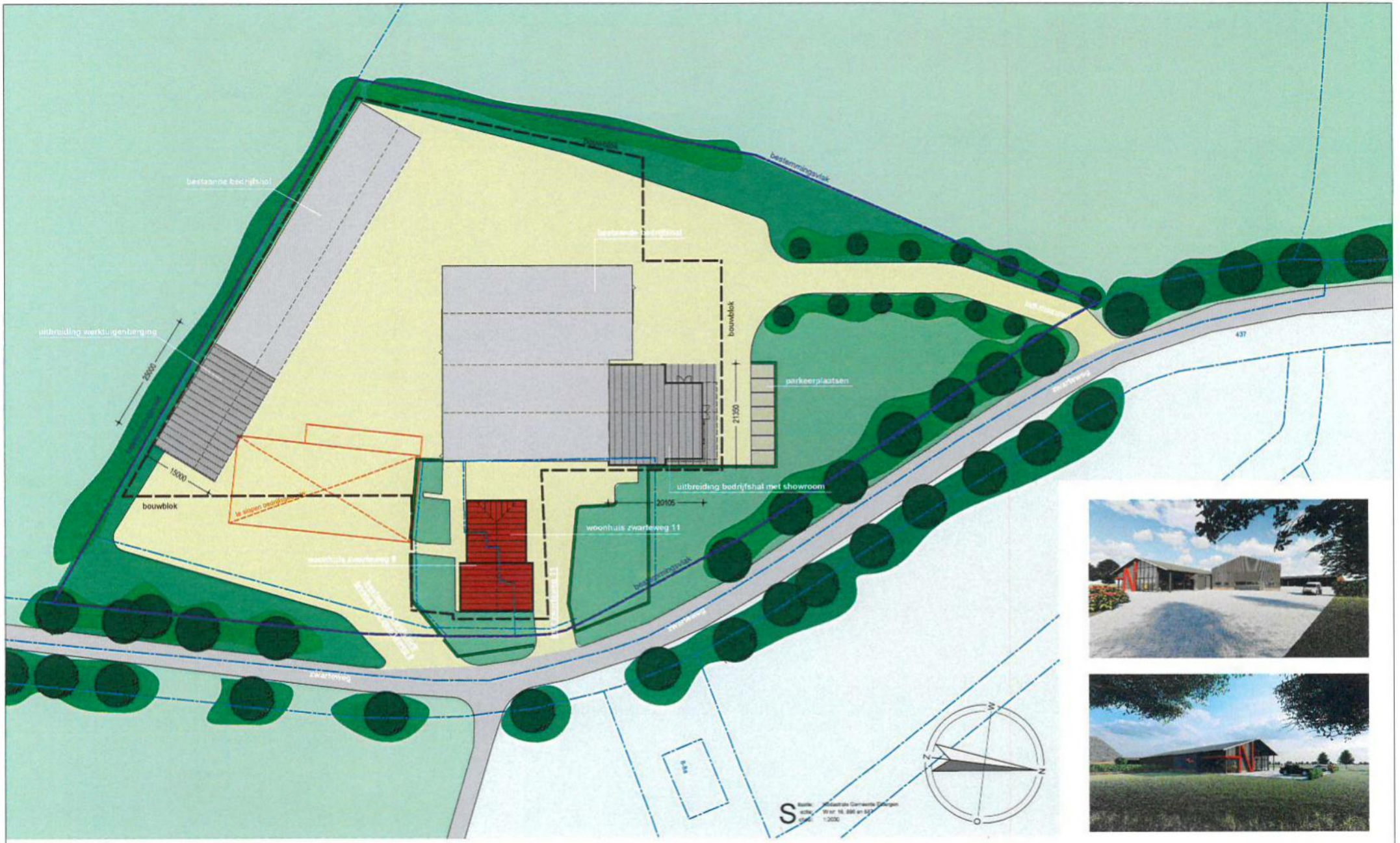
omzetten bestemmingsvlak 'Wonen' in
agrarisch bouwvlak in 'AW-L'
(plankaart 19b)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

12 April 2022

ah 133

ah 134

wik ADVIESGROEP
Ing. Jan Boverhof
(Agro) adviseur
Heelweg 6 Telefoon 0544-482492
7156 NJ Beltrum www.wik-adviesgroep.nl

Pit bouwadvies
Pit bouwadvies info@pitbouwadvies.nl
Voslaan 7 www.pitbouwadvies.nl
7156 MN Beltrum
0544 - 725925

Tekeningen en schetsen van Pit bouwadvies zijn gemaakt op basis van de meest actuele kennis en ervaringen uit onderzoek en praktijk. Pit bouwadvies is niet aansprakelijk voor schade die ontstaat door toepassing en uitvoering van deze tekeningen en schetsen.

© Copyright Pit bouwadvies

Gegevens:

Projectnr.:	2021-113	Formaat:	A2
Tekeningnr:	S-101	Getekend:	Harm ter Maat
Schaal:	1:500	Datum:	02-12-2021
Gewijzigd:	08-02-2022		

Betreft: Situatietekening voor de opzet inrichting bedrijfsinrichting

Opdrachtgever: Nijenhuis Machines B.V.
Zwarteweg 9
7156 NM Beltrum

Slotlaan 3 (Borculo)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassing bouvlak binnen 'Maatschappelijk'
(plankaart 9)
(ambtshalve aanpassing)

Schaal 1:500

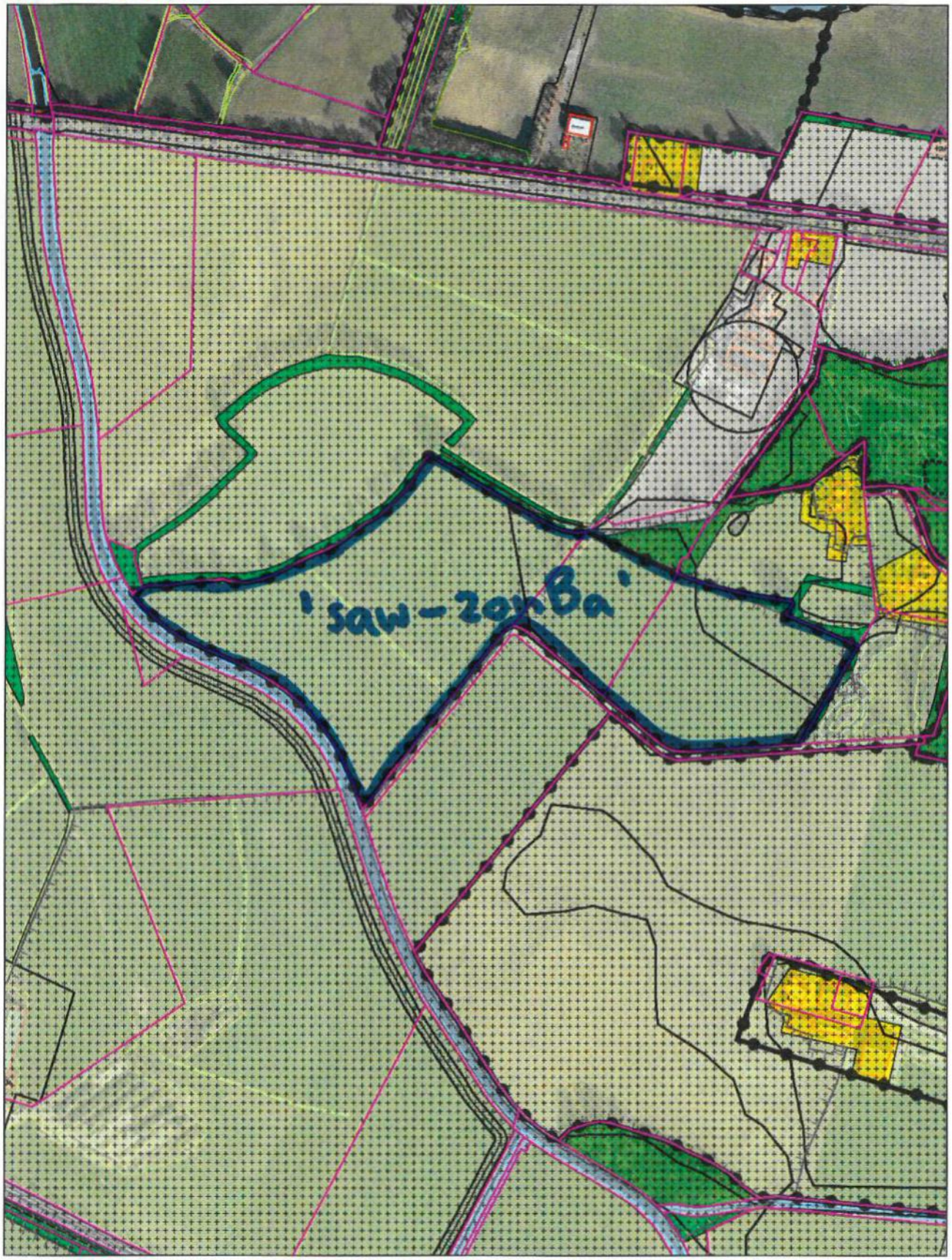
0 5 10 15m

02 Februari 2022

ah 135

gemeente Berkelland

Batendijk 1a (Haarlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

opvoeren aanduiding 'zonnepark Batendijk'
(plankaart 9)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:5000

0 100 200 300m

25 Januari 2022

ah 136

Braakmansdijk (Haarlo)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

opvoeren aanduiding 'zonnepark Braakmansdijk'
(plankaart 9)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:5000

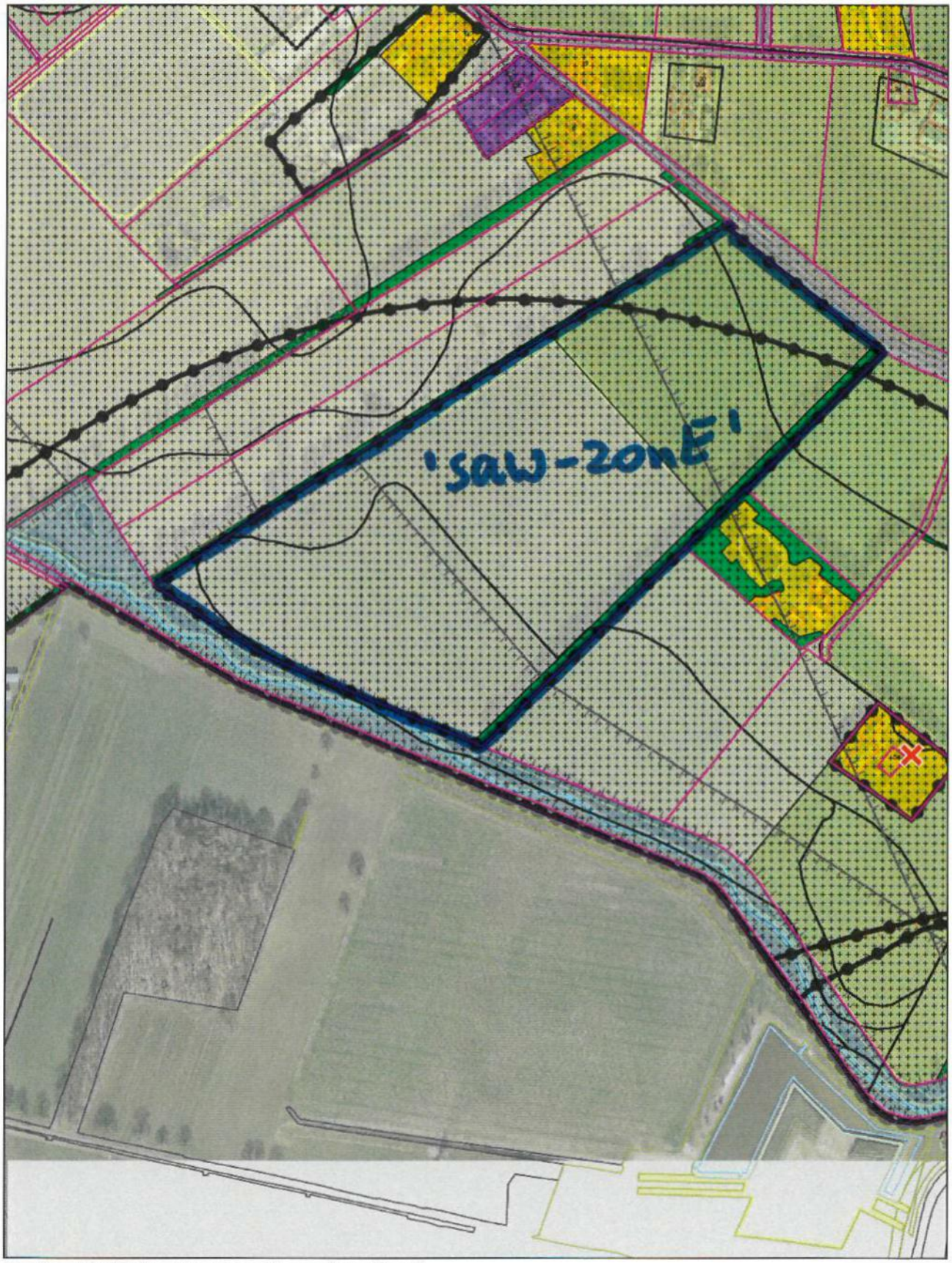
0 100 200 300m

25 Januari 2022

ah 137

Eimersweg (Eibergen)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

opvoeren aanduiding 'zonnepark Eimersweg'
(plankaart 15)
(ambtshalve wijziging)

Schaal 1:5000

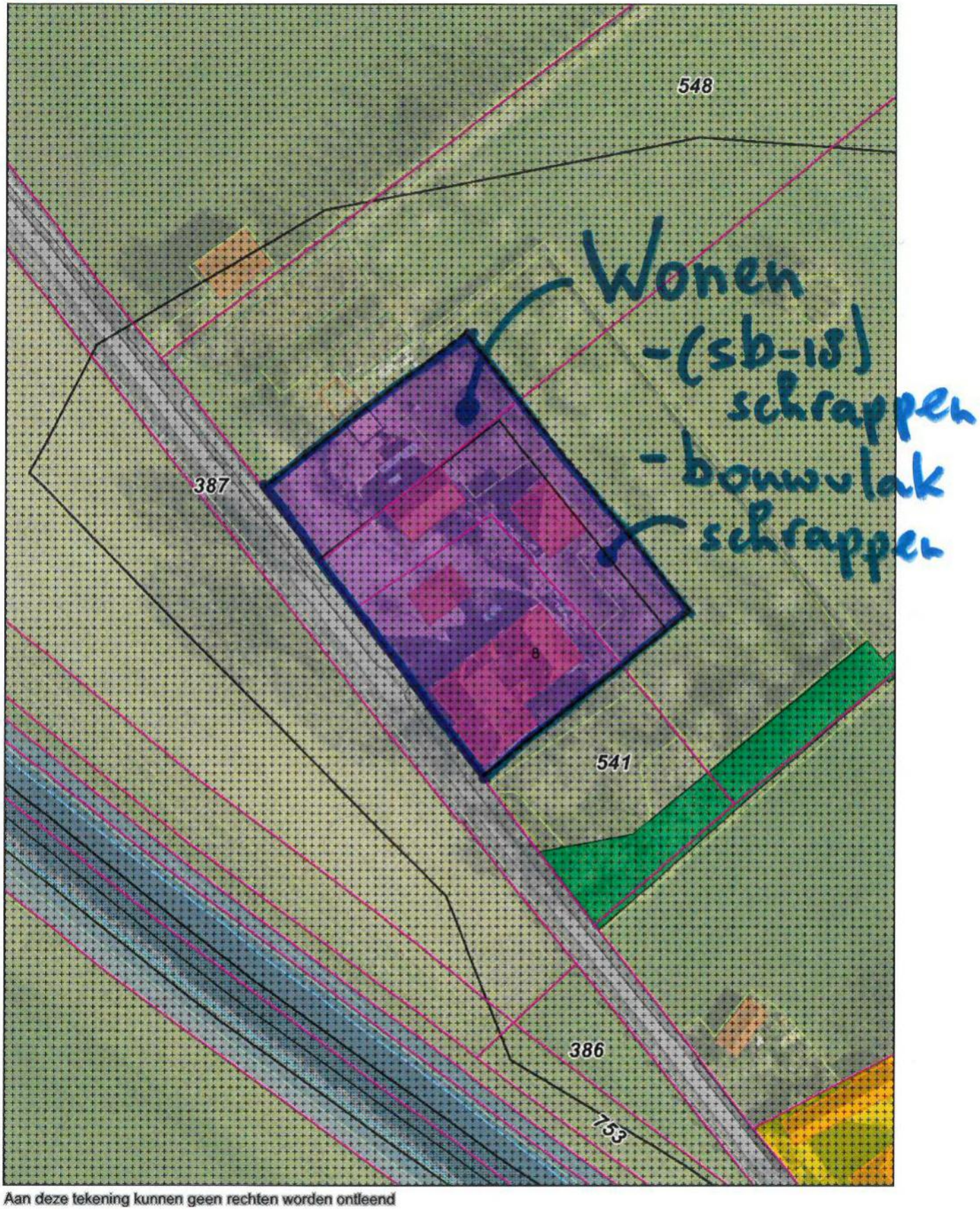
0 100 200 300m

25 Januari 2022

ah 138

gemeente Berkelland

Schaghorstweg 8 (Gelselaar)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bestemming 'Bedrijf' omzetten in 'Wonen'
(plankaart 1)
(n.a.v. zienswijzen 2)

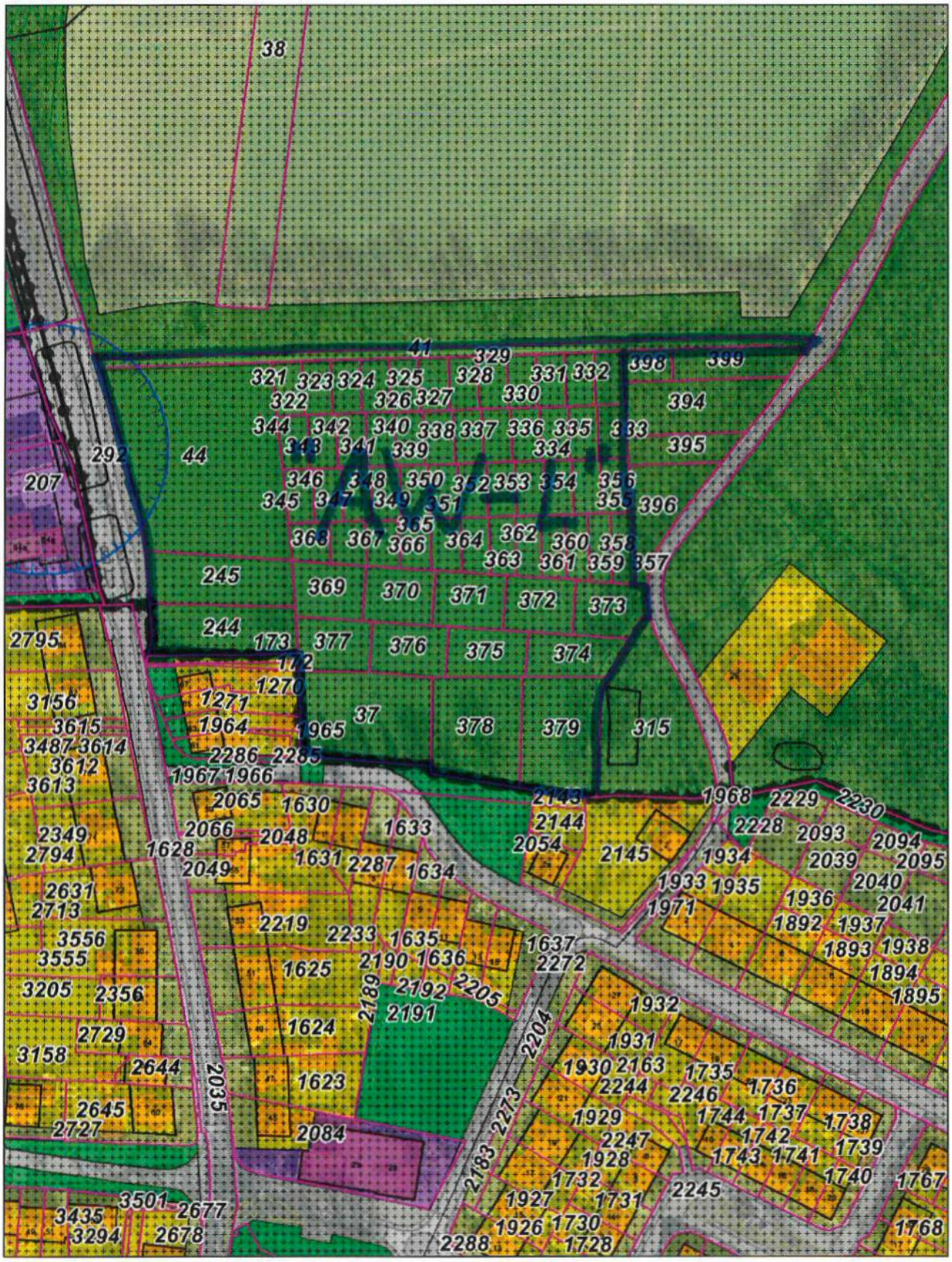
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

25 Oktober 2021

Van Tuyll van Sersooskerkenweg (Ruurlo)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bestemming 'Bos' omzetten in 'AW-L'
(plankaart 8)
(n.a.v. zienswijzen 3)

Schaal 1:2000

0 20 40 60m

25 Oktober 2021

gemeente Berkelland

Vellerdijk 5 (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

verruimen bestemmingsvlak 'Wonen' met 6 m.
(plankaart 17)
(n.a.v. zienswijzen 4)

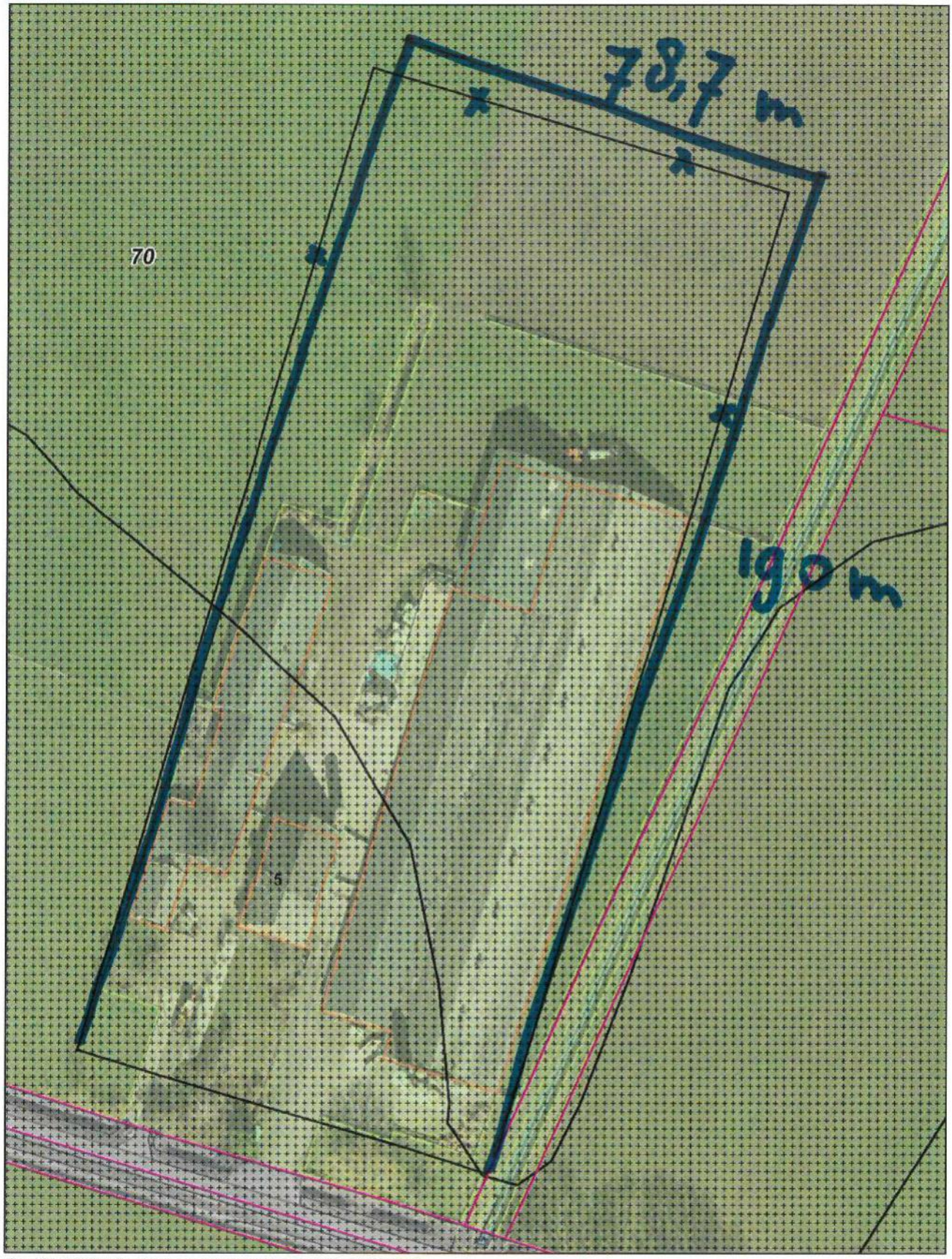
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

27 Oktober 2021

gemeente Berkelland

Landweerdijk 5 (Eibergen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassing agrarisch bouwvlak cf. dwg-bestand
(plankaart 11)
(n.a.v. zienswijzen 5)

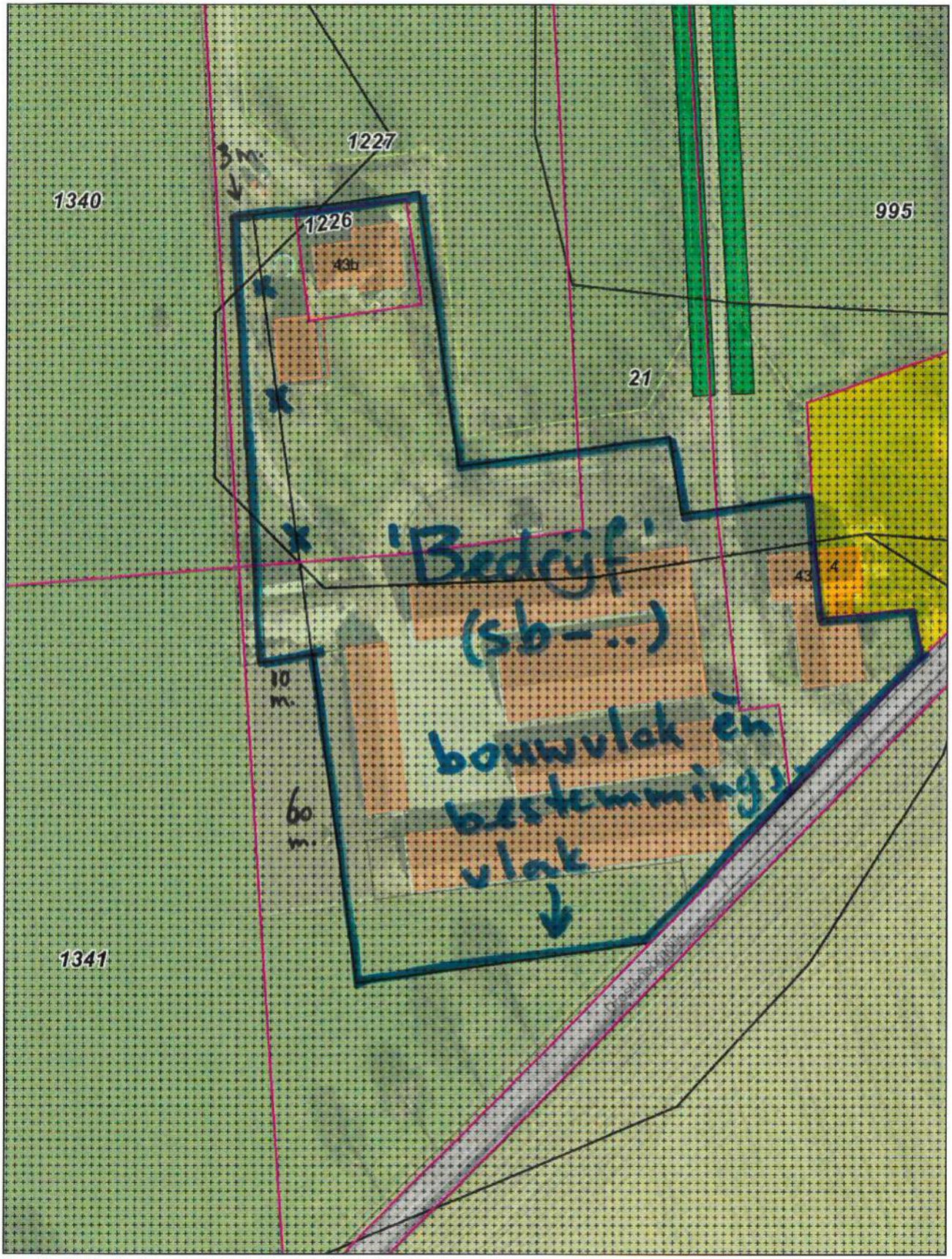
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

27 Oktober 2021

gemeente Berkelland

Ruurloseweg 43-43b (Borculo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bestemming 'AW-L' met bouwvlak omzetten in
'Bedrijf'/(sb-xx) en bouwvlak)
(plankaart 9)
(n.a.v. zienswijzen 6)

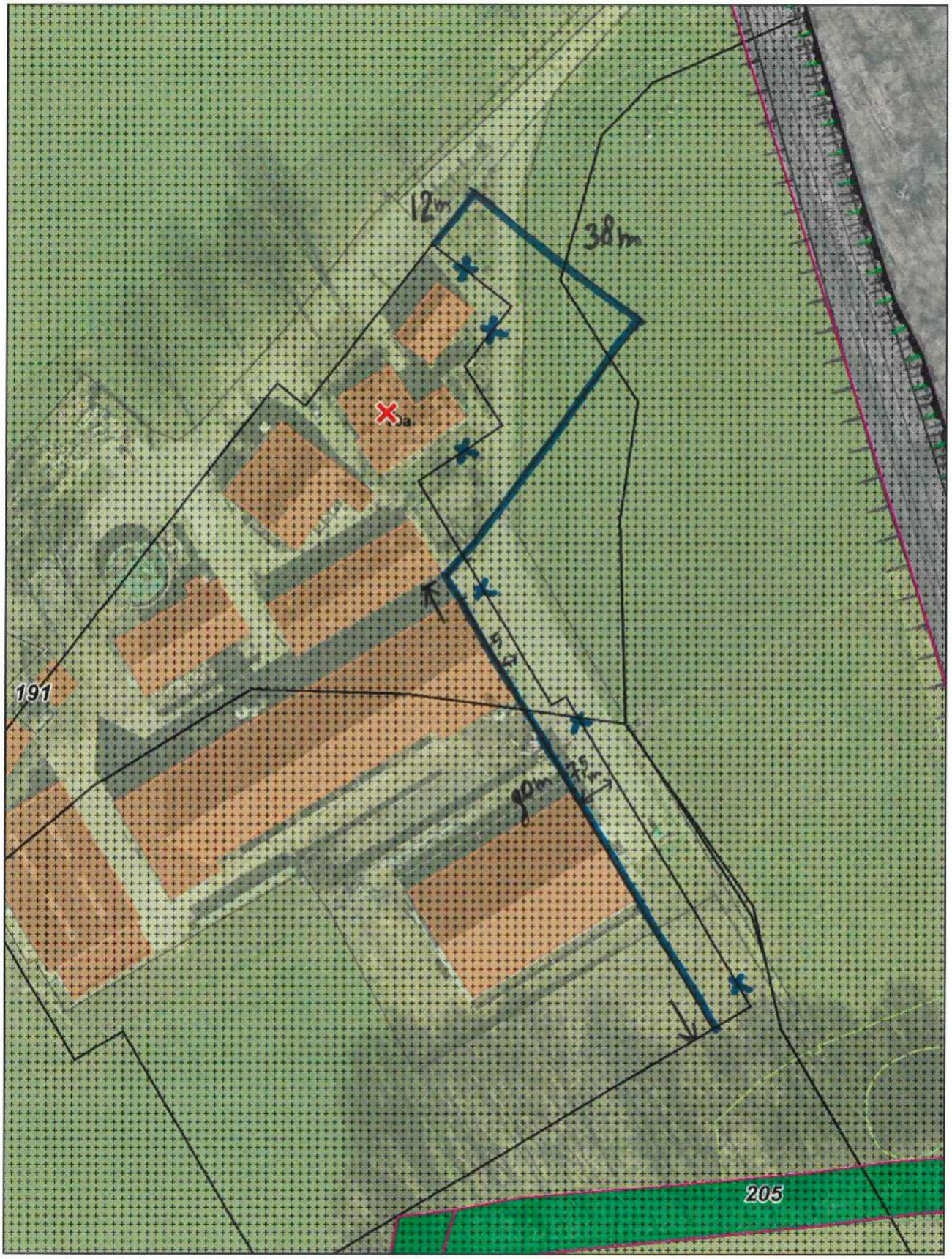
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

02 November 2021

gemeente Berkelland

Höfteweg 10-10a (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 8)
(n.a.v. zienswijzen nr. 11)

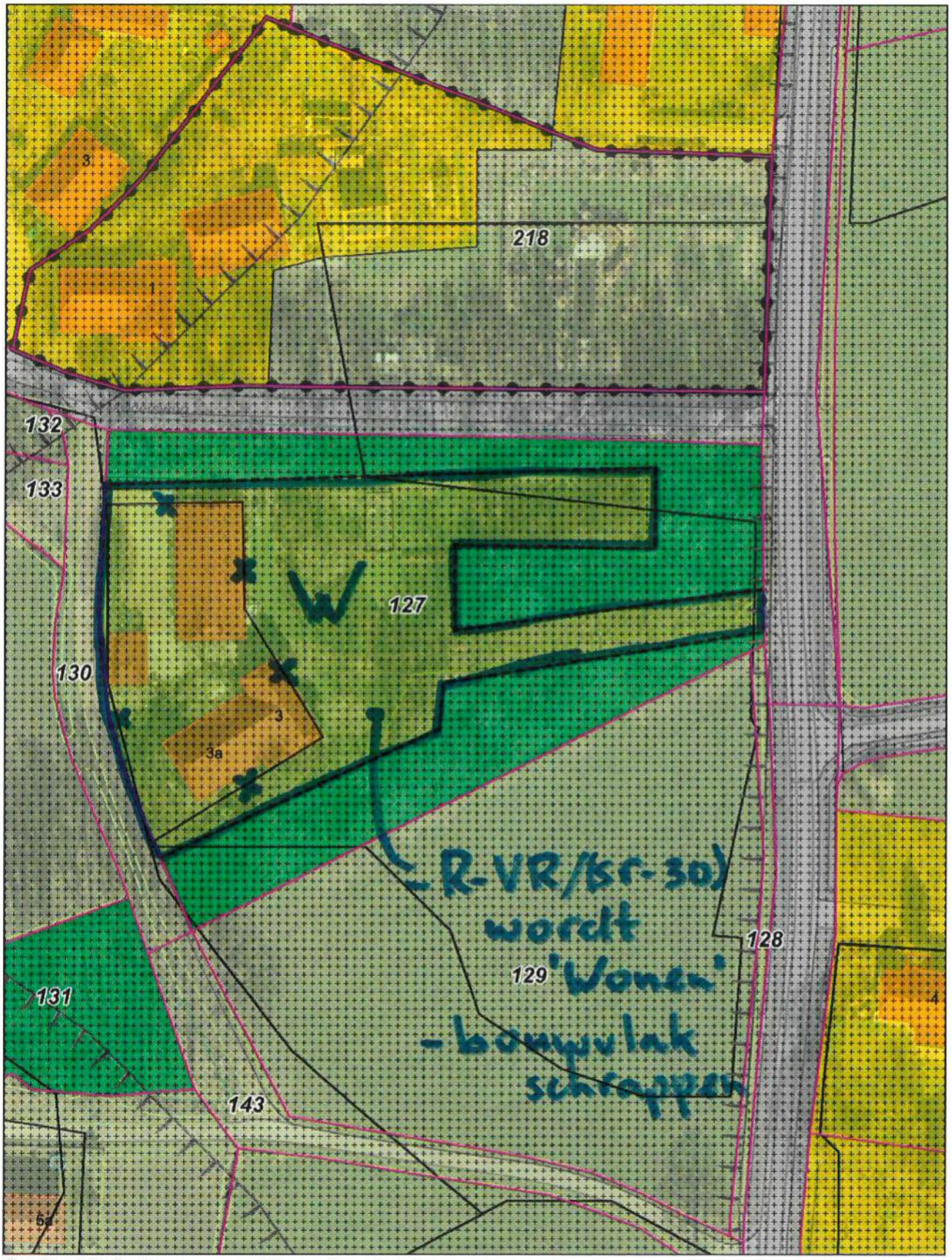
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

08 November 2021

Tolhutterweg 3 (Ruurlo)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

omzetten 'R-VR'/9sr-30) om 'Wonen' en schrappen van het bouwvlak
(plankaart 13)
(n.a.v. zienswijzen nr. 13)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

04 November 2021

Pasmanweg 12 (Neede)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassing bestemmingsvlak 'Wonen'
(plankaart 3)
(n.a.v. zienswijzen nr. 14)

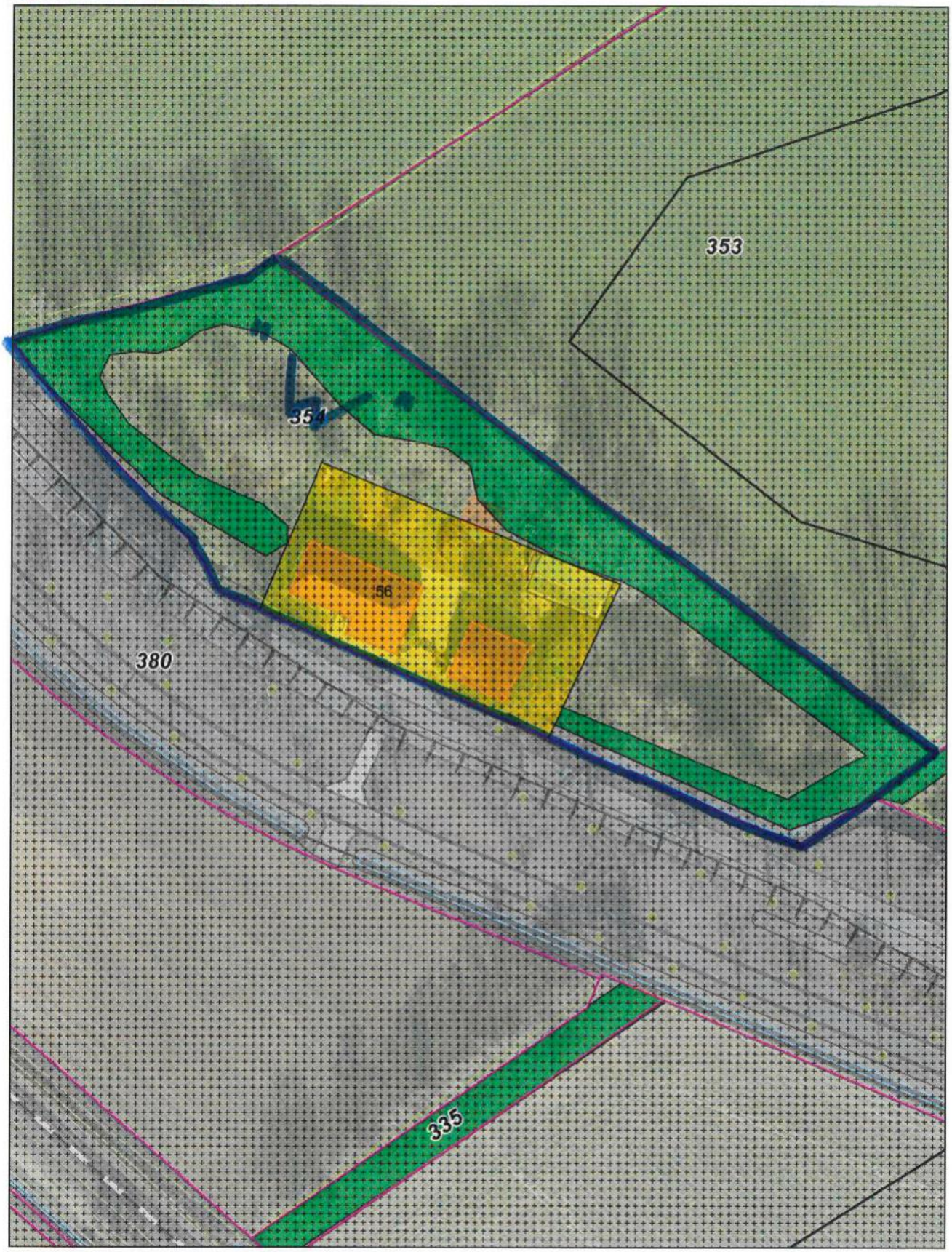
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

05 November 2021

Groenloseweg 56 (Ruurlo)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassing bestemmingsvlak 'Wonen'
(plankaart 14)
(n.a.v. zienswijzen nr. 15)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

05 November 2021

gemeente Berkelland

Vlakkendijk e.o. (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

vml. weidevogelgebied: 'AW-NL' omzetten in 'Agrarisch'
(plankaart 17)
(n.a.v. zienswijzen 16 en 17)

Schaal 1:10000

0 200 400 600m

05 November 2021

Vorsterkampweg 7 (Ruurlo)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

omzetten agrarische bestemming en bouwvlak in 'Wonen'
(plankaart 13)
(n.a.v. zienswijzen 19)

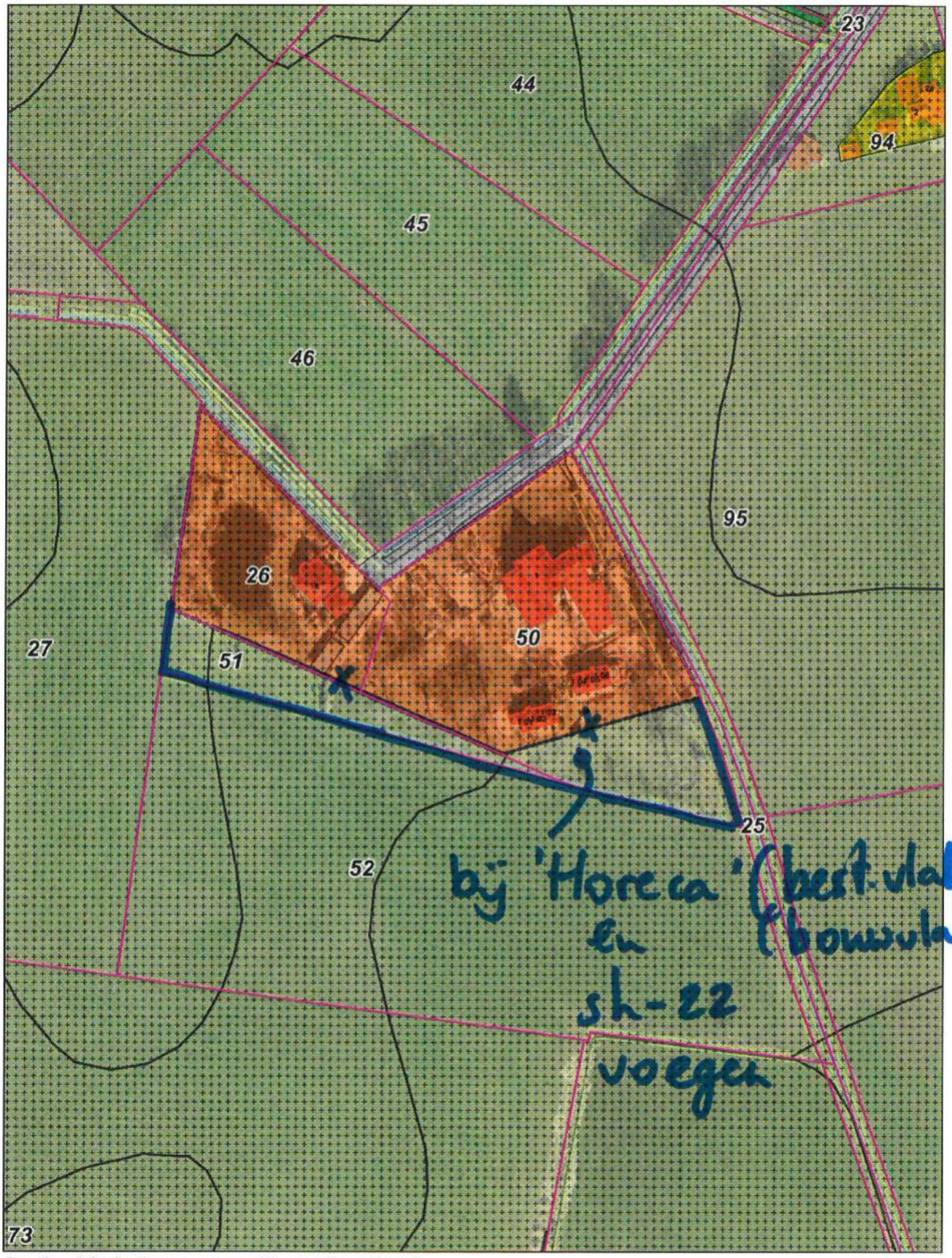
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

10 November 2021

gemeente Berkelland

Lutterweg 1 (Eibergen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

vergroten bestemmingsvlak/bouwvlak
'Horeca' en aanduiding (sh-22)
(plankaart 11)
(n.a.v. zienswijzen 20)

Schaal 1:2000

0 20 40 60m

10 November 2021

gemeente Berkelland

Schaghorstweg 2 (Gelselaar)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

vergroten bouwvlak binnen bestemmingsvlak 'Bedrijf'
(plankaart 1)
(n.a.v. zienswijzen 21)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

10 November 2021

gemeente Berkelland

Bumptmansweg 4 (Beltrum)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 18)
(n.a.v. zienswijzen 22)

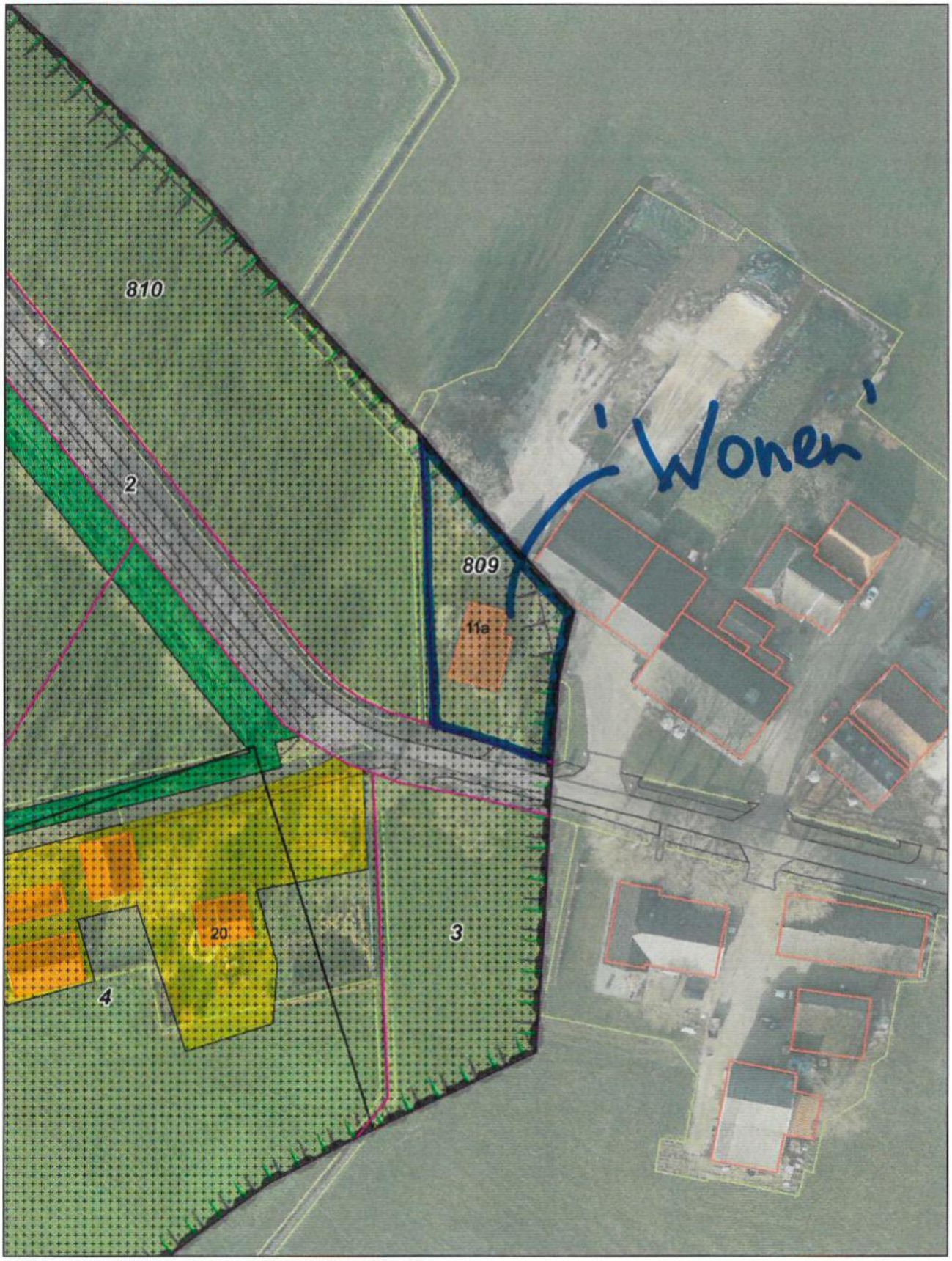
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

12 November 2021

gemeente Berkelland

Steenmorsweg 11a (Neede)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

agrarisch bouwvlak omzetten in bestemmingsvlak 'Wonen'
(plankaart 2)
(n.a.v. zienswijzen 24)

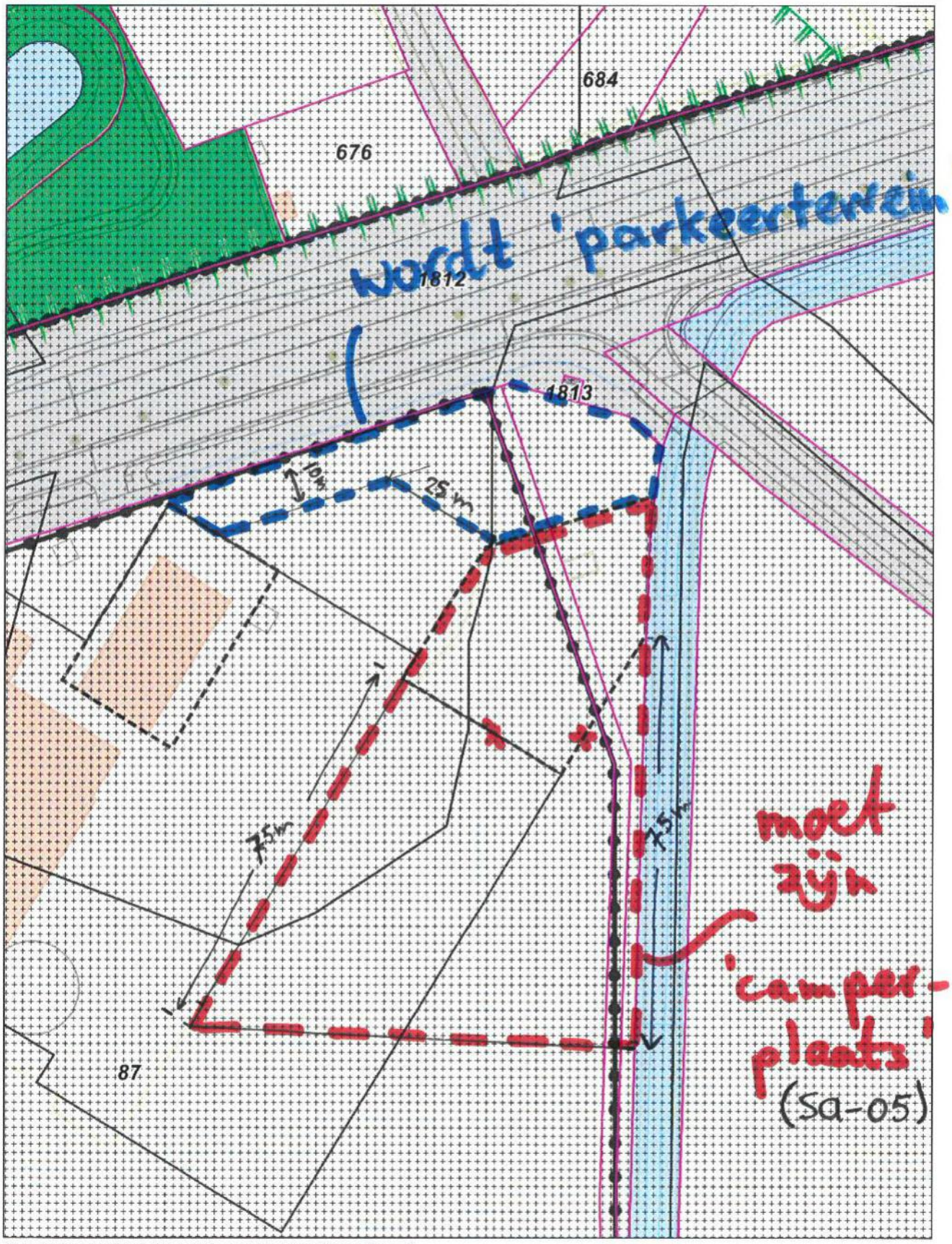
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

12 November 2021

gemeente Berkelland

Hambroekweg 6 (Borculo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassing functieaanduiding 'parkeerterrein'
en opvoeren functieaanduiding 'camperplaats'
(plankaart 9)
(n.a.v. zienswijzen nr. 25)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

30 Maart 2022

gemeente Berkelland

Bultemansweg 6 (Beltrum)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen bestemmingsvlak 'Wonen'
(plankaart 15)
(n.a.v. zienswijzen 27)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

16 November 2021

gemeente Berkelland

Barchemseweg 40 (Borculo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 4)
(n.a.v. zienswijzen nr. 28)

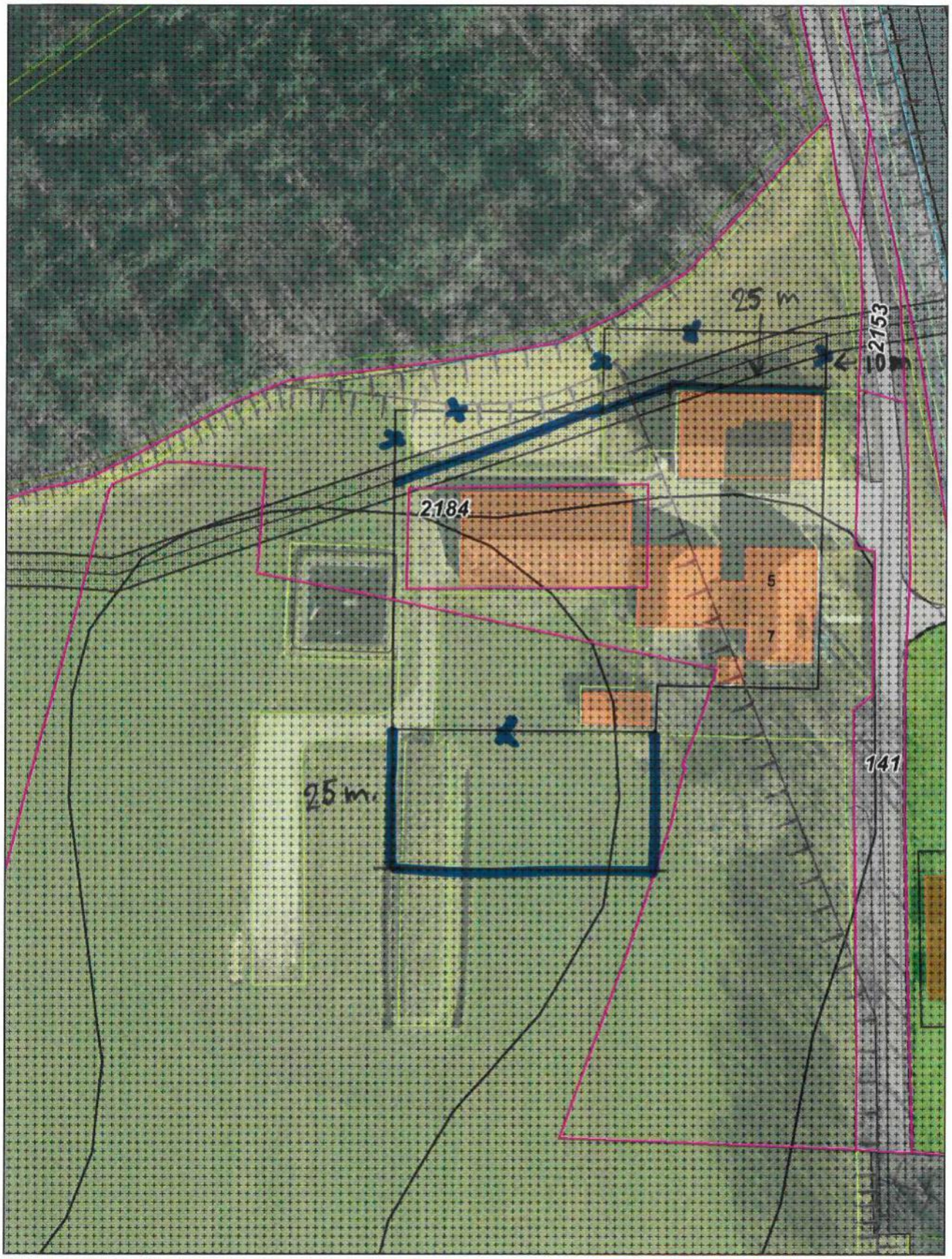
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

03 December 2021

gemeente Berkelland

Palsenborg 5-7 (Borculo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 4)
(n.a.v. zienswijzen nr. 28)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

03 December 2021

gemeente Berkelland

westelijk van Oude Deldenseweg 7 (Neede)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

gekoppeld agrarisch bouwvlak verschuiven
(plankaart 2)
(n.a.v. zienswijzen 29)

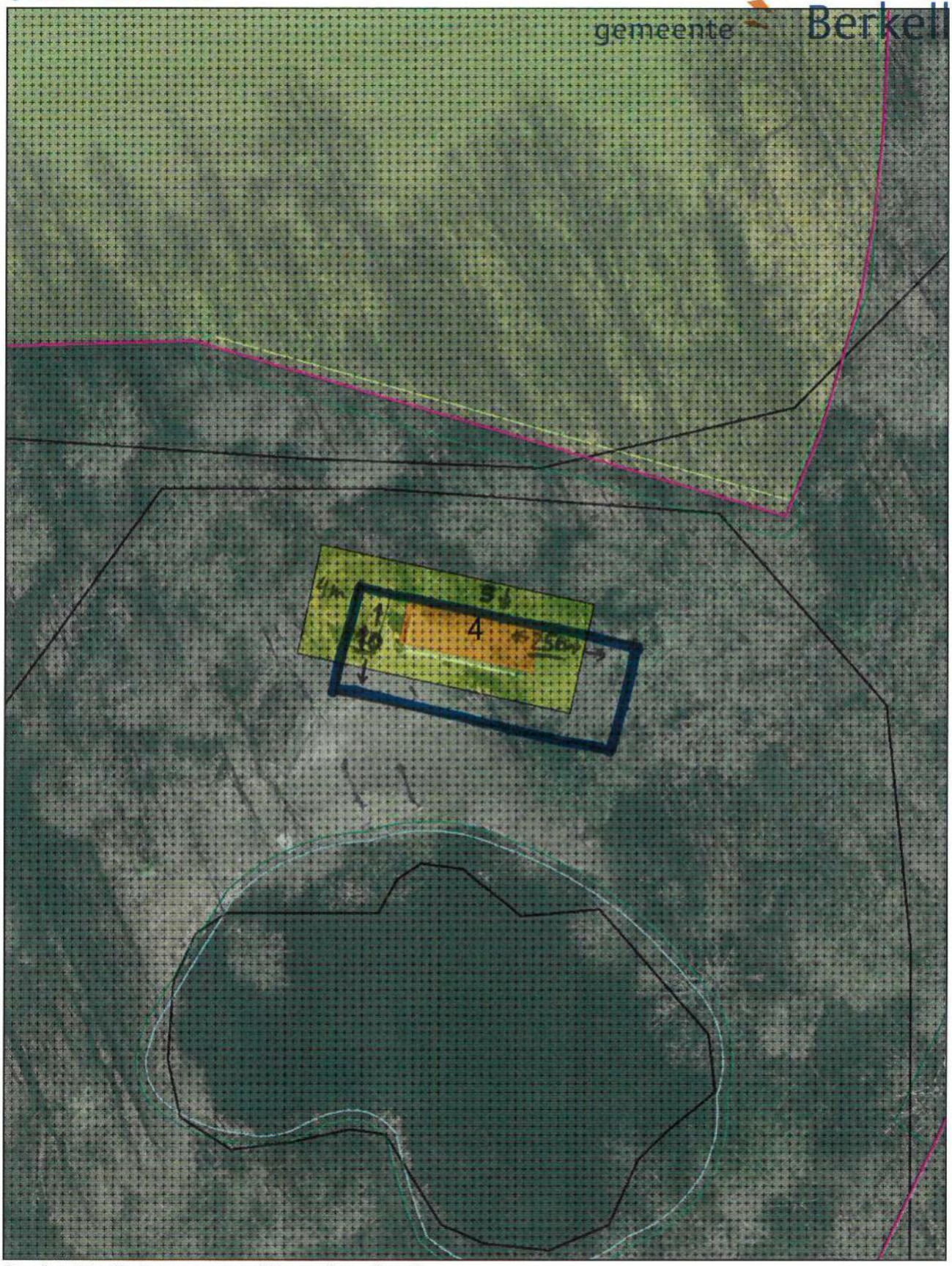
Schaal 1:500

0 5 10 15m

16 November 2021

Oude Eibergseweg 4 (Haarlo)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

verschuiven bestemmingsvlak 'R-RW'
(plankaart 10)
(n.a.v. zienswijzen 30)

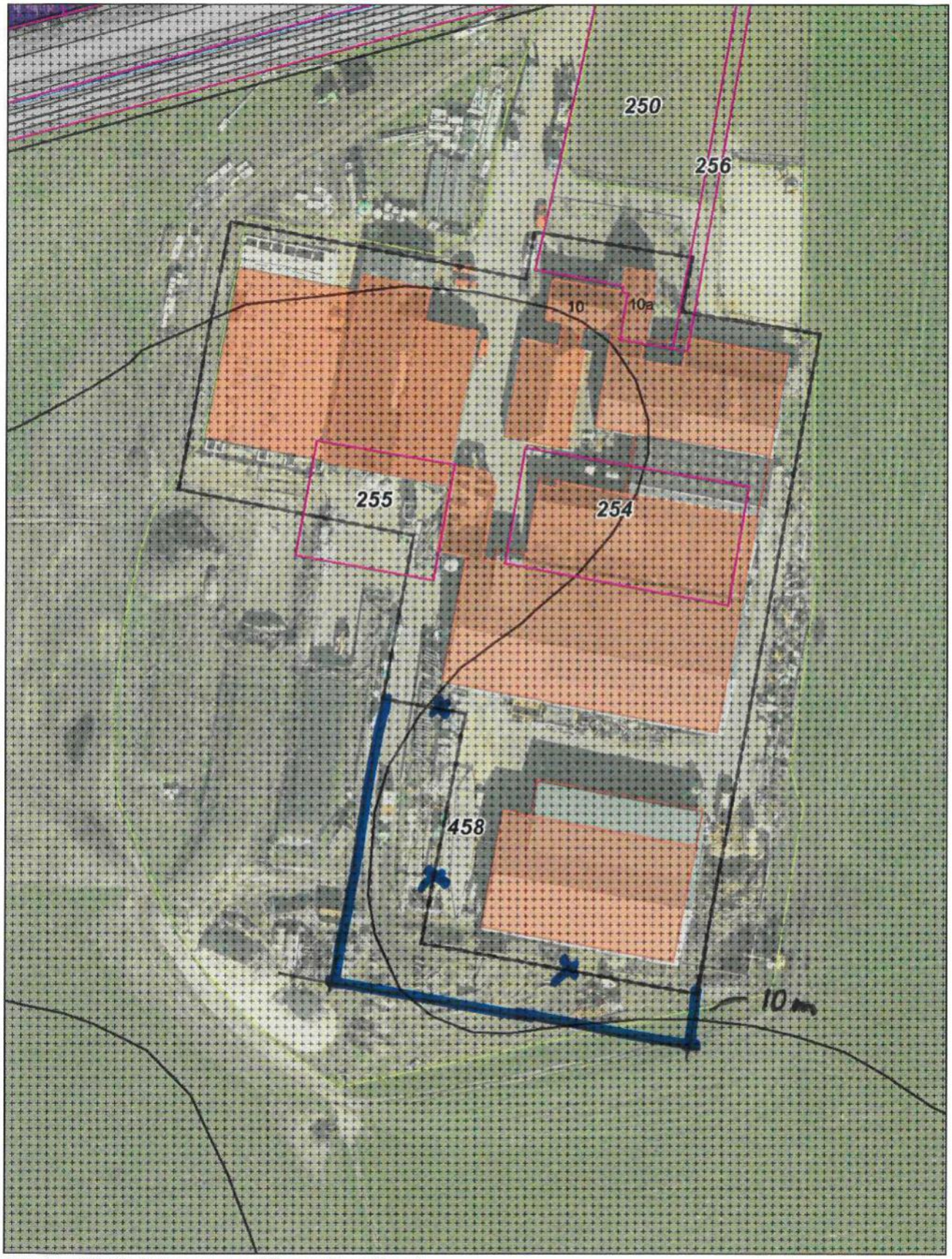
Schaal 1:500

0 5 10 15m

16 November 2021

gemeente Berkelland

Hengeloseweg 10 (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak/functieaanduiding
(plankaart 19b)
(n.a.v. zienswijzen nr. 31)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

03 December 2021

gemeente Berkelland

Borculoseweg 171 (Neede)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen bestemmingsvlak 'Wonen' tot agrarisch bouwvlak
(plankaart 5)
(n.a.v. zienswijzen nr. 35)

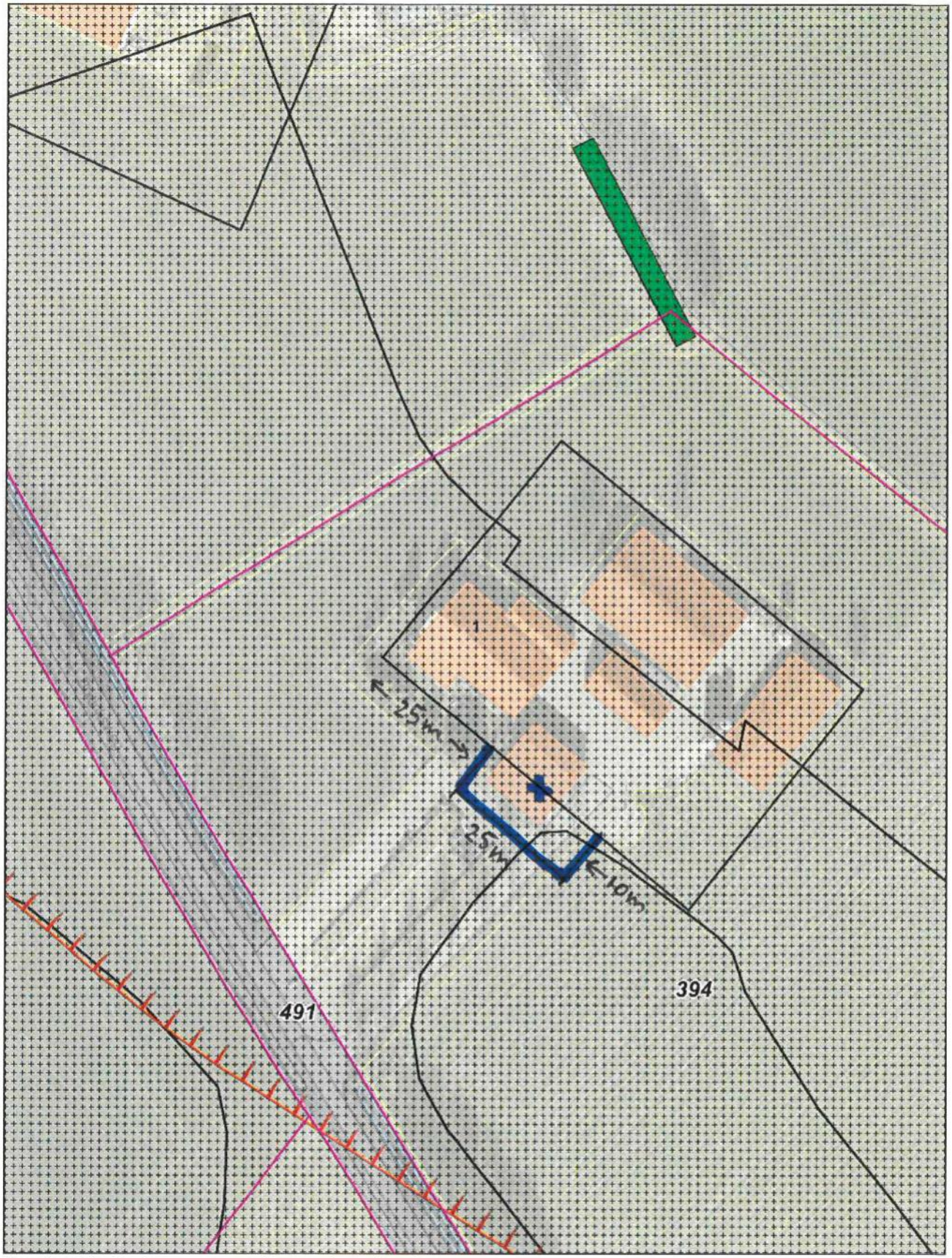
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

03 December 2021

Buitinksweg 1 (Beltrum)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 15)
(n.a.v. zienswijzen nr. 36)

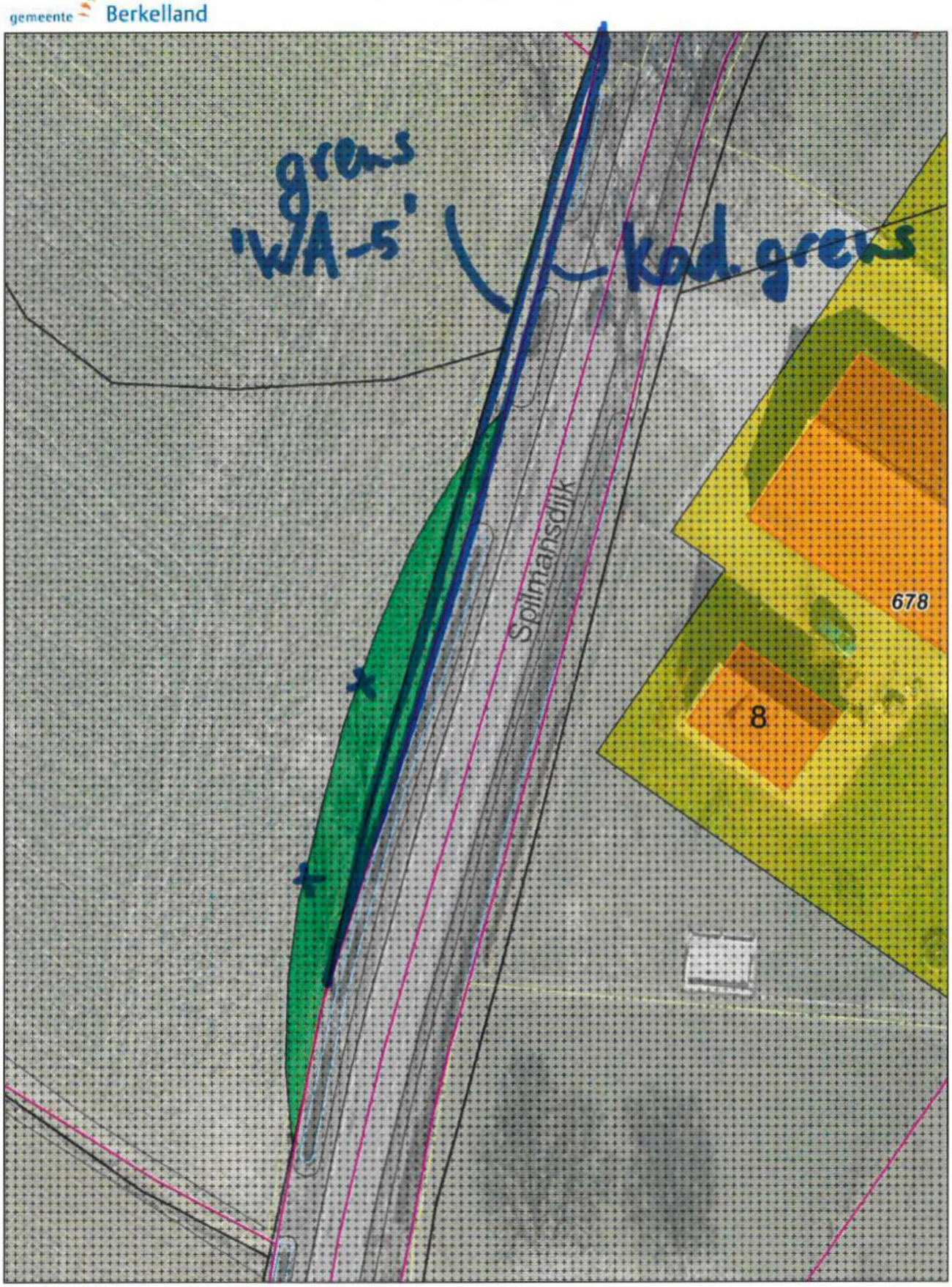
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

07 December 2021

Spilmansdijk ong (Beltrum)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen bestemming 'G-L'
(plankaart 15)
(n.a.v. zienswijzen nr. 39)

Schaal 1:500

0 5 10 15m

03 December 2021

gemeente Berkelland

Leunkweg 4 (Beltrum)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 15)
(n.a.v. zienswijzen nr. 41)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

19 November 2021

gemeente Berkelland

Broekhuisdijk 9 (Gelselaar)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen bestemmingsvlak 'Wonen'
(plankaart 1)
(n.a.v. zienswijzen nr. 43)

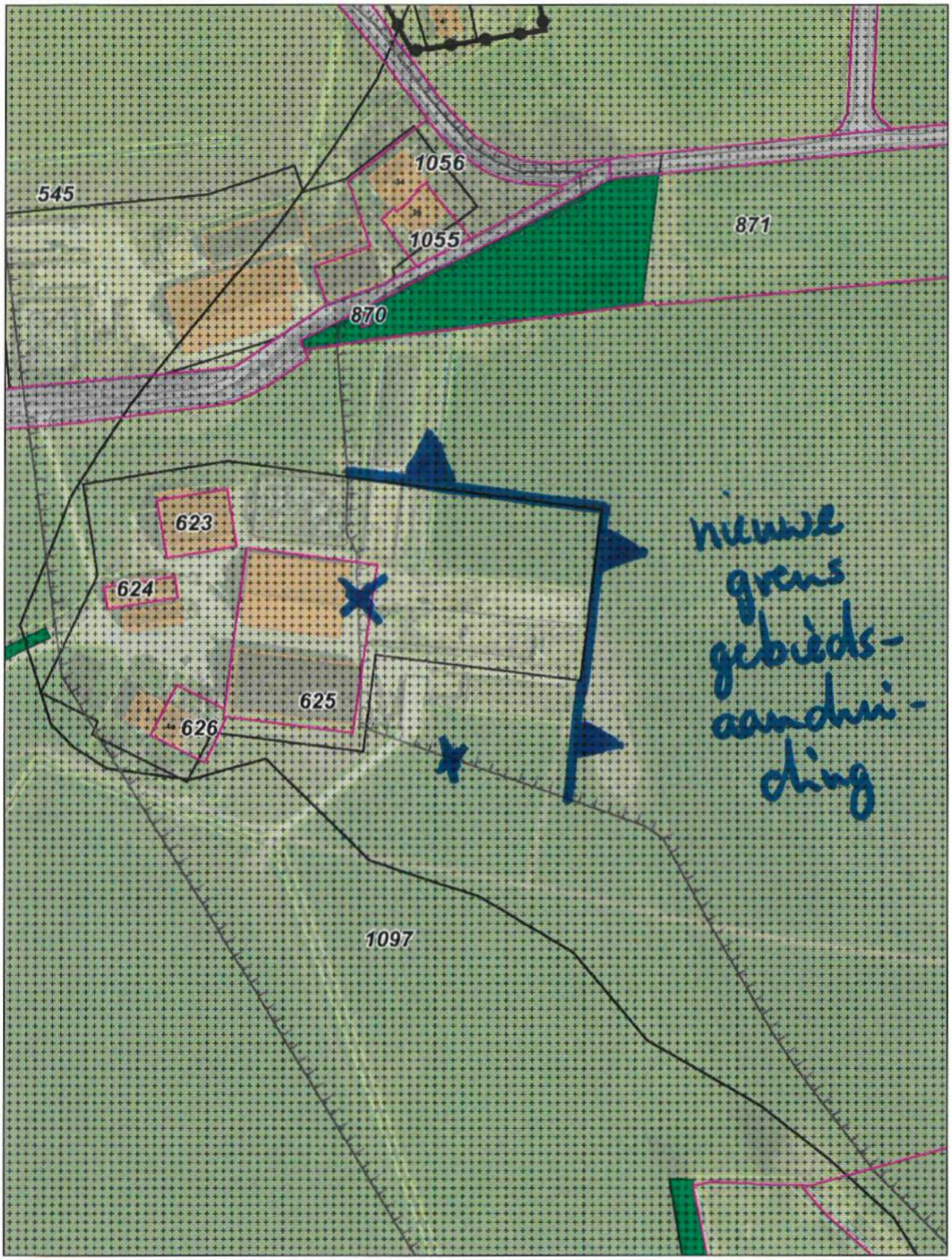
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

23 November 2021

gemeente Berkelland

Slaapweg 4-4a (Geesteren)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

gebiedsaanduiding 'overige zone - cultuurhistorisch waardevolle akker' laten eindigen bij bouwvlakgrens (plankaart 4)
(n.a.v. zienswijzen nr. 45)

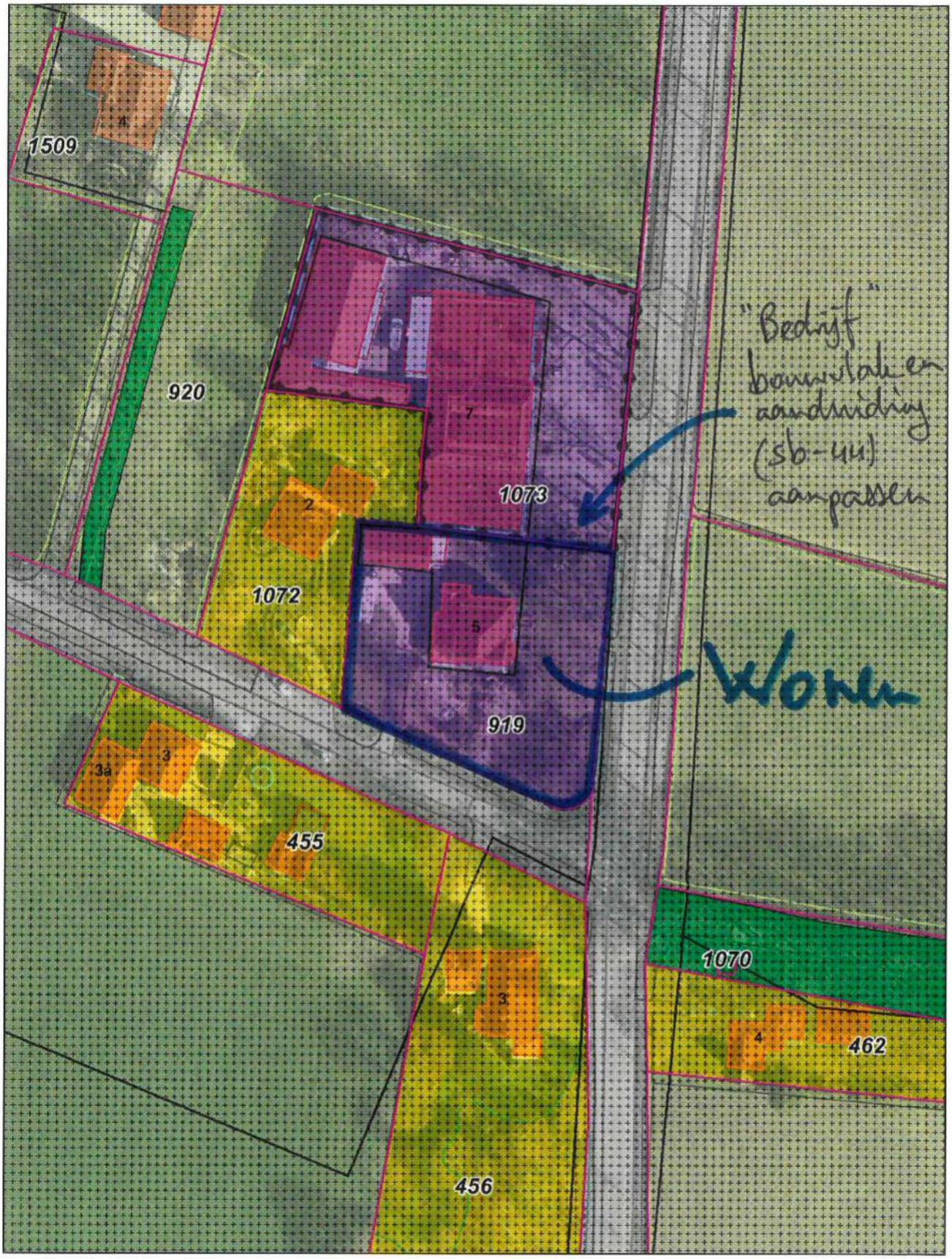
Schaal 1:2000

0 20 40 60m

11 Januari 2022

gemeente Berkelland

Sint Isidorushoeveweg 5 (Rietmolen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

'Bedrijf'/(sb-44) deels omzetten in wonen en bouw-/ bestemmings-/aanduidingsvlak daarop aanpassen (plankaart 3) (n.a.v. zienswijzen nr. 49)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

22 November 2021

gemeente Berkelland

Mödijk 6 (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

agrarisch bouwvlak aanpassen
(plankaart 13)
(n.a.v. zienswijzen nr. 51)

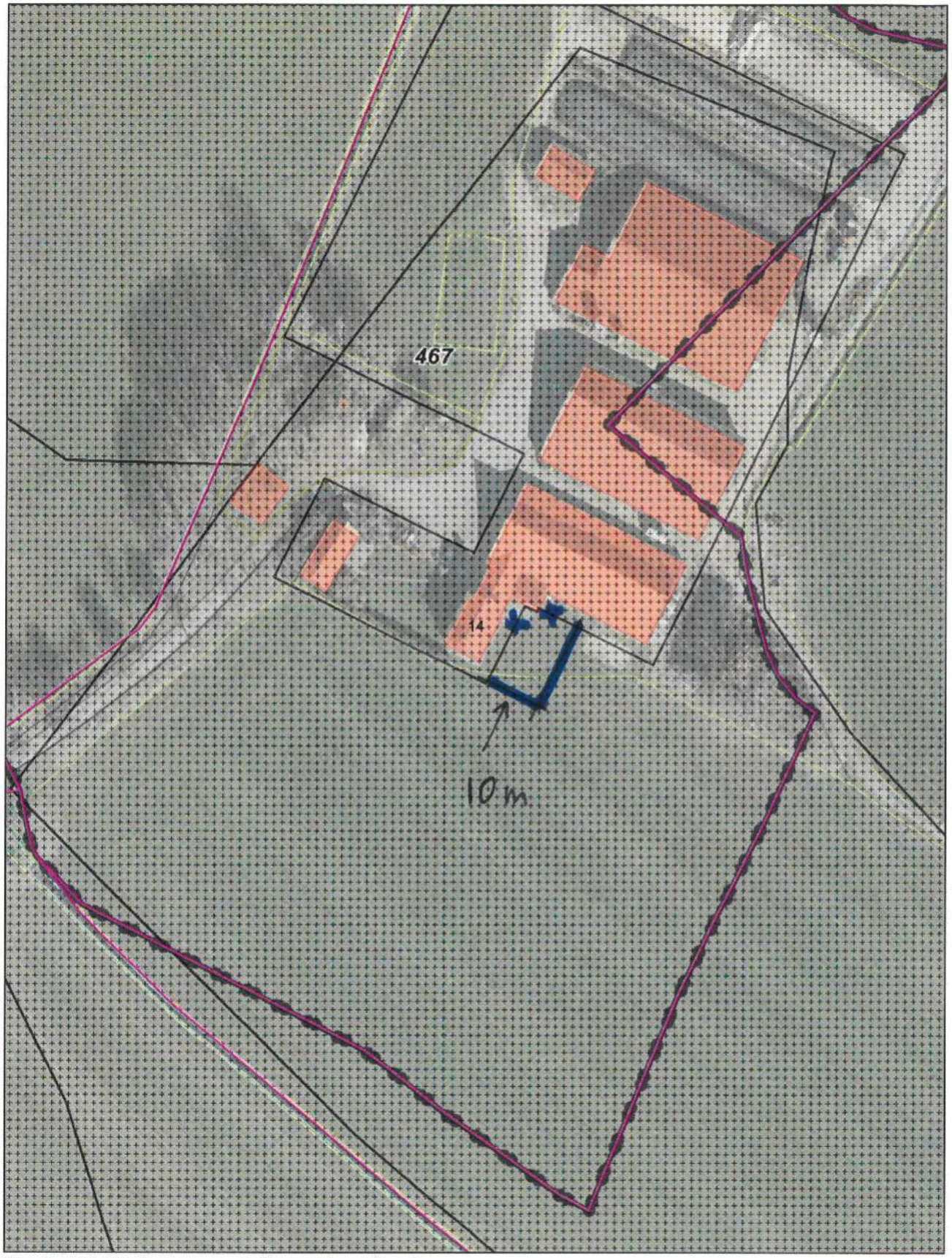
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

22 November 2021

gemeente Berkelland

Geerdinksdijk 14 (Borculo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 10)
(n.a.v. zienswijzen nr. 53)

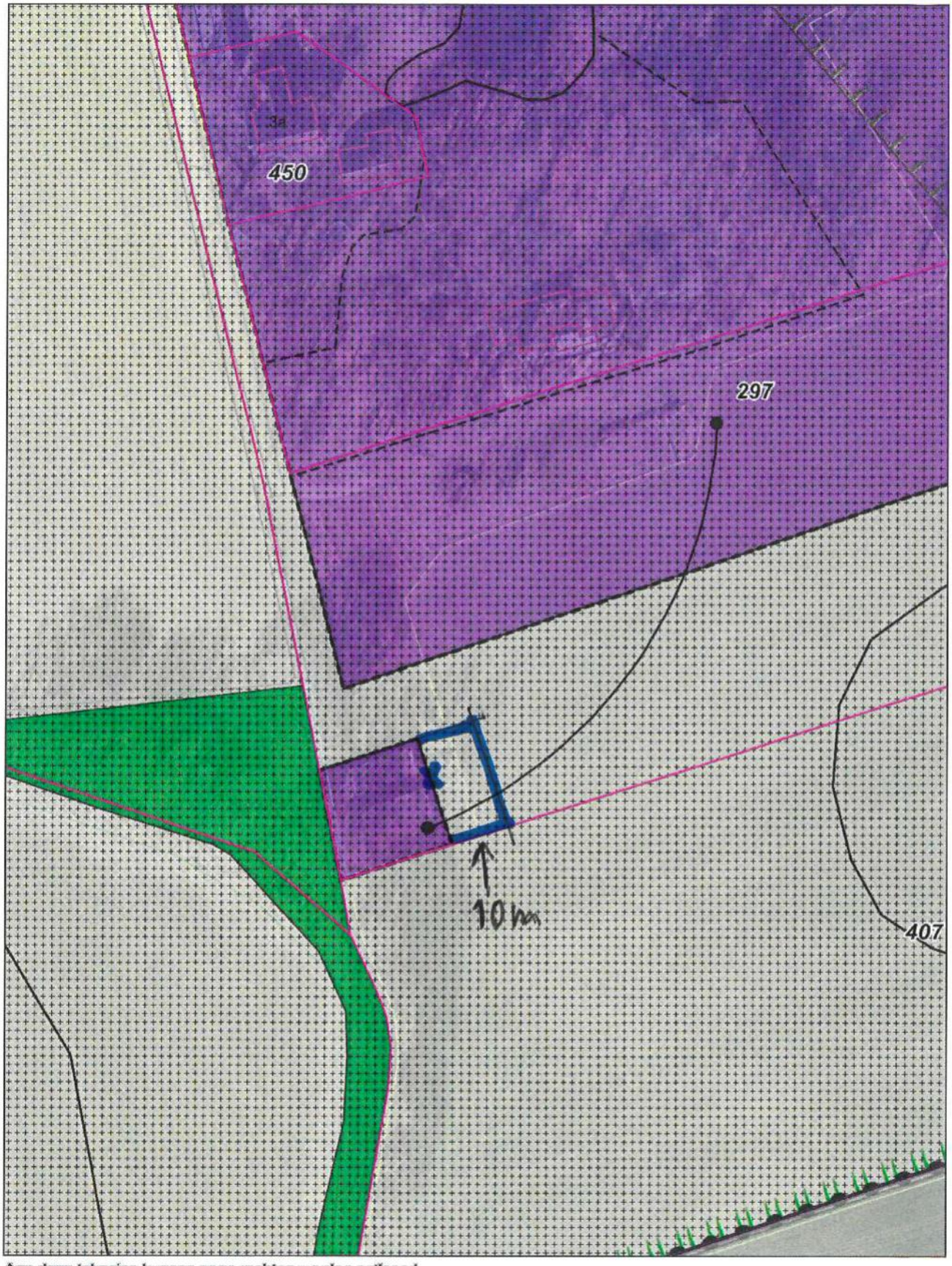
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

03 December 2021

Schuurmansweg 3a (Beltrum)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen bestemmingsvlak/bouwvlak/
functieaanduiding (sb-121)
(plankaart 18)
(n.a.v. zienswijzen nr. 54)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

15 December 2021

Mengersdijk 6 (Neede)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 2)
(n.a.v. zienswijzen nr. 55)

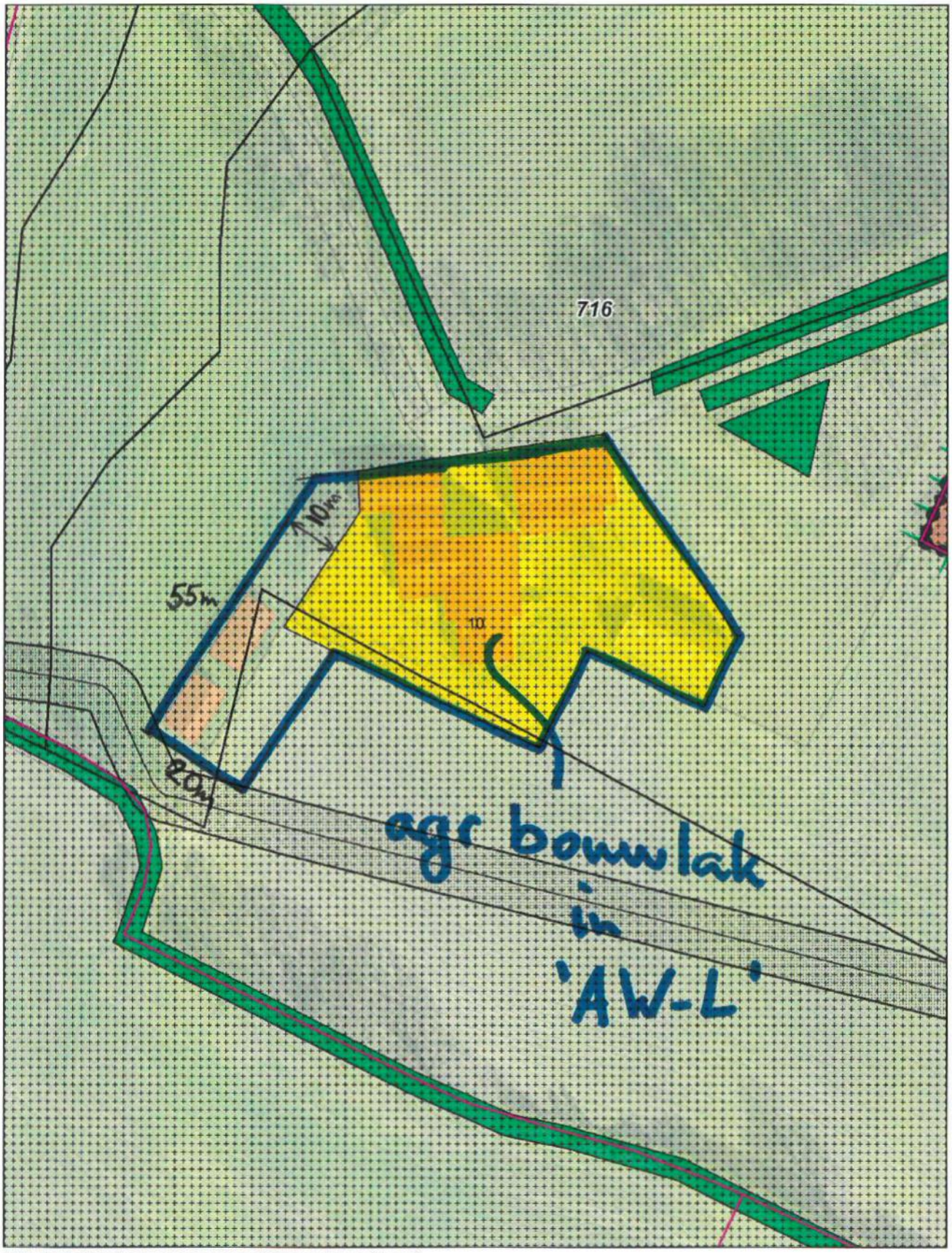
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

02 December 2021

Wolinkweg 10 (Haarlo)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bestemmingsvlak 'Wonen' aanpassen tot agrarisch bouwvlak
(planbkaart 10)
(zienswijzen nr. 58)

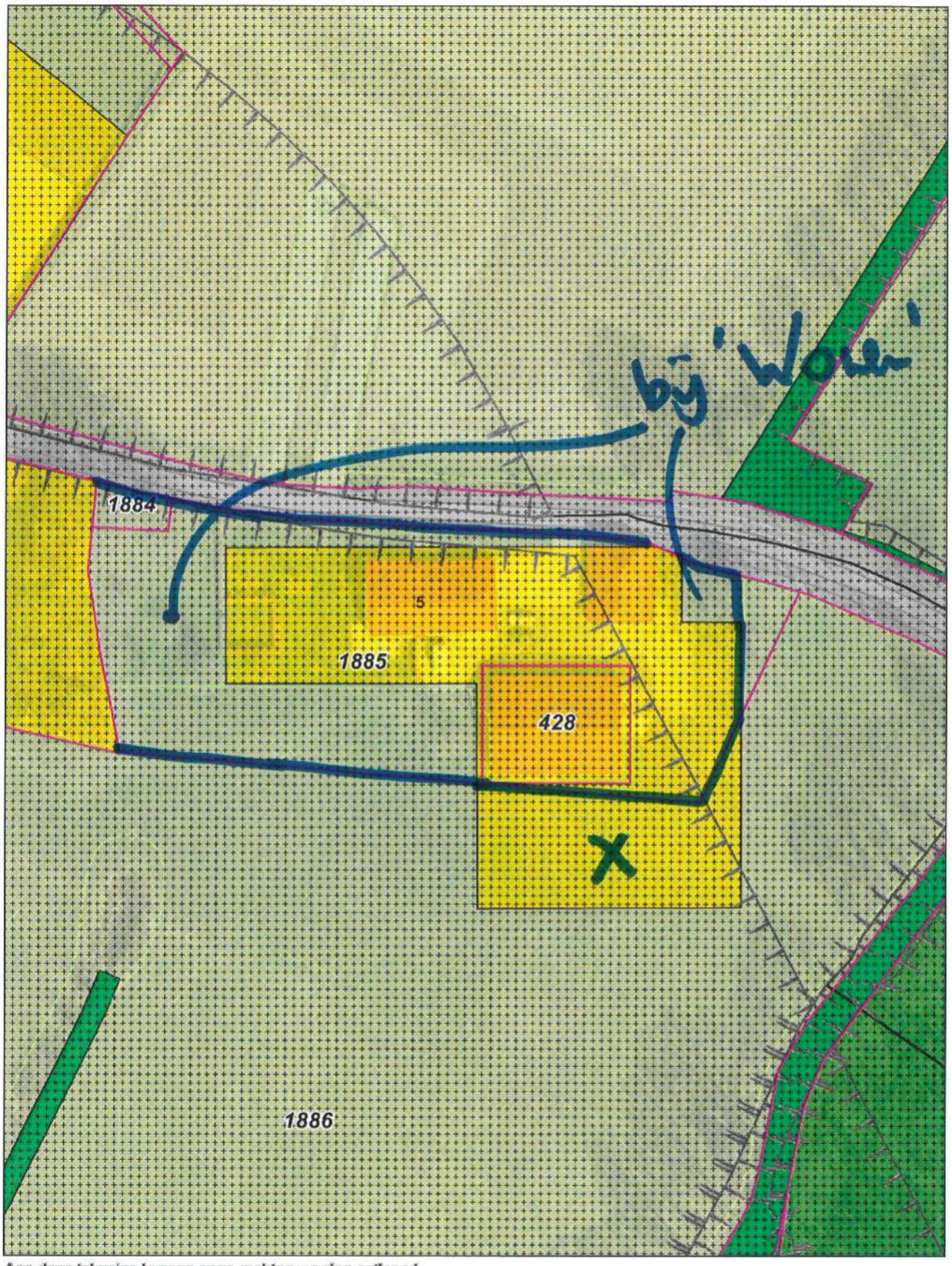
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

27 Januari 2022

Heure 5 (Borculo)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bestemmingsvlak 'Wonen' aanpassen
(plankaart 4)
(zienswijzen nr. 61)

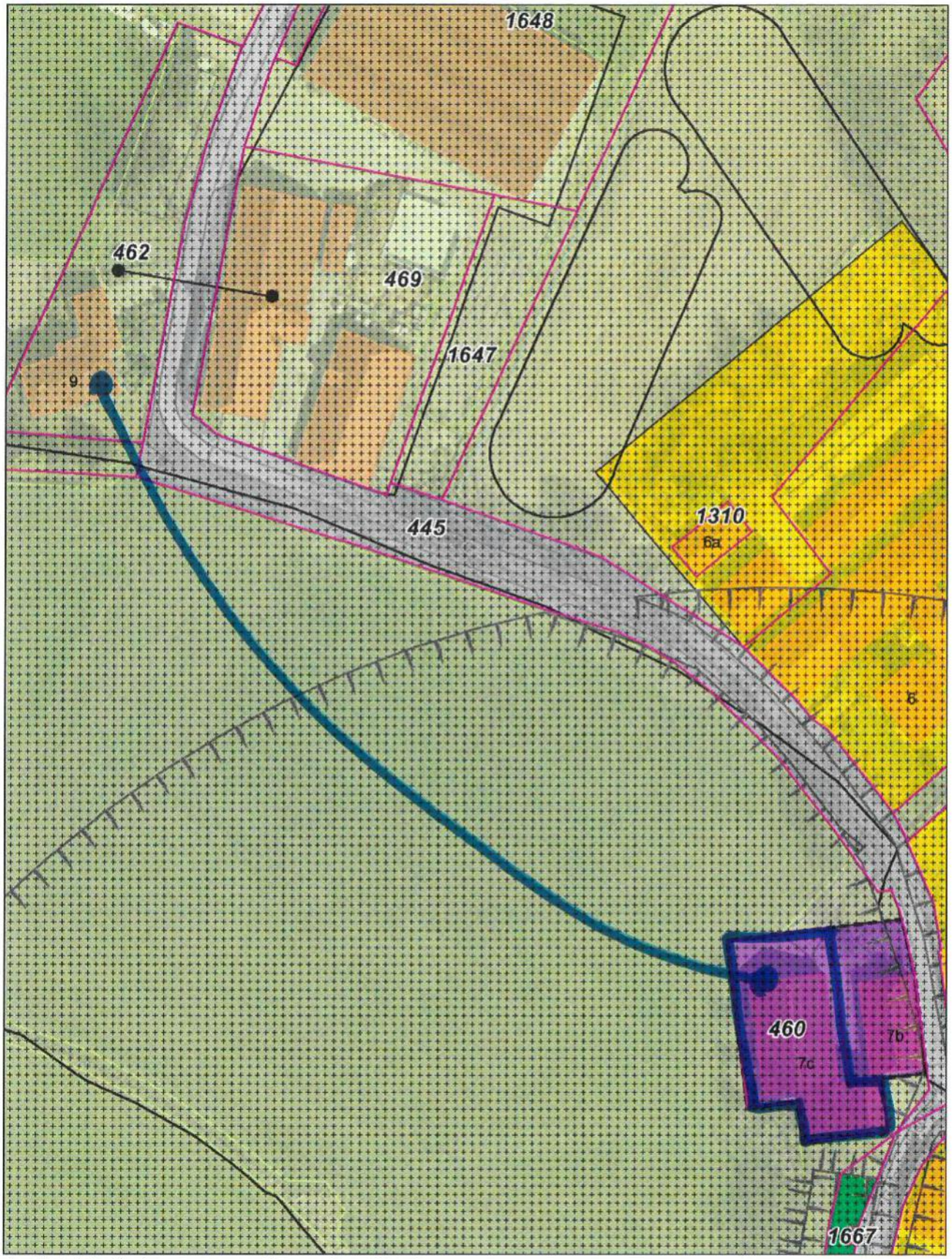
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

02 Februari 2022

gemeente Berkelland

Heure 7c (Borculo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bestemming 'Bedrijf' omzetten in 'AW-NL'/bouwvlak
(koppelen met Heure 9)
(plankaart 4)
(zienswijzen nr. 61)

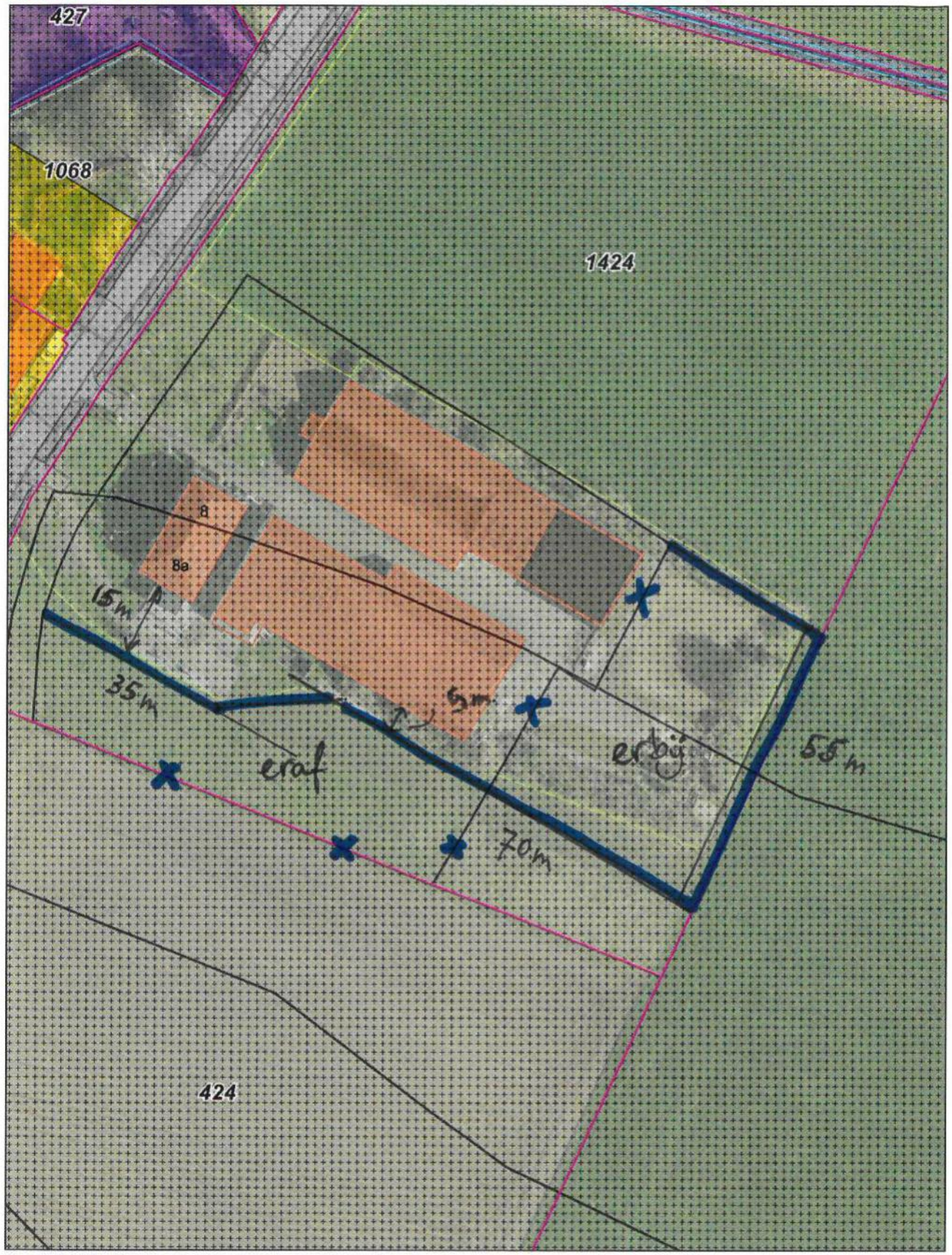
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

02 Februari 2022

gemeente Berkelland

Sint Isidorushoeveweg 8-8a (Rietmolen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 3)
(n.a.v. zienswijzen nr. 63)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

03 December 2021

gemeente Berkelland

perceel zuidoostelijk van Kempersdijk (Neede)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen breedte 'G-L'
(plankaart 3)
(n.a.v. zienswijzen nr. 64)

Schaal 1:500

0 5 10 15m

03 Februari 2022

gemeente Berkelland

percelen Waterleidingdijk-Kempersdijk (Neede)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen bestemmingsvlak G-L'
volgens opgelegde herplanmtplicht
(plankaart 3)
(n.a.v. zienswijzen nr. 64)

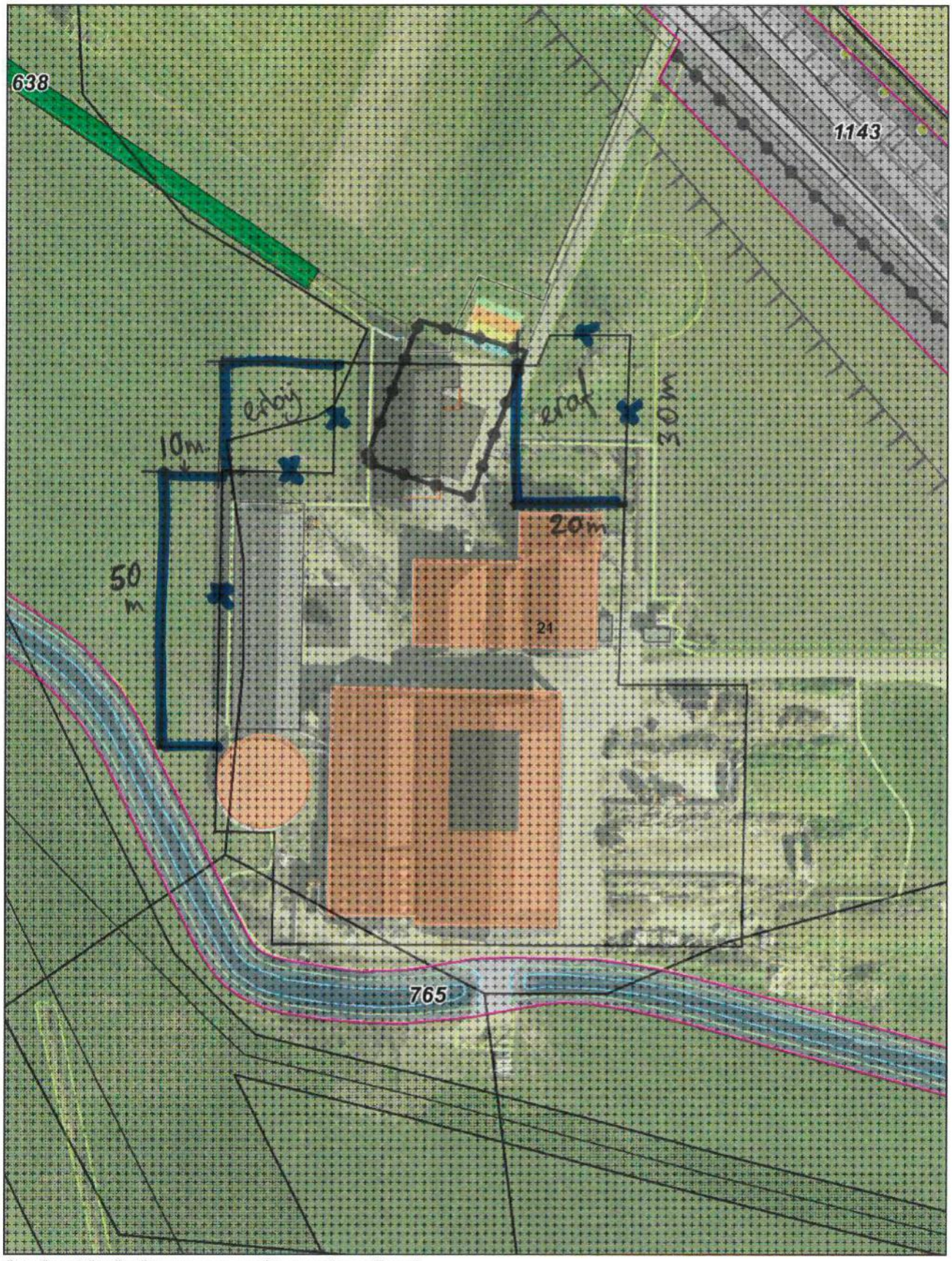
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

02 Februari 2022

gemeente Berkelland

Nettelhorsterweg 21-23 (Geesteren)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 4)
(n.a.v. zienswijzen nr. 65)

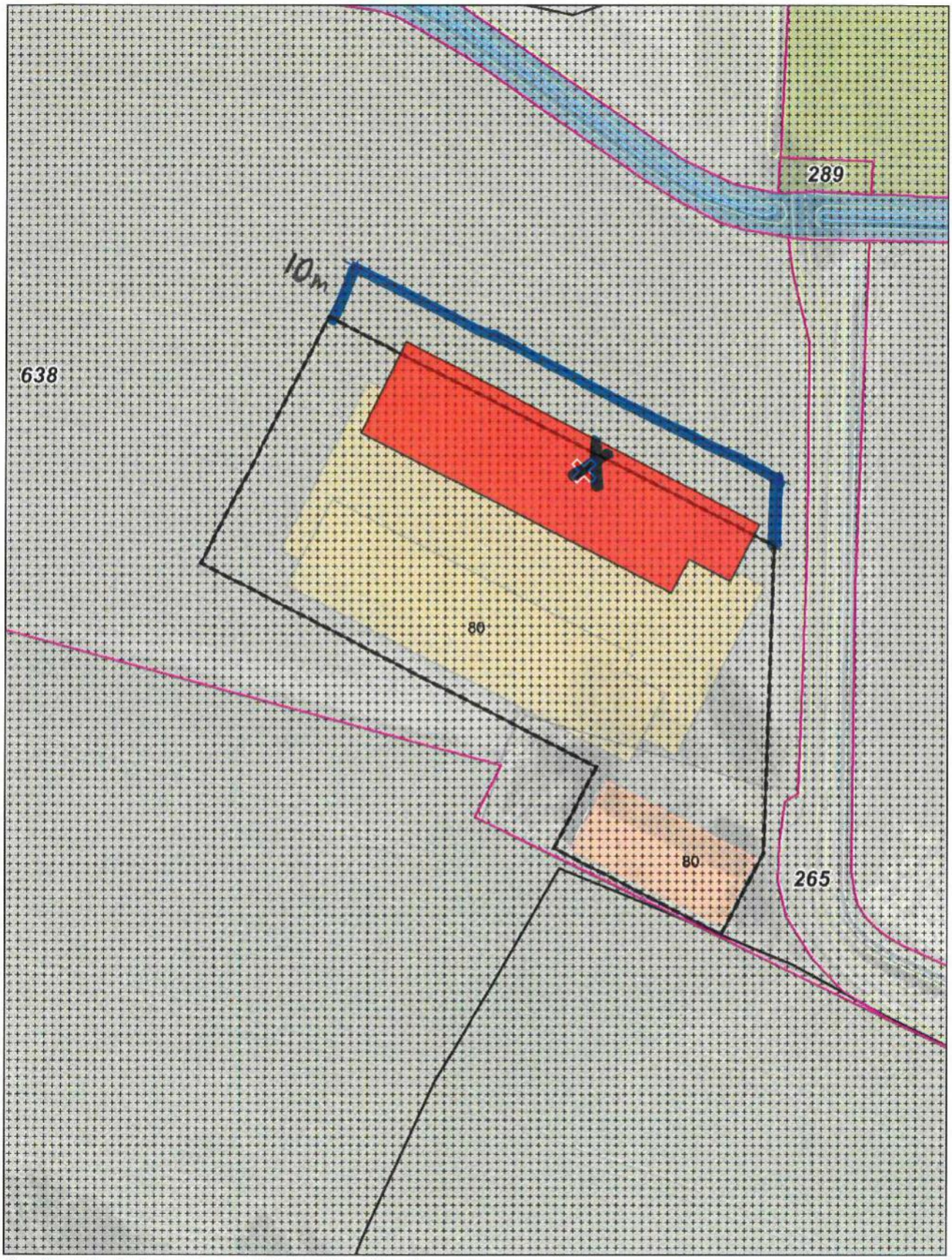
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

03 December 2021

gemeente Berkelland

Borculoseweg 80 (Eibergen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak vanwege verleende omgevingsvergunning (rood gearceerd)
(plankaart 10)
(n.a.v. zienswijzen nr. 72)

+ aanduiding (-bw)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

10 Februari 2022

gemeente Berkelland

Kulsdom 2 (Geesteren)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

opvoeren functieaanduiding 'paardenhouderij'(ph)
(plankaart 4)
(n.a.v. zienswijzen nr. 73)

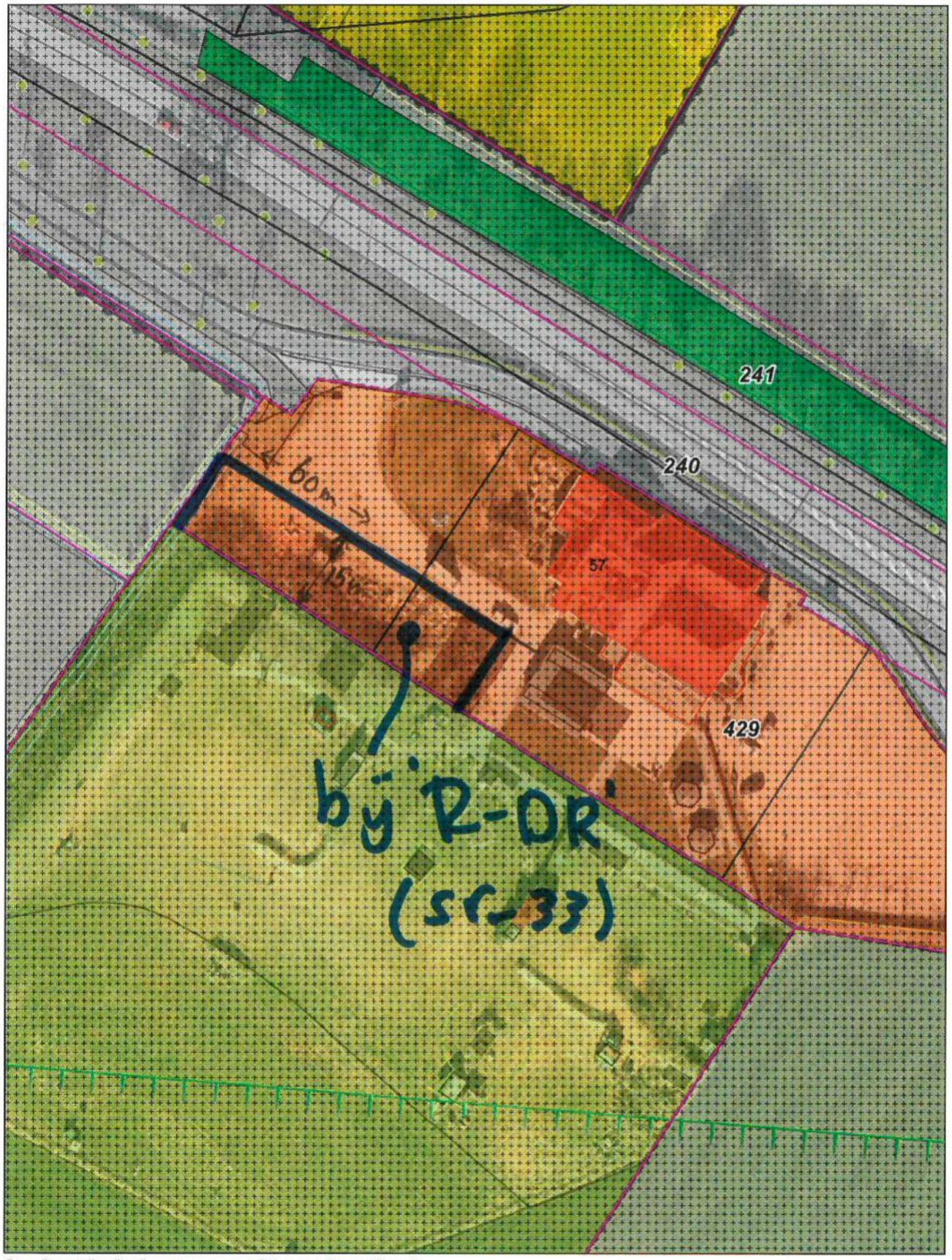
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

13 December 2021

gemeente Berkelland

Groenloseweg 57 (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen bestemmingsvlakken 'Horeca' en 'R-DR'
en de bijbehorende aanduidingen
(plankaart 14)
(n.a.v. zienswijzen nr. 75)

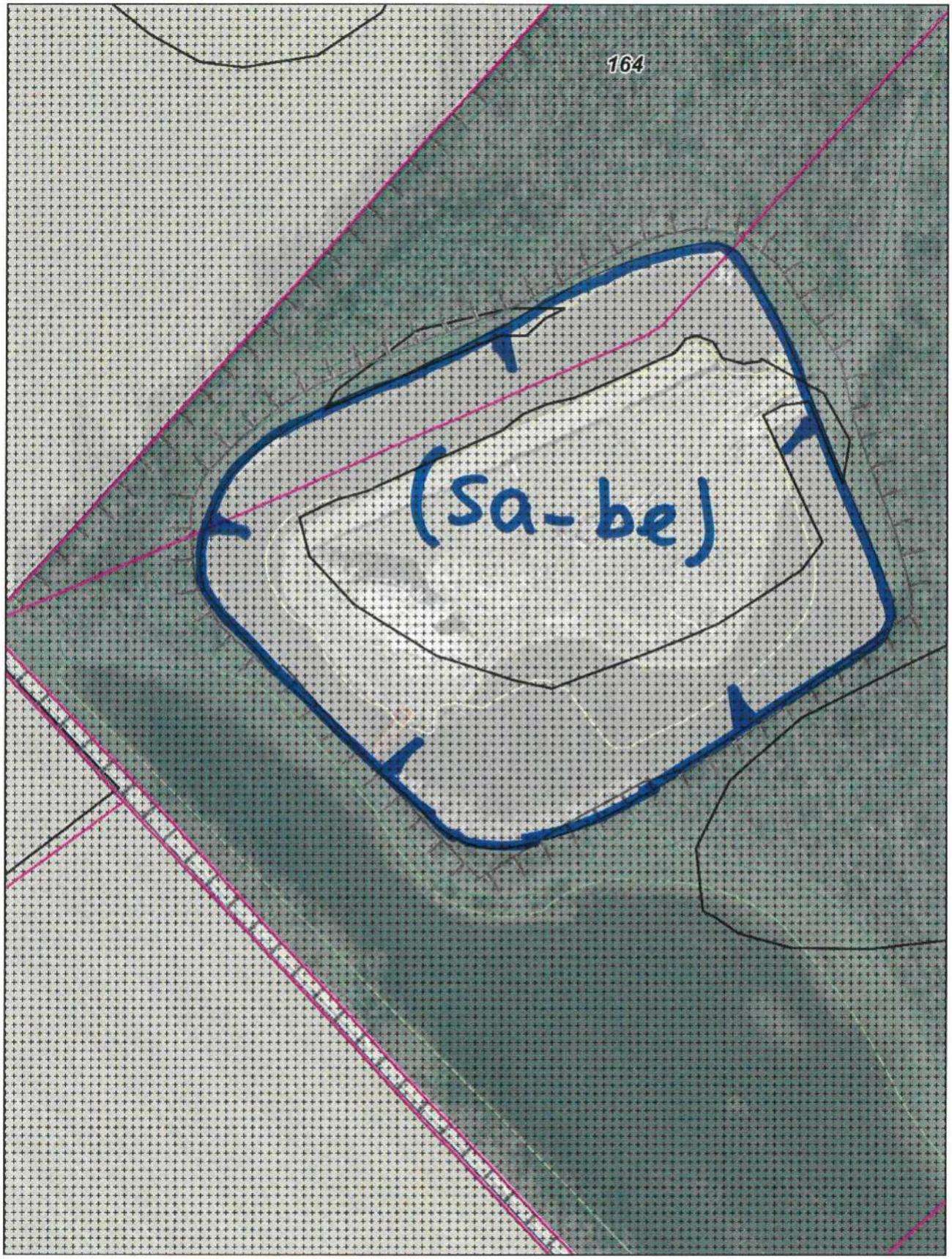
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

03 December 2021

gemeente Berkelland

omgeving Meenweg 4 (Beltrum)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

opvoeren functieaanduiding 'beleveniseiland' (sa-be)
(plankaart 15)
(n.a.v. zienswijzen nr 80)

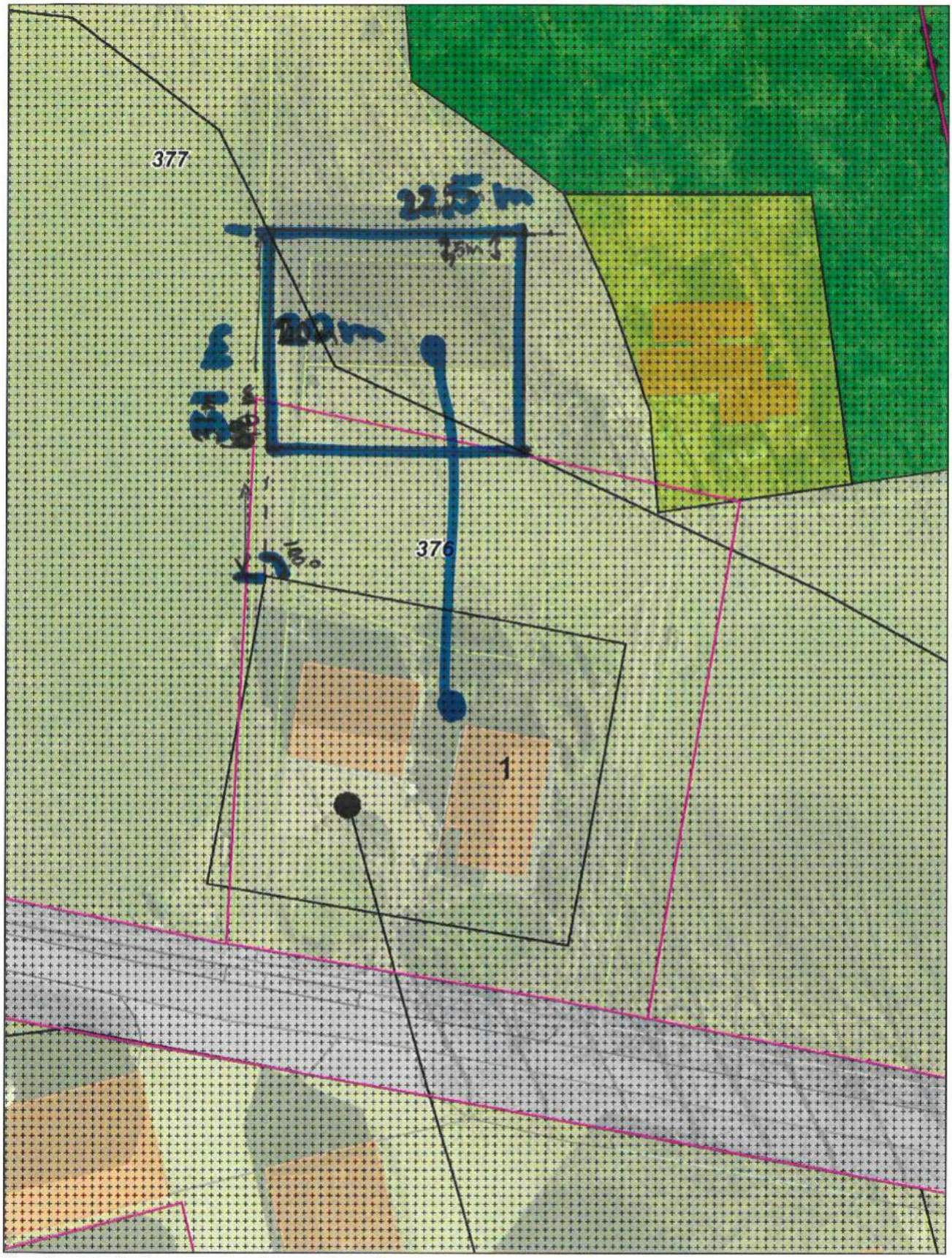
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

14 December 2021

gemeente Berkelland

Hukkersdijk 1-2 (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 8)
(n.a.v. zienswijzen nr. 83)

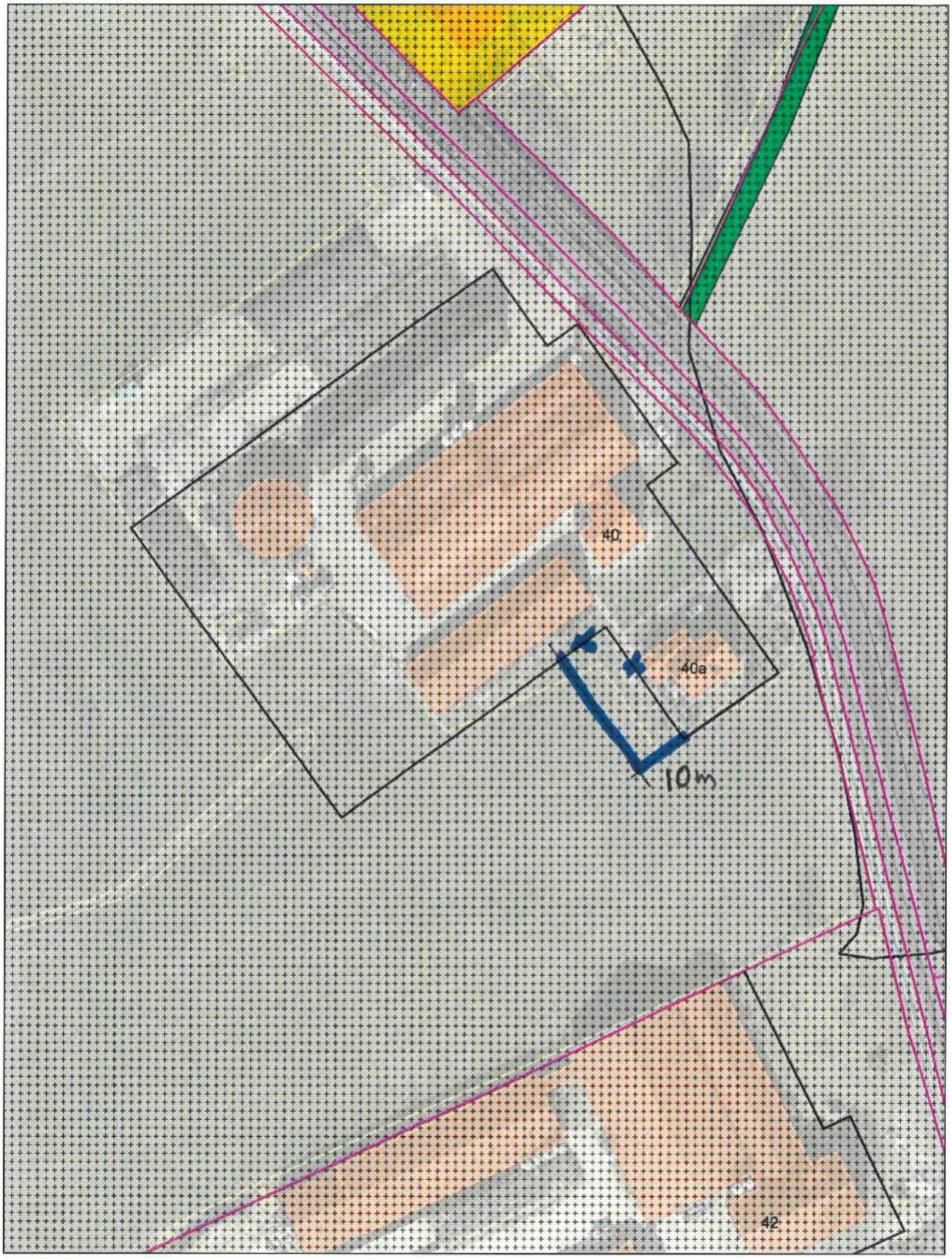
Schaal 1:500

0 5 10 15m

20 December 2021

gemeente Berkelland

Avesterweg 40 (Beltrum)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 15)
(n.a.v. zienswijzen nr. 84)

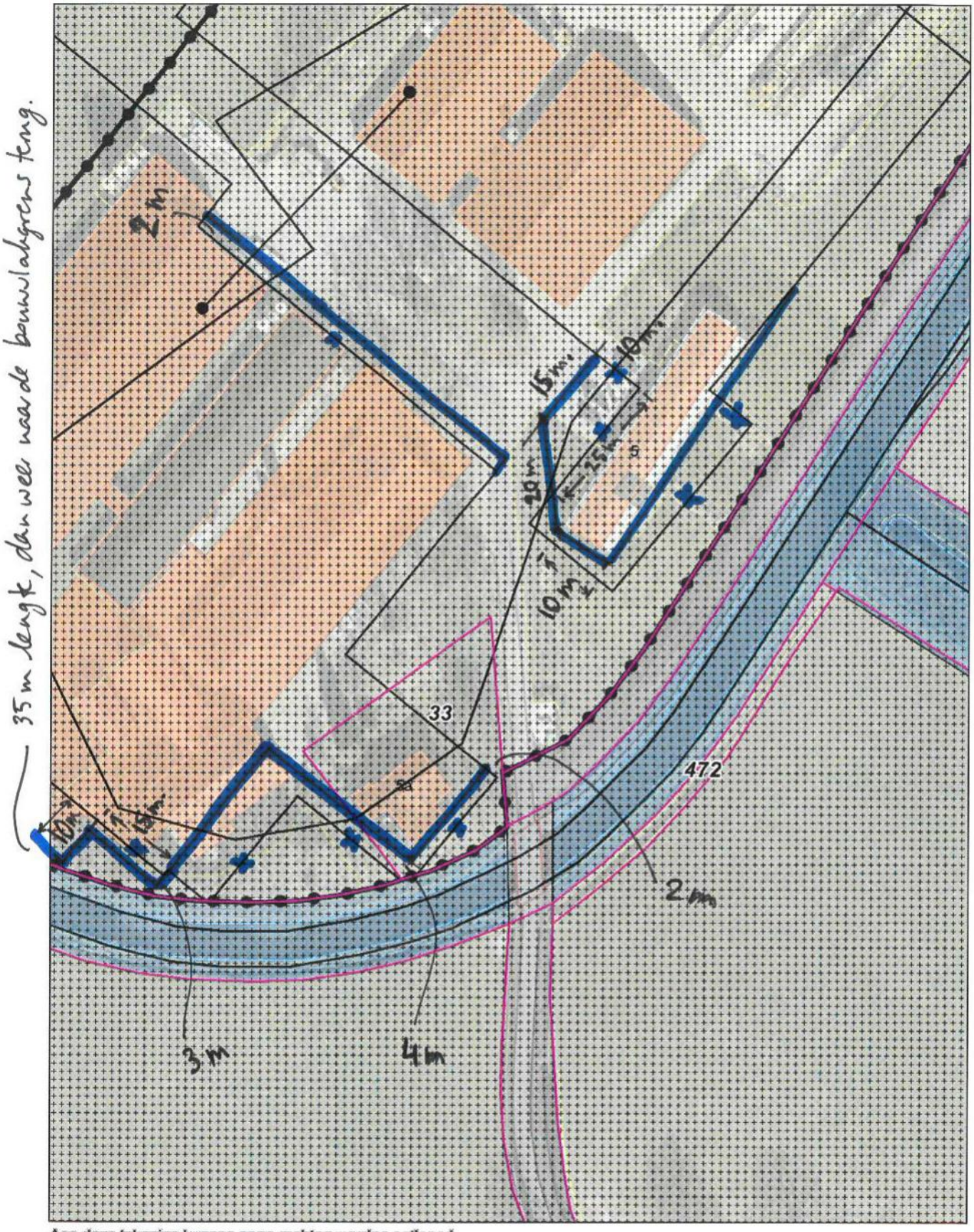
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

07 December 2021

gemeente Berkelland

Oosterenk 5 (Beltrum)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

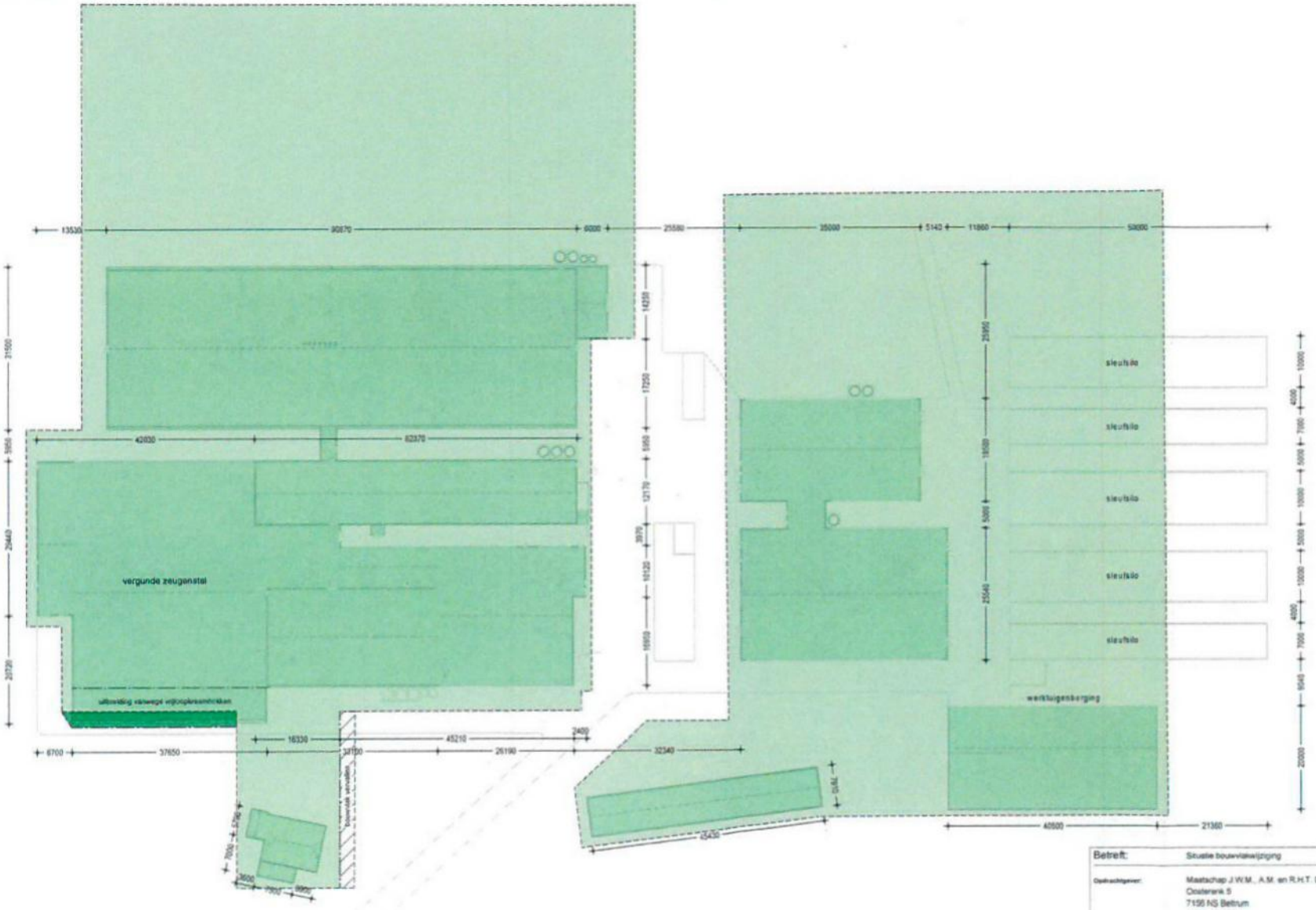
aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 10)
(n.a.v. zienswijzen nr. 85)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

07 December 2021

aanpassen agrarisch bouwvlak (planbaat 10)
[illegible] aanvullen dwgr bestand

Ontwerp bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020

Bouwvlak ontwerp
Bouwvlak wijziging gewenst
Bouwvlak nieuw
Bouwvlak ontwerp vervallen

Situatie 1:500 bouwvlakwijziging

Betreft: Situatie bouwvlakwijziging

Opdrachtgever: Maatschap J.W.M., A.M. en R.H.T. Dibbelink
Oosterenk 5
7156 NS Beltrum
0544 - 481732
06 - 51745665

Locatie: Oosterenk 5
7156 NS Beltrum

Projectnr. 2022-034
Tekeningnr. 00-101
Schaal 1:500
Formaat 420 x 594 mm
Getekend NH
Datum 31-10-2017
Datum gewijzigd 18-12-2020
19-11-2021
19-11-2021
04-04-2022

Pit bouwadvies
Vroolaan 7
7159 MN Beltrum
0544 - 725925
info@pitbouwadvies.nl
www.pitbouwadvies.nl

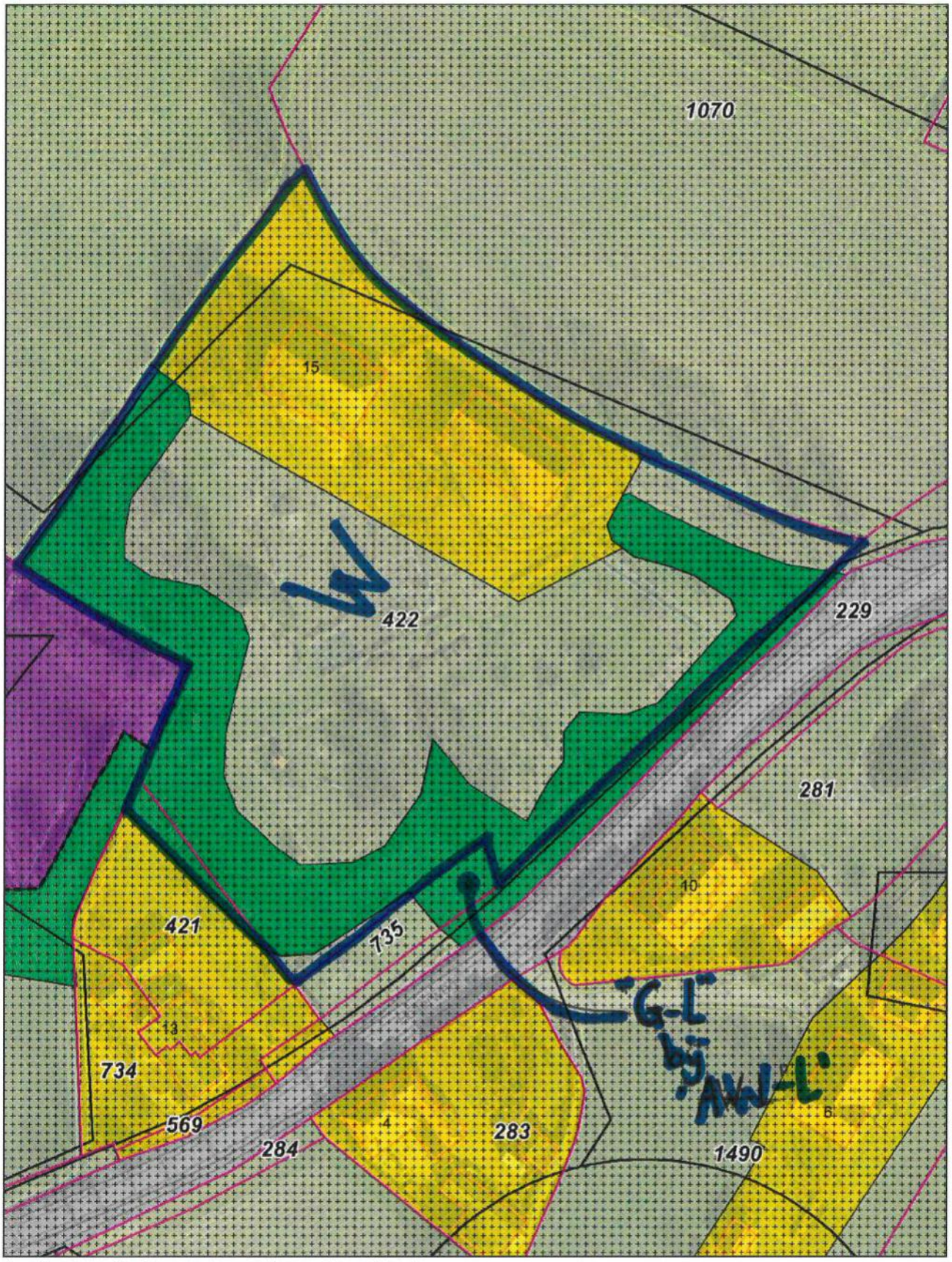
ForFarmers FarmConsult
ForFarmers Nederland B.V.
Kwikkeweid 5 - 7241 CW Lochem
Postbus 91 - 7240 AB Lochem
0573 - 288950
farmconsult@forfarmers.eu

Specialist leefomgevingsadvisering
Sander Hoech Antink
0573 - 288906
06 - 22372066
sander.hoechantink@forfarmers.eu

© Copyright Pit bouwadvies / ForFarmers

gemeente Berkelland

Hölterweg 15 (Rekken)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

vergroten bestemmingsvlak 'Wonen'
(plankaart 7)
(n.a.v. zienswijzen nr. 86)

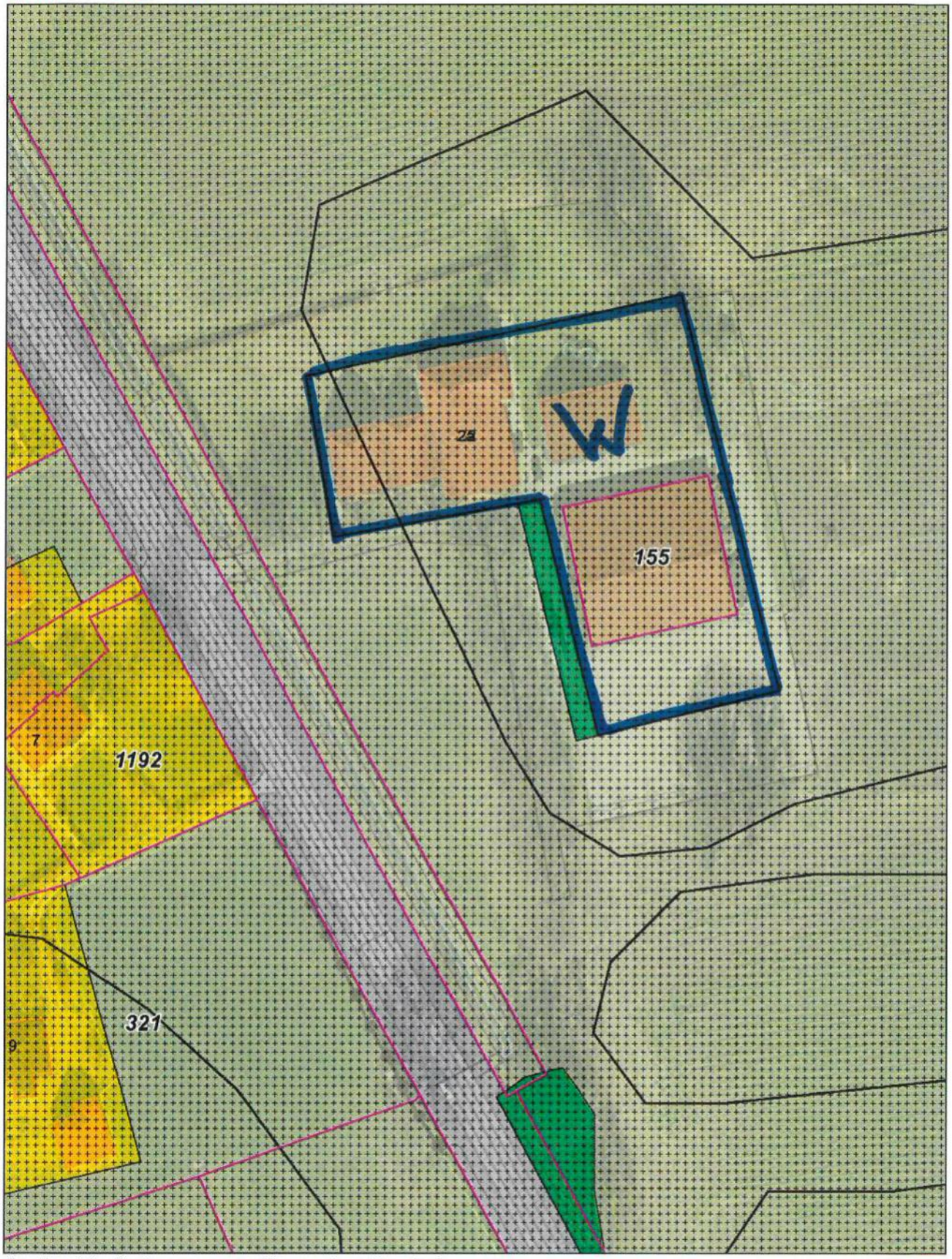
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

14 December 2021

gemeente Berkelland

Batsdijk 2-2a (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

omzetten agrarisch bouwvlak in
bestemmingsvlak 'Wonen'
(plankaart 8)
(n.a.v. zienswijzen nr. 88)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

07 December 2021

gemeente Berkelland

Warfslatweg, t.o. nr. 9 (Eibergen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen 'Groen - Landschapselement' tot 'AW-L'
(plankaart 11)
(n.a.v. zienswijzen 91)

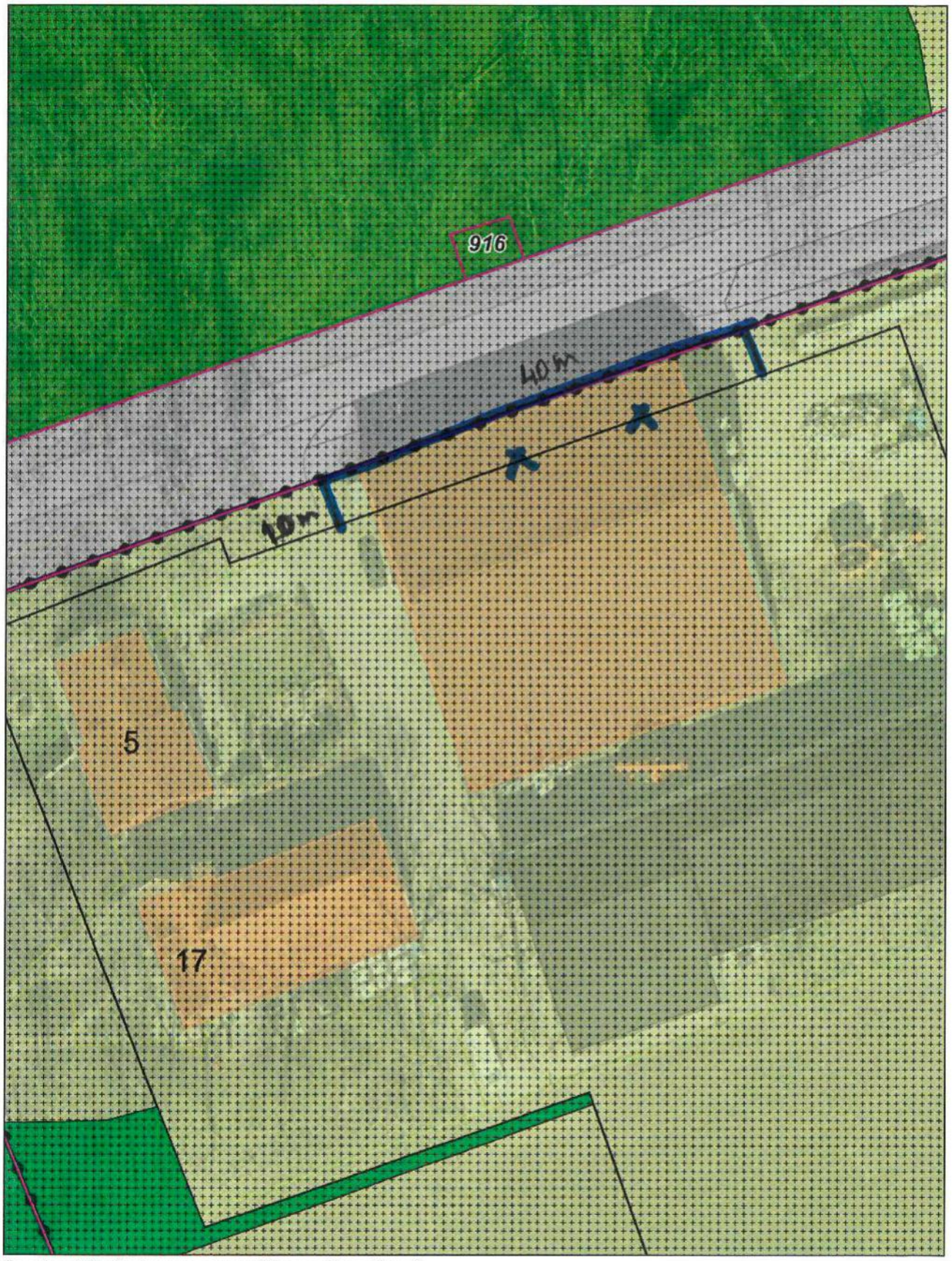
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

13 Januari 2022

gemeente Berkelland

Kranenweg 5 / Zwilbroekseweg 17 (Eibergen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 6)
(n.a.v. zienswijzen nr. 93)

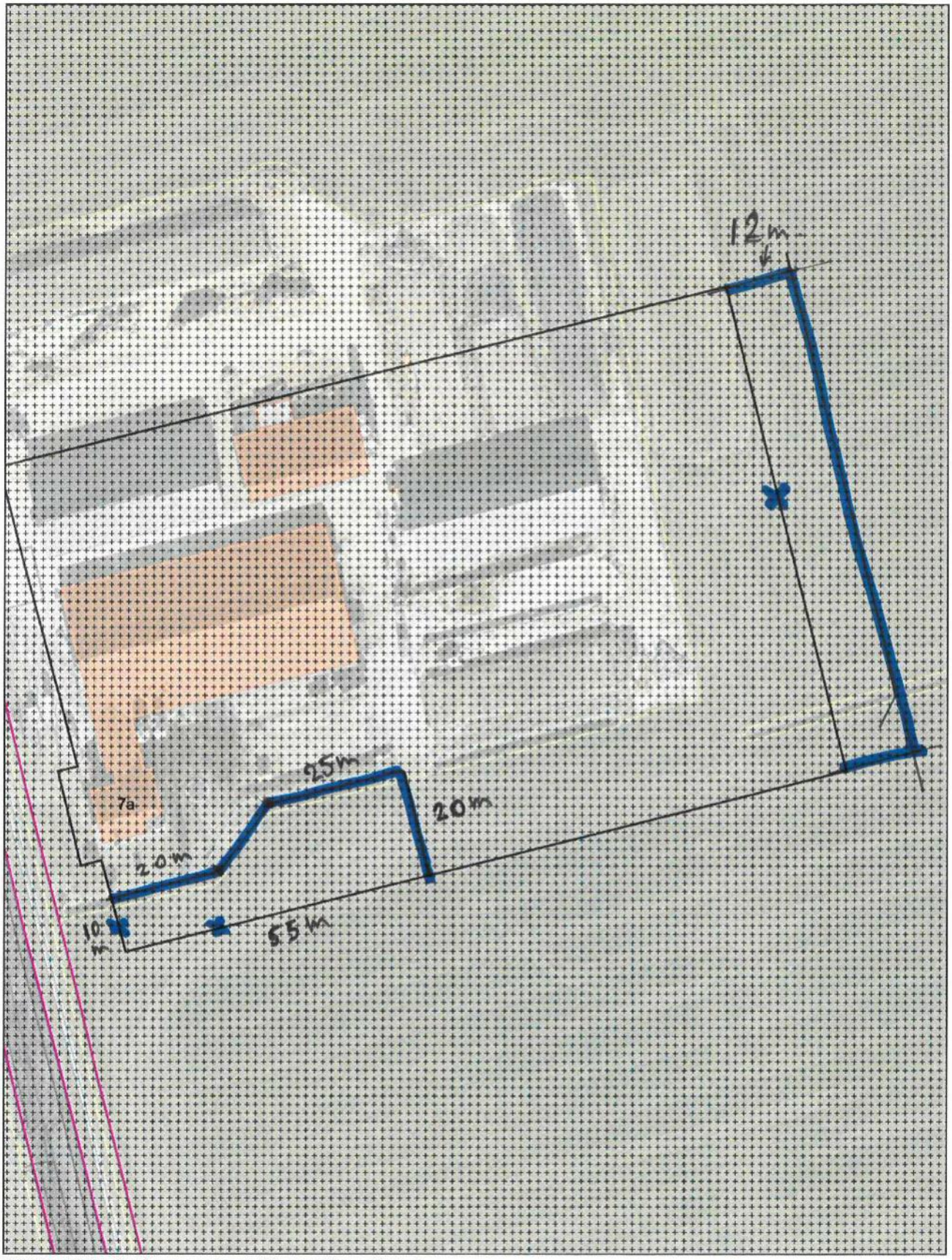
Schaal 1:500

0 5 10 15m

20 December 2021

gemeente Berkelland

Lage Scheiddijk 7a (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 14)
(n.a.v. zienswijzen 94)

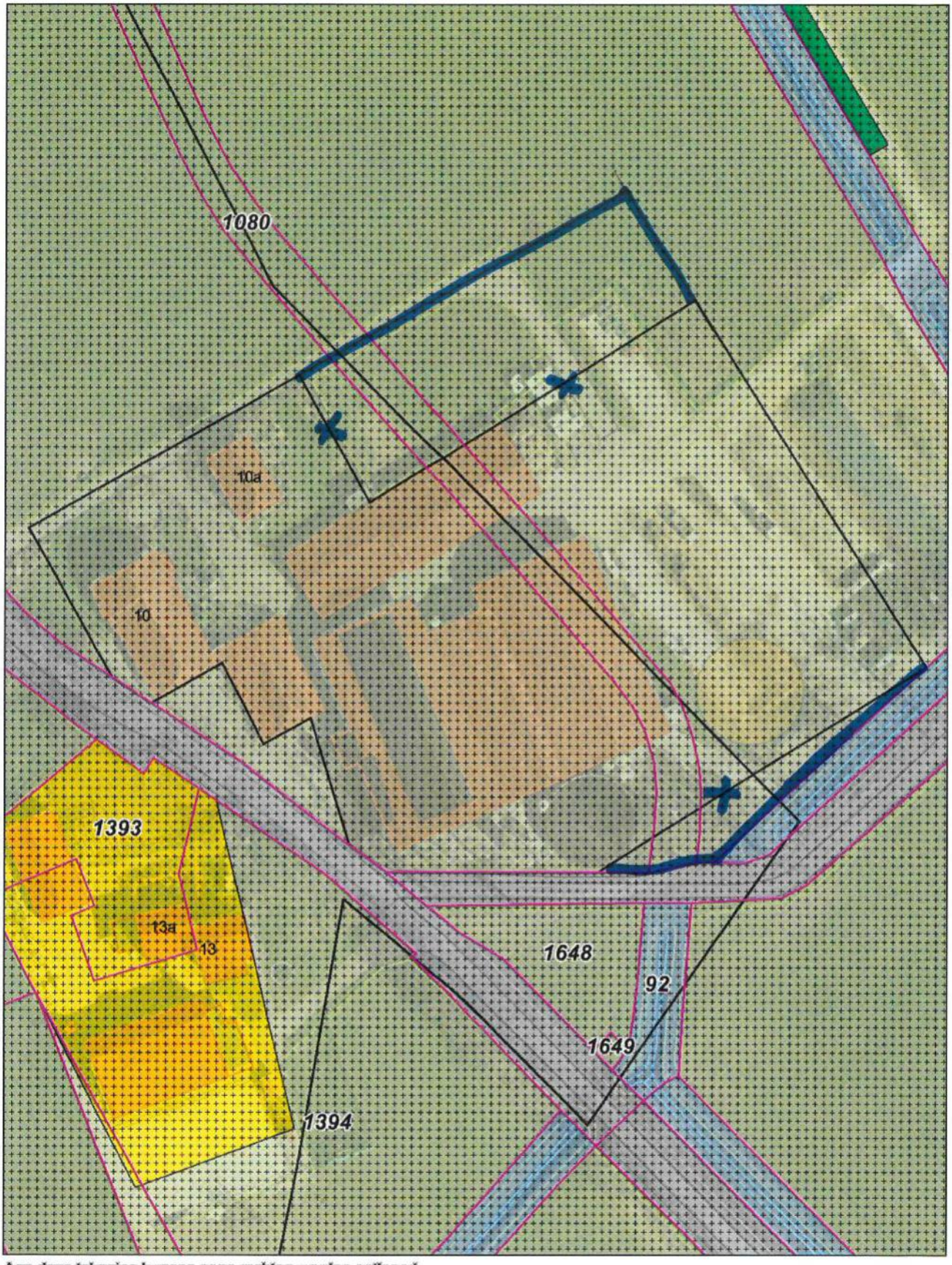
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

07 December 2021

gemeente Berkelland

Kulsdom 10 (Geesteren)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 4)
(n.a.v. zienswijzen 95)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

07 December 2021

gemeente Berkelland

Hoonesweg 8 (Eibergen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 7)
(n.a.v. zienswijzen nr. 97)

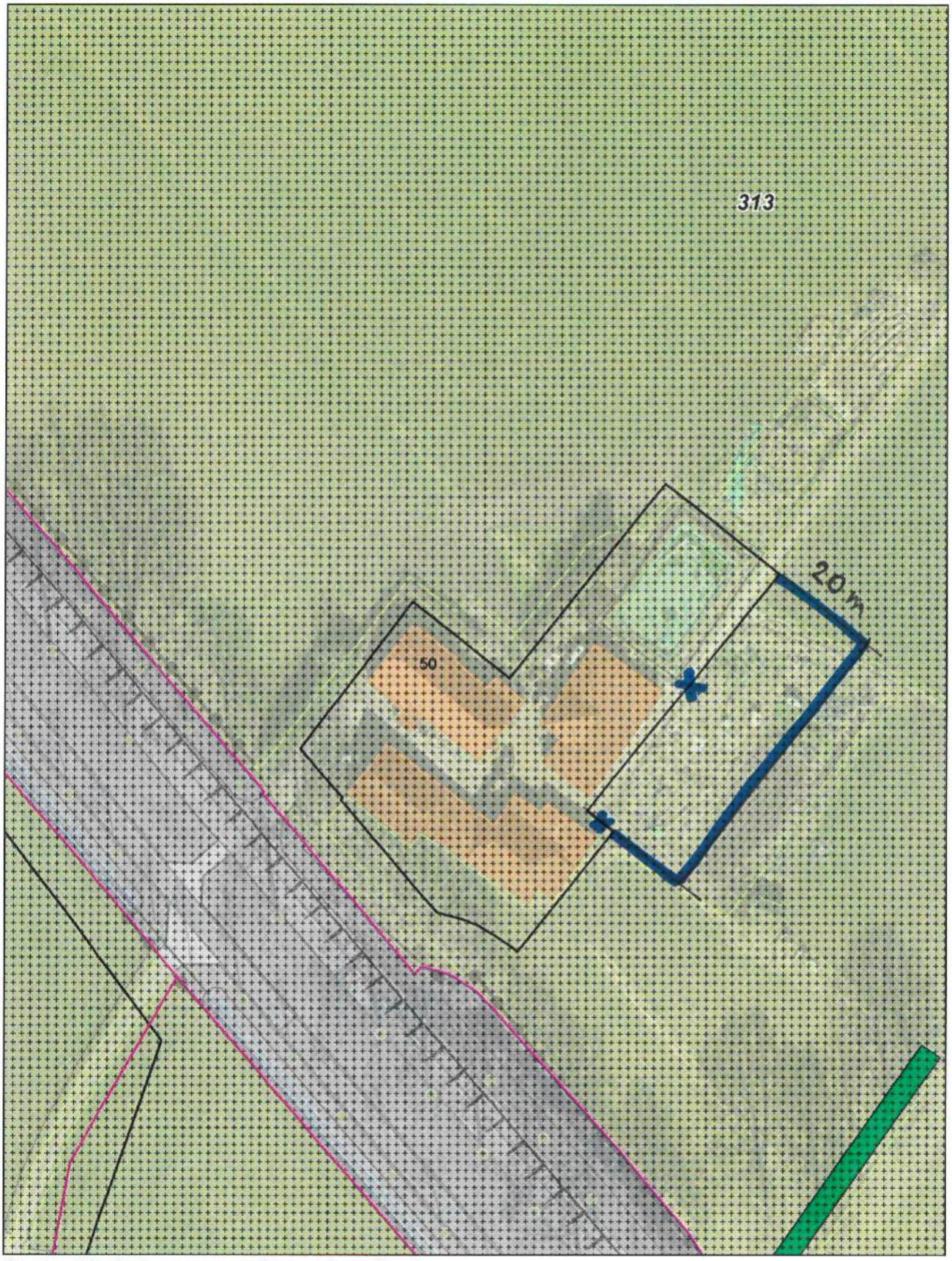
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

07 December 2021

gemeente Berkelland

Grpenloseweg 50 (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 8)
(n.a.v. zienswijzen 98)

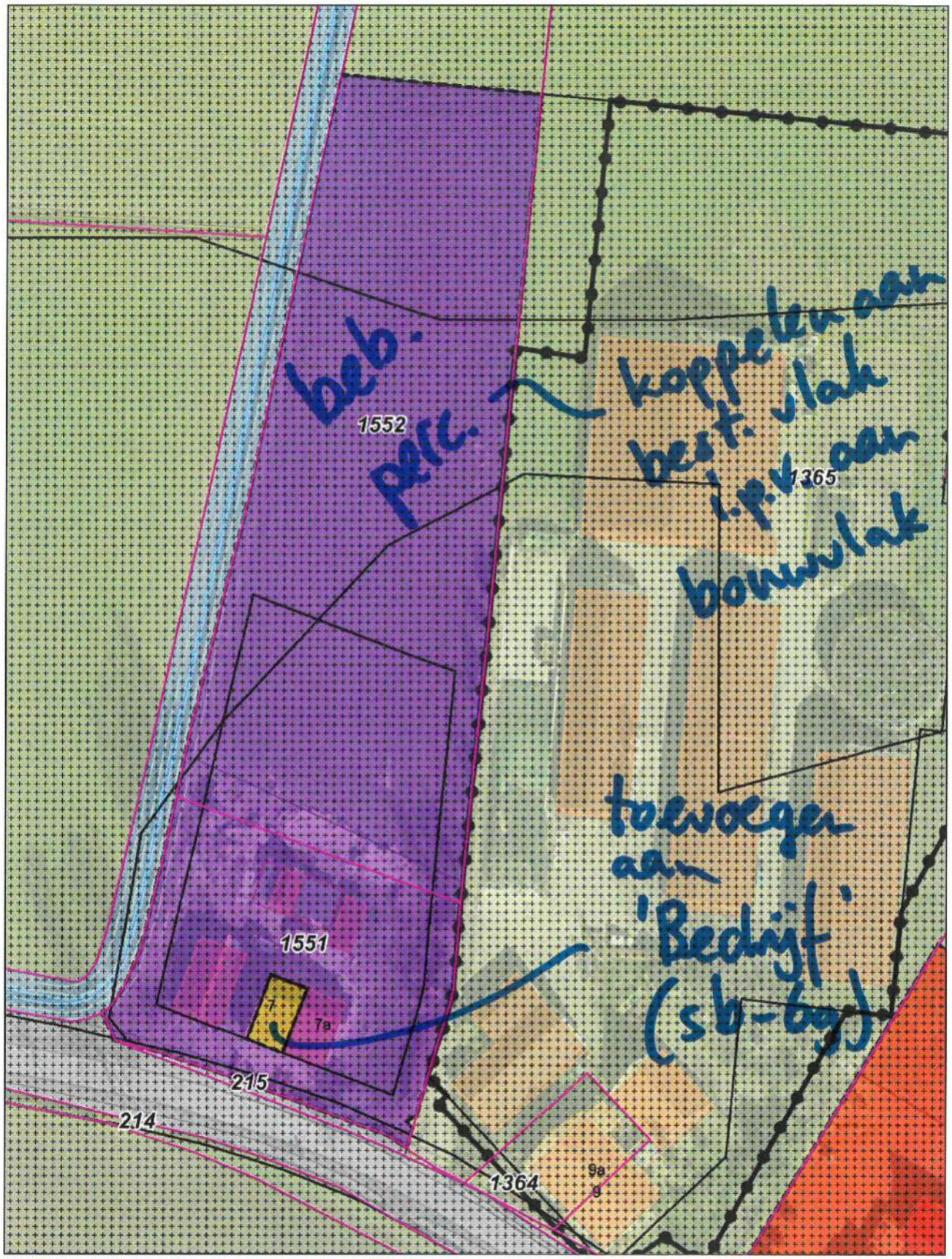
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

07 December 2021

gemeente Berkelland

Oldenkotseweg 7-7a (Rekken)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen 'R-RW' en bebouwingspercentage
(plankaart 12)
(n.a.v. zienswijzen nr. 100)

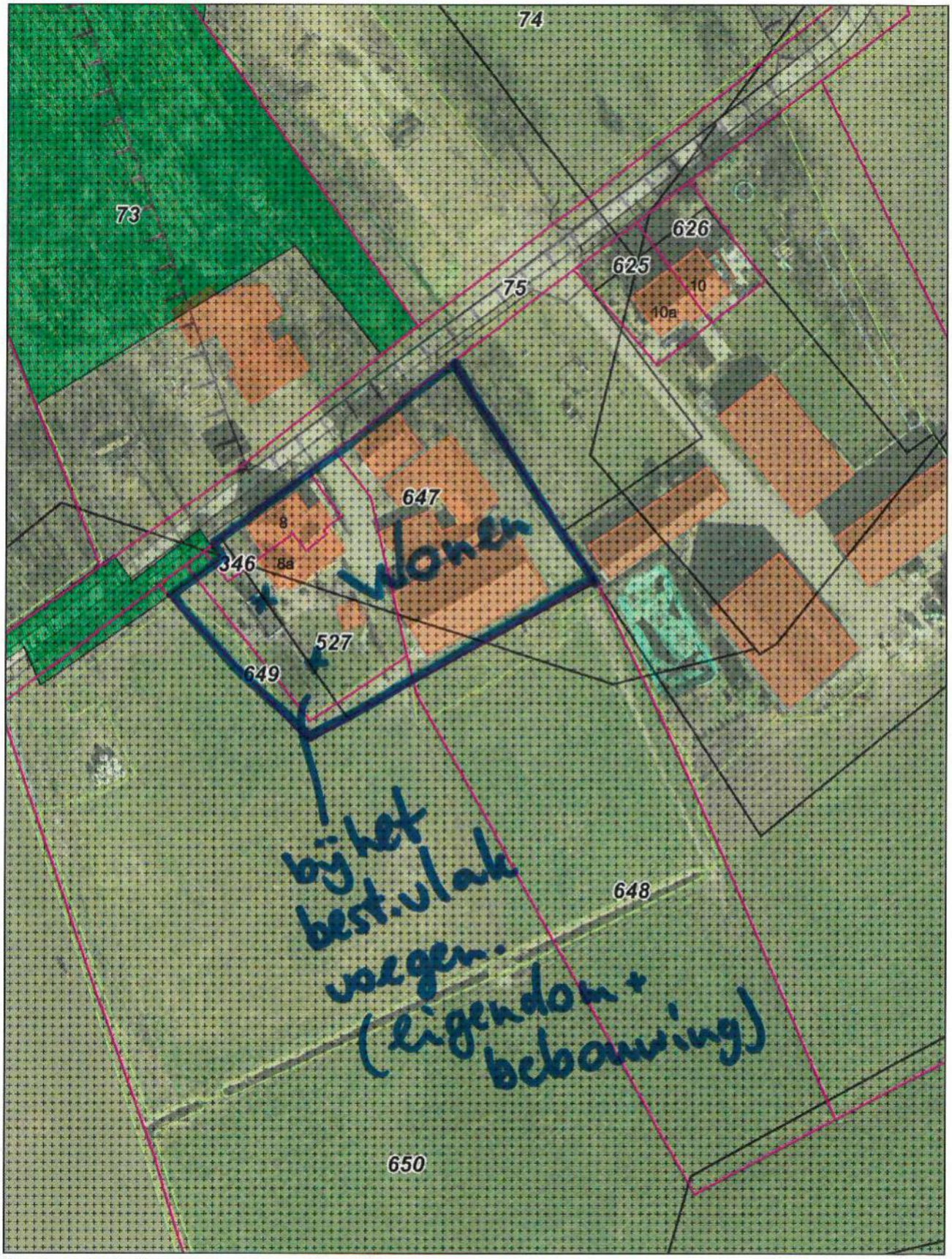
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

07 December 2021

gemeente Berkelland

Rekkense Binnenweg 8a (Eibergen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

agrarisch bouwvlak omzetten in bestemmingsvlak 'Wonen'
(plankaart 6)
(n.a.v. zienswijzen nr. 102)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

02 December 2021

gemeente Berkelland

Broekhuisdijk 2 (Gelselaar)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 1)
(n.a.v. zienswijzen nr. 106)

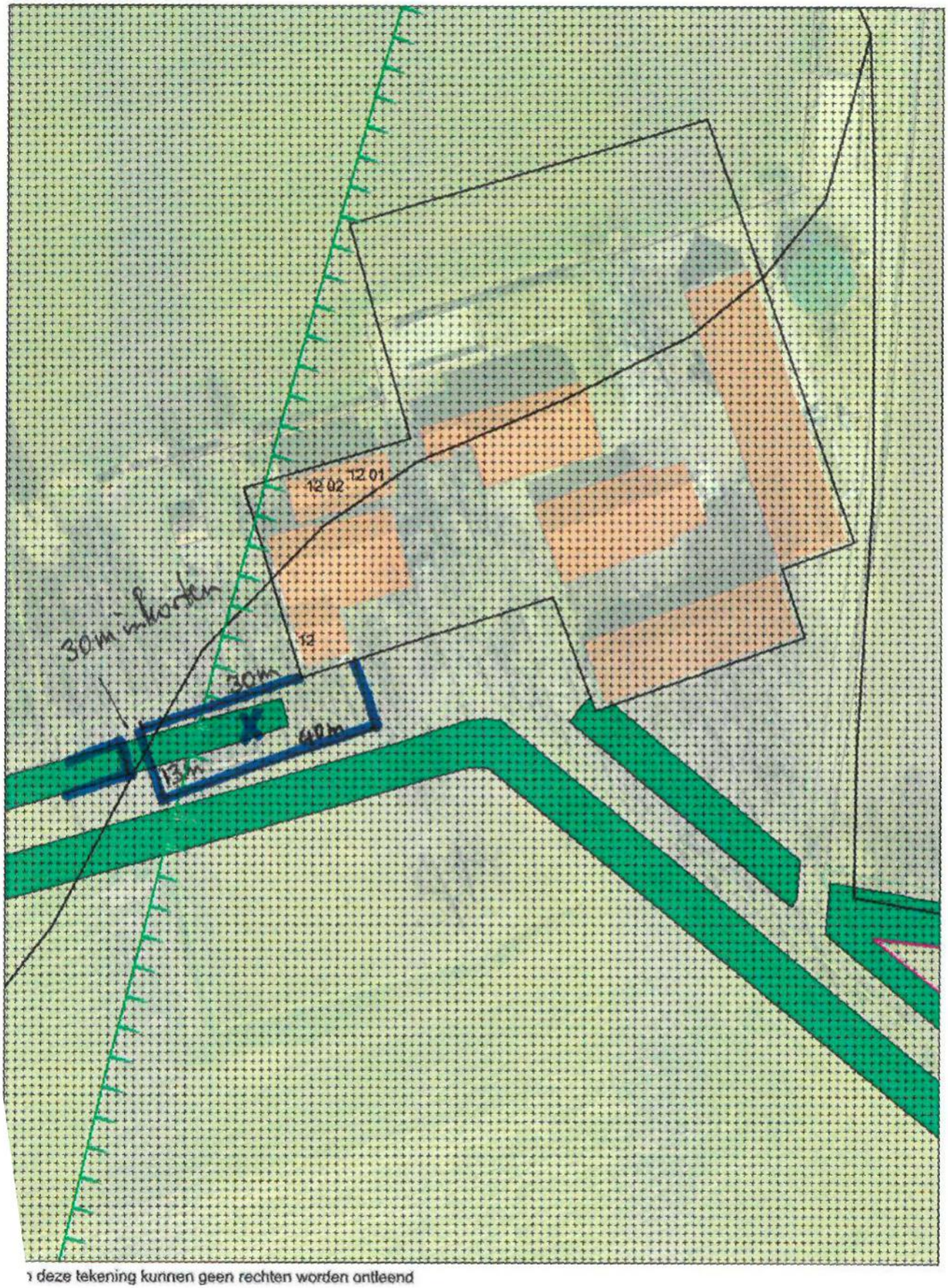
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

08 December 2021

gemeente Berkelland

Lintveldseweg 12 (Eibergen)

) deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

)assen agrarisch bouwvlak en bestemming 'G-L'
kaart 10)
'. zienswijzen nr. 107)

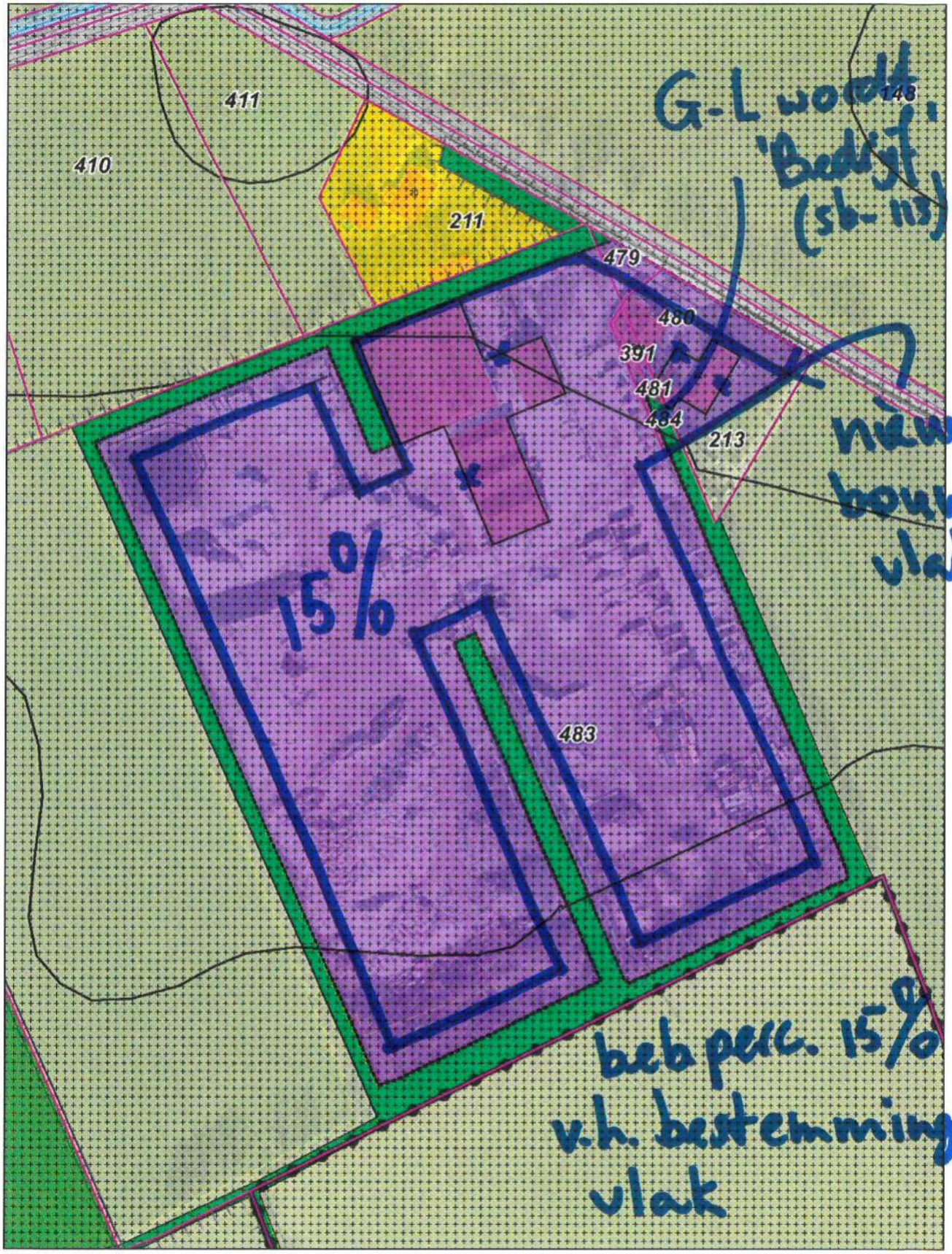
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

19 Januari 2022

gemeente Berkelland

Kerkdijk 22 (Eibergen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bouwvlak aanpassen + beb. perc. 15% (best. vlak)
(plankaart 16)
(n.a.v. zienswijzen nr. 110)

Schaal 1:2000

0 20 40 60m

08 December 2021

gemeente Berkelland

Needseweg 18 (Eibergen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

schrappen dubbelbestemming 'Leiding'
binnen de bestemming 'Bedrijf - Nutsvoorziening'
(plankaart 6)
(n.a.v. zienswijzen nr. 112)

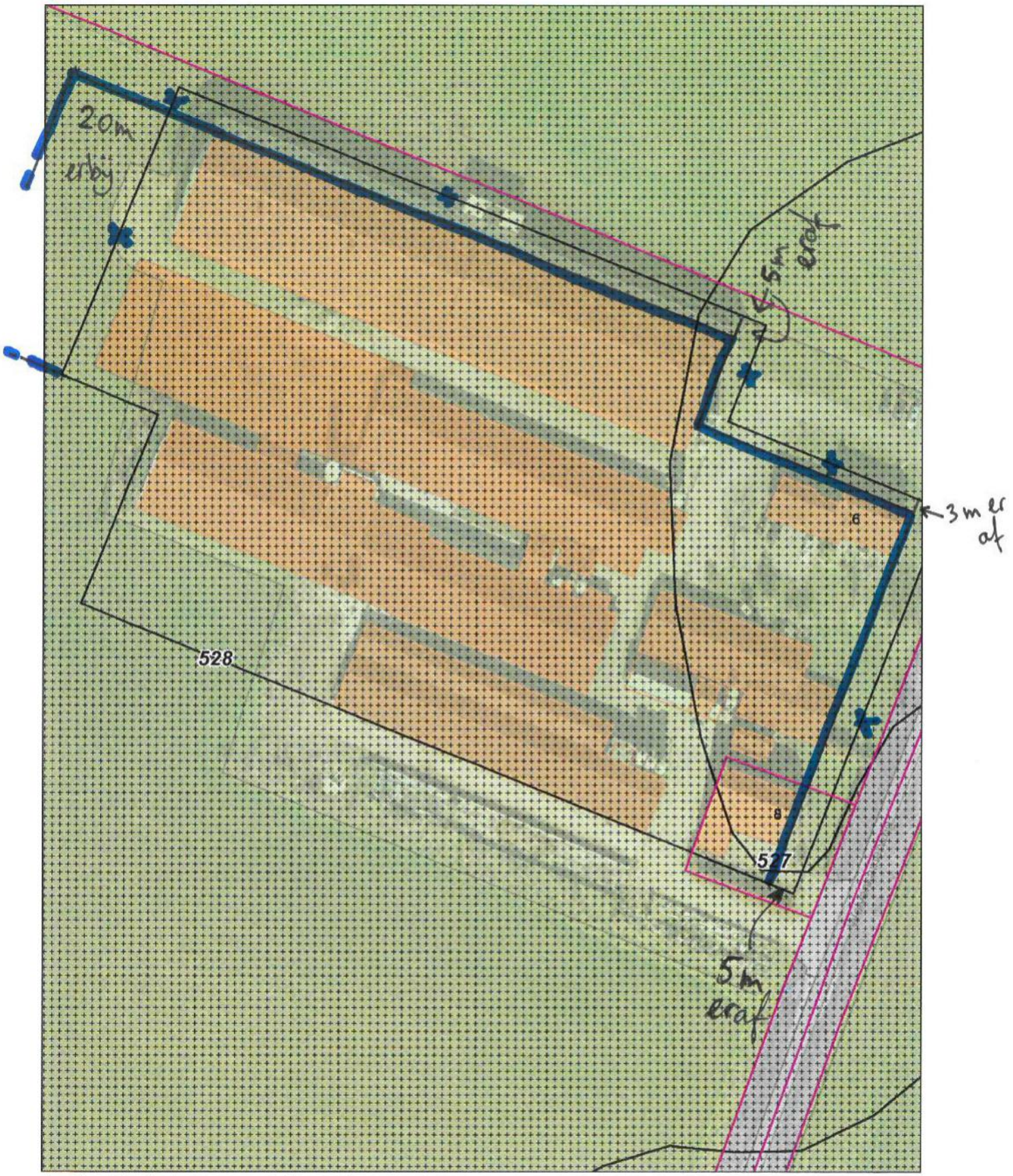
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

13 December 2021

Wolvenkamerweg 6 (Eibergen)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 16)
(n.a.v. zienswijzen nr. 113)

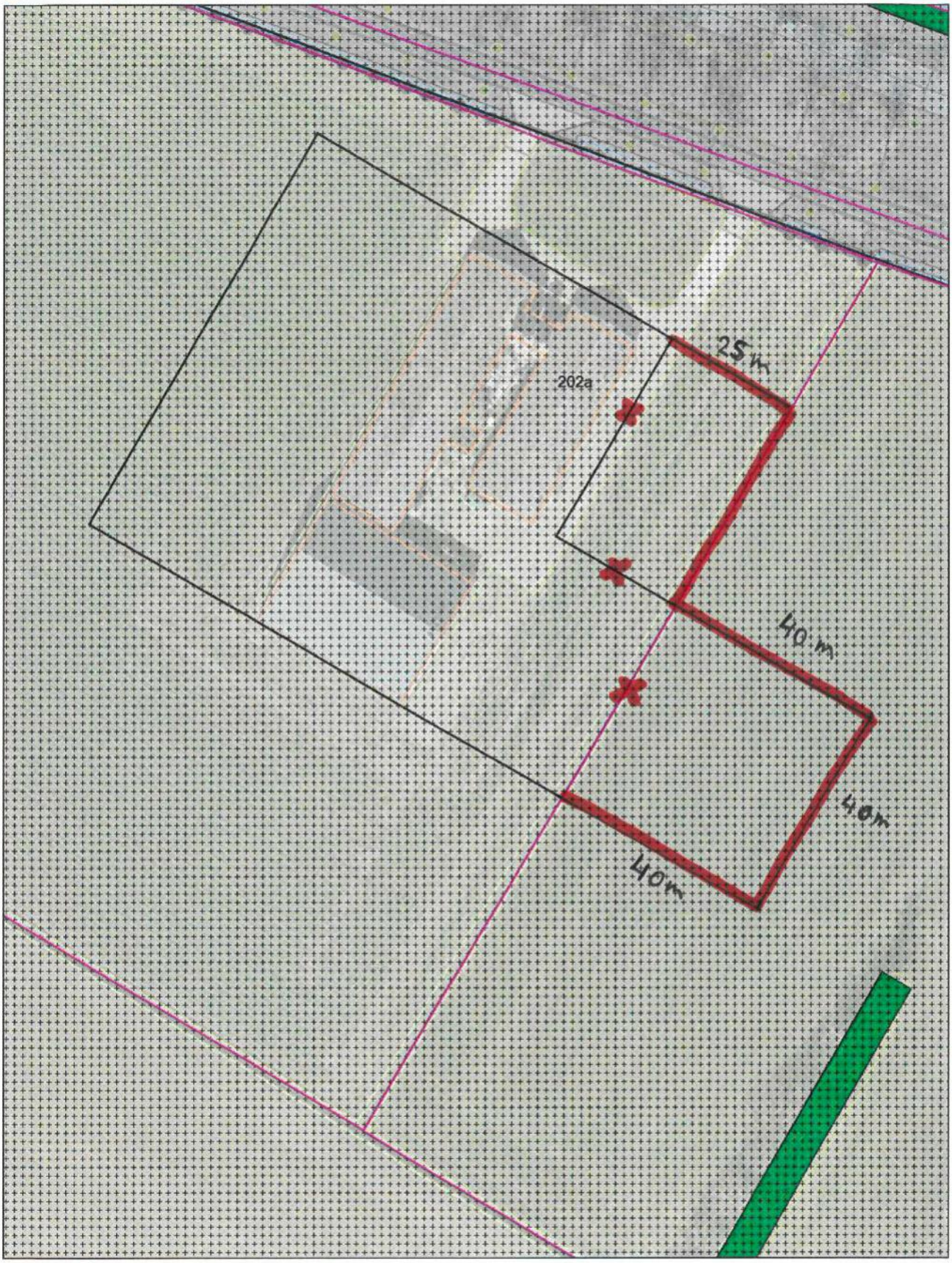
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

10 Februari 2022

Ruurloseweg 202a (Beltrum)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 18)
(n.a.v. zienswijzen 11 t/m 14)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

26 April 2022

gemeente Berkelland

Lintveldseweg 6-6a (Eibergen)

In deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

passen agrarisch bouwvlak
nkaart 10)
v. zienswijzen nr. 117)

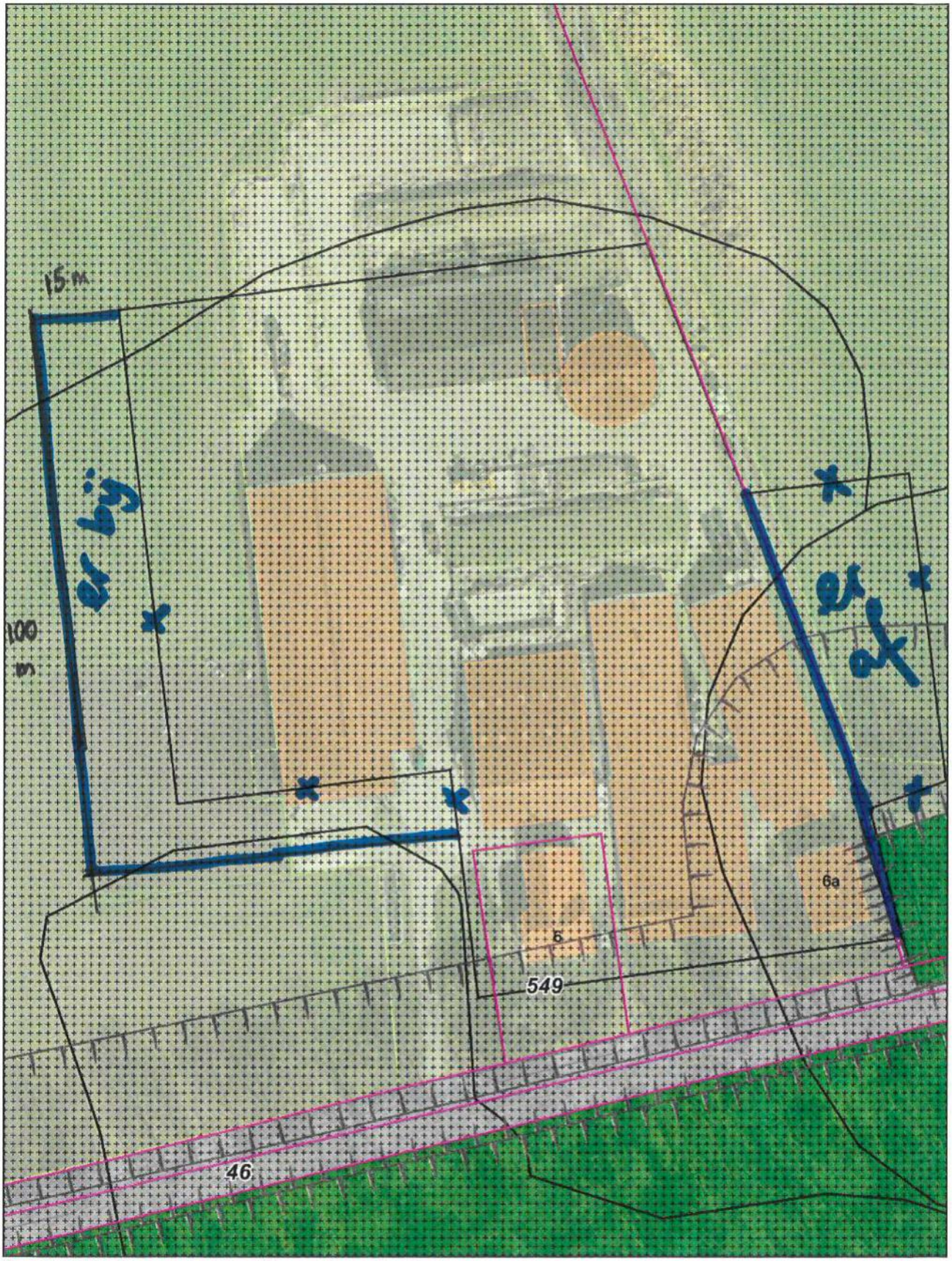
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

10 December 2021

gemeente Berkelland

Oude Borculoseweg 6-6a (Eibergen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 10)
(n.a.v. zienswijzen nr. 117)

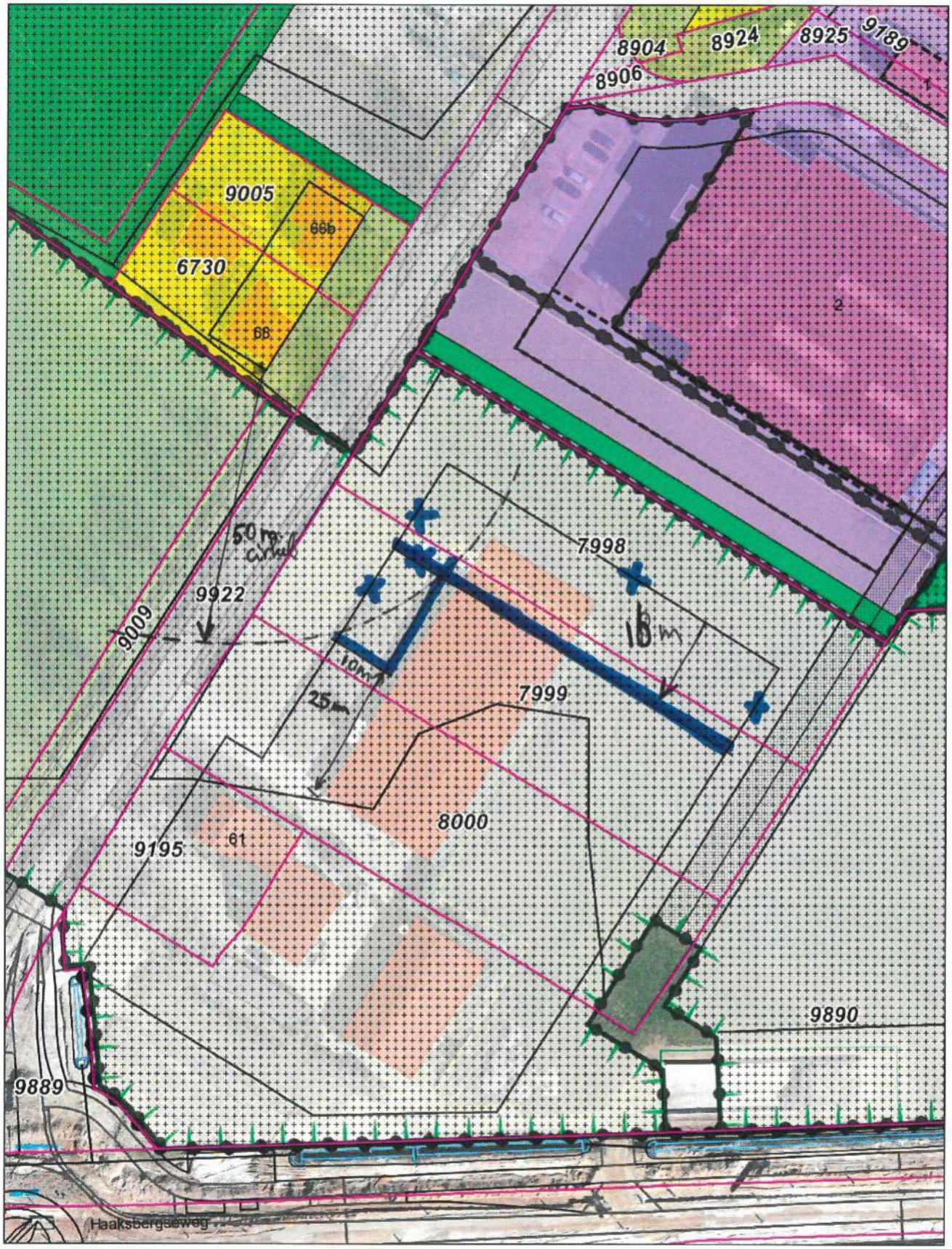
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

10 December 2021

gemeente Berkelland

Past. C.M. van Everdingenstraat 61 (Rietmolen)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 6)
(n.a.v. zienswijzen 118 en 122)

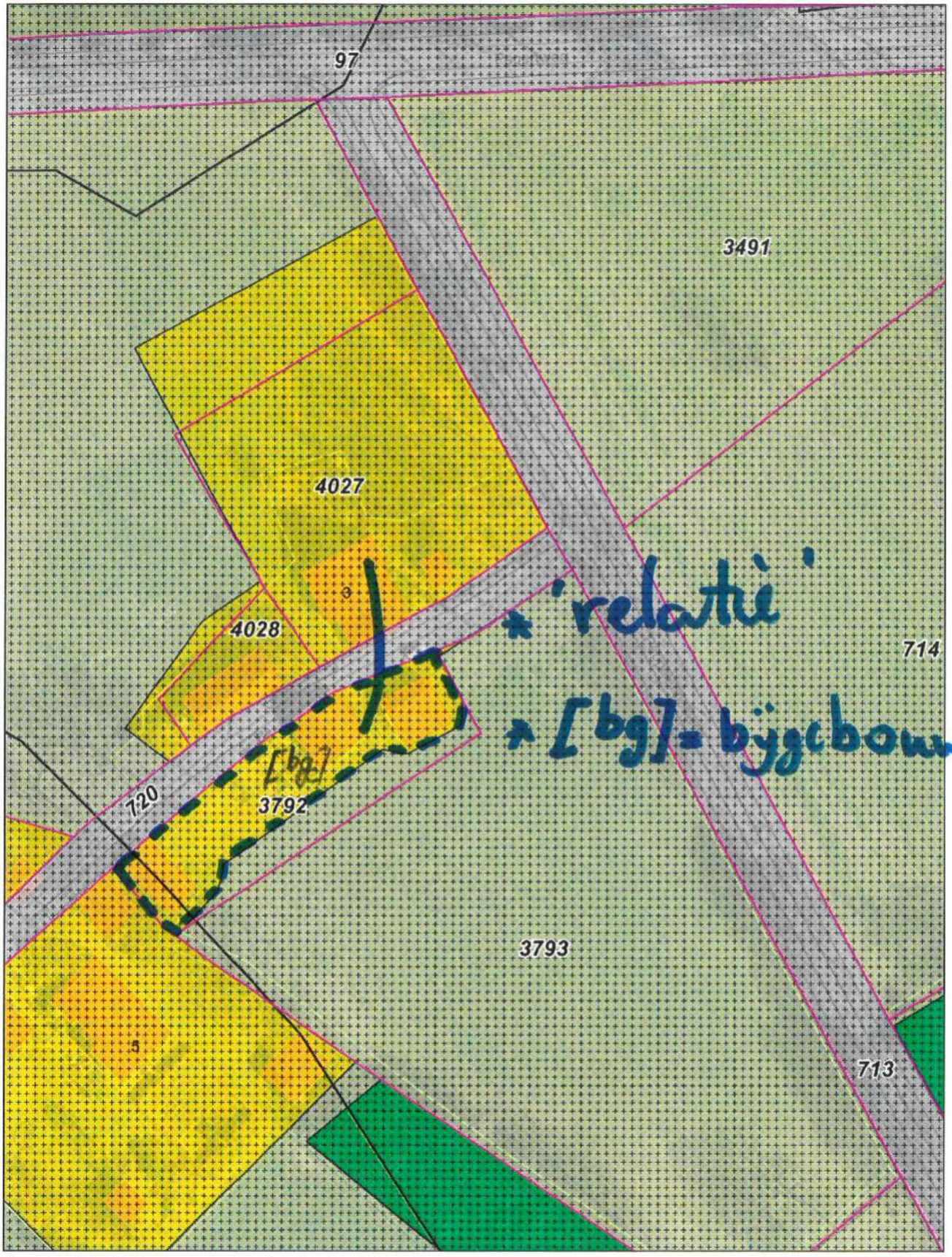
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

27 Januari 2022

Peppelenbosweg 3 (Neede)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bestemmingsvlak 'Wonen' aanpassen en bouwaanduiding 'bijgebouwen' en functie 'relatie' toevoegen
(plankaart 3)
(n.a.v. zienswijzen nr. 121)

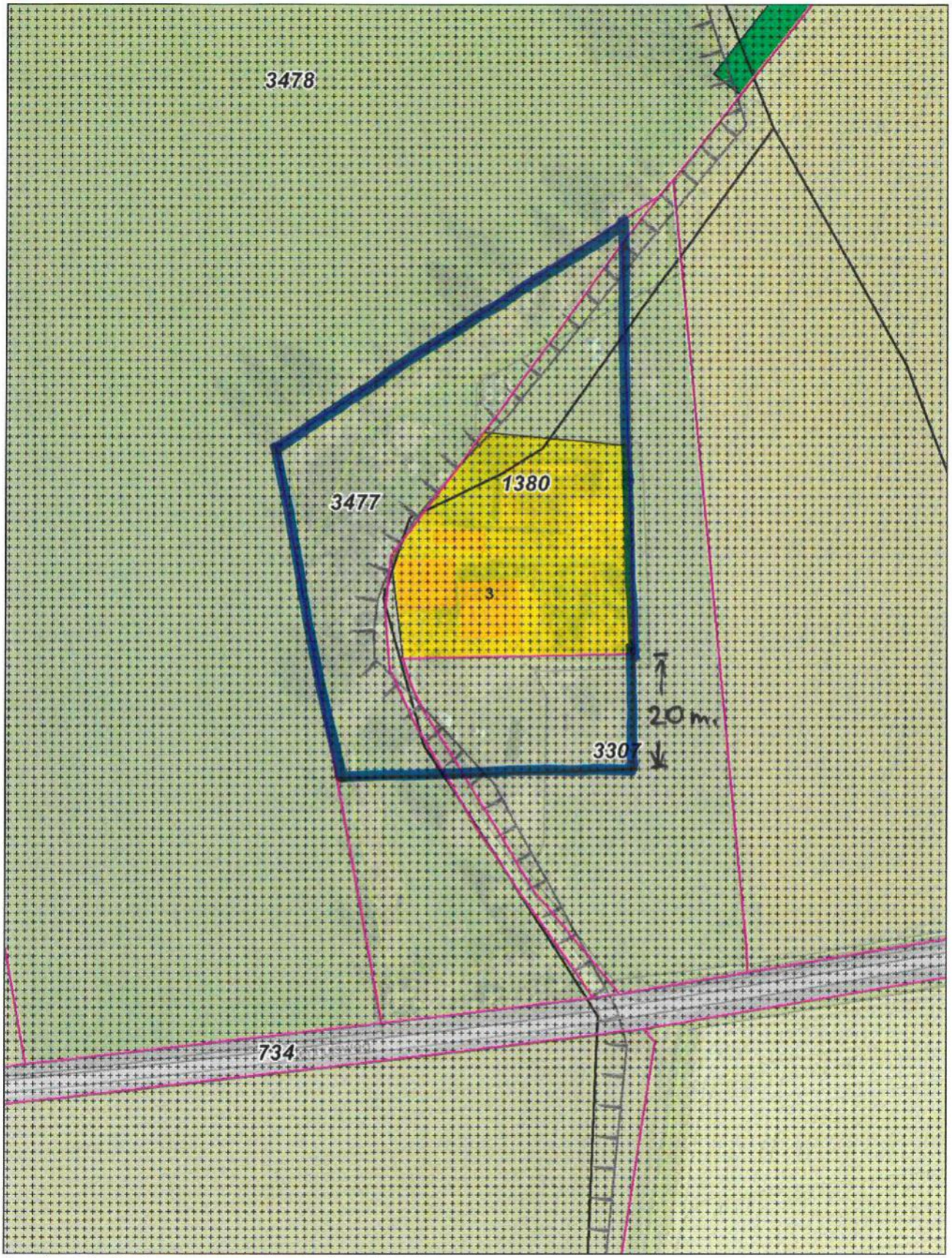
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

08 December 2021

gemeente Berkelland

Nijenhuisweg 3 (Neede)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bestemmingsvlak 'Wonen' aanpassen en bestemmingsvlak 'Wegen' aanpassen
(plankaart 3)
(n.a.v. zienswijzen nr. 123)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

08 December 2021

gemeente Berkelland

Slootsdijk 18 (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

'Natuur' weer omzetten in 'Agrarisch'
(plankaart 14)
(n.a.v. zienswijzen nr. 126)

Schaal 1:2000

0 20 40 60m

08 December 2021

'G-L' ten noorden van Oude Groenloseweg 7 (Eibergen)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen situering 'G-L'
(plankaart 11)
(n.a.v. zienswijzen nr. 127)

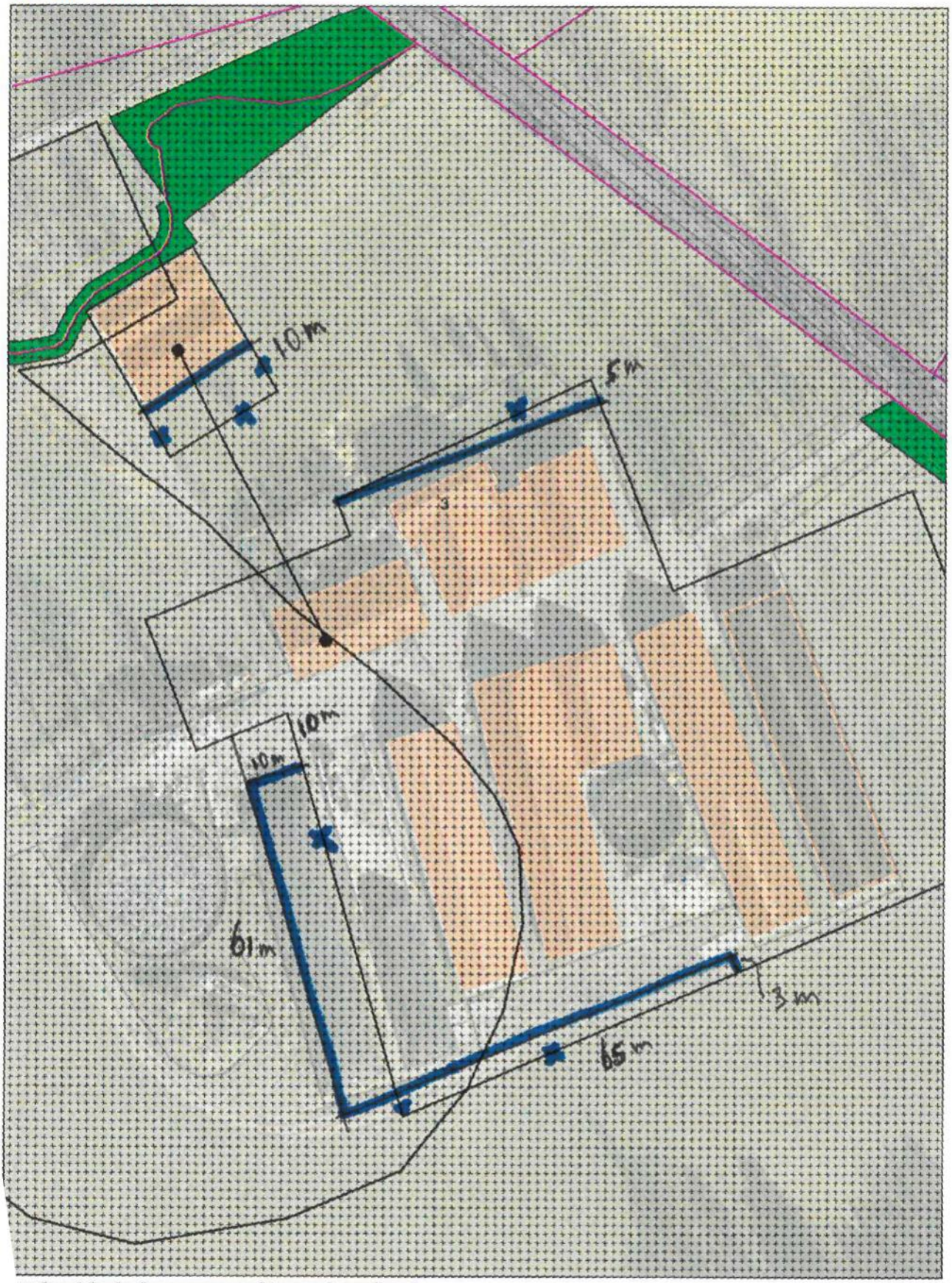
Schaal 1:500

0 5 10 15m

15 Februari 2022

gemeente Berkelland

Leugemorsweg 3 (Eibergen)

an deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

arisch bouwvlak aanpassen
nkaart 6)
.v. zienswijzen nr. 128)

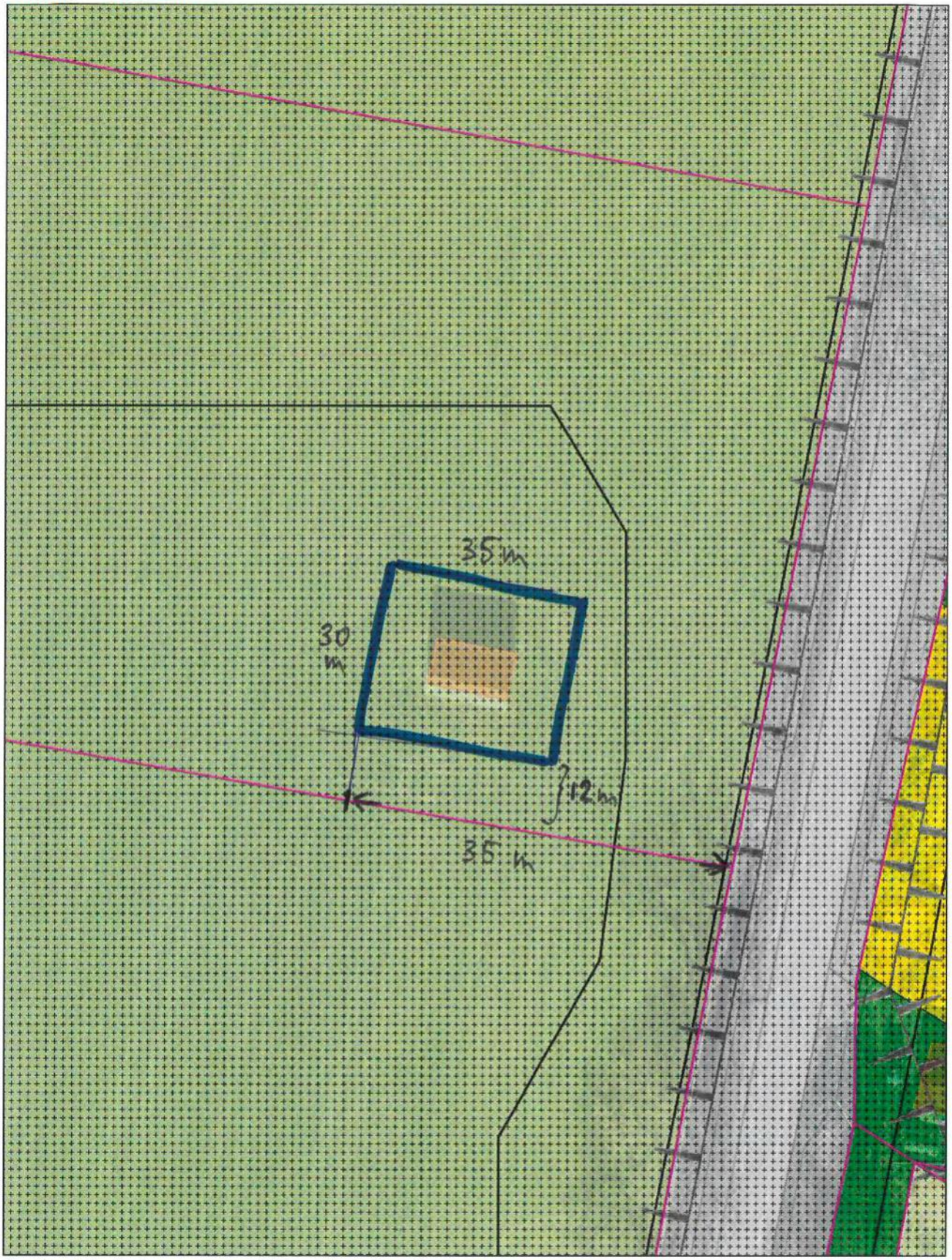
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

08 December 2021

gemeente Berkelland

Tolhutterweg, t.o. 16 (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

opvoeren specifieke sba
bouwaanduiding [~~veldschuur~~-vs xx]
(plankaart 13)
(n.a.v. zienswijzen 134)

Schaal 1:500

0 5 10 15m

15 Februari 2022

gemeente Berkelland

Barchemseweg 77 (Ruurlo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

vergroten bestemming 'R-VR'/(sr-46) en 'G-L'
(plankaart 8)
(n.a.v. zienswijzen 135)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

03 Februari 2022

gemeente Berkelland

Kipkesdijk 11 (Neede)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

bestemming 'AW-NL' en 'Natuur' aanpassen
(plankaart 2)
(n.a.v. zienswijzen nr. 137)

(50 m)

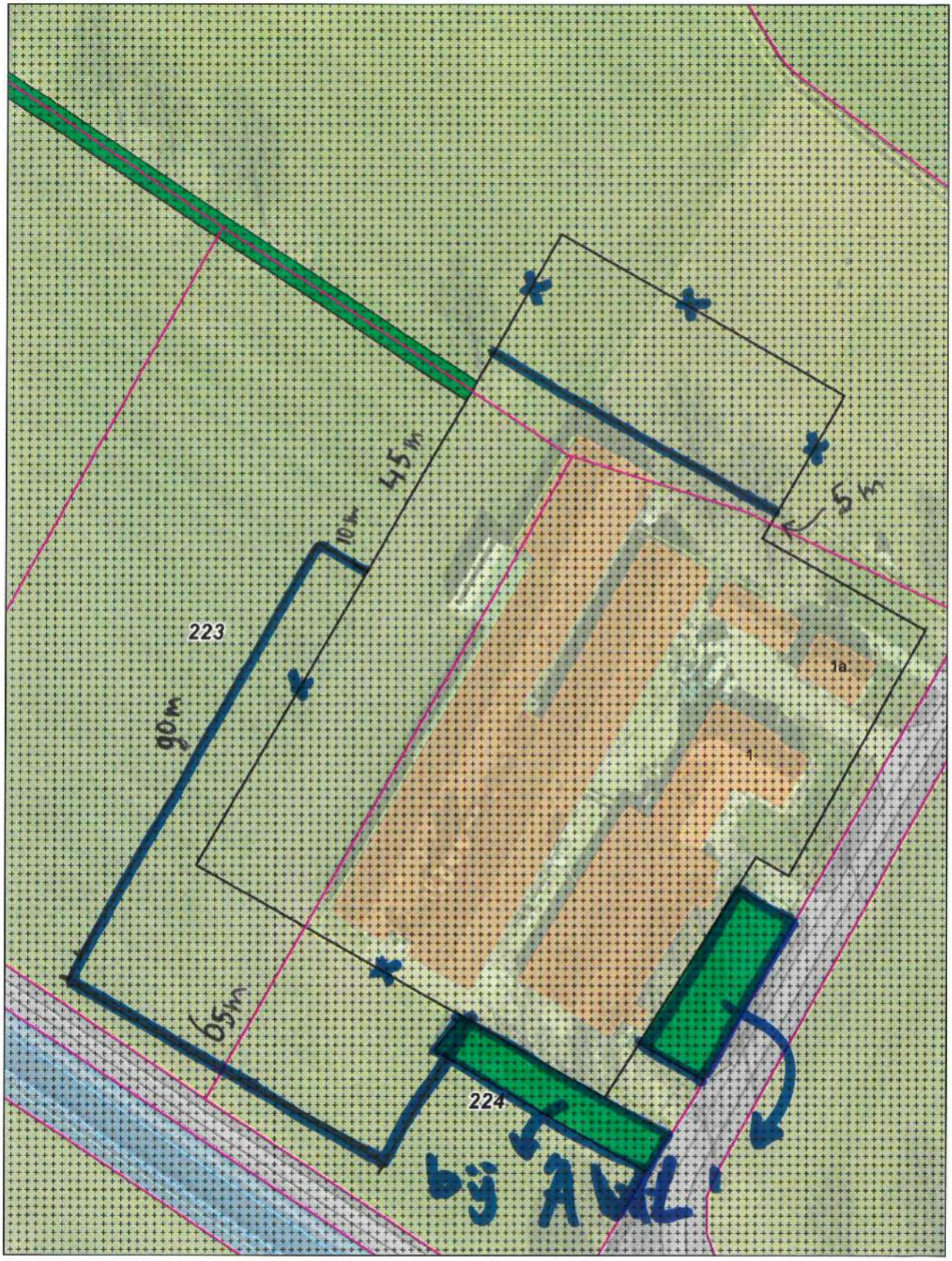
Schaal 1:2000

0 20 40 60m

08 December 2021

gemeente Berkelland

Kooierlaan 1 (Beltrum)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak en 'G-L'
(plankaart 14)
(n.a.v. zienswijzen nr. 139)

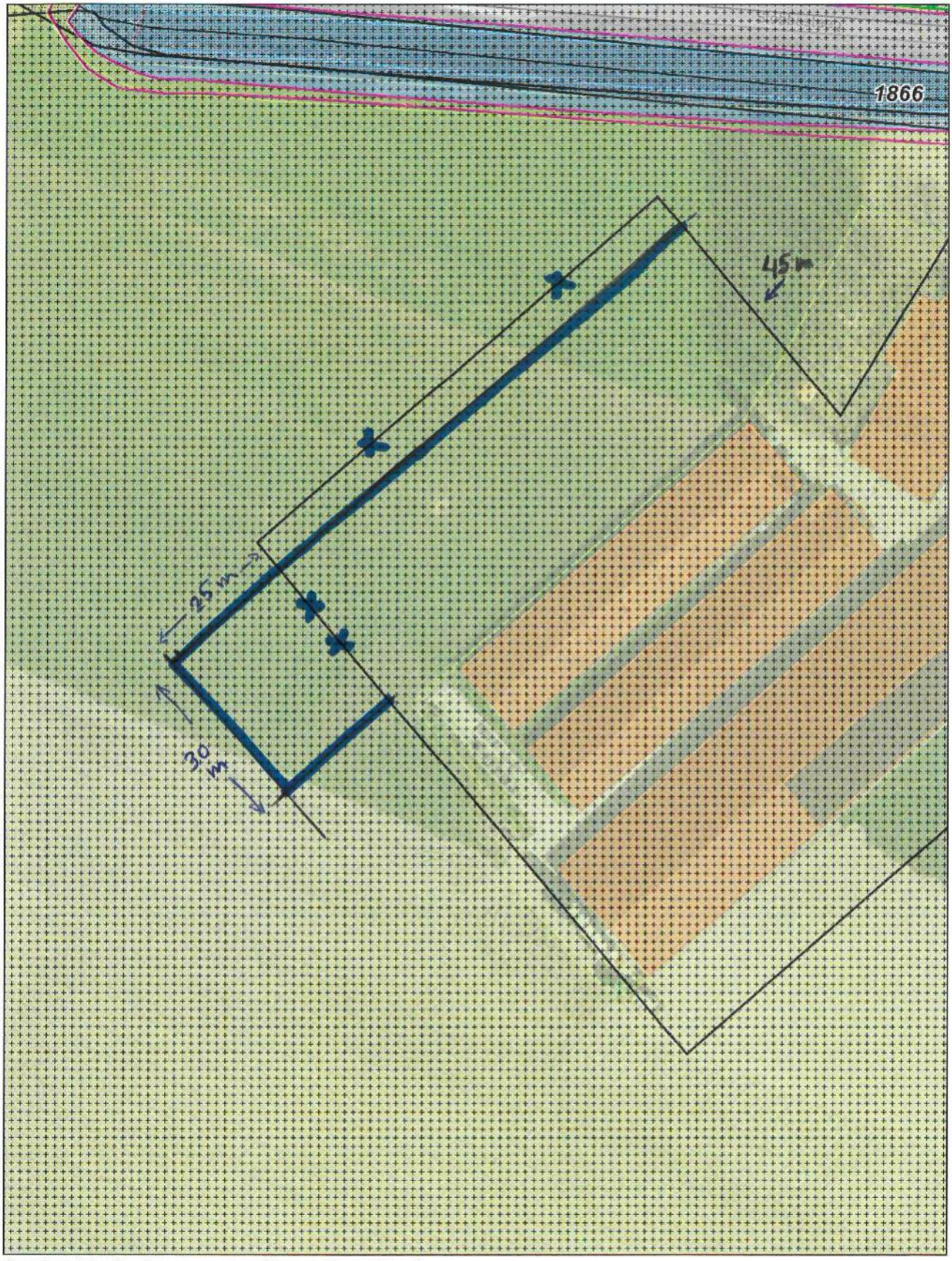
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

20 December 2021

Stobbesteeg 1 (Neede)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

agrarisch bouwvlak aanpassen
(plankaart 5)
(n.a.v. zienswijzen nr. 140)

Schaal 1:1000

0 10 20 30m

08 December 2021

gemeente Berkelland

Platvoetsdijk 20 (Borculo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 9)
(n.a.v. zienswijzen nr. 141)

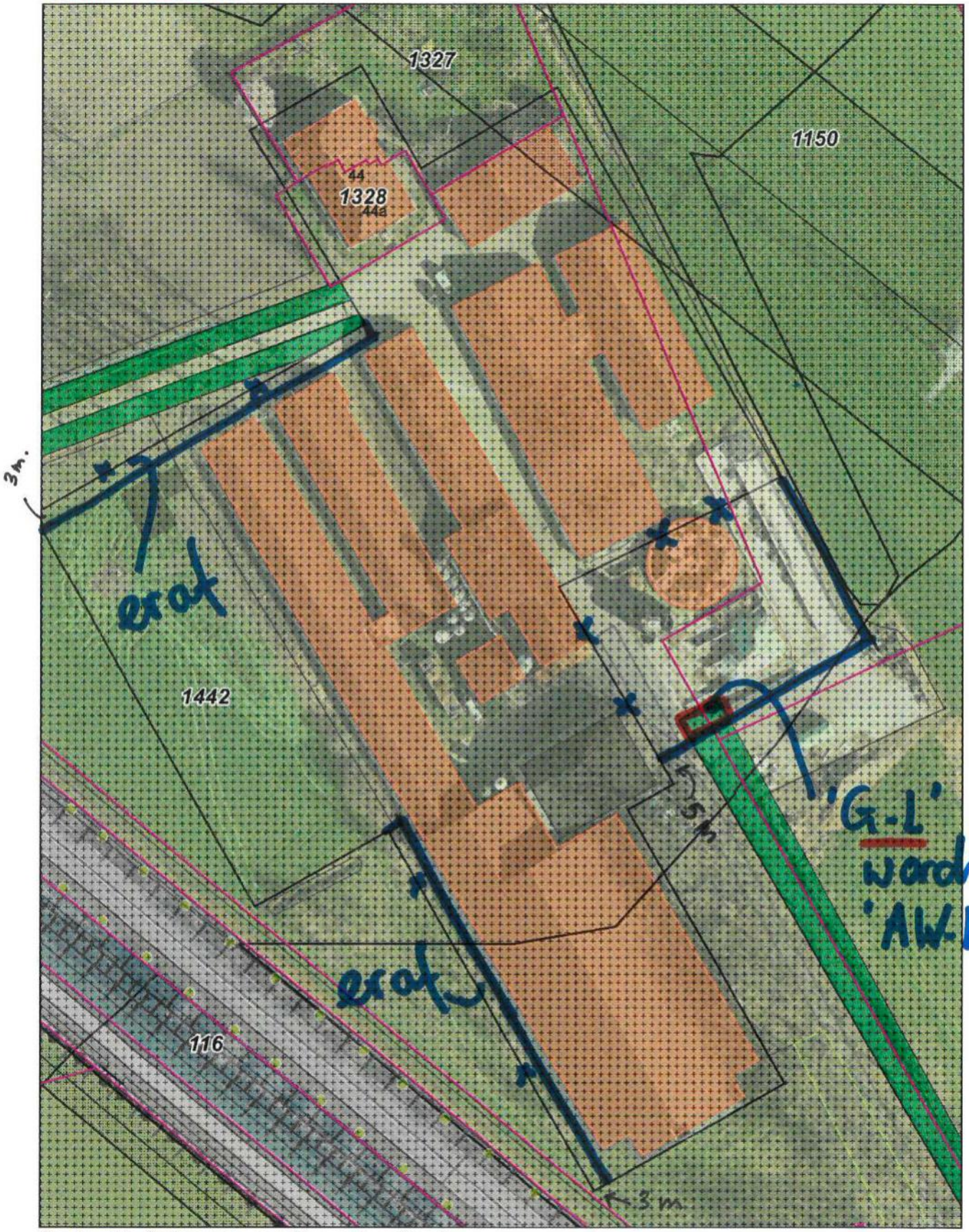
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

02 December 2021

Nettelhorsterweg 44 (Geesteren)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak + G-L inkorten.
(plankaart 19a)
(n.a.v. zienswijzen nr. 142)

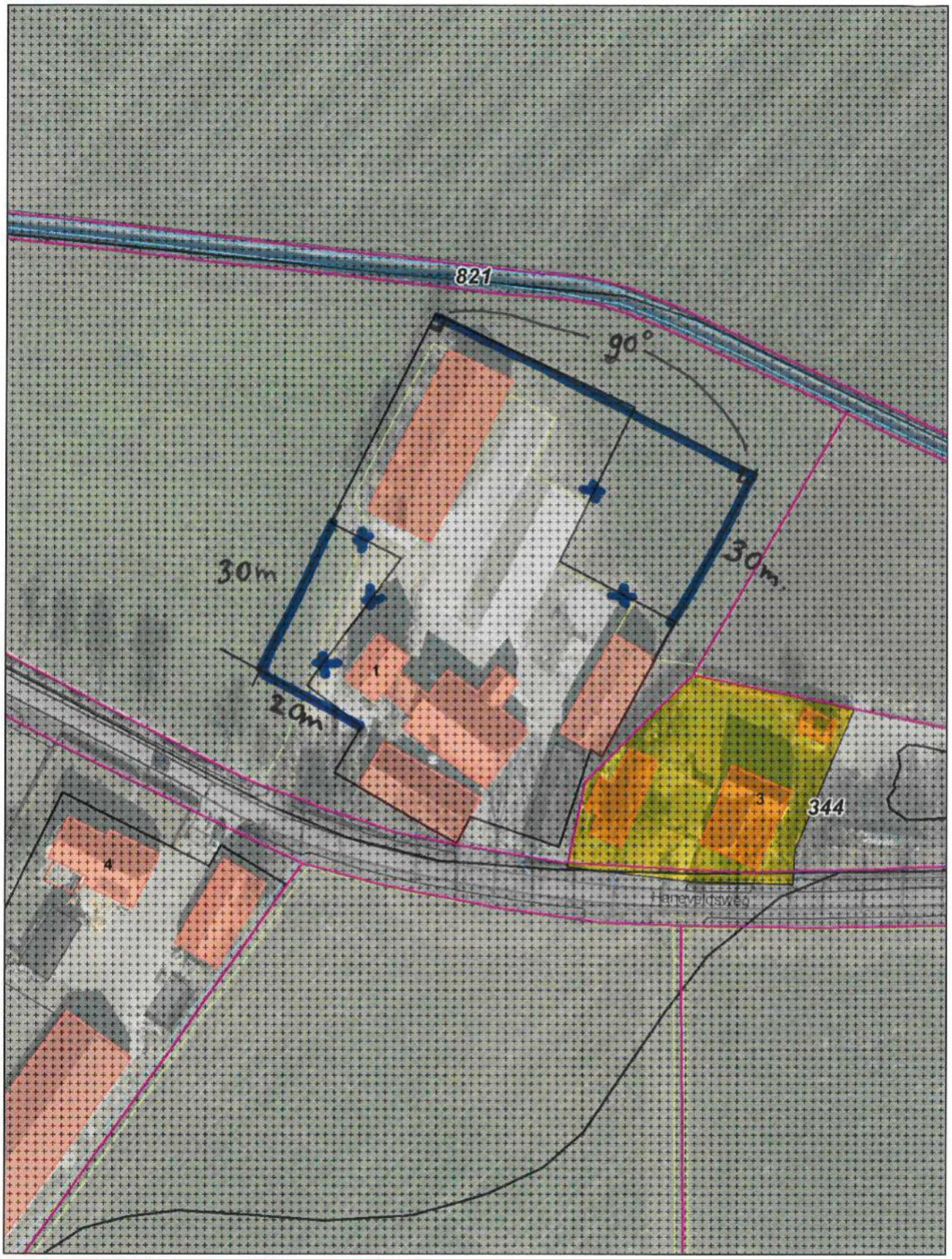
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

02 December 2021

gemeente Berkelland

Haneveldsweg 1 (Beltrum)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 15)
(n.a.v. zienswijzen nr. 143)

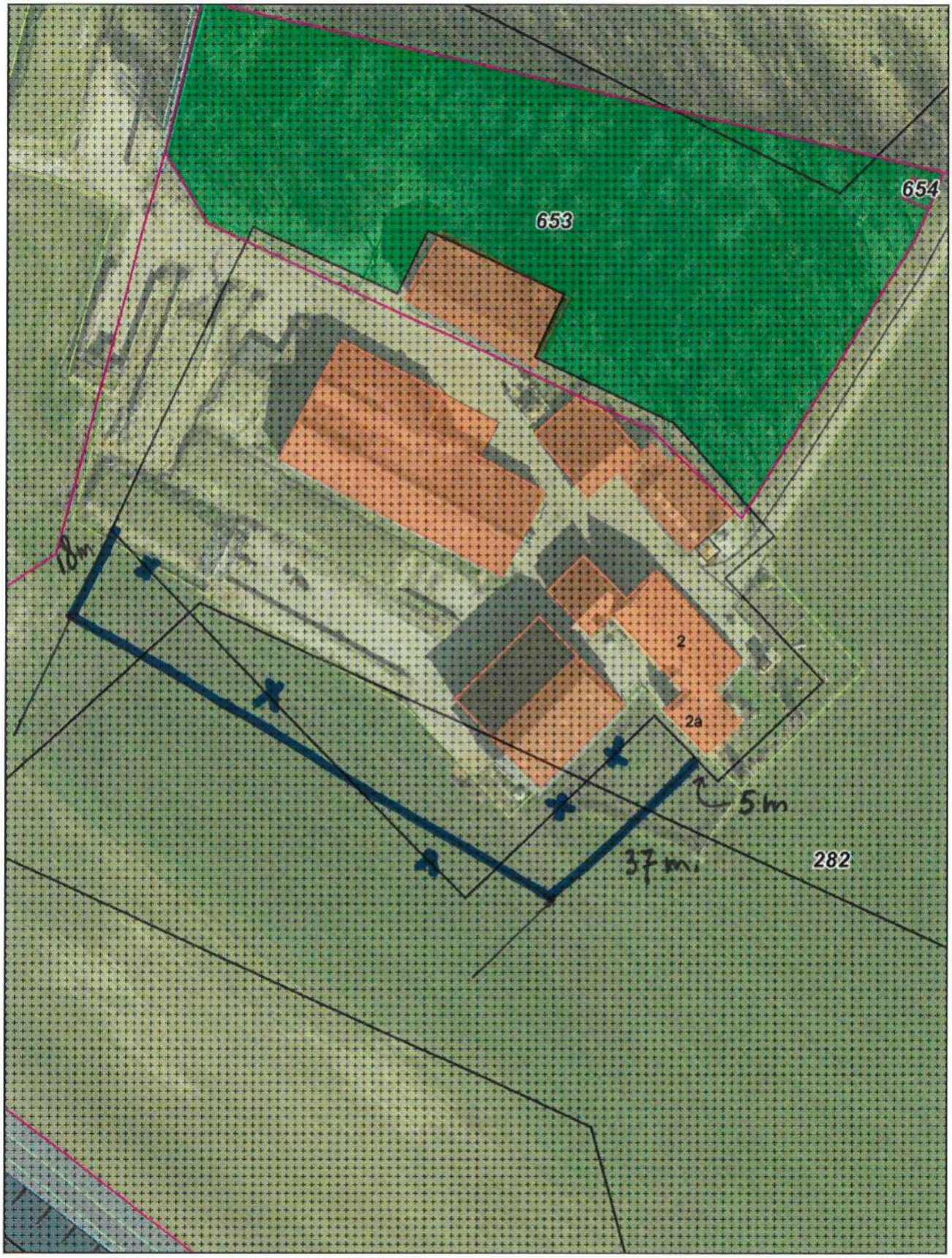
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

02 December 2021

gemeente Berkelland

Havelandweg 2 (Rekken)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 7)
(n.a.v. zienswijzen nr. 144)

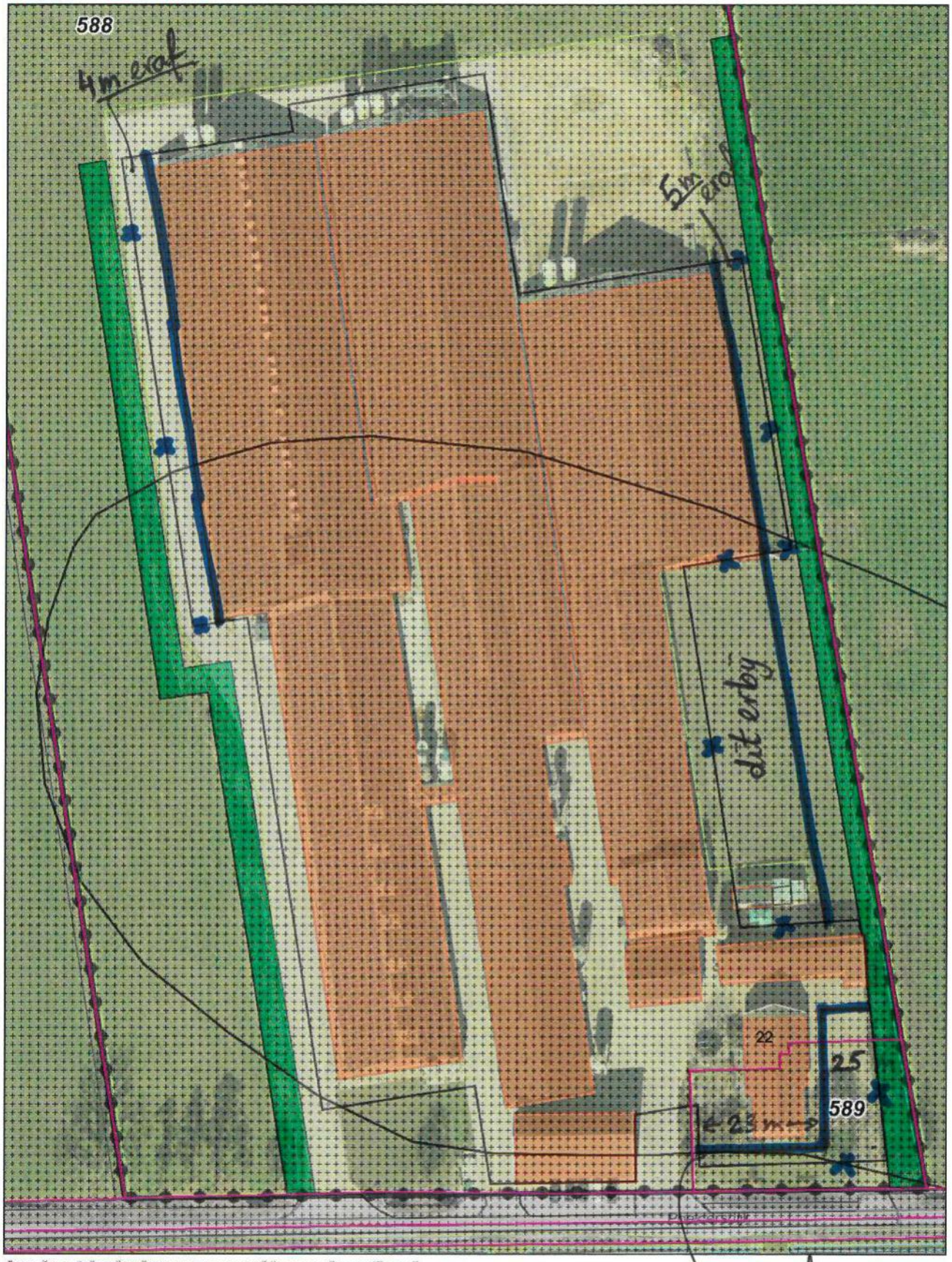
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

02 December 2021

gemeente Berkelland

Poeldersdijk 22 (Beltrum)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 14)
(n.a.v. zienswijzen nr. 146)

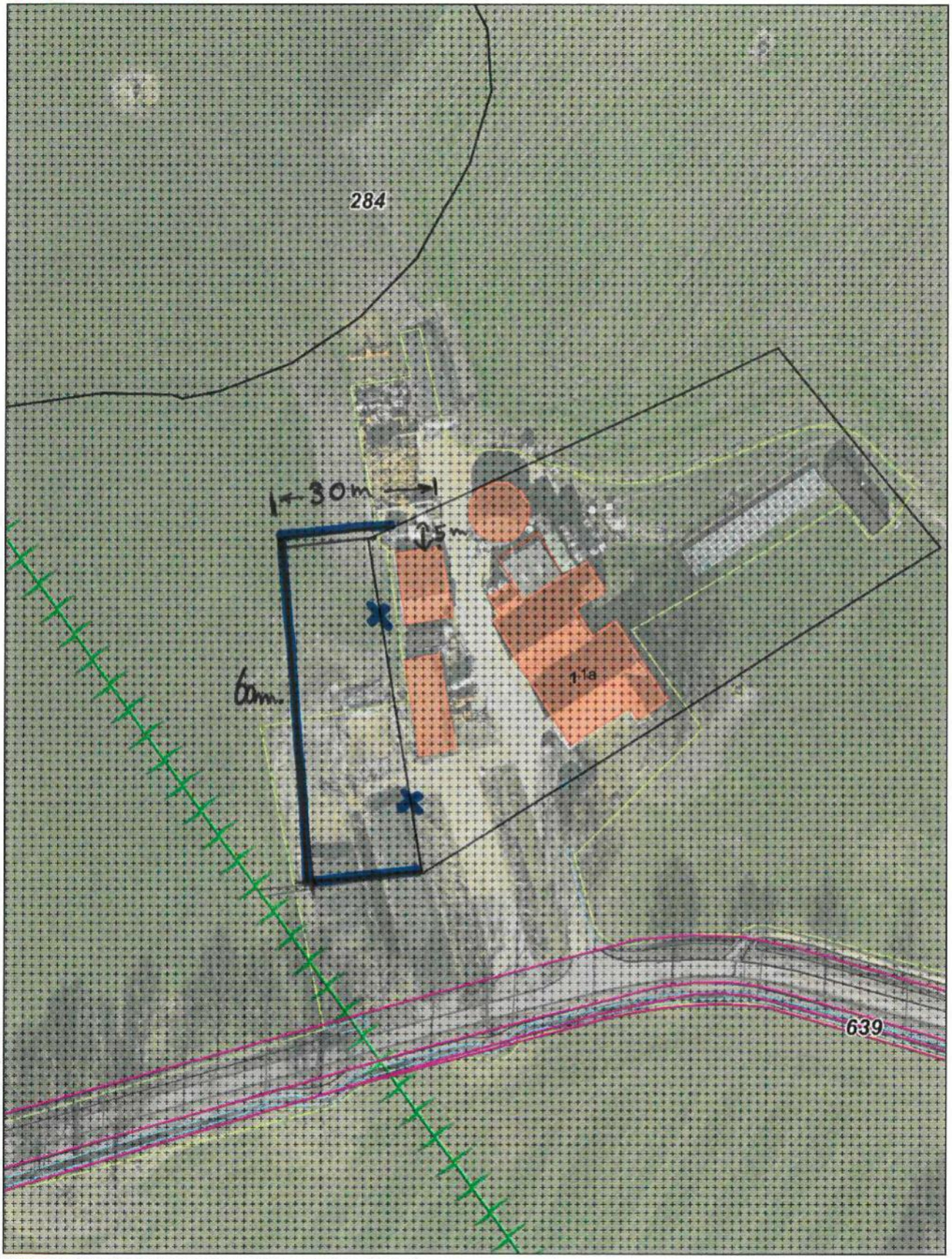
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

02 December 2021

gemeente Berkelland

Ganzepoelweg 1 (Beltrum)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

aanpassen agrarisch bouwvlak
(plankaart 15)
(n.a.v. zienswijzen nr. 147)

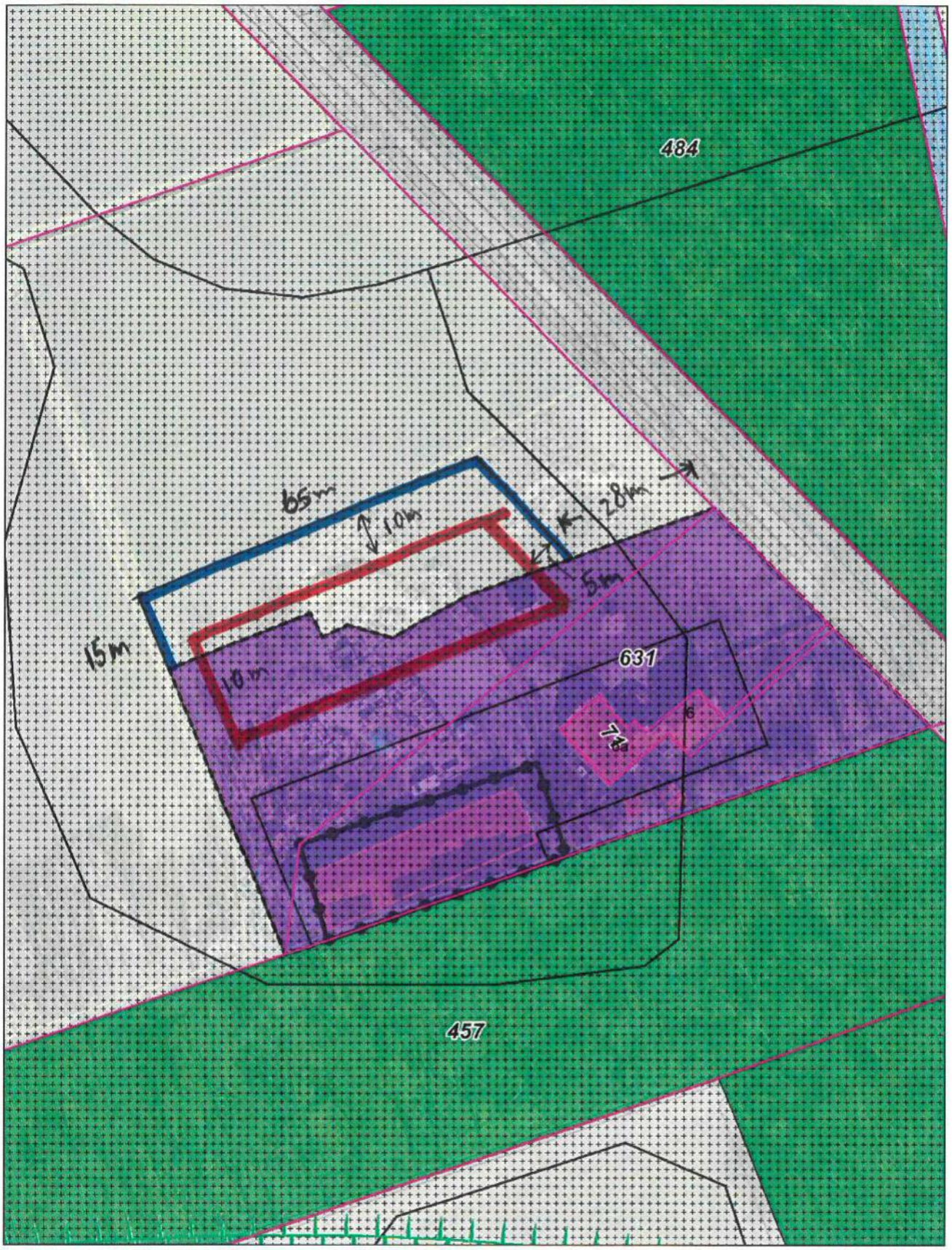
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

02 December 2021

Kerkloolaan 6 (Eibergen)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

(sb-155)

aanpassen bestemmingsvlak en bouwvlak 'Bedrijf'
(plankaart 11)
(n.a.v. zienswijzen nr. 154)

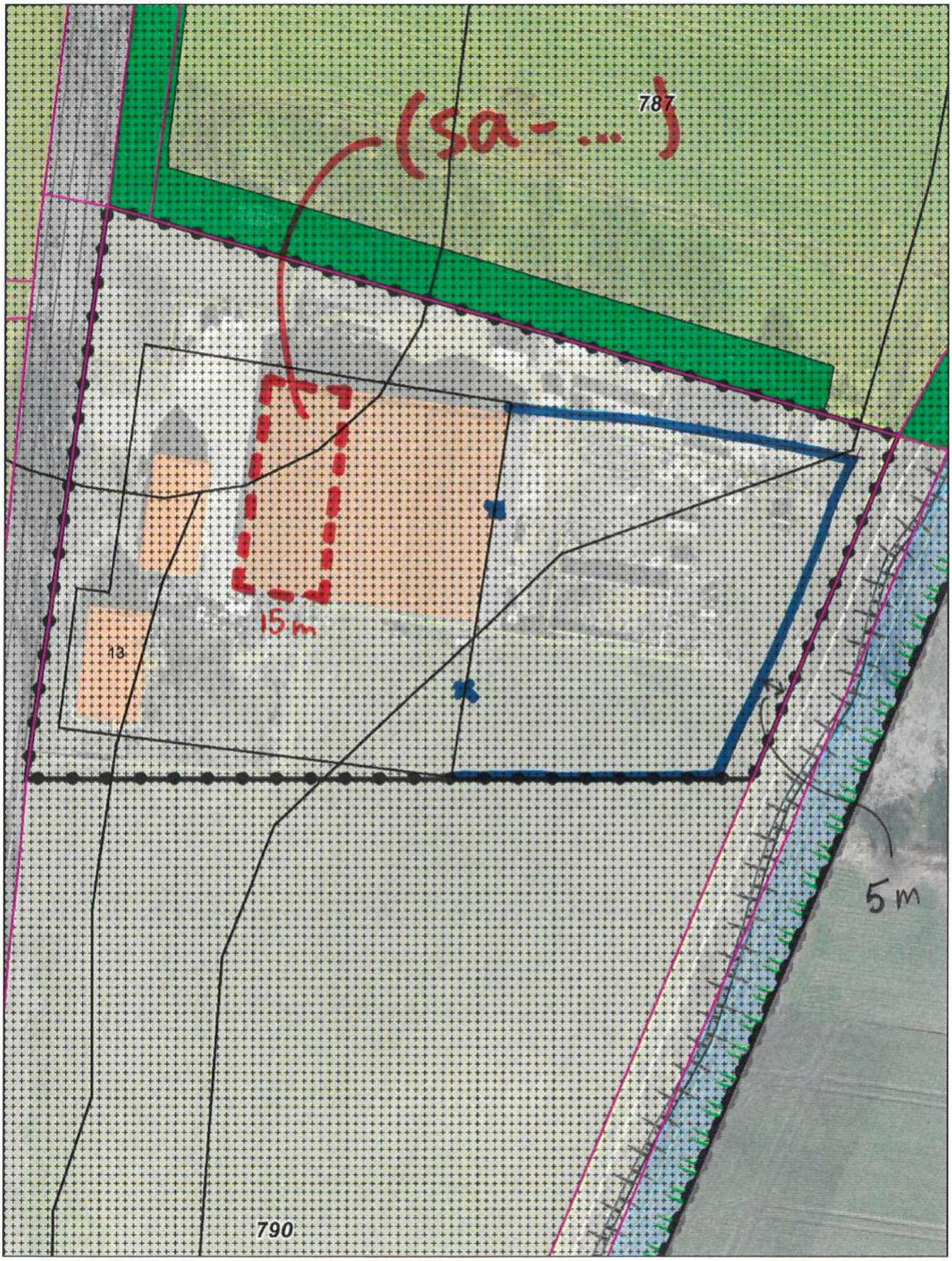
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

12 Januari 2022

Slemphutterweg 13 (Eibergen)

gemeente Berkelland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

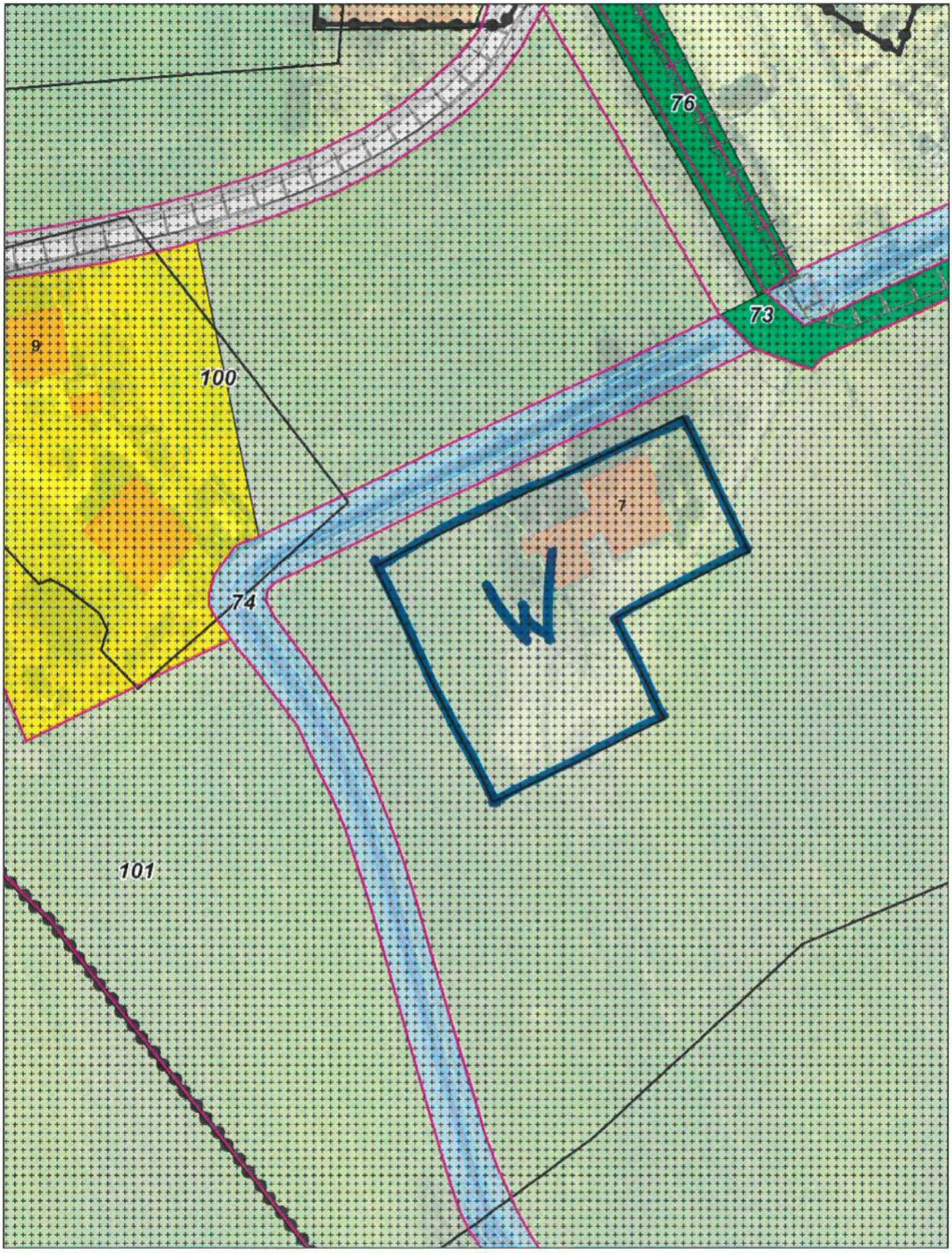
aanpassen agrarisch bouwvlak en opvoeren specifieke aanduiding (sa-xx)
(plankaart 16)
(n.a.v. zienswijzen nr. 155)

Schaal 1:1000
0 10 20 30m

12 Januari 2022

gemeente Berkelland

Beijershorstdijk 7 (Borculo)

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

agrarisch bouwvlak omzetten in bestemmingsvlak 'Wonen'
(plankaart 9)
(n.a.v. zienswijzen nr. 156)

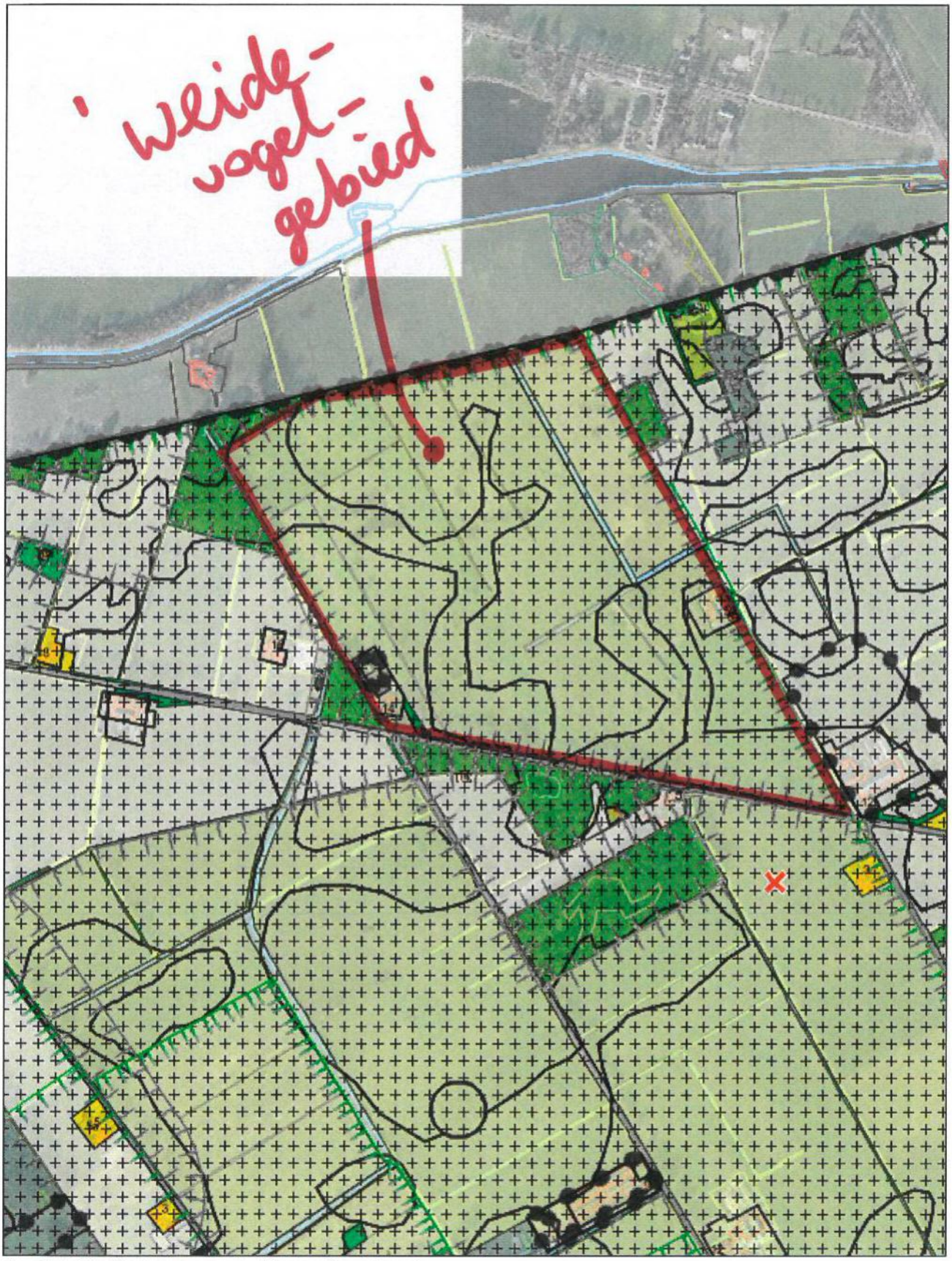
Schaal 1:1000

0 10 20 30m

28 Januari 2022

gemeente Berkelland

Noordijkerveldweg (Neede), tussen 12 en 14

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

vergroten gebiedsaanduiding 'overige zone - weidevogelgebieden' n.a.v. Omgevingsverordening Gelderland (gecons. versie febr. 2022)
(plankaart 3)
(n.a.v. zienswijzen 157)

Schaal 1:10000

0 200 400 600m

09 Maart 2022

PLANGEBIED

Buitengebied Berkelland 2020

BESTEMMINGEN

enkelbestemming

- A — Agrarisch
- AW-L — Agrarisch met waarden - Landschapswaarden
- AW-NL — Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden
- B — Bedrijf
- B-NV — Bedrijf - Nutsvoorziening
- BO — Bos
- CO — Cultuur en ontspanning
- G-L — Groen - Landschapselement
- H — Horeca
- M — Maatschappelijk
- N — Natuur
- R-DR — Recreatie - Dagrecreatie
- R-RW — Recreatie - Recreatiewoning
- R-VR — Recreatie - Verblijfsrecreatie
- S — Sport
- S-MA — Sport - Manege
- V — Verkeer
- V-N18 — Verkeer - N18
- V-RV — Verkeer - Railverkeer
- WA — Water
- W — Wonen

dubbelbestemming

- *L* — Leiding
- Waarde - Archeologie 1 (separaat kaartblad: Blad-20)
- Waarde - Archeologie 2 (separaat kaartblad: Blad-20)
- Waarde - Archeologie 3 (separaat kaartblad: Blad-20)
- Waarde - Archeologie 4 (separaat kaartblad: Blad-20)
- Waarde - Archeologie 5 (separaat kaartblad: Blad-20)
- Waarde - Archeologie 6 (separaat kaartblad: Blad-20)
- Waarde - Archeologisch rijksmonument (seperaat kaartblad: Blad-20)
- *WR-C* — Waarde - Cultuurhistorie
- *WS-WB* — Waterstaat - Waterberging

AANDUIDINGEN

gebiedsaanduiding

- geluidzone - industrie
- milieuzone - boringsvrije zone
- milieuzone - geurzone
- milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied
- milieuzone - koude-warmteopslagvrije zone
- milieuzone - stiltegebied
- milieuzone - waterwingebied
- overige zone - aardkundig waardevol
- overige zone - ammoniakbuffergebied
- overige zone - beschermingszone natte landnatuur
- overige zone - cultuurhistorisch waardevolle akker
- overige zone - gelders natuurnetwerk
- overige zone - groene ontwikkelingszone
- overige zone - nationaal landschap
- overige zone - weidevogelgebieden
- veiligheidszone - bedrijven
- veiligheidszone - bevi
- *a1* — vrijwaringszone - antenneveld 1
- *a2* — vrijwaringszone - antenneveld 2
- vrijwaringszone - laagvliegroute straaljagers
- *m1* — vrijwaringszone - molenbiotoop 1
- *m2* — vrijwaringszone - molenbiotoop 2
- *m3* — vrijwaringszone - molenbiotoop 3
- *r1* — vrijwaringszone - radar 1
- *r2* — vrijwaringszone - radar 2
- wetgevingzone - reservering voorkeurstracé buisleidingenstrook
- wetgevingzone - zoekgebied voorkeurstracé buisleidingenstrook

functieaanduiding

- (-bw) — bedrijfswoning uitgesloten
- (bbb) — bergbezinkbassin
- (ev) — evenemententerrein
- (gl) — glastuinbouw
- (ph) — paardenhouderij
- (p) — parkeerterrein
- (sa-..) — specifieke vorm van agrarisch - .. (numeriek)
- (sa-be) — specifieke vorm van agrarisch - beleveniseiland
- (saw-..) — specifieke vorm van agrarisch met waarden - .. (numeriek)
- (saw-ni) — specifieke vorm van agrarisch met waarden - natuurijsbaan
- (saw-por..) — specifieke vorm van agrarisch met waarden - persoonsgebonden overgangsrecht .. (numeriek)
- (saw-sbph) — specifieke vorm van agrarisch met waarden - semi-bedrijfsmatige gebruiksgerichte paardenhouderij
- (saw-zonBa) — specifieke vorm van agrarisch met waarden - zonnepark Batendijk.
- (saw-zonBr) — specifieke vorm van agrarisch met waarden - zonnepark Braakmansdijk
- (saw-zonB) — specifieke vorm van agrarisch met waarden - zonnepark Brokersweg ong.
- (saw-zonE) — specifieke vorm van agrarisch met waarden - zonnepark Eimersweg
- (saw-zonH) — specifieke vorm van agrarisch met waarden - zonnepark Hoondermaatsweg
- (saw-zonM) — specifieke vorm van agrarisch met waarden - zonnepark Munsterjansdijk
- (sb-..) — specifieke vorm van bedrijf - .. (numeriek)
- (sb-zd) — specifieke vorm van bedrijf - zanddepot
- (sb-zonBG) — specifieke vorm van bedrijf - zonnepark 't Bellegoor
- (sbo-dbp) — specifieke vorm van bos - dierenbegraafplaats
- (sbo-gbo) — specifieke vorm van bos - gedenkbos
- (sbo-hd) — specifieke vorm van bos - hondensportterrein
- (sbo-kl) — specifieke vorm van bos - klimbos
- (sbo-vrbo) — specifieke vorm van bos - vrijheidsbos
- (sco-..) — specifieke vorm van cultuur en ontspanning - .. (numeriek)
- (sco-hd) — specifieke vorm van cultuur en ontspanning - hondensportterrein
- (sh-..) — specifieke vorm van horeca - .. (numeriek)
- (sm-..) — specifieke vorm van maatschappelijk - .. (numeriek)
- (sm-not) — specifieke vorm van maatschappelijk - natuurobservatietoren
- (sn-jj) — specifieke vorm van natuur - jachthut
- (sr-..) — specifieke vorm van recreatie - .. (numeriek)
- (sr-gac) — specifieke vorm van recreatie - groepsaccommodatie
- (sr-nkt) — specifieke vorm van recreatie - natuurkampeerterrein
- (ss-..) — specifieke vorm van sport - .. (numeriek)
- (sw-..) — specifieke vorm van wonen - .. (numeriek)
- (wp) — woonwagenstandplaats

bouwvlak

- bouwvlak

bouwaanduiding

- *[bg]* — bijgebouwen
- *[sba-vs..]* — specifieke bouwaanduiding - .. (numeriek)

maatvoering

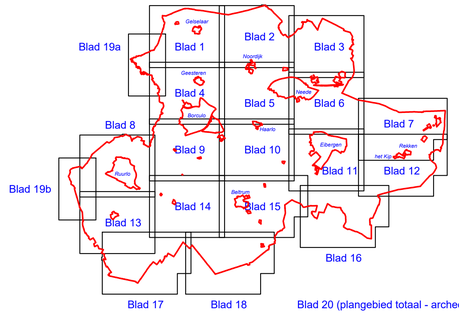
- maximum aantal vierkante meter bijgebouwen (m2)
- maximum aantal wooneenheden
- maximum bebouwingspercentage (%)
- maximum bouwhoogte (m)
- maximum goothoogte (m)
- maximum volume (m3)

figuur

- hartlijn leiding - gas
- hartlijn leiding - hoogspanningsverbinding
- hartlijn leiding - riool
- hartlijn leiding - water
- relatie

VERKLARING

- ondergrond: BGT en DKK (datum: 19 juli 2021)

Gemeente Berkelland	
Bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020	
Verbeelding (Blad 0 - Legenda)	
status:	t.b.v. vaststelling
datum:	10 mei 2022
schaal:	1:5000
getekend:	J-H
nummer:	P200970
bladformaat:	A1
idn-nummer:	NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100

POUDEROYEN TONNAER

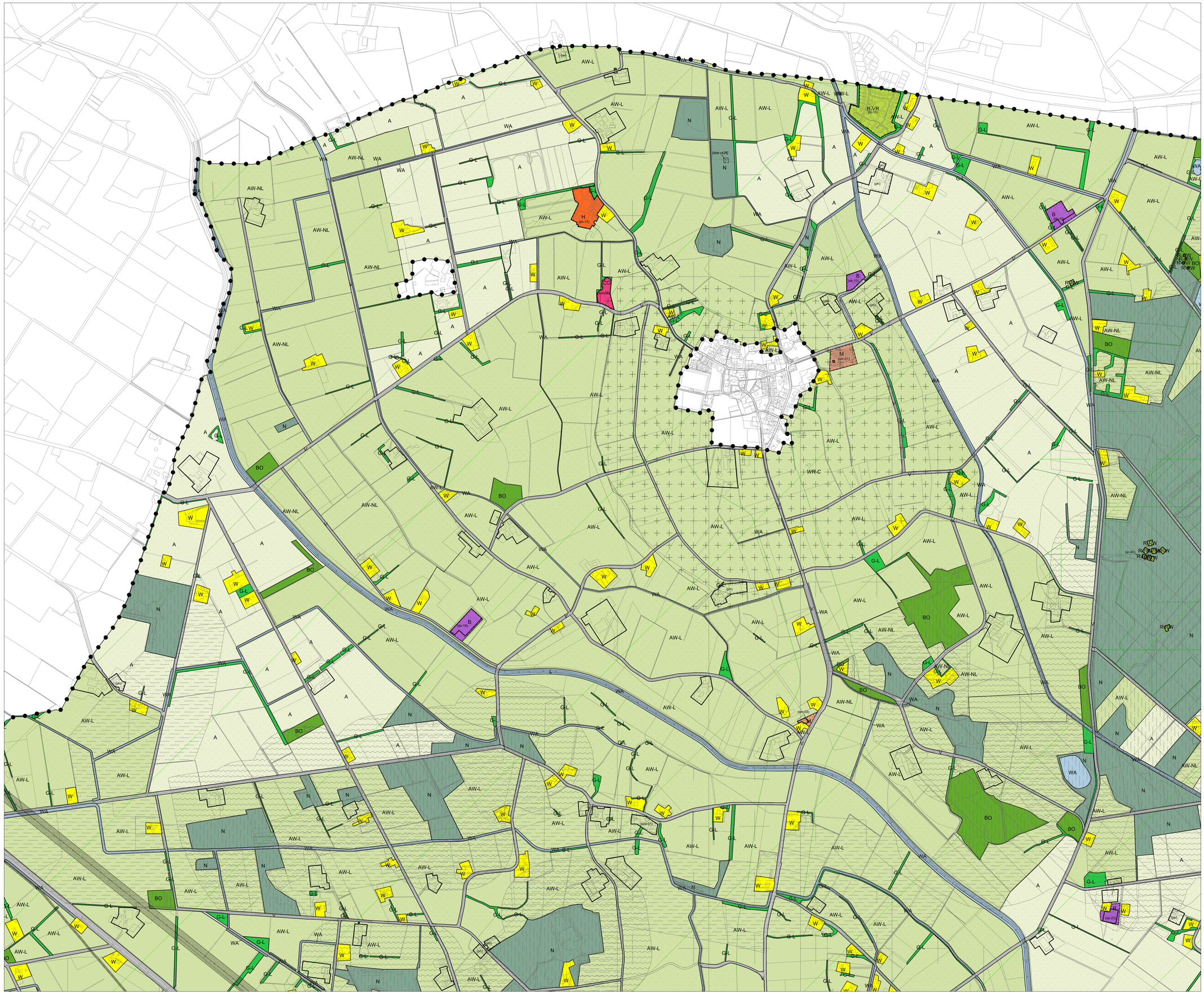
Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

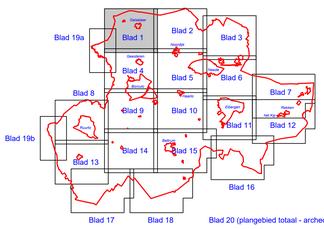
bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2, 6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught: Parklaan 21, 5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

Gemeente Berkelland

Bestemmingsplan
Buitengebied Berkelland 2020

Verbeelding (Blad 1)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	10 mei 2022
schaal:	1:5000
getekend:	J-H
nummer:	P200970
bladformaat:	A0
idn-nummer:	NL.IMRO.1809.BPBGB2020-0100

bezoekadressen en contactgegevens:

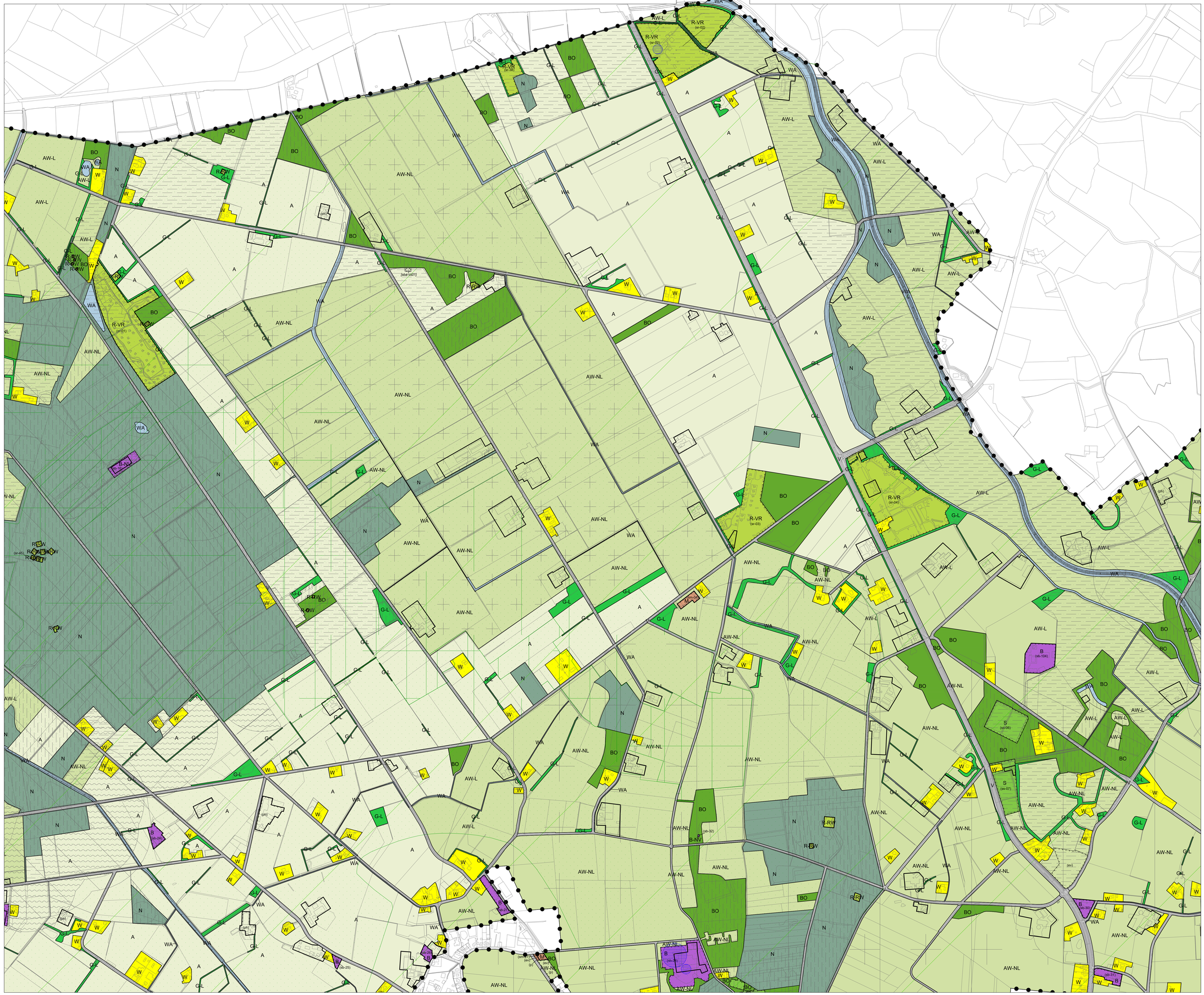
Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught: Parklaan 21
5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

Gemeente Berkelland

Bestemmingsplan
Buitengebied Berkelland 2020

Verbeelding (Blad 2)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	10 mei 2022
schaal:	1:5000
getekend:	J-H
nummer:	P200970
bladformaat:	A0
idn-nummer:	NL.IMRO.1659.BPBGB2020-0100

POUDEROYEN TONNAER

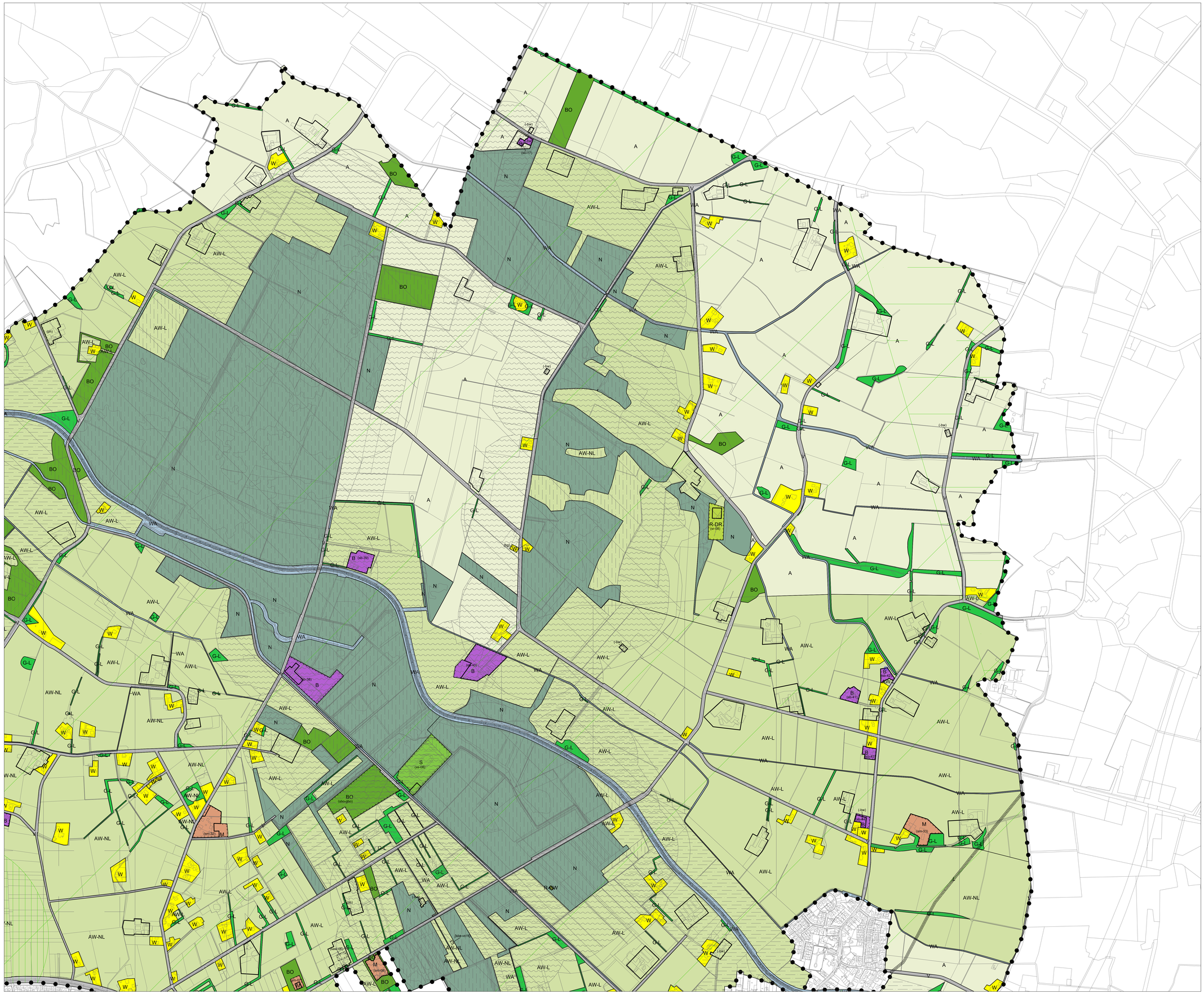
Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

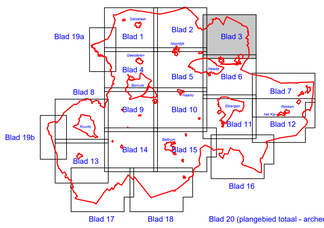
bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2, 6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught: Parklaan 21, 5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

Gemeente Berkelland	status: 1b v. vaststelling datum: 10 mei 2022
Bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020	schaal: 1:5000 getekend: J-H nummer: P2003070 bladformaat: A0
Verbeelding (Blad 3)	idn-nummer: NL.IMRO.1659.BPBGB2020-0100

POUDEROYEN TONNAER

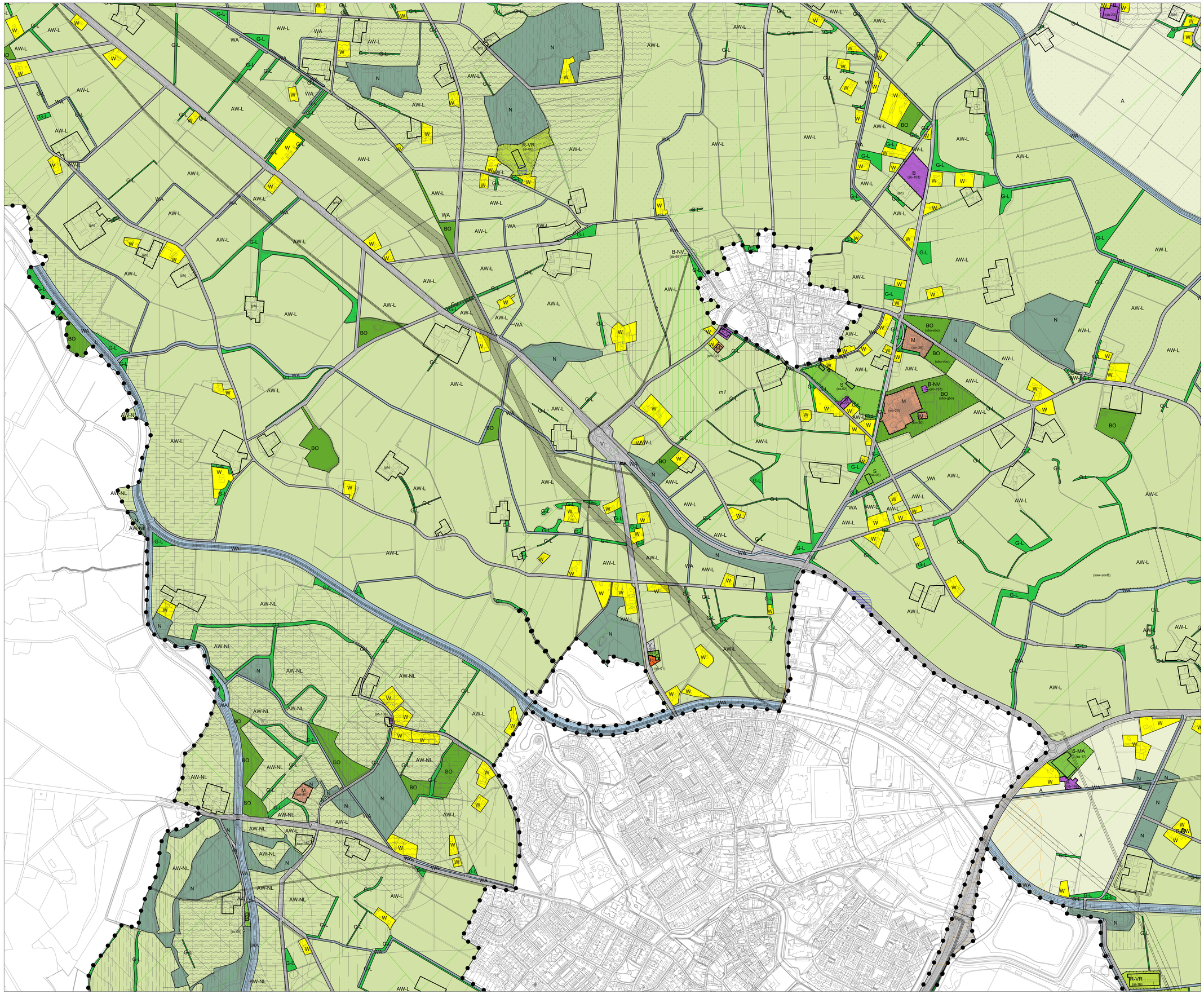
Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

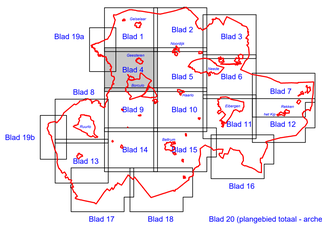
bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught: Parklaan 21
5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

Gemeente Berkelland	status:	t.b.v. vaststelling
	datum:	10 mei 2022
Bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020	schaal:	1:5000
	getekend:	J-H
	nummer:	P200970
	bladformaat:	A0
Verbeelding (Blad 4)	idn-nummer:	NL.IMRO.1809.BPBGB2020-0100

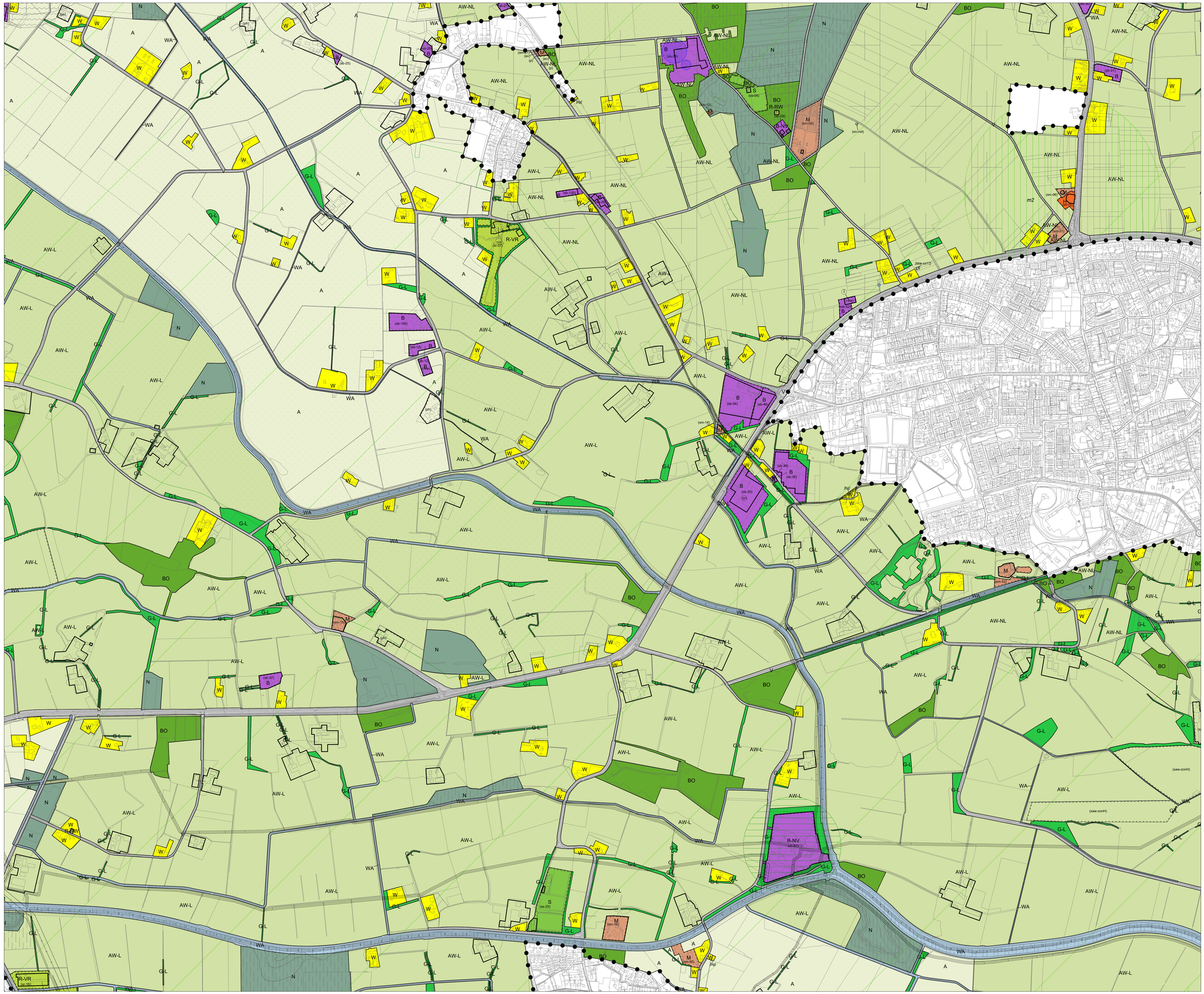
bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught: Parklaan 21
5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

Gemeente Berkelland	status: t.b.v. vaststelling datum: 10 mei 2022
Bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020	schaal: 1:5000 getekend: J-H nummer: P200970 bladformaat: A0
Verbeelding (Blad 5)	idn-nummer: NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100

POUDEROYEN TONNAER

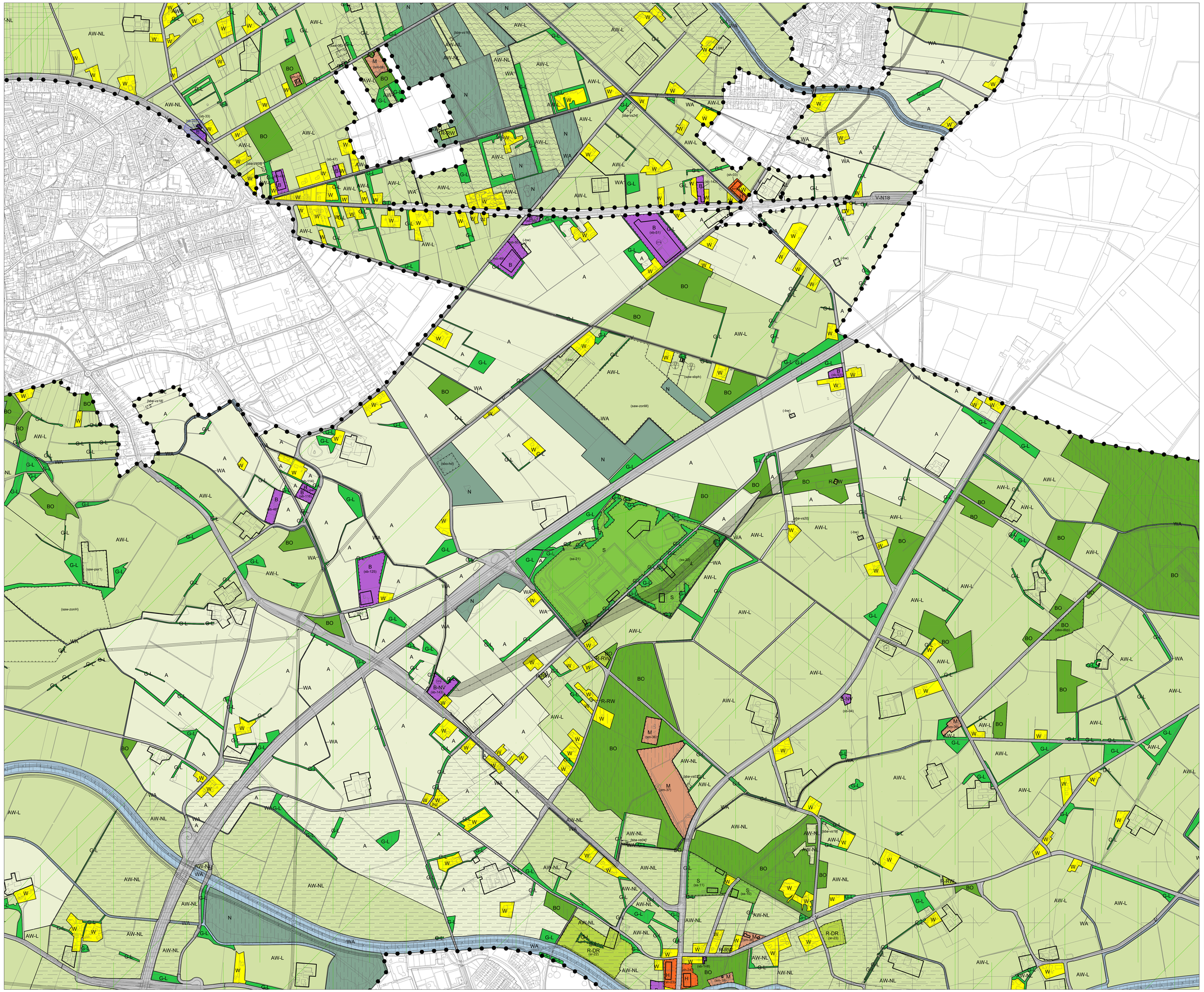
Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

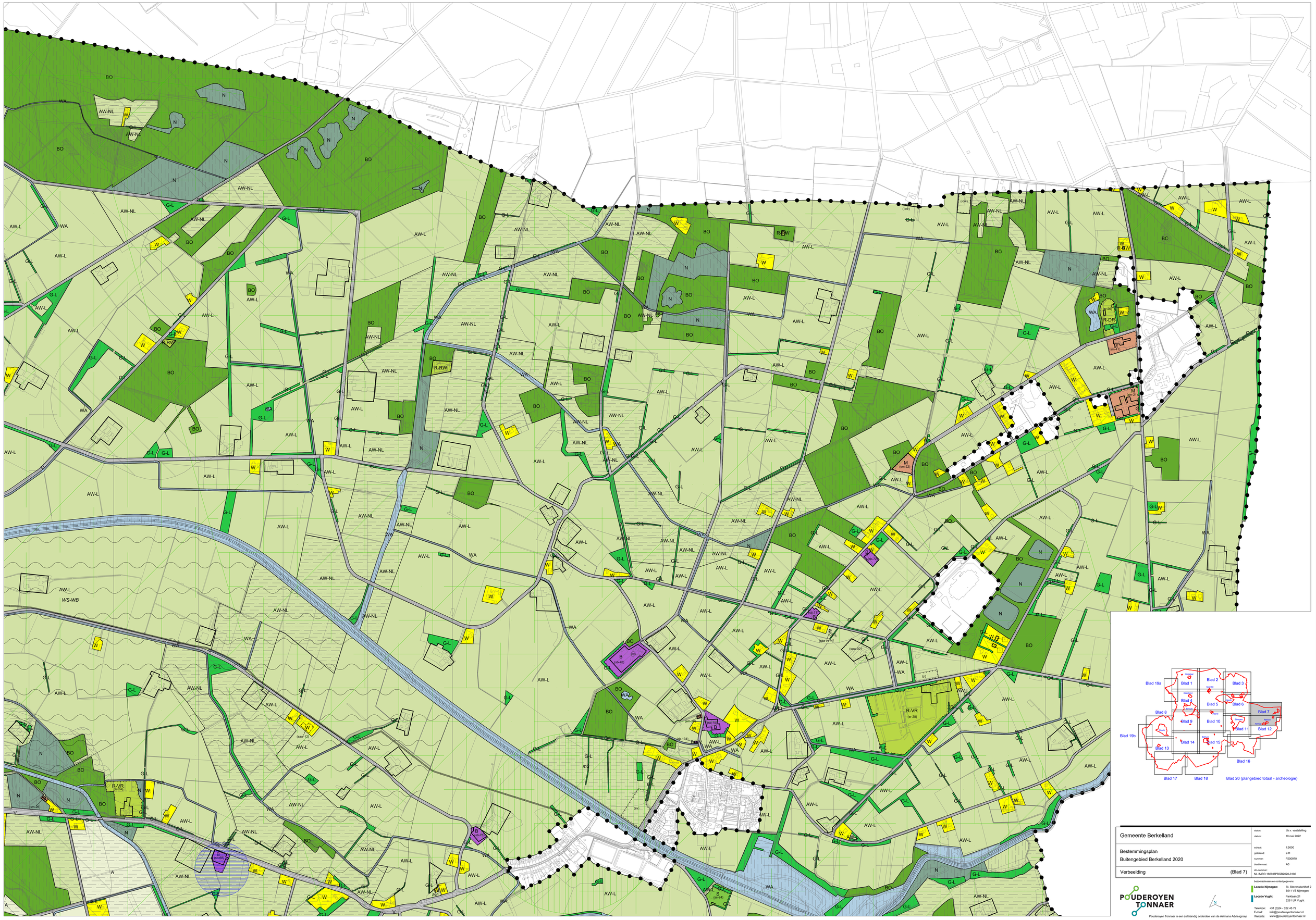
bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2, 6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught: Parklaan 21, 5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

AW-L
AW-NL
WA
A
N
G-L
W
BO
R-RW
R-DR
B
(sb-125)
B
(sb-51)
B-NV
(sb-143)
M
(sm-36)
M
(sm-37)
S
(ss-11)
S
(ss-10)
(saw-zonH)
(saw-zonM)
(saw-sbph)
(saw-zor1)
(sbo-hd)
(sbo-vs24)
(sbo-vs20)
(sbo-vs04)
(sbo-vs18)
(sbo-vs16)
(sbo-vs15)
(sbo-sbp)
V-N18
(-bw)
(-bw)
(-bw)
(-bw)
(-bw)
(sh-03)
(sh-142)
(sb-47)
(sb-48)
(sb-33)
(sb-04)
(sb-168)
(sb-169)
(sb-170)
(sb-171)
(sb-172)
(sb-173)
(sb-174)
(sb-175)
(sb-176)
(sb-177)
(sb-178)
(sb-179)
(sb-180)
(sb-181)
(sb-182)
(sb-183)
(sb-184)
(sb-185)
(sb-186)
(sb-187)
(sb-188)
(sb-189)
(sb-190)
(sb-191)
(sb-192)
(sb-193)
(sb-194)
(sb-195)
(sb-196)
(sb-197)
(sb-198)
(sb-199)
(sb-200)
(sb-201)
(sb-202)
(sb-203)
(sb-204)
(sb-205)
(sb-206)
(sb-207)

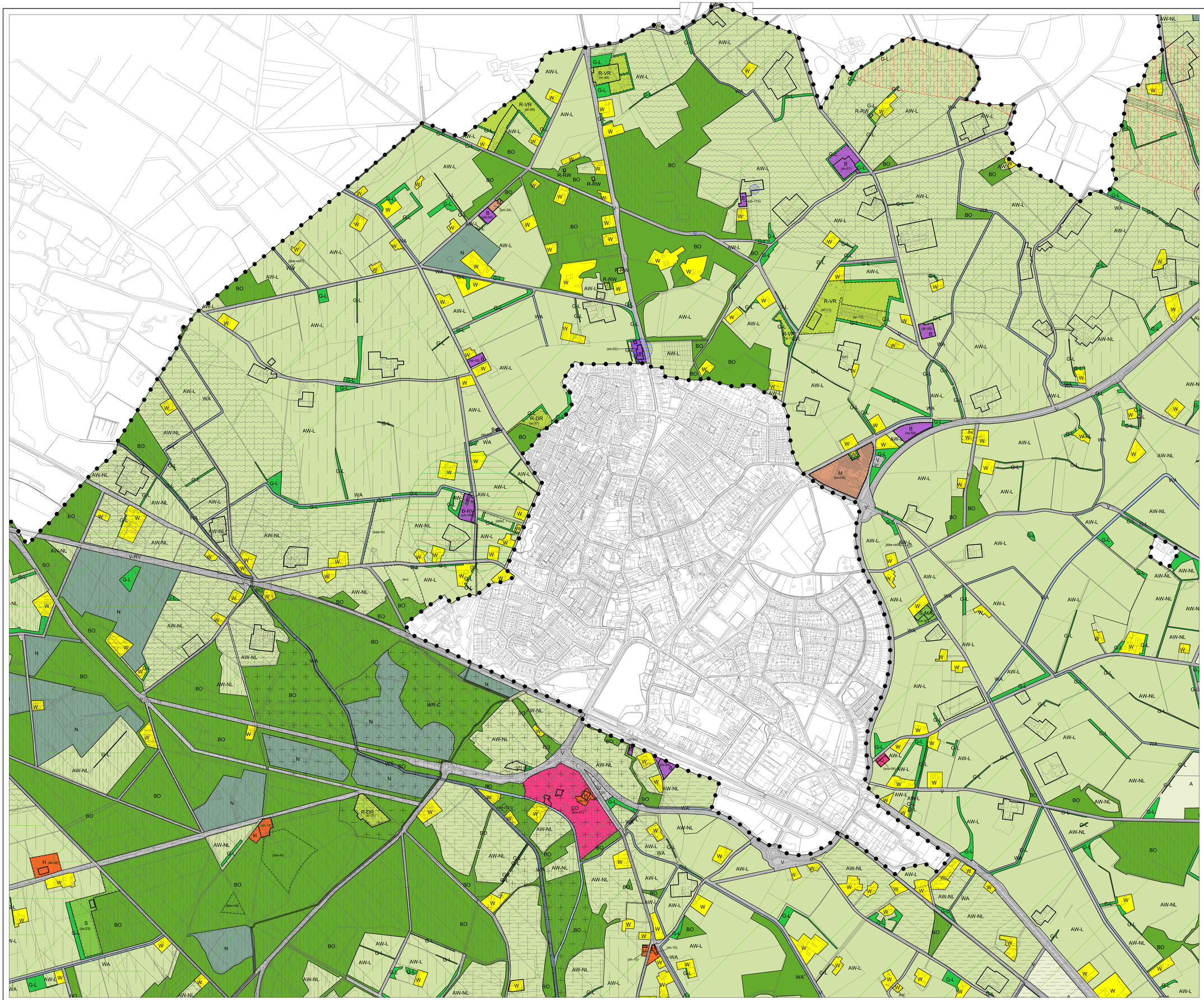
Gemeente Berkelland	
Bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020	
Verbeelding	(Blad 7)

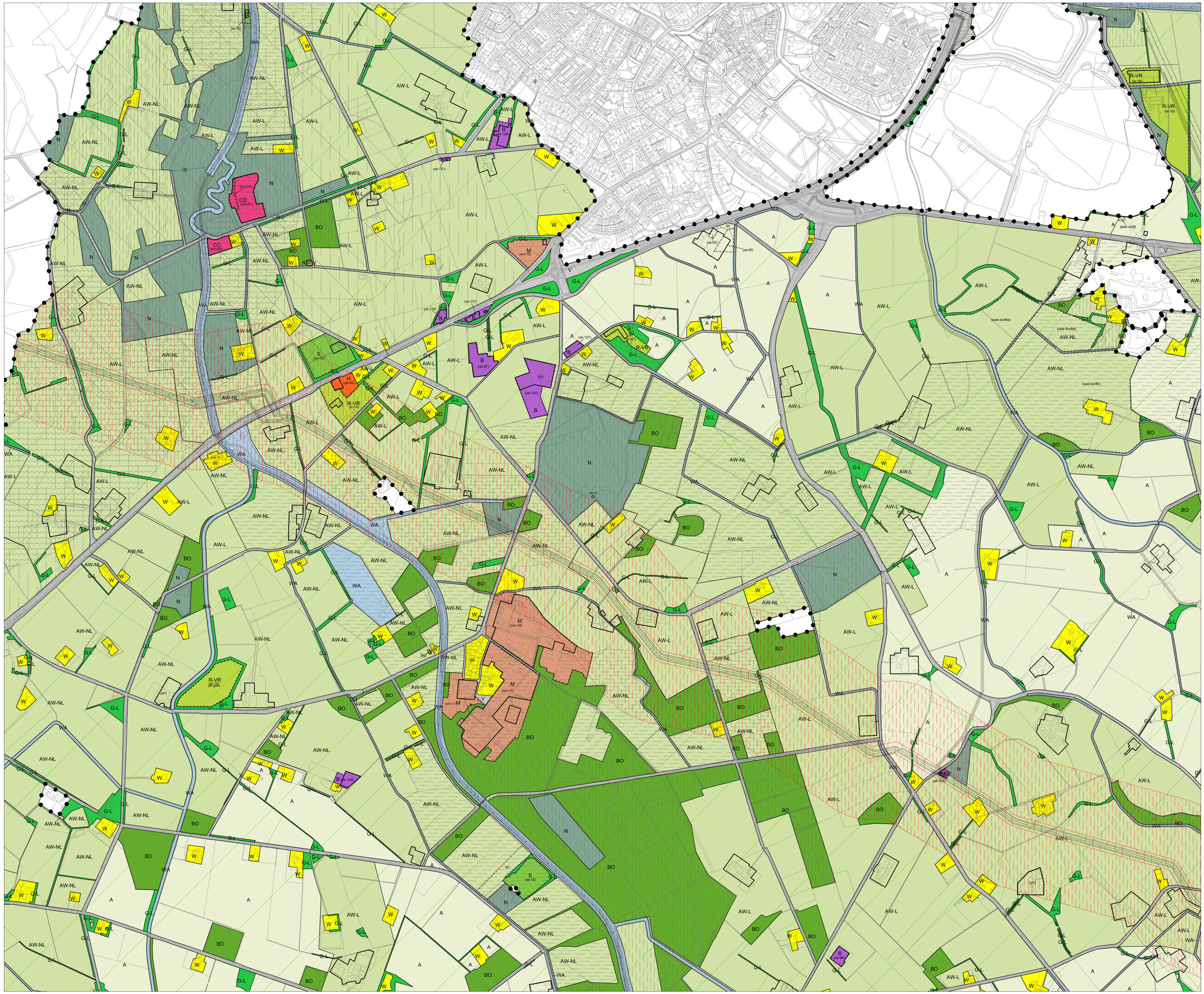
status: t.b.v. vaststelling
datum: 10 mei 2022
schaal: 1:5000
getekend: JJH
nummer: P200370
bladformaat: A0
idn-nummer: NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100

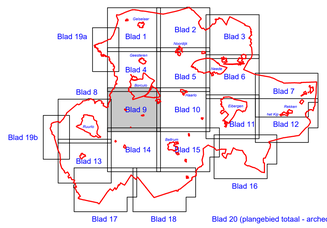
bezoekadressen en contactgegevens:
Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2, 6511 VZ Nijmegen
Locatie Vught: Parklaan 21, 5261 LR Vught
Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

AW-L
AW-NL
BO
WA
G-L
W
R-VR (ar-46)
R-VR (ar-09)
R-RW
B (sb-54)
(sm-34)
(sba-vs07)
N
(sb-02)
B (sb-03)
R-DR (ar-37)
B-NV (sbo-01)
(sbo-ns)
(sbo-nd)
(ev)
V-RV
WR-C
H (sh-04)
(sh-16)
(sbo-kl)
S (ss-23)
(sh-10)
(sh-11)
(sb-10)
B (sb-57)
(sb-115)
(sb-58)
(sb-59)
M (em-09)
(sm-35)
(sba-vs08)
(sb-60)
(sb-61)
(sco-04)
CO (sco-01)
(sgn-01)
(sbo-nb)
(sbo-ns)
(sbo-ns)
(sbo-ns

Gemeente Berkelland

Bestemmingsplan
Buitengebied Berkelland 2020

Verbeelding (Blad 9)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	10 mei 2022
schaal:	1:5000
getekend:	J-H
nummer:	P200970
bladformaat:	A0
idn-nummer:	NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100

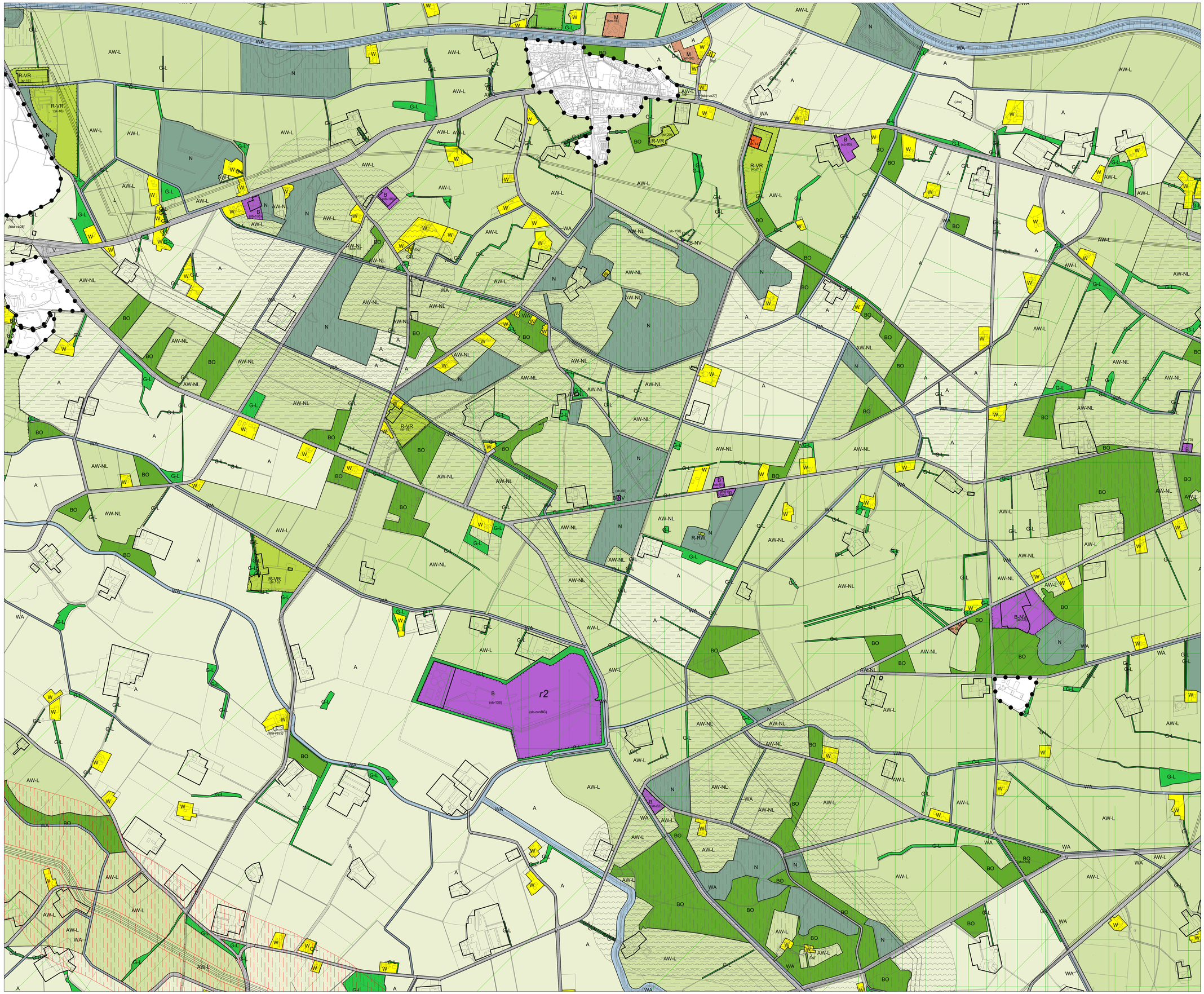
bezoekadressen en contactgegevens:

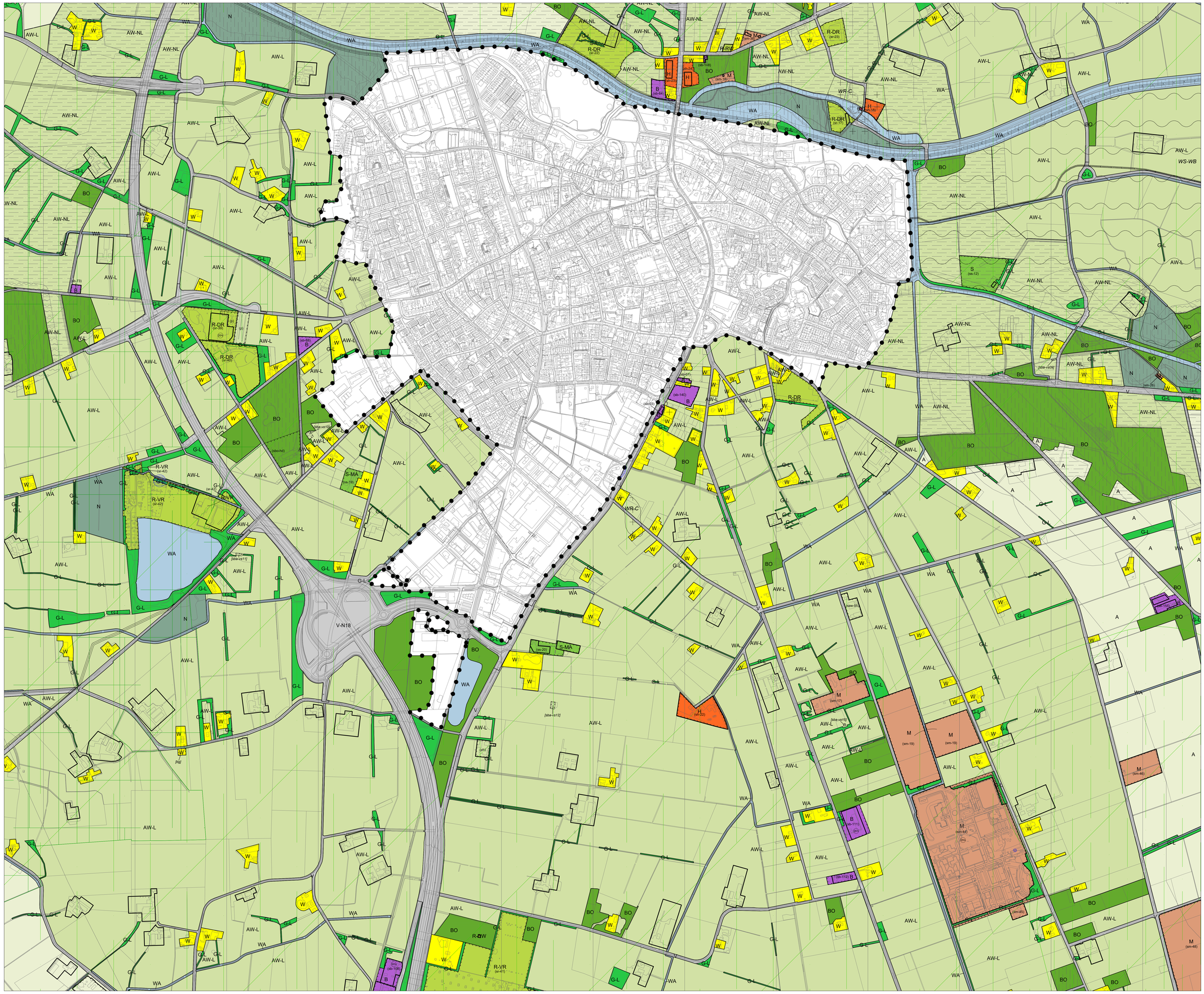
Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ Nijmegen

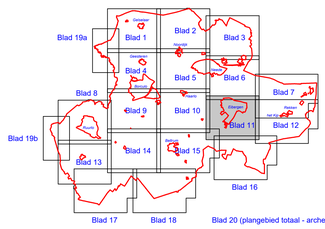
Locatie Vught: Parklaan 21
5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

R-VR
(id-16)
R-VR
(id-16)
R-VR
(id-20)
R-VR
(id-27)
R-VR
(id-19)
R-RW
B-NV
(sb-156)
B-NV
(sb-66)
B
(sb-102)
B
(sb-135)
B
(sb-60)
B
(sb-138)
r2
(sb-zonBG)
M
(sm-18)
M
(sm-20)
[sba-vs27]
[sba-vs28]
[sba-vs22]
(sb-73)
(sb-157)
(sb-zonBO)
(ow)
(oh)
(ow)
(ow)
(ow

Gemeente Berkelland		status:	t.b.v. vaststelling
		datum:	10 mei 2022
Bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020		schaal:	1:5000
		getekend:	J-H
		nummer:	P200970
		bladformaat:	A0
Verbeelding	(Blad 11)	idn-nummer:	NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100

POUDEROYEN TONNAER

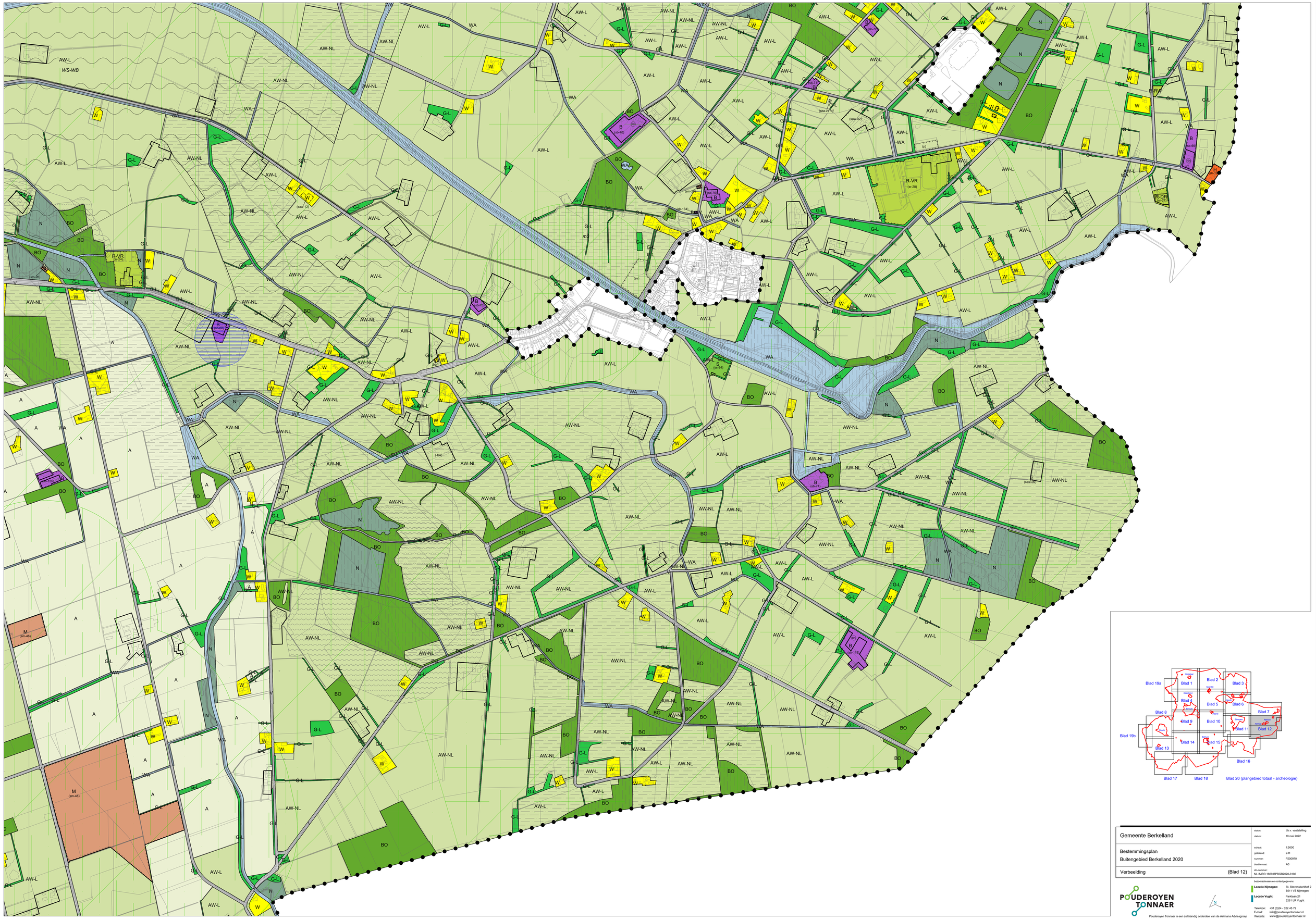
Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

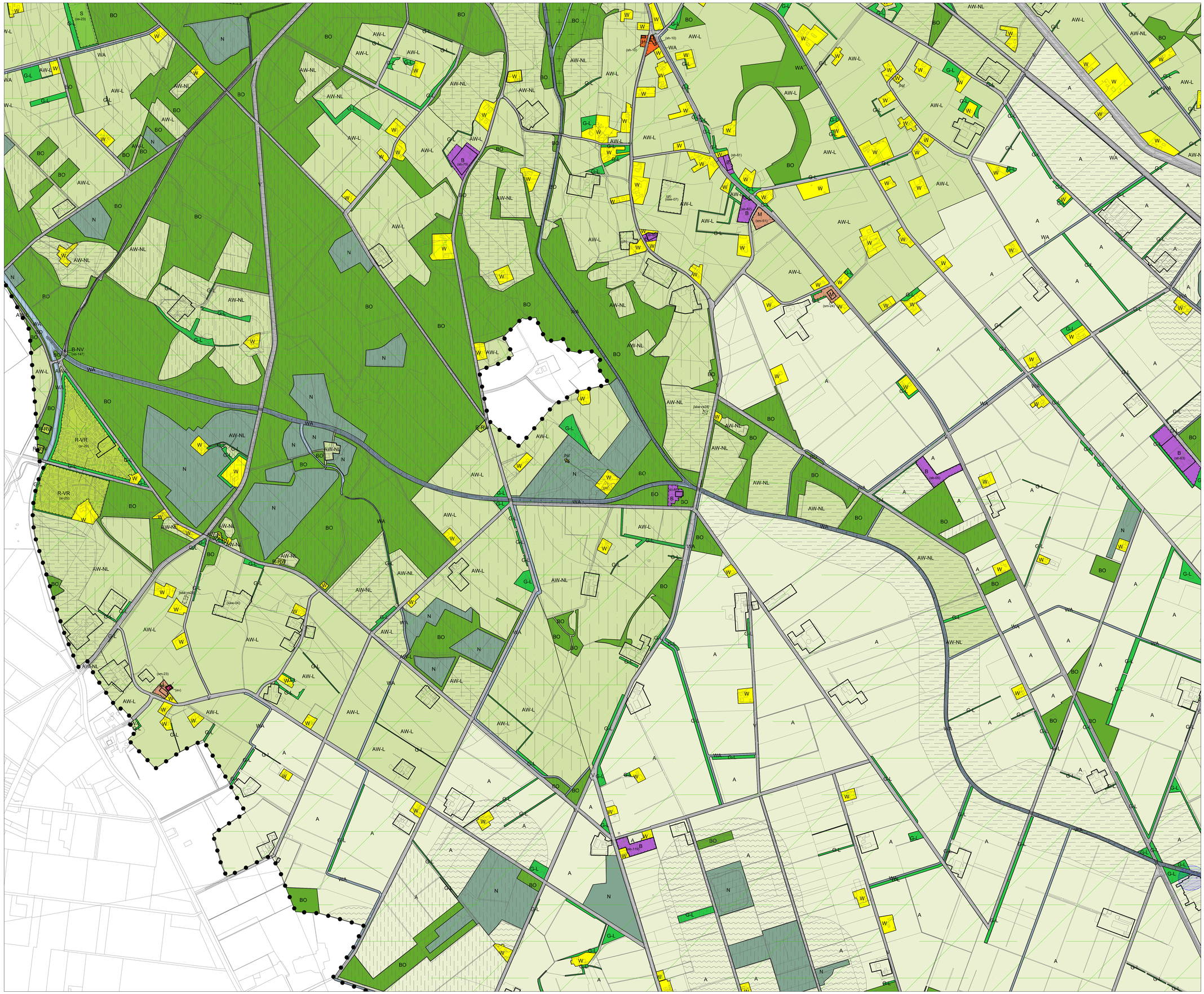
bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2, 6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught: Parklaan 21, 5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

AW-L
AW-NL
WA
G-L
W
BO
N
A
M
(sm-46)
M
(sm-48)
R-VR
(sr-28)
R-DR
(sr-27)
B
(sb-70)
B
(sb-71)
B
(sb-72)
B
(sb-73)
B
(sb-74)
B
(sb-75)
B
(sb-76)
B
(sb-77)
B
(sb-78)
B
(sb-79)
B
(sb-80)
B
(sb-81)
B
(sb-82)
B
(sb-83)
B
(sb-84)
B
(sb-85)
S
(sb-24)
WS-WB
(sm-26)
(sm-27)
(sm-28)
(sm-29)
(sm-30)
(sm-31)
(sm-32)
(sm-33)
(sm-34)
(sm-35)
(sm-36)
(sm-37)
(sm-38)
(sm-39)
(sm-40)
(sm-41)
(sm-42)
(sm-43)
(sm-44)
(sm-45)
(sm-47)
(sm-49)
(sm-50)
(sm-51)
(sm-52)
(sm-53)
(sm-54)
(sm-55)
(sm-56)
(sm-57)
(sm-58)
(sm-59)
(sm-60)
(sm-61)
(sm-62)
(sm-63)
(sm-64)
(sm-65)
(sm-66)
(sm-67)
(sm-68)
(sm-69)
(sm-70)
(sm-71)
(sm-72)
(sm-73)
(sm-74)
(sm-75)
(sm-76)
(sm-77)
(sm-78)
(sm-79)
(sm-80)
(sm-81)
(sm-82)
(sm-83)
(sm-84)
(sm-85)
(sm-86)
(sm-87)
(sm-88)

Gemeente Berkelland

Bestemmingsplan
Buitengebied Berkelland 2020

Verbeelding (Blad 13)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	10 mei 2022
schaal:	1:5000
getekend:	J-H
nummer:	P2000970
bladformaat:	A0
idn-nummer:	NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100

bezoekadressen en contactgegevens:

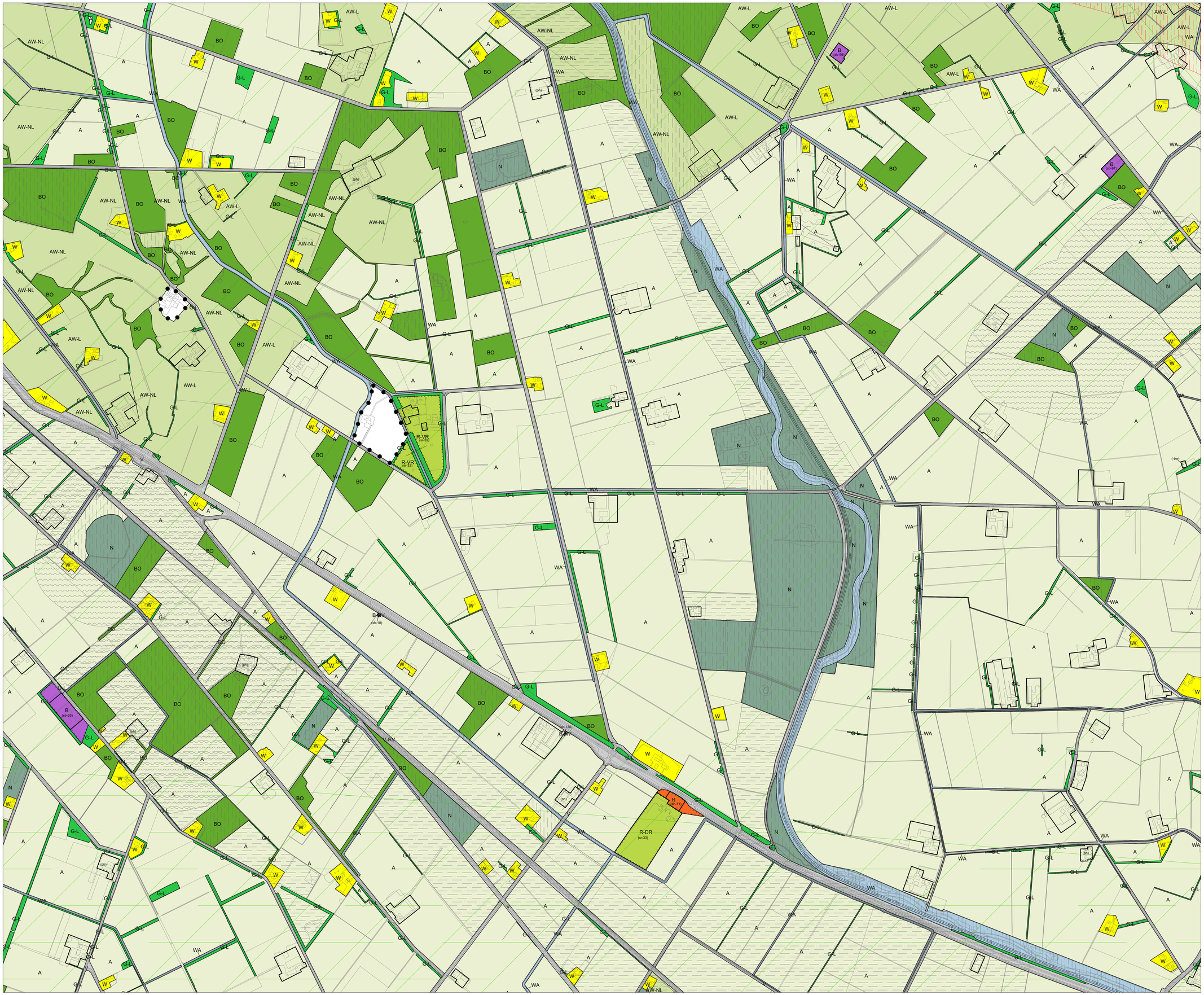
Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ Nijmegen

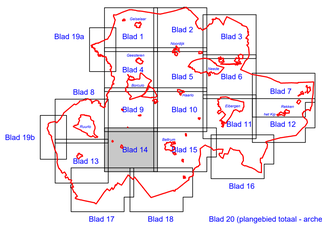
Locatie Vught: Parklaan 21
5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

Gemeente Berkelland

Bestemmingsplan
Buitengebied Berkelland 2020

Verbeelding (Blad 14)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	10 mei 2022
schaal:	1:5000
getekend:	J-H
nummer:	P2000970
bladformaat:	A0
idn-nummer:	NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100

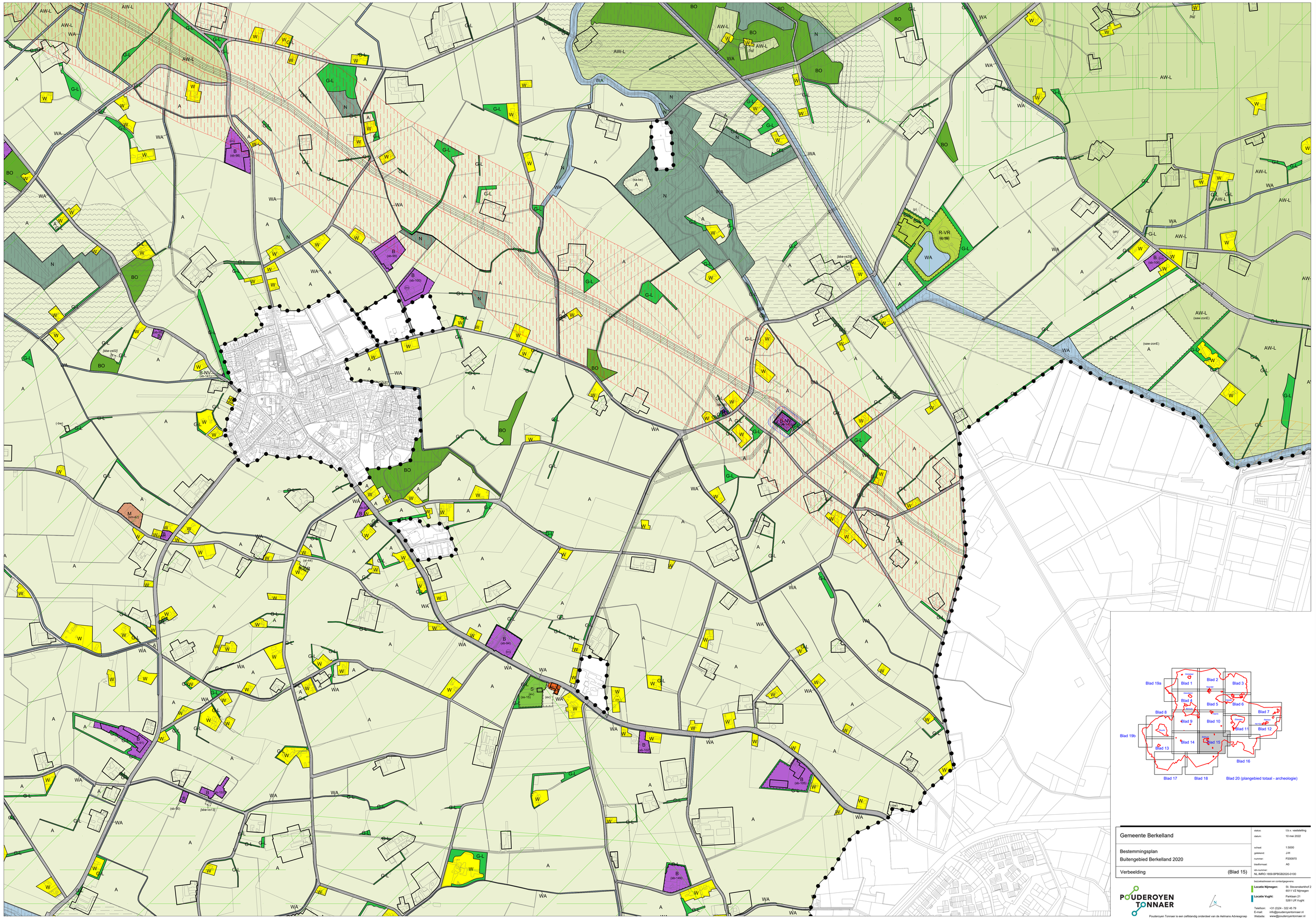
bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2, 6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught: Parklaan 21, 5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

Gemeente Berkelland

Bestemmingsplan
Buitengebied Berkelland 2020

Verbeelding (Blad 15)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	10 mei 2022
schaal:	1:5000
getekend:	J-H
nummer:	P200970
bladformaat:	A0
sth-nummer:	NL.IMRO.1859.BPBG82020-0100

POUDEROYEN TONNAER

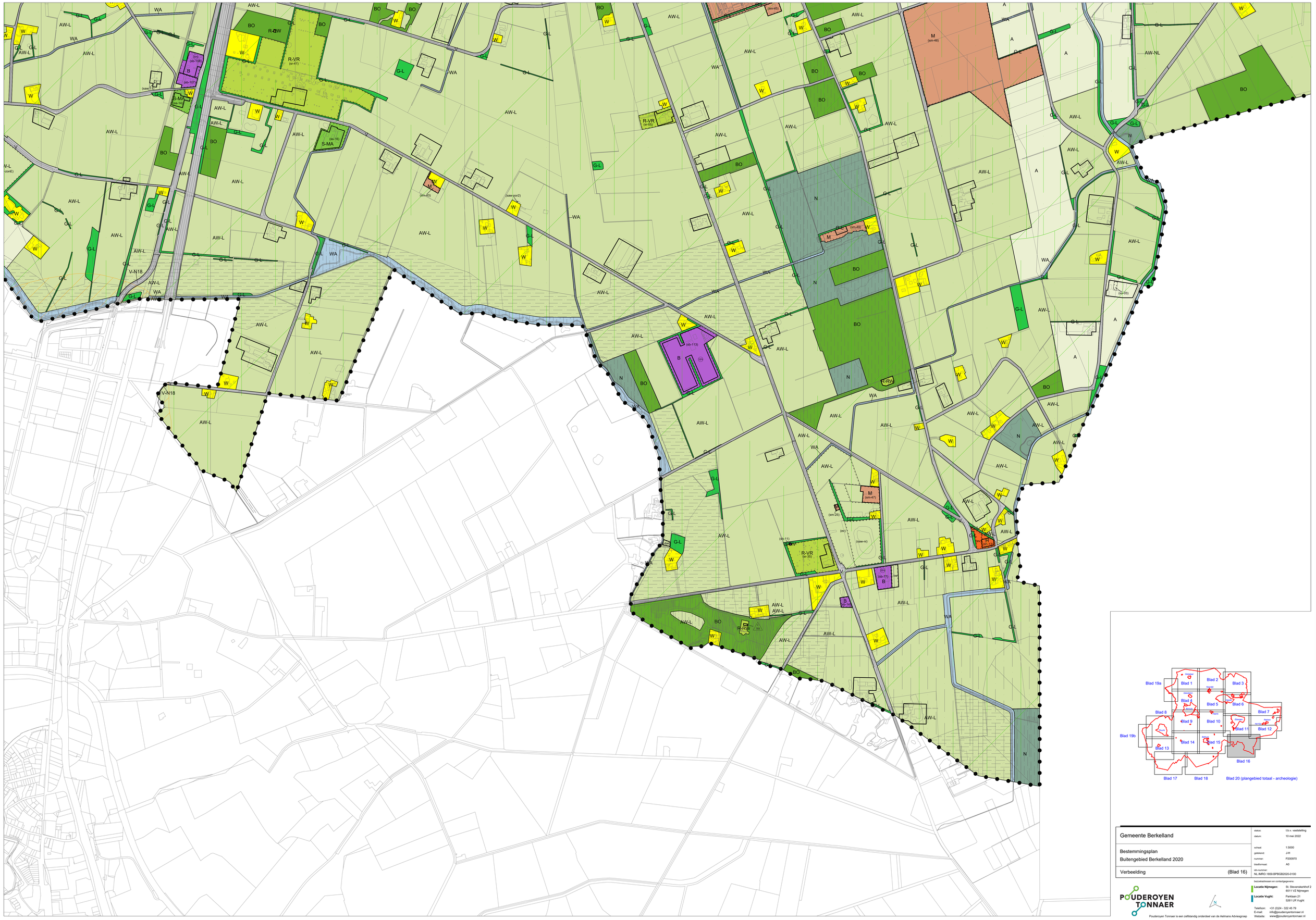
Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2, 6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught: Parklaan 21, 5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

AW-L
G-L
W
WA
BO
R-VR
S-MA
B
N
M
A
AW-NL
V-N18
(ab-107)
(ab-108)
(ab-113)
(ab-77)
(ab-78)
(ab-79)
(ab-80)
(ab-81)
(ab-82)
(ab-83)
(ab-84)
(ab-85)
(ab-86)
(ab-87)
(ab-88)
(ab-89)
(ab-90)
(ab-91)
(ab-92)
(ab-93)
(ab-94)
(ab-95)
(ab-96)
(ab-97)
(ab-98)
(ab-99)
(ab-100)
(ab-101)
(ab-102)
(ab-103)
(ab-104)
(ab-105)
(ab-106)
(ab-107)
(ab-108)
(ab-109)
(ab-110)
(ab-111)
(ab-112)
(ab-113)
(ab-114)
(ab-115)
(ab-116)

Gemeente Berkelland		status: t.b.v. vaststelling datum: 10 mei 2022
Bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2020		schaal: 1:5000 getekend: J-H nummer: P200970 bladformaat: A0
Verbeelding	(Blad 17)	idn-nummer: NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100

POUDEROYEN TONNAER

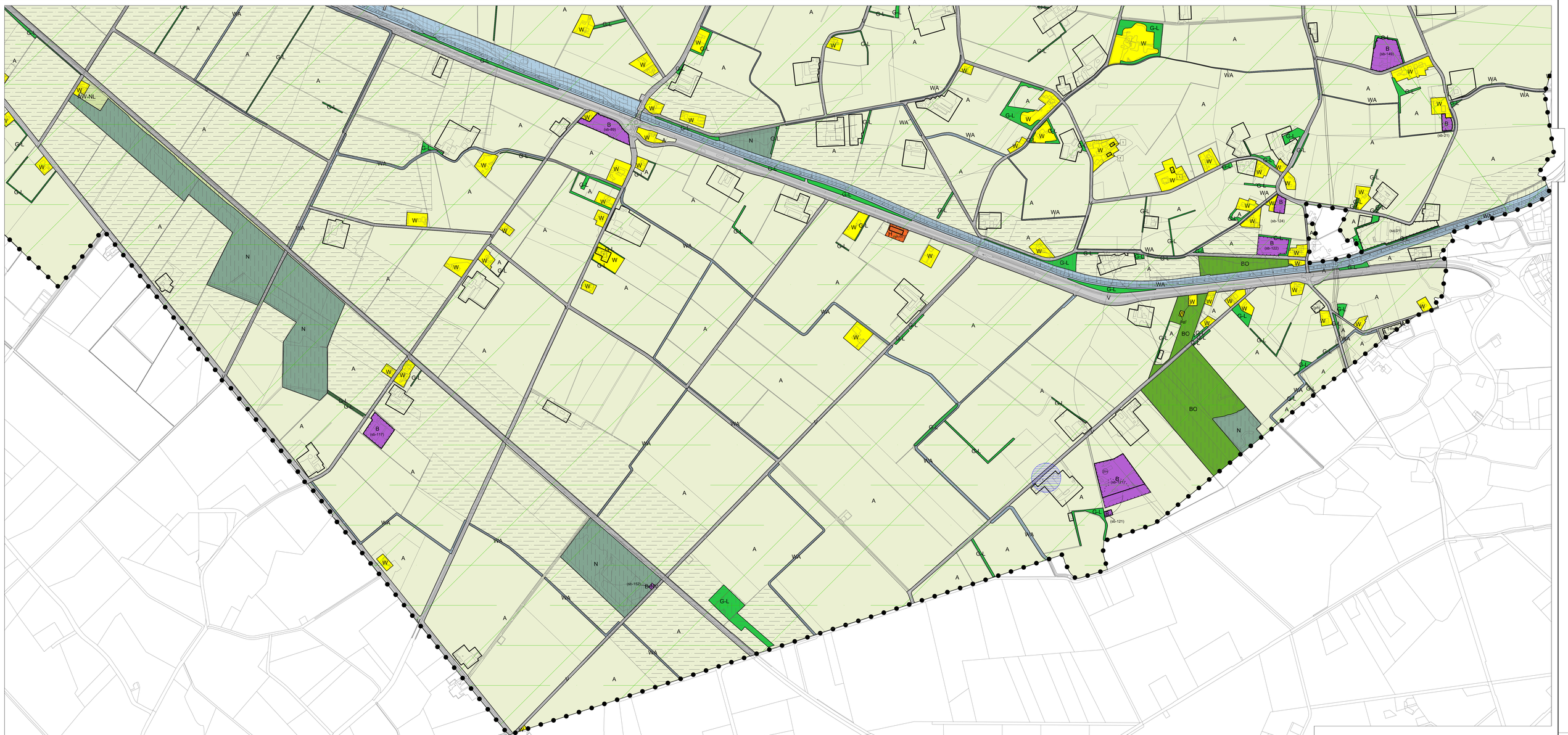
Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

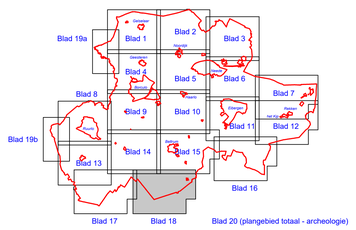
bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2, 6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught: Parklaan 21, 5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

Gemeente Berkelland

Bestemmingsplan
Buitengebied Berkelland 2020

Verbeelding (Blad 18)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	10 mei 2022
schaal:	1:5000
getekend:	JrH
nummer:	P200970
bladformaat:	A0
nummer:	NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100

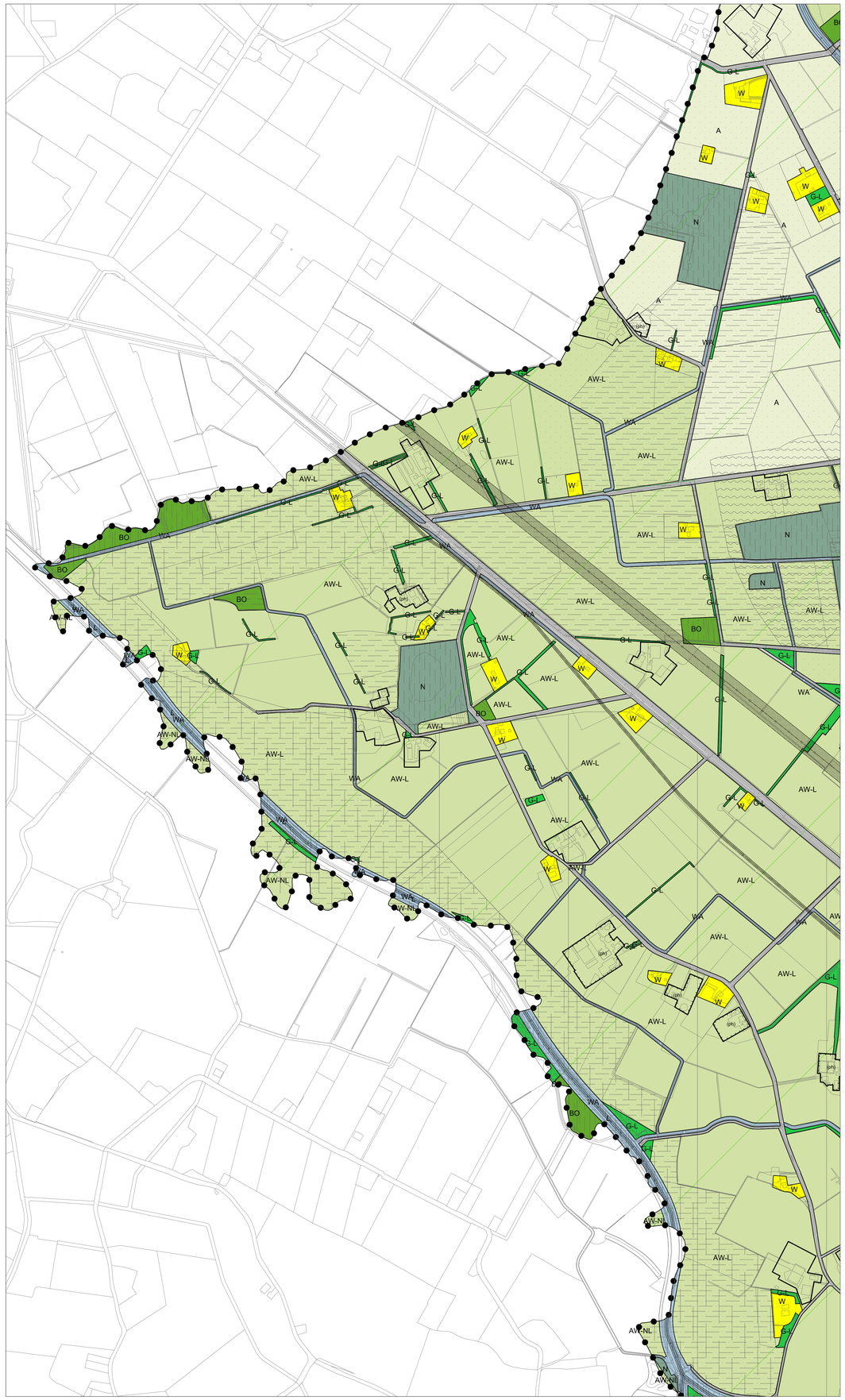
bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught: Parklaan 21
5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

AW-L
AW-NL
BO
WA
G-L
W
N
A
(gh)
(ph)
(gn)
(gbo)
(bbo-hd)
(sbo-hd)
(sbo-hd)
(s

PLANGEBIED

Buitengebied Berkelland 2020

BESTEMMINGEN

dubbelbestemming

- Waarde - Archeologie 1
- Waarde - Archeologie 2
- Waarde - Archeologie 3
- Waarde - Archeologie 4
- Waarde - Archeologie 5
- Waarde - Archeologie 6
- Waarde - Archeologisch rijksmonument

VERKLARINGEN

ondergrond: BGT en DKK
(datum: 19 juli 2021)

Gemeente Berkelland

Bestemmingsplan
Buitengebied Berkelland 2020

Verbeelding (Blad 20 - Archeologie)

status:	t.b.v. vaststelling
datum:	10 mei 2022
schaal:	1:25000
getekend:	J-H
nummer:	P200970
bladformaat:	A0
sth-nummer:	NL.IMRO.1859.BPBGB2020-0100

POUDEROYEN TONNAER

Pouderoyen Tonnaer is een zelfstandig onderdeel van de Aelmans Adviesgroep

bezoekadressen en contactgegevens:

Locatie Nijmegen: St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ Nijmegen

Locatie Vught: Parklaan 21
5261 LR Vught

Telefoon: +31 (0)24 - 322 45 79
E-mail: info@pouderoyentonnaer.nl
Website: www@pouderoyentonnaer.nl

gemeente Berkelland

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Indiener: Andra Eisink-Weg, GroenLinks
Datum indiening vraag: 31-05-2022
Datum verzending antwoord: 03-06-2022

Commissievergadering van: 7-6-2022
Raadsvergadering van: Klik of tik om een datum in te voeren.

Onderwerp: Bestemmingsplan buitengebied

Op 7 juni a.s. is er een beeldvormende sessie gepland over de vaststelling van het bestemmingsplan buitengebied. Een plan waar lang op gewacht is. Bij het voorstel is een enorme lijst stukken toegevoegd. Om e.e.a. goed te beoordelen heb ik de volgende aanvullende vragen.

In de toelichting op het raadsvoorstel wordt in grote lijnen ingegaan op de terugkerende thema's en vraagstukken. Ook is een zienswijzen nota toegevoegd. Deze nota is zeer uitgebreid. Om hier enig overzicht in te krijgen, zie ik graag van u het volgende overzicht:

Vraag:
Kunt u een overzicht geven van de ingediende zienswijzen, gerubriceerd naar onderwerp? (hoeveel gingen er bijvoorbeeld over het bouwblok, hoeveel vroegen om een bestemmingswijziging etc.).
Wat is er per rubriek n.a.v. de zienswijzen gewijzigd en waarom?
Kan er een was-wordt lijst aangeleverd worden?

Antwoord (in te vullen door college):
De zienswijzennota geeft per ingediende zienswijze aan of deze aanleiding geeft tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan. Wanneer dat het geval is, dan geeft zij ook aan om welke aanpassingen het daarbij gaat. In de tekst van de zienswijzennota is deze informatie per zienswijze terug te vinden onder het kopje 'Aanpassing ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan'.

De 'Wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen' zijn in de zienswijzennota vervolgens op een rij gezet onder het gelijknamige hoofdstuk dat volgt op de beoordeling van de zienswijzen (pag. 165 e.v.). Daarin is in tabelvorm aangegeven welke onderdelen van de planregels kunnen worden aangepast naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Een tweede tabel geeft aan tot welke aanpassingen van de verbeelding (vroeger: plankaart) worden voorgesteld.
Daarnaast is ook aangegeven welke ambtshave wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan worden voorgesteld. Bij deze ambtshalve aanpassingen van de planregels en de verbeelding wordt in de tabellen toegelicht waarom deze ambtshalve aanpassingen aan de orde zijn. De ambtshalve wijzigingen ten aanzien van een aantal specifieke thema's zijn omwille van de duidelijkheid apart benoemd in afzonderlijke paragrafen over:

- *bijlage 6 bij de planregels (de 'natuurtoestemmingen');*

Toelichting:
1. Agenda vragen (art. 34) zijn alleen bedoeld voor vragen over punten die op de agenda staan.
2. Schriftelijke vragen (art. 33) zijn vragen die niet bedoeld zijn voor punten die op de agenda staan.
3. Voor de overzichtelijkheid uw vragen in de daarvoor bestemde vakken plaatsen.

- *bijlage 7 bij de planregels (de lijst met woningen waarbij sprake is van meerdere 'verblijfsobjecten met een woonfunctie');*
- *de ambtshalve wijzigingen naar aanleiding van de op 15 december 2021 vastgestelde actualisatie van de Omgevingsverordening Gelderland;*
- *de bestemming 'Water' voor leggerwatergangen die in eigendom zijn bij het waterschap en ook in de geldende bestemmingsplannen als zodanig zijn bestemd of aangeduid.*

Bij dit alles zijn de aanpassingen ten opzichte van de verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan ook weergegeven via de kaartbijlagen bij de zienswijzennota. Daarbij is het onderscheid aangehouden tussen wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen en ambtshalve wijzigingen.

Op deze manier is per zienswijze inzichtelijk gemaakt of deze heeft geleid tot aanpassingen en om welke aanpassingen het daarbij gaat. Daarbij is via de tabellen na het tekstuele gedeelte van de zienswijzennota en via de bijbehorende kaartbijlagen te zien om welke aanpassing van het ontwerpbestemmingsplan het daarbij gaat, iets wat overigens ook geldt voor de voorgestelde ambtshalve wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.
In aanvulling op het op deze wijze opgezette 'was-wordt'-overzicht, vindt u bij de beantwoording van deze vragen ook nog een globaal overzicht van de thema's die in de ingediende zienswijzen aan de orde komen. Daaruit komt ook naar voren dat sommige zienswijzen zich richtten op meerdere onderwerpen, waarbij overigens de opmerking past dat een overzicht als dit vanzelfsprekend niet volledig recht kan doen aan de exacte inhoud van elke individuele zienswijze.

Voor zover ik dit kan beoordelen, gaat de MER uit van de op dit moment vergunde ruimte. Er blijkt geen goed beeld te krijgen van het feitelijk gehouden aantal dieren. Er zou mogelijk nog 50% meer vergunningsruimte zijn dan nu gebruikt. De MER gaat uit van de huidige feitelijke situatie.

Vraag:

Klopt het dat de vergunningen verleend op basis van de PAS niet in meegenomen in de MER? Graag beargumenteren.

Antwoord:

In paragraaf 4.1.2 van het milieueffectrapport (Plan-MER) is aangegeven op welke wijze de stikstofberekening is uitgevoerd (zie hieronder). Daarbij is uitgegaan van het milieuvergunningbestand dat is opgeschoond door informatie vanuit milieutoezicht en het bestemmingsplanproces (bijv.: een milieuvergunning/melding voor een locatie die een woonbestemming krijgt is buiten beschouwing gelaten). Verder is een generieke correctie toegepast op basis van CBS-cijfers over de dieraantallen. Verdere individualisering van deze correctie is niet mogelijk omdat de CBS-cijfers geen informatie bevatten op bedrijfsniveau.

Toelichting:
1. Agenda vragen (art. 34) zijn alleen bedoeld voor vragen over punten die op de agenda staan.
2. Schriftelijke vragen (art. 33) zijn vragen die niet bedoeld zijn voor punten die op de agenda staan.
3. Voor de overzichtelijkheid uw vragen in de daarvoor bestemde vakken plaatsen.

4.1.2 Vaststellen van de referentie situatie

De basis van het model is de inventarisatie van de vergunningen/meldingen dossiers zoals die bij de afdeling handhaving van de omgevingsdienst geregistreerd staan. De dossierkennis van de afdeling handhaving is hierin verwerkt zodat zo veel als mogelijk wordt aangesloten bij de huidige feitelijke situatie.

Het vertrekpunt is een door de planschrijver aangeleverde kaart met agrarische bouwvlakken geweest. Het gaat in totaal om ruim 800 bouwvlakken. In het model zijn hier de emissiegegevens uit het inrichtingenbestand (vergunde / gemelde dieraantallen / diercategorieën / stalsystemen) aan gekoppeld. Dit is het uitgangspunt geweest voor de uitgevoerde berekeningen. Het resultaat van deze opgeschoonde lijst is opgenomen in bijlage 6 - met de aanduiding 'inventarisatie op basis van vergunningen'. Deze data set zou een gebiedsemissie opleveren van 1.270.917 kg/jaar.

Tot slot zijn ook de dieraantallen gecorrigeerd voor de door het CBS gepubliceerde mei-tellingen uit 2019. Per diergroep zijn de verschillen tussen de inventarisatie en de CBS-statistieken vastgesteld (als percentage). Deze correctie is vervolgens doorgevoerd met een generieke correctie voor alle dieraantallen van een diergroep. Een verdere individualisering van deze correctie is niet goed mogelijk. Deze correctie levert een gebiedsemissie op van 731.705 kg/jaar.

In bijlage 6 wordt de huidige situatie in detail gerapporteerd.

Plan-MER, pag. 64

Uit het Plan-MER is naar voren gekomen dat het vast te stellen bestemmingsplan moet worden voorzien van een algemene regeling die voorkomt dat de stikstofemissie vanuit het plangebied toeneemt en daardoor ook de stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden. Tegen die achtergrond is in beeld gebracht voor welke agrarische bedrijven een onherroepelijke vergunning of 'verklaring van bedenkingen' op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw)/Wet natuurbescherming (Wnb) is verleend. Het resultaat daarvan is terug te vinden in bijlage 6 bij de planregels. Provinciale vergunningen of 'verklaringen van geen bedenkingen' die zijn verleend met toekenning van ontwikkelruimte op grond van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) zijn niet in die lijst opgenomen omdat de rechtspraak dat niet toelaat. Voor agrarische bedrijven die in deze lijst zijn genoemd maar die niet beschikken over een onherroepelijke 'natuurtoestemming' op grond van de Nbw/Wnb is voor de stikstofemissie volgens het nieuwe bestemmingsplan de veebezetting maatgevend zoals die aanwezig is tijdens de vaststelling van het bestemmingsplan. Ook dit volgt uit de geldende rechtspraak. In dat opzicht gaat het nieuwe bestemmingsplan voor deze situaties dus uit van de feitelijke veebezetting op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan en niet van de wellicht grotere veebezetting die is toegestaan volgens een geldende milieuvergunning/melding.

Toelichting:
1. Agenda vragen (art. 34) zijn alleen bedoeld voor vragen over punten die op de agenda staan.
2. Schriftelijke vragen (art. 33) zijn vragen die niet bedoeld zijn voor punten die op de agenda staan.
3. Voor de overzichtelijkheid uw vragen in de daarvoor bestemde vakken plaatsen.

gemeente Berkelland

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:
Is het zo dat die vergunningen ook daadwerkelijk nog in gebruik genomen mogen worden? M.a.w. kan er conform de huidige regelgeving nog steeds uitgebreid worden? Graag een toelichting op wat voor consequenties (in de meest brede zin van het woord) dit heeft voor ons buitengebied.

Antwoord:
Zoals gezegd laat het nieuwe bestemmingsplan geen uitbreiding van de veebezetting toe als dat leidt tot een toename van de stikstofemissie die op haart beurt een hogere stikstofdepositie oplevert op stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden. Daarbij is een onherroepelijke Nbw/Wnb-toestemming maatgevend (zie bijlage 6 bij de planregels) of de stikstofemissie die hoort bij de feitelijke veebezetting op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan (zie hiervoor). Dit brengt met zich mee dat de niet-benutte veebezetting die volgens de milieuvergunning/melding is toegestaan niet zomaar kan worden opgevuld zonder dat daarvoor een aparte planologische procedure moet worden gevoerd. Bij zo'n procedure zal dan ook echter eerst duidelijkheid moeten zijn over de vraag of daarvoor toestemming kan worden verkregen op grond van de Wet natuurbescherming. Op gebiedsniveau is op voorhand niet in te schatten welke mogelijkheden de huidige stikstofregelgeving daarvoor biedt voor de bedrijven in het Berkellandse buitengebied, terwijl ook nog onzeker is hoe de toekomstige stikstofregelgeving er komt uit te zien.

Vraag:
Is het terecht dat de MER gebaseerd is op de huidige situatie als er nog zo'n 50 % uitbreidingsmogelijkheid is? Graag beargumenteren.

Antwoord:
Zoals gezegd is de stikstofberekening niet gebaseerd op de veebezetting volgens het milieuvergunningen en -meldingenbestand maar is deze onder meer gecorrigeerd op basis van de CBS-gegevens en bij de gemeente bekende gegevens. Dit is bij milieueffectrapportages voor een groot buitengebied een gangbare methode. Verder maakt met name de uit het plan-MER voortgekomen en aan de rechtspraak ontleende stikstofregeling dat het 'opvullen' van niet-benutte ruimte uit milieuvergunningen/meldingen niet zonder meer mogelijk gaat zijn. Daarnaast gaat het nieuwe bestemmingsplan ook uit van de 'bouwvlak-op-maat'-benadering en is het Plussenbeleid voor de niet-grondgebonden veehouderij ook van toepassing binnen de agrarische bouwvlakken, dit in tegenstelling tot de regeling in de geldende bestemmingsplannen. Eventuele bouwplannen binnen de volgens het nieuwe bestemmingsplan toegestane stikstofemissie kunnen dus ook vanuit een andere invalshoek te maken krijgen met extra eisen.

Vraag:
Hoe risicovol is de aanpak van deze MER procedure? Graag toelichten

Antwoord:
Zoals gezegd is bij het opstellen van een Plan-MER de werkwijze gangbaar om stikstofberekeningen uit te voeren op basis van het milieuvergunningbestand, gecorrigeerd op basis van CBS-gegevens en beschikbare kennis.

Toelichting:
1. Agenda vragen (art. 34) zijn alleen bedoeld voor vragen over punten die op de agenda staan.
2. Schriftelijke vragen (art. 33) zijn vragen die niet bedoeld zijn voor punten die op de agenda staan.
3. Voor de overzichtelijkheid uw vragen in de daarvoor bestemde vakken plaatsen.

nr	zienswijzen over agrarische bestemming	zienswijzen over wonen / bijgebouwen	zienswijzen over wonen / vbo's	zienswijzen over nevenfunctie s	zienswijzen over recreatie	zienswijzen over overige niet-agrarische bedrijvigheid	zienswijzen over bestemming 'Groen-Landschaps element'	zienswijzen over de stikstofregeli ng	zienswijzen over plussenbeleid	zienswijzen over solitaire schuren	zienswijzen over bestemming 'Natuur' en/of 'Bos'	zienswijzen over diverse onderwerpen
	91	**13**	**8**	**7**	**9**	**18**	**11**	**34**	**14**	**2**	**7**	**5**
1					1							
2						1						
3											1	
4		1										
5	1											
6	1											
7					1							
8						1						
9												1
10							1					
11	1											
12								1				
13					1							
14		1										
15		1										
16	1											
17	1											
18								1				
19	1											
20						1						
21						1						
22	1											
23	1			1				1				
24	1											
25				1								
26				1								
27		1										
28	1											
29	1											
30					1							
31	1											
32	1							1				
33						1						
34	1							1				
35		1										
36	1							1				
37	1											
38						1						
39							1					
40	1							1				
41	1							1				
42								1				
43	1	1										
44	1								1			
45	1							1				
46	1											
47	1											
48					1							
49						1						
50	1											
51	1											
52			1									
53	1											
54						1						
55	1											
56	1							1				
57											1	

nr	zienswijzen over agrarische bestemming	zienswijzen over wonen / bijgebouwen	zienswijzen over wonen / vbo's	zienswijzen over nevenfuncties	zienswijzen over recreatie	zienswijzen over overige niet-agrarische bedrijvigheid	zienswijzen over bestemming 'Groen-Landschapselement'	zienswijzen over de stikstofregeling	zienswijzen over plussenbeleid	zienswijzen over solitaire schuren	zienswijzen over bestemming 'Natuur' en/of 'Bos'	zienswijzen over diverse onderwerpen
58		1										
59	1											
60			1									
61		1	1			1						
62			1									
63	1											
64	1						1					
65	1								1			
66	1			1				1	1			
67						1						
68						1						
69	1							1				
70	1							1	1			
71	1											
72	1											
73	1							1				
74	1						1				1	
75						1						
76							1					
77	1											
78								1				
79												
80	1				1							
81	1							1	1			
82	1								1			
83	1							1				
84	1											
85	1											
86						1	1					
87			1									
88	1										1	
89			1									
90			1									
91	1						1					
92								1				
93	1											
94	1											
95	1											
96	1							1				
97	1											
98	1							1				
99	1											
100					1	1						
101	1								1			
102	1											
103	1							1	1			
104								1				
105							1					
106	1											
107	1			1								
108	1			1								
109								1				
110						1						
111	1											
112						1						
113	1							1	1			
114	1							1	1			
115	1							1	1			

nr	zienswijzen over agrarische bestemming	zienswijzen over wonen / bijgebouwen	zienswijzen over wonen / vbo's	zienswijzen over nevenfuncties	zienswijzen over recreatie	zienswijzen over overige niet-agrarische bedrijvigheid	zienswijzen over bestemming 'Groen-Landschapselement'	zienswijzen over de stikstofregeling	zienswijzen over plussenbeleid	zienswijzen over solitaire schuren	zienswijzen over bestemming 'Natuur' en/of 'Bos'	zienswijzen over diverse onderwerpen
116	1											
117	1							1	1			
118	1											
119			1									
120	1								1			
121		1										
122	1											
123		1										
124		1										
125		1										
126											1	
127	1						1	1				
128	1											
129	1											
130	1											1
131							1	1				
132		1									1	
133												1
134	1				1			1		1		
135					1							
136	1											
137	1										1	
138	1											
139	1						1					
140	1											
141	1											
142	1											
143	1											
144	1											
145	1											
146	1											
147	1											
148	1							1	1			
149										1		
150				1				1				
151	1											
152						1						
153								1				1
154						1						
155	1											
156	1											
157												1

nr	zienswijzen over agrarische bestemming	zienswijzen over wonen / bijgebouwen	zienswijzen over wonen / vbo's	zienswijzen over nevenfuncties	zienswijzen over recreatie	zienswijzen over overige niet-agrarische bedrijvigheid	zienswijzen over bestemming 'Groen-Landschapselement'	zienswijzen over de stikstofregeling	zienswijzen over plussenbeleid	zienswijzen over solitaire schuren	zienswijzen over bestemming 'Natuur' en/of 'Bos'	zienswijzen over diverse onderwerpen

nr	zienswijzen over agrarische bestemming	zienswijzen over wonen / bijgebouwen	zienswijzen over wonen / vbo's	zienswijzen over nevenfunctie s	zienswijzen over recreatie	zienswijzen over overige niet-agrarische bedrijvigheid	zienswijzen over bestemming 'Groen-Landschaps element'	zienswijzen over de stikstofregeli ng	zienswijzen over plussenbelei d	zienswijzen over solitaire schuren	zienswijzen over bestemming 'Natuur' en/of 'Bos'	zienswijzen over diverse onderwerpen

nr	zienswijzen over agrarische bestemming	zienswijzen over wonen / bijgebouwen	zienswijzen over wonen / vbo's	zienswijzen over nevenfunctie s	zienswijzen over recreatie	zienswijzen over overige niet-agrarische bedrijvigheid	zienswijzen over bestemming 'Groen-Landschaps element'	zienswijzen over de stikstofregeli ng	zienswijzen over plussenbelei d	zienswijzen over solitaire schuren	zienswijzen over bestemming 'Natuur' en/of 'Bos'	zienswijzen over diverse onderwerpen